

Tabula declarans [illegible] ndi tam theologos quam iura can[onica] [illegible]

ac aliquas abreviationes [illegible] doctores in theologia allegant uel in quolibetis
super magistrum sententiarum ut Bonaventura in i uel 2 uel 3 aut
subaudi super magistrum sententiarum postea ponunt di. et postponunt articul[um]
i uel 2 aut 3 etc. deinde subiungitur q. i uel 2 etc. Aliqui addunt prime uel
secunde partis subintelligitur eiusdem distinctionis aliqui allegant sic ut Bon.
in i uel 2 quia super tertium sententiarum predicti magistri sententiarum sunt duo luminosi doctores
qui aliter allegant ut Alex. et sanctus Tho. Nam quia fecerunt summam super
magistrum sententiarum quarum una habet quattuor partes scilicet illa Alex.
altera in tres quia uiderunt 2a pars aliorum diuidit in 2 partes
ideo allegant sic ut est in prima parte uel tertia aut quarta Alex. in prima
uel 3 aut 4 scilicet parte summe predicte tractatu de potentia dei uel de
sapientia et huiusmodi q. i uel 2 etc. Tho. uero allegat similiter in prima
uel 3 parte q. tali articulo tali. Cum uero id quod allegat est in 2a
summa ipsorum allegat sic in 2a secunde uel in prima secunde in prima
parte secunde partis predicte summe. Iura uero canonica allegant
diuersimode. Nam decretum quia habet tres partes principales et [illegible]
habet aliam partem subdistinctam ideo si allegat quod est in prima parte quotat [illegible]
distinctionem [illegible] uel [illegible] solummodo et habet centum una distinctione [illegible] allegat
quod est in 2a parte principali sic quotat prima uel 2a aut 3a [illegible]
usque ad triginta sex et subaudi causa quia habet triginta sex causas [illegible]
sequentes q. i uel 2 [illegible] quia quelibet causa habet suas q. postea [illegible]
quod allegat est in 2a parte subdistincta sic quotat [illegible]
usque ad 7 quia habet 7 distinctiones ille tractatus de penitentia [illegible]
sub q. 3 eiusdem cause postea [illegible] tertia [illegible]
allegant sic de cons. di. i uel 2 usque ad 5 quia [illegible]
et quo decretales autem allegant per rubricas suas [illegible]
liber et clementinae quibus rubricis addunt [illegible]
[illegible] non [illegible] in decretalibus quod allegat [illegible]

et no semper quotat c. [illegible] seqt immediate ad
rubrica est principium capli si sa est in cle. loco c. ponit
clementina prima uel sa aut principium huius capli
sic allegat ut cle. si gratiose de rescriptis & similibus. Si
ius vero ciuile allegat comr ff. l. & [illegible] sub suis rubricis & si
est in codice ponit raonez c. eleuatu. si est in digesti
ponitur d. ff. si vero est in libro institutionum ponit
sic insti. q solum post rubricas q ibi no leges. Fallunt ab hac
regula tres libri. primus est codex in q [illegible] multe sunt
autentice. an tales autentice allegat quotat sic aut
[illegible] ad hec c. de usuris. uel aut cassa c. de sacrosanc. ec.
No talis aut. est posita sub tali rubrica & sic incipit
ut seqt ad istud aut. Alius liber est liber autenticorum
q allegat sic in aut. sub rubrica sua & q solum aliqu
ponit collatione prima uel sa usque ad nonam q ibi collationes
ponuntur

Summa Summarum quae Tabiena reformata dicitur.

❡R^mo. In xpo Pri fratri Thomę de Vio Caietano artiũ ac Sacrę Theologię Doctori clarissimo. S.R.E. tituli.s. Sixti.pbro Car. Frater Ioãnes Tabiensis eiusdem ordinis uitę regularis professor: & Theologorũ minimus. S. D.

SApientissimus omniũ moderator Deus optimus/Maximus/Pr Reuendiss. ita ingentem orbis machinã multiplici rerũ disparitate cõdidit/ut & illius pulchritudinẽ pfectissimã redderet/ & suę inexhauribilis bonitatis largiorem liberalitatẽ: utpote quę nõ in paucis manifestari poterat: ad plures/uariosq; rerũ ordines diffusam/cognosceremus. Vniuersa tamen homini deseruitura cõstituit. Cui nõ suapte natura finẽ adipiscẽdũ statuens/psidiis quoq; ad illum nãciscendũ minime priuauit. Cũ igitur: quę in maiori mũdana domo/in decorẽ admirãdũ cõfluẽtia: hęc eadẽ in microcosmo pfoecisset: ipsi tãq̃ ad summũ dignitatis fastigiũ eleuãdo: aliã ex disciplinarũ uarietate pulchritudinẽ adiacit. Nil certe pulchrius sese mihi offert: q̃ cũ diuersa litterarũ studia homines sectari intueor. Missos equidẽ illos facio: qui suopte potius studio minorẽ mundũ deturpant/ q̃ exornent: dũ uaria doctrinarũ dogmata addiscẽtes/suum a recto uirtutũ ordine animũ abducũt. Nõ.n. rerum uarietas pulchritudinẽ efficit: nisi & cõgruus ordo affuerit. Cęteros igitur dico: qui luculẽtę doctrinę religionẽ cõiunxere. Imprimis tamen diuinorũ cultus obseruãdus deinde doctrinis saluberrimis animus excolẽdus est. Hæ nãq; postmodũ duę sociatę plurimum honestamẽti animo afferunt. Squallent uniuersa/& tenebricosa fiunt: si ab ipsa doctrina morũ disciplinã disiũxeris. Si uero animũ sola rusticitate sancta: quę (teste Hieronymo) tantũ sibiipsi prodest/dotaueris: Religio tũc minus clarescere uidetur. Tanta etenim ex doctrina lux splendicat: ut etiam uitiorũ dehonestamento obscuri maximã ex ipa inter homines gratiã/& laudem aucupentur. Doctrina igitur iustitię/pietati/humilitati/pudicitię/frugalitati/ac cęteris moribus cõnexa animũ mirũimodũ uenustat/ & colit. Quãobrem ut & ego iam/a/teneris annis Religioni addictus/istius pulchritudinis animũ expertem minime facerẽ: Philosophię/ac Theologię sacris dogmatibus indefessam operã nauans. tãdem inter cętera opificis summi liberalitatis dona/supremã beatitudinis gloriã/homini/licet cõditionis suę uires excedentem: attamen plurimis/ac saluberrimis legibus/& monitis ad illã capescendã aditu patescẽte pro fine statutam animaduertẽs: id studii genus elegi/quo & aliis ad illã tãq̃ potiorẽ partem acquirendã suffragari possem. Nam ad recte/beateq; uiuendũ/quod opta nostra beatitudo exquirit: nil accomodatius reperiri potest: q̃ ea noscere/quibus uirtutes amplexatur/& uitia animus declinat. Quę nimirũ omnia ad eam spectãt disciplinã: quę diuinũ/Põtificiũq; ius enodat/& absoluit. Ea pp plurimis huiusce facultatis doctoribus perlectis/& aduersis sibi inuicẽ sen[t]entiis intellectis: tandẽ nõ in scirpo nodũ quęrens/sed studentiũ utilitati magis [c]õsulens/ad maiorem difficiliũ quęstionũ absolutionẽ opus: quod trito nomine [su]mma appellari solet/cõfeci. A[illegible] salutatis mee [illegible] secutus fuerim

illorum iudicio relinquã: quorũ animo absens inuidia extiterit. Verũtamen si quas opiniones quãdoq; refello/ nõ ut authores cõtemptui habeãtur: sed potius/ quo ueritas (& hęc pręcipue) clareat exactius q̃ro. Illi nãq; ueritati scrupulosiori lima insudandũ arbitror: qua neglecta salutis discrimen Christigenis patescit: cognita uero/ & parta/ illius facile potitores efficiũtur. Per plures itaq; annos nõ modico labore elucubratũ opus: incudi litterarię tradere decernẽs: cui nũcupatim merito dedicandũ eẽt/ te humanissime Pater elegi/ utpote q̃ semper fueris bonarũ artiũ cultor & ueritatis amator. Tu nãq; ista litteraria pulchritudie doctrinaq; uarietate animũ tuũ ita exornasti (quod nimirũ subtilissima diuini ingenii tui opa testãtur) ut & cęteri p te (nisi socordia torpuerit) iã facile, pulcherrimi effici queãt. Accedit enimuero ad tuę cantatissimę laudis cumulũ/ & uerã animi tui pulchritudinẽ: q̃ morũ disciplinã doctrinę studio ita copulasti: ut ex uno sanctitudinis specimen ex altero ueritatis alumnus/ ex utroq; uero Religiõis nostrę decus radiãtissimũ iure appellari possis. Quę ꝑfecto Sũma/ ordinis nostri ꝑfectura merito Patres subli/ matunt. Illũ nãq; reliqs ꝑesse cõdecet: q uirtutibus ad uitę integritatẽ cęteros al/ licit/ maximaq; sapiẽtia dirigit/ & gubernat. illũ inq̃/ quẽ tanq̃ simulachrũ uirtuti bus effigiatũ cęteri cõspiciũt/ & ęmulãtur. Te nãq; defęcati mores speciosissimũ reddunt: tu uitę castitate integerrimus: tu frugalissimus: in te deniq; coelestes ani/ mi dotes affatim cumulatę cõprobãtur. Tibi ẽt opus istud attitulare ob tuam in me nõ obscurã beniuolẽtiã nõ minus cõpellor. Sẽper. n. humanitate maxima/ be nignitateq; fulsisti. Ne igitur & ingratitudinis labe foedarer (licet nec q̃tũ debeã uidear facere satis) id effeci/ quo saltim uerã in te fidei meę obseruantiã manife/ stã haberes. Quantũ debeo/ & q̃tũ uolo haud equidẽ possum. Sed q̃tũ etiamnũ ualeo/ id exiguũ/ & tenue aiaduerto. Quo ꝑfecto fit: ut nulla re magis oblectet/ q̃ cũ tibi gratificari queã. Nil quoq; tristius animũ infestat/ si mihi id exequẽdi fa cultas quauis sorte eripiaẽ. uerũ & solacii locus relinqtur/ quoniã cũ uel nil quod dignitatẽ tuã deceat/ uel si quicpiã/ exile tamen offerens rubore calesco: humani tatis: benignitatis: clęmentię/ ac ingenuitatis tuę memor/ mox animi temperiem sentio. Sub tuo igitur nomine foelici publicatur auspicio. Quẽadmodũ aũt ego amicum maximũ: sic illud censorem grauissimũ te experiatur. Nõ. n. aurã fauo/ resq; affecto/ sed id tãtũ auidius exopto: quod posteritati cõducere possit. Quã/ uis aũt quod offero/ quod dedico: quod deniq; ualeo tenue admodũ sit/ & tua hu manissima Paternitate minus dignum: attamen id qualecũq; ingenti/ ac fincero affectu/ dignius posse desiderans: totum tuum facio. Eo etiam frontis supercilio: & ea animi benignitate tu Pater optime obsequentissimi filii munus/ & animum suscipias oro/ quibus me semper amplexatus es/ & quibus ego te semper uenera tus sum/ & quoad uitam mortalem ducam uenerabor. Vale Religionis nostrę monile fulgentissimum.

¶ Fratris Nicolai Bagnatorii Brixiani in Sūmam Tabienā Carmen.

Campanus redolens/& dulce Taburnus oliuum,
Fert:olea pingui consitus omnigena.
Nescia culturę pinguescens insula talge
Tota ferax uariis frugibus exuperat.
Diuitiore tagus fulua respersus arena
Aurorę similis longius irrutilat:
Taprobanen sydus lustrat cœleste canopos
Albens/atq; rubens est hyacintus ibi
Cuncta simul:maiora etiam gratissima nobis
Tabia largitur fertiliore solo.
Paciferas legis hinc oleas:hauris & amœnos
Hinc latices:uitę est fons salientis aquę.
Perdulces fructus isthinc decerpis abunde
Hęc morum est/animum/copia grata colens.
Hic reperis rutilans aurum/gemmasq; micantes
Virtutum est/mentem/sacra corona beans.
Enascuntur ibi radiis hęc syderis almi
Ingenii uirtus clara Ioannis id est.
Hęc loca lector adi:sunt peruia concta:ualebis
Rebus enim caris inde replere sinum.

Cū hoc opus:quod Sūma reformata inscribitur:extrema sibi manu īposita ac formis excussum in lucē prodiisset:mihi:q; illud rēpu.christianā iuuādi gratia elucubraui:pcurrere totū atq; euoluere placuit: ut si qd addēdū detrahēdūue foret: officio meo ac religionis nostre decori minime deessem:& cū oia q̄ ibi ptractātur diligētius repetita tāq̄ lector perpēdere incepissem.pleraq; offendens incorrecta: illa emēdare pro uirili sum nixus.Legi deinde Siluestrinā.ubi nō nulla proposito meo cōducere intuens.nostris illa scriptis inserui:qbusdā uero locis sibi cōtraria sentiēs:eius opinionē nō sum secutus.Euolui quoq; Car.Caietani cōmētaria supra secūdā secūde.s.T[illegible]leprōpta:exqbus pleraq; collecta:mutatis tamē illius uerbis:in hāc Sūmā cōgessi:utilitatiq; legētiū cōsulēs oia q̄ ab eo mutuatus sum ad breuitatē:subtilia omittēs:redegi.Scias tn̄ Caiet inqbusdā paucis a me dissentire.Hāc tādem Sūmā reformatā:quātū mihi homini uiatori possibile fuit: iterū recēsui:& in ea quospiā annotaui defectus.quos ut facilius qsq; aiaduertere possit:in calcē opis cōtuli minutula uero q̄dā.sicuti uirgulas:pūcta: litterasq; omisi: indignū quippe arbitrans in his minimis tēpus cōterere:ubi ne pueri quidē herere possunt. Nec igitur Summa in apertū castigata referatur: quam reformatam nuncupari uolumus.

¶ Incipit sũma casuũ ɔ̃scie q̃ Thabiena dicit/edi/
ta p Reuerẽdũ sacre theologie professorẽ fra/
trẽ Joãnẽ de Thabia ordinis p̃dica
torũ.cõgregatiõis Lombardie.

Prohemium.

Inter alia studia quibus/a/iuuentute mea
animũ ꝛ vitã destinaui p̃cipua mihi sem
per fuit cura de cõsciẽtie casibus inquirere/
vt ꝛ mihi primo:demũ ꝛ alijs qui/vel ad ɔ̃sulendã
paruitatẽ meã/vel ad peccatorũ suoꝝ confessiones
mihi faciẽdas aduentabãt/satis vtcunq; facerem.
Cũq; innumeros pene ꝛ diffusos libros in his mate/
rijs p̃legerem/viderẽq; varias in multis doctoꝝ
sentẽtias:vt haberẽ mecum quod facile reperirem.
q̃dq; animo meo deffinitũ tenerem/cepi litteris mã
dare/ꝛ sub cõpẽdio colligere/ac disponere que spar
sa compererã.ꝛ in multis sentẽtiã meam deffinire.
Nec vlla mihi p̃sumptio suggerebat/vt opus hoc
tale extimarẽ/quod in lucẽ edere dignũ ducerem.
Mihi soli laborabã:nõ cã adeptũ sapientiã credẽs
que aut. Videre q nõ mihi soli laboraui.s; oĩbus di
ligẽtibus deũ. Jamq; in multos ãnos longis vigi/
lijs/ꝛ assiduis pene lucubratiõibus/labor deductus
erat:cũ iam tandẽ aduerti nõ mediocre opus cõsur
rexisse. Cũq; relegerẽ sepius ac reuoluerẽ/ꝛ quanta
poterã diligẽtia emendarẽ/iã; animũ suggestio q̃/
dã vt puto/vel magis capio/a/spiritu charitatis ex
orta/pulsare cepit/forte ꝛ alijs profuturũ:si in lucẽ
ederẽ/q̃d apud me diu eclauerã. Verũtñ vel omni/
no recõditũ tenuissem/vel longo post tp̃e tandẽ p/
didissem:nisi ꝛ maiorũ meorũ monita/ꝛ fratrũ:nõ
ordinis mei tñ.s; ꝛ aliarũ professionũ nõnulloꝝq;
secularũ qui opus hoc potius apud me esse suspica
ti sunt q̃; viderint/hortatu ꝛ instãtia victus impri/
mendũ tradidissẽ: accedẽte Reuerẽdissimi magri
ordinis nr̃i colẽdissimi sacraꝝ lraꝝ p̃fessoris magri
Thome Caietani licẽtia:ꝛ Reuerẽdi p̃ris fr̃is Eu/
stachij de Bononia eiusdẽ professiõis i p̃senti prio
ris mei in cõuentu Bonon̄. Omni studio conatus
sum ordine suo materias disponere/ꝛ ita reseratis
sup̃fluis necessaria p̃sequi:vt nihil q̃d inquirere q̃s/
piam exoptet/intactũ sit. Curaui ꝛ oĩ diligentia/vt
que refero/omni fide fulta sint:q̃nquidẽ ad ipsos vl
iuris/vel doctorũ fontes vnde haurirẽ semp me con
tuli. Casus plurimos nouos nõ tã curiosos q̃; neces/
sarios addidi. Conatus sum etiã ad theologie regu
las quãtũ possibile fuit/i quibus ꝛ iustitie omnis/ꝛ
virtutis/nec nõ peccatoꝝ fundamẽta sunt/deducere:
vt tãto esset firmior sn̄ia/q̃to nõ auctoritate modo/
sed ꝛ rõne sua fulta esset. P̃cipua ĩo mea fuit in/
tentio/varias varie sentiẽtũ opiniones ad concor/
diã reducere:i pluribusq; q̃d sentiã deffinire. Ubi.n.
quid agendũ sit inquirimus:longe ɔ̃siliorum ꝛ ambi
guitatũ mox tollẽde sunt.nec cõsciẽtia dubitationũ
turbinibus diutius agitanda est. Oro dñum oium
saluatorẽ/vt q pium animũ ꝛ vires subministrare
dignatus est ad arduũ hoc explẽdũ opus/ita ꝛ tri
buat vt veritate cõspicuũ aiarũ saluti officiosũ sit.
Oro ꝛ eos q̃b⁹ fortasse placuerit ista p̃legere/vt eo
aio sicut ꝛ exarata sunt/p̃legat. Sicut.n.in nullius
sugillationẽ facta sunt/nec quẽpiam morsibus inse
quutus sum/ita benignis oculis p̃legat/ꝛ teneat q̃d
libet:ꝛ emendet quod nõ placet. Bono aio ꝛ puris
labijs que sensi/lr̃is demandaui.

Abbas.

Abbas seu abba grece:latine dr̃ p̃r. In/
de dict⁹ ẽ Abbas p̃r monachoꝝ. Debet
esse p̃sbr̃.c.p°.de eta.ꝛ quali.or.ꝛ ex ɔ̃se
quẽti d; incepisse.25.ãnũ i de.gñrale; d̃
eta.ꝛ quali.or. Debet eligi/a/monasterio:cui debet
p̃esse.18.q.2.abbatẽ.ꝛ d; eligi de eodẽ monaster°.si
ibidẽ sit p̃sona idonea:alias d̃ alijs monasterijs.ea.
q.c.quã sit:ꝛ pa.i.c.cũ monasteriũ.de elec.vbi ẽt di
cit idẽ.pan.q nõ p̃fessus vel alterius religiõis nõ
põt eligi sed postulari:q̃ postulat°.non põt admitti
nisi p papã:con.i.de.p°.de elec. Debet cõfirmari s;
hosti.a p̃lato imediate superiori. Debet bñdici ab
ep̃o diocesano:ꝛ añ bñdictionẽ nõ debet ordinare:
69.di.c.q̃n videm⁹. Intellige s; quosdã q̃n est ɔ̃/
suetudo vt bñdicat. Debet solũ bñdici i dieb⁹ do/
minicis:glo.i de.attẽdentes.de statu monacho.in
ṽ.bñdici.ꝛ pa.i.c.cũ sis.de con.eccle.vl.al.ꝛ si exi/
gat vel extorqueat aliqd p ista bñdictiõe: committit
simoniã.d̃ simo.c.sicut.el.3°.j.ṽ.simo.§.57. Et nõ
põt p̃esse vel ptinere simul ad duo monasteria.nisi
vnũ sit sub alio vel ad aliud ptineat.de reli.domi.
c.vlt°.fi.ꝛ si ep̃s.3°.reqsitus cũ humilitate vt decet/re
cuset eũ bñdicere:tũc põt facere q̃ ad offiñ suũ perti
nẽt:donec ep̃s recognoscat duriciẽ suam in.c.p°.de
sup.negl.p̃l. Nõ põt renũtiare exẽptiõi sue.de ar/
bi.c.cum tp̃e.j.ṽ.iudex.§.25. Nec põt iponere no/
uũ onus.in collatiõe alicuius prioratus.vt benefi.
fine.c.vt nr̃m.ꝛ de.q: regulares de supl.neg.p̃la.j.
ṽ.simo°.§.14. Et electus.ꝛ nõ ɔ̃firmatus vocat ab
bas.simlr̃ Abbatissa. Secus d̃ ep̃o nõ ɔ̃secrato. h°
do.fdi.i.c°.meminim⁹.in prin.d̃ accusa.vide.j.ver.
Abbatissa.in fi.

¶ Queritur que sit auctoritas abbatis. Respõdet.p° p°
q potest absoluere suos monachos ab omnibus
peccatis ꝛ censuris.nisi specialiter alteri iure reser/
uetur.hoc tenet. Inno.in.c.nuper.de sen.exco.vbi est
tex.quasi exp̃ssus quẽ sequitur Hostiẽ.ꝛ.o.Tho.4°.
di.18.q.2.ar.p°.q̃sti.p°.ꝛ do.Ar.florẽ.3ª pte.ti.25.c.
77.ꝛ multi alij sequũt hãc viã.pa.tñ i.c.monachi.
de sen.exco.tenet.ɔ̃.restringẽs ad excoicationẽ p i/
iectione manuũ i p̃sonã ecclesiasticã ꝛ nõ aliaꝝ ex/

cōicationū maioꝝ/q: vt ipſe dicit.hoc ſpāliter ſibi
cōcedit.⁊ nō dꝫ extēdi:co φ eſt materia exorbitāis
⁊ cauſe maiores reſeruant epis.Jn ꝯtrariū ſunt cōiter
oēs religioſi ⁊ doc.pallātu:⁊ mī̄ti alij.Ad rōes pa.
dicēdū φ religioſi q̄ pmā ptē tenēt nō male faciūt.
vt ipſe credit.Et ad id qđ ipſe dicit φ ſpāliter cōce/
dit .in.d.c.monachi:Rñdet. φ q̄uis ibi ſpāliter ꝯ
cedat:tñ alibi cōcedit gñaliter.ſ.in.c. nuper. ⁊ iſte
tex.magis expſſe pbat hāc viā q̄ȝ ipſe probet ꝯtrāȝ.
Ad id qđ dicit φ nō dꝫ extēdi :Rñdet. qđ vbi ipſe
papa extēdit:poſſumus nos extēdere ⁊ ēt ſi ſit iter
cauſas maiores/ſuffic̄ φ papa ꝯceſſit. Poſſet ēt di
ci φ opinio pa.⁊ rōes ſue hñt aliquā apparētiā in
ſimplici curato.ſꝫ in abbate ⁊ in platis religioſoꝝ.
qui ſūt ꝑprie ordinarij.⁊ q̄ſi i oībus hñt iuriſdictiō
nē ordinariā.nullā hñt apparētiā.Et hº ē φ ipſemet
pa.in.d.c.monachi.dicit hº eē ꝟum.niſi talis Ab
bas vt plat⁹ hēt iura epalia.Et q̄uis iſta diſputē
tur de iure antiqº .hodie tñ φ parrochiani nō poſ/
ſint abſolui ab excōicatione maiori tpe moderno
eſt q: ꝑ iura noua ē caſus reſuatꝰ.vt pꝫ i ꝟ.diſpēſa
tio.§.ſi.ibi ꝟº.ñ dꝫ.Et φ inferiores plati poſſint ſuos
ſubditos abſolui ab eadē:hñt credo oēs ex ſuis ꝓ/
uile.⁊ ſic iſta duo dubia remanēt clara:nō tñ pōt
prohibere quin ſuus monachus poſſit. confiteri epo
vel eius pñiario niſi ſit exēpꝰ.vel hēat ex ꝑuilegio.
Utrūq; hēt ordo pdicatoꝝ.

2º ¶ Abbas pcbr ab epo bñdict⁹ vel recuſatus bñdi/
ci:pōt dare oēs minores ordines in ſuo monaſteº.⁊
ſuis monachis.ſeu illis qui vt efficiant monachi il/
luc acceſſerūt.⁊ ēt ſecularibus oībus ſup qbus habet
quaſi epalē iuriſdictionē.⁊ ēt i alio monaſteº poteſt
eos ꝯferre ſi eſt inuitat⁹ ab eoꝝ abbate ⁊ illud mo/
naſteriū ſit exēptū:alias nō.hec tenet Domi.Anto.
poſt hoſti.i.c.cū ꝯtingat. de eta.⁊ quali.q: eſt ea/
dē ratio de oībus minorib⁹:⁊ cōis vſus ſic hēt/quā
uis qdā teneāt ſolū ḋ duobus pp ꝟbū qđ ibi ponit.
.ſ.ſolūmodo.ſed rñdet ipſe.Do.Anto.φ dꝫ referri
ad monaſteᵐ.⁊ nō ad verbuꝫ lectores. De hoc ha/
bes i.c.Abbates. de ꝑuil.liº.viº.Idē tenet Archi.i.
c.q̄ñ.69.di.q: iſtud ꝑuilegiū late interptādū ē q̄ñ
nō eſt i ꝑiudiciū alterius.⁊ ideo ex eo φ ꝯcedit de
lectoratu:ꝯcedit ḋ oībus minorib⁹ q: eſt ſimile:⁊ ñ
ſit ꝑiudiciū.q: ſolū ordinat ſubditos vt.ſ.⁊ ſi alios
ordinaret reciperent ca trahere q̄uis nō executiōeȝ
ſm eum Archi.vbi ſupra .

3º ¶ Pōt diſpēſare cū monachis ſuper irregularita/
te quā ꝯtrerūt recipiēdo ordines i excōicatiōe/ facti
tñ monachi.vel iuris peritiā nō hñtes ⁊ factū nō
ſuit enorme/⁊ hoc ſm cōiter doc.ſiue incurrerūt iſtā
excōicationē añ ingreſſum/ſiue poſt. de ſen. exco.c.
cū illoꝝ. Jn alijs aūt irregularitatibus ſm hoſti.⁊
pa.in eo.c.nō pñt de iure cōi.niſi expſſe eis cōe con
cedat.facit ſm eos regula que a iure cōi ḋ reg.iu.
liº.vi.Pōt ēt ſm tho.diſpēſare i votis.Sciēduꝫ tñ
φ quaſi omnes religioſi habent multa priuilegia
ſuper ſubditos ſuos ⁊ illa ſunt inſpiciēda tam in
abſolutione q̄ȝ diſpenſatione.hec tamen dicta ſunt
de iure communi.

¶ Pōt in multis alijs diſpenſare cū monachis.Pº 4º
Cū nouitio vt ꝑmoueat ad ſacros ordies.77.di.
monachus.2º.Cū apoſtata.vt poſſit miniſtrare.⁊ aſcē
dere ad alios ordies arº.50.di.c.ſi.niſi in apoſtaſia
ſit ordinatus:vt de apo.c.ſi.quia ad papaꝫ ptinet
vt ibi.3º.Cū illegitimo monaſteᵐ intrāte vt ꝑmo/
ueat.i.c.ꝑ.de.filij.pſbi.4º.Qđ nō ꝑhiceat vel recipi/
ant eucharitiā ſemel i menſe.de.ꝑª.de ſta.mona.
5º.Qđ monach⁹ dei i capellanū eccleſie parrochia
lis.ſi epi ⁊ populi cōſenſus accedat.58.di.c.ꝑ.vide
ꝟ.monach⁹.§.5º.6º.Qđ habeat ꝑpriā cellā mona/
ch⁹ i mo naſteº ex cā.18.q.2.nullus.7º.Pōt ex cā ra
tionabili diſpēſare i oībus obſeruātijs regule preter/
q̄ȝ i ſubſtātialibus.pa.i.c. ad monaſteᵐ.de ſta.re/
gul.⁊ q̄uis poſſit ſm eūdē pa.in.d.c. concedere
monacho vſum alicuius rei vel adminiſtrationeꝫ
nō tñ ꝓprietatē.vt puta φ nō poſſit ei auferri vt
poſſit vti ad libitū i ꝟ.religio.§.20.8º.Pōt corrige
re monachos:neq; tenet requirere ꝯſiliuꝫ capli.9º.
Pōt ſolēnit populo bñdictionē dare i eccleſijs q̄ ei
pleno iure ptinēt poſt miſſaꝫ ſolēnª veſperoꝝ ⁊ ma
tutinaꝝ officia.alibi aūt publice ac ꝑ vias nō pōt.
niſi ex ſpāli ꝑuilegº ei cōcedat .in.c.Abbates de pu
uil.libº.vi.

5º ¶ Queritur vtꝝ Abbas poſſit bñdicere calicē pa/
ramēta paramēta ⁊ alia q̄ ſunt pro miſſis celebrādis.
Rñdet.doc.i dc.attēdētes de ſta.reg.tenent φ nō.
q: ſunt potius ordinis epalis.⁊ hoc idē tenēt i.c.Ab
bates de ꝑui.liº.vi.Angelica tñ in ꝟ.bñdictio. §.ꝑ.
impugnat hoc dictū : affirmās φ qlibet ſacerdos
hoc poſſit.ſic dicēs.ꝑ.Q: id dictū docto.nullo iur ꝑ
bat.2º.Sacerdos pōt oīa q̄ ſunt ordis:niſi ſint ordi
nis epalis vel ſint ſibi ſpālr iterdicta.cº.q̄uis.68.
di.2.c.legim⁹.95.di.⁊.c.ecce.95.di.Sꝫ bñdictio pa
ramētoꝝ quū ñ ſit ordis epalis:pꝫ q: ꝯpetit Abba/
tibus.vt pꝫ ex ꝯſuetudine.Et tenēt doc.i.d.c.Abba
tes ⁊.d.dc.attendentes:qđ fieri nō poſſet ſi eſſet or/
dinis epalis.Nec ē ēt eis ꝓhibitū aliqº iur ergo ⁊c̄.
Roſella ꝟo in ꝟ.e.§.1º.⁊ ſequētibus dicit ꝯtrīu. de/
terminās φ bñdictio oīuꝫ iſtoꝝ ſit ordinis epalis
eo φ ꝯſiſtūt i quadā forma ꝟboꝝ.⁊ nō ex mera vo
lūtate.Diſtinguit ēt dicēdo φ q̄dā ſunt ſtricte or/
dinis epalis:⁊ iſta nō pōt neq; ſacerdos ſimplex vt
bñdictio corporaliū ⁊c̄.neq; abbas.Quedā ꝟo ſūt
quaſi ordis epalis vt bñdictio veſtiū ⁊ paramētoꝝ
⁊ iſta pōt abbas ex cōſuetudine ⁊ aliq̄ñ papa com
mittit ſimplici ſacerdoti.ſ.ꝟ.ꝯſecrat.5º.§.1.pa.ꝟo
in.cº.quāto de cōſue.dicit φ q̄dā ſunt ordis: ⁊ iſta
nullomodo pñt ꝯpetere inferiorib⁹ platis ēt ꝑ ꝯſue
tudinē vetuſtiſſimā.Alia ſūt iuriſdictiōis vt dignita
tis epalis ⁊ talia pñt pſcribi.Jn multis ēt alijs locis

dič similia. Sʒ ꝫ primā opinionē doct. est cōis cō
suetudo. s. ꝙ abbates bñdicūt vestes sicut ipsimet ꝯ
cedūt. ꝙ aūt male faciāt vt ipsi asserūt: nō sufficient
ꝓbaƒ quū sit ꝯsuetudo cōis ꝛ papa tolerat: Cōtra
Angelicā arguit Rosella dicēs ꝫ. pa. i. c. aqua. de
con. eccle. ꝙ illa q̄ ꝯsistūt i q̄dā forma ꝯstituta ab
ecclesia: ptinēt ad ordinē epalē. Sʒ bñdictio vestiū
ē talis. ergo. Opinio aūt Roselle non pōt stare. q: si
bñdictio vestiū ptinet ad ordinē epalē / vt ipse ꝯce
dit nō poterit Abbas illud pscribere. dicto. c. quan/
to. Nec valet ꝙ hēat i suis subditꝭ quasi iurisdictio
nē epalē: q: ex hoc nō sequiƒ ꝙ hēat ordinē epalē.
Preterea quō poterit psbiteris ꝯuenir ex cōmissiōe
pape cū nullo mō hēant ordinē epalē. Contra opi/
nionē pa. videƒ esse: q: bñdictio vestiū stat i quadā
forma ꝟboꝝ ꝛ ex ꝯñti sunt ordis epalis: ꝛ tñ Abba
tes pscripserūt. Uñ pʒ ꝙ ista materia sit valde dif
ficilis si solum attendamus ad dicta canonistaꝝ / ꝛ
istoꝝ sūmistaꝝ: agiƒ recurrendū est ad theologos.
Uñ. s. tho. 4°. di. 7. q. 3ª. ar. ꝫ. q. 3. postq̄ꝫ adducit cō
trarias opiniōes ꝛ accepit mediā opinionē sic ait.
Promoveri ad illas pfectiōes q̄ ñ respiciunt corpus
dñi verū / sed solū corpus misticū: pōt a papa q ha
bet plenitudinē pontificalis potestatis cōmitti sacer
doti q hēt actū sūmū sup corpus veꝝ: nō aūt diaco
no vel alicui inferiori q non pōt pficere corpus dñi
veꝝ sicut nec absolueƒ i foro penitētiali. Nō aūt pōt
simplici sacerdoti cōmittere ꝓmouere ad pfectiōes
q̄ respiciat aliquō corpus dñi veꝝ. Et ideo simplex sa
cerdos ex mādato pape nō pōt cōferre ordinē sacer
doti q: ordines sacri hñt actū supra corpus dñi ve
rū / vel supra materiā ei⁹. Pōt aūt ꝯcedere sacerdo
ti ꝙ ꝯferat minores ordies. q: illi nullū actū hñt su
pra corp⁹ dñi veꝝ / vel ꝰ materiā ei⁹ nˢ ēt hñt supra
corpus dñi mistici actū p quē gr̄a ꝯferaƒ. ꝫ hñt ex
offō quosdā act⁹ secūdarios ꝛ pparatorios. Et si/
militer pōt ꝯcedere alicui sacerdoti ꝙ ꝯfirmet: q: ꝯfir
matio pficit cum i actu corporis mistici nō aūt ha
bet aliquā relationē ad corp⁹ dñi verū. Hec. s. tho.
Ibidē ēt q̄stiūcula. 2ª. i fi. corporis dicit ꝙ sacramen
tū ꝯfirmatiōis ꝛ ordinis solis epis reseruaƒ. Idē di
cit. 4. di. 23. arti°. ꝫ. q. vltima. ꝛ. 3ª. parte. q. 65. ar°.
3°. ad. 2m. ꝛ. 4°. di. 24. q. 3. ar°. 3°. dicit ꝙ eps potest
nouē supra sacerdotē. s. clericos ordinare. virgines
bñdicere. basilicas dedicare. i. ꝯsecrare. clericos de
ponere sinodos celebraƒ / crisma ꝯficeƒ. vestes ꝛ vasa
ꝯsecraƒ. Quedā ēt istoꝝ ponit. 4°. di. 13. q. pª. ar. ꝫ. q.
2ª. ad vltimū / ꝛ di. 25. q. i. ar°. ꝫ. ꝛ. 4°. di. 7. q. 3. ar°. ꝫ.
q. 2ª. ad vltimuʒ. dicit ꝙ eps in comparatione cor/
poris xpi mistici hñt ordinē supra sacerdotē q̄ꝫuis
dicaƒ ordo ꝓprie. Et ideo pōt aliqd supra sacer
dotē. ꝫ in cōparatiōe corporis veri: nō hēt aliū ordi
nē io nō plus pōt q̄ꝫ sacerdos. Et. 4°. di. 25. q. i. ar°. 3
. q. 3ª. In omnibus sacramentis que indigent mate/
ria ꝯsecrata: pª sanctificaº materie fit p epm: ꝛ vsus
q̄nq̄ꝫ p inferiores / q̄nq̄ꝫ nō: ꝛ i oī opatiōe sacerdotꝭ
psupponitur aliqª opatio epi. q: a supiori ad inferio
ra p media deueniƒ. ꝛ pe. ꝺ palu. 4°. di. 7ª. ponit ali
quas ꝯclusiōes. pª. Sol⁹ eps ꝯsecrat⁹ pōt ex offi° ꝯ
firmare: ꝛ crisma cōficere. 2ª. ꝯ°. Simplex sacerdos
ex cōmissiōe pape pōt ꝯfirmare ꝛ minores ordines
ꝯferre: nō aūt maiores. nec aliqd istoꝝ pōt ex com/
missiōe cuiuscūq̄ꝫ inferioris. Uñ papa pōt cōmitteƒ
simplici sacerdoti minoꝝ ordinū collonē ꝛ ꝯfirma/
tionē: q: hec sunt ad corpus xpi misticū supra qꝺ est
plenitudo potestatis cōmittētis. Et cōmissari⁹ ē ca
pax ptātis pfecte supra corpus misticū cū hēat po/
testatē sup veꝝ. hoc idē. tho. Sʒ papa nō pt ꝯmitte
re sacerdoti ꝯferre maiores ordines: nō qꝛ cōmissa
rius nō sit capax sed q: cōmittēs nō hēt plenitudiēʒ
potestatis respectu corporis veri ad qꝺ habēt actū
q̄si imediatū oēs maiores ordines. Ideʒ. tho. Item
papa nō pōt cōmittere iferiori a sacerdote ꝯfirma
re nec minores ordines cōferre: nō pp defectū cōmit
tētis ꝫ q: cōmissarius nō est capax ptātis pfecte su
per corpus mistici ad qꝺ ptinet cōfirmare ꝛ ordina
re qꝺ solū epis reseruaƒ eo ꝙ nō hēt pfectā ptatē su
per corpus xpi veꝝ lʒ hēat actū imediatū circa eū.
Et diacon⁹ nō. n. idē est hēc actū circa corpus tāgē
dū portādū vel dispēsandū: ꝛ hēc ptātē sup ꝯficien/
dū. Itē dico ꝙ inferior papa nō posset cōmittere sa
cerdoti ꝯfirmationē q: ipse nō hēt plenitudinē pote
statis. Itē dico ꝙ papa nō posset cōfirmare sine cri/
mate: q: nō pōt mutare formā vel materiā sacra/
mēti. Hec. pe. ꝯsētit sāctꝭ ricar. ea di. cū. s. tho. Ex his
igiƒ satis pʒ solutio pñtis dubij: ꝛ pʒ ꝙ predicti doc.
oēs dixerūt aliqd ꝟitatis. nō tñ plene. Uñ ꝓ clara
solutiōe cōprehendēdo breuiter totā materiā. Scē/
dū ꝫ. ꝙ q̄dā sunt ordinis epalis. que sunt in duplici
differētia. q: ꝫ q̄dā hñt actū imediate circa corpus
dñi veꝝ / vel circa materiā eius: vt sunt oēs ordines
sacri. sacerdos. n. imediate cōsecrat veruʒ corpus: ꝛ
diaconus ministrat: ꝛ subdiaconus pparat. 2° Que
dā sunt q̄ ptinēt ad corpus misticū. sicut dare ordi/
nes minores. cōsecrare ecclesias vel altare. cimiteriū
recōciliare. ꝯsecrare oleū ad ifirmos / ꝛ ad cathecu/
minos. bñdicere moniales. In glo. i. c. trāsmissam de
elec. ꝛ pe. cōsecrare corporalia de con. di. pª. c. icōsul/
to crismare. i. c. Abbates ꝺ priuil. lib°. vi°. Solus eps
bñdicit vestes ꝛ vasa ꝛ oia q̄ ad cultū diuinuʒ ap/
propriaƒ. s. tho. 4. di. 24. q. 3ª. art°. primo. q. 2ª. ad
2m. ꝯsētit pe. c. di. ꝛ doc. i c. attēdentes de sta. reg. ꝛ
similia. maxime q̄ hñt formā propriā ꝟboꝝ. pa. in
c. aqua. de con. eccle vel alta. Quedā ꝟo. s. 3°. sūt iu
risdictiōis: vt imponere penitētias publicas: cōcede
re idulgentias: erigere altaƒ. parrochias vnire: vel
diuidere. Pe. 4°. di. 24ª. iudicare. corrigere. iuramen
ta recipe a vasallis: inuestire: ꝯfirmaƒ iuestiturā: be
neficia ꝯferre: interdicere: ꝛ suspēdere. i glo. i. c. trans
missam. de elec. cognoscere de causis clericoꝝ: ꝛ cau/

sio mrimonialibus: excōicare: ꝛ absoluere ab excōi/ catōe: pa. i. c. trāsmissā. zco. ti°. Quedā aūt. s. q̈ttuor sunt dignitatis ep̄alis: sicut insignia portare: vt mi/ trā: ꝛ baculū: bñdictiōes publicas dare. d. c. Abba/ tes. ꝛ pe. di. 24ª. ꝛ similia. Secūdo sciēdū ꝙ cōmis/ sio pape. cōmissio iuris: ꝯsuetudo p papā approba ta: ꝛ p̄uilegiū datū a papa: eq̈pollēt. ꝛ dāt iurisdic tionē: ꝛ ptātē faciendi: pa. i. c. cū ꝯtingat. de foro ꝯ/ petēti. post Immo. ꝛ ꝯsētit. pe. 4ª. di. 7ª. Alia ē: cōmis/ sio inferioris a papa: cōsuetudo: vel p̄uilegiū: non

pª approbata a papa. His notatis. ponit̄. pª. ꝯ°. Nec 2° papa neq̈ tota eccl̄ia s; solus deus pōt cōmittere al teri q̄ʒ ep̄o/ vt det sacros ordines. hec. ꝯ°. pʒ ex dictis.

2ª 2ª. ꝯ°. papa pōt ꝯmitter̄ simplici sacerdoti ꝛ ñ iferio ri: vt faciat illa q̄ sunt ordinis ep̄at°. 2°°. hec ēt pʒ ex dictis. Uñ de cōsue. c. 4°. ꝛ de eta. ꝛ quali. c. cū ꝯtin gat. 70. di. c. q̄ñ videt̄. v̄ñ ꝙ aliqui dāt ordines ex cōmissiōe: sicut cardinales p̄sbiteri/ Abbates/ ꝛ qui dā sacerdotes. Cōsecratōes q̄ nō sunt sacramēta po

3ª test papa cōmittere. 3ª. ꝯ°. Abbas/ cardinales presbi teri: ꝛ aliqui alij sacerdotes possunt illa que sunt or dinis. 2°°. ex commissione pape vel. ex iure. vel ex pri uilegio pape: vel ex consuetudine scita ꝛ approbata per papam. patet ex dictis/ quia equipollent oia ista

4ª 4ª. ꝯ°. Que sunt ordis p°. nullo° p̄ñt p̄scribi vel com/ 5ª mitti alijs q̄ʒ ep̄is. pʒ ex dictis. 5ª. ꝯ°. Illa q̄ sūt ordis 2°°. nō p̄ñt p̄scribi p quācūq̈ cōsuetudinē. p̄uilegiū vel cōmissionē nisi sit/ a/ papa. ꝛ ep̄s nō pōt illa cō/

6ª mitter̄. pʒ ex dict̄. 6ª. ꝯ°. Abbates ꝛ aliq̄ alij sacerdo tes hñt vt possint bñdicer̄ vestes ꝛ alia q̄ ptinēt ad cultū diuinū ex auc̄te pape. hec. ꝯ°. pʒ. p̄ q: ex iur̄ hñt q̄dā istoꝝ puta cōferre ordines minores. ꝛ aliq̄ alia hñt ēt ex cōsuetudie approbata a papa ꝙ pos sint bñdicere vestes ꝛ alia q̄ ex ꝯsuetudine faciūt. ꝛ

7ª forte hñt p̄uilª. q̄ essent ispicieñda. 7ª. ꝯ°. Ea q̄ ꝯpetūt ep̄o. 3°. vel. 4°°. s. rōne iurisdictiōis vel rōne dignita/ tis: ep̄alis p̄ñt p iferiorē p̄scribi: p ꝯsuetudinē vtroq̈ modo dictā. pʒ p. c. auditis. ꝛ. c. olim. de p̄scriptioni b°. ꝛ. c. accedētib°. ꝺ exces. p̄lato. Cōsentit. pa. i. d. c. accedētibus. ꝛ. d. c. auditis. Pʒ igr̄ ꝙ dicte oēs opi niones in prin° posite aliqd v̄itatis dixerūt. ꝛ i ali/ quo defecerunt. vt patet discurrendo per singulas. Naʒ p̄mi. doc. bñ dixerūt ꝙ ista sūt ordis. s. 2°°. ꝛ ex ꝯñti ꝙ non possint p̄scribi p cōsuetudinē. 2°° dictā. nō tñ est veꝝ ꝙ nō possint conuenire p consuetudi/ nē p̄°. vtʒ. Et ideo male dixerūt dicēdo qꝺ abbates bñdicēdo vestes. malefaciāt. Hec. n. subtilitas hui° difficultatis difficilis est ꝛ ideo cū difficultate ca/ pit̄/ a/ sūmistis. Secūdi v̄o. s. angelica q̄ voluit te nere extremā opinionē/ a/ doc. mi9 bñ dixit oibus alijs. vtʒ discurrēdo p dicta sua. Ubi. n. p̄. dic̄ ꝙ iu/ dicio suo nullo iure ꝓbat̄ coꝝ dictū. pʒ ꝙ iudicaū ē ꝯ opiniones doctoꝝ: ꝛ p̄sumere ꝯ opiniones docto rū ꝛ sanctoꝝ ē temerariū. Illud. n. dictū est guil. Jo. an. Pa. ꝛ alioꝝ doc. i dictā dc. ꝛ. d. c. abbates. Est ēt. s. tho. pe. ꝺ palu. ricar. Sumit̄ ēt rō ad illꝺ dictū i. d. c. aqua. s̄m. pa. q: non sunt ex mera volūtate. s; aut iurisdictionalia: sed ex forma. sicut illa q̄ sunt or dinis. Probat̄ ēt ex dicto. c. aqua. Hoc etiā ꝓbat̄ i c. vnico. de sacr. vnct. vbi. dr̄ i tex. ꝙ ep̄s recipit auc/ toritatē bñdicendi i sua ꝯsecratione. Illa. n. q̄ nō sūt ordis potest añ consecrationē: nec possum° de oib° adinuenire tex. expssuʒ. imo i hoc ꝙ non est tex. ex/ pressus: dʒ seq alios doc. Ubi v̄o. s̄. dicit ꝙ nō sunt ordis. pʒ ꝙ ē falsuʒ. Immo doc. quos allegat dicūt ꝯrū. Sꝫ. s. tho. ꝛ pe. Qñ āt dic̄. 3°. ꝙ sacerdos po test oia q̄ non sūt ordinis ep̄alis vel eis ꝓhibita: Re spondet̄ ꝙ ꝓhibi°. ē duplex. s. expssa ꝛ iplicata. Si in telligit p°°. vt sonāt v̄ba sua falsuʒ dicat. q: non est opus vt oia q̄ non potest sacerdos sint sibi expsse ꝓ hibita: s; sufficit ꝙ sint sibi ꝓhibita i suo sili vel im plicate/ ꝛ sic ꝓhibēt̄ ista i. d. c. abbates. Ubi dicat ꝙ nisi ex pleno p̄uilegio cōpetat non dʒ exercere: ꝛ ex ꝯ sequēti pʒ ꝙ non dʒ sumi regula vt ipse accipit. s. ꝙ possint oia q̄ non ꝓhibent̄. sed ꝙ non p̄ñt aliqª co/ ruʒ q̄ sunt ep̄i. nisi q̄ pmittunt̄. Ubi v̄o allegat. c. le gim°. di. 95. pʒ ꝙ nō ꝓbat: Immo. ibi i glo. v̄. ordia tiōe. dr̄ ꝙ ibi oia alia ꝓhibentur. ecce ꝙ verū est ꝙ sufficit ꝓhibi°. implicata. Ubi aūt allegat. c. q̄ʒuis. di. 68. nihil aliud hētur nisi ꝙ p̄sbr̄ non potest illa q̄ potest ep̄s. ꝛ ꝙ ibi aliqua specificent̄. fit gr̄a exem pli. Unt̄. n. isto v̄bo sic. ꝛ ideo alia i sili ꝓhibent̄. vt dicat pa. in. c. accedentib° de exce. p̄la. c. v̄o. Ecce di. 95. non aliud dicit nisi ꝙ reprehendit ep̄os qui nolebāt ꝙ sacerdotes celebrarent/ vel p̄dicarēt. ꝛ q̄ dā alia. ecce ꝙ ipse nō ꝓbat dictū suum ex iure: Qñ vero dicat ꝙ non sunt ordis: q: conueniūt abbati ex cōsuetudine. Rñdetur ꝙ illa q̄ sunt ordis. 2°°. supra/ dicto non p̄ñt conuenire ex cōsuetudine. 2°°. dicta. ꝛ hoc ꝓbat. d. c. quāto. s; ꝙ non possint conuenire ex cōsuetudie. p°°. dicta: non ꝓbat. sed probatū est con trariū. Illud aūt. c. penult. de cons. eccle. vel alt. est ci/ tius. ꝯ cū. vʒ ꝙ bñdicere ꝛc̄. sunt ordinis. dr̄. n. ꝙ il la q̄ sunt ordis non dependent ex mera voluntate. s; ex forma. ꝛc̄. ꝛ sic est de bñdictionibus istis q̄ consi stunt i quadā forma. Illa aūt iura q̄ postea allegat s. c. consulto. de cōsc. di. pª. ꝛ alia. pʒ ꝙ ibi q̄dā ꝓhi bent̄ ꝛ ex ꝯñti alia ꝓhibent̄ i suo simili/ vt dictum est. ꝛ sic pʒ ꝙ sua. s̄. quā vltimo fundat i suo crede re. non est bene fundata q: suū credere non cantat̄ i eccl̄ia. De illo āt qꝺ dic̄. s̄. 2°. s. vtꝝ abbates possint bñdicer̄ maxime corpalia. pʒ ex dictis ꝙ si hēant a papa p iure vel consuetudineʒ a. p̄p̄. approbatā vel p p̄uilegiū/ vel cōmissionē pape: poterunt/ alias nō Tertiū aūt. s. rosella magis accedit ad v̄itatem. non tñ cōplete. ponit. n. sex cōclusiones. Pª. ꝙ illa q̄ sunt ordis ep̄alis nō p̄ñt acqri ex consuetudie. pʒ q: ē ve rū de consuetudie. 2°°. dicta. sed non. p°°. 2ª. ꝛ. 3ª. ꝯclu siones. ꝙ ea q̄ conueniūt rōne dignitatis ep̄alis vel iurisdictionis p̄ñt p cōsuetudinem p̄scribi ꝛ iste con

clusiones sunt vere de vtraq3 consuetudine:ponit tñ q̄d.i i bac ̃pbatióe q̄ possent in multis corrigi s3 ñ erit opus itudẽti breuitati: iste.n.§.est satis ̃plixus. 4ª.ꝯº est ꝙ abbates nulloº nec de iure nec ꝯ consue/ tudie pñt bñdicere calices nec corporalia:ista ꝯº.ẽ ṽa de facto ⁊ de cõsuetudine.2ᵉº.dicta.sed pᵒᵒ.falsa ⁊ sic ẽt d3 itelligi pª.sua ꝯº.p quã ̃pbat hãc ptẽ3. pª pars ̃pbaẽ.d.c.ꝯsulto.5ª.ꝯᵉ.ꝙ abbates pñt bñdice re de iure vestes ⁊ paraméta: allegat.d.c. abbates iúcta glo.i ṽ.quasi epalẽ.⁊ distinguit inter ea q̄ sũt ordis epalis ̃ppe ⁊ cõmuniter.i.quasi ordis. Istã cõ clusionẽ nõ bene intellexit.nõ.n.dicit tex.vel glo.q̄si ordinis epalis:s3 quasi iurisdictiõis:vñ nõ ẽ duplex ordo epalis vt iste ̃psupponit.nec abbas recipit or/ dinẽ q̄si epalẽ i sua bñdictióe:imo nullũ recipit sicẽ not.pa.in.c.meminim⁹.de accu sa.bñ recipit q̄si iu risdictionẽ:⁊ ad istã ñ ptinẽt q̄ sũt ordis epalis. Est tñ bene duplex iurisdictio.⁊ sic ̃pbaº.sua fundaẽ in falso. Ista.n.q̄ allegat loquũẽ ꝯ iurisdictióe.⁊ talia pñt ̃pscribi p ꝯsuetudinẽ vtroq3 mõ dictã vt p3 supª Ista aũt bñdictio est ordis epalis vt ipsemet affir mat ꝯ angelicã:⁊ iõ q̄dᵐ ẽ ꝙ dicta ꝯº ṽa ẽ ex ꝯsue/ tudine.pᵒᵒ.dicta. Quid aũt dicẽdũ sit ad opinióes pa.p3.q: nec ipse nec alij canoniste distingũt iter ea q̄ sunt ordis epalis pᵒᵒ.vel.2ᵉᵒ.⁊ similr de ꝯsuetudi ne. Vñ in.d.c.aq̄.dicit idistincte ꝙ papa non põt cõmittere ea q̄ sunt ordis alteri nisi habẽti illũ ordi nẽ.qꝺ p3 esse falsu3 ꝯ.ggº.4º.q vt i.c.puenit.95.di. cõmisit ̃pbiteris vt ꝯfirmarent.qꝺ ex ̃pse ptinet ad ordinẽ epalẽ.⁊ sitr.c.penᶜ.de con.eccle.vt alt. cõmi/ sit recõciliationẽ eccleᶜ.in.c.ẽt puenit.95.di. idẽ dr. Quõ abbas d3 q̄rere fugitiuos ⁊ eis acq̄sierit.ṽ.re ligio⁹.§.26.⁊ se. Quõ possit vnus trãsire ad aliã reli gionẽ cũ licẽtia abbatis.ṽ.religio.§.23.⁊.24.

6 ¶ Abbas hẽt cohertionẽ in monachos suos fm ꝙ not.pa.i.c.Joãnes.ꝯ regu.⁊ cohertio monachoꝝ ̃p loco spectat ad abbatẽ.ar.i.c.quãto de offiº.or.⁊.c. siq̄s.de so.cõp. Nec teneẽ i hoc req̄rere capl3:nec ob stat cᵐ.reprehẽsibilis de appell. vbi fit mẽtio de.cº.in reprehẽsióe monachi.q: fm Jo.an.intelĺr de loco ca pituli.nec obstat si dicaẽ ꝙ eps q est maior nõ cor rigit clericos suos sine ꝯsensu capl'i.vt i.c.nouit ⁊.c. quãto.ꝯ his q̄ fiũt a ̃plato.q: h3 eũ.hoc ̃pcedit ex di spositióe regle q̄ ẽ approbata p papã.sicẽ ẽt p ꝯsuetu dinẽ hoc facit eps. Nã ex tenore regle tota ̃ptãs mona sterij ẽ penes abbatẽ:⁊ teneẽ ad curã aiaꝝ sibi sub/ iectaꝝ ⁊ monasterij ac reꝝ ipsius:⁊ magna negligẽ tia est peccatũ mortale.fz glo. i.c.ea q̄ de offiº. ar/ chi.⁊ dr de re.iur.c.pc. Nõ põt esse pastoris excusa/ tio.si lupus oues comedit ⁊ pastor nescit.⁊ glo. ibi. pastor seu ̃platus inq̄rere ⁊ corrigere d3 subditoru3 excessus:alias sanguis coꝝ de ̃platoꝝ manib⁹ req̄re tur.hec.ibi.⁊.s.tho.2ª2ᵉ.q.55.arº.3ᶜ.sic ait: Negligẽ tia ̃puenit ex quadã remissióe volũtatis p quã con tingit ꝙ rõ nõ sollicitaẽ vt precipiat ea q̄ d3:vel eo modo quo debet. Põt ergo dupl'r ꝯtingere ꝙ negli gẽtia sit peccatũ mortale. Unoº. ex pte eius ꝙ ̃pter/ mittiẽ.qꝺ qdẽ si sit ꝯ necessitate salutis.siue sit act⁹ siue circũstãtia erit peccatũ mortale. Alioᵒ ex parte cause. Si.n.volũtas i tm̃ sit remissa circa ea q̄ sũt dei vel totalr a dei charitate deficiat:talis negligẽtia ẽ pctm̃ mortale.⁊ hoc ̃ppue est qñ negligẽtia ẽ ex ꝯ/ tẽptu:alias ẽ veniale.hec.s.tho.⁊ nota ꝙ abbas fz pa.i.c.cũ ad monasteᵐ.de regul.nõ teneẽ ad iuũ sta tutũ ẽt si cũ caplo fuisset factũ.⁊ teneẽ ire ad sinodũ si hẽt popl'm vel capellas hñtes populũ nõ exẽptas ẽt si ipse esset exẽptus:alias nõ.c.ꝙ sup his.ꝯ maio. ⁊ obe.⁊ ꝙ ibi not. Si eps voluerit monachũ istitue re i ̃platũ in ea ecclesª secularii ⁊ abbas noluerit: obe dire d3 abbati.6.q.i.cũ ̃p vtilitate.⁊.58.di.cº.̃p.⁊. 2º. S3 si vtilitas eccie exigit:cogi d3 abbas p iuũ su periorẽ vt ꝯsentiat.d.c.cũ ̃p vtilitate.

¶ Abbatissa.

Abbatissa d3 eligi a monasteº i qº ̃pficiẽda ẽ:i
a q̄ electióe.nulla d3 admitti nisi ꝯpleuerit.12ᵐ. ãnu3:⁊ sit ̃pfessa tacite vel ex ̃pse.⁊ eligenda d3 cõpleuisse.30ᵐ.annũ.vñ.s.tho.4ᶜ.ad thimo.5º.sic ait. Inordinatũ est ꝙ nimis iuuẽcule fiãt abbatisse. Hec ille.⁊ eẽ ̃pfessa ex ̃pse ordinẽ regularẽ. Idẽ dic de priorissa p quã monasteᵐ pricipalr regiẽ cuius si due ptes ad eã accedũt qñ p scrutiniũ ̃pcediẽ.nulla exceptióe admissa ẽ ꝯfirmãda. Si ṽo nulla ad du/ as ptes accessit:hñt tñ plures medietate. tũc nõ ob stãte publicatióe scrutinij ⁊ electióe.pñt alie accede/ re ad eã:quasi ex accessu ad duas ptes accedat:non obstãte quacũq3 ꝯfirmatóe. Et q vocanẽ ad eas di rigẽdas i hmói electióib⁹.nisi se abstineãt ab his p q̄ discordia põt exoriri vel exorta nutriri:sũt excõi cati ipso facto.ꝯ qua i ṽ.excõicaº.5º.casu.29.⁊ hᶜ lo cũ hñt nedũ i monasterijs religióis approbate.verũ ẽt i mulierib⁹ q̄ fz quarũdã ̃pntiaꝝ ꝯsuetudines. nec ̃ppriis renũtiãt nec ̃pfessionẽ faciũt regularẽ. s3 viuunt vt i ecclesijs secularibus canonici regulares. Hec not.in.c.indẽnitatibus de elec.lib.viº.

¶ Nota fm glo.i dicto.c.indẽnitatibus. ꝙ qñ di/ b
giẽ Abbatissa vel priorissa siue regularis siue nõ p scrutiniũ:⁊ i pª vice hẽt duas tertias vel i pª vice hẽt plures medietate ⁊ post publicationẽ accedũt tot ꝙ hẽt ẽt duas tertias:istis duob⁹ casib⁹ d3 siñ dilatóe ꝯfirmari quocũq3 mõ dicaẽ. Intellige qñ obiectio.ñ minuit numeꝝ.secus si minueret:puta obijciaẽ ꝙ non sunt ̃pfesse vel puberes.pmissa tñ examinatióe.si ele ctio sit canonica. Si ṽo hñt plures medietate ⁊ p accessu3 ñ ascẽdit ad duas tertias:tũc si minor pars obijciat d3 suspẽdi ꝯfirmatio vsq3 ad finẽ litis. isto tñ tpe administrabit añ ꝯfirmationẽ. Si ṽo fiat p cõpromissũ ⁊ maior pars obijciat:ẽt suspẽdeẽ ꝯfir/ matio.⁊ isto iterim ministrabet. Si ṽo minor pars obijciat:statim ꝯfirmabiẽ. In oib⁹ tñ pdictis casib⁹ audiaẽ accusatióe:ex ̃pse tñ moniales p se ñ ibũt eã

appellatiōis ad curiā: sʒ p. ꝑcuratorē:⁊ p̄nt cōfir mari p superiorē imediatū. Nō tñ ꝙ i monasterijs nr̄e cōgregatiōis.s.lombardie i ordine sm̄ p̄dicatorū sm̄ tenorē ↄstitutiōis bonifa.6.sic praticaꝛ. Contractus.n.monialiū cōpromittūt i tres fres ordinis q audiūt ⁊ ↄscribūt secrete vota soroꝝ ad eligendū illā quā maior pars vltra medietatē nomiauerit:facta sola collatiōe numeri ad numerū:q° facto nō dʒ publicari scrutiniū sed simplr̄ dicere.talis hēt tot voces. Et si aliq̄ ex nomiatis hūerit maiorē ptē. vltra medietatē:debet ille q p̄im⁹ est inter scrutatores dicere sororibus. Cum talis habeat plures voces vltra medietatē:⁊ sic bʒ iura eligēda:bonuʒ est vt electio sit vniformis ꝙ oēs ↄsentiāt.⁊ postea vocare eas sigillatim ⁊ secrete. ⁊ iterrogare si velint cōsentire ꝙ si oēs ↄsenserint: dʒ formare electiōis decretum hoc mō. Ego fr. N. vice mea.⁊ frē. N.⁊. N. cōpromissarioꝝ ⁊ oium soroꝝ electricū eligo sororē talē i priorissā monasterij talis. Si ꝟo ñ oēs ↄsēserint dicat: ⁊ soroꝝ electricū meoꝝ ↄsētiētiū. Priorissa āt sic electa poterit p magistrū ordinis vel priorē ꝓuincialē vl̄ p eos qbus ipsi cōmiserint si eis videbiꝛ ↄfirmari. Vel ego. N. cōpromissarius de ↄsensu ⁊ volūtate cōpromissarioꝝ meoꝝ ꝟtute cōpromissi i nos facti eligo i priorissā talis monasterij. N. i quā maior pars totius monasterij consensit. Et nota ꝙ illa est electio p cōpromissū qualificatū de quo infra versi.electio.2°.per totum.

2° ¶ Abbatissa ↄfirmata vbi est consuetudo ꝙ bñdicaꝛ si nō faciat se bñdici.s.annū a sua ↄfirmatōe ↄputāduʒ:nisi sit cā rōnabilis cadit ipso facto a iure suo. In de.attēdentes de sta.mo.⁊ pōt qualibet die dñica bñdici sm̄ glo.ibidē.⁊ not.bʒ pa.i.c.meminimus de accus.ꝙ illa bñdictio nō addat aliqd ē.officiū.⁊ est sm̄ guil.actius solēnitatis quā iurisdictiōis. et ē iferior ad bñdictionē abbatis: ⁊ simplex.⁊ ad hoc ꝙ sit reiterabilis dʒ attēdi cōsuetudo.i glo.d.c. attēdentes.nec p ea pōt aliqd exigi:alias esset simonia.supra.ꝟ.abbas.in p̄in°. De hac dicit.s.tho.4. di.19.q.i.ar°.ꝑ.q.3ª.ad.4m.vbi sic ait. Mulier sm̄ apl̄m est in statu subiectiōis ⁊ ideo ipsa nō pōt hr̄e aliquā iurisdictionē sp̄ualē qꝛ ēt bʒ p̄hm i.8.ethy. corruptio vrbanitatꝭ ē q̄n ad mulierē ꝑuenit dñiū. Vñ mulier nō hʒ nec clauē ordinis.neqʒ clauē iurisdictiōis.sʒ mulieri cōmittiꝛ aliqs vsus clauiū: sicut hr̄e correptionē i subditas mulieres ꝓpter periculum qd̄ iminere posset si viri mulierib⁹ cohabitarēt.hec ille.ex qbus ꝟbis pʒ sensus superiorum.

3° ¶ Scđuʒ qd̄ notat.pa.i.c.dilecta ↄ maio.⁊ obe. Abbatissa statim post ↄfirmationē pōt ↄferre ecclesias ⁊ bñfic̄ ⁊ instituere clericos i ecclesijs ad suum monasteriū ꝑtinētibus q̄ sunt sibi subiecte pleno iur. ⁊ quo ad tp̄alia.⁊ spiritualia.⁊ sic pʒ ꝙ est capax huius iurisdictiōis spiritualis/q̄ est actus iurisdictionis quā ordinis.actus non est capax.⁊ hoc hēt iure sp̄ali.⁊ i ista institutōe dat possessiōeʒ ⁊ titulū nō tñ auctoritatē absoluēdi/vel alia q̄ sunt clauiū quaruʒ nō est capax. Pōt ēt aliquos suspendere ab offic̄ beneficio ⁊ ordie/puta ꝑcipiēdo subiectis ne celebrent donec satisfecerint:⁊ sic.a.nō pōt tñ ꝓprie suspēdere vt.s.incurrāt irregularitatē ↄtrū facientes. Vñ sicut i proprie istituta i proprie suspendit hec.pa. vbi s̄ d.c.meminimus de accus.sʒ aliquos tñ quāuis non possint vl̄ suspēdere ꝓprie ⁊c.tñ p̄nt pape suis subditis/vt excōicent moniales vel absoluāt:et ipsi tenentur obedire.⁊ ꝙ p̄biteri subditi excōicēt nō hēnt ex auctoritate abbatisse sed auctoritate pape.s. vel iure cōi vel pticulari ex ꝑuile°/vel ex ↄsuetudie. Pōt i matutinis euāgeliū legere:vñ ēt diaconisse appellātur.27.q.i.diaconissaʒ.⁊ ēt pōt moniales seu subditos monere ⁊ exhortari nō tñ publice p̄dicare.⁊ nō dʒ loq cū aliq° sola.18.q.2.diffinim⁹.pōt ēt abbatissa exire clausurā ꝓ homagio faciēdo cuʒ honesta societate.ita tñ ꝙ ad alia ñ diuertat. Silr̄ si cēt alíqua q̄ notabili morbo laborās sine aliaꝝ infectione ibi esse nō posset i.c.periculoso ↄ sta.re.li°.vi. Quō electa ⁊ ↄfirmata.nō bñdicta vocaꝛ Abbatissa. ē.ꝟ. abbas i p̄in°. in fi.sec⁹ ↄ epō vel archiepō ñ ↄsecrato ⁊ valeret consuetudo ꝙ non bñdicaꝛ Abbatissa ⁊ qd̄ dictū est de epō non intelligitur in iurisdictionalib⁹ q̄ competūt electo confirmato.⁊ quō pōt iterari bñdictio eo ꝙ non imprimit caracterē.⁊ ꝙ illegitima vel corrupta:non possūt eligi:nec epūs i hoc potest dispēsare:s.ꝟ.virginis consecratio p totū.⁊ quō dicatur hr̄e dignitatē.pa.vbi supra.

¶ Abdicatio.

Abdicat° ꝓpriaꝝ facultatū duplr̄ ↄsiderari pōt: Vno° bʒ ꝙ est i actu:⁊ sic i ea ñ ↄsistit essentialr̄ pfectio:sʒ ē quoddā pfectiōis instrm̄. ⁊ ideo nihil ꝓhibet statū pfectiōis esse sine abrenūciatione ꝓprioꝝ sicut ēt dicendū est de alijs exteriobus obseruātijs. Alio modo potest considerari sm̄ p̄parationē animi:vt.s.hō sit paratus si fuerit opus oia dimittere vel distribuere ⁊ hoc ꝑtinet ad pfectionē. Vñ Augustin⁹ dicit i li°.ↄ.q.euāgelij. Ondit dñs filios sapie nō itelligere i abstinēdo.nec in māducādo eē iustitiā.sʒ i equanimitate tolerādi iopiā. Vñ ⁊ apostolus.scio abūdare ⁊ penuriam pati. Hec.s. tho.2ª 2ª.q.184.ar°.7.ad pm. Vñ abiicere tēporalia cōtingit duplr̄.s.ꝓp ↄtēplationē diuinoꝝ:⁊ ne sensus iuoluaꝛ eis. P̄m significaꝛ p rasurā clericoꝝ.2m ꝟo p tonsurā. H̄c.s.tho.4°.di.24.q.3ª.ar°.ꝑ.q.pª.c.⁊ ad.2m Abrenūciatio diuitiaꝝ ↄparaꝛ elemosinis sicut vniuersale pticulari ⁊ holocaustū sacrific°. Hec.s.tho.

¶ Abortus.

Abortū ꝓcuraꝛ q̄uis sit graue pc̄tū.s.mortale ⁊ iter maleficia ↄputādū:⁊ ↄ nāꝛ:qꝛ ēt bestie fet⁹ expectāt:tñ ē min° q̄ʒ homicidiū. qꝛ adhuc poterit ali°° ipediri ↄcept⁹. Nec est iudicādus talis irregularis nisi iam formato puerperio abortum

pareret.li.s.tho.4°.di.31.i.lit.Hec et confirmant.32.q.2.c.aliqui.et c.sequenti.et si animatus erat fetus dz puniri capite:qz e homicida. Si vo inanimatus erat:si est nobilis:parte bonorum amissa relegatur. Si vo ignobilis.damnatur in metallum.ff.de pe.l.si qs aliquid.§.qui abbortois.

¶Abraham.

Abrahā fuit sacerdos et ppheta sm.s.tho.
a 3ª.q.31.ar°.2°.et sm eum.d.s.c.ar°.Xps specialiter dicit filius Abrahe et Dauid triplici ratione.s.quia ad hos specialiter de xpo repromissio facta est.et qz xps futurus erat rex/ppheta/et sacerdos/et qz i abrahā p incepit circūcisio:et i dauid electio.et abrahā fuit pm⁹ iter aliquos pres q accepit pmissionē de xpo nascituro eo.li°.q.70.ar°.2°.et facta fuit sibi pmissio de xpo ex gra dei et nō pp meritū sm eū.d.s.12ª.q.98.ar°.4°.et bz.c.d.abrahā fuit vxoratus.2ª.2ª.q.186.ar.4°.et in eo.li°.q.152.ar.p.ad pm.dicit q Abrahā equalr meruit respectu pmij essētialis in mrimonio sicut Joānes i vginitate:nō aūt respū pmij accidētalis:qz meritū nō solū pēsat ex gnre actus sed magis ex aio operantis.habuit aūt abrahā animū sic dispositū vt paratus esset seruare vginitatē/si esset tēpus ↄgruū.Ex quo meritū ↄtinētie cōiugalis i ipso:equat merito ↄtinētie vginalis i Joanne respectu pmij substātialis.j.v.virginitas.§.4°et sic pz sm eū q quātū ad pmiū essentiale siue psonale aliq antiq pres equant sctis noui testamēti.s.Joāni bapt et alijs apostolis.vn idē.s.tho.p°.di.15 q.vlt.ar.7°.sic ait. Aduētu xpi remotū est obstaculū antique dānatōis.et ideo totū genus humanū effectū ē paratū ad pceptionē gre q̄z ante.tū pp solutionē pcti et victoriā diaboli.tū ēt pp doctrinā xpi p quā diuina nobis inotescūt diuina et ideo loquēdo cōiter plenior facta est missio post incarnationē/q̄z aū.Sz verū est q quātū ad aliquas psonas spāles plenissima facta est missio bz pfectionē vtutis.Un sancti veteris testamēti dupliciter pnt ↄsiderari vel q̄tū ad grāz psonalē:et sic p fidē mediatoris ↄsequti sūt grām eque plenā hijs q sunt in nouo testamento:et multis plus et multis minus.vel bz statū nāe ipsius tēporis:et sic cū adhuc ↄtinerent obnoxij diuersimode p pctō pmi parētis.ideo.et c.Hec.s.tho.ex qbus satis clare patet q qū.s.Tho.dicat apostolos precedere omnes alios:loquitur vel sm pmium accidētale vel bz statum.

c ¶Abrahā est pm ex m fidei tripliciter.s.p recedēs ab infidelibus:p credēdo aliqd supra nāz/et p.accipiendo circūcisionē.Hec.s.tho.2ª.2ª.q.102.ar.5°.ad pm.et incepit idolatria tpe eius.2ª.2ª.q.94.ar°.4°.2m.Nec peccauit petens sigm genesis.15.qñ dixit.Un potero scire et c.qz fuit ex inspiratiōe diuina.2ª.2ª.q.97.ar.2°.3m.Nec fuit mēdax dicēdo sarrā ēē sororē suā:qz bz Augm.voluit vitatē celari:et nō mēdaciū dici.soror enim dr qz filia fris/et sic ei attinebat ex pte pris et ñ

mris.2ª.2ª.q.110.ar.3.3m.et accedēs ad ancillā suā nō peccauit:qz amor vxorario:et ñ fornicario:et ex dispēsatōe dei:Erat.n.vxor q̄tū ad pcreationē filiorū nō q̄tū ad gubernationē domus.et ideo dr ancilla 2ª.2ª.q.154.ar.2°.3m.4°.d.33.q.pª.ar.3°.q.3ª.Nec peccauit volēs occidere isaac:qz fuit ex pcepto.2ª.2ª.q.94 ar.5.2m.Nec peccauit emēdo spelūcā i sepulturā:qz itēdebat emere terrā,et nō sepulturā.2ª.2ª.q.100.ar°.4°.3m.vide aliqd in v.sodomia.

¶Abrahā adorauit angelos inquātū apparētes in corporibus quasi imaginibus repsentātib⁹ trinitatē et iuste obtulit eis cibos qz credidit eos hoies esse i qbus tñ deū venerabat.sicut solet deus esse i pphetis.vt Augustinus dicit.hec.s.tho.pª.pte.q.51.ar°.3.5m.et sm eū.s.tho.sup paulū.ad ro.4°.c.et ad hebreos.11°.vis generat ua restituta fuit abrahe miraculose respectu Sarre et cuiuscūqz mulieris.et bz eū.d.s.dereliqrat Sarrā quātū ad actū ↄiugalē:postq̄z cognouit ipsā ēē sterilē.ad gala.4°.et abicat Agar et filiū eius ex dispēsatōe pp misterium.4°.d.35.q.i.ar°.3.q.3.3m.

¶Abrogatio.

Abrogat legū vł ↄstitutionū humanarū fit tri
b b⁹ de causis:pº pp ↄsuetudinē.Un.s.tho.2ª.2ª.q.9.ar.3ª.i fine corpis sic ↄcludit. Cum aliqd multociēs fit:vr ex deliberato rōis iudicº pcedere. Et bz hoc ↄsuetudo et hz vim legis.et legē abolet.et ē legū iterptatrix. Un augustin⁹ i epla ad Casulanū.Mores populi dei:et instituta corū pro lege sunt tenenda.et sicut puaricatores legū diuinarū:ita et cōtemptores ↄsuetudinū ecclesiasticarū cohercendi sunt.2°.fit pp disparē successionē tēporū.Un.34.di.c.fraternitatis.sic ait tex.Defecer⁹ nñ tpas qbus nō solū merita/sz corpora ipsa defecerūt:districtiōis illius ñ patiē manet cēsurā.3°.pp emergētª mala.Un.63.di.c.qz sancta.§.verū i fi.dat ad hoc exēpluz de serpente eneo quē moyses bona fecit itētiōe.et ezechias bona intētiōe destruxit.Un.s.tho.vt ē arº.p.et.2°.reddit rationē oium istorū sic di.inter cetera. Lex humana iuste mutat dupliciter causa.pª.ex pte intellectus q pcedit de imperfecto ad pfectū:et ideo si aliqñ statuit aliqd imperfecte ↄsiderās postea mutat i pfectius.2°.ex ↄditiōe hominū q sm diuersas ↄditiōes/siue ↄplonū siue tēporū/indigēt diuersis legibus:et hoc solū dz ēē qñ maxima et euidētissima vtilitas ex nouo statuto puenit vel ex eo q ē maxª necessitas:ex eo q lex ↄsueta:aut manifestā iniqtatē ↄtinet/aut eius obseruatio ē multū nociua. alr nō dz mutari qz ipsa cōsuetudo adiuuat obseruātiā.vt sit min⁹ onerosa:et cō.vt philosophus dic.2°.politice.et ideo.12.di.c.Ridiculosū.Est satis abhominabile dedecus vt tradiciones quas a pribus antiqtis accepimus:infringi patiamur.Hec.s.tho.et q aliqñ fiat ista mut°:habetur.de spons.c.non debet.et c.alma.de sn.exco.lib.vi.vi.lex nālis possit mutari.v.lex.§.4°.ↄsuet.§.4°.

¶ Abscondere.

Abscōdere se pōt iust⁹ pp tria.s.vt psequutor ge/
a scat vt pceptū a dño op⁹ pficiat ⁊ vt gloriosi
orē coronā acqrat. Abscōdere ēt ðbem⁹ triplex
bonū a fauore hoīu₃.s.elemosinā.orōnē ⁊ ieiuniū.
⁊ abscondit decor corpalis tripliciť.s.p habit⁹ vili
tatē:p ieiunio:um austeritatem:⁊ per boni opis assi
duitatem.hec.s.tho.opusc. 58.c.8.

p° ¶ Abscondere peccata contingit dupl'r. Uno°.dum
ipsa peccata fiūt:est autē peius peccare publice q̄₃ oc
culte:tū q: petō: publicius videt ex maiori ɔtemptu
peccare: tū ēt q: peccat cū scādalo alio₂:⁊ iō quod/
dā remediū est i peccatis q aliqs in occulto peccet:
⁊ sm hoc dicit glo. Isai.3° q ².tabula post naufra/
giū est pēta abscondere:nō q pp hoc tollat pētum
sicut p penitētiā:s₃ q: p hoc pētu₃ fit min⁹: Alio° ali
quis abscondit pētu₃ prius factū:p negligētiā ɔfes/
sionis:⁊ hoc ɔ̃riat penitētie.⁊ sic abscondere pētu₃
nō est tabula s₃ magis ɔ̃riū tabule; puer.8°. Qui
abscondit scelera sua nō dirigef:hec.s.tho.3ª parte
q.84.ar°.6.ad p^m.

¶ Absolutio p.

Absolutio.p a petō q̄ fit i foro pñiali q̄ ē digni
b or ea q̄ fit i foro iuditiali q̄₃uis maior solēni/
tas reqrat i iurisdictiali eo q n̄ solū o₃ i ea q
deo satisfaciat s₃ ēt hoi.h'.s.tho.4°.di.18.q.2.ar.2.
q.p².⁊ ar°.5.q̄stiūcula p².ad.p^m.ar^m.⁊ ideo de peni
tētiali q̄ dignior est.p dicēdū ē. Ubi notādu₃ ē ad
maiorē declarationē:q absolutio idem est q impedi/
mēti seu vinculi rupt°.siue remotio:q̄ reqrit i remo/
uēte auctoritatē supra tale vinculu₃.vñ tot modis
dr absolutio quot modis repit auctoritas relata ad
aliqð vinculū. Ista aūt auctoritas ē multiplex. Pª
est corpalis qua soluit vinculū corpale.iuxta illð euā
gelij. Un⁹ qsq₃ vrm soluit asinā ⁊c. Alia iudicialis.
q̄ ēt est duplex.s.spiritualis ⁊ secularis qua vtuntur
iudices seculares absoluendo reos in foro iudiciali.
⁊ de his duabus absolutiōibus nihil ad ppositum.
Spiritual' aūt est duplex.s.iurisdictōis respectu exco
comunicatiōis:⁊ ordinis.⁊ de ista dicēdū ē i isto.c.

p° ¶ Absolutio ordis ē ð necessitate salut' illi q i pētu₃
mortale cecidit:vñ.s.tho.4°.di.17.q.3ª.ar.p.q.pª.sic
ait. Passio xpi sine cui⁹ ṽtute nec actuale nec origi
nale petm̄ dimittit/in nobis operat salutē p sacra/
mēto₂ susceptionē:q̄ ex ipsa efficaciā hūt:iō ad cul
pe remissionē ⁊ actualis ⁊ originalis reqrit sacm̄
eccl'e vel actu susceptū vel saltē voto. qn̄ articulus
necessitatis/nō ɔtēptus.sacm̄ excludit.⁊ p ɔ̃ñs illa
sacra q̄ ordinant ɔ̃ culpā.cū qua salus esse nō pōt
sunt de necessitate salut'.⁊ ideo sicut baptismus quo
delet originale est de necessitate salutis:ita ⁊ peni/
tētie sacr₃. Sicut aūt p hoc q aliqs baptismū petit
se ministris eccle' subijcit.ad quos ptinet dispēsa°
sacri ita ēt p hoc qð fatef pētu₃ suū:se ministro ec/
clesie subijcit.vt p sacm̄ penitētie ab eo dispēsatū re
missionē ɔsequat p absolutionē.hec ille. Idē confir/
mat.4°.contra gent.c°.72.⁊.3ª.q.84.ar.5°.⁊.4°.di.
5ª.q.2ª ar.p.q.2ª.2^m.ait idē.d.s. Aliqs pt saluari sin̄
actuali absolutiōe i ar°.necessitatis.⁊ tñ est q nul
lus pōt absoluere:nisi sacerdos.⁊.4°.di.17.q.3.ar.p
q².2ª.2^m.sic ait. Semp ɔfessio fuit necessaria nō tñ sēp
per absolutio:in lege.n.nature fiebat ɔfessio soli deo
sine alio signo exteriori.i lege s̃o mor' si fiebat sig^m
exterius i cōi:p oblationē host' p petō.i lege aūt no
ua op₃ q spāle petūm ⁊ circūstātias sacerdoti ma
nifestet ⁊ ab ipso absoluatur. Et ibidem idem.q.
pª.ait. Ista absolu° nō ē ð lege nāe s₃ diuie: ⁊ iō s₃
q de⁹ disposuit ita d₃ fieri. Idē dic' i eo.li°.di.22.q.
2ª.ar.3°.q.pª. De petro āt ⁊ paulo Magdalena ⁊
similib⁹. vtr₂ fuerint ɔfessi ⁊ absoluti:dic.s.tho.4°.di.
17.q.3ª.ar.p.q.pª.2^m.q ⁊ si nō legat illo₂ ɔfessio po
tuit tñ fieri. Multa.n.sunt facta q̄ nō sunt scripta.⁊
pterea xps hr ptātē excellētie in sacramētis vñ sine
his q̄ ad sacm̄ ptinēt pōt rē sacri ɔferre.h' ille.⁊.3ª.
pte.q.84.ar.5°.3^m ait de muliere peccatrice. quā sin̄
ɔfessiōe absoluit. Jo.8°.ad ptātē excellētie quā solus
xps habuit ptinuit q xps effectū sacri penitētie q est
remissio petōꝝ ɔtulit mulieri adultere sine exterio/
ris pñie sacro l₃ nō sine interiori pñia quā i eā per
grā₃ est opat⁹.⁊ ibidē i eō.ɔcludit q absolute nō ē
necessaria sicut baptism⁹. Un̄ secūdi parali.c.vlt°.
dr.⁊ tu dñe iusto₂ nō posuisti pñiā iustis abraha₃
Isaac ⁊ Jacob his q tibi nō peccauerūt.s₃ post pec
catū est necessaria. Un̄.luc.8.dñs dic. Si pñiā nō
egeritis oēs simul pibitis. Et papa n̄ pt dispēsare q
aliqs saluet sine absolutiōe.s₃ q obligatur vi ipsi⁹
sacri:s₃ pōt dispēsare s₃ q obligat de pcepto ecclesie
vt possit diu⁹ absolutionē differre:hoc idē.s.tho.
4.di.17.q.3.ar.p.q.5. Et quāuis baptism⁹ dicat ali
quomodo magis necessarius q̄₃ absolutio pp hoc
q: est necessarius nō solū adultis s₃ ēt pueris:tñ in
adultis absolu° nō minus ē necessaria. Et sicut ille
q habuit baptismū i pposito:solū idiget baptismo
actuali: ita ille q hūt absolutionē i proposito vel q
est ɔfessus seculari sine absolutōe indiget actuali ab
solutiōe.hec.s.tho.4°.di.17.q.3ª.ar.3°.q.pª.⁊ 2ª.intelli/
ge i actū si pōt vl' saltē i pposito. Uide i s̃.cōicat.i
pn.⁊.s̃.ɔfessio.p.§.40.⁊ seqn̄tibus.⁊ aliqd i.§.vi.
¶ A quo sit istituta. Dicēdū s₃.s.tho.4.di.2ª.q.2ª. 2°
ar°.4°.q.4ª.q oīa sacra sunt instituta imediate/a/
xpo:et ɔ̃ñti nullus pōt mutare id q ptinet ad for/
mā essentialē sacri nisi ex spāli consili°.s.s.q: a xpo
fuerūt:⁊ si qs mutet illā nihil facit ⁊ peccat. Si aūt
aliqs mutet id q ptinet ad formā ex determinatiōe
ecclesie nihilomin⁹ est sacm̄ s₃ culpa incurrit. hec
ille.⁊ idem.d.s.co.lib°.di.17.q.3.arti.p.q.5ª.ad
2^m.ar^m.de ɔfessiōe ait q pceptū ð ɔfessiōe nō est ab
hoie puro institutū quāuis sit a/Jacobo pmulgatū
Jaco.5°.ɔfitemini ⁊c.s₃/a/deo institutione₃ habuit
q̄₃uis expssa institutio eius nō legat tñ q̄dā pfigu/

ratio ipius īueniꝛ ⁊ i hoc qḋ Joāni ꝯfitebanꝛ pctā q
baptismo ipius ad grāʒ ꝑparabāt: ⁊ i h° ēt ꝙ dn̄s
lep:osos trāſmiſit ſacerdotib⁹ q.q̄uis nō eēnt noui
teſtamti.ſacerdotes.tn̄ i eis noui teſtamēti ſacerdo/
tiū ꝑfigurabaꝛ.hec ille.⁊.3°.p.q.84.ar.6.dič ꝙ mā
hui⁹ ſacri ē de iure nature: ⁊ ſemp fuit.ſ.doloꝛ pec/
catoꝝ.ſʒ ꝙ hō hoc vel illo° pniaʒ agat ē ex īſtitutiōe
dn̄ica.vn̄ dn̄s in ꝑn̄ᶜ ꝑdicatiōis ſue indixit hoībus
vt nō ſolū peniterēt.ſʒ ēt penitētiā agerēt ſignificās
determinatos modos actuū q reqrunꝛ ad h° ſacrm.
ſʒ id qḋ ꝑtinet ad officium miniſtroꝝ determinauit
Mat.xj.vbi dixit Petro.tibi da.cla.reg.ce.⁊c̄.effi/
catiā aūt hui⁹ſacri ⁊ originē virtutꝫ ei⁹ manifeſtauit
poſt reſurrectionē Luc.vlt° vbi dixit ꝙ opoꝛteret ꝑ
dicari i noie ei⁹ pniaʒ ⁊ remiſſionē pctōꝝ i oēs gen
tes.ꝑmiſſo de reſurrectiōe ⁊ paſſiōe Pa.i.c.oīs:de
pe.⁊ remi.ibi extra glo.ponit multas opiniōes.ſed
expone ⁊ tene eas ſm ꝙ cōcoꝛdāt cū dictis his.

3 ¶ Quid ſit auctoꝛitas abſoluēdi de q° ē facta men/
tio.ē.dicēdū ꝫ.s.T.4°.di.18.q.p°.ar.ꝑ.ql°.p°.⁊.4°.
ꝯ Gen.c.72.ꝙ ē idē ꝙ clauis eccl̄ie d q° dr̄ Mat.16
tibi dabo cla.reg.ce. q̄ claues.ꝫ.e.ibidē.ſunt idē ꝙ
ptās remouēdi pctā p abſolutionē p q̄s apiꝛ para/
diſus:⁊ clauduntur poꝛte celi.ſ.qn̄ nō abſoluit:⁊ api/
re qn̄ abſoluit:idē tʒ ibi.ql°.2°.ad.4ᵐ.q̄ clauis ē ptās
q̄dā q̄ ē idē eēntialr ꝙ ptās ꝯſecrādi differēs ꝫ ra
tionē.Jbidē.ql°.1°.ad.1ᵐ.⁊ iſte claues ſunt due.ſ.ſcie
⁊ ptāꝫ abſoluēdi ibi.q.vlt°.⁊.4°.ꝯ Gēti.c.72.qꝛ nō
abſoluit ſm.e.doc.ſ.niſi ſciēs vinculū ⁊ potēs ⁊ iſte
claues ſunt i deo.p auctoꝛitatē i xp̄o āt p excellētiaʒ
i miniſtris vero p miniſteriū ibi.ql°.p°.⁊ ē i miniſtro
p modū cāe efficientis qꝛ ſacr̄a noue legis.Agunt ⁊
cauſant grāʒ effectiue iſtrumētalr.hec.s.Tho.i opu/
ſculo.2f.c.ꝑ.⁊ ex iſtis ſequiꝛ ꝙ ſolus ſacerdos pōt
abſolueꝛ:⁊ ois ſacerdos ē capax. hui⁹ ptātis qꝛ idē
eſt ꝙ oꝛdo ſacerdotalis: ⁊ ſič ſolus ſacerdos poteſt
abſoluere.ita ſolus ꝓpꝛius ſacerdos qꝛ reqriꝛ iuriſdi
tio vt ſit ſibi ſubditus qꝛ alr nō poſſet ipare qḋ req/
riꝛ i dando pniaʒ.hec.s.Tho.di.17.q.7.ar.3.ql°.3°.
etiā oēs ſacerdotes etiam monachus ſunt capaces.
ibi ad.pᵐ.arᵐ.ꝟ.clauis eccl̄ie.per totum.

4 ¶ Foꝛma abſolutiōis ſacr̄alis ſm.s.Tho.3°.q.84.
ar.3°.ē iſta:ego te abſoluo.ait.n.ſic ibi i ſi.coꝛpoꝛis
h° ſacrm.ſ.pnie nō ꝯſiſtit i ꝯſecratiōe alicui⁹ mate/
rie nec i vſu alicui⁹ materie ſctificate. ſʒ magis i re
motiōe alicui⁹ materie.ſ.pcti.put pctā dicūꝛ eē mā/
pnie.talis āt remo° ſignificaꝛ a ſacerdote. qn̄ dicit.
Ego te abſoluo:nā pctā ſunt q̄dā vincula:vn̄ pʒ ꝙ
hec ē ꝯueniētiſſima foꝛ° hui⁹ ſacri ego te abſoluo.h
ille.⁊ ſumiꝛ hec foꝛ° ꝫ.e.d.ſ.ibi pᵐ ex verbis xp̄i qb⁹
Petro dixit.qḋcūqꝫ ſolueris ſup terrā:⁊c̄. ⁊ tali foꝛ°
vtiꝛ eccl̄ia i ſacr̄ali abſolōe ⁊ ſic pʒ ꝙ ē veꝝ ſacrm:
⁊ hʒ verba determinata ꝯ id ꝙ dicit Roſella poſt
Sco.ꝟ.abſolō.6.nec dʒ dici iudiciū ſacr̄ale vel ſa/
cramētū iudiciale.ꝫ veꝝ ſacrm eccl̄ie: q̄dā ꝟbo abſo

lutiōes i publico facte.ſ.i cena dn̄i. in die cineꝝ:⁊ in
p°:⁊ ꝯpletoꝛio.ſ.miſeaꝛ vr̄i:⁊c̄.⁊ abſolutōeʒ tribuat:
⁊c̄.nō ſūt ſacr̄ales.ſʒ oꝛones q̄dā q ꝑmittūꝛ i ſacr̄ali
ne ipediaꝛ effectꝫ ſacramēti ex ꝑte penitētis.cui⁹ act⁹
māēr quodāmō ſe hʒ i hoc ſacro vt ibidē ad.3ᵐ.ait
doc.s.qꝛ ſacerdos ſič miniſter abſoluit ⁊ de⁹ aucto/
ritatiue.Cōueniēter appōiꝛ aliqd ꝙ ꝑtineat ad pri
mā auc̄teʒ dei.ſ.vt dicaꝛ. ego te abſoluo. i no.pa.⁊
fi.⁊.s.s.vel p virtutē paſſiōis xp̄i vel auc̄te dei.ſicut
Dioni.expōit.3°.c.eccle.hyerārch.qꝛ tn̄ hoc nō ē dter
minatū ex verbis xp̄i:ſič i baptiſmo:talis appoſitio
relinqꝛ arbitrio ſacerdotū.hec ille.vn̄ pʒ ꝙ id qḋ di
cit Angelica i.ꝟ.ꝯfeſſio.5.ſ.ꝙ iſta ſunt de neceſſita/
te.vʒ.ego te abſoluo ab oib⁹ pc̄tis tuis.i no.pa.⁊ fi.
⁊c̄.ē falſuʒ.Ait ēt idē.d.s.ibidē ad.5ᵐ.ꝙ expoſitio.
q̄ dr̄ ego te abſoluo.i.abſolutū. oñdo q̄tū ad aliqd
qdē vera ſunt.nō tn̄ ꝑfecta qꝛ ſacr̄a noue legis. non
ſolū ſignificāt ſʒ ēt agūt qḋ ſignificāt. vn̄ i opuſ.2°.
qḋ fecit d foꝛ° abſolutiōis idē do.ſ.ſic exponit ego te
abſoluo.i.ſacrm vel miniſteriū abſolutiōis tibi ipen
do vel te abſolutū ſignifico nō ſolū ſignificādo ſʒ ēt
faciēdo.hec ibi.vbi ēt pōit q̄ſi oia q̄.s.dicta ſūt. Jn
ql.aūt.2°.ar.vlt° dicit ꝙ qn̄ ſacerdos dicit ego abſol
uo te ab oib⁹ pc̄tis tuis dʒ refferri ad culpā:⁊ nō ad
penā:qꝛ nō pōt abſolui ab vna culpa.niſi ab oibus
abſoluaꝛ. Abſolo.n.culpe nihil aliud eſt niſi īfuſio
grē quā cāt ſacerdos miniſterialr vt.j.dicēꝛ.ſecus d
pena vt alibi. Dicit ēt idē doc.s.ibidē.ar.4.ꝙ ipo/
ſitio manuū nō ē nec° qꝛ hoc ſacrm nō oꝛdinaꝛ ad
ꝯſequēdā aliquā excellētiā grē.ſʒ ad remiſſionē pec/
catoꝝ magis aūt cōpeteret crucis ſignatio qꝛ p ſigᵐ
crucis xp̄i remittūꝛ pctā:⁊ tn̄ nō ē de nec̄te ſacri hec
ibi:reqriꝛ ēt dbita itētio abſoluētis ⁊ diſpoſitio pe/
nitētis:⁊ idē.d.s.i.3°.ql.ar.28.dicit ꝙ laudabilr ad
iūgiꝛ qcqd bōi feceris ſit tibi i remiſſiōeʒ pctōꝝ:⁊ ꝫ
quoſdā.ſ.Pe.de pal.addiꝛ qcqd mali paſſus fueris
⁊ bona q̄ ꝓpōis faceꝛ qꝛ ſic adiūctū a ſacerdote va
let nō ſolū ex vi opis ſʒ ēt virtute clauiū:ꝯcoꝛ.his oi
bus Alb.Pe.de pal.Sco.⁊ Ricar.⁊.D.Archie.fl.
⁊ addit ꝙ ꝯfeſſoꝛ nō itēdit obligaꝛ ad faciēdū ꝙ ꝓ
ponit faceꝛ.ſʒ vt ipm ꝓpoſitū faciēdi ſit ſibi merito
riū:dʒ ēt ꝫ Pe.⁊ Archie.flo. ſemp pꝛius abſoluere
ab excōicatiōe iquātū pōt etiam minoꝛi ⁊ ſi nō pōt
pꝛius abſoluaꝛ ab excōicatione q̄ꝫ a peccatis.

¶ De mō abſolōis q ſeqꝛ formā notādū ꝙ abſolo 5
a pc̄tis nō pōt fieri ſub cōditiōe. puta ſi ſatiſfeceris
qꝛ talis nō ē ſimplr abſolutꝫ de re.iur.lib.6.c.act⁹ ⁊
itelligiꝛ d ꝯditiōe d futuro.ſec⁹ de ꝑterito.q̄ nō ē pro
pꝛie ꝯditio ꝫ Pa.i.c.de qb⁹ de bapti.vt puta. ba/
ptizo te:ſi nō es baptizatus:⁊ de hoc eſt tex.expſſus
i.d.c.d qb⁹:⁊ rō ē qꝛ ꝯditio de futuro. ſm.e.Pa.⁊
veritatē ſuſpēdit actū vſqꝫ ad aduentū cōditiōis ⁊
ex ꝯñti qn̄ ꝟba abſolōis operāꝛ. actiue miniſterialr
vt dictū ē ſi tūc nō agūt illa verba abſolōis.qn̄ ſunt
cū deficiāt i ꝓlatiōe nō poterūt agere adueniēte cō/

ditione q̄ ē futura.q: nō erūt verba tēpore cōditiōis
nec tūc.s.tēpore prolatiōis: habuerūt effectū:igitur.
secus de pterito:q: quāuis cōditio ignoretur tñ ē vel
fuit:⁊ ideo nec expectat: nec suspēdit actum.

6 ¶ Rosella i.v.absolu°.5. post Hen.de gan.i ql.dic̄:
ꝙ platus pōt cōmittere ea q̄ ad eū pertinēt sub hac
ꝯditiōe:cōmitto tibi audire cōfessiōes ⁊ absoluere de
talibus casib° qñ absens fuero sub tali ꝯditiōe ꝙ mi
hi eadē ꝯfiteantur.qñ fuero reuersus:q: ꝯfessio nihil
aliud ē quā ligaminis ostēsio ⁊ idē ligamē plurib°
pōt ondi ⁊ tūc nō hȝ vigorē p° ꝯfessio:nisi sub ꝓpo/
sito faciēdi secūdā. Sub tali āt for° cōmitto tibi au/
dire ꝯfessiōes ⁊ absoluere sub tali ꝯditiōe.ꝙ nō va/
leat tua absolu° nisi mea subsequat̄ vel ratā habeaȝ
eā/vel quousqȝ ego ab illis absoluā: nō pōt cōmitte
re nec valet cōmissio. sic.n.ꝯmittere absolōeȝ nihil ē
cōmittere q: absoluēs aut amouit ligamē aut nō si
sic nihil remanet ad remouēdū: ⁊ amotū est siue su
perior ratū habeat siue nō:⁊c̄. q: ꝙ semel ē dissolutuȝ
nō āpli° remanet dissoluēdū ab eodē ligamie max°
cū dissoluēdo ligamē destruat̄:sic ēt fit i absolōe ab
excōicatōe a qua semel absolutus nūqȝ āpli° ab illa
est absoluēdus.sȝ solū a noua si i illā itrudat̄: si aūt
āmouit ligamē casus dat° ē hec ille: ⁊ iudicio meo
bene dicit i.2°.casu ⁊ bñ arguit:i p° vero pessime:⁊ ꝯ
doctrinā doc.⁊ ꝯ pfectionē sacri absolōis. Arguam
.n.si i p° casu sic ipse arguit i. 2°.⁊ dicā qñ ille.p° ab/
soluit aut remouit ligamen aut nō si sic nihil rema/
net amouēdū ⁊ amotū ē siue sibi ꝯfiteāt̄ .siue nō :⁊
siue ꝓponāt siue nō.q: ꝙ semel:⁊c̄.⁊ nō potest dari
mediū si aūt nō ē remotū nihil actū ē: ⁊ casus ē da
tus vt ipse dic̄.pterea ſm.s.T.4.di.17.q.3.ar.3.q.5.
ad.4ᵐ.nullus tenet̄ ꝯfiteri pctm̄ ꝙ nō hȝ.sȝ q est rite
ꝯfessus.nō hȝ āplius illa q̄ ē cōfessus ergo nō tenet̄:
⁊c̄.hec ille:⁊ ql.p°.q.6.ar.3.ad.pᵐ ait. Nō pōt aliqs
alicui° auctoritate ꝯpelli ad ꝯfitendū pctm̄ ꝙ alteri
ꝯfessus ē.q absolui potuit q: ꝯfessio ē qͦdā sacrm̄
diuino iperio subiacēs nō humano.hec ille. Ex qb°
pȝ ꝙ nullo° ōhem° dicit̄ ꝙ postqȝ ē rite ꝯfessus vni:
teneat̄ iteȝ alteri ꝯfiteri eadē.sic dr̄ i ista Rosella.ꝙ
ēt dicit Angelica in.v.ꝯfessio.5.§.6. nec vt mihi vr̄
Intellexerūt Hen.quē allegāt. dȝ.n.itelligi ꝙ cōmit
tat sub ista cōditiōe.s.ꝙ postea teneat̄ sibi ꝓsētari ⁊
manifestare illa crimina:⁊ recipe mandatū eius sic
absolut̄ ab excōicatione i casu:⁊c̄.tenet̄ se pñtare su
periori vt recipipiat:⁊c̄.⁊ nō vt recipiat absolutiōeȝ
sacralez:⁊ tūc si nō manifestat facit ꝯ id ꝙ ꝓposuit
⁊ ꝓmisit i ꝯfessiōe:⁊ de isto tenet̄ ꝯfiteri ō q° nōduȝ
ꝯfessus ē ⁊ nō ō alius ō qb° semel rite absolut° ē.ita
ēt accidit ō excoi°:vñ nō ē sana locu° dicēdo ꝙ iteȝ
teneat̄ ꝯfiteri vel ꝙ p° absolo pficit̄ .qñ ē. 2°.vel ꝙ su
spēdit̄ /vel ꝙ ē vna vel ꝙ p° fit sub ratihabitione ad
secūdā vt isti vident̄ dicere. Nec° ē.n.dicere ꝙ p° ab
solutio sit veꝛ ⁊ pfectū sacrm̄ ꝙ pȝ q: posset absolu/
tus illo° iteri recipe eucharistiā : ⁊ alia facet̄ ⁊ i isto
sensu itellexerūt id qͦ faciūt Carthusiēses qvtūt̄ hoc
mō vt itellexi ab eisdē ⁊ accepūt ab isto Hen. ⁊ a q/
busdā aliis magnis ⁊ ē sile si qs absolueret aliqueȝ
dicēdo si vis a pctis abstinere ego te absoluā q̄ nō ē
ꝓprie ꝯditiōalis. Est.n.cōditio de actu pñti.s.si nūc
ꝓponis hoc facere.te absoluā.alr nō:vñ aliqñ vidi
quēdā pbr̄ꝫ doctū:q ꝯcessit cuidā sacerdoti vt posset
absolui a quodā casu sibi rēuato cū ista ꝯditiōe ꝙ
qñ ipse pctōr eēt domi notificaret plato suo.sic ēt ali
qñ absolui aliqs cū ista ꝯditiōe si vis facet̄ hāc pe/
nitētiā.ego te absoluā alr nō:⁊ sic ille absoluit abso
lute:⁊ iste ꝓmittit ⁊ ꝓpōit facet̄ ⁊ si nō facit peccat.
nō tñ tenet̄ iteꝛ illa ꝯfiteri.nisi forte aliqs diceret ꝙ
iponit sibi p tota vel pte pnie vt hec pctā reuellet suo
superiori:⁊ nō p ꝯfessionē ⁊ tūc si nō faceret penitētiā
deberet iterare cōfessionē. vt in.v.absolutio. 3°.prin.
Itellige istud vltimū ſȝ ꝙ dr̄.v.penitētia.§.2.c̄c̄.si.

7 ¶ Angelica i.v.ꝯfessio.5.§.p°.q̄rit vtᵐ absolo debeat
fieri añ iniūctōeȝ pnie siue satisfactiōis:⁊.R̄.ꝙ nō.
qͦ probat p de.audiū:de sepul.⁊ Jo.an.i glo.v.au/
dire.q notat hunc ordinē.s.p°.dȝ audire ꝯfessionē.2°
iponere pniaȝ.3° absoluere sacralr: sed existimo hoc
paꝛ valere nec ē verisile qͦ ille tex.narrauerit ista.
isto ordine vt sic vellet necessitatē iponere. imo rō ē
in ꝯtrariū:⁊ expiētia. Nā p° quātū ad satisfactionē:pꝫ
ꝯtrariū.satisfactio.n.ē ad remouēdaȝ penā residuā q̄
remanet siēda post absolutionē ſm oēs doc.⁊ iō nō
dȝ pcedere:pterea ſȝ canones : ⁊ doc.pnia dȝ iponi
ſȝ qntitatē culpaꝛ ⁊ qualitatē ꝯfitētis:sȝ quō posset
semp satisfacet̄ añ absolōeȝ. pterea aliqñ vt ifra de
darabit̄ i ipa absolōe ifundit̄ gr̄a:i eo q añ erat in
pctō mortali. quō igit̄ poterat satisfacet̄ añ absolu
tionē cū eēt i pctō.pterea dum pctōr satisfacit:pnia
aliquo° plus valet ex vi absolutiōis:vel clauiū qȝ añ
valeret cū nō pticipet virtutē clauiū.añ absolutōeȝ.
g° melius ē ꝙ satisfaciat post.qȝ añ. De iniūctōe ēt
nō credo ꝙ sit faciēda mag° vis.q: vt ēt.e.glo. i fi.
dic̄ ꝙ saltē pcedat i affectu ꝙ bñ necᵐ ē. q: alr ñ eēt
capax absolutiōis.nisi eēt parat° saltē i hitu recipeꝛ
⁊ facere penitētiā.nec vr̄ facere driaȝ illa glo.iter sa
tisfactionē:⁊ iniūctionē. añ eodēmō de vtroqȝ dr̄.s.
ꝙ pcedat i affectu:⁊ ex his pōt ēt eē māifestū ꝙ fri/
uola ē q̄dā cautio q̄ vtunt̄ qdā:q dāt vnū pr̄ nr̄ vel
aliqd sile ꝓ pnia ⁊ volūt ꝙ illud ipleat añqȝ absol
uat̄ pp hoc ꝙ dictū ē.s.sȝ isti decipiūt̄ .q̄ro.n.ab eis
vtᵐ iponāt istud modicū: ꝓ tota pnia vel nō:si ꝓ to
ta vr̄ irrationabilis ꝙ ꝓ tot criminibus ita paruaȝ
pniaȝ iponāt:⁊ ē ꝯ canones : pterea certū ē ſm oēs
doc.ēt ſm.e.Angelū.ꝙ aliq̄ opa facta ꝓ pnia plus
satisfacit virtute clauiū.qȝ faceret si nō esset ps peni
tētie:⁊ iō aliqñ bonū ē vt iponat̄ maior pnia quaȝ
illa parua. Si vero dicat̄ ꝙ nō iponat illud paꝛ ꝓ
tota pnia.sȝ ꝓ pte seqt̄ ꝙ eadē difficultas fit de alia
pte sic̄ de tota iō:⁊c̄. Nec valet id ꝙ qdā dicūt.s.ꝙ
est picalū ꝙ nō faciāt pniaȝ i pctō mortali nō valet

inq̄ʒ q: alr pōt puideri.nec ipositio pnie dʒ eē sine.p
portiōe ad petā q̄ fieret si illo° tota iponaꝛ. Quidā
tn̄ sequētes Angelicā.tenēt.ꝯ.id qđ hic dr̄. Sed cō/
cor. q̄ loquitur de bene eē:medius tn̄ ē qđ dictū ē.

8 ¶ Utrū vnū sacerdos possit absolueꝛ ⁊ alius audi/
re.R̄.q̄ nō.ar.33.di.c.quozūdā ne sacr̄m diuidaꝛ.se
cus eēt i foro exteriori.s.excōicatōe:nec ēt plures pn̄t
simul absoluere i foro pnie: nec ēt plures absolui si/
mul ab eodem:ea rōe:ne.s.ordo vel sacr̄m diuidaꝛ.
vn̄.o.T.4.di.19.q.i.ar.þ.ql̄ᵃ.3ᵃ. 3ᵐ.sic ait.spūalis iu/
risdictio pōt hēri ab vno solo sic ab epo ⁊ a pluribus
simul.sicut a capl̄o ⁊ sic hn̄t claues iurisdictionis.nō
tamen clauem ordinis:oēs simul.hec ille.

9 ¶ Ut̄ vn⁹ possit absoluere ab vno vel plurib⁹:⁊ ali⁹
ab aliis.R̄.bʒ.o.T.4.di.17.q.3.ar.4.qlᵃ.2.4ᵐ vbi sic
ait.si sacerdos nō possit de oibus absoluere.teneꝛ tn̄
oia vni ꝯfiteri vt q̄ntitatē toti⁹ culpe cognoscat:⁊ de
illis de qb⁹ nō pōt absoluere remittat ad supiorē:⁊
ibidē i cor° dicit i fi. de necessitate ꝯfessiōis est q̄ hō
oia pctā ꝯfiteaꝛ q̄ i memoria hʒ q̄ si nō facit: nō ē
ꝯfessio sʒ ꝯfessiōis simula°:⁊ i respōsiōe ad.2ᵐ.sic ait
pnia a diuersis sacerdotibus iposita nō eēt sufficiēs
q: glʒ ꝯsideraret tm̄ vnū pctm̄ p se:⁊ nō grauitatē
ipius quā hʒ ex adiūctione alterius:⁊ q̄nqʒ pena q̄
ꝯ vnū pctm̄ ē.eēt pmotiua alteri⁹ pctī:þterea sacer
dos cōfessionē audiens vicē dei gerit:⁊ iō dʒ ei hoc
mō fieri ꝯfessio sic fit deo ꝯtrictio.vn̄ nō eēt ꝯtrictio
nisi qs de oibus ꝯtereret. Ita nō eēt ꝯfessio nisi qs
de oib⁹ q̄ memorie occurrūt ꝯfiteaꝛ.hec.o.T.ex qb⁹
pʒ.þ.R̄°.ad.q.s.q̄ vnus sacerdos pōt ab aliq° absol
uere ⁊ ali⁹ ab aliis:⁊ hūc vsūʒ hʒ Pe.ð pal.ʒ ecclia
absoluēdo a maiorib⁹:remittēs p minorib⁹. ar.33.
q.2.latorē.⁊ ð peni.⁊ remi.significādū i q° þsuponiꝛ
ipaʒ nō errare.ita pari rōe pōt fieri eꝯ.s.þ absoluen
do a minorib⁹⁊ remittere p maiorib⁹ q: ē eadē rō
i oib⁹ mortalib⁹ ⁊ sic pʒ q̄ absolu° pōt dimidiari ⁊
hoc huat cōis ꝯsuetudo.qđ si absolueret ab oib⁹ q̄n
nō pōt.nō eēt absolutus.s.ab illis a qb⁹ nō pōt.sec⁹
de illis a qb⁹ pōt.vn̄ si post absoluiꝛ a supiore de eo
a quo nō poterat.nō ē op⁹ q̄ redeat ad pᵐ.q: nō vi
tiaꝛ vtile p iutile in his q̄ capiūt diuisionē. nec oʒ q̄
oia ꝯfiteaꝛ.2° si oia ē ꝯfessus.þ. dʒ g° oia vni dicere
vn̄ tex.i.c.ois.dicat oia sacerdoti:nō dicat sacerdoti/
bus.Angelica.ð.ꝯfe°.5.§.9.q° ad ꝯclusionē.Idē tʒ
sʒ adducit quasdā rōes satꝫ friuolas q̄s reprobaꝛ nō
eēt difficile.sʒ lōgū.Iō dimitto.Ar.flo.3ᵃ.ti.14.c.19.
.§.5.idē dic ⁊ multi aliꝫ q̄uis q̄dā dicāt ꝯriū. ꝯ pʒ
q̄ ꝯfe° dʒ eē integra.vt.s.oia dicat q̄ hʒ i memoria.ð
qb⁹ nō ē rite ꝯfessus.vn̄ Aug.ð peni. di.5.c.þ.t̄c.si.
Caueat ne verecūdia ductus diuidat cōfessionē hoc
ē.n.ad ypocrisiʒ tēdere:⁊ semp venia careꝛ:⁊ hoc ē
itelligēdū de mortalib⁹.sec⁹ ð venialib⁹ q̄ nō hn̄t cō
nexionē neqʒ quo ad ꝯtrictionē neqʒ ꝯfessionē.neqʒ
absolōēʒ q̄uis sit bonū oia ꝯfiteri semp nisi pp ali/
quā cāʒ rōabilē dimitteret. Posset tn̄ dici ad pᵐ.q.

iuxta doctrinā.o.T.q̄ q̄n supiō remittit ad iferiorē:
ille supior nō absoluit sacr̄aliꝛ.sʒ remouet ipedimētū
reseruatiōis vel dat aliquā absolōēʒ iurisditionalē:
vel siteʒ pniaʒ ⁊ remittit ad iferiorē vt absoluat ab
oib⁹ qđ pʒ:q: ille supior nō audit oia pctā:⁊ sic nō
pōt eē sacr̄m pᵐ:q̄ dʒ eē itegrū: ⁊ si audiret oia ab/
solueret ab oib⁹ ⁊ nō eēt op⁹ vt ad iferiorē mitteret:
q̄n āt iferior mittit ad supiorē ⁊ ille iferior primo ab/
soluit pōt dici q̄ ille iferior pōt absolueꝛ ab oib⁹ ðfe
ctib⁹ culpe. nō aūt ab oib⁹ defectib⁹ pene sʒ remittit
ad supiorē p remouēda pena: ⁊ sic illa pᵃ absolo ē
itegra q̄tū ad culpā:sigᵐ q: dʒ audire oia ⁊ ex ꝯñti
ē verū ⁊ itegrū sacrʒ. Talis.n.remotio pene.s.reserua
tiōis ptinet ad iurisditionē:⁊ nō ad ordinē sacerdo
talē:imo nō sacerdos pōt talē penā remoueꝛ: vn̄.o.
T.4.di.19.q.i.ar.vltᵒ.qlᵃ.2. 2ᵐ.ait. pnia sacerdotꝫ ab
oib⁹ ðfectib⁹ culpe liberat nō aūt ab oib⁹ ðfectib⁹ pe
ne:q: adhuc post pactā pniaʒ ð homicidio aliqs re
manet irregularis.vn̄ sacerdos pōt de crimine ab/
soluere ⁊ p pena amouēda ad supiorē mittere: nisi
i excōicatiōe q: absolutio ab ea dʒ þcedere:⁊c̄.hec il
le.vn̄ pʒ q̄ remotio aliaꝝ irregularitatū.seu reserua/
tionū alioꝝ casuū.þter excōicationē: nō ē opus q̄ þ
cedat absolutio:ab oi pena:ista.n.reseruatio ē q̄dam
pena:⁊ certe i oibus sitibus eēt bonus securus ⁊ cla
rus modus q̄ semp þ supior daret licētiā iferiori.vt
iþe iferior posset ab oibus:⁊c̄. ⁊ sic semp ego serua/
ui:⁊ sic fit i iuribus supra allegatis.s.i.c.latorē: ⁊
significauit.vide.J.ð.cōfessio sac̄.§.13.⁊ se.

¶ Utꝝ possit qs absolui primo a pctō q̄ʒ ab excōica/ 10
tiōe. R̄.fm.o.T.4.di.19.q.i.ar.vltᵒ.qlᵃ.2ᵃ.2ᵐ.qđ nō.
vbi sic ait. pnia sacerdotꝫ ab oib⁹ ðfectib⁹ culpe libe
rat.nō āt ab oib⁹ ðfectib⁹ pene.q: adhuc post pactā
pniaʒ de homicidio aliqs remanet irregularis. vn̄
sacerdos pōt ð crimine absolueꝛ: ⁊ p pena amouē
da ad supiorē mitteꝛ.nisi i excōicatiōe.q: absolo ab
illa dʒ þcedeꝛ absolōēʒ a pctō q: q̄diu aliqs ē excōi
catus.nō pōt recipe aliqđ ecclesie sacr̄m.hec ille:⁊ in
eo.li.di.18.q.2.ar.5.qlᵃ.pᵃ.ad.2ᵐ.sic ait.ad secūdū di
cēdū q̄ quā excōicatus nō sit ptīceps sacroꝝ ecclesie
sacerdos nō pōt absoluere excōicatū a culpa.nisi sit
pri⁹ absolutus ab excōicatiōe.hec ille.hāc opinionē
seqꝛ Pe.de pa. Ricar.i.4.di.18.⁊ breuiter oēs theo
logi tractātes hāc mā̄ʒ: ⁊ dic̄ Ricar.i.4.di.18.q.7.
ar.4.q̄ itelligiꝛ tā de maiori q̄ʒ de minori tā de q̄rē
te absolutionē quā de exn̄te i mora:⁊ de q̄libet excōi
catiōe dūmō teneat:rō q: an̄ absolutionē nō dʒ pti/
cipare i sacramētis:eo q̄ p quālibet excōicatiōēʒ pri
uaꝛ qlʒ tali pticipatione.hāc opinionē sequūꝛ cōiter
oēs canoniste i.c.si celebrat ð cle.exco.⁊ i.c.a nobis:
el.2ᵒ.de sen.exco.ē casus decisus expssus q̄ nullus dʒ
sibi.s.excōicato participare:an̄ absolutionē:⁊ est au
ctoritas expssa .24.q.i.c. quūqʒ ab vnitate fidei vel
societate Petri apl̄i quolʒ mō semetipos segregaue
rint tales.nec vinclis pctōꝝ absolui nec ianuā regni

celestis igredi.hec illi.vbi pꝫ ꝙ dicit vlr de oi sepato
ꝛ qñ ꝑ excõicationē separetᷓ. Igiᷓ. hãc opinionē se/
quũtur Archie.flo.ꝛ cõiter oēs sũmiste. Istis tñ nõ
ostãtibus Angelica in.v.ↄfessio.5.§.x.ꝫ ↄ̃rũ ꝛ di/
cit ꝙ sua opinio ē benignior ſm Monaldũ ꝛ ꝙ est
verior iudicio suo ꝛ dicit ꝙ excõicatus nõ ē ꝑticeps
sacroꝝ cõpletiue.ē tñ initiatiue ꝛ dicit ꝙ auctoritas
allegata.24.q.i.quõꝫ.loquiᷓ i hereticis ꝛ ꝑseuerãti
bus i pctõ:nullã tñ rõeꝫ vel auctoritatē adducit pro
sua opinione nisi Ricar. ꝛ quẽdã Monaldũ sum/
mistã q Ricar. i loco quē ipe Angelus allegat dicit
expsse ↄ̃rũ veꝝ ē ꝙ dicit ꝙ qñ iniuste ē excõicatus:
vel ꝑ eũ nõ restat.ꝙ nõ est ita daꝝ. Illũ Monaldũ
nõ vidi iõ nihil ad illũ. Rosella i.v.ↄfessor.ꝑ.§.x.ↄ̃
istũ Angelũ arguit:adducẽdo Ricar.vt dixit.ī.co.
§.ꝛ cõeꝫ ↄsuetudinē q̃ sic seruat ꝛ oēs Theologos:
Canonistas:ꝛ Sũmistas:ꝛ dicit ad id ꝙ dicit An/
gelus initiatiue ꝙ nullo iure ꝓbaᷓ:ꝛ ꝙ tũc ꝑticipa/
ret sacm̃ pnie ↄpletiue:qñ ibi cẽnt oia reqsita ad sa
cramẽtũ pnie adducit.d.c.a nobis:nec obstat ꝙ ex/
cõicatus pluribus excõicationibus põt ab vna ab/
solui remanẽte alia de sen.ex.cuꝫ ꝓ cã.qꝛ absolutio
ab excõicatiõe nõ est sacralis ſꝫ iurisditiõis ꝛ rõ qꝛ
nõ fit ꝑticeps est ꝓꝑ malignitatē excõicatiõis Imo.
Imol.i de.religiosi de.ꝑuui. dicit ꝙ si qs sciẽter ad/
mittit excõicatũ añ absolutionē ad sacm̃ pnie icur
rit excõicationē minorē:ꝛ multi ↄfessores docti pri⁹
absoluũt ab excõicatiõe q̃ȝ audiãt ↄ̃ pctis Jo.an.ēt
i.c.pñti:ↄ̃ sen.exco.lib.6.i glo.dicit ꝙ excõicatio nõ
põt suspẽdi nisi i totũ relaxeᷓ:ꝛ sic pꝫ ꝙ ista opinio
Angeli est ↄtra Theologos:ↄ̃ ↄsuetudinē ecclesie:ↄ̃
iura canonica:ꝛ doc.ꝛ quasi ↄtra oēs ꝛ mirum ꝙ
iste Angelus multotiēs dimittat cõeꝫ opinionem:ꝛ
adhereat singularibus opinionibus ꝛ friuolis ra/
tionibus.vnde valde periculosa est opinio sua.

11 ¶ Postq̃ȝ dictum ē de exñtia.seu necessitate ꝛ de cã
formali absolõis sacralis.nũc dicẽdũ ē de cã efficiē/
te de qua poniᷓ p̃ᵃ.ↄ° solus sacerdos põt absoluere i
foro pnie.hãc ↄclusionē põit .s.T.4.di.17.q.3.ar.3.
qlᵃ.pᵃ.vbi sic ait.Gra q̃ in sacramẽtis daᷓ a capite i
mẽbra descẽdit:ꝛ iõ solus ē ille minister sacroꝝ in q
bus gra daᷓ q hꝫ ministeriũ sup corpus xp̃i veꝝ qḋ
solius sacerdoꝫ ē q ↄsecrare eucharistiã põt:ꝛ iõ cũ
i sacro pnie gra cõferatur solus sacerdos ē minister
huius sacri:ꝛ iõ ei soli facienda ē sacralis ↄfessio. q̃
ministro ecclesie dꝫ fieri. hec ille.ꝛ ibidē ad.4ᵐ.arᵐ.
ait. Cognoscere vultuꝫ pecoris ad duo necᵐ est ꝑ ꝙ
coordineᷓ gregi xp̃i ꝛ sic cognoscere vultũ pecoris
ꝑtinet ad curã ꝛ sollicitudineꝫ pastoralem q̃ incũbit
qñq; illis q nõ sunt sacerdotes.2° ꝙ ad hoc ꝓuideaᷓ
ei ↄueniēs medicamẽtũ salutis: ꝛ sic cognosceᷓ vul/
tũ pecoris ꝑtinet ad eũ cuius est medicamentũ salu/
tis.s.sacm̃ eucharistie ꝛ alia ꝑbere.s.ad sacerdoteꝫ
ꝛ ad talem cognitionē pecoris cõfessio ordinaᷓ.hec
ibi ꝛ si qs istaret de baptismo qꝛ est sacm̃ gre ꝛ tñ
aliqñ baptizat nõ sacerdos.R̃.idēꝫ doc.s.ibi ad.3ᵐ.
arᵐ.dicēs ꝙ baptism⁹ ē magis sacm̃ necessitatꝫ quã
pnie sacm̃ quo ad ↄfessionē:ꝛ absolõeꝫ qꝛ qñq; ba
ptismus ꝑtermitti nõ possit sine ꝑiculo saluꝫ eterne.
vt pꝫ i pueris q nõdũ hñt vsum rõnis.ſꝫ nõ ē ita de
absolutiõe q̃ tm̃ ad adultos ꝑtinet i qb⁹ ↄtritio cuꝫ
ꝓposito ↄfitẽdi ꝛ desiderio absolõis sufficit ad libe
rãdũ a morte eterna ꝛ iõ nõ ē sile de baptismo ꝛ cõ
fessiõe.hec ille.ꝛ.d.s.c.li°.q.2.ar.ꝑ.qlᵃ.pᵃ.ad.2ᵐ sic ait.
nõ ē sile ↄ̃ pnie sacro: ꝛ bapti° qꝛ aliqs sine absolõe
sacri pnie põt saluari i necessitate.nec iteꝝ absolo sa
cerdotalis a tota pena absoluit ſꝫ i pueris ñ ē aliqḋ
aliud ꝑ ꝙ possint saluari nec q° adulti possint a tota
pena liberari ꝛ iõ ē maioris necessitatꝫ quã pnia: ꝛ
iõ reseruaᷓ solis sacerdotibus.vñ q̃uis nõ sacerdos
possit audiᷓ i casu morꝫ vt i.§.15.co.ti.nũq̃ȝ tñ põt
absolueᷓ a pctis sec⁹ ↄ̃ excõicatõe vt.j.absolo.2.§.4
ꝛ.5.si absoluat vt sacdos hꝫ aliquos ē irreglaris sic
si celebrat.h° tñ ē dubiũ qꝛ nõ ē illud expssum i iure
sic ↄ̃ celebratiõe. vñ nõ vr irregularis.c.is q de sen.
exco.li.6.de ista necessitate ↄfessiõis vide.v.cõicare
ꝑn.ꝛ.§.i.ī.c.c.§.i.v.cõfirmatio sacri.§.i.ꝛ.2.

¶ Secũda ↄ°. Solus sacerdos hñs iurisditionē põt 12
absolutionē sacramẽtalē iferᷓ.hãc ↄclusionē põit.s.
T.vbi.ī.qlᵃ.4.vbi sic ait:oꝫ ꝙ ille q dispẽsator sacri
absolõis ↄstituiᷓ sit talis ꝙ possit ipare aliqḋ agen
dũ:ipiũ nõ cõpetit alicui i aliũ nisi q hñt sunt sup eũ
iurisditionē ꝛ iõ ↄ̃ necᶜ h⁹ sacri ē nõ solũ vt minister
habeat ordinē sic i alijs sacris. ſꝫ ēt ꝙ hēat iurisdi/
tionē:ꝛ iõ sic ille q nõ ē sacerdos nõ põt hoc sacm̃
ↄferre ita nec ille q nõ hꝫ iurisditionē:ꝛ ꝓꝑ hoc oꝫ si
cut sacerdoti ita ꝓꝑrio sacerdoti ↄfessioneꝫ fieri.cuꝫ
.n.sacerdos nõ absoluat. nisi ligãdo ad aliqḋ faciē
dũ ille solus põt absolueᷓ q põt ꝑ ipiũ ad aliqḋ fa/
ciẽdũ ligaᷓ.h iᶜ. rõ ꝙ sol⁹ ꝓꝑri⁹ sacdos:ꝛ c̃.ē hꝫ.d.
.s.qꝛ subditi rectoꝝ ecclïaꝝ dñt sibi inotescere ne lu/
pus iter gregē lateat:ꝛ i.c.ois:ↄ̃ peni.ꝛ re. dᷓ ꝙ ↄfi
teaᷓ suo ꝓꝑrio sacerdoti hec ꝓbãᷓ i.d.c.ois. hꝫ oēs
doc.Tertia ↄ° oēs sacdotes sũt capaces hui⁹ ꝑtãtis
absoluẽdi:ēt mõachi ꝛ alij religiosi.hãc ↄᵐ ponit.s.
T.ibidē ad pᵐ vbi ait ꝙ hꝫ Greg. mõachi pñt peni
tẽtiã iponere atq; pctã solueᷓ ꝛ ꝙ itelligiᷓ ↄ̃ illis mõ
nachis q iurisditionē hñt:vtpote qb⁹ alicui⁹ ꝑochie
cura ē cõmissa:ↄ̃ qb⁹ aliq dicebãt ꝙ hoc ipo ꝙ mõ
nachi erãt:nõ poterãt absolueᷓ ꝛ pniaꝫ iniũgere qḋ
falsuꝫ ē.h ille.ex quo pꝫ a fitꝛ de alijs sacerdotibus.
qꝛ de istis maxime ab aliqb⁹ negabaᷓ.j.§.sequẽti.

¶ Quarta ↄ°. Aliquis nõ proprius sacerdos potest 13
audire ↄfessiones ex licẽtia pape vel ꝓꝑrij epi:ẽtiaꝫ
cõtra volũtatē proprij parochialis. Hãc cõclusionē
cũ ꝑcedẽtibus ponit.s.Tho.in quol.12.ar°.31.vbi sic
ait.quidã dicũt ꝙ qlꝫ sacerdos põt absoluere quēlꝫ
a quolꝫ pctõ:ꝛ lꝫ nõ benefaciat absoluẽdo:tñ abso/
lutus est. Et ratio hoꝝ fuit: qꝛ simul datur presby/
tero in sua ordinatione potestas cõsecrandi corpus

xpi. et ptãs danis: et ideo sicut pôt pferat quãlz ho sñã ita pôt absoluere quẽlz. Sz hoc est erroneũ quia nullus pôt absoluere ppria auctte. nisi eũ q ẽ aliquo modo sibi subdit: qz actus siũt in mã ppria: et abso lutio sacramẽtalis hz iudiciũ annexũ: et hoc iudiciũ nõ est nisi i subditos et iferiores. Qui ergo nõ hz subdi tũ/ nõ pôt absoluere: et sic iurisdictio dat sacerdoti mãz determinatã: Cui ergo nulla cura cõmittit hz clauẽ ligatã vt iuriste dicũt. s. qz nõ hz oino mãm. Alij dicũt q nullus pôt ẽt auctoritate supioris pla/ ti absoluere subditũ inferioris plati ꝯ volũtatẽ ip/ sius: puta nõ pôt auctoritate epi/ ꝯ volũtatẽ parro chialis aliquẽ absolueř. Hoc ẽt ẽ erroneũ. qz ad ab/ soluẽdũ reqrit ptãs sacerdotalis et iurisdictio/ eps aũt hr immediatã iurisdictionez i oẽs: vñ eps pôt oium pfessiones audire: ẽt ꝯtra volũtatem pbiteri parrochialis/ et simulr ille cui eps cõmittit: et multo magis si papa cõmisit. Tñ archieps qa ñ hz ime/ diatã iurisdictionẽ i oẽs sui archiepatꝰ nisi ex appel latiõe: nõ posset alicui dare lñiaz vel auctoritatẽ au diẽdi pfessiões ꝯ volũtatẽ epi et diocesani suffraga nei: vñ eps et Papa plus pôt quã pprius sacerdos: nec hoc est i eius piudiciũ sed auxiliũ/ qz audire pfes siões nõ est statutũ i fauorẽ sacerdotum: alias esset multũ ifideles serui/ si pp honorẽ sacerdotum pfiteri petã esset necessariũ: sz hoc ẽ introductũ ad salutez aiaz. Hec ille: ex qbus pz rõ multoz: et s dictoz.

14 ¶ Et notãdũ fm Pe. de pa. et Hosti. q qlz hz tres pprios sacerdotes ordinar. Primꝰ ẽ papa. quo ad oẽs fideles. Secũdus ẽ diocesanꝰ quo ad oẽs q sunt de sua diocesi. Tertiꝰ est curatꝰ seu sacerdos parro/ chialis quo ad suos parrochianos: et p cõmissionẽ fit pprius sacerdos alterꝰ: q hẽt lñiam ab aliquo istoz. et de istis dictũ est supra. e. c. siue hẽat lñiaz q audit siue q pfiteř. et notãdũ ẽt hz Pa. in. d. c. ois. in glo. i v. pprio sacerdoti q multi sunt pprij sacerdo tes. primꝰ ẽ pbr parrochialis. secũdus eps. tertiꝰ le gatus i puintia. quartꝰ ipsiꝰ penitẽtiarij. quintꝰ vi/ carius generalis ipsius epi. ar. l. cũ ptor. ff. de iudi. 6ꝰ. archipbr ecclesie cathedralis q i hoc cẽsef vica rius epi: de offi. archip. c. officiũ. Un ad quẽlz istoz nõ petita alteri lñia pôt qs recurrere. Uide glo. i. c. 2. eo. tit. lib. vi. et de offi. lega. c. 2. eo. lib. ẽt archieps dũ visitat i diocesi sui suffraganei: vide pfessio. 2°. §. 23. et not. fm Pe. d pa. q alr accipit pprꝰ sacerdos qñ dr q qlz dz pfiteri pprio sacerdoti: qz tũc idẽ pprius quicũqz hr ptãtẽ absoluẽdi ordinariaz vel delegatã vel ex cõmissiõe cuiuscũqz potẽtis cõmitteř. et sic aliqs pôt hẽre multos qbus possit pfiteri et ẽ in optiõe eius vt eligat quẽ vult. Aliter aũt accipitur qñ dicit q qlz pôt pfiteri de lñia ppri sacerdotis. qz strictius accipit pprius sacerdos. s. ille q iure suo or dinario hoc hr: et nõ ex cõmissiõe et de istis dictũ ẽ supra i isto. §. vñ et si possit qs pfiteri. vicꝰ. curati ip/ se tñ vicarius nõ pôt dare lñiaz vt alteri pfiteat/ et eodẽ modo dicit de mẽdicãtibꝰ expositis: qz pñt au dire et nõ cõmittere: nec est necesse qñ ẽ pfessus rite eũ aliquo pdictoz et iterũ pfiteat proprio sacerdoti sicut qdã glo. i. c. ois de pe. et re. dicit: q glo. nũc cõi/ ter ab oibus reprobat/ et ꝯriũ fuit determinatum p ecclesiam/ de qua infra. §. 52.

¶ Dicitur ẽt pprius sacerdos qlz in casu necessita 15 tis extreme qñ alicui iminet periculuz mortis pba/ biliter et aliquẽ ppriũ sacerdotẽ de supradictis hẽre nõ pôt: nã tunc quilz sacerdos pôt quẽlz et audire i pfessiõe et absoluere ab oibus casibus/ peccatis/ et ex cõicationibus. vt hz glo. i. c. pastoralis d offi. ordia. quã sequnf cõiter doc. Ita q nõ opz amplius d ip/ sis pfiteri, vel ad aliquẽ recurrere ẽt si erat casus re/ seruatus: fm Inno. i. c. nup de sen. ex. nisi de excõica tione de qua. s. v. excõi°. 5°. casu. 40. qz soluz reputur cautũ vt qs teneat post cuasionẽ piculi se pñtare su periorbꝰ i sñia excõicatiõis. vt i. c. eos de sen. ex. lib. vi. hec oia pfirmat. d. Archie. flo. 3ª. tit. 14. c. 18. ibi qntadecima pdictio. Et sic cautꝰ qz qñ pôt haberi copia epi ne te impedias de casibus reseruatis. fm Inno. et serua ea. q. s. v excõi°. 6°. §. 15. i sextina. s. q si hz aliquẽ casuũ ibi reseruatoz. s. de casibus i cena dñi i quo oporteat aliquã restitutionẽ fieri nõ ab/ soluas nisi satisfaciat vel det cautionẽ. aliter incur ris excõicationẽ vt ibi. et hoc itelligif. hz Pe. d pal. et Archie. flo. 3. ti°. 14. c. 18. i. 16ª. pdictiõe ẽt d paso. scilicet heretico suspẽo vel excõicato dũ tñ intendat absoluere et nõ sit piculum puersiõis. caracter. n. sa/ cerdotalis est iddibilis et necessitas nõ subiacet le/ gi positiue: sicut posset ẽt hz. e. Pe. recipe baptismũ q sunt sacramẽta necessitatis/ Pisanella tñ i v. con fessio. 3°. §. 9. tenet. ꝯ de excõicato. sz dz intelligi qñ esset piculum puersionis. De bellãtibus parturiẽtibꝰ nauigãtibus obsessis et similibus vtrz possint absol ui a quolz sacerdote d oibꝰ. Rñdeř. hz cõiter doc. et glo. i. c. pastoralis. d off. or. q pfideratꝰ circũstãtiis si cõiter accidit mors ita q vt i plurimum vel vt fre/ quẽter accidit mors. q pôt. alias non/ et vide aliqd v. excõi°. 5. casu. 40. §. 3. et nõ q cõiter i tali casu nõ fit mẽtio d dispẽsatiõe qz illa q requirunt dispẽsatiõez nõ dñr casus. eo q casus dicit a cadẽdo. i. peccido sed illa q requirunt dispẽsationẽ pñt esse sine peccato ideo et ẽ. secus d petõ qd qs incurrit ex trãsgressione voti et pudeat tunc sacerdos de adimpletiõe voti quãtũ pôt. Uide. s. v. pfessio. sacramẽtal. p. §. 42.

¶ Utrum i arꝰ necessitatis/ debeat qs pfiteri laico d 16 fiẽte sacerdote/ Ad hec rñdet. s. tho. 4. di. 17. q. 3. ar. 3. q. 2ª. dicẽs. Quando necessitas imminet dz fa/ cere penitẽs qd ex pte sua ẽ. s. cõferi et pfiteri cui pôt q q̃uis sacramẽtũ pficeř nõ possit vt faciat id qd ẽ ex pte sacerdotis. absolutionẽ. s. tñ defectũ sacerdotis sũmus sacerdos supplet nihilominus cõfessio laico ex desiderio sacerdotis facta sacramẽtalis est quodãmõ quãuis nõ sit sacrz pfectũ qz deest ei id qd est ex pte

sacerdotis.h^{c} ibi ad p^{m}.ar^{m}. Et i cor. ait i fi. In nec/
cessitate ēt laic^{9} vicē sacerdotꝫ supplet vt ei ꝯfessio fie
ri possit:⁊ rōne necessitatꝫ accipit iudiciū sup ꝯfiten
te.l3 ꝙ cōfitens ex desiderio sacerdotꝫ se ei subdit:q̄ꝫ
uis ille q laico ꝯfessus in ar^{o} necessitatꝫ ꝯsequꝫ sit ve
niā a deo eo ꝙ ppositū ꝯfitendi s3 mādatū dei qd̄
cōcepit:sicut potuit impleuit:nō tñ adhuc ecclie re/
cōciliat^{9} est vt ad sacra ecclie admitti debeat. nisi
prius a sacerdote absoluat:sicut q baptismo flami
nis baptizat^{9} ē ad eucharistiā nō admittit:⁊ ideo
op3 ꝙ iterū ꝯfiteat sacerdoti cū copiā hr̄e poterit:
⁊ precipue q2 vt dictū est sacr3 pn̄ie pfectū nō fuit. Uñ
op3 vt ꝯfiteat:vt ex ipsa pceptiōe sacri pleniorē effe
ctū ꝯsequat:⁊ vt mādatū3 de pn̄ie sacro impleat.
Hec.s.Tho.i cor.⁊ argumētis. Utrū aūt i tali arti^{o}
deficiēte sacerdote teneat qs de pcepto ꝯfiteri laico.
d.Archie.flo.3.ti^{o}.24.c.18.ibi qntadecima ꝯditio.
post. Pe. Guil.⁊.Pe.de pal.t3 ꝙ nunq̄ꝫ i quocūqꝫ
ar^{o} sit de pcepto. Idē dicit i.7^{a}.ꝯditiōe. Angelica āt
v.ꝯfessio.3°.§.p.dicit ꝙ magr̄ sen.17.di.quarti.⁊.s.
Tho.ea.di.⁊ tex. Augustini.de peni.di.p^{a}.c^{o}.quē pe
nitet:⁊ glo.de offi^{o}.ord.c^{o}.pastoralis tenēt ꝯtriū. Ipse
vero allegādo Sco.⁊ quosdā alios t3 primam opi
nionē s3 vt mihi videt nō bn̄ cōsiderauit doc.quos
allegat pro 2^{a} opinione magri sen.⁊ tex. Augustini
quē adducit magr̄.⁊.c.quē penitet.q̄ oia sunt idē3.
nihil aliud dicit ꝙ sit ad suū ppositū.nisi ꝙ dicit.
Tāta vis ē ꝯfessiōis ꝙ si deesset sacerdos ꝯfessori ꝯ
fiteat pximo.⁊ h3 ꝙ dicit.d.Archie.flo.intelligit de cō
silio.s.aūt Tho.ēt adducit q̄si verba illius tex. Au/
gustini.⁊ dicit si nō pōt hr̄e sacerdotē:faciat ꝙ pōt
.s.ꝯfiteat laico.qd̄ vbū ita pōt exponi sicut Augu/
stini.⁊ magri sen.s.de ꝯsilio.vt dicit.d.Archie.flo.⁊
sic p3 ꝙ.s.Tho.nō dare dicit ꝙ sit de pcepto. Uñ
tenēda ē p^{a}.opinio. Dicta vo glo.quā allegat nihil
dic̄ ad ppositū.vide v.ꝯfessio sacral.§.34. Utrū lai
c^{9} possit absolui ab excōica^{c}: j absolut^{o}.2°.§.4°.5°.
17 ¶ Ad maiorē declarationē pcedēdū.s.xi.xij.xiij.xiiij.
§.qrit gn̄alr qs sit proprius sacerdos.qs possit cō/
mittere.cui pōt cōmitti.⁊ qs possit eligere. Quātū3
ad p^{m}.pprius ⁊ ordinarius oiu3 est papa:⁊ pprius
eius ē quē ipse elegerit. Illi q sūt d̄ familia pape ha
bēt sūmū pn̄iariū cū ipso papa.⁊ nulli alij subsūt.se
cus d̄ cappellanis ei^{9} q sunt dispsi:q pp hoc nō sunt
ab alijs exempti. Cardinales epi:vel legati eo ꝙ sūt
exēpti.pn̄t sibi eligere:cardinales nō epi neqꝫ lega/
ti hn̄t papā ⁊ sūmū penitētiariū:⁊ tuti^{9} ē vt hēant
lic̄ia3 a papa. Familia cardinaliū cōmēsalis d̄ lic̄ia
eorū pn̄t sibi eligere cōfessorē:q2 de ꝯsuetudie sūt sibi
subditi. Patriarche archiepi epi:imo oēs plati su/
periores epis hn̄t quē elegerint:de peni.⁊.rem.c.vlt^{o}
nihilominus eps ppriū hēt imediate archiepm/ille
primatē/ille patriarchā/ille papā:⁊ proprij electi ab
istis pn̄t illos absoluere/⁊ dispensare i oibus q̄ non
sunt reseruata pape:vbicūqꝫ sunt ēt si cederet loco:
secus si dignitati. Hn̄t.n.istā auctoritatē/a iure:⁊ te

net electio ēt si essent excōicati. Prelati iferiores exē
pti hn̄t simile puilegiū epis/sicut sunt Abbates/prio
res/vel guardiani q sunt primi i collegio vel mona
sterio. Secus esset de prior̄ sub abbate/superior̄/vel
alijs q nō fiunt ex electiōe/vel hn̄t supiorē i domo:nī 4°
si forte mortuo Abbate vel supior̄ q2 fūt q̄si ordina
rij. h^{c} oia pbant in.c.vlt^{o}.de peni.⁊ re.vbi habet ꝙ
epi ⁊ supiores simplr̄ pn̄t sibi eligere. Inferiores vo
plati pn̄t eligere si sint plati ⁊ exēpti ⁊ nō hn̄t supe/
riorē in domo ordinarie:ista.n.tria tāgunt ibi i tex.
sal3 ꝙ sit plat^{9}/⁊ exēptus/⁊ nō distāte. Et est late i
terpretādū fm̄. Pa.ibidē:q2 puilegiū pape nulli no
cet.c.olim de vbo.signifi. Uñ ois plat^{9} ēt large di/
ctus.i.ois q h3 curā aiarꝫ h3. Pa.i.d.c.vlt^{o}. Stricte.
enim dicit plati/q hn̄t iurisdictionē i foro cōtentioso
exēptus:nō hn̄s superiorē ordiarie i domo h3 hoc
priuilegiū. Huius rōnē reddit.s.Tho.4.di.17.q.3.
ar^{o}.3.q.4.ad.4^{m}.vbi sic ait. Q2 platis incūbit sacra
dispēsare q̄ nō nisi mūdi tractare debēt:ideo ꝯcessū
est eis/a iure ꝙ pn̄t sibi eligere cōfessorē propriū.
Hec ille. Et tales q pn̄t eligere possunt mutare:⁊ d̄
nouo eligere:⁊ ipso facto ꝙ ꝯfitet alicui est electus:
q pōt ab oibus/a qbus eps pōt. S3 quātū ad prela
tos iferiores exēptos. Pa.i.c.significasti.de foro cō/
petenti.t3 ꝙ electus ab istis nō pōt absoluere ab his
q̄ reseruant epis. Adducit ar^{m}.c.secūdi.d̄ peni.⁊ re.
li^{o}.vi. S3.Pe.de pal.⁊ Archi.flo.ꝙ pōt.⁊ videtur
q2 ille cap.l3.2^{m}.allegatū loquit i ꝯcessiōe facta ab epo
Secus esset hic vbi fit/a/papa.d.c.vlt^{o}. Cōsentit in 5°
his oibus Pe.de pal.4°.di.17. Et nota ꝙ Angelica
in v.cōfessio 3°.§.5.post Pa.⁊ Host.i.d.c.vlt^{o}.re/
stringit de iferiorib^{9} platis ad illos q nō hn̄t aliū su
periorem nisi papā. Uñ Abbates q hn̄t superiore3
abbatē ⁊ similr̄ priores/vel guardiani q hn̄t puin/
cialē/vel generalē superiorē:nō hn̄t auctoritate3 de
iure cōi eligendi sibi cōfessorē. S3 ꝯ eos est Pe. de
pal.⁊ Archie.flo.dicētes ꝙ nō obstat.d.c.vlt^{m}.quia
equalr̄ dat inferioribus platis exēptis ⁊ epo. Uñ cū
epi l3 imediate subsint archiepis/ nihilominus sine
illorꝫ lic̄ia pn̄t. Ergo ⁊ priores hoc pn̄t:l3 subsint p/
uincialib^{9}/vel gn̄alib^{9}/cū sint ordinarij. Et p certo
ista est rō ipsius tex.s.absentia superioris plati. Uñ
cū generales nō possint vbiqꝫ eē:ideo ⁊ papa ibi in
tex.dic̄ ꝙ pter sui superioris lic̄iā possint sibi eliger:
ergo psupponit ꝙ habeāt aliū superiore3. Et credo
ꝙ Pa.⁊ Host.intellexerūt de his platis q hn̄t aliu3
ordinarie i domo. Et ad hoc currit ratio sua. Et ad
hoc facit cōis ꝯsuetudo. Inferiores plati nō exēpti si
subsūt imediate epo tp3 solū hn̄t cū superiorib3 eius
p pprio sacerdote:sicut abbates/decani/ppositi/⁊
archipsbri rurales. Similr̄ priores q sunt sub abba
tib^{9}:illū hn̄t ⁊ ep3:n̄ plati vo suis subsūt imediate
curatꝫ/siue abbatib^{9}/siue priorib^{9}/siue decanis qn̄ sit d̄
collegio/vel simplicib^{9} curatꝫ qn̄ i prochijs morant.
Clerici corales subsūt.aūt ei q pest choro q̄ūqꝫ sit q^{o}
ad exteriora:s3 q̄^{m} ad forꝫ ꝯsie sol^{9} decan^{9}. h^{c} Pe.

18 ¶ Quo ad seculares. Rex hz epz i cui⁹ ciuitate inũ/
git. Principes iferiores si hñt sub se ciuitates plures:
a sede principali. Ille q hz domicilũ i diuersis dio/
cesibus sz nõ sup ciuitatẽ: ab illo epo i quo principa
liter/vel ab vtroqz si equalr. Dñi q i eadẽ diocesi i
diuersis villis hñt dominiũ si principalr hñt domi/
niũ i vna villa vbi nõ sit nisi vna parrochia hz illũ
post epm: si aũt sunt plures/ꝛ nulla principalioꝛ: vel
hñt plures parrochias ꝛ nulla sit principalioꝛ: hẽt
epm. Balliui q nõ hñt determinatũ locũ: hñt illuz in
cuius parrochia hospitiũ degũt. Si vo principalr
alicubi degũt: ibi curatũ hñt i cuius parrochia ho/
spitiũ suũ situ est. Et sic ꝺ ppositis lz habeãt domos
parãtũ: q: p suũ off.ñ quasi ꝯtrahendo iortiunt fo/
rũ. Ceteri vo burgenses ꝛ alij laici nõ i ptãtibus cõ
stituti illis curatis subsunt i quoꝝ parrochijs degũt
principalr: sz si i duabꝫ equalr: i qua tũc manẽt qñ
ꝯfiteri volũt illius parrochiani sunt. Hec. Pe. ꝺ pa.
19 ¶ Querit qs possit cõmittere audiẽtiã ꝯfessiõis. Re
spondet. sm. Pe. de pal. 4°. di. 17. q ois sacerdos p
prius q iure ordinario põt ꝯfessiõis audir q: hz cau
sam meri imperij: ꝛ q: qcũqz p electionẽ hz curam
animarũ ẽ ordinari⁹. Pa. i. c. cũ ab ecctiarũ. ꝺ off.
or. ꝛ Inno. ibidẽ. Et reqrit sm. e. Pa. ad hoc q ha
beat ordinariã vt eligatur/a/collegio. ꝛ cõfirmet/a
superioꝛ: ꝛ sit decanus: ꝛ ideo ois talis põt dare licẽ
tiã cuilz subdito sue cure. Itẽ ordinarius ẽ qcũqz ex
offi°. sibi ãnexo hoc hz lz nõ sit p electionẽ. Itẽ gerẽs
vicẽ curati p legẽ/vel cõsuetudinẽ: sicut factus prioꝛ
p abbatẽ: q viuẽte abbate erit delegatus nõ potẽs
subdelegare eo mortuo vel amoto: cui⁹ vices obtinẽs
est q̃si ordiarius qz ad hoc idez de superioꝛe vel vi
cario remoto prioꝛ. Archipsbr tũc videt ordinari⁹
qñ est vna pbenda sacerdotalis cui ex offi° est anne/
xũ offm audiẽdi cõfessiões illoꝝ de diocesi extra ci/
uitatẽ: ꝛ multomagis si de ciuitate: sz si pñiari⁹ nõ
hz hoc offm ex sua pbenda sz ex cõmissiõe viue vo/
cis epi. talis est delegatus nõ ordiari⁹. Archidiaco/
nus lz sit iudex ordinarius ꝺ cõsuetudine nõ tñ i fo
ro ꝯscie nisi sit sacerdos. ꝛ tunc audit ex cõmissione.
Vñ nõ põt subdelegare. Legatus est ordinarius: ꝛ
põt hẽre duos pñiarios. Sũmus pñiarius est ordia
rius i foro ꝯscie: vñ hz pñiarios suos: ꝛ cõcedit lĩiã
eligẽdi ꝯfessores: sz simplices penitẽtiarij pape q̃uis
sint delegati pape pñt qdẽ oẽs de toto mũdo audir
sz nõ pñt ipsi assumere auditores nec ẽt dare lĩiam
eligẽdi ꝯfessorẽ. Decanus ruralis q ꝛ archipsbr vo
cat: si iste decanatus sit ãnexus alicui cure spãli re/
putat ordinari⁹ i parrochijs sui decanatus post epz
supra curatos: ꝛ videt ordinarius curatoꝝ: ꝛ sic cu
rati de lĩia eius nõ solũ epi pñt ꝯfiteri: Si aũt eps
vel archidiaconus cõfert illũ decanatũ/nõ huic cu
rato/nõ illi: videt delegatio: ꝛ hoc respũ criminum
cõiũ vel casuũ. Qñ ptãs ꝯmittẽdi ẽ apꝺ multos nõ i
solidũ/oẽs simul pñt/ sicut caplz: ꝛ nullus p se. Sed
qñ hñt isolidũ sicut pape/eps/ꝛ curatus pñt cõmit
tere. hec. Pe. de pal. vide de fratribus in co. c. §. 31.
¶ Querit cui possit cõmitti. Rñdet. vt dictũ est su/ 20
pra. §. xi. e. c. post. s. Tho. quilz sacerdos ẽ capax hu
ius cõmissiõis passiue/p ordinẽ sacerdotalẽ: sz qdã
sm Pa. i. d. c. ois. nõ hñt executionẽ ipsius ordinis
pñialis seu absolutõis: ꝛ sũt i triplici differẽtia. Qui
dã. n. sunt priuati q: excõicati/suspẽsi/vel iterdicti/ꝛ
hmõi ꝛ talibus nõ põt cõmitti nisi absoluant ab il
lo q põt absoluere/vel habilitare/vel tale impedimẽ
tũ ãmouere. Alij sũt priuati q: nõ hñt velle neqz nol
le sicut religiosi. c. si religiosi. li°. vi. de elec. sicut ẽt nõ
põt ꝯsentire electiõi de se facte: ꝛ istis nõ põt cõmit/
ti nisi de volũtate suoꝝ superioꝝ. Vñ si ẽt cõmitta
tur sibi/a parrochialibus vel epis: si sunt exẽpti nõ
pñt audire nisi abilitent/a/suis superioribus: si etiã
hẽrent/a/papa vt possent sibi eligere cõfessorez reli/
giosũ quẽ vellet. si tñ papa eũ noiaret nominatim:
psupponeret q industriã ei⁹ cognosceret ꝛ eligeret:
qꝺ põt alias nõ dz. Si tñ audirẽt i illo casu qñ hñt
a papa i cõi vt possint eligere quãuis malefacerent
tñ teneret absolꝰ. Tertio dr quis nõ hẽre executionẽ
ordinis q: nõ hz populũ sibi subditũ sicut sũt religio
si a suis platis habilitati/ꝛ oẽs sacerdotes seculares
q nõ hñt curã aiaꝝ: vñ talibus põt cõmitti audien/
tia cõfessiõis nõ solũ ab his qui hñt curã vel ꝯcedũt
in spãli: sz ẽt qñ dant in generali vt qlz possit sibi eli
gere ꝛc. ꝛ tũc audit iure suo. s. ordis sacerdotal. ab
alio aũt solũ sibi ministrat mã. Et sic soluit dubi⁹
Pa. i. d. c. ois. de ꝓrogatiõe auctoritat. ꝛ de incerti
tudine iudicis. qz intelligit in foro cõtẽtioso.
¶ Sũt alij casus ꝛ pm⁹ ꝺ vagabũdis. dr q pñt ꝯfi 21
teri illi parrochiali i cui⁹ parrochia inueniunt qñ vo
lũt ꝯfiteri: ꝛ/a/fortiori epo illi⁹ loci: ꝛ hñtib⁹ lĩiam
ab eodẽ epo audiẽdi ꝯfessiões i sua diocesi. Et dñr
vagabũdi sz Pa. i. c. fi. ꝺ fo. ꝯpe. q nõ hñt domici/
liũ certũ/vel habitatiõez sz glo. ꝛ Bar. i. l. dicis. §. p
tor. ff. ꝺ dam. ifec. Archie. flo. dĩc q põt confiteri cui
vult: q: nulli ẽ subiect⁹. ꝛ illius erit cui se ꝛc. Trãsfe
rẽtes domiciliũ icipiũt eẽ prochiani illi⁹/ad quẽ se
trãsferũt: ꝛ si habitat i duob⁹ locis/ꝯfiteat illi i quo
repit. ꝛ q̃rẽt domiciliũ: quousqz fluctuat/põt se subij
cere cui vult. Peregrini q cũ lĩia recedũt sui parro
chialis: eo ipso hñt lĩiaz interptatiuã ꝯfitẽdi/vl cõi
cãdi/si veniat pascha. Ex quo. n. nõ sibi reseruauit
prochial/vel eps/videnť lĩiaz dedisse: ẽt/a/casibus
epalib⁹: secus si sine lĩia: nisi i casib⁹ necessitat/exq°
eps nõ sibi reseruauit auctoritatẽ lĩiãdi pegrinos.
De mercatorib⁹ si nusq̃z hẽrent domiciliũ. sz sequẽdo
nũdinas/idẽ iudiciũ esset. Et de vagabũdis idẽ est
si hñt domũ i aliquo loco: ꝛ ad illũ nõ redeũt i pa
scate. Idẽ iudiciũ de familia seculari pncipis/vl ba
ronis vl epi/q nũq̃z i eodẽ statu pmanẽt/ex q° lz ipi te
neãt locũ alibi: nõ tñ illuc redeũt nisi ad horã. Et de
scolaribus/ꝛ alijs pcedẽtib⁹ dĩc. Pa. i. c. ois. q pñt

cõfiteri ⁊ absolui cũ parrochiano/in loco vbi morã tur. Et tutius esset cũ oĩbus precedentibus/vt peterent licẽtiã a/ ꝓprio parrochiali/vel epõ. Presbiteri oẽs ifẽ riores Episcopo ꝑlatis:exẽpti/debent cõfiteri suis ꝑla/ tis/vel de eorũ licẽtia. Et sm Guil. vnus sacerdos par rochialis nõ põt absoluere aliũ:nisi de licẽtia superioris generalis/vl' spãlis/tacita/vl' expssa: Nã si Eps scit ⁊ tolerat:vl' approbare. Uide aliqd.s.domicilium.

22 ¶ Sunt aliq casus i qbus lz alteri q̃ ꝓprio sacer/ doti ꝯfiteri. Prim⁹ est sm.s.Tho.4°.di.17.q.3.ar°.5°.q.4.⁊ di.21.in littera in fi.qñ proprius est minus idoneus:qꝛ dz q̃rere sufficiẽtẽ.c.q vult.de peni. di. vi. Nõ dz iudicare minus idoneũ ex passiõe:sz zelo ⁊ veritate.c.sacerdos.de pe.di.vi.Cause legitime ꝓpter quas est minus idoneus sunt. Si est reuelator ꝯfessiõis. Si sollicitator ad malũ. Si caret sufficiẽti sciã:⁊ ipse cõfitens nõ põt supplere. Si ꝓbabiliter im mineret periculũ sibi vel sacerdoti. Si est pron⁹ ad id pctm qd vult ꝯfiteri. Si id qd vult ꝯfiteri sit ꝯmissũ ꝯ illũ. Si ẽ excõicat⁹ hẽtic⁹/⁊ hmõi/sz Host. ⁊ bre uiter sm.s.Tho.ꝯfessio fit ex charitate.i. vt melior fiat cõfitẽs. Si probabiliter imineret aliqd ex q̃ me/ lius esset nõ confiteri tali/q̃ cõfiteri:illa est cã legiti ma. Sequit.s.Tho.ibidẽ ad.5m.arm In casib⁹ illis qlibet ꝓbabiliter timet penitẽs periculũ sibi/vel sacer doti/ex ꝯfessiõe ei facta:dz recurrere ad supiorez/vl' ab eodẽ petere licẽtiaz alteri ꝯfiteri.suppl.e.⁊ obtinere. c.oĩs.de peni.⁊ re. Nec valet q qdam dicũt si est ex culpa sacerdotꝫ/q nõ opz recurrere ad superiorẽ:qꝛ nõ põt ꝑiudicari superiori. Subiũgit ibidẽ.s. Tho. ad.6m. In hoc q opz ꝓprio sacerdoti ꝯfiteri:nõ ar tatur via salutis:sz sufficiẽs ad salutẽ via statuitur. Peccaret aũt sacerdos si nõ esset facilis ad ꝑben/ dũ licẽtiaz ꝯfitendi alteri:qꝛ multi sunt adeo ifirmi/ q potius sine ꝯfessiõe morerentur: q̃ tali sacerdoti cõ/ fiterent. Unñ illi q sunt nimis sollicti vt ꝯsciãs subdi torũ p ꝯfessionẽ sciãt:multis laqueũ dãnatiõis inici unt:⁊ p ꝯño sibiipis. Hec.s.Tho. Et q ñ dz eẽ diffici lis ad dãdũ licẽtiaz:qd sane intelligendũ est.s.qñ non mouent ipi ꝓprij sacerdotes ex cã rõnabili. puta si q̃rant scire ne alios/inficiãt/vel vt ipsi/vel ceteri hoc sciẽtes magis/a pctis ꝑseruent/vel vt remoueãt ab eis cãm peccãdi/⁊ hmõi. Nec valet qd qdã dnt/ꝑ/ lat⁹ habebit me suspectũ/⁊ nõ cõmittet mihi tale/vl' tale offiñ:qꝛ qñ facit ꝓ bono ꝯfitẽtis/vel aliorũ/nõ ẽ ꝯ charitatẽ:sz pro charitate. Si igr proprius sacer/ dos pp cãs dictas nõ vult ꝯcedere:recurrat ad su/ periorẽ. Sz si superior non põt adiri/vel ipse superior ẽt nõ vult/adeat aliũ.de pe.di.6.c. sacerdos.⁊ sm Pe.sufficit tũc petisse.c.licet.de regula. Et tunc sm Pa.i.d.c.oĩs supplet.p.cm placuit.s.q petat:⁊ obti neat.c.oĩs. Si nõ põt obtinere adeat aliũ.ẽ.placuit. Etiã si nõ posset aliũ adire tũc. Rñdet.s.Tho. ibidẽ ad.5m. Idẽ iudiciũ est qd de illo q nõ hẽt copiaz sa cerdotis. Unñ magis dz digere laico ꝯfiteri/vel sine ꝯfessione actuali mori. Nec i hoc trãsgredit aliqs ꝑ ceptũ ecclesie:qꝛ pceptũ iuris positiui nõ se extẽdit vl' tra intẽtionẽ ꝑcipiẽtis/q̃ est finis pcepti. Hec aũt est charitas sz apľm. Nec iterũ fit aliqua iniuria sacer doti:qꝛ priuilegiũ meret ãmittere q ꝯcessa sibi abuti tur ptãte. Hec ille. Nũc tñ sunt multi ꝯfessores:⁊ ideo nõ multũ iminet tale periculũ. Põt.n.ire ad alium qñ vnus nõ placet. Itez.s.Tho.4°.di.21.in litt.i fi. sic ait. Quinqz casus ponunt qbus lz alij ꝯfiteri/q̃ ꝓprio sacerdoti sine eius licẽtia. Prim⁹ si sit vagabũ dus. Secũdus si mutauit domiciliũ. Tertius. si offẽ dit i alia parrochia. Quart⁹ pp malitiã sacerdotis: si reuelat ꝯfessiones/vel iritat ad malũ. Quintus in ar°. necessitatis. Hec.s.Tho.

¶ Utrũ ex ꝯsuetudine possit itroduci q qs ꝯfiteatur ad libitũ cui vult. Rñdet.q nõ.c. Si Eps.de pe.⁊ re.li°.vi.qd.i intelligũt tacitã:puta q Eps scit:⁊ to/ lerat/vl' expssaz. Pa. Ho i.c.cõquerẽti.de offi°.or. in telligit quo ad subditos simplices. Sec⁹ q°ad existẽtes i dignitate:qꝛ nomen dignitatꝫ posset ꝑscribere hanc curã:⁊ fieret ꝓprius sacerdos/sz Host.⁊ Abbat.c. dudũ.el.2°.de dec.⁊.c.olim.de prescriptiõibus. ⁊ est verũ post ꝑscriptionẽ. Uide.s.e.§.39. 23

¶ Utrũ credendũ sit dicenti se hẽre licẽtiaz sui ꝑlati ꝯfi/ tendi alteri/vel verũ parrochial' debeat credere dicẽ ti se ꝯfessum alteri:vt sic ei det eucharistiã. Ad hoc. Rñdet.s.Tho.4.di.17.q.3.ar°.3.q.5.2m/vbi sic ait. Rector ecclesie dz vultũ pecoris sui agnoscere dupli. Uno°.p solicitã exterioris conuersatiõis ꝯsideratio nez qua inuigilare dz sup gregez sibi cõmissũ: Et i hac cognitiõe nõ opz q credat subdito:sz certitudi/ nez facti inquãtũ põt inqrat. Ali° p ꝯfessiõis manife stationez Et quãtũ ad hãc cognitionez nõ põt hẽre maiorem certitudinez.q̃ vt subdito credat.qꝛ hoc ẽ ad subueniendũ ꝯsciẽ ipsius. Unñ i foro ꝯfessiõis cre/ dit homini/⁊ p se/⁊ ꝯ se.nõ aũt i foro exterioris iu dicij. Et iõ ad hãc cognitionez sufficit q credat sub dito dicenti se alteri absoluere valenti ꝯfessũz fuisse. Et sic pz q talis cognitio peccorũ p ꝑuilegiũ alicui i/ dultũ de ꝯfessiõe audiend' non impedit. Hec ille. ⁊ in quol.ait. In foro iudiciali credit homini ꝯ se/⁊ ñ p se. In foro aũt pñali credit homini p se/⁊ ꝯ se. Si ergo sit ipedimentũ eucharistie tale:qd ad forũ iudi ciale ptinet:puta excõi°:nõ tenet sacerdos credere sub dito/quez excõicatũ nouit:nisi ei de absolutione cõstet. Si aũt sit impedimentũ qd ad forũz pñie ptineat.s. pctm:tenet credere/⁊ iniuste agit si eucharistiã de/ negat.ꝯcordat.Pe.Host.Ricar. Et idez doc.vbi s.i. q°.ad.pm.sic ait. In nullo fit ꝑiudiciũ inferioribus p'e latis i hac cõmissiõe:nisi illis q q̃rũt q̃ sua sũt non q̃ iesu xp̃i:⁊ q gregi ꝑsũt nõ vt eas pascãt sz vt ab eis pascantur. Hec ille. 24

¶ Utrũ fribus ꝑdicatorib⁹ ⁊ minoribus liceat ꝯfes/ siões audire ⁊ absoluere. Rñdet. Olim licebat eis ex ꝑuile°.⁊ specialiter ex ꝯstitutiõe. Bñdicti.xi.q̃ mor/ 25

pit. Inter electos: hodie ola vacat. Sed ad hoc q possint audire: ops q magister vl' puincial' pdicato rum vel cor vicarij/ Et gnales/vel puinciales mini/ stri/vel custodes minor. P°. qdē accedāt ad pnlaz platorum p se vel p alios: ⁊ petāt vt fres q electi fuerit i cor ciuitatib'/vel locis vicinis i qb' loca hmōi ñ hñt/vel diocesib'/ pfessiões audire valeāt: ⁊ pnias i/ poner: ⁊ penitētes absoluer. Post hec dicti plati ordi nū eligāt psonas idoneas: ⁊ pñtēt/vel pñtari faciāt dictis plati eccliaz: vt de cor lña ⁊ gra possint au/ dire: q tñ pñtati/ñ pp hoc poterūt audire i alio epa/ tu. Et debēt ipsi electi i numero esse put vniuersitas cleri/vel popli exigit. Et si plati lñaz pcesserunt tūc pdicte psone offm dictū exequant: Sz si dicti plati eccliaz queq̄ ꝯ pñtatā nō ādmiserit: loco ei' ponat alter. Si vo absolute dare lñaz recusauerit: pcedit eis lña auctoritate aplica: tñ i hoc nō hñt plus q̄ sacerdotes prochiales: nisi eccliaz plati ampli' dare vellēt sibi. hec i cle. dudū. ꝯ sepul. circa quē tex. doc. ⁊ glo. not. multa. ⁊ sic ēt notabim' hz ordinem tex.

26 ¶ P° est notādū circa princim huius. §. statuimus. d. c. dudū. ibi in singulis ciuitatibus ⁊ dioc. q vt not. Pa. i. c. Rodulphus. de rescrip. et fm alios doc. hec noia ciuitas/diocesis/vrbs/suburbiū/⁊ territorium/ pñt accipi dupli. s. cōiter/seu large: ⁊ pprie/seu stric/ te. Ciuitas. n. stricte sūpta q̄ dr/a/ciuibus vnitorū: est id qd ē itra menia vrbis. i. itra muros. Large vo i cludit ēt suburbiū ⁊ aliqñ totū territoriuz. Diocesis aūt pprie dicta: distinguit ꝯ ciuitatē pprie dictā: ⁊ est totū residuū ipsius territorij. Cōiter vo seu large icludit et ciuitatē. Urbs pprie idē ē q ciuitas ppe. Suburbiū ē id qd adiacet vrbi. s. burgi q̄si sb vrbe. Diocesis hz Car. i. d. cle. dudū. dr diuisio q̄ termini ep atuū diuidunt. Qñ aūt dic/vl' locis ppinqs. No tādū q qñ pdicti fres ñ hñt loca i ciuitate: sz i dioce si i ppinquo ciuitati: tūc codē mō se hñt ad petēdā/ ⁊ pcedēdā lñaz sicē qñ sūt i ciuitate. i. q debēt se p/ sentare ⁊c. Nota ēt hz Pa. i. c. tuc fraternitati. de de. nō res. q differētia ē iter villā ⁊ castrū. Nā villa ē pro/ prie pluralitas, domor sine muris ⁊ dr villa/quasi vallis vallata. Castellū pōt dici qñ sunt ibi menia. Et nota q: dic castella ⁊ nō castra. Nā castrū pro/ prie ē fortilitiū. Et dr castrū q̄si casa arta. i. stricta: q: fortilitiū ñ dz cē nimis spaciosū/vt idigeat pau cis ad custodiā. Et de his ⁊ silib'. vide Jo. an. i. c. si ciuitas. de sen. excōicationis. lib. vi°. Uide i v. vil/ la. ⁊ i v. ciuitas pan. ⁊ v. interdictum. p. §. 12.

27 ¶ 2°. Not. i tex. d. c. dudū. i. §. sup cathedrā. ibi pdi/ cator ⁊ minor: ⁊ i isto: §. statuim': ibi Prouinciales pdicator/⁊ Custodes minor: q ordo pdicator est ordo. s. Dñici. ⁊ ordo minor ē ordo. s. Francisci: sic cōiter noiant in iure: Et sūt pmi iter mendicātes: q: fuerūt pus inuēti/⁊ approbati. Uñ Pa. in. c. nimis praua. de exce. pla. sic dicit: Nota ordinē seruādum circa religiosos i honorib' dicērēdis: vt illi magis ho norēt: quor regula pri' fuit approbata. hec ille. Uñ Jo. an. i. c. quorūdā. de electiōe li°. vi. i v. pdicatorū: sic ait. Nota semp pdicatores pmitti añ minores: q: antiquor fuit ipsor istitutio. Ad idē. ē. de excessi. pla. nimis. ⁊ de pul. i his. ꝯ excel. pla. c. vno. ꝯ. de deci. c. p. i supscriptiōe cū similib'. ⁊ de reli. dom. c. p. hec ille. Et Pa. i. dctō. c. nimis praua. sic ait. Nota p. ex. tex. q vbi fit mētio de pdicatorib' ⁊ minorib' semp i ordine scripture: pmittunt pdicatores: vt hic ⁊ i. c quorūdā. de elec. li°. vi. ⁊ i oib' locis vbi ꝯ eis fit mē tio. Et rō est q: ordo pdicator fuit p approbat' per ecclaz romanā q̄z ordo minor: lz parū añ fm Jo. an. Et recitat hic Jo. cal. q ordo pdicator fuit ap/ probat' 1215. āno ab Honor'. 3°/q successit Inno. 3° q pmiserat se factur: ⁊ codē āno fuit approbata i/ stitutio minor. Et idē tz Jo. an. i. d. c. quorūdā. i no uella. De minorib' tñ ibi ñ facit mētionē. hec Pa. Uñ pz q Angelica i sua sūma q semp noiat mino/ res añ pdicatores: facit ꝯ ordinē iuris. Et aliqñ Ro sella codē mō noiat: qua vo cā hoc faciat ꝯsidera. Certū ē q faciūt ꝯ debitum iustitie: q̄ redditur vni/ cuiqz q suum est.

¶ 3°. Notādū ibi Magri Priores Prouinciales ⁊c. 28
q eliciт ex tex. glo. ⁊ doc. q q̄tū ad pmā petitionez Magri ordis/Priores puinciales/⁊ Uicarij cor: si mlr Gñalis/⁊ Prouincialis/⁊ Uicarij corū q° ad minores: solū isti pñt facere istā pmā petitionē: secū/ dā aūt. s. electionē pfessor/vel pñtationē: solus Ma gister/⁊ Prouincial' pōt facere: sz ñ Uicarij cor. ⁊ sic Priores pdicator/⁊ Guardiani minor nō pñt fa/ cere/neqz pmā. neqz scdaz. tñ isti. s. Magri/ Prouin ciał/⁊ alij pñt cōmittere alteri cuicunqz: vtrunqz. s. petitionē. electionē. ⁊ pñtationē. Ex qb' p pz q po res/⁊ Guardiani ñ pñt ꝯ iure cōi exponere fres suos ad audiētiā pfessionū secłariū. Secus q° ad fres si/ bi subiectos: q: sūt ordiarij cor. 2° ex isto pz q̄ i lris sue pfirmationis pticulant dat sibi lña pñtādi ad p fessiões. q: ex se nō hñt. Et ipsi puinciales pñt dare/ vt dictū est. ⁊c.

¶ 4°. Querit vtr supradicti possint facere electionē 29
⁊ pñtationē ñ pcedēte petitiōe. Quidaz glosatores dicūt sic. Quidā nō. Tu vo cōcorda illos sicut qdā alij dnt q si plati admittūt pñtationē ñ pcedente petitione: valet. Possent tñ renuere ⁊ dicere/q seruēt ordinē cle. ⁊ illi tūc tenent si plati nolūt alit admit/ tere: ⁊ debēt petere ista. s. q electi possint de gra/bene placito/⁊ lña sua audire pfessiones/pnias iponer/ ac bñficiū absolutionis ipēdere. Nō ē tñ necessariū q habeant lñaz digēdi: sz sufficit q illā petāt hz glo. i v. deinde. Et dēbet ista petic°. fieri humilr hz tex. ⁊ gl.

¶ 5°. Querit vtrū supradicti fres electi debeāt psona 30
liter pñtari/an vo sufficiat q vbalr/vel p aliū pñtē tur. Glo. i v. pñtari. dic q psonalit dz fieri pñtac°. Nā dr pñs q pbet sensibus corporis. facit. ff. de v bo. obli. l. 2ª. pan. Et itellige qñ plati hoc petūt. hac

op[i]nionē sequitur Ro'clla.ib.[con]fessio.§.14.& dicat q[uod] tex.hoc innuit ibi.q[uod] si forte &c.Ubi habet q[uod] dicti p lati pñt hm̃oi [con]fessores refutare: Et si hoc ergo cū necessaria pñta corporalis.Nō.n.pñt eos reprobare nisi eos videāt & examinēt de sex q̄litatib[us] q̄ ponun tur i tex.Angelica ibo.ib.[con]fessio.5°.§.16.sz p̄n[ostr]m dicēs q[uod] credit sufficere q[uod] ibbalr:vel alr q̄[con]q[ue]. Nō.q[uia] q[ua]n aliqd onus ipoñt alicui sine determiatōe q° iple to meret ad aliqd bñficiū admitti.quocūq[ue] leniori mō ipleat on[us].[con]ditio dr adimpleta & sic meret ad bñfic[iu]m admitti.Hoc pbat.ff.de [con]dic.& de.l.qd tra ditū.Cū ergo on[us] pñtacōis ipositū dictis frībus de cis nō distinguat quō d̄beat fieri cū possit fieri mul tis modis.vt.ff.de pau.l.pñs.& ibi glo.Igr̃ qualiter cūq[ue] fiat siue p scriptū siue ibbalr:ttlr [con]ditio iple ta.Ad glo.dic̄ q[uod] pñtacio psonal' pōt fieri p pcura torē.l.h.C.de pcu.& sic pbet se scrib[us].p se vel p aliū vt.d.l.pñs.[et] idlige.d.glo.p not.p Jo.an.i.c.pñti. de pben.li.vi°.facit.c.tue.de pcu.vbi pz q[uod] pñs no/ minalr nō ifert nec°.vt p se faciat:sz bñ si aduerbia liter dicat:facit ēt ad hoc glo.i.d.l.p°.q̄ dic̄.q[uod] abñs pōt cē pñs p scriptū. Jd ibo qd addit Ro'clla q[uod] vr psonā tex.vt possit examiare.&c̄.nō valet.q[uia] p nun/ ciū vel scriptū pñt sibi ille [con]ditione notificari. & sic ista opinio vr ibior d̄ subtilitati iuris.p°.tñ ē magis secura q[ua]n istarēt.

51 ¶6°.Querit de qb[us] plat[is] loquit tex.ibi platorꝫ eorū dē.Rñdeo fm Car.q[uod] sūt illi q i loco bñt iurisdictio nē epalē vel q̄si:ita q[uod] nulli diocesano subsint ipsi. nec coꝫ subditi.Et hoc tz ēt Pau. Et ista lĩna pōt peti a dictis plat[is] vbicūq[ue] sint fm Pau.q[uia] ē volun/ tarie iurisdictiōis:& sic siue fres hēant locū i diocesi p q̄ petit siue nō:siue plat[us] sit i suo territorio siue ex tra pōt peti & [con]cedi rōe pdicta.& dic̄ Pau.q[uod] si se/ des vacat dz peti a capl'o.& ēt hz Pau.q[ua]n sūt duo loca fm i eadē ciuitate vel diocesi:q[ua]n vn[us] est expo/ sit[us] i vno loco ē exposit[us] ēt i alio & i tota diocesi. ēt si illa loca hñt determinatos confines.q[uia] reputan tur p dioceses & terminos earū & nō per loca fratꝫ.

52 ¶7°.Querit qd agēdū q[ua]n nō pōt hri copia plati. Rñdet.Pau.q[uod] dz peti lĩnaz a suo vicario i spũa lib[us] si illū hēt.de tēp.or.cū nullus.li°.vi.Si ibo ñ hz vic[arium] & maliciose faciat:tūc dicat q[uod] forte ex lĩna huius [con]stitucōis poterūt digerere:tutius tñ dicat cē q[uod] petat a papa vel supiore illi[us] plati pp negligētiā.9.q.3.cū sim[us]: pōt dici hz Pau.i ista de. q[uod] sufficiat regrere pñtiā plati i loco debito & pcstari.ar.not.de elec. cupiētes.§.q[uod] si p.viginti.i.li.vi.d̄ appella.si iusltis.

¶8°.Querit qd agēdū q[ua]n plat[us] est excōicat[us] vl su/ spēsus. Dic̄ Pau.adiri debebit ille q hz supplere ne gligētiā plati.de cōc.pben.c.q[uia] diuersitatē. Quid si negaret sine cā.hz Zen.tūc f[rat]res auctē ppria pñt au dire [con]fessiōes.dic̄.n.istos sine cā nō posse repelli: nā q cāz [con]dicēdi nō hz dz hri p volēte.de appel.sugge stū:a fortiori si rñdēt q[uod] nolūt admittere vel q[uod] nō p/ sentēt:q[uia] ñ admittēt.& si nō [con]cedāt neq[ue] negāt post

trinā pñtacionē hz glo.vel petitōez:locū hz priuile/ gium de quo hic.

¶9°.Querit ifra q̄ntū tps a die pñtacōis pōt plat[us] aliquē deputatū reppellere.Rñdet.Cōstitucio iter cā ctas.dicebat ifra triduū q[uod] erat rōabile:sz q[uia] ē subla ta.Laud.dic̄ h° cē arbitrariū.d̄ off.dle.c.de causis.

¶10°.Si eps [con]cedit cū sib[us] d̄ numero:dicēs mior[e]ꝫ numeꝫ sufficere:recipiat eps numeꝫ d̄ q° sibi videt.d̄ relig[iosis] hz glo.recurrat ad arbit[rium] boni viri.i.iudicis. de ibb.obli.l.[con]tinu[us]:& bonū ē semp recurrere ad iudi cē supiorē q[ua]n res ē dubia.Si tñ vellet minuere nume rū [con]stuctum vr q[uod] non possit fm glo.

¶11°.Si recusat aliquē.q[uia] ñ ē hz [con]dicōes positas i tex.s.sufficiēs.idone[us].vita pbat[us].discret[us].modestus. & pit[us].hz glo.pt:& iputet sibi q malū elegit:& sic pos sent oēs recusare.sz si sine cā faceret succedit puilēi de.Si ibo recusat vnū q[uia] isufficiēs pōt ali[us] subroga ri:q[uia] ēt posset repudiare si adest iusta cā. Si ibo ñ iusta cā.succedit lĩna pape.& sic successiue 3°.&.4° postq̄z tamē concessit non pōt reuocare.fm glo. sine causa. Jdem Pau.Zen.& Car.

¶12°.Utrꝫ tales semel deputati durēt post mortē [con] dētis.Rñdet.Cal.q[uod] si deputent sub istis ibbis viq[ue] ad coꝫ bñplacitū.nō durat:cū illud morte extingua/ tur.c.si gratiose.de rescri.li°.vi.Secus si simplr d̄pu tent.Et sic debēt deputari.nec pōt alr deputare ipis frib[us] iuitis.q[uia] ē auctas papalis q̄ durat.Ar.d̄ trās. c.veniens.& de iure cōi approbata.ar.c.sup q̄onum. de off.deleg.& de.ne romani de elec.i.pm. Et ex h° pz q[uod] nō indigēt alio puilegio vt duret nisi i p̄ casu. & i illo dz itelligi si qs aliq[ua]n obtinuit:sicut dicit Ar chi.flo.q[uod] pdicatores.&c̄.Hñt ēt hoc i gratijs [con]gre/ gatōis.& vr ista auctoritas papal'.Et q[uod] epi hñt so lū nudū ministeriū i memoriā nālis vicaliū:qd pz q[uia] si nollēt cōcedere dicti fratres hrent lĩnam.

¶13.Querit vtrum isti sic acceptati possint cōmitte re alteri.Rñdet.fm Cal.q[uod] nō:q[uia] hñt nudum mini steriū.& in hoc differūt a parrochianis.ē.co.c.§.19.

¶14.Querit quos pñt absoluere.Rñdet. q[uod] oēs q 53 ab illo plato pñt absolui cui fuerūt pñtati.etiaz sine alia lĩna sacerdotꝫ prochialis hz glo.i.§.liber.Idez Pau.& Car.Licet glo.i.c.ois.de pe.& re.teneat.[con]/ triū.Sz Pa.in.d.c.omnis dicat q[uod] fm Jo.an.dicta. glo.reprobata est p extrauagātē.Jo.22.q̄ incip.Uas electōis.& p Cle.4[am].ē tamēq̄z oino falsa dānnata.p extrauagātē Cle.q̄rti.q̄ icipit.Quidā temere:11° [con]fes si talib[us] frib[us] tenent ampli[us] [con]fiteri pprijs sacerdoti b[us] hz glo.ibidē.& sic fuit determinatū p decr.iz extra ua.Jo.22.Uas electōis.& sic ñ obstāte ei[us] [con]dictiōe imo ois excōi[cati] & pcēptū [con] tales [con]fitētes ipso iure est nulla p extrauag.Martini q̄rti.Istos tñ nō pōt au dire nisi i diocesi illi[us] plati q eos admisit:& i h° dif ab ordinarijs q pñt audire suos subditos vbiq[ue]. In his.n.q̄ sine strepitu fiūt & sub silētio.nulli[us] ledit ter/ ritoriū.l.2.ff.de off.pcō.& ita tenet Car.hic.& Pa. i.c.cū [con]tingat.de fo.cōpet.Nō igr pōt absolui sub

ditos alteri⁹ plati ēt i illa diocesi i q̄ est exposit⁹.nec
pōt audire subditos illius q cū līriauit extra diocesi
eius:s; bñ i tota sua.pōt tñ absoluere a pctis cōmis/
sis i alia diocesi. Notādū tñ q̄ fres pdicatores con
gregatiōis Lombardie hñt puilegiū a Pio.2°.au
diēdi oēs cuiuscūq; diocesis veniētes ad eos:in illa
diocesi i q̄ sūt expositi.hñt hoc ēt i gratijs cōgrega/
tionis: Si tñ essēt aliq religiosi q hrent puilegiū pa/
pe q̄ nō possint ɔfiteri alijs q̄; platis suis.sic hñt p/
dicatores:tales nō possent absolui ab illis pñtatis.
¶15.An pñtatio facta a pdicat; valeat q° ad ɔfessio/
res q post talē pñtationē sūt electi. Rñdeo. In hoc
dz attēdi for̄ ɔcessiōis. Si.n. concedunt vel admit/
tunt omnes quos fratres elegerint: valet. Sec⁹ si pe
teretur ⁊ concedat de electis presentibus.
¶16. De qb⁹ casib⁹ possint absoluere hmōi expositi
vide infra versi.dispē.§.vltimo.
34 ¶17.Utrū pfati fres possint p epos ⁊ platos admit
ti sine solēnitate dc.Re°.s; Inno.⁊ Host. s; q̄ refert
directo.q̄ sic si pcedit de volūtate vtriusq; ptis.ar.
l.cū pr.ff.ð pac.do.Un̄ si admittūt ac si esset obser/
uata pdicta for̄a/a/plat;:eādē hebūt auctoritatē si
cut si seruata fuisset. Si vo solū ɔcedit līiā audiēdi
ɔfessiōes suoꝝ subditoꝝ:tūc nō pñt absoluere nisi in
quātū plati eis ɔcedūt. Et possent sibi quot vellēt ca
sus reseruar̄:q2 tūc nō absoluūt auctoritate.d.dc.du
dū:s; ex mera cōmissiōe platoꝝ. Tales tñ sic admis
si pñt vbiq; subditos taliū platoꝝ audire sicut ⁊ ip
si plati.n̄ durat talis auctoritas nisi ad eoꝝ bñpla
citū:iō debēt eē cauti ɔfessores vt qñ n̄ seruat̄ pfata
for̄.dc.petāt/a/plat; vt sitr admittāt ac si eēt serua/
ta:si volūt hre auctoritatē pfate.dc. Fres pdicatores
ɔgregatiōis lombardie hñt ex gr̄a q̄ qñ acceptant̄
a platis hñt omnes gr̄as ⁊ puilegia in audiētia ɔ
fessionum ac si essent presentati fm formam dc.quā
gratiam vidi autēticam.
35 ¶18. Notādū q̄ n̄ pōt introduci ex ɔsuetudie q̄cūq;
antiq̄ vt qs possit sibi eligere ɔfessorē sine līia plati
sui.c.si eps.de pe.⁊ re.li°.vi. Intellige expssa vel ipli
cita:vtputa q2 videt ⁊ pñt phibere.⁊ n̄ phibet. Dic
tñ Pa.i.c.ɔquerēte.de off.or.hoc verū q° ad subdi/
tos.s; q° ad existē i dignitate nomie dignitat; posset
prescribere hanc curam: ⁊ fieret proprius sacerdos
post prescriptionem.
36 ¶19°.querit̄.vtrū qñ aliqs vult sepi⁹ i āno ɔfiteri vtrum
prochial̄ teneat̄ eū audir̄. Rñdet̄.s; Ricar.4.di.18
q̄ sic ð necessitate pcepti/qñ ille q vult ɔfiteri tenet̄
de necessitate ɔfiteri:alias tenet̄ de ɔsilio. Qñ tñ sub
dit⁹/vult sepi⁹ ɔfiteri ⁊ prochialis nō vult eū audir̄
pōt adire aliū sufficiētē q poterit eū absoluer̄ a qb⁹
pōt prochial̄. Dū.n.n̄ vult eū audire:videt̄ līiā da
re nisi ad alium pctāle dirigeret. Et ex his deducat̄
q̄ illi q nō sunt prochiales nō sūt astricti ad audiē/
tiam/nisi ex charitate. ⁊ facit p mēdicantibus qui
nō tenent̄ audire:nec aliq tenētur sibi confiteri.

¶20. Querit̄ qñ aliqs hz līiā generalē ab epo vt 37
possit ɔfiteri cui voluerit:vtrū p vnā ɔfessionē expi/
ret/vel duret. Rñdet. Jo.an.in.c.nō potest.de pben.
li°.vi.dicēs q̄ tutius foret exprimere.q2 cū agit̄ ð fa
uore anime post factū dic̄ posse tenere q̄ valeat plu
ribus vicibus. Utrū aūt duret post vitā epi. Pa.i.c.
si.de offi°.leg.dicit q̄ si eps simplr̄ dedit alicui līiā;
eligēdi sibi ɔfessorē/illa līia expirat mortuo vel re/
moto epo:q2 nō pōt dare in ppetuū/cū sit pludicium
ecclesie.⁊ sic vr̄ fm. Pa.q̄ qñ dat simplr̄/duret ad
vitā.s; tñ alios videt̄ distinguēdū:put habet̄ i.c.
si gratiose.de rescrip.lib. vi. si dat ad bñplacitū se/
dis:q2 tūc est ppetua.vel bñplacitū volūtatis.q2 ex/
pirat ipo mortuo. Un̄ esset cautela qñ petit̄ aliqd:
vt petat̄ ad bñplacitū sedis. Est ēt alia cautela qñ
petūt casus vt petāt totā auctoritatē ⁊ nō auctorita
tē casuū:nā appellatiōe casuū:nō veniūt dispētatio
votoꝝ/iuramentoꝝ/vel incertoꝝ/⁊ similium.casus
enim dicitur/a/cadendo:⁊ sic tm̄ respicit defect⁹ ⁊
peccata. Illa enim possunt esse sine peccato.
¶21. Quid dicendū de ɔfessiōe facta sacerdoti q nō 38
potuit absoluer̄. Pa.in.c.nihil.de elec.ponit tres ca
sus q faciūt ad ppositū. Prim⁹ ē qñ talis gerebat
se p plato:tñ nō erat in possessiōe.puta de iure.q2 n̄
cū auctoritate superioris:s; de facto se intrusisset in
bñficio/vel possessiōe.⁊ tūc indubitāter nō valēt ge/
sta p eū. Nec hoc casū communis error substineret ge
sta:ex q° deficit possessio iuridica. Ad hoc.l.barbar⁹
.ff.de off.pre.q̄ se fundat sup cōi errore/⁊ sup aucto/
ritate supiorū. Nā iste seruus q putabat̄ liber: hūit
offm̄/a/supiore:⁊ sic ɔcurrebāt ibi duo.s.auctoritas
supioris:⁊ cois error. Secus aūt vbi adesset vnū tm̄
vt tenet Inno. Secūdus casus est qñ qs gerit se p p
lato:⁊ habuit ɔfirmationē/a/superiore.s; ex aliquo
defectu nō tenuit ɔfirmatio/vel electio:⁊ tūc gesta p
illum non debēt retractari:ex quo alias/alia legiti/
ma sunt gesta:cum hic concurrat auctoritas supe/
rioris:⁊ cois error. vnde sumus in casu.d.l.barbar⁹.
Tertius casus principalis.quando his qui gerebat
se pro prelato:fuit electus ⁊ confirmatus per supe/
riorem:tamē postea aliquid egit propter qd̄ fuit pri
uatus ipso facto platura.puta quia incidit in here/
sim:⁊ tunc si ista priuatio fuit occulta tenent omnia
gesta. Et idem videtur quando dubitatur de priua
tione. Nam ex quo tollerabatur in officio: debent te
nere omnia acta interim gesta. vt in.c.nōne.8.q.4.
Sed si suspensio.vel priuatio esset notoria/vel inibi
tio superioris precessisset:tunc non tenent gesta vt in
.c.veritatis.de do.⁊ contu.Dec. Pa. Et per predic/
ta habes q̄ si confessor excomunicatus: tamen oc/
cultus.⁊ tolleratus:audiat confessiones: quod ɔfes/
siones facte cum eo valent nec sunt iterande postea
superueniente scientia. Illi autem qui ignoranter cō
fitentur intrusis/qui nunq̄; habuerunt institutiones
a superiore:saluant̄ pp fidem suam. Si tamen ante

mortē hoc scirēt:iterū tenerent̄ ɔfiteri. Uñ. d. Archi.
flo.3a.ti°.17.c.2°.i fi. dicit ꝙ fires electi/ꝛ pñtati ƀꝫ for
.mā.de.dudū.de qua supra:nō pñt audir̄ nec absol/
uere extra diocesim vbi sūt pñtati.ꝛ si secus fieret:
quāuis ɔfessi possint excusari ex ignorātia:tñ q° ad
ecclīaꝫ nō essent absoluti. Sꝫ ꝛ si constaret eis de/
bēt iterū ɔfiteri/vel itra diocesim absolui/a/pdictis.
Uide.i.ꝟ.excōi°.ꝓ.§.12.vbi ponit̄ ƀꝫ Pe.de pa.ꝙ ɔ
fessio facta cū excōicato secreto nō est reiterāda.qđ
intellige vt hic.ꝟ.confessio sac.§.13.

Absolutio.2°.

Absolutio.2°.s.ab excōicatiōe:de qua:ꝓ. di/
a cēdū est quātū ad eaꝫ efficiētē. Uñ.s.Tho.
4.di.18.q.2a.ar°.2°.q.4a.sic ait. Excōica° pti
net ad foꝝ publicū exterioris iudicij: ꝛ ideo absolō
eius solū ptinet ad illos q hñt iurisdictionē i foro ex
terior/siue iudiciali. Et ibidē ar°.5°.q.pa. ad pm.sic
ait. Quāuis vinculū peccati sit maius simpliciter q̄ꝫ
excōicatiōis:tñ quo ad aliqd/vinculū excōicatiōis ē
maius:inquātū nō solū obligat quo ad deuꝫ ſꝫ etiā
i facie ecclīe. Et ideo i absoluēdo ab excōicatiōe re/
quirit̄ iurisdictio i exterior foro. Et.di.19.q.pa.ar.ꝓ
.q.3a.ait. Alia ē clauis q̄ ñ directe se extēdit ad celū:
ſꝫ mediāte militāte ecclīa p quā aliqs ad celū vadit
dū p eā aliqs excludit̄/vł admittit̄ ad ɔsortiū ecclīe
militātis/p excōicationē.ꝛ absolōnē.ꝛ hec vocatur
clauis iurisdictiōis i foro causaꝝ. Et ideo hāc ēt nō
sacerdotes/hñe pñt. Idē dicit.di.18.q.2a.ar°.2°.q.2a.ꝛ
ibidē.s.4.di.18.q.2a.ar°.2°.q.3a.dicit sic. Usus iurisdi
ctiōis est i cōparatiōe ad aliū hoieꝫ:ꝛ ideo cū ois
excōicatus/a/cōione fideliuꝫ sepet̄:qlꝫ excōicat̄ vsu
iurisdictiōis puat̄. Et q2 excōi° est iurisdictiōis pri/
uat°: ideo excōicat̄ excōicare/vel absoluere nō pōt.
Et eadē rō est de suspēso/a/iurisdictiōe. Si.n.fit su
spēsus ab ordie tñ:nō pōt ea q̄ sunt ordis:ſꝫ pōt ea
q̄ sunt iurisdictiōis.ꝛ eͦ:si fit suspēsus/a/iurisdictio
ne:ꝛ nō ab ordie. Si aūt ab vtroqꝫ:neutrū pōt. Et
q̄uis excōicat̄ nō āmittat ordinē vel iurisdictioneꝫ
āmittit tñ vsuꝫ iurisdictiōis. Et di.18.q.2.ar°.3°.q.pa.
ait. Cū p iurisdictionē aliqs ɔstituat̄ i gradu supe/
rioritat̄ respū eius in quē ƀꝫ iurisdictionē.q2 ē iudex
eius:ideo nullus ƀꝫ i seipꝫ/vel i superiorē/vel eq̄leꝫ/
iurisdictionē:ꝛ p ɔñs nullus pōt seipꝫ excōicare/vel
absoluere/vel superiorē/vel equalē.ꝛ.2a2e.q.39.ar°.3°
ait. Ptās iurisdictiōalis est q̄ ex simplici iniūctione
hois ɔfert̄:ꝛ talis ptās nō adheret imobilr̄. Uñ in
scismaticis ꝛ hereticis nō manet.ꝛ ideo ñ pñt neqꝫ
absoluere/neqꝫ excōicare/nec idulgētias facere/aut
aliqd hmōi.ꝙ si fecerint:nihil actū ē. Et itez idē.s.
Tho.4.di.18.q.2a.ar°.5°.q.pa.sic ait. A minori ex/
cōicatiōe qlꝫ absoluere pōt q pōt absoluere/a/pctō
pticipatiōis. Si aūt ē maior/aut est lata/a/iudice:
ꝛ sic ille q tulit/vel ei⁹ supior pōt absoluere. vel ē la
ta a iur̄:ꝛ tūc eps/vel ēt sacerdos pōt absoluere exce
ptis reseruatis/a/canone. Hec oia.s.Tho. Quib⁹ di/
ctis pōt addi vnū qđ recitatū fuit.s.ꝟ.Abbas.§.5.

Uꝫ ꝙ Papa i his q̄ ptinēt ad corpus xpi misticum
quātū ad iurisdictionē:ƀꝫ plenitudinē ptāt̄. Ex his
igr̄ dict̄.s.tho.sequunt̄ multa dicta.pm.ꝙ i absoluēte
reqrit̄ iurisdictio.2m ꝙ hec dr̄ clauis iurisdictōis:3m.
ꝙ nō sacerdos pōt.4m.ꝙ mere laic⁹ nō pōt q2 ñ ƀꝫ
talē clauē:ſ.e.c.§.5°.5m.qđ excōicat⁹ nō pōt absol/
uere:eodē mō suspēsus.6m.ꝙ nullus pōt seipꝫ/equalē
vel supiorē absoluere.7m ꝙ iurisdictio seu clauis iuris
dictiōis ē ex simplici iniūctiōe hois: Ex q° sequit̄.8m
qđ Papa pōt cōmittere cuilꝫ absoluere ab excōicatiōe
Sequit̄ ēt nonū ꝙ i ar° morꝫ possit absoluere ab ex/
cōicatione.10m.ꝙ qlꝫ sacerdos q pōt/a/pctō:pōt ab
excōicatiōe minori.11m.ꝙ/a/sñia hois solus ipe/vł su/
perior/vel successor possit.12m.ꝙ qlꝫ eps possit/a sñia
canonis nō reseruata.13m.qđ qlꝫ sacerdos ꝓpri⁹ idē
possit.s.tpre.s.Tho.ſꝫ nūc ē casus reseruat⁹ epis. vt
ſ.e.c.§.2°. Q2 tñ hec dicta p noua iura vel p disputa
tiōes doctoꝝ sunt nouiter declarata:ideo disputabi
mus aliqua illorum:ꝛ ideo.ꝓ.queritur.ꝛc̄.

Querit̄ ꝓ.de papa. Rñdet̄.ꝙ nō solū ipse pōt ab pm
soluere ab oi excōicatiōe/tā iuris/quā hois: ſꝫ ēt pl
oib⁹ cōmittere absolutionē ꝛ ēt mulieri.oia ista ꝓ/
bant̄ ex dictis.s.Tho.ex eo.s.ꝙ ista sūt iurisdictōis:
ꝛ ex ɔñti ex simplici iniūctiōe hois:ꝛ Papa ƀꝫ sup
hmōi plenitudinē ptāt̄.Hec oia patent igr̄. Et ꝙ ipse
Papa possit cōmittere cuilꝫ clerico dūmō hēat pri
mā tonsurā:nullus doc.dubitat:ꝛ ꝙ possit cōmittere
laico/ponit. Pa.i.c.decernim⁹.đ iudic.pa colū. Ideꝫ
tꝫ Ugo. Qđ possit ēt mulieri/ponit Pe.đ pa.4°.di.
18.q.2.ar°.3°. De hoc habes ſ.ꝟ.excōi°.2°.de cā for.
§.10.casu.25.qñ excōi° est nulla.

Querit̄ 2°.de Epis/ꝛ aliis plat̄ hñtib⁹ iurisdctōeꝫ 2°
epalē i foro exteriori. Rñdet̄.ꝙ pñt absoluere subdi
tos ab oi excōi° lata/a/iure/vel p statuta sinodalia:
nisi cōditor canonis sibi reseruasset. Et hoc idē pōt
capl'm sede vacāte:ꝛ qlꝫ alius ad quē epalis iuris
dictio ptinet.Hec oia ꝓbant̄ ex dictis.s.Tho. vt pꝫ.
Probant̄ ēt ex.c.nup.de sen.ex. Et ibi Inno.ꝛ Ho/
sti. Et.c.vnico.de maio.ꝛ obe.li.v°. Pa.in.i.c. mo/
nachi.de sen.exco..tꝫ ɔ̄triū de iferioribus: Epis:de q°
dictū ē s.ꝟ.Abbas.§.1°. Uide ibi. Et cōis ɔsuetudo
approbat ꝙ parrochiani simplices q nō hñt iuris/
dictiōeꝫ i foro exteriori sup suos subditos:nō absol/
uunt/imo est vnus de casibus reseruat̄ epis. vt pꝫ.ſ.
ꝟ.dispēsatio.§.14. Secus de aliis.s.Abbatib⁹/ Pri
oribus/ꝛ similib⁹. Prelati i ordine pdicatoꝝ habēt
multa puilegia sup hoc/quo ad fres suos:q̄ sunt ispi
ciēda.imo credo ꝙ ēt oēs alii plati religiosorū ha/
beāt sup hoc quo ad suos subditos priuilegium.

Querit̄.3°.de oibus sacerdotib⁹ vtꝝ possint absol 3°
uere ad excōicatiōe minori. Rñdeo.de curatis nō ē
dubiū p.s.Tho.s.ꝛ p.d.c.nup:de aliis aūt sacerdo
tibus. Angelica ꝟ.absolō ꝓ.§.ꝓ.tꝫ ꝙ solus eps. et
ꝓprius sacerdos vel đ cōmissiōe eoꝝ. Hec ēt Archie.
pōt fm eū p.d.c.nup.§.de.2°.vo. Idē sequit̄ Rosel/
la ꝟ.absolō.ꝓ.§.ꝓ.post Uicar.ꝛ directo. Rō coꝝ

q2 iurisdictio nō descēdit/a/r̄ nisi p ꝑprios sacerdotes. Uñ Ricar.4°.di.18.q.9.ar°.3°.ponit duas opiniones ꝯrias: ⁊ rñdet ad vtrāq3 partez: Et quāuis magis adhereat supradicte opinioi tñ nō multū fugit pedes.s.Ꝟo. Tho.4.di.18.q.2.ar.5°.q.pª.dicit ꝙ a minori excōicatiōe pōt qlz absoluere q pōt absoluere a peccato pticipatiōis.p quā icurrit. Et ea.di. ⁊.q.ar°.3.q.pª.ad.3m.dicit ꝙ ad absolōnē venialiū nō reqrit aliq̄ cōmissio.s3 remissio venialiu3 sequit ptātē ordis supple sacerdotal. Uñ b3.s. Tho. videt ꝙ qlz sacerdos possit absoluere a pctō veniali ⁊ ab excōi. minori qñ pctm̄ p qd ꝯhit est veniale/⁊ sic posset rñderi ad.d.c.nup: ꝙ intellr qñ pctm̄ pticipatiōis p qd excōica° minor icurrit est mortale. Secus qñ est veniale/⁊ sic ēt rñdet ad rōnē Ricar. ꝙ intelligitur de mortali. Et rō q2 p mortale subijcit iurisdictiōi suorꝫ platorꝫ. ⁊ sic t3 rō Ricar. Per veniale ꝟo nō: q2 nō tenet qs ad illud ꝯfitēdū. Et eodē mō fm.s.Tho. dicendū de excōicatione minori: q2 rōne pcti mortal iduci subijcit. Et sic itellige illū tex. dñs Feli.i.c.2°.de excep. sic ait. Et scias excōicatōe3 miorē posse tolli a quol3 sacerdote. Host.i sūma de sen. ex.§.⁊ qualr.i pnc°.pulchre. Ricar.i.4.di.18.q.9. ar.3. Hec ille.

4° ¶ Querit 4°.vtr nō sacerdos possit absoluere ab excōicatōe. Rñdet. ꝙ sic dūmō sit clericus: ꝙ saltē habeat pmā tonsurā ⁊ hēat iurisdictiōe3. Hᵒ p3.p.s. Tho.ū. Et Pe.de pa.4°.di.18.q.2.ar.3°.dic ꝙ nouitius q h3 coronā monachalē: nō clericalē ab epo vl' ab eo q pōt: nō pōt. s3 reqrit/saltē pª tonsura cu3 iurisdictiōe. Nota tñ ꝙ absoluere ab excōicatiōe pōt tripliciter itelligi. P° a pctō ⁊ sic non pōt nisi sacerdos ēt i extrema necessitate. 2° ab excōicatiōe quātū ad forꝫ iudiciale ⁊ sine solēnitate: ⁊ isto° cōiter dicit ꝙ qlz clericus hñs iurisdictionē pōt absolui. 3°. ab excōicatōe cū solēnitate q̄ fit cū psalmos. ⁊ orōe ⁊ introductiōe ⁊c. ⁊ de tali dicit Rosella Ꝟ.absolo p°.§ 8. circa fi. ꝙ solus sacerdos pōt: s3 nō sufficiēter probat. Uñ stabimus i regula cōi: q pōt ligare pōt absoluere.11.di.c.inferior. Hāc viā sequit Pe.de peru. faciēs solū bimēbrem distinctionem: quam laudat. d. Archi. flo.

5° ¶ Querit 5°.vtrū mere laicus possit ab excōicatiōe absolui/Rñdeo. Ꝺ absolōne a pctō dictū ē ū Ꝟ.absolutio ꝑ.§.15.⁊.14. Nūc dicēdū de absolōne ab excomunicatiōe a qua regularit laicus nō pōt absoluere vt p3 i.§.pcedēti. In artᶜ Ꝟo mortis deficiente sacerdote pōt absoluere ab oi excōicatiōe. Hoc pōt pbari ex dictis.s.Tho. Dicit.n.4.di.20.q.pª.ar°.ꝑ. q.pª. ꝙ qñ iminet articulus necessitat. ex quo necessitas legē nō h3 p ecclie ordinationē nō impedit/qn absoluere possit q alias nō posset. Et di.17.q.3.ar°.3 q.2.ad pm.ait. Secularis accipit iudiciū ratiōe necessitatis sup cōfitentē. Pōt addi aliud dictum.s. ꝙ clauis iurisdictiōis a qua depēdet absolō ab excōi est ex simplici iniūctiōe hōis. Et ꝙ Papa pōt committere laico. ex hijs oībus satis p3 ꝙ pōt. Uñ pisanus ꝙ Papa i ar° mortis ꝯcedit istā auctoritate3. nec est absolō sacrālis sed relaxatio iurisdictiōalis. Nec op3 ꝙ amplius ab illa absoluat post morte3: similr si euadat periclm q2 est absolutus. S3 si euadit piclm d3 se pñtare illi q potuit absoluere ne incurrat de nouo excōicationē: vt i.c.eos.de sen.ex.li°. vi°. Hᵉ oia ꝯfirmat Pa.i.c.a nobis.d.2°.ð sen.exc. i gl.⁊ glo.i.c.pastoral: ð off.or. Idē dr q° ad vltimū de eo q fuit absolutus: q pp aliqd impedimētū non potuit recurrere ad superiorē. ⁊ de illo q fuit absolutus a Papa vel a legato cū ista ꝯditiōe vt iniuriatis satisfaciat: si n̄ adimplet.d.c.eos. Pa.i.c.porro .⁊.extēdit istud vltm ad quēcūq3 absoluentē cū aliq̄ cōditiōe vt aliqd faciat. Nota tñ ꝙ i alijs piculis ꝑter piclm mortis vel i alijs casibus qñ est qs absoluēdus. ⁊ nō pōt recurrere ad eū q pōt: tūc d3 reqri Ep3: ⁊ si nō pōt hre recursum ad epm ꝑprius sacerdos faciat. alij nō pñt.s.qñ pōt recurrere ad illum q pōt. Hec fm Pa.i.c.ð cetero.co: ⁊ b3 Inno.i.c.ꝑ.co. Legitimū aūt impedimētū est oē qd arbitrio boni viri rōnabilr impedit: vt puta q2 h3 capitales inimicitias ēt sine timore mortis. q2 infirm°: q2 paup. q2 h3 subuenire filijs: q2 senex: recedēte aūt tali impedimēto d3 se pñtare: nisi i senectute. q̄ nō deficiat.i.c. ea noscit.⁊.c.ꝙ de his.⁊ i.c.quāuis.co.ti°. Uide Ꝟ.excōi°.5°.casu.40.§.2°.imo p totū. Et ibi diffuse. Uide qm ad istū articulū.ū. absolu°.ꝑ.§.15.

¶ Querit .6°. Utr excōicatus suspēsus a iurisdictōe. vel hmōi possit absolui ab excōicatiōe. Rñdeo. Ordinarie nō pñt vt p3 ex dictis.s. Tho.ū.⁊.24.q.i.c. audiuimus. In necessitate tñ credo ꝙ possint: eo ꝙ necessitas nō habet legē: Et pbat a maiori: q2 si pt i tali casu absoluere a pctis vt dictū est ū absolō ꝑ. §.15.⁊.14. ergo a fortiori ab excōicatiōe. Posset ēt baptizare: dūmō nō sit periclm subuersionis. 6°

¶ Querit 7°. vtr aliqs possit seips3/superiorē/vel eq̄lē absoluere. Rñdet. fm.s. Tho. vbi supra ꝙ nō. q2 op3 ꝙ sit supior iurisdictiōe.24.q.i.c.audim°.⁊.21. di.c.iferior. 7°

¶ Querit .8. qs regularit possit absoluere a sñia hominis. Rñdeo. cōiter. Si pōt excōicare vel ligare. pōt absoluere. ⁊.e.ꝯ°.21.di.c.inferior.⁊ fm.s. Tho. 4.di.18.q.2.ar°.5°.q.pª pōt absoluere q excōicauit vel eius supior. Fallit i aliqbus casib°: P°.i delegato Pape q inobediētē sue sñie pōt excōicare: s3 post ānū a sñia diffinitiua absoluere nō pōt: de offi°. dle. c.querēti.2°.qñ iudex post sñia3 cēt excōicat° maiori excōicatiōe. q2 tūc absoluere neq3 excōicare valet. 24.q.i.audiuimus. ð hoc. vide.j. Ꝟ.excōi°.ꝑ:§.11°.3° fallit i incēdiario quē ordinarius pōt excōicare. sed post denūciationē nō pōt absoluere. nec pōt absolui nisi a Papa. de sñia.ex.c°.tue.4°.i clericis celebrētibus hereticis ecclastica sacra ⁊ sepelientibus eos: quos ordinarius pōt suo priuare offi°. s3 restituere non pōt absq3 idulto aplico spāli.de here.c. excōicam°: 8°

d.p̄.§.sane. Quinto in suspēsis p̄ ꝯaliū a bñficijs ꝯ
ferēdis:pro eo ꝙ idignis sc̄.ēter post tcῡaz admoni
tiōe ꝯtulerūt ecclesiastica bñficia:de p̄ben. graue.
Sexto i ꝺgradato q ⁊ si ꝺgradet̃ ab ordīarijs:ip̄z
tn̄ restituere nō pn̄t.s3 Papa tm̄ de cler. n̄ resi. c.ex
tuc.⁊ distigue vt ibi Pa. Septio a sñia lata ab ife
riore ⁊ cōfirmata p̄ Papā ex certa scia. qꝺ est intel
ligēdū de sñia q̄ est ab hoie s3 Jo.an.i.c.ex frequēti
bus.de institu. Nō q: oia nr̄a facimus:quib⁹ aucto/
ritatē impēdimur.c.si aplīce.de p̄ben.li°.vi.secus si si
ne certa scia aut cognitiōe ꝯfirmat aut si sñia cēt p̄
statutū.q: quātūcūq3 ꝯfirmati poterit inferior ab/
solucī nisi Papa i ꝯfirmatōe sibi vł̄ alteri reseruas
set.sicut ꝺ alijs q̄ sūt a iure.Octauo ꝺ illo q excōica
uit ⁊ tn̄ nō est sacerdos.q: l3 possit absoluere absolu
tōe q̄ ptinet ad forū ꝯtētiosu3:n̄ tn̄ ꝺ illa q̄ ptinet ad
forū pn̄iale.Nono.ē ꝺ illo cui Papa mādat vt ali
quē excōicet sine aliq̄ cause cognitiōe:q: tale est de
iure exequitor.⁊ ideo absoluere nō poterit:ar.c.sup
qōnū.⁊.c.fi.de off.deleg.secus si mādasset cause co/
gnitionē.q: tunc posset.c.x̄bū.de peni.di.p°. De h°
Archi.xi.di.c.inferior. S3 qd si mādat simplr̄. In/
no.i.d.c.fi.dic̄ qꝺ d3 ca3 cognoscere cū monitōe ⁊c̄.
⁊ si ꝯstat Papā cognouisse ca3:d3 simplr̄ inferre.se
cus si nō ꝯstat.Uide.Pa.in.d.c.fi.

9 ¶ Querit̃.9°.vtrum Archid.possit absoluere a sñia
epi/sui suffraganei.aut alioꝝ inferioꝝ.q quāuis sint
de sua p̄uincia/nō tn̄ de sua diocesi. Rn̄deo.ꝙ nō.
c.romana.⁊.c.venerabilibus:de sen.ex.li°.vi.nisi qn̄
hoc h3 ꝯsuetudo vel qn̄ ad eū appellatū est.de q°.i.
d.c.⁊.i.c.ad repmēd.i.ꝺ offi.or.⁊.c.p tuas de se.ex.

10 ¶ Querit̃.10.vt̄ epis possit absoluer̄ excōicatū a suo
iferiore:puta Archidiac°.⁊ hmōi Rn̄deo.s3 Inno.i
c.cū ab ecclesiaꝝ.de off.or.ꝙ sic ēt nō p̄missa satisfa
ctiōe.q: ordinari⁹ est totius diocesis.vt i.c.p̄.de off.
or.C.de iuris.om.iud.l.fi. Itē q: tales officiales dn̄r
vicarij Epoꝝ.de off.Archi.c.p̄.80.di.c.nō debere.
Male facit tn̄ Epis:q: iurisdictionē n̄ huat suis sub
ditis.de excessibus p̄latoꝝ.c.2°.de off.or.c.quāto.qꝺ
intellige verū:nisi ex ꝯsuetudine hēant vt nō possint
ab epo absolui.q: tunc nō possent.de offi.Archi.c.
dilecto. Et hec opinio Inno.ē cōiter docto. quāuis
alij ꝯdicāt.Uide.Pa.in.d.c.cū ab ecclesiaꝝ. S3 qd
si epis cōmittit vices suas:vtrū possint absoluere ab
istis hmōi.sicut epis pt̄. Rn̄deo.videt̃ ꝙ nō:nisi exp̄s
se ꝯcedat:ar.de peni.⁊ re.li°.vi°.⁊ de p̄cu.q ad agē
dū.li°.vi.ēt si diceret cōmittim⁹ vices nr̄as.ēt si sp̄ā
le mādatū exigerēt.q: i tali mādato maiora ⁊ gra
uiora nō veniūt.q̄ i cōmissiōe non sunt expressa:de.
non pōt.de procu. q: istud est maius q̄3 absoluere
simplr̄.q: fit cum iniuria iferioris.x̄.vicarius.§.6°.

11° ¶ Querit̃.11°.vtrū epis extra territoriū suū possit ab
soluere excōicatos a se vel a suis iferioribus. Rn̄det̃
ꝙ nō.i his q̄ requirūt cause cognitionē:q: vt dic̄ In
no.i.c.nouit:de offi.lega.de cā nō potest cognoscer̄:
nisi sedēs pro tribunali:ar.2.q.5.abolitio:sed hoc in
aliena diocesi nō pōt.9°.q.1.c.epm.⁊ alijs plurib⁹.c.
e.q.⁊ hoc verū.nisi hēat lrāa3 Epi diocesani. vt in
ea'dē.c.dr̄:Fallit hoc i epo expulso q petita lr̄a: l3 n̄
obtēta ab epo i cuius diocesi est:pōt sedere p̄ tribu/
nali ⁊ exercere iurisdictionē supra suos subditos.dū
modo non trahat eos vltra duas dietas a, fine sue
diocesis q nō fuerūt expulsores seu fautores aut ꝯsi/
liatores:de.vnica de fo.ꝯpe. In his aūt que nō req/
rūt cause cognitionē pōt/q: q̄ sunt volūtarie iurisdi
ctiōes pn̄t vbiq3 exerceri:ar°.l.oēs proconsules.ff.de
off.procon.vn̄ in foro ꝯscie pōt oia: Legatus aūt a
latere an possit.dic vt i.c.nouit.⁊.c.excōicat⁹.ꝺ offi°
lega.ad q̄ n̄ inc extēdo q: cōit auc̄tas sua p3 in lr̄is
suis i qb⁹ cōit̃ hn̄t sp̄āles lr̄as vide.x̄.legatus.§.2°.

¶ Querit̃.12.vtrū mortuo vel āmoto excōicatore ca 12
pitulū eius successor vel eius vicē gerēs possit absol/
uere quos p̄decessor potuisset. Rn̄det̃.ꝙ sic tex.in.c.
si epis.d.2°.11°.q.3.⁊ i.c.vnico.ꝺ maio.⁊ obe.li°.vi.

¶ Querit̃.13.vtrū participans i crimine criminoso 13
sit absoluēd⁹ ab excōicator̄ illis cui⁹ pticipādo icur
rit maiorē excōicationē: Rn̄det̃.ꝙ sic.c.nup ꝺ se.ex.

¶ Querit̃.14°.vtrū.Inuitus vel absens absolui possit: 14
Rn̄deo.quo ad p°.ꝙ sic. Un̄.s. Tho.4.di.18.q.2.
ar°.5°.sic ait. Sicut pctā nō cōmittunt̃ nisi volūtate
ita nō remittunt̃ inuito:l3 excōi° sicut i aliquē inuitū
ferri pōt ita ⁊ inuit⁹ absolui pōt/Et ad.2m.ar.ibidē
dic̄ idē.d.s.qꝺ ēt manēte ꝯtumacia:pt aliqs desiste
re excōicationē iuste latā remittere si videat salutī
illius expedire.i cuius medicinā excōi° lata est.Con
sentit.Pa.i.c.aplīce.de except.fac̄.c.veniēs.el.2°.de
testi.quāuis aliq tenecāt ꝯtrariū.⁊ ēt si faceret sine cā te
neret absolo.Quātū ēt ad.2m.de absēte dr̄ ꝙ sic ⁊ p
p̄curatorē qn̄ adest iusta ca.2°.q.1.c.quanto.⁊.c.de
manifesta.⁊ erit absolut⁹ qn̄ receperit lr̄as vel certi/
ficabit̃.nisi aliud ꝯstet de mēte absoluentis. Ad ide3
Jo.an.i.c.q ad agendū.de p̄cu.lib.vi.⁊ Archi.i.c.
eos qui.de sen.exco.li°.vi°. Et quāuis debeat adesse
iusta cā/tn̄ si facit ēt sine cā est absolutus. Facit ad
hoc ꝙ excōi° depēdet a volūtate hn̄tis iurisdictiōe3
vt dictu3 ē supra p.s.Tho. Et qn̄ Ricar. vel alia in
ra vident̃ dicere ꝯtrariū.oia intelligēda sūt.s.ꝙ nō de
bet vel aliqn̄ non iuste facit pp interesse p̄tis vel cōi/
tatis.puta q: scādalū sequeret̃:⁊ non d3 intelligi ꝙ
non possit nisi forte esset ex parte auctoritatis absol
uētis q̄ cēt limitata.

¶ Absolutio.3°.

a Absolut°.3°.ab excōicatiōe ꝺ cā formali vbi
q̄rit̃ ꝺ mō ⁊ for° absoluēdi ab excōi° qualis
debeat cē. Rn̄deo.p̄.d3 fieri absolute ⁊ n̄ d3
cē ꝯdictōal̃ q: alr̄ n̄ cēt absolut⁹ quousq3 aduēiret ꝯ
ditio s3 Guil.ꝺ re.iu.c.act⁹.li°.vi. Et d3 itellig: ꝺ ꝯ/
ditiōe ꝺ futuro s3 Pa.i.c.ꝺ qb⁹.ꝺ bapt.q̄ p̄prie dr̄
ꝯdictionalis vt puta:si satisfeceris.de p̄nti vero vel
ꝺ p̄terito pōt fieri:q: nō ē p̄prie ꝯdictōal̃ s3 c.Pa.
vt si nō es baptizatus ⁊c̄. Un̄ pōt dici Absoluo te.si

traxisti. Absoluo te si hēs ppositū. ⁊c. ⁊ tūc si ɔditio nō fuit vel nō adest nihil fit. vide. ꝟ. excōi: de tā for mali. §. 9. in. 7. ɔdi. qn̄ ē nulla. ⁊. ꝟ. absolō. ꝓ. §. 5. ⁊ 6. Scḋo i excōicatōe maioꝛ excōicat⁹ dȝ iurarⁱ sta re mādatis ecclie vel ipsius absoluētis. c. ex tenoꝛe ḋ sen. ex. De pueris relinquiᷓ arbitrio absoluentis. vtrū debeat iurare: sȝ Hugo. dȝ restringi solū ꝑ horren dis criminibus: vt incēdiarijs: falsatoribus. et simi libus. qḋ est satis equū sȝ Archie. flo. Et quāuis Ho sti. dicat hoc eē necessariū: ⁊ ḋ forma: tn̄ cōiter doc. tenēt ɔtrū ⁊ si nō debeat dimitti. Si tn̄ fiat sine illo erit absolutus co. cū desideres.

1 ¶ Tertiū quod dȝ obseruari est/ vt anteꝗ̄ absoluaᷓ sufficientē ꝓstet emēdā lesis iuxta ꝓprias facultates eo. c. porro. ⁊ c. prochianos. Vn̄ si est excōicatus pp damnū ⁊ notoriā offensā vel petunᷓ expēse: non dȝ absolui nisi prius satisfaciat: ⁊ peccāt q tales absol uunt sȝ tn̄ absolutus est sm̄ Guil. Si vero nō pōt sa tisfacere: det sufficientē emēdā. si vero nō pōt emen dā sufficiētē ꝓstare dȝ absolui recepta ab eo idonea cautiōe ꝙ satisfaciet si veniat ad piguiorē fortunā e. ex. pte d. ꝓ. de ꝟ. signi. Absolutio aūt denegāda nͦ est. 26. q. 6. si psbr. Et dr̄ idonea cautio pignoratic vel fideiussioꝛia. de solut. odoardus. Et si illā ꝓstare nō pōt saltē ꝓstet iuratoriā. ⁊ dicat Guil. ꝙ tali ad petitiōnē aduersarii tenerᷓ cedē bonis. Intellige i fo ro cōtentioso nō aūt i ɔsciā: qn̄ aūt ꝑ sola cōtuma cia vel ꝑ offensa dubia ⁊ expresse nō petunᷓ: sufficit iuratoria. de ꝟbo. sig. c. si ex pte. qn̄ aūt excōicatus offert se ad iusticiā dȝ absolui si ɔpetēs cautio ḋ pa rendo iuri detᷓ nō obstāte ɔdictiōe vel appellatione ptis. de appella. qua fronte. Fallit hoc i casu qn̄ exco municatus dicat excōicatiōis sn̄iaȝ esse nullā tn̄ pe tit absolui ad cautelaȝ: q: tunc si aduersarius dicat eū excōicatū ꝑ manifesta offensa ⁊ ꝓbet ī terminū octo dierum: tunc nō pōt absolui nisi sufficientē pri⁹ ꝓ stet emendā vt in. c. solet. de sen. ex. lib. vi.

2 ¶ Querit q: multotiēs dr̄ in iure ꝙ nō sunt absol uēdi nisi satisfecerint prius vel aliud fecerint. vtruȝ teneat absolō ante impletiōeȝ eorū q̄ in iure mādā tur. Quidā rn̄dent ꝙ ꝑ regula ē tenēdū ꝙ vbicūqȝ ius vtiᷓ isto verbo: nō pōt: q: tunc absolutio impen sa cōtra id qḋ sic imponiᷓ est nulla vt pȝ ꝑ glo. i re gula ꝑ. de re. iur. lib. vi. ꝟ. si pōt. Idē dic qn̄ canon vtiᷓ ꝟbo nō valeat: vbi aūt canon vtiᷓ. ꝟ. nullate nus tūc sȝ Jen. i dc. vinca de seque. nō valet. Sȝ sȝ Car. ibidē valet. Quidā vero dicūt ꝙ vbi alias ab solutio ptinet de iure alicui: tūc tȝ absolutio si ēmit taᷓ ꝙ pcepit canon fiedū quātācunqȝ vtaᷓ verbo nullatenus aut verbo nō mereaᷓ/ vel non absoluaᷓ: sed vbi absolutio de iure non ɔpetit tali puta: q: cō ditoꝛ canonis sibi vel alteri reseruauit ⁊ solū conce dit in aliquo casu sub aliqua forma verbigrā i ar mortis ⁊ hmōi: sub quacūqȝ forma sit qbuscūqȝ ver bis/ tunc nō valet absolutio nisi seruata illa forma q̄ est in canone. Facit glo. i de. ꝑ. de iure patro. i ꝟ. in hibētes. Et breuiter sn̄ia istoꝝ videᷓ esse/ ꝙ qn̄ cō mittiᷓ alicui ab hoīe absolutio cū aliqua forma. nō valet: illa forma nō seruata: secus qn̄ ex iure hȝ au ctoritatē seu ex alio puilegio: q: sȝ Pa. i. c. dilect⁹. d. 2. de ꝓben. circa finē nō ꝓsumiᷓ hȝ cū velle auferre auctoritatē quā alias hȝ. Secus de illa auctoritate quā dat tūc qn̄ ponit illā modificationē q̄ dr̄ ab ho mine q: nō dat nisi cū tali modificatiōe. Et hoc vi deᷓ verius ꝗ̄uis questio sit difficilis iter doc. Et sic intellige q̄ dn̄r. J. ꝟ. bn̄ficiū. 3. §. 7. ꝟ. excōi 6. casu. 36. §. ꝓ. ⁊ cāu. 41. §. 1. ⁊. ij. ꝟ. lex. §. 55. 5. ⁊. 4. modis.

¶ Quartū. qḋ dȝ huari ē vt absoluaᷓ ab eo q pꝫ cū psalmo miserere/ vel alio pn̄iali. cū gloria patri. kiri rieleyson. xpeleyson. kirieleyson. pr̄. nr̄. ⁊ ne nos. ⁊ c. nihil ꝓficiat ini micus. i co. ⁊ c. esto ei dn̄e turris fortitudinis. ⁊ c. do mine exau. Dn̄s vob. ⁊ c. orō. Deus cui ꝓpriuȝ ⁊ c. Sȝ vbi in orōne ipsa dr̄ Quē delictoꝝ cathena con stringit/ loco huius dr̄. Et hūc quē excōicatiōis ca thena ɔstringit ⁊ c. Absoluēs aūt verberabit ipsum dū hec dr̄r virgis vel corrigijs: nudas hn̄tē scapu las. nisi forte esset mulier vel pp aliū bonū respectuȝ: post dicat. Auctoritate oipotētis dei ⁊ btōꝝ aploꝝ Pe. ⁊ Pau. ⁊ ecclie sancte sue ⁊ nr̄a vel mihi cōmis sa absoluo te a tali sn̄ia vel ab excōi quā incurristi propter talē cām: ⁊ restituo te cōioni ⁊ participa tioni ecclesie ⁊ omnium fidelium ⁊ ecclesiasticis sa cramentis. eo. a nobis el. 2. 3

¶ Quinta ē ꝙ faciat sibi mādata rōabilia ⁊ iusta. 4 Alias posset appellare. de pac. c. fi. ⁊ ḋ appella. c. vt debitus. Erit aūt rōnabile mādatū si ei iniungitur principaliᷓ ꝙ ɔ̄ illuȝ canonē nunꝗ̄ veniat. 25. q. fi. c. pessimā. Aliqn̄ reqriᷓ cautio ꝙ ḋ cetero talia nō fa ciat. d. c. grauē. c. Si aūt appareret sn̄ia iniusta nul lū mādatū fiat absolutoꝛ. eo. c. sacro. Et not. ꝙ ꝓpter violentā iniectionē manuū i clericū solet fieri satisfa ctio pecuniaria applicāda leso: vide Pa. i. c. cū ꝑ ci. ḋ sen. ex. Quō aliqn̄ applicaᷓ loco aliqn̄ ꝑsone of fense. aliqn̄ monasterio ⁊ qr̄i ēt absoluiᷓ pp aliqḋ i pedimētuȝ ab eo q alias nō posset: imponiᷓ vt ꝗ̄ ꝓmū se ꝓn̄tet. eo. c. eos. Qui dn̄ct⁹ si ē sepult⁹ i loco sacro nō exumabiᷓ. sȝ sepulchrū verberabiᷓ ⁊ fiet si cut fit viuo. Si vero i loco nō sacro: exumabiᷓ ⁊ ver berabiᷓ corpus ⁊ similᷓ fiet. e. c. a nobis. el. 2. Intelli ge qn̄ in vita apparuerit signa ɔtritiōis ⁊ a nullo ēt secolari fuit absolutus.

¶ Utrū absolutio teneat si nō seruetᷓ ꝓdicta forma. 5 Rn̄deo. si ptās absoluēdi sit ɔcessa alicui cū aliqua determinata forma nō valet absolō nisi illa forma seruetᷓ: q: alr̄ nō hȝ auctē. Facit. c. fi. ḋ ꝓbē. ⁊. c. pau dētā. i. ꝟ. de off. dele. Intellige qn̄ ille q dat auctē si itēdebat alr̄ dare: alias in dubio stabimus iuri cōi. Si autē hȝ a iure vel est simpliciter sibi cōmissa: tȝ absolō etiam si nulla seruetᷓ forma: dūmō vtaᷓ ali quo ꝟbo q itēdat absoluerᷓ. vt puta relaxo. dimitto

vebenedico.ꝛ similia. Nõ qꝛ in absolõne ab excõicatõe sic i excõi. nulla ẽ forma subaĺ a iur. vt not.i.c.ꝑ de sen.ex.li°.vi°.ꝛ i.c.ꝑ.de iudi. Jdẽ tꝫ Pa.i.c.si. de resti.spo.ꝛ fere oẽs doc.lꝫ Hosti.dicat ꝯ̃riũ. Uñ.s. Tho.i tractatu.de fo.ª absolõnis dicat qđ absolõ ex cõicatiõis nõ est sacr̃alis sed magis ꝯsequẽs iudiciaria iurisdictionẽ:ꝛ ideo ipsa ṽba hñt efficatiã ab intẽtiõnẽ dicẽtis vbi ñ refert qbuscũqꝫ ṽbis vtamur ad exprimẽd.i suã intẽtiõnẽ: Et dicat.d.Archi.flo. ꝙ qñ aliqs de facto absoluit aliquẽ:quẽ nõ potuit: absoluere qñ aduertit dꝫ declarare illi ꝙ nõ potuit ꝛ cõsuleť ꝛc̃. Dicat ẽt Jnno.i.c.cũ olim essem⁹. đ priuilegijs.qđ ẽpo vel alius iferior a Papa non posset absolueť salutãdo vel recipiẽdo ad osculũ pacis:sed est necessariũ vt vtamur aliquo ṽbo denotãte absolutionẽ. Et dicat Jnno.ibidẽ ꝙ Papa hoc posset si illud intenderet.ꝛ nõ reputatur absolutus nisi exprimat.in de.si sũmus pontifex.de sen.exco.

6 ❡ Notãdũ ẽ.s.Tho.4.di.18.q.2.ar.5°.q.3ª. ꝙ excõicatiões nõ hñt cõnectiones in aliquo ꝛ ideo possibile est ꝙ aliqs ab vna absoluať ꝛ i altera remaneat. Sed circa hoc sciẽdũ est ꝙ aliqs qñqꝫ est excommunicat⁹ plurib⁹ excõicatiõib⁹ ab vno iudice ꝛ tũc qñ absoluiť ab vna:intelĺr ab oib⁹ absolui nisi contrariũ exprimať:vel nisi i cã qua qs absolõnẽ ĩpetrat de vno tm̃ casu excõicatiõis:cũ ꝓ plurib⁹ excõicat⁹ sit. Qñqꝫ ẽ excõicat⁹ a diuersis iudicib⁹:ꝛ tũc absolutus ab vna excõicatõe nõ pp̃ hoc ẽ absolut⁹ ab alia nisi oẽs alij ad petitiõnẽ ei⁹ absolõnẽ suã ꝯfirmauerint vel nisi oẽs vni demãdarẽt absolõnẽ. Uide bonã ꝛ longã đclaratiõeꝫ hui⁹ pũcti p.Pa.in.c.cũ ꝫ ꝑ causa de sen.exco.

7 ❡ Sciẽdũ ꝙ absolõ obtẽta ex falsa cã nõ valet ẽ Jnno.i.c.ex pte.de offi.or. Nõ qꝛ talis nõ itẽdit absoluere. Secus si itẽderet simpĺr absoluere. Dubitãs aũt de excõicatiõe/vel de absolõne si adest cõmoditas absoluẽtis dꝫ petere absolõnẽ ad cautelã: qꝛ i dubijs tutior via ẽ eligẽda.c.iuuenis.de spons. Jntellige qñ nullũ imineť pіclm̃ ex tali petitiõe vel itercẽ: si.n.imineret dic vt i sequẽti. Si aũt nõ hꝫ cõmoditatẽ tũc aut hꝫ dubitatio ꝓuenit ex ꝓbabili cã.ꝛ sic petere teneť:aut ꝓuenit ex leui/ꝛ sic dꝫ deponere dubiũ nec teneť petere. Ar.i.c.inqsitiõi.extra.c.ꝛ maxime qñ ex ꝯsilio hꝫ ꝙ cã est leuis:ꝛ ẽt si tũc erraret excusať:si ṽo nullo°. põt deponeť:qrat absolõnẽ ratione iam dicta.

8 ❡ Excõicator cognoscẽs errorẽ sue sñie dꝫ absolueť ẽt ꝯ̃dicẽte pte ꝯ̃ria:vel nõ obstãte appellatõe aduersarij:lꝫ si dubitat de errore põt absolueť recepta cautiõe:qđ iuri pareat.co.sacro.

9 ❡ Absolõ a suspẽsiõe officij vel diuinor vel ab iterdicto fieri dꝫ sub ista forma/vel simili. Ego absoluo te a vinculo suspẽsiõis quã icurristi pp̃ talẽ cãꝫ:ꝛ restituo te executiõi ordinũ ꝛ officior tuor. Jn noie pa.ꝛ fi.ꝛc̃.tñ qꝛ suspẽsio ptinet ad forũ ꝯ̃tẽtiosum: nec requiŕ determinata forma necessaria hmõi relaxatiõis:adeo qcqđ dicat ꝛ qbuscũqꝫ verbis vtaŕ is q valet absolueť/ṽe absoluit si hoc itẽdebat fieri dictũ est de absolõne ab excõi. Quo aũt ad irregularitatẽ secus est. Nã relaxatio ei⁹ p illũ q valet dꝫ fieri p istud verbũ dispẽso ꝛ nõ p absoluo:vt puta Judex dicat. Ego dispẽso tecũ i irregularitate/vel irregularitatib⁹ quã vĺ qs icurristi pp talẽ vĺ tales cãs ꝛ restit° te ad act⁹ legitimos:vĺ si ꝯ̃rxisti qñ dubitaŕ

❡ Absolõ regulariũ si pcussit regularẽ eiusdẽ claustri ab Abbate vel alr̃ dicto ꝑlato ꝓprio põt absolui. Si ṽo alterius claustri tũc p Abbatẽ ꝓprium ꝛ eius q passus est iniuriã absolueť.de sẽ.ex.cũ illor p modũ ipositũ. Si ãt pcussent clericũ secularẽ absolueť ꝑ epm.c.c. religioso.li°.vi. Et hec itelligẽda sũt nisi excessus sit enormis. Eodẽ mõ põt absolui regularis q ante ingressũꝫ religiõis tale aliqđ cõmisit.d. c.cũ illor. Qđ si regularis ñ hẽat ꝑlatũ vel sit excõicatus ꝛ hmõi:recurret ad epꝫ.vt not. Hosti.i.c.monachi.co.qđ itelligendũ est ẽ Guil.tã de exẽptis qꝫ nõ exẽptis/siue sint monasteria viror siue mulierũ. Qñ duo Abbates debẽt absolueť sit sic. Abbas pacientis recipiet a pcutiẽte iuramẽtũ: ꝛ Abbas pcussi ṽberauit:q ṽbera erũt loco satisfactiõis:qꝛ monachus nõ hꝫ vñ satisfaciat:ꝛ demũ Abbas ꝓpri⁹ absoluet:Cõgruẽti⁹ tñ fiet si vnus alteri totũ cõmittat de offi.or.c.si.Hꝫ Hosti. Nõ pñt absolueť ẽ Guil.a sñia ab hoie. Religiosus vni⁹ diocesis si pcutiat clericũ vel religiosũ alteri⁹ diocesis tũc in absolõne requireŕ diocesan⁹ pcussi sicut nũc de duob⁹ Abbatib⁹ dictũ ẽ. Hoc tñ hodie nõ videŕ requiri ẽ Pisanellã.sed a ꝓprio epo pñt absolui.c.ñ.c.religioso.li°.vi Qui dicat se eẽ excõicatũ ꝓ violẽta manuũ iniectõe sm Ray.nõ đbet recipi ad religionẽ. Si tñ recept⁹ fuerit põt postea absolui iuxta modũ ẽ imediate dictũ. Cõsentit Hosti.ꝛ Jnno.lꝫ qdã dicãt ꝙ recipi pt vt addit Guil. Ceterũ an tpe ꝓbatiõis absolui possit:dicẽdũ ẽ Hosti.ꝙ sic:sꝫ cõditio intelĺr ipso iur. si in eadeꝫ religiõe pseuerauerit:qđ si nõ pseuerauerit reducẽdus ẽ ad eãdẽ sentẽtiã ab eo q eũ absoluit. Scđꝫ quosdaꝫ dꝫ ei hoc iponi. Et nota ꝙ oia ista ꝛ alia q̃ disputãt doc.maxime Pa.circa istam mãꝫ i.d.c.monachi.ꝛ alus allegatĳ i isto.§. vacant pp priuilegia ꝛ exẽptiões q̃ hñt religiosi tã viri quã mulieres. Uñ ꝑdicatores ꝛ minores imo oẽs mẽdicãtes hñt ampla puilegia circa hoc.ꝛ ẽt alij ꝙ proprij prelati possũnt ab omnibus:nec potest conueniri ratione delicti vel persone.ꝛ sic non requirunt auctoritatem alterius. 10

❡ Abstinentia .

a Bstinentia que importat subtractionem cibo rum est virtus specialis ꝛ vna pars temperantie.si ratione reguletur vt fiat sm debitas circũstãtias:ꝛ consistat in medio sm rationem vt vꝫ vtaŕ cibis ẽ ꝙ exigit sanitas ꝛ bona valitu°.

corporis sʒ cógruẽtiã psone/stat⁹/cóuinentiũ facul/tatũ. ⁊ sʒ honestatẽ. hᵉ. s. Tho. 2ᵉ 2ᵉ. q. 146. artᵒ. ꝑ. 2ᵒ. Et indiscreta q̃ñ qs abstinet a cibo necc̃ᵒ ad valitu dinẽ quo ad optimã dispositionẽ corporis. Et si ex hmói abstinẽtia reddit se inhabilẽ ⁊ impotentẽ ad ea ad q̃ tenet̃ est pctm̃ sm̃. s. Tho. quoli. 5ᵒ. arᵒ. 18. Uñ Hieronymꝰ ait. De rapina holocaustuʒ offert qui vel ciboꝝ nimia egestate. vel solũ penuria imo/derate corpus affligit. Et róalis hó dignitatẽ amit tit q ieiuniũ charitati/vigilias sensus itegritati p̄ferſ: Abstinentes frequẽtiꝰ diutius viuũt: ⁊ frequen/tius mortales egritudiẽs fiunt ex superfluitate cibi q̃ȝ ex abstinẽtia. s. Tho. i. d. quoli. De hᵒ vide. j. ieiuniũ

¶ Acceptilacio.

Acceptilatio est q̃daʒ imaginaria solutio q̃ n hʒ fieri hoc modo. Interrogat debitor cre/ditorẽ Acceptũ ne hẽs. Et r̃ndet ille. Acce/ptũ hẽo. Et sic debitor liberaſ: insti. quibꝰ mo. soll. oblig. ꝑ. ꝑ. ⁊ ff. co. l. i. ⁊ l. an inutilis. ꝑ. acceptum.

Acceptio psonaꝝ qd sit. R̃ndet̃. sʒ. s. Tho. 2ᵉ 2ᵉ. q. 63. arᵒ. ꝑ. ⁊ i quodã quoli. ꝙ accipe psonã differt ꝯ acci pere cãm. Accipe. n. cãm est iudiciũ formare ex ali/quo qd̃ facit ad cãm. qd̃ laudabile est. Accipe ℣o p sonã est formare iudiciũ ex aliq̃ ꝯditióe psone que nõ facit ad cãʒ. qd̃ vitiũ est. Uñ cótingit qd̃ ex eadẽ ꝯsideratióe ꝯsiderata q̃ñq; fit iustũ iudiciũ q̃ñq; ẽ acceptio psonaꝝ: sicut si i aliqua ꝯtrouersia det̃ sen tẽtia ꝓ aliquo q: litato: erit acceptio psonaꝝ: si. n. ex hac ꝯsideratióe i lr̃ando ad magisteriũ aliq̃s ꝑse raſ nó erit acceptio psonaꝝ. Et similr̃ ꝯsanguini/tas facit ad cãm vt qs heres instituaſ. non aũt ad hoc ꝙ ei ꝯferaſ platio ecclesiastica. Uñ si aliqs có/siderat illã dignitatẽ psone pp quã aliqd. qd̃ ei con/ferſ est sibi debitũ: nó est acceptio psone: sʒ cause. Si ℣o aliqs cósideret i eo cui aliqd cófert. nó id pp qd̃ id qd̃ ei daſ esset ei ꝓportionatũ vel debitũ. sʒ soluʒ pp hoc ꝙ est iste homo puta Petrus vel Martinꝰ vel Germanus: hic est acceptio psonarũ. Ad psonaʒ aũt referſ q̃cũq; códitio nó faciẽs ad cãm q̃ faciat eũ dignũ hoc dono. Acceptio igr̃ psonarũ est iniu/stitia q̃ cómittiſ i distribuẽdo aliqd̃ donũ alicui p/sone: cui nó esset dãduʒ sm̃ iustitiaʒ distributiuã. trĩ daſ pp códitionẽ psone q̃ nó facit eã dignã hoc do no. Sic ergo pʒ ꝙ personaꝝ acceptio opponiſ iusti cie distributiue i hoc ꝙ ꝑter ꝓportionẽ agiſ. Nihil aũt opponiſ ℣tuti nisi pctm̃. Uñ cósequẽs est/vt p sonaꝝ acceptio sit pctm̃. Uñ ꝓhibeſ deutᵉ. pᵒ. Non accipietis cuiusq; psonaʒ. Et sm̃. e. s. Tho. quol. 2. arᵒ. 9. est magis grauẽ q̃ñ est i rebus diuinis. Uñ su per id Iaco. 2ᵒ. Tu sede hic bñ ⁊c̃. dicit glo. Augu/stini. Si hãc distãtiã sedẽdi/⁊ stãdi: ad honores ec/clesiasticos/referamꝰ: nó est putãdũ leue pctm̃ i ac/ceptióe psonaꝝ hic fidẽ dñi glorie. Quis. n. ferat di gni diuitẽ ad sedẽ honoris ecclesie. ꝯtẽpto paupe san ctiore/⁊ instructiore. Uñ q̃ñ aliqs i acceptioe psona rũ agit manifeste/⁊ facit ꝯ iustitiã distributiuam i aliq̃ re aliarius importã cie: peccat mortalr̃ ꝯ iusti tiã faciẽs siue faciat pp amiciã/siue ex cóplacẽtia vel pp ꝯsãguinitatẽ/vl̃ hmói. Quó teneaſ qs diget̃ meliorẽ: alis ẽ acceptio psonaꝝ. ℣. dec̃ᵒ. ꝑ. ꝑ. 13ᵒ. ⁊ 14. P.

¶ Utrũ plati possent dispensare bñficia ecclesiastica suis cósanguineis. R̃ndet̃. Quãuis hec q̃stio possit solui ex dictis i. ℣. decᵒ. ꝑ. 13. ⁊ 14ᵒ. tñ ex habũdanti Notãda sunt. q̃ dicit. s. Tho. 2ᵉ 2ᵉ. q. 63. arᵒ. 2ᵒ. ad. pᵐ. vbi sic ait. Circa cósanguineos p̃lati/ distinguen/dũ est/ꝙ q̃ñq; sunt minꝰ digni/⁊ simplr̃/⁊ p respe/ctũ ad bonũ cóe: ⁊ sic si dignioribus ꝑferanſ ẽ pec/catũ psonaꝝ acceptióis in dispẽsatióe spũaliũ quo/rũ platus ecclesiasticus nó est dñs vt possit ea daſ ꝓ libito: sʒ dispẽsator sʒ illud. pᵉ. corin. 4ᵒ. Sic nos exi stimet hó/vt ministros xp̃i/⁊ dispensatores ministe/rioꝝ dei. Et sic est ꝯ fidelitatem boni dispensatoris. Q̃ñq; ℣o cósanguinei/plati ecclesiastici/sũt eque di/gni vt alij: ⁊ sic licite pót absq; psonaꝝ acceptióe/ꝯ sanguineos suos ꝑferre: q: saltẽ magis in hoc pertinẽt: ꝙ ð ipsis magis ꝯfidere pót/vt vnanimit̃ secuʒ negotia ecclie tractẽt: ⁊ pót sic satisfacere amori na turali/q nó est ꝯtrius amori charitatis. Esset tñ hᵒ pp scandalũ dimittẽdũ: si ex hoc aliq ex̃ sumerẽt ẽt ꝑ/ter dignitatẽ/bona ecclie ꝯsanguineis dãdi. Hec. s. Tho. Eãdẽ s̃niaʒ ponit quoli. 4. arᵒ. 15. vbi ẽt sic ait Si sit minꝰ idoneus ꝯsanguineus platꝰ nó dʒ eũ ꝑ/ficere ad curã aiaꝝ: postposito meliori/duplici róne Pᵒ. qdẽ q: hoc videſ esse ꝯ fidelitatẽ/quã i bono di spẽsatore dñs reqrit. Nó. n. faceret fidelr̃ negotiũ ali cuius dñi: q possit rẽ eius meliorare si hoc ꝑtermit/teret/vt suis ꝯsanguineis satisfaceret. Scd̃o q: hᵒ vr̃ ad psonaꝝ acceptionẽ ptineſ/q̃ ꝯsistit i hoc ꝙ aliqs accipit ꝓ cã/ꝯditionẽ psone q̃ nó facit ad negotiũ. Sicut si aliq daret s̃nam ꝓ aliquo q: diues est/⁊ nó q: hʒ iustitiã. q̃ nó est faciẽs ad negotiũ. Posset aũt platus honorare ꝯsanguineos de ꝓprio ꝑri/monio sʒ suũ bñplacitũ/nó de ꝑtrimonio Jesu xp̃i. hᵉ. s. Tho/ Et nota ꝙ cũ dat bñficiũ ꝯsanguineo vl̃ itendit eũ obligare ad aliquã recóꝑẽsationẽ facien/dã sibi/vel suis cũ pacto: ⁊ sic est simonia pactal. ⁊ teneſ renũciar: ⁊ sunt excóicati. ⁊c̃. ℣. simonia. ꝑ. 12ᵒ. Si aũt nó fecit pactũ/sʒ sola mẽte hoc gerebat/ẽ so lũ mentalis. Si ℣o nó itendit eũ obligare: sʒ itendit ꝙ ille sua ꝓpria sponte recóꝑenset tẽporalr̃: túc ẽ q̃ dã praua intẽtio carnalis sed nó simoniaca. Si ve ro dat solũ/vt bonũ ꝯsanguinei pcuret vel est minꝰ idoneꝰ vt ꝯ addidit Guil. Qd̃ si qs bñficiũ cóferat suo cósanguineo/vt ipse conferens magnificet̃/vel fiat potentior/vel vt parẽtela eius exaltetur. ⁊ hu/iusmodi simonia est q: respicit tẽporalẽ valu [illegible] Hec omnia sm̃. s. Tho.

¶ Utrũ in exhibitione honoris ⁊ reuerẽtie habeat a locũ peccatũ acceptióis psonaꝝ. R̃ndet̃. sʒ. s. Tho. 2ᵉ 2ᵉ. q. 63. arᵒ. 3ᵉ. ꝙ honor est quoddã testimoniũ vir/

tutis eius q̄ honorat̄. ⁊ ideo sola virt⁹ est debita cā honoris. Sciendū tñ q̄d aliq̄s pōt honorari/ nō so/ lū pp̄ virtutē ppriā/ sꝫ ēt pp̄ virtutē alterius. sicut principes/ ⁊ plati honorant̄ ēt si sint mali/ inquātū gerūt psonā dei/ ⁊ cōitatis/ cui pficiūtur. Et eadem rōne/ parentes ⁊ dñi sunt honorādi pp̄ pticipatiōeꝫ diuine dignitatis/ q̄ est oiuꝫ pr̄ ⁊ dñs. exo. 20. Hono ra prēꝫ ⁊ mrēm. Et p̄ᵉ. Thimo. 6ᶜ. Quicūqꝫ sūt sub/ iugo serui/ dños suos honore dignos arbitrent̄. Se nes aūt sunt honorādi pp̄ signū virtutis q̄d est sene ctus lꝫ hoc signū qñqꝫ deficiat. Uñ dr̄ sapie. 4. Se/ nectus venerabilis est/ nō diuturna/ annoꝝ numero cōputata. Diuites aūt honorādi sūt pp̄ hoc q̄ ma/ iorē locū in cōitatibus obtinēt. Si aūt soluꝫ intuitu diuitiaꝝ honorent̄: erit pctm̄ acceptiōis psonaꝝ. ⁊ si mulr̄ de aliis. Et quoli. 10°. ar°. 12° in fi. ait. Honorare diuites/ illis dūtaxat honoribus q̄ ad exteriorē ꝯui ctū pertinent licitum est.

3° ¶ Utrꝫ acceptio psonaꝝ habeat locū in iudicijs. Re spondet̄. fm̄. s. Tho. vbi ŝ ar°. 4. q̄ iudiciū est act⁹ iustitie/ prout iudex ad equalitatē iustitie reducit ea q̄ inequalitatē oppositā facere pñt. Personaꝝ autē acceptio inequalitatē quādā hꝫ/ inq̄ᵐ attribuit̄ ali cui psone pter proportionē suā: i qua ꝯsistit eq̄litas iustitie. Et ideo manifestū q̄ p psonaꝝ acceptioneꝫ iudiciū corrumpit̄. Uñ si iudiciū ꝯsideret̄ quātū ad ipsam formā iudicij: put. s. iudex ēt i ipsa cōmutati ua iustitia ab vno accipit/ ⁊ alteri dat: hꝫ hoc i quo libet iudicio hr̄e pōt locū psonaꝝ acceptio. Uñ dici tur pu͛rb. 19. Accipe psonā i iudicio/ nō est bonum. Sciendū tñ q̄ cū punit̄ aliq̄s grauius pp̄ iniuriaꝫ in maiorē psonā cōmissaꝫ/ nō est psonaꝝ acceptio: q2 ipsa diuersitas psone facit quātū ad hoc diuersi/ tatē rei. Dꝫ ēt hō i iudicio pauperi subueniri q̄ᵐ fie ri pōt/ tñ sine lesione iustitie: Uñ. exo. 23. Pauperis quoqꝫ nō misereberis i iudicio. ⁊. 3. q. 9. c. vlt°. ⁊. c. i iudicijs. de reg. iu. lib. vi.

4° ¶ Utrū in deo sit acceptio psonaꝝ qñ dat vni dona sua/ ⁊ nō alteri/ equalitate personarum psupposita. Rñdet̄. hꝫ. s. Tho. 1ᵉ. q. 98. ar. 4°. ad. 2ᵐ. ⁊. 2ᵉ. q. 63. ar. p̄. 3ᵐ. quod acceptio psonaꝝ locū hꝫ i his q̄ ex de bito dant̄: In his vero q̄ ex gratuita volūtate ꝯferū tur: acceptio psonaꝝ locū nō hꝫ. Nō. n. est psonaruꝫ acceptor/ qui ex liberalitate de suo dat vni/ ⁊ nō al/ teri. Sꝫ si esset dispensator bonoꝝ cōiuꝫ/ ⁊ nō distri bueret equaliter hꝫ merita psonarū: esset psonaꝝ ac ceptor. Salutaria aūt bñficia deus humano generi cōfert ex sua grā. Ideo nō est acceptor psonaꝝ. Qui libet. n. absqꝫ iniustitia. pōt de suo dare q̄tū vult/ ⁊ cui vult. hꝫ illud Mathe. 20. Aut nō lꝫ mihi q̄d vo/ lo facere. Tolle q̄ tuū est/ ⁊ vade. Qñ ēt de⁹ distri buit hꝫ merita nō est in eo acceptio psonaꝝ. Uñ dr̄. in. c. venerabilis. de pben. Nō generis nobilitas/ sed virtutū viteqꝫ honestas gratum deo faciunt.

5° ¶ In q̄bus prohibeat̄ psonaꝝ acceptio. Rñdeo. q̄ generalr̄ i oibus phibet̄ spālit aūt phibet̄. P°. I ca sibus pmissis. 2°. in impositiōe penitētie 3°. i his que sunt sidei ⁊ ministerij. 29. q. 2. c. p̄. 4°. in hospitū rece ptiōe. 42. di. c. quiescamus. 5°. in demosinaruꝫ largi tione. 16. q. i. c. si cupis.

¶ Accidia.

a Ccidia hꝫ. s. Tho. 2ᵉ. q. 35. ar°. 2. q. 11ᵉ. ŝ ma lo ar°. p̄. Est q̄dā tristitia aggrauās mentē fm̄ Damasc. Uñ importat quoddā tediuꝫ opandi. Et a q̄busdā dr̄ q̄ accidia est torpor mētis bona negligent̄ incohare. ⁊ sic semp talis tristitia ē mala. Et q̄dē fm̄ se est mala qñ est de bono spiritu/ ali de quo dꝫ gaudere. eo q̄ est verū bonū sꝫ tristat̄ q2 ꝯriat̄ carnalibus desiderijs. ⁊ sic est malū appa/ rēs. Est ēt mala hꝫ effectū. si sic ŝ malo imoderata: vt sic aggrauat hominē vt eū totalr̄ a bono retra/ bat: vt puta si sic imoderate doleat ŝ morte pr̄is q̄ infirmet̄. Quia igr̄ accidia hꝫ q̄ hic nominat tristi ciā spiritualis boni que est mala fm̄ se ⁊ fm̄ effectū vt dictū est: ideo est pctm̄. Malū. n. in motib⁹ appe titiuis dicimus esse pctm̄ Unde tristitia de bono di/ uino ⁊ tristitia imoderata nominat aliq̄d vitupera bile. In tali tristitia videtur cōtinere bonum diuinū sibi pmissum Et sic pꝫ p̄: quid est accidia. 2°. q̄ est mala. 3°. q̄ est peccatum.

¶ P° Utrū accidia sit spāle pctm̄ alijs cōdiuisum. Rñdeo fm̄. s. Tho. 2ᵉ. q. 35. arᶜ. 2°. quod cū accidia sit tristitia de bono spirituali: si accipiat̄ spirituale bonū cōiter nō habebit accidia rationē specialis vi tij q2 omne vitiū refugit spūale bonū virtutis oppo site. Simili͛r ēt nō pōt dici q̄ sit spāle vitiū inquātuꝫ refugit spirituale bonū prout est laboriosum vel mo lestū corpori aut delectatiōis ⁊ impedimentū q2 ēt hoc nō separet accidiā a vitijs carnalibus q̄bus ali quis quietē ⁊ delectationē corporis q̄rit. Et iō dicē/ dum q̄ in spūalibus bonis ē q̄dā ordo. Nā omnia spiritualia bona q̄ sunt in actib⁹ singulaꝝ virtutuꝫ ordinant̄ ad vnū spūale bonū quod est bonū diui/ nū circa q̄d est spālis virtus q̄ est charitas. Uñ ad qualꝫ virtutē ptinet gaudere de proprio spūali bo/ no q̄d ꝯsistit in proprio actu. Sed ad charitatē pti net spāliter illud gaudiū spirituale quo q̄s gaudet de bono diuino principalr̄. ⁊ scđario de bono proxi moꝝ q̄d est finis vel oiuꝫ vel multoꝝ alioꝝ. Et simi liter illa tristitia qua q̄s tristat̄ ŝ bono spirituali q̄d est i actibus singulaꝝ virtutū nō ptinet ad aliq̄d vi tiū spāle sꝫ ad oia vitia: sed tristari de bono diuino de quo charitas gaudet ptinet ad spāle vitiū q̄d ac cidia vocatur. Hec. s. Tho. vbi ŝ. Eadem ponit de mal. q. 11ᵉ. ar°. 2°.

¶ Querit̄ vrᵐ accidia sit pctm̄ mortale. Rñdet̄. hꝫ. s Tho. vbi. ŝ. ar°. 3°. vbi sic ait. Dicēdū q̄ pctm̄ mor tale dr̄ q̄d spūalem vitā tollit q̄ est p charitateꝫ fm̄ quā deus nos inhabitat. Uñ illud pctm̄ ex suo gene re est pctm̄ mortale quod de se fm̄ ppriā rōneꝫ ꝯria

tur charitati: hmõi aũt est accidia. Nã ꝓprius effe/ctus est gaudiũ de deo: acadia aũt est tristicia ꝺ bono spirituali inquãtũ est bonũ diuinũ. Uñ ſm suũ genus acadia est pctm̃ mortale. Sed ꝯsiderãdũ est i oibus peccatis mortalibus ꝙ nõ sunt mortalia nisi qñ suã ꝑfectionẽ ꝯsequnť. Est.n. ꝯsumatio peccati in ꝯsensu ratiõis. Loqmur.n. nunc de pctõ humão qꝺ in actu humano ꝯsistit cuius p͛ncipiũ est rõ. Uñ si sit incohatio peccati i sola sensualitate ⁊ nõ ptin/gat vsq; ad cõsensum rõnis pp̃ imꝑfectiõem actus est pctm̃ veniale: sicut i gñre adulterij ꝯcupiscẽtia q̃ cõsistit i sola sensualitate est pctm̃ veniale. Si tñ peruenit vsq; ad cõsensum rõnis est pctm̃ mortale. Ita ẽt ⁊ motus acadie i sola sensualitate qñq; est pp̃ repugnãtiã carnis ad spiritũ: ⁊ tunc est pctm̃ veniale. qñq; vero ptingit vsq; ad rationẽ q̃ cõsentit in fugã ⁊ horrorẽ ⁊ detestationẽ boni diuini carne ꝯtra spiritũ oino ꝓualente: ⁊ tunc manifestum est ꝙ accidia est pctm̃ mortale. ⁊ ꝯ͛riať ꝓcepto de sanctifica/tiõe sabbati: i quo ſm ꝙ est ꝓceptũ mortale ꝓcipiť quies mẽtis i deo: cui ẽt ꝯ͛riať tristitia mẽtis ꝺ bo/no diuino. qñ.n. tristať i his q̃ immĩẽt faciẽda ex ne/cessitate pp̃ deũ tũc est pctm̃ acadie ⁊ si adsit ꝯsen/sus ⁊ sint necessaria ad salutẽ est: mortale. Sicut.n. ꝓcipiť qꝺ aliqs diligat deũ sup oia: ita ꝓcipiť vt de/lectet i deo q: delectatio sequiť dilectionem. Uñ qñ volũtas diligit aliqd supra deũ: recedit ab ista dilectione: ⁊ ex ꝯñti h; tristiciã de bono diuio. q: tristi/cia i volũtate nihil aliud ẽ nisi recessus vel fuga ab aliquo bono. Et dr̃ tristari de aliquo eo ꝙ refugit il/lud vel renuit. h͛.s. Tho. vbi.s. ⁊ de ma. ar.3. Cõ/cludẽ igr̃ dare ꝙ qñ ex repugnãtia carnis ad spũm vel ex tedio seu difficultate laboris aliqs omittit ali/quid necessariũ ad salutẽ vel deduciť i aliqꝺ morta/le. puta i desperationẽ: vel vellet deliberate mortem vel nõ esse creatũ: vel vellet esse aial irrõale/ vel hu᷒/modi deliberate: vel pp̃ aliquã tristitiã deliberat nõ facere ea q̃ sunt necessaria ad salutẽ/ vel incurrit ali/quã magnã infirmitatẽ. si põt se iuuare: est mortale. Sciendũ tñ ꝙ cõiter pctm̃ acadie est mixtũ cũ ali/quo alio pctõ: vt puta tristať de ieiunio ⁊ ex illa tristitia nõ ieiunat ⁊ si simili͛ deliberaret pp̃ illam tristitiã nõ ieiunare. ⁊ de facto nõ ieiunaret: est ibi duplex circũstãtia. Si ẜo i vno tpr̃e deliberaret nolle ieiunare illo die quo teneť. ⁊ alio tpr̃e nõ ieiunaret: esset duplex pctm̃. vnũ accidie. s. qñ deliberat. ⁊ aliꝺ omissiõis ꝓcepti. Et sic ẽt de aliis. puta audire mis/sam vel adimplere aliqꝺ ꝓceptum ⁊c̃.

3 ¶ Queriť vtrũ acadia sit vitiũ capitale ⁊ habeat fi/lias. Rñdeo. h; s. Tho. vbi. s. ar.4. vbi sic ait. Ui/tiũ capitale de quo promptũ ẽ vt alia vitia oriãť ſm rõnem causę finalis. Sicut aũt hoies multa ope/ranť pp̃ delectatiões. tũ vt ipsam ꝯsequanť: tũ ẽt ex ei᷒ impetu ad aliqd agendũ ꝑ motiua: ita ẽt pp̃ tristi/tiã multa opanť vel vt ipsaz euitẽt. vel ex eius pon/dere i aliq̃ agẽda ꝓrũpẽtes. Uñ cũ accidia sit tristi/cia q̃dã cõuenieter poniť vitiũ capitale. Sũt aũt sex filię eius. s. malitia qua qs adduciť in detestationes bonorũ: rãcor: pusillanimitas: desperatio: torpor: circa ꝓcepta: euag᷒ mẽtis circa illicita: quarũ rõnes ⁊ suffi/cietiã ponit idẽ. s. Tho. vbi. s. ad. 4m. dicẽs ꝙ Gre/go. ꝯueniẽter assignat filias acadie. Q:.n. vt ph̃s. dicit. 8. ethico. nullus diu absq; ꝺlectatiõe põt mane/re cũ tristicia: necessarie ẽ ꝙ ex tristicia aliqd dupli͛ oriať. Uno᷒ vt hõ recedat a circũstãtijs. alio᷒. vt ad alia trãseat i qbus delectať sicut illi q nõ pñt gau/dere spũalibus delectatiõibus trãsferũt se ad corpo/rales h; ph̃s. 8. ethico. In fuga aũt tristicie talis ꝓ/cessus attendiť. q: hõ ꝓ fugit cõtristãcia: 2᷒. ẽt impu/gnat ea q̃ tristiciã ingerũt. Spũalia aũt bona de q/bus tristať accidia: sunt ⁊ finis ⁊ id qꝺ est ad finez: Fuga aũt finis: fit ꝑ desperationẽ. Fuga aũt bonorũ q̃ sunt ad finẽ quãtũ ad ardua q̃ subsunt ꝯsilijs. fit ꝑ pusillanimitatẽ: quãtũ aũt ad ea q̃ ptinẽt ad cõez iu/sticiã fit ꝑ torporẽ circa ꝓcepta. Impugnatio ãt bo/norũ spũaliũ qñq; quidẽ est circa hoies q ad bona spũalia inducũt: ⁊ hoc ẽ rancor. qñq; aũt se extẽdit ad ipsa spũalia bona i quorũ detestationẽ aliqs adduciť: ⁊ hoc ꝓprie est malitia. Inquãtũ aũt pp̃ tri/sticiã a spũalibus hõ trãsfert se ad delectabilia exte/riora: poniť filia acadie vagatio circa illicita.

¶ Accoliti grece: dñr ceroferarij latie. 21. di. c. clericos in fi. Uñ ei᷒ offm̃ ẽ ꝑparať luminaria. ⁊ ipsa portať corã ministris altaris. 25. di. plerq;. 33. di. ꝯ. ꝺseruiẽtes

¶ Accomodatio. vide infra cõmodatum.

¶ Actio.

a Actiões a iur ciuili ortũ hñt h; Inno. ꝺ ꝯst. c. q̃ i ecclesiarũ. ⁊ ꝺ spũalib᷒: gñalib᷒: ⁊ vniuersalib᷒ q̃les sint ⁊ qualiter formentur. vide Inno. de officio or. conquerente. de lib. ob. a. c. 2. de causa. poss. ⁊ ꝓpri. cum ecclesia: de sepul. certifi/cari. quia pertinẽt ad forum contentiosum.

¶ Que dicunť actiones bone fidei habetur insti. de ac. in. ꝯ. actionum. ⁊ in. c. cum venialis: de excep. ⁊ sunt. xv. s. ex vendito: ex empto: locatio: ⁊ conductio: negotiorum gestorum mandati: depositi: pro socio: tutele commodati: pignoraticia: familie herciscũde: cõmuni diuidendo: prescriptis verbis: que de esti/mato proponiť: permutacio. ⁊ hereditariũ peticio: Nec dicuntur bone fidei quia solum in his fit seruã/da bona fides. sed quia in his magis exuberat iu/dicis officium q̃; alie. i

¶ Que dicuntur stricti iuris: Rñdeo. tex. isti. vbi su/pra ꝙ sunt alie ab his. vt actio ex mutuo ⁊ arbi/trium ⁊ his similia. ⁊ dicuntur stricti iuris quia nõ venit in eas nisi qꝺ stricte exigit actionis natura/ ⁊ de ipsis vide glo. in. d. c. venerabilis. 2

¶ Que dicuntur actiones personales. Rñdet Frã/cisc᷒ vercellẽsis: vt refert Gemi. i. c. dispẽdia de re/scrip. li. vi. ꝙ sũt q̃ ꝑsonas tenẽt obligatas ex ꝯtrạ 3

vt mutuo:locatiõe.⁊c̄.vel quasi ɔtcu:vt negotiorū gestio.tutela.⁊ hmõi. aut maleficio.vt furti:dãni i fecti. quasi maleficio:vt i iudice male iudicante ex i̇perítia:⁊ pyciente de cenaculo qḋ nocuit:vt inst.de obli.⁊ i rubricis sequẽtibus.

q ¶ Que sunt actiones reales. Rñdet. Gemi.vbi s̄.ꝙ sunt q̄ sequunt̃ rē ⁊ nō psonã:nec p eas dr̃ obligata: vt rei vendicatio:publiciana.⁊ similes ſm Jo. de Jmola. Actio ē manis creditoꝝ qua excludit mōr debitoris.c.olim nobis.de rest.spol.ff.de dolo.l.nā3 is:⁊ q nihil hꝫ eius periculo nihil est.ff.de.fur.l. itaq3 fullo.§.1.⁊ de vsu.c.cū tu.

¶ Actus.

a Actus rẽqrit tria regulariter.vt i.c.magne. de voto.Pm̄.qḋ liceat ſꝫ eqtatē. Scḋum. qḋ deceat ſꝫ honestatē:Tertiū qḋ expediat ſꝫ vtilitatē.Vñ filie sine cõsensu pris ɔhere lꝫ matrimoniū.vt i.c.sufficiat.27.q.2.ſꝫ nō decet/vt i.c.ꝑ.de despō.impu.Nec ēt expedit/cū mulieres sepe laborēt cōtra propria cōmoda.l.si pr̄.C. de spons.

b ¶ Quõ cognoscet̃ si est act⁹ validus. Rñdet. Pa.i .c.cū olim.de cleri.cōiug. Recurrendū ē ꝑ.ad ɔsuetudinē loci.vbi qs ordīdus fuit.vel vbi act⁹ est gest⁹ ⁊ nō ad ɔsuetudinē loci alteri⁹.vel vbi act⁹ ē applicādus. Exm̄ Natus de patre sacerdote ecclie orietal' q ɔtxit ſꝫ coꝝ ritū est legitim⁹ vbiq3:⁊ ideo pōt eligi i ecclia occidētali ꝑ plato. Ad hoc facit dictum. Bar.i.l.oēs populi.ff.de iu.⁊ iu.⁊ facit ad.q. vtrū testm̄ factū seruis cū tribus testib⁹ ſꝫ coꝝ statuta valeat quo ad bona alibi exñtia.

2 ¶ Act⁹ gestus ab habēte duplicē ptātē semp in dubio ꝑsumit̃ gestus ſm eā ptātē ſꝫ quā actus tollerari possit vt valeat.vt not.Pa.i.c.nisi essent.ḋ ꝑben. facit.c.ꝙ sicut.de elec.vbi ꝑsumit̃ actus fact⁹ respectu maioris potestatis ab eo qui duplicem habet.l.3ª. ff. de muli. te.

3 ¶ Actus legitimus est q obuenit vel firmat̃ a lege. ff.de.v.signi.l.lege obuenire:vt est emācipatio:acceptilatio:additio hereditat̃:ɔtractio m̄rimonij: tutoris datio:⁊ hmōi q nō sunt actus ɔtcuū. Scḋu3 vo ordinē fratrum ꝑdicatoꝝ:sunt regere:ꝑdicare:ɔfessiones audire:legere.seu docere:visitare: diffinire: eligere: eligi:accusare.⁊c̄.

4 ¶ Actus factus ab eo q errat i fundamēto sue iurisdictiōis nō valet:vt not.Bar.i.l.multū.ff.ḋ. cōdic. Et demū vbi dicit ꝙ si iudex errat i fundamēto iurisdictiōis.nō valet ꝓcessus:licet i veritate hēret iurisdictionē. Et ꝓbat̃.i.c.suscitatus.de rescrip.iuncto .c.prudētiā.de offi°.deleg.vbi iudices delegati. cum clausula.si nō oēs.⁊c̄. Si ꝓcedūt sine alio:ignorantes impedimentū ⁊ credētes posse sine eo ꝓcedere: nō valet ꝓcessus/lꝫ habeāt iurisdictionē:q2 errāt in fundamēto. Vtrū aūt actus exterior/vel effect⁹ sequēs addat ad actū interiorē i bonitate: ⁊ vtꝝ volūtas sine ope valeat. v.intentio.§.3°.cū duobus se.

¶ Accusatio.

a Accusatio q̄ ſm legistas videt̃ esse q̄dā delatio i libello ɔ reū ad vindictā:est īstituta a canone.ſꝫ s.Tho.4.di.41.arti°.5.q.2.⁊ ne aliqs sobstineat̃ quasi inocēs q culpā hꝫ:⁊ p eā ſm eū.di.55.ar°.3°.agit̃ ad punitionē ꝓpter bonū cōe ɔseruādū/qḋ iustitia deficiēte periret/⁊ isto fine debet fieri accusatio vt.s.ceteri qete viuāt vel ꝓpter suum interēē:alias peccaret.Vñ notādū.ſꝫ eū.s.Tho. vbi.s̄.imediate.⁊ i.quol.xi°.ar°.13°.ꝙ sicut decretal' dicit:tribus modis i criminibus ꝓcedi pōt.Pᵒ.p inquisitionē quā dꝫ ꝓcedere clamosa insinuatio q̄ locū accusatiōis tenet. Scḋo p accusationē:quā dꝫ ꝓcedere inscriptio. Tertio p denūciationē:quā dꝫ ꝓcedere fraterna correctio.hᵉ.s.Tho. Jsta decre.quā3 allegat/est Jnno.tertiū.de accusa.c.qualr.⁊ qñ.el.2°. Vbi.Pa.14°.notabili/ait.Nota.q̄ttuor modos ꝓcedēdi sup crimine.Prim⁹ est i criminib⁹ notorijs: i qb⁹ iudex ꝓcedit puniēdo.2ª.q.1.c.ḋ manife.accu. Scḋus modus p accusationē.Terti⁹ p denūciatōe3 Quart⁹ p inqsitionem. Et largomō pōt dari.5⁹.s. p exceptionē.vt i.c.sup his.c. Sextus.p viā actionis q̄ improprie dr̃ accusatio.ad hoc.c.p tuas: ḋ simo. hᵉ.Pa. Et subiūgit ꝙ forma sine i qualꝫ istoꝝ modoꝝ dꝫ esse ſꝫ formā iudiciā.s.si ꝓcessu3 est p inqsitionē:debet iudex imponere penā ordinariā/⁊ nō solu3 penitentiā. Si vero est actū p denūciationē euāgelicā:nō dꝫ imponere penā ordinariā:ſꝫ tm̄ ad penitētias cōpellere:⁊ sic ḋ similib⁹. Quilꝫ.n.modus ꝓcedēdi/hꝫ suū sepatū finē/⁊ effectū.Lōco2.c. hdi. de simo. De istis igr̃ modis dicendum est.

b ¶ Pᵒ. Dicendū est de accusatiōe:Ad cuius declarationē notādū ꝙ accusatio pōt sumi tripl'r.Pᵒᵒ large:⁊ sic sumēdo/se extendit ad oēs istos modos dictos i ꝓcedenti.ē.⁊ sic pōt fieri i vbo/vl' scripto/siue grauibus/siue leuib⁹.2ᵉᵒ.cōiter:⁊ sic pōt accusari psona/siue factū.sicut fit i m̄rimonio ſꝫ.s.Tho.4.di. 41.ar.5.q.2ª.⁊ in tali nō op3 ꝙ accusans obliget se ad penā taliōis.ſꝫ e.s.Tho.ibi.pm̄.3ᵉᵒ.sumit̃ accusatio ꝓprie:⁊ isto° sūpta/distinguit̃ ab alijs modis ꝓcedēdi i.criminib⁹. Et ꝑ. dr̃/a/denunciatiōe: q2 i accusatōe attendit̃ punitio criminis/i denunciatiōe aūt/emēdatio sibi ſm.s.Tho.2ª.q.67.ar.3.2m̄. ⁊.q.68.ar°.ꝑ. Scḋo dr̃ q2 i accusatiōe nō necessario ꝓcedit secreta admonitio. Secus i denūciatiōe/ de qua itelligit̃ ꝓceptū euāgelicū.s.qñ agit̃ de emēdatiōe peccātis:ſm.s.Tho.4.di.19.q.2.ar°.3°.q.pᵃ. 4m̄.⁊.q.de veri.q.3.ar.2°.3m̄. Tertio dr̃ quia accusatio ꝓprie fit i scriptis/ſm.s.Tho.2ª.q.68.ar.2°.⁊.2. q.8.c.accusatoꝝ. Quarto q2 i accusatiōe ꝓprie dicta:obligat se accusator ad ꝓbādū/vbi.s̄.imediate ad.3m̄. Quinto q2 obligat se ad penā talionis.vbi s̄ imediate.ar°.4°:Ad hoc nota qḋ dic̄ Pa.i.c.ꝙ super his.de accusa.vbi sic ait. Sed circa hoc q̄ritur numqd inscriptio ad penam talionis sit necessaria.

Jo.glo.4.q.4.c.inscriptio.dicit q̄ sic.Et facit.l.q cri mē.C.q accus.n̄ pn̄t.⁊.2.q.7.c. q̄sq̄s. Sz Accur.i.l. f.C.de fi.instru.⁊ i.d.c.i causis.de accusa. ↄcludit q̄ lz nō fiat inscriptio:deficiens tn̄ in accusatiōe dz puniri pena talionis. Et hec est cōis opinio. Hoc ēt sentit Bar.in.d.l.sicut.⁊ Jo.an.hic.Et ꝑ hoc ad/duco tex.f.q.3.q nō ꝓbat:⁊ dicit specula.q̄ pōt to lerari q̄ nō fiat inscriptio.Un̄ aūt dicat talio:⁊ qd est dicere:dic q̄ ꝓprie talio est idē q̄ repn̄tatio/seu simile:q: qs dz pati ↄsimile q̄ infert/siue iniuriā siue dāñum.Hec Pa.Et dn̄s Feli.i.c.sup his:de ac cus.col.3ª.circa prin.dicit q̄ valet ↄsuetudo p quaz pena talionis est abolita.Nō q: propter antiquū ri gorē multi trahebant ab accusatiōe:Et.s.Tho.2ᵉ. q.68.arᵒ.vltᵒ.ad pᵐ/dicit q̄ accusans ex iusto errorē ⁊ deficiens:n̄ punit pena taliōis. Sexto.q: nullus dz accusare nisi de re certa.Un̄ nō pōt interuenire igno rātia facti bz.s.Tho.2ᵉ.q.68.arᵒ.3ᵒ.pᵐ.Hec q̄si oīa hn̄tur de accus.c.qualr.⁊ qñ.dᵒ.2ᵒ.tā i tex.q̄z in glo. maxime in Pa.⁊.c.sup his.⁊.c.qualiter ⁊ qñ.d.ꝑ. co.Ubi Pa.i vltᵒ notabili dicit eē dr̄īaz iter modū i quisitiōis ⁊ accusatiōis:Nā in inq̄sitiōe nō discutit de occultis criminibꝰ:q: nō dz fieri inq̄sitio de verita te criminis:nisi p̄cedēte infamia/vt i.c.q̄lr ⁊ qñ.2ᵒ. Sed accusatio pōt fieri de occultis criminibus dū/modo possint probari.2.q.7.c. plerūq̄z.

2 ¶ Utrū aliq̄s teneat accusare.R̄. legiste ⁊ canoni/ste q̄ nō/fm̄ glo.2.q.7.quapp ⁊ glo.i.c.lz.i fi.de ac cus.Hāc opinionē sequit Angelica i v̄.accusatio.ꝫ. f. Sz.s.Tho.2ᵉ.q.68.arᵒ.p̄:tz ↄtriū/vbi sic ait. Si crimē fuerit tale/q̄ vergat in detrimentū reipu.tene tur hō ad accusationē dūmodo sufficiēter possit ꝓ bare qd̄ ptinet ad offm̄ accusatoris:puta cum pctm̄ alicuius vergit in multitudinis corruptiōē corporā lē/seu spiritualē. Si aūt non fuerit tale pctm̄ quod i multitudinē redūdet/vel ēt si sufficiētē ꝓbationem adhibere nō possit:nō tenet/q: ad hoc nullus tenet qd̄ nō pōt debito modo pficere.Hec ille.Et rō eiᵒ.d. s.est q̄ bonū cōe qd̄ hic q̄ritur/ppōderat bono pticulari.Posset aūt dici ad iura q̄ videat ↄtriū di cere:q̄ intelligunt.s.q̄ nō puniunt per iura. Sed.s. Tho.intelligit q̄ tenentur.i.peccat non accusando/vel nō denunciādo pp bonū publicum/qd̄ anteponi dz malo particulari/qd̄ sequit ex accusatiōe.Ad hᵒ facit qd̄ dicit.s.Tho.2ᵉ.q.69.arᵒ.2ᵒ.pᵐ.

3 ¶ Sed qd dicendū qñ talia hn̄tur in secreto/q: tūc videt frangere fidē accusando/vel testificādo. R̄n̄/deo fm̄.s.Tho.2ᵉ.q.70.arᵒ.p.2ᵐ.q̄ de illis q̄ homi/ni sunt cōmissa in secreto p ↄfessionē:nulloᵒ dz testi/moniū ferre:q: hmōi nō scit vt homo:sed tamq̄z dei minister.⁊ maius est vinculum sacri:quolz hoīs p̄ce pto.circa ea vero q̄ aliter hoī sub secreto cōmittuntur distinguendū est/Qñq̄z.n.talia q̄ statim cū ad noti ciā hoīs venerint:homo ea manifestare tenet. puta si ptineat ad corruptionē multitudinis spiritualem/vel corporalē/vel in graue dāñū alicuius ꝑsone/vel si qd aliud est hmōi/qd̄ quis propalare tenet/vt te/stificādo/vel denūciādo.ↄ̄ hoc debitū obligari non pōt p secreti cōmissum:q: in hoc frāgeret .f.dē quaz alteri dz.Qñq̄z vero sunt talia q̄ quis prodere non tenet. Un̄ pōt ēē obligari ex hoc q̄ sibi sub secreto cōmittit.⁊ tūc nulloᵒ tenet ea ꝓdere:ēt ex p̄cepto supioꝝ/q: seruare fidē est de iure nāli: Nihil aūt po test p̄cipi homini ↄ̄ id q̄ est d̄ iure nāli.Hec.s.Tho. Hoc dictū habes in Pa.in.c.qualr ⁊ qñ.d.ꝑ.de ac cus.circa fi.⁊.s̄.c.c.ꝫ.13.Et iterū.s.Tho.quol.ꝑ.ar. 15ᵒ.sic ait.Utrū sit licitū religioso secretū fidei sue cō missum reuelare.Circa qd̄ distinguendū est de secre to. Est.n.aliqd̄ secretū qd illatū ē declarare:sicut illud qd̄ i piculū vergit alioꝝ qbus aliq̄s cauere tenet.Un̄ ⁊ i iuramēto fidelitatis cauet/q̄ hmōi serui secreta d̄ beāt dn̄o reuelare.Ad p̄ceptū ergo plati tenet reli/giosus tale secretū pandere:ēt si promisit se nō reue lare.dicēte.Jsidoro.Jn malis ꝓmissis rescinde fidē. Similr si de nouo peccare velit quol.ꝑ.arᵒ.16.Nisi forte in cōfessiōe audierit:q: tunc nulloᵒ est reuelan/dū.Est aūt aliud secretuz qd̄ d̄ se celari pōt sine pec cato:⁊ tale secretū religiosus nulloᵒ plato p̄cipiente pandere dz/si sit fidei sue cōmissū:peccaret.n.frāgē do fidē cōmissam.Solēnior ē.n.obligatio ad seruā dū ea q̄ sūt fidei/⁊ charitatis/q̄ est ex lege nāli/⁊ ex ꝓmissione in baptismo facta:q̄z ea q̄ sūt ex ꝓfessio/ne religiōis.Hec ille.Rosella i verbo accusare.ꝫ.ꝑ. fi.dicit q̄ quo ad hoc vltimū aliq̄ tenent ↄtriuz.Sz si verba.s.Tho.bn̄ intelligant:credo q̄ nō sint du/bia:Loquit.n.in isto vltimo qñ nō tenet ꝓpalare: puta q: nō sunt testes ad probandū:⁊ nō p̄cessit in/famia:⁊ hmōi.⁊ tunc platus nō pōt p̄cipe.Eodem modo diceret fm̄ p̄dictā distinctionē/ si q̄s iurasset nō accusare/⁊ si q̄s pp hoc reciperet pecuniaz turpit recipit.⁊ d̄ bono ↄsilio deberet illā paupibꝰ erogare.

¶ Quis pōt accusare. R̄n̄deo. Aut crimē est piuatū/ aut publicū/si piuatū:regulariter non admittit nisi 4 cuius interest.vt videt velle glo.ff.de priua.deli.l.fi. quod limita nisi sit tale delictū piuatum/ex quo pe/na pecuniaria applicanda/fischo/debeat imponi: q: tūc q̄lz de populo admittit ad accusandū pro il/la pena.Jta vult glo.singularis.Dy.⁊ Bar.in ru/brica.ff.de po.ac.lz Bal.teneat ↄtriū in.l.aduersus .C.de fur. Si vo crimen est publicū.quilz admittit q nō ꝓhibet spālr lege aut statuto aut ↄsuetudine. Et q prohibeant habes.2.q.7.⁊.3.q.4.⁊.5ª.p totū. ⁊ de accusa.i multis.c.⁊ in.l.q accusare. cū pluribꝰ legibus sequentibꝰ.ff.de accus. Sicut sunt infames. minores excōicati.paupes.⁊ illi q̄ sunt de maioribꝰ criminibꝰ accusati pauliq̄z inoxii monstrent:⁊ mul/ti alij.Et hoc verū est nisi i duobus casibus:Primᵒ q̄i suoꝝ vel suā iniuriā ꝓsequunt.vt not. i.l.fi.ff.de priua.delic.⁊ i.l.fi.ff.de inu.Facit glo.i.l.cū eman/cipati filij.ꝫ.emācipatus.ff.de colla.bonoꝝ.Secun/

dās q̄n d delictū nō est cōmissum ꝯ ꝑsonā. Puta sta tuto cauet vt qui blasfemauerit vel iuerit de nocte: puniatur.i.x.tunc qlibȝ ad accusandū talē admitti/ tur.vt not. Bart.⁊ Jo.de imola.in.l.pª.ff. de pub. iud.⁊ Bar.i.l.cornelia.§.si qs libellū.ff. de iniu.⁊ multa possent circa hoc dici.sȝ magis ad iuristas ꝑ tinet.ideo satis.Clericus tn̄ ad vindictā publicā ac cusare nō dȝ:ēt si pena sanguinis nō venit imponē/ da.Facit.c.sicut sacerdotes .2.q.7.qꝛ hmōi odiosis nō dȝ se immiscere ſm Pa.i.c.cū.p.de accus. Sȝ si ꝓ sequtur iniuriā suā:pōt ēt si veniat imponēda pena sā guinis.ſm Pa.vbi.s̄.dūmodo dicat quod nō intē/ dit accusare vt pena imponat.tex.est clarus i.c.pla tis.de homici° liᵉ.viᵉ. Utrū semel accusat⁹ possit iteꝝ accusari.Rᵒ.ꝙ nō i.c.de his.de accu. Fallit i tribus casib⁹.Pᵒ.si secūdus accusator doceat pⁱᵐ ꝑuaricat/ se.ff.de ꝑuarica.l.3ª.Scd̄o si qs suū dolorē ꝓsequēs ignoret accusationē ab alio institutā.l.si cui.ff.ꝺ ac/ cus.Tertio qn̄ i pª accusatiōe fuit solū punit⁹ i pn̄a: qꝛ ꝑ pn̄az satisfac ꝺ:sȝ i iudicᵒ satisfac reipublice.

5° ¶ Sciendū ꝙ accusatio reddit vitiosa tripliciter.s.ꝑꝑ calumniā:ꝑuaricationē:⁊ tergiuersationem.Un̄.s. Tho.2ᵉ.q.68.arᵒ.3ᵒ.sic ait. Accusatio ordinat ad bonū cōe qd̄ intendit per cognitionē criminis:null⁹ aūt dȝ nocere alicui iniuste vt bonū cōe ꝓmoueat. Et ideo i accusatiōe duplici ratiōe ꝯtingit eē pctm̄. Unoᵒ ex eo qd̄ aliqs iniuste agit ꝯ eū q accusat cri mina falsa ei imponēdo.ꝙ est calūniari:⁊ talis pec cat ⁊ tenet ad satisfactionē.Qd̄ intelligitur qn̄ ex mali/ tia in falsam accusationē ꝓrūpit.Cōtingit.n. ꝙ ali quādo ex animi leuitate ad accusationeȝ ꝓcedit qꝛ .s.nimis facilr credit qd̄ audit:⁊ hoc temeritatis est. Aliqn̄ aūt ex iusto erroꝛ mouet aliqs ad accusādū: q̄ oia ſm prudētiā iudicis debēt discerni vt ꝓrūpat vel pronunciet eū calūniatū fuisse q ex leuitate animi: vel ex iusto errore i falsaȝ accusationē ꝓrupit. Alioᵒ ex parte reipublice cuius bonū principalr intēdit in accusatiōe.dū aliqs impedit malitiose punitionem pc̄ti.qd̄ iteꝝ duplr ꝯtingit.Unoᵒ fraudē i accusatiōe adhibēdo ⁊ hoc ptinet ad ꝑuaricationē:Nā ꝑuari cator dr̄ quasi varicator qꝛ aduersam ptē adiuuat ꝓdita cā sua.Nō tn̄ qcūqȝ abscondit vera crimina ꝑuaricat:sed solū si fraudulēter abscondit ea de q/ bus accusationē ꝓponit:colludēs cū reo:ꝓꝓrias ꝓ batiōes dissimulādo:⁊ falsas accusatiōes admitten do:⁊ talis peccat vel nō peccat ſm illa qbus vtitur. Puta si falsis ⁊ hȝ intētionē: Alioᵒ tollit ab accusa tiōe desistēdo:qd̄ est tergiuersari. In hoc.n.ꝙ desi/ stit ab hoc qd̄ ceperat:quasi tergū vertere videt. Et hoc est qn̄ inordinate desistit.Posset.n.desistere or/ dinate duplr.Unoᵒ si in ipso accusatiōis ꝓcessu co/ gnouerit esse falsum id de quo accusauit: ⁊ sic pari cōsensu se absoluunt accusator ⁊ reus. Alioᵉ si prin/ ceps ad quem ptinet cura boni cōmunis qd̄ ꝑ accu/ sationē intēditur:accusationē aboleuerit:vel si face/ ret ſm aliquē bonū ⁊ honestum finem.

¶ Utrū liceat colludere inter reū ⁊ accusatoreȝ.Rᵒ. 6° ſm Pa.i rubrica de collusi.Collusio est iter actoreȝ ⁊ reū:latēs ⁊ fraudulēta ꝯuentio.vt vult glo.i.c.3ᵒ. co.ex quo sequitur ꝙ ambo peccāt colludēdo:cū frau dulēta ꝯuentio sit semꝑ mala.Un̄.s.Tho.2ᵉ.q.69. arᵒ.2ᵒ.2ⁱᵐ sic ait. Dicēdū ꝙ accusator si colludat cum reo q nocēs est:penā icurrit: ex quo pȝ ꝙ peccat.Un̄ cū inducere aliquē ad peccādū sit pctm̄ vel qlitercūqȝ ꝑticipē peccati eē.cū aplus dicat dignos morte eos q peccātibus cōsentiūt:manifestū est ꝙ ēt reus pec/ cat cū aduersario colludēdo:nō tn̄ ſm leges huma nas imponit sibi pena:qꝛ multa ꝑ leges humanas impunita relinquūt:q̄ ꝑ diuinū iudiciū sunt pctā. Sicut pȝ de simplici fornicatiōe.qꝛ lex humana nō exigit ab hoie oīmodā ꝟtutē q̄ paucoꝝ est.⁊ nō po test inueniri i tāta multitudine ppl̄i quāta lex hu/ mana hȝ necessarie sustinere.Unde ꝯ collusio. Not. ſm. D.Felinū in.c.rodulphus.de rescrip.i.3ª.col. cir ca prin.ꝙ dr̄ illusio ab elusiōe.Nā illusio est qdam deceptio colorata.cle.pª.de re.ꝑmu. Elusio vero est frustratio indirecta ad actū q videt validus.de re/ sti.spo.c.1ᵉ.§.penul.ibi accusationē eludat.

¶ Utrū liceat reo i cā sanguinis dare aliqd accusa/ 7° tori vt corrūpat eū vel vt desistat ab accusatiōe.Rᵒ. ex ꝑcedēti pȝ responsio ꝙ nō.Un̄.s.Tho.vbi s̄ im/ mediate.s.2ᵉ.q.69.arᵉ.2ᵒ.pⁱᵐ.post verba recitata sic sequtur. Qd̄ aliqs nō vult aliquod pctm̄ cōmittere vt mortē corporalē euadat cuius piculū i cā sanguinis iminet reo:est ꝑfecte virtutis.qꝛ oīum terribiliū maxi/ me terribile est mors vt dr̄ 3ᵒ ethicoꝝ. Et ideo si reus in cā sanguinis corrūpat aduersariū suū:peccat qdē iducēdo eū ad illicitū.n̄ aūt huic pctō lex ciuilis ad/ hibet remediū.⁊ ꝓ tāto licitū eē dr̄. Hᵉ.s.Tho.ex qᵒ pȝ a fortiori ꝙ n̄ lȝ i aliis casib⁹ dare aliqd accusato ri vt a iusta accusatiōe ꝺsistat.Unde i ꝟ.trāsac.§.2ᵒ.

¶ Utrū vniuersalr liceat accusato calūniose se defen 8° dere.Rᵒ.ſm.s.Tho. ꝙ nō. Un̄.2ᵉ.q.69.arᵒ.2ᵒ.c. sic ait. Reo q accusat lȝ se defendere veritatē occultan do quā ꝯfiteri nō tenet.ꝑ aliquos ꝯuenientes modos puta cū n̄ rn̄deat ad q̄ rn̄dere n̄ tenet.hᵉ āt n̄ est calū niose se ꝺfēdere sȝ magis prudēter euadere. Nō aūt lȝ ei vel falsitatē dicere vel ꝟitatē tacere quā ꝯfiteri tenet. neqȝ ēt aliquē dolū vel fraudē adhibere:qꝛ fraus ⁊ dolus vim mēdacii hn̄t.⁊ hoc ē calūniose se ꝺfēdere.

¶ Utrū liceat accusato iudiciū declinare ꝑ appella 9° tionē.Rᵒ.ſm.s.Tho.2ᵉ.q.69.arᵒ.3ᵒ.vbi sic ait. Di cendū ꝙ duplici de cā ꝯtingit aliquē appellare.Uno qdē modo cū fiducia iuste cause:qꝛ vȝ iniuste a iu/ dice grauat.⁊ sic licitū est appellare. sicut Paulus cesarē appellauit actu.25.Hoc est.n.prudēter euade re.Un̄.2.q.7.dr̄ Ois oppressus libere sacerdotū si vo luerit appellet iudiciū:⁊ a nullo ꝓhibeat. Aliomo/ do aliqs appellat ca afferēde more ne ꝯ eū iusta sē tētia proferat.⁊ hoc est calūniose se defendere. qd̄ ē illicitū vt dctm̄ est.Facit.n.iniuriā ⁊ iudici cuius of ficiū impedit.⁊ aduersario suo cuius iusticiā quan/

sū pōt ꝓbat. Et ideo sicut di·ᵃ.q.6.o.modo pu/
niēdus ē cuius appellatio iniusta ꝓnūciatur.

10 ¶ Utrū ꝯdemnatus ad morté possit resistere vel fu/
gere sine pctō. Rᶜ. ꝭ.s.Tho.2ᵉ.q.69.arᵒ.viᵒ. ꝙ ali
quis dānaṫ ad morté: dupl̄r. Unoᵒ iuste ⁊ sic ñ licet
cōdēnato se defendere: Licitū.n.est iudici eū resistē/
tē impugnare. Uñ relinquiṫ ꝙ ex pte eius sit belluꝫ
iniustū. Uñ indubitāter peccat. Pōt tñ fugere: qꝛ nul
lus ita cōdēnaṫ ꝙ ipse sibi inferat morteꝫ. ſꝫ ꝙ ipse
morté patiaṫ. Et ideo nō tenetur facere id vñ mors
sequaṫ: qd̄ est manere i loco vñ ducaṫ ad morteꝫ: te
neṫ tñ nō resistere agēti: qn̄ patiaṫ ꝙ iustū est eū pa
ti. Sicut ēt si aliqs sit ꝯdēnatus vt fame moriaṫ. ñ
peccat si cibū sibi occulte ministratū sumat. qꝛ non
sumere esset seipm̄ occidere. Uñ nō pōt aliqs/seipm̄
vel aliū a morte liberare ꝯ̈ iustitiā resistendo vel ꝯ̈
ordiné iustitie. Alioᵒ ꝯdēnaṫ aliqs iniuste: ⁊ tale iu/
diciū simile est violētie latronū. ⁊ ideo sicut lꝫ resi/
stere latronibꝰ: ita lꝫ resistere i tali casu malis pn̄ci
pibꝰ ⁊ fugere. nisi forte pp̄ scandalū vitandū cuꝫ ex
hac/aliq̈ grauis turbatio timereṫ. Nō.n.qlꝫ defen/
sio sui est licita: ſꝫ solū q̇ fit debito moderamine. In/
nuit igr̄.s.Tho.talé distinctioné qꝛ vel iuste detineṫ
vel iniuste. Si iniuste. sic lꝫ fugere vel resistere cum
moderamine. Si vero iuste. vel detineṫ ad penam
sanguinis vel alterius debiti vel offense. Si ꝓter pe/
nā sanguinis: sic nō lꝫ fugere. qꝛ nō posset esse sine in
iuria alicuiꝰ ⁊ teneṫ facere pn̄iaꝫ vel satisfacere. Ar.
i glo.in.c.ius gētiū.di.pᵃ. Hāc distinctioné innuit.s.
Tho.ibi Aliqs ꝯdēnaṫ ad morté.⁊c̄. Si vo d̄tineṫ
ad penā sanguinis: tūc vel pōt fugere sine offensa vl'
resistētia alteriꝰ vel nō. Si 2ᶜᵒ nō pōt fugere sine pec
cato. Si pᶜᵒ vel q̄rimus vtrū teneaṫ fugere ⁊ sic nō
teneaṫ. sicut legimꝰ de multis sāctis q potuissēt fuge
re ⁊c̄. vel vtrū possit fugere sine pctō. Et R̄ndeṫ. sm̄
s.Tho. ꝙ sic. Ar.i glo.in.c. iter cetera. §. ſꝫ cū his.
2.q.4.i fi.q̇ dicit ꝙ lꝫ reo corrumpe aliqueꝫ ꝓ vita
seruāda. Intellige ꝙ nō interueniat pctm̄. sicut tex.in
§.notādū.i fi.2.q.3.⁊.l.pᵃ.ff.de bo.eoꝝ q morte si/
bi ꝯsci. Ubi tex. Ignoscendū cēsuerūt ei q sanguineꝫ
suū qualit̄cūqꝫ redēptū voluit. Posset tñ dici ꝙ ista
loquṫ sm̄ iura ciuilia q̇ indifferēter nō puniūt. Eo
dē modo dicēdū de coopantibꝰ ad fugā. Sed quid
de eo q iurauit redire ad carcerem. Rᵒ. sm̄ Pa.in.c.
si vo.de iuriu.col.5ᵃ. ꝙ teneṫ obseruaṙ ēt si subsit pe/
riculū mortis: dūmō carcer nō sit iniuriosus. De hoc
est glo.not.i de.pastoral̄.de re iudicata i.§.eiuden
tiā. ⁊ p Jo.an.i addi.specu.eo.tiᵒ. sup rubrica.fac̄ ꝙ
not. Bar.i.l.relegati.ff.de penis. Hec Pa.ꝯsenꝰ.s.
Tho. Uide hoc vltimū.§.carcer.§. ꝓ. Angelica in
§.fugere.§.1ᶜ. tractās hāc difficultaté iter cetera po
nit.5ᵃ. Pᵒ. distinguēs iter publicū ⁊ occultuꝫ. Scḋo
vtrꝫ fugiat vt i pctō pseuerare liceat vel non. Tertio
dicat ꝙ.s.Tho.videṫ tenere ꝙ teneṫ sumere cibū si
pōt: qd̄ ipse nō credit. Circa pᵐ. tñ notādū ꝙ vel ,itd
ligit de occulto oīno.s.ꝙ nō sunt testes neqꝫ īfamia
vel alia indicia. ⁊ tūc nō est dubiū ꝙ iniuste detineṫ.
⁊ sic pōt fugere sine dubio: vel accipit occultū.i.non
notariū: tñ iuridice detineṫ.s.p testes vel.⁊c̄. Et tūc
nō videṫ esse dr̄ia iter occultū ⁊ manifestū i ꝓposi/
to.arᵒ.2.q.4.c.si qué.§.notādū.i glo. De.2ᵒ. vo non
est dubiū. Fugere.n.vt i pctō pseueret nō pōt eē sine
pctō. De.3ᵒ.i quo videṫ dicere ꝙ.s.Tho.dicat ꝙ te/
neṫ sumeṙ cibū ⁊ nō possit patiēter sustineṙ ꝓ pn̄ia
vel ad aliqué aliū bonū finé sicut aliqñ sācti poterāt
fugere ⁊ tñ nō fugiebāt: hoc cū supportatióe nō di/
cit.s.Tho.vtꝫ.ē.vbi sūt vba.s.Tho. Bene dic̄ ꝙ
pōt sine pctō comedeṙ: qꝛ nō teneṫ sibi iferre morté.
ſꝫ ñ dic̄ ꝙ teneaṫ comedeṙ: qꝛ bñ pt patient sustineṙ.

¶ Utrū accusatꝰ possit vitaté negaṙ. Rᵒ. ſꝫ.s.Tho. xi
2ᵉ.q.69.arᶜ.ꝓ.⁊ secūdo. vbi sic ait. Quicūqꝫ facit ꝯ̈
debitū iustitie peccat mortal̄r. Pertinet aūt ad debi
tū iustitie ꝙ aliqs obediat suo supiori i his ad q̇ ius
platiōis se extēdit. Judex aūt supior est respū eius q
iudicaṫ. ⁊ ideo ex debito teneṫ accusatꝰ iudici vita/
té exponeṙ quā ab eo ſꝫ formā iuris exigit. ⁊ ideo si
ꝯfiteri noluerit vitaté quā dicere teneṫ vl' si eā mē/
daciter negauerit: mortal̄r peccat. Si vo iudex hoc
exigat ꝙ nō pōt sm̄ ordiné iuris: nō teneṫ ei accu/
satꝰ respondeṙ ſꝫ pōt vel p appellationé vel alr̄ lici/
te subterfugere. Mēdaciū tamé dicere nō lꝫ. Hec.s.
Tho. Et ibidé arᵒ.2ᵒ. in pn̄.ē. sic ait. Aliud est vita
té tacere: aliud falsitaté ꝓponere. quoꝝ pᵐ. i aliqᵒ ca
su licet: nō.n.aliqs teneṫ oēꝫ veritaté ꝯfiteri. ſꝫ illaꝫ
solū quā ab eo pōt ⁊ dꝫ reqrere iudex ſꝫ formā iu/
ris: puta cū pcessit īfamia sup aliquo crimie: vel nisi
aliqᵃ expssa inditia apparuerint. vel ēt cū pcessit ꝓ/
batio semiplena. Falsitaté tñ ꝓponeṙ i nullo casu lꝫ
alicui. Ad id aūt qd̄ est licitū pōt aliqs ꝓcedeṙ vl' p
vias licitas ⁊ fini itēto accōmodatas qd̄ ꝑtinet ad
prudētiā: vl' p vias illicitas ⁊ ꝓposito fini icōgru/
as qd̄ ꝑtinet ad astutiā q̇ exerceṫ p fraudé ⁊ doluꝫ.
quoꝝ.pᵐ. est laudabile. 2ᵐ. vo vitiosuꝫ. qd̄ ē collusio.
Nec valet ꝙ dicēdo vitaté se ꝑdit. qꝛ sm̄.c.d.s.ibi
arᵒ.ꝓ.pᵐ. qñ aliqs ſꝫ ordiné iuris iterrogatur nō ip
se se ꝑdit ſꝫ ab alio ꝑdiṫ dū ei necessitas rn̄dēdi im
poniṫ p eū cui obediṙ teneṫ. Et ibideꝫ.ad.2ᵐ. sic ait.
Mētiri ad liberādū aliqué a morte cū iniuria alte
riꝰ nō ē mēdaciū simpl̄r officiosuꝫ: ſꝫ ꝭ aliqd de p
nitioso ad mixtū. cū aūt aliqs mētiṫ i iudicio ad ex
cusationé sui: iniuriā facit ei cui obedire teneṫ dū si/
bi d̄negat qd̄ ei dꝫ.s.ꝯfessioné vitatis. Et ibidé.ad.3ᵐ.
sic ait. Ille q mētiṫ i iudicio se excusando facit ⁊ ꝯ̈
dilectioné dei cuiꝰ ē iudicium ⁊ ꝯ̈ dilectionem pxi/
mi tū ex pte iudicis cui debitū negat: tū ex pte accu/
satoris q puniṫ si i ꝓbatióe d̄ficiat. Pro maiori ite/
rū d̄claratióe huiꝰ dubij qd̄ ē satis difficile: notādūꝫ
ē qd̄ dic̄.s.Tho.4ᵒ.di.19.q.2.arᵒ.3ᵒ.q.4ᵃ.ad.5ᵐ. vbi
sic ait. pceptū alicui factū a plato suo d̄ pctō alteriꝰ
publicādo i eo casu i qᵒ publicari ñ dꝫ pt fieri i iudicᵒ

vel extra. sed extra iudicium peccat precipiens. nec ille cui precipit obedire tenet: Si aut in iudicio ordie iuris exigente iudex alicui precipiat vt pctm suu vel alterius ꝯfiteat: no peccat pcipiendo. quia ipse no exigit sed accusans cui iudex ius reddere debz. et tuc tenet qs ꝯfiteri ad preceptu iudicis pctm suu vel alteri vel appellare: si ꝯ ordine iuris ei pcipiat. et tuc publicans pctm occultu vitat maius malum. s. discipline iuris enumeratione: tn iudex deberet dissimulare quantuz posset ne tale pceptu faceret: saluo ordie iuris. et precipue i capto vbi magis p equitate procedenduz est qz sm rigore iuris. Et in. q. de virt. q. 3. ar°. 2°. ad. 13m. sic ait. Prelato no est obediendu ꝯ pceptu xpi sm illud actu. 4c. Obedire opz deo magis qz hominibus. Sz et ille platus q pcipit ꝯ mandatu xpi: a pctó no excusat adeo si plat9 pcipiat q aliqd dicat. qd corrigendu sciuerit: vel q sciuerit de pctis alteri9: intelligendu est pceptu eius saneri casu i quo ipse pot pcipe sz ordinez istitutu a xpo vel a iure: q si expsse ꝯ huc ordine pceperit: no e ei obediendu: In qbuscuqz tn casib9 secularis vel ecclastic9 iudex pot iuramentu exigere: siue i via denuciationis siue in via inqsitionis: siue in via accusationis. In istis et casib9 pot plat9 i religionibus p pceptu obedientie suos subditos obligare. hec ille. Et i quol. 5°. ar°. 16. sic ait. Si adulteriu sit oino occultu: no dz pctm suu in iudicio ꝯfiteri: nec dz ab ea exigi iuramentu de veritate dicenda. quia occulta soli diuino iudicio reseruant: sm illud. 1c. corinth. 4. Nolite an tps iudicare. Sz qn de adulterio pcessit infamia: vel aliq signa euidentia apparent: q vehemente suspitione facere pnt: vel qn est semiplene probatuz: tunc dz ab ea exigi iuramentum de veritate dicenda et ipsa tenet ꝯfiteri veritate. hec ille. Et iteru. s. Tho. 2e. q. 33. ar°. 7°. 5m. sic ait. Prelato no est obediendum ꝯ pceptu dni sz illud actu. 5°. Obedire opz deo magisqz hoibus. Et ideo qn platus pcipit vt sibi dicat q qs sciuerit corrigendu: intelligendu est pceptu sane: saluo ordine fraterne correctionis: siue pceptu fiat coiter ad oes siue ad aliquem spalr. Sz si platus expresse pciperet ꝯ huc ordine a dno constitutu: et ipse peccaret pcipiens. et ei obediens. quasi ꝯ preceptu domini agens. Vn no esset ei obediendu: quia platus no e iudex iudicior occultor sz solus deus. Vn no hz potestate precipiendi aliqd sup occultis nisi inquantuz p aliqua indicia manifestant: puta p ifamiam vel per aliquas suspitiones: i qbus casibus pot platus pcipere eode modo sicut et iudex secularis vel ecclastic9 pot exigere iuramentuz de veritate dicenda. Vide. s. ꝟ. mendaciu. §. 5°. et. 6°. et. ꝟ. iurare. §. 13.

12 ¶ Pro declaratioe cor q dicta sunt in precedenti. §. Notanda sunt qdaz q dicit Hen. de gan. quol. 8. vbi sic ait. Quanto ho tenet magis seipsum diligere ex charitate qz proximu: tanto magis dz circa seipsum opa charitatis exercere: nunc aut opus charitatis summu hois erga pximu e: cu pctm ei9 occultu e cu ad correctione occulta exhortari: Nullo at modo pctm eius publicare ne ta sit proditor criminis qz corrector: si ergo hz pctm occultum solus dz se corrigere quia ꝯ charitate est crimen suu prodere. Et ꝯ charitatez est ab homine petere. qd est ꝯ ipsaz charitate facere Petere ergo a subdito siue cu iuramento siue no vt in aperto ꝯfiteat crimen suu occultum si no sit ꝯ ipsuz sup facto suo infamia vel suspitio talis vt ꝯ ipsuz p inquisitione opus sit pcedere: est ꝯ charitate: et io i isto casu no tenet ei obedire quia preceptu dei i hoc obuiat. Vn cu illicitum sit facere sub iuramento qd no lz facere oino sine iuramento: si platus petat sub iuramento vt dicat de eo subditus veritate qua nouit: no dz ei i hoc obedire: neqz se ad tale iuramentu astringere. Ulterius si astringat ipm generali iuramento ad dicendum veritate sup interrogatis: et postea petat spalr sibi dici veritate casus pdicti. dico q no tenet ei respondere quia iuramentu generale no intelligit nisi de delictis q iurans sine offensa dei facere pot: et q ille cui iurat dz et pot sine pctó petere. Hec ibi ꝯformiter dictis. s. Tho. Vn. s. Tho. quol. 8. ar°. 12°. sic ait. Si pctm fris no sit adeo occultu qn p aliquas suspitioes in multitudinis noticia veniat vn multor scandalu oriat: nam pctm no solu nocet illi sz multis: et quia bonu multitudinis pfert bono viuus: ideo platus dz disqrere veritate de facto vt scandalu multitudinis cesset vel p pena peccantis/ vel p eius excusatione. s. vt purget se: adeo in tali casu pot pcipere sciens crimen fratris vt reuelet: et ille cui pcipit tenet plato obedire. Sic. n. cu no sit omnino occultu crimen pertinet ad iudiciu plati. s. §. 14c. et aliquid. s. §. 3.

¶ Pro maiori declaratione adduci aliqua dicta. i 3 13
Pa. et p3 .eit. in. c. cu super. de cofes. vbi post lecturas ibi oppono etc. sic ait. Qn est certu q aliqs sit publice diffamatus tenet rndere: siue agat ꝯ eu p viam accusationis/ inqsitionis/ vel exceptionis. ta ciuiliter qz criminalr: et tenet se purgare: q si renuerit/ punitur vt conuictus: Qn aut n e diffamatus/ nec conuict9 nec cofessus/ no dz interrogari. Hec ille. Ite in. c. qualiter et qn. el primo. de accus. circa fi. ibi vlt qro. Nunquid sup occultis circustantiis criminis testes sint interrogandi. Inno. et Host. cocludunt q sic. Satis est. n. q crime non sit occultu: sed si esset infamat9 de fornicatione in gne. et mulier esset incerta: non dz testis reuelare hac fornicatione: quia est occulta. qd est notandum: sed si mulier esset infamata: tuc testis dz super hoc deponere et si prius iurasset extra iudiciu hoc no pandere: quia aut qn iurauit cogitauit testis hunc casum et tale iuramentu est temerariu. Ad hoc arg. in. c. p°. de iure iur. li. vi. et hoc est veru nisi habuisset i cofessione quia tunc no dz reuelare et si producat vt testis: quia scit vt deus: et producit testis vt homo: vt i. c. sacerdos. de off. or. et i. c. dilect9. de exc. prela. Sz caue tibi quia no dicit pctm reuelatu in cofessione ex eo q quis dicat amico/ et hoc tibi dico in cofessione/ et.

p similia verba:sz opz q dixerit i cofessioe ad salute
anime. vt Inno. singulr dicit in.c.oia vtriusqz sexus
de peni.ꝛ re. Et hoc bn̄ not. Hec Pa. vide.ē.co.c.§.
3ᶜ. Ité idé Pa. de appella.i.c.bone memorie el.p̄.sic
ait. Unū dictū notabile quotidianū posuit hic In/
no. di.q vbi delictū est notoriū sz ignorat psona de
linquēs:puta qz repit hō mortuus in strata/vel fur/
tū comissū i appotecha:pōt iudex sine alicui⁹ citatio
ne ex offi.ᶜ suo inquirere:nō tn̄ ꝯ certā psonā sz gnr̄alr.
Et si aliq noiant i illa inqsitioe gnr̄ali dz postea p
cedere spālr ꝯ illos:qz pocessus fact⁹ i gnr̄ali inqsitio
ne:nō facit fidē i spāli qz pars nō fuit citata nec vi/
dit iurari testes ꝛ similia. Et hāc pratica dicit serua
re totū mundū. Et hoc idē firmat Bar.in.l.si.ff.de
qō. hec ille. Uide i v. inqsitor.§.7.ꝛ.8. Aliud dictū
ponit Pa.i.c.p̄.de depo.faciēs ad ppositū:vbi sic
ait i vltᵒ notabili. Puto q queadmodū ꝯ laicū suf/
ficiat vnus bon⁹ testis ad torturā:vt ē glo. not.i.l.5ᵃ.
C.ad.l.iul.maie.sta ꝛ ꝯ denciū:nec est verū q infa
mia semp sufficiat ad torturā:sz dz distingui vt nō.
Bar.i.l.ē minore.§.tormēta.ff.de qōi. vn̄ plus ope
rat qn̄qz vn⁹ testis ē veritate. qz fama. Facit q di/
ca i.c.veniēs.de test.el.p̄. Ité i.c.cū dilecti.ē accus.sic
dic idē Pa.q gnr̄ales inqsitores pnt pcedere ad i̇/
grendū de veritate criminis ēt nō receptis testib⁹ su
p ifamia:satis.n.est q eis ꝯstat de ifamia pp freque
tē clamorē. Secus i delegato ad vnā causā tn̄ hec
ille. Ité Pa.i.c.lrās de psūptio.dic i glo.penl.q suf
ficiat leue argumētū qᵒ ad facultatē ingredi ꝯ aliquē
nō q sit ꝯuict⁹. Hec ille. In.c.vo cū dilecti de accu.
dic idē Pa.post Hosti.ꝛ ꝯ Inno.q ex leui psūptoe
nō pōt inqri de crimine vt i.c.qualr.ꝛ qn̄:ꝛ sic vide
tur sibi ꝯri⁹:sz pōt dici q leuis psūptio sufficit ad in
grendū de fama sec⁹ ē crimie:vel q leuis sufficit ad
inqsitionē gnr̄alē secus ad spālē:vel q leuis sufficit
qn̄ pcedit ad correctionē subditi regularis vide i.§
17.vel q leue sufficit qn̄ ē sufficiēter pbatum.
§ 4 ¶ Iuxta pdicta mouent qdā dubia. Pᵐ.ē. Qn̄ ma
lefic.ᵐ est publicū:ꝛ psona ignorat:vtrū iudex possit
pcedere:ꝛ ille q scit vel q sciuit teneat ppalar. Rᵒ.
p̄.quātū ad hoc q plat⁹ possit pceder gnr̄alr/satis
pz ex dictis.ē.s.Tho.ꝛ Pa.maxime i.c. bone me/
morie de appel.el.p̄.vbi dr expsse post Inno.ꝛ Ho/
sti.q tot⁹ mūdus sic praticat. Scđo vtrū possit pce
dere spālr:ꝛ ille q scit vel sciuit teneant ē valde du
biū. vn̄ dr q āno.1269.fuit ppositū istud dubiū i ca
pitulo gnr̄ali parisi⁹ celebrato:corā multis doctorib⁹:
ꝛ qdā dixerūt q tenent:qdā dixerūt ꝯriū. Et dr q.
s.Tho.tenuit pmā pte q tūc ibi erat. Et ad hoc fac
regula.d.s.supra posita vbi dr q qn̄ iudex pōt pce
dere:illi tenent rn̄dere. Ad hoc ēt facit dictū Petri
de palude.4ᵒ.di.19.arᶜ.vltᵒ i solutoe argumēti vbi
sic ait. Qn̄ ē certū q iudex iniuste inqrit: vt puta qz
nō pcessit accusatio/vel clamosa insinuatio:nec ifa/
mia illi⁹:nec factū ē diuulgatū:nec denūtiatū nec in
spāli:puta talis fec̄ tale crimē vel i tali loco ē factū
tale crimē. vbi iacet occisus.sz nescit a quo: nec i ge/
nerali.puta tale monasteᵐ est diffamatū de dissipa/
tioe religiōis:tūc.n.nō tenet nec de se nec de alio qz
ille nō est suus iudex i hoc. Hec ille. Ubi videt expsse
se inuere q qōlz istoz sit sufficiēs ad inqsitionē in qᵒ
teneat rn̄dere. Sz iter ista est qn̄ factū/ē diuulgatū
q ē i pposito nr̄o. In ꝯriū expsse ē dictū ē.allega/
tū Pa.post Inno.ꝛ Hosti.i.d.c.bone memorie:ꝛ si
militr aliud dictū.e.Pa.ē allegatū i.§. pcedēti. d.c.
qualr.ꝛ qn̄.p̄.q dicit qn̄ adulteriū ē publicū ꝛ mu/
lier est secreta:q nō dz reuelare. Un̄ saluo semp me/
liori iudicio:ego sic dicerē.sz q possū elicere ex dictis
.s.Tho.ꝛ Pa.q qn̄ factū ē notoriū ꝛ psona est de
hoc suspecta vel ifamata q tūc tenent tā reus quā
alij ppalar. Si vero psona nō ē ifamata:tn̄ sūt tot
testes hoc sciētes q pnt sufficiēter pbare:ēt tūc tenē
tur manifestare. Un̄ ꝯcludēdo fm.s.Tho.2ᵉ.q.69.
arᵒ.2ᵒ.ē allegato q qn̄ nō pcessit ifamia.s.psone:nec
sufficiētia inditia:nec semiplena pbatio/tūc nō tenē
tur. Et si spālr iterrogent debēt vel p appellatoēz vl
alioᵒ subterfugere vel nō rn̄dere vel dicere q pbet:
ꝛ q petit iustitiā/vel hz aliquos sophistice rn̄der:qz
ex quo i hoc nō est suus iudex nō tenet rn̄dere:hz itē
tionē iudicis i v.iurare.§.13. Si vero aliqd istorū
pcessit.s.fama vel testes sufficiētes sunt:puta duo te/
stes:vel sūt sufficiētia inditia q causāt suspitionē ve
hemētē:vel pcessit semiplena pbatio q fit p vnū te
stē de visu omni suspicioe carētē:vel p plura indi/
tia:tūc tenent/alias nō. Ad illa q allegant i ꝯriū p
s.Tho.vel p Pe.de pal.dr p̄ q nō ē bn̄ certū q ipe
sic rn̄derit. Ad regulā aūt i q dr q qn̄ potest pce/
dere tūc tenet rn̄dere:dr q itelligit qn̄ pōt pcedere
spālr:simılr dr ad dictū Pe.de pal.q itelligit qn̄ fa/
ctū est publicū:ꝛ ē psona cū aliq illaꝝ ꝯditionū que
sunt dicte.s.ifamia ꝛc. In illis qōnib⁹ ppositis pari
sius i capitlo gnr̄ali vbi.ē.dr q fuit determinatū p 4ᵒ
illos magros:q si vnus solus accuset aliquē ē aliqᵒ
crimine q a nullo alio sciat qz accusante ꝛ accusa/
to:q platus nō pōt pcipe:ꝛ peccat si pcipit/nec tene
tur rn̄der/sz dicat vt.ē. Nec pōt pcipe q corā se so/
lo vel corā accusante vel qbuscūqz alijs:qz i hoc non
est iudex. Intellige qn̄ nō ē aliter ifamat⁹ ꝛ factum
notoriū nō ē. Si vo factū est notoriū ꝛ appareret
vn⁹ testis n̄ p modū accusatoris/sz p modū testis q
deponeret de visu ꝛ cēt bon⁹ testis carēs oi nota:tūc
videret semiplene pbatū ꝛ tunc teneret rn̄dere:ꝛ a
fortiori si cēt aliqd aliud iditiū cū tali teste ꝛ noto/
ria facti. vide i pcedēti.§.quō vn⁹ testis bon⁹ solus
suffic ad torturā ꝛ aliqn̄ plus pbat quā fama:vn̄ si
ēt factū nō cēt notoriū vn⁹ talis testis sufficeret. Cō
sētit Angelus i v.inqsitio.§.11ᵒ. Rosella i v.correc/
tio.2ᵒ.§.4.dic q si eps hz ifamatū aliquē ē aliquo
crimie:ꝛ qz n̄ plene ē pbatū admonet vt q scit dicat:
tūc qlz idistincte tenet ꝯponer qcqd scit lz n̄ pcesse/

rit monitio:⁊ ƺ n̄ possit pbare:q: tūc n̄ venit vt de/ nūtiet ƺ testificet ꝺ eo ꝙ scit. Fallit i filys ⁊ parētibꝰ q nō admittunt. C. ꝺ testi. l. parētes. Si āt nō extat i famia ꝯ aliquē ƺ i gn̄rali inqrit vt fit cōiter: tenet talē admonere ƺ ordinē euāgelicum vt pudeat ⁊ emēdet qꝺ fecit ⁊ satisfaciat epo papiētu: alias si nol luerit/si pōt pbare tenet reuelare: alr erit excōicatus. Sƺ si pbare nō pōt nō tenet vt dicit glo. i. c. sacerdos de peni. di. vi. ⁊. vi. q. i. c. si oia. Si tn̄ esset talis plat ꝙ secrete puidere vellet. deberet sibi secrete tanꝗ̄ pri dicere. Sƺ cū cōiter epi papiāt vt eis dicat taꝗ̄ iudi ci/⁊ i iudiciali foro nō tenet nisi ꝺ eo qꝺ pbari pōt. Qꝺ dictū de admonitiōe qn̄ pōt pbare videt esse ꝺ ꝯsilio nō ꝺ pcepto ƺ Pe. de pal. 4. di. 19. q. vlt. ar. vlt. ad ar. In dubio psumēdū est p iudice. vide ali quid. s. e. c. §. 12. ⁊ ꝟ. inquisitio. § fi.

15 ❡ Scđꝫ dubiū ē qn̄ aliqs ē isamatus i vno crimie ita ꝙ iudex pōt pcedere ꝺ illo ⁊ ponere ad qōnes: vtrū ille iudex possit inqrere de alys criminibꝰ vel ꝺ circū stācys occultis. Rn̄. ƺ Pe. de pal. 4. di. 19. ar. vlt: ar fi. vbi sic ait. Eo ipso ꝙ hō hƺ vnicū crimē pp qꝺ iu dex iuste pcedit ꝯ eū i illo crimie/ex hoc ipso ꝺ alys pōt inqrere: q: nō p occultatiōeꝫ pcti ƺ pctōris: ꝺ oc cultis hō nō pōt iudicare. Ubi ergo iā p vnū crimē ē diffamatꝰ ēt de alys dƺ dicere ꝟitatē. Et similr si so/ cij sui sūt i tali statu ꝙ iuste ꝯ illos agi pōt p vnico crimie ēt de oibꝰ pōt. ⁊ dƺ eos pdere qn̄ ipsorū cor/ rectionē nō sperat: maxie quū pctm̄ illoꝝ fit i pctm̄ coitatis: vt q: scit eos fures ⁊ latrones ⁊ ipenitentes. Nā illū q iā penituit accusare nō dƺ nisi iuste noia/ tum de ipso iterrogaret. Hec Pe. Cōsentit Angelus de are. i suo trac. malefi. i ꝟ. inqsitio. §. xi. Itē idem Pe. ibidē. Aut certū ē ꝙ iudex inqrit ꝺ crimie i ca/ su i quo pōt de iure ⁊ tūc tenet sibi dicere ꝟitatē: tā de se ꝗ̄ de alio: q: mētiri i iudicio ē mortale: aut cer tū ē ꝙ ipse iniuste inqrit: ⁊ tūc nō tenet/nec valet cō fessio p torturā. Secus si sponte ⁊ sine tortura ꝯfite/ ret ƺ Pe. de ancha. i de. vi. de homic. Uide ad ma teriā i ꝟ. iqsitio. p totū/⁊ ꝟ. iqsitor. §. 10. ⁊ seqntibꝰ.

❡ Adam.

Adā fuit imediate pductꝰ a deo pfectꝰ: corꝑe i/ mortalis ⁊ icorruptibilis corruptiōe passiua: idi gebat tn̄ cibo ⁊ dormitiōe. ⁊ nisi comedisset fuisset mortuꝰ. Quātū aūt ad aiaꝫ fuit creatꝰ i gr̄a ⁊ ꝟtibꝰ oibꝰ ⁊ fide ⁊ habitibꝰ nālibꝰ itegris ⁊ pfectis Et ꝗ̄uis n̄ eēt icōueniēs dicere ꝙ vidit diuinā eēntiā ⁊ sic fuisset btūs: tn̄ ƺ cōeꝫ opinionē n̄ vidit diuinā essētiā nec pfecte cognouit gloriā btōꝝ vel essētiā an gloꝝ/nec ex hoc affligebat: q: cognoscebat hoc ad eū n̄ ptinere ƺ illū statū. Ista tn̄ pfectiora mō cogno/ scebat quā nos possimꝰ nālr cognoscere: ita ꝙ cogni tio sua erat media iter sciaꝫ nrāꝫ ⁊ btōꝝ: ⁊ ꝗ̄si atti/ gebat ad cognitōeꝫ anglоꝝ: ⁊ hūit oēꝫ cognitiōem possibilē nobis nālr. Et ꝗ̄uis cognitō sua eēt similis nre ꝗ̄tū ad modū itelligēdi: q: itelligebat p phātas/ mata ⁊ discurrēdo: hēbat tn̄ ēt sciaꝫ supnālē iꝗ̄tū hūit a ꝺo oēꝫ btitū ieētificū oiuꝫ reꝝ sabilīū a nobis nālr: ⁊ hūit cognitōeꝫ gratuitā i excellēr. Un̄ pseuit icarnatōeꝫ xpi ⁊ alia q̄ sūmꝰ p fidē: ⁊ n̄ potuisset de eius n̄ tn̄ cognouit futura ꝯtigētia: neqꝫ cogitatōes cordis. n̄ pseuit suū casū. Hꝰ oia ponit. s. Tho. diffu se. pa pte. q. 94. p totū. ꝺ ꝟita. q. 18. ꝗ̄si p to. 2. se. di. 23

❡ Pctm̄ Ade fuit supbia eo ꝙ appetyt qꝺdā spūale bonū ē suā mēsurā ꝙ ptinet ad supbiā. vn̄ pm̄ qꝺ ior diate voluit fuit ppā excellēt. Un̄ iobediētia in eo cāta fuit ex supbia: ⁊ sic supbia fuit por ꝗ̄ iobediē/ tia. Un̄ aug. ad orosiū ait. Nō datꝰ supbia suasioni spentis obediēs: pcepta dī ꝯtēpsit. Sitr pctm̄ gule ꝺri uatū fuit ex pctō supbie. vn̄ dr̄ gen̄. 3. vidit mulier ꝙ lignū eēt bonū ad vescēdū ⁊ pulcꝝ oculis aspectuqꝫ ꝺ lectabile ⁊ tulit ꝺ fructu eiꝰ ⁊ comedit. Ipa tn̄ bōitas ⁊ pulchritudo cibi n̄ fuit pm̄ motiuū ad peccādū ƺ po/ tius suasio spentis q dixit. Aperient oculi vri ⁊ eritis sicut dij. qꝺ appetēs mulier supbiā incurrit. Appetitꝰ ēt scie fuit cāꝰ ex iordiato appetitu excellēt. Un̄ i ꝟbis spentis pmittit. Eritis sicut dij. Et postea subdit. Scien tes bonū ⁊ malū. Un̄ p fuit psuasio spentis: ⁊ statim post suasionē iuasit mētē eiꝰ elatio/ex q̄ sequtū ē ꝙ crederet ꝟuꝫ eē qꝺ dēmon dicebat. Un̄ Aug. xi. sup gen̄. ad litte. ait. Uerbū serpentis mulier n̄ crederet a bona atqꝫ vtili re diuisꝰ eē phibitos: nisi iaꝫ inesset mēti amor ille proprie potestatis/⁊ quedā de se sup ba presumptio. Hec. s. Tho. 2a 2e. q. 63. ar. p.

❡ Sciēdū pp illꝺ ꝟbū. Eritis sicut dij scientes ⁊c. ꝙ vterqꝫ. s. diabolꝰ ⁊ pmꝰ hō/iordiate diuiaꝫ silitudi nē appetierunt: neuter tn̄ coꝝ peccauit appetēs similitu/ dinē nāe diuie. s. ꝙ eēt deꝰ ƺ nāꝫ: eo ꝙ n̄ pt cadere i appħēsiōe sapientis/sic ipi erāt an̄ pctm̄/eē possibile: ƺ pmꝰ hō/peccauit pncipalr appetēs silitudieꝫ dei ꝗ̄tm̄ ad sciaꝫ boni ⁊ mali sicut spēs eis suggessit vt. s. p ꝟtutē ppāe nāe ꝺterminaret sibi qd eēt bonū/⁊ qd eēt malū ad agēdū/vel ēt vt pseipꝫ pcognosceret qd sibi bōi vel mali eēt futuꝝ: ⁊ scđario peccauit appetē do silitudieꝫ ꝗ̄tm̄ ad ppāā ptātē opandi: vt. s. ꝟtute ppāe nāe oparet ad btitudieꝫ ꝯsequēdā. Un̄ Aug. dicit. xi. sup gen̄. ꝙ mēti mulieris ihesit amor ppāe ptātis. Sƺ diabolꝰ peccauit appetēs silitudieꝫ dī ꝗ̄tm̄ ad ptātē. s. vt posset ꝯseq btitudieꝫ sine auxilio gr̄e dei. Quātū ad aliqd igr vterqꝫ deo eqparari appe tiyt iquātū. s. ad aliqd vterqꝫ sibi inniti voluit ꝯtēpto diuie gr̄e ordie. Hꝰ s. Tho. 2a 2e. q. 63. ar. 2. Pro quo/ rū ꝺclaratōe. Notādū ē ꝙ Adā. ⁊ pmꝰ Angelus ap petierūt eē sicut dij/vt cōit dr̄. Hꝰ sic dƺ itelligi. s. ꝙ sic deꝰ sua ppāa ꝟtute hƺ btitudinē ⁊ scit oia q̄ sibi ꝯ ueniūt a seipo: ita Adā appetijt vt p seipsuꝫ sciret: ⁊ posset ꝯseq btitudieꝫ/vt dictū ē. i. appetijt: ista ⁊ n̄ ap petijt ꝙ hēret adiutoriū per gr̄am dei: ⁊ istō appetijt qꝺdā qꝺ ē simile deo. Itē notādū ꝙ nō appetijt bti/ tudinē sin̄ gr̄a istō ꝙ crederet posse illā ꝯseq sin̄ gr̄a q: cū eēt sapiētissimꝰ n̄ potuit appħēdere ante pctm̄

vt possibile: ꝛ ex ꝯsiti si potuit appetere: qꝛ appetit᷒ ē solū possibiliū: ꝫ appetijt ip̄aꝫ btitudīeꝫ vl̄ sciaꝫ ꝛ ē nō pappetēdo graꝫ ad qd̄ tenebaſ. Et sic peccauit.

5° ¶ Petm̄ p̄mi hoīs n̄ fuit grauī᷒ oib᷒ aliis p̄ctīs humanis ꝫ sp̄eꝫ peccati. Et si.n.sup̄bia ꝫ suū genus hēat quādā excellētiā inter alia pctā: maioꝛ tn̄ ē sup̄bia q̄ qs inoꝛdiate deū negat/vel blasfemat q̄ꝫ sup̄bia q̄ qs inoꝛdinate diuinā similitudinem appetit qualis fuit sup̄bia p̄moꝛū parentū: sꝫ ꝫ ꝯditioneꝫ p̄sonaꝝ peccātiū pctm̄ illd̄ hūit maximā grauitatē pp̄ p̄fectōeꝫ stat᷒ ip̄soꝝ. ꝛ ideo dicēdū ē ꝙ illud pctm̄ fuit qdē ſm qd grauissimū nō tn̄ simplr: pctm̄ vero Ade ꝫ ꝯditionē p̄sōe fuit grauī᷒ pctō Eue: qꝛ Adā erat p̄fectioꝛ muliere: ꝫ ſo gen᷒ pcti fuit equale/qꝛ vtriusq̄ꝫ pctm̄ fuit sup̄bia. Un̄ ꝫ Aug.xi.sup gen̄. pctm̄ coꝝ fuit ipar sexu. ſꝫ pari statu. ꝫ ſo sp̄eꝫ sup̄bie grauī᷒ peccauit mulier triplici rōne. P°. qdeꝫ qꝛ maioꝛ elatio fuit mulieris q̄ꝫ viri: mulier.n.credidit verū eē qd̄ serpēs suasit. l. ꝙ deus p̄hibuit ligni eiꝰ ne ad eius similitudinē p̄uenirēt. ꝛ ita dū p esū ligni vetiti dei similitudinē ꝯsequi voluit: sup̄bia eius ad hoc se erexit ꝙ ꝯ̄ dei volūtatē aliqd voluit obtineꝛ. Sꝫ vir nō credidit hoc eē veꝝ. vn̄ nō voluit ꝯseq diuinā similitudinē ꝯ̄ dei volūtatē ſꝫ i h° sup̄biuit qꝛ voluit eā ꝯseq p seip̄m. vt. ē. ꝙ. p̄cedēti dictū ē. Scd̄o qꝛ mulier nō solū ip̄sa peccauit sed ēt viro pctm̄ suggessit. vn̄ p̄ccauit ꝛ i deū ꝛ i p̄ximū. Tertio i h° ꝙ pctm̄ viri diminutū ē ex hoc ꝙ i pctm̄ ꝯsēsit amicabili quādā beniuolētia qua plerūq̄ꝫ fit vt offendatur deus ne hō ex amico fiat inimicus: vn̄ grauius punita est gen̄.3°. hec.s.Tho.2ᶜ.q.63.ar°.3°.ꝛ.4ᶜ.

¶ Adiuratio.

Diuratio qd est. R̄ᶜ. ſm.s.Tho.2ᶜ.q.90.ar°

a p̄. ꝙ ē oꝛdiatio alicui᷒ creature ꝯfirmata per aliqd̄ diuinū: obsecrando q̄ꝫm ad equales vel digniores vel p̄pīēdo p cōparationē ad īferioꝛes. Sicut.n.hō seip̄m pōt oꝛdiare ad aliqd agēdū p reuerētiā diuini noīs. qd̄ induat ad ꝯfirmatōeꝫ imobilē sue p̄missiōis qd̄ dꝛ iuramētū: ita alios oꝛdiaſ pōt p reuerentiā alicuius diuini q̄ est adiuratio ꝛ idinatio ad aliqd faciēdū: ꝛ si fiat cū debitis circūstātiis ē act᷒ latrie sicut iuramētū. Un̄ ecclia vtitur adiuratiōe ēt ad deū. dicēdo p s̄ctā crucē tuā. ꝛc. ꝛ ꝫ.d. Archi.flo.2ᵃ.p.ti.1°.c.8. sic diffiniſ. Adiuratio est iducere aliquā p̄sonā vel creaturā ad aliqd faciēdū vl̄ nō faciēdū ex iuocatōe alicui᷒ rei sacre. hᶜ ille.

b ¶ Utrū sit licitū hoīes adiurare. R̄ᶜ. ꝫ.s. Tho. vbi ē. ꝙ ē dr̄a iter oꝛdiatōeꝫ q̄ qs oꝛdiat seip̄m p inuocatōeꝫ noīs diuini ad aliqd faciēdū: ꝛ oꝛdiatōeꝫ q̄ oꝛdiat alios qꝛ hō ē suoꝝ actuū dn̄s: nō aūt est dn̄s coꝝ q̄ ab aliis sūt agēda. ꝛ iō sibiip̄si pōt necessitatē iponere p diuini noīs iuocatōeꝫ. qd̄ ē iuramētū: n̄ aūt pōt hāc necessitatē aliis iponeꝛ nisi subdit̄ quos pōt ex debito p̄stiti iuramēti cōpellere. Si ei° aliqs p inocationē diuini noīs vel cuiusꝫ rei sacre alicui nō sibi subdito adiurādo necessitatē agēdi aliqd iponere intēdat/sicut iponit sibiip̄si iurādo: talis adiuratio illicita est: qꝛ vsurpat ptātē i aliū quā nō hꝫ: tn̄ pp̄ aliquā necessitatē supioꝛes inferioꝛes suos tali genere adiuratiōis ꝯstringeꝛ p̄nt. Si ſo intēdat solūmodo p reuerentiā diuini noīs vel alicuius rei sacre aliqd ab aliquo obtinere absq̄ꝫ necessitatis iposi/tiōe: talꝛ adiuratio licita ē respū quoꝛūlꝫ. hᶜ.s. Tho.

¶ Utrꝫ liceat adiurare demones. R̄°. ꝫ.s. Tho. vbi ē.ar°.2°. qꝛ duplex est adiurādi modus. Un᷒ qdē p modū dep̄catiōis vel iductiōis ob reuerētiā alicui᷒ sacri. Ali᷒ ē p modū ꝯpulsiōis. p̄ᶜᶜ. non lꝫ demones adiurare: qꝛ ille modus adiurādi vr̄ ad quādā beniuolētiā vel amicitiā p̄tineꝛ qᵃ nō lꝫ ad demones vti: ꝛ isto° loqtur Origenes sup Mathe. vbi dicit. Nō est ꝫ ptātē datā a saluatoꝛe adiurare demonia: iudaicū.n.est hoc. ꝛ ex isto sequiſ ꝙ nigromātici male faciūt vtēdo adiuratōib᷒ ꝛ iuocatōib᷒ demonū ad aliqd ab eis addiscēdū vl̄ adip̄iscēdū. Un̄ Christo Mar.p̄.exponēs illud ſbuꝫ obmutesce ꝛ exi ab eo: Salutiferū hoc nobis dogma daſ: ne credam᷒ demonib᷒ quātūcūq̄ꝫ dn̄ūtiēt ſitatē. Un̄ ap̄ſus.1ᶜ.cor.x. Nolo vos fieri socios demonioꝝ. Ex quo ēt pꝫ ꝙ male dicūt q dicūt ꝙ lꝫ vti iuocatiōe demonū ad destruēda maleficia. Scd̄o aūt mō adiuratōis lꝫ nob ad aliqd vti ꝛ ad aliqd n̄. Lꝫ.n.demones i cursu huius vite nobis aduersarij ꝯstituanſ: nō tn̄ coꝝ act᷒ n̄re dispositioni subduntur. ſꝫ dispositiōi diuine ꝛ sāctoꝝ angeloꝝ. qꝛ vt dꝛ p Aug.3°.de tri. Sp̄us desertoꝛ regiſ p sp̄m iustū. Possum᷒ ei° demones adiurādo p ſtutē diuini noīs tanq̄ꝫ inimicos repelleꝛ. ne nobis noceāt vl̄ sp̄ualr̄ vel coꝛpoꝛalr̄. ꝫ ptātē diuinā datā a xp̄o. Luc.x: Ecce dedi vobis ptātē calcādi sup oēꝫ ſtutē inimici. ꝛ nihil vobis nocebūt: Nō tn̄ licitū ē eos adiuraſ ad aliqd ab eis addiscēdū vel ēt ad aliqd p eos obtinēdū: qꝛ h° p̄tineret ad aliq̄ꝫ societatē cū ip̄is hn̄dā. nisi forte ex sp̄ali istinctu vl̄ reuelatiōe diuia aliq sācti ad aliquos effect᷒ demonū opatōe vtanſ. sic legiſ de btō Jacobo q p demones fēc hermogenē ad se adduci: ꝛ simili mul toiēs fēc btūs Dn̄ic᷒. h°.s.Tho. vbi.ē. Nō tn̄ vnuꝫ dictū.s.Tho..2ᶜ.q.95.ar°.4.ad p̄ᵐ. vbi sic ait. Aliud est ingrere aliqd a demone sponte occurrēte: qd̄ quādoq̄ꝫ lꝫ pp̄ vtilitatē alioꝝ: maxīe qn̄ diuia virtute pōt ꝯpelli ad vera dicēda. ꝛ aliud demonē iuocare ad cognitiōeꝫ occultoꝝ ingrēdo ab ip̄so. hᶜ.s.Tho. ꝛ sic potes modificare sup̄adicta.

¶ Queriſ vtrū liceat adiuraſ irratiōales creaturas 3
R̄ᶜ.ꝫ.s. Tho. vbi.ē.ar°.3°. ꝙ adiuratio q̄ qs vtitur ad irrōalē creaturā p̄t itelligi duplr̄. Uno°. vt adiuratio referaſ ad ip̄sā irrōnalē creaturā ꝫ se. ꝛ sic vanū ē. Alio°. vt referaſ ad eū a q° agiſ ꝛ moueſ. ꝛ sic duplr̄. Uno° p modū dep̄catōis ad deū directe qd̄ p̄ fiet ad eos q diuia iuocatōe miracula faciūt. Alio° p modū ꝯpulsiōis q̄ referſ ad diabolum qui in nocu/

mentū nr̄m vti irrationabilibus creaturis. ꝛ talis est modus i eccl'ia in exorcismis p quos demonū potestas excludit ab irratiōabilib' creaturis. Adiurare aūt demones ab eis auxiliū, iplorādo non lȝ.

q° ¶ Utrū adiurat° illicita sit pctm̄ mortale. R° ex dict doc. s. ē. imediate allegatis dicunt multe ꝯclusiōes p^a. ꝙ adiuratio hȝ similitudinē cū iuramēto. eo ꝙ i vtroqȝ assumit aliqd diuinū ꝑ ꝯfirmatione. 2^a. ꝙ si adiuratio fiat cū reuerētia illius rei diuine. ꝛ de re bona. ꝛ debitis circūstātiis est act' virtutis latrie. ꝛ meritori' sicut fecit ap'lus. Corin. 11. dicendo obsecro vos p misericordiā dei. vt exhibeatis cor^a. ꝛc. Et silr eccl'ia citat p crucē tuā. ꝛc. Tertia. ꝯ°. ꝙ si adiuratio fiat nō itēdēdo necessitatē cū tūc sit qdaȝ deprecatio ad aliqd faciēdū pōt debite fieri ad deum ad oēs sanctos. ꝛ ad oēs hoies p modū deprecatōis sicut lȝ deprecari. Quarta. ꝯ°. ꝙ licite fit ad subditos ēt cū itētōe iponēdi necessitatē dūmō fiat debito mō i casu quo liceret facere pceptū vel exigere iuramentū ꝛ tūc adiurās licite facit: ꝛ adiurat' tenet rūdere alr peccat mortalr. Quinta. ꝯ°. si fiat ad nō subditū vel ad subditū. in eo i quo nō pōt vel d' ea re de qua nō pōt ꝛ fiat cū intētiōe necessitādi tūc adiurās peccat mortalr q: vsurpat ptātē i aliū i quē nō hȝ vel i eo i quo nō hȝ ꝛ sic facit ꝯ iustitiā. ꝛ ledit ius cōe sicut Cayphas. Mathe. 26. adiurādo saluatorē nr̄ȝ. dicēdo adiuro te p deū viuū. nō. n. hēbat auctoritatē sup eū. Sexta. ꝯ°. adiurat' i eo casu i quo nō pōt adiurās adiurare puta q: nō est subdit' vel q: adiurat subditū i eo i quo nō pōt sicut si adiuraret vt reuelet sibi aliqd pctm̄ occultū. de quo nō pcessit infamia: vel ꝑbatio vel similia. nō tenet rūdere. de quo vide. s. ꝟ. accusatio. §. 5°. ꝛ sequētib' ꝛ in. ꝟ. inquisitio. Septima. ꝯ°. licite pōt adiurari de mō p exorcismos si fiat hoc vt p virtutē diuini nominis: vel rerū sacrarū tanqȝ inimicos expellam' ne nobis noceant spūalr vel corporalr p virtutē nobis traditā a xp̄o. Luc. x^o. Ecce dedi vob ꝛc. ꝛ. 33. q. i. c. si p sortiarias ꝛ maxime circa maleficiatos. Octaua. ꝯ°. Nō ē licitū adiurare demones ad aliqd faciēdū vel obtinēdū ab eis sicut faciūt magici p artes magicas vel notorias: vel hmōi. q: ad societatē vel familiaritatē ptinet ꝙ ñ lȝ. ꝛ videt mortalr peccare. sic dic. d. s. de inuocātib' demones. s. ꝙ peccāt mortalr ꝛ sūt apostate a fide. 2°. di. 7. q. 3. arti°. 2°. o. vide in ꝟ. inuocatio. Nona. ꝯ°. q deducit ex ista. 8^a. ꝙ nō lȝ inuocare demones ad destruēda maleficia: hoc dicit exp̄sse. d. s. 4. di. 34. ar. 3°. 3^m. vbi dic ꝙ nullo° dȝ aliqs demonis auxiliū p maleficia inuocare. Decima. ꝯ°. Aliqñ lȝ sanctis viris aliqd petere instinctu diuino ad vtilitatē aliorū: ꝛ similr qñ se offerūt lȝ aliqñ aliqd petere eodē fine: maxime qñ diuia virtute pñt cōpelli ad ꝟa dicēda. Undecima. ꝯ°. Adiurare creaturas irrōales hȝ se ē vanū. Ergo de se pctm̄ veniale. Duodecima Adiurat easdē irrōnales p deprecatiōes ad deū: vt faciāt diuia miracula faciētes ē licitū. Tertiadec^a. Adiuratio irrōnaliū i ordinē ad diabolū p modū ꝯpulsiōis ne noceāt: sic fit i exorcismis ē licitū: nō tn̄ lȝ ad auxiliū. Ulti^a. ꝯ°. Adiuratio i casib' nō licitis ē gñre suo ē pctm̄ mortale ꝯ 2^m. pceptū. Nō assumes ꝛc.

¶ Administratio.

a Administra° legitima ꝛ libera ē qñ qs pōt in iudicio agere ꝛ ꝯueniri: ꝛ ēt extra iudicium ꝛ de aliq̄ re disponere. Sic ē. c. ex lrīs. d' ꝑbat. Et ibi Inno. allegat. l. 2^a. §. 2°. C. de iur. cal. Qui dicant hr̄e bñficiū cū administratōe. Rñdet. Gło. i ꝟ. vt ipo i. c. ex tūc. de de. nō resi. videt velle ꝙ oēs plati dicant hr̄e dispēsatōeȝ ꝛ administratōeȝ. Et Gemi. ꝑ opi^e pdicta firmat hāc ꝯclusiōnē ꝙ qcūqȝ hñs bñficium quantūcūqȝ simplex i titulū cui sit assignata certa dos: talis dicat hr̄e bñficiū cū administratōe. similr āt bñficiati st. vt cāonici: ꝛ similes qb' id qd hñt obuēit sibi rōe psōe ñ ꝙ hēant pbēdā i eccl'ia distictā.

¶ Utrū administrator teneat de mala administratiōe satisfacere. R°. hȝ Inno. i. c. ex pñtiū. de pigno. ꝙ sic. Et ille cui' ē administrator hȝ actionē negotiorū gestorū ꝯ eū q male administrauit. ff. de nego. ge. l. 3^a. §. vlt^o. 12. q. 2. si qua de reb'. ꝛ. c. siqs qualȝ cōditiōe. Un̄ aduerte ꝙ tenet administrator hȝ glo. i. l. cū ostēdim'. ff. de fideiuss. tu. de dolo vt ibi ꝛ lata culpa vt. l. curatoris. C. de nego. gest. ꝛ ēt leui. l. qcqd. C. de arbi. tu. De dolo solū tenet hȝ glo. in. l. 3. ff. de nego. ges. qñ mera affectiōe duct' administrauit ꝛ lata culpa q̄ eqparat dolo vt. l. ꝙ nerua. ff. de po. De leui ꝟo tenet vt cōiter vt i. d. l. qcqd. Aliqñ ēt d' leuissima: vt qñ diligētissim' erat gestur'. l. si pupilli. §. videam'. ff. de nego. ges. Aliqñ de casu vt i casibus qnqȝ positis i. l. si negotia. ff. de nego. ges. P°. si accessit aio depdādi. Scdo si noua negotia ꝛ isolita fcē. Tertio. si culpa pcessit. Quarto si fuit i mora. Quinto si casū recepit. Nota ēt ꝙ administrat' nō solū hȝ actionē ꝯ administratorē sȝ ēt ꝯ hr̄edes. Et itelligit Inno. vbi s̄ qñ dolo vel lata culpa aliqd gessit ꝙ heredes tenent. Si ꝟo ex leui culpa nō tenent hr̄des nisi i casib' qttuor quorū tres ponunt in. l. p^a. C. de here. tu. Prim' si lis fuerat idhonata ꝯ tutorē. Secūdus, si aliqs ad eos puenit de reb' administrati. Terti' si de bonis administrati alis ex gr̄a pcessit: q: ff. de fur. l. si pignore. ꝟf. Spes lucri ē ex alieno largiri ꝛ bñficiū sibi debitorē acqrere. Quartus ponit i glo. d. l. cum ostēdim'. s. si nō expliect incohata p defunctū q: tenet de leui ēt. l. qcqd. C. de arbi. tu.

¶ Utrū scienter cōmittēs administrationē idigno teneatur ipse d' mala administratiōe. R°. ꝙ sic hȝ Inno. i. c. ex rōne. de eta. qli. Allegat. ff. ad muni. c. l. 4^a. ꝑ totuȝ Et peccat mortalr. 2

¶ Admonitio an debeat fieri añ denūciatōeȝ. R°. ꝙ sic. Est glo. i. c. qualr ꝛ qñ el. 2°. d' accus. Et not. glo. i. c. lȝ heli. d' simo. Uide in ꝟ. correctio fraterna.

¶ Adoptio.

a Adoptio querit qd sit. R°. hȝ s. Tho. 4. di. 42. q. 2^a. ar°. p^o. Adoptio ē extranee psone i filium

vel nepotem vel deinceps legitima assumptio. Pa.
i rubri.ti..co.sic diffinit. Adoptio legalis ē q̄dā pro
pinquitas a lege inducta p quā efficit̄ q̄s filius vel nepos
vel deinceps fr̄ vel affinis q nō est nāz imitās.l.ado
ptiōes.ff.de adopti. Has descriptiones declarat.s.
Tho.vbi.s.sic di. Ars imitat̄ nāz ⁊ supplet defectuz
nature i illis i qb⁹ nā deficit. Vñ sic p nālē gn̄ationē
aliqs filiū pducit ita p ius positiuū qd̄ ē ars eq ⁊ bo
ni pōt aliqs sibi aliquē assumere i filiū ad similitudi
nē filij nālis ⁊ ad supplēdū filiorū pdictorū defectum
pp qd̄ pprie adoptio ē itroducta. Et q: assūptio i/
portat terminū a q° pp qd̄ assumēs si ē assūpti:op;
q̄ ille q assumit̄ i filiū sit psona extranea. Sic ēt° nā
vel gn̄atio h; terminū ad quē formā.s.q ē finis ge
nerationis ⁊ terminū a q°.s.formā c̄trariā gn̄atio
legalis h; terminū ad quē filiū vel nepotē: terminuz
a q° psonā extraneā. Et sic p; q̄ pdicta assignatio c̄
prehendit gen⁹ adoptōis q: dr̄ legitima assūptio vl̄
legalis ppinquitas/⁊ terminū a quo: q: dr̄ extranee p
sone seu q nō est: ⁊ terminū ad quē: q: dr̄ i filiuz vel
nepotē ⁊c̄.i eo q̄ dr̄ a lege inducta rō originis.
1 ¶ Qm̄ dr̄ nāz imitās tāgit̄ cā finalis seu modus. Ex
qua imitatiōe.dic̄.s.Tho.vbi.s.ad p^m.sequitur q̄ du
plex est spēs adoptiōis. Vna q̄ pfecte imitat̄ nālē fi/
liationē ⁊ hec vocat̄ arrogatio.p quā reducit̄ ado
ptat⁹ i ptātē adoptantis: ⁊ sic adoptat⁹ succedit pr̄i
adoptāti ex intestato/nec pōt cū pr̄ sine culpa puari
quarta pte hr̄ditatis. Sic aūt adoptari nō pōt nisi q
sui iuris ē: q:.s.postq̄z adoptat̄ nō h; ptātē/aut si h;
est emācipat⁹. Et hec adoptio nō fit nisi auc̄te prin
cipis. Alia est adoptatio q̄ imitat̄ nāz imperfecte q̄
vocat̄ simplex adoptio p quā adoptat⁹ nō trāsit in
ptātē adoptātis/sȝ est magis dispō q̄dā ad pfectā
adoptionē q̄z adoptio pfecta. Et s; hāc ēt pōt ado
ptari ille q non ē sui iuris/⁊ sine auc̄te principis ex
auc̄te magr̄atus: ⁊ sic adoptat⁹ nō succedit i bonis
adoptātis nec tenet̄ ei adoptās aliqd de bonis suis
i testamēto dimittere nisi velit. hec ille. ⁊ t̄ nō potest
2 fieri sine auctoritate magistratus. Pa.i.c.p̄.co.
¶ Et ibidē ad.3^m.ait. Gn̄atio nālis ordinat̄ ad spe
ciē cōsequēdā. Et ideo c̄uenit oībus posse nālr̄ gn̄ra
re i qbus nā spēi nō est impedita/sȝ adoptio ordiat̄
ad hr̄ditatis successionē. et ideo illis solis cōpetit q
hn̄t ptātē disponēdi de hr̄ditate sua. Vñ ille q nō ē
sui iuris vel q est minor.25.ānis/aut mulier nō pōt
3 adoptare aliquē nisi ex spāli concessione principis.
¶ Et ad.4^m dicit. Per eū q h; impedimētū ppetuū
ad gn̄randū nō pōt hr̄ditas trāsire i posteros. Vñ ex
hoc ipso iā debet̄ illis q ei succedere debēt iure pro/
pinquitatis. Et ideo ei nō c̄petit adoptio sicut nec na
turalr̄ generare. Et preterea maior est dolor de filiis
āmissis q̄z de filijs q nūq̄z habiti sunt. Et ideo habē
tes impedimētū gn̄ratiōis nō indigēt solatio c̄ ca/
rētia filiorū sicut illi q habuerūt ⁊ āmiserūt vel ēt q
hr̄e potuerūt.sȝ aliquo impedimēto accñtali carēt.

Et op; vt ibi dr̄ q̄ adoptās sit tāto maior vt pos/
sit sibi eē filius.s.18.ānis. Et ibidē ad.7^m. dicit q̄ p
pinqu⁹ iure nature debet succedere ⁊ nō adoptione
ideo si adoptat̄ non fit vt propinqu⁹. 4
¶ Ex his paucis additis dicunt̄ q̄dā c̄clusiōes. P°
est diffinitio.s. Adoptio ē legitima assūptio vel lega
lis ppinquitas extranee psone vel q nō est.s. filius vel
nepos/⁊ in masculino intellr̄ femininū i filiū vel ne/
potē vel deinceps a lege inducta nāz imitās. Pe.de
pal.addit dicēs. Cognatio legal̄ est ppinquitas ex
adoptiōe pueniens. Et.s.Tho.3.q.23.ar.p̄. Adop/
tare ē admittere ex gr̄a ad participandū hereditatem.
¶ Scd̄a.c̄. Adoptio est duplex: vna pfectior.s.arro 5
gatio: alia minus pfecta q̄ retinet nomen gn̄ralē.s.
adoptio. Et supponit p spē. Et iste due differunt. P° i
noie vt;. Scd̄o q: arrogat⁹ reducit̄ i ptāte arrogan
tis: sȝ adoptatus nō. Tertio. q: nō pōt arrogās pua
re quarta pte hereditatis sine culpa. Et intellige q̄rtā
ptē eorū quā habitur⁹ erat abintestato i glo.l. si ar/
rogator.co.vt i nāli quē pr̄ vult exheredare. Vt.ff.d̄
inoffi.test.l.papinian⁹.§.qm̄. Idē Bar.q dicit q̄ nō
ē augmētata p auc. de tri.⁊ se sicut i nālib⁹ liberis.
Secus est i adoptato q nō tenet̄ aliqd relinq̄re. 4°.
differūt q: nō pōt arrogari nisi q est sui iuris: sȝ bn̄
pōt adoptari. Quinto q: postq̄z est arrogat⁹ ipse/fi
lij sui/⁊ res sue nō sunt sui iuris sȝ i ptāte arrogantis.
Et si h; prēz est emācipatus.ff.co.l.2^a.§.fi. sȝ nō sic
adoptat⁹ nisi forte q̄s detur i adoptionē auo vel pa
uo mr̄no seu pr̄no qn̄ filius est emācipatus.l. penul.
C.co. Nā tunc trāsit i plenā ptātē adoptantis. Sexto
q: nō fit arrogatio nisi auctoritate pricipis/Insti.co.
i prin. Adoptio aūt fit auc̄te cuiusȝ magr̄at⁹ Pa.
co.c.p̄. Dūmō apud eū plena sit actio.s.merum vel
mixtū imperiū. C.co.l.4^a. Septimo q: arrogatio req
rit verbū expssiuȝ. Vñ ifans nō pōt arrogari.sed bn̄
adoptari.ff.co.l.2^a.⁊.l.adoptiōib⁹. Octauo. q: arro
gator tenetur satis dare de restituēdis illis bonis: p
sonis ad quas essent ventura si arrogatus pmansit
in statu suo.ff.co.l.nec ei.§.fi. 6
¶ Tertia.c°.arrogatio vel adoptio c̄ueniunt i aliqs
vbi nō reperitur expssiuȝ ipsa differre. P° c̄uenīūt q: so
lum pōt adoptare q pōt de hereditate disponere: ⁊
ideo ille q nō est sui iuris vel q est minor.25.ānis nō
pōt: Et op; qd̄ excedat saltē.i.18.ānis/⁊ minor.60.
ānis nō pōt arrogare nisi cā cognita ⁊ iusta. Cā ē
morbus vel c̄iūctio psone. Alias d; itēdere gn̄ratōi:
sȝ bn̄ pōt adoptare: dūmō excedat plenā pubertatē
vt dictū est. Scd̄o c̄ueniūt q: impotēs nālr̄ ad gn̄rā
dum: nō pōt adoptare vel arrogare/sicut frigidus:
ita q̄ nunq̄z potuerit. Qui aūt accñtalr̄/sicut castra
tus. Similr̄ q pōt quāuis nō possit gn̄rare sicut ste/
riles pn̄t adoptare. Immo pp tales maxime iuēta
est. Sacerdos vero.s; Pa.post Hosti.in.c.p̄. de co/
gna.lega.pōt adoptare q: pōt de facto ⁊ nālr̄ gene
rare. Tertio mulier nō pōt nisi a principe sibi conce

dat in solatiū liberoꝝ. Quarto ceteri pn̄t actiue ⁊ passiue qꝛ est edictū ꝓhibitoꝛiū. Ideo q nō ꝓhibet ⁊c̄. Quinto nō pōt adoptari q iur̄ nature debet suc/cedere. Sexto absens vel nolēs nō pōt/nec actiue/n̄ passiue. Immo nec pn̄t p̱ ꝓcuratoꝛē. ff. co. l. neqꝫ. ff. co. l. post moꝛtē. §. neqꝫ. Et in arrogādo reqrit̄ vo/lūtas arrogatoꝛ ⁊ illi⁹ q dꝫ arrogari. In adoptiōe vero requirit̄ volūtas adoptātis. ⁊ adoptati/⁊ pr̄is adoptati: alioꝝ xo nō reqrit̄. Septio ꝯueniūt. quia ambo succedūt ab intestato l. pauli. C. co. nisi sit legitime emācipat⁹.

7 ¶ Utrū arrogat⁹ i filiū filij acqrat q̄rtā pr̄e bonoꝝ: sicut arrogat⁹ simplr̄. Rn̄det. Azo. i sū. isti. ꝺ adopt. ꝙ si pr̄ adoptat aliquē loco nepotis: si fili⁹ ꝯsēsit moꝛtuo suo pr̄e hic arrogat⁹ i ptātē filij cui arrogatur⁹ fuit trāsit: nec agnoscitur auo suus heres. Si aūt fi/lius nō ꝯsēsit moꝛtuo pr̄e nō recidit i ptātē: sꝫ agnoscit̄ auo suus heres vel tanqꝫ nepos: lꝫ i filiū n̄ ado/ptauerit vel tanqꝫ cū quē videt̄ suus auus⁹ voluisse esse sibi heredē. Idē dic de adoptato i nepotē vl' de/inceps ꝙ pōt fieri isti. co. §. lꝫ. excepto ꝙ n̄ trāsit i potestatē pr̄is adoptantis. Et qꝺ dixi ꝺ masculis dic de feminis.

8 ¶ Utrū aliqs possit adoptari in frēꝫ vel soroꝛē. R°. ꝙ nō. l. nec apud. C. de here. insti. nec ēt i patrē. Nec ēt siqs dicat corā multis/accipio te i meū filiū Pa. i c. vnico de cogna. leg. nisi seruet̄ fo:ª vbi. s. s. ꝙ fiat aucte pricipis vel magr̄atus q̄ sunt de essentia ⁊ ver bū i arrogatione. Et tā masculus q̄ꝫ femina possūt arrogari ⁊ adoptari.

9 ¶ Nono q̄ritur qualiter adoptio soluat̄. R°. ꝫꝫ Pe. de pal. 4°. di. 42. q. pª. ar. 2°. ꝙ soluit̄ sex modis. P°. morte nāli adoptantis. ff. co. si pr̄. Secundo morte ciuili qn̄ i metallum dānat̄ vel in insulā deportat̄: sec⁹ si ad tp̄s releget̄ qꝛ iste retinet liberos i sua potestate insti. q. modis ius pa. po. sol. l. cū auctoꝛitate. § pene. Tertio pp̱ delictū qn̄ ꝯhit incestuosas nuptias Auc. de incest. nup. §. famus. Quarto soluit̄ digni/tate: vt si filius fiat patriaus vel ep̄s qꝛ p̱ hoc tollit̄ patria ptās ēt nālis. Quinto soluit̄ p̱ sententiā: qꝛ si ferat̄ sn̄ia ꝯ patrē filio petēte fm̄ veritatē remanet in ptāte patris si puus erat: tn̄ ex quo nō est appella tū: sn̄ia facit ius. ⁊ habet̄ pro emācipato. ff. de con. inde. l. Julian⁹. Sexto p̱ emācipationē p̱ quā tollit̄ patria ptās. Est. n. emācipatio patrie ptātis relaxatio facta corā iudice competente.

x° ¶ Preter effectus q sunt ē positi fm̄ Pe. de pa. vbi supra. hꝫ alios. Prim⁹ est successio. qꝛ arrogatus ⁊ adoptat⁹ a ꝯiuncta psona ab intestato succedūt sic̄ nāles ⁊ legitimi filij ⁊ hn̄t querelā inofficiosi testa/mēti si sine cā sunt exheredati. Arrogatus ēt hꝫ q̄r tā si emācipatur. Et foꝛte idē est de adoptato a cō/iuncta psona qui quasi assimulat̄ arrogato: sꝫ ado/ptatus ab extranea nihil hꝫ nisi ꝙ ab intestato suc/cedit sicut nālis ⁊ legitimus. Secundus effectus est alimētum qꝛ quādiu durat adoptio ip̄m quē i filiū recepit quāuis extraneū/egentē alere debet sicut faceret filium nālē lꝫ emācipatum: nec sequitur. Nō te/netur eū heredē instituere: ergo nec alere: qꝛ in moꝛte finitur adoptio sꝫ i vita durat ante emācipationē. Un̄ derisoꝛia esset adoptio i filiū si i nullo vt fili⁹ te/neretur. Et cō̄ filius tenetur pr̄i ad alimēta si idiget ff. de alim. libe. a paren. p̄stā. p̱ totū. Tertius est qꝛ pr̄ indigēs pōt eum vēdere sicut pōt filiū nālem ne/cessitate famis vrgēte. C. ꝺ pa. q fi. dis. l. vltª. Nec obstat ꝙ i Esdra ⁊ Neemia rep̄hēdunt̄ q filios ꝓximoꝝ emebāt i seruos ⁊ ancillas. qꝛ emere erat pcm̄ sꝫ nō vendere sicut in vsura. Quarto causat impedimētum ad matrimoniū ꝯhendum de quo vide īfra ver. impedimento. 7°

¶ Deo ꝯuenit adoptare solum creaturā rationalē ex dono. s. s. 3ª. parte. q. 23. ar°. 3°. Xp̄s tn̄ nō est filius dei adoptiuus. ibidē ar°. 4°. fuit tn̄ filius adoptiuus Joseph. vbi. s. q. 28. ar. p̱. pm̄. Est āt differentia inter adoptionē dei ⁊ hominū: qꝛ deus facit adoptatum idoneū. sꝫ hō p̄supponit. 3ª. pte. q. 23. ar°. p̱. c̄. Adop/tio filioꝝ dei est p̱ ꝯfoꝛmitatē imaginis ad filiū eius nālem: impfecte p̱ gratiā vie. sꝫ pfecte p̱ gloꝛiā. 3ª. q. 45. ar°. 4. xi

¶ Adorare.

Dorare idē est ꝫꝫ Do. s. 2ª. q. 84. ar. p̱. ꝙ re

a uerētiā exhibere alicui rei pp̱ excellētiā eius.

Que excellētia ꝫꝫ. e. d. ibidē. ar°. 4°. ē duplex. Una q̄ dicit excellentiā pfectiōis vel dignitat̄ simpliciter. i. qꝛ nullo° dependet ab alio: ⁊ ista est excellen/tia p̄mi pncipij. q̄ fm̄ fidē catholicam est pm̄ pnci/piū creatiōis/ꝯseruatiōis/⁊ gubernatiōis omniū: ⁊ est vltimus finis beatificatiuus totius nāe rōnal'. Sub ista igitur rōne. i. sub ista pfectiōe excellēti ap/p̄hensus: volūtas venerat̄ ⁊ adoꝛat per actuꝫ p̄o/priū religiōis q̄ est virtus moꝛalis ⁊ pars potestati/ua iustitie cuius est ꝓpriū reuereri ⁊ adoꝛare deum vt dn̄m vniuersoꝝ: ⁊ ista adoꝛatio distinguitur ab adoꝛatiōe qua creaturā adoꝛam⁹ p̱ aliā rōnē seruitutis. Nā dn̄s ⁊ seruus sunt coꝛrelatiua. ⁊ ꝫꝫ diuer/sam rōnē dominij est diuersa ratio seruitut̄. Qn̄ igr̄ creatura app̄hendit deū vt pm̄ pncipiū. vt dictuꝫ est: ⁊ adoꝛat sub ista rōne seruitutis simplr̄ dicte. i. qꝛ cognoscat se esse oīno subiectā. ⁊ depēdere simplr̄ ab eo: tunc adoꝛat vt vera creatura. ⁊ talis seruitus dr̄ latria. Nā latria grece dicit̄ seruitus diuina latine si ꝓprie accipiatur. Dicitur ēt in greco ꝫꝫ Augm̄ x°. de ciui. dei eusebia vel theusebia. Qn̄ igitur ado/ram⁹ deū: adoꝛam⁹ adoꝛatiōe latrie. Hec oīa sunt supra a. s. Tho. 2ª. q. 81. 82. 83. 84. vbi tractat mās hanc diffuse.

¶ Quid est dulia ⁊ yꝑdulia. R°. ꝫꝫ s. Tho. 2ª. q. 103 i°
ar°. 3°. qꝺ vbi est alia ratio debiti. ibi necesse est ꝙ sit alia virtus que debitū reddat: Alia aūt rōne de/betur seruitus deo/⁊ alia homini: sicut ⁊ alia ratio dominij cōpetit deo: ⁊ alia homini. Nā deus plena

riũ ⁊ principale dominium hꝫ respõ totius creatur / q̃ totalr eius subijcitur ptãti: homo aũt participat quãdã similitudinẽ dominij diuini ſm q̄ hꝫ parti/ cularẽ ptãtẽ sup aliquẽ hominẽ vel sup aliquã crea turã: ⁊ ideo dulia q̃ debitã seruitutẽ exhibet homini dominãti / alia virtus est / a latria que exhibet debi/ tã seruitutẽ dominio diuio: ⁊ est q̃dã obseruãtie spe cies: q: p obseruantiã honoram⁹ quascunq̧ psonas dignitate pcellẽtes: p duliã aũt ꝓprie sumptaꝫ serui dños suos venerant: dulia.n.grece / seruit⁹.dr. Hec. s. Tho. formalr. De yperdulia at dicit.s. Tho. vbi.s. imediate. ar°.4°.ad 3m.sic. Yperdulia videt eẽ mediũ inter latriã ⁊ duliã. exhibet.n.creaturis q̃ hñt spãlẽ affinitatẽ ad deũ: sicut beate virgini inquãtũ est ma/ ter dei. Rñdẽdo ad hoc 3m.arm.ait. Yperdulia est po/ tissima species dulie communiter sumpte. Maxima enim reuerentia debetur homini ex affinitate quam habet ad deum. Hec ille. Et sic patet qd est adora/ tio latrie / yperdulie / ⁊ dulie.

2° ℭ Queruntur q̃dã ad declaratiõeꝫ supradictoꝝ. Et p̃ q̃rit vtrũ adoratio requirat actũ exteriorẽ. Rñdet sꝫ Doc.s.2e.q.81.ar°.7°.q̄ sic. Ubi.s. Tho. sic ait i.c. Mens humana idiget ad hoc q̄ pungat deo / sen sibiliũ manuductiõe: q: inuisibilia dei p ea q̃ facta sũt intellecta ꝯspiciunt. Ro.p̃. Et ideo i diuino cultu est necesse aliquibus corporalib⁹ vti: vt eis q̃si signis qbusdã mens hois excitet ad spũales actus qbus deo ꝯiungit: ⁊ ideo religio hꝫ qdẽ interiores actus q̃si principales ⁊ p se ad religionẽ ptinẽtes: exterio/ res vo actus / q̃si secũdarios ⁊ ad interiores actus ordinatos. Uñ Augustinus.x. de ciui. dei. Sacrificiũ visibile inuisibil sacrificij sacrũ signũ est. Et in ps°. Cor meũ / ⁊ caro mea requiescet in spe: hec.s. Tho. Et sic pꝫ q̄ actus exteriores requirunt tã in adoratione dei q̃ꝫ sctõrũ: vt hos incitent ad laudãdũ: ⁊ similiter vt alij incitent ad deuotionẽ interiorẽ q̃ ẽ principal ⁊ ad adorãdũ. Et ibi.q.84.ar°.2e. sic ait. idẽ. Do. s. Sicut Damasce. dicit i.4°.li°. ex duplici nã cõpositi sumus: itellectuali.s. ⁊ sensibili: sic duplicẽꝫ adora/ tionẽ deo offerimus.s. spiritualẽ q̃ ꝯsistit in interiori mentis deuotiõe: ⁊ corporalẽ q̃ ꝯsistit i exteriori cor poris humiliatiõe: ⁊ q: in oĩbus actib⁹ latrie id qd̃ est exterius / refert ad id q̄ est iterius sicut ad princi pali⁹: ideo ipsa exterior adoratio fit pp interioreꝫ: vt vꝫ p signa humilitatꝭ q̃ corporaliter exhibemus excitet nr̃ affectus ad subijciẽdum se deo. q: nãle est nobis vt p sensibilia ad intelligibilia ꝓcedam⁹: vñ genuflectimus / nr̃aꝫ infirmitatẽ designãtes i ꝯpara tiõe ad deũ: psternimus aũt nos quasi ꝓfitẽtes nos nihil eẽ ex nobis: hec ille.

5° ℭ Querit vtrũ adoratio requirat determinatũ locuꝫ. Rñ°. hꝫ.s. Tho.2e.q.84.ar°.fi. In adoratiõe / princi/ palior est interior deuotio mẽtis: secũdariũ aũt qd̃ ptinet exterius ad corporalia signa: mens aũt iteri⁹ apprehendit deũ quasi nõ ꝯprehensuꝫ aliquo loco / sꝫ corporalia signa necesse est q̄ in determinato lo/ co ⁊ situ sint. ⁊ ideo determinatio loci nõ requirit ad adorationẽ principalr quasi sit de necessitate ipsi⁹. sꝫ ſm quãdaꝫ decentiaꝫ. sicut ⁊ alia corporalia si/ gna: Et eligitur determinatus locus ad adorandũ: nõ pp deũ / sꝫ pp ipsos adorãtes: ⁊ hoc triplici ratiõe Pº pp loci ꝯsecrationẽ: ex qua spũalẽ deuotionẽ cõ cipiũt adorãtes / vt magis exaudiantur: sicut pꝫ ex adoratione salomonis .3. reg.8. Secũdo pp sacra misteria ⁊ alia sanctitatis signa q̃ ibi ꝯtinent. Ter/ tio pp ꝯcursum multoꝝ adorãtiũ / ex quo fit orõ ma gis exaudibilis ſm id Mathe.18. Ubi sunt duo vel tres ꝯgregati i nomine meo: ibi i medio eoꝝ sum. Et siqs adducat illud Jo.4°. Uenit hora qñ nec in monte hoc / neq̧ in yerosolimis adorabitis patreꝫ: ⁊ eadẽ rõne põt intelligi de alijs locis. Rñdet.ideꝫ. D.s. ibidẽ ad pm. dicẽs q̄ dñs p illa vba: prenũciat cessationẽ adoratiõis tã ſm ritum iudeoruꝫ adorã tiũ in hyerusalem q̃ꝫ ẽt ſm ritũ samaritanorũ ado/ rantiũ in monte garizim. Uterq̧.n.rit⁹ cessauit ve/ niẽte spũali euãgelij veritate / ſm quaꝫ in omni loco deo sacrificat: vt dr Mat. p̃. hec ille. Et notandũ sꝫ Doc.s. vbi.s. ad.3m. Et.1e.q.102.ar°.4°.5m.q̄ ado/ rat° i lege antiqua fiebat ad occidẽtẽ. Uñ taberna culum erat versus occidentẽ. Et ratio huius fuit i le ge ad excludendã ydolatriã. Nã omnes gentiles in reuerentiam solis adorabãt ad orientẽ. Uñ dr Eze chielis.8.q̄ quidã habebant dorsa ꝯ templum dñi: ⁊ facies ad orientẽ: ⁊ adorabãt ad ortuꝫ solis. Uñ ad hoc excludendũ / tabernaculũ habebat sãcta san ctorũ ad occidẽtẽ vt versus occidentẽ adorarent. Ratio ẽt figuralis esse põt: q: totus status prioris ta bernaculi ordinabat ad significandũ mortem xpi q̃ figuratur per occasuꝫ solis / sicut dicitur in psal. Qui ascendit super occasum dominus nomen illi: hec.s. Tho.1e. q.102. ar°.4°.ad.5m. Et.2e.q.84.ar°.fi. ad 3m. ait sic. Secundum quandam decentiam adora/ mus versus orientem. p̃ quidem propter diuine ma/ iestatis indicium. quod nobis manifestatur in mo/ tu celi qui est ab oriente. Secundo propter paradi/ sum in orientem constitutum / vt legitur geñ.2°. ſm litteram.70.interpretum quasi queramus ad para disum redire. Tertio propter xpm qui est lux mun/ di: ⁊ oriens nominatur. Zacha.6. Et qui ascendit super celum celi ad orientem: ⁊ ab orientem etiaꝫ ex pectatur venturus ſm illud Mathe.24°. Sicut ful/ gur exit ab oriente / ⁊ paret vsq̧ ad occidentem: ita erit aduentus filij hominis: hec ille. Uide i hora ca/ nonica.§.28. Cõsentit Archi.di.11°.c.ecclesiaꝝ i glo.

ℭ Utrum sit de iure nature adorare deum ſm q̄ est 4° principium creationis ⁊ gubernationis. Rñdeo. sꝫ Doc.s.2e.q.81. arti°.3°.3m. q̄ de dictamine ratio/ nis naturalis est q̄ homo aliqua faciat ad reue/ rentiam diuinam: sed q̄ hec determinate vel illa: istud non est de dictamine rationis naturalis sed

institutiõe iuris diuini vel humani.hec ille. Et itez. s.Tho.ibidé ad.p^m.ait. Scđuz dictamé rõis nãlis ẽ φ hó ꝺputet aliqđ tp̄s vite sue ad vacãdũ diuis.⁊ sic ẽ ꝺ pcepto morali.ſʒ iquãtũ i hoc pcepto determi nat̃ spále tp̄s i sig^m creatiõis mũdi.sic ẽ pceptũ ceri/ moniale.hec ille. Pʒ igr̃ φ hoc pceptũ q̃ntũ ad hoc φ pcipit̃ vt aliqñ de⁹ honoret̃:est de iure nãe ⁊ de iure diuio.⁊ sic semp fuit ⁊ erit i pcepto. nec ꝯ h⁹ pt aliq̃ ꝯsuetudo itroduci.Quãtũ aũt ad hoc φ die ta li puta sabbati vel p tot horas.vt erat i testamento veteri:ẽ pceptũ cerimoniale:⁊ sic ñ obligat i lege no ua.imo ſʒ aliquos ñ eẽt obſeruãdũ vt incipiam⁹ fe stuʒ i vespis ne videamur iudaizare.Quãtũ ꝟo ad hoc φ i lege noua pcipit̃ talis dies vel p.24. horas festem⁹:est de iure positiuo.i.de ordiatõe eccłie.⁊ sic p ꝯsuetudinẽ ꝯriã põt determiari.Facit ad hoc qđ est i ꝟ.ferie.§.13.Pone exẽplũ. De dictamine rõnis nãlis ẽ φ aliñ laudem⁹ deũ.ſʒ φ ꝺbeam⁹ cũ laudat̃ i die dñico p totũ diem abstinẽdo ab ope seruili vel audiẽdo missam sic vel sic:sunt de iure positiuo.Ui de in ꝟ.dies.§.1°.⁊.ꝟ.dominica dies.§.p̄.

¶Utr̃ tres psone i deo ⁊ distincta attributa saltẽ ſʒ rõnẽ.simil̃r distincte relatiões ⁊ breuiter oĩa diuina adoret̃ vna adoratiõe.R^c.ſʒ do.s.2^e.q.84.ar°.p̄. ad 3^m.φ vna ẽ excellẽtia ⁊ vna bonitas triũ psona rũ ⁊ oĩuʒ q̃ sunt i deo:vn⁹ hono: ⁊ reuerẽtia eis de/ bet̃.⁊ p ꝯñs vna adoratio.i cui⁹ sig^m legit̃ de Abra ham Geñ.18.φ tres viri ei apparuerũt ⁊ adorãs: vnũ alloqtur di.dñe si iueni grãz ⁊c̃.Tertia aũt ge nuflexio signũ est ternarij psonarꝫ:nõ aũt diuersitas adorationũ.hec ibi. Et.2^e.q.81.ar°.3°.ad.p^m.dicit φ tres psone diuine sunt vnũ princip^m creatiõis ⁊ gu/ bernatiõis reꝝ:⁊ ideo ei vna religiõe seruit̃.Diuer/ se aũt rões attributoꝝ occurrũt ad rõnẽ pmi princi pij:q: deus pducit oĩa/⁊ gubernat sapiẽtia/voluñta te/⁊ po^a bonitatẽ sue:⁊ ideo religio est vna virtus.

6 ¶Utrũ aliq̃ creatura sit adorãda.R^c.ſʒ Doc.s.2^e q.84.ar°.p̄.ad p^m.φ sic:vbi sic ait. Deo debet̃ reue/ rẽtia pp eius excellẽtiã q̃ aliqb⁹ creaturis cõicat̃:nõ ſm eq̃litatẽ ſʒ ſʒ quãdã pticipationeʒ. Et ideo alia veneratiõe veneramur deũ φ ptinet ad latriam: ⁊ alia veneratiõe q̃sdã excellẽtes creaturas φ ptinet ad duliã/de qb⁹ dictũ ẽ.s̃.i pmi°.⁊.1°.§. Et q: ea q̃ exteri⁹ agunt̃ sũt signa interioris reuerẽtie:q̃dã exte riora ad reuerẽtiã ptinẽtia exhibent̃ excellẽtib⁹crea turis:inter q̃ maxime est adoratio. Sʒ aliqd est qđ soli deo exhibet̃.s.sacrific^m.Uñ Augustin⁹ dicit i.x. de ciui.dei.Multa de cultu diuino vsurpata sunt q̃ honorib⁹ꝺferunt̃ humanis ⁊c̃.Scđʒ reuerẽtiã er° q̃ debet̃ excellẽti creature Nathã adorauit Dauid:ſʒ aũt reuerẽtiã q̃ debet̃ deo: Mardoche⁹ noluit ado rare Aman/timẽs ne honorẽ dei trãsferret ad ho/ minẽ:vt dr̃ Hester.3°.Et simil̃r ſʒ reuerẽtiã debitaz creatur̃ excellẽti Abrahã adorauit angelos:⁊ ẽt Jo sue.5°.quãuis possit intelligi φ adorauerit adora/ tiõe latrie deũ q in psona angeli apparebat ⁊ loque bat̃.Scđuz aũt reuerẽtiam q̃ debet̃ deo phibit⁹ ẽ Joãnes Angelũ adorare.Apoc.vlt°.tũ ad ondẽdũ dignitatẽ hois quã adept⁹.est p xp̄m.vt angelis eq̃/ tur. vñ ibi subdit̃ ꝯseruus tuus sum fr̃uz tuoꝝ:tũ ẽt ad excludẽdũ ydolatrie occasionẽ.vñ subdit̃. Deũ adora.Hec.s.Tho.Et co.li°.q.103.ar°.3°.p^m.ait. Di cẽdũ φ Angelus phibuit Joãnẽ nõ quacũqz hono ratõe:ſʒ latrie q̃ soli deo debet̃.Et q: aliqs posset di cere φ Joãnes erat sanct⁹ ⁊ doct⁹:ideo nõ adora/ set nisi ſʒ φ honorari debebat:ideo.s.Tho.subiun/ git aliã rñsionẽ dicẽs.Ul ẽt suppłe phibuit ab hono ratõe dulie vt onderet ipsius Joãnis dignitatez q^a p xp̄z erat angelis adequat⁹ ſʒ spẽ glorie filioꝝ dei. Et ideo nolebat ab eo honorari tãq̃ superio:.

¶Utr̃ humanitas xp̄i sit adorãda adoratõe latrie 7 R^c.ſʒ.s.Tho.3°.sen̄.di.9.q.p^a.ar°.2°.q.p^a.φ huma/ na nã i xp̄o põt dupl̃r ꝯsiderari:vno° vt intell̃r vni/ ta ꝟbo:⁊ sic adorat̃ eadẽ adoratiõe qua ꝟbũ.s.la/ tria:alio° vt intell̃r nõ ꝯiũcta ꝟbo:⁊ sic nõ debet̃ si/ bi latria:⁊ sic intell̃r illa glo.q̃ ponit̃ sup illud psal. Adorate scabellũ ⁊c̃.q̃ dicit Caro xp̄i nõ est adorã dã illa adoratõe latrie q̃ soli deo debet̃:ſʒ adoratur yꝑdulia.Et q: nõ est sepata nisi ſʒ rõnẽ. Scđuz.n. rẽ semp est ꝯiuncta:⁊ simil̃r vt sepata nõ est suppo/ sitũ qđ ꝓprie adorat̃:⁊ ideo simpl̃r dicenduz est φ dʒ adorari latria.Cõco:.Magister sen.ca.di. Au/ gustinus.⁊ Damasce.

¶Utrũ imago xp̄i sit adorãda adoratõe latrie. Re 8 spondet.s.Tho.vbi.s̃.q.2^a.φ ymago põt dupl̃r ꝯsi derari.P^o ſʒ φ est res q̃dã:vt puta lapis vel pan° vel cartha/vel similia:⁊ sic nullus hono: sibi debet̃. Secũdo° vt est ymago.Et q: idẽ mot⁹ ẽ ad imagi nẽ ⁊ ad imaginatũ:ideo idẽ hono: debet̃ imagini vt imago ẽ/q debet̃ repsentato p imaginẽ.Et ideo cũ xp̄s adoret̃ latria:simil̃r ⁊ eius imago.

¶Utrũ sint hñde ymagines.R^c.ſʒ.s.Tho.vbi.s̃.s. 9 q.2^a.ad argumẽta φ añ incarnationẽ xp̄i:cũ deus/ incorpore⁹ esset:nõ poterat ei imago fieri:sicut dicit̃ Jsai.4°.Uñ exo.20.dr̃. Nõ facies mihi imaginem/ neqʒ vllã similitudinẽ:⁊ hoc maxime q: erãt proni ad idolatriã.Uñ idolatre/maxime repꝛehendunt̃/ q: adorãt opã manuũ suarum. Sʒ postq̃ de⁹ fact⁹ est homo:põt h̃re imaginẽ rõne humanitas assum/ pte/q̃ simul cũ eo adorat̃.Et ideo ꝓmissũ est i noua lege ymagĩes fieri.Et quãuis nõ sit scriptũ i sacra scriptura de imaginũ adoratiõe: tamẽ dicenduz φ apostoli multa tradiderunt que scripta nõ sunt i ca none:inter que est illud de vsu imaginum.Unde da masce.dicit φ Lucas depinxit imaginem xp̄i ⁊ bea te virginis:⁊ xp̄s suam imaginem Abagaro regi direxit vt dicitur i ecclesiastica historia.Fuit aũt tri plex rõ eius istitutiõis in eccłia.P° ad instructionẽ rudium qui eis quasi quibusdaʒ libris edocent̃.Se/ cũdo vt incarnatiõis mist^m/⁊ sãctoꝝ exẽpla magis

in memoria essent dñ quotidie oculis representanƚ: Tertio ad excitādū deuotionis affectū q ex visis es/ficaci⁹ icitaƚ q̄z ex auditis. Quia igiƚ cū imagines tā xpi q̄z alioꝝ sanctoꝝ adoranƚ rōne representati:nō eadē adoratiōe: vt ait Basilius adorāde sunt qua ipsi quoꝝ sunt imagines.

10 ¶ Quęriƚ de adoratiōe crucis. R̄ndeƚ fm eū. Do. s. vbi. s̄. q. 4ª. q̄ crux xpi/et ipsa i qua xps pependit:po test dupliciter ꝯsiderari. Uno° vt crucifixi imago:ꝛ sic adoraƚ eadē adoratiōe sicut crucifixus.s.latria:vñ tā alloquimur/sicut crucifixū dicētes. O crux aue spes vnica. Scd̄o° vt est res q̄dā:ꝛ sic cū nō ptineat ad p sonā ꝟbi nō pōt eadē adoratiōe adorari cū verbo: s3 adoraƚ inquātū est res q̄dā xpi/yperdulia:s3 alie cruces nō adoranƚ nisi vt imago: ꝛ ideo adoranƚ tm̄ latria. Similiter dicēdu3 est de aliis reb⁹ xpi/sicut vestis/sudariū/claui/lancea/ꝛ similia:q2 si adorā/tur vt imago/adoranƚ latria:si ꝟo vt res xpi/ypdu lia:si aūt vt res simplex/nulla. Et ille honor q exhi/beƚ cruci vel aliis rebus ipsius xpi.s.yperdulia: non tātus est/quātus est honor q exhibeƚ mīi ei⁹. Et no/ta q̄. s. Tho. 3ª. pte. q. 25. arᵒ. 4ᵒ. quātu3 ad id qd̄ di xit. in. 3°. sen. s. q̄ crux xpi q̄ fuit pfusa sanguine ei⁹/ vel inquātū fuit aliqd xpi/adoraƚ yperdulia:aliter di xit i 3ª. pte. s. q̄ adoraƚ eadē adoratiōe q̄ xps. s. la/trie. q2 cruci/vel vestimēto/vel aliis nō debeƚ honor nisi rōne eius cuius sūt. s. latria. Angelica ꝟo acce/pit id qd̄ dicit. s. Tho. 3ª. pte. p se:ꝛ nō allegauit eū. Allegat aūt de eo qd̄ dixit i. 3°. q̄ aliquō correxit in 3ª. pte. vel dic q̄ vt representat xm̄ adoraƚ latria ꝛ sic i. 3ª. pte itellexit. vl vt ē aliqd xpi ꝛ sic adoraƚ ypdu lia vt dic̄ i. 3°. Et itelliḡr solū d̄ illā q̄ tetigit xm̄ alie. n. solū adoranƚ vt ymago:ꝛ sic solū latria.

11 ¶ Itē q̄riƚ de honore Btē virginis. R̄ndeo s3 eū. D. vbi. s̄. q. 5ª. q̄ cū Btā virgo sit q̄dā psona per se agens:ei debeƚ honor p se:vñ alia adoratiōe adora tur q̄z filius eius. Uñ nō pōt adorari latria s3 dulia Q2 tñ nō solū honoraƚ rōne sui s3 ēt rōne filii vt mr̄ dei:ideo inquātū ptinet ad xm̄ adoraƚ ypdulia.

12 ¶ Quęriƚ quo honore debeāt adorari sācti. R̄ndeƚ fm. Do. s. vbi. s̄. q. 5ª. q̄ honor latrie soli deo debe tur ꝛ nulli alteri quātūcunq3 sint in pticipatiōe sue bonitatis/nisi honoreƚ vno honore cū eo/sicut caro xpi/ꝛ imagines:d̄ angelis aūt q apparuerūt Abra he quos adorauit adoratiōe latrie fm Augᵐ dicit idē. D. vbi. s̄. 3ᵐ. q̄ nō apparuerūt illi i ppria nā:s3 in qbusdā corporibus quasi imaginib⁹ assumptis. Uñ inquātū erāt imagines representātes trinitate3 poterāt adorari latria. nō aūt inquantum represen tabāt Angelos ipsos. Et sic p3 q̄ non pōt creatura adorari latria sine peccato:reliq̄e vero sāctoꝝ ado/ranƚ dulia tm̄. fm. e. D. s. 3ª pte. q. 25. arᵒ. 6ᵒ

13 ¶ Quęriƚ vtr̄ hostia debeat adorari cū ꝯditione. Et vr̄ q̄ sic:q2 si sacerdos nō ꝯsecraret/faceret ado rātes ydolatrare. R̄ndeƚ s3 Do. s. vbi. s̄. q. 6:ad ar gumēta:q̄ qui adorat hostiā nō ꝯsecratā: adorare eā op3 cū ꝯditiōe:si est ꝯsecrata:nō tñ op3 q̄ hec ꝯ ditio semp sit actu explicata sed sufficit q̄ habitu te neat illā. Uñ nō peccat adorās eā q2 nō adorat pu rā creaturā/s3 xpm fm intētionē suā. Sacerdos āt quātū i se est facit populū ydolatrare:q2 offert ei pu rā creaturā ad adorandū. Et sic p3 ad. arᵐ. sed qd si diabolus appareat i forma xpi: dicēdum fm eū. ibi. 3ᵐ. q̄ nō pōt diabol⁹ i spē xpi apparēs sine pec/cato adorari nisi sit ꝯditio actu explicata. Non. n. sufficit solo habitu:q2 ipsa nouitas rei insolite:ꝯside ratione ꝛ attētione requirit sicut dr̄ de Btā virgine Luc. p̄. q̄ cogitabat qualis esset ista salutatio. Not. s3 Sco. q̄ d3 semp adorari hostia cū ꝯditōe:ēt si sa cerdos dixit verba q2 fm eū nescimus qn̄/vel qbus ꝟbis fiat ꝯsecratio. De quo. s̄. ꝟ. Eucharistia p̄. §. 26. Ex qbus tā hic dictis q̄z ibi ꝯcludo q̄ adorare sub ꝯditiōe habituali. s. si sacerdos dixit verba cu3 intētiōe ꝛc̄. nō incōuenit. Secus si qs diceret q̄ req riƚ ꝯditio actualr̄. s. si n̄ dixit oīa q̄ sūt i canone ꝛc̄.

¶ Utrū pctōres sint adorādi. R̄ndeƚ s3. s. Tho. vbi s̄. q. 1ª. 3°. q̄ honor dulie debeƚ ppue habēti grā3 ꝛ virtutes actualr̄/q̄ hoies facit diuinos. aliqs tñ h3 virtutes in po̅ª. s. inquātū h3 aptitudinē nālē ad vir tutē ꝛ sic cuili3 hñti imaginē dei est exhibēdus bo/nor:nisi sit ꝯfirmatus i malo:q2 ligatus est i illo or/do ad virtutē. Quidā ēt sunt ordinati ad iducēdū vel ꝯseruādū virtutē:ꝛ sic debeƚ oibus p̄latis q ad hoc ordinati sunt vt alios dirigāt i virtutē. Prela/to tñ dū est in actu pc̄ti nō d3 exhiberi dulia: q2 ap paret i eo aliqd ꝯrriū:s3 ante vel post:sibi dulia d3 exhiberi: q2 nesciƚ i quo statu sit. Uñ p̄lato ratiōe p̄/latiōis ēt malo debeƚ maior honor q̄z subdito bo/no. triplici rōne. P°. q2 gerit vicē dei. Uñ deus i ipso honoraƚ. Secūdo q2 est psona publica. ꝛ honoraƚ i ipso bonitas ecclie vel reipublice:q̄ est maior q̄z bo/nitas vnius singularis psone. Tertio q2 p̄latio se h3 ad virtutē sicut causa efficiēs i aliis. ꝛ dignius est al terius virtutis cām existere inq̄ᵐ hmōi:q̄z virtuosu3 esse. vt dicit philosophus. 9. ethico. Demonib⁹ aute3 nō debeƚ honor q2 est ligata i eis aptitudo nālis ad virtutē. Et ideo nō d3 ei dulia exhiberi. Irrationabi lib⁹ aūt nō debeƚ aliqs honor:q2 nō hñt aptitudinē ad virtutem. 14

¶ Adulatio.

Adulatio qd est:R̄ᵉ s3. s. Tho. 2ᵉ. q. 115. arᵒ. p̄.
a q̄ est excessus delectādi alios:ꝟbis/vel factis laudis:intētiōe alicuius lucri ꝯsequēdi : ideo est pctm̄. Uñ idē. D. s. ibidē i. c̄. sic ait. Amicitia vel affabilitas ꝛ si principalr̄ delectare itendat eos qui bus conuiuit:tñ vbi necesse est pp aliq̄ bonum exe/quendū/vel malū vitandū. nō vereƚ contristare. Si ergo aliqs i oibus velit ad delectationē alteri loqui excedit modū in delectādo:ꝛ ideo peccat p excessu3. Et si qdē hoc faciat sola intētiōe delectādi:vocatur

placidus sz pbm: si aut faciat hoc intentione alicui' lucri ɔsequēdi. vocat blanditor siue adulator. Cōit tn nomē adulatiōis attribui solet oib' q supra modū debitū virtutis volūt vbis vel factis delectare in cōi ɔuersatiōe: hec ille. Ex qbus pz q adulator accipit dupliciter. p cōiter: 7 sic est excessus delectādi facti vel verbis i cōi ɔuersatiōe. Alio' pprie 7 sic est excessus delectādi alios verbis laudis/vel factis/cū itentiōe alicuius lucri ɔsequendi.

b ¶ Querit vtrū sit petm. R°. fm. Tho. vbi. s. ad. p''. vbi sic ait. Laudare aliquē ɔtingit 7 bn 7 male p/ut. s. debite circūstātie/vel seruant/vel ptermittūtur. Si. n. aliqs velit laudat 7 delectat laudādo. vt ex h° eū ɔsolet ne i tribulatiōib' deficiat vel et vt i bono pficere studeat aliis debito circūstātiis seruat: ptinebit hoc ad vtutē amicitie. Pertinet aūt ad adulatiōnē si qs velit aliquē laudare i qbus nō est laudādus q: forte mala sūt sz illud. Laudat petor i desideriis anime sue. Ul q ñ sūt certa. sz illud. Eccē. 27. Ante sermonē nō laudes virū. Et iterū. Ecc. xi. Nō laudes virū i spē sua: Uel et si timet possit ne humana laude ad inanē gloriā prouocet. Un dr. Ecc. xi. Ante mortē ne laudes hoiez. Simili aūt velle placere hoib' pp charitatē nutriēdā 7 vt i eis hō spūalit pficiat laudabile est. Qd aūt aliqs velit placere hoībus pp inanē gloriā/vel pp lucrū/vel et i malo/hoc esset petm. fm illud. Psal. Deus dissipauit ossa eoz q hoib' placēt. Et Aplūs dic ad Gala. p. Si adhuc hoibus placerē xpi seruus nō essez. Un et laudare bonū: si nō debite circūstantie adhibeantur: vitiosum est.

c ¶ Utrū petm mortale. R. fm. s. Tho. vbi. s. ar°. 2°. q petm mortale est qd charitati ɔriat. Adulatio aūt qnqz qdē ɔriat: qnqz aūt nō. Tripliciter aūt ɔriat. P° rōne ipsi' materie: puta quuz aliqs laudat alicuius petm mortale. Hoc. n. ɔriat dilectiōi dei ɔ cuius iustitiā homo loqtur 7 ɔ dilectionē pximi quē i petō fouet: vñ est petm mortale. sz illud. Isai. 5°. Ue qui dicitis malū bonū. Scdo rōne intētiōis. puta quū qs alicui adulat ad hoc q fraudolēter ei noceat notabilit/vel corporalit/vel spūalit: 7 hoc est et petm mortale. Et de hoc habet pūer. 27. Meliora sunt vulnera diligentis qz fraudolēta odiētis oscula. Tertio° p occasionē: sicut quū laus adulatoruz fit alteri occasio peccādi et pter adulatoz intētionē. Et i hoc ɔsiderare opz vtrū sit occasio data/vel accepta. 7 qualis ruina ɔsequat: sicut pōt patere ex his q de scādalo dicunt. Et illo° est mortale/vel veniale 7c. sicut i scandalo. Si aūt aliqs ex sola auiditate delectādi alios vel et ad vitādū aliqd malū/vel ɔsequēdū aliqd in necessitate alicui adulat' fuerit: nō est ɔ charitatez. Un nō est petm mortale. sz veniale: hec. s. Tho. Nota q Angelica v. eo. §. p. ibi. 2'' gen' 7c. dicat aliq̄ satis friuola 7 forte falsa. Et i fi. dicat. Cōcor. Tho. sed certe si qs bn legat illa q dicit. B. Tho. q p maiori pte sunt hic adducta/7 illa q dic Angelica nō ɔcordant. Sz forte nō vidit Tho. q: multo meli' dicat. vez/vel nō itellexit. Et sic pz q aliqñ e mortale aliqñ veniale. Et sic hz. s. Tho. ibidē ad. p'' debēt ɔcordari auctoritates de isto vitio loquētes: quō aliqñ e veniale aliqñ mortale. 16. di. §. liāne. tā i tex. qz in glo.

¶ Utrz dare aliqd adulatori sit petm. R°. nō videt petm nisi appetit' nimi' vaneglorie hoc causet: sicut Herodes delectabat qñ laudes sibi dabātur. nō hominū sz dei: vel nisi intēdat 7 cupiat illā adulatiōez de qua dr i psal. Laudatur petor i desi. aie sue. Et i Isai. Populē meus q btm te dicūt 7c. Hec. n. adulatio crimen est 7 tales largitores cōicāt eis i crimie. Scduz. n. D. s. 2'. q. 168. ar°. 3. 3''. qrere moderatam delectationē i hmōi laudib' ad bonū finē nō e malū: sicut et i histriōib'. Et ideo offerētes hmōi laudes nō peccāt: 7 ex ɔñti pōt aliqd dari. Sigs. n. vellet oēs delectatiōes fugere diceret agrestis sz pbz. Un illi q moderate eis subueniūt nō peccāt sz iuste faciunt mercedē ministerii coz eis tribuēdo. Sigs aūt supflue sua i tales ɔsumūt/vel et sustētāt illos q illicitis adulatiōib' vtunt: peccāt. quasi eos i petō fouentes. Sec' cēt si darēt eisdē i extrema necessitate existētib'. Et sic pz q vtuose pōt fieri. Unde. s. eo. §. p: 7 cū petō fm q ipsa adulatio est petm/vel non. Et eodē modo dicas d histriōib'. Et eodē mō itelligas c''. donare. 7 sequēs. 86. di. 7 similia. Cleric' q adulatiōib' 7 pditiōib' vacare dephendit. degradet ab offi°. 46. di. c. cleric'. Quidā mouētes hāc dubitationē hic dicūt q q bis fecē aliq petm dr illud hre in ɔsuetudinē allegādo multa iura: 7 ex eo isert q si epus reseruat sibi blasfemiā i deū si hz ex ɔsuetudie siqs bis blasfemauerit e casus reseruat'. Sz h° e dubiū. Illa. n. iura possēt itelligi q si i iur pbet ipz bis fecisse 7c. sz sec' hic i ɔscia. Unde. j. v. histrio p totuz. d

¶ Adulterium.

a Adulteriū qd sit. R. hz. s. Tho. 2'. q. 154. ar°. 8°. q est accessus ad alienū thoruz. Et hoc pz p iterptationē noīs. Dr. n. adulteriū ex eo q aliqs ad alterā accedit. vt pz p quādā glo. sup exod. 7. 36. q. 1. §. cū ergo. 32. q. 5. c. ñ meccaberis. In q° qdē dupliciter ɔ castitatē humane gnatiōis boium aliqs delinqt. P° qdē inquātū accedit ad mulierem nō sibi mrimonio copulatā: qd reqrit ad bonū plis pprie educādē. Alio° q: accedit ad mulierē alteri p mrimoniū copulatā: 7 sic ipedit bonuz plis aliene. Eadē rō est de mulier ɔiugata q p adulteriū corrūpit. Un dr Ezechielis. 23. ois mulier relinquēs virū suū peccabit. P°. n. i lege altissimi icredibilis fuit in q° .s. papir. Nō meccaberis. Et 2° vir suū dereliqt i q° facit ɔ certitudinē plis ei'. Tertio i adulterio fornicata e: 7 ex alio viro filios statuit sibi: qd e ɔ bonū pprie plis. Sz p'' e cōe i oib' pētis mortalibus. Alia vo duo spālit ptinēt ad deformitatē adulterii. Unde manifestū e q adulteriū e determinata spēs luxurie:

vtpote spālē deformitatē hñs circa act⁹ venereos: hec ille. Ex qb⁹ p3 ꝑ quō adulteriū ē pctm̄.q: ꝯ casti tatē:2° quō est mortale:q: ꝯ bonū ꝓlis educādē. Est ēt grauı⁹ q̄ʒ simplex fornicatio.q: ꝯ castitatē ꝛ ꝯ fi dē mr̄imonij. Est tñ min⁹ graue q̄ʒ icestus/vel sacri legiū/vel q̄ʒ vitiū ꝯ nāʒ. Est ēt min⁹ q̄ʒ peccata que sūt ꝯ deū/vł ꝯ bonū anime:ꝗ oīa alibi ꝺdarabunł. P3 ēt ꝙ fit triplr̄.s.qñ ꝯiugat⁹ cognoscat solutā: 2° e ꝯ:3° qñ ꝯiugat⁹ ꝯiugio iunctā cognoscat. Et duo p⁹ sunt simplicia.3ᵐ mixtū. Pōt ēt dici 4°.adult^m qñ qs fit ardēnor amator.s.qñ eēt parat⁹ eadē facere cuʒ alia muliere ꝗ cū sua.sicē dicē Hieronym⁹.s.nihil in/ terest ex q^a cā qs isaniat. Uñ Sixt⁹ pythagoricus. Adulter ē ingt ardētioꝛ amatoꝛ i suā vxoꝛē. Et pa ri rōe i aliā.c.origo.32.q.4. Et dr̄ adulteriū b3 quā dā iuris iterptationē. P3 ēt quō ē distincta spēs lu/ xurie. Nota ēt b3 Pe.ꝙ mulier aliquō plus peccat adulterādo q̄ʒ vir.s.rōne icertitudinis ꝓlis/vel scan dali/vel verecūdie:q° āt ad fidez mr̄imonij. peccant equaliter:quātum vero ad dominiū rōnis.plus pec cat vir. Jdē.s.Tho.4°.di.35.ar°.4°.

b ¶ Querił de pena tā viri q̄ʒ vxoris adulterātis.R̄e. b3 glo.i.c.tue.de ꝓcu.ꝙ mulieri olim erat pena ca/ pitij.vt.C.ꝺ adul.l.castitati:hodie ꝟo p̄⁹ ꝟberata retrudił i monasterio.C.ꝺ adul.auẗ sed hodie. Est ꝛ alia pena.Q: fm̄ Pa.i.c.plerūq3 ꝺ dona.iter vi. ꝛ vxo.mulier pdit dotē ꝛ vir donationē pp nuptias si mr̄imoniū sepeł p s̄nīaʒ iudicis ecclastica:alias ñ b3 Jo.an.Pa.tñ ibidē t3 ꝙ si ē notoriū adulteriuʒ: q: tūc nō posūt ꝓpria auctē vir expelleł vxoꝛē ꝛ eꝯ rio lucratur.q: si petet obstabit ei exceptio adulterij: pdet ēt mulier donationē pp nuptias quā ex pacto/ aut statuto debebat lucrari.soluto mr̄io°. Bona ꝟo parafrenalia nō pdit.b3 Doc.q: i penis ꝟba de bēt restringi:regu.odia.de.re.iu.li°.vi°.quāuis glo.i d.c.plerūq3 teneat ꝙ pdat. Est ꝛ alia pena:q: amit tit ius petēdi debitū. De q° dic vt ꝭ. Si tñ recōcilial recupat oīa:vt.d.c.plerūq3. Quid ꝺ adultera p vim violata. Utrū puniał pena adulterij.R̄. breuiter b3 Pa.i ꝯsilio.4°.ꝙ si fuit violētia absoluta nullaʒ pe nā patił. Si ꝟo fuit ꝯditionalis peccauit corā deo: tñ nō d3 puniri pena adulterij.s.vt pdat dotē. Hoc diffuse ponit Rosella ꝟ.adulteriū.§.5°. De adulte/ rio q° ad scpationē. Uide i ꝟbo dos.§.22.ꝛ sequenti ꝛ ꝟ.diuortiū.p totū. De restitutiōe b3 istos casus ꝑ cedentes:vide in ver.restitutio.§.22.

2 ¶ Querał de illa ꝗ supposuit sibi alienū ptū/vel pro priū.ex adulterio suscepit R̄e. b3 Pa.post Jnno.i.c. officij.de peni.ꝛ re.ꝙ aut nullū pctm̄ ē reuelādo ꝟi tatē:ꝛ ꝟisimilr̄ credił mulieri:ꝛ tūc mulier peccat ñ reuelādo. Et durāte fraude hec p̄nīa nō ē fructuosa Et ita itelligał glo.d.c.officij. Aut ñ credeł mulie/ ri/nec b3 ꝓbatōes promptas:ꝛ tūc sat̄ ē ꝙ peniteat absq3 eo ꝙ detegat. Q: ex q° videt ꝙ ꝓbał non pos set d3 taceł ne poti⁹ iducat scādalū q̄ʒ aliā vtilitatē: ar.2.q.6.c.plerūq3. Aut mulier b3 ꝓbatōes ꝓmptas vel ꝟisimilr̄ credeł sibi.s3 subest pctm̄ mortł i reue/ lādo:ꝛ d3 tūc poti⁹ taceł q: i nō reuelādo ē pctm̄ re rū.s3 i reuelādo ē pıculū aiaꝝ/ꝛ corpoꝝ. Jdeo mu/ lier ꝯstituta iter hec duo d3 eligeł min⁹ maluʒ.ꝛ sic taceł.13.di.c.nerui. Nec valet si qs arguat:q: scali⁹ scādalū nasci pmittał q̄ʒ ꝟitas relinquał.vt i.c.qui scādalizauerit de reg.iu.q: b3 Jnno.illō ꝓcedit i iu/ dice/vel i teste q b3 iudicał ꝛ diceł ꝟitatez quā pp scādalū nō d3 relinq̄re:s3 ipsa mulier ñ ē iudex/neq3 testis:imo eēt denūtiatrix. Uñ nō perit iustitia i nō reuelādo. Peniteat er° ꝛ satisfaciat de suo ꝛ sic erit tuta q° ad deū. Qualr̄ aūt satisfaciat dicūt Doc.ꝙ d3 de suo dare tñ venietib⁹ abitestato/vł illis quos marit⁹ ꝟisimilr̄ istituisset/si nō credidisset istū filiuʒ suū. Et si dubitet.dispēset i paupes.ar.c.cū tu.ꝺ vsu. Si ꝟo mulier nō ē potēs ad satisfaciēdū.tūc saltez peniteat. Hec Pa. Do. Archi.flo.3ª.ti°.1°.c.x.§.4.fa cit longā declaratōez hmōi.§.nō tñ discedit/a/s̄nīa Pa. Et not.b3 eū.Archi.flo.ꝙ si posset modus bo/ n⁹ iueniri vbi nō eēt pıculū maioris mali.s.rōne in/ famie/vel scādali/vel mortᷓ/seu ꝟberis/vel iprobabi litat̄.deberet reuelare. Ex ista declaratiōe colligit Rosel/ la vnā not.praticā v3 ꝙ ꝑceptū positiuū nō obligat aliquē cū scādalo:vbi ergo ꝟisimilr̄ scādalū corpo/ rū/vel aiaꝝ eēt vētuꝝ iusta cā esset ñ exequēdi ꝑce/ ptū ēt pape:vt i.d.c.officij:imo ēt ex dicto.c. habes ꝙ ius positiuū iterptał ius diuinum. Restitutio. n. est de iure diuino.ꝛc̄.

¶ S3 qd ꝺd3 ꝺ adulterio.R̄e°.b3.d.Archi.flo.3ª.ti°. 2°.c.7°.circa fi.ꝙ si scit/vł credit ꝟisimilr̄ illū filiū eē suū vbi mater ipa ñ valeat satisfacere:vł ꝙ teneał ꝺ expēsis educatōis patri putatiuo:q: cāʒ efficacez dedit tali dāno:ꝺ iniur.ꝛ dā.da.c.si culpa. Scd̄um tñ possibilitatē suā. Et si mitteret ipsa adultera ad hospitale/vł finxisse mortuū pepisse/vel notificauit si ne suo pıclo.teneb̄ił hospitali ꝺ nutrimēto ꝛ aliis ex pēsis/nisi notabił paupertas excuset eū cū ꝺ iuř nāli te neał.di.p⁹.ius nāle.ꝛ hospitalia pp paupes sint fa/ cta.nō pp diuites:s3 ꝺ hr̄ditate/vel dote. si dotareł a ꝑse putatiuo.teneri videł ad arbitriū boni viri. attēta facultate:q̄ tñ satisfactio occulte fieri d3 cū si ne pıclo manifestari nō possit:ar.2.q.1.si peccauerit. Si aūt dubitat adulter/ex eo ꝙ leuis ē mulier ꝛ cuʒ aliis adulterał:vł ēt q: ipsa adultera dubitat vtruʒ sit ei⁹/vł mariti.relinquał iudicio dei cui oīa nuda sūt ꝛ apta. Et grauari nō videł ꝺ restitutiōe. Jnde/ cēs ē.n.vt i re dubia:certa deł s̄nīa ait Grego.di.33 .c.habuisse. Jn nullo tñ casu ad obuiādū hmōi pıcu lis/vel malis.d3 adultera/vel adulter. querere abor sum/vel mortem paruuli.ar.22.q.2.faciat. vide ali/ quid infra ver.restitutio.§. 22. 3

4 ¶ De spurio aūt dicit Pa.i.c.officij.de pe.ꝛ re. ꝙ ex q° qs nat⁹ ē ex vxore alicui⁹.i tñ p̄sumił fili⁹ mariti fauore mr̄imonij vt nō credał matri asserēti ꝯtruʒ.

Et idē cōiter tenēt legiste i.l.filiū.alle.i glo.ꝛ i.l.si vi cinis sociētibus.C.de nupti. Jnno. plus.ē. ꝙ quādiu potuit generari ex marito nunꝙ ꝓsumit ab alieno generatꝰ.ēt si ꝓbaret adulterᵐ eo tpōꝛ p mulierem cōmissū/vel ꝙ mulier cōcepit extra domū mariti ēt in loco suspecto: vt i.l.miles. §.defuncto.ff.de adul. Et nota i dictis iurib⁹. Dicit tñ Hosti.ꝙ nō credēs nisi.hꝫ forte animū q: ipsa melius scit.ꝗ̄ alius: ꝛ ñ est verisimile eā i hoc dicere mēdatiū.ar.c.afferte.ꝺ ꝓsumpti. Vñ si mr̄ detexit veritatē filio.ꝛ filius hꝫ ꝯ sciētiā lesam ex dicto m̄ris dꝫ credere.ꝛ oīa bona re stituere: alias si faceret ꝯ ꝯsciētiā edificaret ad gehē nā: vt i.c.lr̄as.de resti.spo.ꝛ i.c.p tuas ꝺ simoni. Sꝫ si nō hꝫ ꝯsciētiā lesam.q: nullo° vult credeꝛ m̄ri: tūc nō teneꝛ ad restitutionē. Et ita limita dictū Legi/ stap̄ i iuribus pallegatis.q dicūt istū fuisse fatuum qui ad assertionē regie asserēti eū nō eē filiū regis. cessit regno: hec Pa. Et nō ſm Ray.ꝙ ep̄s ꝛ cōfes sor perit⁹ videaꝛ i hoc eē iudices: ꝛ mulier posset vni istoꝝ/vel ambob⁹ reuelare: ꝛ ipsi fideꝛ ꝛ secrete pos sunt ingrere diligēter: ꝛ apponere remediū forte.ꝯsu lēdo puero vt igrediaꝛ religionē/vl' vadat ad par/ tes longinquas.ꝛ similia: de alimētis aūt ꝛ consum ptis quādiu bonā fidē habuit Ray.dat ꝯsiliū vt re stituat/vel cōponat: sꝫ tñ talis nō est cogēdus quia possessor erat bone fidei.C.de re.vēdi.certuꝫ. Hosti. aūt dicit ꝙ nō teneꝛ de ꝯsumptis quādiu fuit bone fidei. Forte ꝙ mulier si posset teneꝛ de istis ꝯsumptꝫ: ꝗ̄ ēt posset ipm spuriū sibi heredē ꝯstituere: seruata tñ legitima/ꝛ aliis debita: nisi forte cōsuetudo esset ꝯria. Et nota ꝙ in dubio iudicabiꝛ pro spur°. Vide aliquid infra ꝟ.filius.§.9.

5 ¶ Quid de uiro hūte legitimos filios.si viuēte vxoꝛ aliā ducat.sciēte impedimētū: ꝛ ex ea filios habeat. Nunqd tales filii adulterini possint succedeꝛ patri. An teneanꝛ restituere filiis p̄mi matrimonii cū fructi/ bus mala fide ꝯsumptis: qu.itñamqꝫ oporteat eos egere/vel mēdicare. R̄° ſm Pisa. Nisi bona fide cō pleta sit legitima prescriptio: maxime ēt si post cō/ pletā ꝓscriptionē retinēt bonā fidē. Tūc.n.nō tenen/ tur Alias sic. Et hoc qḋ dr̄ de ꝓscriptiōe intelliꝛ etiā quo ad casus pēdētes.s.ꝙ nō teneanꝛ qñ fuit pre/ scriptio bona fide.

¶ Aduocatus.

Aduocatus dr̄ ille qui i iudicio apud eū q iu/
a risdictiōi p̄est desideriū suum vel amici expo
nit/vel alterius desiderio ꝯdicat.l.sāēdū.§.ꝓ. ibi p doc.ꝛ.l.Paulus la p°.ꝛ ibi Bar.ff.de legatio. Et ideo ꝯsulēs in camera nō ꝓprie dr̄ aduocatus: ita ꝙ ꝓhibitus aduocare.nō censeꝛ ꝓhibitus in ca mera ꝯsulere/vel allegatiōes i scriptis faceꝛ hꝫ Pa. in rubri.de postul.ꝛ ꝫ Bar.i.l.p°.ff.de va.ꝛ extra/ or.co. Et debet esse iuris peritus: ꝛ studuisse p quin/ quēniū saltē: ꝛ iuramēto doctoꝝ probat⁹.l.nemini. C.de addi.iudi. Et not. Bar.in.d.l.p°.

¶ Queriꝛ qui repellanꝛ ab aduocatiōe: R̄.ꝙ multi p°
de qbus.3.q.7.infames.ꝛ sunt versus. Nō cuiqꝫ da tur qḋ postulet imo negaꝛ. Addict⁹ pene: seru⁹: pu/ er acto: arene: Luminib⁹ carens: mulier: muliebria passiuus: ꝛ multi alii quos ōmitto. Dicēdū ē aūt so/ lū de his q sine pctō aduocare nō p̄nt: q sunt i tripli ci differentia.s.heretici.ꝛ ceteri excōicati. secūdi deri/ ci.tertii religiosi de quibus infra.

¶ Heretici ꝛ excōicati ꝛ infideles pp suspitionē here 2
sis nullo° p̄nt aduocare.l.nemo.C.de postu.ꝛ.l. ne mo la 2°.C.ꝺ ep̄is.au.ꝺ pen.di.i.nemo.ꝺ her.c.excōi cam⁹. el ꝓ. Excōicati ēt repelluntꝛ.2°.q.3.excōicatos: ꝺ excep.c.exceptionē.ꝛ iudex admittēs illos: grauiꝛ peccat.vt pꝫ.d.c.nemo vel i foro.ꝛ.d.c. excōicam⁹.

¶ Utrū ep̄i vel alii supiores possint aduocaꝛ p aliis 3
R̄°.ꝙ nō corā ecclāstico vel ciuili iudice.vt.2.q.i.de qdē.88.di.platū.ꝛ.c.ep̄s.14.q.5.21.q.3.p totū. Si militr̄ sacerdotes nō p̄nt nisi i q̄ttuoꝛ casibus.vt in.c. fi.de postu.ne.de.vel mo.sacerdotib⁹.15.q.2.c.vni/ co in glo.14.q.5.deniqꝫ: Primus casus est p se. Se cūdus p ecclesia sua. Terti⁹ p ꝓsonis sibi cōiūctis: ꝛ hoc intellige qñ nō p̄nt hr̄e aliū/vel nō ita bonū: p/ sone aūt ꝯiuncte sunt i isto casu.vsqꝫ ad.4ᵐ.gradū. C.de ep̄is.ꝛ cler.auꝛ licētiā.ꝛ.C.ꝺ aduo.di.iu.l.peti tionē. Quartus casus ē p miserabilibus ꝓsonis. Jn tellige miserabiles ꝓsonas oēs illas q̄ p se.propias cās nō p̄nt ministrare: vel ecclāstico auxilio idigent ꝛ.80.di.c.fi.i fi.ꝛ.87.di.defensionis.C.qñ impa. inter pu.ꝛ vidu.p totū. Jn criminali vero corā secu/ lari iudice nullomō possunt.

¶ Diaconi: subdiaconi: bn̄ficiati/vel non bn̄ficiati. 4
nō p̄nt aduocare coraꝫ iudice seculari.c.ꝓ.ꝺ postu. nisi p cā vel ecclesie sue/vel miserabiliū personarum ſm spec.ti°.de aduo.al'.ꝺ.c.fi.ꝛ sic pꝫ ꝙ in oi casu p̄nt i quo ꝛ sacerdotes i foro seculari p̄nt. Corā aūt ecclāstico.p̄nt ſm Jnno.i.d.c.ꝓ. Bn̄ficiati tñ nil q̄ rent p salario: sꝫ oblata sponte p̄nt.15.q.2.c.vnico. sꝫ glo.dicit ꝙ nō seruaꝛ.q: nemo militat stipendiis suis.c.cū ex officii.de ꝓscrip.

¶ Utrū i minoribus ꝯstituti possint aduocare. R̄°.si 5
sint bn̄ficiati nō p̄nt.nisi corā ecclāstico iudice.c.ꝓ. de postu.limita hoc hꝫ Pa.ꝛ ſm Hosti.qñ hn̄t suf/ ficiēs bn̄ficiū ad eoꝝ sustentationē: q: sic nō p̄nt ēt diaconi ꝛ subdiaconi.si aūt nō sint bn̄ficiati p̄nt tā corā iudice seculari ꝗ̄ ecclāstico in cā ciuili.i crimi nali vero nullo° p̄nt coram iudice seculari.ne de.vel mo.c.sicuam.23.q.8.his a qbus.51.di.aliquantos. Quidā tñ dicunt eos posse pro reis postulare ꝛ ap/ pellare ꝛ appellationē ꝓseq.ar.23.q.5.c.i°.ꝛ.c.eos. sed tutius est i totū abstinere.d.c.sententiā.ꝛ not.in glo.d.c.aliquantos.

¶ Not.ſm Pa.in.c.p venerabilē.q fi.sint legi.in ꝓ. 6
nota ꝙ clericus ēt platus pōt ꝓmouere cām laici apud romanū pontificē.ꝛ ex hoc colligiꝛ ꝙ cleric⁹ pōt esse ꝓcurator laici in iudicio ecclāstico.ꝛ de li°

vide quod not. I. c. nfa. ꝺ ꝓcu. ⁊ p Frede. ꝯsilio. 165.
Quinimo plus dicit ibi Pa. ꝙ in foro seculari po/
test esse clericus ꝓcurator laici i vna cā. ⁊ iura ꝓhi
bentia talē ꝓcuratorem debēt intelligi de generali
ꝓcuratore. Ita voluit singularit̃ Inno. i. c. vnico de
obli. ad rō. ⁊ sensi. in. c. 2. ne cle. vel mo. ⁊ vide p Ar
chi. in. c. puenit. 86. di. ⁊ p hoc ꝯclu. Pa. i. d. c. p ve/
nerabilē. ꝙ ēt in foro seculari pōt esse clericus ꝓcu/
rator clerici. cū possit esse laici qꝺ fortius est. Hec ille.
7 ¶ Utrū religiosus vel possit postulare vel ꝓcurare.
R. ꝙ nō nisi vtilitas monasterij exposceret Abbate
imperāte. c. ex parte. de postu. ⁊ extēditur ēt ad ca/
nonicos seculares vt ibi: vbi dicit Pa. ꝙ opʒ predi
cta duo simul ꝯcurrere: alias nullo° ēt corā iudice ec
clesiastico: Si vero ꝓdicta duo ꝯcurrūt. pñt ēt corā
iudice seculari ar°. in. c. ꝑ. ⁊. c. fi. co. ti°. Intellige in cā
ciuili tñ. Utrū pp lucrū applicādū monasterio ab
bate impante possit monachus esse aduocat⁹ vel pro
curator. Rñdet Inno. i. c. cū. i. ⁊ a. de sen. ⁊ re. iudi.
ꝙ ēt ꝓ lucro pōt pp vtilitatē monasterij. ⁊ ita dr̃ ꝙ
dñs Lapus seruauit: sʒ ꝯtrū ꝙ nō possit tʒ Jo. an.
Pa. aūt. i. d. c. ex pte dicē foꝛ magis honestū ⁊ equū
vt abstineat. ar. c. nō magis. ne cle. vl' mo. ⁊ 16. q. i.
alia est cā. Aduertendum ꝙ clerici vel monachi so/
lum ꝓhibentur postulare qñ indifferēter exercer̃ vo
lunt talia officia fm Inno. in. c. vnico. de ob. ad rō.
secus si volunt solū assumere i vna cā. ⁊ hoc sequit̃
Archi. in. c. puenit. 86. di. lʒ Colle. in. c. dilecti ꝺ ar/
bi. teneat ꝙ nec etiā in vna cā: ⁊ forte verius.
8 ¶ Utrum clericus bñficiatus i duabus ecclijs possit
aduocare ꝓ vna ꝯ aliā. R°. fʒ Ber. non videtur ꝙ
possit. Si tñ esset ꝓlatus in vna: tunc rōne ꝓlationis
posset ⁊ idē dicit Inno. i. c. fi. de postu. vbi ēt tʒ si nō
esset ꝓlatus addens ꝙ si necessario fungar̃ offi. pōt.
ad instar tutorū. ff. de postu. l. puto. ⁊ l. fi. itē ⁊ pro
paroꝛ ecclia pōt ꝯ scdaʒ. de iu. iur. tuā. ⁊. c. itellecto.
9 ¶ Utrum iudex teneat̃ dare aduocatuʒ. R. tenetur
qñqʒ. s. illis q hr̃e nō pñt pp paupertatē vel pp potē
ciā aduerse partis. ff. de offi°. cō. l. nec quicqʒ. ꝑ. fi. ⁊
qdē si iudex hoc alicui aduocato ꝑcipiat ⁊ ille sine
cā deneget. pōt p iudicē perpetuo remoueri ab offi°
aduocationis. C. eo. l. ꝓuidēdū. dʒ igit̃ obedire si ꝯpe
tēs salariū ꝯstituat̃.
10 ¶ Aduocatus fm glo. primā. in. c. ꝑ. de cōfess. li°. vi.
nō dʒ rñdere positionibus: sed pars ꝑ seipsā. Immo
aliq iudices ēt caute expellunt aduocatos tpe rñsio
nis. Scire tñ dʒ aduocatus fm glo. vbi. ē. quū do/
cet clientulum falsuʒ rñdere: ꝙ tenetur aduersario il
lius damna resarcire q̄ pp hoc ptulit. puta ex onere
ꝓbādi. vl' ex āmissiōe cause. 50. di. sepe. ⁊ de iu. iu. c.
vlt°. ff. ad l. aquiliā. q occidit. ꝑ. fi. Un̄ solēt aduocati
dicere clientulis. si hoc ꝯfitearis cāʒ ꝑdes. nec dicunt
si negaueris animā ꝑdes. de simonia. c. matheus. i fi.
eodem modo dic de procuratore.
11 ¶ Querit̃ vtꝝ aduocatus teneatur ꝑstare patroci/
nium pauperibus. R°. fm. s. Tho. 2a 2e. q. 71. ar°. ꝑ. ꝙ cuʒ
patrocinium cāe pauperū ad opus misericordie pti
neat: idem est hic dicēduʒ qꝺ de alijs opibus miseri
cordie dr̃. Nullus aūt sufficit oibus indigētib⁹ mise
ricordie opus impendere. ⁊ ideo sicut Augustin⁹ di
cit in ꝑ. de doc. xpiana. Cū oibus ꝓdesse non possis
his potissime ꝯsulendū est q ꝓ locoꝝ ⁊ tēpoꝝ vel q̄/
rūlibet rerum opportunitatib⁹ ꝯstrictius tibi q̄si q̄/
dā forte iungunt̃. Dicit ꝓ locoꝝ opportunitatibus.
q: nō tenet̃ homo p mundū q̄rere indigētes qb⁹ sub
ueniat: sʒ sufficit si eis q sibi occurrunt mīe opus i/
pēdat. Un̄ dr̃ exo. 23. si occurreris boui inimici tui
aut asino errāti reduc ad eū. Addit autē ⁊ tpoꝛuʒ.
q: nō tenetur hō future necessitati alterius ꝓuidere:
sed sufficit si pñti necessitati succurrat. Un̄ dr̃. i°. Jo.
3°. Qui viderit frēm suuʒ necessitatē hr̃e ⁊ clauserit
viscera sua ab eo ⁊c̄. Subdit aūt vel quarūlʒ rerūʒ:
q: hō sibi ꝯiunctis quacūqʒ necessitate maxime de
bet curā impēdere. fʒ illud. ꝑ. thim. 5. Siqs suoꝛuʒ ⁊
maxime domesticoꝛū curā nō hʒ fidē negauit. Qui
bus tñ ꝯcurrētib⁹ ꝯsiderāduʒ restat vtꝝ aliqs tan/
tā necessitatē patiatur ꝙ nō in promptu appareat
quō ei possit aliter subueniri. ⁊ in tali casu tenetur ei
opus misericordie impēdere. si autē in ꝓmptu ap/
pareat quō ei aliter subueniri possit vel p seipʒ vel p
aliā ꝑsonā magis ꝯiunctā aut maioꝛē facultatē ha
bētem: nō tenetur de necessitate indigēti subuenire/
ita ꝙ nō faciendo peccet. quāuis si subuenerit ex tali
necessitate laudabilr̃ faciat. Un̄ aduocat⁹ nō tenet̃
semp cause pauperū patrociniū ꝑstare: sʒ solū ꝯcur/
rētib⁹ ꝯditionib⁹ ꝑdictis alioqn opporteret eū omnia
alia negotia ꝑtermittere: ⁊ solis causis pauperē in/
uādis intēdere. Et idē dicendū est de medico q̄stuʒ
ad curationē pauperū. ⁊ si secus faciāt in hijs i qbus
tenēt̃ ⁊ sit notabile damnū peccāt mortalr̃. ⁊ venia
liter si leue. ⁊ iudex dʒ ꝓuidere pauperi de aduoca/
to. ⁊ si nō vult obedire. pōt eū priuare offi°. l. ꝓuidē
dū. C. de post. ar. l. moris est. ff. de pe.
¶ Utꝝ aliq cōuenienter fʒ iura arceant̃ ab offi° ad 12
uocādi. R°. fm. s. Tho. vbi. ē. ar°. 2°. ꝙ aliqs impe/
dit̃ ab aliquo offi° vel actu: dupliciter. Uno° pp ipo
tentiā q̄ simpliciter excludit aliquē ab actu. Alio° pp
indecentiā: q̄ nō excludit oino. Sic ergo ab offi° ad
uocatoꝝ ꝓhibent̃ quidā pp impotentiaʒ eo ꝙ defi/
ciūt sensu/vel interiori: sicut furiosi ⁊ impuberes/vel
exteriori sicut surdi ⁊ muti. Est. n. necessaria aduo/
cato ⁊ interior peritia qua possit cōuenienter iustitiā
assumpte cause ostēdere. ⁊ iterū loquela cū auditu.
vt possit ꝓnuntiare ⁊ audire qꝺ ei dr̃. Un̄ q in his
defectū patiunt̃ oino ꝓhibent̃ ne sint aduocati nec
ꝓ se nec ꝓ alijs. Decētia aūt huius offitij exercendi
tollit̃ dupl'r. Uno°. ꝙ aliqs est rebus maioꝛib⁹ obli/
gatus. vñ monacos ⁊ ꝑbiteros nō decet i quacūqʒ
cā esse aduocatos. neqʒ clericos i iudicio seculari: q:
hmōi ꝑsone sunt rebus diuinis obstricte. Alio°. pp p

sone defectū vel corporalē vtz de cecis q nō pūt cōue niēter iudici astare. vel spūalē. Nō.n. decet vt alte/ ri' iustitie patron' existat. q in seipso iustitiā cōtem/ psit. ⁊ ideo infames: infideles: ⁊ dānati de grauibus criminibus: nō decēter sunt aduocati: tā hmōi inde/ cētie necessitas pferē. ⁊ pp hoc hmōi psone pūt p se ipsis vel p psonis sibi cōiunctis vti offi° aduocati. p cā ēt monasterij sui si abbas pcepit. Et nota q pūt phiberi ab aliquo iudice p cām rōnalē ne aduocēt. ⁊ si est phibitus in vno loco pp cāz inferētē ifamiā: erit phibitus vbiqz. Similr qñ cā pp quā/tz vbiqz: alias extra territoriū phibenti pōt. glo. l. i. C. eo. Si tñ mitteret aliū q diceret: nō dr aduocare.

13 ¶ Utrū aduocat' peccet iniustā cāz defendēdo. Rñ°. fm. s. Tho. vbi. s. ar°. 5°. q illicitū est alicui coopari ad malū faciēdū. siue cōsulēdo: siue adiuuādo: siue qualitcūqz cōsentiēdo. q: cōsiliās ⁊ coadiuuās quodā modo ē faciēs. ⁊ aplus dicē ad romanos p q digni sunt morte nō solū q faciūt sed ēt q cōsentiūt facienti bus. Uñ oēs tales ad restitutionē tenenē. Manifestū est q aduocat' ⁊ auxiliū ⁊ cōsiliū pstat ad eu' cām patrocinaē. vñ si sciēter iniustā cām defendit: absqz dubio grauiter peccat ⁊ ad restitutionē teneē ei' dā ni qd cō iustitiā altera pars p eius auxiliuz incurrit. Si aūt ignorāter iniustā cā defendit putans esse iu stā excusaē fz modū quo ignorātia excusari potest. Et quāuis laudabilius videatur qz" ad peritiā artis: qui falsaz cām defendit: tñ peccat qz" ad iniustitiaz voluntatis qua abutiē arte ad malū. Si aūt i pric° credidit cām iustā esse: ⁊ postea i pcessu appareat cō trariū: nō dz cā pdere vt. s. aliā ptē iuuet vel secreta sue cause alteri parti reuelet. Pōt tñ ⁊ dz cāz desere re: vel cū cuius cāz egit ad cedēduz iducenē siue ad cō ponendū sine aduersarij dāno. Et sicut militi vl' du ci exercit' lz i bello iusto ex insidijs agere ea q facere dz prudēter occultādo. nō aūt falsitatē fraudulēter faciēdo. q: ēt hosti fidē seruare opz sicut Tulli' dicē in li°. de officijs: vñ ⁊ aduocato defendēti cāz iustaz lz prudēter occultare ea qbus impediri posset pces/ sus eius: nō aūt lz ei aliqua falsitate vti. Teneē etiā cliētulo si cū decepit/qñ aliter nō litigasset. ar. C. de admini. tu. l. nō est ignotū. Et nota q qñ cā ē dubia pōt tam aduocatus quā pcurator p vtraqz parte patrocinari: fm Specu. Intellige quousqz ē dubia. Et quō debeat iudex i hmōi iudicare. v. expositio. §. fi. ⁊. v. vsura. 7°. §. 5.

14 ¶ Quid si p negligētia vel aliā suā culpā āmisit cāz iustā. Rñ°. fz host. q teneē. ar. l. idē iuris. ff. ad. l. aql. ⁊. l. si vo cō emptorē. ff. d euic. de quali. culpe teneaē. Uide j. v. culpa. ⁊ nota vnū dictū Inno. i. c. fi. de dig" de homici. ⁊ Pa. i. c. q: plerūqz. de imu. eccle. q i fo/ ro aie nō teneē qs ad emēdā dāni. nisi fuerit i dolo. vel lata culpa. vel habuerit aiuz nocendi.

15 ¶ Ut" liceat aduocato p suo patrocinio pecuniam petere. Rñ°. fz do. s. vbi. s. ar°. 2°. ⁊. 4°. q: ea q qs nō te neē alteri exhibere: iuste pōt p eoz exhibitōe recōpē sationē accipe: manifestū ē aūt q aduocat' ñ semp teneē patrociniū pstare aut cōsiliū causis aliorū: ⁊ iō si vēdat suū patrocinuū siue cōsiliū. nō agit cō iusti tiā. ⁊ eadē rō ē d medicis ⁊ d alijs hmōi psonis. dū tñ moderate accipiāt/cōsiderata cōditione psonaz ⁊ negotioz ⁊ laboris ⁊ cōsuetu° prie. Si āt p iprobita/ tē aliqd imoderate extorqant: peccāt cō iustitiā. Uñ. Aug'. ad Macedoniū. Qd ab his extorta p imode ratā iprobitatē repeti solēt dataqz p tolerabilē cōsue tudinē ñ solēt. Et qūuis scia iuris sit qdā spūale: tñ vsus ei' fit ope corporali. ⁊ ideo p ei' recōpēsatiōe. lz pecuniā accipe. alioqn nulli artifici liceret de arte sua lucrari. iudex vo ⁊ testes. cōes sūt vtriqz partis q: iudex teneē iustā snīaz dare: ⁊ testis teneē ver te/ stimoniū dicē. Justit° aūt ⁊ vitas nō ōclināt i vnā ptē magis qz i aliā. ⁊ iō iudicib' d publico sūt stipē dia laboris statuta ⁊ testes nō qsi pciū testimonij sz qsi stipēdiū laboris/expensas. vel ab vtraqz pte/vel. ab ea a q inducunē. q: nemo militat stipendijs suis vnqz. vt dr. i°. corint. 9. sz aduocat' alterā ptē tñ de fendit. ⁊ iō licite pōt pciū accipe a pte quā adiuuat.

¶ Utrū aduocare possit qs cō eū a q recepit bñficia 16
sine vitio igratitudinis. Rñ°. q nō ar. i. c. fi. de postu. ⁊ posset reuocari donatio. ar. d. c. fi. ⁊. c. fi. d donat. Intellige qñ fuit mere libera donatio. s. nullo iteruēi ente merito: vt cēt i magro q recipit rōne sui labo/ ris: ⁊ capere si pro se vel sibi coniuncto aduocaret: vel miserabili. fm Specu. ti°. de aduocato.

¶ Notādū q aduocato seu procuratori nō lz faceē 17
pactū de quota litis neqz ēt de certa quātitate vl' re cū hac cōditiōe si vincat. l. si q. C. de postu. ⁊. l. litē. C. de pacta. q: est eadē rō sicut ⁊ de pmissiōe quote li tis. q ideo phibita ē ne p fas ⁊ nefas intēdat ad vi ctoriā cause vt possit cōseq pmissuz. Sz quū simplici ter pmittiē certū/siue quātitas/siue res p mercede: siue vincat/siue pdat. ⁊ ēt si vltra hoc pmittiē ali/ qd noie palmarij: qd est modicū qd/nō magnū: sic valet pactū. q: cessat rō pdicte phibitiōis i isto casu, ⁊ fm hoc cōcor. doc. ⁊ glo. in. l. sumptus. ff. pac. ⁊. l. 1. i. v. ⁊ noie palmarij. ff. de va. ⁊ extraor. cogni. Itē, nō q aduocatus ⁊ pcurator nō pōt accipe salariū qd excedat 6 aureos i vna cā. l. p°. §. i bonorarijs. ff. de va. ⁊ extraor. cogni. ⁊ i glo. i. d. l. salariū. Itē non pōt cōtū facere cā incepta. ⁊ nondū finita cū cliētu lo. C. de postu. l. qsqs. ⁊. 3. q. 7. §. itē si qs. fz Specu. si litigator pmisit. 100. si vincat. si vo nō vincat. 50. tunc pacta seruenē. Nota si lis terminetur p cōcordiā, vel alio°. Ita q aduocatus vel pcurator nō pficiāt cām de equitate: dz habere vel d salario vel d pmis so fm proportionem laboris.

¶ Utrū salariatus de publico possit aliqd petere ab 18
aliquo pticulariter. Rñ°. fm Pa. i. c. p. de postu. post Inno. q nō ab aliq° litigāte. sicut nec pōt salariat' medicus ab aliquo cōstituto in infirmitate: sz a non

litigantibus vel sanis hcatc recipiūt:qꝛ salaria sunt cō stituta talib⁹ solū ꝑ litigantibus ⁊ īfirmis. ꝓbaf .l.i. antepe.C.de profe.⁊ me.li°.x°.

19 ¶ Quid si aduocatus cām deserat vt desperatā an habebit totū salariuʒ.R̄ᶜ.ſm Spe. ꝙ aūt deserit ex cā quā prius potuit puidere:⁊ tūc sue imperitie ipu tatur.aut ex cā noua ⁊ repentina:qꝛ clientulus aliqd ꝯ ſe ꝯfessus eſt.⁊ tunc nihilominus salariū habebit. vt.ff.de vac.mu.l.penu.§.fi.

¶ Affinitas qd sit ⁊ quō impedit matrimoniū. vide ī fra impedimentum.5°.

¶ Afflictio iustoꝝ in hoc mūdo nō eſt ꝯ iuſtitiā dei ſʒ doc.s.p̄ᵃ par.q.21.ar°.4.3ᵐ.ſʒ i hᶜ ēt ꝙ iusti puniū tur i hoc mundo apparet iustitia ⁊ misericordia:in quātuʒ p hmōi afflictiones aliqua leuia i eis purgā tur ⁊ ab affectu terrenoꝝ in deū magis eriguntur.ſʒ illud Greg°. Mala q̄ in hoc mundo nos pmunt ad deū ire cōpellunt.

¶ Aggresta eſt adhuc i via ad generationē vini.⁊ nihil recipit speʒ niſi i termino generationis sicut ēt sanguis dū incipit coagulari eſt i uia generationis ad animal vñ sicut ille sanguis nō eſt aīal ita aggresta nō eſt vinū.⁊ pp hoc de ipsa nō pōt ꝯfici sāguis xpi. Nec simile de musto qꝛ ē iā in cōpleta spē.Et q̄uis nō deceat vt ex musto ꝯficiaf pōt tñ ꝯfici. vñ matu rū ⁊ acerbū differunt sicut cōpletū ⁊ incompletuʒ. que quidem differentia non eſt tantum accidētalis. hec.s.Tho.4.di.11. q.2.ar°.3.q.3ᵃ.

Alchimia:vide.ī.emptio.§.16.s. Tho.2. di. 7.q.3.ar.p̄.⁊ pōa.6.a.18ᵐ.2ᶠ.q.77.ar°.2°.ad. pᵐ.4°.di.11ᵃ.q.pᵃ.ar°.p̄.q.3.ad.5ᵐ.

¶ Queritur vtrū sit licitū vendere aurū vel argentū alchimicū.R̄ᶜ.ſm.s.Tho.2ᶠ.vbi.s̄.ꝙ aurū ⁊ argē tū nō solū sūt cara pp vtilitatē vasoꝝ q̄ ex eis fabri cantur aut alioꝝ hmōi:ſʒ ēt pp dignitatē ⁊ puritateʒ ipsoꝝ substātie.⁊ ideo si aurū vel argentū ab alchi micis factuʒ verā speʒ nō habeat auri ⁊ argēti:eſt fraudulēta ⁊ iniusta vēditio.pſertim cū sint alique vtilitates auri ⁊ argēti veri ſm nālem opationē ip soꝝ:q̄ nō ꝯueniūt auro p alchimiā sophisticato. sicꝫ ꝙ hʒ ꝓprietate letificādi ⁊ ꝯ quasdaʒ infirmitates medicinalr̄ iuuat.Frequētius ēt pōt poni i opatione ⁊ diutius in sua puritate pmanet q̄ʒ aurū sophysti catū:si aūt p alchimiā fiat aurū veruʒ:nō eēt illici tum ipm ꝓ vero vēdere:qꝛ nihil ꝓhibet artē vti ali quibus nālibus causis ad ꝓducendū nāles effectus ⁊ veros.sicut Aug⁹. dicit.3°. de trini. de his q̄ arte demonū fiunt.Hec.s.Tho. Sʒ hic sunt duo dubia. pᵐ.Utꝝ alchimiste possint facere verū auꝝ vel argē tum.2ᵐ.Utrum ista ars sit licita.

p̄ ¶ Ad pᵐ dubiū vtrū alchimiste possint facere veruʒ auꝝ vel argentū.quidā dicūt ꝙ.s.Tho.2ᶠ. vbi.s̄.te nuit ꝙ sic.i alijs vero locis.s̄.allegatis tenuit ꝯriū. Et adducūt quasdā ꝯcordātias.Pᵃ.ꝙ i p̄ loco.s.2ᶠ. dicit ꝙ pñt facere verū auꝝ ſʒ substātiā. In alijs lo cis dicit ꝙ nō pñt facere ſm oēs proprietates. Sed hoc eſt difficile.qꝛ ad verā spēm seu formā sequūtur vere ꝓprietates.Secūda cōcordātia eſt ꝙ p̄ loco lo quif de arte alchimie cū ꝟtute ⁊ adiutorio reꝝ na turaliūm.2°.vero loco loquif de arte ſm se. Sʒ ista ꝯcordātia eſt ēt friuola.qꝛ ars p se nil posset facere. Et ideo addunt tertiā ꝯcordātiā.s.ꝙ p̄ loco loquif de hītibus artē pfectā:i alijs ꝟo de imperfecta.Sʒ ēt ista paꝝ valet.qꝛ in.2°.sen.vbi.s̄.dicit ꝙ sunt q̄dam forme substātiales ad quas nullo° pōt ars attingere. sicut auꝝ.⁊ sic pʒ ꝙ illi nō attingūt mentē.s.Tho. nec eſt sibi ꝯrius.vt qdā existimāt.vt ī patebit. Alr̄ igr̄ ē dicēdū ſm mētē.s.doc.ꝙ tā i philosophia quā i theologia eſt maxima dubitatio vtꝝ forᵉ substan tiales possint ꝓduci ab arte qbusdā dicētib⁹ ꝙ nul la.alijs dicētib⁹ ꝙ oēs.De qbusdā āt formis ꝙ pos sint ꝓduci ꝯ pmā opinionē ē certū.vt tāgit.s.Tho. 2.sen.vbi.s̄.⁊.2ᶠ.vbi.s̄.allegādo.Augᵐ.Et hᵒ ē ve rū de formis imperfectis.De qbusdā ēt formis substā talib⁹ pfectis.sicut ē hō/asinus/⁊ similia: ꝙ ñ pñt ꝓduci ab arte.eſt ēt notū ꝯ secūdā opinionē. Et iō dicit.s.Tho.i diuersis locis ꝙ fuit opinio philoso phi media.s.ꝙ q̄dā forᵉ substantiales possint ꝓduci ab arte vel ab angelis p instrm nature:vt fecerūt de mones ſm.B.Augᵐ.i egipto.Quedā ꝟo nō. Et qꝛ aurū ex vna pte videf qd pfectū:maxime ſʒ suas ꝓ prietates.ex alia aūt pte videf qd imperfectū/cum sit inanimatuʒ:ideo eſt dubiū vtꝝ p artē alchimie. vel per artem magicam possit verum aurum produci. nec per philosophiaʒ poteſt bene ⁊ dare determina ri.Et ideo.s.Tho.in.2°.sen.declinat ad hanc partē ꝙ non possit fieri verum ⁊ perfectum aurum per ar tem.⁊ hoc propter suam perfectionem. quia aliquā do illi alchimiste faciunt aliquid ꝙ apparet veruʒ aurum vel argentum:adeo dicit.s.Tho.ꝙ eſt appa rēs ⁊ ñ pfectū.Qñ igr̄ illi dicūt ꝙ.s.Tho.2ᶠ.tenuit contrarium:negatur.Nam ibi loquitur conditiona te.dicens ꝙ si eſt verum aurum ꝙ poteſt vendi sine fraude.⁊ tunc si esset verum aurū apponeret dicere ꝙ pōt fieri ab arte.sicut sūt q̄dā forme imperfecte. vt ibi allegat.B.Augᵐ.Unde opinio.s.Tho.eſt ꝙ non possit veꝝ ⁊ perfectū auꝝ produci per artem vt ibi expresse dicit in.2ᶠ.sen.⁊.q.de potentia. Possunt tamen facere aliquid ꝙ eſt propinquum vero auro. Et siqs velit oino dicere ꝙ eſt verū auꝝ. tūc dicē.s. Tho.2ᶠ.ꝙ pōt sine fraude vēdi.Uñ ñ ē sibi ꝯrius.

¶ Ad 2ᵐ dubiū Angelica.co.c.adducit opinionē Ol 2ᵐ dra.i ꝯsilijs suis.s.ꝯsilio.69.tenentē ꝙ sic. dūmodo nō faciāt per artē magicam vel per aliam legibus odiosam:vt dicit.l.vnica.C.de thesau.qꝛ tales sunt qui laboꝛ proprio ⁊ sibi ⁊ reipublice cōmoda ꝯpa rāt. Et vr̄ iste tenere opinionē ꝙ possit verū auꝝ fie ri.Angelus vero credit esse illicitū:tū p̄ qꝛ nullus in uenit qui habeat verā artē vt dicit patere per expe rientiā:tum qꝛ cōiter tales multa consumunt:⁊ illud

qd faciunt nō hz veritatē:tū qz nullus faciat hāc artē i publico.ex quo sequit̃ qz nō sit vera ars.tū qz si ali quādo aliqd verificaiunt fit cū dāno suo ꝯputatis dānis ⁊ expēsis.Cū ergo sit tale exercatiū ꝯ vtilitatem publicā.vt pz ex ꝯsumptiōe rerꝫ.⁊ cōiter faciūt monetā falsam.ideo simplr̃ sunt ꝯdēnandi. Hec Angelus.Uñ pz,qz sunt ꝯrie opiniones.Sz si qs bñ cōsideret rōnes Angeli.nō ꝯcludunt ꝯ Oldra.posito qz possit facere verum aurū sicut ipse ṗsupponit.Unde diceret ad.pᵐ.qz maior est falsa. nec experientia est in ꝯriū.⁊ si aliq ꝯsumant q nō hñt verā artem. nō tñ sequitur qz oēs sic faciāt.sz dicant multum lucrari. Ad id qz dicit qz nō hz veritatem. negarent ipsi. ⁊ similiter negarēt qz faciāt monetā falsam ⁊ sic non ṗbat sufficienter ea que assumit. Uñ cū ista ars nō sit dānata ab ecclesia:nec rōnes i ꝯriū ꝯcludāt. nec ēt.s.d.dicat qz sit illicita:ꝯcluderē qz bonū ꝯsiliū est vacare alijs melioribus:nō credo tñ qz peccēt mortaliter vacādo huic arti cū illis circūstāciis quas posuit Oldra.Hāc opinionē.s.qz sit licita:⁊ nō ꝯdēnata.⁊ similiter astrologia:sequit̃ Pa.de sorti.c.ex tenore:fi.⁊ ē ṗbabilior.vide.j.ars.§.ṗ.⁊.2º.⁊ ꝟ.astrologia.Utrū aurū alchimicū possit vēdi.j.ꝟ.empt.

¶ Alea.vide infra ludus.

a Lienatio in.c.nulli liceat.fm glo.de re.eccle. nō alie.est duplex.s.ṗpria.⁊ sic est actus per quē trāsfert̃ dominiū.C.de fun.do.l.pª. Secunda est alienatio largissime sumpta.⁊ sic induduit emphyteosim ⁊ locationē ad longū tēpus:tex.est i.d.c.nulli.vbi sic dicit.Alienationis, aūt verbū continet ꝯductionē ad longū tps.Alij tex.hñt ꝯditionem id.ē venditionē sub ꝯditiōe:donationē:venditionē ṗmutationē:⁊ emphyteosim:ac perpetuū ꝯtrū.Hec ibi.Et ēt qñ sola possessio trāsfert̃ ad longū tps fm Inno.Et dicit Pa.ibidē qz i mā odiosa capiemus stricte.i.pᵒᵒ.sz in mā larga ⁊ fauorabili capiemus largissime.i.2ºº.⁊ sic accipitur in.d.c.nulli. vbi loquitur de rebus ecclesie:que sunt fauorabiles.

b ¶ An ṗhibitus alienare:possit locare ad magnum tēpus.R̃.fm Pa.in.d.c.nulli:qz nō:vt est tex.cū gl. in de.pª.de re.eccle.nō alie.in.ꝟ.locatiōes.in q̄ glo. Jo.an.allegat Accur.⁊ Hy.ꝯrios:⁊ ēt iura facientia ad ꝯria.Ipse vero.Jo.an.tz vt dictū est.Et forte posset dici vt.s.i pricº.qz in mā fauorabili sicut ē i bonis ecclie de qbus loquit̃.d.de.⁊.d.c.nulli.extendit̃:secus i odiosa.Et ibi dicit glo.l ꝟ.ad tps modicū qz hoc determinat tā.ꝟ.locatiōes:q̄z ꝟ.venditiones.vt sit sensus qd locatio ad modicū tps:⁊ vēditio fructuū ad modicū tps:nō induit̃ sub ṗhibitione ipsius tex.d.de.pª.Deinde q̄rit glo.qd dicat̃ modicū tps:⁊ ꝯcludit esse relinquēdū iudicis arbitrio. ṗpter varias ꝯsuetudīes locorū.glo.tñ i.l.i.ff.de superfi.§.qd autē:dicit i fi.qz modicū tps est j decēniū .C.de ṗscrip.lon.tem.l.fi.Perpetuū autē tps hz glo. 12.q.2.hoc ius porrectū.ṗ.qd durat vsqz ad.30.annos. instit.de perpe.⁊ tem.ac.Secundo qd durat quādiu viuit cui conceditur.ff.pro socio.l.i.⁊.c.ṗcarie.10.q.2. Tertio qd durat quādiu pensio soluit̃.insti.de loca. §.adeo.Quarto qd durat vsqz ad tertiā generationē.vt in auc.de nō alie.emphite.⁊ sic oino talis ṗhibet̃. Et fm glo.in.d.c.nulli:solus plat' alienat bona mobilia q̄ cōmode seruari nō possunt:vt sunt vestes trite que quotidie magis veterascūt:ité fruct' ⁊ similia:Ea vero ṗciosa q̄ seruare possunt ⁊ faciunt fructū nō alienant̃ sine solēnitate:Nā res imobiles ⁊ mobiles ṗciosa i hoc eqparant̃ vt.l.lex q̄.C.d adminis.tuto.Et pecunia fm Pa.i.d.c.nulli:nō est de his q̄ seruādo seruari possunt:qz retenta nihil opat̃: fallit qñ esset deputata ad emēda imobilia vel eēt magna q̄ztitate. Id ergo qd hz fructū ⁊ est i magna quātitate ⁊ nō ꝯsumit̃ infra trienniū:dr̃ qz seruādo seruari pōt ⁊ sic nō pōt alienari ⁊c̄.infra.§.4º.

¶ Que requirunt̃ i alienatiōe rei ecclesiastice. R̃.fm Pa.in.c.cū apostolica:de his q̄ fiunt a prelato. qz quinqz requirunt̃.Pº tractat'.s.an expediat vel non. Secūdo ꝯsensus capti. Tertio qz fiat ṗ vtilitate ecclesie.Quarto auctoritas superioris.Quinto subscriptio:i.c.tua.de his q̄ fiūt a plat. ⁊.c.ṗ.co.tiº.⁊.c.nulli:de re.eccle.nō alie.Et de subscriptiōe dicit Pa.in. d.c.ṗ.qz.Inno.dat vnā regulā qz nunq̄z reqrat̃ subscriptio:nisi i casibus a iure expssis.Ratio:qz regulariter i qualz dispositiōe sufficit ꝯsensus. nec reqrit̃ scriptura.l.pactū.C.de pac.vide glo.c.ṗ.de sensi.liº. viº.⁊ ideo vēditionē ṗmutationē:⁊ donationē:platus facere nō pōt nisi de ꝯsensu capli ⁊ subscriptiōe canonicorꝫ.⁊ sic regaliter i istis trib'.s.vēditio:ṗmutatio:⁊ donatio.reqrit̃ subscriptio.d.c.tua.i alijs nō. An reqrant̃ tres tractat'.R̃º.fm Pa.i.c.tua d his q̄ fiunt a pla.qz de mēte doc.sufficit vnus solēnis.⁊ not.glo.ibi.ṗ significato huius.ꝟ.tractat':vbi dicit qz nō reqrit deliberatū ꝯsensū:sz quādā discussiōe circa rē disponēdā in futurꝫ. Uñ tex.in.d.c.tua. ponit tractatū ⁊ ꝯsēsū vt diuersa.Nā ṗ fit discussio vtruz magis expediat alienare vnā rē q̄z aliā:vel vtrum possit subueniri ecclie sine alienatiōe.⁊ post tractatū puenit̃ ad ipsaz alienationē i qua prestat̃ cōsensus:qd est notādū ṗ statutis punientib' facientes tractatū.Sz vtrū valeāt ꝯsensus canonicorꝫ nō habiti in cōi:Bar.di.qz nō:Idē tz Hosti.⁊ Inno. Sof.tñ tz ꝯriū:nā lz inueniat̃ i decretiōe qz reqrat̃ cōis ꝯsensus.de elec.i genesi.Secus in alienatiōe. Sz glo.dicit qz vbi nō ṗcessit tractat'.⁊a ē pª opiº.vt i.c.ṗ. de rebus eccle.nō alie.li.viº.Sz si ṗcessit:⁊ dliberauerūt alienare.lz singulr̃ ꝯsētiat.valet ꝯsēsus ⁊ hz locū 2ª opiº.

¶ Que sunt cause legitime alienatiōis rerꝫ ecclesiasticarꝫ.R̃.hz Pa.i.d.c.nulli.qz sunt q̄ttuor.Pª ē necessitas:si debita vrgeāt ⁊ ecclia nō pōt satisfacere de fructib'.Secūda est vtilitas.s.vt hēat rem meliorē. ⁊ ista ponunt̃.in auc.hoc ius.C.de sac.san.eccle.⁊ 12.q.2.hoc ius.Tertia est pietas.12.q.2.aurū.⁊.c.san 3

ctor. Quarta incómoditas. vt q2 res est magis dā/nosa q̄ʒ vtilis ecclesie: vt in. c. terrulas. 12. q. 2. ꝛ ibi plene in glo.

4 ¶ Utrū ois alienatio rei ecclesiastice sit prohibita sine prefata solénitate vel aliqua de prefatis causis. R°. fm doc. in. c. nulli. q2 nó. sed imobiliū ꝛ nomine imobiliū rer̄ ꝯprehēdunt̄ ea q̄ seruādo seruari pn̄t. de qbus. s. §. 1°. Et dicit Alba. in dicta auc̄. hoc ius. q mobilia q̄ ét seruari possent alienari pn̄t sine pdicta solénitate: vt oues. nisi sint ad diuinū cultū deputa te: q2 tunc seruabit̄ auc̄. preterea. C. de sac. san. ec. scilicet vt nó vendant̄. nisi pro necessitate ꝛ vtilitate. Et breuiter collige ex. §. p̄. ꝛ ex isto. q ad hoc q res ecclesie possit alienari sine solénitate. requirit̄. p̄: q sit res mobilis. ꝛ dicit̄ res mobilis q̄ nó hʒ locuʒ determinatū: sed pót esse i diuersis locis: Secūdo q nó possit cómode seruari: ꝛ dr̄ non cómode seruari. qn̄ ꝯsumit̄ ĩ triénuʒ. Tertio q nó sit res preciosa que sit deputata cultui diuino. Reliq̄ vero mobilia pn̄t ꝛ c̄. sicut vestes trite: fructus: ꝛ simil̄ oues. Et nota q mobilia ecclesie preciosa: censent̄ imobilia: vt colligit̄ ex. l. lex q̄ tutor. C. de admi. tu. ꝛ ex glo. in. c. eps qui mancipiū. 12. q. 2. simul iūctis. Idē tenet Pa. i. d. c. tua: de his q̄ fiūt a pla. Utrū res sacre possint vēdi vel alienari. vide ĩ v. ꝯsecra°. 5°. §. fi. ꝛ v. simonia. §. 57. d vasis sacris vel vestib⁹. §. v°. 38. de sepultura.

5 ¶ Utrū iura: actióes: ꝛ noia debitorū/censeant̄ mobilia vel imobilia. R°. fm Pa. in. d. c. nulli. q nó ꝓprie. q2 mobile ꝛ imobile claudit̄ aliquo termino vt. l. mouētiū. ff. de v. signi. ꝛ ideo cū sint quid icorporale sunt in. 3ª. spé. vtʒ i. l. a diuo pio. §. in vēditione. ff. de re iudi. Ideo cósuluit Oldra q si princeps relinquit bona mobilia distribuēda. nó veniunt pene nondū exacte: Unū tn̄ notabis q si quis volés comprehendere totū p̄rimoniū suū facit solum métioneʒ de mobilib⁹ ꝛ imobilib⁹: tunc iura ꝛ actióes ꝛ noia debitor̄ sunt imobilia si adherēt imobilib⁹. Si vero adherēt mobilib⁹ sunt mobilia. Et idē de ānuis reddditibus. ꝛ sic limita de. extu. §. cū ānui reddditibus. de v°bo. signi. Facit glo. in. c. 1°. de re. eccle nó alie. li°. vi°. Alienari tn̄ nó pn̄t sine debita solénitate. ꝛ causa q2 seruādo seruari pn̄t: quāuis. Dy. ꝛ Alba. in. d. auc̄. hoc ius. cósuluerint q pn̄t alienari. qd̄ posset teneri post factū vel ét ante ex magna causa. Unde aliqd v. legatum p̄. §. 36.

6 ¶ Utrū p̄fata forma requirat̄ in oi alienatióe rerū immobiliū ecclesiasticar̄. R°. hʒ Pau. vt refert Ge. in. c. p̄. de re. eccle. nó alie. li°. vi°. quasi in fi. q tracta tus nó reqrit̄ nisi in ecclesijs cathedralibus ꝛ nó in ecclesijs inferioribus sed sufficit cósensus superioruʒ. Intellige nisi ecclesie nó hn̄t capl'm ar. de. p̄ª. de re. eccle. nó alie. Cā aūt legitima. s. necessitas vel vtilitas vel pietas semp̄ requiruntur. d. de. p̄ª. Sed qd si eps nó haberet capitulū: puta pp̄ guerras. ꝛ hmói Pa. in. c. p̄. de his que fi. a pla. dicit q hʒ doc. debet aduocare aliquos clericos honestos.

¶ Quis dicat̄ superior vt pro licētia ad ipsum recurrat̄ in cā alienatiois rei ecclesiastice. R°. q in nó exēptis est eps propauctū exēptis vero est platus eorū sub qbus sunt. vt abbates i ecclesijs sibi subiectis. ꝛ puinciales p̄dicator̄ ꝛ ministri minorū. ita dicit̄ i. d. de. p̄ª. ꝛ p Car. in. c. statuimus de trāsac. 7

¶ Utrū recipiés rem ecclesie sine obseruatióe solénitatis teneat̄ eam restituere. R°. q sic: ét cū fructib⁹. nec pót repetere. p̄tiū ab ecclesia. nisi esset ꝯuersuʒ in bonis ecclesie. ar. c. p̄. de deposi. q2 fm Pa. in. d. c. nulli. alienatio est nulla: de nullitate forme est clarū. q2 forma dat esse rei. Limita hoc esse verū fm. do. Anto. qn̄ causa legitima fuit alienatóis. lʒ nó sit seruata forma nó tenet̄ in ꝯsciētia: q2 solénitates adinuēte sunt ad euitādū deceptióes ꝛ ideo qn̄ deceptio nó subest. ꝛ fuit cā legitima alienādi. nó tenet̄ restituere in ꝯsciētia. Hoc ponit Pa. in. c. q2 plerūq2 de i/mun. eccle. ꝛ est equissimum. 8

¶ Utrū prelatus ecclesie possit renūtiare exceptioni competēti ecclesie aut trāsigere euidéter in damnuʒ ecclesie. R°. fm Pa. in. c. p̄. de depo. q nó. fm Inno. ibidē nisi ex spāli cócessióe pape. Facit. l. preses. C. d transac. ꝛ. l. ꝯ iuris ciuilis regulas. ff. de pac. ex quo infert̄ q nó pót cedere liti ꝛ cause aut trāsigere. nisi sit cā euidés ꝛ debita solénitas/ si actio sit ad rem imobilé. iuxta not. in. d. c. nulli liceat. Si vo sit ad ré mobilé: sic pót. vt not. glo. in. d. auc̄. hoc ius. Fac̄. l. cū hi. §. si cū his. ff. de transac. ꝛ. l. nó solū. C. de p̄. mi. Alij tn̄ fm Alba. tenēt indifferenter q pót trāsigere. in. d. auc̄. hoc ius. ꝛ ista opinio. videt̄ conformis cū opinione Frede. i. §. sequēti imediate. stat. n. in acquirēdo. secus esset circa rem iam acqsitaʒ imobilé: ꝛ forte sic possent concordari. 9

¶ Utrum solus prelatus possit repudiare legatū sine solénitate prefata. R°. Pau. de castro consilio. x°. tenet q nó: sʒ donationē sic. ꝛ dicit hoc probari ex. l. magis puto. §. fundū. ff. de re. eo. q sub tute. Ró diuersitatis est q donatione nó acquiritur dominiuʒ donatario. nisi volenti: ꝛ nó ignorāti: sed in legato sufficit factū testatoris solius. acqrit̄. n. ignorāti lʒ re uocabilit̄. l. cū pr̄. §. surdo. ff. de lega. 2. ꝛ. d. §. funduʒ. ergo legatū est acqsitū ipso facto. ꝛ sic nó pót repudiare. q2 alienaret rem imobileʒ ecclesie si legatū sit de re imobili: secus. n. esset de mobili. ꝛ de hoc é casus. in. d. §. fundū: in simili. Ubi dicit tex. q pupillus non potest repudiare fundum sibi legatum cuʒ nó possit alienare rem suam: ꝛ sic videtur q ex repudiatione sequatur alienatio: ꝛ hanc viā sequitur Angelica. v. alienatio. §. 16. In ꝯtrium est Frede. ꝯsil. 5° ꝯ mouetur principaliter. q2 dominium non est vere acquisitum ecclesie ante acceptionem legati. Unde repudiando potius non acquirit. q̄ʒ alienetur: sed in non acquirendo nó requiritur solénitas. Pro hoc facit. c. cū apostolica. de his que fiunt a pla. vbi solét x

nitas requirat quũ alienat res q̃ possidet ab eccle/sia. Et nõ est par rõ lucra nõ capere ⁊ quesita ꝑdere l.si sponsus.§.si maritus.ff.de dona.inte.vi.⁊ vxo. Ex his patet solutio ad.q. Utrũ monasteriũ q̃n renũ/tiat hereditati q̃ debet prouenire ex successiõe fratris ꝓfessi:dicat alienare vt incurrat penas iuris:⁊ dici tur ꝙ nõ.q: nõ est iter vere acq̃situ ius vt.s.⁊ ex cõ sequẽti nõ ꝓprie fit alienatio.⁊ ad.§.fundũ q fac pro.p.opiniõe. Rñdet ꝙ loquit i pupillo.q nõ hẽt administrationẽ rer suar:secus de prelato. Et forte posset cogi tunc platus ad restitutionẽ damni dati ex nõ acq̃sitiõe. Ad solutionẽ hmõi optime facit di/stinctio Bar.i.l.iubemus nullã.C. de sac.san. eccle. vbi dicit post glo.ꝙ aut q̃ris vtr platus possit ꝑiu/dicare ecclesie ꝯtrahendo:aut aliud faciẽdo. Pͦ casu n̄ põt ꝑiudicare.nisi licite ꝯtrahat.vt.d.l.iubem⁹.⁊ auc. hoc ius.co.tiͦ. Secũdo casu aut loqtur i acq̃rẽdis:⁊ põt ꝑiudicare:aut in iam acq̃sitis:⁊ tunc aut negli gẽdo.⁊ põt ecclesie ꝑiudicare:puta faciẽdo ꝯ se pre scribi.vt i auc.quas actiões.co.tiͦ.aut aliud facien/do.⁊ tũc aut facit cũ ꝯsensu capti:⁊ põt ci ꝑiudicat ita loquit.d.c.iubemus.aut sine ꝯsensu capti.⁊ tũc nõ põt ꝑiudicare ecclesie.vt in regula delictũ. ⁊ ita intelligũt doc.d.c.iubemus.Hãc secũdã viaꝫ Frede ri.sequtur Inno.i.c.2ͦ.de dona.⁊ Bar.i.d.l. nulla.⁊ Pa.in.c.p de do.⁊ cõtra.vbi sic ait colum.8. Nun/quid platus solus possit citra solẽnitatẽ repudiat he reditatẽ seu legatũ delatũ ecclesie:⁊ dicenduꝫ ꝙ sic. vt plene tãgit per Freder.cõsil.9.⁊ p Bal.i.l.pupil/lorũ.C.de repu.here.⁊ per Lapũ allegat se allega/tione.195. Nota tñ ꝙ illa rõ diuersitatis quã addu cit Pau.i.d.cõsilio.nõ videt Pa. Nã tã i donatiõe q̃ꝫ in legato acq̃ritur cũ cõditiõe si volet. Hoc satis ꝓbat in.c.verũ.de cõdi.appo.⁊ sic est tenẽda distin ctio Bar.de alienatiõe rei donate ecclesie sub cõdi/tione.infra ver.donatio.ꝑ.§.28.⁊ se.

11 ¶ An prelatus qui iurauit nõ alienare:possit i aliq casu.Rñ.fm Pa.in.c.vt super de re.eccle.ꝙ aut res est modica/vel modice vtilitatis:tũc nõ includit sub iuramẽto:q: nõ est verisimile ꝙ superior voluerit istũ illaqueare istis modicis.cũ modica sint excepta ab oi solẽnitate iuris.vt.c.terrulas.12.q.2. Uñ iura/mentum simplr ꝑstitum:dꝫ intelligi fm mãm subie ctã:⁊ iuris dispositionẽ. Itẽ iuramẽtum est stricti iu ris:ar.c.pe.de iure iur. Idẽ tenet Frede. Nã hodie p lati cõiter iurãt nõ alienare incõsulto papa. Aut res nõ est modica:⁊ tũc distingue fꝫ formã iurãdi. Aut iurauit simplr:aut iurauit nõ alienare incõsulto pa pa/aut sine lr̃a superioris:si pͦ.tunc videt ꝙ i ca/su vtilitatis ecclesie poterit.in.c.fi. de eccle.edi. Non astringit in casu necessitatis:ergo nec in casu vtili/tatis:q: necessitas/⁊ vtilitas:equiparantur in iure. 12.q.2.i sũma. Refertur ergo illud iuramẽtũ:ad alie nationẽ illicitã:vt sic metu iuramẽti.plat⁹ abstine/at facilius ab alienatiõe illicita. Si vero fuit iuramẽ tũ 2ͦ:tunc nõ poterit alienare. Nã tunc nõ põt fieri alienatio ẽt licita incõsulto papa. Hoc.n.importãt illa verba. Itẽ necesse est vt vba illa intelligant de licita. Nã incõsulto papa nõ faceret illicitam. Et ita volũt cõiter doc. Si vero fuit iuramẽtum iuxta ter/tiã formã.idẽ dicẽdum:vt proxime dictũ est. Idẽ tꝫ ipse Pa.i.d.c.fi.vbi facit singularem theoricam ex illo textu:ꝙ iuramẽtum simplr ꝑstitum. de re.eccle. nõ alienãdo:restringit ad alienationẽ illicitã: non aũt ad necessitatẽ. Idẽ de vtilitate ecclesie. Quo vo ad scđam/vel tertiam formã:dicit Pa.in.d.c.fi. ꝙ arbitrat vba esse:cessante sũma necessitate. Si vero immineret sũma necessitas:⁊ tãtã celeritatẽ requireret ꝙ superioris cõsiliũ nõ patiat:tũc putat alienationem posse fieri:cõsensu pape/vel alteri⁹ superioris minime req̃sito cu fuit ꝑstitũ iuramẽtũ tale.ar.l.tutor q re/pertoriũ.ff.de admi.tu. Ubi in cã necessitatis:põt tu tor:inuẽtario nõ cõfecto:administrare bona pupilli q̃d alias cessãte necessitate:nõ põt. Ad hoc fac not. Jo.de fan.in dc.i.de re.eccle.vbi dicit:i casu illi⁹ dc. posse fieri alienationẽ impune illa solẽnitate nõ ser/uata/si necessitas nõ capit tantã dilationeꝫ. Et hoc ẽt tenet Pau.in disputatiõe ꝯdẽnatus.⁊c. Et hͤ fa aũt pro exẽptis hñtibus superiorẽ i remotis locis. Jo. an.tñ.in.d.c.fi.dicit ꝙ qd̃ ꝯsuluerũt hoc iuramen/tũ solũ extẽdi ad illicitã alienationẽ. Sed dicit ideꝫ Jo.ꝙ isti postea sic ꝯsulẽtes:nõ potuerũt postea co/rũ ꝯsiliũ defendere:⁊ ꝯ eos adducit tex.i.c.aduersus de imu.eccle.i vba.pp imprudẽtiam:vbi ẽt necessaria/vel vtilis ꝯtributio:nõ fit incõsulto papa:etc qd indi screte agat.⁊ potes dicere:ꝙ dictũ Jo.an.intelligit regulariter:dictũ Pa.i sũma necessitate/vel i illo ca su speciali. An legat⁹ de latere:possit dare lr̃am ꝯ hoc iuramẽtũ.Rñ. Spec.in tͦ.de dispen.dicit ꝙ nõ. Idẽ Pa.in.d.c.fi.

¶ Utrũ yconom⁹ ecclesie cui cõmissa ẽ i aliquo casu alienatio:possit illã facere cõsanguineis suis.Rñ. fm Pa.i.c.vt sup.de re.eccle.nõ alie.ꝙ legiste tenẽt per auẽ.q̃buscũq modis.posita.x.q.2. q̃d nõ:nec aliis administrator cuiuscũq cõditiõis sit. Sed Pa.d.ẽ nõ esse verũ i plato:sꝫ bñ i yconomo ⁊ aliis. Posset tñ dici:ꝙ i ꝯsciã/si ex cã legitima/⁊ sine fraude ex/ercet/⁊ valeat talis alienatio.ar.c.pñi.ꝯ coha.cle. ⁊ mul.in tex.⁊ in glo. 12

¶ Utrũ terre inculte date ad culturã cũ ꝓmissiõe dã/di eas ad emphyteosim possint dari post culturam ipsar.Rñ. fm Pa.in.c.ad aures.de re.eccle.nõ alie. ꝙ sic.extirpãtibus siue eor heredibus.aliis vo non nisi seruata debita solẽnitate.q: nõ sũt amplius ter/re siluestres. Et not.fm eũ.Pa.i.c.si sup.de re.eccle. nõ alie.ꝙ q̃nq ista bona redeũt ad ecclesiaꝫ pleno iure:puta q: finitum est tps cõcessionis. vel pp defe/ctũ heredũ vasalli.vel emphyteote.vel pp delictũ eo rũ:q: nõ soluerũt pẽsionẽ:vt i.c.potuit.ꝯ loca.⁊ i.c. 2.de feu. Et dubitat tũc si possint alteri dari sine so 13

lẽnitate.⁊.R͞ᵒ.ꝙ sic ẽt si iurasset nõ alienar. nisi fuis/
sent mẽse applicata.⁊ hᵒ cẽt notũ.⁊ dĩr bona eẽ de
mẽsa q̃ sunt icorpata monasterᵒ qꝫ ad ius ⁊ vsũ.⁊
si stetissent p ãnũ applicata monasterᵒ dicerent eẽ de
mẽsa:tex.est in.d.c.2ᵒ.vbi ẽ casus lr̃alis.ꝙ talia põt
itꝫ ꝯcedi alteri.ẽt si iurasset nõ alienare. Et q̃uis
Pa.i.d.c.sup.ď re.ec.nõ alie.credat ꝙ nisi ẽ eadem
cã:tñ tex.i.d.c.2ᵒ.dicat expsse ꝯtrariũ.⁊ sequtur Frede.ꝯsi
lio.174.Uide Pa.i.d.c.vt sup.viᶜ.J.emphyteosis.§
17.circa medium.

14 ¶ Utrꝫ sede vacãte possint alienari bona ecclie.R͞ᵒ.
fm Pa.i.c.ꝑ.ne.se.va.ꝙ aut sunt bona q̃ seruando
seruari nõ põt.⁊ tũc i ecclia episcopali. yconomᵘ si
ue capitlm.sine alia lr̃a poterit sicut dicimus i tuto
re.l.lex q̃ tutores.C.de admi.tu.⁊.l.tutor q repertoriũ
.ff.eo. Si vo bona seruari nõ põt:tũc i ecclia epali
nõ poterũt alienari sine lr̃a pape.arᵒ.d.c.ꝑ.⁊ i.c.ꝑ.
de re.ec.nõ alie.liᶜ.viᶜ. In ecclia vo inferiori.tunc si
magna vrgeat necessitas ⁊ ecclia diu ẽ vacatura.nᶜ
põt cõmode expectari creatio plati:tũc i istis duobᵘ
casibus dic̃ Inno.ꝙ dabit curator bonis/⁊ p illum
fiet alienatᵒ.Mᶜ pni potent fieri ẽt p archiepꝫ/an̄q̃
sit datus administrator eccłe vacãti.d.c.i.liᶜ.viᵒ.fa
cit.l.2.ff.de cu.bon.dã.⁊ ꝙ not.i dc.2ᵃ.de re.ec. non
alie. Simlr̃ si valet alienatio facta a scismaticis vł
intrusis.de scisma.c.1ᵒ.12.q.2.alienationes.Et tenet q
eã recipit restituere cũ fructibᵘ ẽt q recipi posset a iu
sto possessore.c.grauis.de resti.spo.⁊ est excõicatus
q innitit talibᵘ alienatiõibus.J.excoᵒ.5.casu.41.

15 ¶ Utrũ platᵘ hñs bona distincta a bonis capli.pos/
sit illa cõcedere alicui ad vitã ipsius plati sine capli
ꝯsensu.⁊ alia solẽnitate.R͞ᵒ.fm Pa.in.c.continneba
tur.de his q̃ fi.a prela.ꝙ sic.

16 ¶ Utrꝫ i alienatiõe rer̃ minorꝫ regrat aliq̃ solẽnitas
R͞ᵒ.fꝫ Inno.i.c.ꝑ.de re.ec.nõ alie.liᶜ.viᶜ.ꝙ sic.s. cãe
cognitio ⁊ decretũ ⁊ cã legitima.C.de ꝑ.mi.l. mio/
rũ.⁊.l.si minores.⁊.ff.de re.co.q sũt sub tute.l. ma/
gis puto.§.nõ passim.⁊.§.si eo.Et verũ ẽt i mobili
bus ꝓtiosis fꝫ eũ.ibidẽ.alias hꝫ ꝯ possidẽtẽ rei ven
dicationẽ:ꝯ tutorẽ aut curatorẽ:ꝑsonalẽ actionẽ tu
tele/vel negotiorꝫ gestorũ.d.§.si eo.⁊.§.sequẽti.C.ď
ꝑ.mi.l.⁊ si pseo.⁊ dic̃.vbi.ö.Inno.ꝙ decretũ/ẽ lr̃a
⁊ nõ imponit sine cãe cognitiõe.⁊ ideo i scriptis est
dãdũ.C.de sen.ex.pi.re.l.2.ff.de re.co.q sũt sub tute.
l.pᵃ.⁊.d.§.si eo.⁊.d.l.minorꝫ. Sepe tñ i iure decretũ
vocatur auctoritas.l.1ᵃ.C.de mi.⁊.l.pᵃ. C. quando
decre.opus non est.

17 ¶ Utrꝫ valeat alienatio facta p eũ q cõmisit capita
le crimẽ ẽt ad piaꝫ cãm.R͞ᵒ.fm Inno.in.c.qꝛ pp.de
elec.ꝙ alienatio tenet dũmodo fiat ante s̃niã.l. post
contractum.ff.de dona.⁊.l.siqs post hanc.C.ď bo.
dã.q̃ pcipit ꝙ bona illius qui capitale cõmisit cri/
men publicentur. Intelligẽda est post sentẽtiam in/
uẽta vel ex suspitiõe pene alienata.vt.ff.de dona.cã
mor.l.si aliqs.Fallit in crimine lese maiestatis vt in
glo.d.l.post ꝯtum. Similiter ⁊ heresis.vt in.c.cum
fm.de here.liᵒ.viᶜ.qꝛ sunt i cõmissum a die cõmissi
criminis.Uide.J.ꝟ donatio ꝑ.§.12.⁊ superiori. Iteꝫ
dic in omni crimine per qď ipso facto bona ipsius
perpetrãtis essent cõfiscata.Uide.J.ꝟ.carcer.§.3.ꝟ.
assassinus.§.1.hic diffuse.

18 ¶ Utrũ alienatio in fraudẽ creditorꝫ vel patronorũ
valeat.R͞ᶜ.fm Inno.vbi ö.ꝙ nõ qꝛ venit reuocãda
vt.ff.de his q̃ in fra.credi.p totum.immo plus:quã
uis nõ sit facta i fraudẽ.si tñ fraus/est i ipso facto:
reuocat.l.oẽs.§.Lucius.ff.eo.tiᵒ.

Alimẽtũ fꝫ s.Tho.pᵃ par.q.119.arᵒ.ꝑ.Et.s.
a sẽ.di.30.q.2ᵃ.arᵒ.ꝑ.⁊.4ᵒ.di.44.q.pᵃ.arᵒ.2ᵒ. q.
4ᵃ.ptinet ad veritatẽ humane nãe. ⁊ fluit ⁊
refluit. Et illud qď fuit principalr̃ de substãtia alicu/
ius.resurget in eo.Et si accideret ꝙ aliqs cibus fuis/
set alimẽtum.⁊ de substantia duorũ:resurget i eo
in quo fuit magis principaliter:ĩ alio aũt supplebit
vel de alio alimẽto qď fuit de integritate illius secũ
di.vel p aliqd aliud.diuina potẽtia supplẽte qď de/
est.Hec omnia.d.s.4ᵒ.vbi.ö.Alimẽtum est duplex
scilicet corporale.qď proprie dicit alimẽtum.⁊ sumi
tur ex multis digestiõibus cibi fm Alber.2ᵒ.de aia.
⁊ cõuertit i substãtiam aliti:⁊ hoc cõtinue cõsumit.
Aliud spirituale:⁊ istud nõ cõuertitur in alitum.sꝫ
cõ.Et q̃uis cõseruet essẽ spiritualem:nõ tñ cõsumitur
realiter.Hec.s.Tho.3ᵃ.q.73.3.2ᵐ.

b ¶ Alimẽtorꝫ fm canonistas appellatiõe: vestimẽta
⁊ calciamẽta intelligunt i legat.ff.ď ali.⁊ cib.lega.
l.legatis.idẽ si legatus est victus.ff.de verbo.signifi.
l.verbo victus.secus si cibaria sunt relicta.ff.de ali.
⁊ ci.leg.l.antepe.Itẽ nomie alimẽtorum veniũt me
dicine.fm Di.Ange.⁊ Inno.in.l.si cum dotem.§.si
maritus.ff.so.ma.per.l.verbo victus.cũ sequẽti.ff.
de verbo.signifi.Et nomẽ vite/necessaria importat
vestes/cibos/medicinas/⁊ hmõi.sicut dicimᵘ de ali
mentis legatis.in.d.l.legatis.Et ideꝫ tenet Bar. ꝙ
ille cui debentur alimẽta/debet habere expensas pro
studio sibi necessario/sine quo viuere non posset fm
ꝯdecentiaꝫ persone.puta grãmaticam ⁊ hmõi.secᵘ
de expẽsis in studiis in quibus dꝫ militare: sine qui/
bus bene potest viuere honeste fm condecẽtiã sue p/
sone.Uide.ꝟ.legatum.ꝑ.§.42.⁊ se.

c ¶ Alimenta dari debẽt filiis a parẽtibus:⁊ paren/
tes a liberis sunt alendi.C.de al.li.a pa.l.1.⁊.3ᵃ.⁊
hoc est verum si ille qui petit alimenta est inops:⁊
ille cui petitur est locuples. Item si ex arte sua se pa/
scere potest:non debet petere ali nisi sit infirmus.ff.
de li agno.l.si quis a liberis. Idem dic de emanci/
patis.d.l.si quis. Quod si nepos sit ex filia. pasce/
tur ab auo materno. si a paterna linea ali non
possit.ar.dicta.l.si quis.Ideꝫ dic de filio adoptiuo.
Item vir alit vxorem/nurum/⁊ priuignum.ff.ď do.
int.vi.⁊ vxo.l.si quis pro vxore.Fallit hoc si in con/
trarium pactio fiat. Nota tamen ꝙ pr̃ tenet alere

filios nõ ex iure p̃rie p̃tãtis:sed ex charitate.⁊ de iur' nãli ƀƺ Bar.i.d.l.si qs. Et sic vxor/vir:si vir sit in/ ops.nisi forte esset i culpa ⁊ cõ. Sed qd si fiat diuor tiũ.ƀƺ. q extimabit iudex pensatis circũstãcijs:puta q: minor triẽnio apud mrem.⁊ huiõi. vt not.in.l. vnica.C.de diuor.⁊ fac.⁊ apud quẽ li.edu.⁊ i auc. si p̃r.ibidẽ posita.vbi dr̃ q si pater fuit cã diuortij. nutrieñ apud matrẽ expẽsis patris.si modo mr̃ nõ conuolauit ad secũdas nuptias. Si ꝟo mater dedit cãm.apud p̃rem expẽsis matris locupletis:nisi p̃r mi nus idoneus sit.q: tũc apud matrẽ locupletẽ.nisi al ter corꝫ esset infidelis.q: apud fidelẽ sunt alẽdi. Quõ magis/vel paꝛus debeat alere homo.s.vel patrẽ/vel filiũ/vel mrẽ/vel frẽꝫ.⁊c.vide.s.ꝟ.filius.§.12.

5 ¶ Utrũ p̃r teneañ alere filiã iniustã. Bar.vbi.s.dicñ q de iure canonico teneñ caꝫ alere.ẽt spuriã.⁊ Pa. in.c.cũ haberet.de eo q duxit i mr̃imoniũ.vlti⁹ nota bili sic ait. Tenebris ꝑpetuo mẽti finẽ huius tex.q nõ est alibi:q̃d de iure canonico ẽt filij spurij vel nati ex damnato coitu:debẽt ali a parẽtibus ƀƺ facultates corꝫ:⁊ hunc iuri canonico stañ hodie ẽt de iure ciuili. q: ecclia hoc idu[x]it ex quadã eq̃tate nãli.ne filij ali/ mẽtis priuati pereãt.vt ẽt sentit Bar.i auc.ex ꝯple xu.C.de inc.nup.vbi p rõnẽ istius tex. notabilr̃ dicñ parentes posse legare spurijs filijs rõne alimentorꝫ. ⁊ q poterũt parẽtes donare/vel relinqueñ dotes fi/ liabus.cũ dos succedat loco alimẽtorum. Hec Pa. Jmmo p̃r cogiñ dotare filiã bastardã.l.vxorẽ.§.p̃r nãlis.de lega.iij.q: si teneñ eam alere:ergo dotare: q cã dotꝫ fauorabilior est cã alimentorꝫ. Et not.fm Alex.de Jmo.in.l.p̃a.ff.so.ma.q nõ sequiñ. P̃r tene tur alere filiã nãlẽ:ergo tm̃ i dotẽ dare q ad alimẽ ta sufficiat.q: ãnua ⁊ mẽsura p̃stañ alimẽta.l.pe/ nultie.ff.de ali.⁊ ci.le. Dos aũt vnica p̃statiõe tradi dꝫ:ergo nõ parũ interest p̃ris potius minutatũ p̃sta re alimẽtũ:q̃ꝫ dotẽ vnico aceruo exponeñ. Adde fm eũ.q nec p̃r nec au⁹/coguntur dotare filiã nisi deducto paꝛus ne egeãt. Uñ dꝫ superesse p̃ri ⁊ auo.q possint cõmode viuere ⁊ ƀƺ dignitatẽ. Hoc ꝓbañ.p̃.ex.l.si. C.de dotis ꝓmi.ibi.i ꝟ.idoneã.:iuncta glo.⁊ ƀƺ hoc apparet manifeste q ex nulla obligatiõe p̃r vt au⁹ p̃nt ꝯueniri a filio/vltra q̃ꝫ faceñ possit.⁊ deducto ne egeãt.l.sunt q.⁊.l.inter eos.ff.de re iudi.

4 ¶ An mr̃ teneañ alere filiũ. Bar.i.d.l.si qs dicñ q i triẽniũ.on⁹ alimẽtorꝫ spectat ad mrẽꝫ.vt.l.nec filiũ. C.de pa.po.q intellige si põt:alias spectat ad p̃rẽꝫ. d.l.si qs. Ultra aũt triẽniũ/educatio ꝑtinet ad p̃rẽꝫ. nisi ipsa mater esset diues.⁊ p̃r paup:q: tunc tenere/ tur alere filiũ. Cõcor. Pa.i.d.c.cũ haberet.post glo. vbi ait. Et i hac glo.ibi ali dꝫ apud p̃rem. Alan.di cit hoc verũ.nisi dedeceat mrem ipm lactare. vt q: magna principissa/vel forte post diuortiũ est p̃fessa. Et idẽ dicit Bal.si subest alia cã legitima:vt q: mr̃ est infirma.vel aliter ipedita:in his.n.casib⁹ lactabi tur expensis p̃ris.ar.ff.de li.agno.l.si qs a liberis.§.a di.i.c.ad ci⁹. Uñ hoc casu si mr̃ nollet lactare filium ⁊ cessat cã legitima recusandi dꝫ facere expẽsas ab/ lactiõis. Et aduerte q glo.hic.⁊ doc.scribẽtes vidẽ tur velle tex.istũ reducere ad distinctionẽ glo.vt mi nor triẽnio alañ apud mrẽꝫ.maior ꝟo:expẽsis pa tris. Sꝫ ego puto hoc dictũ nõ ꝓcedere i tex.nr̃o.nã iura allegata p glo.loquñ de filiis legitimis/q cum sint in p̃tãte p̃ris/⁊ nõ mr̃is.⁊ sequañ familiam ⁊ agnationẽ p̃ris ⁊ nõ mr̃is.vt in.c.2.de con. insi.me rito debẽt a p̃re ali.⁊ nõ a mr̃e.nisi ꝓpter ablatiõis. q: tunc indigẽt auxilio materno.vt i.d.c.si. Sꝫ i ca su nr̃o vbi filij sũt spurij:crederẽ q parẽtes nõ habi/ ta distinctiõe etatis/teneñ equalr̃ alere filios fm fa cultates corꝫ.⁊ hoc proprie voluit ista lr̃a i fi.si bene ponderet. Et diuersitas nõ põt esse/q: filij spurij nõ sunt i p̃tãte p̃ris nec mr̃is.insti.de nupt.⁊ in.l.vulgo q̃siti.ff.de sta.ho. Jtẽ ista alimẽta deceruuñ filijs spurijs ex instinctu nãe ƀƺ quẽ non magis obligañ fi lius mri q̃ꝫ p̃ri.vt not. Jnno.i.c.2.de regul. Et ideo debẽt mr̃ ⁊ p̃r ꝯtribueñ i necessarijs filiorꝫ fm corꝫ fa cultates.⁊ hũc puto verꝫ itellectũ hui⁹ capli.hec Pa.

¶ Utrũ sint aliq casus i qbus p̃r nõ teneañ alere fi/ liũ.ƀƺ.fm Pa.i glo.d.c.cũ deberet.q sunt plures. 5
Primus est i.d.glo.qñ filius accusauit p̃rem. Secũ d⁹ qñ est minor triẽnio:q: tunc dꝫ ali a mr̃e cum di stinctiõe p̃missa. Tertius si p̃r egetnã nõ teneñ vltra q̃ꝫ facere põt vt sequiñ i eadẽ glo. Quartus si filius est spurius.⁊ hoc de iure ciuili:secus de iure canoni/ co/cui hodie indistincte stañ.vt s̃ dictũ est. Quintus si filius cõmisit ingratitudinẽ ꝯ p̃rẽꝫ.vt. C.de alen. lib.l.si p̃rẽꝫ.i p̃.ƀƺ. Sextus si fili⁹ ƀƺ artẽ vel aliud vnde viuat.ff.de li.agno.l.si qs a liberis.§.si filius. ⁊.§.alimẽta. Hoc tm̃ vltimũ limitat Bar.in tracta tu alimentorũ.nisi filius sit nobilis:ita q dedeceat ipm artẽ exercere.tunc.n.teneñ p̃r filiũ egẽtẽ aleñ. Et generalr̃ dic q oẽs cause sufficientes ad exheredan/ dũ filiũ:sufficiunt ad priuãdum eũ alimentis.

¶ An frater teneañ alere fratrẽ. Bar.d.l.si qs dicit q cogiñ alere fratrẽ nãlem:a fortiori legitimũ:vt s̃. nã li.auc.lꝫ.⁊ fm eũ Bar.i.l.dedit.ff.de colla.bon. frater teneñ dotare sororẽ.⁊ de hoc est glo.in.l.cum plures.ff.de admi.tu. Teneñ ẽt dñs alere seruũ.d.l. cũ plures.§.pe. Similr̃ tutor teneñ alere mrẽꝫ pupil li ⁊ sororẽ si egent. Et nota q alimẽta debent p̃sta/ ri fm cõsuetudinẽ regiõis ad arbitriuꝫ boni viri:⁊ ƀƺ facultatẽ debẽtis.⁊ dignitatẽ legatarij.ƀƺ Bar. in tractatu de duobus fratribus. Facit.l.alimẽta.ff. de ali.⁊ ci.lega.⁊.l.cũ hi.§.i p̃sona.ff.de transac. 6

a Ltare non dꝫ esse ligneũ vel terreũ sed lapi/ deũ:de cõse.di.p̃a.altaria:deꝫ tenet.s. Tho. 4.di.13.q.1.arti⁰.2.q.5.2̃.vbi sic ait. Btũs Siluester instituit q altañ de cetero nõ nisi lapideũ esset.q:.n.altare ꝯsecrari dꝫ.opꝫ esse aliquã rem for tẽ ⁊ nõ fragilem sicut est lignũ vel terra de qua fiat altare. Jtẽ q: debet esse in ecclia copia altariũ vt sic

quentes hoc mister^m. ideo d3 esse mã cõis nõ autem aurũ vel argentũ vel aliqd hmõi q nõ de facili pos sit hri. In veteri aũt lege erat tñ vnũ altare ad vnũ tñ effectũ deputatũ: & ideo nihil oberat si de auro fieret. Competit ẽt lapis ad significationem altaris qd xpm significat. q ẽt per petrã significat .i^a. corin. x^o. Petra aũt erat xps. S3 ante tẽpus Siluestri. pp psequutionem nõ erat fidelibus certus locus ad ma nendũ: & ideo habebat altare ligneũ qd facile trans fert. hec .d.s. Uñ dicit Pe. de palu. q altare latera/ nense est ligneũ. Debet igr esse lapideũ vel saltẽ ha/ berẽ tabulã lapideã & cõsecratam. sup qua situentur hostia & calix/ qd dr altare viaticu3 fm Archi. flo. 3^a. par. ti^o. xi^o. c. 7. in fi. & d3 esse fm Pe. de palu. tãte latitudinis & longitudinis scilicet lapis in capsula. q in eum capi possit pes calicis & hostia consecrata vel q in conficiendo cum tenet in manibus panem vel calicem super lapidem teneat. & sic super lapide3 conficiat.

5 ¶ Altare instituitur deo angelis & sanctis non eodẽ modo sed fm q dicit s. Tho. 2^a 2^e. q. 85. ar^o. 2°. 3^m. vbi sic ait. Ad. 3^m. dicendum q sicut Augustinus dicit. 8. de ciui. dei/ non constituimus martiribus templa vl altaria sacerdotalia: quoniam non ipsis: sed deus eo rum nobis est deus. Unde sacerdos non dicit offero tibi sacrificium Petre vel Paule. sed deo de illoru3 victorijs gratias agimus: & nos ad imitatione3 eo/ rum exhortamur. hec ille.

2 ¶ Altare est duplex aliud stabile qd non licet presbi tero in ecclesia consecrata constituere seu noua eri/ gere sine episcopi consensu. 68. di. c. quãuis. & de con. di. p^a. c. nullus sed in ecclesia non 2secrata per argu/ mentum a contrario. in. d. c. nullus. possunt altaria construere propria auctoritate. Altaria consecrata non sunt destruenda sine consensu episcopi de con. di. i^a. c. ecclesia. Aliud dicitur portatile siue viaticum. idest in via portandum. vel portabile fm Jo. an. in. c. quoniam. de priuil. lib. vi^o. in quo conceditur cele/ brari in ecclesia nõ consecrata vel in via. de con. di. i^a. c. concedimus. Item cõceditur episcopis & superi/ oribus in itinere & vbiq3 sup eo celebrare vel celebra ri facere. d. c. quoniam. Itẽ cõceditur predicatoribus/ & minoribus. sine tamen preiudicio parrochialis ec clesie. & intelligitur preiudicium fm Gg^m. 9^m. in qua dã extrauagãti q incipit. Nos attẽdentes/ de obla/ tiõibus decimis: & primitijs/ & si esset cõstitutio sino/ dalis in 2trarium nõ eos artat. d. priuil. c. in his. & di citur ibi libere. in quo innuit q sine licentia parro/ chialis hec possunt. ar. in de. de sepul. dudum. i. glo. in. v. libere. Alijs nõ conceditur fm Pa. i rubrica eo. ti^o. nisi in magna necessitate sine licentia episcopi vl i ecclia cõsecrata. In mari nullo^o vel superfluum.

5 ¶ Notãdu3 fm Archi. d. c. cõcedimus. q tabula la pidea non d3 cõsecrari nisi habeat capsulam. q po/ test esse lapidea vl lignea & fit multis modis. Aliqñ fit ex tabula lignea & lapide. ita q lapis est sigillu3. & sepulcrũ est in ligno. Aliqñ vero fit ex lapide solu3 ita q in ipso lapide est sepulcrũ aliquãdo cũ ligno & lapide. ita tñ q i lapide est sepulcrũ & sigillum. & ponit lignũ p augenda eius latitudie. Aliqñ fit i la pide solo sine sepulcro & reliquijs.

¶ Altare tam stabile qz portatile. solũ ab epo potest 4 consecrari. d. c. nullus. & d. c. cõcedimus. & 26. q. 6. c. ministrare & eo. c. q in dubijs. Et not. fz Archi. flo. q alia est cõsecratio altaris. alia eccle & ideo vna sine alia fieri põt. eo. c. p. Põt aũt epo i eadẽ ecclesia simul plura altaria 2secrare. eo. vniuersis. & nõ 2se/ crat sine reliquijs. de con. di. i^a. c. placuit. & c. nõ op3. Itẽ not. fm. d. Archi. flo. q prohibet consecrari sup sepulcrũ hominũ nisi martyr vel alior sanctoru3 de con. di. p^a. nõ op3. Utrũ possit poni corpus xpi cõse/ cratũ p reliqa. Inno. cũ 2silio assistẽtiũ. Rñdet. q si fiet tñ q Leo papa dedit ptẽ corporalis & corpo ris xpi in cõsecratiõe cuiusdã ecclesie. hec Pa. in. c. proposuisti. de con. eccle. vel alt. Quidã dicũt q alta re portatile põt cõsecrari sine reliquijs: allegãt. c. cõ/ cedimus. de con. d. i^a. & iura q videnf 2tra: dñt q lo quuntur i altari stabili. Et q nõ sit necesse: facit ru/ brica i missalibus antiqs que dicit q si reliqe ñ fue/ rint. dimittat illa pticula illius orõis q dicit post con fessionẽ. s. oram^o te dñe p merita sanctor tuor quo rũ reliqe hic sunt. &c. Cõtrariu3 & melius. d. Archi. flo. & Pisa. 2secratio. 3°. & ista opinio est melior. s. q reqrat. nec responsio sua satisfacit: nã rubrica illius missalis ita loquit de stabili sicut de alijs. & simili iura q hoc dñt nõ distingunt inter stabile. &c.

¶ Altare execrat fm Pa. i. c. pposuisti. de con. eccle. 5 vel alt. duobus modis. P^o qñ mensa altaris est mo ta. i. quãdo tabula superior de loco cui cõpaginat amouet. fz Inno. in rubr. pdicti ti. & Hosti. c. p. eo. & hoc verũ in altari stabili. Et licet i ipsa mẽsa sit for ma 2secratiõis: tñ si remoueat mensa astricta exe/ crabit altare. qz cõsecratio intelligit principaliter i cõiunctione lapidis superioris & structure inferioris secus si totũ trãsferat cũ sibi correspondẽtibus. Alr esset in portatili: qz nõ execrat nisi ãmoueatur illud paruũ sigillũ 2tinẽs 2secrationẽ qñ factũ est. ita q i lapide fit sepulcru3. S3 qñ lapis est pro sigillo in li/ gno. tunc fm Jo. an. in. c. ligneis. eo. ti^o. amoto lapi/ de a ligno/ est execratũ. Qñ vero est factũ. 3°: tũc si lapis ãmoueat a ligno. Abbas & Jo. an. in. c. ligne/ is. tenẽt q nõ execrat. qz 2secratio est i ipso lapide. Pa. ibidẽ dubitat. qz cũ recipiat formam ab ipo li/ gno & lapide: puta qz lapis ẽ ita paruus/ qd nõ suf/ ficit ad formã altaris viatici: ablato ligno est verũ dicere q altare patit enormẽ lesionẽ. Quidã soluũt .s. qñ lapis ẽ ita paruus q nõ sufficit ad recipiẽdu3 pedẽ calicis & hostiam. S3 posset dici istis q posset addi aliud lignũ & sic posset cape. Uñ sequenda est via p^a. & rõ est qz tũc nõ fit 2secratio i vnione: 3 cõ/

secratio est solius lapidis. et lignū addit vt melius possit recipe calicē et hostiā. Secūdo execrat quādo enormiter est fractū. d. c. ligneis. et ibi dicit Pa. q vbi cūqz cōtingat enormis fractura i altari execrat: qz videt pdere formā. secus si fractura nō sit enormis. isto solū modo execrat portatile quarto. et nō alijs modis. et not. Pa. i. d. c. §. i glo. q enormiter frāgit et execrat altare/ si aliqs de lapidibus tāgētib ipsā mēsam vel ɔsecratiōez vel sigillū: est motus. Et not. q qñ fit cōsecratio altaris. fit vnū foramē paruum i mēsa lapidea altaris vel ante altare vel i latere de xtro: et post cōsecrationē claudit lapide paruo. et dr ille lapis sigillū: qz denotat illū cōsecratū. et ibi ponū tur reliqe. et nomē epi cōsecrantis. et sancti i cuius ho/ nore cōsecrat. Et not. sm. d. Archie. flo. post Host. q ad hoc q indigeat recōsecrari reqrit deformitas scilicet qñ est rōne fracture. quā deformitatez putat nd arbitriū epi redigēdā. s. qñ est dubiū. Quod aūt dictū ē de lapide tāgēte ipsam mēsam vel ɔsecra/ tionē: intelligit Guil. qñ mēsa fundata est sup qua/ tuor colūnas et vna earū est mota sm glo. De lapi/ dibus aūt parietis vel de ipso pariete cui cōpagina tū est ipsum altare i quibusdā ecclesijs: qz pp āmotio nē illius partis aut lapidis nō cōsecrabit ipsuz alta re si sit āmotū ēt si tāgat ɔsecratiōem: qz nō ē pars principalis vel magna. Itē si altare tm̄ augumētet q āmittat formā priorē recōsecrādum est: qz forma dat esse rei. in. c. §. de con. eccl. vel alt. dicit sic. Ad h si altare motū fuerit aut lapis solūmodo supposit q sigillū cōtinet cōfractus est: aut diminutus: debet denuo consecrari. hec ille.

b ¶ Utr execrata eccl'ia execret altare. R. q non sm Pa. i. d. c. pposuisti. qz eccl'ia pōt destrui absqz hoc q destruat altare. secus si polluat: qz tūc ēt polluit altare et idiget recōciliatiōe. Hoc intellige de altari stabili. Et not. sm Pa. i. c. proposuisti. de con. eccle. vel al. q eccl'ia qñqz polluit: et tūc nō indiget recōse cratiōe sed recōciliatiōe. qñqz execratur: et tūc indi/ get reconsecratione.

c ¶ In altari i quo cōsecrauit eps eodē die. nō potest alius cōsecrare. de cō. di. . c. si. nisi de licē epi vel ne cessitate vrgēte: qñ eps nō posset complere. 6. q. i. ni/ hil: Altaria in quibus degradati celebrauerūt nō de bent propter hoc reconsecrari vel reconciliari. de sa/ cra. reit. a nobis.

Lternatiua penalis h3 Bar. i. l. qciēqz. C. de
a ser. fu. si vba dirigunt iudici tūc optio ē iudi cis. puta quū dicit puniat vel ɔdēnet. Si vo dirigunt reo. puta soluat mille vl' exhibeat medieta tē. et hmōi tūc optio dat reo. Si vo vba nō dirigū tur iudici nec reo. puta dicē statutū. sit pena pedis vl hmōi. tūc in penis corporalib dectio ē iudicis. l. p. §. expulatorem. ff. de effracto. In pecuniarijs vo erit rei. ar. l. plerūqz. ff. de iu. do. Similis distinctio fit p Dy. de re. iu. lib. vi. et doc. i. l. Lucio. ff. de leg. 2. Si vo legatū sit simplr alternatiuū nō magis referēdo vba ad heredē qz ad legatariū: tūc dectio est lega/ tarij. Ut puta. lego Titio fundū vel vsūfructū: vendi cabit Titius qd voluerit. d. l. Lucio.

¶ Utrū qñ qs tenet ad alter duorū sub alternatiōe: possit dare qd voluerit. Rñdet. glo. i. c. inter ceteras de rescri. q sic. insti. de here. insti. §. pe. ɔ insti. d legi. §. si generalr. soluit glo. predicta nā prima iura nisi digēs fuerit i mora. ff. de op. le. l. mā cipiorū. ff. d leg. l. statuliberū. §. p. ff. de solu. l. Sticū. pzio. R. ff. d peti. here. l. itē. §. itē. recte ait. Uñ talis i loco et tēpore de bito: offerat alter cui tenebat. et noluit recipe: libera tur debitor. Uñ si periret vel alio alienaret: nō pro/ pter hoc teneret ad alter. ex quo solus creditor est i culpa p iura p allegata. Sz si nullus sit i culpa: de/ bēs duo alternatiue: puta Stichū aut Pāphiluz. si perijt: periculū primi ad vēditorē. periculū secūdi ad emptorē ptinet. l. datio. §. si ēptor. ff. d ac. emp. et vē.

Mbitio vtrū sit petm̄. R. sm s. Tho. 2a. 2e. q. 131.
a ar. p. q sic. qd sic pbat. Ois inoderat ap/ petit honoris est petm̄. sz ambitio est inode rat appetitus honoris. igr est petm̄. Secūdo pbat qz appetit boni dz regulari sm rationē. et qñ tran/ scēdit regulā rōnis est petm̄ et vitiosum. sz ambitio/ sus appetit honorē nō sm regulā ratiōis sz excedit. igr est petm̄. Uñ. p. ad corin. 13. Charitas nō ē am/ bitiosa. Uñ p declaratiōe notādū sm doc. e. vbi. s. q honor importat quādā reuerētiā alicui exhibitā i testimoniū excellētie eius. Circa aūt hois excellen/ tiā duo sunt ɔsiderāda. Pm. q illud quo excellit ho mo aliū. nō h3 a se sz a deo. et ideo honor nō debet hoi principalr. sed deo. Scdūz q illud i q homo ex/ cellit dat homini a deo vt ex eo alijs prosit. Uñ in/ tantū debet homini placere testimoniū sue excellen/ tie qd dicit honor/ qd ab alijs exhibet: inquātum ex hoc parat sibi via ad hoc vt sibi vel alijs prosit. Et sic si aliqs appetat honorē illi excellētie quā habet ad honorē dei: et vtilitatē primi et nō excedat: nō ē petm̄ sed virtuosum. Cōtingit aūt triplr appetitum honoris esse inordinatū. Uno. qz appetit honorē de excellētia quā nō h3: q est appetere honorē s suam pportionē. Secūdo ex eo q cupit honorē nō referē do i deū. Tertio ex eo q appetit quiescat in ipso ho nore nō ordinādo ad vtilitatē. Ambitio aūt impor tat inordinatū appetitū honoris. Uñ manifestū est q ambitio semp ē petm̄. Hec ille. Ex qb p3 qd est ambitio: et q ambitio ē petm̄ qd opponit magna/ nimitati. Uñ. d. e. vbi. s. ar. 2. sic ait. Ambitio vt di ctū est importat appetitū inordinatū honoris. Ma gnanimitas aūt est circa honores: et vtit eis sm q op3. Uñ manifestū est q ambitio opponit magna nimitati sicut inordinatuz ordinato. Hec ille. Nota tm̄ q magnanimitati opponit ɔsumptio et ambit per excessum: aliter tamen et aliter. Ambitio. n. oppo nit inquantū inordinate tēdit ad magnos honores

⁊ indebite vtit eis:qꝛ nec ad debitū finē nec debito modo.vel de eo qđ nō hꝫ. Presumptio aūt opponitur eo ꝙ attētat magnū opus excedēs suā facultatē:quā philosophus vocat ventosum.

ꝑ ¶ Utrū ambitio sit pctm̄ mortale. R° hꝫ. s. Tho. 2ª 2ᵉ. q.130.⁊.132.vbi tractat ꝺ ꝑsūptiōe/ambitiōe/⁊ inani gloria:nō tractat spālr de ꝑsumptiōe ⁊ ambitiōe vtrū sint pctā mortalia vel capitalia.sicut communr q̄rit ꝺ alijs.⁊ ēt ibi de inani gloria. Uñ notādum ē ꝙ aliquo° est eadē ratio de ambitiōe/⁊ inani gloria ⁊ ꝑsumptiōe.nā ista quattuor vitia.s.supbia:q̄ ē inordinatus appetitus ꝓprie excellētie.ꝑsumptio q̄ est inordinatꝰ appetitus ꝓprij honoris vltra suā excellētiam.ambitio:q̄ est inordinatꝰ appetitus honoris.⁊ inanis gloria:q̄ dicit appetitū glorie inanis. Omnia igr̄ ista quattuor aliquō cōueniūt ⁊ faciunt vnū vitiū capitale. Sicut igr̄ dicit de inani gloria ꝙ de se nō est pctm̄ mortale.sed vel rōne finis.s.quādo ponit vltimū finē in illa gloria vana.vel ratione mār̄ circa quā:sicut.j.℣.inanis gloria.⁊ ℣.ꝑsūptio patebit. Dicēdū est igr̄ fm̄ intētiō.s. Tho.ꝙ ambitio de se nō est pctm̄ mortale.sꝫ pōt eē mortale.ꝑ. ratiōe intētionis ambiētis.s.qñ ponit vltimū finem in honore quē appetit:ita ꝙ paratus esset qđcunqꝫ mortale cōmittere:ꝓ cōsequēdo talē honorē. Secūdo ratiōe mār̄ circa quā ambit talē honorē.s.qñ ē cōtra charitatē dei:puta qꝛ querit honorē in aliquo falso qđ ꝯtratur diuine reuerētie:puta si querat honorari vt deus.iuxta illud exo.28. Eleuatum est cor tuū/⁊ dixisti:deus ego sum:vel ēt qñ honorē quē appetit ꝑfert deo.vel breuiter qñ illud in quo querit honorē vel appetit inordiate.est pctm̄ mortale. puta q̄rit honorē in aliqua dignitate quā nō pōt appetere sine peccato mortali.

Amē/qñ est hebreū significat tria.s.verum/vere/⁊ fiat:⁊ geminat tm̄ a Joāne:quia altiora narrat:Est ēt grecū:⁊ tunc significat sine defectu.⁊ nullus grecus vel hebreus trāstulit illud ꝓp reuerētiam xp̄i sepe dicentis. Hec.s. Tho super Jo.3°.c. ⁊ super Isay.25.c.ħ.

Amicitia i communi est amor mutue beniuolētie fundatus sup aliqua communicatiōe.2ª 2ᵉ. q.23.ar°.1°.c̄.de qua.j.℣.charitas. Et hec ē duplex. Quedā q̄ cōsistit principalr̄ in affectu q° vnꝰ aliū diligit.⁊ de ista dicitur.in.℣. charitas. ⁊. ver. amor.⁊ hec est perfecta amicitia que potest conseq quācunqꝫ virtutem.immo in via imperat omnibus alijs. Alia amicitia est que ꝯsistit in solis exterioribus dictis vel factis:que quidem nō habet perfectā rationem amicitie.sed quādam eius similitudinem: ⁊ inquātum aliquis se decēter habet ad illos cum qbus cōuersatur in communi.⁊ hec vocatur amicitia siue affabilitas. Uide.s. Tho.2ª 2ᵉ.q.114. per totum. Huic opponitur litigium:qđ oritur quando aliquis ꝯdicit in verbis alicui persone quam nō veretur cōtristare:cuius cōtrarium facit affabilitas/seu amicitia.s.s.vbi.s.q.115.de quo litigio vi.j.℣.litigium. ⁊.℣.discordia. Hec amicitia optime laudat fm̄.s. Tho.in li°.de regimine principum.ca.3 Damone ⁊ Phitia singularissimus amicis. Hec amicitia ē spetialis virtus ⁊ spetialis obiecti scilicet decentis conuersatiōis.s.s.2ª 2ᵉ.q.114.

¶ Nota ꝙ quāuis amicitia/tā perfecta q̄ṡ imꝑfecta opponat discordie:nō tamē pertinet ad amicitiam fm̄ Philosophū.9.ethi. eorum concordia in opinionibus:sed concordia in bonis conferentibus: ⁊ ꝑcipue in magnis:quia dissentire in paruis.quasi nō videtur esse dissensio. Et propterea nihil ꝓhibet aliquos amicā hñtes i opinionibus dissentire:nec hoc repugnat paci:qꝛ opinio pertinet ad intellectū q̄ pcedit appetitū in quo stat vnio pacis.⁊ sic quāuis discordia i opiniōibꝰ/vel i paruis repugnet pfecte paci.s.patrie:nō tñ paci q̄ est i hoc mūdo. Hᵉ.s. Tho. 2ª 2ᵉ.q.29.ar°.3°.ad.1ᵐ. Simili vetus amicis dꝫ magis subuenire i dānis ℣tutū.hꝫ. D.s.4.di.19.q.2.ā. 6ᵐ.q̄ṡ ext extorp.ꝺ ista amici°. vide.s.℣.adula°. ꝑ

Amict° alba regnr̄ ad celebrādū:⁊ est cōis oībus ministris:⁊ dꝫ tegere humeros qui designat fortitudinem ad diuina officia exequenda qbus māciṗaf. arᵐ.25.di.c.ecclesiastica.

Amor sui fm̄.s.Tho.2ª 2ᵉ.q.19.ar.6.i.c̄.est triplex:fm ꝙ tripli se hꝫ ad charitatē. Uno° ꝯtrariaf charitati fm ꝙ aliqs i amore ꝓprij boni finē ꝯstituit: Secūdo° in charitate includitur fm ꝙ homo se ꝓp deū/⁊ i deo diligit. Tertio a charitate qdē distinguif:sed charitati nō ꝯtrariaf: puta cū aliqs diligit seipsum fm rōnē ꝓprij boni: ita tñ ꝙ i hoc ꝓprio bono nō ꝯstituat finē. Sicut ēt ⁊ ad ꝓximū pōt eē aliqua alia spālis dilectio pter dilectionē charitatꝫ q̄ fundaf i deo.dū ꝓximꝰ diligitur/vel rōne cōmoditatꝫ/vl ꝯsanguinitatꝫ/vl alicui° alterꝰ ꝯditōis humāe:q̄ tñ referibilis sit ad charitatem. Hec ille.

¶ Amor sui p° fm Augᵐ.14.de ciui.dei vsqꝫ ad ꝯtemptū dei facit ciuitatē babilonis.i.est cā oīs peccati. Uñ.s.Tho.2ª 2ᵉ.q.77.arᵗ.4°.sic ait. Propria ⁊ ꝑ se causa peccati accipiēda est ex pte cōuersiōis ad mutabile bonū:ex qua quidē parte omnis actꝰ peccati procedit ex aliquo inordinato appetitu alicui° temporalis boni. Qđ autem aliqs appetat inordiate aliqđ temporale bonū procedit ex hoc ꝙ inordinate amat seipsum. Hoc.n.est amare aliquē.i.velle ei bonum. Uñ manifestū est ꝙ inordinatus amor sui est cā omnis peccati:hec ille. Et ibidē in rñsione ad 3ᵐ.arᵗ.i fi.dicit. Propter hoc.n.hō vel appetit bona vel fugit mala qꝛ amat seipꝫ.hᵉ ille. Et sic ēt peccata q̄ fiūt ex amore fiūt ēt propter amorē sui. ꝑ

¶ Amor 2ᵘˢ est amor laudabilis/⁊ charitatꝫ: de q° j ℣.charitas:Amor vero 3ᵘˢ dictus: est vitupabilis qñ ē nimiꝰ respū exterior. Uñ.s.Tho.2ª 2ᵉ.q.25.ar°. 2°

ꝰ. sic ait. in. c̄. Amare seipsum. s. 3°. est comune omnibꝰ. Aliōs. s. pꝰ°. est propriū maloꝝ. Boni. n. amāt seipsos quātū ad bona anime: q̄ vere cognoscunt ꝛ amāt ꝛ ī eis delectanť. Mali v° amāt seipsos quātū ad corpus. ꝛ bona corporalia: ꝛ i eis quiescūt ponētes vltimū finē in eis. ꝛ cōtēnunt spiritualia. hec fm. D. o. Quidā dicunt ꝙ amor sui ꝓcedit ex luxuria. q̄ est peccātū mortale/ solū si pp eū nō implet precepta vel facit ꝯ. aliter cōiter est veniale. Que quidem verba multiplr̄ possent impugnari sed pp breuitatez ōmitto. Un̄ dic vt. ō. eodē mō dic de amore sui vel aliarū rerum.

Angaria ꝛ pangaria: hꝰ duo sūt q̄dā seruitutes
a ipresse p extorsionē supioris. Et ē āgaria seruitꝰ psonaꝝ/ seu opus psonale/ seu munus psonale qḋ pōt labor corporali expleri sine detrimēto reꝝ vt in. l. numeꝝ. la. 2ꝰ. ff. de. mu. ꝛ ho. pangaria vero ē seruitus psonaꝝ ꝛ rerū vȝ qn̄ fiat ꝓ proprio sumptu: vt dicit Ray. ꝛ glo. in. l. nemīnē. C. de sac. san. ec. hec. n. dictio/ p/ auget. Uide declaratiōez hoꝝ terminorū diffuse. j. v°. excōica°. 5. casu. 18. §. p̄. Glo. i. c. nō minus. de immu. eccle. sic ait. Angarie dn̄r personalia obsequia ꝓprijs sumptibus pstita. Perangaria vbi personaliter seruit sumptibus alienis. Unde vide in. d. §. p̄. 2°. ꝛ. 3°.

Appellatio ē duplex. s. iudicialis/ ꝛ extraiudi
a cialis. Pꝰ est/ a/ minori iudice ad maiorē ꝓuocatio. q̄ si legitima est. pronūtiatū suspendit ac ēt iurisdictionē iudicis quo ad illā cām. ꝛ ipsius ad supiorē trāsfert cognitionē. Extraiudicalis est/ a/ pn̄ti/ vel v'isimilr̄ futuro grauamine ad supiorē prouocatio. q̄ si ē probabilis. ipsam cām ad superiorē trāsfert vt ea pendēte. nil in ipsius pͥudiciū tēptet. Utrū liceat appellare vide. ō. v°. accusat°. §. 9.
b Duo sunt effectus appellatiōis. s. suspēsiuꝰ. ꝛ deuolutiuus. Suspēsiuus ē triplex: suspēdit. n. pnūtiatū ꝛ iurisdictionē iudicis quātū ad illā cāz. eo. c. super. ꝛ psumptionē q̄ erat pro sn̄ia. Nota tn̄ ꝙ nō semp operať oīa ista tria. Exemplū i excōicatiōe qn̄ appellatio sequiť sn̄iam. Tūc. n. tantū opatur effectuz deuolutiuū q: deuoluit cām ad superiorē. Et idē qn̄ appellať/ a/ sentētia nulla. Hoc. n. respectu pōt appellari/ a/ sentētia nulla. vt. cꝰ delectet eo.
2 Quo iure sit inuēta. Rꝰ°. ꝙ formalitas ē de iur positiuo: ꝛ olim videbať ius manu regia: sed ipsa substātia appellatiōis videť de iure nāli. ē. n. quedā defensio siue pͥdiū innocētie. Est. n. principaliter iducta pp iniquitatē vel imperitiā iudicis corrigendaz vel ad supplēdū qḋ incaute in priori iudicio fuerat ōmissum. Ex qbus pōt inferri. ꝙ lȝ princeps formalitatē appellatiōis remouere possit. nō tn̄ videtur ꝙ possit tollere ipsam substātiam appellatōis. s. vt ius nō reddať aduersus iniquitatē/ vel imperitiam iudicis. Nō. n. pōt pricēps tollere id qḋ ē de iure nāe.
3 Quādo aūt ꝛ quotiens ē appellandū. Rꝰ°. ꝙ infra dies. x. a die late sn̄ie. C. de appella. aut. hodie vero fallit in absente cū probabili vel notoria quia talis infra decē dies a tpr̄e quo sciuit sn̄iam latā pōt appellare. vt. C. quō ꝛ qn̄ iudex. l. ab eo. ff. de appel. sic. l. pꝰ. §. fi. Et hoc verū nisi sit ꝯtumax vere i nō comparēdo/ vel veniēdo ad iudiciū: q: tūc nō audiť nisi veniat iudice sedēte adhuc pro tribunali. l. diuus. ff. de in integ. resti. Secus si fuisset cōtumax i restituendo q: pōt appellare. l. creditor. ff. de appel. Unde. s. Tho. 2ꝰ. q. 69. arꝰ. 3°. sic ait. Equitas iuris sic subuenit vni pti ꝙ altera nō grauet: ꝛ ideo tēpus decem dieꝝ cōcessit ad appellādū qḋ sufficiēs estimauit ad deliberandū an expediat appellare: Si vero nō esset determinatū tps in quo appellare liceret/ semp certitudo iudicij remaneret i suspenso. ꝛ ita pars altera dānificareť. Ideo aūt nō est cōcessum vt. 3°. aliquis appellet sup eodē. q: nō est probabile tociēs iudices/ a/ recto iudicio declinare.

Utrū appellatio interposita post censurā excōicatiōis/ suspēsionis/ ꝛ interdicti/ vel ab igressu ecclesie tollat ipsaꝝ effectū. Rꝰ°. ꝙ nō. Tex. est in. c. is cui. de sen. ex. lib. viꝰ. ꝛ hoc verū ē qn̄ tales sentētie absolute sunt inflicte. Ratio q: secū trahunt executionē. c. pastoralis. de appe. secus esset si sub ꝯditione ferrēt posite vt puta si nō solueris vsqȝ ad mēsem. excomunico te/ vel suspēdo. vel si nō feceris hoc/ vel illud: q: si tunc ante ꝯditionis euētū appellauerit legitime bn̄ suspēdit. vt in. c. preterea. d. 2°. ꝺ appel. Sȝ quid si dicat excomunico te si appellaueris. Rꝰ. fm Inno. i. d. c. preterea. ꝙ appellatio suspendit effectum: sed dubiū esset si dicat excomunico te si disposueris ad appellandum. Et tunc dicitur ꝙ in casu in quo talis p̄latus nō pōt ꝓhibere appellationē. nō erit excōicatus: alias secus. Uide infra ver. excomunicatio. 2°. de causa formali. §. 15. hic diffuse. ꝛ ver. interdictum. §. §. p̄. in. ꝰ. differentia. 4

Utrum excomunicatus. post legitimam appellationem sit euitandus. Rꝰ°. ꝙ non. vt not. in. c. licet. de sen. ex. lib. viꝰ°. ꝛ. c. pastoralis. ꝺ appel. Uerūtamen si excomunicatus nominatim/ specialiter ꝛ expresse infra tempus/ a/ iure/ vel/ a/ iudice determinatum appellationem non fuerit prosequutus vt debuit: ex dapso poterit publice excomunicatus denuntiari: ꝛ tūc erit euitandus tam in iudicio q̄ extra/ ꝛ ab actibus legitimis remouendus. d. c. licet. Et debet reputari pro excomunicato post talem denunciationem donec sententialiter fuerit declaratum appellationem ante excomunicationem fuisse interpositam. Rosella vero ver. excomunicatio. ꝰ. dicit ꝙ nullo° valet post legitimam appellationem quia fuit facta nulla per appellationem: allegat Asten. Sed verius videtur vt dictum est: si tamen durat auctoritas excomunicantis ꝛ perseueret in voluntate/ ꝛ non aliud obstet. Uidetur enim redire in illum statum in quo erat quando appellauit. 5

6 ¶ Sed vtrū talis post denūciationē excōicatiōis. ⁊ desertionē appellatiōis celebrās/aut ingerēs se diui nis.fit irregularis. Rñdet. Archi.i.d.c.licet.quē seq tur Gem.qđ non:q: ex quo appellatio legitima fuit ante excōicationē posita.ipsā excōicationē suspen/ dit. Et lꝫ post desertionē appellatiōis denūtiet͛ exco municat⁹.nō tñ excōicatur:nec ꝓe est excōicatus.vt ibi pꝫ. Et dꝫ fieri appellatio ſm Pa.in .d.c.pterea quātus alij aliter post decimū diē ſñie/quāuis cōdi/ tio nondū aduenerit q: qñ ſcat ſñiā fuit grauat⁹.

7 ¶ Utꝝ/a/qualꝫ ſñia/vl' grauamie possit appellari. R̄° ꝙ sic si est hoīs de iure canonico:de iure ciuili ñ ab interloquutoria:nisi qñ iudex i criminali vel in ci/ uili negotio questionē ꝑ tormēta interloquutus ē.Cō tra.l.ante ſñiā.ff.de appella.rec. Facit glo.i.l. an/ te ſñie tps.C.quoꝝ appe.nō re.regulariter nō appel laſ ab interlocutoria.C.de epi.au.l.2ª. Rō q: graua men qđ ꝑ eā infert pōt reparari ꝑ appellationē/a/ diffinitiua:ſꝫ quādo nō posset reparari liceret.Qui/ dā tñ tenēt ꝙ ēt ab interloqutoria pōt appellari ſē/ per.vt.l.ait ptor.§.qd tñ.ff.de mino. Sed pᵐ ꝟius. Nō tñ ſꝫ s.Tho.2ᵉ.q.69.ar°.3°.ꝙ est licitū appella re sine petō ex ꝯfidētia iuste cause:nō āt vt ꝑ morā iniustā impediat:de quo vide.s.ꝟ. accusatio.§. 9. Not.ſm Pa.i.c.ꝑ de dilac.ꝙ illato grauamie per iudicē.pōt hoc expsso icōtinēti appellari:nec ē opus vt petaſ reuocatio grauaminis:⁊ illo illato ꝯ pñti. pōt appellari icōtinēti ꝑp timorē futuri grauami/ nis de quo ꝟisimilt' timeſ:nō tñ lꝫ appellare/a/futu ro nisi exprimat grauamē ꝯ pñti Pa.ibidē vltᵉ nō.

8 ¶ Utrū qs possit appellare/a/declaratoꝛ pene legis Uꝛ ꝙ nō q:/a/pena legis nō pōt appellare.l.si qua pena.ff.de ꝟbo.signi.⁊ i.c.q: nos. ⁊ ibi glo. de ap/ pel. Sꝫ tu dic ꝙ/a/declaratore pōt. Glo.est singula ris.i.c.cupiētes.§.qđ si ꝑ 20.dies de elec.lib. vi°.

9 ¶ Utrū quis possit appellare/a/denūciatiōe/aut de claratiōe excōicatiōis/seu alteri⁹ censure.R. Pa.in c.pueniit de ap.ꝙ sic:q: hec nō est ſñia iuris/a/q̄ nō liceat appellare.c.q: de ap.ſꝫ iudicis declarātis q̄ ē hoīs. Facit ad hoc glo.i.c.cupiētes ꝯ electiōe.li°.vi°. Et hoc verū nisi sit notori⁹ excessus:q: notori⁹ crimi nosus nō audiſ appellās. Facit ꝙ not. Inno.in.c.ex parte.el.ꝑ.de ꝟbo.signi.q dicit ꝙ i notoriis nō req/ riſ ꝑpⁱe ſñia ſꝫ sit quedā iuris executio. Et tex.i. c.qm̄ de fi.ꝑbit.qđ limito. Uerū est qñ excessus est ita notori⁹.ꝙ nulla tergiuersatiōe pōt celari.

10 ¶ Quis pōt appellare. R. ille cuius interest. Alias ꝑ aliū facta:nō valet.l.i.ff.de ap.nō.re.⁊.c.ex tenoꝛ ꝯ his q̄ fi.a.ma.par ca.nisi qñ ꝑuocaret pro eo q du citur ad suppliciū.vt.l.nō tm̄.ff.de ap.

11 ¶ Utrū religiosus possit appellare.R ꝙ nō/a/corre ctiōe suoꝝ ꝑlatoꝝ si fiat ſꝫ statuta ordinis/vl' regu le.c.ad nrām.⁊.c.rephēſibil' ꝯ ap.⁊.c.cū ſpāli. co.tⁱ°.

12 ¶ Utꝝ appellatio extraiudicialis sic ānullet post fa cta sicut iudicialis.R° ſm Inno.in.c.ex ꝑte.el.ꝑ. de verbo.signifi.ꝙ sic. facit.c.ad audientiam de ap. In hoc tamen est differentia ſm eun. Inno. in.c.ꝑ. de his que fiunt/a/maioꝛ par. ca. quia iudex qui ꝓcedit in forma iudicij.dꝫ audire legitimas excep/ tiōes.⁊ nisi audiat iuste appellaſ ab eo:sed sec⁹ est i eo q nō vt iudex.ſꝫ vt priuata ꝑsona ꝑficit factū su/ um:q: iste i forma iudicii nō ꝓcedit nec ꝓcedeſ pōt: ⁊ ideo nō dimittet qn ꝑficiat factū sup quo appella tur:nec reuocabiſ nisi ꝓbeſ ꝟitas cause:nec impu/ tabiſ ei si nō audit ꝯdictionē/vel appellationē ad/ uersarij:nisi ꝓbet ꝟitatē cause appellationis. vt de elec.c.cū dilectus.⁊ melius.c.cū inter canonicos.iun cto qđ not.i.c.interposita in glo.i ꝟbo ſꝫ ēt.ꝯ appe. Et sic collige ꝙ appellatio extraiudicialis dꝫ fieri a causa ꝓbata/a iure/vel ciuili/vel ꝯsuetudinario/ vel canonico. Secūdo ꝙ tenēt gesta ēt post appella tionem:nisi approbata cause ꝟitate. Tertio nota ꝙ eo ipso approbaſ ꝟitas cause qñ nō ꝓbaſ ꝯtrium. Quarto ꝙ ſñia excōicatiōis nō tꝫ post appellatio/ nē ex causis legitimis interpositā.ēt si nō ꝓbaſ ve/ ritas:qđ 4ᵐ ē ſpāle in excōicatiōe/⁊ ꝯ supradicta. Et est ratio q: nunq̄ dꝫ qs excōicari nisi cā ꝓbeſ.l.ª q.nemo. De hoc vide Inno.i.c.dilectis filijs.de ap pel.qui in hoc concordat.

¶ Ubi ⁊/a/quo est appellādū.R.ꝙ a iudice ꝑximi/ 13 citāte:⁊ vbi ius reddi ꝯsueuit. Nā regulariſ que ad causas agēdas ꝑtinēt:i eo loco dꝫ fieri ⁊ agitari.ff. de inter.ac.l.voluit.§.ꝙ ait:⁊ corā iudice q ſñiā tu lit/si eius sit copia:nō ꝑ vicos/⁊ hortos.ff.qñ sit ap pel.l.pª.§.dies. Et si nō vult iudex recipe appellatio nē puniſ.l.iudicib⁹.⁊.l.qm̄.C.eo. Nota ſꝫ s. Tho. 2ᵉ.q.69.ar°.3°.ad 1ᵐ.ꝙ nō lꝫ appellare ab arbitra/ rijs q nō sunt iudices ordinarij:q: nō hn̄t auctorita tē nisi ex ꝯsensu litigāntiū:⁊ ideo ex quo semel eū ap/ probauit.nō lꝫ subterfugere. A subdelegato cū iuriſ dictiōe appellari pōt:secus si sine iurisdictione: nisi modū excedat:⁊ tūc recusari pōt.nisi sit dat⁹ ꝯ par tiū ꝯsensu.c.sup qōnū.§.verū. A/subdelegato nō in totū appellaſ ad subdelegantē nō āt ad pᵐ. Sec⁹ si i totū. Ibi.§.porro. Uide aliqd.ꝟ.arbiter. §.i.

¶ Ad quē est appellādū.R°.ad superiorē/⁊ gradatī. 14 ff.eo.§.imperatores:⁊.C.eo.l.ad dictos. Si ꝟo/a/de legato appellaſ ad delegātē.C.eo.l. papini⁹.§.coꝝ Si aūt/a/delegato.delegati seruet' forma posita.C. q ꝑ sua iuris.l.vnica.in fi.⁊ i glo.ibidē. Et ꝓpterea dat cautellā Ra.ful.i.l.eo casu.C. de appe. ꝙ epi/ vel alius ordinarius deleget cām:q: si appellaſ/a/ ſñia.deuolueſ ad ipm q iteꝝ deleget cāꝫ appellatio/ nis q̄ pōt delegari.vt.l.cum post ſñiam.C.de appe. Not.glo.⁊ Ange.i.l.eos.i pri°.C.eo.tⁱ°. Et si iterū appellet:ad eū reuerteſ. Et cū nō liceat appellare 3° loco ñ cubit de eius offi°. Nota ad h° ſꝫ s.Tho.2ᵉ. q.69.ar°.3°.pᵐ.ꝙ qñ iudex aliquem iniuste grauat: quātū ad hoc relinquiſ sub ordie superioris ptātis ſm q̄ necessitas sibi iuste iudicādi imponiſ:⁊ ideo lici/

tú est ei q̄ ꝯ iustitiá grauať. ad directioné supioris
ptãtis recurrere/appellãdo/vel ante sñiaz/vel post
sñiam. Et q2 nó plurimť eiř rectitudo vbi vera fides
nó est: ideo nó lz catholico ad infidelé iudicé appel/
lare iuxta illud. 2. q. 6. catholicus. Qui ením suam si
ue iustá/siue iniustá: ad iudiciú alterius fidei iudi/
cis ꝓuocauerit: excóiectur. Unde aliqd. ꝟ. dispensa/
tio. §. 15. casu. 29.

15 ¶ Qualiť est fiéda. R°. si icótinéti fit. sufficit viua vo
ce sine scriptis. C. co. l. litigatoribꝰ: si nó fit incótinéti
tunc dꝫ porrigere libellú appellatoriú ī decé dies. C.
eo. aut hodie: q libellus debet ꝯtinere nomé appellá
tis. ⁊ eius aduersariú. ⁊ nomen iudicis a/quo ⁊ ad
qué appellať. Hec not. l. 1ª. §. fi. ff. eo. forma sic. Ego
Titius dico sñiam nullá quá tulistis dñe iudex. B.
ꝯ me. ꝯdénãdo me sépronio. i. x. libras psoluédas: ⁊
si aliq̃ é me ego sentiés grauatú. ad talé iudicé ap
pello in scriptis petens apostolos ⁊c̃.

16 ¶ Nota q̄ timés iniuriá inferri sibi ab aliquo iudi
ce: ⁊ accipiat iter eúdi ad principé: p̄cipiat illi ne
sibi iniuriá inferat. per hoc videť positꝰ sub prote/
ctióe principis. vt sic illud peceptú cú arreptióe itine/
ris habeat. vim cuiusdá appellatióis extraordinarie.
Facit q̄ not. Bar. i. l. de pupillo. ff. de no. op. núci. ⁊
Inno. ⁊ Jo. an. i. c. vt debitus. de appel. Facit. c. dile/
cti. el. p̄. ⁊. c. ad audientiá. de appel. Ubi pꝫ q̄ arrep
tio itineris ad superiorẽ. ꝯstituit eú sub eius ꝓtectio
ne: ⁊ sic puniť inferés tali iniuriá dú ius ꝯténit/⁊ cú
sub cuius ꝓtectióe se posuit. vt not. Pa. in. c. in cau/
sis. de elec.

17 ¶ Queriť ad queꝫ debeat appellari qñ deest iudex
appellatióis. Hec qó p̄ pót itelligi quú deeſt pp defe
ctú superioris: vt q2 nó recognoscat superioré in tempo/
ralibus. Et videť q̄/a/tali nó possit appellari: q2 tꝫ
locú principis/a/quo nó appellať. di. x. c. qñ. i glo. q̃
dicit q̄ nó appellať ét ad papá. Si tñ iniustitia cét
notoria: posset dici tunc Papá posse adiri. An auté
ꝑ viá denúciatióis euãgelice. possit ecclesiasticus adi/
ri ꝯ laicú róne iniuste sñie: vide in. c. nouit. de iudi/
cijs. Secúdo pót intelligi qñ nó deest superior: sꝫ defiť
spãlis iudex sup appellatióe: puta qñ princeps nó ꝓ
uidit de iudice appellatióis. dicit q̄ tunc appella/
bitur ad ipsum superiorem qui potestaté elegit. Hec
Pa. in rub. de appel.

18 ¶ Not. sm Pa. in. c. p̄. de dilac. in glo. pª q̄ in his q̃
relinquunť i arbitrio iudicis. pót appellari si iudex
nó arbitrať vt bonꝰ vir. Videť. n. suo arbitrio com
missum tanq̄ȝ bono viro: ⁊ iudex ad qué hébit hoc
arbitrari. consideratis his que bonꝰ vir debebat có
siderare.

19 ¶ Not. sm. D. Felinú in. c. cú ꝯtingat. de offi. deleg.
col. pen. č̃. mediú. q̄ si appellatio interponiť ex cã
rónabili: iudex admittédo eá. si ⁊ inquantú dr ei de
tulisse ⁊ cá admisisse moueť. q2 nó dr ista ꝯditio fa
cere suspensioné aliquá: sed hꝫ i se latenté ꝟitaté. q2
cú sit rationabilis/admittit eá: lꝫ dicat si ⁊ inquátú
q2 rónabilem teneť admittere: ergo si est rónabilis/
videť admissa sub illa clausula. Secus si est irróna
bilis. Uñ ꝯseť iudicé detulisse/sicut est de iure. licet
dixerit si ⁊ inquátú. Et dicat Car. i cle. quáuis. ꝺ ap/
pel. in fi. ꝟ. 3°. quero: q̄ ista nó ꝓcedút in iudice vtéte
ꝟbis negatiuis: puta nó admitto nisi quatenꝰ de iu
re teneor. ⁊ hoc saltẽ quo ad lřas dimissorias.

Apostasia sꝫ Host. est temerarius a statu fi
a dei obediétie vel religióis recessus. Unde sm
glo. in. c. p̄. de apost. est triplex apostasia. s. p̄/
fidie. vt in. c. Julianus. xi. q. iij. inobediétie/⁊ religio
nis. Et. s. Tho. hoc sic declarat. 2ª2ᵉ. q. 12. ar°. p̄. i. c̃. vbi
ait. Apostasia importat retrocessioné quãdá a deo
que quidé diuersimode fit sm diuersos modos qbꝰ
homo deo ꝯiungiť. P° namq̄ȝ ꝯiungiť hó deo p fi
dem. Secúdo p debitá ⁊ subiectá voluntaté ad obe
diédú pceptis eiꝰ. Tertio p aliqua spãlia ad superro/
gationé ꝯsiliorum: sicut per religioné ⁊ clericatú vel
sacrú ordiné. Remoto aút posteriori remanet prius
sꝫ non ꝯuertiť. Cótingit ergo aliqueꝫ apostatare a
deo: retrocedédo a religióe quaꝫ ꝓfessus est/vel ab
ordine qué suscepit: ⁊ hec dicať apostasia ordinis/vł
religióis. Cótingit ét aliqué apostatare/a/deo per
menté repugnanté diuinis mãdatis. qbus duabꝰ apo
stasijs exsistétibus adhuc pót remanere homo deo ꝯ
iunctus p fidé. Sed si/a/fide discedit: túc oino/a/deo
retrocedere videtur. Et ideo simpliciter ⁊ absolute
erit apostasia p fidé. Et sm hunc moduꝫ apostasia
simplř dicta ad infidelitatem ptinet. hec. D. s. Ex q
bus pꝫ qd sit apostasia/⁊ q̄ est triplex/⁊ q̄ aposta
sia p fidé/pertinet ad infidelitatem.

¶ Quátú ad primam spém. s. apostasiá/a/fide: q̃ é p°
simpliciter apostasia notandú est sm. s. Tho. vbi. s̃
ar°. 2°. q̄ ad ecclesiá nó ptinet punire infidelitateꝫ in
illis q nunq̄ȝ fidé susceperunt. Uñ nó punit gentiles
vel iudeos q nunq̄ȝ fideles fuerút iuxta illud Pauli
1ᵉ ad corin. 5°. Quid mihi de his q foris sunt iudica
re. Si qs igť prius fidé xpianá professus est/⁊ rece/
dat/iste ꝓprie sunt apostate/a/fide. Et quápmú ꝑ
sñiaꝫ denuntianť excóicati pro apostasia/a/fide: ip
so facto eius subditi sunt absoluti/a/dominio eius/
⁊ iuraméto fidelitatis quo ei tenebanť. Et quáuis ec
clesia aliquo tépoř tolerauerit q̄ fideles obedirét iu
liano apostate in his q̃ nó erát ꝯ fidé vt maiꝰ fidei
periculú vitareť: ꝯ q̄ tunc tépore nonduꝫ habebat
ptãté vt posset terrenos principes subijcere: sed secus
est núc per decre. Greg°. 7. q̃ dicit. Nos sanctorú p/
decessorum statuta tenéte/eos q excóicatióis fideli
tate/aut iraméti sacro sunt astricti: apostolica au/
ctoritate/a/sacro absoluimus. Et ne sibi fidelitateꝫ
obseruent: penitus inhibemus oibus modis ꝓhibe/
mus quousq̄ȝ ad satisfactioné veniant. Et sic habeť
primá penam istoꝝ apostataruꝫ/q̄ eius subditi sunt
facti liberi.

2 ¶ Secunda pena istorum apostatarum a fide q̃ est iam tacta p doc. est q sunt excõicati. Nam sm Host. et alios doc. in. c. ꝑ. de apostatis: tales apostate sunt vere heretici: et in ipsis hũt locũ oĩa iura de heretı/ cis: et ideo sunt excõicati. c. ad abolend. i. et. c. excõi/ camus: ꝑ. et. ꝑ. de here. Tertia pena q oĩa bona sua sunt ipso facto q heretica / ↄfiscata. de here. c. cũ sm li. vi. Quarta ↄsecutiue nõ põt celari de qua exco vide. j. xv. excõicatio. 5. casu. 4. Et de alijs penis. vi de j. xv. heretic. sunt ẽt infames: et repelluntur a digni tatibus / et alijs multis: c. querelã de iu. iur. 6. q. 1. infa mes. Itẽ corpora eorum nõ debẽt sepeliri in loco sacro c. quicunqꝫ. de here. li. vi.

3 ¶ Quid de his q lꝫ interius sint xpiani tñ exteri fa ciũt aliquẽ actũ infidelitatis pp timorẽ / vel pp aliaꝫ cãꝫ. R. sꝫ doc. s. vbi. s. ar. ꝑ. q ad fidẽ ptinet nõ solũ credulitas cordis sꝫ ẽt ꝓtestatio exterioris fi/ dei p exteriora verba vel facta. Nã ↄfessio est actus fidei. Et p hunc ẽt modũ q̃dã exteriora xba vel ope ra ad infidelitatẽ ptinẽt inquãtũ sunt ifidelitatis si/ gna p modũ quo signũ sanitatis dr sanũ. Un̄ aplꝰ ad roma. x. Corde credit ad iustitiã: ore aũt ↄfessio fit ad salutẽ. Un̄ s. Tho. 2a. q. 3. ar. 2. i. c. sic ait. Cõ fiteri fidẽ nõ semp / et i quolꝫ loco / est ð necessitate sa lutis: sed aliquo loco / et tpe: qñ p dimissionẽꝫ hmõi ↄfessionis subtraheret honor debitus deo / et ẽt vtili/ tas pximis impẽdẽda: puta si alqs interrogatꝰ de fide taceret / et ex hoc crederet / vel q nõ haberet fidẽ vel q fides nõ esset vera / vel alij p eius taciturnitatẽ auerterentur / a fide. In huiuſmodi. n. casibus ↄfessio fidei ẽ de necessitate salutis: hec. s. Tho. Ex qbꝰ põt ↄcludi i casu ꝓposito: q tales nõ sunt vere apostate nec vere heretici: et ex ↄsequẽti nõ sunt excõicati: nec incurrũt alias penas. Tñ si i casu in quo tenentur ex/ terius oñdere fidẽ: q peccãt mortalr. Concor. Ray. Ex qbus pꝫ rñsio ad id qd querit Pisa. vtrũ liceat i aliquo casu assũmere habitũ infideliuꝫ. Si. n. hoc fieret ex rõnabili causa vt fecit btũs Sebastianus q sub clamide militari gerebat militiã xpi vt ↄforta/ ret xpianos: et nõ timeret periculuꝫ: vt dictũ est: maxi me qñ esset determinatũ signum ad cognoscẽdũ ꝓ/ fessores alicuius ydolatrie tunc non esset peccatum Et de istis infra. xv. hereticus.

4 ¶ De 2a spẽ apostasie. s. inobedientie / dicit Pa. in. d. c. ꝑ. q punitur diuersimode. Un̄ est aduertẽdũ: qr aut qs nõ vult obedire superiori: puta pape / seu ipsius ca/ nonibus: credẽdo eũ nõ hre ptãtẽ cõdẽdi canones: et tũc punitur vt hereticus. 19. di. nulli fas: aut non ne gat hãc ptãtẽ: sed nõ vult obedire ex cõtẽptu. et tunc grauiter puniri debet. Un̄ dꝫ deponi. Et sic dꝫ intel ligi. 6. hec et si legibꝰ. 4. di. et vide. c. generali ð elec. li. vi. Et si est icorrigibilis tradetur curie seculari. Itẽ poterit excõicari. vt i. c. cũ nõ ab hoĩe. de iudi. Si ãt nollet obedire ex q̃dã cõcupiscẽtia qua tenetur astrictꝰ tunc mitius punitur. De quo in. c. nam ↄcupiscẽtia: et in. c. ꝑ. de consti. Et in hac sunt omnes qui peccãt mortaliter apostatando / a / deo.

¶ De tertia spẽ. s. apostasia religionis: ista ẽ duplex Pa. ab ordine clericatꝰ: q fit multipliciter: ꝑ. s. dimit 5
tẽdo tonsurã / vl coronã / vel habitũ clericalẽ: 20. q. 3. c. 1. 2. et. 3. et extra eo. c. ꝑ. et. 3. Itẽ accipiẽdo vxorẽ: ð de. ↄiuga. ex pte. Itẽ ↄuertẽdo se ad negocia secula na. ð vi. et ho. de. c. ex lrĩs. et ð sen. exco. i audiẽtia. et c. perpendimꝰ. Talis si est clericus secularis sꝫ Pa. in. d. c. ꝑ. nõ est ipso facto excõicatus / sed excõicãdus et grauiori pena plectãdus: in. c. tue. et. c. pe. de apo. Et sm eũ. Pa. si dimisso habitu et tõsura / se immiscet enormitatibꝰ: perdit ipso facto priuilegiũ canonis. si quis suadẽte. 17. q. 4. Et de hoc ẽ tex. in. c. cũ non ab homine. et. c. perpẽdimus. de sen. exc. Et in isto casu põt intelligi. c. pm. de apo. Et sic patiens talẽ nõ est excõicatꝰ. Talis aũt nõ pdit priuilegiũ fori. s. q pos sit iudicari / a / iudice seculari: vt in. c. si iudex laicus de sen. ex. lib. vi. Et de istis vide Pa. i. d. c. perpendi mus. Intellige istud vltimũ: nisi precedat trina mo/ nitio epi et se nõ corrigat: c. in audiẽtia de sen. ex. et. c. cũ ↄtingit eo. n. d. 2. Et de his vide. j. excõica. 5 casu ꝑ. ꝗ. 23. 24. et. 25. et sequẽtibꝰ vsqꝫ ad. 31. inclusiue.

¶ Queritur Nunquid clericus constitutus in mino 6
ribus sine alia monitione perdat priuilegium cleri/ cale si conuersatur vt laicus. R. sm Pa. in. d. c. prio post Inno. q si exercet actum omnino contrarium clericatui: vt quia duxit corruptam in vxorem / vel effectus est miles / et exercet arma: tunc ipso facto per dit priuilegium clericale per. c. pm. de biga. lib. vi. et. c. quisquis. 84. di. Secus si non exercet actum omni no ↄtrariũ: quia duxerat vxorẽ virginem. Et de hoc dic vt in. c. diuersis. de de. coniug. vel effectus est miles sed non exercet arma. 32. di. seriatim. Et ex hoc nota q licet clericus in minoribus efficiatur miles: non p hoc perdit priuilegium clericale: Pro hoc allega tex. cum ibi not. in. c. si. de cleri. coniug. Si vero secu lariter viuit exercendo aliquam negotiationem: tũc non perdit priuilegium clericale nisi precedat trina monitio. Ad hoc. c. in audientia. et. c. contingit. pal. sed limita prout habetur in. c. ꝑ. de vi. et honest. cleri. lib. vi. et in cle. quoniam. eo. tit. Et hec sm conside/ rationem Inno.

¶ Quid de infamatis de apostasia. R. sm Pa. in. 7
c. tue de apo. q debent compelli ad reassumendum habitum vel ad se purgandũ: et pratica erit q defi/ ciente purgatione statuatur eis terminus ad se pur gandum: et si illam prestiterit bene quideꝫ: alias ha beantur ꝓ cõuictis. et cõpellentur assumere habituꝫ.

¶ Utrum clericus dicatur apostatare relinquendo 8
habitum. R. sm Pa. in. c. tue de apo. q si est reli/ giosus professus / vel constitutus in sacris. dicitur apostatare: vt in. d. c. tue. et. c. primo eo. titulo. et. 20.

q.3.c.§.2.⁊.3.⁊.c.cos:qđ.c.sic intelligit̄ s̄m Inno.⁊ Hosti.i.d.c.§. Nā loqtur ibi de clericis astrictis. Itē ibi eqparare clericos ⁊ religiosos.quo ad reassum/ ptionē habitus:⁊ illa eqparatio pcedit i clerico cō stituto i sacris ar°.c.§.de voto li°.vi°. Aut cleric⁹ ē i minorib⁹:⁊ si tʒ bn̄fic̄ⁱᵐ ecclīasticū dicit̄ apostatare dimissis habitu/⁊ tonsura:q: rōne bn̄ficij tenet̄ ha/ bitū ⁊ tonsurā portare.50.di.c.si.aut nō possidet be nefic̄ⁱᵐ:⁊ tūc lʒ dimittat habitū nō dicit̄ apostatare. Ita tʒ Inno.i.d.c.tue qđ placet Pa.licet quidā ɔtra dicit. Pro hoc.facit de.qn̄ de m.⁊ bone.de.vbi de rici i minoribus nō puniunt̄ ex desertiōe habit⁹ seu portādo vestes inhonestas nisi dimittāt tonsuram. Nā si deserūt tonsurā nō pdunt:lʒ deserāt vestes se/ culares. Sec⁹ si p oia icedūt vt laici. Sʒ putat Pa. valde cautū vt ep̄s admoneat oēs tales.§.2°⁊ 3°.vt assumāt habitū:⁊ si nō assumpserint pdūt oē puile/ giū clericale:vt i.c.i audiētia de sen.exco. Nā alias sequunt̄ multe absurditates:q: multi recipiūt pmā tonsurā seu alios ordines minores nō vt velint viue re clericalr̄ sʒ vt dep̄hensi i criminib⁹ possint effu/ gere penā secularē. Et ideo bonū est illā monitionē pmittere/vel vt incedāt vt clerici/vel nullo gaudeāt puilegio clericali.

9 ¶Utrū possint cogi ad reassūmēdū habitū. Cōclu/ de ꝙ religiosi ꝓfessi:⁊ clerici i sacris pn̄t cōpelli.vt. d.c.tue/⁊ i.c.pen.co.ti°.⁊.d.c.cos. Idē de ɔstitutis i minorib⁹ q hn̄t benefic̄ⁱᵐ.vt not.in.c.Iohānes.đ cle ɔiu.⁊ in pal.c.si.50.di. Si xᵒ nō possideāt bn̄ficia tūc pase nō cōpellunt̄/sʒ pn̄t causatiue modo predi cto vt moneantur vt supra.

10 ¶Sʒ nunqd pn̄t renūtiare puilegio clericali. Et si est religiosus vel in sacris certū est ꝙ nō pōt: vt i.c. si diligēti de fo.ɔpe. Si xᵒ in minoribus:tunc vbo renūciare nō pōt:vt i pallegato.c.si diligēti/sʒ facto renūtiare pōt:vt puta exercēdo actū oīno ɔ̄riū cleri catui/vel i aliis casibus exp̄ssis. Utrū aūt illi i mino ribus renūciādo facto peccēt:quidā dicūt sic:⁊ qui dā dicūt non. Sed credo ꝙ si rōnabilis cā moueat eos nō peccēt:q: nō faciūt ɔ̄ aliqđ votū/vel p̄ceptū: secus si aliter.

11 ¶Utrꝫ religiosus recedēs.iconsulto plato suo/⁊ non subijciēs se alteri⁹ obedientie sit ꝓprie apostata.R̄° s̄m Inno.i.c.si.de renūci.⁊ i.c.intelleximus de eta. ⁊ quali.⁊ s̄m Pa.i.c.si.de apo.i si.ꝙ sic quantum/ cūqꝫ retineat habitū ⁊ tonsurā.q: opꝫ vt ingrediat̄ monasterⁱᵐ si vult euitare apostasiā. De quo nota i. c.ex pte.de tēpo.or.⁊ i.c.Joānes.de regu. Sed qđ đ ingrediēte monastē̄ magis latū.R̄ glo.i.c.si.đ apo. ⁊ in.c.ex pte.de tēpo.or.ꝙ ꝓprie nō est apostata.

12 ¶Utrū monachus in apostasia ordiat⁹. possit sine dispēsatiōe exercere actū illius ordinis.R̄.s̄m Pa.i. c.si.de apostas.ꝙ nō hēbit executionē. Et si recepit ordinē sacrū/nō dispēsatur nisi/a/papa. Si aūt mi nores.ep̄s poterit dispēsare. A fortiori nō poterit ꝓ

moueri ad supiores. Sʒ hodie religiosus p dimissiō nē habit⁹ incidit i excōicationē:⁊ iō recapit ordinē in excōicatōe. Et dicēdū vt habet̄ i.c.cū illorꝫ.đ sē.exc.

¶Cū clerico q ctūs i sacris de facto duxit vxorē:si 13 ad clericatuʒ redeat/pōt ep̄s dispēsare vt vtat̄ or/ dine pruo rite suscepto.⁊ ēt vt ascēdat ad superio/ res si sit bene ɔtritus. Cnʒ co xᵒ de cuius p̄ma du/ bitat̄.ep̄s si pōt dispēsāre nisi vt vtat̄ minorib⁹/n̄ aūt i maiorib⁹/nisi itret religionē.c.§.⁊.2°.q de. vel vo.

¶Apostasia a religiōe:qn̄ sit p temerariā habitus 14 dimissionē/cū assumptiōe secularis vite/excōicatus ē.ne cle.vl mon.vt piculosa.li°.vi°.n̄ tn̄ dꝫ iudicari apostata siue fugitiu⁹. Et si diu ⁊ ad longinq̄ va/ get̄ .nisi postq̄ꝫ sic viuit. ꝙ animū nō redeūdi se di/ sposuisse ostēdit.ff.de re.mil.desertor.§.cmāsor. Qđ si redierit recipiet̄ in monastē̄/scđum ꝙ in regula ɔtinet̄. Hoc dico si monastē̄ regulr̄ viuat. Aliter vt districti⁹ monastē̄ cū vsufructu rer̄ quas detulerat priori monasterio:q̄ res postea ad priorē monastē̄ redibunt.27.q.1.siqua monachar̄.⁊.c. si qs rapue/ rit.16.q.6.de lapsis.16.q.1.c.§. Hac opinionē tenent Ray.⁊ Hosti. Et ē verior.q̄ꝫuis aliq dicāt ɔ̄.

¶Cuius erūt bona acqsita p apostatā tēpore apo/ 15 stasie.R̄°.si Abbas noluit eū recape/vel neglexit eū reuocare/⁊ sic decessit:denegabit̄ monastē̄ bonorū repetitio/ex quo malitiose denegauit alimēta.đ ifan. ⁊ lan.c.§.87.di.c.si. Et ptinebūt bona illa ad ɔ̄ mo nastē̄ si igrediat̄:aliter ad epꝫ. Et hoc itelligēdū si ɔuentus totus delīqt i hoc:aliter delictū psone nō dꝫ redūdare i damnū ecclie.16.q.6.si ep̄s. Si xᵒ nō re nuit eū recapere tunc qcqd acqsiuit suo monastē̄ ac qsiuit sicut seruus dn̄o.18.q.2.abbates. Et qn̄ factū soli⁹ plati noceat monastē̄.vide x.religio.§.26.

¶Monachus apostata si nō vult redire vel habi/ 16 tū reassumere.dꝫ capi ⁊ sub graui custodia carce/ rari.de apo.a/nobis. Et quō fugitiuus sit regrend⁹ vide ī x.abbas.§.6. Et quō tales sunt excōicati.vi de J x.excōi°.5.casu.23. per totum.

Postoli quorū dignitas est papua in ecclīa
a s̄ʒ.s.Tho.quo ad officiū fuerūt digniores oi
bus sanctis post Xp̄m ⁊.B.Uirginē. Et qr fuerūt primi in statu grē ⁊ ꝓpinquiores ipsi xpo q est principiū grē nr̄e:⁊ oium sanctor̄:adeo habuerūt principatū i statu pfecto huius vite: nō tn̄ incōueniat ꝙ quātū ad grām habitualeʒ ⁊ psonalē fuerint ali qui pfectiores sicut dicit ideʒ.s.Tho. post Augⁿ de Abraham ꝑ sen.di.15.q.si.ar.2°. Uide x.Abrahaʒ. Fuerūt ɔfirmati i grā sicut btā Uirgo. Et q̄ꝫuis pos sent peccare venialr̄.nō tn̄ mortalr̄:ꝙ nō dꝫ itelligi absolute:sʒ s̄m pdestinationē diuinā/⁊ pseruationē dei vl̄ sine mag⁹ difficultate.i.i tn̄ idinabant̄ ad bo nū ex grā recepta i sua ɔfirmatiōe:ꝙ nō potuissent peccare mortalr̄ sine magna difficultate. Et reliquē tes oia pp̄ xp̄m vouerūt pr̄nētia ad pfectiōis statū. Et fuerūt oēs baptizati/a/xp̄o:⁊ ordinati sacerdo/

tes in vltima cena: ⁊ ꝯfirmati sacro ꝯfirmationis sine
mã ꝯfirmationis s. crismatis. Ipsi tñ nõ ꝯfirmabant
alios sine mã. Hec oĩa ponit s. Tho. i diuersis locis.
q ¶ Quo ad scias. p̄ nõ q̄ habuerũt oẽs sciaꝫ q̄ expe/
diebat ad cõuersionẽ mũdi ⁊ ad salutẽ, nõ aũt quã
tũ ad oẽs futuros euẽtus: ⁊ loqbanᷓ varijs linguis
nõ tñ xp̄s. Ipsi nullũ sacramẽtum instituerũt sm s.
Tho. 3ª. par. q. 64. ar°. 2°. nec habuerũt ptãtẽ excellen
tie in sacris sm cã. 4. di. 7. q. 1. ar°. 3°. q. 1ª. 2ᵐ. Et vte/
banᷓ aliqua forma sibi tradita a xp̄o: qñ admini/
strabãt aliqua sacra. 3ª. q. 72. ar°. 4°. 1ᵐ: ⁊ tradiderũt
nobis formã sacrorum lꝫ occulte ne irriderentur ab
infidelibus.

Qua sm s. Tho. 1ª. p. q. 69. ar. 2°. nãlem idi/
a natione hꝫ q̄ vndiqꝫ esset circa terram sꝫ pp
necessitatẽ finis. vt s. animalia ⁊ plante essẽt
super terrã oportuit q̄ aliqua pars esset discoperta
aq̃s: q̄ quidẽ aliq̃ Philosophi attribuũt actõi solis
p eleuationẽ vapoꝝ desicãtis terram: ⁊ sic illa pars
sicca supraret sicut leuis vt facit lignũ. Sꝫ sacra scri
ptura attribuit ptãti diuine. nõ solũ i Genesi sed in
Job. 38. c. vbi ex psona dñi dr Circũdedi mare ter/
minis meis. Et Hier. 5°. Me ergo si timebitꝭ ait dñs
q̄ posui arenã terminũ maris. Et sic attribuẽdũ est
miraculo. Vñ nisi post diẽ iudicij deus retineat il/
lã i loco i quo nũc est pp habitationẽ pueroꝝ q̄ non
sunt baptizati ⁊ nũc sunt in limbo, cooperiet terram.
Nã mare sicut expimẽto probaᷓ est magis eleuatũ
q̄ꝫ sit terra. Illa ẽt aqua q̄ dr ẽẽ sup celos i sacra scri
ptura sm s. Tho. vbi s. q. 68. ar°. 2°. diuersimode ex
poniᷓ a diuersis doctoribus. Aug. n. sup gen. ad lit/
terã sic ait. Maior est auctãs sacre scripture. q̄ꝫ oĩs
humani generis capacitas. Vñ quõ ⁊ quales aque
ibi sint. eas tñ ibi esse minime dubitam⁹ quales aũt
sint ille aque nõ eodẽ mõ ab oĩb⁹ assignaᷓ. Orige.
enim dic q̄ aque ille sũt spũales substãtie. Vñ i psal.
dr aque q̄ super celos sunt Lau. no. do. Et Daniel.
3°. Bñdicite aque ⁊c. Scdm vero Basiliũ sũt aque
corporales. Et quãuis s. Tho. recitet diuersas opi/
niones magis videᷓ pbabilis opinio Rabani q̄ di
cit q̄ aque ille sunt celũ aqueũ qd̄ est pᵐ mobile. qd̄
dr aqueum: pp diaphaneitatẽ supra firmamentũ. i.
supra celũ sidereũ. Nota ẽt sm Doc. s. 2°. sen. di. 14.
ar°. 5°. 5ᵐ. q̄ aqua i profundo maris est dulcis q2 il/
la q̄ est i supficie ẽ salsa pp eleuationẽ solis q̄ abstra
hit subtilitatem ⁊ remanet grossium qd̄ ẽ salsũ. Ista
autem eleuatio non fit in profundo.
b ¶ Aqua bñdicta est duplex. Quedã q̄ fit ab ep̄o so/
lo cũ vino ⁊ cinere ad recõciliationẽ ecclie ꝯsecrate:
pp pollutionem sanguinis, vel seminis i. c. aqua ⁊. c.
pposuisti de con. eccle. vel al. Alia ẽ q̄ fit ad aspergẽ
dum hoĩes, vel domos, ⁊ remouendã sterilitatẽ reꝝ
humanaꝝ ⁊ ad multiplicationẽ ceteroꝝ bonoꝝ ⁊
ad defensionẽ hominũ aduersus insidias atqꝫ ver
sutias diaboli. ⁊ ad delenda peccata venialia: ⁊ hᵉ
bñdicitᷓ a sacerdotibus cũ sale: vt in. c. aquã d̄ con.
di. 3ª. nec diaconi psũt benedicere. ar. d. c. aquã d̄ cõ.
di. 3. ⁊ i. c. psectis. 9. ad pñtiã. 25. di. Dr q̄ benedi/
cere dona dei est officiũ presbiteroꝝ. nõ diaconi. Et
mandatur oĩbus sacerdotibus vt eam faciant. d. c.
aquã. Et consuetudo interpretatur q̄ omni die do/
minico benedicatur.
¶ Aqua bñdicta. 2°ᶜ. dictã non est sacrm. q2 nõ ordi a
natur directe ad remediũ p̃stãdũ. i. ad causandũ
grãm. sed ad remouendũ prohibẽs. i. ꝯ demonũ ne/
quitias ⁊ venialia: ⁊ oẽ qd̄ sacroꝝ effectũ impe/
dire põt: sed dr sacrale quasi dispositio q̄dam ad sa
cramenta: ⁊ ordinaᷓ ꝯ impugnationẽ diaboli q̄ est
ab exterioribus: sed exorcism⁹ ꝯ impugnationẽ q̄ est
ab interiori: vñ ⁊ illi ꝯ quos daᷓ dñr energumini. i.
interius laborãtes: dr aũt remouere peccata venia/
lia: q2 veniale peccatum dimittiᷓ p feruorẽ charitatꝭ
qui explicite vel implicite ꝯtritionẽ contineat ⁊ ideo
illa q̄ nata sunt de se excitare feruorem charitatis:
peccata venialia dimittere dicuntur: hmõi aũt sũt:
p̄. que grãm cõferunt sicut omnia sacra: 2° quib⁹ im
pedimẽta feruoris ⁊ grẽ auferunᷓ: sicut aq̃ benedi/
cta que virtutem inimici reprimit: episcopalis bene/
dictio: vel etiam excitatiũ humilitatꝭ. ex parte nostra
sicut tonsio pectorum. inclinatio. vel genuflexio. oĩo
dñicalis. vnctio extrema. panis benedictus. generalꝭ
ꝯfessio. compassio. dimissio alieni delicti: omnis in/
ctio sacramentalis: eucharistia: ⁊ alia q̄cunqꝫ. huiõ
pñta: cum enim peccata venialia cõmittanᷓ ex actu
nostro: requiritur actus noster ad dimissionẽ eorũ/
dem. sed ista predicta dicantur remittere peccata ve
nialia. inqꝫᵐ in actum nostrum feruorem excitant:
nec sine contritione delent peccata venialia: sed dñr
delere inqꝫᵐ contritionem causant. ⁊ sm quantitatẽ
feruoris. est quãtitas remissionis: ⁊ ideo sm q̄ per
ista maior vel minor ꝯcitatur feruor qui de pluri/
bus vel paucioribus implicite ad minus contritio/
nem contineat: sm hoc plura vel pauciora venia/
lia dimittuntur ⁊ non omnia semper. Nam quãdo
actu aliquis fertur in deum per feruorem charitatꝭ.
implicite displicet sibi omne qd̄ retardat sed pecca/
tum veniale retardat igitur displicet saltem implici
te ⁊ possit tantus esse q̄ omnia remitteret. Nec req/
ritur in remissione peccati venialis propositum non
peccãdi venialiter sꝫ sufficit q̄ displiceat oẽ peccatũ
preteritum ⁊ infirmitas peccandi. Et potest dimitti
pctm̃ veniale ⁊ qꝫᵐ ad penã ⁊ qꝫᵐ ad culpaꝫ ẽt post
mortẽ. s. i existẽtibus i purgatorio: nec reqriᷓ ꝯfessio
ad remissionẽ peccati venialis. neqꝫ i actu. neqꝫ in
pposito: nec est ei aliq̃ satisfactio taxata sed p solã
contritionem interiorẽ remittitur ⁊ si iniungaᷓ ali/
qua penitentia fit magis ad excitandum deuotionẽ
vel ꝯtritionem q̄ꝫ ad satisfactionem hec assumpta
sunt a s. Tho. in diuersis locis ex quibus dicuntur:
P°. q̄ aqua benedicta nõ est sacrm. Scd̄o q̄ est qd

sacramétale. Tertio q remittit pctm veniale i isto sensu.s. quãdo accipimus aquã benedictã mouemur ad feruoré vel ɔtritioné q remittunt pctã venialia. Quarto q ipsum pctm veniale nihil aliud est q̃ retardatio a feruore charitatis: ita q actus feruoris nõ appareat extra sicut puluis occultat pulchritudiné faciei. Quinto q remissio peccati venialis nõ est aliud nisi introductio feruoris: vide. ꝟ. pctm. 3. p totũ

3 ¶ Utrũ aqua nõ bñdicta addita aque bñdicte fiat bñdicta. R. ista. q. soluit i tex. i. c. qd̃ i dubijs de cõse. eccl. vel. al. vbi dicit tex. Nec negam⁹ qn oleũ nõ ɔsecratũ ɔsecrato possit oleo cõmisceri. Addit Pa. ꝛ totũ sit cõsecratũ. glo. ibi. i. ꝟ. ɔsecrato: ꝛ ita ɔsecratũ tãq̃ dignius trahit ad se nõ ɔsecratũ. 13. q. 2ª. nõ extimemus ꝛ. ff. de rei ven. q religiosis: ꝛ in fi. dicit eadé glo. secus si vinũ apponatur sanguini. Nã si post trãsubstãtioné factã p sacerdoté i altari apponeretur vinũ in calice remaneret vinũ nec assumit nãz sanguinis xpi. vt in. c. cũ marthe. e. ti. Pa. adducit duas rationes differétie. Pª. q: oleum remanet oleũ: s; vinũ fit sanguis. Secũda q: nõ est ibi solũ sanguis: s; etiã corpus. Tertia q: sanguis est in cõmutabilis: ita icõmiscibilis. Un̄ h; cũ illa regula debet intelligi qñ sũt cõmiscibilia. Angelica addit. nec facio casum. Utrũ sit maior vel minor. ꝛ ponit rõné dñe inter sanguiné ꝛ oleũ: q: dicit ipse sanguis é i vaso. Rosella i. c. c. dñ ɔ̃ Angelũ q rõ illa. s. magis trahit ꝛc̃. ñ é sufficiés s; adminiculatiua nec generalr̃ é ꝟa. s; habet multas instãtias maxime si teneamus vt Angelica tenet q illa q sunt maioris quãtitatis sic minus digna sicut magna aqua addatur paruo vino. Ipa vero Rosella dicit rõnem theologorũ maxime Thoᵉ esse: q: aqua bñdicta acqrit quãdã bñdictioné q nõ habet ɔ̃triũ. ꝛ sic diffundit i totã etiã maioré nõ bñdictã ratio igr̃ fm eũ nõ est: q: dignior s; sicut dictũ est. Pe. vero de pal. subtilius ɔsiderãs dicit q nõ potest videre quõ fiat cõmixtio ꝛ diuisio ꝛ p ɔ̃ns p̃rio ris. s. minoris ɔsecrati destructio saltẽ fm nãz ꝛ remaneat bñdictio vel ɔsecratio nisi q: in istis sacralibus ecclesia h; plenitudiné potestatis ꝛ sic statuit q remaneat ɔsecratũ vt p; p simile in. c. aqua. e. ti. vbi p ratihabitioné ecclie ɔsecratur. s. Tho. 4. di. 12. q. 4ª. arᶜ. 2º. q. 6. ad. 2ᵐ. sic ait. In aqua bñdicta nõ fit aliq̃ mutatio substantialis ipsius aque sicut est in sacramẽto sanguinis. s; acquiritur ei virtus aliqua ex benedictiõe ꝛ ideo illa virtus põt puenire ad aquam additã. s; in hoc sacro vinũ cõuertit substãtialiter i aliud virtute verborũ ꝛ ideo nõ oportet q vinũ additũ substãtialr̃ etiã cõuertatur in sanguiné. s; põt esse q cõuertatur in vinũ virtute accidẽtiũ vini q remanét. Idé dicit. 3ª pte. q. 77. arº. 8ᶜ. ad. 3ᵐ. vbi sic ait. ñ est simile de aqua bñdicta: q: illa bñdictio nullã mutationé facit circa substãtiã aque sicut facit ɔsecratio vini. hec ille. Supplemẽtũ Pisã i hᶜ. c. in fi. dicit q itelligendũ est. s. q remaneat oleũ ɔsecratũ vl aqua bñdicta debet itelligi qñ additũ vel nõ ɔsecratũ est minoris quãtitatis. s; illud est cõiter ɔ̃ doc. nec tex. vel. s. Tho faciũt istã distinctioné. s; loquunt simpl̃r: de capit aũt q: credit q fiat p ɔuersioné substãtie sicut in sacro q oẽs negãt maxime. s. Tho. vbi s. p; etiã q rõnes quas adducit. Pa. parũ valent. s; vera rõ dñe est quã ponit. s. Tho. qué sequit Pe. de pal. s. q aqua bñdicta ꝛ similr̃ oleũ ɔsecratũ remanét i eadé substãtia cũ alia aq̃ nõ cõsecrata ꝛ recipit solũ p ɔsecrationé quãdã ꝟtuté q põt puenire ꝛ cõicari alteri aque siue maiori siue minori vel h; q dñ Pe. ex approbatiõe ecclie illa bñdictio ad illaz q addit trãsit nõ át sic est de vino ɔsecrato cuius solũ remanét accidẽtia nec vinũ additũ põt trãsire i trãsubstãtioné nisi p verba sacri q nõ fit qñ addit id aũt qd̃ dicit Angelica q sanguis est i vase p; q satis loq̃tur impertinenter q: loquimur nũc de sanguine h; q sacramétalr̃ est sub istis spẽbus de qb⁹ é sermo. Un̄. s. Tho. 3ª. q. 77. arᶜ. 8. ad. 2ᵐ. sic ait. liquor apposit⁹ vino ɔsecrato nulloᶜ miscet substãtie sanguinis xpi miscet tñ spẽbus sacramétalibus.

¶ Quia sunt tacte tres. q. subtiles. s. vtꝝ aqua bñdicta sit sacrm ꝛ deleat pctã. 2ª. Utꝝ oleũ nõ ɔsecratum additũ ɔsecrato fiat ɔsecratũ ꝛ sitr. de aq̃. 3ª. quõ se habeat liquor addit⁹ vino ɔsecrato ꝛ fuerũt diffuse ꝛ plures tractate i duob⁹. §. pcedẽtibus aliqñ aũt sũt aliq q velẽt ɔclusiones breues solũ: vt possint habere merã ꝛ simplicé veritaté dimittẽdo disputationé in scholis vt dr̃ i. d. c. cũ. Marthe. ideo decreui ponere has. 3. cõclusiões breuiter solũ fm veritaté resolutã. s. Tho. quem sequitur Pe. de pal. 4

5 ¶ Pª dubitatio breuis est vtꝝ aq̃ bñdicta sit sacrm remouẽs pctã venialia. R. q nõ est sacr; q: nõ ordinat directe ad causãdũ grãz ꝛ remouẽdũ pctã sicut faciũt sacra grẽ: s; est qd̃dã sacrale ordinatũ. Pº ad remouẽdũ ɔhibẽs ipm feruoré grẽ. Secũdo ad disponẽdũ ad ipsaz: dico remouẽdũ ɔhibẽs. i. isidias demonũ exteriores: fugiũt. n. demones ad aspersioné eius propter virtutem ipsius: deinde ad disponẽdũ ad feruoré charitatis q est ɔ̃trius peccato veniali: nihil. n. aliud est peccatũ veniale nisi impedimẽtũ vel retardatio feruoris charitatis: qñ igr̃ aliqs aspergit se aq̃ bñdicta vl̃ aspergit ab alijs. i mẽte sua humiliat se ꝛ disponit ad ɔtritioné ꝛ ad feruoré ex ipsa actuali cogitationé ꝛ si é in grã. illa cogitatio est meritoria ꝛ satisfactoria ꝛ sic vt disponit se ad doloré peccatorũ saltẽ implicite ꝛ ad feruoré vt sic remittit peccata venialia ꝛ q: ille actus est satisfactori⁹. ideo ét satisfacit.

6 ¶ Secũda dubitatio vtꝝ oleũ nõ ɔsecratũ additum ɔsecrato totũ fiat ɔsecratũ ꝛ eodé mõ de aq̃ bñdicta dici debet. R. q sic. qdã dicũt hoc eẽ itelligẽdum qñ nõ ɔsecratũ qd̃ addit est minus seu minoris virtutis q̃ sit id cui addit ad instar sanguinis ɔsecrati vt dicet i sequẽti. §. Pe. de pal. Angelica ꝛ Ro. q

la dicit esse intelligendū vniuersaliter siue sit maius si ue minus. tex. vero i. d. c. qd̄ in dubiis loquitur sine di/stinctiõe & sitr gl. & Pa. sitr. s. Tho. & sic ista opinio videtur probabilior. si. n. tex. voluisset distinguere distin/xisset. Angelica assignat rõnem ex dignitate quā tā/git et glo. ibidē. sz Rosella dicit q̄ nō est sufficiēs co q̄ in aliqbus est falsuz sicut si magna aqua addatur paruo vino non fit vinum ipsa vero Rosella addit rõnē. s. q2 illa virtus q̄ est in ɔsecrato vel bñdicto nō hz resistētiā Pe. vero de pal. dicit q̄ hoc est ex statu to ecclie que hz plenitudinē ptātis super sacralia. s. Tho. dicit q̄ aqua seu oleū ɔsecrata accipiūt quan dā virtutē que extendit se ad id qd̄ additur.

7 ¶ Tertia dubitatio q̄ est difficilior vtrum aqua vel vi/nū seu alius liquor additus vino ɔsecrato fiat cōse/cratū. R. quāuis sint circa hoc varie opiniones tñ studēdo breuitati & dimittēdo subtilitates ad scola sticos sicut dicit tex. in. d. c. cū Marthe. dicā solū mē tē. s. Tho. quā ponit. 3a. pte. q. 77. arti. 8. vbi sic ait: spēs in hoc sacro remanētes sicut adipiscunt virtu/te ɔsecratiõis modū essendi substātie. ita etiā conse/quunt modū agēdi substātie. & patiēdi vt. s. agent & pati possint quecūqd ageret vel pateret suba si ibi eēt pñs. Manifestū ē aūt q̄ si esset ibi suba vini liquor aliqs posset ei cōmisceri. huius tñ pmixtiõis diuersus effectus esset & hz formā liquoris & sm quantitatez si. n. pmisceret aliqs liquor i tāta quātitate qd̄ possz diffundi p totū vinū: totū vinū fieret pmixtū: qd̄ aūt est pmixtū ex duobus neutrū miscibiliū est. sz vtrūqz trāsit i qddā. 3m ex his cōpositū: Uñ sequeret q̄ vi nū prius existēs nō remaneret si liquor pmixtus esset alterius spēi puta si pmisceret aqua: solueret spēs vi/ni & esset alterius spēi. Si āt esset eiusdē speciei liquor adiūctus remaneret eadē spēs sz nō remaneret idez numero vinū: qd̄ declarat diuersitas accidētiū: pu/ta si vinū esset albū & aliud rubrū. Si vero liquor ad iūctus esset tā parue quātitatis qd̄ nō posset perfūdi p totū. nō fieret totū vinū permixtuz. sz aliqua pars eius que quidem nō remaneret eadē numero pp̄ter pmixtionem extranee materie: remaneret tñ eadem spē nō solū si parnus liquor permixtus esset eiusdez spēi: sed etiam si esset alterius spēi q2 gutta aque mul to vino pmixta trāsit in spēm vini vt dr̄ in. p. de ge/ne. Manifestū ē autem q̄ corpus & sanguis christi remanet in hoc sacro quādiu ille spēs manēt eedem numero: ɔsecrat. n. hic panis & hoc vinū. Si aūt fi/at tāta pmixtio liquoris cuiuscūqz q̄ ptingat ad to/tum vinū ɔsecratū & fiat pmixtū erit aliud numero. Uñ nō remanebit ibi sanguis xp̄i. Si vero fiat tam parua alicuius liquoris adiūctio q̄ nō possit diffū/di p totum sed vsqz ad aliquā partem speciērū desi nit esse sanguis christi sub illa parte vini consecrati remanebit tñ substantia vini. hec ille.

Arbiter est: hz Inno. i. c. qnta valis de iur. iur.

a ille qui eligit vt iudex. s. vt pcedat seruato. i substantialibus. ordine iuris. ff. de arb. l. i. & l. quālē: arbitrator ē. sm eū. ibidem qui eligitur vt aliqd eu stimet vel qd sibi videat de aliqua re dicat: sine or/dine iudiciario ea arbitret: Insti. de emp. §. preciū. ff. de verb. obli. l. si qs arbitratu. ff. de le. iij. l. fideicom/missa. §. sicut fideicōmissum & q̄ tales iudices pos/sint digi dic. s. Tho. 2a2e. q. 67. ar. p. ad. 2m. vbi sicut in rebus humanis: aliq ppria sponte possunt se subi cere alior̄ iudicio quāuis nō sint eis supiores sic pa tet in his q compromittunt in aliquos arbitros & in de est q̄ necesse ē: arbitriū pena vallari q2 arbitri q non sunt superiores non habent de se plenam pote/statem coherendi: sic & Leo papa subdidit se iudi/tio imperatoris.

¶ Quot sunt spēs arbitror̄. R. sm Pa. in. d. c. qnta b ualis q̄ sunt due. s. iuris & alior̄ q eligunt a partib' seu a personis priuatis q ppriie nō sunt arbitri sz sūt quasi quidā ppositi. cōes amici vel qdā cōpromissa/rii. Uñ ab illis arbitris nō recedit nec alius eit eli gēdus ex quo partes nō cōcordāt & ab illis nō ap/pellat. 2. q. 3. a iudicib' quos cōis cōsensus elegerit ñ liceat puocari qd̄ de arbitris intelligendū est: iudicū enim alij est arbitrarij alij ordinarij arbitrarij sūt q nullā ptātē habētes cū cōsensu litigantiū in iudices eligunt in quos cōpromittit vt cor̄ sñie stetur: hor̄ alij sunt ordinarij & arbitrarij alij arbitrarij tñ: or/dinarij & arbitrarij sunt q legitimā ptātē habentes ab eis eligunt ad arbitrandū q nō sunt sue iuridic/tõi suppositi: ab his & si vt arbitrarij sedeāt & nō vt ordinarij priuilegio tñ ordinarie dignitatis grauā/tus aliqs poterit appellare. hc ibi & s. Tho. 2a2e. q. 69. ar. 3o. ad. 2m. reddit rõnem quare ab his nō appellat dicēs ex pprio defectu vel negligētia pcedit q̄ ali/qs sua sponte se alterius iudicio subiciat de cuius iu stitia nō cōfidit leuis etiā videt vt os nō pmaneat in eo qd̄ semel approbauit & ideo rõnabilr denega/tur subsidiū appellatiõis a iudicibus arbitrariis q nō hñt ptātē nisi ex cōsensu litigātiū sz ptās iudicis ordinarij nō dependet ex ɔsensu illius q eius iudicio subdit sz ex auctē regis vel principis q eū istituit & ideo ɔ̄ eius iniustū grauamē lex tribuit appellatio/nis subsidiū ita q̄ etiā si sit simul ordinarius & arbi trarius iudex pōt ab eo appellari: q2 videt ordina/ria ptās fuisse occasio q̄ arbiter eligeret nec debet ad defectū eius imputari q cōsensit i eū sicut in arbi trū non vt in eū quem princeps iudicē ordinarium dedit hec. s. Tho. vide. s. appellatio. §. 15.

¶ Nota hz Pa. i. d. c. quintaualis q̄ sunt multe dif/ferētie iter arbitrū. ɔpromissariū & arbitratorē. 3a. c est nā arbiter est ille q iudicare debet de iure hz ordi nē iudicior̄. arbitrator vero est q sūmit de iure & d̄ facto. Secūda differētia q̄ arbiter eligit vt sit loco iudicis. ita q̄ hz pcedere iuris ordine seruato. Itez dz pcedere in forma iudicij sicut iudex. vñ coraz eo dz dari libellus. Itē corā eo fit litis ɔtestatio. Itē in

raf de calũnia. Jtẽ dꝫ ferre sñiam i scriptis. Jtẽ nõ
põt ꝓcedere dieb⁹ feriatis i honorẽ dei ⁊ si ꝓcede/
ret nõ valeret processus. q̃ oia secus i arbitratore ẽ
enim cõpositor ⁊ mediator pacis. Tertia differẽtia
q: i facto ꝓprio nõ põt qs esse arbiter:sꝫ arbitrator:
Quarta dr̃a q: arbiter nõ iurat.nec ptes debẽt iura
re de obseruãtia arbitrii:sꝫ in arbitratore nõ repitur
ꝓhibitũ ⁊ nõ ꝙ sicut arbiter põt recusari vt suspec/
tus:ita ⁊ arbitrator sm Pa. Quinta q: mulier põt
esse arbitratrix:sꝫ nõ arbitrix nisi esset femina q̃ ex di
gnitate haberet iurisdictionẽ:vt regina vel comitis/
sa quõ cõueniat cũ delegato ꝟ.c.§.18.

5 ¶ Nota sm Archi.in.d.c.a iudicibus post Jnno.⁊
Hosti.ꝙ si ego peto arbitriũ corrigi ⁊ postea ꝓbo
arbitriũ esse excõicatũ debet iudex ꝓnũtiare cõpro
missũ esse nullũ arbitri ⁊ arbitriũ ⁊ sic seruaf i curia
romana.verba.n.arbitratu boni viri i seruũ nõ ca/
dit.ff.de ꝟ.sig.illa ⁊ excõicatus ẽ seruus peccati ca.
cã.q.7.§.q: ergo. Jtẽ not.Hosti.ꝙ si euidẽter liq̃at
ꝙ dictũ arbitri iniq̃tatẽ peccati ꝯtineat ordinarius
ex officio suo hoc emẽdari faciet extra de arbi.c.2.⁊
hoc si infra decem dies pars lesa petierit.d.c.2°.

4 ¶ Ultͫ cũ qs iurauit stare sñie arbitrorꝫ possit sine p/
iurio petere reductionẽ ipsius arbitramẽti ad arbi/
triũ boni viri q̃i tale est iniquũ.R̃. Pa.in/d.c.qia/
uallis recitat multas opiniões:sꝫ qꝫͫ ad ꝯsciaꝫ põt
sic dici ꝙ aut deceptio iteruenit ex ꝓposito ⁊ tũc re/
spectu cuiuscũqꝫ lesiõis põt peti reductio nõ obstãte
quocũqꝫ pacto rõ q: sicut expsse nõ põt renũciari do
lus futurus.l.si vnus.§.illud nulla.ff.de pac.ita nec
tacite sub generalitate verborꝫ ⁊ hoc cõiter sequntur
doc.⁊ dr̃ dolus ex proposito q̃ñ sciẽter fraudẽ grãꝫ
seu odiũ aggrauat partem alterã:aut deceptio iter
uenit re ipsa ⁊ sine dolo arbitratoris ⁊ tũc si lesio ẽ
modica nõ põt peti reductio vt in.l.si de meis.§.re/
cepisse.ff.de arbi.ẽt si renũtiatio nõ interuenit vt pꝫ.
in.c.nisi essent de p̃ben.vbi Pa.nota ibi:pro bono
pacis:bonũ tex.ꝙ arbitrator solũ ꝓ bono pacis po
test tollere de iure vnius ⁊ dare alteri lꝫ clarissime ex
ꝓnunciatiõe sua hoc appareat.vñ notabis semper
ꝙ nõ solũ i casu dubio põt tollere de iure vni⁹ ⁊ da/
re alteri:sꝫ ẽt in casu certo ex quo faciat ꝓ bono pa/
cis.Nã clarissimũ d̃bebat cẽ priorattũ illi cui fuit ad
iudicatus:sꝫ solũ in illo tex. toleraf ex bono pacis.
Aut lesit non modice:⁊ cõis opinio est ꝙ possit re/
duci:sꝫ hoc videf verũ si non interuenit renũtiatio:
si vero interuenit renũtiatio.s.vt possit dare vni ⁊ le
uare alteri:q: renũciatio aliq̃d opaf ar.c.si papa d̃
priul.lib.vi°.⁊.c.p̃.in his de priul.ideo tunc poterit
rõne maxime ⁊ enormis lesiosis:⁊ nõ magne: quia
ista maxima lesio in dubio videtur excepta ar.l.oẽs
.§.Lucius.ff.de his qui in frau.cre.⁊ ꝙ possit redu
ci facit.l.si quis cum aliter de ver.obli. quia satis ẽ
ꝙ nõ fecit sicut bonus vir facere debuisset.l.si liber/
tus.ff.de ope.li.⁊ ex quo maxima lesio non fuit ex/
p̃ssa nõ debet trahi vltra intentionem agentis:ita
sentit Bal.in.l.pe.C.de arbi.⁊.D.Ant.in.d.c.quia
uallis ⁊ magna quãtitas dicaf respectu psonarꝫ vel
cause:sm Bal.de le.2.vide bonam glo.de re iudi.c.
si.li°.vi.Quid si fuisset dictum vt possit alte ⁊ basse i
totũ vel in partẽ de iure vnius dare alteri: ⁊ tũc cre
do ꝙ nõ possit si dolus nõ iteruenit nisi adiũ fuissꝫ
illi potestati verbum restrictiuuꝫ scilicet alte ⁊ basse
ꝓ vt sibi videbitur vel placebit:quia hec verba im
portãt arbitrium boni viri.l. Thays.§. sorore sua.
ff.de fideicom.vide infra.§. 9.

¶ Sexta differentia nam sentẽtia arbitri emologaf 5
idest approbaf taciturnitate.x.dierũ vt sic postmo/
dũ detur actio ⁊ exceptio.l.pe.C.de arbi. Jntellige si
sine pena fuit cõpromissũ vt in.c.per tuas.d̃ arbi.de
ctũ aũt arbitratorꝫ nõ emologaf p̃dicto mõ. Sep
tima q: arbiter nõ põt sñiam ferre in ecclesia sicẽ nec
iudex ⁊ lata non tenet de imu.eccl.c.decet.li°.vi°.sec⁹
in arbitratore. Octaua excõicatus nõ potest cẽ arbi
ter sicut nec iudex de re iudi.c.ad probãdum: intelli/
ge de notorio excõicato:i arbitratore sunt opiniones
Bar.in.l.cum pater.§.hereditatem.de leg.2.⁊ in.l.
ex facto.§.si quis rogatus.ff.ad tre.sentit ꝙ possit.
quia excomunicatus comparatur deportato depor
tatus autem non perdit ea que dependent ex cõsen/
su ⁊ que sunt de iure gentium. Jo.an.in regula. do/
lo.de re.iur.li°.vi°.in mercu.tenet oppositum dicens
ꝙ si est notorie excõicatus non cadit in eũꝫ arbitra
mẽtum qd̃ fit per modum laudi queꝫ sequitur Pa.
pro quo bonus tex.in.c.post cessioneꝫ:de proba. vbi
patet.ꝙ excomunicatus nõ potest esse ꝓcurator for
tuis:nec officiũ arbitratorꝫ assumere potest cum hoc
casu habeat arbitrari tanq̃ꝫ bonus vir:sed non põt
dici bonus vir ex quo perseuerat in excõicatione. vñ
licet per se possit excõicatus cõtrahere sm aliaꝫ opi
nionẽ non tamen assumere hoc officium ciuile inter
alios ⁊ sm hoc non erit differentia inter arbitrum
⁊ arbitratorem.

¶ Cũ ab vno de pluribus arbitris vel iudicib⁹ aliis 6
presentibus ⁊ mandantibus.scripta sententia recita
tur per inde est ac si ab omnibus esset recitata opꝫ
autẽ qui illam recitat nõ vtaf verbis singularibus
sed pluralis numeri dicendo ideo nos tales arbitri
vel iudices pronunciamus ⁊c̃.nisi in arbitris super
electione que debet fieri ab vno vice omnium de re
iudi.li°.vi°.cũ ab vno.nota ẽt Pa.in.c.sane.de ar/
bi.ꝙ si tres arbitri eligantur ad aliquod negotium
ad hoc vt valeat sentẽtia duorum ex tribus requirif
p̃ña tertii sm glo.ibi que faciat pro opiniõe Bar.i.l.
duo ex trib⁹.ff.de re iudi.vbi dicit ꝙ si tertius fuit p̃
sens i disputatiõe sup meritĩ cãe ⁊ dixit q̃cq̃d voluit
si tñ ipse terti⁹ monitus a duobus nõ vult adeẽ nec
allegat legitimã cãꝫ sue absẽtie tũc p̃ñt duo ꝓcedef
sine.3°.⁊ satis est ꝙ duo cõueniant in eãdem sñiam
concor.Archi.in.d.c.a iudicibus.2.q.6.

7 ¶ An monachus possit eẽ arbiter. vĩ q̃ non possit si/ne volũtate monasterij ⁊ abbate iperante ar.c.2ᵉ.de postu.⁊ c.monachus.q.2.sꝫ arbitrator pót eẽ ex so/la iĩna abbatis ⁊ hoc placet Pa.

8 ¶ Utrũ de rebus spũalib' possit i laicũ cõpromitti tãq̃ i arbitrũ vel arbitratorẽ.Rñ.fꝫ Pa.i.c.ꝯtingit ꝺ arbi.q̃ ñ.q: tex.loquit̃ gñalr̃ q̃ laici ñ debẽt trac/taꝛ negotia eccĩastica ⁊ ex glo.ibi collige q̃ null' p̃/ter papã pót cõmittere cãꝫ spũalẽ laico. Itẽ nullus p̃ter papã pót auctorizare vt in solũ laicũ possit cõ/promitti de iure spũali ⁊ hoc videt̃ veruꝫ q: nullus dispẽsat ꝯ ꝯstitutiõnẽ pape nisi i casib' ꝯcessis vt in .c.dilect' de tẽpo.ordi.cũ ergo sit solũ iure expressiuꝫ vt auc̃te supiorís possit cõpromitti i clericũ ⁊ laicũ ꝫ.c.p tuas.c.ii.ergo in solũ nó pót ꝯpromitti auc̃te su/perioris. Nó ãt q̃re laicis ꝓhibet̃ arbitrari i cã spiri/tuali fm Pa.i.d.c.p tuas.est nó pp incapacitatẽ sꝫ rõne honestatis:honestas aũt satis ꝯseruat̃ ex mix/tura clerici q facit laicũ capacẽ ẽt si essent plures lai/ci ⁊ vnus clericus.nó tñ extẽdas casuꝫ hui' capituli ad actũ spũalem:q: laicus nó pót effici capax iuris spũalis p mixturã clericoꝝ vt i.c. massana. de elec. Et not.q̃ lꝫ valeat cõpromissũ i clericũ ⁊ laicũ:non tñ pót cã spũalis delegari p epm clerico ⁊ laico.rõ diuersitatis q: vt dicit Io.an.i.d.c.p tuas.arbitriuꝫ de re spũali nó est actus spũalis.iõ merito i clericũ ⁊ laicũ pót cõpromitti.sꝫ iudicare de cã spũali ẽ quid spũale vt i.c.quãto.de iudi.sꝫ laicus nó est capax iu/ris spũalis ẽt associato sibi clerico vt i.d.c.massana. Utrꝫ de rebus tẽporalib' clerici possint cõpromitter̃ in arbitros laicos.Rñ.fm Inno.in.d.c.cõtigit. q̃ sic facit.c.dilecti.de arbi. Utrꝫ laic' possit eẽ assessor in cãi eccĩastica.cõiter doc.dñt q̃ sic.vide aliquid ꝟ. iudex.§.25.

9 ¶ Ut̃ arbiter possit ꝓ bono pacis cape de iure vni' ⁊ dare alteri.Rñ.fꝫ Pa.i.d.c.qntauallis q̃ lꝫ iudex vel arbiter nó possit cũ bona ꝯscia dare de iur̃ vni' alteri cũ debeãt dare vnicuiq̃ qꝺ suũ ẽ.secus i arbi/tratorib' q eligunt̃ tanq̃ boni viri ad ꝯponẽdũ i/ter ptes.⁊ ꝓ bono pacis pñt de iure vni' dare alteri dũmodo enormiter nó ledãt.qꝺ si fecerint pót cont̃ arbitramentũ p superiorẽ reduci ad bonã eq̃tatẽ.q̃ not.i.d.c.qntauallis.⁊.ö.§.4.lꝫ Bal.i vsib' feudo/rũ dixerit q̃ si arbitrator ex certa sciã de alieno lar/git̃ nó valet.q: nó ẽ ꝑmissuꝫ sibi dare de alieno, Sꝫ Pa.dicat hoc dictũ eẽ falsum ꝓ bono pacis ⁊ videt̃ tur ad hoc hr̃e mãdatũ dũmodo enormiter non le/dãt.sꝫ si vis saluar̃ Bal.itellige qñ faciũt ime cã vl̃ qñ nó i modico ledũt.Nã qñ i paruo ledit̃ ps.latis lucrat̃ q: a lite recedit.l.Luci'.ff.ad tre.⁊ vide quid dicat Pa.i.c.cũ ꝯtingat.de iur.iur.post.D. Ant. q̃ quãtũcũq̃ verba late ꝯcipiant̃ i ꝑsonas arbitroꝝ vt puta q̃ possint de iure vnius dare alteri i totũ vl̃ i parte ⁊c̃.q̃ nihilominus enormiter deceptus poterit ꝯuenire lꝫ nó appareat de dolo ex ꝓposito. sꝫ fm re

ipa.q: talia ꝟba effuso sermõe emanata.vident̃ eẽ ꝓ/lata ex q̃dã ꝯfidẽtia ꝑsone ⁊ amici' arbitroꝝ ⁊ vt ca/ptẽt amicitiã coꝝ ad nó ledẽdũ.⁊ idẽ tꝫ Pe.de an/cha.sic multotiẽs notarii ⁊ ꝯhentes solẽt ad caute/lã ponere ꝟba valde lata excludẽtia oĩa remedia.si tñ videt̃ q̃ ps lesa p ista ꝟba gñalia voluerit pati enormẽ lesionẽ.sꝫ forte fuisse passã illa ꝟba poni ad seruãdũ ꝯsuetudinẽ notarioꝝ generalẽ.Et ꝺ hac mã ⁊ an partes possint renũciar̃ a pari' reductiõi ad ar/bitriũ boni viri.vide Pa.diffuse i.d.c. qntauallis ⁊ Bar.i.l.si societatẽ.§.arbitroꝝ.ff.p socio.⁊ Pa.i. c.cũ si esset.de ꝓben.4.not.Quó ꝓ bono pacis iudex pót cõponere vel ẽt parcere vt aliqd det̃ vni vt re/nũciet liti.vide Pa.i.c.cũ pacẽ. de pactis.in glo.3. vide supra.§.4.

¶ Utrꝫ arbiter ꝑmittẽs tp̃s trãsire teneat̃ partibus. 10 Rñ.q̃ sic.facit tex.l.i.§.sciẽdũ.in ꝟ.si ꝓdesse.iuncto. §.pcedẽti.ff.de man.cõue.facit qd not.i.l.fi.C. de ꝯ/trahẽ.emp.⁊ i.l.3.§.tã ⁊ si neminẽ.ff.de arbi.itelli/ge qñ ex dolo seu lata culpa hoc facit alias nó.nisi se obtulisset q: tũc teneret̃ ẽt de leui.multo magis te/net̃ ad restitutionẽ si iniustã dedit sñiam ex dolo vl̃ lata culpa ⁊ ẽt leui qñ se obtulit.

¶ Qñ duo arbitratores nó cõcordãt vtrũ possint cõ/ 11 pelli eligere.3ᵐ. aut iudex possit ipse eligere Pa.i.d. c.qntauallis recitat Bal.i.c.ꝑ.ꝺ iudi.in ma.facta: dicere quosdã sapiẽtes ꝯsuluisse q̃ nó.secus de arbi/tris q: cõpellunt̃ eliger̃.3ᵐ.c.cũ speciali.de appel.Qñ dr̃ debere reliq ad arbitriũ boni.glo.i.c.statutuꝫ ꝺ rescrip.li°.vi°.quã sequit̃ Ge. dicit intelligendum de iudice ordinario loci.

¶ Utrũ arbiter postq̃ ꝓnũciauit.possit mutare sẽ/ 12 tentiã suã.Rñ.Pa.dicit q̃ arbiter ex quo semel super toto ꝓnũciauit seruãdo formã cõpromissi siue bene siue male functus ẽ officio suo:vñ nó pót ampli' mu/tare vt.l.diẽ.ff.de arbi.i arbitratore ãt sunt opinio/nes qdã.n.dicũt q̃ cũ corã eo nó sit iudiciũ non hꝫ locũ.c.lite.de offi.deleg.sꝫ Cy.post Pe.in.l.fi.C. de ꝯhẽ.emp.i effectu cõcludit q̃ aut arbitriũ seu elect' cõpetit mihi iure:⁊ possũ iterũ hoc lꝫ male semel ele/gerim seu arbitrat' fuerim.l.hec ꝯditio ꝺ ꝯdi.⁊ de. vbi dr̃ q̃ si testator legat mihi.c.si nupsero.si nupsi/ssem possũ iterꝫ ꝯhere ⁊ legatũ ꝯseq:Aut cõpetit mihi sup iure alieno ⁊ tũc si nó seruaui formã possũ iterꝫ arbitrari. Si ãt fuaui formã nó possuꝫ me am/plius intromittere q: siue bñ siue male functus suꝫ of/ficio meo vide.ꝟ.iudex.§.23.

¶ Quo ad arbitros iuris vltra ꝑdicta dic fꝫ glo.i.c. 13 legitima de appe.li°.vi°.q̃ tales arbitri nó debẽt eẽ suspecti.alias possent sicut ⁊ iudices recusari. Itẽ ñ debẽt esse multũ remoti p.c.2.reg̃re.de ap.⁊ sic not. ex illo tex.q̃ recusans iudicẽ vt suspectũ nó tenet̃ ar/bitros eligere i eodẽ loco sꝫ pót alibi dũmodo ñ sint valde remoti fm doc.vt puta si distant vltra duas dietas ar.c.nónulli de rescrip:vel hodie vltra vnaꝫ.

c.statutū. de rescrip.li°.vi°.qz sepe iudex ē tā potens i loco:q' recusāo ñ idoneos arbitros i loco poterit habere. Jtē debēt esse i locis cōpetētib⁹ vt possit haberi copia peritorū.d.c.statutū. Jtē dicti arbitri sunt cōpellēdi p delegatos ad simul cōueniēdū i loco idoneo ad cāz suspitiōis terminādā i certū terminū q° elapso si nō terminauerit iudices delegati reassumēt iurisdictiōēz. tñ si nolūt cōuenire vel male cōueniunt appellat ad papā de offi.deleg.c.ab arbitrio.li°.vi°. Not.Scz.s.Tho.1ᵉ.q.95.ar°.ꝑ.ad.2ᵐ.q' nō meli⁹ ēēt oia ordinare p arbitros sz melius p legē.ꝑ.qz facili⁹ inueniunt pauci sapiētes ad leges cōes cōponendas 2°.qz q leges ponūt.multo tpe cōsiderāt.3°.qz possūt affici odio vel amore vtz arbitri q debēt dicere fm legē vel fm iura possunt dicere fm cōsuetudinē vl statutum ff.consuetudo.§.xi.

a Archidiacon⁹ Scz.s.Tho.4.di.25.ar.ꝑ.ad.1ᵐ est q̄si princeps ministerij:ideo oia q̄ ad ministeriū ptinent ipse tradit sicut cereū quo accolitus diacono seruit ante euāgeliū ipm portando & vrceū quo seruit subdiacono & sic dat subdiacono ea qb⁹ superioribus ordinib⁹ seruit sz tñ i illis nō cōsistit principalis actus subdiaconi sz i hoc q' operatur circa materiā sacri & ideo caracterē accipit i hoc q' dat ei calix ab epo sz accolit⁹ accipit caracterē ex ṽbis epi i h° q' accipit pdctā ab archidiacono & magis i acceptiōe vrceoli q̄z cāddabri vñ nō sequit q' Archidiaconus ordinem cōferat.hec ille.

1 § Archidiaconus multa pōt de iure:sz qz vz Jnno. i.c.ꝑ.de offi.Archi.cōstitutiōes & cōsuetudines p diuersa loca pualēt i officijs.c.cū olim ṽ cōsue.&.c.ad hoc de excep.ꝑ.ipsis stabit & iō i officio suo faciet vz q' cōsuetudo pscripta sue ecclie hz.vbi aūt nō esset talis cōsuetudo vel statutū haberēt locū.c.illius ti.fm.eū. Jnno.& sic post epm est vicarius i oibus & hz curā i clero tā in vrbe q̄z i parrochijs habitātes & ipse debet de.3ᵉ.i.3ᵐ.ānū.si epo nō pōt visitare vt i.d.c.ꝑ.& .d.c.ad hoc.debet ascultare euāgeliū & epistolā & responsoria & nullus ea in ecclia cātet nisi prius ab eo ascultatus & de ei⁹ iussu:& ceroferarios ordiare.vt i. c.2ᵉ.c.ti.& tenet si aliqd ex sua negligētia vel alteri⁹ fraude perijt de reb⁹ ecclie.nisi p posse pruideat vt i .d.c.2°.dz examinare clericos q sūt ad sacros ordies pmouēdi.c.ad hoc &.c.ad nēm.e.ti.Abbates & abbatissās ponit in sede sua vt in.d.c. vt nostrum.

2 § Utr peccet archidiacon⁹.rñdēdo epo dicēti Sas hūc eē dignū:Scio q̄z ī hūana fragilitas pmittit.Rñ. fm Jnno.in.c.vnico de scru.i ordi. faciē:q' si tal ordinādus psentat a pbris:pōt sana cōscia rñdere:dūmodo nō sciat aliqd mali de eo.ar.de psum.cudū. q' si sciat aliqd mali de eo qđ est secretū dz obtinere a plato vt eo absente faciat ordinatiōes & si non pōt vel sine scādalo tūc ēt pōt sana cōsciētia dicere:qz nō dicit nisi vt minister nō vt ipse:& ecclia q̄ nihil sciat de occultis.p eū loquit.nec debet obmittēdo talia dicere vt videat idirecte publicare crimē fris secretū. Si ṽo esset publicū tale crimē tūc peccaret mortalr talia dicēdo.2.q.1.pmū.si nō crimē est pctm mortale tale qd sat.secus si esset veniale vt.25.di.ꝑ.criminis.de Archidiacono habes.21.di.cleros &.25.ꝑlectis & extra de offi.Archi.p totū.maxime.c.ꝑ.&.2°. Quō Archi.possit excōicari vbi hz parrochiā & quō illa q̄ pōt de cōsuetudi.e de iure & aliqua alia ṽ.excōicatio.3.de causa efficiente.§.1.

a Archieps fm Pa.i.c.pastoralis de offi.or.est iudex ordinarius oiuz epoꝝ sue puincie de iure cōi & q̄z puincia debet hēre vnū Archiepiscopū & decē epos & hoc sufficit ad pfectū regimē vt.i.c.statute.6.q.3.Nō pōt tñ pcedere ad depositionē epi qz soli pape reseruat vt i.c.2.de trāns.sed ṽ crimine eoꝝ pōt cognoscere & epos punit vt.i.c.sacro de snia.ex.de cā ṽo ciuili idifferēter cognoscat etiaz si subditus epi cōueniat epz nā debet eē cōuenire corā archiepo:sz si Epo hz cāz ꝯ subditū nō cōueniet eū corā archiepo qz nō est iudex subditi epi nec epo debet esse iudex i cā ppria sz debēt eligi arbitri iure. Hec pbant i.c.si clericus ꝯ clericum.11.q.1.

§ Archieps pōt cōmittere cāz ad se reuolutā p appellationē subditi sui suffraganei nō tñ pōt eū cogere nisi sit cōsuetudo de offi.or.c.pastoralis vbi dicit Hosti.q' cū archiepo subsit epo qz pinguius iō hz i eū q̄z i ei⁹ subditū pōt archieps epz cogere vt cōpellat subditū ad suscipiēdū & si epo i certū tpo sibi assignatū hoc facere neglexerit neqz iustū impedimētū ptendent demū pōt cogere vtrūqz ar.de offi.or.quāto i fi.con. Ber.in.d.c.pastoralis:qdā tñ tenēt cōtra istud vltimū:dicētes q' ad id qđ est pbibitū p vnā viā nō p aliā &c.c.cū qd.ṽ re iur.li°.vi°.& not. q' Archieps nō pōt cōmittere cās ad se p appellationē deuolutas alibi q̄z i sua diocesi nisi aliud sibi cōpetat de cōsuetudie.c.vt litigātes de offi.or.li°.vi°.de auctē quā hz Archieps dicit.s.Tho.2°.snīaꝝ di.vlti°.q.si. i expositōe lre:dicēs:Qz auctas tā epi q̄z archiepi ē a papa ideo tātā auctē hz archieps supra suffraganeos epi quātā voluit sibi papa dare vñ i illis i qbus magis obediēdū est epis q̄z archiepis:archieps nō est superior epo sz tñ i casibus determiatis i iure i qbus ab epo recurrit ad archiepm & istos not.glo.i. d.c.pastoralis:ꝑ cū deuiāt i diuinis officijs a cōsuetudine metropolitane ecclie.12.di.de his.Hosti.limitat qn ecclie ipsi⁹ puincie hēret specialē cōsuetudinē .qđ placet Pa.vt valeat cōsuetudo cuiuscūqz ecclie dūmodo sit rōnabilis ar.c.de trina.de cō.di.4. Scđo qn subditus epi delinqt i diocesi archiepi.6.q.3. placuit.3°.si hz pdiā i diocesi sua de fo.cōpe.c.si. & iste casus ptinet ad quēcūqz:4° si clericus hz cāz ciuilē ꝯ epm suū.d.c.si clericus. Jtē si criminalis cā fit iter epm & clericū suū nā tūc debet deduci ad sinodū i qua pest Archieps.6.q.2.c.i.5°.si cā defert p appellationē ad eū ṽ offi.lega.c.ꝑ.de offi.or.c.duo.hic tñ

dit q debet deferre iudici iferiori & remittere si e cer tu ipsaz ee iniusta & si absolueret esset absolut⁹. si ve ro no cstat no est remittedus s3 d3 absolui. si vo du bitet pot relaxare nisi velit deferre. si vo adiuit per simplice querela debet eu remittere s3 glo. i. c. p tuas de sen. ex. vt ipm absoluat: & si iferior ipm absoluere nolit: Archiepus ipsu absoluet: de offi. or. ad rep: ime dia: tn si periculu esset i mora pp hmoi remissio ne ip3 statim absoluat: de sen. exc. sacro: & si videret sniaz ab epo lata ee iniusta audeter poterit archi eps declarare subditu irronabilr fuisse ligatu: l3 non sit appellatu ad ipm: de appel. solicitudine. hec illa glo. o. sm Pa. i. c. i liter. de offi. dele. vbi dicit q ce tra remediu appellatiois pot archieps se ipedire de causis subditor sui suffraganei: vt puta p via nulli tatis: ex excoicatio cora ipso dicat sniam nulla eo q sit lata post appellatione vl q2 itollerabile errore cc. 7. sm Pa. i. c. ex frequetibus de isti. vbi facit re gula generale q sola negligetia epi deferat iuri dic tione ad archiep3 & vide glo. i. c. romana de supple. negli. pla. li. vi. 8. q d dictu est notoriu & l3 ter. i. c. roma. na de cen. § notoria lib. vi. loquat du visitat tn doc. coiter extedut et du no visitat i. d. c. ex freque tib⁹. 9. q d defuncto epo ecclia idoneos clericos non h3. 12. q. 2. no liceat: tac. n. archieps h3 cura rep eccle vt ibi. vn ordinare capitlm succedit.

2 ¶ Archieps pot sua prouincia visitare. l3 no sint ei⁹ suffraganii negligetes: & iterare visitatione: & pcu ratores recipe no obstate csuetudie cra: & du visi tat pot cfessioes subditor suffraganeor audire: ab soluere: & penitetias iniugere: & etia alijs comittere. c. pcuio. de cen. li. vi. v. absoluto. §. § 13. & 14.

3 ¶ Archieps pot palliu celebrare irreqisito pmate. 92. di. si qs. & traseu p q vis loca sue puincie pot facere ante se cruce portare & bndicere populo i pontifica lib⁹ celebrare & hmoi. licz & eps eti i locis exepti sue diocesis vt i de. Archiepo. de priul. hec tn fieri debent sine piudicio & grauamie exeptor. Quo pot excoi cari a suo subdito delegato. v. excoica°. 4. p. an. cc si. & ipe archieps pot excoicare subditos sui suffraga nei ibidem.

Rchipsbiter eccle cathedralis d3 hre curaz
a quo alij sacerdotes diuia officia celeb. et vbi to mo. & i absentia epi. pot fontes bndicere: alijs sa cerdotib⁹ pniaz iniugere. c. 2°. de offi. archipsl. Isti alio noie dicunt decani vt i. c. ad hec de offi. archi. & pot absoluere oes de cpatu ad ipm p pnia recur retes q2 est parrochialis & sacerdos oiu3 de cpatu. c. officiu. c. tn i ter. & i glo. & c. 50. di. c. i capite: Archip sbiter tn ruralis: no pot hec nisi inq3 eps dat ei au ctoritate. plebib⁹. n. solu pelt: & nihil debet facere sui relatioe epi aut cra eius decreta. c. si. co. ti.

Rgumetatio sm logicos e argumeti p oro
a ne explicatio. argumetu3 vo est ro rei dubie faces fide sm Boe. i. est mediu hns virtute pbadi cclusione: & ponit i diffinitioe argumeti ro .i. mediu siue pam pbadi cclusione loco gnis: po sitiue aut faces fide rei dubie: ad dra3 demonstra tiois. q accipit solu necessaria vt d. p. posterior: sed legitie argumetant solu i dubijs. Cclusio e ora ar gumetis vl argumeto approbata. Qo vo e ppo si tio dubitabilis q p argumetu determinatur. na argu metu e quasi argues mete ad credendu cclusione p virtute pbatiua q puenit pp depedetia medij vel habitudine ad extrema: q notior est idicetur q3 ha bitudo extremitatu iter se. vel argumetu est argu te iuentu. c. forus de v. signi. vel sm s. Tho. 3°. di. 23. q. 2. ar. p. ad. 4m argumetu ppie d pcessus ronis de notis ad ignota manifestada. s3 q dicit Boe. q est rei dubie faces fide & q2 tota vis argumeti stat i medio termio ex quo ad ignotor pbatione pcedi tur io d ipm argumetu: siue sit signu: siue ca: siue ef fect⁹: q2 i medio termio: vel in pam ex quo argume tatio pcedit: ctinet virtute tot⁹ pcessus argumeta tois: ideo tractu est nome argumeti ad hoc q qli3 breuis plibatio future narratiois dicat argumetu3 sicut i eplis Pauli singulis pmittunt argumeta. Et q2 pam vel mediu d argumentu inq3 h3 virtute3 manifestadi cclusione & hoc verius idest ei ex luie itel lectus agentis cuius est istrumetu q2 oia q aguntur a lumie manifestant vt d ad ephe. 5. ideo ipm lu men quo manifestant pam sicut principijs manife stant cclusiones pot dici argumetu ipsor pricipio ru & istis tribus vltimis modis pot dici fides argu metu. p inq3 ipsa fides est manifestatiua alterius si ue inq3 vnus articulus manifestat aliu sic resurre ctio xpi resurrectione futura. siue inq3 ex ipsis arti culis qda alia i theologia silogizant. siue iq3 fides vnius cfirmat fide alteri⁹. 2. pot dici argumetum i q3 est plibatio future visiois i qua veritas plenarie cognoscat vn i diffinitioe fidei ponit argumetu ad. hebr. 11. vbi d fides e substatia sperada rer argu mentu no apparentium hec s. Tho.

¶ Quamuis sint multi modi arguedi sm logicos vt p3 i li. Topicor & i alijs libris. tn q2 solu i pposito veniut illi modi quibus coiter canoniste & casualiste vtunt ideo solu dica de qbusda modis quos reperi iter canonistas. p. fit argumeta ab ethimologia no minis. c. placuit. 16. q. 1. cl. p. & 2. Ubi notadu q ethi mologia. interptatio: & trasla°: cueniut i mo argue di: q2 oes st d significatoe nois: differut tn q2 ethimo logia est expositio alicui⁹ nois p alias dictioes eiusde ydiomatis vt sol ethimologiat q2 solus luces: sed trasla est mutatio nois de vno ydiomate ad aliud vt qn mutat nome grecu i latinu: sicut monachus. idest vni⁹ tristis. d. c. 2°. Interpta aut fit qn exponit vna dictio p alias dictioes eiusde ydiomatis vl diuer sor: & sic se extedit ad ethymologia & traslationez. Et not. q ista sunt duplicia: qda q no cuertunt ca bio q iterptant. sic ledere pede no cuertit cu lapi 1

de:⁊ a tali nō sumit bonū argumētū ſʒ sophysticū: Alia sunt q̄ cōuertunt: sicut amator sapiētie: ꝯuerti tur cū philosopho:⁊ a tali sumit bonū argumētū q̄ tuor modis:p quattuor maximas.i.regulas q̄rū.p̄ᵃ. ē.Quicqd p̄dicat d̄ vno p̄dicat d̄ alio. Scd̄a qcqd remouet ab vno remouet ab alio. Tertia de quocū q̄ʒ p̄dicat vnū ⁊ reliquū. Quarta a quocūq̄ʒ remo/ uet vnū remouet ⁊ reliquū ⁊ cō̄ ⁊ sic valet affirma tiue ⁊ negatiue.ſʒ hoc nomē testamētū īterp̄tat mē tis testatio.l.pᵃ.de testa.sīr mutuū est qd̄ de meo fit tuū.l.2ᵃ.ff.cer.pe.iste due īterp̄tatiōes nō sunt ꝯuerti/ biles ⁊ ideo nō fit argumētū affirmatiue ſʒ solū ne/ gatiue vt nō est mētis testaᵒ ergo nō est testamētuʒ. similr nō fit de meo tuū ergo nō est mutuū ⁊ codeʒ mō nō ē potēs ledere pedē ergo nō est lapis:si vero esset ꝯuertibilis argueret ēt affirmatiue sicut ē pho ergo ⁊ amator sapie.sīr ē amator sapie ergo philo sophus.sīr negatiue nō est philosophus ḡ nˢ ama/ tor sapie.sīr nō est amator sapie ergo nec philoso/ phus.⁊ sic habes quō pōt argui p ethymologiā q: q̄n est ꝯuertibilis pōt argui oībus modis q̄n aūt nō est ꝯuertibilis nō fit bonū argumētū nisi rōe mate/ rie.⁊ sic applica ad oīa argumēta q̄ fiūt i iure siue ab ethimologia vel īterp̄tatiōe vel translatione vel descriptione ⁊ similia.

2 ¶ Secūdo arguūt canoniste a toto ad partē affir/ matiue.sicut p̄hibitū est furtū ergo p̄hibita est rapi na.14.q.5.c.penale est:⁊ dicit ibi glo.ꝙ furtum est pars rapine sicut genᵘ ē pars spēi.nā furtū signifi/ cat vt ibi dr̄ oēm illicitā ablationē ⁊ sic rapina est spēs furti.furtū vero est genᵘ ⁊ sic pōt dici argumē/ tū a toto ad partē inq̄ʒᵐ genus est cōius q̄ʒ spēs.po test ēt dici argᵐ a parte ad totū inq̄ʒᵐ genᵘ ē ps spēi ⁊ codē mō arguit.34.q.4.c.meretrices sic.est p̄hi/ bita mechya ergo est p̄hibitᵘ oīs illicitus cōcubitᵘ atq̄ʒ illoꝝ mēbroꝝ nō legitimus vsus q: mechia ibi accipit generalr p oī actu illicito luxurie ⁊ sic pʒ ꝙ tā i p̄.q̄ʒ i.2ᵒ mō arguit a gn̄re ad spēʒ affirmati ue.Vn̄ Angelica n̄ bn̄ accepit istos modos arguē/ di dū dicit ꝙ i p̄ mō arguit a toto ad parteʒ affir/ matiue i.2ᵒ.vero a pte ad totū negatiue. hoc.n.ē ex/ p̄sse ꝯ̄ tex.i.d.c.meretrices.vbi innuit ꝙ eodem mo do arguitur in vtroq̄ʒ.

3 ¶ Pro declaratiōe p̄cedētis.§.sciedū ꝙ totū ⁊ pars accipiunt multis modis.p̄ totū vniuersale.2ᵒ.itegra le:3ᵒ totū i q̄ntitate:4ᵒ.totū i̇̄modo:5ᵒ.totū i loco:6ᵒ. totū i tpe:⁊ codē mō d̄ pte. Totū vniuersale vt hic accipit est illud qd̄ est magis cōe:ps v̄o est id qd̄ ē minus cōe:sicut animal est totū:hō v̄o ps:⁊ si qdeʒ aial accipiat vt est qd magis cōe ꝯtinens sub se ho minē ⁊ asinū ⁊ alia aialia sic est totū.⁊ hō ē pars. si vero accipiat vt est ps essentialis hoīs:sic hō ē to tū ⁊ aial ps.accipiēdo igr̄ p̄ mō totū ⁊ partē tūc ar guit a toto ad partē negatiue vt dicēdo nō est aial ergo nō est hō.a parte v̄o ad totū arguit affirma/ tiue vt dicēdo est hō ergo est aial:a pte āt ad totuʒ arguit negatiue vt nō est aial ergo nō est hō ⁊ isto mō videt loq tex.i.d.c.penale.⁊ dicto.c. meretrices sic arguēdo.nō furtū facio ergo nō facio rapinaʒ sīr nō mecaberis ergo nō adulterabis neq̄ʒ fornica beris ⁊ sic i vtroq̄ʒ est arᵐ a parte ad totū negatiue.

¶ Secūdo:dicēdū de toto itegrali qd̄ est qd̄dā cō/ positū ex ptibus q̄ntitatē hn̄tibus vt domus.⁊ ē du/ plex.hōgeneū qd̄ est eiusdē nāe cū oībus suis ptibus vt aer vel aqua vn̄ q̄lʒ pars aque ē aqua.Aliud est etherogeneū qd̄ est diuerse nāe i suis ptibus vt hō cu ius ptes nō sunt hō vt pes vel manᵘ nō est hō neq̄ʒ ps domus est domus.Itē notādū ꝙ pars etheroge nei est duplex.s.p̄ncipalis sine qua totū nō pōt esse vt caput vel cor i hoīe. Alia est minᵘ p̄ncipalis si cut manᵘ ⁊ tunc arguit a toto itegrali ad quālibet suā ptē p̄ncipalē affirmatiue respū hᵘ verbi ē vt di cēdo:hō est.ergo caput est:a parte aūt ad totuʒ ne gatiue:vt capud nō ē.ergo hō nō est:a toto āt inte/ grali hōgeneo:ad partē affirmatiue:⁊ cō̄ ē bonuʒ argumētū idefinite:vt aqua ē ergo aliq̄ pars aque est:⁊ cō̄ aliq̄ ps aq ē:gᵒ aq ē:nō me extēdo ad alios modos totiᵘ pp breuitatē ⁊ q: raro sunt i casibus. 4

¶ Arguit ēt a minori ad maius affirmatiue vt i.c. si i laicis.38.di.a maiori v̄o ad minᵘ negatiue.32. q.5.si Paulus:⁊ de hoc i.c.cū i cūctis:de elec.i glo. §.p̄.Ubi notādū ꝙ maius i p̄posito ē id qd̄ supra/ ponit alteri i potētia vel virtute. Minᵘ v̄o ē id qd̄ supponit. Locᵘ āt a maiori solū tʒ negatiue vt rex n̄ pōt debellare castrū ergo neq̄ʒ miles.q: si qd̄ videt magis i esse ⁊ nō inest:neq̄ʒ id qd̄ minᵘ videt inesse inerit:ſʒ locus a minori tʒ affirmatiue vt miles pōt debellare castrū ergo rex pōt:q: si id qd̄ minᵘ videt inesse ⁊ inest.gᶜ ⁊ de quo magis.i.d.gᵒ.c.si laicis.ar guit a minori negatiue vt dicēdo si scia est necᵃ in laico iudice i quo minus videt cē necessaria ergo ⁊ i clerico iudice aiaꝝ erit necessaria.i quo magis vi/ det cē.In.d.v̄o.c.si Paulus.arguit a maiori nega tiue sic. Si Paulᵘ de qᶜ magis videbat cē ꝙ potiet esse sine tēptatiōe carnis q̄ʒ Eustochiū n̄ poterat cē sine:ergo nec Eustochiū erit sine tēptatiōe.de qᵒ miⁿ nᵘ videt. Arguit ēt a minori d̄ ꝯ̄e.di.1.c.1.affirma tiue sic.Minᵘ vr̄ ꝙ iudei q solū i vmbra seruiebant deo deberēt ꝯstituere sacerdotes ⁊ ꝯsecrare ecclias q̄ʒ xp̄iani q in veritate declarata seruiūt deo:ſʒ ipsi fecerunt:ergo ⁊ nos. 5

¶ Fit ēt argᵐ ab auctēte sicut fit.32.q.pᵃ.c.dixit dn̄s: vbi tex.arguit. Dn̄s dicit i euāgelio ꝙ nullᵘ dimit/ tat vxorē nisi ⁊c.ergo.⁊c.vbi ē notandū ꝙ auctas. est duplex.vna q̄ ē per excellētiā alicuius hoīs in di/ gnitate ꝯstituti ⁊ sic nō accipit hic.Alia similitudi/ narie vʒ p excellētia veritatis p vt dicit a sapiēte ⁊, isto mō accipit hic.q̄ sic diffinit. Auctoritas ē iudi tiū siue dictū alicuᵘ sapiētis vt sapiēs est.i.vt est in sua sapia expertus.⁊ argᵐ.ab auctēte est duplex. Vnū 6

qñdã ẽ ab auctẽ humana & istud est debilissimum. Aliud ab auctẽ diuina & hoc ẽ firmissimũ. & vtrũq3 tz affirmatiue & non negatiue fz s. Tho. p°. q. i. ar°. 8. ad secundum.

7 ¶ Argumentũ a simi est bonũ & tz. c. trãslato de cõsti. vñ Pa. ibidẽ i glo. fi. dicit illã glo. esse not. iũcto tex. nã quotidie allr tex. q de similibus idẽ est iudiciũ & dr maxima fz logicos. Et dicit ibi Pa. q adducẽs sile bz hoc pbare saltẽ colorate qr nõ est stãdũ simplici verbo arguẽtis: Ad hoc. c. cũ dilecta de cõfir. vti. vel inuti. & l. ei incũbit. ff. de pba. Negãs vo sile colorate iductũ bz pbare dissimilitudinẽ: ad h°. c. 2. d trãsla. pla. nec sufficit allegare aliquã dissimilitudinẽ i genere: sz debet eẽ dissimilitudo i eo ad qđ fit cõparatio: vñ nõ expedit q tota res sit alterius rei simil. sz satis ẽ q sit sile i eo ad qđ fit cõparatio vt pbat in. d. c. cũ dilecta: Nã similitudo est rex differentiũ3 eadẽ qlitas i specie. & sic sufficit q cõueniãt i vna qlitate specifica in q fit cõparatio: Et not. q hic qlitas accipit coiter p oi nã & sic tz hoc argumẽtũ i oi nã: dũmodo arguat in illa nã in qua sunt similia. c. nõ põt. de pbẽ. li°. vi°. i glo. v. cura animarum.

8 ¶ Querit Pa. vbi. s. an lex semp possit extẽdi ad similem casum. & re. q vbi similis casus haberet legẽ specialẽ i cõtrariũ nõ dz fieri extensio. qr nõ dz iduci legũ correctio ex similitudine rõnis vt Bar. in auc. quas actiões. C. de sac. san. sz vbi nõ repit lex cõtraria bñ põt fieri extẽsio ex similitudie rõnis. & sic itellige. l. nõ psit. ff. d legib° & iura similia: hoc voluit Bar. i. l. nõ dubiũ. C. de legi. vbi dicit idẽ eẽ i cõsuetudinibus & statutis p. l. de qbus i pn°. ff. de legi. s. nisi seqat legis correctio: nõ tñ debet extẽdi ad casum cõsimilẽ. ex fictiõe: p. l. in. §. hec vba. ff. d neg. ges. not. Bar. i. l. oẽs. ff. de iusti. & iu. An ãt vbi lex nõ inueniat i casu imminẽti debeat p recurri ad simile legis vel ad simile statuti cõsuetudinis. dic q ad simile legis cois vt pbat i. l. de qb° & ibi p Bar. & de ista extẽsione legis dicit idẽ Pa. post Jo. de lig. i. c. ad audiẽtiã3 de deci. q aut apparet de mẽte & eis stãdũ est etiã3 cõ significatũ verbor vt i. l. cũ pr. §. dulcissimis. ff. de lega. 2. vbi verba restringunt pp rõnẽ expssã rõ est qr verba deseruiũt intẽtiõi & nõ cõ vt i. c. sciẽdo regris. de appe. Aut nõ cõstat de mẽte & tũc si verba sunt clara nõ est ab eis recedẽdũ. c. si. d v. sig. & hoc intellige qñ nõ põt ẽt cõiecturari rõ nãlis legis q mouit legis latorẽ & fm illã rõnẽ3 possumus extẽdere & restringere legẽ etiã odiosã. si vero verba sint dubia tũc est fienda iterpretatio fm alias lr. si fieri põt qr iura debẽt iurib° cõcordare vt i. c. cũ expediat d elec. li°. vi°. Si vo p alia iura nõ põt apparere itellectus tũc recurrendũ est ad cõsuetudines ciuitatis vt i. l. minime. ff. de leg. & i. c. dilectus de cõsue. Si ãt nõ appa ret de cõsuetudie loci recurrẽdũ est ad similia vt i. c. cũ dilecta de cõfir. vti. vel inuti. Jn defectu vo oium recurrendum est ad principem & in isto casu datur auctoritas doctoribus interpretandi iura.

¶ Utrũ argumẽtũ a simili teneat i penalib°. re. glo. in. c. sepe de tẽpo. or. li°. vi°. dicit q qñ ẽ eadẽ rõ & oimoda similitudo tz. nec dr ppre extẽsio. & qdã3 dicũt hãc glo. eẽ singularẽ. sz Jo. de imola. dicit q nõ putat hãc glo. eẽ verã fm Jo. an. i rela. odia. li°. vi°. Et qñuis Jo. an. videat sibi cõtri° in diuersis glo. vt Pan. i c. abbates d rescri. dic. tñ. 2°. via videt vera qđ expsse pbat i. c. cõstitutionẽ de regula. lib. vi°. vbi pz q cõstitutio loquẽs de pdicatoribus & minoribus nõ extẽdebat ad alios mẽdicãtes & tñ ibi tex. progat eã ad alios mẽdicãtes pp idẽptitatẽ rõnis. similr excõi° de locãtibus domos studẽtib° Bono° nõ extẽdit fz Pa. post Jnno. & Jo. an. i. c. p. d loca. & cõdu. ad alias ciuitates vbi ẽ studiũ. & tñ est eadẽ rõ. Silr tex. i. c. pena. de pe. di. i. dicit q pena nõ debet excedere casum suũ. vñ idẽ Pa. i. d. c. p. dicit fm Jo. an. q cõstitutio extẽdit vt icurrat pctm. nõ tamẽ penã: sz cũ pctm sit maxima pena. melius dicẽdũ est simplr q nõ extẽdit. Ubi notãdũ ẽ q aliqñ id qđ est pena vni est i fauorẽ alterius sicut de excõicatiõe si qs suadẽte. 17. q. 4. qñuis n. sit pena excõicato. est i fauorẽ cleri: sile põit Pa. in. c. si. de iniur. & dãn. da. vbi dicit q lex principis q est dãnosa nõ est mere pena: & in si. b°. p. nota. dic. Nec obstat. c. iebriauerũt. 15. q. i. sup quo fundat se Jnno. qr ibi ẽ mera pena. sz hic ẽ iteresse ex pte patiẽtis dãnũ & talis pena rõne fauor extendit silr bñficiũ vel priuilegiũ3 principis qđ est cõ ius vel i piudicium3 alterius qñuis sit gra. tñ stricte sumunt. ideo põt dici q i penalib° q sunt mere pene nõ fit extẽsio. Un Pa. post Jo. an. i. c. ex tenore. dic q cõstitutio penalis q emanat vt euitent pericula aiar est extẽdẽda. vñ sic cõcluderẽ q doc. q dicũt q extẽdit loquunt de pena q ẽ i fauorẽ alicui°. Alij vo qñ est mera pena. & sic dicit Bar. i. l. quemadmodũ. C. de agri. & cen. lib. xi. q sz lex penalis & odiosa extra ppriũ significatũ nõ extẽdat vt i rela. odia. tñ vbi extẽsio tẽdit i fauorẽ3 reipublice debet extendi. v. duellum. §. 4.

¶ Qñq3 arguit in iure a cõtrijs vt i. c. sciẽdũ3. 8. q. i. vbi sic arguit. Si repugnare fidei est qsi pctm ariolandi ergo obedire fidei est magnũ meritũ. Ubi sciẽdũ q oppositio est quadruplex. s. cõtra. relatiua. priuatiua & cõdictoria. cũ breuitatis dicemus solũ de cõtria. Ubi ẽ notãdũ q cõtrietas est duplex. qdã3 mediata vt albũ & nigrũ. cui° mediũ ẽ rubeũ: vel viride: alia imediata: vt sanũ & egrũ: argumentũ i vtraq3 valz affirmatiue: vt est albũ ergo nõ ẽ nigrũ. silr ẽ sanu3 ergo nõ ẽ egrũ. qr si vnũ oppositor sit i vno subiecto: necessario ab eo remouet reliquũ. p regulã topici. argumentũ ãt a cõtrijs mediatis nõ valet negatiue sicut nõ valet nõ ẽ albũ ergo est nigrũ. sz argumẽtũ a cõtrijs imediatis tenet negatiue duab° condicionibus obseruatis. quar p°. est q ibi arguat cum cõstantia subiecti. Un nõ valet Adã nõ est eger g°

9 (margin, at "¶ Utrũ argumẽtũ")

x (margin, at "¶ Qñq3 arguit")

est sanus. sz ds sic argui. Adā ē et nō est eger gͦ est
san⁹. Scđa ē qꝫ arguat respectu ꝓprii determinati
subiecti: ideo nō sequit lapis nō ē sanus ergo ē eger:
istis ēt duab⁹ ꝯditōibus obseruatis: cū negatōe oīuz
medioꝝ et ꝯtrioꝝ. valet ēt negatiue argumētū a cō/
trario mediatis: sic arguēdo. Sor. est apt⁹ natus co
lorari et est et nō ē alb⁹ neqꝫ medio colore coloratus
ergo est niger.

Ara est duplex. s. p simplex. r. et per duplex. rr.
a iter. dupliciter. vel cū aspiratōe et sic hara ē
stabulū porcoꝝ. aliō sine aspiratōe et sic ara
est altare. Arra vero cū duplici. r. accipit etiā dupli
p... i cōi et sic loquitur iste primus. §. 1 sm qꝫ ap/
plicat ad matrimoniū et sic loquit. §. 2.

1 ¶ Arra nō pena sz pignora dicunt. et arrarie dona
tio ē argumētū emptiōis vel vēditiōis aut alterius
ꝯtractus q tñ valeret sine eis. l. qđ sepe. i prin°. ff. de con
trahē. emp. et pōt qs ab emptiōe et vēditiōe discede
re post ipsaꝝ datiōnē nisi sint date noīe arre et pro
pter solutiōis qz cū pars pcij sit soluta res nō est inte/
gra. C. qñ li. ab emp. de. l. multa: Ubi aūt ille p quez
stat ne ꝯtractus pficiat qñ solū sunt date p arre: ipsas
pdat q dedit: et q recepit restituat. sz. qꝫ sic. et restitu/
at i duplū Insti. de emp. et ven. §. i his. et idē dic ō pi
gnore dūmodo nō sit datū extimatū noie partis so
lutionis. C. de rei ven. l. pcij.

2 ¶ Quātū ad mrimoniū ptinet arra siue subarratio
dicit anul⁹. pecunie: siue alie res date sponse quaꝝ da
tio subarratio vocat: ꝓpue qñ sit p anuli inmissiōez
q vulgo disponsatio dr et qdē fiūt iter sponsū et spon
sam: nō dico ꝯbiūt sponsalia. sz psumit p mrimonio
nisi pbet ꝯriū vel esset ꝯria ꝯsuetudo vel repugna/
ret etas vt nota de spon. ipube. c. tue. Si vo fiant a
parētibus tūc sola sponsalia psumunt vt ibi dicit i
glo. et hoc itellige p modū quo sponsalia a parenti/
bus ꝯhi pñt. de quo vide. sponsalia. §. 3. et qđ sint pro
vt ptinent ad matrimoniū ꝯhendū i hoc mō: et quō
pñt poni i penā et debeāt restitui ibidē. §. 8.

Arreptitij sm. s. Tho. 2a 2e. q. 95. ar. 3. sunt ho/
a mines viui abstracti a sensib⁹ exterioribus si
ue rapti virtute demonū p quos demones ex
pressē ab eis inuocati solēt futura pnuntiare et hec est
diuinatio p phitones. Et vt Isido. dic: Phitones a
phitone appolline sunt dicti: q dicebat eē auctor di
uinādi. vbi notādū sm. s. Tho. 2a 2e. q. 175. ar. 1. p. qꝫ
aīa hois dr rapi i id qđ ē pter nāꝫ et ideo qñ abstra
hit a sensibus exteriorib⁹. dicit rapi ēt si ordinet ad
ea ad q nālr ordinat dūmō hoc fiat pter itentionez
et pōt ex triplici cā ꝯtingere vno mō ex cā corporali
sicut accidit i his q ꝓpter aliquā ifirmitatē aliena/
tionē patiunt sicut sunt ifirmi vel amētes. 2o. ex vir
tute demonū sicut patet i arreptitiis. 3o. ex virtute di
uina et sic ꝓprie dicit raptus ptinēs ad ꝓphetiā qñ
s. alienat a sēsib exterioribus ad aliq supnaturalia. Et
idē. s. d. c. l. 2a. q. 173. ar. 3. sic ait. Alienatio a sensibus
nō fit i ꝓphetis cū aliqua inordinatiōe nāe sicut i
arreptitijs vel furiosis sz p ordinatiōnē diuinā i ali/
qua supernālia. nā aliqñ ꝓpter vehemētiā itentiōis
circa absentia q sunt a sensib⁹ remota fit alienatio a
sensibus. mēs vero ꝓphete nō ē sm virtutē ꝓpriaꝫ
sz sm virtutē superiorum influxuū et sic ꝓphete idinati
p influxū qualitatis idiuinantis ad superiora abstrahebā
tur. Quō tales possint ordinari vel ministrare vide
vo. corpore viciatus: de aliis idiuinatiōibus vide. supsti
tio per totum et vide. sortes. §. 1. 2. 3. et 4.

Arrogās est q sibi attribuit qđ nō hꝫ vñ du/
a plex dī genus supboꝝ. s. efficiētiū se sup alios
et arrogātiū sibi aliqd supra se. hec. s. Tho. i
scripto sup Job. 40. c. vñ arrogātes dicit q garrulita
tē: auctē putātes: humiliter nesciūt iserere qđ docent:
di. 46. c. 1. Et arrogātia rusticoꝝ nihil ipudēti⁹. di/
dē. Quō est pctīn vel mortale vide. supbia: Arrogatio
sumpta ē ab arrogāte. qz sicut arrogās sibi attribuit
qđ suū nō est. ita arrogātia attribuit sibi filiū vel fi/
liā q nō ē suus. ō quo ver. adoptio. per totum et ver.
impedimentum. 7.

Ars sm philosophū. 6. ethicoꝝ ē recta rō rez
a factibiliū p cui⁹ declaratiōe ē sciendū sm. s.
Tho. 1a 2e. q. 57. ar. 2. 3. et 4. qꝫ habitus itelle/
ctuales sunt i ipso itellectu sicut caliditas vel albedo
sunt i ipsa manu habilitātes ipm itellectū et pficien/
tes eū ad opandū. opatio aūt ē quadruplex. Pa ē ipa
itellectio et illi habit⁹ q ordinant solū ad istā opera
tionē. s. itelligere vel speculari sūt scie speculatiue sm
pliciter et nullo dicūt artes. sicut methaphisica et phi
sica. Scđa opatio ē q solū ē in intellectu sicut mēsu
rare. numerare silogizari et similia. vñ illi habit⁹ q
vltra itelligere ordinant ad tales opatōes itellectua
les sr artes liberales. s. geometria. arismethica. astro
logia. musica logica et grāmatica et rhetorica. Iste
scie nō solum ordinant ad itelligere. rōe cuius dicū/
tur scie sz ēt ad aliā opationē: puta numerare rōne
cuius dicūt artes: qz tñ iste opatiōes ad quas ordinā
tur tāqꝫ ad ꝓpriū obiectū. sunt opatiōes itellect⁹: q ē
rōe sui zō dicūt liberales: Tertia opatio ē alteri⁹ po/
tētie ab itellectu q tñ remanet i ipso opante q voca/
tur actio: sicut amare: odire: videre: et silia: et ad
dirigēdas tales opatiōes ordinat habitus q dr pru
dētia q ē recta rō agibiliū: et iste habitus nō ꝓprie
dr scia neqꝫ ars: sed est virtus moralis cardinalis.
Quarta opatio est q exit ad extra ab hoie i mate/
riā exteriorē: sicut domificare: scribere: etc. et iste ope/
rationes sm philosophū dicūt factiōes et ab istis de/
nominant artes mechanice et sic itelligit diffinitio
pmissa. s. ars est recta rō rerū factibiliū.
¶ Querit vtrū sine pctō hō possit appetere scire ar/ 1
tes magicas sicut sit vel manifestas demonū inuo/
catiōes: qđ ptinet ad nigromāticos: vel p solā ꝯside
ratiōnē dispositiōis vel motus alterius rei: qđ perti
net ad augures: vel dū facimus aliqd vt manifeste/

ixr nobis aliqd occultū: qd ptinet ad sortes: Ista n.
sunt tria genera artis magice q̄ ɔtinēt sub se plures
spēs: vt ponit. s. Tho. 2a 2e. q. 95. ar. 3. Rn̄. Sʒ. s. Tho.
ql. 4. q. 9. ar. p. q̄ actus humanus pōt dici bon⁹ du
plr. vno mō ex gn̄re: alio mō: ex circūstātia: Ex gn̄re
qdē dr̄ eē bonus ex eo q̄ actus cadit supra debitā
mēʒ: debita āt mā appetitus ē bonū: vn̄ appetere qd
cūqʒ bonū: est bonū i gn̄re: ois āt scia siue quecunqʒ
cognitio bonū aliqd est: alioqn deus cui nihil mali
scit nō haberet oēʒ sciaʒ tā bonoꝝ q̄ʒ maloꝝ: vn̄ ap
petere quācūqʒ sciam vel notiā quarūcūqʒ rerū: si
ue bonaꝝ siue malaꝝ: ē bonū ex gn̄re: sʒ tn̄ sʒ diuer
sas circūstātias additas pōt eē bonū vel malū. ꝛ p
cipue hec diuersificant̄ sʒ diuersam rōnem finis: nā
si aliqs appetat scire scias magicas vt eis ēt vtatur
vel p modū illicitū acqrat est malū. Si aūt appetat
eas scire vt eas ɔfutet ꝛ reprobet sic est bonuʒ ꝛ lici/
tū: siml̄r ēt ex ɔditiōe psone: puta q: clericis in sacris
cū phibet̄. c. multa sunt: ne cle. vel mo. imo p totuʒ
titulum: pōt ēt diuersificari ex mō appetēdi. si n. ali
qs sic appetat scire hmōi sciam: vt eaꝝ notitiā prefe/
rat alijs vtilioꝝib⁹ rebus: vt dictū est. s. v. alchimia.
§. 2. inordinatus est appetitus: siml̄r si sit talis psona
ad quā nō ptineat hoc scire: puta si esset phibitū ca
rū studiū, ppter piculuʒ vtēdi inordinate h⁹ appetit:
ꝛ eēt malum q: phibitū: nec ē veꝝ q̄ magice artes
sint scie sed potius sunt q̄dā fallacie demonū. q̄ ali/
quādo vocant̄ artes mathematice: quaꝝ vsus ē p/
hibitus: vn̄ Aug. 4. ɔfes. ait. Illos planetarios quos
mathematicos vocant cōsulere nō desistebā: quasi
nullū esset eis sacrificiū ꝛ nulle preces ad aliquē spūm
ob diuinationē dirigerent̄: qd tn̄ xpiana ꝛ vera pie
tas expellit ꝛ dānat: ꝛ sic pʒ q̄ velle adiscere hmōi ar
tes vt reprobet. ꝛ nō licite. ē licitū alias secus.

2 ¶ Utrū vsus istaꝝ artiū sit licitus. Rn̄. sʒ. s. Tho. 2a 2e. q.
96. ar. p. q̄ hmōi artes sunt illicite ꝛ ineffica ces. illici
te qdē q: vtunt̄ qbusdā ad sciaʒ acqrendā q̄ nō ha
bēt sm̄ se virtutē causādi sciaʒ: sicut inspectionē qua
rūdā figuraꝝ ꝛ platione quorūdā ignotoꝝ verbo
rū: ꝛ alijs multis hmōi: ꝛ ideo nō vtunt̄ vt causis sʒ
vt signis: nō āt vt signis diuinitus istitutis: sicut sūt
sacramētalia signa: vn̄ relinquit̄ q̄ sint supuacua
signa ꝛ p ɔn̄s ptinentia ad pacta q̄dā significatio/
nū cū demonibus placita. atqʒ federata: ꝛ de talib⁹
dicit. s. Tho. 2a 2e. q. 96. ar. 2. ad. 2m. sic ymagines q̄s
astronomicas vocāt ex opatiōe demonū hn̄t effica/
ciaʒ: cuius signū est: q̄ necesse ē eis iscribi quosdam
caracteres: q nālr̄ ad nihil opantur: nō. n. est figura
nālis opatiōis pricipiū: sʒ i h⁹ distāt astronomice yma
gines a nigromāticis: q̄ i nigromāticis fiūt inuoca/
tiōes expsse ꝛ pstigia q̄dā vn̄ ptinēt ad q̄dā expssa
pacta cū demonibus inita: sʒ i alijs ymaginib⁹ sunt
q̄dā tacita pacta p figuraꝝ seu characteꝝ q̄dā sig̃:
ꝛ si principes phiberēt sm̄. s. Tho. faciētes tūc pec
carēt. Et ideo hmōi artes penitus sunt repudiāde ꝛ
fugiēde xpiano: sicut ꝛ alie artes nugatorie. ꝛ noxie
supstitiōis: vt Aug. dicit. 2. de doc. xpiana. Et orige
nes i periarchō ait. Est q̄dā opatio demonū i mini
sterio pstie q̄ artibus qbusdā ab his q se demonib⁹
mācipauerūt nunc p sortes nūc p auguria nūc p ɔtē
platione vmbraꝝ cōprehendi videt̄. hec āt oia ope
ratiōe demonū fieri nō dubitam⁹: sm̄ āt btm̄ Aug.
2. de doc. xpiana qcqd pcedit ex societate demonū
ꝛ hoīum supstitiosum ē: ꝛ Deuterono. 18. nō inuenia
tur i te q ariolos sciscitet̄ nec phytones ɔsulat ꝛ. 26.
q. 5. c. sortes. qbus ɔcta vīris discriminatio. i. iudica
vel diuinatio, puincie quas pres dānauerunt nihil
aliud q̄ʒ diuinatiōes eē decernimus. q̄ʒ ob rē volu/
mus illas oīno dānari ꝛ iter xpianos vltra nolum⁹
noiari ꝛ ne exerceant̄ anathematis iterdicto phibe
m⁹. h⁹ ille. Prohibent̄ ēt p Jo. 22. sub excōicatiōe vtꝫ
v. excōicatio. 5. Sunt ēt hmōi artes inefficaces ad
sciam acqrēdā cū nō acqrant̄ p moduʒ nālem nec
a deo neqʒ a bonis angelis q possint illuminare in
tellectū sʒ a demonibus q nō pn̄t illuminare itellectū
vn̄ nullus vnqʒ verā sciaʒ p demones acqsiuit sicut
Aug. i. x. de ciui. dei ait: Possent tn̄ demones verbis
hoībus aloq ꝛ exprimere aliq̄ sciaꝝ documēta: sʒ h⁹
nō q̄rit̄ p hmōi artes. cū igr̄ ista sint phibita ꝛ ad
supstitionē ptinētia ꝛ phibeat̄ ab eccl̄ia sub anathe
mate ꝛ excōicatiōe ideo eaꝝ vsus ē de se pctm̄ mor
tale vide. v. augures. §. p. ꝛ v. inuocatio demonuʒ
ꝛ v. supstitio p totū maxime. § 1. ꝛ v. sortes. §. 5. de
alchimia vide. eo. v. i. alchimia. §. 2.

¶ Querit̄ de artib⁹ faciētib⁹ vel vēdentibus gladi/ 3
os. lāceas. balistas. venena. aleas. naibos. fucos. ser
tos. coronas mulieꝝ. capillos capitis. scipas pānoꝝ
istrumēta musica vel similia. Ad oia ista respondet
breuiter. s. Tho. 2a 2e. q. 169. ar. 2. ad. 4m. vbi ait. Si
qua ars est ad faciēduʒ aliqua opa qbus hoīes vti
nō pn̄t absqʒ peccato p ɔn̄s artifices talia facientes
vel vendētes peccarēt vt pote pbētes directe alijs oc
casionē peccādi. c. si culpa de iniur. ꝛ dān. da. ꝛ ibi
Pa. puta si qs fabricaret idola vel aliqua alia sic
cāddabra ad idolatriā ptinētia sm̄ rōne ptinentia
ad sacrificia iudeoꝝ vt cāddabra ꝛ sʒ Ray. vsura.
symonia. furta ꝛ illa q̄ ptinent ad artes magicas d̃
qbus. ē 14. q. 4. c. nec. hoc quoqʒ. i. q. i. repetiūtur. in
fi. Siq̄ vero ars sit cuius opibus hoīes possunt bn̄
ꝛ male vti sicut gladij. sagitte. ꝛ alia hmōi: vsus ta/
liū artiū nō est pctm̄. Si āt opibus alicuius artis vt
pluries aliq male vterent̄ q̄uis de se nō sint illicite
sunt p offi⁹ principio a ciuitate extirpāde sʒ doctri/
nā Platonis. Et de talibus possumus loq mltplicit̄.
P° qn̄ sciūt vt credūt q̄ ad malū velit vti ꝛ sic sine
dubio peccāt cooperantes malo ꝛ sm̄ Ray. cuius est
hec distinctio oia mala q̄ inde sequunt̄ imputant̄ eis
Idē ɔfir. D. Archi. flo. 3. ti. 8. c. 4. §. p. Secūdo pos
sumus loq de talib⁹ qn̄ sciūt vel credūt q̄ ad bonuʒ
finē velint vti ꝛ sic pn̄t vēdere sine pctō. Tertio mō

qñ nescit vtrum ad bonum vel malũ velint vti ꝛ q: de
vnoquoq; psumẽdũ est bonũ nisi appareat ꝯrriũ iõ
videt ꝙ sine pctõ possint fieri ꝛ sic itellige Pis. ꝟ. ne
gotiatio. §. 4. 5. 6. ꝛ. 7. Et Rosellã ꝟ. negotiatio. §.
3. 4. 5. ꝛ. 6. Et Angelica ꝟ. ars. sic ẽt itellige. c. vnicũ
de sagi. ƒm distinctionẽ pmissam. ꝛ. j. e. c. §. 5. Si tñ
esset pibitũ nullo͛ liceret. Quia ergo mulieres lici
te se pñt ornare vel vt ꝯseruẽt decentiã sui status vel
ẽt aliqd supaddere vt placeãt viris suis ꝯñs ẽ ꝙ ar
tifices taliũ ornamentoꝝ nõ peccãt i vsu talis artis
nisi forte inueniẽdo aliqua supflua ꝛ curiosa. hec. s.
Tho. aliqbus additis ꝯcor. Pa. i. c. Multa sunt ne
ce. vel mo. vbi ait. Itẽ artes qdã sunt illicite ex re:q:
nõ lz negotiari i his q nec p se nec cũ admixto pñt
cẽ vsui vt i. l. qd sepe. §. venen. ff. de ꝯbẽ. emp. vñ li
cet negotiari i venenis: q: ad mixtã põt cẽ vsui i me
dicanis vel ẽt purũ p feris occidẽdis sicut de gladio
dicamus ppter defensionẽ. Idẽ dicit Inno. de colo
rib' ad colorãdos hoies vel mulieres p bono: bone
stũ enĩ ꝛ pciosum ꝛ placitũ ornamẽtũ mulieꝝ. si iõ
se ornãt vt magis viris suis placeant: sed si vt ocu
los alioꝝ ad se trahãt illicitũ ꝛ mortale ẽ pctm. 32.
q. 5. nec solo ꝛ sequẽti. hec Pa. post Inno. ꝛ Io. an.

4 ¶ Utrum illi q vendũt hmõi i illis casib' i qbus est illi
citũ teneant ad restitutionẽ. R. Pa. i. d. c. multa sũt
dicit ꝙ sic. q: est turpe lucrũ. Videt' tñ videt dõm ƒz
d. Archie. sic. ꝙ est ꝯsiliũ ꝛ non preceptum ꝛ de hoc
ꝟ. restitutio. §. 16. circa fi.

5 ¶ Excõicandus est sagitari' vel balistarius ꝯ xpia
nos ꝛ dr ars mortifera ꝛ ẽ odibilis ꝛ. horribilis p
pter pericula corpoꝝ ꝛ aiaꝝ. c. vnico. de sagi. ꝛ sic
vtẽtes balistis. s. ꝯ xpianos peccãt mortalr itellige i
bello iniusto ƒz glo. ibidẽ. secus i iusto q: data iustis
licitũ est qbuscũq; armis vti ꝛ pugnare imo aduer
sariũ decipe vt in. c. dñs. 23. q. 2. quo vero ad excõica
tionẽ cõiter tenẽt doc. ꝙ ẽ sñia ferenda ꝛ nõ lata.

6 ¶ De arte histrionatus ꝛ de factiõe istrumẽtorum
musicoꝝ ꝛ de vsu coꝝ si fiãt tẽporib' debitis ꝛ a p
sonis qbus nõ phibet ꝛ nõ fiãt p verba turpia non
vident illicita ꝛ quõ liceat aliqd sibi dare vide ꝟ.
adulatio. §. 3. ꝛ ver. histrio per totum.

7 ¶ Utrum sit licitũ mercatoribus vt iter se ꝯueniãt vt si
instruãt alios aut nõ vendãt nisi certo modo. R. ƒz
Pa. post Inno. i. c. significãte de ap. i fi. ꝙ nõ lz cau
sa fraudãdi sz bñ si ex priuilegio seu ꝯsuetudine hoc
facerẽt. De arte astrologie ꝛ de arte alchimie quõ si
licite vide ꝟ. alchimia ꝛ ꝟ. negotiaͦ ꝛ. ꝟ. empͦ.

a Assassinus ƒm Archi. i. c. p humani. de homi.
li°. vi°. proprie sunt serui q subsunt dño alicui
ius ꝛ p pecunia occidũt hoies ad alicui' in
stantiã: quõ tales sint excõicati ꝛ q as alias penas incur
rũt ipo facto ꝛ q sint isti assassini ꝟ. excõ. 5. cãu. 37.

1 ¶ Utrum bona istoꝝ sint cõfiscatã. R. ꝙ sic si sint bona
mũdana. Tñ ƒz Archi. ꝛ Io. an. i. d. c. p humani re
qrit pri' sñia iudicis declarãtis ipz assassinũ vel fau
torẽ seu mãdatorẽ taliũ anteq; liceat ꝯ tales pce
dere in psonis vel bonis ꝛ ad tex. ibi respondet non
reqri aliã sñiaz. s. q declarãt occidẽdi vel puniẽdi
ꝛ hmõi. q: s. sufficit fuisse declaratũ ipz cẽ assassinũ
vel fautorẽ ꝛ faciunt regulaz generalem q valet ad
multos casus ꝙ oia iura q dicũt penã ipoui ipso iure
vel ipso facto debẽt itelligi dũmodo sit secuta sñia
declaratoria p quã declaratũ sit fuisse cõmissum id
ppter qd veniebat imponenda illa pena aliãs illa
effectũ ꝛ executionẽ nõ sortiret. Idẽ tz Alex. de imo.
in. l. siqs maior. C. de trãsac. Et ex hoc dicto qdude
ꝙ lz tale factũ sit notoriũ facti. s. ꝙ nõ possit aliq
tergiuersatiõe celari tñ ad huc reqrit illa sñia decla
ratiua lz Pa. i. c. cũ nõ ad hoie. de iudi. teneuerit ꝯ
riũ ꝛ male. Uoluit ẽt idẽ Pa. i. c. canonũ de ꝯsti.
ꝙ vbi bona alicuius sunt ꝯfiscata ipso iure. ꝙ talis
cũ bona ꝯscientia nõ põt retinere illa q: statim sunt
acqsita fisco ꝛ hoc enĩ reprehendit sicut dicimus de
heretico ꝟ. hereticus. §. 4. ꝛ. 5. Si tñ tex. diceret ꝙ ip
so iure sit priuatus ꝛ ꝙ nõ reqrat alia sñia declara
toria secus esset sicut sicut Paulus. 2°. i extrauagãti
q incipit ambitiosi. ꝛ hoc nota p declaratiõe. d. ex
cõicatiõis in. d. c. p humani ꝟ. excõicatio. 5. casu. 37.
ꝛ casu. 2°. §. 9. ꝛ ꝟ. donatio. §. 11. Not. ƒm Bart. i. l.
post ꝯtrã. ff. de do. ꝙ qdã sũt delicta ppter q statim
ipso iure sunt publicata bona vt. l. cõmissa. ff. de pu
bli. ꝛ. c. cũ ƒz leges. li°. vi°. ꝛ tũc nõ valet alienatio vel
donaͦ. ista. n. clausula eo ipso vel ipso iure trãa opat.
Pͫ q: tunc pdit dominiũ illius rei ꝯ. q: tunc trahit
ad diẽ cõmissi criminis ita ꝙ post nulla alienaͦ va
let. 3°. operat q: debẽt restitui cũ fructibus mediĳ tẽ
poris. Quedã sũt delicta i qb' q̃uis dominiũ imedi
ate nõ pdat tñ statim iterdicit ipso iure administra
tio vt. l. qsitũ. ff. q ꝛ a qbus ꝛ. l. ex iudicioꝝ. ff. de ac
cu. ꝛ tũc nõ põt alienare. fallit i alienatiõe nec͛ vt. l.
reo. ff. de sol. itellige pro suis alimẽ. aduocatis. ꝛ scri
ptoris. ad cũ ptinentibus. Quedã sunt delicta talia
qb' nõ iterdicit administraͦ vt est regulr vt. l. aufer
tur. §. in reatu. ff. de iur. fi. ꝛ tũc si alienatio ẽ irreuo
cabilis vt manumissio iterdicit vt. l. q pene. ff. de
manumis. sz si ẽ reuocabilis nõ iterdicit vt. d. l. post
ꝯtrã. Sz si in fraudẽ appareat facta reuocat vt. l.
si qs. ff. de dona. cã mor. ꝛ. l. i fraudẽ. ff. de iur. fi. siue
ex cã lucratiua siue honerosa sit facta donatio. non
tñ est nulla ipso facto sed reuocat. d. l. si aliqs. Si at
alienauit ante delictũ: tenet nisi fuerit postq; ppo
suerat ꝛ ob hãc cãm alienauit. vide de ꝯfiscatiõe ꝟ.
hereticus. §. 4. ꝛ. 5. Nota ꝙ qñ dr ꝙ pena iuris ac
qrit sñiam declaratoriã itellr de ea pena q reqrit ac
tũ hois q̃tum ad executionem. vt priuatio bonorum.
secus de pena q nõ reqrit. vt excommunicatio.

¶ Notandum ƒm s. Tho. 2a 2e. q. 95. ar°. 5. ꝙ siqs ex ꝯ 6
sideratiõe stellaꝝ futura velit pnoscere q p ea pro
gnosci nõ pñt. sic se ingerit opatio demonis vt ho
minũ aios implicet vanitati aut falsitati. si vo pdi

sunt ea q̄ dependēt vel causant̄ ab astris sic ꝑ verā sciam pñt ꝑdicere. Si qs ergo consideratiōe astro/ rum vtat̄ ad pcognoscendos futuros casuales vel fortuitos euētus aut ēt ad cognoscendū ꝑ certitudi/ nē futura opa hominū ꝓcedit hoc ex falsa ꝛ vana opinione ꝛ sic opa demonis se imiscet vñ erit diuia tio supstitiosa ꝛ illicita ꝛ i isto casu nō est scia ꝛ est reprobata ꝛ vez dicat Angelica ꝛ simil̄r Pa. qñ di cit ꝙ fm. s. Tho. corpora celestia nō sunt cā rez sed signa. Si aūt aliqs vtat̄ ꝯsideratiōe astroꝝ ad pre cognoscēdū futura q̄ ex celestibus causant̄ corpori/ bus: puta siccitates ꝛ pluuias. ꝛ alia hmōi non erit illicita diuinatio nec supstitiosa vñ ꝙ astrologi ꝯsi/ deratiōe astroꝝ frequēter vera ꝑnūtient ctiā i ac/ tib⁹ humanis ꝯtingit: dupl̄r vno qdē mō qꝛ plures hoīuz passiōes corpales sequūtur ꝛ ideo act⁹ coꝝ di/ sponunt̄ vt in pluribus fm idinationē celestiuz cor/ poꝝ pauci aūt sunt. i. soli sapiētes q rōne hmōi idi/ natiōes moderent̄ ꝛ ideo astrologi i multis vera pre nūtiāt ꝛ ꝑcipue i cōibus euētib⁹ q dependēt ex mul titudine vt puta bella vel inimicitie ꝛ hmōi alio⁹ ꝓ pter demones se imiscentes vñ Aug. 2ᵒ sup gen. dicit fatēdū est qñ a mathematicis vera dñr istinctu quo dā occultissimo dici qd̄ nesciētes humane mētes pa tiunt̄ qd̄ tñ ad decipiēdos hoīes fit spirituū imūdo rū ꝛ seductoꝝ opatione ꝛ ꝯcludit ꝙ cauēdi sunt ne ꝯ sortio demonioꝝ aiaz decptā pacto quodā societatꝫ irretiāt hec. s. Tho. multis interseca⁊. Ex qbus pꝫ. ꝑ. ꝙ ars astrologie. si accipit̄ fm ꝙ est scia q̄ ex ꝯsi/ deratiōe astroꝝ fm ꝙ astra sunt cause iferioꝝ iudi/ cant sic nō est reprobata sed est vna de septē artib⁹ liberalib⁹ vt dicit Pa. post Jo. an. ꝛ sic nō est illici/ ta neqꝫ ꝓhibita. Scd̄o pꝫ ꝙ si accipiat̄ ꝓ arte diui natoria ꝛ ꝯsultoria demonū sic nō est vera scia sed deceptio demonū ꝛ sic est ꝓhibita ꝛ isto mō loquū tur iura adducta ꝑ Angelicā i prin. 2. 26. q. 2. c. illud. ꝛ. c. sꝫ ꝛ illd̄. Tertio notādū ꝙ q̄uis astrologia p⁹ᵒ dicto sit vera scia tñ qꝛ mīn⁹ vtilis est ꝛ idiget ma gno studio ꝛ pp difficultatē mensurādi vel numerā di difficile est nō deficere ꝛ multotiēs sit ꝙ ꝯuertunt se ad ꝯsulta demonū ideo melius esset studere i alijs magis vtilibus ꝛ i isto sensu loquit̄ tex. i. d. ꝑ. sed ꝯ adductus ꝑ Angelicā. Ex his potes itelligere oia q̄ dñr i. ꝑ. ꝑcedēti: vide ꝟ. ars. 6. 1. ꝛ. 2ᵒ. ꝛ ꝟ. augures.

Astutia fm. s. Tho. 2ᵉ. q. 55. ar⁹. 3⁹. est vitiuz **a** oppositū prudētie. distinctū a prudētia car/ nis ꝛ a dolo ꝛ a fraude qd̄ ꝯsistit i h⁹ ꝙ ali/ qs ex falsis vijs seu principijs nō veris sꝫ simulatis ꝓcedit ad aliquē finem vel effectū bonū vel maluz. Ad cuius declaratiōnē notandū ꝫ. e. s. Tho. vbi s. ar⁹. 2. 3. 4. ꝛ. 5. ꝙ astutia accipit̄. dupl̄r. s. ꝓprie. ꝛ si/ militudinarie vñ Aug. ꝯ iulia. sic prudētia abusiue qñqꝫ i malo accipit̄ ita ēt astutia qñqꝫ i bono ꝛ h⁹ pp similitudinē vnius ad alteꝝ ꝛ isto mō. s. similitudi/ narie accipit̄ astutia ꝓuer. ꝑ. vbi dr̄ vt det paruulis astutia ꝛ. 2ᵉ. cor. 12. Cū essem astutus dolo vos cepi. Alio⁹ accipit̄ ꝓprie ꝛ sic i malo accipit̄ fm philoso phū. 6. ethi. Astutia āt isto mō sumpta. s. ꝓprie itez dupl̄r. sumit̄. s. ꝫ ꝙ est vitiū gñrale ꝯ prudētiam ꝛ isto⁹ nō distinguit̄ a prudētia carnis vel dolo ꝛ sic noiat̄ a Gre. x. moral. sapia hui⁹ mūdi. Alio⁹ sumit̄ ꝓprie ꝛ stricte ꝛ sic distinguitur a prudētia carnis vbi sciendū ꝙ sicut prudētia est recta rō agibilium ita ꝯriat̄ sibi id qd̄ non recte se hꝫ circa agibilia. in agibilib⁹ āt procedit̄ ex prin⁹ ad effectū ꝛ hoc iterū dupl̄r. si. n. accipiat̄ actus humanus fm ꝙ ē ad ali/ quē finē q non ē vere bonus sꝫ apparēs sic ē prudē/ tia carnis. si aūt accipiat̄ fm ꝙ aliqs puenit ad ali quē finē ex nō veris principijs sꝫ simulatis si accipi/ atur vt est i intellectu ꝛ volūtate sic ptinet ad astu/ tiā si accipiat̄ vt est i executiōe in verbo sic ptinet ꝓ prie ad dolū si vero in factis sic ē fraus ꝛ sic pꝫ quō astutia ē vitiū oppositū prudētie distinctuz a pru/ dentia carnis dolo ꝛ fraude ꝯsistēs i hoc ꝙ ē inue/ nire simulatas vias ꝛ nō veras ad ꝯsequendū ali/ quē finem ꝛ sic cū mēdatiū sit semp pctm̄ ita ꝛ astu tia ꝓprie. 2ᵉ. ad coꝝ. 4. Abdicamus occulta dedeco ris nō ābulātes i astutia ꝛc. ꝛ si sit ad aliquē finē q sit pctm̄ mortale erit mortale si vo veniale erit veni ale v̄ prudētia carnis. dolo. ꝛ fraud vid̄ i suis locis.

Auaritia vtr̄ᵐ sit pctm̄. R. ꝫ. s. Tho. 2ᵉ. q. 118. **a** ar⁹. ꝑ. ꝙ sic. qꝛ i qbuscūqꝫ bonū ꝯsistit i qdaz mēsura recessus ab illa est malū ꝛ pctm̄ i humanis: ista pꝫ de se qꝛ recessus a bono est malū sꝫ auaritia recedit a mēsura q̄ debet eē i rebus humanis exterio ribus ꝙ ꝓbat̄ ꝑ suā diffinitionē: qꝛ auaritia ē imo deratus amor habēdi res tēporales ꝙ āt amor de/ beat esse mēsuratus circa res exteriores ꝓbat̄ qꝛ qñ aliqd ordinat̄ ad aliquē finē debet esse ꝓportiona/ tū ad illū finē sicē medicina ad sanitatē vt pꝫ ꝑ phi losophū. ꝑ. politicoꝝ sed diuitie ordinant̄ ad necessitatē hominis fm ꝯgruentiaz sui status vt pꝫ de se vñ ad hebre. vlti⁹. sint mores sine auaritia cōtēti ꝑ/ sentibus ꝛ si ista imoderatio sit imediate circa res exteriores i retinendo vel de nouo acqrendo est pec/ catū in ꝓximū. qꝛ i exterioribus nō pōt vnus habū/ dare nisi alteri deficiat: si vero ista imoderantia sit circa iteriores affectiōes quas qs ad diuitias hꝫ ni mis amādo vel desiderādo vel delectādo sic ē pctm̄ in seipm̄. qꝛ ꝑ hoc deordinat̄ eius affectus ꝛ ex ꝯsti in deū: sicut ꝛ oia pctā mortalia. ꝛ q̄uis auaritia sequat̄ aliquo mō nālr̄ senectutē ꝛ quēlꝫ defectū ꝫ philosophū. 4⁹. ethicoꝝ: tñ iste nāles idinatiōes sunt moderāde fm rōnē q̄ est regula i rebus humanis. ꝛ si recedat ab ea peccat.

¶ Utr̄ᵐ auaritia sit speciale pctm̄. R. ꝫ. s. Tho. vbi s̄. ar⁹. 2⁹. ꝙ sic. si accipiat̄ proprie: vbi sciēdū ꝙ aua/ ritia accipit̄ tripliciter. P⁹ vt est passio habitual̄r se quens pctm̄ originale. i. fomes. ꝛ sic ē radix ois pec/ cati. Secūdo cōiter ꝫ ꝙ est deriuatū nomē ad oēz

imoderatū appetitū habēdi qualēcūq; rem creatā: sicut Grego. dicit i quadā homelia. q auaricia ē nō solū pecunie sz etiā sciē et altitudinis supra debitum modū ambitur. et isto mō auaricia nō est speciale sz radix oīum pctōꝝ. 47. di. c. honoꝝ: et isto mō loqt Aug. in li°. de li. ar°. dicēs: Auaricia q̄ grece philargiria dr̄ nō in solo argēto vel i nūmis sz i oībus rebus q̄ imoderate cupiunt intelligēda est. et isto mō fuit i demonibus ſm s. Tho. p̄a. q. 63. ar°. 2. ad 2m. Tercio mō. sumit proprie put q dicit imoderatū amorē habēdi possessiōes q̄ noīe pecunie designant. ex q̄ sumit auaricie nomē. et sic ad Ro. p. auaricia noiatur iter alia specialia pctā. et si accipiat vt ē imediate circa acceptiōes vel retētiones reꝝ exterioꝝ iniuste. sic opponit iusticie: Si vo accipiat vt ē i affectu imoderato sic opponit liberalitati q̄ hz moderari appetitū ne plus debito desideret vel delectet i pecunijs: hec distinctio triplex sumitur a s. Tho. 2a 2e q. 84. arti°. primo.

2 ¶ Ut' sit pctm̄ mortale. R. ſm s. Tho. vbi. s. ar°. 4. q aliqñ sic. aliqñ nō. Un̄ ait: Auaricia dupl'r dicit: vno mō hz q opponit iusticie: et hoc mō ex gn̄re suo est pctm̄ mortale: sic. n. ad auariciā ptinet q aliqs iniuste accipiat vel retineat res alienas. qđ ptinet ad rapinā vel furtū q̄ sunt pctā mortalia vt i locis suis dr̄: cōtingit tn̄ ppter actus iperfectionē vel rei de q̄ est. q: parua. aliqđ esse pctm̄ veniale in hmōi vt ibi dr̄. Alio° pōt accipi auaricia ſm q opponit liberalitati. et ſm hoc iportat imoderatū amorē diuitiaꝝ: si ergo intm̄ amor diuitiaꝝ crescat q pferat charitati: vt. s. ppter amorē diuitiaꝝ aliqs nō vereat facere ꝯ amorē dei vel pximi sic auaricia erit peccatū mortale: Si aūt inordinatio amoꝝ in hoc sistat: vt'. s. hō q̄uis supflue diuitias amet. nō tn̄ pferat eaꝝ amorē amori diuino: vt. s. ppter diuitias nō velit aliqđ facer ꝯ deum vl' proximum. sic auaricia est peccatum veniale.

3 ¶ Nota p declaratōe pcedētis. §. q auaricia ē peccatū mortale multis modis. p°. qñ accipit rem alienā p furtū et est alicuius iportātie: si. n. res q̄ furtiue accipit esset parue quātitatis. vel crederet q dñs ipsius rei esset cōtentus tūc nō esset ꝯ charitatē q̄ dicitur res cara: et sic nō peccaret mortal'r. secus si esset magne. vel crederet facere magnā iniuriā dño rei: tūc esset mortale: de quo v. furtū. §. 3. Secūdo qñ p rapinā ꝯ voluntatē dñi. et ipse dñs rei haberet grauē: secus si parua esset iniuria ꝺ quo v. rapina: Tercio est mortale qñ retinet rē alienā alicuius importātie inuito dño et posset et dz restituere. et quotiens cogitat et deliberat non restituere. ar. c. sepe de resti. spo. de quo v. restitu°. Quarto qñ tenet facere elymosinā et nō facit: de quo v. elemosina. §. 4. et se. Quinto qñ acqrit iniusto mō: puta p vsurā. symoniā. vel alio iniusto mō: Sexto si acqrit p aliquē actū q̄ sit pctm̄ mortale. puta per meretriciū vel pcutiēdo aliquē et hmōi. si etiā res esset parue quātitatis: Septio qñ appetit aliena illicite. volūtate deliberata. q̄ ē alicuius impoꝛtātie: ita q pcederet i opus si esset facultas. tunc est pctm̄ mortale. si etiā nō accipiat: ꝯ illud pceptū exo. 20. Nō cōcupisces rē proximi tui. Octauo qñ appetit aliqđ deliberate qđ nō possit sine peccato retinerī: puta beneficiū ecclasticū cū sit idign°.

¶ Itē nota ad maiorē declarationē. q qñ aliqs appetit. vel amat. vel delectat. i acqsitiōe. vel adeptiōe vel recētione rei aliene. multo mō multipl'r pōt esse pctm̄ veniale: P°. rōe rei q̄ ē parue iportātie. Scđo. qñ nō crederet q esset ꝯ voluntatē dñi. ita q nō crederet verisil'r multū illū offendere. Tertio. qñ nō deliberat se velle facere si posset. sz stat suspēsus. ita q nō cōsentit in actū vel delectationē act°: ꝺ quo v. delectatio morosa: Quarto qñ amor vl' delectatio i acceptiōe rei vel desideriū nō tn̄ crescat q pferat charitati. sz sistat i: puta q: ppter diuitias nō vellet aliqđ facere ꝯ deū vel pximū nec vellet dimittere missā qñ tenet audire vel facere ꝯ̄ctis nō licitos vel iuramēta falsa vel decipe pximū vl' p pbas. et nephas acqrere diuitias et hmōi: tūc est pctm̄ veniale: et nota istā regulā s. Tho. vz q qñ ista idinatio vel cupiditas diuitiaꝝ in tm̄ crescat q esset paratus facere aliqđ qđ ē ꝯ deū vel pxmū est pctm̄ mortale: etiā si nō faciat. vel nō possit facere: Si aūt nō pferatur ista inordinatio charitati. nec p hoc aliqđ mortale cōmitteret. sic est veniale q: sic nō dr̄ ponere finē vltimū in diuitijs. et p istā regulā potes scire qñ aliquis amādo aliquā creaturā peccat mortal'r. s. qñ eēt paratus facere vt. s: sic. n. dr̄ frui creatura: simil'r quādo appetitus gule ē mortale. qñ. s. esset paratus et c: sil'r qñ appetitus supbie vel vane glorie. intm̄ crescat q esset paratus facere ꝯ pceptū dei. et c. simile quando amor vel dilectio i ppria vxore tm̄ crescat et c. et sic p istā regulā. multa potes iudicare de qbus dr̄ in locis suis uide v. gloria vana. §. 5.

¶ Ut' auaricia sit maximū pctōꝝ. R. ſm s. Tho. vbi. s. ar°. 5. q oē pctm̄. ex hoc ipso q ē malū ꝯsistit in quadā corruptiōe siue priuatiōe alicuius boni. et inq̄tm̄ est voluntariū ꝯsistit i appetitu alicuius boni: dupl'r ergo ordo pctōꝝ pōt attēdi. vno mō ex parte boni qđ p pctm̄ cōtēnitur vel corrumpit qđ quāto ē maius tāto pctm̄ est grauius. et hz hoc pctm̄ qđ est ꝯ deū ē grauissimū. et sub hoc ē pctm̄ qđ ē ꝯ psonā hoīs. sub quo ē pctm̄ qđ est ꝯ res exteriores q̄ sūt ad usuz hoīs deputate. qđ videt ad auariciā ptinere. Alio° pōt attēdi gradus pctōꝝ ex pte boni: cui i ordinate subicit appetit° humanus qđ q̄to minus est tāto pctm̄ est deformius: turpius. n. est subesse iferiori bono q̄z superiori: bonū aūt exterioꝝ reꝝ est ifimū iter humana bona: et etiā min° q̄z bonū corporis qđ ēt minus est q̄z bonū aīe. qđ ēt excedit a bono diuio. et ſm hoc pctm̄ auaricie quo appetitus humanus subicit etiā rebus exteriorib° hz quādā mō

5

deformitatē maiorē: qꝛ tñ corruptio vel priuatio boni formalis se hꝫ i pctō. ꝯuersio aūt ad bonū cōmutabile mãliter. magis est iudicāda grauitas peccati ex pte boni qd̄ corrūpit̄ q̄ʒ ex pte boni. cui subicit̄ appetitus. et ideo dr̄ q auaritia nō est simplr̄ maximū pctōꝝ: sʒ hꝫ qd. i. hꝫ q subicit̄ alicui rei. et grauius alijs peccatis. qꝛ res sunt minime. cui se subicit: et isto mō itelligit̄ qd̄ dr̄ ecc. x. auaro nō est scelestius et postea subdit̄ nihil ē iniqꝰ q̄ʒ amare pecuniaʒ et ē magis pcīn spirituale fm. s. tho. vbi. s. arti. 6. q̄ʒ carnale. eo q delectatio sua stat i apprehensiōe qua ꝯsiderat se possessorē reꝝ que ē spiritualis: carnalia aūt sunt illa peccata cuiꝰ delectatio terminat̄ ad extra. sicut desideriū cibi et venereoꝝ. rōne tñ obiecti ē media iter illa q̄ sunt spūalia rōne obiecti. vt supbia et pure carnalia. q̄ querunt delectionē pure corporalē circa obiectum corporale vt luxuria.

6 ¶ Ut sit vitiū capitale. p cuius declaratiōe est notandū q vitiū capitale dr̄ illud ex quo alia vitia oriunt̄. Uñ i hoc differt capitale pcīn a radice peccati qꝛ capitale pcīn ē pcīn qd̄dā: radix āt peccati nō ē pcīn si ꝓprie sumat̄. sʒ ē fomes seu idinatio ad peccandū: Pcīn aūt ex pctō orit̄. quattuor modis. vnꝰ modus ē ex pte auersiōis fm q grām priuat. qꝛ priuata hō i pcīn ruit: sʒ ista origo ñ ē nisi p accñs. qꝛ pm̄ pcīn causat. zm̄. sicut remouēs ꝓhibēs: caput aūt noiat p se originē et ideo p modū istū nō pōt ꝓprie dici vitiū capitale: Alio mō ex pte ꝯuersiōis hꝫ q ex actu peccati relinqtur habitꝰ et ex habitu iteꝝ procedit actus et fm hāc originē nō pōt dici vitiū capitale. qꝛ hic nō est origo peccati. ex pctō directe sʒ mediante habitu. Alio mō pcīn orit̄ ex pctō inq̄ʒ vnuʒ pcīn alteri mãʒ administrat: sicut luxurie. gula. et qꝛ res nō hꝫ eē fm mãʒ sʒ fm formā. ideo nō cōplete orit̄ pcīn ex illo pctō qd̄ mãʒ pstat: et ꝓpter hoc nec adhuc. hic iuenit̄ rō pfecta capitalis vitij: Quarto mō orit̄ pcīn ex pctō qd̄ ordinat̄ in finē illius. sicut cū qs ad hñdā pecuniā furat̄: furtū ex auaritia nascit̄. et qꝛ i moralibꝰ. spēs ē a fine. ideo hec ē formalis et cōpleta origo peccati. ex pctō: et hꝫ hāc originē ꝓprie dr̄ vitiū capitale et saluat̄ ibi methaphora capitis fm q princeps alicuius exercitus. caput i exercitū dr̄. qꝛ priceps exercitꝰ ē. ad cuius bonū totꝰ exercitus ordinat̄. vt ex. 12. methaphisice patet. Et p hūc modū illud vitiū ad cuius finē alia ordināt̄ caput coꝝ dr̄: fm igr̄ q multa vitia ordinant̄ ad habendas diuitias. sic auaritia dr̄ caput coꝝ. hec. s. Tho. 2. sñiaꝝ. di. 22. q. 2. ar. 3. vbi diffuse ponit sufficiētiaʒ oium vitioꝝ capitaliū q̄ veniūt alibi ponenda.

7 ¶ Ex his pꝫ q auaritia ē vitiū capitale. Nā vt dictū ē. vitiū capitale dr̄: ex quo alia vitia oriunt̄ hꝫ rōnē finis: ēt si ipm ab alijs orit̄: sicut ab audacia et amore supbia: q finis cū sit multū appetibilis ꝓpter cuius appetitū hō ꝓcedit ad multa faciēda vl' bona vel mala: finis aūt maxime appetibilis ē beatitudo seu felicitas. q̄ ē vltimꝰ finis humane vite: et idō quāto aliqd magis pticipat ꝯditiōes felicitatis: tāto magis ē appetibile: Est āt vna de ꝯditiōibus felicitatis vt sit p se sufficiēs. aliogn ñ quietaret appetitū tāq̄ʒ vltimus finis: sʒ p se sufficiētia maxime repromittit̄ diuitie vt. Boe. dicit in. 3. de ꝯsola. cuius rō ē: qꝛ sicut philosophus dicit̄ i. 5. ethi. denario vtimur. quasi fideiussore. ad oia habēda: et dr̄. ecc. x. q pecunie obediunt omnia: et ideo auaritia q̄ consistit in appetitu pecunie est vitium capitale.

¶ Que sunt spēs auaritie. R. fm. s. 2a. 2e. q. 118. ar. vltimo. ad. 4m. q sunt ille quas ponit philosophus. 4. ethicoꝝ. pa. parcos. 2. tenaces. 3. difficiles. i. de paruis magnā vim faciēs: 4. illiberales opatiōes operantes. 5. de meretricio pastos. 6. vsurarios. 7. mortuorū spoliatores. 8. latrones. 9. aleatores. Quas sic declarat. s. Tho. dicēs. Auarus. p. pōt esse ex eo q deficit i dādo: vt si qdē parū det vocat̄ parcus. si aūt nihil tenax. si cū magna difficultate det: vocat̄ difficilis: qñq̄ʒ excedit auarus i recipiēdo: et hoc dupliciter. vno mō qꝛ turpiter lucratur. vel vilia. et seruilia opa exercēdo. p illiberales opatiōes. vel qꝛ de aliquibus vitiosis actibꝰ lucrat̄. sicut de meretricio vel de aliquo hmōi: vel lucrat̄ de eo qd̄ gratis opꝫ ꝯcedi. sicut vsurarij: et symoniaci. vel qꝛ lucrat̄ multa cum paruo labore. Alio qꝛ iniuste lucrat̄ vel nimis vim inferēdo sicut latrones. vel mortuos spoliando. vel amicis auferēdo. sicut aleatores. 8

9 ¶ Que sunt filie auaritie. R. hꝫ Greg. 31. moraliū. q sunt. ꝓditio. fraus. fallacia. piuriū. inqetudo. violentie. et ꝯ̄ misericordiā obduratio. qd̄ sic declarat. s. Tho. dicēs: filie auaritie dnr̄ vitia q̄ ex ipsa oriunt̄. et pcipue fm appetitū finis. qꝛ vero auaritia ē superfluus amor habēdi diuitias: i duobus excedit: p. in. superhabūdat i retinēdo. et ex hac pte orit̄ ex auaritia obduratio ꝯ̄ misericordiā. qꝛ cor eius misericordia nō emollit̄. vt de diuitijs suis subueniat miseris. Secundo ad auaritiā ptinet suphabundare i recipiēdo: et fm hoc auaritia pōt ꝯsiderari. dupl̄r vno fm q ē in affectu. et sic ex auaritia orit̄ inqetudo. inq̄ʒ igerit hoi sollicitudinē et curas supfluas: auarus. n. non iplebit̄ pecunia. vt dr̄ eccl. 5. Alio mō pōt ꝯsiderari i effectu. et sic i acqrēdo aliena vtit̄ qñq̄ʒ qdē vi qd̄ ptinet ad violētias. qñq̄ʒ āt dolo qd̄ qdē si fiat i verbo fallacia erit. q̄ʒ ad simplex v̄bū: piuriū āt si addat̄ iuramētū. Si aūt dolus cōmittit̄ in opere: sic q̄ʒ ad res erit fraus. q̄ʒ āt ad psonas erit ꝓditio. vt ꝫ de iuda. q ex auaritia ꝓdidit. xm̄. Jsidorus ponit nouē q̄ cōtinent̄ sub his septē: ponit. n. mendatiū et falsum testimoniū. que cōtinent̄ sub fallacia. ponit etiā furtū qd̄ ꝯtinet̄ sub fraude. sicut qdā eius specifica. ponit appetitū turpis lucri. qd̄ ptinet ad inqetudinē rapacitas quā ponit ꝯtinet̄ sub violentia: vt species eius: Inhumanitas idem est quod obduratio contra misericordiam.

Udatia accipit dupli. P° mo̅ s̅m q̅ impor
a tat absolute motu̅ appetitus se̅sitiui. ⁊ sic est
Pa°. existe̅s subiectiue in irascibili q̅ sequitur
spe̅. sicut q̅si effectus ei⁹. q̅ ꝯriat timori s̅z excessu̅.
⁊ ꝯriat spei s̅m ro̅ne̅ obiectoꝝ. s. boni ⁊ mali. na̅ au
datia e̅ respectu mali ardui cu̅ spe supandi. Et d̅ au
datia isto mo̅ su̅pta tractat. s. Tho. xi̅. q. 45. p̅ to
ti. Alio° sumit s̅m q̅ cu̅ h̅mo̅i motu ipo͛tat et̅ ordi
ne̅ ad ro̅ne̅. s. s̅m accessum ad regula̅ ro̅nis vel reces
sum. ⁊ ista po͛t iter dupli accipi. s. vel s̅z q̅ e̅ co̅for
mis ro̅i ⁊ sic e̅ ma̅ fortitudinis. s. circa qua̅: ⁊ lauda
bilis: ⁊ isto mo̅ loqtur Job. 39. d̅ equo p̅ que̅ d̅signa
tur bonus p̅dicator: s̅m Greg. i moralib⁹. q̅ audac
ter i occursu̅ p̅git armatus: ⁊ in t̅m e̅ laudabilis inq̅
a ro̅ne ordinat. Alio mo̅. accipit p̅prie. s̅z q̅ co̅iter
hoi̅es loquunt: ⁊ sic e̅ pa̅ suphabundans p̅ ꝯpatio̅e̅
ad regula̅ ro̅nis: vt no̅ sequat regula̅ ro̅nis. s̅z exce
dit. ⁊ isto mo̅ determinat d̅ ea. s. Tho. xi̅. 128. ⁊ isto
modo s̅m. c. d. s. e̅ pcc̅m: q̅d sic declarat: audatia e̅ q̅
da̅ pa̅: pa̅ a̅t q̅nq̅ quide̅ e̅ moderata s̅z ro̅ne: qua̅
doq̅ au̅t caret moderatio̅e vel p̅ excessu̅. vel p̅ defec
tu̅. ⁊ s̅m hoc. est pa° vitiosa: Su̅munt a̅t q̅nq̅ noi̅a
passionu̅ a suphabundanti. sicut ira d̅r no̅ queca̅q̅.
s̅z suphabunda̅s. p̅ ut. s. e̅ vitiosa: ⁊ hoc etia̅ mo̅ au
datia p̅ suphabu̅da̅tia̅ dicta. ponit esse pcc̅m: ⁊ isto
mo̅ sumpta opponit fortitudini. sicut imoderatum.
moderato. Na̅ fortitudo est circa timores. ⁊ auda
tias modera̅das. Angelica nihil. allega̅do dicit. q̅
fortitudo est ꝯ timores ⁊ audatias sed s̅m. s. Tho.
vbi. s̅. debet dici circa. s. modera̅do ⁊ n̅ totalr̅ remo
ue̅do. Vt̅ a̅t aliq̅n sit mortale. R̅. q̅ q̅z̅ ad me̅tem
seu volu̅tate̅ si excedit in t̅m q̅ esset paratus facer̅ ꝯ
charitate̅ vt dictu̅ est v̅. auaritia. §. 4. ⁊. 5. est pcc̅m
mortale alias veniale si v̅o q̅z̅ ad effectu̅ que̅ facit
si e̅ mortale erit etia̅ illa audatia mortalis si v̅o ve
niale. veni alis: vide v̅. intimiditas.

Auditores audie̅tes diuersas opiniones doc
a toꝝ lege̅tiu̅ in sacra scriptura si q̅de̅ no̅ perti
neat ad fide̅ vel bonos mores absq̅ periculo
heresis possunt seq̅ vtra̅q̅ opinione̅. tunc. n. h̅nt lo
cu̅ q̅ apostolus dicit ad ro. 14. vnusq̅sq̅ i suo se̅su ha
bundet: q̅ vero assentit opinioni alicuius mri ꝯ ma
nifestu̅ scripture testimoniu̅ siue ꝯ id q̅d publice tene
tur s̅m eccl̅ie aucte̅: no̅ po͛t ab erroꝝ vitio excusari
hec. s. Tho. ql. 3. q. 4. ar̅. 1°. vt̅ audie̅s d̅tractio̅es ta̅
alioꝝ q̅z sui ip̅si⁹: teneat resistere. v̅. d̅tract̅. §. 3. ⁊. 4.

Uditus est duplex. s. interior ⁊ exterior: i statu
a a̅t prime co̅ditio̅is no̅ erat auditus ab hoi̅e
exterius loque̅te s̅z a deo interius inspira̅te sic
⁊ p̅phete audiebant s̅m illud psal. Audia̅ q̅d loqua
tur i me d̅n̅s deus. ⁊ sic Angeli ⁊ primus ho̅ no̅ ha
bebant fide̅ p̅ auditu̅ exteriore̅ sed interiorem. hec.
s. Tho. xi. q. 5. ar°. p̅. ad. 3̅.

Uersio q̅d est ⁊ quo̅ e̅ multiplex ⁊ multa perti
a nentia ad auersionem v̅. peccatum.

Augures sunt quida̅ diuinatores arte demo
a num absq̅ expressa inuocatio̅e obseruantes
motus vel voces auiu̅ seu quoꝝcu̅q̅ aialiu̅
siue sternutatio̅e̅ hoi̅um vel me̅broꝝ saltus: ista p̅ti
ne̅t generalr̅ ad auguriu̅ q̅d d̅r a garritu auiu̅: sic̅
auspiciu̅ ab inspectio̅e auiu̅: quoꝝ p̅m̅ ptinet ad aures.
2̅. ad oculos. i auribus. n. h̅mo̅i ꝯsiderari sole̅t: aru
spices a̅t sunt diuinatores cu̅ exp̅ssa inuocatio̅e demo
nu̅ p̅ aliquas figuras vel signa q̅ in reb⁹ i aiatis ap
pare̅t. in visceribus aialium imolatoꝝ in aris demo
num hec oi̅a. s. Tho. xi̅. q. 95. ar°. 3̅.

¶ Vt̅ visus istaꝝ artiu̅ sit illicitus ita q̅ sic diuina̅ i
tes pecce̅t mortalr̅. R̅. s̅m. s. Tho. xi̅. q. 95. ⁊. 96. q̅
sic: p̅ ro̅e principij diuinatio̅is q̅d est pactu̅ exp̅ssum
cu̅ demone initu̅ p̅ ip̅saꝫ demonis inuocatione̅. Na̅
co̅iter adinuenie̅tes h̅mo̅i artes ineunt pactu̅ cu̅ de
mone q̅ q̅n faciu̅t talia ip̅se demon faciat vel signi
ficet ⁊c̅. Secu̅do sunt illicita ro̅ne visus q̅z semp̅ vta̅
tur aliqua expressa vel implicita inuocatio̅e demonis
vel ꝯsilio vel auxilio demonis q̅d q̅de̅ vel expresse i
plorat vel p̅ter intentione̅ hoi̅s se occulte demo̅ inge
rit ad p̅nuntia̅du̅ futura q̅da̅ q̅ hoi̅bus sunt occulta
eis a̅t cognita. hec a̅t oi̅a oi̅no sunt illicita. vn̅ ꝯ quos
da̅ d̅r Isa. 28. Dixistis percussimus fedus cu̅ morte ⁊
cu̅ inferno fecimus pactu̅. Et adhuc grauius esset si sa
crificiu̅ vel reuere̅tia demoni inuocato exhiberetur. ⁊
tunc sapet heresis i manifeste. Tertio ro̅ne finis demo̅
enim q̅ inte̅dit in p̅ditione̅ hoi̅s ex h̅mo̅i suis respon
sis etia̅ si aliq̅n vera dicat intendit hoi̅es assuefacere
ad hoc q̅ ei credat. ⁊ sic inte̅dit p̅ducere ad aliq̅d
q̅d sit saluti humane nociuu̅: Nota̅du̅ t̅m q̅ diuina
tio sonat i malu̅. s. q̅n sit virtute demonis vt dictu̅ e̅
si. n. fieret s̅m q̅ virt⁹ artis se exte̅dit puta si aliqua
aialia facerent aliqu̅e actu̅ na̅le̅ significa̅tem pluuia̅
futura̅ vel aliq̅d h̅mo̅i no̅ erit in p̅posito nec supsti
tiosu̅. Q̅d a̅t sit pcc̅m mortale q̅n arte demonis e̅ co̅
firmat per tex. Aug. 26. q. 2. c. q̅ sine. ⁊. c. sed ⁊ illud
vbi d̅r: obseruare: ⁊ regrere stellaꝝ cursus: ⁊ eue̅tus
ex his futuroꝝ rimari: ceterisq̅ h̅mo̅i supstitio̅ibus i
plicare: idolatrat est hec ibi. ⁊ est tex. hic. ⁊. 26. q. 5.
c. augurijs d̅r q̅ augurijs serue̅s e̅ ab eccl̅ia separa̅
dus: vide v̅. ars. §. 1. ⁊. 2̅. ⁊ v̅. sortilegiu̅ p̅ totu̅ max̅.
§. 5. ⁊ v̅. inuocatio. ⁊ v̅. superstitio. §. 1. v̅ sortes qua
si per totum.

Urea est p̅miu̅ esse̅tiale ⁊ p̅miu̅ operu̅ cor
a respondens charitati. Aureola v̅o est p̅miu̅
accide̅tale correspondens q̅busda̅ opibus p̅
fectio̅is s̅m p̅fecta̅ victoria̅ ⁊ est p̅prie i me̅te sed s̅z
redu̅da̅tia̅ fulget decor i cor̅. sicut ⁊ ex aurea que est
simplr̅ maior q̅z aureola s̅z ro̅ne status est c̅ꝯ q̅: no̅
conuenit omni beato ideo ponit in statu nobiliori
⁊ presupponit auream.

¶ Aureola p̅. datur. martiribus q̅ actu fuerunt mar i
tires. ⁊ illi q̅ fuerunt cor̅ ⁊ voluntate p̅fectione̅ h̅nt
aureola̅ q̅z q̅ cor̅ solu̅ sicut Innoce̅tes: Moriens in

bello ꝙ iudices vel ꝑ quacūqꝫ virtute ifusa habebit aureolā: daī etiā doctoribus ⁊ ꝑdicatoribꝰ docenti bus vel ꝑdicātibus ⁊ sitr scribētibꝰ supra sacra scri/pturā: daī ēt virginibus q̄ hn̄t ꝓpositū ꝑseuerandi. aliqs āt ñ daī nº ēt viduis. et q̄uis xp̄s hēat pfectissi mā aureā ñ tñ hꝫ aureolā. hˢ. s. Tho. i diuersis locis

a Auruspices vide. s. augures.

Austeritas sumiī. dupl'r. s. ꝓpꝛie ⁊ appropria
a te. si sumaī ꝓpꝛie vt ē ꝟtus ē habitꝰ ⁊ pars potētialis tēperātie hꝫ quē habitū aliq neqꝫ afferūt aliis delectatiōes collocutionū neqꝫ ab eis re cipiūt ⁊ ē ps modestie. ⁊ isto mō. s. vt ē ꝟtus nō oio aufert delectionē q̄ est i colloquijs sꝫ aufert supbabū dātiā in illa. ⁊ qꝛ maior difficultas accidit i abstinē do ab his. ideo a defectu hec ꝟtꝰ nomē accipit. Se/cūdo mō accipiī hꝫ ꝙ sonat nomē ⁊ sic sonat in vi tiū qđ pōt eē tripl'r Pº. sibi qñ excedit regulas rōis in abstinēdo vel vigilādo recta. n. rō nō tñ de cibis subtrahit vt nā ꝯseruari nō possit. vt hec. ait de ꝯse. di. 5. c. nō mediocriter. ⁊ posset eē mortale si multuꝫ excederet sciēter. vt ibi qꝛ ꝯ charitatē ⁊ cōparaī ra pine. Secūdo qñ imperat aliis nō cuꝫ modestia sed aspere subditos isflectere festinat. 46. di. c. hoc hꝫ. vbi adduciī ꝓpheta dicēs vt aūt cū austeritate ipera batis eis. Tertio vt sonat vitiū i dispēsādo qꝛ si deꝰ ē benignꝰ vt qd sacerdos eiꝰ austerꝰ vult apparere. 26. q. 7. c. alligāt i fi. ⁊ meliꝰ ē ꝑ māsuetudinē petēdꝰ ab error eruer q̄ꝫ ꝑ austeritatē i foueā ꝑdictiōis ꝯpel lere. 45. di. recedite. ⁊ austeritas imoderate nº correc/tionē iduē nº salutē. 45. di. dissoluēdi. 45. d. disciplia

b Balistarioꝝ ars quō ꝓhibeī. s. ars. §. 5.

Balneū. apud antiquos vt maximus Valeriꝰ
b narrat nō erat fas. filiū cū patre simul intra/re ne se inuicē nudos cōspicerēt. hec. s. Tho. 2ᵉ. q. 154. arº. 9. Pro. voluptate seu luxuria est sēp ꝓhibitū balnea itrare sꝫ pro necessitate semp est lici/tū de ꝯse. di. 3. c. puenit. etiā die dñica ibidē. Et ꝑ ne cessitate etiā ꝑmittiī clericis. 24. q. 1. c. oīs q. Permit tiī etiā religiosis vt dicit Aug. i regula. Nō lꝫ hoi/bus intrare balnea cū mulierībꝰ. 81. di. nō opꝫ. ⁊ diē ibi glo. ꝙ si vir ingrediī cū muliere extranea priua/tur donatiōe pp nup. ⁊ mulier puniī dote si igrediī cū extraneo. vt. C. đ re. pu. l. si. §. iter culpas. Jmmo i famis ē q tꝫ mulieres custodientes balneatoꝝ vestes vt. l. athletas. ff. đ his q no. i fa. §. ait pretor. Nō lꝫ xp̄iano itrare balnea cū iudeo ⁊ si clericus est dꝫ de poni laicus vero excōicari. 28. q. 1. nullus

Banausea grece a fumo dicta qꝛ vꝫ ad mo/
b dū ignis q est in fumo oia consumit vel dr̄ a pirochalia. i. sine bono igne/qꝛ ad modum ignis oia cōsumit nō ꝓpter bonū. latine hoc vitiuꝫ pōt noiari cōsumptio ⁊ est vitiū oppositū paruificē tie sicut extremū: Magnificētie vero opponiī sicut vi tiū extremū opponiī medio. i. virtuti. Magnificen/tia. n. est circa magnū opus ⁊ facit sumptus ꝓpor tionatos operi hꝫ rectā rōnē. Si qs igr̄ velit facere magnū opus ⁊ velit facere sumptus minores q̄ꝫ re/cta. rō dictet sic est vitiū paruificētie. si ꝟo velit face re sumptꝰ maiores q̄ꝫ recta rō dictet circa illđ opus sic est vitiū qđ grece dr̄ bānausea. latine ꝟo ꝯsump tio. hec. s. Tho. 2ᵉ. q. 135. arº. 2ᵉ.

Bannitus ex cā rōnabili pōt impune occidi si
b de hoc sit statutū ciuitatꝭ sicut ē Bononie. ⁊ sm̄ Pa. de ꝯsue. c. fi. i. 2º. glo. i fi. valet statutū hoc ꝯtinēs. qꝛ est hostis ciuitatis de quo ꝑ Bar. i. l. oēs popli. ff. de iusti. ⁊ iur. ⁊ i. l. āmissione. ff. đ capi. dimi. Et Jo. an. in addi. spe. i ti. de cōsti. vbi etiā dicē ꝙ vbi ē ꝯsuetudo vel statutū ꝑmittēs cōsanguineis vindicare mortē ꝯsanguineorū debet limitari quā/do statutū dat hāc facultatē vt faciat vt minister le gis ⁊ zelo iustitie secus si daret facultatē vt ex rāco re facerēt vindictā: ⁊ sitr đđᵐ de statuto qđ dat licē tiā vt bāniti ipune occidanī. s. vt fiat zelo iustitie vt faciūt familia ptātis. Et nota ꝙ est dr̄ia qñ lex vel statutū ꝑmittat nō puniēdo Aliud qñ ꝯcedit ꝙ pos/sit occidi ⁊ aliqñ remunerat. Pº. mō nō lꝫ sine pec/cato sed. 2º. mō sic si zelo iustitie vt dictū est. vide s. homicidiū. §. 8. ⁊ s. irregularitas. 2º. §. 25.

¶ Vtrᵐ bānitꝰ amittat q̄ sūt iuris ciuilis. R. hꝫ Bar. 1
Aut ē bānitus taliter ꝙ pōt ipune offendi ⁊ ē bāni/tus iperij ⁊ tūc ꝑdit. Si ꝟo ē bānitus alicuius ciui/tatis vel regni sic nō ꝑdit ea q̄ sūt iuris ciuilis ciuiū romanoꝝ sꝫ ea q̄ sunt ꝓpria illius ciuitatis vel re/gni hoc nota Bar. in. l. āmissiōe. ff. de ca. di. Et ad/dit ꝙ ad hoc ꝙ sit talis bānitus duo requiriī. Pº. ꝙ sit inobediēs ⁊ fugerit ab iperio cui sub ē ⁊ sic est bānitus. 2º. ꝙ i hostiū numero se ꝯferat ⁊ habeat cū ꝑ hoste. Si aūt esset qs bānitus. non tñ haberet vt hostis: nec posset offendi ipune ex forma statuti: tūc talis nō ꝑdit nisi ea q̄ sunt ciuitatꝭ: ⁊ sic pꝫ quō pōt facere testamētū vel succedere: qđ primus nō pōt. s. bānitus iperij Alius bānitus ciuitatis pōt: ⁊ multo fortiꝰ bānitꝰ q nō pōt offendi: sꝫ secūdus pōt hꝫ iura cōe secus i successiōe sm̄ statuta ciuitatis. ⁊ sic pꝫ ꝙ bānitus ex debito ex quo veniūt bona publicāda nō eq̄paraī deportato q nō succedit nec ex testamento nec ab intestato. l. 1. C. de here. insti. quia talis succe/dit ⁊ pōt acqrere de nouo si remanet liber. ⁊ hoc hꝫ dispositionē iuris cōis sꝫ nō vigore statutoꝝ ciuitatꝭ vel terre de qua ē bānitus. s. ⁊ valet sibi qꝛ pōt cedere alteri iura sua recepto ꝑtio ⁊ nō obstabit cessiona/rio bānito. sic nota Bar. i. l. certa forᵉ. C. đ iur. fisc.

¶ Vtrᵐ bānitus vel dānatꝰ si restituaī ꝑ principē an 2
debeat illa restitutio trahi ad bona alienata i aliuꝫ medio tp̄e. R. Pa. i ꝯsi. 85. incipiēte xp̄i eiusqꝫ ma/tris: ꝙ si iterueniūt verba. i inte. resti. vt qꝛ princeps ex certa scia illū restituit aut qꝛ alr̄ cōstat de volūta te principis ꝙ voluit actū retrahi cū preiudicio alte rius ⁊ tūc recuperabit oia etiā medio tp̄e alteri acq̄si ta alias secꝰ: sic itellige. c. q̄uis: ⁊ c. si ꝑ te đ rescrip.

li. vi. & ibi Se. Ubi habet q restitutio vel noua collatio illius cui ius medio tpe fuit acqsitu valeat: & addit Pa. q. d. da. ex certa scia hz vim clausule ex plenitudie ptatis vt vult glo. nota i. c. ad h. de rescrip. quo si fiat gra ilitutur ad bona vel n. v gra §. 3. & 4.

b Aptismus. p. de pluralitate eius vbi sciendu q plura fuerut baptismata. pm. fuit pharisco/ru. vn Mar. 6. dr q pharisei nisi crebro la/uet manus & baptizent no maducat. & obseruat baptismata calicu. hoc no erat sacm neq sacrale sz in inanis & vacuus & solu abluebat corp. sm s. Tho. 3. q. 38. ar. p. ad. 5m.

1 ¶ Secudus fuit baptismus Joanis q no erat pfectu sacm pferens gram sz poterat dici sacm antiq legis vel sacrale qda i pcedes baptismu nrm & dispones ad illud quasi mediu iter sacra antique legis & noue. Et dicebat pnie. Luc. 3. forte itelliges de nostro ad qd disponebat ita q ipse dabat baptismuz suu & pdicabat baptismu xpi q dicebat pnie inqm causabat graz. vel baptism Joanis dicebat pnie inqm Jo. dabat monita pnie. & dicebat Joanis q: ipse solus baptizabat illo baptismo vel q: no faciebat nisi id qd solus. Jo. potuisset facere. qzuis. n. ille. baptismus esset a deo inspirate vel istituete tn no causabat gram nec aliqd aliud supra vtute nale sz dispo nebat hoies ad suscipiendu. xpm & baptismu xpi. & ex pnti gram xpi. Circucisio at no fuit baptism sz. s. Tho. 3. q. 70. ar. p. sed pparatoria & figura baptismi de qua. v. circucisio per totum.

2 ¶ Baptismus Jo. fuit necessarius. pmo. qde qa oportebat. xpm. a. Jo. baptizari vt xps. sanctificaret baptismu nrm. Secudo vt xps manifestaret: Jo. i. vt manifestet. s. xps. ideo veni baptizas i aqua. Tertio vt suo baptismo assuefaceret hoies ad baptismu xpi. 4° vt ad pniaz hoies iduces ppararet ad digne suscipiedu baptismu xpi. & sepe ibat xps ad. Jo. i deserta anqz ipse xps esset baptizatus.

3 ¶ Iste baptismus no habuit aliu ministru nisi solu. Jo. Et non solus xps fuit baptizatus isto baptismo sed multi alij ne videret pfectior qz baptismus xpi si solus xps fuisset baptizatus illo baptismo. q: solum habuisset nobilissimu baptizatu. pueri no baptizabant illo. q: erat baptismus pnie q non dat pueris neq getiles qe soli xpo reseruabat eo q ipe cet expectatio getiu. Oes q fuerut baptizati bap. Jo. debeant iter baptizari baptismo xpi qzuis Magr videat pnu dicere & malc. 2°. di. 4. No enim imprimebat caractere baptismus. Jo. nec dabat graz & ideo idigebat baptismo xpi. hec. s. Tho. 3. q. 38. & 4. finaz di. 2. q. 2. ar. 2. & 3. Et sm Pe. de pal. 2. di. qrti no habuit forma determinata verbor sz baptizabat in noie xpi veturi & ista erat forma eius.

4 ¶ De vnitate baptismi. vbi sciedu q simplr est tm vnus iuxta illud vnu baptima sz sm qd sunt noue. q: diluuiu. trasitus maris. & lociones legis. isti erant figure. baptismus. Jo. erat dispositio. baptismus xpi erat simplr baptismus & ca effectiua. baptismus sanguinis & flaminis & pnie sm proportione effectus. i. causant graz p hoc tn no tollit vnitas baptismi. q: illa. 3. p. erat vna cu baptismo nro significatioe sed figura. baptismus. Jo. erat idem dispositioe. 3. vltra sunt p efficacia qua hnt ab vna passioe xpi & effectu q e causare graz. agut tn i vtute baptismi aque inqm in articulo necessitatis supplet dumodo tn habeat illum aque in proposito.

¶ Baptismus pnie siue flaminis siue spus e de quo loquit glo. sup illud ad hebre. 4°. Bapm doctrie. vbi dicit glo. dicit pluraliter q: est baptism. aque: pnie: & sanguinis: de quo dicit. s. Tho. 3. q. 66. ar. xi. Aliqs psequit effectu baptismi pncipalem. i. gram no solu sine baptismo aque sz et sine baptismo sanguinis iqm. s. aliqs mouet p. s. s. ad credendum & diligendum deu & penitedu de peccatis cu proposito & desiderio accipiendi bapm aque si adesset comoditas: tuc. n. in necessitate volutas p facto reputat: de quo Jsa. 4°. si abluerit dns sordes filie syon: & dr baptismus q: suplet vices baptismi aque i articulo necessitatis sicut fuit de latrone: & sic agit in virtute illius: vn videt esse vnu i effectu & pposito. No tn e sacz. sz hz re sacri. s. graz. vn no imprimit caractere baptismi aque. & ille no sufficeret i paruulis q: n pnt habere ppositu pnie nec sibi pot applicari passio xpi. & sic differt a baptismo saguinis & no e incoueniens q p ista duo baptismata supplicat p baptismo aq. q: virtus passiois xpi qua baptismus aque agit no e virtus adequata ipsi baptismo aque sz excedit. io &c. no e tame necesse q i baptismo pnie totaliter tollat pena sicut fit i baptismo saguinis & aque vt in. §. sequeti. & aliqn dr baptism pnie aliqn baptism spiritus aliquado flaminis. 5

¶ Baptismus sanguinis e qn qs patit pro xpo de 6 q dr Apoc. 7. Dealbauerut. stollas suas & cadidas eas fecerut i sanguine agni: de quo. s. Tho. 4. di. 4. ar. 5. q. 5. ait. baptismus aque efficacia hz a passione xpi. inqm ea sacraliter repsentat baptismus aut saguinis passioni xpi psormat realiter no sacrali repsentatioe. & ideo i his q sacralia sunt baptismus sanguinis no supplet vice baptismi aque sicut e impressio caracteris & hmoi. sz i eo qd e res tm supplet totalr vice baptismi aque qn articulus necessitatis excludit sacm. sicut. n. i baptismo aque liberat homo ab oi culpa pcedete & pena ita i baptismo sanguinis & hoc hz ex imitatoe passiois xpi. & ideo pueri qzuis vsum liberi arbitrij no habeat tn si occidantur p xpo i suo sanguine baptizati saluatur. & hz. s. Tho. vbi. s. aliqn i baptismo sanguinis ifundit maior gra qz i bap aque qzuis sint equales qm ad remotione pene q: remouet tota. sz i bap sanguinis magis auget gra si hz. & dat maior si no hz. & nota hz Pe. de pa. e. di. q si qs iterficeret p xpo i vtero matris esset martir & in aureola martiru excedit et bapm aque vn. s. Tho. 3. q. 66. ar. vlt. ait. passio

xpi opaf qdē i baptismo aque p quādā figuralē re/
psentationē i baptismo āt flaminis vel pñie p quā
dā affectionē.s3 i baptismo sanguinis p imitationem
opis. Sic et virtus. s. o. opaf i bap° aque p quādā v
tutē latētē. i baptismo. pñie p cordis cōmotionē s3 i
baptismo sanguinis p potissimū dilectiōis feruorē.
fm id maiorē charitatē nemo habet τc.

Baptism⁹. 2.° s. aque. qd ē. R. fm. s. Tho. 3.ª q.
b 66. ar° p°. q baptism⁹ ē ablutio corporis exte
riorfacta sub forma pscripta vboꝝ. vbi no/
tādū q hec diffinitio Magri; ptinet cām mālem: in
hoc q dicit: ablutio exterior: τ inuit efficiētē: in hoc
q dicit: facta: τ ponit formā i hoc q dicit: sub forma
verboꝝ: q diffinitio notificat solū inqꝫ ē sacrm. vbi
nota q i baptismo ē aliqd qd solū ē sacr3: sicut aq̄
q exteri⁹ ablult τ nō manet cū for° verboꝝ: q ēt trā/
sit: τ aliqd qd ē sacrm τ res. s. caracter: τ hoc semp
manet: τ ē res inqꝫ ē causata a sacro extrinseco qd
c ē signū causatiuū: sicut sacra grē: exist āt sacr3 iaꝫ ēst
signū causatiuū grē. τ. 3.° q ē res tm. s. grā q aliquā
do stat aliqn trāsit. Aug. ēt diffinit sub eodem sensu
q̄uis diuersis verbis dicēs. Baptismus ē tinctio in
aq: verbo vite sanctificata: Hug. ēt diffinit dicēs. bap/
tism⁹ ē aq̄ diluēdis criminib⁹: sanctificata p vbū dei:
τ significat māz remotā i hoc q dicit: aq: τ finē i h°
q dicit: diluēdis criminib⁹: τ formā: p hoc q dicit: p
verbū vite τc. Adde cū itētiōe baptizādi τ copulā/
d di formā cū mā sunt igr tria de suba baptismi. s. ap/
sa ablutio aque: q ē mā elemēti: for° verbi τ itentio
ministri copulās formā materie. vñ Aug. accedit v
bū ad elemētū τ fit sacrm. i. q. i. c. detrahe.

c ¶ Qn debebat istitui. R. b3. s. Tho. 4. di. 3. q. p° ar°.
5. q° p°. q debebat istitui post circūcisionē b3. n. pro/
cessū tpis debebāt signa graꝝ magis ac magis eui
dētia τ pfectiora dari cū pcederet ad pfectū ex imp
fecto vsqꝫ ad aduētū xpi i quo fuit grē plenitudo: s3
baptism⁹ ē pfectior circūcisiōe dat. n. maiorē pleni/
tudinē grē. p° āt fuit istitut⁹ qn xps fuit baptizatus
Nā tunc videf aliqd sacr3 istitui qn accipit virtutez
pducēdi suū effectū. s. graz: hāc āt vtutē accepit ba/
ptismus qn xps ē baptizat⁹ vñ tunc vere baptism⁹ i
stitutus fuit qꝫ ad ipm sacrm: multiplex tñ fuit eius
istitutio. p° qꝫ ad māz i baptismo xpi: tūc. n. accepit
aq̄ vim regeneratiuā τ aliquo mō fuit for° figurata
p pñtiā triū psonaꝝ i signo visibili q: pr apparuit i
voce: filius i carne. s. s i colūba: τ fructus baptismi
figurat⁹ ē q: celi apti sunt sup eū: s3 necessitas decla/
rata. Jo. 3. vbi dicit. Nisi qs renatus fuerit τc. visus
fuit icoactus qn misit discipulos ad pdicādū τ bap
tizādū Mat. 10. s3 efficatiam habuit ex passiōe xpi
qꝫ ad vltimū effectū q est appertio ianue: s3 diuul
gatio eius qꝫ ad oēs gentes: pcepta fuit Mat. vlt°.
vbi dicit: Euntes docete oēs gentes τc. Et nota q
Mat. vlt°. Nō fuit for° de nouo istituta cū añ pas/
sionē i eadē for° baptizauerit sic dicē mgr. 3.° d. qrti.

¶ Queritur qn incepit obligare. R. fm. s. Tho. vbi. s. 2
q necessitas vtēdi idicta fuit hoibus post passionez
τ resurrectionē: tū q: in passiōe xpi terminata sūt fi/
guralia sacra qdus successit baptismus τ alia sacra
noue legis: tū ēt q: p baptismū ꝯfigurat hō passioni
τ resurrectiōi xpi inqꝫ moritur pctō: τ icipit nouā iu/
stitie vitā: τ ideo oportuit xpm pati prius τ resur/
gere q̄ indiceret necessitas se cōformādi morti τ re
surrectiōi ei⁹. hec. s. Tho. τ alibi ait. Ante resurrectio
nē τ passionē nullus obligabat q: tunc nō erat ꝯsti
tutus ad obligādū s3 ad exercitiū: s3 post passionem
obligatorū fuit qn circūcisio mortua fuit qꝫ ad
oēs ad quos istitutio potuit puenire. dñs. n. qn dicit.
Jo. 3. nisi qs renatus τc. magis pdixit obligatiōem
futurā q̄ narraret pñtē. nec pceptū obligat anteq̄
sit diuulgatū τ Pe. de pa. di. 3.° qrti dicit q vsqꝫ ad
pdicationē xpi currebāt simul legalia τ euāgelica τ
valebāt: post passionē āt statim q inotuit. vt culpa
nō sciēdi fuit: cop obligatio cepit. s. baptismi τ pñie
τ tūc obligatio legaliū cessauit.

Baptismus. 3.° de for° eius. vbi p brif. q sit for°
b eius. R. fm q dr i. c. p. de bap. q ē hec. Ego
te baptizo i noie prīs. τ filij. τ. s. s. quā formā
declarat. s. Tho. 3.ª q. 66. ar°. 5. vbi ait. Oportet q
i forma baptismi exprimat cā ei⁹. q ē duplex. s. princi
palis. a qua virtutē b3. q est sancta trinitas. Alia āt
istrālis. s. minister qui tradit exterius sacrm: τ ideo
op3 i forma baptismi de vtraqꝫ fieri mētionē. Mi/
nister āt tangif cū dr Ego baptizo: Cā āt principa/
lis. cū dicit i noie prīs. τ filij. τ. s. s. vñ hec ē ꝯueniēs
forma. Aliq addūt amē. hec. i°. Et i. q°. idē doc. ait.
forma baptismi ꝯtinet. τ principale efficiēs. τ māz
baptismi pximā. q est actus ablutiōis. τ ideo poni
tur. i noie prīs. τ filij. τ. s. s. tāq̄ principale efficiēs a
quo baptism⁹ efficatiā b3. τ ponif āct⁹ mālis i ea q
circūstat ipm. s. ꝯferēs. τ recipiens. i eo q dicit ego te
baptizo.

¶ Ut̄ p° dictio. s. ego. sit de suba. R. b3. s. Tho. vbi. c
s. q nō. s3 ponif ad maiorē expressionē: Lōcor. In/
nocē. i. d. c. p. τ Pe. de pal. rō q: si esset de suba gre/
ci q nō ponūt illud nomē nō baptizarēt. Cui⁹ ꝯtrarium
p3. q: qn redeūt ad ecclīaz romanā nō baptizantur
de nouo. τ b3. c. Pe. peccarēt dimittētes illō tāqꝫ fa
ciētes ꝯ pceptū ecclie. τ ad hoc ē tex. i. c. retulerūt de
ꝯse. di. 4. Concor. Ric. i. 3.ª di. qrti. Et. s. Tho. vbi. s.
dicit q de itegritate for° baptismalis ē. vt ponaf to
tā qd ad baptismū reqrif. q̄uis vnū ex alio itelligi
possit. τ Pa. i. d. c. p. ait q cōis opi° ē q nō sit d suba
stātia. q: itelligif sub alijs vbis: dicit tñ glo i. c. mul/
ti de ꝯse. di. 4. q nō d3 obmitti. si tñ obmittaf t3. τ
h° opinio ē bona. q: tñ qdā tenēt q ē de for°. pcauē
dū ē a prim° vt exprimaf. s. c. §. 6.

¶ Querif de hoc vbo baptizo vt̄ sit de suba ita q 3
sine eo possit qs baptizari. R. fm. s. Tho. vbi. s. q ē
de suba τ sine eo nō est baptism⁹. vbi sic ait. si nō ex

principaliter actus baptizandi vel per modum nostrum .s. baptizo vel per modum grecorum qui dicunt baptizetur servus dei .N. non psicat sacrum vim illam dec. Alexander tertius. si quis puerum in aquam ter immerserit in nomine patris et cetera et non dixerit baptizo te et cetera non est puer baptizatus. hec ille. et oportet quod sit verbum significans ablucionem.

3 ¶ Queritur de illo pronomine te utrum sit de substantia. Respondetur. Tho. quod sic: quia verba que proferuntur in formis sacramentorum non pronunciantur solum ut causa significandi sed etiam causa efficiendi inquantum habent efficaciam ab illo per quem facta sunt omnia et ideo convenienter diriguntur in personam non solum ad homines sed etiam ad creaturas insensibiles. exorcizo te creatura aque Concor. Pe. dicens. illud est directe de forma baptismi quod directe representat internum effectum baptismi sed expressio actus baptizandi et persona sunt huiusmodi igitur et cetera. dicit hoc patere per dec. alle. Si tamen poneretur nomen baptizati: puta baptizo Nicolaum credo quod valeret sed peccaret.

4 ¶ Utrum expressio personarum sit de forma. Respondetur. s. Tho. vbi. s. quod sic. Ubi dicit. actio semper magis attribuitur principali agenti. quia efficacius ipam imititur tota enim virtus cause medie est a prima. sed non convertitur: et quia prima causa a qua baptismus efficaciam habet auctoritative est trinitas. passio autem christi est secundaria et meritoria: ideo magis fit mentio de trinitate quam de passione: Concor. Pe. de pal. et confirmat ex verbis mandat. vlt. .s. baptizantes eos in nomine patris et cetera. Secundo quia non sufficit credere unam personam igitur. Tertio probat ex determinatione ecclesie expressa. de conse. di. 4. c. in synodo angelorum in qua dicitur. Sacerdotes voluerunt ut qui vel unam de trinitate personam non nominaret illud verum baptisma non esset nec esse posset quod pro certo verum est hec ibi. Et ideo nunc si baptizetur in nomine christi non erit baptizatus nisi fiat revelatione. s. s. Et iterum. s. Tho. quod in primitiva ecclesia baptizabantur solum nomine christi. actuum. 8. factum est ex speciali revelatione. s. s. sine qua non potuisset fieri. quod fuit ut nomen christi graciosum redderetur per hoc quod ad eius invocationem. s. s. dabatur in baptismo. et ideo nunc si baptizetur in nomine christi non erit baptizatus nisi fiat revelatione. s. s. unde iterum. s. Tho. expressius dicit. sacramentum habet efficaciam ab institutione christi et ideo si pretermittatur aliquid eorum que christus instituit circa aliquod sacramentum efficacia caret. nisi ex speciali dispensatione eius qui virtutem suam sacramentis non alligavit: christus autem instituit sacramentum baptismi dari cum invocatione trinitatis. Et ideo quicquid deest ad invocationem plenam trinitatis tollit baptismi integritatem: nec obstat quod in nomine unius persone intelligitur alia. sicut in nomine patris intelligitur filius. aut quod ille qui nominat unam personam solam potest habere rectam fidem de tribus. quia sicut ad sacramentum requiritur materia sensibilis. ita etiam requiritur forma sensibilis unde non sufficit intellectus vel fides trinitatis ad perfectionem sacramenti. nisi sensibilibus verbis trinitas exprimatur unde et in baptismo christi ubi fuit origo sanctificationis nostri baptismi affuit trinitas sensibilibus signis. s. pater in voce. filius in humana natura. s. s. in columba.

5 ¶ Utrum quod si baptizetur solum in nomine christi teneat baptismus quia Nicolaus papa de conse. di. 4. c. a quodam. dicit. in nomine sancte trinitatis: vel tamen in nomine christi. sicut in actibus apostolorum legitur baptizati sunt. unum quippe idemque est ut. s. ait Amb. et rebaptizari non debent. Respondetur. s. Tho. vbi. s. dicit quod Nicolaus confirmat dictum suum ex duobus dictis. s. quod in actibus apostolorum hoc fiebat. 2°. quia idem sunt ad que duo responsum est in precedenti. s. quod iterum magis declarat. Pe. de pal. dicens. Jo. glo. erravit i. d. c. a quodam. et similiter Ber. i. d. c. s. qui dixerunt quod si quis baptizaret in nomine christi teneret baptismus requiritur enim habet. Pe. vocatur expressio trium personarum ut dictum est Et Pa. i. d. c. s. i. s. sic aut: quod si dicatur in nomine trinitatis vel in nomine christi: hanc. q. ponit. glo. pen. et dicit quod est baptismus. quia olim sic baptizabantur homines. ut i. d. c. a quodam. sed hic communiter doc. tenent contrarium. quia hodie fuit immutata illa forma: ut in hoc tex. et hoc tene menti. hoc Pa. supplementum. ponit illam. et vide seq. quanvis male In hoc tamen quod. Pa. dicit. quod forma fuit mutata. intellige. ut. s. s. quod dispensatione. s. s. fuit factum. quod tunc sic baptizarent: dicit etiam. s. Tho. quod apostoli non mutaverunt formam quantum ad intellectum. quia in nomine christi intelligitur tota trinitas. ut ibi dicit Magister. s. 3°. di. quarti. et quod neque apostoli neque ecclesia posset mutare sine consilio. s. s.

¶ Utrum hec dictio: amen: sit de substantia. Respondetur Pe. de pal. 6
vbi. s. quod non. nec de necessitate precepti. nisi ubi hoc particularis consuetudo haberet quia universalis consuetudo hoc non habet. Sed hec dictio. ego. est de necessitate precepti. quia est de forma universalis ecclesie latine. sed non de necessitate sacramenti quia intelligitur in verbo. baptizo: de quo. s. s. s.

¶ Queritur de hac dictione. in. Respondetur. Ange. post Gual. dicit 7
quod est de forma. de copulativa: et dicit Ino. i. d. c. s. quod si poneretur hec dictio. quia unum valeret ac si dimittatur non est baptismus.

¶ Queritur utrum liceat mutare ea que sunt in ista forma. Respondetur sm. 8
s. Tho. vbi. s. quod sacramenta habent efficaciam ex institutione divina. et principaliter est in sacris formis. quam materia. ideo sicut nulli licet materiam sacramenti. ut aliquod novum instituere ita nulli licet mutare formam sacramenti quantum ad id quod est de essentia forme absque speciali consilio. s. s. qui virtutem suam illis verbis non alligavit. et si mutatur nihil agitur. et preter hoc culpa incurritur. Si autem aliquid pertinet ad formam ex determinatione ecclesie. si illud mutatur nihilominus illud est sacramentum. sed culpa incurritur. In forma autem baptismi essentiale est quod exprimit causam agentem a qua est tota efficacia. quam quod exprimit actum exercitum. et ideo quantum ad hoc invocatio trinitatis est de essentia forme. nec aliquis quantum ad hoc formam mutare potest. quidam vero dicebant quod actus exercitus non est de essentia forme. et quod in illa invocatione trinitatis tota essentia forme consistit quos redarguit auctoritas alle. i. d. c. s. que dicit quod non est baptismus. illud lavacrum quod quis in nomine patris. et filii. et s. s. nihil addendo baptizatur: concor. Pe. et. Pa. i. d. c. s. et addit Pe. quod qui esset dubius utrum esset de forma quod securius esset tenere quod sic et quod non vitiatur. nisi mutetur substantia. vel contrarietur fidei.

¶ Utrum intentio mutandi formam vitiet. Respondetur. Pe. de pal. 9
vbi. s. quod non. dum tamen nihil de substantia variet et intendat conferre quod christus instituit. et illud faciendi quod ecclesia catholica: licet crederet catholicam: que est heretica: et contra. unde quod communiter dicitur quod baptizans intendens ducere in errorem nihil agitur est falsum quia greci conficientes in fermento dicentes non posse confici in azimo errorem inducunt et nihilominus conficiunt et tamen mutant materiam. quare videtur idem de mutatione forme. si maneat substantia. unde sive hereticus sive alius quicquid intendant dummodo faciant totam substantiam quam ecclesia catholica facit. intendens facere quod christus

instituēdo fecit:qcqd addat vel detrahat verū sacr3 tribuit.hec Pe.nec est necessaria fides baptizantis dūmō itēdat vt dictū est. Et.s.Tho.4.di.6.i exposi tiōe lre exponēs illd mgri qd all.bic.s.nō errorē idu cēs ⁊c̄.dic̄.qz si errorē vellet iducere itēdēs mutare for mā ecclie.hoc ipso nō itēderet facere qd ecclia facit. ⁊ ideo nō baptizaret.hec ille.vbi p3.q nō 9trariat di ctis.Pe.⁊ qd illud dictū.sic itellectū.s.q itendit er/ rorē.⁊ mutare formā.nihil facit:ē verum.

x ¶Videt q liceat mutare formā.Naz greci habent hāc formā:baptizet seruus xpi.n. i noie patris ⁊c̄. ⁊ tñ est baptismus.R.sm.s.Tho.i.4.vbi.s.s3 opi nionē grecoꝝ.de necessitate forme est act⁹ baptismi qz ad significatū.psona āt baptizās p ministeriu3 nō est de necessitate forme qz ex eo baptismus necessi tatē nō h3.s3 psona recipiēs.est.de necessitate forme qz actus ad suscipiētē terminat.⁊ ideo differūt i for a nobis qz ad tria.P⁹.qz psona ministri in forma nō exprimit.⁊ hoc vt dicūt ad remouēdū errore3 q fuit in primitiua ecclia.q efficatiā baptismi attribu ebāt baptizāti.vt3.i.coꝝ.3.ego sum pauli ⁊c̄. Secū do differūt i hoc q significāt actū sub alia psona.s. 3ª.⁊ sub alio mō.s.subiūctiuo vel optatiuo ad signi/ ficandū q actus interior expectat ab extra.3º.qz psō/ nā baptizatā ponūt i noīatiuo.⁊ i.3ª.psona.qz qñqz baptizatus nō h3 itellectū vt ad eū possit dirigi ser/ mo.Vtrū aūt mutēt aliqd qd sit de substātia forme. vt sic opporteat eū iterū baptizari.qñuis qdā dicant q sic.hoc tñ nō est determinatū ab ecclia.s3 dubiu3 apud quosdā.qbus videt q sufficiat actu3 baptis/ mi significare ⁊ q significatiōis determinatio fit ex ecclie istitutiōe:hoc aūt certū ē.q forma qua nos vti mur melior est.tū qz pfectior ē.vt3 ex supradictis tu3 qz magis 9sonat dictis euāgelij qd ministros.bapti zātes dicit.tū pp auctē romane ecclie q hāc forma3 tradit.q nunqz a vera fide legit deuiasse.⁊ hāc for/ mā ab aplis retinet.⁊ ideo nō licet pape latinis in forma grecoꝝ baptizare.qd si psumerēt s3 quosda3 nō esset baptismus.s3 quosdā aūt esset.sed grauiter peccarēt.Vñ Amb.sm.s.Tho.i.3ª.di.qrta.itelligit i illo casu i q⁰ apli baptizabāt.s.ex dispēsatiōe diuia.

xi ¶Querit vtrū possit mutari ista dictio:ego.⁊.te. vt dicamus.Nos.⁊.vos.R.s3.s.Tho.vbi.s.q vnus actus q ab vno agēte expleri pōt nō pgredit a plu ribus agētibus simul ⁊ ideo vnus baptizās cū ipse solus baptizare possit d3 significare actū suū nō vt a plurib⁹ exercitū s3 vt a se solo.⁊ ideo non pōt dici. Nos baptizamus.s3 sm quosdā dici pōt. ego bap/ tizo vos.si necessitas adsit.vt plures simul baptizen tur.nec est aliqua mutatio forme sm significationē: qz plurale nō est aliud qz singulare geminatū:Pōt ⁊ alia rō assignari.qz baptizo vos.idē ē qd bapti/ zo.te.⁊.te.⁊ ideo p hoc nō fit mutatio forme qz ad sensū.s3 nos baptizamus.idē est. qd ego ⁊ ille.nō āt ego ⁊ ego.vñ nō oīno est idē.⁊ ideo q dicit nos ba ptizamus.nihil facit.q aūt dicit.baptizo vos.si sint plures simul.baptizati sunt.s3 peccat.nisi ex magna necessitate.faciat.Et i.3ª.addit.q actus multiplica tur s3 psonā agētē.qñ pfecte ab vtroqz agit. vnde si duo baptizarēt.⁊ vnus esset mut⁹.ali⁹ careret ma nibus nō possent simul baptizare.vno dicēte verba. ⁊ alio exercēte actū.Angelica vero.dicit. ꝟ. baptis/ mus.5.§.6.q.Pe.de.pal.dicit.q esset baptizatus: s3 nō bñ vidit.Pe.q postqz disputauit hūc articu/ lum.s.4.di.3.q.2.arº.2º.determinat.vt dicit.s. Tho. hec tñ itellige.s3.e.Pe.q si qñ dicēdo.nos.itēderet significare plures baptizātes.sequitur qd dictu3 est.si āt ex vsu diceret nos.sicut aliqñ faciūt plati ⁊ tñ nō exprimit nisi vnā psonā:⁊ silr vos pp̄ter reuerētia3 secus esset.vide.j.§.15.⁊ iterū melius.16.si. Et iterū. s.Tho.4.di.6.q.2ª.arº.s.qª.pª.ad.3m.ait. Si plures simul imergerēt.ita q vterqz diceret ego te baptizo ⁊c̄.baptizatus eēt.qñuis peccarēt.nō seruātes ritum ecclie.nec tñ essent puniēdi tāqz iterātes baptismu3. nisi hoc intēderēt.qz 9tingit eādē actionē ⁊ ab vno ⁊ a pluribus exerceri nō āt 9tingit eādē actionē ⁊c̄. q in diuersis tpībus fit. Si āt dicāt nos baptizam⁹ te.nō erit baptism⁹ qz nō seruat debita forma. hec. s.Tho.vbi p3 q intēdit dicere qñ duo volūt simul baptizare.ita q nō quilz p se intēdit baptizare. ⁊ sic esset 9 formā.s.9.ꝟ.baptizo.xps.n.est q principalit baptizat q ē vnus solus.secus āt esset si diceret.nos ⁊ itenderet p id nos solū vnā psonā.ita q nō eēt ni/ si vnus q baptizet.opinionē.s.Tho.sequit Angeli ca.ꝟ.baptismus.2º.§.4º.⁊ ꝟ.baptismus.5.§.2º.post Sco.⁊ credo q non differat in sensu ab opinione. Bon.ven.⁊ Pe.de pal.vide j.ꝟ.baptism⁹.6.§. s.

¶Vtrū possit dici i noie trinitatis.R.sm.s.Tho.vbi 12 s.q in nomie trinitatis nō exprimunt ipse psone s3 solū numerus psonaꝝ.⁊ ideo nō sufficit dicere i no/ mine trinitatis.nec esset baptismus si diceret.

¶Vtrū possit dici i plurali.s.in noib⁹.R.s3.s. Tho. 13 q ⁊ si sint tria noia psonalia triū psonaꝝ.ē tñ vnū nomē essentiale:virtus aūt diuina q opat i baptis/ mo ad essentiā ptinet.⁊ ideo dr in noie.⁊ nō i nomi nib⁹.⁊ dicit Pe.de pal.q si exponat.i. inuocatiōe ad huc esset idē.qz vera ē inuocatio triū.s. dicendo. baptizo te in inuocatiōe trium personarum.

¶Vtrū possimus mutare nomē pris.dicēdo.genito/ 14 ris.geniti.⁊ pcedētis.R.sm.s.Tho.q nō. qz geni/ tor nō significat psonā pris sicut ypostasim subsistē tē vt hoc nomē pater s3 p modū actus:ideo non est eadē significatio.⁊ silis rō est de alijs.s.geniti ⁊ p/ cedentis Et qñuis nō sit eadē vox i greco ⁊ latino.tñ est eadē vocis significatio ⁊ i qualz lingua verba il la ptinēt ad formā.q principaliter sunt instituta ad significādum personas illas.

¶Vtrū si verba pferant corrupte sit baptismus.R. 15 s3.s.Tho.q q corrupte pferet ꝟba aut hoc facit ex idustria.⁊ sic nō videt itendere q ecclia intēdit.vñ

nõ est baptismus. aut hoc facit ex ignorantia vel ex defectu lingue ⁊ tūc dr̃ ꝙ si sit tāta corruptio ꝙ omnino auferat sensum locutiõis. ꝙ nõ est baptismus. si aũt sensus locutiõis remaneat. tūc erit baptismus. ⁊ hoc ꝑcipue erit ꝙ sensus nõ mutet̃ qñ fit corruptio i fine. de ↄ̃se. di. 4. retulerũt. q: ex parte finis mutatio mutat ↄsignificationẽ. nõ āt significationẽ. vt grāmatici dicũt. s₃ mutatio ex ꝑte ꝑncipij. variat significationẽ. Uñ corruptio talis maxime si sit magna oino sensũ locutiõis auferret. qñ aũt sensus locutiõis aliquo mõ maneret. tūc ꝗ̃uis mutet̃ forma. q₃ᵐ ad sonũ sensibilẽ. nõ tñ mutat̃ q₃ᵐ ad significationẽ. q: ꝗ̃uis orõ corrupte ꝓlata nihil significet ex veritate ipositiõis: significat tñ ex accõmodatione vsus. Et dicit. Pe. de pal. ꝙ ille q nesciat vel nõ põt verba ad planũ ꝓferre. debet abstinere. nisi i necessitate q: melius est talia nõ facere q₃ male facere: imperitia. n. culpe ãnumeratur.

16 ¶ De variatiõe vocis dicit Pe. de pal. 4. di. 3. q. i. arᵒ. 3ᵒ. ꝙ est sciendũ. ꝙ variatio vocũ põt fieri dupliciter. s. quo ad voces solũ. ⁊ nõ quo ad principalia significata. vel quo ad voces ⁊ significata simul. pᵃ mutatio nõ obest sacrõ. cuius rõ ẽ. q: verba sacrõꝝ. hñt efficaciã ex eo qđ significãt. manẽte ergo eade₃ significatiõe vocũ. eadẽ est virtus sacrõꝝ. alioqn nõ possent sacrã ↄferri nisi i lingua hebraica i qua fuerũt sacrã istituta. sic ergo pñt ↄferri i oĩ lingua materna. Si aũt mutet̃ 2ᵒ mõ nihil fit. rõ ẽ. q: virtus sacramẽtalis ẽ data vbis principaliẽ significantibus ea q̃ sunt de itegritate sacri. Si aũt fiat variatio nõ in principali significato. vt si dicat̃. nos. vbi dr̃. ego. ⁊ baptizamus. vbi dr̃. baptizo. ⁊ vos. vbi. te. incurrit peccñ. s₃ nõ viciat̃ sacrm. q: q̃uis hoc fit ex ↄsueto mõ loquẽdi. vt si plati q ↄsueuit dicere. nos facimus. dicat nos baptizamᵘ. ⁊ sitr si dicat̃ magno viro ex reuerẽtia. baptizo vos. q: sufficit ꝙ remaneat sensus verboꝝ ex accõmodatiõe vsus. seruet̃ igit̃ ↄsuetudo lingue. vt nᵃ vetula i latino. ne deficiat. nec latinus i greco. neq₃ eↄ̃. nec ytalicus i galico. ⁊ breuiter vnusq̃sq₃ ambulet i sensu ꝓprio. s₃ ꝙ melius sit. vide. s. §. xiᵒ. vbi. s. Tho. videt̃ dicere ↄ̃triũ hᵘiᵘ. s. nos ⁊ vos: s₃ ibi itelligit qñ sunt plures q baptizãt ⁊ intẽdũt exprimere illos plures. hic nõ. s₃ itendit exprimere vnũ solũ cũ illo mõ: nota tñ ꝙ i oĩbus emulãdus ⁊ sequẽdus ẽ ritus eccl̃ie ⁊ sic ↄcorda doc.

17 ¶ Ut̃ possit fieri additio vel diminutio. Re. fm. s. Tho. 4. di. 3. q. pᵃ. arᵒ. 2ᵒ. qᵃ. 3ᵃ. ꝙ q₃ᵐ ad subtractionẽ si remoueat̃ aliqđ qđ ꝑtineat ad formã. nõ ẽ baptismus. secus si nõ sit de forma. q₃ᵐ vo ad additionẽ. duo sunt obseruãda. Pᵐ ẽ ex parte addẽtꝭ. q: si adderet itendẽs illud eẽ de forma quasi volẽs per hoc nouũ ritũ adducere ↄstat ꝙ nõ itẽdit ꝓferre formã qua vtit̃ eccl̃ia. ⁊ ita nec faceret qđ eccl̃ia. quare nõ esset baptismus. secus āt si ex alia cã adderet. vt ex deuotiõe. Scđu₃ ẽ ex parte eius qđ addit̃. q: si ẽ corruptiuũ forme tũc nõ ẽ baptismus. si vo nõ ẽ baptismus s₃ quosdã. sic si dicat̃ i noie pr̃is maioris. ⁊ filij minoris. corrũpit̃ fides qua₃ forma ↄfitet̃. Si āt addat̃. ⁊ btẽ Marie. qdã dñt ꝙ nõ ẽ baptismus. q: ñ fit baptismᵘ i vtute btẽ Marie. fieret āt si diceret. Et btã Maria adiuuet. puerũ istũ. vel aliqd hmõi. Alij aũt dicũt ⁊ ꝓbabilius ꝙ esset baptismus. pᵒ mõ additiõis. q: fm Mr̃m. i noie pr̃is. idẽ ẽ qđ i inuocatiõe. põt āt i inuocatiõe btẽ Marie fieri baptismus cũ inuocatiõe trinitatꝭ. non quasi ex vtute eiᵘ efficaciã habeat baptismᵘ. sicut h₃ ex vtute trinitatꝭ. s₃ vt eius itercessio ꝓficiat ad salutẽ Quidã āt addunt. Tertiũ ↄsiderãdũ. dicũt. n. ꝙ si fiat additio i medio vel i pnᵒ. nõ ẽ baptismus. secus si i fine. s₃ hoc nullã videt̃ hẽre rõe₃. vñ fm alios qualitercũq₃ fiat additio nõ refert dũmõ nõ sit ↄ̃ria forme. ⁊ baptizãs nõ intẽdat mutare ritũ baptismi. ⁊ dicit. Pa. in. c. ꝓ. de bap. ꝙ vbi aliq̃ vba sunt de forma subali aliquis. õmissio viciat totũ actu₃: secus vbi õmitterent̃ q̃ nõ sunt de suba. s₃ si supuiueret. fm. c. Pa. debet postea suppleri. puta cathecismus salis ipositio. vel vnctio. neo. de ↄ̃se. di. 4. mulier. Et fm aliquos si qñ sacerdos baptizat vel alius ⁊ añq₃ cõpleat formã. puta qñ dicit. i noie pr̃is. morit̃. sũmus sacerdos suppleat hec. s. Tho. ⁊ debet sepeliri i loco sacro. Et. d. Ar. f. qñ ẽ dubiũ ꝙ mutatio vitiet. recurrẽdũ ẽ ad itẽtionẽ baptizantis. ⁊ i dubio ẽ iterum baptizandus cu₃ cõditione: si superuiuat.

18 ¶ Ut̃ possit fieri iterpositio vel trãspositio. Re. h₃. d. s. qᵃ. vbi. s. imediate. qᵃ. 4ᵃ. ꝙ cũ forma vboꝝ consistat i tribus. s. significatiõe. itegritate vboꝝ. ⁊ ordie. qdã dixerũt ꝙ quicqd mutet̃ vel variet̃ nõ ẽ baptismus. s₃ q: forme sacroꝝ sunt q̃dã fidei ꝓfessiões. fidẽ āt nõ ꝓfitent̃ verba forme nisi rõne sue significatiõis. ideo alij dicũt: ꝙ dũmõ seruet̃ intellectus vel ipliciate vel expliciate ẽt si nõ esset vocũ integritas. nec ordo. idẽ erit baptismus. S₃ q₃ᵐ ad mã₃ ⁊ forma₃ d₃ esse eiusdẽ signũ. Ideo alij dñt. medio mõ. ꝙ req̃rit̃ ⁊ significatio plena. ⁊ vba integra q̃ sunt de essentia forme. Si aũt ordo vel aliqd circa vba mutet̃ qđ nõ mutet significationẽ. vel itegritatẽ verboru₃. erit baptismus. Si igit̃ fiat tāta iterruptio ꝙ iterciapiat itentiõnẽ baptizantꝭ. tūc non erit vna forma ⁊ ideo vtraq₃ ꝑ se erit iperfecta. nec sufficit ad baptismũ sicut si dicat̃ i noie pr̃is ⁊ iterponat longa₃ fabulã ⁊ postea dicat. ⁊ filij. Si aũt fiat ita parua interruptio. vel vbi nõ corrũpẽtis formã. vt si dicatur i noie pr̃is oipotentis. aut silẽtij. aut tussis. vel aliquis hmõi. qđ itẽtionẽ nõ discõtinuet. tūc erit ab vnitate itentiõis vnitas forme. ↄstat. n. ꝙ ↄtinuitas forme nõ ẽ ex vnitate vel ↄtinuitate verboꝝ. cũ orõ sit q̃titas discõtinua vel discreta. Et dicit. Pe. de pal. ꝙ si fiat tāta iterruptio ꝙ nõ solũ itẽtio actualis s₃ etiã habitualꝭ. tūc vitiat. secus de actuali. q̃ etiã sine interruptiõe vocũ interrumpit̃ frequẽter. q: mẽs

bito in diuersa rapitur.

19 ¶ Ut̃ sit necẽ platio verbor vocalis. R. q sic: qr sine platióe nullá hz efficatiá .i.q.i.c. detrahe.

Baptismus.4°. quo. ad materiá. Querit̃ vt̃

a aqua sit ꝯueniés mã. R. hz.s. Tho.3ª.q. 66. ar°.3°.s.4°.7.4.&c. Suma. di.3.q.p°.ar.3°. q aq̃ simplex.i.q hz spẽz aque ⁊ ois vera aqua é ꝯueniens mã baptismi. qd pbat. Jo.3. Nisi qs renatus fuerit ex aqua. ⁊c. Et hoc factũ est ex istitutióe diuina: multas rónes psuasiuas adducat.s. Tho. vbi.s. iter quas est vna. qr est aqua illuminatiua. róne sue dyaphanitat. ⁊ ablutiua róne sue humiditat. ⁊ é cóis. ⁊ repit quasi i oibus ptibus mũdi. Uñ cũ debeat esse generalis i oibus ptibus mũdi. ⁊ habeat illuminare. ⁊ purgare. igr̃. Et de latere xpi fluxit ságuis ⁊ aqua vera. miraculose: sz sanguis ad redimẽduz aqua vo ad abluendũ. ⁊ hoc determinatũ é p eccle si.i.c.non vt apponeres.d.bap.

2 ¶ Ut̃ aqua mixta. puta ex vino. vel oleo. ⁊ aqua. ⁊ similib⁹. sit ꝯueniés mã. R. hz.s. Tho. vbi.s. duplex. pót esse mixtio. vna q tollit spẽz sicut qñ p alteratióné tráfit i aliá spẽz puta p putrefactioné vl additioné alterius liquoris. q soluat spẽs aque. sicut si parũ aque multo vino admisceat. Alia é pmixtio q non tollit spẽz aque. vt pz i aqua calida. ⁊ fm sũmá. consci. melius esset si sacerdos faceret fieri aquá calidaz tẽperate. qr paruuli penetrant frigore. vel qñ addit aliqd aque qd vl nó admisceat. sicut aliqua solida ponát i aqua. vel si sit cómiscibile. sicut aliqd humidũ. tñ est tá parue ꝙtitatis q nó faciat mixtióez. sz in aquá penitus ꝯuertat. i aqua igr̃ p° mó pmixta nó pót fieri baptismus. qr iá nó é aqua. i aqua aũt 2° pót fieri. vt aũt sciat qñ sic. vel sic. sit pmixta. scé dũ q sicut diuersitaté spẽi i aialib⁹ iudicamus ex diuersitate figurar ita etiá diuersam spẽz i elementis cognoscimus ex diuersitate rari ⁊ dẽsi. ⁊ ideo si fiat tãta alteratio vel pmixtio aque q recedat a termio raritatis vel dẽsitatis aque. vel i actu vel i potẽtia. signũ é q sit spẽs aque mutata ⁊ dico i potẽtia. qñ humor aliqs nó cóndensat ⁊ rare fit. calido. ⁊ frigido sicut aqua cógelata. sz aliter sicut pz i vino oleo. ⁊ lacte. ⁊ hmói. vñ.s. Tho. vbi.s. sic cóncludit. dd q in quaĺz aqua qualitercũqz trãsmutata dũmõ non soluat spẽs aque pót fieri baptismus. sec⁹ si soluat.

3 ¶ Ut̃ possit fieri i aqua cisterne. R. hz.s. Tho. vbi. s. q sic. qr diuersitas aquar q est p loca ⁊ situs est diña accidẽtalis. ideo nó mutát spẽz aque. vñ i qualibet aqua hmói. vel maris. vel fluminis. vel cisterne. vel putei. vel fontis. vel stagni pót fieri. naz dum dñs tetigit aquá iordanis dedit vim regeneratiuá i tota spẽ aque. istituens istrumẽtũ baptismi. nec opz qñ aliqs baptizat i mari q tota aqua maris sit aq̃ baptismi. sed illa sola que habet aliquem effectum. puta. vel mũdatiua. vel refrigeratiua.

5 ¶ De aqua maris disputat. Pe. de pal.4.di.3°.q.3. ar°.6. pp̃ter quasdã qualitates.s. amaritudiné. salsedinẽ. dulcedinẽ. ⁊ similia. q fm cũ nó videnť posse esse subiectiue i puro elemẽto aque sz i alio cor mixto ipceptibili a nobis. sicut sunt athomi ⁊ sic nó videtur esse aqua pura. vñ philosophus fm eũ. dicit. causa salsedinis. q é magis vapor terreus admixtus. a solis radijs eleuatus. vñ ⁊ i pfundo maris nó é salsedo de quo vide aliqd. v. aq̃. pari. Sz qt̃ ad ppositũ videt dd hz viã.s. Tho. vbi. s. q ꝙuis sit aliq° mó alterata ⁊ habeat aliquo° de pmixtióe alior elementor p atractioné solis. ⁊ sic salsa. vel amara. nó tñ amisit spẽz aque. ⁊ ista accidẽtia sunt subiectiue in elemẽto aque. ⁊ sic est ver ⁊ purũ elemẽtũ hz substãtiá. nec hz mixturá alterius sube sz i eo sunt accidẽtia cóia corporibus mixtis ⁊ simplicibus ⁊ si qs velet cótendere q ea elemẽta que sunt circa nos sint mixta. R. fm. Pe. q xps. istituit talem aquá p materia. vtz ex ꝯsuetudine ecclesie.

4 ¶ Ut̃ lixiuiũ sit conueniés materia. R. fm.s. Tho. vbi.s. q sic. vbi dicit. qdá dicũt q ámisit spẽz aque ⁊ sic nó cẽt. sz h° est falsum. qr sicut aqua tráfiés per minereas sulphureas ⁊ terreas cóbustas pót eẽ mã baptismi. ita lixiuiũ nó. n. differt lixiuiũ ab alijs aqs nisi i hoc q p cineres ptrãsiuit. vñ videt aliter dd̃ q baptismus pót fieri i lixiuio sicut in aqs sulphureis ⁊ i alijs aqs q ex terra p quá tráscẽt imuttant.

5 ¶ Ut̃ aqua paludũ sit cóuueniẽs. R. hz.s. Tho. vbi. s. q si aqua paludũ cẽt in tm̃ igrossata q recederet a vera raritate aque nó esset ꝯueniẽs sicut si cẽt lutũ qd magis est terra ꝙ aqua. alias cẽt ꝯueniẽs. quia adhuc spẽz aque retinet ⁊ nota de luto. q nó quelz mixtio terre cũ aq̃ facit lutũ. sic sit aq̃ fluminis turbida ex permixtióe terrestrium partium.

6 ¶ Ut̃ brodiũ sit ꝯueniẽs. R. hz.s. Tho. vbi.s. q ad mixtio vt dictũ est si sit tãta vt mutet spẽz aque nó erit ꝯueniẽs. alias sic. Admixtio aũt crismatis non soluit spẽm aque sicut nec et aqua decoctionis carnũ aut alior nisi forte sit facta tãta resolutio corporũ lixatorũ i aqua q liquor plus habeat de substantia aliena ꝙ de aqua. q ex spissitudine pspici pót. si tñ ex liquore sic ispissato exprimat aqua subtilis: sic pót i ea fieri baptismus sicut ⁊ i aqua q exprimitur ex luto. sz in luto baptisimus fieri nó posset vt i.s. pcedẽti. Et nota q phibitũ est vt nó fiat baptism⁹ nisi cuz crismate nouo.s. illius ãni sine necessitate. ⁊ punit sacerdos q ꝯtrũ facit.d ꝯse. di.4.c.siqs.d alio ⁊ eodẽ modo dic. de cófirmatóe.c.qñ d se.ex.li°.vi.

7 ¶ Ut̃ aq̃ rosacea vel alchimica. R. fm.s. Tho. vbi s. q aqua rosacea est liquor rose resolutus. vñ in ea nó pót fieri baptismus. ⁊ eadẽ róne nec i aqs alchimicis. sicut i vino. nec est eadẽ ró de aqs pluuialib⁹ q generant ex maiori pte ex sublimatióe vapor resolutor ex aqs. ulsinimũ ãt est ibi de liquoribus corpor mixtor q tñ p hmói sublimationẽ virtute nãe q fortior est aqua resoluũtur i verá aquá qd aris fa/

cere nō pōt. vñ aqua pluuialis nullā ꝓprietatē reti/ net alicuius corporis mixti qd̄ de aquis rosaceis ꝛ alchimicis dicā nō pōt hec.s.Tho. Idē dicēdū ē fm Pe.de pal.de aq̈ resoluta ex nubib⁹ vel rore vel grā dine vel glatie sicut de pluuia:cū glatie tn̄ ꝛ grādi/ ne vel niue fieri nō possēt:de aq̈ aūt resoluta ex sale dicit Angelica ꝙ nō videt̄ debita materia nisi per euaporationē ꝛ exalationē reduceret̄ ad dulcedinē Aqua vite.cerusia.sudor.vrina.saliua.aq̈ supnatas cruori q̄ dr̄ freuma ꝛ hmōi nō sunt eiusdē spēi cum aq̈ ꝛ sic nō faciūt sacrm̄ baptismi.pureta ēt ex suba piso̅ꝝ extracta nō videt̄ aq̈ hec Pe.con. supradicꝗ q̄si in oibus Pa.in.d.c.nō vt apponerēs.

a Aptism⁹.5°.q̄ ad ritū seu q̄ ad modū bapti zādi vl̄ abluēdi vbi q̄rit̄ vtr̄ trina imersio sit d̄ necessitate.R̄.fz.s.Tho.3ᵃ.q. 66.ar°.7°. ꝙ aq̈ q̄ assumit̄ i sacro baptismi ad vsum ablutiōis corporalis p quā signat̄ iterior ablutio peccatorum pōt fieri p aquā nō solū p modū imersiōis sz etiaz p modū aspersiōis vel effusionis qd̄ pz p diuersas cō/ suetudines ꝛ ideo q̄uis tuti⁹ sit baptizare p moduz imersiōis qꝛ hoc hz cōior vsus pōt tn̄ fieri p aspersio nē vel effusionē fm illud Eze.36. Effundā sup vos aquā mundā:sicut ꝛ btūs Laurēti⁹ legit̄ baptizas/ se romanū q ab eo baptizādus vrceū aque attulit:ꝛ dr̄ ēt i legēda beati Jacobi ꝙ baptizauit Joh̄ā cuz lagena aque i quo cōstat ꝙ imergi nō potuit ꝛ hoc forpue ꝓpter ꝯsuetudinē vel necessitatē.vel qꝛ adest magna multitudo baptizādoꝝ vtz actu.2.ꝛ.3.quā/ doqꝫ aūt pōt imīnere necessitas ꝓpter paucitatē aq̈ vel ꝓpter debilitatē ministri q nō pōt sublēuare ba ptizādū vel pp debilitatē ipsius baptizādi cui possꝫ imīnere periculū mortis ex imersiōe. Et ideo dd̄m ꝙ imersio nō ē de necessitate baptismi vñ imersio vel ablutio vel aspsio se hn̄t p accn̄s ad bapm̄ ꝛ silr̄ di/ cendū de trina vel vnica imersiōe qꝛ aliq̄n ecclia or dinauit vt trina aliq̄n vt vnica fieret propter diuer sos errores.ꝛ ideo pōt fieri baptism⁹ ꝛ seruat̄ miste riū siue p vnā siue p tres:peccaret tn̄ q sine necessita te nō seruaret ꝯsuetudinē ecclie sue matricis nō me/ tropolitane neqꝫ romane:vñ vbi ē ꝯsuetudo aspsio/ nis nō tenet̄ imergere etiā si nō sit necessitas.de ꝯse. di.4.de trina.

i ¶Utr̄ p aspsionē baptismi figuret̄ sepultura xp̄i.R̄ fz.s.Tho.vbi.s.ꝙ i trina imersiōe expssius repñsenta tur figura sepulture xp̄i ꝛ ideo hic modus baptizan di est cōior ꝛ laudabilior sz i alijs modis baptizādi repñsentat̄ aliq° mō lz nō ita expsse Nā ꝛ quocūqꝫ mō fiat ablutio corpus hoīs vel aliq̈ pars ei⁹:aque supponit̄ .sicut corpus xp̄i fuit positū sub terra vnde nota ꝙ p baptismū hō morit̄ i xp̄o ꝛ sepelit̄ ro.8.qꝛ p baptismū virtute mortis ꝛ passiōis iesu xp̄i abluū tur oia pctā nr̄a ꝛ sicͭ ipse p mortē positus fuit post mortē sub terra i sepultura ꝛ post resurrectionē ascē dit ex terra ita hō q̄n imergit̄ ponit̄ sub aq̈ q̄n aūt

deuat̄ ascēdit ꝛ fit trina vel rōne trinitatꝭ vel qꝛ trib⁹ bus diebus in sepultura fuit.

¶Querit̄ q̄n trib⁹ vicib⁹ imergit̄ vtr̄ i.pᵃ. imersiōe 2 sit baptismus.R̄.fm.s.Tho.ꝙ itentio baptizātis re q̄rit̄ ad baptismū ꝛ ideo ex itētiōe ministri ēē debet q ītēdit vnū bapm̄ dare ꝛ p trinā imersionē efficit̄ vnū baptisma vñ Hie.dicit sup eplam ad phil.licet ter baptizaret̄ .i.imergat̄ pp misteriū trinitatꝭ tamē vnū baptisma reputat̄ .Si ꝯo attēderet ad vnam/ quāqꝫ imersionē vnū baptisma dare ad singulas i/ mersiōes repetēs verba forme peccaret qꝫm i se ē plu res baptizās:vnitas.n.itentiōis in.3.imersiōib⁹ fa/ cit vnitatē baptismi ꝛ ideo q̄n aliqs itendit ter im/ mergere pᵃ imersio nō terminat itentionē baptizan tis ꝛ si intēderet trinā ꝛ in 2ᵃ moriat̄ dānat̄ ꝛ bapti zās est irregul̄r fm Pe.de pal.qꝛ videt̄ ēē cā mortꝭ.

¶Utr̄ sit necesse ꝙ totū corpus abluat̄ vel imergat̄ 3 vel aspergat̄ .R̄.fm.s.Tho.4.di.3.ꝙ oēs opatiōes animales a capite pn̄m hn̄t ꝛ qꝛ baptismus format aiales habitus fz diffinitionē Dyo.nō aūt n̄ales vl̄ vitales ideo si sit caput aspersum aq̈.i totus corpus aspsio reputat̄ sicut etiā iuriste dicunt ꝙ vbi caput hoīs iacet reputat̄ ac si totus hō sepultus eēt ibidez nō sic aūt ē de alijs ptibus vñ q̄uis pctm̄ originale ꝯ qd̄ ꝓprie est baptism⁹ ꝯsistat forpue i mēbris ge/ nitalib⁹ tn̄ in opatiōibus aialib⁹ ꝯsumat̄ qꝫm ad ra tiōes culpe ꝛ ideo poti⁹ opꝫ bapm̄ adhibere circa ca put si necessitas icūbit vt nō totū corpus possit imer gi ꝛ nota ꝙ ꝓlatio ꝟboꝝ dz fieri simul cū imersiōe ꝛ sufficit fm Sco.ꝙ prolatio verboꝝ incipiat anq̄ꝫ ablutio sit finita ꝛ econtra.

¶Utr̄ aliqs possit baptizari i vtero.R̄.ꝙ nō.d̄ ꝯse. 4 di.4.c.q i maternis.ꝛ.se.Mat⁹ ꝯo ex vtero si sit pe/ riculū i partu de morte ꝛ caput emisit ex vtero asp/ gi debet ꝛ baptizari a quocūqꝫ ꝛ taliter baptizat⁹ cū debita forma nō ē iterꝫ baptizādus ex vtero na/ tus qꝛ pfecte ē baptizatus. Si āt emisit manū vl̄ pe/ dē dz nihilominus illa pars aq̈ aspergi cū forᵃ bap tismi ꝛ deo cōmitti q potētiā suā nō alligauit sacra mētis:ꝛ qꝛ talis cōiter nō reputat̄ baptizat⁹ a doc. ideo natus ē baptizādus cū cōditiōe:si nō es bapti zatus ꝛc̄.hec.s.Tho.3ᵃ.q.68.ꝛ si dicat̄ ꝙ q̄n apl̄i baptizauerūt.3.milia aspergēdo nō est verisimile ꝙ oēs i capite tangerent̄ .Rn̄det.Pe.ꝙ diis suppleuit vel dispēsatio dei fuit tūc i materia sicut i forma q̄n in noīe xp̄i baptizabāt.cōcor.d.Ar.f.Rosella i ver. bapti in⁹.4°.§.p̄.videt̄ īmere ꝙ Inno.teneat ꝙ q̄n aq̈ tāgit solū manū sit baptizatus:sz si qs bn̄ ꝯside/ ret dicta Inno.nō aliter intelligit nisi vt dictum est fm.s.Tho.Angelica etiā i ꝟ.baps.4°.§.2°. dicit ꝙ cōius tenet̄ ꝙ qualitercunqꝫ tangat est baptizatus ꝛ nihil allegat vñ securius est tenere vt dicit.s.Tho.ꝛ Pe.ꝛ Ar.f.ꝯcor.etiā Pa̅.Et subiūgit.s.Tho.ꝙ ni/ hil periculi accidit si ad maiorē cautellaz bapt zet̄ sub hac forma.Si nō es baptizatus ego te baptizo ꝛ

si appareret vel exiret cum pelle secundina debet etiam sic baptizari.

5 ¶ Nota secundum s. Tho. ubi s. 3ª. pte q mulier viua nullo mo dz scindi vt puer quē hz i vētre baptizet etiā si cōstaret ipm esse mortuū alias sine baptismo. Si vero mater esset dānata ad mortē dz differri executio vsqz ad partū. ff. de penis. l. pregnāt. sz nec ēt matrē sic dānatā lz occidere vt puer viuus sic abstrahatur ex vtero cū timet ne differēdo vsqz ad partū moriatur. sz mortua pregnāte nō dz sepeliri quousqz puer extrahat sicut accidit de Julio cesare. concor. Pe. de pal. et D. Ar. flo. postqz āt defuncta ē dz scindi. ff. de mortu. testa. l. posthumus. Et i. 4°. ait. Nō sunt faciēda mala vt veniāt bona. ro. 3. et iō potius dz pmitti perire infantē: qz ipse pereat homicidij crimē: i matre cōmittēs.

6 ¶ Quid de puero quē qs portabat ad baptismū et vidēs eū propinquū morti pcicit in fluuiū de ponte vel in puteū dicēs formā et itendēs baptizare vtrum sit baptizatus. R. sz Pe. de pal. 4. di. 6. q. pª. arti°. 2°. q nō credit ipm esse baptizatū qz lz ibi fuerit vera itētio et vera forma et ēt vera mā remota. s. aqua nō tn fuit mā ppinqua. s. ablutio a baptizāte vñ si ptigat puer euadere nō erit baptizatus. concor. Angelica ver. bapt. 4. prin. post aurc. et sic pz qd dicendum ad id qd dicit Pa. i. c. nō vt apponeres. de bap. vbi adducit qdaz friuola. oz. n. q baptizās attigat aliquo baptizatū.

7 ¶ Sz qd qñ aliqs nō potēs attingere aquā manu de ponte vel de ore putei. si puer in canistro cū corda dimittat et eū sic imergat et eleuet cū forma baptismi et itētiōe. R. q sm. Pe. est baptizatus qz q baptizās imediate tāgat puer quē baptizat nō ē de essentia baptismi i isto. n. casu est imersio ordinata ex itētiōe baptizātis ad eleuationē ex aqua: qd pz qz deponēs tz eū quousqz eleuet qd nō fuit i casu pcedēti hec Pe. et subiūgit q i tali necessitate deberet deponere vestes in aquā et trahere et de illis educere. aqua exprimi et ex illa baptizari.

8 ¶ Utrum requirant solēnitates sz psuetudinē ecclesiarum. R. sz cōiter doc. q nō de necessitate sz de cōgruo ita q si dimitteret sine necessitate peccaret mortaliter. et sm Pa. i. d. c. nō vt: debēt suppleri si supuiuat. nec adultus pōt pstituere procuratorē q respondeat pro eo sicut fit pro paruulus. de cōse. di. 4. nō pro paruulis.

9 ¶ Quid faciēdū de eo de quo dubitat vtrum sit baptizatus. R. si dubiū ē iuris vt puta qz doc. diuersa opinant puta si est baptizatus i noie xpi. vel si ē dubiū facti pbabile de his q sunt de essentia. puta repit in nemore et dubitat etc. tūc sic est baptizādus. Si tu nō es baptizatus ego te baptizo i noie pris etc. Ex alio aūt dubio nō dz qs de nouo baptizari. hec s. Tho. 4. di. 6. arª. 4. q°. pª. vbi ēt subiūgit q nullo mō debet iterari tū qz pctm originale pro qd dat nō iterat tum qz pfigurat morti xpi q nō iterat tū qz carater semper durat tū qz p ipm delet ois culpa ideo fierēt pro diuiores ad peccādū tū qz ē qdā gnratio q solū fit semel Bar. not. in. l. pª. C. ne sac. bap. reit. q de iur. potest reiterari qñ qs i periculo fuit baptizatus cū hac pditiōe si nō es baptizatus etc. pro videt esse tex. i. c. de qbus de baptis. vbi dicit casus litteralis si pbabilit dubitat pōt sic baptizari alias secus sz nō semp dubitat qñ in piculo baptizat igr et. D. Ar. flo. 3ª. nc. 14 c. 13. circa fi. dicit post Pe. de pal. q si oia q de substa sunt pcurrerūt lz cetera q sunt de solēnitate defuerūt puta qz vetula verba vere et bñ ptulit cū aqua etc. nullo mō est amplius baptizādus nec simplr nec sub pditiōe sz caute supplendū qd diminutum: posset saluari dictū Bar. qñ esset pbabile dubiū.

¶ Querit qd significēt sacralia q fiūt in baptismo. 10
R. sm Pe. de pal. q quattuor sunt sacralia q fiūt ante baptismū. q hoc mō significāt: exuflatio et isflatio. significāt spūs mali expulsionē et boni introductionem Salis imissio: grāz et sapiaz et a peccatorum putredine pseruatio: Saliue ptactus ad aures et narres: sensuū spūaliū appertionē: vnctio olei i pectore et inter scapulas. legis dei amorē et deuotaz subiectionem. Tria quoqz alia fiūt post baptismum. s. crisma° i vertice q significat xpi grāz i mente. ipositio cerei que signat fidei et morū charitatē. vestis cādida. q signat inocentie restitutionē. et pōt pānus quo ligant frontes pfirmatorum seu vestis q ponit i capite baptizati iterata sumi ad idem officium. de conse. di. 4. si quis voluerit tam i tex. qz in glo.

¶ Querit vtrum ritus quo vtit ecclesia i baptizādo sit pueniēs. R. sm. s. Tho. 3ª. q. 66. ar°. 10. q i sacro baptismi aliqd agit q est de necessitate sacri et aliquid qd est de solēnitate. de necessitate qdē sacri est forma q designat principalē cāz sacri et minister q est cā instrumētalis et vsus materie. s. ablutio i aqua q designat principalē sacri effectuz cetera vero oia ptinent 11
ad solēnitatē q quidē adhibent sacro pter tria. pº qdē ad excitādā deuotionē fideliū et reuerētiā ad sacramētū si. n. simplr fieret ablutio sine solēnitate de facili ab aliqbus extimat qsi qdā cōis ablutio. 2°. fit ad fideliū instructionē. simplices. n. q litis nō erudiunt opz erudire p aliq sensibilia signa puta p picturas et aliq hmōi et p hūc modū p ea que i sacris agunt vel instruunt vel solicitant ad qrendū de his q p hmōi sēsibilia signant et ideo qz pter principalem effectū sacri opz qdā alia scire circa baptismum pueniens fuit vt etiā qbusdā i exterioribus signis representarent. 3°. qz p orōnes et bñdictiōes et alia hmōi vis demonū cohibet ab impedimēto sacralis effectus.

¶ Utrum solēnitas baptismi debeat fieri i penthecoste 12
etc. R. sm. s. Tho. vbi. s. q solēnis baps agit i ecclesia i vigilijs pasce qñ fit cōmemoratio dñice sepulture et resurrectiōis eiusdē pter qd dñs post resurrectionē pceptū de bap° discipulis dedit vt habet Mat. vlti. et in vigilijs pentechostes qñ incipit celebrari solēnitas. s. s. Uñ et apli leguntur ipso die. quo. s. s. accepe

rūt.5.milia baptizaſſe ꝗ alibi dicat idē.doc. Jn bap tiſmo duo ↄſiderant̃.ſ.ſuba ſacri ꝗ ſolēnitas:qꝫ᷑ ad p^m nō eſt aliqḋ tp̄s determinatū imo quolibet die ꝗ q̃lꝫ hora baptiſm᷑ celebrari pt:lꝫ ſolēnis celebratio baptiſmi i eccl̃ia hꝫ tp̄s deputatū.ſ. duplex. ſabba/ tū vt ṡ. Et notādū ꝙ ꝗ ſi ſūt pueri ſūt ſtati baptizā di intellige ſm ↄſuetudinē ꝓpt eccl̃ie tū pp̄ pericu lū mortꝭ de ↄſe.di.4°c.venerabilis.tū ēt q: demoues nō tñ pūt ſup cū ꝫꝫ Dyo.vlt̃.c.cele.y c.vn̄ ñ vr̄ ex cuſari a pc̃to illi q tñ differūt baptiſmū paruulorꝫ: nec videt̃ euadere pctm̄ q tales pueros baptizāt in domo nō ſeruata debita ſolēnitate qñ nulla ſubeſt neceſſitas ſꝫ ſolū faciūt ꝓpter expectationē ↄpatruꝫ aut ꝓpter maiorē pompā hec.i.nō videt̃ cā ſuffici ens.nec illi efficiunt̃ cōpatres q poſtea tenēt in illa ſolēnitate eo ꝙ vere iā eſſet baptizatus. Si vero ſunt adulti ſic niſi īmineat periculū mortis p.8.mēſes ca thezizati.i.iſtructi de quo.j.§.ſe.inter cathecuminos dꝫ teneri ꝗ iſtrui i fide vel tp̄e arbitrario.ꝗ ſic intelli/ ge.c.iudei ꝗ ſe.de ↄſe.di.4. Si vero iminet periculū mortꝭ ſtatim ſunt baptizādi fide eis expoſita de ↄſe. di.4.ne qd abſit. Et tp̄s ꝓpriū taliū adultorꝫ q non eſt i periculo mortꝭ eſt paſca ꝗ penthecoſtes de cōſe. di.4.de cathecuminis.ꝗ.d.c.venerabilis. Et alibi.ſ. 3°.ar.s.Tho. Si pueri ſunt baptizādi nō eſt differē dū bap᷑ p̄.qdē q: nō expectat̃ i eis maior inſtructio vel plenior ↄuerſio.2°.ꝓpter periculū mortis q: non pōt eis alio mō ſubueniri niſi p bap^m ſecus ē ḋ adul tis vt ꝓbet̃ vtrꝫ vere veniāt.2°.vt inſtruant̃.3°. ꝓ re/ uerētia ſacri ideo in duab᷑ feſtiuitatib᷑ vt.ṡ.ſi tamē ſunt iſtructi vel īfirmi dꝫ accelerari.

13 ¶ Querit̃ vtrū cathecaſmus debeat p̄cedere bap^m.R̷. ſm.s.Tho.4.di.6.q.2ª.ar°.2°.ꝙ qdā ſunt fidei rudi/ mēta ad q̄ credēda explicite oēs tenent̃ ſicut ē fides trinitatꝭ icarnatiōis ꝗ paſſiōis ꝗ diuini iudicij ꝗ ꝓ/ uidētie dei de factis hoiuꝫ ꝗ talis iſtructio cathecaſ mus dr̃.ꝗ debet p̄cedere bapm̄ M̃at.vlt°.docete oēs gētes baptizātes ꝛc̃.dr̃.n.cathecaſmus qdā diſpoſi/ tio ad bap^m ꝗ i adultis debēt eē iſtructi vt p ſe reſpō deāt ꝗ xp̄ianā religionē ꝓfiteant̃ i puero vero fit in/ ſtructio ꝗ riſſio p antidochū cui ꝓponit̃ iſtruendus .i.p patrinū q obligat ſe ad illū inſtruēdū moderno tp̄e nō ē piculoſum q: inſtruit̃ p parētes ꝗ p eos cuꝫ qbus ↄuerſat̃.ſecus erat i prin° fidei:p̄cedit exorciza tio ad expellēdos demones a baptizādo ꝗ ita ꝫꝫ.s. Tho.ſi fuerūt dimiſſa debēt ſuppleri q: addit̃ aliq̄ cohibitio demonis vide ṽ.cathecaſmus ꝗ.ṽ.exorciſ mus p totū ꝗ ṽ.impedimētum.6. prin.

14 ¶ Vtrū ſit neceſſe ꝙ ſit aliqs leuās vel tenēs. R̷.ꝫꝫ.s. Tho.3ª.q.67.ar°.7°.ꝙ q̄uis i neceſſitate vnus ſolus poſſit baptizare reqrit̃ tñ ad bn̄ eē ꝙ ſit aliqs leuās eo ꝙ paruuli ꝗ de nouo veniētes ad fidē idigēt in/ ſtructorē ꝗ admitorē i ſpūalibus ad qḋ tenet̃ leuās ſm Aug.in quodā ſermone paſcali ꝗ tenet̃ ad ha/ bēdā curā de ipſo baptizato ſi neceſſitas imineret ſicut eo tp̄e ꝗ loco vbi baptizati inter īfideles nutriunt̃ ſꝫ vbi nutriunt̃ inter catholicos xp̄ianos ſatis pñt ab hac cura excuſari p̄ſumēdo ꝙ a ſuis parētibus dili gēter iſtruant̃ ſi tñ ſentirēt ↄtrariū tenerent̃ ſꝫ ſuū mo dū ſaluti ſpiritualiū filiorꝫ curā impēdere ꝗ qñ erat neceſſitas reqrebat̃ hō doctus ad leuādū ſm Dyo. ſecus nūc ꝗ q̄uis nō baptizatus poſſit baptizare nō tñ pōt leuare baptizatū ſicut fuit declaratū i concilio magontino q: p̄ſona baptizās eſt de neceſſitate nō aūt leuās nec pōt mater vel pater carnalis leuare ꝗ ne ſit ↄfuſio diſcipline dꝫ eē vnus leuās principalis alij pñt eē coadiutores. Abbas ſiue religioſus non debēt tenere ad bap^m de ↄſe.di.4.nō lꝫ.d p̄.ꝗ.16.q.1. placuit ei.2°.tñ ſi tenēt ſunt cōpatres vn᷑ ſolus dꝫ te nere de ↄſe.di.4.c.de cathecaſmo.ꝗ.c. non plures ſꝫ de conſuetudine nō ſeruatur.

Aptiſm᷑.6°.de miniſtro qs ſit.R̷.ꝫꝫ.s.Tho.
b 3ª.q.67.ar°.p̄.2°.3°.4.ꝗ.5°.ꝙ proprius ꝗ ordi narius miniſter eſt ſacerdos parrochialis:nꝫ alius dꝫ ſine neceſſitate niſi vices eius gerendo. vel ep̄i. Ep̄s tñ ꝓprius pōt baptizare p excellētiā:tñ or/ dinarie ptinet ad ꝓpriū parrochianū.q etiā poteſt pñte ep̄o baptizare:ꝗ nō ſacerdos baptizās ſine ne ceſſitate:eſt irregul̃.c.p̄.de cle.nō or.mi. i neceſſitate vero pōt.ꝗ debet ql̃ꝫ hō maior ſciēs.ꝗ potens dicere verba:q̄ faciūt formā baptiſmi:de q̄.ṡ.c.3°.ꝗ ſi faci ant ſine neceſſitate eſt factū.ſꝫ peccāt.ſolēnitatē ve/ ro q̄ fit i bap°:nemo dꝫ p̄ſumere.niſi ꝓpri᷑ ſacerdos vel ep̄s:ſiue i neceſſitate ſiue extra. Nota tñ ꝙ pñte ꝓprio ſacerdote etiā iminēte neceſſitate:nullus ali᷑ dꝫ baptizare:ſilr̃ pñte ſacerdote.nō ſacerdos.nō dꝫ baptizare.ꝗ pñte dyacono.nō dyaconus.nō dꝫ ba ptizare:ꝗ pñte ſubdyacono.nō ſubdyacon᷑.non dꝫ p̄ſumere:ꝗ pñte clerico:nō clericus nō debet. ꝗ pñte fideli:nō fidelis nō dꝫ:ꝗ pñte maſculo: femina non debet.ꝗ oia intelligēda ſunt:qñ ille cui incūbit vult. ſcit.ꝗ pōt.alias ſuccedēs dꝫ ſupplere.ſm ordinē di/ ctū.hec ꝓbant̃ p.s.Tho.vbi.ṡ.ꝗ de ↄſe.di.4.c.i ne/ ceſſitate ꝗ.c.a quodā iudeo.ꝗ multis alijs.c. Jn iſtis etiā oibus itellige ꝙ habeāt intētionē baptizādi. ꝗ ſeruēt formā eccl̃ie. Vñ ſi etiā nō credat ſacrm̄. nec aliqd ſpūale ibi fieri.dūmō i genere.itēdat facere id qḋ facit eccl̃ia.baptiſmus eſt. Et nullus ſeipm̄ bapti zare pōt.c.debitū.de bap. Et ſubiūgit.s.Tho.in.4. di.5.ꝙ Jnno.3.i quadā decē.dicit.ꝙ iudeus q ſeipꝫ in aquā imerſit.dicēs.ego baptizo me.i noie patris ꝛc̃.ſi deceſſiſſet ad patriā euolaſſet.intelligēdū ē ꝓ/ pter vim contritiōis ꝗ deuotionis ex cui᷑ magnitu/ dine.hic procedere videbatur.

¶ Vtrū plures poſſint ſimul baptizare.R̷.ꝫꝫ.s.Tho. 3ª.q.67.ar°.6.poſtq̄ꝫ recitauit opiniones ꝗ rationes eaꝝ.ait.Cōſiderādū eſt ꝙ ex tali forma:nos te ba/ ptizamus:exprimit̃ talis itentio.ꝙ plures ↄueniant ad vnū bap^m ↄferendū.qḋ qdē videt̃ eē ↄ rōnē mi niſterij.hō.n.nō baptizat.niſi vt miniſter xp̄i ꝗ vi/

tes eius gerēs. Unū ſicut vnus eſt xpē ita opʒ eē vnū miniſtrū: q xpʒ repſentat. ꝑpter qḋ ſignāter apoſtolus dicit ad ephe. 4. vnus dñs/ vna fides/ vnū baptiſma. ⁊ ideo ꝯria intētio videt̄ excludere baptiſmi sacrm̄. Si vero vterqʒ diceret. ego te baptizo ⁊c̄. vterqʒ exprimeret ſuā intētionē: quaſi ipſe ſingulariter bapm̄ ꝯferēt. qḋ poſſet cōtingere i eo caſu i quo cōtēdōr. vterqʒ aliquē aliquo mō baptizare conaretur ⁊ tunc manifeſtuʒ eſt ꝙ ille. q prius verba ꝓferret. daret baptiſmi sacrm̄. alius vero qʒcūqʒ ius baptizādi haberet nihil faceret. ⁊ ſi verba ꝓnūtiare pſumeret: eſſet puniēdus: tāqʒ rebaptizator. Si āt oino ambo ſimul vba ꝓferrent ⁊ hoiem imergerent: aut aſpgerent: eſſēt puniēdi de inordinato mō baptizādi: ⁊ nō de iteratiōe baptiſmi. qꝛ vterqʒ intēderet nō baptizatū baptizare. ⁊ vterqʒ qʒm̄ eſt i ſe baptizaret nec traderēt aliud ⁊ aliud sacrm̄: ſʒ xps q ē vnus interius baptizās: vnū sacrm̄ p vtrūqʒ ꝯfert. Nec ē ſimilis rō de baptizāte ⁊ baptizato. qꝛ xps q principaliter baptizat: eſt vnus: ſʒ multi p bapm̄ efficiunt̄ vnū in xᵒ. cōcor. Sco. ⁊ Angelica. Ric. vero ⁊ Bon. ven. ⁊ Pe. de pal. quē ſeqtur Roſella: tenēt oppoſitū dicētes. ꝙ dū dicūt nos: nō mutāt ſenſū. ſʒ modū: q eſt traditus ab eccl̄ia. ⁊ dū dicūt nos: intēdūt ego ⁊ iſte te baptizamus. ſʒ hoc ē expſſe ꝯ̈ expoſitionē. s. Tho. q fundat ſe ſup auc̄te Pauli. ⁊ cōiter dicunt doc. ꝙ hoc vbū baptizo ē d̊ forma. ⁊ iſto mō exponit Roſella. Pe. vero de pal. dicit. ꝙ nō mutat̄ ſenſus. ſʒ qn̄ dicit nos: idē eſt qḋ ego: ſm̄ modū quorūdaʒ. ſʒ iſto modo intelligēdo: nō eſt ꝯ̈. s. Tho. nā ipſe. s. Tho. facit vim in hoc: ꝙ ſunt plures baptizātes. qḋ non eſt in propoſito de quo ſupra ver. baptiſmus. 3. §. ii. ⁊ 16.

2 ¶ Utrū mali miniſtri ꝯferāt sacrm̄ ⁊ rē sacri. R. ſm̄. s. Tho. 4. di. 5. q. 2ᵃ. 2ᵒ. ꝙ ſic. qꝛ bonitas miniſtri non eſt de ſubſtātia sacri. Illa. n. q̄ ſunt de ſubā: ſunt vera ⁊ certa: ſʒ bonitas nō eſt cognita. ⁊ cū ſit agēs inſtrumētale: xps vero principale: nō reqrit̄ ꝙ grā ſit i miniſtro: qʒuis cauſet illā in baptizato. ⁊ non ē ꝓpꝛie q mundat. ſʒ xps. Et cauſat̄ caracter ⁊ gratia ex ope opato: ⁊ nō ſolū ex opere opante. de quo vbō. sacrm̄. §. p̄. Et effectus principalis ⁊ p ſe eſt equalit̄ a bono ⁊ malo. peccat tn̄ miniſter exn̄s i pctō mortali: ſi ſolēniter vel ſine neceſſitate baptizet. nec eſt pplex⁹ qn̄ ſibi ex officio incūbit: qꝛ pōt ꝯteri ⁊ poſtea baptizare. nec aliqs debet accipe baptiſmū: a pcīſo ab eccl̄ia ſine neceſſitate alias peccat: ſi vero non ſit pcīſus: pōt recipere ſine peccato. dūmodo ſecuʒ nō
3 cōmunicat. in peccato. i. non inducat ad baptizandum hec. s. Tho.

¶ Utrū aliqs poſſit emere aquā ad hoc vt baptizet̄. R. ſm̄. s. Tho. 4. di. 5. q. 2ᵃ. arᵒ. 2ᵒ. qᵃ. 5ᵃ. ad. 2ᵐ. ꝙ aut ille q baptizādus eſt. eſt adultus: aut nō. ſi eſt adultus ſufficit ei petere bapm̄ ad ſalutē q baptizat̄ bapᵒ flaminis. nec debet ꝓpter hoc ſymoniā cōmittere. ſi aūt ſit puer. tūc potius debet ipſemet puer baptizari: qʒ pꝛetiū ſacerdoti p baptiſmo ſymoniace dare. ⁊ tn̄ licitū eſt ei aquā emere: ſi alias hr̄e non poſſet. qꝛ aqua nō eſt sacrm̄. Qḋ ⁊ ſi ſit ſanctificata n̄ opatur ad bapm̄ de neceſſitate eius exn̄s quaſi ſanctificata: ſʒ quaſi aqua nō emit aquā ſanctificatā ſʒ aquā. Quidā vero dicūt. ꝙ pōt pciū dare: qꝛ hoc n̄ ſymoniā cōmittere ſʒ redimere vexationē ſuā: ſʒ pm̄ indi⁹ videt̄. hec. s. Tho. Nā hic nō igerit̄ aliqua vexatio ſʒ sacri negatio: niſi ſymoniace ⁊c̄. nec pōt go redimere vexationē illius cuius nō eſt i poſſeſſiōe. vbō. ſymonia. §. 26. ⁊ ibidē. §. 28. habes diffuſius: vtrū liceat dari pecunia infideli vt baptizetur. ⁊ ibidem. §. 27. 4
vtrum pro baptiſmo liceat dare.

¶ Utrū demones poſſint baptizare. R. ſm̄. s. Tho. vbi. s̄. ꝙ nō. p̄. qꝛ diſpenſatio sacri eſt cōmiſſa hoi q aſſimilat̄ xpo in nā aſſumpta. Secūdo qꝛ nō eēt credendū ꝙ tn̄ bonū vellet facere. de angelo aūt bono: qʒuis nō ſit ſibi cōmiſſum miniſteriū: ⁊ ſilr̄ i neceſſitate nō adſint nobis ad nutū: tn̄ ſi facerēt: ⁊ eſſet certū ꝙ ſunt boni angeli: pſupponeret̄ ꝙ deus ſibi cōmiſiſſet. q nō alligauit potentiam ſuā sacramētis. 5

¶ Utrū reqrat̄ intētio in baptizāte. R. ſʒ. s. Tho. 4. di. 6. q. pᵃ. arᵒ. 2ᵒ. qᵃ. pᵃ. ꝙ ſic. ſ. vt vniat māʒ cū forma ⁊ ſuū miniſteriū ad vtrūqʒ: ⁊ totū hoc ad sacri collationē. ⁊ ſic tā i hoc qʒ in alijs sacris reqrit̄ itentio miniſtri cū debita mā ⁊ forma: nō ad effectuʒ sacri ꝯferendū ſed ad sacri pceptionē. qn̄. n. aliq̄ diuerſa 6
ad vnū effectū cōcurrūt: neceſſe ē vt p aliqd vniant̄.

¶ Utrū reqrat̄ actualis attētio. R. ſm̄. s. Tho. vbi. s̄ ꝙ qʒuis miniſter sacri debeat niti ad cuſtodiēdum cor ſuū qʒm̄ pōt: vt maxime i verbis sacralis forme intentionē habeat actualē: qꝛ tn̄ cogitatio eſt valde labilis: etiā ſi tunc nō adſit actualis itētio: qn̄ verba 7
ꝓfert. dūmō prius intēdit: valet.

¶ Utrū ebrius/ vel furioſus/ vel alius carēs iudicio rōis/ poſſit baptizare. R. ꝙ qn̄ actualr̄ nō hʒ ꝓpꝛiū iudiciū: tūc nō pōt baptizare. qꝛ nec habet nec poteſt hr̄e ꝓpꝛiā itentionē: qn̄ āt eſt i ſuo iudicio: puta qa hʒ lucida interualla vel caret ebꝛietate: tūc pōt baptizare. vn̄. s. Tho. vbi s̄. ad 3ᵐ. ait. qʒuis actu ebrius intentionē hr̄e nō poſſit: tn̄ ebꝛioſus pōt eſſe non actu 8
ebrius ⁊ itētionē baptizādi hn̄s. baptizare.

¶ Utrū baptizās ex ludo det bapm̄. R. ſʒ. s. Tho. vbi s̄. in expoſitiōe lr̄e. ꝙ ludus aliqn̄ excludit itentionē: ⁊ aliqn̄ nō: cū. n. ludo fieri dicant̄ q̄ pter intentionē alicuius vtilitatꝭ fiunt ad ſolā delectationē: ludus baptizantiū pōt excludere intētionē: reſpectu vtriuſqʒ effectus: ablutiōis. ſ. sacri collatōis: ⁊ rei sacri. ⁊ tūc nō intēdit facere qḋ facit eccl̄ia in collatiōe sacri: ⁊ ita talis ludus euacuat intētionē q̄ reqrit̄ in sacro. vel pōt excludere tn̄ ſecūdā vtilitatē: vt. ſ. velit d̊ hoc ludū ſuū facere ex eo ꝙ baptiſmi sacrm̄ cōferat: non ꝓpter ſanctificationē baptizādi hoc faciens: ⁊ tunc manet intētio. q̄ ſufficit ad bapm̄. ⁊ iſto mō Athana

stus vt dicit ipse ludēdo. simulās se epm: baptizauit quosdā: et iudicatū est ab Alexādro epo q̄ nō essent rebaptizādi. q: iuentū ē q̄ hūit itētionē baptizādi.

9 ¶ Uidef q̄ nullus possit esse securus de se q̄ sit baptizatus. q: nullus pōt scire q̄ baptizās habuerit itētionē ab hoc. R. s. Tho. vbi. s. q̄ ad hoc. Rūdetur dupl'r sm diuersas opiniōes. qdā. n. dicūt q̄ si desit mētalis itentio i baptizāte nō ɔfert sacm̄. tn̄ i adulto supplet fides et deuotio effectū baptismi: vt piculū ex hoc baptizato q ignorat intentionē baptizantis nullū ɔcurrat. si aūt sit puer: credif pie q̄ summus sacerdos. s. deus. defectū suppleat et salutē ei cōferat. si tn̄ nō facit. nō iniuste facit. sicut nec in illo q sacro n̄ subicit. Alij dicūt. q̄ in baptismo et in alijs sacris q̄ hūt in forma actū exercitū: nō reqrif mentalis intētio: sed sufficit expssio itentiōis p verba ab eccl'ia instituta. et ideo si forma seruaf. nec aliqd exterius sit q̄ intētionē ɔtrā exprimat: baptizatus est. nō. n. sic̄ ē i sacris necessitatis. s. bapo et quibusdā alijs: act9 baptizantis tā soliate expssius est ad itētionē expssiōis. hec. s. Tho. Et sic pie credēdū videf q̄ de9 suppleat.

x ¶ Utrm reqraf recta itētio i baptizāte. R. sz. s. Tho. vbi. s. q̄ rectū est cuius mediū nō exit ab extremis: sacm̄ aūt est quo mediāte acqrif effectus baptismi in aia baptizati. Un̄ tunc est recta itentio qn̄ baptizās ordinat sacr̄z ad effectū sacri q est salus. si ergo intētio adsit in baptizāte. q: intendit sacm̄ ɔferre sz desit rectitudo q: ordinat sacm̄ ad finē indebitum. nō ppter hoc in recipiēte ipedif pceptio sacri. q: ad hoc ferf intētio baptizātis: nec mūdatio impeditur interior q̄ est gra: q: mundatio interior: a ministro sacri non est: Un̄ eius intentio ad hoc nihil facit: si aūt i baptizato sit intētio pcipiēdi sacm̄. sz desit rectitudo intentiōis. recipit qdē qd̄ intendit sacm̄. sed nō rē sacri: q: obicē p prauā itētione. s. s. poīt hec. 1a. Et dicit ibidē q̄ eccl'ia itendit duo. s. sacm̄ iterius et gram̄: et sic q intendit dare sacr̄z itendit facere id qd̄ ecclesia p intēdit. si ho habeat rectā itētionē. intēdit ēt. 2m. qd̄ itēdit eccl'ia: cōcor. Pa. i. c. si. de bap.

xi ¶ Querif vtrm reqraf fides in baptizante. R. sm. s. Tho. 4. di. 6. q. 1. ar. 3. q̄ dūmodo hereticus vel q̄cūqz infidelis debitā formā seruet et intentionē baptizādi habeat. verz sacm̄ cōfert: q: baptismus nō hz efficaciā ex merito baptizātis. sed ex merito xpi. qui opaf in baptizato p fidē propriā in adultis: vel p fidē eccl'ie i pueris: et si qs arguat q̄ ex quo non credunt bapm aliqd esse. ergo nō intēdunt baptizare. n̄ valet qdē: q: sicut dicit idē. s. Tho. ibidē q̄uis ille q nō credit bapm aliqd esse nō intendat vel nō credat. dū baptizat conferre sacm̄: tn̄ intendit facere qn̄qz qd̄ facit eccl'ia. et si illud reputet nihil esse: et q: eccl'ia aliqd facit ideo ex ɔsequēti et ipliate itēdit aliqd facere. q̄uis nō explicite: et q̄uis nō sit mēbrū eccl'ie tn̄ inqzm seruat morē eccl'ie bapm confert.

12 ¶ Quid si qs credat baptizare petrū et baptizet bertā. R. sm. s. Tho. 4. di. 30. q. pa. ar. p. ad. 5m. q̄ est baptizata berta: q: character baptismal' nō causaf ex itētiōe baptizātis directe: sed ex elemēto mali exteri9 adhibito: intentio aūt opaf solū vt dirigēs elemētū māle. ad effectū ppriū: et ex hoc pz esse falsū qd̄ dicit Rosella ꝰ. baps. 3. §. x. vbi dicit cōtrarium.

¶ Quid faciet sacerdos qn̄ nasciaf monstrū. R. sm. s. Tho. in. q. l. q̄ aut est certū esse duas aias rōnales: puta sunt duo colla vel duo capita et duo pectora: tunc. n. videnf esse duo corda. et sic sunt baptizandi vt duo: et q̄uis psumaf q̄ possint plures. simul baptizari: tn̄ melius est et tutius vt sigilatim baptizenf. Si vero dubiū est vtrm sint due anime. tūc p baptizetur vnus. deīde baptizef alius cū cōditiōe: si nō es baptizatus et c. et caueat ne baptizet intētiōe vaga sed determinet se ad vnum. 13

Abtismus. 7m. De his q baptizanf. Et p querib tur vtrz oēs teneanf accipere bapm. R. sm. s. Tho. 3a. q. 68. ar. p. q̄ sic: vbi sic ɔcludit. Un̄ manifestuz est. q̄ oēs ad bapm teneanf. et sine eo non pōt esse salus hoib9 et nunqz hoēs potuerūt saluari nisi fierēt mēbrum xpi: q: vt df act. 4. non est aliud nomē datū hoibus i quo oporteat nos saluos fieri et nunc p bapm incorporaf xpo: gal. 3. quicūqz in xpo baptizati estis xpm induistis vn̄ Jo. 3. Nisi qs renatus fuerit ex aqua et. s. s. nō pōt et c. et i. li. de eccl'iasticis dog. df. Baptizatis tn̄ iter credimus eē salutis intellige vel re vel voto. ita q̄ nullus pōt saluari nisi vel habeat ppositū recipiēdi et tunc habet bapm flaminis vel pn̄ie qd̄ idē est. vel occidif p xpo. et sic habet bapm sanguinis: vel actu baptizaf bapo aque Et sic nō pōt esse salus hoi nisi saltē in voluntate habeat bapm q̄ voluntas apud deū p facto reputatur: Uide ꝰ. absolo. p. §. p. et. xi.

¶ Utrm sanctificati i vtero indigeāt baptizari. R. sz. s. Tho. vbi. s. q̄ sic. vbi dicit q̄ illi q sancti sunt i vtero ɔsequunf qdē gratiā emūdātē a pctō originali. nō tn̄ ex hoc ipso ɔsequunf charactere. quo xpo figuranf. et ppter hoc. si nūc aliq sanctificaref in vtero necesse est eos baptizari: vt p susceptionē characteris. alijs mēbris xpi ɔformenf. 1

¶ Utrm peccatores sunt baptizandi. R. sz. s. Tho. vbi s. q̄ aliqs pōt dici peccator. dupl'r. Uno mō ppter maculā et reatū pteritū et sic peccatores sunt baptizādi: q: est ad hoc specialr institutū Alio mō ex voluntate peccādi et proposito psistēdi in peccato: et sic peccatoribus nō est sacm̄ baptismi ɔferēdū q: non possunt incorporari xpo. Secūdo q: nō posset ptingere ad finem baptismi. et sic esset frustra. et esset falsitas in eo. Un̄ manifestū est q̄ talibus sacm̄ baptismi non est ɔferendū: si tn̄ ɔferaf recipit charactere ceteris concurrentibus. j. §. 6. 2

¶ Utrm peccatorib9 baptizatis sit imponēda aliqua satisfactio. R. sm. s. Tho. 3a. q. 68. ar. 5o. q̄ hō per bapm incorporaf ipsi morti xpi: manifestū est autez 3

q mors xpi satisfactoria fuit sufficiēter p peccat̃ nō solū nostris sȝ ēt totius mūdi: vt dr̃. 1. Jo. 2°. Et iō ei q baptizat̃ p qbuscūq3 peccatis nō est aliq̃ satisfactio iniūgenda: hoc. n. esset iniuriā facere passioni ꝛ morti xpi. quasi ipsa nō esset sufficiēs ad plenariam satisfactionē p peccatis baptizādoꝝ: Ex quo. n. baptizatus. ē icorporatus ipsi corpori xpi. est fact᷒ mēbrū xpi: sȝ vnū mēbrū pōt satisfacere p alio. igr̃ xps satisfacit p baptizato. Un̄ Jsa. 53. dr̃. vere langores nr̃os ipse tulit. ꝛ do. nr̃os. ipse. por.

4 ¶ Ut̃ baptizati teneant̃ restituere male ablata primis. R̃. b3. s. Tho. vbi. s. ad. 5m. q sicut tenent̃. n. cessare a pctō ꝛ nō offendere primū: hoc aūt ipm qđ est detinere aliena. ē primū ledere: primū āt lesuȝ non placare. est pctm̄: ꝛ ideo pctōrib᷒ baptizat̃ iniūgēdū ē q satisfaciāt nō āt ē eis iniungēdū q p pctīs pteritis aliquā penā patiant̃: Quō remaneat irregularitas. ꝛ tenent̃ i iudicio de homicidio. j. xv. baptism᷒. 8. pn. ꝛ. §. p. ꝛ. xv. iudeus. §. fi.

5 ¶ Querit̃ vt̃ pctōres accedētes ad bapm̄ teneant̃ cōfiteri peccata pterita. R̃. sm̄. s. Tho. vbi. s. ar°. 6. q cōfessio peccatorū duplex. vna interior q̃ fit deo. s. vt hō cogitās pctā sua de eis doleat: nō. n. pōt icohar̃ nouā vitā: nisi peniteat eū veteris vite: vt Aug. dicit i. li°. de pnīa Alia est cōfessio pctōꝝ exterior. q̃ fit sacerdoti. ꝛ talis nō reqrit̃ ante bapm̄. P°. qdē qr talis cōfessio cū respiciat psonā ministri. ptinet ad pnīe sacramētū. qđ nō reqrit̃ an̄ bapm̄ q est ianua oīuȝ sacramētoꝝ. Secūdo qr cōfessio exterior q̃ fit sacerdoti ordinat̃ ad hoc. q sacerdos cōfitētē absoluat a peccatis ꝛ liget ad opa satisfactoria: q̃ baptizatis non sunt imponēda: Nec ēt baptizati idigēt remissione pctōꝝ. p claues eccl̃ie. qbus oia remittūtur. p bapm̄. Tertio qr ipsa exterior cōfessio. homini facta. ē penosa: sȝ nulla pena dȝ imponi baptizat̃: sufficit igr̃ generalis cōfessio. quā faciūt bȝ ritū eccl̃ie. abrenūtiādo sathane. ꝛ oibus pompis eius. Si qs tn̄ baptizādus velit cōfiteri ex deuotiōe sua: esset eoꝝ cōfessio audienda: nō ad hoc q eis satisfactio iponat̃. sȝ ad hoc q cōtra pctā cōsueta eis spialis iformatio vite tradatur: nec fuit de bap°. Jo. i quo nō remittebant̃ pctā.

6 ¶ Ut̃ i his q baptizant̃ reqrat̃ itētio recipiēdi baptismū. R̃. bȝ. s. Tho. vbi. s. ar°. 7°. q hic. p bapm̄. n. aliqs morit̃ veteri vite pctō. ꝛ icipit quādā vite nouitatē. bȝ illud ro. 5. cōsepulti sumus xpo p bapm̄ i mortē. vt quō xps resurrexit a mortuis p gloriā prīs. ita ꝛ nos in nouitate vite ambulemus. ꝛ ideo sicut ad hoc q hō moriat̃ veteri vite. reqrit̃ sm̄ Aug. i habēte vsū liberi arbitrii voluntas. qua itēdat vite nouitatē. cuius pncīm̄ ē subsceptio sacri: ita ex parte baptizati. reqrit̃ voluntas siue itētio recipiēdi sacrm̄. Un̄ si i adulto. de esset itētio recipiēdi sacri. dēt iterū baptizādus: si tn̄ hoc nō cōstaret. esset dicēdū. Si nō es baptizatus: ego te baptizo: Ordinat̃. n. baps. ēt cōtra actualia pctā. q̃ p voluntatē ꝛ itētionē curant̃.

¶ Ut̃ reqrat̃ fides ex pte baptizati. R̃. vbi. s. ar°. 8. q p bapm̄ duo efficiunt̃. i aīa. s. caracter ꝛ grā. dupliciter ergo aliqd de necessitate reqrit̃ ad bapm̄. vno mō. sine quo. grā haberi nō pōt: q est vltim᷒ effect᷒ baptismi. ꝛ isto mō recta fides reqrit̃ de necessitate ad bapm̄: qr sicut dr̃ ad ro. 3. iustitia dei ē p fidē iesu xpi. Alio mō reqrit̃ ad caracterē ꝛ isto mō nō reqrit̃ de necessitate recta fides ipsius baptizati: sicut nō reqrit̃ recta fides baptizātis. dūmō adsint cetera q̃ sunt de necessitate sacri: nō. n. pficit̃ sacrȝ p iustitiaȝ hois dātis vel suscipiētis bapm̄: sȝ p virtutē dei. Un̄ sufficit generalis itētio suscipiēdi bapm̄. bȝ q xps istituit. ꝛ eccl̃ia tradit: Et ideo sicut sacrȝ baptismi nō ē cōferendū ei. q nō vult ab aliqs pctīs recedere: ita ēt nec ei q nō vult ifidelitatē deserere: Utergȝ tn̄ recipit sacrȝ. si ei cōferat̃: sȝ nō ad salutē: Uide. s. xv. baps. 6. §. x. ꝛ. xi. ꝛ baptismus. 7. §. 2°. 7

8 ¶ Ut̃ pueri sint baptizandi. R̃. vbi. s. q necīm̄ fuit pueros baptizari: vt sicut. p Adā dānationē incurrerūt nascēdo: ita p xpm salutē cōsequant̃ renascēdo: fuit ēt cōueniēs pueros baptizari. vt a pueritia nutriti i his q̃ sunt xpiane vite: firmius i ea pseuerēt: bȝ id. puer. 22. Adolescēs iuxta viā suā. ꝛ cū senuerit nō recedet ab ea: ꝛ hanc rōnem assignat Dyo. vlt°. c. celestis yer.

9 ¶ Utrȝ in pueris baptizat̃. reqrat̃ ppria itentio. vel fides. R̃. vbi. s. q nō: sȝ sufficit itētio parentū. seu fides cōis eccl̃ie. s. vt itēdat sibi dare sacrm̄. Nā sicut qādiu puer ē i ventre matris nō recipit pprīū nutrimētū: sȝ p nutrimētū matris substētatur. ꝛ generat̃: ita ꝛ pueri nondū habētes vsū rōnis. qsi i vtero matris ecclesie cōstituti: nō p se ipsos: sȝ p actū eccl̃ie. salutē suscipiūt: vt dicit Aug. i li. de peccat̃: Nec ipedit eoꝝ salus si parētes sint ifideles. qr sicut dicit Aug. scribēs Bonifacio: Offerunt̃ paruuli ad pcipiēdaȝ spiritualē grām: nō tn̄ ab eis quoꝝ gestant̃ manib᷒ qūis ꝛ ab ipsis. si ꝛ ipsi boni sunt fideles. q3 ab vniuersa societate sanctoꝝ: atq3 fideliū: ab oibus n. iq3 offerri recte itelligunt̃. qbus placet q offerunt̃: ꝛ quorū charitati ad coionē. s. s. adiungunt̃: Jnfidelitas āt pprioꝝ parentū. ēt si eos post bapm̄ demonioꝝ sacrificiis ibuere conent̃: pueris nō nocet: quia vt idem Aug. dicit: puer semel generatus. p alioꝝ volūtātem deinceps nō pōt vinculo aliene iniquitat̃ abstringi: vbi nulla sua volūtate cōsentiat: fides aūt vnius imo totius eccl̃ie paruulo pdest. p opationeȝ. s. s. q vnit ecclesiam ꝛ bona vnius alteri cōicat.

¶ Utrȝ pueri iudeoꝝ vel ifideliū. sint baptizādi. iuitis parētib᷒. R̃. sm̄. s. Tho. 3°. q. 68. ar°. x. q filii ifideliū. aut hn̄t vsum rōnis aut nō: si p mō. qm̄ ad ea q̃ iuris diuini. vel nālis sunt: icipiūt sue potestat̃ eē: ꝛ ideo ppria volūtate inuitis parētibus possūt baptismū suscipe: sicut ꝛ matrimoniū cōtrahere: ꝛ ideo tales licite pnt moneri ꝛ trahi ad suscipiēdū bapm̄. Si vero nondū hn̄t vsū. li. arbitrii. sm̄ ius nāle. sunt sub x

cura parentũ. q̄diu ipsi sibi puidere nõ pñt: vñ ēt
de pueris antiquoꝝ. dr̄ ꝙ saluabanf i fide parētuꝫ.
⁊ ideo ꝯ iustitiā nãlē esset. si tales pueri inuitis parē/
tib' baptizarētur: sicut ēt si aliqs hñs vsuꝫ rõnis ba
ptizaref inuitus: Etiā esset periculosum taliter. filios i
fideliũ baptizare. q: de facili ad ifidelitatē redirent
ppter nãlē affectũ ad parētes: ⁊ ideo nõ hꝫ ecclesie
ↄsuetudo. ꝙ filij ifideliũ. inuitis parētibus baptizenf:
⁊ sicut nõ debet aliqs a morte corporali eripe. ꝯ or/
dinē iuris ciuilis: puta si aliqs a suo iudice iuste cõ/
dēnef ad mortē: ita nõ dꝫ irrũpere ordinē iuris nãlē
vel diuini: ⁊ q̄uis sint serui principũ. seruitute ciuili:
nõ tñ ista seruitus excludit ordinē iuris nãlis. vel di
uini: Hoc cõfirmaf p determinationeꝫ ecclie. 45. di.
ex ↄcilio toletano. vbi dr̄. ꝯ iudeis. Precipit sancta sy
nodus. nemini deinceps ad credēdū vim inferre: nõ
.n. tales inuiti saluãdi sunt. sꝫ volētes: vt integra sit for
ma iustitie. Itē fieret iniuria iudeis: q: amitterēt patrie
potestatē i filios. Item. s. Tho. 2ª. q. x. arº. 12. sic ait.
Maximã hꝫ auctē ecclie ↄsuetudo. q̄ semp ē i oib'
emulãda: q: ⁊ ipsa doctrina catholicoꝝ doctoꝝ ab
ecclia auctē habet. Hoc aũt ecclie vsus nunq̄ hũit:
q̄uis fuerint. retroactis tpĩbus. multi catholici pri/
cipes potētissimi: vt. Cõstãtinus ⁊. Theodosi': qb'
fuerũt familiares sanctissimi epi: vt Siluester Cõstã
tino. ⁊ Ambrosius. Theodosio: q nullo mõ ptermi/
sissent ab eis ipetrare. si hoc esset ↄsonũ rõni. Vñ est
periculosuꝫ. cõtra ↄsuetudinē ecclesie ⁊c̄. Idē dic ql.
2. q. 4. arᶜ. 2ᵒ. debes tñ scire ꝙ circa istã difficultatem
sunt tres opiniones. Pª. dicit ꝙ nõ debēt baptizari.
ppter rõnes. s. Tho/ ⁊ ēt dicit vltra ꝙ si baptizenf:
nõ valet: q: non adest ↄsensus baptizati. neq; parē
tũ. i quoꝝ fide. pueri debēt baptizari: Et hãc opinio
nē sequitur Pe. de pal. 4. di. 4. q. 4. arᶜ. fi. Alia ē opi/
nio ꝯria. ⁊ extrema: que dicit ꝙ pñt. ⁊ tꝫ. i fide ⁊ in
tētione offerētiũ: vel ecclesie cõis: ꝙ possint pbãt: q:
sunt serui ⁊ pñt vēdi. Ergo a fortiori ⁊c̄. ⁊ dꝫ fieri.
p salute paruuloꝝ. ⁊ ex charitate. hãc opinionē seq
tur Angelica post. Sco. ꝟ. bapo. 6. §. 11. ⁊. 12. Est. 3ª.
opinio media q̄ tꝫ ꝙ nõ debent baptizari ppter ra
tiones quas adducit. s. Tho. vbi. s̄: si tñ baptizenf
tꝫ. vt i. §. sequēti imediate. Ad rõnem coꝝ. s. ꝙ sunt
serui respõde vt. s̄. Hãc opinionē sequif. D. Ar. flo.
3ª. ti°. 14. c. 11. ⁊ Pis. ꝟ. iudeus: Rosella. recitat opinio
nē. Pa. i. c. sicut iudei. de iude. ⁊ videf adherere ei'
opinioni. q. Pa. recitãdo diuersas opiniones sequitur
opinioneꝫ. s. Tho. q̄ videf pbabilior. verior. ⁊ secu/
rior: maxime ppter ↄsuetudinē ecclesie. Utrũ iudei.
venientes ad bapᵐ. sint idifferenter baptizãdi. ꝟ. iu/
deus. §. fi. vtᵐ sint ↄpelēdi ad fidē. ꝟ. ifidelitas. §. 6.
11 ¶ Utᵐ si de facto baptizenf. recipiant sacm̄. Pe. de
pal. videf dicere ꝙ nõ: sꝫ hꝫ viã. s. Tho. videf dõᵐ.
ꝙ recipiũt sacm̄. ⁊ grãm simul: ⁊ baptizanf i fide
offerētiũ. vel ecclie. vt dictũ ē i. §. 2. ⁊. 9. Si tñ viuo
parentũ ↄsentiret. tũc posset baptizari: silr si vn' co/
rũ veniret ad fidē. debet ei dari filius: Et si indigeret
adiutorio alteri': hec. s. Tho. 4. d. 39. q. pª. arᶜ. 4ᶜ. ad
4ᵐ. Nec nutrices debent eos occulte baptizare sm
Guil. si tñ in articulo morꝭ illos baptizarent credit
post Guil. ꝙ bene facerent.
¶ Utᵐ furiosi ⁊ amentes sint baptizandi. R̄. sm. s. 12
Thho. vbi. s̄. Circa istos ē distinguēdũ: qdã. n. sunt
a natiuitate tales. nulla habētes lucida interualla. in
qbus ēt nullus vsus rõnis apparet: Et de talib' q̄ᵐ
ad bapᵐ. videf eē idē iudiciũ: sicut ⁊ de pueris. qui
baptizanf i fide ecclẽ. Alij vero amētes. q ex sana
mēte quã habuerũt prius. i amētia inciderũt. ⁊ tales
sunt iudicãdi. sm volũtatē quã habuerunt. dũ sane
mētis existerēt. Et ideo si tũc apparuit i eis volũtas
suscipiēdi bapᵐ. debet eis exiberi. i furia vel amentia
ↄstitutis. etiã si tunc actu ꝯdicãt. Alioqn si nulla vo
lũtas suscipiēdi bapᵐ i eis apparuit dũ sane mentis
essent: nõ sunt baptizãdi. Quidã vero sũt. q ⁊ si a na
tiuitate. fuerint furiosi vel amētes: hñt tñ aliq̄ lucida
interualla. i qbus recta rõne vti pñt. vñ si tũc baptiza
ri voluerint. baptizari pñt etiã i amētia cõstituti: ⁊
⁊ debet eis sacm̄ tunc cõferri si piculũ timeaf: alio
quin melius esset vt tps expectef i quo sint sane mē/
tis. ad hoc ꝙ deuotius suscipiãt sacm̄: si auteꝫ tpe
lucidi interualli nõ apparet i eis volũtas suscipiendi
bapᵐ: baptizari nõ debēt i amentia ↄstituti: qdã ve
ro sunt q ⁊ si nõ oino sane mētis existũt. i tñ tñ ra/
tione vtunf ꝙ possũt de sua salute cogitare ⁊ intellige
re sacri virtutē: ⁊ de talibus idē est iudiciũ sicut de il
lis q sane mētis existunt. qui baptizanf volentes ⁊
non inuiti.
¶ Utᵐ dormiētes sint baptizãdi. R̄. vbi. s̄. ꝙ dormi i 13
entes. nõ sunt baptizãdi. nisi piculum mortis immine/
at: quo casu baptizari debēt. si pa' i eis volũtas ap
paruit suscipiēdi bapᵐ: sicut ⁊ de amētib' dictũ ē: si
cut Aug. narrat i. 4ᵒ. liᶜ. ↄfe. de amico suo. q baptiza
tus ē nesciēs periculum mortis.
¶ Utᵐ coacte baptizatus. recipiat sacm̄. R̄. sm. D. 14
Ar. flo. ꝙ duplex ē coactio. s. absoluta. s. qñ nulloᶠ cõ
sentiũt ⁊ isti nõ recipiũt. Alia est coactio ↄditionata
puta timor mortis. eligens magis baptizari q̄ mo
ri. Talis recipit caracterē. sꝫ nõ grãꝫ. vñ cõgēdus ē
seruaf fidē ꝯ bap. c. maiores. Uide. j. ꝟ. coactio. pri.

Aptismus. 8. de eius effectu. Et p̄ qrif. vtᵐ ba
b ptismus tollat oē peccatũ. ⁊ oēꝫ reatũ pene.
R̄. sm. s. Tho. 3ª. q. 69. arᶜ. p̄. ⁊. 2. ꝙ sic. Per
bapᵐ. n. aliqs icorporaf passiõi. ⁊ morti xpi. sꝫ illud
ad ro. 6. si mortui sumus cũ xpo. credimus ꝙ etiaꝫ
simul viuem' cũ eo. Ex quo pꝫ. ꝙ oi baptizato. cõ/
caf passio xpi ad remediũ. ac si ipse mortuus eēt.
Passio aũt xpi ē sufficiens satisfactio p oibus pc̄tis
oiuꝫ hoium ⁊ ideo ille q baptizaf. liberaf a reatu
totius pene debite. p pc̄tis. ac si ipse sufficiēter satis/
fecisset. p oibus peccatis suis. Vñ. Eze. 36. Effũdaꝫ
sup vos aquã mundã ⁊ mũdabimini ab oib' inq/

namẽtis vřis. Et btũs Amb.ſup illud.ro.xi.ſine pe/
nitẽtia.ſunt dona dei.i.baptiſmo. oia gratis cõdo/
nat hec.i°.dũ.n.fit mẽbrũ xpi.idẽ eſt iudiciuʒ de eo.
ſicut de mẽbro alicuius martiris ⁊c̃. Et i.4.ait. Ba
ptiſmus delet originalẽ.⁊ actualẽ culpã:mortalẽ:⁊
qꝫ̃ i ſe eſt.etiã venialẽ q̃ diſponit ad priuationem
grẽ.q̃uis.q̃nqꝫ culpa venialis remaneat poſt bapm̃.
mortali remoto:ꝑpter idiſpoſitionẽ recipiẽtis.⁊ ab
ſoluit ab oi pena quã deberet ſubſtinere i purgato/
rio.vł i iferno.c. Regenerãte.⁊.c.ſine pñia:ð ↄſe.di.
4. Ita ꝙ ſi ſtatim moriaſ poſt bapm̃:ſtatim volat
ad paradiſum. Supra baps.7.§.3.4.⁊.5.

1 ¶ Utr̃ baptizatus remaneat cũ reatu homicidij.ita
ꝙ debeat puniri i iudicio humano. R̃. vbi.ŝ.ꝙ i pe
nis q̃ i iudicio humano iferunſ:nõ ſolũ attẽdiſ qua
pena ſit hõ dignus quo ad deũ:ſʒ ẽt in quo ſit obli
gatus quo ad hoies.q ſunt leſi.⁊ ſcãdalizati p pec/
catũ alicuius. Et ideo lʒ homicida liberẽſ p bapm̃.a
reatu pene.quo ad deũ:remanet tñ adhuc obliga/
tus.quo ad hoies.quos iuſtuʒ eſt edificari.de pena
ſicut ſcandalizati ſunt de culpa. Hic tñ.talibꝰ prin/
ceps poſſet penã indulgere. Et hʒ Pe. Sciendũ ꝙ
baps nõ tollit penã q̃ debeſ peccato.i foro humano
puta laico furtũ cõmittẽti:nõ tollit ſuſpẽdiũ.nec pe/
nã eccĩaſticã.vt irreg'laritatẽ.q̃ ↄ̃hiſ ex bigamia:ſʒ
illã q̃ ↄ̃hiſ ex homicidio licito.vel illicito.tollit.ſm
veriorẽ opinionẽ.di.50.c. Si qs viduã.tã i tex. q̃ʒ i
glo.⁊.c.p̃.51.di.⁊ ibi Archi.glo.tñ.26.di.c.deide.vi
deſ dicere.ꝙ remouet ſolũ illã irreg'laritatẽ q̃ ſequiſ
homicidiũ.cũ pctõ:ſʒ pᵒ melior. Uid.ꝟ.neceſſitas.5
prin.ꝟ.bigamia.§.6.j.c.§.8. Utr̃ poſt bapm̃ poſſit
accuſari.de peccatꝭ factis an̄ bapm̃. Pa.i.c.de his:ð
accu.ꝙ ſic. Et ibi diffuſe diſputat de hoc.

2 ¶ Utr̃ p bapm̃.hõ ↄſequaſ gr̃a ⁊ virtutes. R̃. ſm.s.
Tho.vbi.ŝ.ꝙ ſic. Nã Aug.in li.de bap.paruu.ait.
Ad hoc baps valet vt baptizati.xpo icorporenſ vt
mẽbra eius capiti:a capite ãt xpo.i oia mẽbra eiꝰ
grẽ ⁊ virtutis plenitudo.deriuaſ:ſm illud Jo.3.de
plenitudine eius.nos oẽs accepimꝰ.vñ manifeſtũ ẽ.
ꝙ p bapm̃ aliqs ↄſequiſ gr̃aʒ ⁊ virtutes.

3 ¶ Utr̃ pueri ſic ↄſequanſ. R̃. vbi.ŝ.ꝙ antiq poſue/
rũt ꝙ pueris in bapᵒ.nõ danſ gr̃a ⁊ ꝟtutes:ſʒ ipri/
miſ character xpi.cuius virtute.cũ ad pfectã etatẽ p/
uenerint.ↄſequnſ gr̃aʒ ⁊ virtutes: Sʒ hoc pʒ eẽ fal/
ſum.dupl'r:p̃.qdẽ.q: pueri.ſicut adulti i bapᵒ efficiũ
tur mẽbra xpi.vñ neceſſe ẽ ꝙ a capite recipiãt influ
xũ grẽ.⁊ virtutis.2ᵒ.q: ſm hoc pueri decedẽtes poſt
bapm̃.nõ puenirẽt ad vitã eternã: q: vt dr̃ ad ro.6.
gr̃a dei vita eterna:⁊ ita nõ ꝓfuiſſet eis ad ſalutem
baps:eã aũt error fuit:q: neſciuerũt diſtinguere iter
actũ ⁊ habitũ:⁊ ſic videntes pueros ihabiles ad actꝰ
virtutũ:crediderũt eos poſt bapm̃ nullatenꝰ virtuteʒ
habere:ſʒ iſta impotẽtia nõ accidit pueris ex defec/
tu habituũ:ſʒ ex ipedimẽto corporali:ſicut dormiẽ
tes:q̃uis habeãt habitũ virtutis.ipediunſ tñ ab ac

tibus ꝑpter ſomniũ.vñ.i.4.di.4.q.2ª.arᵒ.2ᵒ. ↄcludit
idẽ.s.doc. Melius dr̃ ꝙ pueris i bapᵒ. danſ gr̃a ⁊
virtutes.ſʒ habitus illi ligati ſunt.propter pueritiã:
ſicut in dormiente.propter ſomnium.

¶ Utr̃ baps apperiat ianuas regni celeſtis. R̃. vbi 4
ŝ.ꝙ ſic:q: apperire ianuã regni celeſtis eſt amoueſ
ipedimẽtũ.quo qs ipediſ regnũ celeſte itrare.hoc ãt
ipedimẽtum.eſt culpa ⁊ reatus pene:oſtenſum ẽ ãt.
ŝ.ꝙ p bapm̃ tolliſ ois culpa.⁊ ẽt ois reatꝰ pene. Uñ
ↄueniẽs eſt ꝙ effectus baptiſmi:ſit appertio ianue
regni celeſtis:de illis ãt q baptizati fuerũt ante paſ/
ſionẽ xpi:ꝙ nõ intraſſent.fuit q: paſſio xpi a q̃ bap
tiſmus hʒ virtutẽ nõdũ erat ↄpleta realiter. In.4.ãt
di.4.q.2ª.arᵒ.2ᵒ.dicit ꝙ triplex ẽ appertio.1ª.ẽ glo/
rie q̃ facta fuit i paſſiõe vñ dixit latrõi. Hodie mecũ
eris i paradiſo.2ª.ẽ de gloria corporis q̃ fiet i reſur/
rectiõe.3ª.eſt de loco glorioſo ⁊ ſic eſt in aſcenſione ⁊
omnia iſta ſunt virtute baptiſmi.

¶ Utr̃ baptiſmus habeat i oẽs equales effectus. R̃. 5
ſm.s.Tho.vbi.ŝ.ꝙ effectus baptiſmi ẽ duplex. vnꝰ
p ſe.alius p acciñs:p ſe quidẽ effectus baptiſmi.ẽ id
ad qð baps eſt iſtitutus.ſ.ad generãdũ hoies i ſpiri
tualẽ vitã:⁊ hũc effectũ equalẽ facit i oĩbus.q equa
liter ſe hñt ad bapm̃.vñ q: oẽs pueri equaliter ſe hñt:
q: nõ hñt i fide ꝓpria.ſʒ i fide eccĩe baptizanſ:oẽs
equalẽ effectũ pcipiũt i bapᵒ. Adulti vero q propria
fide ad bapm̃ accedũt:nõ equaliter ſe hñt ad bapm̃:q
dã.n.cũ maiori.qdã cũ minori deuotiõe. accedunt.
Et ideo qdã minus de nouitatis grẽ accipiũt. Effe/
ctus vero baptiſmi p acciñs eſt.ad quẽ baps non eſt
ordinatus:ſʒ diuina virtus miraculoſe i bapᵒ opaſ:
vt aliqñ etiã lex peccati.i aliqbus extinguaſ:vt i ſã/
ctificatis ⁊ pſeruatis a pctõ:⁊ tales effectus nõ eq̃lr
recipiunſ i oĩbus.etiã ſi cũ equali deuotiõe accedãt:
ſʒ diſpenſanſ hmõi effectus.ſm ordinẽ ꝓuidẽtie di
uine. Et ẽt p actis aliqñ ſoluit plura peccata. aliqñ
pauciora.ſm ꝙ reperit:nec refert ꝙ aliqs plus gra
tie oſtẽdit q̃ʒ alius.ex bapᵒ:q: ẽ ex maiori ſtudio vł
minori negligẽtia. Diuerſitas etiã capacitatis i ho
minibus.nõ eſt ex diuerſitate mẽtis.q̃ p bapm̃ reno
uaſ:cũ oẽs hoies euſdẽ ſpẽi exiſtẽtes i forma ↄueni
ant:ſʒ eſt ex diuerſa diſpoſitiõe corporũ: Secus ãt ẽ
in angelis q differunt ſpẽ:ideo angelis danſ dona
gratuita ſm diuerſam capacitatẽ naliũ:nõ ãt hoi/
bus. Sanitas aũt corporalis.q̃ aliqñ recipiſ i bapᵒ
nõ eſt effectus pro ſe.ſʒ p acciñs:ſicut pʒ de ↄſtãtino
iperatore. Nota ẽt ꝙ effectus p ſe.ẽ duplex.ſ.imedia
tus.q eſt character:⁊ hũc effectũ nõ ipedit volũtatis i
diſpoſitio dũmõ aliqualis ſit volũtas recipiẽdi ſa/
cramẽtũ:⁊ iſte daſ equaliter oibꝰ.⁊ eſt res ⁊ ſacrm̃.
Alius ẽ effectus q eſt res ⁊ non ſacrm̃. gr̃a.⁊ q̃ p ſe
ſequnſ ad cã:⁊ ad iſtã nõ ſufficit quelibet diſpoſi/
tio.vt dictum eſt ꝟ. charitas.§.9.

¶ Utr̃ ficte accedẽtes ad bapm̃ recipiãt effectũ bap/ 6
tiſmi. R̃. ſm.s.Tho.vbi.ŝ.ꝙ fictio ꝓprie eſt. cũ ali/

ğs aliqd ostēdit. dicto vel facto. qđ nō est ī rei veri/
tate: hoc aūt ꝯtingit dupl'r. vno mō. qñ ex hac inten/
tiōe. aliqd dr. vel fit. vt aliud ostendat. q̄z rei vitas
hȝ: ⁊ tunc fictio ē speciale peccatū. ⁊ sic nō accipitur
hic. Alio mō qñ aliqd ostendit. qđ rei veritas non
hȝ. dicto vel facto. etiā si nō ꝓpter hoc dicat. vel fi/
at: ⁊ sic accipit hic fictio. Quicunqȝ .n. ad bapᵐ ac/
cedit. ostēdit se veteri vite abrenūtiare. ⁊ nouā incо/
hare. Vñ si volūtas ad huc in vetustate vite peccati
mortalis remaneat: aliud ostēdit. q̄z sit veritas: ⁊ iō
est fictio. Si igr̄ hȝ voluntatē accipiēdi sacm. ⁊ re/
cedēdi a peccato. ⁊ sil'r dolet đ pctō: tūc nō est fict⁹.
⁊ recipit oē̄z effectū p se. Si vero hȝ voluntatē acci/
piēdi sacm nō tñ dolet de peccatꝭ mortalib⁹: sic ē fi
ctus: q: nō vult recedere a veteri vita ⁊ tunc recipit.
pᵐ. effectū. s. caracterē: nō aūt grāz: si vero nō hȝ ēt
volūtatē recipiēdi sacm. sic nihil recipit.

7 ¶ Utᵐ recedēte fictiōe incipiat baptismus hr̄e effectuȝ
suū. R̄. hȝ. s. Tho. vbi. s. ꝙ si sit fictus isto 2° mō di/
cto. i. ꝗ. pcedēti ꝙ nō: sȝ opȝ ꝙ de nouo baptizet: si
vero sit fictus. p̄. mō. dr̄ ꝙ sicut ī baptismo fuit im/
pressus caracter q ē imediata cā disponēs ad grāz:
⁊ ideo cū fictio isto mō nō auferat caracterē. q ē p/
sens in aīa: incipit habere effectū suū. ⁊ ita bapᵃ rece
dēte fictiōe. effectū suū ꝯsequit: ⁊ hȝ illū effectū queȝ
prius habuisset si fictio nō fuisset. Et ideo peccata p̄
cedētia bapᵐ. remittit. ⁊ quo ad culpā. ⁊ quo ad pe/
nā: sȝ peccata sequētia bapᵐ: remittunt. virtute ꝯtri/
tiōis q̄ fictionē amouet qz̄ ad culpā: sȝ nō qz̄ ad pe
nam totaliter.

8 ¶ Utᵐ tollat īfamiā. R̄. ꝙ sic. fm glo. i. c. sine pñia. đ
ꝯse. di. 4. rō q: p bapᵐ tollunt peccata ⁊ ea q̄ sequn/
tur ex peccatis. sub rōne qua sūt peccata: Et ideo cū
īfamia ꝯsequat penā. sub rōe pēn: ideo tollit: secus
eēt đ irreglaritate. q̄ puenit ex đfectu nataliū. s̄. ꝗ. i.

b Arnabas ⁊ Paulus hȝ ꝙ dr̄ actu. 15. habue
rūt dissēsionē inter sesta vt discederēt a se inui/
cem: q̄ discordia fuit p accñs. ⁊ nō p se: Uter/
qȝ .n. itēdebat bonū. sȝ vni videbat hoc eē bonū: alij
aliud: qđ ad defectū humanū ptinebat: nō .n. erat ta
lis ꝯtrouersia ī his q̄ sunt đ necessitate salutis: q̄uis
hoc ipm fuerit ex diuina ꝓuidentia ordinatū. p vti
litate ide sequēte: Et ideo nō peccauerūt. hᶜ. s. Tho.
2ᶜ. q. 37. arᶜ. p̄. ad. 3ᵐ.

b Ellū est multiplex. Pᵐ. ē spirituale: đ q°. Job.
5. Militia est vita hois sup terrā. ⁊ ista ē cō/
munis oī fideli. q̄ vtiqȝ spiritui: sit nō cor̄: vñ
Chriso. Tu xpiane delicatus es miles: ⁊ hoc bellum
spirituale est grauissimū: Vñ Apl's ad ephe. 6. nō
est nobis colluctatio aduersus carnē ⁊ sanguinē: sed
aduersus mūdi principes ⁊c̄. Et victoria huius belli
est gloria celestis: coronabit .n. q legitime certauerit.
Secūdum est bellū clericale: de quo dicit. Hic⁹. 16. q.
i. c. si clericatus: vbi dr̄. Discas qđ possis docere. ne
sis miles ante q̄z tiro: tales .n. hñt bellare ꝯ errores: ⁊
ideo arma sua sunt sacra scriptura. De qua militia
dicit Paulus. 2ᵃ. thy. 2°. Nemo militās deo. iplicat se
negotiis secularib⁹: vt ei placeat cui se ꝓbauit. Ter/
tium est bellū pticulare. đ quo dicit. s. Tho. 2ᶜ. q. 123.
ar°. 5°. Bellū particulare. qñ. s. hō nō recedit ab ac/
tu virtutis. ꝓpter periculū morꝭ: puta cum aliquis
iudex vel priuata psona. nō recedit a recto iudicio.
timore gladij imminentis. vel cuiuscūqȝ periculi: etiaȝ
si sit mortiferū. ⁊ circa picula cuiuscūqȝ alteri⁹ mor/
tis qđ sumit hō ꝓpter virtutē: puta cū aliqs nō refu
git amico īfirmanti obseq: ꝓpter timorē mortifere ī
fectiōis. vel cū nō refugit itinerari ad aliqđ piuȝ ne/
gotiū ꝓsequendū: ꝓpter timorē naufragij. vel latro
nū: Et hoc cōi noie bellū dici pōt. hec. s. Tho. Quar
tū est bellū cōe qđ dr̄ belluȝ laicale. ⁊. s. Tho. vocat
illud bellū. cōe. ⁊ dr̄ ꝓprie bellū: de quo erit sermo in
sequētibus: Et hoc ē etiā duplex. s. iustuȝ ⁊ iniustū: ⁊
bellū iustū pmittit. 23. q. i. militare. ⁊. c. noli. Vñ Luc.
3. dr̄. ꝙ sint cōtenti suis stipēdijs: ⁊ nō dr̄ ꝙ recedāt
a militia. Ideo iustū bellū pmittit. Et ad id qđ dici
tur Mat. 26. q gladiū acceperit: gladio peribit: in/
telligit de iniusto q: peribit gladio eterno.

¶ Pᵐ. qđ reqrit ad h° qđ bellū sit iustū: fm. s. Tho. i
2ᶜ. q. 40. Est auctoritas principis. cuius mādato bel
lū est gerēdū. Nō .n. ptinet ad psonā priuatā bellum
mouere. q: pōt ius suū ī iudicio supioris ꝓsequi. Si
militer ēt ꝯuocare multitudinē. qđ ī bellis opȝ fieri:
nō ptinet ad priuatā psonā: cū āt cura rei publice cō
missa sit principibus: ad eos ptinet rē publicā ciuita
tis. vel regni. seu ꝓuincie. sibi subdite tueri: Et sic lici
te defendūt eā materiali gladio. ꝯ interiores ꝯturba
tores dū malefactores puniūt. fm illud apl'i. ad ro.
13. nō sine cā. gladiū portat: minister .n. dei ē: vider ī
irā ei q male agit. Ita ēt gladio bellico. ad eos per
tinet rē publicā tueri ab exterioribus hostib⁹. Vñ ⁊
principibus dr̄ in psal. eripite pauperē ⁊ egenum de
manu peccatorꝭ liberate. Vñ Aug. ꝯ Faustuȝ: ordo
nālis mortaliū. paci accōmodatus: hoc poscit: vt su/
scipiēdi belli auctas. atqȝ ꝯsiliū. penes principes sit.
hec. s. Tho. q̄ ꝓbant. 23. q. i. qd culpat. ⁊ glo. ibideȝ
⁊. C. vt armo. vsus. l. i. li°. xi. Isti aūt principes dnr̄ q
nō recognoscunt supiorem. fm Hosti. sicut Papa ⁊
Imperator: 23. q. i. c. i. ff. de capti. l. hostes ⁊. ff. de v.
signi. l. hostes. hoc etiā hȝ locū fm Inno. i. c. olim de
p. de resti. spo. ⁊ Bar. i. d. l. hostes de capti. ⁊ postli/
minīū reuersis In his q de facto nō recognoscūt su/
periorē. vt est. Rex francie. hispanie. ⁊ similib⁹. Idē
dici pōt fm aliquos. ī dominis tēporalib⁹ inferiorib⁹
a principe. ⁊ ciuitatib⁹ q̄ pscripserūt iura imperij. vt
in. c. sup qbusdā: de v. signi. vbi Pa. i glo. v. Impa
torꝭ. ibi sȝ nō ciuitas: dicit. sed hodie vt dicit Jo. an.
videmus de facto post factā pacē ꝯstātie. ex qua ci/
uitates Italie: receperūt merū ⁊ mixtū Imperium:
vsurpauerūt sibi de facto. ius iponēdi ista vectiga/
lia hec ibi. Ex quo patet quō iste ciuitates ⁊ isti dñi

vsurp et sibi ius idicādi bellā:et quo .n. fm Ray.nō recognoscūt supiorē.ideo faciūt sibi ius.et ex ɔsequē t.pńt mouere bellū. Et fm Guil.vt recitat. Pis.co. pan.suffic auctoritas iferiorꝫ dignitatū.ad defensionē suā et subditorꝫ:qñ qs alias p iudicē se iuuare nō pōt. Et. D. Ar.flo.3ª.ti.4.c.ꝑ.ñ.sic ait. Et dr̄ pan/cepe hic. Papa.vel Impator:.et alie dignitates infe riores.habētes tñ iurisdictionē sup eo cui mouef bel lū h' ille. Et hec dicta sunt qz ad inferendū bellum. Quātū vero ad defendēdū se.ɔ iniuste mouētē bel/ lū.vel ad resistendū.fm. D.Ar.flo. vbi.s.nō reqrif dicta auctoritas:q: de iure nāc.lz vim vi repellere. a se et a socijs.cū moderamine tñ et iculpate tutele. et icōtinēti.c.significasti.2ª.circa.fi.de homi.et.23. q. 3.c.nō iferēda. Immo.et Hosti.addūt q ex interualo ñ lōgo debet addiri iudex captoris.et eius auctē re/ cupari:nā si qs ꝓpria auctē.violēter capet.ēt rem suā:cadit a iure suo.s.i foro cōtentioso.et pdit ca:et hoc nisi forte nō posset eā cōseq p iudicē:vt nota di. 1.ius gentiū.hec.D.Ar.flo.cōcor.Pis.ꝟ. bellū.§.ꝑ. et itellige:a socijs.i.ab oibus exp̄ssē iniuriā patiētib' Ar.23.q.3.c.nō iferenda.et c.vlt̄.subiūgit Pis. Et si qdē vis seu iniuria fit in psonā tūc pōt vis repelli an teq̄ʒ sit illata.nā licitū est occidere isidiātē.et eū qui vult occidere:si aliter nō pōt qs manus eius euade/ re.ff.ad.l.acq.l.4ª.et.5ª.si aūt aliqs post vim illataʒ psone repcutiat:nō videf repulsio iniurie sʒ vindic/ ta.q̄ ꝓhibita est oibus.d.c.significasti. Si aūt vis i/ ferat rebus.tūc et illatā et iferendaʒ.lz repellere:sed post illatā dūm in cōtinēti.i.pausq̄ʒ diuertaf ad ac tus ipertinētes.Ar.l.petēs.C. de pactis.Ad talia tñ nemo tenef.sʒ meli' esset remittere iuxta illō. Mat. 5.si qs te peusserit et c.Quid sit moderamē iculpate et c.ꝟ.excōica°.5.casu.ꝑ.§.x.Et quō lʒ defendere se et recolbides vsq̄ʒ ad.§.15.Et.ꝟ. irregularitas.2°.§. 15.et se.Et quō iputaf clerico qñ pōt fugere.d. casu ꝑ.§.n.Et ʒ Hosti.auctē epi pōt qs mouere belluʒ. maxime quādo esset rōe fidei. vel ɔ cū q ꝑ peccato mortali est excōicatus.et nō vult parere.

2 ¶ Secūdū qō reqrif ad hoc q bellū sit iustū:fm. s. Tho.vbi.s.est cā iusta:vt.s.illi q ipugnanf: ꝑpter aliquā culpā.ipugnationē mereanf. Vñ Aug.i li°. 83.q.Iusta bella solēt diffiniri qua vlciscunf iniuri/ as si gens vel ciuitas petēda est.q̄ vel vindicare ne/ glexerit.qō a suis iprobe factū est.vel reddere qō p i iuriā ablatū est.23.q.2.dñs:siēt si essent ɔtumaces.vl' rebelles eccłie.vel iperio.vel ꝑ defensiōe sua.vel suo/ rū:aut patriaꝝ legū.23.q.8.si nulla. ver. irregula ritas.2°.§.25.et.26.et i fi.23.q.2.dicit Aug. notādum ē sane quēadmodū iusta bella gerabanf a filijs isra el ɔ amorreos.Innoxius.n.trāsitus negabaf q iure humane societatis eqssimo patere debebat.

3 ¶ Tertiū qō reqrif ad h' q bellū sit iustū ē recta itē tio bellātiū ʒ.e.d.ar.f.vbi.s.q:.s.itēdif.vl' vt bonū ꝑmoueaf.vel vt malū vitef.Vñ Aug.i li°.de ꝟbis dñi.Apud veros dei cultores.etiā illa bella pacata sunt.que nō cupiditate aut crudelitate sʒ pacis stu/ dio gerunf:vt mali cohercecantur et boni subleuenf: pōt.n.eē.vt sit legitima auctās idicentis bellū.et cā iusta:nihilominus ꝑpter prauā itentionē.bellū red/ dif illicitū.dicit.n.Aug.i li.ɔ faustū:nocēdi cupidi/ tas.vlciscēdi crudelitas.iplacatus et iplacabilis ani mus.feritas rebelādi.libido dominādi.et si q̄ sunt si milia:hec sunt q̄ i bellis iure culpanf. Illi ēt q iusta bella gerūt.pacē itēdūt.et ita paci nō ɔtraf nisi ma le paci:quā dñs nō venit mittere i terrā.vt dr̄ i Mat. 10.Vñ Aug.nō querif pax.vt bellū exerceaf:sʒ bel/ lū gerif.vt pax acqraf:esto ergo bellādo pacificus. vt eos quos expugnas.ad pacis vtilitatem pducas vincēdo.23.q.1.qd culpaf et c.militare.Nota fm.d. Ar.flo.3ª.ti.4ª.c.1.fi.q cū alias hʒ qs iustū bellū.ɔ aliquē.qq̄uis nō sit iustū ex itētiōe.s.q: odio vel aio malignādi facit:lʒ grauiter peccet:tñ de dānis da/ tis et rebus ablatis ab eo nō tenef ad restitutioneʒ. saltē vsq̄ʒ ad illā q̄ntitatem.i qua sibi ille tenebatur. seu quousq̄ʒ se ad iustitiā faciēdam offert.23.q.1.no li.j.co.§.7. circa fi.

¶ Quartū qō facit bellum iniustū.ʒ.s.Tho.vbi.s. est psona.Nā clericis ꝓhibef bellare.23.q.8.cleri 4 et hoc pp duo.ꝑ qdē generali rōne.q: bellica exerci/ tia maximas inquietudines hñt. Vñ multū ipediunt aium a cōtēplatiōe diuina.et laude dei.et orōne ꝑ populo.q̄ ad officiū ptinēt clericoꝝ:et ideo sicut ne/ gotiatiōes pp hoc q nimis iplicāt aium iterdicunf clericis.ita et bellica exercitia.fm illud.2ª Thy.2°.ne mo militās deo iplicat se negotijs secularib'. Secun do ꝑpter specialē rōnem.nā omnes clericorꝫ ordi/ nes.ordinanf ad altaris ministeriū.i quo sub sacro representatur passio xpi.Et ideo nō competit eis oc cidere.vel effundere sanguinē.et propter hoc est isti/ tutū vt effundētes sanguinē etiam sine peccato.sunt irregulares.Vñ clericis nō lʒ oino.bella gerere q̄ or dinanf ad sanguinis effusionē.ꝟ. irregularitas.ꝑ. §.ꝑ.et.5.Et q̄uis clerici et maxime plati debeant de fendere paupes.et totā rē publicā.ab hostium iniu/ rijs spūalib'.armis quia fm Greg.pastor nō fugit: et possunt ēt iteresse bellis.nō vt ipsi ꝓpria manu pu gnent.sed vt iuste pugnātib' spiritualiter subueniāt. suis exortatiōibus.et absolutionibus.et alijs hmōi subuētionibus spūalibus.sicut in veteri lege māda/ baf.p iosue sacerdotibus vt sacris bucinis in bellis clāgerent.et possint etiā alios inducere ad bellāduʒ. bella iusta.quia nō prohibef sibi bellare:q: peccatū sit:sed q: tale exercitium eoꝝ psone nō cōgruit:non tñ possunt propria manu bellare.et qui hoc faciunt abusiōis est.hec.s. Tho.vbi.s.23.q.8.qō ortatu.ꝟ. irregularitas.5°.§.20.et.21.et.D.Ar.flo.vbi.s. Lici/ tū est platis ecclesiasticis ob defensionē reꝝ ecclesie. vel fidei.inuocare ɔ violentos brachiū seculare.et hor tari tales vt nō occidāt. mutilent. vel vulnerent:hoc

cuim esset directe ad homicidiū ꝓuocare:sȝ vt fidē.
ecciam.vel patriā.liberēt.vel terrā ab īfidelibus oc/
cupatā.reducāt ad xp̄m.Et sup hoc eccl'ia facit re/
missionē.⁊ lȝ i hmōi bellis hoies hinc inde occidant
nō est hoc p̄latis iputādū:imo peccarēt si se nō op/
ponerēt.ꝯ tales.23.q.5.de occidēdis:⁊.q.4.Maxi/
mian⁹:⁊.q.8.igi:⁊.c.sane:⁊.c.oi ⁊ hortatu i.q°.
c.dr̄ ꝙ Adrian⁹ papa vocauit Karolū magnū ad
bellādū.⁊ liberādū.italiā de manibus longobardo
rū īfideliuȝ:qđ fecit ⁊.c.postulasti.de homi.22.q.2.c.
dn̄s ⁊ glo.i.c.cupiētes de elec.li°.vi°.ꝟ.malignātiū.
5 ¶ Ut̄m vti liceat īsidijs i bellis.R̄.bȝ.s.Tho.2ª.q.40
.c.3°.ꝙ īsidie ordinantur ad fallendū hostes:dupl'r
aūt aliqs pōt falli ex dicto vl' facto alteri⁹.Uno mō
ex eo ꝙ ei dr̄ falsum.vel nō seruat ꝓmissuȝ.⁊ illud
semp ē illicitū.Et hoc mō nullus dȝ hostes fallere.sūt
enim qdā iura belloꝝ.⁊ federa ēt inter ipsos hostes
seruāda.vt Amb.dicit.i li°.de officijs.Alio mō ali/
qs pōt falli ex dicto vl' facto nr̄o.q: ei ꝓpositū.aut
intellectū nō apperimus.Hoc aūt semp facere nō te/
nemur.q: ēt i doctrina sacra multa sunt occultāda.
maxime īfidelib⁹.ne irrideāt.fm illud.Mat.7.No
lite sanctū dare canibus ⁊c̄.Un̄ multo magis.ea q̄
ad ipugnādā inimicos paramus.sūt eis occultāda.
Un̄ iter cetera documēta.rei militaris:hoc ꝑcipue
ponit de occultādis ꝯsilijs:ne ad hostes ꝑueniāt.vtȝ
i li°.stragomatū francoꝝ:⁊ talis occultatio ꝑtinet
ad rōnē īsidiaꝝ.qbus licitū est vti i bellis iustis.nec
ꝓprie hmōi īsidie.vocant fraudes.nec iustitie repu
gnāt.nec ordinate volūtati:esset.n.inordinata volū
tas si aliqs vellet nihil sibi ab alijs occultari:⁊ hoc ē
qđ ait Aug.i li°.q.Cū iustū bellū suscipit.vt̄m aperte
pugnet aliqs.an ex īsidijs.nihil ad iustitiā iterest:⁊
hoc ꝓbat auc̄te dei.q mādauit Josue.vt īsidias po
neret habitatorib⁹ ciuitatis hai.vt habet Josue.8.
hec.s.Tho.q̄ ꝯfirmat p.c.vtilē simulationē.22.q.2.
6 ¶ Ut̄m liceat bellare i die festo.R̄.fm.s.Tho.vbi.s.
ar°.vlt°.ꝙ obseruatio festoꝝ nō ipedit ea q̄ ordinan
tur ad hois salutē ēt corporalē.Un̄ dn̄s arguit iu/
deos dicēs.Jo.7.Mihi īdignamini.q: totuȝ hoēm
saluū feci.i sabato ⁊ inde est ꝙ medici licite possunt
medicari hoies die festo:multo aūt magis ē obser/
uāda salus rei publice.p quā īpediunt.occisiōes plu
rimoꝝ.⁊ inumera mala.⁊ tp̄alia.⁊ sp̄ualia.q̄ȝ sa/
lus corporalis vni⁹ hois.Et ideo ꝓ tuitiōe rei publi
ce.fideliū.licitū ē.iuxta bella exercere i dieb⁹ festis:si
tn̄ hoc necessitas exposcat:hoc.n.ēt tētare deū si qs i
minēte tali necessitate vellet a bello abstinere: sȝ ne/
cessitate cessante.nō est licitū bellare i dieb⁹ festis.q:
tūc vacandū ē diuinis:⁊ reprehendunt Jsa.58.illi
q i dieb⁹ ieiunij repetūt debita ⁊c̄.Cōfirmat exēplo
Machabeoꝝ.i.Macha.2°.Idē dicēdū de tēpore q̄
dragesime:Nō liceret etiā tp̄e treugue:ar.c.si nulla
23.q.8.⁊.c.ꝑ.de treug.⁊ pace.Nota bȝ.D.Ar.flo.3ª
ti°.4.c.ſ.§.3.ꝙ stipendiarij⁹ q indifferēter vadit ad
bellū nō ꝯsiderās de iustitia vel iniustitia.sȝ solū de
stipēdio:paratus cū quocūqȝ se exponere:ē in malo
statu aie sue.nec talis debet absolui nisi vel dimittat
artē.vel dicat se dispositū ad nō accipiēdū se i bello.
nisi qđ sciuerit iustū.abstinēdo a rapina ⁊ dānis in
debitis:ar.de pe.d.5.falsas.⁊.c.fines.infra.§.ii.
¶ Ut̄m depdātes i bello teneant restituere.R̄.fm.s. 7
Tho.2ª.q.66.ar°.8.ad p̄m.ꝙ illi q depredant in iu/
sto bello.ea q̄ p violētiā.i bello acqrūt:eoꝝ efficiunt
nec ad restitutionē tenent.q̄uis possint i acceptiōe
pde.iustū bellū habētes peccare.p cupiditatē.⁊ pra
uā itētionē:si nō ꝓpter iustitiā sȝ pp̄ pdā p̄ncipali
ter pugnēt:Dicit.n.Aug.i li°.de ꝟ.dn̄i.ꝙ pp̄ pdam
militare:peccatū ē.si ꝟo illi q pdā accipiūt:habeāt
bellū iniustū:rapinā cōmittūt:⁊ ad restitutionē tenē
tur.hec.s.Tho.Ex qbus pȝ solutio micarū.q.⁊.p̄ᵐ.
ꝙ qn̄ bellū est iustū nō tenent restituere ea q̄ rapiunt
i illo.Ex isto dicto qđ ēt tȝ Host.⁊ Archi.23.q.2.c.
dn̄s:qdā faciūt vnā regulā ꝙ capta i bello iusto nō
cōpēsant cū debito p̄ncipali.dn̄s.Ar.flo.3ª.ti.4.c.
2.§.3°.videt restringere hoc dictū.s.quousqȝ sit satis
factū.vel exponat se ad rōnē reddēdā.Ait.n.sic.Itē
si dn̄s iustū bellū vltra id qđ satisfactū ē sibi.⁊ suis.
de oi dāno.⁊ opis labore.vel donec se offerat ad sa
tisfactionē.plus abstulit.vel dānificabit:de illo pluri
tenet nisi forte esset talis ꝙ pp̄ heresim vel aliqd hu
iusmodi ei⁹ bona eēnt p edictū publicata:ꝯcor.ꝟꝟ.
Jo.de lig.quē recitat.D.Ar.flo.q̄rit si aliqs i bello
ꝯsecut⁹ est totū suū iteresse an iterꝫ possit i iudi° ꝯue/
nire aduersariū suū.vel adhuc possit bellū idicere ꝯ
eū.Videt ꝙ iterꝫ possit ꝯueniri.Nā captū i bello.est
pena ꝯtumacie.ergo nō min⁹ agere pōt.Itē res non
ē soluta ꝓ debito.imo i bello q̄siuit dominiū.23.q.5.
dicit:glo.i.d.c.dn̄s.23.q.2.dicit ꝯriū:p regulā:bona
ff.de re.iur.Ego nō credo glo.verā.indistincte:imo
distinguēdū:an ab eodē:an ab alijs:si ab eodē ꝓce
dit opinio:ideo:si ab alijs aut ab habētib⁹ cām ab
eo tūc idē vt.C.de eui.c.l.emp.vel habere regressū.ꝯ
p̄m.alias āt licitū ē plures idē soluere.sic nota glo.in
.d.regula bona fides hec Jo.de lig.Pis.ꝟ.bellū.§.
5.sic ait.Qui hȝ bellū iustū:suū facit qcqđ capit ab
hoste:vel ab ei⁹ auxiliatorib⁹:siue subditis.siue alijs
quousqȝ sit sibi plene satisfactū.de oi dāno ⁊ labore.
⁊ opis.tā sui q̄ȝ suoꝝ.vel donec.ipe hostis.offerat se
ad ius.⁊ velit satisfacere:vltra hoc āt nō dȝ aliquid
accipe.nisi forte eēt talis hostis q pp̄ heresim ⁊c̄.vt
dictū ē.Ista opi° videt valde equa ⁊ sequēda sic in
tellecta.Uȝ.qn̄ dn̄s belli habuit totū suū iterē ⁊ suo
rū.nō dȝ vltra ꝓcedere.nec petere ⁊c̄.Illa tn̄ que fue
runt rapta ab armigeris vel alia dāna data anteq̄
esset sibi satisfactū.vel ipe reus exponeret se ad satis
faciēdū:nō ponant i sortē:q: pp̄ suā cōtumaciā fece
rūt sua.Ita videt eē opinio Ar.flo.Pis.d.glo.d.c.
dn̄s.⁊.d.regule bona fides.Secūda.q.q̄ soluit ē.ꝙ
qn̄ bellū est iustū rōe auctoritas ⁊ cause ⁊ ē iniustuȝ

rōne iēctionis q̄ßuis peccet nō tñ tenet .ō.§.3°. ec̄ si.
Tertia.q.q̄ qñ bellū ē iniustū rōne auc̄as vel cause
q̄ cōmittit rapinā.⁊ sic tenet restituere qcqd ad/
uenit sibi.⁊ ad oē dānū.⁊ itercē.cu⁹ fuit cā suffici/
ens:sic̄ i rapina:ar.c.ius gētiū.di.1.⁊.23.q.7.si ō reb⁹
8 ¶ Sʒ nunqd iuste bellātes poterūt expoliare oēs sub
ditos vel reptos i terris iniuste bellātiū.R̄x. q̄ nō.p̄.
qñ nō p̄stāt dñis auxiliū.ɔsiliuʒ.vel fauorē.tales nō
sunt expoliādi.vel i aliquo puniendi:pctā.n.suos tñ
debēt tenere auctores:de his q̄ fi.a ma. pte capti.c.
q̄uit. Similit̄r nō sunt spoliandi clerici.vel religiosi.
vel ɔuersi.vel peregrini.vel mercatores.vel rustici eū
tes ⁊ redeūtes vel existētes i agris culturis. ⁊ aialia
qb⁹ arāt.⁊ semia portāt ō treug.c.inouam⁹.24.q.5.
Si qs romipetas.Uide aliqd.s̄.repsalie.§.p̄.
9 ¶ Querit qs teneat.⁊ cui:de dānis ⁊ vastatōib⁹.q̄
fiūt i bellis.R̄x.bʒ Guil.q̄ q bʒ iustū bellū.nō tenetur
de illis dānis.q̄ ipse vel sui.bona fide itulerūt. aut a
qbus cōmode abstinere nō potuerūt: si āt exalandi
aio malicioſe itulissēt.cū alias possēt sibi ɔsulere. te/
nebit:⁊ cōpēsabunt illa dāna cū dānis.ppter q̄ bel
lū motū est.facta diligēti cōputatiōe:hinc ide.Su/
is s̄o hoibus.ille q iuste bellat:nō tenet de dānis q̄
passi sunt.ab aduersarijs:q: tales subditi.se ⁊ sua.te
nent exponere p dño:⁊ dico q̄ dñs ñ tenet nisi forte
ipe fuerit i clpa.negligēter ōfēdēdo eos. Talis ēt iu
ste bellās.tʒ oib⁹ illis quos vocauit.ō dānis si q̄ rece
perūt.nisi venerit illi ex ōbito.vl' cā hūanitatis.vel cō
sāguinitatis.23.q.3.nō inferēda:⁊ se: Uide.ō.c.§.7.
10 ¶ Illi q hñt iniustū bellū.tenent p̄ aduersarijs ō oi/
b⁹ dānis datis:tenent ēt suis ppns hoibus ō dānis
q̄ receperūt ab aduersario.q iuste repugnabat:si ipi
ppꝛij hoies iuuerūt ipm.bona fide. Aut si iducti fue
rūt ex ei⁹ ɔsilio.timore.vl' coactōe:⁊ ō se ñ erāt facturi
:sec⁹ si mala fide iuuerūt illū:i q̄ casu.nullā hñt ac
tionē ɔ eū.Nā in re turpi nulla ɔhit obliga°. Insti.
mādati.§.illō.⁊.ff.mādati.si remunerādi.§.rei tur
pis.⁊.l.si mādauero.§.q eidē.qdā dñt q̄ istis. sic i
ducti:ōbet satisfactio bʒ modū p̄dictū solū i foro cō
scientie fm glo. Ray.
11 ¶ Quid ō subdito q dubitat ō iusti° belli.dñi sui.R̄x.
quousqʒ dubitat excusat .pp obediētiā dñi sui: sʒ q̄ß
p̄mū sciuerit.bellū eē iniustū.tenet recedere:⁊ q̄ po/
stea acqrit nō facit sua.23.q.1.qd culpat:i si. Secus
eēt de his q nō tenent sibi obedire q: nō debēt se ex/
ponere piculo i re dubia.ɔ tertiū.14.q.5.deniqʒ.cō/
cor.glo. Ray. Et sic bellū i dubio p̄sumit iustū qñ ē
ab eo q ñ recognoscat:sec⁹ si eēt ab eo q recognoscat:
i.c.i ecctiaꝝ ō ɔsti.i dubio.n.p̄sumit iniustuʒ:a for/
tiori si sciret bellū esse iniustū.bʒ Pa.in.c.sicut ō iur
iur. Nec eos excusat timor.ō.§.6.circa fi.
12 ¶ Quid si subdit⁹ bʒ guerram.ɔ dñʒ vel eɔ.R̄x.fm
Guil.Cū vasallus comitis.bʒ aliqd ɔ comitē.reqrē
da ē p̄ auc̄tas regis. Si āt comes bʒ aliqd ɔ regē.⁊
rex humilit̄r regsit⁹.p p̄ces amicabiles illi ius exhiberi,
credo q̄ si ius suū defendit armis cū moderamie ñ
peccat.ipugnare s̄o regē ppria auc̄te ñ.sʒ debūt iare
bʒ pape.q poterit excōicare.⁊ crescēte ɔtumacia. dare
auc̄tē mouēdi ɔ eū arma:vel ɔqrat corā ipetratore.
si rex illi subsit:⁊ illi⁹ auc̄te.si oʒ.mouebit bellū. Qñ
āt rex bʒ cāʒ ɔ impatorē.vl' iperator ɔ regē.q ñ sub
ē illi.ñ erit ali⁹ corā q̄ q̄rimonia ponat.nisi papa.
tñ pass⁹ iiuriā.peccaret mouēdo bellū.si alt offerret
satisfactionē.Cū āt comes bʒ aliqd ɔ subditū:ñ dʒ
sibi ius dicere.sʒ vl' auc̄te iudicis supioris gladiū su/
mat.vl' ad diocesanū vasalli recurrat:cui ñ vasall⁹
obedire renuerit.excōicabit .rōe pc̄ti.c. nouit de iudi.
Et si p annū stabit diocesan⁹ ipʒ ⁊ res ei⁹. capiēdas
exponat:ar.xi.q.3.rursus.⁊.c.qsqs:⁊ ō here.c.excōi/
camus.p̄°§.si vero dñs:ɔcor. Hosti. Et nō solū sub/
ditos sed etiā regem potest eps iudicare.
¶ Nunqd dñi q bellauerūt.possūt ɔponere ad inicē.su 13
p dānis q̄ eoꝝ subditi passi sūt.R̄x.bʒ Guil.si ɔposito
fiat ō ɔsēsu dānificatoꝝ.stādū ē illi.si liber ɔsēserūt:
alr ille q iniuste mouit bellū:ñ pōt p suā ɔpositōeʒ p̄/
iudicare hoib⁹ suis:qn ipe teneat eis satisfacere ō p̄o
prijs bonis:nisi i clpa fuerint pares cū eo. Qui āt bʒ
iustū bellū ñ dʒ ɔponere cū aduersario.i p̄iudicium hoiū
suoꝝ.sʒ dʒ pcurare.q̄ eis ab aduersarijs dāna red/
dant:alr si ɔponeret ita q̄ aduersari⁹ ñ satisfaceret
subditis:ipe teneret eis.Hoc itellige ō dānis icēdioꝝ.ra
piaꝝ.⁊ hmōi.Nā ō expēsis.satis ɔsueuerūt dñi ɔpo/
nere.vl' ptrāsire.qd ēt ō p̄uis dictis dānis.concedi pōt.si
dñi ex pbabili cā viderit ea eē remittēda.potius q̄ß
carere pacis comodo.⁊ icurrere belloꝝ picula. Et cū i
h° casu p̄nceps.vtilit̄r gerat negotiū subditoꝝ.ipi sub
diti tenent ratū hre. Si āt ab initio ɔdicāt.ne fiat ɔ
positio.nisi restituatis sibi dānis:ñ pt ipe dñs dāna qe
tare.sʒ bñ pt ōsistere a bellādo.q: sicut apō eū ē auc̄tas
mouēdi bellū.ita ⁊ desistēdi:ɔcor. Hosti.qdā dñt q̄
dñi idifferent pñt.q: pñt dare id q̄ ē viu⁹ alteri.sʒ h°
dictū ē valde dubiū:cū ñ sint dñi nisi ciuilit̄. nec pñt
simplr auferre ⁊c̄.Un̄ itellige illō dictū bʒ. Pa.i.c.
cū i ecctiaꝝ.ō ɔsti.q̄ ex cā rōnabili pōt h° facere:pu/
ta p fauore publico.s.qñ timeret mai⁹ maluʒ.⁊ sciat
qd i se erat.vt illis satisfaceret. Idē tenet ipse. Pa.q̄
nō pōt.i.c.quāto de iure iur.4°. nota.
¶ Utrum liceat facere noua castra R̄x.bʒ Inno.i.c.pisa/ 14
nis.de resti.spo.q̄ ñ lʒ cū iniuria vl' emulatōe alteri⁹.
vl' ēt istalare vetera.q̄ ñ pbant habitata.C. ō.edifi.
p̄ua.l.3.Et ad h° pōt agere eps.vt destruant.vl' i pri
stinā formā deducant.vt.c.ɔsuluit.ō iude. Et ñ solū
eps sʒ qlʒ q hēt ibi reddit⁹ añā iuste p vitāda dimi
nutōe.sui p̄rimonij.qs agit.ō.c.pisanis ɔcor. Hosti.
¶ Quid de illis q icēdūt ecctias.an teneant ad emē 15
datōeʒ.R̄x.bʒ Guil.si ñ sūt i castellate.⁊ icēdūt ex p
posito:icēdētes tenent ad emēdā.si s̄o sūt icastella/
te.aut ñ ex pposito icēdūt.sʒ casu.s.dū iuste illi bellā
tes.p̄stāt opaʒ rei licite.icēdēdo machias bellicū:vl'
castrū.vl' villā ⁊ hmōi:ñ tenent:si alr cōmode pu/
gnare nō possunt.

16 ¶ Quid de rebus q̃ capiunt̃ in ecclesijs. aut q̃ sunt d̃
bonis ecclesiaꝝ. seu clericoꝝ existẽtiũ in terra illi⁹. ꝯ
quẽ bellũ agit̃. R̃. sm̃ Guil. ꝙ raptores coꝝ tenent̃
ad restitutionẽ. nisi auctẽ plati ecclesiastici. hoc fie/
ret. vel nisi essent victualia ⁊ hm̃ói: vt in. §. sequenti:
Nó tamen si essent ecclesie.

17 ¶ Quid si irruentibus hostib⁹. cõfugiũt ad ecclesiã.
⁊ capiunt̃ ibi. R̃. sm̃. Guil. si tales cõfugiẽtes. inca/
stellauerũt ecclesiã: aut inde ipugnauerint iustos ho/
stes: nó debẽt gaudere imunitate ecclesie. quam ipsi
violauerũt: inde pugnãdo. Siĺr si reponãt ibi victua
lia. de q̃bus substẽtant̃ i ipugnatióe hostiũ: q: si ra/
piant̃ a iuste bellãtibus: nó peccãt. nec tenent̃ ad re
stitutionẽ. s. emunitas. §. x.

18 ¶ In bello iusto. capti. efficiunt̃ serui: ⁊ bona efficiũ
tur capientiũ: ⁊ id q̃d iuste bellãtes pdũt. debet resti/
tui i pristinũ gradũ: in. l. postliminiũ ⁊. l. si qd bello.
⁊. l. hostes. ff. d̃ capti. Debẽt tñ bona capta assigna
ri capitaneo. vt distribuat vnicuiq; sm̃ merita: sm̃.
Bar. i. d. l. si qd bellũ: lz a prin͂ efficiant̃ capientiũ.
intellige nisi ꝯsuetudo haberet: ꝙ vnusq̃sq; sibi reti/
neret. q̃d cepit: q: tũc nó tenet̃ assignare. hodie ẽt ex
ꝯsuetudine inter xp̃ianos. nó seruant̃ iura captiui/
tatis. ⁊ seruitutis: q̃d seruandũ est: vt not. Bar. i. d.
l. hostes. ff. eo. Uñ quo ad res. bene est seruãdũ: vt il/
li q in iusto bello pdũt. integre restituant̃: ⁊ ideo non
currit p̃scriptio ꝯ eũ. sm̃ glo. i. c. p͂. accusatióe. 16. q.
3. arma tñ de rigore nó restituunt̃. l. 2. ff. de captiuis:
sz sm̃ cõscientiã sunt etiã restituenda: Cõmodans ẽt
arma. equos. ⁊ similia. eunti ad bellũ: non repetit. si
ãmittant̃: sm̃ Inno. in. c. sicut. de iure iur. d. 3͂. q: sic
ea cõduxit: ⁊ similiter locans.

19 ¶ Utrũ subditi teneant̃ ire ad bellũ iustũ. dño mãdã
te. R̃. sm̃ Pa. in. c. sicut el. 3͂. x. de iure iur. ꝙ subditó
rũ q̃dã sunt vasalli p̃prie: vt sunt q tenẽt feudũ ab
eo: q̃dã vero improprie. vt sũt subditi: róne originis.
vel domicilij: nihil tñ ab eo detinẽt. ⁊ tales p̃prie si
sunt vasalli. nec tenent̃ dño p̃stare fidẽ: q̃dã sunt mi
lites veri: vt q iurãt. q̃ ponit glo. i. l. pen. ff. ex q. ma.
Quidã sunt nó veri milites. sz tñ respectu honoris.
q ista nó pmittũt: sz viuunt vt meri ciues: vt p. Cy.
i. l. p͂. C. de iur. ⁊ fac. igno. Istis pmissis sic distingui
tur. Aut dñs vult alios. p libito volũtatis inuadere.
nó fauore rei publice: ⁊ nó tenẽtur. eũ seq. etiã vasal
li p̃prie: ar. c. de for͂. 22. q. 5. nisi aliud habeat ꝯsuetu
do. vel pactũ. Aut dñs inuadit̃. ⁊ tũc si timor ẽ subi/
taneus. ⁊ improuisus: oẽs acti ad pugnã seu custodiã
tenent̃. fauore rei publice: Nã clerici. hac de cã tenen
tur ad custodiã. c. puenit ⁊ q̃d ibi nota. de imu. eccl.
facit. c. oi timore. 23. q. 8. Aut nó ẽ talis timor: ⁊ tũc
vasalli p̃prie dicti. tenent̃: p. d. c. de forma. Et mili/
tes veri: p. d. l. pe. Alij vero nó sunt cõpellendi dũmõ
dñs sufficiat de p se. ex reditib⁹. quos hz a loco: Nã
p̃pter hoc. hz reditus ciuitatis. vt necessitatꝫ tp̃e. eos
defendat: ar. 23. q. 5. c. principes ⁊. c. regũ. Si v̾o non
sufficiat p se. tunc tenent̃ omnes p salute dominij vt3.
c. si nulla. ⁊. d. c. omni timore. 23. q. 8.

¶ Si Imperator sm̃. Jo. de lig. mouet bellũ ꝯ eccliã: 20
subditi eius nó tenent̃ eũ seq. vel ei obedire. i bellan/
do ꝯ eccliã. Nã Imperator est aduocatus ecclie. ⁊ te
net̃ eã defendere: id circo nó põt eã impugnare: de
resti. spo. ⁊ cõquerente: Immo indicẽdo bellũ. ꝯ ec/
clesiã: meret̃ pdere priuilegiũ: indicẽdi bellũ: cum illo
abutat̃: 11. q. 3. priuilegiũ. Etiã q: Papa superior est.
Nã examinat Imperatorẽ. reprobat. ⁊ deponit ipz:
de elec. c. venerabilem: nó ergo tenent̃ subditi iuuare
ipm ꝯ ecclesiã: imo ⁊ Papa põt absoluere eos. a vin
culo fidelitatis. 15. q. 6. nos sanctoꝝ. cõcor. Ar. flo.

¶ Si Papa mouet bellũ. ꝯ Imperatorẽ scismaticũ: 21
vel hereticũ. vel alias vsurpãtem iura eccliaꝝ: oẽs fi
deles tenent̃ adiuuare Papã: Et etiã vasalli Impe
ratoris absolui pñt. a iuramento. quo tenent̃. vel de
clarari. nó teneri: d. c. nos sanctoꝝ: hec Joan. de lig.
concor. d. Ar. flo.

¶ Querit idẽ. Jo. de lig. Si baro vnius regis puta 22
hispanie. moueat bellũ. ipsi regi. ⁊ mãdet oib⁹ hoi/
bus suis: vt iuuent ipm i bello. ꝯ regẽ: nó qd teneam
tur. eũ iurauerint ipm iuuare. ꝯ oẽs hoies. R̃. ꝙ nó.
Nã baro mouens guerrã regi: incidit. i criẽ maiesta
tis. l. i. ff. ad. l. iul. ⁊. 6. q. i. §. v̾o. Nã rex hispanie est
princeps i regno suo. ⁊ opẽ nó fert. q peccãdo iuuat.
14. q. 3. si rex. Nec p̃ceptũ eos excusat. 11. q. 3. si dñs.
Nec sacr̃m ad hoc ligat. q: nó ẽ inuentũ. vt sit iniq̃ta
tis vinculum. 22. q. 5 inter cetera.

¶ Itẽ querit q. ẽ. Si baro vnius regis: puta hispa/ 23
nie moueat bellum. alteri baroni: ⁊ rex hyspanie
mouet guerrã regi Frãcie: baro mãdat hoibus ꝙ iu
uent ipm: rex ẽt mandat eisdem hoib⁹. vt iuuẽt ipz:
⁊ ꝯcurrũt mãdata: quẽ p͂ⁱ iuuare teneant̃. R̃. ꝙ te/
nent̃ iuuare regẽ. Uocati. n. sunt a rege ad maius
tribunal. ⁊ sic p̃ferendũ: di. 18. Si ep̃s. Et etiã q: rex
vocat p cõi bono. ⁊ defensa corone. ⁊ sic iungẽtius
obediendũ. 23. q. 5. fortitudo. Nã p defensióe patrie.
licitũ est proprium patrem interficere. ff. de. relig. ⁊
sump. fu. l. minime.

¶ Itẽ q̃rit̃ de vasallo. diuersoꝝ dñoꝝ q̃d etiã põt eẽ 24
róne diuersoꝝ feudoꝝ. si vterq; reqrat eũ vt iuuet ip
sum i bello: si vtrũq; debet iuuare vel alteꝝ ⁊ quẽ il/
loꝝ. R̃. q̃dã dicũt locũ esse gratificatióni: exẽplo serui
duoꝝ: q si vident vtrũq; itersici: possit quẽ voluerit
adiuuare. Alij dñt ꝙ iuuabit priorẽ dominũ. ⁊ cui
p̃ iurauit. Nã priorẽ fidelitatẽ seruare tenet̃: tuti⁹ tñ
est vt priori seruiat p̃sonaliter. Secũdo v̾o p substi/
tutũ: si hoc patiat̃ nã feudi: hec. Archi. flo. post Jo.
de lig. Idẽ dicit duaꝝ ciuitatũ quã teneat̃ iuuare qñ
vna est cõtra aliam.

¶ Itẽ q̃rit̃ si vasallus tenet̃ iuuare dñm. ꝯ p̃rem. vl̃ 25
patrẽ ꝯ filiũ. R̃. glo. 22. q. 5. de forma. t3. ꝙ sic: nã fi/
lius solũ vinculo nãe obligat̃ patri. sed vasalus dño
vinculo iuramẽti. Sz glo. i. c. qñ multos. 11. q. 5. ali/

qualiter sentit ꝯtrium. Puta rē. hic. ꝑ tuēdā ciuitatē l/ ꝑ pēdēdū subsidiū. hec Ar. flo. post. Jo. de lig.

26 ¶ Querit vtrū vasallus a dño vocatus teneatur ipsum sequi i ptibus vltra marinis ad bellādū ꝯ barbaros. R. ꝙ si dño est status talis. ꝛ ꝯdictiōis. ꝙ pdecessores. ꝛ ipse cōsueuerūt illuc accedere. ꝛ vasalli ipz seq tunc tenent. exēplo liberti q tenet ad opas ꝯiuctas. ff. de op. liber. l. ope: ꝓstabunt tñ a dño sumpt⁹ moderati arbitrio boni viri. Si aūt sit talis. q nō posit nec ꝯsueuit. tunc secus.

27 ¶ Itē q̄rit. Utrū serui teneantur seq dñz. vbiqz ad bellū. R. de his nō ē dubiū. cū i eis dñi habeāt plenam ptātē. dūmō nō nimis seuiāt i eos: liberti aūt tenent ad opas ipositas. nec isolite possunt eis iponi.

28 ¶ Itē q̄rit. q. ō. Utrū ꝯfederati possint prouocari ad bellū. a dño: ita ꝙ teneant ipm iuuare. R. ꝯfederati sunt plene liberi: s; ad aliq̄ teneant ex pacto: i his tñ ponderāda est cōuentio ꝛ cōuētiōis modus: vt ad vnguē seruet. ff. de pac. l. i.

29 ¶ Itē q̄rit ꝺ his q sunt subditi rōne iurisdictiōis tātūmō. nō aūt sunt vasalli. Utrū teneant ad bellū accedere. R. ꝙ sic. Nec agūt ad partita. q: hoc faciūt ex debito. Fallit hoc regulariter. dictū: i qbusdā psonis. q̄ excusant ab oneribus personalibus: vt minores. ꝛ senectute grauati: qdā ifirmitate. qdā liberoꝝ numero. qdā ꝓfessiōe. qdā sexu. vt mulieres.

30 ¶ Nota sm supradictū. ꝙ duce belli capto. venia ē ꝯcedenda. humiliato: ꝛ desistere volēti: nisi ꝑ ueniæ ꝯcessionē. pacis turbatio timeat: tūc n. piculosū ē. Unū Aug. 23. q. i. noli. Dicit ꝙ sicut bellāti. ꝛ resistēti. violētia debet: sic a victore capto. venia cōcedit: ꝛ maxime. i quo pacis pturbatio nō timet: ꝛ exponūt Hugo. ꝛ Archi. maxime. i. tm̄. ꝛ ferūt ꝙ ꝑ illam expositionē Karolus fecit amputari corradium.

31 ¶ Itē q̄rit vtꝝ q tenent ire ad bellū. teneant ēt ire. cū armis. ꝛ eq̄s. ꝛ expēsis ꝓprijs. Inno. s; ꝙ nō: nisi ex pacto speciali ad hoc sint obligati. cū ipsi nō teneant ad psonalia. Unū de iure. vasalli nō tenent. nisi ad ea q̄ cōtinent i canone. 22. q. 5. de forma: nisi ex speciali ꝯuētiōe ad illud obliget.

32 ¶ Itē q̄rit vtrū libere accedētes ad bellū. obligēt sibi illū. in cuius seruitiū vadūt. si i dānū incidūt: vt pote. si i bello perdūt arma. equos. ꝛ similia. siue capiātur. siue eūdo. siue redeūdo. R. si accedunt vocati a dñis ꝛ rogati. ꝛ nō motu ꝓprio. sed reqsiti: tunc habēt actionē mādati. ꝯ dñz. nisi appareat ꝙ cā pietatis. humanitatis. seu parentelle. hoc faciūt. 13. q. 5. nō iferēda. 11. q. 3. dixit dñs. Et si oponas. dñz nō teneri. q: talia pdūt. casu fortuito. de quo qs nō tenet. c. Joānes de homi. R. illū ē casus fortuitus q potuit. ꝛ debuit ꝓuideri: q: verisilr hec cōtingūt i bellis: qr dubi⁹ ē euēt⁹ belli. ꝛ ita nota Inno. i. d. c. sicut. 3°. de iure iuran.

33 ¶ Itē q̄rit an nō vocati ad bellū. s; ꝓprio motu accedētes. obligēt sibi illū. i cuius seruitiū vadūt. R. si aīo donādi vadūt. vt puta pietatis. humanitatis ꝛc. tales ñ agēt. 13. q. 5. c. ñ iferēda. Si aūt aīo obligādi illū. tūc agēt. vi negotioꝝ. gestoꝝ. ꝛ tūc sufficit vtiliter gestū ceptū. ꝛ si ēt ꝯdiceret. ad similez eius q trahit aliquē iuictū. ꝺ domo ruitura. 23. q. 4. ipsa pietas: q: inuicto. pōt ꝯcedi bñficiū. 45. di. vt q cmēdauit. Sic s; glo. i. medico medicāte alicui. ꝯ volūtatē. 83. di. i sūma. S; ꝯtrū tenet i ꝓposito: nec est ꝯ ꝑdictā glo. Immo veꝝ dicit. i infirmo. q psumit in sane mētis. cū nō vult absolute curari. S; iste. nō psumit na; possibile est ꝙ nō ꝯfidit de eo. ꝛ dubitat. ne ꝑdat illū. Et esset simile. si ifirmus vellet sanari. s; ꝑ ali⁹ vult aliū medicū: tunc nō ꝓcederet: nec allegata ꝓbant.

¶ Itē q̄rit de his q vadunt. q: tenent ad antidota. 34 vt puta. q: filij. vel aliud subsidium. receperūt ab eo. Nunqd tales agēt ꝯ illū. quē iuuāt ad perdita. R. sic: si vadit aīo dissoluēdi obligationē. q̄ tñ non pōt deduci i ciuilē. nec de ea. excipi pōt i iudi°: ad eos ēt nō tenet. q vadūt pp gloriā propriā. vel cā spoliādi.

Benedictio. sm s. Tho. 4. di. 19. q. 1. arti°. 2°. q°. b p°. est duplex. vna q̄ fit ab ipso hoīe puro. sic merēte ꝑ propriū actū. ꝛ talis pōt fieri a quolibet sācto. i quo xps habitat ꝑ grām. Et hec reqrit maiorītatē bonitatis ad minus. inqātū hmōi. sicut dr ad heb. 7°. sine vla ꝯdictiōe. qđ minus est. a maiori bñdicitur. Et sm hoc. inoleuit ꝯsuetudo. vt petat bñdictio a sanctis viris. Alia est bñdictio. q̄ hō bñdicit. vt benedictionē. q̄ est ex merito xpi. istrumētalr alicui applicāo: ꝛ qātū ad hāc reqrit maioritas ordinis. ꝛ nō sanctitatis. ꝛ sic ēt sm apl̄m. minor a maiori debet bñdici: ꝛ pñte maiori. minor nō d; bñdicere. Et ista ē ēt duplex. qdā est solēnis. q̄ fit cū illa solēnitate: ad iuctoriū nrm ꝛc. ꝛ hāc soli epi pñt facere. i tota sua diocesi. ꝛ Archieps i tota sua ꝓuincia: cū visitat: ꝛ legati in terris sue legationis: ꝛ Abbates quibus ex priuilegio cōcessum est: vt. nota. 26. q. 6. ministrare: ꝛ de ꝯse. di. p°. cū ad celebrādas: de priuil. Abbates li°. 6. Alia est bñdictio simplex. ꝛ hec fit. a sacerdote i missa absente epo. aut de mādato eius. cū psens ē. 11. di. denuqz Et dicit Ray. ꝙ dū pbiter celebrat. ꝑsente epo: d; sibi innuere. an ipse velit bñdicere. ꝙ si velit. nō benedicat pbiter: si aūt nolit. pbiter bñdicat. simplici bñdictiōe. ꝛ videt ꝙ ex hoc solo. ꝙ permittit. ipm celebrare: itelligit ꝑ ꝯns oia pmittere. q̄ ad missam spectāt. ar. de offi. dele. c. ꝑterea: ꝛ bñdictio ptinet ad missam. de ꝯse. di. i. missas: Bñdicere. s; s. Tho. sup Paulū. ro. 12. ꝯtingit. tripliciter. s. enūciatiue laudādo: iperatiue. ꝛ optatiue. p°. ꝛ. 3°. ꝯueniunt oibus. 2°. vero ꝯuenit. soli deo. ꝑ auctē. s; ꝑ ministeriū: ministris eius.

¶ Utrū vestis debeat iteꝝ bñdici. qñ repetiat. R. ꝙ nō. nisi qñ sit talis repetiatio. ꝙ sine ipa. cū dicta veste. nō posset celebrari: puta totius manice. ꝛ hmōi q: cū amittat formā d; iteꝝ bñdici ar. c. i. de ꝯse. eccle. vel alta. sicut de stola. q: nō videtur alia. nisi ꝙ

viū est breui⁹ altero.ꝙ qdē breuitas.non mutat for/mā. Et ede mō. de manipulo. vel corporali.ꝛ simili/bus:ꝙ nō hūt propriā formā. Un̄ sm̄ Pe. de pal.ꝛ Do. Ar. flo. de longo manipulo. liceret facere stolā. ꝛ cō. Et angulum fractū possum⁹ cōiungere. vel ex vna parte facere totū cingulū:ꝛ quū casula vel pla/neta est dupla:possumus.facere duas. dūmō tota l/tegra.qlꝫ remaneat. Jdē potest dici de stola dupla. Quis possit.ista:ꝛ similia bn̄dicere. ꝟ. Abbas.§.5. ꝛ.ꝟ.cōsecratio.5.per totū.

2 ¶ Ut̄ diacon⁹ possit bn̄dicere mēsā.R̄.ꝙ nō:p̄ñte p̄sbitero:nisi esset diacon⁹ cardinalis.sꝫ absente p̄r sbitero.pōt:sm̄ nota i.c.legimus.93.di. Mulier aūt nō pōt bn̄dicere.nisi vt qlibet bon⁹ christian⁹.c. no/ua.de pe.ꝛ re. Qꝛ q̄ sunt ordinis nō cadūt i mulierē .d.c.noua:iter religiosos ēt seruaꝛ vt ille q celebra/uit missā maxime ꝯuētuale:bn̄dicat mēsā.i prādio.

3 ¶ Ut̄ bn̄dictio mēse ꝛ aque.sint certi ordinis.R̄.sꝫ Jnno.i.c.p̄.de ex.pla.li.vi.ꝙ bn̄dictio aque sic:ꝛ iō esset irregularis.excōicatus.vel suspēsus. ipsam be/nedicēs:secus de bn̄dictiōe mēse q̄ nō ē ordinis: De bn̄dictiōe aque:ꝛ quō remittat peccata.ꝛ sit sacra/le.ꝛ nō sit sacrm̄.s̄.ꝟ.aqua.

4 ¶ Ut̄ libri ecclastici sint bn̄dicēdi.R̄.sm̄ glo.i.c.s. de pig.ꝙ nō.Quis possit bn̄dicere calicē.patenā.vl paramēta.ꝟ.Abbas.§.5.ꝛ.ꝟ.ꝯsecra°.5.§.fi. Quō bn̄dicanꝛ.s.nuptie.ꝟ.ipedimētū.15.s. feriaꝝ.§.4.

5 ¶ Bn̄dictio qua deus i prin° gen.bn̄dixit aialibus: dedit eisdē virtutē.multiplicādi:ꝛ illa p̄ bn̄dictio.q̄ bn̄dixit auibus.ꝛ piscib⁹:nō fuit necesse repeti i aia libus terrestribus.sꝫ itelligiꝛ:i hoib⁹ iteraꝛ bn̄dictio: qꝛ i eis ē specialis multiplicatio pp numeꝝ electoꝝ.

Enedictus.sāctus.pr̄ monachoꝝ.dū vidit to
b tū mūdū:nō vidit diuinā essentiā.sicut vidit
Moyses ꝛ Paulus.sꝫ btm̄.Aug.12.sup gen. sꝫ in intellectu eius fuit ifusum qdā.i lumē diuinū.i. causatū a deo:i quo ipm totū mundū videbat.Hoc ē qd dicit.s.Tho.ql.p̄.ar°.p̄. Sūma eleuatio mentis humane ē.vt ad diuinā essentiā videndaꝫ ptingat. Un̄ ipossibile est vt mēs humana.dei essentiā vide/at.vt dicit Aug.12.super gen.ad l̄ram:nisi huic vite mortali funditus hō intereat.vel sic alienēꝛ a sensib⁹. vt nesciat vt̄ sit i corpoꝛe.an extra corpus:sicut de Paulo legiꝛ.2.cor.12.beatus aūt Bn̄dictus.qn̄ illā visionē vidit.nec huic vite funditus mortuus erat. nec a corporeis sensibus alienat⁹:qd pꝫ p hoc.ꝙ dū adhuc in eadē visiōe ꝑsisteret.aliū ad idē videndū aduocauit.vt Greg.refert:Un̄ manifestū est ꝙ essē tiā dei nō vidit.hec.s.Tho. Et idē dicꝛ.2a.q.180.ar° 5°.ad.3m.Ubi dicit.ꝙ qn̄ btūs Greg.2°.dialo. dicit. ꝙ aie videti creatorē.angusta ē ois creatura.nō in tēdit dicere.ꝙ viderit deū p essentiā.sꝫ vult ostēdere ꝙ qꝛ videti deū.angusta ē ois creatura:ꝯñs est ꝙ p illustrationē diuini luminis.ō facili possit q̄cūqꝫ vi deri.Un̄ subdit.Quātūlibet n.paꝝ.ō luce creatoris aspexerit.breue ei fuit oē.qd creatū est.hec ille:hoc aūt sic potuit eē.vt deus crearet.i itellectu eius. ali/quā speꝫ.illustrādo ipm itellectū.vt p verbū ꝑducta ex illa specie videret ꝛc.nā ista dūr.lumē.qꝛ faciunt ad cognitionē:sicut lumē.ad videndū colorem.

Enefacere teneꝛ qlibet.oibus.i spūalibus.ꝛ si
b nō in speciali.saltē i generali:sicut cū oram⁹
p omnibus fidelib⁹.ꝛ ifidelib⁹.sꝫ i corporali bus.charitas requirit.vt hō ēt.si nō actu aliqbus bn̄/faciat.habeat tn̄ hoc i animo ꝑparatiōe.vt bn̄facia/at cuicūqꝫ. si tps.ꝛ necessitas. ꝛ facultas adesset. Un̄ bn̄ficiētia q̄ nihil aliud est.q̄ꝫ bn̄facere alicui.se debet extēdere.ad oēs pro loco.ꝛ tp̄e:oēs.n. actus virtutis.sunt sm̄ debitas circūstātias limitādi. Un̄ apls ad gal.vlti°.dū tps habemus operemur bonū ad oēs.hec.s.Tho.2a.q.31.ar°.p̄.ꝛ.2°.

¶ Magis ꝑpinqs debemus magis.ꝛ prius bn̄face re.sicut nāliter ignis magis calefacit ꝑpinquiores. sed ꝑpinqtas.vnius hois.ad aliū pōt attēdi.sm̄ di uersa.i qbus sibi ad inuicē hoies cōicāt: vt consan/guinei.nāli cognatōe:cōciues i ciuili:fideles i spūali: ꝛ sic de aliis ꝛ sꝫ diuersas cōicationes:sunt diuersi/mode diuersa bn̄ficia dispensanda:nā vnicuiqꝫ est magis exibendū bn̄ficiū ptinēs ad illā rē.sꝫ quā est nobis magis ꝯiunctus:simplr loquēdo tn̄ hoc pōt variari sm̄ diuersitatē locoꝝ.ꝛ tēpoꝝ.ꝛ negotioꝝ. Nā i aliquo casu est magis subueniēdum extraneo. puta si sit i extrema necessitate.q̄ꝫ ēt patri nō tātaꝫ necessitatē patiēti.hec.s.Tho.vbi.s̄.ar°.3°.Quō de/beamus diligere inimicos.ꝟ.charitas.§.12. 1

¶ Subuentio: grāꝝ actio:ꝛ reuerētia:debetur vni/cuiqꝫ sibi bn̄faciēti:qꝛ oēq̄ꝫ bn̄facit alicui.q̄ꝫ ad illud.est aliquo mō prin̄ eius.ꝛ ideo sicut ista debe mus deo.ꝛ patri.ita ꝛ bn̄faciēti.sm̄ modū suū. hec .s.Tho.2a.q.106.ar°.3°.Et nota ꝙ bn̄facꝛ ex timo re.ꝛ nō ex amore:nō reputaꝛ bn̄facꝛ.sꝫ pro nō face re.23.q.5.c.ad fidē:ꝛ.52.q.5.sicut.de ꝯse.di.5. nō sa tis de re. inr.q ex timore:j.ꝟ.bn̄ficiū.§.p totum. 2

Eneficiētia est facere bonū alicui.ꝛ est actus
b amicitie.vel charitatis.sm̄ rōeꝫ cōem boni:
nō est āt virtus specialis sꝫ est actus exterior amicitie q̄ idudit charitatē sicut beniuolētia ē ac⁹ eius iterior.hec.s.Tho.2a.q.31.ar°.4.ista tn̄ hūt de terminari i locis suis.s.de charitate.odio. ꝛ sib⁹.j. ꝟ.beneficiū.§.§.§.

Eneficiū.p̄.i cōi.diffiniꝛ.i li.feu.c.p̄.ex qb⁹ cau
b sis.feu.amit.sꝫ ꝙ recitat Pa.i.c.vnico.ō lo.2. con.ꝛ i.c.ad audiētiā.de ꝑscrip.ꝙ est qdā beniuola actio.gaudiū tribuēs capiēti. Ubi est notandū sm̄. s.Tho.2a.q.106.ꝙ bn̄ficiū est donū.siue datū.p ac/tū beniuolētie:pcedēs ab habitu amicitie.q̄ ē idem ꝙ charitas vel amor.de qbus i locis suis dr̄: Unde amicitia de qua.ꝟ.c.est habitus voluntatis.beniuo lētia.est actus eius iterior.bn̄ficiētia aūt.est actus ex terior:ꝛ beneficiū ē effectus eoꝝ:ꝛ qꝛ id qd datur ex

amicitia p beniuolētiā.daᷓ amico:ꝓp bonū ei⁹:ideo beniuola ē actio ex parte amici dantis gaudiū tribuēs capiēti:ex parte recipiētis.

1 ¶ Nota 𝔰𝔷.s.Tho.vbi.ś.ꝙ i bñficio dādo.duo cōsideranᷓ.s.affectus dātis q ē habitus beniuolētie.vel amicitie.vel actus iterior coꝝ.vel ēt act⁹ exterior: q maxime ɔsistit i mō dandi.ꝛ hoc maxime ɔsideratur i bñficio.ꝛ cognoscaᷓ ipe affectus i ipso mō dandi.s.qñ gaudēter.vel prompte.vel hmōi. Aliud est qꝺ ɔsideraᷓ i ipso bñficio.s.ipm donū datū.i quo sēper dās ꝑ dat amorē.q: ex quo dat p amicitiā.siue beniuolētiā.ideo necesse ē ꝙ pri⁹ diligat:ꝛ sic ꝑ dat ipsam dilectionē.ꝛ amorē. Eodē mō i recōpensatiōe bñficij est affectus retribuētis ꝛ donū retributuꝫ. Pꝰᵐ debet statim fieri.Uñ Seneca.l.2°.ꝺ bñficiis:uis reddere bñficiū. accipe benigne:qꝫᵐ ꝟo ad donū.debet expectari tps.quo recōpēsatio sit bñfactori oportuna.aliter nō est virtuosa recōpēsatio.fundaᷓ.n.sup debito morali qꝺ depēdet ex honestate.debētis beneficia:ꝛ sunt oportuno tpe dāda.ꝛ tūc nō ampli⁹ est expectādū.Uñ Seneca.2° li°.proprīū est bñfactoris libēter ꝛ cito dare:secus eēt de retributiōe legali.q̄ fundaᷓ i iusto.q̄ debet statim fieri:aliter nō eēt iusta si retineret rē alterius.sine eius volūtate:ꝛ dꝫ eē equale. Et ista recōpēsatio.s.bñficioꝝ ptinet ad gratitudinē.qua bñfactoribus.grām recōpensat. ꝛ gratiaꝝ actionē reddit:ꝛ retributio ꝓportionalis ptinet ad iustitiā cōmutatiuā.seu legalē.vt tātū pro tāto retribuat.ꝛ statim.Retributio ꝟo q̄ ptinet ad debitū honestatis.ptinet ad gratitudineꝫ. qua sponte facit:ꝛ respicit affectum.Amicitia ꝟo vtilis.respicit vtilitatē.Uñ recōpēsatio bñficij.ꝑt ad tres ꝟtutes ptinere.s.iustitiā:gratitudinē:ꝛ amicitiā:ad iustitiā iqꝫᵐ hꝫ rōnē ꝺbiti legalˀ.sicᷓ i mutuo ꝛ hmōi.ꝛ i talibus attēdim⁹ ad q̄ntitatē dati.in alijs magis attēdiᷓ affect⁹ dantis.ś.ꝟ.benefacere:ꝛ.ꝟ.bñficientia.

b Beneficiū.2°.ecclasticū:quotuplex est.ℝ.ꝙ est multiplex.Nā aliꝺ ē seclar:aliꝺ religiosū.Dr āt seculaᷓ.qñ ab vno.vel plurib⁹.fuit gubernatū p clericū seclarē.vl eꝯ p reglarē. Nec gubernatio alicuius secularis frāgit ꝑscriptionē.ꝑcedētis regularis:nisi esset p tps.40.ānoꝝ.ꝛ fuisset ibi posit⁹:vt mutareᷓ status.qꝺ pōt facere eps. Et sic dr bñficiū seculare.vel regulare.a rectore.hec.do. Feli⁹.in c.in nra.de rescrip.vlt°.col.carta.184.Et ɓm.e.Feli. Mentio dꝫ fieri i impetratiōe.vtrᵐ sit bñficiū seculare.vel regulare.ꝛ nō valet ipetratio cōcta secularis.de bñficio regulari:vel eꝯ.nisi i signatura. sup petitiōe hmōi:fiat mētio de statu beneficij. ꝛ de psona:vt habeᷓ i regula cācellarie aplīce.41.q̄ incipit. Item voluit ꝙ nulli.Itē ɓm.e.Feli.doc. modernissimuꝫ.q habuit valde i practica regulas cācellarie.ꝛ determinatiōes rote:vbi.ś.co°.31.ꝛ.52°.Bñficiū tā secular.q̄ȝ regulare ē duplex.Aliud electiuū.aliud collatiuū ꝛ dr electiuū.qñ assumiᷓ qs ad illud p electionē.ꝛ ɔfirmationē supioris.oē vero aliud qꝺ nō ɔferᷓ p electionē.ꝛ cōfirmationē.dr collatiuū. Et i ipetratiōe.opꝫ fieri mētionē.de nā ꝑbēde. an sit. sacerdotalis.vel electiua.an nō:ɓm rotā:q:nisi talia exprimanᷓ p q̄ Papa possit scire qualitatē bñficij.Et nota ēt 𝔰𝔷.co.Feli.ꝙ qñ bñficiū est tale.ꝙ daᷓ p electionē.non tñ reqrit ɔfirmationē supioris.nō dr ꝓprie electiuū. Et 𝔰𝔷 rotā nō opꝫ facere mētionē de ea.ɓm alios tñ opꝫ:q: papa i dubio nō vult derogare electoribus. Uide.ij.e.c.§.4.Itē bñficiū regulare.Aliud simplex sicut canonicatus regularis.Aliud duplex.vt abbatia.prioratus.vel bñs iurisdictiōeꝫ. Seculare vero. Aliud sūmū.vt papatus.Aliud maius. vt epatus. Aliud mediocre seu duplex.vt dignitas.seu psonat⁹ vel aliud bñs curā aiaꝝ.Aliud min⁹.seu simplex:vt canonia capellania.aduocatoria.ꝛ hmōi.Aliud nō bñs administrationē.Et isto mō dr large bñficiū.ꝛ est qñ qs hꝫ bñficiū nō in titulū vt sunt capellani.ad nutū amouibiles.sꝫ qñ hꝫ i titulū aliqꝺ bñficium cui ē assignata dos.q̄ntūcūqꝫ sit simplex. dr hre bñficiū.cū administratiōe:ɓm Ge.i.c.psenti.de offi. or. li.vi°.Et oia ista dñr ꝓprie bñficia ecclastica.quia oia icludūt aliquā spiritualitatē.Est āt aliud bñficiū.s.simplex ꝑbēda sine spiritualitate.q̄ pōt cōferri laico.Uñ Pa.i.c.dilecto.de prebeñ.5°.nota:sic ait. Prebēda dr ius spirituale.idiuisibile.ꝛ nō memini.ꝙ alibi ꝓbeᷓ ita clare:nā i pri°.dr ꝙ iste cellerarius resignauit ꝑbendā suā:ꝛ postea subdiᷓ. ꝙ vacante vno iure spirituali.ꝛc̄.sed itellige hic.vt dixi.i.c.maiorib⁹.ś.co. Procedit.n.qñ ꝑbēda est ānexa cū iure canonie. tunc.n. ꝑbēda.partim ē spiritualis ꝛ partim tēporalis:secus vbi eēt vna ꝑbēda sine iure canonie: q: tūc est qd tpale.ꝛ posset cōferri laico.ad ipsius substētationē. Et sic itellige glo.i.c.cū.M.de ɔsti.i ꝟ.canonicos.hec. Pa. D.ēt Feli.i.c.ad audiētiā.de rescrip.post Abb.ꝛ domi.ꝫ.Ant.sic ait. Annua pēsio.q̄uis possit dici bñficiū large:q: ē beniuola actio ꝛc̄.vt.ś.tñ nō dr ꝓprie bñficiū ecclasticū.eo ꝙ nullā spūalitatē hꝫ i se:sꝫ ē qd mere tpale.ꝛ sic.ꝟ.bñficiū.positū i lris bñficialibus. ɔprehēdit solū bñficiū ecclasticū:qꝺ daᷓ i titulū.bñs ius spūale.nō āt illud qꝺ ɔsistit i sola tēporalitate: hec Feli. Ex qbus pꝫ ꝙ si papa cōferret aliquā ꝑbēdā q̄ non habeat aliquā spūalitatē.nō opꝫ ꝙ ille cui cōfert talē ꝑbēdā sit clericus.vel ꝙ dicat officiū.ex quo nō dicaᷓ hre bñficiū ecclasticū.ꝛ 𝔰𝔷.e.d.Feli.vbi.ś. Si habēs lras pape ad bñficiū renūtiat eis ꝓ ānua pēsione simplici nō valēt lre bñficiales p eū.ad hoc tacite ipetrate:vide.ꝟ.hore canonice.§.2°.circa fi.

¶ A quo dꝫ dari bñficium ecclasticuꝫ.ℝ.ꝙ regulr p ordinariū.nisi ex speciali statuto vel cōsuetudine ad aliū ptineat:seu p aliū platū iferiorē . habētē iurisdictiōe epale in bñficijs ɔferēdis:tales.n.𝔰𝔷.Pa.i.c.q̄sitū.ꝺ re.ꝑmu.exercet oia iura epalia q̄ sūt iurisdictiōis. 1

¶ Utrᵐ capitulū sede vacāte possit ɔferre.ℝ.ꝙ nō.il 2

la q̄ ptinēt ad epi collationē:sʒ bñ pōt illa.q̄ ad epʒ et i͂ m capitulū cōiter ptinēt:sitr talia bñficia pñt ɔferre qñ eps est suspēsus a collatiōe bñficioꝝ.etiaʒ si eps hēt itereſſe i tali collatiōe.tanq̄ꝫ plat⁹:et idem pōt eps qñ capitulū esset suspēsum.vel maioꝝ ps.vł oēs essent excōicati.maioꝛi excōicatiōe.c.si ad epʒ. ne.se.va.li°.vi°. Si vero ptinet ad epʒ cū ɔsilio capituli.vel assensu:nō posset se itromittere.nisi suspēsus esset i moꝛa petēde relatiōis. Si vero capitulū vł ali⁹ de ɔsuetudine vel statuto.dʒ cōferre de ɔsilio epi:de functo epo.vel i remotis agēte.ita q̄ i breui eius p̄sentia non posit haberi:non pptera dʒ differri collatio:vt in.d.c.si ad episcopum.

3 ¶ Quid de bñficiis vacātibus i curia.R̄.solū p Papā pñt ɔferri.sitr bñficia.dignitates.vel psonat⁹ curialiū.vel accedētiū.vel redeūtiū.de curia:si decedūt i locis vicinis curie.ad duas dietas legales.q̄ faciūt 20.miliaria.p dié.l.i.ff.si qs.cau.et nota glo.i.c. p̄sentī.de pben.li°.vi°.Un̄ si distarēt p.qr.miliare non icluderenť.ff.de.v.sig.l.3.Limita nisi p̄dicti moꝛerenť i loco propꝛio domicilii.vel pp̄ter domus:qꝛ tūc nō reseruanť Pape.nisi esset talis curialis.q̄ lʒ haberet ibi propꝛiū domiciliū.tn̄ ibi moꝛabať:solū ppter curiā:qꝛ tūc reseruať.Sitr reseruať qñ ē curialis.q moꝛť i loco.vñ recedit curia.vel i itinere.dum curiā seqť:q̄ꝫtūcunqꝫ vbi decedit sit remotus ab ipsa curia.veꝝ est q̄ post mēse.si nō fuerint collata beneficia p̄dictoꝝ.cōferre pñt illi.ad quos ptinet eorū collatio.p seipsos tn̄.vel ipsis agētib⁹ i remotis.per suos vicarios gnerales.qbus id cōmissum fuerit in eoꝝ diocesib⁹ existētia:nisi essent parochiales ecclie. et vacarēt.sede aplica vacante.vel si anteq̄ꝫ Papa ea cōferret.moꝛtuus est.hec nota.i.c.licet.d.p̄.c.statutū.c.p̄sēti et.c.si aplica.de pben.lib.vi°. Aduerte ēt circa hec.ad regulas cācellarie.et reseruationes. quas faciūt cōiter pontifices.i sua creatiōe:qꝛ nō sēper se hñt vno mō.ideo hic nō ponunť: sitr dr̄ fm. Do.ɔdi.in.c.nr̄a de rescrip.de bñficiis illius. q fuit collectoꝛ.vel subcollectoꝛ vnicus:vel de familia commēsalis Pape:oīa ista sunt reseruata etiam si tempoꝛe moꝛtis desijt esse.

4 ¶ Nota fʒ.D.ɔdi.vt ipse p regulas cācellarie.et per determinatiōes rote.et post alios doc.i.c.i nr̄a.d̄ rescrip.coꝛ.20.et.21.et vlti°.q̄ opʒ facere mētionē i gratiis obtinēdis.q̄ ille cuius moꝛte vacat bñficiū erat familiaris alicuius Cardinalis:alias ipetratio nō tʒ fm rotā i ti°.de pbēdis.ɔclusiōe.15.i antiqs:dicentē.ista oꝛdinasse Greg.xi.et itellige.etiā si desierit ēē familiaris tpꝛe moꝛtis.vt est decisio aurea rote.xi°. de pben.moueť.qꝛ ex quo semel fuit familiaris: bñficia q̄ tunc detinebat.iā fuerāt reseruata i manibus Pape:et sic donec Papa semel disponat de eis:non debēt venire ad manus iferioꝝ.ar.p nota.Inno.i.c. inter dilectos.de exce.pla.sitr bñficia illius.qui semel fuit collectoꝛ.vel subcollectoꝛ.vnicus. vel de familia

cōmēsalis Pape.sunt reseruata:etiā si tpꝛe moꝛtis desierit ēē talis:et itellige de bñficiis q̄ habuit añ officiū.vel eo durāte.et nō post:et sic lʒ officiū dās cāʒ reseruatiōi cesset.nō tn̄ reseruatio:p deci.rote.Itēʒ si talis moꝛiať.anteq̄ꝫ acceptauerit officiū.et si acceptauit.et non exercuit idē:et hoc de stilo curie. cu stādū est.Et ɔ̄tius.qdā dicūt.q̄ debet itelligi de collectoꝛib⁹.qñ moꝛiunť tpꝛe pontificis.q creauit:tn̄ pp extrauagātē Pauli scḋi decedentē.q̄ tales nō expirāt:ɔ̄riū est veꝝ:sitr reseruatio bñficioꝝ cedentium. vel decedētiū capellanoꝝ Pape:non afficit bñficia eoꝝ.q desierūt ēē capellani:et sic ipetrās beneficium vacās.p obitū alicuius familiaris.alicui⁹ cardinalis:teneť facere mentionē de noīe.et titulo.ipsius cardinalis.et si ille fuerit i curia.q̄ accedat ɔsensus ei⁹: alias gra ē nulla.Idē si desijsset ēē familiaris.et hoc ad bñficia.sibi cōpetētia.tpꝛe familiaritatis.hec fʒ li.vbi.s̄.Et nota fm.c.q̄ si ɔcedať alicui ptās ɔferēdi bñficia familiariū.et vnus de familiis desijt ēē familiaris:postea moꝛiť.nō poterit ille cōferre beneficia.Unde aliqd.s̄.e.c.p̄n.s.j.§.si.

¶ Quid de p̄sentatis a patronis.sede vacāte. R̄.q̄ capitulū pōt eos admittere.et istituere i bñficiis.licet ad epm si viueret ptineret.c.et si capłm.d̄ isti.li.vi°. 5

¶ Quid si eps ɔferat bñficiū absenti.R̄.q̄ lʒ nō fiat suū.donec ɔsentiat.tn̄ eps non poterit alteri ɔferre. donec ille recusēt:nec valet collatio si ɔferat.nisi eps assignasset terminū cōpetētē ɔsentiēdi.j.qué nō consentit.si tñ post terminū iteꝝ ɔsentit.anteq̄ꝫ alteri esset collatū.valeret.c.si tibi absenti de pben.li°.vi°: 6

¶ Utrū eps.vel alius cui mādabať.de bñficio prouideri paupi clerico.teneať iteꝝ puidere.si ille cleric⁹ sit aliud ɔsecut⁹.R̄.q̄ nō.c.si paup.de pben.lib. vi°. 7

¶ Utrū eps teneať.oꝛdinatis p ipm puidere de bñficio.R̄.q̄ sic:si est i sacris oꝛdinat⁹.c.cū secūdū.d̄ pbē. Idē dic:qñ cōmisit vt oꝛdineť p aliū.c.si eps.de preben.li°.vi°.et hoc veꝝ nisi habeat.suū.vel paternam hereditatē.vñ posit substētari.fm glo.i.d.c.si eps. sʒ vtrū ille q oꝛdinat⁹ est ad titulū patrimonij paterni.posit illud vēdere.qdā dñt q̄ non.sʒ veri⁹ videť q̄ sic:qꝛ pōt renūtiare beneficio. 8

¶ Utrū pmittēs alicui puidere.de bñficio ecclastico.nō vacāte.vel qualitercūqꝫ pmittat. cū poterit teneať.R̄.q̄ nō:qꝛ talis pmissio est nulla.c.detestāda.de conces.preben.li°.vi°. 9

¶ Utrū recipiēs.bñficiū de manu laica ecclasticū.cadat i aliqu.penā.R̄.Inno.in.c.qsqs.de elec.q̄ sic: qꝛ eit iiidigibilis.ipso iure:de iure patron.p̄terea:tn̄ eps possit cū eo dispensare.fm.c.Ar.c.nup.d̄ sē.exc. 10

¶ Utrū aliqs posit renuntiare bñficio suo.vt alij p[ro]uideať.R̄.Pa.i.c.dilecto de pben.q̄ sic:dūmō i actu renūciatiōis nō deducat i pactū:sʒ ipsam renunciationē faciat pure.et libere.Alias esset simoniacū: vt glo.i.d.c.dilecto.et glo.i.c.ex pte.d.p̄.de offi.dle. Si tñ i aio gereret.vt alteri ɔcedereť.nō esset symo 11

nia: dūmō pactū nō faciat. sz peccet. vt i glo. i. c. ordi natiōes. i. q. i. Sz forte melius diceref. q̄ ē symonia mētalis. q̄ est peccatū. sz nō punif per ecclīam. sz q̄ dicit. D. Fedi. i. c. q̄z. verisile. de p̄sump. circa p̄rin̄. est regula. 18. cādidarie q̄ infirmus renūtiās. vel permu tās bñficiū. nisi viuat post renūciationez. p. 20. dies: dr̄ beneficiū vacare post mortem.

12 ¶ Cui pōt dari bñficiū ecclīasticū. R̄. q̄ solis clericis nō cōiugatis. ⁊ habētibus etatez debitā: de etate. s. ℣. bñficiū. 3°. §. 20. De cōiugato dr̄ ēt. q̄ nō pōt hr̄e administrationē ecclīasticā: vñ videt̄ q̄ non possit esse vicarius epi. qd̄ tenēt doc. i. c. vnico. e. ti. li°. vi°. Vñ Pa. i. c. sanc. d. p̄. de cle. cōiug. sic ait. p̄. nota. q̄ clericus cōiugat⁹. ne dū beneficia ecclīastica. sz nec ēt administrationē ecclīasticā. hr̄e pōt: ⁊ puto q̄ per hoc verbū: administrationē. sit hic casus: vt n̄ possit esse vicarius epi. qd̄ tenēt doc. i. c. p̄. e. ti. li°. vi°. sz per alias rōnes. Dicūt. n. q̄ cū clericus cōiugat⁹. nō gau deat priuilegio clericali. nisi i duobus de q̄bus ibi. i/ ter q̄ nō repif illud: nō poterit pmoueri ad hoc offi ciū. hec ille. De quo aliqd. ℣. vicarius. §. 4. Nō pōt ēt secū dispēsari. vt habeat bñficiū ecclīasticū. q̄uis qdā teneāt 9riū: sz 9cordā fm Pa. in. c. Joānes. de cler. cōiug. q̄ eps nō pōt. sz Papa pōt.

13 ¶ Ut̄ filij sacerdotis possint obtinere bñficiū eccla/ sticū i ecclīa p̄ris. R̄. q̄ sic si alias ē legitimus. c. ad hec. de fi. p̄s. dūmō nō ad illas dignitates. vel p̄ben/ das. quas imediate p̄r eius habuit. pmoueaf. c. cō/ stitutus de fi. p̄s. sūt noie filioz. ēt veniūt nepotes. de iure i hereditate subcedētes: vt sunt p rectā lineā de/ scendētes nepotes. ar. insti. de here. quali. ⁊ di. §. sui. fm Host. ⁊ i. c. ad extirpādas. de fi. p̄s. Secus i cola colateralibus i q̄b⁹ successio locū non hz. ar. de offi. deleg. c. ex parte. Itē fm Host. nepos pōt poni ime/ diate i ecclesia. quā auus eius habuit. p̄re ei⁹ viuēte sz p̄re mortuo. nō pōt: q̄z cessat rō. i p̄ casu successiōis sz nō i 2°. Itē aduerte q̄ si p̄r habuit personatū ime/ diate. nō poterit filius i eadē ecclīa hr̄e vicariā: vt i. c. Michael de fi. p̄sbi. vel c̄9: si p̄r habuit vicariā p/ petuā filius nō poterit hr̄e psonatū. vt. d. c. 9stitutus.

14 ¶ Quis pōt dispēsare cū illegitimis. vt detineāt bñfi ciū ecclīasticū. R̄. q̄ eps i bñficio simplici. cui nō im minet cura aiaz. vt i. c. is q. de fi. p̄s. li°. vi°. Nec opz distinguere fm glo. ibidē. an sit spurius adulterin⁹. vel nālis: sz quo ad successiōes distinguant̄. ⁊ i diffi/ cultate dispensādi. In alijs aūt solus Papa: vide. ℣. dispēsatio. §. 13. casu. xi°. Sed nunqd poterit eps di/ spēsare cū eo i personatu. vel dignitate. sine cura. R̄. glo. i. d. c. is q. q̄ nō: sz solus Papa. ⁊ cā secunf cōis doctrinā si efficeref religiosus. Sz vtrū eps. cū p̄dictis possit dispēsare. i canonicatū eccl̄ie cathedralis. R̄. fm Archi. i. d. c. is q: q̄ sic: ex quo nō inuenif p̄hibitū ⁊ cū eo cōcor. Ge. sz Jo. mo. ⁊ alij. tenēt q̄ nō. Sed p̄m̄ melius. Sz nunqd cū eisdē poterit dispēsare i re/ ctoria. R̄. q̄ sic. i oī bñficio. dūmō nō cadat i nomē dignitatis. vel p̄sonat⁹. vel habeat curā aiaz. quidā tn̄ vt recitat. Ge. i. d. c. is q̄ tenēt 9riū: Et rō potissi/ ma est. q̄z ptās dispensandi 9cessa alicui. cuius effec/ tus nō in ipm. sed i aliū deriuaf. dz late iterp̄tari. vt nota Jo. an. i. c. si. de ℣. sig. ⁊ sequif. Jo. de imo. ⁊ Ge. i. d. c. is q: ⁊ maxime qn̄ iterp̄tatio: sit 9 ips cō cedentē: iuxta nota. de p̄uil. c. q̄z circa: ⁊ ideo iura q̄ videnf 9ria. itellige ⁊ limita. q̄ loquunf i dispēsa tiōe cōcessa alicui. cuius effectus i ipm deriuaf. que stricte iterp̄tāda ē: sz qd si beneficiū simplex hz cu/ rā aiaz. nunqd eps poterit dispēsare. R̄. sz Archi. i. d. c. is q: q̄ sic: q̄z talis nō dr̄ hr̄e cura aiaz. vt p̄bat tex. i. c. sup eo. de p̄ben. li°. vi°. Nā vt ibi pz. pōt qs ha bere p̄bendā. ⁊ dignitatē. cui ē ānexa parrochialis ecclīa. ⁊ tn̄ nō posset qs hr̄e dignitatē. ⁊ ecclesiā cu/ ratā. c. de multa. de p̄ben. Lapus Abbas limitat h° vez. qn̄ ecclesia curata. hz vicariū aliū ab isto Alias nō. Alij doc. idistincte tenēt. q̄ nullo mō eps pōt di/ spēsare: vide Ge. i. d. c. is q. P° opinio cum. d. limita tione videntur melior.

¶ Pone q̄ i ecclīa est statutū iuratū. ⁊ p papā ap/ 15 probatū. q̄ nullus illegitimus ibi pmoueaf. an eps possit dispēsare. R̄. Jo. mo. ⁊ sequif. Ge. i. d. c. is q: q̄ nō: ex quo tale statutū est iuratū vel 9firmatū: secus si solū esset statutū nō iuratū vel nō 9firmatū: q̄z tūc posset 9 p̄priū statutū. iuxta nota. d dec. c. licet ca/ non. lib. vi°.

¶ Ut̄ dispensatus vt pmoueaf ad ordines sacros. 16 p papā: p hoc videaf talis illegitimus dispēsat⁹. vt possit obtinere bñficiū cū cura. R̄. q̄ nō: q̄z dispensa° nō trahif ad 9sequētiā eius. sup quo dispēsaf: qn̄ di spēsatio iprimit effectū validū. sup actu i quo dispē/ saf. absq̄ eo q̄ extēdaf ad aliud 9sequutiuū. sz Ge. in. d. c. is q. Ut̄ qn̄ dispēsaf vt habeat bñficiū. possit hr̄e dignitatē: vide ℣. clericus p̄. §. 3.

¶ Ut̄ p̄fatus illegitimus dispēsatus vt possit obtine 17 re bñficiū ecclesiasticū. possit post p̄m̄ postea aliud ob tinere. vice dispēsatōis. R̄. Ge. i. d. c. is q: q̄ Pau. hic distinguit. q̄ aut dispensatio fuit facta sup certo bñ/ ficio. ⁊ tūc si fuit i culpa. vt illud n̄ haberet. sic aliud nō poterit hr̄e. Si ℣o nō fuit i culpa vel dispēsatio fuit sup icerto bñficio sic poterit post p̄m̄ aliud habef Sed qd si dispēsaf sup bñficio curato. vt̄ possit ha bere dignitatē. R̄. fm. Ge. i. c. si. de fi. p̄s. q̄ nō: q̄z ista ponunf vt diuersa i. d. c. si. ergo vno cōcesso. non ve/ niet aliud. Vñ i dispēsatiōe nō pcedit argumētū a maiori. nec a simili: vt ibi nota Ge.

¶ Ut̄ illegitim⁹. vel irregularis dispēsatus. i ordine 18 ⁊ bñficio. atq̄ promotus. possit postea ipetrare sup pluralitate. nō facta mētione de illegitimitate. vl' ir/ regularitate. R̄. fm Ge. i. d. c. si. q̄ nō: ⁊ ibi tex. Sed vt̄ eps possit cū p̄dictis illegitimis. vt possint plura bñficia simplicia retinere simul. R̄. Ge. vbi. s. q̄ nō: facit. c. is cui. p̄. R̄°. de p̄ben. li°. vi°. vbi qn̄ 9cedif ali cui vt possit alteri beneficiū cōferre. intelligif d vno.

⁊ non de pluribus.

19 ¶ Utrum eps possit dispẽsare cũ illegitimis. vt habeant simplex bñficiũ. seu p̃bẽdã i ecclesiis suoꝝ patrũ. qui sũt sacerdotes. R. q̃ nisi ipsis viuẽtib⁹. c. cũ decorẽ. de fi. p̃s. Mo minꝰ i canonicatu. c. cũ audiẽtiã. de fi. p̃s. sꝫ ipsis mortuis sic: dũmõ ñ dispẽset sup bñficio. seu p̃bẽda. quã ei⁹ pr̃ tenebat. imediate. sec⁹ si mediate. Hos. tñ tꝫ q̃ nũq̃ canonicatũ i eadẽ eccl̃ia poterit h̃re ex dispẽsatõe epi. sꝫ contrariũ veri⁹. vt i. d. c. nõ.

20 ¶ Pone papa dispẽsauit cũ illegitimo vt possit promoueri ad bñficiũ curatuꝫ. nunquid per istã dispensationem poterit promoueri ad beneficium cui preficiendus est per electionem. Angelica post. Ge. q̃ sic: in. d. c. is qui. quia vitium est ex toto ablatum. in. c. cum vitoniensis. de elec. etiam quando esset dubium. Utrum dispensatio ex toto auferat vitium. sꝫ tñ. D. Feli. ĩ. p̃m. oporteret facere mentionem in impetratiõe de electiuo. q̃ꝛ papa non itendit p̃iudicare electoribus. ⁊ sic tenerem cum Ge. quando non sequitur preiudicium tertij: quia tunc oporteret facere expressam mentionem. Et dicit idem Feli. in. c. veniẽs de accus. notabiliter post. Inno. q̃ filius presbiteri qui habilitatur per papam ad omnem dignitatẽ. nõ obstãte defectu natalium. nõ hẽbit dictã bñficiũ. s. epatũ. ⁊ si dixisset epalẽ. nõ habebit archiepalẽ.

21 ¶ Beneficium vacans infra q̃d tp̃s debeat cõferri. R. q̃ i cathedrali. ⁊ regulari ecclesia. tenentur electores ĩfra tres mẽses eligere. c. ne pro defectu. de elec. nisi essent priuilegiati. vt p̃dicatores. ⁊ minores. ⁊ illi seruant priuilegia sua. Alia aũt bñficia ecclĩastica. ĩfra sex mẽses. c. nulla. de cõcess. p̃ben. Alias collatio seu p̃uisio deuoluit̃ ad eũ q̃ p̃rimo preesse cognoscitur: nisi in casu i quo p̃uisio p̃tinet ad capitulũ. q̃ꝛ tunc deuoluit̃ ad epũ ⁊ cõtra: Intellige de bñficijs p̃tinentibus ad epm̃. iure proprio: secus de his que deuoluuntur. ex negligentia inferiorum. ⁊ post ad metropolitanum. ⁊ post ad papam. Et tenetur ille qui fuit negligens i cõferendo. ecclesie. ad interesse. ⁊ si ñ habet de suo punietur ad arbitrium boni viri. Hoc verum. nisi legitimo impedimento essent impediti. ⁊ incipit currere dictuꝫ tp̃s. a die scientie vacationis. c. quia diuersitatem. de con. preben. Et intellige legitimum impedimentum peregrinatio. vel suspensio. etiam ex culpa. nisi esset in mora petende absolutionis. d. c. q̃ꝛ diuersitatem. Et si beneficia pertinerent ad regulares exemptos epi prouidebũt. nõ obstante exẽptione. de. quia regulares. de sup. ne. p̃la. ⁊ non extendit̃ prefactum tp̃s fm̃. D. de rota. ad eos q̃ habent istituere presentatum p̃ patronũ. q̃ꝛ. d. c. nulla. ñ extenditur ad eũ. q̃ hꝫ instituere. sed ad eum qui hꝫ cõferre. ⁊ itellig̃ reuolutionẽ p̃ p̃ᵃ sola vice. co. ti. c. si. aut nob. Et si qs p̃dictoꝝ claro termĩo cõferat. nihil valet. c. fi. de sup. ne. p̃la. Et fm̃. D. ar. flo. 3ᵃ. ti. 15. c. p̃. §. fi. Si is q̃ hꝫ cõferre nõ cõfert. tenet̃ vt dictũ est. Nota tñ q̃ modernis tp̃e papa suplet multis ⁊c.

¶ Utrum liceat alicui sibi p̃curare bñficiũ. R. fm̃. s. Tho. 4. di. 25. q. 3ᵃ. ar. 3ᵉ. ad. 4ᵐ. ⁊. 2ᵃ. 2ᵉ. q. 100. ar. 5. ad 3ᵐ. Ubi dicit q̃ põt aliqs. p̃ se petere. si dignus sit. beneficiũ ecclĩasticũ: nõ hñs curã aiaꝝ. si idiget. sꝫ nõ si habeat curã aiaꝝ: q̃ꝛ p̃sumptuosũ est: nõ tñ est symoniacũ. nisi p̃ tãto ex ipsa p̃umptiõe idignus reddatur. ⁊ tũc pecõ sue ex hoc ip̃o q̃ rogat: p̃ idigno fiunt. hec. s. Tho. i. 4. idẽ. 2ᵉ. cõcor. Ray. Aug. vo de Anchona. in li°. de potestate Pape. dicit q̃ semp est peccatũ. sꝫ põt rñderi fm̃. s. Tho. ql. 9. q. vltᵃ. arᵉ. pen. q̃ hoc sit vex. si hoc petat. vt fiat ditior. vel vt lautius viuat. vel vt facili⁹ ad epatũ vel dignitatẽ p̃ueniat. ⁊ silia. Tũc. n. ñ idiget. ⁊ sic ẽ peccatũ sꝫ si petat p̃ necessitate. ne mẽdicet i vituperiũ clericat⁹. vel vt possit p̃ficere. ⁊ silia. ex q° ẽ ordiat⁹. ⁊ ñ hꝫ aliquẽ defectũ. põt petere. ⁊ sic itelligit. s. Tho. ⁊ hꝫ cũ. epi cõferẽs bñficiũ idigno. peccat mortalr̃. Unde. v. cathedra. §. p̃.

¶ Utrum occupãs bñficiũ viuẽtis sciẽter. faciẽs se institui. sit ifamis. R. Pa. i. c. p̃. de cõce. p̃ ben. q̃ sic. 3. q. 2. audiuim⁹. ⁊ solus papa dispẽsat cũ eo. sicut cũ illo q̃ viuẽte vxore aliã accepit. vt in. c. fi. de eo. q. duxit. in vxo. quã. pol. ex quo cõcludit. Pa. ibidẽ. q̃ sꝫ cũ vacaret fecit se istitui. vel sibi cõferri a papa. non habita mẽtiõe ð occupatiõe. postea ñ valet. ⁊ ẽ surreptitia: q̃ꝛ ñ sic facit obtinuisset. fac̃. c. postulasti ð rescri. sitr̃ dic̃ ð eis q̃ occupãt ð facto. vel p̃ brachiũ secularise i vacantib⁹ bñficijs itrudũt. si ñ faciãt mẽtionẽ i ipetratiõe. ð tali occupatiõe. q̃ꝛ oẽ id ex q° ñ ita facilr̃ obtineret. tacitũ. iduc̃ surreptitionẽ. d. c. postulasti. cũ sitib⁹. 23

¶ Querit̃ quot bñficia põt qs h̃re. R. fm̃ Pa. i. c. cõquerẽte. de cle. nõ resi. q̃ h̃ñs bñficiũ q̃ducunq̃ simplex. q̃d p̃ se sufficiat. ad vitã bñficiati: nõ põt aliud tenere. sine pctõ mortali. fm̃ glo. i. c. dudũ. el. 2ᵉ. ð elec. q̃d limitat. Pa. si p̃pter se solũ hꝫ: secus si collatũ sibi esset: nõ rõne sui. sꝫ p̃pter vtilitatẽ bñficioꝝ: vt q̃ꝛ est hõ idustriosus. ⁊ bone cõscie: vt nota i. c. cũ iã dudũ. de p̃ben. Sꝫ vtrũ excuset̃ p̃ dispẽsationẽ. glo. p̃dicta dicit. q̃ sic: sꝫ Pa. i. d. c. dudũ: dicit q̃ hꝫ p̃ idubitato. q̃ nõ sit tutus. quo ad ecclesiã tn̄sfantẽ. cũ dispensatus per papã. q̃ñ dispẽsat⁹ est. soluꝫ p̃ ⁊ ad suã vtilitatẽ: q̃ꝛ i hoc casu. nõ solũ alterat̃ dispositio iuris positiui. sꝫ etiã xp̃i patrimoniũ. iniuste dispergit̃: cũ ergo papa. nõ possit sine cã alienare bona ecclesiastica: sine graui pctõ: vt dicit Archi. 12. q. 2ᵉ. nõ sꝫ pape: ergo multo minus. põt dare licẽtiaꝫ alteri. ipꝫ dispẽgẽdi: vt i. c. nup. de do. iter. vir. ⁊ vxo. Et sic concludit rõ. Inno. i. c. ad monasteriũ. ð sta. mo. q̃ꝛ hic nõ violat̃ ius positiuũ. sꝫ ẽt diuinũ: hoc ẽt tꝫ. Hosti. i. d. c. dudũ: quẽ sequit̃. Jo. an. s. Tho. ql. 9. q. vltᵃ. ar. pen. tractãs hãc. q. dic̃. p̃. q̃ q̃ꝫ. determinãda ð pctõ mortale. mat̃. vbi sũt doc. cõtrij. tñ i Theo° dꝫ i iure est piculosa. vt hic. dicit q̃ h̃re plures p̃bẽdas cõtinet i se plures iordinatiões sꝫ ius nãe: p̃ᵃ q̃ꝛ nõ ẽ possibile aliquẽ i pluribus ecclesijs deseruire. i qb⁹ est p̃ben datus. cũ p̃bẽde videant̃ eẽ ordinate. q̃si q̃dã stipẽ/ 24

dia.deo ibidē ministrātiū. Secūdo qꝛ sequiť diminu/
tio cult⁹ diuini.dū i vnius loco plurīū instituiť.3°.qꝛ seq
tur i aliqb⁹ defraudatio volūtatū testatorū. q ad h͡c
aliq̄ bona ecclijs cōtulerūt:vt certus numer⁹ deo ser
uiētiū ibi esset.4°.qꝛ sequiť iēqlitas.dū vn⁹ pluribus
bñficijs habūdat.et ali⁹ nec vnū hr̄e pōt:⁊ mlt̄e alie
q̄ ð facili declarari pñt.aliq̄s istaꝝ ponit Pa.i.c.qꝛ
nō nulli.de cle.nō res.⁊ iste tales actōes q̄ de se ipor
tāt tales iordinatōes.pñt ordinari aliqb⁹ circūstan
tijs aduenīētib⁹.sicut occidere hoiēz.vl̄ percutere. si si
at rōe iustitie.vel discipline.nō erit pctm̄:sꝫ virtuosū.
ita i ꝓposito:si adueniat aliq̄ circūstātia q̄ remoue
at totalr̄ oēs istas iordiatiōes: nō erit pctm̄.vt pu/
ta si necessitas i plurib⁹ ecclijs ei⁹ obsequio.⁊ possit pl⁹
seruire eccłie vel tātūdē absens.q̄ȝ ali⁹ pñs.vl̄ necel/
sitas.qꝛ plures nō iueniunť idonei.vel vtilitas eccle/
sie.vel prerogatiua meritoꝝ.tūc istis 9ditiōib⁹ supue/
niētib⁹.vel aliq̄ aliaꝝ.vel silis.cū recta itētiōe.n̄ erit
pctm̄:et sine dispēsatiōe.si 9sidereť tm̄ sꝫ ius nāe.sꝫ
tm̄ ius positiuū reqriť dispēsa͡c.q̄ tūc faciat actuȝ sine
pctō oio. Si vo aliqs hac itētiōe plura bñficia ha/
beat.vt sit ditior.vel vt lautius viuat.vel vt facilius
ad maiores dignitates ascēdat.nō tollunť ꝓdicte ð
formitates.sꝫ augenť:⁊ sic nō pōt eē licitū p quācū/
q̄ȝ dispēsationē.⁊ sic itellige.Pa.⁊ reliquos q cū se
cunť:nec pōt p 9riā 9suetudinē fieri licitū:qꝛ esset 9
ius nāle.⁊ sic irrationalis:hec.sꝫ.s. Tho.3°. dicit.s.
Tho.ql.8.q.6.ar.3.q qn̄ due opiniōes 9rie. de eo/
dē.opꝫ vnā eē verā.alterā falsāꝫ:aut ergo ille q faċ
9 opiniōes Magroꝝ:vt pote tenēdo plures ꝓbēdas
faciat 9 verā opinionē.⁊ sic cū faciat 9 legē dei.non
excusať a pctō.q̄ȝuis nō faciat 9 9sciaꝫ:aut illa opi͡c
nō ē vera sꝫ magis 9ria quā ille sequiť.ita q̄ vere lꝫ
hr̄e plures ꝓbēdas:⁊ tūc distinguēdū ē:qꝛ aut talis.
hꝫ 9sciaꝫ de 9rio:⁊ sic iteꝝ peccat.9 9sciaꝫ faciens:
q̄ȝuis nō 9 legē.aut nō hꝫ 9sciaꝫ de 9rio.sꝫ certitu/
dinē.sꝫ tm̄ i quādā dubitationē iducitur. ex 9rietate
opinionū.⁊ sic si manēte tali dubitatiōe.plures ꝓbē
das hꝫ.periculo se cōmittit.⁊ sic ꝓculdubio peccat:vt
pote magis amās bñficiū tp̄ale.q̄ȝ ꝓpriaꝫ salutē.
Aut ex 9riis opiniōib⁹.i nullā dubitatiōeꝫ iducitur.
⁊ sic nō cōmittit se discrimini.nec peccat:h͡c.s.Tho.
Et nō istā praticā.qꝛ ad mlta valꝫ:itelligat āt se du
bitať qn̄ n̄ magis declinat ad vnā ptē q̄ȝ ad aliam.
25 ¶ Vl̄m hñs bñficiū curatū si recipiat.2m.cū cura.ipso
iure sit ꝓuat⁹.pmo.sꝫ.q sic statim adepta pacifica
possessiōe.c.de mlta.de ꝓbē.vl̄ qn̄ p eū stetit q° min⁹
hr̄et.c.lꝫ.cl.ē.ð ꝓbē.li͡c.vi͡c.⁊ nisi pm̄ resignet i manu
ordinarij vl̄ cui 9petit.ipso iur̄ ē ꝓuat⁹.et ipso 2°:⁊ inha
bilȩ ad q̄dcūq̄ȝ bñficiū.⁊ ēt ordīes sacros.⁊ ad papā
ꝓtinet dispēsa͡c:p extrauagāte. Jo.22.q̄ icipit:execra/
bilis. Et iō nō poterit absolueř subditos rōe pmi bñ
ficij:⁊ distributio ipsi⁹ bñficij vacat. Sꝫ q̄riť vtrm̄ h͡c
teneat i oī bñficio q̄d req̄rit residētiā. vr̄ q sic.qꝛ rō
residētie ē cā sgř. Jn 9riū ē qꝛ n̄ repiť expssū.nisi de

eo q̄d hꝫ curā.vel dignitatē.vl̄ ꝑsonatū.d.c.ð mlta.
igr̄. Et breuiť tā. Jnno. q̄ȝ Jo.an.⁊ Pa.disputāt dif
fuse:⁊ difficile ē itelligere qd veꝝ sit:pōt tm̄ concludi
breuiť.q si.pm̄.vl̄.2m.reqrūt residētiā sub pena priua
tiōis bñficij:puta si ex statuto vl̄ 9suetudīe.hoc caue
ať.i glo.c.gr̄a.de rescrip.li͡c.vi͡c.i.v.i iure:tūc sit ea/
dē rō alias secus qꝛ nō repiť expssū:cō. Pa.i.c.qꝛ n̄
nulli.ð cle.nō resi.⁊ dič q q̄ttuor fuerūt tp̄a.Pm̄ fu
it.d.c.qꝛ n̄ nulli.s.ań.⁊ tūc n̄ ꝓuabanť.2͡c.sꝫ dabať si
bi ocio quē vellet retineř.vt i.c.referēte.⁊.c. ꝓterea.ð
ꝓbē. Scd̄uꝫ fuit tp̄s 9cilij h⁹.c.qꝛ.n̄ nulli:i q͡c fuit sta
tutū vt ꝓuareť.2͡c.tm̄ n̄ erat ipso iur̄ ꝓuat⁹. Terti̅ fuit
tp̄s capti ð mlta.vbi fuit iductū.q si hñs bñficiū cu
ratū.vel dignitatē.reciperet 2m:vacaret pm̄ ipso facto.
Quartū tp̄s hodiernū a tpe decē. Jo.22.execrabiť.vbi
dr̄ vt.s. Fallit h͡c i.7.casib⁹. P° qn̄ 2m ē ānexū ꝑ.c.si
p eo.ð ꝓbē.li͡c.vi͡c. Scd̄o qn̄ expēdit ð ꝓpriis bonis i
vtilitatē pmi bñficij:nā ipꝫ retinet donec sit sibi satisf
factū.sꝫ.d.Ant.ð but.p.c.qcūq̄ȝ.12.q.4. ⁊ sufficit q
talis expēsa sit vtiliť cepta.lꝫ postea a casu sit totū ꝑ
ditū.sꝫ. Jo.an.i.c.ex pte.ð 9sti.puta qꝛ domū fecitꝫ.
ignis postea 9bussit ⁊ ex h͡c dič.d.Abb.posse colligi
notabile dictū:q si cleric⁹ moriť sine testa°.heres pt
repetere expēsas.q̄s cleric⁹ fecit i bñficio:i vtilitatē be
neficij. Tertio qn̄ acceptauit calore iracūdie sꝫ. Jo.ð
lig.⁊.d.Ant. Et faċ glo.i.c.ex litis.ð diuor.q̄ vult q
9fessio ex iracūdia fctā.n̄ ꝑiudicet. Quar° qn̄ accep/
tat ad tp̄s:puta donec alr̄ fuerit bñficio ꝓuisūꝫ. sm̄
Pe.ð Ancha.i.c.ꝑ.ð 9sue.li°.vi°. Quito qn̄ cōmuta
uit vnū bñficiū i aliud.hñs alia bñficia curata dū/
mō possessionē ipsi⁹ bñficij i q̄d cōmutauit nō fuerit
nact⁹:tex.ē i cle.si plureś.ð ꝓbē. Sex° qn̄ p dispēsatio
nē vt i.c.ordū.cl.2͡c.ð elec. Vn̄ Pa.i.c.qꝛ n̄ nulli.de
cle.n̄ resi.ꝑ.nō.sic attnota q exqreř diuersas digni
tates.⁊ plures ecclias prochiales.ꝓcedit ex ꝫelo aua
ritie:itellige qn̄ vna dignitas.vl̄ vna prochial̄.suffi/
cit p sensalias n̄ ē pctm̄ dispēsatiue teneř plures:ad h°
.c.ð mlta.i fi.ð ꝓbē.⁊.c.ordū cl.2°.ð elec. Sep͡c i cpa
tu q n̄ vacat p 2m.sꝫ.glo.i.d.c.ð mlta.⁊ Jnnoc̄ de.
gr̄e.ð rescrip. Octa°.qn̄ pm̄ vl̄ 2m.eēt curatū habitu:
puta qꝛ derelict⁹ ē locus ab habitatorib⁹:de elec.c.lꝫ
canon.li͡c.vi°. Jnno.tm̄:⁊ Abb.9. Nono qn̄ ignora/
bat.c.gr̄a.ð rescrip.li͡c.vi͡c.stat tm̄ regl̄a qn̄ sciebat se
hr̄e ð iur̄.puta qꝛ ē spoliat⁹.⁊ h° sꝫ vinc. Deci͡c si re/
cipit 2m.i alio cpatu.maxͤ si reqrat residētiā.⁊ cū li
cētia epi.pmi bñficij.21.q.1.si qs.⁊ accipiť bñficiū cu
ratū large.quocūq̄ȝ mō.exerceat iurisdictionem.
¶ Quis pōt dispēsare.vt qs hēat plura bñficia. legi 26
tima cā interueniēte.sꝫ q dictū ē.§.24.sꝫ.q i plurī/
b° simplicib⁹.vl̄ i vno curato.⁊ alio simplici:pt̄ eps
dispēsare.vt i diuersis ecclijs hēat.sꝫ i vna ecclia pt.
si sūt simplicia.sꝫ glo.i.c.litas vestras.ð cōc. ꝓben.
Jo.an.dicit verum.si sunt difformia. Vn̄ dicit q po
test dispensare.vt qs habeat dignitatē.⁊ canonica
tū.i eadē ecclia:⁊ hoc sequiť Pa.i.d.c.litas.i d.iob⁹

sũt cõso:inib⁹.nõ põt:puta vt qs habeat duos ca/ nonicatus.i eadẽ ecctia:ꝛ dicat. Pa. vbi.s.ꝙ hoc se cunt cõiter doc.ꝛ ideo duo altaria i eadẽ ecctia.nõ pñt in titulũ hñi.ex dispẽsatiõe epi.sm Guil.de mon te. Lau. Et videt seq Ge.altaria.n.q̃ dant i titulũ ꝑpetuũ.dicũr bñficia.sz glo.i de.x°.de deci. ꝛ sequitur Ge.i.c°p.de ꝯsu.li°.vi°. Altaria ꝟo q̃ nõ dant i titu/ lum.bñ pñt haberi.ex dispẽsatiõe epi. In ꝑsonatib⁹ vero.vel dignitatibus.vel administratiõib⁹.aut of/ ficiis ꝑpetuis.quocũq; noie cẽseant:nõ põt nisi solus Papa dispẽsare.vt i.d.c.ꝑ.i eadẽ ecctia. vel i diuer sis vt i.d.c.de mul:a:lz tex.videat solũ i eadẽ eccl.a ꝓhiberẽ:sz doc.i.d.c.dicũt.etiã locũ hñre i diuersis ec clesijs.p.c.q: nõ nulla.de de.nõ resi.q̃uis Inno. vi/ deat dicere ꝯtrũ.i.d.c.de multa.s.ꝙ eps põt dispen sare i pluribus ecclesijs:dũmõ curã aiaꝝ nõ habeãt. ꝛ dic. Jo.an.ꝙ si dispẽsans nuda volũtate mouet. nõ bñs istutũ ad aliqd ꝓceptoꝝ.nõ meret dici dispẽ satio.sz dissipatio:ex quo sequit ꝙ quo ad deũ nõ ẽ tutus.cũ quo dispẽsatũ est.i.q.3.si is q preest.

27 ¶ Quinq; sunt casus.i qbus põt qs absq; dispensa/ tiõe.duas vel plures ecctias.seu ꝑbẽdas.hñre:pmi⁹ est qñ ecclesie sunt ita tenues.ꝙ neutra sufficeret ad sustẽtationẽ.10.q.3.vnius.de rel.do.c. q: monaste/ riũ. Secũdus est qñ vna dependet ex altera. de eta. ꝛ quali.c.cũ te. Tertius ẽ ꝓpter raritatẽ clericoꝝ. 21.q.1.clericus.i fi. Quartus ẽ si ecctia ẽ ãnexa digni/ tati.vel ꝑbẽde.i quo casu.cũ ipse teneat i maiori ec/ clesia personalr deseruire:tenet in ipsa parrochiali hñre idoneũ ꝛ perpetuũ vicariũ:q cõgruẽtẽ habeat de ꝓuentibus ipsius ecctie portionẽ. de ꝑben.c.extir/ pãde. Quintus si hz vnã intitulatã ꝛ aliã ꝯmẽdataz 21.q.1.p plures:sz talis cõmenda de ecctia parrochia li.nõ põt fieri.nisi ei.q attigerit.25ᵐ.ãnũ.ꝛ q sit sacer dos:ꝛ ẽt tali.nõ põt cõmitti nisi vna.ꝛ pro euidẽti vtilitate.vel necessitate:ꝛ nõ durat nisi p sex mẽses: de elec.c.nemo.li°.vi°.ꝛ hec declarant i extrauagãti Jo.22.execrabilis:ꝯcor.Arch.21.q.1.clericus Et talis q hz ecctiam i cõmẽdã tenet seruare ecctiam. i sta/ tu suo.sm Pa.i.c.de monachis ve ꝑben.nec potest aliqd de statu ecclesie minuere.sz de supfluo põt sibi ꝓuidere:alias nõ. Vñ si i monasterio stabãt duode cim monachi.debẽt stare.ꝛ de similib⁹.

28 ¶ Nõ ꝓdest dispẽsatio sup pluralitate bñficioꝝ. qñ ĩpetrans subsistuit.quãtũcunq; minimũ.bñficiũ ha bitũ:Qñ ẽt ꝯcedit.vt qs duo bñficia.curã aiaꝝ ha bẽtia.possit simul hñre.intelligit de duob⁹ ꝑmus post ꝯcessionẽ.q̃ habuerit ĩpetrãs. Jtẽ si mãdat alicui ꝓ uideri de bñficio.nõ obstãte ꝙ habeat aliud.p hoc. nõ ꝙ habeat ambo simul.c.nõ põt de ꝑben. li°. vi°. Jtẽ si papa motu ꝓprio alicui aliqd bñficiũ obtinẽ ti.ꝯferat aliud:nõ habita mẽtiõe de priori:non pro pter hoc inualidat grã.dũmo exprimat i lra.ꝙ mo tu proprio ꝯcedit.secus si ad petitionẽ alterius grãz faciat.c.si motu de ꝑbẽ.li°.vi°. Vide.s.e.pani°.ꝛ.ꝟ.4.

Beneficiũ.5°.quo ad fructus debẽt tpe vaca/
b tiõis i vtilitatẽ ecctie expẽdi vl futuris successo ribus reseruari:alias i cathedralib⁹. ecclesijs vel regularibus ꝛ collegiatis si fiat ꝯ:p capitula.cõ uẽtus.collegia.vel singulares ꝑsonas.ipsi ꝯfacientes sunt suspẽsi ab officio.ꝛ bñficio.quousq; plene resti/ tuerint qcqd de bonis ꝑceperũt.a platis mortuis vl missis.vel vacatiõis tpe obueniẽtib⁹:nõ obstãtibus priuilegijs vel ꝯsuetudinib⁹ vel statutis.etiã iuramẽ to vel sedis aplice auctoritate firmatis. de elec.c.q: sepe.li°.vi°. Jtẽ similis ꝓhibitio fit generalr de oib⁹ ecclesijs.ne bona eaꝝ occupent a platis qb⁹ subsũt. seu ad quoꝝ custodiã ꝑtinent.nisi de speciali priuile gio.vel ꝯsuetudine ꝑscripta.vel alia rõnabili causa. Alias epi vel supiores sũt suspẽsi ab igressu ecctie.ꝛ alij ab officiis ꝛ bñficijs.donec satisfecerint.c.pñti.ꝺ offi.or.li°.vi°.ꝛ idulgẽtie de papiẽdis fructib⁹ bñfi/ cioꝝ i absentia ꝯcesse.ꝑsonis nõ ecclasticis vl digni tatib⁹:sunt irrite de rescrip.c.si.li°.vi°. Et q̃uis. d.c. si.videat loq ꝺ pteritis.tñ ostẽdit ꝙ nõ dz fieri.

¶ Fructus iã ꝑcepti.planũ est ꝙ alienari pñt:de q°.
s.ꝟ.alienatio.ꝟ.4.ꝛ 14°. Sz ꝛ fruct⁹ q debẽt recipi c
pñt locari etiã si sint decime.c.vlt.de loca.ꝛ.c.q̃re/ lã.ne.pla.comi.vi.su. Sz hec locatio nõ extẽdit vl/ tra tps vite locãtis.q: clericus i bñficio cõparat vsu fructuario.16.q.6.c.illud.vel tutori. Alias ꝓcurato ri.sm Pa.i.c.ex ꝑsentiũ.de pigno. Si tñ locatũ fuit noie ecctie.successor sm Inno.i.d.c.q̃rellã dz habere ratũ. Vñ p maiori declaratiõe.nota sm ꝙ habet i .d.c.q̃rellã.ꝙ platus vel rector ecctie põt locare fru/ ctus ecctie vsq; ad.7.ãnos.sine solẽnitate ꝛ sine au ctoritate supioꝝ. Immo sm Pa.ibidẽ p tota vita sua.ibi i glo.sz vlᵐ successor i bñficio teneat stare cõ tractui.sic distinguit ibidẽ Pa.dicẽs.ꝙ aut locatio fuit facta ad nõ modicũ tps.i.ad.10.ãnos.vel.s.cõi ter.n.decẽ ãni dñr nõ modicũ tps:ꝛ sic nõ tz locatio nisi esset facta sm solẽnitatem iuris. ꝛ in casu licito. vt i aliquo illoꝝ casuũ q nota.12.q.2.i sũma:ꝛ serua ta sit solẽnitas q̃ debet interuenire in perpetuis alie/ natiõib⁹.ad hoc i de.p°.de re.ec.nõ alie.ꝛ.10.q.1.h⁹ ius.ꝟ.perpetuo:iuncta glo.ꝛ si ista interueniunt tunc successor tenet stare.ꝛ si ecctia esset lesa posset petere restitutionẽ i integrũ.vt in.c.ꝑ.e.ꝛ.c.ad nr̃am de re. eccl.nõ alie. Si ꝟo est facta locatio ad modicũ tps. ꝛ tũc vel erat clericus nõ hñs administrationez.vt simplex canonicus.ꝛ tunc nõ tenet successor stare ꝯ/ tcui.q: nõ põt canonicus seu alius nõ hñs admini/ strationẽ obligare bñficiũ suũ vltra tps vite sue.eq/ parat.n.vsuario q nõ põt alienare.vt.l.si qs.domũ .ff.loca.nisi forte esset auctẽ epi.ꝛ sm solẽnitatẽ. Si ꝟo hz administrationẽ.vt pleban⁹.seu alius rector curatus.ꝛ tũc vel locauit noie ꝓprio.ꝛ nõ tenet sta re:alias secus. Sz qd si bñficiatus vl rector ecctie q hz administrationẽ tpe ĩfirmitatis sue ꝯxit multa debita vel ꝓpter aliã cãm honestã vel ꝓpter valitu

re eccle.Re.bʒ Pa.i.c.ex pñtiũ de pigno.ꝙ successoꝛ teneť soluere. Sʒ qd si expendit ꝓ necessitate sua.ꝛ habebat bona aliũde qbus poterat subuenire.Re. bʒ Pa.vbi.s̃.imediate.ꝙ q̃uis rectoꝛ eccłe hẽat bona pp̃ria.tñ dʒ sustentari de bonis eccłe:distinguit tñ ibidẽ ꝙ vel qñ acceptauit bñficiũ nõ erat sufficiens ꝛ sic videť se obligasse ad viuendũ de bonis paternis.ꝛ sic nõ posset obligare bona eccłe. vel tunc erat sufficiẽs ſʒ facta ẽ isufficiẽs.ꝛ nõ dʒ obligaꝛ bona eccłe ſʒ cogere parrochianos vt subueniãt sibi.si vo eccła itẽ est potẽs.tñ aliqua cã rõnabili idiget ꝛ obligat bona eccłe.successoꝛ teneť .hec Pa.Et nota sm.c.i.c.cõiugatus.de ꝯuersi. ꝯiug.in.fi.bñficiatus põt de reditib᷒ beneficij sui ꝓuidere filijs.ꝛ parẽtibus.p modũ elemosine.a fortioꝛi.i.potius q̃ʒ extraneis.qñ nõ habẽt aliũde vnde viuãt.facit.c.i.de cohabi.de.ꝛ mulie.ꝛ etiã filijs spurijs.ꝛ dotare sm cõgruẽtiã sui status.Quõ debẽt dispẽsari bona clericoꝝ.v.clericus.1°.§.4.ꝛ.v.clericus.4.pꝛin.ꝛ.§. ꝑ.ꝛ v.restitutio.§.19.Uide aliqd.v.locatio.§.2.

2 ¶ Canonici ꝛ alij bñficiati q diuinis officijs nõ intersunt.nõ possunt pcipe quotidianas retributiones. nec valet ꝯsuetudo ꝯ̃tria.alias nõ faciũt eas suas.ꝛ tenentur ad restitutionẽ.nisi excuset eos ifirmitas vł iusta ꝛ rõnabilis cã.vł coꝛpoꝛalis necessitas.aut euidens eccłe vtilitas.de cle.nõ resi.c.ꝑ.li°.vi.Jdem de vniuersarijs defunctoꝝ vt ibidem.

3 ¶ Quid de iniuste possidẽtibus bñficia ecclesiastica. Re.ꝙ resignare teneť in manu illius q põt accipere resignationẽ vel si esset in articulo moꝛtis alicui alteri recipiẽti eã noie illius cui est faciẽda.sm.Jnno.ꝛ ẽt teneť fructus pceptos restituere.ð renũ..c.post trãslationẽ.§.rursus.ꝛ dicit Archi.ꝙ si aliqs min᷒ canonice obtinet beneficiũ.s.symoniace.vel p fraudeʒ. aut surreptionẽ aliquã:i ppetuũ nõ pscribit.c.postulasti.de cle.exc.mi.Ueꝝ est bʒ ꝙ dicť Hosti.ꝙ vite necessaria stricte poterit retinere de ꝯsilio ꝯfessoꝛis.ita solũ ꝙ nõ egeat.ꝛ alios fructus i vtilitatẽ eccłe conuertat.q: restituere teneť .c.dilecto.de pben. aliter nõ põt absolui.nisi obtineat dispẽsationẽ.ꝛ donationẽ: ab eo q põt.nec i foꝛo aie teneñť ei obedire subditi. vel soluere aliqd qñ sciũt ꝓ certo.nec põt eosdẽ subditos absoluere vel ligare.

4 ¶ Ur̃ filius priueť beneficio ecclastico ꝓpter crimẽ lese maiestatis cõmissum a pře.Re.glo.i.c. satis peruersum.56.di.ꝙ nõ.Jdẽ dicit ꝙ nec ꝓpter crimẽ lese maiestatis diuine.vt puta.q: hereticus.vel scismaticus.c.qcunqȝ.de here.li°.vi°.ꝛ de scisma.c.vnico li. vi°.vbi lʒ pꝛohibeanť admitti ad beneficia ecclastica taliũ filij.tñ non dř ꝙ habitis priuentur.

5 ¶ Quid de tenẽtibus bñficia nõ canonice habita.ex tolerãtia platoꝝ.Re.bʒ.d.Ar.flo.post alios ꝙ illa tolerãtia si sit ex ignorãtia platoꝝ.nihil ꝓdest.si vero sit ex sciẽtia vel pape vel alterius q põt dispẽsare.vł ista tolerãtia sit expsse ab eo.vel ab alio de mãdato suo.ꝛ sic remoueť oẽ ipedimẽtũ si vero nõ fuit tolerantia expꝛessa.nec appꝛobatiõis.non valet.si vero fit ab iferioꝛi.nõ pꝛodest.

¶ De residẽtia. Nota ꝙ clerici q habẽt beneficia q̃ aliquo mõ reqrunt residẽtiã.si sint moniti ꝛ nõ resideãt sine cã.possunt spoliari:secus qñ nõ reqrunt residẽtiã.q: nõ pñt reuocari sine cã noua rõnabili.8. 6
q.i.q:.sr.Et dicit Jo.an.post Jnno. ꝙ oẽ beneficiuʒ reqrit residentiã.nisi ꝯ̃triũ ꝓbeť.c.vlt°.de cle.nõ resi. nec dʒ ita amare sumi residẽtia.ꝙ aliqñ non possit discedere sm Jo.an.vbi.s̃.dũmõ cesset negligẽtia ꝛ fraus ꝛ dñr etiã residere q se absentãt ꝓ negotijs ecclesie.c.ex parte co.ti. Secũdo si cã absentie hʒ cãm rõnabilẽ.puta cã inimicitie.c.iter q̃tuoꝛ co.ti°. Tertio residẽtes i curia romana de mãdato Pape sm Hosti. Jtẽ duo ex canonicis seruiẽtes epo.c.ad audientiã co.ti°.Quarto studẽtes i Theo°.c.sup specula de Magi.i alijs scientijs reqriť licentia plati.c.tue. co.ti°.s.de cle.nõ resi. Et durat hoc tpe p qnquẽniũ. nõ tñ tales recipiũt distributiões quotidianas. nisi soli ifirmi.c.ad audiẽtiã co.ti.itellige de his ifirmis q solebãt residere.dicit ẽt.Jnno.ꝛ Hosti.ꝙ ẽt ex ꝓbabili cã nõ lʒ abesse nisi ex lĩia plati.vel nisi illud pmittat ꝯsuetudo.q̃ tñ nõ posset iducere vt sine causa vageť .Et dũ diu vagaň iterim seruať eccłe ð fructib᷒ eius ꝛ cũ nesciť vbi sit talis.tribus publicis edictis citabiť ad ecclesiã.ꝛ si postea expectatus per sex mẽses nõ veniat.priuabiť eccła quã hʒ.c.ex tue. de cle.nõ resi. Et sm Jo.an.nõ sufficit vnũ edictum lʒ peremptoꝛiũ.nec itelligiť illud de epis absentibus. sm Hosti.ꝛ dicit idẽ Hosti.ꝙ si latitat clericus.sufficiat edictũ publicari p domos vel ecclesias.ſʒ si ifra ꝓuinciam copiã sui faciãt.pcedi nõ posset ex edicto qð nõ peruenisset ad eos.ꝛ nota sm Pan.i.d.c. tue.ꝙ nõ sufficit petere lĩiaʒ ſʒ opoꝛtet obtineať .ꝛ si negaret recurrat ad supioꝛẽ.ꝛ qñ non est ecclesia curata ꝛ cũ licẽtia epi est i studio.põt pcipere fruct᷒ ẽt nõ ponẽdo ibi vicariũ.nec teneť ponere hec. Pa. in.d.c.tue.i fi.v.clerici.2°.§. fi.

¶ Si Papa mãdat alicui ad quẽ spectat ꝙ beneficiũ alicui cõferat.collatio p eũ alteri facta tʒ. ipse tñ 7
ex trãsgressiõe puniť .c.dilectus filius.el.2°.de pben. Fallit ꝑ si i lr̃is esset apposita clausula.ꝙ si secus fieret sit irritũ ꝛ inane. vt co.ti.iter cetera. Secũdo qñ Papa alias.suã isinuaret volũtatẽ.vt nota glo.d. c.dilectus. Tertio qñ papa nõ mãdat ꝯferri ſʒ ipse cõfert.c.si postq̃ʒ li.vi°.co.ti.4°.Qñ iste pꝛo quo mãdat fuerat receptus i canonicũ ante illũ cui facta est ꝓuisio:tunc.n.posset reuocari collatio. alteri facta. q̃uis ipsoiure teneat.Quinto qñ datus eẽt executoꝛ ad ꝯpellendũ q isinuasset ꝛ iterdixisset oꝛdinario ne alteri cõferat pbendã tunc collatio alteri facta non tʒ.similiter si esset executoꝛ ad ꝓuidenduʒ psentatis lr̃is:similiter si Papa ihibuisset vel reseruasset:ꝛ puniuntur canonici ꝯ̃ faciẽtes.vt de cõibus reditib᷒ il/

li puidere debe&t.d.c.dilectus:expone & itellige ista p vt absolutio.3.§.2.cũ locis ibi allegatis.s.qñ pbi bet directe fm Pa.i.d.c.dilectus in fi.

8 ¶ Nota φ si ad vnũ canonicatũ & pbendã vacãtẽ in eccia duo canonici sunt electi.nõ tñ receptio ẽt si auctitas legati sedis aplice iteruenerit.c.dilecto.õ p/ben.vbi diẽ Inno.φ plato nõ licuit ifringere puiule giũ canonicoꝝ.sʒ si canonici ad quos spectabat re/ceptio:auctẽ ppria hoc fecissent.tenuisset receptio:qꝛ potuissent renũtiare fauori suo.sʒ nõ tenuit diuio p/bẽde.c.p illoꝝ co.ti.& ẽ rõ diuersitatis: qꝛ.pᵐ.cẽseẽ de iure priuato cui põt renũtiari.2ᵐ.vero de iure pu blico cui nõ põt renũtiari.c.si diligẽti de fo.ↄpc.Itẽ p.pᵐ.sit melior ↄditio eccle:qꝛ vbi ↄsilium ibi salus: crescat.n.numerᵘ cõsiliatorum.per.2ᵐ.Posset induci mendicitas clerici.

9 ¶ De vna pbenda vacãte pñt fieri due si eius sup/petũt facultates:alias diuidens itegrare teneẽ.c.va cãte.de pben.Et reqrunẽ qttuor: fm.Jo.an.post Ho sti.ad hoc φ valeat talis sectio.pᵐ.ẽ vt diuidẽs itẽn dat de nouo creare.& pbendaꝝ numeꝝ argumẽtarẽ.2ᵐ.φ fiat de cõi cõsẽsu coꝝ ad quos spectat.& dio/cesani & capituli.3ᵐ.φ fiat ex cã rõnabili.4ᵐ. φ sint duo sufficiẽtes.& si aliqđ hoꝝ defuerit nõ valebit:

x ¶ Nota fm.D.Ar.flo.3ᵃ.tiᵒ.15.c.p.§.de fructibᵘ:φ clerici fm Guil.q nõ resident i bñficio suo nec iplẽt i eo officia sua sʒ voluptatibus vacãt.nil iure hñt i rebus ecclesiasticis. & si receperũt teneẽ ad restitutiõeʒ: redditus.n.eccliaꝝ sunt stipẽdia ecclesie seruiẽtiũ.Vñ iura idixerũt psonalẽ residẽtiã clericis.õ.xv. bñficiũ.2ᵒ.§.24.& se.Quicqđ sit de foro ↄtẽtioso. optimũ tñ ↄsiliũ ẽ.id qđ dicit.D.Ar.flo.vt restituat.vr tñ suffi cere ad salutẽ si ipse.sua cura & ipẽsis.puidet.φ ec/clesia decẽter officieẽ.& populus sufficiẽter regaẽ. & ipe honeste vite & moꝝ.bonũ exẽplũ subditis osten/dat.& iterdũ p se ad locũ accedat.& de pdictis certi/ficeẽ.& qñqʒ p se offiᵐ extollat.& iteꝝ tutiᵘ cẽt si conti nue p se.hec.fm.D.Ar.flo.Et nota ẽt bʒ.e.φ clericᵘ lʒ habeat sufficiẽs pñmoniũ.si deseruit eccle põt li/cite sustẽtari de bonis eccle.hʒ Guil.& Host.&.c. charitatẽ.12.q.2.sʒ si nõ deseruit & i malos vsus expẽ dit.multipliter peccat & sacrilegiũ ↄmittit.16.q.1.qm.

xi ¶ Sʒ nunqđ clericus nõ dicẽs offiᵐ.sine cã rõnabili. teneẽ restituere fructus quos iterim recepit ab ecclia Jo.cal.i.c.p.de cele.mis.mouet istã.q.& concludit φ sic:moueẽ qꝛ pp nõ residẽtiã clericis puaẽ bñficio & fructibᵘ.c.pe.de cle.nõ resi.sʒ nõ dicẽs officiũ effe/ctualiter nõ residet.Itẽ qꝛ bñficiũ daẽ pp officiũ.i.vt i.c.fi.92.di.& sitr qñ aliqđ daẽ pp aliquã cãʒ.cã nõ secuta põt repeti.ff.õ ↄdi.ob.ca.quasi p totũ igitur. Sʒ Pa.ibidẽ.i glo.vltᵃ.dicit hãc opinionem cẽ ni mis rigidã.nec cã sequiẽ.D.car.sʒ dicat φ iure non pbaẽ:nõ tñ respondet ad ↄria.Pa.xo Rñdet ad pᵐ.φ non solum daẽ pptet offiᵐ sʒ ẽt vt clericus as/sumptus i sortẽ dñi viuat de patrimonio xpi.& non mẽdicet.93.di.c.diaconi & i.c.2ᵒ.de pben.nec repitur φ qñ clericᵘ puaẽ pp nõ residẽtiã.φ cogaẽ restitu ere fructus.& sitr rõe tituli &c.vide.x.restituᶜ.§.19.

12 ¶ De trãslatiõe clericoꝝ.Nota sʒ.D.Ar.flo.3ᵃ.tiᵒ.15.c.pe.circa fi.φ qnqʒ de causis clericus põt trãsire de vna ecclesia ad aliã.Pᵃ ẽ cã necessitatis.puta pp inimicitias & hmõi:& in hoc casu ẽt si aliqs ppria auctẽ trãsit nõ puniẽ.7.q.1.pastoralis. Secũda est cã vtilitatis.s.qꝛ põt cẽ magis vtilis i vna eccla q̃ʒ i alia & tũc põt trãsire auctẽ superioris.7.q.1.mutatio nes.&.q.3.c.sequẽtibᵘ.Tertia cã humilitatʒ seu sancti tatis:puta cũ trãsit ad religionẽ.& tũc postq̃ʒ pfes/sus est nõ põt repetere pmã ecclia; vel seculũ.7.q.1.hoc nequaq̃ʒ.Quarta ẽ cã cupiditatʒ.Quinta ẽ cã ambitiõis & i vtroqʒ casu cũ temere trãseat de vna ad aliã dʒ vtraqʒ carere.s.habita qꝛ cã superbe ↄtẽsit & ambita qꝛ cã auare cõcupiuit.7.q.1.si qs eps.&.c.q̃ʒto de trãs.lʒ ecclesia põt eũ repetereᵘ.7.q.1.nõ opʒ.&.c.si qs vero.hec.D.Ar.flo.post Ray.

13 ¶ De mõ trãseũdi de ecclia ad aliã Nota φ si est eps nõ põt trãsire sine auctẽ pape.7.q.1.mutatiões. de trãs.c.iter corporalia.si ãt sit iferior & transit ad aliã ecclesiã eiusdẽ epatus.sic sufficit ↄsensus epi ar.33.q.5.q vxorẽ.si vero sub est iferiori plato & transit ad ecclesiã nõ subditã.tũc cõsensus expssus ẽ reqren/dus.ar.58.c.2ᵒ.Qui ãt trãsit ad eccliaʒ alterius epi scopatᵘ tũc necessarius ẽ ↄsensus expssus epi & ẽt al/teriᵘ.si hʒ aliũ.õ.se pter epʒ.71.di.p totũ.7.q.1.eps: õ regul.admonet.Hodie tñ õ ↄsuetudine lĩita nõ pe tiẽ:de trãsitu ãt clerici.non epi.ad religionẽ.a nullo opʒ petere lĩiaʒ:de trãsitu vnius religiõis ad aliã.vide.x.religio.§.23.&.24.& nõ φ qñ trãsit ab vna ecclia ad aliã debet trãsire ab inferiori ad superiorẽ.93.di.legimus:& de trãs.c.p.Vr ãt platus trãslatuẽ.dũ ẽ ↄfirmatus & obtinuit possessionẽ pacificã.2.q.1.si quis.& tũc nihil dʒ hĩ e cõe cũ pᵃ.vt ibi dñscens si nõ hʒ possessionẽ corporalẽ.95.si epi.& de elec.c.cuʒ in cunctis hec Ar.flo.vbi supra.

14 ¶ De pmutatiõe bñficij.Pa.facit vnã regulã gene ralẽ.in.c.ad qõnes.de re.pmu.φ oĩa bñficia & que/cũqʒ iura habenẽ i eis qualiacũqʒ sint pñt cã auctẽ superioris pmutari hãc ↄclusionẽ pbat p doñ comune doc.& p.c.qsitũ.&.c.ad qõnes.&.c.cũ olim.eo.tiᵒ.φ ãt nõ possint pmutari sine auctẽ superioris pbaẽ.p.d.c.qsitũ.p.c.sicut vnire.de exce.pla.&.c.phibemus.de cẽsibus.&.c.maiorib'.de pben.Idẽ itelligit Pa.i.d.c.qsitũ:de iferiori plato habẽte ius epale i bñficijs p mutãdis.Nã talis exercet oĩa iura epalia q̃ sunt iu risdictiõis i subditis vt nota glo.i.c.p.de re.ed.nou alie.& Inno.i.c.2ᵒ.de trãs.sʒ qđ de capitulo sede va/cãte.Jo.an.i de.vnica.de re.pmu.putat φ potest p mutatiõi auctẽ pstare:cũ hoc sit iurisdictiõis epalis i qua tunc succedit.nisi spectarẽt ad collationeʒ epi solius.sine capitulo.i quo capitulũ nõ succedit.& hec q̃ter q hʒ auctẽ cõferẽdi bñficiũ.hʒ ẽt i trãslationẽ.

Tā sufficiēs ⁊ rōnabilis ẜ.c. Pa.i.d.c.q̄sitū:pōt eē
vtilitas ecclesie.⁊ expediētia psone.si.n.vn⁹ ē vtilioꝛ
i vna ecclesia q̄ȝ i alia.ista ē cā sufficiēs.s. necessitas
vel vtilitas eccl̄ie:similiter cōmoditas vel experiētia
clerici.puta q: aer illius loci nō ē sibi sanus vel ha/
bet ibi inimicitias. Et ꝯcludit ibidē.idem. Pa.post
alios doc.ꝙ qñ iminet necessitas trāsferēdi ⁊ nō po
test aliter ꝓuideri.etiā dādo coadiutorē.ꝙ plat⁹ su
perioꝛ pōt pmutare ēt inuito bñficiato:puta si scāda/
lū iminet ecclesie ꝓpter psecutionē plati. etiā si ipse
nō sit i culpa.ꝓpter bonū publicū:dicit tñ ipe. Pa.
ꝙ si possit aliter ꝓuideri.dādo coadiutorē.qḋ non
dȝ facere ipsis inuitis.sicut de ifirmo. poterunt ēt sm
Pa.post Fre.iferiores priuari ⁊ p noua electionez seu
collationē ꝓuidebit de dignis.velint. nollint:eligen
tes.vel habētes cōferre bñficia.⁊ silr epi pmutāt au
ctoritate pape.sine qua nō pñt dimittere epatū.c.in
ter cꝑalia.de trāsla.pla. Abbates ḃo ⁊ alij plati in
ferioꝛes pmuttāt auc̄te imediate supioꝛum.ḃ. simo/
nia.§.39.

15 ¶ Sȝ q̄rit vt̄ ipsi bñficiati possint tractare iter se d̄
pmutatiōe fiēda. Host.quē sequit. Jo.an.i.d.c.q̄si/
tū.videt sentire ꝙ nō:dicit tñ ipse. Jo.an. ꝙ pmu/
tatio dȝ ꝯpleri seu ꝓcedere auc̄te epi vel alteri⁹ pla/
ti ad quē ptinet auctoritas ꝯferendi bñficiuȝ:⁊ dat
remediū habēti cāȝ pmutādi.vt ꝯferat se ad epȝ.⁊
narret casum pmutatiōis.supplicādo vt dignet sibi
ꝓuidere i aliquo casu.posset ēt ẜ cū dicere:meū bñ/
ficiū cōpeteret bene tali psone.⁊ suū mihi:nō āt dȝ d̄
hoc tractare cū alio bñficiato.⁊ aduerte q: hec opi°
sm Pa.vbi.s̄:ē multū periculosa. Nā pauci sunt q̄
prius ad iudicē nō habeāt tractatū ⁊ concludit. Pa.
post multa iura.ibi adducta:ꝙ opinio q̄ dic̄ ꝙ pñt
hr̄e tractatū inter se.est verioꝛ:nō āt debēt ꝯcludere
pmutationē.ẜ se supponere dispositioni supioꝝ. Et
nota. Inno.i.d.c.q̄sitū.ꝙ pbēde eiusdem ecclesie ⁊
eiusdē qualitatis pñt pmutari sine auc̄te supioris qḋ
nō videt placere. Host.⁊ Jo.de ligna.i.c. si.co.ti°.
Nā cū pbēda ꝯsistat i spiritualitate eo ꝙ iheret ca/
nonie.ñ dȝ pmutari sine licētia supioꝛis:⁊ hec opinio
sm Pa.videt verioꝛ.p.d.tex.q̄sitū:q generalr̄ ꝓhi/
bet pmutationē pbēdaꝝ.⁊ q ꝓpria temeritate hāc
pmutationē fecerint priuādi sunt.d.c.cū olim. Et no
ta sm. D.Feli.i.c.q:.verisimile.de psump.cc̄.prin.ꝙ
qñ quis resignat bñficiū tenue pro pingui est presump
tio simonie.nisi alia psumptio sit ex alia pte:puta
q: ē senex ⁊ cura est magna:ḃ.compositio.

16 ¶ Utrum possit dari pecunia.pro recōpensatiōe ma
ioris beneficij cōmutati sine simonia.R.sm Pa.in.
c.ad questiones ꝙ sic:si det i recōpensationeȝ ꝓuē/
tuum tēporalium.nō spiritualiū:nec etiā simplr̄ ⁊ si
ne determinatiōe debet dari pecunia ab altera par
te.q: videretur dare pro spirituali.sed debet seruari
cautela istius tex.vt exprimatur.⁊ mēte geratur.ꝙ
pecunia suplcatur.non propter redditus spirituales.
sed propter ampliores redditus tēporales alterius
ecclesie:ita ꝙ per se ecclesia quo ad verba ⁊ quo ad
animum permutetur sine possessionib⁹.⁊ per se pos
sessiones sine ecclesijs.addita certa quantitate pecu/
nie vt veniatur ad equalitatē permutationis.⁊ iste
intellectus ē tutioꝛ.vel ꝙ contractus sint separati q°
ad animum vt pecunia detur nō in conpēsationem
reꝝ spiritualiū ẜ temporalium. Tria igitur requirū
tur vt licita sit pmutatio bñficioꝝum ecclesiasticoꝝ.
p̄.ꝙ non pasciscant sup tēporalibus ꝓ spiritualibus
vl̄ dtermīnēt tractatū ẜ possūt tractar̄ sine dtermi
natiōe. Scḋo ꝙ nō fiat sine auctoritate supioris
vñ ois cōmutatio dȝ fieri auc̄te illius q pōt ꝯferre.
Tertio ꝙ nō dēt tꝑale ꝓ spirituali.vel cꝰ:puta ma
ioris auc̄tis vel administratiōis spiritualis.ḃ sy mo
nia.§.39.⁊.ḃ. renuntiatio.§.3.⁊ se.⁊ ḃ. benefici/
um.2°.§.11°.

¶ Utruȝ cōmittatur simonia quādo aliquis fit mo 17
nachus cum hac spe.vt fiat abbas.vel accipit ordines
vt habeat beneficium.ita ꝙ teneatur illa habita re/
nuntiare.R.sm. Pa.de elec.cum ad nostram. Ter/
tio nota:vbi ait. Nemo debet effici monachus cum
ea fiducia ⁊ spe vt promoueatur in abbatem nec vi/
detur tunc monachari propter deuȝ.sed propter ho
norem.aut causa questus:hec verba habētur.16.q.1
7.in.c.per laicos:⁊ idem dic de clerico seculari. naȝ
recipiens ordines propter beneficia consequenda cō
mittit simoniam.saltem mentalem.vide glo.74.di.
c.consuluit. An autem adepti beneficia ⁊ dignitates
hac ambitione precedente.teneatur in foro anime re
signare quasi non iuste adepta:dic ꝙ non:sed tenē
tur satisfacere deo per penitētiam.vt probatur.in.c.
fi.de symonia:secus dic.vbi precessisset pactum:puta
quia dixit nolo monachari nisi promittas me elige
re in abbatem vel facere prioꝛem.vel nolo ordinari
nisi promittas mihi conferre tale beneficium. Nam
tunc interueniret symonia expressa. Unde obligat ad
renuntiandum vt in.d.c.fi. Quin immo posset atten
tari.ꝙ talis collatio seu electio.sic nulla.ar.1.q.1.oꝛ/
dinationes.⁊ nota. Innocē.in.c.cum vniuersoꝛum.
de re.permu. Adde ad predicta glo.in.c.ꝙ interro
gasti.27. di. que dicit. ꝙ si aliquis fit monachus
ad hoc vt possit fieri abbas.nihilominus remanet:
licet ficta ⁊ non sincera fuerit eius intentio:fuit enim
simulatio ob inhonestā causam. ideo non excusat:
hec Pa.vide aliquid.ḃ.religio.§.16.de excōmuni/
catione que incurritur ex symonia in beneficio:vide.
ḃ.excōmunicatio.8.prin. De dispensatione eius.ḃ.
dispēsatio.§.13.casu.14.

¶ Utrum habens beneficium in commenda possit cō/ 18
mutare. Panoꝛ.in.c.cum olim.tenet ꝙ sic.auctori/
tate illius qui potest commendare.qui iuris Fre.dicat
simpliciter contrarium:expectatiue autē sm.e. Pa.
ibidē:ñ pñt pmutari q: sūt psonales.⁊ nō excedunt
casū expssū.⁊ p ꝯñs.nec psonā.cui ꝯcedit̄ vt i.c. cū.

de pbē.li°.vi°. Nec habēt itep̄ bñficia. lʒ habeāt ius ad beneficia cōsequēda. Et nota fm.d.Fēdi.i.c.fi cō stitent.de accu.q̄ si ecclia cōcedit i comēda.pōt ad libitū cōcedentis reuocari:secus si i titulū.nisi pbaretur ipm clericū pnotassē i tabernis ⁊ celebrasset non facta digestiōe ex culpa sua.⁊ i dubio p̄sumit i perpetuū data.nec alius pōt dare nisi i perpetuum.nisi daret in comenda.

19 ¶ De etate reqsita ad beneficia.distingue fʒ Pa.i.c.sup inordinata.de pben.q̄ aut ē beneficiū regulare aut seculare.p̄ casu si est abbatia.tūc i abbatissa req̄rit tps.30.ānoꝝ.vt in.c.idēnitatibus.de elec.li°.vi.i abbate vo nō reqrit tps determinatū.sʒ cōiter q̄ reqrit tps.25.ānoꝝ p.c.cū i cunctis.§.iferiora.de elec. vbi regulariter ad quālibet dignitatē obtinendā sufficit illud tps.nec statutū de abbatissa debet trahi i abbatē.⁊ vide glo.q̄ hoc tʒ.i.d.c. idēnitatib⁹. ex q̄ nota q̄ prouisum i abbatissa nō trahit ad abbatē qꝛ lʒ masculinū ꝯprehendat femininū nō tn̄ ꝯ̄:ō q° vide bonā glo.i de.attendētes.de sta.regu.nec ē eadē rō in vtrisqꝫ.Nā ppter debilitatē sexus olim reqrebat vt esset septuagenaria. Si āt sit prioratus.tūc si est couētualis habēs collegiū sub se.reqrit tps.25. ānoꝝ.ar.i de.ne.i agro.§.ceteꝝ.de sta.regul. Si vero nō couentualis.⁊ tūc si hʒ curā aiaꝝ.subdistingue.aut ex ꝯsuetudine prior exercet curā aiaꝝ p se.⁊ dʒ hre.25.ānos.q̄ʒq̄ʒ.n.hoc nō colligat expsse ex illo tex.satis colligit ex mēte ⁊ rōe alioꝝ iurū. Nā non pōt qs exercere curā aie nisi sit pbit.⁊ nō pōt qs esse pbiter.nisi habeat.25.ānos vt.i de.generalē.ō eta.⁊ quali. Et p hoc qꝛ i ecclesia curata seculari reqrit illud tps.vt i.d.§.iferiora.Si vero curam nō exercet p se.tunc videt sufficere tps.20.ānoꝝ. vt.i.d.§.ceteꝝ.Aut est prioratus sine collegio.⁊ sine cura.⁊ tūc videt velle fre.ꝯsi.47.vt sufficiat tps.7.ānoꝝ. adducit nota p glo.i.d.c.si eo tpe.de rescrip.li°.vi°. Itē qꝛ nō pōt dici dignitas ex quo nō hʒ collegiū. ergo est simplex beneficiū.Sed hoc dictū nō puto veꝝ.quia aut itellexit de prioratu regulari.⁊ tūc aperte dictū suū ē falsum.qꝛ si nō ē pfessus nō pōt hre prioratū. in.c.nullus.de elec.li°.vi°.⁊ pfessus non pōt esse ante 14.ānū.vt i.c.p̄.de regul.li°.vi.Aut itelligit de prioratu seculari.⁊ tunc dictū suū depēdet ex alio.Nunqd post.7.ānos possit qs hre ecclesiā nō curatam.⁊ credo q̄ nō:vt ifra subitā. In.2°.principali mēbro. dico ego q̄ si ē prioratus nō hñs collegiū nec curā reqrit ad minus tps.14.ānoꝝ.ar.i.c.idecorū.ō eta. ⁊ quali.⁊ i.d.§.ceteꝝ:ex his ēt habes qd de monacatu.nā reqrit tps.14.ānoꝝ.vt pdīra.lʒ Hosti. appellet monachatū bñficiū simplex. Nō tn̄ videt pprie beneficiū.sʒ potius est q̄ddā i votū per professionē solēnizatū.vt in.c.vnico.de voto.li°.vi°. sed forte habuit respectū qꝛ p monachatū qs acqrit ius collegij. ⁊ hʒ monasteriū obligatū ad alimētādū eū. Unde hoc respectu pōt dici q̄ hʒ beneficiū simplex sicut lo q itrat aliqd collegiū clericoꝝ secularium.vbi bona sunt coia.ar.c.qm̄.de vi.⁊ ho.cle.⁊ hoc ad.p°.s. de beneficio regulari.Qm̄ vero beneficiū est seculare aut est epatus.⁊ reqrit q̄ exegerit.30m.ānū vt i.d.c.cū i cunctis.aut ē dignitas iferior.⁊ tunc reqrit q̄ attingat.25m.ānū.vt i.d.§.iferiora:aut est bñficiū curatū ⁊ tunc reqrit eadē etas.vt in.d.§.iferiora.epus tn̄ dispensat dūtaxat i psonatu nō curato.⁊ tunc sufficiat etas.20.ānoꝝ in alijs aūt nō dispēsat.Unde bonum tex.i.c.p̄.de eta.⁊ quali.li°.vi.⁊ Pa.i.d.§.inferiora. vlti° nota. Si vero ē bñficiū sine cura ⁊ sit simplex. ⁊ tunc sūt opiniones.mihi satis placet opinio Cal. qui voluit q̄ si beneficiū sonat i nomē rectorie vt puta qꝛ ē ecclesia.seu capella p se stās:⁊ hñs clericū ad suū regimē.⁊ tunc ad min⁹ reqrit tps. 14. ānorū.⁊ ō h° videt casus i.d.c.idecoꝝ nō cauillando līam.lʒ glo.aliter ibi itelligat.nā i hoc beneficio rectorie nō dʒ reqri tps.25.qꝛ cū caueat specifice i curatis vt i.d.§.iferiora videt aliud dicendū i nō curatis ar.i.c. nō ne.de p̄sump.nec videt sufficere etas.7. ānoꝝ.qꝛ cū habeat regere ecclesiā idecēs est vt talis dicatur idoneus q nesciat gubernare seipm.vt i.d.c. idecoꝝ.lʒ Aut nō sonat i vocē rectorie sʒ est beneficiū i ecclesia ⁊ tunc si reqrit maturitatē ꝯsilij vt i canonicatu ecclesie cathedralis ⁊ tunc tʒ hic.Hosti.⁊ Archi.i.d.c. si eo tpe.q̄ reqrit etas.14.ānoꝝ:nā ante illā etatē nō pōt sapiēter iura tractare ⁊ curia seruat hāc opinionē.⁊ videt tex.hic nō iproprīando verbū pueri. appositū.i tex.si vero nō reqrit maturitatē ꝯsilij. tūc sufficit etas.7.ānoꝝ.ex̄ i pbendis clericalibus.nā in multis ecclesijs sunt bñficia pro clericis minoribus q tn̄ nō sunt de collegio sʒ simplr beneficiati ō istis bñ pōt puideri istis minorib⁹.⁊ p hoc habes etatē reqsitā ad qd̄libet bñfic uʒ hec Pa.formaliter. Quis possit i istis dispēsare:v.dispēsā°.§.15.casu.23.⁊.24.
¶ Qui sunt ordines reqsiti ad pmotionē alicui⁹ bñficij.Fr.fʒ doc.i.c.dudū.el.p̄.de elec.P°.q̄ oē bñficium ecclasticū.reqrit saltē primā tonsurā. Epus vo saltē debet eē i sacris.s.subdiaconatu i.c.a multis.ō elec.qm̄ eligit. In alijs āt Pa.post Jo.cal.idistincte tenēt q̄ sufficit q̄ pmouēdus sit i minoribus.q̄uis aliq dicāt q̄ i dignitatibus ⁊ bñficijs curatis debeant eē in sacris.lʒ opi°.Pa. videt veriorꝝ.ait.n.sic. Jo.cal.idistincte tʒ q̄ i quolibet mō puidendi satis est q̄ pmouēdus sit i minoribus ordinib⁹.tā respectu dignitatis iferioꝝ q̄ʒ ecclaꝝ curataꝝ.⁊ hec opi° mihi placet.P° arguēdo p locū a speciali de epis. Secūdo p illū.§.inferiora vbi tex.i pmouēdis solū reqrit etatē.mores.⁊ scientiā.i ordinibus vo solū disponit vt recipiant post pmotionē 3°.moueor q̄ ille.§.eqparat dignitates iferiores ⁊ ecclias parrochiales.quo ad idoneitatē.pmouēdo ad illa sed habemus hodie clarum q̄ exñs i minoribus pōt ꝯseq: ecclesiā parrochialē.vt i iuribus pallegatis. ⁊ allegādis.ergo ad istas dignitates iferiores.pñt pmo 20

ueri nõ obstat motiuũ. Jo.an.tenẽtis p̃riũ. Nã si cũ pcedit p viã extraordinariã. puta p p̃sentationẽ. et institutionẽ. pót pmoueri ext̃s i minorib⁹. vt i.c.2º.ð sti.li.c.vi⁹. ergo fortius cũ pcedit p viã ordinariam vel iuridicã. vt est electio vel collatio. preterea sicut i impetratiõe q̃ est odiosa et restringibilis vt i.c. q̃zuis de p̃ben. nõ obstat defectus sacri ordinis. ergo forti⁹ nõ dz nocere cũ pcedit p viã electiõis. vel collationis. ergo dicamus q ista iura noluerũt ponere specialitatẽ i istis casibus: q: nõ apparet de sufficienti rõe specialitatis. sz q de mẽte illoz iuriũ fuerit. q defectus sacri ordinis nõ haberet ipedire. Nõ obstant iura que habent. 60. di. nã põt p exponi vt ibi not. glo. i.c.p. vt dicat sit p̃sbit. i. fiat simile i.c.2º. de fo. cõpe. vel q hodie sint correpta. nã illa reqrebãt pres̃biteratũ tpe pmotõis et tñ hodie dar ẽ q nõ reqritur. vt i.d.§. iferiora. hec Pa. Et bñ respondet ad ea q̃ adducunt ab alijs. Sic ergo idistincte tenendũ ẽ q sufficiat pmonendũ ad quodcũqz beneficiũ sit i minoribus. habeat tñ tps vt possit pmoueri j ãnũ i bis bñficijs q̃ reqrũt aliquẽ ordinẽ. excipit de cpatu in quo reqrit q sit i sacris Et nota bz.c. Pa.i.c.cũ in cũctis de elec.§. iferior.a. q aliqñ sunt quedã bñficia fundata cũ ista ɔditiõe. q ad illa nõ possit pmoueri nisi ext̃s i sacerdotio actualitr. et tũc siue istud statutũ sit ab epo. siue ab istituẽte beneficiũ. nõ valet pmotio nisi sit sacerdos. et si est ab istituẽte nõ itelligitur derogari per clausulas generales qñ papa dat gr̃az dicẽdo nõ obstãtibus qbuscũqz statutis etc. secus si esset ab epo. Nã papa nõ videt velle derogare p clausulas generales edictũ istituent ne retrahant etc. et tãdẽ idẽ Pa. i fi.h⁹.§. facit regulas generales q q̃libet dignitas vel p̃sonat⁹ vel officiũ. q̃ hñt curã aiaz. reqrũt sacerdotiũ. et ex ɔsequẽti tenent accipere sacerdotiũ q̃z citius põt. Un̄ debent hr̃e tps vt.s. Et quo.n. acceptãt bñficiũ vident velle que sequũtur. Ubi aũt ista nõ hñt curã et nõ specificat in iure de aliquo ordine nõ tenent ad sacros ordines ascẽdere. nisi ɔsuetudo loci q̃ est seruãda aliter haberet.

21 ¶ Ut̃ ñ faciẽs se pmoueri ad ordinẽ quẽ bñficiũ reqrit sit ipso iure bñficio priuatus. R. bz Pa.i.d.§. inferiora. q nõ est ipso iure priuatus. nec dz priuari sine monitiõe. qd hodie limitat. nã i ecclesijs prochialibus icõtinẽti ẽ priuatus q nõ facit se ifra ãnũ promoueri i sacerdotẽ. vt i.c.lz canon. de elec.li.c.vi⁹. hoc tñ dictũ nõ pcedit i ecclesijs parrochialibus collegiatis vt i.c. statutũ. de elec.li.º.vi.º. Eps tñ põt dispẽsare cũ eo. q pmouet ad ecclesiã habẽtẽ curã aiaz rõne studij. q nõ teneat pmoueri vsqz ad septẽniũ ad sacerdotiũ. dũmõ post septẽniũ faciat se pmoueri. infra ãnũ ad sacerdotiũ: tenet tñ i p ãno acceptatõis pmoueri ad subdiaconatũ: hec oĩa habent in.c.cũ ex eo de elec.li.vi.c. et nota bm domi. q qcqd exponit beneficiatus cã studij dr̃ exponere i vtilitatẽ ecclesie. et ex p̃nti põt accipere dũ stat in studio.

¶ Quid de clerico q accipit bñficiũ nõ itendẽs post modũ clericare. R. bz ter. et glo.i.c. cõmissa.§. ceterz. de elec.li.º.vi.º. q tenet ad restitutionẽ pceptoz illo iterim. et ɔferẽs sibi bñficiũ sciẽter. dz ecclesiã seruare idẽnem. secus si a pan.c haberet aium clericãdi. et postea mutauit bm glo. nõ tenebitur. 22

¶ Nota bm.d.Feli.i.c. ceterz. de rescrip. col. pen. q reuocatio iurisdictiõis facta pp crimẽ vel delictũ iudicis. opat ipso facto: ante noticiã. ita q subsequẽs ɔtus nõ valeat. et isto casu sentẽtia vicarij epi. a quo est ablata ptãs nõ valet. et sic vacat bñficiũ eius. et sic patronus põt. et dz p̃sentare: si et priuatus teneat de facto. Et similiter alius põt digi. absqz alia pnũtiatiõe. caue tñ. q: nõ sufficat s̃nia sup crimie: qñ crimen nõ priuat ipso iure. et dz esse s̃nia lata specialitr: secus si i gñre: puta si qs fecerit sic. sit priuatus. talis enim nõ afficit ignorãtẽ. vel nõ declaratũ: tali tamẽ priuato ignorãti. nõ currit tps appellationis: Nota ẽt bm.c.i.c. cũ accessissent. de ɔsti. circa prin. q dignitas sublata de ecclesia p statutũ ɔfirmatũ p papaz. vlterius non censet vacare nisi p p̃riũ actũ: statutuz fuerit reuocatũ. c. cũ accessisset. de ɔsti. et sic p mortẽ bñficiati nõ vacat beneficium. 23

¶ Nota etiã bz.c.D.Feli.i.c. ex parte decani: de rescrip. q renuntiatio facta dignitatis. vel bñficij: per pcuratorẽ ad hoc ɔstitutũ et prius reuocatũ: ipso tñ ignorãte et supior. cui fiebat renũtiatio: tenet: rõ assignat i de.p.º. de renun. nisi factũ fuisset dolose q reuocatio peruenisset. d. de.p.º. 24

¶ Nota itẽ bm.c.i.d.c. ex pte. q piurus. nõ est ipo iure priuat⁹ bñficio. sz priuãdus. Et nõ incurrit pena priuatiõis. nisi exprimat. et nullus priuat bñficio nisi exprimat. et nihil iducit priuationẽ: nisi quod iure cauetur. 25

¶ In rescripto aplico ad bñficia: semp itelligit clausula si pces veritate nitant. d.c. ex pte: et mẽtio ẽ faciẽda de cura: Feli.i.c. nr̃a. de rescrip. 20. co.c. De iure cõi nõ est necessaria expssio valoris bñficij i impetratiõe: glo. i de.p.º. de p̃ben. Licet de iure dicta expssio nõ sit necessaria. tñ si exprimit. et sit maioris valoris. nõ valet ipetratio: rõ q: i gratijs aplicis. cã bz vim ɔditiõis. etiã si fuisset dictuz ex simplicitate. nec adiuuat ignorãtia. q: debeat se iformare. Dicẽti q nõ valẽt plus q̃z expssit. incũbit onus pbandi. Fallit p qñ nullus opponit. 2º. i gratijs i for.ª pauperũ: p ordinationẽ Urbani sexti. Ubi dũ dz fieri mẽtio de valore bñficij vacãtis. vel vacaturi. sz ẽt de valore oiuz bñficioz q̃ qs obtinet tpe ipetratiõis. Alias grẽ sũt nullius valoris. Et idẽ in ɔfirmatõibus. Et hec ordinatio viget vt i regulis cãcelarie. et eodẽ mõ i expectatiuis. Ubi grã fit pprio motu nõ necessaria mentio alicuius valoris. nec alterius. puta cure. P.º. limito qñ tacet ihabilitas ɔcernẽs ihabilitatẽ p̃sone pro qua scribit. vt defectũ natalium. bigamiã. vitiũ corporis. et similia. Et posent obstare p viã iuris cõis. Se 26

ciendo qñ est in preiudiciũ tertij. Tertio qñ exprimũ
tur cõditiões false. Nõ est opus exprimere valorẽ be/
neficij qd exponit se dimittere. ⁊ tũc si exprimat fal/
sum valorẽ nõ obstat. Qñ exprimit per papã. q li/
bẽter daret maioris valoris. nõ obstat falsa expressio
valoris. Si beneficiũ est minoris valoris q̃ȝ sit dictũ
adhuc grã remanet subreptitia. Limita. vbi dr vsq̃ȝ
ad certã sũmã. q: illa cõtinet oẽs minores. Qñ i lrĩs
dr de valore fȝ taxationẽ decime. ⁊ reuera sit maio
ris valoris: iste error nõ nocet. dũmodo talis sit va/
lor taxatõis. Et not. q hodie dȝ fieri expssio fȝ coẽȝ
taxationẽ. ⁊ nõ fȝ taxationẽ decime. Itẽ not. q ta/
xatio semel facta ab habẽte ptãtem taxãdi semp du
rat. etiã si p multos ãnos decima nõ fuit postea solu
ta. Itẽ not. q i cõputãdo valorẽ bñficij debẽt dedu/
ci. onera. seruitia: ⁊ similia. sũr distributiões quotidi
ane nõ cõputant i valorẽ prebendarũ: dant .n. rõne
cuiusdã ministerij psonalis. Idẽ de emolumẽtis que
diuidunt iter plures bñficiatos. Eodẽ mõ qñ rector
habet aliqd legatũ distribuẽdum. iter eos. q interfuit
vniuersario. Qñ eccña hȝ aliquos redditus incertos.
q pñt redigi ad vnã sũmã. fȝ. Pe. de ancha. debent
cõputari. Si ordinario exprimit qs falsum valorem.
nõ viciat grã. q: solũ itelligunt de papa. In vniõe
bñficij reqrit mẽtio valoris vtriusq̃ȝ bñficij. s. vniti ⁊
cui fit vnio. In cõputatiõe attendit valor pñtis tem
poris. nõ antiq. si tñ fuisset facta taxatio. illa durat.
Predicta nõ hñt locũ i impetratiõe hospitalis i qua
nõ est necessaria mẽtio valoris. nisi excedat sũmam
centũ ducatorũ q: nõ ab ide citramontanos soluit ãnata.
Hec oĩa ponit. D. Feli. i. c. ad aures. de rescrip. col. 2ª.
s. v. de expssione valoris. Impetratio bñficij facta p
forensẽ. potest infringi. si de hoc ñ fiat mẽtio. Feli. in
c. sicut: de symo. in glo. pª.

b Eneficia 4º. epi decimõ vacãt. ante cõsecra/
tionẽ. c. i cunctis. §. iferiora. de elec. scõs i ab
bate nõdũ benedicto. q: statim vacant: eo q
bñdictio nõ est de subã. vtȝ q: ex cõsuetudine est ab/
bas sine bñdictiõe. Feli. i. c. meminimus. de accu. i fi.
Et qñ aliqs de facto nãciscit viciose possessionẽ ali/
cuius bñficij. alia bñficia q̃ nõ pñt simul cũ illo tene
ri vacãt. etiã dato q tenuta alterius sit nulliter ha/
bita. Puta a nõ habente ptãtẽ cõferendi. c. cũ q. de p
ben. li. vi. ⁊ Feli. i. c. q alterũ. de symo. i fi.

b Enignitas vt dicit. s. Tho. 2ª. q. 80. ar. vnico
ad. 4m. fm Andronicũ est habitus volũtarĩ.
Un Ysidorus i li. ethimo. begnignus est. vir
sponte ad bñfaciendũ paratus. ⁊ dulcis ad eloquen
dũ. Et fm Tuli. i li. de offi. appellat beniuolẽtia: ⁊
est ipsa benignitas. fructus pietatis. ⁊ dñr benigni il
li. quos bonus ignis amoris. feruere facit. ad bñfaci
endũ pximis. ⁊ debet maxime seruari in sententia.

b Eniuolẽtia pprie dr act⁹ voluntatis. quo al/
teri bonũ volumus. ⁊ differt ab amore qui ẽ
in cõcupiscibili. ⁊ ab amore q ẽ i volũtate. Un
de. s. v. amicitia. ⁊ v. bñficẽtia ⁊ bñficiũ p pari.

b Estie dñr animalia seua: vt vrsi ⁊ leones: iu
mẽta aũt. pecora dñr ⁊ aialia domestica. q̃
hoi seruiũt qualitercũq̃ȝ: reptilia xo dñr ani/
malia q̃ nõ hñt pedes. vt deuẽtur a terra vt serpen/
tes vel hñt breues qbus parum eleuant. vt lacerte ⁊
formice. qd i alia q̃ nõ cõprehendunt aliquo istorũ
dñr quadrupedia. s. Tho. pª. q. 72.

b Estialitas est vitiũ extra numerũ aliarũ hu
manarũ maliciarũ: q: humanũ modũ trãscẽ/
dũt. vñ dr a bestia. quasi vastia. q̃ delectat i
occasiõe hois. sine iustitia. sȝ solũ vt delectet i cõme/
stiõe hois. Un crudelitas cõtinet sub bestialitate. q:
crudelis. delectat solũ i occasione vel punitiõe sine ra
tiõe: ⁊ fm philosophũ. 7. ethi coꝝ. circa pan. sit hõ
bestialis. tripliciter p cõuersatiõe gentis. s. qñ viuũt si
ne lege. 2º. egritudie vel orbitate caroꝝ. s. qñ fiũt amẽ
tes. 3º. p magnũ augmentũ malitie. Et specialit dr
bestialitas vitiũ luxurie p qd vadit ad rẽ nõ eiusdẽ
spẽi hec. s. Tho. 2ª. q. 158. arº. xi. Uide. j. v. crudeli/
tas ⁊ v. luxuria. §. 7.

b Ibere vinũ tẽperate. multũ cõfert. ⁊ modicus
excessus. multũ ledit. etiã plus q̃ȝ excessus cibi.
Un. s. Tho. 2ª. q. 149. arº. p sic ait. Uirtutes q̃
ab aliq̃ generali cõditiõe virtutis noiant: illã mate/
riã sibi specialiter vendicãt. i qua est difficilimum ⁊
optimũ: est cõditionẽ eius obseruare. sicut fortitudo
pericula mortis. ⁊ tẽperãtia delectatiões tactus. No
men ãt sobrietatis sumit a mẽsura: dr .n. aliqs sobri⁹
quasi mensuram seruãs: ⁊ ideo illã materiã specialr
sibi sobrietas ascribit. i qua maxime laudabile ẽ mẽ
surã seruare: hmõi aũt est potus inebriare potẽs: q:
eius vsus mẽsuratus. multũ cõfert. ⁊ modicus exces/
sus multũ ledit q: ipedit vsum rõnis. magis etiã q̃ȝ
excessus cibi. Un eccl. 31. Sanitas ẽ aie ⁊ corporis so
brius potus ⁊ vinũ multũ potatũ irrationalẽ. ⁊ irã.
⁊ ruinas multas facit: ⁊ ideo specialit sobrietas at/
tendit circa potũ. nõ quẽcũq̃ȝ. sed cũ q sua fumosita
te natus est caput conturbare. sicut vinũ. hec. s. Th.
vide v. ebrius.

b Igamia qd est. R. fm. Pe. de palu. 4. di. 17.
q. 4. ar. p. q est defectus ex secũdis nuptiis p
ueniens. Nec valet reprobatio. Host. q dicat
q nõ est cõuertibilis cũ diffinito. cũ aliter cõtingat:
q: codeȝ mõ põt reprobari sua diffinitio q̃ dicat. q
bigamia est irregularitas. ex defectu pueniẽs sacri.
q: ẽt sine vllo sacro. qñq̃ȝ cõtĩt. Et si dicas q itelligit
de bigamia vera. ⁊ propria. R. q sicut nõ est nisi ex
defectu sacri: sic etiã nisi ex secũdis. Et dr bigamus
quasi bini pergama. a pir. qd ẽ ignis. ⁊ gamos qd
est mulier. vxor. vel cõiugiũ. quasi igne mulierũ destru
cta. s. pgama troie. 26. di. vnius vxoris virũ. i. mono
gamũ. a monos. qd ẽ vnũ. ⁊ gamos. qd est cõiugiũ.
Un ẽ defect⁹ veri sacri. ⁊ duo vera matrimonia. est
vera bigamia. ⁊ ppria. aliter non. Un incidor est pª.

affinitio.q3.2ª.q: h3 secundaz.mariti viduaz essent veri bigamu:q: deficiút a sacro:q: eccl'ia sponsa xpi. nó h3 maculá neq3 rugá.iuxta illud: despondi vos vni viro virginé castá exhibere xpo.2ª.cor.11. Et sic se quif q nunq3 sit bigamia vera nisi ex nuptijs veris: nec iterpretatiua.nisi ex interptatis. Vñ cócubiari9 cú vna.vel plurib9 nó sit bigam9.et h3.s.Tho.4.di. 27.q.3.arº.p°.Bigam9 sit irregularis.q: cú aliqs p sacrm ordinis.minister sacrorum cóstituit.et ille q alijs sacra ministrare d3.nullú defectú i sacris pati d3: Defectus aút i sacris est qñ sacri significatio itegra. nó inuenit :sacrm aút matrimonij significat cóiúctioné xpi ad ecclesiá.que é vnius ad vnú et ideo bigamia que hoc tollit irregularitaté induat hec.s.Tho.

1 ¶ Quot sút modi bigamie.R.sm.s.Tho.vbi.s. q sút quattuor. Prim9 é cú qs h3 plures vxores de iur.successiue.26.di.acutius.et ambas cognouit.ar.c. debitú.e.ti°.Scd'9 é cú simul.h3 plures.vná de iur.aliá de facto.siue ábas de facto.et cognouit ábas.c.nup.eo.ti.Terti9 cú plures h3 successiue.vná de iur.aliá de facto.vel ábas de facto.et cognouit ábas.d.c.nuper. Quart9 qñ viduá duxit vxoré.Et i oib9 his est irregularitas adiuncta.

2 ¶ Notádú q aliq distingút istos quattuor.post glo.i.c.sup.e.ti.i sex.s3 q:s.Tho.nó ponit nisi quattuor et in illis bñ itelligunt oés:ideo cú breuitatis nó plures distinxi. Jté not.q aliq ponút.5m.modú.s.qñ exñs i sacris.vel pfessus alicui9 approbate religióis. cóhit.vt i.c.fi.e.Sed.s.Tho.nó distinxit istu3 ab alijs:rô vt credo fuit.q: vel isti cóhunt cú duab9.de facto. et sic cóueniunt vel.i.2°.vel i.3°.vel cóhunt cú vidua vel corrupta.et sic vadút ad.4m.modú:vel cóhút cú vgine.et sic nó sunt bigami s3 irregulares nó.n.deficiút in significatióe sacri.vere.neq3 apparéter. Eccl'ia tñ h3 hoc.vult q sint irregulares.q: cóhunt cóa votú solénem Idé t3 glo.i.c.quotquot.27.q.1.et iste vltim9.ponat p.5°.et primus est verus.tres sequentes sunt similitudinarie.5°.est interpretatiue:et isto solo vltimo. pót eps dispensare vt infra.§.7.

5 ¶ Not.etiá q.s.Tho.vbi.s.dicit.q pmus modus h3 verá et pprie dictá bigamiá et sic est principalis i causandá irregularitaté.2°.vero et.3°.sunt scúdarij:q: i eis est qdá similitudo sacri.q: cóhút.cú duab9 i.4° aút nó é defectus sacri.q: vxor diuisit carnem suá i plures.et sic q: actus cóhentis.s.ipsi9 vxoris. tráfit sup alterz.s.virz.et a termino q é vir specificat. ió ipse vir fit bigam9 qñ cóhit cú illa.q fuit ab alio cognita.circa qué modú.s.circa.4m.not.q diuersimode pót fieri.P° qñ aliqs cóhit cú aliq vidua q cú.p.viro cósumauit matrim.et cognoscit eá:fit bigam9.Scúdo qñ cóhit cú aliq que fuit cognita ab alio:extra matrimoniu.é et bigam9.si cognoscat eá. Ter°. qñ cóhit cú aliq vgie et cósumat matrim.et postea cognoscat ab alio.et postq fuit cognita ab alio. iterz ipse cognoscat eá.siue sciéter.siue ignoráter.siue redédo debitú.

siue quocúq3 mó.fit bigam9. Vñ multi sút bigami q h° ignorát.et aliqñ sine pctó.Quar° si aliqs cóhat cú aliq q pri9 cótraxerat p vba de psenti cú alio. nó tñ cósumauit cú.p.2°.vt sic nó é bigam9. Quinto si aliqs cóhat cú virgine et cósumat.postea ipsa cognoscat ab alio.et ipse primus nó eá amplius cognoscat.nó est bigamus.hec oia sm.s. Tho.et h3.Pe.de palu. Not.q nunq3 fit bigamus i aliquo.5.modorú.nisi cóhat cú aliqua et illá cognoscat.et nó reqrit mixtio seminis.sed solum q corrumpat intrando.

¶ Si qs qrat quare mulier nó dicat bigama.R.q nó é capax huius defectus:q: bigamia h3 p effectu priuationé ordinis.vel executióis eius.vt j. Mulier aút nó est capax ordinis vel executióis eius Et si qs qrat qre hó magis fit bigam9 ex defectu mulieris.q3 sui ipsius.ná qñ hó cóhit cú corrupta extra matrim. fit bigamus pp̃ter defectú mulieris. et tñ qñ ipse hó prius fuerat fornicatus cum alia extra matrim.et postea cóhit.siue cú ea.siue cú alia.nó fit bigamus.Ad hoc.R.s.Tho.q3uis aliter ab alijs respondeat. q hoc ideo est q: qñ mulier corrupta contrahit.sua cótractio.terminat ad virú.sicut ad terminuz ad qué fit denominatio:et sic vir recipit et fit bigamus.et é quasi mã cótractus ipsius mulieris.et sic mulier.si etiá esset capax nó fieret bigama.qñ aút antea fuit corruptus et cótraxit.sua actio transiret ad mulierem. et sic non vir s3 mulier fieret bigama si esset capax. 4

¶ De pena bigamie. Not.primo q nullus pót priuari ipso caractere.q: sunt indelibiles. Scúdo not. q oés bigami quocúq3 mó etiá.5°.sunt priuati executióe ordinis.et pmotióe.ita q nó possint promoueri ad aliquem ordinem.nec exequi actum alicui9 ordinis.sine dispensatióe.d.c. quotquot.et.c.2°.q de. vel vo.Pa.ibi.3°.not.et sic omnes bigami sunt irregulares. Tertio not.q bigamus priuat oi priuilegio clericali.et est astrictus seculari foro.nec valet cósuetudo in cótrariú.et pñibet sub anathemate ne tonsurá deferat.hec i tex.c.vnico.e.ti.li°.vi°. glo.i vbo.bigamos. restringit ad eos q sic in minoribus ordinibus cótraxerunt.aliquo illorum quattuor primorum modoruz: ita q illi qui sunt in sacris vel professi.alicuius religionis approbate.nó possunt incurrere illas penas. Unde Pe.de palu.vbi supra ar°.3°:p°. cóclusióe:sic ait.Si sit talis qui non potest exuere statú. quo manente semper retinet priuilegium.quousq3. prius degradatus in speciali. tradatur iustitie seculari. iste per nullam bigamiam perdit priuilegium hoc. Unde quod ibi dicatur.adiiciendus est cohertioni secularis:non potest referri ad eos qui sunt in sacris. vel professi.Hec Pe.Unde arguit. Ge.in.d.c. vnico.q 5 15
pena non extenditur ex casu vero ad fictum.nam bigamus.quinto modo est solum bigamus ficte quia non capax matrimonij. Jntrans enim religioné quocunq3 modo sit bigamus.pót portare tonsuraz

monachalē.q̄ nō ē via ad ordinē.plusq̄ȝ tonsura ꝯ/
versoꝝ.ꝛ percutiēs cū est excōicatus.fm.e. Pe.cleri
cus āt secularis i minoribus cōstīus.pōt ꝛ debet qñ est
bigamus.vt laicus viuere.ꝛ matrimoniū tȝ. si con/
trahat.Unñ fm Pe.cōstīus i religiōe approbata vel i
sacris.sc bȝ sicut ꝯuersus i religiōe.ꝛ sic intelligit .c.
qsqs.84.di.vbi dr̄ ꝙ bȝ solū laicalē corōne.i.ꝯuer/
soꝝ.nec est capax alicuius bñficij ecclesiastici. regu/
laris.vel secularis.i quocūqȝ mō bigamie.ēt i.5°.q:
bñficiū nō dat̄.nisi clerico.bigamus veroꝝ vt laic⁹.
Sed qd ꝺ eo q ꝯxit sponsalia.ꝛ postea cognouit eā
amore fornicario.si ꝯxisset cū corrupta.vel cū dua/
bus:vtrū esset bigamus.ꝛ sub istis penis.R̄. Pe. vbi
.s̄.ꝙ sic:q: ecclia iudicaret matrimoniū. Quō per/
dūt tria puilegia clericalia.v̄. exc.i°.5.casu p̄.§.27.

6 ❡Utrū bigamia p baptismū tollat̄.R̄.fȝ.s. Tho.ꝙ
nō.q: q̄uis baptismus tollat culpas.nō tñ soluit cō
iugia.26.di.c.vnus.Unñ cū ex ipso ꝯiugio sequatur
irregularitas.p baptismū tolli nō pōt.vt Aug.dicit
26.di.c.acutius.Nec i hoc tenet̄ Hieronym⁹.q sup
epl̄aȝ ad titū videt̄ dicere ꝯriū.nisi forte dicim⁹ eius
exponere ꝙ loquit̄ ad superioris dispēsationē.ꝛ si/
cut post baptismū qs nō recupat virginitatē amissā
ita nec carnis diuisionē.Utrū baptism⁹ remoueat ir
regularitatē homicidij. vel liberet a furto. vel peni
tus.vel homicidij.vide.v̄. baptismus.8.§.p̄.ꝛ fi.ꝛ
v̄.irregularitas.5°.prin. Ex qbus oibus locis habes
ꝙ baptism⁹ tollit oēm irregularitatē.pter bigamiā
Non tñ tollit obligationē debiti. vel suspēsiones q̄
fieret rōe furti.vel homicidij:q̄uis esset decēs vt prī/
ceps remitteret.Nec recupat virginitatē.vt possit cō
secrari.vt virgo.vel cē dr acōnissaȝ.fm.s.Tho.Tol
lit ēt ifamiā.de quo.ꝺ.§.fi. Quō tollit oēm pñiam.
v̄.baptismus.7.§.3.ꝛ sc.pōt ēt accusari de peccatis
factis.ante baptismū:fm Pa.vide.ꝺ.§.pᵐ.i fi.

7 ❡Utrū liceat dispēsare cū bigamo.R̄.fm.s.Tho.4.
di.27.q.vlt.ª arᵒ.fi.ꝙ sic:q: bigamie nō est adiuncta
irregularitas de iure nāli.sȝ de iure positiuo.nec ite/
rū est de essentialib⁹ ordinis qꝺ pȝ q: si ordinet̄ reci
pit caratherē.Et ideo papa pōt dispēsare i tali irre
gularitate totalr̄.s.quo ad oēs modos bigamie.ꝛ
quo ad oēs ordines.34.di.c.lector.i glo.vbi Luci⁹
papa dispēsauit cū Panormitano archiepo.sȝ epo
qȝᵐ ad minores ordines.c.p̄.q de.vel vo. Et qdā di
cūt ēt qȝᵐ ad maiores i illis q volūt i religiōe deo ser
uire.pter vitandū religiōis discursum.c.i°.q de.vel
vo. Nec obstat qꝺ dr̄ ꝺ biga.c.sup eo.ꝛ.c.nup. ꝙ cū
bigamo nō liceat dispēsare.q: p illā decr̄. ostēdit̄ ꝙ
eadē difficultas dispēsandi i illis.q de facto cū pluri
bus ꝯxerūt.ac si de iure ꝯxissent.nō ꝙ subtrahatur
simplr̄ ptās pape i talibus.Nec valet ēt ꝙ sit de iu/
re diuino.q: veꝝ est ꝙ papa nō pōt i ea q̄ sunt ꝺ iu
re diuino.q̄ ptinēt ad ius nāle vel articulos fidei.vel
ad essentiā sacroꝝ.sȝ illud nō est tale.Jn illis.n. q̄ sūt
de istitutiōe aploꝝ:cū ecclesia nūc habeat eādē ptā/
tē statuēdi.ꝛ destruēdi.quā tūc habuit.pōt p eū qui
primatū i ecclesia tȝ dispēsari. Nec significatio quā
tollit bigamia est de essentia sacri vt dictū est hec.s.
Tho.ꝛ fȝ.Pe.de pal.4.ꝺ.27.q.4.arᵒ.5.epus dispen/
sat cū cōnite i sacris.ꝯhente cū virgine.ꝺ.c.p̄.s̄.c.§.
2ᵒ.dispēsat ēt cū bigamo occulto aliter non dispēsat.
fm Pe.Nullus aūt abbas vel alius platus inferior
dispēsat de iure.q̄uis i aliis irregularibus plus pos/
sit q̄ȝ epus.c.cū illoꝝ.ꝺ sen.exc. Et si haberet puilegiū
ꝙ possit i his i quibus sedes apostolica.nō est cōsu/
lēda.possēt hec Pe.itellige sicut epus pōt. Nūc autē
quasi oēs religiosi hñt magna puilegia q̄ essent i/
spiciēda. Et Pa.i.c.2°.qui cle.vel vo.i fi.sic ꝯcludit:
dic ergo ꝯcludēdo māȝ.ꝙ aut clericus i sacris icidit
in bigamiā.vt q: de iure aut ꝺ facto ꝯxit cū duab⁹.
vel cū vna corrupta.ꝛ cū tali.nō dispensat epus. vt i.
ꝺ.c.nup.ꝛ.c.5.de biga. Aut ꝯxit cū vnica virgine.ꝛ
tunc si est ꝯtritus ꝛ penitēs.epus pōt dispēsare. vt i.c.
p̄.q cle.vel vo.ꝛ clarius i.c.sane.de cle. ꝯiug. Et qñ
itret religionē videt̄ ꝯtritus.alias aūt nō dȝ dispen/
sare.vt i.ꝺ.c.2°.hec. Pa.ꝛ sic itellige supradicta.Ui/
de.v̄.dispensatio.§.2ᵒ.ꝯclusione.2ᵃ.

b Jlinguis fm.s.Tho.2ᵉ.q.74.arᵉ.p̄.ad.3ᵐ.dr̄
ppꝛe susurro:cū.n.amicicia sit iter duos niti
tur susurro ex vtraqȝ parte amicitiā rumpe/
re:ꝛ ideo duabus linguis vtit̄ ad duos:vni dicens
malū de alio.pter qꝺ dr̄ ecc.28.susurro ꝛ biliguis
maledictus est.ꝛ subdit̄.multos.n. turbauit pacem
habētes.Quid sit susurro ꝛ quō est grauī⁹ pctm̄ q̄ȝ
detractio.ꝛ quō ꝯueniūt. vide.v̄.susurro ꝛ.v̄.detra
ctio:ꝛ.s.Tho.vbi supra.

Jsextus dr̄.q: p duos dies stamus sup sextus
Kal.martij. Et nota ꝙ vigilia.s.Mathie sē
per dȝ cē die imediate pcedēti festo eiusdē.ni
si veniret festū die lune:q: tunc fieret die sabati.ꝛ fȝ
ꝯsuetudinē romane eccl̄ie.tpꝛe bisexti.2ᵒ.die fit festū.
s.Mathie.hec not. i.c.q̄siuit de v̄. signi. Ubi glo.
q̄rit vtrū suspensus p ānū.possit celebrare tpꝛe bisexti.
vltima die āni bisextilis.ꝛ breuit̄ Pa. ibi not. post
multa ꝯcludēdo veriorē opinionē.dicēs:ꝙ in tali su
spēsione vel alio quocūqȝ edicto.vel noiant̄ dies di
cēdo.sit suspēsus p.ccclxv.ꝛ sic ē claꝝ ꝙ pōt illis da
tis.vel nō noiat̄ dies.sȝ simpliciter dic̄ p ānū.ꝛ tūc i
penis stricte sumet̄ i gratijs vero large.

❡Querit̄ q̄re ista dies addit̄ āno p̄.bisextili.R̄.bre 8
uiter ꝙ aliqualiter excedit ꝯditiōes huius opis. vbi
nota.ꝙ ānus est spaciū quo sol currit semel totū cir/
culū suū.eūdo ab occidēte i oriētē.p ppriū motum
ꝯ.pᵐ.mobile.hoc āt fac̄ sol i.365.dieb⁹ ꝛ fere sex ho
ras.ꝛ dr̄ fere pp q̄dā momēta q̄ addunt̄ ad ipas sex
horas.he aūt sex hore de.4ᵒ.i.4ᵐ.ānuȝ. sine cōputa/
tiōe aliqua reseruant̄.ꝛ tunc faciūt vnā diē nāleȝ.q̄
dr̄ bisextilis.eo ꝙ bis pnūtiamus illo āno.6ᵒ. Kal.
martij:vbi interponit̄ illa dies.vel dicit̄ bisextilis fȝ
astrologos quasi ex bisse momētoꝝ collecta. Qꝺ sic

potenit cōprehendi. Sol i quolibet signo. q̄ sūt aries
taurus. gemini. cancer. leo. virgo. libra. scorpio. sa/
gitarius. capricornus. aquari⁹. pisces. vii. ꝑ. Hec sūt
signa poli q̄ semꝑ sunt via soli. est aries taurus ge/
mini cācer leo. virgo libra aq̄. Scor. chiron capricor
nus vnia: morat .30. diebus. 50. trientibus. horaꝝ ꝛ.
90. bissis mométoꝝ. Multiplicatis. 30. dieb⁹ duode/
cies habebimus. 360. dies. 30. trientibus horaꝝ multi
plicatis duodecies faciunt, quinqꝫ dies. Unū. n. triēs
est. 3ª. pars hor. Un̄. 30. triétes sunt decē hor q̄ mul
tiplicate: duodecies faciūt. 120. horas q̄ sunt qnqꝫ di/
es ꝛ sic habemus. 365. dies. 30. vero bisse mométoꝝ
ꝯtinét. 20. momēta. ꝛ ita duo pūcta. s; multiplicatis
duob⁹ punctis duodecies. habem⁹ sex horas. ex bis/
se mométoꝝ collectas. ꝛ qr ex illis sex horis prouenit
illa dies. ꝓpterea dr̄ bisextilis. In quo āt loco debe/
at poni illa dies dr̄ q̄ ponit̄ vbi dr̄. 6ᵉ. Kal. martij.
ꝛ bis dici ds. qr duobus dieb⁹ stam⁹ sup eadē Kal.
s; festū beati Mathie qd̄ occurrit ds i. 2ª. die celebra
ri. ꝛ nō i. pª. Et not. pp id qd̄ dictū est fere sex horas:
q̄ ꝓpter errorē nr̄i cōpoti qn̄ nō cōplet̄ tot⁹ cursus
solis. i. ānus solaris p. 365. ꝛ sex horas sed sup sūt. 8.
momēta q̄ nō fuerūt cōputata. q̄ sunt qnta ps vni⁹
hor. ita q̄ i qnqꝫ ānis erramus vna hora. ꝛ sic in.
120. ānis erram⁹ vna die. Un̄ qn̄ xp̄s fuit natus cō
tingebat solstitiū yemale i die natalis dn̄i. ꝛ tūc ica/
2 piebāt crescere dies. Un̄ Joānes baptista ait. ꝺ xp̄o
Illū opꝫ crescer̄ me aūt minui. Nūc āt retrocessit sol
stitiū plusq̄ꝫ p decē dies. ꝓpter errorē p̄dictū. cōpoti
nr̄i: ꝛ nisi error iste corrigat̄ a sapiētibus. ad huc fe
sta yemalia essēt estiualia. Un̄ solstitiū yemale.
nūc venit i. 15. decēbris. Immo nūc. i. 1514. anticipat
etiam per duos dies.

Blasfemia qd sit. R. s; s. Tho. 2ª 2ᵉ. q. 13. ar°. p̄.
b q̄ nomē blasfemie iportare videt̄ quandam
· derrogationē alicuius excellētis bonitatis. ꝛ
p̄cipue diuine. Deus. n. vt Dyo. dicit. p̄. c. de. di. no.
est ipsa essentia vere bonitatꝭ. Un̄ qcq̄d deo cōuenit
ꝑtinet ad rōnē bonitatis ipsius. ꝛ quicquid ad ipm
nō ꝑtinet: longe est a rōne ꝑfecte bonitatꝭ. q̄ est ei⁹ es/
sentia. Quicūqꝫ ergo vel negat aliq̄d de deo qd̄ ei ꝯ
uenit. vel asserit de eo qd̄ ei nō cōuenit: derrogat di/
uine bonitati. Est igr̄ blasfemia: derrogatio diuine
bonitatis. ab eo remouēdo. qd̄ sibi conuenit: vel attri
buendo quod nō conuenit.

1 ¶ Quot modis dr̄ blasfemia. R. q̄ blasfemia accipi
tur. dupl̄r vno mō i gn̄re. 2° mō i speciali. ꝑ blasfe/
mia i. s. s. de qua. s. §. 7. Itē p̄ mō dr̄ tripliciter. Ho/
noramus. n. deū ꝛ magnificamus p fidē. cui opponi
tur blasfemia. tripliciter. s. p itellectū credēdo. p affe/
ctū amādo. ꝛ p ꝯfessionē oris magnificādo: sic ēt p
blasfemiā derrogamus p̄ qdē per itellectū remouen/
do. vel attribuēdo. Secūdo p affectum detestādo. ꝛ
istis duobus modis dr̄ blasfemia cordis. 3°. p vocē
blasfemādo. ꝛ iste modus opponit̄ ꝯfessiōi: ꝛ dicitur
oris blasfemia: ꝛ ista vltima ē magis blasfemia q̄ꝫ
2ª. ꝛ. 2ª. q̄ꝫ. pª. qr. 3ª. icludit secundā ꝛ p̄mā. ꝛ. 2ª. iclu/
dit p̄mā ꝛ nō eq̄. Itē blasfemia h̄ꝫ aliquos quos al
legat. s. Th. vbi. s. ꝛ nō reprobat. dr̄ q̄ttuor modis:
ꝛ sic dr̄ h̄re quattuor sp̄es. q̄uis n̄ sint ꝓprie species
s; modi q̄dā: Pª est qn̄ attribuit̄ deo qd̄ ei nō cōue/
nit. vt dicēdo ipm eē ipotentē. vel esse ribaldum. vel
manegoldū. ꝛ similia: Secūda remouēdo ab eo qd̄
ei ꝯuenit. vt puta q̄ nō h̄ꝫ oipotentiā: dicēdo q̄ nō
pōt facere. vel q̄ nō h̄ꝫ sūmā bonitatē. vel misericor
diā. Tertio qn̄ aliqs attribuit creature id qd̄ ꝓpriū
est deo: vt dicēdo q̄ iupiter ē deus. vel q̄ sol sit sum/
mū bonū. ꝛ similia. derrogat. n. sūme bonitati. dd̄°
deū eē creaturā vel eq̄. Quarta qn̄ aliqs remouet a
sāctis qd̄ deus dicit i eis eē. vel illis attribuit q̄ deus
ab eis remouet: blasfemādo sāctos. ista. n. derroga/
tio sāctoꝝ. aliquo mō redundat i deū: cuiꝰ de⁹ lau/
datur ꝛ glorificatur in eis.

¶ Ut̄ blasfemia sit pctūꝫ mortale. R. q̄ sic: Nā pec 2
catū mortale ē p qd̄ hō sepat̄ a p̄. prin° sp̄ūalis vite.
qd̄ ē charitas dei. Un̄ q̄cunqꝫ charitati repugnant
ex suo gn̄re sunt pctā mortalia. Blasfemia aūt fm
gen⁹ suū repugnat charitati diuie: qr derrogat diui/
ne bonitati. q̄ ē obiectū charitatis: ꝛ ideo blasfemia
est pctm̄ mortale ex suo gn̄re. Confirmat̄ p id qd̄ dr̄
leui. 24. Qui blasfemauerit nomē dn̄i. morte moria
tur. s; pena mortis nō ifert̄ nisi ꝓ pctō mortali. igr̄.
Not. tn̄ q̄ blasfemia pōt dupl̄r ꝓcedere ex surreptio
ne. Uno mō q̄ aliqs n̄ aduertat hoc q̄ dicit: eē blas
femiā q̄ pōt ꝯtingere cū aliqs subito ex aliq̄ passiōe
i verba ymaginata ꝓrūpit. quoꝝ significationē n̄ ꝯ/
siderat: ꝛ tūc ē pctm̄ veniale: ꝛ nō h̄ꝫ ꝓprie rōeꝫ blas
femie. Alio mō qn̄ aduertit eē blasfemiā. hoc qd̄ di
cit ꝯsiderās significata ṽboꝝ. ꝛ tūc n̄ excusat̄. a pec
cato mortali: sicut nec ille qui ex subito motu ire ali/
quem occidit. iuxta se sedentem.

¶ Querit̄ cui p̄cepto decalogi opponat̄. R. q̄ cum 3
blasfemia opponat̄ ꝯfessiōi fidei. ei⁹ ꝓhibitio redu/
cat̄ ad ꝓhibitionē ifidelitatꝭ: q̄ itelligit̄ i eo qd̄ dicit̄.
Ego sū dn̄s de⁹ tu⁹ ꝛc̄. ꝛ sic reducat̄ ad pm̄ p̄ceptū. vl̄
ꝓhibet̄ p id qd̄ dr̄ nō assumes nomē dei tui i vanū.
Magis. n. i vanū assumit̄ nomē dei. q aliq̄d falsuꝫ
ꝺ deo asserit. q̄ꝫ q p nomē dei aliq̄d falsū cōfirmat.

¶ Ut̄ pctm̄ blasfemie sit grauissimū pctm̄. R. q̄ sic: 4
Nā blasfemia opponit̄ ꝯfessiōi fidei ꝛ ideo h̄ꝫ in se
grauitatē ifidelitatis: ꝛ aggrauat̄ si supueniat dete
statio voluntatꝭ. ꝛ adhuc magis si ꝓrūpat i ṽba:
sicut ꝛ laus fidei auget̄ p dilectionē ꝛ ꝯfessionē. Un̄ 2a
cū ifidelitas sit max̄ pctm̄ h̄ꝫ gen⁹ suū: ꝯn̄s ē q̄ blas
femia ēt sit pctm̄ max̄. ad idē gen⁹ ptinēs: ꝛ ipꝫ ag
grauās. Cōfirmat̄ p glo. sup illud blasfemia tollat̄
a vobis. ephe. 4°. q̄ dic̄. Peius ē blasfemare q̄ꝫ peiu/
rare: q. n. piurat nō dic̄ aut sētit aliq̄d falsū de deo:
sic̄ blasfem⁹: s; deū adhibet testē falsitati: n̄ tāq̄ꝫ exi
stimās deū eē falsū testē: s; tanq̄ꝫ sperās q̄ deus sup

hoc nō testificet̄ p aliqd̄ euidēs signū. Et sic pz q̄ ē maximum peccatum.

5 ¶ Ut͂ homicidiū sit mai⁹ pctm̄ q̄z blasfemia. R̄z. q̄ si homicidiū ⁊ blasfemia cōparent̄ s̄m obi͂. i q̄ peccat̄: manifestū est q̄ blasfemia q̄ ē pctm̄ i deū. ppōderat homicidio. qd̄ ē pctm̄ i p̄ximū: si āt cōparent̄ s̄m effectū nocēdi: sic homicidiū p̄pōderat: plus. n. homicidiū nocet p̄ximo. q̄z blasfemia deo. Sz q: in grauitate culpe magis attēdit̄ itētio voluntatis p̄uerse. q̄z effect⁹ opis: ideo cū blasfemus itēdat nocumētū iferre honori dei: simplr̄ loquēdo grauius peccat. q̄z homicida: homicidiū tn̄ p̄ncipatū tz iter peccata in proximum cōmissa.

6 ¶ Ut͂ dānati blasfemēt. R̄z. q̄ sic. Ad rōnē. n. blasfemie. p̄tinet detestatio diuine bonitatis. Illi aūt q̄ sunt i iferno retinebūt p̄uersā voluntatē auersā. a dei iusti͂. i hoc q̄ diligunt ea p̄ q̄bus puniunt̄. ⁊ vellēt eis vti. si possent: ⁊ odiūt penas q̄ p̄ hmōi peccatis iflıguntur. Dolēt tn̄ ēt de peccatis q̄ cōmiserūt. nō q: ip̄a odiāt. s̄z q: p̄ eis puniunt̄. Sic g° talis detestatio diuine iustitie. ē i eis iterior cordis blasfemia. ⁊ credibile ē. q̄ post resurrectionē erit i eis ēt vocalis blasfemia: sicū i sāctis laus vocalis dei. Uñ dr̄ Apoc. 16. estuauerūt hoies estu magno. ⁊ blasfemauerūt nomē dn̄i habētis p̄tātē sup has plagas: vbi glo. In inferno positi. q̄uis sciāt se p̄ meritis puniri: dolebūt tn̄ q̄ deus tātā potentiā habeat. q̄ plagas eis iferat. Hoc āt esset blasfemia i p̄ntī ergo ⁊ i inferno. Tāq̄z. n. desperati. fuerūt ad oē malū ad qd̄ p̄uersa volūtas suggerit. Nec ampli⁹ demerent̄. s̄z ista p̄tinēt ad dānationis penā. sicut i beatis laus dei nō ē meritoria. s̄z p̄tinet ad eoꝝ beatitudinis p̄miū. Et nō q̄ glz i pctō mortali decedēs. fert secū voluntatē detestādi diuinā voluntatē. vel iustitiā: q̄ztū ad aliqd. ⁊ s̄m hoc poterit ei in esse blasfemia.

7 ¶ Querit̄ qd̄ sit blasfemia i. s. s. R̄z. q̄ triplr̄ aliq̄ de ea loquunt̄. Antiq. n. doc. Atha. Hila. Ambro. Hiero. ⁊ Chri. dn̄t eē pctm̄ i. s. s. qñ ad lr̄az aliqd̄ blasfemū dn̄r̄ ꝯ. s. s. siue. s. s. accipiat̄. s̄z q̄ ē nomē essētiale. cōueniēs toti trinitati. cuius q̄lz p̄sona. ⁊ sp̄us ē. ⁊ sctūs est. siue p̄ ut ē nomē p̄sonale vni⁹ i trinitate p̄sone. ⁊ s̄z hoc distinguit̄ blasfemia i. s. s. ꝯ blasfemiā. i filiū hois. Mat. 12. Christ⁹. n. opabat̄ q̄dā humanit⁹. comedēdo. bibēdo ⁊ alia hmōi faciendo. ⁊ q̄dā diuinit⁹. s. demones eiciēdo. mortuos suscitādo ⁊ alia hmōi. q̄ q̄dē agebat p̄ v̄tutē p̄prie diuinitatis ⁊ p̄ opationē. s. s. q̄° s̄m humanitatē erat replet⁹. Iudei āt p̄° dixerūt blasfemiā i filiū hois. cū dicebāt eū voracē. potatorē vini. ⁊ publicanoꝝ amatorē. vt habet̄ Mat. 11. postmodū v̄o blasfemauerūt i. s. s. dū opa q̄ opabat v̄tute diuia. ⁊ p̄ opatōez. s. s. attribuebāt p̄ncipi demonioꝝ: ⁊ pp̄ hoc dn̄r. s. s. blasfemasse. Aug. āt i li°. d̄ v̄bis dn̄i. blasfemiā i. s. s. dic̄ esse. finalē ipenitētiā: qñ. s. aliq̄s p̄seuerat in pctō mortali. vsq̄ ad mortē qd̄ q̄dē nō solū v̄bo oris fit. s̄z ēt verbo cordis. ⁊ opis. n̄ vno s̄z multis. Hoc āt v̄bū sic acceptū: dr̄ eē ꝯ. s. s. q: ē ꝯ remissionē pcōꝝ. q̄ fit p̄. s. s. q̄ ē charitas. p̄ris. ⁊ filij. Nec hoc dn̄s dic̄ iudeis q̄si ipsi peccarēt i. s. s. nondū. n. erāt finalr̄ i penitētes. s̄z amonuit eos. ne talit̄ loquētes ad hoc p̄uenirēt q̄ i. s. s. peccarēt. Et sic itelligēdū ē qd̄ dr̄ Mar. 3. vbi postq̄z dixerat q̄ āt blasfemauerit i. s. s. ⁊c̄. subiungit euāgelista. Qm̄ dicebāt sp̄m imundū hz. de pe. di. p°. §. pōt. Alij v̄o aliť dicētes. blasfemiā i. s. s. esse. qñ aliq̄s peccat. ꝯ appropriatū. s. s. cui appropriat̄ bonitas. sicū p̄ri appropriat̄ po². filio sapiētia. Uñ pctm̄ i p̄rez dicūt eē qñ peccat̄ ex ifirmitate. peccatū āt i filiū. qñ peccat̄ ex ignorātia pctm̄ āt i. s. s. qñ peccat̄. ex certa malitia. i. ex ip̄a electiōe mali: qd̄ q̄dē ꝯtingit. duplr̄. Uno mō ex iclinatiōe habit⁹ vitiosi. q̄ malitia dr̄: ⁊ sic nō est idē peccare ex malitia qd̄ peccare i. s. s. Alio mō cōtingit ex eo q̄ p̄ ꝯtēptū abicit̄. ⁊ remouet̄ id qd̄ electionē peccati poterat remouere. vel ipedire. sicut spes p̄ desparatiōez. ⁊ timor p̄ p̄sumptionē. ⁊ q̄dā alia hmōi. Hec āt oīa q̄ peccati electionē ipediūt sunt effectus. s. s. i nobis. Et pōt eē i corde. ore. ⁊ ope. ⁊ s̄z istā tertiā acceptionē peccatū i filiū ē pctm̄ ex ifirmitate vel ex ignorātia. Et q̄uis s̄m p̄mā ⁊ tertiā expositionez blasfemia. s. s. sit speciale pctm̄. nō tn̄ 2° mō. s̄z ē gn̄ralis ꝯditio peccati mortalis.

¶ Ut͂ ꝯuenient͂ assignent̄ sex sp̄es pc̄ti i. s. s. q̄s assignat Mag͂r sn̄iaꝝ. 2°. di. 43. s. dip͂a°. p̄sūptio. ip̄nia. obstina°. ipugna° v̄itatis agnite. ⁊ iuidia fraterne gr̄e. R̄z. q̄ sic. Nā p̄dicta distinctio sumit̄ s̄z q̄ pctm̄. i. s. s. sumit̄. 3°. mō dicto i. §. p̄cedēti. ⁊ sumunt̄ iste sp̄es s̄z remotōez vl̄ ꝯtēptū eoꝝ p̄ q̄ p̄t hō ab electōe pc̄ti ipediri. q̄ q̄dē sūt vl̄ ex p̄te diuini iudicij. vl̄ ex p̄te donoꝝ ip̄i⁹. vel ēt ex p̄te ip̄i⁹ pc̄ti. Auertit̄. n. hō ab electōe pc̄ti ex ꝯsideratōe diuini iudicij. qd̄ hz iustitiā cū misericordia. ⁊ p̄ sp̄ē q̄ ꝯsurgit ex ꝯsideratōe misericordie. remittētis pctā. ⁊ p̄miātis bona: ⁊ hoc tollitur p̄ desparatōe. Et iterū p̄ timorē q̄ ꝯsurgit ex ꝯsideratōe iusti° punientis pctā: ⁊ hoc tollit p̄ p̄sūptōez. dū. s. aliq̄s p̄sumit. se grām posse adipisci sine meritis. vel veniā sine p̄nia. Dona āt dei q̄b⁹ retrahimur a peccato. sūt duo quoꝝ vnū ē agnitio v̄itatis. ꝯ qd̄ ponit̄ ipugna° v̄itatis agnite. dū. s. aliq̄s v̄itatē fidei agnitā ipugnat. vt licēti⁹ peccet. Aliud ē auxiliū interioris gr̄e. ꝯ qd̄ ponit̄ iuidētia fraterne gr̄e. dū. s. aliq̄s nō solū iuidet p̄sone fr̄is. s̄z ēt iuidet gr̄e dei crescēti i mūdo. Ex p̄te pc̄ti. duo sūt q̄ hoiez retrahūt a pctō. quoꝝ vnū ē iordina°. ⁊ turpitudo act⁹. cui⁹ ꝯsidera° iducer̄ solet i hoiez p̄niaz d̄ pctō cōmisso. ⁊ ꝯ h° ponit̄ i p̄nia. n̄ q̄dē eo mō q̄° dic̄ p̄manētia i pctō vsq̄ ad mortē. sic. n. n̄. esset sp̄ale pctm̄. s̄z q̄dā pc̄ti circūstātia. vt dictū ē i p̄cedēti. §. s̄z accipit̄ hic i p̄nia s̄m q̄ iportat p̄positū n̄ penitēdi. Aliud ē paruitas boni. ⁊ breuitas qd̄ q̄s i pctō q̄rit. s̄z illō ro. 6. Quē g° fructū habuistis tūc i illis i q̄b⁹ nūc erubescitis. cui⁹ ꝯ

fidera^e iducāt solet hoies ad hoc ꝙ ei^9 volūtas i pec cato ñ firmet.⁊ hoc tollit p obstinationem.qñ.s.hō firmat suū ꝓpositū i h^c ꝙ petō ibereat.⁊ ð his duo b^9 idē hirre.8.nullus ē q agat pñiaꝫ sup petō suo di cēs.qd feci.qꝫ^m ad.p^m.omnes cōuerſi sunt ad cursuꝫ quaſi equus.impetu vadēs ad pliū.qꝫ^m ad 2^m.

q ¶ Ut^m blasfemia i.s.s.sit remissibilis.R.ꝙ ꝫ accep tōes pēti i.s.s.diuersimode irremissibile dr̄. Si.n.di cat petm̄ i.s.s.finalis ipñia.vt dic 2^a op^o.ð.i.7°.§. posita.sic dr̄ irremissibile q: nullo mō remittit:ꝫ āt duas alias acceptiōes.dr̄ irremissibile ñ ꝙ nullo mō remittat.ſꝫ q: qꝫ^m ē de se.hꝫ cāꝫ ꝙ nō remittat. Et h^c dupl'r.vno mō qꝫ^m ad penā:q.n.ex ignorātia vel ex isirmitate peccat.minorē penā moret.ſꝫ q ex ma/ litia.nō hñt excusationē.silr q blasfemat hūanitatē diuinitate nōdū reuelata hēbat excusatiōeꝫ.pp isir/ mitatē carnis.quā i eo aspiciebāt.⁊ sic minorē penā. ſꝫ hi q ipaꝫ diuinitatē blasfemabāt.opa.s.s.diabo lo attribuētes:nullā excusationē hēbāt. vñ ei^9 pena diminueret.Et iō dr̄ ꝫ expositiōeꝫ Chr.hoc petm̄ iudeis nō remitti.neqꝫ i hoc seculo.neqꝫ i futuro.q: p eo passi sūt penā.⁊ i pñti vita p romanos.⁊ i fu/ futura.penā isernu.sicut ēt.Atha.iduat exēplū.ð co/ rū parētib^9.q p qdē ɔ̄ moy sē ɔ̄tēderūt.pp defectum aque.⁊ panis.hoc dñs sustinuit paciēter hēbāt.n. excusationē ex isirmitate carnis:ſꝫ postmodū gra/ ui^9 peccauerāt.qñ blasfemātes i.s.s.bñficia dei qui eos de egipto eduxerat.ydolo attribuētes:cū dixe/ rūt.hy sūt dy tui israel.q te eduxerunt de egipto:Et ideo ⁊ dñs tpāliter fecit eos puniri.q: ceciderūt die illa.23.milia hoiuꝫ.⁊ i futuro.eis penā cōminat di/ cēs.Ego āt i die vltōis visitabo hoc petm̄ coꝝ.Alio mō pōt itelligi q^c ad culpā.sic aliqs dr̄ morb^9 icura bilis ꝫ nāꝫ morbi p quē tollit.id p qð morb^9 pōt curari:puta cū morb^9 tollit ꝟtutē nāe.vel iduc fasti diū cibi.vel medicine.ſꝫ ēt talē morbū de^9 posſit cu/ rare.ita ēt petm̄ i.s.s.dr̄ irremissibile ꝫ nāꝫ suā.in/ qꝫ^m excludit ea p q̄ fit remissio petōꝝ.⁊ p h^c tñ ñ pre cludit via remittēdi ⁊ sanādi oipotētie ⁊ misericor die ði.p quā aliqñ tales q̄si miraclose.spālr sanant Uñ ð nullo desperādū ē i hac vita.Et dð ꝙ ē diffi/ cile ſꝫ nō ipossibile:⁊ sic nō remittit .s.leuiter.

x ¶ Querit vt^m hō posſit.p.peccare i.s.s.ita ꝙ nō p/ cedāt alia petā.R.ꝙ peccare in.s.s.vno mō vt dic tū ē.§.8.ē peccare ex certa malitia. qð ēt est dupl'r. vno mō ex idinatiōe habitus.qð nō est ꝓpꝛie pecca re i.s.s.Et hoc mō peccare ex malitia nō ɔ̄tingit a pn^c.opꝫ.n.actus petōꝝ pcedere ex qb^9 causant ha bi^9.ad peccādū idināt.Alio mō pōt qs peccare ex certa malitia.abiciēdo p cōtēptū ea qbus retrahi/ mur.a peccādo.qð ꝓpꝛie ē peccare i.s.s.vt dictū ē. ⁊ hoc ēt plerūqꝫ psupponit alia petā.q: sic dr̄ ꝓuer. 18.Impi^9 cū i pfūdū venerit:ɔ̄tēnit: pōt tñ ɔ̄tinger ꝙ aliqs i.p.actu pēti i.s.s.peccet.p ɔ̄tēptū:pp liber/ tatē arbitrii:tū ēt pp multas dispōnes pcedētes. vel ēt pp aliqð motiuū vehemēs.⁊ debilē affectuꝫ hois ad bonū.Et iō i iuris pfecꝫ h^9 mr.aut nunqꝫ accide re pōt.ꝙ statim a pn^c peccēt i.s.s.Uñ dic orige.i.p. piarchon.Nō arbitror ꝙ aliqs ex his q i sūmo pfe/ ctoqꝫ gradu.extiterit ad subitū euacuet. aut ðcidat ſꝫ paulatim.ac p ptes cū decidēr necc^e ē:⁊ eadē rō ē si petm̄ i.s.s.accipiat ad lraꝫ p blasfemia.s.s.talis .n.blasfemia ð q̄ dñs loquat semp ex malitie pcedit. Si ꝟo p petm̄ i.s.s.itelligat final' i pñia ꝫ itellectū Aug.qōnē ñ hꝫ q: ad petm̄ i.s.s. reqrit ɔ̄tinuatio petōꝝ vsqꝫ ad finē vite ⁊ sic planū ē ꝙ i pñia psup/ ponit petā lic.⁊ pñia.ſꝫ si loqmur de ipñia ꝫ ꝙ est spēs pēti i.s.s.sic.manifestū ē.ꝙ ipñia pōt eē ēt añ petm̄:p'.n.ille q nūqꝫ peccauit hr̄e ꝓpositū.peniteēdi vel no penitēdi si ɔ̄tingeret eum peccare: hec ⁊ oia precedentia sm.s. Tho.

¶ De pena istoꝝ:videat.c.statuim^9:ð male. Ubi po nit ꝙ publice blasfemātes stēt pfoꝛib^9 eccle.septem dñicas dieb^9.dū agūtur missaꝝ solēnia.⁊ vlt^c die si ne pallio ⁊ calciamentꝫ.⁊ legat^9 corrigia i collo.Itē i sextꝫ ferys psactaꝝ dñicaꝝ ieiunet i pane ⁊ aq̄.⁊ ñ i tret ecclā.Itē ꝙ i quolꝫ psactoꝝ dieꝝ tres si poterit vel duos.aut saltē vnū pauperē reficiat.⁊ si ñ pōt i aliā penā ɔ̄mutet.vt luat i cor^e:sec^9 si eēt obligatus ex ɔ̄cm.vel q̄si.Itē si ē diues.40.solidos soluat.vel. 30.vel.20.saltē.5.vsuales.i.currentꝫ monete:⁊ dꝫ acci pi minor si eēnt plures i vsu.eqt'r vsitate:quā pñiaꝫ si noluerit facere.iterdicat ei igressus eccle:⁊ i obi/ tu careat eccliastica sepltura:⁊ ē illð crimē mixti iu ris:vt ēt iudex secularis posſit puniri.Et dr̄ i tex.nul/ lā misericordiā habitur^9.Dic tñ.Pa.post.Hosti.ꝙ pp magnā cāꝫ pōt fieri:ꝫmo de ɔ̄suetudine ñ seruat: Quō itelligat illud ꝟbū publice.vel quō sit cas^9 re seruat^9 epo.vide.ꝟ.dispēsatio.§.15.3^o.nōbili.casu.2°. u

b Ona fides vide infra ꝟ.fructus.

b Ucella quā ðdit xp̄s inde iuncta.i signū tradi tōis fuit pur^9 panis.ꝫ.s. T.4.di.xi.q.3^a.ar.2°.

Uñ pri^9 ꝫ Aug.ð.derat eidem corpus suum cū alijs discipulis:vt nobis exēplū daret.ꝙ petōrib^9 occultꝫ.ñ eēnt sacra denegāda:⁊ vt oēꝫ occasionem auferret male faciendi:quā assumere potuisset. si in aliq^c ab alijs discipl'is.añ apt.i malitiā.fuisſꝫ discre t^9.Illa.tñ ɔ̄rū dicat vt ꝫ p^m.cōis tenet ꝫ.s.Tho.

b Ulle papales.multꝫ modis depꝛehendunt fal/ se.ð cri.fal.c.lꝫ.⁊ se.vbi tex.i.ð.c.lꝫ:ponit noue modos ⁊ nō ibi.Pa.ꝙ multꝫ modis fit cōpa/ ratio.s.scriptur.ad scripturā:⁊ ēt dictaminis ⁊ car te.Nā hñt curiales certū modū dictādi.quē ð facili alij ab eis ñ pñt mutari.Itē i for^a scripture.q: faciūt aliquos tractus:⁊ certa signa.eis tantū manifesta: adeo vt de facili non posſet littera ita falsari qn per scriptorem apostolicum.falsitas depꝛehenderet.Itē in qualitate carte qua littere apostolice scribunt in cartis rasis:⁊ in pulcra forma. Item nō ꝙ suspicio oritur contra bullam.seu sigillum qñ per oia nō est sigillum similiter vero sigillo.Nā aliqñ ꝓpter falsi tatē bulle.ē in vna parte depſſa.⁊ i alia pte tonda.

ppter impressioné filoꝝ: et solét ista falsarij ponere bullã i loco calido vt sic effecta tenera possit filū extrahi. Jté falsé sunt lr̃e papales q̃ñ eps vocat filius et inferior eps frater. vel iscribit i plurali. Et not. Jdé Pa.i.d.c.ꝙ graui. de cri.fal. ꝙ si aliqd ꝯcedit i pri uilegio qḋ deuiat ab oi eqtate. et a cõi cursu priuile gioꝝ. psumit nó emanasse a sede aptica. Not. ét ꝙ q̃ñ noiat cardinales i cõi vocat eos fratres. q̃ñ auté sigillatim epos vocat fratres. alios inferiores filios Reges appellat charissimos filios: reliquos pncipes appellat dilectos filios. Judeũ aut ifidelé vel paganũ nó vocat filios. vñ ad dep̃hédédã falsitaté. debemus ituen filũ. cartã. cõtinentiã lr̃aꝝ. et modũ dictãdi. De excõicatiõe falsarioꝝ. ꝟ. excõicatio. 5. casu. 5. per totum. et ꝟ. falsarius per totum.

c Abella vide. j. ꝟ. pedagiũ et ꝟ. Talia. et ꝟ. gabella q̃ ꝑ eodé vel q̃ñ accapiũtur. et ꝟ. cẽsus.

c Alculus ẜ Pa.i.c.cũ dilectus de fi.istru. appellat q̃ñq̃ siũa. vt in. d.c.cũ dilectus. et c. in ter. 6. q. 4. q̃ñq̃ capit. ꝑ carbone. 8. q. i. i scripturis i fi. q̃ñq̃ pro rõne. seu numero. C. de erro. cal. ꝑ totũ. Vñ. ꝟ. Calculus est rõ numerus. siũa. carbo.

c Alix de qua materia debeat esse. ẜ. ẜ. o. T. 3a. q. 83. ar. 3. ad. 3m. ꝙ cõdã sacerdotes non aureis ẜ ligneis calicibus vtebant. zepherinus aũt papa pateuis vitreis missas celebrari ꝯstituit. Deinde Vrbanus ẜ glo.i.c.fi. ꝺ ꝯse. missã: Siluester .8°. oia feat argẽtea. ẜ vt dr̃ i tex.i.c. vasa. ꝺ ꝯse. di. p°. fuit Vrbanus decim⁹: postmodũ ꝟo statutũ est i cõalio reméśi. vt calix dñi cum patena siue ex auro oino. siue ex argẽto. fiat. vel saltẽ stagneus calix habeat. de ere aũt aut exauricarco. nó fiat. q̃ hoc vim ꝟtute eruginẽ parit et vomitũ ꝑuocat. Nullus aũt i ligno seu vitreo calice ꝑsumat missam cãtare. q̃ s. lignũ porosũ est. et sanguis ꝯsecratus i eo remaneret. vitrũ aũt fragile ẽ. et posset fractõis periculũ imineẽ. et eadẽ est rõ. de lipide: et ppter ieptitudinẽ. Et ideo ppter reuerẽtiã sacri statutũ ẽ vt ex p̃dictis materijs calix fiat hec. s. Tho. q̃ oia sunt sumpta ex. d.c. vasa: et c. se. et sic hodie seruat. vt fiat ex auro. argẽto vel stagno. Vñ Pa.i.c.fi. de cele. mis.i fi. sic dicat. Debet ergo eẽ calix aure⁹ vel argẽteus. et pp paupꝑtatẽ pót tolerari. vt sit stagne⁹: et dr̃ Pe. ꝺ pal. 4. di. 13. q. 2. ar. 5. ꝙ q̃uis ñ ꝓhibeat i iure ꝺ lapide. neq̃ ꝺ plũbo neq̃ ꝺ cupro. ẜ q̃ i.c.seq. dr̃ ꝙ fiat ꝺ auro argẽto vel saltẽ de stagno: oẽm aliã mãꝫ ꝓhibere videt.

1 ¶ A quo debeat calix seu patena et siũa bñdici vel ꝯsecrari ꝟ. Abbas. §. 5. Et ẜ Pe. de pal. vbi ö. debet eẽ ꝯsecratus. et perunctus chrismate. i quo nec epo licitũ sit dispẽsare: q̃ sic ordinauit Siluester papa. de sacra. vn. c. ꝑ. Si ãt sit ꝯflactus. et i massã redat⁹ totaliter: et iterum fieret. itꝫ bñdici nece est. Nã si modica pars pedis. aut sciphi refectiõe idiget. sine formã pncipalis amotione: ꝯsecrat⁹ remanet: si aũt vt in quibusdam solet. sciphus a pede ex toto separi. ẜ fractus nó fit: vt puta q̃ iunctura tornatilis est. consecratiõe idiget. sicut altare a quo tabula est amota quia nec pes sine sciphus. nec sciphus sine pede. cõsecrari pót. hec Pe. Et si calix argẽteus fuit deauratus. debet de nouo cõsecrari: q̃ consecratio fit i superficie: secus videt si deauratio cadit: ppter vsũ. Nec est simile in calice deaurato fiat i pariete eccle. qui decrustatus indiget cõsecratiõe. ẜ glo.i.c. ecclesijs. ꝺ ꝯse. di. i. Sꝫ i perditiõe auri q ita subtiliter ponitur nó videt ꝙ sit ita cõsecratio i superficie ipsius quin remaneat i argẽto: et ita seruat ꝯsuetudo. An autẽ talis exercet ꝑ aliquos lca⁹ datos a fabro. fit cõiter sed buciisq̃ iure non probatur.

c Alũnia est falsa. et maliciosa impositio criminis. 2a. q. 68. ar. 3. de q̃ ꝟ. accusa. §. 5. et se.

c Ambiũ qd sit et quot modis fiat. ꝟ. vsura. i. ẜ per totum.

c Anonica. est ius sp̃ũale. qḋ prouenit ex electiõe. et receptiõe i fratrẽ iter canonicos: Prebẽda vero est q̃ ꝑcedit ex istitutiõe. et officio: q̃ ex eo ꝙ q̃s facit officiũ. ds percipere beneficiũ. Et si est pbẽda vacans. sequit per se ad canonicũ. secus si nó ẽ vacãs: puta q̃ augumẽtat numer⁹. q̃ñ tñ dat pbẽda ꝯsecutiua dat canonicatus. est tñ q̃dã pbenda q̃ dat ẽt laico q̃ ꝓpꝫ nó est beneficiũ ecclesiasticũ vt dictũ ẽ ꝟ. bñficiũ. 2. pnc. circa fi. hec Feli. in. c. cũ M. ferrariensis. de consti. in glo. col. 5.

¶ Canonicatus nó est dignitas. tñ ponit i magno honore i coro. et largo mõ. dr̃ dignitas. Et q̃uis ab bas fit dignior et precedat canonicos extra ecclesiã cathedralẽ: et i ꝓcessiõe: si fit ꝯsuetudo: tñ vbi nó est ꝯsuetudo. canonici i ꝓcessiõe precedũt: q̃ sunt colaterales epo. hec Feli i.c. pastoralis. de offi. deleg. i fi. pncipij. et i.c. dené. de iudi. 2. col. cc. pn. canonic⁹ q ẽ nobilis vel doctor. ꝑcedit canonicũ pri⁹ receptũ. 1

¶ Canonicus nó potest cõmittere extraneo illa q̃ ptinent ad tractatũ capituli: ẜ vni canonico. nec reuelent secreta capituli extraneis: Feli. i. c. nó pót. de ꝑscrip. 3. col. Et canonicus debet facere que ad canonie officium spectãt. et si puer est. faciat ꝑ aliũ. ꝺ eta. et qualita. c. 2. Et ad canonicatũ sequit ꝑ se vocem habere. i.c. nisi sit puer. vel nó in sacris. et canonicus nó pót eẽ laicus. d.c. cũ M. i glo. Et non pót agere canonicus pro alio canonico. q̃uis sint cõiuncti in canonicatu. nisi habeat mandatum. hec Feli. 2

¶ Canonicus hñs capellã: dũ i ea celebrat. nó percipit distributiõces. illa hora currẽtes canonicis: q̃ celebrat vt capellanus. nó vt canonicus. Feli. in. c. cum olim. de sen. et re. iudi. 1. col. Et canonicus q vadit ad horas pncipalr propter distributiõcs cõmittit symoniam mentalẽ. hec Feli. in. c. ex pte. el. ꝑ. de offi. deleg. col. 2. circa pn. Quó nó recipiũt q̃ñ non vadunt ad officium ꝟ. beneficium. 3. §. 2. 3

¶ Canonici qui iurarũt seruare statuta. i qbus cõtinetur ꝙ nó possit augeri numerus canonicoꝝ. pñt 4

hoc nō obstāte. sine piurio augere: q2 pōt remouere statuta iurata ppria auctē: secus si sint ↄfirmata p papā: & tunc si ↄueniāt tenet: tñ sūt periuri. hec Feli. i. c. cū accessisset accessus ↄ ↄsti. vl' epo possit dispēsare i canonicatu cū illegitimo. V. bñficiū. 2. §. 14. & se.

Canonicus regularis pōt trāsire ad religionē monachoꝝ. nō ↄ. nisi sint laici fm. s. Tho. 2a. 2e. q. 189. ar. 8. ad. 2m. vbi sic ait. Utraqȝ religio ordinat ad opa vite ↄtēplatiue. inter q̄ ppua sunt ea q̄ agunt i diuinis misterijs. ad q̄ directe ordinat ordo canonicoꝝ regulariū: qb9 p se ↄpetit q sint clerici religiosi: sȝ ad religionē monachoꝝ nō p se cōpetit. vt sint clerici religiosi: vt habet i dec. 16. q. 1. Et ideo q̄uis ordo monachoꝝ sit altioris obseruātie. si monachi eēnt laici liceret trāsire ab ordie monachoꝝ ad ordinē canonicoꝝ regulariū. hȝ illud Hiero. ad rusticū monachū: sic viue in monasterio vt mereraris esse clericus. nō āt ↄ: vt habet i decre. 19. q. 3. mādam9: sȝ si monachi sint clerici sacris misterijs obsequētes habēt id qd est canonicoꝝ regulariū cū maiori artitudine & ideo trāsire licitū erit ↄ ordine canonicoꝝ regulariū ad ordinē monachoꝝ petita tñ superioris licētia vt dr. 19. q. 3. c. statuim9 de q. transitu vide. V. religio. §. 23. & se.

Canonica portio: dr q2 est a canonib9 approbata. & debita iure decretoꝝ. 10. q. 1. de his. &. c. decreuimus & 16. q. 1. ↄstitutū. & i. de. dudū. de sepul. Ubi nō. fm. D. Ar. flo. 3a. ti. 10. c. 5. de sepultura q ad canonicā portionē. q qñ qs eligit sepulturā alibi. q̄z i sua parrochia: ↄ oibus q̄ illi loco vbi eligit sepulturā dimittit: dȝ sua parrochialis ecclia habere canonicā portionē: de iure cōi. nisi ex puilegio vel alijs exēptionibus vt. j. §. xi. fi.

1 ¶ Quotuplex e canonica portio. R. est duplex. vna que debetur epo ab oibus ecclesijs toti9 diocesis de q̄. 10. q. 1. c. de his: & c. se. i glo. & ↄ testa. c. officij. & se. Alia q̄ debet ecclie parrochiali de qua habet in de. dudū de sepul. & i decretalib9 & in. vi.

2 ¶ De canonica epali: quota e. R. hȝ tex. glo. & Pa. in. d. c. officij. q est. 3a. vel. 4a. fm ↄsuetudinē. Et fm Pa. ibidē. p nō. diuersificat fm diuersas ↄsuetudines locoꝝ q̄ntū ad quotā: vt in. c. certificari. ↄ sepul.

3 ¶ Utrum ↄsuetudo valeat qua nihil dat epo. R. Hosti. i sūma. ti. de sepul. tȝ q nō: similiter & Goff. cū sit irrationabilis. c. fi. de ↄsue. & ↄ iura. de sepul. c. p. Pe. vero de peru. in tracta. de canonica portiōe: & Inno. i. d. c. reqsiti: tenēt q ↄsuetudo valet: dūmō sit pscripta spatio ānoꝝ. 40. facit. c. de. 4a. de pscrip. & q nō. Jo. i. d. c. certificari. Utrum āt pscriptiōe sicut ↄsuetudine possit i totū tolli. R. hȝ. d. Pe. q sic: sȝ reqrit titulus. vel cursus tpis. cuius ↄrij memoria nō existat. Et ita loquitur. c. p9. ↄ pscrip. li. vi. Ratio q2 ius cōmune e p epo. & iō vbicūqȝ psūptio e ↄ possidētē: opȝ q titulū allegēt: & pbet. p quē talis pscriptio tollat. Iste titulus pōt eē: q2 facta e remissio ob bñficiū factū epo. vel ob aliā cām rōnabilē. dūmō ex alijs bonis epo possit substētari: alias eēt irratiōabilis: & isto mō valet dictū Hosti. Pa. tñ in. d. c. certiorari. post multa ↄcludit circa hoc. q portio epo debita. pōt p pte & i totū pscribi. & sufficit tpe sine titulo: ↄ cui9 initio nō e memoria: q2 illud hȝ vim tituli vt i. c. p. de pscrip. li. vi. & dic se i facto sic ↄsuluisse. Lōco: Pe. de ancha. i tractatu de canonica portiōe: & hoc videtur verius.

¶ Utrum p pactū possit renūtiari dicte q̄rte. R. fm Archi. i. c. pactū. de pac. li. vi. q qñ dānificat ecclia ñ valet pactū: sec9 vbi ñ dānificaret: q2 valerēt sine auctoritate supioris factū. l. ñ. eo min9. C. de procu. 4

¶ A qbus debet canonica epalis. R. hȝ Hosti. i summa. ti. de sepul. q pōt peti ab oibus ecclesijs j ppriā diocesim ↄstitutis. vt. 16. q. 1. ↄstitutū: siue sint capelle monachoꝝ. siue religiosoꝝ. vel monasteria. vel alia pia loca. siue sint ↄuētualia. vel q̄uis alia i ciuitate. vel extra: ↄ offi. or. c. conqrētē: & ↄ testa. c. officij. & c. reqsiti: ēt si sint exēpta. nisi i puilegio fiat specialis mētio ↄ puilegio epalis q̄rte: ↄ deci. c. dudū. §. vlt. ff. ne. qd. i loco. pu. l. 1. §. mer. to. Pa. vo. i. d. c. officij. tȝ ↄriū. s. q solū debeat ab ecclijs. epo subiectis. non ab exēptis. seu subiectis imediate pape. & dic q sic cōiter tenet: Pe. vo i. d. tra. limitat Pa. vez dicet qñ legāt ecclie exēpte nō e subdit9 epi. vel exempt9 sitr: Alias debeat sȝ verior videt opi9 Pa. simplr: q2 ista quarta dat epis rōe solicitudinis quā dȝ hre i ecclesijs sibi subiectis: vtȝ i. d. c. conqrētē ñ respectu legantium. Quō pdicatores & minores habeāt puilegiū vide infra. e. §. xi. circa fi. 5

¶ Sed nunqd exēpti tenent soluere quartā canonicaꝫ pape. R. Pa. i. c. reqsiti. de testa. q sic: & sequr. d. Pe. vbi. s. legatus tñ de latere nō pōt petere. q2 ñ e diocesan9 exēptoꝝ. c. auctē. de puil. li. vi. in glo. 6

¶ De qb9 debet. 4a. canonica epalis. R. q ↄ oib9 legatis factis qbuscūqȝ ecclijs. vel pijs locis. & ēt 4a decimaꝝ. & 4a. eoꝝ q̄ veniūt occasiōe funeris. vt i. c. reqsiti. ↄ testa. & ibi. Pa. & c. nra. Fallit hoc i. 7. casibus hȝ. d. Pe. vbi. s. P9 qñ relinqtur aliqd p ornamentis ecclie. vt nō. Doc. i. c. fi. ↄ testa. l. 1. C. ne. si. sal. & Inno. i. c. cū ad sedē. de resti. spo. dic q calices & cruces sūt ornamēta ecclie. sitr paramēta & silia. Scdo qñ legat p hmōi paramētis redimēdis. ornādis. seu reparādis. hȝ. Inno. i. d. c. fi. Idē dic cū legat p libris necessarijs. pro diuinis officijs. sitr qñ legat p monumēto fiēdo. Tertio qñ legat pro fabrica ecclie. reparatōe idigēte. & portio p fabrica nō habet. vel si habet nō sufficit. si vo ecclia ñ idiget fabrica soluet 4a. hȝ Hosti. reliquū seruabit p tpe nece ad fabricā. Quarto qñ legat p luminarib9. Quito qñ legat p anniuersario celebrādo ānuatim. c. cū creatura. ↄ celebr. missa. Sexto qñ legat p 7o. trigesimo. & hmōi. fm Hosti. i. d. c. fi. Septo qñ relinquit ad ppetuū cultum diuinū: puta q festū viui9 sācti fiat ānuatim. vel di 7

cas offi i vna capella.q: i hmōi ɔsistit cultꝰ diuinꝰ. c.ſi.de rescrip.liº.viº.Octauo fallit ƀƺ Pa.i.d.c.reg/sisti i oblactōibꝰ.de qbꝰ nō ðbeť.4ª. Nono fallit ƀƺ eūdē i donatōe i vita.c.de his.ð sepul.⁊.c.p̄. de sta. mo.Decio qñ relinquunť ituitu psone:puta q: ger/mi.nꝰ.ƀƺ Hosti.dūmō ñ fiat i fraudē.ð testa.c.regsi sti.Addiť pͥuilegiū de qº.j.⁊.c.§.ri.circa fi.

8 ¶ Un debeať.4ª.epo ð relictis factis hospitali.ꝗ. Pa.i.d.c.officij.ꝙ si ē religiosū.puta qñ ē ɔstitutuƺ auctē epi.ēt ƀƺ Jo.an.si relictū factū fuisset paupe bꝰ.talis hospitalis:q: p̄sumuť respectuƺ habuissē ad locū.nō ad psonā.secus si relictū fuisset paupibꝰ sim pliciť.q: ñ deberet .l.nulli ⁊ .l.si qs ad declinādā.C. de epis ⁊ cle. Si v̄o hospitale ñ ē religiosū:licƺ diuer/se sint opiniōes.tñ videť tenēdū.cū Pa.ibidē. ꝙ si hospitale ē hedificatū auctē.lā defūcti.sic epo hēbit q̄rtā:q: epo hēbit curā.vt dī i auten.de ec.ti.§.si gs: eo ꝙ ñ pōt āplius redire ad ꝓphana. Si v̄o hedifi cator viuit.sic nō debeť 4ª.⁊ relictū videť factū pau pibꝰ.cū talis locus nō sit capax.q: edificator potest ipƺ destrueť.c.iter dilectos.de dona.⁊ ibi. Inno. Et ex dictis pƺ ꝙ de derelictis istis fr̄nitatibꝰ nō debeť 4ª.vt tƺ Pe.vbi.s̄. Limita tñ p̄fatū dictū Jo.an.ð paupibꝰ simplr:vez.s.qñ legať i gñre paupibꝰ fm. Bal.ita ꝙ iter psonas distribuať.⁊ ñ inter loca:vt puta.q: testator iubet cuilibet paupi dari tunicā.vl certā q̄ntitatē pecunie:q: tūc legať vt singularibꝰ p/sonis.⁊ sic ñ debeť .4ª.epo.c.ex pte cl.3º.ð v̄b.singi. Alias legādo paupibꝰ i gñe.videť legare hospita/li qð ē i ciuitate.vbi testator hƺ domiciliū:casus ē i. d.l.si qs ad declinādā.v̄.vbi dīt:⁊ iō deberet. 4ª.ꝯ Jo.an.⁊ eū sequētes. Et pōt esse vez qñ paupes ad tale hospitale cōiter mittuntur:secus i hospitali vbi pauci pascunť.⁊ sic itellige. Jo.an. Accipe igr sūmaƺ hꝰ.§.clarā ƀƺ mentē Pa.dimissis aliꝯ.pª.ɔº.de dere/licto facto hospitali religioso debeť.4ª.ɔª.ɔº.de dere licto hospitali nō religioso cuꝰ ɔstructor viuit non debeť.4ª.ɔº.3ª.de derelicto fraternitati nō debeť q: ē sile pcedēti.4ª.ɔª.ð derelicto hospitali ñ religioso cu ius ɔstructor nō viuit debeť.4ª.Quinta ɔº.ð derelic/to psonis.s.paupibꝰ certi hospitalis debeť. Sexta.ɔª de derelictis psonis paupibꝰ vt distribuať imediate ipsis paupibꝰ:puta dīt ꝙ cuilibet paupi deť tunica vel sile ñ debeť. Octaua de derelicto paupibꝰ vt ip sis ðbeat dispēsari p hospitale cꝰ curā hƺ epo ðbeť.

9 ¶ Un debeať.4ª.epo ð legato facto alicui psone vt singulari.ꝗ.ƀƺ Pe.ð peru.vbi.s̄.ꝙ ñ:sic qñ legať derelicto ñ hñti administratōeƺ vt p̄latōeƺ.seu alicui canonico.vt i.d.c.regsisti.§.fi.vel cū legať leprosis morātibꝰ i tali loco.seu domo.vel cū legať heremitē. aut istis fr̄ibꝰ q morant i aliqº loco.vel aliqbꝰ muli eribꝰ ꝓ dote.vel viduis.peregrinis.⁊ hmōi i qbꝰ cef sat.d.c.ex pte.cl.3º.Unde Inno.i.c.relatū de sepul.si/militer dīt Idē Pe.ð legatꝭ ꝓ male ablatꝭ q: sūt debi ta ñ legata.siue restitutio sit certa siue icerta. Eodē

mō dīt ð suo subdito q legat ecclie extra diocesim ɔ stitute.ꝙ nō debeť .4ª. Idē tƺ Abb.i.d.c.requisisti.⁊ Inno.i.d.c.officij.⁊. Jo.i.d.c.certificari. Intellige tñ oia ista nisi ɔsuetudo alr hēat:q: tūc eēt seruāda. Nec ē vez ƀƺ e. Pa.i.d.c.officij.ꝙ epo debeat hr̄e portio nē ex bonis testatoris.ƀƺ ex bonis relictꝭ ecclie. vt i.c. regsisti.ð testa.nisi testator religsset sibi aliqd ⁊ di/xisset.siue fraude.ꝙ debeat eē ɔtētꝰ de illa parte.⁊ acceptet.de quo infra.e.c.§.ri.

¶ De canonica portiōe prochiali:⁊ ꝑ quota ē.ꝗ.ꝙ ƀƺ iura.sūt diuerse. Nā q̄dā iura ponūt medietateƺ. vt i.c.relatū.ð sepul.q̄dā tertiā.vt i.c.ꝑ.ð sepul. q̄dā q̄rtā.vt i.de.dudū.ð sepul.glo.āt i.c.cū qs: de sepul. liº.viº.dīt:ꝙ deť saltē.4ª.vel seruet ɔsuetudo:⁊ sic ƀƺ istā glo.ɔcludēdū ē.ꝙ vel pƺ ð ɔsuetudie ⁊ illa ser/uāda ē.c.certificari.e.ti.vel ñ pƺ ð ɔsuetudie:⁊ tunc dari dƺ solū.4ª.q: i illa oia iura ɔueniūt ⁊ ɔcordāt licƺ q̄dā dicāt mediā:q̄dā.tertiā:q̄dā q̄rtā.vñ tex.i.c. ꝑ.ð arbi.liº.viº.dīt ꝙ si vnꝰ ɔdēnet i decē aliꝰ i septē aliꝰ i octo.dƺ accipi minor quota.q: i illa dēs ɔueni untnā q dīt decē:dīt ēt septē. Itē i dubijs debemus seq minimū.ff.de le.2.l.si ita.relictū.i fi.⁊. ff. de reg. iur.l.semp. Ita ēt nō Archi.i.d.c.cū qs:⁊ Inno.i.c. regsisti ð testa.nec opƺ recurrere ad ɔsuetudies vici/nas vt q̄dā dicūt q: ƀƺ Pa.i.c.cū olim ð ɔsue.illud dictū dƺ itelligi qñ tale qd ñ repiť i iure q: tūc recurs rēdū ē ad aliud ⁊ stādū:vt hic:⁊ de facto sit deter/minatū fuit Tabie. Nō ēt ꝙ ƀƺ.d.glo.d.c.cū qs: quo ad p̄dicatores ⁊ minores determiatū ē p.d.cle.dudū. ꝙ soluāt solū q̄rtā.⁊ i.e.reprobať oīs alia ɔsuetudo dīe.n.ibidē tex.Quartā p̄tē quā auctē aplica taxa/nsꝰ ⁊ ēt limitarāꝰ:hec ibi i tex. Et i.4ª.glo.i fi. dicit: Jo.an.q̄rtā ⁊ nō vltra soluēt. Tñ istis ñ obstātibus iamue i ɔuētu scē mʳ de castello ordinis p̄di.soluūt medietatē ⁊ credo ꝙ ð subtilitate iuris ñ teneať .ni/si ad q̄rtā.vƺ i.d.cle.⁊.d.glo.vt er ɔsuetudine pos/sit introduci ꝙ nihil soluatur dic vt.s̄.§.3º.

¶ De qbꝰ deť canonica prrochialis.ꝗ.ð oibꝰ q vē niūt rōe funeris.⁊ ð oibꝰ legatꝭ factꝭ ecclie. apð quā degit sepulturā.ð sepul.ꝑ totū.⁊ i.d.cle.dudum ð se/pul. Fallit hoc i aliqbꝰ casibꝰ ƀƺ supradictū Pe.ꝑ qñ ꝑ ɔsuetudinē.vel p̄scriptionē.nihil soluiť.ð qº.s̄.§.3. Secūdo qñ legať ad vsus pͥuilegiatos ð qbꝰ i.c.fi.ð testa.q sūt pmi septē ð qbꝰ nō dať 4ª cpalis.s̄.§.7. Tertio qñ ecclie donať donatōe iter viuos vt i.c.ð his.ð sepul.li.viº.§.si v̄o.Quarto.qñ post electōem sepeliuť i aliqº monasterio.sanꝰ existēs.illud itrat:⁊ i eo ɔfiteť añq̄ŝ moriať:⁊ idē dī si itrauit cū ꝓposi/to absolute mutādi vitā:q: ðsinit eē prochianꝰ alte/rꝰ ecclie.Ar.c.bñficiū.ð regul.li.vi. Si v̄o ñ fecē ꝓ/fessionē.nec hūit absolute ꝓpositū vitā mutādi.ðbe tur 4ª ƀƺ Archi.i.c.cū qs ð sepul.liº.vi.⁊ vt verꝰ ƀƺ Bc.ibidē lƺ alii ꝯ q: religiosus eēseť ꝯhēť domiciliū i monasterio facta ꝓfessiōe tacita.vel expssa:nō añ vt dīt Archi.i.c.statutū ð rescrip.liº.viº.Et ideƺ vi/

dicit dd.^m de leproso q intrauit domū leprosor; q̄ si de/ bet s; Ge. secus d̄ illo q recipit i cōfratrē q tñ retinet bona sua. q̄r ad ꝓprietatē. qz debet. 4^a. c. cū ⁊ plāta/ re. de priuil. qz nō trāsit i religionē: secus si solū sibi retinuisset vsūfructū suor; bonor; qz gauderet ꝓuile/ gio religiōis. c. cū ꝓuilegia de priuil. Quinto qñ qs legat ecclie i q̄ nō sibi elegit sepulturā nec sepelit ibi/ dem. s; glo. ordinariā i. c. ꝑ. de sepul. ⁊ idē Inno. in. c. 2°. eo. ⁊ Archi. i. c. 2°. eo. n. li^c. vi^o. l; i. c. placuit. 13. q. 2. tenuisset q̄ deberet. hoc idē q̄d nō teneat vt dic̄ p^a. opinio probat Jo. an. in. c. ꝑ. ⁊. c. certificari de sepul. i glo. ⁊ i de. dudū. §. ver; vbi reprobat opinionē Ho sti. tenent; ꝯrriū. i. d. c. 2°. Uñ Pa i. d. c. ꝑ. i glo. sic ait. Cū hac glo. cōcurrit Inno. i. c. proximo. Abb. hic. ⁊ glo. i. c. cū sup. ⁊ i. c. certificari. j. eo. ⁊ Jo. an. i gl. sua i de. dudū. eo. n. i. v. q̄rtā. Ubi dicit fratres mēdican tes nō teneri ad q̄rtā si testator nō fuit sepult^9 apud eos ⁊ hec opi^o videt coior ⁊ verior. Nā si iste fuiss; sepultus i ecclia parrochiali alie ecclie legatarie ni/ hil soluerēt vt hic: ergo ex electiōe sepulture n̄ debent iste ecclie ꝑgrauari. Ex quo apud eas testator n̄ fuit sepult^9 satis. n. est q̄ ꝯcurrit cū ecclia sepultur. ⁊ hec videt de mēte huius lre hec Pa. Sexto qñ de facto sepelit vt puta qz erat ibi iterdicta ecclia vel ciuitas fuit tñ de facto ⁊ ꝯ voluntatē fratru; ibi sepultus. ⁊ multa oblata. Nā s;. Fede ꝯs. 119. ⁊ sequit Ge. i. d. c. ꝑ. de sepul. li^o. vi^o. nō debet. q^a. Rñdeo qz talis tpe iterdicti nō pōt eligere sepulturā apud mēdicātes vt nō. Inno. de priuil. c. vt ꝓuile^a. ⁊. c. cū ⁊ plature. ⁊ d̄ pe. ⁊ re. c. q̄d i te. Quāuis liceat ipsis recipe mortua/ ria vt orēt ꝓ defunctis si cū pñia decesserūt. n. q. 3. q cūq; itra: facit q̄d nō. Inno. i. c. tāta. de exce. pla. Itē qz q̄rta debet rōne iniurie facte ecclie prochiali. d. c. certificari ergo nullā ei iniuriā facit ex quo ibi non poterat sepeliri. imo plus dicit idē. Fe. q̄ si mēdican tes cū sponte tali tpe sepeliūt. nō debet. q^a. s; tenent tāq; violatores iterdicti de. p^a. de sepul. ⁊. c. si canoni ci. de offi. or. li. vi. Tunc. n. solū debet q^a qñ sepeliunt i casu a iure ꝯcesso. Uñ dicit Inno. i. c. nr̄a. de sepul. q̄ qñ de facto ⁊ nō de iure sepelit d; corpus ⁊ obla tōes q̄ rōne sepulture facte sunt. i; nō legata facta: n̄ rōne vel occasiōe ipsius. ⁊ ita p; q̄ si d; facto sepeli tur ꝯ volūtatē illius cuius ē ecclia: q̄ nō tenetur ad q̄rtā aliquā. s; tenet ⁊ corpus ⁊ oīa. q̄ rōne sepultu/ re habuit. restituere. s; nō q̄ue habuit de legatis si tius. nō rōne sepulture. vel eius occasiōe. sicut nō debe tur de his q̄ amici de bonis ipsor; tunc offerūt. Sep timo fallit qñ ecclia parrochialis erat interdicta ex culpa sua. ⁊ n̄ prochiani. tūc ecclia n̄ hēbit q̄rtā. siue prochian^9 sepeliat alibi ex electiōe sua. siue nō. vt qz alibi ē sepulcrū maior; suor;. s; Pe. ⁊ nō. Ge. i. c. i. d̄ sepul. li^o. vi^o. Octauo qñ reuocat electionē quā fecit legādo: ⁊ alibi elegit. sepulturā. ⁊ sepelit. qz paria st. nō eligere. ⁊ electā mutare. ff. de addi. l. i. ⁊. 2^a. s; ꝑ ca su nō debet. vt dictū ē supra: ita ꝯsuluit. Fe. ꝯs. x. Ge. i. d. c. ꝑ. videt tenere q̄ reuocata electiōe sepultur. reuo cet ⁊ legatū: ⁊ dabit illi eccle. vbi elegit sepeliri: q. a. subrogat^9 d; itelligi. subrogatus. i oib^9 q̄litatib^9. one. re. ⁊ honor. l. i. §. hec actio. ff. si qs te. li. esse. ius. fue. Et on^9 ēt emonumēti ꝯmutat. ⁊ cō. l. aliēne. §. scien. ff. de addi. le. Et dic̄ ver;. nisi aliter ꝯstet. de volūtate legantis. Nono. qñ l; elegerit. tñ n̄ sepelit ex facto here dū. vel ex facto ꝯtingēti. circa ꝑsonā defūcti: puta qz morit nimis longe. vel heredes nolūt ad ecclīā elec/ tā deferri. qz v̄ba sūt itelligēda cū effectu. l. i. ff. quod: qsq; vir ⁊. l. ea q̄dē. C. si man. ita. fue. alie: ter. ē. i. c. relatū. de de. nō resi. ergo cessabit canonica ex q̄ ibi nō sepelit ita t;. Fe. vbi. s. ⁊. D. Pe. Ge. tñ i. d. c. ꝑ. vr̄ sentire q̄ isto casu ecclia nō priuat legatis factis gr̄a sepulture: vt nō. i. c. nr̄a de sepul. i. 2^a. glo. Ber. in. d. c. de his: dicit. sic dubitare: s; videt q̄ nō teneat. nisi in fraudē fiat. Decio. Nō tenent rōe ꝓuilegij qñ p ꝓui legiū pape eximut a ꝓstatōe. c. cōstitut^9. de reli. do. ⁊ de testa. c. officij. i fi. ⁊ de sepul. c. i. nr̄a: ⁊. d. de. dudū. Tales sūt hodie ꝑdicatores ⁊ minores Nā p ꝓuile/ giū Bñdicti. xi. q̄d icipit iter cūctas nō tenent exhibe re canonicā portionē d̄ reb^9 ⁊ legatis ipsis relictis i coi vel speciali nec ad q̄rtā epalem tenent. Et p ꝓuilegiū Greg. xi. q̄d icipit v̄tute cōspicuos: non tenent d̄ his q̄ sibi legant. ꝓ ornamentis. seu libris fabrica. lumia/ rib^9. anniuersario. 7°. 30°. siue alijs q̄ ptinēt ad diuinū cultū. ꝓ pietātijs aut victu vel idumentis. ⁊ ꝓ ānuis cēsib^9 redimēdis. vel de domib^9. ꝑdijs. ortis alijsq; locis s; ordinis ꝑdicator; istituta. ⁊ mior; oportūis: aut de his q̄ ꝓ hmōi emēdis nobis legant dūmō ꝑ missa n̄ ꝯuertat i alios vsus nisi illos q hic sūt expssi Et p ꝓuile^m Sixti q̄rti q̄d icipit regimini. Nulli d̄bēt canonicā portionē: de cādelis q̄ ad man^9 fratrū dā tur i funeralib^9. In q̄ ēt ꝓuile^o Sixtus declarat q̄ d̄ alijs q̄ nō sunt expssa i ꝓuile^o Greg. xi. debēt soluere ⁊ s; ꝓuile^m Alex. q̄rti. si exigētes canonicā portionē ab eis: si i illos vl̄ h̄des. aut executores ꝑdictos. sniā excōicatōis vl̄ iterdicti promulgauerint. irrita sunt ⁊ inania.

¶ Pone q̄ d̄funct^9 reliqt ecclie sue decē. ⁊ alteri ec clesie i q̄ elegit sepulturā reliqt mille. vl̄ castrū. Nūqd p^a ecclia d; cē ꝯtēta illis decē. Fe. s; Ray. si defūct^9 legauit hoc mō. q̄ illis esset ꝯtēta. ⁊ sacerdos sciuit ꝯditionē ⁊ recepit legatū; videt renūtiasse iuri suo ⁊ sibi ꝑiudicasse: ⁊ iā nō poterit vlteri^9 petere aliquam portionē. Si v̄o defunct^9 absolute reliqt: ⁊ ipe abso lute recepit. poterit tñ de ceteris portionē vēdicare. c. officij. d̄ testa. ⁊ totū petet. nisi appareat de itētōe te statoris q̄ voluerit poni i sorte. Si āt posuit clausu/ lā q̄ sit ꝯtēt^9: poterit petere supplemētū vsq; ad q̄rtā. s. nisi acceptauerit vt dictū ē. Sic filt^9 istitut^9 in pte miori. q̄; legitima pōt petere vsq; ad supplemētū. C. d̄ ioffi. testa. l. si qñ. §. illud. ⁊ d̄ emp. ⁊ vē. c. cū dicit. Idē itelligas de q^a. epali. de qua aliqd. s. §. 9. l. fi. Nō sm̄ Jo. an. i de. dudū. i v̄. oibus emonumentis.

q emanauit ꝗdá declaratoria Boni. 8. q qñ defū
ctus nihil reliqt fratribus. sꝫ mádat executoribus vt
ipsis fratribus dent aliqd. vel pmuttant. tunc 4ª de/
bet: qꝛ videt factū i fraudē: ꝗ nemini dꝫ patrociari.
13 ¶ Sed qd si qs elegit sepulturā i ppria ecclia. ꝛ ei ni
hil legauit. Alijs āt ecclesijs multū legauit. nunquid
poterit hec ecclia. petere aliquā portionē. R. sꝫ Rai.
q si est ꝯsuetudo q eligētes sepulturā i propria eccle
sia semꝑ aliqd reliquāt pōt ecclia illud petere ab he
redib⁹. nō iure actiōis nec differēdo ꝑpter hoc sepul
turā. sꝫ implorādo supioꝛ officiū. c. ad aplicā. ꝺ sy/
mo. Si vero non ē ꝯsuetudo nihil pōt petere sꝫ solis
funeralib⁹. dꝫ eē cōtenta. Nā tenet ex officio. ipꝫ se/
pelire. c. nō satis: ꝛ. c. cum i ecclesia. de symo. Posset
quoqꝫ i h° casu iplorari officiū iudicis. aduersus he/
redes. si dep̄hendat dolus testatoris. vel heredū. si
militer aduersus rectores aliaꝝ ecclaꝝ. si ꝛ illoꝛꝫ
dolus dep̄hendat. Nā circa talia dolus est puniē/
dus. de testa. c. offici. ꝛ sm Ray. ꝛ glo. eiusdēꝫ i hoc
casu dolus p̄sumitur.
14 ¶ Utrꝫ nō puilegiati teneant dare quartā de lega/
to facto rectori ecclie i qua elegit sepulturā. p missis
dicēdis p rectorē: R. q sic qꝛ ēt debet 4ª. epalis vt i.
c. cū inter vos. de ꝟ. signi. sitr ꝛ ꝺ dona. cā mortꝫ qꝛ
accedit magis legatui ꝗꝫ ꝯtcui. l. fi. C. de dona. cā.
mor. ꝛ de. dudū. de sepul.
15 ¶ Qñ aliqs ciuis maiores ab antiquo solēt in aliꝗ
ecclia sepeliri: ea dimissa eligit alibi sepulturā. vtrū
canonica portio debeat ecclie dimisse. R. q nō: sed
potius illi ecclesie in qua consueuit audire diuina ꝛ
recipere sacramēta. c. cum qs. ꝺ sepul. li°. vi°.
16 ¶ Cui debet canonica portio parrochialis. R. q de
bet ecclie vbi audit diuia ꝛ pcipit ecclastica sacra:
ter. est in. c. cū qs. de sepul. liᶜ. viᶜ. vel dꝫ pcipere de iu
re. Si vero trāstulit domiciliū alicubi. ꝛ morit anꝗꝫ
nouū domiciliū acqsiuerit. tunc debētur ecclie par/
rochiali i qua morit sꝫ Archi. i. c. p̄. de sepul. li°. vi°.
sequit Ugo. Ray. Gog. ꝛ vin. i. c. nos. de sepul. qꝛ vo
lunt q ibi debeat sepeliri. si nō elegisset. Sꝫ sꝫ opini
onē Inno. i. ꝺ. c. nos: debet sepeliri i ecclia cathedra/
li. ꝛ illi debet. Si vero hꝫ domiciliū i diuersis locis
tūc ē equū q diuidat. nō tñ vt necē. sꝫ dabit ecclie
i ꝗ morit. Inno. tñ ꝛ Hosti. dñt ipaꝫ eē diuidendā.
17 ¶ Quid si i vna audit diuia ꝛ i alia recipit sacra.
R. sꝫ Inno. i. c. de his. de sepul. ꝛ Archi. i. ꝺ. c. cū qs.
q fiet diuisio. c. p̄. ꝛ. c. relatū. ꝺ sepul. itellige si vtraꝗꝫ
hꝫ cimiteriū ꝛ curā: alias secus ar. si ecclia. de ꝯsec.
eccle. vel al. Pa. i. ꝺ. c. de his tenet q dꝫ diuidi ar. c.
2. co. ti. li°. vi°. Pis. ꝟo i ꝟ. sepultura. 3°. §. 2°. quē sequi
tur. D. Ar. flo. dicit q debet illi ecclie vbi recipit sa/
cra. ar. c. p̄. eo. ꝛ. c. cū qs eo. li°. vi° ꝛ de. dudū. de se/
pul. vbi dr istā portionē ꝺ'ri parrochialib⁹ ecclijs:
ꝛ nisi appareat ꝺ ꝯsuetudie ista opiᶜ vr verior. Pa.
i. ꝺ. c. ꝺ his. mouet dubitationē ꝺ his q i plebe solū ac
cipiūt bapᵐ. reliqua ꝟo i capella. R. q superior dꝫ i

hoc arbitrari quis magis laboret.
¶ Quō extrahet iste 4ª. R. sm Hosti. i sūma. de se/ 18
pul. q extrahet. p̄. 4ª. epalis: qꝛ antiqor ꝛ dignior.
deinū parrochialis. si venit extrahēda. si vero paua
fuisset parrochialis extracta sic eps habebit quartā
quarte. ꝛ quartam de reliquis.
¶ Quid si soluit legatū in vita. ipse testator. R. sm. 19
D. Ar. flo. q nihilominus soluet quarta. qꝛ videtur
soluere vt legatū sm Jo. Pau. ꝛ Fran. Sꝫ qd de g/
busdā regionibus vbi de oib⁹ mobilib⁹ ꝗ pōt defun
ctus i testamēto relinq̄re: ecclia exigit quartā partē
vel tertiā ꝛ morētu inigit sacerdos. q reddet om/
nia mobilia sua. sicut dr fieri i britānia minori. Cre
dit Guil. q hec ꝯsuetudo nō dꝫ pindicari iuri cōiuni
si sit legitime p̄scripta ꝛ ꝯdictorio iudicio obtēta. vl
auctē sedis aplice ꝯfirmata: nec sufficit ꝯstitutio epi
scopoꝝ illi⁹ loci nisi adsit ꝯsensus subditoꝝ. quos tā
gitanec tenet illi pcepto monēs obedire. Et si eps se/
pelit apud mēdicātes. 4ª. debet eccle cathedrali. ꝗ
est parrochia sua. ꝛ vbi dꝫ sepeliri. qñ nō eligit. Fm.
Fran. i. ꝺ. de. dudum. Nō ēt q dicta. 4ª. pōt peti. ꝛ a
frib⁹. ꝛ ab heredibus. sm glo. ꝗ ēt dicat q si heredes
soluūt curatis liberati sunt a fribus. saltē ope excep/
tiōis doli: Fran. dicē q glo. est vera q anꝗꝫ soluātur
legata possēt curati quartā vēdicare. sꝫ si anꝗꝫ vēi
dicent. soluta fuit legata frib⁹. nihil āpli⁹ pōt ab he/
redib⁹ peti: qꝛ soluerūt vt mādauit legator. p hoc q
lra illa nihil mādat heredib⁹ sꝫ tm ipsis frib⁹. qd tꝫ
Zen. Et nō ēt sꝫ Ray. q si ifirm⁹ facit se trāsportari
ab vna prochia ad aliā. p⁹ ecclia nō pp hoc pua/
tur sua canonica portiōe. ar. i. c. de his. de sepul. Et
nō. sꝫ. D. Ar. flo. q fratres cōmittētes fraudē: puta
qꝛ pcurāt relinq̄ soronb⁹ sāctē dare. ꝗ nō soluūt tenē
tur ad duo. sꝫ Pau. i glo. s. ad restitutionē eoꝝ i qui
bus fūt dānificati prochiales ꝛ qᶜ ad rōēꝫ eorā deo.

c Canonizare sctōs qd ē. R. sꝫ Pa. post Inno. i. c.
p̄. ꝺ reli. ꝛ ve. san. q ē canonice aliquē p sūmuꝫ
pontificē cathalogo sctōꝝ ascribet. ꝛ decernere.
ꝛ declarare. vt declarat coli ꝛ venerari. p sctō: ꝛ q fi
at ānuatim offiᵐ solēne p eo. sic p alijs sctis iuxta ꝗ
litatē suā: puta si ē ꝯfessor fiat offiᵐ ꝯfessor. Ista aūt
canonizatio fit sic. Nā p̄ preces iuges ꝛ icessātes dēt
fieri apud sūmū pontificē. vt ifomet se ꝺ vita ꝛ mi/
raculis. ꝛ finalr. canonizet. papa ꝟo nō dꝫ ꝺ facili
moueri. maxᵉ ad pmā reqsitionē sꝫ dꝫ ēt differre cō
missionē iqsitōis. vt iterum videat an fama. ꝛ mira
cula. ꝛ fides. cōmittent. c. venerabili ꝺ testi. Tādē cō
mittit inqsitionē sup vita ꝛ miraculis. si fuit i labori
b⁹ iustis. ꝛ mitis. ꝛ morib⁹ castus. ꝛ actib⁹ strenuus
o3. n. pñti testificatōe pdicari. ꝛ bōe fame pcōis. si ra
ceri. 16. di. miramur. 12. q. 2. ꝗttuor. ꝛ ē maxᵉ ꝗrēdū ꝺ
simplicitate ꝛ humilitate. c. ex studijs ꝺ psum. Itē ꝗ
ri solet ātsubstinuerit psecutōes. 7. q. i. oīs: ꝛ an illas
substinuerit cū charitate. ꝺ martirib⁹. nō fit tāta in/
qsitio. sꝫ de cā martirij. vel de miraclis. tādē habita

informatõe. vocatis platis curie. papa declarat. et de cernit illũ habẽdũ p sãcto. et solẽniter celebrare mis/ sam. i illius honore: hũc ordinẽ diffuse ponit. Jo. an. i. d. c. p. hec Pa. et nullus alius pter papam sm Jn/ no. hoc potest.

i ¶ Utrũ liceat aliquẽ p sancto colere sine lĩa pape. R. q n: casus lralis ẽ i. d. c. p. etiã si i vita fecisset mi/ racula. Et hoc itellige qñ pro sctõ. et publice. vult ve neran. sec⁹ qñ qs emittit pces apud aliquẽ quẽ bea/ tũ credit. Probat a ɔ̃rio in. c. 2. co. et ibi Jnno. Ad hoc igr q faciat ɔ̃ pdicta iura. reqrit. p. q honoret p sctõ 2. q publice: qñqz. n. etiã p malos fiũt mira/ cula. qñqz p artẽ magicã. vt Simon magus: qñqz p spiritũ pfecie. vt Saul: dũ psequeret Dauid. qñqz ex fide sine charitate. iuxta illud nõ ne i noie tuo etc. J. b. miraculũ et. i. q. i. c. multi. et. c. tencamus. et. c. p/ phetauit. Cõclude igr p. p. d. c. q nõ licet publice et sicq3 sctõr venerari reliqas oino nouas. p. 2. b. c. nõ lz venerari publice tãqz sancti reliqas. de qbus ẽ dubiũ vtrũ sint sãcti. hec nõ. Pa. i. d. c. 2. Et nõ bz Jn no. vbi õ q ɔ̃uis ista sint vera. tñ põt qs fundere p ces ad nõ canonicatũ q credit bonus vt p se interce/ dat ad deũ q: deus fidẽ illor attendẽs et si ille non esset bonus. pces eor acceptaret. ar. 32. §. ver: non tñ lz de eo facere offm solẽne. b. reliquie. §. i. et b. dispen satio. §. 13. casu. 36.

k ¶ Utrũ oẽs sancti q sunt p eccliaz canonizati sint in gloria. R. bz. s. Tho. ql. 9. ar. fi. q aliqd põt iudica ri possibile bz se. ɔ̃sideratũ qd relatũ ad aliqd extrin secũ. ipossibile iuenit. dico ergo q iudiciũ eor q px sunt eccle. põt errare i qbuscũqz. si ɔ̃sidere eor tñ re/ spiciant. si vero ɔ̃sideret diuina puidẽtia q ecclaz suã dirigit. s. s. vt nõ erret sicut ille pmisit. Jo. 14. q spũs adueniẽs doceret oẽm veritatẽ. de necessariis. s. ad salutẽ. certũ est q iudiciũ eccle vniuersalis erra/ re: i his q ad fidẽ ptinẽt et ea iudicat tãqz ptinentia ad fidẽ vt q ɔ̃riũ tenẽt sint heretici: ipossibile ẽ. Un magis est stãdũ sñie pape ad quẽ ptinet determina re de fide quã i iudicio pfert qz quorũlibet sapiẽtũ hoium i scripturis opinioni. cũ caypha qñuis neqz tñ q: pontifex. legat etiã inscius pfetasse. Jo. xi. Jn alijs vero sentẽtijs q ad pticularia facta ptinẽt vt cũ agit de possessiõibus. vel d criminib⁹. vel de hmõi. possibile ẽ iudiciũ eccle errare. pp falsos testes. Ca/ nonizatio vero sctõr: mediũ est inter hec duo. q: tñ honor quẽ sanctis exhibemus qdã pfessio fidei ẽ: q sanctor gloriã credimus. pie credẽdũ ẽ. q nec etiã i his iudiciũ eccle errare possit. Papa. n. põt certifi/ cari ex inqsitõe et maxime p istinctũ. s. s. hec. s. Tho. idẽ habes i glo. i. c. vnico. de reli. et ve. li. vi. q dic ɔ̃ formiter ad. s. Tho. et forte ab eo accepit. B. feli. i. c. venerabili. de testi. recitat. Car. s. sãcti sixti recitãtẽ. s. Tho. et tandẽ videt recedere et adherere. d. glo. et qdẽ bene facit adheret illi glo. q nullo deuiat a via s. Tho. Et sic dũ credit se recedet a. s. Tho. et adhe ret illi glo. recedit a seipso. credo ãt q si viderit. s. T.

¶ Antus vocalis. vtrũ sit in celo empireo. vl erit c post resurrectionẽ. R. sm. s. Tho. 2. sñia. p. di. 2. q. 2. ar. 2. ad. 5. q celũ empireũ est locus angelor. aiar. et hoium i quo loco philosophus. p. celi. dicit nullum esse corpus. s. extra p. mobile. extra qd tñ quodãmodo ponit vitã beatã. et nos ibi poni mus celũ empireũ. inqm ãt ɔ̃stat ex angelis et aiab⁹ i qbus nõ est organũ vocis. certũ est q non erit vox vocalis. sed vtrũ hoium post resurrectõe: futura sit ibi laus vocalis dubitatio ẽ. quibusdã dicẽtibus nõ fu/ tura in esse laudẽ vocalẽ. sz solũ mẽtalẽ. q dignior ẽ q: nec erit ibi respiratio. i qua solũ est vox vt i 2. de aia dr. Alij vero dicũt futurã ibi eẽ laudẽ vocalẽ. si ppter aliquã idigẽtiã. sz vt nihil i sanctis vacet a di uina laude: nec mẽs. nec lingua. quo mõ. ãt eẽ possit qdã dicũt q. s. i pulmone et istrumẽtis vocalibus est aer. et p illũ aerẽ poterũt voces formare: sicut et aia/ lia. q hñt spiritũ cõplãtatũ. vt dr. i li. de son. et vigi. Et hoc qm ad aliqd videt ɔ̃ueniẽs. q: ad formatio nẽ vocis nõ est necessaria expulsio vel atractio ae/ ris. Un respirãdo. vel aspirãdo. nõ põt animal vo/ cẽ formare: vt dr i 2. de aia. sz quo ad aliqd videt i sufficiẽs: q: ad vocẽ. nõ tñ exigit aer iterior. sz etiaz exterior. cuius formatiõe. et motu. sonus deferat. Un plus addendũ ẽ. vt dicamus q qdã sẽsibilia deferũ tur ad sensum sm esse spirituale tñ. sicut spẽs color: qdã q cõtingũt organũ bz esse suũ mãle. sicut i gustu et tactu. qdã vero deferunt vtroqz mõ. sicut species odor. cũ pmutatõe fumalis euaporatõis. tñ iter ex/ tendit vltra fumalẽ euaporationẽ: et silr est de sono et motu. ibi tñ spẽs soni defert. bz esse spirituale tñ. Un nõ oportebit ibi esse motũ i medio aut ɔ̃strictio nẽ. vel cõdensationẽ: vel põt dici. q erit ɔ̃strictio celi empirei: nec hoc erit ei ignobilitas. q: erit istrumẽtũ motũ a lingua glorificata. et materia vocis plate i laudẽ diuinã. Nec pp hoc sequitur q sit generabile vl corruptibile. q: raritas. et densitas. cẽt equoce dicta. i isto corpore et i illo: sicut et ponũt qdã astrologi i ter duas speras. q nõ pñt sendi. esse aliqd spaciũ re/ pletũ cor diuisibili. cũ i isto spatio sit motus plane tar. sm motũ epicicli. Quid ãt de his ver sit icertũ est qa nec fide determinat nec rõne pbat. hec. bz. s. Tho. q et dicit. 2. q. 13. ar. 4. q est pbabile ibi esse laudẽ vocalẽ. 4. et sentẽtiar di. 44. q. 2. ar. p. q. 4. dicit. post Aug. et glo. sup illud. osee. 13. i cãtico et cim balis q ibi erit laus vocalis: et ibidẽ ad. 4m. dicit. q audit⁹ imutabit tñ spũalr: vide aliquid b. blasfe/ mia. §. 6.

¶ Cantus et oro vocalis ad deũ bz. s. Tho. 2. 2. q. 91. i ar. iuentus est. nõ qdẽ vt ei q est ispector cordiũ no/ stros ɔceptus manifestemus: vt sit ad hoies: sed vt nosipsos et alios audiẽtes ad eius reuerẽtiã iduca/ mus. et ideo necessaria est laus oris. nõ qdẽ pp deũ: sed pp ipm laudantẽ. cuius affectus excitat. i deuz.

ex laude ipsi⁹. sm illud. psal. sacrificiū laudis hono/rificabit me. ⁊ illic iter quo ostendā illi salutare dei: ⁊ maxime hō p diuinā laudē affectu ascēdit i deū: i qñ p hoc retrahit ab his q̄ sunt ꝯ deū: sʒ illud ysa. 48. laude mea ifrenabo te ne itereas: pdest et laus oris ad hoc q̄ alioꝝ affectus puocent i deū vñ dr̄ i psalmo. semp laus ei⁹ sit in ore meo: subdit audiāt mansueti ⁊ letent. magnificate dominū mecū ꝯcor. xi. di. c. decros circa fi. de ꝯse. di. 5. c. nō mediocriter. ꝟ. oro .§. 12. ⁊. ꝟ. adorare. §. 2. ⁊. 3.

2 ¶ Utrum i eccl'ia sit cātandū bīscātandū organis sonādū vel alijs tragedias pmodis seu citaris ⁊ sitib⁹. R̄e. sʒ s. Th. q̄ Ambr. vt Aug. refert i nono ꝯfe. istituit cāt⁹ i eccl'ia mediolanēsi vñ notādū sʒ e. s. Tho. q̄ laus vocalis siue cantus ad hoc necc'e ē vt affectus hois puocet i deū vt dictū ē i pcedēti. §. Et ideo q̄/cūqʒ ad hoc vtilia eē possūt i diuinas laudes ꝯgru/enter assumunt. manifestū ē āt q̄ sʒ diuersas melo/dias sonoꝝ animi hoīuʒ diuersimode disponuntur vtʒ p phʒ. i. 8. poli. ⁊ p Boe. i plo. musice: ⁊ salubri ter sunt istitutū vt i diuinas laudes cantus assumeret. animi ifirmoꝝ magis puocarent ad deuotionem. Uñ Aug. i. 10. ꝯfe. Aducor cantādi ꝯsuetudinē ap/probare i eccl'ia. vt p oblectamēta auriū ifirmorum aius i affectū pietatꝭ assurgat. ⁊ de seipso dicē i. 9. ꝯfe. sicut i hymnis ⁊ cāticis eius suaue sonātis eccl'ie tue vocib⁹ cōmotus acriter. ⁊ q̄uis sit vocalis. tñ dñr spūales sʒ ap'tm maxime puocāt ad deuotionē h'e. s. Tho. Et not. q̄ qñ cantus siue soni trahunt ad de/uotionē. sic sunt laudādi. ⁊ assumēdi. qñ ꝟo solum ad delectationē fiūt. vel trahūt. tūc sunt vitupandi. ⁊ isto mō itelligr̄ dictū bñ Hie. c. cātātes. 20. di. vide Aug. i. 10. ꝯfe. tūc malē nō audire. Qñ tñ cātatores ⁊ sonatores pñt vacare alijs magis vtilib⁹. sic pdi/catiōi. ⁊ lectiōi. seu ꝯfessiōib⁹. debēt illis magis va/care. ⁊ sic itelligit dictū Greg. 13. di. c. i scā romana eccl'ia pñti decreto istituo vt i sede hac sacri altaris ministri cātare nō debeāt: silr dōd de alijs istrumentꝭ musicalibus. s. si mouēt ad deuotionē ⁊c. vt dōn ē. vñ. s. Tho. 2'2'. q. 91. ar°. 2'. ad. 4m. dicat hmōi musica/lia magis mouēt aiuʒ ad delectationē q̄ʒ p ea for/met iterior bona dispositio. pčes aūt i veteri testa/mēto vtebant talib⁹ q: vel pplus erat rudis. durus. ⁊ carnalis. ideo erat p hmōi istrumenta puocādus. q: etiā aliq̄d figurabāt hec ille. ex isto āt dicto vlt°. q̄d. i. dicūt esse de mēte. s. Tho. q̄ nō sint sonāda or/gana i eccl'ia. sʒ si qs bñ cōsideret cōcludēdū est fin/cū. q̄ si trahunt ad deuotionē sunt sonāda. q: vt ipse dicat ad vltm argum. q̄uis populus nō intelligat q̄d sonet. intelligit. tñ q̄ sonat ad laudem dei. ⁊ ex isto possunt trahi ad deuotionē: si tñ solū traherēt ad de/lectationē ⁊ nō ad deuotionē. sunt dimittēda. ⁊ q̄a difficile est iudicare quid inde debeat sequi ideo bo/num est imitari consuetudinem: ⁊ pre iudicandum pro deuotione.

C Apilli ⁊ vngues sunt i hoie ad custodiā alia/rū partiū. sicut vagina ad custodiā gladij. ⁊ ideo sicut vagina ē de i°. itētiōe artis milita/ris. ⁊ itendit ⁊ cōseruat. ⁊ est aliq° mō de itegritate ⁊ pfectiōe illius artis: sine q̄ nō ē cōpleta: ita ⁊ capil/li ⁊ vngues i hoie. sunt de 2° pfectiōe corporis hūani: q̄uis nō de p°: ⁊ q: hō resurget i oi pfectiōe sue nāe: pp̄ter hoc opʒ q̄ capilli ⁊ vngues resurgāt i ipo ⁊. sic corpus gloriosum hēbit capillos ⁊ vngues in il/lo cōplemēto. ⁊ itegritate. qua sunt de itegritate cor/poris: ⁊ q̄uis aliquo mō ptineāt ad supfluitatē: nō tñ sunt supfluitates oino inutiles. sicut vrina. sudor. ⁊ alie feces q̄s expellit nā. tāq̄ʒ oino inutiles ⁊ iste ñ erūt post resurrectionē. silr semē nō est ad cōplemē/tū idiuidui sicut capilli. sʒ ad pfectionē spēi multipli/cāde. q̄d nō erit post resurrectionē: ⁊ q̄uis capilli ⁊ vngues nō habeāt sensum. sʒ solū sint ab aia itellec/tiua. ⁊ habeāt solū vegetatiuā: nō tñ sequit q̄ non sint de itegritate. sicut ossa. Uñ dr̄ Luc. 21. non pibit capillus de capite vestro. hec sʒ. s. Tho. 4. di. 44. q. 1. arti°. 2'. q'. 3'.

C Apitale vitiū dr̄ a capite mēbro q: pena ca/pitis punit vel q: ē ei finalis p se multorum pctōrū hec ponit. s. Tho. ⁊ diffuse declarat. 12. q. 84. ar'. 3'. ⁊. 4°. p totū. Uide. ñ. ꝟ. auaritia. §. 7. ⁊ . 8. Et ista sunt tñ. 7. ad q̄ oia alia reducunt. s. va/nagl'ia. accidia. ira. auaritia. gula. ⁊ luxuria: hec p bat. s. Tho. vbi. ñ. ar'. 4°. de qb⁹ in locis suis.

C Apitulū: platus religiosus i capitulo pest sic iudex eccl'iasticus i foro iudiciali sup illos. q sunt sue iurisdictiōis. Uñ ad ea pōt ex pcep/to subditos obligare. vt ei pandant. pp̄ter q̄ potest iudex eccl'iasticus i foro iudiciali iuramētū exigere. hec. s. Tho. ql. §. q. 8. ar'. 2'.

¶ Capitulū sede vacāte pōt absoluere ab excōicatiōe. a iure vel ab hoie. a q̄ eps absoluere posset. nisi a sede ap'lica sit ei specialr̄ iterdictū. c. vnico. de maio. ⁊ obe. li'. vi°. Pōt ēt sm q̄ not. Pa. post Hed. i. c. cū olim. de maio. ⁊ obe. dare ꝯfessorē ⁊ absoluere i ca/sibus epo reseruatis. Cócor. Pe. de pal. 1

2 ¶ Utrum ptās capituli. cōsistat i maiori parte ⁊ sanio/ri. R̄e. q̄ sicut q̄ totū capitulū dr̄ facere id q̄ ma/ior ⁊ sanior pars fac. c. cū i cūctis: de his. q̄. fi. a ma. p capi. fallit in tribus casibus. P'. qñ aliq̄d est plu/ribus cōcernēt vt collegiatis. sed vt singulis. q: tunc non valet q̄d fit a maiori parte: sʒ opʒ vt ꝯsentiant singuli. ff. de ser. ru. pre. l. p fundum. de ꝯsti. c. cū om/nes. in glo. Secūdo qñ maior pars capituli deliquit ⁊ pp̄terea est priuata ptāte sua. vt in. c. bone memo/rie. d. §. ⁊. c. cum nobis. de elec. ⁊. c. gratum de postu. quia tunc tota potestas. capiti residet in minori par/te que nō deliquit: vt not. Pa. in. c. §. de his. que fi. a ma. per capi. Tertio in electiōe romani pontificis vbi opʒ q̄ due partes consentiant. c. licet. de elec. ⁊ omnes pñtes debēt vocari. ⁊ due partes residentiuʒ

sufficiūt: ⁊ sufficit q maior pars p̄sentiū ↄ̄sentiat. c. cū iter. de elec. Pa. i glo. i ṽ. remoti. ⁊. c. cōstitutus. Pa. 4°. not. Utꝝ factum a maiori parte capli dicat̄ factū cōcorditer. ṽ. concordia. §. p̄.

5 ¶ Que dicat̄ maior pars ⁊ sanior capli. R̄. q ē illa q̄ initit̄ meliori rōe. ⁊ pietati. di. 9. c. sana qpe. Presumitur tn̄ semp p maiori parte ⁊ illi standum. nisi probetur cōtrarium. 60. di. c. nullus.

4 ¶ Prelatus sine ↄ̄silio capli instituere vel destituere vel alia negotia ecclesie tractare nō debet. Iste ē casus litteralis. in. c. nouit. d̄ his que fi. a pre. si. 9. capli vbi not. Pa. q p̄latus ⁊ cāꝯ. sunt vnū corpus: ⁊ in fauorabilib' si diceret̄ si qs fecerit vel similia: cōprehēderet̄: sec' i odiosis q: nō ē vnū corpus ꝑprie. sʒ methaphisice. Un̄ i penalib'. verbū ↄ̄ceptū de cor' proprie. nō extēdit̄ ad misticū. Itē not. Pa. vnā regulā q i negotijs eccl̄ie. ep̄s tenet̄ petere ↄ̄siliū capli: sʒ n̄ ↄ̄sensum. ⁊ gesta p ep̄ʒ sine cōsilio. sunt nulla ipo facto. Fallit. p̄. qñ ↄ̄suetudo ē i ↄ̄triū. c. 3ᶜ. de ↄ̄su. li°. vi°. Secūdo fallit. i paruis q̄ pn̄t fieri p p̄latū solū. hʒ q not. Inno. i. c. si. de maio. ⁊ obe. Naʒ rectores ciuiscūqʒ collegij ex offīᶜ iniūcto explicāt ista minora: faciat. c. edoceri de rescrip. Tertio fallit hʒ Pa. ibidē. q existēte cā rōnabili quā bon' vir arbitrabit̄. nō tenetur p̄latus ēt in arduis petere ↄ̄siliuʒ: vt puta si vellet ꝓcedere ↄ̄ ↄ̄sanguineū vel amicū capituli. q: possūt recusare nemo. n. vnqʒ carnem suā odio habuit: i istatatis faciendis vel remouendis sufficit consiliuʒ ⁊ si nolent consulere tēneret fm Pa. in. c. quanto: d̄ his. que fi. a ma. per capituli.

5 ¶ In qbus causis reqrit̄ ↄ̄sensus capli. R̄. hʒ Pa. i. d. c. nouit. p̄. i alienatiōe rei eccl̄ie cathedralis. eccl̄ie ṽo iferioris qñ nō ē ep̄s q alienat reqrit̄ ↄ̄sēsus ep̄i. ⁊ collegij illius eccl̄ie si hʒ. Secūdo i oibus alijs casibus ↄ̄cernētibus p̄iudiciū eccl̄ie reqrit̄ ↄ̄sēsus capli. Tertio i spectātibus ad ep̄ʒ ⁊ caplm cōiter. ⁊ i ↄ̄cernētibus p̄iudiciū capli. c. ad hoc de offi. or. Regulr̄ āt sufficit cōsiliū ⁊ i notorijs nō reqritur consilium.

6 ¶ Utꝝ sit neccª subscriptio canonicoꝝ i tractatibus capli. R̄. hʒ Pa. i. d. c. quāto. q regulr̄ nō reqrit̄ nisi i his q̄ ibi exprimuntur est tamen vtile fm Bal.

Caracter est. distinctio. i. distinctiuum signū. i

c quo manifestat̄ gratus. i. cā formalis. a caractere eterno. i. a filio q est figura sube patris. Heb. i. i quo tāgit̄ cā efficiens. aie rōnali ipressa fm ymaginē. i quo tangit̄ cā mālis. ↄ̄signans trinitati creātī. trinitatē creatā. ⁊ distinguēs. i. ↄ̄figurat ⁊ distinguit i quo tangit̄ cā finalis nā p caracterē assimilat̄ deo fm pticipationē diuine ptātis. quā nō hʒ per nām. neqʒ p grām: puta cōsecrare. vel ordinare. ⁊ similia. ⁊ qʒᵐ ad istos actus distinguit ab alijs. q nō habēt caracterē. hec. s. Tho. virtualiter. 4. di. 4. q. p°. ar°. 2°. q. 2ª Et ē diffinitio magistralis. q̄uis sint alie diffinitiōes. Et dicūt qdā q ē pura relatio. qdā q ē i. 4ª. spē qualitatis. qdā i. 3ª. qdā i. p°. ⁊ hanc vltimā sequit̄ Angelica post. Bonauē. sʒ. s. Th. ar°. p̄. vbi. s. reprobat hāc dicēs. p'primā spēʒ fm p̄hm. 2°. ethy⁊ coꝝ habem' nos ad bene agendū solū. si est bonus habitus ⁊ ad male agendū soluʒ si ē malus habitus per secundam vero speciem qualitatis ad agendum simpliciter idest bene ⁊ male. sicut per intellectum qui est in secunda specie. hō simpliciter itelligit. per scientiam vero que est in p° solum bene: ⁊ p concupiscibilem simpliciter appetit: p tēperantiā solum bene: cū igitur per caracterem homo se habeat simpliciter ad agendū: bene vel male. Ideo magis reducat̄ ad secundā spēm. s. spiritualem potentiā: q̄ ad habitū. Ipse tamen Angelus dicit q accapitur cōiter pro qualitate disponente. in quo videtur aliqualiter variare: prius. n. distinxit habitum a potentia. s. primā a secūda specie. ⁊ dixit q nō ē. 2ª. s. po'. sed habitus: ⁊ postea dicit. q ē qualitas cōiter. Dicendū igr̄ hʒ. s. Tho. 3ª. q. 63. arᶜ. 2ᶜ. q non est ꝑprie spēs cōplecta. sʒ reductiue. est q̄dā ptās istrumētalis nā sacerdos per caracterē sacerdotalē hʒ virtutem seu ptātē ↄ̄secrādi. ⁊ absoluēdi ⁊ hʒ etiā quādā potestatem passiuam. qua vʒ est capax diuinorum sacramentorum ⁊ actionum sacramentalium scilicet caracterem baptismi. ita breuiter caracter est quedam qualitas spiritualis. potestatiua idest q per ipsam fidelis est capax omnium sacramentorum vt possit illa recipere. ⁊ sit particeps omnium sacramētorum. que fiunt in ecclesia. ⁊ possit agere actiones sacramentales. fm illum caracterē: puta si est sacerdos actiones sacerdotales ⁊c̄. est etiam dispositio ⁊ causa instrumentalis mediata gratie: causat enim semper gratiam nisi ponatur obstaculum ⁊ sic est potentia actiua ⁊ passiua scilicet quidam caracter: est potentia actiua: ⁊ quidam passiua: que reducuntur ad secundam speciem.

¶ Queritur in quo sit subiectiue. R̄. hʒ. s. Tho. 3ª. q. 7
83. arᶜ. 4. q est subiectiue in intellectu. ait enim. sic. Caracter est quoddam signaculum quo anima insignatur ad suscipiendum vel alijs tradendum ea q̄ sunt diuini cultus. diuinus autem cultus in quibusdam actionibus. consistit: ad actus autem ordinantur: potentie anime: sicut essentia anime ordinatur ad esse: ⁊ ideo caracter non est sicut in subiecto in essentia aie sʒ i eius po' hec ille ⁊ ibideʒ ad. 2ᵐ. arᵐ. sic ait. Sicut essentia aie p quā ē naturalis vita hō perficit̄ p grām qua aia spiritualr̄ viuit ita potētia aie nālis: pficitur p spiritualē potētiā: q̄ est caracter: oē enim qd ordinat̄ ad actum. est potentie attribuendum: eadem dicit. 4. sententiarum vbi. s. arᶜ. 3ᶜ. vbi etiā dicit in. 3ª. q. q est subiectiue in intellectu: ↄ̄sequtiue ⁊ secūdario ē i voluntate: ⁊ i aia nrāʒ potestas eius ti recipiēdo dona dei p̄fecte: sit p grāʒ q̄ est in anima ⁊ p charitatem que est in voluntate ⁊ similiter agendo bene ⁊ perfecte agit ⁊ meritorie p gratiam ⁊ virtutes.

re dari pñt suis hostibus.⁊ cõ:⁊ isti obsides isto casu fiunt quasi serui.ideo nõ pñt testari sine licẽtia principis. vt in.d.l.obsides. Idẽ videtur de alijs principibus habẽtibus iura principũ.scilicet ius indicẽdi bellũ.⁊ isti proprie dñr veri obsides. Ab alijs aũt inferioribus glo. i.l.j.C.de pa.q.fi.dist.dicit ꝙ nõ:licet fateatur de facto vsurpatũ cõtrariũ.Bar.remittit ad.d.c.rescripto: sed Pa.dicit ꝙ isti inferiores nõ pñt proprie istos obsides dare vt sic perdãt libertatẽ.qz immutare statũ hominis est solius principis.⁊ sic quo ad clericos siue monacos.solus papa põt eos dare obsides. vt proprie sortiantur nomẽ obsidũ.⁊ dicit Pa.i.d.c.accedẽs de mẽte Bar.i.d.l.q i carcerẽ.ꝙ nõ dr qs liberatus a vinculis si custodiť i publico.⁊ hoc facit cõtra practicam quorũdã. Nã si detẽtus in carcere vult aliquẽ cõtractũ facere.faciũt illũ abstrahi de carceribus. ⁊ custodiť ibi p familiã.nã certe iste nõ põt dici liberatus vt i.d.c.accedẽs ex quo.c.habeť vt nõ sufficiat extra territoriũ perducĩ. nisi pducať ad locũ securũ. vide ẽt qd nõ. Bar.i.d.c.diis de se.nup. vbi dicit ꝙ existẽs in carcere põt cõtrahere matrimoniũ.⁊ lz ex quo metus nõ infertur i matrimonio cõtrahẽdo.ex quo infertur ꝙ si matrimoniũ tenet qd reqrit libertatẽ maximã vt i.c.cũ locum. de spon.ergo cõtractus i carcere gestus lz.qd limita ſm ꝙ dictũ est. De capto i bello ab hostibus nihil dico qz hodie nõ fiũt serui de cõsuetudine ⁊ ideo valẽt cõtractus p eos facti lz secus de iure. vt i.d.l.cũ ⁊ i.d.l. diuus. Uide.ver. alienatio.§.17. ⁊ .v. donatio.p.§.12.v. homo.§.5.

4 ¶ Utrũ aliqs possit se includi facere i arto carcere ad pñiaz peragendã.Rñ.ſm Pa.i.c.veniẽs de regu.ꝙ sic.ex illo.c.⁊.c.q vere.16.q.1. Et faciẽs aliquẽ icarcerari dz cum p̃uidere si ille nõ hz vñ se allat.hec Ioh. i.d.c.ex rescripto ⁊ hz.c.Ioh.i.c.si captio.õ.fi.istru. aũ pe.glo.i.c.reincarceratus bis nõ amplius liberaf.⁊ vide ibidẽ de actu geminato vt si bis idez cõfitetur quõ obligat ⁊ valet ad multa.

Aritas qd sit.Rñ.ſm.s.Tho.2a.2e.q.23.arti.p.⁊
c se.ꝙ petrus lombardus Magr sniaꝝ i.17. di.
primi,ppter excellẽtiã charitatis:oia.n.opera nra hñt virtutẽ ex ea ⁊ nihil.i.esse spirituali sumus sine ea ſm apłm:⁊ propter quasdaz auctes maxime Aug.minus bñ itellectas.dixit ꝙ charitas ñ potest esse aliqd creatũ in nobis.sz est ipse.s.s.mẽtẽ ihabitans:nec est sua intẽtio.ꝙ iste motus dilectiõis. quo deũ diligimus sit ipse.s.s.sz iste motus dilectiõis est a.s.s.nõ mediãte aliquo habitu:sz hãc opinionem oẽs doc.sequẽtes cõdẽnat.Uñ.s.Tho.ait.necessarius ẽ dicere ꝙ charitas est qdã qualitas subiectiue exñs i volũtate nra.causata a tota trinitate. appropriata tñ tãq̃ exẽplari.s.s.⁊ p virtutẽ huius habitus. oia opa nra sunt meritoria. Ubi p maiori notitia sciendum ꝙ charitas accipit dupliciter.s. essentialiter ⁊ sic est qd increatũ q̃ etiã accipit dupliciter.s.cõiter ⁊ sic tota trinitas est charitas. vñ dr:deus charitas ẽ Alio mõ appropriate ⁊ sic.s.s.ẽ charitas. Secundo mõ principaliter accipit participatiue p vt dicim⁹ ꝙ ois creatura pticipat diuinitatẽ ⁊ sic ẽ qdã creatura.q̃ accipit iter multis modis. Pmo mõ p habitu causato a deo i voluntate nra.quo ipsa voluntas iclinať ad diligẽdũ deũ ppter se.⁊ alia ppter deũ.delectabiliter.⁊ firmiter.⁊ iste habitus reducit ad primam spẽz qualitatis:⁊ de ista dicit.s.T. vbi.s.ꝙ ẽ amicitia qdã hois ad deuz.⁊ doc.post Aug.3o.sniaꝝ. di. 27.dicũt ꝙ est rectissima animi affectio.cõiũgẽs nos deo.qua diligit deus ppter se.⁊ proxim⁹ ppter deũ. ⁊ de hac intẽdimus.⁊ loquũtur cõiter doc. Secũdo mõ accipit p actu iteriori.⁊ sic dr beniuolẽtia.de q̃ .s.c.v.3o.accipit p actu eius exteriori.⁊ sic dr beneficẽtia.de qua.s.c.v. Quarto accipit p effectu eius ⁊ sic dr beneficiũ vel donũ de qua.c.v.nõ me extendo ad alia subalterna qz excederẽt capacitatẽ huius opis sed potes videre.p sniaꝝ di.17.⁊.3o.di.27.⁊.2a.2e. q.23.⁊ se.⁊.q.disputata de charitate per totũ mouebo tamen quedam dubia.

¶ Pmo dubitatio est vtrũ charitas pticipatiue sumpta i vt ẽ quedã habitus creatus possit augeri.Rñ.ꝙ sic. p vt est i via. Ex hoc.n.dr qs esse viator.ꝙ i deuz tendit.qui est vltimus finis nre beatitudinis.i hac etiaz via tãto magis pcedim⁹.quãto deo magis appropinquamus.cui nõ passibus corporis sed affectibus mentis appropinquam⁹.hãc aũt propinquitatẽ facit charitas:qz p ipsam mens deo vnit p amorez.⁊ feruorẽ.⁊ ideo de rõne charitatis vie ẽ.vt possit augeri.si.n.nõ posset augeri.iã cessaret vie pcessus: ⁊ ideo apostolus charitatẽ.viã noiat dicẽs ad cor.1o. c.12. Adhuc excellẽtiorẽ viã vobis demõstro. Et ista augumẽtatio est spiritualis.⁊ virtualis.q̃ nõ solum attendiť ſm numerũ obiectoꝝ vt.s.plura. vel pauciora.diligant:sz ẽt ſm itẽsionẽ act⁹.vt magis ac minus aliqd diligať:⁊ hoc mõ virtualis q̃ntitatis charitatis.augeť:⁊ q̃uis quelibet charitas sit in sũmo. inq̃ntũ eius obiectũ pmũ.est sũmũ bonũ.⁊ ex hoc sequatur ꝙ sit excellẽtior ceteris virtutibus.q̃ nõ hñt deuz pro obiecto.nõ est tñ i sũmo.q̃ntũ ad itensionẽ actus: ⁊ q̃uis qdã dicãt ꝙ nõ augeť q̃ntũ ad essentiã.sz solũ ſm radicationẽ i subiecto. vel q̃ntũ ad feruorẽ. dicendũ est tñ ſm.s.Tho.ꝙ etiã q̃ntũ ad essentiã augeť. cum accñs sit eius esse.ẽ i subiecto esse:ideo ipsam augeri ſm essentiã.nihil aliud est q̃ magis in esse subiecto.qd est eã magis radicari in subiecto:similiter etiaz ipsa essentialiter est virtus ordiata ad actũ. Uñ idẽ est ipsam augeri ſm essentiã ⁊ ipsam hre efficatiaz ad producendũ feruoꝝ vel dilectiõis actũ: Augetur ergo essentialiter nõ quidẽ ita ꝙ esse icipiat vel esse desinat i subiecto. vel accipiat partẽ post partẽ.sed ita ꝙ magis ac magis i subiecto esse icipiat.⁊ sic charitas vie.i.istius vite.q̃ quousqz ẽ i hac vita gemit.⁊ est iperfecta:põt pcedere i infinitũ.⁊ augeri. Illa vero que ẽ in patria nõ amplius augeť:qz est in termi

no vie. & i gradu sibi determinata a diuina puidē
tia quē nō trāsgredient. vñ Aug. super Jo. caritas
meret augeri. vt aucta mereat pfici in patria.
2 ¶ Querit quō augeat. vtrū quolz actu facto i cari/
tate. R. q augmētū spirituale caritatis. quodā mō
sile est augmēto corporali. augmētū āt corporale
i aialibus & plātis. nō est motus cōtinuus. ita. s. q si
aliqd auget i tāto tēpore. necē sit q pportionabilr i
qualz parte illius. aliqd augeat. sic pungit in motu
locali. sz p aliqd tps nā opat disponēs ad augmētū
& nihil augēs actu. & postmodū pducat i effectū. id
ad qd disposuerat. augēdo ipz aial. vel plātā i actu:
ita et nō quolz actu caritatis. caritas auget. sed qlz
actus caritatis disponit ad caritatis augmētū. in
quātū i vno actu caritatis hō reddit prōptior. ferū
ad agendū sm actū caritatis. & habilitate crescēte.
hō prūpit in actū feruētiorem dilectionis. quousqz
conet ad caritatis actū pfectū. & tūc caritas auget i
actu. sic et fit in generatiōe virtutis acquisite. qr nō
qlz actus cōplet generationē virtutis. sz qlz opat ad
eā disponēs: & vltimus q est pfectior agēs in virtute
oium pcedētū reducat eam i actū. sic et est in multis
guttis cauātib lapidē. Ubi notādū q qñcūqz aliqs
agit aliquē actū ad amorē dei. vel alterius pter deū
si sit ita pfectus. q sit sm totū suū conatū. i. sm totā
suā virtutē. tūc si nō hz caritatē acqrit eā & si habet
augmētat. si vo nō sit sz totū conatū. tūc disponit
ad pfectū actū. vt acqrat si nō hz. si vo hz. vt augu/
mentet: & sic dr qs mereri vitā eternā. i. oi actu cari/
tatis. nō qdē tūc accipiēdā. sz suo tpe: sicr etiam qlz
actus caritatis meret caritatis augmētum: nō tñ
stati auget sz qñ aliqs conat sz totū posse ad hmōi
augmētū: & sic cū vita eterna det p merito carita
ti. eodē mō dr mereri vitā eternā. quō meret carita
tē. s. qñ facit actū vt accipiat caritatē d noua meret
vt sibi det vita eterna tpe suo. si vo non hz. & facit
actū q augmētat caritas. meret vitā eternā. i. vt
det sibi augmētata. si vo est actus caritatis q di/
sponit ad maiorē caritatē ille actus est meritorius
vite eterne. i. meretur vt disponatur ad accipiendā
vitam eternam maiorem.
3 ¶ Utrū caritas possit augeri i beatis. R. multiplex ē
modus rñdēdi. Nā greci dñt q retardat pmiū
beatorū vsqz ad diē iudicij: & sic isto iteri possunt me
reri. sz i hoc errāt vt dicit. s. Tho. 2°. di. xi. q. 2. ar°. p.
Secūdus modus est Mgri vbi. s. qui dicit. q angeli
merētur suā beatitudinē p opationes quas exercent
circa nos. & p easdē merētur: & augent beatitudinē:
Sed alia opinio q dicit ctriū est melior sm. s. Tho.
qd pbat dupli p. q: sunt i termino 2°. qr eadē est rō
angeli in sua cōfirmatione & aiar post mortē. s. vo
Tho. i diuersis locis dicit. q duplex est premium. s.
essentiale. & i isto nō crescūt. nec isto mō pnt mereri.
qr sic deus pdestinauit aliquos saluādos. ita deter/
minauit sibi gradus suos: quos dat sibi qñ beatifi/
cantur. sicr qr qñ aliqs est in termino. non amplius
mouet ad illū terminū. sed qñ recipiunt beatitudinē
determinatā eorū tendēria. & motus ad beatitudinē
igitur: Et ista est visio siue fruitio q cōmensuratur
lumini glorie qd lumē dat sibi idīuisibilr. qñ beatifi
cant. & cū illud nō crescat. & nō possint crescere i vi/
sione vel fruitione tali. nisi lumen crescat. io. Aliud
est pmiū accidētale qd nihil aliud ē nisi qdā cogni/
tio siue illuminatio. q est aliūde qz a visione beati/
fica ad quā sequitur qdā delectatio. & sz hāc admittit
s. Tho. vbi. s. q possint crescere. vsqz ad diē iudicij:
& isto mō pnt mereri: eo q angeli habeant cōtinue
bonū exercitiū: & tā angeli qz anime beate habeant
nouas illuminationes. & iste modus est cōis i doctri
na. s. Tho. q dñr mereri coiter. & nō pprie. Quart
modus specialr ē. s. Tho. p°. q. 62. ar°. si. i mo. ad. 3m.
argm. quē dicit meliorē: & dicit q melius est vt dicat
q nullo mō aliqs beatus possit mereri nisi sit simul
viator. vt xps: pdictū vo gradū siue cognitionē ma
gis acqrunt ex virtute beatitudinis qz illud d nouo
mereātur: & sic est fructus beatitudinis. & iste modus
videt magis sumi per pprietatē locutionis: Et sicr
dicendū de dānatis. de culpa. vel pena.
4 ¶ Utrum caritas possit tñ crescere q sit pfecta in
hac vita. R. q caritas siue pfectio caritatis potest
accipi. dupli vno mō ex pte diligibilis. Alio mō ex
parte diligētis. p mō perfecta est caritas vt diligat
aliqd q diligibile est. deus āt tñ diligibilis est qtū
bonus est. bonitas āt eius ē infinita. vñ infinite dili/
bilis est sed nulla creatura. pōt eū diligere infinite:
cū qlz virtus creata sit finita. Uñ p hunc modū nul
lius creature caritas. pōt esse pfecta: sed solū caritas
dei. q seipm diligit infinite. Ex parte vero diligentis
tūc est caritas pfecta. qñ diligit tñ. quātū pōt. quod
cōtingit tripli. vno mō. sic q totū cor hois actualr
semp ferat in deū. & hec est pfectio caritatis patrie. q
nō est possibilis in hac vita. i qua impossibile est pp
humane fragilitatis ifirmitatē semp actu cogitare
de deo: & moueri delectabilr ad ipz. Secūdo mō vt
hō studiū suū deputet ad vacandū deo. & rebus di/
uinis ptermissis aliis. nisi qtū pñtis vite necessitas
reqrit. & est pfectio caritatis q est possibilis in via:
nō tñ est cois oibus. Ista puenit religiosis q mūdū:
& oia alia relinqūt vt deo vacent. inter quos aliqui
in tñ in amorē dei crescūt. q iā cupiāt dissolui & eē
cū xpo. & ista est pfectio q pōt in hoc mundo. de qui
bus erat Paulus qui dicebat Cupio dissolui & eē cū
xpo. Tertio mō ita q habitualiter aliquis totū cor
suū ponat in deo. ita. s. q nihil cogitet vel velit qd
diuine dilectioni sit ptrarium. & hec perfectio est cois
oibus existentibus in caritate. quorū quidā sunt inci
pientes. quibus studium inest recedendi a peccato. &
resistendi concupiscentiis que in contrarium caritatis
mouent vehementer & in his caritas est nutriendā
& fouenda. ne deficiant. quidam sunt perficientes

qui ad hoc tendunt vt caritas in eis roboretur per augumentum.

5 ¶ Querit vtrum caritas possit minui. R. q dupliciter pōt intelligi: pͦ mō essentialiter ⁊ directe alio͂ idirecte primo mō nō pōt minui nisi forte p successionē ita. s. q destruat magna caritas p pctm̄ mortale ⁊ postmodū per pn̄iaȝ infundat minor per minorē pparationeȝ sed nō erit eadem numero. ⁊ cā h͛ est qꝛ cā diminutiōis caritatis nō pōt sumi ex parte dei cū nullus defectus reducat in ipȝ qui est actus cōplectus. sicut in ciȝ: ogȝ g͛ si caritas diminuat, q diminutionis cā. ex parte nostra sumat. vel ex cessatiōe actus. vel ex inordinatione. nō pͥ. qꝛ firmitas eius nō est ex actu nostro. sicut in virtutibus naturalibus sed ex pn̄. influxu. s. dei. vn̄ cessantib͛ actibus nihilominus manet idē robur caritaȝ. similiter nec ex iordinatōe act͛. qꝛ vel ē circa finē. vel circa ea q̄ sūt ad finē. si circa finē ita. s. q finis tollat: sic caritas qua adheremus fini tollit. ⁊ nō minuit ⁊ hec ē per pctm̄ mortale. Si āt circa ea q̄ sunt ad finē: ita. s. q finis remaneat: ⁊ inordinate imorēt circa ea q̄ sunt ad finē. talis inordinatio q̄ est peccati venialis. nō attingit caritatē q̄ ē sȝ adhesionē finis: ⁊ iō nihil diminuit de ipa. Si āt loquamur indirecte. seu dispositiue. verū est q ea q̄ sunt ad finē disponūt ad finē. inordinatio āt i eis est dispositio ad iordinationē. q̄ est circa finē. sȝ q dicimus q veniale pctm̄ est dispō ad mortale. vn̄ per hmōi venialia disponit quis ad amissionē caritaȝ: ⁊ inde est q caritas dr̄ diminui quantū ad radicationem. ⁊ feruorem: ⁊ nō quantū ad essentiam: q̄tū ad radicationē quidem. sm̄ q fit dispositio ad contrariū. vnde minuitur firma inhesio caritaȝ: sm̄ feruorem vero pro vt impeditur obedientia iferiorum virium ad superiores ex quo dictus feruor causabatur. Nec valet si quis arguat q cōtraria sunt nata esse circa idem. sed augeri ⁊ diminui sunt cōtraria. ergo si augetur pōt minui. qꝛ respondet. q intelligit illa propositio. qn̄ vnū nō inest a natura sicut caliditas i igne. Unde augumētatio cōsequitur caritatem naturalit͛ qꝛ augumētatio seqtur ad caritatem tā ex pte subiecti. q̄ȝ ex pte principii: sȝ nō diminutio.

6 ¶ Utrum caritas semel habita possit amitti. R. q caritas vie potest amitti per peccatum mortale. sed caritas patrie non potest amitti. qꝛ non possunt peccare qđ declarat s. Tho. 2ͤ. q. 24. arͣ. xi. ⁊ 12. qꝛ possum͛ loqui de caritate tripliciter. primo ratione sui principii. s. spūs. s. ⁊ sic non potest habere rationē defectibilis. secūdo potest ꝯsiderari ratione caritatis ⁊ sic caritas non potest nisi quod de ratiōe caritatis. vn̄ caritas sm̄ se nullo mō potest peccare sicut caliditas non potest infrigidare. ⁊ sic etiam iniusticia nō potest bonum facere. vt Aug. dicit in libro de sermone dn̄i i monte. Tertio modo potest considerari caritas ex parte subiecti. qđ est vertibile. sm̄ arbitrii libertatem. ad qđ potest operari sm̄ vniuersalē rōnem forme. qua ois forma pōt separi a suo subiecto. nisi adimpleat totā capacitatē sui subiecti. sicut forme corpoȝ celestiū ⁊ sic caritas patrie non pōt separi qꝛ replet totā potentialitateȝ rōnalis mētis inquātū. s. ois actualis motus beati. fertur in deū: ⁊ sic inamissibiliter habetur a beatis. Caritas aūt vie nō sic replet potentialitatē sui subiecti: qꝛ non semp actu fert in deū. Un̄ qn̄ actu in deū nō fert. pōt aliquid occurrere per qđ caritas amittat. Pōt etiā cōparari ad suū subiectū in rōe habitus. de cuius rōe est vt inclinet suū subiectū. s. potentiā ad agendū. qđ ꝯuenit habitui. inq̄tū facit aliquid videri bonū. qđ ei conuenit. malū āt qđ ei repugnat: sicut. n. gustus diiudicat sapores sm̄ suam dispositionē ita mēs hois diiudicat aliquid faciendū sm̄ suā habitualē dispositionē. vn̄ ⁊ phs in. 3ͦ. ethy. dicit q qualis vnusquisqȝ est talis finis videt ei. ibi g͛ caritas inamissibiliter habet vbi id qđ cōuenit caritati nō pōt videri nisi bonū. s. in patria: vbi deus videt p essentiā. q̄ est ipa essentia bonitaȝ: ⁊ ideo caritas patrie amitti nō potest. Caritas autem vie in cuius statu nō videtur ipa essentia diuine bonitatis. cē essentiā bonitatis. pōt amitti hec s. Tho. ex quibus sunt probate due cōclusiones. s. q caritas beatoȝ q̄ est perfecta non pōt amitti qꝛ non possunt āplius peccare: caritas vero vie pōt amitti qꝛ pōt peccare: ⁊ iste cōclusiones nō solū sunt vere sȝ etiam sm̄ fidem tenende.

¶ Querit quomodo caritas vie amittatur. R. q amittitur pro quodlibet peccatuȝ mortale qꝛ vnum cōtrariū per aliud contrariū superueniens tollitur. quibus autem actus peccati mortalis contrariatur caritati. sm̄ propriā rationē q̄ cōsistit in hoc q deus diligatur super oia ⁊ q homo totalit͛ illi se subiciat: oia sua referendo i ipm. ⁊ preceptoȝ eius regulaȝ i oibus seq: igr̄ qcqd ꝯtrariatur preceptis ei͛. manifeste ꝯtrariatur caritati. vnde de se habet q caritateȝ excludere possit. sicut igitur lumen stati cessaret esse in aere. per hoc q aliquod obstaculū poneretur illuminationi solis: ita etiam caritas statim deficit esse in anima. per hoc q aliquod obstaculū ponitur influentie dei in animam: quod facit peccatum mortale vnde Aug. 8. super geñ. homo deo sibi presente illuminatur. absente autem continuo tenebratur. a quo non locoruȝ interuallis. sed voluntatis auersiōe discedit: hec s. Tho. q buisdā interrasis. cā breuitaȝ. 7

¶ Queritur quomodo nobis restituatur. R. per penitentiaȝ restituitur caritas. Aliquando maior aliquando minor. quando. n. peccator dolet ⁊ propōit redire ad deum dolendo de peccato: ⁊ preponendo ea q̄ sunt sm̄ caritatem. s. diligere deum super oia ⁊c. vt dictum est in. §. precedenti. ⁊ satisfaciendi. iaȝ non est auersus a vero lumine. quod illuminat oēȝ hominem. ideo tunc iam recipit lumen caritatis. vnde Aug. in libro. 5. confe. penitentia est quedā res optima. ⁊ pfecta. oēs defectus reuocās ad pfectū. 8

9 ¶ Querit̃ sm quã mẽsurã det̃. Ubi notãdũ q̃ qñ doc. dicũt q̃ dat̃ sm capacitatẽ nãe vel s3 dispõnẽ. illa dictio: sm: põt. dupl'r intelligit̃. Uno mõ q̃ denotet habitudinẽ cãe efficiẽtis. siue p̃marie. siue secũdarie. ⁊ isto mõ sola volũtas diuina est cã. ⁊ solũ sm illã dat̃. q: excedit virtutẽ totius creature. vt3 ex effectu eius. q est vita eterna. ⁊ isto mõ loqtur. s. T. 2ª. q. 24. arº. 3. vbi ait. q̃ nõ dat̃ s3 capacitatẽ s3 solã volũtatẽ. e. s. iuxta illud data ẽ vnicuiq3 nostrũ sm mẽsurã donatiõis xpi vnde Jo. 3º spũs vbi vult spirat. ⁊ 1. cor. 12. hec oĩa operat̃ vn⁹ atq3 idẽ spũs diuidẽs singulis p̃ vt vult. Et si arguat q̃ dat̃ sm dispositionẽ Mat. 25. vnicuiq3 dedit sm p̃priã ⁊c̃. r̃ndet. ibidẽ ad. pᵐ. q̃ ẽt de⁹ dat bonã dispositione3 Secũdo mõ põt illa dictio. sm. denotare cã3 sine q̃ p̃ se. i. semp̃ deus sic facit. vt dicat cã3 ĩfallibilitatis. ⁊ tũc põt ite3 hr̃e duplicẽ sensũ3. p̃. vt ipsa q̃ãtitas gr̃e sit sumpta ab ipsa nã seu dispõne vt tãti valoris sit ipsa capacitas seu dispositio. q̃ãti est ipsa gr̃a ⁊ sic etiã nõ dat̃ s3 capacitatẽ. q: gr̃a qulibet cum sit qdã bonũ supnaturale excedit oẽ3 dispositionẽ nature. Alio⁰ vt sit sensus deus p̃ suã volũtatẽ delibrauit ab eterno dare tali gradui nãe. siue dispõni parte tãtã gr̃a3 ⁊ ex ɔ̃sequẽti maiori maiorẽ. p̃portionabiliter. ita q̃ ĩfallibil'r h3 maiorẽ gr̃a3 q h3 maiorẽ gradũ nãe vel dispõnẽ ⁊ isto mõ ĩtelligũt doc. q dicunt q̃ dat̃ sm capacitatẽ vel dispõnẽ vbi est notãdũ q̃ vel loqmur in angelis vel in hoĩbus si i angelis tũc dr̃ q̃ dat̃ sm capacitatẽ nãe vt dicit. s. Tho. pª. q. 62. arº. 6. qd̃ p̃bat. p̃. q: sicut deus fecit nã3 angelicã pp̃ beatitudinẽ ita fecit diuersos gradus nãe pp̃ diuersos gradus glorie. Secũdo q: cũ angeli sint simplicis nãe. nõ hñt aliqd qd̃ retrahat eos ab operatione sua: ⁊ ideo opant̃ sm totã capacitatẽ sue nãe: ⁊ sic sua operatio ẽ p̃porcionata sue nãe. Unde cũ dona gratuita cõiter. dent̃ sm opationẽ. vel dispõne3 ideo ⁊c̃. Si qs q̃rat vtrũ gloria sit etiã sibi data sm capacitatẽ nãe dr̃ q̃ sic: q: fuit data gloria sm q̃ se disposuerũt. s3 vt dictũ est opati sunt s3 totã capacitatẽ nãe. ⁊ gr̃e. quã habebãt. eo q̃ nõ habebãt nãm sensitiuã. vel aliã dispositionẽ trahentẽ i ɔ̃triũ. sicut ẽ in nobis. ⁊ sic proporcionabiliter data est gr̃a sm capacitatẽ nãe. Si ãt loquamur in hoĩbus iterũ dupliciter q: vel loquimur i pueris baptizatis qbus nõ dat̃ ex p̃prijs meritis s3 virtute pãssiõis xpi applicate p̃ bapᵐ ⁊ q: equaliter oĩbus applicat̃ ideo equal'r oĩbus dat̃. sm. s. T. 3ª. pte. q. 69. arº. 8. Et si qs arguat q̃ i pueris est diuersa capacitas ideo debuit dari sm illã vt i angelis. R̃. q̃ illa diuersitas q̃ ẽ i pueris est solũ s3 diuersitatẽ materie ⁊ nõ sunt diuersarum specie3 vt angeli. Unde nõ p̃ se intendit̃ a deo illa diuersitas. q ẽ cã gr̃e: ⁊ nãe. sicut spẽrũ diuersitas i angelis. Si vero loquamur i hoĩbus adultis qbus datur sm q̃ se disposuerũt: sic dr̃ q̃ dat̃ s3 propriã dispositionẽ: ⁊ isto mõ loquit̃. s. Tho. p̃. sniar̃. di. 17. q. 1. arᵒ. 3º. qd̃ sic p̃bat ibidẽ. forma dat̃ s3 dispõnẽ materie s3 hoĩes se p̃pararũt ⁊ disposuerũt p̃ p̃prias operationes. igit̃ dat̃ illis s3 dispõne3: ⁊ isto mõ ĩtellige coĩter. de relabentibus ad penitentiam. de. bap⁹. 8. §. 5.

10 ¶ Querit̃. 3º. p̃ncipaliter de obiecto charitatis: ⁊ p̃ q̃ sunt diligẽda ex charitate. R̃. q̃ sunt quattuor ex charitate diligenda. vnde Aug. i pº. de do. xpiana. Quattuor sunt diligẽda. vnũ qd̃. s̃. nos est. s. deus. alterũ qd̃ nos sumus. 3ᵐ q̃ iuxta nos est. s. p̃ximus. 4ᵐ qd̃ ĩ nos est. s. p̃priũ corpus: qd̃ declarat. s. Tho. vbi s̃. 2ª. q. 25. arº. 12. Charitas. n. ẽ q̃dã amicitia fundata supra cõicatiõe beatitudinis. i qua cõicatiõe. vnũ est qd̃ ɔ̃siderat̃. vt p̃ncipiũ ĩfluens beatitudinem. s. deus. Aliud est beatitudinẽ directe participãs. s. hoĩ ⁊ angelus. 3ᵐ. est id ad qd̃ p̃ quãdã redũdantiã beatitudo deriuat̃. s. corpus humanũ. Jd qdẽ qd̃ ẽ beatitudinẽ ĩfluens est cã rõne diligibile. q: ẽ beatitudinis cã. id ãt qd̃ est beatitudinẽ pticipãs. põt eẽ duplici rõne diligibile. vel q: ẽ vnũ nobiscũ. vel q: ẽ nobis sociatũ i beatitudinis pticipatiõe. ⁊ s3 hᵉ sũt duo diligibilia ex charitate. p̃ vt. s. hõ diligit. ⁊ seipm. ⁊ p̃ximũ: ⁊ nõ q̃ q̃uis corpus p̃ximi sit ex charitate diligibile. tñ q: pticipat eãdẽ rõnẽ diligibilis. s. associatõis: ideo nõ ponunt̃ duo diligibilia: corpus vero nostrũ: q: nõ est capax beatitudinis. sicut aĩa nr̃a. sed alia rõne. s. redũdãtie. igit̃ ponunt̃ duo. Nõ ẽt q̃ diligimus charitatẽ nr̃a3. ⁊ charitatẽ dei. ⁊ p̃ximi. ex charitate. nõ q̃ sint qd̃ diligit̃. s3 sicut bonũ qd̃ dilecto diligimus: ⁊ sic nõ est spãle diligibile. s3 reducit̃ ad alia diligibilia. s. dei. vel nr̃i. vel p̃ximi. ⁊ eodem mõ irrationabilia diligunt̃. sicut bona q̃ amam⁹ nobis vel p̃ximo: ⁊ sic intellige de alijs virtutibus. vel bonis q̃ amicis desideramus ⁊ q̃uis non possit ad seipm habere p̃prie amicitiã. q: nõ põt sibi ipsi vniri h3 tñ aliqd maius vnione. s. vnitatẽ. q̃ est magis vnum q̃3 vnitum.

11 ¶ Utrũ peccatores sint ex charitate diligẽdi. R̃. q̃ in peccatoribus duo sunt ɔ̃siderãda. s. nã ⁊ culpa. sm nã3 qdẽ quã a deo hñt. capaces sunt beatitudinis. sup cuius cõicatiõe charitas fundat̃: ⁊ ideo s3 nãm suã sunt ex charitate diligẽdi. sed culpa eo3 ẽ deo ɔ̃traria. ⁊ beatitudinis ĩpedimẽtũ. Unde sm culpã. qua deo aduersant̃. sunt odiẽdi quicũq3 peccatores. etiã pr̃. ⁊ mater. ⁊ p̃ p̃pinq. vt habet̃ Luc. 14. debem⁹. n. in peccatorib⁹ odire q̃ peccatores sunt. ⁊ diligere q̃ homines sunt beatitudinis capaces: ⁊ hoc est eos vere ex charitate diligẽ. ⁊ reducit̃ ad amorẽ p̃ximi. Unde Aug. p̃. de doc. xpiana. cũ dr̃ diliges p̃ximũ tuũ manifestũ est oẽm hoĩem p̃ximũ eẽ deputãdũ. s3 peccatores nõ desinũt eẽ hoĩes. ideo sunt ex charitate diligẽdi: vñ p̃pheta. pfecto odio. i. charitatis. oderã illos. dñs. n. odit malũ alicuius diligit bonũ eius. Et si qs arguat ille q ĩterficit peccatores. nõ amat eum q̃ᵐ ad nã3. q: illã destruit. R̃. s3. s. Tho. vbi. s. ad 3ᵐ q̃ iudex q interficit latronẽ. facit ex amore charita/

tis. ictus pponit bonū cōe vite hoīs. pticularis ⁊ ēt
morꝫ peccatori iflicta.illi pdest. siue si couertat̄.ad
culpe expiationē. siue ñ ꝯuertat̄: ad culpe termina/
tionē.q: p hoc tollit̄ ei ptās āplius peccandi ⁊ debe
mus eos diligere vt conuertantur.
12 ¶ Utrꝫ sit de necessitate charitatꝫ diligere inimicos.
R̄.ꝙ dilectio inimicoꝝ.tripliciter pōt ꝯsiderari. vno
mō vt inimici diligantur.iqꝫ sunt inimici.⁊ hoc est
ꝑuersuꝫ.⁊ charitati repugnās:q: hoc ē diligere ma/
lū alterius.Alio mō pōt accipi qꝫ ad nāꝫ.s.in vni/
uersali ⁊ sic dilectio inimicoꝝ est de necessitate cha
ritatis. vt.s.aliqs diligēs deū ⁊ ꝓximū. ab illa gene
ralitate ꝓximi.inimicos suos nō excludat.3°.modo
pōt cōsiderari dilectio inimicoꝝ i speciali. vt.s.aliqs
speciali moueat̄ motu dilectōis ad inimicū. ⁊ istud
nō est de necessitate charitatꝫ absolute.q: nec etiam
moueri motu dilectōis i speciali ad quoslꝫ hoies sin
gulariter est de necessitate charitatis : q: hoc esset
īpossibile.est tñ de necessitate charitatis sm. ꝑpara
tionē ai vt.s.hō habeat aiuꝫ paratū ad hoc.ꝙ i sin
gulari inimicū diligeret.si necessitas occurreret: sed
ꝙ absqꝫ articulo necessitatꝫ. hō etiā hoc actu ipleat
vt diligat inimicū pp deū:hoc ptinet ad pfectionem
charitatꝫ:cū.n.ex charitate diligat̄ ꝓximus propter
deū quāto aliqs magis diligit deū.tāto etiā magis
ad ꝓximū dilectionē ostēdit nulla inimicitia ipediē
te:sicē si aliqs multuꝫ diligeret aliquem hoieꝫ amore
ipius.filios eius amaret.etiā inimicos sibi. ⁊ hꝫ hūc
modū loqtur Aug.i enchiridiō. ꝙ hoc tā magnuꝫ
bonū.s.diligere inimicos. ñ ē tāte multitudinis. qꝫ
credimus exaudiri.cū i orone dicatur. dimitte nobis
debita nr̄a.sed nulli dimittit̄ pctm̄ sine charitate:q:
vt dr̄ ꝓuerb.x. vniuersa delicta opit charitas.Et nō
ꝙ qñ qs diligit deū.hīt actū pfectū.qñ nō solū deum
sed ⁊ amicos ꝓpter deū.pfectior est.⁊ qñ diligit deū
⁊ ꝓximū pp deū:⁊ etiā inimicos pp deum.iterꝝ pfec
tior ē.⁊ isto mō dr̄ dilec° inimicoꝝ pfectior. qꝫ ami/
coꝝ q: icludit illā.simplr tñ. separādo vnā ab alia.
dilec° amici.ē melior qꝫ inimici vide.ꝟ.oro.§.9.
13 ¶ Utrꝫ ex necessitate charitatꝫ sit ꝙ aliqs signa vel
effectus dilectōis:inimico exhibeat.R̄.ꝙ effectus ⁊ si/
gna charitatꝫ.ex iteriori dilectōe ꝓcedūt :⁊ ei ꝓpor
tionātur:dilectio āt iterior ad inimicū.i cōi qdeꝫ est
de necessitate ꝑcepti absolute.i speciali āt nō absolu
te.sꝫ sm ꝑparationē ai. vt dictū est in.§.ꝓcedēti. sic
ergo dicēdū de effectu ⁊ signo dilectōis exterius exi/
bēdo:sunt.n.qdā signa vel bñficia dilectōis q̄ exhibē
tur ꝓximis i cōi.puta cū aliqs orat ꝓ oibus fidelib⁹
in cōi.vel pro toto populo.aut cū aliqd bñficiū ipen
dat aliqs toti coitati:⁊ talia bñficia.vel dilectōis si
gna inimicis exhibere.est de necessitate ꝑcepti.si.n.ñ
exhiberētur inimicis.hoc ptineret ad liuorē vindicte.
ꝯ id qd̄ dr̄ Leui.19.nō q̄res vltionē ⁊ non eris me/
mor iniurie ciuiū tuoꝝ. Alia vero sunt beneficia vel
dilectōis signa.q̄ qs exhibet pticulariter aliqbus ꝑso/
nis.⁊ talia inimicis exhibere nō est de necessitate ꝑ/
cepti.nisi sꝫ ꝑparationē ai:vt.s.subueniat̄ eis i nec/
cessitatꝫ articulo:sm illud ꝓuer.5.si esurierit inimicus
tuus ciba illū.si sitit da illi potū. sꝫ ꝙ pter articuluꝫ
necessitatꝫ hmōi bñficia aliqs inimicis exhibeat.pti/
net ad pfectionē charitatꝫ.per quā aliqs nō solū ca/
uet inimici.de malo qd̄ necessitatis:sed ēt vult i bo
nū vincere malū.qd̄ est etiā pfectōis:dū.s.nō solū ca
uet ꝓpter iniuriā sibi illatā. detrahi ad odiū sꝫ etiā
propter sua beneficia intendit inimicum protrahere
ad suum amorem. Et sic expone omnes auctorita/
tes que sunt ad hoc propositum.
¶ Utrꝫ inimicis veniā potentibus. teneamur remit/ 14
tere.R̄.sm Pe.3°.sententiaꝝ. ꝙ ex iniuria vel dāno
dato alicui:solent i eo cui sit:tria oriri.s.rācor i affec
tu.qui sm.s.Tho.2°.q.35.ar.4°.ad.2m. est duplex.s.
coiter dictus.⁊ sic est idē qd̄ odiū.2°. accipit̄ ꝑticulr
sm ꝙ hō idignat̄ imēte ꝯ cōpdētes ad bona spiri/
tualia.2°.oriunt̄ signa rācoris i effectu.3°.actio iuris
ꝯ iniuriātē.Vm.tenet̄ hō remittere.ymo nūqꝫ in cor/
de habere.2m.tenet̄ hō remittere veniā veraciter pe/
tenti.i.parato emēdare sꝫ facultatē suā de quo pōt
itelligi qd̄ dr̄ Luc.17. Si reuersus fuerit ad te dicēs
penitet me.dimitte illi:ymo etiā si nō petat vt i ꝓxi
mo.§.dictū est. Sed 3m nō tenet̄ remittere.nisi ille sa
tisfaciat ꝑ posse.vt in.c.siqs ꝯtristatus.90. di.⁊ sm
nō.i.c.ad aplice. de re.iudi.lib°.6.⁊ .c.ꝑ.de male. ⁊
pōt peti extimatio iurie. etiā vltra iterēe.reꝝ.c.qm̄:
ꝺ imu.ecle.lib.6. nisi ex h° oriret̄ ꝑpōderās scādalū.
Et.s.Tho.3°.di.30.q.1.ar°.2°.ad 5m.ait.dicēdum ꝙ
negare hoi signa familiaritatꝫ qñ necessitas expec/
taret.eēt vindicta.vel ēt qñ veniam peteret.vel qñ se
ille q hostis habet̄ .ad familiaritatē se igereret si ha
beat̄ ꝑsumptio ꝙ nō simulate.vel irrisorie faciat:q:
tūc diligit:⁊ iter amicos deputādus est:sꝫ ꝙ aliquis
vltro ad familiaritatē inimico igerat. hoc pfectiōis
est hec ille.facit quod nō. Pa.i.d.c.ꝑ.i fi. vbi sic ait.
An peccet nō remittēs iniuriā.ꝯclusio est ꝙ rācoreꝫ
iniurie ꝺbet remittere.d.c.si qs ꝯtristat⁹.qd̄ limitat
Bar.i.l.si tibi decē.i.§.ꝑ.ff.de pac. referēdo illū sm
sniaꝝ:qñ aduersariū penitet : alias rōabilr dicit.ꝙ
nō tenet̄ sibi ostēdere signa amicitie.⁊ dilectiōis:sꝫ
satisfactionē iniurie nemo tenet̄ dimittere si nō vult.
ꝓ eo qd̄ nō.i.c.si qs.⁊.c.studentiū .90.di. ⁊ facit.c.
olīꝫ.de.iniur.et.ex hoc refert Bar.i.d.loco:ꝙ si isir
mus dicat sacerdoti remitto iniuriā mihi illatā ꝑ ta
lē.ꝙ cēset̄ remisisse odiū: ⁊ nō satisfactionē iniurie.
hec ille.q̄ intellige vt.ō.vide.ꝟ.iniuria.§.7.⁊.8.
¶ Utrū demones vel dānati sint ex charitate diligē 15
di.R̄.ꝙ i peccatoribus debemus diligere naturam.
pctm̄ odire.i noie aūt demonis. signatur natura de
formata.⁊ ideo demones ex charitate non sunt dili/
gendi ⁊ si non fiat vis i noie ⁊ qnō referat̄ ad illos
spūs qui demones dr̄r. vtrū sint ex charitate diligē/
di. Respōdendū est sꝫ pmissa.ꝙ aliqd ex charitate

diligitur dupliciter vno mő sicut ad quem amicitia
habetur. ⁊ sic ad illos spűs charitatis amicitiá ha/
bere nó possumus.ptinet.n.ad róeȝ amicitie vt ami
cis bona velim⁹.illud aűt bonű vite eterne qđ respi/
cit charitas.spiritibus illis a deo eternaliter dánatis.
ex charitate vele nó possum⁹:hoc.n.repugnaret cha
ritati dei. p quá eius iustitiá approbam⁹. Alio mő
diligit̃.aliqd.sicut qđ volumus pmanere.vt bonum
alterius per qué modű ex charitate diligimus irra/
tionabiles creaturas.iquátú volumus eas pmanere
ad gloriá dei.⁊ vtilitaté hominű : ⁊ per húc modű
⁊ naturá demonű.etiam ex charitate diligere possu
mus:inquátű.s.volumus illos spűs i suis naturis cő
seruari:ad gloriá dei.⁊ sanctoꝝ:⁊ similiter de homi
nibus dánatis quantű ad hoc dicendű est.
16 ¶ Tertio principaliter dicendű est de ordine chari/
tatis diligendoꝝ.s.de obiectis. vbi.p̃.q̃rit̃ vtrű i cha
ritate sit ordo seruádus .R̃.sm.s.Tho.2ᵉ.q.26.cui⁹
sunt etiá oia pcedentia .q.p̃ᵐ. ⁊ principale ⁊ magis
diligendű.ex charitate est ipse deus. summű bonű.⁊
beatitudo essentialis:ró q: est principiuȝ effectiuű ⁊
cőseruatiuű beatitudinis nr̃e. ⁊ remota beatitudine
diuina:nr̃a beatitudo nó posset esse. vñ se habet ad
beatitudiné nr̃aȝ.sicut totű ad parté. ⁊ sic plus debe/
mus deű diligere.q̃ȝ nosipos.2ᵐ diligédű est aia nr̃a.
quá plus debem⁹ diligere q̃ȝ aiaȝ pximi.q: hó dili/
git seipm ex charitate sm aiaȝ:inquátű é particeps
beatitudinis diuine:proximus vero sm q est nobis
socius i eadem beatitudine.sed ró accipiédi beatitu
diné est prior róe assotiationis proximi. q: se habet
sicut vnitas ad vnioné q̃ é prior. ideo debem⁹ plus
aiaȝ nostrá diligere.q̃ȝ aiaȝ proximi.3ᵐ diligédű est
anima proximi.quá plus debemus diligere.q̃ȝ pro/
priű corpus.q: anima proximi sociat̃ nobis i plena
participatione.corpus vero nostrű i participatione
redódantie.4ᵐ diligibile est propriű corpus ⁊ q̃uis
anima pximi.sit magis amanda q̃ȝ ppriű corpus:
nó est tñ de necessitate salutis. q semp ppriű corpus
pro aia pximi exponamus.sed solű qñ iminet peri/
culű salutis aie pximi:vt.j.ꝟ.eps.§.5. 5ᵐ diligibile é
corpus pximi.qđ etiá diligit̃ róe associatóis.redun
dantie:ná diligimus aiaȝ q: sociat̃ nobis i beatitu/
dine.corpus vero eius q: i ipȝ redundat beatitudo
proximi. ⁊ sicut aia nostra prior é.i illa róe. q̃ȝ aia
pximi. ita corpus nostrű prius est corpoř proximi.
Inter proximos vero.qs sit prior diligédus.siue me
lior.siue propinquior. Notanduȝ q q̃uis ei q est deo
propinquior.i.melior maius bonuȝ ex charitate veli/
mus.i.maioré gradű beatitudinis.q: hoc ad chari
taté pertinet.vt velit iustitiam dei seruari.sm quaȝ
meliores pfectius beatitudiné participant:tñ illos q
sunt propinquiores nobis i parétela.vel amicitia.in/
tensiori affectu.⁊ pluribus modis.eos diligimus : ⁊
q: ét illi q sunt pfectiores.i.maiores i charitate. prit
ab ea discedere.⁊ i ea crescere: possum⁹ ex charitate
velle q ille q é mihi cőiűctus sit melior aliorű.sic ad
maioré beatitudinis gradű peruenire possit. vtrű qs
debeat plus diligere patré vel matrem aut filios seu
fratres .ꝟ.filius.§.12.
¶ Utrum ordo dilectionis remaneat i patria.R̃.q 17
nec̃ est ordiné charitatis remanere i patria. q̃ȝ ad
hoc q deus est sup oia diligédus.hoc.n.simplr erit.
tunc qñ hó pfecte eo fruet̃.sed de ordine suipius ad
alios.distinguédű videt̃:q: sicut dictű é i.§.pcedéti
in si.dilectionis gradus distingui pót. vel sm differentiam
boni.qđ qs alij exoptat.vel sȝ itensioné dilectionis.
p̃ qdé mő plus diligit meliores q̃ȝ seipm.minus ꝟo
minus bonos.volet.n. qlȝ beatus vnűquéq; habere
qđ sibi debet̃ sm diuiná iustitiá.pp̃ter pfectá cőfor/
mitaté volűtatis humane.ad diuinam: nec túc erit
tps pficiendi p meritűȝ.ad maius premiű.sicut núc
accidit qñ pót hó.⁊ virtuté.⁊ pmiű melioꝝ desider/
rare.sȝ túc volűtas vniuscuiusq; ifra hoc sistet quod
est determinatű diuinitus.2° ꝟo mő aliqs plus seipȝ
diliget q̃ȝ proximű etiá meliorem:q: itésio actus dilec
tiőis puenit ex pte subiecti diligétis.⁊ ad hoc donű
charitatis vnicuiq; cőfert̃:a deo vt p̃ qdé mentem suá
in deű ordinet qđ ptinet ad dilectioné suipius.secű/
dario vero ordiné alioꝝ in deű velit.vel etiá operet̃
sm suű modű.sȝ quátű ad ordiné proximoꝝ ad inui
cem.simplr qs magis diliget melioré sm charitatis
amoré. tota.n.vita beata cősistit i ordine métis ad
deű.vñ totus ordo dilectionis beatoꝝ obseruabit̃ p
cőparationé ad deuȝ:vt.s.ille magis diligat̃ ⁊ pro/
pinquus sibi habeat̃ ab vnoquoq; q é deo ppinquior.
cessabit.n.túc puisio q̃ é i p̃nti vita necessaria.qua
nec̃ est vt vnusqsq; magis sibi cőiűcto. sm quácűq;
necessitaté prouideat.magis q̃ȝ alieno:róe cuius in
hac vita ex ipa idinatione charitatis. hó plus diligit
magis sibi cőiűctos.qbus magis debet ipédere cha
ritatis effectű.cőtingit tñ i patria q aliqs sibi con/
iűctű pluribus modis diliget:nó.n.cessabűt ab aio
bti:honeste dilectóis cause.tñ oib⁹ istis rónib⁹ pfert̃
icőpabilr ró dilectióis q̃ sumit̃ ex ppinquitate ad deű.
¶ Querit̃ vtrű ordo charitatis sit attédédus sm affec 18
tű.R̃.sm.s.Tho.3°.sniaꝝ. di.29.q.p̃ᵃ. q attédit̃ sm
vtrűq; ait.n.sic:effectus exterior nó ptinet ad chari
taté.nisi iq̃ȝᵐ ex affectu pcedit.i quo p̃ est charitatis
actus.vñ si eét ordo i effectu tñ attédédus:ordo ille
nullo mő ad charitaté ptineret.sȝ ad alias virtutes
magis.sicut ad liberalitaté.vel misericordiá. vñ cum
charitas ordinata pibeat̃ .oȝ q ordo i affectu obser
uet̃ : ⁊ ex affectu. i effectű pcedat:nó hoc mő q ei q
plus ex affectu diligit̃ .magis i effectu ipédat̃ .sed q
hó sit parat⁹ magis ipédere.si nec̃ foret : q: qñq; q
diligűtur nostris auxilijs.nó idigét. ⁊ hoc etiá pȝ p
simile:i nã:q: vnicuiq; rei nãli. tñ idutű é a causatore
de amore nãli erga aliqd:q̃ȝᵐ nec̃ est vt effectu circa
id exhibeat:⁊ sibi sm gradű q nec̃ est vt obseruetur i
effectu:ordo affectus lege diuina iperatur.

19 ¶ Utrum ordo charitatis sit in precepto. R. sic. s. Tho. 2a2e. q. 44. ar. 8. q sic: vbi sic ait. modus q pertinet ad rônem virtuosi actus. cadit sub precepto qd dat de actu virtutis: ordo aut charitatis pertinet ad ipsam rônem virtutis. cum accipiat secundum proportionem dilectionis ad diligibile. vnde manifestum est q ordo charitatis debet cadere sub precepto. vnde ordo quattuor diligendorum. de quibus. §. 16. sacra scriptura exprimitur. Nam cum mandatur q deum ex toto corde diligamus. datur intelligi q deum sup oia debemus diligere. cum aut mandatur q aliquis diligat proximum suum. sicut seipsum. prefertur dilectio suiipsius dilectioni proximi. similiter et cum mandatur. 1. Jo. 3. q debemus pro fratribus animas ponere. i. vitam corporalem. datur intelligi q proximum plus debemus diligere quam corpus proprium de quo. s. e. c. §. 23. similiter cum mandatur ad galatas vlt. q maxime operemur bonum ad domesticos fidei. et 1. ad Thi. 5. vituperatur q non habet curam suorum. et maxime domesticorum: datur intelligi q inter proximos. meliores et magis propinquos magis debemus diligere: et similiter cum dicitur diliges proximum tuum sicut teipsum: datur consequenter intelligi q illi qui magis propinqui sunt magis diligendi: et similiter homo plus satisfacit ei quem diligit. vnde si minus diligeret aliquem eum quem debet plus diligere: plus vellet satisfacere illi cui minus satisfacere debet: et sic fieret iniuria illi quem plus deberet diligere.

20 ¶ Queritur vlterius vtrum detur aliud preceptum de charitate. R. q sic: pro cuius declaratione ponuntur alique conclusiones. Prima. de charitate datur maximum preceptum: ad qd oia alia precepta ordinantur vt ad finem: et ideo non erat connumerandum cum aliis decalogi: quia includitur in omnibus vt finis omnium et quodammodo preceptum de dilectione proximi in eodem includitur: vt suo fine: et est quodammodo vnum cum illo. 2a conclusio referre oia in deum virtualiter. cadit sub illo precepto. quia hoc nihil aliud est quam habere deum pro vltimo fine: qd precipitur 1a cor. x: siue manducatis siue bibitis vel aliquid aliud facitis. oia in gloriam dei facite. 3a conclusio non est preceptum q oia actualiter in deum referantur. quando hoc adimpleri non potest in hac vita. adimplebitur vero in alia. nec sufficit q oia referantur solum habitualiter. sed requiritur q virtualiter referat. sed preceptum predictum. vnde sciendum q referre oia actualiter. est actualiter cogitare in omnibus de deo. etc. habitualiter vero refert in deum est qui nihil agit vel nihil intendit actualiter. vt dormiens. sed virtualiter referre est quoddam medium inter ista duo. qd est aliquid referre in deum secundum ordinationem actualiter precedentem: qd est agentis propter finem. s. in deum: cuius virtus actualis ordinationis remanet in operibus futuris: quando. n. aliquis actualiter ordinat se. et oia sua. tam presentia quam futura. in ipsum deum qui est proprie actus charitatis. virtus istius ordinationis durat quousque frangatur per contrariam ordinationem: qd fit per quodlibet peccatum mortale. per qd ponitur finis vltimus in creatura. et quousque durat illa ordinatio virtualis in deum. oia voluntarie facta. dicuntur fieri in charitate. et meritoria et propter deum. vide. s. meritum. §. primo. et vero hore canonice. §. 29. 4a conclusio actus charitatis et modus eius. secundum q est quidam actus. per se cadit sub precepto legis. qd de hoc specialiter datur. s. diliges dominum deum tuum. et proximum. etc. et in hoc includitur q oia habeat propter deum. vt dictum est. nec hoc est impossibile: quia homo potest se disponere ad charitatem habendam. et quando habebit potest ea vti. 5a conclusio quia hoc preceptum est affirmatiuum ideo non obligat ad semper. ita q existens in peccato mortali. semper peccet: quando se non disponit: quando aut de nouo peccet. non se disponendo dicendum q non semper peccat: quando aliquid facit sed pro illo tempore peccat quo quis tenetur de statu sue salutis cogitare. sicut quando tenetur confiteri. vel sacra accipere. vel ministrare. vel aliquid huiusmodi facere. qd bene sine charitate non potest. hec s. Tho. q. de ver. 23. ar. 7. ad. 5m. et 7m. Et quando platus habet aliquid facere rône prelationis vt corrigere. iudicare. vel predicare. vide. vero correctio. §. 4. et vero suspensio. p. §. p. Nec obstat quod dicat s. Tho. 2a2e. q. 60. ar. 2. ad. 3m. vbi videtur dicere q potest cum humilitate esse. quia ibi intelligit q se disponat. vt ibi patet: et quando est dispositus habet actum charitatis per quem fit ordinatio totius hominis in vltimum finem: similiter quando occurreret aliquis casus. vbi immineret periculum mortis: quia tunc tenetur cogitare de statu sue salutis: similiter quando actualiter cogitat se esse extra statum sue salutis: puta recordatur se esse in peccato mortali: tunc tenetur se disponere: aliter videtur non curare de sua salute: qd non bene potest esse sine neglectu et contemptu sufficit dici in sum. s. Tho. 2o. sniarum. di. 28. ar. 3. ad vltimum et 2a2e. q. 89. ar. vltimo: q ille etiam qui baptizatus est. et ex consequenti est in gratia: quando peruenit ad vsum rônis. et non determinat se in deum. peccat mortaliter ex negligentia: quanto magis ille qui cognoscit se esse in peccato mortali. vnde hoc est tempus in quo tenetur ex dei precepto affirmatiuo. quo dominus dicit. conuertimini ad me. et ego conuertar ad vos. Zacha. p. de quo. vero penitentia. 3. §. 6. Sexta conclusio. Quilibet tenetur in die festo referre se et oia sua in deum actualiter ad minus semel quam conclusio sic persuadetur. Nam s. Tho. 2o. sniarum. di. 40. ar. vlt. ad. 6m. sic ait: Si queratur quando oporteat actu referri in finem vltimum hoc nihil aliud est quam querere quando oportet habitum charitatis exire in actum: quia quandocunque habitus charitatis in actum exit. fit ordinatio totius hominis in finem vltimum. et per consequens omnium corporum que in ipsum ordinantur: vt bona sibi: ibidem et dicit q quamuis non requiratur semper actualiter referre. non tamen oio sufficit habitualiter. sed oportet aliquando actualiter referre: et 2a2e. q. 85. ar. p. dicit. q est de iure nature. q aliquando offeramus aliquid sacrificium deo. et in. 2o. ar. dicit q primum sacrificium et principale est. q anima se offerat deo recognoscendo ipsum. tanquam principium et vltimum finem: qd non potest esse nisi et alia ordinet in ipsum: de rône. n. vltimi finis est vt oia ad ipsum ordinentur. Ex his ergo concluditur q preceptum est de hoc. vt aliquando actualiter referat in deum omnia qui est actus religionis. dicit autem idem. s. Tho. 2a2e. q. 122. ar. 4. q dicto septima mandatur sanctificanda. i. deputanda ad vacandum deo: et ibidem ad primum ait: preceptum de sanctificatione sabbati litteraliter intellectum. est partim morale. partim cerimoniale. morale quidem quantum ad hoc q homo deputet aliquod tempus vite sue ad vacandum diuinis:

inest.n.homini naturalis inclinatio ad hoc. φ cuilʒ
rei necessarie deputetur aliqđ tēpus: sicut corporali
refectioni sōnus: ⁊ alia hmōi. vñ etiā spirituali refec
tioni.qua mens hoīs i deo reficit.fm dictamen na/
turalis rōis.aliqđ tps deputet hō: ⁊ sic habet aliqđ
tps deputatū.i.ad vacādum diuinis cadit sub pre/
cepto morali. sʒ inqʒ in hoc precepto sit hoc determi/
natū est ex determinatiōe eccl̃ie hec .s. Tho. Ex his
igit sic pōt argui est preceptū vt deo aliq̃ afferam⁹ sa
crificiū mentis actualr.i.vt recoggnoscamus deū.⁊
laudemus. vt pᵐ pͥnᵐ ⁊ vltimū finē qđ est exire in
actū charitatis.vel est actus dispositiuus ad chari/
tatē.sʒ hoc tps est ab eccl̃ia determinatū in die festo
precipuo.igit glʒ tenet i die festo aliq̃ exire i actū cha
ritatis.ex quo sequitur φ existēs in pctō mortali. ⁊ non
disponēs se aliq̃ in die festo.saltē in gñre.peccat mor
taliter. Secundo existēs in grā tenetur in die festo aliq̃
actualr se ⁊ sua ordinare i deū vñ leui.23. Sabbatū
regetōis est.affligetisqʒ aīas vras. Et iterʒ aīa q̃ nō
fuerit afflicta die hac pibit:hanc ꝯclusionē sequitur
Angelica.v.ferie.§.41.7ᵃ. ꝯclusio. Modᵘ charitatis
sʒ φ ē finis aliarū virtutū nō cadit sub precepto.hoc ē
dictu φ in hoc precepto.honora patrē nō includit φ
honoret pater ex charitate sʒ solū φ honoret pater.
vñ qui honorat patrē lʒ nō habeat charitatem: nō
efficit trāsgressor huius precepti : ⁊ si aliquando sit
transgressor charitatis.
21 ¶ Utrū modus charitatis sit in precepto.R̃.φ non.
vt dictū est in ꝯclusiōe.7ᵃ.imediate precedēti :⁊ hoc
coiter tenent doc. Sciēdū est tñ φ modus charitatis.
sic̃ ⁊ aliarū virtutū triplr pōt intelligi.pͦ.de modo q
sequitur ipʒ habitū.vt puta opari delectabilr.firmiter
⁊ determinate.⁊ sic modus virtutis nō cadit sub ali/
quo precepto.qr nullus pōt opari eo mō quo opatur
virtuosus.nisi habeat hitū virtutis. sʒ phm.2ͦ.⁊.5.
ethy.quicūqʒ āt trāsgredit preceptū legis.meret penaʒ.
seqret.ergo φ ille q nō hʒ hituʒ virtutis qcqd face/
ret meret penā:hoc āt est ꝯ intētionē legis.q̃ intēdit
hoīeʒ assuefaciēdo ad bona opa.iducere ad virtutē
Secūdus modus est sequēs actū ipius virtutis.s.vt
opet sciēs volēs ⁊ intendens.⁊ sic eodē precepto quo
precipit virtus.precipit scīa.⁊ volūtas.siue intētio vir/
tutis.vt puta qñ precipit vt honoret parentes.precipit
etiā vt sciat.qñ.⁊ quō.debeat honorare:⁊ φ tūc ve
lit.⁊ intēdat.honorare:si.n.ignoraret nesciret qñ sa
tisfaciat.⁊ silr habēs volūtatē ꝯriā.qñ tenet adiple
re peccat.silr q intēdit ꝯriū alicuᵘ precepti peccaret.
Tertio vna queqʒ virtus hʒ suas regulas puta.iusti
tia φ ñ acapiat alienū.⁊ reddat vnicuiqʒ ⁊c̃. ⁊ sic
etiā charitas habet suas regulas de qbus dantur p
cepta vt dictū est in.§.precedenti.vñ pʒ quomō mo
dus virtutis cadat sub precepto vel non .
22 ¶ Querit vtrū hō teneat vitā corporalē exponere p
xpo vel p fide eius.R̃.sʒ.s.bona.3ͤ.d.28.ar.p.q.pͣ.
φ aut ad ē necessitas defendēdi iustitiā. vel amit/
tendi vitā.⁊ sic glʒ tenet magis mori dilecto deo.q̃
eo offenso viuere :⁊ hoc itellige qñ dat optio.vel φ
iustitia deserat.vel φ vita pdat :⁊ qñ qs videt φ p
mortē suā pōt fides saluari.vel iustitia:⁊ psecutio ñ
est psonalr sʒ vniu.tūc tenet de precepto substinere mor
tē.Unñ platus tenet se exponere morti qñ videt φ ex
fuga sua seqt dispēdiū i fide.vel iniustitia i eccl̃ia:⁊
silr glʒ sic̃ fecit Tho.cātuarieñ. aut ad ē solū opportu
nitas māifestādi diuinā gloriā :⁊ edificādi eccl̃iaʒ.
⁊ isto mō est sup erroganōis:nō necessitatis ad quā
pfectionē nō oēs tenētur. Si āt hō daret se morti p
xpo.eo φ vitā suā habet exosam.mortalr peccaret.
hec ponit Angelica in.v.charitas .§.5. ⁊ rosella.c.
v.§.1.vide ad hec .v.fides.§.7.⁊.8.⁊.v.eps.§.4.
⁊.5.vbi habes vtrum platus teneat exponere vitaʒ
corporalem pro salute proximi .
¶ Quarto principalr q̃ritur de actu charitatis. ⁊ pͦ 23
vtrū charitas diligat deū pter aliud.s.pter premiū.
R̃.φ pter.iportat hitudinē alicuius cause:est autē
quadruplex genus cause.s.finalis.formalis.efficiēs.
⁊ mālis.ad quā reducit ēt mālis dispō.q̃ non est cā
simplr.sʒ fm qd:⁊ sʒ hec q̃ttuor gña cāʒ: dr aliqd
pter alterū diligendū.fm qdē gen.cause finalis. sic̃
diligimus medicinā.pter sanitatē: ⁊ sic deus nō di
ligit pter aliud.qr ipe est finis oiuʒ:⁊ non est proter
aliud:fm vo cāʒ formalē: sic̃ diligimus hoīeʒ pter
virtutē:⁊ sic ēt nō diligit pter alterū:qr nō est subiꝰ
alicuius forme. Secūdū genus cause efficiētis. sicut
diligimus filiū pter patrē:⁊ sic ēt non pōt diligi.qr
nō hʒ cāʒ efficiētē.sʒ āt dispositionē q̃ reducitur ad
genus cause māt.dicimur aliqd diligere pter id qđ
nos disponit ad eius dilectionē:puta diligo amicuʒ
pter bona q̃ suscepi ab eo.q̃uis postq̃ iā amare in
cepimus nō pter illa beneficia amemus amicū: sed
pter seipʒ.vel eius virtutē ⁊ isto mō pōt deᵘ amari
pter aliud qr.s.ex aliqbᵘ aliis ab eo disponimur ad
hoc φ in dei dilectionē proficiamus:puta p bñficia
ab eo suscepta.vel p pmia spata.vel p penas q̃s per
ipm vitare itēdimus.hec.s. Tho.2ᵃ.q.27.arᶜ.3ͦ.⁊.3ͦ
sñiarū di.29.q.pͣ.arͦ.4ͦ.sic ait. pʒ gͦ φ hñs charita
tē nō pōt habere oculū ad mercedē. vt ponat aliqd
qđcūqʒ finē amati.s.dei.hoc.n.cēt ꝯ rōeʒ charitatis.
de cuius rōe est amicitia.q̃ amat amicū pter seipm
iterʒ vt ponat aliqđ tēporale finē ipiᵘ amorꝫ.qr hoc
est ꝯ rōeʒ charitatis vt ē virtus.qr tēporalia sunt in
feriora ad virtutē. pōt tñ habere oculū ad mercedē:s
vt ponat beatitudinē creatā finē amorꝫ.nō aūt finē
amati:hoc.n.neqʒ est ꝯ rōeʒ amicitie:neqʒ ꝯ rōem
virtutis.cū beatitudo virtutū sit finis.⁊ sic pmiū nō
pōt poni finis eius qđ amat .⁊ cui seruit :sʒ pōt po/
ni finis ipius seruitii vel amorꝫ. ita φ diligit amorē
⁊ beatitudinē pter sese āt diligit pter deū ⁊ sic tādē
deus est vltimus finis amorꝫ. virtutis.beatitudinis.
⁊ oiuʒ bonorꝫ.q̃ sibi vel aliis amicis diligit.
¶ Querit vtrū deus possit totalr amari vel i via vel 24

in patria.ff.sm.s.Tho.2a.q.28.ar.5.q cū dilectio
itelligaſ q̄ſi mediū iter amātē.ꝛ amatū.cū q̄riſ an
de⁹ possit totalr̄ diligi.tripl̄r pōt itelligi.vno mō vt
modus totalitatis referaſ ad rē dilictā.ꝛ sic deus ē
totalr̄ diligēdus qd̄ nihil aliud significat.nisi q to/
tū qd̄ ad deū ptinet ē diligēdū. Alio mō pōt referri
totalitas ad diligentē:ꝛ sic etiaz deus totalr̄ diligi
debet.qd̄ nihil aliud significat nisi q deus debet di
ligi ab hoie:toto posse:ꝛ qcqd hꝫ ad dei amorē or/
dinare.ꝫ illud.de vte.6.dilige.dn̄m deū tuū ex toto
corde tuo.3° mō pōt itelligi ſm cōpationē diligētis.
ad rē dilictā.vt.ſ.modus diligētis adeqnet moduz
rei dilecte:ꝛ h°n̄ pōt eē:cū.n.vnūqdq3 itm̄ diligibile
sit:iq̄ⁿ ē bonū:de⁹ cui⁹ bonitas ē ifinita est ifinite di
ligibilis:nulla āt creatura pōt deū ifinite diligere:q2
ōis virt⁹creature ē limitata vide.ꝟ.religio.§.4.
25 ¶Utrū teneamur diligere deuz ex charitate. ex toto
corde.tota aia.ꝛ tota mēte:sic dr̄ Mat.22. ff. cum
deus sit diligēdus sicut vltimus finis.ad quē oia sunt
referēda.ideo totalitas q̄dā fuit designāda circa p̄
ceptū de dilectiōe dei. Notadū tn̄ q hoc p̄ceptū di/
versimode iueniſ traditū i diuersis locis. Nā deute.
6.ponūtur tria.ſ.ex toto corde.ꝛ ex tota aia.ꝛ ex to
ta fortitudine.Mat.22.ponuntur duo hoꝝ.ſ.ex toto
corde.ꝛ ex tota aia.ꝛ dimittiſ ex tota fortitudine.ſꝫ
addiſ i tota mēte. sed Mar.12.ponunſ quattuor.ſ.
ex toto corde.ꝛ ex tota aia.ꝛ ex tota mēte.ꝛ ex tota
virtute.q̄ est idē fortitudini:Et Luc.x.q̄tuor tāgūſ.
nā loco fortitudinis.seu virtuꝫ. poniſ ex oib⁹ virib⁹
tuis.ꝛ ideo hoꝝ q̄tuor ē rō assignāda. Naz alicubi
vnū hoꝝ omittiſ.hoc est q2 vnū itelligiſ ex alio. Est
g° cōsiderādū q dilec° est act⁹ volūtatis q̄ hic signi
ficaſ p cor. Nā sicut cor corporale est pn̄ oiuz corpo/
raliū motuū:ita ēt volūtas ꝛ max° q̄ⁿ ad itētionez
finis vltimi.q est obiectū charitatis. est pn̄ oiuz spi
ritualiū motuū:tria āt sunt pn̄ actuuz q̄ mouenſ a
volūtate.ſ.itellectus.q significaſ p mēte.vis appeti/
tiua iferior:.q̄ significaſ p aiaz:ꝛ vis executiua exte/
rior.q̄ significaſ p fortitudinē:seu virtutē. seu vires.
p̄cipiſ g° nobis vt tota nr̄a itētio feraſ i deū. qd̄ est
ex toto corde:ꝛ q intellectus nr̄ subdaſ deo: qd̄ est ex
tota mēte :ꝛ q appetitus nr̄ reguleſ ſꝫ deū. qd̄ ē ex
tota aia.ꝛ q exterior actus nr̄.obediat deo.qd̄ ē ex
tota fortitudine.vel virtute.vel viribus.deū diligeſ.
Chri.tn̄ sup Mat.accipit cō.cor ꝛ aiaz:q̄ꝫ dem̄ sit.
Aug.ꝟo i p̄.de doc.xpiana refert.cor ad cogitatio/
nes.ꝛ aiaz ad vitā.mēte ad itellectū.Quidā aūt di
cūt ex toto corde.i.itellectu. aia.i.volūtate. mente.i.
memoria.vel ſm Greg.nicenū.p cor significat aiaz
vegetabilē.per aiaz sensitiuā.per mētez intellectiuā.
q2 hoc q nutrimur.sentimus.ꝛ itelligimus. debem⁹
ad deū referre.ꝛ hoc p̄ceptū ſꝫ.s.Tho.vbi.s.ar°.6.
post ſm.Aug.in li°.de perfectione iustitie.iplebitur
perfecte in patria.in via aūt impletur.sed impfecte.
ꝛ tn̄ in via tanto magis vnus alio implet.q̄to ma
gis accedit p q̄ddā similitudinē ad patrie pfectiōez.
¶Queritur de 2° p̄cepto qd̄ poniſ Mat. 22. diliges 26
proximū tuū sicut teipm.ff. q cōueniēter ponitur.
tangiſ.n.in eo ꝛ diligendi rō.ꝛ dilectionis modus.
rō tangiſ in eo q proximus noiatur. propter hoc.n.
ex charitate diligere debemus alios. q2 sunt nobis
proximi:ꝛ ſm naturalē dei ymaginē:ꝛ ſm capaci/
tatē glorie :nec refert vtꝝ dicaſ p̄xim⁹.vel frater vt
habetur.i.Jo.4.vel amicus.vt habeſ Leui.16.q2 p
oia.hec eadē affinitas designaſ.Modus aūt dilec
tionis tangiſ cū dr̄ sicut teipm.qd̄ nō est itelligēduz
quo ad hoc q aliquis p̄ximū equaliter sibi diligat:
ſꝫ silr̄ sibi:Et hoc tripl̄r. p̄ quidē ex parte finis vt.ſ.
aliquis diligat proximū propter deū.sicut seipm.pro
pter deū dꝫ diligere:vt sic.sit dilectio sancta. Secūdo
ex pte regule dilectionis :vt.ſ.aliquis nō cōdescēdat
proximo in aliquo malo.ſꝫ solū in bonis:sicut ꝛ sue
volūtati satisfacere debet hō.solū in bonis. vt sic di/
lectio proximi sit iusta.Tertio ex parte rōis dilectio
nis.vt.ſ.nō diligat aliquis p̄ximū. pter ppriaz vti
litatē.vel dilectionē.ſꝫ ea rōe q velit p̄ximo bonuz:
sicut vult bonuz sibi ipi vt sic dilectio p̄ximi sit vera.
Nā qn̄ aliqs diligit p̄ximū pter suā vtilitatē.vel di
lectionē.nō vere diligit p̄ximū.sed seipm. pōt addi
ex pte boni desiderati:q desideret proximo beatitu/
dinem: sicut sibiipsi desiderat.
¶Utrū opa facta extra charitatē aliqd valeant.ff. 27
q nō:quo ad pmiū vite eterne. vel quo ad diminu
tionē pene directe debite peccati:valēt tn̄ ad multa
alia vt.ſ.vn̄.Tho.3a.parte.q.89.ar°.vlt°ad.3m.sic
ait.de⁹ recordaſ bonoꝝ q̄ quis facit i statu peccati.
nō vt remuneret ea i vita eterna:qd̄ debeſ solis ope
ribus viuis.i.ex charitate factis. ſꝫ remunerat ea tē
porali remuneratione : sicut Greg.dicit in omelia.de
diuite epulōe.ꝛ lazaro.q nisi diues ille aliqd̄ bonuz
egisset. ꝛ in p̄nti seculo remunerationem accepisset:
nequāq̄ ei Abrahā diceret. recepisti bona i vita tua.
vel etiā pōt ferri ad hoc q patieſ tolerabilius iudi/
ciū.vn̄ Aug.in libro de pnia de scismatico quodam
ait.Illud qd̄ ait aplˢ si tradidero corpus meum vt
ardeā.charitatē aūt nō habuero nihil mihi pdest:
intelligatur ad regnum celoꝝ obtinendum: non ad
extremū iudicij suppliciū tollerabilius subeūduz. Et
Ray.dicit. Quāuis nō valeant directe ad vitā eter
nā.tamen valent ad alia quinq3.primū ad tollera/
bilius iudiciū substinendū.de pen.d .3.si quis autē.
q2 interim duz facit illud bonū.cauet a malo.quoꝝ
occasione si faceret amplius puniret .2°.ad tēporalē
prosperitatē.de pen.di .3a.cauendū .3°.ad hoc vt qo
cius illustreſ ad pniaz : de pen.di.5.falsas.4°.ad
assuefactionē bonoꝝ opeꝝ de 9se.di.4.nō regenera
bātur.5°.q2 diabolus nō hꝫ i eo tātā potestatē.quā/
tam haberet si bona opera non faceret sic Greg. re
fert i dialogo.de iudeo qui signatus erat signo cru/
cis.q demones non potuerunt ei nocere.

28 ¶ Utrũ opera facta ĩ charitate mortificari possint. R. fm. s. Tho. 3ª. q. 89. arº. 4. q sic: vbi ait. res viua p morte perdit opationẽ suã vite. vñ per quandã si militudinẽ dñr res mortificari. qñ ĩpediunt a pprio suo effectu. vel opatiõe: effectus ãt operũ virtuosoꝝ. q̃ i charitate fiunt: est pducere ad vitã eternã. q̃ qdẽ ĩpeditur per pctm̃ mortale sequens: qd grãz tollit: & fm hoc. opera ĩ charitate facta dicũtur mortificari. per sequens peccatum mortale.

29 ¶ Utrũ bona mortificata per pctm̃ mortale reuiuiscant. per penitentiã. R. fz. s. Tho. 3ª. vbi. s. arº. 5. q qdam dixerũt q nõ: ꝯsiderãtes q opa illa nõ remanent: vt iteꝝ viuificari possint. sz hoc ĩpedire nõ põt. qn viuificẽtur. nõ. n. hñt vim perducendi ĩ vitã eternã qd pertinet ad coꝝ vitã. solũ fm q actu existũt. sed etiã post q̃z actu esse desinũt: fm q remanent in acceptatione diuina: sic ergo remanent qz̃ est de se: etiã post q̃z per pctm̃ mortificãtur: qꝛ semp deus illa opera pro vt facta fuerũt acceptabit: & sancti de eis gaudebunt. fm illud apoc. 3º. tene qd habes ne alius accipiat coronã tuã. sz q isti q ea fecit nõ sint efficatia ad ducendũ ĩ vitã eternã. puenit ex ĩpedimento peccati superuenĩẽtis. per qd ĩpe redditur ĩdignus vita eterna. hoc ãt ĩpedimentũ tollit per penitentiã. ĩqz̃ per eã remittunt peccata. vnde restat q opera mortificata: per penitentiã recuperãt efficatiã perducendi eũ. q fecit ea. ĩ vitã eternã: qd est ea reuiuiscere: & ita pz q opera mortificata per penitentiaz reuiuiscit.

30 ¶ Utrũ opera mortua. i. facta in peccato mortali. q̃ tñ sunt de se bona. reuiuiscant per penitentiã. R. fm. s. Tho. vbi. s. arº vltimo. q nõ: qꝛ opera dñr mortua priuatiue: eo q sunt facta ab eo q nõ habet vitã grẽ. vel charitatẽ. sicut sonus cythare: dr sonus mortuus: eo q est a cythara: q̃ nõ habet vitã: nõ igitur dñr viua. nisi procedant ab eo q habet vitã: sz talia opa nõ possunt iteꝝ a pricipio procedere qꝛ iã trãsierunt: nec eadẽ numero resumi possunt. vnde ĩpossibile est q opera mortua. iteꝝ fiant viua. per penitẽtiã. qd est reuiuiscere. pcoꝛ. Ray. dicens. q opera viua q̃ facta fuerũt in charitate mortificãtur. p sequẽs mortale peccatũ: & si vera sequat penitentia reuiuiscunt: illa vero q̃ nũq̃z viua fuerũt: puta q̃ ĩ mortali facta sunt. viuere nõ possunt: qꝛ mortua nata fuerũt. vnde. v. illa reuiuiscunt q̃ mortificata fuerũt. viuere nõ possunt que mortua nata fuerunt. Sed remanet dubium qꝛ vel reuiuiscũt bona mortificata fm premiũ essentiale vel solũ fm accidẽtale. nõ videtur primũ. qꝛ s. Tho. videtur dicere contrariũ ĩ responsione ad tertiuz arº. vbi dicit in fine q pertinet ad premiũ accidentale: similiter ibidem dicit: q aliquãdo resurgit cũ minori gratia: qd nõ posset esse si reuiuiscat quantũ ad premiũ essentiale. hoc idez q potest resurgere cũ minori dicit primo sententiaꝝ vt dictũ fuit. s. §. 5. Si aũt dicatur q reuiuiscunt solũ qn itũ ad premiũ accidentale. s. q gaudebunt de illis quodam gaudio accidentali. tunc videtur q bona opa facta ĩ peccato mortali reuiuiscant: qꝛ omnes beati gaudebũt de bonis operibus: & sic habebũt gaudiũ accidentale. R. q solis satis patet ex precedenti. §. & presenti: vbi declaratũ ẽ. quare nõ possunt dici viuificari. &c. Ad arm̃ aũt qd est satis difficile. R. q in bonis factis ĩ gratia sunt quatuor. primũ q sunt ĩ acceptatione diuina vt velit pro eis dare vitã eternã. Secũdũ est q disponit subiectũ vt recipiat talẽ. vel talem gradũ charitatis. tertiuz q oẽs existentes in gratia participant illis bonis iuxta illud participẽ me fac deus &c. & de hoc gaudebũt oẽs sancti & est premium accidentale. quartũ q omnes sancti gaudebunt de oibus bonis q̃ fuerunt etiã quãdo fuerũt in peccato & hoc erit gaudiũ magis accidẽtale. Si loquamur igitur quãtũ ad. 2m̃. nõ reuiuiscunt aliqua bona sicut bene probat argumẽtũ. Si loquamur quãtũ ad 4m̃. oia bona possunt dici aliquo mõ redire sed nõ proprie reuiuisci quantum vero ad primum. & tertium sic bona mortificata reuiuiscũt vt dictum est & mortua non reuiuiscunt.

¶ Queritur vtrũ aliqs possit scire se habere charitatẽ. 31
R. fm. s. Tho. 1ª 2ª. q. 112. arº. 5. q tripliciter aliqd cognosci potest. vnõ modo per reuelationem & sic põt aliqs scire se habere charitatem: reuelat. n. deus hoc aliquãdo aliqbus. ex speciali priuilegio: vt securitatis gaudiũ. etiam ĩ hac vita ĩ eis ĩcipiat: & cõfidẽtius. & fortius. magnifica opera prosequantur: & mala presentis vite sustineant: sicut paulo dictũ est. 2ª. coꝛ. 12. Sufficit tibi gratia mea: non tamẽ bonũ est vt oibus reuelet qꝛ nõ oibus esset bonũ. Alio modo homo cognoscit aliqd per seipm̃ & hoc certitudinaliter & sic nullus põt scire certitudinaliter se habere charitatẽ: certitudo. n. nõ potest haberi de aliquo nisi possit dijudicari per propriũ principiũ: sic. n. certitudo habetur de ꝯclusionibus demõstratiuis per idemõstrabilia vniuersalia principia: Nullus aũt potest scire se habere scientiam alicuius conclusionis si principiũ ignoret. principiũ aũt charitatis & obiectuz eius est ipe deus q propter sui excellentiaz est nobis ignotus fm illud Job. 36. Ecce deus magnus vincens scientiam nostrã: & ideo eius presentia. vel absentia. in nobis p certitudinẽ cognosci nõ põt. Job. 9. si venerit ad me nõ videbo eũ. si aũt abierit nõ ĩtelligã. & ideo homo nõ potest per certitudinẽ diiudicare vtꝝ ipe habeat charitatẽ fm illud. 1. coꝛ. 4. sed nec meipm̃ iudico q aũt iudicat me. dñs est. 3º. cognoscit ꝯiecturaliter. p aliq̃ signa. hoc mõ põt cognoscere aliqs se habere charitatẽ ĩqz̃. s. cognoscit se delectari ĩ deo. & ꝯtẽnere res mũdanas & ĩqz̃ homo nõ est sibi ꝯscius alicuius peccati mortalis fz quẽ modũ põt ĩtelligi quod habet apoc. 2. vincenti dabo nomen absconditũ. qd nemo nouit. nisi q accipit. qꝛ per quãdaz dulcedinẽ: ista tñ cognitio ĩpfecta est. vnde apls. 1. coꝛ. 4. Nihil mihi ꝯscius sum sz nõ ĩ hoc iustificatus sũ: qꝛ vt di/

cit. Ps. delicta. qs itelligit: et eccl. 9. nemo scit vtrum sit vt dignus odio vel amore. hec. s. Tho. Quidā tñ dicūt q hoc ē verum loquēdo de charitate finali. pro oi tpre: et absolute. sz accipiendo p charitate aliq̄ mō: nūc hō pōt scire certitudinaliter per fidē se charitatē habere: puta cum adultus bene dispositus baptizat. vl qs suscipit sacrm penitētie sine obice peccati mortalis in voluntate inherentis: Sed melius est dicendum sm. s. Tho. q homo non potest scire vtrum fecerit debitam dispositionem. vel non. hec et omnia precedētia i isto. c. de charitate ponit. s. Tho. mari. xx. dimisi quotationes causa breuitatis.

c Astra quomodo quis possit facere de nouo .v. bellum. §. 14.

c Astratus vtrum possit ordinari vide .v. corpore viciatus.

c Astitas vide. v. luxuria et. s. xx. q. 1 s i. per totū et infra. v. incontinentia.

c Asus q sint papales. v. dispēsatio. §. 13. et qui sint episcopales ibidem. §. 14. et a qbus possint absoluere parochiales vel mendicantes seu alij inferiores episcopis. ibidem. §. 15.

1 ¶ Casus fortuitus quid sit. R. sz Pa. in. c. vnico. de como. in glo. q est in opinate rei euētus: cui preuideri non potest. vbi ergo diligētissimus preuidisset. nō est casus fortuitus. vt in. c. Joānes de homi. pone exēplum. domus minabat ruinam demum corruit. et iterfecit equū tibi comodatum: certe nō potest dici casus fortuitus: q diligentissimus reparasset domū: vel ibi nō habitasset. si autem domus nō minabat. sed impetu tempestatis valide. vel terremotus: non est tibi imputādum: et est casus fortuitus.

2 ¶ Utrum furtum computetur inter casus fortuitos: glo. iuris ciuilis. reperiūtur contrarie: sed coiter tenetur q aut per violentiaz fuit tibi res subtracta: et tūc est casus fortuitus. intellige i bono sensu: quando nō fuisti i aliqua culpa: puta q non transibas per loca periculosa. ar. l. nō est verisimile. ff. qd. me. cā. Si āt comittit furtum clādestine: et ab ea persona a qua etiam diligētissimus non pcauisset: puta ab vxore. vel filio. tunc est casus fortuitus: secus autē si ab ea persona qua diligentissimus precauisset: puta a famulo. ar. l. q fortuitis. C. de pig. ac.

3 ¶ Coiter casus fortuitus nō imputatur. sed res perit dño. etiā i cōtractu q sit gra alterius tm̄. sed excipiūtur. 3. casus. p si culpa pcessit. vt puta comodaui tibi equū. vt ires ad certū locū: et tu iuisti ad aliū: et incidisti i latrones. iputatur tibi: nō dño: vt i. d. c. vnico. et i. l. si vt certo. ff. c. Secūdus casus vbi pactū itercessit vt comodatarius teneat d casu: et ex hoc nō generaliter q valet pactū appositū cōtra accidentalia contractus: et q pactū i hoc vicit legē. vt i. l. i. §. si cōueniat. ff. depo. et i regula cōtractus ex cōuentione. li bro. 6. secus vbi pactū esset cōtra substātialia ptractus. Tertius casus quādo precessit mora vt puta nō restituisti comodatū tēpore debito: et perdidisti postea. p casuz fortuitū tibi iputabit. hec Pa. vbi. s.

¶ Sed qd si casu fortuito accidit q comodatarius nō potuit vti re comodata sine culpa sua infra tempus prefixum: vtrum postea possit vti inuito dño: et videtur q sic: q casus fortuitus non imputatur. vt. s. §. imediato: cōtrariū tenet Bar. in. l. comodato. §. sicut. ff. co. Nam dñs certat de dāno vitando: ne careat re sua tanto tempore: comodatarius de lucro captando: ideo debet sibi potius casus imputari. q dño: ad hoc. l. si vno. §. item cū qs. ff. locati. Nec obstat iste tex. q loqtur de casu perimēte rez comodatam. Nam res regulariter perit dño. Sed ptra hoc opponit de. c. significāte. d pig. vbi patet q debitor remisit mutuū per diligentē nūtium. et tamen casus fortuitus imputatur mittenti: vel debitori qui tenetur de alia pecunia satisfacere. R. cōtrariū loqtur i mutuo nos vero i comodato. et nō eadem est rō decidēdi in vtroqz. Nam pecunia remissa creditori nō efficitur eius ante traditionē. sed remanet in dominio debitoris. ideo casus imputat dño. perit. n. res debitori: et nō creditori. Nam debitor est obligatus i genere. et genus perire nō pōt. l. incendiū. C. si cer. pe. et in. l. rōe ad. l. fal. Res vero comodata remanet i dominio comodantis. ideo perit dño. et non comodatario vt in. d. c. vnico et in. l. argentum. ff. co. de hoc vide infra .v. comodatum. §. 2. 4

c Athecismus sm Pe. inuentus est q: in eo fit instructio: ad fidei susceptionem: fit etiam responsio: ad fidei professionem: et promissio: ad fidei obseruationem: et fit responsio: quando est adultus per seipm: in paruulo vero per patrinū qui dicat credo. i. operam dabo q iste credat: vnde dicatur cathecismus. vel quid sit. vel quomodo debet precedere baptismum: vide .v. baptismus. 5. §. 13. Quomodo causat impedimentum ad minus impediens matrimonium cōtrahendum: vide. v. impedimentum. 5. s. de cognatione spirituali. pan. circa fi. Pa. in. c. dilectus. de capel. mo. in glo. in. v. cathecismus. sic ait: Cathecismus dicitur a cathetizo. zas: quod idem est. quod instruo. is. vt est. glo. per. c. per cathecismū. de cogna. spi. libro. 6. et iste cathecismus seruabatur in adultis baptizādis et deberet seruari hodie: si adulti infideles venirent ad fidem: Nam debent instrui per viginti dies in fide. ante baptismū: et iste actus istructiōis appelatur cathecismus: seu scrutiniuz. et dicatur scructinium a scructando: q scructantur vota istorum: et hodie fit infantibus: anteq intrent ecclesiam. vnde iste primus actus vocatur. cathecismus. nec contrahitur cognatio spiritualis. per istum actum de quo bonus tex. in. d. c. per cathecismum hec Pa. hoc vltimum intellige vt in dicto impedimento. 5.

c Athedra est duplex.s. Pontificalis. et Magistralis : et q̄uis aliq̄n liceat petere pro se cathedrā magistralē: nūq̄ tñ licet pro se petere pontificalem : s̄m.s. Tho.ql.5.q.4.ar.ꝓ.vbi ponit triplicē drām:quarū prima est. q̄ ille q accipit cathedrā mḡralē nō accipit aliquā eminētiā quā prius n̄ haberet.s3 solū oportunitatē coicādi sciam. quā prius habebat: Nō.n.ille qui licētiat aliquē:dat ei sciētiā. sed auctoritatē docēdi: Ille vero q accipit cathedrā epalē accipit eminētiā potestatis. quā prius nō habebat:2.drā est q̄ eminētia scie q̄ requirit ad cathedrā magistralē est pfectio hoīs.s̄m seipm : Eminētia vero potestatis cathedralis pontificalis est hoīs per cōparationē ad aliū:3.drā est q̄ ad cathedrā pōtificalē fit hō idoneus p charitatē excedentē. vñ dñs anteq̄ Petro suarū oviū curā comitteret q̄siuit ab eo: Simō Joānis diligis me plus his:vt dr Jo.vltimo ad cathedrā aūt magistralē redditr hō idoneus ex sufficiētia scie: His ergo cōsideratis manifestū est q̄ appetere aliqd qd̄ pertinet ad perfectionē suprius est laudabile. vñ appetitus sapientie est laudabilis vt dr sapiētie.6. q̄ concupiscētia sapiētie perducit ad regnū perpetuū : appetitus āt potestatis super alios est vitiosus:q2 vt Greg.dicit:ꝯ nām̄ supbire : ē hoies velle dñari:vñ si ille qui dat licētiā ad cathedrā magistralē posset eminentiā sapie dare.sicut ille q promouet ad cathedrā pōtificalē.dat eminētiā ptātis: eēt simplr exposcēda:cū tñ petere excellentiam ptātis sit turpe. Cū ergo ille q accipit licētiā ad cathedrā magistralē accipiat solā oportunitatē coicandi qd̄ habet:petere hmōi licentiā q̄ est i se: nullā videtur turpitudinē cōtinere q2 coicare aliis sciam quā quis habet:laudabile ē et ad charitatē pertinēs.s̄m illud sapiētie.8.Quam sine fictione didici et sine inuidia coico:pōt tñ turpitudinē ꝯtinere rōe ꝑsumptionis:q̄ est q̄n ille qui nō est idoneus ad docendū peteret docendi offi: Nō est tñ sile q2 scia per quam aliquis est idoneus ad docendū pōt aliquis scire p certitudine se habere: Charitatē aūt per quam aliquis est idoneus ad officiū pastorale.nō pōt aliquis per certitudinē scire se habere. vt dictum est.ꝟ.charitas.§.fi.et ideo semp est vitiosum pontificatū petere: Nō semp tñ vitiosum est petere licentiam docendi. q̄uis bonestius sit q̄ per aliū petat. Vñ Greg.recusantibus dignitates conferende sunt: petentibus aūt denegāde: et Aug.locus superior sine q̄ populus regi nō pōt:et si administret vt decet.icōuenienter tñ appetit.8.q.i. q epatū:hoc idē dicit Pa.i.c.cū i cunctis. de elec. et glo.i de.2.de Magi.vide.ꝟ.Magister.§.2.Utrum liceat recusare sibi iniūctā.ꝟ.epus.§.ꝓ.et.2.

i ¶ Utrū sit peccatū appetere plationē.ſ.3.s.Tho. ql.ꝓ.q.6.ar.ꝓ.post Aug.q̄ sic:qui.rō. q2 q appetit platioē.āt ē supbus.aut iniustus:iniustitia.n.est q̄ aliqs velit sibi priꝯ ꝯ honor accipe. aut ꝯ ptāte.aut de aliis bonis. nisi maioribus dignius. vt dr.5.eth. q̄ aūt aliqs extimet se eē magis dignū.platiōe oibus illis super quos platione accipit.supbie. et psūptiōis est.vñ p3 q̄ quecūq̄ platione appetit aut est iniustus aut superbus. et ideo nullus suo appetitu debet ad platione puenire.s3 solū dei iuditio s3 illud apli ad.he.5.nemo sibi assumit honorē s3 q vocat a deo tāq̄ Aarō:pōt tñ aliqs licite appetere se eē dignum platione.vel opa boni plati.p quibus debet honor hec ille. Et.ql.5.q.xi.ar.2.i fi sic ꝯcludit:Quia ergo difficile est purgatum se quēl3 posse agnoscere vt fuit Jeremias p calculū:platōis offi tutiꝯ declinat n̄ tñ ptinaciter cū ad suscipiēdū hoc supna volūtas agnoscit.vñ melior est itētio platione fugiētū s̄m ꝓpriū desideriū:dūmō nō allit necessitas ex parte iponēs hoc onus: Et.2.q.185.ar.ꝓ.et.2.ꝯcludit.q̄ tria sūt i platura.p.est finale.s.vtilitas ꝓximorum: 2 est altitudo gradus.3.est ꝯnū.s.reuerētia.honor.et sufficiētia tēporaliū: s3 appetere rōe hꝯ tertij manifestū est q̄ ē illicitū.et ptinet ad cupiditatē vel ābitiōem: appetere vo rōe secūdi ē ꝑsumptuosum.appetere autē rōe primi.q̄uis s̄m se sit virtuosum.et laudabile.q2 tñ ē sibi ānexū.2.et.3.ideo ꝑsumptuosum ē simplr. appetere hoc.vt ꝓsit.nisi necessitate iminēte ꝓpter pceptū superioris. vñ ad auctoritatem apli.i.Thy.3.q epatū desiderat.bonū opus desiderat.ſ.post Aug. et Greg.q̄ illo tēpore dicit aptius quo ille q ꝑbibus erat.primus ad martirij tormēta ducebatur :et sic nihil aliud erat qd̄ i epatu appeti posset nisi bonum opus. et sic cōcludēs dicit q̄ q̄uis s̄m se sit bonum appetere illa q̄ faciūt dignū platū.tñ nō ē bonū appetere cū ānexis:et si deliberate appetat. vel ꝺliberate faciat aliqd̄ ad hūc finē. vt cōsequtur videt pcm̄ mortale:pcor.pa.i.c.p vras.de iur.pat.vbi s̄m ter. dicit.q̄ ē regula q̄ nullus dbet se igerere eccliastice platiōi.nec appetere epatū.et q̄uis si ex feruore charitatis moueret.vt ꝓsit hoc s3 se eēt laudabile.simplr tñ.i.cū aliis adiūctis nō est bonū. Deinde q̄rit idem Pa.vtrū sit idē de bñficio simplici et dicit q̄ non:de quo vide beneficiū.2.§.22.dicit tñ ipe Pa.q̄ q̄n aliqs est electus ab aliis:q̄ pōt ꝯsentire.quasi vocatus et approbatus ab aliis fratribꝯ.et ex ꝯsequēti a deo. sicut Aarō. Et idem Pa.in.c.per inqsitionē ꝯ elec. post tertium nō.dicit q̄ solicitans electores pro sua electione reddit se indignū ad illam dignitatē.nam probatur ambitiosus. et potest dici symoniacus : q2 preces pro indigno etc.de quo.i.q.i.sunt nōnulli. et. ca.cā.q.6.in.c.sicut tuis. ar.in glo.et doc.i.c.tuā.de eta.et quali.et glo.nō.i.c.fi.ꝯ pce.pben.lib.6.q̄ dicit non esse ambitiosum nec dānādum q̄ pauper clericus sibi impetret beneficium.c.cum s̄m de prebē.itelligē de simplici vide.ꝟ.elec.ꝓ.§.18. vtrum docens in peccato mortali vel exercens actū alicuius ordinis peccet mortaliter.ꝟ.correctio.§.4.ꝟ.suspēsio.§.i.

Ausa duplex.s. pprie.q est q̃druplex sꝫ p hm
.5.metha.s.materialis.formalis.efficiēs.⁊ fi
nalis:similitudinarie vo accipit ad similem
cause mālis.i.id de quo.vel circa qd est pcessus.siue
questio:⁊ isto mō vtunt canoniste ⁊ iuriste: ⁊ sꝫ eos
dē distinguit q: aliqñ ē cā pia.s.relictū pro honore
dei.vel sanctoꝝ.vel p salute aie.siue relinquat eccle/
sijs.siue paup.bꝰ.siue locis publicis.qꝛ pū est qd fit
p cultu diuino:secus si fieret p honore mūdi.vel p
ppetua fama.qꝛ nō dr piū:verūtñ i dubio presumit
qcquid relictū fuerit supradictis.fuisse relictū p deo
⁊ p aie salute:⁊ sic legatū ad pias causas.Aliquā/
do dr cā ciuilis cuius finis est comodū ptis. seu ali/
quoꝝ sine alterius punitione:i hac tractat de pecu
nijs:possessionū negotijs:⁊ hmōi.14.q.2.sup prudē
tiā.Alia est cā criminalis cuius finis est punitio pec
cati.vel vindicta publica.vt in.c.at si clerici:⁊ i.c.cū
nō ab hoie.de iudi.⁊.d c.sup prudētia.Alia est cau
sa mixta:q̃ pticipat de vtroqꝫ:de procur.c.tua.Que
sunt cause ecclesiastice.vo iudicare.§.7.⁊ se.⁊.15.vo.lex
§.33.⁊.vo.excōi.5.casu.28.§.fi. Quō q̃dā est cā me
diata ⁊ quomodo aliquando excusatur.vo.irregula
ritas.p.§.3.⁊ multis alijs.

Autio simplr dicta.regulariter intelligit nu
da pmissio:vt.l.sancimus.C.de.vo.signi.fal/
lit i cautiōe expssa a.l.ptoria.vt.ff.de pto.sti.
l.ptorie.la.p.⁊ sic itellige glo.i.c.prima igr de ꝯsec.
di.q.Itē qñ est psona suspecta vt.l.si fideiussor.§.fi.
ff.q sa.co.qꝛ tūc debet cauere cū fideiussoria: sꝫ cum
addit idonea:vel sufficiēs:intelligit de pignoraticia
vel fideiussoria.c.cū cōstet.de pigno. Si vero dr cā
mediocris:tunc venit obligatio oium bonoꝝ:i.l.si
ho.i fi.ff.vt le.noie caue.Si vo dicat cautio cōpetēs
itelligit arbitrio iudicis:sꝫ aliquos sꝫ sꝫ alios fideius
soria vł pignoratitia.vt i glo.l.si debitor.ff.d iudi.

Ecitas mētis sꝫ.s.Tho.2a.q.15.ar.p. dr ad
similitudinē cecitatis corporalis:q: sicut ceci
tas corporalis.est priuatio.eius qd est princi
piū corporalis visionis.ita cecitas mētis ē priuatio
mētalis.siue itellectualis visiōis.i.itellectiōis: huius
aūt visionis triplex est prīn:vnū qdē est lumē nālis
rōnis.s.itellectꝰ:⁊ hoc cū ptineat ad spēm aie rōna/
lis nunq̃ꝫ pōt remoueri ab aia:ipedit tñ aliqñ ppt
ipedimētū aliaꝝ potētiaꝝ.quibus idiget.ipse itellec/
tus i operatiōe sua:sicut fit in amētibus:⁊ furiosis.
q nō possunt itelligere:⁊ hec cecitas nō est de se pec/
catū.Aliud est prīn intellectualis visiōis.s. lumē ha
bituale.sicut sunt scie tā isuse q̃ꝫ acqsite. ⁊ tale lumē
aliqñ remouet ab aia.⁊ vt priuata tali habitu dica
tur ceca.sꝫ talis cecitas de se.nō dr pctm. sꝫ magis
deceret pena peccati.3m prīn intellectualis visiōis ē
aliqd prīn itelligibile:q̃ maxime sunt dona.s.s.s.in
tellectus:q̃ꝫ.ad hoc q penetrat principia gratuita
idest bene itelligit illa qbus dirigimur ad recte ⁊ sā/
cte agēdū:Est vero donū sapie.iuq̃ꝫ bñ iudicat de
eisdē.p principia diuina.Et p donū scie bñ iudicat
p principia creata.Et p ꝯsiliū bene applicat illa ad
bñ opandū:⁊ ista dona q sunt i oībus habētibꝰ gra
tiā:⁊ nō i aliqs sufficiēter illumināt itellectū hois ad
cognoscēda oia necessaria ad salutem iuxta illud.1.
Jo.2.vnctio eius docebit vos de oibus. Et q̃uis nō
plene itelligāt illa:itelligūt tñ illa esse credēda. vł fa
ciēda:⁊ q ab eis nullo mō est deuiāduꝫ:fm.s. d.s.
ibi.q.9.ar.4.⁊.5.Quādo igit aliqs auertit mētē
suā volūtarie:vt nō ꝯsideret ista.ne retrahat a ma
lo:iuxta illud noluit itelligere.vt bñ ageret.vel occu
pat se volūtarie.i delectationibus venereis.vel ciba/
rijs.vel i aliqs magis delectat :q̃ magis diligit ex q/
bus ipedit .ab ispectiōe talis principij.s.donorū itelle
ctualiū:iuxta illud:psal.Sup cecidit ignis ⁊ non vi
derūt solē:tunc dr cecus mente:q: nō actualiter cōsi
derat illa qbus dirigit ad bñ agendū:⁊ ista pprie
dr cecitas mētis ⁊ vtroqꝫ mō est pctm siue volūta/
rie se auertat:siue retrahat ab aliqs delectatiōibus.
¶ Vtrū sit pctm mortale.Re.fm.s.doc. q cecitas istis
duobꝰ modis vltimis positis i.§.pcedēti ē filia luxu
rie.sꝫ.Greg.31.mora:sicut hebetudo mētis q̃ diffe/
rūt sicut magis ⁊ minꝰ ē filia gule.Et q̃uis cecitas
mētis ⁊ hebetudo sint i oi pctō tñ spāle sūt vt dictū
est.⁊ opponunt dono itellectus.sapie.scie.siue ꝯsilij.
⁊ ē pctm mortale.quo ad pm.qñ sic nō vult itelligere
necessāria ad salutē vt possit liberius male agere:si/
milr quo ad.2m.qñ ita occupat i delectatiōibus cor
poralibꝰ q omittit necessariā occupationē quā deo
tenet exhibere sicut si diebus festiuis se ita occuparet i
hmōi sensualibꝰ.q dimitteret missam ⁊ oia alia di
uina.ar.38.di.c.qui ea.⁊ sꝫ.s.Tho.2a.q.8. ar. 4.
ad.pm.Nullus hñs gratiam gratū faciētē pōt pati he/
betudinē vel cecitatē mentis.circa ea q̃ sunt de neces
sitate salutis:q: sufficienter instruuntur a.s.s. iuxta
illud vnctio eo. ec̄.

Edere bonis:debet q soluere nō valet credito
ribus suis.⁊ valebit ei ad tria p ne incarcere
tur.l.i.C.qui bo.ce.po. pa.i.c. odoardus de
solu.de quo.vo.carcer §.3.Secūdo valet ne excōicat
⁊ si erat excōicatus dꝫ absolui recepta idonea cau/
tione.de soluēdo debito.si ad pinguiorē fortunā ve/
nerit.d.c.odoardus.3.q nō cōdēnet nisi inq̃ꝫ fa/
cere pōt.habita rōne ne egeat.nec.n.fraudandus est
alimētis quotidianis.ff.de re.iudi.l.sunt q in id qd
facere possunt ⁊.ff.q bo.ce.pos.l.is.q. ⁊.l.q bonis ⁊.
l.Si debitores:nec obstat.c.puenit:de fideius.qꝛ ibi
nō cesserat bonis:limita tñ.3m.qñ nō cōuenit ratiōe
delicti q: nō haberet respectus ne egeret etiā i cleri/
co vt nō.Pa.i.c.olim i sobrio.de resti.spo. Et sic ces/
sio bonoꝝ in iudicio vel extra iudiciū p nuntiuꝫ vel
epistolā.ff.qui.bo.ce.pos.l.i oi:⁊ vt valeat opꝫ q cō
fiteat debitū.l.pe.ff.de ces.bo.pa.i.d.c.odoardo.⁊
maxime potest cedere quādo debitor ex ꝯctu.vł q̃si.
vide.vo.verberatio:⁊.vo.restitutio.§.4.circa mediū.

q.v.carcer.§.2.

Celare petm̄ alicui⁹. pp̄ter pecuniā. vt̄ grām aut ɔsanguinitatē. sy mo⁹ ē: vt i.c.nemo.ꝺ sy mo. vbi glo.ꝛ Inno.dicit ꝙ nō ē: qꝛ qlꝫ tenet̄ alterius petm̄ ad penitentiā idicare .24.q.3. Tā sacerdotes. Secus āt i idicatōe furis. vl̄ fui fugitiui vt capiat̄ .qꝛ licite merces accipit̄ .ff.ꝺ offi.p̄se. vrbis.l. solēt.ꝛ.ff.de con.ob.turpē cā.l.4.§.fi. Nec ē pp̄ie symonia ꝫ Inno.vbi ex grā qs nō idicat̄ ꝫ ꝺꝫ puniri sicut symoniacus.nō tn̄ i.l.4.§.si tibi.ff.ꝺ con. ob.tur.cām ꝙ ille q nō tenet̄ p offi⁹. vel actionē. vel iudicē: reuelare furē.licite accipit aliqd vt idicet: sed acipe vt nō idicet. turpiter accipit: qꝛ ꝯ publicā vtilitatē q̄ est: malefícia puniri vt.ff.de fideiuss.l.si qs a reo.§.pe.ꝛ sic pꝫ ꝙ rōe nāli nō tenet̄ qs indicare: qꝛ tūc nō liceret acipe p idicādo: vt.ff.de con.ob.tur. ca.l.2.i fi.ꝛ.l.3.§.fi. Quod tn̄ lꝫ vt.ꝺ.§.fi tibi: qd̄ limitatur de indicatione que fit predato vt puniatur: secus de illa alicui vt prouideat.qꝛ teneretur. De reuelatione furis ꝛ furti ꝛ de excōicatiōe pp̄ter id vide v. inq̄sitio.§.fi.

Censura ecclīastica: cōprehendit: iterdictū: suspēsionē: ꝛ excōicationē.c.q̄renti de v̄b.signi. quō differūt.v.iterdictū.§.prin.ꝛ.§.1.

Census est q̄dā pensio q̄ de prouētibus soluit̄ .i.q.3.q̄situm: vel potest dici census quicquid soluitur in quantitate annuatim vel summa. ff.de censi.l. etatē.

1 ¶ Census nouos iponere ecclesijs. aut veteres auget̄ p̄hibet̄ .oībus epis.ꝛ p̄latis i.c.p̄hibemus de censi. etiam fieri puerūt cas ꝺ manu laici: vt i eodē ꝫ eco. fi. dicit tamen Pa.i.d.c.p̄hibemus. ꝙ hoc verū est ad vtilitatē coꝝ p̄priā vt in de.c.ꝺ re.ecde.nō alie. secus eēt ad vtilitatē alterius eccle. rōnabili cā subsistēte: ꝛ a p̄lato iurisdictionē epalē habēte: ꝛ i ecclesia pleno iure sibi subiecta: qꝛ tunc pōt. vt nō Inno.i d.c.p̄hibemus ꝛ facit.c.preterea.eo.ti.

2 ¶ Quis pōt imponere censum. Rn̄. quicūq; hꝫ ius in re tali. vt insti. de vsufru.§.fine testamēto: ꝛ cēsus ē argumentum ꝙ aliq̄n habuit subiectionē: de censi. oīs aīa. Aliq̄n p̄restitā libertatem. vel perceptā p̄tectionē. vt i.c.pceꝑimus. De priui. de iponētibus ecclesijs de nouo v.excōica⁹.5.casu.18.

Certum dicit̄ .id.de quo proprio noīe vel idubitata circūlocutiōe cōstat vt in glo.de puil. c.cum ꝛ plātare insti.de heserede.li.§.nomiati: vbi dr̄ ꝙ q vnum solū filiū hꝫ noīatum heseredat si dicat: tituum filium meum heseredo: siue filiū meum heseredo.

Cessatio a diuinis. Quō q̄dā dr̄ interdictum proprie ꝛ quedā nō.ꝛ quō quedā est generalis.quedā spālis.ꝛ q̄ requirunt̄ ad istam cessationem .ꝛ quis possit ponere vel remouere: ꝛ de pena: ꝛ quo modo aliquando frangendo incurrit̄ irregularitas.ꝛ multa alia vide.v. interdictū.§.§.5.ꝛ.6.ꝛ multis alijs.§.

Cessio actionum an valeat. Rn̄. ꝫm Pa.in.c. fi.de alie. iudi. mu.cā. fac. colligendo dicta doc.sic distinguendo: cum queritur an valeat cessio actionum. dic aut fuit facta in vltima voluntate. ꝛ tenet. vt nō in.l.nomen.ff.de le.iii.sic tamen ꝙ si actio erat in iudicio deducta per defunctum.nō debet agere legatarius sed heres: omnem talem vtilitatem quam consequetur heres: debet legatario restituere ꝛ si nihil consequitur nihil restituet.qꝛ videtur testator: ꝛ legando actionem legasse euentum illius iudicij: ꝛ ob hoc ne fiat collusio per heredem.potest legatarius si vult assistere heredi in iudicio: vt i auc.nūc si heredi.C.de liti. Si vero actio nō erat deducta in iudicium poterit legatarius post cessionem agere: vt ibi. Sed cuius sumptibus. Rn̄. glo.i auc̄.nūc si herede ꝙ si erat litigiosa dum legabatur tunc sumptu heredis.l.cum seruus.ff.de leg.1. Si vero facta ē litigiosa viuo vel mortuo testatore tunc sumptu legatarij vt.ff.de le.2.l.seruus legatus: nisi heres fuerit in mora ar.de le.i.l.cum reo. Aut cessio fit inter viuos: ꝛ distingue: quia aut fit potentiori ratione officij: seu dignitatis p̄cipue: ꝛ non valet: ꝛ cedens debet perdere omne ius quod habebat: ꝛ iste ē proprius casus.l.2.C.ne.li.po.ꝛ hoc verum ꝫm spe.in titulo de cessi.acti.post.vim.quando fit potentiori malitiose causa opprimendi aduersarium.secus si fieret bona fide ar.l.qui stipendiosam.C. de procur. ꝛ placet. Pa. Si vero cessio fit potentiori non ratione officij. vel dignitatis.sed ratione nobilitatis. vel quia dicitior. vel alio respectu: tunc si fuit facta cessio ratione iudicij mutādi: potest excludi cessionarius per exceptionem vt.l.pen.ꝛ quod nō.ff.de alie.iu.mu.causa.fac.non perdit tamen actionem cedens: sed punitur ꝫm vnam opinionem: quia non potest amplius cedere istam actionem alteri: nec potest in ea constituere procuratorem: sed tenetur ipse prosequi vt videtur innuere.d.l.penul.glo.tamen in.d.l. pen. dicit ꝙ in isto casu videtur transtulisse magis rem q̄ litem: ꝛ sic cessionarius habebit se cuneatur: ꝛ cedens expensas litis facit in dammum suū: secus si nō fuisset facta ratione iudicij mutandi: quia tenet vtꝫ ex nō.i glo.l.1.C.ne.lic.po. Aut cessio fit inter viuos: ꝛ que non fit potentiori.est dubitata: ꝛ dicitur dubitata eo ip̄o ꝙ est in litigium deducta: quia dubius ē euentus litis: ꝛ sic non potest regulariter alteri cedi ꝛ cedens incidit in vitium litigiosi. Unde debet puniri vt habetur in.l.fi.C.de liti.ꝛ per glo.in.c. ecclesia el.ꝑ ne.li.ven.fallit in casibus ibi numeratis: nō hic ꝙ in casibus vbi potest fieri cessio. ꝙ prosecutio actionis fiet a cedente non a cessionario ꝫm Inno. in quadā glo.in.d.c.fi.alē in ar.l.q̄cūq;.ff.de aq̄ plu.arc. Aut actio nō est dubitata tūc regulariter potest cedi titulo donatiōis.venditiōis. vel alio titulo legitimo. vt p̄bat̄ .C.de he.vel ac.ven.l.nois vēditio: ꝛ

in.l.per diuersas.C.man.ptendit tñ simulat⁹ 3ct⁹: ex sex. P⁹ ex modicitate pcij:⁊ extimat ista actio b3 dubiū.expēsas.labores.⁊ huiusmodi.fm Pa.ibidē Secūdo qñ in cessiōe nō exprimit titulus:vt qñ dicedo actionē:⁊c̄.nec dicat pro qua cā vt pbat in.d. l.p diuersas:⁊ tenēt cōiter doc.3ᵒ.qñ cessio fuit pro parte vēdita ⁊ pro parte donata.vt.d.l.p diuersas: rō quia ista cessio ē odiosa:secus in alijs qz valet:⁊ isto casu admittit cessionarius.vsq3 ad quātitatem quam exbursauit:in alia perditur actio vt.d.l.p diuersas.4ᵒ.qñ cessio pure vendit:tñ precium nō solui turnisi pro parte:⁊ de reliqua cōfitet se recepisse. 5ᵒ.quādo dicat se donare propter benemerita que ñ sunt:fallit in casibus cōtētis in.d.l.p diuersas vbi ñ presumitur simulatio:vt puta si inter coheredes est facta cessio.vel cū est facta in solutu3:vel p munimine rei sue:vt cū domus tua minatur ruina3 domui mee:ego timēs emi omne ius tue. Jtē si fit iter legatarios:⁊ fidei cōmissarios vel quādo heres cessit actionē legatario:similiter i societate.s.qñ socij sibi cedunt actionem.

4 ¶Vtr̄ clericus possit emere cessionē.R3.q nō.b3 Pa. in.d.c.fi.qz vilius emere ⁊ carius vendere. non licet ei:posset tamē donari ecclesie.vel clerico bona fide: ⁊ tenet nec est illicitum fm Pa.ibidem.

2 ¶Querit qñ dr̄ res litigiosa.R3.q est qñ de eius dominio causa mouetur.inter petitorem ⁊ possessorem iudiciaria cōuentione.vel precibus.principi. oblatis ⁊ iudici insinuatis.ac per eum futuro reo cognitis: ita dicitur in auc̄.litigiosa res.C.de liti. Sed Bar.i l.i.de liti.distinguit q aut agitur actione reali:⁊ tūc si cōtenditur de dominio vel quasi:puta quia dicat rem suam esse.vel de eius dominio. vel quasi sic res efficit litigiosa p simplicē cōuētionē vt in.d.auc̄.litigiosa.si vero non cōtendit de dominio s3 alio iure simpliciter:puta hypothecharia ⁊ hmōi:sic non efficitur litigiosa:aut agit actione psonali:⁊ sic nunq̄ res efficit litigiosa:aut agit actione mixta.⁊ sic si ē vniuersalis efficit litigiosa:p solā cōtrouersiā: si vero est particularis sic efficitur litigiosa.per litis contestationem:cōcor.Jnno.in.c.cum.ill9.ferrarien.de cōst. Ex hoc patet q quando res non est litigiosa potest alienari absq3 vitio litigiosi alias non sine pena litigiosi.

5 ¶Que est pena litigiosi.R3.vt nō in.l.fi.C.de liti.q qui scienter ex aliquo contractu rem litigiosam accepit.restituere tenetur rem:⁊ precio eius priuabit:⁊ fisco applicabitur.si vero ignorans rem litigiosam emerit.vel ex alio contractu acceperit.tunc cōtract⁹ non tenet:sed condemnat vendens restituere preciū. ⁊ vltra tertiam partem:⁊ si per donationem sit facta alienatio.extimabitur:⁊ idem fiet de precio quo est extimata.vt dictum est de contractu donationis. vel alio contractu exceptis casibus donationis ante nuptias.vel trāsactionū aut diuisiōis rerū hereditariarū facte.vel per legati vel per fidei cōmissi causā: de quibus in.d.l.fi.⁊ i.d.glo.d.c.ecclesia. d.p.⁊.2.q. i.qz res in litigio in qbus pōt fieri alienatio sine vitio litigiosi. Utrum res litigiosa possit alienari ab alijs.inter quos nulla lex est de ea.R3. Aug. in auc̄. de litigiosis.q sic.

c Jmiteriū h3 eandē imunitatē quā ecclesia q⁹ ad oia capitalia que vide infra .immunitas ⁊ hoc pter q̄3 i duob⁹ casib⁹.s.q nullus mortuus debet in eccl'ia sepeliri vt infra emunitas eccl'ie. §.3.⁊ q laici i coro eē nō debēt b3 ray.⁊ Hosti.q̄ ꝺ cōsuetudine nō seruant. Cimiteriū cēsetur esse polutū qñ ecclesia sibi cōiuncta.i.cōtingua est poluta:effusiōe seminis.vel sanguinis:⁊ ante q̄3 sit recōciliatū nō debet in eo aliquis sepeliri.secus si cimiterium esset remotū ab eccl'ia:s3 eō poluto cimiterio nō est poluta eccl'ia:ne minus dignū trahere videat ad se magis:de cōse.eccl.si eccl'ia.li.vi.⁊ nō est cimiteriū vnū sed plura qñ paries est in medio:licet sit ibi porta qua itur ex vno in aliud vnū vno violato nō op3 q alterum sit violatū vt i.d.c.si eccl'ia. De quo ifra .interdictū.p.§.8.circa mediū. Quō in cimiterio possit aliqs tpre interdicti. .interdictū.4.§.xi. De cōsecratione cimiterij. .cōsecratio.

c Jrcūcisio fuit preparatoria ad baptismū ⁊ p figuratiua ipsius b3 q antiqs patribus oia i figurā futuri cōtingebant vt dr̄.i.ad cor.10. sicut etiā fides eoru3 erat de futuro ⁊ habebat similitudinē cū baptismo q3ᵐ ad spiritualem effectū baptismi:nā sicut per circūcisionem auferebat queda3 carnalis pellicula ita per bapᵐ homo spoliat a carnali cōuersatiōe:⁊ erat sacm ⁊ preparatorium.ad bapᵐ minus tñ expresse figurās baptismū q3ᵐ ad exteriora:q̄3 trāsitus maris rubri:⁊ colōna nubis:mare.n.rubrū significat aqua baptismi:⁊ colōna significat.s.s.⁊ sic renascimur ex aq̄.⁊.s.s.p baptismu3: ⁊ q̄uis ista duo.s.aqua maris ⁊ colōna magis expresse significarēt baptismū:q̄3 circūcisio:qz tñ i circūcisiōe fiebat q̄dā professio fidei q̄ nō fiebat i significatiōe maris vel colūne:adeo circūcisio h3 rōnem sacri:⁊ nō illa hec.s. Tho.3ᵃ.q.70.arᵒ.p.

¶Circūcisio fuit instituta a deo:cuius perfecta sūt opera.gen.17. Et p in Abraham. Unde sciendū q dictum est q circūcisio erat preparatoria ad baptismum.inq3ᵐ erat quedam professio fidei christi. quam etiam nos in baptismo profitemur: inter antiquos etiam patres primus Abraham. promissionem accepit de christo nascituro:cum dictum est ei gen.22. in semine tuo benedicentur omnes gentes. Jpse etiam primus ẽ a societate infidelium segregauit fm mandatum domini dicentis sibi. egredere ꝺ terra tua:⁊ ideo conuenienter circūcisio fuit instituta in Abraham. 1

3 ¶ Quare nõ fuit instituta ante abrahã. R. fm. s.
Tho. vbi. s. q immediate post pctm̃ primi parentis p/
per doctrinã ipius ade. q plene instructus fuerat. de
diuinis: adhuc fides ⁊ rõ nãl in tm̃ vigebat in hoie
q non oportebat determinari hoibus aliqua signa
fidei. ⁊ salutis. s; vnusquisq; pro suo libitu fidẽ suam
profitens signis protestabat ⁊ est pbabile. q paren
tes fideles p filijs paruulis natis: ⁊ maxime i periculo
existẽtibus. aliquas preces deo funderẽt. vel aliquam
benedictionẽ eis exhiberẽt. qd erat quoddã signaculũ
fidei: sicut adulti p ipis preces. ⁊ sacrificia offerebãt.
s; circa tps Abrahe: diminuta erat fides. plurimis
ad idolatriã declinãtibus: obscurata erat etiã ratio
nãlis. p augumẽtum carnalis cõcupiscẽtie: vsq; ad
pctm̃ c̃ nãs: ⁊ io cõueniẽter tũc ⁊ nõ ante fuit insti/
tuta circũcisio ad pfitendũ fidẽ: ⁊ diminuẽdaz car/
nalẽ cõcupiscẽtiã. Et nõ debuit tũc dari lex vel ime/
diate post. s; iã populo cõgregato: Illi aũt pres qui
fuerũt post circũcisionẽ ⁊ ante legẽ filios suos istru/
xerũt de rebus diuinis p modũ paterne admonitio/
nis. vñ ⁊ dñs dixit de Abrahã scio q precepturus sit
filijs suis ⁊ domui sue post se. vt custodiãt viã dñi ⁊
fuit data soli pplo iudeoꝶ: ⁊ solis masculis: q: nõ cõ/
tinebat pfectionẽ salutis sicut baptismus. q pponit
oibus: ⁊ figurabat ipaz salutẽ. vt fiendã p xpm qui
erat ex iudeoꝶ populo nasciturus: ⁊ ideo illi soli ⁊c.
⁊ similiter q: fuit data vt signum fidei Abrahe ⁊
peccatum originale principaliter trahit a patre ⁊
ideo data fuit solis masculis.

5 ¶ Quis sit ritus circũcisiõis. R. s; s. Tho. vbi. s. q
circũcisio ẽ quoddã signũ fidei cõstitutũ a deo cui
sapiẽtie nõ est numerus. determinare ãt conuenientia
signa est sapientie opus. vñ dõ q ritus traditus a
deo fuit cõueniẽs. s. q i octauo die cũ gladio lapideo
absciderẽtur pellicula mẽbri generatiõis: ⁊ cõueniẽ
ter fiebat i tali mẽbro. p qdẽ q: signũ erat fidei qua
Abrahaz credidit xpm ex suo semine nasciturũ 2° q:
erat i remediũ peccati originalis. per actũ genera/
tionis traducit. 3°. q: ordinabat ad diminutionem
carnalis cõcupiscẽtie: q pcipue i membris illis viget
pter habũdantiã delectatiõis venereoꝶ: de cultello
lapideo dicit. s. Tho. q nõ erat de necessitate circũ
cisionis. q cẽt lapideus vñ nõ inuenit tale instrumẽ/
tũ precepto diuino determinatũ: nec etiã tali istrumẽ/
to iudei vtebãtur ad circũcidendũ: legũtur tñ alique
circũcisiõnes famose cultello lapideo facte: sicut legit
exo. 4. q tulit sephora acutissimã petrã ⁊ circũcidit
pputium filij sui: ⁊ dr Josue. 5. fac tibi cultros lapi/
deos ⁊ circũcide 2° filios Israel. p qd figurabat cir/
cũcisionẽ spiritualem fiendã: de q. dr. 1. cor. 12. petra
erat xps. Octauus xo dies determinabat circũci/
sioni pter misteriũ: q: i octaua etate q erat etãs re/
surgentiũ: qñ ip octauo die pficeret p essẽtiã spiri
tualis circũcisio. q i auferret ab electis non solum
culpa s; etiã ois penalitas: tñ propter teneritudinem
infantis ante octauũ diẽ: erat etiaz octauus dies de
necessitate precepti: ẽt si fuisset sabatũ s; illud. Jo. 7.
circũcisionẽ accipit homo i sabbato vt ñ soluat lex
Moysi. nõ tñ erat d necessitate sacriñta q si fuiss;
alio die q; octauo teneret. s; peccabant: ⁊ si mortu⁹
fuisset saluabat i fide parẽtũ sicut etiam & nunc.
¶ Utrũ cõferret gratiaz. R. fm. s. Tho. q sic q̃tu; ad 4
oẽs gr̃e effectus: alr tñ q; in bap°. Nã in bap° cõfert
gr̃a ex virtute ipius baptismi: quã hz iquãtũ ẽ istru/
mentũ passionis xpi. iã pfecte: circũcisio ãt cõferebat
gr̃az. iquãtũ erat signũ passionis future. s. q: hõ qui
accipiebat circũcisionẽ profitebat se suscipe talẽ fidẽ
vel adultus pro se. vel alius pro alijs paruulis. vñ ⁊
apls dicit ad. Ro. 4. q Abrahã accepit signũ circũ
cisionis signaculũ iustitie fidei: q: s. iustitia erat ex fi
de significata ex circũcisiõe significãte. q: baptismus opa/
bat instrumẽtaliter. i virtute passionis xpi: nõ ãt cir/
cũcisio: iõ baps ip̃mit caracterẽ icorporãtẽ hoiẽ
xpo. ⁊ copiosiorẽ gr̃az cõfert q; circũcisio: maior. n.
est effect⁹ rei pñtis: q; spei. Et q̃uis circũcisio daret
gr̃az ⁊ auferret pctm̃ originale ex parte psone: rema
nebat tñ impedimentũ intrandi regnũ celoꝶ ex pte
totius nature: qd fuit remotũ p passionẽ xpi. Et ideo
baps ante passionẽ xpi nõ introducebat i regnũ ce/
loꝶ. Uñ si circũcisio haberet locũ post passionẽ. etiã
introduceret in regnũ celoꝶ. ⁊ q̃uis adulti p circũ/
cisionẽ liberarẽtur ab oi pctõ. nõ tñ ab oi pena. sicut
fit p baptm. de quo ꝟ baps. 8. p totũ ⁊ nõ q circũci
sio nõ cõtinebat iter sacra veteris legis. eo q nõ cẽt
ex Moyse s; ex patribus hoc vltimũ ponit. s. Tho.
in. q. de ve. q. 28. ar°. 2°. in fi.

Ircũstãtie actuũ humanoꝶ dñr ad similitudinẽ
C eoꝶ q circũstãt aliqd qd ẽm aliq° loco illa ãt
q circũstãt aliqd i aliq° loco sunt extrinseca ab
essẽtia illius locati ⁊ tñ attingũt ipaz rẽ vel appro/
pinquant ei fm locũ: ⁊ iõ q̃cũq; cõditiões sunt ex/
tra subaz actus humani: ⁊ tñ attingunt aliquo mõ
actũ humanũ: circũstãtie dñr. qd ãt est extra subaz
rei ad rẽ ipaz ptinens. accñs est eius. vñ circũstãtie
actuum humanoꝶ. accidentia eoꝶ dicẽda sunt: q tñ
aliquo mõ cõueniũt ipi actui p se q: alr nihil facerẽt
ad bonitatẽ. vel malitiã actus: ⁊ sic nõ ptinerẽt ad
theologũ vel moralẽ hec. s. Tho. 12°. q. 7. ar°. p. ⁊. 2°.
¶ Que sunt iste circũstantie. R. fm. s. Tho. vbi. s. q 1
fm tuliũ in sua rectorica. ⁊ fm philosophũ. 3. ethi.
⁊ cõiter fm doc. sunt iste q cõtinẽtur i ꝟ. s. Quis. qd
vbi. qbus auxilijs. cur. quõ. qñ. Nã i actibus huma/
nis cõsideramus qs. est. qui fecit. qbus auxilijs. fecit.
vel instrumẽtis: ⁊ qñ fecit: ⁊ vbi fecit: cur fecit. ⁊ quõ
fecerit: ⁊ qñ fecerit: ⁊ circa qd fecerit. vel qd. Et põt
accipi rõ h⁹ ãnumerationis. Nã circũstãtia dr q̃ñ
extra subaz actus existẽs. ita tñ q aliquo mõ attingit
ipm. Cõtingit ãt hoc fieri tripliciter. vno mõ iquãtũ
attingit ipm actũ. alio mõ inquantũ attingit cãm
actus. 3°. iq̃tũ attingit effectũ. Ipm ãt actũ attingit

vel per modū mēsure.sicut tēpus ꝛ locus. ꝛ sic sunt qñ vel vbi. vel ꝑ modū q̄litaꝫ act⁹.sic̄ modus agē/di ꝛ sic accipit̄ quō fecerit.puta si ꝑcussit fortiter vel leuiter. Ex parte ꝟo effectus accipitur qđ fecerit. Ex parte aūt cause actus.q̄ꝫ ad cāꝫ finalē.accipit̄ ꝓpter qđ. Ex parte cause materialis siue obiecti accipitur circa qđ. Ex parte cause agētis principalis. accipit̄ qs egerit. Ex parte ꝟo cause agentis istrumētalis. accipit̄ qbus auxiliis.bñ.vel male.non ponūtur cir/cūstātie q: pertinēt generaliter ad oēs circūstātias. ꝛ nō ꝙ illa circūstātia q̄ pertinet ad substantiā. vel essentiā actus humani.nō dr̄ circūstātia.sic̄ in furto ꝙ accipiat alienū. Et sm̄ Greg.nicenū circūstātia finis.s.ꝓpter qđ fecit:est p⁹ ꝛ principalis. Secūdaria vero ē qđ fecit. Alie vero sunt magis vel minus.sm̄ ꝙ magis ad has appropinquāt:q: actus ꝓprie humani sunt sm̄ ꝙ sunt volūtarii.q̄ volūtas respicit finē:ideo finis est primus.infra.§.7.

2 ¶ Utrū circūstātia possit facere de veniali mortale. R̄z.sm̄.s.Tho.1.2.q.88.ar.5.ꝙ nō si maneat circū/stātia.secus qñ trāsfert i aliā spēꝫ:ꝛ fit quedam modo dr̄a specifica ipsius moralis actus:sic̄ multiplicatio actus.vel ꝓtella°.nō faciūt pctm̄ veniale eē mortale.nisi i multiplicatōe. vel protellatōe superueniat aliqđ.qđ variet spēꝫ.puta iobediētia.vel cōtēptus. vel aliqđ hmōi:ꝛ ideo circūstātia peccati mortalis adueniēs peccato veniali i actu.cāt spēꝫ actus.iqꝫ mortalis ē.vñ iā nō hꝫ rōēꝫ circūstātie peccati.q̄uis circūstēt substantiā actus. q̄uis.n.act⁹ habeat spēꝫ ab obiecto sm̄ substātiā tm̄ rōēꝫ malitie habet spēm a defectu:ꝛ iō q: pctm̄ veniale non hꝫ ꝓprie priua/tionē boni.cū nō priuet ab vltimo fine iō nō dr̄ ꝓprie ꝛ ꝑfecte pctm̄: circūstātia igit̄ peccati mortalis supueniēs simplr̄ denoiabit illū rōe peccati.ꝛ sic dabit sibi spēꝫ peccati simplr̄:ꝛ non erit circūstātia : ꝛ q̄uis i virtutibus circūstantia adueniens nō possit constituere spēm virtutis.i peccatis tamen pōt.

3 ¶ Utrū circūstātie aggrauēt pctm̄ .R̄z.s̄z.s.4.d.16. q.3.art.2. q̄stiūcula p⁹ ꝙ sic. Malitia.n.i actu peccati.ex hoc ē ꝙ deficit a debita ꝓportōe ad finē:ad quē reddit̄ ꝓportionatus per debitā cōmēsuratiōēꝫ circūstantiaꝝ:ꝛ ideo defectus debite circūstātie:malitiā i actu cāt.ꝛ q: per vnā circūstantiā deficientēꝫ vel appositā magis dūgat̄ sius a debita ꝓportiōe ad finē.ideo circūstantia facit actū magis malum. vel minus:ꝛ sm̄ hoc dr̄ aggrauare pctm̄. vnde sm̄ Dyo. Malū cōtingit ex ꝑticularibus defectibus. ꝛ sicut qñ cōcurrūt plures circūstātie bone.faciūt actū moralē meliorē:ita male faciunt actuꝫ peiorem.ꝟ. peccatū.ꝑ.§.18.ꝛ se.

4 ¶ Utrū diuerse circūstantie possint trahere i aliam spēꝫ.vel i aliud genus peccati:ita ꝙ mutet spēꝫ .R̄z. vbi.s.ꝙ vbi diuersuꝫ bonū ad virtutē nec̄ꝫ.priuat̄. ibi oꝫ esse diuersā spēs peccati.cū priuatiōes vt sunt peccata vel negationes dr̄ant spē. s̄z dr̄aꝫ habituū. ꝛ positionū oppositaꝝ.vñ dicēdū ꝙ ois circūstātia pōt spēꝫ peccati mutare. q̄uis nō sēmp mutet. vna aūt sola circūstantia peccati rectitudinē virtutꝫ au/fert.vñ si alie circunstātie nullā aliā obliquitateꝫ pctō tribuāt.nisi ex suppositōe ꝓcedētis.nō mutabūt spēꝫ peccati.sꝫ forte aggrauabunt q̄ntitatē peccati illius. qñqꝫ etiā neqꝫ q̄ntitatē peccati aggrauabūt: q: etiā ex suppositōe ꝓcedētꝫ nullā i ordiationē addit.qñqꝫ etiā pctm̄ diminuit.si aliqua circunstātia rōēꝫ peccati subtrahat:sic̄ accipe rē alienā hꝫ rōēm peccati.ex circunstātia qđē iqꝫ res aliena est:ꝙ āt manu dex/tera vel sinistra accipiat.vel de mane vel de sero. nihil ad rōēꝫ peccati pertinet:ꝛ ideo iste circunstantie nō excusant.neqꝫ grauant.nec spēꝫ peccati mutant. ꝙ autē accipiāt multū vel parū:ex se deformitatem aliquā nō iportat.nisi ex suppositione primi:q: multū de alieno recipe.est ab equalitate magis discede/re.vñ talis circūstātia pctm̄ aggrauat. sꝫ nō mutat spēꝫ:ꝙ autē rē alienā cōsecratā accipiat:aliā deformitatē iportat:q: q̄cūqꝫ irreuerētia circa res sacras adhibita.spālēꝫ rōēꝫ peccati habet.ꝛ iō talis circū/stantia.dr̄ spēꝫ mutare.si autē coactus accipiat.talis circunstantia peccatuꝫ excusat ex parte: q: causa peccati.s.voluntarium minuitur:infra.§.8.

¶ Utrū circunstātia aggrauet in īfinitū.R̄z.vbi.s.ꝙ circūstātia qñqꝫ aggrauat pctm̄.ꝛ spēꝫ mutat. qñqꝫ autē aggrauat ꝛ spēꝫ nō mutat. ꝛ qñ spēꝫ nō mu/tat nō aggrauat i infinitū.q: si adueniat peccato veniali ꝛ nō mutat spēꝫ certuꝫ est ꝙ non aggrauat in infinitū.cum vtrūqꝫ sit finitū.si vero adueniat pctō mortali puta furari adueniat hec circūstantiā mul/tū.nō aggrauabit infinitū. cū nō habeat ifinitateꝫ nisi ex rōe primi.s.furari.q̄ iā merat:qñ vero mutat spēꝫ.si illa circunstātia adueniēs.fit circūstantia peccati mortalis:puta q: est ꝯ charitatē. qđ ostēdit̄ ex hoc:q: est directe ꝯ ꝓceptū legis cuius finis ē charitas:tūc i infinitū grauitatē addit.s.peccati mortal. 5 vñ si adueniat pctō veniali.vt puta ꝟbo iocoso.adueniat itētio trahēdi ad luxuriā: tūc cōstituet spēm peccati mortalis.vt dictū est.§.2.ꝛ tūc ꝓprie aggrauat infinitū.q: recedit simplr̄ a bono ifinito:ꝛ mere/ret̄ penā ifinitā.sm̄ extēsionē tēporis:ꝛ ex hoc hꝫ infinitatē:pctm̄.n.mortale sm̄ .s.Tho. hꝫ quodā mō extēsionē ifinitaꝫ.ꝛ illud cui aduenit erat finitum.s. pctm̄ veniale:ꝛ ex ꝯsequenti aggrauat infinitū. qñ āt circūstantia peccati mortalis aduenit alteri pctō mortali:sic̄ si huic qđ est accipe rē alienā.adueniat ꝙ accipiat rē alienā sacrā.vel i loco sacro.tūc q̄uis ista circūstantia qđ ē facere iniuriā rei sacre:sit dr̄a peccati mortal:ꝛ sm̄ se.i.si eēt sola recederet simplr̄ a bono ifinito.ꝛ mereat̄ penā ifinitā.sm̄ extēsionē: ꝛ vt sic dicat̄ trahere in ifinitū:tm̄ q: id cui aduenit iā habebat istā ifinitatē:iō nō dr̄ ita ꝓprie grauat̄ infinitū:ꝛ hoc ē qđ dicit.s.Tho. ꝙ dr̄ a magistris ꝙ circūstantia nō aggrauat infinitum:q: remanet

circūſtantia:q̄n aūt aduenit pctō veniali.tūc nō re/ manet circūſtantia ſꝫ cōſtituit ſpēꝫ.vt dictū ē .i.2º.§. q̄n vero illa deformitas nō directe habet oppōneꝫ ad legē.vt ſit ꝯ eā.ſꝫ p̄ter eā. ſicē pctm̄ veniale : tunc nō aggrauat infinitū:ſiue ſit pctm̄ veniale. cui ad/ uenit.ſiue mortale.ſicē ad actuꝫ gule q eſt pp̄ropere. addit illa circūſtātia.laute.ſpecialē deformitateꝫ.q̄ etiam ex ſe pctm̄ faceret. ſꝫ nō eſt directe cōtra legē: ⁊ ideo non aggrauat infinitum.

6 ¶ Utrꝫ ois circūſtantia ſit de neceſſitate confitenda. R̄.bꝫ.s.Th.4.di.16.q.3ª.ar.2º.q̄ſtiūcula vlti° q̄ oēs circūſtantias cōfiteri eſt ipoſſibile:q̄ſdā aūt cōfiteri eſt de neceſſitate.ſed i hoc eſt dīa opinionis. qdā.n. dn̄t q̄ oēs circūſtantias q̄ aliquā notabilē q̄ntitatē pctō addūt.confiteri neceſſitatꝫ eſt.ſi memorie occur rūt.Alij v̄o dn̄t. q̄ nō ſit neceſſitatꝫ niſi q̄ ad aliud genus trahūt:⁊ hoc p̄babilius eſt. ſꝫ addēdū eſt. q̄ ad aliā ſpēꝫ peccati mortalis trahūt.cuius rō eſt.q: venialia nō ſunt de neceſſitate cōfeſſionis. ſꝫ ſolum mortalia.q̄ q̄ntitatē īfinitā quodaꝫ mō hn̄t.⁊ q̄ſuis circūſtātie aggrauātes q̄ aliā ſpēꝫ pctō nō tribuūt. vel q̄ tribuūt qdē.ſed nō mortalis peccati/non ſint de neceſſitate cōfeſſionis.tn̄ eadē cōfiteri pfectionis eſt.ſicē de venialibus hec.s.Tho.⁊ ibi ad.2m.ar.m ait. determinata q̄ntitas peccati mortalis.nō pōt ſacer/ doti inoteſcere:q: nec ip̄e pctōr ſcit.vn̄ ſufficiat q̄ co gnoſcat q̄ntitatē q̄ ex ſpē peccati cōſurgit. Nō etiaꝫ ſm.s.Tho.3ª.q.84.arº.ſi.q̄ circūſtantia generalis. puta igratitudo q̄ ſeqtur ad oē pctm̄.vel delectatio q̄ ſequitur ad oē pctm̄ carnis.vel cōtēptus dei ſm q̄ reperit̄ i oi pctō.nō ſunt de neceſſitate cōfeſſiōis:q: ſemper cointelligūt̄ ꝯfitēdo ſpecialia. Idē dicit i.q. de vi.q.25.arº.7º.ad.2m.⁊.3m.argm.de circūſtātia de/ lectationis moroſe.quō ſit de neceſſitate cōfeſſionis vide.v.luxuria.§.8. de circūſtª igratitudinis. vide. v.ꝯfeſſio sacm.§.25.⁊.v.igratitudo.§.3.⁊.4.§.8.

7 ¶ Ad maiorē declarationē eoꝝ q̄ dicta ſunt aliqua notādaꝫ:p̄ q: aliq̄ doc. dn̄t q̄ ſunt octo circūſtātie. vt dictū eſt.§.2º. Et dr̄ go.p p̄º.i.p varietate pſone. ſtatus.etatis.cōdictiōis.ſapiētie.ordinis.⁊ ſiliuꝫ:⁊ iſto mō fuit grauiſſimum pctm̄ ade.q: q̄nto gradus altior.tāto caſus grauior.⁊ igratitudo maior. p.2ª. dr̄ qd.ſ.vtꝝ malū.q: p̄hibitū.vel ex genere ſuo. vtꝝ mortale.vel veniale.vtꝝ occultū vel manifeſtuꝫ. Et q̄m ad iſtam 2m.grauius fuit pctm̄ Caym.q̄ꝫ Ade. quātitas.n.homicidij. q̄m ad genus. grauior eſt q̄ꝫ gule:p.3ª.q̄ ē vbi.vtꝝ i loco ſacro.q: grauius.p.4ª. q̄ eſt p quos.ſ.vtꝝ traxit alios.ad peccanduꝫ.qō eſt p̄priū diaboli.vel quos poſuit mediatores ad ma/ lū ppetrādū.q: pctōꝝ illoꝝ ē particeps.vel pro qbus. cū qbus.ꝯ quos.p.5ª.ſ.quot.nō dīm ad cōſuetudinē. ſꝫ ēt q̄m ad numeꝝ.vt.j.§.6.p.6ª.ſ.cur.an ex igno/ rātia.vel īfirmitate.vel electione.q̄li intētiōe fecit:q: mortalia trahūt intētionē a fine ⁊ ſpēꝫ.iō hoc diligē ter ē explicādū:q.n.furat̄ vt mecet̄ .magis dicēdus

eſt mecus q̄ꝫ fur:⁊ ē vnū pctm̄ hn̄s plures defor mi tates.pro.7ª.ſ.quō.ſ.naturali. vel inaturali.agēdo. vel patiēdo:p.8ª.ſ.ſi i tp̄e ſacro. ⁊ de pſeuerantia. iſte ſunt ſm q̄ numerate ſunt .§.3.

¶ Secūdo q̄rit̄. de eo qō dictū eſt. q̄ circūſtantie q̄ aggrauāt.⁊ n̄ mutāt ſpēꝫ:nō ſunt de neceſſitate. ſꝫ de pfectiōe ꝯfitēde:puta ſi furatus ē multū vel paucū ſi percuſſit grauiter.vel attrociter.ſi percuſſit pluꝛꝫ.vel exiſtētē i minoribus.⁊ ſic ã. Et circa hoc ſunt varie opiniōes.qdā.n.dn̄t q̄ penitens tenet̄ ꝯfiteri.ſꝫ po/ ptū eſt affirmatiuū.⁊ obligat:nō ad ſemp.ſꝫ loco ⁊ tp̄e.ſ.q̄n eas cognoſcit.ſiue p ſe.ſiue p igñtōeꝫ alie/ nā.vn̄ ſapiēs ⁊ itelligēs tenet̄ cōfiteri abſqꝫ igñtōe. ſimplex v̄o tenet̄ ſi ab eo igrat̄. ſꝫ iſta opiº n̄ videt̄ multū apparēs.ymo falſa:q: tūc ſapiēs eſſet peioꝝ ꝯdictōis.Alij dn̄t q̄ nō ē de neceſſitate.ſꝫ de bono. ⁊ equo:⁊ q̄nto magis ſapiētes tanto diſtictius ⁊c̄.ſꝫ nō tenet̄ niſi ex ꝯſcia obliget̄.⁊ hanc opinionē dicit ſupp̄tū.poſt.s.Bona.v.ꝯfeſſio.2º.§.5. eſſe veriorē: ſꝫ p certo magis deficit q̄ꝫ pcedens.loqmur.n.nunc de ea:q̄ ſm ſe.nō rōe ꝯſcie ꝯfitēdꝫ.⁊ idē ſeqtur qō ad precedens .d. ar.ſ.poſt. Pe.de pal.dicit:q̄uis cois opinio teneat q̄ nō ſit ꝺ neceſſitate.tn̄ tutior ē alia opiº.ſ.q̄ cōfiteat̄ eas. q̄n notabilr aggrauat. puta furari.c.vel vnū. Sed.s.Tho.vtꝫ.§.6. dicit ſimplr q̄ nō ſunt neceſſitatꝫ:⁊ eſt cois opiº: tn̄ poſſet breuit̄ dici cōcordādo oēs.q̄ iſte tales circūſtantie ſm ſe.i. rōe ſui.nō ſint de neceſſitate.ſꝫ de pfectiōe:⁊ ſic itel/ ligit̄ opiº.s.Tho.cū ſuis rōibus.q̄ optiº ꝯcludunt in iſto ſenſu:q: nō aggrauāt infinitū. ſi aūt accipiant̄ rōe alicuius adiūcti:puta caſus ceēt reſeruatus.i vna circūſtātia :⁊ nō i alia. vel i vna ceēt neceª reſtitutio. nō i alia. vel oꝫ adhiberi aliqō remediū i vna:⁊ nō i alia.⁊ ſiſia. Et breuiter q: ſm.s.Tho.pfectiōis eſt eas ꝯfiteri.⁊ ſine periculo:nō ſequēda. Nec iſto mō eſt contra.s.Tho.v.reſtitutio.§.31.

¶ Utrꝫ circūſtātia numeralis ſit de neceſſitate ꝯfitē da.R̄.qdā dn̄t q̄ nō. ſꝫ ſufficit ꝯfiteri q̄ lōgo tp̄e. puta p annū ſuit i illo pctō.ſꝫ iſta opinio patit̄ ma gnā dificultatē:q: eſt valde ābigua. ⁊ cū dificultate poſſet aliqs ſcire quō tenet̄. Quidā alij dn̄t.vt Mo ſella.v.ꝯfeſſio.2.§.7.q̄ tenet̄ ꝯfiteri numeꝝ.ſi i me/ moria hr̄ adducit rōēꝫ:q: numerus variat̄ i ſpē per vnitatē.vn̄ alia ē ſpēs binarij.⁊ alia trinarij:cū igr̄ q̄n circūſtātia variat ſpēꝫ.ſit ꝺ neceſſitate ꝯfeſſiōis. igr̄ ſꝫ iſta rō ē ſatꝫ friuola.q: pħs loqtur ꝺ ſpē nume ri q̄ de ſe nō eſt pctm̄ ⁊ nos loqmur de ſpē pctoꝝ ⁊ ſat̄ extra p̄poſitū loqt̄ i illo.§. ſꝫ tenēdo ꝯcluſio/ nē ip̄ius Moſelle.ſ.q̄ ſit de neceſſitate ꝯfeſſiōis. q̄m eſt poſſibile.⁊ eo mō quo pōt.vt dicit.s.Tho.ē aſſi/ gnāda alia rō.ſ.q: ꝯtritio:⁊ ꝯfeſſio ſūt p̄portiona/ ta: ⁊ debēt ſibi correſpōdere.vt dicit Mag̃ ſniaꝝ.poſt Aug.d.di.16.⁊ eo mō q̄ tenet̄ ꝯteri.tenet̄ ēt ꝯfiteri. ⁊ vniuſqſqꝫ tenet̄ bꝫ eos. ſaltē pª.vice ꝯteri de quolꝫ in numero.ſm q̄ poteſt reducere ad memoriā:⁊ de 8 9

oblitio ſitr dolere ⁊ cõteri .ſ. de negligẽtia. ergo co-
dẽ mõ tenet̃ ꝯfiteri. Nec oꝫ dicat̃. ſicut qdã dñt. ꝙ q̃n
rudio nõ ſit ꝯteri. teneamus opinionẽ Archi. ⁊ di-
rectoꝝ. vt ſufficiat dicere moltotiẽs fecit. ſꝫ melius ẽ.
vt melioꝛ mõ quo ẽ poſſibile. reducat̃ ad memo-
riã. ⁊ ſic ꝯfitea ̃ hoc ſufficit ſm oẽs. dicendũ poſtea
ſuã culpã de obliuiõe. ⁊ de negli. vide. ꝯtritio. §. 5.

x ❡ Utrũ circũſtãtia ex qua manifeſtaret̃ pctm̃ alteri᷒
pſone. ſit ꝯfitẽda. R. 65. s. Tho. 4. di. 6. q. 3. ar. vlti.
ad vltimũ arg̃m. ꝙ hõ i ꝯfeſſiõe debet famã alteri᷒
cuſtodire qꝫ̃ põt. ſꝫ ſuã ꝯſciaꝫ magis purgare dꝫ. ⁊
iõ ſi circũſtãtia q̃ ducat i cognitionem perſone. ſit de
neceſſitate ꝯfeſſiõis. ſm regulã datã: tũc debet ꝯfite-
ri occultãdo perſonã qꝫ̃ põt. ſi aũt nõ ſit de neceſſi-
tate ꝯfeſſiõis. debet dimittere. ne pctm̃ alteri᷒ pdat.
ꝯcordat ar. f. poſt. Pe. de pal. ⁊ ſubdit Pe. ꝙ ſi non
põt dicere ſine diffamatione illius. vadat ad ſupe-
rioꝛẽ. vel petat licentiã eũdi ad extraneũ. ⁊ ſaluet fa-
mã pximi meilioꝛi mõ quo põt. nõ aũt eoipo habet
licentiã eũdi ad aliũ. niſi i caſu in quo põt alteri qꝫ
proprio confiteri. de quo. ꝟ. abſolutio. p. §. 22. Addit
Ric. 4. di. 21. ar. ſi. q. 2. ꝙ q̃n circũſtãtia ẽ de neceſſi-
tate ꝯfeſſiõis. ſicut dicit s. Tho. vel ẽ vtilis ꝯfitẽti. vel
illi cum quo peccauit. debet ꝯfiteri. alias ſecus ⁊ ſm
Bona. ea. di. ſi dicat: q̃n nõ eſt neceſſaria. nõ fugit
pctm̃ detractionis. Sed qd q̃n noiatio perſone eẽt
cũ periculo alterius: q̃n nõ põt ire ad aliũ. nec iuenire
aliũ. R. ſm Pe. qd debet dimittere. Idẽ dicendũ q̃n
ſacerdos nõ poſſet ꝯfiteri pctm̃ ppꝛium. niſi diceret
aliqd p qd manifeſtaret ꝯfeſſionẽ alteri᷒. nõ debet
illud ꝯfiteri. etiã ſi eẽt moꝛtale. ſꝫ ſufficit tũc ꝯtritio
cũ pposito ꝯfitẽdi q̃n habebit copiã talis ꝯfeſſoꝛis.
cui illud ſuũ ꝯfitẽdo. nõ manifeſtet̃ ꝯfeſſio alterius.
rõ ẽ qꝛ foꝛtioꝛ ẽ obligatio ad celãdũ qꝫ ad ꝯfitẽduꝫ
hec. Pe. 4. di. 21. Et ſm Ray. interrogare de hmõi
circũſtantiis bono fine. vt. ſ. poſſit pdeſſe nõ ẽ malũ.
Et idẽ dic de eo q cõfitet̃ vt poſſit pdeſſe. vel vt ſa-
cerdos oret p eo. vel corrigat. 22. q. 5. hoc videtur.
ſilr dicendũ de iterrogãte q iterrogat nõ ex curioſi-
tate. vel alio malo fine. ſꝫ ex charitate. vt prouideat.
ſic platus nõ male facit ſm Ray. nõ tñ dꝫ cogere.
vel moleſtare illũ ad dicẽdũ. q̃n nõ eſt neceſſaria. ⁊
ille nõ vult dicere. ꝟ. ꝯfeſſio ſacramẽtalis. p. §. 4.

xi ❡ Utrũ circũſtãtia peccati moꝛtalis facti i die feſto.
ſit de neceſſitate ꝯfeſſiõis. R. d. ar. f. 3. tit. 13. §. 5. in
ſi. adducit Nicolaũ de lira dicẽtẽ ſup Exo. ꝙ pctm̃
factum i die feſto habet ſpãlẽ repugnãtiã ad illud
pceptũ de ſanctificatione feſti qꝛ magis eſt opus ſer-
uile opus peccati. qꝫ opus manuale: opus autem ſer-
uile prohibet̃ ibi. ⁊ ſic moꝛtale vltra ppꝛiam defoꝛ-
mitatẽ ſue nature. ex eo ꝙ comittit̃ in feſto. hꝫ aliaꝫ
defoꝛmitatẽ ex iſta circũſtantia. quã oꝫ cõfiteri hec
ille. ⁊ videt̃ ꝙ s. Tho. idẽ dicat quẽ meli᷒ potuiſſet
allegare. a quo etiã credo ꝙ ipſe Nicolaus accepit.
dicit. n. 2ª. 2ᵉ. q. 122. ar. 4. ad. 3m. ꝙ opus ſeruile qd ẽ pec-
catũ. ⁊ opus ſeruile quo vnus hõ ſeruit alteri. ꝯtra-
riãtur obſeruãtie ſabbati. inqꝫ̃ ipediũt applicationẽ
hois ad diuina. ⁊ qꝛ magis hõ impedit̃ a rebus di-
uinis p opus peccati qꝫ per opus licitũ. qꝫuis ſit coꝛ-
poꝛale. ideo magis ꝯ hoc pctm̃ agit q peccat i die
feſto. qꝫ qui aliud opus coꝛpoꝛale licitum facit. alle.
Aug. i li. de decẽ coꝛdis. ⁊ ſic videt̃ ꝙ hec circũſtan-
tia trahat ad aliud pceptũ: ⁊ ex ꝯñti ſit d neceſſitate
ꝯfeſſiõis. Iſtis tñ nõ obſtãtibus ꝯꝛiũ videt̃ verius. ⁊
magis ſm mentẽ s. Tho. qd ſic perſuadet̃. Nam s.
Tho. 3. ſniaꝝ. di. 36. ar. 6. ſic ait. hoc pceptum feſti
põt dupl̃r ꝯſiderari. vno mõ inqꝫ̃ ipoit neceſſita-
tem quãdaꝫ. iplendi: ita ꝙ ſit dignus pena legis. q̃
nõ iplet. vñ lex hꝫ vim cohartiuã. x. ethi. ⁊ iſto mõ.
pceptũ de feſto itelligit̃ de opere manuali ſolũ. Alio
mõ qꝫ̃ ad itentionẽ ſeu finẽ vltimũ legis latoꝝ. qui
per pcepta legis itẽdit ad virtutem ducere. vt dicit
phs. 2. ethi. ⁊ ſic pceptũ legis ẽ pceptũ virtut̃ ñ qꝫ̃
ad obligationẽ legis hec ille. ⁊ eo. li. di. 37. ar. 5. q̃-
ſtiũcula. 2. ad. 2m. ſic ait. p opa ſeruilia myſtice itelligũ-
tur i pcepto de feſto pctã: ſꝫ ad lraꝫ i pcepto d feſto
opa ſeruilia dñr ad quoꝝ exercitiũ ſeruos deputatos
habemus. iquib᷒ debẽt artes mechanice dirigere. q̃
ꝯ liberales dñr hec ille. Arguat̃ igit̃ ſic. Illa circun-
ſtãtia illi᷒ pcepti ſolũ dꝫ trahere ad aliqd gen᷒ pctĩ.
q̃ ẽ ꝯ intẽtionẽ imediatã: vel intẽtionẽ lrãlẽ illi᷒
pcepti. ſi. n. alr itelligat̃ .ſ. de fine mediato. ſequit̃ ꝙ
oĩs circũſtãtia trahat ad oẽ pctm̃. qꝛ finis vltimus
ſeu finis mediatus. oĩuꝫ pceptoꝝ. ẽ charitas. vel vir-
tus. ſꝫ s. Tho. ⁊ pl. m. ſꝫ ſic ẽ ꝙ itẽtio lrãlis ſeu ime-
diatus illius pcepti ſm s. Tho. ẽ phibere opus ma-
nuale ergo ſolũ tale opus debet dici trahere ad hoc
pceptũ: ⁊ opus pctĩ erit ꝯ finẽ vltimũ oĩuꝫ pceptoꝝ.
⁊ ſic non ẽ ſpãlr h᷒. niſi qꝫ̃ ad ſenſum myſticum. q ẽ
cõis oĩbus pceptis .ſ. honoꝛ dei. ⁊ charitas. circũſtã-
tia. n. generalis nõ ẽ de neceſſitate ꝯfeſſiõis vt dictũ
ẽ. §. 6. dicẽdũ ẽ igit̃ ad ꝯꝛiũ ꝙ pctm̃ ẽ magis ꝯtra
hoc pceptũ: qꝫ̃ ad finẽ vltimũ. vel intẽtionẽ vltima.
vel generalẽ legis latoꝝ. q̃ nõ eſt de neceſſitate con-
feſſionis ſpecialis: ſm. n. iſtũ finẽ. nõ diſtiguũt̃ pcepta
legis. ſꝫ ſunt oĩa vnũ: ⁊ ſic. d. ar. f. ⁊ Nicolaus ñ itel-
lexerũt s. Tho. cui᷒ erat dictũ ſbũ: ad h᷒. n. ꝙ dicat̃
circũſtãtia trahẽs ad aliud pceptũ. oꝫ ꝙ ſpecialr ſꝫ
ſenſũ lrãlẽ trahat ad illud. ſm ꝙ diſtiguit̃ ab aliis. ⁊
ſic breuit̃ ſaluo ſemp melioꝛi iudi. ſꝫ opinionẽ s. T.
nõ ẽ de neceſſitate ꝯfeſſiõis. Et iterꝝ. 1ª. 2ᵉ. q. 100. ar. 9.
ad. 2m dic. s. doc. Itẽtio legis latoꝛ ẽ d duob᷒. d vno
qdẽ ad qd itẽdit p pcepta legis iducere: ⁊ hoc ẽ virt᷒.
Aliud ãt ẽ de q itẽdit pceptũ ferre: ⁊ h ẽ qd ducit. vel
diſpõit ad virtutẽ .ſ. act᷒ virtut̃. Nõ. n. idẽ ẽ finis p-
cepti. ⁊ id de q pceptũ dat̃: ſicut neqꝫ i aliis reb᷒ idẽ ẽ
finis: qd ẽ ad finẽ. hec ille. ⁊ ſic dꝫ i pposito. ꝙ pctm̃
ẽ ꝯ finẽ h᷒ pcepti q ẽ finis oĩuꝫ pceptoꝝ. ſꝫ ñ ꝯ id d
quo dat̃ ſꝫ id d q dat̃ ẽ phibitiua opeꝝ mãualiũ i
die feſto ne ipediat a ꝯtẽplatõe. vide. ꝟ. ferie. §. 4. ⁊ .x.

12 ¶ Utrū pctm̄ hñs plures deformitates vel circūstantias diuersaꝝ specieꝝ. sit vnū pctm̄. vel plura. R̷. quidā dñt q̄ sunt plura: puta si qs cognoscat vxorē alterius. committat duo peccata. rō coꝝ est q: sunt plures spēs. q̄ nō pñt i vno numero conuenire. ⁊ preterea res hñt denoiationē a formis. ⁊ ppriis differētijs. sꝫ icōtrariū est. s. Tho. i multis locis. q̄ dicit q̄ vbi est vnus solus actus. ibi est soluꝫ vnū pctm̄. q: actus est de rōe numerali peccati. ⁊ sic non multiplicat̄ pctm̄ nisi multiplicato actu. sed hic nō est nisi vnus act⁹. igit̄ vnū pctm̄. ⁊ q̄uis iste opiniones videantur ꝯrie tn̄ nō sunt ꝯrie. Nam p⁹ opinio accipit pctm̄ q̄ꝫ ad dr̄aꝫ vel spēꝫ formalē peccati. 2ª. vero q̄ꝫ ad dr̄am materialē. Naꝫ distinctio numeralis sumit̄ a materia formalis vero a forma. ⁊ sic vtraqꝫ opinio dicat veꝝ: tn̄. 2ª. est magis ppria. q: loqtur de multiplicatione numerali. q̄ sumit̄ a mā̄ siue subiecto. Nec ē iconueniēs q̄ i vno subiecto sint due dr̄e accidētales. illi subiecto. sic̄ albedo ⁊ dulcedo sunt i eodē subiecto. cōueniūt tn̄ ābe opiniōes dicētes q̄ ābe circūstātie sunt de necessitate ꝯfessiōis. ⁊ sic siue sit vnū peccatū cū duabus circunstātijs necessarijs ad ꝯfessionē. vt dicit. s. Tho. proprie accipiendo. siue sint duo peccata vt alij dñt. sm̄ duas deformitates: nihil refert q: sm̄ vtraqꝫ opinionē eadē pñia dabit̄ ⁊ necessarie sunt ad ꝯfitēdū. Pe. de pal. facit magnum processuꝫ circa istā punctā ⁊ breuiter videtur q̄ nec ipe neqꝫ ar. f. viderint. s. Tho. i hoc. ⁊ i alijs q̄ ptinēt ad circūstātias q̄s melius declarauit vtꝫ i supioribus hāc opinionē. s. Th. seqt̄ Aler. de ales i. 3ª. pte sūme. i tra: d̄ pcepto. dici. festi. ⁊ Angelica. ṽ. ferie. §. 36.

13 ¶ Utꝝ circūstantia q̄ est qn̄ cōfessor habet rē cū illa quā audiuit i ꝯfessione. vel baptizauit sit de necessitate ꝯfitēda. R̷. sm̄. s. 2ᵉ. q. 154. ar⁰. r. q̄ sic. vide. ṽ. sacrilegiū. §. 2⁰. ⁊. ṽ. impedimētū. 5. i pn̄. i fi.

Citatio debet fieri tribus edictis. vel vno perētorio. q̄ꝺ cōtinere debet tantū tp̄s. q̄tūꝫ trina edicta. nisi necessitas vrgeat. c. ꝑ. de dilac. in glo. vbi dicit Pa. q̄ terminus dicit̄ breuis. ad arbitriū iudicis. ꝯsiderata q̄litate cause. ⁊ locoꝝ distātia. ⁊ idē dicit Inno. a cuius tēpore fuit hec addictio. glo. sm̄ Jo. an. ⁊ si iudex nimis abreuiet. poterit appellari: debet. n. arbitrari vt bonus vir. ṽ. appellatio. §. 18. ⁊ dicit idē Pa. ibidē. q̄ sm̄. l. ad perētoriū. ff. d̄ iudi. q̄libet citatio debet habere spatiū decē dieꝝ. q̄uis sꝫ cōsuetudinē nō seruet̄: ⁊ iō debet attēdi ad statutū si adest. vel ad cōsuetudinē. vel dimittit̄ iudicis arbitrio. ⁊ idē dic de alijs dilationibus. q̄ limitantur ad arbitriū iudicis. qui arbitrabit̄ vt bonus vir: sꝫ causas occurrētes: q̄ cause erūt prima ꝯsuetudo. 2ª. si iurisdictio erat modico tēpore duratura. 3ª. qn̄ causa erat modice q̄titatis. 4ª. si res de qua agit̄ erat breui tēpore duratura. 5ª. ex qualitate cause. 6ª. qn̄ agit̄ de alimētis: q: posset perire. 7ª. q̄litas psonaꝝ. nā maior dabit̄ seni q̄ꝫ iuueni. 8ª. si fuerit qeqd potuit. 9ª. ꝯtumatia. Et nō q̄ vbi celt ꝯsuetudo q̄ seruet̄ terminus iuris: ⁊ iudex ppter aliquā cāꝫ abreuiat: q: vt dictū est iudex pōt arbitrare. debet exprimere cāꝫ i citatiōe: secus vbi nō seruat̄ sm̄ cōsuetudinē. q: tunc nō tenet̄ exprimere cāꝫ. ⁊ infert ibi Pa. post Inno. q̄ cū hodie. d̄ stilo cōi. nō seruēt̄ dilationes iuris. sed arbitrio iudicis pfigātur. q̄ appellans habebit pbare iniustitiā moderaminis. puta q: via fuit lōga. vel q: cā grauis. ⁊ ps aduersa poterit allegare iustā cāꝫ moderaminis. s. de pcedētibus. Nō etiā sm̄. e. pa. ibidē. q̄ qn̄ i citatione non ponit̄ perētoriā: pōt expectare secūdā ⁊ tertiā. Citatus aūt nō ꝯparens etiā in ꝑ termino. debet ꝯdēnari i expēsis factis. per aduersariū: nec debet expectari vt sit cōtumax i. 2ª. vel. 3ª. citatiōe: vt vult Bar. in aut. q̄ semel. C. quō. ⁊ qn̄. iud. Et citatus a iudice. ht vim perēptorij. sm̄. d. fe. i. c. cōsuluit. de offi. deleg. 6. col. circa fi. de ista modificatione habes. ṽ. exco⁰. 5. casu ꝑ. §. 24. Et sit̄r quō non sufficiat qn̄ sit monitio ad penā iuris. ṽ. decime. 5⁰. §. ꝑ. ad hoc. d. fe. i. c. me minimus de accu. col. 3ª. i pn⁰. ⁊ idē i. c. sacro de sen. ex. alias sufficit vna pro tribus. d. fel. dicit i. c. cū nō ab hoie de iudi. post sali. q̄ iudices moderni inuenerunt bonā praticā vt hita iformatiōe per testes. incipiunt a citatione reali. ⁊ hoc maxime qn̄ timet̄ de fuga. vide. c. d. fel. i. c. consuluit de offi. deleg. col. 5. circa mediū: vbi dicit q̄ ordinarie reqrit̄ trina monitio. seu perētoria. si sit vna. p oībus q̄ꝺ sufficiat ex primēdo: fallit ꝑ vbi lex reqrit trinā citationē p pconē. vel edictū i locis publicis factum. q: tūc oꝫ q̄ sit trina. 2⁰. fallit vbi lex ad finē vt citatus icurrat penā reqrit trinā citationē rōe cōtumatie. nec sufficiat vna itellige vbi grauis pena veniret iponenda: secus vbi leuis. vel facile resoluēda. vel nisi pena esset arbitraria: fallit. 3⁰. vbi statutū dicat quē. ter esse citanduꝫ. ⁊ h⁰ vt add. ac. iuri cōi. 4⁰. fallit i criminalib⁹ q: reqrit̄ trina. 5⁰. qn̄ statutū dic̄ q̄ ꝯtumax habeat̄ p ꝯfessor

¶ Utrū corporalit̄ ipeditus teneat̄ p aliū cōparere. 1
R̷. sm̄ Pa. i. c. i noie dñi. de testi. q̄ nō: ⁊ actus gestus eo absente: est perinde ac si non fuisset citatus.

¶ Utꝝ snīa lata ꝯ nō citatū valeat. R̷. sꝫ Car. i de. 2
pastoralis i. §. deniqꝫ de re iudi. q̄ si nullo mō fuit. est nulla ipo iure: de maio. ⁊ obe. c. int̄ q̄tuor. Pa. tn̄ dicit i. c. causaꝫ de rescrip. ⁊ i. c. cū sit. de appel. q̄ in facto notorio. cū certū sit absenti nullam cōpetere d̄fensionē. pōt fieri snīa ꝯ absentē nō citatū. excepta snīa excoicationis. c. sacro. de sen. exc. ⁊ qn̄ citat̄ non legitime. sm̄. c. Car. vbi. s. videt̄ q̄ debeat haberi p nō facta. c. bone. el. 2⁰. de elec. Et sm̄ Pa. i. c. pruenit. de appel. nō pōt quis denūtiari excoicatus. nō citatus. nisi excessus sit notorius: facit. c. cū secūdum. de here. lib. 6. ⁊ nō sꝫ d. fel. i. c. ꝯsuluit. de offi. deleg. 5. col. circa fi. post. Inno. q̄ vbi citat̄ quis ad snīaꝫ. nō valet snīa si dicat̄ ad audiendū voluntatē iudicis. seu itentionē: ⁊ snīa sequens ē nulla tā q̄ꝫ lata cōtra

nō citatū. secus si diceret alias procedemus. quantū de iure poterimus: et vbi dicatur nisi veneris procedetur ad sententiam habet vim peremptorij.

3 ¶ Utrum plati religiosorum possint subditos ab officijs deponere. suspēdere. et hmōi ipsis nō citatis. Rñ. q̄ sic si ita habet eorum cōsuetudo. aut constitutiōes. scʒ quas debent procedere. et nō i.c. cū speciali. et c. q: nos de appel. et i.c. cuʒ medianalis de sen. exc. lib. 6. et dicit glo. i.d.c. cū speciali. quā sequitur Pa. ibidē. s. q̄ dispositio. c. sacro. de sen. exc. nō nec̄ seruāda ē in religiosis. p̄ suas obseruātias speciales: et ibi dicit Pa. hoc procedere vbi regula vel constitutio religiosorum dat certū modū excoicādi. vt satis sit seruare eā: et h̄ idē tenet Fede. i cō. 5. vide aliqd. s. exco. 1. §. p̄. circa fi.

4 ¶ Quō citatio sit aliñ nulla. Rñ. i glo. i.c. si eps. 3. q. 2. q̄ i. 8. casibus. p̄. q: i angusta tēpora de quo i pn. 2. q: nō exprimitur cā citatiōis. 3. q: nimis maturat peremptoriū. 4. rōe tpūs. 5. rōe loci. 6. rōe iudicis. 7. q: rescriptū apl̄icū nō isentur i ea de hoc vide. s. delegare. §. 8. 8. qñ fit expoliatio. Tutius tñ ē vt semp citatus cōpareat allegatur p̄uilegiū. vel appellatur. si cū aggrauauerit. nisi qñ cōstat cū nō eē iudicē: vt in. d. glo. et i.c. veniēs. de accu. i glo. Nō sm. d. Feli. i.c. cōsuluit de offi. deleg. q̄ si iurisdictio delegati expirat i termino peremptorio ptib9 assignato. post cōgruā isinuationē nō expectabit cōtumacē. si vero nō expirat poterit expectare. si vult i dié alterā: et iterum citare si vult. vñ iudici p.d. ter. datur ptās parcēdi reo cōtumaci. expectādi eū ēt actore p̄dicēte: q: ps nō pōt damare iudice procedēte sm iura. Et sm. c. Felinū ibidē. qñ iudex denūtiauit se. vna hora facturum. et fecit alia. vel vno loco. et fecit alio. dr dā fecisse. et dr iste mō actus factus parte nō citata. vñ si vnus citatur p vna re. et fuit alia res. et ille nō cōparet. dr factū eo nō citato: et si quis citatur i nona vt cōpareat. itelligitur post nonā icohatā. et ante cōpletam. i tñ q̄ actus factus an horā nonā. dr factus añ horā. secus si prorogasset terminū. qd pōt. et si reus comparuit et iudex fuit occupatus. pōt differre ad dié sequētem. limita. nisi p nō cōparitiōeʒ. i die termini cēt deserta appella°. et sic acqsitum ius parti. Et nō q̄ vbi aliqs citatur ad faciendū actū: et nō determinatur hora. itelligatur de illa hora i qua posset. qʒ p̄mū comode cōparere. et de ea hora qua actus possit icapi. et expediri. nec ē opus exprimere horā. cōsuetudo tñ seruāda: nec iudicia exercentur in tenebris et vbi dies artificialis nō ē de substantia. id quod fit de nocte pōt dici factum tali die. nec notarius nō de falsi. si factum de nocte dicat tali die. hec ille.

5 ¶ Utrum citatio valeat die feriata facta ad dieʒ non feriatā. Rñ. sm Pa. i.c. fi. de ferijs. sm opinionē Jo. cal. Car. d. Ant. et Bar. i.l. p̄. §. nuntiatio. ff. de no. op. nū. cōcludit q̄ de iure nō valet p.l. dies festos. C. de fer. vbi dr q̄ silere debet omnia vos pconis. et h° cāā i festis boiuʒ. et repētinis. et cōcludit Pa. q̄ nullus istorum triū actuū valet. s. pceptū de citādo exeutio pcepti. s. actus citatiōis. et processus q fit vigore citationis. Idē tñ Pa. ibidē dicit. post Jo. an. q̄ si cōsuetudo fit i ɔ̄triū seruāda ē. vtrum āt valeat citatio facta die nō feriata. p die feriata. Rñ. sm Pa. vbi. s. q̄ si ponitur vsqʒ: pōt i qualʒ die ifra festū cōparere. secus vbi simplr citatur vt simplr cōpareat tali die feriata: tūc prius venire non debet. nec pōt: et illa die venire nō tenetur. et sic necessaria ē noua citatio. et hanc opinionē dicit Pa. verissimā. secus tñ cēt. vbi iudex est priuilegiatus. vt possit procedere de plano etc. vt iqsitor heretice prauitatis: et vbi pceditur ad punitioneʒ criminis. vide. d. Feli. i.c. meminimus de actu col. 2. circa fi. et sententia facta i nocte non valet. sm Feli. i.d.c. cōsuluit. col. 6. cc. fi. fallit nisi necessitas vrgeat. vel partes cōsentiant. vel esset cōsuetudo ɔ̄tria. et tunc debet fieri luminaribus accēsis. vide. s. §. precedēti. et. s. dies. §. 2. et. s. ferie. §. p̄. cc. fi.

¶ Utrum iudex ecclesiasticus possit denūtiare aliquem excoicatū. illo nō citato. vel vocato. nec alr prius declarato. q̄ iciderit i sniaʒ excoicationis. Rñ. sm Pa. in.c. peruenit. de appel. q̄ vbi excessus nō est notorius debet iudex illū prius vocare. et recipere eo pñti pbationem super facto: et postea cōstito de facto. declarare illū icidisse i sniaʒ excoicationis. hoc probatur in.c. cū secūdū de here. lib. 6. vbi pʒ. q̄ si allegatur quē icidisse i sniaʒ iuris non debet iudex prius procedere ad exeutionē. qʒdiu declarauerit illū icidisse. i sniaʒ iuris. ab hac tñ declatione poterit appellari. q: lʒ non possit appellari a snia iuris. vt in.c. q: de appel. pōt tñ appellari a snia iudicis declarātis: q: illa declaratio est snia hois. nō iuris. si vero excessus ē notorius. tūc nō oʒ q̄ hec solēnitas adhibeatur. sed potest eum denuntiare absqʒ alia citatione. 6

¶ Nō hʒ. d. Feli. i.d.c. cōsuluit. i. 4. col. cc. me. q̄ ad audiendā sniaʒ. nō sufficit vnica citatio. sʒ peremptoriū. vel trina citatio. fallit: p̄ i causis summarijs. vbi vna sufficit. hoc intellige in causis vbi proceditur summarie. simplr. et d plano. secus si proceditur simplr tñ. tūc. n. reqritur peremptoriū: q: non ē sublatū. 2. fallit qñ fuit personalr citatus. et dixit se nolle cōperare. 3. qñ citatus. cito ascēdit equū. itinus ad lōginquas partes. 4. i notorijs. 5. qñ iudex pprio ore citauit. 6. qñ citandus se occultat. 7. qñ citatur tirānus. psona terribilis. 8. qñ citatur i curia Romana. vbi ois ē peremptorius. 9. in oibus casib9 vbi pōt procedi pte nō citata. 7

¶ Prelati et religiosi debent citari in loco. vbi sunt assignati. s. domicilium. 8

C Jtharistis et alijs qui varijs vtūtur instrumētis. nūquid sit licitū audire ea. vel tāgere. vel aliquid dare. et quidē si ad voluptatem vel luxuriā: nō lʒ: q: deū manibus stimulat. qui populū vocibus delectat. vt. 92. di. c. i sancta. Sed ad laudē dei bene lʒ. vel ob aliaʒ iustā cāʒ: puta recreationis. q: debilis ē. vel ifirmus. de cōse. di. 5. peruenit: hec sos

maliter in glo. ⁊ in principio. ⁊ glo. dicitur dare cau sam vaneglorie. vel pro exercitio sui vitij. in mane peccatum est. sed in necessitate non. Idem de venatoribus: ⁊ meretricibus in talibus. n. non vitium est fouendu3 sed natura substentanda. Ad hec vide. v. adulatio. §. 3. ⁊ de arte musicali. v. ars. §. 7. ⁊. v. cantus. §. 1. ⁊. v. ferie. §. 3.

e Ciuitas sm. s. Tho. in lib. 4. de regi. principu. c. 18. est hominu multitudo. aliquo societatis vinculo colligata. q virtute vera. reddit beata: ⁊ ide. 1. 2. q. 90. ar. 3. ad. 3. ait. sicut ho e pars domus ita domus e pars ciuitatis. ciuitas aut e coitas perfecta: vt dr p politice qd fit dyocesis. ciuitas. territoriu3. suburbiu. ⁊ similia. v. absolu. p. §. 26. ⁊. v. dyocesis ⁊. v. villa. ⁊. v. interdictu3. p. §. 12.

1 ❡ Nunquid ciuitas. vniuersitas. seu collegiu. vel capitulu. possunt delinqre. vt possint puniri. R. sm Pa. in. c. dilectus. el. 2. de symo. q sm veritate. collegiu3 non est aliud a singulis de collegio: sed sm iurisdictione. aliud collegiu. aliud singuli: vt. 12. q. 2. qui manu mittit. ⁊ i. c. nouit. de his. q. fi. a pla. vn collegiu: seu ciuitas. est quedam persona ficta. l. mortuo. ff. de fideius. ⁊. d. c. nouit. vbi dr q eps ⁊ canonici. faciut vnu corpus. Non dicit proprie ciuitas. delinquere. q non habet vera3 anima. habet tamen istud corpus pro vero. quo ad multos iuris effect. vnde no q quodda i delictu Isistit i obmittendo. ⁊ illud cadit in vniuersitate. sm tale3 fictione iuris. vt. l. iubem. C. de sacrosan. ec. vnde sic cotra vniuersitate prescribitur. propter delictum negligentie. facit. c. de illis de con. appo. Quodda vero delictu cosistit in faciendo ⁊ in tali. quodda est qd cocernit ipa3 vniuersitate. ⁊ non singulos. vt facere statuta iniqua. imponere collectas. seu datia illicita. ⁊ similia. Ista. n. no possunt adaptari ad singulos sed solum ad ipam vniuersitatem. vnde in istis ipa vniuersitas delinquere pot. vt in aut. nulla ciuitas. ⁊ i aut. cassa. C. de sacrosan. eccle. ⁊ in. c. graue. ⁊ in. c. nouerit. de sen. exc. Queda vero sunt delicta q proprie no cadunt in ipam vniuersitatem. vt homicidium. dolus. ⁊ similia. ⁊ talia potest alijs demadare vel rapta habere. post factu. ⁊ sic intelligatur. l. metum. §. 2. ff. qd me. ca.

2 ❡ Utru ciuitas possit puniri. Aduertendu q queda sunt delicta inquibus inocens potest puniri. ob culpam alterius: vt in crimine lese maiestatis. l. quisqs. C. ad. l. iul. maie. ⁊. 6. q. 1. si quis. Itez in sacrilegio: vt in. c. felicis. de pe. lib. 6. ad ide. in. l. vsusfructus. ff. quea dmo. vsu. fru. amit. vbi ciuitas quado subiicit aratro. ⁊ vniuersitas vbi tale delictum comisit. pot puniri etia criminaliter. ⁊ ciuiliter. ⁊ poterit decapitari destruendo ipa3 ciuitate. vel vniuersitate. vt in. d. l. vsusfructus. vnde ⁊ olim imperator dedit sententia cotra ciuitatem Brixie. q fuit sibi rebellis: vt subiceret aratro: ⁊ sic puniebat ciuitate criminaliter: licet ex misericordia postea tale sententia reuocauerit: ⁊ similiter legit de ciuitate Bononie. q propter suu delictu. per sententia imperatoris fuit destructa: ⁊ passa aratru: ⁊ postea ex indulgentia rehedificata: vt no i prohemio. ffor. Qn ciuitas sit culpabilis vt subiaceat pene. v. excoi. 5. casu. 3. §. 1.

3 ❡ Utru3 destructa ciuitate deficiant priuilegia ciuis oia. R. sm Inno. in. c. 1. de no. ope. nu. q si auctoritate superioris propter delicta eius: vt in exemplis in. §. pcedeti: destruat. perdit oia priuilegia. de pe. di. 1. placuit si aut ab hostibus destruat: aut per tirannide: vel vt rehedificet. retinet oia priuilegia. facit. 7. q. 1. pastoralis. ⁊ 19. q. 3. qui semel ⁊ idem videt si auctoritate superioris transferat ad aliu locum: vel alij mutatur. vt no i. c. primo ne. se. va. ⁊. c. q ad monasteriu. ⁊ idem intelligitur in ciuitate. ⁊ alijs locis prophanis. ar. ff. de cotrahe. emp. l. ede. sacra.

e Ciuis sm philosophu in. 3. politice. dr dupliciter vno modo simplr. ⁊ alio modo sm qd. simplr quide ciuis est. qui pot agere ea q sunt ciuiu: puta dare Isiliu. vel iudiciu in populo. sm qd aut ciuis dia pot. quicuqz ciuitate inhabitat. etiam viles persone. ⁊ pueri: ⁊ senes. qui no sunt idonei ad hoc q habeat ptate in his q pertinent ad coe.

1 ❡ Utru qs efficiat ciuis in loco vbi Isequit dignitatem. R. sm Bar. in. l. i. ff. ad munia. q sic: ⁊ sic deri eius forat domiciliu. vbi est beneficiatus. si residere i eo tenet. Alias non. sic hi qbus dispensatu est super pluralitate beneficiorum. Et similiter quado aliqs habet auctoritate faciendi ciue3. si dicat. facio te ciue: est ciuis: sm Pa. in. c. ex parte de despon. Nam vbi actus dependet ex mera voluntate loquentis. paria sunt dicere volo te pro ciue. ⁊ facio te ciuem. vnde quando statutum dicat. q scolares tractentur tamq ciues. sunt facti ciues.

e Clamor h3. s. Tho. super Io. 7. c. est triplex. s. ire. deuotionis. ⁊ rei magne. 3. coucurrit christo no aut primus. ⁊ h3. e. s. doc. 3. q. 47. ar. primo. ad. 2. clamor xpi in cruce. fuit miraculosus. s. vt xps ostederet q passio illata per violentia eius animam non eripiebat. vnde naturam corporale3 i sua fortitudine conseruauit. vt etiam in extremio positus. voce magna clamaret. qd inter alia miracula mortis eius coputatur. hec ille ⁊. 1. 2. q. 44. ar. primo. ad. 2. dicit q clamor fit ab animali. ad repellendu3 nociuum pns. qd infert dolorem. vnde videmus q animalia dolentia. percutiunt vel faucibus. vel cornibus. maximu aute auxiliu ad omnia in animalibus. est calor. ⁊ spiritus: ⁊ ideo in dolore natura conseruat calorem. ⁊ spiritu internus. vt hoc vtatur ad repellendu nociuu: ⁊ ideo vt philosophus dicat in lib. de problematibus multiplicatis spiritibus itrorsum

a calore. necesse est vt emittant per voces: et propter hoc dolentes vix se possunt continere quin clament. hec ille. et sic clamor fit per emissionem spirituū.

¶ Clamor ire sm .s. Tho. 2.2. q. 158. ar. 7. est inordinata. et confusa locutio. secūdum quod homo in modo loquendi iram suam demōstrat. sicut dicit de illo qui dicit fratri suo racha. et clamor sic sumptus est filia ire. sm beatū Greg. 31. moraliū et ꝫ .s. Tho. vbi .s. ar. 2. ad primū. si fiat sm regulā ratiōis. est laudabilis: puta ad correctionē: et vt sic nō erit inordinata. sed forte in solita vox: si vero non sit ordinata. erit peccatum: puta nimis manifestat signa ire per clamorē. sm se tamen non habet rationē mortalis: potest tamen cōtingere quod sit peccatū mortaliter: puta si ex vehementia clamoris. vel ire excidat a dilectione dei. vel proximi. de qua infra. .v. ira.

C Landestinuz in matrimonio vel in sponsalibus. quot modis fiunt: et quomodo prohibētur: et quomodo peccant: vel excusantur. vide .v. matri. 2. §. x. et .v. sponsalia. §. primo.

C Laritas celorum sm .s. Tho. 4. di. 48. q. 2. ar. 3. augebitur post resurrectionem. vt deus manifestis indicijs quasi sensibiliter ab homine videatur. quantitas autē et modus meliorationis. illi soli cognita est. qui erit meliorationis actor. quāuis dicatur Ysa. 30. quod erit lux lune. sicut lux solis. et lucebit sicut nunc lucet sol. sol autem in septupluz quā modo luceat: et sic nullibi erit nox. nisi in centro terre. vbi erit īfernus. vbi nulla claritas erit. corpora autem beatorum lucebunt septies. magis quā sol. quāuis hoc vltimuz non sit aliqua auctoritate vel ratione probatum: corpora etiam inferiora. que remanebunt. s. elementa claritate quadam vestient. nō tamen equaliter. sed sm modum suum. terra. n. vt dicitur erit ī superficie exteriori pura. sicut vitrū. aqua sicut cristallus. aer vt celuz. ignis vt luminaria celi. ista tamen non crescent in alijs proprietatibus. s. in calore. et frigore. quia ille qualitates non sunt delectantes. sicut lux. et ista fient ex diuina virtute. In loco tamen inferni quāuis non sit ibi claritas. erūt tamen ibi spiritus rationales. loco huius glorie. ista tamē claritas non erit eiusdem generis. cum claritate corporali. hec .s. Tho. vbi supra.

¶ Claritas que erit in corporibus humanis gloriosis causabitur a gloria anime: et erit maior et minor sm gloriam animarum. et ita in corpore glorioso cognoscetur gloria anime. sicut in vitro color. sicut dicit Greg. super illud Job non adequabitur aurū. vel vitrum. et erit in diuersis partibus corporis diuersimode. sm nobilitatem earum: et illa claritas poterit videri ab oculo etiam non glorioso. nec offendet eum. et quāuis illa claritas sit alterius generis. a claritate naturali. i. quantū ad causam. tamē erit eiusdem generis. quātum ad naturam suam: et in potestate corporis gloriosi erit. vt videatur. vel nō. sm arbitriū sue voluntatis. claritas vultus Moysi. erat eiusdem conditionis. sicut claritas naturalis. ideo offendebat oculos. hec .s. Tho. 4. di. 44. q. 2. articulo vltimo. Claritas corporis xpi in transfiguratione erat miraculose. et non offendebat oculos. sm .s. Tho. 3. q. 45. ar. 2.

C Lauis ecclesie. est potestas ligandi. et soluendi: qua ecclesiasticus iudex. dignos recipere: et indignos excludere debet. a regno celoruz. hanc diffinitionē ponit Magister sententiarum. 4. di. 18. et sumitur. ex verbis beati Hieronymi. in glo. Mat. 16. quam declarat .s. Tho. ibi. dicens quod potestas ponitur loco generis. que potestas est essentialiter ī trinitate. per excelētiaz in xpo per meritū in passione eius. ex latere. n. eius exiuit potestas omniū sacramentorum. in sacerdote vero est per ministeriū. que realiter nihil aliud est quā carater sacerdotalis. qui dicitur potestas cōficiendi. et absoluendi. idem realiter. et differens sm rationē. pro vt refertur ad diuersos actus. de quo. s. .v. carater. subiectū aūt huius potestatis. exprimitur. quando dicit. iudex ecclesiasticus. est. n. subiectiue in itellectu sacerdotis. vt dictum est. .v. carater. Actus vero huius potestatis exprimitur. quādo dicit ligādi. atque soluendi. s. excludere. et recipere. sm duos actus. materialis clauis. que claudit. et aperit. quādo dicit: dignos recipere. tangit illos. ī quos iste actus exercetur: executio. n. huius potestatis. indiget materia debita. que est plebs subdita. per iurisdictionē et ideo quāuis ante iurisdictionē habeat potestatem ī habitu. siue clauem non tamen habet actum: quando aūt dicit: a regno. tangit obiectuz. siue finem. ad quē aperit. et claudit. vide. .v. absolutio. p. §. 3.

¶ Queritur quot sunt claues ecclesie. R. sm .s. Tho. vbi supra. et Pe. de pal. di. 19. ar. primo quod claues ecclesie tripliciter distinguntur primo. quia quedaz est essentialis. vt diuina. quedam est excelentie. sicut ī xpo quedam ministerialis. in sacerdote. Secūdo distinguitur quia quedam est ordinis. quedam iurisdictiōis de qua. .v. iurisdictio prin. et .v. ordo. Tertio distinguitur. quia quedam est clauis scientie. quedam potētie: et de ista tractatur hic. Ubi sciendum sm eosdez doc. quod quādo requiritur ydoneitas siue aliqua dispositio in recipiente. aliquem actuz. tunc duo sunt necessariā illi qui exercet illum actum. s. iudiciū de idoneitate recipientis. et auctoritas dandi. Non. n. potest quis aliquid dare nisi habeat auctoritatem: nec scit cui dare debeat. nisi cognoscat dispositionē recipientis. est tamen vna essentialiter et realiter. sed sūt due per efficientiam. s. per actum discernēdi. et per actum absoluendi. vel ligandi. sicut eadem ars est directiua. et factiua. et eiusdē potestatē ē ordinare. discernere. et iudicare. distinguntur igitur per suos actus. quorum vnus aliū psupponit: nā clauis ligādi. imediate

apperit: q dicitur scientia discernedi: ostendit.n.cui apperiendu sit.per illam: et sic potest saluari dictum eorum. qui dicunt q est vna sola.s.in essentia: et illorum qui dicunt q sunt plures.s.in effectu: sicut vna sola virtus solis. liquefacit et idurat. et quauis nullus debeat accipe claue absoluedi sine scia: tn ipa scia no est clauis: sz ptas discernedi: seu acta scie exercedi: dr clauis scie: Ite qzuis eadez sit clauis qua apperitur celu.i.paradisus: et qua clauditur infernus. no tn dr clauis iferni.q: denoiatur a nobiliori.

3 Usus siue effectus istarum.vel istius clauis. est apperire. et claudere.vt dicit s. Tho. vbi.s. q̄stiūcula p. sicut et clauis materialis. sz differeter: q: materialis p et principalr est.ad claudendu. et ex cosequenti ad apperiendu. sz spiritualis.sm Pe.est co .s.p ad apperiedu.s.ad causandu graz.istrumetalr.vel augendā: secudario ad claudedu.triplr p quo ad culpam no absoluedo ab ea: 2 quo ad pena sensus.s.ligado tepo:ali pena.dado penitetia: 3 quo ad pena dāni per sententia excoicationis: et pot dici sz Ricar. absoluere. et ligare.p indicado qn examinata pscia hominis indicat sibi celu clausuz esse: vel appertum. 2 relaxando. vel retinendo aliqua parte. et iponendo penitetia.qua oz eu facere. vel hic vel ipurgatorio. 3 p excoicatione: ista tn.3 respicit iurisdictione.

5 Notandu quo ad ministrum.q sacerdotes legis veteris. no habebat claues.sed in eis figura clauiuz pcessit: Ite in xpo iqtum erat deus.erat ista clauis per essentia.iqtum vero ho.p excelentia: et ad merendu p passione: nec dicebatur pprie carater i xpo. Ite qzuis clauis iurisdictionis possit esse i eo.q no e sacerdos. q no pprie dr clauis. sed qda dispositio ad ipaz. et ista pot haberi a plurib simul. vt a capitulo.tn clauis ordinis qua imediate apperit. vel claudit celu. vt dictu est i.§.pcedenti no pot esse nisi i sacerdote. et ista pprie dr clauis.maxime inqtum causat graz instrumetaliter.nec mulier pot istam habere. et nullus sanctus pot ista habere nisi sit sacerdos. nec priuatur vsu hui clauis petor. In scismaticis aut excoicatis. suspesis.vel degradatur manet ista ptas per essentia. sed vsus ipeditur.ex defectu materie. q: plati pnt priuare eos. subtrahendo subditos. q non subtrahitur per culpam solam.hec oia sm.s. Tho. et Pe.vbi.s.

4 Iste claues dacte fuerunt beato Petre. qn ecclia fuit sibi comissa.24.q.i.q̄ cuqz. et de pen.di.p.quez penitet. et ligant oia super terra.si no errat.xi.q.3.ce pisti. et d.c.que penitet. et q dedit claues horreorum.videtur oia dedisse q i eis sut de fi.istru.c.2. et eis datz: videtur data posse oiuz.q sub illis sut.e.ex lris.d psue.

c Clausula i fine posita. etia honerosa. respicit oia pcedetia etia si sint diuersa negotia. vtz in.c.inqsitioni.de appel.limita p sz Pa.i.c. cu dilecti: de dona.q no procedit in pluribus donationibus.i code istrumeto factis: et itellige ista limitatione sz.e. Pa.qn vltima donatio habebat onnoannexu. et quada determinatione icerta. sic si donator vtatur his verbis.dono moasterio.fundu titianu. Ite fundu sempronianu. et volo q ex eo soluat monasteriu mihi.vel heredi meo. qlibz: de hac vltima clausula onerosa.est dubiu vtrum extedatur ad primaz. Na hec reddit pncturā q clausula onerosa referatur solu ad vltima donatione.oneratā. Si vero oes donationes essent pure facte no video tuc roez. quare clausula debeat magis referri ad pcedete.qz ad superiores. et sic limitat Pa.glo.in.d.c.cuz dilecti. In donationib plenissima fit iterptatio. et ob hoc.clausula onerosa post multas donatioes apposita.proxima donatione tm respiat.facit qd no Bar.i.l.talis scriptura.ff.de leg.i.limitatur etia illud dictu coe.i prin positu.sm Hosti.qn i p donatione ponitur aliq pdictio q limittat ipaz donatione: ita q si clausula vltima sibi applicetur: videbitur donator sibi prius: et ex isto accipit Pa. vna regula generale. q vbi plura negotia iferuntur i eade dispositoe: quorum aliq hnt suas determinatas clausulas.tuc clausula i fine posita no refertur ad negotia ia qlificata p hoc e qd no i.d.l.talis scriptura. Et sic breuiter habes duas regulas gnales.s.p q ponitur i pn. et.2. q ponitur hic in fine. Ex qb potes pcludere.tertia pcludete totu.§.s. qn oes clausule sunt simplr sine limitatoe posite: tc vlta clausula applicatur oib. secus qn vna hz aliq limitatione: vel pncturā q n debeat sibi applicari.

Clausula generalis seques itelligitur sm spes pcedentes expssas.c.dilectus filius: de cape.mo.sm Inno. facit de.no pot.de pcura. et sm Pa.i.c.dilect: pnt in libello expmi aliqua iura particularia copbesa sub aliq genere: et anneti illa clausula: et de silibus. Tuc illa clausula generalis copbedit oia accessoria et similia expssis de q vide Inno.i.c.si.d offi. archi. 1

Ad declaratione pcedetiuz: no qd dicat Pa.in.c. Secudo requis de appel.i glo.2.vbi sic ait. Aut sut diuersa negotia i eade dispositoe pteta: tuc clausula cocernit dutaxat pcedetia: max qn e odiosa.sic ista clausula appellatoe remota: vt pbatur i.c. iqsitioi: de appel. Aut vnicu e negotiu hns plures articulos. et tuc si clausula apponitur icotextu alicui articuli: tuc pcernit illu articulu tm.q: tuc e ps articuli. vt pbatur in.l.3.§.filius.ff.de liber. et posthu. Et dr poni in cotextu.qn no ponitur i pn.vel i fine articuli: sz.j.illu articulu: puta comitto tibi causaz iter titiu: et sempronium: super tali re: et p videas de expoliatoe: et facias appellatione remota: restitutione fieri.2 dees administrato: e et c.illa.n.clausula e posita i pcertu illius articuli: et sic e pars illius: non ergo debet pcernere alios articulos. Si vero clausula ponitur in prin.vel in fine articuli: tuc si alii articuli hnt suas clausulas: et determinationes: tuc illa no extedit ad alios: iste est pprius casus.c.cuz dilecti de dona. optime facit tex.i.l.siqs legata.ff.de pdi. et de.vbi dr q qda fecit multa legata pure: demu dixit q volebat illa solui. 2

sin na.bina.trina die.i.vna pars i p̃ ãno.2ª.pars in 2º.3ª.in.3º.ãno.i si.fecit legatũ ipuberi cui pstari cum puenerit ad pubertatẽ: q̃rebat̃ nũqd effecto puberi: esset soluendũ legatũ in tres partes:sicut ⁊ alia pre/missa:ↄcludit̃ ibi ꝙ nõ. Si vero articuli nõ hñt suas determinatiões: tũc si ex relatiõe ad alios articulos surgit absurditas:tũc nõ debet fieri relatio. Ad hoc de.ne.i agro.§.ceterꝝ:iũcta glo.de sta.regu. Si vero nulla surgit absurditas tũc debet ↄcernẽ oia:si ois nõ põt reddi rõ.q̃re magis debeat acernere vnũ ar ticulũ:q̃ʒ alios:de hoc ẽ casus i.d.c.2º.regnis:vbi pa pa fundat se super idẽptitate rõis : vt fiat ista rela/tio ad cetera.hec Pa.de clausulis qb⁹ aliq̃n comit/tit̃ iudiciũ.s.remotis subtilitatibus vel de plano ⁊c̃. vide.v.iudicare.de clausula oi meliori modo ⁊ for/ma ⁊c̃.vide.d.fidi.in.c.cũ super. de offi.deleg.vlti/ma col.de clausula si oporteret fieri mentio:de ver/bo ad verbuʒ.vide infra.v.priuilegiũ.§.15.

Clementia est virtus moderatiua penaꝝ ad quas hõ ex passione ire ꝓuocat̃ : sic mãsuetu do refrenat ipetũ ire.vñ ↄcurrunt ad eũdem effectũ. Intellige ꝙ mãsuetudo refrenat irã:clemen/tia minuit penã:quã iratus ipẽderet:vltra debitum rõis:⁊ sic mãsuetudo ẽ circa appetitũ :clemẽtia vero respiciat ipas penas exteriores.vñ ſm Senecã clemẽ tia est lenitas supperioris:aduersus inferiorẽ:⁊ huic oppõit̃ crudelitas. Et eadẽ clemẽtia minuit penas. respiciat.n.ad rõeʒ:⁊ i tñ minuit:inq̃tũ recta vero di/cat:⁊ i hoc hʒ rõeʒ virtutis. Adiũgit̃ aũt clemẽtia. tẽperãtie.sic virtuti principali:⁊ sic pars eius:inq̃ʒtũ refrenat passionẽ ire.sic tẽperãtia refrenat passiões magnas delectationũ :⁊ differt ab epicheia q̃ dimi/nuit penas ſm itentionẽ legis latoris. nõ ſʒ verba : clemẽtia vero moderat̃ ipas penas q̃ʒtũ ad affectũ: vt hõ nõ vtat̃ sua ptãte i inflictiõe penaꝝ. vñ Sene ca dicit clemẽtia ẽ tẽperãtia animi:i ptãte vlciscẽdi: ⁊ hoc ꝓcedit ex quadã dulcedine affectus qua quis aborret.oẽ illud.qd põt aliuʒ ↄtristari:⁊ q̃ʒuis non cõueniat cũ tẽperãtia in materia.ↄuenit tñ cũ ea in modo tẽperandi passiones. Et inquantũ penas proxi moꝝ diminuit.i tñ accedit ad charitatem:q̃ est po/tissima virtutuʒ: ⁊ sic põt dici potissima virtus.ſm gl:⁊ ad hanc inuitat xp̃s dicens.discite a me. quia mitis sũ. ⁊ cõuenit cum pietate ⁊ misericordia q̃ʒtũ ad effectum qui est prohibere mala proximoꝝ:diffe runt tñ quantũ ad motiuũ. Nã pietas remouet quã tũ ad reuerẽtiã quam habet ad aliquem superiorẽ: puta deũ.vel parentes. Misericordia vero remouet mala proximũ.ex hoc ꝙ i eis aliquis ↄtristat̃.inq̃ʒtũ extimat eas ad se pertinerẽ.quod prouenit ex amici/tia.que facit amicos. de eisdem gaudere ⁊ tristari. Mansuetudo aũt hoc facit.inquantũ remouet iraʒ incitantem ad vindictã. Clemẽtia vero hoc facit ex animi lenitate.inquantũ iudicat esse equũ: vt aliqs nõ amplius puniatur.hec s. Tho.2ª.q.157.

Clericus primo coiter ad hoc ꝙ quis sit cleri cus.vere nõ sufficit ꝙ sit litterat⁹.nisi habeat aliquem ordinẽ clericalẽ.vel saltem primam tonsurã.per quã quis ↄstituitur clericus.c.cũ contin gat:de eta.⁊ quali.de.tñ q̃ʒdiu erit in prima tonsu/ra vel in minoribus poterit deserere clericatum. Et nõ ſm Pa.in rubrica de vit.⁊ ho.cle.ꝙ largo sum pto vocabulo veniũt oẽs in quacũq̃ʒ dignitate sint positi. ex q° sunt clerici. ⁊ ad seruitiuʒ dei deputati. vnde oẽs qui nõ sunt laici.clerici dicũtur.12.q.1.duo: dicũtur.n.clerici a cleros grece qd est sors latine q: clerici sunt electi ad sortẽ dñi : priuilegiũ ergo simplr attributũ clericis. cõprehẽdit oẽs clericos cuiuscũq̃ʒ ordinis.vel dignitatis sint.etiã epos:in materia.n. fauorabili.sub genere veniunt spẽs. Sed i materia odiosa appellatiõe clericoꝝ.nõ comprehẽdũtur epi vel alij in dignitate cõstituti.nec etiã canonici. Idẽ tenet Pa.in.c.bone memorie el p̃ de postu.pla.limi tat in materia odiosa quãdo sequeret̃ absurditas. vt in.d.c.bone.vbi appellatiõe clericoꝝ veniunt ca/nonici : vide gl. ad predicta per Pa.in.d.c.bone. Ex predictis infert Jo.an.in.c.ioãnes.de cle.cõiug. ꝙ appellatiõe laicoꝝ in materia odiosa nõ veniãt clerici cõiugati:⁊ hoc facit ſm eũ.ꝙ statutũ epi.cer/to casu excoicat laicos. nõ comprehendit clericos con iugatos.cum materia sit odiosa:⁊ illi non sint puri laici:sʒ q̃dã spẽs mixta.facit.c.statutũ de elec.li.6.

¶ Utrꝝ appellatione populi veniant clerici. vel ecõ/tra.R.ſm Pa.in.c.1.de vita ⁊ ho.cle. Naʒ alij sunt laici alij clerici. ⁊ dñr laici q̃si populus vt dicit tex. in.d.c.duo:nec appellatione populi. venit clericus. vt in.c.si sentẽtia.de sen.exc.lib.6.⁊ per illũ tex.limitã/dus est.§.plebiscitũ insti.de iur.na.gen.⁊ ciui.vbi d̃r ꝙ appellatione populi vniuersi ciues:etiam cõputãt̃ tur existẽtes in dignitate:procedit.n.in his qui sunt eiusdẽ professionis.secus in aliis:vt est tex. cum glo. in.d.c.si sentẽtia. ⁊ hoc clarissimũ i materia stricta. quid aũt in materia priuilegiata.vt priuilegium sit cõcessum senensi populo.aũt cõprehẽdantur clerici. satis dubitari posset.sʒ pro parte affirmatiua facit tex.in.c.dilecti,cũ materia sua:de fo.compe.⁊ quod nõ Bar.in.l.1.ff.ad municip.⁊ quod nõ in.c.rodul phus.de rescrip.hec Pa. 1

¶ Utrũ appellatione clericoꝝ veniant monachi.vel nomine ecclesiaꝝ veniant monasteria .R.ſm Pa. in.c.primo de insti.ꝙ non. in stricta significatione. alias secus.s.in larga.ar.in glo.c.3.de sup.ne.prela. ⁊.d.c.duo. Angelica tamen dicit ↄtra quantum ad materiã largã alt. Pa.sed falsẽ vtʒ legẽti.d.c.pᵐ. 2

¶ Quid si papa dispensauit cũ illegitimo vt possit effici clericus. vtrũ possit promoueri ad ordines sa/cros.R.ſm Pa.in.c.si quisq̃ʒ.de coha.cle.⁊ mu.ꝙ non:q: est in materia odiosa : ⁊ ideo poterit solum promoueri ad minores.qui proprie sunt clerici.non habentes aliqd speciale.glo.in.c.litteris de fi.presbi. 3

Idem dicit Bar. Goff. et Hosti. quod quando dispen/
satur cum aliquo vt ad beneficia ecclesiastica promo/
ueatur quod solum intelligitur de beneficiis que non sunt
prelationes. aut dignitates. ẜ. beneficium .2°. §.16. et se.

Tertius .2°. que debeat habere. R. debet habere
c multa et primo. debet habere bonitatem vite
hec s. Tho. 4. di. 24. q. prima articulo vltimo
questiuncula prima. vbi ait. Cum in quolibet ordine aliquis
constituatur dux aliis in rebus diuinis. in quolibet quasi
presumptuosus mortaliter peccat. qui cum sciencia pec
cati mortalis. ad ordines accedit. et ideo sanctitas
vite requiritur ad ordinem de necessitate precepti. sed
non de necessitate sacramenti. vnde si malus ordinatur. ni
hilominus ordinem recipit. tamen cum peccato. vnde
existens in peccato mortali indigne recipit ordinem.
et indigne dispensat. vnde leui .21. homo de semine
Aaron qui habuerit maculam. non offerat panes coram
domino. nec accedat ad ministerium eius. sed per maculam
vt dicit glo. omne vitium intelligitur. quod etiam probat p
Dyo. et Hiero in. hec ille. Intellige quando est in peccato
mortali. non est contritus. Quo exequendo actum ordi/
nis peccet mortaliter. ẜ. correctio. §.4. et ẜ. suspen/
sio primo. §. primo. de eo qui recipit ordinem. ẜ. or/
do. ħ. §.5. et s. Tho. vbi. s. questiuncula. 4. dicit quod scien
ter promouens indignum peccat mortaliter et loqui
tur de indigno ratione peccati mortalis.

i ¶ Secundum quod debet habere secundum s. Tho. vbi. s. est
sacramentum baptismi. de necessitate sacramenti. et sacramentum confir/
mationis. de congruentia. ait. n. sic ad susceptionem
ordinis peragitur aliquid quasi de necessitate sacramenti.
et aliquid de congruitate. de necessitate. n. ordinis exi
gitur quod ille qui accedit ad ordines sit ordinis susce/
ptiuus. quod competit ei per baptismum. et ideo carater
baptismalis presupponitur de necessitate sacramenti. ita quod
sine eo sacramentum ordinis conferri non potest. sed de congrui
tate requiritur ordinis perfectio. per quam homo red/
datur idoneus ad executionem ordinis. et vnum de istis
est vt sit confirmatus. et ideo de congruitate carater ordinis
caraterem confirmationis presupponit. et non de
necessitate.

z ¶ Tertium quod debet habere est sciencia debita vii. s.
Tho. vbi. s. ar. 3. questiuncula. 2°. sic ait. In quolibet
actu hominis. si debeat esse ordinatus. oportet quod assit di
rectio rationis. vnde ad hoc quod homo ordinis offi/
cium exequatur. oportet quod habeat tantum de sciencia. que sufficiat
ad hoc quod dirigatur in actu illius ordinis. ideo ta/
lis sciencia requiritur in eo qui ad ordines promo/
uetur. et non quod vniuersaliter in tota scriptura sit in/
structus. sed plus et minus secundum quod ad plura vel pau/
ciora se eius officium extendit. vt. s. illi qui aliis prepo/
nuntur curam animarum suscipientes. sciant ea que ad do
ctrinam fidei. et morum pertinent. et alii sciant ea que ad
executionem sui ordinis. vel officii spectant. vnde sacer
dos habet duos actus vnum principalem supra cor/
pus christi verum. et alium secundarium supra corpus christi mi/
sticum. secundus autem actus dependet a primo. sed non
conuertitur et ideo aliqui ad sacerdotium promouentur
quibus committitur primus actus tantum. sicut religiosi. qui/
bus cura animarum non committitur. et a talium ore non
requiritur lex. sed solum quod sacra conficiant. et ideo talibus
sufficit si tantum de sciencia habeant. quod ea que ad sacra
conficienda spectant rite seruare possint. et hoc intelli
ge etiam de aliis sacerdotibus qui non habent curam
animarum. Alii autem promouentur ad alium actum qui est
supra corpus domini misticum. i. ad curam animarum. et a ta
lium ore populus legem requirit Malachie. 2°. vnde sci
entia legis in eis esse debet non quidem vt sciant omnes
questiones legis. quia in his debet ad superiores haberi
recursus sed sciant que populus debet credere. et ob/
seruare de lege. sed ad superiores sacerdotes. s. episcopos
pertinet vt etiam ea que difficultatem in lege facere possunt
sciant. et tanto magis quanto in maiori gradu collo
cantur et inferiores saltem in communi probabilitatem
fidei. vel spei sciant ostendere. ad quod non requiritur ma
gna sciencia. et in aliis sciant recurrere et dubitare.
hec s. Tho. Quid et quo vnusquisque teneatur credere
et scire. ẜ. credere. §. 2. et 3.

¶ Conformiter ad s. Tho. Pa. in. c. cum in cunctis de g
elec. post Inno. sic ait. Quedam est sciencia eminens.
quedam mediocris. quedam sufficiens. eminens. dicitur
illa per quam quis scit difficillimas questiones explicare.
et diffinire in promptu. sine reuolutione librorum. Me/
diocris vero dicitur. per quam difficiles questiones decidun/
tur. cum reuolutione librorum. sufficiens autem est legitima
requisita secundum qualitatem officii vel beneficii. vnde dicitur
quis habere scientiam sufficientem. qui sufficienter potest
explere ea que necessario incumbunt officio suo. et hec
sufficientia consideratur arbitrio boni viri. secundum qualita
tem loci. vbi habet iste viuere. et conuersare. et secundum quali
tatem officii sui. ideo ad propositam. q. est dicendum quod pa/
pa debet habere maiorem scientiam religiosis. cum sit prepositus
curie totius cristianitatis. Episcopi vero debent habere
noticiam noui et veteris testamenti. cum omni petenti teneantur
reddere. de fide rationem: de quo vide bonum tex. 53. di.
c. qui episcopus. 52. di. c. ħ. et 2°. Item secundum Hosti. debent habere
scientiam iuris canonici. cum secundum illam habeant iudicare. pre/
sertim in causis matrimonialibus. vt i. c. ħ de consan.
et affi. Archidiaconi qui habent iurisdictionem contentiosam.
et similiter prepositi. debent similiter scire iura: secundum que habent iu/
dicare. Alii vero qui non habent iurisdictionem contentio/
sam. satis est vt habeant sufficientem. Religiosi vero et
heremite. magis indigent contemplatione. que scien/
tia in. c. lege. 16. q. prima. supplet. n. defectum sciencie
perfectio charitatis. vt in. c. 2. de renun. de presbiteris
vero dicit: quod debent scire canones penitentiales. et
illa que habentur in. c. que ipsis. 38. di. Pa. etiam i. c.

ex multa de voto.3°. nõ. sic ait. Non reprobatur in religiosis si sint ydiote. ⁊ iuris ignari. ⁊ sic videtur ꝙ in eis sit probabilis iuris ignorantia. Nam sicut excusantur rustici q hñt intendere agriculture. vt.l. cũ indebito.ff.de proba.ita ⁊ isti debẽt excusari. cum vacare debeãt diuinis officijs. ⁊ cõtemplationibus. de quo vide qđ nõ i.c.qm̃ de symo.hec ille. Ex pdictis ⁊ ex tex.pz ꝙ oẽs illiterati nõ debent ordinari.⁊ probaẜ hodie clarius i.c.fi.de tempo.or.lib.6.si tamen ordinarẽtur acciperẽt caracterẽ.ſm doc. parũ aũt sciẽtes.nõ debent promoueri nisi ſm Inno. sint dociles.i.apti ad adiscendũ qđ procedit. ſm Hosti. dispensatiue:⁊ magna causa. quasi non sufficiat ꝙ aliqs sit docilis ad hoc vt promoueaẜ. ⁊ concludit Inno.ꝙ peccat acceptãs officiũ. vel dignitatẽ si nõ habet sufficientẽ sciaz.ad exercẽduz ea q icũbunt illi dignitati.vel officio.⁊ videẜ hoc dictuz pbari vltra rõez naturalẽ i.c.non est putãda.i.q.i. Et sufficit ꝙ plat⁹ habeat sufficiẽtẽ.lz sint alij meliores hec Pa. in.d.c.cũ incũctis.⁊.c.ex multa ⁊.s.Tho.4.di.24.q. prima ar° vltimo.dicit ꝙ q promouet indignũ peccat mortaliter.sz iste talis ẽ idignus per.d.c.fi. Nec talis qui habet beneficiũ est perplexus q: potest renũciare ħz.s.Tho.vbi.s.imediate:nisi forte ſm Inno. posset in breui acqrere sufficientẽ. Sed quid dicemus de religiosis qui ex pcepto suoꝝ superioꝝ promouẽtur.R.ꝙ si sit insufficiẽs ⁊ hoc sit claꝝ ſm regulas pdictas: ꝙ tam promotus q̃z promouens peccant mortaliter.nec põt exeq sine pctõ.quousqz sciat necessaria ad executionẽ talis officij.si vero sit dubiuz subditus excusaẜ propter meritũ obedientie:⁊ teneẜ acceptare:superiores vero vel exponentes. si habeãt dubiũ nõ videntur excusari.⁊ a fortiori nõ excusanẜ si sit claꝝ.vide aliquid.℣.cõfessio sac.§.22.

4 ¶ Quartũ qđ debet habere.est ꝙ debet esse hospitalis:⁊ elemosinarius.23.di. per totũ: quõ possunt vel debeant dispensare fructus beneficioꝝ. ⁊ teneantur ad elymosinam.⁊ quomodo possunt dare parentibus.⁊ multa alia.ad hoc. vide .℣. restitutio .§.19. Quid de eo qui habet bona patrimonialia. vtrum possit recipere beneficiũ.Angelica.℣.clericus.3°.§.2° concludit tãdem ꝙ non potest accipere. vt male dispenset.sed hoc est generale in oibus.ideo dic vt dictum est.℣.beneficium.3.§.xi.post ar.f. ꝙ si deseruit potest.alias secus. vtrũ prelatus possit soluere debita propria de fructibus ecclesie.R.q̃uis aliqui distinguant de debito tamen simplr̃ esset respondendũ ꝙ potest de his fructibus.quos habet in sua bailia ad dispensandum.secus de alijs:q: fieret preiudiciũ alteri.Utrum clericus teneatur restituere fructus quos expendit in vsus inhonestos vide.d.§.19.

5 ¶ Quintum qđ debet habere est qđ habeat habitũ honestum in vestibus corona. ⁊ tonsura di. 41. per totũ.⁊ in.c.clerici officia.de vita ⁊ hone.cle.vbi dicitur ꝙ coronã ⁊ tonsurã habeant cõgruentem indumenta clausa desuper deferant: nimia breuitate vel longitudine non notanda.pãnis vero viridibus: ⁊ rubeis.non vtantur.non subtularibus cõsutitijs. frenis.sellis.pectoralibus deauratis. aut aliã superfluitatem habentes.fibulas nec corrigias.aureũ vel argentum ornatũ habentes:nec anulos nisi quibus cõpetit ex officio: in quo quidem.c.ſm Inno.loquitur de ꝯsilio.ſm Pe.vero quem sequiẜ Pa.in aliqbus loqtur de precepto in alqs vero de cõsilio.sicut etiaz accidit in regula religiosoꝝ. de quo .℣.religio.§.22. vnde Pa.in.d.c.clerici.ait.Non semper constitutio cõcilij generalis ligat transgredientem ad mortale. Nam quẽadmodum transgressio legis ciuilis non semper inducat decapitationẽ corporalẽ.ita nec trãsgressio iuris canonici.inducit semper mortale.nam sequiẜ inde decapitatio spiritualis. ⁊ perpetua dãnatio.Considera ergo primo vtꝝ cõstitutio habeat in se materiaz preceptiuã. verisimiliter ponderataz multum.a cõstituẽte.⁊ hoc casu nõ cures de verbis. an loquaẜ per verba exortatiua vel preceptiua. sed verba sunt acomodãda materie. tex. cum glo. xi. q.3. c.rogo.vide tex.pulcherimũ in cle. exiui de paradiso.de.℣.sig. Si vero non cõstat de materia tunc aduerte ad verba nam si cõstitutio vtitur verbis preceptiuis vt q: dicit precipimus ⁊c̃.tunc illaqueat cõtrauenientem ad mortale.14.q.i. qđ precipitur ⁊ in .c.2°.de maio.⁊ obe.si vtitur verbis imperatiuis.vel similibus tunc attende vtrũ materia sit ponderosa vel potius sit cuiusdam honestatis.primo casu transgressio inducit mortale.2°.non.⁊ eãdem distinctionem facias in regulis religiosoꝝ. q: communiter aliqua.c.procedunt stricte.precipiendo.⁊ non disponẽdo.⁊ pro hoc ille tex.est pulcherimus in.d.cle.exiui. quem semper nõ.pro verbis imperatiuis q: non habes alibi in iure canonico tex. ita bonum hec Pa. in.d.c.clerici.conformiter .s.Tho. cuius dicta posita sunt.℣.religio.§.22.vide etiam .℣.lex.§.26.⁊.27. ⁊ se.quando ius ponit penam vtrum etiam peccat mortaliter.℣.constitutio.§.fi.

¶ Iuxta nõ in.§.precedenti.queruntur quedam primo.vtrũ clerici teneantur portare tonsuram .R.ſm 6
Pa.in.c.siquis ex clericis.de vita.⁊ hone.cle.ꝙ clericus non est solum deferens tonsuram capilloꝝ sed debet habere rasuram in superiori parte. ⁊ tonsurã in inferiori .⁊ quid significet illa rasura. que alias clerica dicitur. ⁊ quid circulus capillorum.qui alias dicitur corona . ⁊ quid tonsura in inferiori parte. vsqz ad aures.vide glo.in cle.2°.de vit.hone.cle.que est nõ.quo ad hec. ⁊ vide tex.12.q.prima. duo.⁊ nõ ꝙ non deferens tonsuram peccat mortaliter. nam dignus est anathemate.ſm textuz. ⁊ glo.hic.limita

fm glo.in.d.c.clerici.nisi ex cã rõnabili. Itẽ qñ est i minoribus nõ hñs bñficiũ:tũc non tenet. ar.c.Joã/nes.ð de.ꝯiug.ꝛ i.c.vnico.c.ti.lib.6.ꝛ glo.i.c.si.50. di.facit ad ista.c.vnicũ de biga.lib.6. Cõuersi vero ꝛ moniales nõ portant clericã in parte superiori sed tñ tõsurã in inferiori parte:rõez vidẽ i.d.glo. i de.f. hec Pa.pter limitationes. Et itẽ idẽ Pa.i.d.c.clerici:dicit.ꝙ tõsura i supiori parte.est idẽ qd̃ clerica. q etiã dr rasura.i superiori parte: corona vero ẽ circulus capilloꝝ.ad instar corone. Tõsura vero fit i parte inferiori.j.capillos.ꝛ aures.vnde dicit canõ ꝙ clerici capite detõso icedere debẽt:ꝛ patẽtibus auribus.23. di.nõ lz:qz^m ad magnitudinẽ vel paruitatẽ dictoꝝ. credo ꝙ sit attẽdenda ꝯsuetudo ꝛ q nõ multũ excedit fm ꝯdictionẽ suã nõ credo peccare. Et.s.Tho. 4.d.24.q.3.ar^o.p.q̃stiũcula p^a.sic ait. Eis qui ad diuina misteria applicatur cõpetit tõsura.ꝛ rasura in modũ corone:ꝛ rõe figure: qz corona ẽ signũ regni ꝛ perfectionis.cũ sit circularis.illi aũt q diuinis ministerijs applicãtur:adipiscuntur regiã dignitatẽ:ꝛ perfecti i virtute debẽt esse:ꝯpetit etiã eis rõe subtractionis capilloꝝ:ꝛ ex parte supiori per rasurã ne mẽs coꝝ tẽporalibus occupationibus.a cõtẽplatione diuinoꝝ retardet:ꝛ ex parte iferiori per tõsurã.ne coꝝ sensus tẽporalibus occupẽtur:cõuersi vero tũduntur ꝑpter renũtiationẽ tẽporaliũ.sz nõ radũtur qz non occupant diuinis ministerijs.i qb^9 diuina oporteat eos mẽte cõtẽplari:nec debent totaliter radi.sz i modũ corone qz nõ solũ debet significari tẽporaliũ abiectio.sed etiam regalis dignitas.i forma corone: ꝛ etiam ne indecens videatur hec.s.Tho.

7 ¶ Utrũ clericus nutriẽs comã vel barbã peccet mortaliter. Rñ.ꝙ sic.qz põt excoicari.c.si qs. de vi.ꝛ ho. de.ꝛ.23.di.c.si qs.ꝛ hoc qñ facit sine cã rõnabili.fz glo.i.d.c.si qs.ex rõnabili cã lz: puta si vellet ire ad sepulcrũ de religiosis dimittentibus propriũ habitũ vide.ꝟ.excoicatio.5.casu.23.p totũ.ꝛ.s̃.§.pcedẽti.

8 ¶ Querit qualis hitus prohibetur clericis. Rñ.i.d.c. clerici iterdicunt duo colores.s. ꝙ nõ icedãt i pãnis rubeis:aut viridib^9.ꝛ de hoc ẽ etiã tex.i de.f.eo. ti. vbi extẽdunt ad caligas.ꝛ ꝯcludit Pa.i.d.c.clerici ꝙ i hoc.d.tex.iducat pceptũ:ꝛ nõ solũ ꝯsiliũ.adducit.d.de.f^m.i fi.ꝛ glo.ibi.q dicit trãsgrediẽtes puniẽdos pena arbitraria.ipse tñ Pa.i sepe dicto.c.clerici post glo.f^m.in.ꝟ.deauratis ꝯcludit ꝙ in vestibus sit multũ attendenda cõsuetudo locoꝝ: qz clericus i vestibus debet attẽdere ne vilescat dignitas clericat. ꝛ sic nõ debet ire vestibus laceratis.cã humilitatis: qz ex hoc vilescit dignitas vt alibi dr tex.nõ. nõ ornatũ ifucatũ pter corporis diligentiã approbamus fractos vestibus nõ recipimus.41.di. Et alibi affectate sordes.nec exq̃site delitie.laudẽ pariũt:qd̃ tam de vestibus q̃z de cibis itelligendũ est .41.di.i sũma: ꝛ glo.21.q.4.i sũma vbi disputat nũqd clericus possit vti vestib^9 fulgidis maxime sericis si habeat hoc cõsuetudo loci.ꝛ inquãtũ glo.hic dicit clericos ꝯformandos in vestibus consuetudini regionis intellige qñ sunt tales q nõ portant ad põpã.sed ex ꝯsuetudine illoꝝ:ꝛ alias sint honeste. Ar lb^o.c.de nullo ꝑuideret:ꝛ facit.d.de.f^a. Et nõ etiam ibi Pa. ꝙ etiam cardinales non deberent vti istis coloribus neqz calcaribus.vel frenis deauratis:qz sunt fm Host. insignia pape.q̃uis cõsuetudo sit icõtrariũ.q forte eos excusat.eo ꝙ papa videt ꝛ tolerat. Prohibet etiaz clericis i.d.de.f.vestis virgata.vel partita.i.diuersi coloꝝ.ꝛ epitogiũ seu tobardũ fodratũ vsqz ad orã: ꝛ ita breuis ꝙ vestis inferior videat notabiliter:epitogiũ seu tobardũ est vestis superior:ꝛ talia portantes publice ꝛ sine cã rõnabili fm doc.peccant mortaliter:qz videt esse pceptũ vt dictuz est. Et extendit etiã ad existentes solũ i minoribus. si hñt beneficiũ. vel portant clericã:dr publice.secus ergo si secrete vt in domo. Causa rõnabilis esset timor:ꝛ isti q ꝓhibent in.d.de.nõ solũ peccant mortaliter. sed etiã est suspensus.per sex mẽses.a perceptione fructuũ. si est beneficiatus:si vero non est beneficiatus:ꝛ est in sacris.citra sacerdotiũ:per idem tempus est inhabilis ad beneficium obtinendũ. ꝛ istis.s.sacerdotibus vel religiosis aut dignitatem seu beneficiũ cũ cura habentibus prohibetur non solum predicta vestis. sed etiã infula:seu pileũ lineũ.in capite publice portare: sub eisdem penis:ꝛ precipitur ꝙ habentes administrationem infra mensem.assignent suis superiorib^9 in pios vsus conuertendos. Nõ q̃uis in iure prohibeant quedã in habitu clericoꝝ:ꝛ dicatur ꝙ debẽt habere habitũ honestum; non tamen reperitur habitus determinatus.

¶ Quintum quod debẽt habere clerici: est castitas. 9
Nam tenentur oẽs clerici seruare castitatem. preter grecos qui possunt vti matrimonio cõtracto viuis virginis. ex quo deducitur ꝙ castitas in clericis est de iure positiuo:ꝛ plus peccant existentes in sacris: q̃z in minoribus:qz magis puniunt: ꝛ existentes in sacris:cõtraxerunt matrimoniuz spirituale cũ ecclesia:ꝛ sic est adulteriũ spirituale: ꝛ q̃uis existentes in minoribus teneantur ad continentiam respectu fornicationis illicite.tamen contrahere possunt:etiã sine peccato:nisi haberent beneficium:ꝛ vellent illud retinere.c.primo.de de. coniug. ꝛ quasi per totum. Constitutus vero in sacris:omnino artatur ad cõtinentiam.ita vt non valeat matrimoniũ per euz cõtractũ.c.vnico.de voto.lib.6. Et plati grauiter peccant sustinentes subditos incõtinentes:ꝛ debent puniri eadem pena:qua ipi delinquentes:maxime si ꝑpter lucrũ vel comodum temporale hoc faciunt:vel permittunt: secus esset vt ibi nõ Pa. si sustinerent ne peior efficeretur.13.di.duo.hec Pa. in.c.vt clericoꝝ de vi.ꝛ ho.de.v.de.ꝟ.permissio.§.i.

x ¶ Queritur qua pena sunt puniendi clerici incótinétes. R. sm. Pa. i. d. c. vt clericoꝝ. ꝙ olim ꝓ fornicatione clericus deponebatur. 81. di. ꝑsbiter. tex est aptus i. c. a multis. de eta. ⁊ quali. hodie vero nó deponitur. sꝫ suspédit. vt i. d. c. clericoꝝ. ⁊ si sic suspésus celebrat diuina. spoliat bñficio. ⁊ ꝑpetuo deponit. ⁊ hoc in simplici fornicatione. sm Pa. ibidé. ⁊ ꝓpter adulteriú clericus debet deponi. c. cú nó ab hoie. de iudi. ⁊ nimirꝫ. cú laicus veniat decapitandus. l. q̃uis. C. de adulte. Idé dicit de delicto ꝯ nãm. c. clerici. de exce. ꝑla. ⁊ etiá cócubinarius pót priuari bñficio. in. c. ex parte de testi. Idem dicit de icestu. ⁊ stupro. ⁊ itellige istam suspensioné. s. qñ est facta ab hoie.

xi ¶ Utrꝫ clericus cócubinarius publicus. sit suspensus ipso iure. quo ad alios. vt alij nó possint ab eo audire diuina. vel recipe sacra. R. sꝫ s. Th. q. di. 13. q. p^a. ar. vlti^o q̃stiuncula ii. vbi sic ait. ꝯcubinarij sacerdotes. nó sunt vitádi. nisi sint notorij. ⁊ dicitur notorij. tribus modis. s. vel per sniaꝫ. q2 cóuicti sunt. vel per ꝯfessioné i iure factá. vel ꝑ rei euidentiá. sic qñ est ita manifestú ꝙ nulla pót tergiuersatióe celari: ab alijs át peccatoribus sꝫ sacra recipere ⁊ fugitur fornicarius. ñ q2 malus. sꝫ ꝓpter eccłie ꝓhibitioné. ⁊ idigne accedit. q2 facit ꝯ eccłie ꝓhibitióeꝫ. ⁊ sic nó recipit effectum sacri. s. q2 facit ꝯ ꝓhibitioné eccłie. eodeꝫ mó dicitur de symoniacis excoicatis. ⁊ hereticis. a qbus nullo mó sunt suscipiéda sacra. hec s. Tho. Idé dicit. 3^a. q. 82. ar^e. 9°. q̃ cófirmantur ꝑ doc. i. c. vfa. de coha. cle. ⁊ mu. vbi Pa. vltimo nõ. sic ait. dicitur qs tolerari qñ nó fuit cóndénatus nec cófessus nec hĩ opis euidétiá. ⁊ nõ ꝙ nó solú diuina nó sunt audiéda ab istis suspensis. sꝫ nec alia ecclesiastica sacra sunt ab eis recipienda. ⁊ per illud. v. i tex. a clericis. ⁊ ꝑsbiteris ⁊c. colligitur ꝙ nó solú iterdicitur istis cócubinarijs notorijs. celebra^o misse. ⁊ executio ordinis sacerdotalis. sꝫ ét executio cuiuscúqꝫ ordinis. vñ nó possunt legere euágeliú. vel epistolá. vt i. c. ꝓter. 32. di. Et ibidé. 7°. nõ. dicit ꝙ sũt tria ex qbus isurgit notoriú ꝑ ex snia. 2°. ex cófessione facta i iudicio. 3e. ex opis euidétia. q̃ nulla tergiuersatione celari pót. ⁊ abstinetur ab istis licite vt rubore cófusus. iducatur ad fructú pñie. ⁊ ꝑapit hi tex. i. d. c. vfa. ꝙ oés abstineát respectu diuinoꝝ. ⁊ sacroꝝ. ab eo nó recipiédoꝝ: nó tñ ipe fornicator prohibetur ab auditione diuinoꝝ. sic excoicati. hec Pa. q̃ in. §. sequenti melius declarátur. ꝙ sit suspensus quo ad se siue. sit secretus. siue publicus. nó est dubiú. quó quádo est secretus alij debeant abstinere vide infra. v. suspésio ꝑ. §. ꝑ. ⁊. v. irregularitas. 4. §. 4. 14^a. ꝯ^e.

xii ¶ Ad maioré declarationé ꝑcedétis. §. Pa. vbi. s. disputat. vtrꝫ isti notorij cócubinarij. sint simpłr suspési sine alia monitióe. ita ꝙ icurrát irregularitaté celebrádo. ⁊ dicit ꝙ si est notorius per sniaꝫ vel ꝑ cófessioné spóte factá i iudicio. sine dubio sunt suspési. quo ad alios. ⁊ efficiútur irregularitates. si celebrát. ⁊ non est licitú audire diuina a tali. ⁊ peccant cótrafaciétes. q2 veniút ꝯtra ꝓceptú ecclesie. Sed dñ est i notorietate facti. vt q2 hĩ ꝯcubiná publice i domo. nec fuit cóndénatus. nec in iudicio cófessus. ⁊ iste est passus periculosus. q sepe praticatur apud timoratos q multú trepidant audire. vel cú scandalo abstinere. Et i hoc qdá dñt q sine oi monitióe debét oés a talibus abstinere ⁊ hoc vidétur sentire multi. in. c. sic. de coha. cle. ⁊ mu. ⁊ i. c. si celebrat de cle. exc. mi. ⁊ hác sequitur Hosti. ⁊ Jo. an. i. d. c. vfa. sed Hug. lau. ⁊ Archi. i. c. nullus. ⁊. c. si q2. 80. di. Jo. de lig. ⁊. d. Car. in. d. c. vfa. tenent monitioné necessariá. q2 cessante monitione videtur ꝙ qs possit habere excusationeꝫ. ⁊ facit. d. c. si q. vbi dicit ꝙ maluerint perseuerare in pctó. oés abstineát. ⁊c. ꝑ illud. v. si maluerint. videtur ꝙ sit opus monitioneꝫ ꝑmittere vt sic appareat de cótemptu ⁊ volútate sua. cósulenda eét p^a opinio an factú. post factú vero. 2^a. vt euitét pctm. ⁊ posset dici ꝙ vtraqꝫ est vera. ⁊ ꝙ núqꝫ icurrant pctm audientes. añ monitioné ꝓpter varietates opi. ad hoc qđ nõ glo. in. c. ꝑ. de postu. ꝑla. lib. 6. facit. l. regula. ff. de iu. ⁊ fa. ig^e. ⁊ cú hac opi. aliás tráfiuit. Pa. sed ipemet i. d. c. vfa distinguit. ꝙ aut fornicatio est ita notoria ꝙ nullá habet dubitationé. sic videmus i pluribus clericis q tenét ita publice cócubinas sic vxores. ⁊ publice nutriút filios. ita ꝙ ipi etiá nó audeát diffiteri. ⁊ túc credo ꝙ oio sit abstinéduꝫ ab eis sine alia monitióe. hoc ꝓbat iste tex. d. c. vfa. ibi nec habet opis euidétia. ⁊ melius i. c. sequenti. vbi nulla fit métio de admonitioné. ⁊ glo. ibi i. v. ex euidétia. ⁊ in. v. celari. ⁊ tex. videtur ꝓbare de directo. i. d. c. nullus. ⁊. c. ꝓter. reqrút. n. illa iura solú euidentiá facti. nó aút ꝙ expectent monitioné a supiori. Ité ꝑ róeꝫ q2 seqretur ꝙ fornicatio núqꝫ posset esse notoria. Ideꝫ videtur tenere. s. Tho. vbi. s. Si vero pót probabiłr tergiuersari: puta q2 cócubina habitat cú matre fornicarij. ⁊ dicat ipaꝫ esse pedisecam matris. vel hmói túc procedit alia opinio. vt expectetur monitio. ⁊ eius cótéptus. ⁊ hác credit Pa. esse itentioné iuris. ⁊ hác vltimaꝫ opinionem sequédo. dicitur ꝙ qñ est notorietas túc est suspésus a iure. ⁊ ex ꝯsequéti icurrit irregularitaté celebrádo. secus qñ nó adest illa notorietas. sꝫ pót aliquo mó tergiuersari. Roselli nõ vnum satis vtile ꝙ laici nó peccát audiédo diuina ab hmói notorijs. quocúqꝫ modo. q2 é ignorátia iuris positiui. ⁊ difficilis. etiá sm doc. q variát i illa. ió nó tenétur scire nec circa hoc sunt solicitádi. intellige nisi fieret bono fine. puta ad correctionem hec ille sed quid diceret qñ scirent ius credo vt. s.

xiij ¶ Queritur de alio peccatore notorio. i alio pctó. vtrꝫ sit abstinendú ab eis. i audiédo diuina. ⁊ recipiédo sacra. R. sm Pa. i. d. c. vfa. ꝙ ipe grauiter peccat celebrádo. sꝫ alij nó peccát audiédo ar. i. c. si. de coha. cle. ⁊ mu. vbi tex. se restringit ad pctm fornicatiónis. itellige tñ i peccatis vbi nó est ánexa snia excoicationis vel suspésionis. vñ. s. Tho. 4. di. 24. q. 1. ar^e. vlti^o.

quessuncula vltima.sic an. Si aliqs cũ pctõ accedit ad hoc sacrũ.s.correctiõis magis cedit ei i nocumẽ-tũ.q̃3 i pfectũ.qcũqz ãt ꝯ ordinationẽ eccl'ie accedit p iobediẽtiã peccat.symoniaci ãt & scismatici & ex-cõicati.ex statuto eccl'ie adispẽsatiõe h' sacri sunt su-spẽsi.qz sunt extra vnitatẽ eccl'ie.i q̃ sacra ꝯferũtur. vñ si aliqs ab aliquo p̃dictoꝝ sacr̃3 suscipiat peccat & sic grãz nõ ꝯseqt.nec debet qs cũ his cõicare i di-uinis.q̃ztãcũqz sit occulti.ab alijs aũt peccatoribus pter notorios fornicarios l3 sacra accipe.s.necessita-tis.Nõ tñ debet eos aliqs iducere ad celebrãdũ. vel ad administrãda sacra.nisi i necessitate:& max' qñ sunt parati. Quõ aliqs possit accipe baptismũ ab istis p alios vide.s.bapt.6.§.2° Angelica.s.vo.s. de ricus.8.§.2°.dic̃ q̃ si isti.s.excõicati &c̃. sũt occulti & parati ad administrãdũ q̃ possumus ab eis accipe etiam voluntaria sacra sed hoc est contra .s. Tho. vbi.s. Ista tamen multũ modificatur per constitu-tionem cõstãtiensem de qua vide.s.iterdictum.3°. §.9. Angelica etiam vbi.s.conatur probare q̃ ois peccator notorius contra Pa. sit precisus & suspen-sus a canone.quod nõ solum est contra Pa. s3 etiã contra.s.Tho.quam opinionem s.Pa. & .s.Tho. sequitur Rosella.s.clericus.3°.§.3. vndetenendum existimo vt dictum est nec me extẽdo ad responden dum.tum quia lõgum.tum qz alibi dicetur.

14 ¶ Pro cõseruãtia castitat̃3 phibet̃ clericis oib' cõ-habitatio mulieꝝ tã p iura antiq̃ q̃3 p.c.p̃m.&.2m.de co.de.& mu. vbi dr̃ clericus nõ debet retinere i domo mulierẽ suspectã de icõtinẽtia.Et si sit mater vel alia cõsanguinea.& si habeat cõsanguineã idigẽtẽ.pui-deat illi extra suũ hospitiũ.vñ ab oibus mulieribus q̃ põt eẽ cã mali.vel suspiciõis.vel scãdali.ẽ clericus abstinẽdũ:& facit Pa.regulã generalẽ.q̃ nullam fe minã põt clericus tenere i domo ex q̃ possit oriri su-spicio icõtinẽtie.& glosat.Pa.hãc regulã q̃ sumit̃ ex tex.p cõcordãtia iurium q̃ cõsanguineas iuuenes. alias nõ suspectas.põt clericus bone fame in domo tenere. sed iuuenes extraneas. nullo mõ.qz talis cõ-mixtio ẽ piculosa.nõ sic cũ cõsanguinea.& hoc sen-tit glo.i.c.volumus.80.di.2.hoc dic̃ Pa.vt notetur dr̃a quã faciũt canones.iter ꝯsanguineã & extraneã vtꝝ aũt peccet mortr faciẽdo ꝯ .d.pm. Angelica .s. clericus.5.§.2.dicit simpr̃ q̃ sic.si habitat cũ q̃cũqz de qua possit eẽ rõnabilis suspicio.& multo magis. si masculos per.d.pm.c.Nõ tñ q̃ q̃uis oẽs doc. ꝯue niant q̃ sit phibitũ.nullus tñ d' c̃ de pctõ mortali.& est piculosa determinatio d' mortali.vt dictũ ẽ.s.s. beneficiũ.2°.§.24.vñ crederẽ eẽ cõsiderandũ. vtꝝ de beat sequi suspicio scandalosa.vel exponat se piculo peccati mortalis hec.vel huiusmõi: illi autem cano-nes sm Mar.non sunt pceptorij.Et idẽ dicẽdum de frequentatione eorũdem.

15 ¶ Sextum quod debent habere clerici est q̃ debent laudes debitas persoluere.Quomodo teneantur ad officium vide.s.hore canonice.§.primo.&.2.de offi cio mortuorum ibidem.§.12.

¶ Septimũ ẽ debita resideñtia i suis bñficijs.c.qz nõ. 16 nulli.de cle.non resi.quã tenet̃ p se ipm facere & dicit sm Pa. q̃ q̃lz beneficium qd̃ dat̃ rõe officij reqrit residentiã personalẽ:facit.c.cũ qrente.eo.ti. Quidã tñ dicũt.s.lau.q̃ rõe ꝯsuetudinis põt deseruire p vi-cariũ.qd̃ i beneficijs simplicibus pcedit. sine dubio. I curatis vero Jo.de lig.sentit oppositũ.i.c.cũ oẽs.d' ꝯsti.& dicit Pa.q̃ ẽ inspiciẽdã ẽ cã cõsuetudinis.si est rõnabilis:valeat.alias nõ:puta si sint iducta ppt modicitatẽ beneficij.videt̃ rõnabilis. dic̃ tñ Pa. q̃ facilius iduceret̃ cõsuetudo.i nõ curatis.qz i curatis magis exigitur idustria. Item quando dispensatur cum aliquo de pluralitate beneficioꝝ potest deseruire vni per vicarium.c.non potest.de preben.lib.6.vide multa de residẽtia.s.beneficiũ.§.6. & quõ canonici qui non residant non recipiunt distributiones & de vniuersarijs.s. beneficiũ .3.§.7.

Clericus.3°.quõ q̃dã phibẽtur eis.vt i.c.si.de e ui.& ho.de.& ne.de.vel mo.p totum.& max'. c.§.& p phibet̃ sibi negociatio secularis.d.c. si.& d.c.§. vbi notãdũ q̃ negotia secularia possunt accipi tripl'r p mõ large vt cõphẽdit qeqd pueniat ex carnali cõcupiscentia.non subiecta freno rõis.& hoc innuit tex.i.d.c.§.pn̄c.& dr̃ negotiũ seculare.qz p illud viuit̃ sm seculũ.& nõ s3 deũ.& breuiter cõphẽdit oẽ pctũ mortale.& ista phibent̃ ẽt laicis.s3 magis cle-ricis.vt i.d.c.i. Secũdo dr̃ negotiuz seculare ppriẽ. vt cõphẽdat negotiũ ptinẽs ad rẽ publicã mũdanã & seculares hoies.qd̃ qdẽ l3 sit pmissum laicis. cleri cis tñ phibent̃.vñ i.l.placet.C.de epis.& cle.dic̃ tex. q̃ clerici nihil cõe hñt cũ publicis actibus.vel ad ea rũ ptinẽtibus.cuius corpori non sunt anexi.facit.c. rephẽsibile.23.q.8.& de istis nõ se ipediũt clerici.nisi sint necessaria p causis eccl'ie.& pietat̃. vel ad sub-stẽtationẽ corporis.de quo vide.s.aduocatus.§.3°. vsq̃ ad .8m.vide aliqd.i.§.5. Tertio mõ dr̃ nego-tiatio secularis ppriissime.sm q̃ dicit Chrisostomus.sup Mat.21. q̃ xp̃s eiecit eos de tẽplo.& cassio.dicit qd aliud ne-gotiatio.nisi vilius cõparare.& cari' velle distrahere. & subdit.negotiatores tales. dñs eiecit de templo. & Hiero' dicit. Negotiatorẽ clericũ.ex inope.diuitẽ. ex ignobili gloriosũ.quasi quãdam pestem fuge. Ista igit̃ duo genera vltima negotiationis.phibent̃ cleri cis.Et pmittũtur secularibus. & quid sit ista vltima negotia°.& quõ phibet̃ clericis. & quõ sibi pmittit̃. licitum exercitium.& quõ puniũtur. vide.s.emptio. §.14. & se. Quõ in huiusmodi soluunt gabelas .s. excõmunicatio. 5.casu.19.§.34.

¶ Que ẽ pena clerici negotiatoris.&c.p. peccãt mor taliter.sm Phe.de pal.&.c.2.ne.de.vel mo. Secundo debent excõicari.itellige istas duas penas.i his que sibi prohibent̃ de quo.d.s. emptio.§.14. Et si mo-niti fuerint.3°.& nõ destiterint perdũt priuilegiũ cle-

ricale.vt.d.c.fi.ꝛ ſm Pa.ibidem.doc. varie dicunt de iſto priuilegio.qd' amittunt. ſed ſm eūdem Pa. intelligit̄ vt clericus in minoribus.ſiue ſit cōiugatus ſiue nō.ꝙ nō peccat mortaliter. negotiādo:dūmodo tale negotiū non ſit prohibitū ſecularibus. ſed ſi nō eſt ꝯiugatus. poteſt cōpelli per priuationē priuilegij clericalis.nō quidem illius.ſi quis ſuadente.ſꝫ priuile/gij quo nō pñt vexari exactionibus i bonis.vel i pſo na vt.l.ſ.C.de epi.ꝛ de.Cōiugati vero nō:qꝛ pdūt ipſo facto per cōtractū matrimonij. vt in.c.vnico.de de.cōiug.lib.6.ꝛ i.c.Joānes.eo.ti. Alij vero q ſunt in ſacris aut religioſi.pñt cōpelli per priuationē pri uilegij clericalis.vt dictū eſt.de exiſtentibus i minori bus ꝛ per iſtā trinā monitionē nō perdāt priuilegiū canonis:ſi quis:nec etiā priuilegiū fori.vt poſſint p criminibus ꝯdēnari p iudicē ſecularē.tenet ibi Pa. ꝛ pōt probari qꝛ clerici coniugati. quos oꝫ negotiis ſecularibus intendere.vt in.d.Joānes. his gaudēt ſi habitū ꝛ tonſuram portant ergo multo fortius. iſti non cōiugati.ꝛ requirit̄ trina monitio.nec ſufficeret vna pro tribus ſm Pa.in.c.ſi.de ui.ꝛ ho.de.qꝛ vbi agit̄ de pena icurrenda.ꝛ ius exigit trinam.nō ſuffi cit vna etiam peremptoria hoc voluit glo.in de.ij. de vita ꝛ ho.de.ꝛ Jo.an.in.c.ex tue.de de.nō.reſi.nec obſtat ꝙ vbi a iure requiritur triplex citatio ſuffiat vna pro tribus peremptoria vt i.l.tres denūtiationes. C.quō.ꝛ qñ.ꝛ glo.in.c.cōſuluit.ꝺ offi.deleg.ꝛ Pa. in.c.in nomine dñi.de teſti.qꝛ verū ordinarie. ꝛ oꝫ ꝙ ſit ſpecificata nō generalis.ad hoc faciunt.d.c.ſi. ꝛ.d.de.ij.in.ꝟ.nominatim.ꝛ qd' nō in.c.ſtatutum. de ſen.exco.lib.6.vide.ꝟ.citatio prim. ꝛ.ꝟ.exco.5. caſu primo.§.24. Et debet fieri per eū qui habet iu/riſdictionē epālem.ſm Pa.in.c.ꝯtingit.el.2.de ſen. exc.vtꝝ teneātur reſtituere q̄ acquiſiuerunt per has negotiationes prohibitas dicitur ꝙ ſic.de ꝯſilio.ꝟ. emptio.§.14.Nō mirum qd' ponit.s.Tho.2a.q.187. ar.2.s.ꝙ cū cupiditat̄.ſecularia negotia gerere.nec monachis.nec clericis lꝫ:cū vero charitatis ſe nego/tiis ſecularibus cū debita modeſtia ingerere.pñt. ſꝫ ſuperioris licentiā.in miniſtrādo ꝛ dirigendo.vide dr̄ i decretis.di.88.decreuit ſancta ſynodus. nullꝫ deinceps clericū.aut poſſeſſiones cōducere.aut nego tiis ſecularibus ſe immiſcere. niſi ppter curā pupilloꝝ. aut orfanoꝝ. aut viduaꝝ. aut ſi forte eps ciuitatis eccleſiaꝝ reꝝ ſolicitudinē eoꝝ habere pcipiat. Eadem aūt rō eſt de clericis ꝛ religioſis qꝛ vtriſqꝫ ſimiliter negotia ſecularia iterdicitur hec ille.Pe.de ancha. ponit practicā de negotiatione dicens.ꝙ ſi clerici ha berent venā ferri in ſuo territorio: ꝛ facerent ferrum per alios magiſtros.nō tenent̄ ad gabellas. qꝛ non eſt negotiatio.ꝛ ſimiliter quādocūqꝫ venderēt pro/prios redditus.ſecus autē eſſet ſi emerent venam in alterio territorio. ꝛ facerent ferrum per alios magi/ſtros.qꝛ videt̄ negotiatio.ꝛ ſic tenētur ad gabellas.

2 ¶ Secūdo prohibet̄ clericis officiū tabernarioꝝ. ꝛ macellarioꝝ. ꝛ ſi perſonaliter publice exercent. ꝛ.3a. monitū nominatim a ſuis platis nō deſtiterint. clerici cōiugati perdūt oē priuilegiū clericale.non ꝯiugati vero ſolū perdūt i rebus. ſi deferūt habitū clericalē. ſꝫ ſi nō deferūt.ꝛ icedūt oio ſicut layci. amittūt etiā in perſonis.verꝝ eſt ꝙ ſi pfactū officiuꝫ dimittunt ꝛ reaſſumunt habitū.tā cōiugati.q̄ꝫ nō ꝯiugati. intel lige ꝙ ꝯiugati ſi reaſſumant̄ gaudēt nō ita ſic̄ non cōiugati.ſꝫ illud i quo gaudent. vt i.c.vnico. de de. ꝯiug.lib.6.iſte videt̄ verus itellect⁹ littere lꝫ alij alr. hec habent̄ i de.p.de ui.ꝛ ho.de.ymo prohibentur tabernā itrare.44.di.nō oꝫ.niſi i itinere cā neceſſi/tatis.vt i.c.clerici.ea.di. Eodem modo dr̄ de officijs vilioꝛib⁹ ab his.vt puta aptare pelles.ex identitate rōis.ſm Pau.in.d.de.prima.i his.n.ſtatus clerica lis dehoneſtaret̄ nō tñ icurrūt penā ſtatutā ꝯ mace larios.ꝛ ſi ſunt i ſacris.vel religioſi.ꝛ publice hoc fa ciāt videt̄ peccare mortaliter. vide.ꝟ.excommunica/tio.5.caſu primo.§.24.25.ꝛ.28.

¶ Tertiū qd' prohibetur eſt officium tabelionatus. 3
ſm Hoſt.in.c.ſicut.ne.de. vel mo.ꝛ ſi eſt cōſtitutus a laico.ꝛ eſt in ſacris.poſtq̄ꝫ eſt ſibi interdictū. non poteſt etiam in cauſis eccleſiaſticis.ſꝫ Inno.in.d.c. ſicut.tamen ſi anteq̄ꝫ ſibi interdicatur. facit inſtru/mentum.tenet ſed poſtq̄ꝫ eſt ſibi interdictum non:ſi vero eſt a Papa cōſtitutus.vel ab epiſcopo quo ad dioceſim ſuam.poterit i cauſis eccleſiaſticis. cum ei non debeat propter ordinem ſacrū aut beneficiū in/terdici.ar.de deci.c.tua.el.2.ꝛ de iudi.c.decernim⁹. de arbi.contingit. Si vero ſunt i minoribus poſſunt exercere etiam ſi ſunt beneficiati.ar.d.c.ſicut.a con/trario ſenſu. licet ſit honeſtius abſtinere. In officio tamen heretice prauitatis poſſunt omnes etiā ſacer/dotes.c.vt officiū de here.§.ad ꝯſcribēdas lib.6.

¶ Quartum eſt officium ioculatoꝝ.publice.ꝛ tales 4
ſunt qui faciūt ſpectaculū ſui corporis ſacat.l.2.§.ſi. ff.de his.qui.ne.infan.ꝛ ſi hoc faciunt per annū cō/tinue.ipſo iure perdunt omne priuilegiū clericale.hic nō ꝙ Archi.quem ſequit̄ Ge.in.c.vno.de ui. ꝛ ho. de.lib.6.dicat.ꝙ clericis in ſacris.ꝛ etiaꝫ monacus perdit priuilegiuꝫ canonis.ſi quis. ꝛ videtur verius q̄ꝫuis Jo.mo.teneat cōtrariū.ꝛ dicat ꝙ ſolū exiſtēs in minoribus perdit. ſimiliter etiam perdunt ſi mi/nori tēpore poſt trinā monitionē non deſiſtant.d.c. vno.In occulto tamen.vel cauſa infirmitatis.vel al terius honeſte rei cauſa.ioci aliquid facere nō repro batur.ſm glo.in.d.c.vno.86. di. donare. in glo.ꝟ. excommunicatio.5.caſu primo.§.26. Et nō ſm Ge. in.d.c.vno.ꝙ quādo ius imponit penaꝫ ipſo facto. ex facto negatiuo. non requiritur monitio. quando illi additur certum tempus. vt ibi. ſi non deſiſtant infra annum:ꝛ requiritur in hoc caſu annus conti/nuus.ꝛ integer.ꝛ ex hoc nō ꝙ quando lex.vel ſtatu tum.dat certū tempus. ad hoc vt pena comittatur. intelligitur de tempore continuo.

5 ¶ Prohibētur. 5°. ꝙ nō sit aduocatus. vel procurator. ⁊ ꝙ nō possit disceptare i placitꝫ secularib⁹: exceptis qbusdā causis. de qbus. ℣. aduocatus. §. 3. ⁊ sequētibus: vide aliquis. ē. c. c. pn. nec cōductor rerum secularium. ē. pn. ⁊. §. 1. Nec canes vel aues seq i. c. i. ne. de. vel mo. Nec pcuratōes villaꝝ. aut iurisdictiones seculares. sub aliqbus principibus. ⁊ secularibus viris exercere. c. ſꝫ nec. co. n. Nec sniaꝫ sanguinis si ē j sacris dare. vel dictare: vel iteresse: vbi vīdicta sanguinis exercet̄. Nec ppositus balistarioꝝ. ⁊ hmōi iuris sanguinū. Nec vllā erogie artē q̄ adustionē. vel icisionē idigeat. Nec ipendere benedictionē aque feruēti. seu ferro cādēti. ad purgationē. vt in. c. snia co. n. Et oēs. talia vel aliqd coꝝ exercētes. 3°. moniti. a suis platis si nō desistunt. pdunt priuilegiū clericale. vt nō doc. i. d. c. ſꝫ nec. Itē pbiteris. decanis. archidiaconis. pbanis. ppositis. cātoribus: ⁊ alijs clericis psonatū habentibus. phibit̄ sub excōicationis snia. ne leges. aut physicā audiant. vt i. c. si. co. ti. de q°. ℣. excōi°. 5. casu. 22. quō i diuersis casib⁹ clerici amittāt priuilegiū clericale. vide. ℣. excōi°. 5. casu. p. a. §. 24. vsqꝫ 30. ⁊. ℣. irregularitas. 3. §. 11. ⁊. ℣. medic⁹. §. 2°.

6 ¶ Clericus debet esse patiens. nō vindicatiuus. non debet se imiscere tirānidi. vel crudelitatib⁹. ꝺ quo. ℣. excōic°. 5. casu. p. §. 25. Si fiat miles ⁊ exerceat actuꝫ oio ɔtrariū clericatui. fm Imo. i. c. p. de aposta. perdit pˀuilegiū. itellige vt. ē. imediate. s. 3° moniti. Quō possit bellare. vel vti armis defensibilibus. p se. vel p suis. ℣. irregularitas. 2°. §. 4. ⁊ sequētibus. Clericus debet esse sobrius. i. c. a crapula. de vi. ⁊ ho. de. vbi phibet̄ eis vt vinū tēperēt. ⁊ qdā dīt ꝙ peccat mortalr ɔfaciēdo. ⁊ dicit tex. ꝙ debet esse cōtentus trina potatione. i. c. q̄i. 44. di. qꝺ est palea. non debet cogere alios ad bibēdū. itellige vltra necessitatē. nec fabulas inānes citare: nec laruas añ se ferre. c. nullus pbiterorꝫ. 44. di. ɔuiuia sua debent esse ex charitate. sine supfluitate: detractione: vel derisione. c. cōuiuia. 44. di. In prin° fiat benedictio mense. ⁊ i fine graꝝ actiones. ⁊ aliqd legāt i mēsa. de sacra scriptura. c. qñ. ⁊. c. pro reuerentia. ea. di. ⁊ non debet comedere ante tertiā. d. c. nō lꝫ. In istis tñ q̄ ponūtur in isto. §. nō credo eos peccar̄ mortalr. nisi vbi cēt ēt mortale secularib⁹. vel pp scādalū. ⁊ max° qñ nō sunt i sacris.

Clericus. 4°. q°. ad bona tēporalia. Et p̄ qrit̄

1 vtꝝ possint habere ppriū. ℟. 65. s. Tho. 2° . q. 185. ar°. 6. ꝙ sic: qꝛ ad illa q̄ sunt supererogationis nullus tenet̄ nisi ex voto: ſꝫ clerici seculares non vouēt paupertatē. igit̄ pbat̄ etiā. 12. q. i. epi: ⁊ si q̄. c. iueniātur ɔtraria: itelligi debent ſꝫ Pis. fm statū primitiue eccl̄ie. qñ nihil ppriū possidebāt. vel de religiosis. tñ fm. s. Tho. vbi. ē. nō debent ita propriuꝫ possidere vt dū curant propria. defectū faciant i his que pertinent ad cultum diuinum.

1 ¶ Utꝝ possint testari vel donationē facere inter viuos. ℟. si bñt de patrimonialibus. vel q̄ sibi aliūde aduenīūt. q̄ꝫ a bñficijs. puta ex successione. vel donatiōe facta psone nō intuitu eccl̄ie. vel de illis q̄ ipi sibi p artificiū licitū acqsiuerūt. idubitanter pñt de istis. vel etiā donare. 12. q. 3. c. p. ⁊. 2°. ⁊ de testa. c. ad hoc. ⁊. c. qꝛ nos. Et etiam hi locū si clericus sit i ptāte patris. vel aut cōstitutus. C. de epi. ⁊ cle. aut pbiteros. ſꝫ i alijs psonis. secus sit. vt. j. ℣. peculiū. §. i. De rebus aūt ecclīasticis mobilibus vel imobilibus: nō pōt clericus testari. ſꝫ pōt de mobilibus: ⁊ fructib⁹ pceptis i egritudine cōstitutus. dūmodo sit compos mentis. cōferre paupibus. ⁊ religiosis locis. ⁊ his q sibi honeste seruierūt. vt. d. c. ad hec. ⁊ ꝺ testa. c. relatū. el. 2°. qꝺ etiā dū sanus est facere pōt. c. cetexꝫ ⁊. c. ad apostolice. de dona. etiā cōsanguineis idigentibus. vel q sibi honeste seruierūt. d. c. relatuꝫ. Et nō pratica fm Pa. i. c. cū iofficijs. de testa. ꝙ si clericus vult donar̄ in ifirmitate. faciat dū viuit ⁊ nō reliquat. ⁊ cūꝫ dei timore. vt dicit tex. d. c. relatū. ⁊ i pauperibus sufficat charitas. in alijs āt requirit̄. vel paupertas. vel seruitiuꝫ de cōsuetudine alicubi clerici testatur de mobilibus. ⁊ de fructibus eccl̄ie acqsitis. de iure tñ est ɔ. vt. d. c. ⁊ iuribus. q̄ posset valere nisi forte de vasis sacris. vel alijs deputatis ad diuinū cultum. Et dīr bona ecclesiastica vel eccl̄ie oia q̄ intuitu eccl̄ie. vel de facultatib⁹ eccl̄ie acqsiuit. vt i. d. c. i. de testa. glo. i. c. pñti de offi. or. lib. 6. post Hosti. tenet ꝙ clerici nō habētes administrationē. pñt disponere ⁊ testari de fructibus pceptis vsqꝫ ad diē mortis. de consuetudine. ⁊ etiā si cōsuetudo esset. possent testari de reditibus pcipiendis āno sequēti. post mortē suā. vt refert Pa. i. c. cū i officijs. ipe tñ. Pa. i. d. c. relatū. tenet ɔ de canonicis. ⁊ pñt ɔcordari vt. s. possint de his q̄ obuenīunt rōe persone. puta i distributionibus. secus q̄ rōe bñficij. ⁊ q dicant̄ habere administrationē. vide. ℣. administratio. vi in. c. ad hec. ponit notabile dictū. ꝙ cōsuetudo nō excusat clericos q oia bona mobilia. acqsita intuitu ecclesie. dimittūt i morte. coꝝ cōsanguineis. ad oia ista vide. ℣. restitutio. §. 19. ⁊. ℣. clericus. 2°. §. 4. ⁊. ℣. beneficiū. 3. per totū.

¶ Sed qd de bonis acqsitis ituitu dignitatis. puta pro missis dicēdis. ℟. fm Hosti. ⁊ Imo. in. c. qꝛ nos. de testa. ꝙ si clericus aliqua rōe officij acqsiuit. puta qa fuit capellanus alicuius principis. q sibi multa donauit. pōt disponere Pa. limitat de missis i. d. c. cū iofficiis. vtꝝ nisi dedisset p missis dicēdis tā q̄ꝫ parochiali sacerdoti. qꝛ sic non posset disponere. de acqsito aūt a sacerdote inūgendo pnias parochianis fm Imo. i. c. cū iter. de. ℣. sig. nō pōt disponere. 2

¶ Utꝝ platus iducens testatorē ad sibi reliquēduꝫ. qꝺ eccl̄ie reliqsset. teneat̄ illi restituere ⁊ an possit de eo disponere. ℟. Pa. i. c. 2°. de pecu. cle. refert. ꝙ qdaꝫ dicūt ꝙ nō. ſꝫ tenet̄ restituere p. l. qcqd. C. ar. tu. sed Cynus formādo. q. hāc. i tutore. dicit ꝙ si blādo sermone ipm induxit. ad sibi relinquēdū. ꝙ non tenet̄. ar. i. l. si. ff. si qs. ali. te. vbi patet ꝙ talis nō committit 3

delictū. si vo dolo seu fraude eū induxit: tenet eccle de interesse. s3 q teneat eccle simplr. tex. est cum glo. in. c. qcūq3. 12. q. 4. vbi p3. q plat9 tenet ad interesse eccle. qn ei potuit qrere & neglexit. ad instar tutor. vt i. d. l. qcqd. & i. l. pupillor. C. admi. tu. nec. n. debet vtilitatē suā pponere vtilitati eccle. sicut nec tutor vtilitatē suā vtilitati pupillor. l. tutor s3 dignitatē. §. i. ff. d admi. tu. l. si vt cto. §. comodatu3. ff. com°. Pa. vbi. s. dicit q di. L y. e valde eq vt cessante dolo n teneat. cū psonā suā qs teneat pferre cūctis. ar. c. pe tito de iureiur. & d Pe. di. 2. hec q d charitate: Istā viā L y. & Pa. tene. & vide. v. restitu. §. x. cc. mediū.

4 ¶ Utrū clericus q rē eccle: sua industria meliorauit. possit de sua melioratōe disponere. Rē. q nō: facit. c. sgrendū. & c. si qs. de pecu. de. q2 ad hoc tenet & si d eius fructibus viuit. secus si proprio patrimonio vel de suo meliorasset.

5 ¶ Utrū relictū clerico i dubio psumatur intuitu eccle datū. Rē. q si administrationē nō h3 nō psumit. secus si h3. tn ad cōiecturas ē recurrendū vt i. c. requisiti. de testā. & qd nō Inno. i. c. cū i officijs. eo. ti. & nō q. ecclia succedet ab itestato. qn nō h3 heredes. q de iure debeāt succedere. alias secus. 12. q. 5. c. fi. noie ecclesie venit capitulū. seu ɔgregatio. vbi viuit collegialr: & vbi ē vnus solus. venit successor. d. c. relatū. Si aūt defunctus habet plures ecclias. seu beneficia fiet eque diuiso iter illa. Et nō fm Pa. i. d. c. relatū. q acqsitū per canonicū ituitu eccle. seu pbēde. non cedunt successori. i pbēda. s3 capitulo ipius ecclesie. vbi aūt beneficiatus nō est de cōgregatiōe. s3 habet beneficiū oio separatū: puta q2 ē rector ecclesie parochialis. vel ppositus vel archidiacon9. nō beneficiatus a capitulo. tūc bona acqsita ituitu bnficij. cedūt successori. nō capitulo. itellige. qn pbēda est oio separata a capitulo. rōe3 dīc pōit Pa. ibi. & possent ista bona diuidi iter eos. si vdēt. vel reseruari in cōi. & si esset dubiū cuius cēnt bona. vel ecclesie. vel plati defuncti. iudicabit p ecclesia: secus si esset certū q habebat aliq bona ppria. s3 dubitat q sint illa. tūc. n. diuident inter successores & ecclesiā cuius sint bona. de peculio ecclesie vide. v. ecclesia. §. 8.

c Clericus. 5. de priuilegijs ei9 q sunt multa. vn Bertrādus enumerat quatuordeci3 q recitat Car. i de. p°. de vi. & ho. de. quor p° est. q nō cōueniūtur coram iudice seculari. c. si diligēti. de fo. cōpe. & dr priuilegiū persone. siue fori. 2° q verberās est excoicatus. c. si qs suadēte. 17. q. 4. & dr pulegiu3 canonis. 3° q non tenētur pstare munera. seu onera psonalia. vel realia. de imu. eccl. c. nō minus. & dr priuilegiū rer. 4° q2 possunt vēdicare rē ɔcessam ecclesie. an traditionē. l. fi. C. de sacrosan. ec. & c. ex lris de ɔsue. 5° q2 gaudēt eodē priuilegio familie eor. 2. q. 1. clericū. d p. 23. di. eos. & i glo. itellige quo ad for. vt i. d. glo. 6° q2 faciētes statuta ɔ clericū sunt excommunicati. c. eos q: de imu. eccl. lib. 6. 7° q soli clerici pnt obtinere beneficiū ecclesiasticū. de trāf. c. ex lris. vide. s. beneficiū. f. §. 12. 8° q per lras ɔ laicū impetratas. cū clausula gnrali. nō pnt ɔueniri. vt i glo. c. sedes. de rescrip. 9° q nō tenētur dare sportulas. de vi. & ho. de. c. cū ab oi. 10°. q acqsita ēt sub ptāte pris. disponunt vt volūt: aut psbiteros. C. de epi. & cle. v. clericus. 4. §. p. xi°. q2 p reb9 suis recuperādis agere pnt. sine cōsensu pris. archi. i. c. fi. de iudi. lib. 6. 12° q p necessitate nō pnt distrahi a pre. s3 l. 2. C. de pa. q. si. di. 13° q seruus sciēte dño ordinatus liberat ob seruitute dñica. 54. di. si seruus. 14° q pnt facere collegiū. ar. c. fi. de re. do. vbi sola religio noua phibet qd laicis nō l3. nisi vt infra. v. collegium. 15° q gaudent priuilegijs militū. que non sunt cōtra statutum clericale. q2 est miles iesu xpi.

¶ Utrū clericus ɔiugatus supradictis priuilegijs gaudeat. Rē. q nō. s3 si ɔxit cū virgine. & defert tōsurā & vestes clericales. solū gaudet i duobus. p. priuilegio canonis: si qs: 2° persone pro aliquo crie nō pōt trahi ad iudiciū seculare nec iudex secularis ptextu cuiuscūq3 excessus. pōt eū punire pecunialiter vel personaliter. c. vno de cle. ɔiug. lib. 6.

¶ Utrū clericus possit vti statutis & cōsuetudinibus laicor. ad suū comodu3. Rē. Pa. in. c. fi. de vit. & ho. de. & facit tex. i ar. q sic. facit ēt tex. i. c. ad nra3 de p ba. atn eos n ligāt i eor pudiciū glo. i. c. p. ne. se. va.

c Coactio qd sit: & p quotuplex est. vbi notādū q ista noia. s. coactio. violentia. vis. metus. & timor. fm q sunt in humanis. Aliquo modo minuūt de volūtario. & ex ɔsequēti minuūt pctm. q2 inq3 aliqd dr pctm. i tm dr volūtariū. vbi sciendu3 q coactio ē duplex. s. absoluta q dr s3 phm. 3°. ethy. violentū simplr. qd fm. s. Tho. 12. q. 6. ar°. 5°. opponit directe volūtario. sicut etia3 & naturali. cōe ē. n. volūtario. & naturali. q vtrūq3 sit a principio itrinseco. violētū aūt est a pn° extrīseco. vn diffinit. q est ab extrīseco nil ɔferēte vi passo: & ppter hoc sicut in rebus q cognitiōe carēt violētia aliqd facit esse ɔtra naturā. ita i rebus cognoscētibus. facit aliqd esse ɔ volūtatē. qd aūt est ɔ nā3. dr esse i nāle. & sir qd est ɔ volūtatē. dr ee iuolūtariū. vn violētia iuolūtariū causat. Coactio igit p mō dicta. q dr coactio absoluta. & violētia simplr. oio cāt iuolūtariū. ita q nullo mō volūtas cōcurrit. vel ɔsentit. & talis. nollo mō est pctm: nec o3 addere sic qdā addunt. nisi volūtas cōsentiat: q2 talis coactio oio remouet volūtatem: & talis coactio facit necessitatē absolutā: & dat ex° p canonistas i. c. cū locū. s3 Inno. de spon. de captura. vel per vincula. vel qn qs corporaliter ipedit. vel impdit ad motū. vn. s. Tho. 2°. snia. di. 24. q. 3. ar°. 4. sic ait. Si vsus exterior membror & delectatio eor esset sine volūtate pctm nō eēt sic beata Lucia dixit si in vitā me violari feceris castitas mihi duplicabitur ad coronam de hac habes in. c. psbiteros. 50. di. Secūdo mō dr coactio ɔdicionata. siue violētum

mixtū.ſm philoſophū vbi.ſ.⁊ iſtā ꝓprie dr̄ metus qui ſm iuriſperitos.ē inſtātis periculi. vel futuri.cā mētis trepidatio:⁊ talis nō cauſat neceſſitatē ſim/pliciter:ſ; ſm qd:⁊ dr̄ inuolūtariū per ſe.ſ; volūtariū per aliud.h; tñ magis de volūtario q̄ȝ de inuolūta/rio.vñ.s.Tho.vbi.ſ.ar°.6.ſic ait : ſicͭ philoſophus dicit.3ͤ.ethy.⁊ Greg.nice.in lib.ſuo. de hoīe. hmōi q̄ p metū aguntͬ mixta ſunt.ex volūtario ⁊ inuolūta/rio.id.n.qd̄ per metū agitͬ.i ſe ꝯſideratū. non eſt vo lūtariū.ſ; fit volūtariū i caſu.ſ.ad vitādū malū qd̄ timetͬ.ſ; ſi qs recte ꝯſideret magis ſunt hmōi volū/taria q̄ȝ inuolūtaria.ſunt.n.volūtaria ſimplr̄ inuolun taria aūt ſm qd.Unūqd̄.n.ſimplr̄ eſſe dr̄.ſm q eſt i actu.ſm aūt q ē i ſola apphēſiōe.nō eſt ſimplr̄.ſed ſm qd.hoc aūt qd̄ per metū agitͬ.ſm hoc eſt i actu. ſm qd̄ fit.cu;.n.actus i ſingularibus ſint. ſingulare aūt iq̄ȝ hmōi ē.hic.⁊ nūc.ſm hoc id qd̄ fit ē i actu. ſm q hic ē.⁊ nūc.⁊ ſub alijs ꝯditiōibus idiuiduā/libus:ſic aūt hoc qd̄ fit per metū eſt volūtariū inq̄ȝ eſt hic.⁊ nūc.put.ſ.i hoc caſu.ē ipedimētū maioris mali.qd̄ timebatͬ.ſicͭ ꝓiectio mertiū i mare. fit volū tariū tēpor tēpeſtatꝫ.ꝓpter timorē; periculi. Unde manifeſtū ē q ſimplr̄ voluntariū ē. Uñ ⁊ cōpetit ei rō volūtarij.q: principiū eius ē itra. ſed q accipiatͬ id qd̄ eſt per metū.ſit vt extra iſtū caſum exñs. ꝓ vt repugnat volūtati:hoc nō eſt niſi ſm rōe; tñ : ⁊ iō eſt inuolūtariū ſm qd.i.ꝓ vt cōſideratͬ extra hūc ca/ſum exñs hec.s.Tho. Ex qbus oībus p; q coactio. 2ᵒ.mō dicta eſt coactio ꝯditionata ⁊ violenta ſm qd.q̄ dicitͬ metus.⁊ eſt inuolūtariū ſm quid.volūta/riū ꝟo ſimplr̄.vñ talis volūtas coacta dicitͬ.volun/tas.l.ſi mulier.§.pen.i ſi.ff.qd̄ me.cā.⁊.c.abbas.eo. ti.⁊ propter hoc etiā q eſt voluntariū ſimplr̄: dicitͬ per canoniſtas q q̄ ſiunt per metū regulariter tenēt ſicut dicit Pa.i.d.c.lotū. nō tñ tenet in his q̄ reqrūt liberā volūtatē de quo infra.§.6.⁊ hoc non excuſat ſ pctīs.c.ſacris.e.ti. Ex his ſoluuntͬ multe.q.Quid ſit metus ⁊ quō cadit i ꝯſtātē virū:⁊ quō ipedit ma trimoniū.vide.ꝟ.ipedimᵗ.x.Quō baptizati coacte.ꝓ mō ñ ſūt baptizati.ꝟ.baps.7.§.ſi.ſecus.ſi.2ᵒ.mō.⁊ idē dd̄ᵐ d̄ ordinatꝫ.Quid ſit ius dic q ē maioris rei ipetus q repelli ñ pōt.ff.qd̄.me.cā.l.i.vide .J.§.ſi.

1 ¶ Utr̄ volūtas poſſit cogi vel violentari .R̄.ſm.s. Tho.12ᵉ.q.6.ar°.4.q duplex ē actus volūtatis vnᵘ qdē.q ē eiᵘ imediate.velut ab ipa elicitus.vel ꝓdu/ctus.ſ.velle.Alius q ē actus volūtatꝫ a volūtate ipe/ratus.⁊ mediāte alia poᵃ exercitᵘ.vt āmbulatͬ ⁊ loq q a volūtate iperātͬ mediāte poᵃ motiua. Quātū igͬ ad actᵘ.a volūtate imparatos:volūtas violentiā pati pōt:iq̄ȝ p violētiā. exteriora mēbra ipediri pñt. ne iperiū volūtatꝫ exequātur:ſ; q̄ȝ ad ip; actū volūtatꝫ ꝓpriū.nō pōt ei violētia iferri.⁊ hᵘ ē rō. q: actᵘ vo lūtatꝫ nihil ē aliud q̄ȝ idinatio q̄dā ꝓcedēs ab iterio ri prīᵒ cognoſcēte.ſicut appetitus naturalis eſt q̄da; inclinatio ab interiori principio.⁊ ſine cognitione: qd̄ aūt eſt coactū:vel violentū eſt ab exteriori princi pio.vnde ꝯ rōe; ipius actus volūtatis eſt. q ſit co/actus.vel violentus.ſicut etiam eſt ꝯ rōe; naturalis inclinatiōis.vel motus lapidis.q feratͬ ſurſum.po/teſt.n.lapis per violentiam ferri deorſum. ſed q iſte motus violentus ſit ex eius naturali idinatione eſſe non pōt:ſimiliter etiā per violentiā pōt hō trahi. ſ; q hoc ſit ex eius volūtate.repugnat rationi violen/tie.vnde q̄ȝuis deus poſſit voluntatē mouere.ſm id prouer.21.cor.regum in manu dei eſt.⁊ quocūq; vo luerit vertet illud ⁊ neceſſitate: ſi tñ eſſet cū violen/tia iā nō eſſet cū actu voluntatis. nec ipa voluntas moueretͬ ſed aliud cōtra voluntatē.ſicut ſi moueret intellectū vel alias potentias.cōtra volūtatem.⁊ ſic itellectus ⁊ alie potētie poſſunt violētari.vel cogi.i. moueri ꝯtra volūtatē. ſed volūtas non pōt moueri ꝯ volūtatē.q: eius moueri.eſt eius velle: violentū.n. dr̄ qd̄ ē ꝯ idinationē paſſiui vñ qñ deus mouet vo lūtatē alicuius ſicͭ fecit volūtatē Pauli.quādo ibat furiis incenſus.nō cogit ſed inclinat infundēdo qua litatem i volūtate.idinātem ipa;. ⁊ ſic etiā i patria beati de neceſſitate amabunt deū ſed nō coacte.

¶ Utr̄ metus iuſtus.i.cadens in cōſtantem virum. cauſetur ex imperio.vel ſupplicatione regis.vel dñi R̄.ſm Pa.c.ſi.qui de.vel vo.q non. niſi ſit ſolitus tirānice tractare.nō obtēperantes ſuis ꝑcibus: quia tunc bene cauſat.vt tenet Jo.an.in.d.c.ſi.⁊ Bar.in tra.de tirāno.facit q ide; Bar.nō.in.l.ad iudices C.qd̄ me.cā:vbi dicit q ſola reuerentia mariti.non cauſat iuſtū metū i vxore. niſi ꝑceſſerit mine vel ver bera.⁊ idē Inno.in.c.cā; matrimonij de offi.deleg 2

¶ Utr̄ metus perdendi bona tēporalia.vel graue; iacturā in eis.puta maiorem partem. ſit iuſtus.R̄. 3 ſm Pa.in.c.abbas eo.ti. q ſic. ſi nō pōt ſubſtētari ſine illis bonis q̄ quis timet perdere.quia alibi dici/tur.q ſpiritualia nō pñt diu eſſe.ſine tēporalibus.i. q.3.ſi qui obiecerit.⁊ glo.in.l.aduocati.C.de aduo. diuer.iudi.dr̄ nō.pecuniā vitā hominū.facit ꝓ iſta opiniōe.c.presbiteros.50.⁊.d.c.abbas.Quō nullus metᵘ excuſet a peccato mortali.q̄ȝuis alleuiet. ⁊ quō infamia nō excuſat.ꝟ.metus.§.1. Et quomodo ge/neraliter dicatur metᵘ. d.impedimēto.x. Quō iura mētū factū p metū teneat .ꝟ.iuratͬ.§.14.maxͤ.cc.ſi.

¶ Utr̄ cōtractus factus ex iuſto metu teneat:ita q 4 nō ſit nullus.R̄.ſm Pa.in.c.cum locū.de ſpon.⁊.c. olim inter.co.tit. q aut contractus requirit liberum cōſenſum.Aut nō ſi ſic tunc cōtractus ē ipo iure nul lus. ratio q: licet coacta volūtas ſit volūtas.15.q.i. merito : tamen non eſt voluntas libera.⁊ ſic deficit qualitas libertatis.q̄ eſt de ſubſtantia contractus:⁊ ideo eſt nullus. In alijs aūt vbi nō requiritͬ liber cō ſenſus.nō eſt ipo iure nullus. ſed veniunt reſcindēdi actione qd̄ metus cauſa.vel officio iudicis.

¶ Utrū agēs certū quid ex metu pꝛeſumatͬ ꝯſentire 5 ex taciturnitate ſequētis temporis .R̄.glo.iūcto tex.

in.c.accedens de cuer.cóiug.q nó. nisi interueniat aliquis actus positiuus approbatiuus.primi actus. in.l.2.ꝛ per.C.e.ꝛ facit.c.ad id.de spon. de sponsa q metu cótraxit si cohabitat viro spóte. presumitur matrimoniú. Idé dic si iteruenirét munera sponsalitia ꝛ faciunt ad multa.

6 ¶ Sunt qdam q requirunt liberū cósensum.primo oia q sunt meritoria.sicut penitétia.confessio. elymosina ꝛ similia.q si fiant ex tali metu. excludút meritum.ꝛ perinde é ac si nó fierent. excipiútur illa i quibus imprimit caracter.vt baptismus.ordo.ꝛ hmói. qꝛ virtute caracteris. adueniéte libera volútate.cóualescút sed nó alia.in.c.de iudeis.45.di.secus esset si esset violétia absoluta.vt i principio. 2m est matrimoniú de quo ipedimento.x.3m doctis promissio vel solutio.l.si mulier.ff.eo.qꝛ si principale nó tenet. nec accessoriú.4m iurisdictio.vñ prorogatio eius est nulla ex iusto metu.l.1.ff.de iudi.ꝛ glo.in.d.l.mulier.Itē electio prelati per metum facta.c.vbi periculum.§. ceterú de elec.lib.6. 5m auctoritas tutoꝝ extorta per metú.l.p.§.vltimo.ff.de aut.tu.6m absolutio ab excommunicatióe.de quo.ꝟ.excoicatio.5.casu.32. 7m testes testaméntoꝝ.vñ si in vinculis tenétur vt ab hostibus nó valet coꝝ testimoniú.l.qui testaméto.ff.de testa. 8m votú qñ metus icutitur ab homine.secus si a deo.vide.ꝟ.votum.primo.§.1.

7 ¶ Utꝝ metus probabilis vel leuis similiter anullet. R.q nec excusat. nec rescindit.nec anullat. ꝛ dr ille qui cadit in virú leué.aut vecordé. qui timet vbi timendú nó est.ꝛ dr meticulosus.ff.eo.l.metú:qa non tollit actú requirenté liberú cósensum.vt nó. Pa.in.c. veniens.d.2.de spon.quo tñ ad pscíaꝫ. eslent cóside rande circúſtantie reꝝ ꝛ cótractus.

8 ¶ Quid si quis vertat in quécúꝗ metum.ex sua culpa.R.q nó subuenit ei.nec habet.seu cópetit ei aliquod remediú.d.l.si mulier.i principio. vbi liberta. comisso crimine ingratitudinis.ꝛ timet ne reuocet. in seruitaté.promittit aliquid dño munáꝺ seruitaté. nó audit.Sed quo ad cósicentiam distingue.q aut talis timor pót iuste icuti tali.puta qꝛ comisit crimé capitale.cóminat quis cú velle accusare.pper qué timoré ille dat cétú.talis licet turpiter accipiat pecuniá.s.vt desistat ab accusando.tñ restituere non tenetur.de necessitate.si modo ille qui dedit potuit donare. Si vero timor icutit iniuste.quo ad deú.puta pater cóminat interficere adulterú cuꝫ filia. q licet de iure ciuili vt in.l.nec in eo.ff.de adul.tamen quia nó lꝫ quo ad deú.ideo ex tali timore extortú nó poterit tenere in pscientia.nisi inquátum est in recópésationem sui interesse.puta fame lese.ꝛ hmói. alias nó.facit tex.cú glo.in.c.inter hec.33.q.2.

9 ¶ Utꝝ pbáti metú. ex quo amisit bona. stetur eius iuraméto.circa quátitaté bonoꝝ.R.ꝫ Pa.in.c.fi. eo.ti.q sic.si iniuste metú incussit.ꝛ ꝯ eú q icussit.secus si ageret ꝯtra villá. in cuius territorio est factú. ná oꝫ q probet per alios. ꝛ pót adducere socios. ꝛ familiares.pter difficultaté probandi. bonus tex. in.l.psensu.C.de repu.ꝛ.J.c.veniens d.2.de testi.

¶ Utrú ille q per metú extorsit aliquid.teneat.R.ꝫ leges pót agi ꝯ eú. etiá quo ad pená. si agat infra anniú.ſꝫ post annú non.nisi solú quo ad rei persecutioné:qꝛ ꝑtoꝛe actiones sunt perpetue:quo ad rei psecutioné.sed quo ad penaꝫ sunt téporales. Insti.de perpe.ꝛ tépora.ac.in prin.ff.de vi.ꝛ vi.ar.l.p.§.ſꝫ si per metú.ff.qd me.ca.l.si cú exceptione.§.1.2.ꝛ.3. ſm tñ canones etiá ad penaꝫ pót.qꝛ nulla códitio téporis pót oppói.3.q.1.reitegráda. ꝛ nó solú tenet de his q habuit per talé metú. ſꝫ etiá de oibus q ille amisit.cui talé itulit metú.d.l.si cú.§.pedius:qꝛ metus fuit cá seu actio amissionis .d.l.si cum.§.in hac actione.pcor.Inno.ꝛ Hosti.i.c.fi.eo.ti. x

¶ In quo dñt metus a vi.R.ſm Pa.i.d c.sacris q metus é vis códitionata.puta cuꝫ dicit interficiá te si ñ feceris sic.ꝛ hmói.c.ad audiétiá eo.ti. ꝛ fit sine violétia corporali. Uis aút é qdá coactio qua qs ligatus cogit facere aliqd corporaliter.ꝛ dr vis absoluta.ꝛ hec excusat a toto si sit pprie vis.s. si intrinsecus nó cósentit:qꝛ nó dr agere ſꝫ potius pati.d.c.sacris. Lex aút magis large accipit dicés vis é ipetus maioris rei cui resisti nó potest.s.comode.ff.qd me. ca.l.i.ꝛ.2.de pac.qsuis.lib.6.nó ꝫ Pa. i.c.cú locú. de spon.q é dña iter iuitá ꝛ reclamáté:qꝛ iuita est q ostédit volútaté animi per aliud signuꝫ. qꝫ p vocé: reclamás vero q voce ostédit animi desistétiá.74. di.c.ꝑ.i.glo.ꝛ sic habes hic expedita multa capitula.s.quid ꝛ quotuplex est coactio.similiter de violentia.metu.ꝛ vi.inuita. ꝛ reclamante. xi

Coadiutor dari nó pót epo :ꝛ aliis superiorib
c platis:sine licétia pape:nisi in duob casib.p
qñ eps.vel alius superior. é grauat senio. aut valitudie corporali ita grauat.q ppetuo suú offim neqt exercere. túc de psilio ꝛ assensu capituli sui.vel maioris ps. vnú vl duos assumere pót coadiutores. 2 qñ plati eént améntes ita q velit vel nolit nesciunt exprimere túc capitulú vel due partes vnú.vel duos coadiutores ei dat pñt vt i.c.vnico de de.egro.li.6. Et dꝫ dari ſm Inno.c.nisi cú prdé de renú.cuicúꝗ plato.q ñ pót suú offim exercere.7.q.1.qsi p totú. Et é ét datus ꝫ.e.c.venerabili.de offi.deleg.dilapidato n.bóa eccle.ꝛ iste hꝫ liberá ꝛ legitimá administrationé.excepto q nihil pót alienare. vtꝫ i.d.c.vnico. Nec debet aliquid de bonis ecclesie sumere. nisi sumptus mediocres.vt ibidem.vide.7.q.1.c.scripsit.

¶ Sꝫ núqd epi.ꝛ alii plati superiores.pñt sibi assumere.vel facere comissariú.i adiutoriú.R.q sic.itellige qñ cópos mét.vt nó doc.i.d.c.vnico.ꝛ differt iste.a coadiutore.qꝛ ñ hꝫ iste nisi eá auctoritaté.quaꝫ sibi volút dare.secus i coadiutore.ꝛ expirat offim coadiutoris.ꝛ comissarii.morte illius e.i dactus é.vt nó doc.in.c.grandi de sup.ne.prela.lib.6. i

Cogitatio nō meret͛ penā ab hoie. cū suis ter
c minis est contenta. de pe. di. i. c. quicūqȝ. §. co/
gitatiōis. in tex. glo. ibi. suplet. s. vt patiat͛ ab
hoie. sȝ a deo bñ. c. ois i. d. di. cogitationem. n. si ad
ꝯsensu peruenit. mortalē ⁊ puniēdā. oio esse fatēduȝ
est. in eadē glo. vñ cōcludendū est ꝙ cogitatio deli/
berata in malum mortale. pctm̄ mortale ē. 49. di. c.
hinc ⁊ etenim. §. pōderosius. etiā si opus nō sequat͛.

i ¶ Et ꝙ cogitatio vel delectio morosa sit pctm̄ mor
tale. probat. s. Tho. post beatuȝ Aug. in diuersis lo/
cis. vbi notandū sm̄. e. d. s. ꝙ circa hoc aliqui diuer
simode opinati sunt. qdā. n. dixerūt. ꝙ ꝯsensus in de
lectationē. nō ē pctm̄ mortale. sȝ veniale tm̄. Alij ve
ro dixerūt ꝙ ē pctm̄ mortale pᵃ opinio ꝯdicat Aug.
q dicit. ꝙ totus hō dānabit͛: ex sola cogitatiōe. ꝯdi/
cit etiā coi opiniōi. ⁊ ē periculosa: qꝛ ex hoc faciliter
hō icadere pōt i pctm̄. Secūda vero opinio ē coior.
⁊ verisimilior: ⁊ hāc post Aug. sequitur mḡr sniaꝝ. 2ᵒ.
di. 24. ⁊ ē cois opinio moderniorꝫ ⁊ securior: hanc
tenent. s. Bona. Ric. Pe. de tharā. ⁊ Pe. de pal. d.
ar. s. Pis. Mōtella. Angelica. ⁊ coiter oēs moderni.
hāc sequēdo dicit. s. Tho. 1ᵃ. q. 74. arᵒ. 8. ⁊ declarā/
do: ꝙ aliqs de fornicatiōe cogitans de duobus pōt
delectari. vno mō de ipa cogitatiōe. Alio mō ꝺ ipa
fornicatione cogitata. delectatio autē de cogitatiōe.
ipa sequitur iclinationē affectus i eādē cogitationeȝ.
ipa āt cogitatio sm̄ se. nō ē pctm̄ mortale. imo quā
doqȝ est veniale tm̄: puta cū aliqs inutiliter cogitat
de ea. quādoqȝ aūt sine pctō oio: puta qñ vtiliter co
gitat. sic cū vult de ea disputare. vel pdicare. ⁊ ideo
per ꝯñs affectio. ⁊ delectatio. q̄ sic ē de fornicatiōe.
vel cogitatiōe eius. nō est de genere pcti mortalis. sȝ
qñqȝ est veniale. qñqȝ nullū. vñ nec cōsensus i talem
delectionē est pctm̄ mortale: ⁊ sm̄ hoc. pᵃ. opinio ha
bet veritatē. ꝙ aūt aliqs cogitās de fornicatiōe de/
lectet͛. de ipo actu fornicatiōis cogitato. hoc cōtigit.
ex hoc ꝙ affectio eius iclinata ē i hūc actū. vnde ꝙ
aliqs cōsentiat i talē delectationē: hoc nihil aliud ē
q̄ȝ ꝙ ipe ꝯsentiat i hoc ꝙ affectus suus. sit iclinatus.
i fornicationē. Nullus. n. delectat͛. nisi in eo qꝺ ē cō
forme appetitui eius. ꝙ aūt aliqs ex deliberatiōe di
gat: ꝙ affectus suus ꝯformet͛ his: q̄ sm̄ se sunt mor/
talia. est pctm̄ mortale. vñ talis ꝯsensus i delectioneȝ
pcti mortalis. ē mortale vt. 2ᵃ. opinio. hec ille.

3 ¶ Sed pro maiori declaratione hꝰ materie. q̄ hȝ. d.
ar. Flo. 2ᵃ. parte. tit. 5. c. p. §. 5. est vtilis. ⁊ difficilis. p
notandū. sm̄. s. Tho. ꝙ ois delectatio sequitur ad ali/
quā operationē. q̄ opatio semp hȝ aliqꝺ obiectum.
sicut i comestiōe ē obiectū. qꝺ ē cibus. ē comestio. q̄
est opatio. ⁊ delec͛ sequēs. ⁊ sm̄ phm̄. x. ethr. idē iu/
diciū ē de operatiōe: ⁊ delectatione. vñ si opaᵒ ē per
se bona. ⁊ delec͛ ē per se bona. ⁊ eꝯ: ⁊ ideo idē iudi/
ciū est ꝯsentire i delectationē. ⁊ ꝯsentire i operationē
ad quā sequitur. vñ phs p. ethr. iusti ē. ⁊ operari opa
iusta. ⁊ delectari i ea. sic igit͛ se ht͛ ꝯsensus i opera/
tionē ita ⁊ idelectationē ad illaȝ ꝯsequentē. ita ꝙ si
pᵐ est pctm̄. ita erit i. 2ᵒ. Secūdo notandū ꝙ sic est i
operatiōe extrinseca. s. i rebus sensibilibus. vbi sunt illa
tria. s. obiectū. operatio. ⁊ delec͛. ita erit in optione i
trinseca. s. i aphēsione nra. nam qñ aliqs aphendit
vel cogitat ꝺ comestiōe. ibi obiectū est ipa comestio
cibus: ⁊ eius delectaᵒ sensibilis. ita ꝙ ista tria simul
sumpta sunt obiectū aphēsum. ipa vero aphensio ē
opatio. ad quā seqtur sua delecᵒ. qñ. n. hō aphēdit. ⁊
cogitat de comestiōe cibi delectabilis. sequitur qdam
motus i appetitu sensitiuo. q vel ē ipa delectatio vel
ad eā sequit͛ delecᵒ. Si igit͛ rō inferior aphendat. ⁊
cognoscat istā delectationē. q̄ sequitur ad talē cogita
tionē: ⁊ acceptet illā. ita ꝙ iudicat volūtateȝ debere
illi ꝯsentire: ⁊ acceptare tāq̄ȝ sibi bonā. iste vocatur
ꝯsensus in delectationē ipius actus comestiōis. tāq̄ȝ
obiecti: ⁊ ipius cogitatōis. tāq̄ȝ opationis. ⁊ iō aliā
dr̄ cogitatio morosa. rōe cogitatiōis. aliqñ delecta/
tio morosa. rōe delectationis. dr̄ aūt morosa. nō ꝑ/
pter morā tēporalē: sed qꝛ durat vsqȝ quo rō delibe/
ret. i deliberatione. sit aliqua mora. ⁊ sic etiā si dura
ret illa delectatio per magnū tēpus. ante q̄ȝ rō ad/
uertat. nō dicet͛ morosa. sȝ si duraret etiā paruo tē/
pore. ⁊ rō aphēdat. ⁊ nō renuat. dicet͛ morosa. Ista
igit͛ cogitatio vel delectatio morosa. ē de qua nunc
q̄rit͛. vtrū qñ ē de obiecto. qꝺ ē pctm̄ mortale. cū cō/
sensu. ipe ꝯsensus sit pctm̄ mortale. ⁊ responsum est. ꝙ
sic: ⁊ ꝓbat͛ per rōeȝ tactā. qꝛ eiusdē rōis ē ꝯsentire i
delectationē: q̄ sequit͛ ad aphensionē alicuius rei: ⁊
ꝯsentire i cōplacētia illius rei. ꝓbat͛ ista qꝛ non cau
saret delectationē aprehēsio furti. nisi furtū cōplace
ret. qꝛ delectatio aphensiōis sequit͛ cōplacētiam rei
aprehēse. sȝ sic ē ꝙ ꝯsentire icōplacētia alicuᵒ mor/
talis. est pctm̄ mortale. q. n. ꝯsentit i cōplacētia forni
cationis vel furti. peccat mortaliter: vt de se pȝ. ⁊ ali
bi ꝓbabit͛. ergo ꝯsentire in delectationē q̄ sequit͛ ad
cogitationē. vel aprehēsionē rei peccati mortalis. est
pctm̄ mortale. hoc est igitur qꝺ dicit. s. Tho. ꝙ con/
sensus in delectationē rei cogitate. pcti mortalis. est
mortale. ⁊ talis delectatio prohibetur per illud pre/
ceptum. non cōcupisces rem proximi tui.

¶ Secūdo ē notādū. ꝓ declaratiōe illius verbi. qꝺ g
dicit. s. Tho. ꝙ ꝯsensus. i delectationē cogitationis.
nō ē pctm̄ mortale. ꝙ cogitatio ē duplex. s. directa:
⁊ reflexa. directa cogitatio ē. qñ aliquis cogitat al
quā rē. ad extra. puta qñ cogito: equū currēteȝ: ⁊ ista
vocat͛ cogitatio rei. qꝛ. s. imediate. ⁊ directe. est cogi
tatio ipius rei. ⁊ de ista dictuȝ ē in pcedenti. §. Alia
ē cogitatio reflexa. puta. si p cogitasseȝ comestionē
quō ē vtilis delectabilis. ⁊ quō sit digestio: ⁊ hmōi.
⁊. 2ᵒ. cogitarē istā primā cogitationē. quō possem il
la alteri declarare. vel pdicare. ista. 2ᵃ. cogitatio. dr̄
cogitatio reflexa: qꝛ eius obiectū imediatū. est etiam
cogitatio. ⁊ ideo dr̄ cogitatiōis. ⁊ si ad istā secūdā
cogitationē reflexam. sequat͛ delectaᵒ. puta ꝙ placet

ubi q bene itelligat: tūc ista delectatio erit delecta/
tio cogitatiōis scḋm tā͞q opinionis. ⁊ erit delecta/
tio cogitatōis pᶜ tā͞q obiecti. Ista igit̃ delectaᶜ. q̃ se/
quit̃ ad cogitationē refferatꝫ. est illa de qua dicit. s.
Tho. q ē delectatio cogitatiōis. s. sicut obiecti. Cōsen
tire ergo i istā delectationē q̃ sequit̃ ad secūdā cogi/
tationē. sicut ad operationē. ⁊ ad primā tā͞q ad ob/
iectuꝫ. nō est pctm̄ nisi iq͞ᵐ illa pᵃ cogitatio q̃ hic est
obiectū. hꝫ rōꝫ pcti. puta si illa pᵃ cogitatio fuit va/
na. i. i valitor: ⁊ sic erit pctm̄ veniale cōsentire i illam
delectationē. si vero illa pᵃ cogitatio fuit ad aliquē
bonū finē puta ad pdicare. nō erit pctm̄. cōsensus in
illā delectationē: ⁊ sic itellige . s. Tho. vbi. s.

¶ Ut q iste cōsensus nō possit esse pctm̄ mortale: qꝛ
cōsensus nō pōt eē gd pctus. q̃ȝ sit id in qḋ cōsentit:
sꝫ illa delectatio i quā ꝯsentit. nō pōt esse pctm̄ mor/
tale. fm q accipit̃ distīcta ab ipo cōsensu. imo hꝫ. s.
Tho. si accipiat̃. vt pscendit ab ipo ꝯsensu. est pctm̄
veniale. ⁊ veniale nō pōt fieri mortale. igit̃ ꝑpterea
delectatiōes accipiūt bonitatē ⁊ malitiā ab opatōe
quā sequūtur. ⁊ differūt fm illas opatiōes: vt dictum
est. s. §. p̄. sꝫ opatio fornicatiōis ad extra. ad quam
sequit̃ sua delectatio. est alia ab opatione. q̃ est cogi
tatio. ad quā sequit̃ delectatio. de qua loquimur. q̃
cogitatio nō videt̃ esse pctm̄ ergo nec delectatio ad
eā sequēs. In ꝯrꝰ est veritas. s. determinata. ⁊ doc.
Uñ dicēdū est ad ista duo argumenta. ad pᵐ. R̄. s.
Tho. vbi. s. dicēs. q cōsensus qui ē i id qḋ de suo ge
nere est pctm̄ veniale. non est pctm̄ mortale. sicut si qs
cōsentiat i verbū ociosum. sitr ꝯsensus qui ē i vanā
gloriā. vel cogitationē. tā͞q obiecti. de q̃. s. §. 3ᶜ. sed
delectatio q̃ est i ipo actu fornicatōis. de genere suo
est pctm̄ mortale. sꝫ q añ cōsensuꝫ fit pctm̄ veniale
tm̄. hoc est p accñs. s. ꝑpter iꝑfectionē actus. q̃ qdē
iꝑfectio tollit̃ p ꝯsensuꝫ deliberatū supuenientē. vñ
ex hoc reducit̃ i suā nāꝫ. vt fit pctm̄ mortale. ⁊ p hᵒ
etiā pꝫ respōsio ad. 2ᵐ. Et breuiter dr̃ fm. s. Tho. q
verꝫ est q delectatio accipit suā malitiā ex opatiōe
ad quā sequit̃ imediate. sꝫ opatio iterꝫ recipit suam
malitiā a suo obiecto imediato: qꝛ actiōes specificā/
tur p sua obiecta. vt dr̃. 2ᶜ. de aia. ⁊ iō idē est iudiciū
de delectatiōe. ⁊ de obiecto ipius opatiōis. ad quā
opationē sequit̃ delectatio. dicendū est igit̃ i ꝑposi
to. q cōsensus qui ē i delectationē q̃ sequit̃ ad opa/
tionē. i. ad cogitationē. q̃ est cogitaᵒ ipiꝰ fornicatio/
nis. est pctm̄ mortale. vt dictuꝫ est. s. §. 2ᶜ. ⁊ qñ dr̃ q
illa cogitatio ad quā sequit̃ ista delectatio est pctm̄
veniale. R̄. q est pctm̄ mortale ex suo genere. eo q ē
delectatio sequēs ad opationeꝫ pcti mortalis. i. cogi/
tatiōis pcti mortalis. verū est tm̄ q est pctm̄ veniale
añ ꝯsensuꝫ p accñs. i. qꝛ nō hꝫ cōplementū pcti mor
talis. s. ꝯsensuꝫ. sicut primi motᵒ adulterii. nō sunt pctā
mortalia. ipo tm̄ ꝯsensu adueniēte. sunt mortalia. ita
i ꝑposito: ⁊ forte posset dici q illa delectatio. vel co
gitatio sūt venialia. sꝫ ꝯsensus ē mortalis formalr̄.

delectatio vero mālr̄. vñ. s. Tho. q. de mā. q. 15. arᵗ. 4.
ait. Actus supueniēs ipi delectatōi. s. ꝯsensus. ē pctm̄
mortale. cōcludendū igit̃ vt. s. q cōsensus i delecta/
tionē cogitatōis. vt obiecti. nō est pctm̄ mortale. cō/
sensus vero i delectationē fornicatōis vt obiecti ap/
phensi. est pctm̄ mortale. qñ igit̃ dr̃ i pñᶜ. §. q cōsen
sus nō est peior ⁊c̄. cōcedat̃ sꝫ qñ dicit q delectatio
i quā cōsentit nō est pctm̄ mortale. distīguit̃ vel de
delectatiōe cogitatōis vt obiecti ⁊ sic verū est: ⁊ sitr
erit de cōsensu i ipaꝫ. si vero accipiat̃ p delectatione
ipius actus fornicatōis. vt obiecti. tūc dr̃ q de suo
genere est pctm̄ mortale. ⁊ sic erit de ꝯsensu. qñ dr̃ q
distincta ab ipo cōsensu nō est mortalis. dr̃ q nō est
pctm̄ mortale cōplectū. vt dictū est de pᵒ motu adul/
terij. ⁊ qñ dr̃ q veniale nō fit mortale. verū est de eo
qḋ est veniale ex suo genere. vñ. s. Tho. vbi. s. s. 12ᵉ.
ait. delectatio q̃ hꝫ actū exteriorē p obiecto. nō pōt
esse absq̄ cōplacētia exterioris actus fm se. etiā si nō
statuat̃ iplēdū. pp ꝓhibitionē alicuius superioris. vñ
acᵗᵘ fit iordinatᵘ ⁊ p ꝯñs delectatio erit iordinata.
¶ Querit̃ vtrꝫ hoc itelligat̃ de oī pctō mortali. vel so
lū de delectatione morosa pcti carnalis. vel luxurie.
Ad hoc. R̄. s. Tho. vbi. s. s. 12ᵉ. ad. 5ᵐ. argᵐ. dicēs q
etiā ꝯsensus i delectationē q̃ procedit ex cōplacentia
actus homicidij cogitati ē peccatū mortale. nō aūt
ꝯsensus i delectationē q̃ ꝓcedit ex ꝯplacētia cogita
tiōis de homicidio. hec ille. qḋ itelligēdū ē ƌ oī alio
pctō mortali. qꝛ illa rō ꝯcludit generalr̄. s. qñ aliqs
ꝯsentit i cōplacētia alicuiᵘ pcti mortalis. peccat mor
taliter. ex q̃ cōplacētia citur illa delectatio vt dictū
est. s. Notandū tm̄ fm. s. Tho. vbi. s. de mā. q q̄uis
hoc sit verꝫ i oī pctō mortali. tm̄ ē differētia iter dele
ctationē sequētē ad apphēsionē pcti carnalis: ⁊ de/
lectationē sequētē ad alia pctā. Nā i apphēsiōe pcti
carnalis. coiter sequit̃ ⁊ subito delectatio pp vehemē/
tiā hᵘ delectatiōis: ⁊ pp iꝑfectionē ꝯcupiscibilis i isto
pctō. ita q ē difficile cogitare de pctō carnis: ⁊ non
sequat̃ motus delectabilis. qḋ non est ita difficile in
alijs pctis. posset forte eē aliqualr̄ sitr̄. de illo qui hꝫ
maximū odiū. i cogitādo de malo inimici. Ex ista
etiā motiōe carnali. q̃ facilr̄ sequit̃. ponit̃ alia drā i
ter pctm̄ carnis: ⁊ alia pctā: qꝛ in pctō carnis adue/
niēte ꝯsensu. facilliter: ⁊ qs̄i vt i plurimū hō ꝓrūpit i
aliquē actū inordinatū. ⁊ ex his duabus differentiis
sequit̃. 3ᵃ. drā. s. q i pctō carnis nō ita possit cogno/
sci drā q̃ est inter delectationē q̃ sequit̃ ad apphen/
sionē fornicatiōis: ⁊ delectionē q̃ sequit̃ ad apphen/
sionē cogitatōis. Uñ. s. Tho. vbi. s. de mā. sic ait. du
plex ē delectatio. s. cogitatiōis ⁊ cogitati ⁊ he delec/
tatiōes i qbuˢdā. s. in alijs pctis carnalibus: expsse
distiguūtur sꝫ i pctō carnis magis latet. eo q ad co/
gitationē taliū stati seqt̃ motᵘ. hec ille. Et ex his seq
tur. 4ᵒ. q cogitās de pctō carnis magis se expōit pi
culo q̃ȝ cogitās de alio pctō: ⁊ facilius ꝯsentit i delec
tationē carnis. q̃ȝ homicidij. Si quis tamē haberet

odium mortale vehemens. multum appropinquaret ad similitudinem peccati carnalis.

6 ¶ Utrum cogitans de aliquo actu carnis: et sequitur delectatio cogitati: et cogitans advertit se habere istam delectationem: et nō consentit nec etiā resistit. peccet mortaliter. R. sm b. Tho. ubi. s. de ver. ad. 10. ꝙ sic. Aut n. antequā delectationē perpēdat hō vel nocumentum. seu periculū ipsius. nō habet interpretatiuū consensum etiam si nō resistat. sed qñ iā perpēdit rō. de delectatione insurgente: et de nocumento: vel periculo consequente: ut pote cū sentit se hō totaliter per huiusmodi delectationē i peccatū inclinari: et in precepts ruere. nisi expresse resistat videtur consentire: et tunc peccatū ad rōem trāsfertur: per actū eius: quia agere et nō agere cū quis agere debet ad genus actus reducūtur. sed ꝙ peccatū omissionis ad peccatū actus reducatur. hec ille. Et Pe. de tharā. 2. di. 24. ait. Cōplacētiā surgētem in sensualitate circa luxuriā. vel aliud qd est peccatū mortale. ex suo genere. aut rō superior ex cōsideratione divini precepti: vel offense dei statim reprimit: et tūc nō est nisi veniale. aut nō statim reprimit: et tūc aut expresse consentit et sic est mortale: quia vir comedit. i. rō superior cōsensit. aut nō expresse sed negligit reprimere. aut ergo manet talis cōplacentia post sufficientem deliberationem. et animadversionē periculi. et tūc est mortale: et mulier comedit, aut non manet et sic est veniale. hec ille. Et sm bm Aug. i. 12. de tri. statim: ut attingūt aīm debēt repelli. Et. d. ar. f. ubi. s. sic ait. Si rō nō cohibeat ab actu peccati p suā deliberationē. s. detestādo ut malū. ei imputatur. et sic et ipsa cōsentire videtur. s. B. in ma. e. lib. et di. dicit ꝙ est cōsensus interpretatiuus puta dato ꝙ nō cōsentiat in delectationē imo ei displiceat: et advertit periculū: et tñ delectationē illā non repellit. sed mentē i talibus cogitationibus revolui sinit: et tūc dicunt aliq magistri. ꝙ peccāt mortaliter. tñ hoc ultimū nō est usq quaq certū. Negāt n. aliq esse mortale pp̄ter talē negligentiā. ubi est displicētiā quantūcūq periculū advertat. tñ via securior est tenēda. et sanū est cōsiliū. ut de ipso. sicut de mortali peniteat. hec ille. quē sequitur rosella i. v. delectatio i pri. et Angelica i. v. cogitatio. §. 2. patet igitur ꝙ tam cōsensus expressus, quā interpretatiuus q est qñ rō advertit: et non resistit. est peccatū mortale. qñ igitur hō percipit talē delectationē. et nō expresse resistit. sm .s. Tho. vel non statim reprimit. vel negligit sm Pe. de tha. vel non repellit statim. sm Aug. vel nō cohibet. detestādo ut malū per suā deliberationē. sm ar. f. vel mentē i talibus volui sinit. sm .s. Bona. et nō repellit. est cōsensus interpretatiuus/ Queritur igitur qualis sit necessaria resistentia ne peccet mortaliter qñ .s. percipit. ꝙ motus debeat insurgere vel crescere/ puta est i lecto/ vel vadit ad mulierē/ vel habet eqtare/ vel habet loq cum muliere. vel studere de tali mā. et verisimiliter credit ꝙ insurget et c. vel ꝙ expōit se periculo. ut veniat ad cōsensum. ut alias fecit vel aliqd aliud. utrum teneatur talia deserere. et ad alia divertere. vel qualē resistentiā teneret facere. R. sm s. Thom. 12. q. 80. ar. 3. in R. ad 3. ꝙ cōcupiscentia carnis adversus spiritū qñ rō actualiter ei resistit nō est peccatū sed materia exercēde virtutis. hec ille. dico igitur ꝙ qñ rō actualiter per suā deliberationē determinat cōsensum. i. deliberat ipsam esse repudiandā et per volūtatem repellit ꝙ nūquā dicitur cōsentire neq implicite neq explicite. alia aūt q possunt fieri ad detestationē puta surgere ex lecto. dare sibi disciplinā. facere orōnē ieiunare divertere ad alia cogitata. cōgitare erubescentiā aut horrorē divine offense. aut privationē grē divine vel removere cām: et similia oīa videntur eē de bene esse et credo potissimū remedium eē determinatio rōis et volūtatis i cōtrariū q fit per virtutem temperantie. vide .v. infirmitas. §. 3. et 4. Ex his q dicta sunt i isto .§. et alt. in eo. pōt solui quedā dubitatio de qua fui interrogatus: querebat n. utrū aliquis uxoratus percipiens insurgere aliquē motum. cū delectatiōe venerea. ex quacūq cā puta ex cogitatione vel locutiōe rei venere vel ex studio talis rei vel ex audiētia cōfessiōis vel ex locutiōe cū muliere: quia est i lecto calidus vel eqtat et similia teneatur ad aliquā resistētiā vel sufficiat sibi nō cōsentire: ut nō peccet mortaliter. R. generaliter: quia vel est uxoratus. vel nō si primo mō: tūc vel est in loco et tēpore qbus pōt sine periculo et scādalo pervenire ad cōsumationē: puta est i lecto cū propria uxore: et stat infra limites matrimonii: et tūc dico ꝙ nō tenetur. imo pōt procurare ut perveniat ad cōsumationem et c. si vero excedit limites matrimonii. vel nō esset in loco et tempore. et c. ita ꝙ se exponat periculo emissionis vel scandalo: tunc nō sufficit nō cōsentire. sed tenetur repellere vel resistere saltē ut per rōem iudicet eē malū et per volūtatem resistat: sed qd si cognoscat ꝙ per solā talē resistentiā non quiescet nisi removeat aliam causam: puta. ut recedat ab audiētia cōfessionis: et huiusmodi tunc iterum distinguo. quia sentit se mole ita ꝙ est verisimiliter in illo calore cōsentiet in delectationem. vel perveniet ad aliū actum peccati mortalis et tunc credo ꝙ teneatur removere cām: alias se exponit periculo. et c. Si vero cognoscat se fortē et cōstantem ita ꝙ nō timet de cōsensu i delectationem extra matrimonium tūc credo ꝙ nō teneatur: similiter mō posset dici quādo timeret solū de cōsensu i purgatione: et a fortiori debēt intelligi si nō sit uxoratus q oīa probantur ex dictis.

¶ Queritur de quodā exēplo qd adducūt Angelica et Rosella post Ricar. ubi. s. s. sit aliq vidua q cōsentiat i delectationē quā habet ex cogitatiōe vel recordatione actuū matrimonialiū quos habuit cū proprio viro. utrū peccet mortaliter. et ex una parte videtur ꝙ nō. quia ille actus de quo cogitat non fuit peccatū mortale. Ex alia parte videtur ꝙ sic quia expōit se periculo pollutiōis. vel alterius actus inordinati: et breviter crederem esse dicendū ꝙ est valde periculosum. tū quia exponit se multiplici periculo. ut ex supradictis. et ex experiētia patet. tū quia est valde difficile separare hāc delectationē. ut 7

pariē sistat in delectatione. q̄ sit solū ex illo actu. imo vt dictū est. ō. §. 5. s̄m. s. Tho. est difficile discernere iter delectationē q̄ sequit̄ ex actu fornicatiōis. vel ex actu cogitatiōis. Un̄ difficilius erit distinguere iter delectationē. q̄ ex sola cogitatiōe p̄terita ꝓpriꝫ viri. vel ex cogitatiōe alterius ⁊ sic secuꝫ ꝯsiliū existimo vt ꝯfiteat̄ tāq̄ȝ de mortali. ⁊ abstineat tanq̄ȝ a pctō mortali. P̄terea dū ista vidua h̄ȝ motū venereuȝ sequentē talē appr̄ēsionē. ad quem sequit̄ delectatio. nō est dubiū q̄ ista est delectatio de qua h̄ȝ. s. Tho. dictū ē. q̄ cū p̄capit se hō totaliter p̄ h̄mōi delectatio/nē i pctm̄ iduari ⁊ ī p̄ceps ruere. nisi exp̄sse resistat. ⁊ q̄ i ista delectatōe ē radix ⁊ fundamētū oiuȝ pec catoꝝ i h̄c ḡ n̄e. delectatio. n. ꝯcupiscētie corrūpit ex/timatiōeȝ p̄rudētie. ⁊ n̄ min⁹ ista q̄ȝ alie. P̄terea q̄ p̄cedūt actū ꝯiugalē iō excusantur coiter: q̄z ordi/nātur ad actum matrimonij. s̄ȝ ista nō sic. a fortiori dd̄m̄ eēt q̄ ille q̄ appr̄hēdit delectationē pollutiōis. q̄ fuit i sōnis sine pctō. ⁊ deliberate ꝯsentit i istā delec/tationē. hic. n. cōcurrūt oia p̄cedētia. s. pericula. ⁊c. ⁊ etiā h̄ȝ p̄ticulare: q̄z pollutio nō fuit pctm̄. eo q̄ de ficeret ꝯsensus. siue vsus rōis. s̄ȝ nūc i isto. adest vsus rōis. ⁊ sic illa cā q̄ faciebat q̄ pollucito nō eēt pctm̄ deficit hic. ⁊ i isto ꝯsentit. P̄c. p̄ max̄. q̄z ē difficile q̄ nō sit cū appetitu futuri actus ⁊ ille esset pctm̄.

¶ Itē q̄rit̄ vtꝝ ꝯsentiēs in delectationē. q̄ sequit̄ ad cogitationeȝ pulcritudinis mulieris. vel masculi. vel āplexatiōis. vel osculi mulieris. vl' masculi. vl' h̄mōi. sit pctm̄ mortale. s̄ȝ. q̄dā moderni dicūt q̄ non. assu mētes. vt credo quoddā dictum Roselle. vbi. ō. i p̄n° vbi post. s. Bona. postq̄ȝ dixit delectationē morosaȝ esse pctm̄ mortale. subiūgit nō tn̄ de qnacūq̄ȝ delec/tatione loqmur. vtpote de illa qua q̄s delectat̄ cogi tādo de pulcritudine mulieris. s̄ȝ de illa q̄ ꝯsurgit ex cogitatiōe illius opis nepharij. hec ille. Ampliantes igit̄ hoc dictū. dicūt q̄ delectatio q̄ seqtur ad tactuȝ vel amplexus vel aspectū pulcritudinis siue viri siue mulieris nō est pctm̄. nisi sequat̄ ad actū ꝯiūctionis viri. vel mulieris. vel ad cogitationem huius actus nepharij. de h̄mōi actib⁹ dicet̄ i fi. h⁹. §. nūc dicēdū de delectatiōe morosa q̄ seqtur ad cogitationē istoꝝ Et dicendū s̄m. s. Tho. q̄ idē iudiciū est de delecta tione morosa istoꝝ actuū sicut de ip̄is actib⁹ vt dic/tū est. ō. §. i. ⁊. 2°. Isti aūt actus siue aspectus mulie/ris. ⁊c. si fiant s̄m. d. ar. s. extra matrimoniū amore libidinoso. sunt peccata mortalia. si aūt amore fra/terno. seu honesta amicitia. vel aliqua humanitate: seu more patrie. nō sunt peccata mortalia. ⁊ idē dd̄ de delectatiōe morosa q̄ seqtur ad cogitationē istoꝝ. ita q̄ si sequat̄ delectatio libidinosa: cum ꝯsensu. est mortale. secus si aliter. ⁊ sic est itelligēda Rosella vt ipsemet declarat seipm̄ ibidē. §. 3. vn̄ simpl'r dicēduȝ est s̄m. s. Tho. vbi. ō. de vi. q̄ ois ꝯsensus i delecta/tionē libidinosam. ⁊ q̄cq̄d fit ad h̄āc causandaȝ. vel nutriendā. itellige extra matrimoniū. est pctm̄ mor/tale. Ait. n. sic vbi. ō. p⁹ radix oiuȝ q̄ sequit̄ in luxuria ē ꝯsensus i delectationē. vn̄ ibi pctm̄ mortale ichoat̄. ex quo etiā sequit̄ q̄ q̄cq̄d hō agit ex ꝯsensu talis de lectationis. ad hoc vt h̄mōi delectationē nutriat. vel teneat. sic̄ sunt turpes tactus. vel aliq̄d h̄mōi. totū ē pctm̄ mortale. hec ille. ⁊ ibidē ad 3ᵐ arg̅ᵐ ait. Tota iordinatio fornicatiōis vn̄cūq̄ȝ ꝯtingat. redūdat in delectationē. hec ille. Et ideȝ. s. d. 2ª. q. 154. ar°. 4. sic ait. Aliquid d̄r eē pctm̄ mortale dupl'r. vno mō h̄ȝ sp̄ēȝ suā. ⁊ hoc mō osculū. tactus. vel āplexus h̄ȝ suā rōeȝ nō noiant pctm̄ mortale. Possunt. n. hec absq̄ȝ libidine fieri. vel ꝓpter ꝯsuetudinē patrie. vel ꝓpter aliquā necessitatē. aut rōnabilē cāȝ. Alio mō d̄r esse aliq̄d pctm̄ mortale ex sua cā. sic̄ ille q̄ dat elymosi/nā vt aliquē iducat ad heresiȝ. mortal'r peccat. ꝓ/pter itētionē corruptā. dictū ē aūt ō q̄ ꝯsensus i de/lectationē pcti mortalis. est pctm̄ mortale. ⁊ nō solū ꝯsensus i actū. ⁊ iō cū fornicatio sit pctm̄ mortale. ⁊ multo magis alie luxurie sp̄ēs: ꝯseq̄ns ē q̄ ꝯsensus i delectationē talis pcti. fit pctm̄ mortale. ⁊ nō soluȝ ꝯsensus i actū. ⁊ iō cū oscula ⁊ āplexus h̄mōi ꝓpter delectationē h̄mōi fiāt. ꝯseq̄ns est q̄ sint pctā mor/talia. ⁊ sic solū dicuntur libidinosa. vn̄ h̄mōi s̄m q̄ libidinosa sunt. sunt pctā mortalia. hec ille. ⁊ ad. 2ᵐ. arg̅ᵐ ait. Oscula ⁊ tactus. q̄ȝuis s̄m se non ipediant bonū ꝓlis humane. p̄cedūt tn̄ ex libidine q̄ ē radix h⁹ ipedimēti. ⁊ ex h̄c h̄nt rōeȝ pcti mortalis. hec ille. Ex q̄bus dictꝭ p̄ȝ exp̄sse q̄ ois ꝯsensus i delectationē libidinosaȝ. ⁊ oē id q̄d fit ad h̄āc nutriēdā. vel fit ꝓp cā. siue osculū siue tactus. siue aspectus. oia sūt pctā mortalia. Ex q̄c exp̄sse seq̄t̄ q̄ nō solū delectatio q̄ ē ꝓpter illū actū nepharū ē pctm̄ mortale. vt isti di/cūt. s̄ȝ ēt delec° q̄ ē i cogitatōe cū ꝯsensu. ēt sine actu ē pctm̄ mortale. si igr̄ ista fierēt sine delectatiōe libi/dinosa. i. sine motiōe sp̄irituū circa libidinosas p̄tes q̄ motio nō fit sine delectatiōe. ⁊ sine itētiōe taliuȝ: q̄n. n. aliq̄s itēderet vel desideraret h̄mōi motioneȝ. vel delectationē ⁊ nō seq̄t̄. idē eēt iudi̅ᵐ; tūc accipe rētur s̄m se. ⁊ nō eēnt pctā mortalia. s̄ȝ q̄z hoc ē diffi cile ⁊ piculosuȝ. iō cauēdū. d. ēt ar. s. 2ª. p̄te. tit. 5. c. §. ibi: sextus gradus. dicit q̄ oscula. amplexus. ꝯtactus manuū. aspect⁹. colloq̄a. ⁊ h̄mōi. oia talia sunt pctā mortalia. q̄n fiūt ex libidine. extra matri̅ᵐ. ⁊ hec no mīat ap̄ls turpitudinē. vn̄ ad ep̄h. 5. ois fornicator aut imūd⁹. n̄ h̄ȝ hereditatē i regno dei ⁊ xp̄i. hec i°. Et ꝯcludit idē. d. ar. s. i fi. h⁹. §. q̄ icipit. sext⁹. post. v. dicēs. Ista eē pctā mortalia tenēduȝ est oio nō tāq̄ȝ opi°. de q̄ alr̄ sentiri liceat s̄ȝ tāq̄ȝ veritas ad fidē p̄ti nēs sic̄ oia q̄ p̄tinēt ad bonos mores ⁊ q̄ p̄tinaciter assereret ꝯ̄riū eēt hereticus q̄z est ꝯ̄ scripturā a sanc/tis expositam. hec ille. vide. v. osculum.

C Ognatio. triplex est. q̄dā carnalis q̄ d̄r ꝯsan/guinitas. de q̄. v. ipe̅ᵐ. 5. q̄dā spiritualis. q̄ d̄r cōpaternitas. de q̄. v. ipedi̅ᵐ. 5. 3ª. legalis. q̄ d̄r adoptio. de qua. v. ipedi̅ᵐ. 6. ⁊. v. adoptio p̄ totū.

Ollegiū dr̄: qꝛ simul colligunt̄. vel simul co/
c habitāt. s̄m glo. i. l. i. ff. qd̄ cuiusq̄ vni. Et dr̄
ecclasticū. si maioꝛ ps. vel equalis ē clericoꝝ:
qꝛ magis dignū trahit minus dignū. c. qd̄ i dubiis.
de ꝯse. ec. l. al. l. qd̄ maioꝛ. ff. d̄ mio. no. Bar. i. l. i. ff.
d̄ colle. illi. Et s̄z. s. Tho. i opu. ꝯ̄ ipugnātes reli. c. 5.
est triplex. s. ecclasticū. seculare. ⁊ mixtū: qd sit socie/
tas. qualis. ⁊ quotuplex. v. eo.

1 ¶ Utrꝫ liceat facere collegiū. R̄. s̄m Pa. i. c. dilecta.
post Inno. ⁊ post Bar. i. l. i. ff. de colle. illi. ꝙ regu/
lariter oia collegia sunt ꝓhibita: qꝛ hoies nō debent
facere ista ꝯuēticula. seu cōgregatiōes cum ex eis ti/
meat̄ ꝯspiratio. seu ꝯiuratio ꝯ̄ pncipē: vel ciuitatē.
⁊ hoc verꝫ. nisi approbet̄ a iure gētiū. vel a iure po/
sitiuo. Nā q̄dā sunt collegia q̄ approbāt̄ a iure gen
tiū. q̄dā a iure positiuo. A iure gētiū approbat̄ col/
legiū. ciuitatꝭ. castri. vel ville. l. ex hoc iure. ff. de iusti.
⁊ iu. ⁊ qd̄ ibi nō. Nā debēt hoies multa agere in fa
uoꝛē: ⁊ comoduꝫ ciuitatꝭ. iō oꝫ ꝙ plures i simul ꝯue
niāt. a iure positiuo approbātur collegia ipoꝝ. q sūt
alicuius artis. vt sunt pistores barbitōsores. vel fitẽs
vel alic⁹ ꝓfessiōis. vt sunt scolares. vel si faciāt cā pie
tatꝭ. vt ad subueniendū oppssis. ⁊ ē. qꝛ isti. multa hn̄t
agere ad vtilitatē illi⁹ ꝓfessiōis. seu artꝭ. Jō pmittūt
iura vt possint simul ꝯuenire: ⁊ facere vnuꝫ corpus.
Priuati vo hoies regulariter nequeūt ꝯstituere col
legiū. ⁊ hr̄e sig^a collegij. nisi alr̄ eis ꝯcedat̄. vel nisi
a pn̄° fuerit oꝛdinatū. ꝙ eccl̄a eēt collegiata. secus si
eēnt plures clerici. i vna eccl̄a pticulr̄ bn̄ficiati. d. c.
dilecta. Si tū fierēt ad malū. ēt i artib⁹. debēt d̄strui
ff. de colle. illi. l. i. §. i. ⁊ l. fi. co. ti. Uñ s̄z Bar. i. d. l. i.
de lege coi. collegia q̄ fiūt cā pietatꝭ sunt pmissa. fac̄
hoc ꝓ istis disciplinatꝭ. Uñ. d. Felinus i. c. accedētes
de pscrip. dicit. fraternitates tales. sunt collegia ap/
probata. qꝛ sunt ad opus piū. nec idigēt alia appro
batiōe. ⁊ s̄z cū pōt dici collegiū. qn̄ plures ꝯgregant̄
ad aliqd̄ opus: ⁊ qn̄ hn̄t aliquā licitā materiā ꝯue/
niēdi vt doctores. scolares. ⁊ fitẽs. Ideꝫ dicit de be/
guinis. ⁊ leprosis. ita ꝙ de legatis talib⁹. nō detra/
hat̄ trebellianica. vel falcidia. Illicita aūt collegia q̄
dn̄r monopoliū. i. ꝯuētio pluriuꝫ. bono publico ob/
uiās. puta mercatoꝝ ꝯueniētiū de vēdēdo. solū tali
p̄cio. hec Fe. ⁊ i. c. null⁹. d̄ fo. cō. Idē Fe. dicit ꝙ si sūt
sub epo. qꝛ secularitas p̄pōderat: ⁊ ꝙ nō soluit̄. q^a.
de relictis eis. ⁊ pn̄t libere vēdere sua. ⁊ ꝙ nō aliq̄d
exigere. ab īgrediētib⁹ hec Fe. omissis allegatiōib⁹.

3 ¶ Quot hoies faciūt collegiū. R̄. s̄m Pa. in. c. p̄. de
elec. i glo. ꝙ duo vel tres. s̄m leges tres reqrunt̄ vt. l.
neratius. ff. de. v. sig. s̄z decē hoies faciunt plebē. vel
populū. io. q. 3. vnio. Et decē vel qndecīꝫ faciūt tur/
bā. vel cetū. ff. de vi. bo. ra. l. pter. la. §. i. sic decem
oues faciūt gregē. ff. de abige. l. oues. vnus vel duo
nō faciūt familiā. ff. de. v. sig. l. detesta° in fi. s̄z pfa/
milias dr̄ q h̄z dominiū i domo lꝫ filios n̄ habeat.
Nō. n. p̄sonā solam demōstramus. sed ⁊ ius facit. l.

pronūtiatio in. §. pater. ff. de. v. sig.

¶ Utrꝫ collegiū seculare possit sibi facere vnū rectoꝛē. 2
sub quo possint oēs de collegio ꝯuenīri. R̄. s̄m Pa.
i. d. c. p̄. ꝙ q exercet aliquā ꝓfessionē. vel negotiatio/
nē licitā. ⁊ honestā. pn̄t sibi eligere rectoꝛē. q habebit
iurisdictionē i quib⁹. i his tn̄ q̄ oriunt̄ occasiōe il/
lius professiōis. seu negotiatiōis. tex. ē nō. i. l. fi. C. de
iur. om. iudi. ⁊ nō. Inno. i. c. cū ab eccl̄aꝝ. de offi. oꝛ.
⁊ Bar. i. l. fi. ff. de colle. illi. Idē dic i faciētib⁹ colle/
giuꝫ ex aliqua pia cā. vt sunt isti disciplinati. vel fa/
ciētes collegiū ꝓ maritandis puellis. vel filiis pijs
actib⁹. nā isti faciūt collegiū approbatū. vt. d. l. fi. de
colle. illi. ibi Bar. vbi tn̄ dicit ꝙ plātus istoꝝ nō ha
bebit iurisdictiōeꝫ. s̄z solū dispōet̄ i volētes. pōt tn̄ cas
sare aliquē d̄ colle°. si n̄ vult obedire. fac̄. c. ex litis d̄ ꝯsti.

¶ Utrꝫ deserētes collegiū debeāt hr̄e ptē suā bonoꝝ 4
collegij. R̄. s̄m Inno. i. d. c. cū ab eccl̄aꝝ. ꝙ sic. de his
q̄ i eo ꝯferūt ipi de collegio: ⁊ sic loquit̄ l. i. §. fi. ff. de
colle. illi. s̄z de alijs q̄ donant̄ vel legant̄ vniuersitati.
nō debet habere ptē. Et nō s̄m. c. Inno. vbi. s. ꝙ dif
fert. colle^m. a societate. l. i. ff. qd̄ cuiusq̄ vni. dr̄ ꝙ socij
alic⁹ ꝓfessiōis. pn̄t facere colle^m. g^o societas n̄ ē colle^m
Itē colle^m residet i vno. ff. qd̄ cuiusq̄ vni. l. sic̄. i fi. s̄z
societas morte vni⁹ socij. finit̄. vt nec ab initio paci
sci possim⁹. vt heres succedat societati. vt dic̄ ibi tex.

¶ Collegiū ecclasticū petit restitutionē i integrū. sicut 5
minor: puta hospitalia. ⁊ hmōi s̄m Jo. an. i. c. 2. de
resti. i inte. lib. 6. ⁊ Pa. i. c. p̄. c. secus de nō eccl̄astico.
⁊ si destruat̄ a supiori extinguunt̄ priuilegia eius. s̄z
si sit seculare s̄z Pa. i. c. 2. de postu. plat. durant illa
priuilegia apud ciuitatē vel locum si ciuitati erant
cōcessa. sicut ecclesiasticis durant in ecclesia.

Ollusio est aliquē cū suo aduersario pecunia
c mediāte vel grā pacisa vt ꝓ se i cā vel iudi°
permittat sentētiari de collu. c. i. ⁊ 2. vtrūꝫ li/
ceat colludere vide. v. accusatio. §. 6. ⁊ 7.

Olonus s̄m Pa. in. c. ꝓpter. de loca. ⁊ con.
c in. §. verꝫ. dr̄ cōductor rei rusticeꝫ: inquilinus vo
rei vrbane. Et nō s̄z Pa. i. c. idicatū. de imu.
eccl. post Hosti. i suma. de natis ex libero vētre. §. si
scemus. alias iapit. §. ⁊ si iqb⁹: ꝙ agricola ē gene/
rale ꝯtinēs sub se diuersas spēs. ⁊ dr̄ agricola quasi
agrū colēs. Agricolaris. alij dn̄r ascriptitij. Alij cen
siti. ⁊ alij perpetui. ⁊ alij coloni ꝯditionales. Alij in
qlini. Alij originarij. Alij simplices coloni. Ascripti/
tij dn̄r s̄m eosdē. hi q p scripturā solo. siue terre. vel
glebe. sunt scripti. i. ascripti. q̄ ascriptio fit. p̄ per scri/
pturā i qua pmittit dn̄o terre. nūq̄ a solo recedere.
deinde requirit̄ alia scriptura. i qua cōfiteant̄ se esse
ascriptitios. l. cū scimus. C. de agri. ⁊ cēsi. l. xi. ⁊ hoc
ne hoies facile detrahant̄ ad deterioꝛē cōditioneꝫ.
vt dicit ibi tex. Bar. tn̄ tenet ꝙ sufficiat solēnis stipu/
latio. ⁊ paꝝ differt iste a seruo. Cēsiti vero dicuntur
hi qui cēsib⁹ persoluēdis. sūt ascripti. vt. l. coloni. C.
in qbus causis. colo. lib. xi. Et hij eodē mō cōstituūt̄

ficut ascriptitij.⁊ differũt iter se. q2 cẽsiti sũt q ãnuatam rei certe pſtãde obligatꝰ ẽ. Ascriptiuꝰ autẽ ad rẽ incertã .i. õterminatã quotã. puta tertiã vel quartã partẽ fructuũ. dño tenet: q̃uis aliqñ accipiantur coiter vnũ ꝑ alio. Perpetui sũt hij quos diligẽs manifestator. ꝑpetuo colonatui acq̃siuit. manifestando hos ribardos qui mẽdicãt simulãdo. sicẽ erat ↄ̃suetudo ꝙ fierẽt serui ipoꝝ .s. q manifestabãt. Coloni conditionales. dicunt qui ↄ̃stituũtur hoc solo ꝙ per triginta ãnos. i solo. sine ↄ̃uersia fuerũt. vt i .l. cũ satis. C. de agri. ⁊ ce. Et hec consuetudo est Bononie sm Azo. itellige qñ steterũt vt obligati. secus esset si starẽt vt colõi nñ tẽporis: ⁊ isti vident eẽ idẽ. ꝙ iglini originarius est q ex colono. ⁊ ↄ̃dictionali nascit. itellige qñ mulier q̃ nõ est oio libera. Colõi vero simplices. sunt qui sub certa ãnua mercede. i pecũia numerata. ꝑdia colẽda accipiũt. alias. n. sine pecunia nõ esset locatio .l. si merces. ff. loca. Et hoꝝ quidã sunt partiarij. qdã ad nũmũ ↄ̃ducti. vt i vsu quotidiano versant. vide aliquid de originario vel ascriptio. ꝟ. impedimentum. 2° .s. erroris. §. si.

i ¶ Nõ. sꝫ Pa. i .d. c. idicatũ. ꝙ rusticus astrictus ad culturã ecclẽ. non põt illã deserere. sm tex. ibidẽ. ⁊ ꝙ eccña põt habere rusticos astrictos. ⁊ necessarios. ⁊ suos. Et põt etiã itelligi iste tex. sm Pa. de colonis nñ tẽporis. qui aut pro certa mercede aut pro certa quota. fructuũ. se obligarũt ad certũ tps. vel incertũ. ad agros colẽdos: hiis. n. obligationis durãte tpr: nõ lꝫ illoꝝ culturã deserere: q2 cõtractus a principio sunt volũtarij ex post facto vero sunt necessitatꝭ. vt .l. sicẽ. C. de ac. ⁊ ob. vñ per hũc tex. dicit spe. ꝙ si ẽphiteota vult dimittere rẽ quã habet i ẽphiteosim dño contradicente. non potest vt .d. l. sicut. potest etiam intelligi de rusticis ascriptitijs qui sunt in perpetuũ ascripti. qui q̃uis sint liberi: ⁊ possint testari. tamẽ i multis conueniunt cum seruis.

2 ¶ Utrũ colonus qui terrã colendã accepit. ad tertiã vel quartã partẽ. vel alium redditũ. possit deducere semen vel expensas alias. Rñ. sm Inno. in. c. tua d. 2°. de deci. ꝙ nõ. de iure. nisi per speciale pactum aliud fiat: ⁊ si pactũ non sit. ↄ̃suetudo debet attendi. si est. ꝙ si non est. stabimus iuri.

c Olumba q̃ apparuit supra xp̃m baptizatũ. per quã significabat. ꝙ .s. s. visibiliter descendebat supra xp̃ꝫ vt credatur descendere inuisibiliter postea super oẽs baptizandos .s. qui nõ ficte accedunt sꝫ .s. Tho. 3ª .q. 38. ar°. 7. post Aug. in lib. de agone christiano. fuit verum animal ⁊ vera colũba: q2 nõ decebat vt filius dei qui est veritas. vteretur fictione. quam colũbam. ipa trinitas de nouo formauit: ⁊ ipe .s. s. qui significabatur per ipsam. nõ assumpsit illã in vnitate persone. sicut filius assũpsit naturã humanã. q̃ etiaꝫ colũba. peracto ministerio. redijt i pristinã materiã. In. 3°. tñ sniaꝝ idẽ .s. Tho. tenuit cõtra .s. ꝙ non esset vera columba. sed apparens: quia solum fiebat ad significãduꝫ. Prima tamen opinio est probabilior.

¶ Spũssanctus apparuit supra Christũ ꝑpter quattuor. ꝑ propter dispositionẽ q̃ requirit in baptizato. vt .s. non fictus accedat. sicut colũba est animal non fictũ. sed simplex. 2° ad significãda septem dona .s. s. per .7. ꝓprietates quas habet colũba. quas ponit .s. Tho. vbi .s. 3° apparuit i spẽ colũbe ad significãdũ effectũ baptismi. qui est remissio peccatoꝝ: ⁊ recõciliatio ad deuꝫ: Colũba. n. est aial mãsuetũ. 4° ad significãdũ oẽꝫ effectũ baptismi. q est ↄ̃structio ecclesiastice veritatis: Colũba. n. est quid fertile ⁊ gregale. i

¶ Querit vtrũ aliqs possit cũ bona ↄ̃scientia tenere colũbarias. Rñ. d. ar. s. 2ª. tit. 2°. c. ꝑ. dicit post Pe. de pal. ꝙ tenẽdo colũbarias ⁊ nõ sufficiẽter pascendo colũbos vñ dãnũ inferunt seminibus. vel fructibus. tenẽtur de dãnis. qd̃ sm Pe. videt limitanduꝫ. ꝑ vt dictũ est qñ nõ sufficiẽter pascunt. 2° qñ nõ habet tñ territoriũ circũcirca ꝙ verisimiliter in ipis coiter pascant. vt nõ sit verisimile ꝙ multũ dãnũ inferant: ⁊ hoc erit ad arbitriũ boni viri. Quidã aũt dicunt ꝙ tñ vtilitatis pſtant i comedẽdo vermes: ⁊ radices quasdã malas: ⁊ stercorizando. quantũ dãni. Unde videt ꝙ nõ sit ꝑcipitanda snia. multum etiam facit cõsuetudo. q̃ ab oibus tolerat. etiã a prelatis ⁊ principibus. idem esset iudicium de tenentibus quecũqꝫ alia animalia .s. q̃ dãnificant ⁊ teneant de damno. De hoc habes aliquid. ꝟ. restitutio. §. 28. 2

c Omẽda quõ possit haberi in beneficio ecclesiastico. vide. ꝟ. beneficium. 2°. §. 26. ⁊. 28. ⁊ beneficium tertio. §. 19.

c Omissio facta per Papã alicui. expresso nomine dignitatꝭ. mentionẽ faciendo. qd̃ residet in alio loco. facit ꝙ talis possit cognoscere in loco residẽtie. sm Jo. an. in. c. exhibita de re. pmu. vbi vero nõ sit mẽtio de residentia. tunc comissio est facta in loco dignitatis expresse. nec extra illã dyocesiꝫ poterit cognoscere de illa. c. statutum. §. in nullo. de rescrip. lib. 6. ⁊ quod ibi nõ.

¶ Utrꝫ hñs auctoritatẽ absoluẽdi aliquẽ ex priuilegio vt hñt plati ꝑdicatorũ: ⁊ minoꝝ. qui pñt suos subditos absoluere. vt i priuilegijs coꝝ pꝫ. possint committere alteri absolutionẽ. Et videt ꝙ non per tex. in. c. si. de offi. or. Rñ. sm tex. in. c. is cui. de offi. deleg. i lib. 6. ꝙ qñ eligit idustria psone. qd̃ fit qñ nominat persona. tunc non potest cõmittere. secus qñ eligitur industria ⁊ solum nominat dignitas: puta dicendo priores. vel prelati. ⁊ sic intelligendũ est .d. c. si. i

¶ Comissio Pape. siue rescriptũ. debet interpretari sm ius cõe: ⁊ ↄ̃formari equitati. sm iustitiã: ⁊ saluo iure alterius etiã si materia verboꝝ nõ patiat. nisi expresse hoc exprimat. vt si mandat aliqueꝫ absolui ꝑstita satisfactiõe. debet itelligi vel ꝑstita cautiõe. vt ↄ̃formet iuri coi. Et si Papa dat rescriptũ super residẽtia. epe poterit dispensare. sicẽ posset de iure. ne 2

videatur derogare iuri cõi. Nec valet q verba pri/
uilegii aliqd debeāt operari: q: itelligit si ius hoc pa/
tit. nec psumit derogare iuri. nisi exprimat. dicēdo
nō obstāte vel certa sciā et simi hec sḋ. in c. causam
de rescrip. §. interpretatio.

Comodatū ē alic⁹ rei ad aliquē specialē vsū
c gratuita facta cõcessio. q̄ cõsistit nō solū i reb⁹
mobilibus. sz ēt i nō mobilibus. et nō corpo/
ralibus. et nō pōt reuocari an̄ vsum cōplectum. et si
reuocat tenet. de dāno. Et tenetur comodatarius si
vtat re. ad aliū vsum. nisi fundet i rati habitione. et
comodans rē vitiosam tenet. et res comodata perit
dño. s. comodāti. coiter. nisi comodatarius fuerit in
culpa. et si fiat tm̄ rōe recipiētis. tenet etiā de leuissi.
culpa. si vero gr̄a comodātis tm̄. tenet solū de dolo. si
vero gr̄a vtriusq. tenet ēt de leui: nō tenet de dete/
rioratate sine culpa. nec de fortuitu. nisi sit pactū. Si
put i māu nūtii deportātis. perit dño. nisi i dolo. hec nō.
i. c. vnico. de comode culpa. et de dolo. vide. ℣. cul. pn.

1 ¶ Utrū comodatū cõsistat in his q̄ vsu cõsumunt. R̄.
q nō. nisi ad pōpā comodētur. vt ditior appareat.
ff. e. ti. l. 3. §. vlti. Et debet comodari res ad certum
vsum. alias eēt pcariū. et i hoc differt q: pcariū ad i
certū vsū. est quo ad tps durationis. puta p se et he/
redib⁹ suis. ff. de pca. l. cū pcario. comodatū vo ad
certū vsū. q: s. hz tps tacitū. vel expssum. an̄ qḋ non
pōt reuocari. et dico tacitū puta comodaui tibi libz
ad trāscribēdū. hz tps in quo possit comode trascri/
bi. ff. como. l. 3. §. vltimo. et l. 4. et l. si vt certo. §. iter/
dū. con. Inno. i. c. vnico. e. Et pcariū q: nō est ad cer
tū vsum. iō pōt reuocari. ff. de pca. l. 2. §. p. de pca. c.
si. secus eēt de comodato qḋ nō pōt reuocari rōna/
biliter. pōt hoc limitari i cõsciā. nisi comodās simili/
ter erat passurus dānū. nisi reuocasset. et comoda/
tari⁹ alias etiā puidere nō potuisset: q: potius ex re
mea. debeo mihi cõsulere. nec comodatari⁹ pōt dici
deceptus. ex q̄ alias sibi etiā nō potuisset puidere.

2 ¶ Quid si comodatari⁹ nō potuit sine culpa sua re
comodata vti. vt infra tps pfixū tacite. vel expresse.
nūqd inito dño possit vti alio tēpore. R̄. Bar. i. l. in
comodato. §. sic. ff. como. et sequit Pa. i. d. c. vnico.
q nō. q: cū dñs certet de dāno vitādo. et ipse de lucro
captādo. debet casus potius iputari comodatario.
facit. l. si vno āno. §. itē. cū qdā. i. ff. locati. vide istud
et istātias q̄ circa hoc fiūt. ℣. casus. §. 4.

3 ¶ Utrū icomodato possit iteruenire merces. R̄. q si.
fm glo. i. d. c. vnico. et si iteruenit trāsit i locatū vel
in cōtractū inoiatū. Insti. mā. §. vltimo. vnde dr in
diffinitione. gratuita. et remanet dominiū rei apud
comodantem. l. rei comōdate. eo. ti.

4 ¶ Utrū comodatarius possit petere expēsas factas i
comodato. R̄. q nō. illas q̄ naturali rōe fiunt: vt pu
ta cibariorū. et hmōi. sz alias sic: vt puta ipēsas vali
tudinis. vel fuge. et hmōi. vt l. i reb⁹. ff. como. §. psit.

5 ¶ Utrū comodatarius possit pferre res suas como/
datis. qn̄ oēs saluare nō pōt. R̄. q si sue erāt vilio/
res. nō pōt: fac. l. qḋ nerua. i fi. ff. depo. si vero erāt
eiusdē bonitatis. sitr n̄ pōt. si comodatū ē factū gr̄a
comodatarii. fac. l. rebus. ff. como. si vero ē factū
gr̄a comodātis tm̄. etiā suas viliores pōt pponere. l.
si vt certo. ff. como. §. iterdum. Si aūt gr̄a vtriusq.
tūc solū pōt pponere suas si sunt eq̄ pciose. qn̄ autē
res sue erāt pciosiores pōt eas pponere rebus como
datis q̄uis comodatū sit factū gr̄a recipiētis tm̄. q:
qlz diligēs hoc faceret. et nō tenet facere. nisi q dili/
gētissim⁹ fecisset. d. l. si icerto. §. q: vo seque. et b' fa/
cit. vt q tenet de dolo. possit pponere viliores suas.
q de leui. eq̄les. q de leuissima pciosiores solū.

¶ Quis pōt comodare. R̄. q ille q pōt cōtrhere ar. l. 6
iulianus. §. an̄pe. ff. de actio. emp. et ven. et ea q̄ bōa
fide possidem⁹. l. comodat. ff. como. et etiā q̄ mala si
de possidemus vt ibidē. sz nō i cõsciā. sed facit vt co/
modās possit agere cõtra comodatariū. Nō tm̄ lz como
dare ea q̄ nobis sunt comodata. Si pupillus como
dat vel sibi comodat tenet icq̄m ē factus locupletior
vel si fuisset pxique pubertati alius tm̄ tenet sibi.

¶ Que sit nā comodati. R̄. q ē. vt res ipa comoda 7
ta. restituat. q: hoc de iure nāli. di. 1. ius nāle. nec pōt
rōe recōpēsationis directe retineri. ptextu alic⁹ debiti
l. vlti. C. como. cõtriū tm̄ tenet coiter ibidē. et facit qḋ
nō. Pa. et glo. i. c. bōa fides. de depo. q: solū phibet
cōpēsa° i deposito. i. l. fi. C. de cōpen. g° i aliis cõtcib⁹.
admittit: q: exceptio firmat regulam. 32. q. 7. dñs. in
fra. ℣. depositū: q: i multis cōueniūt: et ℣. cōpēsa°.

¶ Querit aūt si res comodata tradit extimata. fa 8
ciat trāsire periculū. R̄. Bar. i. d. l. si vt certo. §. nūc
videdū. post glo. dicit. q p extimationē adicit gra/
dus. et hoc i cõtcib⁹. de quorū nā nō ē. vt trāsferat do
miniū. vt i comodato. deposito: et silib⁹. vt si como/
datarius tenebat tm̄ de lata nō tenebit de leui. Si
de leui. mō tenebit de leuissima. si de leuissi. mō de
casu. et ex pdictis ifert Bar. quādo locator locat tibi
rōcinū extimatū. an extimatio faciat. i te trāsire pe
riculū. et cõcludit q cū ex nā talis cõtcus nō sit vt trās
ferat domim talis extima° fac venit leuissimā p. d. l.
si vt certo. sz Io. an. i. d. c. vnico. tz cõtra. dicēs q i talib⁹
cōtractibus. de quorū nā nō est vt trāsferat dominiū
extimatio nō facit recipiētē magis teneri. q̄z expo/
scat natura cōtractus. sz extimatio operabit tm̄. vt
sciatur verū pciū rei in casu quo res perderetur. vel
deterioraretur et hec opinio placet Pa.

Compēsatio ē debiti. et crediti. iter se cõtributio
c vt. ff. de cōpēsa. l. i. q̄ admittit fm Pa. i. c. bo
na fides. de depo. i oib⁹ q̄ i suo genere recipiūt
functionē. i. qn̄ vna res pōt fungi vice alterius. sicut
sunt q̄ cōsistūt i numero. pōdere. et mensura. In aliis
aūt cessat cõpēsa°. vñ si tu teneris mihi restitueri equū.
et ego tibi. 50. ducatos. nō fiet cōpēsa°. q: posset esse
maior affectio. quā habeo ad equū. q̄z sit q̄ntitas pe/
cunie. secus aūt qn̄ nullū possumus ptēdere. vt puta

mutuaui tibi pecuniam. ⁊ tu mihi quid simile. Itez requiritur debitū sit liquidū. vel de proximo liqdandum. l. fi. C. de compen.

¶ Utrū cōpensatio indirecta. habeat locum. vbi nō habet locum directa. R. fm Pa. i. d. c. bona fides. ꝙ sic. puta res tua venit ad me. potero illam retinere. donec mihi satisfeceris. pro debito meo. vide p Ly. distinguentē in. l. si non sortem. §. si cētum. ff. de con dic. inde. Inno. vero in. c. cū olim causam. de re. spo. dicit ꝙ auctoritate superioris possum accipe equales. quādo rem meam habere nō possum. all. c. dñs. 23. q. 2. dūmodo sine fraude. mendatio. vel calūnia. recuperet: aliter dicit ꝙ tenet ad restitutionem. all. c. nō sane. 14. q. 5. qđ videt quādo calūnia. vel fraus. perseuerat. alias non: qꝛ licet peccauerit in recuperādo. non tamen peccat in retinendo.

Compositio amicabil. pōt iteruenir i spiritualib⁹. glo. i. c. statutum⁹. ꝺ trā. ⁊ ibi tex. ⁊ ꝺ deci. c. ex multiplici. ⁊ c. nup. nō tñ trāsatio vt aliqd tēporale det. p spirituali. vt ibi. Itē iter clericos fm Pa. i. d. c. ex mltiplici. ꝑ nōbili noie. suaꝝ ecclaꝝ pōt iteruenire ꝯpositio. sup decimis i futurū soluēdis. etiā citra supioris sui auctoritatē. sʒ tūc cōpositio nō excedit vitā trāsigētiū. vt i. c. veniēs. de trās. ⁊ i. c. cū hoies. eo. ti. dicē idē Pa. vlti° nō. ꝙ iter clericos. pōt iteruenir ꝯposito. ēt sine auctoritate supioris. vt. d. c. ex multiplici. ⁊ se. ⁊ i. c. sugestū. itellige tñ ꝙ hec ꝯpositio erit psonal. ⁊ nō real. vñ nō excedet vitā cōponētiū. ex qͣ nō itercessit auctoritas supioris. d. c. veniēs. cū laicis ꝟo pōt ꝯponi sine auctoritate supioꝝ sup decimis pteritꝭ. vt i. c. sup. de re. ec. nō. alie. sʒ sup decimis futuris nō pōt cōponi. sine supioris auctoritate: ⁊ rō diuersitatꝭ qꝛ laici nō pñt decimas possidere. nec pscribere. in. c. cāʒ. de prescrip. ⁊ cū periculo aiaꝝ detinent. c. prohibemus. eo. ti. Quō possit fieri cōpositio i bñficiis. v. bñficiū. 3°. §. 14. 15. ⁊ se.

Compromissum pōt facere qlʒ. sup reb⁹ quas pōt alienare. seu libere disponere. i alijs āt q̄s alienare nō pōt. sine certa solēnitate. nec pōt cōpromittere. sine illa solēnitate. facit c. cū tēpore. de arbi. glo. ⁊ Bar. i. l. nulli. ⁊ l. nō solū. iūcta glo. C. ꝺ pdi. mi. nō. alie. vbi cauetur ꝙ tutor nō pōt trāsigere sine auctoritate iudicis. sup illis rebus quas nō pōt alienare: intellige qñ per transatione sequitur alienatio: sed super fructibus. ⁊ alijs q̄ solus pōt alienare. pōt ēt trāsigere. vide multa ꝺ ꝯpromissiōe. v. arbit.

Comunicare. idē est qđ corpus xp̄i sumere. de qua cōione. p ꝺꝺ de necessitate eius. 2°. de dispositiōe ad illā. 3°. de dispēsatoribus eius. 4°. de sumētibus. quo ad p^m dicendū est ꝑ de receptione ex necessitate. 1°. de receptiōe ex cōgruo. de p. itez dicendū est ꝑ ꝺ necessitate q̄ est de iure diuino. 2°. de ea q̄ est ab ecclesia: quātū igif ad necessitatē q̄ ē de iure diuino. Notādū ꝙ tripliciter possumus loq. s. de necessitate absoluta. vel necessitate coactiōis. vel necessitate finis. si loquamur ꝑ vel. 1°. sic dñt aliqñ doc. ꝙ nullū sacrm ē necessariū: qꝛ de⁹ nō alligauit virtutē suā sacris. vñ. s. Tho. 4. di. 7. q. p^a. ar. p. q̄stiūcula. 2ª dicit. necessitas est triplex. prima absoluta vt deus ē. 2°. coactiōis. ⁊ isto duobus modis nullū sacrm ē necessariū. 3^a. est necessitas finis. ⁊ ista ē duplex. s. necessitas finis simplr. i. ꝙ nō possumus cōsequi finem. s. vitā eternā. nisi comunicemus. ⁊ necessitas ad bene eē. i. ꝙ melius poterimus cōseq vitā eternā si coicamus: si loquamur. 2°. modo sic dicif ꝙ non solū hoc sacrm ē necessariū sʒ oia sunt necessaria i ecclesia ⁊ 5. sunt necessaria ⁊ duo volūtaria vt dicit. s. Tho. vbi. s. Si vero loquamur ꝑ mō. s. de necessitate finis simplr vt sit sensus nō pōt aliqs ꝯseq vitā eternam nisi māducet hoc sacrm. ⁊ hoc dupliciter. s. de manducatione spirituali. vel sacramētali. si loquamur ꝺ māducatiōe spirituali. i. i proposito. siue voto. seu desiderio. tūc iteꝝ dupl. ꝑ mō i proposito proprio vel alieno. si i alieno. i. ecclesie tūc ponif ꝯclusio generalis ꝙ nullus pōt saluari nisi comedat ⁊ sic pueri comedunt in voto seu desiderio ecclesie. ⁊ isto modo ē minus necessariuʒ hoc sacrm q̄ baptismus. ⁊ ratio huius ꝯclusiōis est qꝛ fm. s. Tho. nullus pōt saluari nisi incorporet xp̄o vt sit eius mēbrū sʒ nō incorporatur nisi per comestionē aliquā huius sacri igitur. Alio mō vt comedat spiritualiter in proprio voto. ⁊ isto modo non est necessaria māducatio. vt pʒ in pueris. qui nō comedūt sacramētaliter. i. actualiter. nec spiritualiter in proprio proposito: ⁊ sic baptism⁹ est magis necessarius. In adultis vero ita est necessaria ista māducatio spiritualis. in proprio proposito. sicut baptismus. Si aūt loquamur de manducatione sacramētali. i. de actuali sumptione huius sacramēti. iteꝝ pōt esse dupliciter. primo mō simpliciter sine aliqua cōditione: ⁊ sic hec manducatio nō est necessaria. fm se. quia vt dicit. s. Tho. baptismus causat gratiā. que est sufficiens ad ꝯsequēdā gloriā. si vero loquamur cū conditione. s. si diu vult viuere. in tēptationibus. in vita spirituali. sic necessarius est cibus sacramentalis huius sacramenti. ⁊ sic est de precepto diuino: nisi manducaueritis morie-mini: cum n. simus continue in pugna spirituali: virtus euanesceret. nisi ex isto cibo conseruaretur: similiter etiam cum quilibet postq̄ incepit se regere. tenetur comedere spiritualiter in proprio proposito. i. desiderare comestionem sacramentalem vide. s. Tho. 3^a. q. 73. ar. 3^c. sine re huius sacri q̄ est vnio ad corpus xp̄i nullus pōt saluari si nūq̄ assumeret frustra esset hoc desiderium. ⁊ sic si aliquis esset in articulo mortis: ⁊ habet copiam recipiendi: tenetur recipere: ne frustra sit votum suum. alias videtur contemnere: ⁊ ꝯtēptus est mortalis: si vero nō habet copiā. sufficit desiderium. ⁊ sic intelligitur: illud crede: ⁊ manducasti. Est igitur prima ꝯclusio omnes tenentur aliquo mō māducare: qꝛ alr nō pōt icorporari corpori m.

ftico:⁊ sic pueri comedunt spiritualr̃ i voto ecclie.s. qñ recipiũt baptismũ.2ᵃ ꝯclusio oẽs habẽtes vsuz li/ beri arbitrij teneñ mãducare saltẽ spiritualr̃.in ꝓ/ prio voto.3ᵃ ꝯ° oẽs q hñt vsuz libi arbitrij tenentur aliqñ accipe sacramẽtalr̃.i.actualr̃ recipe ipz sacra mentũ:aĩr votũ suũ i fine q° nõ icorporatur sit frustra: alias viderẽtur ꝯtẽnere.4ᵃ.ꝯ° illi q semel p peccatuz mortale post bapᵐ fuerũt sepati ab icorporatõe cha/ ritatis.teneñ desideraŕ hãc icorporationẽ:⁊ i effectu aliñ p sacramẽtalẽ icorporari si assit comoditas. 5ᵃ ꝯ°.illi q diu volunt in tẽptatione durare:teneñ aliñ recipe ne deficiãt.alias videñ ꝯtẽnere ⁊ ad oia ista teneñ de iure diuino Jo.6. Nisi mãducaueritꝭ car nẽ filij hois ⁊c̃. Oẽs iste ꝯclusiones sunt deducte ex doctria.s.Tho.tã i 3ᵃ pte q̃z i 4° sniaꝝ :⁊ sic soluũŕ oia q̃ dicũtur diuersimode de necessitate hꝰ sacri:de pcepto siue necessitate q̃ ẽ ab ecclia q̃ fundat se i his q̃ dicta sunt ⁊ applicat:dicef .j.imediate.vide aliqd ꝟ.absolutio.p.§.p.⁊.ꝟ.ꝯfessio.p.§.40.de ista mul/ tiplici comestione.j.e.c.§.17.⁊ se.⁊ marˀ.19.

1 ¶ De necessitate q̃ ẽ ex pcepto ecclie p teneŕ qlz fide/ lis postq̃z ad ãnos discretiõis puenerit coicare.i.sa/ cramẽtaliter sumere corpus xpi:saltẽ i pascate : nisi d̃ ꝯsilio ꝓprij sacerdotis:⁊ pp aliquã rõnabilẽ cãz ad tps abstineat:d̃ pe.⁊ re.c.ois.⁊.s.T.4.d.9.q.pᵃ ar.1. q̃stiũcula.2ᵃ.sic ait:gr̃a ẽ sufficiẽs cã grĩe. vñ oẽ illd̃ sine quo põt haberi gr̃a.nõ ẽ de necessitate salutis : hoc aũt sacr̃m gr̃az p̃supponit:q: supponit batismũ.i quo gr̃a daŕ nec d̃bet pctõ puenire qd̃ gr̃az priuet: ⁊ iõ q̃zᵐ ẽ de se nõ ẽ de necessitate salutꝭ.s3 de ordi/ natiõe ecclie:hoies obligãŕ .bm ecclie statutũ. corpus xpi semel i ãno sumeŕ hec.s.Tho.vbi loquiŕ de mã ducatione sacramẽtali:vt ipe inuit ibidẽ ad pᵐ vbi dic̃ q ꝟba saluatoris.Jo.6.s.nisi mãducaueritꝭ ⁊c̃. itelliguñ de mãducatiõe spirituali. Et ibidẽ ad.2ᵐ. dic̃ q Inno.3.q dic̃.Mãducãdus ẽ agnus vt a va stãte ãgelo ꝓtegamur:itelligiŕ d̃ pcepto ecclie ⁊ ibi/ dẽ dic̃ ad.3ᵐ.q icorporatio spiritualis ad xpm põt esse sine mãducatiõe sacramẽtali ⁊ sic pz q oẽs fi/ deles teneñ coicare sacramẽtalr̃.i.sumere sacr̃m se/ mel i pascate ex pcepto ecclie.vide aliqd.ꝟ.caŕ.§.19.

2 ¶ Pro declaratiõe pdicti pcepti.Nõ.p.q dicit de p cepto ecclie teneŕ qd̃ pz tã ex tex.d.c.ois.q̃z ex verbis .s.Tho.⁊ coi vsu ecclie. 2° dicit qlz fidelis q: nulli ifi/ deli debet dari imo ifidelis nõ põt sumere sacramẽ/ taliter nisi habeat itẽtionem sumẽdi xpm vt sacr̃m ecclie vñ.s.Tho.4.di.9.q.pᵃ.arᵒ.2ᵒ.questiũcula.2ᵃ.sic ait.Infidelis circa id. qd̃ ẽ signatũ i hᵒ sacro errãs nõ vtiŕ speciebꝰ illis vt sacro siue nõ credat xpm bz se siue nõ credat i xpm bm q ẽ sub hoc sacro.vnde talis nõ sacramẽtalr̃ mãducat. Silr̃ ñ daŕ cathecu minis:q: nõ sunt de familia xpi quousq3 sic̃ bapti/ zati.nec sũt pticipes aliorꝝ sacroꝝ.añ bapᵐ.si tñ iten deret sumere vt ecclia itẽdit:siue credat siue nõ cre/ dat mãducaret sacramẽtalr̃.s3 nõ spiritualr̃.j.§.22.

¶ Tertio dic̃ postq̃z ad ãnos discretiõis: q: l3 greci 3 antiquis darẽt pueris hoc sacr̃m vt3 de ꝯse. di.2ᵃ.c. paruuli:tñ sacramẽtalr̃ sumere nõ pñt:q: nõ vtuñŕ sacro vt sacro:s3 vt coi cibo.pp carẽtiã discretionis. vt.j.patebit.Et si qs q̃rat qñ ẽ etas debita.R̃.s3.s. Tho.4°.di.9.arᵒ.5.q̃stiũcula si. q pueris carẽtibus vsu rõis.q nõ pñt distiguere inter cibũ spiritualẽ:⁊ corporalẽ.nõ debet dari: q: sufficit sibi. mãducatio spiritualr̃ i voto ecclie.vt dictũ ẽ i pñᵒ q̃uis qdam greci teneãt irrationabilr̃ ꝯtrariũ: q: ad eucharistie sumptionẽ reqriŕ actualis deuotio. quã tales pueri hre nõ pñt:pueris aũt iã icipiẽtibꝰ hre discretiõe3. etiã añ pfectã etatẽ:puta cũ sint.x.vel.xi.ãnoꝝ. aut circa. hoc põt dari si i eis signa discretiõis appa reãt.⁊ deuotionis.hec ille.Pe.vero de pal.eo. di.in si.addit:q si hñt aliquã deuotionẽ circa nonuz vel decimũ ãnũ:q: inocẽtia recõpẽsat ignorãtiã. possũt coicari:Glo.i.d.c.ois dicit.q qñ sunt doli capaces. pñt accipere. Pa.ibidẽ dicit.q quo ad ꝯfessionem hoc seruaŕ.s3 respectu eucharistie nõ seruaŕ:⁊ q for te hec obseruãtia nõ est mala. ꝓpter reuerẽtiã tanti sacri.vt sic tñ puberibus exhibeaŕ.qdã vero dicũt eẽ relinquẽdũ arbitrio boni viri vt.s. ꝓprius sacerdos sic̃ arbitraŕ q aliñ ñ sumat i pascate. ita ⁊ i etate.s. qñ cognoscat puerꝝ hre discretionẽ hꝰ sacri ab aliis. ⁊ deuotionẽ ad ipm. Et videŕ q magis arteñ ad penã pcti mortalis.habẽtes curã pueroꝝ.q̃z ipi pue ri.q videñ excusari ex ignorantia saltẽ vsq3 ad.18. annũ vel circa. In cronica martiniana d̃r q zephe rinꝰ Papa.istituit i psentia oiu3 clericoꝝ. ⁊ laicoꝝ fideliũ.vt oẽs christiani ãnoꝝ duodeca3 coicarẽt.s.i pubertate.de ꝯse.di.2.c. relãtũ ⁊ Inno.3.in.d.c.ois extẽdit ad ꝯfessiões:vr̃ igiŕ eẽ ꝯcludẽdũ ta3 ex tex.q dicit:ad ãnos discretiõis:q̃z ex dictꝭ .s.Tho.qui dic̃ icipiẽtibus hre discretionẽ:q cuiuscũq3 etatis sint ⁊ idicãt deuotionẽ ad ipm.vel petendo coionẽ. vel ex seipis adorãdo ipm.vel ex quocũq3 alio ostẽdant se iã cognoscere statũ salutis sue : Tũc.n.iã icipiũt hre curã de se.⁊ ad hoc teneñ.q̃z primũ hñt vsu3 rõis: ⁊ tũc parẽtes simul cũ parochiano determinent vt coicet.vel cũ ꝯfessore.⁊ sic ẽ stãdũ arbitrio istoꝝ.

¶ Quarto dicit saltẽ i pascate.olim magna fuit qõ. 4
iter ãtiquos tã theologos q̃z canonistas vt dic̃ Pa. i.d.c.ois:vtꝝ sufficiat coicare i die iouis. vel reqraŕ q coicet i die pasce.⁊ erãt multe rões ad vtrãq3 ptẽ s3 nũc cessant oia.p declarationẽ extrauagãtis Eu/ genij.4.q̃ icipit:fide digna:vbi d̃r i snia q optie iuri satisfactũ ẽ.si in ebdomada scta.vel.j.octauã dñice resurrectõis.bz meliorẽ dispositionẽ.sanctũ euchariᵉ pignꝰ acceperit:⁊ sic de hᵒ q̃zᵐ ad pceptũ. vel satisfac/ tionẽ.nõ ẽ ãpliꝰ disputãdũ.q̃zᵐ ꝟo ad ꝯsiliũ eẽt ꝯsu lẽdũ q coicẽt i illo istoꝝ dieꝝ.s. a dñica ramis vsq3 ad octauã pasce iclusiue: qñ sibi videŕ q deuotius coicet.vr̃ bz q vrget necctas.Nõ tñ bz.d.ar.s.2ᵃ.ti.9. c.9.i pñ.q si qs coicaret i die iouis vel añ vt libius

possit vacare oratiōibus.tripudijs:⁊ similibus.hoc videt esse ꝯ intētionē ecclie.q̄ intēdit vt illis tribus diebus.ꝑ ceteris vacēt fideles deuotiōi.⁊ hec intellige de cōsilio de hora vero cōionis.s.qua hora possit quis coicare.dic.de hoc vt dictū est.ꝟ.missa.§.5.⁊ se. de alijs āt q n̄ celebrant n̄ repit hora determinata dūmō sit ieiun⁹.verū ē ꝙ mane ē hora magis ꝯgrua.

5 ¶ Dicat quinto.saltē vbi nō ꝑa.ꝙ nō est de necessitate hodie recipere plurics i anno. Nā ante hāc cōstitutionē tenebat ter i āno.s.i festo pascali. in natiuitate dñi.⁊ i festo pēthecostes.vt i.c.⁊ si nō frequētius.de ꝯse.di.2.Et.s.Tho.3.q.80.ar.x.ad.4m.ex. hi.dicit ꝙ circa hoc diuersa emanauerūt statuta ecclesie. Nā i primitiua ecclia qn̄ magis vigebat deuotio fidei christiane.statutū fuit vt fideles quotidie coicarent.vñ Anacletus papa pacta cōione omnes coicent.sic ⁊ apl'i statuerūt:⁊ sancta Romana tenet ecclia:post modum vero diminuto fidei feruore.Fabianus papa indulsit vt si nō frequētius saltem ter in āno.Sother aūt papa dixit i cena dñi esse cātandū vt habet in dec̄.de ꝯse.di.2.postmodū ꝓpter iniquitatis habūdantiā refrigescēte charitate multoꝝ:statuit Inno.3.vt saltē semel i āno in lib.tn̄ de ecc.dog. ꝯsulit ꝙ in oibus dñicis.dicit ergo saltē vel ad minus i pascate.q̄si dicat bonū eēt plurics s3 ad min⁹ i pascate.ꝺ religiosis ⁊ sacerdotib⁹ dic vt.j.§.11.⁊.12.

6 ¶ Dicat sexto.nisi de ꝓprij sacerdotis ꝯsilio. vbi nō ꝑa.ꝙ nō debet qs abstinere.de ꝯsilio alterius.s3 ꝓprij sacerdotis dūtaxat.dicat deinde.cā rōnabili.q̄ ē rōnabilis.ad faciēdā debitā ꝑparatiōe3.quā negligenter omisit.iuxta illud.1.cor.11.ꝓbet aūt seips3 ⁊c̄. Non.n.ꝯuenit.vt q multis seu magnis criminibus. fuerit inuolutus statim etiā post ꝯfessionez accedat. de ꝯse.di.2.si qs irat.imo fm.s.Tho.vt dr̄.j.§.30. ⁊.36.post pctm̄ mortale n̄ debet coicare vsq3 ad.24 horas.Nō eēt āt cā rōnalis ꝙ dicat se n̄ posse idulger̄ vel alienū restituer̄ ⁊ hmōi.seu aliō ad qȯ tenet hic.n.nisi pēiteat excoicād⁹ ē de ꝯse.di.2.si qs irat.

7 ¶ Sed q̄rit vtrū trāsato pascate.q negligēter dimisit.nō ex ꝯsilio ⁊c̄.teneat postea satisfacere.coicādo vel ꝯfitēdo.R.fm.d.ar.s.2.ti.9.c.9.§.4.quodl3 videat aliqb⁹ ꝙ teneat: ⁊ sine dubio iducēdus ē q3m possibile ē ad supplēdū:si aliō n̄ obstat: tn̄ n̄ videt ꝙ teneat ꝺ necessitate:qȯ pōt trahi a simili.ꝺ alijs ꝑceptis:si.n.aliqs nō ieiunet.ieiunium ecclie nullus: dicit ꝙ teneat supplere nec dimittens horas canonicas.tenet de ꝑcepto redicere:vt dicit.s.Tho.in q̄l. Idē dicendū de ꝯfessione secus tn̄ videt de eo q ex legitima cā dimisit:puta infirmitate :vel ꝯsilio ꝓprij sacerdotis:vel q2 non habuit copiā:⁊ similibus:⁊ nō fm.e.ar.s.ꝙ dimittēs ex proposito totiens peccauit quotiēs hoc deliberauit. Et si qs q̄reret vñ est ꝙ dimittens ex ꝯsilio vel cā tenet iterū coicare :⁊ non ille q ex negligentia:cū iste magis peccauerit: posset respondeii:q2 primi possunt iterū satisfacere ꝑcepto:nō secūdi:qui iam sunt trāsgressi:vt in exemplis dactis. de ieiunio:⁊ officio:vide aliquid infra.§.13.

¶ Secūdo.tenet de necessitate.i.de precepto ecclie. 8
gl3 sacerdos quociēscūq3 celebrat:coicare in vtraq3 spē.s.panis ⁊ vini:de ꝯse.di.2.c.perlatū: ex concilio toletano:vbi sic dr̄:modis oibus tenēdū vt quociēscūq3 sacrificās corpus ⁊ sanguinē dñi nr̄i iesu xp̄i i altari imolat.totiēs perceptionē corporis ⁊ sanguinis participē se ꝓbeat. ⁊ sic patet ꝙ tenet in vtraq3 coicare.vñ.s.Tho.3.q.82.ar.4.sic ait. eucharistia nō solū est sacrm̄ sed ēt sacrificiū quicūq3 aūt sacrificiū offert.debet fieri sacrificij particeps:exterius.n.sacrificiū qȯ offert:signū ē interioris sacrificij: quo quis offert seips3 deo:vt Aug. dicit.x.ꝺ ciui.dei.vñ ꝑ hoc ꝙ participat sacrificio ostēdit se ad sacrificiū iteri⁹ ptinere.simul etiā per hoc ꝙ sacrificiū populo dispēsat.ostēdit se esse dispēsatorē diuinoꝝ populo: quoꝝ ipse ꝑ debet esse particeps. sic Dio. dicit in lib.eccle. ierar.⁊ ideo ipse ante sumere debet.q3 populo dispēset:vñ ⁊ in ꝑdicto.c.legit :quale est sacrificiū.cui nec ipse sacrificās particeps eē dignoscit :per hoc aūt est pticeps ꝙ de sacrificio sumit : fm illud apl'i.1.cor.x. nō ne qui edūt hostias.participes sunt altaris: ⁊ iō est nece ꝙ sacerdos quociēscūq3 ꝯsecrat:sumat hoc sacrificiū itegre:hec.s.Tho. Idē dicit in.4.di.12.vbi addit nisi ipediat vel per violētiā:vel per mortem. vel per ifirmitatē.vel hmōi. Et si post ꝯsecrationem aliqs ifirmet cui nece sit dare viaticū :debet hostiā diuidere:⁊ illi partē dare:⁊ si etiā sibi denuo occurrat pctm̄:ds ꝯteri ⁊ sumere.⁊ q̄uis nō det alijs sanguinē.ꝓpter periculū effusiōis: sic etiā ipse in parasceue.qn̄ nō ꝯsecrat.sumit solū corpus:tn̄ qn̄ ipse celebrat debet cōplecte sumere in vtraq3 spē : aliter esset reus sacrilegij de ꝯse.di.2. cōperimus.

¶ Sed q̄rit.qd agendū.qn̄ miraculose corpus xp̄i i 9
altari apparet.sub spē carnis.⁊ sanguinis. q̄ n̄ sunt apta cibo:vel potui ꝓpter horrorē : q2 tūc nō videt ꝙ debeat coicare.R.fz.s.Tho.3.q.82.ar.4.ꝙ tūc nō est sumēdus.dicit.n.Hie⁹ super leuit. de hac qdē hostia q̄ i xp̄i cōmemoratiōe mirabiliter fit. credere l3.de illa vero quā xp̄s i ara crucis obtulit. s3 se nulli edere l3.nec ꝓpter hoc.sacerdos trāsgressor efficit. q2 ea q̄ miraculose fiūt.legibus nō subdūtur.ꝯsulendū tn̄ esset sacerdoti.ꝙ iterato corpus ⁊ sanguinem dñi ꝯsecraret.⁊ sumeret hec.s.Tho.⁊.4.di.x.ar.4. iterū ait.vsus sacri debet materie sacri cōpetere.sicut ablutio aque i baptismo:⁊ q2 corpus xp̄i i h⁹ sacro. sub specie panis nobis ꝓponit. iō vsus sacri est per mādūcationē.cum ergo i spē ꝓpria.vel i spē carnis cruētate apparēs.vel i sui spē nō habeat rōe3 cibi. nō debet assumi ab eo cui sic apparet.si autē oibus sub spē carnis apparet.tūc debet cū reliqjs poni. ⁊ i tali casu.sacerdos debet iterū celebrare.vt qdā dicūt. ⁊ corpus xp̄i sumere :⁊ si.2.hoc accideret iterum.3. Quidam aūt dicunt ꝙ i tali casu sufficit spiritualis

in aducatio nec ppter hoc efficit trãsgressor cõstitutiõis eccle: q: ad ea q frequẽtius accidũt leges aptant Angelica aũt dicit. Eucharistia.3.§.17.que non credit Thomas q: posset iterum apparere et sic esset processus i infinitũ.sed dicendũ est eidẽ:p.quod nõ est minoris fidei.s. Thomas. q sit ipse angelus.3.q.8.Thomas nõ dicit quod sit de necessitate.sed cõsiliũ.vt dicit i.3a.parte et melius q suũ.et etiã i.4.nõ reprobat aliã opinionẽ. 3 dicit quod si 2 apparet vel 3 nõ ãplius cõsulit et sic cessat instãtia sua de pcessu in infinitũ. Quõ xps possit videri i hoc sacramento. Eucaristia.§.29.

x ¶ Queritur quare nõ datur populo sub vtraque spẽ. cum sit isto mõ cõplectum. et ipse rõe cõplemẽti teneatur sumere sub vtraque.R. fm.s.Thomã.3a.q.80.ar.fi.quod circa vsum huius sacri duo pñt cõsiderari vnũ ex parte ipsius sacri. Aliud ex parte sumẽtium.ex parte ipsius sacri cõuenit quod vtrũque sumatur.s.corpus et sanguis: q: in vtroque cõsistit pfectio sacri: Et iõ q: ad sacerdotẽ pertinet hoc sacrm cõsecrare.et perficere.nullo modo debet corpus xpi sumere sine sanguine. Ex parte aũt sumẽtiũ requirit sũma reuerẽtia. et cautella. ne aliqd accidat qd vergat in iniuriã tãti misterii. qd pcipue posset accidere in sanguinis sũptiõe.q qdẽ si i caute sumeretur.de facili posset effundi: et q: crescente multitudine populi christiani i qua cõtinẽtur senes et iuuenes et paruuli: quorum qdã nõ sunt tãte discretionis: vt cautellã debitã circa vsum huius sacri adhiberẽt. iõ prouide i qbusdã ecclesiis obseruatur. vt populo sanguis sumẽdus nõ detur.sed solũ a sacerdote sumatur.qui totũ cõsecrat.de quo loqtur Gelasius papa in cõcilio toletano.de cõse.di.2.cõperimus. Perfectio.n.cuius cõsistit i cõsecratiõe: et iõ sacerdos qñ cõsecrat. totũ sumit in parasceue vero quãdo nõ cõsecrat. sumit solũ corpus.nec deficit misteriũ: q: ipse sacerdos qui cõsecrat i persona oium et dat aliis sumit totum.

xi ¶ Tertio tenentur oẽs religiosi semel i mense coicare: tex.est i de.p.de sta.mo.§.sane.singulis mẽsibus tam in monasteriis q extra.etiã sublata occasione quacũque.ad cõfessionẽ saltẽ semel accedãt oẽs: et singuli monachi: et in pa dñica mẽsis cuiuslibet in monasteriis semp coicẽt.nisi ex cã forte quam abbati.priori. aut penitẽtiario monasterii.nõ differant intimare eorumque iudicio abstineãt.vel accedant.hec ibi.i tex.vbi glo. dicit artãtur ergo monachi singulis mẽsibus.ad qd fideles artãtur singulis ãnis.de pen.et re.ois: ppter religiõis.n.pfessionẽ aliqd debet appẽsum sancte institutiõis addicere di. 4.c. deniqz hec ibi et i se.glo. dicit quod satis est honestũ. vt dilatetur ad alios religiosos. Pa.vero i.d.c.ois.3 nõ sic ait. De religiosis vero respectu cõfessiõis.et coionis.dic vt i de.et c. vbi ex quo assumit. generaliter dicendo de religiosis videtur itelligere illã.dc.de oibus religiosis. In cõgregatiõe tñ lõbardie.fratrũ pdicatorum.nõ seruatur de illa dñica. tñ plus q duodeci vicibus.coicãt i ãno.et pluribus vicibus cõsitentur: et sic credo quod si sit alia cõsuetudo in religiosis aliis regulatis.illa sufficiat.

¶ Quarto tenetur glz sacerdos.non legitime ipeditus.saltem in pcipuis festis. qñ fideles deuoti coicare cõsueuerũt celebrare: vñ.s.Thomas.3a.pte.q.82.ar.fi.ait. Quidã dixerũt quod sacerdos põt oio a cõseruatiõe licite abstinere.nisi teneatur ex cura sibi comissa celebrare pp.et sacra pbere: sed hoc irrationabiliter dicitur. q: vnusquisque tenetur vti grã sibi data: cũ fuerit oportunũ.sed illud.2 cor.6.hortamur ne in vacuũ grãm dei recipiatis. Oportunitas aũt sacrificiũ offerẽdi nõ solũ attẽditur p cõpationẽ ad fideles xpi.qbus oportet sacra ministrari.sed principaliter.p cõpationẽ ad deũ. cui in cõsecratiõe huius sacrificii.sacrificiũ offertur.vñ sacerdoti etiã si nõ habeat curã aiarum nõ lz oio a celebratione cessare.vel saltẽ videtur.quod celebrare teneatur in pcipuis festis.maxe i illis diebus i qbus fideles coicare cõsueuerũt: hinc est quod secũdi macha.4.dicitur cõtra quosdã sacerdotes.quod iã nõ circa altaris officia dediti erãt: cõtempto templo: et sacrificiis neglectis: de excoicato vero: et suspẽso.dicit quod obligatio est ablata. de pctõre dicit: quod nõ est perplexus.sed debet se disponere. et sitr de aliis ipedimẽtis.dicit ibidẽ ad.3m.s.de ifirmitate.morbo caduco.vel leproso.vel cecitate.vel filibus. q remouẽt obligationẽ: sitr dicit. 4.di.13.q.3.ar.2.qstiũcula pa. Nã fm Greg.cũ crescũt dona crescũt rõnes donorum. sed illud.1.pe.3.vnusquisque grãm quã accepit i alterutrum illã administrãtes.nisi forte aliqs ex familiari.s.i. instinctu dimittat sicut legitur.de quodã sancto viro. i vitis patrũ.q ordinatus nũq postea celebrauit. Et etiã si nulli hoium teneatur. tñ tenetur deo. vt reddat ei sacrificiũ acceptũ. Sacerdotibus.n.pceptũ est. hoc facite i meã cõmemorationem hec ille. Et Pe.de pal.ca.di. dicit.quod cũ teneatur quilibet nõ iuacuũ grãm recipe.2. cor.6.et sacerdotũ sit maxa grã. vanc bz si nõ vtitur ad finẽ ad quã est.et q iuis ista nõ sit demõstratio: tñ q: de cele.mi.c.dolẽter: reprehẽdũtur q vix qter in anno celebrãt.et pcipit talia corrigi. videtur quod nisi ter vel qter vel qñ deuote psone coicãt celebret quod peccet.

¶ Quito tenetur exñs i periculo mortis.si hz copiã volẽtis.et potẽtis dare.alias tenetur habere i pposito.hãc cõclusionẽ habes.s.e.c.pn.nec sufficit vt dicit Pe.quod semel i illo ãno coicauit.s.i pascate q: hoc eẽt verum si nõ postea peccasset mortalr.p mortale.n. separatur ab eodẽ corpore: et iõ nece est eodem pcepto.s. diuino vt iterum icorporetur.et sic ad cautellã i morte coicat.alias si põt videtur cõtẽnere.et hoc exprimit cõsuetudo eccle: Pe.de pal.idẽ tenet.et pbat.tũ rõe cõsuetudinis eccle: tũ q: de lege diuia tenetur qo alñ coicare.q: aliter ecclia nõ posset determinare vt semel i ãno coicet.et breuiter si postq coicauit dubitat recessisse ab icorporatione mistica corporis xpi p amisionẽ charitatis.tenetur desiderare hãc icorporationẽ.et ponere in executionẽ. si põt.alias videtur cõtẽnere. vide.s.i pn. Si nõ multum tñ distaret a coiõe eẽt psũptio quod durasset i illa icorporatione.et sic forte nõ esset nece. quõ qñ coicat se

mel i vna ifirmitate vtz possit itez i ea.c.e.j.§.48.

14 ¶ Dicēdū est de recipiētibus ex cōgruo. Et p̄ qritur vtz liceat h⁹ frequētare. R. §3.s. Tho.3ª.q.80.ar.x.q̄ circa h⁹ sacri vsū duo pn̄t ɔsiderari. vnū qdē ex pte ipius sacri.c⁹ virtus ē hoibus salutifera. ⁊ iō vtile ē cotidie ipm sumere. vt hō cotidie ei⁹ fructū pcipiat. vn̄ Amb. i lib. de sacris si quociēscūqz effundit̄ sanguis xp̄i i remissionē pctōz debeo semp accipe.q sēp pctō debeo habere medicinā. Alio mō pōt ɔsiderari ex pte suscipiētis i quo requirit̄ vt cū magna deuotiōe ⁊ reuerētia ad sacrū accedat ⁊ iō si aliqs se cotidie ad hoc paratū iueniat. laudabile ē q̄ cotidie sumat. vn̄ Aug. cū dixisset accipe qd̄ cotidie tibi ɔsit. subiūgit. sic viue vt cotidie merearis accipe. sz multociēs. i pluribus hoiuz multa ipedimēta h⁹ deuotiōis occurrūt ppter corporis idispositionem. vel aie. nō est vtile hoibus o. h⁹ cotidie ad hoc sacrificiū accedere. sz quociēscūqz se ad illud hō inuenerit pparatū. vn̄ i lib. de ecc. dog. dr̄. cotidie eucharistie coionē accipe. nec laudo nec vitupo. Ec.4.di.12.q.3.ar.p̄ dic̄ q̄ ppter cōtinuā deperditionem deuotiōis. cōtinue cēt coicādū. si tn̄ hec frequētatio diminueret reuerētiā. vel deuotionē. cēt aliqn̄ dimittēdū: ⁊ ibi ar⁰.2. dicit: q̄ simplr̄ melius ē sumere q̄z cessare. tū rōe effectus sacri. tū rōe pparatiōis q̄ztacūqz sit. tū rōe etiā virtutis elicētis actū. s. charitat̄. si tn̄ pbabilr̄ qs crederet minui ex frequētatione deuotionē. posset laudabiliter cessare cōcor. Pe. de pal.

15 ¶ Utz vna die plurics sit coicādū. R. §3.s. Tho.4. di.12.q.3.ar.p̄. q̄stiūcula si.q̄ hō nō debet plurics in vna die coicare vt saltē q̄z ad vnaz diē repsentetur vnitas dn̄ice passiōis ⁊ vt q̄z ad aliquid reuerētia sacro exhibeat̄. semel sumēdo. de sacerdote tn̄ q ē psona publica ⁊ iō nō solū p se sz etiā p alijs celebrat. necessitate cogēte pōt plurics celebrare i die sz nō ē eadē rō de illis q nō sumunt nisi rōe sui. Cōcor. Pe. ea. di.q.p⁰. vide infra. ℣. missa.§.42.

16 ¶ Pro maiori notitia pcedentiū ⁊ sequentiū. Notādū p̄ q̄ sunt duo modi coicandi. seu mādicādi. hoc sacr̄m. s. spiritualis. ⁊ sacramētalis. vn̄ aliqui mādūcant xp̄m in hoc sac⁰o sacramētaliter solū. quidam spiritualiter. Nec ē ponēdus.3⁹. modus vt facit Angelica. ℣. eucharistia.3⁰.§.p̄. s. vtroqz mō. q: s̄m.s. Tho. iste modus nō est ali⁹ ab illis duobus. beatus etiā Aug. ⁊ mḡr sentētiaz.4.di.9. ⁊ glo.i.cor.xi. similiter Pe. d̄ pal. ⁊ coiter alij doc. ponūt solū duos. ⁊ distinguūtur isti duo modi sicut perfectū ⁊ ipfectū. Nā q mādicat solū sacramētaliter ipfecte manducat. q vero manducat soluz spiritualiter. manducat quidem perfecte nō tn̄ frustra adhibet̄ manducatio sacramētalis: q: ceteris paribus semper perfectius q vtroqz modo manducat. q̄z qui spiritualiter solum. sacr̄m.n. noue legis cāt gratiaz. vel maiorem hec.s. Tho. ⁊ sequētia vsqz ad.§.23.3ª. parte.q.80.ar⁰. primo.2⁰.⁊.3⁰.⁊.4.di.9.q.4ª.ar⁰.p̄.⁊.2⁰. per totū.

¶ 2⁰. notādū. q̄ xp̄s ɔuenienter exhibuit nobis corpus suū.i hoc sacro. per modū comestiōis. Nā sacra noue legis. vniūt nos xp̄o. per aliqd̄ signū sensibile: ⁊ ex ɔsequēti fuit cōgruū. vt nō solū efficimus sibi vniti spiritualiter. s. vt virtute eius ɔsequamur virtutes: ⁊ gloriā. q̄ etiā fit per alia sacra. sz etiā vniret̄ nobis realiter ⁊ essentialiter. qd̄ fit i hoc sacramēto. filr̄ cōpetit mādicatio passioni xp̄i in hoc sacramēto. repsentāte. per quā corpus xp̄i vulneratū fuit. Cōuenit etiā effectui. qui est robur aie. p hoc.n. sacramentum roborat̄ anima nostra. i esse spirituali. sicut corpus per cibum. in esse corporali. 17

¶ 3⁰. notādum. q̄ per hoc sacr̄m incorporamur xp̄o sine qua icorporatione. nō pōt quis saluari. ista aūt icorporatio. fit qn̄ aliqs fit mēbrum xp̄i: q: ipe ē capud. nos aūt mēbra. vbi oz itelligere. q̄ qn̄ cib⁹ corporalis assumit̄. ipe cibus cōuertit̄ in corpus comedentis: ⁊ fit pars corporis eius: ⁊ sic dr̄ icorporari. vel fieri pars. vel mēbrū eius. ita i simili corpus xp̄i est duplex. s. verū qd̄ est i celo: ⁊ corpus mixtū. qd̄ cōstat ex oibus fidelibus. cuius capud est xp̄s: q: sicut capud influit vitā oibus mēbris. ⁊ regit oia mēbra corporis naturalis. ita in esse spirituali xp̄s ifluit vitā spiritualē. p fidē ⁊ charitatē. i oēs. Qn̄ g⁰ aliqs de nouo recipit fidē. graz. ⁊ charitatē. de nouo icorporat̄ corpori xp̄i mixto. ista ℣o fides. charitas. ⁊ c̄. ifundūtur i nobis p sumptionē. vel comestionem h⁹ sacri. ⁊ sic per istā comestionē icorporamur corpori xp̄i: ⁊ q̄zuis hic sit similitudo comedētis ⁊ cibi corporalis. est tn̄ vna differētia iter comestionem naturalē: ⁊ istā comestionē spiritualē. Nā spiritualia cōtinēt ⁊ ɔseruāt corporalia. sic̄ aia cōtinet ⁊ ɔseruat corpus. vt dicit ph̄s. p̄. de aia. vn̄ q̄zuis i comestione corporali cib⁹ trāseat i corpus comedētis. ⁊ icorporet̄ sibi. hic tn̄ vbi comedit̄ xp̄s spiritualiter. nō trāsit xp̄s. q est cibus i mēbra. q̄ sunt fideles. sz fideles q sunt comedētes trāseunt in xp̄m. i. fiunt mēbra eius. 18

¶ 4⁰. notādū. q̄ mādicare xp̄m sacramētaliter solū. nihil aliud ē q̄z vti hoc sacro. vt sacro. i. q̄ recipiēdo actualiter ipm sacr̄m altaris. itēdat p fidē recipe xp̄m sub istis speciebus. sic̄ itēdit eccl̄ia: ⁊ qcūqz sic mādicat sacramētalr̄ mādicat: alr̄ non. vn̄ qcūqz fit ille q mādicat panē vel vinū cōsecratū. intēdens sumere xp̄z per illas. vel i illis specieb⁹. p illū modū. quo eccl̄ia itēdit. dr̄ mādicare xp̄m sacramētaliter. Mādicare aūt spiritualr̄ ē ɔiūgi xp̄o p fidē. ⁊ charitatē. Et sic illi dn̄r mādicare h̄ sacr̄m spiritualr̄ tn̄. q vniunt̄ xp̄o p fidē. ⁊ charitatē. ⁊ hn̄t ppositū sumēdi h̄ sacr̄m sacralr̄. i. illi q habēt fidē ⁊ credūt q̄ xp̄s est deus. ⁊ habent charitatem. i. diligūt xp̄m super oia tāq̄z deum: ⁊ credūt ipm cōtineri sub isto sacro. qd̄ deus instituit ad salutem nostram: ⁊ proponit ipm sumere tempore oportuno. hic manducat hoc sacr̄m spiritualiter solum: ⁊ tunc si actualiter accipiat manducat vtroqz modo. 19

20 ¶ 5° notandū. q̄ q̄uis angeli māducēt spiritualiter
xp̄m per aperta visionē ⁊ charitatē perfectā non tñ
māducant xp̄m sacramētaliter. tum q: nō accipiūt
sacr̄m nec habēt ꝓpositū accipiēdi. tū q: nō mādu/
cant per fidē sicꝫ fit i hoc sacr̄o. sꝫ p manifestā visio/
nē. silr etiā q̄uis māducēt xp̄m spiritualiter: ⁊ icor/
porētur corpori eius mistico. rōe isluentie: ⁊ cōformi
tatis i genere. per clarā visionē: ⁊ charitatē pfectā.
tñ nō vniūtur xp̄o i idētitate specifica: q: nō ꝯueniūt
cū xp̄o in spē. sicut hō: ⁊ q̄ꝫ̄ ad hoc aliq° mō nō co/
medūt: eo q̄ sibi nō icorporatur in spē: ⁊ q̄ꝫ̄ ad istā
māducationē spiritualē i gñe xp̄s dr̄ panis āgelorꝫ.

21 ¶ 6°. notandū. q̄ sancti p̄res antiq testamēti. q̄uis
māducauerint xp̄m spiritualiter. icꝫ̄ ipi xp̄o fuerūt
vniti per fidē: ⁊ charitatē. i rōe isluētie: ⁊ ꝯformitatꝫ
nature i spē: ⁊ vt sic dicanṫ comedisse panē angelo
rū: ⁊ escā spiritualē: ⁊ potū spiritualē. i. cor. x. non tñ
māducauerūt sacramētaliter: q: hoc sacr̄m nōdum
erat institutū: ⁊ aliquo mō magis māducauerūt q̄ꝫ
angeli: q: fuerunt incorporati in vnitate specifica.

22 ¶ 7°. notandū. q̄ peccatores māducant xp̄m sacra/
mētaliter solū: ⁊ cōdēnata ē illa opinio. q̄ dicebat. s.
q̄ nō māducēt ꝓpter hoc: q: q̄ꝫ primū tāgūtur spēs
a dētibus corꝫ desinit ibi eē corpus xp̄i derrogat. n.
veritati h° sacr̄i ⁊ q̄uis n̄ māducet spiritualiter q̄ꝫ̄
ad charitatē. habet tñ fidē ⁊ itēdit recipere xp̄ꝫ sub
hoc sacr̄o. sicut ecclesia intendit. nec imūdus mandu
cans inficit xp̄m aliqua imunditia: q: nō tangit cuꝫ
in propria spē. de infideli. ē. §. 2.

23 ¶ 8°. notandū. q̄ q̄uis irrationabilia sumāt id qđ
est corpus xp̄i eo q̄ nō desijt esse sicut qdaꝫ dicebāt.
tñ nō māducāt corpus xp̄i nisi p accñs. icꝫ̄ sumunt
id sub quo ē corpus xp̄i: q: nulla ē ordinatio corpo/
ris xp̄i ad brutū: vt possit ipi icorporari: ⁊ sic intelle/
xit mḡr. Nō māducat spiritualiter: q: nō vniṫ man
ducato: vt sacr̄o. nō etiā māducat sacramentaliter: q:
nō manducat sacr̄m sub rōe sacr̄i. sicꝫ aliqs comedet
hostias ꝯsecratas ignorās eas esse ꝯsecratas. nō tñ
q̄ māducare sacramētaliter. pōt esse dupl̄r vno mō
vt se tenet ex parte cibi: vt sit sensus comedit sacra/
mētaliter. i. comedit illas spēs. sub q̄bus ē xp̄s sacra
mētaliter: ⁊ isto mō q ē iproprie dictus p̄nt dici mā
ducare sacramētaliter. Alio mō ex parte comedentꝫ
q ē ꝓprie dictus ⁊ sic itelliguntṫ q̄ dicta sunt i isto. §.

24 ¶ Sed q̄riṫ. qd dicendū sit qñ spēs iste trāsirent per
stomacū idigeste ꝓpter aliquā infirmitatē: ⁊ i seces/
sum: vtꝝ remaneat ibi corpus dñi: Angelica. ꝟ. eu/
charistia. 3°. §. 5. in fi. ⁊. §. 9. tenet q̄ nō: allegando
quadā opinionē ꝓbabilē q̄ sibi placet. Sed. s. Tho.
4. di. 9. q. p̄a. ar°. 2°. q̄stiūcula. 3. reprobat hāc opinio/
nē in simili. dicēs q̄ rō sua ē falsa. ꝑ q: supponit fal
sum cū. n. nō stati spēs i vētreꝫ traiecta esse desināt.
vel in aliud cōuertātur. p̄nt ad huc de ventre aialis
extrahi. ⁊ i visum venire. 2°. q: q̄uis aliqd ordinetur
ad visum aliquē. nō tñ oꝫ q̄ esse desinat: qñ quis co
uti nō pōt: ⁊ ideo s̄m alios dicendūꝫ q̄ vere corpus
xp̄i manet ad huc sub speciebꝫ n brutis corpꝫ:
⁊ in ventrē traiectis. ita dicēdū i ꝓposito q: nō desi
nit ibi esse corpus xp̄i: quo vsqꝫ ille spēs desināt esse:
vel cōuertātur i aliud: ⁊ dicere ꝯtrariū sꝫ. s. Tho. 3a. q.
80. ar°. 3. ⁊. 4. sententiaꝝ di. 8. q. 2a. ar°. 2. q̄stiūcula p̄a de
rogat veritati huius sacr̄i: ⁊ fuit cōdēnatū tāq̄ꝫ he/
reticū. vñ. s. Tho. vbi. ē. i. 4°. ad 2m̄ argm̄ dicit. q̄ cor/
pus xp̄i vadit quocūqꝫ vadūt ille spēs. Pe. de pal.
4. d. 9. q. p̄a. ar°. 2°. ait sic. Quādiu maneret substāntia
panis: si esset. tādiu manet corpus xp̄i succedens. qđ
etiā dicit glo. q̄ in secessum nō emittiṫ factuū est sin
gere. q: per secessum tales emittuntur sicꝫ emitteretur
substātia nō alr̄. nec per secessuꝫ fluxus vētris corrū/
pūtur. sicꝫ nec per vomitum: q: si spēs icorrupte euo/
mūtur vel egerūtur vere ē ibi corp° xp̄i. ⁊ sicꝫ Greg.
nō hꝫ ꝓ icōueniēti. q̄ christus a diabolo permiserit
se in montē. ⁊ super pinaculū tēpli portari: q pmisit
se a mēbris diaboli crucifigi: sic i proposito maxime
q: corpus xp̄i omnino remanet incōtaminatū. sicut
etiam si proiiciatur in lutum.

¶ Dicendū ē de dispositione ad hoc sacr̄m. qđ fuit 25
2° ꝓpositū i p̄n°. Et q̄riṫ ꝑ vtrū reqraṫ actualis de/
uotio. i. vtꝝ reqraṫ vt actualiter mens feraṫ i deuꝫ.
per actualē meditationē. vel amorē. R̄. s̄m. s. Tho.
4. di. 12. q. 2a. ar°. ꝑ. q̄stiūcula. 3a. q̄ ois pfectio acqren
da ipediṫ per remotionē ꝓprie dispositiōis. sicut. n.
se habēt dispōnes materiales ad perfectionē forme:
ita actus ad perfectionē finis. vñ cū hoc perficiat cō
iūgēdo fini: pficit. n. icorporatiōeꝫ ad xp̄m p deuo/
tionē: ad hoc q̄ effectū suū plene habeat i sumente.
oꝫ q̄ assit actualis deuotio: ⁊ q: iterduꝫ absqꝫ mor/
tali pctō. actualis deuotio ipediri pōt. cū distractio/
nes varie ipaꝫ ipediāt: ⁊ peccata venialia virtutuꝫ
actū tollant: absqꝫ pctō mortali. pōt effectus huius
sacr̄i ipediri ita q̄ aliqs augumētū gr̄e n̄ ꝯsequaṫ.
nec tñ reatū peccati mortalis icurret. sed forte reatū
venialis. ex hoc q̄ nō paratus accedit: hec. s. Tho.
⁊ ibidē ad p̄m argm̄ vbi adducit auctoritateꝫ Amb.
dicētis q̄ spiritualiter māducat q inocētiā portat. i.
q ē habitualiter i gr̄a. R̄. q̄ q inocētiaꝫ portat spiri
tualiter. māducat habitu. sꝫ nō semp actu. ⁊ ad hoc
q̄ effectū sacr̄i percipiat. oꝫ q̄ actu spiritualiter man/
ducet. Et ad. 2m̄. vbi arguit. nihil ipedit effectū bapti
smi nisi pctm̄ mortale ergo a simili. R̄. q̄ i bap° daṫ
p̄m esse spirituale qđ nō ipediṫ nisi per ꝓpositūꝫ pctī
mortalis comittēdi. qđ directe vite spirituali oppo/
niṫ. sꝫ i hoc sacr̄o fit ꝯiūctio ad finē. q̄ d̄bet p debitā
operationē: ⁊ iō effectus talis operatiōis ipedit effe
ctū huius sacr̄i. Et in. 3°. arg°. arguit nihil ipedit effe
ctū sacr̄i nisi fictio. sꝫ pctm̄ veniale nō facit fictū. R̄.
q̄ q̄uis nō faciat fictum simpl̄r. facit tñ s̄m qd. nec
tñ quodlꝫ veniale ipedit. sꝫ solū illud qđ tollit actua
lē deuoctionē. hec ille Pe. d̄ pal. sic ait. reqriṫ actua
lis deuotio ad idoneam celebrationē q: ad hoc q̄

aliqd nutriat.oz ipm cooparari: qr nutriēs agit i nutritū.cū ergo hoc sacrm̄ detꝰ ad nutriēdū.sz deꝰ operꝰ principaliter.oz tñ ꝙ hō operetꝰ istrumētaliter.ipz deuote āplectendo.iuxta illud qd̄ habetꝰ de ɔse.di.2.c. qr corpus i fi.nō ergo quodlz veniale sz illud qd̄ ipedit actualr deuotionē.i.qd̄ distrahit mētem ne actu feratꝰ i deum ipedit sacri fructū.nec tñ facit icurrere mortale:qr nō tenetꝰ hō eaz habere actualiter de necessitate sz hitualr.hitus aūt eius tolitꝰ p mortale solū.nō per venialia.etiā oia. dr aūt deuote coicare si conatꝰ oēz distractionē ⁊ euagationē mētis expellere.⁊ nō deliberate eā teneat.si occurrat hec Pe.conformiter.9.s.Tho.Et.d.ar.f.addit.ꝙ meditaº passionis xpi.multū est iductiua deuotionis.super alia. vñ Ber.super oia:te mihi redidit amabilē. o bone iesu:calix quē bibisti:opus redēptiōis nre:hoc ⁊ deuotionē nostrā facilius allicit:dulcius vrit:⁊ fortius frangit : iō accedēti ad coionē multū cōgruit:ipsaz meditari:vñ Aug.de ɔse.di.2.q p mortē dñi liberati sumus ideo huius rei memores i edēdo carnem ⁊ bibēdo sanguinē debemus cē:nā sicꝰ q nō pōt cibuz digerere vel masticare nō est aptus māducare ipm: sic q deuotionē nō hz nō est dignus comunicare:de ɔse.di.2.c.illo.⁊.c.tribus gradibus. vñ.s.Bona.4. di.12.maiorē inqt recipit hō i vna missa vel māducare cū bona pparatione ꝙ̄ i multis si se nō pparat diligēter ⁊ Aureoꝰ.4.di.12.q.2.debet habere rectaz itētionē vt p ipm viuamur xpo. p charitatē amorē. ⁊ muniamur ɔ̄ diaboli tēptationē vñ i.d.c. qr corpus.i fi.sic dr.Cū reuerēdū altere cibis spiritualibus saciādus ascēdis sacrū dei tui corpus ⁊ sanguinem fide respice.honora.mirare.mēte cōtige:cordis manu suscipe.⁊ maxͤ cotū haustū iterior hois assume.

26 ¶ Pro maiori declaratiōe.Notādū p ꝙ effectus hꝰ sacri.iter alios.de qbus.ſ.eucaristia.est duplex.primus ē augumētatio gr̄e.hitualis.q est cois effectus oiuz sacroꝝ noue legis. Oia.n.sacra nisi sit resistentia pcti mortalis vel cānt graz vel auhēt.2º effectus est gr̄a sacramētalis.q̄ i isto sacro ē qdā dulcedo spiritualis.q̄ nutrit deuotionē.⁊ debilitat icētiua pctoꝝ quā dulcedinē p expimentū magis qs cognoscit:ꝙ̄ p sciaz.⁊ iste ē effectus proprius hꝰ sacri.qd̄ ordinatꝰ ad ɔseruationē deuotiōis. Et 2º notandum.ꝙ pctm̄ veniale.est duplex.s.qd̄ fuit i pterito. vel est i hitu. ⁊ istud nō ipedit effectuz hꝰ sacri.2m est actu.⁊ hoc est duplex.s.qd̄ nō ipedit eleuationē mentē ad hº sacrm̄. ⁊ hoc etiā nō ipedit effectū hꝰ.Aliud qd̄ impedit.⁊ hoc iter duplex quoddā qd̄ pter itētionē occurrit.⁊ hoc etiā nō ipedit.Aliud qd̄ deliberate tenet. vñ qñ aliqs accipit hoc sacrm̄:⁊ deliberate iplicat se i aliq̄ cogitatiōe. puta volūtarie cogitat de pdicatiōe.vel de dispēsatiōe familie.ita ꝙ nō pōt actualiter cogitare de deo.vel de hoc sacro.⁊ ista ipedit. 3º notandū ꝙ ista deuotio actualis. de qua loquimur.nihil aliud videtꝰ esse.nisi quedā actualis cogitatio. qua qs cogitat de deo.vel de charitate dei.qua viue est circa nos.vel de magnitudine hꝰ sacri.vel de passione eius.⁊ similiū.ex qua actuali deuotiōe. surgit volūtas nr̄a i amorē dei.4º est notādū qd̄ ē valde dubiū.vtrū exñs i gr̄a.⁊ recipiēs hº sacrm̄.sine actuali deuotiōe.ipediat vtrūqꝫ effectū.s.augumētationem gr̄e hitualis.⁊ receptionē gr̄e sacramētalis:⁊ prima facie videtꝰ ꝙ ipediat vtrūqz.qd̄.n.ipediat receptionē gr̄e sacramētalis.i.illā spiritualē dulcedinem.pz tā ex dictis i pcedēti.§.ꝙ̄ ex experientia.sz de augumētatione gr̄e hitualis. est magis dubiū nā ex vna pte videtꝰ ꝙ sic. ex.eo.ꝙ.s.Tho.dicꝰ.ibi.s.pcedēti.§. circa fin.augumētū gr̄e non ɔsequtur: ex alia pte videtꝰ ꝙ impediat soluz.1m p qr oia sacra.vel cānt.vel augēt graz.nisi adsit obstaculū pcti mortalis.sz hic nō adest.2º qr.s.Tho.ibidē dicit.ꝙ iste distractiōes ipediūt actū virtutis qd̄ solū videtꝰ referri ad illam actualē deuotionē.3º ex eo qd̄ dicit ad primū ꝙ mā ducat spiritualiter.hitualr. ⁊ ad 2m dicit ꝙ cē spiritualē.s.gr̄e nō ipeditꝰ.nisi p pctm̄ mortale.⁊ ꝙ solū pctm̄ mortale directe opponitꝰ gr̄e. ⁊ ad 3m dicit ꝙ pctm̄ veniale nō facit fictū nisi hz qd.⁊ Pe. dicit ꝙ ipedit fructū.q fructus videtꝰ cē illa dulcedo.q̄ ē pro prius effectus hꝰ sacri.⁊.s.Tho.dicit ꝙ ipedit effectū hꝰ sacri.⁊ huic.s.ꝙ solū ipediat. 2m magis adhereo.saluo meliori iudicio.⁊ principaliter moueor ex pª rōe adducta .s. qr oia sacra noue legis sunt sacra gr̄e.⁊ semp cānt nisi sit obstaculū. qd̄ ē pctm̄ mortale.Ad id qd̄ dr ɔ̄.ſꝫ.ꝙ.s.Tho.intellit de gr̄a sacramentali.vel de maiori augumētatione gr̄e hitalis. Plus.n.augumētatꝰ qñ ad est illa gr̄a sacramētalis:qr magis disponit ad illā augumentationez.

¶ Sunt quedaz alie dispōnes reqsite.ad bene esse.⁊ reuerentiā.p fm.durandū vt sumat discrete.nō conterēdo dētibus.nec voluēdo p os.ne aliqua pars remaneat.sz leniter cū lingua recipiatꝰ.⁊ reducatꝰ ad gutur:⁊ simul cum sanguine:⁊ saliua degrutiatur. 2º ꝙ ñ stati post coionē expuat.ne si pars adhesisset dētibꝰ simul expuatꝰ.vel illa saliua q̄ tetigit expuatꝰ. 3º ꝙ nō stati comedat alios cibos. vñ debet esse tanta mora ꝙ ille spēs sint ɔsūpte.vel alterate.ppter reuerētiā sacri.⁊ facere aliquas orōnes:non tñ reqritꝰ tale spaciū.sicꝰ dicitur i.c.tribus.de ɔse.di.2. qr illud abrogatum est. vide infra.§.50. 27

¶ Utrꝫ exñs i pctō mortali.peccet mortaliter sumendo corpus xpi .ſꝫ. fm.s.Tho.3ª.q.80.ar.4º.ꝙ sic. vñ ibidē ait. quicūqꝫ ergo hoc sacrm̄ sumit. ex hoc ipso signat se cē xpo vnitū. ⁊ mēbris eiꝰ icorporatū. qd̄ qdē fit p fidē formatā. quā nullus habet cū pctō mortali.⁊ iō manifestū est ꝙ quicūqꝫ cū pctō mortali.hoc sacrm̄ sumit.falsitatez i hoc sacro comittit: ⁊ ideo icurrit sacrilegiū tāꝙ̄ sacri violator.⁊ ppter hoc mortaliter peccat.hec ille.Idē confirmat p alia media.4.di.9.hoc idez tenet Pe. ⁊ coiter doc.⁊ est dar qñ scit ⁊ recordatꝰ se vere cē i pctō mortali. vñ 28

aplꝰ.i.cor.xi. qcūq3 mãducauerit vel biberit calicē dñi idigne.iudiciū sibi manducat.⁊c.glo.idē est ac si xp̄m occiderit.nec est ꝑplexus qñ aduenit t̄ps co/municādi.i quo currit p̄ceptū eccle:q: pōt se liberar̄. Regulariter igit̄.req̄rit̄ ꝙ sit cōtrictus:⁊ ꝯfessus. cū ꝓposito obseruādi mādata dei ⁊ eccle:⁊ q: eccla ꝓhibet a coione excoicatos.tā maiori q̄3 minori.etiā3 iterdictos:⁊ suspensos: ⁊ degradatos a celebratiōe. ideo tales oportet ab hmōi abstinere alias peccarēt mortaliter.de peccato veniali.s.§.25.

29 ¶ Sed qd dicendū.cū nullus sciat se nō eē.i peccato mortali.vtꝝ peccet coicādo. qñ nō ꝯstat sibi de aliquo pctō.R̄.s̄m.s.Tho.vbi.s.i.4.ꝙ nō:vbi sic ait. ꝙ hō sit oio a pctō imunis.per certitudinē sciri.non pōt.i.cor.5.nihil mihi ꝯscius sum sed i hoc nō iustificatus sum. pōt tñ de hoc haberi aliqua cōiectura. p̄cipue ꝑ quatuor signa.sic Ber.dicit p̄ cū qs deuote verba dei audit:q: q ex deo est verba dei audit.2° cū se paratū ad bene operandū iuenit:q: ꝓbatio dilectiōis exhibitio est opis:vt dicit Greg.3° cū qs a peccatis abstinēdi.i futuꝝ ꝓpositū habet. 4° cū de p̄teritis dolet:q: in his vera pnia ꝯsistit.s̄m Greg.Vñ si aliqs per hmōi signa.facta diligenti examinatōe sue ꝯsciē.⁊ legitima ꝯfessiōe:q̄uis forte:nō sufficiēti ad corpus xp̄i accedat:alicꝰ pctō mortali i ipo manēte:qđ eiꝰ cognitionē preter fugiat.nō peccat. imo magis ex vi sacri:pcti remissionē cōseq̄t̄: Vñ Aug. dicit i quodā sermone ꝙ qñ corpus xp̄i manducat̄ viuificat mortuos. Et i 3° dicit.s.Tho.ꝙ hō nō habeat ꝯsciā3 sui pcti.pōt ꝯtingere duplr̄. Vno mō ꝑ culpā suā:vel q: per ignorātiā iuris.q nō excusat:cū reputat non eē pctm̄.qđ est pctm̄. puta si fornicator credat simplicem fornicationē nō eē pctm̄ mortale: vel q: negligēs est in examinatiōe sua.ꝯ id qđ aplꝰ dicit.ꝓbet aūt seipm hō. ⁊c. sic peccat pctōr sumēs corpus.lz nō habeat ꝯsciā3 pcti: q: ipa ignorātia ē ei pctm̄. Alio mō pōt cōtingere sine culpa ipius:puta q: doluit de pctō.⁊ ꝯfessus est.sed nō est sufficiēter ꝯtritus:⁊ i tali casu nō peccat sumēdo corpus xp̄i: q: hō ꝑ certitudinē scire non pōt:vtꝝ sit dignus.⁊c. nec pōt scire vtꝝ sit vere cōtritus: s3 sufficiunt signa. vt dictū est. Si vero ignorat ignorātia q excusat.nō peccat.similitr si est pcti totaliter oblitus. sufficit ad eius delectionē generalis ꝯtritio. Vñ iā nō est dicēdus pctōr.Et videt̄ diligētia debita: qñ facit illa q prudēs faceret.studiose examinādo.s̄m fragilitatē3 humanā:Pe.de pal.iteꝝ magis declarat dicēs.hoc pōt eē duplr̄. vno mō q: scit se comisisse pctm̄. s3 reputat sibi fuisse dimissum:q: credit se eē cōtritū.cū3 nō sit.sed attritus:⁊ talis.si sit confessus.non peccat accedendo:q: vbi nō pōt haberi certitudo plena.sufficit probabilis cōiectura. v3 vt doleat de p̄terito ⁊ itendat cauere de futuro.Alio mō q: nescit se comisisse:⁊ hoc iteꝝ dupliciter. vno mō q: recolit d̄ facto. sed non credit illud eē pctm̄ mortale.sed veniale.vel nullū:vt puta fornicationē simplicē.⁊ tūc non excusatur.qñ peccet accedēdo. qñ ignorātia q non excusat facientem a pctō dū facit. nō excusat etiā a pctō: dū sic ad sacrm̄ accedit. Et talis ē hmōi ignorātia. tenet̄ n.scire. Alio mō qñ nescit se comisisse : q: non recordatur de facto:⁊ hoc iteꝝ ꝯtingit duplr̄.q: aut discussit ꝯsciā3 suā prius sufficiēter:⁊ tñ non recolit illud factū.s3 est oblitus.⁊ tūc nō peccat accedendo. imo forte veniā obtieti ꝯsequtur. ex vi sacri. Aut non discussit ꝯsciā3 suā diligēter:⁊ ob hoc nō venit i noticiā mortalis comissi:⁊ tūc peccat mortaliter : ⁊ rō est q: voluntaria omissio circūstantie. q ad factum req̄ritur.nō excusat s3 grauat. sed hoc requiritur i susapiēte hoc sacrm̄.s3 illud probet aūt seipm ho.⁊c. ⁊ sic accedit vt pctōr. Nā ⁊ iustus accedens sine discussione.forte peccat.nisi ꝙ i iusto qui cōsueuit passim scrutari ꝯsciā3 suā.sufficit breuis.⁊ trāsitoria discussio:q nō sufficit in alio.hec Pe. qñ aūt dubitat: vel hoc est ex ꝯscia scrupulosa.vel leui.⁊ temeraria: ⁊ tūc debet deponere.s3 quousq3 non deposuerit abstineat:q: ꝯscia erronea ligat:⁊ obligat.aut hoc credit ex probabili coniectura:puta q: morose delectatus est.⁊ timet assensisse ꝯsensum:⁊ tunc debet cōteri: ⁊ cōfiteri.alias periculo se exponit : ⁊ sic videtur eē mortale.hec Pe.Et nō ꝙ qñ hō cognoscit se dolere de oibus comissis:⁊ velle de futuro abstinere:⁊ si nō discurrat sufficienter tñ habet cōfessorem sufficientē3 qui discurrat.per pctā:ei ad memoriā reducēdo. s̄m ꝯdictionē suā.videt̄ fecisse qđ prudēs debet facere.

¶ Vtꝝ requirat̄ actualis cōfessio.R̄.ꝙ habita copia sacerdotis:⁊ nō occurrēte necessitate:nō sufficit cōtrictio:⁊ dispō.de qua dictū est in.§.p̄cedenti.sed requirit̄ etiā actualis cōfessio.vnde.s.Tho.4.di.17.q.3ª. ar.p̄.questiūcula.4.sic ait.si quis d̄beat eucharistiā recipere.ad quā nullus post pctm̄ mortale accedere debet:nisi cōfessus.copia sacerdotis oblata:⁊ necessitate nō vrgente.hec ille.⁊ di.16.in expositione lr̄e dicit.idem doc.s.qui habet copiā sacerdotis:⁊ necessitate nō vrget̄.ad coicandū sicut vrgent̄ sacerdotes parochiales. non debet accedere ante confessionem ad coionē.sed etiā post contritionē:⁊ confessionem grauiū peccatoꝝ.cōsiliū videtur esse Aug.ꝙ nō statim accedat.propter reuerentiam sacri :⁊ vt magis seipm probet.hec ille.⁊.e.lib.di.9.arᵒ.4. questiūcula 2ª.ad 3ᵐ dicit ꝙ nō est cōsulēdū alicui. ꝙ statim pōt mortale.etiā contritus:⁊ cōfessus:ad eucharistiam accederet:sed deberet nisi magna necessitas vrgeret per aliqđ tempus propter reuerentiā abstinere:⁊ dicit ibidem.ꝙ quidā dicunt ꝙ debet abstinere.p.24. horas.hec ille. Et sic s̄m.s.Tho. semper cōfessio peccatoꝝ mortaliū.debet precedere.vel etiā qñ esset dubiū de mortali:de venialibus aūt nō est necessaria. sed ad bene eē.quantum aūt ad hoc ꝙ dicat debere 30

ꝑcedere.p.24.ho:as.ē ꝯsiliū: vt ipse dicit. post Aug. qn etiaȝ necessitas vel vtilitas: vel magna deuotio: contritio.vel dispositio.reformet pactū.tūc iam nō erit ꝯsiliū: nec preceptum.q̃m aūt ad illud ꝙ dicit nisi necessitas.ꝛ carētia cōfessoris. accipiēda sunt copulatiue.i.ꝙ vbi ē necessitas.ꝛ carētia ꝯfessoris. possit sumere sine cōfessione istā necessitatē exponit Pis.si imminet scādalū populi.vel iā incepit missam.vel aliquis infirmus amisit loquelā: ꝛ est i proposito confitendi nō peccat coicādo.d.ar.§.post Pe. addit aliū casum.s.cū immineat coio pascalis: ꝛ nō hȝ copiā cōfessoris.vel hȝ casuȝ reseruatū epo.ad quē tūc non pōt accedere.de quo infra.c.c.§.58.i fi.ꝛ intellige vt ibi Ricar.etiā.4.di.9.addit vnū singulare. ꝙ lȝ regulariter ꝑdicta vera sint.tñ si de ꝓpinquo expectaret aliū sacerdotē.cui deuoti⁹.ꝛ securius cōfiteret̃.sic.n. expectās nullo iure.qḋ ego sciā.coicare ꝓhibet̃. hec Ricar.qḋ si est verū.ē valde notanduȝ.Angelica.v. eucharistia.2.§.5 limitat hoc vltimum. si semel fuit cōfessus illo āno.sȝ hec limitatio nō videt̃ valere: q: si die sequēti postq̄ coicauit in die pasce.si peccaret mortaliter:nō amplius pōt coicare.nisi post ꝯfessionē. Vñ doc.loquitur vbr.quādocūq; vult coicare.nec ista ē rō: qñ vult coicare.ꝙ debeat confiteri semel in anno.sȝ rō est reuerentia sacri. q̄ semper occurrit qñ vult coicare. Rosella post aureo.v.eucharistia.§.26 addit alios casus dicēs. ꝙ sacerdos parochialis. q nō hȝ aliū sacerdotē: ꝛ religiosus in via.cū socio nō sacerdote.possūt celebrare cū cōtritiōe.ꝛ ꝓposito: cōfitēdi:ex quo nō hȝ cui cōfiteat̃.hoc itellige qñ tenet̃ puta q: est parochialis.aut q: aliter eēt amissurus missaȝ. q: nō est alius q celebret: ꝛ ē dies festus: ꝛ si non sit dies festus.tñ est solitus.oi die celebrare. vel audire missaȝ: ꝛ saltē si nō audiret: eēt admirat̃ secularium.tūc i istis casibus vel similibus.vbi desit copia cōfessoꝝ.si est ꝯtritus.pōt celebrare.etiā si nō eēt cōfessus illo āno. Idē dicendū de eo q vult coicare.sacerdote iā existente ad altare recolit aliqḋ mortale.nō cōfessūȝ.ꝙ pōt coicare cū ꝯtritiōe. ꝛ proposito cōfitēdi.qñ sine aliquali nō.non posset desistere: nec habet tpˢ aut sacerdotem cū quo cōfiteri possit. hec ille. Bonauen. addit ꝙ si sacerdos iductus ad celebrādū.ꝛ recolit de aliquo mortali.ꝛ tenet̃ celebrare.ꝛ hȝ copiam sacerdotis. tenet̃ prius ꝯfiteri.si vero non habet copiā.prius ꝯterat̃: ꝛ celebret. cū timore.si vero nō tenet̃: non debet celebrare.nisi prius cōfiteat̃: q: ad hoc tenet̃. Ideȝ dicit glo.i.c.de hoie: de cele.mi.q̄ sic ait. Sed nūquid talis sacerdos.s. q est i pctō mortali: de quo loquit̃ tex.pōt celebrare si habet cōtritionē cordis: q: forsitā dum istat necessitas celebrādi.nō pōt habere cui cōfiteatur. satis pōt dici ꝙ sic.dūtñ habeat propositū. ꝙ postea q̄ citi⁹ poterit cōfiteatur.de sen.ex.c.de cetero.ꝛ.c. a nobis. hec glo. Et Pa.in eadem glo.ait. Nō. singulariter hanc glo.ꝛ ex ea collige.ꝙ sacerdos non debet celebrare.si sciat se in peccato eē.nisi prius ꝯfiteatur.nec sufficit sola cōtritio.vel propositū cōfitendi. ex quo de presenti pōt confiteri qḋ multi male obseruant. hec ille. Unde infra.§.56.ꝛ.ē.§.6.ꝛ.v.missa.§.31.

¶ Utrū pctm̄ veniale impediat vt sit necesse prius cōfiteri ante coionem.Re.fm̄.s.Tho.3ᵃ.80.arᵗ.7ᵒ. ad primū argumētū.ꝙ ex necessitate quidē non ipedit hō a sumptione huius sacri.nisi ꝓpter peccatū mortale.sed ex quadam congruentia pōt hō impediri. propter alias causas: eodē mō dicendū de cōfessiōe venialiū.fm̄.n.d.ar.l.3ᵒ.tit.13.c.6. de venialibus de eis est cōteri: ꝛ si comode pōt.cōfiteri.q̄uis nō sit necessariū vnde dr̄ de ꝯse.di.2.si nō sint tanta peccata.vt excoicetur quis.i.vt possit excoicari qḋ non fit nisi pro mortali.non debet a mediana corporis xpi separari.i.non tenet̃ vt exponit Pe.q: ꝛ si venialia. nō sint ꝯ charitatē.sunt tñ ꝯ charitatis feruorem.ꝛ impediunt actualitatē deuotionis ꝛ per ꝯñs vel fructum impediunt.vel minuunt.sed ꝛ quādoq; quod putat̃ veniale.est mortale.ꝛ per cōfessionē fit homo de attrito. contritus. nisi ponat obicem. Et de hoc vide.ē.§.25.ꝛ.26.

¶ Utrū pollutio notturna impediat coionē.Re.hāc.q. ferre omnes tractant: ꝛ quasi vniformiter. Nam.s. Tho.3ᵃ.q.80.ar.7ᵒ.ꝛ.4.di.9.ar.4. Pe.de pal. Ricar. Duram minoꝝ: ꝛ quasi omnes in eadeȝ distin. Ar.l.3ᵒ.tit.14.c.6.ꝛ summiste. Procedēdo igitur hȝ .s.Tho.in.3ᵃ.parte.vbi omnia puncta tangit. Notandum.primo ꝙ polutio notturna potest tripliciter cōsiderari.primo fm̄ se. 2ᵒ.antecedenter siue quantū ad suā causam. 3ᵒ.cōsequenter quantū ad suū effectum. Si cōsideretur fm̄ se.i. fm̄ totum id quod fit i dormitione.nō est vt sic peccatum.neq; potest eē: ꝛ ratio fm̄.s.Tho.vbi.ē.q: in somnio non potest aliquis peccare: neq; mereri : q: nihil est liberum: neq; vsum liberi arbitrii in eligendo habere potest : neq; iudiciū rationis est omnino liberum.possunt tamen eē signa peccati. de quo in sequentibus. Unde dicit philosophus in p ethi. ꝙ inquantuȝ paulatim pertransiēt quidē motus a vigilantibus ad dormiētes meliora sunt fantasmata studiosoꝝ. q̄ quorūlibet. Et Aug.12.super Gen.ait.ꝙ propter affectionē anime.bonā etiā in somnis. quedā eius merita darēt.

¶ Notandū. 2ᵒ.ꝙ causa somnii aliquādo est extrinseca spiritualis.s.angeloꝝ bonorum vel malorum qui omnes possunt mouere fanthasmata retenta in fantasia.ex quoꝝ motionem fiunt quedam somnia. dum vnum fantasma cōiungitur cum alio : ꝛ reducuntur ad locum potentie. ꝛ fiunt apparitiones. fiat si essent in vigilia : ꝛ mouetur potentia appetitiua.ac si ille apparitiones essent presentes: ꝛ vere: ꝛ ex illo motu. cātur qdā delectatio venerea.ꝛ sic seqt̃ polutio.boni vō angeli nō mouēt ad hec.sed mali. q̄ illusio qñq; ꝓueniunt ex pcedēti negligentia ꝓparatiōis.ad deuotionē.q̄ pōt eē mortal̃. vel venialis.s.

qñ pcessit ɔsensus expssus. vel iterptatiuus. vt dictum est. s. ꝟ. cogitatio. §. 4. ⁊ sequentibus qñqȝ pcedit ex neqtia demonũ volẽtiũ impedire hoiēs a sumptiõe hꝰ sacri vñ legit i collationibus patrũ. ꝙ cũ qdam polutionẽ pateret semp i festis. i qbus erat coicãdũ. seniorib cõperto ꝙ nulla cã ab ipo pcesserit. decreuerũt ꝙ pꝑter hoc a coione nõ deberet cessare. ⁊ ita cessauit illusio demonum.

54 ¶ Notandũ 3ᵒ ꝙ iterdũ. pcedit a cã spirituali intrinseca. s. ex pcedentibus cogitatiõibus lasciuis. q̃ qñqȝ possunt cẽ oio sine petõ. puta cũ aliqs cã lectõis. vel pdicationis. vel ɔfessionis. cogitur de talibus cogitare. ⁊ si hoc fiat sine ɔcupiscẽtia : ⁊ delectatione. non erũt imũde. sȝ honeste. ex qbus tñ polutio sequi põt. vñ. s. tales spẽs reseruate i fantasia. quodã motu naturali. qñ fantasia est soluta: veniũt ad potẽtiam. ⁊ causant apparitiões. Unde Aug. 12. super Gen. ad liraȝ ipa fantasia q̃ fit i cogitatiõe sermocinãtis. cũ expssa fuerit i visione somniãtis. vt iter illã. ⁊ veraȝ ɔiũctionẽ corpoꝝ. nõ discernit: ɔtinue mouet caro: ⁊ sequit qd̃ cũ motũ sequi solet. qñqȝ. iste pcedentes cogitationes. sunt cũ ɔcupiscẽtia. ⁊ delectatione. ⁊ si assit ɔsensus. erũt petm̃ mortale. sin aũt veniale. ⁊ ẽt ex mõ somniãtis cognoscit petm̃ pcedens. s. quãdo fit cũ imaginationẽ turpi. ⁊ consentit in somno. ista tñ q̃ʒuis aliquo modo indicent. nõ tamen de necessitate. q: semper sunt cũ aliqua deceptione.

55 ¶ Notãdũ. 4. ꝙ aliqñ cã est itrinseca ⁊ corporalis. s. ex supfluitate vel virtute potẽtie expelẽtis superflua. vel ex dbilitate nature. seu etiã ex supfluitate cibi. vel potus. ⁊ qñqȝ ẽ sine petõ. puta ex ifirmitate nature. Uñ ⁊ qdã etiã vigilãdo absqȝ cogitatione. fluxuȝ seminis paciũtur. vel etiã si fit ex supfluitate nature. sic. n. ɔtingit sanguinẽ. supfluũ superfluere sine petõ. ita ⁊ semẽ. qd̃ ẽ supfluitas sanguinis sȝ phm. qñqȝ est cũ petõ puta cũ puenit ex supfluitate potus. vel cibi. ⁊ hoc etiã põt cẽ mortale. vel veniale. lȝ frequẽtiꝰ petm̃ mortale accidat circa turpes cogitatiões. propter facilitatẽ ɔsensus. q̃ʒ circa superfluitates ciboꝝ. vel potus. vñ Greg. scribens Aug. angloꝝ epo. cessandũ cẽ a coione qñ ex turpibus cogitationibus puenit. non aũt quãdo prouenit ex superfluitate cibi. vel potus pꝛesertim si necessitas assit.

56 ¶ Notandũ. 5. ꝙ vt dictũ est. qlȝ istaꝝ cãꝝ. põt esse cũ petõ mortali. veniali ⁊ sine petõ. Si igr ẽ cũ petõ mortali. ita. s. ꝙ talis pollutio habeat cãȝ. q̃ fit petm̃ mortale. expsse vl ꝓbabiliter. vel etiã post cã sequat aliqs effectus peti mortalis. puta q: placet i vigilia. de quo tñ ifra. tũc de necessitate ipedit coioeȝ. in die sequẽti vsqȝ ad vigintiquatuor horas. i qbꝰ natura solet reordinari. vñ. s. Tho. a quo oia ista sunt assũpta. 3ª. vbi. s. ad pᵐ ait. ex necessitate nõ ipedit hõ a sumptiõe hꝰ sacri. nisi pꝑter petm̃ mortale. ⁊ ad 4ᵐ dicit. lȝ p ɔfessionẽ ⁊ ɔtritionẽ auferat reatus culpe. nõ tñ auffertur corporalis imũditia. ⁊ distratio mẽtis. ex polutione secuta. ɔcor. Isido. di. 6. c. qui nocturno. Et itez. s. Tho. vbi. s. q̃stiũcula. 1ª. sic ait. peccatũ mortale ex necessitate pcepti a pceptiõe eucharistie ipedit: q: mortalr peccat. qui cũ concupiscẽtia mortalis accedit. hec ille. Itẽ ibidẽ magis ad ppositũ ait. Debet abstinere vsqȝ ad. 24. horas: q: i tali spatio. natura deordinata p corporaleȝ imũditiã. ⁊ mẽtis ebetationẽ reordinat. hec ille. Et ibidẽ ad. 2ᵐ. nõ cẽt ɔsulẽdũ alicui ꝙ statȝ post petm̃ mortale. ẽt ɔtritus ⁊ ɔfessus. ad eucharistiã accederet lȝ dberet. nisi magna necessitas vrgeret. p aliqd̃ tps. pꝑter reuerẽtiã abstinere: ⁊ pterea ɔfessio purgat maculam mẽtis. nõ aũt imũditiã corporalem: ⁊ hebetudinẽ q̃ ɔtingit imẽte ex depssione ipius ad carnẽ. hec. s. T. Ex qbus oibus ɔcludẽdũ videt ꝙ qñ accidit pollutio quã comittat petm̃ mortale: siue añ siue post. nõ debet p illũ diẽ nãlem. s. vsqȝ ad. 24. horas coicare. Pe. aũt de pal. dic. ꝓ ꝙ hoc intelligẽdũ est qñ venit post mediã noctẽ. 2ᵒ ꝙ q̃ʒuis debeat abstinere p diẽ. tñ si ɔfitet ⁊ ɔterit si tũc celebrat ñ peccat mortalr. q̃ duo dicta forte aliqs posset credere ꝙ sint ɔ. s. T. qd̃ tñ ego nõ credo. Uñ itellige sic. s. Tho. ex verbis suis: ⁊ etiam expositione Alioꝝ doc. mar Pe. ⁊ d. ar. s. ꝓ ꝙ si coicet sine ɔtritiõe oio peccat mortalr. qd̃ notat ibi q cũ ɔscia. ⁊ c. 2ᵒ ꝙ ordinarie ⁊ sine necessitate. etiã post ɔfessionẽ nõ dbet accedere añ diẽ nãlẽ. pȝ p id qd̃ dic nã reordinat. s. ordinarie. 3ᵒ ꝙ si sit ɔfessus ⁊ ɔtritus : ⁊ immineat necessitas. potest cũ timore sine petõ mortali coicare. tñ dȝ expectare p aliqd̃ tps. vt se disponat: ⁊ nã reordinet: ⁊ hoc pȝ ibi si magna necessitas vrgeat. ⁊ c. 4ᵒ ꝙ q̃ʒuis ista sint vera ordinarie: ⁊ reuerẽtia hꝰ sacri sic poscat. tñ posset cẽ ꝙ cũ tãta pparatiõe. ɔtritione. ⁊ deuotiõe. se disponeret. ꝙ citius nã reordinaret. maxime qñ ex passiõe ⁊ non ex hitu peccat. vnde ⁊ meritorie posset illo die celebrare. qñ pcessit saltẽ mediã noctez vt Pe. dicit. moueor. q: oia illa q̃ tãgũt doc. possunt i paruo tẽpore reformari. nec ẽ aliqd̃ pceptum ecclie ad hoc cogẽs: q: antiqua iura nõ amplius obligãt: Et hoc nõ. s. in. §. sequẽti. imediate. ibi reformet pactũ. Et sic breuiter credo cẽ de mente. s. Tho. ꝙ qñ ẽ ɔtritus ⁊ ɔfessus sit soluȝ de ɔsilio ꝙ expectet p. 24. horas. ⁊ hꝰ pȝ p id qd̃ dic. 16. di. q̃rti. i expositiõe lre. vt recitatũ fuit. s. §. 30. vbi dic ꝙ. Aug. dic cẽ ɔsiliũ. vt post grauia petã ñ accedat. ⁊ c. vide. s. §. 6. ⁊ 30.

¶ 6ᵒ. notandũ ꝙ qñ pollutio fit cũ petõ veniale. nõ ex necessitate ipedit coionẽ. ita ꝙ si sumat fit reꝰ corporis ⁊ sanguinis dñi. vñ. s. Tho. i 4ᵒ. vbi. s. q̃stiũcula. 1ª. ait. Si necessitas vrget. aut aliũ cã potior reformet pactũ. Alias si nõ ẽ necessitas nõ videt exhibere debitã reuerẽtiã sacro. nõ tñ peccat mortalr. ex quadã tñ ɔgruẽtia ipedit. q: ad duo quoꝝ vnũ est semp. s. feditas corporalis. cũ qua pꝑter reuerẽtiam sacri. nõ debet ad altare accedere. vñ ⁊ volẽtes tãgere aliqd̃ sacrũ. lauãt manꝰ. nisi forte talis imũditia 57

sit perpetua: vel diuturna. sicut lepra. et fluxus sanguinis: vel aliqd hmōi. secus si sit rara: et q̄uis peccatū veniale magis displiceat deo q̄z imūditia corporalis. tñ imūditia magis cāt ebetatē. et posset esse magis signū mortalis. Impedit. 2º. imūditia ꝑpter euagationē mētis. q̄ sequit̄ ꝑcipue pollutionē nocturnā: qñ cū ymaginatione turpi cōtingit. Hec duo tñ possunt post poni ꝑpter aliquā necessitatē: puta vt Greg. dicit. cū fortassē aut dies festꝰ exigit. aut vult exhibere ministeriū ꝑ eo q̄ sacerdos alius deest ipa necessitas cōpellit. puta etiā qñ alius qui est in pctō mortali oporteret celebrare. et ipe ꝑ eo suppleret. qñ aūt est sine pctō ñ impedit̄. si deuotio. vel necessitas exposcat. si tñ ex reuerentia abstineat. laudādus est. ar. ad oia ꝑcedentia. tex. Greg. di. 6. c. testamentuꝫ. ꝫ aliquos deberet: paꝰ ꝯfiteri. ſꝫ hoc de ꝯsilio codē mō dr̄ de coitu cōiugali si fiat cū pctō mortali. et c.

58 ¶ f notandū q̄ pollutio q̄zm ad effectū sequētē. fm q̄ dicit. s. Tho. vbi. s. in. 4º. corporales motus non pertinēt ad meritū vel demeritū. nisi fm q̄ a voluntate quasi a pnᶜ causantur: et ideo nocturna pollutio magis iudicat̄. q̄zm ad rōeꝫ meriti: vel demeriti. fm pn. q̄d est i dormiēdo. q̄z fm terminū q̄ est in vigilādo. q: ex quo in dormiēdo excitatus est motus carnis. nō subiacet volūtati vigilātis vlterius motus ille. nec reputat̄ euigilasse. quousq̄z perfectū visum liberi arbitrij recuperauerit. Pōt tñ cōtingere q̄ in ipa euigilatione pctm̄ orat̄. si quidem pollutio propter delectationē placeat. q̄d quidem erit veniale pctm̄. si sit ex surreptiōe. talis placētia. mortale aūt si sit cuꝫ deliberatiōe ꝯsensus: et ꝑcipue cum appetitu futuri. Ista aūt placētia nō facit ꝑteritā pollutionē pctm̄: q: ipius nō est causa. ſꝫ ipa in se pctm̄ est. si aūt placeat vt nature exoneratio. vel alleuiatio. pctm̄ ñ credit̄. hec. s. Tho. Pe. de pal. sic ait. De illo qui appetit pollutionē ꝑpter exonerationeꝫ nature dixerunt aliqui q̄ nō peccat nisi suus ꝯsensus sit cā eiꝰ. sic. n. cōsensus sequens ꝑpter exonerationē nature. nō est pctm̄. sic nec precedēs. ſꝫ hoc habet ꝑcedens supra sequentē: q: pōt eē causa et tunc est pctm̄. Alii aūt concordant q̄ pollutio i se nūq̄z est pctm̄. siue terminet̄ in vigilia siue in sōno. ſꝫ cōsensus in eā futuram. fm eos semper est pctm̄. vel mortale si propter voluptatē deliberate ꝯsentit: vel veniale si subito propter illā. vel etiā si deliberate ꝑpter bonū. sed cōsensus i ꝑteritā pro exoneratiōe nature vel aliā bonā causam nō est pctm̄. propter voluptatē aūt semper est pctm̄. vel veniale si subitus. vel mortale. si ꝺliberatus. hec ille. Quidā etiam dicūt q̄ lꝫ nocturna pollutio fm se nō sit pctm̄. tñ dare operā studiose ad hūc finem. puta comedēdo calida vt sequat̄ etiā si nō faceret ob delectationē est pctm̄ mortale. sed appetere propter alleuiationē nō tñ dando operā. sed fiat via naturali nō est pctm̄. sitr̄ si qs comedat aliqd ex quo dubitat q̄ sequat̄ puta q: alias expertus est non tñ propter illa sumit. ſꝫ vt satisfaciat gulle. non propter hoc est pctm̄ mortale. hec Rosella post. d. ar. f.

¶ Utrū imunditia oio corporalis ipediat. R. fm. s. Tho. 4. di. 9. arᵗ. 4. q̄stiūcula. si. q̄ cū iste cibus. non sit corporis sed aie. magis cōsiderēda est conditio mētis. in hmōi sumptiōe. q̄z corporis. Et ideo distinguēdū est de imūditia corporali tñ: q: aut ē perpetua. sicut lepra. aut diuturna: vel temporalis et cito purgabilis. Si quidē sit perpetua: vel diuturna. tunc nullo mō ꝑpter hoc qs abstinere dꝫ. ne ꝑpter imunditiā corporis perdat̄ fructus aie. sicut accidit in leprosis. patiētibꝰ fluxū sanguinis: vel seminis. si autē sit tēporalis. et facile expurgabilis. tunc si aliquis sit i mēte bene dispositus. sumere nō ꝓhibet̄. q̄uis possit ad tps laudabiliter abstinere. ꝑpter reuerētiam tanti sacri. i lege aūt a sanctis patribus ꝓhibebant̄ magis fm significationē. q̄z propter res ipas. In. c. tua nos. de de. egro: ꝓhibet̄ ne publice celebret. propter horrorē tñ secreto pōt celebrare ex deuotiōe. nisi adeo corruptus. q̄ ministeriū sine periculo explet̄ nō possit. leprosus tñ ad sacerdotiuꝫ promoueri non dꝫ. hec. s. Tho. De isto vltº. vide. ℣. corpore vitiatꝰ. 59

¶ De sōnio homicidij. dicit. s. Tho. 3ᵃ. vbi. s. ad 5m. q̄ nō inducat corporalē imūditiā. nec etiā tantā distractionē mētis. sicut fornicatio. ꝑpter delectatiōis itēsionē. si tñ somniū homicidij ex causa prouenit. q̄ est pctm̄: et maxime mortale. impedit rōe sue cause. Pro declaratione huius. vide. ℣. cogitatio. 40

¶ Utruꝫ pctōr peccet videndo corpus xpi. R. fm. s. Tho. 4. di. 9. arᵗ. 5ᶜ. q̄stiūcula. 6. q̄ ea q̄ i sacris gerūtur exterius. debēt respōdere his q̄ interius gerūtur. vñ fm q̄ hō ad xpm accedit iterius mēte ita ad eiꝰ sacm̄ debet accedere corpore. qdā aūt nō accedunt neq̄z fide neq̄z charitate. vñ tales arcēdi sunt ab inspectiōe sacri. et assumptiōe: et tales sunt infideles. Quidā aūt accedūt fide. sine charitate: et tales sunt fideles. in pctō existētes. q̄ videre ꝑ. it. sed nō sumere: vel tāgere. nisi i necessitate. q: p charitatē aliqs xpo icorporat̄. ſꝫ nō p fidē accedens. ſꝫ ad huc longius stat. ideo a lōge pōt videre. ſꝫ nō sumere. vñ solis baptizatis cōcedit̄ videre eucharistiā. non cathecuminis. neq̄z iterdictis. vel excoicatis vñ tēpore iterdicti. qui vidēt p foramē male faciūt q̄uis fm Pe. nō peccēt mortalr̄. si tñ ex deuotiōe pctōr. q: se idignū reputat: nolet videre. bene faceret. medius tñ est ex deuotione aspicere. cū percussione pctōris. 41

¶ De dispositiōe. q̄ fit per ieiuniū. vtrꝫ sit necessariū. ad assumptionē huius sacri. R. fm. s. Tho. 3ᵃ. q. 80. ar. 8. et. 4. di. 8. q. 2ᵃ. arᶜ. 4. et Pe. de pal. ibi. q. 2ᵃ. et. d. ar. f. 3ᵃ. tit. 14. c. 6. Et ꝑ est notandū fm istos q̄ duplex est ieiuniū. pm dr̄ nature quo qs ieiunus dr̄ ante cibū sumptū illa die. etiaꝫ si pluries postea comestures sit illa die: et q: hoc ieiuniū dr̄ ex priuatione cibi ꝑsumpti. iō q̄lꝫ cibi sumptio quantūcūq̄z modici. p modū cibi. vel potus. siue aque. siue medicine. siue p 42

se nutriat. vel cū alio. frangit hoc ieiuniū. Et q̄uis sm. s. Tho. quidā incipiāt diē i sero. quidā i media nocte. qdā i mane. qdā i meridie. eccla i ꝓposito inci pit diē i media nocte. Secūdū ē ieiuniū eccle. qđ est sm ꝯsuetudinē eccle. de quo. ß. ieiuniū per totum. ⁊ hoc nō requiritur ad comunionē. q2 etiam alijs tem poribus potest quis comunicare.

43 ¶ 3° ē notādū. ꝙ ad hoc ꝙ aliqs abꝰ frāgat hº ieiu niū. reqrūt qdā ꝯdictiōes b3 ꝙ dicao. a. d. s. Pª ē ꝙ ille cibus vel potus veniat ab extra. post mediā noc tem. vnde id qđ ante mediā noctē est in ore. nō fran git. vñ. s. Tho. vbi. s. i. 4°. sic ait. Ieiuniū nature. dr per priuationē actus comestiōis. sm ꝙ comestio po tionē etiā includit. comestio aūt principaliter dr ab assumptione exterioris cibi. q̄uis terminet ad tra iectionē cibi in ventrē. ⁊ vlterius ad nutritionē. Et ideo q̄ iterius gerūtur. sine exterioris cibi sumptiōe. nō videtur soluere ieiuniū nature. nec ipedire eucha ristie sumptionē. sicut deglutitio saliue. ⁊ similiter vi det de his q̄ intra dentes remēt. ⁊ etiā de eructatio nibus. tñ ꝓpter reuerentiā. nisi necessitas icūbat. pōt abstinere hec. s. Tho. Et q̄uis Pe. de pal. videatur limitare id qđ dictū est. de eo qđ remanet i dētibus. ⁊ de eructatione qñ deglutiūtur per modū saliue. i. nō ex intētione. tñ q2 hoc est expsse ꝯ verba. s. Tho. ideo dicēdū. ꝙ Pe. pōt saluari. vt intelligat de bene eē. vt dicat. s. Tho. i fi. ⁊ tenēdū ꝙ nō ipedit de neces sitate. nisi post mediā noctem veniat ab extra. ⁊ rō pōt eē. q2 ex quo sunt i ore. vel in stomaco ante me diā noctē. nō dicitur de nouo sumi. Unde idē Pe. dicat ꝙ reliqe in dentibus nō frangūt duplici de cā. pª q2 nō sunt ab extrinseco. 2ª. q2 non deglutiūtur per modū cibi. vna ergo vero sm eū sufficit. nihil igitur veniens ab intrinseco. sicut sanguis. vel aliud ꝙ ve niat a naso. eo ꝙ non sunt ab extrinseco. frangit. ita ꝙ accipit copulatiue. s. sit ab extrinseco: ⁊ deglutiat per modū cibi. illa. n. q̄ sunt ab intra videntur iā di gesta ⁊ aliquo mō similia corpori nutrito.

44 ¶ 3° notandū. ꝙ 2ª ꝯdictio est. ꝙ sit alicuius q̄ntitat3. vnde vbi. s. s. 3ª. ad. 4m. dicit. De reliquijs aque vel vini. quibus os abluit dūmō trahiciātur nō in ma gna quātitate: ex quo p3 ꝙ etiā si sit ab extra ⁊ nō sit in aliqua quātitate. nō impedit: neq3 frāgit ieiu niū. sicut si musca itraret os vel quodcūq3 aliud mi nimū. nō frangeret. q2 de minimis nō curat ptor. ⁊ qđ par est. nihil est i cōputatione. nec valet si qs di cat ꝙ. s. Tho. dicat in quacūq3 quātitate parua. ⁊c. q2 loqtur de q̄ntitate cōparatiue. i. etiā si nō sit ma gna quātitas i ꝓ 2o loco loqtur quasi absolute ita ꝙ dr par qđ oēo sine cōparatiōe diceret par.

45 ¶ 4° notandū ꝙ 3ª ꝯdictio est vt deglutiat per mo dū cibi. i. ex intentione. si. n. aliqd descenderet ab ex tra. etiā alicuius quātitatis. ita ꝙ hō nō perciperet. vel nō intēderet illud deglutire. s3 sicut saliua descen deret. nō ipediret. ⁊ sic iste tres cōdictiōes reqrūtur copulatiue ad hoc ꝙ ieiuniū nature frangatur. vel impediat coionē. secus esset si cocis ad gustandum sumeret ⁊ pter intentionē aliqd descēderet. q2 posset coicare. ⁊ sitr tabernarij dūmō statim probicīāt.

¶ Quicūq3 igit aliqd comestibile. vel potabile sum pserit. ab extra. alicuius quātitatis. per modu3 cibi. post mediā noctem. siue digesserit. siue nō. nullo mō pōt coicare. ⁊ hoc est ex ꝓcepto eccle. sicut habet de ꝯse. di. 2. c. liquido. qđ preceptu3 cōueniēs fuit triplici rōe. Prima sm ꝙ Aug. tangit in. d. c. liquido. pro pter honorē huius sacri. vt. s. itret os hois. nōdū ali quo cibo. vel potu ifectū. Secūdo ꝓpter significatio nē. vt. s. det intelligi. ꝙ xps qui est res huius sacri. ⁊ charitas eius. debet ꝓ fundari in cordibus nostris. sm illud Mat. 6. pm q̄rite regnu3 dei. Tertio pp pe riculū vomitus. ⁊ ebrietatis. q̄ q̄nq3 ꝯtingūt ex hoc: ꝙ hoies iordinate vtūtur cibis. sicut ⁊ aplis dicit. i. cor. xi. alius qdē esurit. alius ebrius est. 46

47 ¶ Excipiūtur ab hac generalitate infirmi. q statim coicādi sunt. etiā post cibū. si de eo2 periculo dubitet. ne sine coione decedant. q2 necessitas legē nō habet. vnde de conse. di. 2ª. dr. presbiter statim coicet. ne sine coione moriat: ⁊ debet itelligi ista dubitatio. qñ eēt dubiū. ꝙ nō posset expectari. vsq3 ad mane. vel qñ ē dubiū. ꝙ perueniat ad aliquē casum. in quo nō pos sit coicare: puta frenesim. vel isensibilitatē. vel q2 or3 ꝙ in nocte recipiat aliquid sic etiā non erit ieiunus. Secūdo excipit qñ sacerdos per errorem ꝯsecrasset aquā. loco vini. ⁊ sumeret credens ꝙ sit vinū. tūc. n. nō obstāte ꝙ nō sit ieiunus. debet de nouo ꝯsecrare. ⁊ sumere. Tertio qñ bis vel ter celebrat. sicut in die natiuitatis. vbi postq̄ sumpsit primu3 sacrm. ⁊ vi nū cōsecratū. iterū potest sumere. q2 illa accidētia nō sunt separata ab hoc sacro. ⁊ ē eadē res sacri. s. xps. i vtroq3 sacro. secus tñ eēt si sumpsisset ablucionē.

48 ¶ Sed quid dicendū. ad dubiū de quo sui sepe iter rogatus. s. qñ ē aliqs. q i ifirmitate aliqua coicauit per modū viatici. s. nō ieiunus. ⁊ postea superuiuit per aliquos dies. nūqd poterit iteru3 coicare. in eadē infirmitate per modū viatici. siue non ieiunus. R. si velet coicare ex deuotione ⁊ ieiunus. non dubito ꝙ posset sepius. si vero vult coicare non ieiunus qđ est coicare per modū viatici. dicerē. q̄uis nō occurrat mihi alias hoc legisse. sm ea q̄ dicta sunt. in princi pio huius. c. ꝙ sic. q2 vt ibi dixi de mente. s. Tho. nō potest quis saluari. nisi per incorporatione3 ad hoc sacrm. vel in proposito vel in actu. ⁊ cum sit ꝙ non possumus bene cognoscere. vtru3 per pctm mortale. fuerit postq̄ coicauit seperatus ab code3. ideo tene tur de nouo desiderare. si fuit seperatus vt de nouo vniatur: ⁊ ne istud propositu3 sit frustra. si comode potest debet coicare. nō obstante ꝙ non sit ieiunus. q2 tunc necessitas non habet legem. si tamen paruo tēpore stetisset. ⁊ nō occurrat probabile dubiū. sepe rationis. tunc non credo esse necessariū. tamen si de

siderat ꝛ transierunt aliqui dies. puta sex. vel octo. non credo esse malū. ꝙ communicet. etiam non ieiunus. Uide. ē. §. 13. 14. ꝛ. 15.

49 ¶ Non obstat his q̄ dicta sunt de ieiunio. c. sacra. de ꝯse. di. prima: qꝛ illud ē abrogatū ꝛ dicit. s. Tho. 4. di. 8. q. 2. ar. 4. questiuncula prima. ad tertiū ꝙ forte ecclesia aliquo tēpore statuit in die cene sumi corpus xpi post alios cibos i representatiōe dominice cene. sed nūc abrogatū est decretū illud. per contrariā cōsuetudinē ꝛ comunē. vel loqtur illud. c. quātū ad astantes qui non coicāt. hec ille.

50 ¶ Utrū post coionē quis possit statī comedere. R. fm. s. Tho. vbi. ē. questiuncula si. ꝙ fm cōsuetudinē ecclesie. propter reuerentiā tanti sacri. post eius sumptionē homo debet in grāꝝ actione persistere. vnde etiā in missa oro gratiaꝝ actionis. post coionē dr. ꝛ sacerdotes post celebrationes suas speciales orones habeāt. ꝛ ideo oꝫ esse aliqd interualū. inter sumptionem eucharistie. ꝛ alioꝝ ciboꝝ. sed qꝛ nō requiritur magnuꝫ interualū. ꝛ qd paꝝ decst. nihil distare videtur. ideo possumus sub isto sensu cōcedere. ꝙ statim potest aliquis alios cibos sumere. post eucharistie sumptionē. Illud aūt decē. quod ponitur de ꝯse. di. 2. c. si mane. in quo dicitur ꝙ si mane sumit. stet vsqꝫ ad tertiā. ꝛ si in tertia vsqꝫ ad sextā. ꝛ si in sexta vsqꝫ ad vesperā. est abrogatū: ꝛ loquebatur fm s. Tho. fm tempora antiqua. in quo tēpore rarius celebrabatur. nec sequitur si ante sumptionē requiritur aliqd tēpus. ꝙ etiā requiratur post. qꝛ debet i ipsa assumptione eē deuotus. ꝛ deuotio actualis. sed postea sufficit habitualis. de quo. ē. §. 25.

51 ¶ Queritur quis sit idoneus dispēsator qd fuit tertiū ꝓpositū i principio huius. c. R. Pa. post. Inno. in. c. quāto. de cōsue. recitat quendam dicentē. ꝙ in necessitate quilꝫ pōt dispensare. imo ꝙ idem potest seipm coicare. sed Pa. ibidē tenet cōtrarium. qd expresse probat per. c. peruenit. de conse. di. 2. vbi dicit ter. presbiter per semetipm infirmos comunicet. hāc cōclusionē. s. ꝙ solus sacerdos sit legitimus administrator huius sacri. probat. s. Tho. 3. q. 82. ar. 3. vbi ait. Ad sacerdoteꝫ pertinet dispēsatio corporis christi propter tria primo quidem qꝛ ipse cōsecrat in persona christi. ipse autem christus sic cōsecrauit corpus suū in cena. ita ꝛ alijs sumendū dedit. vnde sicut ad sacerdotē pertinet cōsecratio corporis christi. ita ad eū pertinet dispensatio. Secūdo qꝛ sacerdos constituitur medius inter deū ꝛ populū. Unde sicut ad eū pertinet dona populi deo offerre. ita ad eū pertinet dona sanctificata diuinitus populo tradere. Tertio quia in reuerentiā huius sacri nulla res cōtingitur. nisi consecrata. vnde ꝛ corporale. ꝛ calix. ꝯsecrātur. ꝛ similiter manus sacerdotis ad tangendū hoc sacramentū. vnde nulli alij tangere lꝫ nisi in necessitate. puta si caderet in terrā. vel in aliquo alio necessitatis casu. diaconus aūt quasi propinque ordini sacerdotali. aliquid participat de eius officio. vt. s. dispensēt sanguinē. nō aūt corpus nisi in necessitate iubente epo. vel presbitero. Primo quideꝫ qꝛ sanguis christi cōtinetur in vase. vnde nō oꝫ ꝙ tangatur a dispensante sicut tangitur corpus christi. Secūdo qꝛ sanguis designat redēptionē a christo in populū deriuatā. vnde ꝛ sanguini admiscetur aqua. q̄ signat populū. ꝛ qꝛ diaconi sunt inter sacerdotē. ꝛ populū. magis conuenit dyaconibus dispensatio sanguinis q̄ꝫ dispensatio corporis. hec. s. Tho. Concor. Pe. de pal. 4. di. 12. q. 1. ar. 4. addens primo ꝙ etiaꝫ sacerdos non debet tangere nisi cū duobus digitis cōsecratis. Secūdo ꝙ inferior diacono. non debet tangere vasa sacra. quādo i eis est corpus. vel sanguis dñi. qꝛ diaconi est sanguinis dñi dispensatio: ꝛ corpus ad sacerdotem deferre. quādo aūt non est corpus. vel sanguis i eis subdiaconus tāgit ministrās: vasa vero reliquiarum. acolliti tangunt ꝛ non alij. Tertio dicit ꝙ piscis in qua reseruatur in tabernaculo non est cōsecrata. Uide. R. diaconus. §. 1.

¶ An debeat a solo proprio sacerdote sumi. R. ꝙ pōt a proprio epo. archipresbitero. de offi. archipbi. c. 3. ꝛ a proprio sacerdote ꝛ ab habente licentiam ab istis. caueat āt religiosus qꝛ si ministrat excoicationē incurrit. vt. R. exco. 5. casu. 11. Quō non debeat recipere ab hereticis. excoicatis. publicis concubinarijs. ꝛ hmōi. vide. R. clericus. 2. §. 11. ꝛ sequentibus. Et si qs arguat ꝙ necessitas nō habet legem. R. ꝙ i necessitate dicitur fm Aug. crede ꝛ manducasti. 52

¶ Queritur qbus debeat dari: qd fuit. 4m propositū in principio. Et primo queritur vtꝝ debeat dari peccatori petenti. quādo scit ipm esse peccatorem. R. fꝫ s. Tho. 4. di. 9. ar. 5. questiuncula prima ꝙ quādo sacerdos scit alicuius peccatū. qui eucharistiaꝫ petit: nec oꝫ facere distinctionē quam quidaꝫ faciūt. s. vel petit. vel nō petit. qꝛ certum est si nō petit ꝙ non debet dare: distinguēdū est. qꝛ aut peccatū est occultū. aut manifestū. Si est occultū aut exigit i occulto. aut in manifesto. si in occulto. dꝫ ei denegere. ꝛ monere ne i publico petat. de ꝯse. di. 2. nō ꝓhibeat. si āt i manifesto petit. dꝫ ei dare. Primo qꝛ ꝓ petō occulto. penā īferēs publicā. reuelator ē ꝯfessiōis. aut ꝓditor criminis: nō qꝛ dicit penā ꝛ nō penitētiā de qua secus: 2. qꝛ qlꝫ christianus habet ius i perceptione eucharistie. nisi illud ꝓ petm̄ mortale amittat. vn̄ cum in facie ecclie nō ꝯstet illū amisisse ius suū. nō oꝫ ei i facie ecclie derrogari: alias darē facultas malis sacerdotibus ꝓ suo libito. punire maxima pena quos vellēt. 3. pp īcertitudinē status sumentis. qꝛ spūs vbi vult spirat. vn̄ subito pōt eē cōpūctus. ꝛ diuinitus a peccato purgatus. ꝛ diuina inspiratione ad sacrm accedere. 4. qꝛ esset scandalū si denegarē. Ista fm Pe. nō videnē posse intelligi de alieno sacerdote. vel de eo q non tenetē administrare. qꝛ cū non teneatur. pōt apparēter denegare. etiaꝫ sine petō recipientis. 53

Si vero petm̄ est manifestū. debet ei denegari. siue i occulto. siue in manifesto. petat. hec. s. Tho. Idē di/cit. 3ª. q. 80. arº. 6. Addens q̄ isti manifesti debent in telligi. qn̄ per factū notoriū. vel p̄ sniaꝫ. vel ꝓpriam ꝯfessionē in iudicio. sunt nōti. secus ergo esset si sciret a duobus. vel tribus. ⁊ nō est ꝯuictus. ⁊ credo q̄ idē eēt iudiciū de ꝯtrito nō ꝯfesso. vnde. s. Tho. dicit. q̄ debet dari maxime i articulo. penitēti. ⁊ ecclie recōci liato. qd̄ fit p̄ ꝯfessionez. Et addit. 2º. q̄ q̄ꝫuis sit me/lius peccatorē isamari. q̄ꝫ in petō coicare. non tn̄ est melius sacerdoti denegare sacrm̄. cū infamia pecca toris. q̄ꝫ q̄ ipse peccator coicet in peccato.

54 ¶ Utrū debeat dari suspect. R̄. s̄ꝫ. s. Tho. vbi. s̄. q. 4. q̄ triplex est suspicio. quedam est violenta. ad cuius ꝯtrariū nō admittit̄ probatio. sicut si inueniat̄ solus cū sola in lecto. loco secreto. ⁊ tēpore apto ad comix tionē. Alia est ꝓbabilis. sicē si inueniat̄ solus cū sola. colloquēs. in locis. suspectis. ⁊ frequēter. 3ª est p̄sum/ptuosa. q̄ ex leui ꝯiectura ortū habet. hec aūt vltima deponenda ē. in. 2ª nō debet denegari. q2 pena non i fligit̄ vbi culpa ignorat̄. sed de pª ē idē iudiciū. q̄ d̄ petō. vn̄ si sit suspicio ꝓcedēs ex fama publica. non dꝫ ei dari. neqꝫ i occulto. neqꝫ i manifesto. si aūt sit singularis ipius sacerdotis. sic debet dari i publico. sed non in occulto. Illa aūt dec. 2. q. 5. sepe cōtingit. vbi dicitur q̄ detur ad experimētum sumendum. est abrogata. hec. s. Tho. Idem dicit in 3ª.

55 ¶ Utrū debeat dari amentibus. R̄. s̄m. s. Tho. i. 4º. vbi. s̄. q̄ distinguendū est. quidam. n. dicūtur large amētes. q2 debilē mentē habēt. sicut d̄r inuisibile qd̄ male videt̄. ⁊ tn̄ sunt aliquo mō doctibiles. coꝝ que ad fidē ⁊ deuotionē sacri pertinēt. ⁊ talibus non oꝫ d̄negari. Quidā vero sunt carētes oio iudicio rōis. ⁊ isti vel fuerūt tales a natiuitate. ⁊ tūc eis nō debet dari. q2 nō possunt ad deuotionē induci. q̄ reqrit̄ ad hoc sacrm̄. q̄ꝫuis qdā ꝯtrariū dicant. vel inciderunt i amentiā post fidē ⁊ d̄uotionē sacri. ⁊ tūc dꝫ eis da ri. nisi timeat̄ piculū. vel de vomitu. vel despuitiōe. aut aliqº hmōi. ⁊ hº pꝫ p̄ hº qd̄ habetur. 23. q. 6. c. si is qui i ifirmitate pniaꝫ petit ⁊ dū sacerdos inuitatº ad cūvenit vertat̄ in freneꝫi accepto testimonio ab astātibus q̄ petionē audierūt. ⁊ recōciliet̄. ⁊ euchaª tius ori ifundat̄. ⁊ p̄cedens deuotio cōputatur. ⁊c̄.

56 ¶ Utrū debeat dari demoniacis. R̄. s̄m. s. Tho. vbi supra. q̄ nō est eis denegāda. nisi forte certū sit q̄ p̄ aliquo crimine a diabolo torqueat̄. s̄m Dio. nec est dandū nōdū baptizatis. similiter s̄m Pe. nō est dā dū istrionibus. cuius ars ē mortalis. vt est tex. in. c. pro dilectiōe. de ꝯse. di. 2ª. de ystriōe mago. secus eēt qn̄ faceret arē suā. sine petō mortali. Idē dicēdum de oi peccatore publico. si tn̄ ꝯuertātur expectata de bita preparatione. ⁊ satisfactione. possunt coicari. ⁊ debet attendi ne alii scandalizentur.

57 ¶ Utrū sit aln̄ licitū dare hostiā nō ꝯsecratam. pro consecrata. R̄. s̄m. s. Tho. vbi. s̄. q̄ nullo mō. tū q2 i sacro veritatis. non debet eē aliqua fictio. tū q2 cum manducans adoret qd̄ mādūcat. vt dicit. Aug. da/ret sacerdos eis occasionē idolatrādi. Unde dcē di cit i casu ꝯsimili q̄ falsa sunt abiicienda remedia. q̄ sunt veris periculis grauiora. c. de hoie de cde. mi. idem dicit tertia.

¶ Utrū sit danda pugnātibus in duello. R̄. q̄ non. 58 s̄ꝫ Pe. de hoc. est glo. 2. q. 4. Monomāchiā ⁊ nō s̄ꝫ c. Pe. q̄. oi peccatori vere penitēti. ⁊ confitenti pecā sua in articulo mortis. etiam suspēdēdo. est danda eucharistia. nec negat̄ eis sepultura. ⁊ missa ē dicen da pro eis. 26. q. 7. c. §. ⁊ vltimo. sicut heretico relaxo datur de here. c. super eo. lib. 6. ⁊. 87. di. tanta. etiaꝫ excoicato cuicūqꝫ nō negat̄ in morte pnia. nec per ꝯn̄s viaticuꝫ. qd̄ in pnia inclusum itelligit̄. vt d̄r de pen. ⁊ re. c. qd̄ in te. qn̄ vero nō est i articulo mortis credo q̄ bonū sit expectare per aliqd̄ tēpus. vt hi q sunt scādalizati reedificētur. Quō quādo quis con fitet̄ in pascate ⁊ habet casum reseruatum s̄m ar. f. post Pe. non debet sibi denegare eucharistiā supra c. c. §. 30. circa mediū. nisi esset aliqua sententia puta excoicationis suspensionis vel interdicti. etiam si esset iniusta debet abstinere.

Commutare vide. v̄. permutare ⁊. v̄. dispen/satio. §. 9. ⁊ sequentibus.

Concedere simplicit̄ dictū. i. sine circūstantiis. idē iportat qd̄ donare. s̄m Pa. de except. cū venerabilis. ubi nō q̄ iudex ad hª ē tex. i. l. fi. ff. d̄ dona. ⁊. c. pastoralis. co. Bar. i. l. vxori. §. fi. ff. de le. 3. ⁊ idē Bar. in. d. l. fi. ⁊ Bal. in. l. cum vir. 2ª. col. C. de fideicō. qd̄ verū ē. nisi ex circūstantiis con/trariū dicat̄. vt si pulcherimū eqū q̄renti comoda/tū. quis cōcedat. vel alia cōiectura subsit. facit quod nō glo. ff. si certis pe. l. cū quis. sequitur Alex. in. l. a ti/tio. col. fi. de. v̄. ob. ⁊ in. l. si donationē vltima col. de colla. vnde per hoc. v̄. concedo trāsfert̄ dominiuꝫ. si verba p̄cedentia vel sequētia. hoc innuūt. vt si d̄r con cedo hanc rē vtēdā. vel fruendā. nō venit dominiū. sed vsusfructus. 16. q. i. possessiones. si dico ubi. conce do causa mortis restringit̄: vt non sit de p̄senti. ff. de do. cā mor. per totū. ⁊. l. non esses. ff. si cer. pe. hec Pa. Sed in cōtrariū q̄ nō transferat̄ dominiū per hoc verbum cōcedo. est glo. in. c. lex est. di. 2ª. ⁊ in. c. unico. de commo. ⁊ per. c. dudū. §. nos igitur. de p̄bē. lib. 6. vbi. vt diuersa accipiūtur. trāsferre. ⁊ ꝯcedere. ⁊ similiter concessio. ⁊ trāslatio. Item non obstante mandato: quo patronus cōcedit procuratori ius p̄/sentandi. pōt etiā patronus p̄sentare. cumulando. iuxta illud. c. cu2. de iur. patro. ⁊ in. d. §. nos igitur. Papa cōcedit auctoritatē dandi beneficia. ⁊ tamē maior auctoritas apud eū remanet. vide glo. in. c. p̄ de vsu. lib. 6. in. v̄. titulo. Potest dici s̄ꝫ Feli. in. d. c. cū venerabilis. prima col. v̄. sed incōtrariū. q̄ quan do iungitur cōtractui apto de sui natura. transferre dominiuꝫ. ⁊ transfert. secus si non apto. glo. in. d. c.

vnico. aliquādo actus ē indifferens. ⁊ tūc si pōt por tare aliud q̄ʒ omne ius. importabit illud speciale: ext tex. ⁊ ibi habeo exemplū in .c. pastoralis. de dona. aut ius nō est diuisibile. ⁊ totū trāsfertur. ita proba/ tur ibidē per Pa. hanc distinctionē sentit Bal. in .l. non ambigit. in fi. ff. de ll. Et de proprio significato est differētia inter cedere ⁊ cōcedere. Pa. etiā i. d. c. pastoralis. primo nō. dicit. q̄ verbū cōcedo. ex suo proprio significato. nō inducat trāslationē dominij rei cōcesse. nā vides q̄ eps̄ dicendo cōcedimus vo/ bis talē ecclesiā. non videtur cōcessisse omne ius q̄d habet in ea. sed ius quoddā singulare. vt puta pen/ sionem. vel quid simile. ⁊ facit. c. fi. de preca. sed vbi nō pōt operari translationem iuris singularis. tunc operatur oīmodam iure concedentis translationeʒ.

f hec ille. fa. insti. de iur. natura. §. sʒ. ⁊ q̄d in glo.

¶ Concessio facta a principe. de exactione pedagij. in loco grauato alio pedagio. nō tenet si de illo nō faciat mentionē. nisi sit cōcessa motu proprio: similiter si papa scribit vt prouideat alicui vel recipiatur in ecclesia grauata. de alio accipiēdo. lr̄e nō valent ni si de illo fiat mentio. per. c. mādatum. de rescrip. nisi scribat motu proprio q̄ꝛ tunc nō pōt opponi de sur/ reptione. c. non pōt. de preben. lib. 6. conceptū proprio motu s̄m Bal. nō presumit cōcessum ad importuni tatem: intellige s̄ʒ Host. quādo psumit q̄ princeps sciat grauamē. Item in generali cōcessione veniunt accidentalia. vel solēnia cōsueta exprimi .d. feli. i. c. M. ferra. de consti. col. 3. ibi 3ª declaratio. ⁊ s̄m. c. vno comisso censent oīa comissa sine quibus. illud expediri nō pōt. s. quādo principale nullo mō expe/ diri pōt. secus si nō ita comode. Concessio cōsequēti nō videt cōcessuʒ antecedens: quando antecedens p se stare potest. Et omnis concessio facta ecclesie. in

g dubio censetur realis.

¶ Concessum intelligitur de iure communi. q̄d non est prohibitū. ar. 30. q. 4. c. qui spiritualem. ⁊ 16. q. 1. sūt nōnulli. contrariū nō glo. in. c. inter corporalia. i. v. nō inuenit. vbi ponit quasi cōtrariā regulā. s. quod non est cōcessum. intelligitur prohibitū. ff. de col. illi. l. i. in prin. ⁊ ff. de dona. l. filius. Solutio s̄m. d. glo. q̄ hec regula locū habet in iudicijs stricti iuris. pri/ ma vero regula habet locum in iudicijs bone fidei. Alia solutio in eadeʒ glo. s. vbi ꝯstitutio fuit pmul/ gata affirmatiue. intelligit concessum. nisi reperiat prohibitum. exemplū. 31. q. 1. deus masculum. Si ve/ ro negatiue fuerit expressum. semper intelligitur pro hibitum. maxime vbi fuerit eadem ratio. nisi inue/ niatur cōcessum. exemplū patet. 24. q. 5. si non licet: exemplū primi cōceditur q̄ contrahatur matrimo/ niū ergo semper. ⁊ cuilibet: exemplū i prohibitis ho/ micidiū phibet ergo semp. nisi vbi inueniat ꝯcessuʒ.

Concilii nomen s̄m Isidoꝝ. ⁊ habet in. c. ca/

e nones. di. 15. traditum est ex more Romano. Synodus autē ex greco interpretat conuta/ tus. vel cetus. tempore. n. quo agebātur cause. cōue/ niebant omnes in vnū. ⁊ coi intentione tractabant. vnde ⁊ cōciliū a coi intētione dictum. quasi ꝯsiliū. ⁊ cōsiliū quasi ꝯsidiū dictū in. d. l. sraʒ: transeunte: vel cōciliū dictū est. a coi intētione. eo q̄ in vnū dirigāt oēʒ mentis obtutū. vnde qui sibi inuicē non consen tiunt nō agunt cōcilium. Cetus vero ꝯuentus est. vel cōgregatio. a coeūdo. i. a ꝯueniēdo. in vnū. q̄ꝛ sicut cōuētus. vel cetus d̄r. sic ⁊ ꝯciliū. a societate multoꝝ. in vnū appellat. ⁊ q̄ʒuis cetus. congregatio. ⁊ con/ ciliū cōueniant. ⁊ similiter synodus. tamen etiā diffe runt. Nā ꝯgregatio prelatoꝝ ecclīasticoꝝ sub aliquo vno capite. ad tractandū de salute animaꝝ. ⁊ debi ta cōuersatione fideliū. si sit generalis sub papa. vel legato d̄r cōciliū si vero sub inferiori. puta metropo litano vel diocesano. cū clero. d̄r synodus. f

¶ Cōcilioꝝ seu synodoꝝ triplex est differētia. vt nō. glo. 16. di. in summa: quoddā. n. est generale. vt illud q̄d fit presente papa. vel eius legato. ad hoc specialr̄ deputato a papa. ꝯuenientibus eps̄. ⁊ alijs prelatis plurimis. pro vt papa ordinauit. ⁊ istud nō pōt cele brari nisi auctoritate pape. vt patet. 17. di. per totū. Alias nullū esset: ⁊ nō ꝯciliū sed ꝯciliabulū. ⁊ syna/ goga satane diceret. vnde ⁊ rex Theodoricus. cum vocasset plurimos epōs. de diuersis prouintijs ad cō/ ciliū celebrandū in vrbe. pp̄ter crimina q̄ impinge/ bātur ab aduersarijs. cōtra symacū. aduenietes ob reuerētiam regis dixerūt hoc sine papa fieri nō pos se persuadētibus ipis symacho pape vt auctorita/ te eius congregarētur. assensit eis. ⁊ cū imunē ⁊ libe rū ab illis vitijs prolatis. ꝯ eū. declarauerūt. c. conci lia. di. 17. hinc etiā ⁊ ea q̄ statuūtur in hmōi cōcilijs generalibus oēs fideles astringūt. g

¶ Quoddā ē prouintiale q̄d celebratur a metropo/ litano cū suis suffraganeis. vel a primate. vel patri/ archa qui ē supra metropolitanū. Pōt tamen me/ tropolitanus celebrare ꝯciliū siue synodū cū suis suf fraganeis sine auctoritate primatꝭ. vt d̄r di. 91. si qs epos. cl. 3ᵉ. ⁊ in tali cōcilio possunt fieri ꝯstitutiones. seu ordinatōes cū sentētijs fulminatorijs. q̄ astrigūt omnes illius prouīcie. seu metropolis clericos. ⁊ lai/ cos nō exēptos. Nam exēpti nō tenētur ad illa. nec possunt cogi ad veniendum ad talia ꝯcilia. sed oēs alij epi ⁊ abbates illius prouincie nō exēpti. debent accedere. ibi etiā possunt terminari litigia q̄ haberēt clerici ꝯ suos epos. ⁊ q̄ʒuis s̄m iura antiqua ꝯciliuʒ prouinciale posset deponere epm̄. vt est tex. in. c. si qs a proprio. 11. q. 5. ibi a synodo. Nunc aūt dicas s̄m .d. feliuū in. c. primo de iudi. vltima col. q̄ nō depo nit. glo. est in. c. ex tue. de cle. nō resi. ⁊ habet. 3. q. 6. quasi per totum. ⁊. c. accusatus. ea. causa .q. 2. ⁊ ibi archi. Ratio est q̄ꝛ est de casibus reseruatis pape. ⁊ intellige etiā de eo qui non potuit cōsequi q̄ꝛ gaudet hoc priuilegio. c. si q̄ epi: di. 11. ⁊ ibi glo. Et s̄ʒ Pa. i. c. ē. de accusa. audit cāʒ depositiōis s̄ʒ nō diffinit.

3 ¶ Quoddā est epale qd magis consuetuit dici syno/ dus. ꝛ cōgregatio. quā facit eps clericoꝝ de dioceſi sua qd facere pōt irreqſito metropolitāo. ad qd debēt accedere oēs rectores eccleſiaꝝ illius dioceſis. ꝛ alij clerici tā de ciuitate q̄ȝ de comitatu. ꝛ etiā religioſi ꝛ abbates nō exēpti. in quo fieri poſſunt ꝯſtitutiōes q̄ dicūtur synodales ab epis cum ꝯſenſu tñ capituli ſue. ſ. canonicoꝝ eccleſie cathedralis. ꝛ ſentētias ful/ minare q̄ aſtringūt oēs illius dioceſis. ꝛ non alios. Pōt addi. q̄m. ſm. d. Anto. de butri. ꝛ Jo. de Jmo. ſuper. c. greue de p̄ben. vȝ ꝯciliū religioſoꝝ de quo habes de ſta. mo. c. i ſingulis. ꝛ. c. ea q̄. lȝ iſta magis cōſueuerūt dici capitula generalia. vel ꝓuincialia. d̄ qbus agit in cōſtitutiōibus coꝝ. ꝛ in. d. c. in ſingu/ lis. dr̄ de trienio i trieniū. ſed diuerſe religiōes i hoc diuerſimode ſe hñt. De prouinciali. epali vel parti/ culari agit di. 18. per totū. vbi dr̄ ad qd celebrētur. ꝛ quo tēpoꝛe. ꝛ q debēt venire. ꝛ ꝙ epi nil debēt exi/ gere. ꝛ. 19. c. ꝑ. dr̄. ꝙ de oib⁹ q̄rellis q̄ i diuerſos eccle ordines naſci ſolēt iudicet. Et eadē di. dicit ꝯciliū laodiēſe: ꝙ vocati nō debēt ꝯtēnere ſȝ addire. ꝛ do/ ceri. vel docere q̄ ſūt ad eccle ceteroꝛqȝ correptionē vtilia. ꝛ ſic tā i prouincialibus q̄ȝ i synodalibus pñt facere p̄ſidētes ſtatuta ligātia. ꝛ terminare cauſas emergētes. nec obſtat qd dicit Gratian⁹ i principio diſtinctiōis. ꝙ ſunt inualida ad diffiniēdū. ꝛ ꝯſtitué/ dū nō aūt ad corrigēdū. qꝛ vt glo. ibidē dicit. hoc i/ telligit de maioribus negotijs. ſ. pertinētibus ad fi/ dem. qꝛ hoc pertinet ad papam. vt ſint obligatoria vniuerſaliter. ſicut faciūt cōcilia generalia. benedic/ tiones ſeu eulogia q̄ portātur. nō ſunt reqrende. nec portate vltro reſpuēde. ꝛ quilȝ eps poſtq̄ȝ fuerit re/ uerſus infra ſex menſes debet omnibus declarare q̄ acta ſunt. c. decernimus ea di.

4 ¶ De ꝯcilijs generalib⁹ d̄ quibus ſupra prin. ꝛ. ꝑ. ꝑ. q̄n initiū habuerunt. refert Gracianus di. 15. prin°. Jſidoꝛ i lib. etymologiaꝝ. 6. aſſerere ꝙ a tempoꝛe Cōſtantini imperatoris tēpoꝛe Siluestri pape. naȝ i p̄cedētibus tēpoꝛibus perſecutiōe iſideliū contra chriſtianos ſeruiēte docēdaꝝ plebiū nō dabat facul tas. ꝛ qꝛ nō. epis cōceſſa licētia ꝯueniēdi i vnū. ideo eccleſia i diuerſas hereſes ſciſſa ē. q̄ p ꝯcilia poſtmo/ dū cōfutate ꝛ dānate ſunt. Nō obuiat. c. placuit. 15. q. 2. i quo oſtēditur per Melchiadē papā celebratū cōciliū. qui tñ p̄ceſſit Silueſtrū. Nā vt dicit glo. ꝛ archi. q̄uis ꝯciliū fecerit Melchiades. nō ita gene/ rale vt poſtea factū eſt. ſed cū paucis eodē mō dicit de cōcilijs factis ab apoſtolis. di. 16. prin°. Erant. n. oēs apoſtoli ad cōponēdos illos canones. qn imo. primū ꝯciliū eccleſie celebratū fuit hieroſolimis ſub Petro apoſtolo primo pōtifice ſūmo. p̄ſente etiā ibi Jacobo hieroſolimoꝝ patriarcha. q̄n. ſ. diſcedē/ tibus ab inuicē Paulo. ꝛ Barnaba. cū ꝯuerſis a iu/ daiſmo q̄ erat antioche circa obſeruatiōes legaliū. vtꝛ. ſ. fideles ꝯuerſi ex gētibus deberēt ſeruare lega/ lia. queſtio hec delata ē ad apl̄os. q erāt hieroſoli/ mis. ꝛ merito qꝛ de fidei negotio agebat. ꝛ cōueniē tib⁹ diſcipulis videre de v̄bo hoc. Petrus vt capud cōcilij ꝛ pōtifex ſūmus declarauit illos nō eē ad hoc iducēdos. Et idē Jacob⁹ aplus quaſi i pſona oiuȝ alioꝝ cōgregatoꝝ locutus ē aſſentiēs ei qd Petrus declarauerat. ꝛ determinauerat ſicut ꝛ nūc i cōcilijs generalibus obſeruat. vbi proponit aliqd iſtituēdū ꝛ ſi iuſtū videt ꝯſēnt oēs epi ꝛ p̄lati vt pȝ. 1. q. 7. c. ꝯuenientibus. vbi ad propoſitā i ꝯcilio ꝯſtitutionem ſiēdā. Sācta synodus dixit. placet oibus nobis. ꝛ ſic determinatiōe facta i dicto cōcilio. ſcripſerūt eccleſie Antiochie viſum ē nobis ꝛ. ſ. ſ. actu. 15.

¶ De ꝯcilijs igit generalibus quatuoꝛ dicūtur cete/ ris ſolēniora. ꝛ antiquiora. ſ. nicenū. ꝯſtātinopolita/ nū. epheſinū. ꝛ calcedonēſe. hec totā principaliter fi dē cōplectūtur quaſi quatuoꝛ euāgelia. vel totidem paradiſi flumina. de qb⁹ ait Greg. ſicut ſancti euā/ gelij quatuoꝛ libros. ſic quatuoꝛ ꝯcilia ſuſcipere. ꝛ ce lebrari. alias. venerari me fateoꝛ. quia i his velut in quadrato lapide. fidei ſtructura ꝯſurgit ꝛ cuiuſlibet vite ac noꝛma actionis exiſtit. 15. di. c. ſicut. 5

¶ Primū hoꝛ quatuoꝛ ꝯcilioꝛ. 318. epoꝛ. ſub Con/ ſtātino imperatoꝛe peractū. āno dñi. 300. i quo Arriāe perfidie blaſfemia cōdēnata ē. quam de inequalitate ſanctiſſime trinitatis idē Arrius aſſerebat. ſ. patreȝ eſſe maioꝛē ꝛ filiū minoꝛē ꝛ ibi etiā editū fuit sym/ bolū fidei. qd cātatur in miſſa. in quo declaratuȝ eſt filiū eē cōſubſtantialem patri. 6

¶ Secūdū ꝯciliū fuit Cōſtātinopoli ſub Theodoſio ſenioꝛe. a. 150. patrib⁹. i q° cōdēnata ē hereſis Ma/ cedonij dicētis. ſ. ſ. minoꝛē filio. ꝛ patre. ſȝ ibi decla/ ratū eſt. ſ. ſ. cōſubſtātialem eſſe patri: ꝛ filio. 7

¶ Tertiū fuit ꝯciliū Epheſinū primū. 200. patrū. ſub Theodoſio minoꝛe auguſto. i quo anathematizat⁹ eſt Neſtorius aſſerēs i xpo duas pſonas diſtinctas. humanā. ſ. ꝛ diuinā. i vno dño Jeſu chriſto. 8

¶ 4ᵃ synod⁹ Chalcedonēſis. 630. ſacerdotū. i. epoꝛ. ſub Martiano p̄ncipe: Euticetē abbatē ꝯſtātinopo litanū. verbi dei. ꝛ carnis. vnā naturā ꝓnūciātē. ꝛ Dioſcoꝛ eius defenſoꝛē cū alijs hereticis ꝯdēnauit. p̄dicās ipa synodus xp̄m deū. ſic natū de virgine. vt i eū ſubſtātie diuine: ꝛ humāe ꝯfiteamur nature. he quatuoꝛ synodi principales. fidei naturā pleniſſi me p̄dicātes. ſed ſi qua ſunt ſimilia ꝯcilia. q̄ ſancti patres. ſpūſſ. pleni. ſanxerūt. oi manent ſtabilita vi/ goꝛe. hec di. 15. c. 1. Dicitur āt i di. 16. c. Sācta. octo vniuerſalia ꝯcilia. vbi dicit. glo. ꝙ iſta ꝯcilia de qui bus eſt ſermo. aliquādo dicūtur quatuoꝛ. vt patet ſu p̄ra. ex eo ꝙ i quatuoꝛ locis diuerſis celebrata ſunt. Aliquādo dicūtur. 8. vt in. d. c. Sācta. octo ex eo ꝙ octies fuerūt celebrata. ꝛ i diuerſis tēpoꝛibus. ſed in vno ꝛ i eodem loco vel ciuitate. fuerūt pluries cele/ 9

beata. i diuerso tempore. vt patet i.d.c. Sācta octo di.16. Beda etiā i lib. de temporibus. post predicta cōcilia numerat & alia vigitiquatuor celebrata sub diuersis tēporibus. & i diuersis locis. & i singulis statuti diuersi canones. vt pz.16.di.c.sexta.q habentur diuersi in diuersis partibus corporis iuris. & aliqui etiā abierūt in disuetudinē. De aliis cōciliis celebratis vsq ad ānū dñi.1000.nō ita pz. Circa ānū dñi.1000. Victor genere Alamanus. florētie cōciliuz celebrauit. & multos epos propter symoniā: & fornicationē deposuit. Nō post multuz temporis postea Greg.7. celebrauit cōciliū. & Henricū imperatorem tertiū excoicauit.q: se cōtra ecclesiā erexit.& scisma procurauit.aliū papā faciēs. Post hūc Urbanus secūdus cōciliū celebrauit apud clarū mōtē.& ibi ordinatū fuit vt dicerētur hore officij virginis Marie ordinarie.sicut dr officium dñi nri. Ex ide sub Nicolao papa.2.hic fuit prius eps florētinus Senis electus. cōgregatū est cōciliū.cū.114.epis Rome.i quo Berēgarius thuronensis.abiurauit heresim suā. coram Nicolao circa hostiā. i qua dicebat ibi tm esse christū vt i signo.de hoc de cōse.di.2. Ego Berēgarius & hoc ante Inno.secūdum fuit.

¶ Anno dñi.1130. synodus sub Inno.2. celebratur Remis.& Petrus Leonis qui per cōtemplationē:& ipse ordinatus ē seu factus papa. demū repulsus est. ad qd scisma tollēdū.multū laborauit beatus Bernardus.& ita profecit q extintū est in illo.eiecto Petro qui Anadetū fecerat se nominari. Aliud cōciliuz in vrbe Roma celebrauit.āno.1170. tūc floruit Mr Petrus Lōbardus eps parisiēsis.i. Mr sententiaz. Et Petrus comestor qui fecit historiuz scholasticā. anno dñi .1182. Gracianus monacus alias eps de Classa ciuitate Tusae. dicit Martinus i sua cronica q cōpilauit decretū.vt nō Ugo .2.q.6.§.forma. dicit.n.q floruit. Alexādro i Theologia regēte āno dñi.1159.mortuo Adriano electus canonice Alexāder terti9 Senēsis. tenuit cathedrā annis.22.mensibus.11.diebus.15.& alter per scisma creatus qui dicebatur Octauianus quintus.imo etiam tres alii.sed oibus repulsis remāsit tādem Alexander papa.qui duo cōcilia vniuersalia celebrauit. vnū Turonis in Frācia anno dñi.1163. Aliud Rome dictū lateranēse.scisma tunc fuit qd durauit.16 . annis.& dissensio magna iter Alexandrū & Federicū.s.imperatorem qd tamē ablatū est.& facta ē pax iter eos.quatuor ergo antipape.s.Victor.Paschalis.Calistus & Innocētius defecerūt & remāsit solus Alexāder. Tempore huius martirizatus est .s. Thomas cāturiēsis archieps.& canonizatus. Anno dñi .1200. Inno.5. sub quo icperūt ordines mēdicāntū & āno dñi.1215. cōciliū lateranēse celebrauit in quo cōuenerunt fere .1200.prelati.i.patriarche.archiepi epi & alii prelati & multe salutifere decr.edite vt pz i decretalibus.

¶ Anno domini.1233. Gregorius nonus beatū Dominicum canonizauit a cōfirmatione ordis .18.& a morte ipsius beati Dominici. āno.13.ac etiā beatuz Franciscū.hic Greg.cōuocauit cōciliū Rome.sed imperator impediuit.& cepit duos cardinales. & multos plātos cos occidēdo. Anno dñi.1240.vel circa. Inno.4. Ianuēsis celebrauit cōciliuz in lugduno.& imperatorē Federicū excoicauit.post quē fuit Alexāder.4.āno dñi.1262.creatus est papa Gregorius decim9 natione Lombardus.hic Lugduni conciliuz celebrauit vbi fuerunt quingēti epi.60.abbates. alij prelati circa mile in quo grecoz & tartaroz nūtij interfuerūt & greci ad vnitatem redire ecclesie promiserūt i cuius signū cōfessi sunt spūs.s. a patre & filio procedere:post hunc Honorius.4. & est vltimus in Martiniana anno dñi.1284. Post hos fuit Celestinus quem sequitur Bonifacius.8.& post eum Benedictus vndecimus. Demum Clemens.5. sub quo cōciliū vienēse. Jo.22. Urbanus. Greg.11. Post quem scisma inter duos.s. Urbanū sub quo Italia Ungaria & Alemania.& Clemētem sub quo Frācia. Hyspania & Aragonia fuerunt. Urbano successit Bonifacius.8. Bonifacio Innocētius. Innocētio Gregorius.12. Ex alia parte Clemētis successit Benedictus.13.& sub his duobus.s. Greg.12.& Benedicto.13. factum est tertiū scisma. cōcilio celebrato Pisis vbi factus tertius papa dictus Alexāder ordinis minorū.& cui successit. Jo.23. & cōcilio generali cōgregato cōstantie. Greg.12. depositus ē.propter cōtumatiā. nolens cōparere.& cū magna cōcordia cardinaliū. ipoz trium. qui se pro summus pōtificibus gerebāt. & etiam adiunctis votibus quibusdaz. nationū canonice electus est. Martinus quintus de domo Columniensiuz cui successit Eugenius natione Venetus. sub quo celebratum est concilium Ferrarie. sed propter pestem translatum est Florentie. in quo inducti sunt greci ad fidem.& confessionem veram. de processione spiritus.s. Et Armeni etiaz inducti sunt ad quod conciliuz venerunt patriarcha grecorum. Cōstantinopolitanus & imperator grecorum. & in ipo etiam concilio generali de Basilea i Ferrariam.& de Ferraria in Florentiam translato ab Eugenio propter reductionem grecorum.illi cōgregati.1400. Basilee facientes scisma . temerarie deposuerunt Eugenium : & ducem Sabaudie dictum Amadeū creauerunt. vocantes Felicē.sed āno domini .1449. de mense aprilis renuntiauit papatui dictus Felix. & hoc mortuo Eugenio.& Nicolao.5. succedente ei i papatu.hec .p maiore parte sunt sūpta ab.ar.flo.

¶ Queritur vtz cōciliū generale habeat auctoritatez supra papā:vel papa sit maior eo. Ik.d.Feli.i.c.nō/nulli.d rescrip.col.5.refert diuersas opiniōes:& adducit multa iura.& doc.pro.& cōtra. sed ibi nō determinat se ad aliquā.S3.s.Tho.tenet q papa sit ma/

tor. 11ᵃ. 2ᵉ. q. 1. arᵒ. x. dicit: ꝙ ad auctoritatē summi
pōtificis pertinet finaliter ea determinare. q̄ sunt fi/
dei. vt ab oībus in cōstāti fide teneātur. ad quē etiā
maiores ⁊ difficiliores ecclesie q̄ones referuntur. vñ
Luc. 22. Petro dicit. quem summū potificē cōstituit
ego pro te rogaui Petre. vt nō deficiat fides tua. ⁊
huius rō est. q: vna fides debet eē totius ecclesie. ſm
illud 1ᵉ cor. 1. id ipm dicatis oēs: ⁊ nō sint in vobis
scismata. quod seruari nō posset. nisi q̄ō fidei de fide
exorta. terminaref per eū q̄ toti ecclesie pest. vt sic eiᵘ
sñia. a tota ecclesia firmiter teneaf: ⁊ ideo ad solā
auctoritatē summi pōtificis ptinet. noua editio sim/
boli. sicē ⁊ oīa alia q̄ pertinēt ad totā ecclesiā. vt cō/
gregare synodū generalē: ⁊ alia hmōi hec ille. Et i
rñᵉ. ad. 2ᵐ. argᵐ dicit ꝙ phibitio ⁊ sñia synodi. se ex/
tendit ad priuatas personas. quaꝝ non est determi/
nare de fide ⁊ i fine huius respōsiōis dicit. vñ ptinet
ad summū pōtificē determinare de fide. cuius auc/
toritate synodus congregaf ⁊ eius sñia ↄfirmatur.
hec ille. ⁊ in. x. q. de poᵗ. dei. arᵗ. 4. ad. 13ᵐ. sic ait. Ro/
manus pōtifex hꝫ auctoritatē explanādi. ⁊ interpre/
tandi synodū. etiā in his q̄ pertinēt ad fidē. ac ponē/
di aliqua ad eius explanationē. cuius sola auctori/
tate synodus congregari pōt: ⁊ a quo sñia synodi
ↄfirmaf. ⁊ ad ipm a synodo appellaf. q̄ oīa patēt
ex gestis calcedonēsis synodi. nec necessarium ꝙ ad
hmōi expositionē faciendā. vniuersale ↄciliū cōgre/
get. cū q̄nꝙ id facere prohibeāt belloꝝ dissidia. sicut
in. 6. synodo legif. ꝙ Cōstantinus Augustus dixit.
ꝙ ppter imminētia bella vniuersaliter epos ↄgregaf
nō potuit. ⁊ in 1ᵉ parte. q. 36. arᵒ. 2ᵉ. ad. 2ᵐ. argᵐ dicit:
ꝙ auctoritate summi pōtificis ↄcilia cōgregātur. ⁊
ↄfirmantur. hec s. Tho. Ex quibus oībus pꝫ ꝙ papa
hꝫ auctoritatē supra ↄciliū. ⁊ ꝙ nō congregaf sine
eius auctoritate. ⁊ ꝙ nō hꝫ auctoritatē nisi ↄfirmef
a papa. ⁊ ꝙ ab ipo appellaf ad papā: ⁊ non ↄ̄. q̄
oīa ↄcludunt papā habere maiorē auctoritatē. q̄
habeat ↄciliū. Hoc idē ↄfirmat Pa. i. c. significasti.
de elec. 7ᵉ. nō. vbi ait. Cōcilia generalia nō sunt su/
pra papā. vñ nō possunt statuēdo prefigere legē pa/
pe. imo in oībus statutis ↄcilij itelligif excepta auc/
toritas pape. mouef per. d. tex. ⁊ p tex. c. alioꝝ. ⁊. c.
nemo. 9. q. 3. vbi df ꝙ nemo pōt iudicare primā se/
dē. s. papā. facit. c. cūcta per mūdum ⁊. c. per princi/
palē. ea. cā. ⁊. q. Et per ista arguit Jo. an. in. d. c. si/
gnificasti. ꝙ sñie pape ē standū. si ↄ̄dicit sñie totius
ↄcilij. remittit ad nō. 4. di. in istis. ⁊. c. sicut. 15. di. vñ
infert Jo. an. per. d. c. significasti. ꝙ solus papa pōt
interptari statuta ↄcilij. nec mirū ſm eū. cū possit ēt
tollere. ⁊ limitare. vt in glo. in. c. statutū de rescrip.
lib. 6. q̄ dicit ꝙ lꝫ honestū sit ꝙ non reuocet statuta
concilij sine ↄsilio ipius ↄcilij. tñ pōt si vult. pro quo
facit tex. d. c. significasti. ⁊. d. c. statutū. imo isti tex.
videntur expressi in pposito. Ex quo pꝫ ꝙ iura alle.
Jo. an. ⁊ Pa. concordāt cū. s. Tho. quem sequit. d.

ar. f. 3. tit. 14. c. 2. d. Jo. de turre cre. car. sancti sixti. in
lib. 2ᵉ. de potestate pape. c. 93. dicit. ⁊ probat. ꝙ ↄci/
liū nō pōt iudicare papā nisi de heresi proprie dic/
ta. ⁊. c. 98. respondet rōibus. ⁊ auctoritatibus qbus
aliqui arguūt ↄtra pdictā ↄclusionē. ⁊ bene ⁊ dicit
ad glo. 40. di. c. si papa. q̄ videf dicere ꝙ pōt accu/
sari de oi crimine notorio. ꝙ est falsa q: stante fide
eius. ē superior. q̄ solū per heresim pprie dictā remoue/
tur. ⁊ ꝙ dicta glo. sit falsa. ⁊ ↄ̄ tex. tenet Pe. de pal.
ar. f. Pis. ⁊ multi alij. Jn ↄcilio cōstanciensi fuit dā/
natus error. Jo. hus. qui dicebat ꝙ non ē scintilla ap/
parentie. ꝙ oporteat eē vnū caput in spiritualibus
regens ecclesiā qd semper cōuerseī cū ea. hec i bulla
Martini. 5. Jo. 22. condēnauit errorē Marsilij i ex/
trauagante q̄ incipit: lꝫ ſm apostolū. qui dicebat ꝙ
Petrus apostolus non plus auctoritatis habuit q̄
alij. ⁊ ꝙ apostoloꝝ non fuerit capud. ⁊ ſm. d. Jo. de
turre. cre. habet hoc ꝙ sit capud imediate a xpo. ⁊ nō
a synodis. nec synodus potest alterare hanc aucto/
ritatem pape. ſm Jo. de tu. cre. lib. 2ᵒ. c. 44.
¶ Pa. in. d. c. significasti. limitat precedentia dicta ij
in. §. precedenti ⁊ p̄ dicit ꝙ indubitanter in his que
sunt iuris positiui papa est supra ↄciliū: q: ipe est ca/
pud ecclesie. vnde lꝫ potestas fuerit data pape. ⁊ to/
ti ecclesie. pape tñ fuit attributa tā q̄ capiti. vnde de/
bet moueri corpus ad dispositionē capitis. Uide ad
pdicta bonū tex. in. c. ita dñs. 19. di. ⁊ in. c. nouo. ⁊ i
. c. q̄ñis. 21. di. ⁊. 24. q. 1. c. loqtur. Jn his vero q̄ non
dependent a plena potestate pape. non ē simpliciter
dicendū. ꝙ papa sit. s. ↄciliū. ideo in ↄcernētibus fi/
dē ↄciliū est supra papā. vnde non pōt papa dispo/
nere ↄtra dispositionē p ↄciliū. alle. tex. ⁊ glo. i. c. ana/
stasius. 19. di. vbi habef ꝙ ↄciliū potest condēnare
papā de heresi: vt in. c. si papa. 40. di. vbi df ꝙ pa/
pa potest eē hereticus. ⁊ de heresi ↄdēnari. ⁊ dicunt
doc. in. c. in fidei fauorē de here. lib. 6. ꝙ ↄcilium est
iudex. hec Pa. Jstis non obstantibus. df simpliciter
ꝙ papa est supra ↄciliū tā in his q̄ ptinēt ad fidem
q̄ i alijs nec. s. Tho. facit illā limitationē imo dicit
ꝙ in his q̄ sunt fidei. ipe papa sentētiat. ↄfirmat cō/
cilium. ⁊ auctorizat. ⁊ a ↄcilio appellaf ad papā.
⁊cē. vt dictū est in. §. precedenti. ⁊ principaliter loqui/
tur de his q̄ sunt fidei. nec valent ea q̄ adducit Pa.
Nam quādo dicit ꝙ papa potest errare ⁊ eē here/
ticus. ⁊ tunc ↄciliū deponit illū. ⁊ corrigit. ⁊ iudicat.
⁊ ex ↄsequenti habet maiorem auctoritatē. ⁊cē. rñ. p̄
ꝙ sicut papa potest vt in. d. c. anastasius. ⁊. d. c. si
papa. ⁊ similibus: ita ↄcilium potest errare sicut de
facto errauit de matrimonio inter raptorē ⁊ raptā
⁊ dictū hec. melius sentientis postea fuit pclatū sta/
tuto concilij. vt probaf. 36. q. 2. c. tria. iuncto. c. pla/
cuit. si igitur valet ista ↄsequentia papa potest erra/
re. ⁊cē. ergo conciliū habet maiorem auctoritatē. ita
valebit ↄcilium potest errare ⁊ corrigi per papam.
ergo papa est maior: ⁊ sic limitatio. Pa. non est

probata.3° dr q si papa. & similiter cōciliū conside/
rētur.qz ad psonas suas.iqz sūt hoies viatores de
fectibiles.sic pnt errare.& de facto errauerūt. si vero
ɔsideret diuina puidētia q ecclesiā suā regit.&.s.s.di
rigit.vt n errēt.sic ille pmisit Jo.14.q.s.s.aduenies
docere oēz veritatē.s.de necessarijs ad salutē & i his
q sunt fidei qn determinat ea vt ptinētia ad fidē ex
pposito nō icidēter & p maxime qn fundat se supra
sacrā scripturā dicēdo q quicūqz tenuerit ɔrariū tāqz
hereticus puniat .vel si etiā ɔsiderentur ipe papa &
collegiū vt sunt sub ofone xpi.q pmisit orare p Pe
tro.& sub ofone toti9 ecclie.tā triūfantis qz militāt.
& aliis suffragijs.& ɔdictionibus ipius pape.& ecclie.
tūc certū est iudiciū ecclie nō posse errare.& vt sic. seu
formaliter vt qdā dicūt.nūqz errauit papa seu colle
giū.vel cōciliū. Et sic magis stādū est sententie pape.
ad quē ptinet determinare de fide quā i iudicio pro
fert.&c.sic dictū ē i pn° pcedētis.§.& magis iudicio
pape qz cuiuscūqz alteri9.vt ibidē.3° dr q qn papa
errat seu ē heretic9.max° si heresis sua sit iā dānata
& nota.& ipe sit ptinax.tūc ē ipo iure depositus.non
q cōciliū deponat.& sic nō valet ɔsequētia ergo cō/
ciliū habet maiorē auctoritatez qz tūc cōcilium sine
papa nō est q deponit.sz ipm ius qd fuit institutum
auctoritate pape.puta.d.c.si papa.& similiuz.si ar/
guat q ɔciliū.posito scismate. pōt absoluere vtrūqz
gerētē se p papa.etiā qn electio vnius ptis teneret.
vt i.c.si duo.79.di.& ibi glo.& ɔcli.i.c.qrellā de iur.
iur.&c.h.&.pariformiter q illa depositio habet au
ctoritatē a iure.d.c.si duo i quo iure ptinet auctori/
tas pape.& sic nō est ɔciliū qd deponit. sz ɔciliū cuz
papa.4° dr q qn cōciliū iudicat de papa.vel corri/
git. & hz maiorē auctoritatez qz papa vt dicat glo.
in.c.anastasius.19.di.& similia.q tunc papa hereti
cus de quo loqtur ibi tex. iā est depositus. & sic non
est papa.& tūc cōciliū iudicat.& corrigit.&c. sz tunc
nō valet ɔsequētia ergo cōciliū hz maiorē.&c.qz iā
nō est papa.& etiā i tali casu auctoritas cōcilij. est a
iure & ex ɔsequēti a papa. Nec hz tūc ɔciliū maiorē
auctoritatē qz haberet papa si nō eēt depositus.imo
collegiū siue ɔcilium.i illo casu depositiōis pape.vel
qn papa ē mortuus.nō hz tātā auctoritē quātā ha/
beret papa. si esset.& aliquo mō. dr sedes vacare.&
aliquo mō eē sine capite.sm.d.Jo.de tur.cre. lib.2°.
c.79.s.quo ad actualē administrationē:& plenā iu/
risdictionē ptāt.ar.c.ne romani.de elec.& de.si gra/
tiose.de rescrip.nec sequit q nō sit puisum ecclie: qz
sm.c.nullū detrimentum tūc patit ecclia si p paucos
dies vacet administratio plenitudinis illius ptātis:
maxime qz i necessarijs pōt p cardinales. & alios p
uideri. Non tn est simplr sine capite.sic dicat glo.in
d.c.ne romani.facit.d.de.si gratiose. Et q i tali ca
su.s.qn papa ē mortuus.vel depositus.nō sit i colle/
gio ois plenitudo ptātis.sic ē in papa. pz i.d.de.ne
romani.vbi dr q collegiū nō posset tollere cōcilium
lugdunēse:qz habuit auctoritatē a papa.& sic papa
videt habere aliqd plus ptātis. & si aliqn dum dicit
papa se humiliauerit & purgauerit se.vt in.c.conci/
lia.17.di.hoc fuit ad bene eē nō tn tenebat.sz fuit d
sua volūtate:hoc tn sm.d. Jo. de tur.cre.d.li.c.103.
itelligendū ē de papa indubitato.alias.n.secus eēt
puta. qn dubitaret vtruz electio sit canonica.vel in
scismate.tūc.n.collegiū.vel ɔciliū.hz maiorē auctori/
tatē ab ipo iure.vt dictū ē.p.d.c.si duo.& p glo.ibi/
dē qn igit Pa.adducit.c.anastasius.cū glo. R.q
ille tex.& glo.loquit de papa heretico.q vt dictū est
depositus ē ipo iure:& sic ɔciliū hz auctorītē sup eū.
& nō valet ɔsequētia vt dictū ē.Ad tex.d.c.si papa.
dr sitr.Ad glo.d.c.si papa.iā respōsum est. qz ē fla.
& destruit tex.sm doc.ö.alr.Ad id qd dicunt doc.in
.d.c.i dei fauorē.R.q ɔciliū est iudex i pdictis duo/
bus casibus.s.qn papa est depositus. 2°.qn est dubi/
tatus vel i scismate.&c.vt dictū ē. Et est valde notan.
dū q hāc ɔclusionē pbat.s.Tho: q papa in his q
sunt fidei hz maiorē auctoritatē oibus alijs & etiam
concilio:fundans se supra auctoritate pauli.& sic est
snia vnius sancti fundātis se supra sacra scriptura.
qd ē magne auctoritatis.sic dictū d hoc Inc. q dictū
suū pualuit dicto ɔcilij. Quō nō possit accusari nisi
de heresi.& quando vult se corrigere debet accepta/
ri.v.dispensatio.§.13.casu.45.Quomodo papa nō
potest errare.v.canonizatio.§.2°.
¶ 2° limitat.Pa. id.c.significasti.determinationem 14
factā.ö.§.12.i pcemētibus vniuersalē statuz ecclie.q
nō pōt papa disponere ɔ statuta ɔcilij. si statuendo
ɔrariū dedecoraret status ipius ecclie. vt dicat tex.1.q.
7.c.si illa.& i hoc casu itelligit multas glo.q videnf
velle q papa nō pōt dispēsare ɔ vlez statuz ecclie. vt
nö.i.c.lras.de resti.spo.& nö.Inno.i.c.qzto de ɔsue.
vbi dicat q papa nō est pmittēdus venire ɔ statutū
generale ecclie.sine cā rōnabili.secus igit eēt qn non
dedecoraret ecclia.seu diffamaret. vt qz ex cā rōna/
bil papa vult venire limitādo statutū ecclie. seu tol/
lendo statutū collegij. siue statutū ecclie. sic intelligit
quod nö.glo.i.c.qz perpetua.25.q.1.hec Pa. Pe.de
ancha.videt dicere q papa pōt tollere singula sta/
tuta ecclie.s.mere iuris positiui:qz istud vel illud. sed
nō oia simul:qz hoc eēt destruere statutū vlez ecclie.
3° limitat idē Pa.vbi.ö.dicēs q papa pōt iudicari
a cōcilio p quolz mortali notorio.i quo eēt icorrigi
bilis:& scādalizaret eccliaz: qz talis ɔtumatia repu/
tat heresis.adducēdo glo.sup.d.c.si papa.& multū
approbat illā glo.dicēs q tenet ab oibus.sz sz Pe.
de pal.illa glo.nō est vera:qz illa ptinatia ē heresis.
i propria:sz qn dr i.d.c.si papa.si deppēdatur a fide
deuius:accipitur heresis proprie:& stricte.vtz ex mō
loquēdi. Hoc idem dicit Pis.&.d.ar.&.con.d.Jo.de
tur.cre.in.2° lib.d ptāte pape.c.98. Idē etiā.d.Jo.
de tur.cre.i eo.2° lib.c.93.&.98.tenet q nullo modo
pōt ab aliquo iudicari nisi de heresi proprie dicta.

q̄ṙ ꝗ̄ aūt debeat corrigi de aliis ab heresi proprie dicta dicit idē.d.Jo.de tur.cre.in.c.lib.c.106.ꝙ debet ꝑ humiliter auisari.2°.facere sibi resistentiā in his i quibus iniuste manifeste offendit alios.si comode ꝛ sine scādalo fieri pōt.3° expectare diuinā ꝓuisionē q verisimiliter adiuuabit ecclesiā suā:ꝛ non permittet diu illā periculari.ꝛ ad hoc eēnt ꝓces fundende:ꝛ ꝑ ista pꝫ etiā respōsio ad secundā limitationē.d.ar.q. dicit ꝙ in ꝯcilio cōstātiēsi circa annos dñi.1417.celebrato in quodā decreto qḋ incipit:frequēs.fuit statutū ꝙ nō solū i cā heresis.sꝫ etiā in cā scismatis.cōcilū posset de papa iudicare:ꝛ recte q: satis appropinquat heresi.differens ab ea sicut dispositio ꝛ habitus: hoc tñ nō videt intelligi de oī scismate. sed de eo qḋ ortū habet i electiōe ipius summi pōtificis.vt cū dubitaret ꝓbabiliter vtrū canonice eēt facta : vel per violentiā.ꝛ hmōi.sicut accidit de scismate qḋ tunc i .d.ꝯcilio ꝯstātiēsi fuit amotū.quod durauerat per ānos.40.vel circa.sꝫ nō de scismate qḋ oriret habito seu ꝑsidēte vno idubitato summo pōtifice.ex hoc ꝙ aliq recederēt ab obediētia ei⁹ statuētes sibi aliḋ capud.sic factū est i cōcilio basiliensi. ar.ad hec.c.si duo.di.79.de quo.s̄.§.13.cc.mediū. ibi. si arguat. Ad ea q̄ adducit Pa.pro.2ᵃ.limitatione ꝛ ad dictū Inno.optime.ſꝫ.quorūdā.s.nō pōt.i.non debet:ꝛ sic eēt faciēda resistētia vt dictū est in isto.c.§. Ad illa q̄ adducit pro.3ᵃ.limitatione pꝫ ex dictis.illa.n. glo.nō solū deuiat a veritate.sꝫ etiā destruit tex.naꝫ tex.dicit:si dephēdat a fide deuius:qḋ nō pōt eē nisi per heresim proprie dictā:ꝛ ꝙ i aliis ipse a nullo iudicat.vbi pꝫ expsse illā glo.esse ꝯ tex. nec est verū ꝙ ab oībus approbetur.vt dictum est.

Concludere in causa. vel in lite.ꝛ renūtiare.si C coiter sumātur sunt idē ꝛ sic itelligit glo.in.c. pastoralis de cā posse ꝛ ꝓprij.ꝛ Hof.q idem tenet. Si vero sumātur ꝓprie.sunt diuersa.vt ponūtur i.d.c.pastoralis.ꝛ sm Pa.post Inno.ꝛ Jo.an. renūtiatio est cū renūtiat probationibus facti.vt q: renūtians nō vult amplius ꝓcedere i illa causa.Cōclusum dr proprie.cū sic ꝯcludit,quādo vlterius nec de facto.nec de iure.quicꝗ̄ vlterius dicat.Renūtiatio stricte est:qñ renūtiat quis productioni testiū.dilatatā:ꝛ sic nō est idē qḋ cōclusio. Alio mō sumitur large.quādo qs renūtiat oībus probationibus quibuscūꝗ:ꝛ allegationibus:ꝛ tūc idē est renūtiare qḋ cōcludere.sꝫ dr renūtiatio.qñ fuit per partē.conclusum vero qñ fuit per iudicē.Naꝫ iudex pōt inuictis partibus:vel altera eaꝝ:ꝛ sufficiētes date sunt dilationes:ꝛ ellapse.pronūtiare cōclusum esse in causa. vt dicit glo.singularis i de.sepe.prope.fi.de.v.sig.ꝛ per cōclusionē renūtiatur.nec dū probationibus. sed etiā allegationibus:ꝛ sic post ꝯclusionē. nō licet instrumenta producere.vide tamē multas limitatōes per.d.Feli.in.c.cū dilectus. de fide instru. vbi habes tex.ꝛ rō huius;q: qñ est cōclusum. dr de oībus liqre in causa.Quādo est ꝓximus terminus partibus peremptorie.ille habet rōeꝫ cōclusionis. sm.d.Feli.in.d.c. cū dilectus.nec reqrit de necessitate cōsensus iudicis ad cōclusionē:ꝛ si partes volūt possunt cōcludere in causa super vno articulo:ꝛ nō super alio:ꝛ cōclusio est necessaria in cā in foro ecclesiastico in causis plenariis ꝛ sine ea est sentētia nulla. secus in sumariis. hec Feli.vbi.s̄.d.c.cū dilectus.

Concordia sumit dupliciter sm ꝙ dicitur ex C .s.Tho.2ᵃ.q.29.ar.ꝑ. ꝛ q.37.ar.ꝑ.s.coiter sꝫ ꝙ dicit vnionem diuersoꝝ appetituū. siue in vno homine.siue i diuersis.siue i bono. siue i malo: ꝛ de ista nō est sermo in sequētibus.2° mō sumit ꝓprie.sm ꝙ est effectus charitatis. ꝛ isto modo ē solū ad alteꝝ:ꝛ de bono charitatis. Unde cōcordia isto mō sumpta est vnio diuersaꝝ volūtatū. diuersorum. hominū in eodem bono charitatis.pax aūt proprie dicta q̄ est etiā effectus charitatis supaddit vnioneꝫ oīuꝫ appetituū.nō solū ad alterū sed etiā in seipo:ꝛ includit cōcordiā sicut spēs icludit genus suū. vnde pax dicit ꝯcordātiā appetitus sensitiui. ꝛ itellectiui: ꝛ similiter vnius actus volūtatis ad aliū actū:ꝛ voluntatis vnius ad volūtateꝫ alterius ita ꝙ in bono charitatis nō discordat a seipo : nec ab alio.non.n. dicitur pax nisi habeat cor paccatū. vbicūꝗ igitur est pax.ibi concordia:ꝛ non ecōtra.Unde sm Dio. pax est omniū vnitiua:ꝛ consensus operatiua.

¶ Cōcordie opponit discordia:q: cōcordia q̄ ē effectus charitatis.multoꝝ corda cōiūgit in aliqd vnū. qḋ est principaliter qdē bonū diuinū. secūdario aūt bonū proximi:Discordia vero q̄ sibi opponit disiūgit corda ab codē:ꝛ sic de genere suo est pctm̄ mortale:de qua.v.discordia. Uñ canoniste sm .d.Feli. in.c.causam q̄.de testi.in prin.dicūt. ꝙ cōcordia est sedatio discordie:ꝛ ꝙ cōcordia est genus: ꝛ pax est spēs eius.ꝛ ꝙ cōcordia cōtinet ꝯiunctionē omnium amicoꝝ:ꝛ si nō fiat pax sed sola cōcordia nō fit mētio de osculo:nec de pace: ꝛ legatus qui nō pōt egredi fines mandati si habet determinare causam satisfacit mādato inducēdo cōcordiā. Et ꝗ̄uis quidam dicant ꝙ factū a maiori parte collegij sit factū concorditer.tñ Pa.in.c.non pōt.de sen.ꝛ re.iudi. tenet cōtrariū dicens.ꝙ vno discrepāte non dr factū concorditer.allegat tex.i.c.i causis.de elec.vbi factū a maiori parte capituli.ꝛ factū ꝯcorditer ponūtur diuersa. Alij secūtur primā opinionē allegāt multa iura vt .c.ꝗ̄ sit.18.q.2.v.concors fratrū:vbi sufficit maior pars. Ad idē tex.in.c.cū nobis olim.in.v.cōcorditer.iuncto.v.appellatione.de elec.ꝛ.c.cū olim. de sen.ꝛ re. iudi.cū glo.in.v.plena.Ubi probat fortius ꝙ factū a maiori parte dr factū in cōcordia plena.Ad ideꝫ glo.in.c.vbi periculū.§.idē quoꝗ.in.v.singularis. de elec.lib.6.Nisi dicat concorditer a singulis ꝓ vt ibi.ꝛ idem Bal.in.d.c.nō pōt.dicens ꝙ.v.concorditer relatū ad collegium verificat in parte maiori.

secus si ad singulos: vt dicit Car. i eodẽ. c. q approbatus a maiori parte doc. pót dici approbatus concorditer: et statutũ prohibens cõpromitti nisi oẽs de familia concorditer assentiant. verificat assentiente maiori parte. dicitur etiã factũ cõcorditer nisi dispositio requirat plenã concordiã. Quãdo igit dispositio refertur ad collegiuz. sufficit maior pars. secus si ad personas. D. Feli. i. d. c. nõ pót col. pen. dicit. p. q quãdo dr ab oibus et singulis. nõ dr cõcorditer nisi omnes cõsentiant in. d. glo. vbi periculuz. Secundo quãdo materia tangit singulos vt singulos: q req ritur omniũ cõsensus per. l. sabinus. ff. coi diui: s3 qñ referuntur dicta verba ad collegiũ. vt vniuersos. res est magis dubia per predicta. tamẽ tenẽda est simpliciter opinio Pa. p adducta ab eo: cui adde Car. in de. ne romani. de elec. in. v. corpo. et ad iura i oppositum dic. q in proprie loquũtur fictione iuris. vt idem Car. dicit.

COncubinatus. sm Pa. in. c. vt clericoꝝ. de vita et hone. cle. q̃uis aliud videatur ius ciuile disponere. est prohibitus: sequr. d. Feli. in. c. cũ sit. de fo. cõpe. col. 7. ẽẽ. h. v. respectu ɔcubinatus. Adducit quosdã tenentes q nõ prohibetur de iure ciuili. ad hoc tex. nõ. 32. q. 4. c. nemo sibi blandiatur. de lege: et. c. meretrices. vbi dr nõ q super illo precepto diuino. non mecaberis. et ẽ. nomine mechie venit ois illicitus cõcubitus. Et nõ Jo. an. post Hosti. in regula sine culpa. de re. iur. lib. 6. i merca. vbi dicit. q hodie etiã de iure ciuili videtur prohibitus cõcubinatus. ex quo ius canonicũ ita aperte prohibet: quoniã lex ciuilis i istis spiritualibus videtur velle subici dispositionibus canonũ. in aut. vt cleric apud ppãos epos. et in aut. de ec. ti. et in. c. clericis de iudi.

1 ¶ Vtrũ cõcubinarius possit absolui nisi dimittat cõcubinaz. R. q nullus potest absolui ab aliquo pctõ nisi dimittat illud. c. legatur. 24. q. 2. Et ideo nisi disponat: et promittat abstinere non debet absolui. si igitur est periculũ recidiui nõ debet absolui nisi abijciat illã: q non esset sufficienter prouisum peccatori. Si vero nõ est periculũ. est tñ violenta suspicio. non debet absolui. propter scandaluz. nisi abijciat. alias secus. s. quãdo nõ est scãdalũ neq3 violenta suspitio. Quomodo puniatur clericus de concubina. v. clericus. f. §. 12. Quomodo clericus cõcubinarius publicus est suspensus. ibidẽ. §. 13. et. 14. Quid quãdo est secretus. v. suspẽsio. p. §. p. De concubina sm Tho. v. fornicatio. quõ. f. est pctm.

2 ¶ Vtrũ cõcubine efficiatur de foro ecclesie. R. sm. d. Feli. in. c. si cõcubine. de sen. exco. q sic. ita q ecclesia pót eas excoicare. q̃uis si cõcubinatus sit notorius iudex secularis possit eas punire. secus si est occultus: q episcopus potest prohibere.

3 ¶ Vtrũ fuerit aliquãdo licitũ habere concubinã. R. sm. s. Tho. 4. di. 33. q. prima. arᵒ. vltimo. questiũcula. ii. q Rabi Moises dicit q ante tẽpus legis. fornicatio nõ erat peccatum. qd probat ex hoc q Judas cũ Thamar cõcubuit. sed ista ratio nõ cogit. nõ. n. necesse est filios Jacob a pctõ mortali excusare. cum accusati fuerint apud patrem crimine pessimo: et in Joseph necẽ. et venditionẽ cõsenserit. Et ideo dicẽdum est q cũ habere cõcubinã nõ matrimonio coniunctã. sit cõtra legẽ nature. nullo tẽpore sm se licitũ fuit cõcubitus. cũ ea q nõ est matrimonio cõiuncta. Vnde vbicũq3 legitur in veteri testamento. aliquos cõcubinas habuisse. quos necesse sit a peccato mortali excusare. oz eas cẽ matrimonio cõiunctas: et tamen cõcubinas vocari: q aliquid habebant de ratione vxoris: et aliquid de rõe cõcubine. sm. n. q matrimoniũ ordinat ad suũ principalẽ finẽ: qui est bonũ prolis. vxor viro cõiungit insolubili cõiunctione. vel saltẽ diuturna: et ɔtra hoc nũq3 fuit dispẽsatum. sed quãtum ad secũdũ finẽ. qui est dispensatio familie. vel gubernatio. et coicatio operũ. cõiungit vt socia: et i hoc fuit dispẽsatũ vt non cẽnt principales in gubernatione: et q̃tũ ad hoc dicebãtur cõcubine.

COncussiõis crimen est. cũ quis in officio constitutus. extorquet aliquid a subditis p metũ. aut cũ nõ vult facere qd tenetur. nisi data pecunia: aut cũ aliquis officialis. s. miles. stipendiarius. 5
vel similes vltra stipẽdia sibi constituta pecuniã extorquet aut cũ quis accusat. vel ab accusatione desistit: pp pecuniã. et proprie ɔcussio ẽ qñ qs habẽs aliquã potestatẽ: vel officiũ. pecuniã accipit ob iudicãdũ. aut decernẽdũ. vel quo magis vel minus faciat. qd ex officio facere deberet: vel p minas cogit aliquẽ ad faciendũ: vel non faciẽdũ indebite. hec colligũtur. 1. q. 1. cõcussionis: et. c. iubemᵘ. et. l. iubemus. C. ad. l. iulie. repe. et. ff. de ɔcus. l. 2. et. ff. ad. l. iul. repe. l. 1. et se.

¶ Pena cõcussionis si quis ɔdẽnet de hoc crimine. sit infamis. et sm canones punitur pena quadrupli. c. 18. di. quoniã: et de genere suo est prohibitũ: et peccatũ mortale. Luc. 3. vbi. Jo. militibus vt saluarentur dixit. neminem ɔcutiatis. neq3 calũniã faciatis: q etiam est cõtra iustitiã: et lege prohibitum: vtz. ãt: quõ teneatur ad restitutionẽ vide infra. v. restitutio. §. 14. et. 15. Vide. v. accusatio. §. 5. et sequentibus. Vtrum iudex possit remittere penas. v. iudex. §. 6. sed melius. v. dominus. §. 10. 6

COndẽnatus quomodo non potest fugere vel se defendere. v. accusatio. §. 10.

COndictio est triplex pᵃ rõe status psone: vt cũ qs libere: vel seruilis ɔdictõis dr. de ser. non ord. c. vltᵒ. 32. q. 4. liberi. et. ff. v. colonus. Secũda ẽ i rebᵘ q libere. vel seruilis. ɔdictõis dicũtur. ff. et. C. de ser. p totũ. Tertia dr ɔdictio pmissionis: vel alterius ɔctus. et hec differt a mõ. et cã. Vide declarationẽ illoꝝ. v. matrimoniũ. 2ᵒ. §. 11. Quõ i spõsalibus. v. sponsalia. §. f. De cõditione posita i excommunicatione. vel absolutione. v. excoᵉ. 2ᵒ. §. 9. ibi. 7ᵒ. fertur. et. 8. qñ snia: et. v. absolutio. p. §. 5. et se.

¶ Códictio possidétis potior est. vbi est par cá tur/pitudinis.ff.de códi.ob.tur.§.porro.ꝛ nö.ꝙ ꝯdictio tacita nó facit actú códictionatú.ꝛ de illa q̃ est oio extitura.ꝟ.matri^m.2.§.xi.ꝛ ibidez quó aliqñ vitiat ꝯtrctú.ꝟ.pactuz.§.9.ꝟ.locatio.Quando aliquid do/natur eccle sub códictione.ꝟ.donatio.§.28.ꝛ.29.

c Onductor qs dicaẛ.ꝟ. locatio. Et qd sit co/modatú:vel quó teneaẛ comodatari⁹.c.§.20.ꝛ.ꝟ.comodatú.in pn. Quó ẽ excoicatus qui ꝯducit Bono^s domos.ꝛ c̃.ꝟ.excoicatio.5.casu.17.

c Onfessio primo delicti. an sit facienda ad in/terrogationez iudicis .ꝟ.accusatio.§.11.vsqz ad fi.ꝛ.ꝟ.inquisitio.§.2.

1 ¶ Utrű ꝯfessio iudicialis ꝑiudicet ꝯfitẽti .R.ẜ Pa. in.c.ex parte.de ꝯfe.ꝙ sic.si sit maior.25.anno.ꝛ sit spóte:ꝛ ex certa scia:ꝛ expssa cá.ꝛ corá suo iudice ꝛ parte pñte:ꝛ nő sit ꝯ nãz:nec ꝯ ius:ꝛ fiat de re liti/giosa:ꝛ nő sit ꝯ libertaté.alias non ꝑiudicat.ẜm.e. Pa.i.d.c.ex parte. Nő ẜm.d.Feli.in.c.cű venerabi/lis.de excep.2.col.cc.pn.ꝙ cófessio deliberata reuo/cari nő pot.glo.i.c.ex lris.de diuorti.ꝛ ꝯfessio gemi/nata.nő pót reuocari ꝑtextu error̃ : ꝛ geminata dr̃ deliberata:2.q.3.si quis reatus.

2 ¶ Pro declaratióe ꝑcedẽtis. Notandű q̃ꝫtű ad pri/má códitioné.s.ꝙ sit maior.25.áno ẜ Pa. ibidẽ. ꝙ si ꝯfessio emanat ab ifante.i. ex minore septénio. nihil valet.etiá cum auctoritate tutoris: qꝛ illa etas qcqd videt ignorat.hinc est ꝙ adiudiciű vocari nő pót.vt.l.4.ff.de i ius.vo.qꝺ ꝓcedit etiá in causis spi/ritualibus:vt i.c.si annű.de iudi.lib.6.facit.c.ex eo. de elec.lib.6. Aut est iter septénium.ꝛ.14.si est mascu/lus.si femina.s.12. Et tűc aut hꝫ tutoré.aut nő.2°.ca/su i illis iqbus hꝫ legitimá psoná stádi in iudicio:vt si agiẛ de momẽtanea possessióe. valet eius ꝯfessio vt.l.momẽtanee.C.q.legi.pso.sta.in iudi.nő ha.ẜ i casibus vbi nő hꝫ legitimá psoná stádi i iudicio.qꝺ est regulare.vt in.l.dar̃.C.de au.pre.ꝛ i.d.c.si ánű. ꝛ nő valet ꝯfessio sua.siue ꝯfiteaẛ i iudi°.siue extra. Secűdo casu cű hꝫ administratoré valet si confiteẛ cű auctoritate sua: ẜ restituitur si enormiter leditur alias nő ꝑiudicat.vt.l.certű.§.i pupillo halẛ. Aut ẽ adultus.puta masculus in.14.anno.ꝛ femina in.12. Et tűc aut nő hꝫ curatoré.aut sic.si ꝑ casu valet có/fessio p viá volűtarie iurisdictióis. Ná ꝛ ex ꝯtctu suo obligaẛ.lꝫ posset petere restitutioné in itegrű si enor/miter est lesus.vt.d.l.si curatoré.ẜ p viam cótẽtiose iurisdictióis vt i iudicio dic.ꝙ vbi dixi valere in pu/pillo fortius valebit in adulto.minore.vt in casibus specialibus.in qb⁹ hꝫ legitimá psoná stádi i iudicio. vt si agiẛ de nuda possessióe.vt i.d.l.momẽtanee.in alijs vero nó valet:qꝛ minor.25.ánis non pót esse in iudicio sine curatore.vt insti.dar̃ de cura.post pri^m. Fallit i causis spiritualibus. i qbus adultus pót esse in iudicio.vt.d.c.si annű.An aűt restituiẛ in istis si lediẛ.dic vt nö.i.c.ex parte.de resti.spo. Et an resti/tuatur in alijs in qbus hꝫ legitimá psoná stádi in iu/dicio.C.y.in.l.vna.C.si.de momen.pos.su. appel.ꝛ Hosti.in súma.eo.tit.§.1.versu.si maior.tenẽt ꝙ sic Si vero hꝫ curatoré ꝛ cófiteẛ cű sua auctoritate in/distincte valet.ẜ restituiẛ róe lesionis:ẜ sine sua auc/toritate i his q̃ tendűt ad ordinádű iudiciú : nó va/let cófessio:qꝛ in his cócernentibus solẽnitaté iudicij ispici debet solẽnitas psone:vt i.d.l.darű. In concer/nẽtibus vero idaginé veritatis.valet : qꝛ exagiẛ ad veritaté iueniẽdá nó est ꝺ solẽnitate psone curádű. seu disputádű.vt.l.si fideiussor.§.qdá.ff.man. ꝛ.C. de edé.l.is apud qué.hinc cőtigit ꝙ minor nő iurat de calűnia:qꝛ hꝫ respődere p verbű credit.vel nó cre/dit:ꝛ ꝓpter etatis defectű.nó hꝫ sufficiẽs iudicium discernẽdi.vt.l.2.§.obseruari.C.de iura.calű. sed de veritate dicẽda bene iterrogaẛ ad hoc qꝺ nö.i.d.§. obseruari. Itẽ adult⁹ fert testimoniű vt .§. testes.4. q.3.i quo iurat de veritate.ꝛ respődet absqz auctori/tate.tutoris. ergo idẽ i casu nr̃o. cű ferat respődẽdo quoddá testimoniű ꝯ eű. Ex his iferẛ ꝙ valet testi/moniű.vel cófessio minoris.facta in tormẽtis.absqz auctoritate tutoris.intellige.minore postea extra lo/cű tormẽtor̃ ratificáte.vt.l.1.ff. de qő. 14.q.6.si res.

¶ Secűda ꝯdictio est ꝙ sit spőte ꝛ nő coacte.31.q.2. lotharius.ꝛ sic met⁹ anullat actű.vide plures alios in.c.abbas:qꝺ me.cá:hinc dicẛ ꝙ nó valet ꝯfessio i tormẽtis hita qꝛ non facta extitit.l.p^s.§.diuus.ff.de qő.dicit tñ ibi Bar.ꝙ nő q̃lꝫ leuis territio facit con/fessioné videri factű formidine pene.seu tormentor̃. ẜ debet eẽ positus in tormentis.vel directus ad ea. Idẽ ẜm cű si erat i carcere in quo multá fame :ꝛ fri/gore affligebaẛ. ná etiá tűc formidine tormentoruꝫ videbaẛ facta ar.ff.de iniuri.l.itẽ apud labeoné.§. qőné.ff.de vi.ꝛ vi.ar.l.3.§.si qs aűt:vbi videẛ suffi/cere terror armor̃ qꝺ nö. ꝓ hoc bonus tex.i.d.c.lo/tharius.ꝛ.c.ꝑ qꝺ me.cá : vbi timor mortis vel cor/poris cruciatus.excusat a ꝯfessióe: Unde etiá aliam glo.valde notabilẽ iuncto.c.ex lris.de diuor. q̃ dicit idem i confessione facta calore iracűdie. vt illa non preiudicet nisi detur perseuerátia. sicut quando fit i tormentis.hec Pa. in.d.c.ex parte. 3

¶ Sed queriẛ qñ dr̃ perseuerare i ꝯfessione :ꝛ sic ti/mor tormẽtor̃ non excuset. Bar.in.d.§.diuus dicit hãc qőez solui.p tex.i.l.2.C.ꝺ custo.reo. Oportet.n. vt ibi inuiẛ ꝙ post ꝯfessioné factá in tormẽtis redu/catur in locű publicű iudicij. vt ibi corá personis pu/blicis:ꝛ notario ꝯfiteaẛ :ꝛ ita obseruaẛ de facto.hec ꝓcedűt i ꝯfessióe facta i tormẽtis.ẜ in facta aliqua violẽtia dico sufficere ꝙ cessauerit violẽtia vel calor iracűdie tűc.n.sufficit perseuerantia tacite vel expsse ad hoc qꝺ nö.in.d.c.primo hec Pa. 4

¶ Quid de cófessione facta i tormẽtis.nő ꝑcedẽtib⁹ indicijs sufficiẽtibus. Ludo. de roma in suis singula/ribus dicit.ꝙ officiales sunt homicide:ꝛ tenẽtur ad restitutioné oiuz dánor̃.q sine idicijs.ponűt ad tor/ 5

turã hoies. q metu tormentoꝝ cõfitentur delicta per eos perpetrata. ex qua ꝯfessiõe postmodũ suspẽdũt. Et talis ꝯfessio sine idicijs nõ valet. l. i. de q̃ő. i prĩ°. ac etiã si idicia supueniãt post q̃õnẽ habitã illã confessionẽ nõ ꝯfirmãt. vt vult glo. i. l. maritus. ff. eo. tit. D. Feli. i. c. at si clerici. de iudi. p°. col. v. 7° limita. dicat q ꝯfessio rei facta i tormẽtis nullis pcedentibus idicijs. vel nõ legitimis. nulli nocet etiã si illius ratificaret. tex. i. l. pen. ff. de q̃ő. Et dicas etiã si indicia sequãtur torturã q nõ sufficeret ad cõualidãdã cõfessionẽ ibidẽ hitã. ita dicit Bal. i. c. ad nr̃az. i fi. de pba. Nõ et ꝯm. c. d. fe. in. c. afferte. de psum. 2°. nõ q sit ꝯfessio seu litis renũtiatio facta metu tormẽtoꝝ. nõ nocet. d. l. i. ita ꝯfessio facta ob metũ torquẽdi filiũ. Vñ parẽtes aliqñ magis terrẽt i filijs q̃z i seipis. l. isti quidẽ. i fi. ff. q̃d me. cã. Nõ etiã ꝯm. c. i. c. ad nostrã. de pba. circa pu. post Bal. q lz reus perseueret negãdo. 7 nõ ꝯfitear si ẽ pbatũ crimẽ p testes. debet ꝯdẽnari. dũmõ sit plene pbatũ. si. n. hoc nõ cẽt oporteret q ꝯfiteret saltẽ p tormẽta pseuerãdo. 7 oporteret q idicia pcederẽt torturã nec sufficeret q sequerẽtur ꝯm eũ. q: destructio pni° ordinis totus ordo destrueret. Vide. v. iquisitor. §. 14. 7. v. tortura. Item ꝯm. c. Feli. i. c. q̃renti. de offi. deleg. 3°. col. ꝯfessus non appellat. c. romanus. §. cum aũt. de appel. lib. 6. Et post latam sententiam statim punitur morte.

6 ¶ Tertia cõdictio q sit ex certa scia. nõ per errorẽ. in. d. c. ex parte. Quõ iste error posit reuocari vel debeat pbari vide Pa. i. d. c. ex parte. i glo. fi. q: n. lõgũ ẽ. 7 magis ptinet ad foꝝ ꝯtẽtiosũ ideo dimitto hoc tñ est certũ q si vult icõtinẽti reuocare. non oz alr pbare errorẽ. s3 põt reuocare. debet etiã ordinarie cẽ ꝯ se. fallit i aliquibus casibus sicut i foro aie 7 ꝯcernẽtibus ꝯsciaz qñ nõ põt aliter probari.

7 ¶ 4° q sit i iudicio corã suo iudice facta. tñ extra iudiciũ valet si fiat cũ cã. 7 pbetur postmodũ illa ꝯfessio per testes. 7 sic est. Duplex differẽtia iter ꝯfessionẽ factã i iudicio. 7 factaz extra q: extra iudicium. debet fieri cũ cã. 7 debet pbari p testes. secus i iudi°.

8 ¶ 5°. q fiat pte psente. l. certũ. §. si qs absentem. ff. de ꝯfes. Aduerte ad hoc ꝯz Pa. vbi. ő. q qñq3 ꝯfessio fit i iudicio parte absente. qñq3 extra iudiciuz. Primo casu aut fit idepẽdẽtib' a volũtate ꝯfitẽtis tñ. seu declarãtib' aiuz suũ. 7 nõ regrit partis psentia. etiã si fiat extra iudicium. vt. l. nẽsenniis. ff. de neg. ges. vt si qs ꝯfitet se alium aluisse aio donãdi. seu ex pietate. idẽ dicẽdũ si fiat i reali. q: qs põt habere p derelicto. etiã absente parte. ff. pro. derel. p totũ. hic est q absente parte qs põt cedere liti. vt. l. postq̃3. litis. C. de pac. Aut emanat ꝯfessio idepẽdẽtibus ex facto duoꝝ. 7 tũc si fit p modũ volũtarie iurisdictiõis valet confessio absente parte. dũmõ sit ibi iudex. vel alia publica persona. q̃ recipiat loco partis vt in. c. q̃3. de vsu. lib. 6. si vero per viã cõtẽtiose iurisdictionis. 7 parte nõ citata. nõ valet, vt i. d. §. si qs absente. etiã ad liberẽdum. si vero sunt partes citate. 7 tũc i casibus i q̃bus põt pcedi i absentẽ valet. aliãs secus. pdicta itellige i ꝯfessiõe facta simplr. secus si i libello aliqd ꝯfitear. nã oia posita i libello videt q ꝯfiteri. 7 valet ꝯfessio talis. etiã absẽte parte. vt. l. cũ preũ. C. de libe. cã. rõ q: lz dicr iudicia i absentia partiũ tñ sibi dar vt parti dicr. 7 scriptura semp loq̃tur. 7 videt loq postmodũ i psentia partis. Secũdo casu pricipali qñ fit ꝯfessio extra iudiciũ parte absente. nõ tz ordiarie ꝯm glo. i. d. c. ex parte. Pa. etiã i. c. si cautio. de fi. istru. dicit q qñ promissio extra iudicialis fit psenti sic. pmitto tibi psenti. q dabo absenti. c. obligatio naturaliter ligat. 7 de iure ciuili. secus si diceret pmitto tali absenti. c. q: tũc nõ obligat ẽt nalr. q: nõ ẽ cui acq̃ratur. ita nõ glo. 7 doc. i. l. stipulatio. §. si qs isulã. ff. de v. obli. 7. c. si tibi absenti. de pbẽ. lib. 6. fallit hoc qñ dicit tutori pupilli. curatori furiosi. actori vniuersitatis. q pmittit eius pupillo furioso. vel vniuersitati. q: obligat. l. cũ q. §. 4. cum tribus frequẽtibus. ff. de ꝯsti. pec. ad hec vide. d. Feli. i. c. olim. de rescrip. 7°. col. cc. fi. Nõ hoc vlamũ p obligatiõe voti quo aliqs pmittit aliqd dãdum absenti q: q̃uis obliget deo qui est presens non tamen absenti. v. dispẽsatio. §. 12.

¶ 6° q nõ sit de impossibili. i. ꝯ nãz. vt si ꝯfiteor me iterfecisse hoiez q viuit. Septima q nõ sit ꝯ ius. vt si christianus ꝯfitet se seruũ iudei. de iude. c. fi. vel se maritũ idõdelis. 28. q. i. cause. Octaua q fiat de re litigiosa. secus si nõ põt esse i litigio vt si ꝯfessus sum liberũ esse seruũ. nõ piudicat mihi ꝯfessio in actione noxali. vt. l. ꝯfessiõibus. ff. de iterro. acti. Nona colligit ibidẽ i fi. glo. vt nõ sit ꝯ libertatem. vt si qs ꝯfitetur se esse seruũ. talis nõ nocet ei sua cõfessio. C. de libe. causa. l. interrogata. 9

¶ Queret qñ petitur aliqd q̃d pro parte ẽ veꝝ. 7 p parte falsum. puta petis viginti. 7 debeo decẽ. vtrum debeã ꝯfiteri. vel possim simplr negare. Bar. i. l. si is qui ducẽta. §. vtrum. ff. de re. dubi. 7 Pa. i. c. p de plu. pe. q aut id q̃d ponit i libello. vel petitiõe ẽ falsum rõe qualitaꝫ. 7 tũc põt negari i totũ. q: videtur aliud factũ. vt q: pones me hodie comedisse i ecclia. possim negare totũ. lz alibi comederim. q: veꝝ est q nõ comedi i ecclia. aut falsum ẽ in q̃titate. aut in parte summe. vel i parte rei. vt q: petis viginti 7 debeo tñ decẽ. vel debeo partẽ 7 petis totũ. 7 tũc i iudicijs nõ põt negari i totũ. s3 debet ꝯfiteri partẽ debitã. Et ẽ rõ ꝯm eũ q: q petit totũ. petit 7 qualz eius partẽ. Vñ tenuit Petrus talẽ piurũ q negat simplr totũ. q debet partẽ. vt refert Bar. i. d. l. si is q ducenta. Sed qd qñ petit absolute id q̃d est sub ꝯdictiõe. ꝯm Pa. i. c. p. de positi. pla. debet negare simplr. q: si qs ꝯfiteatur fecisse sub cõdictiõe. vt dicẽdo iterfeci hoiez ppter defensionẽ nõ credet ei q fecerit ppter suã defensionẽ. q: psumptio ẽ ꝯ eũ rõe operis perpetrati. cũ factũ sit a iure dãnatum. Item q: coiter nõ 1

cōtigit ꝙ aggressus īterficiat aggressorē.ꝛ sic actor aperret partē ꝓ se.ꝛ respōdens tenet̄ ꝓbare condic tionē.vbi vero hec cessant nō posset accipe partē ꝓ se.ꝛ aliā refutare.qn̄ cōfessio est facta viuco constru ctu.sic tenet Archi.i.c.ꝑ.de ꝯfe.lib.6.

n ¶ Quid si eēnt duo.vel tres testes singulares.qui cō fiterētur ꝯ.ꝫ.s.sc. ꝙ nullo mō pn̄t ꝯiungi ad faciē/ dū sufficiēs idiciū. nisi vnus eoꝝ sit oī exceptiōe ma ioꝛ.qui solus faceret ꝛ multo minus ad faciēdā ple nā ꝓbationē.rō ꝙ duo testes regulariter requirunt̄. vnūqdq̄ aūt istoꝝ est imperfectū. ita nō Bal.i.l.si quis.ex argēteis.ꝯ.i.ff.de edēdis.ꝛ patet per nō per Ant.i.c.lz.de testibus dū loquit̄ de ꝓbatione per te/ stes singulares.nec obstat ꝙ vnus testis deponēs su per facto pncipali iungat̄ cū probatiōe fame. vt probat̄ in.l.ꝫ.ꝯ.eiusdē.ff.de testi.ꝛ per Bar.i.l.ad/ monēdi.ff.de iur.iur. hoc ē q: hic ē perfectū.s.vnus testis iteger vt dictū est. Itē fama q̄ facit perfectum iudiciū. vt nō Bar.i.l.de minoꝛ.ꝯ.si plurics.ff.de qō.Itē nec obstat ꝙ due ꝓbatiōes semiplene diuersi generis ꝯiungātur ad vnā plenā faciēdā iuxta nō. per Bar.i.d.l.admonēdi.q: illud verū qn̄ cōiungū tur ad eūdē actū.sz due ꝓbatiōes diuersoꝝ actuū.ꝛ diuersoꝝ generꝝ.nūq̄ cōiungūtur ad plenā ꝓbatio/

o nē faciēdā. iste ē casus ꝛ ita deducit Bal.i.l.testiū. in fi.c.de testibus.ꝛ.d.Anto.i.c.veniēs.de testi.d.ꝑ. Ex isto iferf ꝙ due mulieres dicētes se peccasse cum aliquo.nō possunt cōiūgi ad faciēdū inditiū pfectū. nec artādū ad veritatē dicēdā.etiā cū aliqbus ꝯiec/ turis.maxime cū deponunt de delicto perpetrato in eoꝝ corpoꝛe.iuxta nō.p Bar.i.l.si quis in graui.ff. ad sena.ꝯsul.silinianū.vbi dicit ꝙ nullū facit idiciū. Et idē Ang.in.l.2.C.de cal.ꝛ q̄uis aliquid faciat cumulatiue. testiū singalarium si tn̄ i aliquo suoꝝ

p doctoꝝ sunt discordes.vnus diminuit ꝯ fide alteri⁹. Uide Pa.ꝛ Feli.i phe.decrata.p.col.vbi dicūt ꝙ tales minuūt itellectū. ꝛ ꝙ testis accelerate loquens ꝑsumit̄ falsus.ꝛ tarde loquēs ꝑsumit̄ dubius.c.pon derct.50.di.ꝛ.d.Fēli.nō i phe dec.p col.ꝙ ꝯfessio facta ex arrupto i iudicio.ꝛ absq̄ deliberatiōe. pōt reuocari t.i.q̄ erronea. ex iteruallo etiam non aliter docto de erroꝛe.Uide.ꝟ.testis.ꝯ.6.ꝛ.4.

Onfessio sacramētalis. De necessitate eius.ꝛ
e de eius istitutiōe. ꝛ quō est de iure diuino. ꝛ
quō papa possit i ea dispēsare.vide.ꝟ.abso.
ꝑ.ꝯ.ꝑ.ꝛ.ꝛ.ꝛ.ꝟ.coicare.pn.nūc.ꝑ.ꝺꝺ.ē de tēn eius.

f ¶ Cōfessio quid sit.R.sm.s.Tho.4.di.17.q.3.ar.2. q̄stiūcula.p.diuerse adducūtur diffinitiōes a mḡro sniaꝝ.in.d.di.ꝛ ab alijs doc. Aug. diffinit dicens. Cōfessio ē p quā moꝛbus latēs.spe venie appertur. Greg.aūt diffinit.cōfessio est pctoꝝ detestatio.ꝛ ru/ ptio vulneris. Alij.s.Rav.ꝛ sequaces.dnt ꝙ ē legiti ma corā sacerdote pctoꝝ declaratio. Alij dicūt ꝙ ē sacramētalis delinquētis accusatio. ex erubescētia. ꝛ per claues ecclesie satisfatoꝛia obligans ad pagē/ dā penitētiā iniūctā. Quas diffinitiōes declarat.s. Tho.ibidē dicēs. In actu ꝯfessionis plura occurrūt ꝯsiderāda. Primo ipa substantia actus siue genus eius.qō est manifestatio q̄dā. Secūdo de quo fit.s. peccatū. Tertio cui fiat.s.sacerdoti. Quarto cā eius.s. spes venire. Quinto effectus ei⁹.s. absolutio a parte pene.ꝛ obligatio ad penitētiā soluēdā. In p igitur diffinitiōe Aug. tāgit̄.ꝛ substātia actus i apertiōe. ꝛ de quo fit ꝯfessio cū dī moꝛbus latēs.ꝛ cā i spe ve nie.ꝛ in alijs diffinitiōibus tangūtur aliqua de illis quinq̄ assignatis.nec opoꝛtet ꝙ i qualꝫ diffinitiōe oia tangātur. q̄ ad rē diffinitā cōcurrūt. vn̄ q̄dam assignatiōes dātur de vna cā.alie de alijs. Et nō sꝫ Pe.de pal.e.di.q.2.ar.ꝑ. ꝙ ista diffinitio non dat̄ de cōfessione coꝛdis q̄ fit soli deo.quē nihil latet.nec de illa q̄ fit i iudicio ꝯtētioso.i qua nō spes sꝫ despe/ ratio venie expectat̄.sꝫ de illa q̄ fit vicario dei i foro aie.ꝛ ptinet ad virtutē q̄ est penitētia.ꝯ.ꝑ. Cōfessio q̄ fit in iudicio pertinet ad virtutē veritatis. q̄ vero fit beneficioꝝ dei. ad virtutem latrie.

¶ Notandū pro declaratiōe pcedētis.ꝯ.sm.s.T.3. q.84.ar.2.ꝙ ꝯfessio.ē sacm̄ ecclie.s.pe penitētie. cu ius materia ꝓpinqua siue ꝓxima sunt actus peni/ tētis.remota vero sunt pctā.de qbus dolet.ꝛ q̄ cōfi/ tet̄ ꝛ ꝓ qb⁹ satisfacit.pctā igit̄ detestāda.ꝛ destruē da.sunt materia ꝯfessiōis remota. vita vero vetus. ꝛ moꝛtalis.sunt obiectū penitētie.ꝛ peccata moꝛta/ lia ꝛ actualia sunt ꝓprie ꝛ pncipalr̄ materia hui⁹ sacri.venialia vero q̄uis sint ꝓpria materia hui⁹. eo ꝙ volūtarie illa comisim⁹. nō sunt tn̄ pncipalia q: hoc sacm̄ nō est pncipalr̄ ad illa delēda oꝛdi/ natū. pctm̄ vero oꝛiginale nō ē propꝛia.neq̄ pnci palis. sed ad illud oꝛdinatur directe baptismus.de foꝛma huius sacri q̄ est absolutio sacerdotꝭ.ꝛ de mō absoluēdi.ꝟ.absolutio.ꝑ.ꝯ.4.vsq̄ ad.7.inclusiue. g

¶ Querit̄ q̄ sunt cōditiōes ꝯfessiōis.R.sm mḡi stros.4.di.17.ꝙ sunt.16.his.ꝟ.cōtente. Sit simplex. humilis.ꝯfessio.pura.fidelis.atq̄ frequēs.nuda.di screta.libens.verecūda.integra. secreta.lacrimabi/ lis accelerata.foꝛtis.ꝛ accusans.ꝛ sit parēs parata. Has cōditiōes declarat.s.Tho.vbi.s.q.3.ar.4. q̄stiūcula.si.Prima ꝯditio ꝙ sit simplex.i.ꝙ nō re citet i cōfessione nisi qō ad q̄titatē pcti pertinet. Se cūda dꝫ esse humilis vt.s.se misꝝ ꝯfitear̄. ꝛ ifirmū. Tertia debet eē pura.vt.s.recta sit intētio ad veniā ꝯsequēdā solā.Quarta ꝙ sit fidelis.i.vera. Quinta ꝙ sit frequēs.de bene eē.Sexta ꝙ sit nuda.i.nō vo/ luat̄ oscuritate ꝟboꝝ. Septima ꝙ sit discreta.i.sciēs ꝛ maioꝛa cū maioꝛi pōdere ꝯfitear̄. Octaua ꝙ sit libēs.i.p electionē.ꝛ volūtarie sic debet eē actus vir tutis.Nona ꝙ sit verecūda.vt.s.nō se iactet de pctis. pp aliquā seculi vanitatē adiūctā.virtus.n.ꝑ initiū sumit i erroꝛe turpitudinis pcti. 1o. ꝙ sit integra.vt.s. nō subtrahat̄ aliqd ꝯ his q̄ manifestāda sūt. 11. vt sit secreta q̄ ad ꝯdictionē foꝛi.q̄ de occultis ꝯfic

agit.⁊ hoc pp scādalū alioꝝ. q pñt ex pctīs audītis ad malū ictitari.et pctā tñ satisfactoria nō scāda/lizaṫ.ita aliq̄ q̄ꝛ q̄nq̄ p paruo.vel nullo pctō.sibi opa satisfactoria fiūt. 12ª.debet esse lacrimabilis.s.ex dolore de pctō comisso.itellige.de lacrimis mētis.s. dolore cordiali.13ª.ꝙ sit accelerata.s.de bene eē.nisi in casu i quo teneṫ de facto. 14ª.debet eē fortis.vt.s. nō dimittat propter verecūdiā.15ª.accusans ex par/te cōsitētis. ex quo.n.eā pars facit sic cōcernit iudi/ciū sacerdotis q est minister sacri.16ª.sit parere pa/rata sacerdoti. ⁊ de istis mouētur.j.multa dubia.

4 ¶ De pª ꝯdictiōe.s.ꝙ sit simplex.i.ꝙ nō recitet i cō/fessione.nisi qd ad q̄titatē pctī pertinet.vt dicantur ꝑse pctā cū circūstātijs suis necessarijs. ⁊ dimittāṫ alie materie.nec misceātur supflua.q̄ꝛ tñ fm.d.ar.s. 3ª.nt.14.c.18.i.10ª.ꝯdictiōe.est diffile.⁊ ꝑpue idiotis dicere pctā.qn addāt multa supflua. nō tñ hoc ha/bet viciare cōfessionem.ex quo dicūt hac intētiōe.vt declarēt factū suū.prudēs tñ ꝯfessor debet q̄tū como/de pōt hmōi narratiōes supfluas.facere. resecare.⁊ q̄ indigēt cōsilio pp̄ter tribulatiōes. vel ꝯsilio pp dubia. vel hmōi.ꝯsulit quil.vt post ꝯfessionē factā. ⁊ absolutionē.talia dicātur.⁊ nō imisceātur in ꝯfes/sione.q̄ꝛ simplices credūt ꝙ narratio istoꝝ sit reue/latio ꝯfessiōis.j.ꝟ.ꝯfessiōis celaᵒ.§.9.Solet q̄ri vtꝝ circūstantia q̄ manifestat alterius pctm̄ debeat dici j cōsiliōe de quo.ꝟ.circūstātia.§.x.⁊ ibidē quō cō/fessor possit iterrogare de sīli circūstantia.

5 ¶ Secūda ꝯdictio ē.ꝙ sit humilis iteriᵒ.⁊ exteriᵒ.s. vt flexis genibus.⁊ capite discooꝑto. si ē uir.velato aūt si ē mulier.⁊ cū vestibus humilibus erit corā sa/cerdote.dꝫ etiā eē humilis i modo loquēdi.vt nō di/cat cū iactātia mala.narrādo bona q̄ facit.vel etiā alleuiādo. Interius etiā debet eē.⁊ principalr humi/litas.i.i corde vt sibipi ascribat peccata sua.nō deo ipsi nō iuuanti.vel cōstellationi idināti.z.q.1.c.nos hec oia tñ sunt de bene eē non de necessitate.

6 ¶ Quid de illo q ꝯfiteṫ ne sit notatus in populo.vel vt videaṫ strenuus.vel hmōi .R̷.ꝙ si faciat hoc ibi ponēdo finē.s.q̄n principalr propter hoc facit eiuis signū pōt eē q̄ꝛ nō alr eēt facturus.nō videtur bene dispositus.⁊ sic videṫ ficte ꝯfiteri.⁊ peccare morta/liter.Secus si nō ꝯstituat ibi finē vltiᵐ.vel principa/lē.puta q̄ꝛ ꝯfiteṫ pp deū.⁊ propter remissionē pctōꝝ principaliter.⁊ aborret pctā. tñ ad hoc mouētur ex pudore.timore.vel q̄ꝛ cogūtur a suis supiorbus. vel vt videaṫ deuotᵒ.vel vt nō amittat famā. ⁊ hmōi. tūc.n.videṫ venialis defectus.de quo dr̄ cōpelle eos itrare.Utꝝ i ꝓ casu teneāṫ reiteraṫ ꝯfessionē.j.§.29.

7 ¶ Tertia ꝯdictio ē.ꝙ sit pura .i. ꝙ ꝯfiteaṫ ad pla/cādū deo.⁊ obediēdū ecclē. nō ad hoc vt bonus re/puteṫ .vel ne malus christianus iudiceṫ . vel princi/palr hac itētione.vt euadat flagella. aut de ifirmi/tate corporis saneṫ .q̄uis secūdario possit hoc face/re.facit.§.precedens imediate.

¶ Quarta ꝯdictio ꝙ sit fidelis.i.vera.s.ꝙ tā ꝯfitēs q̄ȝ sacerdos.sint veri fideles. ⁊ ea que in confessione dicūtur sint vera.⁊ in vera fide dicta. 8

¶ Utꝝ hō debeat ꝯfiteri se fecisse aliqd pctm̄ qd nō fecit. Et videtur ꝙ sic.q̄ꝛ i pñᵒ celebratiōis sacerdos ꝯfiteṫ se fecisse oia pctā.⁊ fm Greg. bonaꝝ mētiū ē ibi culpaȝ agnoscere vbi culpa nō ē.5.di.c.ad eius. 9 Sed i ꝯtrariū ē bīs Aug.22.q.2.Cā humilitatꝭ mētiris. si nō eras pctōꝛ añq̄ȝ mētireris. mētiendo efficeris. qd euitares.Ueritas aūt ipa i te nō ē nisi ita te dixe/ris peccatorē vt ēt eē cognoscas. Ueritas aūt ipa ē. vt qd ē dicas nā quō ē humilitas vbi regnat falsi/tas.hec ille.⁊ glo.ibidē dicit.ꝙ dicendo aliqd pctm̄ de se cuiᵒ ꝯtrariū credit mortalr peccat. Et.s.Tho.q. di.21.q.2.ar.3ª.dicit ꝙ p ꝯfessionē debet penitēs se cō/fessori suo manifestare.ille aūt q aliud de se sacerdo/ti loqtur q̄ȝ sua ꝯscia tenet siue i bonū siue i malū n̄, se sacerdoti manifestat sꝫ magis occultat. Et iō nō est idonea ꝯfessio sꝫ os cordi ꝯcordare dꝫ. si debeat eē idonea vt solū os accuset qd ꝯscia tenet. hec ille. Nec debet fm ār.s.3ª.nt.13.ca.8.i.6ª.ꝯdictiōe. nega/re vel tacere q̄ fecit alias aduertēter hoc faciēdo ꝑci/pue.de mortali nō ꝯfesso.peccaret mortalr.pp fictio/nē qua vtiṫ i sacro.nisi taceret aliqd tale ex rōnabili cā.puta q̄ꝛ ex hoc posset verisilr seq scādalū.vt q̄ꝛ il/le ē reuelator ꝯfessiōis.vel ex hoc solicitaret eum ad malū.⁊ hmōi.⁊ nō hꝫ nec pōt habere aliū ꝯfessorē. hec ille.Ad ea q̄ i pñ dicūtur i ꝯtrariū.R̷.ꝓ ꝙ aliquis pōt se accusare de oibus ⁊ agnoscere culpā.⁊c̄.i ge/nere nō aūt i singulari.fm glo.ibidē.vel accusat se i ꝑsona eccle. Oia.n.pctā reputūtur.⁊c̄.vel pōt se accu/sare de oibus q̄ꝛ dū qs comittit vnū pctm̄.factus est reus oiuȝ.hec fm glo.vel pōt dici fm.s.Tho.vbi.s. ad primū argᵐ ꝙ agnosceṫ culpā vbi nō est pōt eē. dupliciter vno mō q̄tū ad substātiā actᵒ. vt quis co/gnoscat se comisisse qd nō comisit.⁊ sic nō intelligit Greg.Alio mō q̄tū ad ꝯdictionē actus. ⁊ sic verū est q̄ꝛ iustus i actu q de se bonus est. formidat ne ali/qs defectus ex pte sua fuerit. ⁊ sic dr̄ Job.9.verebar oia opa mea.⁊ sic etiā ad bonā mētē ptinet vt hāc formidinē quā corde tenet lingua accuset. hec ille.

¶ Utrū omne mēdatiū dictū in cōfessione sit pecca/tum mortale.R̷.quod de peccato mortali non con/fesso.omnes cōueniunt ꝙ est peccatum mortale. vel negando se fecisse quod fecit.vel affirmādo se fecisse quod nō fecit.ad hoc est glo.supra alle. Ar.Flo.vel supra Angelica.ꝟ.confessio sacra. primo.§.7. Ro/sella.ꝟ.eo. primo .§.14. hoc etiam confirmatur per verba Aug. ⁊ per .s.Tho. ⁊ similiter de mendatio pernitioso. puta contra famam suam vel alterius. vel contra id quod necessario habet cōfiteri puta ta/cendo quod fit necessario esse confitendū.de menda/tio vero illius peccati qd nō tenetur cōfiteri.puta de eo qd alias ꝯfessus est.si est mortale. vel de pctō ve/niali.vel alterius rei idifferētis.Angelica ⁊ Rosella 1

z indifferéter teneri φ nõ est mortale.d.ar.s.vbi.s.vi/
det i dubio ponere.dũ dicit. ꝓprie de pctõ mortali
nõ ɔfessio.rõ vero sua videt hoc ɔcludere dum dicit
e ꝓpter fictioné.quã viri i sacro.ʒ quocũqʒ mõ dicat
médaciũ i ɔfessiõe videt vti fictiõe:glo.etiá alr.dicit
idifferéter.φ dicédo aliqd pctm de se cuius ɔtrariũ cre
dit peccat mortalr.vbi nõ distinguit iter mortale ⁊
veniale.Tex.etiá idifferéter loqtur.s.Tho.etiá dicit
vbi.s.vt i.§.ꝓcedéti.φ ille q aliud de se sacerdoti lo
quit qʒ sua ɔscia habeat.siue i bonũ siue i malũ.⁊c.
Qui etiá comittit fictioné i sacro videt irreuerétiaʒ
facere sacro.q̃ videt eé mortalis.Pe.ꝟo de pal.4.
di.21.q.2.ar°.3.sic ait.pma ɔclusio é φ siue sit con
fessio sacramétalis.siue non sacramétalis.siue iudi/
cialis.siue alia.φ hõ nũqʒ debet métiri.⁊ siue eã hu
militatis.siue ypocrisis deliberatiue mentiri i iudi/
cio ɔfessiõis cũ habeat ãnexá irreuerétiá ad sacrm.
⁊ quádá blasfemiá.videt mortale.hec Pe.Et ꝓ cer
to res est valde dubia.vtʒ ex diuersitate opinionuʒ.
preterea q dicit pctm siue mortale siue veniale siue
iá ɔfessuʒ siue nõ:certum est φ hõc dicit.⁊ sacerdos
audit vt absoluédũ.ergo qʒtũ i se est petrat φ abso/
lutio sacramétalis fiat sup hoc qd nõ est.⁊ sic falsi/
tas i sacro.cõcludo igit φ cum sit valde dubiũ qui
vult esse securus.debet de illa fictione confiteri tãqʒ
de dubio de quo in.§.sequenti.

xi ¶Utrũ qñ aliqs dubitat.de aliquo pctõ mortali.te/
neat ɔfiteri.R.fʒ.s.Tho.4.di.21.ar°.2°.ad.3m.φ qñ
aliqs dubitat de aliquo.an sit mortale.tenetur illud
ɔfiteri.dubitatiõe durãte.qr q aliqd comittit vel omit
tit i quo dubitat esse pctm mortale.peccat mortalr.
discrimini se comittens.ꝺ c°.ꝟ.ɔscia.§.3.⁊.s.Tho.
ql.3°.q°4.ar°.ꝑ.ad.3m.⁊ sitr ꝑiculo se comittit.q de
hoc qd dubitat eé mortale.negligit ɔfiteri.nõ tñ de/
bet asserere illud eé mortale.ʒ cũ dubitatõe loqui.⁊
iudiciũ sacerdotis expectare.cuius é discernere inter
leprá ⁊ leprá.hec ille.con.Pe.e.di.q.2.ar°.3.dicens.φ
ɔscia erronea ligat.⁊ sitr fm.e.Pe.si dubitat vtrũʒ
ɔsenserit.vel nõ.ɔfiteat vt dubitans.nõ sicut certus.
alias métit.⁊ fm.d.ar.s.debet itelligi de dubio pro
y babili qd habet rõeʒ.magis ad vnã partem. qʒ ad
aliá.qd est ꝓprie dubitare.Secus eét de dubio scru
puloso.Et sacerdos fm.e.ar.s.nõ debet iudicare il/
lud eé mortale.nisi sit certus.ne iniciat ei laqueũ di/
cédo determinate eé mortale.qd est dubiũ.nec tenet
sacerdos de singulis q̃ audit determinate iudicare
si sint mortalia.vel nõ.nisi de qbus est clarũ.ʒ nõ
alia.de qb° sũt varie.opiniões.vel et ipe penités ne
scit exprimere méte suá.cc.asséſuʒ.vel morã pctí.hec i°.

xii ¶Quinta ɔdictio φ sit frequés.qd põt dupr itelli/
gi.fm Ray.Uno mõ vt q frequéter cadit frequéter
resurgat p ɔfessioné.de pé.di.3.Septies.⁊.c.adhuc.
Secũdo mõ itelligit vt eadé pctã plures ɔfiteat.⁊
vt dicit Aug.qʒto pluribus ɔfitet turpitudiné crimi
nis.tãto facilius iueniet grãz remissiõis.ꝺ pen.di.i.
qué penitet.⁊ qʒuis in pma ɔfessiõe si fuit ɔtritus
habuerit plená remissioné omniuʒ mortaliũ. vale/
bit nihilominus.R.⁊.3°.⁊ deniqʒ ɔfessio de eisdé.
si nõ ad remissioné culpe ex quo iá deleta est.tñ ad
remissioné pene valebit. tũ rõe actus q de se bonus
est tũ rõe erubescétie tũ rõe ⁊ virute clauiũ.⁊ ad au
gumétũ gre.⁊ aliqñ ad remissioné pene.⁊ aliqñ ad
nouam iſusioné gre.qñ.s.i ꝓcedéti nõ fuit sufficiéter
cõtritus. Nõ tñ φ de pctõ de q° qs fuit rite ɔfessus.
⁊ absolutus.nõ tenet de necessitate iteꝝ ɔfiteri. nec te/
net obedire alicui ꝓcipiéti sibi cõfiteri id de q° é cõ/
fessus.nec papa posset cõdere legé ad hoc astringé/
té.fm Pe.de pal.Est.n.quoddá sacramétale.diui/
no impio subiacés.nõ humáo.fm.s.Tho.ql.ꝑ.q.6.
ar°.3.Sũnt tñ casus i qbus tenet reiterare.ꝺ qb°.s.

i3 ¶Primus casus i quo tenet qs reiterare cõfessioné
est qñ aduertéter tacet aliqd qd est mortale. vel cre/
dit.vel ꝓbabiliter dubitat eé mortale.vel aliquam
circũstátiá necessariá ad cõfessioné ex verecũdia.vel
alia nõ ligata cã.sic peccat mortaliter comittédo fic
tioné i sacro.⁊ notabilé irreuerétiá [illegible] tenet
illá cõfessioné.vñ.s.Tho.[illegible].s.sic ait. De necessita
te cõfessiõis est φ oia pctá cõfiteat q̃ i memoria hʒ.
si nõ facit nõ est cõfessio.ʒ cõfessiõis simulatio. hec
ille.Si tñ talis cõfiteat eidé cui.⁊ prius.⁊ ille habet
i memoria pctá illius saltẽ i gñe.⁊ qualitatem vite.
sufficit dicere illud occultatũ.⁊ illá fictioné.⁊ dicere
iplicite dicédo peccaui i illis.q̃ vobis alias dixi. ita
φ ꝺ nouo fiat tota.⁊ tota absolutio.⁊ tota ipositio
penitétie.ex q° illa p° fuit nulla.Et fm Pe.ꝺ pal.suf
ficeret φ ille cõfessor. vel ɔfités de pnia recordaret.
tũc taxata.⁊ cõfiteret iplicite.vt dictũ est. Uide.ꝟ.
absolutio.ꝑ.§.9.⁊.x. quó quis tenetur. de circũstá/
tiis.ꝟ.e.quasi per totum. nota

i4 ¶Sed qd si dimittat ex aliqua iusta cã.puta qr du
bitat ꝓbabiliter cõfessoré eé solicitãté ad maluʒ qd
cõfitet.vel reuelatoré cõfessiõis.⁊ hmõi. ⁊ nõ habet
copiá alterius confessoris.R.fm.d.ar.s. vbi.s.c.i8.
in.2°.cõdictiõe.φ excusat.vtrũ aũt adueniéte copia
cõfessoris alterius teneat reiterare. crederé φ non.
ex quo illa ɔfessio fuit valida. sed confiteatur de illo
de quo non confessus.

i5 ¶Sed quid si dimisit ex obliuione.R. fm.s.Tho.
vbi.s.s.i.4.di.17.q.3.ar°.4.qstiũcula.2°.φ sufficit vt
dicat hoc pctm explicite.⁊ alia i generali.dicédo φ
cũ alia multa cõfiteret alteri oblitus fuit huius.hec
.s.Tho.qdá dicũt ꝓbabiliter φ si fuisset i notabili
negligétia.i.si obliuio ꝓcederet a sua notabili cul/
pa q̃ eqpatur dolo.tenet reiterare.Idé dic qñ fuisset
obliuio affectata.Si tñ fecit debitam discussioné vt
prudens faceret.videt valere.⁊ sic nõ est reiterãda.
Uide.ꝟ.coicare.§.26.circa.fi.

i6 ¶Sed qd qñ ex ignorãtia dimisit.R.fʒ.s.Tho.4.
di.21.q.2.ar°.2.d.4m.φ ignorãtia iuris nõ excusat qr
ipa pctm est.ʒ ignorantia facti excusat.vñ aliqs de

hoc q nō cōfitet q̄ nesciat eē pctā ꝓpter ignorātiā diuini iuris. nō excusat a fictiōe.excusaret āt si nesciret ea eē peccata ꝓpter ignorātiā particularis circūstantie.vt si cognouit alienā.quā credidit eē suā.s3 obliuio de actu pcti habet ignorātiam facti. ⁊ ideo excusat a peccato fictionis in ꝯfessione.qḋ fructū absolutiōis.⁊ ꝯfessionis impedit. hec ille. hoc est quod alij dicūt.q si ex ignorātia crassa. ⁊ supina aliqd reticuit.est mortale. qꝛ noluit cogitare de pctis suis. tenet totū iterare.secus si ignorantia ꝓbabili qꝛ tūc illud solū qḋ dimisit.⁊ hoc facit ad.§.precedentem. Quidā etiā dicūt q qn̄ adhibuit tanta diligentiā3. quā coiter adhiberet prudēs in aliqua re ardua. q sufficiat. Notandū fm Pe.de pal.q qn̄ aliqs ꝯfessor habet auctoritatē absoluēdi.ab aliquo casu. vel excoicatione ⁊ intendebat absoluere ab oibus a qbus poterat.siue ꝯfitens ꝯfiteatur.siue nō. ⁊ siue cōfessio valeat.siue nō.⁊ siue sit ficta.siue nō.dūmō intēdat absoluere.⁊ possit.q nō āplius opus ē recurrere ad supiorē.⁊ ille casus ē factus nō reseruatus. sitr non remanet excoicatio.qḋ facit ad multa:facit.c.officij de sen.exc.a ꝯtrario.⁊.c.super lris.de rescrip. De eo qḋ hic dr de reiteratione cōfessionis rōe ignorantie. itellige.⁊ tene fm q dr infra.e.c.§.38.⁊.39.

17 ¶ Secūdus casus qn̄ tenet reiterare est: quādo non impleuit iniūctam penitētiam pro mortalibus.non alias rite cōfessis. ex cōtēptu.vel negligentia notabili.⁊ ē oblitus eius.si.n.recordet adhuc posset perficere.⁊ tūc perficiēdo iterare nō tenetur.⁊ precipue quādo non ē sibi terminus prefixus. quem nō possit trāsgredi. q̄uis sit sibi declaratū i quo ipā3 debeat facere.vel in alio tēpore ipā3 supplere. eoipso aūt q facit sibi propositū nō implendi penitētiā sibi iniūctam pro mortalibus.ex negligētia. seu cōtēptu peccat mortaliter.qꝛ tenetur ad illā sub ꝑcepto. facit.c. omnis.de pen. ⁊ re. facit etiā qꝛ cōfessor ē vicarius dei.cuius nō l3 ꝑterire ꝑceptū.Pe.de pal.4.di.17.q.5.ar°.vltimo si.nō limitat hoc dictū.quē sequit etiā Sco.Angelica.⁊ Rosella.dicēs. q verū ē si cōfitēs vult in hac vita penitētiā sacramētalē facere ꝓ peccatis. Si vero ex se hic vel alibi facere vult.nō tenet adimplere illā quā dat sacerdos.nec tenetur reiterare.qꝛ semel rite confessus. ⁊ sufficit q vel satisfaciat hic in opere.vel volūtate in purgatorio satisfaciēdi vbi longe intēsius satisfaciet.ad id qḋ de ꝑcepto intelligit qn̄ acceptādo se obligauit.de q° i.§.seqnti.

18 ¶ Pro maiori declaratiōe ꝑcedētis.§.qritur.vtru3 confitens teneatur acceptare penitētiam sibi iniunctam a confessore pro mortalibus.nō alias confessis. Re.fm Pa.post Hosti.i.c.significauit.de pe.⁊ re.3°. nō.q non.ratio fm eos qꝛ si nō aget penitētiā hic. luet illa peccata in purgatorio. Nam penitētia que peragitur hic.tollit peragēdam in purgatorio. ⁊ si hic nō perficitur. perficietur ibi.25.ꝺ qual.⁊.15.q.5. quid ergo.⁊ quod nō.in.c.2°. de rap. Ideo.n.datur penitētia a cōfessore vt mitius agatur circa cōfitentem.⁊ sic fit in gratiā eius.cui potest renūtiare.con. pe.vbi supra.⁊ Sco.4.di.17.q.vnica.dicētes q sufficiat ei propositū acceptandi a deo.hic.vel in purgatorio. sed si acceptat tenetur adimplere. Ubi nō q cōfessor tripliciter aliquid imponit penitēti. Primo per modū exortatiōis. sicut cū admōet vt quotidie oret.faciat largas elemosinas.⁊ hmōi.⁊ ad ista nō tenetur de necessitate confitens.Secundo modo per modū declarationis cois obligationis.sicut quādo declarat vt restituat male ablata. coicet i pascate. ⁊ hmōi.⁊ ista tenetur obseruare si tamen nō obseruat non propter hoc tenetur reiterare. nec committit speciale pctm̄ inobediētie.qꝛ nihil ei imponit sed declarat quid agere debeat. Tertio modo comittit ꝓ speciali satisfactione peccatoꝝ.⁊ de ista loquimur in ꝑsenti.ad quam tenetur ex ꝑcepto. alias comitteret speciale pctm̄ in obediētie.si eam acceptauit. ⁊ non impleret.⁊ iterare cōfessionem teneretur. fm q dictum est in principio .17.§.

¶ Sed pone q penitens nō se determinat. vt coiter 19
fit.vel nihil dicat.q vult facere penitētiā in purgatorio.an teneatur explere penitētiā sibi iniūctā a sacerdote. Rosella.v.cōfessio.2°.post Ricar.Re.q si sacerdos imposuit indiscretā.nō tenetur acceptare. qꝛ abutitur potestate sacerdotali.secus si discretam.⁊ potest facere.sed fm ꝑcedētia videretur m[illegible] dicēdū q in potestate sua ē acceptare.s[illegible]ut d[illegible]cipio. subdit ipa Rosella q cautius fit a cōfessore. quādo impōit aliquā paruā penitētiā.quā imediate ipleat. ⁊ alia imponat de ꝯsilio.⁊ nō de necessitate. Nō tamen q hoc vltimū cōsiliū Roselle nō videtur bonū neq3 vtile semper.qꝛ fm Tho.ql.3.q.13.ar°.5.Opus qḋ quis facit ex iniūctione sacerdotis.dupliciter penitenti valet vno modo ex natura operis. Alio mō ex vi clauiū. cū.n.satisfactio a sacerdote absoluente iniūcta sit pars penitētie.manifestū est q in ea operatur vis clauiū.ita q amplius valet ad expiandū peccatū. q̄3 si proprio. arbitrio homo faceret idem opus.hec.s.Tho.ex quibus patet q si penitens faciat aliquid ex iniūctione per penitētiā.plus operat vi clauiū q̄3 per se. ⁊ ex cōsequenti illa q̄ imponit ex consilio.nō tantū valent vnde nisi eēt probabile periculū q nō debeat adimplere in quo casu debet intelligi Rosella. vel q adimpleat in peccato mortali debet totum dari pro penitentia. vt plus valeat. Ex quo etiā sequit q melius fit vt acceptet penitētiam q̄3 q ex se faciat qꝛ facilius persoluet. Etiā melius ē q faciat hic.q̄3 impurgatorio. qꝛ hic acceptatur.ex misericordia.ibi vero ex iustitia. Et preterea penitētia debet imponi proportionabiliter fm quātitate3 peccatoꝝ.fm canones. nec debet simpliciter recedere ab hoc. nisi ex causa rationabili fm omnes doc. ⁊ iura. sed hoc non posset seruari fm illud ꝯsilium. Roselle.vt detur aliquid minimū. Nō etiam fm.o.

Tho.in.d.q.q̄ penitēs nō debet multū honerari in penitētia.ne frangat̄ ⁊ etiā pōt sibi iponi p̱ clausulā quicqd boni fecerit.⁊c. vt totū bonū qd̄ faciet valeat sibi vt penitētia sacramētalis.Ui.de.v̄.absolo̅ p̱.§.4.

20 ¶ Sed ꝯ illa q̄ dicta sunt in tribus.§.pcedētibus.q̄ nō ē necesse q̄ penitēs acceptet.⁊c. vt ē.s.Tho.3ᵒ. q.80.ar̄.2ᵒ. vbi dicit sic.igit̄ reqrit̄ ex pte penitētis. p̱ quidē voluntas recōpensandi. qd̄ fit p̱ cōtritionē. 2ᵒ.q̄ se subiiciat arbitrio sacerdotis loco dei. qd̄ fit p̱ ꝯfessionē.3ᵒ.q̄ recōpēset h̄z arbitriū ministri dei qd̄ fit in satisfactione ⁊ ideo ꝯtritio.ꝯfessio. ⁊ satisfactio.ponūtur partes pnie.hec ille. Et idē.4.di.16.q. pᵃ.arᵒ.p̱.q.1ᵃ.2ᵃ aut. Recōpēsatio penitētie tribus gradibus perficit̄.quoꝝ primus ē displicētia culpe p̱ter rite alias nō sponte ad satisfactionē accederet. ⁊ hᵒ per ꝯtritionē pficit̄.2ᵒ ē vt culpā suā notificet deo p̱ sacerdotē.alias non sē ad recōpēsationē fm arbitriū eius in quē peccauit offerret ⁊ quātū ad hoc ē ꝯfessio.3ᵒ ē vt recompēset fm arbitriū sacerdotis. ⁊ q̄tū ad hoc ē satisfactio.hec ille. Itē eo.lib.di.17. q.3.arᵒ.3.q.4ᵃ.aut. Cū sacerdos non absoluat nisi ligando ad aliqd faciēdū.ille solus pōt absoluere qui pōt per imꝑiū ad aliq faciēdū obligare.hec ille. Et sic p3.q̄ sacerdos hn̄s iurisdictionē possit obligare. ⁊ ille teneat̄.v̄.absolutio.p̱.§.12.Ex his videtur scīre.s.Tho.q̄ satisfactio fm arbitriū ministri vel sacerdotis.sit pꝰ ⁊ pfectio penitētie nō minus q̄ꝫ ꝯtritio ⁊ ꝯfessio. dr̄.n.coiter q̄ sunt tres ptes penitentie. ⁊c.⁊ sic fit necessaria penitentia sūpta a sacerdote. In ꝯtrariū ē Pe. Sco.⁊c.⁊ pro ista opinione posset adduci vna rō q2 ē possibile q̄ aliqs ꝯfitens totaliter satisfaciat per pfectā ꝯtritionē ⁊ alia opera vel p̱ indulgētias. valet.n.indulgētia fm.s.Tho.4.d.20. arᶜ.3ᵒ.qᵃ.pᵃ.ad satisfaciēdū pro penitētia iniūcta i ꝯfessione.tūc non oportet facere aliquā penitentiā ⁊ tū tenet̄ ad ꝯfessionē ⁊ non ad pniā3.Aliq respondēt q̄.s.Tho.itelligit.quādo penitēs acceptat ⁊ restat aliqd ad satisfaciēdā. Sed iteꝝ ꝯ hoc videtur ē.s.Tho.ql.3.q.13.arᶜ.p̱.vbi ait.Cōsiderādū q̄ peccator ē debitor alicuius satisfactiōis dupliciter.vno mō ex iniūctione sacerdotis. Alio mō ex peccato cōmisso.vn̄ si ꝯtigat q̄ sacerdos minorē satisfactionē imponat penitēti q̄ sit illa ad quā obligat̄ ex quātitate sui peccati. subtracto eo quod remittit̄ virtute clauiū.⁊ ꝯtritionis p̱cedētis nihilominꝰ penitēs ad aliquid tenetur vlterius qd̄ si in hac vita non p̱ficiet in purgatorio exoluet ⁊ ecōtra si sacerdos maiorē penitētiam q̄ꝫ penitēs facere teneatur pensata remissione q̄ ē facta per vim clauiū.⁊ ꝯtritionem p̱cedētē. nihilominus penitēs tenetur facere quod sibi iniunctū ē si assit facultas. hec.s.Tho. potest addi quod dicitur supra.§.1.in diffinitione obligās. ⁊c.⁊ multū cogunt verba.s.Tho. q̄ adducūtur.v̄. contritio.§.14. ibi dicit q̄ etiā si tota pena eēt deleta.itērū p̱pter p̱ceptū :s.c.ois vtriusq;.vbi simul p̱cipitur confessio ⁊ penitentia discreta possibilis tenetur. Ex quibus patet q̄ fm mentē .s.Tho.si penitētia q̄ ē sacramētū debeat eē perfecta ita q̄ penitens non amplius teneatur reiterare. necesse ē vt faciat penitētiā iniūctā a sacerdote si pōt.ē.n.pars integralis huius sacri.ad ea q̄ incōtrarium dicūtur patet per dicta.s.Tho.bona igitur videt̄ distinctio quādo dicit̄ si acceptat ⁊ maxime quādo remanet pena persoluēdi sed pro certo videtur fm mentē3.s. Tho.q̄ teneat̄ acceptar̄ qn̄ ē discreta ⁊ sibi possibil̄.

¶ Querit̄ vtrū secūdus ꝯfessor.possit ex causa relaxare.aut cōmutare penitētiā.quam alius imposuit. ita q̄ non sit necē reiterare confessionem.R̄.q̄ sic. si talis habet auctoritatē absoluēdi a tali peccato pp̱ qd̄ fuit sibi imposita. etiā si ille qui imposuit esset superior.nisi eēt certus q̄ superior reseruasset sibi cōmutationē. Si v̄o nō habet auctoritatē absoluēdi a tali peccato.nō poterit eā nec relaxare.nec cōmutar̄.nisi necessitas vrgeat.vel pietas suadeat.piū.n. eēt tunc interp̱tari q̄ superior i hmōi casibus acceptaret.ar.c.lator.ē .33.q.2.glo.26.q.7.c.tp̄a. Quod simpliciter admitēdū ē qn̄ nō pōt haberi comode recursus ad superiorē. alias secus. Aliqui excipiunt quādo esset imposita vt iret ad terrā sanctā. ar.c.1. ⁊.c.super his.de voto.iūcto.c.ex multa.e.tit. itellige quādo iniunxisset vt iret in subsidium terre sancte. alias non vt in.d.c.iuribus. 21

¶ Tertius casus in quo tenet̄ qs reiterare ꝯfessionē ē.quādo ꝯfessor ē notabiliter ignorās.ita q̄ nesciat discernere inter mortale.⁊ veniale.de oibus peccat̄. ⁊ p̱cipue cū penitēs habet casus intricatos.⁊ difficiles.nisi forte penitēs eēt peritus. vt ꝯfessorē instruat. cū igit̄ aliquis scienter vadit ad eū quē scit idiotam. ⁊ ignorantē.tenetur reiterare. qd̄ maxime tenet.qn̄ pōt habere aliū sufficientē. alias ⁊ maxime quādo iminet necessitas.debet ꝯfiteri illi quē3 habet.vnde Aug.di.6.c.qui vult ꝯfiteri.vt inueniat gratiā.sacerdotē querat scientē soluere ⁊ ligare. de qua scientia dicit.s.Tho.4.di.17.in littera circa fi.hec scientia ⁊ si nō sit maior tn̄ tāta debet eē vt sciat distinguere iter pctm̄.⁊ nō pctm̄.⁊ pctm̄ mortale.⁊ veniale.⁊ si i aliquo esset dubitatio sciat ꝯsiderare. ⁊ dubitare vt possit ad discretiores recurrere. hec ille. Et.21.di.sic ait.videt̄ q̄ aliquis possit cui vult ꝯfiteri quādo habet sacerdotē ignorantē. :q2 in littera dixit Magister q̄ quilibet debet confiteri proprio sacerdoti nisi pro ignorātia:R̄et.s.Tho. dicendū q̄ hoc itelligendum ē quādo sacerdotis ignorantia posset hoiem inducere in errorē.tūc de licētia sacerdotis.vel superioris debet aliū petere prudentiorē.hec ille. Alb.in.4. di.17.dicit q̄ non tenet̄ sacerdos scire discernere nisi in comuni q̄ sint capitalia.⁊ q̄ sint mortalia coia.⁊ que venialia ex genere.sed hec nesciens puto q̄ peccet mortaliter audiendo ꝯfessiones.⁊ instituēs plus peccat q̄ꝫ ip̄e.⁊ permittēs eū institutū ministrare. si. 22

sua interest prohibere. ⁊ in perplexis. qlibꝫ sacerdos
parochialis ecclesie. debet eē ita discret⁹ vt talia dif
ficilia eē sciat. nec procedenduꝫ in eis. sed superioris
ꝯsilio. vel auctoritate. hec ille. Et. s. Bona. ait debet
scire ad q̄ peccata potest se extendere potestas sua.
alias exponeret se periculo. Et nō ꝙ magis excusat
inferior parochialis q̄ꝫ superior. ⁊ nō parochialis q̄ꝫ
parochialis. ⁊ iterū magis qui nō se exponit. sed ab
alio cogitur. ⁊ est optimū ꝯsiliū reiterare ꝯfessionē.
quādo ꝯfessus est cū aliquo quē dubitat nescire que
dicta sūt. Quidā dicūt ꝙ debet scire discernere diffe
rētias peccatoꝝ vtrū sint peccata. vel nō peccata. cō
tractus licitus. vel nō. vtrū teneat ad restitutioneꝫ.
vel nō. vtrū debeat ipm prohibere a cōione. vel non.
q: si iudicat licitū quod est illicitū. vel ecōtra. ambo
in foueā cadunt. nisi probabili ignorātia excusetur.
puta q: sunt diuerse opiniones. ⁊ q̄uis ista opinio
dicat verū quātū ad decentiā. tamen videtur suffice
re ꝙ sciat cognoscere. se nō cognoscere. ⁊ sic dubitet
⁊ querat. ita ꝙ nō iudicet nisi cognoscat q̄ iudicat.
⁊ ista videt opti͂ cautella. Et q̄uis magis excuset
s̄m Pe. qn̄ cogit ab alijs. vt fit i religiōib⁹. tn̄ s̄m. d.
ar. s. nō videt excusari. nisi saltē sciat q̄ dicūt. Tho.
⁊ Alb. Et breuit bꝫ. s. Tho. Inno. ⁊ Pa. vt recitatū
ē. ꝟ. clericus. 2. §. 2. ⁊ 3. Exposit⁹ ad aliqd̄ offi͂ tenet
hře tātā sciētiā vt sciat explere ea q̄ nec͂ incūbūt illi
offi͂. ⁊ h͂ nō solū ꝓbat rōe nāli. sꝫ p tex. expssuꝫ. 1. q.
1. c. nō ē putādū ⁊ sic exponēs aliquē quē sat vel du
bitat i h͂ defficere peccat mortalr. ⁊ dꝫ eū remouet
q̄ꝫ͂ pōt. Ille autē q exponit. ⁊ sciat se defficere s̄m ꝙ
dictū ē si exercet peccat mortalr. si aūt dubitat excu
sat. ⁊ ille q sat se ꝯfessū fuisse tali. videt teneri ad rei
terādū. qn̄ pōt hře copiā alteri⁹ si vo dubitat credo
ꝙ deberet eligere cautiorē viā ⁊ n̄ se pīculo expōere.

23 Quartus casus est. quādo cōfessor nō potuit ab
soluere. ꝙ potest eē s̄m Pe. vel q: habet potestateꝫ
limitatā. q: s. ab aliquibus nō pōt absoluere. ⁊ tunc
tenetur iterū ꝯfiteri ea a quibus non potuit. quando
constat. nō tamen alia. aut hoc est q: nullam habet
auctoritatē. s. vel q: nō est sacerdos qui putabatur.
vel q: non subditus. vel q: intrusus. aut excōicatus.
aut suspēsus ab officio. ⁊ hmōi. de qbus. ꝟ. absolu
tio primo ca. §. 11. vsq; ad fi. ⁊ maxime. §. fi. Et abso
lutus a tali. tenetur iterū cōfiteri quādo cōstat q: nō
est absolutus. q̄uis ignorātia facti excuset i ꝯspectu
dei quando ignorat. Pe. de pal. 4. di. 17. q. 6. distin
guit. q: aut impedimētum qd̄ habet absoluēs. est iu
ris diuini. aut humani. si diuini. puta q: non fuit ba
ptizatus. vel ordinatus. ⁊ in hoc casu tenetur iteruꝫ
confiteri. hoc scito. nec papa posset de ꝯtrario dispo
nere. Si vero ē impedimētuꝫ iuris humani. puta q:
excōicatus. suspēsus. ⁊ hmōi tunc aut impedimētuꝫ
ē notoriū. aut occultū. si p̄ tenet reiterare. h͂ scito. Si
vo. s̄. mō tūc aut ꝯfitens scit. ⁊ sic ēt tenet iterare. si
vo nescit. qd̄ alijs ēt ē occultuꝫ. ⁊ h͂ ignorātia facti.
tūc n̄ tenet. d h͂. ꝟ. absolu͂. p. §. fi. ⁊. ꝟ. excō͂. p. §. 12.
hic diffuse ⁊. ꝟ. cleric⁹. 2. §. 11. ⁊ se. vbi habes bꝫ Pe.
ꝙ ꝯfessus cum clerico fornicario publice. tenet reite
rare secus quādo non est notorius.

Quintus casus ē. qn̄ ꝯfitēs hꝫ ipedimētū. puta q: 24
est excōicatus maiori. vel minori excōicatiōe. q: nō po
tuit prius absolui a pctis. q̄ꝫ ab excōicatiōe. de q̄. s.
. ꝟ. abso͂. 1. §. 2. Et nō ꝙ i hoc casu ⁊ in alijs vbi oꝫ
reiterare ꝯfessionē. si ꝯfitet eidē. nō oportet reiterare
cōfessionem. si confitetur eidem. non oportet reitera
re confessionē. si confessor recordatur saltem in gene
re. vel habet memoriā pnitētie. de quo. s. e. c. §. 13.

Utrū recidiuās teneatur reiterare. R. bꝫ ꝙ recitat 25
. s. Tho. 4. di. 22. q. p͂. ar͂. fi. quidam dicunt ꝙ sic. Et
Inno. in. c. oīs. de pe. ⁊ re. dicit idē rōe ingratitudi
nis. Angelica ꝟo. ꝟ. ꝯfessio sac. p. §. 15. post Ricar.
dicit ꝙ quādo peccata dimissa. ⁊ recidiuata nota
biliter. tn̄ aggrauāt. ꝙ notabilis. ⁊ pīculosa graui
tas peccati exprimi nō posset. nisi dicēdo aliqd̄ pec
catū prius cōfessum. tūc tenetur illud confiteri. alias
nō. Ubi est notandū. s̄m. s. Tho. vbi supra. ꝙ q̄uis
sint diuerse opiniones. tn̄ bꝫ eūdē. s. Tho. quē sequit.
Pis. ꝟ. cōfessio sacramētalis. ⁊. §. 8. ⁊. d. ar. s. 3͂. ut.
14. c. 18. in. 15. ꝯdictione. ⁊ Rosella. ꝟ. ꝯfessio sacral.
2. §. 12. ⁊. 13. videt distinguēdū. s. ꝙ i ꝯfessiōe ē aliqd
exprimēdū dupl̄r. vno mō directe. ⁊ exprimi dr illd
c⁹ absolutio p ꝯfessionē q̄rit. ⁊ sic pctā ꝯfessa recidi
uās nul͂ mō ꝯfiteri tenet. nec i gn̄li nec i speciali cui
cūq; ꝯfiteat. Alio mō idirecte. sicut illud sine quo sci
ri nō pōt debitus satisfaciēdi modus. cuiꝫ. n. ꝯtrictio
s̄m ꝙ ē de necessitate salutis. votū ꝯfessiōis debite i
cludat. tenet ille q ꝯfitet sacerdoti exponere ea qbus
sacerdos possit scire q̄ satisfatio sit ꝯgrua iniūgēda.
sicut ꝯfitēs ꝯfitet sacerdoti iterdū se eē ifirmū. vt ei ie
iuniū nō iponat. ⁊ p hūc modū recidiuās tenet no
tificare pctā dimissa. q̄ꝫ͂ sufficit ad hoc ꝙ sciat que
satisfatio ē ei iniūgēda. vt si ipse freqnēter lapsū car
nis passus ē. ex aliq̄ occasiōe. illa occasio p̄scidat. p
satisfactionē. ⁊ sic de alijs pctis. ⁊ ad h͂ videt suffi
cere cōfessio dimissoꝝ peccatoꝝ i gn̄ali. tn̄ q̄tuꝫ ad
alia specialia. nō oꝫ descēdere. nisi bꝫ ꝙ ꝯfitēs viderit
oportunū. nō. n. pōt i his certa mēsura p̄figi. ⁊ ibidē
ad p͂ ait. Ingratitudo bꝫ ꝙ ē gn̄al circūstātia nō ē
de necessitate ꝯfessiōis. secus qn̄ ē special. de q̄. ꝟ. in
gratitudo. §. 3. ⁊. 4. Ex qb⁹ p̄ habet ꝙ nullus tenet
specifice. vel directe reiterare ꝯfessionē rite factā. vel
eidē. vel alteri. ꝯfiteat. ⁊ sic simpl̄r dr ꝙ recidiuās n̄
tenet reiterare ꝯfessionē. ꝯ habet ꝙ aliqs i tn̄ dꝫ cō
fiteri i gn̄e iā ꝯfessa. iq̄ꝫ͂ nō pōt alr. adhiberi reme
diū sufficiēs i futuro. q̄ ad pctā ꝯfessa. Ex q̄ sequit
corelarie ꝙ nō magis obligat recidiuās ad reite
rādū q̄ꝫ obligetur alt⁹ ad ꝯfitēda remedia oportuna.
⁊ sic vt i plurimū ē ad bn̄ eē qd̄ innuit. s. Tho. qn̄ di
cit ꝙ nō pōt certa mēsura adhiberi. in his. n. q̄ sunt
necessaria ad ꝯfessionē ē determinata mēsura.

26 ¶ Sexta cõditio est. q sit nuda. vt non inuoluatur obscuritate verbo℞. sic ergo loquat vt sacerdos itelligat eũ. nõ tñ debet loqui i materia turpi i honeste. sed sufficit vt sacerdos eum intelligat. ꝛ similiter dicendum de circũstantijs. de quibus in loco suo.

27 ¶ Septima est q sit discreta. i. q confiteat discreto sacerdoti. vt sciat iterrogare. ꝛc. de pe. di. 6. c. discreta. Dicat etiã peccata mortalia distincte. reducendo ad numer℞ qꝫ ẽ possibile. meliori modo. quo potest recordari. vt possit ꝯfessor cognoscere ꝯdictionẽ personẽ. ꝛ grauitatẽ culpa℞. Discreta etiã vt cũ maiori põderositate dicat maiora. ꝛ cũ maiori dolore mortalia. qꝫ venialia. De scia reqsita in ꝯfessore dictum supra. §. 22. De numero. ℣. circũstantia. §. 9.

28 ¶ Querit in ista ꝯdictione. d. ar. s. vtr℞ hõ teneatur ꝯfiteri venialia. Ad hanc. q. ℞c Supplẽ sup Pis. ℣. ꝯfessio. 2. §. 6. dicens post Bona. q q̃uis hõ nõ teneat de iure diuino tenetur tñ propter ecclesiasticum ꝓceptũ. qꝛ omnis christianus tenet semel i ãno confiteri. ꝛ ex hoc pꝫ q religiosi tenentur semel. vel bis cõfiteri venialia in mẽse. vel ebdomada. sm formã cap℞ ꝯstitutionũ. Angelica in. ℣. confessio sacramẽtalis ꝑ post Sco. reprobat hãc opinionẽ. qꝫ ad id qḋ dicit q teneatur ꝓpter preceptũ ecclesie. qꝛ respondet Sco. q itelligit de mortali. ꝛ i hoc bene dicit. subiũgit tñ Angelica q tenet quis rõe ꝓfessiõis. puta qꝛ ꝓfessus est aliquaꝫ religionẽ q̃ ad hoc obligat. vel qꝛ ex voto tenetur obedire i oĩbus q̃ nõ sunt ꝯ deũ. vel aiaꝫ plato papiẽti. posset etiã allegat de. primã de sta. mo. §. sane. vbi precipit q religiosi in quolꝫ mẽse. ꝛc. ȯ. ℣. coicare. §. 11. Sed hãc opinionẽ reprobat Rosella. ℣. ꝯfessio. 2. §. 28. sm Sco. ꝛ bene qꝛ si sm Pe. quẽ sequit ipe Angelus. non põt papa ad hoc obligare. a minori posset platus. Et dicẽdũ sm. s. Tho. 4. di. 16. q. 2. ar. 2. ql. 3. q confessio ad hoc est necessaria. vt penitẽs satisfactionẽ accipiat. sm modũ delicti. pctõ autẽ veniali non debet pena satisfactoria taxata. qꝛ pena illa cẽt proportionata pene peccati mortalis. a qua pctm̃ veniale in ifinitũ distat. Unde per solã ꝯtrictionẽ interioreꝫ pctm̃ veniale remitti potest. Et q aliqua satisfactio exterior iniũgit. hoc est magis ad deuotionẽ excitandã. vel ꝯtrictionẽ: qꝫ ad satisfaciendũ. Et ideo ad cõfessionẽ venialiũ non tenet quis neqꝫ necessitate absoluta qꝛ sic nec de eis penitere. neqꝫ ea vitare tenemur. nec etiã ex necessitate q̃ est ex suppositiõe finis. s. remissiõis co℞ qꝛ etiã sine ꝯfessione. vel actu. vel ꝓposito existente. pñt venialia remitti. tñ perfectionis ẽ ea ꝯfiteri. Nec astringit ꝓceptũ etiã qñ non hꝫ peccatũ mortale qꝛ solũ itelligit de mortalibus. ꝛ magis quo ad taxationẽ tẽpo℞is qꝫ ad ꝯfessiõis actũ. ꝛ sic sufficit qñ non hꝫ pctm̃ mortale. q presentet se ꝓprio sacerdoti. dicẽdo q nõ sibi ꝯstat de mortali. ꝛ sic recipiat coionẽ. hec sm. s. Tho. quẽ seqt Sco. Pe. ar. s. Rosella ꝛ Pis. Ex qbus ꝑ pꝫ q nullus obligatur ad ꝯfitẽduꝫ venialia. Secũdo q nullus pȯt hoc pape. Tertio q ꝓceptũ ecclesie itelligit de mortali. Quarto q eodẽ mõ debet itelligi de. ꝛ statuta religioso℞. s. q nõ plus distẽt confiteri mortalia. vel illa q̃ sunt dubia vtr℞ sint mortalia. vt dicit Jo. an. i. d. de. religiosi aliqd plus ꝓfectionis debẽt hre. ꝛc. Quinto pꝫ q perfectionis est cõfiteri venialia. ꝛ q falsum sit dicere q religiosi tenẽtur ad cõfitẽdũ venialia maiora. vt dicit Supp. Pꝫ qꝛ q̃rã q̃ sũt illa maiora q̃ sunt de necessitate. ꝛ cũ nõ possit determinari remanebit icertus. iõ dubius de salute sua. ꝛc.

¶ Octaua ꝯdictio q sit libẽs. seu volũtaria. Nõ. n. debet qs ꝯfiteri timore ne vꝫ arceat ab ingressu ecclie ꝛ hmõi. sicut pueri verberũ timore. alias nõ facturi. sicut etiã nõ valeret ad remissionẽ culpe q quis ꝯfiteret principaliter timore pene isernalis. oꝫ. n. vt ait Aug. nõ solũ timere deũ iudicẽ. sꝫ etiã amare. ꝛ anxiari pro gloria. de pen. di. 7. c. fi. de quo. ȯ. §. 6. Et q̃uis quis nõ ꝯfiteretur pctm̃ nisi interrogatus. propter verecũdiã. ꝛ sic aliquo mõ sit ꝯfessio ficta. itellige. vt. d. §. 6. nihilominus debet cõfessor iterrogare vt dicit Aug. de pen. di. 6. c. ꝑ. de his q̃ ex se ipe non dicit. imo ꝛ q̃ perpẽdit illũ velle occultare. ꝛ quadã discreta cautella. de ore eius educere necessaria. ꝛ informare illũ. ꝛ declarare q illa dispositio fuit pctm̃. ꝛ q remoueat eã. ꝛ ꝯfiteat de illa. ꝛ propriat alias nõ facturũ sꝫ Pe. si ꝯfessor scit vel probabilr credit q ille nõ recolit aliqua pctã qꝛ nõ sufficiẽter discussiset ꝯsciẽtiã. vel si recolit errãdo qꝛ nõ credit illud eẽ mortale. debet illud ad memoriã reducere. vel cõsciẽtiã de illo facere. aliogn sciẽter idignum absolueret. Sed si ꝯfessor dubitaret vtrũ illud de q̊ non penitet cẽt mortale. ꝛ ille diceret q de ꝯsilio perito℞ illud faceret. de qbus ꝓbabile ẽ q nõ male cõsuleret. põt se illo℞ ꝯsilio cõformare. secus si cẽt certus de opposito. hec Pe. debẽt igit sm Ray. fieri interrogatiões discrete. q̃ videntur necessarie cõfitẽti. vt suadet charitas. Sed vtrũ satisfaciat ille q ℞c ad iterrogata. ℞c. q sic. qꝫ ad ea de qbus interrogat. vel qꝛ rogat ꝯfessorẽ vt eũ iterroget vt plenius ꝯfiteat. nisi sit talis q potius dimitteret ꝯfiteri qꝫ q ore proprie cõfiteat. de quo dic vt. ȯ. §. 6. vñ debet ꝛ tenet proprio ore. vel aliquo signo afirmare. vel negare. Sed nũqd tenet cũfiteri id qḋ ẽ manifestũ ꝯfessori. ℞c. sꝫ. s. Tho. 4. di. 17. q sic. qꝛ q̃uis sit notũ sacerdoti non tñ ẽ sibi notũ in forma iudicij. ℣. interroga° pn. 29

30 ¶ Sed qd de ꝯfitente qui nõ ꝯfitetur aliqḋ mortale qḋ nouit de eo cõfessor. ex eo qꝛ nõ reputat illud peccatũ. ℞c. sm Hos. q si est certũ illud cẽ mortale. tunc qlꝫ ꝯfessor debet ei facere ꝯsciẽtiã. de eo. cũ cõfessor ordinet ad vtilitateꝫ eius. ꝛ vtilitas eius est vt sciat statũ suũ. nec debet eũ absoluere. sed reputare eum i dispositũ ad recipiẽdũ absolutionẽ. dũ manet i tali statu. sed si dubium sit. vtrũ sit peccatũ. ꝛ opiniones sunt inter Doctores sicut vtrũ sit licitum emere reditus

ad vitã.tunc aũt cõfessoꝛ est eius oꝛdinarius. ita ꝙ teneť audire eũ. ꝛ tũc si sit illius opinionis. ꝙ illud nõ sit pctm̃.debet eũ absoluere simplr̃. Si aũt credit ꝙ sit pctm̃.debet ei cõsciẽtiã facere ꝙ cõfitens dili/gẽter se infoꝛmet de illo vtrũ sit pctm̃.sed dato ꝙ il le nollet cognoscere id eẽ pctm̃. nihilominus ex quo est oꝛdinarius teneť eũ absoluere.nec reputare eum inhabilẽ ad absolutionem. qꝛ ex rõe ꝛ nõ proteruia hec opinio est. Si aũt confessoꝛ sit delegatus.qui nõ tenetur cõfitenti nisi velit.si credit illud esse moꝛtale nõ debet eũ absoluere. qꝛ ex mera volũtate depẽdet vt absoluat.vel dimittat. Unde in absoluẽdo debet sequi propꝛiũ iudiciũ ꝛ peccaret absoluẽdo.hec ille.

51 ¶ An cõfessoꝛ scienter. ꝛ sine omni causa rõnabili. dimittẽs interrogatiões necessario faciẽdas. peccat moꝛtaliter.R. Angelica .v. iterrogatiões in prin/cipio.Et ꝙ sic. quãdo dimittit ex negligẽtia interro gationes necessario faciẽdas.habẽs probabilẽ opi/nionẽ.ꝙ ꝯfitens ex obliuiõe. vel ignoꝛãtia omittat. ar.c.sit rectoꝛ.43.di.vel cõsciẽtia.sibi dicat.illas eẽ faciendas.qꝛ tenetur facere cõfitenti. id qd̃ sibi fieri vellet.iuxta illud diliges proximũ.ꝛc. Secus quãdo habet probabilẽ opinionem.ꝙ cõfitens talia scit. ꝛ aduertit qꝛ sic potest credere euꝫ.vel nõ comisisse vel alias cõfessum fuisse.ꝛ sic nõ tenetur iterrogare.nisi foꝛte videret ꝙ ex verecũdia nõ auderet dicere.simi liter si dimitteret ex inaduertẽtia. aut obliuione.hec ille. Rosella vero.v.cõfessoꝛ.2°.§.5.dicit ꝙ ista doc/trina est nimis rigida qꝛ cõfessoꝛ qui nõ se ingerit.sꝫ requisitus exercet tale officiũ ex charitate.ꝛ obediẽ/tia nõ plus teneť.ꝙ̃ i deposito.s.de dolo.ꝛ lata cul/pa.ꝛ sic nõ tenebiť de leuissima.vel leui.ꝛ sic nõ pec cabit moꝛtaliter.dicit aũt illud preceptũ intelligi de similitudine.ꝛ nõ de qualitate.Credo sm̃ opinionẽ .s.Tho.Pe.de pal.ꝛ ar.s.ꝙ quãdo cõfessoꝛ sciẽter. vel probabili cõiectura.videt ꝯfitentẽ defficere i sua ꝯfessione.ita ꝙ ꝯfessio nõ sit perfecta.sed diminuta. vel ficta.teneať interrogare.vel instruere ipm̃ confi tentẽ.moueoꝛ pͣ qꝛ sꝫ Pe.vt dictũ ẽ supꝛa.§.29.sciẽ/ter indignũ absolueret.i.imperfecte penitentẽ. Secũ do moueoꝛ qꝛ sm̃ .s.Tho.4.di.19.q.2ª.arᵒ.2ᵒ.qlª.pª. oꝛdo singuloꝝ ad inuicẽ est vt vnusqsqꝫ alteri auxi/liũ pꝛebeat ad bonũ suũ ꝯsequendũ.Un̄ sicͭ pꝛelatis ex pꝛecepto incũbit vt subditoꝝ curã gerãt.ꝛ subditi vt pꝛelatis obediãt.ita ꝛ coequalibus ad inuicẽ. vt sibi inuicẽ auxiliũ ferãt.nõ solũ in coꝛpoꝛibꝰ sꝫ ma/gis in spiritualibus. ꝛ ideo qꝛ maximũ homini per correctionẽ in spiritualibus adhibeť pceptũ diuine legis ad hoc se extẽdere debet.hec ille. Eodẽ n.õ dꝛ i ꝓposito. qꝛ iminet magnũ malũ spirituale. ꝛ deus comisit vnicuiqꝫ de ꝓximo suo.Uide.J.v.correctio ꝺñi p totũ.Un̄ videť peccare moꝛtalr̃.si negligit ꝓ/curare salutẽ ꝓximi sciẽter i necessariis ad ꝯfessionẽ alias secꝰ.s.inaduertẽter.vel ꝺ ñ necessariis. ꝛ sic ꝯcoꝛ da pcedẽtes.v.iterrogaͤ pn̄. ꝛ.s.§.29.ꝛ.J.§.43.

¶ Quid quãdo cõfessoꝛ audit duos. ꝛ vnus dicit se peccasse cũ alio.ille aũt cũ ꝯfiteť hoc nõ dicat.ꝛ si in generali possit sacerdos interrogare. vtrũ aliud co/miserit pctm̃. nõ tñ debet dicere ꝙ ille alius cõfessus est. nisi pꝛius habuisset super hoc licentiã ab illo. ꝙ si habita licẽtia hoc dicẽdo ille negat. nõ debet ma gis vni cedere ꝙ̃ alteri: vñ propter hoc nõ debet ne/gare absolutionẽ. Idem si plures circũstantias dicit vnꝰ qd̃ alter negat.ꝛ necessitas ꝯfiteri.hec.d.ar.s.3. tit.14.c.18.in.13ª.ꝯdictione.v.edaᵒ ꝯfe.§.11. 52

¶ Nona cõdictio ꝙ sit verecũda. vñ Aug. de pen. di.6.c.1.qm̃ verecũdia magna est pena: sit dignus venia q pꝛo xp̃o erubescat.s.ꝯfitẽdo.ꝛ ista verecũdia pꝛincipaliter debet eẽ respectu offense diuine maiesta tis.saltẽ sm̃ rõeꝫ. naturaliter.n.quis erubescit ꝛ cõ/fundiť defectuosus repꝛiri coꝛã magnis personis.di/gnis reuerẽtia.exẽplũ Magdalene ꝺ q̃ dicit Greg. qꝛ grauiter erubescebat intus.nihil putauit qd̃ vere/cũdareť foꝛis.Unde ꝛ flere inter epulas nõ erubuit. Et ẽ erubescẽtia satisfactoꝛia pene.ꝛ ꝙ̃uis sacerdos possit audire.ꝛ absoluere illã.cũ q̃ peccauit. melius tñ ꝙ cũ alio ꝯfiteať.qꝛ habet maioꝛẽ verecũdiã. 53

¶ Quęriť vtrũ aliqs possit ꝯfiteri per interpꝛetẽ.vel per nuntiũ.vel p scriptũ.R. Angelica.v.cõfessio sa/cramẽtalis.p.§.32.ꝛ.33.Alr̃. Sco. ꝛ cõiter Theolo/gos.ꝛ.c.quẽ penitet de pen.di.1.ꝙ nõ. Et qñ est mu tus.vel ignoꝛãs linguã. debet ꝯfiteri eo mõ quo põt per signa.ꝛ hmõi. Idẽ cõfirmat Rosella.v.cõfessio saĉ.p.§.8.ꝛ.9.Alr̃.Sco.ꝛ Ricar.Sed melius loq/tur.s.Tho.4.di.17.q.3.arᵒ.4.ql.3ª.vbi sic ait.Con/fessio nõ solũ est actus virtutis. sꝫ etiam pars sacri. ꝙ̃uis aũt ad eam sm̃ ꝙ est actus virtutis sufficeret qualitercũqꝫ fieret.tñ sm̃ ꝙ est pars sacri habet de/terminatũ actũ.sicut ꝛ alia sacra hñt determinataꝫ materiã.ꝛ sicut in baptismo ad significãdã interio/rẽ ablutionẽ assumiť illud elemẽtũ.cuius est maxi/mus vsus i abluendo. ita in actu sacri oꝛdinato ad manifestãdũ peccata. assumitur ille actus quo ma/xime cõsueuimus manifestare.s.propꝛiũ verbũ. Alij vero modi sunt inducti in supplemꝭ istius. Et sicut in baptismo nõ sufficit qualitercũqꝫ abluere sꝫ p aquã elementum determinatũ. ita nec in penitẽtia sufficit qualitercũqꝫ peccata manifestare. sed oꝫ ꝙ p actuꝫ determinatũ manifestetur. In illo aũt qui vsum lin gue nõ habet.sicut mutus.vel qui est alterius ligue. sufficit ꝙ per scriptũ.s.dum est pꝛesens. aut nuntiuꝫ. aut interpꝛetẽ.cõfiteatur qꝛ non exigitur ab homine plus ꝙ̃ possit. ꝙ̃uis homo nõ debeat baptismũ acci pere nisi in aqua.qꝛ aqua est oĩo ab exterioꝛi. ꝛ no/bis ab alio exhibetur.sed actus cõfessionis est a no/bis.ꝛ ideo quãdo non possumus vno mõ debemus sm̃ ꝙ possumus ꝯfiteri.de bene eẽ. In absentia aũt propꝛij sacerdotis. Potest etiã laico fieri cõfessio. ꝛ ideo nõ oꝫ ꝙ scriptũ fiat.s.quãdo est absens.qꝛ plus pertinet ad necessitatẽ cõfessionis actus.ꝙ̃ ille,cui fit 54

cōfessio. hec.s.Tho.idem ponit q.l.p.q.6.ar.p.con.
Pil.z.ar.f.Pe.de pal. dicit q qñ penitēs z ɔfessor
sunt simul īpediti. q nō possint ad se inuicē ɔuenire.
pōt ei scribere pctā sua.si vult. z sacerdos illi rescri/
bere.z mādare absolutionē.sed nō tenet ad hoc.nec
hoc ɔsulit Ricar.propter periculū. Ex his igit pʒ p
q quādo aliqs pōt loqui tenetur verbo presentialiter
manifestare pctā sua. Secūdo q quādo deficit loql
la.vel non itelligit sua loquella. q debet primo ma
nifestare si pōt per signa propria psentialiter pecca
ta sua.de bene eē tñ. Tertio q quādo nō pōt per p/
priū nutū debet per scriptū. vel interpretē psentia/
liter manifestare.de bene eē intellige. Quarto q qñ
sacerdos nō est presentialiter.non debet per litteras
ad absentē.q̄uis possit sacerdoti presenti. z hʒ Pe.
etiā absenti.sed debet ɔfiteri laico pñti de bene esse.
de qbus dic vt dictū est.v.absolutio.p.§.16. Sed qd
faciet parochialis.quādo habet aliquos surdos.ce/
cos.mutos.furiosos.vel demoniacos. z silēs. quos
scit eē in peccato mortali.R.sm Ray.q debet face
re posse suū vt inducat eos ad penitentiā sm q est
possibile.q si non pōt.oret.z faciat orari.pro eis de
ɔse.di.4.c.solet queri.si tñ aliqs eorū fuit i causa.nō
excusat.furiosi tñ z dmoniaci ñ pñt nisi redeāt.z c.

35 ¶ Decima cōdictio est q sit integra.vt.s.oia mor/
talia.z oēs circūstantias mortaliū que habet in me
moria.z nō fuit rite ɔfessus.vñ Aug.de pen.di.5.c.
fi.Caueat ne verecūdia ductus diuidat cōfessionē.
hoc est.n. ad hipocrisim tēdere z semper venia ca/
rere.sunt igit oia vni de necessitate ɔfitēda. de pen.
di.3.sunt plures.vñ.s.Tho.4.di.17.q.3.ar.4.q.2.
ait de necessitate ɔfessionis est q hō oia peccata cō
fiteat q̄ i memoria habet qd si nō facit nō ē ɔfessio
sed cōfessionis simulatio.hec ille.preterea sicut fit con/
tritio deo ita cōfessio sacerdoti sed nisi de omnibus
conterat nō est vera cōtritio ergo non est vera con/
fessio nisi omnia ɔfiteatur.hec.s.Tho.vbi.s.ad.2.
Utrū vnus possit audire z alius absoluere. vide su/
pra.v.absolutio p.§.8.vtrū vnus possit absoluere
ab vno z alius ab alio ibi.§.9. Utrū qs possit prius
absolui a peccatis q̄ʒ ab excoicatione ibidem.§.1.z
.s.e.c.§.13.z tribus seqūtibus .v.circūstantia.§.1.
z.v.contritio.§.5. Uide.v.penitentia.§.13.

36 ¶ Undecima condictio est.vt sit secreta.Non.n.pu
blice sed secreto.q nō audiatur.ab aliis. debet quis
cōfiteri sacerdoti.q si quis aduertēter staret ad au/
diendū ɔfessionē alterius.grauiter peccaret. z debet
tenere secretū.z cōfessor sm Pe.de pal.debet secreto
iniungere penitētiā.ne ab aliis audiatur.penitēs tñ
sicut liber est si vult peccata sua dicere alteri. ita li/
ber est ad dicēdū alio penitētiā sibi impositā.nisi
forte ex hoc alii sumerēt scādalū.sm Ricar.si sequa
tur infamia sui.vel alterius.vel sequat aliud malū.
sed nūquid pōt aliqs publice cōfiteri .R.sm Jo.an.
q si vult publice confiteri.ex magna contritione.vel
hmōi.pōt nec obstat.v.solus. qz illud fuit appositū
vt liberius quis ad confessionē accedat. De hoc.v.
ɔfessionis celatio per totū.z.§. imediate sequēti i fi.

¶ Utrū plures simul possint eidem sacerdoti confi/ 37
teri.R. Rosella post Ricar.v.ɔfessio sacramētalis.
p.§.1.dicit. q i casu necessitatis puta si mors ita imi
neret de propinquo q vnus post alium cōfiteri non
posset.tūc.n.lʒ.nec euacuat sacri virtutē. Similiter
dicit idē in casu i quo videretur penitētē ex magno
feruore.z vt magis trāquillaretur ɔscientia sua pro/
pter collationē duorū in cōsulendo licitum eēt eis.s.
pluribus sacerdotibus.simul audire eūdem.z absol
uere.z absolutus a pluribus sacerdotibus recipit sa
cramentum penitētie. modus.n.exprimēdi personā
absoluētem.vel absolutionis actum in singulari.vel
plurali. de necessitate nō requiritur ad essentiā sacri.
hec ille. Angelica vero .c.v.§.29. videtur tenere q
plures simul confiteri eidē sit de precepto ecclesie.z
sic ille qui facit sine necessitate q plures pueri qui te
nētur ad cōfessionē simul ɔfitētur facit illos trāsgre
di preceptū ecclesie.dicit ibidem post Sco.q ɔfessio
que fit pluribus sacerdotibus simul. nō est confessio
sacramētalis.hec ille. Idem posset dici in .§. prece/
denti q confessio publica non est sacramentalis.

¶ Duodecima cōdictio ɔfessionis ē.q sit lachryma 38
bilis.i.cū dolore seu displicētia.de peccatis saltē sm
rationem. Ubi querūt doctores vtrū ɔfessio possit eē
informis.vel vtrum ɔfessio possit valere sine gratia.
vel vtrū confessio ficta teneat.ita q nō sit reiteran/
da. Ad hanc.q.R.s.Tho.4.di.17.q.3.ar.4.q.1.
vbi ait.Cōfessio est actus virtutis.z pars sacri. sm
aūt q ē actus virtutis. est actus meritorius proprie.
z sic cōfessio nō valet sine charitate.q̄ est principiū
merendi.sʒ sm q est pars sacri sic ordinat ɔfitētem
ad sacerdotē. qui habet claues ecclesie.qui per con/
fessionē ɔsciētiā cōfitētis cognoscit.z sm hoc ɔfessio
etiā pōt eē in eo qui non est cōtritus.qz pōt peccata
sua sacerdoti inotescere.z clauibus ecclesie se subice/
re.z q̄uis tūc non recipiat absolutionis fructum.tñ
recedēte fictione percipere incipiet sicut etiā est z in
aliis sacris. Unde nō tenetur reiterare ɔfessionē.qui
fictus accedit:sʒ tenet postmodū fictionē suā ɔfiteri
hec ille. Et ibidē ad.2.argm ait.Contritio z satisfa/
ctio fiunt deo.sed confessio fit homini.z ideo de rōe
ɔtritionis. z satisfactionis est q hō sit deo per chari
tatē vnitus.non aūt de rōe ɔfessionis.z q̄uis eorū di
scordet a ɔfessionis fine.cōcordat tñ verbis. quātū
ad substantiā ɔfessionis.hec.s.Tho. Quō tamen in
telligatur z quō sunt diuerse opiniōes vide.i.§.se.

¶ Ad maiorē declarationē precedētis.§. Notandū 39
quādo qritur vtrū ɔfessio ficta sit reiterāda q ɔfes/
sio ficta idem est q ɔfessio imperfecta. vel sine cha/
ritate. Unde talis imperfectio pōt esse tribus modis
sm viam Thomistarū pro vt declarat Jo.caple.4.
di.17.q.1.ad.4.argm.primo loco. Primo mō dicit

ficta.vel imperfecta qñ deficit sibi aliquid qđ ꝑtinet
ad integritatē eius.vt est sacm̄.puta q: nō intendit
recipere sacm̄.vel rē sacri sed derisorie cōfitetur. vel
simulatione.vel q: non vult cōfiteri oīa.vel q: nullo
mō dolet de p̄terito. nec intendit de futuro cauere
vel q: vult dimittere aliqd qđ ē de essentia sacri. nā
sine aliquo istoꝝ nō est completū sacm̄ ⁊ sic reite/
rāda nisi forte ꝯfiteretur cū eodē.vel recordaret̄ ipi⁹
penitētie s̄m aliquos. Secūdo mō extremo ad istuꝫ
dr̄ imperfecta qñ habet oīa q̄ reqrūtur ad ipsam tñ
non est perfecta per se.s. q: non ita perfecte dolet vt
possit per se introducere grāꝫ.tñ cū sacro actuali.est
sufficiēs. Tertio mō medio iter istos duos. qñ.s.ali/
quis ē imperfecte dispositus. vel rōe ignorantie. seu
obliuionis.q̄ nō excusant de q̄bus .s̄.e.c.§.15.⁊.16.
vel rōe imperfecte cōtrictionis seu dispositionis.non
tñ sibi occurrūt ista vt cōfitēda.ita q̄ etiaꝫ cū sacro
actuali nō sufficiūt ad introducenda grāꝫ.credit tñ
se sufficiēter dispositū. Si loquamur p̄ mō q: tūc cō
fessio nō solū ē imperfecta vt virtus sed etiam vt sa
cramētum q: nō habet illa q̄ reqrūtur ad integrita
tē sacri.iō h̄z oēs ⁊ peccat mortalr̄ ⁊ tenet̄ reiterar̄.
Si aūt loquamur.2ᵒ.mō q: qñ actualiter recipit sa/
cramētū fit cōpleta.⁊ perfecta ideo h̄z oēs nō pec/
cat nec est iterāda. Si vero loquamur.3.mō quidā
vt Angelica.ꝟ.ꝯfessio sacramētalis.p̄.§.14.⁊ Ro/
sella co.ꝟ.§.3.⁊.4. alle. Ricar. Sco.⁊ Bona.isti te
nent q̄ ē reiterāda.q: sine gratia nō est sacm̄.vel si
ꝯfitetur hūc defectū nō est absoluēdus.si vero nō cō
fitetur ē diuisa. Alij sequētes doctrinā.s.Tho. sicut
Pe.d̄ pal.4.di.ea.q.fi. Pis.⁊.d.ar.s.3ᵒ.ti.ᵉ14.c.18.
in.3ᵃ.condictiōe. Jo.caple.4.d.17.q.2.ad.4ᵐ.primo.
loco.dicūt q̄ q̄ūuis peccet.q: nō facit debitā dispositi/
onem. ⁊ sit imperfecta vt ē virtus.tñ ē completa
quātū ad rōeꝫ sacri.⁊ nō est reiterāda. Unde ista ē
opinio.s.Tho. quaꝫ declarat Jo.caple.vbi.s̄.in fi.
dicens.q̄ si aliquis ꝯfiteretur sua peccata ⁊ nullaꝫ
penitus haberet cōtrictionē.tunc nō eēt ibi cōpleta
materia ꝯfessionis.⁊ sic ꝯfessio eēt nulla.⁊ reiteran/
da.si vero assit aliqua attritio q̄ etiā cū sacro nō sit
sufficiēs ad introducēdam grāꝫ.erit tñ sufficiēs ad
hoc vt sit perfectū sacm̄.⁊ sic nō reiterādū: q̄ autē
.s.Tho.non intelligat de fictione p̄ mō p3 q: s̄m.s.
Tho.qñ est diuisa debet reiterari vt ipe dicit.4.di.
17.q.3.arᵒ.4.qlᵃ.2.⁊ dictū est.s̄.e.c.§.35.q̄ etiam sit
reiterāda quādo deficit intentio vel pars essentialis
sacri.p3 in tota sua doctrina.q̄ etiā nō intelligat.2ᵒ
mō.p3 s̄m omnes.q̄ aūt intelligat.3ᵉ mō p3. q: ipe
vult q̄ sit perfecta vt ē sacm̄ qđ nō pōt primo mō
⁊ imperfecta rōe grē qđ non pōt eē. 2ᵉ modo ergo i
telligit.3ᵉ q̄ aūt alij etiā sic intelligāt patet q: alias
non arguerēt ꝯtra.s.Tho.⁊ similiter p3 q: nō itel/
ligūt primo vel.2ᵉ.mō ergo.3ᵒ. Opinio igit̄ .s.Tho.
recta intellecta ē q̄ ꝯfessio ficta.i.qñ quis ꝯfitet̄ non.
perfecte contritus.vel h̄z ignorātiā. vel negligentiā

q̄ nō excusant. vel nō sūt ꝑfecta ad ꝯsequēdā grāꝫ.
nō tñ ē diuisa.neqꝫ ē oio sine sua mā.i.h̄z aliquam
ꝯtritionē q̄ūuis iꝑfectā ⁊ intēdit recipe sacm̄.⁊ ista
non occurrūt sibi vt ꝯfitēda.talis ꝯfessio est sacm̄.
hñs māꝫ ⁊ formā.⁊ illo mō ē in p̄cepto.⁊ nō alr̄.⁊
q̄ taliter ꝯfitet̄ satisfacit tali p̄cepto.sicut q̄ honorat
parētes non existēs in gratia. satisfacit tali p̄cepto.
⁊ tamen non ꝯsequitur perfectionē sui finis.ita i ꝓ/
posito. qđ innuit.s.Tho. quādo dicit q̄ confessio est
actus virtutis ⁊ pars sacri.vt in.§.p̄cedenti. Et ꝑ/
suadetur ista opinio sic.q: si de⁹ vellet obligare ad
illam cōfessionē perfectam que requirit gratiā. nul/
lus posset scire vtrū sit bene cōfessus. ⁊ in dubijs de/
bet tutiorem partem assumere. ⁊ sic quilibꝫ teneret̄
reiterare. ⁊ sic patet responsio ad arᵐ istoꝝ q: ē cō/
pleta in ratione sacri.⁊ non virtutis.⁊ sic potest esse
sine gratia. nec diuidit q: non occurrit.

¶ Tertiadecima condicio est.q̄ sit accelerata.i.ci/ 40
to post peccatū mortale ꝯfiteatur.vbi querunt doc.
vtrū sit necessariū statim habita oportunitate con/
fitendi. R̄.s̄m.s.Tho.4.di.17.q.3.arᶜ.p̄.qlᵃ.4ᵃ.⁊ ql.
p̄.q.6.arᶜ.2ᵒ.q̄ ꝯfiteri peccata mortalia. pōt dupl̄r
itelligi. Primo mō i ꝓposito.alioᶜ i actu.si loq̄mur
p̄ modo tunc homo tenetur habere propositū confi/
tendi quādo tenetur ꝯfiteri.q: est sibi annexū.s.quā/
do peccata memorie occurrūt ⁊ precipue quādo in
periculo mortis existit aut quādo opus est coicare.
⁊ nō adest copia ꝯfessoris de quo.ꝟ.charitas.§.20.
Si aūt loquamur.2ᵒ.modo.s.de actuali confessione.
de hoc sunt tres opiniones quidā.n.dicunt q̄ tenet̄
statꝫ post peccatū mortale.occurrēte oportunitate.
nec obstat q̄ ecclesia p̄cipiat solū semel in āno. q:
non indulget dilationē. sed ꝓhibet negligentiā.sed
hoc videtur nimis durū.⁊ est p̄ceptū affirmatiuū
q̄ nō obligat ad statim.sed ad tēpus determinatū.
Unde alij dicunt q̄ q̄ūuis seculares nō teneātur sta/
tim.tenētur tamen religiosi:q: totū tēpus. est eis pe
nitētie tēpus.sed hoc nihil est q: religiosi non tenen/
tur ad alia q̄ꝫ alij.nisi ad que se voto obligarūt. de
quo vide.ꝟ.coicare.§.11.12.⁊.13. Unde s̄m.s.Tho.
in.d.ql.est.3ᵃ.opinio q̄ dicit q̄ laudabile est q̄ pec/
cator q̄ꝫ citius comode potest peccatū suū confitea/
tur.q: per sacm̄ penitentie cōfertur gratia q̄ homi/
nem reddit magis firmū ad resistendū peccato: de
p̄cepto tñ nō tenetur. sed pōt differre vsqꝫ ad tēpus
pascale.posset tñ esse s̄m.d.s.in.d.ql.q̄ meritorie.⁊
laudabiliter differret cōfessionē.puta si ad hoc diffe
rat vt prudētiori ꝯfiteatur. vel deuotius propter sa/
crum tēpus.aliqñ tñ tenet̄ añ terminū dictū.vt.j.

¶ P⁹ casus qñ tenet̄ añ tp̄s ab ecclia taxatū.est rōe 41
sacri.qñ vult coicare. tūc.n.nō sufficit q̄ sit ꝯtritus.
sꝫ nccᵉ ē ꝯfiteri.si h̄z copiā sacerdotis. vel nisi necessi/
tas vrgeat.alias peccat mortalr̄.d̄ qᵒ.ꝟ.coicᵉ.§.30.
Quidam dubitāt de alijs sacris.s.qñ d3 recipere vel
alijs administrare vtꝝ teneāt̄ ad ꝯfessionē actualem

maxime qr.s.Tho.in.d.q.l.dicit quando debet reci/pere sacrum ordinem .⁊.4. sententiaruz dicit φ pre/lati possunt sibi eligere confessorez qr incūbit sibi di/spēsare sacramenta que nisi mundi tractare debent ⁊ Pe.de pal.e.lib.di.17.q.2.ar.4.videtur idē dicere de qualibet administratiōe cuiuslibet sacri. ait.n.φ in oī sacro est obseruādū vt oēs qui post baptismuz peccauerūt ɔfiteātur.qr penitentia est.2ª.tabula post baptismū.Uñ ɔtritus antequā sit ɔfessus.si comode pōt.nec eucharistiā neqz ordinē.neqz extremā vnc/tionē.nec ɔfirmationē. suscipere debet āte ɔfessionē. de ɔse.di.5.c.ieiuni.vbi dr̄ φ perfecte etatis ɔfirmādi moneātur facere ɔfessionē peccatorū.⁊ eadem est rō de alijs sacris.Unde Angelica.v.matrimoniū.2.§. fi.⁊ Rosella.v.matrimoniū.p.§.8.dicūt φ Pe. est huius opiniōis.i fi.tñ declināt ad aliā partem. Sed coīter sm viā .s.Tho. nō est necesse nisi quādo vult coīcare.qr hec preparatio requirēs actualē confessionē. videt propria sacro eucharistie. ppter imēsaz ma/iestatē.de quo.i.d.§.30.Ad id qd dicit.s.Tho.i ql. de receptiōe ordinis sacri idē est φ hoc dixit qr co/municabāt.Ad aliud de prelatis intelligit φ requiri de cōgruo.vt Pe. de pal. dicit.⁊.d.ar.f.3ª.tit.14.c. 19.§.2ª.ibi.primus est.Et Rosella ⁊ alij oēs tenēt φ sit de bene eē. imo.d.ar.f.dicit φ nō vidit aliquem doctorū dicere dare φ teneātur.s.de precepto.Uñ Pe. de pal.vbi.s.i fi.pᵃ ɔclusiōis.sic ait. Nō tñ mortaliter peccat suscipiēdo vel ministrādo postqā est contric/tus.qr iā deo per ɔtritionē ɔiunctus ē. Unde pz φ supple.ⁱⁿ.v.ɔfessio.sacramētalis.2ª.§.4.non bene vi/dit Pe.ponit.n.ista verba post illa in fi.⁊ sic in illis primis verbis itelligit de bene esse vt ipe se declarat eodē mō dr̄ ad .d.c.ieiuni. Unde dr̄ ibi in tex. mo/neantur.⁊ nō dicit precipiatur. Quādo sit necessaria ɔtritio.vide.v.correctio.§.4.⁊.v.suspēsio.p.§.p.

42 ¶ Secūdus casus qñ tenet actualiter ɔfiteri est. rōe periculi.saltē.n.semel hoc sacrm recipiēdum est post pctm̄ mortale i hac vita.⁊ sic i periculo tenet .Et dr̄ hoc periculū qñ vt in plurimū hoies ex tali casu mo/riūtur.sm Pe.vbi.s.vt paciēdo naufragiuz.itrādo bellū.aut paciēdo acutā febrē. vel grauē infirmita/tē.⁊ sic intelligit φ qlibet pōt absoluere in mortis ar/ticulo.de offi.or.c.pastoralis.in glo.Nō aūt est hoc plculū φ itrat mare vel flumē. vel dic eē plculū ad arbitriū boni viri vt pēsatis ɔdictiōibus si ē pbabile φ imineat plculuz mortis.puta etate ɔfectus.⁊ filia. Tertius est rōe dubij.quādo.s.probabiliter dubitat φ amplius i illo anno nō occurret sibi copia ɔfessoris. vbi.n.periculū iminet auferenda est mora.di.5.ba/ptizari.de isto periculo vide.v.absoluᵒ primo.§.15. Quartus rōe scrupuli cōz.s.aliqs ē illius opiniōis φ tūc teneat .oē.n.qd ē ɔ ɔsciaz edificat ad gehēnaz. Quintus rōe statuti qr papa pōt statuere. ⁊ statuit φ saltē semel in āno.⁊ i de.pᵃ.de sta.mo.de quo.v. comunicat a .2ª.§.vsqz ad.15.⁊ aliquid.s.e.c.§.28.

Sextus est sm .s.Tho. in.d.q.l. Si aliquis propter contemptū confessionem differat.

¶ 14ª.est.φ sit fortis.s.φ pp verecūdiā vel timorem nō dimittat aliquid dicēduz.Et nō.sm.d.ar.f.post Guil.φ cū quis accedit ad cōfessionē.cū hac dispo/sitiōe ⁊ pposito φ petā q̄ recolit comisisse.nullo mō diceret per se verecūdia ductus ppter turpitudinem ipoꝝ nisi quatinus interrogaret de his a sacerdote. talis ⁊ si ɔfitear de illis interrogatis a ɔfessore ficte ɔfitetur.nec fructū recipit ɔfessiōis.nisi peniteat cuz infra ipaz cōfessionē talis fictiōis. ⁊ mutat ppositū vt .s.disponat φ etiā nō interrogatus a cōfessore di/ceret. Unde peritus cōfessor cū hoc perpendit.debet sibi ostendere periculū suū.⁊ ratificare cōsciaz suaz. ⁊ declarare quō hoc pcedit ex superbia. ar.de pen. di.5.c.1.⁊ doleat de illa fictione.φ aūt peccator pe/tat inqri a confessore de peccatis vt plenius oia di/cat.⁊ respondeat vere ad interrogata dicēs nihilo/minus.⁊ alia de quibᵘ recordat nō est malū. qñuis laudabiliᵘ eēt dicere p se oia.ɔ hoc.s.e.c.§.29.⁊.31. 43

¶ 15ª.vt sit accusans.i.vt se accuset ⁊ nō excuset. nō autem debet accusare aliorum crimina. ⁊ querunt hic doctores.vtrū quis possit vel debeat confiteri cir/cūstantiā que manifestat peccatū alterius. vel con/fessor possit de simili interrogare. de quo supra .v. circūstantia.§.11.⁊.supra.§.4. 44

¶ 16ª. φ sit paratus parere.i.obedire cōfessori i his que discrete sibi imponātur.⁊ hoc cū gaudio. qr vi/tam recuperat infinitā.de pen.d.5.c.1.Et quia con/fessio est quoddā iudiciū penitentiale vbi penitens ē reus.⁊ confessor est iudex.⁊ quasi sententia datur in absoluendo.⁊ ligando certā penitentiā.quia nullus potest eē iudex alterius nisi.habeat auctoritatem su/per eū.ideo nullus pōt alteri confiteri qā proprio sa/cerdoti.Unde ⁊ dec̄ omnis dicit φ confiteatur pro/prio sacerdoti.Utrū teneat acceptare penitentiam. vide supra.e.c.§.18.⁊ duobus.se.Utrū possit confi/teri alteri qā proprio ⁊ quis sic proprius vide .v.ab solutio.p.§.11.vsqz ad fi. Sed quid agēdū quando confitens non vult acceptare penitentiam.Rz.φ me/liori modo.quo potest debet euz hortari. ⁊ mutare penitentiā.⁊ quantū potest non permittere φ despe/ratus recedat. Et sm.s.Tho. det paruam vt assue/fiat ad maiorem. Sed quid si nullā vult facere.vel non vult abstinere.de futuro.Rzᵒ debet sibi bona cō/silia dare.⁊ imponere penitentiā hortando ne defi/ciat. non tamen eum absoluat. ⁊ imponat aliquid quod ipe velit acceptare. nō tamen exigat iuramē/tum.vel promissionem φ abstinebit. vel de faciēdo quod imponit.nisi in casibus iure expressis. sed ab/soluat simpliciter. ⁊ cautius esset vt prius satisface/ret nullo tamen modo dimittat eū desperatum quā/tum possibile est. Et quāuis penitentie sint arbitra/rie tamen quantum potest ad vtilitatem confitentis seruet canones de quibus.v.dispensatio.§.13.⁊ se. 45

Confessionis celatio. de qua primo. quaeritur vtrũ sigillũ cõfessiõis sit de essẽtia sacri. R. Angelica .v. cõfessio vltimo. pri°. post Aureo. dicat q sic. sz hoc nõ videtur verum sm Pe. de pal. qz remoto eo qd ẽ de essẽtia alicuius. impossibile est illud remanere. sz sacrm cõfessiõis remanet ipa reuelata. igitur. & si alle. s. Tho. dicẽtem vbi. s. ar°. 2. q occultatio est de essẽtia sacri. R. q accipit essentiã large. p eo qd sequitur ad essentiã sicut ppria passio dicitur essentialis. qz sequitur essentiã. & vtitur isto mõ loquẽdi frequẽter. Dicẽdũ ẽ igitur aliter sz doctrinã. s. Tho. 4. di. 21. ar°. 3. qstiũcula p°. & Pe. de pal. e. di. q. 3. ar°. 3. & d. ar. s. 3°. tit. 18. c. 5. q sigillũ cõfess. õis. i. obligatio ad tenẽdũ secretũ. sequitur de necessitate ad sacrm cõfessionis. sicut ppria pa° ad suũ subiectũ. sicut aptitudo ad ascẽdẽdũ sursuz sequitur ad corpus leue de necessitate. vt eius pa°. quauis effectus eius. s. ascẽdere possit impediri. ita obligatio ad tenẽdũ secrete. de necessitate sequitur ad sacrm. quauis eius actus. i. cela° possit impediri. sir sicut obligatio ad reddẽdũ debitũ sequitur sacrm matrimonij. s. tẽpore debito. quauis eius actus possit impediri. sic i pposito. Vñ s. Tho. vbi. s. qstiũ. p°. sic ait. in sacris ea q exterius gerũtur sunt signa rez q interius cõtingũt. & iõ cõfessio qua qs sacerdoti se subijcit. signũ est interioris qua qs deo subijcitur. deus aũt peccata illius q se subijcit per penitẽtiã tegit. Vñ & hoc oz i sacro penitẽtie significari. & ideo de necessitate sacri ẽ q qs cõfessionẽ celet. & tãq violator sacri peccat. q reuellat. & preter hoc sunt alie vtilitates huius cellatiõis. qz p h° hoies ad cõfessionẽ trahũtur. & simplicius peccatã cõfitẽtur. hec ille. & i. R°. ad. 3m. argm ait. pceptũ de cõfessione seruãda. cõsequitur ipm sacrm. & iõ sicut pceptũ de cõfessione sacramẽtalis facienda ẽ de iure diuino. & nõ põt aliqua dispẽsatiõe. vel iussione humana. hõ ab eo absolui. ita nullus ad reuelationem cõfessionis põt ab hoie cogi. vel licẽtiari. hec ille. cela° etiã est d pcepto iuris positiui. vt in. c. sacerdos de pen. di. 6. & c. ois vtriusqz. de pe. Pz igitur ex his q cela° cõfessionis est qd cõsequẽs ad sacrm de necessitate. & ex cõsequẽti aliqd sacri. Secũdo pz q est de pcepto diuino circa sacramẽtalia. Tertio q est de pcepto naturali qz. s. eius viola° cõtra fidelitatẽ est. eo q qui confitetur committit sibi sub sigillo secreti. similiter cõtra charitatẽ. qz ex reuelatione hoies retrahũtur a confessione. Quarto q est pceptũ ecclesie. & cõsequitur multas penas. vt. j. Unde s. Tho. vbi. s. qstiũcula. 2. ad. 3m. dicit q hõ non debet de facili recipe aliqd isto mõ si tñ recipiat. ex promissione tenetur. hoc mõ celare. ac si in confessione haberet quauis sub sigillo cõfessionis non habeat. hec ille. q intelligas vt infra. §. 3.

¶ Queritur vtrũ papa possit pcipe cõfessori vt reuellet cõfessionẽ. R. sm. s. Tho. vbi. s. ad. 2m. q non. vnde post verba supius adducta sic ait. si pcipiatur sub pena excoicationis: suple a quocũqz hoie vt immediate dnicatã late q dicat si aliqd scit de peccato. non debet dicere. qz debet existimare q intẽtio pcipientis sit si sciat vt hõ. si etiaz exprimeret de cõfessione nec excoicationẽ incurreret. qz non est subiectus supperiori suo nisi vt hõ. hoc aũt nescit vt hõ. sz vt de°. hec ille. rõ est qz nõ tenetur obedire eo q ẽ cõtra pceptũ diuinum circa sacra. est etiã cõtra pceptũ nature. & cõtra charitatem vt pz i. §. pcedẽti. Pa. i. c. dilectus d exce. pla. Addit aliã rõez. s. qz cõfessor in actu cõfessionis ẽ specialis vicarius xpi. & specialis qzm ad illã spẽz ẽ maior qz generalis. c. studuisti de offi. deleg. & papa est generalis. iõ nõ habet auctoritatẽ. Et quauis conclusio huius rõis sit vera tñ cõña vel pbatio nõ est multũ efficax. qz tex. debet intelligi qñ vicarius generalis nõ habet auctoritatẽ vlez simplr. vt i pposito de q°. v. excoicatio. 2. §. 14. Ex qbus etiã pz. q qñ cõfessor interrogatur. vel inqritur a quocũqz plato sub iuramẽto. vel pcepto. vel excoicatione. vel alia quacũqz pena. debet respõdere se nihil scire. nec debet tacere vt quidã dicũt. nec dicere q nõ scit extra cõfessionez. maxime qñ ex illa rñsione sequitur quecũqz suspitio. sz debet simpliciter respõdere se nescire. etiã per cõfessionẽ. qz intelligitur q nõ scit vt hõ inqzm est hoi subiectus. vñ s. Tho. vbi. s. ad. 3m. hõ nõ adducitur in testimoniũ nisi vt hõ & iõ absqz lesione cõsciẽtie. põt iurare se nescire qd tñ scit vt deus. hec ille. Angelica. v. eo. §. 4. i fi. dicat q melius ẽ dicere q nõ scit ad reuelãdũ. sicut dr Mar. 13. q nec filius hois scit de die illo. s. ad reuelãdũ. qz nõ põt negari. qn sciat hõ. hec ille. sz cõtra eũ sunt fere oẽs q vtũtur illo mõ. s. q nõ scit vt hõ. isto. n. mõ vtitur. s. Tho. Pe. de pal. ar. s. Pis. Rosella. glo. in. c. dilectus de exce. pla. & Pa. ibidẽ. & i. c. si sacerdos. de offi. or. imo & tex. ibidẽ. s. d. c. si sacerdos. vñ mirũ ẽ q iste velit oẽs doc. cõdẽnare. & etiã determinationẽ ecclie. ppter minimũ qd: nõ tñ negatur q bona sit expositio. s. nõ ad reuelãdi. Et nõ q confessor nõ tenetur ppter quodcũqz pceptũ. etiã si penitẽs dedisset sibi licẽtiã. nec etiã papa põt sibi dare licẽtiã. vt dicat peccatã q habuit i cõfessiõe: qz nõ põt facere vt sciat vt hõ. quauis cõfitẽs possit hoc facere. hec. s. T. vbi. s. ar°. 2°. ad primũ. põt etiã dicere nihil scire per cõfessionẽ qz intelligitur ad reuelãdũ. si quis tamẽ hoc mõ interrogaret. s. vtrũ sciat per cõfessionẽ esset tãqz tyrãnus obiurgandus.

2 ¶ Queritur qñ aliqs dicit peccatã sua alicui i cõfessione sacramẽtali. & tñ nõ intẽdit emẽdã. vel ppter aliaz cãz nõ absoluitur. R. sm q dicit. s. Tho. vbi. s. ar°. 3. ad pm. q quidã dicũt q sacerdos non tenetur seruare sub sigilo nisi peccatã de qbus penitẽs emẽdare pmittit. alias põt ea dicere ei q põt pdesse. sed hec opinio videtur erronea. cũ sit cõtra veritatẽ sacri. sicut. n. baptismus ẽ sacrm. quauis qs fictus accedat. nec mutandũ per hoc aliquid sacri de essentialibus. ita cõfessio nõ desinit eẽ sacramẽtalis. quauis ille q cõfitetur emendationẽ nõ pponat. & ideo nihilominus sub occulto ẽ tenẽdum. Sed quid si hoc vergeret j periculũ. puta

hereticus corrumpens alios in secreto. vel volens pdere ciuitaté. vel volés aliqué occidere. ɂ hmói. R. h3. s. Tho. vbi. s. imediate ꝙ etiam nó debet reuelare q2 charitas nó reqrit vt ponatur remediú peccó qđ hó nescit. illud aút qđ sub ɔfessióe sciť. est quasi nesciatú. cú nesciat vt hó. s3 vt deus. tñ aliqđ remediuȝ adhibere debet i pdictis casibus. q3m pót sine ɔfessióis reuelatióe. sić monédo eos qui cófitetur. ɂ alijs diligétia apponédo. ne corrúpant per heresim. pót dicere plato ꝙ diligétius inuigilet sup gregé suú. vel dño ciuitatis vt diligéter custodiat. vel dicédo vt caueat sibi. ɂ suá. ita tñ ꝙ nó dicat aliqđ ꝑ quo vbo. vel nutu ɔfitenté pdat. hec. s. Tho. Nouella. ꝓ. confessio sacramétalis p videť tenere ɔtrá s3 dictú. s. Tho. est securius. ɂ dicta illoꝝ quos alľ. debét itelligi qń non dr̃ i ɔfessióe sacramétali. s3 sub secreto de q̃ .s. te.

5 ¶ Sed quid si quis dicat alicui aliqđ peccm̃ sub secreto. vel sub sigillo confessióis. R. fm coiter doc. ꝙ qñuis dicta i cófessióe ɂ dicta sub sigillo aliquo mó cóueniát. ɂ debeát teneri sub secreto: tñ differút q2 dicta p mó nullo mó pñt reuelari. dicta vero. 2c modo qñuis obligét ad fidé seruandá. tñ pp bonú finé pñt reuelari. q2 fides vel iuramétú nó debét eé vinculum iniquitať. sicut ad pceptú supioris eént reuelanda. q2 acceptatio secreti non potuit piudicare supiori. Vñ fm Pa. i. c. ois. de pen. ɂ re. si assumať i testé teneť reuelare nó tñ teneret denúciare q2 nó teneť aliquis nisi possit pbare. 6. q. 2. placuit. 2. q. 1. si peccauerit. 2. q. 7. pleruqȝ. quidá etiá dicút ꝙ qñ subditus recipit aliqd i secreto nó teneť reuelare ad pceptú superioꝝ nisi vergat in dánú alicuius. vel religiois. hoc dictú posset saluari si alias eét ois secretú. ita ꝙ nó caderet sub inquisitióe p ifamiá. vel alio mó vt dr̃. ꝓ. inquisitio. Est bonú ɔsiliú vt non de facili qs recipiat aliquid isto mó si tñ accipiat ɂ reuelet qñ nó debet peccat mortalr nó tñ est fractor sigilli ɔfessióis. ɂ ex cósequéti nó icurrit penas reuelátis ɔfessioné. Unde dictú. s. Tho. s. pñ. i si. si tñ é sacerdos debet ois abstinere ꝑpter scádalú. itellige nisi qñ teneret reuelare. vt i casibus supradictis. Si tñ dicaľ laico aliqd i ɔfessióe. ɂ assumiť loco sacerdotis i necessitate. eadé erit ró de eo. ɂ sacerdote. Et nó fm Pe. de pal. ꝙ q tradit. vel accipit i ɔfessióe. qñ nó est cófessio. videť facere irreuerétiá sacro cú nihil sit eque celádum ei qđ i cófessione sciť. Silr cú aliqs accipit ab alio consiliú secrete. ɂ ipse ɔsentit secreto. teneť ad celandú. ɂ frangés mortalr peccat. Et nó etiá fm. d. ar. f. ꝙ ea q̄ qs recipit sub sigillo ɔfessionis. ɂ nó i cófessióe. nó plus obligant q̃3 cú quis iurat tenere secretú. Vñ qñ iurauit tenere secretú aliqđ malú. qđ manifestando ꝑ̃ i alias nó possit ipediri: illud malú auferť vt ꝑdicto ɂ hmói. teneť manifestare. nó obstáte iuraméto .22. q. 4. c. iter cetera. ita ɂ qđ accepit sub sigillo confessionis. hec ille. Hec oia approbat. ɂ cófirmat per multa iura. d. Fede. in. c. innuauit de testi. col. 2.

¶ Quid si abbas scit p ɔfessioné peccm̃ alicuius prioris sibi subditi. cuius peccm̃ nutrit. prioratus. R. fm .s. Tho. vbi. s. ar.° p. qstiúcula p.a ad. 3m. vbi ait: sine lesione ɔscie pót platus ipunitú dimittere peccm̃. qđ scit vt deus. vel sine aliquo remedio. q2 nó teneť adhibere remediú nisi eo mó. quo ad ipm defert. Vñ i his q̄ deferúťur ei i foro penitétie. i eodé foro debet q3m pót adhibere remediú. vt abbas i casu predicto admoneat eú. vt prioratú resignet. vel si noluerit pót ex aliqua alia occasióe absoluere. a cura prioratus. ita tñ ꝙ ois suspicio viteť de cófessióis reuelatióe. hec ille. Idé dicit q1. 5. q. 7. ar. p. vbi dicit. ꝙ id qđ p cófessioné audiť. nullo mó est máifestádú. neqȝ verbo neqȝ signo. neqȝ nutu. nec etiá aliqd é faciéduȝ. vñ i suspitioné peccati aliqs possit deuenire. si vero per amotioné ab administratióe. peccm̃ nullatenus manifestareť. puta si i aliquo monasterio eét ɔsuetú. ꝙ abbas ꝑ suo libitu de facili aliquos ab administratione remoueret. túc alia occasióe accepta posset subditú sibi ɔfessum ab administratióe remouere. ɂ debet hc facere cú debita cautella. si talis administratio eét subdito piculosa i posterú. qñuis ét ɂ i hoc casu melius eét vt eú iduceret ad cessioné petédá. si vero piculú i posteꝝ nó timereť. nó oporteret ꝙ pro peccó preteritoꝝ. p penitétiá deleto. eú ab administratione remoueret. vt dicit Aug. i lib. de adul. ɔiug. cuȝ adhuc deputamus adulteros quos credim9 penitétia eé sanatos qñqȝ penitétes inocétibus meliores sunt hec. s. Tho. con. Ricar. i. 4. Addens ꝙ tales remoti ab officio sciétes se eé remotos ꝑpter cófessioné retraherétur a ɔfessione. ɂ sic multa mala possént seq. Idé dicendú i similibus. puta si aliqs eét pmouédus. ɂ sine suspicione. ɂc. ar. i. c. vnico. de scru. i or. fa. Et qñ parochialis petit coroné. vel si corrupta petit benedictioné abbatissaꝝ. eodé mó q2 hó habet liberá electioné. s3 p solá confessioné sciat aliqué idignú ad prelaturá ad quá eligiť. si nó sequať suspicio vt dictú est. ɂc. si tñ debet sequi suspicio vt dictú est credo ꝙ non debet dimittere per róe3. s. Tho. Eode3 mó dicené qñ sacerdos scit aliqđ impediméntú per confessioné i aliquo matrimonio. si. n. non pót aliunde probari. non teneť ipe manifestare. q2 nó scit vt hó. posset tñ adhibere aliqđ remediú. dúmó nó sequať suspicio. vt dictum est. Et nó ꝙ qñ aliquis potest repelli ab aliqua dignitate. pluribus de causis. non ita sequiť suspicio. fm. d. s. vbi. s. ad. 4m. secus si secť.

¶ Queriť q̄ sunt illa q̄ cadút sub sigillo confessióis. R. fm. s. Tho. vbi. s. questiúcula. 2a. ꝙ sigillú confessionis non directe se extédit nisi ad illa q̄ cadút sub sacramétali confessione. s3 indirecte id qđ non cadit sub sacramétali confessione etiá ad sigillú confessionis pertinet. sicut illa per q̄ posset peccator vel peccm̃ depꝛehédi. nihilominus etiam illa súmo studio sunt celáda. tñ ꝑpter scádalú. tú ꝑpter ꝓnitaté q̄ ex cósuetudine accidere posset ad dicendú audita in cón- 5

fessione.hec.s. Tho.d.ar.f.declarat de his q̄ idirecte vt si diceret q̄ non absoluit eū vel q̄ talis cui⁹ ipedimentū cognouit per confessionē solum nō est tali vxor. Notandū s̄m doctri. Pe.de pal.qui diffusius loquit ⁊ s̄m.d.ar.f.⁊ Rosellaȝ post Ricar.q̄ qn̄.s. Tho.dicit:directe.⁊c̄. q̄ peccata sunt q̄ cadunt sub sacramētali confessione ⁊ circūstātie eoꝝ:nō tn̄ peccata s̄m se cadunt sub sigillo.sed pcta in relatiōe ad peccatorē.i.directe.⁊ per se precipitur q̄ ꝯfessor non manifestet confitentē comisisse tale pcm̄.finis est ne penitens ꝯsequat aliqd̄ interesse:ex quo postea sequitur q̄ confessio reddat odiosa. Indirecte aūt cadunt oia illa ex quibus posset manifestari penitētē comisisse tale pctm̄. ex qua manifestatione sequit postea īteresse penitēti.⁊ sic confessio redditur odiosa. Oia igit per q̄ aliquis peccator pōt manifestari per se. vel per accidens.directe.vel indirecte.⁊ per quēcūq; aliū modū.i aliquam cognitionē.vel suspicionē.vel opinionē.vel dubitationē de confesso. vel inquātum pōt sibi ꝓuenire nocumētū vel in aīa.vel i corpore. vel i possessione.vel fama.vel amicis. vel pōt p hoc scādalū peccatori generari.vel ꝯfessio magis odiosa.vel minus dilecta.vel magis honerosa. vel min⁹ ꝓciosa reputari.debet ꝯfessor ab hmōi locutiōe abstinere:⁊ q: raro vel nūq; pōt ꝯtingere quin ex reuelatione pctōꝝ in ꝯfessione scitoꝝ.⁊ nō per aliā viaȝ possit sequi aliquid d̄ ꝓdictis debet cauere q̄ȝtūcūq; generaliter loquat.⁊ maxime q: min⁹ docti credūt q̄ hoc sit reuelare confessionem ⁊ docti sciūt q̄ hoc est periculosum.

6 ¶ Utrū persona cū qua quis peccauit cadat sub sigillo confessionis.R.s̄m.d.ar.f.3ᵒ.tit.18. post Pe.d̄ pal.q̄ sic quid i tn̄ tenēt ꝯrīū.sed possunt ad cōcordiā reduci vt p⁹ opinio intelligat q̄ cadit indirecte q: posset quis deuenire i cognitionē q̄ cōfitens fecit tale.vel tale pctm̄.sicut si quis fuisset confessus q̄ cognouit consanguineā suā.⁊ iste confessor diceret talis mulier fuit cognita a suo consanguineo. ⁊ similia. Alia opinio itelligat q̄ non cadit directe ⁊ imediate.q: sunt talia soluȝ q̄ manifestant confitentē in relatione ad suuȝ pctm̄.i.q̄ peccator confessus est se cōmisise tale pctm̄.⁊ hoc itellige siue penitens potuerit suū pctm̄ confiteri.sine expressiōe illius persone.si uc non de quo.s.circūstantia.§.xi.

7 ¶ Utrū persona confitens cadat sub sigillo .R. q̄ si persona per se.i.nō in relatione ad peccatū speciale manifestetur.non est reuelatio confessionis. ⁊ sic nō cadit.puta si quis diceret talis est mihi cōfessus.vel etiam si diceret est mihi confessus sua peccata. quia omnes peccauerūt.⁊c̄. Si vero persona in relatiōe ad peccatum aliquod in spē reueletur. sic est reuelatio confessionis. ⁊ cadit directe sub sigillo. puta si quis diceret talis est mihi cōfessus magna peccata. vel talia.puta carnalia a fortiori si in indiuiduo.

8 ¶ Utrū peccatū qd̄ quis audiuit.in ꝯfessione cadat sub sigillo.R. Pa.in.c.oīs.de pen. ⁊ re. vltimo notabili.dicit q̄ sacerdos incurrit penā illius.c.reuelādo peccatū sibi in confessiōe detectū. qd̄ probat primo ibi in tex.qui peccatuȝ. vbi expresse prohibet de peccato. Secūdo probat per locū a speciali i verbis precedētibus:nam tex. permittit in vno casu dū taxat.s.quādo indiget prudentiori consilio.⁊ tunc etiā debet caute reuelare. Tertio probat rōe. Nā sacerdos ita scit pctm̄ sicut peccatorē tāq; dei minister.⁊c̄. In contrariū sunt coiter doc. Dicendū est igitur s̄m ea q̄ dicta sunt.§.5.q̄ peccata in ordine ad peccatorē cadunt directe sub sigillo.peccata tn̄ per se non cadunt directe. sed idirecte pn̄t cadere.s.qn̄ ex reuelatione peccati posset indirecte deuenire i cognitiōe pctoꝝ.⁊ ideo si eēt certū q̄ ex manifestatione peccati non possent auditores peruenire in cognitionem persone.q̄ comisit tale pctm̄. tunc non manifestaret confessionē.⁊ si hoc diceret aliquo bono fine. nō eēt peccatū. Si vero ex tali relatione eēt dubiū q̄ posset deuenire in cognitionē persone. tūc caderet sub sigillo indirecte.⁊ sic debet puniri. ⁊ in isto sensu verum dicit Pa. Unde tex.qn̄ dicit q̄ pctm̄.⁊c̄.debet intelligi illo mō.s.q: ex reuelatione peccati deuenit vel ē dubiū q̄ possit deueniri in cognitionē peccatoris. ⁊ q̄ tex.sic debeat itelligi p3. q: si pctm̄ caderet per se sub sigillo.nullo mō posset reuelari.⁊ tn̄ tex.ibi permittit qn̄ indiget consilio.s.q: tex.ibi dicit.q̄ caute requirat absq; vlla expressione persone. vbi innuit q̄ expressio persone est ratio ꝓhibitionis.hoc idē probat per tex.in.c.si sacerdos.de offi.iudi.or. vbi dicit q̄ non debet arguere noiatiȝ. de peccato habito in confessione.sed indeterminate. vbi doc. dicunt q̄ potest prelatus arguere peccatū habitū in ꝯfessione in genere.ergo aliqn̄ est licitū dicere peccatū qd̄ audiuit in confessione. Concludamus igit̄ q̄ peccatuȝ in relatione ad peccatorē cadit directe sub sigillo:⁊ sic nullo modo licet reuelare. Secūdo q̄ peccatum potest cadere idirecte.s.quādo ex manifestatiōe posset quis deuenire in cognitionē peccatoꝝ. ⁊ sic etiā non licet reuelare aliquo pacto. Tertio q̄ quādo nō est periculū vt manifestetur peccator tūc non cadit. neq; directe.neq; indirecte. Unde si tunc manifestetur aliquo bono fine. puta propter consiliuȝ.vel ad correptionem.non est peccatū.si autem non occurrat aliqua necessitas.non debet dici. tuȝ q: simplices de hoc scādalizātur.tū q: posset imminere periculū. tum q: talis assuefactio est periculosa.tum q: docti scientes q̄ imprudēter fit scādalizātur. Ad primū igitur Pa. dr̄ q̄ intelligitur in ordine ad personā.ar.ibi i tex. Ad .2m.§.q̄ illud speciale debet etiā itelligi in simili.s.vtilitatē.vt in.d.c.si sacerdos. ⁊ dr̄ q̄ ex illo magis arguitur ꝯrīū. si.n.caderet sub sigillo. nullo mō posset manifestari.igitur non cadit. Ad .3m. p3 q: neq; persona per se.neq; pctm̄ p se.cadit. s3 pctm̄ i ordine ad personā.⁊ isto modo sat vt dcīo. 12

9 ¶ Utrũ alia que dicũtur in cõfessione ꝓter pctũ ca/
dãt sub sigillo. ita ꝙ si fiat inqsitio teneaꝛ manife/
stare. R. sm.d.ar.f.post Guil. ꝙ si quis in cõfessione
reuelat sacerdoti debita. vel credita deposita. ⁊ hu/
iusmodi qꝫ ad ea ꝯfessa i quibus ẽ comissũ pctm̃.
vt qꝛ habuit illa ꝑ furtũ. fraudẽ. vsurã. ⁊ hmõi. nul/
lo mõ debet hoc sacerdos reuelare. q̃tũcũqꝫ fiat ex/
coicatio. etiã a papa de sciẽtibus. ⁊c. ⁊ si diceret eẽt
reuelator cõfessionis. sꝫ qꝫ ad alia vbi nõ est pctm̃.
puta credita. vel deposita. vel similia. q̃ nõ cadũt di/
recte sub sigillo. nec etiã idirecte. i. non ducũt aliquo
mõ i cogitationẽ pctõris. in ordine ad pctm̃. isto. n.
mõ debẽt celari sicut pcedẽtia. Tũc. n. s. qñ nõ sunt cũ
pctõ. vt i ꝑ mõ. nec ducũt in cognitionẽ peccatoris i
ordine ad pctm̃. vt i. 2. mõ. nõ cadũt sub sigillo. sed
bene cadunt sub sigillo secreti. qꝛ q̃cũqꝫ dicũtur i cõ
fessione vidẽtur dici sub secreto. nisi exprimat ꝯtrariũ.
puta dicẽdo ego nõ dico sub secreto. qñ ergo. dicun/
tur in ꝯfessione aliqua q̃ nõ cadũt neqꝫ directe neqꝫ
idirecte. sub sigillo sacri. cadũt tñ sub secreto idẽ iu/
diciũ est de eis sicut de illis q̃ comittũtur sub secreto. d̃
qbus dic vt in. §. 3. qñ vero exprimiꝛ nõ sunt sub se/
creto. vel aliũde ẽ notũ ꝙ nõ dicat sub secreto. tũc nõ
obligãt ad celãdũ. tñ bonũ ẽ ꝯsiliũ illa nõ dicere.

x ¶ Utrũ liceat sacerdoti reuelare pctm̃ qđ ꝓter ꝯfes/
sionẽ scit. R. sm. s. Tho. vbi. s. ⁊ Pe. de pal. ibi. Si
alio mõ scit reuelare põt. sꝫ nõ debet dicere ꝙ audi/
uit i cõfessione: ⁊ nihilominus ꝓpter scãdaluz debet
abstinere. qꝫ põt. ⁊ de hoc nõ loquaꝛ nisi necessitas
immineat. ⁊ tũc teneꝛ. ⁊ dicũt qdã ꝙ si diceret audiui
i ꝯfessiõe semp peccaret mortr̃. qꝛ videꝛ tũc reuelare
sꝫ ꝙ scit vt de⁹. ⁊ hᵒ si añ ꝯfessiõez siue post audiuit.

xi ¶ Utrũ sacerdos possit reuelare pctm̃ sibi detectũ in
confessiõe. de licẽtia penitẽtis. R. sm. s. Tho. ⁊ Pe.
vbi. s. ꝙ duo sunt ꝓpter q̃ sacerdos teneꝛ pctm̃ oc/
cultare. ꝑ ⁊ principalr̃ qꝛ ipa occultatio est quasi de
essentia sacri inqꝫ scit illud vt deus cui⁹ vicẽ gerit.
Alio mõ ꝓpter scãdalũ vitãdũ. põt aũt penitẽs fa/
cere vt illud qđ sacerdos sciebat vt deus. sciat etiam
vt hõ. s. ad reuelãdũ. qđ facit dũ eũ licẽtiat ad dicẽ
dũ. ⁊ ideo si dicat nõ frãgiꝛ sigillus. tñ debet cauere
scãdalũ. dicẽdo. ne fractor sigilli reputeꝛ. hec. s. Th.
hoc etiã ꝓbaꝛ i. c. Matheus de. sy mo. Angelica. v.
cõfessio. vltimo. §. 5. post aureo. dicit ꝙ nullo mõ lꝫ
nisi dicaꝛ extra cõfessionẽ. qꝛ cõfitẽs nõ põt i hoc di
spẽsare. s. lege nature. diuina. ⁊ essentia sacri. Idẽ vi
deꝛ tenere. d. Feli. in. c. ꝑ. de excep. i. 2. col. Sed. s. T.
⁊ alii doc. ad hoc iã respõderũt. s. ꝙ qñ dat licẽtiaz.
facit vt sciat vt hõ. ⁊ sic põt cũ cautella tñ. ⁊ solum
ad illũ finẽ in quo dat licẽtiã nisi intẽderet dare licẽ
tiã absolute. i. d. etiã. c. Mathus. nõ diciꝛ ꝙ dixerit
extra cõfessionẽ. sed i penitẽtia. ⁊ doc. glosant dacta
licẽtia. ad. d. Feli. dicẽdũ ꝙ ipse all. ibi. s. Tho. qui te
net cõtrariũ. ideo cogita. Quid qñ audiuit aliquez
dicẽtem se peccasse cũ alio. ⁊ postea audit aliũz. vi/
de. v. confessio sacramentalis. §. 11.

12 ¶ Quid agendũ qñ aliqui cõuenerunt vt interficiant
presbiteꝝ cũ eis euntẽ i nemus. quoꝝ vnus añ nemo/
ris igressuz penitet. ⁊ confiteꝛ illi. nũqd ille presbiter
nemus igredieꝛ. ⁊ videꝛ ꝙ sic. qꝛ nõ ingrediẽdo vi/
deꝛ reuelare facto cõfessionẽ. qđ ẽ ꝯ tex. d. c. ois. R.
põt dici ꝙ sacerdos iste multiplicẽ occasionẽ habe/
re põt. nõ intrãdi nemus aliam. ab ista. sꝫ. s. Tho.
vbi. s. arᵒ. ꝑ. q̃stiũcula pᵃ. ad. 3ᵐ. ⁊ ad min⁹ põt coraꝫ
illis dicer̃ volo hᵒ vel illud facer̃. ad illũ. vel illũ locũ
d̃clinare añq̃ ꝓcedã vlteri⁹ vt sic videaꝛ diuertere
ex alia occasione. ⁊ sic nõ reuelat neqꝫ dicto neqꝫ fa
cto. Si aũt nõ posset ex alia occasione diuertere. qn
appareat illis aliis ꝙ ꝓpter cõfessionẽ diuerterit. ⁊
in hoc facto reuelet cõfessionẽ. dicũt quidã ꝙ debet i
trare nemus ⁊ exponere se morti vt seruet legẽ dei d̃
sigillo cõfessiõis. ⁊ si moreꝛ martir ẽ. Alr̃ dr̃ ꝙ nõ
debet reputari reuelator ꝯfessiõis nisi faciat aliquid
qđ ex nã sua ꝓdat pctm̃ cõfessum. sꝫ diuertere a ne/
more nõ ẽ hmõi ergo. ⁊ generalr̃ dici põt ꝙ signũ
qđ de se ẽ indifferẽs ad significãdũ tale pctm̃ fuisse
cõfessum. vel nõ fuisse. lꝫ aliqđ sit signum magis de
terminatũ ex aliquo ꝑsupposito. nõ tñ est ex se signũ
reuelatiuũ cõfessiõis. nec per ꝯsequẽs illicitũ ꝯfessori.
Nõ sm. s. Tho. q. di. 14. q. pᵃ: arᵒ. 5. ad pᵐ. ꝙ qñ con
fessor scit pctm̃ solũ i cõfessione. nõ reuelat cõfessio/
nẽ dando penitẽtiã publicã si penitens cõsentiat. qꝛ
pro diuersis peccatis põt talis pnĩa dari. q̃uis fa/
ciat magnã presumptionẽ de magno pctõ.

13 ¶ Utꝝ sciẽs per cõfessionẽ aliquẽ excoicatuz teneaꝛ
eũ vitare i secreto: pro vt teneꝛ in. c. cũ nõ ab hoie. d̃
sen. exc. R. ꝙ nõ. maxime si ex tali vitatione sequaꝛ
suspicio ꝯ cõfessum. imo tenereꝛ tũc nõ vitare. secus
si nõ sequaꝛ ad. d. c. cũ nõ ab hoie dr̃. ꝙ nõ itelligiꝛ
de secreto cõfessionis. sitr̃ est dđ ꝙ qñ sacerdos scit
ecclãz eẽ pollutã ꝑ confessionẽ qꝛ non debet reuelare
maxime qñ est oio occultũ. ⁊ si quis adducat in cõ/
trariũ. c. significasti de adul. R. ibi Pa. ꝙ fecit de li
cẽtia mulieris. q̃ hoc cõfessa fuit. qdã tñ dicũt ꝙ põt
reuelare epo in coi dicẽdo. talis ecctia ẽ polluta. sꝫ cõ
trariũ ẽ verius. ⁊ eodem mõ dr̃ ad. c. si sacerdos de
offi. or. ꝙ ille cardinalis reuelauit ex licẽtia. ⁊c.

14 ¶ Quereꝛ q̃ sunt illi qui habẽt tenere secretuz sub si/
gillo cõfessiõis. R. sm. s. Tho. vbi. s. ꝙ sigillũ cõfes/
sionis ꝯpetit sacerdoti inqꝫ ẽ minister huius sacri.
qđ nihil ẽ aliud q̃ꝫ debitũ cõfessionẽ celandi. sicut cla/
uis est ptãs absoluẽdi. tñ sicut aliqs qui nõ est sacer
dos in aliquo casu participat aliqd de actu clauis.
dũ cõfessionẽ audit ꝓpter necessitatẽ. ita etiã parti/
cipat de actu sigilli. ⁊ teneꝛ celare q̃uis proprie lo/
quẽdo sigillũ nõ habeat. hec ille. vñ ꝑ. sacerdos hꝫ
sigillũ. 2ᵒ. seculares pñt aliqd participar̃. 3ᵒ. ꝙ secula
ris qui audiuit ꝯfessionẽ in quocũqꝫ casu necessitet.
siue qñ se fingit sacerdotẽ. siue qñ cõcurrit vt interps.
siue qñ ꝯfessor sibi reuelat. teneꝛ ad celãdũ. sitr̃ si a

casu audiret cōfitētē. siue ēt si audiat a ꝓposito.
15 ¶ Que est pena reuelātis confessionē. R̄. ꝙ q̄lz siue
sacerdos siue secularis q tenet in secreto tenere pec
cat mortaliter. faciēs ꝯ̄ pceptū diuinū. ⁊ ꝯ̄ ius posi
tiuū. ⁊ violator sacri. ⁊ sacerdos ſm iura antiq̄ dȝ
deponi. ⁊ oībus diebus vite sue ignominiosus fieri.
⁊ peregrinari. c. sacerdos de pen. di. 6. ſȝ vero dec̄.
oīs. de pen. ⁊ re. debet deponi. ⁊ ad agēdū ꝑpetuaȝ
penitētiā in artū monasteriū retrudi. ſm Hosti. fa/
ciet p̄mā certo tēpore. ⁊ ex īde aliā. ſȝ hec peniten/
tia imponēda est in iudicio. qn̄ qs cōuincit de hoc.
vel fatet in iure. Nā alias in foro penitētie videtur
eē arbitraria sicͭ ꝓ alijs peccatis. secularis aūt etiā
si cōuincat. punitur pena arbitraria.
16 ¶ Pone ꝙ cōfessus dicat sacerdotē reuelasse suam
cōfessionem. sacerdos vero confitetur se dixisse deli/
ctum illius. sed negat se habuisse i confessiōe. cui icū/
bet probatio. R̄. q̄dam dicūt vt recitat Pa. in. d. c.
omnis sacerdotē absoluēdum q: non est magis cre
dēduȝ illi q̄ȝ sacerdoti Hosti. dicit ꝙ nisi sacerdos
doceat aliūde illud habuisse p̄sumēdū est illud ha/
buisse in cōfessione nō tn̄ punit pena ordiaͣ sed arbi
traria q: n̄ ꝯuicit aperte idē Ducar.
17 ¶ An cōfessori credat sup cōfessiōe. simplici verbo.
sine iuramēto: Inno. dicit ꝙ sic q: gerit vicē dei de
officio. or. c. si sacerdos: Nā sicͭ a deo nō exigit iu/
ramētū ita nec ab eius vicario dicit tn̄ aliquos di/
cere ꝯ̄riū q: lȝ i foro ꝯfessiōis gerat vicē dei. secus i
cōtētioso in quo ꝓducit vt testis ar. c. nup. de testi.
Jo. an. dicit ꝙ primū ē equius. 2m. vero magis placet
Pa. in. c. testimoniū. de testi. ⁊ ex hoc nō casum in
quo credit vni testi. ⁊ hoc ꝓpter qualitatē facti q:
confessio fit i secreto. nō ꝙ quando sacerdos scit pec
catum solum in cōfessione. nō debet denegare publi
ce eucharistiam. v. comunicare. §. 53.

C Onfessor debet habere. p̄. bonitateȝ vite. s. vt
nō sit in pctō mortali. de pen. di. 6. c. p̄. vnde
existēs in pctō mortali qn̄ absoluit penitētē.
nisi ip̄e de sua mortali culpa peniteat grauiter pec
cat. de quo. v. correctio. §. 4. ⁊. v. suspensio. p̄. §. p̄. ⁊
quō possint ei ꝯfiteri. vel recipere sacra ab eo. vel te
neātur eū vitare in diuinis qn̄ ē notorius. v. cleri/
cus. 2o. §. 13. ⁊ se. qn̄ tn̄ occurrit necessitas. ⁊ ip̄e ē pa
ratus. pōt recipe. 2. debet habere sciaȝ de quo. v. cō
fessio sacra. §. 22. Et nō ꝙ si confessor dubitat de sua
cōpetēti peritia p sciaȝ. seu expientiā. vel etiā dubi/
tat. si alius peritior non reperit q hoc possit ⁊ velit.
tūc excusat. si ex obediētia exponit. dic tn̄ vt in. d.
§. 22. Adde ꝙ periculosum ē audire cōfessiones non
habentē cōpetētē notitiā i casuū pape. ⁊ epoꝝ. vt i
de. religiosi. de priuil. de quibus. v. dispēsatio. §. 13.
⁊ se. Tertio debet habere auctoritatē. ⁊ iurisdictio/
nē alias si nō habet. vel si est priuatus q̄ȝm in se est
decipit populū de q̄ua auctoritate. vide. v. absolu/
tio. p̄. ⁊. 2. p totū. Quarto debet habere pietatem. ⁊
charitatē. in cōpatiēdo peccatori. benigne eū ꝯsolā
do. infundēdo vinū ⁊ oleū. vt in sepe dicto. c. o. s. vt
potius velit saluū i purgatoriū q̄ȝ nimiā penitētiā
iponēdo desperatū in iternū. Nec exigat iuramētū.
vel promissionē. nisi in casibus i q̄bus ius ita ordi/
nat. etiā si dubitat ꝙ nō iplebit q̄ sibi ipōit. Alia q̄
pertinēt ad ꝯfessorem vide i locis suis maxime. v.
interrogatio. v. ꝯfessio. v. absolutio. v. cōfessionis
celatio. v. penitentia. ⁊ alijs locis.

C Onfinia siue limes. est q̄dā lōgitudo. vel lati
tudo distinguēs spaciū a spacio. ⁊ qn̄qȝ la/
pis ē pro limite. ſȝ in ciuitatibus. ⁊ prouincijs
assignāt flumina. vel mōtes. Feli. in. c. q: idicāte. de
p̄scri. 2. col. in prin. ⁊ ꝓbātur ex p̄scriptione etiam si
habuisset originē ab errore instruētis hec Feli. in. c.
cū ex col. 3. v. qd̄ aūt in factis. ⁊ similiter p famā vt
si testes dicāt ꝙ est fama. ⁊ cois opi ꝙ talis limes
fuerit obseruatus semp a tēpore cͭ initij nō ē memo/
ri. a. q̄uis aliq dicāt ꝙ fama nō sufficiēter ꝓbat. ſȝ
adminiculat. ſȝ pͫ verius i ꝯfinio. Idē Feli. vbi. s.
¶ Cōfinia p̄dioꝝ etiā ecclesiaꝝ sunt p̄scriptibilia. q: 1
ius nō resistit. Fines aūt parochiaꝝ diocesuȝ. ꝓuin/
ciaꝝ regnoꝝ. ⁊ similes p̄scribi non possunt. si de eis
cōstat. c. sup eo de parochi. si vero nō cōstat p̄scribi
pn̄t. vt solū ꝓpriū. Et ꝙ etiā si de eis. cōstat p̄scribi
pn̄t iure ꝓprietatis nō iure finiū. ⁊ sic limes manēs
limes. nō p̄scribit. imo q̄ȝ cito p̄scriptus ē desinit eē
limes. ⁊ si fines sunt turbati ille q incipit eos possi/
dere vt solū propriū icipit eos p̄scribere. sed ante q̄ȝ
sint turbati. nō q: vterqȝ vtit finibus coibus rōe sue
partis. l. merito. ff. ꝓ so. Mediū qd̄ dat iter extre/
mitates vtriusqȝ partis parochie nō ē possedibile.
poterit aūt istari corā iudice vt fines nouos ponat.
iudicio agrimēsoris. ⁊ erūt comunes. Et vbi termi/
ni episcopatuū sunt icerti recurrit ad nouos termi/
nos. vel ſm quosdā ad terminos iurisdictiōis secu/
laris. nec mutatiōes facte dn̄oꝝ temporaliū de suis
territorijs alterant fines diocesim. hec Feli. in. c. q:
indicante de prescriptam.
¶ Si dico cōcedo tibi tot mēsuras terre expssis con 2
finibus. lȝ inter illos cōfines sit maior mēsura non
veniet nisi qd̄ ē expssuȝ. l. si qs testamēto. in prinͦ. ff.
de le. 1. vn̄ si loquēs icipit explicare cōceptum mētis
nominibus explicātibus numeꝝ. ⁊ mēsurā tunc nō
videt actū de maiori q̄ātitate q̄ȝ denotet numerus
premissus. error tamen confinium nō vitiat disposi/
tionem vbi de veritate constet. hec Feli. i. d. c. signi/
ficante. vide aliquid. v. prescriptio. §. 2.

C Onfirmatio in coi. ſm Pa. in. c. p̄. de loca.
post Hosti. est qn̄ supperior cōfirmat factum
inferioꝝ. ſȝ ratificatio. vel inouatio. est quan
do successor cōfirmat ꝯstitutionē p̄decessoris. seu eiꝰ
gesta. vn̄ i. c. p̄. de treug. cōfirmatio est actus suppe/
rioritatis. ⁊ conciliū nō confirmat acta in concilio.
sed papa: concilium vero approbat.

1 ¶ Cōfirmatio electoꝝ an sit de necessitate petenda. R̄. ꝙ sic ꝺ iure cōi. ita ꝙ elect⁹ ad regimē cuiuscūqꝫ ecclie aut religiōis. si administratiōi dignitatis se i/gerit. añ cōfirmationē. ipo facto p̄uat̄ oī iure. qꝺ p electionē in ipa dignitate habebat. c. auaritie. de elec. lib. 6. Et idē dr̄ de postulatiōe. imo magis fm doc. ibidē. q: minus ius acqritur i postulatiōe ꝙ̄ in electiōe: Fallit hoc in casu qñ abbatissa electa a maiori parte. nō tñ a duabus partibus. ipugnat̄ ne cōfirmet̄ q: iterū pōt administrare. c. idēmutatibus. §. si vero. de elec. lib. 6. Itē fallit qñ ꝯfirmatio a papa est petenda. ⁊ electus est valde remotus. puta vltra italiā. tūc bene pōt administrare i temporalibus. ⁊ spiritualibus. añ ꝯfirmationē: excepto ꝙ nullā alienationē facere pōt. vt in. c. nihil. de elec. qꝺ verꝫ videt̄. qñ nō ē in mora petēde ꝯfirmatiōis. alias habebit locū pena. d. c. auaritie. ⁊ qꝺ dicat ꝺ vltramūtano. videt̄ habere locū in citramuntano qñ curia ēēt extra mōtes. vt tenet Hosti. ⁊ Jo. an. i. d. c. nihil. ⁊ Guil. in. d. c. auaritie. Secus eēt si qs haberet p̄uilegiū vt multi religiosi habēt sicut p̄dicatores. ⁊ minores ꝙ electus generalis statim pōt administrare. Uide. ꝟ. electio. p̄. §. 27. circa fi.

2 ¶ Utrū p̄fata habeāt locum i epo. R̄. Ge. in. d. c. auaritie. fm Jo. an. ꝙ sic. ex quo nō ꝙ ꝯstitutio penalis manās ad coadiuuationē vel executionē iuris āntiq. iterp̄tat̄ large. vt idudat ꝯtēta i iure ātiq̄. alias nō haberet locū i epo. q: appellatiōe dignitatis nō cōp̄hēdit̄ ep̄at̄. vt dicit glo. in. c. 2. de p̄ben. in lib. 6. s; hic sic q: i iure antiquo idudebatur eps. vt in. c. nosti. ⁊ in. c. q̄r. de elec. Nō tñ hꝫ locū in iperatore. fꝫ Hug. ⁊ In. in. c. legimus. 93. di. vt tenet glo. in cle. vnica. de iniur. i. ꝟ. reges. q pōt administrare. ⁊ oēꝫ iurisdictionē imperii exercere. q̄uis Pau. ibidē teneat ꝯtrā. sed magis approbat̄ opinio glo.

3 ¶ Qñ debet peti ꝯfirmatio. R̄. ꝙ. s. tres mēses post p̄stitū ꝯsensuꝫ. aꝉr limitat̄ cessante ipedimēto. si nō petat̄ ab electoribus. vel ab ipo electo. vel ab alio p ipo electo. ē nulla. c. quā sic. ꝺ elec. lib. 6. i cathedra/lib⁹ ꝟo ⁊ regularib⁹ ecclijs. quaꝝ ꝯfirma° ē petēda a papa. serua moderationē. c. cupiētes de elec. li. 6.

4 ¶ A quo debet peti ꝯfirmatio. R̄. ꝙ si electus ē exēptus debet peti a papa. vel ab ei⁹ legato de latere. si ē aliqs sup illa p̄uintia. vt in. c. si abbatē. de elec. lib. 6. itellige qñ talis exēptus subē imediate pape. secus si mediate. vt sunt priores. ⁊ prouinciales religiosoꝝ. q q̄uis sint exēpti. tñ habēt generalē totius ordinis supra se. a quo habēt ꝯfirmari. Ideꝫ dic de p̄oribus q sunt imediate sub p̄uincialib⁹. tñ Pa. i. c. p̄. de sup. ne. pla. tenet ꝙ abbates etiā exēpti. debēt ꝯfirmari p epos. si aūt nō sunt exēpti. debēt ꝯfirmari p suos p̄latos imediate supiores. vt puta epo inferiores suos. Archieps. epos suffragāeos suos. primas vel patriarcha. archiepos nō exēptos. hec colligūtur ex. c. cū monasteriū. ⁊ ex. c. nihil. ⁊ ex. c. bone memorie. d. p̄. de elec. cū ibi nō. ⁊. 64. di. illō. ⁊ ordinarie ꝯfirmat̄ a suo imediato supperiore.

¶ Quō dꝫ fieri ꝯfirmatio a supiore. vel ab eo cui ꝺ iure cōi. siue speciali. puta p̄uileᵍ. vel ꝯsuetudine. p̄scripta. siue ex delegatiōe. ꝯfirmatio ptinet. R̄. ꝙ debet vocari noiatiꝫ si ē aliqs codectus cuꝫ eo simul. vel apparet aliqs oppositor. alias gñat̄ i ecclia. in q̄ dꝫ p̄esse vocatio dꝫ fieri. vt si q sint q se velit opponere ꝯpareāt assignato termio p̄ēptorio. Et si nullus appareat dꝫ ipē ꝯfirmator diligēter examinare. ⁊ electiōis personā ⁊ p̄cessuꝫ electi. max̄ i scia. ⁊ bone state vite ⁊ etate. q: si indignū ꝯfirmat. vel illegitime. mortaꝉr peccat. ⁊ est p̄uatus ipo iure a ptāte ꝯfirmādi p̄mū successorē illi⁹. ⁊ ꝯfirmatio ipo iure est nulla. qñ nō vocatis q sunt vocādi si est aliquis codectus vel alius q velit opponere ꝯ electū vel electionē ⁊ nō discusso negotio fit: hec habētur ex. c. nihil. de elec. ⁊. c. si. e. tit. lib. 6. cū ibi nō. ⁊ p̄dicta debēt seruari etiā i bñficijs simplicibus. fm Ge. in. d. c. si. siue habeāt curā siue non. sequtur Jo. an post Hosti. i. c. p̄posuit de ꝯce. p̄bē. ⁊ siꝉr in hospitali si datur p viā p̄sentatōis vel electōis. sec⁹ qñ ñ dat̄ i bñficiū. 5

¶ Sed nūq̄d si electus administrat post ꝯfirmationē nullā cadat i penā. de qua. s. §. p̄. R̄. glo. i. d. c. si. ꝙ si errauit i facto. puta credidit factā vocationē. ⁊ discussionē. ⁊ sic nō cadit. s; excusat̄. sed si errauit in iure nō excusat̄. de re. iur. c. ignorātia lib. 6. cum concor. q: tūc fit comissio non electio. vel collatio. seu p̄sentatio. vt i de. q: ꝯtigit. de reli. do. Uide diffuse de ista administratiōe. ꝟ. electio. p̄. §. 27. circa fi. 6

¶ Utrū p̄fata nullitas ꝯfirmatiōis habeat locū in postulatiōe. R̄. i. d. c. si. glo. dicit ꝙ sic. i admissiōe postulatiōis. q̄ fit a superiore. q postulatū admittendo ꝯfirmat. secus i postulatiōe q̄ ē i eo ꝙ postulat̄ monachus electus. a p̄lato suo. siꝉr hꝫ locū i p̄sentatōe. vt ille cui fit p̄sentatio seruet dec̄. d. c. si. Nec obstat si qs dicat ꝙ ꝯstitu° videt̄ penat̄ ⁊ sic extēdi ñ dꝫ ꝙ nō ē penat̄ cū ñ p̄uet iure acqsito s; acqrēdo. ibidē. 7

¶ Utrū p̄latus supior possit ꝯfirmare sine capitulo. R̄. Ge. i. c. qm̄. de elec. lib. 6. ꝙ Archi. hic post opiniones recitatas. s; ꝙ nō valet ꝯfirmatio. si i absentia capituli fiat. ar. eoꝝ q̄ nō. de offi. dleg. causaꝫ. ff. admi. tu. l. titiū. ⁊ meuiū. i p̄n°. ⁊. ff. ꝺ exer. l. 1. §. ꝙ si plures. ⁊ hoc verꝫ nisi ꝯsuetudo ecclesie haberet contrariū. q: tūc valeret ꝯfirmat̄. de ꝯsue. c. nō ē. lib. 6. 8

¶ Qᵒ tpe dēbt fieri ꝯsecratiōes epoꝝ. ⁊ archiepoꝝ. Dic ꝙ vltra. 3. mēses p⁹ electiōeꝫ. ⁊ ꝯfirmatiōeꝫ differri ñ dēbt. nisi necitas aliud suadeat. 10. di. q̄m qdā. 9

¶ A qᵒ dꝫ ꝯsecrari archieps. R̄. ab oīb⁹ suffragāeis suis q tūc ad metropolitanā eccliaꝫ sunt vocādi. ꝺ tēpo. or. c. archieps. ⁊ cū ꝯsensu p̄mat̄. c. placet. 65. di. ita ꝙ sine eo nō recipit executionē consecratus. vt nō Inno. in. c. nec ep̄i. de tempo. or. x

¶ Quis ꝯsecrabit ep̄m. R̄. si est exēptus ꝯsecrabit̄ a papa. vel de ei⁹ mādato. si ꝟo nō ē exēptus archi/ xi

episcopus cũ duobus ꝓuincialibus epis. aut tres cõprouinciales epi. ⁊ iussu archiepi. ita tñ ꝙ oẽs epi cõprouinciales sunt ꝑ epistolã requirẽdi. vt ꝯsentiant vt i.d.c.nec epi.vbi dic̃ Inno.ꝙ si aliqs ipoꝝ epoꝝ cõprouicialiũ ꝯtẽnat i ꝯsecratiõe archiepi.ꝙ poterit agere vt priuetur executiõe officij sicut i decretiõe agitur vt cassat̃.de elec. qꝺ sicut ⁊ etiã grauioꝛ penitentia poterit sibi imponi.

12 ¶ Q̃ die ꝺbẽt ꝯsecrari ꝑdicti.R̃.ꝙ die dñico hora tertia.ꝯ.51.di.c.qꝺ dic.⁊.c.ordinatiões.i qb' habet̃ quõ debeat fieri. ⁊ q̃ sint de sba.d.c.ordinatiões. ⁊ .55.i sũma.patriarche. ⁊ primates ⁊ cardinales a papa.vel de eius mãdato ꝯsecrẽtur.ar.c.pudenda. 24.q.1.dicit et Pa.i.c.meminimus.de accus. ꝙ glz platus ꝯfirmat' a papa.nõ põt bñdici.seu ꝯsecrari ꝑ istrioꝛẽ.nisi de licẽtia pape.⁊ i.c.cũ idistribuẽdis. de tẽpo.oꝛ.nisi cõsuetudo aliud habeat.papa vero dz ꝯsecrari ab epo Hostiẽsi.21.di.in noie dñi.archiepo ꝯsecrat̃ i sua metropolit' ecclia.d.c. si archiepo. Alij ãt vbi placuerit.Ad quẽ ptĩet ꝯsec'.51.di.c.si.

13 ¶ Cõfirma' sũmi põtificis ex certa scia facit validũ qꝺ erat nullũ respectu iuris positiui sm Jo.ꝺ ligna. vt refert Pa.i.c.cũ sup.ꝺ cã pos.⁊ ꝓprij.Fac firmũ qꝺ alias ẽ ifirmũ.solẽne qꝺ nõ est solẽne.supplendo defectũ solẽnitatꝭ obmissꝫ.⁊.q.1.i primis.de trãs.e.i. de ꝯc.pbẽ.qꝛ si ꝺo fit i foꝛ' cõi. nõ ex certa scia nihil iuris tribuit.sz solũ vetus ꝯseruat de ꝯfir. vti.vel i vti.c.dilecta.⁊.c.ꝑ.i glo.⁊ de ꝯcc.pbẽ.qꝛ diuersitatẽ ⁊ de priuil.qꝛ itẽtiõis nec ꝑ ipaz derrogatur iuri cõi.de offi.oꝛ.sz de fi.instru.inter dilectos.

14 ¶ Cõfirmatiões iniustaꝝ possessionũ nõ valent. vñ sz papa inuestiuerit quẽdã nobilẽ tãꝗ̃ vicariũ i certꝭ terris eccle tñ non valuit qꝛ papa nesciuit ꝙ prius occupauerat eas ꝑ violentiã. Et ea q̃ sunt ꝯria iuri nũꝗ̃ itelligũtur ꝯfirmata.sz obretitie q̃ sunt ipo iure nulla. Et ꝯfirma' facta Floꝛẽtinis de multis locis.q̃ occupauerũt ẽ obretitia. Et silr ꝯfirmo' facta a superioꝛi de itruso.nõ valet.si ignoꝛauerit de itrusiõe i bñficio.qꝛ nõ iteruenit aliqd ꝯfirmabile.sic etiaz i reb' ꝓfanis.⁊ sic ipetrãs bñficiũ alias iniuste possessum.debet facere mẽtionẽ de sua iniusta possessiõe. Limita oia ista nisi pnceps sciat iniustitiã qñ ꝯfirmat.i dubio tñ nõ ꝓsumit̃ ꝙ sciat nisi exprimat.vñ si papa vel iperatoꝛ sciat aliquẽ esse tirãnũ in terris suis ꝯfirmat cũ efficit̃ iustus vicarius ꝯfirmat'. Et si sit mẽtio de possessiõe illicita vel appareat de certa scia principis valet ꝓuisio facta de bñficio occupatori. Et q ꝑ potẽtiã secularẽ ingerũt se administrationi.etiã electiõe pcedẽte. efficiũtur idigibiles. ⁊ si papa sciẽter ꝯfirmat eos videtur dispẽsare.hec oia ponit.d.Fdi.in.c.postulasti.de rescrip.i penul.⁊ ãte penul.col. Et gñalis ꝯfirma' nõ trahit̃ ad specialr reꝓbata. Et generalis ꝯfirmatio priuilegioꝝ nõ ꝓdest priuilegiis im qo.nec inuestitura ꝓdest rebus iniqꝫ possessis. Nec itelligit̃ papa ꝯfirmare statuta contra se.vel ꝯtra libertatẽ ecclesiasticã. Nec posset papa ꝯfirmare priuilegiũ ꝙ fratres non possint recurrere ad se.cõtra monachos cystercieñses nõ permittentes monachos ire ad curiaz. Et confirmatio ex certa scia non prodest in defectũ substãtialiũ.hec Fdi.in.c.ex parte de rescrip. in col.2o.prin.

c Confirmatio.sacm est speciale.ordinatũ ad quãdã ꝑfectã etatẽ spiritualẽ. sic baptismus ordinat̃ ad gñationẽ eiusdez vite.vñ Melchiades papa dicit i.c.s.s.de cõse.di.5.s.s.g sup aqs baptismi salutifere descẽdit.lapsu i fontẽ plenitudinẽ tribuit.ad inocẽtiã i ꝯfirmationẽ.augumẽtũ ꝑstat ad graz.i baptismo regeneramur ad vitã.post baptismũ ꝯfirmamur ad pugnã. i baptismo abluimur.post baptismũ roboramur. Et ideo manifestũ ẽ ꝙ ꝯfirmatio ẽ speciale sacm.⁊ fuit istitutũ a xpo qñ iposuit manus sup pueros.nõ exhibẽdo sz ꝓmittẽdo.sz illud Jo.16. Si nõ abiero paraclit' nõ veniet ad vos. ⁊ hoc ideo qꝛ in hoc sacro dat̃ plenitudo.s.s.q̃ non erat danda ante xpi resurrectionem.⁊ ascensionẽ sm illud Jo.7. nõdũ erat spiritus datus qꝛ Jesus nondũ erat gloꝛificatus.hec.s.Tho.⁊ habet distinctũ effectum ab effectu baptismi. ideo non est sacramentale solũ.sed sacm.

¶ Utrũ sit necessariũ ad salutẽ.R̃.ꝙ oia sacra sunt aliquo mõ necessa ad salutẽ.sz quedã sunt sine quibus nõ ẽ salus. quedã vero sunt q̃ operãtur ad perfectionẽ salutis.⁊ hoc mõ ꝯfirmatio est de necessitate salutis.ꝗ̃uis sine ea possit eẽ salus. dũmo do non ꝑtermitatur ex cõtẽptu sacri. ⁊ probãtur p.d.c.s.s. Ex quib' habet̃ ꝙ nõ est de necessitate. Secũdo ꝙ est de ꝑfectiõe. Tertio ꝙ si qs dimittat ex contẽptu peccat admĩistrãdo. Quarto ꝯre' seqt̃ ꝙ epi negligẽtes i administrãdo peccant.⁊ si est magna negligentia posset eẽ moꝛtale. eodẽ mõ posset dici de illis qui negligũt nulla alia causa rõnabili obstãte. ⁊ maxime quãdo necessitas iminet defendẽdi fidẽ. vel exponẽdi se magnis periculis. Et ꝯfirmati habent maioꝛẽ gloꝛiã ꝗ̃ non confirmati ceteris paribus. Uide.ꝟ.comunicare prin.

¶ Utrũ reqratur ad hoc ꝙ aliquis possit oꝛdinari. R̃.sm s.Tho.4.di.24.q.p'.ar'.2.q'.4.ꝙ ad susceptionẽ oꝛdinis reqrit̃ aliqd ꝗ̃si de necessitate sacri. ⁊ aliqd de ꝯgruitate.de necessitate.n.sacri erigit̃ ꝙ ille qui accedit ad oꝛdines sit oꝛdinis susceptiuus ꝙ competit ei ꝑ baptismũ. ⁊ ideo caracter baptismalis requiritur de necessitate sacri.ita ꝙ sine eo sacramẽtum oꝛdinis cõferri nõ potest. sed de cõgruitate requirit̃ ois perfectio per quã aliqs reddit̃ idoneus ad executionẽ oꝛdinis.⁊ vnũ de istis est vt sit cõfirmat'.⁊ iõ de cõgruitate caracter oꝛdinis caracterẽ ꝯfirmationis presupponit.⁊ non de necessitate. hec ille. Uide.ꝟ.clericus.1'.ꝟ.ꝑ. Quõ ad susceptionem eius requiritur contritio . ⁊ non confessio actualis .ꝟ. cõfessio sacramentalis.ꝟ.qi.

3 ¶ Materia huius sacri est crisma qd cōstat ex oleo oliuarū: et balsamo qd cōsecrat p epm. et benedicit. et q̄uis nō sit subiectū gr̄e. vel ɔsecrationis spiritualis. est tn̄ istrumētū ad causandū gra3. for.ma vero eius est hec. Cōsigno te signo crucis. et confirmo te crismate salutis. vel sanctificatiōis. qd idē est. i noie patris. etc̄. i qua forma tria ponūtur. s. cā sanctificationis. ibi i noie pris. etc̄. 2m. est ipm robur spirituale qd hoi ɔfert p hoc sacm. ibi. cōfirmo te crismate salutis. 3m. est signū qd pugnatori dat sicut et i pugna corporali. et q3m ad hoc dicit. signo te signo crucis. hec. s. Tho. 3a. q. 72. ar. 2. 3. et 4. Et fm Pe. de pal. quinq3 sunt de integritate huius sacri. duo ex parte ipus sacri. s. materia q̄ ē dicta. 2m. est forma. duo sūt ex parte ministri. pm ē dignitas pontificalis. 2m. ē itētio. ex parte recipiētis. s. qd in fronte crismet. dat. n. audatia in hoc sacro qd maxime in frōte signatur. et debet frōs ligari nō vsq3 ad septē dies s3 quousq3 sit desicatū et nō d3 abluere. fm. s. Tho. 4. di. 7. q. fi. ar. vlti. Idē Pe. De variatiōe huius forme dic vt supra. ℣. baptismus. 3. a principio vsq3 ad. §. 15.

4 ¶ In isto sacro ipmit caracter indelebilis. et ex ɔsequenti non debet reiterari et causat gra3 vel auget nisi pōat obstaculū. p hc. n. sacr3 dat baptizato. i. s. ad robur. s3 s. s. nō mutat sine gr̄a vel augumēto.

5 ¶ Quis sit minister eius. R. colla° h° sacri epis reseruat q obtinēt sūmā ptātē in ecclia. sic et i primitiua ecclia p ipositionē manuū aploꝶ quoꝶ vicē gerunt epi plenitudo. s. s. dabat. vt habet act. 8. Vn̄ Vrbanus papa dicit oēs fideles p manus impositionem epoꝶ. s. s. post bapm accipe debent. vt pleni christiani inueniātur. pbat per tex. de ɔse. di. 5. manus. et c. nouissime. et c. vt iciuni. Quidā dicūt qd papa pōt committere cuicūq3 etiā laico. s3 fm. s. Tho. et verius. solus papa pōt committere soli sacerdoti. d quo. ℣. abbas. §. 5. epe nō ɔsecrat° h3 Pe. nō pōt ɔfirmar qz est actus ordinis. Eps fm. c. nō debet ɔfirmare subditos alioꝶ epoꝶ si tn̄ facit tenet. nec incurrit suspēsionē sicut faceret si ordinaret alienos.

6 ¶ Querit qbus debeat dari. R. qd oibus christiāis. qz itentio dei est oia ad pfectionē pducere. iuxta illd dei pfecta sunt opa. s3 hoc sacm dat vt ad pfectu3 statū pducat spiritualis vite. Mā et pueris ɔuenienter cōfert. qz minus habēt fictionis q̄uis glo. i. c. vt ieiunii qd nō añ duodecimū annū. s3 ɔ est. s. Tho. et Pe. de pal. et coiter doc. 4. di. 7. q. fi. ar. pen. p totū. Cōgrue tn̄ fm Pe. fit. si expectat vsq3 post septēniū qz melius recordātur vn̄ datur eis alapa. Dat etiā viris et mulieribus qb3 cois est pugna. spiritualis. Itē mutis et surdis. qz l3 nō ℣bo. signo tn̄ pñt fidē cōfiteri. Itē morietibus. qb3 q̄uis subtrahat pugna. tn̄ pgūt ad pmiū militātū et iō ɔuenieter accipiūt christiane militie signū. hec pbatur per. d. c. alr.

7 ¶ Vtrū aliqs debeat tenere ɔfirmandū. R. qd sic. qz pter hoc aliqs tēdit ad ɔfirmationē qz R habere robur stādi nō psumit. ideoq3 ab alio debet teneri. nec differt. vtꝶ vir vel mulier teneat. Sed nō confirmatus qsm̄ est de rōe sacri nō debet tenere. et si ɔtrariū fiat peccat. s3 nō pter hoc est irritu3 sacm. de ɔse. di. 4. c. in bapti°. et ɔhit ipedimētū. de quo. ℣. c. §. 1.

¶ Nō plures s3 vnus solus debet tenere. vxor nō potest tenere maritū. vel cō. qz ɔhit cognatio spiritualis. q̄ ipedit matrimoniū et actū matrimonialē. Itē non debet quis tenere propriū filiū. vel fratrē. aut sororem. qz sufficit inter tales vinculum carnale. quod impediat matrimonium. ℣. impedimentū. 5. 8

¶ Debet recipi a ieiunis. et dari. de ɔgruo tn̄ pter reuerētiā. Pōt dari oi tēpore. et i oi loco dūmō tamen cōgruo. et eps i omni loco sue dyocesis nō extra. hec oia fm. s. Tho. 3a. q. 72. et 4. di. 7. 9

c Onfiscatio. ℣. hereticus. §. 4. et sequētib°. ℣. assassinus. §. primo.

c Onfraternitas vtrū sit licita. R. Pe. d perus. qd sic. intra de cano. por. c. 4. si fiat ex causa licita. glo. in. c. si qui clericoꝶ. xi. q. i. q̄ dicit qd fraternitates bone admittūtur. sed q̄ fiunt ad malū prohibentur. C. de mo. no. l. vnica. vide. ℣. collegiū.

¶ Vtrū statutū fraternitatū quo cauet ne quis recipiat. nisi soluat tn̄. sit licitū. R. Idem Pe. vbi. s. qd sic. si sit pter honesta cā3. puta alēdis pauperib°. et hmōi. ar. 26. q. 2. nō exēplo. Quidā tn̄ dicūt nō licere. qz excludit pietatē. s. ne qs recipiat nisi soluat. et videt magis equū. Si tn̄ statutum diceret qd recepturs soluat tn̄ in mēse liceret. Ludo. de roma i nō. dicit qd Archi. di. 2. si qs despicit ɔsuluit. qd si sit statutū per verba affirmatiua. sic valeat. si aūt per negatiua. s. nullus admittatur sic nō valeat. alr. c. ad apostolicā d symo. vt dicēdo affirmatiue q soluerit tn̄ recipiat. Et addit idē Lu. qd si ptās inuenit societatē in qua sit statutū i honestū pōt statim corpo cassare societatē. s3 Bar. i. l. sub ptextu. ff. d extraor. cri. seqt Bal. i. c. p. §. ɔuēticulas. d pa. te. i. vsi. feu. 1

c Ongregatio fm. s. Tho. 4. di. 28. q. fi. ar. p. ad. qm. est duplex q̄dā economica. sic familia aliqua. et q̄dā politica sic ciuitas. aut regnū. ille igit q pest ɔupli cōgregationi vt rex. aut iudex. pōt isligere penā. et corrigētem personā. et extermināndo. ad purgationē ciuitatis. vel coitatis. cuius curā gerit. s3 ille q pest in p° cōgregatione sic prfamilias. nō pōt isligere nisi penā corrigentē. q̄ non se extēdit vltra terminos emēdatiōis quā trāscēdit pena mortis. et iō vir q sic pest vxori. nō pōt ipa3 iterficere. s3 alias castigat. vid. ℣. excoi°. 5. casu. 1. §. 7. et 8

c Oniuratio ē qñ aliqui rebelli in vnū se colligendo. iuramēta inter se dederūt. 2. q. i. si qui clericoꝶ. Et nō qd cōiuratio et cōspiratio. pro vno eodēq3 crimine accipiūtur. 2. q. i. cōiurationu3. Unde coniurare est vnum vel simul iurare. Conspirare vero est simul vel in idem spirare. fm glo. in. c. constitutionem. de sen. exco. libro. 6.

1 ¶ Utrū oīo ꝯiurāˀ sit illicita. ℞. ꝙ ꝓprie ꝯspiraˀ est il licita. vt pꝫ ex dictis. tñ aliqñ cōspirā ꝛ cōiuraˀ acci piꝭ large qua aliq ꝯiurāt. vel in idē aspirāt qḋ de se est licitū ꝛ bonū. ꝛ tūc talis ꝯspiratio ē licita. vt nō. glo. i. d. c. si q̄ clericoꝝ. i. q. i. ꝯclusionis. 22. q. i. c. i. ꝛ nō. Pa. in. c. exhibita. de iudi. qñ ergo qs ꝯiurat vt rebel let plato. vel obediēte. ꝛ huiuśmodi. sic est cōspira tor. vt pꝫ de. ℣. signi. constitutionē lib°. vi°. ꝛ sic cōspi ratio de se ē pctm̄ mortale. in dubio vero semp̄ p̄sū miꝭ mala. fm̄ Inno. in. c. i. de sal. ℣. cōspiraˀ.

2 ¶ Que pena cōiurantiū. vel cōspirātium. ℞. laici de bent excōicari. si ꝯ̄ epm̄ fm̄ glo. in. c. fi. de testi. cog. In cōstitutione federi. de pac. ꝛ te. c. hac edictali. Et si q̄ tumultū ꝯ̄ aliquē fecerit vł sediciosas voces emi serit. capitalis ē pena. l. denūciamus. C. de his q̄ eccł. cōfu. ꝛ. l. i. ꝛ. 2. C. de sedi. ꝛ. ff. de pe. l. aut facta. ꝛ. C. de epi. ꝛ cle. l. cōuēticulā. vbi prohibeꝭ cetus vel tur ba cōgregari nisi inueniaꝭ expsse cōcessum. ff. de col le. illi. per totū. Clerici debent deponi. de cōspirātibus in sūmum pōtificē ℣ excomunicatio. 7. casu. 13.

c Onscientia. q̄uis eius cōsideratio essentialis sit subtilis ꝛ difficilis. ꝛ magis ꝑtineat ad sub tilitates theologales q̄ꝫ casuales tñ qꝛ talia subtilia si aliquo modo intelligātur multū ꝓsunt ꝛ delectant. ꝛ ista materia cōscie multotiēs fit i prati ca casualistaꝝ. ideo vide qd sit ꝓprie ꝯscia ℣ cōscen tire. §. i. Nota tñ fm̄. s. Tho. 2°. sentētiaꝝ. di. 24. q. 2. ar°. fi. ꝙ cōscia pōt accipi tripłr quādoq̄ꝫ. n. dꝛ con sciētia ipsa res cōscita. ꝛ sic sumiꝭ ı°. thimo. i. caritas procedit de cōscientia bona glo. i. spes. qꝛ ex meritis que cōscientia tenet motus spei insurgit. 2°. modo dꝛ habitus quo quis disponiꝭ ad ꝯsciēdū. ꝛ fꝫ hoc ipa lex nālis. ꝛ habitus rōis. i. synderesis ꝯsueuit dici cō sciētia. 3°. modo accipiꝭ ꝓprie fm̄ ꝙ cōiter loquunꝭ doc. dicētes ꝙ ligat murmurat ꝛc̄. vt. j. ꝛ qꝛ sic pa tet oia ista. s. lex nālis synderesis. rō supior vel iferior ꝛ cōscientia ꝯueniūt simul ad vnā electionē ideo ali qñ vnā pro alio accipiꝭ a doctoribus. vñ Damas. dicit ꝙ cōscientia est lex intellectus nr̄i. ꝛ sic accipiꝭ pro synderesi. ꝛ Hie. sup̄ Eze. appellat ꝯsciētiā eadē synderesi. ꝛ Basiliˀ noiat actuale iudicatoriū. s. pn̄ᵃ vł a. ꝛ rō coꝝ est qꝛ habitus siue ista pn̄ᵃ sunt pn̄ᵃ cō cludendi p cōscientiā. Unde aliqd. ℣. lex. §. 3.

4 ¶ Qḋ cōscientia dicat actū rōis cōcludētē ex cōsilio ꝛ inclinātē ad agēdū pˀ cōsiliatū. pbat. s. Tho. i. q. 79. ar°. vlt°. pᵒ. ex cōi interpretatiōe nois q̄ importat ordinē scie ad aliqd. nā ꝯsciētia dꝛ cū alio scia. ap plicaˀ āt sciētie ad aliqd fit p ꝯsciaꝫ. i. p actū rōis co gnoscentis. 2°. ꝓbat ex his q̄ cōscie attribuunꝭ. dꝛ. n. cōscientia testificari. ligare. remitere vł mitigare vel etiā accusare vel remordeꝭ siue repꝛehēdere ꝛ hec oia cōsequunꝭ applicationē alicuˀ nr̄e cognitionis vel scie ad ea q̄ agimus. q̄ quidē applicaˀ fit tripłr vno modo fm̄ ꝙ recognoscimus aliqd nos fecisse vel nō fecisse. fꝫ illud Eze. 7. scit ꝯscientia tua te crebro male dixisse aliis. ꝛ fm̄ hoc cōscientia dicꝭ testificari. alio modo applicaꝭ fm̄ ꝙ p̄ nr̄am ꝯsciaꝫ iudicamus ali quid esse faciēdū vel nō faciēdū. ꝛ fm̄ hoc dꝛ ꝯscia instigare vel ligare. 3°. modo applicaꝭ fꝫ ꝙ p ꝯsciaꝫ iudicamus ꝙ aliqd qḋ est factū sit bñ vel nō bñ fa ctū. ꝛ fm̄ hoc cōscia dꝛ accusare vel excusare seu re mordere. pꝫ aūt ꝙ oia hec ꝯsequunꝭ actualē appli cationē ꝯscie ad ea q̄ agimus. Unde ꝓprie loquēdo ꝯscia noiat actū. ꝛ qñ dꝛ ꝙ ꝯscia ē ingnata debet in telligi fm̄. s. Tho. sic cognitū est i cognitiōe qꝛ p a ctū q̄ est ꝯscia cognoscimus ingnationē nr̄am. ꝛ di caꭍ conscientia semp̄ esse i hoie qꝛ habitus pncipioꝝ ex quibus deduciꭍ cōscientia semp̄ manēt. ꝛ qñ dica mus ꝙ synderesis instigat ad bonum ꝛ murmurat de malo hoc est qꝛ ex ipa synderesi tā q̄ꝫ ex pncipio. rō venit in cognitionē coꝝ que fcat vel debet itelligi p applicationē scie. i. p conscientiam.

¶ Utrum consciētia errās obliget ad faciēdū aliqd vł dimittēdū. ℞. fꝫ. s. Tho. 2°. di. 39. ar°. fi. ꝛ. 12ᵉ. q. 19. ar°. 5. ꝛ. 6. ql. 3. q. 12. ar°. 2. ꝙ sic simpliciter. i. ois ꝯscia siue recta siue erronea siue in p se malis siue indiffe rentibus est obligatoria. ita ꝙ q̄ ꝯ̄ cōscientiam facit peccat et si aliciu dictat cōscia ꝙ faciat illud qḋ est cōtra legem dei. si nō faciat peccat ꝛ simłr si faciat peccat. qꝛ ignorantia iuris nō excusat a pctō. nisi for te sit ignorātia inuincibilis sic est in furiosis ꝛ amē tibus q̄ oio excusat. nec tñ seqꭍ ꝙ sit pplexus simpłr sed fm̄ qd. pōt. n. erroneā ꝯsciaꝫ deponere. ꝛ tūc fa ciēs fm̄ legē dei nō peccat. Nō est āt incōueniēs ꝙ aliquo posito. aliqs hō sit pplexus sic sacerdos q̄ te neꭍ cātare missam. si sit in peccato peccat cātādo. ꝛ nō cātādo. nec tñ est simpliciter pplexˀ qꝛ pōt penitē tiam agere. ꝛ absq̄ꝫ pctō cātare. sic ēt in silogisticis vno quodā icōueniēti dato. alia ꝯtingūt vt dꝛ in pᵒ. posterioꝝ. hec. s. Tho. d. ql. Et Pe. de pal. ait credēs se teneri ad aliqd. ꝛ nō faciēs icurrit cōtētū ꝛ faciēs illud qḋ putat pctm̄ peccat. Unde glo. super illud ad ro. 14. Omne qḋ nō ē ex fide pctm̄ est. dicit sic. omne qḋ fit ꝯ̄ ꝯsciaꝫ edificat ad gehēnā. Itē. Luc. x. si oc culus tuus neq̄ꝫ fuerit totū corpus tuū tenebrosū erit manente ergo ꝯscia erronea. hō perplexus est. nō tñ simpłr qꝛ pōt ꝛ debet deponere consciaꝫ talē p se vel per alterius ꝯsiliū hec pe. ea ponit. s. Tho. 12ᵉ. vbi. s. hec opiᵒ probaꭍ p tex. 28. q. i. c. oēs. §. ex his. ꝛ de sy mo. c. p tuas. d. 2°. vñ dñs Fcli. in. c. ex parte. d. s. c̄c. prin. dicat ꝙ ꝯscia sine scia ē insipida ꝛ scientia sine conscientia est diabolica.

¶ Quid si ꝯscia iudicat aliqd esse ꝯ̄ legē dei. ꝛ pla tus idē pcipiat. ℞. fm̄. s. Tho. 2. sniaꝝ. vbi. s. ad. 3ᵐ. argᵐ. ꝙ ꝯscia obligat nō ℣tute ꝓpria sed ℣tute pce pti diuini. Nō. n. ꝯscia dictat aliqd esse faciēdū hac rōe qꝛ sibi videꭍ. sed hac rōe qꝛ a deo pceptū. Unde p accñs ex ℣tute diuini pcepti obligat. in q̄ꝫᵐ dictat hec vt pceptū a deo. ꝛ ideo dictamen ꝯscie plus obli gat q̄ꝫ pceptū plati. sic ꝛ pceptū diuinū i cuˀ ℣tute 5

ligat.sicut pȝ si pceptū regis nō pueniret ad popu/lū nisi mediāte aliquo principe. si princeps diceret hoc ē.q̄uis nō eēt veꝝ.dictū suū obligaret. vt pce/ptū regis.ita q̄ ꝯteptores mererent penā.hec.s.Th. vide opi ꝯsiliū ē quorūdā q dicūt q̄ tenet eā de/ponere nisi daꝝ sit illud fore ꝯ legē dei ⁊ si nesciat ꝯ illa iudicare debet sapiētiores cōsulere vel p orōnē a deo declarationē postulare vel fm q̄ habet i.c. inq̄sitiōi.ꝯ sen.exc.q̄n scit p certo q̄ ē ꝯ legē dei nō obediat.q: mortalr peccaret.sȝ potius toleret etiaȝ excoicationē. Si vero nō scit p certo.sȝ ex leui.⁊ te meraria credulitate tūc ad ꝯsiliū.vel pceptū depo/nat. Si vo hȝ credulitatē pbabilē.⁊ discretā q̄uis nō manifestā.⁊ euidētē.tūc pp obediētiā faciat. qꝺ sibi pcipit.q: tenet i tali dubio ⁊ pp bonū obedien tie excusat.sȝ nullo mō ex ppria volūtate faciat:q: nō lȝ imo mortalr peccaret. q: q amat piculū pibit i illo.de quo vide.ꝟ.ꝯfessio sac.§.xi.⁊ tex.i.c.nō so lū de regul.lib.6.dȝ inqt ⁊ expedit vt ꝯsciē puritati nō desit iudiciū rōis.ne dū spiritualis queritur ide salutis dispendium incurratur.

4 ¶ Utrū ꝯfidēsi ꝯsciā.famā neglig̃es.peccet morta liter.R.fm glo.i.c.senti.xi.q.3.q̄ aut sumus iter ta/les q parati sunt imitari.⁊ sic peccat mortalr. q eā negligit p posse.itellige i his q̄ sunt mortalia.⁊ isto mō itelligit .c.nō sunt audiēdi.c.q.⁊.c.nolo.xi.q.i. de ꝯse.di.i.iubemus. Aut sumus iter tales q solum sunt parati rephendere nō imitari.⁊ sic sufficit no/bis cōscientia nostra.⁊ nō tenemur defendere. ⁊ sic intellige.c.quid ob est homini: cū.5.se.xi.q.5.

e Onsecratio.p.epoꝝ ⁊ alioꝝ superioꝝ.de his multa habes quō debet fieri i .c.q epi.23.di. ⁊.75.di.ordinatiōes ⁊ de sac.vn.c.cū venis/set ⁊ magis diffuse in coꝛpȝ ordinarijs ⁊ pastorali. Quō nō debēt differri vltra tres mēses post ꝯfirma tionē habes.s.ꝟ.confirma electoꝝ.§.8. A quo dȝ ꝯsecrari epi ibi.§.x.a q̄ archiepi ibidē.§.9. Quo die ⁊ hora ibidem.§.xi.Et i quo loco.e.§.⁊ a quo papa.e.§.Adde q̄ papa posset eligere aliū cardina lē q eū ꝯsecraret.23.i noie:⁊ fm.s.Tho.sup Paulū ad hebr.7.c.epi nō ꝯsecrat papā sed hoiēȝ virtute dei.Adde quō nō opoꝛtet ꝯtinuare ieiuniū sabbati sed in dñica dicit ieiunus ante prandiū.

e Onsecra.z.eccle.a q̄ dȝ fieri .R. q̄ ab epo pprio.⁊ nō ab alieno.nisi de licētia ppꝛij.c. tua fraternitas.de ꝯse.ec.ꝟ.al.nō epi.nō pōt et de licētia epi. nec ēt recōciliare vt i.c.aqua.e.tit. Inno.tñ dicit ibidē q̄ papa plurib' epis ꝯcessit. vt possint simplices sacerdotes recōciliare eccliaȝ. aqua tñ prius p epm bñdicta.⁊ sic pȝ q̄ solum de licētia pape pñt recōciliare.⁊ hoc idē nō Pa.ibidē.vñ.s. Tho.3.q.83.ar.p.ad.3m.dicit q̄ ꝯsecra eccle.alta/ris vestiū.⁊ vasoꝝ reseruāt epo. tāq̄ pricipi totius ecclastica ordinis.hec ille.Angelica dicit q̄ papa nō posset dare licētiam simplici sacerdoti vt ꝯsecraret ecclesiaȝ sȝ solū vt recōciliet.sȝ dic vt.s.ꝟ.abbas.§.5. Illa tñ q̄ dicta sunt de recōciliatiōe eccle debēt itel/ligi de eccla ꝯsecrata.q: eccla nō ꝯsecrata bñ pōt re cōciliari.p simplicē sacerdotē aq̄ exorcizata tñ. vt in.c.si.e.tit.q̄ aqua exorcizata pōt fieri p simplicē sacerdotē.ex q̄ pȝ q̄ nō oȝ q̄ fiat p epm.neqȝ de li/cētia eius.fm glo.i.d.c.si.⁊ est cois opi.Et pñt fie/ri tā dieb' festiuis q̄ȝ nō festiuis.c.tua co.tit. Et mo dus cōsecrādi habet i pastorali a q̄ nō ē recedēdū. ⁊ aliqd i.c.oēs basilice.de ꝯse.di.i.Neqȝ debet ꝯse/crari sine missa.d.c.oēs. nō tñ ē de sba fm Ber. ⁊ Hosti.i.c.qꝺ sic.ꝯ dec. q dicūt q̄ sȝ eccliaȝ romanā dȝ dici missa a consecrāte.tñ si alr fieret teneret. Et Pa.nō illā glo.i.ꝟ.dicit diocēs illā eē nō.i co q̄ cōcludit missaȝ nō eē de sba ꝯsecratiōis.seu co.latio nis ordinis.vel crismatȝ sȝ pp ordiationē eccle ⁊ ob reuerētiā sacroꝝ.nō debēt ꝯferri. ⁊ expleri sine mis/sa.hec Pa. Hug.aūt dicit q̄ si epi ꝯsecraret:⁊ ali' sacerdos celebraret.q̄ valeret ꝯsecra.qꝺ fm.d.ar. flo.3.tit.12.c.6.§.p.si ē dubiū si missa nō ē de sba.si vero eēt de sba vt alij dicūt tūc opoꝛteret alr dicet. sȝ p' opinio.s.q̄ nō sit de sba sȝ de ordinatiōe eccle pp reuerētiā ē tenēda.puniret tñ q alr faceret. Et si epi nō petiuit dotē eccle cōpetētē q̄n primariū lapi dē posuit debet i ꝯsecratiōe supplere.q: ad hoc tene tur fabricator. ⁊ eius heres.c.cū sic.e.i.q.z.placuit. Et fm Pa.i.d.c.cū sic.dos dȝ eē tāta q̄ vnus pꝛsbi ter cū ministro possit viuere habito respectu ad ob/uētiones etiā spirituales.⁊ si esset collegiata habet respectus ad numerū collegiatoꝝ. Fallit in ecclesijs mēdicātiū fm.d.ar.s.q: sponta ē possessio coꝝ.

f ¶ Cōsecrata psumit eccla fm Inno.q̄n apparet de hoc aliqua scriptura.vel istrumētū dotatiōis.vel in libris eccle.vel i colūna.vel i diceniis qꝺ idē ē.vel in tabula marmorea.⁊ hmōi.vel ēt si appareat vnus testis de visu.vel auditu fm aliquos.Nā i hoc casu cū nō tractat de piudicio alterius sufficiūt tales p/bationes.⁊ sic pōt fieri regula q̄ sultura i loco la/pideo facta.vel vnus testis faciat fidem.vbi nō agi/tur de preiudicio alterius.

¶ Tres sunt casus.in qbus eccla ꝯsecrata dȝ recōse/crari.fm Pa.i.c.ꝓposuisti.de ꝯse.eccl.vel al. Pri/mus q̄n nescitur vtrū fuerit ꝯsecrata.q: nō apparet aliqꝺ signū de his q̄ dicta sunt i.§.precedēti de ꝯse. di.i.c.eccle.vel altaria.q: non dr reiteratū qꝺ nescit eē factū.c.solēnitates.de ꝯse.di.i.c.veniēs de pꝛsbite non bap. Secūdus si parietes sunt cōbusti.⁊ decru/stati.vel i toto.vel i maiori parte.rō q: ꝯsecra ⁊ li/nitio fit i ipis parietibus.⁊ lȝ nō corruāt si tñ cōbu/rātur est recōciliāda.glo.ē i.c.ecclesijs.de ꝯse.di.p. secus si solū tectū cōburat. vel destruat q: tūc nō ē recōciliāda.vt i.c.ligneis.de ꝯse.eccl.ꝟ.al. Remanet enīȝ superficies parietum vbi fit linitio.⁊ ꝯsecratio. Tertius si parietes ita corruerūt q̄ in toto.vel i ma iori parte opoꝛteat ipaȝ reficere simul.etiā ex eisdē

lapidibus.c.si fabricā.ð ↄse.di.i.secus ħʒ glo.ibidē. si successiue fuerit reparata.q: reputabit̄ eadē ecclia. hāc glo.sequit̄ Pis.ꝛ ar.f.vbi.ō.sʒ Pa.in.c.ꝓposuisti.post Inno.dicat ꝙ illa glo. loqtur ſm ꝑsūptionē.vñ ſm eū melius ē dicere ſm veritatē ꝙ non est eadē.ꝛ ideo recōsecrāda.qñ successiue i toto. vel in maiori parte fuit reparata.pª opinio fundat̄ super hoc q: vt dicit.s.Tho.3ª.q.83.ar.2º.ad.3m.ecclia. altare.ꝛ hmōi.inata nō sunt grē susceptiua.sʒ solum ↄsecrātur vt hoīes ibi deuotiores sint.ꝛ sic sufficit ꝙ apphēdat̄ vt locus sacer vt hoīes deuotiores reddātur.vñ sufficit ꝙ sit in extimatiōe hoīuʒ. 2ª vero opinio fundat̄ sup illud qð dicit idē.s.Tho.vbi.ō.s. ꝙ ex ↄsecratiōe adipiscūtur quādā spirituale virtutē.ꝑ quā apta reddūtur diuino cultui.vt.s.hoīes deuotionē quādā ex ide ꝑcipiāt vt sint paratiores ad diuina.ꝛ sic remota.ſm veritatē.illa ↄsecratiōe nō remanet ↄsecrata.ꝛ accipe quā vis. Pis.ꝛ ar.f.dicūt tenēdo primā ꝙ tūc debeat exorzizari cū aqua exorzizata.ꝛ nō recōsecrari. quod dictū q̄uis nō habeatur aliqð iure expressum.est tamen valde laudabile.Uide aliquid.ō.ꝟ.calix.§.i.

3 ¶ In aliquibus casibus ecclia poluit̄ ꝛ idiget recōciliatione. primus quē ponit Pa.i.c.ꝓposuisti qñ in ea effundit̄ sanguis. Et nō ibi ꝙ effusio sanguinis significat habūdātiā de quo vide tex.cū glo.i.c.cuʒ illoꝝ.§.ꝙ si claustrales.de sen.exc.Et ideo ex modica lesione q̄uis modicū de sanguine effluat nō idiget recōciliatiōe.ꝛ ħʒ Hosti.i.c.si ecclia.eo.tit.03. ꝙ fiat ex ↄtētiōe.vel iniuriose.secus si alr̄ fiat. puta ex lapide cadēte.vel a furioso.vel a casu.Reqrūt̄ igit̄ duo.s.iniuriosa percussio.ꝛ enormis effusio sanguinis. Adde.3m.ꝙ ista percussio iniuriosa fiat i ecclia q̄uis effunderet̄ extra.vel colligeret in scutella. sec9 si ꝑcussio fiat extra ecclia3.ꝛ effusio fieret in ecclesia. Adde etiā ꝙ sit publicū. ꝛ sic etiā itellige sequētia.

4 ¶ Secūdus casus ſm.c.Pa.ē.qñ i ea aliqs occiditur.lʒ sanguis nō effundat̄.puta q: suspenditur.vel q: transgulat̄.ꝛ hmōi intellige de homicidio violēto.vel iniurioso.ſm ꝙ nō i.c.vnico.eo.ti.lib.6.secus in homicidio casuali. vel cū qs se defendēdo alium occidit.vel ſm aliquos qñ sanctus occidit̄.q: ex illo sanguine cōsecrat̄.sed glo.i.d.c.vnico.tenet oppoitū. ꝛ verius q: scleratius ē sāctuʒ occidere q̄ʒ prauum .23.q.5.si non liceat.Erit ergo recōciliand a sed locus sanguinis non lauabitur.

5 ¶ Sed quid si quis in ecclesia letaliter percuciatur. ꝛ extra ecclesiam moriatur.R̄.glo.in.d.c.vnico.ꝙ recōciliabitur.sed nō ecōtrario.si vulneratur extra. ꝛ confugit ad ecclesiā.licet ibi moriatur. ꝛ sanguis effundatur. Similiter ſm Hug. si aliquis supra tectū occidatur q: nō est intra ecclesiā.sed extra factū est. Idem dic si sub. Sed quid si quis percuciatur enormiter in ecclesia. sine effusione sanguinis.puta cū baculo.ꝛ tamen nō moriatur ex illa percussione.

Pa.i.d.c.ꝓposuisti dic̄.ꝙ ex q̄cūqʒ iniuria corporali.citra sāguinis effusionē ꝛ mortē ñ poluit̄ ecclia. vt nec9 idigeat recōciliatiōe.lʒ i aliqb9 locis sit ↄsuetudo.nō iꝑbāda vt fiat recōciliatio.saltē ad terrorē alioꝝ.Hoc vltimū innuit in glo. i.d.c.vnico.

¶ Quid si qs sane mentis̄ occidat seipʒ i eccla.vel vulneret irrato aīo.R̄.ħʒ Ge.i.d.c.vno ꝙ recōciliabit̄. si ē publicū.de sen.exc.ↄtigit.cl ꝑ q: homicida ē.sec9 si eēt furiosus vel nō sane mētis. ar.i de.si furiosus. de homi.eodē mō videt̄ dicēdū si qs existens extra ecclesiā cū sagitta percuteret existētē i ecclesia.q: recōciliabit̄.eo ꝙ in ecclesia fiat ꝑcussio iniuriose. Uide pro isto.c.ꝟ.cimiteriū. ꝛ .ꝟ.consecratio.4. 6

¶ Tertius casus est propter adulteriū. vel seminis effusionē.c.significasti.de adul.ꝛ.c.ecclesijs. de ↄse. di.i.qð intelligit̄ de semine humano. siue christiano.siue pagano.sed qñ est occultū. nō poluit̄ vt tenet glo.i.d.c.vnico.ꝛ.d.c.significasti.in.ꝟ.publice. ꝛ sit publicū.vel ex ↄfessiōe eoꝝ q fecerunt.vel ex rei euidentia.ꝛ hoc idē intellige in ꝑcedentibus.a.§.3. vsqʒ ad fi.q: eccla nō iudicat de occultis. i glo.d.c. vnici.Et intelligūt quidā de oī effusione seminis criminosa. secus de effusione q̄ fit in somnis. ꝛ ea que fit in matrimonio causa ꝑcreande prolis.ꝛ hmōi: cōtrariū tenetur coiter vt patet in glo.d.c.vnic. vt habeat locū in oī pulutione humana.ꝛ magis cōsonat tex.in.c.ecclesijs de.ↄse.di.i.hoc tenent Pis.ꝛ .d.ar.f.ꝛ coiter summiste. Uide.ꝟ.matrimonium .3.§.9. Et humana ꝛ volūtaria. vnde secus est in somo.ꝛ si ecclesia nō erat cōsecrata. poluit̄ tñ semine hūano.vel sanguine vt pʒ.d.c.fi. ꝛ debet lauari aqua exorzizata.ꝛ pōt fieri per simplicē sacerdotē. Idem intellige propter vitiū sodomiticū. 7

¶ Quō debet recōciliari ecclesia.R̄. ꝙ cū aqua solēniter exorzizata.c.ꝓposuisti.ꝛ.c.cōsuluisti de cōse. eccl.ꝛ.al.ꝛ i.c.aqua. ꝛ fiūt cimiteriū de qbus in pastorali.ꝛ serua vt ibi ꝛ ꝑ epm.Sed qd si nō erat cōsecrata.R̄.ꝙ debet lauari per aquā exorzizatā tñ. per simplicem sacerdotem infra.c.4.§.3. 8

¶ De pena celebrātis i ecclia poluta.R̄.sʒ Ge.i.d.c. vnico.ꝙ nō sit irregularis.de sen.exc.is q lib.6.tñ i ea nō dʒ celebrari.c.tuaꝝ.de ꝑuil.in pri°. sʒ peccat grauit̄.ꝛ ē puniēdus. dicat tñ lapus ꝙ talis ē susp̄ē sus ab igressu eccle.c.epoꝝ.ð ꝑuil.li.6.ꝛ si cū talisuspēsiōe i eccla diuia celebraret.suo agēs offi°. erit irregularis.c.is cui.ð sē.exc.li.6.nec tenet̄ Host.q dic̄ ꝙ celebrās i eccla polu9 fit irreg.ꝛ ↄcū ē Jno.ꝛ alii. 9

¶ Ecclesia ꝑcipue ↄsecrata. vel oratoria.mōast°.ꝛ hmōi.nō debēt reuerti ad secularē vsuʒ ꝑ ꝓphanuʒ .19.q.5.q̄ semel.ꝛ.c.qñ.17.q.vlt°.de religi.do.c.ad hec.vbi dr̄ ꝙ ēt hospitale nullatē9 dʒ mūdanis vsib9 ↄputari.cū sit locus religiosus.ꝛ ifert P̄a. i.d.c. ad hec.ꝙ male faciūt illi q ex vestibus sacris vetustate cōsūptis faciūt bursas ꝓ dominabus.ꝛ hmōi. Et vide tex.in.c.nuptiaꝝ. de conse. di.i.vbi dicit̄ ꝙ 1

vestes ecclesie nõ debent accomodari ad ornatum nuptiaꝝ.nec ad aliū vsum mūdanū.etiã ex illo tex. colligit ibi glo.ꝙ ex veste dñe nõ dꝫ fieri capsula. seu aliud paramẽtū ecc̃ie.sꝫ ꝯ̃riū seruetur.Vñ dr̃ ꝙ papa Sixtus.4.dedit licẽtiã vt ex vestib⁹ mulieꝝ.⁊ secularū possint fieri ornamẽta.⁊ paramẽta ecc̃ie. Nõ etiã ꝓ vt habeť de ꝯse.di.i.c.ligna. ꝙ lig^a ecc̃ie cū fuerint vetustate ꝯsūpta nõ debẽt reponi in loco idcoẽti.vt puta i cocbina.vel latrina.nec ẽt i postu/ mãdis vinci.sꝫ i loco honesto vt i claustro. vel re/ fectorio.vel hmõi. vel igni cõburãda. nec ad laicoꝝ opa debẽt admitti. sꝫ melius vt icẽdio tradãť vni/ uersa.⁊ cineres i baptisterio iserãť.c.altaris de ꝯse. di.i.Et hoc qñ sunt ꝯsūpta.Si vo ñ sunt ꝯsūpta.sꝫ reparẽť.si for^a nõ soluiť.neqꝫ mutať.sꝫ al remanẽt eadẽ.qđ facit ꝓ his q̃ dicūtur.ö.e.c.§.ꝑ.i.5^c.casu.

Onsecra^o.3^a.altaris.quõ alia ẽ ꝯsecra^o alta/ c rie alia ecc̃ie.⁊ quõ vna possit fieri sine alia. ⁊ quõ vno execrato nõ oꝫ aliud sit execratū. ⁊ quõ duplex ẽ altare.⁊ quõ vtrūqꝫ ꝯsecreť.⁊ a q̃.⁊ quõ ꝯsecreť.⁊ reꝯsecreť.⁊ pp quã cãꝫ.⁊ q̃dã alia .v.altare p totū.Et quõ si ꝺgradati vel excoicati i eo celebrauerūt ñ dꝫ recõsecrari.ł recõcilari ibi.§.h.

Onsecratio.4.cimiterij.Alia ẽ cõsecra^o ecc̃ie c alia cimiterij q̃ debent seruari vt i pastorali habeť.qđ qñ cẽt polutū sanguine vel semine hūano.v.cimiterū.⁊.v.cõsecra^o.2°.§.7.si corpora fideliū sepulta sunt ab excoicatis.scismatib⁹. ifideli/ bus.vel hmõi nõ pp hoc debet reiniari.c.a nobis. de sacra.ite.v.consecratio.2°.ecclesie.§.8.

1 Cimiteria nõ ꝯsecrata i quib⁹corpora paganoꝝ. vel hereticoꝝ. seu excoicatoꝝ. sepulta sunt nõ debẽt cõsecrari.de ꝯse.di.i.ecc̃iaꝫ. sꝫ cor^a sepulta ibi.debẽt ide prius euci:⁊ ligna ⁊ parietes radi.⁊ tūc si apta fuerint poterūt ꝯsecrari.d.c.ecc̃iaꝫ.Si aũt ꝯsecrata fuerãt prius eodẽ mõ corpora ꝑdicta ide eiicienda sunt.si discerni possunt.alr nõ.c.sacris.ꝺ sepul.⁊ ipa cimiteria recõciliãda sunt.sić ꝺ eccl̃ia dictū ẽ.v.cõ/ secratio.2.§.8.Nõ tñ debet radi vt ibidẽ. Corpora aũt sanctoꝝ nemo ꝓsumat trãsferre sine licẽtia prin cipis.vel epi.de ꝯse.di.p^a.de loco.vbi dicit glo.ꝙ ꝓ principe hic itelligiť papa.⁊ hoc verū est si cor^a tra dita sunt perpetue sepulture. alias sine auctoritate alicuius possunt trãsferri.vt dicit ibi glo.Dicit etiã Hosti.ꝙ ideꝫ videtur de ossibus alioꝝ fideliū.ff.de religi.⁊ sump.l.ossa.

2 Semi.i.c.vnico.e.tit.lib.6.q̃rit quid si duo cimi/ teria sint.q̃ hñt muꝝ mediū.i quo sit porta i medio parietis.⁊ i illa porta sit facta iniuriosa sanguinis effusio.vel seminis.vtꝝ vtrūqꝫ sit polutuꝫ. põt dici. ꝙ aut est comissa i porta. sꝫ ex pte magis adherẽte vni ⁊ tūc illud solū ẽ recõciliãdū.ꝓ vt dr̃ ꝺ hermo/ frodito.ff.de sta.ho.l.q̃ritur. aut facta fuit i medio porte.⁊ tūc cõsiderabimus e⁹ cã fuerit fact⁹ paries. ⁊ porta.vt dicit Jo.an. Aut ẽ dubiū q: nõ põt ap/ parere cuius cã sint facta.⁊ tunc cum participet de vtroqꝫ dicamus vtrūqꝫ violatū.ita dicimus hic.⁊ i dubio videť apposita.vt faciãt duo cimiteria prin cipalr.nõ accessorie. vt vult.d.tex.Et ꝑ ꝓmissa ideꝫ dr̃ si in porta ecc̃ie fiat talis iniuria. Jo.an.⁊ Jo.de Imo.dicūt ꝙ forte illud vlti^m dictū ẽ veꝝ. qñ intra clausurã hostij versus ecc̃iaꝫ facta est polutio. secus si ex parte q̃ versus locū extra ecc̃iaꝫ.v.cimiterium. ⁊.v.interdictū.ꝑ.§.8.post mediū.

A quo ẽ recõciliãdū.R̃.ab epo.vt dicū ẽ de ecc̃ia 5 .v.ꝯsecra^e.2°.§.8.cū aqua.⁊ ẽ.d.c.ꝯsuluisti.Et nul/ lus debet sepeliri in eo añ recõciliationẽ.d.c.vnico. Et nõ sm Archi.⁊ Jo.an.i.d.c.vnico. ꝙ recõcilia ta ecc̃ia ẽ recõciliatū cimiteriã si sit ꝯtiguū alias se cus.Et sm Hosti.gaudent eadẽ imunitate q̃ ecc̃ie. qđ qñ ñ ẽ ꝯsec^m.vide.d.§.8.v.ꝯse^o.2^e.⁊ dec vt ibi.

Onsecra^o.5.vestiuꝫ palarū vasorū.⁊ẽ. quõ c sicia nõ debẽt cõuerti ad vsus laicoꝝ.v.ꝯse/ cratio.2.§.x.A q^a possint vel debeãt ꝯsecrari vel bñdici.v.abbas.§.5. ⁊.v.calix.§.i.⁊.v.bñdi/ ctio.§.i.⁊.v.aqua.§.ꝑ.De cõsecratiõe virginū.v. virginis cõsecratio.⁊.v.abbatissa.⁊.d.5.§.

An simplices sacerdotes possint benediceť vestes 6 sacerdotales.⁊ alia paramẽta altaꝝ.R̃.ꝙ nõ. nisi ex comissiõe pape.d.§.5. Sed notãdū ꝙ Rosella i .v.ꝯsecra^o.4.§.ꝑ.dicit.ꝙ papa. Six^t.4.idulsit ꝙ simplices sacerdotes ordinis minoꝝ possint bñdice re q̃cūqꝫ ornamẽta ecc̃ie.vel altaris.⁊ vestes sacer/ dotales.⁊ alia excepto corporali.hec ille. Et nõ est dubiū ꝙ papa põt hoc facere.vt in.d.§.5. Cū igiť idẽ Sixtus.4.dederit priuilegiū fratribus ꝑdicato ribus ꝙ ipi gaudeãt oibus priuilegijs idultis i pte rito.⁊ futuro idulgẽdis ipis minorib⁹.sequiť ꝙ sa/ cerdotes fratrū ꝑdicatoꝝ possint eadem facere. In priuilegio etiã heremitaꝝ dr̃. Tibi gñrali tuoqꝫ vi cario ꝓ tpꝛe ptãtẽ sacrãdi bñdicẽdiqꝫ. corporalia vestes ⁊ ea q̃ sacris vsib⁹ necẽ sunt ꝯcedim⁹. hec ibi vnde cū nos predicatores habeamus omnia priui legia oiuꝫ mendicantiū igitur vt.ö.

Utrū possint alienari.ł vẽdi.R̃.ꝙ i vsus ꝓfanos 7 nullo mõ debẽt ꝯuerti.ö.v.ꝯsecra^o.2.§.x.possint at vasa ecc̃iastica ⁊ calices confrati seu minuti vẽdi.i casib⁹ ꝯcessis.ꝺ quo.v.aliena^o.§.4.⁊.14.Et.x.q.2. hoc ius.⁊ regula semel deo.de re.iuris.lib.6. Inte/ gra vo nõ nisi alteri ecc̃ie.vel loco religioso vt in.c. ligna.de ꝯse.di.i.v.symõia.§.57.Et exigere aliqđ pro benedictiõe vel ꝯsecratione est symonia nisi vt stipẽdia petanť.s.Tho.2^e.q.100.ar^e.2°.ad.4^m.

Onsentire siue cõsensus.aliter determinať a c theologis.alr a canonistis.ꝓ igitur dicimus aliqđ breuiter theologice hic.⁊ i.ꝑ.§.se.eo ꝙ i casib⁹ multotiẽs doc.vtãť h^o noie ꝯsensus. vtꝫ.ö. v.cogita^o morosa.⁊ alijs multis locis.Notãduꝫ est igiť sm doctrinã.s.Tho.1^e.q.15.ꝑ totū. ꝙ ꝯsensus accipiť dupłr.s.ꝑ.mõ.qꝫ^m ad nois ipositionẽ prinã:

⁊ sic ꝯsensus nihil aliud significat. nisi applicationē sensus ad aliqd. isto tñ mō nō loquūtur coiter Theo. īmo ꝯsensus vt loqūtur Theo. nō ptinet ad sensuz. ſʒ ad volūtatē. ⁊ sic accipit .2° mō similitudinarie. ſm ꝙ dicit applicationē volūtatꝭ ad rē. s. qñ rō ꝯcludit p ꝯsiliū aliqd eē faciēdū. tūc volūtas applicat illaz cōclusionē. vt sic fiat. sicut ꝯclusuz ē. eē bonū. ⁊ illa applicatio volūtatꝭ dr̄ ꝯsensus. ⁊ isto mō accipiunt Theo. qđ nomē dr̄ ꝯsensus ad similitudinē sensus. s. qꝛ sicut sensus ē de re p̄senti cui applicat̄ sensus. ita volūtas applicat ꝯclusionē ꝯclusaz per cōsilium. vel p cōscientiā ad rem agendā. de quo in. §. se.

i ¶ Notādū p ꝯdaratiōe eoꝝ q̄ dicta sunt i isto pñ°. ⁊ ēt. ꝟ. ꝯscia. ꝙ i opatiōe hūana. pn° opādi sunt intellectus. ⁊ volūtas. i qb⁹ sunt aliq̄ vt hitus. i. dispositiōes opandi. ⁊ q̄dā opatiōes q̄ diuersimode noīnātur. iter q̄ ē vnus act⁹ q dr̄ ꝯsensus. Ubi ē sciēdū ꝙ qñ hō opat̄ p electionē. fit qdā ꝓcessus. q icipit ab itellectu trāsiēs p volūtatē. iperātē opationē. tā iteriorē q̄ʒ exteriorē. ꝟbi grā. qñ hō vult cantare missaz. ſm phm. 7. ethy. facit quēdā sylogismū. vbi ꝓ dicit. deus ē honorādus. ⁊ hoc p pn° gn̄alia. q̄ ab oib⁹ acceptant̄. tūc rō supioꝛ subiūgit celebrare tpr̄e debito ē p̄ceptū dei ad honorādū deū. vel rō iferioꝛ dicit celebrare tpr̄e debito ē p̄ceptū ab ecclia ad honorādū deū. tūc ꝯscia ꝯcludit ⁊ dicit. bonū ē vt nūc celebremus. Tunc volūtas ꝯsentit. ⁊ dicit. fiat. deinde icipit mouere ip̄m hoīez ad p̄parādū. vt celebret. ⁊ tādē celebrat. Si aūt rō sic argueret. de⁹ ē honorādus. deide diceret. celebrare est deū honorare. ⁊ similr cātare i coro ē honorare deū. ⁊ nō magis ꝯcluderet de vno q̄ʒ de alio. tūc de nouo opoꝛteret facere ꝯsiliū. qđ nūc sit agēdū. qꝛ nō pōt vtrūqʒ simul. ⁊ tunc volūtas p̄aperet rōi vt ꝯsulat qđ sit melius. ⁊ tūc rō inuestigās ꝯductiōes occurrētes. tādē oibus ꝯsideratꝭ ꝯcludit ꝙ melius ē celebrare. tūc ꝯscia istigat vt celebret. deide volūtas ꝯsentit i hoc qđ ē celebrare. Si vero ꝯcluderet rō. ꝙ ambo sunt eq̄ bona. s. cātare. ⁊ celebrare. tūc volūtas. ꝓ. ꝯsentiret i vtrūqʒ. deide eligeret vnū eoꝝ. Si ꝟo rō errat i minoꝛi. puta si errādo diceret q celebrat ē excoicatus. ⁊ occurreret necessitas celebrādi. tunc vel eligat celebrare. ⁊ ex ꝯsequēti facere ꝯ̄ excoicationē. vel eligat nō celebrare ⁊ ex ꝯsequēti facere ꝯ̄ id ad qđ tenetur. tūc dr̄ ꝯscia errare. ⁊ peccat. Jn isto igit̄. ꝓcessu ꝓ ē itellectus q̄ ē po°. 2° ē hitus nālis quo itellect⁹ de necessitate adheret primus principijs opabiliū sicut sunt ista bonū est faciēdū. ⁊ malū ē fugiēdū. deus est honorādus. virtutes ⁊ opa virtuosa sunt ꝓsequēda. ⁊ ꝯ̄ria fugienda. ⁊ silia. ⁊ istis q̄ dicunt̄ lex nālis adheret itellect⁹ nālr p habitū q dr̄ synderesis. 3° rō accipit minorē vel p mediū diuinū. ⁊ sic ē rō supioꝛ. vel p regulam ab inferioribus. ⁊ sic ē rō iferioꝛ. vt in ex°. ṡ. 4° concludit hoc ē bonū faciēdū. ⁊ iste act⁹ ē eēnlr ꝯscia. q actus dr̄ etiā ꝯclusio ꝯsiliȷ. ⁊ tūc 5° sequit̄ actus volūtatꝭ. q dr̄ ꝯsensus. ⁊ si sit tm̄ vnum cōclusum. tunc cōsensus ⁊ electio sunt idē realr. sed differūt ratione inquātuz. n. voluntas acceptat vt faciēdū. ⁊ applicat. vel mouet ad agendum. dr̄ cōsensus. inq̄ʒ᷑ vero acceptat hoc ⁊ repudiat alia. dr̄ electio. Si vero in cōsilio cōcluderētur duo eq̄ bona. ⁊ volūtas acciperet vnū. ⁊ aliud dimitteret. eēt ꝓprie electio. ⁊ precederet cōsensus i vtrūqʒ. Postq̄ʒ aūt volūtas cōsensit. vel elegit. sequit̄ executio i qua est actus voluntatis. qui dr̄ visus. i fine fruitio. qui ē vltimi finis. vel tristitia cū desperatiōe que est dānatio. Jn itellectu igit̄ ⁊ volūtate sunt ista p ordinē q̄ʒ᷑ ad opationez humanā. ꝓ est ip̄a itellectiua q̄ dr̄ itellect⁹. 2° est ip̄e hitus primoꝝ pricipioꝝ qui dr̄ synderesis. 3° ip̄a p° principia nālia q̄ dicūtur lex nālis. 4° est ip̄a rō discurrens q̄ dr̄ rō supioꝛ. vel iferioꝛ. actus eius dr̄ discursus cōsiliatiuus. vel ꝯsiliū. 5°. est ꝯclusio q̄ dr̄ cōsciētia. 6° ē i volūtate appetitus nālis vltimi finis. s. appetitus beatitudinis. 7° in eadē est ꝯsensus qui ē actus volūtatis inq̄ʒ᷑ applicat cōclusionez ad opationē. 8° est electio quādo. s. sunt duo ꝯclusa ⁊ eligit vnū illoꝝ. 9° est actus volūtatis quo vtit̄ medijs in opatiōe. q dr̄ visus. vltimo ē finis ꝯsecutio q̄ est beatitudo. vel miseria ⁊ sic pʒ quid sit cōsensus. qui cōuenit solū volūtati. ⁊ nō est in brutis. eo ꝙ dicit applicationē cōclusionis cōsiliate ad rē. qđ bruta nō faciūt. ⁊ non est ip̄ius finis. sed solū eoꝝ q̄ sunt ad finem. qꝛ cōsilium nō est de fine. ⁊ consensus ad agendū est solum cōclusionis superioꝝ rationis. secus de consensu in delectationē. Uide ad ista. ꝟ. cogitatio morosa. ⁊. ꝟ. ꝯscia. ⁊. ꝟ. lex. §. 3. Et ꝙ cōscientia sit essentialr talis actus vt dictū ē. vide. ꝟ. ꝯscia. §. 1.

¶ Utruʒ cōsentire ſm canonistas dicat̄ q tacet. ꝟ. 2
Pa. in. c. nō ne bene. de p̄sump. dicit hoc esse breuiarū. cardicū quoddā. ita ꝙ hʒ multas regulas. ⁊ multas exceptiōes. ⁊ multas theoricas. ita ꝙ nō habet finē. ⁊ hoc est ꝓpter diuersos tex. qui ꝯ̄ria videntur dicere. Unde ip̄e Pa. pro aliquali notitia i genere reducit. sic dicens. ꝓ ꝙ tacens ꝓprie nō cōsentit. nec cōtradicit. ⁊ hoc qꝛ tacere tenet quoddā mediū iter cōsentire ⁊ cōtradicere. hec aperte probat regula. is qui tacet nō fatetur. sed nec vtiqʒ negare videt̄. de re. iur. lib. 6. ⁊ Jo. an. ibidē. vnde qñcūqʒ hoc mediū pōt cōsequi aliquē effectū ab extremis seperatū. illū cōsequit̄. nec accedit de se ad aliqđ extremoꝝ. pōt poni exemplū in. l. i. §. scientiā. ff. de tribu. Ubi aliud disponitur cū expresse cōsentit dn̄s cōtractib⁹ serui sui. ⁊ aliud cū cōtradicit. aliud vero cum tacet eius diuersitatem vide per glo. in. d. regula. is qui tacet. Ubi vero nō est inuenire effectū huius medij. tūc qñqʒ sumit effectū vni⁹ extremi. qñqʒ alterius. ſm varias cōiecturas. illā sicut dicimus in hermofrodito ꝙ debet tribui sexui vbi magis icalescat. L. q̄ritur. ff. de sta. ho. 4. q. 3. c. si testes. §. hermofroditus. ita dicendū in casu nostro ꝙ tacere sit referēdū

ad cōsensuz.vel dissēsuz.i quo magis incalescat. fm
varias cōiecturas. Et facit ad hoc qd nō Dy.i.d.
regula.is q tacet.ꝛ Bar.i.l. q dotis.ca.ff.solu.ma.
ꝛ i hoc casu sic distingue.qꝛ aut agif de obligatiōe
ꝑsonali. ꝛ tacēs habef ꝑ ꝯtradicētē.l.filiusfa.§.itē
tius.ff.de ꝓcu.vbi dr ꝙ si is q ꝯstituif ꝓcurator est
ꝑsens.ꝛ tacet nō videf ꝯsentire.fallit hoc fauore pu
pillorꝫ.i fide iussore tutorꝫ:q patitur nomē suuz scri/
bi.l.4.§.vltimo.ff.de fideiuf.tu. Itē fallit i.c.vno.ꝺ
despon.ipu.lib.6.vbi filius tacēs.ꝛ ꝑsens obligatur
ex matrimonio ꝯtracto per parētes.ꝛ hoc iduat fa
uor matrimonij.ꝛ fauor parētū. Hoc.n.nō ꝓcede/
deret i aliqs ēt ꝯsanguineis.vt nō. Jo.an.i nouella.
Itē fallit si cōtumax i respōdēdo.Habef.n.talis ꝑ
cōsentiēte vel negāte quaten⁹ magis vertif i suū ꝑ/
iudiciū.de iura.ca.c.si.ꝛ i.c.si post ꝑcfitiuz.de ꝯfe.
lib.6.l.de etate.§.q tacuit.ff.de iter.act.nō. Bar.in
loco ꝑallegato. Itē fallit.4.qn̄ vltra tacere iteruenit
aliqs actus positiuus.vt qꝛ recipit sciēter lras i qui/
bus ꝯstituebaf ꝓcurator.vt in cle.vnica.de ꝓcu.vel
exhibuit reuerētiā aduersario tāq̄ ꝑlato.vt.i.c.ex ore
de his q̄ fi.a ma.ca. Aut agif nō de obligatiōe ꝑ/
sonali.sꝫ de alio ꝑiudicio. ꝛ tūc si ē ꝯtumax i respō
dēdo.dic vt.s.aut nō est cōtumax.qꝛ nō artaf ali/
quo iure ad loquēdū.ꝛ tūc si tacēs nō pōt ꝯdicēdo
ipedire qd agif habef ꝑ ꝯdicēte.sic pōt itelligi lex.
q vas.§.vectare.ff.de fur.ꝛ qd legif ꝛ nō i.l.gaius
.ff.de pigno.actio.ꝛ i hoc oēs ꝯsentiūt. Aut ꝯtradi
cēdo pōt ipedire. Et tūc aut simulat seu tacet i frau
dē alterius.ꝛ facit sibi ꝑiudiciū.ac si expresse ꝯsenti
ret.l.2.C.si res.alie.pig.da.fu.vbi dr ꝙ si te fraudu
lēter tacēte.alius rē tuā tāq̄ suā pignorauit.fit tibi
3 ꝑiudiciū. Aut non ꝯstat de fraude.ꝛ sunt opiones.
forte si cōstaret ꝙ nō fraudulēter tacuit.haberi de/
beret ꝑ ꝯtradicēte.qꝛ i dubio nō ꝑsumif qs velle ꝑ/
iudicare iuri suo.ꝛ iactare suū.l.cuz indebito.ff.de
ꝓba.ꝛ.c.cū super hoc.de renū. Et pōt ꝯstare de nō
fraude ꝑ ꝯiecturas.i dubio videf ꝑsumēdū fraudē
ex quo ē ꝑsens.ꝛ pōt ipedire ꝛ tacet. Inno.i.c.i ge/
nesi.de elec.ponit regulā dicēs ꝙ i facto cōcupiscen
tie.honorabili.vel meritorio. taciturnitas habef ꝑ
ꝯsensu. In facto vero qd nō ē cōcupiscabile. honora
bile vel meritoriū.sed honerosuz.necessarius ē exp/
sus ꝯsensus. Pa.i.d.c.nō ne.dicit ꝙ nimis genera/
lis.ꝛ breuiter. Videf tandē ꝯcludere ꝙ iudex arbi/
trabif ex cōiecturis ad quā partē magis trahatur.
Pa.post Inno.in.c.oliz iter: de re.spo.facit aliam
regulā ꝙ i actu negatiuo abstinēs. ꝛ tacēs nō ha/
betur pro cōsentiēte.ex̄ i.d.c.olim iter.vbi obseruā/
tes excoicationē.ꝛ nihil aliud faciētes nō est acqsi/
tū ius sup eos.facit glo.i cle.vnica.de ꝓcu. Itē alia
regula i.d.c.nō ne.ꝙ qn̄ ꝓponūtur duo.vel plura.
ꝛ negaf vnū.videf alterū affirmaf.d.c.nō ne. Et sꝫ
.d.Fe.i.c.cū i iur ꝺ offi.dele.3.col.i.si.paria sūt i acti
b⁹ iudicialib⁹ ꝑcē expsse ꝯsētīr.ꝛ pñs eē.ꝛ ñ ꝯdicef.

¶ Utꝝ existēs i.c.vel ꝯsilio.ꝛ tacēs. qn̄ aliqd malū 5
tractaf.dicāf ꝯsentire.ꝛ sint culpabiles.Re.sꝫ Pa.
i.c.ꝑ.de his.q.fi.a.maio.p.c.post Inno.ꝙ si qs non
vult ꝯsentire dꝫ expsse ꝯdicere alias iuoluif pena ꝛ
pctō sicē expsse ꝯsentiētes.ꝛ ex h° habef ꝙ ēt i male
gestis tacēs i vniuersitate hēf ꝑ ꝯsentiēte.cū ex offi°
suo teneaf ꝯsulere ad h°.l.de etate.§.q tacuit.ff.de i
teroga.ac.rō sꝫ.eūdē Pa.i.c.2°. de his q fi.a.ꝑla.
qꝛ is q tenef loq.ꝛ tacet habef ꝑ ꝯsentiēte.vel ꝯdi/
cēte q̄tenus tēdit i ei⁹ ꝑiudi̅.d.§.q tacuit.ꝛ.c.si ꝑ/
stitū.de ꝯfe.lib.6. Et glꝫ de vniuersitate tenef votū
suū exprimere.d.c.ꝑ. Qd qdē q° ad pctm̄ vfr videf
verꝫ.de quocūqꝫ q pōt obuiaf pctō.ꝛ ñ facit.22.q.5.
h° videf. Sꝫ de pena nō videf verꝫ.nisi i ꝑlato.l'cui
ex offō ꝯpetit.ar.corꝫ q nō i.c.negligere.2.q.7.l'nisi
dolose taceat.ar.corꝫ.q nō.i.c.q̄re.de sen.exc.de h°
ꝑ.excoi°.5.casu.ꝑ.§.57.in.5° mō ꝯmissiōis. Et fm
hāc distīctionē limita Bar.i.l.vl̄.ff.de paricī. vbi
vult ꝙ solū teneaf obuiare q ē subdit⁹ illi q dꝫ offē
di.sicē seru⁹.fili⁹.ꝛ glo.in.l.culpa caret.ff.de re iu.ꝛ
ter.isti.de pub.iudi.§.alia.q vult ꝙ ꝯsciūs q̄uis ex
trane⁹ sit pūiaf. itellige qn̄ hꝫ ex offō vel qn̄ dolose
ñ ꝓhibꝫ.l'i crie lese maiestatj.l.qsqs.C.ad.l.iul.ma.
¶ Utꝝ ꝯsensus post veniēs possit validare actū ꝑte 4
ritū.Re.fm.Pa.i.c.cum vos:de his.q.fi.a.ꝑla.post
alios doc.mar̄ Inno.ꝛ Bar.ꝙ qn̄qꝫ i actu reqrif
iussus alic°.ꝛ tunc dꝫ ꝓcedere.l.si qs mihi bona.§.
iussuz.ff.de acq.here. Qn̄qꝫ reqrif licētia. ꝛ illa dꝫ
ꝓcedere.vt.c.l.z:de regu. Qn̄qꝫ reqrif auctoritas.i.cō
sensus auctorizabilis. ꝛ tūc dꝫ iteruenire i ipo actu
fm ꝙ ꝟbū sonat.vel modicū an̄ vel imediate post
vt.d.§:iussuz. Qn̄qꝫ ꝯsiliū.ꝛ dꝫ reqri an̄ ꝛ expectaf
respōsuz.vt i.c.cū i veteri de elec. Qn̄qꝫ reqrif ꝯsen
sus vt i.d.c.cū vos. vbi alienaº tēporalis facta sine
ꝯsensu capituli ꝑ ratificationē ei⁹ roboraf. ꝛ tūc si
de solēnitate act⁹ reqrif. vt iteruenīat certo tēpore.
nō pōt iteruenire post:vt i.c.audit̄ iūcto.c.qꝛ pp.de
elec. Aut nō reqrif ꝑ solēnitate certo tꝑe sꝫ simplr
ad actualitatē.ꝛ tūc aut actus tꝫ ꝛ pōt ꝯtētus con
sentire qn̄cūqꝫ. vn̄ canonicus ꝯtētus in electiōe pōt
ꝯsentire post factū.vt i.c.qd sicē.ꝺ elec.aut actus nō
tenuit.ꝛ tūc pōt iteruenire post factū. sꝫ tūc validat
actū.vt ex nūc.ñ vt ex tūc ꝛ iste ē casus.d.c.cū nos.
Nā ꝯcessio facta ꝑ ꝑlatū reclamāte.c°.est nulla.ꝛ si
.c°.tractu tꝑis ꝯsensit. valebit ꝯcessio.vt ex nūc. nō
aūt tꝑe p° ꝯcessiōis. Uide bonā glo.i regula nō fir
maf ꝛ i regula ratū.de re.iur.lib.6.ꝛ fm hoc itelli/
gas nō ꝑ Inno.i.c.cū ꝯsuetudis.de ꝯsue. Et.d.Feli.
vbi ꝯsensus vt simplex cōsensus pōt iteruenire etiaꝫ
post i.c.de causis.ꝺ offi.deleg.2°.col.ibi.3°.declara°.
¶ Utꝝ actus q dꝫ expediri ꝑ ꝯsensum in coi ꝑstitū.
valeat si singuli ꝯsentiāt vt singuli.nō colegialiter.
Re. Pa.i.c.cū i tcfa.ꝺ cā.posse.ꝛ ꝓprie.ꝙ nō.vt i.c.
i genesi.de elec.l.2°.C.de decurio. Nec est speciale in
electione. q̄uis glo.dicat ꝯtrū.in.c.ꝑ.de re.eccl.non

alit.lib.6. Sed Jo.an. postmodum tenuit ibidem in nouella q non valet.⁊ hoc sequitur Jo. cal.in.c. cū omnes. de consti.⁊ Bar.in.l.omnes populi.ff. de iusti. ⁊ iur. Quod rati habitio equiualet consen/ su.ꝟ.excoicatio.5.casu.ꝑ.§.43.

9 ¶ Cōsētiēs p ꝓprias lr̃as dr̄ plene actui. Et vbi re grit̃ ɔsensus alic⁹ i iudicio.pōt ipm pstare p nūtiū. vel eplā.Et regulr̄ tñ sepe repiūtur casus. i qb⁹ lex regrit ꝓpriā psonā.⁊ nō sufficit nūtius.vel epla. vt i casu.c.si qs.circa fi.de elec.lib.6. Et alios casus po nit idē i.c.lz ex quadā.super.ꝟ.ꝓprio iuramēto.de testi.hec Feli.subscribēs dr̄ ɔsentire.⁊ idē ē ac si totū scriberet ꝓpria manu.hec Feli.i.c.qm̄. de pba.col. 24.circa principiū. Et cōsentit in iudicē q exceptio/ nē dilatoriā proponit.idē Feli.in.c.inter monaste/ riū col.4.circa fi.de re.iudi. Et in.ꝟ.faciēs induci consentiens idē Feli.in.c.quāte de sen. exc.

Conseruatores ſm Archi.i.c.ꝑ.de offi.deleg. lib.6.idē sunt qd̄ ɔ̄ iniurias notorias serua/ tores.⁊ ſz glo.i.d.c.ꝑ.⁊ archi.ibidē. est mul tiplex.qdā.n.sunt q hn̄t defendere viduas pupillos ⁊ orfanos ab oppssiōib⁹.⁊ iniurijs.sic epi. ꝺ fo.ɔpe. tū.c.⁊.b.⁊.c.ex tenore. Et q̄uis isti possint dici ɔser uatores.nō tn̄ ꝓprie.nec ꝺ istis loquit̃ tex.i.c.ꝑ.⁊.2⁰. ⁊ fi.de offi.deleg.lib.6. Et eodē mō diceret̃ si lega/ tus vel ordinarius darēt ɔseruatorē.nec stringūtur regulis positis i.d.c.ꝑ.vel .i.s.a sede ap. Aliū dātur vt defēdāt a latronibus.⁊ ꝑdonibus.⁊ de istis idē videt̃ qd̄ de pcedētibus. Aliqñ dātur ɔ̄ eos q priui legia infringūt.⁊ isti ſm Archi.i.d.c.ꝑ. ꝓprie dicū tur ɔseruatores. Aliqñ dātur latius ſm.e.Archi. vt defendāt ab iniurijs.⁊ offensis. ⁊ isti ꝓprie dicūtur defensores. ⁊ de istis duob⁹ modis imediate dictis ꝓprie itelligūtur iura tractātia de ɔseruatore.s.d.c. ꝑ.2ᵐ.⁊ fi.de.offi.dele. Aliqñ dātur itez generalius ſm q i rescriptis.vel priuilegijs ɔtinet̃ q̄ sunt ispiciē da.⁊ seruāda.vñ i priuile⁰. Sixti.4.qd̄ incipit regi/ mini.dat̃ auctoritas pdicatoribus ⁊ minoribus.vt

2 possint eligere quēlz canonicū.vel habētē dignitatē ⁊ q possit defendere ab oibus iniurijs.⁊.ſm Archi. ab oibus q̄ sunt ɔ̄ eos.⁊ q ministrēt iusti⁰ ɔplemē/ tū.sine strepitu.⁊ c̃.⁊ multa alia possunt q̄ non pos/ sent cōseruatores ſm iura alr̃. Papa.n.pōt illa re/ mouere Rosella in.ꝟ.excoᵒ.ꝑ.excoicatione.28.§.2⁰. dicit q i nullo istoꝝ modoꝝ hn̄t idaginē iudicia/ lē.i.nō pn̄t pcedere p viā iudicij.⁊ q solū habēt de manifestis cognoscere.⁊ manifesta dicūtur q̄ noto/ ria sunt. ⁊ ita patētia q nulla pbabili tergiuersa/ tiōe celari pn̄t.de coha.de.c.fi. que vera sunt de.3ᵒ. ⁊.4ᵒ.modis dicti.ꝺ iura.d.c.i.2.⁊.fi.sz de ꝑ.1ᵒ.vel.5. modis dicti.nō hn̄t vitatē.epi.n.pn̄t ꝺfendere oib⁹ modis ⁊ sitr̄ dicēdū ē ꝺ.2⁰.⁊.5.hz q i lr̃is exp̄mit̃.

4 ¶ Sed qd si offensa neget̃ notoria.negatiōe.n.reo fieri dubia.C.q ad lib.p da.nō.lz.l.3.R̃.ſm glo. ⁊ Archi.d.c.ꝑ.q ɔbatiōes bene recipiet ɔseruator.s. q̄ factū sit notoriū.vt sic videat q̄ sua sit iurisdictio de rescrip.sup lr̃is. Alias.n.istoꝝ officiū eēt i vtile.⁊ si iueniet factū notoriū ꝓcedet.alias desistet. nō.n. hz ptātē defendēdi simplr̄ iniuriā sz qualificatā no toriā. Sic ergo ɔseruator hz vocare reum.⁊ si cōfi/ teat̃ .bn̄ qdē.si aūt negat sup notorio ꝓbatiōes reci piet.si aūt ɔfiteat̃ factū sz dicit suo iure fecisse ꝓba tiōes recipiet sup notoriā offensam. alias facile eēt ɔseruatoꝝ officiū deludere. vñ si videat̃ ɔseruatori ꝓbabilis nega⁰ nō ꝓcedet.alias pūtat.sic notoriū. ⁊ ſm glo.ibi nō solū pōt punire faciēdā iniuriā sed etiā iā factā.hz etiā idaginē sentētie excoicatiōis. quā pōt iferre.⁊ breuiter ſm doc.ibidē hz idaginez sine qua nō pōt suū officiū pficere.⁊ attētata ɔtra pmissa sunt nulla.d.c.fi.sitr̄ qñ factū est notoriuz.⁊ nesatur persona necesse est facere inquisitionē.

¶ Quis possit esse cōseruator .R̃. ſm tex.in.d.c.fi.⁊ 1 glo.q si datur a papa oportet q sit episcopus vel superior platus.vel abbas.vel habēs dignitatē.vel personatū.i cathedralibus.aut collegiatis ecclesijs. de quibus dignitatibus.⁊ personatibus. vide.ꝟ.di 2 gnitas.pn̄. Jtē q nō sit de iurisdictiōe vel dominio seu districtu ecclesiastico. vel tēporali illius cui dat̃ pro cōseruatore.exceptis illis qui regibus. vel regi/ nis dātur. Jtē q nō sit ɔseruator ɔseruatoris sui. Et extra ciuitates. vel dyoceses. in quibus fuerunt de/ putati.vel alibi q̄z ciuitatibus.seu locis insignibus. vbi copia possit haberi peritoꝝ.non possunt proce/ dere.nec aliquos vltra vnam dietā a fine dyocesis eorūdē trahere possunt.hec ibi. Nō q pdicatores ⁊ minores possunt digere quēlibet canonicū ecclesie cathedralis vt dicto priuilegio. Nō etiam q vica/ rius episcopi est i dignitate quasi episcopali.⁊ ideo potest eē. Uide.ꝟ.dignitas prin. Et similiter prior. siue pdatus in ordine pdicatorū.vel alioꝝ ordinū. potest esse cōseruator.qd̄ probatur per tex.in.d.c.fi. ibi.vel collegiatis ecclesijs. Jmmo de.2ᵒ. de rescrip. tam in tex.q̄z in glo.est expressa.⁊ Pa.in.c.causaz de iudi.in prima glo.idem expresse dicit de delega/ to. Et.d.Fe.in.c.cum olim.de maio.⁊ obe. in prin cipio. Uide hic qr diffuse.⁊ melius q̄z alibi.⁊ Pa. in.c.nisi essent.de preben.vltimo. nō. Uide.ꝟ.dele/ gatus.§.2.⁊.3. Et q prelati mendicantiuz qui non habent alium supperiorem i domo possint esse te/ net Ge.in.c.nullus.de elec.lib.6.⁊ Pau. in de.2ᵃ.de rescrip.ꝟ. dignitas prin.

¶ De pena cōtrafaciētium.R̃. ſm.d.iura alr̃.q si 3 cōseruator vbi non aliter exprimitur in rescripto se intromittat de alijs a manifestis iniurijs. ⁊ violen/ tijs.vel de hisque requirunt iudicialem indaginez. sunt suspēsi p vnū ānū.ab officio.⁊ p ɔ̄us a bn̄ficio. ſm Archi. Et pars q̄ hoc fieri ꝓcurauerit excoica/ tionis sniaz incurrit.ipso facto.ignorātes nō icurrūt nisi crassa vel supina.a qua non poterit absolui nisi prius satisfaciat integralr̄ de expēsis. ⁊ est cpalis de

quo. §. excoicatio. ξ. casu. xi. Et iste exprësse debēt in telligi sm Se. ibi solū de legitime factis. Et propter hāc cām. 2. q. i. c. in primis. Et circa munera ⁊ expē sas assessoꝝ. ⁊ notarioꝝ tenet̃ obseruare qđ de legatis statutū est. ꝺ quo. §. iudex. Et attētata ɔtra pmissa sunt nulla. d. c. si. itellige vt dictū est nisi altr i litteris exprimat̃. sicͤ coiter fit. ⁊ iō ista ad pauca seruiunt. Et nō sm Se. q̇ si alius q̄ʒ ille cuius est cōseruator procuraret q̇ se itromitteret. nō incurreret. Sed qd si postq̄ʒ excoicauit aliquē rōe ɔtumatie. vel alteri⁹ cause. ⁊ postea inuenit̃ q̇ iniuria non fuit notoria. Inno. dicit q̇ nō tenet. q: nō habet auctoritatē nisi de manifestis sed Albri. dicit q̇ erit excoicatus. sm Inno. i. c. tua. de coha. cle. ⁊ mul. sʒ qdā ꝯ sʒ pñt cō cordari. q: si fuit lata ꝑ cōtumatia tʒ. alias secus.

4 ¶ Quantū durat suū officiū. Rň. q̇ vsqʒ ad obitum ɔcedētis. ⁊ tūc expirat. q° ad negotia nō cepta. d. c. si. nec potest vices suas alteri comittere. nisi citatio nes. ⁊ sententiaꝝ denūtiationes. d. c. si. intellige nisi ex litteris aliter possit.

5 ¶ Nō sʒ glo. ⁊ Archi. i. d. c. ꝟ. q̇ cōseruator. est dele gatus qđ probāt eo q̇ mā eius ponit̃ in tit° delega ti. sunt tamen multe differrētie prima q: canonicus ecclie cathedralis pōt eē delegatus. sʒ nō ɔseruator. Secūda q: pōt esse delegatus sui delegati nō autē cōseruator. Tertia q: eps pōt esse delegatus archi episcopi. nō aūt ɔseruator. Similiter inferior eccle siastica vel epali dignitate. Quarta quia delegatus principis pōt subdelegare nō cōseruator. nisi i cita tionibus. vel executionibus snie. Quinta q: delega tus nō incurrit penā. Sexta q: cōseruator non recu satur. Et ambo possunt inuocare brachiū seculare. ⁊ ad hoc potestas secularis tenet̃. alias potest eos excomunicare. q: est accessorium.

c Onsiliū tripliciter sumitur. ꝓ. sʒ Theologos 2°. sm philosophos. 3°. sm canonistas. vel ca suralistas. Primo mō. s. Theologice tractat̃ per. s. Tho. 2ᵉ. q. 52. ⁊ est vnū de septem donis. s. s. sm illud Isa. xi. requiescet super eū spiritus cōsilij. ⁊c. Et isto modo sumptū est quedā qualitas subiectiue existens in intellectu. creata a deo. sicut alia dona. gratū facientia. que inclinat intellectū nostrum. vt bene moueatur a. s. s. in cognoscēdis. ⁊ cōsiliandis his q̄ sunt ad vitā eternā. Et est solū in habentibus gratiā qui mouētur per donum cōsilij. quasi cōsilio accepto a deo. Sicut homines mouētur a sapiētio ribus. Et respondet virtuti prudētie. sicut adiuuās. ⁊ perficiens. ⁊ manet in beatis. quātum ad perseue rantiā in perfecto iudicio. ⁊ operatione. sine tamen anxietate dubitatiōis. sunt. n. in beatis aliqui actus ordinati ad finē. vel quasi procedētes ex cōsecutiōe finis. sicut q̇ deū laudāt. vel qbus alios pertrahunt ad finem quē ipi sunt cōsecuti. sicut sunt ministeria angeloꝝ. ⁊ orationes sanctoꝝ. ⁊ quātū ad hoc ha bet in eis locū. donū cōsilij. Et est i deo sicut i dāte. ⁊ nō sicut in recipiente. Et huic dono correspondet beatitudo q̄ est misericordia. sicͤ dirigēti: dirigit. n. nos in omnibus que ordināt̃ in finem vite eterne hec omnia sm. s. Tho. vbi supra.

¶ Cōsiliū. 2°. mō philosofice accipit̃ sʒ q̇ ē inqsitio quedā siue discursus ipius rōis. coꝝ tñ q̄ sunt ad fi nē opabiliū a nobis. nō mininoꝝ. neqʒ i differētiū. ⁊ presentiū. siue futuroꝝ. Et ad bonitatē huius cō silij: qđ electionē precedit sicut dictū est supra. §. cō sentire in principio. ⁊ habet̃ a philosopho. 6. ethi.: requirūtur. tria vnū. s. q̇ ɔsilians prestituat sibi finē debitū. q: si aliquis ad malū finē ɔsequēdū multas efficaces vias inueniat. non dicetur bonus ɔsiliator. Secūdo q̇ ad finē bonū ɔsequenduʒ adueniat bo nū opus. per qđ finē ɔsequat̃. Unde si quis bonum finē ɔsequi intēdat. per malā actionē. nō est bonus cōsiliator. q: vt ipse philosophus dicit sortitur finem incōtinēti medio eo q̇ illud qđ ad finē ordinat nō est proportionatū illi fini. sicut si aliquis verā cōclu sionē per mediū ipertinēs cōcluderet. Tertio reqrit̃ vt adinueniat vtrūqʒ in tēpore ɔueniēti. ne sit pre ceps in festinādo. vel etiā in vtilis in tardando. Et nō q̇ hō pōt dici ɔsiliatiuus dupl'r. vno mō a vo luntate seu solicitudine ɔsiliādi. ⁊ sic timor cōsilia tiuos facit. q: vt dicit phs in. 3°. ethi. cōsiliamur de magnis: in qbus quasi nos. ipis credimus. ea autē q̄ timorē icutiūt nō sunt simpl'r magna. sed habent quādā magnitudinē tū ex eo q̇ apphēduntur vt q̄ difficili repelli possunt. tum q: apprehēduntur vt de prope existētia. vñ hoīes maxime in timoribus que runt ɔsiliari. Alio mō dr̃ hō ɔsiliatiuus a facultate bene cōsiliādi. ⁊ sic nec timor nec aliqua passio con siliatiuos facit. q: hoī affecto sm aliquā passionem videt̃ aliqd. vel maius. vel minus q̄ʒ sit sm rei veri tatem. sicut amāti vidētur ea que amat meliora. ⁊ timenti ea que timet terribiliora. Et sic ex defectu re ctitudinis iudicij quelibet passio quātum est de se i pedit facultatem bene consiliandi.

¶ Cōsiliū. 3°. mō. sʒ canonistas. vel casualistas. ē p suasio q̄dā. siue iductio. ad aliqd agēdū nō hñs vi coactiuā. vñ. s. Tho. i. q. de ꝟi. q. 17. ar°. 3°. ad. 2ᵐ. sic ait. Cōsiliū dr̃ dupl'r qñqʒ. n. ɔsiliū nihil aliud ē q̄ʒ actus rōis inqrētis de agēdis. ⁊ h° mō ɔsiliuʒ se hʒ ad electionē. sicͤ sillogismus vel. qō. ad ɔclusionem. vel cognitionē. vt pʒ p phm. 3°. ethi. h° mō acceptū ɔsiliū. nō diuidit̃ ꝯ peeptū. q: de eis q̄ sunt i peepto. ēt ɔsiliamur. ⁊ ex tali ɔtingit aliquē obligari. sic āt dictū ɔsiliū inuenit̃ i ɔsciā qʒᵐ ad vnū modū appli catiōis cū. s. iqrit̃ de agēdo: ⁊ isto mō dictū ē de cō silio. ē. §. pcedēti: Alio mō dr̃ ɔsiliū psuasio siue in ductio ad aliqd agēdum nō habēs vi cohactiuā. ⁊ sic cōsiliū cōtra peeptū diuidit̃. sicͤ amicabiles exor tationes. Ex quibus aliqs obligat̃ vt non contēnat sed non vt impleat. vñ peepta sunt ea q̄ sunt necessa ria ad consequendū finē. cōsilia vero vt expeditius

cōsequať. Et de isto ɔsilio dicendū est nunc. in quo mō intelliguntur ɔsilia xpi. vt illud Mat.5. q vult tecū in iudicio cōtendere. ⁊ tollere tunicā tuā. dimit te. ⁊ palliū. ⁊ nisi habūdauerit. ⁊c̄. Et nō irascaᷓ fratri suo. Et qui angariauerit te mille passus. vade ⁊ alios duos. Et Mat.19. eunuchi qui castrauerūt se ꝑpter regnū dei. in quo cōsulit castitatē. Et si vis ꝑfectus eē vade. ⁊c̄. vbi ɔsulit paupertatē. Et Mat.x. nolite possidere aurū neq3 argentum. Et Luc.6. de dilectiōe inimicoꝝ. Et q te percusserit. ⁊c̄. Et Luc.9. ꝙ abneget semetipͣ3. ⁊c̄. vbi ɔsuluit obediētiā. Que oīa reducūtur ad.3. s. paupertatē. castitatem. ⁊ obedientiā. ⁊ ista ɔsilia ordinātur sicut ad finē ad ꝑcepta. pro vt sunt de interioribus actibus virtutū. s3 ad ꝑcepta sm ꝙ sunt de exterioribus actibus. ordinaᷓť ɔsilia ad hoc ꝙ tutius. ⁊ firmius obseruētur. ꝑ modū remouētis ꝓhibēs. Et pͥ͞m hoꝝ ē cā secūdi firmatius3 exterioꝝ actuū obseruātio. cātur ex interiori affectiōe mētis bene dispositē. Nā dn̄s. Mat.19. paupertatis ɔsiliū ad hoc ordinat. vt hō deū sequatur. qđ fit per rectitudinē iterioris affectus. ⁊ sic de alijs ɔsilijs. Sed sm ꝙ sunt de actibus exterioribus. puta nō occides. nō furtū facies. ⁊c̄. ordinantur ɔsilia ad ꝑcepta nō sicᷓ ad finē. Nō.n. ꝑpter hoc hō virginitatē seruat. vt ab adulterio abstineat. Nec homine aliqs bonis ab renūtiat. vt nō furetᷓ alliena. cu3 exteriora opa ɔsilij. sint maiora. ꝙ3 exteriora opera ꝑceptoꝝ. ordinātur tn̄ ad ea. i qͣtū faciūt ea tutius ⁊ firmius obseruari. q.n. sua dimittit multo magis abstinet. a rapiēdis allienis. hec .s. Tho.ql.4.q.12. ar.2°. Nō tn̄ ꝙ qͣda3 ɔsilia xpi sunt de precepto. qͣ͞m ad preparationē animi. Na3 id qđ dͥ Luc.6. date mutuū nihil ide sperātes docet. vt ex cupiditate nr̄a nō repetamus. sed simus parati si necesse fuerit etiā ampliora dare. Sicᷓ dn̄s docet aiu3 hoīs eē paratū. vt si necesse sit etiā sit paratus. maiora sustinere. ⁊ ad inimicos dilectionē habere. ⁊ parati simus si necesse fuerit bene facere. dū dicit. diligite inimicos vestros. vn̄ .s. Tho.12ᵉ.q.108.ar°.4.ad.4ᵐ. sic ait. Ea ꝙ de vera dilectiōe inimicoꝝ. ⁊ similibus dn̄s dicit Mat.5. ⁊ Luc.6. si referātur ad ꝑparationem aī. sunt de necessitate salutis. vt. s. hō sit paratus bn̄facere inimicis ⁊ alia hmōi facere. cu3 necessitas hoc reqͥrit. ⁊ ideo iter ꝑcepta ponūtur. s3 vt aliqs inimicis hoc exhibeat. pronte i actu. vbi necessitas specialis nō occurrit. ꝑtinet ad ɔsilia particularia. Illa āt ꝙ ponūtur Mat.x. ⁊ Luc.9. ⁊.x. fuerūt qͣdā ꝑcepta discipline pro tēpore illo. vel cōcessiōes qͣdā. ⁊ iō nō inducūtur tāꝙ3 ɔsilia. hec ille. Sicᷓ dicendū est de illo qđ dͥ Mat.5. ⁊ q vult tecū in iudicio ɔtēdere ⁊ tunicā tuā tolere dimitte ei ⁊ palliū qđ intelligitur sm preparationē animi. vt. s. hō sit paratus prius pati iniuriā vel fraudē ꝙ3 iudiciū subirᷓ. si hoc expediat. aliqͣ tn̄ nō expedit. ⁊ sicᷓ de cōtumelia. qn̄ expedit. aliqn̄ tn̄ non expedit. sicᷓ dn̄s dixit quare percutis me.

Et.12ᵉ.q.184.ar°.3. ad primū dicit. Nullus est actus ꝑfectiōis sub ɔsilio cadens. q in aliquo euentu. non cadat sub ꝑcepto. quasi đ necessitate salutis existēs. sicut Aug. dicit i lib. de adulterinis ɔiug. ꝙ aliquis icidit i necessitatē ɔtinentie seruāde. ꝑpter absentiā. vel infirmitatē vxoris. Et ideo nō est ɔͣ perfectionē martirij si aliqn̄ sit de necessitate salutis: est.n. aliqs casus in quo martiriū pferre nō est de necessitate salutis. puta cū ex zelo fidei. ⁊ charitate fraterna. multotiēs legūtur sancti martires spōte se obtulisse martirio. illa aūt ꝑcepta sunt itelligēda sm ꝑparationē animi. hec ille. Et sic p3 ꝙ ɔsilia in aliquo casu particulari nō sunt de ꝑcepto. s3 de pfectiōe. ⁊ in aliquo casu sunt de ꝑcepto. Secūdo p3 ꝙ oīa ɔsilia reducūtur ad tria vota. ⁊ vide ista diffuse.12ᵉ.q.108.ar. fi. Hoc ē qđ dicit Aug. in lib. đ ser. dn̄i ⁊ habetᷓ.14. q.1. qđ pcipitᷓ. iperatᷓ. qđ iperatᷓ. necᵉ est fieri: si non fiat. penā h3: vbi ɔsiliū datᷓ. offerētis arbitriū est. tn̄ q ɔsilio dn̄i non vtitᷓ. minus boni adipiscitᷓ: ea.q.c. qsqs. Et i dubijs debet hō qͥrere ɔsiliū .16.q.2. visis. Et nō sm.d. Feli. in.c. canonū. de consti. col.6. circa mediū. ibi fallit. ꝙ cōsiliū canonis nō obligat. fallit tripliciter. ꝑ. qn̄ obligat se voto. sicut i tribus votis religionis ꝙ alias sunt de consilio. Secūdo ex cōtēptu. tertio in cōsilio reuerētie qn̄ materia est necessitatiua sed propter reuerantiā lex loqtur cōsultiue.

¶ Utrū qs teneatᷓ ex ɔsilio dato. Sicᷓ. ꝙ aut dat quis cōsiliū delinquēti. aut ɔtrahenti. Si delinquēti quo ad pcm̄ idistincte inoluitᷓ. s3 quo ad penā. seu ad restitutionē faciendā. distinguo. aut talis erat facturus etiā sine ɔsilio. ⁊ tūc si dedit ɔsiliū ope tenetᷓ. Insti. de obl. ꝙ ex delicto nascitᷓ. §. ac si ope. ⁊ ff. de fur. l. si qs vxori. §.1. etiā si ɔsiliū nō exhibuit principaliter s3 secūdarie. ff. de fur. l. si pignore. §. penul. vt puta accomodauit scalam ad ascēdendū ad fenestras. aut hostiū fregit. vt alius furtū faceret. si vero dedit cōsiliū sine ope. alias facturo. nō tenetᷓ. d. §. ac si ope. nec obstat. l.1. §. si qs. ff. de ser. cor. q2 ē casus specialis. in quo nō debet augeri malitia serui laudando. vel pōt dici ꝙ ibi nō solū ɔsuluit s3 etiā laudādo incitauit ꝙ magis est. pro hoc facit qđ nō i. l. sepe. §. fi. de Sb. sig. Si vero nō erat facturus tenetᷓ. l. si remunerādi gra. §. plane. ff. man. s3 nō ei cui dedit cōsiliū h3 glo. i regula. nullus ex ɔsilio. de re. iur. lib.6. sed ei ɔͣ quē. ⁊ eius malificij nomē. puta si fiat homicidiū homicida ē.50. di. Si qs viduaȝ. ⁊ hmōi. forte tn̄ tenetᷓ ei cui dedit ɔsiliū exortādo ad bonu3. 6.q.1. deteriores. Si vero dat ɔsiliū ɔtrahēti. ⁊ tūc si est fraudulentū tenetᷓ in distincte. ff. de dolo. l. ꝙ si cū scires: vbi ille qui ɔsuluit dolose ⁊ sui lucri cā mutuare debitori. nō ideo tenetᷓ actiōe de dolo ei cui cōsiliū dedit. ad idē. ff. ꝑ so. l.2. Si vero nō est fraudulentū non tenetᷓ. d. regula. nullus. ex consilio. ⁊ ff. de dolo. l. allegāter in fi. ⁊ hoc ē verū si est simplex consiliū. q2 si eēt mādatū ꝙ3uis nō sit fraudulentū. si est

designata certa psona. puta mādat qs tibi vt Titio pecuniā tradas & sic tenet indistincte. etiā si alias erat factur⁹. ff. man. l. 2. §. tua & aliena. & ff. d nego. ge. l. 3. §. fi. Si vero ñ ē designata persona. & tunc si alias nō erat factur⁹ tenet. vt. d. §. plane. alias nō. Uide. ꝟ. restitu. §. 23. ibi in alijs aūt casibus.

4 ¶ Dñs Feli. i. c. sic dignū. de homi. aliter siue alio ordine tractat materiā hui⁹. §. pcedētis. col. 3. ibi. Nō ibi aiuz regis & ponit. 5. cōclusiōes cū qbusdā fallentijs. Et p⁹ c° ē q cōsulēs malefidū nō tenet. si faciēs alias erat facturus. secus si cōsiliū vel instigatio dedit cāz maleficio. adducit Inno. dicētem hāc esse veriez opinionē. & dicit ipe Feli. hoc eē verū q cōsulēs alias facturo lz nō teneat ex toto tñ puniť. sz mitius per tex. d. c. sic dignū. ibi nō ita seuere. & facit. l. i. §. fi. ff. de ser. cor. ibi. nō. n. oportuit laudādo augeri maliciā. & inst. de obli. que ex dcli. fallit. p. fm cū i atrocissimis i qbus nō distinguit sz cōsulens oīo tenet. c. felicis. d pen. lib. 6. & de. si quis suadēte. co. tit putat hoc eē restringendū fm. c. sic dignū. vbi nō minus atrox fuit. Secūdo fallit vbi delinquēs puniť pena quadrupli puta fur manifestus. Insti. de obli. q. ex. deli. In cōsulēte. n. nō cadit ista cōdictio de manifesto. & sic punietur pena simplici. Tertio fallit qñ lex puniret solū faciētē. fm Bar. l. ex furtiua. ff. de cōdi. fur. & sic concorda hāc cōclusionē cū pn° pcedenti. §. qr si bene itelligant nō discordāt. 2ª. c°. si ex cōsilio deinde sequtur homicidiū. vel mēbri mutilatio ē irregularis. d. c. sicut dignū. & d. c. si qs viduā. & c. si quis quatuor. 23. q. 8. Uide. ꝟ. irregularitas. 2. §. x. & se. & ꝟ. exco°. 5. casu. p. §. 58. Tertia c°. i dubio psumiť delinquentē fuisse motū ex cōsilio. & alias non fuisse facturū. & facit qd nō Bar. i. l. si vētri. §. i bonis. ff. de priuil. cre. de dño qui dixit famulo in aure certa verba & ille statim iuit & occidit hominē. qr psumiť factū d mādato dñi. Sicut dixit etiā Bar. i. l. si qs mihi bona. §. visum. ff. de acq. here. de dño qui dixit fac vt audiā nouū deide inimicus dñi reperiť mortuus. & etiā si stetisset per multos dies post. presumiť q fecit propter illud cōsiliū. Quarta cōclusio. cōtra cōsulentē pōt dānū passus agere in foro canonico. vel con'cie per actionē de dolo ad emendationē totius dāni. sed nō per interdictū. vñ vi. qd cōpetit solū cōtra spoliantē. c. ad sedem. de resti. spo. & pcedit conclusio siue obmittat agere cōtra principalem. qr potens est. siue ex arbitrio volūtatis hoc faciat. ita nō Inno. in. c. querellam. in. 2ª. col. de elec. & Inno. & Jo. an. & alij in. d. c. sicut dignuz. Et nō de cōsiliarijs dñoz & aduocatis qr tenentur fm Pa. in sepe. d. c. sicut dignū. fallit nisi cōsultus esset alias facturus p predicta & per tex. d. c. sicut dignū. Ultima cōclusio volens exonerare cōsciētiā de malo cōsilio. nōduz adimpleto nō solum teneť dissuadere ne id fiat sed etiā prudēter notificare illi cōtra quē dirigiť. vt caueat fm Inno. in. d. c. ad audiētiā. Fallit i mādāte qr ante executū mādatū notificat mādatario vt nō exequať. sufficit iuxta glo. & in. c. cū qs. de sen. exco. lib. 6. Et fm Inno. in. c. ad audientiā. qr cū mādatarius habeat operari respectu mādātis. si nō obedit reuocationi. nō iputať dño. sed qr cōsiliū hz operari respectu cōsulētis & operātis iō. Et hec oia intelligūtur de cōsilio dato i maleficijs. Sed de cōsilio dato in Sentibus dicas fm glo. in regula nullus de re. iur. lib. 6. & per Pa. i. d. c. sicut dignū. & in. c. nup. de sen. exc. Et scias hz. c. d. Fel. q sacerdos i istis casib⁹ nō valēs absoluere nō potent etiā i cōsulēte. vel mādāte alias nō factur⁹. qr ista eqparanť vt video vñ succedit glo. in. c. si postqz de elec. in. 6. hec Feli. vide eo. in. c. p. de offi. dele. circa prin. 3. col. Et nō fm. c. Feli. q qñ aliqs errat ex cōsilio peritoz saltez duoz qui sint bone cōscie excusať. etiam a pena iuris. c. de quarta. de pscrip. col. 8. circa mediū. & in. c. sup his. de accu. circa fi. dicit q cōsiliū notabilis doctoris & bone cōscie excusat subcūbentē in cā. ne condēnetur i expensis. intellige vt infra. §. 8. Si. n. intelligeret. q est malum cōsilium non deberet sequi.

¶ Utrū obligatus petere cōsiliū teneať illud sequi. 5 Rñ. fm Pa. in. c. cum in veteri. de elec. in glo. p⁹. Et vbicūqz teneť quis aliqd facere cū cōsilio aliquoz. nō teneť sequi cōsiliū illoz. sed satis est petere cōsiliū debito tēpore. s. ante factū. & expectare respōsūz. qd videtur probari in. c. cū olim. de arbi. Nā cōsiliū ex proprio significato nō obligat ad hoc. 4. di. §. hec. sed fm. c. Pa. oz aliqñ aliter dicere fm materiam subiectā. Et iteꝝ fm. c. post Bar. i. l. i. §. si plures. ff. de exer. distingue q aut teneť quis aliqd facere cuz cōsilio aliquoz. aut cū cōsensu. aut volūtate. p. casu aut cōsiliū postulať ab eo qui nō hz sanū intellectū. & capitur cōsiliū pro cōsensu vt in. l. puberibus. ff. de suspec. tu. Uñ si caueret statuta. vt pupillus faciat certuz qd cū cōsilio duoz agnatoz. capiť ibi cōsiliuz pro cōsensu. qr pupillus non habet iudiciū discretū. facit. c. venerabili. iūcta glo. de offi. deleg. qñqz ē necessitas petēdi cōsiliū alias habenti sanū iudiciū. & tūc aut ille cuius cōsiliū debet requiri est particeps illius officij. & tūc cōsiliū etiaz habeť pro cōsensu. de hoc est tex. iūcta glo. in. ꝟ. cū cōsilio. in. d. c. venerabili. debet. n. prelatus tractare rē cū cōsilio coadiutoris sui. intelligiť. n. de cōsensu qr coadiutor est particeps officij. Aut nō est particeps officii. & tunc satis est requirere ante factū. & nō tenetur sequi. & hoc casu intellige. d. c. cū in veteri. cū glo. & tex. d. c. cū oliz. & tenuit Bar. in. §. si plures. Nec est differētia vtrū dicať cū cōsilio. vel de cōsilio lz Cy. senserit cōtrariū in. l. id. quid pauperibus. C. de epi. & de. vbi dixit qs si de alicuius cōsilio teneť quis facere certuz quid. teneť sequi cōsiliū. secus si fuit dictū cū cōsilio. sed p⁹. tenet Jo. an. in regula. nullus. in merca. & vult Bar. in. d. c. si plures. Secūdo casu principali quādo requiritur aliquoz cōsensus. seu volūtas. distingue qs

aut ille cuius cōsensus requirit nō pōt esse particeps officij.⁊ nō est necesse sequi assensuʒ illius. ne p aliā viā eidē pmittaſ .qd vna via denegaſ .vt i regula. cū qd vna. de re.iur.lib.6. Exemplū oliʒ mater non poterat eē tutrix.si pater disponebat i testamēto q tutor nihil faceret sine cōsensu matris nō artaſ tutor sequi ꝯsensum matris.q: indirecte fuisset tutrix ⁊ pro hoc notabiliter dicit Bar.in.d.§.si plures.q si testator disposuit in testamēto vt executor suus. nihil faceret sine cōsensu alicui⁹ fratris minoris.q nō tenetur executor seq cōsensum illius.q: directe nō potest frater minor esse tutor testamenti. vt de. exui. de.§.fig.sec⁹ si dixisset cū ꝯsilio.q: cōsiliū nō artat. vt dictū est. Aut iste cuius cōsensus requirit pōt esse particeps officij.⁊ tūc aut necessitas hec petēdi consiliū iniūgiſ ab hoīe.ei qui habet ptātē a lege ⁊ tūc cōsensus nō necessitat q: nō potuit hō auferre ptatē liberā datā a lege. vt in.l.tutū ⁊ incuiū.in prin.ff.d admi.tu.fact.c.tua.de testa. Aut hec necessitas petēdi iniūgitur a lege.vel ab hoie habēte ptātem ab homine.⁊ tūc debet sequi assensū illoꝝ.ar.x.q.2.hoc ius porrecti.⁊ per glo.i.c.vnico.ne.se.va.lib.6. ⁊ i isto casu intellige glo.antepe.d.c.in veteri.credo q eēt attēdenda intētio comitētis. qñ comittens habet auctoritatē. in dubio ꝓcede vt .s.

6 ¶ Sed qd dicēdū qñ ille de cuius ꝯsilio aliquid est agendū est mortu⁹.vel absens. ita q nō pōt adiri. vel nō vult cōsulere.Re.fm q pōt accipi.ex Pa.i.c. ex parte.de ꝯsti.⁊ i.d.c.cū i veteri.post Bar.q aut iminet periculū ex dilatiōe. ⁊ sic semper pōt ꝓcedi sine cōsilio.ar.l.si longius.ff.de iud.⁊ in.l.si cū dotē.§.qd liceat.ff.so.ma.⁊ hāc opinionem fm Pa. in.d.c.ex parte.sentit Bar.i.l.1.§.si plures.ff.de exercito.vbi sic generaliter alſ.c.1.ne.se.va.lib.6. Nā qñ mādaſ aliquid explicari cum cōsilio tertij debet mandatū suū intelligi fm iura ar.c.ex lris.de ꝯsti. ⁊.c.f.de rescrip.s; de mente iuris est illud.vt si consiliū nō pōt haberi. ꝓcedatur ad ꝯsumationē act⁹. vt in.d.c.§. Si vero non iminet periculū.aut ille est mortuus.⁊ tūc si expresso proprio noīe.hec potestas cōsulēdi fuit sibi attributa. expirat mādatū ex quo nō potest seruari forma.s; debet expectari.l.f.iussio. ar.l.diligēter.ff.mā.⁊ in.c.cum dilecta.de rescrip.si vero fuit expressum nomen dignitatis.debet spectari successor.ar.c.qñ abbas.de offi. dele. Idē dicendū si absens ita q ꝯsiliū non possit requiri. Si vero est presens.⁊ non vult cōsulere.vel est absens.⁊ non vult venire.seu consiliū prestare.tūc pōt mādatari⁹ sine ꝯsilio ꝓcedere.ad hoc est tex. in.d.c.cū inveteri. vel fm Pa.in.e.c.poterit appellare.maxime quando non alſ iustam cā; ad hoc est Bar.in.l.si.ff.de appel.reci.s; an possit statim post appellationeʒ.an teneatur expectare iudicium superioris.ad quē appellauit.Re.q si iminet periculū potest. alias debet expectare iudiciuʒ superioꝝ. ⁊ hoc de mente Bar. in.d.§.si plures. Potest etiā dici q si est pñs potest cogi per superiorē.vt prestet cōsiliū.⁊ tunc si etiam nollet cōsulere.superior dabit licentiā. Itē vbi consiliū nō necessitat. sufficit petere.⁊ si nō vult cōsulere potest procedere sine cōsilio. sed vbi consiliuʒ capitur.pro consensu serua que dicta sunt . 7

¶ Sed nūquid tenet actus vbi est petēduʒ cōsiliū.⁊ nō petiſ .Re.fm. Pa.in.d.c.ex parte. q aut ex forma mādati est requirēdū ꝯsiliū.⁊ non valet actus. vt.d.c.cū in veteri.aut ex dispositōe legis.⁊ tūc aut lex a principio potestatē tradidit.⁊ mādauit ꝯsiliū tertij requiri.⁊ nō valet actus ex defectu potestatis. nā habuit ptātē modificatā.⁊ qualificatā.sic intelligе.c.nouit.de his.q.fi.a p.fi.ꝯ.cata q sine clausula decreti actus.abi fuisset nullus. aut habēti prius potestatē mandauit superior vt procederet cū consilio semproni.⁊ tenet actus sine cōsilio.l; ille transgrediens veniat puniēdus.ar.in.c.dilectus.2°.de pben. Uide glo.in de.de iur.pa. Predicta procedunt vbi eēt requirēdū ꝯsiliū.vbi aūt eēt requirēdus ꝯsensus pa⁹e debet haberi p id qd nō i.c.si pro te. d rescrip. lib.6.s. q non teneat:nisi adueniat cōsensus. 8

¶ Sed quid si dedit malum cōsiliū:nūquid excuseſ faciens.Re.fm Pa.in.d.c.cū in veteri.q nō.q: consiliū nō obligat.vt.s.est dictū. vnde si canonici digerent isto mō inciderēt in penā iuris .c.cū i cūctis. de elec. Idem sentit Bar.in.d.§.si plures.vbi etiaʒ dicit q si iudex tenetur pronūciare. cum consilio sapientis.non excusabitur.si fuerit secutus malum cōsilium. Uide ad hoc supra.§.q.circa fi. 9

¶ Ad qd requiſ ꝯsiliū qñ ñ teneſ seq. Dō̃ q posset trahere in suā sniaʒ. Nā ibi salus vbi multa cōsilia .24.di.pro verbis.⁊ l.itē si vnus.§.fi.ff.de.arbi.

Conspiratio est ꝓprie. ꝯfederatio facta in preiudiciū per sōne alicuius. vel ipius dignitaſ. ⁊ ꝓcedit h; Pa.i.c.petitio. de iur.iur.i ꝯspiratiōe illicita.s; nō i licita q ēt daſ h; cū.§.iura°.

Constātia fm .s.Tho.2ᵃ.q.137.ar.3°.ꝯuenit cū pseuerātia.⁊ cū patientia i fine. q: ad eas ptinet firmiter psistere i aliq⁰ bono. differunt aūt h; ea q difficultatem afferūt.ad psistēdū i bono. Nam virtus perseuerantie proprie. facit firmiter persistere hominem in bono cōtra difficultatē q prouenit ex ipa diuturnitate actus. Cōstantia vero facit firmiter persistere in bono cōtra difficultatem q prouenit ex quibuscūq alijs exterioribus impedimētis.⁊ ideo principalior pars fortitudinis est perseuerantia.q̄; cōstantia.q: difficultas que ē ex diuturnitate actus.est essentialior actus virtutis.q̄; illa que est ex exterioribus impedimentis. que sunt illa que precipue tristitiam inferunt. Circa tristitiam autem est patientia. ⁊ ideo constantia. fm finem conuenit cū perseuerantia.fm aūt ea que difficultatem habent. conuenit cū pacientia. finis aūt potior est.⁊ iō ꝯstantia magis pertinet ad perseuerātiam

ꝗ ad patiẽtiã. In magnis etiã opibus ꝑsistere diffi cillimũ est.sed in paruis.⁊ i mediocribus.diu ꝑsistere habet difficultatẽ.⁊ si nõ ex magnitudine act⁹ quã respiat magnificẽtia.saltẽ ex ipa diuturnitate quaꝫ respiciat perseuerãtia.⁊ iõ cõstãtia põt ad vtrũqꝫ ꝑ/ tinere. Quõ differat ꝯstãs ab icõstanti.vel ꝑtinaci. ⁊ quõ ⁊ qualis timor cadat i ꝯstante virũ.vide.ꝟ. ipedimẽtũ.9.ꝑ totũ. Et vtrũ ꝑditio rex causet timo rem iustuꝫ.ꝟ.excoĩcatio.5.casu.ꝑ.§.14. Et quid sit moderamẽ ibidẽ.§.x.vide aliqd.ꝟ.icõstãtia.

c Constitutio.alia ciuilis.alia ecclesiastica.ciui lis.ciuile vel forẽse ius appellaẜ.ecclesiastica ꝟo canõis noie cẽsẽẜ.3.di.§.1. vbi dicit glo. ꝙ etiã aliqñ ꝯstitu⁹ ecctiastica canõ appellaẜ.qñ cõ stituiẜ in vlt ꝯcilio. Aliqñ decretũ qñ papa statuit de ꝯsensu cardinaliũ ad nullius ꝯsultationẽ.ꝺ elec. bone.el.ꝑ.qñ etiã solus.de rescrip.c.ꝑ. Et hꝫ Archi. in.c.qs.di.9. Canõ ꝺr̃ tripliciter.qñqꝫ.n.ꝺr̃ scriptu/ ra ꝯciliox.qñqꝫ qlꝫ scriptura diuina. ⁊ ecctiastica. qñqꝫ solũ nouũ ⁊ vetus testamẽtũ. Aliqñ ꝺr̃ episto la decretalis:qñ papa statuit aliqd ad alicuius cõ/ sultationẽ. Aliqñ dogma qꝺ ĩsistit i doctrina fidei christiane. Aliqñ mãdatũ.quod ꝯsistit in doctrina mox. Aliqñ interdictũ quo nulla pena addiẜ.facit .c.si quis dogmata.25.q.2. Aliqñ sanctio qñ addiẜ pena.17.q.4.si qs. Cõstitutio tñ ꝺr̃ ꝓp̃ie quã prin ceps statuit.di.2.c.ꝯstitu⁹.large accipiẜ ꝑ oĩ iure.c. cũ oẽs.de cõsti. Quõ ꝯstitutio epi large potest dici canõ.non tñ proprie.⁊ sic i materia fauorabili.⁊c. Uide.el.fedi.i.c.canonũ. de ꝯsti.p⁹.col.

d Cõstitutio ordinariox nõ ligat ꝓbabilr ignorã/ tes.c.2.ꝺ ꝯsti.li⁰.6.imo hꝫ Pa.i.c.2.ꝺ ꝯsti.post glo. fi. Nulla ꝯstitutio ligat.vel afficit vere ignorãtes. ⁊ absurdũ cẽt ad penã ligare ignorãtẽ.⁊ ꝯstitutio sy nodalis.vel ꝓuincialis.qñ nõ ponit terminũ sed fit simplr̃ imediate ligat oẽs sciẽtes respectu.ꝟo igno rantiũ tẽpus est arbitrariũ.s.ad arbitriũ boni viri. qñ icipiat ligare.s.ẜm qualitatẽ ꝓuincie.vel ꝯstitu tionũ.papales post duos mẽses.tñ sciẽtes imediate ligat.nisi ponat terminũ.hec Pa.intellige ẜm pre/ sumptionẽ.ꝟ.excoĩc⁹.7. post vltũ casum.§.ꝑ.

Cõstitutio iudicis secularis.q̃ specifice disꝑõit sup rebus ectie.ẜm Pa.i.c.ectia sancte Marie.de ꝯsti. nõ ẽ seruãda.q: fit a nõ supiore.si etiã gñalr̃ loqẜ. ⁊ cũ non possit seruari.sine pctõ.non valet.⁊ qñ est generalis.⁊ nõ ꝯ̃ria canoni.rõnabilis.⁊ fauorabil' ectie.est seruãda.⁊ qñ est ꝯ̃ria iuri canonico serua/ biẜ in suo foro.nisi cẽt sub dominio ectie.⁊ si dispo nit de mã ꝑtinẽte ad ectiaꝫ. puta de matrimonio. nõ tñ disponẽdo de mã.ꝫ remouẽdo lucrũ.vel po/ nẽti penã explicãti talẽ actũ. Exemplũ primi si ra/ ptor ꝯ̃hit matrimo⁹ cũ capta.lex ciuilis ꝑuat ipam raptã oĩbus bonis ipius raptox. q̃ sibi dederat pp ꝺdictũ raptus.ius vero canonicũ idistincte ꝑmitit matrimo⁹ inter raptorẽ ⁊ raptã.vt i.c.cũ cã.de ra/ pto. An valeat qd ã dicũt ꝙ sic.ꝫ Pa.ꝺ.el.c.ectia sancte Marie.Ex⁹ secũdi. Si lex puniat mulierẽ cõ/ trahentẽ.J.annos luctus.C.de secũdis nup.quasi per totũ.ꝫ canõ ꝑmittit.c.pen.⁊ vlti⁰.c.iti⁰. Lois ꝯclu/ sio ꝙ ꝯstitutio q̃ ẽ i odiũ matrimonij nõ tenet.qui/ dã tñ singulariter tenẽt ꝙ qñ cẽt ne fieret icertitudo ꝑlis puta ne ꝯ̃hat añ mẽsem q: posset cẽ dubiũ cu ius esset ille filius.cũ aliqñ pariat i decimo mẽse.ali qñ in nono.aliqñ in.7⁰.⁊ tũc dicũt ꝙ tenet. qñ aũt disponit circa accidentalia matrimonij puta circa dotẽ ⁊ ꝯtradicit canoni q: videtur mixti iuris ideo quelibet seruabitur in foro suo.

e Utrũ ꝯstitutio principis.q̃ est ꝯ̃ ea q̃ sunt de iure gentiũ.vel de iure nãli teneat. ꝶ. Pa.in.c.q̃ in ecle/ siax.ꝙ cois ꝯclusio doc.est.ꝙ ex cã rõnabili põt.⁊ tenet. Uidemus.n.ꝙ per ꝑscriptionẽ inductã a iure positiuo.ꝑuaẜ qs ꝓprio iure. Itẽ propter ꝺlictũ ꝯfiscãtur bona alicuius.vt i.c. vergẽtis.⁊.C.de bo. dam.per totũ. ⁊ ad idẽ.c.ita quorũdã de iude vbi papa certo casu inducat seruitutẽ ꝯ̃ libertatẽ q̃ ẽ de iure nãli. Si aũt nõ subest cã.⁊ ẽ certũ.nõ põt prin ceps statuere.vel prescribere in ꝑiudiciuꝫ ꝑuati in his q̃ sunt de iure nãli.ẜm opinionẽ canonistax.⁊ legistax.vt in cle.pastoralis.de re.iudi.vbi ꝺr̃ ipera torẽ nõ posse tollere ea q̃ sunt de iure nãli. ⁊ sic non põt iperator alicui auferre rẽ suaꝫ.sine cã.q: ipera/ tor lꝫ habeat iurisdictionẽ in vniuerso. nõ tñ domi niũ rex ꝑuatax q̃ ab olim fuerũt cõcesse occupãti bus. Insti.de re.diui. quasi per totũ. ꝫ cã exiꝑẽte. põt vt.ꝺ. Et ẽ cã legitima fauor publicus.vt.l.itẽ si verberatũ.ff.de rei.ven. ⁊ nõ in.l.antiocensiũ.ff.de ꝑuil.credi. Et hec ꝓcedunt etiã respectu bonox in fideliũ. Nã sine cã nec papa nec iperator põt auffer re bona eis.de quo nõ. Inno.i.c.qꝺ sup his.ꝺ voto. Põt tñ princeps modicã lesionem auferre.vt puta dare debitori dilationẽ. vt nõ possit interiꝫ ꝯueniri a suis creditoribus.vt in.l.quotiẽs.C.de pa.ipe.of. secus si in totũ velet cõcedere vt nõ possit conueniri aliqñ.q: sine cã non põt. vt nõ ibi.in glo. ⁊ Inno. hic. Licet.n.ẜm Inno.possit imperator mihi tolere actionẽ.q̃ est de iure ciuili.ꝑ.l.2.ff.ꝺ ori.iur.⁊ ẽ cois opinio.lꝫ qd ã ꝯ̃.vt nõ.in.l.ex hoc iure.ff.de iusti. ⁊ iur.nõ tñ põt facere qn iustitia mihi reddaẜ. vnde reddiẜ ad primeuũ ius. i quo nõ erãt actiones. sed manu regia administrabaẜ iustitia.el.l.2.in dubio tamen presumeretur pro principe.ꝟ.lex.§.4.

f Utrũ ꝯstitutio pape q̃ a principio coiter nõ reci/ piẜ.ipo sciente.⁊ tollerante.obliget ad pctm̃.ꝶ.ẜm Pa.i.c.q: circa. de ꝯsan.⁊ affi.post.el.Ant.ꝙ nõ. pro quo facit qꝺ nõ.4.di.§.leges.de treu. ⁊ pa.c.i. si vero a pri⁹ a maiori parte recipitur.sic obligat. ꝗuis minor pars non obseruet. ⁊ sic intellige.c.cuꝫ iam dudum.de preben.ꝙ multa per pacientiaꝫ tol lerantur. que si deducta fuerint in iudicio. exigente iustitia non debent tollerari.

5 ¶ Utrū ordo ꝯstitutiões emanate post cōpilationē decretaliū habeant vim. R. q non. nisi de his fiat mētio i.6.lib. vel nisi sint facte post dictū vi^m li^m. vt pbat i plogo dicti Sexti. Sed qd de his q sunt facte iter sextū ⁊ clemētinā. vtrū teneāt. ⁊ videt q nō. a simili. Sed ꝯtrariū est verū. nec ē simile. q: i cle. non fit de hoc mētio. sicut fit i pheniio.6. vi^m cōstitutio iuris obliget ad mortale. v. lex.13. ⁊ sequētibus.

6 ¶ Utrū veniēs ꝯ ꝯstitutionē. legē. vel statutū pceptiuū. peccet mortalr. etiā si i cōstitutione pceptiua sit aliqua pena apposita. Glo. in.c. vt animaꝝ. de ꝯsti. lib.6. ⁊ multi alij. vt recitat Rosella. v. pedagiū. §.9. dicūt q statutū penale pceptiuū lꝫ ꝯtineat aliā penā corporalē. obligat tñ ad mortale. qd exponit ipa Rosella. qñ alias factū ē dānatū. vñ aliter eēt dicendū sm eū. qñ alias factū nō esset dānatū. Angelica vero in. v. iobediētia. §.1. dicat q isti itelligūtur qñ i statuto sunt duo pcepta. puta qñ dicit Statuimus ne qs faciat tale qd. ⁊ q fecerit soluat talē penā. q: tūc obligat ad culpā ⁊ ad penā. secus eēt sm. Hen. de gan. qñ ē vnū pceptū. puta cū dicit Statuimus q si qbus fecerit tale qd soluat talem penā. ⁊ sic obligat solū ad penaꝫ ex for^a statuti. hec ille. Nō tñ q nūq̄ obligat ad penā. nisi post nouā cōdēnationē iudicis. sm glo. in.c. fraternitatis i fi. 12.q.2. Silr semp obligat ad mortale. qñ iponit penā mutilatiōis. vel mortis. vel alteri^us grauis pene. Conclude igit q qñ statutū pceptiuū fit p mō.s. vbi sunt duo pcepta. q obligat. etiā ad mortale. qñ aūt fit.2°. mō.s. qñ ē solū vnū pceptū simul. iplicādo penā circa ipm pcipiēs illā obseruātiā pp cuius custodiā pena statuit ppter trāsgressores. vt dictuꝫ est. ⁊ tūc vel illud est de se illicitū. ⁊ tūc etiā peccat mortaliter. vel nō est de se pctm mortale. ⁊ tūc vel facit ex cōtēptu legis. ⁊ sic etiā peccat mortalr. alias secus. Cōsiderādū est etiā q qñ princeps secularis papa festū ppter victoriā vel q: filius sibi natus est vt. C. de ferijs. l. a nullo. tñ culpa nō icurrit cōtra faciens. licet possit exigere penā. Cetera pertinētia ad hoc. c. vide. v. lex p totū. vide aliquid. v. pedagiū. §.8.

Consuetudo pōt accipi dupl'r vno mō coiter qua quis d'r ꝯsuetus facere aliqd. q poti^us d'r quoddā ius priuatū. nō publicū. Alio modo accipit ppriē sm q ē quoddā ius moribus vtētiū approbatū. qd p lege suscipit cū deficit lex. c. consuetudo. di.1. Ubi nō sm Pa. in R^a de cōsue. q a diuersis. diuerse dātur diffinitiões. s; sm Bar. i. l. de qbus. ff. de legi. diffinit sic. ꝯsuetudo est quoddā ius qd est moribus seu vsibus populi. totius. vel maioris partis rōe initiatū. ꝯtinuatū. ⁊ ꝯstitutū. legis habēs auctoritatem. vel breuius sm Jo. an. Cōsuetudo est quoddā ius moribus illius introductū. q actoritate publica legem cōdere pōt. ⁊ de cōsuetudine isto mō sūpta. q ppriē d'r ꝯsuetudo. dicēdū est i isto. c. ⁊ declarationē istaꝝ diffinitionū. vide in. §. sequēti.

¶ Notandū hꝫ. s. Tho. 12^a. q.97. ar^o.3. q ꝯsuetudo 1
hꝫ vi legis. ⁊ legem abolet. ⁊ ē legū iterptatrix. Aut enī sic. Ois lex pmulgat a rōe. ⁊ volūtate. legis latoꝝ. Lex qdē diuina. ⁊ nālis. a rōnabili dei volūtate. Lex aūt humana. a volūtate hois. rōe regulata. Sicut aūt rō ⁊ volūtas hois manifestat verbo in rebus agēdis. ita etiam manifestātur facto. hoc. n. vnusqsq; digere videt. vt bonū: qd ope iplet. Manifestū est aūt q verbo hūano. pōt ⁊ mutari lex. ⁊ exponi. inq̄tū manifestat iteriorē motū. ⁊ cōceptum rōis humane. vñ etiā p actus max^e multiplicatos. qui ꝯsuetudinē efficiūt. mutari pōt lex. ⁊ exponi. ⁊ etiā aliqd causari. qd legis virtutē obtineat. inq̄tū. s. p exteriores act^9 multiplicatos: iterior volūtaꝫ motus. ⁊ rōis pceptus. efficacissime declarat. Cū. n. aliqd multociēs fit: videt ex deliberato iudicio rōis puenire. ⁊ sm hoc ꝯsuetudo. ⁊ hꝫ vi legis. ⁊ legē abolet. ⁊ ē legū iterptatrix: hec. s. Tho. vñ Pa. i. d. c. fi. post. Jn. an. postq̄ diffuse disputauit. quō possit introduci ꝯsuetudo q derroget legi cū nō videat populus habere auctoritatē. ꝯcludit ꝯformiter. cum. s. Tho. dicēs. oportet te dicere q ista cōsuetudo assumit vires nō solū ex tacito ꝯsensu viroꝝ ecclesiasticoꝝ sed auctoritate pape permittētis induci cōsuetudinē cōtra canones. facit sequens. §.

¶ Uidet q cōsuetudo non possit habere vi legis. q: 2
lex debet fieri ab his q hñt auctoritatē. sed multitudo nō videt habere auctoritatē. i ꝯtrariū sunt doc. in pcedēti. §. R. sm. s. Tho. vbi. s. ad. 3^m. quod verū est ipaꝫ habere vi legis vt dictū est. Nā multitudo i q ꝯsuetudo itroducit duplicis ꝯditiōis eē pōt. si. n. sit libera multitudo. q possit sibi legē facere. plus ē cōsensus toti^9 multitudinis ad aliqd obseruāduꝫ quā cōsuetudo manifestat. q̄ auctoritas principis q nō hꝫ ptātē cōdēdi legē. nisi inq̄tū gerit psonā multitudinis. vñ lꝫ singule psone nō possint cōdere legā. tñ totus populus pōt cōdere legē. Si vero multitudo nō hꝫ ptātē cōdēdi sibi legē. vel legē a superiori ptāte ꝯditā remouere. tñ ipa ꝯsuetudo i tali multitudine pualens. obtinet vim legis. inq̄tū per eos tolerat ad quos pertinet multitudini legeꝫ iponere. ex hoc ipo videtur aprobare qd ꝯsuetudo induxit. hec. s. Tho. ex qbus pꝫ solutio coꝝ q ponit Pa. i. d. c. fi. pꝫ etiaꝫ solutio ad argumētū i ꝯtrariū. vide. v. lex. §.19. ⁊.20.

¶ Utrū ꝯsuetudo possit mutare legē nature. ⁊ diuinā. R. sm. s. Tho. vbi. s. p^o. q nō: vbi sic ait. lex naturalis. ⁊ diuina. pcedit a volūtate diuina. vñ non pōt mutari p ꝯsuetudinē pcedētē a volūtate hois. s; solū p volūtatē diuinā mutari pōt. ⁊ ide ē q nulla ꝯsuetudo vi legis obtinere pōt ꝯ legē diuinā. vel legē nature. dicit. n. Jsido. i sinonimis: vsus auctoritati cedat. prauū vsuꝫ. lex ⁊ rō vīcat. ꝯfirmat p ter. ⁊ doc. i. c. fi. de ꝯsu. vbi Pa. post doc. limitat d iure diuino. s. morali. secus eēt de mistico. s. de pceptis cerimonialibus ⁊ sacramētalibus. Jtē limita de mo/ 3

rationabilis qñ 𝔷ria ↄsuetudo induceret pctm̄ secus eēt qñ 𝔷riū pōt eē sine pctō. puta qñ ↄsuetudo augeret vel minueret vel exponeret vel distigueret ius diuinum vñ sicut ius positiuū pōt ista facere ita ↄsuetudo. nā ius ciuile ꝛ canonicū limitat illā regulā iuris diuini ī ore duorū vel triū ↄstat oē verbū. q: i multis casib⁹ reqrūtur plures. ꝛ i aliqbus pauciores vt. 2. q. 4. c. i. ꝛ nō i. c. lȝ vniuersis de testi. ꝛ i. c. cum esses de testa. Jtē illud pceptū nō occides. repit variis modis limitatū. ꝛ etiā hodie i variis casibus pmissuȝ ē occidere. facit. c. p humani de homi. lib. 6. vñ ↄcludē q̄ vbi rō nālis suadet ius diuinū distingui ꝛ limitari: tūc trāsgressio nō iducit pctm̄: ꝛ sic ↄsuetudo pōt. secus vbi nulla rō nālis suadet 𝔷riū. puta si ↄsuetudo iduceret q̄ nō liceret honorare parētes. limitat etiā illud ius diuinū. s. honorai deū. s. vt honoret isto vel illo mō. vt i diebus festiuis. vñ Pa. in. c. ex parte. de ↄsue. dicit. q̄ si consuetudo sit vel statutū vt bona sī hoꝝ vel vxoris possint adiri pp falētiā pris. vel mariti. i. qñ cedit bonis vel fitibus. si adsit cā rōnabilis puta vt amore eoꝝ retrahātur ad hmōi falētias valet. secus si cessaret ista cā q: tūc nō dȝ seruari sicut dicendū qñ bona mulieris essent obnoxia pp delictū viri. ꝛ sicut bona filii emācipati vt i. l. fi. C. de pnipil. i. de illis q portabāt p⁹ pilla. i. p⁹ tella. rō fuit ne amore vxoris vel filioꝝ retrocederēt. i. si nō bene se haberēt in bello q: p gemitu aliqñ fugiebant.

4 ¶ Videt̄ q̄ ↄsuetudo nō possit mutare etiā legē humanā. q: a principio ↄsuetudinis. actus ex qbus cōsuetudo causat̄. sunt ↄtra legē: ꝛ sic mali sunt. ꝛ peccata. sȝ ex malo nō pōt cāri bonū. maxime per se. ꝛ sic videt̄ q̄ talis ↄsuetudo nō possit habere originē. Rñ. sm. s. Tho. vbi. s. ad. 2ᵐ. q̄ leges humane i aliqbus casibus deficiūt. vñ est possibile qñq; pter legē agere in casu. s. in quo deficit lex. ꝛ tñ actus non erit malus. ꝛ cū tales act⁹ multiplicātur pp aliquā mutationē hoīuȝ. tūc manifestat̄ per ↄsuetudinē. q̄ lex vlterius nō est vtilis. sicut etiā manifestaret̄ si lex contraria verbo pmulgaret̄. si aūt adhuc maneat rō eadē. ppter quā p⁹ lex vtilis erat. nō ↄsuetudo legeȝ sed lex ↄsuetudinē vincit. nisi forte pp hoc solū inutilis lex videat̄. q: nō est possibilis sm cōsuetudinē patrie q̄ est vna de cōditionibus legis. Difficile. n. est consuetudinē multitudinis remouere. hec ille. Ex qbus pȝ ad arᵐ. vide. §. sequentē vñ Pa. i. d. c. fi. circa fi. cōcludit q̄ aut cōsuetudo est sm legē. aut pter legē. aut ↄtra ꝑ casu valet consuetudo duobus modis. s. interpretādo. c. cū dilectus. de ↄsue. ꝛ. l. fi. de interpretatione. ff. de legi. 2ᵒ. cōfirmādo. vt sepe in iure allegat̄ lex. ꝛ ↄsuetudo circa idē. d. c. cum dilectus. facit qd̄ nō glo. in. c. ꝑ. de costi. lib. 6. vbi dicit. q̄ sublata lege remouet̄ cōsuetudo generalis. secus de specialis. nisi de ea fiat mētio. 2ᵒ quādo cōsuetudo est preter legem valet vt in. c. catholica. xi. di. 3ᵒ dic q̄ aut est cōtra legē diuinā ꝛ nō valet. nisi procedat rationabiliter distinguendo. vt in. §. precedēti. circa fi. aut ē cōtra legē nature. ꝛ etiā nō valet. q: naturalia sunt imutabilia. 5. di. in prin. pone exēplū si haberet cōsuetudo vt filii nō educarētur a parētibus. nā de iure naturali sunt eis debita alimēta. i. di. ius naturale. similiter dic de iure gentiū. nisi distinguēdo vel interpretādo. vel declarādo vt dictū ē. de iure diuino. Aut est ↄtra legē positiuā. seu canonica. seu statuta. ꝛ tūc aut est cōtra libertatē eccle. ꝛ non valet. vt in aut. cassa ꝛ irrita. C. de sacrosan. eccl. ꝛ i. c. ꝑ. de consue. aut est cōtra vtilitatē publicā. ꝛ etiā non valet. q: sicut nō valet lex. vt. l. fi. C. si cōtra ius. vel vti. ex quo dicto cōcluditur q̄ cōsuetudo reprobata semel a lege. nō pōt amplius induci. itellige nisi sub sit rō noua. glo. i cle. statutū. de elec. aut nō hȝ legē derrogatoriā ꝛ tūc aut pcedit lex. ꝛ est generalis. ꝛ tunc cōsuetudo pualet. sm ius canonicū. si sit rōnabilis. ꝛ pscripta. d. c. fi. aut consuetudo est particularis. ꝛ sic nō vincit legē vniuersaliter. sed solū vbi viget. 2ᵒ casu quādo precedit ↄsuetudo. ꝛ lex ↄtraria sequitur. tenet Bar. q: tūc cōsuetudo nō vincit legē. imo tollit̄ per legē sequentē. canoniste tñ tenēt ↄtrariū: ꝛ ē casus in. c. i. de cōsti. lib. 6. vbi dicit̄ q̄ lex pape non tollit cōsuetudinē certi loci cōtrariā nisi de ea fuerit facta mentio. q: papa nō presumitur scire istas particulares consuetudines.

¶ Nō q̄ multa requirūtur ad hoc q̄ cōsuetudo habeat vim legis. vt liget. primū est q̄ sit rationabilis ad cognoscendū quādo sit rationabilis. multa adducit Pa. i. d. c. fi. sȝ breuiter pōt dici sȝ. s. Tho. vt supra in principio dictū est. s. quādo procedit a voluntate rōe regulata: ꝛ hoc cognoscit̄ quādo fit aliquo bono fine. q̄uis etiā sit cōtra aliud ius. qd̄ ius habebat etiā aliū bonū finē. qui vel deficit propter mutationē hominū. vel iste cognoscit̄ nunc eē melior. exēplū ius statuit q̄ episcopus tractet negocia. cū cōsilio cap. c. noui. ꝛ. c. quāto. d̄ his. que fi. a pre. Et est rō q: firmius est iudiciū plurimoꝝ. c. prudenti. s. de offi. deleg. cū cōsuetudo pōt itroducere 𝔷riū. vt in. c. nō est. de cōsue. lib. 6. q̄ tamen erit rōnabilis alia rōe. vȝ vt facilius expediātur negocia. faciunt ista ad. §. precedētē vide Pa. i. d. c. fi. post. Jo. an. q̄ ↄsiderata vna rōe ꝛ vnico fine. ↄsuetudo ↄtra legem non pōt esse rōnabilis. sed cōsideratis diuersis rōnibus. pōt eē cōsuetudo rōnabilis cōtra legem. et rationabilē. exēplū vt supra: ꝛ sic soluitur dubitatio qua querit̄ quid si illa lex pcineret excommunicationē in cōtrafacientes. vtrū introducens cōsuetudinem incurreret. diuersi diuersa dicunt. sed responsio videt̄ patere ex dic. s. Tho. q: s. nō stat rō illius legis vel iā deficit rō ei⁹. vt dictū ē. vel apparet nūc melior. 5

6 ¶ Secundum qd̄ requiritur vt consuetudo habeat vim legis est q̄ sit obtenta per cursum temporis re-

quisiti ad prescriptiones. per glo. in. d. c. si. vbi Pa. postq̄ʒ multa adducit ait. Sed tu conclude sic aut queritur de iure ciuili. ⁊ sic coiter tenet ꝙ requiritur tempus decem annoꝝ. etiā si consuetudo sit contra ius. quod probāt legiste. hac ratione. iura requirūt longū tempus ad inducendā cōsuetudinem. vt. C. q̄ sit lon. cōsue. in rubro. ⁊ nigro. sed longū tempus dicitur decem annoꝝ vt. C. de prescrip. lon. comp. per totū ergo. Et hanc opinionē sequitur Bar. in. l. de quibus. ff. de legi. ⁊ Cy. in. d. l. 2. Aut queretur de iure canonico. ⁊ sic dic ꝙ aut cōsuetudo est preter ius ⁊ sufficit tempus decem ānoꝝ. ad hoc glo. nō i. c. si. de cōsue. lib. 6. quod videtur limitandū nisi cōsuetudo veniat ad detrahendum iuri alicuius ecclesie. qꝛ tunc sicut i prescriptiōe ecclesie requirit tempus. 40. annoꝝ. ita in cōsuetudine. ⁊ hoc dictū Inno. in. d. c. cū dilectus. Aut cōsuetudo est cōtra ius canonicū ⁊ tūc requirit tempus. 40. ⁊ in hoc casu requiritur. ꝙ cōsuetudo sit prescripta. vt in. d. c. si. ⁊ in. c. 5. co. tit. lib. 6. Nō tamen ꝙ vbi cōsuetudo venit cōtra ea q̄ sunt reseruata principi in signū specialis priuilegij. tunc vtroq̄ʒ iure requirit tempus. d' cuius initio nō est memoria. vt est tex. notabilis i. c. super quibusdā de. v. sig. ⁊ nō dictum dn̄i Anto. in. d. c. si. ꝙ quādo papa. scit consuetudinem. ⁊ tollerat. ꝙ indifferenter sufficit tempus decem annoꝝ.

7 ¶ Tertiū quod requiritur est. ꝙ cōsuetudo sit inducta ex certa sciētia. ⁊ non per errorem potentis legē cōdere hoc est satis manifestū per. s. Tho. vt patet primo. c. 1. §. supra. vbi dicit ꝙ habet virtutem ex actu volūtatis. ⁊ rōie expressos per ipos actus populi potentis legem cōdere. vel ex tollerantia potentis legem cōdere glo. in. d. c. si. adducit. l. qđ non ratione. ff. de leg. sed sm Pa. ibidem illa. l. videt facere in cōtrariū. Nā ibi dicit ꝙ si per errorē fuit inducta cōsuetudo non debet extendi a casum similē. ⁊ ille tex. est notabilis in hoc ꝙ licet alias cōsuetudo ad casum similē extendat. intellige si nō habet ius cōtrariū. vt in. d. l. de quibus. secus quādo cōsuetudo fuit inducta per errorem. Nā tūc tenet quo ad illū. sed nō extendit ad casum similē: ⁊ ponitur exēpluʒ in quibusdam locis est cōsuetudo. si dn̄s vini ponat ad plaustrū quo vinū portatur. qꝛ rusticus nō tenetur de periculo: ⁊ tamen non debet extendi ad alia liquida. tamen seruanda est in casu suo ex quo populus cōsensit in illa cōsuetudine credens forte hoc esse iuridicū: ⁊ rationabile. sed vbi esset tantus error ꝙ tolleret consensum populi: tunc procederet glo. ⁊ non esset cōsuetudo introducta quia deficeret causa efficiens. s. ipse cōsensus populi. vt in. d. l. de quibus. hec Pa. con. s. Tho. Ex quibus sequitur ꝙ si cōsuetudo procedat ex errore qui aufert consensum populi: vel illius a quo habet auctoritatem. illa consuetudo non ligat: qꝛ deficit causa efficiens.

8 ¶ Quartū quod requirit. est ꝙ tale quid possit prescribi. Nam laici nō possunt prescribere spiritualia ex cōsuetudine. ad hoc facit. c. causam. de prescrip. ⁊. c. meslana. ⁊. c. sacro sancta. de elec. hec in glo. d. c. si. Ubi Pa. nō ꝙ sicut ex prescriptione laicus nō pōt acquirere ius spirituale. ita nec ex cōsuetudine ⁊ dicat ꝙ etiam nō sufficeret tempus de cuius initio nō eēt memoria. vt voluit Jo. an. in. c. 2. de prescrip. lib. 6. optime facit. c. quāto de cōsue. Posset tamen attētari ꝙ in eis quibus papa potest facere seculares capaces ꝙ tunc possit induci cōsuetudo. non dico prescriptio. vt laici possint attentare spiritualia. si papa sciuit cōsuetudinem induci: ⁊ nō cōtradixit. ar. in. d. l. de quibus. nisi forte diceret tunc illā esse irrationabilē. ratio. n. est quasi causa formalis cōsuetudinis que dat esse rei. c. qꝛ propter. de elec. hec Pa. Posset tamen responderi huic vltimo ꝙ quādo papa potest dispensare ⁊ scit ⁊ tollerat ꝙ dispensat: ⁊ tunc sit rationabilis.

¶ Quintū est qꝛ ex quo cōsuetudo inducitur ex moribus ⁊ vsibus hominū vt. d. l. de quibus. ⁊ in. d. c. cōsuetudo ⁊ insti. de iur. naturali. i. §. ex nō scripto. 9
ideo requirit ꝙ homines sint vsi cōsuetudine varijs vicibus animo introducendi cōsuetudinē. Sed dubitatur quot vices seu actus requirūtur ad inducendā cōsuetudinē. Multe sunt opiniones canonistaꝝ ⁊ legistaꝝ: sed cois opinio est ꝙ reqrūtur tot actus: ⁊ ita notorij vt verisimiliter trāsierint in notitia maioris populi vel illius: a quo habet virtutē. non. n. actus sed tacitus cōsensus populi: vel principis inducit cōsuetudinē. Unde vbicūq̄ʒ ex cōiecturis habetur tacitus cōsensus populi. tunc nō curat de magna frequentia actuū. Sed nūquid vnicus actus notorius introduceret consuetudinē: Quidā dixerunt ꝙ sic. sed Bar. ꝯ. in. d. l. de quibus: qꝛ consuetudo introducit ex frequentia moꝝ. sed cessat frequentia vbi est vnicus actus. Item est cōtra substantiā: ⁊ significationē vocabuli nā cōsuetudo est quasi cois assuefactio. Itē ex vnico actu quantūcūq̄ʒ notorio nō pōt dici cōsensus populi: qꝛ forte per errorē: vel causa vitandi scandali. populus prima vice non contradicit: ⁊ hoc placet Pa. in. d. glo. d. c. si. distingue tamen sm. c. Pa. ꝙ aut ille vnicus actus habet causam successiuā: ⁊ sufficit si habuit cōtinuationē per tempus in quo inducitur consuetudo. c. cum de beneficio. de preben. lib. 6. Nam si beneficium seculare confertur regulari ⁊ possidetur per regularem tempore habili ad consuetudinē inducendā. efficitur illud beneficiū regulare. licet vnica collatio interuenerit: ⁊ ita econtra si regulare confertur seculari: ⁊ illa collatio habet actum successiuum. s. possessionem continuatam. per secularem: ⁊ idem dic si edificaretur pons in publico: ⁊ haberet causam continuantem. Sed querit si ex nō vsu itroducat cōsuetudo. Et. sm Pa. in. c. Joānes. d' de. cōiug. post. Jo. an. ꝙ qū nō vsus nō hʒ i se actū tacitū nō introducit: et lex habet ꝙ

hermofrodita iudicet̃ fm̃ sensum p̃ualẽtez. accidit
q̃ lõgo t̃pe nullus fuit. non põt dici abrogata illa
lex. nec itroducta ꝯ̃ria ꝯsuetudo. Aliud ex̃ lex dicat
q̃ si dedisti mihi dãnuz possum agere ꝯ̃ te actione
acq̃lie. pone q̃ passus suz dãnũ nolui agere. p̃fecto
ex hoc nõ est itroducta ꝯsuetudo ꝯtra illã legem. q2
ipa lex nõ necessitat ad vsuz. sz dat facultatẽ agen/
di. ꝛ iõ cõclude q̃ i his q̃ sunt mere facultatis. non
iducit̃ ꝯsuetudo. nã in his casibus nihil agit̃ cõtra
facultatẽ legis. Si vero nõ vsus hz i se taciti actuz
ꝯ̃ dispositionẽ iuris. tunc iducat̃ ꝯsuetudo. vt i. d. c.
Joãnes. Nã ibi nõ deferẽdo tõsurã videt̃ comittet̃
ꝯtra legẽ. q̃ iniũgit delactionẽ. ꝛ fm̃. d. Fed. i. c. cum
accessisset de ꝯsti. col. x. i. fi. p̃ actus negatiuos nõ in
trodit̃ ꝯsuetudo. nec perdit̃ p̃uilegiũ. max̃ q̃n non
occurrit facultas. De hoc tñ vltimo. s. quõ perdat̃
p̃uilegiũ per act⁹ negatiuos vel affirmatiuos vel
p̃ vnũ actũ vel plures vide. e. Fed. vbi. s. diffuse vsq3
ad finẽ. c. ꝛ i. i5. col. circa fi. ponit vnũ casum i quo
vnico actu tollit̃ cõsuetudo. ꝛ silr̃ põt dici q̃ poni/
tur. s. q̃n illi iter quos ẽ inducta ꝯsuetudo faciũt col
legialr̃. ꝛ sciẽter actũ ꝯtra ꝯsuetudinẽ. q2 tunc sicut
actus factus ꝯtra statutuz tollit illud. ita tollit con/
suetudinẽ. intellige nisi fiat per viam gratie vel nisi
consuetudo esset in vtilitatem ecclesie.

x ❡ Sextũ qd̃ req̃rit̃ ẽ q̃ maior pars populi vtat̃ illa
ꝯsuetudine. q2 sicut minor pars populi nõ põt face
re legẽ. ita nec iducere ꝯsuetudinẽ. qd̃ itellit. Pa. de
maiori parte populi habẽte ꝯsensum habilẽ ab in/
troducẽdã ꝯsuetudinẽ. Nã mulieres ifantes furiosi
ꝛ simules nõ cõputãtur i numero. q2 isti nõ possunt
legẽ condere. l. i. ff. de legi. Itẽ intellit idẽ Pa. in. d.
glo. de ꝯsuetudine q̃ cõtingit totũ populũ. sz si tra/
ctaremus de ꝯsuetudine itroducẽda in aliquo colle
gio. sufficit maior pars illius. ꝛ limitat hoc vt saltẽ
sint due partes. vt in. l. nulli. ꝛ. l. plane. ff. qd̃ cuiusq3
vni sz maior pars istaꝝ duaꝝ nõ sufficit ad dispo/
nẽdũ. vt in. l. q̃ maior. ff. ad muni. ꝛ i. c. p̃. de his. q̃
fi. a ma. p̃te. c. Et ideo dicerez q̃ saltim due partes
illius vniuersitatis debẽt eẽ sciẽtes q̃ illa ꝯsuetudo
itroducat̃. Idẽ itellige de obligatiõe ꝯsuetudinis q̃n
obligat ad pctm̃ mortale. q2 oz q̃ maior pars intẽ
dat se obligare. vel q̃ ille cuius auctoritate itrodu/
cit̃ intendat sic obligare. cuius signũ põt accipi. q̃n
maior pars ꝯtrafaciẽs credũt se offendet̃ mortalr̃.
ꝛ obseruat sicut p̃ceptũ. alias sicut nõ ois lex obli/
gat ad mortale. ita neq3 ois ꝯsuetudo. Hec oĩa p̃e
cedẽtia possunt faciliter p̃bari ex dictis. s. Tho. ad/
ductis. s. i. p̃. 2. ꝛ. 3. §. Sed nũq̃d vnicus actus inter/
ueniẽs ꝯtra ꝯsuetudinẽ iterrũpet ꝯsuetudinẽ. Cõclu
de fm̃. e. Pa. in. d. c. fi. q̃ aut ꝯsuetudo nõdum erat
cõpleta. ꝛ iterrũpit̃ ita q̃ ẽ opus vt d̃ nouo icipiat.
q2 p̃ hoc nõ apparet de tacito cõsensu populi. q̃ ve
lit inducere ꝯsuetudinẽ. cũ fecerit actũ ꝯtrariũ. ar. l.
vbi repugnãtia. ff. de re. iur. ꝛ. c. solicitudinẽ. de ap/
pel. i fi. sz si ꝯsuetudo erat cõpleta. ꝛ p̃fecta tũc vni
cus actus i ꝯtrariũ nõ tollit ꝯsuetudinẽ. sz oz q̃ tol
lat̃ eo t̃pe. ꝛ mõ q̃b⁹ põt itroduci. q2 tã lex ẽ ꝛ iõ dz
tolli tãq̃ lex. credo tñ idifferent̃ sufficet̃ t̃ps. x. ãnoꝝ.
ꝛ sic itellige. glo. i. l. tẽporal' i. §. p̃. ff. d̃ re. iu. hec Pa.
❡ Quia dictũ est q̃ ꝯsuetudo hz vi legis. q̃rit̃ de. q. xi
quotidiana. fuit ꝯpromissuz i quosdã arbitros. hoc
adiecto vt p̃nũtiarẽt fm̃ iura. nũq̃d poterũt p̃nun
tiare fm̃ ꝯsuetudinẽ. ꝛ statuta loci. quidã dicunt q̃
non. saltẽ fm̃ ꝯsuetudinẽ ꝯtrariã iuri. ꝯtrariũ tenet
Pa. post. d. An. i s̃c̃e de ꝯsue. mouet̃ p̃ q2 ꝯsuetudo
est quoddã ius nõ scriptũ. Secũdo q2 cũ nõ simus i
mã odiosa verba gñalia debẽt verificari in q̃lz sp̃e
ꝯtẽta sub genere. vt i. c. sciscitatus. de rescrip. cũ ergo
statuta ꝛ ꝯsuetudines sint q̃dã iura ergo. Tertio q2
iura mãdãt iudicari fm̃ statuta ꝛ cõsuetudines lo/
coꝝ. vt i. c. 3. de eo q mitti. i po. ꝛ i. c. illa. 12. di. ꝛ in. l.
an in toto. C. de edi. p̃iua. ergo si isti arbitri p̃nũ/
tiant fm̃ ꝯsuetudines ẽt iuri ꝯtrarias. videtur iudi/
care fm̃ iura. Ad idẽ bonus tex. iũcta glo. in. c. p̃. vt
lite pen. vbi d̃r de iure cõpetere. id qd̃ cõpetit de iure
speciali. hec ille aliq̃b⁹ trũcatis. Uide. s. arbit. §. 13.
❡ Utrũ i oi pacto itelligat̃ actũ qd̃ est ꝯsuetũ. s̃c̃. q̃ 12
sic. l. semp in stipulatiõibus. ff. de re. iu. tex. ẽ i. l. q̃ si
nolit. §. q assidua. ff. de edil. edi. vñ dicit Bal. i. l. li/
berto. C. de ope. li. q̃ qui ducit operarios alio non ex/
p̃sso tenet̃ eis p̃uidere. in expẽsis. ꝛ ferramẽtis sz q̃
ẽ ꝯsuetũ. ꝛ ñ alr̃. l. si p̃ri⁹. §. placuit. C. loca. ꝛ Bar.
i. l. nemo. ff. d̃ duo reis. dic̃ q̃ si ꝯsue⁹ ẽ q̃ doctor le/
gat. p̃ substitutũ. itelligit̃ q̃ istud possit lz ñ sit actũ.
❡ Utꝝ ꝯsuetudo praua excuset a pena h⁹ sculi. s̃c̃. 13
sz glo. 4. di. c. deniq3. q̃ sic. si ꝯsuetudinis prauitas
nõdũ declarata ẽ per ius. sec⁹ quo ad deũ. q̃n igno
rãtia h⁹ prauitatis esset crassa. vt puta ꝯtra ius nãle
32. q. 7. flagitia. secus vbi eẽt probabile dubiũ super
ꝯsuetudinis malignitate. Nam tũc ignorãtia legis
nõ est pctm̃. vt i. l. regula. ff. de iu. ꝛ fac. igno. ꝛ. c. cũ
dilectus. d̃ ꝯsue. Et qd̃ nõ Inno. i. c. p̃ tuas. d̃ symo.
ꝛ glo. in. c. vnico. de postu. p̃. lib. 6. i. s. decetero.
❡ Utrũ ꝯsuetudo iterp̃tet̃ p̃uilegia. idulgẽtias. ꝛ 14
statuta. sic̃ ꝛ legẽ. s̃c̃. q̃ sic. d. c. cũ dilectus. l. si de in/
terp̃tatiõe. ff. de legi. ꝛ qd̃ nõ. Jo. an. i. c. q̃ dilectio.
de ꝯsan. ꝛ affi. Et habet locũ vbi uiguit vt nõ Pa.
in. c. cũ olim. de ꝯsue. E ideo nocet ꝯtra p̃uilegia.
generalis studij. in loco vbi viguit. sed non in alio
loco de quibus aut habita. C. ne. fi. p̃ro. pa.
❡ Utrũ cõsuetudine possit itroduci. vt exigat̃ aliq̃d 15
pro spirituali. ꝛ itroducat̃ ꝯsuetudo p̃ vt ẽ ius p̃ri/
uatũ i p̃iudiciũ faciẽtis. ꝛ arguitur p̃ q̃ nõ. p̃ tex. ex
p̃ssum. in. c. cũ ecc̃ie. de symo. vbi tex. specifice loquit̃
de exequijs mortuoꝝ. ꝛ de benedictiõibus nubẽtiũ.
ꝛ alijs sacris. ꝛ dãnat ꝯsuetudinẽ ꝯ̃riã. ad hoc facit
tex. i. c. ex multis. i. q. 3. circa fi. ꝛ glo. i. c. suã nobis. d̃
symo. q̃ dicit q̃ sacerdoti nõ dat̃ actio ad hoc pe/
tẽdũ. q̃uis sit ꝯsuetudo vt aliquid detur i obsequijs

moꝛtuoꝝ.ꝛ.arguitur ad idē ⁊ foꝛtius.nā ex his que
sunt mere facultatis nō introducit̄ ↄsuetudo.nec ex
dactiōe ānua gratis factā.vt legit̄ ⁊.nō.i.l.i.C.de fun.
⁊ aqua.ꝑ Bar.i.l.cū de i rē verso.ff.de vsu.ꝑ Cy.i
l.i.⁊.2.C.q̄ sit lōga ↄsuetudo. ⁊ ꝑ Jo.an.i.c.ioānes.
de de.ↄiug.⁊ Jnno.i.c.bone.el.2°.de postu.pl.vbi di/
cit ꝙ lꝫ recipiamus i domū nr̄aꝫ amicū a lōge ve/
niētē nō tñ ex hoc acq̄rit̄ illi quasi possessio.lꝫ fuerit
plures receptus.nec aliqua ↄsuetudo iducit̄ ⁊ vt di/
cit Bar.in.d.l.cū de i rē verso.lꝫ rusticus ꝑ decēniū
detulerit alicui ānuati vnū par caponū spōte ex libe
ralitate.nō tñ ex hoc iducit̄ aliqua ↄsuetudo.vt i po
steꝝ iuuic⁹ astringat̄. Et vt dicit Cy.i locis pallega.
lꝫ qs ꝑ decēniū ↄtinuauerit ire ad molēdinū. vl̄ ad
furnū alicuius.⁊ sic lucrū attullerit illi.nō ꝑ hoc itro
ducit̄ ↄsuetudo aliqua.vt i futuꝝ astrigat̄ ire ⁊ cō
tinuare q2 isti sunt actus mere facultatꝭ. ad ꝓpositū
igit̄ si populus aliqd gratis offerebat qñ recipiebat
scām.nō videt̄ itroducta ↄsuetudo.vt i futuꝝ ad idē
astringat̄ inuictus.in ↄ̄riū arguit̄ ꝑ tex.expssū in.c.
ad apostolicā.de symo.dū dicit laicos cōpellendos
ad ↄseruādū laudabilē ↄsuetudinē.erga suā eccliaꝫ
pia deuotiōe fideliū itroductā.Ad hoc idē est Host.
in.d.c.suā nob.vbi dicit ꝙ ēt actio ↄpetit vbi est cō
suetudo.⁊ Pa.in.d.c.suā nob.dicit se semp tenuisse
vt possit itroduci ↄsuetudo. qñ nō possit exactio. vt
sic ex mera liberalitate ⁊ deuotione populi. ↄsuetu/
do talis sit itroducta.tūc.n.nō hꝫ vitium nec funda
mētū vitiosū.sꝫ laudabile qa ñ est magnū neqꝫ mi
rū si ab eo metunt̄ tēpoꝛalia q seminat spiritualia.
vt i.c.si eps.de offi.o2.li.6.⁊.c.qm̄.e.ti. ⁊ videt̄ vele
lr̄a.d.c.ad apostolicā.sed vbi exactio pcedēs dedit
cāꝫ ↄsuetudini.tūc tal̄ ↄsuetudo nō valet:q2 habuit
initiū vitiosū.⁊ ita loq̄t̄ tex.i pallegato.c.cū i eccl̄ie.
si bñ respiciat̄ lr̄a. Jtē idē Pa.i.c. Jacob⁹.de symo.
sic ait.laici i dubio ex quo libere soluerit.videt̄ se ad
h°obligasse sub noie cuiusdā oblatōis quā laici solēt
facere clericis tpe spiritualiū. de ↄse.di.i.ois.xpian⁹.⁊
hāc opinionē necē.est tenet̄ pp.d.tex.ad apostolicā.
⁊ hāc seq̄t̄ Fede.i ↄsi.155.⁊ dicit ꝙ sufficiat tps.decem
annoꝝ ad itroducēdū talē ↄsuetudinē.q2.est pter i°
⁊ non ↄ̄.hāc seq̄t̄ .d.Feli.post Jo.de ana.in.d.c. ad
apostolicā.dicētes ꝙ laici possunt ↄstringi qñ ↄsue/
tudo ñ habuit puilegiū coactū. Et Bar.i.l.puile/
gia.i fi.C.de sacro san.eccle.ꝑ.d.c.ad apostolicā.di
cit ꝙ ꝑ laicos nō pōt reuocari statutū.ꝑ qd̄ singulis
annis debita ē certa elemosina fribus.⁊ ista opi° est
tenēda. Sciēdū tñ pp diuersa dicta.tā i tex.qꝫ i glo.
⁊ doc. Primo ꝙ nō ē dubiū ꝙ illi qui sunt sui iuris
possunt se obligare.vt dictū est i hoc.c.⁊ sic quando
facta est consuetudo per illos qui potuerunt se obli/
gare ⁊ voluerunt tenentur. nec vltra possunt illa re/
mouere.d.c.ad apostolicam.⁊ Feli.ibidem. Secun
do notādū ꝙ quando patet de intentione manifeste
introducentium consuetudinem.illa est tenenda.ita
ꝙ si voluerunt se obligare tenentur alias secus. Ter
tio notandū ꝙ qñ nō apparet de volūtate introdu
centiū.vel obligatione.est recurrēdū ad psumptio/
nes.⁊ ꝓpter hanc causaꝫ diuersi.tex.glo.⁊ doc.sm
ꝙ occurrūt casus determināt diuersimode. Quarto
est notandū ꝙ vbi nō apparet aliqd̄ signū volūta/
tis.⁊ per ↄ̄ns obligatiōis.sed sola mera liberalitas
nō insurgit obligatio.⁊ sic itelligūtur allꝭ in.2.arg°.
supra ꝓ p° pte. Quito ē notandū ꝙ qñ fuit talis cō
suetudo:⁊ aliquādo aliqs voluit retrocedere :⁊ aliq̄
qui sunt sub eadē obligatiōe coegerūt eum vt obser
uaret.tūc ē signum sufficiēs nisi aliud appareat.ꝙ
voluerūt se obligare ⁊ sic videt̄ loq tex. i.c.abbate.
de.v.sig.Un̄ Pa.ibidē dicit.ꝙ si aliqs ↄsuetus ire
ad molendinū aliquo pꝛohibēte.ille iusserit vt ireo.
tūc si obtēperas inducit̄ ↄsuetudo:q2 tūc appareret
ꝙ ille vtitur iure suo:⁊ ita inducebat̄ ille tex. ꝙ fa/
cta fuerat ꝓhibitio.tex.est ibi sꝫ Pa. Sexto est no/
tandū ꝙ quāuis qñ est donatio pura nō relata ad
certū qd.sed solū ad amicitiā:vel liberalitatē.non i
troducat̄ obligatio.i.nō psumat̄ vt dictū ē i.4. nō
qñ tñ rōe sacri.seu rei spiritualis exhibite.aliqd con
fertur.videt̄ populus lōgo tēpoꝛe hoc obseruādo.se
ad hoc velle obligare:⁊ cōstituere illā spōtaneā ob
ligationē i recōpēsationē spiritualiū.recognoscēdo
deū in muneribus suis.⁊ redimēdo peccata elemo/
sinis.de pen.di.i.medicinā.sicut i simili nō Bar.in
pallegato loco.de rustico. q per longū tēpus soluit
par caponū aliqua cā pēsata q2 tenebat aliqd̄ a do
mino:⁊ sic potes itelligere.d.c.ad apl̄icaꝫ. Et ex h°
seq̄tur dr̄a inter cōsuetudinē q̄ ē vt laici aliqd dent
clericis.⁊ ꝙ clerici dēt alijs clericis. vñ Pa. in.d.c.
iacobus.dicit ꝙ nō valet cōsuetudo ꝙ clerici dent
aliqd alijs clericis.ꝓ spiritualibus sibi iburfanduꝫ.
secus ad cultū diuinū q2 nō est eadē psumptio.sicut
quādo laici dant clericis.⁊ sicut recitat.d.Feli in.c.
cū.illꝰ.Ferrariēsis.de ↄsti.col.x.circa fi. sm Hosti.
.d.Ant.⁊ Jnno.si hoc eēt ex statuto ꝙ in receptiōe
alicuius canonici aliqd daret̄ pꝛo fabꝛica vel alio
spirituali.valeret ⁊ posset pꝛius exigi cauptio:⁊ de/
ducere in pactū de soluēdo.ar.c.significatū.de pbē.
quāuis Pa.ibi dicat ꝙ potest fieri obligatio ex cō/
suetudine libera.⁊ non ex statuto.eo ꝙ statutū non
habet liberū pꝛincipiū:⁊ sic sm eaꝫ non posset exigi
cautio.nec fieri statutū:⁊ dicit.d.Feli. i.d.c.iacob⁹.
ꝙ in hoc multi decipiunt̄. Septimo est notāduꝫ ꝙ
quādo populus dat longo tēpoꝛe aliqd ecclesie. vi/
detur velle introducere cōsuetudinē in futurū.fauo/
re ecclesie:facit.c.ex parte.de cen.⁊ qd̄ ibi nō.⁊.c.ex
parte aslensis.de ↄce.pben.⁊ sic etiā possunt intelli/
gi doc.tenentes ꝙ ex libera oblatione fit cōsuetudo
obligans. Octauo est notandū ꝙ non potest intro/
duci cōsuetudo vt aliquid detur pꝛo sacris.vel alijs
spiritualibus.vbi pꝛecessit exactio.q2 initiuꝫ fuit sy/
moniacū.⁊ vitiosum. Nono notanduꝫ ꝙ nō valet

cósuetudo vt tépoꝛe sacri. vel ante aliqd cóferatur ab inuito:⁊ istis duob⁹ modis nó valet ꝯsuetudo: ⁊ sic intellige.d.c.cū ecclesie:⁊.c.suá nobis. Decimo est notádū ꝙ sacrá:⁊ alia spiritualia sunt semper libere danda:⁊ ex có∣sequenti nulla exactio per prauos exigi pót. Undecimo est notandū ꝙ rectoꝛ ecclie nó pót ex se aliquid circa cósuetudiné decernere. vel populū ad obseruantiá cópellere.ſʒ rationabilitas cósuetudinis per epm est declarāda:⁊ cópulsio facienda:⁊ sic habet iurisdictioné in laicū.con.d.Feli.i.c. cū sit.de fo.có. in p.ª col.post Inno. Duodecimo ꝙ valet cósuetudo vt aliqd detur tépoꝛe collatióis.seu ex post facto vbi ex mera liberalitate populi fuit introducta:ita tñ ꝙ sacrá prauis liberaliter cóferátur: ⁊ post fiet cópulsio:nec pót prauis exigi cautio. secus si eét per statutū:qꝛ túc statutú si eét licitū poterit exigi cautio. Decimotertio est notádum ꝙ qñ nó est statutū neqꝫ cósuetudo vt aliquid deƚ nó potest quis cogi vt aliquid det pꝛo sacris.vel alijs spiritualibus.nec ante nec pót. Decimoquarto notandū ꝙ sꝫᵉ quá dant aliqui dicétes ꝙ nihil pót exigi pꝛo sacris.tñ pót pro laboꝛe nó valet.ſʒ Pa.i.d.c. suá nobis:qꝛ pro ipsis spiritualibus videƚ exactum. eo ꝙ vnū sine reliquo nó pꝛocedit:⁊ sic videtur pꝛo vtroqꝫ exactū.1.q.3.si quis obiecerit facit ꝙ nö i.c. si romana.de symo. vide infra.ꝟ.symonia maxime.§.5. Ex his pꝫ quid dicédū ad.q.⁊ ad argᵘ ad pᵐ.tex.c.cū in eccle patet i nono notabili ⁊ similiter ad glo.quá videƚ ibidé Hosti. repꝛobare sed intelligē illá añ factum:Hosti.vero post factū ad.2ᵐ.argᵐ patet in 4º notabili ad pꝛimá in cótrarum.i.d.c.ad apostolicá patet in.6.⁊.7º notabili .ꝟ.oblatio.§.2. Uide aliquid .ꝟ.iudex.§.13.

16 ¶ Queriƚ q̄ differentia est inter cósuetudiné ⁊ pꝛescriptioné.ſʒ.Pa.in.d.c.si. dicit ꝙ pꝛincipalis differentia est qꝛ per pꝛescriptioné acqritur ius priuatoꝝ.siue illud ius trahaƚ ex publico.siue ex priuato. Consuetudine vero nó acqritur ius alicui priuato. sed in publico.vndecūqꝫ causeƚ etiá si ius trahatur ex priuato.vt in.l.venditoꝛ.§.si constat.ff.có.p.vbi patet ꝙ potest introduci cósuetudo. ꝙ quiqꝫ possint dato pꝛetio fodere lapides ex fundo alicuius:⁊ ob. ad.l. Pa.in.c.dilecti.de arb.infert ad.q.nūquid possit induci cósuetudo.vt nobiles alicui⁹castri possint incidere ligna. vel animalia pascere. infra limites alicuius castri. vel in fundo alterius: ⁊ dicit ꝙ sic. dūmodo cósuetudo non sit inducta per violentiaꝫ. ad hoc.c.super quibusdá.de.ꝟ.sig. Naꝫ quéadmodum posset pꝛescribi seu acquiri tota res.ita ⁊ vsus rei.Alia differentia. ná in pꝛescriptione acquiriƚ titulus:⁊ bona fides.in cósuetudine vero nó.sed solū tempus.d.l.de quibus. Alia differentia sm Hosti. qꝛ pꝛescriptio locū habet i rebus mobilibus:⁊ imobilibus.coꝛpoꝛalibus:⁊ incoꝛpoꝛalibus.de pꝛescrip. audito:⁊.c.sequenti.cósuetudo aūt in icoꝛpoꝛalib⁹ tantū.vt seruitutibus.iurisdictionibus electionibus: ⁊ hmói. Alia differétia qꝛ pꝛescriptio ⁊ priuilegium nó concurrūt.de fi.instru.inter dilectos:⁊ de pꝛescrip. veniens.sed cósuetudo ⁊ priuilegiū bene cócurrunt. eo.tit.cū dilectus:⁊ de.ꝟ.sig.cū abbate.Alia qꝛ pꝛescriptio pꝛopꝛie est exclusio actionis siue petitionis. sed consuetudo est actionis siue iuris acquisitio. de elec.cóstitutus:⁊.c.in genesi.Alia differentia qꝛ cósuetudo erroꝛes nó iuuat.secus in pꝛescriptióe. qꝛ titulus putatiuus:⁊ si verus nó sit dū tamé pꝛobabilis erroꝛ excuset.dat eiꝫ pꝛescribédi.ff.pꝛo.so.l.si.

¶ Ualet cósuetudo ꝙ ab omni iurisdictione tempoꝛali appelleƚ ad papam. ⁊ tunc papa non pót eos punire qui nó recognoscūt superioꝛé. sed pót corrigere:⁊ reuocare sententias eoꝝ.hec.d.Feli.i.c.nouit. de iudi.2ª.col.in fi.⁊ in.c.qualiter ⁊ quádo.eo.tit.dicit ꝙ nó valet cósuetudo ꝙ clericus in reali iudicio cóueniaƚ corá laico:qꝛ in iudicio quasi cótrahitur inter partes. Et idem Feli.in.c.cum cótingat.de fo. cópe.pꝛima col.dicit ꝙ consuetudo potest dare iurisdictioné priuato:⁊ in.c.postulasti.pª col. cósuetudo introducit ꝙ non seruans habetur pꝛo rebelli:⁊ fm.c.in.c.p.de spon.2ª.col.ibi.ꝫ.nö.ꝙ omissio consuetudinis patrie nó vitiat matrimoniū. qꝺ est spiritualē.in hoc ꝙ deficit potestas in inducétibus cósuetudiné. ratione subiecti. quibus adde ꝙ in alijs causis omissio solénitatis ex sola cósuetudine introducta reddit actū nullū.nec mirū qꝛ consuetudo potest facere solénitaté necessariá in instruméto q̄ alias non esset necessaria:⁊ instrumétū non habens clausulas q̄ de cósuetudine terre solent apponi.pꝛesumiƚ fictitiū:⁊ pacta nó cósueta inducunt pꝛesumptioné vsure:⁊ idem Fe.in.c.qm.de symo.circa fi.ꝙ cósuetudo monialiū vt aliquid recipiant ab intrantibus etiaꝫ pacto ⁊ cautione excusat. pꝛopter laudabile pꝛincipiū qꝺ antiquitus habuit.s.per simplicé oblationé.sic.n.pꝛesumiƚ.Uide.ꝟ.symonia.§.61.circa fi.⁊.§.62.7ª.ꝯ. Que cósuetudo sit seruanda in matrimóio vel viri vel vxoꝛis.ꝟ.ipedimétū i coi.§.5. 17

Contéptus quid sit.ſʒ.fm.s.Tho.2ᵉ.q.186. ad.3ᵐ.ꝙ est transgressio legis. ex hoc ꝙ voluntas renuit subici legi.vel regule.Ait.n.sic ibidem.tunc committit aliquis.vel transgrediƚ ex cótemptu.quádo volūtas eius renuit subici oꝛdinationi legis.vel regule.⁊ ex hoc pꝛocedit ad faciendum cótra legé.vel regulá. sed quádo ecótra pꝛopter aliquá particularé causam etiá malá puta cócupi scétiá.vel irá inducatuꝛ ad aliquid faciendū cótra statuta legis.vel regule.Nó peccat ex cótemptu.sed ex aliqua alia causa. etiá si frequenter ex eadé causa. vel alia simili.pctm̄ iteret.sicut ⁊ Aug. dicit in lib. de natura.⁊ gratia.ꝙ nó omnia peccata committātur ex cótemptu superbie. frequentia tamen peccati dispositiue inducit ad contéptū.ſʒ illud Pꝛouer.18. Impius cū in pꝛofundū venerit peccatoꝝ contéimit.

hec ille. Et Pa. in rubrica de obser. ieiu. dicit q contemptus proprie est quando ex sola volūtate non vult se subicere statuto superioris. vñ dicit col. i. c. de cōsti. q iste cōtemptus dare apparere non pót. nisi post monitionē. sed si quis transgredit ex cōcupiscentia: ira. vel alia passione. vel ex negligentia. nó est ex cōtemptu. hec Pa. cor. s. Tho. Et sm. e. Pa. in. c. cū nó. de iudi. Dicitur cōtēnere qui sepe monitus non vult ab actu illicito desistere. hec ille. intellige presūptiue. Eadem omnia dicit et tenet Jo. de imo. i de. p. de sepul. in glo. sup. scienter: et. d. Feli. in. c. cū quidā de iur. iu. 3. col. sup. quinta cōclusio ait. Ex cōtemptu fit quando fit aliquid sine causa: et qui facit cū aliqua causa etiā iniusta non dicit contenere. Et quis dicitur ex cōtemptu facere quādo voluntas eius renuit subici. ordinationi iuris. vel regule. et ex hoc procedit ad faciendū cōtra legem. vel regulam. secus si ex cōcupiscentia. vel ira. Et in dubio faciens scienter cōtra ius dicitur contēnere: et qui facit cōtra legem precepti. dicitur ex contemptu facere. s. presumptiue. Quādo est dubiū ex coniecturis cognoscitur contēptus. Et magna cōiectura est quādo scienter facit: et sepe: et cōtra preceptū: et dicitur etiā contēnere ille qui se ingerit quādo est monitus: et pertinaciter resistit. Et qui compellit alios celebrare tēpore interdicti generalis. dicitur cōtēnere. Similiter excoicatus ingerens se cōtra preceptum comunioni. licet faciat spe venie. Et similiter qui scienter durat per annum in excommunione. Et qui scienter et dolose celebrat in excomunicatione dicit facere ex contēptu. Non dicitur cōtēnere qui facit actuz sine deliberatione. vel ex ignorantia: et similiter si essent opiniones: et faceret sequendo vnā. etiam errando. nó dicitur cōtēnere. hec Feli. vbi supra. et in. c. de maio: et obe. Et in dubio existens indignitate videtur plus cōtēnere: et contēnere est aspernari: et non curare. hec idez Feli. in. d. c. cum quidam.

3 ¶ Utrū omnis peccans ex contemptu peccet mortaliter. Rn. sm. s. Tho. q non. vnde in. q. de vi. q. 15. ar. 5. ad. 7. sic ait. Non quilibet contēptus facit peccatū mortale. sed contēptus dei solū. per hoc. n. homo solum auertitur a deo. Post quātācūqz autem deliberationē homo in peccatuz veniale consentiat non contēnit deuz. nisi forte existimaret illud peccatum esse cōtrariū precepto. hec ille. Et. 2. di. 24. q. 3. ar. 5. ad. 7. dicit. Deliberatus cōsensus in veniale: non semper procedit ex tali contemptu. vt mortale peccatum. Quādo. n. in veniale hoc modo consentitur: vt si esset contra legem dei. nullo modo fieret: manet intra limites venialis peccati etiaz si aduertatur esse peccatū veniale. si autē hoc modo in ipm cōsentiatur vt etiam si cōtrariū prohibitū esset precepto. nihilominus fieret. talis consensus in veniale ex genere. etiā mortalis est. hec ille. et idē. s. Tho. 2a 2e. q. 186. ar. 9. sic ait. Peccatuz ex contēptu eoz que sunt in regula. q pertinent ad actus virtutis. etiam quātū ad ea q excedūt necessitatē precepti: est mortale q: tenetur tendere ad perfectionē cui cōtrariat contēptus. Transgressio etiā alioz q continentur in regula q pertinent ad exteriora exercitia. sicut sunt omnes exteriores obseruātie propter cōtēptū regule: est peccatū mortale: q: hoc directe cōtrariat professioni. per quā aliquis vouit vitaz regularē. hec ille. Intentioni. n. legis latoz obuiat qui ex contemptu. vel sine aliqua rationabili causa ordinationē non seruat. hec. s. Tho. 4. di. 15. q. 3. ar. 5. q. 4. ad. 5. Ex quibus patet. p. q non omnis peccans ex contēptu peccat mortaliter q: peccans pctō veniali quātūcūqz ex contēptu peccet. nisi credat esse preceptuz. vel mortale. vel esset paratus etiam si esset mortale. vel aliter ad id teneatur. vt in. 1. et. 3. cōclusione nō peccat mortaliter. Secūda q religiosus peccans ex contēptu in his q pertinent ad perfectionē. q etiam de se non sunt peccata mortalia. q peccat mortaliter. q: cōtēnit id in qd tenetur tendere. Tertia q religiosus peccans ex contēptu in his q pertinent ad exteriores obseruātias regule. peccat mortaliter. q: iste cōtemptus contrariatur professioni. Quarta q ois peccans mortaliter aliquo modo contēnit deum. s. vel in se. vel in sacris. vel in mēbris. vel in preceptis suis. Ista patēt ex dict. s. Tho. et. 4. patebit i. §. 5.

4 ¶ Sed quid. si quis ex cōtēptu peccet cōtra exortationem superioris. siue prelati. Rn. q aut cōtēnit auctoritatem superioris: et sic videtur peccare mortaliter. eo q ex voto tenet sub esse: et si esset superior. i. papa et negaret vel mēte obstinata gereret ipm nō habere auctoritatem. vt hereticus peccaret sm glo. in. c. generali. de elec. lib. 6. Si vero nō contēnit auctoritatē superiorum. sed obseruantiā consilij. tūc ex vna parte videtur peccare mortaliter: q: non minus tenetur ad illud. qz ad illa q sunt de consilio regule: et tamen si ex cōtemptu faciat contra illa. peccat mortaliter. vt dictum est in precedenti. §. Forte q multi illaqueantur et decipiuntur. vel non cogitant. quod tamen non excusaret: et si exortatio sua sit de his que pertinent ad perfectionem moruz. vel que sunt in regula. videtur clarum q peccat mortaliter. ex dictis. de alijs aūt videt durū: et periculosuz precipitare. optimum tamen cōsilium vt reuereatur omnia. nisi deliraret. Et nō ex dictis in principio q: quādo aliquis facit cōtra aliquod eoz q dicta sunt. dūmodo de se non sit peccatum mortale et faciat ex rationabili causa. q non solū non est contemptus. sed nec est etiam peccatum.

5 ¶ Utrum peccans ex contemptu quādo est mortale. semper equaliter peccet. Rn. q non vnde. s. Tho. 4. di. 9. ar. 3. q. 3. sic ait. sicut meritū precipue cōsistit penes charitatem. ita demeritū precipue consistit penes contemptū dei. vnde sm q aliquis deuz p actū peccati magis cōtēnit. sm hoc maiorē reatū

incurrit: et ideo illa peccata que in actuali contemptu cõsistunt sunt grauiora illis in quibus nõ est contẽptus. nisi ex cõsequẽti. et quasi interpretatiue. sicut accidit in fruitione creature per quã aliquis delectationẽ intendit. ex cuius intẽtione a preceptis dei discedit: et sic per cõsequens preceptũ cõtẽnit. peccatũ aũt blasfemie. in cõtẽptu dei principaliter consistit: et similiter peccatũ accedentis indigne ad corpus xpi irreuerentia. et cõtẽptus essentialiter est. Et sciendũ que cõtemptus ex duplici parte mẽsurari põt. vno mõ ex parte cõtẽnentis: et sic nõ põt fieri cõparatio vnius generis peccati. ad aliud genus. sed vnius particularis peccati ad aliud quia cõtingit in vno veniali peccato: ex generali. esse maiorẽ cõtẽptum actualem. quam in vno grauissimo peccato mortali ex genere. Alio mõ ex parte eius quod cõtẽnitur: et sic est talis ordo peccatorum que illud in quo deus ipse in seipso etiam cõtẽnitur. est peccatũ grauissimum. sicut infidelitatis: et blasfemie: et post hoc illud peccatũ in quo cõtẽnitur deus in sacro: et inter alia precipue in sacro altaris. in quo essentialiter christus deus: et hõ cõtinetur. nõ tamẽ contẽptus iste est circa christũ vt est deus. sed pro vt est in sacro. et post istud peccatũ est illud in quo cõtinetur deus in mẽbris. et post peccatum vt cõtinetur in suis preceptis. quod est cõe omni peccato mortali. hec ille.

Contentio quid sit. R. fm. s. Tho. 2a 2e. q. 38. ar. 1. p. que cõtendere est cõtra aliquẽ tendere. vnde sicut discordia de qua dictũ est supra. cõtrarietatẽ quãdam importat in voluntate. ita cõtẽtio cõtrarietatẽ quandã importat in locutione: et propter hoc etiã cũ oratio alicuius oratorum per cõtraria se diffundit. vocatur cõtentio que ponitur vnus color rhetoricus a tullio qui dicit cõtentio est cũ ex grauibus rebus oratio efficitur. hoc pacto habet assensio iocũda. prius eadẽ exitus amarissimos aufert. hec. s. Tho.

1 ¶ Utrũ cõtentio sit peccatũ. R. fm. s. Tho. vbi. s. que cõtrarietas locutionis. in qua stat cõtentio. põt attendi dupliciter. vno modo quãtũ ad intentionem cõtendentis. Alio modo quantũ ad modũ. In intẽtione quidẽ cõsiderãdũ est vtrũ aliquis cõtrarietur veritati. quod est vituperabile. vel falsitati. quod est laudabile. in mõ aũt cõsiderãdũ est vtrũ talis modus cõtrariandi cõueniat: et personis: et negotiis: quia hoc est laudabile. vnde Tullius dicit. 3. rhetorice. que cõtentio est quo aliquis ad cõfirmandũ: et cõfutãdum accomodata. vel excedat cõueniẽtiam personarum: et negotiorum: et sic cõtentio est vituperabilis. si ergo accipiatur cõtentio fm que importat impugnationem veritatis: et inordinatũ modũ. sic est peccatũ mortale: pro vt in. §. sequenti. et hoc mõ diffinit Ambro. contentionẽ dicens. Cõtentio est impugnatio veritatis cũ cõfidentia clamorum. Si aũt cõtentio dicatur impugnãtia veritatis cũ debito modo acrimonie. sic est laudabilis si aũt accipiatur cõtentio fm que importat impugnationẽ falsitatis. cũ inordinato mõ. sic potest esse peccatũ veniale. nisi forte tanta inordinatio fiat in cõtendendo. que ex hoc generetur scãdalum aliorum. Unde cum apostolus dixisset. 2. ad Thy. 2. Noli verbis contendere. subdit ad nihil. n. vtile est. nisi ad subuersionẽ audientiũ. vñ et ad Thy. 2. noli verbis cõtendere: et ad Gal. 5. cõtentio numeratur inter opera carnis.

2 ¶ Utrũ cõtentio que fuit inter discipulos iesu. quis eorum videretur esse maior. Luc. 22. et Pau. ad Phil. p. quidam ex cõtentione xpm annũtiant. et aliquãdo aliqui cõtendunt disputãdo. similiter Job. 39. videtur cum deo cõtendere: et similia. sint peccatũ. R. fm. s. Tho. vbi. s. p. que inter discipulos nõ erat cõtentio cũ intẽtione impugnãdi veritatẽ: quia vnusquisque defendebat quod sibi verũ videbatur: et sic non erat mortale: erat tamen in eorum cõtentione inordinatio: quia contendebat de quo nõ erat cõtendendũ. s. de primatu honorum: et sic peccabant venialiter. nõdum. n. erant spirituales. vt glo. ibidẽ dicit. Unde et dñs cõsequenter compescuit. Secũdo dicitur que illi qui xpm predicabant ex contentione. reprehẽsibiles erant: quia quamuis nõ impugnarent veritatẽ fidei. sed eã predicabant. impugnabant tamen veritatem quantũ ad hoc que putabãt se suscitare presurã apostolo. veritatẽ fidei predicãti. Uñ apostolus nõ gaudebat de eorum contentione. sed de fructu qui ex hoc proueniebat. s. que xps annũtiabatur: quia ex malis etiã occasionaliter sequũtur bona. Uñ forte peccabant mortaliter. fm dicta in precedenti. §. Tertio dicitur que fm cõpletã rõem cõtentionis pro vt est peccatũ mortale. ille in iudicio contendit qui impugnat veritatẽ iustitie: et in disputatione cõtendit qui intẽdit impugnare veritatẽ doctrine: et fm hoc catholici nõ cõtendunt cõtra hereticos. sed potius. econtra. si aũt accipiatur contẽtio in iudicio. vel disputatiõe. fm imperfectã rationẽ. s. fm que importat quãdam acrimoniã locutionis. sic nõ semper est peccatũ mortale. Quarto dicitur que Job nõ intẽdebat veritatem impugnare. sed inquirere. neque circa hanc inquisitionem aliqua inordinatiõe. vel animi. vel vocis vti. Quomodo ponitur filia inanis glorie sicut discordia vide. §. discordia. s. s. Tho. 2a 2e. q. 38. ar. 2. Distingue igitur sic quia aut cõtentio: siue emulationis. siue disputationis. siue litigationis. siue eruditionis. siue titulatione glorie. siue conatus bone operatiõis.: est cum intentione impugnandi veritatẽ iustitie. vel veritatẽ fidei. vel circa bonos mores. vel alterius veritatem que est alicuius importantie: et sic est peccatũ mortale. Aut est sine intẽtione. et cetera. sed cũ modo scãdaloso: et tunc etiam est peccatũ mortale. aut vtroque modo et sic afortiori. et cetera. Aut nõ est cũ intentiõe impugnãdi veritatẽ. et cetera. neque mõ scandaloso: et tũc aut excedat: et sic est peccatũ veniale. vel nõ excedit: et est ad bonũ finẽ: et sic est laudabilis: vel nõ ad bonũ finem: et sic nominatur fm finem. Uide aliquid. §. xxx. De cõtẽtiõe Pauli et Barnabe. Uide. §. discordia.

Ontinuū ſɜ philſophū. 5. phyſicoꝝ. ⁊ aliis c locis diffinitur ꝙ cōtinuū eſt cuius partes copulantur ad vnū terminū cōeꝫ. vel cōtinuuꝫ eſt cuius extrema ſunt vnū. Unitas vero eſt eius indiuiſibile. vel cōtinuū eſt qđ eſt diuiſibile in infinitum contiguū eſt cuius extrema ſunt ſimul. vel cuius extrema ſe tangūt. cōſequētia ſe habētia. ſunt inter q̄ nō cadit mediū eiuſdē generis. hec ſm philoſophū vbi ſupra. Unde patet ꝙ diffinientes dicentes ꝙ continuū eſt partiū inter ſe nō intermiſſa cōiunctio: vnitas eſt ſine mixtura: cōtigua dicūtur quoꝝ extrema ſe cōtingunt. 5. phyſicoꝝ. ⁊ ideo eſt differētia inter cōtinua: ⁊ cōtigua: q: cōtinua ſine medio ſtant. hec nō Ge. in. c. vnico. de conſe. eccl. vel al. lib. 6. iſti non viderunt philoſophum vt patet.

Ontractus eſt ſm Ray. in tit͛ de negotijs ſe c cularibus quaſi i principio. vltro citroq3 obligatio: ex volūtate: ⁊ pacto partiū ſurgens: ⁊ cōtrahitur quatuor modis. Primo ex contractu vt emptione vēditione locatione: ⁊ hmōi. Secūdo ex quaſi cōtractu. ſ. quādo quis gerit negotiuꝫ alterius. ſine mādato eius. quaſi cōtractus eſt obligatio q̄ ꝓuenit nō ex cōtractu. vel maleficio. vel quaſi ſed quodā medio mō. ſicut quādo quis agit negotia alterius ſine eius mādato. aut exercet tutellam. vel eſt curator ⁊ hmōi. vt iſti. de obli. q̄ ex quaſi cōtractu na. quaſi per totū. Tertio ex maleficio vt ex furto. rapina. ⁊ hmōi. Quarto ex quaſi maleficio. ſ. cū quis nō directe ſeu doloſe deliquit ſed quaſi: q: fuit in culpa: vt ex eius domo aliquid ē effuſum. qđ alteri nocuit. Inſti. ſub diuerſis rubricis. Itē ꝯtrahiť quatuor modis. Primo re vt in mutuo comodato depoſito ⁊ hmōi. Secūdo verbis in ſtipulādo. Tertio litteris vt quādo in litteris cōfitetur ſe recepiſſe qđ tñ nō recipit. Quarto ſolo cōſenſu. vt in ſocietate. mādato. emptione. venditione. vel locatione. in his nō requiriť ſcriptura nec preſentia. ſꝫ ſufficit eos qui cōtrahunt cōſentire per ſe. vel per aliū. ſ. per nūciū. vel epiſtolā. ſecus in alijs: q: requiriť vltra conſenſum littera res. vel verbo. Inſti. qui. mo. re. ꝯtra. obli. ⁊ ſub alijs rubricis. Uide. ꝟ. pactuꝫ per totum. ⁊ ꝟ. vſura in diffinitione.

d ¶ Contractus alij ſunt bone fidei. vt emptio. venditio. locatio. cōductio. mandatū. depoſituꝫ. ſocietas. pignus. comodatum: ⁊ permutatio. Alij ſunt ſtricti iuris. ſ. ſtipulatio. mutuū. ⁊ ſimilia: bone fidei dicūtur propter duo primo q: ſi dolus dat cāꝫ eis. non tenent. 2°. q: veniunt vſure ex mora: ⁊ iudex pōt extimare ex bono: ⁊ equo. qđ venit recōpenſandū: ⁊ reſtituendum. nō ſic in cōtractibus ſtricti iuris. Uide in. §. actionū. Inſti. de actio. Itē cōtractus quidam dicūť noiati. vt venditio. locatio. ⁊ hmōi. q: habent ꝓpria noia eis ſolis ꝯuenētia. Alij dicūtur inoiati q̄ ſunt quatuor. Primus do vt des. Secūdo do vt facias. Tertio facio vt facias. Quarto facio vt des. Et dicūtur inoiati q: noia coꝝ poſſunt alijs ꝯtractibus noiatiſ ꝯuenire: ⁊ iſti ſequūtur nāꝫ ꝯtctuū noiatoꝝ q eis aſſimilātur. l. nāles. §. ſꝫ ſi facio. ff. de pſcrip.

¶ Pactū appoſitū ꝯ nāꝫ ꝯtctus ſi eſt poſſibile facit 2 trāſire illū ꝯtctū in aliā ſpēꝫ. vt. l. vbi ita donať. ff. de do. cā mor. Nec eſt curādū de verbis expreſſis in cōtractu. ſed recurrēdū ad ſubſtantialia materie ſubiecte. vt eſt tex. in. l. ſi vno. ff. loca. hec Pa. in. c. vnico. de como. in glo. prima.

Ontrictio qđ ſit. R. ſm. s. Tho. 4. di. 17. q. 2. c ar͛. ꝑ. q1ͣ. p°. ꝙ dātur plures diffinićes. vt ibidē adducit Mr. Sed magiſtralr̄ ſic diffinitur. Cōtrictio ē dolor volūtarie aſſumptus. ꝓ peccatis cū ꝓpoſito ꝯfitēdi: ⁊ ſatiſfacīedi. Nā ſic i materialibus. id qđ ē durū ⁊ cōtinuū dr̄ frāgi. qñ i magnas partes diuiditur. vt dr̄. 4°. ethy. ſed cōminui vel cōteri. quādo ad minimas partes pducať. ſic ſimilitudinarie in ſpiritualibus volūtas hois. p ſupbiā peccādo. facta ē dura. reſiſtēs volūtati diuine. ⁊ pceptis diuinis. ideo ſi vult recedeř a peccatis. oꝫ ꝙ frangať ⁊ perfecte cōfringať. vñ frāgi dr̄ hō. qñ a ſenſu ſuo cogiť recedere: ⁊ durus qñ in ipſo permanet: qñ igiť cor hois cōteriť. recedit totalr̄ a pctō: ⁊ cōfringiť. ita ꝙ nullo mō remanet in ſenſu. vel propoſito peccati. ſꝫ totalr̄ recedit: ⁊ q: talis reſiliĉio ē dolor quidā. ideo ꝯtrictio p dolorē. tāq3 pp̄ genus diffiniť. Additur volūtarius tāq̄3 differētiā ponēs in genere moris. Actus. n. virtutis ē volūtarius: ⁊ poniť obiectū. i. id de quo ꝯteriť. vel dolet. ſ. p peccatis: ⁊ ſic ē diffiitio cōpetens cōtrictioni. inquātū ē actus virtutiſ. ſꝫ vt ē pars ſacri. ſ. penitētie. ſic oꝫ ꝙ addať aliqđ. p reſpectū ad alias: ⁊ iō additur. cū propoſito ꝯfitēdi: ⁊ ſatiſfacīedi. vt cōiter doc. ⁊ nō ſꝫ. s. Tho. vbi. s. q1ͣ. 2. ꝙ q̄uis ꝯtrictio. q3 ad ꝓprietatē nois. nō ſignificet actū virtutis. ſꝫ magis quādā paſſionē corporalē. ſm tñ ꝙ accipiť appropriate. a doc. ſ. ꝙ ē qđ deteſtať pctm̄ pteritū: ⁊ deſtruit. ſic ē actus virtutiſ. ſ. penitētie: ⁊ eſt eſſentialiter dolor volūtatis. nec poteſt eſſe de pena. ſꝫ ſolū de malo culpe.

¶ Que ē differētia iter attritionē: ⁊ cōtritionē. R. 3 ſꝫ. s. Tho. vbi. s. ꝙ ꝑ differūt ſicͭ pfectū: ⁊ impfectū. Nā i moralibus dicuntur attrita q̄ aliquo mō ſunt fracta: ⁊ ꝯtrita q̄ pfecte ſunt trita. ita attritio ē dolor de peccatiſ. ſꝫ ipfectus. ꝯtritio eſt pfectus dolor: q: totū cor ſcidit. Secūdo differūt q: ꝯtritio ē cū grā. ſꝫ nō attritio. Tertio differūt q: ꝯtritio ē a deo ſolo. q3 ad formā grē. q̄ iformať. attritio vero eſt a deo tāq̄3 ab vniuerſali cā. a libero ſꝫo arbitrio tāq̄3 a ꝓpriā cā. Et nō ꝙ ꝯtritio fuit ēt i teſtamēto veteri. q3 ad primas partes. ſꝫ q3 ad vltimā. ſ. cū ꝓpoſito ꝯfitēdi. ⁊ ē. nō fuit eo modo quo eſt nūc.

¶ Utrū attritio poſſit fieri contritio. R. ſm. s. Tho. 4 vbi. s. ꝙ ſup hoc ē duplex opinio. qdam. n. dicūt ꝙ attritio fit cōtritio. ſicut fides informis fit formata. ſed hoc vt videtur nō pōt eē. q: q̄uis habitus fidei

informis fiat formatus.nunq̃ tñ actus fidei informis fit formatus.q: act⁹ ille informis trãsit ⁊ nõ manet. veniẽte charitate.attritio aũt ⁊ cõtritio non dicunt habitũ sed actũ tñ.habitus.n.virtutũ infusarũ qui volũtatẽ respiciũt nõ possunt eẽ informes. cũ charitatẽ cõsequãtur.vnde anteq̃ʒ gratiã infundaẜ .non est habitus. a quo actus cõtritionis postea dicaẜ: ⁊ sic nullo mõ attritio põt fieri cõtritio :⁊ hoc alia opi⁹ dicit.hec.s.Tho.vñ pʒ q̃ Angelica i.e.v.§.p. seqẜ primã opinionẽ.quã dicit.s.Tho.eẽ impossibilẽ.

3 ¶Utrũ ꝯtritio debeat esse de peccato originali .R̄.vbi.s̄.q̃ cõtritio est dolor respiciẽs ⁊ quodãmodo cõminuens volũtatis duritiem: ⁊ ideo de illis solis peccatis esse põt.q̃ ex duritia nostre volũtatis:i nos prouenıũt:⁊ q: pctm̃ originale non nostra volũtate inductũ est.sʒ ex viciata nature origine cõtractum. ideo de ipo nõ põt esse ꝯtritio proprie loquẽdo. sed displicẽtia põt esse de eo.vel dolor.vñ proprie cõtritio debet eẽ de pctõ inquãtũ importat deformitatẽ. ex actu volũtatis prouenientem.

4 ¶Utrũ cõtritio debeat esse de oi actuali peccato.a nobis comisso.R̄.vbi.s̄.q̃ omnis actualis culpa ex hoc cõtingit q̃ volũtas nostra legi dei nõ cedit.vel eã trãsgrediendo vel omittẽdo. vel ꝑter eã agẽdo: ⁊ q: durũ est.q̃ habet potentiã vt nõ facile patiaẜ: ideo in oi actuali pctõ duritia est q̃dã volũtatis:⁊ propterea pctm̃ curari oʒ.q̃ per contritionẽ cõminuẽtẽ remittaẜ.hec ille. Nõ tñ est ꝓprie de peccato futuro.sʒ eius est magis cautio. q̃ est pars prudentie.cõtritioni adiũcta.vt dicit.s.Tho.vbi.s̄.Nec ẽ de peccato alieno.q: illud idẽ cõteriẜ .q̃ prius durũ:⁊ integrũ fuit. vñ oʒ q̃ cõtritio ꝓ peccato fit in eodẽ in quo peccati duritia fuit: ⁊ sic de alienis peccatis nõ est contritio.q̃uis de eis dolere possimus. q: nõ ois dolor de pctõ.est contritio.dicit tñ ps.ab alienis parce seruo tuo. inquãtũ ex ꝯsortio pctõꝝ ꝑ cõsensum.aliquã imũditiã cõtrahit. sicut scriptum est.Cũ peruerso peruerteris. Et sic contritio proprie est solũ de proprio actuali peccato ꝑterito.

5 ¶Utrũ cõtritio requiraẜ de oi pctõ mortali .R̄.sm .s.Tho.vbi.s̄.q̃ ꝯtritio põt dupliciter ꝯsiderari.s. quãtũ ad sui principiũ:⁊ quãtũ ad terminũ :⁊ dico principiũ ꝯtritionis cogitationẽ.qua qs cogitat de pctõ ⁊ dolet:⁊ si nõ dolore cõtritionis. saltẽ dolore attritionis. Terminus aũt ꝯtritionis est q̃n dolor ille iã gr̃a informaẜ .q̃ntũ ergo ad principiũ cõtritionis.oʒ q̃ sit de singulis peccatis.q̃ quis i memoria habet.sed quantũ ad terminũ. sufficit q̃ sit vna cois de oibus. tunc.n.ille motus agit in vi oĩuʒ dispositionũ ꝑcedentiũ. Propterea ꝯtritio per confessionẽ explicaẜ .sed oʒ singula peccata cõfiteri.ergo ⁊ de singulis cõteri.Uide.v.circũstantia.§.9.Propterea diuersarũ plagarũ sunt diuerse medicine. sed cõtritio est medicina.de oblitis aũt notandũ q̃ obliuio põt eẽ dupľr.aut q̃ totaľr a memoria cedit:⁊ tunc non põt aliquis ingrere illud. Aut ita q̃ partiʒ.a memoria cecidit:⁊ partiʒ manet:sicut cuʒ recolor me aliq̃d audiuisse in generali. sʒ nescio q̃d sit in speciali:⁊ tũc requiro i memoriã ad recognoscendũ:⁊ sm hoc etiã aliq̃d pctm̃ põt esse oblitũ dupliciter. Aut ita q̃ in generali i memoria manet sʒ nõ in speciali ⁊ tũc debet hõ recogitare ad inueniendũ pctm̃:q: de quolʒ mortali pctõ.hõ teneẜ specialr cõfiteri.si aũt inuenire nõ põt.sufficit de eo cõteri. sʒ q̃ in notitia teneẜ :⁊ debet hõ nõ solũ de pctõ. sʒ de obliuione eius dolere:q̃ ex negligentia cõtingit. Si aũt pctm̃ oio a memoria excidit.tũc ex impotẽtia faciendi excusaẜ a debito ⁊ sufficit generalis cõtritio. de oi eo in quo deũ offendit.sʒ q̃n impotentia tollitur sic cũ ad memoriã pctm̃ reuocaẜ . tũc teneẜ hõ specialiter ꝯteri.sic etiã de paupe q non põt soluere q̃d debet excusaẜ :⁊ tñ teneẜ cũ ꝑ poterit.Et quõ eodẽ mõ teneẜ ꝯfiteri.vide.v.ꝯfessio sacramẽtalis.§.27. ⁊.v.circũstãtia.§.9.Cõformiter Pe.de pal. sic ait .e.di.q: in oi peccato mortali ẽ actualis auersio voluntatis a deo ad pctm̃ ⁊ ꝯtraria ꝯtrijs curãtur.oʒ q̃ in oi remissiõe peccati mortalis.fit actualis auersio a pctõ:ad deũ.q̃ cõtritio appellaẜ . De peccatis tñ oblitis sufficit ꝯtritio generalis.cũ conatu ad recordãdũ:⁊ dolendũ.Intellige sm Pe.id q̃d dictũ est q̃ d̃ oibus etiã in singulari debeat singulariter dolere:⁊ cõteri.q̃n hʒ tẽpus. q: de⁹ nõ obligat ad impossibile.

¶Quot ⁊ q̃ sunt cause cõtritionis .R̄. sm Ray.q̃ sunt sex.Prima ẽ peccatoꝝ recogitatio.ps.recogitabo tibi oẽs ãnos meos in amaritudine aie mee. Secũda pudor q ad cogitationẽ seqtur.prouer.12.putredo in ossibus meis qui ꝯfusiõe reo dignas gerit. Tertia peccatoꝝ vilitas. Hiere.2⁰. q: vilis facta es nimis iterãs vias tuas.Quarta timor extremi iudicij:⁊ tormẽti.i.Pe.4.Impius ⁊ pctõr vbi apparebũt.ro.6.stipẽdia peccati mors.Quinta dolor.s.de amissiõe patrie celestis.Apo.3.tene quod habes.ne alius coronã tuã accipiat.Sixta dolor de offensa dei. Hic dolor debet eẽ acer. q: offendimus deũ creatorẽ.acrior q: patrẽ nostrũ celestẽ. acerrimus q: ⁊ nostrũ redẽptorẽ.q nos ꝓprio sanguie liberauit. Septa spes q̃ ẽ triplex.s.venie qua peccata dimittũtur. grẽ qua bona operamur:⁊ glorie qua remunerabimur.Apo.3.Ego sto ad hostiũ ⁊ pulso si qs audierit vocẽ meã ⁊ apperuerit mihi ianuã introibo ad illum:⁊ cenabo cum illo:⁊ ille mecũ. 6

¶Qualis ẽ dolor ꝯtritiõis.R̄.vbi.s̄.s.Tho.q̃ i cõtritiõe ẽ duplex dolor.vnus i ipa volũtate. q ẽ essentialiter ipa ꝯtritio.q̃ nihil aliud ẽ q̃ʒ displicẽtia ꝑteriti pcti.q̃ displicẽtia seqtur ad appꝛhẽsionẽ.seu cognitionẽ itellectuã nociui.sic dolor sensibilis est de sensu lesiõis:⁊ ista displicẽtia nihil aliud ẽ nisi mali ipius pcti.q̃n.n.itellectus apꝛhẽdit pctm̃ suũ: ⁊ simul appꝛhẽdit q̃ hoc pctm̃ separat eũ a bono infinito.s.deo. iudicat hoc pctm̃ eẽ tñ detestãdũ q̃m ho- 7

nũ qd̃ priuat eẽ amãdũ:ꝛ tũc volũtas ſequens hoc iudiciũ dteſtaꝛ.i.fugit.vel abhorret:ꝛ iſta fuga ſiue deteſtatio ẽ dolor eius:ꝛ iſta diſplicẽtia eſt in ptãte nr̃a.q2 tñ põt ſibi diſplicere q̃ꝫ deliberat eẽ malũ: ꝛ fugiẽdũ. Alius ẽ dolor i parte ſenſitiua.q cãſ ex ꝓ dolore.vel ex neceſſitatẽ nature.ſm ꝙ vires iferio/ res ſequũtur motũ ſupioꝝ.vel ex electione.ſm ꝙ hõ penitẽs i ſeipſo excitat dolorẽ.vt de peccatis doleat: ꝛ ex iſtis ſequũtur lachrime.q̃uis cũ maiori difficul tate.q2 dolor ſenſibilis puta pũctio ẽ magis vicin⁹ ipi pañ⁹ ex quo fluunt lachrime. Quãdo.n.volũtas vehemẽter abhorret aliqd.ſeqtur qdã dolor in parte ſenſitiua.ſicꝫ ex vehemẽti leticia ſeqtur q̃dã delecta/ tio ſenſibilis. vñ i patria vbi potẽtie ſenſitiue max⁹ obediũt rõi:ꝛ volũtati.redũdabit max⁹ delectatio i oibus virib⁹ ſenſitiuis:ꝛ cõ in iferno erit maximus dolor:intellige poſt reſurrectionẽ qñ habebũt cor/ pora: Nũc aũt q2 potẽtie ſenſitiue nõ tm̃ obediunt rõi:ꝛ volũtati.ideo nõ ĩ ptãte nr̃a facere ꝙ iſte do lor.ſ.ſenſibilis abũdet vñ nõ ẽ tm̃ neceſſari⁹.qdã.n. ſũt ita duri ꝙ vix pñt lachrimas effũdere:ꝛ qdã cõ.

8 ¶ Quãtus dꝫ eẽ dolor cõtritiõis.ẞt.vbi.ś.ꝙ dolor itellectiuus.i.diſplicẽtia volũtatꝫ.q̃ ẽ ipa ↄtritio. dꝫ excedere alios dolores itellectiuos.q2 q̃ꝫ aliqd pla/ cet.tñ ↄ̃rũ eius diſplicet.finis aũt ſuper oia placet: cũ alia ꝓpter ipm̃ deſiderẽtur:ꝛ ideo peccm̃ qd̃ a fi ne vltimo auertit.ſup oia diſplicere debet. q̃ntas.n. diſplicẽtie de aliqua re.debet eẽ ꝫ q̃titatẽ malicie ipius.malitia aũt in culpa mortali.mẽſuraſ ex eo i quẽ peccaſ.iq̃ꝫ eſt ei idigna:ꝛ ex eo ꝗ peccat.inq̃ꝫ eſt ei nociua:ꝛ q2 hõ dꝫ plus deũ q̃ꝫ ſe diligere.ideo plus debet odire culpã.iq̃ꝫ ẽ offenſa dei. q̃ꝫ iq̃ꝫ eſt nociua ſibi. Eſt aũt nociua ſibi pncipaliꝛ inq̃ꝫ ſe perat ipm̃ a deo:ꝛ ex hac parte.ipa ſeparatio a deo q̃ pena qdã eſt.magis dꝫ diſplicere q̃ꝫ ipa culpa in q̃ꝫ hoc nocumẽtũ iducit.q2 qd̃ ꝓpter alteꝝ oditur. minus odiſ.ſed minus q̃ꝫ culpa.inq̃ꝫ eſt offenſa in deũ inter oẽs aũt penas attẽditur ordo malitie.ſm q̃titatẽ nocumẽti:ꝛ ideo cũ hoc ſit maximũ nocu/ mentũ.quo maximo bono priuaſ.erit inter penas. maxima ſeparatio a deo. Debet igiꝛ eẽ maximus nõ qdẽ reſpectu doloris:vt ſit maior oib⁹ alijs. q2 hoc eẽt ipoſſibile:q2 nec mors xpi q̃ exceſſit oẽꝫ dolorem vite pñtis.nõ attingebãt ad minimũ dolorẽ iferni. vel purgatorij.nec etiã reſpectu doloris inordinati. q2 maior ẽ dolor ſe deſperãtis.ſm quoſdã.q̃uis pe nitẽs debeat optare ꝙ plus ſibi diſpliceat peccm̃ ad/ expiãdũ. Nec etiã debet eẽ maximus reſpectu alte/ rius ſui cuiuſcũqꝫ:q2 ↄ̃ maiori magis debet dolere: ꝛ habitualiꝛ q̃ꝫ ad dolorẽ cõtritionis generalẽ. de oibus peccatis ſuis inq̃ꝫ ſunt offenſa dei. ꝗ dolor ẽ diſpoſitio imediata ad iuſtificationẽ: ꝛ actualiter q̃ꝫ ad dolorẽ ſpecialẽ.quẽ hꝫ recognoſcẽdo de ſin/ gulis.q2 mai⁹ peccm̃ hꝫ maiorẽ rõeꝫ dolẽdi.de ma/ iori dꝫ magis dolere.ſꝫ debet eẽ maximus reſpectu mali nature:ꝛ pene. q2 eſt de maiori malo.ſ.culpe. qd̃ eſt maximũ de amiſſione maioris q̃ꝫ ſit.ſ.dei. ꝛ glorie ſue.nec põt nimius.ſicꝫ nec amor charitatis: vñ ꝓcedit. Debet etiã ↄtritus magis velle pati quã cũqꝫ penã in generali.q̃ꝫ peccare mortaliter:ꝛ rõ q2 ↄtritio nõ põt eẽ ſine charitate.charitas aũt dictat vt hõ magis diligat deũ.peccare aũt ẽ facere ↄtra deũ.pati aũt ẽ ↄ̃ ſeipm̃. Sed in particulari deſcẽde re ad hãc penã.vel illã.nõ teneſ hõ.imo aliqñ ſtul/ te faceret ſi qs ſe vel aliũ ſup hmõi ſolicitaret cũ ter ribilia in particulari ↄſiderata plus terreãt.nec cõ/ feſſor.penitentẽ ad ſumẽdũ expimentũ: nec in ſer/ monibus debet tẽdere laqueos tẽptationis ſimplici bus.dicẽdo ꝙ debet hõ velle excoriari:ꝛ hmõi. que ſenſus horret:ſꝫ hoc a penitẽte reqrat ſi penitet:ꝛ ſi dolor eius inſufficiẽs eſt.an velet dolorẽ ſufficientẽ habere:ꝛ ſi non hoc ipꝫ ſibi diſplicet:ꝛ hoc ſufficit. Dolor aũt ſenſibilis ↄtritiõis. lꝫ de peccõ maiori dꝫ ẽt eẽ maior.tñ q2 nõ ẽ i libertate nr̃a.ſicꝫ itellectualꝫ. iõ nõ eſt de neceſſitate.hec ſm.s.T.lꝫ alio ordine.

¶ Utrũ iſte dolor poſſit eſſe nimius vt excedat.ẞt. 9 ſm.s.Tho.vbi.ś.ꝙ ↄtritio ex parte doloris.q eſt i rõe.ſ.diſplicẽtia quo peccm̃ diſplicet iq̃ꝫ eſt offenſa dei.nõ põt eẽ nimia.ſicꝫ nec amor charitatis quo i/ ſtio talis diſplicẽtia intẽdiſ.ſꝫ q̃ꝫ ad dolorẽ ſenſi/ bilẽ.põt eẽ nimia.ſicꝫ etiã exterior corporis afflictio põt eẽ nimia. Et q2 in his debet accipi pro mẽſura ↄſeruatio ſubiecti:ꝛ bone habitudinis ſufficientꝫ ad ea q̃ agẽda ſunt:ꝛ ꝑ hoc dꝛ ad Ro.12.rõnabile ſit obſequiũ veſtrũ. ſicut etiã dꝛ de ieiunio q̃uis debe/ ret optare vt eſſet magnus.

¶ Utrũ dolor ↄtritiõis de vno peccõ. debeat eẽ ma/ x ior.q̃ꝫ de alio.ẞt.hꝫ.s.Tho.vbi.ś.ꝙ de ↄtritiõe du pliciter loq poſſum⁹.vno mõ ꝫ ꝙ ſigillatꝫ ſingulis peccis reſpõdet:ꝛ ſic q̃ꝫ ad dolorẽ ſupioris affect⁹. reqriſ ꝙ de maiori peccõ.qs doleat magis.q2 rõ do loris ẽ maior i vno q̃ꝫ in alio.ſ.offenſa dei. Ex ma/ gis.n.iordinato actu.deus magis offẽdiſ.ſicꝫ ẽt cũ maiori culpe maior pena dꝫbeaſ.ẽt dolore ſenſitiue partꝫ.ꝫ ꝙ ꝓ peccõ ex electione aſſumiſ.q2 pena pecti dꝫ eẽ maior de maiori peccõ.ſm aũt ꝙ ex ipſiſ ſu perioris appetitus inaſcaſ.i iferiori attẽdiſ q̃titas do loris ſm diſpoſitionẽ partꝫ.ad recipiẽdã ipſiõeꝫ a ſupiori.ꝛ nõ ꝫ q̃titatẽ pecti. Alio mõ põt accipi cõ tritio ꝫ ꝙ ẽ ſimul de oibus ſicꝫ i actũ iuſtificatiõis: ꝛ hec qdẽ ↄtritio.vel ex ſingularis ↄſideratiõe pec catoꝝ ꝓcedit: ꝛ ſic q̃uis ſit actus vn⁹ tñ diſtinctio peccõꝝ manet virtute i ipo.vel ad min⁹ hꝫ ꝓpoſitũ de ſingulis cogitãdi annexũ: ꝛ ſic etiã habitualiter eſt maior.de vno q̃ꝫ de alio.

¶ Utrũ ↄtritio debeat durare toto tẽpore huius vi xi te.ẞt.vbi.ś.ꝙ ſic.tã ſm diſplicẽtiaꝫ intellectualẽ q̃ꝫ ſm dolorem ſenſibilem volũtarie aſſumptuꝫ. Unde Ugo de ſancto vic. dicit ꝙ deus abſoluens homi/ nem a culpa:ꝛ pena eterna.ligat cũ vinculo ꝑpetue

detestationis peccati. q̄uis.n.peccator per peniten/ tiā reddeat ad gratiā pristinā: ꝛ imunitatem rea/ tus pene. nūq̄ȝ tamen reddit ad pristinaȝ dignita/ tem innocentie. ꝛ ideo semper ex peccato preterito aliquid in ipo manet. de quo oportet displicentiam habere. respondet etiā iste dolor ɔtritionis. culpe ex parte auersionis. ex qua habet quādā infinitateȝ: ꝛ ita cōtritio debet semper pmanere: ꝛ sic totū tēpus presentis vite est status cōtritionis. Notandū tñ ꝙ ista displicētia siue cōtritio pōt eē. dupliciter ꝑ mō in habitu: ꝛ sic semper debet manere.i. semp postq̄ȝ habuit displicētiā actualē. debet durare. ita ꝙ nūq̄ȝ habeat actū cōtrariū.s. ꝙ sibi placeat. Alio mō de actuali displicentia. ꝛ isto mō oȝ ꝙ semel doleat in spē. vt dictū est. §.5. deinde semper quādo occurrit sibi displiceat: ꝛ doleat saltē in coi. ita ꝙ displiceāt oia peccata mortalia: ꝛ sic omnibus modis dictis: est de necessitate. Nec pōt quis excedere i hoc ꝙ sem per doleat etiā si actualiter: ꝛ specialiter doleat. nisi forte hoc eēt ad impedimētū operationū aliaꝝ vir tutū. tēpore debito. in dolore tñ sensitiuo posset exce dere vt dictū est. ꝟ. penitētia. §.7. Uide hic quomo do est cōplecta etiam si non duret.

12 ¶ Utrū anime post hanc vitā habeāt cōtritionem. ſt. vbi.ē. ꝙ in cōtritiōe tertia cōsiderāda sunt. Pri mū est cōtritionis genus qđ est dolor. Secūdum est cōtritionis forma: q: est actus virtutis grā iforma/ tus. Tertiū est cōtritiōis efficatia: q: est meritori⁹: ꝛ sacramētalis: ꝛ quodā mō satisfactorius. Anime ergo q post hāc vitā in patria sunt. cōtritionē habe re nō possunt: q: carent dolore ꝑpter gaudiȷ pleni/ 2 tudinē. Illē vero q̄ sunt in inferno carēt cōtritione: q: si dolorē habeāt deficit sibi tñ grā dolorem ifor/ māsːsed illi qui in purgatorio sunt. dolorē de pec/ catis grā informatū. sed nō meritoriū: q: nō sunt in statu merēdi. In hac aūt vita omnia tria predicta inueniri possunt. Pena vero quā substinent anime in purgatorio nō dr̄ proprie cōtritio: q: deest eis cō tritionis efficatia. nec pōt proprie dici satisfactio: q: satisfactio opus requirit meritoriū. sed largo modo dr̄ satisfactio.i. pene debite solutio. hec .s. Tho.

13 ¶ Utrū remissio peccatoꝝ sit effectus cōtritiōis. ſt. vbi.ē. ꝙ cōtritio pōt duplr̄ cōsiderari vel inquātuȝ est pars sacri. vel inquātū est actus virtutis: vtroq̄ȝ modo est cā remissiōis peccati. sed diuersimode: q: inquantū est pars sacri. primo operatur ad remissio/ nē peccatoꝝ instrumētaliter. sicut faciunt alia sacra noue legis. intellige inquantū includit confessionem saltē in proposito. Inquantū aūt est actus virtutis. sic est quasi causa materialis remissiōis peccati: eo ꝙ dispositio est quasi necessitas ad iustificationeȝ. Dispositio aūt reducitur ad causaȝ materialem. si accipiatur dispositio q̄ disponit materiā ad recipiē dum. secus de dispositione agētis que reducitur ad causam efficientem. Et quāuis solus deus sit causa principalis gratie. tam agēdo q̄ȝ disponendo. cau sa tamen dispositiua gratie: ꝛ iustificationis. potest esse etiā a nobis: ꝛ similiter causa sacramētalis: q: forme sacroꝝ sunt verba a nobis prolata. q̄ habent virtutem instrumentalem gratiam inducendi: qua peccata remittuntur.

¶ Utrū ɔtritio possit totaliter tolere reatū pene. ſt. 14 vbi supra. ꝙ intensio cōtritionis pōt attēdi duplr̄. Uno mō ex parte charitatis q̄ displicētiā causat: ꝛ contingit tantū intēdi charitatē in actu ꝙ cōtritio inde sequēs merebitur nō solū culpe amotioneȝ sed etiā absolotioneȝ ab omni pena. Alio mō ex parte doloꝝ sensibilis quē voluntas in cōtritione excitat: ꝛ q: illa pena etiam quedā est. tantū pōt intendi ꝙ sufficiat ad deletionē pene: ꝛ culpe ꝛ q̄uis hoc sit verū. tñ iterū tenetur ad cōfessionē. tū q: nō pōt esse certus aliquis ꝙ sit sufficiens: ꝛ ideo tenet̄ cōfiteri: ꝛ satisfacere. maxime cū cōtritio vera nō fuerit nisi propositū cōfitendi habuisset annexuȝ. qđ debet ad effectū educi etiā propter preceptū qđ est de cōfessio ne dactū. q̄uis dolor cōtrictionis sit finitus quātuȝ ad intensionē sicut ꝛ etiā pena peccato mortali de/ 2 bita finita est: habet tñ infinitā virtutē ex charitate qua informat̄: ꝛ ſm hoc pōt valere ad deletioneȝ culpe: ꝛ pene: ꝛ tūc quādo fuisset deleta tota pena cōfessio ꝛ satisfactio augerent graȝ. ꝛ si nō ɔfiteret̄ q̄uis nō rediret eadē pena. nec eadeȝ culpa pecca/ ret tñ de nouo propter ꝑceptuȝ. quō teneatur facere penitentiā. Uide. ꝟ. ɔfessio sac. §.17. ꝛ sequētibus.

¶ Utrū cōtritio parua sufficiat ad delēda omnia 15 peccata. ſt. vbi.ē. ꝙ cōtritio vt dictū est. habet du plicē dolorē. vnū rationis q est displicētia peccati co missi: ꝛ hic pōt eē adeo paruus. ꝙ non sufficeret ad rationē contritionis. vt si minus displiceret ei petiū q̄ȝ debeat displicere seperatio a fine. sicut etiā amor pōt eē ita remissus ꝙ nō sufficit ad rōeȝ charitatis. Aliū dolorem habet in sensu: ꝛ paruitas huius nō impedit rōeȝ cōtritionis: q: nō se habet essentialiter ad cōtritionē. sed quasi ex accidenti ei adiūgitur: ꝛ iteꝝ non est in potestate nostra. sic ergo dicendū ꝙ quātūcūq̄ȝ paruus sit dolor dūmō ad contritionis rationē sufficiat. oēȝ culpam delet.

Contumatia est triplex. Nā alia est nō venie do ad iudiciū. c. ex liñ. de do. ꝛ con. ꝛ. c. dile/ cti. c. Et hec triplex. primo modo quādo pe/ rēptorie citatus venire cōtēnit. Secūdo mō quādo malitiose se occultat. Tertio mō q: latitat. vel q: i/ pedit ne citatio ad eum peruenire possit. de quibus extra vt li. nō cō. c. qm̄ frequenter. Secūda cōtuma/ tia est quando citatus ad iudiciū venit quidem. sed non vult iuri parere. vel ante finitā cause examina/ tionē cōtumaciter recedit. xi. q. 3. certuȝ. Tertia quā do offensa eius est manifesta. ꝛ iussus a iudice non vult emendare. de verb. sig. ex parte. in fi. quādoq̄ȝ respectu non restituētis. ff. de rei. vin. qui restituere.

Quãq3 respectu nõ respõdẽtis. vel oscure respõdẽtis. qd idẽ ac si nõ respõderet. ff. de iterro. ac ꝺ etate. §. q tacuit. ꝛ. §. nihil. Quãq3 respectu nõ iurãtis. vt. ff. de iur. iur. manifeste. Quãq3 respectu recedẽtis istcto negocio. c. ꝑ vt de do. ꝛ ꝯtu. Quãq3 respectu nõ exhibẽtis. ff. de ap. creditor. §. iussius. Aliqñ respectu non defendẽtis. ff. de ꝑeu. l. mutis. §. pena grauior. Quãq3 respectu minus istructi ꝯparẽtis. de elec. c. ꝑ. lib. 6. ꝛ de ap. c. lib. c. ꝑ. Itẽ ſm glo. c. vnico. de do. ꝛ contu. Et est cõtumatia. qdã vera ꝛ qdã presumpta. vera quẽ citatio aphẽdit. ꝛ appellãs nõ audit. multo ni mis euidens. qui dr̃ euidens qñ dicit se venire nolle. ꝙ sufficit dixisse nũcio. extra iudicialr. de sen. exc. venerabilibus. §. secus. lib. 6. ficta est que3 citatio non aphẽdit. vel iterptatiua qñ citat ad domũ. Quõ cõtumatia est triplex. ꝛ quõ nõ fertur excoicatio. sine contumatia. ꝟ. excoimatio. ꝑ. §. 3°.

a ¶ Nũquid aliquo casu lite nõ ꝯtestata possint ꝯtra cõtumacẽ testes recipi. ꝛ ad sententiã diffinitiuã procedi. R̷. ꝙ sic. ex aliqua speciali cã. puta si . qõ. moueat sup alic⁹ electiõe. ꝛ hoc ne pp lõgã morã eccia paciat i spiritualibus. ꝛ tẽporalibus lesionẽ. Ite3 si moueat qõ sup copula maritali. ne viro vel mulieri fornicatiõis occasio pbeat. max cũ ꝑpiqtas grad⁹ oppõit. diuia lege ꝓhibit⁹. vt li. nõ. ꝯte. qñ freqñt.

b ¶ Utrũ excoicat⁹ ꝑ ꝯtumatia absolui debeat añq̃3 satisfaciat de expẽsis. ꝛ caueat de sistẽdo i iudicio. R̷. ꝙ nõ. si vere fuit ꝯtumax. secus si pſũptiue. puta q2 ipeditus. tñ nõdũ ꝯstat si hoc allegat. ꝛ petit. ab solui debet. vt in. c. venerabilibus. §. idẽ est etiã.

5 ¶ Pena cõtumatie ſm. d. ſeli. i. c. ex lr̃is. de cõsti. q̃ ponit rõe ꝯtumatie. debet regulari ad limites cõtumatie. vñ clericus suspẽsus pp ꝯtumatiã. pſtita obediẽtia celebrare potest. absq3 alia relaxatiõe. ꝛ h3. c. i. c. ꝯsulcatõib⁹. ꝺ offi. dleg. 2°. col. circa me. pñs nol lẽs respõdere dr̃ ꝯtumax. s3 de cõtumatia i fide vel ꝺ excoica seu pũitiõe q̃ ad eã seqt. ꝟ. heretic⁹. §. i.

c Contumelia ſm. s. Tho. 2ᵃ 2ᵉ. q. 72. ar. ꝑ. iportat dehonoratiõnẽ alic⁹. ꝑ verba siue per facta. aut qcqd vi significãdi h3. differt aũt a conuicio. in hoc q2 per verba ꝯtumeliosa repsentat proprie defectus culpe. vt si quis dicat alicui iniuriose. fur. ꝑprie dicit cõtumeliã. coiter dicit etiã ꝯuiciũ s3 ꝑ cõuiciũ repsentat generalr quicũq3 deffectus siue culpe siue pene. vñ si qs dicat alteri iniuriose cẽ cecũ cõuitiũ quidẽ dicit s3 nõ ꝯtumeliã. Quãq3 vero repsentat aliquis alicui defectũ minoratiõis. siue idigẽtie. qui etiã derrogat honori ꝯsequẽti quãcũq3 excellentiã. ꝛ hoc fit per verbũ iproperii. qd ꝑprie est qñ aliqs iniuriose alteri ad memoriã reducit auxiliu3 qd ꝯtulit necẽtatẽ pacẽti. vñ dr̃ ecc. 20. exigua dabit ꝛ multa iproperabit. quãq3 tñ vnũ istoꝝ ꝑ alio sumit.

d ¶ Utrũ ꝯtumelia. ꝯuiciũ. seu iproperiũ. sit pctm̃ mortale. R̷. ſm. s. Tho. vbi. s̃. ar. 2°. ꝙ verba inq̃3 sunt soni qdã. nõ sunt i nocumẽtũ alioꝝ. s3 iq̃3 significãt aliquid. q̃ quidẽ significatio. ex iteriori affectu ꝑcedit. ꝛ iõ i pctis verboꝝ max ꝯsiderãdũ videt ex q° affectu aliqs verba ꝓfert. cũ ergo conuiciũ. seu cõtumelia. de sui rõe iportẽt quãdã dehonoratiõnẽ. si intẽtio ꝓferẽtis ad hoc ferat. vt aliqs ꝑ ꝟba q̃ ꝓfert honorẽ alterius auferat. hoc ꝑprie ꝛ ꝑ se est dicere cõuiciũ. vel cõtumeliã. ꝛ hoc ẽ pctm̃ mortale. nõ minus q̃3 furtũ. ꝛ rapina. nõ. n. minus hõ amat suum honorẽ q̃3 rẽ possessa3. vñ m̃Þat. 5. qui dixerit fratri suo fatue. reus erit gehẽne ignis. Si vero aliq ꝟbũ cõuicij vel cõtumelie alteri dixerit. nõ tñ aio dehonorãdi. sed forte pp correctionẽ. vel pp aliqd hmõi. nõ dicit cõuiciũ vel cõtumeliã formalr. ꝛ ꝑ se. sed ꝑ accñs. ꝛ materialr. iq̃3. s. dicit id qd põt cẽ ꝯuiciũ. vel ꝯtumelia. vnde hoc põt cẽ quãq3 pctm̃ veniale. quãq3 aũt absq3 oi pctõ. i quo tñ necessaria ẽ discretio. vt moderate hõ talibus verbis vtat. q2 põt esse ita graue cõuiciũ qd ꝑ icautelã ꝓlatũ auferret honorẽ eius ꝯtra quẽ ꝓferret. ꝛ tũc posset hõ peccare mortalr. ẽt si nõ intẽderet dehonoratiõnẽ alterius. sic etiã si aliqs i caute aliũ ex ludo ꝑcuteret. ꝛ grauiter lederet culpa non careret. Cõcludit igit ꝑ ꝙ si aliquis dicat cõuiciũ itẽdens multũ dehonorare: intelligẽ: nõ ex iusticia vel alia iusta cã: peccat mortaliter. ꝯtra iustitiã vel charitatem faciẽs. Secũdo ꝙ nõ intẽdẽs magnũ nocumẽtũ. tñ sequit magnũ: nõ excusat a pctõ mortali. Tertio ꝙ si qs ꝓferat ex leuitate: nõ itẽdẽs magnũ. neq3 faciẽs magnũ cõuitiũ: q̃uis etiã ꝑ accñs. i. vt in paucioribus ꝛ a casu sequat magnũ: secus si vt i plurimũ seqret: ẽ pctm̃ veniale. Quarto ꝙ dicẽs aliqd cõuiciũ cã correctionis. ꝛ modeste. vt Luc. vlt°. dñs dixit. stulti. ꝛ tardi cᷓ. ꝛ aplꝰ ad gal. o isensati galate. ꝛ cã eutropelie. moderate: nõ ẽ pctm̃. Aug. tñ i ser. dñi i mõte dic: ꝙ raro ꝛ ex magna necẽte obiurgatiões sũt adhibẽde.

1 ¶ Utrũ cõtumelia oriat ex ira. R̷. ſm. s. Tho. vbi . s̃. ꝙ sic. q2 cũ vnũ pctm̃ possit ex diuersis oriri. ex illo tñ dr̃ pricipalius habere originẽ. ex quo frequentius ꝑcedere ꝯsueuit. pp propinqtatẽ ad finẽ ipsius. cõtumelia aũt magnã h3 ꝑpinqtatẽ ad fine3 ire. q est vindicta. nulla. n. vindicta est irato magis ipromptu q̃3 iferre ꝯtumeliã alteri: ꝛ iõ ꝯtumelia maxime orit ex ire. Supbia tñ disponit ad cõtumeliã. idq̃3 tũ illi q se supiores estimãt. facilius alios ꝯtẽnũt. ꝛ iniurias eis irrogãt. facili⁹. n. irascitur vt pote reputãtes indignũ qcqd ꝯ eoꝝ volũtatẽ agit. Orit etiã ex stultitia ſm affinitatatẽ quã habet cũ ira. q̃ non perfecte audit rationem. ſm pħm. 7. ethy.

C Corea pertinẽt ad ineptã leticiã. filiã gule. ꝛ incõuiuijs frequẽtant. ꝛ ẽ corea quidã circulus vt p3 ad sensum. de vno. n. loco mouẽtur corizãtes ꝛ discurrẽtes. cito ad eũdẽ redeũt: hoc frequẽtãtes. sicut diabolus circuit. Secũdũ. ꝟ. ꝟ. ẽ peccatũ mortale. qñ fiũt ad icitãdũ se vel alios ad libidinẽ extra matrimoniũ. Secũdo h3. c. si ducant seu

fiant ex cõsuetudine.etiã sine corrupta intẽtiõe:cum adeo puocẽt ad libidinẽ vt dicat Hiero. q̃ nõ credit viro si dicat se illesum euasisse a spectatulis taliũ. Hoc aũt sm.d.ar.f.2ª.tit.6.c.6.in prin°. videtur itelligẽdũ qñ fieret ita in ordinato affectu:ꝛ indifferenter.q̃ etiaʒ si scirẽt tales:vel cõsiderarẽt aliquos inde ad libidinẽ trahi:ꝛ cõcupiscẽtiã malã:vel ab ecc̃ia prohiberi:adhuc tñ eis vterẽtur.hec ille.Uidẽtur.n.tales vltimũ sinẽ in eis ponere. Tertio qñ fiũt in eccl̃ys.vt cõsueuit fieri in ruralibus i solẽnitatib' eay:cũ hoc vergat i notabilẽ irreuerẽtiã dei. videt eẽ magis mortale.q̃ʒ veniale.Quarto qñ fiũt a clericis.vel religiosis.cũ monialibus.cũ hoc fit in magnũ scandalũ alioꝝ:ꝛ periculũ:ꝛ ruinam ipoꝝ. Si aũt fiat a clericis.vel religiosis.vel monialibus.inter se.nõ in presentia laicoꝝ. Ex quodã solatio:ꝛ si leuitate.non tamen mortale.

f ¶ Sciendum sm Al.in.4.di.16.q̃ hmõi coree.siue fiãt cãtu.siue musicis.sm se nõ sunt mali:q: possunt bene fieri aliqñ.vñ si ista cõcurrant sunt liciti. Primo q̃ fiant tpꝛe debito.vt tpꝛe gaudij.s.i nuptijs.vel tẽpoꝛe victorie.vel liberatiõis hoĩs.vel patrie. vel i aduẽtu amici de terra longinqua.Secũdo q̃ fit cũ honestis personis:de quibus nõ sit mali psumptio. Tertio q̃ fiat honesto mõ.nõ gesticulationibus nimis inhonestis.ꝛ ioꝛdinatis.Quarto q̃ nõ fiant simul clerici.vel religiosi. cũ secularibus mulieribus: vel ecõtra.Quĩto q̃ cãtus vel sonus sit de honestis. De melodia non est curãdũ q: in talibus necesse est fieri melodiaʒ leuem. que aliqualiter exprimat modum choreiʒandi.hec Al.

g ¶ Sunt aliqui casus dubij primus quando aliquis ducit coreas ex cõsuetudine cũ ingerat se periculo: ꝛ alios.prouocandi ad libidinẽ.ꝛ exẽplo suo alios ad similia prouocet. Secũdus est instabilitas coreiʒantis.Nã qui ita fragilis est q̃ lʒ bona intẽtione coreiʒare incipiat.tñ nõ erit qn ad libidinem mortalẽ prouocetur.videtur se exponere periculo:ꝛ sic peribit in illo.eccl.3. Idem videtur esse dicendũ de illo qui stat ad inspiciendum:ꝛ cognoscat se fragileʒ:de sonantibus in coreis.vide.H.arti.§.3.

c Orrectio fraterna que debet precedere denũtiationẽ.ordinatur ad remouendũ pctm̃:seu malũ ipius delinquẽtis:ꝛ sic est actus charitatis:ꝛ est proprie correctio fraterna.procuratio boni fratris.vel amici:ꝛ est maioꝛis charitatis.sm.s. Tho.2ª2ª.q.33. ar.p̃.q̃ʒ particulare bonũ extrinsecũ. vel remouere malũ exterius.eo q̃ bonum spirituale seu interius est melius.correctio vero que est ad remouendã peccatũ delinquẽtis. sm q̃ est remedium mali alicui.s.ad remouenduʒ scandalum alioꝝ.est actus iustitie.sequitur Pa.in.c.nouit de iudi

f ¶ Ad declarationẽ huius.notãda sunt quedam dicta .s.Tho.ql.xi.ar.12. vbi ait huiusmodi correctio ex charitate debet procedere ꝛ inde est q̃ dicit fraternacorrectio:ꝛ ideo opoꝛtet ordinẽ fraterne correctiõis sumere.sm ordinẽ charitatis.ordo aũt charitatis est.vt bono proximi preferat bonũ cõe. Item vt velit bonũ proximi:ꝛ cõsciẽtie:ꝛ fame : ꝛ in his magis velit bonũ ꝯsciẽtie quãdo vtrũqʒ haberi nõ põt. Et ideo his consideratis credo q̃ si esset aliqđ pctm̃ carnale.seu spirituale.qđ vergeret in detrimẽtum multitudinis.statiʒ ẽ reuelandũ.cũ pꝛepõderet bonũ cõe.i ordine charitatis bono proximi. siue sit fame.siue ꝯsciẽ.quãdo vero nõ timetur multitudinis detrimentũ.tũc debet vtrũqʒ custodire.s.bonum fame ꝛ cõsciẽtie.corrigendo occulte inter se ꝛ ipʒ. Si aũt ex hoc correctio nõ sequatur.tũc sm ordinẽ euangelij.debet secũ adhibere aliũ :vel etiaʒ referre ecclesie.nihilominus tñ ꝛ in hoc seruandus ẽ ordo. vt si pctm̃ sit publicũ publice corrigat.si vero occultũ occulte:ꝛ ideo dr̃ si peccauerit i te. sciẽte solũ.ꝛc. quãtũ vero ad publicũ dicit peccantẽ.s.publice corã oĩbus argue. vnde si ego scio q̃ frater meus corrigetur.tũc ego nõ debeo denũtiare pꝛelato.si autẽ videtur q̃ hoc fiat melius per prelatum:ꝛ prelatus nihilominus sit pius.discretus. ꝛ spiritualis.nõ habens rancoꝛẽ.seu odiũ aduersus illũ subditũ.tunc licite põt hoc denũtiare sibi ꝛ tũc nõ dicit ecclesie qt non dicit vt prelato sed sicut persone proficienti ad correctionẽ proximi:ꝛ emendã sed q: propter contradictiones diuersas prelatoꝝ.ꝛ subditoꝝ non põt in hoc dari regula generalis quia aliquãdo prelatus vel mouetur ad odiũ aduersus subditũ.vel subdit' nõ bene ferrẽt verba prelati:ideo tenẽdũ est hoc p regula q̃ in oĩbus istis semper seruanda est charitas. ꝛ q̃ melius ꝛ magis expedire : ꝛ si hoc intendat.s.emendã proximi seruet quãtũ põt bonũ charitatis.tunc denũtiãdo non peccat. Si vero denuntiet cuicũqʒ persone hoc ex malitia vt proximus cõfundatur.vel depꝛimatur.tunc denuntians siue accusans peccat mortaliter. Si aũt aliquis referat ad platũ culpã proximi.intendens.vel cautellã in futurum.vel aliquid hmõi qđ ad emendaʒ proximi viderit expedire non peccat. Si aũt hoc siue prelato siue alicui amico ex malitia referat.tũc peccat mortaliter.q̃ si ex incautella alicui diceret.hoc ita tamẽ q̃ non proueniat inde aliud malũ.vel infamia.vel vituperiũ proximo delinquenti.tunc nõ peccat mortaliter.licet incaute agat. hec oĩa .s.Tho. in.d.ql. in diuersis articulis.Nõ tamen q̃ proclamationes religiosoꝝ que in capitulis fiũt sunt de aliquibus leuibus q̃ fame non derrogant. vnde sunt quasi quedam cõmemoꝛatiões potius oblitaꝝ culparum q̃ʒ accusationes.si essent tamen talia de quibus frater isamaret cõtra preceptũ dñi ageret.q p hũc modũ pctm̃ fratris publicaret hec.Uide.s.§.4.ꝛ sequen.

¶ Pe.de pal.4.di.19.q.vlti'.ar°.si. diffusius decla- g

rat dicēs. hic opus est di. includēte. 7. cōclusiones in
generali. qꝛ pctōꝛ aut ē simplr publicus. aut simplr
occultus. aut sm qd occultus. ⁊ sm qd manifestus.
In p̄ casu qn̄. s. est publicū: ⁊ diuulgatū ꝙ talis fecit
tale crimē: ⁊ de hoc est coiter diffamatus. si verisile
est ꝙ talis citius corrigeꝫ si ad partem sibi ostēdo
qꝺ videꝫ ordinari ad eius emēdationē. q̄ȝ si statim
iudici denūtio qꝺ videꝫ cedere ad eius cōfusionē:
debet prius secrete admouere. nō ꝑpter ꝯseruationē
fame. q̄ iā supponiꝫ ꝑdita. sȝ pp emēdationē ꝯscie.
postea vero si nō corripiꝫ vt hedificētur de peniten/
tia. q scādalizati sunt de culpa. debeo denūtiare. sed
nō teneoꝛ. qꝛ ex fama pōt iudex inqrere. nullo denū
tiāte: si aūt est parti. ⁊c. qꝛ. s. possum eū p testes con
uincere. puta sunt duo. vel tres. sȝ oēs alij ignorāt: ⁊
reputāt eū bonū. nec sine infamia possum eū denū/
tiare. tūc hȝ locū sm oēs illud euāgelij corripe eum
inter te ⁊ ipȝ solū. si audierit lucratus es fratrē tuū.
⁊ ibi siste. Si te nō audierit adhibe tecum vnū vel
duos. s. de illis q sciūt tetū corā qbus si arguiꝫ i nul
lo fama leditur quousqȝ. n. sit correptus corā aliis
scientibus. si sunt vel q̄ȝdiu speratur ꝙ corā illis ⁊ p
illos solos poterit corrigi. nūq̄ȝ alij sunt adhibendi:
prius aūt ꝑlato nesciēti nō debet ostendi nisi qn̄ vel
nō sunt alij ꝯscij. vel nō sunt tales pꝛo quibus nō est
verisile ꝙ se vellet corrigere. si ergo acqescat ibi ste/
tur. si non audierit illos. dic ecclie. qꝺ verꝫ est qn̄ illis
nō auditis nō est spes de correctiōe alr. Tunc. n. per
quē cūqȝ modū ostēdēdū est illi q pōt ꝑdesse. si aūt
possum corrigere sine ifamia debeo abstinere a de/
nūtiatione famosa. Si aūt sit ita occultus ꝙ nō sit
diffamatus. nec pōt sufficiēter ꝓbari. iudici eius
qui habet corrigere. qꝛ vel ipē solus scit vel vnus cū
eo. q̄ȝdiu speraꝫ correctio nō debet denūtiare. sȝ pōt
inter se. ⁊ ipm solū postea cuȝ illo vnico alias scien/
te. postea vero debet denuntiare ꝑlato secreto. nō
tā q̄ȝ iudici sed tā q̄ȝ illi qui potest prodesse: ⁊ de quo
est verisimile ꝙ per eū corrigetur. siue sit ꝑlatus.
siue alius. sub sigillo tamen secreto. Si vero nō spe/
retur correctio: qꝛ vel ex malicia peccat. nec erube/
scat. tunc distinguēdum est per tria mēbra: quia aut
illud peccatum quod creditur eē facturus. est in pe/
riculum comunitatis. ⁊ tunc denuntiandum est illi.
conseruādo famā quātū potest. cuȝ salute rei publi/
ce. non aliter. Si. n. ille de quo rectoꝛ ciuitatis plus
confidit. ciu ⁊ claues tradidit. illa nocte est eā tra/
diturus hostibus. vel hmōi. ⁊ nullo modo vult desi
stere: tunc nominatiȝ dicendū est illi. caueatis ne ta
li tradatis claues ista nocte. qꝛ producturus est ciui
tatem. qꝛ bonū comune ꝑferendū est bono priua/
to. Unde qꝛ fama est de maximis bonis religioso/
rum. si vnus debet alios scādalizare. nec secreta cor
reptione corrigiꝫ. ꝑlato dicenduȝ est vt prouideat
fame coitatis. Si aūt hoc est in nocumentum tertie
[illegible]

persone priuate. si ita parū est illud nocumētum ꝙ
melius sit illū ita parū ledi. q̄ȝ istuȝ ita diffamari.
qꝛ si modo nō corrigitur postea tamen corrigetur.
vt si esset ei furaturus modicū. tunc non debet reue/
lare. Si autem est notabile nocumentum vt qꝛ vult
occidere nocte. vel omnibus spoliare cū iaceat in ca
mera. tūc ē dicēdū qꝛ melius ē seruare inocētē indē/
nem. q̄ȝ illi malo famā. q̄ȝuis ⁊ illud sit dn̄m in se/
creto ꝙ non possit agere ad illius infamiam reue/
lando: nec ad penam ipm nūciando. sed solūmodo
suam cautellā. Si aūt est solum nociuū peccanti. di
cunt quidā non vltra procedenduȝ. nisi sit spes ꝙ ꝑ
illam viam melius corrigeretur. Tenetur. n. homo.
illo modo quo potest saluare proximū: ⁊ si non po/
test vno modo. ⁊ pōt alio tenetur illo. hec Pe. Sed
quid si sibi reuelanti aliquo istoꝝ dictoꝝ modoruȝ
quādo debet reuelare imineret sibimet reuelanti pe
riculū puta iste sciet ꝙ fuit per talem denūtiatus. ⁊
forte interficiet eum. R̄. ꝙ si ex charitate vellet se ex/
ponere pꝛo bono comuni. ꝙ virtuose faceret. nō tn̄
credo ꝙ teneatur qꝛ prima charitas. ⁊c.
¶ Utrū ꝑlatus peccet mortaliter non corrigēdo. 5
R̄. ꝙ ꝑlatus tenetur ad correctionē fraternam ex
precepto sicut alij. imo magis. Tenetur enim quere
re subditos peccatores ad corrigendū quādo veri si
militer credit proficere ad quod non tenentur alij. s.
querere infra. §. 5. circa mediū. tenetur etiam ex pre
cepto ad correctionem que requirit cohertionem. ad
ambas tamen q̄ȝuis magis q̄ȝ alij teneatur. tamen
eo ꝙ est preceptum affirmatiuū. non tenetur nisi lo
co ⁊ tempore. sm debitas circūstantias. vnde credo
ꝙ quādo probabiliter crederet ꝙ ex sua correctione
peccator conuerteretur. vel dimitteret de nouo peccare.
vel ꝙ ex sua punitione ceteri dimitterent peccata. vel
non amplius peccabunt. vel debeat sequi alius ma/
gnus ⁊ bonus effectus. tunc si non corrigit peccat
mortaliter. ⁊ hoc intelligo de correctione mortaliū.
huius ratio patet. qꝛ tunc post ponit salutem pro/
ximi ad quam procurandaȝ tenetur. propter alios
respectus. intellige in illis casibus in quibus potest
corrigere. ⁊ ad hoc sunt multe auctoritates sancto/
rum. tam in decretis q̄ȝ in decretalibus. ⁊ debet cor
rigere ex charitate non ex odio. 86. di. odio. nec cir
ca hoc debet eē remissus. 23. q. 4. est iniusta. ⁊ seque/
ti ⁊ debet moderate corrigere vt i. c. disciplina. 45.
di. per totum. Uide. ꝑlatus. §. primo. ⁊. ꝑ. per/
missio. §. primo.
¶ Queritur vtrum peccator possit sine nouo pecca/
to alium corrigere. R̄. sm s. Tho. 4. di. 19. q. 2a. ar. 4
2o. qstiuncula. 2a. vbi sic ait. circa hoc est duplex opi/
nio. quidam. n. dicunt ꝙ ille qui est in simili pecca/
to. vel maiori. non potest alium corripere. siue illud
notoriū sit siue occultū. pro hoc ꝙ alterꝫ iudicans
ꝯ seipm sententiā ꝓfert. Alij aūt dicūt ꝙ si sit penī
[illegible]

occultuz.absq3 petō pōt corripe.nō āt si sit notoriū.
vtraq3 aūt opinio q3ᵐ ad aliqd vera ē dupl'r.n.ali
quis corrigere pōt.vno mō ex officio.vt plati corri/
piūt.ꝛ sic videt' p' opinio habere vitatē.q2 qñcūq3
aliquis idigne vtit' officio suo peccat.ille aūt qui est
in petō mortali etiā occulto idigne vtit' officio pla
tionis.vñ peccat corripiēdo.vel qcqd aliud proprij
officij exequat'.Alio mō corripit aliqs ex zelo cha/
ritatis nō vt ecclesie minister. ꝛ tūc i correctione nō
pōt eē petm̄.nisi rōe scādali.qđ nō contingit:qñ est
occultū.ꝛ fm hoc.2ª.opinio h3 veritatē.vñ siue pre
latus siue subdit⁹.etiā i petō notorio existat. aliquē
peccare viderit pōt eū admonere nō p modū corri/
piētis.sed p modū rogātis.vt ex' suo nō icitetur ad
malū.hec ille.ꝛ ibidē ad.2ᵐ.argᵐ. sic ait. petōr nō ē
perplex⁹ nec tñ absoluit' a pcepto corripēdi. pōt.n.
petm̄ dimittere.vel officiū resignare.aut etiā humi/
liter petm̄ suū recognoscēs aliū admonere.rogādo.
ꝛ tūc nō peccat.silr docere sacrā scripturā dupl'r cō
tingit.vno mō ex officio platiōis.sicut q pdicat vel
docet.Nō.n.l3 alicui predicare nisi officiū platiōis
habeat.vel ex actoritate plationē habētis.ro.x.quō
pdicabūt nisi mittātur.Alio mō ex officio magiste
rij.sic magistri Theoˡ docēt. dicūt quidā q illi qui
p mō docēt.peccāt mortalr si sit i petō mortali no/
torio.nō aūt ille qui.2°.mō docet.s3 hoc ē falsum q2
eoꝝ qui docēt sacrā scripturā.est idez finis. ꝛ eoꝝ q
ediderūt.vnde cū ad hoc ordinet' scriptur' editio vt
ad vitā eternā perueniāt.vt p3 Jo.x.quicūq3 ipedit
finē doctrine docēdo peccat. ipedit aūt qui sacram
scripturā i petō docet. q2 ore pfitet' se nosce deū.fa/
ctis aūt negat. Et iō dicēdū q ille qui ē i petō noto
rio.peccat siue sic.siue sic doceat. s3 ille q est in petō
occulto peccat si p mō doceat.nō aūt si.2°. Et q̄uis
petōr occultus dū aliquē corripit seipm ɔdēnet.i.cō
dēnabilē seipm ostēdat. nō tñ nouā cā3 ɔdēnatio/
nis addit.hec.s.Tho. Et in.q.de virtutib⁹.q.de cor
rectiōe fraterna ar°.p.ad.15ᵐ.sic ait.hō pp petm̄ suū
nō absoluit' a debito correctiōis. s3 reddit' idignus
ad aliū corrigēdū qui seipm non corrigit.nec tñ est
perplexus.q2 dbet petm̄ dimittere.ꝛ sic corrigere s3
illud Mat.7.eijce.pᵐ.trabē de oculo tuo. ꝛ tūc vi/
debis eijcere festucā de oculo fratris tui. Et ille qui
corripit filiū i petō existēstēs.quodam mō cōdēnat
seipm.i.dānationē suā pnūtiat.nō tñ semp sibi dā/
nationē accumulat.puta cū est i minori petō.ꝛ ar/
guit de maiori.vel cū est in occulto ꝛ arguit nō cō/
tēnendo.sed simul reprhēdēdo. Dicit.n. Greg.in.5.
moral.q cū hō debeat diligere pximū sic seip3.ita
tenet' aliena petā corrigere.ꝛ ɔtra ea irrasci.sic sua.
si vero cū supbia arguat quasi sua petā nō cogno/
scens.tūc sibi dānationē acqrit.vide Mat.7.quid
vides.ꝛc.sed etiā omitti pōt qñ ex correctiōe sequit'
scādalū pp manifestationē sui peti:sic.n.correctio si
erit act⁹ virtuosus.hec.s.Tho.ꝛ.2ᵉ.q.60.ar.5. ait.

Illi qui sunt i grauib⁹ petis nō dbēt iudicare eos q
sunt in eisdē petis.vel minoribus. vt Chri.dicit sup
illud Mat.7.Nolite iudicare ꝛ pcipue hoc ē itelli/
gendū qñ sunt publica. q2 ex hoc generat' scādalū i
cordibus alioꝝ. Si aūt nō sunt publica s3 occulta.
ꝛ necessitas iudicādi imineat pp officiū.pōt cū hu/
militate ꝛ timore.vel arguere.l' iudicare.vñ Aug.i
li.de ser.dñi in mōte.si inuenerimus nō i eodē vitio
esse cōgemiscamus.ꝛ ad pariter conādū inuitem⁹.
nec tñ pp hec hō sic seipm cōdēnat vt nouū cōdēna
tionis meritum sibi acquirat. sed quia condēnans
aliū ostēdat se silr ɔdēnabilē eē propter idem petm̄
vel silr.hec.s.Tho.Pa.i.c.nouit de iudi. dicē q qlz
peccator admittit' dūmō dimittat petm̄. Idē Pa.
in Rec' de vi.ꝛ ho.de.con.cū.s.Tho.q̄si in oib⁹ ad/
dit etiā q iudex iudicās peccat.s3 tu intellige vt.s.
Con.Pe.de pal.4.d.19.q.vltima. arᵉ.5.ponēs oēs
ɔclusiōes quas pōit.s.Tho. Ex dictis dicūtur iste
ɔclusiones p' q platus exñs in petō mortali siue oc/
culto siue manifesto.ꝛ nō cōtert' corripiens aliū ex
officio platiōis. siue pdicās. vel faciēs aliqd aliud
rōe officij platiōis.peccat motalr: q2 idigne vtitur
officio suo. Secunda q qlz petōr siue notorius siue
occultus si cōterat' pōt cū humilitate nō quasi vtēs
officio corripiētis s3 p modū rogātis vt nō icitetur
ad malū siue platus siue alius potest corrigere sine
petō nouo. Tertia peccator occult⁹ pōt sine petō cor
rigere ꝛ alia facere q nō ptinēt ad officiū platiōis.
vel alterius ordinis etiā si nō cōterat'. Quarta do/
cens sacrā scripturā publice.exñs i petō mortali no
torio peccat mortalr rōe scādali. secus de occulto.
Quinta peccator quicūq3 nō absoluit' a petō frater
ne correctiōis:ꝛ tñ nō est perplexus:q2 pōt cōteri.ꝛ
tūc corripe sine petō nouo cū humilitate.ꝛc. Sexta
q̄uis petōr occulte:corripiēs nō rōe platiōis nō cō
terat'.ꝛ sic nō dimittat petm̄. tñ ex hoc nō acquirit
nouū petm̄.q̄uis seipm cōdēnabilē ostēdat ex petō
preterito. Septima petōr etiā occultus si cum supbia
cōtēnens.i.suū petm̄ nō recognoscēs corripit alium
de petō mortali. de quo oēs ɔclusiōes debēt itelligi
peccat mortalr. Ex his p3 q Angelica in.§.corre/
ctio platoꝝ.§.4.nō sufficiēter adducat.s.Tho. nec.
Pe.d pal. Et id qđ dicit Fran.s.qñ platus h3 petm̄
occultū nō peccat faciēdo id qđ pertinet ad officiū.
est falsu3.nec est necessaria glo.quā ipse angelus po
nit.s.qñ habet tps sufficiēs ad ɔtritionem q2 in ol
breuissimo tpe pōt conteri.ꝛ silr Rosella.in.§.cor/
rectio.f.§.7.nō vidit ista dicta.s.Tho. s3 solū ad/
ducit illud qđ dicit in.2ᵉ.s3 in alijs locis dixit diffu/
sius.vt p3.vñ manifestū est q isti nō viderāt totu3
s.Tho.nec.s.Tho.adducit id qđ dicit Rosella pro
rōe.s.q i peccatore viget rō. Ista.n.ē rō quare pec/
cator nō absoluit' a pcepto correctionis.s3 q pecca
tor occult⁹ vtēs offō platiōis peccet rō fm.s.Tho.
est q2 indigne vtit' officio. nec ista rō pōt calūniari

2 q2 lȝ Pe. q̃ȝ Ricar. illă approbăt. Nec hȝ daṫ ex di
ctis. s. Tho. vt ipe fingit q̄ peccator occult⁹ siue ma
nifestus nō peccet mortalr. sȝ clare habeṫ ex dictꝭ. s.
Tho. vt. ō. Quō ꝯtritio ē necessa. ꝟ. suspēsio. ꝑ. §. ꝑ.
Et quō ꝯfessio actualꝭ ē necessaria. ꝟ. ꝯfe. §. 41.

f ¶ Utrū correctio fraterna sit in precepto. R. ſm. s.
Tho. 2ᵉ. q. 33. arᵗ. 2ᵒ. q̄ sic: ait. n. correctio fraterna
ordinaṫ ad fratris emēdationē: ꝛ iō hoc mō cadit
sub pcepto sm q̄ ē necessaria ad istū finē. nō aūt q̄
quolȝ loco vel tēpore frater delinquēs corrigaṫ: ꝛ. 4.
di. 19. ait idē. s. d. Ordo singulorꝫ ad inuicem est vt
vnusqsqȝ alteri auxiliū pbeat ad bonū suū ꝯsequē/
dū. vñ sicꝭ platis ex pcepto icūbit vt subditorꝫ curaȝ
gerāt: ꝛ subditis vt platis obediāt: ita ꝛ coequalib⁹
ad inuicē vt sibi iuicē auxiliū ferāt: nō solū i corpo/
ralibus. sȝ etiā in spiritualibus magis: ꝛ iō cū ma/
ximū auxiliū hoi p correctionē i spiritualibus adhi
beaṫ. pceptū diuine legis ad hoc se extēdere debet:
ꝛ reducaṫ ad pceptū de honore parentū: ad qd̄ oia
c pcepta q̄ ptinēt ad ipēdēdū aliqd̄ beneficiū ꝓximo
reducūtur: ꝛ debemus facere qd̄ i nobis est ad oēs:
nescīētes qs ptineat ad pdestinatorꝫ numerꝫ: nō tñ
oȝ q̄rere delinquētes vt corrigamus. nisi forte rōe p
lationis. q. n. hȝ specialiter curā alicuius. debet cuȝ
q̄rere ad hoc q̄ eū corrigat. sed illa beneficia q̄ non
debēt certe psone sȝ coiter oibus proximis. siue sint
spiritualia siue corporalia. nō oȝ nos q̄rere qbus i/
pēdamus. sȝ sufficit q̄ ipēdam⁹ eis q nobis occur/
rūt. hoc. n. quasi ꝓ quadā sorte habēdū ē vt Aug.
dicit i. ꝑ. de doc. xpiana: ꝛ pp hoc dicit i lib. de ꝟbis
dñi q̄ admonet nos dñs noster nō negligere inuicē
petā nrā. nō q̄rēdo qd reprehēdas. sȝ vidēdo qd cor/
rigas. alioqn efficeremur exploratores vite aliene. ꝯ
id qd̄ dr̄ ꝓuer. 24. ne q̄ras ipietatē in domo iusti. ꝛ
nō vastes requiē eius. Unī pȝ q̄ nec religiosos oȝ exi
re claustrū vt corripiāt delinquētes: q2 vacat opi me
liori. s. ꝯtēplationi. sȝ hoc nō videṫ verꝫ q2 etiā aliqs
a cōtēplatiōe abstrahiṫ vt saluti proximorꝫ subue/
niat: ꝛ iō dicendū q̄ si monacho opportunitas corri
piēdi aduenerit. ipe etiā corripere teneṫ: sȝ nō teneṫ
q̄rere deliquentē exiens claustrū: aut ordinis sui sta/
tuta frāgere. ne ipe i piculū icidat. a quo aliū libera
re teneṫ. hec ille. Pa. i. c. nouit. de iudi. adducit va/
rias opiniones ꝛ ipe cōcludit q̄ oibus modis ē in
pcepto tu vero limita: ꝛ tene ſm pdicta ꝛ dicēda.
6 ¶ Utrū aliqñ hō possit dimitterē correctionē frater/
nā sine petō. R. q̄ sic: triplr. n. omitti pōt p mō. me/
ritorie. qñ ex charitate aliqs correctionē omittit. di
cit. n. Aug. in. ꝑ. de ciui. dei. Si ꝓpterea qsqȝ obiur/
gādis: ꝛ corripiēdis male agētibus parcit. q2 oppor
tunū tps iqrit. vel eisdē ipis metuit deteriores ex hoc
efficiātur. vel ad bonā vitā ꝛ piā erudiēdos impe/
diāt alios ifirmos: ꝛ pmāt atqȝ auertāt a fide. non
videṫ eē cupiditatis occasio. sȝ ꝯsilium charitatis.
Alio mō pretermittiṫ cū petō mortali. qñ. s. formidaṫ

vt ibi dr̄ iudiciū vulgi: ꝛ carnis excruciatio. vel perē
nio dūtñ hec ita dominētur in aio q̄ fraterne chari
tati pponātur: ꝛ hoc videṫ cōtingere. qñ aliqs psu/
mit de aliq° delinquēte ꝓbabilr. q̄ posset eū a petō
retrahere: ꝛ tñ pp timorē vel cupiditatē pretermittit.
Tertio hmōi omissio ē petm̄ veniale. qñ timor: ꝛ cu
piditas tardiorē faciūt hoieȝ ad corrigēdū delicta
fratris. nō tñ ita q̄ si ei constaret q̄ posset fratreȝ a
petō retrahere. pp timorē. vel cupiditatē dimitteret
qbus i aio suo pponit charitatē fraternā: ꝛ hoc mō
qñqȝ viri sancti negligūt corrigere delinquētes. hec
. s. Tho. 2ᵉ. q. 33. arᵗ. 2ᵒ. ad. 3ᵐ. Et. 4. di. 19. dicit: ipe
ad qd̄ qs obligaṫ est cum delinquēs occurrit ipi: ꝛ
corripi pōt comode: ꝛ speraṫ emēdatio: ꝛ nō ē ali⁹
cui ex offō incūbat corripe. vel si ille cui incūbit ne/
gligens appareat ad corrigēdū subditū suū: ꝛ semp
vitandū est ne sequaṫ odiū ex correctiōe. ex nrā cul/
pa. s. ex idiscreta correctiōe. si aūt ad odiū ꝓuocaṫ:
ex quo deberet ad dilectionē icitari. nō est curādū.
pcipue qñ eius petm̄ in danū aliorꝫ vergit. vel etiaȝ
in dānū sequēs. vel petm̄ ipm est grauius odio. qd̄
in nos excitamus. vel qñ speramus q̄ odiū paulatī
tepescet: ꝛ tñ correctio sequtur. q2 sicꝭ dicit Chri. Me/
lius ē odiū pp deū. q̄ȝ amicitia q̄ ē pter ipm. Cū. n.
pp ipm diligamus. debitores dei sum⁹. cuȝ odio pp
ipm habemur. debitorē eū nobis facimus. hec. s. T.
cō. Ricar. e. di. Pe. de pal. 4. di. 19. q. vltima. ponit
casum sic. Si occurrat iste casus. p. q̄ videt ꝓximū
i petō mortali. 2°. sperat p suā admonitionē illū cor
rigi. 3° q̄ nō sperat illū alr corrigi. sȝ sic icorrectum
mori teneṫ ex pcepto. multo magis aie ne dānetur
q̄ȝ famelicum ne moriaṫ. Ex his igiṫ cōcludamus.
Primo q̄ meritorie aliqñ dimittit. s. qñ expectat tē
pus magis oportunū vel metuit ne deteriores fiāt.
vel timet ne alij scādalū accipiāt. vel q̄ nō recipiet.
sȝ ad peiora labaṫ q2 eēt ꝯ finem correctiōis. vel q2
petm̄ iā est factū. vel ex ifirmitate. vel ignorantia: ꝛ
nō pseuerat. tūc. n. psumiṫ correctus. vel q2 ꝓbabilr
psumiṫ de correctiōe siue a se. siue alio. istis igiṫ mo
dis ꝛ silibus. pōt meritorie dimittere. adde vnū ge/
nerale q̄ nisi credat melius eē corrigere q̄ȝ dimitte
re pōt sine petō dimittere. Secūdo qñ probabiliter
posset fratrē a petō retrahere: ꝛ occurrit: ꝛ pōt co/
mode: ꝛ speraṫ emēdatio: ꝛ nō est alius cui ex offō
incūbat. vel ipe est negligēs: ꝛ nō apparet ꝓbabilr
q̄ aliūde debeat corrigi. vel q̄ non debeat deterior
fieri: ꝛ q̄ debeat recipe correctionē: ꝛ nō ꝯcipe odiū
ꝯ corripientē. istis oibus cōcurrētibus simul. tunc si
dimittat peccat mortalr. Tertio hmōi omissio pōt
fieri cū petō veniali. qñ. s. timor ꝛ cupiditas tardio
rē faciūt hoieȝ ad corrigendū delicta fratris. nō tñ
ita q̄ si ei cōstaret q̄ fratrē possent a petō retrahe/
re. vt dictū est ibi. 3°. hmōi. ꝛc. Et sicꝭ correctio ē sub
pcepto vt in. §. 5. ita ordo correctionis. §. 7. de quo
vide. §. 1. ꝛ. 2. Et nō q̄ plati tenētur magis q̄ȝ alij

vide siue petm̄ sit publicū siue preteritū siue debeat cō cipe odiū siue debeat corrigi: tn̄ plat⁹ tenet. De quo ṽ.§.3.et.ṽ.pmissio.§.1.et.ṽ.platus.§.1.

7 ¶ Ut̄ʳᵐ ordo correctionis sit in pcepto. R. s3.s.Tho. 2ᵃ.q.33.arᵗ.8.ad primū q̄ qdā sic itelligūt ordinē eē seruādū vt p⁹.frater sit i secreto corripiēdus: et si audierit bñ qdē: si āt nō audierit: si petm̄ sit oio occultū dicebāt nō esse vlterius pcedēdū: si āt incipit iam ad notitiā pluriū puenire aliqbus indicijs debet vlterius pcedi fm q̄ dn̄s mādat. S3 hoc est ↄ̄ id quod Aug. dicit i reḡa. q̄ petm̄ fris nō d3 occultari ne putrescat i corde: et ppea si illi q adhibent alias sciuisset nō oporteret eos adhibere ad vincēdū: s3 stati p eos posset ↄuinci. Et ideo aliter d̄d̄ᵐ est q̄ post admonitionē secretā semel vel pluries factā q̄ādiu spes pbabiliter habet de correctione p secretā admonitionem procedēdū est. ex quo āt iā pbabilit̄ cognoscere possumus q̄ secreta monitio nō valet: pcedēdū est vlterius quātūcūq3 sit petm̄ occultū ad testiū pductionē nisi forte pbabilit̄ extimaret q̄ hoc ad emēdationē fris nō pficeret: s3 ex idē deterior redderet: qa pp hoc est totaliter a correctione cessādū. Et possunt testes īduci pp tria. vno modo ad ostēdēdū q̄ hoc sit petm̄ de quo aliqs arguit: vt dicit Hiero. Secūdo ad cōuincendū de actu si actus iteret vt Aug. dicit i reḡa. Tertio ad testificādū q̄ fr admonēs fecit q̄ i se fuit: vt Cri. dicit: et qd̄ Aug. dicit i reḡa q̄ prius plato d3 ostēdi. intelligit q̄ prius dicat plato q̄ testibus: fm q̄ platus ē qdā singularis psona: q̄ magis pōt pdesse q̄ alij: nō aūt q̄ dicat ei tāq̄ eccle.s. sicē in loco iudici residentis. hec.s. Tho.et.4.di.19.q.2.arᵗ.3.q̄ᵃ.2. sit. Si p⁹.admonitio secreta non pfit: puta q̄ petm̄ iterat: o3 ad vlteriora pcedere: vt paucis ostēdat: et talibus q possint pdesse: et qbus nō credit q̄ obsint diffamādo: et illi pncipaliter adhibent vt admoneant. Secūdo vt admonitōis facte: sicē testes. Tertio vt negātē corā eccle ↄuincāt: vt Aug. dicit in regula prius tn̄.s.q̄ in publicū pbet alteri vel.3ᵒ.demōstret vt duo3 vel triū possit ore ↄuici. Et ibidē.s.Tho.ad 2ᵐ.q̄ vnius testis iducit ad admonēdū: s3 duo ad cōuincēdū. Uel d̄d̄ᵐ q̄ ipse denūciās cū vno teste sufficit ad denūciādū: q: p hoc fit aliq̄ p̄sūptio iudici: s3 ad decisionē casus reqrunt duo testes: et dn̄t iduci et duo testes vt actū iteratū videāt: alit̄ n. n̄ pōt psumi q̄ nō sit correctus: vel debēt adhiberi vt corā ipis recognoscat: vel vt ipsi admoneāt vt obiurga⁹ pluriū corrigat: vt ibidem glo. dicit. Et has duas causas tangit glo. ibidem super illud. adhibe tecum.s. studio corrigendi vel conuincendi. Primo igitur debet admoneri. Secūdo p̄lato sicut persone que possit prodesse.i. tanq̄ primi debet ostendi: intellige nisi presumatur contrarium de prelato: presumitur.n. q̄ magis possit prodesse q̄ alij. Tertio testes debēt adhiberi. Quarto in publicū pduci ↄuincēdus si negauerit. hec.s.Tho. de hoc.ṽ.§.1.2.et.4.

¶ Utrū correctio ptineat ad oēs. R. s3.s.Tho.2ᵃ.q. 33.arᵗ.3ᵒ. vbi dicit duplex ē correctio vna qdē q̄ est actus caritatis q̄ specialiter tēdit ad emēdationem fris delinquētis p simplicē admonitionē: et talis ptinet ad quēlibet caritatē habentē: siue sit subditus siue platus. Est āt alia correctio q̄ ē actus iustitie per quā intēdit bonū cōe qd̄ nō solū pcurat p admonitionē fris: s3 ēt iterdū p punitionē: vt alij a petō timētes desistāt: et talis correctio ptinet ad solos platos: q nō solū hñt admonere s3 ēt corrigere puniēdo. Qui p̄lati magis tenent ad primā q̄ ceteri sicut bona tpalia potius d3 qs exhibere illis quorum curā h3 q̄ alijs. ita de spiritualibus: et dū plati adsūt ceteri nō tenent ad correctionē: nisi ex negligētia p̄lato3: q hoc hñt ex offitio: et si negligūt grauit peccat: et grauiter puniēd⁹ est: vt i.c.erro3.et.c.nihil.83.di. Et debet fieri ↄ̄do caritatis: vt corripiant vel vt timeāt.23. q.5.pdcit. et si faceret aio nocēdi deliberate: et i notabili nocumēto: peccaret mor. Uid aliqd.ṽ.§.5.i fi. 8

¶ Utrum qs corrigere debeat platū suum. R. fm.s. Tho.2ᵃ.q.33.arᵗ.4. q̄ correctio q̄ est actus iustitie p coercitionē penē: nō cōpetit subditis respectu plati: s3 correctio frna q̄ est actus caritat. ptinet ad vnūq̄nq3 respectu cuiuslibet psone: q̄ caritatē debet hre si in eo corrigibile aliqd inueniat: s3 quia actus virtuosus debet eē moderatus debitis circūstātijs: adeo i correctione q̄ subditi corrigūt platos: debet modus ↄgruus adhiberi: vt. s. n̄ cū ꝑteruia et duritia: s3 cū māsuetudine et reuerētia: et secrete corrigāt h3 illud Seniorē ne increpaueris. s3 obsecra vt prē3. Et q̄uis Paul⁹ sicē dr̄ ad gal.2ᵒ. restiterit Petro i faciē corā oib⁹ qd̄ vr̄ excedere modū frne correctiōis. d̄d̄ᵐ tn̄ q̄ quo ad defensionē fidei nō erat subditus sed equalis. vn̄ vbi iminueret piculū fidei. plati eēnt ēt corā oibus arguēdi: scēdū āt est q̄ qn̄ subditus corrigit platū non pp hoc maiorē se estimat: s3 auxiliū impartit ei q ēo i loco supiori: stāto in periculo maiori versat: h3 Aug. in regula. nec se existimāt maiores plato simplr: sed fm qd: qa nullus est in hac vita q nō habeat aliquē defectū et aliqd boni iudicij. hec.s.Tho. vbi.ṽ. aliqbus truncatis cā breuitat. seqt Pa. in.d.c.nouit. 9

Corpora sctō3 vide.ṽ.reliquie p totū. et ṽ.canonizatio. q̄ nō possunt trāsferri de loco ad locū sine licētia epi. de ↄ̄se. di.1. corpora. et hec ver3 qn̄ iam erāt tradita sepulture ppetue.

Corporalia debēt eē de puro panno lineo. ab epo bñdicta. nō de pāno tīto aut serico. de cōse. di.1. cōsulto. Que non debent lauari p femīnas. nec tāgi.23.di.sacratas. et d ↄ̄se. di.1. nemo.d.2ᵉ. Unde ministri altaris debent hre pelui nouā quā p ipsis lauandis teneant. et aquam in sacrario proiciant. vt.d.c.nemo. et similiter de aliis altaris paramentis: vt dicit ibidem licet hodie per contrariam consuetudinem fiat contrarium. Et licet excuset in aliqs paramentis. non tamen de corporalibus. p rōe3

positam in.d.c.nemo.ne.s.fragmēta Dominica cor
poris male tractentur .ꝛ forte sufficit ꝙ in prima
aqua proiiciatur ꝛc.

i ¶ Utrum post lotionem corporalium.sit iterū recon
secranda.R. ꝙ nō:etiā si remoueatur aliquis ꝛ pona
tur alius. Similiter si in paruo reficiantur. Et nō ꝙ
ablutio huiusmodi corporalium videtur pertinere
ad officium diaconi.cum humilibus ministris.vt in
d.c.nemo.De benedictiōe eorum.R.abbas.§.5.ꝛ.R.
consecratio.5.per totū.Ita sunt tenenda nitida.ꝛ.re
2 liquie.de custo.eucha.

Corpore uitiatus dicit qui habet membrum
c debilitatum vel mutilatum. Debilitatum ha
bet q eius habet reficax vt oculum occuum ma
num aridā.mutilatum q ipso caret.

t ¶ Corpore vitiati.vtrum possint ordinari. vel pro
moueri ad sacros ordines.R.fm ꝙ nō.55.in sum
ma ꝙ aut spōte vitiati in quocūꝙ membro.ꝛ tunc
non pōt promoueri.ꝛ promoti deiiciunt.c.perpuen
tes.e.di.ꝛ.c.qui partē.hosti tenet i apparatu ꝙ eps
pōt dispensare.si tale membrum est occultum . exce
pto in castrato.Unde dicit qd cū religioso pōt dispē
sari vt cum pede ligneo celebret.si vero apparet non
pōt nisi papa:si fuit in culpa vitiatus.c.a.de cor.vi
ti.ꝛ de de.pug.in due.c.i.Dicit tamē glo.in.d.c.qui
partem.ꝙ vbi quis haberet digitos superfluos pos
set sibi pcidere sic vngues ꝛ dentes nimis prolixos
sꝫ nō firmat pedes ꝛ posset teneri quādo posset fieri
talis abscisio sine pīculo vite ꝛ deformitate cōporis.
Aut nō sunt spōte vitiati.sꝫ casu.puta ab hostibus
in via:vel propter egritudinē volūtarii siue a se siue
a medicis:ꝛ tunc si nō pariāt nimiā deformitatē pos
sunt promoueri.vt de de.ergo.presbiterum.ꝛ sic intel
lige.c.si qs.d.2°.ꝛ.5.55.di. Si vero alias sūt vitiati a
casu.distingue.Aut dabāt operam rei illicite.ꝛ nō pos
sunt pmoueri.aut rei licite.ꝛ tūc si sūt vitiati i mē
bris minimis siue occultis.nō repellunt .vt i.c.q ptē.ꝛ
in.c.eunuchus.55.di. Si vero i magnis mēbris ꝛ ma
nifestis.nō possunt promoueri.vt i oculo bꝫ enorme
vitiū.vel i manu vt i.c.si euāgelica.55.di. Similr si
modicū:ꝛ gñat scādalū.d.c.psbiteꝝ.ꝛ de cor.viti.c.
i.ꝛ.2.De ceco vero aut hñte maculā a natiuitate.vl i
firmitate vel casu sine culpa sua.si gñat dformitatē.
nō pōt pmoueri nisi dispēset p papā.vl nisi efficiat
religiosus.fm Inno.d cor.viti.c.cū de tua.De clau
do vero ex cōsili cā.si sine baculo pōt ire.ꝛ stare.pōt
pmoueri.c.si qs.d.4.in tex.ꝛ glo.55.di.cecus i vno
oculo remouet a pmotiōe.bꝫ Archi.d.c.si euāgelica
Hñs sex digitos.vl hñs contractos.pōt pmoueri.nisi
sit magna dformitas.ꝛ.s.T.4.di.25.q.2.i.fi.sic ait.
aliqs efficit icpt⁹ ad susceptionē ordis.vl pp ipedimē
tū act⁹ vl pp ipedimētū claritat psone.ꝛ ideo patiē
tes dfectū i mēbre.ipediunt a susceptiōe ordis.si sit tal
defectus q maculā nōbilē iferat.p quē obscuret psone
claritas.vt abscisio nasi.vel piculū i executiōe sacre

possit.alias non impediunt.hec autē integritas exi
gitur de necessitate precepti.sed nō de necessitate sa
cramēti.hec.s.Tho.R.dispensatio.§.13.casu.17.

¶ Utrū auulsio vngule i police impediat.R.ꝙ hoc z
tenēdū est quodcūꝙ vitiū corporis quocūꝙ proue
niat.si reddit inhabilem ad frangendū hostiam:ꝛ
cōtractandū.impedit promouendū ꝛ promotus in
altari ministrare non potest.similiter quodcūꝙ vi
tiū corporis notabile siue in occulto siue in manu.
aut in spatulis. sicut gibosus. ꝛ huiꝰ. qd generat
scandalū aliis.nisi vt dictū est.§.i.vt colligit in.c.i.
ꝛ fi.de cor.viti.verū est ꝙ iam promoti.qbus istud
aduenit post promotionē possunt oia q̄ sunt sacer
dotalis officii exercere.preter celebrationē misse.d.c.
presbiterū.intellige nisi fuerit culpa sua. Sed quid
si quis ex indignatiōe sua. dentē sibi amputauerit.
vel quodcūꝙ mēbrū secauerit.R. Inno.in.c.signifi
cauit de cor.vi.ꝙ non est irregularis. nisi membrū.
vel partē mēbri amiserit que generent deformita
tem.vel si sit notoriū ꝙ ex indignatione sibi absci
dit partē mēbri nō potest promoueri:vel ministra
re in susceptis.sine dispensatione.si secauerit ꝙ clau
dicat repellitur tāꝙ corpore vitiatus. Sed quis iu
dicabit quādo est dubiū quādo generet scandalū.
R.fm Inno.in.d.c.significauit.ꝙ eps. vt in.c.i.ꝛ.c.
fi.i religiosis exēptis.suus prelatus ordinarius.

¶ Utrū cadens morbo caduco possit celebrare.R. 5
glo.i.c.coiter.33.di.ꝙ si cadit frequēter non pōt.7.
q.2.c.i.si vero raro nec emittit vocē cōfusam.potest
dūmō habeat coadiutorē.7.q.i.illud.pmoueri tñ
nō pōt.ex q° semel passus ē.vt i.c.maritū.33.di.De
mōiaci vero:ꝛ amētes.si p ānū steterit liberi.possunt
ministrare bꝫ discretionē epi.d.c.coiter:pmoueri āt
nō debēt in.c.clerici.ꝛ.c.se.33.di. Leprosi fm Ugo
.40.di.§.hinc ꝛ.n.nō pñt pmoueri sꝫ pmoti cele
brare pñt.i occulto:ꝛ ēt i publico aliis leprosis.nisi
i tñ inualuerit lepra ꝙ p corrosionē mēbroꝝ.cū red
dit ipotētē.pcipue i digitis cū qb⁹ ꝯtractare bꝫ sa
cramētū eucharistie.vii.s.Tho.4.d.9.ar°.4.q°.3°.
ad.3m.sic ait.Interdicit sacerdoti leproso.ne celebret
publice.corā populo.pp honorē:tñ secreto bene pōt
ex deuotiōe celebrare.nisi sit adeo corruptus ꝙ mi
nisteriū sine periculo explere nō possit. Leprosus tñ
ad sacerdotiū promoueri nō dꝫ.hec ille.ꝛ.3°.q..82.
ar°.fi.ad.3m.sic ait.Debilitas vel egritudo superueniēs
ordini sacerdotali.ordinē nō tollit.executionē tñ or
dinis tollit.qꝫ ad ꝯsecrationē eucharistie.qñꝙ qdē
pp ipossibilitatē executiōis.sic si priuet oculis. aut
digitis.aut vsu lingue.qñꝙ autē pp piculū.sic pꝫ de
eo q patit morbū caducū.vel ēt quācūꝙ alienatio
nē mentis.qñꝙ pp abominatiōē.sic pꝫ de leproso.
qui nō debet publice celebrare.pōt tñ dicere missā
occulte nisi lepra adeo inualuerit ꝙ propter corro
sionem membroꝝ eū ad hoc reddiderit impotentē. i
Utrū digitus sit membrū:ꝛ per ꝯsequens debilitās.

vel scindens sit irregularis. vide. sv. irregularitas. 5.
§. 26. A beneficio nō expediūtur. ne addaꝰ afflito affli
tio. 7. q. 1. cū pauffio. sȝ dabiꝰ sibi adiutor. si p se nō
pōt. Eodē mō dic de penitētia : ꝛ alijs officijs pter
missam. Quāto tēpore debeat expectare ad cogno/
scēdū vtrū sit liberatus. qdā dicūt p ānū. qdā p tri/
ginta dies. sȝ melius dicēdū ꝙ sit arbitrariū sm iu
diciū ordinarij pēsans ꝯdictiōibus morbi ꝛ psone.
De eo q nullo mō pōt bibere vinū. videꝰ dicenduȝ
ꝙ nō debeat ordinari. Hermofroditus ē irregula/
ris : ꝛ dꝛ ille q participat de vtroqȝ sexu : ꝛ si magis
habundat in masculino. qꝛuis nō debeat ordinari.
neqȝ ministrare : tamen si ordinaꝰ recipit caracterē
alias sexus. sm Guil.

c Orpus Christi. vide. sv. coicare ꝛ. sv. euchari
stia : ꝛ. sv. missa per totum.

c Osta illa de qua fuit formata Eua. fuit de
pfectiōe Ade. nō ꝓ vt erat īdiuiduū quod/
dā. sȝ ꝓ vt erat principiū speciei. sicē semē est
de pfectiōe generātis. qꝺ opatione nāli cū delecta/
tione resoluiꝰ. vn̄ multo magis virtute diuina cor/
pus mulieris potuit de costa viri formari absqȝ do
lore : ꝛ fuit facta Eua ex illa costa p additionē ma
terie. vel p creationē qꝺ ꝓbabilius ē. vn̄ Aug. super
Jo. dicit. ꝙ hoc mō xps ex. 5. ꝑanib⁹ saciauit. 5. mi
lia hoīuȝ. quō ex paucis granis ꝓducit multitudi/
nē segetū. qꝺ fit p ꝯuersionē alimēti : ꝛ resurget ista
costa in Euā : ꝛ nō in Adā. Et facta ē Eua non de
capite ipsius Adā. nec de pede. sed de costa. ad insi/
nuandū ꝙ nō est dn̄a : neqȝ serua. sed socia. hec oīa
sm. s. Tho. prima parte. q. 92. ar° 2°. ꝛ. 3.

c Rapula sm Pa. in. c. crapula de vit. ꝛ ho.
de. dꝛ imoderata voracitas cibi : ꝛ dꝛ crapu
la. quasi cruda epula. qꝛ hoīes ita voraciter
epulātes. pfecte nō digerūt. sȝ materiā idigestā emit
tūt. hec ille. i. 2° nō. Quō sit pctm̄ mortale. sv. gula.

c Redere est cū assensu cogitare vn̄. s. Tho. 2ª
. q. 2°. ar°. ꝓ. sic ait. Quidā actus itellectus hn̄t
qdē cogitationē informē. absqȝ firma assen/
sione. siue in neutrā partē declinēt sicē accidit dubi/
tanti. siue in vnam partē magis declinēt. sȝ tenētur
aliquo leui signo. sicē accidit suspicāti. siue vni parti
adhereat. tn̄ cuȝ formidine alterius. sicē accidit opi/
nāti. sȝ actus ille q est credere hȝ firmā adhesioneȝ
ad vnā partē. in quo cōuenit credēs cū sciēte : ꝛ itel/
ligēte : ꝛ tn̄ eius cognitio nō ē pfecta p visionem. in
quo cōuenit cum dubitāte, suspicāte ꝛ opināte : ꝛ sic
propriū est credētis. vt cū assensu cogitet : ꝛ pp hoc
distinguiꝰ iste actus q est credere ab oībus actibus
itellectus. q sunt circa verū. vel falsum : ꝛ icludit actū
volūtatis determinātis. vn̄ assensus hic accipiꝰ pro
actu intellectus. sm ꝙ a volūtate determinatur. ad
vnū. hec ille. Vide. sv. dubitatio.

1 ¶ Credere deū : ꝛ credere deo : ꝛ credere in deū. sm
s. Tho. vbi. s. ar°. 2°. post Aug. in lib. de. sv. dn̄. dis/
serūt qꝛ credere deū est ipm deū : ꝛ ea q̄ pertinēt ad
deū. fide tenere sicē obiectū materiale fidei. Credere
vero deo ē assentire his q̄ nobis a deo reuelanꝰ. vbi
deus se hȝ sicē rō formalis ad credēdū. Credere vo
in deū. est p amorē tēdere i deū. sm ꝙ itellectus mo
ueꝰ a volūtate. Nā veritas p⁹ ad volūtatē refeꝛꝰ sȝ
ꝙ hȝ rōeȝ finis. nec infideles credūt deū esse sub his
cōditionibus quas fides determinat : ꝛ iō nec vere
deū credūt. de his habes. de cōse. di. 4ª. credere : ꝛ de
pe. di. 2ª. §. charitas : ꝛ de ꝯse. di. q. c. ꝓ.

¶ Utrū credere sit nec͞ᵐ ad salutē. ita ꝙ impossibile 2
sit aliquē saluari. nisi credat. i. habeat fideȝ. ꝑ. sm
doctrinā. s. Tho. p°. q. p°. ar°. ꝓ : ꝛ. 2ª. q. 2ª. ar°. 5 : ꝛ i. q.
de sv. q. x. ꝛ multis alijs locis ꝙ sic : qꝺ ꝓbaꝰ sm. e.
Quia tendēti ad aliquē finē. necesse ē vt habeat co
gnitionē illius finis. alias nesciret qd q̄reret. vel q͞ᵒ
tēderet. sȝ sic est ꝙ hō tēdit ad finē. i. ad beatitudi/
nē quā non cognoscat nālr. qꝛ nec oculus vidit nec
auris audiuit q̄ pparasti diligētibus te : ꝛ Job ecce
deus vincēs sciaȝ nr̄aȝ. Et etiā nec͞ᵐ tēdenti ad bea
titudinē apphēdere nō solū finē. sȝ etiā oȝ cognosce
re quō possit ipse finis haberi : ꝛ scire viam ꝛ media
necessaria : ꝛ cognoscere ꝯtraria. Sine p̄ nesciret qd
q̄reret. fine. 2° . nesciret qn̄ cōplecte haberet. fine. 3° nō
posset ꝓcedere. fine. q° . nō sufficeret. fine. 5. ipediret.
sȝ hō q talr opaꝰ q̄rit finē q est de⁹ trinus ꝛ vnus :
ꝛ ꝙ videat p essentiā cū corpore : ꝛ aīa : ꝛ perpetuo :
ꝛ media sunt opa meritoria q̄ cōtingēter a deo ac/
ceptātur. q̄ oīa sūt nobis nālr ignota g⁹ necesse ē vt
nobis reuelētur : ꝛ credamus illa. Ad cognoscēduȝ
vero illa q̄ rōe hūana cognosci possunt. est nec͞ᵐ cre
dere. i. vtile. ꝓ. qꝛ pauci nālr cognoscūt : ꝛ cū multis
erroribꝰ : ꝛ i magno tēpore. sicē illa q̄ ꝓbauerūt phī
de deo. Per fidē aūt oēs possunt accipere sine erro
ribus : ꝛ i paruo tēpore : ꝛ sic ē valde vtile. Probaꝰ
etiā auctoritate Pauli ad he. 9. sine fide ipossibile
est placere deo. Istā tn̄ fidē habēt qdā solū i habitu
ante vsum liberi arbitrij q̄ sibi sufficit eo ꝙ saluanꝰ
in fide ecclesie : ꝛ nō ābulāt per ꝓpria merita. q̄ sibi
sufficit : ꝛ deus supplet sicut sunt paruuli baptizati.
Alij vero q hn̄t vsum liberi arbitrij necesse est crede
re in actu sm ꝙ in. §. sequēti. Declarat etiā eādem
cōclusionē. s. Tho. vbi. s. dicēs beatitudo hoīs cō/
sistit i quadā supnāli dei visione. ad quā qdem hō
pertingere nō pōt. nisi per modum addiscētis a deo
doctore. sm illud Jo. 6. oīs qui audit a patre ꝛ di/
dicit venit ad me. huius aūt discipline fit hō parti/
ceps. nō statiȝ sȝ successiue sm modū sue nature. oīs
aūt talis addiscēs oȝ ꝙ credat ad hoc ꝙ ad pfectā
sciaȝ perueniat. sicē etiā phs dicit ꝙ oȝ addiscētē cre/
dere. Un̄ ad hoc ꝙ hō pueniat ad pfectā visionem
beatitudinis requiꝛiꝰ ꝙ credat deo. sicut discipulus
magistro docēti. per lumē. n. fidei diuinitus isusum
homini. homo assentit his q̄ sunt fidei. non autem
cōtrarijs ꝛ iō nihil piculi vel dānationis est his quē

sunt in christo iesu ab ipo illuminati p fidē hec ille.
2ª.q.2ª.ar°.3°. Sed si qs diceret q añ diluuiū mul/
ti saluati sunt qui nō habuerūt fidē ꝛ sm Dyo.9.c.
cele.ie. multi ifideles sunt saluati. vt pꝫ de Job. ꝛ tñ
nō habebant fidē. R̄z. ꝓ. q añ diluuiū nō tenebātur
oia explicite credere q̄ nūc tenemur. vt dicit.s.Th.
vñ eādem fidē habebāt implicitā quā nūc nos ha/
bemus explicitā : ꝛ de Joāne baptista dr̄ ꝫ Greg.
q dubitauit vtrū xp̄s deberet descēdere in propria
persona ad iferos:ꝛ tñ est articulus fidei. sꝫ tūc tem
pore sm.s.Tho.2ª.q.2.ar°.7.nōdū erat iplectuꝫ:ꝛ
ex cōsequēti nō tenebat explicite. Secūdo dr̄ q illi
infideles cōputātur iter minores. q̄uis essent sapien
tes. qꝛ nō ponebātur vt eruditores:ꝛ iō poterāt sal/
uari in fide prophetaꝝ. vel in fide diuine prouiden/
tie. nā aliquādo sufficiebat credere q deus ē:ꝛ ē re/
munerator: accedentiū ad eum. ad hebre.9. Multis
etiā gētilibus facta fuit reuelatio de xp̄o vt pꝫ p ea
q̄ dixerūt. Nā Job.20.dr̄. Scio q redemptor meus
viuit. Sibilla etiā ꝓnuntiauit q̄dā de xp̄o vt Aug.
dicit. Inuenit etiā in historijs Romanoꝝ q tēpore
cōstātini Aug. ꝛ Helene matris eius. inuentum fuit
quoddā sepulcrū. in quo iacebat hō aureā laminaꝫ
hñs in pectore. in qua scriptū erat xp̄s nascet ex vir
gine:ꝛ ego credo in eum. O sol sub Helene ꝛ Con/
stantini tēporibus iteꝝ me videbis. Si qui tñ salua
ti fuerūt in quibus reuelatio nō fuit facta. nō fuerūt
saluati absqꝫ fide mediatoris. qꝛ ꝛ si nō habuerunt
fidē explicitā. habuerūt iplicitā in diuina prouiden/
tia credētes deū esse liberatorē hoīuꝫ ꝫ modū sibi
placitū :ꝛ sm q aliqbus veritatem cognoscētibus.
ipsūs reuelasset ꝫ illud Job.35. qui docet nos super
iumenta terre. hec.s.Tho.

5 ¶ Quia tactū est q aliqui tenētur credere explicite.
iō q̄rit quō quilꝫ christianus teneat ad explicitam
fidem. vel ad credere. R̄z. sm.s.Tho. diuersis locis.
Credibilia sunt in triplici differentia. Primo nāqꝫ
sunt q̄dā q̄ p se directe sunt credibilia. vtpote qꝛ sūt
totius fidei nr̄e christiane prīa p̄ :ꝛ fundamenta:ꝛ
ista sunt articuli fidei. q sunt totius nostre credentie
rudimēta:ꝛ hec tenet qlꝫ fidelis credere explicite. i
genere tñ. vt.s. credat q oēs articuli in generali : ꝛ
qlꝫ in speciali. sunt veri:ꝛ nullus coꝝ est falsus. Ex/
plicite aūt hūc articulū ab alio scire distinguere : ꝛ
quēlꝫ sigilatim:ꝛ distincte:ꝛ explicite. credere nō te
nētur oēs. sꝫ qlꝫ sm magis:ꝛ minus ꝓ vt congruit
eius statui :ꝛ officio in quo est. Nā minores iferio/
res. etiā simplices. imo oēs baptizati tenētur ad cre
dēdū explicite humanitatis xp̄i misteria q̄ sunt via
ꝓtigēdi ad beatitudinē:ꝛ salutē: qꝛ vt dr̄ actu.4. ñ
est aliud nomē sub celo. nisi xp̄i datū hoībus:i quo
oporteat nos saluos fieri: max illa q̄ solēnizat eccle
sia. vt pote. q dei filius de.s.s. i Maria semp virgi/
ne icarnatus:ꝛ natus. q fuit sub pōtio Pilato pas
sus:ꝛ sepult. q descēdit ad iferos. q surrexit tertia
die q ascēdit ad celū:ꝛ q ad iudiciū ē venturus:ꝛ
cum nō possit credi explicite. q dei p̄ris filius fuerit
de.s.s. icarnatus. absqꝫ credentia dei p̄ris. dei filij:ꝛ
dei.s.s.ꝛ p ꝯñs trinitatꝭ. iō oēs ēt simplices tenētur
credere explicite misteriū trinitatꝭ .s. hoc q sunt tres
psone diuine. pr̄. filius.s.s. vñ Mat. vlti°. Eūtes do/
cete oēs gētes baptizātes eos i noīe p̄ris ꝛ filij.ꝛ.s.s.
Et de hmōi explicita credētia trinitatꝭ. examinatur
qlꝫ i baptismo:ꝛ q teneant pꝫ qꝛ religio erga deū
est de iure quasi nature. vt.ff. de iusti.ꝛ iur.l. veluti.
ꝛ ignorātia iuris nālis vel q̄si nō ē tolerabilis vt.ff.
de adult.l. si adulteriū.§. stuprū. C. d̄ i ius vocā.l.2.
Itē iste ignoraret cultū fidei q̄ ē publice nota oībus
vere. vel ꝓsumptiue. Nā i oēꝫ terrā exiuit son9 coꝝ:
ꝛ sic ignorās ē in lata culpa. vt.ff. de.v.sig.l. cede/
re.§. si.l. late. ꝛ.l. magnā. vñ nō excusat max cū fa
cile possit cōsulere ꝑitiores .ff. de bo.po.l. in bonoꝝ.
qs.or. in bo. sꝫ.l.2.1.q.1. notādū.35.di. in prin. ꝛ me
rito huic posset dici. ignorās ignorabit .37.§. vlti°:
vide aliqd.v. scia.§.ꝓ.i fi. Inter laicos ēt simplices
est gradus assignare. qꝛ ad āplius credēdū tenētur
litterati. q̄ꝫ illitterati:ꝛ iter litteratos ad āpliora te/
nētur illi quoꝝ auribus dei verbū quotidie in eccl̄ia
ꝓdicat. q̄ꝫ rustici. Mediocres ꝟo vt clerici:ꝛ curati
ac oēs religiosi. quoꝝ ē verbo. vel facto d̄ credēdis:
ꝛ agēdis simplices erudire. tenētur ad explicitā cre
dētiā cuiuslꝫ articuli sigillati:ꝛ ad aliq̄lr articuloꝝ
declarationē:ꝛ ad credētiā extēsiorēꝫ nō gñalr tñ.
sꝫ sm magis ꝛ minus ꝓ vt cōgruit coꝝ officio cui
ꝓest. Nā ad plus tenētur curati : q̄ꝫ nō curati:ꝛ ad
plus religiosi qb9 icūbit ex officio verbū dei clero ꝛ
populo ꝓdicare:ꝛ ꝯfessiōes audire. q̄ꝫ illi qb9 nō in
cūbit. Maiores aūt vtpote ꝑlati ꝛ rectores : ꝛ eccl̄ie
magistri in Theo. ꝛ doc. quoꝝ ē alios erudire. de/
bēt maiores habere. vñ.1.pe.3. parati semp ad satis
factionē oi poscēti. rōēꝫ de ea q̄ ē i vobis fides. Iteꝫ
ad plus tenētur pōtifices q̄ꝫ abbates:ꝛ ad plus pra
uitatis heretice iq̄sitores q̄ꝫ magistri:ꝛ doc. cū sint
fidei iudices:ꝛ plus oib9 sūmus pōtifex ad quē ꝑti/
net ea q̄ sunt fidei sentētialr determinare incōcussa
fide:ꝛ ad quē etiam sunt maiores ꝛ difficiliores.q.
fidei ꝛ eccl̄ie deducende.44.di. vñ dn̄s dixit Petro
vt pꝫ Luc.22. quē sūmū pōtificē cōstituit. Ego ꝓ te
rogaui Petre vt non deficiat fides tua : ꝛ tu aliqñ
ꝯuersus ꝯfirma fratres tuos. De ista cognitiōe. vi/
de.v. clericus.2°.§.2.ꝛ se. Secūdo sunt quedā credi
bilia idirecte. eo q ad destructionē coꝝ sequitur de/
structio articuloꝝ. vt illa que sunt i sacra scriptura.
ad talia aūt tenet quilibet christianus credere i coi.
q oia q̄ sunt in sacra scriptura sunt vera. qꝛ a deo
reuelata. q aūt hec vel illa sint in sacra scriptura:ꝛ
per cōsequēs illa credere debeat explicite. nō oēs te/
nentur. sed plus ꝛ minus sm distinctionē supꝛa po/
sitam. Similiter dicat de credibilibus. tertio mō.s.
per determinationē ecclesie. que determinat vt perti/

nētia ad fidē. Rosella post dire.lib.ꝑ.dicit ꝙ ē ꝗdā
fidei mēsura ad quā qlʒ tenef :⁊ ꝗ sufficit simplici/
bus.⁊ forte oibus laicis.s. ꝙ oʒ quēlʒ discernentē ⁊
maxime adultū ad fidē accedentē credere. ꝙ deus
est ⁊ qm̄ ē remunerator bonoꝝ:⁊ maloꝝ.⁊c. Alios
aūt articolos sufficit credere iplicite.s.ꝙ teneat veꝝ
esse quicqd tenet ecclesia.sed hoc nō videf verū : qꝛ
ista erat ꝯditio antiquoꝝ quibus nōdū erāt decla/
rata misteria.ꝗ solēnizātur in ecclesia. sicut dicit.s.
Tho.vñ Angelica.ꝟ.fides.§.7.post.s.Bona.i.ꝫ.
di.25.cui con. Ricar.ibideʒ.dicit ꝙ credere iplicite:
vt dicit Rosella: est fidei diminute:⁊ nō sufficit ha/
bēti vsum rōis.qꝛ cū ꝗdā sint notorie diuulgata.nō
posset qs illa ignorare sine ꝯtēptu: ⁊ totali negligen
tia sue salutꝭ hec i°.⁊ cō.s.T. vid aliqd.ꝟ.fides.§.6.
¶ Sed qd si aliqs eēt natus in siluis vel iter infide/
les vel nūq̄ habuisset vel audiuisset verbuʒ de fide.
Rꝫ.ſm.s.Tho.ꝫ.di.25.q.2ª. ꝙ in his ꝗ sunt necessa/
ria ad salutē.nūq̄ deus homini querēti suā saluteʒ
deest.vel defuit.nisi ex culpa sua. remaneat. vñ ex/
plicatio coꝝ ꝗ sunt de necessitate salutis. vel diuini/
tus homini ꝓuidentur per ꝑdicatores fidei sicut pʒ
de Cornelio.act.x.vel per reuelationē.qua supposi/
ta in ꝑtāte.li.ar.est vt in actū exeat.Vñ talis si face
ret qd̄ in se est de q̄rendo salutē. deus illi aliquo di/
ctoꝝ modoꝝ ꝓuideret.de salute sua. hec.s.Tho.⁊
idē.s.doc.2ª.di.28.ar°.4.ad.q̄m .ait.Ad fidē haben
dā aliquis se ꝑparare pōt.per id qd̄ in nāli rōe est.
Vñ dꝛ ꝙ si aliqs in barbaris natus nationibus.qd̄
in se est faciat.deus sibi reuelabit.illd̄ qd̄ necessariū
ad salutē vel inspirādo.vel doctorē mittēdo.hec.s.
Tho.⁊.2ª.q.2.ar°.5.dicit. Quibus nō daf auxiliū
fidei.sine quo nō pōt saluari ex iustitia.nō datur.in
penā precedentis peccati.salteʒ originalis.vt Aug.
dicē i lib.de corre.⁊ grā. vid aliqd.ꝟ.infidelitas.§.i.

c Rimen proprie est pecām mortale. vt pʒ per
Greg.i.iz Omel.facit.25.di.§.criminis.i.ꝟ.
qn̄ fiat criminalis dū placet. Largo āt mō
accipif q̄nq̄ ꝑ veniali iuxta illud. nemo sine crimi
ne viuit.Q̄nq̄ ꝑ isamia.Q̄nq̄ ꝑ pctō depositione
digno.Vide glo.in.d.§.criminis.Quō quoddā est
graue.quoddaʒ grauius.quoddam enorme:⁊ quō
ista deponunt.vel suspēdunt :⁊ quis possit dispēsa/
re.Vide.ꝟ.dispensatio.§.13.⁊.14.

c Riminator de quo dꝛ leui.15. nō eris crimi/
nator.nec susuro i populis. differt a susurrōe
qꝛ criminator ē q publice crimina aliis ipo/
nit.vel accusando.vel ꝯuitiēdo.qd̄ nō ꝑtinet ad de
tractorē.ł susurronē.hec.s.T.2ª.q.74.ar°.ꝑ.ad.2ᵐ.

c Risma. vide.ꝟ.ꝯfirma° sacm̄.§.3.⁊.ꝟ.ba/
ptismus.5.§.13.⁊.ꝟ.oleū sanctū.

c Rudelitas qd sit. vide.ꝟ.bestialitas:⁊ dicit
.s.Tho.2ª.q.159.ar°.ꝑ.ꝙ nomē crudelitatis
a cruditate sumptū est. qꝛ sicˉ ea ꝗ sunt cocta
⁊ digesta solēt habere suauē:⁊ dulcē saporē.ita illa
ꝗ sunt cruda habēt orribilē:⁊ asperum saporē.Cle/
mētia aūt iportat quādaʒ ai lenitatē.siue dulcedi/
nē.ꝑ quā aliqs est diminutiuus penaꝝ. Vñ directe
crudelitas demētie opponif.Vñ Seneca i.2°.de de
mētia dicit.ꝙ cruditas ē atrocitas ai i exigēdis pe
nis.opposita demētie.ꝑtinet.n.ad quādā austerita
tē ai.ꝑ quā aliqs fit prōptus ad penas augendas.
sicˉ ipa dulcedo affectus causans diminutiones pe/
naꝝ.ſm rōeʒ ꝑtinet ad demētiā : ⁊ crudelitas non
solū attēdit culpā in eo q punif.sʒ excedit modū in
puniēdo: ⁊ iō crudelitas differt a seuitia.siue feritate.
sicˉ malitia hūana a bestialitᵉ.vt dꝛ.6.ethy.h.s.T.

c Ulpa ſm Pa.post Bar.i.c.vnico.de depo.
i genere.Est deuiatio ab eo qd̄ bonū est :⁊ ꝑ
hoiuʒ diligētiā ꝓuideri poterat.ꝗ ē ſʒ Bar.
quadruplex. Pª latissima.ꝗ ē ideʒ qd̄ dolus verus.
Scōda latior ꝗ est idē ꝙ dolus ꝓsūptus. ex qᵉ ha/
bes ꝙ dolus ē ēt culpa.de quo dolo vide.ꝟ.dolus.
Tertia ē lata.ꝗ ē deuiatio incircūspecta ab ea dili/
gētia quā hñt coiter hoies illius ꝯditionis.Vñ dꝛ
coiter ꝙ ignorare illud qd̄ coiter hoies sciūt.est lata
culpa.l.lata culpa.ff.de.ꝟ.sig.Et ꝑ hoc ꝙ dꝛ icirc͠u
specta differt a dolo.si.n.ꝯsiderasset.fuisset in dolo.
exᵐ comodaui tibi librū.quē tu icōsiderate dimisisti
i bācho añ domū:⁊ fuit ablatus.fuisti i lata culpa.
qꝛ coiter hoies tue cōditiōis nō fecissent. Leuis cul
pa est deuiatio incircūspecta ab ea diligētia. quā ha
bēt hoies diligētes.nō dico coiter.sʒ diligētes.vt dif
ferat a lata culpa. Leuissima culpa est deuiatio in/
circūspecta ab ea diligētia quā hñt coiter diligētio
res:⁊ diligētissimi hoies. Vñ si diligētissimi sciuis/
seʒ ꝑcauere : ⁊ nō ꝑcauisti fuisti in leuissima culpa.
Casus fortuitus.ē deuiatio ab eo qd̄ bonū est:⁊ per
hoiuʒ diligētiā ꝑcaueri non poterat.de quo casu ⁊
quō quis de eo teneaf .vide.ꝟ.casus.⁊.ꝟ.depositū:
⁊.ꝟ.comodatū.ꝑ totū:⁊.ꝟ.restitutio.§.23.⁊ aliqd
.ꝟ.cōsiliū.⁊.ꝟ.mora.⁊.ꝟ.locatū.§.fi.

c Ultus diuinus est triplex ſm triplicē statū.s.
veteris legis.noue : ⁊ glorie : ⁊ specialis cul/
tus:⁊ honor qui grece dicif eusebia. Theose/
bia debef deo. vt omniū principio.ꝟ.adorare.

c Upiditas ē duplex.vna qdē qua finis i crea
turis ꝯstituif : ⁊ hec mortificat totalr chari/
tatē.cū sit venenū ipius.vt Aug.dicit.x.ꝯfe.
⁊ sic ē pctm̄ mortale.totalr tollēdo charitatē :⁊ sic
dꝫ itelligi qd̄ Aug.dicit. Minus te amat q tecum
aliqd amat.qd̄ nō ꝓpter te amat.qd̄ nō ꝯtingit in
pctō veniali. qd̄.n.amatur in pctō veniali propter
deū amatur habitu:⁊ si non actu. Est aūt alia cu/
piditas venialis peccati.ꝗ semper diminuif ꝑ cha/
ritatē.sed tñ talis cupiditas charitatem diminuere
nō pōt.qꝛ nō potest minui.ꝟ.charitas.§.4.

c Ura cōlis est deo de oibꝰ. nō qꝛ cōlia bona.
sua cura cōtr dispēset.sʒ qꝛ ex cōi sapiētia:⁊
bonitate oia administrat.Ad curā.n.duo ꝓ/

tinet. q: rō ordinis q̄ dr̄ puidētia. q̄ est i deo ab eter no diuʒ: ⁊ gubernatio siue executio q̄ est tēporalis. sic est etiā diis tēporalr. Et pōt aliqs habere curaʒ alicuius simplr: ⁊ sm quid: ⁊ dr̄ simplr qñ eius di/ spositioni totū regimē vite ipius subdit: ⁊ sic curaʒ alterius nō hʒ aliqs nisi platus q hʒ supra subditū iperiū: sm qd aūt qʒ ad aliqd ⁊ sic aliqs hʒ curaʒ pximi sui vnicuiqʒ. n. deus comisit de pximo suo.

Curialis dr̄ q nexibus curie ligatus. adulatur principibus. 57. di. nōne. 51. di. q i aliquo. Jtē curiales dicūtur aduocati i cā sanguinis. vel milites. seu officiales. seu a exercētes. 51. di. aliq̄stos.

1 ¶ Utrū tales sint ad ordines pmouēdi. vel ad regi mē. R̄. q nō. nisi cū magna discussiōe. vt itelligat verum sit solutus a curialibus. vel si sit irregulis. vel vt fugiat obligationē: ⁊ hmōi. vt in. c. legē. 53. di. ⁊ dicit q p triēniū dʒ pbari: ⁊ est bonū ɔsiliū. nisi ali qd rōnabile aliud psuadeat: nō dʒ tñ recipi ad reli gionē nec ordinari ēt si nō est irregularis. etiā si ex deuotiōe moueat. nisi sit solutus a curia. 51. di. c. i.

Curiositas ē vitiū oppositū studiositati. q̄ stu diositas est spēs modestie: ⁊ pars potētialis tēperātie: ⁊ nihil aliud est studiositas q̄ȝ mo deratio appetit⁹ sciēdi: ⁊ studendi. Curiositas igit sibi opposita. est vitiū seu imoderatio circa inordi/ natū appetitū cognitiōis: ⁊ ē filia acedie: ⁊ spēs su pbie. Aliñ tñ curiositas coiter dicta pōt dici studiuʒ sup vacuū. ad aliqd pagēdū. vñ dicit. s. Tho. 2ª. 2ᵉ. q. 169. arᵒ. 2ᵒ. q artifices ornamētoꝝ peccāt iueniendo superflua ⁊ curiosa. Dicit ēt curiositas q̄ post po/ sitis diuinis: ⁊ sanctoꝝ doḡis scriptis pbo2ꝝ: ⁊ poe/ taꝝ rōe vanitatꝫ. vel delectatiōis itēdit. 37. di. sacer dotes. Jtē cū sacra scriptura nō sm sanctoꝝ expoſi tionē. sʒ sm secularē sapiētiā: ⁊ ppꝛiū sensus vanita tē exponit. c. vino. c. di. Jtē q plura volūt sape q̄ȝ oꝫ aut de his de qbus nō ē dubitandū faciūt q̄ōes. de renū. c. qñ aliq curiosi lib. 6. ex qb⁹ cuʒ ibi nō patet q velle cognoscere quod nō ɔuenit. est curiositas: ⁊ peccatum q: inordinatio quedam.

1 ¶ Utrū vitiuʒ curiositatꝫ possit eē i cognitiōe itelle/ ctiua. R̄. sm. s. Tho. 2ª. 2ᵉ. q. 167. arᵒ. 1. q v̄itatꝫ cogni tio de se bona ē. sʒ pōt eē mala rōe alic⁹ ɔsequētis. sex modis. Pᵒ iqʒᵗᵐ aliqs de cognitiōe v̄itatꝫ supbit: sʒ illud. 1. cor. 8. sciā iflat. Secūdo iqʒᵗᵐ hō cognitio ne veritatꝫ vtit ad peccādū. Tertio iqʒᵗᵐ p studiū mi nus vtile retrahit a studio qd̄ ex necessitate icūbit. 4ᵒ iqʒᵗᵐ hō studet ad cognoscēdū veritatē supra fa/ cultatē ppꝛii igēii. eccl. 3. altiora te ne q̄sieris ⁊ fortio ra te ne scrutat⁹ fueris: ⁊ i plrib⁹ ei⁹ ne fueris curio sus: ⁊ istis modis vitiū curiositatꝫ i pte itellectᵃ repit.

2 ¶ Utrū curiositas possit eē circa cognitionē sensiti/ uā. R̄. vbi. s. q studiū circa sensibilia cognoscenda duplr pōt eē. vitiosuʒ. Uno mō iqʒᵗᵐ cognitio sensi/ tiua nō ordinat ad aliud vtile. sed potius auertit. Alio mō iqʒtū cognitio sensitiua ordinat ad aliqd noxiū. sic ispectio mulieꝝ. ordinat ad ɔcupiscēduʒ ⁊ iqsitio eoꝝ q̄ ab aliqs fiūt ordinat ad detrahēdū: ⁊ sic ē curiositatꝫ vitiū. Si qs aūt itēdit cognitionē sensibiliū ordiare ad necessitatē sustētatiōis. vel ad studiū itelligēde veritatꝫ. sic ē virtuosa studiositas.

1 ¶ Utrū sit pctm̄ mortale. R̄. hʒ q pōt dici ex dictis .s. Tho. vbi. s. q septē modis pōt esse mortale. Pᵒ rōe finis. puta q: ē pp aliqd̄ mortale. Secūdo rōe il loꝝ a qb⁹ vult accipe cognitionē. puta a demonib⁹. Tertio rōe coꝝ q̄ q̄rit cognoscere. puta q: sunt phibi ta. vt velle scire. vel audire pctm̄ qd̄ dr̄ i ɔfessiōe. vel oē aliud qd̄ sub mortali phibet. Quarto rōe coꝝ q̄ omittūtur pp curiositatē. puta cū omittit necessaria ad salutē. vel ad suū offiᵗᵐ. vt intēdat poetis. facit. c. nōne. ⁊ c. vino. 37. di. Quinto rōe illius ad qd̄ talis cognitio inducat. vt puta si ad errorē ɔ̄ fidē. vel ad aliud pctm̄ mortale. Sexto rōe modi. vt cuʒ qs pp talia sciēda. vel vidēda facit phibita. puta supsti/ tiosa. vel dimittit audire diuina. ad q̄ tenetur. vt vi deat spectacula phibita. sicut sunt torneamenta: ⁊ hmōi. q̄ non pñt fieri sine peccato mortali.

Custos q mercedē accapit nō specialr p custo dia. tenet ɔ̄ dolo. lata culpa: ⁊ leui. hʒ glo. i. l. q mercedē. ff. loca. sʒ si specialr pro custodia mercedē acciperet. tenet ēt de leuissima. hʒ eādē glo. p qᵈ tñ scias q qñ qs mercedē accapit p custodia. si sum⁹ i ɔ̄ctu i qᵒ solū tenebat ɔ̄ lata culpa. vt i depo sito. sic acceptio mercedis pro custodia faciet vt te/ neat de leui: ⁊ sic itellige. c. bona. fides. de depo. ⁊ l. pᵃ. §. si vestiméta. ff. depo. Si vo sumus i ɔ̄ctu in qᵒ qs tenet de leui culpa. sic i locato. sic acceptio mer cedis p custodia faciet vt teneat de leuissimā: ⁊ sic itellige. d. l. itē q̄rit. Et nō q qñ qs locat opas in re q̄ reqrit diligētissimā curā. vt puta polire gēmā pre ciosaʒ. aut icidere brocatū p veste fiēda: ⁊ hmōi. te nebit de leuissima. d. §. q colōnā. Aut nō locat opa i re talis ipoꝛtātie: ⁊ sic vera ē glo. i. d. §. q colōnaʒ. q: tenet solū de leui. De culpa. v. culpa.

1 ¶ Quid si neget dolū l negligētiā qs pbabit. R̄. gl. i. d. l. q mercedē. q ipse custos ar. ff. de edē. l. si qs. §. vltᵒ. ⁊ hᵒ veꝝ qᵒ ad foꝝ ɔ̄tētiosuʒ. secus i foro ɔsciē. Jdē dic de custode carceris. ff. de custo. ⁊ exhi. re. l. vltᵃ. ⁊ idē i deposito. Jn aliis āt casib⁹ regulari q dolū allegat dʒ pbare. ff. ɔ̄ pba. l. quotiēs. §. q dolū.

Damnati q erūt. R̄. s. T. q. di. 46. q. 2. ar. 3. di cit. q error originis fuit vt Aug. 21. de ci. dei. dic̄ q ēt demōes. q̄nqʒ p misericordiā liberā di sunt a penis. sʒ iste error oīb⁹ m̄ris parisius di splicuit: ⁊ ē reprobat⁹ ab ecclia pp duo. pᵒ q: māifeste aucti scriptur repugnat. q̄ hʒ apoc. 9. dyabol⁹ q se/ ducebat eos missus est in stagnū ignis: ⁊ sulphu/ ris. vbi bestia ⁊ pseudo prophete cruciabuntur. die ac nocte. i secula seculoꝝ. per quod in scriptura signi ficari eternitas consueuit. Secundo q: ex vna parte dei misericordiaʒ nimis extendebat: ⁊ ex alia parte

tã coartabat. eiusdẽ.n.rõis eẽ videtur bonos ange
los in eterna beatitudine ꝑmanere: ⁊ malos ange/
los in eternũ puniri. Unde sicut ponebat demones: ⁊
animas dãnatoꝝ quãq; a pena liberari. ita ponebat
angelos: ⁊ aias beatoꝝ quãq; a beatitudine i huius
vite miserias devoluẽdas. Quidã vero sꝫ. e. Aug.
ibidẽ. declinauerũt ab errore ori dicẽtes ꝙ oẽs an/
geli mali debeant in eternũ puniri in eẽ dãnatos. sꝫ
oẽs hoies quãq; liberari etiã infideles. sꝫ hec opinio
est oio irrationalis. sicut.n. demones sunt in malitia
obstinati: ⁊ ita perpetuo puniẽdi: ita ⁊ anime ho/
minũ q sine charitate decedũt. cum hoc sit hoibus
mors qđ angelis casus. vt Dam. dicit. Quidã fue/
rũt vt dicit Aug. ibidẽ. q nõ oibus hoibꝰ ꝑmiserũt
liberationẽ a pena. sꝫ solis christianis: ⁊ in hoc di/
uersificati sunt. quidã.n. dixerũt ꝙ quicũq; sacra fi/
dei susceperũt ab eterna pena erũt imunes. sꝫ hoc ẽ
ꝯtrariũ veritati qꝛ quidã sacra fidei recipiũt ⁊ fidẽ
nõ hñt sine qua ĩpossibile ẽ placere deo. hebre. 11. Et
alij dixerũt ꝙ solũ ab eterna pena erũt imunes qui
sacra fidei sunt ꝯsecuti: ⁊ fidẽ catholicã tenuerunt.
Sed cõtra hoc eẽ videt ꝙ aliqñ aliqui fidẽ catho
licã tenẽt: ⁊ postea ab ea resipiscũt. qui non minori
pena sunt digni. sꝫ maiori. qꝛ ⁊ Pe. ⁊ Melius erat
viã veritatis nõ agnoscere. q̃z post agnitã retroire.
Et ideo alij dixerũt. ꝙ illi soli sunt ab eterna pena
imunes. q ĩ fide catholica finalr ꝑseuerant. q̃tũcũq;
alijs criminibus inoluãtur. sꝫ hoc manifeste cõtra/
riat scripture. qꝛ Jaco. i. dr̃ fides sine operibus mor
tua est. Unde nõ oẽs finaliter in fide ꝑsistẽtes a pe/
na eterna erũt imunes nisi ab alijs criminibus inue
niãtur finaliter absoluti. Quidã vero alij vt Aug.
dicit vbi. s. posuerũt nõ oẽs qui catholicã fidẽ tenẽt
a pena eterna eẽ liberãdos. sꝫ soluz illos qui miseri/
cordie insistunt. q̃uis etiã alijs criminibus sint sub/
iecti. sꝫ istud nõ põt stare qꝛ sine charitate non põt
aliquid deo eẽ acceptũ. Uñ dicendũ ꝙ quicũq; cuꝫ
pctõ mortali decedũt. nec fides nec opera misericor
i dic. eos liberabit a pena eterna. Etiã post q̃tũcũq;
spatiũ tẽporis. hec. s. Tho. Et. 2. di. 28. arᵒ. 3. ait idẽ
s. doc. Homo ⁊ si nũq̃ transgrederet vel omitteret
nihilominus tñ pctõ originali subiectus esset. a quo
nõ nisi per grãz liberari põt. pro quo merito subiret
dãnationẽ ⁊ etiã ad legitimã etatem deueniens in
hoc ipo peccaret. ꝙ se ad grãz nõ ꝓpararet vñ etiã
pro tali negligentia punire. Et nullus põt liberari
a dãnatione propter pctm̃ Ade nisi per xp̃m a qua
liberatur aliquis tripliciter. s. per baptismum. marti
riũ. fidem ⁊ dilectionẽ: ⁊ sic omnes dãnãtur nisi ha
buerint vnũ istoꝝ triũ vel in inferno. vel in limbo.
f ¶ Deus põt de potẽtia absoluta nõ aũt ordinaria
reuelare alicui dãnationem suam ⁊ tunc intellige/
retur cõminatorie tantum: si aũt absolute teneretur
velle iustitiam dei non autem dãnationẽ suam sm
se. hec. s. Tho. primo. di. 48. arᵒ. 4ᵒ. ad. 2ᵐ.

¶ Dãnati cognoscent oia bona q̃ fecerunt: ⁊ ex hoc g
nõ minuet coꝝ dolor. sed magis augebit. qꝛ maxi/
mus est dolor multa bona perdidisse propter quod
Boe. dicit in. 2. de cõso. ꝙ summũ infortunij est ge/
nus fuisse felicẽ. imo oia q̃ erunt in eis erit eis ⁊ ma
teria tristitie vñ sicut ꝓpter perfectã sãctoꝝ beatitu
dinẽ nihil erit in eis qđ non sit gaudij materia. ita
nihil erit in dãnatis qđ nõ sit eis materia: ⁊ causa
tristitie: nec aliquid ꝙ ad tristitiam pertinere potuit
deerit. vt sit coꝝ miseria consumata. sic ergo in dã/
natis erit actualis cõsideratio coꝝ q̃ prius scíuerũt
vt materia tristitie. non aũt vt delectationis causa.
Ea aũt q̃ in hac vita agũtur nõ ita affligerent dã/
natos in inferno si viderẽtur sicut sanctoꝝ gloria i
specta vñ nõ ita ostẽdunt dãnati his q̃ hec agũt.
sicut sanctoꝝ gloria. q̃uis etiã aliqbꝰ coꝝ q̃ hic agũ/
tur ostendãtur. eis. s. q̃ i eis tristitiã agere possunt.
Et q̃uis dãnati sint in tenebris tñ vident sua affli/
ctiua. sub quadã vmbrositate. hec oia. s. Tho. in di
uersis locis. Et q̃uis multa possent dici ꝺ dãnatis.
qꝛ tñ ẽ magis mẽ Theo. ideo ea breuitatis dimitto.
Quõ dãnati blasfemant. vide. ꝟ. blasfemia. §. 6.
Ecanus idem est ꝙ archidiaconus. ideo vi/
d de. ꝟ. archidiaconus.
Ecime sm. s. Tho. 2ᵉ. q. 85. arᵒ. 3ᵒ. proprie lo
d quendo nõ sunt sacrificia q̃ ꝓprie dicũtur
quãdo circa res deo oblatas aliqđ fit. sicut
ꝙ aialia occidũtur. ꝙ panis frangit: ⁊ comedit: ⁊
benedicit. vt ipm nomẽ sonat. Nam sacrificiũ dr̃ ex
hoc ꝙ hõ facit aliqđ sacrũ. Nec sunt etiam proprie
oblatio q̃ directe dicit eũ deo aliqđ offertur etiaꝫ si
nihil circa ipm fiat sicut dicũtur offerri denarij vel
panes in altari circa quos nihil fit. vnde omne sa/
crificiũ est oblatio sed nõ ecõtra: primitie aũt obla/
tiones sunt qꝛ deo offerebãtur vt legit de vtero. 26.
nõ ãt sunt sacrificia qꝛ nihil sacrũ circa eas fiebat.
Decime vero ꝓprie loquẽdo nõ sunt sacrificia. neq;
oblactiones. qꝛ nõ imediate deo. sed ministris diui/
ni cultus exhibẽtur. Dicit aũt decima pars omniũ
bonoꝝ iuste acquisitoꝝ deo debita. e. ma nobis. de
deci. cuius quota est sm nomen. de quo infra.
¶ Decime quot sunt. Rx. sm. s. Tho. 2ᵉ. q. 87. arᵒ. 1. i
ad pᵐ. In lege veteꝝ soluebãt tres. quaꝝ pᵃ dabãtur
leuitis. vt patet nu. 18. Leuite decimaꝝ oblatiõe cõ/
tenti erũt. quas in vsus coꝝ ⁊ necessaria seperaui: ⁊
iste remanent. Secũde decime erãt de quibus legit
de vte. 14. Decimã partẽ sepabis ꝺ cũctis frugibus
tuis q̃ nascũtur in terra. per ãnos singulos: ⁊ come/
des in cõspectu dñi dei tui. in loco quẽ elegerit deus
iste nõ habent locũ in noua lege cessantibus legali/
bus victimis pro quibus dabantur. Tertie decime
erant de quibus ibideꝫ subditur. Anno. 3ᵒ. seperabis
aliã decimã ex oibus que nascũtur tibi eo tempore:
⁊ reponas intra ianuas tuas. venietq; leuites qui
aliã nõ habet partẽ. neq; possessionẽ tecũ: ⁊ peregri

nus ac pupillus: et vidua q intra portas tuas sunt: et comedent et saturabuntur: et hec in noua lege augetur. per hoc q dns no solu decimam partem sed oia superflua paupibus iubet exhiberi. sm illud Luc. x. qd super est date elemosina. Prime etia q ministris ecclesie dantur. de quibus erit sermo in presenti. e. p eos debet in usus pauperu dispesari. s. quatu ad superfluu. q diuiduntur etia. qr queda sunt prediales. q prouenit ex ipsis prediis. vt extra eo. ad apostolice: et c. pastoralis. et de paro. c. fi. qda sunt personales. q debetur ex negotiatioe. vel artificio. seu scia. milicia. aut venatione: et hmoi hominu industria. de quibusda i vero videt dubiu. vtru sint prediales. vel psonales. vt de agnis et aliis fetibus animaliu. q i pascuis sunt: et potest dici q sunt mixte. cu partiz a prediis veniat. vn viuut animalia. ar. eo. c. comissuz: et sic sunt pdiales. partiz vero prouenit a personis. i. a custodia personaz: et sic videtur personales.

2 ¶ Utrum optima debeant dari pro decima. R. sm Inno. et Hosti. q agnos. pullos. vitulos: et hmoi. n tenetur quis dar optimos. nec deteriores. s; mediocres. vel sicut trasiunt sub virga pastoris. sicut dicitur leui. vltimo. omniu decimaz bouis: et ouis: et capre. q sub pastoris virga transeunt. quicqd decimu venerit dno sanctificabit. Indignu est. n. dare deo. qd dedignatur ho. 49. di. c. fi. 16. q. 5. oes decime.

3 ¶ Quado debeat dari. R. sm q dr in. c. cum hoies eo. tit. q statiz fructibus collectis: et hoc quo ad prediales quo vero ad personales. coiter dicit q debet solui in fine anni. sed securius dr q debent solui sm cosuetudine prescripta: et approbata: et si pereut. perribut illi qui est in mora. alias non. Eode mo dicit de loco q debet solui. vel i vinea. vel portari ad domu sm psuetudine. si vero no appareat de psuetudine. videret q debeant portari ad domu recipientis. q: sm. s. Tho. 2a 2e. q. 33. ar. 2. ad. 4m. debitor aduenienie termino debet querere creditore. alias cet in mora. cu terminus ipse interpellat.

4 ¶ Utru de decimis deduci possint expese. R. prediales decime dari debet indistincte no deductis expesis. nec etia illis q fiunt pro fructibus colligendis. c. cu homines. eo. tit. et. c. tua. et ibi Pa. vn nec semen deducedu est. sm Hosti. de personalibus vero distinguendum est. qr si surgunt ex rebus iam decimatis. deducantur expense. aliter non. c. pastoralis. eo. tit. De lucro autem aduocationis sm Guil. non debent expense deduci. sicut qui locat operas suas. no deducit expensas.

5 ¶ Utru dare decimas sit de pcepto. R. sm. s. Tho. 2a 2e. q. 87. ar. p. vbi pcludens post multa dicit. sic g° pz. q ad solutione decimaz homines tenetur partim quide ex iure nature. partiz etiam ex istitutione ecclesie. q tn pesatis oportunitatib9 tepoz: et psonaz posset alia parte determinare soluedam. hec. s. Tho. et ibide ad. 2m. ait. pceptu de solutione decimaz qm ad id qd erat morale in lege veteri dictu est in euagelio a dno vbi dictuz est Mat. x. dignus est operarius mercede sua: et etia ab apso. i. cor. 9. qs militat suis stipediis vnqz. aut platat vinea et de fructibus eius non edit. hec ille. Et. 16. q. i. dr decime ex debito requirutur et q eas dare noluerint res alienas inuadunt. Sed determinatio certe partis. sm. s. Tho. e reseruata ordinationi ecclesie. Ista duo probatur in. d. c. tua nobis. Ite. s. Tho. i ql. 6. q. 5. ar. 4. sic ait. decime sacerdotibus debentur. in coi quide sm ius naturale. Naturalis. n. ro dictat. vt illi q pro populo in spiritualib9 laborat a populo stipedia sue sustentationis accipiant: et sm hoc. etia in nouo testameto est iure diuino sancitu. naz vt dr. i. cor. 9. dns. ordinauit his qui euagelium anuntiant. vt de euangelio viuant. sed in lege veteri iudiciali pcepto. taxata est quatitas eius. qd ministris dei e a populo soluendu. s. decima: et hoc etiam ecclesia statuit in populo christiano. soluendu. vnde cuz sacerdotibus decime debeatur. tu ex iure naturali. tu de iure diuino. tum etiaz ex statuto ecclesie. qzuis sacerdos sit diues nihilominus pauper tenetur ei. hec. s. Tho.

¶ Sed nuquid cosuetudo excusat a solutione decimaz. R. sm. s. Tho. in ql. 2. q. 4. ar. 3. vbi sic ait. 6
Et q sunt de iure positiuo. p disuetudinez aboletur: ea vero q sunt de iure naturali. vel de iure diuino. nulla dissuetudine aboleri possunt. Nulla. n. dissuetudine fieri potest. vt sit licitum furari. vel mechari. Est ergo cosiderandu ad ppositu. q. vtru dare decimas sit de iure diuino. vel de iure positiuo humano. ius aut diuinu in veteri et nouo testameto cotinet: et quide no apparet i nouo testameto aliquod pceptu datu de decimis soluendis. in doctrina dico euagelica. vel apica. qd. n. dr Mat. 23. de solutione decimaz: hoc oportuit facere: et illa non omittere: et qd dicit phariseus Luc. 18. decimas do oiuz q possideo. magis videt ad statu veteris testameti ptinere. qz obseruatie noui testameti forma impoere. In veteri aut testameto triplex genus pceptoz erat. qda. n. erat pcepta moralia. qda iuditialia. qda cerimonialia. pcepta moralia sunt que sunt idita nali roi ad q hoies oi tepore obligatur vt honorare parentes no mechaberis et similia: pcepta aut iudicialia sunt p q iuditia exercebantur. puta si quis furaretur vna oue. redderet quatuor: et hmoi precepta. no sunt indita roi nali. no. n. ro nalis hz q ille q furat oue: magis reddat quatuor. qz tres. vel vna. s; tn p tale. vel hmoi pcepta. determinat morale pceptum. Habet. n. ro nalis. q ille q furat. debeat puniri. s; q tali pena puniat. hoc determinat p pceptu iudiciale. Precepta aut cerimonialia veteris legis. sunt q ptinet ad obseruatia diuini cultus: et sunt ordinata ad figuradu aliqd futuz. sic ymolatio agni pascalis. figurabat passione xpi. Est ergo psideradu vtz pceptu de decimis psoluendis sit morale. vel iudiciale.

vel cerimoniale. Si n. est morale ad hoc oēs tenen/
tur: et oi tēpore. nulla obstāte ɔtraria ɔsuetudine. sz
hoc nō videt. qz rō nālis nō dictat magis q̄ hō mi
nistris dei. det decimā q̄z vndecimā. vel nonā partē
fructuū. Si vero sit pceptū iudiciale. nō tenētur ad
decimas dandas. sicut nō tenētur oēs ad iudicādum
sm iudicia in lege veteri ɔscripta. qz illa iudicialia
pcepta sunt specialr illi populo data ɔsideratis cō/
ditionibus eius. Nō n. eadē oibus expediūt. Si āt
sit pceptū cerimoniale. nō solū nō obligaret. sz etiaz
seruatū iduceret in pctm̄. Peccaret. n. si qs agnum
pascalē imolaret. qz post aduentū veritatis. cessarunt
figure. Dicēdū est ergo sicut antiq magistri dixerūt.
q̄ qdā pcepta legis sunt pure moralia. vt nō occi/
des. Quedā aūt pure cerimonialia. vt imolatio pa
scalis agni: et circūcisio. Quedā aūt sunt media. sm
aliqd moralia. sm aliqd cerimonialia. sicut pceptuz
de obseruātione sabbati est morale. quātum ad hoc
q̄ aliqd tēpus qeti deputet ad vacanduz diuinis.
Hoc. n. rō nālis hz. sz q̄ dies septima sit dputata hu°
est ex determinatiōe dei. pter aliquā figurā. vnde
hoc est cerimoniale. Sic ergo pceptū d decimis per
soluēdis. est quidē sm aliqd morale. vt. s. qui p po/
pulo. diuino obsequio vacant stipēdijs populi sub/
stētent: et sz hūc modū ponit hoc pceptū i nouo
testamēto. Dicit. n. dñs Mat. 7. dign° est operarius
cibo suo. Et apls. i. ad cor. 9. q̄ dñs ordinauit. vt q
euāgeliū anūtiant. de euāgelio viuāt: et qui altario
deseruiūt. de altario viuāt. Sed qz̄ ad determina/
tū numerū decime. nō est de iure nāli. neqz ē pceptū
morale. sz est cerimoniale inquātū refertur ad figu
randū aliquid circa xpm. vel etiaz est iudiciale sm
cōuenientiā ad illū populū. in quo multitudo mini
stroz tali taxatiōe opus erat ad ministroz dei sub/
stentationē. Sic ergo hoc cōe q̄ est puidere mini/
stris dei in necessarijs vite. est de iure diuino quasi
morale pceptū: et de iure naturali existēs. Ad quēz
aūt principē qui potest legē cōdere pertinet ius na/
turale cōe. per ius positiuū determinare. Nihil. n. ē
aliud ius positiuū q̄z determinatio iuris naturalis.
sicut ius naturale hz. q̄ malefactor puniat. sz q̄ ta
li pena puniat. hoc determinat per ius positiuum.
Quia ergo ecclesia habet potestatē condendi legē.
in his q̄ pertinēt ad cultū dei. potuit per ecclesie sta
tutū taxari quātitas eoz q̄ sunt dāda ministris dei
a populo: et vt esset quedā cōsonantia noui et vete/
ris testamēti. statuit ecclesia vt taxatio veteris te/
stamenti seruaret. etiā in nouo. d. c. tua nobis. vnde
oēs tenētur ad decimas. velint. nolint. Posset autē
ecclesia statuere. si causa sub esset. vel in maiori vel i
minori numero. puta q̄ daret octaua. vel vndeci/
ma. sicut et q̄ detur decima. Patet ergo q̄ nulla cō
suetudo ɔtria. soluit hominē ab obligatiōe reddēdi
decimas. qz hec obligatio fundat supra ius diuinū:
et supra ius nāle. vñ semp tenētur hoies reddere de
cimas. si ecclesia exigat. etiā ɔtria ɔsuetudine nō ob
stāte: et i terris vbi est ɔsuetudo q̄ decime soluant.
ipsa ɔsuetudo quasi expostulat decimas. Vñ pecca/
ret q nō redderet. sz i terris vbi nō ē ɔsuetudo cois.
q̄ decime dētur: et ecclesia nō petit. videt ecclesia re
mittere. dū dissimulat. Et iō hoies i terris illis. non
peccāt decimas nō dādo. Durū. n. eēt dicere q̄ oēs
hoies italie: et orientaliū partiū dānarētur. qui deci/
mas nō soluūt: et huius argm̄ possumus ab aplo acci
pere. cui cū deberētur necessaria victus. ab his qui/
bus pdicabat. tñ nō accipiebat. nec tñ peccabāt qui
ei nō dabāt. alioqn male cū eis egisset. nō accipien/
do. pserti3. cū ipe dicat. act. 20. nō. n. subterfugi quo
minus anūtiarē vobis oē ɔsiliū dei. Et iō apls non
exigebat qd sibi debebat. ne daret aliqd offendicu/
lū euāgelio. vt ipe dicit. vñ nō bene facerēt rectores
ecclesiaz. si i terris illis. decimas exigerēt. i qb° non
est ɔsuetudo dari. si pbabilr crederēt q̄ ex hoc scā/
dalū nasceret hec. s. Tho. Vide. s. scādalum. §. 15.
Idē ponit sententialr i. 6. ql. et. 22. Hāc viā videt seq
Host. i. c. a nobis. eo. tit. Archi illā recitat i diuersis
locis: et sequitur Pa. i. c. i aliqbus recitat eā et multuz
laudat. Et si qs illā bñ ɔsideret. reducūtur. ex his q
dicit. ad ɔcordiā. oēs opiniōes. tā theologoz q̄z ca/
nonicoz. Ex qb° dicūtur aliq ɔclusiōes. P° q̄ pui
dere ministris dei. de necessarijs vite. ē de iure diui/
no. morali: et nāli. 2° q̄ nō pōt p q̄zcūqz ɔsuetudinē.
hec obliga° deleri. 3° q̄ nō pōt pscribi q̄ eis nō de/
beat. J. e. §. 19. 4° q̄ q° ad quotā. nō ē de iure nāli.
5° q̄ ista quota ē determinata p ius positiuū. 6° q̄
ex ɔsequēti q° ad istā quotā posset pscribi: et de alia
q̄ntitate limitari. 7° q̄ oēs tenētur. velit. nolit. 8° q̄
ecclia posset taxare minorē vel maiorē. quotā. 9° q̄
semp tenētur hoies reddere. si ecclia petat. 10° i terris
vbi ē ɔsue° vt soluātur peccaret q nō solueret. 11° q̄
i terris vbi nō ē ɔsue° cois vt soluāt: et ecclia nō pe/
tit. videt remittere. dū dissimulat. 12° hoies i tali lo/
co ñ soluētes. nō peccāt. nisi exigētib° obstinate dare
recusarēt. 13° nō bñ facerēt rectores eccliaz. si i terris
illis. vbi nō ē ɔsuetū exigerēt. si pbabilr crederēt. q̄
ex h° scādalū nasceret. itellige nisi pateret necitas ma
xime qñ eēt expssa necessitas. Pz g° quō vez dicūt.
Inno. Host. et aliq aliī. q dicūt. eē de iure diuino: et
nāli: et nō posse deleri. neqz pscribi. Pz ēt falsuz esse
id qd dicit āgelica. s. e. §. 2°. cū. seq̄. vbi dicit q̄ sa/
cerdoti nō idigēti: ē solū de iure positiuo: et sic p cō/
suetudinē pōt pscribi. Hec. n. ē ɔ. s. T. q fūdat se. s.
sacrā scripturā. euangeliū: et Pauli. Est ēt ɔ rōez. q
ius nē dictat. q̄ p coi. laborās. vtilit°. recipiat mer/
cedē. vt pz p auctoritates euāgelij et Pauli. siue igr
idigeāt siue nō. ē tñ sēp de iure nature. qz ñ fūdat i
h° q̄ idigeāt sz i h° qz laborāt. vñ potuisset accipe ēt
nō idigēdo: et ēt sacerdotes diuites. si obstāte q̄cūqz
ɔsue°. vñ sacerdos q hz bona paterna. pōt viuere de
bonis ecclie: et ex ɔñti sibi debet. s. bñfiū. 3. §. x. cū. si.

c.J.c.c.§.13.vbi addit q͂ et debet pp elemosinas q͂s pbiteri dn̄t facere: ⁊ q͂ n̄ valeat allegare malitiā pbiteroꝝ.habes i.c.tua nob.e.ti. Nec facit dictū Host.p eis.q:.n̄ dic̄ q͂ n̄ tenent. ſʒ dic̄ q͂ excusant. que multū differūt:vt pʒ.s̄.Sic ergo bn̄ pōt esse ꝯsuetudo q̄ excuset nō soluētes qn̄ n̄ petūt:sed nō pōt valere cōsuetudo q͂ n̄ teneat qn̄ petuntur :siue a diuite siue a paupe q̄uis forte aliqn̄ male facerent petēdo. s.qn̄ nō indigent.⁊ timet de scādalo:⁊ i isto sensu vi det loq Jnno.⁊ Hosti.q dicūt q͂ est q̄si hereticum.s. q͂ aliq nō teneant propter ꝯriā cōsuetudinē. Nec facit differētiā.s.Tho.inter pdiales ⁊ psonales quātū ad hoc in quo con.cū Jnno. nō tn̄ qddā notabile dictū. Guil.dicens q͂ ecclesie acceperūt semel totā decimā:cū recepūt possessiōes sufficiētes ad necessitates eoꝝ:⁊ sic posset dici q͂ ꝯtinue recipiūt decimas qd̄ si esset veꝝ.s.q͂ recepissent possessiones:siue reddit⁹ rōe decime:vt ego scio factū fuisse in quadā terra p certo tota.q.soluerent:q: dicunt cōtinue soluere:qui dederūt vt ꝯtinue sacerdotes recipiāt:⁊ sic fuerūt solute.p semp:sec⁹ vbi nō fuissent data illa rōe decime. Quidā dicūt esse bonū ꝯsiliū ꝯuenire cū parochiali tn̄ quia posset donare:tū q: posset introduci ꝯsuetudo de q̊ta.⁊ pscribi:⁊ maxime qn̄ petūt. Quō ⁊ qn̄ religiosi tenent facere ꝯsciaꝫ ⁊ pdicare de decimis vel occupare ⁊c̄.vo.exco.5.casu.43.44.⁊.45.

7 ¶ A qb⁹ decime dari dn̄t.R̄.hʒ Pa.i.c.a nob.e.ti.p. nō.vbi sic ait. Quilibet tenet soluere decimā. nisi spetialr sit exēptus:ex q̊ refert q͂ eccla hʒ itētionē fūdatā de iure.ꝯ quēlʒ.p hoc facit q: de⁹ neminē exapit a solutione decimaꝝ:vt habet.s̄.§.i.facit.d.c. a nob. ⁊ 16.q.7.c.decimas.itē clerici tenēt dar decimas nō de bonis ecclaꝝ ſʒ de ppꝛijs.c.2.⁊.c.a nob.e.ti.ꝺ ꝯse. di.5.c.q̊dragesima.⁊.s.Th.2ᵉ.q.87.ar.4.Ubi ait clerici de ppꝛijs pdijs.vl ex successione parētū vl emptione vel q̊cūqꝫ huiusmodi.sūt ad decimas soluēdas obligati.parochiali eccle.sic̄ ⁊ alij.ēt si ipsi sint eiusdē eccle clerici:q: aliud ē hr̄e aliqd vt ppꝛiū:aliud vt cōe.pdia ꝟo eccle n̄ sūt ad decimas soluēdas obligata.ēt si sint ꝭ iminos eiusdē eccle. Religiosi q si clerici si habeāt curā aiaꝝ spūalia pplo dispēsantes. nō tenēt decimas dare.ſʒ possunt eas recipe.de alijs vero religiosis ēt si sint clerici.q nō dispensant pplo spūalia.est alia rō.Jpsi.n.tenēt de iure cōi decimas dare.hn̄t tn̄ aliquā imunitatē fm diuersas ꝯcessiōes eis a sede apostolica factas.hec.s.Tho. q̄ sūt īspiciēda. Jtē religiosi tā exēpti q̄ nō exēpti.ꝺ terris ⁊ possessionib⁹ acqsitis ⁊ acqrēdis tenēt integre solueꝛ decimas illis qbus eadē possessiones ⁊ terre fuerāt decimales.c.statutū.§.ceteꝝ.e.ti.li.6. Jtē etiā lepꝛosi tenēt ad decimas.si tn̄ sint cōiter viuētes.nō tenēt de ortis ⁊ nutrimētis aialiū.vbi ēt fm aliquos itelligūtur fetus:de eccle edi.c.i°. Oia pdicta itelligas ꝺ iure cōi:sec⁹ āt si qd aliud hr̄ent ex puilegio:sic̄ sunt monachi albi tēplarij. ⁊ hierosolamitani: ⁊ multi alij. de q̊ i.c.suggestū.cū mltis.e.ti. Quidā excipiunt p.qn̄ ex pacto soluerēt:q: n̄ liberarent puilegio.nisi ex pumerent.e.ex mltis.e.ti. Scd̄o qn̄ parochialis eccla enormiter ledit.ar.d.c.suggestū. Tertio cū eā soluēdo tacite renūciat puilegio.de hoc glo.in.d.c.suggestū. Jtē etiā paupes tenent hʒ.s.T.q.6.q.5.ar.4.

¶ Qn̄ vendit an̄ decimationē.qs tenet ad decimā. R̄.vterqꝫ tenet.vēditoꝛ qdē pp dolū q̄ comisit:⁊ ēt q hʒ pciū qd̄ succedit loco rei vēdite.ar.12.q.2.mone m⁹.ff.ꝺ pe.here.si ⁊ rē ⁊ pciū.ēptoꝛ ꝟo tenet:q: res trāsiuit ad eū cū.s.ꝺecimaꝝ onere suo.s.ꝺamaꝝ.c.pastoralis.c. Et ita eccla potent a q̊ voluerit.si tn̄ obtinuerit ab vno liberatus ē alius.absit.n. q͂ eccla sibi recipiat cū augumēto.hec Ray.⁊ subdit q͂ si ēptoꝛ fuit bone fidei:q ⁊ postea soluit decimā.venditor tenet ei.q͂ si emptoꝛ fuit male fidei.vēditoꝛ nō tenet ei nisi expresse dictum fuerit.⁊ cautū. Sʒ tamē vterqꝫ dʒ agere pniam de dolo ⁊ quasi de furto q: ꝯtraxerūt decimā inuito dn̄o. Jn foro āt pniali tutius est si emptoꝛ psoluit decimā q͂ vēditor sibi restituat : nisi forte in casu.s.si emptoꝛ nō inueniret deceptus in re:q: bn̄ valet adhuc pcū. Sed glo.eius dicit q͂ videt quibusdā pbabiliter q͂ si adhuc valet pciū.soluta decima:tn̄ in foro penitentiali venditoꝛ tenet emptori restituere id qd̄ soluit eccle:dū tn̄ in ꝯtractu abfuerit fraus ⁊ dolus:nec deceptus fuerit vltra dimidium iusti pcij.glo.hoc veꝝ in foro iudiciali:i pniali ꝟo tenet quis restituere ēt pp deceptionē minorē.dūmodo nō valde paruā.⁊.s.Tho.2ᵉ.q.87.ar.2.ad.4ᵐ. dicit quādo venditur triticum nō decimatum potest ecclesia decimas exigere:⁊ ab emptore q: habet rem eccle debitā:⁊ a vēditore:q: qntū est ꝺ se ecclesiā defraudauit: vno tn̄ soluēte alius non tenetur.⁊ decime debentur duōs muner: ideo decime n̄ cadūt sub tributo:nec ēt sūt obnoxie mercedi opariorꝫ. Et ideo nō dn̄t pri⁹ ꝺduci tributa:⁊ pciū opanoꝝ q̄ soluāt decime. ſʒ an̄ oia dn̄t solui ex integris fructib⁹.hec s.

¶ Quid si quis violēter vl furtiue rapuit aceruū de area rustici: an̄ solutionē decimaꝝ nūqd tenebit rusticus.R̄.cū decime statiꝫ collectis fructib⁹ debeāt dari.16.q.i.decime et.c.cū hoies.e.ti.g.si n̄ soluat statiꝫ cū ꝯpetēter solui pn̄t:rustic⁹ ē i mora:q̄re pīculū spectat ad ipʒ:⁊ sic tenet:sed tn̄ si soluerit : dabit ei eccla actiōes suas ꝯ raptorē : si ꝟo nō erat adhuc i mora:⁊ violēter sibi ablatū ē:nō tenet ſʒ aget eccla ꝯ raptorē.ff.loca.l.si i lege.§.si itē vnin: ⁊ simile si aliq̊ nō sacerdos fuisset i culpa vel eā mox q: nō tenebit rusticus:⁊ h⁹ teneas p regula q͂ semp posterioꝛ mora:semp nocet ei:p quē fit.ff.ꝺ pīcu.⁊ comō. rei vē.l.illud. Et iō si eccla fuit i vlā mora: rusticus nō tenet soluere decimā.de sublato.ſʒ tn̄ ꝺ residuo: nisi i casu.s.si pp morā eccle sine cā⁹ licētia n̄ audebat rusticus tāgere fruct⁹:nec iposuerat quos alias reposuisset i locū secūꝛ:tūc qcqd asportatur cedit in periculū ecclesie.ad min⁹ vsqꝫ ad ꝯplemētū decime 9

vel si plus. vel tantū asportatū est. quantū valet decima. ecclesia. n. non debet petere lucrum cum dāno aliorū. 12. q. 2. fraternitatis. imo sʒ glo. Ray. si de cōsuetudine. vel ꝯstitutiōe aliq̄. nō licebat rustico tollere. vel reponere fructus suos. nisi de licentia ecclie. si eccla fuit i mora dādi licētiā ecclia tenebit rustico ad restitutionē totius dāni. Videt tñ ꝙ eccla nō debeat pati pp negligētiā plati. de re. iur. lib. 6. nisi tota eccla fuisset i mora. Et s. Tho. de his q̄ furto. vel rapina tollūtur. ille a quo auferūtur. decimas soluere nō tenet. nisi forte propter culpā. vel negligentiā suam. dānū incurrerit. hec s. Tho.

x ¶ Utrū sacerdos parochialis. possit remittere decimas nō solutas tēpore pterito. R. si sit pauper non est dubiū. qꝛ sicut alijs pauperibus post donare. imo debet de residuo donare isti. Sitr si sit in locis vbi ex dissuetudine nō soluūtur. qꝛ sola taciturnitas donat. vt dictū ē. s. §. 6. Si vero sit consuetudo vt soluant: ⁊ nō sit paup. tūc ē dubiū. qꝛ ⁊ si sacerdos nō idigeat dʒ tñ dare paupib⁹: ⁊ sic si donat diuiti. nō videt fidelis dispēsator. Vide. v. restitutio. §. 19.

xi ¶ Cui decime. sint dande. R. sm s. Tho. 2ª 2ᵉ. q. 87. arᵒ. 3. ꝙ quātū ad ius accipiēdi. debētur solis pbsiteris. sʒ quo ad ipsas res. possunt ēt illas recipe laici. Ait. n. sic. circa decimas duo sunt ꝯsideranda. s. ipsū ius accipiēdi decimas: ⁊ ipse res q̄ noie decime dantur. ius aūt accipiēdi spirituale est. cōsequtur. n. illud debitū quo ministris altaris debet sumptus. de ministerio: ⁊ quo seminātibus spiritualia dētur tēporalia. qḋ ad solos clericos ptinet. habētes curā aiarū. Et iō eis solū cōpetit hoc ius habere. res aūt q̄ noie decimarū dātur corporales sunt. vñ possunt in vsū quorūlibet cedere: ⁊ sic possūnt etiā ad laicos peruenire. Vñ sicut res noie decime acceptas. pōt eccla alicui laico tradere. ita etiā pōt ei ꝯcedere. vt dandas decimas ipi accipiāt: iure accipiēdi ministris ecclie reseruato. siue p necessitate. sicut quibusdā milit̄ib⁹ decime debētur. infeudū ꝯcesse. per ecclesiā. siue etiā ad subuētionē pauperū. sicut qbusdā religiosis laicis. vel nō habētibus curam aiarū. aliq̄ decime sunt per modū elemosine. quibusdā tamen religiosis cōpetit accipe decimas ex eo ꝙ hñt curā aiarū. hec s. Tho. ⁊ isti tales vltimi si ex priuilegio recipiūt recipient etiā noualia. secus de alijs: ⁊ etiā secus de istis si ex prescriptione. Et iterū s. Tho. vbi. s. decime personales debētur ecclesie. in cuius parochia hō habitat. decime vero prediales. rōnabiliter magis vidētur pertinere ad ecclesiam. in cuius terminis predia sita sunt. tñ iura determinant ꝙ i hoc seruet cōsuetudo. diu obtēta. Pastor aūt qui diuersis temporibus in diuersis parochijs gregē pascit. debet proportionabiliter vtriqꝫ ecclesie decimā soluere: ⁊ qꝛ ex pascuis fructus gregis proueniūt. magis debet decima gregis. ecclesie in cuius territorio grex pascitur. q̄ illi i cui⁹ territorio ouile locatur. hec s. Tho. Con. Pa. in. c. cū cōtingat. e. tit⁹. ponens aliquos casus indubitabiles. Primus ꝙ personalis pertinet ad ecclesiam parochialē. vbi quis audit diuina: ⁊ percipit sacrā. c. ad apostolice eo. tit. Secūda est quādo recipit in vna baptismū. in alia vero alia sacrā. videt diuidenda: ⁊ breuiter con. cū. s. Tho. processus eius est satis longus ideo dimitto.

¶ Utrū decima debeat sacerdoti. qui habet sufficientiā aliūde. R. sm s. Tho. 2ª 2ᵉ. q. 87. arᵒ. 3ᵒ. ad. pᵐ. ꝙ sic. vbi sic ait. In noua lege decime dant clericis nō solū propter sui sustentationē. sed etiā vt eis subueniant pauperibus: ⁊ ideo nō superfluūt sed ad hoc necessarie sunt possessiones ecclesie: ⁊ oblationes: ⁊ primitie. simul cū decimis. hec ille. de quo. §. 6. cc. s. 12

¶ Sed cui soluent decimas personales reges: ⁊ principes. R. sm Inno. ꝙ debētur epo. in cuius dyocesi habent principale domiciliū: ⁊ si habent in duobus diuidētur. inter illas. Et quid si arborem excisā in silua. quis portet ad locū vbi multum plus valet. dicendū sm Inno. decima soluetur ecclesie. vbi est silua. deductis expensis. quas fecit. in trāsferēdo. Sed quid si pascua pro animalibus annuatim vendantur. R. sm e. decima precij soluetur ecclesie vbi sunt pascua: ⁊ si dominus fundi patiatur gratis pasci bestias in fundo. cū herba quā cedit bestia trāseat cū onere suo. s. decime: dominus bestie tenebitur dare etiam decimā valorū herbe. ff. de vsufru. l. si vsufructuarius. 13

¶ Cui debetur decima venationis. piscatiōis: ⁊ huiusmodi. R. sm Inno. tales decime personales sunt qꝛ opere hominis veniunt. vnde dande sunt ecclesie. vbi percipiūtur ecclesiastica sacramēta: ⁊ hec vt dicit intelligēda vbi libere quis piscatus. nullo precio dato. nec piscationis. qꝛ si inde daret precium. vel pars. tunc videretur ꝙ de illo precio. vel parte. dande essent decime ecclesie baptismali. qꝛ non ex ministerio hominis. sʒ ex aqua: ⁊ terra. proueniūt. Idem videtur de venatione: ⁊ hmōi. Item videtur ꝙ si aliquis capiat pisces in mari: ⁊ portet in stagnū: ⁊ ibi viuant aliquot diebus. ꝙ decimā debeat inde habere ecclesia. in cuius parochia est stagnū. Idem videtur de bestijs inclusis. Alij dicunt ꝙ sunt decime personales: ⁊ ꝙ dande sunt ecclesie vbi percipiuntur ecclesiastica sacramēta. potest rationabiliter dici. ꝙ si dicta animalia reclusa. viuant principaliter ex terra. vel aqua sine labore hominum. pertineant ad prediales. si vero viuunt cū labore hominum pertineant ad mixtas. 14

¶ Cum cōceditur a papa. aliquibus. vt noualium decimas recipere valeant. proportione qua veteres eos cōtingunt. nō intelligitur de illis noualiū decimis. quas tempore huius impetratiōis. alij possidebant. nec etiam habet locum. nisi solum in locis. in quibus ipi impetratores veteres habebāt: ⁊ pro eatantū portiōe. Qḋ si ipetratores tēpore ipetratiōis. 15

possidebit decimas veteres i totu. vel vltra medie/
tate. no extedit idulta vltra medietate noualiu. ni
si fuerut asserfiesto. Ite si pp hmoi. pcessiones ecclie
parochiales adeo grauarentur. q no possent como
de substetari. et iura epalia soluere pudeat p ordi
narios. q hec possint. Item quis forte a religiosis
exeptis: et alijs fiat infeudationes decimaru. s. a laicis
retetaru: et recognoscedo laicos ab ipis religiosis se
in feudu retinere no lz post tale infeudatione. sic de
facto psumpta. hmoi decimas de manu laicoru re/
cipe. absqz diocesanoru assensu: et ille tn decime pos
sunt talr de manibus laicoru a religiosis acqri. que
ante lateranese pciliu in feudu perpetuo fuerut con
cesse: et diocesani faciut iustitia. parochialibus eccle/
sis. de decimis quas religiosi hnt. nisi agatur de re/
bus exeptis. hec in c. statutu eo. tit. lib. 6.

16 ¶ Utra decime illaru reru. de qbus antiquus no pciue
uerut dari. debeatur illis q eas hnt i feudu. vel eas
recuperauerut. aut ecclie. R. fm Ray. videt q muli/
tes q alias decimas pcipiunt. possint illas petere. co
q eis terra illa ab antiq fuit decimalis: et vna ea/
demqz res no debeat duplici iure ceseri. c. cu in tua. e.
tit. Et hoc ver i monasterio. vel eccia. sz i laico. for/
te. secus. qr no dz eas recipe. sic nec decimas noua
liu. ar. ff. de cotrahen. emp. in lege. vn cosuledu e q
soluatur parochiali ecclesie. Idem Hosti.

17 ¶ Cui soluet q antiquus no soluit: et nuc vult soluere:
et satisfacere. R. q no ei q pscripsit sz ecclesie paro/
chiali. fm Ray. Et hoc veru si eccle parochiali. tuc
erat solue de. alias secus. Un reprehedit epos. qui oia
noualia: et alias. videtuqz possunt. a militibus re/
cupare. sibi vsurpant.

18 ¶ Quid si sit cosuetudo. q vna ecclia recipiat deci/
ma de blado: et alia d vino: et terra q reddebat gra
nu. mutet in vineu: et eo. q eccia recipiet decima. R.
fm Hosti. illa q recipiebat bladu recipiet vinum: et
eo. qr lz mutet qlitas terre. no tn sba. c. comissu. et.

19 ¶ Utru decime pscribi possint. R. a laicis no. de pre
scrip. causaru. sed a clericis si parochia habet pscribi
possunt. c. de quarta. de prescrip. Religiosi quoqz si
no hnt parochia. ipas pscribere no possunt. nec pos
sidere. 16. q. i. placuit. Hoc puto ver. de psonalibus.
q dantur roe sacroru. q religiosi ministrare non pnt.
nisi obtineat parochia. Prediales aut licite possut
habere: et possidere. 16. q. i. c. si. Sed si habet tuc roe
parochiaru. ipas quoqz prescribut. c. cu pringat eo.
tit. et c. cu in tua. Et no q epus dicat se pscripsisse de/
cimas in alieno fundo. vel epatu. oz q allaget: et p
bet titulu. qr ius coe est pt eu. nisi tanti tepris allleget
pscriptio. cuius pri memoria no sit. de pscri. lib. 6.
supra. §. 6. Sed si psuetudo pcipiendi decimaru fuit
pscripta i vno pdio alicuius parochie. no extendit
pp hoc ad aliud pdiu. qd de nouo collit. c. cu ptin/
gat. e. ff. de pacti. si vnus. §. an oia. Et si epus vel reli
giosi de psuetudine occupassent oes decimas. debet

alias prouideri parochiali. c. extirpande. de pbe. §.
cum igitur et d. c. statuto.

¶ De quibus debet solui decima. R. fm s. Tho. 2a 2e 20
. q. 87. ar. 2. vbi ait. De vnaquaqz re pcipue est iu/
dicandu fm eius radice. radix aut solutionis deci/
maru. est debitu quo seminantibus spiritualia debent
carnalia fz illud apli. 1. co. 9. si nos vobis spiritua
lia seminauimus. no magnu si metamus. et c. super
hoc. n. debitu fundauit eccia determinatione solutio
nis decimaru. oia aut quecuqz ho possidet sub carnali
bus cotinetur: et io de oibus possessis: decime sunt so
luende. vn Gen. 28. coctoru q dederis mihi. decimas
offera tibi hec ille. et Pa. i. c. tua nobis. e. tit. ait. No
ibi. de cuctis oia pueribus. vna regula. q de cuctis
pueribus solueda e decima. hec ille. Et Ray. dicit
de oibus fructibus terraru. arboru. hortoru. nutrimen
tis aialiu. lacte. lana. feno. lignis. piscatioibus. vena
tionibus. aucupijs. pesioibus. moledinis. etia ad vetu.
balneis. fullonijs. lapidicinis. metallarijs. Ite de ne/
gotijs: et artificijs: et ceteris bonis. Hodie tn psuetu/
do seruada supra. §. 12.

¶ Quid si in eade terra eode anno diuersa semina 21
seminantur. R. de omnibus decima dari debet. c. ex
parte canonicoru. eo. tit.

¶ Sed nuqd de rebus donatis. vel legatis. vel per 22
successione acqsitis. debeat dari decime. R. fz Gud.
Alanus dixit. q no. qr ex his tn q nalr. vel de opi/
bus suis. qs acquisierit tenet soluere. probabilius tn
videt notasse. Ugo. 16. q. i. decime. s. q donatarius
et legatarius tenet dare decima. de re donata: et le/
gata. sz decimata fuerit a donatore. vel legatore. si
liius tn si succedat patri. cu oia pris quoda mo per/
tineat ad ipm. no tenetur ea decimare. si decimata
sunt. sz heres extraneus. bene tenet. Jnno. tn recitan
do istas duas opiniones. no pponit vnam alteri.
vnde sequenda est consuetudo.

¶ Quid de reb illicite acqsitis. R. fz s. Th. vbi s. 23
q aliqua male acqruntur dupl. vno mo qr ipa acq
sitio est iniusta. puta qr acqrit p rapina. aut furtu.
aut vsura. q ho tenet restituere. no aut de eis deci/
mas dare. tn si aliqs ager sit eptus de vsura. de fru
ctu eius tenet vsurarius. decimas dare. qr fruct illi
no sunt ex vsura. sz ex dei munere. qda vero dicunt
male acqsita. qr acqrutur ex turpi ca. sic de meretri
tio: et histrionatu: et alijs hmoi. q non tenetur resti/
tuere. vn de talibus tenetur ad decimas. fm modu
aliaru psonaliu decimaru. tn eccia no dz eas recipe.
quadiu sut i pcto. ne videat eoru pctis coicare. sz postqz
penituerit pnt ab eis de is recipi decime. hec ille.

¶ Utru laici. aliquo casu. absqz pcto. possint i feudu 24
decimas habere. R. vel itelligimus quo ad ius pci/
piedi: et sic no sunt capaces. sic dictu est. §. xi. vel. q
ad ipas res: et tuc dupl. p sine ca: et sic et non pnt.
2o pp aliqua ca. s. vtilitate ecclie: et hoc dupl. vel in
ppetuu et sic an pciliu lateranese. c. phibemus. e. tit.

& pro rónabili cã: & iurat bene: & adiuuet ecctiã. sic pót cũ bona pscia: & trásit ad successoꝛe. si ꝓo fuit b post dictũ pallũ qḋ ꝯm aliquos fuit.u.79. & auctoritate pape: & rónabili cã: & ectia nó é totalr destituta. vt officiales possint comode viuere. túc pót tenere bona pscia: alias secus: & nö ꝯm Inno. ꝙ in casu quo nó lz dare i feudũ. ita & nó lz i ẽphiteosim. nec i locatioñe ad lógũ tpꝰ.c.nulli. de re.ec.nó alie.

25 ¶ Utrũ laicus tenẽs decimã possit in aliũ trásferre. R. vel tenet iniuste: & sic nullo mó pót. sz dz eã restituere illi cui debet. vel tenet iuste: & túc vel vult trásferre i laicũ. vel religiosũz. si in aliũ laicum. vel sine auctoꝛitate epi: & sic nullo mó pót.tex.ꝫ.i.d.c. phibemus. vel auctoꝛitate epi: & sic glo.i.d.c. phibemꝰ dicit ꝙ sic. qꝛ eo mó quo tz pót transferre. nec dr de nouo facere. Sed Pa ibidé dicit cóez opinioné eẽ pua.tñ ppter ipm tex.ibidẽ. qꝛ idistincte phibet. facit.c.ꝗuis.&.c.fi.co. tit. Et videt expsse pbari per tú in.c.cũ aplica. de his.ꝗ fi.á p. Nã ibi speciale ponit ꝙ possit alteri ectie auctoꝛitate epi trásferre. pót igit religioso. vel pio loco. trásferre auctoꝛitate epi. b Idẽ itelligas de alijs rebus. i qbus trásfert dominiũ. siue vtile siue directuz. vt puta donare. vel alia silia. vtrũ possint ipignoꝛari. Joan. videt dicere ꝙ nó. sz Hosti. & alij dicũt cótrarium: & verius. vt in plus. lic& & minus. Quó in alienatióe eius posset esse symonia. ꝟ. symonia. §.57.

d Efensio. quó sit licitum se defendere: & etiam alias personas. siue attinẽtes. siue nó. Et de defensióe rex. vide. ꝟ.excoꝰ.5.casu.p.a.§.x. vsq ad.17.&.ꝟ. irregularitas.2ͦ.§.25.&.26. Reus ñ pót renũtiare termino ꝺfensionũ sibi dato: fdz.i.c. pastoꝛalis de rescrip.§.qꝛ vero. circa p:in. Reo reperto in fragáti crimine nulla dat defensio idé ibidẽ. Et dicitur.c.loco ꝙ si latro. vel homicida. istat vt ptrahat. debet occidi & postea inquiri. Quáuis b defensio: & citatio tolli nó possit. possunt tñ variari. Et papa nó potest tollere defensioné itroductã a iure naturali. secus a iure ciuili. vel positiuo. sicut est appellatio. nec pót aliquis iuste dánatus se defendere. vt bánitus vel condẽnatus idem ibidez.

d Efunctus. de suffragijs. ꝟ. purgatoꝛium.&.ꝟ. suffragiũ. Item.ꝟ. moꝛtuus.

d Egradatio est duplex. quedá verbalis. qdá actualis: & hec fit sic. quádo clericus iductus vestibus. sicut in officio suo esset. despoliat cũ verbis. ad hoc cógruis. vt habet in.c.degradatio. de penis.lib.6.&.Ge.in.d.c.ꝙ actualis degradatio est executio verbalis depositionis. ppterea tenet ꝙ pót fieri sine numero epoꝝ. sed nó verbalis. qꝛ opoꝛtet ꝙ fiat a ppꝛio epo: & sit debitꝰ numerus epoꝝ. in.d.c. degradatio. i tex. & i glo. Et opoꝛtet ꝯm Pa. in.c.nó potest. ꝺ re iud. ꝙ sint ad minus duodecim. vltra metropolitanũ ad degradandũ epm. In pꝛesbiteris vero.7.sex vltra ipm ppꝛium. in dyacono tres vltra ppꝛiũ: & totidẽ in subdiacono. Si vero nó est in sacris. sufficit senẽtia ppꝛij epi. in pñtia tñ capituli. sufficit tñ ꝙ de licẽtia capituli aliq sint pñtes. repñtantes capitulũ. nisi foꝛte consuetudo esset cótraria.c.3. de pe.lib.6. Foꝛmã habes in pastoꝛali & in.d.c. degradatio. Et nö ꝯm Pa.in.c.ꝗꝛ & qñ.d.2ͦ. de accu. ꝙ depositio verbalis ab oꝛdine. dr degradatio: qꝛ a gradu dicit remotus. sz actualis q̄ fit ꝯm foꝛmã.d.c. degradatio. est huius verbalis executio. qꝛ iá per pꝛius degradatus est. vnde & in verbali nó aũt in actuali. numerus epoꝝ requiritur. Et nö ꝯm Ge.ꝙ quádo sunt multi epi. sunt iudices in pronũciádo: & nó accessoꝛes.15.q.7.c.fi. Et si inter se discoꝛdát. sufficit maioꝛ pars. quádo aũt sacerdos vel alius clericus est degradádus. pro heresi. vt tradat curie seculari. vel ad carceres perpetuos. sufficit vnus eps.c.qm̃ de here. lib.6. Et dicit tradi curie seculari quádo dicit iudici vt recipiat in foꝛum suum degradatum.

¶ Nõ. ꝯm. Pa. in.c.nouimus. de. ꝟ. sig. ꝙ per degradationé actualé. clericus in cótinenti perdit pꝛiuilegiũ clericale: & efficitur de foro seculari. ad idem .d.c. degradatio in fi. ꝗuis. fit securius. vt tradat actualiter curie seculari: secus in depositióe verbali. vt patet in.c.cũ nó ab homine. ꝺ iudi.&.c. dictũ.81. di. Et verberás degradatũ actualiter. non incurrit excoicationem ꝯm glo.in.d.c. degradatio. secus de degradato solũ verbaliter. ꝯm veriorẽ opinionem. Quod dicit tex. Pa.i.c.ad abolendã. de here.nisi sequat incorrigibilitas. ꝙ tunc eciá perdit. ꝯm vnũ intellectũ in.c.cum non ab homine. de iudi.& absq alia traditione. posset cópesci per iudicez seculares .ꝟ.excoicatio.5.casu pꝛimo.§.19.

¶ Utrũ degradatus cóficiat. R. ꝯm.s.Tho.3ͦ.q.83. ar.8.ꝙ potestas cósecrádi eucharistiã. pertinet ad caracteré sacerdotalis oꝛdinis. caracter át quilibet qui cũ quadá cósecratione dat. indelebilis est. sicut quarũcũq rex cósecratióes perpetue sunt. nec amitti. nec reiterari possunt. Un̄ manifestuz est. ꝙ potestas cósecrandi. nó amittit per degradationé: & tenetur degradatus. si erat in sacris. dicere officiũ.c. dolentes. de cele.mi. non tñ cum dominus vobiscũ. vel alia solénitate. similiter ꝯm Guil. si non erat in sacris: & retinet bñficiũ. Et solus papa pót restituere degradatũ. Uide hoc vltͤ.ꝟ.dispēsͤ.§.13.cas.6.

¶ Non omnis degradatus tradendus est brachio seculari. sed in tribus casibus. Pꝛimus in crimine heresis.c.ad abolendã. de here.§.1.&.2ͦ. nisi in continenti ad penitentiaz rediret: ibi.&.c. excoicamus.§. dánati. Secúdus casus est in falsario litteraꝝ domini pape.c.ad falsarioꝝ. de cri.fal. Tertius cũ quis deponitur propter calũniã. quã intulit suo episcopo .n.q.i.si quis sacerdotũ. Et intelligit hoc vltimum ꝯm comunem opinionem: & pꝛiam quádo est incoꝛrigibilis. Uide aliquid. ꝟ. hereticus.§.16.

d Electatio morosa. vide. ꝟ. cogitaꝰ morosa.
Elegare. est alteri vices suas committere: ⁊ de
d legatus est is cui a summo pontifice. vel ordi
nario committitur cã. quo ad ecclesiasticos: ⁊ si
militer dicitur de imperatore: ⁊ aliis dñis. quo ad secularia.
i ¶ Quis põt delegare. de principe nõ est dubiũ: lega
tus de latere. qui habet vniuersitatem causarum. habet
iurisdictionẽ ordinariam. c. 2. de officio deleg. lib. 6.
Et sm spe. cõcurrit. cũ quolibet ordinario: ⁊ iste põt si
ne dubio delegare. Et sz Pa. in c. bertoldus. de re.
iudi. suus delegatus poterit subdelegare: ad instar
proconsulis. Participat. n. iste talis legatus. de cõdi/
tione principis. Delegatus tñ legati ordinarie sub
delegare nõ põt. sm Pa. in d. c. bertoldus. l. a iudi/
ce. C. de iudi. ⁊ c. cũ causam. de appel. ar. c. 2. de offi.
deleg. lib. 6. Omnis ordinarius põt delegare. Et vi
carius epi habet ordinariã glo. in c. 2. de offi. vica.
lib. 6. ꝟ. officialẽ: ⁊ Pa. in c. decernimus de iudi. qr
facit vnũ tribunal cũ epo. c. 2. de cõsue. lib. 6. Intelli/
ge i generali vicario: foraneus vero vicarius. dicitur
8 delegatus. sm Inno. in c. romana. de offi. or. prope
fi. Fallit sm d. Feli. in c. super questionũ. de offi. de/
leg. §. si vero: vbi dicit q delegatus ad vniuersitatẽ
causarum. puta in vicario epi foraneo. hoc ducto in vna
parte dyocesis. de quo i de. 2. ꝟ. foraneus. de rescrip.
qr censetur quasi ordinarius. vt in c. cum causam. de
appel. ⁊ sic poterit subdelegare dũmõ vnã solã cau
sam subdeleget. Et quãdo vicario committitur aliqd
speciale. vltra generale mandatũ. dicitur delegatus.
Delegatus principis potest subdelegare. d. c. bertol
dus. ⁊ d. c. cũ causam. ⁊ c. super questionũ. Subde/
legatus tñ eius. non põt subdelegare. Delegatus in
ferioris a principe. nõ potest alteri subdelegare. quia
nõ habet propriã iurisdictionẽ. Pa. in d. c. bertol/
dus. De omnibus istis quãdo dicitur q nõ possunt
subdelegare. intelligitur de causa. vel articulo iurisdi
ctionali. secus. n. cẽt de articulo nudo. nõ iurisdictio
nali. sicut simpliciter scriptio testiũ. tñ examinatio
testiũ. puta ad probandum: ⁊ similia nõ est nudus
articulus. glo. in cle. 1. in fi. de offi. deleg. Delegatus
non potest committere causam appellatione remota.
vel summarie. glo. in cle. sepe. ꝟ. mãdamus. de quo
. ꝟ. dispensatio. §. 13. casu. 29. Si causa pluribus est
9 commissa. potest quilibet delegare. c. quõiam. de offi. de/
leg. ⁊ vnus a pluribus delegatus. nõ ferret nisi vnã
sententiã. Delegatus principis. potest punire testez.
falsum deponentem. secus de delegato inferioris. nisi
propter illã falsitatẽ impediretur processus. hec Fel.
in c. de causis. de offi. deleg. in penul. col. Delegatus
pape exequitur suã sententiã. quaz non exequitur is
cui commiserat exequendã. delegatus vero inferioris.
a principe. nõ potest exequi suam sententiã. nec mit
tere in possessionem: potest exequi comminãdo sub pe
na excoicationis. vel excoicando per. c. ex litteris. de
offi. deleg. ibi si nullã haberet cohertionẽ. frustrato/
ria esset commissio. hec Feli. in c. significasti. de offi.
deleg. in prin. ipse tamen Felinus tenet: cõtrariũ. s. q
vterqz possit exequi. Quãdo delegatus committit re/
seruato solo cõsilio. desinit esse iudex. qr totum sub/
delegauit: ⁊ si a tali subdelegato appellet. nõ appel
labit ad delegantẽ. Feli. in c. si pro debilitate. de offi.
deleg. 5. col. circa fi. Et Pa. in d. c. bertoldus quãdo
papa delegat causam. dicens precipimus. vel man
damus. vt per vos. ⁊c. tũc nõ põt subdelegare. d. c.
si pro debilitate. similiter quãdo aliqd ministerium
magnũ committeretur. in quo digeretur industria per/
sone. imo nũqz potest subdelegare. quãdo digitur i/
dustria persone: similiter nõ potest subdelegare quã
do committitur vt personaliter negotiũ exequatur. ni
si de cõsensu partiũ. c. qm̃. §. is autem. de offi. deleg.
Delegatus exercet iurisdictionẽ. nõ solũ inter par/
tes. sed in quoscũqz iurisdictionẽ impedientes. c. p̃ d
offi. deleg. Quãdo papa committit aliquid ordina/
rio. in dubio videtur excitare ordinariã: ⁊ non dele
gatã. nisi dicat in principio. vel in medio auctorita
te nostra. in c. cũ aliquibus. de rescrip. lib. 6. Quãdo
aliquis nõ potest subdelegare. si sibi committitur cum
auctoritate subdelegãdi. põt subdelegare. qr tũc ipse
nõ est q subdelegat. sed delegans. nisi quãdo commit
tit totã causam. qr tunc nõ potest committere. cuz au/
ctoritate subdelegãdi. qr nõ remanet iudex: ⁊ ex cõ/
sequenti non potest dare. q ipse subdeleget. alias se/
cus. hec Pa. in d. c. bertoldus. quãuis quidaz cõtra.
vt glo. in c. super questionũ. §. porro. i. ꝟ. trãsferat.
sed ipse Pa. in d. c. bertoldus distinguit. qr si commit/
teret totaliter vices suas. nõ posset subdelegare. alias
secus. Feli. i. c. super questionũ de offi. dele. §. si vero.
circa fi. tenet diffuse hoc. q delegatus inferioris da/
tus. cũ expressa potestate subdelegandi. potest sub/
delegare. Vide infra. ꝟ. vicarius. §. 5.
¶ Quis potest esse delegatus. in ecclesiastico foro. 1
Re. q delegatus pape. non potest esse quis. nisi sit in
dignitate constitutus. vel personatum habens. aut
canonicus ecclesie cathedralis. c. statutũ. de rescrip.
lib. 6. Et q habeat ad minus. 20. annos. nisi ex cer
ta scientia papa causam committeret non existenti in
dignitate. vel minori. de offi. deleg. c. cũ vigesimum:
⁊ de elec. cum in cũctis. Aliorum potest quilibet esse. q
non prohibetur. verum est q cause spirituales. vt de
decimis. de iure patronatus. ⁊ huiusmodi. non pos/
sunt delegari laicis. sed clericis tantum. c. decerni/
mus. de iudi. Quomodo conseruator ⁊ legatus cõ/
ueniant: ⁊ differant: ⁊ quomodo prelati mendican/
tium. possunt esse. vide. ꝟ. cõseruator. §. 2. ⁊ fi. ⁊. ꝟ.
dignitas. Et sz d. Feli. in c. si pro debilitate. de offi.
deleg. Si papa ex certa scia committat alicui q nõ pos/
sit eẽ delegatus: ipse tñ nõ poterit committere filiꝰ. Si
vnꝰ ex duobꝰ delegatis datis cũ clausula. appellatiõe

remota subdelegat alij acceptāti nō pōt acceptans subdelegare.nec appellatione remota procedere.qđ tñ ante appellationē poterit:⁊ ab isto appellat ad papā:etiā si fuit subdelegatus in totū.c.sup qōnīz. de offi.deleg.§. si vero. Quomodo illitteratus non possit esse.ꝟ.iudex.prin.

3 ¶ Quid pōt delegari.R.q̄ q̄dā ptinēt ad ordinem epalē.vt cōsecrare.ordinare:⁊ ista delegari nō possunt.nō habenti illū ordinē. Alia oia possunt delegari q̄ nō ꝓhibētur a iure de offi.or.qđ sedem: de cōse.ec.aqua. Immo ois cā cognoscabilis.est delegabilis.d.c.qđ sedē:⁊ sūt iurisdictionalia:sic audientia causaꝝ.absolutio pctōꝝ:⁊ hmōi. Sunt quedaz que non debent faciliter comitti sicut cause criminales:⁊ matrimoniales.⁊ huiusmodi.

4 ¶ Quid pōt delegatus.R.fm Ge.in.c.pñtiuz.de testi.⁊ glo.in.c.solet.de sen.ex.lib.6. q̄ dicit q̄ delegata ptās.est stricti iuris:⁊ ideo id solū pōt: qđ est ei comissuz:⁊ sine quo cā expediri non pōt. de offi. dele.c.p.⁊.c.prudētiā:⁊.ff.de procu.l.ad legatū. Et id propter qđ facilius expediri possit causa.non vt nit. nisi expresse committatur.

5 ¶ Quid de sententia duoꝝ delegatoꝝ discordantiū. R.q̄ dependet ex delegāte:vt acceptet quā voluerit secus in sententia arbitroꝝ ex cōpromisso. q: nō tenet.sūt presidētes loco pape in ꝯcilio generali: nisi oēs ꝯsentiāt i actu gerēdo.nihil faciūt.q: vnius cōtradictio ifirit totū: Pa.in.c.nō est.de regu. ⁊ in.c. pen.de sta.mo.secus in sententia duoꝝ ordinarioꝝ discordātiū.q̄ tenet ꝓ reo:nisi in cā matrimonij. libertatis:⁊ hmōi fauorabilibus.q: tūc tenet ꝓ actore.vt in.c.si.de sen.⁊ re.iudi.intellige si agit vt matrimoniū:⁊ hmōi.tenēāt.aliter valeret pro reo. qui vt valeat agit.vel se defendit.

6 ¶ Utrū qs teneat acceptare subdelegationē.in casu quo subdelegare pōt.R.Inno.i.c.pastoralis đ offi. dele.q̄ sic:nisi qñ ꝯstat q̄ delegat⁹ malitiose se exonerat. vt in tex.pfati.c.pastoralis.Nā tūc nō tenet: ⁊ si velet eū cogere:iusta eēt appellatio ei⁹. secus si nō ꝯstaret. Et ē differētia iter delegatū a principe: ⁊ ab iferiore.q: delegatus a principe. potest cogere oēs.etiā si nō sint sui fori .C. q ꝓ sua iurisdictiōe.l. vnica.ff.de mune.⁊ ho.l.munerū.§.iudicādi:excepto aduocatis.q alibi q̄z i foro. recipe iuditiū non possunt cogi.C.de aduo.diuer.iudi.l.sancimus.l fi. delegatus ab ordinario.non pōt cogere hoiez alterius fori.ff.de iurisdi.oiuz.iudi.l. vltima.ff.de tuto. ⁊ cu.da.ab his.l.i.⁊.c.pastoralis.de offi.or. in pri. ⁊ in glo.pfati.c.pastoralis.de offi.dele.

7 ¶ Qñ expirat iurisdictio delegati.R.re itegra expirat.per sciaz mortis delegātis.l.cius q: in prin.ff.si cer.pe.de offi.deleg.c.gratū. ⁊.c.relatū.ij.§.ij.prin. Itē p mortē illius đ quē mādat .re integre.c.significauit de rescrip.⁊ multis alijs modis. vt in .c.qm abbas.de offi.dele.fallit.p.fm.d.Fdi.i.d.c.relatū: in mandato ad pias cās.vt si mādaui alicui vt dotaret eccliaz.Fallit.2° fauore dotis.q: mādatū factū fauore dotis.non expirat morte mādantis. Tertio fallit in mādato facto. fauore mandatarij. puta si mādo vni vt accipiat tenutā viuo rei:⁊ sit sua.hec vult. Inno.i.c.i causis.post mediū.de elec. Quarto fallit in mādato de sui nā post mortē expedibile.puta in mādato cōcernēte sepulturā.l. si vero remanentādi.§.si.ff.man.da. Quinto fallit qñ in mādato expresse fit mētio de duratiōe post mortē.vt si dico sacio te ꝓcuratorē meū etiā post mortē. Et nō q̄ est bona cōpatio ⁊ eqparatio mādati pcuratoris:⁊ mādati delegati.l.⁊ q:.ff.de iure oiuz. iudi. q̄uis sint plures differētie.vt dicit idē Fdi.vbi.s.p°. differentia q: mādatū ꝓcuratoris nō reuocatur.lite ꝯtestata. Secūda q: mādatū ꝓcuratoꝝ expirat ex pte mādantis añ litis ꝯtestationē:in delegato vero suffiat citatio.sunt alie differētie quas vide per Feliuū in.d.c.relatū.Fallit etiam quādo habet viam legis vel eligitur ab aliquo collegio infra .§.9.

¶ Quid si delegatus nō vult facere fidē đ mādato suo:⁊ ꝓpterea aliqs nō vult ei credere.cū nō teneatur.vt in.c.cū in iure.de offi.dele.⁊ cū excoicat .R. fm doc.in.d.c.cū in iure.q̄ non tenet. q: delegatus nō hz auctoritatē excoicandi. nisi qñ esset sibi rebellis:⁊ cū talis nō sit ex iurisdictionis defectu.nulla ē excoicatioꝝ dicit Pa.in.c.preterea.de dila. q̄ vbi agit de grauissimo piudicio.nō est parēdū asserenti se delegatū. q̄uis sit persona auctorizabilis. nisi prius ꝯstet de mādato pleno.nec sufficit simplex copia.l.vna.C.de mā.pn.nec aliter ordinarius debet exequi sententiā.ar.c.nobilissimus.97.di. Si autem agit de graui piudicio nō grauissimo: puta citat⁹ est valde remotus.sufficit mittere copiam rescripti. nec sufficit asserere.se delegatū q: orit dubiuz iurisdictionis ex quo psona non est vilis ⁊ ex tali dubio qs tenet cōparere ar.l.si quis ex aliena.ff. de iudi. secus si simplr citet.nec asserit se delegatū.nec alias est ordinarius. Aut agit de leui piudicio vt q: citatus est in loco citātis vel modicū distat ⁊ tūc nō est necesse mittere copiā quo ad effectū citatū cogendi ad cōparēdum sed satis est se asserere delegatū. Uide .ꝟ. legatus principio. 8

¶ Que iurisdictio videatur in dubio demandari. Cōsueuit cōcludi q̄ qñ comittēs dicit: auctoritate nostra cognoscatis.tūc videtur trāslata iurisdictio ordinaria.p tex.in probe° insti.ibi auctoritate nr̄a: sz qñ hoc nō exprimit.tūc p comissionē vnius negotij.vel plurū.nō videt comitti ordinaria iurisdictio. p.l.si certarū.ff.de muli.te. sed si comittat vniuersitas.sic:p.l.primā.§.cū vrbē.ff.de offi.p.v. Adde pdictis qđ nō Pa.i.c.irrefragabili.de offi.or.q̄ iurisdictio delegata.nō expirat morte delegātis.quādo fuit data p viā legis:⁊ nō ab hoie. vt in.c.gratū.de offi.deleg. Ratio diuersitatis.nā hō morit:⁊ 9

eodē modo extinguit eius delegatio cū eodē.re inte gra.cū fuerit radicē in psona delegati:sed lex nunq̄ morit.pro hoc.c.si gratiosē.de rescrip.lib.6.Ubi pa tet q̄ dispositio facta sub noie dignitatꝫ.nō pdit per mortem hois disponentꝫ.⁊ hec faciūt ad statuta per que cā qnq̄ꝫ delegat aliqn vt p mortē statuentiū nō expiret delegatio.Idē vr̄ qn existētes in aliq° offitio aliqd diponūt p viā statuti:vt p mortē vel p reuoca/ tionē illoꝝ officialiū nō expiret illa dispositio. secus si nō p viā legis vel statuti.⁊ Pa.i.c.i.ne sua.p mor tē epi expirat officiū vicarij.vt nō glo.i de.si.de pau. ita videt q̄ mortuo abbate expirat officiuꝫ prioris claustralis:distinguēdo tñ q̄ aut prior fuit electus a toto ꝯuentu:⁊ tunc nō expirat ar.c.2.de sta.regu. Et in hoc casu pōt intelligi.d.c.ꝑ.Aut fuit positus p su/ periorē tm̄.⁊ tūc p mortē ꝯstituentis posset dici offi/ ciū expirare ar.ex nō in.d.de.si.⁊ facit de.ne i agro. in.§.abbate.de sta.regu.vbi pꝫ q̄ abbate suspēso de uoluit potestas ad capitulū.Et vide Inno.in.c.cuꝫ dilect°.ꝺ ꝯsue.i pri.vbi videt idē sētir.hec Pa.Uid ꝟ.eps.§.12.iuc̄ itellige ꝺ supiore i ordine pdicatoꝝ: qui eligit a pribus vl a diffinitorib°.⁊ sitib°.ō.§.7.

i ¶Ut delegatus possit inuocare brachiū seculat.ꝭ. d.Feli.i.c.significasti.de offi.deleg.dicit q̄.d.Anth. in.c.tanta.de exce.pla.dicat nō p ⁊ ꝫ.Pau.ꝟo de cast.in quodā cōsilio dicit delegatū posse inuocare brachiū seculare:ēt a prin°.nisi sit data forma in re/ scripto:si.n.rescriptū diceret excommunicetis:si ñ timet tūc inuocet brachiū seculare. Unde si tunc inciperet a captura.ꝯdēnaret ad oēs expēsas: alias si i rescri pto nihil dicat.pōt inuocare qñ placet.fm Archi.in c.administratores.23.q.5.⁊ fm.Fede.in consi.163.⁊ Car.in.de.i.de.offi.deleg.vbi dicit q̄ aut executio ē fiēda in possessione laicoꝝ:⁊ tunc debet inqrere bra/ chiū seculat.⁊ sic sunt.3.grad°.prim° p se ipꝫ postea p ordinariū ecclesiasticum:postea si nō possūt ambo inuocet tūc brachiū seculare.hec Feli.⁊ ꝯcludit ibidē q̄ potest ēt p se in ppria psona mouere arma:q̄uis qdā dicāt ꝯriū.Eps ēt fm.c.post abbatē pōt habe/ re familiā armatā:⁊ modeste facit iudex ecclesiasti cus nō dādo possessionē in reb° laicoꝝ:tñ si facit te/ net.Sed vtr̄ rector scolariū in studio generali possit sniāꝫ suā exeq:si sit ꝯsuetudo pōt.alias secus.fm eū. Feli.ibidē.Uide aliqd in.ꝟ.iudex.§.22. similiter inq sitor heretice prauitatꝫ.pōt habet familiā armatam dūmodo nō abutat.in de.nolētes.de here.

ij ¶Post diffinitiuā sniaꝫ executioni mādatā expirat iurisdictio delegati:nisi sit ad vniuersitatē causaꝝ.⁊ fm aliquos nisi qñ pnunciauit ꝯ formā mādati: qꝛ tūc pōt talis snia reuocari p eū.vel nisi nulliter pnū ciasset p errorē facti:qꝛ tūc pōt reuocare sniam:puta si esset delegatus datus q̄ cōferat bñficiū vni qñ va cabit:⁊ aliqs dicit.talis mortuus est .qd̄ est falsum.⁊ sic nulliter ꝯfert ⁊c̄.c.in lris.de of.deleg.Unde q̄uis delegatus pape sit maior epo:ipse tñ eps habet fir/ mio:ē iurisdictionē.c.sane.d.2°.e.ti.Si simplicit scri bit delegato certa forma expressa debet nihilomin° exceptiones rōnabiles admittere:lꝫ de ipso rescriptū nihil dicat.c.ex parte.e.titu.Fallit in inqsitore hereti ce prauitꝫ.q q̄uis sit delegatus:tñ habet auctoritatē mitigandi vel mutādi sentētiā.c.vt commissi.de here. lib.6.vbi dicit glo.in.ꝟ.vel mutādi regulariter.ꝫ.ff. de re.iu.l.paulus.⁊.l.acta.§.1.de offi.deleg.c.in lris. functus est.n.iudex offitio suo iudicando bene vel male.vt ibi.

¶Morte delegantꝫ.re integra nō expirat gr̄a vel iu risdictio comissa dignitati.ō.§.7.prin. Limita ꝑ.in arbitris.Unde siue loquamur in arbitris siue i alio cōpromissum indistite nō trāsit ad successorē:⁊ sic ē tenēdū ⁊ iudicādū fm.d.Feli.in.c.qm̄ abbas.de of. deleg.Limita.2°.qñ subiecta materia aliter suadet. puta si iudex ꝯdēnauit in expēsas: ⁊ reseruauit sibi taxationē:sequēs taxabit.Sed nunqd desinēs eē ca nonicus possit cognoscere de causa sibi delegata:dū esset canonic°.ꝭ.q̄ sic:nisi assumat ꝯdictionē ꝯriā: puta si efficeret secularis ꝯhendo matrimoniuꝫ. Si vero efficiat religiosus pōt cognoscere qꝛ sufficit q̄ habuit ꝯdictionē tēpore comissionis.Et hoc ideꝫ in omni alio qñ fuisset ꝯtēplata psona:secus si digni/ tas.Unde si causa comittat vicario noie proprio:ēt si desinat esse vicarius cognoscet.Unde ois comissio facta p nomē appellatiuū transit ad successorē.secus vbi est expssuꝫ nomē propriū:qꝛ tūc mortuo eo redi/ bit ad delegantē.Unde succedens canonico non co/ gnoscit ꝺ causa illi delegata qꝛ cōiter comissio facta canonico.noiat noie pprio.Fallit in vicario qꝛ co/ missio sibi facta noie appellatiuo nō trāsit ad succes/ sorē:qꝛ nō habet successorē pprie:sic nec canonicus. Similiter dicat de legato:qꝛ nō habet successorē: sic posset esse q̄ eps nō faceret aliū vicariū:⁊ ex ꝯsequē ti nō haberet successorē.ita de legato.Sufficit ⁊ reg rit citatio ad ppetuādā iurisdictionē: ita q̄ nō suffi cit comissio.Inno.fm.c. Feli.vbi.ō. sufficit incepisse vti iurisdictione. Actus ēt extra iudicialiter factus amicabiliter inter ptes ppetuat.In delegato ad vni uersitatem causarum.incepta vna.est perpetuata in omnibus.

13 ¶Si causa delegat tribus:cū clausula q̄ si nō oēs ⁊c̄.clausula q̄ si nō oēs poteritis.sub ipotētia inclu dit voluntatē.Nisi prius appareat ꝺ impotētia ter tij.duo pcedere nō possunt ⁊ si pcedūt nihil agūt.c. prudētiā.de offi.deleg.Unus ex pluribus ordinarijs procedere pōt qꝛ habet in solidū iurisdictionē: vt de duob° vicarijs epi:nisi forte esset eis comissuꝫ vt vni uersis:puta si statutū dicit q̄ ꝯsules cognoscāt de fur tis mercatoꝝ:qꝛ vnus solus nō pōt procedere: vel nisi statutū vel cōsuetudo diceret q̄ oēs cōcorditer iudi/ cēt:tūc vnus sine alio procedere nō pōt:vel vbi ordi narij exercerent actū p quē finit iurisdictio:puta p/ nunciare se in competentes:qꝛ oēs debent cōuenire.

facientes collegiū.nō possint diuisiz pcedere.sicut anciani. vel reguli i ciuitate.hec oia Feli.i.c.prudē tia.de offi.dele. Et i.c.cū cā habef φ idē est iudiciū si committaf tribus simplr.φ duo sine delegatiōe ter tij.nō poterūt pcedere. Et i.c.cū sup.e.tit. habef φ si duo sunt delegati.cū clausula:φ si ābo:vno recu sato alter solus. pcedere pōt. Nec tenet processus si cū recusato pcedat. Et stāte dubio:an alter ex delegat habeat ptātē:delegatus indubitatus protestef.φ in tendit solus pcedere.iquātū habeat potestatē solus: alias cū collega q: hic.nulla ē cōtrarietas. Quādo hnt i solidū glz pōt p se pcedef.℣.rescriptū.§.15.

14 ¶ Quid qñ papa committit cāz.tribus delegatis. cū clausula:si non oēs possunt:duo exequātur:⁊ vnus illoꝝ committit vni illoꝝ triū :⁊ postea moriſ ille qui commisit:⁊ ille alius tertius cui nō fuit commissuz ē ve re suspectus:⁊ recusatus:vtruz ille solus cui ab alio mortuo.fuit commissuz. possit pcedere: quasi duo.s. auctoritate sua:⁊ committentis.vt possit dici duo.R̄. in.c.lz.de offi.deleg.φ si icipit vti iurisdictione illi⁹ committenf.añ mortē eius.vt fuerit pppetuata iurisdi ctio.φ pōt alias secus:⁊ sic ↄcludē. φ si committitur cā trib⁹:⁊ vnus committit alij:⁊ tertius ē ipeditus. φ ille solus potest. Et φ tales possint committere habes in.c.quoniā de offi.deleg.

15 ¶ Delegatus pape.vsqz ad integrū annū. pōt sen/ tentiā exequi.c.q̄rēti.de offi.deleg. ⁊ pōt quādocūqz adiri si victor turbaf .durāte anno i possessiōe.Feli. ibi in glo.in criminibus statiz post sententiā tradiſ reus morti:coiter tñ debēt expectari decem dies :⁊ glz de populo pōt pro eo appellare. Sed confessus nō appellat:⁊ cōsuetudo habet.φ statiz.⁊c̄. Et re/ nūtians appellatiōi nō appellat:⁊ maxime qñ sta/ tutū hoc diceret.φ imediate tradaf. Sentētia pōt fieri per aliū:⁊ legi.si iudex in fine dicat:ita pnun/ tiamus:epo vero ⁊ superiores.possunt p aliū etiam sine illa clausula.hec Feli.in.c. super questionum de offi.dele.col.4.circa mediū.J.℣.sentētia.§.x.

16 ¶ Si delegatus pape.subdelegauit nō i totū: pars a subdelegato nō poterit appellare. ex eo φ sit da/ tus sine ↄsensu.pōt tñ recusari. ostendēdo cāz corā delegato.q cā diffiniet.a q° etiā si noluit recusationē admittere.appellabif ad papā.d.c.sup qōnū.§.fi.

17 ¶ Si subdelegatus.delegati pape .iurisdictione.vti ceperit.remoueri nō poterit:⁊ si faceret ↄtra māda tū.sine excederet formā nō tenet processus.c.venera bili de offi.dele. Si delegatus pnūtiauit se iurisdi/ ctionem nō habere:ipaz etiā de consensu partiū.nō reassumit : ⁊ interlocutoria per que finitur iurisdi/ ctio reuocari nō pōt.c.significantibus de offi. dele. secus tamen eēt i ordinario fm Feli.ibidez:nisi ab ista interlocutoria eēt appellatū:q: pōt illā reuoca/ re:⁊ hoc itellige qñ dixit se cōpetētē sup pncipali.

18 ¶ Equiperātur delegati ⁊ arbitri. Primo q: tēpus pluriū arbitroꝝ.vel delegatoꝝ.simplr datoꝝ expi/ rat per mortē vnius.c.vno delegatoꝝ eo.tit. Secū/ do q: sicut delegatus nō cognoscat nisi de expressis in rescripto.c.oliz.d.ꝑ.e.tit.ita nec arbiter.l.non di/ stinguemus.§.de officio.ff.de arbi. Differunt in plu ribus : primo q: corā delegato.habet locū recōuen/ tio.c.i.de mut.peti.secus corā arbitro.c.cū dilectus. de arbi. Item arbiter non potest ferre sententiā nisi partibus presentibus.l.diem proferre.§.si quis ex li tigatoribus.ff.de arbi.secus in delegato.c. cōsulta/ tionibus.de offi.deleg. Itez delegatus nō cogit par tes vt personaliter veniant.c.ꝑ.de iudi. in.6.secus i arbitrio.d.l.non distinguemus.§.si domini. Item differunt in.c.fi.de arbi.in.6. vbi dicif φ si ex trib⁹ arbitris simpliciter datis. vnus nolit examinādo. vel diffiniendo negotia interesse.duo procedere po/ terunt:ac si ille presens eēt.Circa delegatos:⁊ alios iudices simpliciter datos. secus sed seruentur iura. Item per sentētiam arbitri.nō inducitur ↄsuetudo: secus in sententia delegati. Itez cōpromissuz non fi/ nietur triēnio:secus in delegato. Regulariter etiam equiparātur arbitri : ⁊ delegati per abb. in.c.tran/ slato.de cōsti. Uide.℣.arbiter.§.4.

¶ Utrū cōtra iudicem delegatū.possit excipi.φ iu/ dex esse nō possit.q: est illiteratus :⁊ nō habet peri/ tiā iudicandi.R̄.fm Pa.in.c.fisicatatus.de rescrip. in glo.in.℣.alio impedimēto:φ sic:secus vbi habe ret peritiā iudicandi ex cōsuetudine.licet sit illittera tus vt est bonus tex.in.l.certi.alr.in glo.d.c. fisicata/ tus. Non requiriſ tamen iudicē esse peritissimū.cuz ex defectu scientie sibi cōcedatur. vt possit assumere assessorē.expēsis partiū. vt in.c.statutū.§.assessorē. de rescrip.lib.6. Uide.℣.iudex priu. 19

Deliciosi. dicuntur qui non possunt substinere aliquos labores: nec aliquid qđ voluptatez diminuat.vt dicitur.D̄ utero.28.Tenera mu lier ⁊ delicata q̄ super terrā ingredi nō valebat nec pedis vestigiū figere.propter moliciē. Et ideo deli/ tia.quedā molicies est:sed molicies proprie respicit defectū delectationū: delitie aūt causaz impeditiuā delectationis:puta laborez vel aliquid huiusmodi. hec.s.Tho.2ᵉ.q.138.ar°.primo.ad.2ᵐ.

Dementia excusat a culpa quantū ad factuz in ipa commissum.15.q.1.aliquos. Et ab irre/ gularitate vt i de.vnica de homi.de quo.℣. irregularitas.§.5.vtrū possit ordinari vel admini/ strare.vide.℣.corpore viciatus.§.5.

Delictum fm .s.Tho.2ᵉ.q.79.ar.4°. ad pri/ mū.dicif multis modis. Aliquādo .n. acci/ pitur coiter sicut etiā peccatū : ⁊ sic idem est delictū.quod peccatū:⁊ vnū accipitur pro alio. Se cūdo modo accipitur pprie. fm proprietatē voca/ buli:⁊ sic delictū idem est qđ derelictū.i.peccatum omissionis. siue peccatū cōtra pcepta affirmatiua. Tertio modo accipiſ stricte:pro eo φ omittiſ aliqđ de his q̄ pertinent ad deū.Quarto modo iterū stri/

ctiue.s.quādo scienter ꝛ quasi cū quodaꝫ cōtemptu derelinqt homo id qđ facere debet:ꝛ sic habet quā/dā grauitatē ratione cuius maiori expiatione indi get. vt pꝫ leui. 5. hanc distinctionem innuit magister sentētiaꝝ.2°.di.42. in littera.

Emoniacus an possit ꝓmoueri. vel admini
d strare. vide. ꝟ. corpore viciatus. §. 3. Quō ꝓ
bat in dubio an aliquis sit demoniacus. R̄. ꝙ si per triginta dies carnibus indifferēter vesci co gatur:ꝛ maxime edinis que demones prouocāt. vt habetur in.c.2.7.q.2.in tex.ꝛ in glo. si nullā senserit lesionē. apparebit ꝙ nō sit demoniacus. Quō īpe/diat matriᵐ. vide. ꝟ. īpedimētū.12.§.7. ꝛ sequētibꝰ.

Enūtiatio est vnus de tribus modis. quibus
d procedit in criminibus. vt dicitur in decre.
Inno.3.in.c.qualiter ꝛ quādo.d.2°.de accu. de quo dictū est. ꝟ. accusatio in prin. hanc debet pre cedere correctio fraterna. de qua vide co. ꝟ. s. corre° fraterna. Et nō ꝙ alia est ratio accusatiōis:ꝛ alia denūtiatiōis. in qua ꝓ ꝛ principaliter q̄ritur corre/ctio fratris:ꝛ ideo tali ordine debet fieri vt sit cōue/niens ad emēdationē fratris. sicut fit per correctio/nē fraternā:ꝛ ista est prima cōdictio denūtiatiōis. Secūda ꝯdictio ꝙ nō est necesse ꝓcedere inscriptio/nē. sicut fit in accusatione. cuius rō est. q2 denūtiator nō obligat se ad probandū. vñ nec punit si proba/re nequiuerit:ꝛ propter hoc in denūtiatione non est necessaria scriptura. sed sufficit si aliquis verbo de/nuntiet ecclesie. q̄ ex officio suo procedet. ad fratris emēdationē. Ista denūtiatio fm Pa.in.c.nouit.ꝺ iudi. dicit euāgelica a causa efficiente seu originali. q2 ab euāgelio inuenta est:ꝛ requirit quinqꝫ. fm.c. Pa. ibidē:pᵐ. est ꝙ sit frater tuus.i.christianus:insi delis etiā si peccat in lege nature vel in lege sua ꝑ/tinente ad mores. Et dr̄ peccare in te sciente: vel in dānationē tuā. si hoc celauerit. vel non correxeris: vel q2 offendit. vel ledit te. Secundū requisitū est. ꝙ fiat quedaꝫ secreta monitio. in qua debet ostendere peccatū suū. monendo ꝛ obsecrando. vt desistat:ꝛ peniteat:ꝛ in hac nō adhibetur testis. poterit pro/bare per iuramentū solius denūtiantis. quādoqꝫ ta men potest fieri sine monitione. vt infra. Tertiū re/quiritur ꝙ quādo nō adimplet. vel resistit. adhibea/tur vnus. vel duo testes. corā quibus fiet.2ª monitio ꝛ ista probari per illū testem:ꝛ iuramentuꝫ denun/tiantis. vt in.c.in omni:de testi. Agitur.n.de modi co preiudicio. Quartū exigitur ꝙ postea fiat denū/tiatio ecclesie.i.p̄lato suo. Quintū ꝙ corā p̄lato probet iste denuntiās peccatū illius:ꝛ se obseruasse formā in denūtiādo. quādo vero ipse nō potest pro/bare:puta q2 ipse solus scit. vel cū vno solo. tunc fa/ciat quod potest. hec fm Pa. q̄ accipias vt fuerūt declarata supra. ꝟ. correctio: ꝛ. ꝟ. inquisitio.

Epositū. est qđ custodiendum alicui datur.
d vt. ff. depo.l.i.in prin. Et cōsistit in rebus mo bilibus. fm glo.in.c.bona fides. eodē tit. nisi forte a pluribus. res que est in controuersia pro sequestro deponit: vt in.c.examinata de iudi. ꝛ i.l.l3.ff.depo. Nec i eo trāsfert dominiū.d.l.l3. Uide. ꝟ. custos.

¶ Depositū amittēs. sine culpa. nō tenet restituere. 1
vnde. s. Tho.2ª.q.62.arᵗ.6. sic ait. Tertio mō quis accipit rem alterius absqꝫ iniuria. non pro sua vtili tate. sicut patet in depositis:ꝛ ideo ille qui sic acci/pit in nullo tenetur ratione acceptionis: quin imo accipiendo impēdit obsequiū:tenet aūt ratione rei: ꝛ ꝓpter hoc si ei subtrahat res absqꝫ sua culpa. nō tenetur ad restitutionē: secus aūt esset si cuꝫ magna sua culpa rem depositā amitteret hec ille. Et nō ꝙ coiter depositarius. nō tenetur. nisi de dolo: ꝛ lata culpa: imo credo ꝙ in foro ꝯsciētie nō tenetur. nisi de dolo. Et quādo coiter dicitur. ꝙ tenetur de lata culpa debet intelligi. de culpa lata q̄ est dolus ꝓsum/ptus:ꝛ sic accipitur pro lata culpa.i.pro latiori. vñ expresse ex tex.c.bona fides. de depo. dicitur ꝙ non tenetur de culpa. nisi in illis casibus: quādo deposi tarius mercedē accepit:ꝛ tunc tenetur de leui. eo ꝙ respectu vtriusqꝫ videt factū. Quādo fecit pactum etiā tenetur de leui. q2 ex pacto modificat ꝯtractus: nisi sit ꝯtra naturā ꝯtractus: q2 tunc per illud pactū trāsit in aliā naturā cōtractus. puta si donauit cau sa mortis cū pacto ꝙ nō possit reuocari: trāsit i do natione iter viuos. Quādo etiā depositarius expo/suit se: tenet ꝺ leuissima. q2 videt factū solū respectu sui: intellige quādo exclusit diligētiā. De casu fortui to nō tenet: nisi qñ fuit in mora: vel culpa restituen di vel ex pacto ꝯuēit: hec nō Pa.i.d.c.bona fidea. Nec debet eē minus diligēs in deposito q̄ꝫ i re sua: sed aliquādo magis. vñ si in re sua: diligens vel di/ligētissimus est: ita debet eē in deposito. Si aūt nō est diligens in re sua: debet tamen eē diligēs in de/posito. Nā i rebus proprijs negligētia est culpāda. in alienis arcēda. Depositū pōt reuocari ad placi/tū deponentis. Nec ecclesia tenet de deposito facto apud ꝓlatū. vel aliū officialē: nisi fiat per capitulū cū solēnitate qua pōt obligari ecclesia. c.ꝓ. de depo sito. Quid sit culpa: vel casus. vide. ꝟ. culpa.

¶ Utrū quis teneat quādo depositū ē deterioratū. 2
R̄. ꝙ si dolo. vel culpa. ꝺ qua teneret: ē deterioratū tūc tenet. ff. depo.l.i.§. si res ꝺposita: ꝛ tūc tenetur. vel ad totam extimationē rei si ꝺterioratio talis sit ꝙ inutile factū ē deponēti: aut si non: saltē quāto de terius. Ar. coꝝ q̄ nō. in.l.i.in prin. ff. ꝺ edil. edic.

¶ Quid si heres aut alius distraxit ꝺpositū factuꝫ. 3
mortuo. R̄. ꝙ si dolose fecit tenet: si aūt ignorās rē ꝺpositam:ꝛ bona fide distraxit: non tenetur nisi de eo quod ad eū puēit. Similiter dic i comodato vt in.l.i.§. vltimo:ꝛ.l.s3 ꝛ si non sit heres. ff. eo. tit. ꝙ si minus vēdidit. vel ꝓcium nōdum exegit sine dolo: tunc actiōe tantū ꝓstabit ꝺponēti vt in.l.2.ff. ꝺpo. iuncta.l. dolus. ff. man. ꝛ ideo nō tenetur.

4 ¶ Utrum semper sit reddendum depositum quando petitur. R. regulariter sic. ar. c. bona fides. eo. ti. imo denegans committit furtum: et condemnatus suo nomine fit infamis. C. depo. l. qui depositum: et non suo nomine. quia si procuratorio: tutorio: curatorio: vel defensorio nomine condemnetur non efficitur infamis. vt in l. furti. §. si quis alieno. ff. de his qui no. infa. Non tamen tenetur in quatuor casibus. Primo quando quis gladio deposito efficitur furiosus: et sic cum petit non tenetur. etiam si durasset semper reddere quando petit. xxij. q. ij. ne quis. et s. Tho. ij. ij. q. 62. ar. 5. ad primum. sic ait: quando res restituenda apparet esse grauiter nociua ei cui restitutio facienda est. vel alteri. non ei debet restitui tunc. quia restitutio ordinatur ad vtilitatem eius cui restituitur: omnia enim que possidentur sub ratione vtilis cadunt. nec tamen debet ille qui rem detinet alienam sibi appropriare. sed vel reseruare. vt congruo tempore restituat. vel etiam alibi tutius conseruanda. hec ille. Secundo si deponens post depositum fuit deportatus: et bona eius publicata: quia tunc in publicum conferendum est depositum. vt. l. bona fides. in prin. ff. depo. Tertio quando fur et dominus concurrunt in petendo. quia dominus preponitur. d. l. bona fides. Quarto quando fur deposuit apud dominum. cui surripuit. vel apud proprietarium vt. d. l. bona fides.

5 ¶ Utrum depositarius possit vti re depositata. R. quod non alias committit furtum. l. qui furtum. ff. de condi. fur. Fallit in duobus: primo si pecunia non signata deponatur. l. quintus. ff. depo. secus si signata. l. si saculum. ff. depo. Et idem dic de quibuscunque que consistunt in numero. pondere: et mensura. eadem ratione. Secundo si putauit dominum prius furtum. ff. de fur. l. qui res. Utrum ea recompensationis possit retineri. vide. s. v. comodatum. §. 7. Et vtrum furti possit quis rem suam accipere apud alium depositam. vid. v. restitutio. §. 50.

6 ¶ Cui credendum est quando depositum non est ostensum depositario. seu tabernario. vt puta quia deposuit bursam. vel saculum plenum. tamen non ostendit quid erat intus. vel quantum. R. quidam dicunt in de. ne. in agro: de statu. mo. §. sane. quod non credetur deponenti nisi probet. nec stabitur eius iuramento. quia iuramentum non datur nisi quando precedit semiplena probatio. vt in. c. si. quod me. ca. De extimatione depositi dic. vt de re comodata. Alia que pertinent ad depositum vide. v. comodatum. et v. casus for. et v. pecc. et v. custos.

Erisio. secundum s. Tho. ij. ij. q. 7. ar. 1. est cum aliquis d malum alicuius persone. vel defectum: in ludum. et risum ponit. vt erubescat: propterea differt a conuitio. seu contumelia. quia finis ipsius est vt tollat honorem. sic deridens intendit vt erubescat. Fit autem derisio in verbo. cachinno: et sic est derisio. Aliquando fit naso rugato: et sic est subsanatio. Aliquando factis: et sic est illusio: tamen in fine idem sunt. secundum glo. super. ps. qui habitat in celis irridebit eos.

1 ¶ Utrum sit peccatum mortale. R. secundum s. Tho. vbi. s. ar. 2. quod sic quando deridendo quis paruipendit aliquem et tam vilem extimat. vt de eius malo non sit curandum. sed sit pro ludo habendum: in tanto grauius quanto magis tenetur reuereri eum. vnde derisio dei est grauissimum. Secundo derisio sanctorum et sacramentorum. Tertio parentum et platorum. Quarto iustorum quia grauis est. quia multi retrahuntur a bono agendo. Deridere autem de malo proximi inquantum est leue. seu paruum et sine notabili vilificatione proximi: vel perturbatione erit veniale peccatum. Uide. v. contumelia. Utrum maledictio sit peior. v. c. §. 4.

Escendere xpm ad inferos. fuit conueniens secundum s. d Tho. 3. q. 52. ar. 1. et descendit per essentiam solum ad limbum patrum. sed per effectum ad quoslibet infernos. ibidem ar. 2. Et fuit secundum animam tantum in inferno. ad quem descendit quamdiu corpus fuit mortuum. ibidem ar. 4. et statim post mortem descendit: et liberauit iustos qui erant in limbo. ibi ar. 5. ad. 3m. Et illuminauit limbum patrum. quo ad eos tamen. ibidem ar. 2. ad primum. Et nullum damnatum liberauit de inferno. nec de limbo puerorum. Nec de purgatorio sed solum omnes iustos. ibidem. in sequentibus articulis. Et postquam ascendit. aliquando descendit. de celis. ad terram ibi ar. 5. 3m.

Esperatio consistit in hoc quod homo non sperat bo- d nitatem dei participare: quandoque ex falsa extimatione. propter peccata que fecit. vel bona que omisit. desperat de dei misericordia. credens deum nolle. vel non posse. sibi parcere. vel in gratiam recipere. Non tamen propter hoc est necesse quod sit infidelis: quia aliquis retinendo in vniuersali veram extimationem fidei. scilicet quod est remissio peccatorum in ecclesia: potest tamen pati motum desperationis: quod scilicet sibi in tali statu existenti non sit sperandum de venia: corrupta extimatione eius circa particulare. Et per hunc modum potest esse desperatio sine infidelitate: sicut et alia peccata mortalia. vnde nouatiani heretici negant in vniuersali peccatorum remissionem fieri in ecclesia: hec s. Tho. ij. ij. q. 20. ar. 1. et 3. Uide. v. blasfemia. §. 7.

¶ Utrum desperatio sit peccatum. R. secundum s. Tho. vbi. s. ar. 1. quod sic. Illud enim secundum philosophum. 6. ethicorum. quod est in intellectu verum. vel falsum: est in appetitu bonum vel malum: et ideo omnis motus appetitus conformiter se habens intellectui vero. est secundum se bonus: omnis autem motus appetitus conformiter se habens intellectui falso. est secundum se malus: et peccatum. Circa deum vero. vera extimatio intellectus est. quod ex ipso prouenit salus hominum: et venia peccatorum datur. secundum illud Ezechi. 18. Nolo mortem peccatorum. etc. Falsa autem opinio est: quod peccatori penitenti veniam deneget: vel quod peccatores ad se non conuertat per gratiam iustificantem. Et ideo sicut motus spei qui conformiter se habet ad extimationem veram. est laudabilis: et virtuosus. ita oppositus motus desperationis qui se habet conformiter extimationi false de deo. est vitiosus et peccatum. hec ille. 1

¶ Utrum desperatio sit grauissimum omnium peccatorum. R. secundum s. Tho. vbi. s. ar. 3. quod est peccatum mortale ex suo genere: et aliquo modo grauissimum. aliquo modo non. vbi notandum quod peccata que opponuntur virtutibus theologicis. scilicet fidei. i. infidelitas. charitati. i. odium dei: et spei. i. desperatio. sunt secundum suum genus grauiora aliis peccatis: quia important per se auersionem a deo: alia vero peccata important auersionem a deo per aliud. Luxuriosus enim auertitur a deo quia vult delectationes: et quia grauitas peccati 2

sumit ab auersiõe a deo: ideo illa sunt grauiora. si autẽ ista tria ꝯsiderẽtur sm se: īfidelitas ⁊ odiũ dei. sunt grauiora ipa desperatiõe. q: ẽ maius pctm̃ sm se loquẽdo: nõ credere dei veritatẽ. vel odire deũ q̃ȝ nõ sperare cõsequi gloriã ab ipo. Sed si cõparetur desperatio ad alia duo. ex parte nostra sic desperatio est periculosior. q: per spẽ reuocamur a malis: ⁊ introducimur ad bona ꝓsequẽda. Et ideo sublata spe. irrefrenate hoies labũtur in vitia: ⁊ a bonis laboribus retrahũtur. Uñ sup illud prouer. 24. Si desperaueris lapsus in die angustie minuet fortitudo tua: dicit glo. Nihil execrabilius desperatione. ⁊c. ⁊ Isido. desperare. est descẽdere in infernũ. Et sic pȝ ꝙ desperatio ẽ grauius aliqs peccatis. q̃ ẽ cõtra virtutes morales: ⁊ q̃uis nõ sit grauius peccatis q̃ sũt cõtra virtutes Theologicas p se. est tñ quo ad nos grauius. Et aliqñ ꝓpter iperfectionẽ act⁹. s. quãdo est ex subito. vel indeliberato actu. est pctm̃ veniale. sicut de omni alio pctõ mortali potest accidere. sm tamen genus suũ est mortale.

3 ¶ Querit ex quo oriatur desperatio. R. sm. s. Tho. ar°. 4. ꝙ aliqñ prouenit ex accidia. q: ꝓpter tristiã quã cõcipit erga bonũ desperat. posse per se. vel per aliũ. illud pficere. Aliquãdo ꝓcedit ex luxuria qua hõ deditus delectationibus venereis. fastidit bona spiritualia: ⁊ nõ sperat ea q̃si bona ardua: ⁊ q̃uis ex aliis possit oriri. puta ex auaritia. q̃ hoiez qui hȝ multa restituere ligat. vt desperet: ⁊ aliquãdo ex cõplexione nature qua hõ malẽconicus incidit in eaȝ. tñ coius accidit ex accidia. vel luxuria vt dictũ est.

4 ¶ Utrũ sit de aliquo desperandũ. in hac vita. R. sm. s. Tho. 4°. di. xi. q. i. ar°. 4. ad. 6m. ꝙ non. Ait. n. sic nullus i statu vie. est adeo obstinatus. qn possit post penitẽtiã ꝯuerti. vñ nõ est de eo desperãdũ ⁊ si de⁹ reuelaret alicui ꝙ eẽt pscitus. deberet accipere ꝙ eẽt cõminatorie: ⁊ nõ vltimate: ⁊ si angelus sciret euȝ pscitũ. nõ tñ eũ derelinq̃ret. q: posset saltẽ multa mala i eo impedire. sicut dr̃ de antichristo. Ar. ad hec. c. nemo de pen. di. 7. ⁊. 26. q. 6. c. is q i īfirmitate: ⁊. c. si presbiter ⁊. c. agnouimus. Desperatio tñ q̃ est in dãnatis nõ est culpa siue pctm̃. q: non sunt in statu peccãdi sȝ ẽ pars dãnatiõis. Nec despatio ꝓprie dr̃ i viatore. vel i alio de re nõ nata haberi. h. s. T. 2a. q. 20. i. 3m. Uide aliqd ad h°. s. volũtas. §. 2. circa fi.

Detractio. ẽ aliene fame. p occulta verba denigratio. Et dñr ṽba occulta nõ simplr̃. sȝ p ꝯparationẽ ad eũ de quo dicũt. q: eo absente: ⁊ ignorãte. dicũtur. siue vni soli. siue plurib⁹ pñtibus dicãtur. Uñ. s. Tho. 2a. q. 73. ar°. p. sic ait. Uerbo duplr̃ aliqs aliquẽ ledit: vno mõ in manifesto ⁊ hoc fit p ꝯtumeliã. Alio mõ occulte: ⁊ hoc fit per detractionẽ. Ex hoc aũt ꝙ aliqs mãifeste verba ꝯtra aliquẽ ꝓfert. videt eũ paruipendere: vñ ex hoc ipo dehonorat. ⁊ iõ ꝯtumelia detrimẽtũ affert. honori eius i quẽ ꝓfert: sȝ q verba ꝯ aliquẽ ꝓfert i occulto videt eũ vereri magis q̃ȝ paruipẽdere. vñ nõ directe īfert detrimẽtũ honori. sȝ fame. iq̃tm hmõi verba occulte ꝓferẽs q̃tm i ipo ẽ: eos q audiũt facit malaȝ opinionẽ habere de eo ꝯ quẽ loquit. Hoc. n. itẽdere videt: ⁊ ad hoc conat. detrahẽs. vt eius verbis credatur. Uñ pȝ ꝙ detractio differt a ꝯtumelia duplr̃ vno mõ q̃tm ad modũ ꝓponẽdi verba. q: s. ꝯtumeliosus manifeste ꝯ aliquẽ loquit: detractor autẽ occulte. Alio°. q̃tm ad finẽ itẽtũ. siue q̃tm ad nocumẽtuȝ illatũ: q: s. ꝯtumeliosus derogat honori: detractor vero fame. hec. s. Tho. Ex qb⁹ pȝ. P° qd ẽ detractio vt i pn°. Secũdo quõ ẽ pctm̃ q: itẽdit denigrare famã. Tertio quõ differt i duob⁹ a ꝯtumelia. s. in mõ q: occulte. 2° i fine q: ꝯ famã: ⁊ ꝯtumelia ꝯ honorẽ. Ubi nõ ꝙ q̃dã pctã sunt ꝯ ꝓximũ. q̃ ꝯsistũt i ṽbo. sicẽ ista duo dicta hic: susurro etiã ꝯuenit cum detractore: ⁊ cũ cõtumelioso. in hoc ꝙ sunt i verbo ꝯ ꝓximũ: ⁊ detractore q: est i occulto: sȝ differt q: intẽdit amicitiã separe. ꝓferẽs talia mala ꝺ ꝓximo. q̃ pñt ꝯ ipm mouere animum audiẽtis: ⁊ pp hoc: q: sunt ãbo i occulto: aliqñ vnũ ꝓ alio accipit: ⁊ silr̃ derisio itẽdit ꝙ ille q deridet. erubescat: ⁊ sic pȝ quõ cõuenit cũ pcedẽtibus. Sicut. n. aliqs ꝯtumẽdo itẽdit ꝯtumeliati honorẽ deprimere: ⁊ ꝺtrahẽdo: diminuere famã: ⁊ susurrãdo: tollet amicitiã. ita etiã irridẽdo aliqs itẽdit. ꝙ ille q irridetur. erubescat: ⁊ sic patet quõ cõueniũt ⁊ differũt oĩa ista. de quibus in locis suis: hec sm. s. Tho. vbi. s. q. 75. ar°. p. Maledicere etiã per qꝺ malũ ꝓnũtiat ꝯtra aliquẽ. vel iperãdo. vel optãdo. est etiã pctm̃ in verbo. cõtra charitatẽ: ⁊ cõuenit: ⁊ differt cũ istis vt patet.

¶ Quot modis fiat detractio. R. vbi. s. ꝙ aliquis dicit detrahere nõ q: diminuat de veritate. sed q: diminuit famã eius. qꝺ quideȝ fit quãdoqȝ directe: q̃nqȝ indirecte: directe quidẽ q̃druplr̃. Uno mõ q̃ñ falsuȝ imponit alteri. Secundo qñ pctm̃ auget suis ṽbis. Tertio qñ occultũ reuellat. 4° qñ id qꝺ ẽ bonũ dicit mala itẽtiõe factũ. Indirecte at: vt negãdo bonũ alteri⁹. vel malitiose reticẽdo. vel minuẽdo. 1

¶ Utrũ ꝺtractio sit pctm̃ mortale. R. sȝ. s. T. vbi. s. ar°. 2°. ꝙ p se loquẽdo ẽ mortale. Uñ sic ait: peccata verbor̃ max̃ sunt i itẽtione. verbor̃. s. dicẽtis diiudicãda. detractio aũt sm suã rõeȝ ordinat ad denigrãdũ famã alicuius. dñ ille p se loquẽdo detrahit q ad hoc de aliq° obloqt. eo absente. vt eius famaȝ denigret: auferre aũt alicui famã valde graue ẽ: q: iter res tẽporales videt famã eẽ pciosiorẽ. p c⁹ defectũ ipedit hõ a multis bñ agẽdis pp qꝺ dr̃ eccl. 41. curã habe ꝺ bono noie. hec. n. magis pmanebit tibi q̃ȝ mile thesauri magni: ⁊ pciosi. Et iõ detractio p se loquẽdo ẽ pctm̃ mortale. Cõtingit tñ q̃nqȝ. ꝙ aliq⁹ dicit aliq̃ ṽba p q̃ diminuit fama alic⁹. nõ hoc itẽdẽs. sȝ aliqd aliud: hoc aũt nõ ẽ detrahere p se ⁊ formalr̃ loquẽdo. sȝ solũ mãlr̃: ⁊ q̃si p accñs. Et si qdẽ verba per q̃ fama alterius diminuit proferat. 2

aliqbus.pp aliqd bonū.vel necessariū debitis circū/ stātijs obseruatis. nō ē petm̄ nec pōt dici detractio. Si aūt pferat ex ai leuitate. vel pp aliquā cā; non necessariā non est petm̄ mortale:nisi forte verbū qd dr̄ sit adeo graue q notabilr famā alicuius ledat: ⁊ pcipue i his q ptinēt ad honestatē vite.q: hoc ex ipso genere verbo hz rōē peti mortalis. Et tenet aliqs ad restitutionē fame. sicut ad restitutionē rei subtracte.vn̄ reuelare petm̄ occultū alicuius p eius emēdatiōe denūtiādo. vel pp bonū iustitie. publice accusando nō est detrahere.hec ille. Cōtingit etiā q aliqn̄ aliqs dicat aliqua ex qbus nō diminuit fa ma:tn̄ dicat hac itētiōe vt diminuat credēs.vel intē dēs i aliquo magno diminuere:⁊ est detractio for/ maliter solū:⁊ petm̄ mortale:ar.c.cum volūtate. de sen.exc. In hoc tn̄ nō tenet ad restitutionē fame. q: nō est ablata. Si aūt diceret talia ex qbus nō sequi tur diminutio fame:⁊ ex loquacitate diceta non esset petm̄ mortale. Similiter si diceret apud illos apud quos iā ifamatus ē ⁊ nō mala itētiōe. nō peccaret mortalr.q: neq materialiter neq formaliter dimi nuit. Si aūt dicat ex loquacitate aliqua. q possunt bono ⁊ malo fine fieri.vel q possunt eē mortalia: ⁊ venialia:⁊ diminuatur fama. non videtur peccatū mortale.nisi de illo cogitauerit: ⁊ non dimisit pro/ pter hoc q: videt se exponere periculo. Eodē modo videtur esse dicendū quādo diceret se audiuisse aliq infamatoria:q: qui cito credit.⁊c̄.

3 ¶ Utrū audiēs detractorē ⁊ tollerat peccet .R. vbi supra ar.4.q sic:aliqn̄ mortalr aliqn̄ venialr. vn̄ sic ait. Si aliqs detractiōes audiat absq resistētia. videt detractori ꝯsentire.vn̄ fit particeps peti eius. Et si qdē iducat eū ad detrahēdū vl saltē placeat ei detractio.ppter odiū eius cui detrahit .nō min⁹ peccat q̄ detrahēs:⁊ qnq magis. Un̄ Ber. dicit. Detrahere aut detrahentē audire: qd hor dānabi lius sit.nō facile dixeri. Si vero nō placet ei petm̄. s ex timore.vel negligētia. vel ēt verecūdia quadā omittat repellere detrahentē.peccat quidē s multo minus q̄ detrahēs:⁊ plerūq venialiter.Quādoq etiā hoc pōt esse peccatū mortale.vel ppter hoc q alicui ex officio incūbit detrahentē corrigere.vel pp aliquod periculū consequens. vel ppter radicē qua timor human⁹.potest eē peccatū mortale. Uide.s. timor. Et debet saltē ostendere tristitiā in facie.non tn̄ oportet q aliquis semper resistat.detractori ar/ guendo de falso:⁊ maxime si sciat ver eē quod dr̄ s debet eū verbis arguere.de eo q peccat.fratri de trahendo. vel saltē ostendere q ei detractio displi/ ceat per tristitiā faciei.q: vt dicit prouer .25. vētus aglo dissipat pluuias ⁊ facies tristis detrahētē.

4 ¶ Utrū audiens detrahentē sibi.peccet tacēdo.R. vbi sup:a:q detractiones suas: nullus audit q: ma la q dicūtur de aliquo eo audiēte nō sunt detractio/ nes proprie loquēdo.sed ꝯtumelie vt dictū est supra in principio. Possunt tn̄ ad notitiā alicuius detra/ ctiones cōtra ipm facte.alior reuelationibus perue nire:⁊ tunc sui arbitrij est detrimentū sue fame pa/ ti. nisi hoc vergat in periculū alior: ⁊ ideo in hoc potest cōmendari eius paciētia. q paciēter detra/ ctiones sustinet.non aūt est sui arbitrij q patiatur detrimentū fame alterius: ⁊ ideo in culpā ei vertit si nō resistit cū possit eadē ratione qua tenet aliqs subleuare asinū alterius iacentē sub onere.vt pcipit de vte.22. De restitutione fame q aufert per detra/ ctionē:susurratione vel derisionē vel alio mō vide .s. restitutio .§.8. Quid sit grauius vel detractio vel maledictio.s.maledicere. Et quid sit grauius: detractio vel susurratio.s.susurratio.

Diaconus .hz.s. Tho.4.di.5.q.2.ar.4.q.2.

d Nō est pprius minister baptismi:nec alicu⁹ sacri.s aliquor sacramētaliū.sicē exorcismi: ⁊ expulsiōis imundor.a diuinis.vt cū dicit: si quis iudeus est abscedat:⁊ eruditiōis cor qui ignorant. qualiter se habere debeant ad diuina:vt cū dicit fle ctamus genua:⁊ humiliate vos ad benedictionē. vel aliquid hmōi:⁊ ad eū pertinet pdicare euange/ liū:⁊ in eccīa recitare.qd est quasi loqui linguis. s ad presbiterū pertinet interptari.hec ille.⁊.3.q.67. ar.4.dicit. Ad diaconē nō pertinet.q̄si ex officio p/ prio tradere sacm baptismi:s in collatione huius ⁊ alior assistere:⁊ ministrare maiorib⁹. vn̄ Isido. dicit.ad diaconū pertinet assistere:⁊ ministrare ma ioribus sacerdotibus.i omnibus q agūtur in sacris christi in baptismo.s.in crismate.in patena ⁊ calice. hec ille.⁊ habētur.25.di.c.pfecto.§.ad diaconū.

¶ Utrū ad diaconū pertineat dispensatio sangui/ nis .R. fm.s. Tho.4.di.13.q.1.ar.vltimo.q.2. vbi ait. Adhuc hodie in quibusdā ecclesijs. sanguis per diaconū ministris altaris dispēsat. Et q diaconus potest habere curā animar. quātū ad ea q iurisdi/ ctionis sunt.s nō quātū ad ea q sunt ordinis:dispē satio aūt sacror ad ordinē pertinet.hec ille. Intelli/ ge ordinarie.secus in necessitate.de ꝯse.di.ii.peruenit. Et ista necessitas potest esse quādo presbiter est fes/ sus.vel alias ipotēs.fm Guil.⁊ Ugo. Absēte psbi tero hec pōt facere.si tāta sit necessitas.q rursus pre sbiteri expectari nō possit. Uide.s.comicare.§.51.

2 ¶ Utrū diaconus indutus ad cantandū euāgeliū. possit cātare in coro .R. tex.in.c.in sancta romana 92.diuidit dicere q nō:⁊ in fi. dicit q q hoc atten/ tauerit anathema sit:sed fm glo.ibidē:ille tex.loq/ tur solū in romana ecclesia.q: in principio dicit: In sancta romana ecclesia:⁊ sic cum sit pena nō debet extendi:imo fm aliquos. videtur solum intelligi de cardinali quādo est paratus i ecclesia romana. Et

ille tex. videt loqui. de his qui modulatõis vocibus insistũt. vt applaudant: secus igit si ex deuotione seu necessitate cantarent. q: tunc eēt meritoriũ. Ad hoc igit q aliqs illã penã icurrat requirit .p. q sit cardinalis: 2° q sit in curia romana: 3° q ex iactãtia vel alia non honesta causa faciat.

Jaletica. pōt scribi per. y. grecũ: et tunc dr a dya q ē duo: et logos. sermo. vel ratio. quod est ratio. quasi sermo. vel rō duoꝝ. s. disputãtiũ. Si vero scribat per. i. nostrũ: tũc dr a dia qd ē: de: et logos. qd est sermo. quasi scientia de sermone. Itē sciendum q dialetica pōt accipi dupliciter vno mō proprie. videlicet pro vna parte ipsius logice. in qua determinat de argumētatione dialetica. q̄ est circa materiã probabilẽ. q̄ tractat in lib. topicoꝝ. Alio modo accipitur pro tota logica et sic coiter loquũtur doc. et sic diffinit dyaletica. est ars artiũ: et scientia scientiaꝝ. ad omniũ methodoꝝ. viã habēs. disputat. n. de principijs oiũ methodoꝝ. i. scientiaꝝ. Unde sine logica. vel sine dyaletica. nullus potest pfecte aliquã scientiã acquirere. vnde patet q est valde vtilis. Notandum tamen sm communiter philosophos. q logica siue dyaletica potest accipi dupliciter. Uno modo sm se. i. sm q nō ordinatur ad acquisitionē aliaꝝ scientiã: et sic nō habet magnã vtilitatē: et isto modo dissuadetur in. c. nōne: et. c. vino .37. di. q: melius est se occupare in Theologia. vel iure canonico. q̄ in illis sciētijs sermocinalibus. vel physicalibus: et isto modo loquitur ille tex. Alio modo pōt accipi dyaletica sꝫ q ordinatur ad acquisitionē aliaꝝ scientiaꝝ: et sic est supra diffinita: et dicit dyaletica vtēs. i. vtilis: et sic est valde necessaria teste propria cōscientia: dat. n. viã. i. magnũ adiutoriũ ad ius canonicũ et ad alias sciãs. vt dr p diffinitionē. imo nulla sciētia pōt perfecte acquiri sine ea. Uide. s. ars. §. i. et. 2. et. s. astrologia.

Jana: discursus illis mulieribus dr accidere in spirituali q spiritus. i. substantia anime extra corpus operetur: sꝫ q: in spiritu hoc est in fantastico anime huiusmodi visa formãtur. hec .s. Tho. in. q. vnica de spi. crea. arᵗ. .p. ad. 14ᵐ. de ista diana: et de illis mulieribus habetur i. c. epi. 26. q. 5. ex cōcilio acquirēsi. qd alt. s. Tho. in predicto argumēto: in quo cōcilio. dicit. p. q qui querũt suffragia a diabolo relicto saluatore subuersi sunt. 2°. q q credunt illas feminas equitare cum diana dea similiter: qui credunt aliquid diuinitatis aut numinis extra vnũ deum esse. s. apud dianam sunt heretici. Et similiter qui credunt aliquid creari posse ab alio q̄ a creatore vero deo. vel aliquam creaturam in aliã speciem transformari: hec condēnantur in. d. c. epi. q autem aliquãdo de facto portentur ad illũ ludũ ad loca remota et q ibi fiant multa scelera in contentũ dei et sacramentoꝝ. multis experientijs est probatum. ab inquisitoribus: et ipe confitentur: et probant vere: et corporaliter accidisse. q̄ si quis vellet negare oporteret negare sensum hec sm Jo. de turre. cre. in. d. c. episcopi.

¶ Utrũ diuinatio sit inuēta a persis. R. q sic dr. n. i. c. i. 26. q. 3. q diuini dicti sunt: quasi deo pleni: diuinitate. n. se esse plenos simulant: et astutia fraudulenta hominibus futura cōiectant. vt ibidem dicit: habetur etiã ibidem. quō fit multis modis. de quibus vide ibi. Et supra. s. ars. §. primo. et. s. sortes a principio vsqꝫ ad. §. 5. Quō ille artes sunt illicite .s. ars. §. 2. et. s. sortes. §. 5. Quō demōes sciant futura. s. futura. et. s. augures per totum. 1

¶ Utrum disputare de fide. sit licitum. R. sm .s. Tho. 22ᵉ. q. x. arᵗ. 7ᵉ. q in disputatiōe fidei. duo sunt cōsideranda. vnũ quidem ex parte disputãtis. aliud ex parte audientiũ. In primo est cōsideranda intentio. si. n. disputet tã q̄ de fide dubitans: et veritatem fidei pro certo non supponens. sed argumentis experiri intendens. procul dubio peccat. tã q̄ dubius in fide: et infidelis. Si aũt aliquis de fide. ad confutandos errores. vel etiã ad exercitiũ. laudabile est. Ex parte audientiũ cōsiderandũ ē. vtrũ illi qui audiũt disputationē. sint instructi: et firmi i fide. aut ifirmi: et in fide titubantes: et quidem corã sapientibus in fide firmis. nullũ periculũ est disputare de fide. sed circa simplices. est distinguendũ q aut sunt solicitati. siue pulsati. ab infidelibus: puta iudeis. vel hereticis. siue paganis intendētibus corrumpere in eis fidem: aut omnino nō sunt solicitati super hoc. sicut i terris vbi nō sunt infideles. In primo casu. necessariũ est disputare de fide. publice. dũmodo inueniãt aliqui ad hec sufficientes: et idonei: qui errores confutare possunt. per hoc. n. simplices in fide firmabũtur: et tollitur infidelibus. decipiendi facultas: et ipa taciturnitas coꝝ qui resistere deberent. peruertentibus fidei veritatē: esset erroris confirmatio. Unde Greg. in. 2°. pastoralis. Sicut incauta locutio. in errorem pertrahit. ita indiscretũ silentiũ. eos qui erudiri poterant in errore derelinquit. In. 2°. casu periculosum est publice disputare de fide coram simplicibus. quoꝝ fides ex hoc est firmior. q: nihil diuersum audierunt. ab eo quod credunt: et ideo non expedit eis. vt verba infidelium audiant disputantiũ contra fidem. hec. s. Tho. et propterea prohibitum est cuicũq laico. de fide publice. vel occulte disputare: et si contrafaciat debet excoicari. c. quicũqꝫ de here. §. inhibemus. lib. 6. et eadeꝫ ratione prohibetur cuilibet seculari. predicare. c. sicut in vno corpore de here. et. C. de summa tri. l. nemo: prohibetur neduꝫ laicis sed etiam clericis publice turbis conuocatis disputare de fide. 2

Ideo accipit dupl'r.s.nalr: et artificial'r. Pri/
d mo mó dr̃ dies nãlis.qui hz.24. horas:et sic
sumit' gen.ꝑ.factum est vespere et mane dies
vnus. Alio mó fm ꝙ dr̃ artificialis .s. tp̃s quo sol.
nostrũ emisperiũ illuminat.et hoc mó sumit' cum dr̃
ꝙ tenebras appellauit nocté:et lucẽ dié. hec.s.Th.
post alb'm.2°.sniaꝝ.di.14.in expositióe lre.dies ar/
tificialis :fm.s.Tho.super Jo.c.11.lec.2ª.col.pª.i fi.:
habet.12.horas nó equales fm circulũ equotialis:sz
inequales fm ascẽsióes zodiaci p sex signa.hec ille.
Dies nãlis fm ecclesiá romanã icipit in medio no/
ctis nó aũt dies artificialis in qua solũ lz celebrare.
hec.s.Th.4.di.13.q.1.arº.2.qlª.4.ad .3m. Quátũ ad
ɔctus et alia hmõi.dies nãlis icipit a media nocte.
sz qꝫm ad ecclesiasticũ offim:et solénitatũ celebrationes
icipit a vespis.hec.s.Tho.ql.5.i fi. Dies fm iudeos
incipit i sero q2 cóputát fm lunã q̃ icipit apparere
in sero.hec.s.Tho.sup Jo.c.13. In solénitatibus le/
gis:iudei cóputabant dies a vespera ad vesperá:in
alijs auté a mane in mane.hec.s.Tho.4.di.11.q.2.
arº.2°.qlª.5. ad.2m.

1 ¶ Dñs Feli.in.c.cósuluit de offi.dele.2ª.col.i fi.pónit
aliquas cóclusiones ptinẽtes ad hãc materiá. Pri/
ma vbi dies artificialis nó est de substátia:illud qđ
fit de nocte dr̃ factũ de die:et ita tenet Pa.i.d.c.có/
suluit. Secũda ɔ° notarius nó comittit falsum.si in
istrumẽto ɔfecto đ nocte. dicat de die tali.ita tenet.
Inno.ibi. Esset tñ bonuz fm Bal. notare horã ad
caitedũ.qđ fit ꝑ factũ et si ignorat quota sit hora.di/
cat iter horã pen.et vltimã. Tertia ɔ° creditor nó co
git' recipe solutioné de nocte dũmó sit paratus pro
rogare solutioné ad dié sequẽté.vel locus nó sit isi/
diosus. Quarta ɔ° i solutióe dies durat vsqꝫ ad me
diá nocté in.c.pnũtiãdum de cóse.di.3. Quinta ad
citandũ pluriũ nó cóputat' dies de vespera ad ve/
sperá.sed a media nocte vsqꝫ ad mediá nocté:et sic
debet seruari i alijs ɔctibus. Sexta ɔ° quo ad diuin
offiª.cóputat' dies.de vespa ad vesperá.glo.i.c.ꝑ.đ
feri.et idé quo ad solénitaté diei festiui.d.c.i. In pri
uilegijs vero icludit' vtraqꝫ vespera icfusiue.i de.pª
de rdi.et ve.san.in fi.v.in ps.aũt vñ idulgẽtia q̃ po
nit' in vno die icludit vtraqꝫ. Septima ɔ° vbi ipo/
nit' pp reuerẽtiã diei festi pena facienti actũ.nó icur/
rit q fecit talem actũ de note.q2 cessat rõ pp qđ fuit
factũ illud.ita nõ ɔde.ɔsi.44. Nec maleficiũ factũ
de nocte.dr̃ factũ de die. Octaua quo ad ieiuniũ:et
esuz carniũ incipit dies a termino cene diei precedẽ
tes.i.a media nocte. Nona ɔ° in actibus qui nó co/
mode geri possunt de nocte dies cóputatur artificia
liter.nó naturaliter. Et nõ ꝙ si p aliqđ signũ sepa/
ratur dies a nocte illi standũ est.puta in pulsatione
cãpane. Alias aũt cessante hoc signo quicqd fit ad
lucé siue ante ortuz solis siue post occasum.dicat' de
die.dũmó persona discerni possit. Car.in.c.si perso
dicus de homi. Unde fm Bal.nõ est nox vbi non

est obscuritas naturalis. Decima ɔ° terminus dierꝫ
positoꝝ in citatione.sine expressióe hore durat.vsqꝫ
ad mediaz nocté:et sic citatus poterit vsqꝫ ad me/
diá noctem comparere.dũmó tñ citatus non fuerit
in culpa.se artãdo.adeo ꝙ iudex de nocte non po/
test sui copiam facere.hec Feli.

¶ Pa.in.c.ꝑ.de feri.et.c.2.cócordat in multis:et ad 2
dit in.d.c.ꝑ.ꝙ quo ad obseruantiá festi.quantũ ad
cessationé ab operibus seruilibus.debet seruari con
suetudo.ita ꝙ in illa hora in qua ẽ consuetũ vt inci
piat celebritas. in eadẽ hora finit'. Ex predictis pz
quid dicendum sit de barbitũsoribus qui laborant
vsqꝫ ad mediá nocté.vel vsqꝫ ad mane diei festi.q2
licet sint inducendi vt desistát.tñ si talis est cósuetu/
do.nó peccant mortaliter. Angelica dicit hic.i pin
cipio:ꝙ cessare ab opere seruili per.24.horas.est de
iure diuino:et sic ɔsuetudo nó pót minuere.sed hoc
est cótra.s.Tho.2ª2e.q.81.arº.2.vbi dicit ꝙ facere ali
qua ad reuerentiá dei.hoc ẽ de iure naturali.sed ꝙ
hec determinate faciat.vel illa est de iure positiuo.
vnde sicut posset ecclesia mutare hoc.in illud : et ex
cósequenti cósuetudo ita posset determinare. in tan
ta hora.vel in tot horis. Idé dicit.d.ar.s.2ª.tit.9.c.
7.par.in. vide pz falsũz esse.qđ dicit suplemẽtũ in.v.
ferie.§.5.vbi tenet cũ Angelica. vide.v. dominica
dies.§.ꝑ.et.v.ferie.§.13.et.45.et.v.adorare.§.4.in
diebus feriatis ad honoré dei et sanctoꝝ nisi ob ne/
cessitatez vel pietaté iudiciũ exerceri nó pót. etiá de
cósensu partiũ:ferijs tamen introductis ad fauorez
hominum partes renũtiare possunt.c.si. de feri.ibi.
Pa.facit multas exceptiones.ꝑ.in appellatione.2°.
ratione pacis.3° ratione necessitatis.4° quando res
exigit celeritaté.5° ratione pietatis. 6° i causis ma
trimonialibus.7° circa punitióes habédas in latro
nes:et vbicũqꝫ in mora pꝛũptũ est piculũ animaꝝ.
Uide.v.citatio.§.5.Pa.etiá in.d.c.si.dicit. ꝙ va/
let instrumentũ editũ die feriata.qꝫuis non valeant
actus iurisdictionales. maxime cótentiosi. siue pu/
blici.siue priuati:actus tamen volũtarie iurisdictio
nis valent.vt emancipare cótractus iure. iustitiaz
facere.seu scribere:et hmõi:et potest excoicare: et ab
soluere : dicit tamen ꝙ vbi cessat pietas. vel necessi/
tas.vel alia causa rónabilis.ꝙ peccát licet valeát:
et ꝙ valeant mouetur q2.d.c.si. loquitur de strepitu
iudiciali:et non debet extendi.q2 penalis. Et fm.e.
ibidem.repetitio testiũ valet:et excusatio sententie te/
net.sed peccant nisi imineret periculum. puta fuge.
tunc.n.poterũt incarcerari.die feriato. Fallit etiam
quádo finit' tẽpus iudicis.ne res pereat. Quot mi/
liaria cótineat dies: dic ꝙ recurritur ad arbitrium
boni viri.v.ferie.§.ꝑ.et excoẽ.5.casu.40.§.si.

Diffamatio vide .v. detractio. Et nõ ꝙ pót
d quis implorare officiũ iudicis vt compellat.
diffamanté cessare :et iudex tenet' vt in.l.dif/
famari.C.de inge. ma. no. ino et.c.conquerente de

offi.or. propterea dicitur in.d.l. diffamari. statū ingenuoꝝ. siue errore. siue malignitate. quorūdam per iniquū est.i. valde iniquū.

d Iffidatus vtrū possit impune occidi: et quō idē est diffidare et bānire. v. excoicatio. 5. casu. 57. et. v. bānitus.

d Ignitas. sm Archi. in.c.j. de cōsue. lib. 6. est administratio rerū ecclesiasticaꝝ. cū iurisdictione: et dicit Pa. in.c. de multa. de preben. q̄ vbi doc. tangunt hanc materiā ꝯ. coīs est. vt is dicatur habere dignitatē qui hēt iurisdictionē. s. quo ad foꝝ cōtentiosuz. etiā in modicis causis. sm Pe. de ācha. in cle. si dignitatē. de pben. Vn̄ quilz rector seu prior ecclesie collegiate. dr̄ habere dignitatez. vt nō Pan. i c.i. de.pᵒ. de elec. et de re.i agro. de sta. reg. Cōfirmant dn̄i de rota: deci. 166. Et talis stricte et proprie dr̄ platus vt in.c. cū ab ecclesiaꝝ de offi. or. vbi bona glo. Vide tex cuz glo. in.c.2. de iudi. Vide etiā ifra. v. prelatus in prin. Nō sm Pa. in.d.c. de multa. post Inno. q̄ ad hoc q̄ aliqua sit dignitas. q̄ icludatur sub illa cōstitutione. d.c. de multa. s. q̄ nō possit habere quis duas dignitates. requiritur q̄ illa dignitas sit perpetua. vel possit eē ppetua. sicut prior in religione. ad hoc est tex. in.c.i. de consue. lib. 6. Et per hoc soluitur. q. nūqd acceptans vicariatū epi: perdat dignitatē seu beneficiū curatū: et tenet ibi Pa. q̄ nō. q2 illa est potius dignitas. quasi epalis: et de facili pōt remoueri. ad hoc facit. c.i. de offi. vi. lib. 6. Nō tn̄ q̄ q̄uis vicarius epi: sm Pa. nō sit i dignitate cōtenta sub illa ꝯstitutione. vt amittat aliud beneficiū. nō negat tn̄: quin sit in dignitate. vt possit eē cōseruator. vel delegatus pape. vt probatur supra. v. cōseruatores. §.2. sed dubiū restat de platis religiosoꝝ. qui sm bullā Iulii secūdi sunt facti biēnales: et sic nō possunt eē perpetui. dicerē saluo melior iudicio. sicut de Vicᵒ epi. q̄ q̄uis nō sint perpetui tamē possunt eē ꝯseruatores. vide i.d.2.§. Personatus sz Archi. in.d.c.i. est quedā prerogatiua in ecclesia. sine iurisdictione vt q2 habet stalū in coro p̄ aliis vel sine officiū sm. c. est: administratio rerū ecclesiaꝝ sine iurisdictione. sicut sacrista. Inno. tn̄ dicit q̄ ista tria sunt idē. sm substantiā: et possunt diuersimode accipi sm cōsuetudinē locoꝝ: Pa. etiam dicit in.d.c. de multa. q̄ ea q̄ dicit Archi. nō iure probātur.

1 ¶ Vtrū successor in dignitate teneatur ex cōtractu inito cū pdecessore. Rx. sm Pa. in.c.j. de proba. p̄. nō. q̄ sic. si cōtractus est initus. noie dignitatis. qd̄ tenet. Lr. in.l. digna vox. C. de leg. et Io. an. et coiter sequentes in.d.c.i. Facit.l. cesar. ff. de publi. pro hoc facit q2 obligatio ē de iure nature. cui etiā princeps et papa tenetur. Vide. v. beneficiū. 5. §. 2.

2 ¶ Dignitas sine cura ab eo qui iā. xx. annū cōpleuit ex dispēsatione epi pōt haberi. de eta. et quali.c. permittimus. lib. 6. Canonicatus. sm Feli. in.c. pastoralis. de offi. dele. §.i. in fi. nō ē dignitas. sz quasi dignitas. Vtrū aliqs possit app. tere vide. v. cathedra. §.1. et. v. eps. prin. §.1. et. v. platus. §.1. Vtrū liceat alicui sibi pcurare beneficiū. v. bn̄ficiū: et. §. 22. Quot bn̄ficia possit qs hēre. v. bn̄ficiū. 2. §. 24. et se.

d Ilapidator dr̄ prelatus qui res ecclesiasticas alienat: et male expendit. q dz deponi. 12. q. 2. apostolicas: et. 17. q. 4. nullus res. Suspecto de dilapidatiōe debet dari coadiutor. in.c. venerabili de offi. dele. et i.c. licet heli: §. q2 vero. de symo.

d Iligere: quō debemus deuz ex toto corde. v. charitas. §. 25. Et quō debem⁹ diligere inimicos ibi. §. x. xi. xii. et multa ibidē penetia ad dilectiōez. De dilectiōe sui et p ꝯnis mūdi. v. amō sui.

d Iligētiā quā dz qs hēre i rebus alienis. v. comodatū: et. v. depositū. cū remissionibus.

d Yocesis. est vbi eps. 16. q. 3. c. quicūqz. Quid dyocesis: et qd ciuitas. suburbiū. territoriū: et finia. v. absolutio. p̄. §. 26. Districtus dr̄ a distinguēdo. vel distringēdo: et significat executionez penaꝝ: et coactionē: et iportat merū et mixtū iperiū. ita q̄ districtus ē territoriū in quo hz iurisdictionē et coactionē. Territoriū vero dr̄ a terēdo: et nō ē aliud q̄ terre spaciū. munitū. et armatū iurisdictione. ita q̄ totū spaciū. in quo pōt vti iurisdictiōe. est territoriū: et sic idē est. districtus et territoriū. in mā fauorabili. Clerici sunt de districtu. secus in odiosa. q2 tunc de dyocesi: et si accipiātur coiter. Idē est: districtus. territoriū. dyocesis: et comitatus.

d Iscere debet qlz etiā platus quicūqz nō solū a maiori sz et a minimo dūm̄ eruditio vn̄. 58. di. nullus eps ppter opprobriū senectutis. vel nobilitatē generis. a paruulis erudictis: et minimis. si qd forte est vtilitatis. aut salutis. iquirere negligat. qui.n. rebelliter viuit et discere atqz agere bona recusat. magis dyaboli mēbrū q̄ xpi eē ostēditur et potius infidelis eē mōstratur. Unde et Aug. ait. Ego senex et eps tot annoꝝ colega. a iuuene nōdū āniculo pat⁹ sū doceri. 24. q. 3. si habes. Et discere dz qlz anq̄ doceat. 23. di. his igitur i fi. et. 37. di. relatū: et. 61. di. c. in sacdotib⁹. Vide. v. Mr̄: scia et studiū.

d Isciplina doctrina: et scia. si accipiātur pprie. sz. s. T. p̄. posterioꝝ. differūt q2 doctrina ē ex pte docētis q2 significat actionem. disciplina vero tz se ex parte patiētis. s. q docetur. scia vero ē habitus q relinqtur ex istis duob⁹. s. docere: et doceri in discipulo. Si vo accipiātur coiter. vnū accipitur p alio. Disciplina correctiōis. siue pūitiōis. quā plati qn̄qz iponūt. nō dz eē vsqz ad effusionē sanguinis. ar. de rap.c.i archiepatu. Et sm Guil. dz itelligi de effusiōe enormi. De correctiōe platoꝝ. v. correctio. Vn̄ disciplina ē vltrix. male vite. 23. q. 5. c. ad fidē. Non amat filiū aut seruū. q cū n̄ disciplinat. e. q. c. nō puteo. Mali sūt flagelādi nō iterficiēdi. 23. q. 5. c. 1. et. 2. Et facit elemosinā q p disciplinā corrigit. 45. di. et q emēdat. cū misericordia ē tēperāda. c. discip⁹. 45. di.

Discordia.cócordie cótrariaf. q̃ cócordia est
d effectus charitatis.vt dictú est .§. cócordia.
Unde discordia eadé róe est peccm̄.inquátus
tali cócordie ꝯ̄uaf.sz sciendú q̧ hec ꝯcordia.s.q̃ est
effectus charitatis per discordiam tollif dupl'r.vno
quidé mó per se.alio vero mó per acciñs. Per se q/
dé in humanis actib⁹ ꝛ motibus dr̄ eé id qd̄ est fm
intentioné.vn̄ per se discordat aliquis a ꝓximo.qn̄
sciéter ꝛ ex intétione dissentit a bono diuino: ꝛ a ꝓ
ximi bono.in quo debet consentire. Et hoc est peccm̄
mortale ex genere suo ꝓpter ꝯ̄rietaté ad charitatez
sz ꝓxi motus huius discordie ꝓpter iperfectionem
actus.sunt peccata venialia. Per acciñs aút́ in hu/
manis cósideraf ex hoc q̧ aliquid ē ꝑter intétioné.
Un̄ cú intétio aliquoꝝ sit ad aliqd bonú qd̄ ꝑtinet
ad honoré dei.vel vtilitaté ꝓximi.sz vn⁹ existimat
esse bonú.alius aút́ habet ꝯ̄riá opinioné. discordia
túc est per acciñs ꝯ̄ bonú diuinú.vel ꝓximi : ꝛ talis
discordia non est peccm̄.nec repugnat charitati. nisi
hmói discordia sit qñqz.vel cú errore circa ea q̃ sút
de necessitate salutꝭ. vel ꝑtinacia i debite adhibeaf.
Un̄ dictú est in.§.cócordia q̃ est effectus charitatꝭ.
q̧ est vnio volútatú nó vnio opinionuz. Ex quo pz
q̧ discordia.qñqz é ex peccó vnius tm̄:puta cú vnus
vult bonú cui alius sciéter resistit. qñqz aút́ é cú pec
cato vtriusqz.puta cú vterqz dissentit a bono alteri⁹
ꝛ vterqz diligit bonú ꝓpriú.hec.s. Tho. Ex qb⁹ pz
q̧ discordare sciéter ex intentióe in bono diuino.vel
vtilitate ꝓximi.in bono alicuius ipoꝛtátie.ex delibe
ratione.est peccm̄ mortale. Un̄ dr̄ ꝑ discordare i bo/
no.secus in malo vt fecit Pau.act.23.2° dicif scien/
ter. sec⁹ si ignoraret eé bonú.vt Paulus ꝛ Barna
bas.act.15.3° dr̄ i bono alic⁹ ipoꝛtátie.secus i mini
mis.4° ex deliberatióe.q꞉ ꝓmi mot⁹ nó sunt peccm̄
mortale.5° dr̄ in bono diuino.vel vtilitate proximi.
q꞉ posset eé i aliquo alio:ꝛ sic nó eét mortale. Unde
aliquid.§.contentiones: ꝛ.§.rixa.

Dispensatio.conuenit cú interꝑtatióe.cómu/
d tatione.redéptióe.relaxatióe. ꝛ remotióe:ꝛ
etiá differt. Ná declaratio é manifestatio.q̧
talis casus est ꝯ̄ intétioné legis latoris. q̃ idé est qd̄
interꝑtatio:ꝛ ista é duplex.s.i his q̃ sunt clara.q̧ nó
sunt fm intentioné legis latoris : ꝛ sic oés doc. pn̄t
declarare:ꝛ túc nullus tenef. Alio° indubiis. Et túc
isto° declarare.ita q̧ nó ligét. solú ꝑtinet ad supio/
res.ita q̧ nó hz auctez declarádi.nisi qui hz aucto
ritaté dispésandi. vel sit ei comissa ab eo q̧ hz au/
ctoritaté sup illó:ꝛ túc talis declaratio hz viz legis.
q̃ aliqñ vocaf dispésatio.iqz̄ an̄ declarationé liga
bat.sz nó pót. Et isto° dr̄ coiter q̧ eccla c⁹ capud est
papa.pót dispésare i oibus.siue articulis fidei. siue
sacris.siue i iure nature.siue diuino.q꞉ videf sibi co
missa a xpo:ꝛ i isto sensu videf veꝝ illd̄ dictú quo/
rúdá.vt dic̄ Pa.i.c.ꝓposuit.de ꝯcess.pbé.i glo.i.§.

dispésare.q̧ de⁹ nó fuisset bonus ꝑfamilias.nisi di
misisset pastoré q̧ posset oia ꝑueniꝭ ad salutē:ꝛ aliq
ibidé dn̄t.q̧ papa pót fere oia q̃ pót de⁹. daue no
erráte.q꞉ idé é ꝯsistoriú.eē. Si.n.aliqd vertaf i du
biú:ꝛ eccla n̄ possit declarare.seqf ꝑiculú:ꝛ q̧ papa
possit oia isto° dicif ex.s.T.12..q.100.arc.8.4m.ꝛ.4.
di.17.q.3a.ar.c.ꝑ.q.a vlaa:ꝛ aliis multis locis. Idé sz
Pe.de pal.q.ꝛ ar.s.2.tit.11.c.2.hoc idez habeꝰ.25.
q.pa.c.sunt qdá i glo. Dispésac ꝟo ꝓprie é iuris re/
laxatio.qz̄ ad obligationé.i aliq̃ casu ꝑticulari :ꝛ
cú aliq̃ ꝑsona ꝑticularitu q̧ dispésare.nihil aliud
est.q̃z facere q̧ oppo.m legis.bn̄ possit fieri. Cómuta°
át é mú ꝓ alio fieri.vel facere.puta elemosina ꝓ
ieiunio. Redéptio é cú pecuniis. Relaxac é qñ remo
uef eá obligatióis.q ad oés.hz aliqd̄ tps. Remotio
qñ remouef quo ad oés :ꝛ quo ad oé tps.vn̄ pz q̧
plus est dispésare.q̃z redimere.vel cómutare:ꝛ mi/
nus q̃z relaxare.vel remouere.

¶ Querif vtꝝ ꝑcepta decalogi sunt dispésabilia :ꝛ i
videf q̧ sic.ꝑ q꞉ cá dispésandi.é defectus legis i aliq
b⁹ casib⁹ ꝑticularib⁹.sz talia i aliqb⁹ ꝯ̄tigút.cú ná/
lia ꝛ ná aliqñ mutef ꝛ deficiat vt aut plus.5. ethy.
2° q꞉ sic se hz hó ad legé humaná ita deus ad diui/
ná.sz hó dispésat i lege húana.g° deus i diuia.sz ꝑ/
lati i terra gerút vices dei.vn̄ apls.2.cor.2.ait. Ná
ꝛ ego si qd dóaui vob̄ pp vos donaui i ꝑsona xpi
g° ꝑlati pn̄t dispésare.3° q꞉ fuit dispésatú i homici/
dio.vt Abrahá:i sabbato vt.i.Macha.2°.i fornica
tióe vt i Osee:i furto vt i hebreis i egipto .s.Th.12.
q.100.arc.8. Sz i ꝯ̄riú arguif Isa.24.qdá reꝑhen/
dútur de hoc.q̧ mutauerút ius. dissipauerút fedus
sempiternú.qd̄ nó pót itelligi. nisi de lege ꝑceptoꝝ
Re.q̧ i ꝑceptis decalogi sunt.3a ꝯsiderare. Pm é qd̄
directe ꝛ ꝑ se ꝑtinet ad ꝑceptú.qd̄ é ipa ró ꝑcepti.si
ue iusti.vel fm alios.pa pn̄a róis pratice. vel de nec̄a
deducta ex ipis. quoꝝ opposita nulloc pn̄t bn̄ fieri.
puta q̧ de⁹ nó amef.vł honoref.qd̄ é pa ró ꝑcepti.
vel q̧ debitú nó reddaf cui redédú é:ꝛ silia. Et qz̄m
ad hoc nullú ꝑceptú diuie legis é dispésabile. vn̄.s.
Tho.3c.snia꞉.di.37.arc.4.sic ait. Si sint aliq̃ ꝑce/
pta q̃ ꝯtiát ipaz itétioné legis latoꝝ.ipossibile é q̧
i aliqc casu salua iustia possit aliqs ab eis deflectere.
sicꝰ si eét hc ꝑceptú:nulli eé faciédá iniuriá. Et sic ta
lia nó recipiút dispensationé.sic sunt oia ꝑcepta de
calogi:ꝛ.12c.vbi.s.ait. Si q̃ sunt ꝑcepta q̃ ꝯtineant
ipaz ꝯseruationé boni cois.vel ipz ordiné iustic.vel
virtutꝭ.hmói ꝑcepta.ꝯtinét intétioné legis latoꝝ:ꝛ
ió idispésabilia sunt.puta si poneref hoc ꝑceptú.vt
nullus ré publicá destruat. vn̄ ꝑcepta decalogi. q꞉
ꝯtinét ipaz itétióez legis latoꝝ.s.dei. Ná ꝑcepta pe
tabule q̃ ordinát ad ipz deú. ꝯtinent ipz ordiné ad
bonú cóe:ꝛ finale.qd̄ é de⁹. Precepta aút.2°.ꝯtinét
ipz ordiné iustic.iter hoies obseruádé.vt.s.nulli fiat
idebitú:ꝛ cuilz reddaf ḋbitú.hz.n.hác róez sunt itd

ligēda pcepta de calogo: ꝗ iō ipa sunt oio idispēsa bilia. b illc. Secūdū qd ē i pceptis ē determina^c circa qntitatē. vel mā; pcepti. siue modū. puta ꝙ deus amet. vel honoret tali mō. vel tali sacrificio. vel tali tpe: ꝗ hmōi. Et sic oia pcepta sūt dispēsabilia tā p^c. qꝫ. 2^e. tabule. Et hoc mō itelligūt illi doc. q dnt ꝙ ēt papa pōt dispēsare i pcepti 2^e. tabule. vt ēt i. 3^c. p^c. s. sabbata sanctificeo. q: oppo^m co; pōt bñ fieri: ꝗ aliqñ depēdet ex pcepti eccle. puta vt vacet diuinis tota die. vel audiat missā; tali die. vel seilet talem diē: ꝗ silia: ꝗ h^o ē magis declarare rē dubiā qd pōt papa vt dictū ē i pn^o. Tertiū qd pliderat i pcepti. ē determina^o qꝫ^m ad psonā. cui tale pceptū dirigit. vel ad quē ordinat rōe debiti. vt puta ꝙ tali psone teneat obedire. vel reddere ablatū. vel seruire. vel nō iferre tale nocumētū. Et sic de^o pōt dispēsare i pceptis 2^e. tabule. nō aūt p^e. q: pōt facere ꝙ tali non teneat obedire. puta tali plato. vel possit talē iterficere vt pcepit Abrahe. vel possit auferre talē rē. vt fecit egiptijs. vel possit vti tali muliere. vt fecit Osee. rō oiu; istoꝝ ē. q: ē dūs oiu;: ꝗ sic pōt facere ꝙ oppo^m illoꝝ sit licitū: ꝗ qꝫ^m ad istā vel illā psonā sit licitu;. qd ē dispēsare. nō tñ posset hoc papa. q: nō est dūs oiu;. vt ē de^o. Nec ēt ēēt factibile i pcepti p^e tabule. vt puta ꝙ deo nō ēēt obediēdū. vel suiēdū. Et isto^o itelligitis. Tho. p. di. 47. ar^o. vlti^o vbi dicit. ꝙ i pceptis p^e tabule. q̄ imediate hūt ordinē ad deū. de^o nō pōt dispēsare. eo ꝙ iordina^o vltimi finis. nō pōt bñ fieri: ꝗ ꝙ papa nō pōt dispēsare isto^o i pcepti 2^e. tabule. q: nō hꝫ auctē;. ꝗ ē. Uide ibi rōe; oiu; istoꝝ. Ad p^m. igr i opp^m dr. ꝙ pbs nō loqt de iusto nālt. qd pti net ip; ordinē iustie. hoc. n. nūqꝫ deficit. puta: Iustiā eē seruādā: ꝗ h^o ē qd ē i pcepti. de q^o dictū ē. sꝫ loquit qꝫ^m ad determinatos modos obseruādi. q i aliqbus fallūt. vel itelligit de pcepti legis positiue. q̄ variātur hꝫ pditionē hūanā. vel de his q̄ sequūtur ad legē: ꝗ non de substātia legis. Ad. 2^m. dd ꝙ sic dicit apls. s. ad Thymo. 2^e. deus fidelis pmanet. negare seip; nō pōt. negaret aūt seip;. si ordinē sue iustitie auferret. cū ipe sit ipa iusti^a: ꝗ iō i h^c de^o dispēsare nō pōt. vt hoi liceat nō ordinate se hre ad deū. vel non subdi ordini iu^h^c ei^o. ēt i his hꝫ ꝙ hoies ad iuicem ordinat. Ad. 3^m. dd. ꝙ ve; pcludit. qꝫ^m ad pcepta. 2^e. tabule: ꝗ qꝫ^m ad psonas. vt dictū ē. vñ. p^m. arg^m. loqt de mō. 2^m. de rōe pcepti. 3^m. aūt de persona.

2 ¶ Cōsequēter ad pcedētia qrit. vt^m papa possit dispēsare. i oib^o pcepti moralib^o legis natur. vel diuie. Ad istā. q. fecit Angelica. p. papa. §. 4. dicēs. ꝙ canoniste i. c. lras. de resti. spo. ꝗ i. c. pposuit. de pces. pbē. ꝗ i. c. ad monasteriū. de sta. mo. ꝗ i. c. p venerabilē: q si. sunt. leg. varie ꝗ pfuse loquūt. nec ex eoꝝ doctrina pōt hec. q. declarari. vñ ipe Angelus alt Sco. ꝗ quosdā alios breuiter pcludit. duas pclusiōes: p^a ꝙ sunt qdā i pn^o ō lege nature seu diuine. ꝗ aliq pcepta i qb^o repit rō pcepti ꝗ ista talia nō recipiūt dispēsationē. neqꝫ a deo neqꝫ ab alio: ista p^o ē vera ꝗ pformis. s. Tho. vt dictū ē i pcedēti. §. i. p. qd repit i pcepto. 2^a. p^o ipius angeli ē. ꝙ i his. s. pceptis moralibus. legis nature. siue legis diuie: ꝗ pceptis noui vel veteris testamēti: ꝗ pceptis sacroꝝ: ꝗ articuloꝝ: ꝗ breuiter i o. b^o q̄ sūt de iure diuino. ptinētia ad salutē hūanā. qꝫ^m ad obseruationē sanctionā. si accideret casu i quo deficeret rō legis. tūc papa pōt dispēsare. alr nō videret. ꝙ de^o fuerit bonus pfamilias. si nō dimisisset vicariū q posset oia. nec posset dici ꝙ papa sit generalis comissarius dei assūptus i plenitudinē ptātis. c^o p͂xū determinat. 2. q. 6. c. q se sat. ꝗ. 24. q. p^a. quodcūqꝫ. vñ dicit ipe ꝙ. d. ar. s. i sūma dicit se audiuisse a multis fide dignis. ꝙ papa Martinus. 5. habita psultationē cū multis doctissimis. dispēsauit cū quodā qui acceperat germanā suā. ppter multa mala q̄ sequātur: ꝗ idem dicit ipe Angelus dicendū est de oibus alijs: ꝗ in fi. dicit hoc firmiter eē tenēdū. Ista. 2^a. p^o sic vniuersaliter sūpta: nō videtur vera. neqꝫ pformis dicti s. Tho: ꝗ alioꝝ doc. vt patet iā supra: ꝗ ifra magis patebit. Sic. n. p nō plus posset deus circa ista qꝫ papa. nā fm ip;: vbi est ratio legis deus nō pōt dispensare. vbi autē nō est. papa pōt. Secūdo est valde periculosa. Uñ ex ista pclusiōe aliqui sunt moti ad dicendū ꝙ vbi nō est viuū papa pōt dispensare. vt pficeret i aqua: ꝗ similiter posset dici de alijs sacramentis. puta ꝙ puer posset saluari sine baptismo ꝗ de multis alijs de qbus dicet infra. Tertio satis psumptuose loquitur cōtra canonistas. illos despiciendo: ꝗ cōtra [illegible] muniter doc. Quarto nō est sufficiēter pbata. [illegible] nō. n. sequit ꝙ xp̄s nō fuerit bonus pastor si n[illegible] dimisit auctoritatē excelentie. nō. n. decebat [illegible] cut dicūt oēs doctores. nec ex hoc imminet peric[illegible] q: nullus cogitur cōtra ista facere. nec posse[illegible] papa cōstituere noua sacramēta. vel destruer[illegible] facta. nec nouos articulos. Ad auctoritatē. d. [illegible] dicetur ifra. §. 4. nec valet ista cōsequentia [illegible] ōt in isto fm ar. s. ergo in omnibus alijs. simil[illegible] ter. c. q̄ adducit loquūtur in particulari: ꝗ pro[illegible] terea [illegible] illa cōclusio est vera vniuersaliter. vt [illegible] pe dicit sequit ꝙ posset dispensare in matrimonio consumato. qd tamen ipe Angelus negat. p. impedimētū. 15. §. 4. Aliter igit respōdendū est. Et primo notanda. est illa distinctio q̄ posita est in pricipio huius tit. s. ꝙ dispensatio accipitur dupliciter primo mō coiter. pro vt idē est qd declaratio. q̄ vocatur aliquādo dispēsatio. fm Hex. ꝗ isto mō vera est conclusio Angeli. s. ꝙ papa potest dispensare in omnibus. si. n. oratur aliquod dubiū. de his q̄ pertinent ad salutē. siue circa sacramenta. vel articulos. ꝗ ē. ꝗ ecclesia nō posset declarare. sequeret periculū: ꝗ isto mō optime adducit illud dictū qd ponit Pa. in. c. propositum. de pces. pben. ꝙ xp̄s nō fuisset bonus

pasto: nisi reliquisset vniuersalem vicariū : sic dicit
papa habere auctoritatē vniuersalem:ꝛ ꝙ fere pōt
oia q̄ pōt de⁹ dauē nō errātē:ꝛ similia. Alio mō ac
cipitur dispensatio proprie. q̄ est iuris relaxatio. in
aliq° casu pticulari.cū aliq̄ psona pticulari.vt possit
bene fieri:ꝛ isto mō accipiēdo dispensationē. coiter
loquūtur doc.ꝛ isto° itēdim⁹ loq i ꝯclusiōib⁹ sequē/
tibus:ꝛ forte ꝙ Angelus nō ꝯsiderauit istā distin/
ctionē.iō.ꝛc. P° igr ꝯ° papa n̄ pōt dispēsare i aliq°
pcepto.p°.vel.2°.tabule. puta nō pōt facere ꝙ aliqs
sine pctō.q̄cūqꝫ ei occurrēte.possit iterficere inocētē.
vt dispēsauit de⁹ i Abraā. vel ꝙ sine pctō acapiat
alienū.vt fecit de⁹ cū hebreis.vel ꝙ cognoscat sine
pctō nō ꝓpriā vxorē.vt de Osee ꝛ silib⁹:ꝛ rō oiuꝫ
istoꝝ.bꝫ.s.T.q: de⁹ ē istitutor legis diuine:ꝛ nāl.ꝛ
dn̄s oiuꝫ.n̄ āt sic pa°. Et d̄ his dcm̄ ē.s̄.§.pcedēti.
Secūda ꝯ° papa nō pōt dispēsare i iur̄ diuino. qꝫͫ
ad articulos fidei.vl sacr̄a grē.vl pcepta moralia.
q̄ sunt de iure nature. Istā ꝯclusionē ꝓbat .s.Tho.
4.ql.art° 13.sic dicēs.ius diuinū ē qd̄ ptinet ad legē
nouā.vel veterē.sꝫ ē dr̄a iter legē vtrāqꝫ. q: lex vet⁹
determinat multa.tā i pceptis cirimōialibus ptinē/
tibus ad cultū dei.q̄ꝫ etiā i pceptis iudicialibus pti/
nētibus ad iustitiā.iter hoies ꝯseruādā.sꝫ lex noua
q̄ ē lex libertatꝭ hmōi determinatiōes nō hꝫ.sꝫ ē ꝯtē
ta pceptis nālis legis:ꝛ articulis fidei:ꝛ sacris grē.
Vn̄ dr̄ lex fidei ꝛ lex grē. ꝓpter determinationē arti
culoꝝ fidei:ꝛ efficatiā sacroꝝ.cetera vero q̄ ptinent
ad determinationē humanoꝝ iudicioꝝ. vel diuini
cultus.libere pmisit xp̄s q ē noue legis lator. platis
ecclesie: ꝛ pricipib⁹ christiani populi.determinādā.
Vn̄ oēs hmōi determinatiōes ptinēt ad ius huma
nū.in q° papa pōt dispēsare. In solis igr̄ his. q̄ sūt
de lege nature:ꝛ i articulis fidei:ꝛ sacris noue legis
dispēsare nō pōt.hoc.n.nō eēt posse ꝓ veritate sꝫ ꝯ
veritatē. Vn̄ cū bigamū pmoueri.nō sit ꝯ legē na
ture.nec ptineat ad articulos fidei.nec sit de eētia.
vel necessitate sacri.qd̄ pꝫ q: si ordinaret recipet ca
racterē. Iō papa pōt i hoc ꝛ silib⁹ qd̄ tn̄ non dꝫ sine
magna ꝛ euidēti necessitatꝭ cā. hec.s.Tho.ꝛ.4.di.
17.q.3.ar°.p̄.ql°.vlt° sic ait. Ministri ecclie istituunt
i eccla diuinitus fundata ꝛ iō istitutio ecclie psuppo
nit ad opationē ministroꝝ.sicͭ opus creatiōis psup
pōit ad op⁹ nature:ꝛ q: eccla fūdat i fide ꝛ sacris.
iō ad ministros ecclie.nec nouos articulos fidei ede
re.aut editos remouere.aut noua sacra istituere.aut
istituta remouere.ptinet.sꝫ hoc est ptātis excelētie.q̄
soli debet xp̄o q ē ecclie fundamētū. Et iō sicͭ papa
nō pōt dispēsare ne aliqs sine baptismo saluet .ita
ꝙ nec saluetur sine ꝯfessiōe.sm̄ ꝙ obligat ex ipa vi
sacri.sꝫ pōt dispēsare i ꝯfessione.sm̄ ꝙ obligat de p
cepto ecclie.vt possit aliqs diutius ꝯfessionē differre.
hec ille.hec confirmātur per tex.ꝛ glo.15.di.c.sint.ꝛ
.25.q.p°.c.sunt quidam:ꝛ in glo.de resti.spo.c.lras.
in.v.pōt.vbi dr̄ ꝙ dispēsat in his q̄ nō sunt ꝯ arti/
culos fidei.hoc idem habet in.c.p:oposuisti. de ꝯce.
preben.in glo.in.v.dispensare:ꝛ sm̄ Pe. de pal.4.
di.24.q.p°.articulo.2°.papa. nō habet auctoritatem
super sacra:ꝛ Pa.in.c.ex publico de cōuer.ꝯiug.in
glo.fi.circa fi.sic ait. Papa nō pōt tollere ea q̄ sunt
iuris diuini.vn̄ potius diceret errare.q̄ꝫ legē ꝯdere.
intellige sm̄ declarationē .s.Tho.s.ꝙ nō pōt.circa
articulos fidei.sacra grē ꝛ circa ius nāle.de reliquis
pōt. Vide aliqd̄.v.bigamia .§.7. Tertia ꝯ° q̄uis
papa nō possit noua sacra istituere.vel ista remoue
re.vt dictū est in pcedenti ꝯclusiōe. tn̄ pōt circa illa
aliquā legē facere.sine qua iferior eo non posset hr̄e
efficatiā.talis sacri.vel remouere.sicͭ pꝫ circa perso/
nas ꝯhētes matrī°.hāc ꝯclusionē ponit Io.caple.
4.di.7.q.1.ad.pͫ.durādi.q̄ autē sint ista.dicit Pe.
de pal. ꝙ sunt ille circūstātie i quibus aliqn̄ ecclesia
vsa est.q: psupponimus illaꝫ nō errare. Vide infra
.§.4.ꝛ.v.matrimoniū.2°.principio circa fi. Quar
ta ꝯ° papa pōt dispēsare in oibus q̄ sunt in iure di/
uino.pter q̄ꝫ in articulis fidei. sacris grē : ꝛ pceptis
iuris nālis hec ꝯ° pꝫ ex dictis.s̄.2°.ꝛ.3°.ꝯclusione pꝫ
ēt q: pa° dispēsat cū biga° qd̄ ē ꝯ pceptū apl̄i ti.p̄.
Quinta ꝯ° papa pōt dispēsare q̄cūqꝫ sunt instituta
per ecclesiā.vel ecclesie platos.q̄ dr̄r eē iuris huma
ni.vel positiui.q: i his hꝫ plenitudinē ptātis i eccla.
vt dicit.s.Tho.i pdicto ql.hoc idē habes i.d.c.pro
posuit:ꝛ.c.significasti.de elec.ꝛ.3.q.6.c.dudū.ff.de
legi.l.princeps. Hoc idē tenet Pa.in.d.c.proposuit.
ꝛ in.c.lras.de resti.spo. Sed videtur ꝙ nō possit di
spensare i statuto vn̄ ecclie.25.q.p°.sunt quidā:ꝛ hoc
idē tenet Pa.in.d.c.significasti.7°.nō.Rn̄.ꝙ hoc in
telligit qn̄ fuit determinatū aliquid pertinens ad fi
dem.vel deductū ex iure diuino:vt dicit glo.in.d.c.
sunt quidā qd̄ nō est mere de iure positiuo. Et ideo
papa nō habet mere in illo auctoritatē vt supra di
ctū est. Et si quis dicat.si nō potest mutare. quō po
tuit statuere.cū ipe sit supra cōciliū:ꝛ a quo cōciliū
habet auctoritatē dicunt quidā ꝙ papa simul cum
toto cōcilio potuit declarare ea q̄ sunt fidei. q: tota
ecclesia non potest errare.ipe tn̄ solus pōt errare : ꝛ
sic sicut ipe cū toto cōcilio potuit statuere.i.declara
re: ita contrariū pōt ipe declarare.cū toto concilio:
q: tamen.s.Tho.in.d.ql.nō distinguit.inter papā:
ꝛ cōciliū : ꝛ papa q̄uis vt homo possit errare non
tn̄ vt papa. qd̄ est quādo determinat ꝙ aliquid sit
tenendū vt pertinens ad fidē.ideo simpliciter dicen
dū ꝙ pōt:ꝛ forte ꝙ aliquādo nō debet. Posset etiā
dici sm̄ Pe.de pal. ꝙ quādo papa cū cōcilio deter
minauit aliquid ptinere ad articulos fidei.vel essen
tiā sacroꝝ.ꝙ non posset cōtrariū determinare.q: in
p nō potuit errar. Vide.v.excoicatio.5.casu.3.§.3.
ꝛ.v.concilium.§.12.vsqꝫ ad fi. Et si quis diceret ꝙ
papa nō potest ea q̄ sunt cōtra decorē ecclesie.vt di
cit Pa.in.d.c.proposuit.ꝓtest responderi ꝙ nō po
test decenter.hic.n.optime habet locū illa glo.

3 ¶ Querit deinde particulariter. vtrum papa possit dispẽsare in matrimonio nõ ɔsumato. Re. doc. tractant hãc. q. in. c. ex publico. de ɔuer. ɔiug. vbi tex. i fi. dicit: matrimoniũ nõ esse seperabile. nisi ob causaz fornicatiõis: intelligendũ est de ɔsumato: glo. ibi nõ ꝙ matrimoniũ ex prima istitutione significat vnionem aie ⁊ grẽ: ex cõsumatione vero vnionẽ nature assumpte a filio dei: ⁊ dicit glo. alr̃ nõ ꝙ papa habet pmissaz auctoritatẽ supra matrimoniũ nõ cõsumatũ: ⁊ vnn dicit ꝙ papa posset statuere ꝙ 2ᵐ matrimoniũ frãgeret pᵐ. Hosti. vero ex his motus dicit ꝙ papa põt dispensare in nõ ɔsumato: etiã sine cã. de ɔsensu partiũ: mouet qꝛ ista in sepabilitas videt esse ex istitutiõe ecclẽ: eo ꝙ iste tex. dic ꝙ illa isepabilitas itelligit ð ɔsumato gᵒ ñ ɔsumatũ ñ hʒ isepabilitatẽ: hãc viã sequit Angelica. ꝟ. ipedimẽtũ. 13. §. 3. ⁊ Rosella in. ꝟ. papa. §. 2ᵒ. Hosti. recitat Pe. dicẽtẽ ꝙ pricepe petijt ab Inno. papa vt dispẽsaret i quodã matrimonio nõ ɔsumato ⁊ ꝙ Inno. R̃dit: se non posse. illo aũt principe allegãte hanc glo. R̃dit Inno. maledictus sit qui te docuit: ⁊ dicit ipe Pe. ignorare quare maledixit docentẽ: ⁊ sic coiter sequũt canoniste. Sciẽdũ tñ ꝙ isti doc. nullo iure ꝓbãt dictũ suũ. imo Pa. i. d. c. ex publico circa fi. dicit sic: cũ ppetuitas in matrimonio. sit de iure diuino. papa nõ põt tollere illa q̃ sunt ð iure diuino: vñ potius diceretur errare q̃ȝ cõdere legẽ. vt dicit tex. in. c. sunt qdaȝ. 25. q. i. pro hoc bonus tex. in. c. ex parte. 2ᵒ. de ɔuer. ɔiu. vbi papa dicit. etiã circa matrimoniũ nõ ɔsumatũ. ꝙ nisi reperiret iterp̃tatio ecclesie: posset dici illud isepabile: ⁊ per illũ tex. dicerẽ ꝙ nisi i casu exp̃sso. s. p igressuȝ religiõis. nõ possit illud matrimoniũ dissoluere. Et idẽ credo ꝙ statuisset eccl̃ia. s. ꝙ nõ solueret p religionẽ. nisi fuisset iducta exᵒ sanctoꝝ. vt innuit tex. in. c. 2ᵒ. de ɔuer. ɔing. ⁊. d. c. ex parte: ⁊ ad probãdũ sufficit illud. ꝙ matrimoniũ ẽ de iure diuio. hec Pa. Ex quibᵒ pȝ exp̃sse. ꝙ hic i fi. tenuit oppositũ. s. ꝯ Hosti. ⁊ ꝙ Rosella ⁊ Angelica q all. Pa. male all. q̃uis. ö. videret fauere Hosti. Nec valet si quis diceret ꝙ Pa. loquit de ɔsumato. qꝛ ipe dicit exp̃sse. de nõ ɔsumato: ⁊ rõ sua ẽ qꝛ ẽ sacr̃m eccl̃e ⁊ fidei. ⁊. quãto de diuoꝛ. ⁊. c. ad abolẽdã de here. ⁊ mirũ ẽ ꝙ Hosti. tã facili medio sine aliquo tex. sit motus ad dicendũ ꝯ tex. ⁊ ꝯ sacr̃m eccl̃e qð istitutuȝ fuit a deo ð voto. c. ꝓ. lib. 6. ⁊ sacr̃m fidei. qð semel adnussum ẽ. nũq̃ȝ põt amitti. d. c. q̃to: ⁊ isepabilitas ẽ de iure diuino. etiã añ ɔsumationẽ. d. c. ꝓ. ⁊ Pa. i. d. c.
7 ex pulico: ⁊ sm. c. Pa. hᵒ sufficit vt papa nõ habeat auctoritatẽ sup illud: ⁊ añ ɔsumationẽ ẽ vex sacr̃m ⁊ ɔplectũ q̃ȝᵐ ad essentiã. c. fi. de spon. duo tã in tex. q̃ȝ i glo. nec copula ẽ de integritate matrimonij. sȝ doc. Arguamus igit sic: papa nõ põt sup his q̃ sũt iuris diuini q̃ȝᵐ ad sacra ⁊ articulos fidei. aliter erraret. 25. q. i. sunt quidã. sȝ matrimoniũ etiã añ copulã. est sacr̃m fidei ptinẽs ad ius diuinũ: fuit. n. istitutũ a deo. d. c. ꝓ. ⁊ a xp̃o Mat. 19. vnde. s. Tho. 4. di. 33. q. 2ᵃ. arᵒ. 1ᵒ. qlᵃ. pᵃ. ad. 3ᵐ. sic ait. Inseperabilitas matrimonij q̃uis sit de. 2ᵃ. intentiõe matrimonij. ꝓ vt ẽ i offiᵐ nature. tñ ẽ de pᵃ itentiõe ipiᵒ vt ẽ sacr̃m eccl̃e: ⁊ iõ ex quo istitutũ est vt sit sacr̃m ecclesie. manẽte tali istitutiõe. nõ põt sub dispẽsatiõe cadere. nisi forte. 2ᵒᵒ. i, a deo hec ille. Cõcludamus igit sȝ Pe. ð pal. 4. 27. q. i. arᵒ. 2. ꝙ papa nõ põt dispẽsare i matrimonio nõ ɔsumato ꝙ aliã accipiat. qð sic ꝓbat idẽ Pe. papa nõ põt facere ꝙ nõ remaneat ligamẽ qð semel fuit. ipo nõ destructo. sic non põt facere ꝙ hostia non sit consecrata. vnde si acciperet aliam. haberet duas. in quo nõ potest papa. vt infra. §. 5. Ad ɔ̃ria in pricᵒ posita dr̃ ꝙ alij doc. melius itellexerũt. Quãdo dicũt ꝙ insolubilitas ẽ de iure positiuo. negat vtȝ p dicta. ille aũt tex. intelligit ꝙ rõe religiõis põt separi. ita ꝙ nõ sit ꝯ euãgeliũ. Qñ dicut ꝙ sepat rõe religiõis: negat ɔsequẽtia. qꝛ qñ ꝓfitet morit spiritualr̃ ex qua morte soluit. sic si moreret corporalr̃: resurgẽs. n. est liberatus a matrᵒ priori. hoc aũt nõ posset facere papa. Qñ dicũt ꝙ matrimoniũ ĩfideliũ soluit. neget ɔ̃ña. ꝓ. qꝛ hȝ. s. Tho. 4. di. 39. q. i. arᵒ. 5. ad pᵐ. Matriᵐ nõ est firmũ nisi mediãte baptismo. qui est ianua oiuȝ sacroꝝ. Secũdo ꝙ nõ sit sile pȝ qꝛ matriᵐ ĩfideliũ etiã ɔsumatuȝ est separabile. Tertio qꝛ ꝙ matrimoniũ ĩfideliũ soluat est ex statuto eccl̃e. q̃ põt ihabilitare psonas añ q̃ȝ ɔ̃hãt. ñ tñ post vñ. s. Tho. ql. 5. arᵒ. 15. ad pᵐ. sic ait. Ecclesia i his q̃ ptinẽt ad matriᵐ tripr̃ se hȝ vnoᵒ per modũ iudicãtis ⁊ qꝛ hoies videt q̃ apparẽt sm ꝙ dr̃ pmi. re. 16. i qbᵒ ɔtingit veritatẽ latere: ⁊ tunc iudiciũ ecclesie nõ ipedit sequẽs matriᵐ. Alioᵒ se hȝ per modũ ꝓhibẽtis vel puniẽtis ⁊ hoc ipedit ɔ̃hãdũ sȝ nõ dirimit ɔ̃ctũ. sic de vxoricidio. 3ᵒᵒ. se hȝ per modũ statuẽtis qð sit solũ auctoritate summi põtificis: ⁊ sm hoc psone aliq̃ reddũtur illegitime ad cõtrahendũ. ita ẽt ꝙ si ɔ̃hãnt nõ teneat. vtȝ de gradibus ɔsanguinitatis: ⁊ affinitatis: ⁊ de adultera que dedit fidẽ de ɔtrahẽdo. hec ille. sȝ nõ repit statutuȝ ab ecclesia ꝙ matriᵐ nõ ɔsumatũ possit separi. ⁊ si go dicat ex ɔsumatiõe recipit isepabilitatẽ ergo añ nõ habebat. negat ɔsequẽtia. qꝛ q̃uis recipiat quẽdã modũ isepabilitatis. nõ tñ sequit ꝙ prius cẽt separabile. cũ cẽt sacr̃m ecclesie de cuius rõe ẽ isepabilitas. Ad id qð recitat Pe. de Inno. R̃. ꝓ. qꝛ nõ dicit ꝙ dispẽsauerit. Imo dicit ꝙ ignorat vtrũ dispensauerit. 2ᵒ. dr̃ ꝙ si dispẽsasset posset dici illũ fecisse speciali ispiratiõe diuina: ⁊ tũc deus ẽ q dispensat. c. ex parte. el. 2ᵒ. de ɔuer. ɔiug. Aliqui forte dicerẽt ꝙ papa vt hõ põt errare. Nõ sm Pe. ð pal. ꝙ q̃uis papa nõ possit dispẽsare vt dictũ est: tñ qꝛ hȝ auctoritatẽ sup oẽs ɔuetiones humanas. posset dispensare vt ordinaret: ⁊ tñ teneret reddere. qꝛ nõ põt auferre obligationẽ nãlez. Et qꝛ isti videt ignorare q̃re Inno. dixit maledicᵒ. ⁊c. posset dici qꝛ forte cogno

Ncebat se nó posse: ió nolebat eũ cõtristari.rc. Doc aũt coiter tenent φ nó põt dispẽsare i matrimonio cõsumato vt in.d.c.ex parte.r. Pa.in.c.proposuit. de conces.preben. ideo nihil dico.

4 ¶ Querit vtrũ papa possit dispensare in gradibus cõsanguinitatis vel affinitatis diuina lege prohibitis. Re.glo.i.c.lras de resti.spo.vbi tex. dicit φ sedes apostolica dispẽsare nó põt nec etiã ɔsueuit: glosat dicẽs nó põt.i.nó vult vel nó expedit ex quo videt velle φ possit iproprиando tex.cadẽ tñ glo.i fine tenet ɔtrariũ dicens φ ibi tex. stat proprie r φ papa non põt dispẽsare.quã sequit Pa. ibidẽ dicens.nõ φ in gradibus cõsanguinitatis diuina lege ꝓhibitꝪ papa nó põt nec cõsueuit dispẽsare.secus in ꝓhibitꝪ humana lege. Naz papa est supra legẽ positiuã.c. proposuit. de cõces.pben.r.l.princeps.ff.de legi.nõ aũt supra legẽ diuinã.hec ille. Et iterũ idẽ Pa.ibidẽ i glo.sic ait. Quero an ecclesia possit dispẽsare i.2°. gradu cõsanguinitatis.glo.in.ṽ.pſertim alle.pro:r ɔtra:r tandẽ ɔcludit φ in.2°. gradu colaterali posset ecclesia dispẽsare.nõ aũt in.2°.ascendentiũ:r descẽdentiũ.qɀ ille ẽ prohibitus a lege diuina in leuitico. Jo.an.dicit ecclesiã posse dispẽsare.in.2°.gradu. inter collaterales.in liª tñ equali vt puta filij duorũ fratrũ.vt ɔtrahant. sunt.n.isti i linea equali r eq̃liter distant a stipite.secus aũt in.2°.gradu. i linea ieq̃li. Et ió patruus non põt ɔtrahere cũ nepte:r sic dicit seruare iudeos:phy.aũt sentit cũ glo.dicẽs φ in.2°. gradu ascẽdentiũ r descẽdentiũ non põt.quasi sentiens φ põt i collateralibus. Et aduerte qɀ hoc posset sepe cõtingere in pratica inter istos magnates.q sepe petũt dispẽsari a papa. vt possint ducere filiaz fratris.nã fm dictũ Jo.an.papa nõ põt. Aliud sentiunt.glo.r phy. ſꝫ pro dicto Jo.an.facit glo. i.ṽ. diuina lege.q̃ dicit φ de iure diuino ꝓhibet.cũ nepte.r amita.seu matertera:r isti sunt in.2°.gradu i linea ineq̃li.ego dico põderãda verba legis diuine: r si ꝓhibet iste.2°.gradꝰ.nõ poterit ecclia dispẽsar. p id qδ dixi.s.pª.glo.alias sic.qɀ papa põt dispẽsare ex cã ɔ̃ ius positiuũ.c.inotuit de elec.ħ Pa.notandũ tñ φ Pa.in.c.per venerabilẽ:qui fit fint legi.in glo.2°.postq̃ꝫ adduxerat quedã dicta Jo.an.de legitimatione.sic dicit.nõ obstat si dicat papã posse dispẽsare ex cã in gradibus diuina lege prohibitis.vt nõ per aliquos in.c.lras.de resti.spo.qɀ illud verum fm Jo.an.disponẽdo r legitimando matrᵐ. vt ex nũc.nõ aũt vt ex tũc.ita vt filij ante geniti censeant legitimi:r subdit Et nõbis hoc vltimũ perpetuo.qɀ nõ ꝓbat expsse alicubi.φ papa possit ex cã i gradibus diuina.l.ꝓhibitis dispensare:r dicit se audisse φ papa dispẽsauit.vt patruus duceret neptẽ ꝓpter magnã cãz. Angelica aũt.ṽ.ipedimẽto.18.dicit.φ papa lꝫ nõ posset tolere oia ista ipedimẽta.tñ ex cã magna põt dispẽsare in quolꝫ istoꝝ. particulariter alle solũ hoc vltimũ dictũ Jo.an. ſꝫ ista sua determinatio est valde periculosa.qɀ in illis cõtinet primus gradus.s.iter filiũ r matrẽ r φ isti ɔtrahãt ẽ ɔtra nãz:r nũq̃ꝫ fuit dispensatũ.etiã a deo.vt dicit.s.T. 4.di.40.q.i.ar°.3. Jtẽ fm φ dicit ipse ea.di.addu cẽdo verba beati Greg.experimento didicimus ex tali cõiugio.s.ɔsanguineoꝝ.sobolẽ nõ posse sucrescere.2°.videt ꝓsumptuosa cũ sit expsse ɔ̃ tex.d.c.lras: r ɔ̃ glo.r nõ repert aliquis doc.ita absolute in dicto casu loquí.nec adducit aliquaz rõez. imo nullo iure probat.vt dicit Pa.i.d.c.pueneraibilẽ. Jo.an. etiã quẽ ipse alle.r Pa.qui recitat dictũ Jo.an.non ita absolute loquũtur in oi gradu. ſꝫ de quodã patruo q accepit neptẽ.imo vidẽtur loqui abo ɔdicionate.s.si papa posset dispẽsare. vt dicebat illa opinio quã alle.nec Jo.an.supra cuiꝰ dicto fundat ipse Angelus.ɔcederet φ filiꝰ possit ɔtrahere cũ matre. sic sequit ex sua cõclusiõe. Est etiã ɔ̃ rõez. qɀ qδ est de iure diuino.fundatũ i sacro gre.vel iure nature. est i dispẽsabile.vt dictũ ẽ.s. ſꝫ hoc ẽ prohibitũ iure diuino.pertinẽs ad sacm gre.vñ.s.Tho.4.di.40. ar°.3.dicit.φ quidã gradus ꝓhibẽtur iure nature. diuino:r humão.vt pr r mater.quidã iure diuino fundato i iure nãli secũdario:r humano: q̃ sunt.12. psone.s.mater.nouerca.i.vxor pris.soror.neptis.i.filia fris: amita.i.soror pris:matertera:r soror matris:vxor patrui.s.fratris patris:r vxor fratris:nurus.i.vxor filij priuigna.i.vxor pris:filia priuigni r priuigne:soror vxoris: he persone numerãtur i glo. in.d.c.lras.quedã iure humano.s.alie persone vsq̃ ad.4ᵐ.gradũ. Cõclude igit fm Pe.de pal. quẽ sequit.d.ar.s.φ in p gradu affinitatis ascẽdẽtiuꝫ r descẽdẽtiũ sicut ɔsanguinitatis papa dispẽsare nõ põt.qɀ est ɔ̃ ius diuinũ fundatuꝫ in iure naturali:r sacro gre. Jtẽ in linea trãsuersali i p gradu ꝓhibet matrᵐ ɔsanguinitatꝪ:r affinitatꝪ iure diuino.vnde nec papa dispẽsare põt.qɀ ptinet ad sacm fidei.iure diuio ꝓhibitũ:r aliq̃ᶜᵒ ɔ̃ ius nature.vt.s.qs ɔ̃hat cũ germana vel vxore germãi.nec ẽt lege mosayca pmittebat nisi rõe suscitãde sobolis.qδ dispẽsabat lege diuina.sic de duabꝰ vxoribꝰ. Jtẽ i.2°.gradu trãsuersali supioris vt cũ amita r matertera.qɀ lege diuina ẽ ꝓhibitũ hec Pe.fm Jo.an.i.d.c.p venerabilẽ:r Pa.ibidẽ.ẽ ꝓhibitus primus gradus simpr. 2ꝰ ṽo i gra lu ieq̃li:r Pa.dicit ispiciẽdũ eẽ tex.sacre scripture:nõ fm.d.ar.s.3°.c.de affinitate.φ ante factũ cõsulendũ ẽ vt nõ querat talẽ dispẽsationez. post factũ vero comittendũ est deo.

¶ Querit vlteriꝰ vtrũ papa possit dispẽsare φ aliqs accipiat duas vxores:r arguit φ sic qɀ si adesset eadẽ cã q̃ alias fuit.s.φ genꝰ hũanũ deficeret.videret eẽ cã dispẽsandi sufficiẽs.Re°.nõ ẽ licitũ cuicũq̃ etiã ifideli ɔcũq̃ꝫ auctẽ.nisi diuia. hre plures vxores. qɀ ẽ ꝓhibitũ iure diuio fũdato sup iure nãli.de hoc est tex.expssius i.c.gaudemus.de diuortijs:r Pa.ibidẽ cũ oibꝰ canonistis:r glo.i.c.lras.de resti.spo. Jdem 5

dicit.s.Tho.4.di.33.q.i.s.ꝙ nullus pōt dispensare.
nisi solus deꝰ.q ē auctor iuris diuini:ꝛ nālis. Idē tꝫ
Pe.de pal.ꝛ Ricar.de media vila.ibidē. hꝰ idē tꝫ
Jo.caple.4.di.33.ad.3m.ꝯ pam.ī ꝯclusionē.2ᵉ.loco
dicēs ꝙ hoc ē ꝯ pcepta secūdaria nē.ptinēs ad sacꝫ
lege diuia ordinatū.ꝯ q̄ solus deꝰ dispēnsat. Idē tꝫ
Rosel.post Ricar.ꝟ.papa.§.5. reprobans Angel.
Ubi notādū ꝙ Angelica ipeᶜ.18.§.2.si.dic ꝙ q̄ūis
papa nō possit dispensare ꝙ post matriᵐ ꝯsumatū
totalr relinq̄t vxorē ꝛ aliā accipiat.vl ꝙ vna vxor
habeat duos viros.tñ pōt dispēsare ꝙ vnꝰ habeat
duas vxores.qñ genꝰ hūanū deficeret. Sꝫ ē mirꝫ de
isto āgelo q sine aliqᵒ iure.vel aliqᶜ docᵉ. audeat te/
nere ꝯ tex.exp̄ssuꝫ.ꝯ glo.ꝯ oēs doc. vt ipsemet dicit
oēs tenēt ꝯtrariū.ꝯ ēt suos:ꝛ ꝯ rōeꝫ nālē. tex.n.dic ꝙ
nūq̄ꝫ fuit licitū.nisi dispēsatiōe diuia. Ex hᶜ igit ꝙ
ita exp̄sse tꝫ ꝯ veritatē.pꝫ q̄lē fidē debeat hre.i aliis
vbi tꝫ ꝯ doc.ad.arᵐ suū. Rñ.ꝙ si casus adueniret.s.
necessitas multiplicādi genꝰ hūanū.sic aliqñ fuit ꝙ
deꝰ puideret.vl dispēsaret.vt ēt alias fecit.nec ē mi
nus gubernās mūdū q̄ꝫ tūc. Illud āt ꝺ qᵒ all.se i.ꝟ.
paᵃ. pꝫ ꝙ ē magis fīm .s.ꝙ paᵃ pōt i toto iure diᵒ.
qꝛ ēt ex iur diᵒ ꝛ nāli habet ꝙ vna nō habeat duos
viros ꝛ tñ ipse dic ꝙ ñ pōt hᶜ: ecce ꝙ ꝯdicit sibi.

6 ¶ Utrꝫ papa possit dispᵉ ꝙ aliqs ꝯhat matriᵐ ad
tps.puta vt aliqs ꝯhat cū aliq̄ qᵒusq̄ꝫ habeat vnū
filiū.vel ad.x.annos.vel quousq̄ꝫ inueniat meliorē:ꝛ
sitia.Rñ.hāc.q.mouet Pa.post Jo. an.i.c. ex pubᵒ.
de ꝯuer.ꝯiu.cc.si.sub ista forᵃ.nūqd papa possit di/
spēsar cū vnico filio regis religioso vt ꝯhat matriᵐ
ad tps.s.dōec suscipiat filiū ꝛ postea redeat admo
nasteriū. Et h.q.ē difficilior q̄ꝫ nr̄a.qꝛ dispēsaᵒ ꝟsat
circa tria.p̄ vtrꝫ religiosus possit ꝯhere.de qᵒ.J.i se.
.§.2.vt matriᵐ ꝯhat ad tps. de qᶜ hic.3ᵒ.ꝙ matriᵐ
ꝯsumatū dissoluat de qᵒ.ē.§.4. ꝛ qꝛ.q.fuit visa dis
ficil ipi Jo.an.iō posiꝫ arg. p: ꝛ ꝯ dimisit.q.isolu/
tā.ipe tñ Pa.declinat ad ptē negatiuā.eo ꝙ isolu/
bilitas matrimōiꝫ.ē de iure diᵒ.dr igr ad.q.ppōsi/
tā ꝙ paᵃ nō pōt dispēsar ꝙ aliqs ꝯhat ad tps.p̄ qꝛ
ppetuitas ē ꝺ eēnᵃ matrimōii.vt ē sacꝫ fidei:ꝛ gfe
27.q.2.c.oē.32.q.2.c.solet.de ꝯdi.appo.c.si.ꝛ nō pōt
eē res sine sua eēnᵃ.2ᵒ qꝛ ē de iu.diᶜ.cc.sacrm.ꝛc.

7 ¶ Querit vlᵐ paᵃ possit dispēsare.vt religiosus ꝓfes
sus.relle approbate.possit ꝯhere matriᵐ:ꝛ arguit ꝙ
sic.p̄ solēnitas voti vt dirimat matriᵐ ꝯctū.ē soluꝫ
ex statuᵒ ecclie igr.c.vnico.de voto lib.6. 2ᵒ qꝛ pōt fa
cere ꝙ religiositas nō teneat ad illa q̄ sunt religiōis.
eo ꝙ i oi voto itelligit auctas pape excepta:sic. q̄ꝫ/
uis nō possit facere ꝙ calix nō sit ꝯsecratus.tñ pōt
ordinare ꝙ nullus i eo ꝯsecret.vt de calice dionisij.
dr:ꝛ sic videt itelligi decr. ꝙ q̄ꝫdiu religiosus ē reli/
giosus.castitas ē ānexa. sꝫ pōt facer ꝙ religiosus ñ
sit religiosus.nō.n.illa obligaᵒ ē de iure nature. vel
diuio.sꝫ hūano.sic de sacro ord. 3ᵒ qꝛ sic papa pōt
facer ꝙ ñ teneat ad silētiū.vel ad alias cerimōias.
ita de castitate.nec valet.ꝙ non sit de eēntia.qꝛ q̄lꝫ
religio hꝫ eēntialia distita.cū sufficiēs eēt si rex isꝫ de
lis.vellet ꝯuerti.4ᵒ qꝛ glo.i.c.ad monasteriū recitat
pbr.ꝛ quosdā alios q tenēt ꝙ pōt ad idē sūt ferr oēs
canōiste.vt ibi Pa.allegās ꝙ melior eēt ꝯuersio re
gis cū toto regno.q̄ꝫ castitas vniꝰ. Ad hᶜ idē ē Pe.
de pal.4.di.38.q.4.ꝯᶜ.xi.vsq̄ꝫ ad si. vbi ponit oīa
ista arg.ꝛ Ricar.ibidē. ꝛ Ros.ꝟ.papa.§.4.ꝛ si ñ
posset aliqñ eēt ꝯ charitatē qꝛ pax vniꝰ regni ē me
lior q̄ꝫ castitas vniꝰ psone. Angelica ēt dicit.ꝟ.vo/
tū.4.§.5.ꝙ aliqñ votū militaret ꝯ ppriā salutē.vtꝫ
i illo q castitatē vouit.quā tñ ex fragilitate sua.vi/
det verisitr.se fracturꝫ. Et iō ē dimissa auctas supio
ribꝰ:ꝛ ñ curēs de tenētibꝰ aliud.ꝺ sūt ꝟba eiꝰ. Ad hᵒ
idē sūt multi alij doc.ꝛ maxᵉ.s.Th.4.di.38.q.i.arᵒ
.4.qlᵃ.pᵃ.ad.3m.q dic.ꝙ ista opiᵒ sit magis ꝓbabil.
arguit ēt qꝛ papa gerit vicē dei: ꝛ ꝯctus de ꝯsensu
vtriusq̄ꝫ pñt dissolui. Et aliñ factū ē ꝺ filio regis ara
gonū. Et si aliqd obstaret.eēt qꝛ nō pōt recōpēsari.
ecclastici.26.nō ē ꝯdigna.ꝛc. Nec obstat ꝙ ꝯsecra/
tū deo.semp remaneat.qꝛ dꝫ itelligi sine magᵃ necᵉ.
sic fecit Dauid. Itē qꝛ ñ videt ibi eē bñdictio.q̄ nō
possit remoueri.solēnitas.n.nō addit nisi qd accidē
tale. Sꝫ ꝯ ē qd dr ecclastici.26.ois pōderaᵒ nō ē di
gna aie ꝯtinētis.ppea ex statuto.de sta.mo.c.cū ad
mōasteᵐ.i si.dr abdicaᵒ ppzietatꝫ sic ēt custodia ca/
stitatꝫ adeo ānexa ē relle mōachali.vt ꝯ eā nec sum/
mus pōtifex possit idulgere.ppea q̄ꝫuis glo. ibidē.s
ꝟ.abdicaᵒ recitet. Ui.ꝛ Jo.tenētes ꝯtrariū tñ ipa glo.
tꝫ ꝙ ñ pōt:ꝛ rōnabilr sic dicēs. puto verꝫ eē ꝙ paᵃ
i his duobꝰ licētiā idulgere nō pōt.vt lr̄a ista dicit.
etiā si vellet. Nā ꝯ votū castitatꝫ dispēsar nō pōt.qꝛ
nullū iueit eq bonū.i qᵒ possit cōmutaᵒ fieri.qꝛ nihil
ē meliꝰ ꝯtinētia.nullā.n.cōmutationē pōt dare hō
p aia sua.ꝛc.h glo. Ad hāc.q.Rñ.s.T.2ᵉ.q.88.arᵒ
.xi.dicēs i solēni voto ꝯtinētie tria pñt ꝯsiderari. p̄
qdē mā voti.s.ꝯtinētia.2ᵒ ppetuitas voti.s.cū aliqs
se abstringit ad ppetue obſuātie ꝯtinētiā.3ᵒ ipa so/
lēnitas voti dñt gᵒ qdā ꝙ votū solēne ē idispēsabile
rōe ipius ꝯtinētie q̄ nō recipit cōdignā recōpensa/
tionē vtꝫ ex auctē iducta.eꝰ rōeꝫ qdā assignāt. qꝛ pꝫ
ꝯtinētiā triūphat de domestico inimico.vel qꝛ p cō
tinētiā hō pfecte ꝯformat .xᵉ.fm puritatē aie ꝛ cor
poris.sꝫ hᵒ ñ videt efficacit dici.qꝛ bona aie vtpote
ꝯtēplatio ꝛ oro sūt multo meliora bonis corpōis:ꝛ
magis nos deo ꝯformāt:ꝛ tñ pōt dispēsari in voto
orōnis:ꝛ aplꝯ.i.cor.7.nos iducit ad ꝯtinētiā pꝓter
orōnē dicēs ꝙ mulier inupta cogitat q̄ dei sūt. finis
aūt potior ē his q̄ sunt ad finē. Et iō alii rōeꝫ huiꝰ
assignāt ex ppetuitate ꝛ vniuersalitate hꝰ voti. di/
cūt.n.ꝙ votum continentie nō potest ꝑtermitti.nisi
per id quod est omnino cōtrariū.quod nūq̄ꝫ licet in
aliquo voto.sed hoc est manifeste falsuꝫ.qꝛ sicut vti
carnali copula est cōtinentie cōtrariū.ita comedere
carnes. vel bibere vinum.est contrariū abstinentie.

& tñ in hmõi votis licet dispẽsari: & iõ aliis videtur φ possit dispẽsari. ppter aliquã cõem vtilitatẽ. seu necessitatẽ. vt3 de pace viuus regni. sed q2. decre. in/ ducta. expsse dicit. φ nec summus põtifex põt. ideo aliter videt dicendũ. φ sicẽ. ẽ. dictũ est & habet leui. vltimo. Illud qđ semel sanctificatũ est dño. nõ põt i alios vsus cõmutari. nõ aũt põt facere aliquis ectie platus. vt hõ deo ɔsecratus q̃diu viuit. ɔsecrationẽ amittat. etiã i rebus iaiatis. puta in calice si manet itegẽ. Vñ multo minus põt hoc facer ecclesie pr̃da tus. solẽnitas aũt voti cõsistit. i quadã ɔsecratione. seu benedictiõe vouẽtis vt dictũ ẽ: & iõ nõ põt fieri p aliquẽ platũ ectie. φ ille qui votũ solẽne emisit de sistat ab eo. φ ẽ ɔsecrat⁹. sicut φ ille qui ẽ sacerdos nõ sit sacerdos. l3 possit platus ob aliquã cã3 execu tionẽ ordinis inhibere: & siñ rõe papa nõ põt face/ re φ ille qui ẽ pfessus aliquã religionẽ nõ sit religio sus. l3 quidã iuriste ignorãter ɔtriũ dicãt. est ergo cõ siderandũ vtrũ ɔtinẽtia sit essentialiter ãnexa ei ad qđ votũ solẽnizat. q2 si nõ est ei essentialr annexa. põt manere solẽnitas ɔsecratiõis. sine debito ɔtinẽ tie. qđ nõ põt cõtingere. si sit essentialr ãnexũ. s3 nõ essentialr ãnexum ordini sacro. l3 ex statuto ecclesie: vñ videt φ possit dispẽsari. est aũt debitũ cõtinẽtie essentialr ãnexũ statui religionis. p quẽ hõ abrenun tiat seculo totalr dei seruitio mãcipatus. φ nõ põt simul stare cũ matrimonio. i quo incũbit necessitas ɔcurãde vxoris: & prolis: & familie: & rex q̃ ad hoc requirũtur. vñ aplis dicit. p⁰. cor. φ qui ẽ cũ vxore so licitus est q̃ sunt mũdi quõ placeat vxori & diuisus est. Vñ nomen monachi ab vnitate sumit. p ɔtrium ad diuisionẽ pdictã: & iõ in voto solẽnizato p pfes sionẽ religiõis. nõ põt p ectia3 dispẽsari & rõe3 assi gnat decre. q2 castitas est ãnexa regule monachali. hec. s. Tho. ex qb⁹ bene ɔsideratis remota passione p3 φ papa nõ põt & p3 etiã solutio ad oĩa arg^a vt infra patebit p singula. Sentẽtia igit. s. Tho. est bre uiter q2 hõ p votũ solẽne religiõis approbate imo/ lat totũ corpus suũ p castitatẽ pauptatẽ & obedien tiã & offert se actualr i holocaustũ deo ex q⁰ holo/ causto & imolatiõe sit q̃dã actualis benedictio & cõ secratio totius corporis sui q̃ ẽ iseparabilis ipo viuẽ/ te sicut ɔsecratio calicis & corporalis & altaris que ipis nõ fractis iseparabilis est & ex hoc p3 p φ ipo vi uente nõ põt fieri ex monacho nõ monachus sicut res ɔsecrata nõ põt fieri nõ ɔsecrare ipa stãte. t̃. ex eo φ fit actualis oblatio p3 drã iter votũ simplex & solẽne & sic q̃rio votũ simplex sic dispẽsabile nõ tñ solẽne. remanẽte igr ista bñdictiõe vl ɔsecratiõe ad quã eẽntialr seqt obliga⁰ ɔtinẽtie vt dec. dic iõ. &c. Ad p^m igit. ꝶ. φ assumit falsum sm. s. Tho. 4. di. 38. q. i. ar^o. 3. q^a. 3. vbi probat φ votũ religiõis ipe/ diat ex nã sua. q2 ille q p votu3 religiõis totaliter & actualiter tradidit corpus suũ deo. non põt alteri. s. vxori tradere. ver ẽ φ votũ ãnexũ sacro ordini. ha bet solũ ex statuto ecclesie. vt idẽ. s. Tho. dicit. 4. di. 37. q. i. ar^r. p. vbi nõ sm mentẽ. s. Tho. φ ectia ali/ quo mõ altr se h3 quo ad votũ castitatis qđ cõseqt ad receptionẽ sacri ordinis & altr ad votu3 castitatis religiõis. Nã quo ad p^m se h3 statuẽdo: & declaran/ do: statuit. n. φ qui recipit sacrũ ordinẽ ɔsequtue te neat ad castitatẽ: & t̃. declarauit i. d. c. vnico φ tale votũ est dirimẽs matrimoniũ ɔctũ. In voto autẽ religiõis sic habet solũ. 2⁰. s. declarando φ ipedit. &c. vñ in. d. c. vnico. loquit de vtroφ voto. declarãdo: & ideo bene dicit: declarandu3 duximus. &c. de hoc habes. ꝟ. ipedimẽtũ. t̃. s. voti. §. 3. Est etiã falsu3 φ nõ sit ex iure diuino fundato sup iure nãli. imo ẽ tã ex veteri q̃3 nouo testamẽto: φ. n. pfitens religionẽ abrenũtiet mũdo & abneget semetip3 & sequat xp3 p viã ɔtinentie. pauptatis. & obediẽtie. est de iure di uino: & sitr φ mittens manũ ad pfectiõis aratrum. nõ respiciat retro. i. φ pseueret vsq3 ad mortẽ est di uinũ pceptu3 Luc. 9. & illud votete & reddite. &c. φ etiã fundet sup iure nature. vide. d. §. 3. Vide aliqd. ꝟ. hereticus. §. 45. circa mediũ. Ad. 2^m. negat φ pa pa possit tolere obligationẽ religiosi solẽniter pfessi ad vota principalia religionis. qbus abrenũtiatur mũdo: & dedicat deo: & l3 in obligatiõe nũq3 fiat i telligat excepta auctoritas pape. tñ ex quo aliqua obligatio facta est. auctoritate dei. i his q̃ cõcernũt holocausta dei. papa talẽ obligationẽ irritare non põt. psertim cũ talis dispensatio. vel irritatio eẽt cõ tra pceptũ dei. vel eius ɔsilia: & cederet i pfanatio/ ne3 sanctor. cuiusmodi esset i pposito. Ad id qđ dr de calice Dyonisij videt falsum: & illud cũ reliquis videt magis eẽ adulatio pape: & ptãtis eius teme/ raria ãpliatio ɔtra pcepta & ɔsilia dei. negatur tñ ista ɔña papa põt pcipe φ nullus ɔsecret i calice cõ secrato ergo põt facere φ monacus non teneat ad vota principalia. p3 ẽt eẽ falsum. φ papa possit fa/ cere φ religiosus desinat eẽ religiosus. cõsecratũ. n. nõ potest fieri non consecratũ. nisi frangat vt dictũ est: est etiã de iure diuino fundato super iure natu/ rali: & non est simile de ordine sacro. vt in. d. §. 3. Ad. 3^m. dr φ sicut papa nõ põt facere φ monacus nõ fuerit obligatus ad tria vota pricipalia. ita nõ põt facere φ desinat q̃diu viuit. eẽ ad illa obliga/ tus. q2 hoc phibet ius diuinu3 Luc. 9. & leui. vlti⁰ & est fundatũ in iure nature. nec valet q2 papa põt di spensare i voto q2 hic nõ solũ est votũ. sed etiã holo caustũ. qđ nõ l3 alicui in humanos vsus ɔuertere. nec est simile d silẽtio. &c. q2 illa nõ sunt essentialia. vt dicit. s. Tho. 2^e. q. 188. ar^o. p. nec sequit φ religio nes nõ distinguãtur. q2 illa quibus a seinuicẽ distin gũtur. ptinent ad exercitium. vt dicit. s. Tho. vbi. s. nec votũ simplex. ita obligat sicut solẽne. rõe dicta. Ad. q^m. dr φ nõ est minoris auctoritas tex. & decla/ ratio ecclesie q̃cũq3 auctoritate. cuiuscũq3 alterius doctoris. Inno. etiã. 3⁰. cuius ẽ illa dec. fuit doctissi/

mus i oi iure peritissimus. glo. vero illa q̃ alr p3 q loquit̃ ꝯ tex. dr̃.n. sic in illa glo. Um. ꝛ Jo. dixeũt q papa nõ põt dispẽsare. vt monacus habeat ꝓpriũ. existẽdo monacus. s3 de monaco põt facere nõ monacũ. Alij dñt q põt ꝓpter ptãtis plenitudinem. q habeat ꝓpriũ. qm̃ põt auferr̃ substãtiã rei: ꝛ de nullo põt aliqd̃ facere: ꝛ exponũt tex. nõ põt lniaz idulgere. i. nõ cõgruit. hec illa glo. p3 ꝑ q ignorãter loquãtur vt dicit. s. Tho. vbi. s̃. q: implicat ꝯdictionẽ esientiã separi ab eo q cuius ẽ. etiã ſm canonistas: ꝛ facere de nihilo aliqd. solius dei est. 2ᵒ. q: rõ tex. q̃ est q: castitas nõ põt separi a mediõ: ꝛ ipse Inno. melius itellexit tex. suum. quocũq3 alio canonista: ꝛ rõ ipsius tex. nõ ꝯcludit q nõ cõgruit. sed q non põt ꝛ glo. ibi ordinaria ait. Puto verũ eẽ q papa in his duobus lniaz idulgere nõ põt. vt lr̃a ista dicit. etiã si vellet. hec illi. p3 ergo q tex. cũ glo. magis sit sequẽdus: iter Theologos aũt. s. Tho. ꝛ Alber. magnus nõ sunt minoꝝ auctoritatis qbuscũq3 alijs: ꝛ sic p3 ad auctoritatẽ Pe. ꝛ Ricar. ad rões suas dictuz ẽ. ꝛ sic p3 ad. 5ᵐ. Ad. 6ᵐ. qd̃ ẽ Roselle dr̃ q non valet ꝯña ista. s. aliqñ posset eẽ ꝯ charitatẽ. puta ꝯ pacẽ vnius regni. q̃ ẽ melior castitate vnius. ꝛc. ergo papa põt dispẽsare: nõ valet quidẽ q: illa idispẽsabilitas nõ est cã hui⁹ turbatiõis pacis. s3 sua mala volũtas. q̃ põt ꝛ d3 reduci ad pacẽ. p mediũ ꝯueniẽs: signũ q: nõ magis facit ista dispẽsatio ad istã pacẽ q̃ȝ i casu. posset facere sepatio matrimonij ꝯsumati. aut pluralitas vxoꝝ. vel maritoꝝ: ꝛ tñ nullus dicit q papa possit i hoc dispensare quocũq3 casu. vñ. s. Tho. 2ᵉ. q. 88. arᵒ. xi. ad pᵐ ait. piculo reꝝ hũanaꝝ est obuiãdũ p res humanas. nõ aũt p hoc q res diuine ꝯuertãtur i vsu3 humanũ. ꝓfessi aũt religiones mortui sunt mũdo: ꝛ viuũt deo. vñ nõ sunt reuocãdi ad vitã humanã. occasiõe cuiuscũq3 euẽtus. hec ille. Et Alber. mag. 4. di. 38. ait. Uotũ ꝯtinẽtie non recipit dispensationẽ. q: p nihil melius põt recõpensari. nec valet illud qd̃ dr̃ de vtilitate regni. vel prouintie. q: nõ sunt faciẽda mala vt eueniãt bona. vñ tẽporib⁹ beati Matthei apli effigẽia virgo deo dicata noluit nubere regi. cum se christianũ fieri cũ oi populo suo ꝓmitteret. nec beatus Mattheus ꝯsensit. ita q etiã mortẽ potius sustinuit. hec Alber. Et iterũ. s. Tho. vbi. s̃. ad. 3ᵐ. ait. In voto tẽporalis cõtinẽtie põt dispẽsari. sic ꝛ i voto tẽporalis orõnis. s3 q i voto ꝯtinẽtie solẽnizato per ꝓfessionẽ. nõ possit dispẽsari. hoc nõ ẽ iq3ᵐ ẽ actus castitatis. s3 iq3ᵐ icipit ad latriã ptinere per ꝓfessionẽ religiõis. hec ille. Ex quibus p3 q votũ religiõis nõ recipit dispensationẽ s3 hoc nõ est ꝓpter dignitatẽ castitatis. s3 iõ q: est. qd deo ꝯsecratũ. qd̃ nõ l3 violari quacũq3 occasione: ꝛ q: ẽ lege dei ꝓhibita. vñ sic arguẽdo illud. s. pax. eẽt melius q̃ȝ castitas. ergo põt dispẽsari. nõ valet. sicut si qs argueret illa pax eẽt melius q̃ȝ vnitas mariti. ergo papa põt dispẽsare. non valet.

Ex quo p3 ad. 7ᵐ. qd̃ facit Angelica de religioso q verisilr̃ credit se fratuꝝ votũ. nõ valet ꝯña plus q̃ȝ ista si filius exardesceret i ꝯcupiscẽtiam ꝓprie matris. etiã viuẽte pr̃e. ita q verisilr̃ dubitat q nõ icidat. ergo papa põt dispẽsare. vt illã accipat i matrimoniũ. ꝛc. p certo argᵐ ẽ satis rude ꝛ dictuz ab ignorãte. vñ nõ ẽ mir̃ si loquat̃ iprudẽter. dicẽs ne cures. ꝛc. ꝓuidendũ ẽ ergo in ꝓposito casu Angeli per alia media vt dictuz est supra. Ad. 8ᵐ. dr̃ coiter q. s. Tho. i. 4ᵒ. recitãdo alias opiniones. q̃ tenẽt q non põt facere rõe castitatis. vel perpetuitatis. dixit q magis ꝓbabilis ẽ alia opinio. q: iste rões nõ sufficiunt s3 i. 2ᵉ. ꝯsiderauit aliã rõez vt3. s̃. Ad. 9ᵐ. dr̃ q gerit veces dei in his q̃ sunt sibi comissa: ꝛ daue nõ errãte. Ad. xᵐ. R. q cũ dec̃. dicat q̃ ẽ determinatio ecclesie. q i hoc papa nõ põt licẽtiã dare nõ est verisilr̃ q papa. aliqñ fecerit cũ monacho solẽniter ꝓfesso. potuit aũt ꝯtingere q dispẽsauit cũ nouitio. vel cũ ꝓfesso ꝓfessiõe nõ solẽni. vel si dispẽsauit cũ solẽniter ꝓfesso hoc nõ fecit auctoritate ꝓpria: ꝛ ordinaria. s3 speciali ꝯsilio. s. s. sic i multis alijs fieri ꝯtingit. sic dicit dec̃. ex parte. d. 2ᵒ. de ꝯuer. ꝯiug. Nõ nulli ãt dicerẽt q vt hõ põt errare. Ad. xiᵐ. dr̃ q illa nõ ẽ rõ ꝑ. s. T. vt3. s̃. q̃ȝuis aliq doc. illã rõez adducãt. s3 nõ ẽ sufficiẽs ꝑ3. s. T. Ad. 12ᵐ. p3 ex dict̃.

¶ Querit̃ de dispẽsatiõe voti in coi vtꝝ possit fieri. R. ſm. s. T. 4. di. 38. q. i. arᵒ. 4. q sic: vbi sic ait. Circa hoc sũt diuerse opiniões. qdã. n. dicũt q quodl3 votũ põt per ꝑlatos ecclesie dispẽsationẽ habere ꝓ libitu ꝑlati. q: vt dicũt in quol3 voto itelligit̃ condictionalr̃ volũtas ꝑlati supioris. s. pape. ad cuius dispẽsatiõez ptinẽt actus subditoꝝ suoꝝ: ꝛ iõ cum voluerit ille summus ꝑlatus poterit relaxar̃ obligationẽ voti. vt nõ teneat̃ votũ iplere. q: cõditio nõ extat. s3 hoc nõ videt̃ bene dictũ. q: qdã sunt i qbus videtur hõ ita liber sui. q etiã ꝯ pceptũ pape. põt illa facer̃. sic ꝯtinere: ꝛ alia ꝯsilia diuina. Uñ absolute: ꝛ sine ꝯditiõe volũtat3 alic⁹ ꝑlati. põt talia vouere. ꝫ. §. 2. Et iõ alij dicũt q nullũ votũ recipit dispensationẽ. ꝑ3 q dispẽsaᵒ ẽ iuris relaxaᵒ. s3 ꝑ3 q ẽ iuris ꝺclaraᵒ. q: papa põt declarare. hoc ius q qñ fit recõpẽsatio maioꝝ boni. q põt dimitti minus bonuz. ad qd̃ se obligauit. Sed hoc nõ videt̃ verũ. q: declarare ius nõ ẽ nouũ ius facere. s3 id qd̃ i iure erat manifestare. vñ. ſm hoc nũq̃ȝ p dispẽsationẽ voti fieret nõ ꝯ. qd̃ prius erat ꝯ ius. s3 solũ qd̃ videbat̃ ꝯ ius: ꝛ nõ erat. Et iõ alr̃ dicendũ q i voto põt dispẽsari etiã ſm q dispẽsatio. est iuris relaxatio. ex aliqua legitima cã. q: n. votũ de illicito eẽ non põt. nõ aũt licet subtrahere alicui qd̃ ei debetur. iõ per votũ alicui⁹ nõ põt fieri ꝑiudiciũ suo ꝑlato. quin debeat ei⁹ mãdatis parer̃. cũ fuerit oportunũ. vñ si ꝑlatus videat expedire aliqua rõnabili cã. vel pp ipm qui vouit. vel pp alios q votũ nõ seruet. põt eũ ab obligatiõe voti deobligare. q alias de iure obligat⁹ erat. ꝑ ille.

S

Et ibidē ad.2m.sic ait.obseruare votū durante voti obligatione.est de iure nāli:ꝛ diuino. ſʒ cessante obligatione eius nō est obseruatio eius de iure nāli.cessat aūt eius obligatio.vel ex se.vt qñ seruatū vergeret in deteriorē exitū:ꝛ tūc p declarationē supioꝝ si petēdi facultas assit.debet obſuatio voti pretermitti. vel ex auctoritate supioris q aliud magis necessariū iudicat:ꝛ i voto dispēsat.debet.n.de futuris habere pias cōditiones adiūctas.vel explicite. vel implicite vtʒ Jacobi .5.hec ille. ꝛ .2a2e.q.88.ar°.x.sic ait. Ille qui vouet quodāmō sibi statuit legē obligās se ad aliqd.qđ ē sm se:ꝛ vt in plurimū bonū.pōt aūt cōtingere.ꝙ i aliquo casu sit vel simplr malū.vel inutile.vel maioꝝ boni impeditiuū.qđ est ꝯ rōeʒ eius qđ cadit sub voto.vt ex pꝛedictis patet:ꝛ iō necesse est vt determinet in tali casu votū nō esse seruādū:ꝛ si quidē absolute determinet aliqđ votū nō eē seruandū:dr dispēsatio.si aūt p hoc qđ obseruanduʒ erat.aliquid aliud imponat.dr ꝯmutatio voti.vñ minus ē cōmutatio q̃ʒ dispēsatio.vtrūqʒ tñ i ecclesie potestate ꝯsistit.hec ille. Ex qbus pʒ.p° ꝙ in voto pōt dispēsari.2°.ꝙ si eēt darū.ꝙ nō eēt bonū obseruare votū.qđ nō obligat itellige.qñ finis illius voti nullo mō pōt bene acqri ꝯ quo.v.votū.3.§.p.circa si.3°.ꝙ qñ nō est darū:ꝛ declaret p supiorē non obligat.4° ꝙ qñ in aliud magis bonū p supiorē cōmutet.pōt bene fieri.his oībus coiter ꝯcordāt theologi.4.di.38.ꝛ canoniste i.c.p.ꝛ.c.magne de voto.

9 ¶ Quis possit dispēsare:de voto religionis dictū.ē.§.7.In voto ānexo ordini sacro.solus papa dispēsat.Qñ id qđ quis vouit ē manifeste factū illicituʒ.vel ipossibile oio.vel ꝯdictio nō extat expsse.tunc nō reqrit dispēsatio.q̃uis si facilr pōt habere copiam supioꝝ.q possit dispēsare.caute faceret petēdo. hec ponit.s.Tho.2a2e.q.88.ar°.si.ad.2m.ar.c.2.de iur.iu.vide.v.votū.3°.§.p. Intrās religionē nō idiget dispēsatione alioꝝ votoꝝ.ſʒ oia trāseūt i votū religionis.tāq̃ʒ i maius.Uide.v.votū.3.§.9.Solus papa dispēsat vel cōmutat votū terre sancte.c.magno. ꝛ.c.ex multa de voto.Itē ex ꝯsuetudine votuʒ sancti Jacobi:ꝛ ad limina aploꝝ. Petri.ꝛ Pauli .i. romā.Pa.i.d.c.ex multa nō.ꝙ legatus nō pōt dispēsare in voto vltramarino.q: sm tex. reqrit speciale mādatū.Itē idē Pa.nō ibidē ꝙ qñ votuʒ siue vltramarinū.siue sancti Jacobi.siue cuiuscūqʒ alteri⁹ pegrinatiōis.factū ē solū cā deuotiōis:ꝛ nō ē i subsidiū illius loci.puta q: nō vouit aliqd portare. vel facere.seu offerre.ꝙ tūc epūs pōt dispēsare.hoc dicit glo.ibidē:ꝛ ē dictū singulare q̃ʒ ius coīs cōsuetudo videat ꝯria. De voto simplici castitatis ꝛ ppetuo.sic ꝯcludit Pa.i.c.veniens.qui.de.vel vo. Aut qrit vtrū papa possit:ꝛ dico ꝙ sic ex mag° cā: ꝛ loquor de directa dispēsatione.p quā euitat pctm̄.aut qrit de epo.ꝛ in terminis huius.c.s.qñ fuit votū meticulosum a pn°. nō tñ fuit iustus metus:ꝛ iminet periculū fornicatiōis.puto ꝙ epūs pōt dispēsare.ex quo reperimus casuʒ cōcessuʒ ab ecclia.nec repit sibi phibita dispēsa° facit qđ nō Inno. i.c.ex tenore de tēpo.or. ſʒ extra casum h⁹.c.seu ꝯsilēs.puto ꝙ epūs nō poterit.q: casus ē valde arduus:ꝛ dʒ reseruari pape.vt i.c.maiores i pn° de bap.ꝛ puto attētis cāis q̃ hic i duxerūt papā ad dispēsandū ꝙ sine petō ista ꝯbat matrim.hec Pa. Si vo eēt votū castitatꝭ tēporale puta ad annū:ꝛ sic ia epūs poterit. sm quosdā.eo ꝙ nō ē casus arduus:posset ēt dispēsare cū eo q vouit nō ꝯhere.eo ꝙ ē min⁹ q̃ʒ votū castitatꝭ simplr. Pōt etiā dispēsare epūs de petēdo debitū. qñ nō pōt petere rōe voti.vel affinitatꝭ supuenīētꝭ. de eo q cog.ꝯsā.c.2.Et h.ar.s.v.ipedimē.affi. Idē tʒ.d.Ant.ꝯ but.i.c.rursus q cle.vel vo.ꝛ al.Epūs vel hñs auctoritatē epalē.pōt dispēsare in oibus alijs votis. Nō oiuʒ pcedētiū ponit a.s.Tho.vbi.ē.4.di.38.q.i.vbi dicit ꝙ maiora pape reseruantur.ꝛc̃.Pa.c.i.de voto in glo.ꝛ.c.ex multa in glo.3°.

¶ Utrū plati ad libitū sine cā dispēsat possint i votis.R̄.bʒ.s.Tho.2a2e.q.88.ar°.si.ad.2m.ꝙ nō:vbi sic ait.Quidā dixerūt ꝙ iō plati pñt p libito dispēsare q: i quolʒ voto icludit ꝯditionalr volūtas plati supioꝝ.ſʒ pdicta opinio falso initit fundamēto. q: cū ptās plati spiritualis.q nō ē dñs.dispēsator sit i edificationē dacta:ꝛ nō destructionē.non pōt phibere ea q̃ sm se placēt deo :ꝛ iō absolute. pōt hō ea vouere.Ad platū tñ ptinet. diiudicare quid sit magis virtuosum:ꝛ deo magis acceptū:ꝛ iō i manifestis. dispēsatio plati nō excusaret a culpa. puta si plat⁹ dispēsaret cū aliquo. sup voto de igressu religionis. nulla apparēte cā obstāte. si aūt eēt cā apparens.p quā salē i dubiū verteret . posset stare iudicio plati dispēsatis.vel cōmutātis.nō tñ iudicio pꝓrio.q: ipse nō gerit vicē dei. nisi forte i casu. i quo id qđ vouit eēt manifeste illicitū:ꝛ nō posset oportune ad supiorē recurrere.h ille. Idē tʒ Pa.i.c.ñ ē.ꝯ voto:ꝛ nō ibi i glo.ꝙ religiosus petēs dispēsationē a voto sine cā. peccat mortalr.tāq̃ʒ faciās ꝯ votū.vid aliqd.ē.§.8. x

¶ Querit quō fiat dispensatio.R̄.h.Pa.i.c.p.co.2°. nō.ꝙ nō dat regula generalis certa.ſʒ totū ꝯpēdet ex arbitrio superioris.q ex diuersis iformabit motū ai sui. Et recōpensatio q̃ fit pro voto qñ dispēsatio petit sola volūtate.debet fieri de meliori.vel magis accepto deo.ſʒ si cā ē i vouēte.puta q: ē debilis.tūc satis ē ꝙ fiat cōmuta° i silēʒ cāʒ.vel eqlem.ar.c.ꝙ sup his.ꝛ.c.mag° co.Fallit de voto terre scte. Attendēdū ē i dispēsatiōe voti.qd liceat.bʒ eqtatē.qd deceat.bʒ honestatē.qd expediat bʒ vtilitatē.vl necessitatē.d.c.mag°.Itē q̄litas psone. cā. vtilitas:ꝛ necessitas.sufficiēs cā.bʒ Al.ē paupertas. vel ifirmitas.vel piculū trāsgressiōis.Et i dispēsatiōe.habebit ꝯsideratōeʒ ad facultates vouētis :ꝛ expēsas q̄s facturus erat.si vo̅m iplesset:ꝛ ad labores:ꝛ ad alia silia. xi

¶ Utrū qñ aliqs fecit votū determinatū vni psone. xii

vel ecclie. puta vouit facere calicem i tali ecclia. vel sitr. vel dare decem Joāni paupi:epūs possit dispensare vel cōmutare. Ad hoc respon. d. ar. f. f. tit. xi. c. i. §. fi. sic dicēs. Si determinat psonā. vel locū. vbi faciat illud. nō pōt mutare sua auctoritate:ꝛ si psona sit mala. vel ecclia male officiata. vel nō idigēs tali ornamēto. q: qꝫ semel placuit āplius displicere nō pōt. ꝺ re. iur. li. 6. nec epūs dꝫ dispensare i tali cōmutatiōe. nisi sit vrgēs cā. puta q: ecclia ē destructa:ꝛ hmōi. ꝛ rō est q: illi iā ē ius acqsitū ex ꝑmissiōe. qꝺ auferri nō dꝫ. hec ille. Jn Pis. vero. ꝟ. votū. 6. §. 3. sic dr. Si in tali ꝑmissiōe vel voto. acquisita eēt actio alicui. vel aliqbus. q: forte donauit vel ꝑmisit eis. nō liberat nisi de cōsensu illoꝝ. secus ē si nulla ē acqsita actio. q: nulli dōauit. vel ꝑmisit:nec se obligauit aliqbꝰ. sꝫ tm̄ deo. q: tūc liberat p igressuꝫ religiōis. de hoc vltꝰ vide. ꝟ. votū. 3. §. 9. vel p dispēsationē. vel cōmutationeꝫ. Dū tm̄ fiat auctoritate epi. vel habētis auctoritatē. qn̄. s. dꝫ cōmutari. vel dispensari. hec in Pis. post Gui. Rō est q: platus gerit vices dei cui acqsitū ē ius:ꝛ facta obligaº. Hāc sniaꝫ seqt Rosella. ꝟ. votū. 5. §. 6. cc. meª. ꝛ dicit hoc ꝓbari. in. c. ex pte. de cēsi. Ex qbꝰ pꝫ qꝫ qn̄ est acqsitū ius alicui. qꝫ tūc nō pōt p igressuꝫ religiōis. vel p dispēsationē. nisi ille cui ē acquisitū ius ꝯsentiat. q: nō pōt donare alienū. nisi forte haberet auctoritatē. ē. illū locū. vel psonā. cui ē acqsitū ius. vt iuste posset ab eo auferr. posset aūt acqri ius si se obligaret p istrumētū. vl p testamētū. vel corā testibus rogatꝭ. vel i psentia ipiꝰ cui sit obligaº ipo acceptante. vel qn̄ alio mō posset eū iuridice cogere. ad sibi soluēdū. Notādum tm̄ qꝫ Angelica. ꝟ. votū. 5. §. 26. dicit idifferēter qꝫ semper pōt dispēsare:ꝛ qꝫ nūqꝫ acqrit:ꝛ qꝫ illi q dn̄t acqri ius decipiūtur: q: nō acqrūt ius in re. de qª fit votū. ꝯcedit tm̄ coactus ipa veritate ter. qꝫ acqrit ius petēdi. qꝺ sufficit ipꝛoposito. vn̄ pꝫ qꝫ magis ipe ē deceptus. Notādū ē igit. ꝓ hac difficultate de q̄ sepiꝰ fui iterrogatus. qꝫ aliqn̄ ē simplex ꝑmissio. siue iterior:siue exterior. ex q̄ nulla orit obligaº de qº. ꝟ. pactū. §. 2. ꝛ tūc qlꝫ ꝛ ipemet pōt dispēsare:siue cōmutare. Aliqn̄ ē ꝑmissio iterior:siue votū iterius cum itenōe obligādi se:ꝛ tūc orit obligaº soli deo. q etiā iteriora ꝯspicit:ꝛ tūc ille q gerit vices dei pōt dispēsare. Aliqn̄ cū ꝑmissiōe iteriori ꝯcurrit etiā aliquis actus exterior:puta istrumētū:testamētū:vel ꝑmissio facta corā testibꝰ. ex qbꝰ orit actio. ꝯ ꝑmittētē: vt p modū voti:vel legati:vel donatiōis:ꝛ tūc ille cui facta ē ꝑmissio. pōt petere ꝛ iuridice cogere:ꝛ hº pōt eē dupl'r. ꝓ qn̄ acqrit ius alicui psone pticulari:ꝛ tūc nullus pōt dispēsare. vel cōmutare nisi ipe ꝯsentiat. q: de iure nulli fit vt obligatus satisfaciat. ꝯ qn̄ acqrit ius alicui loco:vel collegio:puta ecclie:monastºº: vel ordini:ꝛ tūc ille q hꝫ auctēꝫ. ē. tale:vt possit ab eo auferre:ꝛ dare alteri:pōt dispēsare vel comutare: vt papa i toto orbe:ꝛ epūs i sua diocesi. Aliqn̄ autē nō solū ē facta ꝑmissio ꝛ obligaº exterior sꝫ ēt icorporatio realis. i. q̄ factꝰ ē possessor:ꝛ dn̄s:ꝛ tūc nullus pōt dispēsare nisi ipe ꝯsentiat:nec ēt papa posset cogere vt rē suā alteri donaret. oia ista patēt hic ꝛ i locis. s. allegatꝭ: itellige tm̄ qꝫ dispēsatio semp dꝫ fieri cū cā rōnabili ne sit dissipatio. Nō ēt qꝫ nūqꝫ acqrit alicui ius nisi ipe sciat cui acqrit ꝛ ꝯsentiat. vn̄ si anqꝫ sciat remoueret obligationē. ipe qui fecit puta anullādo istrumētū:vel reducēdo corā eisdē testibꝰ:ꝛ fictia. nō acqreret ius. ꝛc. ꝛ tūc remanebit obligatio soli deo. si fuit per votū:ꝛ poterit dispēsari vt dictū ē secus eēt de testamēto post mortē testatoris. Quō platꝰ possit mutare legatū factū alicui determinate. vide. ꝟ. legatū. 2. §. 1. ꝛ q̄tuor sequētibꝰ. Utruꝫ papa possit absoluere laycū ab obligatiōe. vide. ꝟ. papa. §. fi. Uide aliquid. ꝟ. ꝯfessio delicti. §. 8. i fi.

¶ Querit q sint casus a qbꝰ solus papa ē petēdus. R. qꝫ sunt multa i qbꝰ ꝓhibet aliis qbuscūqꝫ. qꝫ n̄ se ipediāt. di. 17. c. huic sedi. de offi. leg. c. qꝫ trāslatōeꝫ: ꝛ. c. lꝫ:ꝛ. c. nisi. Primꝰ ē qō fidei. cū. n. vertit dubiuꝫ de aliqº ptinēte ad articulos fidei:vel sacra determinatio spectat ad papā. 24. q. i. c. quotiēs:ꝛ gl. i. d. c. qꝫ trāslationē. ibi Pa. ꝛ. s. T. xxª. q. i. aº. 1. 2ꝰ Est trāslatio epi ꝯsecrati:vel electi ꝛ ꝯfirmati. c. iter corporalia. de trāsla. ꝛ de offō dele. c. 3. Jdē videt de trāslatōe abbatū exēptoꝝ. 3ꝰ Depositio epoꝝ. 3. q. 6. c. q̄uis:ꝛ. c. dudū:ꝛ idē de abbatibꝰ ꝑpetuis exēptis. 4ꝰ Acceptaº renūtiatiōis epoꝝ:vel electi ꝯfirmati: vel abbatū. q imediate subsūt sedi aplice. 6. q. 3. denicqꝫ:ꝛ. d. c. iter corporalia:ꝛ. c. lꝫ:de regul. 5ꝰ Exēptio epoꝝ. s. qꝫ nō sint sub archiepo. 16. q. i. c. fi. Et idē de qbuscūqꝫ religiosis:vel clericis. q sunt i aliq̄ diocesi:vt nō subsint iurisdictiōi diocesani. 6ꝰ Est restituº ꝺpositoꝝ ab ordie. 2. q. 6. iō. nō tm̄ qꝫ glo. hº itelligit de ꝺposito actualr. i. ꝺgradato solēniter. secꝰ i deposito vbalr. sꝫ Jo. an. itelligit simplr. de oi deposito. spe. vo seqt glo. Nā vbalr depositū. dic̄ qꝫ epus valet restituere. p. c. at si clerici. de iudi. quā opinionē seqt Archi. ꝛ Pa. i. d. c. at si clerici. §. ꝺ adulteriis. vbi sic ait. epūs dispēsat. cū depº vbalr idifferēt. cū ꝺgradato āt si petat. de iure restituº. puta q: allegat falsos testes. pōt. alr n̄:ꝛ silr restituº fame sic ablate. ꝟ. ꝺgradaº. §. 2. 7ꝰ ē iudicial' diffiº seu iterptaº ꝓuilegioꝝ suoꝝ. c. cū venissent. ꝺ iudi. d. f. ꝛ idē sm Hosti. si dubitet de rescripto aplico:ita qꝫ alr p viā rōis:solui n̄ pōt. ꝺ offi. leg. c. 2. Jdē s. Hosti. ꝺ iterptaºº statuti facti p legatū. cꝰ iurisdicº finita ē. nec aliꝰ ei successit:ꝛ idē ꝺ dispēsaºº. i casibꝰ. q p eadē statuta. pape reseruāt. 8ꝰ ē mutaº sedis epal'. 7. q. i. c. tpꝛis:ꝛ idē ē de mutaºº:vel dimissiōe:l'noua acceptiōe ꝯuētuū. acceptoꝝ p ordinē mēdicātiū: q: fieri n̄ pōt sine auctoritate pape. de exce. pla. c. vnica. lib. 6. ꝛ de. cu pientes. de penis:ꝛ legatus non pōt dare licentiā. sm Lapū:ꝛ Gemi. ꝛ intelligit ad habitandū. non pro trāsitu:vel ꝓ ifirmis. Uide. ꝟ. excōicatio. 5. casu. 51.

Nono ↄstituere alicubi.ð nouo.sedẽ epalẽ.16.q.c.i.
felix.de ↄse.di.i.de locoꝝ:⁊ siĺr instituere nouã reli/
gionẽ:approbare.vel reprobare s̃m Pe. de domi.
reli.c.fi.x.excoica°.5.casu.51.Decimus submittere
vnũ epatũ alteri.vel vnũ diuidere in duos.16.q.i.⁊
tẽpoꝝ.de exce.pla.sicut vnire de offi.leg.ꝙ transla/
tionẽ. Undecim⁹ ẽ ↄmutatio voti terre sancte.c.ex
multa.de voto.⁊ voti.s.Jacobi : ⁊ ad limina apo
stoloꝝ.i.romã.ita tȝ curia.ŝ.§.9. Duodecimus vo
tũ simplr ↄnuẽtic:⁊ solẽnizatũ per sacrũ ordinẽ. vi
de.d.§.9.Tertiusdeca⁹ solus papa ↄcedit ꝙ quis ve
niat ↄ̃ iuramẽtũ licitũ.c.veniẽtes ð iur.iur.vel ẽt ð
quo ẽ dubiũ.vtꝝ sit licitũ.c.venerabilẽ.de elec. vide
.x.iurare.§.18.⁊ sequẽtibus.Quartusdeca⁹ dispen
satio i multis irregularitatib⁹.vt i criminibus ma/
ioribus adulterio.qñ.s.est ↄfessus i iudicio.aut ↄui/
ctus.c.at si clerici.de iudi. qñ quis pmisit se bis ba/
ptizari.vel crismari.vel si ignorãter ⁊ postea raptũ
habuit.de cõse.di.4.c.eos.⁊.c.qui bis.⁊.di.5.c. di/
ctũ.siĺr qui recipit bis eũdẽ ordinẽ.siĺr in irregula/
ritate.qua quis fecit se ordiare.ab hereticis.ad sub/
uersionẽ fidei.i.q.7.c.ↄuenientibus. De ↄ̃cta pp̃ sy/
moniã.vide.x.symo°.§.7.⁊.65.⁊.sequẽtib⁹. ⁊.x.
irregularitas.4.§.6.⁊.7.⁊.x.irregularitas.5.p to
tũ. Quintusdeca⁹ est i bigamo vt possit ordinari. ð
big.c.nup.⁊.c.fi.Uide.ŝ.x.bigamia. Sextusdeca⁹
i clerico nõ ordinato ministrãte i ordine sacro. quẽ
nõ hȝ.talis nõ pót ad supiorẽ ordinẽ pmoueri.sine
dispẽsatiõe pape:⁊ si i suscepto ordine certo nõ pos/
sit tollerari.de cle.nõ ordi.mi.c.i.2.⁊.3. Uide.x.ir/
regularitas .4.§.2. Decimusseptī⁹ i corpore vicia/
tus.si sit vitiũ.vel ipediẽs executionẽ ordinis:sicẽ mo
noculus.vel digito carẽs.vel epilẽticus:vel generãs
notabilẽ deformitatẽ.vt icisio nasi.vel multũ gibo
sus.vel guturosus.de cor.vicia.p totũ.⁊.55.di.p to
tũ.Uide.ŝ.x.cor° viciatus.§.i.Decimusoca⁹ in ho
micidio.vel mutilatõe aliĉ⁹ mẽbri.volũtarie factis
siue cũ pctõ.siue sine pctõ.vt ex iustitia iudicis.50.
di.c.miror. Et idẽ de dãtib⁹ ad hoc.ↄsiliũ. auxiliũ.
vel fauorẽ.verbo.vel facto.vel coopatiõe : ⁊ seq̃tur
effectus.50.di.si qs viduã.x.irregularitas.5.p to꜠.
Decimusno⁹ in excoicato maiori.recipiẽte ordines
.c.cũ illoꝝ de sen.exco. ⁊ siĺr si existẽs i apostasia a
religione.recipit ordines.de aposta.c.fi.⁊.ʃ.x.irre/
gularitas.4.§.5.Uigesimus i excoicato maiori.su/
spẽso.vel interdicto.ministrãte i aliq° ordine sacro.
a tali irregularitate solus papa dispensat.x.irregu
laritas.4.§.3. Uigesimusp⁹ cũ illegitimus naq̃ qꝫ꜠
.s.ad susceptionẽ ordinũ maioꝝ. vel beneficioꝝ cu/
ratoꝝ:⁊ dignitatũ.de fi.ps.c.is.qui.lib.6.Nõ tñ ꝙ
p religiõis igressuȝ toliẽ talis irregularitas.quo ad
oẽs ordines.di.56.p totũ. nõ tñ quo ad p̃latură.
Uide.x.bñficiũ .2°.§.14. 22⁹ ꝙ vnus habeat duo.
vel plura beneficia.cũ cura.nisi sint vnita.vel vnuȝ
alteri ãnexũ.de p̃bẽ.c.de multa:⁊.c.ↄsuetudinẽ.de
ↄsue.lib.6.⁊ siĺr ꝙ vni ecclesie.duo pariter p̃sint.21.
q.2.c.fi.x.bñficiũ.2.§.26. 23⁹ Nõ hñs ãnũ.30꜠.cõ/
plectũ etatis sue.habeat epatũ.de elec.c.cum nobis
oliȝ:qꝫ꜠ ad parochiales.vel ecclesias curatas.vł di
gnitates.añ.25.ãnũ.de elec.c.lȝ canõ.lib.6.circa di
gnitates aũt nõ curatas.ante.20. Jdẽ Jo.an.x.be/
neficiũ.3.§.20.⁊.x.etas.i pzin. 24⁹ Est i etate ordi
nãdoꝝ.ad subdiaconatũ.18.diaconatũ.20.ad pres/
biteratũ.25.⁊ sufficit annũ icohasse.c.generaleȝ. de
eta.⁊ q̃l.in cle. ꝙ si talis pmotus ante etatẽ legiti/
mã.suspẽsus a p̃lato: ⁊ postea se exerceat in ordine
suo.efficiẽ irregularis. nõ dispẽsabilis nisi p papaȝ
s̃ȝ Jo.an.⁊ alios.x.irregularitas.4.§.4.ↄclusiõe
.xi.⁊ aliquid .x.etas in pzin. 25.Solus papa pót
ↄciliũ gñale celebrare.di.17.p totũ : ⁊ ipse solus pót
ↄdere canonẽ gñalẽ.25.q.i.§.si.g°.ẽc.me꜠. ⁊.C.de
leg.l.i.Uide.x.ↄciliũ.§.12.⁊ se. 26⁹ Sol⁹ papa pót
psonã ecclesiasticã suo iure priuare.9.q.3. p princi/
palẽ.⁊ di.19.i memoriã.de exce.p̃la.c.qm̃. Solus
papa pót ↄcedere p̃bẽdã.vel ecclesiã nõ vacãtẽ. de
exce.p̃la.c.nulli.⁊ de rescrip.c.eã te. Legatus aũt.ẽt
hñs plenã legationẽ.hoc nõ pót q̃buscũqȝ psonati/
bus debeat quis p electionem assumi de offi.lega.c.
ðliberationẽ lib.6. 27⁹ Solus papa excoicatũ a se
uoiatuȝ.pót absoluere.c.venerabilẽ.de elec.de parti
cipãte cũ tali in crimine.vel clericis. vel saẽter va/
ria est opinio.c.significauit de sen.exc.vide.x. exco
municatio.5.casu.8. 28⁹ Solus papa pót absolue
re excoicatũ a suo delegato.q̃ nollebat sue s̃nie obe/
dire diffinitiue.si stetit i excoicatõe p annũ. de offi.
leg.c.q̃rẽti.⁊ idẽ i excoicato a legato. vel delegato
cui⁹ iurisdictio expirauit. nec alter ei successerat. vt
in.d.c.q̃renti.⁊.c.pastoralis.de offi.or. 29⁹ Solus
cognoscat i causis appellatõe pemt⁹ remota.9.q.3.
cũta.⁊.c.alioꝝ.x.delegare.§.i.circa me꜠. Jtẽ solus
cognoscat.de causis p appellationẽ delatis ad eũdẽ
vel relationẽ.de offi.leg.c.licet:⁊ ad ipm appellatur
omissis medijs.2.q.6.c.2.⁊ seq.⁊ s̃m Hosti. legatus
dicit hapere idẽ priuilegiũ.Uide.x.delegare.§.ʃ.
circa pzin.Uide aliquid.x.appellare.§.14. 30⁹ So
lus ordinat illũ ad diaconatũ ⁊ presbiteratũ. queȝ
ordinauit ad subdiaconatũ.c.cũ indistribuẽ die.de
tẽpo.or.Jtẽ solus pót ↄferre ordinẽ subdiaconatus.
dieb⁹ dñicis:⁊ alijs festis papius. 31⁹ Solus semp
⁊ vbiqȝ palio vtiẽ.ad designãdũ plenitudinem sue
ptãtis.c.ad honorẽ.de vsu.pal. Jpse etiã ↄcedit alijs
paliũ.di.100.c.paliũ. Patriarche etiẽ s̃m ꝟꝟ.hñt
priuilegiũ ↄcedendi suis subditis. 32⁹ Solus dispẽ
sat cũ eo q nõ est i sacris.vel alias de iure ẽ idign⁹.
ꝙ pmoueaẽ i epm.c.dudũ.de elec.§.fi. ⁊.C. de cri.
fal.l.desputari. 33⁹ Solus electũ in impatoreȝ ↄfir
mat.vel casat.etiã iperatorẽ deponit.c.p venerabi/
lẽ.de elec.⁊ de sen.⁊ re iudi.c.ad apostolicã lib.6.⁊
q̃ncũqȝ princeps secularis si fuerit inutilis ⁊ negligẽs
circa regni gubernationẽ:⁊ iustitiã p papã pót de/

poni.17.q.4.si qs deinceps.xi.q.i.nullus.33.q.5.p/ ceptũ.vñ Zacarias papa deposuit Ludouicũ regẽ Fr̃acoꝶ.15.q.6.ali⁹.Et Inno.3.Octonẽ iperatorẽ. vt i.d.c.venerabilẽ:ꝛ Inno.4.Federicũ ipatorẽ :vt i.d.c.ad apostolice :ꝛ de ꝯstãtinopoli i Frãciã pa⁹ trãslatũ fuit iperiũ. Nam Adrianus papa vocauit Carolũ magnũ ad liberãdã Italiã de manib⁹ Lõgobardoꝶ.q̃ facto dedit sibi ipsũ.di.63.Adrian⁹. 34⁹.Absoluit ipse solus a finitiis excoicatiõis.suspẽsiõis:ꝛ iterdicti.quaꝝ absolutionẽ sibi reseruauit in ꝯstitutiõib⁹ q̃ in coꝛ̃ iuris:vel extrauagãtes.de offi. leg.c.ꝙ trãslationẽ ibi Pa. 35⁹Electionẽ nõdũ factã pnũtiat nullã.si fiat.c.inotuit ꝺ elec. 36⁹.Sol⁹ hꝫ canonizare sanctos.alias nõ lꝫ venerari aliquẽ p sctõ.s.faciẽdo offi̅ solẽne.p ipo.vel ecclã vel altare.nisi fuerit canonizatus.c.i.de reli. ꝛ ve.san.ꝟ. canõizare.§.i. 37⁹ Sol⁹ qd̃ nõ ẽ facit valere ꝛ cõ. de cõce.pba.c.tãta.hoc tñ ipositiuis habet locũ.nõ i sacris vel articulis fidei.vel q̃ sunt de iure nature. q̃ q̃ ad sp̃alia mutari ñ pñt.õ.e.i multꝭ.§. 38⁹Solus põt monacũ tã ꝯ suã volũtatẽ q̃ꝫ abbatꝭ de monasterio abstrahere:ꝛ alicui plato:vel priapi. i sociuꝫ assignare:ł secũ tenerꝭ.9.q.3.c.fi.ꝛ.ii.q.3.c.q resistit. 39⁹.Sẽtẽtia ei⁹ facit ius.e.i causis.ꝺ sen.ꝛ re.iudi. 40⁹qꝫ eadẽ die oꝛdiat.q̃ ꝯsecratꝭ.c.qd̃ sicꝭ.§.ptrea. de elec.Quõ solus dispẽsat i matri°.ꝛ gradib⁹ phibitꝭ.õ.e.§.3.ꝛ.4. 41⁹ Solus põt tolere legem.q̃ad vtrũqꝫ foꝶ.i his qb⁹ vertitꝭ aie picilũ. sicꝭ i mã pscriptionis.vsuraꝝ:ꝛ hmõi.de pscrip.c.fi.ꝛ.c.nouit.de iudi.ꝛ.c.nup de secũdis nup. ꝛ de fo.ꝯpe.c.fi.lib.6. de iur.iur.c.fi.lib.6.vbi aũt nõ vertitꝭ piculũ aie.tolere nõ põt leges.i terris.i qb⁹nõ hꝫ iurisdictionẽ tẽpoꝛalẽ.q̃ ad foꝶ ciuilẽ. cuꝫ ptãtes sint distincte.di. 96.c.duo.ꝛ.c.cũ ad verũ.fm Jo.an.Uide.ꝟ.papa .§.i.ꝛ.ꝟ.lex.§.31. 42⁹ Solus ꝯcedit idulgẽtias plenarias.ꝟ.idulgẽtia.§.8. 43⁹Põt legitimarꝭ quascũqꝫ psonas.q̃ ad spiritualia. vbiqꝫ q̃ ad tẽpoꝛalia:ꝛ honoꝛes:ꝛ hereditates:i terris eccłe.i alus ꝟo terris assẽtiẽtib⁹ agnatꝭ hꝫ.d.Ant.de butri.c.p venerabilẽ.q fi sint le. 44⁹ Solus põt hoieꝫ absoluerꝭ ab obligatiõe q̃ tenerꝭ hoi. fm plenitudinẽ ptãtꝭ.ar. 9.q.3.p principalẽ.ꝛ.C.de pci.ipe.offe.l.quotiẽs.hꝫ Inno.Hosti.ꝛ Ber.Pa.i.c.2.ꝺ voto Pis.ꝟ.papa .§.pen.Rosella.c.ꝟ.§.8.x.ꝛ.xi. Angelica.ꝟ.papa §.6.õ.e.§.casu.41.ꝛ.J.ꝟ.papa.§.fi. 45⁹De nullo crie põt accusari:vel ꝯdẽnari nisi p crie heresis.di. 40.si papa:ꝛ hoc q̃ñ cẽt incoꝛrigibilꝭ.de ipa heresi. vt dicit ibi glo.Nã si vellet herroꝛẽ depõere nõ posset puari.Et solutus ẽ legib⁹.q̃ꝫuis fm leges viuere debeat.Et nullã sniaꝫ excoicatiõis.suspẽsiõis.vel interdicti.vel notã irregularitatꝭ icurrere põt.peccare tñ põt:ꝛ grauius punierꝭ i ifemo.d.c.si papa. Symoniã ẽt committerꝭ põt.sicꝭ diuulgabatꝭ ꝺ Bõifa°.9. Et heresiꝫ de icurrere.sicꝭ narratꝭ de Liberio papa: seu Leone.Et hereticis pniciose fauere.sicꝭ scribitꝭ de Anastasio.di.19.c.anastasi⁹. Et nigromẽtie itẽ dedit sicꝭ i cronicis narratꝭ de quodã Siluestro papa mago.sꝫ penituit.Et rapinis iuolui sicꝭ de Bñdicto papa narratꝭ.ꝭ pe.da.Etiã luxurie vacatꝭ sicꝭ ꝺ Jo.xi. narratꝭ i cronicis. q cũ i adulterio oblectaretꝭ a diabolo subito oppssus ẽ.Et q̃cũqꝫ alia fragitia committere põt.nec tñ pp hmõi subtrahẽda ẽ sibi obediẽtia:vel debita reuerẽtia respectu psone. quã repñtat.s.dñi nři Jesu xpi.nisi heretic⁹ iueniatꝭ.Nec dec⁹ ei⁹ ex aliq⁹ põt ifamari:vel ificari:vel irritari.si est electus a duab⁹ptib⁹ cardinaliũ.nisi pp heresiꝫ. si i ea ptinaciter pmaneret.ꝺ hoc.õ.ꝟ.ꝯsiliũ.§.12.ꝛ.15. 46⁹ Põt simplici sacẽdoti committere.vt ꝯferat sacꝫ ꝯfirmatiõis:ꝛ minoꝛes oꝛdines:ꝛ ꝯsecrationẽ ecclesiaꝝ:ꝛ virginũ.nõ aũt maioꝛes oꝛdines.lꝫ Ugo dixerit ꝯ.hꝫ Pe.de pal.ꝛ Tho.i.4.Põt ẽt ꝯferre auctoꝛitatẽ layco.q iudicet i spiritualib⁹:ꝛ ꝙ excoicet di.32.§.verũ.Uide.õ.ꝟ.abbas.§.5. 47⁹Nullus cõtra papã.ẽt si sit legat⁹ꝺ laterẽ.põt dispẽsarꝭ ꝯ ꝯsiliũ generale Pa.i.c.cũ dilecto.de ꝯsan.ꝛ affi.i glo.3.

¶Querirꝭ de auctẽ epi vbi notãdũ ꝙ multa dñr de ei⁹ auctẽ ꝛ vix põt veritas cognosci vt tñ pauca ꝛ q̃ vidẽtur magis cõia dicamus ꝑ ꝙ eps põt absoluere ab oib⁹ peccatꝭ de pe.ꝛ re.c.deus q:ꝛ ibi Pa. ꝛ.d.ar.f.3°tit.17.c.3.sic ait.Ego tñ adhuc non legi cẽ aliqd̃ peccatũ pcise ita enoꝛme a q̃ nõ possit absoluere eps subditũ suũ dũ tñ ñ habeat sniaꝫ aliquã anexã. Si tñ aliqñ mittũt ad papam q̃ꝫuis possint absoluere bñ faciũt pp timoꝛẽ.ꝭ ille.Secũdo ꝙ põt absoluere ab oi excoicatiõe iuris q̃ ñ reseruatꝭ expsse pape de sen.exc.c.nup.Tertio ꝺ dispẽsatiõe.notãdũ hꝫ ꝙ dicitꝭ ex pñ°.di.50. ꝙ q̃dã peccata sũt grauia: vt venatio i clerico.ludus alee:ꝛ ebrietas.di.35.c.i. facere strepitũ.i synodo.5.q.4.i loco:ꝛ sitia. i talibus si sint occulta.nõ regritꝭ nisi ꝯfessio.si tñ cẽt manifesta:ꝛ monitus nolet se coꝛrigere. siũt grauioꝛa. pp ꝯtumatiã.ꝯcoꝛ.Hosti.Quedã sunt grauioꝛa.sicꝭ adulteriũ furtũ.sacrilegiũ.piuriũ.fraus cũ dolo. ıcestus.multo magis vitiuꝫ sodomiticũ.de cõce.pba.c. clerici :ꝛ sitia maioꝛa adulterio. foꝛnica° etiã simplex notoꝛia.vbi admonitus nollet se coꝛrigere. videtꝭ ptinere ad grauioꝛa.de coha.cle.c.sicꝭ.Et talia fm Ray.si sint notoꝛia.s.p sniaꝫ.vel qꝛ ꝯuictus.vel p ꝯfessionẽ factã i iure.vel qꝛ nõ põt aliq̃ tergiuersatione celari :ꝛ tũc ipediũt pmouẽdũ ꝛ deiciũt pmotũ.i.idignũ faciũt vt pmoueatꝭ:ꝛ si iã pmotus sit.idignũ faciũt ad exequẽdũ offi̅ suscepti oꝛdinis: ꝛ post q̃ꝫtãcũqꝫ pniaꝫ. semp peccãt moꝛtr exequẽdo.vel recipiẽdo.di.50.c.de his vero. Si vero sint occulta nõ ipediũt pmouẽdũ. nec deiciũt pmotũ. sꝫ pñt pmoueri:ꝛ ministrare i susceptis.absqꝫ icursiõe alic⁹ cẽsure.vel irregularitatꝭ sꝫ nõ absqꝫ moꝛtali pctõ.quousqꝫ peniteãt.c.ex tenoꝛe:de tẽpo.oꝛ.ꝛ .c.q̃sitũ.Quedã sunt enoꝛmia q̃ hꝫ Guil.restringãtꝭ ad homi̅.symoniã in oꝛdine. Idem Host.ꝛ Goff. 14

addit viciũ heresis.i.q.i.vētu;:⁊ talia siue sint oc/
culta siue manifesta ſm probabiliorem opinionem
repellunt promouẽdum:⁊ deijciũt ꝓmotũ. di.50.c.
mi.or.i.q.i.erga.⁊.c.si quis: de accu.c.inquisitiõis.
ꝙ papa possit in his omnibus dispẽsare nullus du/
bitat. de episcopo aũt est duplex solẽnis opinio.ſm
Ray.prima est ꝙ episcopus põt dispensare contra
duas primas regulas in adulterio ⁊ infra:etiã quã/
do sunt manifesta in maioribus vero adulterio .i.
in enormibus necq̃ꝗ nisi i casibus a iure expressis.
de iudi.c.at si cleri.§. de adulterijs. Nam ex hoc
ipo ꝙ de aliquibus conceditur de alijs prohibetur.
di.25.c.q̃r.de trãsla.c.iter corporalia.ar.ad idẽ de
tẽpo.or.c.dilectus vbi dr:cũ illi : dispẽsatio huiõi a
canone.minime sit permissa. Exprimit etiã iure de
quibusdã maioribus adulterio.in qbus permittitur
epis dispẽsare.c.si quis presbiter.50.di.in versi m:
hodie nõ hꝫ locũ:cũ papa sibi reseruet absolutionẽ:
vt i.c.presbiteros.50.di.dr de diaconibus ⁊ presbi
teris idolis imolãtib⁹. Secũda opinio ẽ ꝙ eps põt
dispẽsare in oi crimine ꝯ duas primas regulas nisi
expsse ꝓhibeat a iure hoc ꝓbat di. 28.c.presbiter:
⁊ optime de pen.di.6.c.i.in fi.vbi dr põtifex iustus
atq̃ discretus nõ cogit suos sacerdotes semꝑ abijce
re sꝫ nec mox restituere nisi statutũ fuerit a Roma/
no põtifice:⁊ de sen.exc.c.nuꝑ circa fi.hãc opinionẽ
tenet Laurẽtius.Vin. Jo.⁊ tan.Ber.vero i.d.c.at
si cleri.i glo. dicit ꝙ hec opinio ẽ magis cois. cui
assentit Ray.⁊ ħħ.glo.eius dicit.hãc opinionẽ eẽ
salubriorẽ:⁊ sequẽdã. Pa.i.d.c.at si.postq̃ varias
recitauit opiniões. sic ait. vel q̃rit verũ eps possit di
spẽsare ꝯ canonẽ suꝑioris.vel ꝓpriũ. si ꝑ mõ aut ẽ
canõ penitẽtialis:⁊ sic põt.q꞉ penitẽtie sunt arbitra
rie.ibi in glo.⁊.c.deus q.de pe.⁊ re.⁊ de pen.di.i.c.
mẽsurã.nisi casus appareat reseruatus.etiã si canõ
apponat aliquã certã penã.illã.n.põt etiã sacerdos
mitigare.c.quẽ penitet.de pen.di.i. Si vero ẽ canõ
penalis.seu dispẽsatiuus.si expresse indulget dispen
sationẽ iferiori. vel expresse negat. casus est clarus.
Si vero nõ expresse:⁊ tũc aut dicit dispensationem
posse fieri.licet expresse aliter nõ indulgeat:⁊ potest
eps dispensare. ar.c.nuper. de sen.exc. ⁊ tenent hoc
Jo.de ligna.Jo.cal. ⁊ fuit originaliter. Inno.in.c.
dilectus.de tẽpo.or.ratio q꞉ ex quo indulget.vt ver
ba aliquid operẽtur:⁊ q꞉ dispensatio non est stricti
iuris respectu dispensantis. Quãdoq̃ cõstitutio lo/
quitur generaliter nõ permittẽdo. vel vetando di/
spensationem:⁊ tũc in delictis potest in adulterio:⁊
minoribus dispẽsare.nisi reperiat prohibitus.i ma
ioribus vero nõ potest nisi videat expresse indulta.
In alijs vero a delictis. non dispẽsat nisi reperiant
sibi indulta.probatur hic.⁊ de tempo.or.c.dilectus:
⁊ coiter tenetur q꞉ per dispensationem vulnerantur
iura superioris.23.q.4.displicet. Que sint illa q̃ sunt

maiora adulterio.relinquendũ est arbitrio iudicis.
Nec arguit in hac materia a simili.nisi ratio:⁊ cã
esset manifesta. q꞉ tunc non extendit : ⁊ limitanda
omnia ista ſm Pa. quãdo nõ est maxima causa:
⁊ vrgens ſm doc.de rota. decisione .255. ⁊ Bal.l.
omnes populi.ff.de iusti.⁊ iur.⁊ per tex.notabilem
in.l.si hominẽ.ff.man.dicit ex causa epm posse sta/
tuere cõtra iura:⁊ sic fortius dispensare. sicut.n.ibi
procurator generalis.potest ꝯtra specialiter ꝓhibita.
per dictũ ex causa.ita ⁊ eps cõtra canones.sed hoc
intelligo quãdo superuenit causa noua.vel antiqua
verisimiliter nõ cogitata per papã. sicut itelligit l.
illa. in procuratore. vt ibi nõ Bar. ⁊ pro hoc facit
qd̃ nõ in simili. Inno.in.c.qd̃ super his.de voto.cir
ca potestatẽ pape respectu fideliũ. Quidã extendũt
⁊ rationabiliter.dicentes ꝙ eps potest dispẽsare in
gradibus prohibitis in matrimonio. quãdo impe/
dimentũ est occultũ:⁊ ad papã non potest haberi
recursus : ⁊ seperatio non potest fieri sine notabili
scandalo. sicut sepe euenit in mulieribus. q̃ cognite
fuerunt a cõsanguineis viri anteq̃ꝗ ꝯtraherent ma/
trimoniũ. Secũdo mẽbro.s.i proprio statuto dispẽ/
sat nisi iurasset seruare. ſm Jo.an.eps dispensat cũ
adultero ⁊ incestuoso simul. Quõ possit dispensare
circa matrimonia. vide.ħ.ipedimentũ. i coi.§.7.
¶ Querit .in quibus possint dispensare. vel absolue 15
re sacerdotes parochiales.vel religiosi expositi.ſm
cle.dudũ. de sepul.vbi primo notanduꝫ est ꝙ in.d.
cle.§.per huiusmodi.sic dicit. Per huiusmodi con/
cessionẽ.neq̃ꝗ intendimus personis.seu fratribus
ipis.ad id taliter deputatis.potestatẽ in hoc impẽ/
dere ampliorẽ. q̃ꝗ in eo curatis. seu parochialibus
sacerdotibus.est a iure cõcessa. nisi forsan eis eccle/
siarũ prelati.vberiorẽ in hac parte gratiã speciali/
ter ducerent faciendã.hec ibi in tex. Secũdo notan/
dũ ꝙ Guil.duram spe.in repertorio suo sic ait. Tot
casus ponere. nõ est aliud q̃ꝗ potestatẽ sacerdotum
restringere. q̃ eis plenarie est data a christo. vnde
breuiter dico. sacerdotes omnia posse. quo ad forũ
penitentialẽ. q̃ nõ sunt specialiter in iure epis reser/
uata : ⁊ que nõ sunt ipis sacerdotibus directe vel ꝑ
aliquã cõsequentiã interdicta. ar.de iudi.c.at si cle
rici.⁊ de sen. exc.c.nuper. Hoc tamen fateor ꝙ vbi/
cũq̃ fuerit graue dilictũ.vel enorme. superioris est
iudiciũ requirendũ : ⁊ idem dico de oibus casibus.
vbi est generalis consuetudo.ꝙ sint epis reseruata.
hec durã. Jo.vero de ligna.in declaratiõe quadam
super.c.omnis.de pen.⁊ re.probat:⁊ cõcludit.ex di
ctis Guil.⁊ ex cle.dudũ:fratres predicatores:⁊ mi/
nores presentatos. pro audiẽtia cõfessionum. posse
absoluere ab omnibus casib⁹ peccatorꝫ. exceptis ꝑ/
cise.q̃ i iure reseruãtur epis. sed a casibus quos epi
sibi reseruant.vel de cõsuetudine sue dyocesis.vel ex
suo beneplacito.vel per cõstitutiones suas synoda/

les.vel prouinciales.posse absoluere.etiã si epi.ipos casus nõ cõcedant:ꝛ probat hic.de.dudũ.statuit.ꝙ dicti fratres nõ possit absoluere. nisi a casibus a quibus possunt curati absoluere.qui eis permittũtur in iure.nisi epi vellent aliquid plus conferre.sed Guil. dicit ꝙ non obstante ꝙ doc. ponant multos casus epis reseruatos. curati possunt absoluere ab omnibus occultis.q̃ in iure nõ sunt epis reseruata :ꝛ que nõ sunt ipis sacerdotibus directe. vel per cõsequentiã aliquã.interdicta.licet ergo epi possint reseruare certos casus.qui de iure cõpetunt inferioribus. non tamen hoc possunt simpliciter. nisi in duobus casibus. fm Guil.s.directe vt cũ aliqui fuerint legitime in crimine dephensi.2°.indirecte per aliquam ꝯsequentiã:vt cũ aliquis casus euenerit.in quo ad vtilitatem cõẽ expediat.ꝙ talẽ casum retineant:ꝛ allr nõ.25.q.1.de ecclesiasticis. non aũt expedit vtilitati cõi.reseruare tot casus. sed hoc est ponere loqueum in via salutis.sed si aliquis ꝓut vult defendere plures casus posse ẽpos reseruare rationabiliter. quo ad sacerdotes parochiales.cuꝫ sint de foro epoꝝ:ꝛ eoꝝ cõstitutionibus subiecti.tamen hoc nõ possunt facere epi erga predictos fratres.q: exẽpti sunt. nec eoꝝ ordinationibus subiecti.vt in .c. nimis praua. de exc.ꝑla.cũ ergo nõ possint dicti fratres absolue re a casibus i iure reseruatis epis. vt dicit in.d.de. dudũ.ergo possunt ab omnibus aliis :vt reseruatis ex cõsuetudine particulari loci.vel synodali cõstitutione.q: vnuꝫ negando.aliud tacendo.concessit.di. 25.qualis.nec possint pꝛlati.d.ꝯcessionẽ reuocare. vel defalcare.nõ directe denegando audientiã confessionis.q: habent per de. nõ indirecte prohibẽdo parochianis.ne cõfiteantur eis.de priui.c.quanto. nec per retentionẽ multoꝝ casuũ.q: fieret in fraudẽ legis.quod fieri nõ debet.de conces.preben.c.cõstitutus.sileat ergo hic Jo.mo.qui dicit.ꝙ si epũs potest artare potestatem ordinariã curatoꝝ.potest multo magis artare potestatẽ extraordinariaꝫ istoꝝ fratrum. q: q̃d per superiorẽ cõceditur. per inferiorem artari.vel reuocari non põt.vtꝫ.i.inferior.Ad constitutionẽ aũt de.de priuil.vbi dicitur.ꝙ a casibus ordinariis reseruatis.quẽq̃ꝫ absoluere nõ presumãt Respondendũ est.ꝙ hoc est intelligendũ de casibus reseruatis in iure. sicut intendit ista constitutio dudum.non autẽ de aliis. q: illa remouet papa.in.d. de.dudum. a quibus possunt dicti fratres absoluere.hec Jo. de ligna. Et Pa. in.c.super specula. ne. de.vel mo.sic ait.Aduerte quontã hec faciũt ad.q. nõ.quam posuit glo. in. de. dudum.de sepul.in.℣. confessionẽ.vbi datur potestas fratribus absoluendi.ita tamen ꝙ non habeant ampliorem potestatẽ q̃ꝫ curatis parochialibus sit a iure concessa. querit ibi nunc glo.an episcopo restringente potestateꝫ parochialiuꝫ. in aliquibus que sibi reseruat.videatur per cõsequentiã restricta potestas fratrũ:ꝛ determinat.ibi glo.ꝙ sic.sed certe dubitari potest de illa determinatione:ꝛ potius tenerem oppositum. per pre dicta.s.q: est acquisitum ius.vt in priuilegio studij Senensis.quod habet ad instar Bononiẽsis. quãdo Bononiense priuilegium reuocaretur. Item per verba illius clementine vbi papa dat potestatem. fratribus tantã.quantã est a iure concessa. curatis sacerdotibus.vnde pondera verba a iure : ꝛ tẽpus concessionis.veniunt ergo omnes casus preter illos quos ius penaliter reseruauit episcopis:papa auteꝫ non habuit ibi respectũ ad cõsuetudinẽ.vel constitutionẽ episcopoꝝ.que variantur fm loca:ꝛ tempora:ꝛ in facto cõsistunt. ar. de consti.c.primo lib.6. cũ similibus. hec Pa. Nec valet si quis all.c.Pa. in.c.deus qui.de pen.ꝛ re.vbi videtur cõtrariũ asserere.quia ibi non figit pedem.imo dicit ꝙ si episcopus faceret.possent recurrere ad superiorem.Unde videtur satis clarum:ꝛ bene probatum.ꝙ non possunt alios reseruare.nec oportet illos mittere ad episcopos.nisi esset aliqua sententia synodalis annexa propter quam non posset absoluere:vt in de.prima de priuil.vel quãdo videretur esse expediẽs propter errorem confitentis.Tertio notandũ ꝙ casus reseruati a iure.nõ sunt bene dari.coiter tamen fit remissio.ad glo.in.c.si episcopus.de pen.ꝛ re. lib.6. que ponit sex casus primus est. excommunicatio maior: ꝛ cõtra tamen hanc glo.ꝛ alios doc.sequentes illaꝫ. tenet Angelica in.℣.absolutio.p.§.2.dicens.ꝙ non est casus reseruatus.all.tex.c.nuper. Inno.ꝛ s.Tho. q.di.18.arᵗ.vltimo qlᵒ prima. sed ista sua opinio ẽ cõtra omnes isto tempore.nec bene intellexit tex.vel doc.quos all.quia omnes loquũtur disiũctiue.s.vel episcopus vel proprius curator : ꝛ similiter de maiori.vel minori excomunicatione.vnde Pa.in.d.c. nuper.sic ait.Aduerte ꝙ quãdo excoicatio est maior.nullus citra episcopum regulariter absoluit.pro hoc vide glo.in.c.2.de pen.ꝛ re.lib.6. vnde dictio. aliis.hic posita. coiter dicitur. ꝙ verificatur in episcopis ꝛ superioribus respectu excomunicationis maioris.hec tamen littera. aperte non probat hoc. quia supra facta fuerat mentio de simplici sacerdote.sed pro coi intellectu facit de.prima.de priuil.vbi videtur hoc probari.hec Pa.ꝛ securior est ista via maxime apud fratres. quibus prohibetur absoluere a censuris iuris:ꝛ synodalibus.d.de.prima.que nondum emanauerat tempore Innocentii quarti: ꝛ s.Thome. Nondum.n.compilata erat.de.p qnd. Pa.probat dictum suuꝫ. quod Angelus non bene ponderauit. Secũdus casus in dicta glo. est blasfemia dei : ꝛ sanctoꝝ eius. maxime gloriose virginis matris.publice.de male.c.2.Angelica.℣.blasfemia restringit hũc casum dicens.ꝙ nõ est casus reseruatus.nisi publicus:ꝛ reducat ad epm. q: fm Gof.ꝛ

Hosti.d.c.2. loqtur de pena tēporali.i sedēte p tribunali. Rosella vero i.v.cōfessor.§ in pan.reprobat hoc.dicēs.q̄ est irrōnabile.nec aliq̄ iure pbat. Pa. vero i.d.c.2.sic ait.2°.q̄ro.q2 tex.dē.q̄n publice. &c. q̄ñ qs dicat publice blasfemare. vt sit locus dispositionis h'.c.solo.dicat Hosti.q̄ qñ blasfemia ē notoria.de iure.vt q2 cōuictus:& cōdēnatus in iudicio.vel facto.q2 publice palā pluribus astātibus blasfemiā stulit.facit.c.fi.de coha.de.& mul. Jtē dicat publice qñ corā plurib' psonis blasfemauit.hoc referētibus postea epo:& sic lz nō trāsierit i notoriū. satī ē q̄ pbari pōt.ar.l.palā.ff.de.v.sig.sumit g° hic publicū p vt ē spēs distincta a notorio.qd nō. hec Pa. Ex qbus pz quō accipiat publicitas & q̄ determinatio Angeli ē 𝔠 Pa.& Host.𝔠 cū ē ēt.d.glo.& cois opi° Pa.ēt post aliquos.restrigit q̄ ñ teneat.i ebrio.vel illo.q magno calore iracūdie. vel iusta cā puocat' est.sitr q̄ nō teneat i derico.q2 non debet publicam pniā agere.c.i.de biga. Tertius casus i.e.glo. ē de sortilegis.c.2.e.ti. Angelica.v.casus.dicat q̄ illud.c. .2. nihil facit.imo loqtur.tex.de patriarcha:& sic lz cū nō ē reseruatus. Alij tñ sūmiste.sitr.d.glo.& Host. assumētes fundamētū suū.i.d.c.2.quor declaratio. est magne auctoritatis. ponūt iter casus reseruatos: & benedictus.xi.ponit eū iter illos q̄ sunt de cōsuetu'. vñ ē securius.&c. Quartus casus.ē cōmutatio voti .c.p.e.tit. Jdē tz Inno.Hosti.tñ dicat.q̄ ille tex.non pbat dictū Inno.q2 loqtur de quolz pñidēti.tñ fm Hosti.cois cōsuetudo ita tz q̄ nō ē mutāda tñ nō ponit idedaratōe bñdicti vñ ñ videt casus reseruat'. Quintus i eadē glo.ē dispēsatio icertor.c.cū sit.de. iud.𝔠uū h'.& bñ tenēt coiter sūmiste post Archi.& multi alij.Pa.i.d.c.cū sit.diffuse disputat adducendo varias opiniōes:& tādē tz 𝔠.d.glo. Jo.an.ar.f. hoc idē tz.s.q̄ nō sit casus reseruat'.2. pte tit.f.c.4. Angelica i.v.restitutio.2.§.14.idē tz. Jdē Rosella .v.restitutio.15.§.2.Jdē Pis.v.restitu°.6. Ego aūt diffuse hoc tractaui.v.restitu°.§.18.& breuiter cōdudo post multos doc. q̄ i foro cōsciē epo nō se lz ipedire nec pōt reseruare.neq3 cōfessores excoicare.hac de cā.vñ Inno.i.c.q2 plerīq3.d imu.eccl. tz q̄ debet fieri auctoritate.vel cōsilio cōfessoris secus si veniret ad forū cōtētiosuz: & i isto casu vel sili dz intelligi qñ epi faciūt excoicationē & reseruāt istū casuz. Sext' casus i.e.glo.ē pnia matrimonior.dādestine 𝔠tor.vel 𝔠 iterdictū eccle. q̄ p epos solet iponi.c.cū ibi bitio.de dan.despon.& de ma.𝔠 iter.eccl.c.i.& fi.nō tñ q̄ i his iurib' nihil dr de reseruatione.tñ qñ epus iponit aliquā penā publicā.max' si sit ānexa aliqua sñia.nullus alius iferior dz se ipedire.q2 diderit quasi ab hoie: si aūt aliqs 𝔠traheret 𝔠 iterdictū eccle in iure positū.nisi eēt excoicatio synodalis adiūcta.nō puto eē casuz reseruatū.nec ponit i extrauagāti benedicti.𝔠uū dicētes itelligē p mō. Septimo subiungit .d.glo. Solēt epis reseruari.penitētie oiuz publicor. enormiū criminū.oppressiones puerorum.ex pposito. vel ex casu:cuiuscūq3 homicidij. falsi testimonij.vel falsi istrumētu.piurij.incestus. corruptor monialiū. coeuntes cū brutis:& his silia.50.di.c.miror.&.c.in capite.33.q.2.quēcūq3.cū silib' casibus.vt nō. Hosti. i summa huius.tit.§.cui cōfitēdum sit.hec ibi.i glo. Notādū etiā q̄ Hosti.i sum.tit.d pnia ponit.p°.2°. &.4°.& post pōt p.q°.lz eū de solēni pnia.alt.d.c. miror:&.c.i capite:&.26.q.6.c.fi. Jtē notāduz q̄ iste est tertius casus positus i declaratiōe Bñdicti. i q° etiā cōtinet.2' casus.ō.in eadē glo.s.de blasfemia:& oēs fere isti numerati hic.in ea.glo.ibi.7° subiūgit. 3° notādū fm Pa.i.c.i.de pen.& re.i glo.q̄ quedaz pnia ē publica.nō tñ solēnis.q̄dā vero dr solēnis:& publica.solēnis dr illa de qua habet i.d.c.i capite:& illa nō ponit nisi p delicto enormi:& scandalizāte totā vrbē.d.c.fi.&.c.i capite. publica vero est illa q̄ ponit i publico sine solēnitate.de qua habet i.d.c.i capite:& hec iponit siue delictū sit graue.siue sit leue.vt hic i glo.& ista solēnis nō imponit derico .c. q̄situ.de pe.& re. Jtē notādū fm.e. Pa.i.c.q̄situ. de pe.& re.q̄ aut delictū ē graue :& scādalizās totam vrbē:& tūc laico iponit solēnis pnia:& iste est ppe casus reseruat'.aut ē graue.lz nō generat scādalūz & tūc aut ē occultū:& non iponet pnia publica. siue sit dericus siue laicus. aut ē publiū lz nō scādalosum:& tūc iponet pnia publica. lz nō solēnis.c.i.de pe.& re.hec Pa. Quidā etiā nō & bñ q̄ vbi coiter talis pnia a platis nō iponit .q̄ nō ē casus reseruatus:& dr i Pis.v.pnia.3°.i pri.q̄ nō ē hodie i visu: & ibidē.§.4.dr.q̄ publicā pōt qlz sacerdos iponere: &.s.Tho.4.di.14.q.i.ar°.5.ql'.3'.dicit.q̄ pnia q̄dā est solēnis.q̄dā publica. solēnis fit cū quadā solēnitate.s.i capite ieiunij psentāt se añ eccliaz & in cena dñi:& fiūt multa alia q̄ nō sunt āplius i visu:& a solo epo iponit .qua rōe dr reseruatus.cū igit non sit amplius in visu.iō nō est amplius reseruatus. publica vero iponit a quolz cōfessore:& sic nō est reseruatus.cū qlz possit iponere.hec.s.Tho.cū igit iste casus de solēni pnia nō sit in visu:& ex cōsequēti nō sit reseruatus & includat.2'.casuz vbi.ō.s.de blasfemia & oia alia q̄ ponūtur in isto.7°.d.glo.seqtur q̄ ille. secūdus sicut dicat Angelica & iste septimus nō sint reseruati. Uide aliquid.v.pnia.§.9. Octauus casus est quē ponit Hosti.pro.5. petm̄ derici.pp̄ter quod incurrisset irregularitatē : & est primus in declaratione Benedicti:& q̄uis Angelica intelligat solum de dispēsatiōe irregularitatis.tamen pbabiliꝰ tenetur etiā q̄ petm̄ sit reseruatū.facit ad hoc q2 Benedictus. xi.& Hosti.ponunt petm̄:& nō solū irregularitatē. Quō petm̄ derici dicat notoriū vt icurrat irregularitatem. vide .v. dericus .2.§.13.14. &.15. Nonus casus qui est.6. lz Hosti.& secūdus fm declarationē Benedicti. est de incendiarijs. qui dolo hoc fecerunt.vel fieri fecerint.mandato. auxilio.vel

cōsilio.ante denūtiationē.23.q.5.c. si quis mēbroꝝ: ꝛ sequēti. Et nō ꝗ si tales incēdūt ecclesiā.vel pium locū.sunt excoīcati:ꝛ post denūciationē: ē papalis. Si vero icēdūt alia loca debēt excoīcari :ꝛ post publicationē.etiā est papalis.io dixi añ denūtiationē. De quo.ꝟ.excoīcatio.5.casu.7. Decim⁹ fm Hosti. ꝛ ē.7⁹ fm.c.Hosti. Si eps audiuit ꝯfessionē alicui⁹ ꝛ eū noluit absoluere ab aliquo pctō q: tūc inferior nō debet se itromittere.11.di.c.iferior. Notandū q̄ ꝗ fm Pis. Benedictus.xi.in extrauagāti q̄ incipit īter cetas.declarauit eē.4. casus de iure.s.8.9.primus.., 7⁹.qui vt dictū ē ibi.7⁹.nō ē āplius in vsu. Itē declarauit eē.5.de approbata ꝯsuetudine.s.homicidiū volūtariū.2ᵐ.falsarij.3°.violatores ecclesiastice libertatis.4° violatores ecclesiastice imunitatꝭ. 5ᵐ sortilegi. vel diuinatores. q̄ extrauagās q̄uis sit reuocata.p cle.dudū.tñ q: illa fuit declaratiua videt durare q: nō ē dicendū ipm errasse.nec circa hec ē aliqd inouatū. Itē ē notādū.hꝫ.d.ar.s.3ᵐ.tit.27.c.3. ꝗ cū ista mā nō sit bñ clara.ꝗ melius ē recurrere ad epꝫ:ꝛ accipiāt qd velint retinere. Ista tñ reseruatio debet itelligi de accu.exteriori. Itē notandū ꝗ ex dictis pōt patē ꝗ videtur nouē casus reseruati.q: tñ homicidiū ꝯunct i.7ᵐ.9.7⁹.ꝯtinct.7ᵐ.ꝛ tā.2⁹.q̄ꝫ.7⁹. videntur eē reseruati rōe solēnis penitentie.q̄ nō est in vsu.ideo dicendū ꝗ neqꝫ secūdus neqꝫ septimus sunt reseruati.nisi quādo tractātur in foro ꝯtētioso: vel nisi ratione homicidij. vel excoīcatiōis annexe. sicut etiā tertius:ꝛ quartus qui ponūtur in extrauagāti. Casus de falsarijs non videtur reseruatus.nisi forte ꝯtineret in septimo qui vacat vt dictū est. nisi quādo ducitur ad foꝝ cōtentiosum. Conclusiue igitur dicendū est pmo ꝗ sufficienter probatum est. epos nō posse sibi reseruare alios casus a dictis fratribus nisi qui sunt reseruati de iure. secūdo ꝗ illi q sunt de cōsuetudine generali quos declarauit Benedictus.habent candē rationē sicut illi qui sunt de iure.tū q: cōsuetudo generalis habet vim legis.tuꝫ q: Benedictus declarauit.tuꝫ q: generalis cōsuetudo habet ꝗ illos reseruet. tertio ꝗ ꝯsuetudines particulares.vel synodales.vel reseruatiōes voluntarie epoꝝ.nō obstant. quarto cōcludo ꝗ eps potest sibi reseruare illos.quos Benedictus declarauit. preter illū.de solēni penitētia.qui nō est in vsu:ꝛ nō alios. quinto cōcludo ꝗ pmus casus est petm̄ clerici propter qd̄ incurrit irregularitatē. secūdus de incēdiarijs.tertius excoīcatio maior. siue iuris siue synodalis:ꝛ ex cōsequenti peccatū ꝓpter qd̄ incurrit. quartus de penitentia solēni vacat.vt dictū est. Pmus de cōsuetudine est homicidiū voluntariū.secūdus ē de falsarijs.sed iste etiā vacat nisi deducatur ad forū cōtentiosum.tertius violatores ecclesiastice libertatis.ratione excoīcatiōis:ꝛ similiter quartus.s.violatores ecclesiastice imunitatis. quinto sortilegi. vel diuinatores.de quo supra ibi tertius casus in.c.glo. quos omnes intellige vt supra declaratū est. Accipe igitur breuiter.clare:ꝛ sine dubitatiōe. ꝗ sunt septē hodie casus reseruati:ꝛ nō plures possunt reseruare a fratribus.s.pmus excoīcatio maior siue iuris siue constitutionū synodaliū.cū peccato ꝓpter quod incurritur.secūdus peccatū clerici ꝓpter qd̄ irregularitas cōsequit.tertius incēdiarij.quartus homicidiū volūtariū.quintus violator ecclesiastice libertatis.sextus ecclesiastice imunitatis.ratione.s.excoīcationis. septimus sortilegi ꝛ diuinatores quos intellige fm ꝗ declaratū est supra ibi.3.casus.

d Diuinatio a quo sit inuenta.ꝟ.diana.§.1.

d Disputare vtꝝ liceat de fide.ꝟ.diana.§.2.

d Diuortiū.est viri ab vxore.vel econtra legitima seperatio. Legitimā dico.vt nō fiat sine lege.vel ratione.q: quos deus cōiūxit.hō nō separat.31.q.1.§.ꝛ obiāt:ꝛ dicit diuortiū.a diuersitate mentiū.vel q: hi qui matrimoniū distrahūt.in diuersas partes eūt.l.1.ff.de diuor.hec habes in.ꝟ. matrimoniū.4.de diuortijs.

d Diuturnitas.in malo auget peccatū.de ꝯsue. c.fi.vbi dr: tāto sunt grauiora peccata q̄to diutius infelicē animā detinēt alligatā.

d Doctor dicitur a docēdo. Ubi nō fm Pa.in .c.1.de locato:ꝗ appellatiōe magistroꝝ veniunt oēs doctores cuiuscūqꝫ qualitatis. Et ē coīs vsus loquēdi vltramōtanoꝝ. Et romani pōtifices: quēlibet doctorē in suis litteris appellant magistros:de quo vide glo.secūdā.i cle.de Mag.q̄ dicit ꝗ apud Italiam. obtinuit vsus.vt promoti in iure appellētur doctores. in alijs vero facultatibus vocantur Magistri. Omnes tñ qui psunt exercitio alicuius discipline. possunt fm etymologiaꝫ vocabuli.appellari Magistri. vt in.l.quibus papia.ff. de.verbo.sig.dr etiā a magistrando. sicut doctor a docēdo. Uide tex.in prohemio decre. vbi papa oēs appellat doctores. forte habuit respectum ad cōcꝫ visum Bonon.quibus scribit:ꝛ faciunt.hec ad statuta facientia mentionē de Magistris.vel doctoribus.vt nō veniant scholares nec cōtra:in larga tñ significatiōe esset secus. Possunt doctores dici scholares inquātū frequētant scholas.hec Pa.

¶ Utrū allegationes sint faciende a doc.in cōsilijs. Re.fm Pa.in.c.vestra.de cohabi.cle.ꝛ mu.ꝗ in cōsilio decisiuo nō: sicut nec in sententia vt dicit in.c. sicut nobis in glo.de sen.ꝛ re.iudi.secus in ꝯsilio postulato a parte:ratio diuersitatis. q: i pmo est approbata fides cōsultoris.in.2ᵐ.vero nō. Et ideo non creditur ei nisi quātenus probet. Et nō fm Archi.s.c. de quibusdā.37. di. ꝗ doctor promotus.corruptis doctoribus nō debet gaudere priuilegio doctoꝝ. Et debent preferri docti scholares. idoctis doctoribus. Et nō fm Pa. in .c. [illegible].de iudi. ꝗ Magister in

Theologia debet pcedere Canonistã:⁊ Canonista
doctorẽ ciuilẽ:⁊ ciuilis artistã.vel medicũ:⁊ accipit
ar.a nobilitate subiecti.vide.d. Felinum in rubrica
de maio.⁊ obe.vbi diffuse. Uide infra.ꝟ.Magi/
ster. Nõ debẽt etiã fieri all.vbi sunt hoies docti.

d Olus est duplex.s.verus ⁊ psumptus. Dolus
verus est machinatio. seu circũuentio ad de
cipiendũ alium manifeste adhibita.l.i.ff. de
dolo:⁊ regula scienti.de iu.iur.lib.6. in glo. Dolus
psumptus.est falax circũuẽtio. ad decipiẽdũ aliquẽ.
presumptiue adhibita. Et nõ fm glo.in.l.i.ff.de do
lo:ꝙ aliquãdo accipit in bonũ:⁊ sic est licitũ : ⁊ est
idẽ ꝙ solertia.sicut quãdo quis aliquid simulat. ne
dãnificet a proximo. sicut de capto. a Januẽsi.qui
simulauit se cõtractũ.qd quidẽ. licet. vt.ff.de nego.
ge.l.at qui natura.§. cũ me. Tamen coiter accipit
in malũ:⁊ sic diffinitur in.d.l.i. Et dolus malus est
ois caliditas.fallatia.machinatio ad circũueniẽdũ
fallendũ.decipiendũ alterũ:adhibita: fit tacendo ⁊
sic est:caliditas.vt.ff.de ac.em.⁊ ven.l.i. fit i verbo
mentiẽdo:⁊ dr̃ fallatia.ff.de fur.l. falsus.§. si quis:
fit arte verboꝝ : ⁊ dicit machinatio.ff.de ac.em.⁊
ven.l.iulianus.§.idem. Ad circũueniendũ.s.reddẽ/
do singula singulis.s.circũuentionẽ caliditati: fallẽ
tiã:fallatie:deceptionẽ:machinationi. Ponit adhi
bita.s.ɔtra ius:⁊ bonos mores.propter differentiã:
doli boni.hec in illa glo. Et adde fm Ge.in.c.si cõ
promissarius.§.si vero.de elec.lib.6. ꝙ quis dolose
facit quãdo scienter rẽ sibi prohibitã facit. De dolo
quõ aliquãdo accipit in bono:⁊ quõ cõueniat cum
astutia:⁊c.ꝟ.astutia:⁊.ꝟ.culpa prin.

1 ¶ Utrũ ignorantia iuris excuset a dolo :⁊ cõsequen
ter.a pena.ad quã incurrendã requiritur dolus.R.
fm Cy.in regula ignorantia.lib.6. ꝙ sic:q: licet iu
ris error sit lata culpa.non est tamen dolus.vt.ff.d
bis.qui no.infa.l.i.vbi est glo.singularis. Ex predi/
ctis habes.ꝙ vbi ius vel statutũ requirit veꝝ dolũ.
ꝙ ignorans quãtũcũqz sit culpabilis nõ incurrit pe
nam ipius:licet alio modo sit puniendus. fm mo/
dum culpe.vbi vero ius vel statutũ requirit dolum
presumptũ : sic ignorãs crasse ⁊ supine nõ excusat.
q: est in dolo presumpto: hoc patet in censuris eccle
siasticis.q cum requirant dolum presumptũ.taliter
ignorans nõ euitat.vt patet i.c.vt animaꝝ.de ɔsti.
lib.6.secus si esset in leui culpa ignorantie. Uide.ꝟ.
ignorantia.§.3.⁊.ꝟ.excoicatio.7.§.i.post vltimuz
casum:⁊.ꝟ.culpa. in prin.

2 ¶ Utꝝ iniusta causa excuset a dolo.R.ꝙ sic:⁊ quẽ
libetata nõ Bal.in.c.vt animaꝝ:in prin.2ᵉ.col. de
consti.lib.6.vbi dicit ꝙ perturbans aliquẽ in posses
siõe.ex iniusta causa. putans sibi licere excusatur a
pena statuti puniẽtis in centũ:qd requirit dolũ:per
nõ in.l.plagij criminis.C.ad.l.fauiam.de plagi.nõ
etiã Jo.an.in tit.de arbi.in addi.ad Spe. Et ꝙ ex
cusat a pena legis etiã iniusta causa nõ in.c.i.in fi.
de elec.lib.6. Idẽ Jo.an. ⁊ Bal.i aut.generaliter.C.
de epi.⁊ cleri.⁊ multis aliis:ẽ glo.i.l.vnica.§.si.co.

¶ Utꝝ lata culpa equiparetur dolo.R.ꝙ aut loqui 3
mur de actionibus descẽdẽtibus ex delicto. vel q̃si:
tũc quo ad penã corporalẽ.dic vt in.§.sequẽti:quo
vero ad penã pecuniariã:⁊ tunc si lex.vel statutum
expresse requirit dolũ nõ equiparat .vt dicit Bar.i
actionibus.ff.de ilit.verã.⁊ glo.i.§.suspectus. insti.
de suspec.tut. Unde dicit Bal.i.l.si quis id qd:i fi.
col.ff.de iuris.oiuz.iudi.ꝙ quãdo delictũ circũscri/
bitur per dolũ.nõ sufficit culpa. secus in his in qui/
bus:culpa venit puniẽda:all.d.l.senatus: ⁊.d.l.pla
gij.vnde vbi fit mentio de dolo. requirit verus do/
lus: si vero lex vel statutũ nõ requirit expresse dolũ:
sed simpliciter loquit sic lata culpa dolo equipara/
tur.l.i.ff.ne vis fiat ei. Similiter equiparat i actio/
nibus descendentibus.ex cõtractu.vel quasi.d.l.qd
nerua. Ignorantia etiã affectata. q est quãdo quis
noluit.vel dissimulauit scire.equipollet sciẽtie.c.cos
de tẽpo.or.lib.6. ⁊ ideo est dolus nõ culpa.

¶ Utrum pena corporalis.sit imponẽda sine dolo. 4
R.ꝙ nũqꝫ sine doli interuentu : glo.⁊ Bar. in.l.in
actionibus.ff.de i lit.iurã. ⁊.d.§.suspectus. vnde in
penis corporalibus.vel infamiã.fm Bar. irrogan
tibus lata culpa nõ equiparat dolo: similiter in cã
sanguinis.vel infamie.vel status:⁊ ideo in illis req
ritur verus dolus.vtrũ qs incurrat sentẽtiã excoica
tionis.sine dolo.ꝟ.excoiᵉ.7.§.i.post vltimũ casuz.

¶ Utrũ quis possit pacisci.vt nõ teneat de dolo.R. 5
ꝙ nõ.vt est tex.i.l.i.§.cõueniat.ff.de posi.q: hec cõ
uentio est cõtra bonã fidẽ:⁊ bonos mores : ⁊ ideo
nec sequenda.vt dicit ibi tex. Nec potest quis tenere
bona alicuius.q ex statuto ad eũ venerũt.ꝑpter de
lictũ alicuius.si ipse dolose egit.vt ille delictũ comit/
teret hec Pa.in.c.postulasti : de ɔce.preben.⁊ tex.
ibi in fi.cum sua glo.

¶ Utrũ dolus anullet cõtractũ spiritualẽ.puta vo/ 6
tũ:⁊ hmõi.R.fm Pa.in.c.cũ dilecti. de em.⁊ ven.
ꝙ non:nec potest quis excipere.de dolo. quãdo fuit
inductus ad bonum:q: non est proprie dolus.puta
dolo induxi te ad religionẽ:tenet ingressus:facit ꝙ
nõ in.c.cũ dilectus quod me. causa. ⁊ vide glo. nõ
in.l.a diuo.ff.de ritu nup.q hoc tenet.etiã in matri
monio.ꝟ.religio.§.17.

¶ Utrũ dolus anullet cõtractũ tẽporalẽ. puta ven/ 7
ditionẽ:⁊ hmõi.R. ꝙ aut dolus per ɔtrahẽtes dat
causaz cõtractui.puta induxi ad vendendũ. qd nõ
eras venditurus: ⁊ sic in cõtractibus bone fidei nõ
tenet:fm glo.⁊ Pa.in.c.cũ dilecti. de em.⁊ ven. ⁊
glo.in.l.2.C.de rescin.ven.⁊ glo.cũ tex. in.l.elegan/
ter.ff.de dolo. In cõtractibus aũt stricti iuris. tenet
cõtractus:sed agens ex eo elidit .ope exceptionis.ff.
de verb.obli.l.si quis cũ aliter: ⁊.C.de pac.l.cũ po/

stca. Si vero per aliũ a cõtrahentibus dat causam cõtractui:etiã bone fidei.tenet cõtractus:sed agit ꝯ mediatorẽ de dolo.d.l.deganter.§.i.ꝛ ff. de ꝓ.s.o.l.2. ꝛ.3.Tenet etiã ille pro quo factus est. inqᵐ factus est locupletior.vt.l.si.ff.ꝺ co. per quẽ factũ erit i ꝑn. ꝛ nõ plus. Aut dolus nõ dedit cã3 ꝯtui : sed incidit in ꝯtũ:puta eras vẽditurus. sed dolo induxi te ad minus vendẽdũ:ꝛ hmõi:ꝛ sic tenet ꝯtus:sʒ i ꝯtibus bone fidei.aget ex eo ꝯtu.vt suppleat pciũ.vt .ff.de ac.ven.ꝛ em.l.iulianus.§.si vẽditor: erit tñ i arbitrio emptoris.vel supplere pcium.vel restituere rẽ:si deceptio sit vltra mediũ iusti pcij.c.cũ cãm.de emp.ꝛ ven.ꝛ.l.2.C.de rescin.ven. Et in ꝯscia etiã si deceptio sit minus dimidia:in ꝯtibus stricti iuris: age de dolo.d.l.deganter.§.nõ solũ.in fi. Aut dolus nec dedit cã3 ꝯtui nec incidit i ꝯtũ. sʒ re ipa euenit.sine dolo:ꝛ facto partiũ. vt puta. ãbo ignorabãt iustũ pciũ.sic nõ est pctm.nec restituere tenet nisi petat:si a pnᵒ nõ plus emisset. etiã si sciuisset plus valere.puta qr nõ expediebat.plus sibi emere. Si aũt plus emisset a pnᵒ si sciuisset: ꝛ est deceptio notabilis.tenet restituere rẽ.vel supplere pciũ. ar.d.l.si qs cũ aliter.vbi equiparat deceptio. q̃ venit re ipa : ꝛ ex ꝓposito:ꝛ.d.c.cũ dilecti.secus i modico:ꝛ itelligi.d.aut.i.c.qr plerũqʒ de imu.eccl. Si vero vterqʒ rei valorẽ sciebat.tũc dic vt.j.ẽ.emptio.§.2.3.ꝛ.4. vbi habes quõ potest quis decipere vsqʒ ad dimidiam vel non:ꝛc.l.2.C.de rescin.ven.

d Omesticus quis dicatur.j.ẽ.familiaris.

d Omiciliũ põt laicus habere i pluribus locis sm Inno.i.c.ex parte.de fo.cõpe. Si modo vtrobiqʒ sit instructus .i.vtrobiqʒ habeat communiter necessaria ad viuẽdũ : Idẽ etiã si haberet maiorẽ partẽ suorũ bonorum:vel familiã : vel si nihil hʒ:assidue tñ ibi ꝯuersat. sola tñ domᵒ nõ ꝯstituit domiciliũ.ff.ad mũici.l.libertus.§.sola. Domiciliũ hʒ qs vbi est oriũdus.l.senatores.ff.de sena. Et sitr vbi pr suus fuit oriũdus. Itẽ vbi voluntarie sibi diligit.s.deferẽdo maiorẽ partẽ suorũ bonorũ. Itẽ clericus vbi bñficiũ obtinet.reqrẽs residẽtiã :ꝑ hᵒ ẽ tex. i.c.cũ nullus.de tẽp.or.lib.6.secus si non reqrit sm Fdi.i.c.dilectus filius.de rescrip.j.pᵃ col.ꝛ sequen.ꝛ regulariter dicitur reqrere residẽtiam.nisi aliud sit iductũ de iure speciali.s.rõe ꝯsuetudinis statuti.priuilegij.vel sit minimi valoris. Et si hʒ tale reqrẽs residẽtiã.hʒ domiciliũ vtrobiqʒ: ꝛ punit ab epo domicilij:ꝛ si vni deseruit ꝑ vicariũ i illo nõ hʒ domiciliũ.nec desinit habere i loco natiuitatis. vel habitatiõis. Prelati ꝛ religiosi hñt vbiqʒ. vbi sunt assignati:ꝛ ibi debẽt citari. Itẽ mulier rõe matrimõij. Itẽ rõe militie. Itẽ rõe possessiõis. Itẽ rõe cursus tẽporis.s.decenij:qᵒ ad sacra.nõ dictũ Pa.i.c.nullus: de paro.qꝛ i iuribus dr occasiõis.spectamur domiciliũ:ꝛ non habitationẽ.vñ quo ad sacra necessaria. epus studij erit iudex ꝯpetẽs.sʒ nõ quo ad volũtaria ex quo infert qꝫ scholaris. nõ põt ꝓmoueri ad ordines.in loco studij sine licẽtia sui epi. Nã lʒ i loco studij habeat habitationẽ nõ tñ domiciliũ. vt.l.2.C.ꝺ incol.lib.x. Etiã isert epm studij non posse comutare vota scholaris extranei.qđ ẽ ꝯtra multos ꝓfessores ignorãtes.hec Pa. Host.etiã dicit : puto qꝫ sm ius canonicũ.qꝫ cito ad aliã parochiã trãsit : ꝛ hospitiũ ꝯstituit explicãdo sarcinolas :ꝛ se in ipo recipit. animo remanẽdi.statiʒ fit parochianus illius.c.fi. de paro.ꝛ.c.ad aptice.de deci. Unde de confessione cor.ẽ.absolutio.ꝑ.§.21.

d Ominica dies:diẽ dñicã ꝯstat iter sũmas:ꝛ pcipuas festiuitates cõnumerari.exo.xx.inẽto vt diẽ sabbati sanctifices. dñicã.n.colere debemus.ꝓpter honorẽ:ꝛ gaudiũ resurrectiõis dñice.ꝺ ꝯse.di.3.sabbato:nulla operatio i illa agat. nisi tñ hymnis:ꝛ psalmis:ꝛ cãticis spiritualibus. dies illa trãsigat.de ꝯse.di.4.ieiunia. Itẽ tanta est excelẽtia huius diei.qꝫ in nullo alio die põt eps ꝯsecrari. di. 75.qꝫ die dñico. Ubi etiã subdit.qꝫ qcqđ insigne a deo ẽ ꝯstitutũ i terris.i huius diei festiuitate gestum est.i hoc mũdus sumpsit exordiũ.gen.ꝑ. In hac die xps resurrexit a mortuis.de conse.di.3.sabbato. In co.s.s.datus est apostolis act.2.

¶ Utrũ obseruatio diei dñice.succedat loco diei sabbati .R. sm s. Tho.2ᵉ.q.122.arᵒ.4.ad.qᵐ.qꝫ obseruantia diei dñice.in noua lege succedit : ꝛc. non ex vi precepti legis.sed ex cõstitutiõe ecclesie:ꝛ cõsuetudine populi christiani:nec.n.huiusmodi obseruatio est figuralis.sicut fuit obseruatio sabbati.i veteri lege:ꝛ ideo non est ita arta prohibitio operandi.die dñica.sicut erat in die sabbati:sed qđ.i opa ꝯcedũt in die dñica.q̃ i die sabbati ꝓhibebãtur.sicut decoctio ciborum:ꝛ alia huiusmodi:ꝛ etiã in quibus operibus prohibitis facilius propter necessitatẽ dispẽsat. in noua q̃ in veteri lege.qr figura pertinet ad protestationẽ veritatis. quã nec in modico pterire oportet:opera autem sm se cõsiderata imutari possunt. loco.ꝛ tempore:hec.s.Tho. Et sm Host.in sabbatis maxime laborare oʒ ne videamur iudaizare.de hoc supra.ẽ.adorare.§.4.ꝛ.ẽ.dies.§.2.

¶ Quare magis.vel solũ.fit mẽtio in lege antiqua. de die sabbati .R.sm.s.Tho.12ᵉ.q.100.ar.5.ad.2ᵐ. qꝫ omnes solẽnitates veteris legis.sunt istitute in cõmemorationẽ alicuius diuini beneficij. vel preteriti cõmemorati : vel futuri prefigurati : ꝛ sitr pp hoc. omnia sacrificia offerebantur. Inter omnia aũt dei beneficia cõmemoranda. pmũ ꝛ precipuũ erat beneficiũ creatiõis. qꝫ cõmemoratur in sanctificatione sabbati. Unde Exo.xx.ꝑ rõe huius precepti ponitur. Sex.n.diebus.fecit deus celum ꝛ terram:ꝛc. Similiter inter omnia beneficia futura. q̃ erãt prefiguranda.pcipuũ : ꝛ finale erat quies mentis in deo : vel in presenti per gratiam : vel in futuro per gloriã. q̃ etiã figurabatur per obseruantiã sabbati

Et iō Exo.xx. p̄missō p̄cepto de sanctificatiōe sab/bati.assignat rōcē: q: sex diebus fecit celū: ⁊ terrā: ⁊ i septima die requieuit. Ista igit̄ bn̄ficia sunt p̄ ⁊ principaliter i mēte hoīuz: ⁊ max̄ fideliū. Alia vo celebrabātur pp̄ aliq̄ pticularia bn̄ficia.q̄ trāseunt: ⁊ iō p̄termissis aliis.de solo sabbato fiebat mētio. Dicit etiā.2ᵃ.2ᵉ.q.122.ar̄.4.ad.2ᵐ.q̄ alie cerimōie legis.sunt signa alioꝝ particulariū effectuū dei. s₃ obseruatio sabbati.est signū generalis beneficij.s.p̄ductiōis vniuerse creature: ⁊ iō ꝯuenētius debuit poni inter p̄cepta generalia de calogi.q̄₃ aliud cerimoniale.

5 Utrū ꝯueniēter sit mutatū in diē dn̄icā.R̄.q̄ sic: q: sabbatū figurabat q̄etē dn̄i in sepulcro. die septima: ⁊ requiē sanctoꝝ futurā i celo.per xp̄i meritū₃. in.7ᵃ.etate: ⁊ iō: veniēte veritate.debuit cessare figura. Itē debuit cessar̄ p̄pter exclusionē erroris.ne forsitā q̄s crederet q̄ obligatio ad cerimonias veteris legis.maneret.sicut p₃ de ꝯse.di.3.c.puenit.vn̄ cōueniēter debuit i aliū diē mutari. Nec alius fuit q̄ magis ꝯueniret q̄₃ primus.i.dies dn̄ica.tū p̄pter beneficiū creatiōis celi ⁊ terre: ⁊ resurrectionis christi: ⁊ multis alijs de quibus dr̄ di.77.q̄ die dominica: ꝯ cōse.di.3.c.sabbatū: ⁊.c.ieiunia.

d Ominus nomē est ptātis.vn̄ Boe. dicit. q̄ dominiū est ptās q̄dā. qua seru⁹ cohercet̄. ⁊ .s.Tho.i.q.ꝯ po° dei.q.7.ar̄.x.ad.4ᵐ.dicit. q̄ hoc nomē dn̄s tria i suo itellectu icludit.s.potentiā cohercēdi subditos: ordinē ad subditos.q̄ ꝯseq̄t talē potētiā: iterationē ordinis: ⁊ subditoꝝ i dominū. Un̄ solet diffiniri a canonistis.q̄ dominiū. ꝗ q̄ q̄s dr̄ dn̄s.ē.ius.habēdi: ⁊ possidēdi. fruēdi. vtēdi. ac disponendi. de aliqua re.pro libito volūtatis.vel s̄m aliquē determinatū modum.a qua superioritate.vel auctoritate diffinitum est.

i Utrū hō habeat nāle dn̄iu₃.sup oīa aialia: ⁊ sup oēs alias res.R̄.s.Tho.p°.q.96.⁊.s.di.44.q.i.ar°. ii.q̄ sic. Et i statu inocētie.nō fuisset aliq̄ repugnātia ad hoīe₃. sed oīa sibi obedissent ad nutū.qꝺ p̄bat. P°.q: videm⁹ nāt̄r q̄ iperfectū ordinat̄ ad pfectū.sicē mā ad formā. terra ad herbam: ⁊ arbores. herba vero: ⁊ arbores. ad aialia: ⁊ vnum aial ad aliud: ⁊ oīa ista ad hoīe₃.Un̄ ph̄s.p̄.politicoꝝ. dicit.q̄ venatio siluestriū ē nālis. Secūdo q: videm⁹ q̄ de⁹ s₃ suā p̄uidētiā.gubernat iferiora p̄ supiora. Tertio q: aialia participāt prudētiā quā hō habet vniuersalē. s₃ qꝺ est per participationē ordinat̄ ad id qꝺ est per essentiā.igit̄. q̄ aūt post pctm̄ nō oīa sint subdita vni.s₃ diuisa: fuit ex industria hoīu₃ tū q: coīa minus bn̄ gubernāt̄. tū ad seruādā pacē.

2 Utrū vnus hō habeat dominiū nāliter sup aliu₃ hoīe₃.ita q̄ etiā ante pctm̄.fuisset dominiū: ⁊ sit ēt in paradiso quātum ad aliq̄d: ⁊ in iferno.R̄.s̄m.s. Tho.vbi.s.q̄ q̄₃ᵐ ad aliq̄d ē dominiū naturale: ⁊ est etiā i angelis.Ubi sciēdū q̄ dominiū est duplex. vnū qꝺ relatiue oppoit̄ ad seruum.siue seruituti: ⁊ hec est dominatio tirānica.q̄ est ad p̄priū bonu₃: ⁊ nō ad bonū seruoꝝ: ⁊ isto mō dr̄ dominus q̄ habet seruū: ⁊ talis ē nālis hoīs ad res irrationales: ⁊ fuisset maior ante pctm̄: ⁊ de ista dictū ē in p̄cedēti.§. s₃ hoīs ad hoīe₃.nō ē ista nālis.nec fuisset an̄ pctm̄: s₃ post pctm̄ vnus hō est dominus alterius.tali dominio.iq̄₃ᵐ vnus hō.s.seruus.participat de ꝯdictiōe alioꝝ aialiū: q̄ nāt̄r participāt fututē. Un̄ ph̄s.8. ethy.cōparat seruū organo.dicēs. q̄ seruus ē organū aiatū. Alio mō accipitur dominiū coiter s̄m q̄ refert̄ coiter ad subditū.i.ad iferiorē: ⁊ sic ille q̄ gubernat aliū dr̄ dn̄s. Et istud tale dominiū.dr̄ regiū: qꝺ ē pp̄ subditos.i.ad vtilitatē subditi: ⁊ istud dominiū: qꝺ nihil aliud ē q̄₃ gubernatio directio.illustratio: ⁊ similia.ē naturale.hominis ad hoīe₃: ⁊ fuisset in statu inocētie: ⁊ ē: ⁊ erit in paradiso: ⁊ aliquo modo est in dānatis sed depauatū.

Quō acquirit̄ dominiū rerū .R̄.q̄ q̄druplicater. 5
Primo auctoritate legis nālis: vt ea q̄ i nullius bonis sunt: fint occupātis. vt insti.de re. diui.§.singuloꝝ. Secūdo auctoritate p̄ricipis.q̄ pōt̄ ex iusta cā. rē alicuius.ei auferre: ⁊ alteri dare: vt nō Inno. ⁊ coiter doc.i.c.q̄ i eccl̄iaꝝ: de ꝯsti.vt puta: p̄pter delictū puniēdū: ⁊ hmōi: alias nō. ⁊ non solū p̄ncipis sed etiā per statuta iferioꝝ habētiū auctoritatē statuēdi. vt i.d.c.eccl̄iaꝝ. Tertio p̄ ꝯsensum illius cuius est: ⁊ istud fit p̄ donationē: p̄mutationē: vēditionē: p̄ mutui dationē: ⁊ hmōi. Quarto iure ciuili qꝺ statuit. vt vsucapionibus: p̄scriptiōibus: adoptiōe: deportatiōe: cessione: addictione: bonoꝝ possessione: ⁊ hmōi. de quibus habes.ff.de acq.re.do.in glo.l.i.⁊ insti.de re diui. Aduerte tū differētiā.iter spiritualia ⁊ nō spiritualia: ⁊ q: in spiritualibus ex solo titulo. sine traditiōe dominiū trāsit i aliū.de quo ē ter.i.c. si tibi absenti.de p̄ben.lib.6. secus in alijs in quibus requirit̄ traditio ad translationē dominij: nec sufficiat solus titulus.nisi i re dacta ecclesie.l.nuq̄₃ nuda traditio.ff.de acquir.re.do.

Quis dicat̄ legitimus dn̄s .R̄.q̄ multis modis. 4
P° p̄ legitimā successionē. Secūdo p̄ ꝯsensu₃ seu electionē populi habent̄ auctoritatē sibi eligēdi dominū. Tertio p̄ istitutionē supioris.s.principis.vel habētis auctoritatē. Quarto p̄ legimā p̄scriptionē.cū bona fide factā. Quinto p̄ emptiōe₃. Sexto p̄ p̄mutationē. Septimo p̄ donationē. Octauo p̄ iustū bellum: puta pugnādo ꝯ ifideles: aut alio iusto titulo. Qui vero alia via itrat.fur est ⁊ latro: ⁊ resignare tenet̄: si pōt sine notabili periculo aiaꝝ: corpoꝝ: aut rerū. Tenet̄ etiā ad restitutionē oīu₃ redituū. quos habuit ab illis locis sic vsurpatis: ⁊ vt homicida.ē iudicandus: quātū ad eos. quos fecit per se.vel per officiales suos occidere.vel mutilare: licet illi digni fuerint propter malefitia perpetrata.23.q.5. si non licet. Nec potest absolui: nisi disponat se ad satisfaciendum: ⁊ dimittendum: si titulum iustificatum

habere non pōt: ar. de pen. di. 5. c. falsas. Intellige qn̄ hoc est clarū: ꝙ habet iniustū titulū: seu nullum: secus in dubio: vel cū dimittere nō posset: sine periculo aīaꝝ: corpoꝝ: seu reꝝ: puta qꝛ populus ꝯ: poneret seditioni: sic nō tenet̃ resignare: nisi volūtate soluꝫ: qn̄ sciret ꝓ certo ꝙ talia iminerent. c. si reus. 14. q. 6. Idē dic. de officialibus quos tales tirāni ponunt in officijs. ꝙ nec salariū possunt recipere. nisi esset tale officiū qđ eēt necessariū reipublice. vel vtile. qꝛ tunc nō peccarēt recipiēdo nec salariū restituere' tenent̃. de quo in. c. in lřis. de resti. spo. ⁊ in. c. nihil. de elec.

5 ¶ Sed nūquid ciuitas pōt sibi eligere dn̄m. R̄. sm̄ Hosti. i. c. nouit. de iudi. ꝙ nulla ciuitas pōt se dare alicui dn̄o. nec pōt titulū dominij iustificare. qꝛ hoc eēt in ꝑiudiciū iperatoꝝ. quo ad illas q̄ ei subijciūt̃. vel pape quo ad sibi subiectas: vel alterius: qđ reꝝ nisi ex priuilegio: vel ꝯsuetudīe haberēt ius eligēdi: qꝛ ꝯsuetudo dat iurisdictionē. c. dilecti. de arbi. C. de emanci. l. i. ⁊ si. Similiter nec dn̄s pōt ꝯponere. super iure superioritatis in ꝑiudiciū superioꝝ suoꝝ. vel subditoꝝ suoꝝ. ipsis nō ꝯsentiētibus. vt nō Pa. in. c. si. de maio. ⁊ obedi.

6 ¶ Utrū dominis habētibus. manifeste iniustū titulū. vel nullū: teneātur subditi obedire. R̄. ꝙ non. Un̄ s. Tho. 2a 2e. q. 104. ar. vltimo. ad vltimū: ait. Principibus secularibus i tm̄ hō obedire tenet̃. inq̄ꝫ ordo iustitie. requirit: ⁊ iō si nō habeāt iustū principatuꝫ sꝫ vsurpatū: vel si iniusta ꝑcipiāt. nō tenētur eis subditi obedire. nisi forte per accn̄s. ꝓpter vitādū scādalū. vel periculū. hec ille. sec' si habeāt iustū titulū ⁊ ꝑcipiāt iusta. qꝛ tūc siue sint boni siue sint mali. dn̄s obedire. i. pe. 2. obedite dn̄is vr̄is nō tm̄ bonis. ⁊c̄.

7 ¶ Utrū dn̄s teneat̃ ex facto familie. R̄. Hosti. vt recitat Pa. i. c. ṗ. de resti. spo. dicit ꝙ tenet̃ tūc. qn̄ res puenit ad ipm. c. sepe. e. tit. vel qn̄ mādauit: vel ratū habuit. ff. de vi. ⁊ vi. ar. l. i. §. ait ꝑtor. ⁊ §. deicasse: ⁊. c. ad sedē. e. tit. Pa. v° ibidē. post Bar. ⁊ alios. dicit dominū non teneri ex facto familie. nisi qn̄ familia deliquit i illo officio. seu ministerio in quo est ꝓpositus dn̄s: ⁊ ipse in illo ministerio vtit̃ opa familie: est. n. tūc. qđ iputet̃ dn̄o si nō elegit seu preposuit honestā familiā. vt. l. i. §. familie. ff. de publi. vbi prepositi ad vectigal tenentur ex facto familie sue. seu quē sibi adiūxit in illo ministerio. Idē est videre de nautis. qui tenet̃ de maleficio facto p familiā suā. vt l. i. vnica. ff. fur. aduersus nau. tenet̃ tm̄ dn̄s ciuiliter ⁊ nō criminalr. vt. l. sic quid vero. ff. de incēdio. rui. naufra. Et ideo si aliquis eēt ꝓpositus ad custodiā alicuius territorij. tenet̃ ex robaria facta ibidē p familiā suā. siue familia sit libera. siue seruilis: vt. d. §. familie. Ex quo infert̃. ꝑlatē seu aliū rectorē teneri ex facto officialiū suorum. vt. l. si pōt. C. de assess. ⁊ nō Bar. i. d. §. familie: liberātur tm̄ ꝑdicti exhibēdo malefactores: vt. d. §. familie: ⁊. d. l. si pōt: ⁊ hoc cū quis exercebat officiū publicū secus si priuatū. vt qꝛ regebat hospitiū: tūc nō sufficit exhibere malefactorē. sed est in optiōe. dānū. passi: an agatur ꝯ familiā. an ꝯ dominū. seu hospitātē. vt. d. l. vna. ff. fur. aduersus. ⁊ nō Bar. in. d. §. familie. Ponit Bar. in. d. l. vna. multas qōes. ad hoc. circa delicta comissa i hospitio: ⁊ vtꝛ stet̃ iuramēto hospitati. sup reb' omissis: ⁊ de ꝑsumptione. Dic etiā de domino territorij vel ville. ꝙ tenetur de robaria. qn̄ fuit sciens ⁊ potuit ꝓhibere: ⁊ nō ꝓhibuit: non. n. debet pati vt maleficiū comittat̃ super suo. l. i. C. de fal. mo. secus aūt si prohibere nō potuit. l. i. §. is aūt. ff. si fami. fur. fe. di. tenētur tn̄ ciuilr vt. s̄. hoc Pa. Uide aliquid. v°. restitutio. §. 23. ibi. 5. nō obstans. ⁊c̄. Angelica. v°. dominus. §. 4. in fi. dicit. ꝙ quo ad ꝯscientiā. tenet̃ idifferenter qn̄ nō corrigit: ⁊ si ē icorrigibilis. debet expellere. ⁊c̄. sꝫ hoc nō apparet nisi fuerit in culpa.

¶ An in aliquibus casibus. dn̄s a subditis possit exigere vltra ꝯsuetū. vel cōeꝫ statū. R̄. sm̄ Ray. Hosti. ⁊. s. Tho. i epistola ad ducissam barbātie: ꝙ pōt ꝑ ꝯsueta ⁊ honesta. Secūdo pōt de nouo ꝓ defensiōe terre sue. ad hoc. n. tenētur oēs. nō solū de rebus. sed etiā corporalr laborare. vt sic seipsos saluēt. 23. q. 3. fortitudo. Tertio si dn̄s vult ire i exercitū idictū ab ecclesia. vel principe. ꝯ hereticos. vel paganos. nec sufficit ad expēsas. pōt a subditis petere moderatū subsidiuꝫ. Quarto si in bello ex parte sua iusto. fuit captus ab hostib'. nec pōt se redimere absqꝫ graui dāno. Quinto si vult ire ad principē pro obtinēdo priuilegio ꝓtectionis specialis. ꝓ se: ⁊ subditis: ⁊ nō pōt comode expēsas quo ad hoc necessarias facere: ⁊ si alia cā emergat similis: puta qn̄ maritat filiā: nā acqrit sibi affines ⁊ amicos: aut qn̄ facit filiū militē. aut accipit qđ erat feudū suū. vel nouū acqrit. qꝛ cū talia videātur respicere comodū subditoꝝ. nō videtur dānādi qui talia recipiūt. vel ad refectionem pōtiū. vel viaꝝ. vel qn̄ sine culpa sua. depauperatus est. vel obligat': dūm̄ semꝑ moderate: ⁊ nō ad grauamē exigat. 1. q. 5. vnio ⁊ de cēsi. cū aplš: qn̄ vero dn̄s sine iusta cā extorquet a subditis tenet̃ ad restitutionē. sꝫ Ray. vn̄ si velit ludere. vel vltra vires ad vanitatē expēdere. vel si i bello qđ ex parte sua erat iniustū. cogat̃ se redimere: tūc si qđ p eū vel ei' officiales a subditis exactū est: ⁊ ad dn̄os ipos puenit: tenētur restituere illis a quibus exactū est: si sciūtur alias i pias cās. vel vtilitatē cōeꝫ. si aūt ad eos nō puenit nihilominus debēt officiales suos ad restitutionem cōpellere: ⁊ eos punire. Utrū possint hec ab infidelibus. v°. infidelitas. §. 1.

¶ Quid si subditi. hn̄t vsuariū in aliquo nemore: ⁊ dn̄s aufert eis: nūquid tenet̃ ad restitutionē. Aut si alius abstulit eis aliqđ. nūquid sufficit si satisfaciat dn̄o illoꝝ. R̄. sꝫ Guil. Tales subditi si ita sunt serui ꝙ nihil habeāt ꝓpriū: sꝫ peculiū. si qđ hn̄t. est i potestate dn̄i vt reuocet̃. qn̄ voluerit ⁊ ipm vsuariū hn̄t pro peculio. dn̄s pōt reuocare. Itē etiā de dānis eis 9

datis.ab alio sufficit.satisfieri dño. Si autem tales subditi sunt.q nihilominus hñt res pprias tūc nec dñs potest eis auferre vsuariū.nec de dānis eis illa/tis pōt dño satisfieri Et notādū q coiter. dñi sunt pni ad auferēdū:7 iō restringēda ē hmōi abusio.

x ¶ Utr dñs possit minuere penaz iuris vel totaliter auferre:vt puta si qs occideret hominē. leges siue cōes siue municipales dicūt q debeat suspendi vel pati siue soluere aliā penā.vtr iudex possit diminue re.mutare.vel totalr dimittere.fz.fm.s.Tho.xi.q. 67.ar.4.q tria sunt hic ɔsiderāda.Pmo offen sio partis.s.qn alius eēt offensus vel ali accusaret vel quocūqz fieret iniuria parti ex remissiōe :7 tunc relaxatio nō est i arbitrio iudicis.q quilz iudex te/nef ius suū reddere vnicuiqz.Scđo ē cōsiderāda auctoritas iudicis. Judex.n.iferior nō habet aucto ritatē absoluēdi reū a pena ɔ leges superioris sibi ipositas.vñ Aug.sup illud Jo.19.non haberes ad/uersuz me ptātē vllā sic ait.Talē dñs dederat pote/statē Pilato vt eēt sub Cesaris ptāte ne oio liberū eēt accusatū absoluere: sz princeps qui hz plenariā ptātez in re publica pōt remittere. Tertio est ɔside/rādū bonū rei publice cuius ptāte fungif ad qđ pti/net q malefactores puniātur vt peccata vitētur.vñ deute.13.post penam seductoris subdit vt ois Israel audiēs timeat:7 nequaq vltra faciat quippiā huī rei sile:7.c.li.c.19.de homicida: morief nec misere/beris eius:7.c.li.c.13.de eo q suadet seruire dijs alie/nis df.Nō parcat ei oculus vt miserearis 7 occul/tes eū sz statī interficies eū.dico ergo ɔcludēdo q si eēt aliqs bānitus ppter aliqđ homicidiū vel sile: 7 sit iudex hñs plenariā: 7 nō sit pars q petat iudi ciū vel satisfactionē 7 nō ē verisile q multitudo of/fendaf.vel sit pdiuior ad hmōi cōmittēda.tūc pōt talis iudex parcere ei:iuxta illā regulā. q dicit vni/cuiqz lz facere qđ alicui pdest:7 nulli nocet:7 sic in telligi dz illud Jaco.2.Judiciū sine misericōdia fiet ei q nō facit misericordiā. vñ Eze.18.df. Deus nō vlt mortē pctōris.sz magis vt ɔuertaf 7 viuat.Hāc sniaz videf ɔfirmare Hosti.i.c.i.archiepatu ɔ rap.7 Pa.i.c.2.ɔ emp.7 vē.i fi.vbi dic q iudex pōt ex cā mitigare penā ēt statuti.Uide.v.vsura.9.qsi p to.

xi ¶ Utrū dñi tēporales possint vēdere officia .fz.fm .s.Tho.i epistola ad Ducissaz Barbātie.q.q.ista hz duas difficultates quaz p ē ɔ officioz vēdictiōe circa quā ɔsiderādū ē.q aplus dicit.q multa licent q nō expediūt.cū aūt officialib nihil cōmittaf nisi tēporalis ptātis officiū nō apparet qre hmōi offi/cia vēdi nō possint.dūmō talibus vēdātur de qbus possit psumi.q sint vtiles ad talia officia exequen/da:7 nō tāto pcio vēdantur qđ recuperari nō possit. sine grauamine viroz subiectoz.Sed tñ talis vēdi tio expediēs nō videf.p qdē q ɔtingit frequēter q illi q eēnt magis idonei ad hmōi officia exercēda. sunt pauperes:7 emere non pñt:7 si ēt sunt diuites. illi q sunt meliores.talia officia nō ābiūt.nec inhiāt ad lucra ex officio acqrēda:sequif q coiter.illi offi cia suscipiūt.q sunt peiores:ābiciosi :7 pecunie ama tores.quos etiā pbabile subditos opprimere:7 etiā ciuitatū comoda nō sic fideliter pcurare. Uñ ma/gis videf expediēs vt boni hoies :7 idonei ad susci piēda officia digātur.q ēt inuiti si nec fit cōpellāf. q p eoz bonitatē 7 idustriā.maiora bona eueniēt dñis:7 populis q de pdicta officioz vēditiōe:7 h ɔsiliū debit Moy si.eius cognatus : puide ingt. de oi plebe.viros sapiētes:7 timētes deū.i qb sit cha/ritas:7 oderint auaritiā:7 ɔstitue ex eis tribunos: 7 cēturiones:7 quinquagenarios:7 decanos.qui iu dicēt populos i oi tēpore.hec.s.Tho.q etiā possint vēdi.seqf Sc.in.c.p humani.de homi.lib.6.dūmō duo ɔcurrāt.p q publice det.n occulte. q clādesti/ne daf reprobaf.ff.ɔ poli.l.i.7.2.7 sic itellige.ll.q h phibēt.2.q cupiat pdesse.Adde q sit idoneus.Ui de Pa.i.c.i.ne.pla.vic.su.vbi videf tenere q peccēt vēdēdo:7 q sit turpe lucrū.sz expone vt dicit Sc.

¶ Utr dñi possint accipe mutuo. ab his qb danf officia.ɔđ fz.s.Tho.vbi.s.q si pactō. hoc mutuū dant.vt officiū accipiāt.absqz dubio pactū est vsu/rariū.q p mutuo accipe officij ptātez.vñ i hoc dāt eis occasionē peccādi:7 ipi etiā tūc tenētur resigna re officio.talr acqsito.Si tñ officia gratis darenf: 7 postea ab eis mutuum acciperent.q possint de suo officio recipere.hoc absqz oi pctō fieri posset.hec.s. Tho. hoc intelligendū qn officia vendūtur secus si dantur gratis q tūc domini malefacerent si nolent dare nisi mutuo cōcurrente . xii

¶ Utrū officialis possit aliquid recipere.qn tenētur gratis impēdere officiū.fz.q nō.vt.l.fi.C.ad.l.iul. de ābi.vbi phibef aliqd recipere.cū qs ē i admini stratione.etiā post depositū officiū p aliquo pstito bñficio.tpre administratiōis.Uide.v.iudex.§.7.v. donatio.p.§.18. Quomodo dominus potest facere aliquos exemptos.v.priuilegiū.§.8. xiii

d Donatio p iter viuos.qd fit.fz.fm Hosti. q est:licite rei.nullo iure cogēte.mera liberali/tate facta collatio:7 datur ea mēte:vt statī vēdit accipiētis fieri:nec vllo casu.ad se reuerti:7 p/pter nullā aliā cāz facit.q vt liberalitatē:7 munifi/cētiā exerceat.ff.de dona.l.i.pn.Et hoc pprie dicif donatio.vt ibi.Et qūis sint multe spēs. fm q sunt diuerse volūtates diuersimode mota:tñ fm glo.i.l. res vxoris.C.de dona.iter virū 7 vxo.tm sunt tres. p df donatio iter viuos.q simplr vocaf dona.ɔ q hic agif.2 df cā mortf.3 df iter viz 7 vxorē.Et nō i eo q dicit nō ppr aliā cāz:7 nullo iure cogēte. 7c. Nā fm Pa.i fz ca.eo.tit.qn ad ē alia cā. q libera litas.nō df dona.sz vel recōpēsatio.7c.Uñ qdam decipiūtur q postq receperāt mutuū ab aliquo.di/cūt.dono tibi tale qd.tñ nisi mutuasset.nō donaret. Nō igr ē dona sz recōpēsa.vide de h.v.resti.§.3.

1 ¶ Donatio q̄ dr̄ iter viuos q̄druplex ē.p^{us} simplex ⁊ absoluta.q̄ simpl'r qs donat.de q̄.d.l.i.pn̄°. 2us ē ꝯdi tionalis.de q̄ in.d.l.i.§.2.q̄ ē qn̄ qs donat sub ꝯdi/ tióe.vt si fieret.vel si venerit ⁊ hmói.3us est modal. vt.C.de dona.sub mó.l.i.⁊.2.⁊ est qn̄ donat.vt tale qd fiat.4us est renūtiatiua bn̄ficioꝝ. ꝺ q̄ i.l.aqli⁹.ff. de dona. vbi dr̄ nó eē merā donationē. ſʒ officium mr̄ri remuneratū q̄dā mercede: ⁊ ppea ista nó re/ uocaſ cā igratitudinis.ista faciūt ad.d.§.3.ꝟ.resti.

2 ¶ Quis possit donare iter viuos.vt sciam⁹ qs pos/ sit donare iter viuos.ſʒ.q̄ sunt.24.psone q̄ donare nó possunt hic nó est sermo de donatione remune/ ratiua ſʒ tm̄ ꝺ simplici.vel ꝯditionali seu modali.

3 ¶ Primus.q nó est compos sue mētis.sic̄ furiosus. amēs.⁊ hmói.15.q.i.merito. ⁊ in cle. si furiosus.de homi.⁊.l.iulianus.ff.de cura.fu. Nec curo an sit ei datus curator.q: in ꝯscia ex quo nó est sane mentis nó tenet.faci.l.modestinus.i fi.ff.de do.

4 ¶ Secūdus ꝓdigus.vt i.l.i.ff.de cura. furio. ⁊ hoc verū postq̄ curator ē ei datus.vel iterdicta ē ei alie natio.vt.l.is cui.ff.de.ꝟ.ob.etiā si vere nó eēt ꝓdi/ gus.secus i curatore dato pupillo.q ē adultus:⁊ in curatore nó sane mētis.q: ista pendēt a nā.ſʒ eē ꝓ/ digū a declaratióe iudicis.ſm Bar.ibi. Nec suffi/ cit pconizatio q̄ nullus ꝯhat cū tali. q: reqrif iter/ dictio.q̄ debet fieri ipi ꝓdigo.vel saltē datio cura/ toris.ſm Bar.i.d.l.is cui.vel saltē sentētia declara toria q̄ sit ꝓdigus.ſm Ange.are. Insti.qb⁹ nó est permissuʒ facere testamētum.§.itē prodigus.

5 ¶ Tertius.minor.25. ánis:nisi ratum habeat post cóplectū.25.C.si maio.fa.ra.ha.l.vlti^{a}. vel nisi cuʒ auctē tutoꝝ.l' curatoꝝ.vt.l.pupilli⁹.ff.ꝺ aqr.re.do.

6 ¶ Quartus.filiusfamilias.vt.l.filiusfa.ff.de dona. Fallit si ē fili⁹ i dignitate.ſʒ Inno.i.c.grādi. de sup. ne.ꝓ.lib.6.al'.d.l.fili⁹.vel sit fili⁹ senatoris.vel alte/ rius dignitatꝫ.q: pót si pr̄ ꝺdit ei liberā administra tionē peculij.nisi specialr̄ pr̄ sibi denegauerit. Itē si filiusfami. habeat liberā peculij administrationē:⁊ iusta róe mot⁹ donet.vt matri.⁊ filib⁹ ꝑsóis ꝯiūctꝫ. pót.alias nó. Itē si hʒ peculiū castrēse. vel q̄si:pót. vt i.d.l.filiusfa.i ter.⁊ i glo. Itē i casib⁹ ꝺ qb⁹ i.§.se.

7 ¶ Quītus.seru⁹.religiosus.monach⁹:⁊ sīles q nihil habēt ꝓꝑriū.12.q.i.Nō dicaſ.nisi ꝺ licētia supioris. vt ibidē dr̄. Fallit i religiosis:⁊ monachis.si hn̄t le/ gitimā administrationē:⁊ ex cā legitima donēt. ſʒ sine róe iusta.n̄ pn̄t.d.l.filiusfa.i pn̄.⁊.12.q.i.q: tua. itellige de mobilib⁹:⁊ q̄ seruādo huāir nó pn̄t.vt.ē. ꝟ.aliena°. Itē si de li^{a} plati stat in scholis. cū ꝯsilio maioris ptis ꝯuēt⁹.vel i pegrinationē vadit.q: pót. q̄ alij scholares ⁊ pegrini honestē.rónabilr̄ facere so lēt.vt ē3 glo.i.d.c nó dicaꝫ. al'.l.vlti^{a}.C. ad mace/ do.l.si longius.ff.de iudi. ⁊ etiā donare possunt cā elemosine. de quo infra.ꝟ.elemosina.§.9.

8 ¶ Sext⁹.abbas ⁊ qlʒ ali⁹ platus religiosus. q nihil dare pót.nisi sic̄ dictū ē de filiofa. q hʒ administra tionē.§.4.abbati:nisi ꝑ statuta aut ꝯsuetudinē.aliō caueaſ.ar.l. ꝓhibere .§. nó tm̄.ff.qd̄.vi.aug.dā.de bis.q̄.fi.a.pla.c.ea noscitur.

9 ¶ 7°.vxor si nō hʒ vltra dotē. nisi elemosinā.ſm q̄ dr̄.j.ꝟ.elemo^{a}.§.xi. 8° q comisit crimē lese maiesta tis.C.ad.l.iul.ma.l.fi. 9° hereticus.q: ipo iure bo/ na ei⁹ sunt ꝯfiscata.vt.c.ſʒ leges.de here.lib.6.

10 ¶ x°.q ꝯbit icestas.s.iter ascēdētes ⁊ ꝺscēdētes:aut nephari:as.s.iter collaterales vel i vtiles alias ꝓhi/ bitas nuptias:q: ipo iure. bonoꝝ suoꝝ dn̄iuʒ pdit. vt.d.c.cū ſʒ leges:⁊ i aut.de ice.⁊ ne.nup.i pn̄.⁊ ibi dicit ꝓcedere i quocūq; matri°illicito.dūmō fuerit sciēs factū.puta ꝯsāguineā:⁊ ius.s.q̄ ꝓhibet.alias nō.s.si sciat ius:⁊ nō factū:aut factum.sed non ius. q: error iuris excusat a dolo.

11 ¶ xi°.q i aliq̄ re cadit i comissuʒ.puta i agro vecti/ gali.ipo vectigali n̄ soluto.l' qn̄ qs occultat merces. quaꝝ vectigal ē soluēdū.q: ipo iure pdit dn̄iuʒ illi⁹ rei:⁊ hmói.vt nō i.l.comissa.ff.de publi.vbi dr̄:naʒ qd̄ comissuʒ ē stati ꝺsinit eē ei⁹ q crimē ꝯmit:dn̄iuʒ q; vectigaliū acqrif fisco.s. vel ſʒ ordinē ciuitatꝫ ſʒ glo.ibidē.i isto tm̄ casu:⁊ trib⁹ pcedētib⁹.licite a do natario retineſ.id qd̄ ē ei donatū.añ sniaʒ declara toriā.q̄ reqrif añq̄ eis possint aufferre. ꝺ q°.j.§.se.

12 ¶ 12°.q comisit aliqd capitale crimē a ꝑdicti pp qd̄ bona ei⁹ sint publicāda post ꝯdēnationē n̄ pót do nare ſʒ añ.sic.vt.ff.de dona.l.post ꝯtēū.ꝟ.assassin⁹ .§.i.hic diffuse:⁊.ꝟ.alienatio.§.17.⁊.ꝟ.carcer.§.3. 13°.Miles q meretrici l' ꝯcubie dóare nō pót.l.2.C. de do.iter.vir.⁊ vxo.⁊ p glo.⁊ doc.i.l.miles.§.mu/ lier.ff.de testa.mili. Idē dic de clerico.doctore:⁊ ad uocato.q dicūſ milites.p nō i.l.miles.ff.de sen.⁊ re. iudi. Sʒ Cy.i.d.l.2.itelligit de milite.non de milit/ bus qui militāt luxui:⁊ appellātur milites dignita/ tis:⁊ gaudentes nō milites opere. 14° Uir vxori ⁊ ecótra cōstāte matrimonio.infra donatio.4.

15 ¶ 15° Pr̄ q filio filieue.nō pót donar aliqd.q: pr̄ ⁊ filius cēsenſ vna ꝑsona.vt.C.de ipu.⁊ alijs sub.l.fi. Fallit ſʒ gl.i.l.pr̄.C.ꝺ ioffi. dona. i q̄tuor casib⁹.ꝓ cā dotꝭ:⁊ donatóis pp nuptias.l.pōponi⁹ philadl. ff.famil.herciſ. 2° cūti ad castra.nā ei pót res mobi les donare.l.4.C.famil.herciſ. 3° pp aliqd diuinū. vt puta ꝓ alimētis. 4° pp vsūfructū quē hʒ i aucti/ tijs.quē pr̄ pót donare. Pót addi. 5° qn̄ vʒ fili⁹ ē emācipat⁹:ar.de resti.i iteg.c.ꝯstitutus. Addaſ.6. qn̄ donat pp benemerita ſʒ Bar.i.l.i.C.de colla.

16 ¶ 16°.qlʒ donare ꝓhibeſ vltra.50.solidos.vt.C.de dona.l.pē.i fine:quod ē veꝝ sine isinuatióe pcedēti. Excipiūſ.7.casus.ꝓ i magistro militū.q res mobi/ les tā suas q̄ ex spolijs hostiū habitas.donare pót militib⁹.2° qn̄ qs donat ꝓ reparatióe dom⁹ rupte.ex ruina.vel icēdio.3° i redēptóe captiuoꝝ:isti sūt i.d.l. pē.i glo.vbi addūſ. 4° i dona^{e} ipiali.5° i donatióe pp nuptias vsq; ad q̄titatē dotꝫ.7° i dóa^{ee} cā mortꝭ. pót addi.7° i donatióe ad pias cās.vt.d.l.sācim⁹.

.C.de dona. Et lʒ glo.ibidē.d.l.sancimus. velit ꝙ i piis cāʒ nō valeat.sine isinuatiōe nisi vsqʒ ad octingētos solidos.tñ Bar.tenet ꝙ valet.in.l.illud.C.ꝺ sacro.eccl.ꝑ idēptitatē rōis.d.l.pen.cū insinuatione valet vsqʒ ad quācūqʒ summā factā.in distincte.ab his qui donare pñt.vt.d.l.pen. ꝟ. emunitas .§.16. Sed qd si sit facta donatio duobus ꝺ maiori summa.ꝗ̄ quingētoꝝ solidoꝝ.sine isinuatiōe .ſꝫ.ꝙ nō valet.ter.est i autē.itē a priuatis.sup.d.l.sancimus. Sed qd si donatio sit facta i singulos ānos eiusdē quātitatꝭ.q̄ singulariter nō excedit summā. ſꝫ simul oēs sic.ſꝫ.ꝙ nō valet ſꝫ Hosti. qꝛ ē donatio vna.l. senatus.§.fi.ff.de dona.cā mortis. Sed qd si fiat diuisiꝫ per plures donatiōes vltra ꝓfataꝫ summā.ſꝫ. Albꝛi.in.l.illud.C.de sacro.san.eccl.ꝙ nō valet. qꝛ ad hoc ꝙ cesset necessitas isinuatiōis reqrit distantia in tēpoꝛe.d.autē. Itē a priuatis.§.si qs: suit.n. vnus ipetus quē lex ꝑ insinuationē voluit refrenare C.de in offi.do.l.pf.alr ꝓualerēt verba rei.ꝯ̄.l.⁊ in fi.C.coia dele. vbi dr. Nos.n.nō verbis ſꝫ ipis rebꝰ legē iponimus.facit.ff.de castrē.pecu.l.si forte. Nā vnus ipetꝰ facit plura eē vnū .ff.ad.l.aql.l.illud.§. fi.de or.cog.c.cū dilectus.

15 ¶ Sed nūqd reuocabit tota donatio si excedat summā sine isinuatione.ſꝫ.ꝙ nō.ſꝫ solū excessum a dictis.50.solidis.vt.d.l.sancimus.qđ limita.nisi fuisset iuramēto firmata.qꝛ tūc in nullo reuocabit. ſm Jo.an.i addi.i spe.ꝺ fide istru.⁊ qd valeat solidus dic ꝙ.72.solidi faciūt librā auri. Sed qd est isinuatio.ſꝫ.Albꝛi.i.d.l.illud. ꝙ ꝯsuetudo videt admittere. ꝙ isinuatio est ꝑ superioꝛē auctoꝛitatis ꝓstatio. qđ videt inuere glo.in aut. vt nō fiant pignoꝛa.§. illud.vñ ad cautellā.solēt hec verba poni.ꝙ coꝛam eo donatio isinuata fit: ⁊ ita coiter fit. lʒ ꝓprie isinuatio sit bene listētis donatiōis i scripturā autēticaʒ redatc.apud cōpetentē iudicem facta publicatio:⁊ eius auctoritate i publica gesta.seu acta facta reductio.vt colligit.l.in hac.C.de dona. iūcto.§.illud:i aut.vt fratrū filij ⁊ in.§.nō habēte. de defen.ciui.⁊ i.§.hoc puenit.vt nulli iudicū:vt sic inter tp̄s donationis ⁊ isinuatiōis possit deliberare an expediant: vt i aut.de appel.itra.q̄.tp̄a.circa prin. An isinuatio possit fieri tp̄re feriato.ſꝫ.Albꝛi.i.d.l.illđ. ꝙ sic. qꝛ nō exigit cāe cognitionē. ergo quolʒ die fieri pōt .ff.qs oꝛdo i bo.pos.ser.l.2. Et qꝛ ē actus volūtarie iurisdictiōis.C.ꝺ ferijs.l.actꝰ. Cui iudici dʒ fieri.ſꝫ. Albꝛi.i.d.li.illđ.ꝙ iudici loci.l.dacta.i fi.C.ꝺ dōa.

16 ¶ 17. Donare nō pñt qui dominiū.i re quā donare volūt.nō hñt sic.raptoꝛes.fures:⁊ hmōi. Quia nemo plus iuris i aliū trāsferre pōt.ꝗ̄ ipe hʒ.l.nemo. ff.de reg.iuris.facit.l.traditio i pn.ff.de acq.re.do.

17 ¶ 18°. Jlli qui ꝓpter cāʒ illicitā donant puta femine pro meretricio.sed aduerte ꝙ meretrici publice.siue cōcubine.valet ꝓmissio. siue donatio. ſm Bar.i.l. affectiōis.ff.ꝺ dona.ſꝫ ꝑ meretritio facto cū nupta. vidua.vel virgine. qđ de iure ciuili punit .nō valet pꝛomissio.sed donatione facta potioꝛ est conditio possidētis.nisi sit miles:verūtñ fiscus posset auferre a muliere.vt nō Cy.in.l.2.ff.de cōdi.ob.tur.cāʒ:⁊ l tex.l.lucius.i fi.ff.de iur.fis. Et ista ē vera opinio lʒ aliqui velint idistincte ꝙ nō valeat. Idē dic de donatione facta ꝑ quocūqʒ qđ lege punit ⁊ sic intellige.d.l.affectionis.19°. Qui sunt nō soluēdo creditoribus.i.ex hoc fiunt impotentes.⁊c̄.

¶ 20. Illi qui iudici.seu ꝓsidi. aut alijs officialibus. 18
qbus ē ꝯstitutū salariū suū.aliqd donāt.siue ante.siue post depositū officiū.ꝑ aliquo beneficio tp̄e administrationis ꝓstito:nā tā donās ꝗ̄ cui donat. conuictus q̄druplici pena punit. vt.l.fi.C.ad.l.iul. Intellit glo.vel qñ occulte dat.secus si palā: ꝓpter.l. .i.ff.de poli. q̄ ē ꝯ̄ facit pro ea.tex.l.barbarius.ff.de offi.ꝓfec. Judices aūt delegati ecclesiastici.nihil possunt recipe nec eis donari.nisi solū esculentū:⁊ poculentū.qđ i paucis diebus possit cōsumi :⁊ mera liberalitate donatū. Idē dic de ꝯseruatoꝛe. vt in.c.fi.de offi.dele.lib.6. Ideʒ dic de iudice seculari de quibus vide.ꝟ.iudex.§.6.⁊.ꝟ.dñs.§.fi.

¶ 21. Illi qui visitatoꝛibus suis aliquaʒ pecuniā.seu 19
eoꝝ famulis.vel quodcūqʒ aliud munꝰ.donare volūt.de quo i.ꝟ.visitatio.§.3.22°. Illi qbus ꝑ statuta municipalia ē ꝓhibitū nisi cū certo modo donare: ⁊ si donationē pro anima possint prohibere. Unde imunitas. melius.ꝟ.excoicatio.5.casu.18.§.3.

¶ Utrū donatio possit fieri absenti.ſꝫ.ꝙ sic:siue mit 20
tas q ferat: siue iubeas ꝙ ipe penes se qđ habet de tuo teneat: ſꝫ ignoꝛāti non pōt vt in.l.absenti.ff.de dona.fallit donās mittit ꝑ suū donatariū ⁊ ea mēte vt stati hāt sua.d.l.absēti. Uid aliqd.ꝟ.lega.§.§.5

¶ Utrū donatoꝛ teneat de euictiōe donatario.ſꝫ. 21
glo.i.l.aristo.ff.de dona.ſm Azo.ꝙ sic.hodie:cum assimilet vēditioni. Insti.de dona.§.alie. Sed ipa glo.distinguit.ꝙ aut fuit de ea ꝓmissuꝫ:⁊ sic tenet .C.de euic.l.2. Nā ꝑ ꝗ̄lʒ cā ꝓmitti pōt ꝺ euictiōe.ff. de edilī.edi.l.sciēdū. Aut nō fuit ꝓmissuꝫ:⁊ tūc aut cepit donatio a donatiōe.siue traditione:⁊ nō tenet.de euictiōe:sed de dolo.si intercessit. Aut cepit a pactiōe.vel ꝓmissiōe:⁊ tunc agi pōt.vt.d.l.aristo. ⁊.C.de iur.do.l.i.ff.de ver.ob.l.vbi autē.§.fi.

¶ Utrū donatū ab eo q nō pōt donare sit restitue/ 22
dū de nec̄ a donatario.ſꝫ.ꝙ sic:ſꝫ ꝙ pʒ ꝑ ōdicta.

¶ Utrū donatū ābasiatoꝛibus acqrat eis vel dño. 23
ſꝫ.ſm Bar.in.l.si ꝑ vero.§.itē qcqd.ff.sol.ma.⁊ ꝑ Cy.i.l.fi.ff.pro socio.vbi donatū socio.rōe societat cedit donatario.nō societati:ex quo est donatū ꝑsone nō societati:secus si donatur rōe officij.qꝛ acqrit dño.ff.ꝺ castrēsi.pecu.l.si foꝛte.⁊.l.miles.la.2. Pa. i.c.postulastis.de ꝯc.ꝓbē.dicit ꝙ i dubio debemus attēdere q̄litatē doni.⁊ si talis sit res ꝙ potius credit donata dño.ꝗ̄ ābasiatoꝛi.vt puta leo.⁊ hmōi tūc acqrat dño.alias nō; vel pōt dici:ꝙ si persona

dbasiatoꝝ antea erat nota: ⁊ tunc videatur intuitu persone. si vero solū est nota per officiuꝫ. sic intuitu officij dati videaꝝ .l. si forte .l. miles. d. 2ª .l. doteꝫ. §. hereditatē. ff. de castren. pecul.

24 ¶ Utrū qñ donaꝝ vel legaꝝ isto mō. dono. vel lego talē terrā. q̄ est īfra tales ꝯfines. q̄ est viginti iugeꝝ. q̄ tñ est triginta: vel lego vxori mee. talia iocalia. q̄ sunt p̄cij. c. ducatoꝝ: ⁊ tñ sunt. cc. donatarius poterit ne bona ꝯscia tenere. R. Bal. in rubrica. de emp. ⁊ ven. C. dicit q̄ Jo. an. in addi. ad Spe. tit. de emp. ⁊ ven. refert: ⁊ sequiꝝ .d. suū q̄ fuit Odloardus ꝯsi. 23: q̄ pōt totū retinere p .l. si fundū sub ꝯditiōe. §. si libertus. i fi. ff. de le. i .l. cū pr̄. §. pr̄ q̄ filio. ff. de le. 2ª. Sed ipse Bal. dicit multū differre an qs exprimat cōceptū suū icipiēdo a numero. vel mēsura. vt puta: dono tibi. 4. modia terre in tali ꝯfinio: ⁊ tūc nō petit plus. vt .l. si quis testamento. in pn. ff. de le. i. An exprimat p̄ noia significātia certā spēꝫ. vel corpus determinatū. lꝫ postea mēsureꝝ. q: tūc mēsura ē loco demōstratiōis. q̄ falsa non vitiat. nec minuit id cui addiꝝ .l. demōstratio. ff. de cōdic. ⁊ de. ⁊ facit .l. si vēditor. ff. de actio. emp. ⁊ vē. hoc sequiꝝ Pe. i. c. p̄ tuas. ꝯ dona. vbi dicit q̄ si vir legat talia iocalia vxori. q̄ extimat. c. q̄ lꝫ valeāt duplū. nō poterit heres minuere. sꝫ totū habebit. sīr si minus valeāt. nō poterit mulier plus petere: idē dicit de emptione ⁊ venditiōe ⁊ sic solue .l. pe. i. §. fi. ff. de ac. emp. ⁊ vē. p̄ hāc distinctionē. Uel breuius in emptiōe dic q̄ si p̄ciū taxaꝝ p̄ modia. nō habebit. id plus. secus si nō taxatur per modia. Ideꝫ dic in vendente si est minus vt teneatur sm̄ predicta.

25 ¶ Utrū donatio mera possit reuocari. ex penitētia. R. q̄ nō: ar. c. verū. de ꝯdic. appo. facit. d .l. aristo. i pn. Et ideo dicit Bar. i .l. fi. ff. de ꝯdi. ob. cāꝫ. q̄ donatio ē ꝯctus noiatus: ⁊ nō i .l. iuregētiū. ff. de pac. i pn. Nā hꝫ nomē elegās. nec reuocaꝝ pnia. sīc alij ꝯctus noiati. vt .l. si pecuniā i pn. ff. ꝯ ꝯdic. ob. cāꝫ.

26 ¶ Utrū donatio mera reuoceꝝ pp̄ aliquā cāꝫ. R. hꝫ q̄ colligiꝝ ex .l. fi. C. de reuoca. dona. ⁊ c. fi. ꝯ dona. q̄ sic. pp̄ multas cās. Prima pp̄ defectū cāe propter quā res ē donata. c. qd̄ a te. de de. ꝯiug. ꝯ q̄. j. §. 29. Secūda pp̄ ꝯditionē adiectā. c. veꝝ. ꝯ ꝯdic. appo. de quo. j. §. 28. Tertia pp̄ dacti enormitatē. puta cū pr̄ tm̄ donat. q̄ filio hereditas nō remanet. 13. q. 2. si qs irrasaꝝ. Quarta cū donatarius manus violentas iniecit i donatorē. Quinta si attrocē iniuriā fecerit. s. verbalē. aut cū fugauerit. vel i carcerē itruserit: ⁊ hmōi. vt differat a p̄cedenti. Sexta cuꝫ graue dāniū rebus donatoris intulit. puta i tota. vel i maiori parte substātie. potest etiā eē citra maiorē ptem substātie. ⁊ ideo erit arbitrarium sm̄ Jo. an. in c. fi. Septima qñ iferꝝ p̄sumpsit vite periculū. lꝫ effectus nō sit secutus. s. ponēdo isidias. Octaua si ꝯuētiōes positas i donatiōe nō seruauerit. q̄s p̄misit. hec. 5. supradicta habētur i .d .l. finali. Adde sm̄ glo. ibi. Nonā si donatarius negligit alere donatorē iopē. qd̄ itellige sm̄ Cy. in .d .l. fi. qñ donatio ꝯsistit i magna reꝝ quātitate. Et dōatio facta liberto reuocaꝝ solū ex obsequio nō p̄stito: ⁊ etiā emptū ab eo: ex pecunia donata vt in .l. i. C. de reuo. dona. sꝫ nō libertas. C. de libera cā .l. solo. sꝫ hoc est speciale i liberto nō i alijs. vt ex sola nō p̄statiōe. res ex pecunia donata empta reuoceꝝ. vt in .d .l. nō glo. Si vero ē modicū. qd̄ ē donatū nō reuocaꝝ donatio pp̄ alimēta denegata: ⁊ nō i p̄dictis cāis fieri reuocationē p̄ donatorē: ⁊ nō per heredes: vt i .d. c. fi. i. qñ igratitudo comissa fuit i donatorē. ⁊ non in heredē. Similiter si fuit comissa i donatorē ⁊ ipse tacuit heres nō poterit petere: hec Pa. i .d. c. fi. 2ª. col. rō q: merita ⁊ demerita sunt p̄sonalia ⁊ nō trāseūt ad heredes: secus si donator ignorauit. q: tūc nō dr̄ tacuisse: ⁊ sic heres donatoꝝ poterit agere ꝯ donatariū hꝫ Pa. ibi vltima col. Ita etiā donator poterit agere ꝯ heredē donatarij. qñ ignorauit i vita donatarij. vel nō habuit ipse in quo posset agere: hec Pa. q̄ videntur vera sm̄ tex. d. c. fi. vbi ponderaꝝ q̄ tacuit: secus tñ videꝝ sm̄ .d .l. fi. p̄ rōeꝫ adductā. s. q: iniurie sunt p̄sonales q̄ nō trāseunt ad heredes .l. i. ff. de delic. sed primuꝫ magis placet Pa. ⁊ Jo. an. Decima cā ex p̄sumpta volūtate donatoris. puta pp̄ nouā natiuitatē filioꝝ: ⁊ i hoc sunt varie opiniones: vt recitat Jo. an. i .d. c. fi. sꝫ Pa. approbat distinctionē. Bar. in .l. titia. §. imperator. de le. 2. Ubi sic distinguit: q̄ qñq3 q̄rimus de reuocatiōe fiēda ex p̄sumpta volūtate donatoris: qñq3 per remediū q̄relle ioffiaosi. p̄ casu: aut ē facta i persona liberti: vel extranei: ⁊ reuocaꝝ etiā i totū. ipso iure. quasi donator hoc tacite intellexit. vt .l. si vnq̄3. cū glo. sua. C. de reuo. dona. lꝫ glo. i .d. c. fi. aliter itellexerit. Aut donatio fuit facta in personā vnius ex liberis: ⁊ tūc nō reuocaꝝ in totuꝫ: pp̄ natiuitatē filioꝝ. sꝫ vsq3 ad debitū bonoꝝ subsidiū. i. vsq3 ad legitimā. q̄ debeꝝ filijs iure nature. Ex quo iferꝝ q̄ donatio facta monasterio. nō reuocaꝝ in totū. de stricto iure. pp̄ natiuitatē filioꝝ. q: monasteriū habeꝝ loco filij. Itē q: donatio ē facta i fauorē aīe. q̄ nō est minus cara q̄3 filius: vt i aut. si qua mulier. C. de sa. san. eccl. canonizata. 19. q. fi. Decima cā ē ꝯ volūtatē donatoris. rōe ioffiaositatꝫ. circa qd̄ nō Bar. i .l. si vt allegatis. C. de ioffia. do. sic distinguēs: q̄ aut donatio ē ioffiaosa re. ⁊ ꝯsilio: ⁊ tūc est facta liberis. reuocaꝝ. quatenus ē imoderate facta: vsq3 ad debitū bonoꝝ subsidiū: vt .l. si liqueat. C. de ioffi. dona. Si sit facta extraneis: si reliquit aliqd filijs: sic nō reuocaꝝ: nisi vsq3 ad debitū .l. oīs. C. de ioffi. testa. si vero nō reliq̄t: sic reuocaꝝ i totū .d. c. si qs irasaꝝ. Aut donatio ē ioffiaosa i re solū: ⁊ sic reuocaꝝ solū q̄tenus ē in moderate gestū: sicut si quis irascēs filio exeredat cū ⁊ donat oīa sua ecclie. qd̄ nō ē suscipiēdū q: ioffiaosa re. ⁊ ꝯsilio. Si vero ꝯputat. x. filiū: hñs ipse aliū: vel si hñs duos filios. x.

cōputat.3.vel hñs.x.cōputat .xiiij. ⁊ oībus eq̄ religt sic nō facit i officiosē ⁊ valet: vide aliqd.J.§.33.

27 ¶ Utrū si sit iuramēto firmata.reuocabit.pp p̄dicas cās.R.sm.d.Ant.i.d.c.si.φ sic: ex subsistentia ꝯdictiōis.q̄ est in iuramēto. Sed qd si sit dictū.per pactū.φ nō possit reuocari ꝑtextu alicu⁹ igratitudinis.R.φ tale pactū nō tenet.q2 eqtati nāli ꝯtrariū eēt. φ aliquis impune igratitudinis vitium committeret .C.de i vti. stipula.l.ex eo.

28 ¶ Utrū donatio ꝯditionalis reuocet.R. φ pēdēte ꝯdictiōe nō pōt.q2 ex futuro euētu pēdet:facit.l.potior.§.videam⁹.ff.q po.i pi.ha. nec etiā purificata ꝯdictiōe q2 ē vera:⁊ mera donatio. si vero ꝯdictio deficiat.nō reuocat.q2 qđ nō est nō pōt reuocari.c. ad dissoluendū.de despō. ipu. Erit ergo per ide ac si nō fuisset donatum.

29 ¶ Utrū donatio facta sub mō possit reuocari. mō nō seruato.R.sm φ nō i.c.verū.de ꝯdi.appo.Aut modus fuit principalis cā.seu finalis ipius ꝯtctus:⁊ ita pōt reuocari vt dicit Bar.i.l.2.§.si.ff. de dona. Aut modus nō fuit cā finalis donatiōis:⁊ sic non reuocat cessante mō facit.l.meuia.ff.đ manu.testa. vbi libertas legata tribus seruis.sub hac ꝯdictione: vt alternis vicib⁹.luminaria accēderēt.super sepulcrū eius.nō reuocat q̄uis modus nō ipleat.q2 ter. nō ꝯsiderat vt cāz finalē libertatis date.modū. sed vt cāz ipulsiuā:⁊ si sum⁹ i dubio si donatio ē i piā cāz fauore pie cāe.videbit ꝯtēplata. pia cā. p finali cā.vt videt vele. Bar.i.l.ea ꝯdictione.C.de rescin. ven. Ex his iferē φ donatio facta ecclie sub mō non reuocat.si modus nō seruet.nisi exp̄ssum fuerit: φ si nō seruet possit reuocari:vel φ trāsferat:vel acq̄rat alteri.rō q2 donatū ecclie sub mō.videt donatū pro salute aie principalr.c.reqsisti:de testa. Et ideo modus appositus nō videt cā finalis s3 ipulsiua:⁊ iō cessante nō cessat effectus. nisi sit expresse actū:de cōdictiōe mō vel cā vide.ℽ.illa⁹.2.§.xi.⁊ quō differūt.ibidē.vide aliqd .ℽ.hereditas.§.15.

30 ¶ Pone.φ solus plātus ē.q nō seruat modū.nūqd reuocabit:qn̄ dictū ē φ possit reuocari .R.Um.i.c. verū.de ꝯdi.appo.tenet φ non. q2 delictū prelati so lius.nō nocet ecclie:regula delictū.libro.6. ⁊ idem sequūtur doc.coiter in.c.breui.de iur.iur.secus si platus cū capitulo. Aduerte φ si eēt sub cōdictione: ⁊ solus platus nō seruat.nō valet donatio. sec⁹ si sub modo. rō q2 in acquirēdis solus platus pōt nocere ecclesie.nō in acquisitis.vt nō glo. ⁊ doc.16.q.6.§. si.⁊ Inno.in.c.fraternitatē de dona. Sed q̄rit quādo est dictū φ possit reuocari vtrū requirat sententia.R.sm Inno.i.d.c.verū:⁊ sm Hosti.⁊.d.Ant.⁊ Car.ibidē.φ sic.q̄uis alij ꝯ.sed primū verius.

31 ¶ Quid si donatū sit aliquid ecclesie vel alteri cum pacto φ non possit alienari . R.sm d.Ant.in.d.c. verū:φ aut ponit post ꝯtctū donatiōis: ⁊ nō ipedit alienationē:nec aliquid operat circa cōtractū.l.donatio perfecta.C.de dona.q̄ sub mō. Aut ante contractū perfectū.i.ante traditionē.tn̄ post obligationē:⁊ tunc sm Car.in.d.c.verū.nihil operat tale pactū.per glo.i.d.l.vnica.§.accedit .C.de rei.vxo.ac. Aut pactū apponit tēpore cōtrahende obligationis:⁊ tūc aut reseruat sibi aliqđ ius in re.quam tradit.pro obligatiōe:⁊ etiā apponit prohibitionē de alienatiōe:⁊ tūc non valet alienatio.l.si creditor.§. si.ff.de di.pi.iuncta glo.ibidem. sm lraz Pisanā.q̄ habet lraz negatiuā.s.nullā vēdictionē eē. Aut nullū ius sibi reseruat s3 alteri ⁊ tūc sm.d.aut. eadem est rō vt nō valeat alienatio. Aut nec sibi nec alteri reseruat ius in re donata : ⁊ tūc si alienatio sequat valet s3 aget qui pactū apposuit ad extimationē.l. ea lege.C.de condi.ob.cāz:⁊.l.pen.⁊ ibi Bar.ff.de pac.aut apponit prohibitio đ illa re nō alienāda: ⁊ nō valet tale pactū:⁊ ita loquit .d.l.pen.nisi paciscentis intersit de nō alienādo:q2 aget ad interesse. ita nō in.d.l.pen.⁊ hoc verū i priuato. In ecclesia aūt si alienet.semper videt interesse dantis.cuz tali pacto.de non alienādo:quasi sit fauorabile. anime dantis:nisi qn̄ alienaret in casu necessitatis:itelligē qn̄ aliter prouideri nō pōt:q2 sic donator.si non voluisset.turpiter intellexisset: nec valuisset ꝓhibitio.c. sic lu.47.di.vel qn̄ alienaret ob magis cām sm.d. Ant.vbi supra. q̄uis aliū teneāt contrariū facit qđ dicitur.ℽ.legatum.2⁰.§.xi.

¶ Utrū prohibiti donare.donatione mera.ꝯdictionali vel sub mō : ꝓhibeātur donare. ꝑpter benemerita.q̄ dr remuneratiua.R.φ nō:q2 nō est proprie donatio:vt colligit ex.d.l.acquilius regulus : ⁊ qđ nō in.c.si quos.12.q.2.⁊ i.c.ꝯsensus de re.ec.nō.alie. Nisi prohibeātur donare.q2 nō hñt administrationē in rebus liberā.quas volunt donare:sic sunt:precedētes:a primis usq3 ad.§.17.vel φ nō possunt donare nisi in dānū alioꝝ.vt.19. Aduerte φ ista verba quādo quis dicit:se donare ꝑpter benemerita:si proferātur ab eo qui libere pōt donare.tūc inducūt probationē inter easdē personas.sed si de necessitate requirerētur benemerita:vt valeret donatio.tunc non sufficiūt talia verba enūtiatiua.q2 nō probant benemerita precessisse.l.si forte .ff. de castren.pecu. ⁊ Bar. ibidem. 32

¶ Utruz talis donatio remuratiua.possit reuocari propter cās quibus reuocat alia mera.vel cōdictionalis.vel modalis.de quibus dictū est supra .R. φ non:vt in.l.si pater.ff.de dona. Idē tenet Pa.i.d.c. si.q2 sm eū.iura scripta loquētia de donatiōe non habēt locū de hac donatione remuneratiua. Et nō φ donat i cōsanguineo in dubio presumit eē donatū rōe cōsanguinitatis:⁊ nō respectu remunerationis.ter.est in.l.tutor.§.que a tutoribus .ff. ex ca.tu. Quō clerici possint donare vide .ℽ.clericus.4.§.pi ⁊.ℽ.beneficium.3⁰. 33

¶ De donatione ecclesie per Cōstantinū iperatorē. 34

vtrū potuerit facere. vel vtruz successores sui possint
reuocare. Quātū ad pᵐ dicēdū q̄ Cōstātinus ipe/
rator. in illa donatiōe dedit pape ⁊ suis successori/
bus: iperij tēporalē administrationē: in honore ve/
neratione ⁊ dominij recognitionez. Et papa hanc
candē administrationē imediatā. cōcedit iperatori
quē eligit in vsum ⁊ sui officij supēdiationē pro de
fensione: ⁊ pacifica gubernatiōe ecclesie. vñ cū oia
sint dei: ⁊ ex ꝯsequēti xp̄i : ⁊ per ꝯñs sui vicarij. Et
ipse deus dedit administrationē generalē iperatori
nō est icōueniēs q̄ causa rōnabili. iterū redonet ipi
vicario xp̄i a quo ꝓ accepit: vnde Dauid ait primi
paralip. vltimo. In manu tua dñe virtus ⁊ poten/
tia: ⁊ i manu tua magnitudo ⁊ imperiū oiuz: Tue
sunt diuitie: tua est gloria: tu dominaris oiuz. Ego
aūt ⁊ populus meus. qd sumus vt possim⁹ tibi ali/
qua ꝓmittere: vel dare. cū tua sint oia: peregrini .n.
sumus corā te: ⁊ aduene: sȝ hec ipa q̄ de manu tua
accepim⁹ dedimus tibi. hec ibi. facit. 12. q. i. v: dētes
hec fm. d. ar. f. 3ᵒ. tit. 13. c. 5. ibi de donatione facta.
Pa. aūt i. c. per venerabilem: qui sint fi. le. i. 2. col. sic
ait. Donatio facta per Cōstātinū approbaf hic: in
ꝟ. id aūt i patrimōio: ⁊c. ⁊ darius ibi in. §. rōib⁹.
Ad huc darius i cle. romani de iur. iur. facit. c. fun/
damēta de elec. lib. 6. qd̄ est ꝯ illos qui dicunt q̄ de
illa donatiōe nō reperiūt scripturā autēticam: ideo
videas tex. nō i. c. fundamēta: vbi dicif presertiz de
Roma q̄ miraculose ⁊ dispositiōe diuina. illa do/
natio fuit facta: ⁊ nō q̄ i patrimōio ecclie: papa ha
bet plenā potestatē i temporalibus: ⁊ spiritualibus:
⁊ tex. i. d. cle. romāi dicit q̄ plenissimā. Habet ergo
papa ibi iura iperij: ⁊ iura pōtificie: stāduz ē ergo
istis textibus: ⁊ determinationi ecclesie: lȝ legiste di/
sputēt de validitudine illi⁹ donatiōis: ⁊ vide p. Bal.
in prohemio. C. Item vide eādem Pa. i. c. nouit: de
iudi. ibi: querit glo. i. 3ᵃ. col. Ubi diffuse cōcludit ean
dē cōclusionē. Dñs Jo. de turre. cre. i. 2ᵒ. lib. de pote/
state pape. c. 113. tractat ꝺ auctoritate pape quo ad
dominiū rerū temporaliū: ⁊ dicit: q̄ quidā dicūt q̄
romanus pōtifex rōe sui pricipatus i solis spiritua/
libus cōsistat. ita q̄ nullo iure papatus: ad tempo/
ralia se extēdat: alias tñ cōcedūt eum i tēporalibus
iurisdictionē posse habere. puta rōe donatiōis. aut
principū remissiōe. vel pmissione acq̄sita. Alij dicūt
q̄ romanus pōtifex. iure sui principatus. siue vica/
riatus xp̄i habet i toto orbe terraꝝ plenam iurisdi/
ctionem. nō solum in spiritualibus. sed etiā i tēpora
libus. adijcientes q̄ omniū principū secularium iu/
risdictionalis potestas in eos deriuata sit. Ipse aūt
Jo. media quadā via incedēs. ponit aliquas cōclu
siones. Prima est q̄ romanus pōtifex: iure sui prin
cipatus habet aliquā iurisdictionē i tēporalibus: in
toto orbe terraꝝ xp̄iano: probaf per. c. omnes. 22. di.
vbi papa Nicolaus iquit: q̄ beato Petro. vite eter
ne clauigero: terreni simul ⁊ celestis imperij iura co

misit. vbi glo. inquit: ar. q̄ papa habet vtrūq; spiri
tualē. s. ⁊ tēporalē. 43. di. c. ubi dño : ⁊. 15. q. 6. ali⁹.
⁊. c. nos sanctoꝝ: ⁊. c. iuratos. Cōfirmat. s. Tho. i fi.
secūdi sentētiaꝝ. Secūda ꝯclusio q̄ papa habet ta/
lē iurisdictionē quantū nec̄ pro bono spirituali con
seruādo. ipius ⁊ alioꝝ. siue q̄ȝtū ecclie necessitas exi/
git. aut debitū pastoralis officij in correctiōe pctōꝝ
exposcit. nō hȝ talē vt possit dici dñs totius orbis q̄
sibi ꝓhibef Mat. xx. ⁊ Luc. xxij. Probātur etiā q̄
si fuisset dñs: nō sibi donasset Cōstantinus. sed resti
tuisset suū. cuius ꝯriū. pȝ in. c. cōstātinus. di. 96. ⁊. c.
futurā. 12. q. 1. Nec pōt dici rex vel imperator mūdi:
per. c. cū ad verū. di. 96. ⁊. c. qm̄. di. x. Nec principa
tus vel iurisdictiones regū ⁊ principū secularū de/
pendēt ab eo: pȝ in. c. si iperator di. 96. ⁊ i. c. q̄situz.
23. q. 4. ⁊. c. solite. de maio. ⁊ obe. ⁊. C. de vete. iur.
enu. in pn̄ᶜ. Nec pōt se impedire de feudis principū
secularū. aut de possessionibus directe. vt possit de
his iudicare ordinarie. pȝ i. c. nouit de iudi. ⁊. c. cāȝ.
q̄ si. sint le. Nec potest passiȝ ⁊ regulariter ad eū ap
pellari. a quocūq; iudice seculari. c. si duobus de ap
pel. Nec potest ad libitū disponere ꝺ bonis ecclesia/
sticis. est tñ principalis dispensator: ⁊ minister oiuz
bonoꝝ ecclesiasticoꝝ. pȝ. 12. q. 1. ex cōcilio: ⁊. s. Tho.
2ᵉ. q. 100. arᵒ. ꝓ. dicit q̄ quāuis res ecclesie sint pape
vt principalis dispensatoꝝ non tñ sunt eius vt dñi
vel possessoꝝ ⁊. c. li. q. 175. arᶜ. 8. ponit q̄ platus bo/
na ecclesiastica dispēsatiōi sue comissa q̄ sunt ero
gāda pauperibus vel ad vsuȝ ministroꝝ: ⁊c. peccat
mortalr̄ si nō fideliter dispensēt: vñ lȝ papa habeat
auctoritatē ⁊ rationē capitis nō solū respectu cleri/
coꝝ sed etiam respectu seculariū nec sic libere potest
dispensare vel disponere de secularibus sicut de cle/
ricis q̄: seculares sunt proprie dñi suaꝝ rerū sed cle/
rici sunt dispensatores. Nec habet ita plenā iurisdi/
ctionē in temporalibus sicut in spiritualibus: ita q̄
sicut deponere potest prelatū. ecclesiasticū etiaȝ sine
culpa sua. ita possit deponere principem laicuȝ siue
vasallum. sine iusta causa: ⁊ rationabili fm Pe. de
pal. in lib. de potestate pape. hec Jo. ꝺ turre. cre. vbi
supra. Et quāuis fm. c. Jo. vbi supra. c. 114. nō ha/
beat potestatem regulariter siue directe. ita plenam
in temporalibus. sicut i spiritualibus nihilominus.
tamen habet potestatē in temporalibus. ex cōseque
ti: ⁊ hoc proprio iure: quātū. s. necessariū est ad con/
seruationē spiritualiū ad directionē fideliū in salu/
tem eternā: ⁊ ad correctionē peccatoꝝ: ⁊ cōseruan/
dam pacem in populo christiano. hec diffuse ꝓbat
Jo. vbi supra imediate : habet igitur papa vtrūq;
gladiū. s. spiritualē ⁊ tēporalē. qd̄ verū est pᵃ aucto/
ritate: ⁊ superioritate sȝ iurisdictiōis executionē hȝ in
spiritualib⁹: i tēporalib⁹ aūt nō nisi i casib⁹. de qb⁹
dictū ē: ⁊ q̄uis nō vtaf aliq̄n iurisdictione tēporali
p se: ⁊ bñ hȝ durādū: posset tñ si vellet i casib⁹ supra/
dictis. Uide ad hec. ꝟ. ꝯsiliū. §. 12. ⁊. 13. ⁊ sequētibus.

Dicendū est igit̄ φ imperator potuit:⁊ de facto dedit: vt dictū ē ⁊ probatū. φ successor suus nō possit reuocare. pbat̄ ꝑ q: qđ deo dedicatū. humano iudicio reuocari nō pōt.12.q.2.c.de rebus.2° q: recepit ꝺ ꝯsensu populi:⁊ principū:⁊ senatus vrbis Rome: quo etiā iure.ipe ꝯstātinus acceperat.97.di.cōstantinus. Uide.d.Feli.in.c.solite.de maio.⁊ obe.i fi.

d Donatio.2°.cā mortis:est cū qs magis vult habere se:φ eū cui donat: magisqz eum cui donat φ͡ heredē suū dicit tex.i.l.1.ff.ꝺ dona. cā mor.⁊ in.l.senatus.§.donatio:eo.tit.⁊ insti.de dona.§.2:⁊ ē ad instar legatoꝝ reddata: vt idē iuris sit i vtroqz.d.§.2. Itē vtraqz ē extrema volontas. Itē q: vtraqz gnariū numerū testiū reqrit. Itē q: in vtraqz substitutio locū h͡z: vt.l.1.C.eo. Item q: nec isinuationē exigit.d.l.fi. Itē q: nō est pfecta nisi morte secuta.vt.ff.eo.l.non videt̄:⁊ multis aliis de qb⁹ dic vt i.d.l.fi.⁊.l.marcellus.differt tñ i qbusdā. ꝑ q: legatū sēp tradit̄ ab herede. s͡z donatio causa mortis q͡nqz a testatore. Itē si aliquis accusat testamentū vt falsuz.amittit legatū. s͡z nō i donatiōe cā mortis. Itē si ex aliqua cā rescindat̄ testamētū: ⁊ donatio cā mortis.ff.e.l.si aliqs. Itē q: legatū fit nolēti s͡z nō donatio cā mortis. Itē q: donatio i singulos ē vna.debita vero plura.l.senatus.eo.tit. Itē filiusfamilias nō legat.sed donat.de ꝯsensu patris. Itē dona° t͡z.etiā si testm̄ sit falsuz.secus de legato.

1 ¶ Tres sunt spēs donatiōis cā morꝭ. Quedā fit q͡n iminēte piculo morꝭ. ita dat vt statī͡z fit recipiētis. Alia fit vt nullo presentis periculi. sed sola cogitatione mortalitatis vt ab homine sano. Tertia spēs cā donatur causa mortis nō vt statī͡z fiat accipiētis sed tūc demū cū mortuus fuerit.

2 ¶ Cōuenit.cā mortis.cū donatiōe simplici. Primo q: vtraqz donatio ē. Secūdo q: vtraqz inter viuos cōficit̄:⁊ trabit̄.differt q: ista ex penitētia reuocat̄ illa nō: vt.l.q mortis cā.ff.eo. Itē q: in ista quinqz testes.i illa duo.sufficiūt.vt.l.fi.C.e.tit.in dubio psumit̄ donatio iter viuos nisi ꝓbet̄ ꝯtrariū. vel sit facta mentio de morte.vt nō glo.in.d.l.fi.

3 ¶ Quō reuocat̄.R͡z.fm glo.i.l.nō oīs.i pn.ff.si cer. pe.φ tribus modis.tex.ē. Insti.de do.§.1.ꝑ si donatarius ꝑmoriat̄.φ͡z donator. Secūdo si penitet donasse. Tertio cesante ꝯditione sub qua donatio facta fuit. Sed quid si iurauit nō reuocare.R͡z.φ pōt reuocare in duobus casib⁹.ꝑ ex noua cā.2°.si donauit oīa bona psentia:⁊ futura.q: tūc iuramentū est votū captāde mortis:⁊ iō nō t͡z:q: eēt vinculū iniqtatis.petet tñ prius absolutionē a iuramento.secus si donasset solū psentia. qđ itelligitur q͡n donat oīa bona sua. nō addēs futura.q: tūc nō reuocatur de quo i.l.fi.C.de pac.⁊.l.stipulā°.hoc mō.ff.de v.ob.

4 ¶ Quis pōt donare cā morꝭ.R͡z.φ oīs q pōt testm̄ facere.pōt donare cā mortis. excepto filiofamilias. q l͡z testari nō possit.etiā iubēte pre. pōt tñ donare cā mortis pre pmittēte.l.tā is.ff.e.tit. Itē q non pōt donare iter viuos:nō pōt donare cā mortis.l.filiusfamilias.ff.de dona.vnde dicit Bal.de ꝯsue.feu.in R͡z ea de phi.feu.alie.p Fede.c.1.φ q͡n nomē donationis ponit̄ ꝓhibitiue:tūc icludit̄ etiā cā morꝭ donatio:puta statuto cauet̄ ne mulier possit donare. vn̄ nec etiā cā mortis. q: a quo remouetur genus:⁊ φ͡z eius spēs.d.l.filiusfami.§.pari rōe:s͡z q͡n nomen donatiōis ponit̄ permissiue.tūc includit̄ donatio cā mortis.q: nō est ꝓprie donatio: vt.l.1.§.1.ff.ꝺ don. vnde feudatarius cui a dn̄o permissum est donare nō pōt donare cā mortis.feudum.

¶ Utrū donatio cā mortis valeat facta ab eo q capitale crimen comisit.R͡z.φ nō.siue sit facta añ crimen comissuz.siue post.siue ante sentētiā. siue post. cū ⁊ testamētū rūpat̄ ⁊ oīa publicētur vt.ff.eo.l.si aliquis. Fallit in re donata vxori:facta ante reatuz comissuz:s͡z nō postea vt.ff.de do.inter.vi.⁊ vxo.l. cū hic status.§.si maritus.est tex. cū glo.i.l.res vxoris.C.de dona.inter.vi.⁊ vxo. 5

d Donatio.3°.iter virū:⁊ vxorē. ꝯstāte matrimonio nō valet.rō est ne mutuo amore:iuicē spoliarētur donationibus nō reparantes: vt tex.l.1.ff.eo. Intellige si alter fit dicior:⁊ alt̄ pauperior vt in.c.donatio de do.iter vi.⁊ vxo.qđ itelli ge verū i donatiōe pura:⁊ simplici ꝺ q͡.ō.dona.§. Secus i donatiōe remuneratiua. q̄ nō prohibet̄: vt in.l.qđ aūt.§. si vir.ff.eo.tit. vbi p͡z φ si vir donat vnā rē vxori:⁊ vxor aliā viro.fit hic.idē. ꝯpēsatio: ⁊ per hoc notabiliter dicit Bar. i.l.si diuortio.ff.ꝺ verb.ob.⁊ est glo.in.l.si volūtate.C.de dona.φ plebeius pōt cōstituere dotē nobili.cui nubere vult aio donādi:l͡z ꝯferat̄ in tpe matrimonij. q: remuneratiua:⁊ nō simplex. facit ad hoc.l.aeglius.ff.ꝺ don.⁊ sic limita iura ꝓhibētia donationē:nec solū ꝓhibetur inter virū ⁊ vxorē.s͡z i eos qui ad eos pertinent etiā:aut interpositas personas: vt.l.si sponsus.§.generaliter.ff.eo.tit. Uide aliquid.v.dos.§.9.

¶ Quid si alicui mortis cā donare volēti: mandat vir φ donet vxori.R͡z.φ donatio est nulla:q: videt̄ ac si vir donaret.l.idēqz.ff.eo.tit.secus si volenti legare mihi mādo φ leger vxori:nō facit donationē iter virū ⁊ vxorem.l.s͡z si vir.§.φ legatarius.ff.eo. rō q: in donatiōe cā mortis etiā sine traditiōe trāsfert̄ dominiū reuocabiliter.tñ.l.2.ff.eo.tit. secus i legato qđ cedit solū a tēpore mortis: vt.l.a ticio cū sīmilibus.ff.de fur.iō i ꝑ casu φsito dominio viro nō potest:s͡z i.2°.sic:q͡n acqrit nisi morte secuta h° limitta veꝝ.q͡n iā donauerat cā morꝭ s͡z q͡n solū disposuerat donare:valebit si mutato ꝓposito ad istantiā viri donat vxori q: sic rō cessat diuersitatis de legato. 1

¶ Utrū vniuersalr̄: nō valeat donatio iter viuos:⁊ vxorē.R͡z.φ nō:s͡z fallit i.8.casibus ꝑ i donatiōe iperatoris facta ꝯiugi.vel eꝯ.tex.ē i.l.pen.eo.tit. Secūdo si edeo vxoris cōbuste sunt incendio: donatū ad 2

coꝝ extructionē a viro.vꝫ inquātū edificij extructio
expostulat.l.qꝫ si vir.ff.eo.tit. Tertio potest marit'
ꝯstante matrimonio remittere vxori dotem sibi ab
ea promissam.in toto.vel in parte.vt ē glo.singula
ris.ꝛ ibi Cy.ꝛ Bal. in.l.si constāte .C.de don.an.
nup.sed remissio alterius debiti.non valet.sicut nec
assignatio alterius debitoꝝ qꝛ hec oia donationes
sunt.d.l.si spōsus.§.si debitor.Quarto si ex tali do/
natione fit pauperior q donat ꝗuis cui datur fiat
ditior.vt si maritus institutus heres ab aliquo.non
adijt hereditatē.vt ad vxorē substitutā perueniat.
vel si repudiet legatū.vt remaneat apud vxorem
oneratā pro legato per testatorē. vel si rogatus re/
stituere hereditatē vxori.nō detraheret quartā.cau
sa donationis.vt i.l.si spōsus.§.si maritus heres.ff.
eo.vbi tex. Neqꝫ.n.pauperior fit.q nō acquirit.sꝫ q
de patrimonio suo deposuit. Idem dicas qñ donat
rē alienā.l.sꝫ ꝛ si constante.ff.e. Intellige i tali casu
quo ipse donans nō teneaf restituere.vt puta ꝛ licē
tia dñi dantis sibi liberā facultatē donandi.dona/
uit.Quinto si cui donatum est non fit ditior. ꝗuis
donator. fiat pauperior. vt si donauit ad emenda
vnguēta.d.l.qꝺ autē.§.i.Idem si donauit vxori pe
cuniā vt ꝓ cognato suo.sportulas soluat.ꝗuis ipa
vxor.pecuniā ipaꝫ mutuo fuisset accepta.d.l.si mu/
lier.eo.tit.ff. Idem dic si soluat vectigal. pro ea sm
Hosti. Idē si dat ad oblationes faciendas.vel aliā
piā causaꝫ.sm eū.heres aūt vxoris.si expēderet in/
utiliter.nō ꝓpter hoc minus teneretur.vt in.l.qꝺ de
bonis.ff.ad.l.fal. qꝛ satis est qꝫ donatarius effectus
est locupletior.vt nō Pa.in.d.c.donatio.e.tit. Sex
to quādo donat i tēpus finiti matrimonij. vt tunc
res fiat mariti.vel vxoris.cū mors fuerit secuta.l.sꝫ
interim.in prin.eo.tit.ff. Septimo quādo donat cā
mortis.cuiuscūqꝫ speciei sit ista donatio causa mor
tis vt in.d.l.sed interim in prin.nisi ita fiat qꝫ nullo
mō reuocetur qꝛ nō valeret. sm glo.in.d.l.sꝫ interiꝫ.
Octauo quādo vxor donat viro.causa dignitatis.
vel honoris. adipiscendi.l.qꝫ adipiscēde.ff.e.tit.
5 ¶ Quō firmaf donatio inualida.inter virū.ꝛ vxo
rem.R.qꝫ in duobus casibus. ꝓ morte donantis. ꝛ
nō reuocitus tacite.vel expresse.vt.l.i. ꝛ.3.C.eo.tit.
ꝛ.d.c.donatio. limita verū.qꝫ morte cōfirmatur in
donatione.que non est vltra.500.solidos.qꝛ si esset
vltra.500.solidos.ꝛ sit facta sine insinuatione non
ꝯfirmatur morte.nisi expresse tūc approbauerit. Si
approbauit expresse in morte.valebit vt legatuꝫ.qꝺ
nō indiget insinuatione.alias nō.sm glo.ꝛ Io.an.
in.d.c.donatio. Itē qꝫ non fuerit facta simplici pro
missione.qꝛ si sic non valeret.l.papinianus.ff.e. Et
ibi Bar.dicit verū : nisi interuenisset traditio vera
vel ficta:puta qꝛ cōfitetur se habuisse qꝛ sic cōfirma
retur:requiritur ergo traditio in vita donantis vt
donatio morte ꝯfirmetur. Et nō qꝫ intelligif nō so/
lum de morte tēporali.sed etiā ciuili. Distinguēdo
tamen. qꝛ ex illa qua perdif libertas. ꝛ seruus effi/
citur hominis.ꝑimif donatio. vt.l.cū hic status.§.
si donator.ff.eo. Sed ex illa quasi efficitur seru' pe/
ne mortis.ꝯfirmatur.vt.C.e.tit.l.res vxoris. Ratio
diuersitatis sm glo.in.d.l.res.est.qꝛ vbi efficitur ser
uus hominis.ē dñs qui potest reuocare. sed nō vbi
efficitur.seruus pene. hodie tñ ex delicto non debet
quis dānari.vt sit seru'.auf.sꝫ hodie.C.eo. Ex alia
aūt morte ciuili. ex qua matrimoniū non dissoluif
vt est deportatio. ꝛ hmōi non cōfirmatur sed pen/
det vsqꝫ ad mortē tēporalem.ꝛ si non reuocauerit.
tūc ꝯfirmetur.d.l.res vxoris. Ex alia autem morte
qua ingredif religionē.licet Uin.in.d.c.donatio te
neat.qꝫ nō intelligaf de ista.s.religionis.tñ Io.an.
ꝛ Car.tenent qꝫ sic.qꝛ ingrediens censef mortuus.l.
si.C.de epis.ꝛ cleri.ꝛ.16.q.i.c.placuit.d.2°. Sed opi
nio Uin.videtur verior de matrimonio cōsumato.
per.d.l.res vxoris.que requirit morteꝫ temporalem
qua matrimoniuꝫ dissoluif. qꝺ non est in ingressu
religionis nisi quo ad exercitiū. sed in matrimonio
nō ꝯsumato.tenet opinio Io.an. ꝛ Car. Secundo
cōfirmatur iuramēto.sm Pa. in.d.c.donatio.qui
dicit qꝫ hec est cois opinio. Sed quid si matrimo/
niū non tenuit.R.qꝫ licet donatio ipo iure nō value
rit:qꝛ tamen indigna persona eius fuit.qui nec ma
rit' dici pōt.reuocari poterit.l.si ex volūtate.C.e.ti.
Intellige si ignorabant:si vero vterqꝫ sciuit impe/
dimentū ꝛ matrimoniū nō teneret:fiscus repetit.ff.
eo.tit.l.cū hic status.§.si. Et si nō repetet poterit te
nere cū bona cōscientia.licet de bono consilio debe/
ret dare pauperibus.
¶ Utrū donatio inter sponsum ꝛ sponsam. de futu 4
ro.teneat.R.glo.prefacta in.d.c.donatio.qꝫ sic.al/
legat.l.inter eos.ff.eo.vbi dicit tex.valere etiā.si eo
dem die.matrimoniō postea cōtrahatur.
¶ Quō reuocaf donatio inter virū ꝛ vxorē.R.qꝫ i 5
quinqꝫ casibus.P° ꝑ penitentiā.d.l.cuꝫ hic status.
Secūdo si alienef res donata per donatorē.l.si ma
ritus.C.de do.inter vi.ꝛ vxo.ꝛ in.d.l.cū hic status.
Tertio quādo pignori obligaf res donata a dona
tore.nisi aliud exprimaf.d.l.cū hic status. Quarto
si premoriaf qui donationem accepit.de don. inter
vir.ꝛ vxo.c.donatio:ꝛ si moriātur simul. tenet sm
glo.ibidē.Quinto cū diuortiū fit ex displicētia .d.l.
cū hic status. nisi expresse voluerit donationē vale/
re.l.si interiꝫ.ff.eo.tit. Sexto si causa religiōis:si tñ
matrimoniū restauretur post diuortiū non reuocaf
.d.l.cū hic. ꝛ idē dicit de donatione inter socerum
ꝛ nurum.vel generū:ꝛ inter soceros qui copulatos.
matrimonio. in potestate habent .d.l.cum hic sta/
tus.§.oīo. Et inter patrē ꝛ filiū non emācipatum
Uide glo.in.d.c.dona' que hoc tenet. In dubio ꝟo.
quando presumatur donare vestimēta. vide.ꝟ.pe/
culiū.§.18. ꝛ.ꝟ.dos.§.9.

d Onatio. q^a. ante nuptias: vel propter: olim dicebatur: ante nuptias donatio: sed hodie: nõ est. nisi donatio pp nuptias. vt. C. de do. an. nup. vel pp nup. l. fi. & fit in recõpensationẽ dotis: & potest fieri a iure. hec donatio. siue anteq̃ sit contractũ matrimoniũ. siue post cõtractũ. vt. d. l. fi. Et dicit antiferna. ab anti. qđ est: cõtra: & ferna. qđ est dos. quasi cõtra dotẽ. Uide. i. dos. §. 19.

1 ¶ Utrũ requirat equalitas. cum dote. in ista donatione. R. olim si fiebat in cõstitutione dotis tũc non requirebatur equalitas. vt. C. de pac. cõuentis causa supra dote. l. ex morte: & d. l. fi. si vero dos prius erat cõstituta: oportebat equalitas. vt. d. l. fi. §. sancimus. Sed hodie qualitercũq; oportet sit equalitas: tam in donatiõe propter nuptias. cum dote. q̃; in lucro sup vtroq; p auf. eq̃litas. posita sup. d. l. ex morte.

2 ¶ Utrũ soluto matrimonio donatio pp̃ter nuptias reuertat ad virũ. R. q sic: vt. d. l. fi. sicut & dos reuertitur ad mulierem. C. de re. vx. ac. l. vnica. §. illo procul dubio: & hoc verũ nisi. pactũ aliud habeat. Nã si pactũ est vt lucret donationẽ pp̃ter nuptias: & vir lucrabit dotem: & ecõtra. q: d. l. fi. dicat q pari passu vadunt. s. quo ad pactũ: q: quale erit de lucrando donationẽ. vel dotem. tale & de cõtrario: & hoc verũ nisi ex cõsuetudine sit derrogatũ. d. auf. vt est i mult̃ locis: & io illã obserua vt nõ i. d. c. dona°.

3 ¶ Sed ad quid valet donatio propter nuptias: ex quo vxor eam nõ lucratur. nisi ex pacto speciali: vt d. §. illo: nec fructus habeat dicte donatiõis: vt. C. eo. tit. l. si liberis. R. q valet vt sit securior in dote: vt dicit glo. in. d. l. fi. Nã res suas vir alienat cõsentiente vxore: & potest renuntiare iuri ypotechario: qđ habeat in alijs bonis mariti: vt. C. ad vell. l. ẽt: sed in alienatione donatiõis propter nuptias. non põt mulier renuntiare iuri ypotechario: aut obligationi pro iure suo quod habet in hac donatione propter nuptias: nec valet consensus mulieris vt. C. ad velle: auf. siue autẽ: nisi interueniat iuramentum: vt in. c. licet. de iur. iur. lib. 6. Aut duo alia concurrant: primũ q vxor cõsentiat post biẽnium secũda vice. Secundũ q tantũ sit in facultatibus viri: vt idẽnitati vxoris possit consuli: non solũ tẽpore cõtractus vt quidam dixerunt: sed etiã tẽpore quo vxor agere potest: vt nõ. in. d. auf. siue autẽ: vel q per. 30. ãnos. tacuerit: licet. 2°. nõ cõsenserit vt nõ Pa. in. c. peruenit. de emp. & ven. Itẽ viro dissipante bona sua potest agere: sic pro donatione propter nuptias. sicut pro dote. C. de iu. do. l. vbi: de quo dic vt ibidẽ nõ. Item propter adulteriũ viri lucratur.

4 ¶ Quid si soluatur matrimoniũ aliter q̃ per mortem. nũquid pactũ. vel consuetudo facere poterit. q vir lucretur dotem: & sic mulier remẽneat sine dote R. fm Hosti. q non: vt nõ in. d. c. donatio: & ideo prefactus. §. illo. procul dubio loquitur quãdo mulier decessit. quo casu. tunc vir lucratur ratiõe pacti. solũ: fm Hosti. sed fm Car. in. d. c. donatio: etiã ratione consuetudinis: q: qđ potest pactũ. potest & cõsuetudo: vt nõ glo. in. c. nõ putamus: đ cõsue. lib. 6.

5 ¶ Queritur statuto cauetur. q si alter coniugũ premoriatur. alter lucretur dotem. vel donationẽ propter nuptias. An debeat intelligi de morte naturali vel etiã de ingressu religionis. R. q tantũ de morte naturali. nõ de ista ciuili. presertim q: verba statuti sunt facti: & in facto cõsistunt. c. i. de consti. nec recipiũt casus fictos: vt. l. 3. §. hec verba. ff. de nego. gest: imo nec expresse posset prouidere. q muliere ingrediente religionem vir lucraretur partem dotis: cum libertas religionis grauaret per diminutionẽ dotis qđ non debet. l. i. §. honorande. ff. quarũ rerũ ac. non. datur: & etiã q: disponeret statutũ. de reb° persone religiose. qđ nõ potest. c. fi. de re. eccl. nõ. alie.

6 ¶ Quid si ex pacto sit. vt lucretur alio premoriente. R. q pactũ manet validũ. quinimo purificat. per ingressum religionis: vt. l. deo nobis. C. de epi. & de ri. & in auf. de san. epi. §. si voluntate cõstante. Uide infra. i. dos. §. 16. & sequentibus vsq; ad fi. s. de restitutione & priuilegijs.

d Os est donatio a parte mulieris. facta parti viri. pro substinendo onera matrimonij: ita nõ canoniste Goff. & Hosti. in. c. Raynutius. de testa. Et legiste in Rubrica. ff. solu. ma. & Pa. in. c. 3°. de dona. inter vi. & vxo. 3°. nõ. & c. nup a nobis. eo. titu. tam in tex. q̃; in glo. vnde vt dicit glo. l. p^a. ff. de iur. doc. datio dotis. est ob matrimoniũ: & durat tãdiu q̃diu & matrimoniũ: sed eo soluto soluitur: q: sine eo esse non potest. ff. de iur. doc. l. 3. & oportet q matrimoniũ sit cõtractũ de iure: & de facto: ad hoc q sit dos. d. l. 3. Et nõ fm. d. Alex. de Imo. super Rubrica. ff solu. ma. & fm Pau. de cast. ibidem: & fm Bar. l. si marito. eo. titu. q illa lex. 3. que dicit q nõ est dos nisi sit matrimoniũ. debet intelligi q sit vel fuerit. de iure: & de facto. vnde & vidue dicuntur habere dotem. fm Bal. C. vnde. vir. & vxor. l. p^a. fi. Quãdo ergo matrimoniũ nõ est. neq; fuit de iure. q̃uis sit vel fuerit de facto: vt puta q: cõtractum fuit in gradu prohibito. tũc nõ est dos. d. l. 3. & fm Pa. d. c. 3. in glo. de dona. iter vir. Tũc nõ agitur actione de dote ad restitutionẽ dotis. sed cõdictione sine causa: & pro hoc tex. in. l. fi. ff. de cõdic. sine. causa. Et dicunt doc. q hec cõdictio est ita priuilegiata: quo ad ipsã mulierẽ. sicut actio de dote. ff. de pecu. l. ex facto. Et sic prefert alijs creditoribus sicut si verũ fuisset matrimoniũ pro vt habetur in. l. assiduis. C. qui po. in pig. ha. & in. c. ex litteris. de pig. Et per hoc decidit. q. nõ. q̃ fuit de facto fm Pau. de cast. q statutũ disponẽs q mulier

teneatur equis portionibus relinquere dotem suã fi/lijs suis vtriusqz mariti: habet locũ nõ dum quãdo moritur mulier constante matrimonio. sed etiã quã do morit. eo iam soluto: qz etiã tunc dicit dos. Et est dos quasi proprium matrimoniũ mulieris. ff. de/ iumo. l. deniqz. §. sz vtrũ. i fi. Sed q̃diu stat matri dominiũ dotis saluũ est penes virũ. glo. fi. d. §. sed vtrũ. Unde cõtra volũtatem viri nõ potest vxor ex eis facere elemosinã. Nõ qp dos & donatio propter nuptias nõ dicũtur tituli lucratiui. respectu eius cui datur. sed respectu eius pro quo datur. fz Bar. i. l. descriptiõis. C. de impo. lu. lib. x.

1 ¶ Due sunt species dotis. s. profectitia q̃ a patre. vel a supperiore aliquo. de linea patris. tã q̃ a patre p fecta est. s. de bonis eius. vel ab alio nomine patris. ipso raptũ habente. nec refert an filia sit in potestate patris. vel emãcipata: qz non patria potestas facit dotem profecticiã. sed nomen patris. si. n. pater da/ret. vel alius nomine alterius. q̃z patris. non esset p fectitia. sed aduentitia. q̃ est. 2ª. spẽs dotis: & est illa q̃ aduenit nomine alterius. q̃z patris. ff. de iur. do. l. profectitia. Itẽ dos alia extimata. alia inextimata. si dat extimata. dãnũz lucrũ & fructus sunt mariti. sicut si res esset vendita. Si vero datur inextimata. tunc dãnuz & lucrũ sunt mulieris. fructus vero sunt mariti. propter onera matrimonij. ff. de iur. doc. l. plerũqz. secus si nõ subsisteret. Unde fetus pecorum pertinent ad maritũ: qz veniunt nomine fructuum. debent tamen suppleri capita mortua. ex natis. d. l. plerũqz. hec & multa alia habes. c. salubriter. de vsu in glo. in. v. onera.

2 ¶ Quãuis pactũ factũ patri. a filia. dũ nuptui tra/debatur: vt dote contenta nullũ ad bona patris re/gressum haberet: improbet lex ciuilis. C. de col. l. pa ctum: si tamen iuramento nõ vi. nec dolo. prestito. firmatũ fuerit. ab eadẽ. oio seruari debebit. cũ non vergat in eterne salutis dispendiuz. nec redundet in alterius detrimentũ. Hec habentur in. c. quãuis. de pactis. libro. 6. in tex. An iste tex. pcedat. cuiuscũqz etatis fuerit illa filia. Rñ. fm Ge. qp procedit quãdo erat pubes. dicit. n. tex. qp nuptui tradebatur. non fit nisi puberibus. Utrũ iste tex. procedat. quãdo fit pa ctuz. postq̃z est tradita nuptui. Rñ. Jo. mo. & Archi. qp sic. qz est eadem ratio. tex. vero narrat factuz fm Ge. & obligatur ratione pacti. iuramento firmati: & debet omnino seruari. i. non debet peti absolutio: vt quãdoqz fit. de iur. iur. c. primo. Nõ fm Hosti. in summa. de fideiussoribus que dicunt quelibet posse iu ri suo renũtiare. siue his que pro se sunt introducta: intelligi debent quãdo quis fuit certioratus de pre/iudicio. c. placuit. di. 38. Dicit tamen Archi. qp isto casu. non putat eẽ necessariuz. Secũdũ Jo. de imo. hoc pactum valet. si etiam dos esset minus q̃z legi/tima: quia alias non haberet dubium: quãdo. n. da tur legitima. etiam sine iuramento valet. l. si quan/do. C. de inoffi. testa. v. pactum. §. 8.

3 ¶ Utrum pater teneatur dotare filiam. Rñ. fm Pa. in. c. primo de despon. impub. in glo. Aut nupsit cõ/sentiente patre: & sic tenetur. l. qui liberos. ff. de ritu. nup. qz nõ minus fauorabilis dos q̃z alimenta. da/tur. n. loco alimentorũ: vt infra. Aut nupsit sine con/sensu patris: & tunc fm Goff. potest exheredari pro pter ingratitudinẽ: sed fm Hosti. quẽ sequitur Pa. & coiter: & doc. non potest nisi elegerit turpem vitã: ar. in. c. penul. & fi. de secu. nup. ex quo. n. filia vtitur permissione canonica. non debet incurrere vitium ingratitudinis. Aut ergo contraxit cum indigno: & tunc non tenetur. glo. est nõ. in. c. de rapto. 36. q. pri/ma: quod intelligendũ est fm. d. Ant. in. c. accedẽs. de procur. si est indignus turpi indignitate. secus si esset indignus. i. non paris cõdictionis. Uerũtamẽ poterit minorem dotem dare. ex cõdictione perso/ne. l. cũ post diuortiũ. §. gener. ff. de iur. do. & glo. i. l. si voluntate. C. de do. promiss. Aut digit dignum: & tunc vel promisit dotem: vel non. si secũdo modo nõ potest pater cogi ad dotem prestandã: qz cogi/tur pater vt possit filia reperire maritũ: vt. l. qui libe ros. ff. de ritu. nup. & l. fi. C. de do. promis. sed ex quo filia reperit maritũ sine dote. cessat causa compul/sionis legalis: & hoc in quacũqz etate contrahat: & voluit notãter Bar. in. l. obligamur. ff. d ac. & obli. Et tenetur eam alere fm Inno. in. c. per vestras. de do. inter vir. & vxo. Et ista non excluditur a succes/sione parentũ fm Pa. in. c. accedẽs. de procu. & sic sunt intelligende. glo. supra allegate. s. qp tenetur cã dotare. si promisit. Si vero primo modo. i. promi/sit dotem tunc vel nupsit post. 25. annos: & sic pater non potest sibi impingere aliquam culpam: ex quo tanto tempore distulit eam colocare. in aut. vt cuz. de ap. cogno. §. si alicui. Aut cõtraxit ante. 25. ãnũ: & tunc est dubiuz. vtrum pater teneatur ad dotan/dum: & tamen fm Pa. vbi supra tenetur: qz pater tenetur allere filiam: nec ex contractu illius matri/monij potest sibi denegare alimenta. cũ in istis spi/ritualibus. non sit sub potestate paterna: vt in. c. si annũ. de iudi. lib. 6. fortius ergo tenetur dotare quia causa dotis est fauorabilior. causa alimentoruz: vt nõ. Cinus in. l. non omni. C. de ami. tuto. de hoc ha bes glo. 32. c. fi. Nota etiam fm Pa. in. c. & si neces/se. de do. inter vir. qp non valent pacta. que dissolu/tionem matrimonij cõtra iuris dispositionem diffi/cultant: quia debent esse libera in contrahẽdo: & di/soluendo. l. libera. C. de inuti. de stipu.

4 ¶ Utrum frater teneatur dotare sororem ex eodem patre natam. Rñ. fm Pa. in. c. peruenit. de arbi. qp communiter tenetur qp sic. glo. nõ. in. l. cum plures. §.

pen.ff.de ami.tu.ꝛ in l.non oī.C.eo.tit.ratio qꝛ ſm Cy.in.d.l.nō oi.cauſa dotis eſt fauorabilioꝛ ꝙ̄ cā alimētoꝝ.ꝑpterea tenet Bar.i.l.ſi.ff.de his.qui vt indig.ꝙ pr̄ pōt relinquere filie ſpurie.dotē3.qꝛ dos ſuccedit loco alimētoꝝ.Idē nō in auſ.ex ꝯplexu.C. de inceſtu.nup.vn̄ ſicē tenet alimētare:ſic ꝛ dotare. in caſu neceſſitatis. Idē dic ꝛ fortius. in clerico qui magis tenet ad charitatē.vt in.c.ꝑ.de emp.ꝛ ven. Et ſi nō habet alia bona poteſt eā dotare:ꝛ aliam cōſanguineā de redditibus eccleſie:ſi eſt inops.ꝙ ꝓ haē per.c.i.ꝺ coha.de.ꝛ mu.ꝛ i.c.oio ꝯtēmur.51. di.qꝛ ſicut per.d.c.pōt alere cōſanguineas paupes. de reditibus eccleſie.ergo fortius dotare.cū ſit fauorabilioꝛ.vt dictā eſt.hec Pa.qꝺ credo intelligendū ad neceſſitatē ſue ꝯditionis.nō ad pompā ar.88. di.c.negotiatorē:q̄ cōditio poteſt etiam attendi:vt nunc eſt in ordine.vel dignitate.

5 ¶ Utrū licite maritus dotet vxorē.R̷.ſm Pa.in.c. ꝛ ſi neceſſitatē.de dona.inter.vir.ꝛ vxo.ꝙ ſic.quādo iſta donatio dotis ſit ante ꝯtractū matrimonij. ſecus ſi poſt ꝯtractū.vel ſi effect⁹ donatiōis referat in tēpus matrimonij:qꝛ tūc nō valeret. vt in.l.i.C. de dona.ante nup.niſi plebeus reciperet nobilem in vxorē.vt tunc videat donaſſe cauſa recōpenſandi. cū nobilitate.vt ibi nō per Bar.in.l.ſi diuortio .ff. ſo.ma.vel ſm glo.in.d.c.ſi neceſſe.dotat.i.dat donationē inter nuptias.vel ſm Uin.ſit ſm ꝯſuetudinē Hyſpanoꝝ.dos.n.ſit a parētibus vxoris.Donatio aūt inter nuptias a marito.c.nuper a nobis. de do.inter.vir.ꝛ vxo.

6 ¶ Utrū aliquis poſſit accipere vxorē ſine dote .R̷. ꝙ ſic:ꝛ tenet eā alere.ſm Inno.i.d.c.ꝑ veſtras.ꝺ do.inter vi.ꝛ vxo.ꝛ ſi ꝑmoriaē.relitis filijs. tenetur ſibi relinquere quartā partē ſuoꝝ bonoꝝ:ar.in glo. in auſ.qbus mo.na.effi.le.§.pe.ſecus ſi non reliquit filios.melius tn̄ eſt ſm glo.in.l.iperialis .C.de nup. in.℣.dotalibus.ꝙ ſaltē parū detur loco dotis:ꝛ debet cōſtitui dos ſm ꝯditionē perſone.patrie:ꝛ conſuetudinis:qꝛ daē loco alimētoꝝ. vt.ē.dictū eſt.

7 ¶ Utrꝫ vaſallus poſſit cōcedere in dotem.feudū.R̷. ſm Pa.in.c.nuper a nobis.de do.inter:ꝛc̄. ꝙ ſic. nō tn̄ plus transfert in ea re quā habeat:ꝛ ad vitā ſui.dū taxat.ſm Felinū in.c.q̄ i eccleſiaꝝ. de conſti. col.24.circa mediū.℣.i ea glo.ꝛ dicit ibidē3 Inno. ꝙ ex cauſa dotis:ꝛ alia permittit alienatio feudi. de quo nō ipe Pa. in.d.c.q̄ i eccleſiaꝝ. Hoſti.dicit etiā.ꝙ ex alia pōt alienari.dūmō ad tempus.vt in .d.c.nuper.nec ſoluet laudemiū.qꝛ eſt alienatio neceſſaria.ſm Guil.ꝛ Bar.in.l.ꝛ ideo.ff.de ꝯdi.fur. ſimuliter pōt dari in dotem extraneę.in extimata:ꝛ ſoluet laudemiū. ſed extimata non poteſt dari. niſi filie.Uide infra.℣.emphiteoſis.§.12.

8 ¶ Utrū maritus poſſit repellere vxorē ſuā. nō ſoluta ſibi dote ꝓmiſſa.R̷.ſm Hoſti.ꝙ ſic.in.c.per veſtras.de do.īter vir.ꝛc̄.Nā dos datur ꝑpter onera matrimonij ſubſtinenda.vt in.d.c.per veſtras:ꝛ.c. ſalubriter.de vſu. Ex quo etiā pōt cōcludi ꝙ nō tenetur eā ducere.niſi ſibi ſoluat dos.ff.ſo. ma.l.ſi cū dotē.§.ſin aūt.ſi tamen eam ducat ſine dote. debet eam alere.ſm cōditionē ſuā.ſ.vxoris. rō ē3 Inno. quia dedit ei perſonam ſuam.

¶ Donatio nō valet.tā de iure ciuili. ꝙ̄ canonico. 9 facta inter ꝯiuges.ſtante matrimonio. dūmō ex illa donatoꝛ efficiat paupioꝛ ꝛ recipiēs locupletioꝛ alr̄ vero valet :dr̄ fieri paupioꝛ qn̄ dat de ſubſtātia ſua:ꝛ locupletioꝛ:qn̄ retinet in ſubſtātie : Et donatio oīo pura.regulariter anullaē:ꝛ dr̄ pura q̄ nulla rōe cogente fit.ſed ſola liberalitas eſt cauſa.l.1.ff.de dona.Ideo donatio remuneratiua nō prohibetur. inter virū:ꝛ vxorē.vt.l.qꝺ autē3.§.ſi vir.ff.eo. vbi. p3.ꝙ ſi maritus donauit vnā rē vxori:ꝛ vxoꝛ aliā marito.ſit hinc inde recōpēſatio.Donatio tn̄ facta cōſtante matrimonio nō eſt oīo nulla.ſed cōfirmaē morte donatoꝝ.ꝯſtante eo in eadē voluntate. i tribus tn̄ caſibus reuocaē. vt nō ꝯfirmeē morte donatoris.Primo ſi donatio ſuit tacite reuocata per donatorē.ꝙ ſit per diuortiū.Itē quādo prius moriē ꝗ accepit.ſi vero prius moriaē qui donauit.ꝯfirmaē in morte per ſilentiū morētis. Secūdo reuocaē qn̄ expreſſe reuocaē per donatorē.ſi tn̄ iterū ante mortē ꝯfirmeē.vltima valebit:reuocaē expreſſe qn̄ rem donatā pignorauit.vel donauit alteri.vel alr̄ alienauit. Tertio qn̄ recipiēs ꝑmoriē. Ualet etiā qn̄ ex parte donātis īteruenit iuramentū nō vi neq3 dolo exactū.hec oīa habētur i.c.vltimo. de do. īter vi.ꝛ vxo.tā i tex.ꝙ̄ in glo.ꝛ ibi Pa. Ubi dicit Inno.ꝙ poſt nuptias ꝯtas.debet eſſe equalitas dotis:ꝛ donationis ꝑpter nuptias. Itē ꝙ ſi ſit pactū. de dote lucrāda.debet etiā fieri ꝺ donatiōe. Un̄ ſi ſit pactū ſolū de dote.debet etiā extendi ad donationem:ꝛ ſi ſiat pactum de minori parte dotis.debet reduci ad equalitatē:ꝛ dicit idē Inno. ꝙ iſta debēt intelligi. poſt nuptias.ſecus ante. Et dicit Pa.ꝙ eſt quedā3 auſ.icōtrariū.ſ3 putat ſeruandā ꝯſuetudinē:ꝛ ſi queratur qd operaē iſta donatio.cum maritus poſſideat equalēs:ꝛ cꝫ. ꝛ ſiliꝰ reddeat ſoluto matri° vtriūq3: ꝛc̄.R̷.ibidē ꝙ ꝓ operatur pp pactū qꝺ ſit de lucrāda dote.nā extēdiē i fauorē3 mulieris ad donationem pp nuptias.vt ſicē maritus lucratur dotē3 ex pacto. ꝑmortua vxorē.ita vxoꝛ lucraē illā donationē.premortuo viro.Secūdo fortius ius habet mulier i rebus ſibi donatis pp nuptias i dote recuperāda.ꝙ̄ i alijs bōis mariti.nā i alijs bonis pōt vxoꝛ renūtiaē iuri ypothecaꝝ.ſ3 in iſtis rebus donatis non.vt ſicē ſit ꝯſuli mulieri in dote recuperāda. Tertio operaē qꝛ marito vergēte ad iopiā. vxoꝛ pōt ēt a creditorib⁹ mariti.vēdicare tā dotē.ꝙ̄ donationē pp nuptias. nā debēt deſeruire onerib⁹ matrimonij. Quarto ſi vir committit adulteriū.mulier pōt agere.vt lucretur illā donationē.ſicut agit vir.vt lucreē dotē.Ex qui/

hūs nō. vt semper fiat donatio propter nuptias ipi mulieri. ℣. donatio. 3. per totum.

x ¶ Utrū dos vel dona° pp nuptias possint alienari. ꝯsenciēte vxoꝛe. ℞. ꝙ nō. nisi itervenerat iuramētū. sine vi. ⁊ sine dolo spōte ꝓstitū. c. cū ꝯtingat. de iur. iur. ⁊. c. l3 eo. tit. lib. 6. qdā tn̄ circa rē dotalē imobilē sic distingūt. ꝙ aut talis est extimata. aut nō. si sic vir eā alienare pōt. q2 est ēptitia. nisi extimatio fieret. vt sciret qn̄ res valeret vt sic soluto matri° appareat an res sit deterioꝛata. C. de iure. do. l. si iter2 ⁊ in dubio accipiꝰ hoc mō vt ibi dicit glo. Si aūt nō sit extimata. tūc nō pōt alienaꝰ. nisi ꝑ i casu ꝑdicto. 2° si ꝓuocaꝰ ad diuisionē fundi dotalis a socio. qui cōe3 habte illū fundū cū ipo. ipe tn̄ ad diuisiōe3 nō pōt ꝓuocare sociū. C. de fun. do. l. fi. 3° si alienet cu3 vniuersitate vt i. l. pª. 4° si alienat i necessitate vt ibi dē. 5° si ꝯuertat in vtilitatem vxoꝛis. vt ibi. l. fi. 6° si vxoꝛ ꝯsentiat alienatiōi. 2°. post biēniū. vt i. d. c. cum ꝯtingat. i glo. dūmō sint alie res viro ex qb⁹ ei ꝯsulere possit. C. ad velle. auf. siue a me. Si mulier ꝑ iurauit dotē vel donationē pp nuptias non alienare. nec alienatiōi ꝯsentire. nisi ex cā rōnabili: ⁊ auctoꝛitate iudicis: ⁊ postea ꝯsentit sine auctē iudicis: ⁊ iurat nō ꝯuenire. seruabit pᵐ iuramētū fm Hosti. i. d. c. cū contingat. ar. de iur. iur. c. ea te. ⁊. c. intellecto: ⁊ fm. c. Hosti. debet itelligi ꝙ nō veniēt contra ꝓpꝛia auctoꝛitate. sed papa restituet eam.

xi ¶ Mulier pp adulteriū a viro sepata. ꝑdit dote3. si ꝑ iudicē ecctiasticū separeꝰ. si vero ꝓpꝛia volūtate: vel maritus ꝓpꝛia auctoꝛitate illā expulit: ⁊ adulteriū sit notoꝛiū. ēt lucraꝰ illā maritus. secus si auctoꝛitate iudicis secularis: sit sepata. q2 nō ē in hoc cōpetēs. qn̄ agiꝰ ciuiliter. i. c. tue. de ꝓcur. ⁊ Jo. an. i. c. fi. de so. ꝯpe. ⁊ eodē mō dꝛ de viro adulterāte. ꝙ ꝑdit donationē pp nuptias. sitr vxoꝛ ꝑdit donationē quā debebat lucrari. ex pacto facto. soluto matri°. ⁊ parafrenalia. q̄ sunt bona q̄ h3 mulier ꝑter dotem. q̄uis alii teneāt ꝯtrā. quātū ad vltimū: q2 cū simus in penalibus appellatiōe dot. nō veniūt parafrenalia. ista oia debent itelligi qn̄ nō sunt recōciliati. vel nō peccauerūt ambo. ēt secrete. d. c. plerūq3. nec pn̄t hec allegare heredes. si maritus tacuit i vita: ⁊ sitr ēōn ꝯ heredib⁹ vxoꝛis. s. qn̄ maritus sciuit: ⁊ sitr qn̄ vxoꝛ sciuit i vita: ⁊ tacuit. secus si ignoꝛauit: q2 non pōt sibi iputari. fingūtur. n. recōciliati. Sitr si vxoꝛ amisit dotē pp adulteriū: ⁊ postea ꝓbaꝰ ipedimētū matrimonij. ita ꝙ erat nullū. nō tn̄ recupat dotē q2 nō d3 violare matriᵐ. neq3 spē3 matrimonij. ff. de adulte. l. si vxoꝛ. hec oia elicuūtur ex. c. plerūq3. de dona. iter vir. ⁊ vxo. tā ex tex. q̄3 ex glo. ⁊ Pa. vide ibi allegatiōes. Perdit ēt dotē mulier. q̄ ingreditur balneū cū alieno viro: ⁊ vir donationē. si cū aliena vxoꝛe. Bi. di. i gl. Fallit i isto casu qn̄ mulier h3 filios q2 tūc filij habebūt dotē. q° ad ꝓpꝛietatē: ⁊ alia bona matris sue. fm Jo. an. i. d. c. plerūq3. facit auf. sed hodie. C. de adulte. Uidue petēti dotē a fratre mariti. repelliꝰ ꝑ exceptionē de foꝛnicatiōe. fm Jo. an. vbi. s. i. l. pen. C. ꝯ adulte. Itē ibidē dicit Jo. an. ꝙ si pr̄ nō ē stipulatus dotē restitui. amittit dotē pp adulteriū filie. secus si est stipulatus. q2 post moꝛtē viri habebit dotē. nō tn̄ añ. q2 nō d3 pūiri: neq3 lucrari ex pctō alterius. Uir q ꝓpꝛia auctē expulit vxoꝛe3. pp adulteriū n̄ notoꝛiū. soluit mutuū qd̄ accepit vxoꝛ ꝑ alimētis añ sñia3: q2 nō notoꝛium nō priuat ipo iure. s3 reqriꝰ sñia. ff. de dona. l. post ꝯtrā. Et qn̄ dr̄ ꝙ mulieri obstat exceptio. itelligiꝰ q° ad futura. sed nō q° ad alimēta añ sñia3. l. istituta. ff. ꝯ ioffi. testa. Maritus iterficiēs vxoꝛē reptā i adulterio. ꝑdit dotē. quā debebat lucrari. pp adulteriū fm Bar. i gl. l. si ab hostib⁹. ff. solu. ma. q2 nō licebat sibi iterficere. secus si liceret ex statuto. vel ꝯsuetudine. l. qd gᵉ. §. si here. ꝯ le. i. nec obstat. l. si qs i graui. §. si tn̄ ad sic. q2 ignosciꝰ ei ad minoꝛē penā. nō vt i totū releueꝰ: vt. l. i. de sic. Uide aliqd. ℣. adulteriū. §. ꝑ.

¶ Qui sciēter ꝯ ꝑcepta legū. vel ꝯstitutōes pricipū. nuptias ꝯhūt. qcqd alteri datū ē. d3 ab eo auferri: ⁊ dari fisco. C. de icest. nup. q ꝯ. ff. de dnona. iter vi. ⁊ vxo. cū hic status. §. fi. ⁊ isti. ꝯ nup. ⁊ si aduersus. Pa. vo in glo. i. c. ⁊ si necᵉ de do. iter. ⁊ c. ꝯcludēdo mū3 sic ait. Aut sunt ꝯtca spōsalia tm̄ de futuro: ⁊ nō h3 locū illa pena: qdā ēt dicūt. ꝙ non h3 ēt locū qn̄ matriᵐ ē ꝯtcū de pn̄ti. nō ꝯsumatū. sed Bar. t3 ꝯtrā i. l. adminiculo. ff. de ꝯdi. sine cā. Aut ē ꝯtcū ⁊ ꝯsumatū: ⁊ tūc si sciēter ꝯxerūt. h3 locū pena. nisi superioꝛ ex offō suo velit ꝓuidere ꝑ bono pacis: ⁊ vt facilius dissoluaꝰ tale matriᵐ. Aut ꝯxerūt ignoꝛāter: ⁊ tūc erroꝛ iuris excusat. vt dicit Pa. i. d. c. ⁊ si necᵉ. vbi etiā tenet ꝙ illa pena habet locū in cōtrahentibus in gradibus prohibitis lege canonica. xii

¶ Utr2 dos reddeat i dističte ad mulierē. soluto matri°. ℞. fm Pa. i. c. vlti°. de dona. iter. ⁊ c. in. §. sane. q° nō. ꝙ nō. l3 tex. i. d. §. sane. verificaꝰ qn̄ ipa mulier donauit dotē de ꝓpꝛia sba. vn̄ sciēdū fm. c. ibi ꝙ aut extrane⁹ ꝯstituit dotē mulieri. aut mulier sibipsi. aut pr̄ ꝑ filia: ⁊ extraneū appello quēl3 q nō h3 mulierē i sua ptāte. vt dicit tex. in. l. vnica. §. accedit. C. de rei vxo. acc. ꝑ casu qn̄ extrane⁹ ꝯstuit. aut ē stipulat⁹ dotē sibi reddi soluto matri°. ⁊ reuertiꝰ dos. si ad mulierē s3 ad illū extraneū. aut nō fuit stipulat⁹ vt sibi redderet: ⁊ videꝰ tūc donari ipi mulieri: ⁊ sic reddit ad ipa3 mulierē: vt ē tex nō i. d. §. accedit. 2° casu qn̄ ipamet mulier ꝯstituit sibi dotē tūc dos ad eā reuertiꝰ ⁊ fingiꝰ stipulata dotē sibi reddi. d. l. vnica. 3° casu qn̄ pr̄ ꝯstituit ꝑ filia aut fuit stipulat⁹ dotē sibi reddi ⁊ reddit ad prē3. aut simplr ⁊ tūc si pr̄ emācipat filiā. efficiꝰ filie. si āt pri⁹ moꝛiꝰ mulier: cōpetet actio pn̄ti. l. 2. ff. so. ma. ⁊ i. d. l. vnica. Et dič hic Un. ꝙ dos h° casu reddit ad prē3: qn̄ filia ꝑdecessit ēt si extēt liberi ex ipa filia. p. l. dos a prē. C. so. ma. hoc idē t3 Bar. i. l. post dotē so. ma. ⁊ coiter canonistę

nisi cõsuetudo quidã teneant cõtrariũ: ⁊ hic deficit illa
regula: pᵒ ẽ suoꝝ: de q̃ i aut. in successiõe. C. de suis:
⁊ legi. Nõ ꝙ mortua muliere itestata deficiẽtibus
liberis ⁊ ꝓpinquis vir succedit vxori: ⁊ lucraꝛ dotẽ
⁊ cõᵉ. C. vñ vir. ⁊ vxor. l. pᵃ. In alijs aũt casibꝰ. dos
ad mulierẽ: ⁊ donaᵒ pp nuptias reddit ad viꝝ. nisi
secus obtineat de ꝯsuetuˢ approbata. c. donatio. §.
sane. de do. iter: ⁊ ẽ. ꝯsuetudo talis semper etiã qᵒ ad
alios casus hic numeratos seruari dꝫ: ⁊ q̃si p totã
Italiã est cõsuetudo in multis: ⁊ ẽ. ⁊ co. nt. c. 1. ⁊ 2.
14 ¶ Quid aũt si filia cõsumpsit dotẽ. vtrũ pr̃ teneaꝛ
iteꝝ eã dotare. glo. in. l. si cũ dotẽ. §. si post solutũ. ff.
so. ma. dicit ꝙ sic. sꝫ sꝫ Bar. ibi dõᵐ. ꝙ si filia ꝑdit
dotẽ sine dolo: ⁊ sine culpa eius. pr̃ teneꝛ eã iteꝝ do
tare: alias secus. ꝓ hoc est casus. C. de colla. auc. qđ
locũ. ibi filie possit iputari: ⁊ per hoc qđ dicit Bar.
facit ꝙ si pr̃ dat filio legitimã. pro soluẽda ꝯdẽna/
tione ex foᵃ statuti. ꝙ ei iteꝝ dare: vel relinq̃re non
tenetur: ⁊ similr̃ si ex quacũqꝫ alia causa culpabili:
vel culpa cõsumpsit legitimã suam.
15 ¶ Uir agẽs ꝓ dote. nõ oĩo excludiꝛ ex eo ꝙ vergat
ad iopiã: nec pꝛse cogiꝛ satisdare. vltra facultatẽ
ꝓpriã: sꝫ dos sibi assignaꝛ sub cautiõe. quã ꝓstare
põt ⁊ si ꝑ illã. nõ ẽ sufficiẽter ꝓuisũ ꝯsumptiõi dotꝭ.
deponeꝛ dos apud mercatorẽ: vt de honesto lucro:
vir sustineat onera matrimonij: ⁊ hoc si ꝯtxit cum
paupe. hꝫ etiã locũ. hec oĩa Pa. i. c. ꝑ vr̃as. đ dona.
iter. ⁊ vxo. ⁊ multa alia tãgit cũ suis allegatiõibꝰ.
vide ibi. Et fructꝰ pignoris rõe dotꝭ. si ꝯputãꝛ. c. salu
briꝛ. de vsu: ⁊ quõ põt fieri societas đ dote. Pa. i. c.
ꝑ vr̃as. de dona. iter. vir. 4ᵒ nõ. nõ tñ iusta. ibidẽ.
16 ¶ Qñ restituẽda ẽ dos. ꝶ. si ꝯsistit i rebꝰ imobilibꝰ.
dꝫ statĩ restitui. soluto matrĩᵒ. Si vero stat i rebus
mobilibꝰ. dꝫ restitui. ĩ. ãnũ. C. đ rei. vx. ac. l. ũica. §.
cũ aũt. Idẽ Pa. i. c. 3. de dona. iter vir. ⁊ vx. i glo. 1.
In eadẽ ẽt glo. q̃rit idẽ Pa. Quid si iteri vxor non
hꝫ vñ viuat. dic ꝙ dꝫ alimẽtari ab herede mariti:
vt i. d. l. vnica. Et an valeat statutũ: vt q̃diu heres
distulerit restituere dotẽ. soluat certũ qđ ꝓ cẽtena/
rio. vide ꝑ Io. de ligna. i de. vnica. de vsu. vbi videꝛ
ꝯcludere ꝙ nõ: ⁊ credo ꝙ ãnus iste dꝫ dari vbi ma
trimoniũ tenuit. secus si sepaꝛ pp ipedimẽtũ: qđã di
cũt ꝙ isto iterĩ teneꝛ habitare cũ heredibus. Bar.
tenet ꝯtrariũ. l. diuortio. ff. so. ma. Et q̃nqꝫ matrĩᵐ sepa
raꝛ pp aliquã cãm licitã. puta pp aliqđ ipedimẽtũ.
etiã si sepatus qᶜ ad thoꝝ: vel mutuã seruitutẽ: i eo
casu i quo mulier nõ venit. dote priuãda: vt puta si
pp nimiã seuitiã viri sepaꝛ matrĩᵐ: vel qꝛ vxor ẽ ad
fidẽ ꝯuersa: vel siñ. i oĩ tali casu dos ẽ restituẽda ⁊
dꝫ integre restitui: ⁊ nihil de iure dꝫ maritus lucrifa/
cere. pp expẽsas factas. nã ius solũmõ concedit sibi
fructus dotis ad onera matrimonij supportanda: vt
i. c. salub: iter. de vsu: ⁊ l. vnica. C. de rei vx. ac. secus
de expensis factis i rebus dotis: hec Pa. vbi. s. c. ꝑ.
Itẽ ibidẽ in glo. 2ᵃ nõ idẽ Pa. ꝙ qñ matrĩᵐ nõ est
verũ sꝫ putatiuũ. puta ꝓpter aliqđ ipedimẽtũ: ⁊ se
paꝛ. tũc đbet tota dos restitui vt dicit ibi tex. qñ vo
est veꝝ matrĩᵐ: ⁊ soluiꝛ: tũc ꝓpter reliquias prolis
matrimonij deferꝛ marito vt nõ ꝯueniaꝛ nisi q̃tũ
põt: ⁊ sic intelligũtur iura ibi ꝑ glo. all. ⁊ debet ha/
beri respectꝰ ad tps ꝯdẽnatiõis: vt. l. q̃tũ põt: ⁊ ẽ. l.
maritũ: ⁊ l. rei iudicate. ff. so. ma. Et simĩr intelligiꝛ si
tẽpore matrimonij sepati sunt imobiles vt. s. statim
restituaꝛ: ⁊ nõ a tẽpore qñ fuit data dos. Istud ta/
men priuilegiũ nõ transit ad heredes mariti extra/
neos fm̃ Io. an. quẽ approbaꝛ Pa. ibidẽ: ⁊ itelligiꝛ
de marito qui non fuit in dolo.
¶ Ad quẽ ꝑtinet periculũ rei dotalis. ꝶ. res date: 17
vel sunt extimate: ⁊ sic periculũ pertinet ad virũ. si/
militer lucrũ dãnũ ⁊ fructus: qꝛ extimatio vẽditio/
nẽ facit. ff. de iur. do. l. plerũqꝫ: ⁊ l. res i dotẽ. si vero
nõ sunt extimate. pertinent ad vxorẽ. fructus tamen
sunt mariti propter onera.
¶ Quereꝛ de priuilegijs dotis. Ad qđ. ꝶ. ꝙ sunt mul/ 18
ta. Pᵐ fm̃ Pa. in glo. 3ᵃ. i. c. ex l̃ris. de pig. est ꝙ pre
fertur prioribus habẽtibus actionem personalẽ: vel
ypotechã tacitã. i. beneficio legis inductã: anteriori
bus aũt habẽtibus expressam. nõ preferꝛ: ⁊ hec fuit
opinio Bal. quã etiã sequiꝛ Accur. in. l. assiduis. C.
q po. i pig. ha. ⁊ Dy. i. §. actiõuꝫ. Insti. đ acti. ⁊ gl.
i. d. c. ex l̃ris: ⁊ Inno. Cõtrariã opinionẽ tenẽt aliq
in. d. l. assiduis. quos seqtur Cy. Bar. aũt dicꝛ ꝙ cõ/
suetudo ẽ ꝓ opi. gl. ⁊ malũ eẽt sentẽtiare ꝯtrariũ. ar. l.
minime. ff. de legi. Cõtra opi. glo. multum facit. d. l.
assiduis. q̃ loqtur idistincte ꝓferẽdo mulierẽ. oĩbus
creditoribus anterioribus habẽtibus ypotecã. ergo
debet itelligi generalr̃. siue habeãt expssam. siue ta/
citã: qꝛ q totũ dicit nihil excludit. 19. di. si romanoꝝ
Pa. vero ibidem post multa cõcludit. ꝙ si extat de
cõsuetudine. debet seruari: nã cõsuetudo interpretatur
legẽ dubiã. l. si de interpretatiõe. ff. de legi. ⁊ in. c. dile
ctus. de ꝯsue. cessante vero ꝯsuetudine debemus fa/
uere mulieri: qꝛ i facto dubio. potior ẽ eã dotꝭ. i. c. si.
de re. iudi. hec intelligenda sunt nisi prior sit eodẽ
iure. C. qui potior in pig. ha.
¶ Utrũ idẽ priuilegiũ sit quo ad donationẽ ꝓpter 19
nuptias. ad qđ. ꝶ. idẽ Pa. in eadẽ glo. post. Inno.
ꝙ aut mulier dꝫ lucrari donationem pp nuptias: ⁊
eo respectu agit ꝓ donatiõe: ⁊ tunc lꝫ bona mariti
sint tacite sibi ypotecata ꝓ illa donatiõe: vt ẽ tex. i
d. l. ꝓsiꝛ. nõ tñ hꝫ vxor ꝓuilegiũ vt ꝓferaꝛ anterio/
ribus creditorĩᵒ: qꝛ hᶜ nõ ẽ iure cautũ: nec donaᵒ pp
nuptias ẽ ita fauorabilis. sicꝰ dos. q̃ est q̃si patrimo
niũ mulieris. l. 3. ff. de mino. ⁊ si remaneret idotata
fieret ꝑiudiᵐ rei publice. ꝑ ea q̃ nõ. l. 1. ff. so. ma. q̃ rõ
cessat i donatiõe. Aut mulier agit ad donationẽ. nõ
vt eã lucreꝛ. sꝫ tãq̃ sibi specialr̃ obligatã ꝓ dote: ⁊
tũc hꝫ priuilegiũ dotꝭ: qꝛ hᶜ casu agit potius ꝓ dote.
De parafrenalibꝰ autẽ. i. de bonis q̃ mulier hꝫ ꝑter
dotẽ: q̃ dñr a para qđ ẽ iuxta: ⁊ frena qđ ẽ dos: q̃si

iuxta dotē:nā sepe mulier hʒ aliq̄ bona vltra dotē: vt͞ bona mariti sunt obligata vxori ꝓ illis.glo.pē. vbi.ō.repit͂ varia. Nā aliq libri hn̄t ꝙ non:aliq ꝙ sic:ꝛ vtraqʒ lr̄a pōt ee͂ vera:ꝑ distinctionē. Aut.n. maritus hʒ administrationē illoꝝ bonoꝝ:ꝛ sunt tacite obligata:vt.d.l.si. Aut vxor retinet illa bōa penes se:ꝛ cessat illa obliga°.ĵ.℣.parafrenalia ꝑ totū.

20 ¶ Secūdū puile͞ ē.ꝙ oia bona mariti sunt ypothecata ꝓ dote.c.ex lr̄is.de pig. ȝ͞ puile͞ ꝙ nō ꝑdit͂ pp maleficiū viri:nec ēt ꝑ fisco:vt nō glo.i.d.c.ex lr̄is. ēt si comisit crimen lese maiestatꝭ.C. ad.l.iul.maie. q̄sq̄s.Et capit Pa.i.d.c.ex lr̄is:i vxore primipilarij. 4͞ hʒ Pa.in.c.de ꝓudētia:ꝛ.c.ꝑ vras.de dona.inter vir.ꝛ vxo.ꝙ ecctia pōt se ipedire ꝯ docte.nō solū i favorē viduaꝝ:vt i.c.nup.de do.iter:ꝛc̄. sʒ ēt i favorē mariti.petētis sibi dotē ꝓmissaȝ:ꝛ hͨ hʒ Inno. i.c.lator.q fi.fiē leg. Quidā tn̄ dn̄t ꝯ:iū nisi accedi te. 5͞ ꝙ marito vergēte ad iopiā dʒ cautio dari: vt.ō.§.16. 6͞ ē ꝙ fōd͛ dotꝭ.n̄ pōt aliēari;vt.ō.§.xi. ꝛ pōt aliqd̄ accipe hʒ Pa.i.c.ꝓudētia.ꝯ dōa.iter:ꝛc̄.ꝛ quō i societate.d.§.16.Ui.ō.℣.dōa°.4.ꝑ totū.

Dubitatio hʒ.s.T.ȝ. di.17.ar.vlt°. dupl̄r dr̄.

d p̄.n.ꝛ pricipalr. signat motū rōis.ō.vtraqʒ parte ꝯdictōis: cū formidie determinādi alteꝛ:ꝛ sic ꝓp̄e sumit͂ dubitatio : ꝛ ex hoc trāslatuȝ est hoc nomē ad significādū formidinē affectus:in agrediēdo:vel sustinēdo aliqd̄ terribile. P° āt mō dicta dubita° ꝯtingit ex defectu mediū sufficiētis ad veritatē inueniēdā:ꝛ iō ꝯtingit ex defectu scie: ꝛ pp hoc i xp̄o nō fuit:ꝭ° aūt mō dicta ꝯtigit ex ifirmitate ei°.ꝙ lesiuū iminēs.euadēdi facultatē. nō videt: ꝛ q: xp̄s sustinebat ifirmitatē i carne:ꝛ lesiuū mortis iminēs:sensualitas trepidabat. iō erat talis dubitatio i xp̄o q͞ ad sensualitatē. q̄uis eēt sūma securitas.q͞ ad rōeȝ.q̄ auxiliū diuinū iminere videbat:qd̄ sensualitas ap̄hendere nō poterat.Uñ mḡr sniaꝝ in.d.di.recitat Ambro͞ dicētē.ꝯ eo vtiqʒ cui dicit trāsfer.dubitat hois affectu:ꝛc̄.Uñ sciēdū pro maiori declaratiōe p̄mi modi:ꝙ ista.s.suspicio.dubitatio.opi°.credulitas.ꝛ scia.siue itelligere.se hn̄t ad seiuicē hʒ maiorē ꝛ minorē adhesionē rōis. Nā suspicio iportat hʒ.s.T.ꝛ͛.q.60.ar.ȝ.opinionē mali.qn̄ ex leuib͛ idicijs ꝓcedit. Suspicio igit͂ ē.cū itellectus ex leuib͛ ꝯiecturis:ꝛ multū debilib͛ mouetur ad vnā partē.q̄ aliqn̄ dr̄ scrupulus:vel pusilanimitas spiritus:que est repellēda vt dr̄.6.q.i.ois.in fi.de quo infra.℣.opinio. Dubitatio vero ꝓp̄ie dicta: est vt dictū est in principio quādo nō determinat se ad vnam partē ꝯtradictionis. sed stat indifferens. vnde Isido.in lib.ethi.dubiū est motus :suple rōis: in vtrāqʒ partē indifferēs.ꝯtradictiōis:vel est equalitas rōnuȝ ꝯtrariaꝝ. Opinio vero hm.s.s.Tho.c. lib.q.i.ar°.4.est assensus itellectus alicui rei. non q: sufficienter moueatur ab obiecto ꝓprio: sʒ declinat magis in vnā partē q̄ʒ in aliā cū formidine alteri° partis.Credere vero est.quādo vt dictū est nō mouet͂ sufficiēter ab obiecto: sed ex electiōe volūtaria: declinat in vnā partē sine formidine. Scire aūt:est qn̄ ex obiecto itellectus certitudinaliter declinat ad vnā partē:cū visiōe itellectus. Intellige de omnibus istis ꝓp̄ie q: alias vnū ꝓ alio accipitur.

¶ Utrū dubia. sint in meliorē parteȝ interpretāda. 1 R̄.hm.s.Tho.ꝛ͛.q.60.ar°.4.ꝙ sic: vt dicit glo.ad ro.14.super illud:qui nō manducat manducantem nō spernat:rō:q: ex hoc ꝙ aliquis habet malā opinionē de aliquo absqʒ sufficienti causa : iniuriatur ei ꝛ cōtēnit:nullus aūt debet alium cōtēnere:vel nocumentū quodcūqʒ iferre.absqʒ causa rationabili cogente: ꝛ ideo vbi nō apparent de malitia alicuius manifesta indicia debemus eū bonū habere interp̄tando id qd̄ dubiū in meliorē partē:ꝛ melius est ꝙ aliquis frequēter fallat͂ .habens bonā opinionē de aliquo malo homine:q̄ʒ rarius fallat͂ .habens malā opinionē de aliquo hoie bono: q: ex hoc fit iniuria alicui nō aūt ex p̄.c.estote:de reg.iur. Et in dubijs tutior via est eligēda.c.ad audiētiā. Uñ Pa. in.c.iuuenis de spon. In dubijs vbi versat͂ periculuȝ aie.semp tutior pars est eligenda: ꝛ in ipis qd̄ certius est tenēdū:ꝛ qd̄ periculo explicari pōt.

¶ Utrum in dubijs debeamus interp̄tari : vt potius quis nō sit irregularis. R̄.hm Pa.in.c.cum tu fili:de testi.ꝛ in.d.c.ad audientiā:ꝙ aut loquimur i foro anime :ꝛ sic debemus interp̄tari irregulareȝ, ꝛ sic de alijs penis:vbi dubitatur de aliquo delicto: vide glo.i.c.vnico:de seru.in.or.fa.similiter dicēdū in foro quasi penitētiali:vt puta quia nō agitur ad penā ꝓp̄ie:sed vt a ministerio abstineat : aut ab alio in quo esset pctm̄:sicut in cōtractu matrimonij: facit.c.significasti:de homi.ꝛ.d.c.iuuenis:ꝛ.c.illud: de cleri. exc. mi. Aut loquimur in foro cōtentioso ꝛ sic debemus interp̄tari pro nō. maxime vbi agit͂ de pena:puta q: celebrauit:vel q: collatio nō tenuit ꝛ hmōi:q: in penis mitior: iterp̄tatio est faciēda: de reg.iur.odia.lib.6. Et idē dic in excoicatione ꝛ hmōi. Et sic intellige Inno.in.d.c. ad audientiā ꝛ sic loquūtur iura per eum all͂.

¶ Uerba dubia sunt accipiēda hm intentionē proferentis.ff.de re.iur.in ābiguis :ꝛ vt res potius valeat q̄ʒ pereat.c.abbate:de ver.sig. i re dubia fidei: auctoritas est requirenda romane ecclesie.xi.di. palam. In rebus ambiguis absolutā nō debet eē iudicium.33.di.c.habuisse: imo quādo dubiū est in persona:in facto:vel in iure:nullo mō sentētia est ferēda.30.q.5.iudicante. Nec dicit͂ iterati qd̄ dubitatur esse factum;de cōs.nō bap.c.rauenn. Et dubio existente in iure:matrimonij : tutius est cōtra statuta hominū dimittere copulatos q̄ʒ disiungere cōiūctos.ꝯ statuta dei.c.lȝ.ex quadā:de testi. 3

Duellũ est ſm Ray. ſingularis pugna pro ꝓ/
batione veritatis facta videlicet vt qui vicerit
probaſſe intelligaẛ: ⁊ ſi nõ vicerit deffecisse i
probatione puteẛ. Et dicaẛ duellũ q̃ſi duoꝝ bellũ. dẛ
etiã monomachia .i. ſingularis pugna .2.q.5. Dicaẛ
etiã vulgo in quibuſdã partibus iudiciũ: eo ꝙ ibi
iudicium dei expectatur.

1 ¶ Utrũ ſit licitũ facere duellũ. R. ſm .s. Tho. 2ª.2ᵉ.q.
95. arᵒ. ſi. ꝙ non. Et probaẛ ſm eũ qꝛ ordinaẛ ad
iudicandũ occulta. q̃ diuino iudicio reſeruatur: tũ
etiã qꝛ hmõi iudiciũ nõ eſt auctoritate diuina ſan/
citũ. ar. 2.q.5.c. monachia: ⁊ .c. cõſuluiſti: ⁊ eadẽ eſt
ratio ſꝫ .c. ſicut ferri cãdẽtis: ⁊ aque feruẽtis. niſi ꝙ
plus accedit ad cõẽꝫ rõẽꝫ ſortis. iquãtũ nõ expecta
tur ibi miraculoſus effectus: niſi forte quando pugi
les ſunt valde impares: virtute: vel arte. Eſt etiã ꝯ
preceptũ. Nõ tentabis dñꝫ deum tuũ: de vtero .6. ⁊
Mat. 4. Itẽ expreſſe prohibeẛ legibus ciuilibus .C.
de gladi. l. vnica. lib. xi. Et eſt mortale nõ ſolum in
offerente. ſed etiã in acceptante: cũ dãtibus auxiliũ.
cõſiliũ. ⁊ fauorẽ. ex officio. ⁊ valentibus prohibere:
⁊ nõ prohibẽtibꝰ: ro. i. digni ſunt morte q ꝯſentiũt.
Et nõ excuſanẛ ex cõſuetudine: vel metu acceptan/
tes. Nec obſtat ꝙ Dauid cũ Golia. exercuit. qꝛ fuit
ex inſtinctu .S.S. ſicut ⁊ Sanſom: ⁊ dicit glo. in .d.c.
Monomachia: ⁊ .23.q.5. ſi non licet.

2 ¶ De pena clerici in duello pugnãtis. dicaẛ ꝙ debet
deponi: ⁊ ẽ irregularis: tñ epũs poteſt diſpẽſare dũmõ
mors: vel mẽbroꝝ diminutio. nõ interuenerit .c. i. de
cleri. pug. in duel. nec ſolũ efficiẛ irregularis: ſi ipſe pu/
gnat. ſꝫ etiã ſi aliũ pro ſe pugnare facit: vt in .c. 2. e.
tit. ⁊ quicũqꝫ hoc mãdat. cõſulit vel defendit: ſi mõ
homicidiũ ſequaẛ. vel mutilatio. vt i .d.c. 2ᵒ. diſpẽſat
tñ epũs cũ clerico i bñficio. ẽt ꝯ nouo habẽdo. ſolũ ꝓ
ſubſtẽtatiõe .d.c. 2ᵒ. dũmõ nõ habeat curã aiaꝝ.

3 ¶ Sed nũqd ille qui cogitur a iudice: tali mõ. ꝙ ſu
ſpendeẛ: qꝛ habet eũ pro ꝯuicto. niſi duellũ ſuſcipiat
poſſit ſuſcipere cũ ſit inocẽs. R. ꝙ diuerſa fuit opiᵒ:
vt nõ. in .c. ꝓ .e. tit. d. ar. ſ. 3ᵃ. tit. 4. in ſi. poſt Ray. re/
citat multas opiniones. Quidã .n. dicũt indiſtincte
ꝙ cõſuetudo excuſat. ſꝫ iſta Ray. reprobat. qꝛ hoc ẽ
cõtra diuinũ preceptũ. cõtra qꝺ nulla valet cõſuetu
do. di. 8. c. q̃ cõtra. Alij diſtingũt vꝫ ꝙ aut offertur
aut oblatũ ſponte ſuſcipiẛ. aut inuictus. iudice indi
cente: ⁊ i ꝓ ⁊ .2ᵒ. peccat mortaliter: ſed nõ in .3ᵒ. caſu:
vbi indicaẛ ſibi a iudice: ⁊ ſi nõ ſuſcipit. oꝫ eũ perde
re vitã. vel res ſuas: ⁊ hanc videtur ſequi Angelica
hic. Quidã tñ iteꝝ diſtingũt. qꝛ .ſ. vbi eſt periculum
vite: puta inocẽter accuſatus: de crimine. ſi nõ vult
ſe purgare. per hunc modũ ſibi indictũ. tã q̃ꝫ conui/
ctus occidiẛ: dicũt tũc eẽ licitũ. qꝛ facit ad defenſio/
nẽ ſuã ſecus eẽt pro rebus tẽporalibus. Et hãc opi/
nionẽ videẛ tenere Nico. de ly. i. R. 16. vbi agiẛ de
duello Dauid cũ Golia. ſed glo. Ray. dicit in iſto
caſu eſſe licitũ: cũ res ſuas liceat armis defendere ⁊
raptorẽ occidere ſi nõ põt aliť defendere: dicit tñ .d.
glo. ꝙ nõ liceret ſacerdoti. Sed .d. ar. ſ. arguit ꝯ eũ:
qꝛ ſi eſt licitũ laico: propter ꝓpriã defenſionẽ: etiam
erit licitũ clerico. Uñ ideꝫ ar. ſ. dicit ꝙ tutior eſt via
Ray. qui poſt alia. cõcludit ſine exceptione: ꝙ nulla
cõſuetudo excuſat. Et ꝙ oẽs idiſtincte peccãt mor/
taliter .ſ. tã offerẽtes q̃ꝫ ſuſcipientes: ſiue ſponte ſiue
coacte. Et iudices qui deferũt ⁊ qui preſtãt auctori/
tatẽ ⁊ acceſſores ⁊ dantes ꝯſiliũ: ⁊c̃. ex officio ⁊ ſa
cerdotes qui dant hmõi benedictiones: vel afferunt
reliquias ad iurandũ: ⁊ ſiũt irregulares ſi occidiẛ:
minus tñ grauiter inuictus q̃ꝫ ſpõtaneus: ⁊c̃. Idem
tenẽt Goff. ⁊ Hoſti. ⁊ Io. in ſumma ꝯfeſſoꝝ. Et idẽ
videẛ ſentire .s. Tho. vbi .ſ. qui dicit idiſtincte ꝙ idẽ
iudiciũ: duelloꝝ: ⁊ ferri cãdẽtis: ⁊c̃. Angelica etiaꝫ
dicit ꝙ quãdo ois ſine ipis erant pugnaturi: clerici
nõ erũt irregulares: qui portauerũt reliquias etiaꝫ
ſi aliquis occidaẛ. Sed ſuppᵐ arguit ꝯ eũ: qꝛ nõ põt
negari quin aliquo mõ ſint cooperatores: ⁊ cũ duel/
lũ ſit iniuſtũ merito icurrũt irregularitatẽ. Unde ⁊
Guil. dicit. ꝙ nõ eſt ſecurũ dicere ꝯtrariũ. Sed quid ſi
talia fiãt per yconomos vel ꝓpoſitos ſeculares. ad
miniſtratores ꝓlatoꝝ. ſine ſpeciali mãdato ꝓlati: ⁊
quidẽ peccant mortaliter tolerando: non tamen vi/
detur ꝙ ſint irregulares q̃uis coiter ꝑcipiant ꝙ fa
ciant iuſtitiã. Uide. ꝟ. irregularitas .3. §. 20. ⁊ .21.

¶ Sed q̃riẛ vtrũ ꝯcẽtur ſepultura morientes i duello: 4
⁊ videẛ ꝙ ſic: qꝛ ẽ eadẽ rõ ꝺ duello ⁊ torneamẽtis:
rõ .n. q̃ alť. i .c. i. de torne. eſt qꝛ mortes. multociẽs ⁊
picula aiaꝝ ſequũtur: ſꝫ eodẽ mõ ſequũtur in duello
ſicẽ itorneamẽtis. igiẛ videẛ ꝙ debeãt puniri eadem
pena: ſꝫ morientes i torneamẽtis nõ debẽt ſepeliri in
loco ſacro. vt .i.c. ꝓ .e. ti. Facit qꝺ dicit Ric. 3ᵒ. di. 37.
vt recitat Roſella. ꝟ. ſepultura. 4. pnᵒ. ꝙ morientes i
aſtiludio. non debẽt ſepeliri i loco ſacro: ꝓpter idẽti
tatẽ rõis. ergo ⁊ hic a ſili .ſ. in duello. Sed ꝯ qꝛ ſm
Pa. i .c. 2ᵒ. de torne. iſta ẽ pena: ⁊ dꝫ reſtringi i pro/
prijs terminis: ꝺ pen. di. i. §. pen. ſed duellũ eſt aliud
a torneamẽto vt patet. qꝛ in alio tit. ⁊c̃. facit quod
nõ idem Pa. in .c. 2ᵒ. de fur. vbi dicit in vltimo no/
tabili. ꝙ quãtũcũqꝫ facinoroſo in vita. in morte cõ
trito nõ ſunt denegãda ſacra: ad hᵒ de pen. d. 7. c.
ſiquis niſi in caſibus a iure expſſis. Nã ecclia nõ clau
dit gremium redeunti: de here. c. ſuper. eo. lib. 6. Et
hec faciũt ad .q. Nũquid iſti qui ꝓpter facinora ſua
ſuſpenduntur in patibulo. vel aliter morte violenta
afficiũtur: ſint i cimiterio eccliaſtico ſepeliẽdi: ⁊ alia
ſacra ſint eis ꝯcedẽda: dicũt doc. ꝙ ſic: ſi eos pẽiteat
de peccãtõ: vt ẽ tex. 13.q. 2.c. ſi. nec valet ꝯſuetudo in cõ/
trariũ: in cle. ſi. de pe. ⁊ re. glo. in .d.c. ſi. limitat dũ/
modo fiat auctoritate principis. ff. de cadaue. l. 2.
intellige hoc vltimũ .ſ. de auctoritate principis quã/
do ſpecialiter prohibetur ſepultura. quãdo ergo pe/
nitent ⁊ non eſt prohibitum ſpecialiter: ⁊ maxime
ſi confitcantur. debẽt ſepeliri in loco ſacro: nec valet

q in simili phibeat: et per hoc pz responsio ad otra: qr hic in tali pena nõ valet arm a simi. vt dictũ est: et sic de facto fuit determinatũ Verone: vbi qdã mortuus i astiludio fuit sepultus i loco sacro: mouebat qr ista pena nõ debet stringere nisi illos q expsse nominãtur in iure ad istar irregularitatis. de quo i.c. is q.õ sen.exc.lib.6. vbi dr q nullus icurrit irregularitaté nisi specialr exprimat: facit et qd dicit Pa.i.d. c.2. de fur. vbi dr: furib9 et latronib9 i pctõ obeũtib9 sacra ecclesiastica denegãda sunt. secus si in morte eos penituit: vbi nõ Pa. q iterẽtus i aliquo facinore psumit decessisse i illo pctõ: et ex hoc: et ex tex. nõ q in extremo vite. nõ psumit otrictio. ex quo manifeste pz de crimine pcedẽti. oz ergo: q p aliq signa exteriora. oñet de otrictiõe. Jté facit qd nõ Pa.i.c. §. de loca. et cõdu. vltima col. vbi post Jo.an. dicit: q quãuis dispositio statuti possit extẽdi ,pter idẽtitaté rõis. nõ tñ dz extẽdi pena ostitutiõis: et sic contrafaciẽs suoluitur pctõ: sz nõ pena: et facit de pen. di.1.§. penul. vbi tex. dicit q pena nõ debet excedere casuz propriũ. hec Pa. Ex qbus oibus pz q morientes in duello si appareãt signa penitẽtie. debẽt sepeliri in loco sacro. q aũt ista pena. s. negatio sepulture q dat moriẽtibus i torneamẽtis nõ debeat extẽdi ad pugnãtes in duello: vel astiludio: multũ facit: qr doc. et summiste tractãtes de penis pugnãtiũ i duello. nõ ponũt istã penã: vt pz in Pa. i tit. de de. pug. i duel. et alijs doc. canoni. et.d. ar. f. 3. tit. q. i fi. et in suma ofessoz et i summa Pisa. i. v. duellũ: et i Angelica. e. v. sic ergo posuerũt istos duos. vz q morientes in peccato mortali notorie et moriẽtes i torneamẽtis: et quosdã alios. vz. v. sepultura. §.14. ita et posuissent istum. si credidissent: et é de currẽtibus ad brauiũ. certũ est q deficit rõ. c.1. de torne. qr nõ sepe moriũtur ibi. Cõclude igit q moriẽs notorie i pctõ mortali in quocũqz ludo nõ sepelit in loco sacro. 2° q moriẽs in torneamẽtis qui illuc accessit vt ibi luderet et morit ibi vel ibi vulnerat uulnere mortali qd notarie é mortale siue peniteat sine nõ: caret sepultura sac: alias sec9. Uide. v. argum. §. 8. et 9.

Ulia qd sit: et quõ differt a latria: et quõ hz diuersas spẽs. v. adorare. pain: et. §. p. 6.12. et alijs sequentibus.

Uplicitas cordis hz. s. Tho. sup. ps. xi. col. 3. é aliqd ostẽdere et aliud itẽdere. õ q°. v. simula°.

Brietas dr quasi extra rõez. qd põt fieri triplicitér. p ex sermone diuini amoris. q sermo letificat cor hois: sic iebriati fuerũt apli: et de ista ebrietate loquit scriptura: can. 5. comedite et bibite et iebriamini carissimi. Et ps. iebriabũt ab ubertate domus tue. Secũdo ex voluptatibus seculi: de qua tre. 3. inebriauit me absintio. P9 est optiã. 2a. est pessima: et de istis satis. Tertia é ex vino materiali de quo apls: nolite inebriari vino: et é. ista ebrietas: sm. s. Tho. 2a2e q.150. ar. p. põt accipi dupl. Uno mõ p vt significat ipm defectũ hois: qui accidit ex multo vino potato. ex quo fit. vt nõ sit cõpos rõis: et sm hoc ebrietas nõ noiat culpã: sz defectũ penalé sequẽté ad culpã. Alio mõ p vt noiat actuz quo qs i hũc defectũ icidit. q põt causar ebrietaté dupl. vno mõ ex nimia fortitudine vini: pter opinionẽ bibẽtis: et sic etiã ebrietas põt accidere sine pctõ pcipue si nõ ex hois negligentia otingat: et sic creditur Noe iebriatus fuisse. vt legit gen. 9. Alio mõ ex iordinata cõcupiscẽtia: et vsu vini. Et hoc cõtingit tripliciter. vno mõ sic q nesciat potum eẽ imoderatũ: et iebriare potẽté: et sic etiã ebrietas põt esse sine pctõ: vt dictũ est õ Noe: alio mõ q aliqs percipiat potũ eẽ imoderatũ: nõ tñ estimat potũ iebriare potẽté: et sic ebrietas põt esse pctm veniale. 3° modo põt eẽ q aliqs bene aduertat potũ eẽ imoderatũ et iebriare potẽté et tñ magis vult ebrietaté icurrere. qz a potu abstinere: et talis ,ppe dr ebrius: qr moralia accipiũt spẽz: nõ ab his q sunt p accñs. i. pter itentionẽ: sz ab eo qd est per se intentũ: et sic ebrietas est pctm mortale: qr sm hoc: hõ volẽs: et sciens. priuat se. vsu rõis. q sm vsum virtutis operat: et a pctis declinat, et sic peccat mortalr: periculo se peccandi comittẽs. hec. s. Tho. vbi. õ. Et iterz. 1a2e. q. 88. ar°. 5. p° sic ait: de ebrietate dicẽdũ est. q hz suã rõez hz q sit pctm mortale: q. n. hõ absqz necessitate reddat se ipotẽté ad vtẽdũ rõe. p quã hõ i deũ ordinat: et multa peccata occurentia vitet: ex sola voluptate vini: expsse oriat virtuti: et sic é spẽs gule. q hz aplm. ad ro. 13. diuidit p cõmessatiões et ebrietates: et hz vnũ vitiũ sibi oppositũ: inoiatũ: puta si qs scienter. itm a vino abstineret: vt naturã multũ grauaret.

¶ Utrũ q solũ semel vel nõ frequẽter iebriat peccet mortalr. R. sm. s. Tho. vbi. õ. q si aduertit potum eẽ imoderatũ et iebriare potẽté. tũc peccat mortalr. etiã si solũ semel: secus si aduertit q sit imoderat9. tñ nõ credit eẽ potẽté iebriar. tũc si semel tñ iebriet peccat venialr. sz si frequẽter: peccat mortalr. nõ qr assiduitas faciat ebrietaté eẽ mortale: sed qr nõ põt eẽ q hõ assidue iebriet: qn sciẽs et volẽs. ebrietatez icurrat: dũ multotiẽs expitur fortitudinẽ vini: et suã habilitaté ad ebrietaté. Et sic pz sm. s. Tho. q prima: vel. 2a. vel. 3a. vice iebriet nõ facit pctm mortale sz tũc. siue i pa siue. 2a. qñ sciẽs: et volẽs. incurrit. Sed õ hoc videt eẽ dictus Aug. et coiter canoniste in.c. vnũ. 25. di. §. alias ca demũ: et glo. ibidẽ. Et Pa. in .c. crapula. et se. de vi. et ho. de. qui coiter dicũt. q q semel iebriat: peccat solũ venialr vt tex. Aug. expsse dicit: q vero frequẽter: peccat mortalr. R. q accipiũt ebrietaté semel: qñ nõ credit eẽ potentẽ: hoc aũt nõ põt accidere si frequẽter. vñ loquũtur ex psumptiõe. imo forte q si multociẽs iebriet: et tñ nũqz i veritate percipiat eẽ potentẽ. non peccabit mortalr. vñ. s. Tho. 1a2e. vbi. õ. sic ait. q ebrietas sit peccatũ veniale cõtingit per ignorantiã quãdã: vel ifirmitaté: puta

cũ hõ nescit virtutẽ vini: aut ppriã debilitatẽ: vñ nõ putat se inebriari. tũc.n.nõ imputat ei ebrietas ad pctm: sed solum superhabũdãtia potus. sed quãdo frequẽter inebriat nõ põt per hãc ignorãtiã excusari. quin videatur voluntas eius eligere. magis pati ebrietatẽ. qȝ abstinere a vino superfluo. hec ille.

2 ¶ Utrũ inuitans aliquẽ ad bibendũ. ex quo iebriat peccet mortaliter. R. fm. s. Tho. 2.2. vbi supra q sic si faciat sciẽter. i. si sciat q talis ẽ cõdictio. ipius bibentis. q debeat inebriari ex tali potu: & tñ inuitat eũ: vide. d. ar. f. 2. ti. 6. c. 5. §. 2. sic ait. Si qs daret alicui ad bibendũ multũ: ad inebriandũ eum. vel estimans q ex nimio potu. quẽ quis sumit inebriretur: & q si auisaret nõ faceret. vel aliter ipedire posset. sȝ ex leuitate vt inde solatiũ sumat permittit iebriari. vel etiã posuit studiose sal i vino vel aliud. iebriare valens occulte: peccat mortaliter. de iniur. & dan. da. c. Si culpa. Tabernarij etiã cũ perpendunt aliquos. ex nimio vino sumpto: inebriari: quod experti sunt pluries. vt in ebriosis. & nõ curant ppter auaritiã: grauiter peccãt. hec ille. Et Angelica. §. ebrietas. §. p. in fi. sic ait. Ille qui procurat vt qs inebrietur. coiter peccat mortaliter. siue sequatur ebrietas: siue nõ. siue sit pctm mortale in eo qui inebriat siue nõ: q: cõsentit in dãnũ notabile proximi. hec ille.

3 ¶ Utrũ sit pctm mortale qñ aliq superflue bibũt sȝ consiliũ medicine: vt postea p vomitũ purget & ex hoc seqt ebrietas. R. sȝ. s. T. 2.2. vbi s q cib' & pot' ẽ moderãd' sȝ q competit corporis valitudini. et iõ sic qñqȝ cõtigit. vt cib'. vel potus. qui ẽ moderatus sano. sit superfluus ifirmo. ita ẽt põt ecõ cõtingere. ut ille q ẽ superfluus sano. sit moderatus infirmo. & hoc mõ cũ aliquis multũ comedit. & bibit. fm cõsiliũ medicine. ad vomitũ puocãdũ. nõ est reputãdus superfluus. cibus. vel potus. nec tñ ad vomitũ puocandũ. requirit q sit potus inebriãs. q: etiã potus aque tepide vomitũ cãt. & ideo ppter hanc cãȝ. nõ excusaret aliquis ab ebrietate. hec ille. & 2.2. q. 148. ar. fi. ad. 3. ait. lȝ vtilis sit vomit' post superfluã comestionez tñ vitiosum est q aliquis huic necessitati se subdat. per imoderantiã cibi. vel potus. põt tñ absqȝ culpa vomitus procurari. ex cõsilio medicine. i remediũ alicui' lãgoris. hec ille. Ex quibus patet p q põt quis sine peccato. de cõsilio medicine. multũ comedere vel bibere ad prouocãdũ vomitũ. 2. q si per istũ potum inebriaret. intellige. sciẽter. q non euitaret pctm. Et fm. d. ar. f. vbi supra. tã ipe qui sciẽter biberet. etiaȝ causa medicine. qȝ etiã medicus consulens. peccant mortaliter. hec ille. con. Angelica Rosella & Pis. & nõ q prouocare se ad vomituȝ. vt sepius comedat est quedã spẽs gule. q vocat imunditia. vel tñ comedit q necesse habet euomere. & coiter est veniale: aliquando tñ mortale. sicut qñ comedit intendens euomere motus ex delectatione gule. nulla alia causa bona adductus ad hoc. vel quãdo ex hoc generat sibi notabile nocumentũ in corpore. nec propterea vult desistere. hoc aduertendo. aut quãdo hoc faciat vt habeat polutionẽ in nocte dormiẽdo. & huiusmodi. videt.n. ponere vltimũ finẽ i illa delectatiõe.

4 ¶ Utrũ ebrietas sit maximũ peccatũ. R. fm. s. Tho. vbi supra. q ex hoc aliqd dr eẽ malũ q priuat bonũ. vñ quãto maius est bonũ qd priuatur p malũ. tanto maius est malũ. manifestũ est aũt q bonũ diuinũ est maius qȝ bonũ humanũ & ideo peccata q sunt directe cõtra deũ. sunt grauiora ebrietate q opponit bono rõis humane. dñr tñ peccata talia. s. intemperãtie fm Chr. eẽ mater oiuȝ vitiorum & maxime amica diabolo: q: sunt apud hoies frequẽtiora.

5 ¶ Que est pena clerici deseruientis ebrietati. R. fm Ray. q si ẽ eps. vel pbiter l diaconus. & sȝ Hosti. est eadẽ rõ de subdiacono. & sunt moniti & nõ desistunt. deponũtur. si vero est i minoribus vel laycus coione priuet vel verberet. 35. di. epo. & c. ante oia. 15. q. i. sane. de vi. & ho. de. c. clerici. & c. a crapula. in fi. milites seculares ppter ebrietatem. remouentur ab omni militia. l. omne delictũ. ff. de re. mili.

6 ¶ Mouet dubiũ Pa. in. d. c. a crapula. vtrũ bibẽs vinũ sine aqua. vel bibens pluribus vicibus qȝ tribus. peccet mortaliter. & arguit q sic. p. p tex. i. d. c. a crapula. vbi est prohibitio calij. & sic bibens sine aqua. facit cõ phibitionẽ calij. & q debeat eẽ contentus trina potatiõe. est tex. in. c. quãdo. 43. di. R. fm Pa. ibidẽ. ad pm. q hoc est verũ fm doc. nisi faciat illud ex causa. Nam reperiũtur quedã vina minus potentia. & satis est q se tẽperet vino. vt ibidẽ dicat tex. & dicat se tẽperare quãdo habet respectũ ad potentiã vini. ita ut nõ inebriet. Et dicat ad tex. d. c. a crapula. q nõ loquit de precepto. sed de honestate: & sic bibentes vinũ. sine aqua maxime clerici de quibus loquit tex. qȝuis nõ videãtur peccare mortaliter nisi inebriẽtur. tñ faciunt cõ honestatem. Ad. 2m. aũt. s. q bibat solũ trina vice. R. idẽ Pa. q est intelligendũ. quãdo appetit' naturalis vltra nõ exigit. voluit.n. tẽperare hoies imoderatos. & sic põt etiã dici ad tex. q nõ loquit pceptiue.

7 ¶ Utrum ebrietas excuset a pctõ. R. fm. s. Tho. 2.2. vbi. s. ar. 4. q quidã dicũt. q nõ solũ nõ excusat sȝ merẽtur duplicẽ penã. & duplices maledictiones. sȝ p fm. 4. ethi. & vt dr. 2. poli. fuit sententia cuiusdam pictaci. q ebrij plus debeãt puniri. si dlinquũt qȝ sobrij. Alij aũt dicũt q oio excusat ad instar furiosi. qui ẽt nõ incurrũt irregularitatẽ occidẽdo. i de. vñ ca. de homi. Sed. s. Tho. distinguit dicẽs. q i ebrietate duo attẽdũtur. s. defectus cõsequẽs. & actus pcedẽs. Ex parte defectus cõsequẽtis in quo ligat vsus rõis. ebrietas hȝ excusare a pctõ. i qȝtũ cãt inuolũtariũ per ignorãtiã. sȝ ex parte act' pcedẽtis. videtur eẽ distinguẽdũ. q: si ex actu illo. pcedẽte subsecuta ẽ ebrietas sine pctõ. tũc pctm sequẽs totalr excusat a culpa. sicut forte accidit d Loth. Si ãt act' pcedẽs fuit

culpabilis. sic nõ totalr aliqs excusaẽ a pctõ sequẽti. qd .s. reddit volũtariũ ex volũt. act⁹ pcedẽtis. iõ qzũ .s. aliqs dãs opã rei illicite. icadit i sequẽs pctm. dimi/nuit tñ pctm sequẽs. sicut diminuit rõ volũtarij. h. s. Tho. Nõ h3 q̃ e dictũ .v. coiare. §. 30. ⁊ sequẽtib⁹. q̃ si accipiat ipsa aliena° a rõe cũ toto illo. qd i ca/dẽ alienatiõe fit p se. nõ põt hr̃e rõẽz pcti. q: tũc non põt eẽ deliberatio rõis: si tñ cõparet ad suã cãz sic põt denoiari culpabilis. ⁊ puniri. ⁊ hoc ẽ q̃ qdã di cũt. q̃ q̃d ad culpã excusat a toto. ⁊ .s. Tho. dicit q̃ reddit volũtariũ ex volũtate pcedẽti. ⁊ sic ip3 totũ .s. aliena° a rõe. ⁊ act⁹ i ipsa alienatiõe factus. p se sũpta. sũt extra rõẽz: ⁊ ex ɔsequẽti sine culpa. si tñ cõ parẽtur ad cãz pcedẽtẽ. aliq̃° sunt volũtaria. ⁊ sic i culpa. ⁊ sic d3 pati penã. ⁊ dupliciter iq̃m i illo p pctõ erat eius culpa. ⁊ effect⁹ sequẽtis. quem ex ɔsequẽti aliquo mõ voluit i actu ebrietatis.

¶ Utrũ occidẽs. vel mutilãs i ebrietate. icurrat irre/gularitatẽ. Angelica hic. §. 3. dicit simplr q̃ nõ. siue culpa pcedat siue nõ. adducit quodd. i. d. Pa. i. c. q: diuersitatẽ. ð pce. pbẽ. q pa. exponẽdo q̃zdã glo. ob scurã dic. q̃ qñ culpa fuit cã imediata. ipedimẽti .s. ad tribuẽda bñficia. ð q̃d loquit. tũc merito sibi ipu taẽ. c. si. de iuurũ. s3 secus qñ pena ẽ cã imediata. sicut fuit ibidẽ excoi°. ita i ɔposito. q: pena .s. aliena° rõis ẽ cã imediata. puta occasiõis. iõ nõ iputaẽ. ⁊ sic h3 cũ non icurrit. Allegat i ɔtrariũ Ric. 4. d. 15. tenẽtẽ q̃ fit irregularis. ⁊ sic sunt cõtrarie opiniones. Di/cerẽ saluo melioꝛi iudicio. distinguẽdo. fm .s. Tho. q̃ quando ebrietas est sine omni peccato. tam in se q̃z in causa. tũc homicidiũ. vel mutilatio comissa in actu ebrietatis. nullo mõ imputaẽ. vt dr̃ ð Loth ⁊ tũc nõ efficiaẽ irregularis. ista cõclusio põt probari per iura all. .v. irregularitas. p. §. 3. in. 5. regula vbi dr̃ q̃ qñ dat operã rei licite ⁊ adhibet diligentiam quã debet ⁊ nõ excedit nec h3 volũtatem occidẽdi: nõ fit irregularis. ppter homicidiũ sequẽs. c. dilect⁹ de homi. cũ multis alijs. Et ista opinio h3 magnã apparentiã quãtũ ad culpã ⁊ ad oẽz penã quã q̃s nõ põt icurrere sine culpa. s3 de irregularitate quaz quis põt incurrer sine oĩ culpa vt dr̃ i glo. pen. i de. vnica de homi. videẽ ɔ̃trũ eẽ verũ. nisi de illis q ex/cipiũtur in. d. de. vnica. de quo .v. irregularitas. p. §. 5. circa fi. ⁊ a fortioꝛi: de ebrietate q̃ pcedit ex cã q̃ est pctm eo q̃ videẽ dare operã rei illicite: ad ea q̃ allegãtur ⁊ ad .d. regulã quintã dr̃ q̃ itelligiẽ nõ de eo qui occidit vel mutilat sed de illo qui facit ali quid ad qd sequiẽ occisio: alias frustra fuisset decla ratio. d. de. in qua excipiũtur aliq non tñ ebrij: vide in. d. §. 5. .v. irregularitas. p. vel dic q̃ oia: vt dictũ: itelligũtur q̃zm ad penã quã q̃s nõ icurrit sine culpa.

¶ Utrũ ebrietas qua q̃s non priuaẽ totalr vsu rõis s3 bene alteraẽ: ⁊ sit letus ita q̃ facilr. ɔ̃rãpit i aliq̃ mala. q̃zuis cognoscat qd facit sit pctm: vel excuset. R. q̃ absq3 dubio nõ excusat a malo qd facit ex q̃ cognoscit. qd facit: vtrũ autez peccet moꝛtalr: saluo melioꝛi iudicio dicerẽ distiguẽdo: q̃ vel pcognoscit. hũc potũ trahere eũ ad talẽ excessum vt facilr ruat i malũ pcti moꝛtal. ⁊ sic peccet moꝛtalr: alias secus.

¶ Utrũ teneãt gesta p tales ebrios. R. q̃ nõ: qñ p ppꝛie est ebri⁹: vel qñ nõ est cõpos sui: vt cognoscat qd agat: qñ aũt nõ est ppꝛie ebri⁹ s3 ɔfoꝛtatus: sciat tñ qd agit tũc tenẽt. s3 in multis succurraẽ ei: vt i iu/ramẽto: ⁊ ɔfessiõe: ⁊ similibus: p misericoꝛdiã iuris fm glo. i. c. ex lr̃is de diuoꝛ. nec puniẽ p penã. c. sta/tuimus de male: s3 Pa. ibidẽ: ar. l. oẽ delictũ. §. qui se vulnerauit. ff. de re. mili. ⁊ fm Guil. si ẽ ebri⁹ ita q̃ oio careat vsu rõis. nõ põt ɔtrahere matrimoñiũ: eo q̃ nõ põt habere ɔsensuz: secus si nõ caret oio.

Ecclesia est duplex .s. spiritualis ⁊ materialis. Prima est etiã duplex .s. vel sumpta .s. p bo bis q̃z p malis: ⁊ sic icludit oẽs baptizatos: iuxta illud: oẽs qui baptizati estis xp̃m induistis: ⁊ sic in ecclesia vnus ɔsequit aliũ. fm sentẽtiã: Pauli. Alia est ecclesia solũ bonoꝛ: q̃ dr̃ ecclesia Romana catholica: ⁊ dr̃ eẽ vbi sunt boni: ⁊ nõ h3 maculam: neq3 rugã ⁊ tẽpoꝛe moꝛtis xp̃i fuit. tñ i sola virgi/ne. c. q̃zuis. xi. di. Et ista ecclesia quõ non põt errare vide. .v. excoicatio. 5. casu. 4°. §. 3. ⁊ .v. ɔcilium. §. 12. ⁊ 13. Ista ecclesia fm .s. Tho. 4. di. 49. q. 4. ar. 3. 4m. dupliciter accipitur: q̃nq3 .n. nominat tñmõ coꝛpus. qd xp̃o coniũgit sicut capiti: ⁊ sic tñ ecclesia h3 rõẽz spon se: ⁊ sic xp̃s nõ ẽ mẽbrũ ecclesie: s3 capud influẽs oib⁹ ecclesie mẽbris: ⁊ spõsus. Alio mõ accipitur ecclesia fm q̃ noiat capud: ⁊ membra cõiũcta: ⁊ sic xp̃s dr̃ mẽbrũ ecclesie inquãtũ h3 officiũ distinctũ ab oib⁹ alijs .s. ifluere alijs vitã: q̃zuis nõ multũ ppꝛie dicaẽ mẽbrũ q: mẽbrũ ipoꝛtat partialitatẽ quãdã in xp̃o aũt ẽ bonũ spirituale nõ particularizatũ s3 itegralr. vñ xp̃s ẽ totũ ecclesie bonũ: nec est aliq̃d maius ipo: sic aũt loquẽdo de ecc̃ia. nõ noiat solũ spõsam: sed sponsuz ⁊ spõsaz: p q̃ vt per ɔiũctionẽ spiritualẽ est factũ ex eis vnũ. vñ l3 xp̃s aliquo mõ dicaẽ mẽbrũ ecclesie: nullo tñ modo põt dici: mẽbrũ spõse: ⁊ sic ei nõ cõpetit rõ doctris: hec .s. Tho. Quõ ista ecc̃ia ɔsti tuaẽ ex collectiõe fideliũ: ⁊ quõ aliqs icoꝛpoꝛet per fidẽ ⁊ charitatẽ: ⁊ faciãt vnũ coꝛpus: vide. .v. coica re. §. 18. ⁊ 19. Quõ ecc̃ia accipitur multis modis. 7. q. 1. c. scire. tã in tex. q̃z in glo. ⁊ ista ecclesia catholi/ca. fuit edificata per totũ mũdũ: fm .s. Tho. i. 2°. ps. coloz. ita q̃ verificeẽ illud in oẽz terraz exiuit sonus eoz: s3 postea p Nicolaũ hereticum: ⁊ per Machõ/metũ ad ifidelitatẽ redierũt: ⁊ hãc ecc̃iaz solus xp̃s fundauit cuius ministeriũ comisit Petro: ⁊ successo ribus eius in edificationẽ: nõ in destructionẽ: hec .s. Tho. i lib. de regimine pri. lib. 3. c. x. i fi. Quid possit papa i ecc̃ia. .v. ɔciliũ. §. 11. ⁊ .v. dispẽsa°. ⁊ .v. papa.

¶ Alia ẽ ecc̃ia materialis. q̃ sumiẽ pro edificio ma/teriali de qua dr̃ .i. Thi. 4. volo i ecc̃ia orones fieri: de hac habeẽ de ɔse. di. i. c. nemo: ⁊. c. ecc̃iaz. §. ⁊ 2°.

q p°.q.i.c.placuit. de q° loco vtrū sit necessarius ad
orandū: vide. ꝟ.adorare.§.3. Et quō debet fieri ad
orientē ibidē. Et talis ecclia qn̄ nō ē ꝯsecrata: nō dr̄
proprie ecclia: sꝫ basilica fm̄ Pa.in ſc̄ca ꝺ ꝯse.eccl.
vel al.i.domus regis: ꝗ facit ad statuta vt delictuꝫ
comissuꝫ i ecclia nō ꝯsecrata. nō sit comissuꝫ i ecclia.
lꝫ improprie vnuꝫ accipiat p alio: qn̄ tn̄ est edificata
auctoritate epi ſꝫ Pa.in.c.fi.de ꝯse.eccl. vel al.gau
det eodē priuilegio sicē ꝯsecrata. Uide. ꝟ.emunitas
.§.14. Itē equiuoce dr̄ ecclia: oratoriū: lꝫ pprie ora
toriū sit locus aptus ad orādū: quē quisqꝫ in domo
sua edificare pōt: non tn̄ ſꝫ Ray. lꝫ habere i forma
eccle: absqꝫ epi auctoritate: nec debet ibi missa cele
brari: nisi de ꝯsensu eius: pp necessitatē: ꝗ nō fiat pre
iudiciū enorme parochiali eccle: clericus aūt q sine
epi auctoritate in tali oratorio celebrauerit dꝫ depo
ni de ꝯse.di.i.c.vnicuiqꝫ: ꝗ.c.clericos. Et ista ecclia
aliqn̄ dr̄ cathedralis.i.epalis. Aliqn̄ matrix. q dicit
principalis: vel baptismalis. Aliqn̄ dr̄ parochialis:
seu baptismalis.c.venerabili: de. ꝟ.sig. ꝗ.c.ex trāſ
missa de rescrip. ꝗ.c.ad audientiā.el.i.de eccl.edi. ꝗ
glo.de.i.de sen.exc. Quō debet consecrari ꝗ a quo.
vide. ꝟ.ꝯsecratio.2°.per totū: ꝗ. ꝟ.oratoriū.

2 ¶ Edificare ecclia; nemo pōt: nisi auctoritate dyo
cesani: qui debet ponere p''' lapidē: crucē figere: ꝗ ci
miteriū designare: ꝗ ēt petere dotē sufficientē: sine q
ꝯsecrari nō dꝫ: de ꝯse.di.i.nemo.el.ꝓ. ꝗ.c.placuit: se
cus i ecclesijs mēdicātiū: ꝗ hodie sufficit. ꝙ assignet
pro dote: vnus māsus.i. vnū pdiū sufficiēs pro vno
pari bouꝫ: totalr liberū. de cen.c.ꝓ.talis.n. donec in
hac paupertate fuerit: nō tenebit ad hospitalitateꝫ
seruādā nec epo aliquid persoluendū: nisi quantum
potest: donec perueniat ad pinguiorē fortunā.c.cuꝫ
dilectus de consue. ꝗ.d.c.ꝓ.

3 ¶ Exēpti nō possunt ꝯstruere oratoria: siue ecclias:
vel capellas in locis nō exēptis. sine dyocesanoꝝ li
centia: nec i sic ꝯstructis: facere celebrare. vel celebra
re tēpore iterdicti. i casibus nō expssis: alias p ordi
narios ꝯpesci debēt: ꝗ propter hoc ꝯseruatores cop
si ferrēt sentētias ꝯ ordinarios. nō valet. ꝺ priuil.c.
auctoritate. lib.6. In locis vero exēptis nullus pōt
edificare. sine licētia sedis aplice i.d.c.auctoritate:
ꝗ.c.de locoꝝ cū.c.se.de ꝯse.di.i. Quō altare nō pōt
de nouo erigi sine licētia epi. ꝟ.altare.§.2°.

4 ¶ Ecclesia fundata i alieno solo. fm̄ Ray. ꝗ Hosti.
Si dn̄s soli est laicus ꝗ hoc sciuit: ꝗ non ꝯdixit: sibi
iputabit: ꝗ ecclesia libera manebit: ar.di.54.c.si ser
uus. Si vero ignorauerit ecclia qdē remanebit con
secrata ꝗ libera: nec efficiet laico cēsualis: sꝫ tn̄ ille q
ꝯstruxit. tenet dominū seruare idēnē: vel etiā epo: si
ponēdo p''' lapidē: ꝗ postea i consecratiōe eccle fuit
negligēs: de ꝯse.di.i.nemo: ꝗ.14.q.fi.cōperimus. Si
vero solū erat alteri⁹ ecclesie: vel collegij. ecclia dꝫ ei
restitui. h° mō: ꝙ ecclia cōsecrata sit eis subdita quo
ad ius patronatus.12.q.2.apostolicos.17.q.4.qsti.
Edificās i alieno solo ordinarie efficit edificiū dn̄i
soli: secus si i litore maris vt piscatōi intēdat. casaꝫ
edificauit. qꝛ qꝫdiu durauerit sua est l.i.tātum.ff.de
re.diui. Insti.co.§.ex diuerso: fallit qn̄ edificatur de
bonis eccle: qn̄ autē ignorāter bona fide edificat in
alieno. credēs i suo edificare: in ꝯscia dn̄s soli tenet
vel vēdere illi solū: vel satisfacere.d.§.ex diuerso. Si
quis vero de alieno i suo edificat totū est suū sed de
bet satisfacere: ꝗc.

¶ Quis tenet ecclesiaꝫ cū indiget reparare. Rꝫ. fm̄ 5
Hosti. si fabrica hꝫ portionē deputatā de illa repa
rari dꝫ.1.q.3.vnio: ꝗ si nō sufficit: tūc rector ꝗ alij i
ea beneficiati. ꝯferre debēt extra.eo.c.ꝓ. ꝗ.c. de his
ꝗ.16.q.i.c.si monachus: i quo casu. stādū est deposi
tioni epi: ꝗ maioris partis capituli: de his que fi.a.
ma.p.c.c.fi. In qbusdā etiaꝫ religionibus: laici hoc
faciūt: expēsis suis: ꝗ vbi ꝯsuetudo est: tenētur: cū in
ea percipiāt sacra ecclesiastica ꝗ audiāt diuina.16.
q.7.quicūqꝫ: ꝗ.c. ꝗ hoc dicimus: ꝗ.c.filijs: ꝗ cōpellen
di sunt talē ꝯsuetudinē huare.c.ad aplicā: ꝺ re. mo.
Si vero talis ꝯsuetudo nō reperitur: quarta puētuū.
q quōdā a sanctis patribus. fabrice deputata ē ad
hoc tenet: ita vt qui eā percipiūt soluant: nō obstāte
vlla pscriptiōe: seu ꝯsuetudine: sꝫ post reparationeꝫ
redibit quarta ad illos q eam pcipere ꝯsueuerūt sic
itelligit.12.q.2.de reditibus: ꝗ vsqꝫ ad.c.statuimus
Pa.i.c.ꝓ.de eccl.edi. dicit ꝙ de iure tenetur platus
dare quartā partē reditus si specialis non sunt ad
hoc deputati: vel si ꝯsuetudo nō trāstulit onus fabri
ce i populo: nec valet ꝯsuetudo i ꝯtrā vt i.c.cogno
uimus.12.q.2. ꝗ in.d.c.ꝓ: qd̄ itellige qn̄ superest aliqd
detractis necessariis sibi: alias nō tenet fm̄.c. Pa.
in.d.c.de his: ꝗ qd̄ dr̄ de plato. debet itelligi de oib⁹
beneficiatis in ea.i.d.c.ꝓ. ꝗ.d.c.de his. De ista diui
sione ꝗ dispensatiōe bonoꝝ ecclesiasticoꝝ. vide. ꝟ.
testi°.§.19. ꝗ. ꝟ.decima.2°.§.6. ꝗ. ꝟ.cleric⁹.4°. pri°.
ꝗ.§.ꝓ. ꝗ. ꝟ.beneficiū.5°.§.11. ꝗ.12.

¶ Ecclesia ꝗ pcipue ꝯsecrata. vel oratoria. mōaste 6
ria: ꝗ hmōi. nō debēt reuerti ad secularē habitatio
nē: ꝗ pphanos vsus.19.q.3.q.semel. ꝗ.c.qm̄. Neqꝫ
etiā hospitale pōt ꝯuerti ad aliū vsum.c.ad hec. de
reli.do. ꝗ dicit glo.in.d.c.q semel: ꝙ si monasteriuꝫ
destruit. pōt bene de lignis ꝗ lapidibus ꝯstrui dor
mitoriū: vel alius honestus locus: vel etiā in cognas
possunt ꝯburi de ꝯse.di.i.ligna. sꝫ ad priuatos vsus
nō debēt cōuerti. locus aūt manet sacer. lꝫ diruptus
sit edificiū: ꝗ nō ſꝫ glo.i.d.c.q semel. ꝙ de monaste
rio nō pōt fieri ecclia secularis. nisi enormiter viuāt:
tūc possunt monaci remoueri: ꝗ istitui canonici se
culares cū auctoritate pape: vel nisi inueniantur de
illo ordine ꝗ reformentur.

¶ Utrū oblatiōes q fiūt capelle. cedāt ecclesie paro 7
chiali. isti a quā est sita. Rꝫ. fm̄ Pa.i.c.pastoralis. de
his q fi.a pla. ꝙ sic: p locū a speciali in.c.ad audiē
tiā.el.ꝓ.ꝺ eccl.edi. Infert etiā.d.Ant.ibidē. ꝙ obla

tio q̄ fit imagini picte i muro. alicuius parochie. ce/dit ecclie parochiali: facit glo. i. l. statue. ff. de vsufru. hoc pōt limitari: q̄n fit itutu ecclie parochial. alias nō. nō etiā. d. Ant. q̄ oblatiōes q̄ fiūt celebrāti i al/terius ecclia. sunt rectoꝝ illius ecclie. nisi sit ep̄s i pro/pria diocesi: vel archiep̄s i tota ꝓuincia. dū visitat: q: tūc ep̄o vel archiep̄o cedūt: q: tota dyocesis cen/set eius parochia. de rap. c. §. ꝛ de paro. c. sup eo: ꝛ prouintia est parochia archiepi. c. romana. §. fi. de cen. lib. 6. Uide aliquid. ꝟ. oblatio. §. ꝟ.

8 ¶ Quecūq̄ empta fuerit de pecunijs ecclie: eius erit. 12. q. 1. c. §. ꝛ. q. 5. c. fixū: q̄d adeo veꝝ ē: q̄ si clericus h₃ pecuniā de p̄bēda siue ecclia sua: ꝛ ide emat pre/diū: l₃ illā pecuniā potuisset dari alijs. ītuitu pietat̃. nō tū dare pōt p̄diū: q: statī acquisitū fuit ecclie: si/ue ēptū noīe ecclie siue noie alieno. de pecu. cle. c. §. ꝛ. c. iquirēdū: ꝛ pp hoc nō pōt hmōi cleric⁹ illud alie/nare: eodē mō si q̄s de pecunia ecclesie quā habuit furto vel rapina: seu deposito: possessionē sibi emit: q: ecclie fit: vt dictū est: vtrū d̄relictū clerico fiat ecclie. vide. ꝟ. clericus. 4. §. 5. ꝟ. emunitas. §. 16.

9 ¶ Ecclesia pro alienis debitis nō pōt obligari: nec eius possessiones: ꝛ siq̄s obligauerit: est suspēsus ab administratiōe tēporaliū: ꝛ spiritualiū de solut. c. 2. poterit tñ hec sentētia. p ep̄m relaxari: q: papa hec sibi nō retinuit. de sen. ex. nup. s₃ nō d₃ hoc facere ni/si idēntitati ecclie ꝯsulat̃. ar. d̄. ꝟ. fig. cū olim: ꝛ. c. ex parte. d. §. Et nō compꝛehēdit ep̄os cum de ip̄is nō fiat specialis mētio. de sen. exc. q: periculosū. lib. 6. Uide. ꝟ. p̄latus. §. 4.

10 ¶ Nullus pōt ipedire magnā vtilitatem ecclesie pp aliq̄d ius q̄d habet i ecclia: d̄ ꝯsti. c. cū accessissent: Abb. i glo. 2. circa fi. Quō de nouo vsurpātes rega/lia vel collecta i ecclia vel monasterijs sunt excoica/ti. ꝟ. excoicatio. 5. casu. 28. ꝟ. p̄latus. §. 4. ꝛ. ꝟ. su/spensio. §. 6. casu. 9.

E Dificās cū nocumēto vicini nō tenet̃ ad ali/qd: q: nō d̄r q̄s facer̃ iniuriā vtēdo iure suo: l₃ ex tali vsu: alteri puta vicino noceat: vel cōsueta comoda auferat. ex quo non facit aio iniu/riādi. Nā tūc posset ꝯueniri actiōe iniuriaꝝ vt. l. fi. ff. de iniur. pone ex̃. Si hūs partē inferiorē domus facit ignē pro vsu suo. Nā l₃ fumus ascēdēdo itret fenestrā part̃ supioris. ita vt noceat dn̄o illius par/tis supioris. nō pōt pp hoc ꝯ eū agi. ex quo nō facit aio iniuriādi: vel q̄n disponeret circa rem vicini. de quo d̄d vt nō p̄serti₃ C. r. i. l. fluminū. ff. de dā. ifec. ꝛ in. l. 1. §. deniq₃. ff. de aqua plu. ar. vbi bonus tex. Et facit q̄ in sūa nō Inno. in. c. fi. de resti. spo. vbi dicit q̄ cū emulatiōe ꝛ iniuria alteri⁹ nō l₃ noua castra erigere. nec vetera icastellare q̄ nō ꝓbātur prius fuisse habitata. hec Pa. in. c. cū ecclia. de elec. in glo. in. ꝟ. iniuriā. Et quidā nō q̄ q̄s posset eleuare muꝝ vsq₃ ad celū. si ē sibi vtile: ꝛ seruitutē nō h₃. l. alterius. ff. de ser. vr. Quō quis possit de nouo edificare castra. Uide. ꝟ. emphiteosis. §. 14. Utrū possit quis i alie/no aliquid facere iuito dn̄o. R̄. An. de arc. Insti. de lege. suffia. cani. tollen. q̄ sic: q̄n faciēti prodest: ꝛ dn̄o nō nocet. vt ibi: ꝛ in. l. 1. §. fi. ff. de aqua plu. ar. secus si lederet. C. de serui. ꝛ aqua. l. aquā. Idē dicit q̄ nemo pōt facere id q̄d alteri nocet: ꝛ sibi non p/dest: ꝛ q̄ si facit aio nocēdi: tenet̃ de dolo. d. l. 1. §. deniq₃: ꝛ. ff. de dan. infec. l. proculus.

E Lectio accipit̃ dupl̄r. s. theologice seu moꝛa/liter ꝛ canonice: q̄d sit electio theologice seu moꝛal̄r. vide. ꝟ. ꝯsentire. §. ꝟ. q̄ electio s̄m. s. Tho. 12. q. 13. ar. 5. ē tm̄ de possibili: ꝛ ē semp libera ꝛ ad bonitatē eius i nobis. reqrit̃ itētio debiti fi/nis: q̄d fit p virtutes moꝛales: ꝛ recta acceptio eoꝝ q̄ sunt ad finē per prudētiā. q̄ electio q̄tū ad discur/sum: vel dubitatiōnē nō ē in deo vel in angelis: est tñ i eisdē. quātū ad hoc q̄ eligūt vnū ꝛ reliquū di/mittūt. vñ deus iquātū accipit: vel acceptat aliquē oꝛdinādo eū ad vitā eternā. separādo eū ab alijs q̄ nō p̄destināntur. d̄r eliger̃ eū. Inq̄tū vero dat sibi sua dona: q̄bus ducūtur ad gr̄aꝫ. d̄r vocare seu voca⁹. Inq̄tū vero recipiūt gr̄aꝫ ab eo. d̄r iustifica⁹. ꝛ postea sequit̃ magnificatio p gloriā. vñ deus quos elegit. vocat. quos vocat iustificat. quos iustificat magni/ficat: ꝛ hec sufficiāt q̄tū ad p̄ns de electione theolo/gice. excedit. n. capacitatē huius operis.

1 ¶ Electio canonica ē alicui⁹ persone ad dignitatē vocatio. c. cū inclictis. eo. §. q: pp. ꝛ s̄m Hosti. Ele/ctio ē alicuius persone idonee. ad dignitatē: vel fra/ternā societatē. seruata forma canonica facta voca/tio. hāc diffinitionē ponit Pa. in r̄ca de postu. di/cens q̄ ē magna differētia iter postulationē: ꝛ ele/ctionē. vñ ille qui de iure pōt eligi. nō debet postula/ri: ꝛ si electores illū postulāt nihil agūt q: debēt pro/uidere ecclie. de melioꝛi: ꝛ melioꝛi mō: ꝛ per electio/nē melioꝛi mō ꝓuidet̃: q: initiat̃ vinculū matrimo/niale. vt in. c. iter canonicos. c. s₃ in postulatiōe non initiat̃ aliq̄d vinculū. s₃ vota sua dirigūt i supioꝛē. vt supioꝛ de grā debeat admittere postulatū. ar. in glo. 4. c. vnico. de postu. lib. 6. Et nō s̄m. c. Pa. in r̄ca. de elec. q̄ electio ē nomē v̄bale. ꝛ noīa verba/lia habēt duplicē significationē actiuā. s. ꝛ passiuā. vt nō i. l. 2. ff. de duobus reis. vñ tm̄ est dicere: de ele/ctiōe: q̄tū de his qui possunt eligere. ꝛ de his qui pūt eligi. Itē nō in eo. q̄ diffi⁹ dicit melioꝛi mō: ꝛ itē q̄ ille qui pōt eligi nō postulari. vñ q̄n aliq̄ vo/lūt aliquē postulare qui ē eligibilis: nō possunt illū postulare. nisi prius faciāt vnā electionē alterius: ꝛ tūc ille quē volūt postulare. nō pōt eligi ab eodē: q: nō pōt fieri nisi vna electio simul. ꝛ sic pōt postula/re: q: fit melioꝛi mō: quo sit possibile: sic si q̄s velet postulare ep̄m. q̄ nō pōt eligi. c. cum venerabilis. de ꝯsue. posset illū postulare sine alia electione: q: tunc fit melioꝛi mō: ꝛc. Est etiā differentia iter electionē: ꝛ postulationē s̄m Pa. in. c. in causis q: postulātes

possunt recedere a postulatiõe.quousq͡ꝫ sit p̄sentata
supiori.c.bone.e.ii.Nõ etiã ɓm.c.Pa.in.c.q̄sitũ de
elec:ꝙ gr̃a nõ reuocat̃ q̃n ius est alteri q̄sitũ:secus si
nõ est q̄sitũ vñ si supior.⁊ postulãtes conueniũt:ad/
mittit̃ varia°.Et si postula° sit p̄sentata superiori.nec
hꝫ postulatus de quo ꝯqueratur. cũ ius nõ sit sibi ac/
q̄situ:⁊ anteq̃ꝫ p̄sentet̃ possunt ipsi soli postulãtes ēt
inuito postulato mutare.⁊ aliũ eligere.vl' postulare.
⁊ nũtius missus ad p̄sentandũ.postulationẽ:põt re/
uocari ɓm Inno.anteq̃ꝫ sit p̄sentata.⁊ sufficit ꝙ re/
uoca° ꝑueniat ad ipm nũtiũ.vel ꝓcuratorẽ:⁊ exquo
nõ est p̄sentata admittit̃ variatio: secus in electiõe.
in.c.publicato de elec.vñ in electiõe est acquisitũ ius
ipsi electo.ex quo est ꝯclusa ⁊ publicata in.c°. secus i
postulatiõe vt dictũ est.sũt tñ sities q͡ꝫ̃ ad hoc ꝙ in
postulatiõe solẽni dꝫ seruari forma electionis q̄ fit p
scrutiniũ.d.c.qꝛ ꝓpter.vide j.§.19.ēē mẽ.Nõ etiaꝫ
ꝙ fratres p̄dicatores hñt priuilegiũ. Sixti.4.ꝙ in/
cipit regimini :ꝑ qđ possunt supiores q̃n electiões ve
niunt ad eos cã cõfirmationis.cõfirmare illũ quem
cognoscunt quocũq͡ꝫ mõ ꝑ l̃ras eligentium.ꝙ maior
pars conscientie quocunq͡ꝫ modo in eũdem.
2 ¶ Ad quos spectat elec̃.R̃.de iur cõi.spectat ad col
legiũ.Nã quelibet ꝯgrega°.debet sibi de iure cõi eli/
gere p̄latũ.Nisi ꝯsuetudo sit i ꝯ̃triũ.de elec.c.p̄.16.q.
ij.c.ꝯgrega°.18.q.2.c.abbatẽ.⁊.c.se.vñ ad eam spe/
ctat.ēt si duo solũ.vel tres fuerint.de elec.c.i.⁊ de cõ
sue.c.cũ dilectus.imo vt tenet glo. in.c.2°. de postu.
Inno.⁊ Hosti. ⁊ cõiter doc.ius vniuersitatis põt re
manere i vno solo.oĩbus alijs mortuis.vel priuatis
suspensis.vel excõicatis.tex.est i.l.sic̃.§. sed ⁊ si vni/
uersitas.ff.qđ cui° vniuer. cũ gl.⁊ Bar.⁊ Pa.i.d.
c.qꝛ ꝓpter.§.2°.in si.post Inno.dicit ꝙ q̃n sunt duo
solũ.vel vnus ꝙ nõ tenent̃ ad aliquã formã:sꝫ suffi
cit mutu° ꝯsensus coꝝ sine alia forma.si ꝯo ẽ vnus.
poterit corã testibus exprimere suũ cõsensũ.⁊ postea
eliget̃.⁊ postea voce publicata.imo põt totũ sim'l.i.
eligere ⁊ publicare.qꝛ nõ tenet̃ ad seruãdũ ordineꝫ.
vnde in isto casu ptãs eligẽdi:pertinet ēt ad paucio
rõi:q̃n maior pars ẽ inhabilis ad eligẽdũ.puta ex/
coicati vel suspensi.⁊ sic minor pars rep̄sentat totũ
collegiũ.cũ ihabiles nõ cõp̄hẽdant̃ in nũo facit.c.
illa.de elec.bona glo.in cle.qđ circa. de elec.§.17.ēē
sic iste tñ solus nõ posset se eligere.qꝛ nõret̃ ambitio/
sus.c.ꝑ vestras.de iure pa.ptinet ēt aliq̃n ex ꝯsuetu°.
vel priuilegioꝝ. ad alios q̃ꝫ de collegio.c.cumana.
de elec.ēt q est quasi in possessione.eligere põt . ēt si
postea.possessionẽ amittat.de iure.patro.c.cõsulta/
tionibus.⁊.c.cũ propter.⁊.c.querellam.de elec. Et si
militer q̃n potestas eligendi dꝫ.deuolui ad alios de
collegio.qꝛ ipsi sunt priuandi potestate eligẽdi. pro
ea vice.anteq̃ꝫ priuentur possunt eligere. in.d.c.2°.
de postu.quando etiam non sequitur elec°. vel po/
stula° non essent priuati.nec etiam priuandi.c. ꝑpe/
tue.de elec.li°.vj.vnde Jo.an. ponit vnum semper
mente tenendum .in re'la odia. de regu.iur.li°.vj.ꝙ
vbi pena ponitur a iure.ipso facto.propter aliquod
delictũ;commissum.nunq̃ꝫ est locus illi pene.nisi istud
delictum sit consumatũ. q͡ꝫ̃ cũq͡ꝫ fuerit incohatum:
licet posset extraordinarie puniri.q delictum icoha/
uit.pro hoc facit dictum singulare.Bar.in.l.i.ff.de
sica.vbi dicit ꝙ statutum puniens delictũ. certa pe/
na non habet locum in eo qui inchoauit.si illud nõ
perfecit.qꝛ statutum est strictissime interp̄tãdum:
max' penale.d.re'la odia. vide j verbo elec̃.3.§.p̄.
Quando tamen clerici non essent in ecclesia vt colle
giũ.sed vt singulares p̄sone.tũc supior ꝓuidebit per
se.vl' ad p̄sentationẽ patroni.si qs sit.de iur.patro.
pastoral'.Itẽ eligere põt p̄latus.⁊ qlibet clericus.in
quẽ cõpromissum fuerit. Et nõ ɓꝫ Pa.in.c.scriptũ.
eo.ti.in p°.col.ꝙ electores possunt cõi cõsensu.cõica/
re extraneis ius eligendi in electione q̄ imminet.nam
quemadmodum possunt totã auctoritatẽ.in commis/
sarios trãsferre ita istud.oꝫ tñ ꝙ oẽs ꝯsẽtiãt.⁊ vno
cõtradicente.non valet.Nõ etiã ɓm 'e. Pa.in.c.cu/
mana.6°.nõ.ꝙ q̃n dubitat̃ .vtr̃ aliquis habeat vo/
cẽ.⁊ tps instat.ita ꝙ comode nõ põt recipi proba°
tunc admittat̃ cũ ꝓtestatiõe.vt coꝝ voces valeãt.si
⁊ inquantum appareat postmodum eos debuisse
interesse.⁊ sic non vocet.
¶ Utr̃ vnus possit hr̃e vocẽ in duobus collegijs. vel 3
p̄latus vni° collegij possit possit hr̃e vocẽ.i alio mo/
nasterio.R̃.ɓm Pa.in.c.cõstitutis.de elec.vbi ẽ tex.
expressus.ꝙ non. vbi sic ait.Pa.in.2°.nõ:ꝙ mona/
chus electus.in abbatẽ alteri° monasterij.nullã cõio
nẽ hꝫ deinceps.cũ priori monasterio.nec põt ēt sibi
expsse reseruare ius seu locũ in priori monasterio. ⁊
hoc qꝛ esset ꝯ̃ iuris dispositionẽ:ɓꝫ quã nemo potest
habere locũ in duplici monasterio.nisi forte vnũ de
pẽdeat ab alio.vt in.c.si.de relig.domi.⁊ in.c.p̄.de
priui.li°.vj°. Itẽ Pa.in.d.c.si.q̃rit nũq̃d prior illius
monasterij subiecti.ex quo nõ d̄sinit esse monachus
maioris monasterii.debeat vocari ad electionẽ p̄la
ti in maiori monasterio. Inno.⁊ cõiter doc.post cũ
dicunt:ꝙ si prioratus hꝫ ad electionẽ ꝓpriũ p̄lati p
se.vel saltẽ bõa sunt diuisa a bonis monasterii ma/
ioris.nõ est tũc vocãdus.alias secus.i hoc tñ est stã/
dũ cõsuetudini.ɓm Inno.⁊ acquirit prioratui.
¶ Quid si nõ vocent̃ illi° qui sunt priuati . vel inha/ 4
biles ad eligendum.R̃.ɓm Pa.in.d.c.2°.ꝙ tenet ele
ctio ⁊ alia capitularia.licet nondum sit discussum.
an sint priuati.quia sufficit ꝙ postea possunt con/
uinci.secus si eẽnt priuandi.§.imediate p̄cedẽti ⁊.j.
ver.elec̃.3°.§.p̄.
¶ Quis nõ põt eligere.R̃.ɓm Inno.⁊ Pa.i.c.2°. de 5
postu.Multi priuantur potestate eligendi . Primo
excommunicati excõicatione maiori.c. constitutus.
de appl.secus de minori. de quo ver.excoĩ.p̄.§.10.
Secundo suspensi ab offi°.c.cum dilectus de cõsue.
secus si essent suspensi a beneficio solo.c. apostolice.

a de except. Tertio interdicti de elec.c.cū inter. Quarto quibus interdictum est eligere. sine superioris licentia. de elec.c.fi. Quinto qui scienter celebrauerunt in loco interdicto.nisi super hoc sint priuilegiati.c.is qui.de sen.exco.li°.vj°. Sexto illi qui in ea vocatione elegerunt.scienter indignum.c. cum inuncetis. §.fi.de elec.⁊.c.inotuit.in fi.de elec. Uide infra ver. suspensio.§.6.casu.6.⁊ idē si peccauerunt in postulando.c.scriptum.e.qꝛ pro ea vice sunt priuati. potestate eligendi.si facta nominatione secuta est postulat°.secus si non fuit secuta.qꝛ non sunt priuati.c. perpetuo eo.ti.li°.vj°. Nō sm Pa.in.c. cum vitom. de elec.in glo.in ver.sed in tertia.quomodo intelligi qꝫ sunt priuati in p°.vice.ꝑ quando omnes sunt priuati tunc potestas eligendi deuoluit ad superiorē. b ⁊ si iste superior processit ad electionem vitiū istorū purgatū est.vnde aliquo accidenti ista electio facta a superiori non potest habere effectum reddibit ad primos.d.c.cum vinto.siue fuerit ratione delicti.siue negligentie.2° quando aliqui sunt priuati. aliqui nō. ⁊ tunc dō qꝫ aut illi qui nō sunt priuati elegerit ex interuallo post electionem illorum qui sunt priuati.⁊ tūc ꝫ oēs.p istā scdaꝫ electionē. siue hēat effectū siue nō.est purgatū vitiū illoꝝ.qꝛ ista fuit 2ª.nisi illi elegerent.scienter indignum. qꝛ deuolueretur. eo c qꝫ erant totum capitulum.aut elegerunt eodem contextu.⁊ si elec° eoꝝ qui nō peccauerunt cōualuit ex delicto ipsoꝝ.sic purgant.vl nō.puta qꝛ erat maior que nō peccauit.⁊ sic priuat in sequēti.vide in.2°.precedenti.§. Itē qui peccauerunt in forma electiōis.qꝛ debent priuari iure eligendi.c.qꝛ pp eo.ti. Septimo pupilli.i.i masculis an.14m.i feminis an.12m.nec malitia supplet etatē.c.ex eo.de elec.li.vj.tā in tex.qꝫ in glo. Octauo illi q p laicalē abusum elegerūt.c.qsqs. eo.ti. Nono nō eligentes i tpe debitū.de quo.j.§.7. Decimo laici siue cōuersi de qbus dicit Ludo.Ro. i suis nō.qꝫ nō possunt eligere.arḡ.d.c.ex eo.nisi antiqua cōsuetudo hoc haberet.ꝫ Inno.in.c.2°.ꝺ isti. Idē tenet Fede.ꝯsi.107.p tex.i.c.⁊ si x°.de iur.iur.j. ver.vos.⁊ cōuersi qd esset frustratoriū monasterij vestri. Undecimo illi qui sunt ꝓfessi.tacite vl exp̄sse.in locis regularibus.d.c.ex eo. Nec illi qui p eoꝝ ecclesiā.vel ꝯstitutiōes ꝓhibent. Duodecimo illi q nō sūt subdiaconi.in cathedralib⁹.collegiatis.secularibus. vel regularibus eccl̄ijs.nō habēt vocē in.c. ēt si ab aliis libere ꝯcedat.de.vt hi q.ꝺ eta. ⁊ quali.qdā tn̄ limitāt q° ad illos.q nollūt ordinari laici. ꝓfessi tn̄ cū clericis admitti debēt ꝺ iure cōi.vt in.c.messana. de elec. Nō laici cōuersi.nisi vbi hꝫ cōsuetudo qꝫ admittant.vt nō glo.i ver.electionibus.d.c.ex eo.⁊ in d.de.vt hi.qꝛ.d.c.ex eo.excludit solū laicos ꝯuersos laici vero ꝓfessione ⁊ habitu.nullo modo ēt ex ꝯsuetudine.possunt habere vocē.d.c.messana. Nō qꝫ de cōuersis.⁊ de nō in sacris.tn̄ ꝓfessis.dr̄ vbi est ꝯsuetudo.⁊c.ex quo pꝫ qꝫ nō sunt nātr priuati. sed consuetudo est sequēda.nisi vbi rella.vel cōstitu° ꝯrium dicerent.hoc idē tenet glo.fi.in.d.c.ex eo. Nō qꝫ est mag° dubita°.vt̄m in ecclesijs regularibus.nō subdiaconi possint habere vocē.⁊ videtur qꝫ nō. p tex.i.d. de.vt hi.vbi dr̄ in cathedralibus. ⁊ collegiatis secularibus.vel regularibus ecclijs ⁊c.⁊ sic vr̄ includere etiā regulares.⁊ tn̄ ꝓhibet nō subdiaconos hr̄e vocē. In ꝯriū est ꝯsuetudo quarūdā religionū.quidaꝫ in hoc casu ponātur solū.in cathedralibus collegiatis secularibus.dimittūt.regularibus.⁊ videtur fundari.in.d.de.vt hi.vbi glo.dicit qꝫ quo ad regulares nihil est inouatū.⁊ sic est stādū.in.d.c.ex eo.i fi. ⁊ sic vbi est ꝯsuetu° qꝫ illi qui nō sūt subdiaconi.admittant.debēt admitti:ar.qꝛ i ꝯstitutiōibus fratrū predicatorū nō excipiūt illi q nō sunt subdiaconi.sꝫ solū q nō hn̄t qtuor annos a ꝓfessione. Itē fortificatur.qꝛ fi.d.de.vt hi.tenet in regularibus. nulla monialis poterit hr̄e vocē.videt igit esse cōcludēdū qꝫ in ecclesijs collegiatis regularibus.nō excludant illi qui nō sunt in sacris.de iure cōi.si tamen sit ꝯsuetudo ꝯ.vel ordina°.seu ꝯstitutio seruet:qꝫ etiā illa de. intelligat solū ꝺ secularibus.pꝫ qꝛ rō sua fundamentalis erat.qꝛ qdā canonici nollebāt ordinari.ex quo poterant retrocedere ad vitā secularē.secus antē est de regularibus ꝓfessis.vn̄ in.d.c.ex eo.solū facit mentionē ꝺ clericis.⁊ nō dicit subdiaconi. In ordinē tn̄ predicatoꝝ est declara° capituli gn̄alis.qꝫ nō habēt vocē.nisi sint in sacris.nō tn̄ hn̄t ex ꝯstitutionibus. Cōclude igit ex dictis.ꝑ.qꝫ nō ꝓfessi nullo mō hn̄t vocē nec ēt possūt p ꝯsuetudinē.2° cōuersi de iur cōi nō hn̄t.nisi ex antiqua ꝯsuetudine habeāt. itellige ꝺ ꝓfessis.3° illi q ꝓhibēt p rellaꝫ.ꝯstitutionē. ordinationē.vel ꝯsuetudinē.nō hn̄t.4°.clerici seculares nō subdiaconi nō habēt.5°.Clerici i regularibus ꝓfessi nō ꝓhibent de iure cōi:ēt si nō sint i sacris.6°. In ordine fratrū ꝑdicatoꝝ.ꝓhibēt oēs an .4m. ānū.post ꝓfessionē.p ꝯstitutiōes suas.7°. In eodē ordine nō ꝓhibēt p ꝯstitutiōes nō existētes i sacris.8°. ꝓhibētur in eodē or° nō existētes in sacris per declarationem cap.generalis.que est seruanda.

¶ Utrū elector possit vnū vel plures ꝓcuratores instituere ad eligēdū.Re.qꝫ sic.si ipse sit absens.⁊ iusto impedimēto detineat.sed oꝫ qꝫ si plures instituit.qꝫ quilibet sit insolidū.aliter non admittet.⁊ si simul concurrant.potior erit conditio preocupātis. Si vero nullus preocupat.tunc capitulum admittet quē voluerit.vel si maior pars capituli nō ꝯcordat.admittet q prius fuit istitutus. Itē oꝫ qꝫ ꝓcurator sit ꝺ collegio.⁊ si null° vellet eē.nō posset extraneū.capitulo nollēte.ꝯputare. Neqꝫ pōt qs p lr̄as votū suū exprimere. Itē 3°.oꝫ qꝫ ꝓcurator istitutus nō eligat vnū suo noīe.⁊ alterꝫ noīe ꝓcuratoris.qꝛ.n.nihil valeret nisi dn̄s speciale mādatū dedisset de aliquo noiando.qꝛ tūc illū noīe dn̄i.⁊ alterꝫ suo noīe poterit noiare.c.si qs.de elec.li°.vj°. Et dn̄s Fede.in.c.qm̄is.ꝺ off. 6

ↄdeleg.alle. Pa.in.c.ↄſtitutis.d.§.de appel. dicit ꝙ
talis ꝓcurator peccat mortalit̃ ſi nõ eligat opti͂ ꝓ
alio. ſic tenet̃ ꝑ ſe.itellige qñ nõ ↄdit mãdatũ ↄ ſpe
cifice noiando. Nõ ꝙ ꝗ̃uis ita ſit de iure cõi. vt di
cũ eſt.tñ ſm fres ꝑdicatores nõ admittit̃ niſi pñs.
vñ in quacũꝗ electiõe fiẽda ñ poſſint electores ab/
ſentes p lr̃as.aut p procuratorẽ eligere.in eodẽ ordi
ne.ſed oꝫ ꝙ ipſi ꝑſonaliter i loco electionis exiſtant.
niſi i eodẽ cõuẽtu eſſent ĩfirmi decũbẽtes.q꞉ tũc ſcru
tatores deberẽt ad eos accedere ⁊c̃. hec habent̃ in
cõſtitutionibus ipſoꝝ:di.ſ.c.ſ.⁊ ſm Hoſti.ſcructa/
tores debẽt ire ad infirmos.q ſũt in ciuitate. ⁊ inq/
rere vota coꝝ.ſic alioꝝ preſentiũ ⁊ dicũt ꝑſentes. ſm
eũ.q ſunt i orto.vel ciuitate.ff.de ꝓcu .l.ſ.nec ẽ nec̃
ꝙ ſint i collationibus.vel aliis q̃ ſeciũt .ſꝫ ſufficit cõ/
ſenſus.⁊ hoc ꝙ nõ impeditus.nõ poſſit p ꝓcurato/
rẽ.eſt ſpeciale i electiõe.q꞉ in ea videt̃ induſtria ꝑſo
ne electa.ſecus eſſet i aliis negotiis explicãdis.p capi
talũ.ar.is cui.ↄ of.ↄdeleg.lib̃ .vj. ſi tñ capitulũ velet
admittere i electiõe nõ impeditũ.p ꝓcuratorẽ poſſet
nõ obſtãte.d.c.q꞉ ꝓpter.q꞉ emanauit i fauorẽ alio/
rũ.cuius ſignũ.q꞉ poſſũt admittere totaliter alienũ.
⁊ idẽ ↄↄ ſi velẽt admittere ꝓcuratorẽ.q nõ eſſet de
collegio.⁊ factũ per ꝓcuratorẽ dicit̃ factũ p ipſum.

7 ¶ Qñ debet fieri elec̃.ꝶ.ꝙ in cathedralibus vel re/
gularibus eccliis.ĩ.tres mẽſes.aliter deuoluit̃ ad ſu/
periorẽ primũ.q ſuperior.ſi ĩ ꝑfatũ terminũ.non elege/
rit deuoluit̃ ad aliũ ſuperiorẽ .⁊ ſic uſꝗ ad papã.vt
in.c.ne ꝓ defectu.de elec. niſi iuſto ipedimẽto fuerit
impediti.deinde tenent̃ electores ꝑſentare electionẽ
electo ⁊ petere ↄſenſũ eius ĩ octo dies.poſtꝗ̃ como/
de poterũt:alioqn ſũt ſuſpẽſi.p tres ãnos ab oibus
bñficiis ipſius ecclie.c.cupiẽtes.§.cetez.e.ti.li°.vi°.in
aliis vero ecclesiis dꝫ ꝓuideri ĩfra ſex menſes:aliter
ad proximũ ſuperiorẽ ↄuoluit̃. vt in.c.ↄ multa. de ꝑ/
bẽ.⁊ in.c.nulla.de ↄce.ꝑben. Electus ꝟo tenet̃ cõſen
tire.ĩ mẽſeꝫ a ꝑſentatione.aliter ẽ priuatus iure ele/
ctionis.niſi forte ea ſit electi ↄdictio.ꝙ nõ poſſit cõ/
ſentire abſꝗ licentia ſuperioris:quo caſu tenet̃ electus
vel electores petere licẽtiã.cũ ea celeritate quã ſupio
ris abſentia vel ꝑſentia patit̃ .Et ſi nõ hẽat̃ ex tunc
ad electionẽ aliã ꝓcedãt. Quibus ẽt electus poſt cõ/
ſenſum.ĩ tres mẽſes.tenet̃ petere ↄfirmationẽ.aliter
irrita ẽ electio.c.ꝗ̃ ſit.e.ti.li°.vi°.niſi petẽda ſit con/
firma° a papa.q꞉ tũc electus tenet̃ .ĩ.mẽſeꝫ. poſt cõ/
ſenſum. vel ſi nõ fuerit ei.elec° ꝑſentata ĩ mẽſeꝫ a no/
titia.iter arripe verſus curiã.⁊ ſic petere cõfirmatio
nẽ ac negotiũ ꝓſequi.vt i.d.c.cupiẽtes.fratres ꝑdi/
catores ſm cõſtitutiones ſuas.tenent̃ ĩ mẽſeꝫ elige/
re.alias deuoluit̃ ad ꝓuincialẽ.⁊ niſi ꝓuincialis ꝓ/
uideat ĩ tres mẽſes.deuoluit̃ ad gñalẽ.vt̃ poſſũt fie
ri elec° añ ſepulturã ꝑdeceſſoris.tex.i.c.bone memo/
rie.el.ſ°.e.ti.tenet ꝙ ñ:ſi tñ fieret valeret ſꝫ gl.ibidẽ.
Electio facta ↄ nocte.nõ tenet ſꝫ Pa.i.c.p°. de elẽ.
ꝑſpõ.quẽ ſeq̃t̃ ſedi.i.c.cõſuluit:de offi°.ↄdeleg.col.pe.

¶ In quo loco debẽt elec̃.ꝶ.ꝙ põt fieri in quocũꝗ 8
loco honeſto.max̃ ſm ↄſuetudinem.vt i.c.cauſis.e.
dũmõ.nõ ſit locus clãdeſtinus.q꞉ electiones q fiũt in
cameris p occulta cõuẽticula.reprobant̃.79.di.c.ſ.
⁊.c.ſi traſit°. ꝓpterea electiões epoꝝ.ſolẽt fieri i eccle
ſiis.c.qð ſicut.e.vl̃ ãt facta in loco iterdicto.valeat
Pa.in.c.p°.ↄ poſtu.pla.dicit ꝙ lꝫ Archi.i.c.i noie.
23.di.teneat.ꝙ nõ:tñ Ugo verzel.⁊ Jo.an.⁊ cõiter
doc.poſt eũ tenẽt ꝙ valet.tã elec° ꝗ̃ poſtula°. q꞉ ſũt
qdã ↄcius.⁊ ꝓbat̃ p tex.d.c.p°. Fallit hoc i electiõe
pape.vt i.c.vbi periculũ.li°.vj.e. Et ſꝫ Hoſti. dꝫ ſerua
ri ↄſuetudo.de qua ſi nõ appareat.nõ eſt vis.vbi fi
at dũmõ.fiat i loco clericoꝝ.⁊ honeſto. Et ex eã põt
etiã electio epoꝝ.fieri extra ciuitatẽ.23.di.in noie.

¶ Qui ſunt vocãdi ad electionẽ.ꝶ.ꝙ oẽs q ſũt pre/ 9
ſentes ad quos ꝑtinet eligere.q debẽt volũt. ⁊ poſſũt
⁊ abſentes ſũt vocãdi.⁊ expectãdi. ſm cõſuetudinẽ
c.corã.e.q꞉ lꝫ de iure abſentes ſint vocãdi.vt in.c.q꞉
ꝓpter.e.tñ ↄſuetudo põt itroducere vt nõ vocent̃ .⁊
valet elec̃ vt nõ Pa.i.d.c.corã.⁊ i.c.cumana.e.⁊ ſi
vocãdi verbo.vel ſcripto.vel cõſueto ſig° cãpane. ⁊
huiuſmodi ſm ↄſuetudinẽ. Nota ꝙ iuiti nõ ſũt co/
gẽdi.q dicãt̃ comode poſſe iterreſſe.nõ põt dari cer
ta regula:ſed ſm ↄſuetudinẽ.vel diſcrimina ad ar/
bitrium boni viri.

¶ Ut̃ poſſit ſtatui terminus minor triũ mẽſiũ.i quo 10
ſi nõ ↄueniãt licite ꝓcedat̃ ad electionẽ.ꝶ.ſm Ho/
ſti.ꝙ ſi due partes ꝑſentes ſũt.⁊ cũ cohortatiõis aſ/
ſignet̃ .ſic põt.q꞉ tũc põt abſens ſaltẽ vni ↄ collegio
committere vices ſuas.c.q꞉ ꝓpter e.ti.ſi vero due par/
tes abſentes ſint.vl̃ nõ ſit cũ cohortatiõis.ſic nõ põt
ſed debet expectari vſꝗ circa finẽ triũ mẽſiũ.⁊ ſic i/
telige doc.⁊ ↄcor.in.c.cũ inter vniuerſas. ⁊.c.cũ no
bis.e. Si vocati ad cõpetẽtẽ terminũ eiſdẽ a vocãti
bus aſſignatũ.nõ veniãt.nõ oꝫ eos vlterius expecta
re.ſ.ad finẽ triũ mẽſiũ. cũ mora i electiõibus ſit dã/
noſa.c.cũ inf.e. Hoſti.tñ itelligit hoc ſꝫ ꝑdicta qñ.ſ.
due partes ſunt ꝑſentes.⁊ ẽ cũ cohortatiõis. Pa.in
c.cũ nobis.e.col.pen.limitat dicẽs.ꝙ ſi de ↄſuetudi/
ne ptãs cõgregãdi collegiũ ſpectat ad aliquẽ de ipſo
collegio.vel forte ad epm vel ad ꝑlatũ.tũc ſi vult re
ſtringere terminũ.nõ põt.ſm Inno. ꝗ̃uis alibi di/
cat aliter. Si ꝟo nõ tractat̃ de reſtrictione. tũc põt
cõuocare.⁊ facit ↄtumaces nõ cõparentes .vt ptãs
cap.reſidat apud venientes.ſed qd ſi minor pars ve
niret.dicit idẽ Pa.i.c.i cauſis.e.vlti°.nõ:ꝙ poterũt
eligere i tali caſu:ſi vero cõuocẽt̃ per aliquẽ cui nõ
cõpetit de ↄſuetudine.ſubdiſtingue.q꞉ vel labebatur
tpꝰ ꝑfixũ ad eligẽdũ.tũc põt minor pars cõuocare.
ne curat ſibi tpꝰ.imo vnus ſolus põt.⁊ illi q ↄueni/
unt poſſint eligere.ẽt minor pars.ſi vero nõ iminet
terminus.tũc reqrunt̃ due ptes ad ↄuocãdũ capitu/
lum.⁊ iſte poſſunt ↄuocare.⁊ ↄſtituũt aliã partẽ.in
ↄtumatia.ſꝫ minor hoc nõ poſſet.ſi ꝟo iſte due ptes
volũt reſtringere terminũ iuris, ſi adeſt cã poſſunt.

alias secus. & est cũ sufficiẽs. q volũt puidere eccl'ie vacanti. terminus.n.est datus.in fauorẽ collegij. cui due partes possunt renũtiare. Sed qd si postq̃ sunt ꝯgregati recedat minor pars. & remaneãt due partes. dico q poterunt. si vero maior pars recessit. nisi immineat terminus non poterunt.

11 ¶ Utrũ pulsata cãpana si minor ps sit q̃ ꝯuenit possit fieri elec°. R. sm Pa. in. c. in causis. e. q in negotijs q̃ possũt expediri p p̃sentes: qd est regulare iuxta nõ per glo. in. c. 2°. de testi. li°. 6. sufficit vocatio p sonũ cãpane. dũmõ talis sit campana q ipsius sonus possit puenire ad intelligentiã existẽtiũ in loco. sz in negotijs i qb° absentes sunt vocãdi. nõ sufficit vocatio p sonũ cãpane. sz absentes debẽt vocari p nũtiũ. vel p l'ras vt. d. c. cũ iter: & c. q: pp. e. & ita videt' sentir'. Inno. i. d. c. in causis. Sed opinio legistaꝝ in. l. oẽs pli. de iusti. & iur. & ibi Bar. est: q q̃ñ is pulset' cãpana. nisi tñ ꝯueniãt due ptes non valet. Põt tñ dici p ꝯcordia. q qñ ꝯuocant' p illũ q hz auctoritatẽ ꝯuocãdi. sit vera opi° canonistaꝝ. alias ẽ v'a opinio legistaꝝ. sit' itellige qñ tale signũ itelligitur ab oib° vocãdis. Si tñ ꝯsuetudo: vel ordinatio: vel statutũ eẽt q nihil fieret. nisi due ptes eẽnt p̃sentes. dz seruari. Nõ sm Pa. i. d. c. q: pp q q nolũt interẽ. nõ debẽt cõpelli. nisi iter sit eccl'ie: nec debẽt ꝯputari i numeꝝ duaꝝ partiũ. vel alio numero & idẽ ibidẽ: p̃sentia vocãdoꝝ nõ ẽ de sba: sz de iustitia q retractabit' electio ad validitatẽ tñ electiõis reqrũt' due ptes vocandoꝝ. alias nõ ꝯsistit ibi vniuersitas. Nõ hz Pa. i. c. cũ nobis. e. 3°. nõ q vocati ad capitulũ. p habẽtẽ ptãtẽ. faciũt se alienos. si cõparere nolũt. ex quo iferi' q isti. nõ sunt cõputãdi i numeꝝ absentiũ. seu i numero coꝝ. q sunt de capitulo. faciũt. n. se alienos. vt i l'ra dr. qd clari° voluit Inno. i. c. eccl'ia d. 2. co. ti. & glo. i de. q circa. e. & idez dic de his qui de iure. nõ sunt vocãdi. nõ. n. debẽt computari i numero vt nõ in locis alt'. hec ille.

12 ¶ Si qs electoꝝ ꝯtẽptus. nec vocat° fuit ad electionẽ. Ad petionẽ ei° cassanda ẽ electio: põt tñ si vult eã ratã habere. c. q sic. e. & si nõ p̃sequat' ꝯtẽptum suũ põt ꝯfirmari. Põt aũt elector qlz renũtiare voci sue. q: qlz põt renũtiare iuri suo. C. de pac. l. si qs i ꝯscribẽdo. Uñ qd postea fit p alios. ipe nõ poterit ipugnare. si tñ accedat. electiõe nõdũ facta. admittẽdus est. i his q̃ circa ipaz restãt. ꝯcor. Albri. ar. c. eccl'ia v'ra. e. ti. p. R. & ꝯsensus ꝯtẽpti ñ ꝯualidat electionẽ. sz defendit a iure retractatiõis. Pa. i. d. c. qd sic: & i glo. i. v°. ꝯsentire: nec vox sua est cõnumerãda. ita q si nõ habebat sufficiẽtes. valeat.

13 ¶ Quis debet eligi. R. sm. s. Tho. 2ᵉ. q. 185. ar°. 3°. q hz decretales sufficit eligere bonũ. seu sufficiẽtẽ. i. q nõ habeat aliqd ipedimẽtũ canonicũ. de qbus. j. §. 15. & hoc itellige i foro ꝯtẽtioso. In foro v'o ꝯsciẽ tenet' eligere meliorẽ: nõ simpliciter. i. hz q ẽ melior hz charitatẽ: sz meliorẽ illi plature. q. s. possit illam eccl'iaz: & istruere: & defendere & pacifice gubernare. dz. n. vnusqsqz fidelr' diuina ministeria dispensare: qd fieri dz ad vtilitatẽ ecclesie. hz illud. 1. cor. 14. ad edificationẽ ecclesie q̃rite vt habũdetis. nõ aũt diuina ministeria hoibus. cõmittũtur pp coꝝ remunerationẽ. quã expectare debeãt i futuro. vñ ꝯ quosdã Hiero. dicit: q qdã nõ q̃rũt. eos i ecclesia collũnas erigere. quas plus cognoscãt eccl'ie p̃desse: sed quos plus ipi amãt. vel quoꝝ sunt obsequijs deliniti. vel dediti. vel p qbus maiora qspiã rogauerit: & vt deteriora taceã. q vt clerici fierẽt. mulieribus ipetrarũt: hoc aũt ptinet ad acceptionẽ psonaꝝ q̃ i talibus in graue pctm̃ ẽ. Et iteꝝ i ql. 8. ait. nõ oz semp eligere meliorẽ simplr': sz eũ q sit melior ad hoc officiũ. Si aũt qs eligat eũ quẽ reputat minus idoneũ. ad tale offi'm peccat: nõ. n. põt esse q de duobus vnus alteri p̃eligat'. nisi pp aliqd i ipo ꝯsideratũ. Illud aũt qd de duob° vnus alteri p̃eligat'. nisi pp aliqd i ipo cõsiderato. Illud aũt qd cõsiderat' i eo q ẽ min° idoneus. ad h° vt magis idoneo p̃ferat': ẽ aliq̃ ꝯditio idebite mouẽs. vel familiaritas. vel ꝯsanguinitas. vl' aliqd hmõi. Nõ. n. põt eẽ aliq̃ ꝯditio ptinẽs ad plati idoneitatẽ. ex q° alter simplr' magis idone° reputat': & sic idebite mouet. Uñ i tali electiõe erit acceptio psonaꝝ. q̃ sine pctõ ñ fit. Uide aliqd. v°. eps. §. 2.

¶ Utrũ ille q eligit nõ meliorẽ. mõ supradicto. peccet mortalr'. Et videt' hz. s. T. q sic: q: hz eũ ẽ acceptio psonaꝝ: & graue pctm̃. vñ glo. h. Aug. sup illd Ia. 2. fr'es mei nolite i psonaꝝ acceptionẽ. sic ait. Si hanc distãtiã: sedẽdi: & stãdi ad honores eccl'iasticos referam°. nõ ẽ putãdũ. leue eẽ pctm̃. i psonaꝝ acceptiõe hre fidẽ: & c̃. Intellige qñ hoc facit sciẽter: q: sic credit hz. s. T. i de regimine pricipũ: paup non debet eligi ad regẽdũ. vel iudicãdũ. ne corrũpat' pecunijs nisi sit paup volũtarius. Nõ tñ hz. s. T. i. d. ar°. 3°. q ad eligẽdũ aliquẽ. sufficit q nihil iueniat i se. per qd ei fiat illicitũ: illud officiũ. d. Feli. i. c. cũ adeo. de rescrip. 3°. col. v°. nobilitas: ꝯcludit duo: p°. q ẽ habẽda ꝯsidera° electiõis: & collatiõis bñficioꝝ & platur'. nobilitatis. potẽtie. diuitiaꝝ: & litterature. 2°. q aliqñ pp ista posset eligi malus. i. peccator hec hz Feli. qm̃ ad p'm si itelligit q ista ꝯsidera° sit habẽda qm̃ ad bonũ regimẽ platur'. ceteris parib°: sic verũ dicit ꝯformiter. s. T. qm̃ v'o ad. 2m̃. nullo mõ põt sustẽtari. q: hz. s. T. pctõr nõ põt vti platura sine pctõ mortali: & vt dicit Alb. eligẽs talẽ peccat mortalr'. con. s. T. nec hz eũ dr' eligere min° bonũ vtilẽ. q: eligit malũ: & nõ minus bonũ: & hec dz p̃põderare. oĩ alteri vtilitati. vñ ipemet Feli. i. c. q̃uis. de offi. dele. alegãs. Pa. i. c. cõstitutis. el. 5ᵉ. de appel. dicit q peccat mortaliter ille q eligit p alio si nõ eligit opti'm. vt dictuz est. s. §. 6. Et q sit pctm̃ mortale habes. v°. acceptio personaꝝ p'in. vbi dicit' q est cõtra iustitiã in spiritualibus alicuius importãtie: & contra fidelitatem dispensatoꝝ: & ibidem. §. i.

15 ¶ Utrú eligens sibi incognitú saluet ꝯsciaȝ suá .R. ꝫm Pa.in.c.bone memorie el.2°.de postu.pla.q̄ nó per tex.ibidé qui vult vt plená habeat noticiá. itelli ge.vel per se.vel per eos cú quibus cóuersatus est.c. scriptum.eo.tit.

16 ¶ Que sunt canonica impediméta.R.q̄ sunt mul/ ta.p^m est.si é malus:ꝛ male vite. Uñ ꝫm Dyo. qui nó est gr̄a illuminatus.nó est iste sacerdos. sȝ delu/ sor surreptius:ꝛ lupus ꝯ dominicú populú. pelle oui/ na armatus.Et.s.Tho.i ql.8.dicit q̄ p quodlȝ pec catú mortale aliqs redditᷓ idignus.ad quodlȝ spiri tuale exequédú. Secúdú é excoicatio maior.c.cósti tutus.el.p̄.de app.Tertiú excoicatio minor .c. si.de cle.exc.mi.Quartú suspésio.vel iterdictū.aut viola tor iterdicti.c.p̄.de postu.pla.ꝛ.c.cú dilect⁹.de ꝯsue. vel irregularitas.c.ex eo.de elec.lib.6.ꝛ.c.is qui.de sen.exc.lib.6.Quintú si nó est legitime natus.etatis debite:ꝛ cópetétis litterature.vt i.c.cú icúctꝫ.de elec. .v.clericus.2°.§.2.ꝛ.3.vel hȝ aliqd ō aliis ipedimétꝫ circa ordinádú.v.beneficiú.3.§.20.ꝛ.21. Sextú si se mel pp vitiú psone fuit reprobatus.c.sup eo.de elec. secus si cassata fuit elec̄ pp vitiosum pcessum.c.ino/ tuit.e.tit. Septimú si é eps q: nó pót eligi ad aliaȝ dignitaté:sȝ dȝ postulari.c.si.de postu.pl. Octauo ī aliq̄ religióe nó pót eligi nó expsse pfessus.i.c.nul/ lus.e.ti.lib.6.ꝛ de.cú romani.c.In epȝ tñ pót eligi nouitius.d.c.nullus.Abbas exéptus pót eligi i epȝ: siue in abbaté eiusdem regule:ꝛ habitus. sȝ nó pót trásire nisi de licétia pape.vel delegati de latere si é ī puintia.c.si abbaté.e.ti.li.6.Nullus auté religio/ sus.pót eligi i platú alterius religióis.qd̄ si secus fa ctú fuerit est irritú:ꝛ inane.vt de.p°.c.ti.Religiosus de ordine médicátiú tráfiens ad ordines nó mendi cantiú.nó pót eligi in platú.

17 ¶ Ut^m elec° de tali habéte aliquid pdictoꝝ. sit nulla ipo iure.R.q̄ sic.excepto p̄ vbi nō q̄ electus crimi/ nosus:ꝛ ꝯfirmatus.si crimé iducit irregularitateȝ. nó pót illud tenere. sine dispésatióe. si tñ crimen sit ocultú:ꝛ nó inducit irregularitaté. túc pót tenere. Qñ vero é crimé graue:ꝛ manifestú.ꝫm Pa. in.c. inotuit.de elec.nó valet elec°: ꝛ sic non pót retinere. Felinus aūt i.c.dilecte.de exce.2°.col.diffuse disputat ꝛ tȝ p̄ q̄ crimina q̄ iducút suspésioné ab officio.túc nó pót tenere.2.silr qñ é enorme.3.qñ criminosus si vult se corrigere.tunc nó dȝ ꝯfirmari. alias pót.v. clericus.1°.pri.ꝛ.§.9.ꝛ sequétib⁹.Et i.3°.ipediméto. túc elec° é cassanda.vt pȝ i.d.c.si.ꝛ sunt priuati ele/ ctores ipa vice electióe:ꝛ suspési triénio ab ecclasti cis bñficiis.ipofacto.d.c.cú in cúctis.Nō hȝ.d.Feli. in.c.si vero.de sen.exc. q̄ eligés dignú credés indi/ gnú:ꝛ silr eligés idignú credés eē dignú. nó puniú tur pena iuridica.d.c.cú incúctis:ꝛ sic valeret elec°. corá deo.tñ puniréᷓtur:ꝛ qñ credit.se eligere idignú peccat mortaliter. hec Feli.Uide.ō.§.14.Sed que/ ritᷓ vtrú patiés aliqué istoꝝ defectuú. teneatᷓ illum manifestare.vel aliú defectú.vt nó eligatᷓ.vel cófir/ metᷓ.R.ꝫm Pa.in.c.sciscitatus de rescrip.i pen.col. distinguédo:q̄ aut ipedimentum fuit pauus ab alio detectú.vt puta q: fuit sup hoc sententiatus. vel fuit manifestatus.ita q̄ nó é amplius defectus occult⁹: ꝛ túc tenetᷓ manifestare aut erat occultú:ꝛ tunc aut ipedimentú erat tale qd̄ ipediebat exercitiuȝ officij. vel dignitatis.quátúcúqȝ eēt occultú:ꝛ túc tenetᷓ pā dere.alias peccat : ꝛ debet puniri.ex^m in bigamo:ꝛ homicida.ná qñtúcúqȝ sint occulti.nó possunt ad ministrare.sine petó vt i.c.si.de tépo.or.ꝛ de big. p totú. Aut non erat tale ipedimentú:ꝛ sic secus.ex^m ī infamia.ná infamia nó tollit nāle iudiciú iudicádi hec ille. Idem pót dici de oi petó.vel defectu qd̄ pót dimittere.vel cui pót puidere non se manifestádo. Uide.v.eps.§.2.

18 ¶ Quo° debet fieri electio .R.tres sunt forme a iure nobis tradite:vt.d.c.q: ppter:ꝛ ideo electio que nó fit per vná ipaꝝ é nulla ipo iure.vt ibidé:ꝛ q cótra pdictas formas.s.p scrutiniú. cópromissuȝ:vel cóeȝ ispirationé eligere attétauerit ea vice debet eligédi ptáte priuari.d.c.q: ppter. vbi etiā reprobátur ele/ ctiones clandestine:ꝛ statuitur vt qȝ p^m electio fuerit celebrata.solénniter publicetᷓ ifra.§.imediate sequéti in.xi.qd̄ reqritᷓ.Et nō hȝ Pa.in.c.cú i veteri. i glo. q̄ aliqñ datᷓ mádatú eligédi.in quo nó pót saluarí aliqua istaꝝ formaꝝ.tñ valet: ꝛ iō intellige qñ pñt saluari.vñ si elec° ptineret ad vnú.vel ad duos.non possent has formas seruare.vt.j.§.se.ꝛ.ō.§.2.

19 ¶ Prima dī forma:scrutinij i qua reqritur ista de necessitate.alr ꝫm iura esset nulla electio.p̄ q̄ oés q debét:volút:ꝛ pñt itereé.cógregentur simul:ꝛ illi q nó debét.nó possunt.vel nolút nó compelátur.neqȝ cóputétur i numero. Secúdú q̄ ab ipis sumatᷓ tres de collegio:ꝛ deputétur ad scructáda vota oiuȝ de collegio:ꝛ non sit plures neqȝ pauciores.ꝫm cóem opinioné:posset tñ teneri opi° Uin.ꝛ Tácre.in.d.c. q: ppter.qñ i collegio eént pauci.q̄ sufficerét duos ꝛ qñ nó eént nisi duo. sufficeret vnus vocatis testi/ bus ꝫm Inno.ꝛ placet.Pa.in.d.c.q: pp.tenét etiaȝ aliq q̄ qñ illi tres.non eént de collegio eligentiú. q̄ electio nó eēt iualida. sȝ cóis opinio tȝ q̄ oȝ sint de collegio.alr sit nulla :ꝛ magis ꝯuenit lre. Tertiú q̄ isti tres exqrát vota singuloꝝ i secreto.s.ab aliis de collegio q: bñ possent eē aliq.s.q nó eént ō collegio: dūmó nó sint tales q possent timoré icutere eligéti/ bus.q: túc possent refutari sicé ꝛ scructatores si tales eént.vel aliqs iporú:ꝛ esset ista iusta cā appellādi. ꝫm Pa.in.d.c.q: pp. Quartú q̄ ista iqsitio fiat si/ gillatiȝ.nec bini.vel trini sút vocádi.Quintú q̄ vo/ ta oiuȝ exqrátur.q: si vnus ꝯténeretᷓ nó valeret. Et itellige qñ ꝯtémitᷓ seu pretermititᷓ pñs q nó scructaretᷓ ná si aliqs nó vocaretᷓ ad electioné ꝯtéptus illius.ñ reddit electioné nullá.q: voca° oiuȝ nó é de for° sub stātiali.sȝ eēt irritáda. Sextú q̄ scribát.vl p scripos.

vel p tabellionē vota oiuꝫ q tabellio ƀꝫ Pa.pōt eē
secularis. Septimū ꝙ mox postq̄ʒ i scriptꝫ reddata.
vota oiuꝫ.noiatiꝫ publicēt i cōi cº.ibi dič gl.mox.s.
incōtinēti.nullo actu ꝯrio itermisso. post vota scru/
tata:ꝛ scripta:ꝛ vno ꝯtextu. Octauū ꝙ facta publi
catiōe.fiat collaº nūi ad nūʒ.ꝛ ʒeli ꝛ meriti. fres p/
dicatores hñt ꝙ fiat solū nūi ad nūʒ.ꝓpter qetē ele
ctiōis ex ꝓuileº.qñ aūt vnus nūs excedit reliquū i du
plo.altera nō pōt ei opponere ꝯ extenuatōe ʒeli.vel
nūi.c.si qñ.e.li.6.Et ƀʒ.d.ar.s.qñ supior.qui hʒ ꝯfir
mare ē p̄ns i domo.recitāt ꝟboten⁹ gesta i electiōe
p vnū eligētiū.sʒ qñ ē absens:talis lr̄a q̄ dr̄ decr̄.b iᶜ.
Nonū ꝙ facta collatione fiat elecº p vnū de.cᶜ.noie
capituli:ꝛ p ꝟba singularis numeri vt in.c.sič.e.tit.
li.6.dicat sic. Ego.N.noie meo.vl' vice mea:ꝛ oiuꝫ
electoꝝ p̄nū:si oēs ꝯsenserūt eli.N.i poꝛē. vel epm
talis loci.vel sic. Ego.N.noie meo ꝛ oiuꝫ vestrū q
mecū i ipʒ ꝯsensistis.eligo.N.i epʒ.vel poꝛē:ꝛ sic vi
deꝛ ꝙ ille q hūit p̄mā vocē in eligēdo.q.s.fuit p̄i/
mus iter eos.q dederūt vocē eligēdo. formet electio
nē.si ꝟo ille q format nō ꝯsēsit.dicat noie oiuꝫ vr̄ʒ.
q i illū ꝯsensistis.ꝛc̄. Decimū ꝙ elecº fiat de eo i quē
maior ps:ꝛ sanior toti⁹ capituli ꝯsensit:ꝛ sanior ps
ꝓsumiꝛ semꝑ maior ps.c.dudū.e.ti. ꝛ i.c.eccl'ia vr̄a
.e.ti.ibi dr̄.vbi maior ē nūs. ʒel⁹ maior ꝓsumiꝛ.vñ
ad fugiēdū oēʒ discordiā:hñt fres ꝓdicatores:vt di
ctū ē:ex ꝓuileº ꝙ maior nūs semꝑ ꝓualeat. Et nō ꝙ
minō ps imediciate:post publicatōeʒ scrutinii:pōt
accedere ad maiorē:ꝛ non eꝯ. xiᵐ ꝙ dicta elecº so/
lēniter:ꝛ publice denūcieꝛ:credo tñ sufficere.ꝙ publi
ceꝛ i.cº.ꝛ tūc dr̄ publice denūtiata. xiiᵐ.ꝙ seruetur
oiuꝫ ꝓdictoꝝ ordo successiue.sicut enumerata sunt.
Alr̄ si ꝓposteraꝛ nihil valet. Addūt aliq multa alia
q̄ dicūt fore de sb̄a hui⁹ forᶜ.sʒ coiter nō teneꝛ nisi de
ꝓdictis. Nō ƀʒ Pa.i.c.qr plerūq ꝯ imu.eccl.q.9.i.2ª.
pte.q.post Inno.i.c.ꝙ sič de elec.ꝙ si elecº tenuit de
iure nāli.s.rōe ꝯsensus eligētiū qr maior ps ꝯsensit i
eū lʒ sit nulla pp solēnitates iuris positiui nō serua/
tas:nō teneꝛ electus:i foro ꝯscie renūtiare:qr habuit
fundamētū nāle:ius.n.positiuū adiuēit solēnitates:
pp piculū ecclīaꝝ:ꝛ deceptiōes euitādas:sʒ cuʒ oia
cessant i casu isto:nō ē i foro ꝯscie de illaꝝ defectu cu
rādū.hec ille. vñ ƀʒ Inno.in.d.c.ꝙ sič.dr̄ canonica
large qñ tʒ solū de iure nāli:qñ āt illa ꝛ ea q̄ substā
tialia sunt hʒ.tūc dr̄ canonica stricte: qñ aūt insunt
etiā solēnia iuris positiui dr̄ canonica stricti⁹: Pa.
tñ videꝛ recessisse ab hac opiōe Inno.ꝛ alioꝝ.i.d.c.
ꝙ sič:sʒ pª verior:qd.i addūt:ꝙ determineꝛ dies ele
ctiōis.sʒ hoc nō ē de substātia:sʒ de iusticia ƀʒ Pa.
ꝛ si sit vn⁹ solus elector: ipe ꝓferet vocatr electionē
vocato notario vel testibus. Adde vnū ꝙ sit libera
de qº.j.§.25. Tractatus q ab aliqb⁹ fit añ electionē.
nō est de substātia electiōis ƀʒ Pa.i.c.cū i veteri.e.
ti.i glo.i.ꝟ.i tractatu.sʒ solū sunt de forª q̄ dicta sūt.
ˢcasu aūt.d.c.cū iveteri.fuit neceᶜ paus tractatuʒ de

ꝓsona eligēda saltiʒ in genere.qr rōe forme mādati
tenebātur reqrere ꝯsiliū quorūdā añ electionē. Iteʒ
fm eūdē ibidē.ista forª ē seruāda i oi electiōe oium
ꝓlatoꝝ q hñt iurisdictionē vleʒ.s.q p̄nt cognoscere ꝯ
cāis criminalib⁹: ꝛ ciuilib⁹.sič faciūt abbates:ꝛ ꝓ/
lati regulariū:ꝛ ꝓ hᶜ facit tex.i de.vt bi q: ꝛ.c.pce.
ꝛ.c.ne ꝓ ꝯfectu.e.ti. vbi tex.eqꝑat eccl'ias cathedra
les:ꝛ regulares.sʒ nō i alqs.s.diffinitoꝝ:socioꝝ poꝝ
ad capitulū:ꝛ hmōi.nō neceᶜ seruaꝛ ista forª: sʒ solū
i electiōib⁹ ꝓlatoꝝ p quoꝝ ablacionē eccl'ia rema/
net viduata. Itē ƀʒ eūdē Pa.notādū ꝙ eadē forª ē
seruāda i postulatiōe solēni.s.qñ postulaᶜ hʒ q̄si viʒ
electiōis.i. qñ ipa admissio populatiōis ē ꝯfirmaº:
ꝛ postulat⁹ seqꝛ plenū ius:sec⁹ si postulareꝛ vt seq/
reꝛ tñ vt posset eligi.ꝟ.postulaº.§.5. Nec hʒ locuʒ
i collatiōe ēt si ad plures spectet collaº: sufficiūt sin/
gulares ꝯsensus. Itē ꝓfixis dici nō ē de substātia sʒ
de iustiª ƀʒ Pa. Itē ꝙ structatores sint fide digni ē
de iustiª nō de sb̄a.ꝓsumiꝛ tñ. Itē ꝙ fiat i loco vel i
eccl'ia cuius ꝓlati fit elecᶜ.ē de iusti⁹ nō de forª.ꝛ sił
ꝙ fiat post sepulturā ꝓlati defuncti. Decretū ē scri/
ptū i qᶜ ꝯtineꝛ ordinatio toti⁹ electionis.seu ordo a
p̄nᶜ.vsq ad finē:ꝛ fit ad fidē vt appareat formam
fuisse seruata:ꝛ vt electores nō possint negare.quod
decretū.nō ē sb̄a electiōis.fm Pa.in.c.inotuit.e.ti.
post Hosti.ꝛ Jo.an.sʒ ē ad fidē redēdā:ꝛ satꝫ esset
ꝙ alias possit fieri fides: puta p illos q erāt p̄ntes.
Et dʒ exꝓmi i decreto modus vacatiōis. Silr in/
uocatio.s.s.vel missa de.s.s.nō sunt de substantia.vt
dicit idem Pa.in.c.trāsmissam.e.

¶ Quereꝛ qs scrutabit vota scrutatoꝝ.R.fm Pa. 20
i.d.c.qr pp.ibi.4º.qriꝛ.ꝙ dāꝛ diuerse pratice.sʒ cois
ꝛ melior est vt duo ex eis scruteteꝛ.3ᵐ. ꝛ ē vtile fm
Jo.an.vt ꝓ ipi scruteteꝛ seipos.nec reseruenꝛ i fine.
q: cū vota alioꝝ.sint eis nō:posset elecº depēdere ab
coꝝ ꝓtāte:ꝛ ē vtile vt capitulū hᶜ exꝓmat a p̄nº.
vt duo coꝝ scruteētur.3ᵐ.añ scrutiniū alioꝝ. Alii di
cūt ꝙ poterit dari quartus.q cū tabelliōe scrutabiꝛ
illos tres:ꝛ hec pratica posset seruari.sʒ pª melior:ꝛ
coior. Et qñ fit aliqd i capitulo:oibus vidētibus:ꝛ
tacētibus dicūtur ꝯsentire:nisi vbi reqriꝛ ꝙ expresse
loquātur sicut in arduis:ꝛ per ꝯñs in electione. De
quo infra.ꝟ.electio.2º.§.3.

¶ Quereꝛ per quē debet fieri collatio : ꝛ electio.siue 21
formatio.R.fm Pa.vbi supra ꝙ fiet per illum cui
capitulū hoc cōmiserit :ꝛ est vtile vt a principio ca/
pitulū hoc cōmittat vni illoꝝ trium scrutatoꝝ:me/
lius tamen ꝙ ille qui habuit p̄mā vocē in eligen/
do.i.qui p̄mo elegit illuʒ de quo fit electio:formet
electionē.q vere poterit dicere mecū ꝯsentiētiū: si tñ
fiat per aliū cōsentiēte capitulo tʒ. Et debēt scribere
vota omniuʒ. Et isti qui dicūt vota sua.possint di/
cere nomino talem.vel consentio in talem.vel eligo
talem. Pa. tamen magis approbat p̄mū ꝛ secū/
dū q̄ʒ.3ᵐ.non tamen viciatur si fiat tertio modo:ego

vero magis approbo.2[m]. Et iste q facit formationē potest eē vnus qui nō sit de capitulo.dūmō habeat vocem ſm glo.i.c.ſi cui.e.tit.lib.6.i.ꝟ. de capitulo. Aliquis.n.pōt habere vocem qui nō eſt de capitulo vt in.c.cumana.e.tit.

23 ¶ Querit vt[m] electio teneat.quādo ꝯpellūtur aliquē eligere.ita ꝙ electio nō ſit libera.Ꝛ.ſm Pa.in.c.ſꝫ ad cuitāda.in glo.4[a].col.circa fi.vbi ſic diſtinguit: q: aut electores cōpellunt eligere certū:⁊ tūc ipo iure nō valet electio.q: ē ꝯ propriū ſignificatū ⁊ ſubſtā/tiale vocabuli.Nā eligere.ē vnū ex pluribus volun tarie capere. Unde nō eſt electio vbi nō eſt volūtas libera.25.q.5.⁊ eſt tex.nō in.c.vbi periculū in.§.cete rū.e.ti.lib.6.Ubi dr ꝙ ceſſat electio vbi adimitur li bertas eligēdi:concor.Bar. in tractatu de tyrāno. Ubi dicit ꝙ ſi ciuitas habens electionē rectoris:⁊ p tyrānū cōpulſa eſt eligere rectorē. nō valet electio. Et ſiſr ſi tyrānus cū exercitu iuit ad ciuitatē:⁊ pp timorē:ciuitas elegit illū.nō valet.Aut electores cō/pellūtur eligere aliquē de certo genere pſonarū:⁊ vi deē talis electio valere.q: nō adimiē libertas.ſꝫ re/ſtringiē.ſicē ſit multotiēs in iure.ſiſr diceret de ꝯſue tudine.ꝙ nō valeret ſi remoueret libertatē.ꝑmō.ſe/cus.ſi.2[o]. Et ſm Pa.i.c.cū terra.e.pōt induci ꝯſue/tudo vt mortuo plato.capitulū non prius procedat ad electionē ꝙ̄ nūcieē principi mors plati:⁊ petaē ab eo poteſtas eligendi:⁊ hec ꝓpter intereſſe princi pis vbi dubitaret ꝺ ꝓditiōe:⁊ hmōi:ſi tñ nollet cō ſentire ſine rōnabili cā: nō caſſareē ꝓpter hoc. Uñ nō valeret ꝯſuetudo vt electio dependeret a volūta te principis.vel alterius q: tolleret libertatē eligēdi.

24 ¶ In electionibus poſtulationibus. ac ſcrutinijs. ex quibus oritur eligendi ius.vota incerta ⁊ cōdictio/nata.ſeu alternatiua nō valent :⁊ debent haberi ꝓ nō adiectis.puta cōſentio in quē talis cōſentit. Uel ſi Petrū habere nō potero cōſentio in Jo.Uel con/ſentio in Jacobū vel Jo.⁊ ſimilia.c.electionibus.e. tit.lib.6. Et nō ſm Pa.in.c.eccleſia veſtra.e.tit.ꝙ voces.nō debent dari per lupinos.vel fabas. ꝑ tex. illū.qui vult ꝙ ad validitatē electionis debet ſciri: q̄ ſit ſanior pars.qꝺ non poſſet cognoſci per fabas. Et dicit Pa.ꝙ hoc.ſ.ꝙ ſit ſanior pars attendiē in alijs vniuerſitatibus:intellige vbi eſt ꝯſuetudo. Si/militer dicēdo ego eligo poſtulādo:ſiue poſtulādū. aut in poſtulādo.vel poſtulo eligendo.ſiue eligēdū. aut in eligendū.nihil agiē.Similiter nec in hac for ma:eligo ⁊ poſtulo pro vt melius pōt de iure vale/re.Niſi quādo probabiliter dubitareē .vtrū quis ſit eligēdus quo caſu electus.vel poſtulatus teneē vnā viā determinate acceptare:nec poteſt poſt ad aliaꝫ redire:de poſtu.c.perpetuo.li.6. in cōpromiſſo tñ: limitato:poſſunt dari voces per lupinos vel bulle/tinos.vt infra .ꝟ.electio.2.§.1.

25 ¶ Publicato ſcrutinio.electores nequnt variare vo ces:ſꝫ faciēda ē collatio:⁊ deē celebrāda.c.publica to.e.tit.ergo a ꝯrio ſenſu ante publicationē poſſunē variare:⁊ alios noiare.d.c.qꝺ ſicē.q: per talē nomi nationē ante nullū ius acquiriē nominato. ille tñ q nō cōſenſit.poteſt ꝯſentire in eū:qui aliter eligēdus: aliter nō pōt ad aliū accedi.c.auditis.§.ꝑ.e.ti.ꝙ ſi ꝑ viā ſcrutinij pmi. null⁹ poſſit eligi.poterūt ꝓcede re ad.2[m].⁊.3[m].quouſqꝫ aliqs eligi poſſit.ſ.§.1.⁊.19. ſecus in poſtulatiōe.vt ſupra in locis alł. in poſtula tione.n.pñt variare vſqꝫq[o] pſentēē ſuperiori. vt.ſ.

¶ Caſſanda eſt electio illius. qui reqſitus anq̄ꝫ eſſet 26 electus cōſenſit electioni de ſe fiende. q: pſumiē ābi/tioſus.c.cū poſt petitā.e.⁊.c.officij. Nec quis poteſt eligere ſeipm.etiā ſi iuraſſet eligere: idoneiorē ⁊ cre deret ſe eē magis idoneum.q: quiſqꝫ debet de ſeipſo cognoſcere culpā : ⁊ de alio debet preſumere bonū. de pſū.c.ſi.Idē dic qñ ſuperior.pcaperet ꝙ elige/ret magis idoneū.Nec electus debet cōputari in nu mero eligentiū.q: nullus pōt eligere ſeipm.c.cuma/na.e.ti.ſꝫ forte locū habeat aliqñ: qñ procediē per viā cōpromiſſi.vt infra electio.2[o].§.4.

¶ Si electus ante cōfirmationē adminiſtrat. remo 27 uendus eſt.c.qualiter.c.vbi Pa.ſic ait. Nō ibi irri/tandū.ꝙ adminiſtrās.ante cōfirmationeꝫ nō ꝑdit ipſofacto ius ſibi acquiſitū.per electionē.ſꝫ debet ele/ctio per ſentētiā irritari:⁊ hoc erat indubitatū tpr̄e huius capituli. Sed hodie dubitaē ꝓpter.c.auari/tie.e.tit.lib.6. Nā tex. videē ibi velle ꝙ electio talis ſit irrita ipſofacto.Alij vero intelligūt illū tex.proce dere qñ electus adminiſtrauit aliquo q̄ſito colore: puta tāq̄ꝫ iconom⁹ vicarius.vel hmōi: ſecus ſi ad/miniſtrauit vt electus. prima tñ opinio color ⁊ ve/rior eſt vt ibi nō in glo.hec ille.Eſt ergo indubitatū ⁊ clarū:ꝙ ſi electus ad aliquam dignitatē adminiſtrat ſiue in tēporalibus.ſiue ſpiritualibus.ante cō/firmationē.aliquo q̄ſito colore:puta vt procurator ⁊ hmōi in illo beneficio in quo eſt electus eſt ipſofa/cto priuatus.oi iure acquiſito per electionē.Sed cir ca iſta ſunt aliq̄ dubitatiōes ꝓpter diuerſas opinio nes.ideo vt magis clare pateāt.adducā tex.cū glo. accidit.n.ꝙ quidā elect⁹ per cōpromiſſuꝫ in quādā platurā:⁊ ante ꝯfirmationē:forte nō cogitās ꝺ iſta dec.auaritie cōfirmauit quēdā ſuperiorē vt appa rebat per lrās ſuas cū eius ſigillo:⁊ etiā aliū abſol/uit ii quodā caſu pertinēte ad illā platurā dubita/baē a qbuſdā vtꝝ ꝯfirmatio ſequēs teneret:Addu/camus igiē tex.cū glo.vt ſolutio magis pateat.tex. igiē in.d.c.auaritie. ſic ait. Nullus de cetero admi niſtrationē dignitatis ad quā electus eſt.priuſq̄ꝫ ce lebrata de eo electio cōfirmeē ſub noie iconomatus: vel procuratiōis:aut alio de nouo q̄ſito colore:i ſpi ritualibus vel tēporalibus per ſe vel per aliū ꝓ par te vel in totuꝫ.gerere vel recipere aut illi ſe immiſcere pſumat:oēs illos qui ꝯfecerint iure ſi qꝺ eis per ele/ctionē q̄ſitū fuerit decernētes eo ipo priuatos hec ł tex.Caſus litteras ibi in glo.ſic dicit electus:ante cō

firmationē administrare nō dēbet per se. vel p aliū: in totū vel in partē sub quocūqʒ colore qui ꝯ̄ fecerit ipso iure priuati sunt iure ex electione q̄sito hec ibi: Glo.in.ꝟ.eccliaꝝ.s.oīuʒ cū indefinite loquaᵗ.s. di/gnitatū.nisi in papa.c.lʒ.e.ti.ꝛ in vltramūtano cō/corditer electo.qui ē sub papa imediate.c.nihil.e.ti. ꝛ ita eēt de citramōtano si papa eēt vltra montes: ꝛ si administraret interposita legitima appellatōe post cōfirmationē incurreret in .ꝟ.colore.vt icono/micatus.pcuraria.vicaria.comenda. castaldiona/tus.canonicatus:ꝛ hmōi.etiam si fuisset priuo ante electionē pcurator.vel aliqḋ hmōi.in.ꝟ.incurrit.se/cus fm Jo.an.in nouella sup.6°.si speciali iure. pu/ta priuilegii.vel ꝯsuetudinis. ptinebat ad eū admi/nistratio epatus vacātis: puta si ad archidiaconū ptinet administratio qn̄ vacat:ꝛ ipe eligiᵗ.tūc non icurrit. in.ꝟ.spiritualibus.s.excoicare absoluere in/terdicere.penitētias iniūgere.in.ꝟ.tēporalibus reci/pere cēsuʒ ꝛ debita.habere curā colligendoꝝ:ꝛ ꝯser/uādoꝝ fructuū : ꝛ silia in.ꝟ.corpo.s.quo se imiscet: nō quo sit iconomus in.ꝟ.q̄sito colore. ipsofacto. ſʒ si solū vt electus.per sentētiā:ꝛ placet vt vitet cor/rectio iuris.c.cū expediat.e.ti.lib.6.pᵐ veri⁹ ſʒ Bar. pro eo.c.cupiētes.e.ti.lib.6.in.ꝟ.iure si qḋ :ꝛ si ele/ctus alias nullū ius habebat.vel renuntiauit. debet puniri arbitrio bōi viri. Jo.an.i nouel. sup.6.dicit. ꝙ includit epos. Et ꝙ fortius ē in postulato.ꝛ ꝙ si est aliquid furatus nō incurrit si nō administrauit hec ibi. Ad casum igiᵗ ppositū:credo saluo semper meliori iudicio ꝙ nō incurrit ipo facto. ſʒ erat pri/uandus p hoc qḋ dicit tex.q̄sito colore ꝛ placet Jo. an.vt in glo.nō.n.illa fecit q̄sito colore. ſʒ vt elect⁹: ꝛ sic erat stādum iuri antiquo:ꝛ q̄uis glo.dicat ꝙ fortius videᵗ de postulatione.credo ꝯ̄riū esse verius fm tex.q dicit ꝙ priuaᵗ iure acq̄sito. qḋ nō pōt itel/ligi de postulatiōe.i qua nullū ius acq̄riᵗ. Ad scien/dū qd possit eps.vel alius platus electus:ꝛ nō cōfir/matus.vel cōfirmatus:ꝛ nō cōsecratus: est notādū ſʒ Pa.in.c.trāsmissaʒ.vltimo nō.vsqʒ ad fi. ꝙ coꝝ q̄ spectāt ad platū.qdā sunt ordinis.qdā iurisdictio/nis. Jlla q̄ sunt ordinis nō spectāt ad epm ante ꝯse/crationē:quātū vero ad ea q̄ sunt iurisdictiōis disti/gue.q: vel loquimur ante ꝯfirmationem:ꝛ sic nihil pōt administrare:nec valet ꝯsuetudo ꝯ̄ria. vel post ꝯfirmationē.ſʒ ante istalationē:ꝛ tūc aut sub est cō/suetudo.in loco vt cōfirmatus.seu institutus.vel p/uisus.administret ante istalationē: ꝛ sic seruāda ē. aut est simpliciter ꝯsuetudo ḋ instalādo :ꝛ isto casu debet fieri.q̄uis nō sit de substātia.ſʒ de solēnitate. aut est ꝯsuetudo de nō ministrādo.ante instalatio/nē ꝛ etiā cōfirmatiōnē:ꝛ sic in istis collegiis secula/ribus potest valere cōsuetudo. vt administrēt ante cōfirmationē. vt in rectoribus scholariū. ſʒ in spiri/tualibus nō valet cōsuetudo.d.c.auaritie.post cōfir/mationē aūt ꝛ ante instalationē pōt valere.quādo

vero ꝯsuetudo nihil disponit.tūc aut alius est i pos/sessione plature.lʒ iniuste.tūc nō est licitū cōfirmato seu puiso administrare. nisi prius iducaᵗ legitime in possessionē.q: secus faciēdo eēt spoliare possesso/rē.ppria auctoritate qḋ nō lʒ.vt i.c.cū q. de pben. lib.6.qḋ loquiᵗ in detētore violēto. Aut platura va/cat.ita ꝙ nemo est in possessiōe illius tāq̄ platus:ꝛ tūc ē opinio cōis vt post ꝯfirmatiōeʒ.seu istitutionē licitū sit administrare. Nō etiā fm Pa.i.c.ꝙ sic.e. tit.ꝙ archieps ante receptionē palii:etiā si sit conse/cratus nō pōt exercere ea q̄ sunt ordinis epalis.nec alia q̄ sunt magni pōderis.vt cōuocare cōciliū pro/uinciale:ꝛ silia.ſʒ Pa.vbi.s̄.imediate. Et i dubio videᵗ exerceᵗ vt archieps.vide.ꝟ.ꝯfirma°.§.i.ꝛ.5. ¶ Nō ꝙ si religiosus. electiōi de se facte ad platio/ 18
nē aliquā extra suū monasteriū. seu ecclesiā nō pe/tita licētia:ꝛ obtēta.cōsenserit.cōsensus non valet:ꝛ electio ipa viribus euacuaᵗ. Jtē nō ꝙ plati religio/soꝝ.irreq̄sitis cōuētibus. pnt hmōi licētiā dare.c.si religiosus.e.ti.lib.6. Nō aūt valeret licētia q̄ ꝯcede/retᵗ pro futura electiōe quā ꝯtingeret fieri.vt i de.cū ꝯcessa.e.ti. Nec aliquis religiosus pōt pfici i aliqua ecclia.q̄ clero careret:ꝛ populo christiano.vt in de. plerisqʒ eo.ti. Jtē nō fm .s. Tho.ql.5.q.xi.ar°.1°.ꝙ in religioso qui electiōi de se facte cōsentit ꝯsiderari pcipue debet qd intēdit.si.n.intēdit aliqd tēporale. puta honore.diuitias.excutere se a iugo religiōis: ꝛ hmōi.manifestū est. ꝙ est praua intētio eius.vn̄ melius faceret si nō assentiret. Si aūt intēdit pfectū ecclie.sic planū est ꝙ bona est intētio. ſʒ tn̄ sciendū ꝙ ad hoc opus.maxima requiriᵗ idoneitas. q: vt Greg.dicit i pastorali:tn̄ actionē populi debet trā/scēdere actio pfulis.qᵐ distare solet a grege. pastoꝝ vita.ad q̄ humana fragilitas ſʒ proprias vires suf/ficiēs nō est.ſʒ tn̄ ex auxilio gr̄e diuine hoies idonei ꝛ sufficiētes reddūtur iuxta illud q idoneus nos fe/cit ministros noui testamēti. pōt ergo aliqs lauda/biliter cōsiderans ppriū defectū.ex humilitate offiᵐ plationis recusare.i.cut Jere.dixit. Nescio loq quia puer ego sum:pōt etiā laudabiliter cōsentire ex cha/ritate fraterna.vt salutē primoꝝ pcuret.sicut Ysa. qui dixit.ecce ego mitte me.sed sicut Greg.dicit. Jn vtroqʒ est subtiliter intuēdū:q: is q recusauit. plene non restitit:ꝛ is qui mitti voluit ante se per altaris calculū purgatū vidit.ne aut non purgatus addire quisqʒ.sacra misteria audeat. aut quē superna grā elegit.sub humilitatis spē.supne dispositioni ꝯtradi/cat.q: ergo valde difficile purgatuʒ se quēlʒ agno/scere posse.plationis officiū tutius declinaᵗ nō tn̄ per/tinaciter.cum ad suscipiendū hoc superna volūtas agnosciᵗ vn̄ melior est itentio.platiōeʒ fugiētiū.fm propriū desideriū.dūmō nō assit necessitas ex parte imponētis hoc onus. vnde Aug.19.ḋ ciui.dei.supe/rior locus sine quo populus regi non potest:ꝛ si ita teneatur vt decet.tn̄ indecenter appetitur. ociuma.n.

sanctū q̄rit charitas veritatis.negotiū iustū.suscipit necessitaš charitas hec ille. Uide.ꝟ.cathedra.§.1.

b ¶ Quid si fiāt due electiōes.R̄.sm Hosti.si simul ⁊ incōtinenti fiūt.puta qꝛ in scrutinio:diuisa vota tūc illa de iure cōi valet q̄ inchoātibus ⁊ maioribus me ritis adiuuaṫ.c.lz.i.fi.e.⁊.c.dudū. Si vero electio/ nes fiant ex iteruallo:⁊ prima fuit rite facta. illa va let. Jmo etiam si prima anullāda sit.2ª.nihilominꝰ cassāri debet.c.bone memorie.e.tit. nisi gr̄a fiat.sic quidā intelligūt.d.c.bone memorie. Similiter etiaȝ cassanda est.2ª.ēt si pª nulla.ꝓpter cāȝ nōdū patētē .c.cōsideratis.⁊.c.auditis.e.ti.ꝙ si pª ex cā notoria nulla fuit.valebit.2ª.rite facta.c.fi. de suple. ne.ꝓla. ⁊.c.venerabilē.e.ti.§.fi. Sola aūt noīatio nō p̄stat impedimētū electiōi sequēti. vt pz.c.qd̄ sicut.e.qꝛ p simplicē noīationē nullū ius acquirit noīato. Sūt aliqui casus in qbus electores .iteꝝ possunt eligere. vt puta si electus nō vult cōsentire :vel post ꝯsensuȝ renūtiauit iuri suo.vel moriṫ.vel ꝓpter occultū vi/ tiū irritatur:⁊ his casibus hn̄t electores integrū ipo a discēsu.vl̄ renūtiatiōe.vl̄ morte.seu irritatione.ac si vacaº noua eēt.dūmō nihil egerit fraudulēter.c.si elecº.e.ti.li.6. Duas electōs ꝺ se factas i vna eccl̄ia. nemo pōt ꝓseq. sȝ viā tn̄ eligat.c.vt qo.co.ti.li.6.

Lectio.2º.de forma cōpromissi. q̄ potest fieri

e vt.d.c.qꝛ ꝓpter.§.2º.⁊.c.in causis:qꝛ nō solū potest quis eligere per se sȝ etiā comittere.d. 2.§.Et nō solū pōt.cⁱᵃ.cōmittere personis certis po testatē eligēdi.qd̄ est cōpromittere. sed etiā pōt ali/ quos eligere.per quos eligātur compromissarij.qui habeāt eligere vice capituli:⁊ sic in principio erunt incerta certificādi per primos:⁊ possūt astringi ad iuramētū fidelitatis.nō est tn̄ hoc de substātia.hec Pa.in.d.c.i causis.§.⁊.5º.nō. Et ista via ē facilior sȝ glo.i.c.cū expediat co.ti.li.6.⁊ glo.i.d.c.qꝛ pp.

f ¶ Cōpromissum sm Pa. in.d.§.2º.pōt fieri dupl̄r. ꝑ limitatē⁊ dr̄ q̄lificatū.s.vt cōpromissarij.teneanṫ eligere illū quē maior pars totius capituli. scrutatis vocis de capitulo sigillatiȝ: ⁊ secrete ab ipis cōsense rint:⁊ ista est forma in.c.cū dilecti. co.ti.d.c.cū ex/ pediat:⁊ ista est melior sm Pa.oībus formis:⁊ sa lior vt dictū est.Non.n.abdicant electores a se po testatē noīatiōis:⁊ sil̄r nō est necᵉ ꝙ noīa publicēt. Jmo si nō cōfiderēt de cōpromissarijs ita ꝙ timeret ꝙ eos manifestarēt.possunt eligere per buletinos:⁊ ponere in vna bussula corā ipis scrutatoribus:⁊ sic remanēt noīa secreta.qd̄ nō pōt fieri p electionē scru tinij supra electio.ꝑ.§.24.isto mō videṫ eligere mo/ niales ordis p̄dicꝫ ꝺ qº.ꝟ.abbatissa prin.⁊.§.i.⁊.2. Et fres ꝯgregatiōis Lōbardie vicariū suū gn̄ralē.

g ¶ Ad istā formā reqrūtur de necessitate.ꝑ.ꝙ cōpro mitētes sint simul ꝯgregati oēs q debēt.p̄it :⁊ vo/ lūt.sȝ formā p̄cedētē.s.scrutinij .d.c.qꝛ pp. Secūdo ꝙ ꝯpromittāt i vnū.duos:vel tres:⁊ nō ē nūs deter minatus.mediꝰ tn̄ ē vt sint ipares.siue sint de colle/ gio siue nō.dūmō sint clerici.c.ꝓtigit ꝺ arb. Tertio ꝙ scrutēṫ vota singula secrete:⁊ sigillatiȝ.vel p bu/ letinos vt dictū ē.Quarto ꝙ eligāt illū i quē maior ps totiꝰ capituli ꝯsensit ꝺꝺº.Ego.M.cōpromissariꝰ de ꝯsensu ⁊ volūtate ꝯpromissarioꝝ meoꝝ. si hz so cios.virtute ꝯpromissi in nos facti. eligo i epm.vel porē ⁊c̄.i quē maiō ps totiꝰ capituli ꝯsensit vel sic. Ego.M.vice mea ⁊ fratrū.M.⁊.M.ꝯpromissarioꝝ ⁊ oiuȝ electoꝝ.si oēs ꝯsentiāt vel eligētiū:meoꝝ ꝯsen tiētiū.si nō oēs ꝯsentiāt. Et si i pº scrutatiōe nō ꝯsē sit maior ps totiꝰ capituli replicare dz. tā i ista q̄ i alia forª scrutinij.donec ꝯsētiat i aliquē maior ps.c. cū terra.e.⁊ ꝙ maior ps medietate totiꝰ.c.ꝯsentiat sȝ ē dubiū magⁱˢ.vtꝝ i electiōe ꝯpromissarioꝝ isto ꝑ mō reqraṫ ꝙ oēs ꝯsentiāt:ita ꝙ vno ꝯ̄dicēte nō va leat:sic fit i cōpromissarijs.2º mō dictis de qᵉ i.§.se.⁊ pª facie videṫ ꝙ sic.qꝛ doc.coiter loquūṫ gn̄alr ꝺ hº dicētes.ꝙ vno ꝯ̄dicēte nō tȝ:⁊ i.d.§.2.dicat gn̄lr vi ce oiuȝ eligāt.ꝯ̄rū credo veꝝ.mouēor.ꝑ qꝛ tex.in qº qᵐ ad istud oēs fundāṫ. dicit vice oiuȝ eligāt. sȝ hº nō pōt saluari i isto pº cōpromissi.qꝛ p̄nt eligere ꝓla tū aucte maioris ptis.vt pz p ꝯ̄dicta .2º. moueor qꝛ rō quā adducūt doc.nō tȝ i isto pᶜ.qꝛ nō abdicāt a se auctēȝ eligēdi.sȝ retinēt vocē suā.qd̄ nō fit i.2ᶜᵉ.⁊ ita credo ꝙ sit stādū i iure cōi.ꝙ.s.id qd̄ facit ma/ ior ps teneat.Magna ē.n. dr̄a iter. pᵐ.⁊.2ᵐ.modū. vt pz:⁊ hᵉ inuit Pa.i.d.c.qꝛ pp.vbi dicit.ꝙ p̄nt eli gere nudos ꝯpromissarios.vel cōcedere ꝓ illa vice. hec tȝ expsse.Ge.i.d.c.cū expediat.Ad arⁱ i ꝯ̄rū.R̄. ꝙ loquūṫ de ꝯpromisso stricto.i.2º.mō:de qᵉ.j.

¶ Fit.2º.ꝯpromissuȝ simpl̄r.s.vt ꝯpromissarij eligāt quē volūt:⁊ istoº nō pōt fieri nisi oēs ꝯsentiāt:alias vno ꝯ̄dicēte n̄ valeret sȝ Pa. i.d.c.i causis.⁊.d.§. 2º.qꝛ cuiuslȝ iest singulariṫ vt eligāt p se : ⁊ n̄ p aliū. iō qlȝ pōt ꝯ̄dicere:⁊ i re cōi potior ē rō ꝓhibētis. i reḡa.i re cōi.de reg.iur.li.6.Nec sufficit ꝙ vnus cō/ promittat noīe alioꝝ. sȝ oēs debēt p se loq eo ꝙ est res ardua.ꝺ Pa.i.d.c.i cāis.qº.nō.Et debēt simul ꝯgregari.sȝ ꝙ dañ ē de ꝯgregatiōe i forª scrutinij. Et sȝ Pa.i.d.§.2º.si postq̄ ē factū ꝯpromissuȝ. ap pareat aliqs q ꝯ̄dicat.nō ē audiēdus ꝙ si oēs con sentiūt.nō reqriṫ nisi vt eligāt sic. Ego.M.ꝯpromis/ sariꝰ ꝺ ꝯsēsu ꝯpromissarioꝝ meoꝝ:si hz socios. vir tute ꝯpromissi.i nos facti eligo i epȝ.vel abbatē ⁊c̄. .M.⁊ si p̄dicti si elegerit.vel maior ps ipoꝝ elegerit idignū sciēter:electio deuoluiṫ ad.c.q i eos cōpromi serūt.Dātes.n.auctēȝ aliqbꝰ ꝯpromissarijs eligēdi ꝓlatū.vel officialē videṫ itellexisse de ydoneo.Uñ si electꝰ nō ē idoneꝰ:nō teneanṫ electū recipe.ꝺ Pa.i.c. cāȝ.co.ti.⁊ tūc si minor ps eligat idoneū. valet nisi i forª aliud expmaṫ.Uide.j.§.6. nec refert sȝ Pa. i.d.c.i cāis.vl̄ cōmissarij eligāt in.cᶜ.vel extra.secus eēt i mō p̄cedēti.Est tn̄ publicāda i.cᶜ.sic in formis p̄cedētibꝰ.Et isti ꝯpromissarij sȝ.c.Pa. ibidē ime/ diate.Re nō itegra nō p̄nt reuocari. secꝰ re itegra.

Et dr̃ res integra quousqꝫ icepint tractare cēntalia electiōis.sec' si icepissent solū illa q̄ sūt de solēnitate. puta cātare missam. Cōpromissarij tñ p̄mo mō si nō sunt facti gratia eoꝝ.puta qꝛ ipsi cōpromissarij: petierūt ex gratia. vel apparet ex alio.ꝙ sunt electi: gratia eoꝝ:in dubio tñ p̄sumit ꝙ sit factū ꝓ prouisione ecclesie:possunt semper reuocari. secus si sūt electi p grāz cōpromissarioꝝ.qꝛ tūc sua itercēt ⁊ sic nō possent reuocari. h̄ Pa.i.d.c.in causis:⁊.d.§.2. ⁊ sꝫ eūdē Pa. Nō p̄nt reuocari nisi a maiori pte.

4 ¶ An cōpromissarij possint eligere vnū ex seipsis.R̃. sꝫ Inno.Hosti.⁊ cōpst.⁊ ē q̄si cōis opi° q̄ satꝫ pbat per.c.cū in iure.c.ti.⁊.c.cū i veteri:ꝙ sic:ɔ̃riā tñ opinionē tenuit glo.i.d.c.cū in iure.secus eēt si daretur vni soli.sicut loquūtur iura all'.p glo. Nō.n.eligit a se sꝫ ab alijs. Sed qd si qnqꝫ.vel septē:⁊ duo.si sūt qnqꝫ.eligāt vnū ex eis.alij duo nō eligant eūdē. vt̃ ɔ̃sentiēdo duobus q eligūt eū.valeat. Pa.i.d.c.cūz in iure.post Hosti.quē coiter sequūtur doc. dicit.ꝙ vbi pcedit per viā cōpromissi. vox electi auget numerū:⁊ sic ɔ̃sentiendo electioni sue perficit numeꝝ. quo casu pcedit.d.c.cū in iure. Aut pcedit per viā scrutinij ⁊ nō cōputat in numeꝝ.c.cumana.eo. Rō diuersitatis.qꝛ cū pcedit per viā cōpromissi.nō dꝫ eē cōpromissarijs officiū dānosuꝫ. Itē qꝛ electio non ordī a se. sicut ordit in forma scrutinij. Itē sm Io. an.in.c.per vr̃as de iure patro.cōpromissum nō artat ad seruādū formā.c.qꝛ pp.vñ p̄nt ⁊ solēt cōpromissarij eligere palā vt qsqꝫ audiat vota alioꝝ.vñ eū qs ñ possit diger qn sciat se ab alijs electū.ɔ̃sētiēdo electiōi d̄ se facte.aparte cūi nō videt ābitiosus. nec ordi a se:cū sit pri° vocat° a socijs.sꝫ p viā scrutinij pcedit secrete:⁊ sic ignorat:an fuerit ab alijs electꝰ io nō pōt ɔ̃sentire i seipꝫ.qꝛ sic videret ābitiosus.

5 ¶ Si cōpromissum fiat vni.siue pluribus:electio dꝫ fieri per verba singularis numeri.sic̄ de scrutinio dictū est.alias nō valet.c.sicut.de elec.lib.6.nec tenet̃ seruare aliquā formā i electiōe per eos fiēda: per dictionē:saltē:positā.i.d.c.qꝛ pp q̄ importat illam formā cōpromissi eē subsidiariā. nec valet ɔ̃promissūz de eligēdo aliquā personā certā.sm coiter doc. ⁊ si non eligūt.l.tpe a iure determinatū. auc̃tas reddit ad capitulū.nisi capitulū ɔ̃sētiret i electionē idigni.

6 ¶ Quid si ex tribus cōpromissarijs.duo scienter eligunt indignū.tertius vero eligit idoneū: vt̃ valeat electio vnius .R̃.q̄nꝫ sint diuerse opiniones pbabilio: tñ est ꝙ valeat:⁊ nō sm coiter doc. ꝙ electio facta ñ p aliquā istaꝝ formaꝝ.ē nulla q̄nt' Hosti. dicat ꝙ sit anullāda quē sequr Pa.i.d.c.qꝛ pp̄ter ⁊ glo.ibidē:⁊ videt verius. secus quādo peccarēt I eligēdo.de quo.c.cū in cūctis:infra.ꝟ.electio.3.§.1. Et nō sm Pa.in.d.c.in causis ꝙ factuꝫ per cōpromissarios.fingit esse factum per cōpromittētes:⁊ si vnus cōpromissarioꝝ esset publice excoicatus. non valeret electio ab eis facta. si autē occulte:⁊ maior pars non est excoicata.valet.qꝛ remansit in illis.secus si nō maior pars.puta qꝛ erant tñ duo itellige quando habent cōpromissum cū forma.ꝙ vel oēs. vel maior pars eligat:⁊ forma d̄bet seruari.siue dicat ꝙ oēs. vel maior pars. siue dicat ꝙ possint eligere vnū de seipsis.secus si diceret ꝙ possint eligere i quē plures cōsentiūt.lꝫ ɔ̃sentiētes maiorē parteꝫ capituli nō attingāt.qꝛ tūc nō valet.c.si cui.c.ti.lib.6. Eodem mō si dicerēt vt possint eligere illū in quem minor pars cōsentit.nō valet. Valet aūt si dicāt vt eligant illū in quē maior pars ɔ̃sentit. Si aūt nihil sit dictū.sed facta cōpromissio:⁊ maior pars cōpromissarioꝝ.eligat indignū expresse.auctoritas remanet apud paucioꝛes. Si aliquis vel maior pars sit excoicata.vel alio mō ex culpa sua sint priuati.auctoritas eligendi transit ad alios.etiā si essent paucioꝛes. qꝛ pꝑter culpam alioꝝ nō debent priuari:⁊ ista via sꝫ Pa.ē pbabilior q̄nꝫ qdā dicāt ɔ̃riū.

Lectio.3°. per cōeꝫ inspirationē de qua tangitur in.d.c.qꝛ pꝑter.in.ꝟ.nisi.vbi sm Pa. ⁊ alios nō. ꝙ ad hoc vt valeat requiruntur duo de substātia.vt valeat. p̄ ꝙ sit facta ab oibus. vno.n.cōtradicēte nō valeret.ista electio. qꝛ nō videtur tūc facta inspirāte deo.ar.8.q.1.nō est nouū. qđ tenēt coiter doc.⁊ hñ. Intellige ꝙ sint cōgregati oēs qui debent:volūt : ⁊ cōmode possunt.sm ꝙ dictū est in p° forma. Secūdo requirit ꝙ sit sine vitio symonie:⁊ facta sine aliquo tractatu. tūc.n.est dubiū vtrū sit a solo deo inspirāte.vel ab aliquo coruꝫ procurāte. Et nō subijciūtur alicui forme.sed sibi forma est.vt ab oibus fiat:⁊ nō appareat de inductione alicuius hois:quare aūt dicat :quasi inspirationē.dicūt doc. ꝙ aliquādo fit per inspirationem dei expsse.vt fuit electio beati Nicolai.Ambrosij:⁊ Seueri.de quibus.62.di.§.his oibus :⁊ tūc est per ispirationē simplr:⁊ ista nō idiget cōfirmatiōe.Aliqñ fit per quasi ispirationē.quādo nō ɔ̃stat expresse ꝙ auctoritate dei sit facta:sꝫ p̄sumit vt hic. Nō tñ sꝫ Io.an.ꝙ posset fieri tractatus in cōi.s. dicēdo bene prouideamus.vel faciamus meliorē ⁊ hmōi. Sed quid si velent eligere vnū de colegio p̄sentem. Et videtur ex vna parte ꝙ non possit qꝛ vel ipse cōsentit: ⁊ sic videt ambiciosus.vel nō :⁊ sic non oēs cōsentiunt. Ex alia parte videtur ꝙ sic.tū qꝛ nō debet sibi p̄iudicare tū qꝛ vox electi nō ponit in numerū.vt dictū tū qꝛ aliud est ꝙ cōsentiat fratribus suis vocantibus eū in quo nō nō ambitio vt dictum est.de cōpromissarijs. Aliud est ꝙ se eligat anteq̄ꝫ videat alios se eligere.s.electio.2°.§.4.sic si ipse nō cōtradicat.imo etiā si cōsentiat.videt tenere.quādo aūt cōtradiceret eēt magis dubiū.qꝛ dicat i tali forma ꝙ nullus cōtradicat:qđ habet magnam apparētiā si pertinaciter ɔ̃tradicat.secus aūt esset si humiliter se excusaret.tñ qñ videt volūtatē oiuꝫ acqescat.

¶ Querit ad quē deuoluet auctoritas eligēdi.secū/ 1

ta sentētia priuatiōis.qn̄ nō eligūt p aliquā istarꝝ formarꝝ:cū in tex.d.c.q: pp dicaꝭ solū: ptāte priueꝭ. Hꝭ.ḃm Pa.in.d.c.q: ꝑpter.post Jnno.ꝛ Hosti.ꝙ si oēs peccauerūt in forma secuta sentētia:deuoluitur ad supiorē imediatū.nisi sit eccl'ia cathedralis. q: tūc ad papā. Aut aliq tn̄ elegerūt ꝯ formā:ꝛ tunc deuoluiꝭ ad eos.q nō peccauerūt: ſʒ qd si ille quem eligit maior pars q̄ peccauit eligēdo.nō vult acceptare.vel ē mortu⁹:ꝛ illa maior ps vult eliger aliū. añqꝫ deꝭ sentētia ꝯ eos.minor parte resistēte:ꝛ appellāte.qd si eligāt aliū.Hꝭ.ḃm Pa.i.d.c.q: pp.i fi. sunt diuerse opiniōes ipe tn̄ tʒ ꝙ valet:moueꝭ q: illa maior ps nō icurrit penā quousqꝫ priueꝭ p sentētiā. cū sit sentētia ferēda:ꝛ nō lata.nec minor pars pōt priuaꝭ maiorē.nec eā ipedire p appellationē.sec⁹ si hec fierēt post snīā:ꝛ nō sint restituti ab illo q pōt.

Elemosyna qd est .Hꝭ.ḃm .s.T.4.di.15.q.2.ar.2.p̄.q.1.p.4.ꝛ.2a.q.32.ar.1.p̄.ꝙ elemosyna dꝭ ab:eleo:qd ē verbū grecū:qd idē.ꝙ misereor cuius iperatiuus est eleyson.i.miserere: inde:Kyry eleysō.i.deus miserere: Kyry.n.idē ē qd deus ꝛ ab hoc.s.eleo venit eleos.i.misericordia :ꝛ iō dʒ scribi: eleymosina:ꝛ nō elemosina:vel elimosina. vt ꝯsuetudo hʒ:nō proferꝭ tn̄.y.ex ꝯsuetudine. Dꝭ igiꝭ ab eleos qd miseria vel misericordia q̄ alienā miseriā suā facit. vn̄ sicꝭ hō miseriā a se expellit q̄tum pōt. ita misericors miseriā alienā expellit. ei subueniendo.q̄ qdē subuētio.fit p hoc ꝙ ei sua bona cōicat.vn̄ ipa cōica⁹ ꝑprior bonorꝝ ad miserū. nomē eleymosine accepit.hec aūt cōica⁹.n̄ pōt eē meritoria ꝛ virtuosa nisi qn̄ fit pp deū. Et iō diffiniꝭ a mḡro.4.snīarꝝ di.15. Elemosyna.est opus i quo daꝭ aliqd idigēti ex cōpassiōe.pp deū.i qua diffinitiōe tāgūtur oīa q̄ ad pfectionē elemosyne ꝯcurrūt.ſʒ qd ē meritoria. ipa.n.miseria aliena q̄ ē misericordie princi^m tāgiꝭ in hoc ꝙ dicit idigēti:misericordia q̄ ex miſia aliena nascꝭ i nob tāgiꝭ i hoc:qd dꝭ:ex ꝯpassiōe.ſʒ misericordie effectus i releuādo alienā miseria.q̄si suā.tāgiꝭ i hoc ꝙ dicit:opus:i q⁹ aliqd daꝭ.hec.n.ē essentiale ipi elemosyne. ſʒ itētio directa in deū.q̄ dat ei rōēʒ merēdi:tāgiꝭ i hoc.ꝙ dicit:pp deū. Accipitur aūt ibi:datū:large p oi actu q fit i subuētionē alicuius.siue suipius.siue aliorꝝ:siue corporale siue spirituale:ꝛ sic visitare ifirmos.est elemosyna. Aliqn̄ aūt accipiꝭ p suo effectu:ꝛ sic dicimus dedi elemosynā.eēntialiter tn̄:nō ē ipm datū.ſʒ ē ipa donatio q̄ ē effectus misericordie.q̄ est effectus amoris.q est effectus amicitie.vel charitatꝫ.de q⁹.s.b.bn̄ficiū. in prin. Bonū.n.facere qd est idē bn̄ficientie. si sit ad subleuādū miseriā.i.defectū ꝓximi. dꝭ elemosyna. Est igiꝭ elemosyna actus charitatꝫ. mediāte misericordia. Et q̄uis aliqs nō exn̄s i charitate. facere possit opus materialiter elemosyne. nō tn̄ dat delectabiliter.ꝓmpte:ꝛ firmiter. ḃm ꝙ ē opus virtutis. nisi habeat charitatē. Jstud aūt opus si accipiaꝭ ḃm ꝙ ordinaꝭ ad satisfaciēdū ꝓ culpa sua. siue alterius.est actus penitentie.siue satisfactiōis. si vero accipiaꝭ .ḃm ꝙ tendꝭ ad dandaʒ elemosyna.sic est actus iustitie.si vero accipiꝭ ḃm ꝙ ex mera liberalitate dat.sic est actus liberalitatꝫ.q̄ remouet impedimentū dādi.qd esse posset ex superfluo amore diuitiarꝝ.per quē sit.nimis retētiuus.si vero accipiaꝭ ḃʒ ꝙ ꝓcedit ex dolore. vł displicētia causata ex amore miseri.vel ex apprehēsiōe miserie ꝓximi.sic ꝓprie ē elemosyna.q̄ ē effectus misericordie. Jnquātū autē ordinaꝭ ad placādū deū. habet rōeʒ sacrificij:ꝛ sic imperaꝭ a latria.more vero vulgi ḃʒ Aug. de ciui. dei dꝭ pertinere ad pietatem.

¶ Quotuplex est eleymosina.Hꝭ.ḃm .s.Tho.vbi.s. ꝙ distinctio eleymosinarꝝ cōueniēter sumiꝭ:ḃm diuersos deffectus ꝓximorꝝ. quorꝝ qdaʒ sunt ex parte aīe.ad quos ordināntur spirituales elemosyne.qdaʒ vero ex parte corporis. ad quos ordināntur etiā corporales.deffectus.n.corporalis. aut est in vita.aut post vitā:ꝛ si est in vita : aut est deffectus cōis.qb⁹ oēs indigent.aut specialis propter aliqd accidēs superueniēs.si p̄ mō aut est interior.aut exterior.interior quidē est duplex.vn⁹ qdē cui subueniꝭ p elemētū siccū.s. fames ꝛ ḃm hoc poniꝭ pasce esurientem. alius cui subueniꝭ p humidū: ꝛ ḃm hoc poniꝭ pota sicientē. Deffectus aūt cois respectu exterioris aūt ꝗ̄ duplex vnus respectu tegumēti:ꝛ sic ponitur vestire nudos.alius respectu habitaculi:ꝛ quātū ad hoc suscipere hospitē. Similiter autē si sit aliqs deffectus specialis.aut est ex cā intrinseca. sicꝭ ifirmitas:ꝛ ḃm hoc visitare ifirmos.aut ex causa extrinseca : ꝛ ḃm hoc redēptio captiuorꝝ. Post vitā aūt exhibeꝭ sepultura. Similiter spiritualibus deffectibus.spiritualibus actib⁹ subueniꝭ dupł'r.vno mō poscendo auxiliū a dño:ꝛ q̄tum ad hoc poniꝭ orō : qua quis ꝓ alijs orat.Alio mō ipendēdo humanū auxiliū:ꝛ tripłr. vno mō ꝯ deffectū itellectus:ꝛ si sit speculatiui p doctrinā prouideꝭ.si vero pratici p ꝯsiliū. Alio modo deffect⁹ ex passiōe appetitiue virtutis:iter quos maximus est tristitia.cui subueniꝭ per cōsolationē.tertio modo ex parte inordinati motus qui quidē tripliciter ordinari pōt.vno mō ex parte ipius peccantis.inquantū procedit ab eius inordinata volūtate ꝛ sic per correptionē.Alio mō ex parte eius in quē peccatur:ꝛ si quidē sit peccatū in nos. remediū adhibemus remittendo offensam.si autē sit in deū vel proximū.nō ē nostri arbitrij remittere vt dicit Hieronymus super Mathh. Tertio ex parte seq̄le ipius actus inordinati.ex quo grauantur ei cōuenientes. etiā preter intentionē:ꝛ sic est remediū suppoꝛtādi. maxime in his q̄ ex infirmitate peccāt.etiā quecūqꝫ onera.iuxta illud.alter alterius.onera portate. Ad istas:oēs alie reducūtur:sicut dirigere errātē:ꝛ substētare dandū.reducūtur ad visitationeʒ ifirmorꝝ.sic subuenire hoi ꝯ quācūqꝫ oppressionem extrinsecus

illatā. reducāt ad redēptionē captiuoꝝ: diuitie vero nō q̄runt nisi ad subuenēdū p̄dictis defectibus: ꝙ̄do nō oportuit spetialit̄ noiari. Est igit̄ duplex elemosyna vna corporalis. s. pasce esuriētē. pota sitiētē. vesti nudos. suscipe hospitē. visitare infirmos. redimere captiuos. sepeli mortuos. Alia est spiritualis. s. oro pro alijs. siue ꝯsiliū. ꝯsola° mestoꝝ. remittere offensā. supportare. docere. Co'ies visito. poto. cibo. redimo. tego. colligo. ꝯdo. sex p°. ponūt in euāgelio Mat. Septima pbat̄ in tobia. nicodemo. ⁊ simeone. Spirituales. consule. castiga. solare. remitte. fer. ora. cōsule ignorātē. dirige dubitātē. castiga delinquētē. solare .i. cōsolare tristē. remitte delinquētibus i te fer. i. porta infirmitatē alioꝝ. ⁊ grauamina. oro pro oibus.

2 ¶ Queritur que elemosyne sint potiores. s. vel spirituales. vel corporales. R̄. ꝙ possunt ꝯparari dupliciter vno modo simpliciter loquēdo. ⁊ s̄ʒ hoc spūales p̄eminēt triplici rōe. p° q: id qd̄ exhibet nobilius est. s. donū spūale. qd̄ p̄eminet corporali s̄ʒ illud prouer. 4. donū bonū tribuā uobis legē meā. ne derelinquatis. Scd̄o rōe ei° cui subuenit̄. q: spūs ē nobilioꝝ corpore. vñ sic hō sibi ipsi magis debet p̄uidere. q̄ȝ ꝙ̄ ad spūm. q̄ȝ q̄ȝ ꝙ̄ ad corpus. ita ⁊ proximo quē d̄ʒ sicut seipsum diligere. Tertio q̄ȝ ꝙ̄ ad ipsos actus quibus subuenit̄ p̄ximo q: spūales actus sūt nobiliores corporalibus. q sūt quodāmō seruiles. alio mō possunt cōparari s̄m aliquē p̄ticularē casum i quo q̄dā corporal' elemosyna alicui spūali p̄ferē: puta magis. ē. pascēdo morietē. q̄ȝ docēdo. sic s̄m philosophū melius est indigenti ditari. q̄ȝ philosophari q̄ȝuis hoc sit simpliciter melius.

3 ¶ Ut̄ꝝ corporalis elemosyna h̄eat spūalē effectuȝ. R̄. ꝙ tripliciter pōt ꝯsiderari. vno modo s̄ʒ suā s̄bstātiā. ⁊ s̄m hoc nō h̄ʒ nisi corporalē effectū. iquātū. s. supplet corporales defectus proximoꝝ. Alio mō pōt ꝯsiderari ex parte cause ei°. iquātū. s. aliqs elemosynā corporalē dat p̄ter dilectionē dei. ⁊ p̄ximi. ⁊ q̄ȝ ad hoc affert fructū spūalē. s̄ʒ illud. ecc. 29. pde pecuniā p̄ter fratrē. pone thesaurū i p̄ceptis altissimi. ⁊ p̄derit tibi magis q̄ȝ aurū. 3°. mō ex parte effectus ⁊ sic h̄ʒ spūalē fructū. in q̄ȝtū. s. p̄ximus cui p corporalē elemosynā subuenit̄. mouet̄ ad orādū. p b̄n̄factoꝝ. vñ ⁊ ibidē subdit̄. ꝯdūd elemosynā i sinu pauperis. ⁊ hec p te exorabit ab oi malo. nō tñ itēdit emere aliqd̄ spūale p spūale. q: sūt spūalia in infinitū p̄eminere corporalibus. sed itēdit p caritatē effectū spiritualē fructū p̄mereri. ⁊ s̄m hūc effectū. aliqñ magis ꝯseq̄t̄ q minus dat. sic de vidua dicit saluator. que tñ s̄m suā p̄portionē magis dedit. ex quo p̄esatur in ipsa maior caritatis affectus.

4 ¶ Ut̄ꝝ sic d̄ p̄cepto dare elemosynā. R̄. s̄m. s. Th. 22°. q. 31. ar. 5. ⁊. 4°. sētē. di. 15. q. 2°. ar. p°. q°. 4°. ql. 8. ar. 12. ꝙ sic. ⁊ pbat̄. p°. p legē nature. Jo. 3. qui habuerit s̄baȝ huius mūdi. ⁊ viderit fratrē suū necessitatē habere. ⁊ clauserit viscera sua ab eo. quō caritas dei manet in eo. Scd̄o pbat̄ p legē diuinā. Math. 25. esuriui ⁊ nō dedistis mihi māducare. Et legis canonice. 86. di. nō satis. ⁊. 7. q. 1. ois. Probat̄ ēt rōe q: cū dilectio p̄ximi sit i p̄cepto. nec° ē oia illa cadere s̄b p̄cepto. sine qbus dilectio p̄ximi nō saluat̄. ad dilectionē āt proximi ptinet vt p̄ximo nō solū velimus bonū. s̄ʒ ēt operemur s̄ʒ illud. 1. Jo. 3. Nō diligam° v̄bo neq̄ȝ ligua s̄ʒ ope ⁊ veritate. ꝙ sit p elemosynā. Ideo elemosynaꝝ largitio est i p̄cepto: s̄ʒ q: p̄cepta dant̄ de actibus virtutū. nec° est ꝙ donū elemosyne cadat sub p̄cepto s̄m ꝙ est actus. de nec° virtutis. s. s̄m ꝙ recta rō reqrit. s̄m quā ē aliquid ꝯsiderādū ex parte dātis. ⁊ aliqd ex parte eius cui dat̄. ex p̄te q̄dē dant̄ ꝯsiderandū vt idē qd̄ est i elemosinas erogādū sit ei supfluū. s̄m illud Luc. xi. qd̄ sup est date elemosynā. ⁊ dico supfluū nō respectu sui ipsius. qd̄ ē sup id qd̄ est nec̄ꝰᵐ iduiduo. s̄ʒ ēt respectu alioꝝ quoꝝ cura sibi icūbit. q: prius oȝ ꝙ vnusq̄sq̄ȝ sibi p̄uideat. ⁊ his quoꝝ ei cura incūbit. ⁊ postea de residuo alioꝝ necessitatib° subueniat̄. respectu quorū d̄r nec̄ꝰᵐ psone. s̄m ꝙ psona dignitatē importat. sic ⁊ nā pri° accipit cibū ad substētationē p̄prij corporis. qd̄ est nec̄ꝰᵐ virtuti nutritiue: supfluū aūt erogat ad ḡnonē alterius. p virtutē ḡnatiuā. ex p̄te āt recipiētis. reqrit̄ ꝙ necessitatē h̄eat. alioqn nō esset rō quare elemosyna ei daret̄. s̄ʒ cū nō possit ab aliq° vno. oibus necessitatē habētibus subueniri: nō ois necessitas obligat ad p̄ceptū. s̄ʒ illa sola sine qua is q necessitatē patit̄ substētari nō pōt. i illo. n. casu locū h̄ʒ qd̄ Ambro. dicit. pasce fame morietē. si nō paueris occidisti. sic ergo dat̄ elemosynā de supfluo est in p̄cepto. ⁊ dat̄ elemosynā ei qui ē i extrema necessitate. Alias āt elemosynā dare ē de ꝯsilio sic d̄ q°libet meliori bono. dant̄ ꝯsilia. hec. s. Tho. vbi. ē. 22°. Et. 4. sniaꝝ. vbi. ē. postq̄ȝ dixit multa que hic iā scripta sunt. cōcludit dicēs ⁊ ideo p̄ceptū ad hoc obligat vt illud qd̄ supest alicui post subuētionē p̄fectā. ⁊ sibi ⁊ ꝯiūctis puta familie quā gubernare d̄ʒ: respectu vtriusq̄ȝ necessitatis in elemosynas expēdat. ad subueniēdū alijs respectu vtriusq̄ȝ dictaꝝ necessitatū. sic etiā nā. illud qd̄ sibi d̄ alimēto supfluit ab actu nutritiue i q° attēdit̄ q̄si necessitas absoluta. ⁊ actu augumētatiue i q° attēdit̄ quasi necessitas ꝯditionata. p̄parat ad ꝯseruationē spēi. ḡnatiue virtuti subministrās. Et sic p̄ceptū legis obligat ꝙ ēt necessitati extraneoꝝ absolute. prius subueniat̄ q̄ȝ necessitati p̄prie. vel propinquo ꝯditionate. Et ideo d̄r cōiter ꝙ dat̄ elemosynā d̄ supfluo cadit i p̄cepto: ⁊ sic dat̄ elemosynā ei q est in extrema necessitate: dare aūt de eo qd̄ est nec̄ꝰᵐ necessitate. 2°. nō aūt d̄ eo qd̄ est nec̄ꝰᵐ necessitate. p°. q: hoc esset ꝯ ordinē caritatis hec. s°. Et ad pᵐ argumētū dicit dare aliqd de superfluo respectu p° necessitatis. s̄ʒ nec°. 2°. necessitati. ad subueniēduȝ maiori necessitati. ⁊ si nō sit necessitas absoluta. est bonū ad qd̄ de p̄cepto nō obliga/

mur.ideo est de ꝯsilio.hec.1ᵃ. Et in q̄l.8.all.in ꝑnū°
vbi q̄rit vtrū hñs de supfluo teneaᷓ dare paupi petenti sic ait. Aut videt in paupe petēte euidentia sigᵃ extreme necessitatis:aut nō.si videt.certū est ꝙ tenetur
dare.⁊ nō dādo peccat.in hoc.n.casu loqᷓ Ambro.
pasce ⁊c̄. Si vero nō appareāt tunc nō teneᷓ dare
pauperi petenti.q: q̄zuis teneaᷓ supfluū dare paupibus.nō tñ teneᷓ oibus dare.nec huic dare: sed teneᷓ
distribuere ſm ꝙ sibi visuz fuerit oportunū.nec tenetur inqrere q: hoc esset nimis graue.ꝙ ꝺ oibus pauꝑibus inqrere ⁊ ꝑcipue cū ad eū qui necessitatē patiᷓ pertineat vt necessitatē suā exponat.⁊.22ᵉ.q.66.
arᵒ.7.dicat ꝙ ex nāli iure.res quas aliq superhabundāter hñt:debeᷓ pauperū substētationi q̄zuis non
teneaᷓ huic vel illi nisi appareat necessitas. ⁊ e.li.q.
128.arᵒ.4.ad.2ᵐ.dicat post Basiliū. ꝙ ex ꝺbiꝰ legali.quilibet teneᷓ bona sua paupibus erogare.vel ꝓpter piculū necessitatis.vel ēt ꝓpter supfluitatē habitoꝝ.⁊ q̄l.6.arᵒ.12.ad pᵐ.sic ait nō semp est pcīm qñ
hō nō dat de supfluo.sed qñ videt necessitatē iminere.si nō tunc.peccat mortaliter. Ex his manifeste patet ꝙ aliqñ aliqui teneᷓ ex ꝑcepto. sed qñ vel quot
modis.nō dare patet.ideo vide.se.

5 ¶ Ex quo pz ꝙ aliqñ.hō teneᷓ de ꝑcepto dare elemosynā.ideo q̄rᷓ qñ.⁊ quot modis ad idē teneaᷓ.
℞.ad hāc.q.diuersi diuersa dicunt. imo ipsemet.s.
Tho.videᷓ diuersimode loq i diuersis locis.vt pz in
precedēti.§.vñ Pis. ver.elemosyna.§.ꝑ.⁊.d.ar.si.
2ᵒ.ti.ꝑ.c.24.§.3.⁊ Rosella ver. elemosyna.ꝑ. ꝑrin.⁊
Pa.de iure iur.c.si vero.4ᵃ.col.cc̄ ꝑrin.⁊.d. Feli.in
additiōibꝰ sup decretū ꝺ supfluo tā idiuidui.s.q̄ ptinēt ad necessitatē sue vite ⁊ suoꝝ:q̄z ꝑsone.s.q̄ pertinent ad decētiā status.⁊ apparet patiēs necessitatē
extremā.q̄ ꝺr necessitas absoluta. Duo ergo reqrūᷓ
ſm istos ad hoc ꝙ aliquis teneaᷓ.pᵐ ꝙ dās habeat
de supfluo respectu vtriusqz necessitatis. 2ᵐ ꝙ recipiens patiaᷓ necessitatē extremā. Et hec videᷓ sonare verba.s.Tho.22ᵉ.q.32.ar.5.vbi dicit ꝙ requiritur
supfluū ex pte danᷓ.⁊ necessitas extrema recipienᷓ.
similiter ea q̄ dicit ibidē ar.6.in fi.vbi dicit. ꝙ si appareat ꝑsona pticularis patiēs extremā necessitatē.
si ipse non habeat de supfluo q̄zᵐ ad statū siue ꝑsonā.nō teneᷓ nisi de ꝯsilio.ea ēt q̄ dicit q̄l.6.arᵒ.12.ad
pᵐ.idē videᷓ innuere vbi dicit.ꝙ nō semp est pcīm
mortale.nō dare de supfluo.sz solū qñ adest necessitas extrema.⁊ sic solū videᷓ necᵐ quando hz super
fluū ꝑsone.⁊ adest necessitas extrema. Addit Rosella in ℣.mutuum.§.2ᵒ.ꝙ opiᵒ Ricardi.q̄ dicit ꝙ quilibet habēs de supfluo ꝑsone teneᷓ.est nimis rigida.
⁊ ꝙ oēs diuites ⁊ ꝯfessores eorū.dānareᷓ. Sz ꝯ ꝑdictā est expsse.s.Tho.vbi.s.s.4.di.15.q.2.arᵒ.ꝑ.q̄l.
4.vbi expresse ponit duos modos. in quibus necesse
est dare elemosynam.ꝑ.qñ imminet necessitas extrema patienᷓ.quilibet hñs de supfluo respectu eiusdē
necessitaᷓ.teneᷓ illi subuenire.s.qñ nō est alius q sub
ueniat.vt sūt negligētie.2ᵒ.qñ aliqs patiᷓ magnā necessitatē q̄zᵐ ad statū ꝑsone.puta iminet magᵃ verecundia.si nō maritat filiā.vel similia.tūc ille qui habet de supfluo ꝑsone.teneᷓ illi subuenire.s.qñ non est
alius vt dictū est.istos duos modos expsse ponit.s.
Tho.vbi.s.⁊ ꝓbat.vt pz in ꝑcedenti.§.hoc idē ꝓbaᷓ ex verbis eius.22ᵉ.q.66.⁊.q.128.⁊ q̄l. vbi expsse
dicit ꝙ dupliciter aliqs teneᷓ.s.qñ hz supfluū ꝑsone.
⁊ qñ iminet necessitas extrema: Istā viā secūᷓ. Pe.
de pal.durā.Ric.⁊ cōiter doc.in.15.di.4.hāc ēt videᷓ sentire.d.ar.fl.vbi.s.§.v.vbi exponēs verba.s.
Tho.dicat ꝙ forte intelligiᷓ qñ dicat ꝙ hō nō teneᷓ
de eo qd̄ est necᵐ q̄zᵐ ad statū illi q patiᷓ extremā necessitatē:de tali necᵒ ꝑsone.i.quo ad decētiā ꝓp cuiᵒ
carētiā substineret magᵃ picula vel dāna corporis vt
aic:hec via valde est ꝯsona omni nature:vt ꝓbat.s.
Tho.4ᵒ.vbi.s. Est ēt cōsonū ordini caritaᷓ.vt magis debeamus diligere corpus ꝓximi q̄z bona nra
corporalia sine quibus comode viuere possumus:videᷓ ēt magna absurditas ꝙ dñs tꝑoralis q hz centū coros frumēti qui sūt sibi necessarii quo ad statū
⁊ videt moriētē ⁊ ꝙ nullꝰ aliꝰ ꝓuidet ⁊ nō teneaᷓ
sibi dare decē panes. Similiter est valde absurdum
ꝙ aliqs hēat decēmilia ducatos ꝺ supfluo etiā quo
ad statū ⁊ nō teneaᷓ subuenire cui paupi qui nō hz
vestimētū quo opiaᷓ decēter vt possit decēter ire ad
diuina vel possit tenere filias suas ne veniāt ad ma 4
gnā ꝯfusionē.etiā si hēat necessaria vite.vñ ꝯcludēdū est ⁊ tenēdū tā ſm.s.Tho.q̄z ſm Pe. Ric.⁊ durā cui ꝯcor. Angelica ver.elemosyna.§.ꝑ. ꝙ elemosyna in duobus casibus est de ꝑcepto:ꝑ qñ is cui est
faciēda patiᷓ extremā necessitatē sic ꝙ nisi ei tūc sbueniat in victu vel vestitu.mortē aut grauē infirmitatē verisimiliter incurreret. Et iste qui videt nō hz
similē necessitatē sz supfluitatē qᵐ ad talē necessitatē. Et hoc est ꝙ dixit Jo. Baptista q hz duas tunicas qd̄ est decētie:det vnā nō habēti.qd̄ nature est.
q: extra paradisū nullus pōt viuere nudus.2ᵒ.teneᷓ
subuenire necessitati ꝯdictiōate ꝺ hoc qd̄ sibi ad hāc
supfluit.hō.n.dz sibi velle ex caritate illud idē qd̄ ꝓximo.vñ ꝯ caritatē faceret si seipsum dehonestaret.
q: crudelis est q famā negligit.ꝯ caritatē ēt ꝓximi
facit si eius honestati de sic supfluo nō subuenit. Et
hoc est qd̄ dicit.s.Tho.s.in.4ᵒ. Et ideo ꝑceptū ad
hoc obligat vt illud qd̄ supest.alicui post subuētiōez
ꝑfectā.⁊ sibi ⁊ ꝯiūctis.puta famulis quā gubernaᷓ
dz.respectu vtriusqz necessitaᷓ.in elemosynas expendat ad subueniēdū aliis respectu vtriusqz dictaꝝ necessitatū.sicut nā ⁊c̄.hec.s.Tho.vbi expsse pz ista.2ᵃ.
cōclusio. Ad ꝯria nō est difficile respōdeᷓ. Ad pᵐ.s.
ꝙ illi doc.all.s.Tho.dicitur ꝙ ipsi. solum superficialiter viderūt.id qd̄ dicit.s.Tho.22ᵉ.ꝙ q̄zuis ꝑ aspectu. videatur hoc dicere. tā arᵒ.5.q̄z.6. tamen si
bene consideretur sententia eius est ꝯ eos ⁊ pro nobis. Nam dicit ibi in fi.5.ar. Sic ergo dare elemo/

synam de superfluo est in pcepto & dare elemosynam
ei qui est in extrema necessitate. hec.i. vbi p3 expsse
q ponit duos modos.s.qn h3 supfluu. sup respectu
vtriusq3 necessitatis.& qn iminet necessitas extrema:
nec copulat ista duo v3 q hēat supfluu & sit necessi/
tas.sed copulat duas ppositiões.s.tenet qn h3 sup/
fluu & tenet qn est extrema necessitas.ecce q ponit
duos modos.& loquit diuisim.de istis duobus mo/
dis. Nō igit est dō q aliter intelligat in.2e.& aliter
in.4°. vbi expsse hoc dicit.& signu q nō pdicat sibi.
q2 nec Mr petrus in suis pcordātijs ponit hāc.neq3
etiā ponit in tabula noua. vel pōt dici:q.s.Tho.in
isto ar° loqtur solu de supfluo idiuidui.qd p3 ex ver
bis suis.dicit.n.q est nec^m indiuiduo s3 etiā respectu
alioꝝ quoꝝ cura sibi incumbit .ita q nec^m idiuidui
sit id qd ē sibi nec^m.& hoc dr.p^m.2^m vero nec^m.sit quest
sibi nec^m.respectu familie.& de istis duobus nemo te
net.&.i^m.vocat aliqn.s.Tho.nec^m persone.3^m.nec^m est
respectu status.siue pdecentie.qd dr supfluu respectu
indiuidui.& de hoc supfluo.nō tenet quis.nisi patiē
ti extremā necessitatē.& sic videt loqui in.d.ar°.5.&
cōsequenter eodē modo d3 intelligi in.d.ar°.6. Si/
militer in ql.8.alt.postq3 dicit q si nō appareat ex
trema necessitas nō tenet quidē illi potēti.& seqt q3/
uis teneat dare supfluu paupibus. ecce q dicit ipm
teneri & tn nō apparet necessitas extrema . In alijs
locis.s.2e.p3 expsse q ponit duos modos. Ad illa q
dicit.2e.q.32.ar°.6.in fi.&.q.6.ar°.10.p^m.in fi. q ma/
gis videt stringere dō est q sunt itelligenda s3 ea que
dicit in alijs locis. vbi loquit ex pposito vt vitemus
correctionē doc.vt dr in.c.cu expediat de elec. li°.6.
q correctio iuris est vitāda:pōt tn dici ad id qd di
cit.2e.q.32.ar.6. vbi fortius loquit q nō loquit sim
pliciter de supfluo. vel nec^e s3 statu.s3 s3 indiuiduu:
dicit.n.q aliter nō posset decēter viuere qd pertinet
ad necessitatē idiuidui.q° dā mō:sili nō dicit simpli
citer q nō teneat s3 q laudabiliter daret.& sic i illo
loco nō videt simpliciter loqui. Unde intelligendus
est sm q loquit qn de hoc loquit simplr.& ex ppo/
sito. Et hoc est qd dicit.d.ar.fi°. vbi.s. Ad id qd di
cit i.ql.alt.dō q n est pz:q2 nō dicit simplr q nō te/
neat .qn nō apparet necessitas:s3 q nō semp tenet .
q2 q̄uis teneat nō tn tūc. vel illi petēti. vt dicit i alio
ql.alt.ad ar^m roselle dicet in.§.sequēti vbi declaren
tur quedā que hic dicuntur.in fi.

6 ¶ Ad maiorē declarationē pcedētiu.sūt q̄dā notā/
da sm.s.Tho.p°.igit nō q extrema necessitas ē ac/
cipiēda.qn apparent sig^a pbabilia extreme necessi/
tatis future.nisi ei subueniat vt cum aliquis videt
alios ipotētes. vel pigros ad subueniēdu.& paupem
indigentē potu.& cibo.& alijs vite necessarijs.nec si/
bi satisfacere posse.nō.n.expectanda est vltia necessi/
tas:q2 tunc forte nō posset iuuari.nā iā fame & siti
cōsupta hec.s.Tho.i.4.vbi.s.2°.notādu s3.e.ibidē.
q^m ad necessitatē dandi.q qn hō h3 multa quibus
nō indiget.neq3 ad substentationē vite.sui.& suoꝝ.
neq3 ad decētē statu pseruādu & si paupes extreme
necessitatis nō appareāt neq3 o3 occasionē future ne/
cessitatis ptēdere. vl pbilia signa futur necessitatis:q2
hec supflua solicitudo est.quā dns phibet. Mat.6.
nolite soliciti esse &c.hec.s.Tho. Itē.2e.cum hō h3
supflua.q h3 statu psentē. nō sunt sibi necessaria pro
vt probabiliter extimari pōt.nec o3 q psideret oēs
casus qui possunt ptingere in futuru . hoc.n.esset de
crastino cogitare. Mat.6. sed d3 diiudicari supfluu
& nec^m sm ea q pbabiliter. & vt in plurib' occurrūt
hec.i. Ex quibus habes q necessitas extrema simi/
liter supfluitas debēt accipi s3 ea q cōiter accidunt.
3°.notādu q q3^m ad id qd dr de habūdantia s3 sta
tum.q decentia sm statu.nō psistit in aliq° indiuisi/
bili:q2 multis additis.hō nō excedit status sui pdi/
ctionē.multis etiā subtractis.pditio sui status p/
decenter saluat.s3 tn posset addi q esset extra.& si/
militer tn diminui &c. et hoc sermone determinari
nō pōt.q2 de singularibus nō est iudi^m.sed stat i hoc
prudētie arbitrio. & unctionis q de oibus docet.hec
s.Tho. Itē habundantia q° qs teneatur prouidere
alijs ex pcepto caritatis. necessitatē patiētibus non
pōt determinari sic & cetera particularia q i huma
nis actibus psiderant.hoꝝ.n. determina° relinquit
humane prudentie.hec i. Itē sm c. Si qs bona fide
dispenset ecclesiastica bona.inde accipiēs qd sibi p/
uenit sm pditionē status.& psone. & alijs largitur
sm q sibi videt bona fide expedire.nō peccat mor/
taliter ēt si forte aliqd plus in suos vsus pvertat. q3
oporteat:talia.n.q2 in singularibus est eoꝝ iuditiu
nō possunt p oiodā certitudinē diffiniri. vn si nō sit
multus excessus potest cōpati bonā fidem dispensa
toris.si vero mult' excessus fiat nō pōt latere ita nō
pōt cum bona fide dispēsatoris.hoc agi. Si āt non
conseruat bonā fidē dispensatoꝝ.peccat mortaliter.
hec.s.Tho. Itē nō semp peccat mortalit quotiēscūq3
nō dat paupi q supfluu h3.sed qn necessitas iminet.
qn aūt sit talis necessitas q obliget ad pctm morta
le.nō pōt rōe determinari.sed cōittit prudētie. & fi/
dei dispēsatoris. Un si bona fide det qn sibi videtur
expedire imunis est a pctō.alioquin mortaliter pec/
cat.hec i. Ex qbus oibus p3 respōsio ad arg^m Ro/
selle vbi dicit q multi dānarent ex opiniōe Ricar.q
Ricar.seqt cōiter.s.Tho.in sententijs.& q̄si parse di/
cit ea q dicit.s.Th.trūcando aliqn & addēdo.que
opi°. Ricardi ē opi°.s.Tho.& Pe.de pal.& q̄si oiuz
ibi scribentiu. Unde si bn intelligant ea q dicta sūt
in isto.§.& precedētibus.apparebit q nō o3 q mul
ti dānent ex ista opiniōe.imo p3 q nullus ex ista di
spēsatiōe dānet .nisi sciēs.& ex psequēti volēs:nō.n.
peccat mortalit vt dictu ē s3.s.T.nisi qn sibi vr q
teneat dat. vn si ē fidelis dispēsator facilē pōt caue/
re peccatum:q2 nō tenet nisi qn potest & cogno/
scat se posse teneri. Et si quis vellet dicere q in hoc

opinionē .s. Tho. se fundare ī isto passu. iō videtur rōnabilr eē dō fm q dicit.d.ar.flo. q.s.Tho. voluerit limitaꝛ illā ꝯclusionē.s.q qn̄ dȝ seq aliqd magnū icōueniēs vel magna idecētia circa ꝓpriū statū q tūc nō teneaꝛ ēt paciēti extremā necessitatē:ꝛ rō ē qꝛ hoc videꝛ quasi ptinere ad necessitatē idiuiduū:ꝛ hoc inuit ibi:vt de residuo nō posset vitā trāsigere ꝯuenienter: hoc.n.q̄si ptinet ad vitā:ꝛ sic q̄si poneret i periculo ꝓpriā vitā.vel suoꝝ:ꝛ ibi:vt non sequaꝛ max^{m} icōueniēs :ꝛ sic intellige solutionem q̄ posita fuit ad hoc supra in precedenti.§.6. circa fi. Ut^{m} possit fieri de illicite acq̄sitis puta p symo^{m} per ludū.p meretriciū. hystrionicū.furtū.vsurā:ꝛ sitia. vide.i.ꝟ.restitutio.§.14.15.ꝛ.16.

8 ¶ Quis possit facere elꝭaȝ .R̄.q qlȝ q pōt donare. de qb^{9} supra.ꝟ.donatio.p totū.de seruo aūt ancila vel famulo. dicit.s.Tho.vbi.s.2^{e}.q.32.ar^{o}.8.q ille q ē sub ptāte alterius ꝯstitutus iq̄tū hui^{9} hȝ supiorís ptātē regulari dȝ.Hic ē.n.ordo nālis. vt iferiora fm supiora regulētur:ꝛ iō oȝ q ea i qb^{9} inferior supiori subdiꝛ dispēset. nō aīr q̄ȝ ei sit a supiori comissuȝ.sic g^{o} ille q est sub ptāte ꝯstitut^{9}.de re hȝ quā supiori subiciꝛ .elꝭaȝ facere nō dȝ.nisi quatenus fuerit ei a supiori cōmissum. Si qs vero habeat aliqd fm qd ōtāt supioris nō subsit.iā fm hoc nō ē subiectus.q^{m} ad hoc.ꝓprii iuris exñs:ꝛ d hoc pōt elꝭaȝ facere hec .s. Tho. qnq̄ tn̄ pn̄t facere. p̄ qn̄ iminet aliq̄ magna necessitas:ꝛ nō ē tps vt possint habere recursū ad supiorē vt nō. Pan.i.c.si qs.d fur.ꝛ nō. glo.i.c.nō dicatis.12.q.1. Secūdo qn̄ vidēt aliquē i extrema necessitate.etiā ꝯ supioꝝ ꝓhibitionē pn̄t ei elꝭaȝ dare.imo pn̄t furari:ꝛ rapere vt dēt. imo tenētur qꝛ i tali casu.oīa facta sūt coīa. hȝ.s.Tho.4. di.15.q.2.ar^{o}.4.ad.2^{m}.ꝛ.2^{e}.q.32.ar^{o}.8.ad.2^{m}.Tertio pn̄t de volūtate dn̄i expssa.vel p̄sumpta. vt puta qꝛ hn̄t administrationē a suis supiorib^{9} cōmissaȝ.ar. ff.de dona.l.filiusfamilias.§.1.itetellige hȝ .s.T.4. di.15.q.2.ar^{o}.5.q^{a}.5.iq̄tū dat sibi cōmissionē.alias eniȝ q̄uis sit dispēsator reꝝ nō tn̄ poniꝛ dispēsator q̄si ptātē aliquā habeat i reb^{9} dn̄i. sȝ q̄si tractās ea ad vtilitatē dn̄i.nisi panē ꝛ hmōi.vt dictuȝ ē de filijs.pōt ēt facere in illa necessitate qua dn̄s teneꝛ:qꝛ debemus de vnoq̄ȝ existimare q velit facere ea ad q̄ tenetur : alias nō debet nisi ꝯstet q placeat dn̄o. Quarto qn̄ de licētia suoꝝ supioꝝ peregrinātur:vel sunt i scholis. qꝛ pn̄t facere elꝭas. quas alij honesti pegrini:ꝛ scolares coiter faciūt ar.l.vlti^{a}.C.ad macedo.ꝛ.l.si longius.ff.de iudi.ꝛ.c.pterea d offi.dle. facit glo.i dc.^{e}.de vi.ꝛ ho.de.Uide supra.ꝟ.donatio.p̄.§.7.de salario aūt certū ē q pōt.

9 ¶ Ut^{m} monachus possit facere.R̄.hȝ.s.Tho.vbi.s.i.2^{e}. ad p^{m} q nisi hȝ dispēsationē a p̄lato comissaȝ noīe cui^{9} pōt ꝛ dȝ elꝭas facere de rebus monasterij supfluis hȝ q sibi ē comissuȝ. si vero nō hȝ dispēsationē qꝛ nihil ꝓprij hȝ.tūc nō pōt facere elꝭas.sine licētia abbātis. vel expsse habita. vel ꝓbabitr p̄sūpta. nisi forte i articulo extreme necessitaꝭ.nō tn̄ pp hoc efficiꝛ peior ꝯdictiōis qꝛ q̄uis bonū sit facultates paupib^{9} erogare melius tn̄ ē ꝑ itētiōe sequēdi deū isimul oīa donare :ꝛ absolutū solicitudine egere cuȝ xpo hoc.s.Tho. pōt ēt illis q̄tuor modis dictis in.§.pcedēti de seruo vide supra.ꝟ.donatio.1.§.7. De clerico vide.s.ꝟ.cleric^{9}.2°.§.4.ꝟ.restitu^{o}.§.19.

¶ De filijs familias dicit.s.Tho.vbi.s.ad.3^{m}.q ea q̄ sunt filijfamilias sunt ꝛ patris:ꝛ iō nō pōt elꝭaȝ facere nisi forte aliquā modicā.de qua pōt p̄sumere q patri placeat. nisi forte alicuius rei cēt sibi a patre cōmissa dispēsatio : ꝛ idē dō ē de seruis h.s.T. vn̄ pōt etiā illis quatuor modis dictis i.§.8.de seruis vide.s.ꝟ.dona^{o} p̄.§.6.Addit.s.Tho.4.vbi.s. imediate q^{a}.2^{a}.q pōt dare panē.vel huius.q̄ nō iferūt sensibile dānū.de qbus satis ꝯstare pōt. q parētib^{9} placeat:ꝛ q̄uis sit heres.nō tn̄ ē adhuc dn̄s reꝝ:ꝛ nō dīt a seruo.pōt tn̄ vti rebus parētū ad necessitatē suā.qꝛ parētes ad hoc tenētur.non tn̄ pōt dare alijs.posset etiā si haberet peculiū castrēse.vel quasi de alijs dic vt dictū est. Uide ifra.§.12. x

¶ De vxore dicit.s.Tho.vbi.s.ad.2^{m}.q si hȝ alias res pter dotē.q̄ ordinaꝛ ad subsistēduȝ onera matrimonij. vel ex ꝓprio lucro. vel quocūq̄ȝ alio licito mō.pōt daꝛ elꝭaȝ:ꝛ irreq̄sito assensu viri. moderatas tn̄.ne ex eaꝝ supfluitate vir depaupeꝛ. alias āt non debet dare elꝭaȝ.sine ꝯsensu viri.vel expsso vel p̄sūpto.nisi i articulo necessitatis.sicut d monacho, vel seruo dictū ē.q̄uis .n. mulier sit equalis viro in actu matrimonij.tn̄ i his q̄ ad dispēsationē domus ptinēt vir caput ē mulieris. beata Lucia sponsum habebat nō viꝝ. vn̄ d ꝯsensu matris poterat elꝭas facere.hec ille.subiūgit.s.Tho.q.d.15.q.2.ar^{e}.5.q^{a} p^{o}.dūmō vir nō ꝓhiberet:ꝛ si etiā ꝓhiberet verbo. posset ꝓbabitr credere q eā nō itēderet simpliciter ab elꝭs cohereꝛ sȝ a supfluitate elꝭaꝝ. nisi aperte pateret ꝯtrariū qꝛ tūc nō valeret rati habitio.aliq̄s tn̄ cōes ꝛ modicas de quibus ei ꝯstare pōt. q viro placeret.si necessitatē paupis inspiceret.h ille.posset aūt illis q̄tuor modis dictis.s.§.8.Quinto pn̄t dare fm ꝯsuetudinē qꝛ ꝯsuetudo dat iurisdictionē:ꝛ lȝ aliqn̄ viri ꝓhibeāt dic vt dictū ē. Sexto qn̄ vtitr gerit negotiā viri.puta qꝛ videt viꝝ crudelē:ꝛ vt de^{9} suspēdat irā suā.vel eum illuminet.dat moderatas elꝭas occulte.16.q.1.reuertimini :ꝛ iō bn̄ facit mulier dādo elꝭas occulte sine scādalo viri vt de^{9} illū illuminet. itellige tn̄ fm q dictū ē. facit ad hoc ex^{m} abigail.1.R̄.25.q̄ liberauit virū suū pp panes datos Dauid ꝯ volūtatē viri sui. Septimo si vir assignauit sibi certū qd ꝑ victu:ꝛ ipa abstinet. vt inde elemosinas faciat:qꝛ sibi datū videꝛ .s.ex ꝓprio lucro vt dictū ē. Nec debēt deduci ꝓprie expēse:qꝛ vir teneꝛ ad illas ex dote : ꝛ gubernatiōe familie :ꝛ alia obsequia. si tn̄ vir nec^{e} haberet priusquam teneret sibi ꝛ viro xi

q̃ᵹ aliis. adde si vir eēt fatuus ſm Pe.de pa.q2 tūc diſpēſatio deberet ad vxorē.niſi p ſupiorē aliter eēt ordinatū.Uide.ē.ℽ.donatio.ꝑ.§.9. Jtē adde ſm Pe.de pal.Si vir ſit abſens:ꝛ nō poſuit alium diſpenſatorem domus ſue loco ſui.

12 ℂ De minore ḃ Pe.de pal.4.d.15.q.4.arᶜ.6.ꝙ ea debet fieri ab habēte plenariū dominiū:ꝛ plenariā adminiſtrationē.vñ nō a minore a.25.ānis.niſi ſit tā modica ꝙ nō videaᷓ circūſcriptus.Tutor aūt ꝛ curator poſſunt de eis deficiētibꝰ ſuis.q2 poſſunt remunerare bñmentos pupilli: ꝛ magis paupes loco xpi ad Gala.4.q̃to tpe paruulus ē.Uide.ē.§.x.

13 ℂ Quis debet preponi i elemoſyna.ꝶ.ſm.s.vbi.ē.2ᶜ.ar.9.ꝙ ſicut Aug.dicit.ꝑ.de doc.chri.Jlli q ſūt nobis magis cōiūcti:quaſi quadā ſorte nobis obueniūt.vt eis magis puidere debeamus. Eſt tñ circa hoc diſcretiōis rō adhibēda. ſm differentiā cōiunctiōis:ꝛ ſanctitatᷓ:ꝛ vtilitatis. Nā multo ſanctiori magis idigentiā patienti:ꝛ magis vtili ad cōe bonū ē magis ea dāda.q̃ꝫ pſone ppinqori.marᶜ ſi nō ſit multū ꝯiūcta.cuius cura ſpecialis nobis iminea:ꝛ ſi magnā neceſſitatē nō patiaᷓ.hec ille. Sic ergo elemoſyna ē oibus indigētibus faciēda eo ꝙ miſericordia oēꝫ miſeriā velet remouere cuꝰ actus eſt elemoſyna vt.ē.dictū eſt. De hoc ē tex.ꝛ glo.in .c.quieſcamus.42. ſi tñ ōra eſt habēda vt nō poſſit oibus puidere vtꝫ ex his ꝟbis.s.Tho.ꝛ ex tex.86. di.c.nō ſatis. ꝑ ad ſeipm debet habere diligentiam q̃uis non proprie dicaᷓ elemoſyna q2 miſericordia eſt ad alios niſi forte ex perſona alterius puta cum aliquis diſtributor ponitᷓ elemoſynarꝫ. pōt ꝛ ipſe ſibi accipere.ſi indigeat eo tenore quo ꝛ aliis miniſtrat. hec.s.Tho.vbi ſupra.ad pᵐ. q̃uis Angelica videaᷓ dicere ꝯtrariū.ſed tene.s.Tho.quō clericus poſſit diſtribuere bona eccleſiaſtica ſibi commiſſa ꝛ maritare proprias filias.vide iſra .ꝟ.reſtituᶜ.§.19. 2ᵒ ad ſuos.3ᵒ.noti.4ᵒ.boni.deinde extranei que intelligenda ſunt ceteris paribus. poſſet.n.eē extraneus in tāta neceſſitate ꝙ deberet ꝑponi noto:ꝛ ꝯiuncto. qui nō eſt in tali. ſed pater etiā malus debet ꝑponi cuicūqꝫ bono in equali neceſſitate:ꝛ etiā filij ꝑ Pe. ꝑpter ꝑceptū dei ad qđ tamen ꝑceptū reducitᷓ ois neceſſitas dandi elemoſynā .q. pro ꝑimo accipiᷓ pis bō ḃ ꝙ dicit.s.Tho.4.di.15.q.2.ar.ꝑ.q.4ᵃ.Et q̃uis peccatori nō ſit ſubueniēdum ſm.s.Tho.vbi ſupra.2ᶜ.ad pᵐ arᵐ.inquātū eſt peccator.i.vt p hoc in peccato foueatur.ſed inquātū hō eſt tñ eſt ſubueniendū.i.vt natura ſubſiſtetᷓ ar.d.c.quieſcamus :ꝛ ſi propter ſecuritatē cibi negligeret iuſtitiā tūc eſſet ſubtrahēda.5.q.5. nō ois. Et ſi quis arguit q2 elemoſyna datur ꝑpter retributionē mercedis eterne ad quā non valent peccatores.ꝶ.s.Tho.vbi.ē.2ᶜ. ad.2ᵐ.dicens ꝙ opus retributioni eterne dupliciter valet vno quidēꝫ modo ex radice charitatis ꝛ ſm hoc elemoſyna eſt meritoria ꝑ vt in ea ſeruatur ordo charitatis ſm quā ꝑpinquioribus magis puidere debemus ceteris paribus. Uñ Ambro.i lib.ꝑ. de offi. Jlla probāda liberalitas vt proximos ſanguinis tui nō deſpicias ſi egere cognoſcas melius eſt.n.vt ipſe ſubuenias tuis quibus pudor ē ab aliis ſumptus depoſcere. Alioᵒ valet elemoſyna ad retributionē vite eterne ex merito eius cui donatur qui orat pro eo q elemoſynā dedit ꝛ ſic tenet arᵐ.

ℂ Utrꝫ elemoſyna ſic faciēda abundāter.ꝶ.ſm.s. Tho.vbi.ē.2ᶜ.ar.ſi. ꝙ abūdātia elemoſyne poteſt cōſiderari dupliciter.ſ.ex parte dātis:ꝛ ex parte recipiētis. Ex parte quidē dātis.cū.ſ.aliqs dat qđ eſt multū ſm ꝑportionē ꝑprie facultatis:ꝛ ſic laudabile eſt abundāter dare.vñ ꝛ dñs Luc.21. laudauit viduā q ex eo ꝙ deerat illi. oēm victū quē habuit miſit.obſeruatis tñ his q ſupradicta ſunt de elemoſyna facienda de neceſſariis.§.7.Ex parte vero eiꝰ. cui daᷓ eſt abundās elemoſyna dupliciter.vno mō ꝙ ſupat ſufficiēter eius indigentiā:ꝛ ſic laudabile ē abūdanter elemoſynā tribuere. Alioᵒ vt ſupabūdet ad ſupfluitatē: ꝛ hoc nō eſt laudabile. ſꝫ melius eſt pluribus idigētibꝰ clargiri. vñ ꝛ apoſtolus dicit.i. ad cor.13.ſi diſtribuero in cibos pauperū. vbi dicit glo.per hoc cautella elemoſyne doceᷓ vt non vni ſꝫ multis deᷓ.vt pluribus proſit.nec debet dari abundāter etiā ꝑximis vt ditiores fiant : ꝛ ſunt diuerſimode dande ſm diuerſas ꝯditiones dātis:ꝛ recipiētis ſm ꝙ prudētia ꝛ ratio docet hec ḃ.s.Tho. Nec eſt dāda elemoſyna vt ſit alicui occaſio negligentie.vel non laborandi ar.§.ꝑ.82.di.c.eps.Et eſt merito diligētia adhibenda circa illos.qui fingunt ꝛ mēdicant.d.§.ꝑ.Nec eſt furandū etiaꝫ iudeis.vt elemoſynā inde faciat ſm Ray.q2 nō ſunt faciēda mala vt veniant q̃cūqꝫ bona.14.q.5.forte.intellige niſi in extrema neceſſitate vt dictū ē.ē.§.5.ꝛ.6. 14

ℂ Utrᵐ elemoſyna liberet ab inferno decedentem in pctō mortali .ꝶ.ḃ.s.Tho.4.d.15.q.2ᵃ.ar.2ᵒ.qlᵃ pᵃ. ꝙ cū pene infernalis.eſt culpa mortalis manēte autē cā manet effectus.vñ cū ab eo q in peccato mortali moriᷓ non poſſit vlterius culpa mortalis tolli. ſicut nec a demonibus.q2 vt dicit Damaſcenus qđ eſt hominibus mors eſt demōibus caſus.pꝫ ꝙ neqꝫ elemoſyna ab eo prius facta:neqꝫ poſt mortēꝫ eius facta ab alio.pōt eū qui in peccato mortali decedit a pena inferni liberare. Et ſi qs arguat q2 Thobie .4.dᷓ ꝙ elemoſyna liberat ab oi peccato:ꝛ a morte.ꝶ.ſm.e.ibi ad pᵐ ꝙ eo mō quo aliquis liberaᷓ a peccato mortali per elemoſynā liberaᷓ ab iſernalibus tenebris.liberat aūt a peccato mortali elemoſyna hoiēꝫ adhuc i ſtatu vie exiſtētem dupliciter vel ipediēdo futurꝫ pctm̄.ſicut ꝛ alia opa meritoria. q hoiēꝫ i grāꝫ ꝯfirmāt.vel a ꝑterito liberādo. iqᵐ diſponūt eū q iā i pctm̄ icidit ad grāꝫ recuperādā.ſic ꝛ alia opa de gñe bonorꝫ recta itētiōe fcā. ḃ ille.vñ illa auctoritas debet itelligi qᵐ ad ſtatū pſentē. 15

16 ¶ Utrum elemosyna sit plus satisfactoria magis quam oratio:
et ieiunium. R. sm. s. Tho. vbi. s. 4. sñtaz. q. 2. ar. 2. quod sic.
vbi ait efficacia satisfactionis inuenitur in tribus satisfa
ctionis partibus eius. que quidem complecte in vna inuenitur: et
alijs diminute. Elemosyna. n. includit in se virtutem ora
tionis: et ieiunij duplici ratione. primo quia elemosina cum consti
tuit cui datur debitorem ad orandum: et ieiunando et alia
opera bona faciendum. que potest pro eo qui dedit. 2°. quia elemosyna
propter deum data est quasi deo quedam oblatio facta. Et sicut
in quantum bona exteriora ad corporis conseruationem or
dinantur. subtractio exteriorum bonorum per elemosynam quasi
virtute continet ieiunium. quia extensio quo maceratur cor
pus. similiter etiam oratio continet. ieiunium. extensio intelle
ctus ad deum debilitatem corporis parit. vt dictum est
vnde elemosyna complectius habet vim satisfactionis. quam oratio: et
oratio quam ieiunium: et ideo dicitur. i. Thy. 4. corporis exercita
tio ad modicum vtilis est: et propter hoc elemosyna magis indi
citur vt vtilis medicina peccati. quam oratio. sicut Luc. xi. da
te elemosynam et omnia munda sunt vobis. et Dan. 4. peccata
tua elemosinis redime et Thobie. 4. elemosina ab
omni peccato liberat et. 1. Thi. 4. pietas ad omnia valet.
quod autem Matth. 17. non fiat mentio de elemosina. sed de
oratione et ieiunio. ad liberandum illud genus demoniorum.
est propter quandam dispositionem interiorem quam facit oratio: et ieiu
nium. elemosina etiam plus habet de ratione boni quam ieiu
nium. in quantum immediatius sed habet ad charitatem. Est etiam
magis satisfactoria quam alia opera. quia constituit debito
rem eum cui datur: et habet bonam intentionem dantis et opus
in se. Utrum retardatio elemosine noceat defuncto in
fra. in verbo mors. §. fi. et. in verbo executio. §. 16.

Emancipatio quid sit. R. quod est relaxatio patrie
e potestatis. coram iudice competente voluntate patris
et voluntate filij concurrente: et in vtriusque presentia
dicta ex eo quod extra manum. i. potestatem patris ponitur filius. l.
non nudo. C. de eman. li. et Insti. qui. mo. ius pa. po.
sol. §. preterea. Et per hoc quod dicitur voluntate filij concurrente
Bar. i. l. quidam cum filium. de verb. ob. dicit. quod filius non
potest cogi emancipari. nisi ex causa vt ibi. Et sicut pater
cogitur emancipare filium ex causa. ita filius cogitur recipe.
sed aliter dicat glo. et male. Insti. qui. mo. ius pa. po.
sol. in fi. quidam dicunt quod non requiritur presentia filij impetrato
tamen rescripto principis: et filio consentiente. Item infans de
speciali licentia principis potest emancipari. sed tunc
non requiritur consensus filij.

i ¶ Utrum pater teneatur emancipare filium. R. quod non regula
liter quia patria potestas est inestimabilis. ff. de le. i. l. fi
liusfamilias. nec filius regulariter potest compelli vt eman
cipetur a patre. nam in his que sunt voluntarie iurisdictio
nis non potest quid fieri altero inuito. vt in auct. qui.
mo. ius pa. sol. §. fi. fallit primo si pater maleficiat filium verbe
ribus contra pietatem. Item si compellat eum peccare in corpus
suum. Item si filius est arrogatus impubes: et pubes factus pro
bat non sibi expedire esse arrogatum. Item si pater agnouit
sibi relictum legatum. vt emanciparet filium: et in istis pater te
netur. vt no. Azo. in summa. C. de emanci.

¶ An emancipatio sit pena. vel honor. R. Bar. i. d. l. 2
quidam dicat quod emancipatio quo ad quid est honor. quia
soluitur patria potestas. quo ad quid est pena. cum filius
adoptiuus expolietur totaliter a successione vt i. l. cum
adoptiuis. C. de adop. An pater possit emancipare
filium per procuratorem dic quod sic. vt no. Bar. in. l. ga
lus. §. forsitan. de li. et po.

¶ Utrum filius emancipatus reuocetur in potestatem patriam propter 3
alimenta non prestita patri. sicut libertus reuocatur in seruitu
tem propter alimenta denegata patrono. R. Cinus in l. filius.
C. de igra. li. quod sic. quia hec est magna iniuria. que attro
ciori manui equipolet. ff. de li. agno. l. alimenta. imo
plus quia necare videtur qui alimenta denegat. vt. e. ti. l. necare.

¶ Qui sunt effectus patrie potestatis. R. Angelus de are.
Insti. de pa. po. ponit multos primus est quia patria po 4
testas operatur circa casum. l. si infanti. C. de iur. deli. vbi
mortuo filio infante herede ab alio instituto et non
addita hereditate pater occupat dictam hereditatem iure
patrie potestatis vt ibi no. per Bar. Secundo operatur quod fi
liusfamilias non obligatur ex mutuo. vel voto sine con
sensu patris. vt. l. primo. et per totum. ff. ad macedo. et. l. si quis
rem. §. voto. ff. de pollic. Tertio operatur quod filiusfamilias
non potest testari. vel codicilari etiam consentiente patre. vt. l. pe.
et fi. C. qui testa. fa. po. Quarto quia filiusfamilias non
potest donare etiam causa mortis sine consensu patris. vt. l. tam
is. §. 1. et ibi glo. et Bal. ff. de do. cau. mor. Quinto quia
propter patriam potestatem pater potest corripere: et castigare filium. vt. l.
primo. C. de emanci. pro patri: et. l. si filius. C. de pa. po. Sex
to operatur quod filiusfamilias. non potest habere tutorem nisi in casu. l.
fi. C. de sen. pas. et sic no. quod filius qui prius erat subie
ctus alteri per emancipationem efficitur sui iuris et liber.

¶ No. etiam quod licet pater debeat habere integrum vsufructum
aduentitiorum filij existentis in potestate. vt. l. primo. C. de bo. ma. 5
tamen in filio emancipato non totum sed medietatem tamen. sibi
reseruat. licet olim lucraretur pater tertiam partem bonorum aduen
titiorum filij. vt insti. per quas personas. no. acq. §. hoc quoque
et ibi Ange. de are. Et sic no. quod si pater perdat patriam
potestatem per emancipationem. quod etiam perdit partem vsu
fructus: et sic quandoque facto patris finitur. sin autem
sine facto suo finiatur patria potestas. non finitur vsus
fructus vt. i. n. C. de bo. ma. ita dicit Bar. in auct.
Idem est. C. de bo. que. lib. Adde etiam quod no. Bar. in. l.
pater filium. ff. de colla. dot. quod licet emancipatus non te
neatur conferre id quod si fuisset in potestate esset aduen
titium quia aduentitia non conferuntur. cum hodie fru
ctus qui ex eo peculio aduentitio percipiuntur debet
conferre. quia si remansisset in potestate. dicti fructus
fuissent patris. igitur etc. Idem Ange. i. d. §. hoc quoque.

¶ Utrum datum a patre filio pro premio emancipa
tionis secundum consuetudinem. vt. l. vt liberis. C. de col. bo. 6
sit communicandum cum alijs fratribus. R. quod sic. sed
cum alijs non computabitur in legitima nisi pater
hoc dicat expresse. vt. l. si quando. C. de inoffi. te. Quo
modo pater potest donare filio emancipato. in verbo do
natio primo. §. 13.

Emphiteosis qd est. R. latine melioraº. dicit.

c Antiquitus.n.p hūc tractatū viles qdā terre cōcedebant. quas recipiēs meliorabat. ⁊ meliorationes sue erāt. qd postea p̄missū de fertilibus. ⁊ fructuosis. ⁊ cōsistit i reb⁹. soli tm̄. qd ⁊ iuxta vulgare quorūdā. dr̄ datio ad liuellū. ⁊ est medi⁹ ꝯtus inter locationē ⁊ venditionē. ⁊ sꝫ Pa.in.c.si.ꝺ loca. est proprie emphiteosis ꝯtus p quē trāsfertr̄ dn̄ium in emphiteotam. retēto dn̄io directo apud ipsū dn̄m. ⁊ aliqd soluitr̄ singulis ānis dn̄o.l.i.ff.si ager.vecti. de cui⁹ nā.pº.est. q dn̄iū eius directū remanet apd̄ dn̄ū. vtile vo apud emphiteotā.2º. q: dn̄s hꝫ possessionē eius ciuilē: ⁊ emphiteota nālē. Et cōparantur vsufructuario cuius signū q: nō pōt eā pscribere.C. de pscrip.30.an.l.male. ergo nō hꝫ ciuilē. esset.n.sufficiēs eā pscribēdi.ff.de aq.rer. do.l. acquirit.§.si. 3º. cū in eo fiat distinctio. vtilis ⁊ directi dn̄ij. necᵉ est vt ꝯsistat in rebus soli. ⁊ sm Pa.in.c.si.de loca. sm aliquos requiritr̄ scriptura. sed Bar. tenet oppoᵐ. q: cōsuetudo est ꝯria. Quarto sꝫ aliquos dꝫ dari aliqd in prinº. sed sm Pa.in.d.c.si. nō est necᵐ. Quinto q singulis annis aliquid accipiat. Sexto ꝯhitur aliqñ ad tp̄s. puta.10.vel.20.annoꝝ. vel ad primā vel scd̄aꝫ gn̄ationē. aliquādo in perpetuum. ⁊ tunc nunq̄ auffertur quousq̄ soluat canonem.

1 Cōtractus iste. differt a ꝯtu cēsuali. q: p ꝯtū emphiteoticū trāsit solū dn̄ium vtile.d.l ager.vecti. sꝫ per cēsualē trāsit ēt directū. ⁊ sit cēsual. qñ dicit trāsfero in te. quicquid iuris in ea habeo.c. cōstitutus de reli.domi. ⁊ illa q̄ sit de gn̄one i gn̄onē assimilatr̄ inuestiture feudali. sm Bar.in.l.si mihi ⁊ titio.ff. de verb.obli. ⁊ tex.cū Bal.in.c.pº. de vasallo decrepite etat̄. Quomodo differat a feudo vo. feudū.§.pº.

2 Utrum ius emphiteoticū. trāseat ad extraneos heredes. R. q fuerūt opiniōes sed opiᵉ. Jo.ꝺ Imo. in.c. si.ꝺ loca. videtr̄ melior q dicit q sic. etiā in re ecclesiastica dūmō sit dacta sꝫ illā solēnitatē.c.i.de re.eccl. nō alie.li.6. ⁊.c. sine exceptiōe.12.q.2.d.Feli.i.c.i p̄na de pba.col.12. disputat hāc.q. ⁊ videtr̄ adherere dicte opiniōi: adēs q si appareat de ꝯsuetudine q ꝺbet seruari: ⁊ sꝫ.d.Abb.i.d.c.i p̄na. emphiteosis ꝯcessa a priuato p se ⁊ filijs: trāsit ad nāles. qdā tn̄ sm.d. Feli. ibidē tenēt ꝯriū. dicētes. q nāl nō ē ꝓprie fili⁹: ⁊ ipe.d.Feli. dicit eē attēdendā mentē. dātis ex verbis: ⁊ ibidē dicit.d.Abb. q emphiteosis cōcessa ab eccl̄ia p se ⁊ p suis filijs. nō extēditr̄ ad nāles: vt qdā extēdūt. si ēt eēnt legitimati. nisi legitimarētur p sequēs matriᵐ. Sed qd de ēphiteosi possessa ab aliquo qui efficitr̄ monachus.d.Feli. i.d.c.i p̄na.24.col. ibi.7º. disputat hāc.q. ⁊ ꝯcludit post Jo.an. q si est ab eccl̄ia data. q trāseat. si vero eēt a psona priuata. tūc sunt ꝯrie opiniōes Pe.de āchara. ꝯsulunt q sic dicē tn̄ q dn̄s pōt reuocare.f. biēniū a ꝓfessiōe: vel a morte nāli. sꝫ alios. illa tn̄ opiᵉ q̄ tꝫ q n̄. dicē q monasteriū habebit quousq̄ vixerit ipe mōachus.

Utrum accipiēs ēphiteosim. vsq̄ ad tertia generatione: ⁊ nō dicit inclusiue: neq̄ alia equipolētia. illud: vsq̄ intelligatr̄ exclusiue. R. q si: vsq̄ ponitr̄ a lege sup gradu. sic stat inclusiue. vt isti.de agna.succe.§.si. ⁊.c. nō debet de ꝯsan. ⁊ affi. sꝫ si ponitr̄ ab hoīe i ꝯtu obligatorio. tūc ponitr̄ exclusiue.l.veteribus.ff.ꝺ pactis. sꝫ quidā intelligūt i eo q auget obligationē. sꝫ i casu nr̄o nō auget. sꝫ facit eā trāmissibilē: ⁊ iō includit sꝫ Cal. Bal.tn̄ i.l.meminisse.ff.de offi.pcōsu. dicit. in re eccl̄ie si dicatr̄ vsq̄ ad tertiā generationē stabit inclusiue. si vero vsq̄ ad quartā stabit exclusiue. q: vltra tertiā generationē nō pōt fieri inuestitura. vt i.d. .§.ēphiteosim. De hoc vide Ang.de are. isti.ꝺ loca. .§.adeo aūt. Sꝫ nō qd stipes cōputabitr̄. R. q nō. q: accipiēs nō ē gn̄o suipius: ⁊ i gradib⁹. stipes nō cōputatr̄ i numero.ff.de gradi.l.iuriscōsultus. sicut vn⁹ nō ē nūs sꝫ numeri p̄ncipiū. Bar. vo tꝫ q cōputetr̄ nisi dicatr̄ sic. vsq̄ i ipā tertiā generationē. 3

Utrum pr̄ q accepit emphiteosim pro se ⁊ p suis filijs possit illā plegare vni filioꝝ. R. Bal.i.c.p.in tit.an agnatus i.6.col. tꝫ q sic: ēphiteosim sed nō feudū ⁊ multi alij. Ang. vo ꝯsi.18. tꝫ q nō: q: ius ē acq̄situ filijs nisi alteri filioꝝ tātūdē de alijs bōis plegasset. Alle.l.i.§.assignare.ff.de assi.liber. iūcta.l.si cuꝫ dotē.ff.solu.ma. vbi pr̄ pōt diminuere ius filie ex prima p̄missiōe qua.s.dotē dedit marito: ⁊ postea exigit ipsa filia: dūmō tātūdē eidē derelinquat q̄ntū diminuit: ⁊ sic ꝯcorda dicta doctoꝝ. 4

Utrum veniāt filie qñ accepit p se ⁊ suis filijs. R. sm Jo.de Imo.i.c.si.de loca. q nō. p singulare dictum Archi.i.c.si qs suadēte.17.q.4. vbi voluit q i materia ꝯtuū masculinū nō cōcipiat femininū. per.l. veteribus.ff.de pac. hec tenēt multi alij. 5

Utrum emphiteota possit dimittere emphiteotecā: ⁊ se. qñ vult liberare. Et lꝫ aliq distinxerūt an sit obligatus rōe rei: ⁊ sic possit. an rōe psone: ⁊ nō possit: vt dicit.d.Odoar.tn̄ Jacob⁹ est ꝯ. tenens q nullo mō pōt ⁊ idē Pau.i.c.iudicatū. de imm.ec. q: qd a prin° est volūtatis. ex post facto ē necessitat̄.l.sicᵗ.C. de act. ⁊ ob. Itē q: psonalr̄ ē obligat⁹ ad pēsionē.l. p° ⁊.2°.C.de iur.emphi. ergo tenetr̄ psonalr̄. cuꝫ oēs actiōes sint psonales. Insti. de acti.§.appellamus: ⁊ sic dimittēdo rē obligaretr̄ ad pēsionē. q: psonales actiones sunt affixe ossib⁹ nr̄is.l.qs gᶜ.ff.de pecu. Et q n̄ possit renūtiare ēphiteosi inuito dn̄o. tenet.d. Feli.i.c.q̄ i eccl̄iaꝝ.de ꝯsti.col.30. circa mediū q: tenetr̄ ad pstādū seruitiū certū.p viā dādi. vn̄ dimittēdo rē no pōt ab hac obligatiōe liberari. nisi pactuꝫ vel cōsuetudo aliud inducat. 6

Utrum possit aliū ēphiteotā facere. vel alteri locare. R. q sic. Insti.locati.§.adeo. q: nō est ꝓprie alienatio vera. ꝯriū tenet Spec.tit.de loca.§.nunc.v.125. sꝫ pōt ꝯcordari. q si talr̄ vult dare i emphiteosim q ipe sic liber a pstatiōe canonis. nō pōt: alr̄ sic locare tn̄ ēt ad lōgū tp̄s pōt sm.Spe.vbi.s.v.123. 7

8 ¶ Utrũ emphiteota cuiuscũqz etiã ecclesie possit donare.aut legare melioratiões. quas fecit i ẽphiteoticã.sine alia solẽnitate.Ꝟz.glo.i.c.fi. de loca. ꝙ sic: ⁊ coiter sequũtur doc.Bar.tenet verũ in emphiteota sua:ſʒ nõ in emphiteota priuati in.l.fi.C. de iur. ẽphi.per.l.2.C.eo.ſʒ Bal. i.l.vsufructu.ff.solu.ma. reprehendit Bar. ⁊ dicit eũ male intellexisse.d.l.2.qꝛ loquiꝰ qñ alienat proprietatẽ:⁊ sic ius dominij: ſʒ qñ alienat donãdo vel legãdo saluo iure dñico.sẽp tenet donatio.vel legatũ.vñ dicit Pa.i.c.fi.ꝺ loca. ꝙ vbicũqz ꝓhibeꝰ vẽditio facta cõmemoratiõe de ꝑcio.vt in.d.c.fi.⁊.d.l.fi.nõ itelligiꝰ de alia alienationis specie.vt in.l.fi.C.de ꝑdi.curi. ⁊ deci. Et per hoc infert ꝙ etiã ꝑmutare põt : ⁊ sic limita.l.statu liberi.§.quintus.ff.de statuliber.⁊ qꝺ nõ in.l.2.C.de vsuc.ꝓ empto. vbi teneꝰ ꝙ noie ẽptiõis:⁊ vẽditionis.intelligiꝰ ois ꝯtus per quẽ dominiũ rei trãsfertur.tutius tñ est vt nõ permutet sine cõsensu dñi.ꝑꝑ doctores multos qui tenent ꝙ nõ põt ꝑmutare .d.l. fi.⁊ in.d.c.potuit.pignori tñ obligaꝰ põt.l.tutor.§. fi.ff.de pigno.ac ſʒ sit tutius facere cũ consensu dñi. ſm Spe.infra.§.25.circa fi.

9 ¶ Utrũ possit vẽdere rẽ ẽphiteoticaꝫ eccłie. vel meliorationes ꝑdictas.Ꝟz.Pa.in.c.fi.de loca.ꝙ sic dũmõ hãc solẽnitatẽ fuet.ꝓ ꝙ reqrat ꝑlatũ. vel rectorẽ eccłie.q ꝺꝛ eccłia.vt.7.q.1.sane.Secũdo denũnet ꝑciũ.qꝺ offerꝰ vere.l.fi.C.de iure ẽphiteo :⁊ sic põt emphiteota.sine cõsensu:⁊ requisitiõe dñi exponere ius suũ vẽditiõi.qꝛ alias nõ posset sibi ꝑciũ denunciare.Tertio ꝙ ecclesia nõ respõdente. labãtur duo mẽses:hec ꝓbãtur in.d.c.fi.⁊ si ante elapsum terminũ expsse declaret.cessat prefixio termini:ad hoc.c. ab eo.de appl.lib.6. ⁊ hoc qꝛ cessat rõ ꝑfixiõis termini:⁊ sic cessat terminus:⁊ nõ oportebit ãplius expectare.Quarto ꝙ nõ vẽdat ꝓhibitis personis. ꝗs ponit glo.ibidẽ: ⁊ sunt oẽs ꝑsone q non sunt faciles conueniri.sicꝫ capitanei:⁊ hmõi.ex quibus ꝑiudiciũ posset pati eccłia.vt.ff.q satisda.cogũ.l.2.Iste tñ ꝑsone nõ exprimũtur iure ſʒ attẽdiꝰ ius municipale. vel pactũ appositũ in ipo ꝯtu.vt inuit tex. i.l.fi.ff. ad.l.fal.ibi in glo.d.c.fi.ꝺꝛ ꝙ ecclesia cẽseꝰ ꝓhibita ab ẽptiõe rei ẽphiteoticate priuati. q̃si sit lõge potentior.ꝙ sit priuata ꝑsona. Uñ deteriorareꝰ dñi cõditio si fieret alienaꝰ i eccłias. Et dicit Jo.an.in.d.c. fi.ꝙ ꝑsone naliter pauperes ⁊ mulieres cẽsenꝰ ꝓhibite.imo nec debet trãsferri in ꝑsonã minus idoneã. Quinto ꝙ nõ vẽdat.nisi vtile dominiũ sibi ꝯpetẽs: ⁊ meliorationes quas in re fecit. Sexto ꝙ priuus nõ ceciderit a iure suo.puta nõ soluẽdo canonẽ. qꝛ i.l. nemo.ff.de re iur.ꝺꝛ. nemo plus iuris in aliũ trãsferre põt.q̃ȝ habet.infra.§.19.

x ¶ Utrꝫ supradicta debeat obseruare. superficiarius eccłie.qñ vult vẽdere. q est dñs supfici q supra solo alicuius edificat domũ donãdo sibi incẽsuꝫ parnũ.Ꝟz.Bar.i.l.pꝰ.§.pen.ff.de suꝑfi. ꝙ sic per.l.2.C. ne.rei.diuine.vel tẽplor.ſʒ.d.Car. est ꝯ.Ang.vero dicit ibidẽ dictũ Bar.cẽ equꝫ sed iure non ꝓbaꝰ :⁊ iõ añ factũ sequẽdũ.post factũ seruo Car.nõ tñ ſm Bal.in aut.qui res.C.de sac.sanc. eccłe. ꝙ q cadit a solo cadit a superficie.

¶ Utrũ ꝑfacta solẽnitas sit seruanda in emphiteota priuati.seu secularis.Ꝟz.ꝙ nõ. nisi solũ vt requiraꝰ dñs an emere velit melioratiões:⁊ nõ vẽdant talibus ꝑsonis.qbꝰ dñs comode nõ haberet ius suũ vt potẽtioribus:⁊ hmõi. alias caderet a iure suo.vt.l. fi.C.de iur.ẽphiteo.vt nõ glo.i.d.c.fi.de loca. 11

¶ Utrũ frater fratri possit alienare sine ꝑfacta solẽnitate.Ꝟz.Bal.in.l.volũtas.C.ꝺ fideico.ꝙ sic.quãdo duo fratres habẽt emphiteosiꝫ paternã eccłie.etiaꝫ ꝙ vnus põt iura sua alienare alteri sine cõsensu ecclesie.vtrũ possit in dotẽ dari sine ꝯsensu dñi.Ꝟz.Spe.i ti.de loca.§.nũc aliqua.ꝟ.190.ꝙ sic:non trãsfert tñ plus iuris q̃ȝ ipe hꝫ.vt in.c.nuper.de do.inter vir.⁊ vxo.⁊ ſm.d.ꝑdi.in.c.q i eccłiaꝝ.de cõsti.col.19.circa mediũ:mortuo patre filia poterit retinere ex quo est trãsitoria ad heredes:⁊ idẽ erit in donatiõe ꝑꝑ nuptias.nec soluere laudemiũ qꝛ ẽ alienatio necessaria ſm Guil.⁊ Bar.in.l.⁊ ideo.ff.de ꝯdic.fur.filia: põt dari in dotẽ extranee.si inextimata detur:⁊ soluet laudemiũ.ſʒ extimata nõ põt dari nisi filie. Uide.ꝟ.dos.§.8.Sed qd si alienauit sine ꝯsensu dñi: cũ ꝯditiõe si dño placuerit. vel si ꝯsensus dñi accesserit.an res cadat i comissuꝫ.Ꝟz.Alber. post Alber. papieñ.ꝙ nõ:sicꝫ dic si res fuit vendita verbo ⁊ nõ tradita.q̃uis quidã dicãt cõtrariũ. ⁊ si cẽt tradita hac lege.vt si dño velet emere tãtũdẽ teneaꝰ illi restatuere emptor.idẽ esset dicendũ infra.§.20. 12

¶ Utrũ debeat fieri remissio canonis.i.ãnue solutionis.ꝑpter guerrã.Ꝟz.ꝙ ſʒ sit diuersa opinio.põt tñ dici ꝙ si q̃ntas canonis sit ita magna.ꝙ si res locareꝰ de anno in annũ nõ plus perciperet : tũc ꝓcedet opinio ꝙ fiat remissio.nõ solũ ꝑꝑ guerrã. ſʒ etiã ꝑꝑ aliã sterelitatẽ.vt dicit Bal.i.l.i.C.de iur.emphi.⁊ ibi Bar.ꝙ nõ est ꝓprie ꝯtus emphiteoticus.tunc qñ daꝰ tãta q̃ntitas sicꝫ ꝓ locatiõe. Si ꝟo ẽ modicꝰ vt coiter fit.tũc non fieret remissio.ar.l.si merces.§. vis maio.⁊.l.ex ꝯducto.§.i. Nisi sbã rei penitus ledaꝰ.vel nisi fundus captus ab hostibus desperareꝰ posse rehaberi. qꝛ tũc fieret remissio.vide glo.i.d.c. fi.ibi Pa.Et idẽ dic de augumẽto rei.ꝙ nõ augeꝰ pẽsio i casu.qꝰ nõ minuiꝰ ꝑꝑ eiꝰ lesionẽ.ſʒ Bar.i.l. pꝰ.C.eo.ti.rõ ſm Pa.i.d.c.fi.qꝛ ẽphiteota soluit in recognitionẽ dominij directi. qꝺ remãsit penes dominũ.iõ q̃ȝdiu durat sbã.semꝑ subest cã soluẽdi. ſʒ Bar.i.d.l.i. dicat hꝰ itelligere qñ ẽphiteota potuit tm̃ recolligere.ꝙ põt soluere pẽsionẽ.ſʒ hꝰ dictũ nullo iure ꝓbaꝰ nec puto verꝫ.Nã hꝫ hꝰ nõ cẽt dfa iter ẽphiteotã:⁊ colonũ.hec Pa.q ibidẽ ponit secũdaꝫ ꝯclusionẽ.s.ꝙ ꝑꝑ sterelitatẽ ꝯtingẽtem in fructibus. q̃ȝtũcũqz maximã.ñ fit remissio ẽphiteote.ꝑꝑ dãnũ 13

lz aliud fit in colono. colonus. n. videt̃ ꝯduxisse sub quadã tacita ꝯductiõe fructuũ futuroꝝ: ⁊ idõ deficiẽtibus fructibus. fit remissio ꝓ rata. secus de ẽphiteota. Eodẽ mõ videtur dd̃ quocũqꝫ alio mõ. nisi fundus totus vel maioꝛ pars perierit.

14 ¶ Utrũ destructa re ẽphiteotica ⁊ reparata. teneat̃ ẽphiteota pseuerare. puta cõbusta domo ⁊c̃. R̃z. ꝙ nõ. qꝛ illud dr̃ nouũ. facit qd̃ dicit Bar. i. l. dãni. §. si is q. ff. de dan. infec. vbi vult ꝙ si quis obligauit se alicui habẽti domum i villa dare de aqua recẽti in estate. destructa domo destruit̃ obligatio. lz postea reficiat̃. facit etiã qd̃ voluit. Bar. i. l. de pupillo. §. si qs riuos. ff. de no. oper. nũ. vbi dicit ꝙ q reficit: de nouo facit. l. inter stipulãtẽ. §. sacrã. ff. d. v. obli. Itẽ voluit Ang. in. l. 1. §. siqs edificiũ. ff. de no. oper. nũ. ⁊ Bal. in. l. si vt ponis. C. de nup. vbi dicit: dicat cõstitutio eccl̃ie ꝙ nemo faciat foꝛtalitiũ nouũ. icõsulto papa: an filij possint reficere destructuꝫ castrũ. pp rebellionẽ patris: ⁊ dic ꝙ nõ. ita facit. l. cũ alijs. C. de cura furio: vbi si furiosus efficit̃ sane mẽtis expirat curatoꝝ officiũ. nec reuiuiscat si postea reddit in furiã. lz debet sibi dari nouus. Itẽ facit qd̃ nõ doc. de eccl̃ia reparata an sit eadẽ vt nõ i. c. de fabrica. de cõsecra. ⁊ i. c. ꝓposuisti. ⁊. c. ligneis. d̃ ꝯse. eccl. vel alta. ⁊ in. d. §. sacrã. ⁊ sm illud limita oia ista.

15 ¶ Utrũ emphiteota nõ soluẽs canonem cadat a iure suo. R̃z. ꝙ si per triẽniũ nõ soluit a iure cadit: si est priuati vt. l. 2. C. de iure emphi. neqꝫ tenet̃ dñs requirere. qꝛ dies statuta iterpellat. Si vero est eccl̃ie. per biẽniũ nõ soluẽs cadit. ipofacto nisi celeriter soluat. vt. c. fi. de loca. Et nõ dr̃ celeriter sm Bal. in additionibus. ad Spe. ti. de locato. si expectat libellum. vel reqsitionẽ. sm glo. i. d. c. fi. Ista celeritas erit in arbitrio iudicis. vt ꝯsiderata paupertate: ⁊ alijs iudicet. qd̃ est valde equũ: qꝛ cũ ista moꝛe. purgatio. p celeritatẽ. nõ habeat locũ in ẽphiteota priuati. lz Jo. de Imo. i. l. isulã. ff. de. v. ob. sed solũ eccl̃ie q̃ mitius agit. ꝓpterea merito arbitriuꝫ boni viri magis est sequẽduꝫ i hac celeritate. Et ꝙ possit se purgare assignat Pa. rõeꝫ post Inno. qꝛ nõ erat comissa pena ipofacto. lz relinqtur volũtati dñi. J. §. 25. Et perdit oẽs melioratiões sm Pa. i. d. c. fi. ⁊ lz Abb. ꝯsi. 75. ꝑ volumine: cõsuetudo nõ multũ ledens eccl̃iã valet. puta ꝙ nõ soluens nõ cadat. J. §. 22.

16 ¶ Utrũ ẽphiteota nõ soluẽs ꝑ biẽniũ vel triẽniũ cadat a iure suo. si dñs tenebat̃ in tãta quãta vel maioꝛi. R̃z. Pa. in. c. bona fides de depo. ꝙ nõ qꝛ exceptio cõpẽsatiõis q̃ ad euitãdũ penã debẽtis soluere fit ipo iure vt est tex. nõ iũcta glo. i. l. si constat. C. d̃ cõpen. vbi doc. sic determinant.

17 ¶ Utrũ dñs recipiendo canonẽ ab ẽphiteota. q cecidit a iure suo. pp nõ solutionẽ ꝑiudicet sibi. R̃z. Pa. i. d. c. fi. aut cũ expulit ꝑ ⁊ petit solutioneꝫ ꝑteriti tẽpoꝛis: ⁊ sic nõ ꝑiudicat sibi. aut nõ expulit: ⁊ tunc. aut recipit canonẽ pro tẽpoꝛe post morã ꝯtractaꝫ. ⁊ sic ꝑiudicat sibi: qꝛ videt̃ per actũ ꝯ̃riũ renũtiasse iuri suo. c. solitudinẽ. de appl. aut recipit canoneꝫ ꝓ ꝑterito. cũ ꝓtestatiõe. ꝙ nõ itẽdit sibi ꝑiudicare: ⁊ sic nõ ꝑiudicat. aut nõ facit ꝓtestationẽ. lz simpl'r recepit: ⁊ i hoc fuere opiniões. lz de subtilitate iuris dd̃. ꝙ nõ ꝑiudicat qꝛ i dubio nõ videt̃ qs velle renũciare iuri suo. vt i. c. sup hoc. de renũ. ff. de ꝓba. l. cũ deindebito. facit glo. i. l. cũ qd. ff. si cer. peti. q̃ dicit ꝙ si trado magnã q̃ntitatẽ pecunie dicẽdo tolle. nõ ꝑsumit̃ donatio simpl'r ex hoc lz mutuũ. vel depositũ. nisi aliud appereat respectu ꝑsone. sic i ꝓposito. Et lz glo. dicat verũ eẽ. ꝙ recipiẽdo canonem ꝑiudicat i priuato n̄ i eccl̃ia. q̃ hꝫ capitulũ. tñ Pa. vbi. s. dicit. ꝙ nõ ẽ veꝝ. qꝛ solus platus in acqrẽdo ꝑiudicare põt: ⁊ ꝯ̃ditionẽ facere. vide glo. 17. q. 4. §. pe. Idẽ sentit Inno. in. c. 2°. de dona. ⁊ doc. in. c. qm̃. de deci. Et ideo solus platus recipiẽdo canonẽ. sine ꝯsensu capituli ꝑiudicat eccl̃ie. Sed aduerte hic. ꝙ Pa. in. c. vt sup. de re. ecl. nõ alie. limitat ꝯ̃cede. cõsi. 184. q tenet ꝙ res ẽphiteotica reddita ad eccl̃iaꝫ pp nõ solutionẽ pẽsionis. põt iteꝝ dari ei q cecidit. a iure suo. sine aliqua solẽnitate: ⁊ causis reqsitis i alienatione rei eccl̃iastice a plato eccl̃ie: sic dicens hoc veꝝ vbi p[s] cã cõcessionis duraret: puta qꝛ erat castrũ i feudũ qd̃ pp custodiã erat potius dãnosum eccl̃ie: ⁊ hmõi. qꝛ nõ est noua aliena°. sed executio ordinatiõis ãtiq. lz vbi p[s]. cã ꝯcessiõis cessaret. puta qꝛ ager dactus ad excolẽdũ tractu tẽpoꝛis excultus reuertit̃ ad eccl̃iã. tũc dari nõ poterit i ẽphiteosiꝫ. vel feudũ sine debita solẽnitate: ⁊ causis requisitis. i alienatiõe rei eccl̃iastice: ⁊ sm hoc videret̃ vera opinio glo. ꝑdicte. lz ꝙ nõ possit dari de nouo: ei q cecidit a iure suo pp nõ solutionẽ pẽsionis qñ cessat cã pp quã fuit data i ẽphiteosiꝫ sine solẽnitate: ⁊ causis reqsitis i alienatiõe rei eccl̃iastice. nõ credo Pa. qñ ei q cecidit vel heredibus eius qꝛ videt̃ tex. d. c. fi. ꝯ̃ cũ ⁊ ꝯsuetudo. sed bene eẽt veꝝ qñ alteri q̃ꝫ ei q cecidit vel eius heredib⁹ velet dari. vel qñ iã eccl̃ia ꝑ aliqd̃ tẽp⁹ pacificã habuisset possessionẽ talis rei. ita ꝙ fuisset facta de mẽsa plati. i. incoꝛpoꝛata monasterio. qd̃ coĩter fit per possessionẽ pacificã vnius anni. Uide. v. alienatio. §. 13.

18 ¶ Querit̃ in quot casibus emphiteota cadat a iure suo. R̃z. ꝙ in qnqꝫ casibus ꝑ qñ negat pẽsionẽ dño petẽti eã: ⁊ negat se emphiteotã illius sm Pe. belle. in. c. tra. rõ qꝛ magis debet operari contumacia expressa. q̃ꝫ tacita. l. si ita expssiuꝫ. ff. de cõdic. ⁊ demõ. sed emphiteota nõ soluẽte per triẽniũ canonem. res cadit in cõmissum. vt. J. qꝛ tacite negat dominũ recognoscere. ergo multo foꝛtius vbi eꝑsse negat.

19 ¶ Secũdus casus est quãdo vendit sine dñi voluntate rẽ emphiteoticã. sm. c. Pe. qd̃ limita sm Spe. in tit. de loca. ⁊ Bar. in. l. sequit̃. §. item labeo. ff. de vsu. ca. ⁊ canoniste in. c. potuit. de loca. verum si res sit tradita. alias secus. Ang. in. l. volũtas. C. de fi/

deicom. Uide. s. §. 13. Sed qd si vēdit ꝛ tradit sim/
pliciter: ꝛ postea redemit. R. nihilominus cecidit a
iure suo: q: p alienationē ius est acqsitū dño: ꝛ ideo
sine facto suo nō pōt auferri ab eodē. Sed pone q
sunt duo dñi rei ēphiteotice: ꝛ vēdit rem de ꝯsensu
vnius: ꝛ nō alteri⁹. R. q cadit solū p parte alteri⁹.
q: nō plus puniri debet q̄ deliq̄rit. l. heres. ff. de his
qui. vt in di. Uide supra. c. §. 9. x. xi. ꝛ. xii.

20 ¶ Tertius casus est quādo res emphiteotica est da
ta pro se: ꝛ suis filijs. nepotibus ꝛ heredibus. tūc si fi
lius: vel nepos refutat hereditatē. cadit. q: eam non
pōt habere. vt nō Bar. i. l. vt iurisiurādi. §. si liberi
. ff. de oper. liber. secus si nō poneret verbū: ꝛ heredi
bus: q: sic refutata hereditate. nō caderet q: ꝯcessio
in. p. casu reqrit vtrūq; vt. s. sit filius. vel nepos: ꝛ he
res vt in aut. de nō alie. §. emphiteosi. ꝛ ideo feuda
q̄ trāseūt ad filios vt filios. ita si heredes sint dicūt
venire in hereditatis petitione. vt in. l. itē videndū
est. ff. de pe. here.

21 ¶ Quartus casus est. qñ quis accipit emphiteosim.
pro se. ꝛ suis. ꝛ morit sine filijs legitimis relictis so/
lū naturalibus. q: reuertitur ad dñm q limita fm
Bar. in. l. ex facto. §. si quis rogatus. ff. ad tre. verū
quādo emphiteosis est dacta ab ecclesia. q: psumē/
dū est q de illigitimis nō cogitauit. sed qñ data est
a priuato emphiteosis. sic veniet ad illegitimos. in
tali casu: ꝛ sic intellige ꝛ limita qd dictū ē. ō. §. 2°.

22 ¶ Quintus casus est. qñ emphiteota nō soluit cano
nē. d quo dic vt supra. §. 15. ꝛ. 16. Quid si sunt qnq;
heredes: ꝛ oēs soluerunt pter vnū pensionē. R. glo.
in. d. c. fi. q nō cadūt. si soluerūt totā. secus si non to
tā. q: caderēt oēs. ꝛ ideo soluāt totā: ꝛ postea agāt
ꝯ nō soluētē. Idē dic si vnus soluit solū partē. q: ca
dit a toto. fm coīorē opinionem. nisi fecisset ppter
paupertatē. vel errorē: ꝛ q̄uis hz. d. Feli. i. c. ex trā/
smissa. de pscrip. p°. col. in prin. excuset: si non soluit.
q: nō possidet: fallit tñ si fuit negligēs: ꝛ q̄uis aliq
velint q qñ nō soluit canonē teneat ad restitutionē
fructuū. quos percepit ipse. tñ. d. Feli. i. c. de quarta d
pscrip. x. col. probat ꝯtrarium: ꝛ similiter licet heres in
emphiteote. nō soluens canonē. incidat in comissū.
tñ fm. c. Fe. in. c. si vigilāti de prescrip. col. 2°. i prin°.
restituitur ex capite iuste ignorantie. Quid si heres
ignorat rem eē emphiteoticam. R. glo. in. l. 2°. C. de
iur. emphi. ꝛ Bar. ibidem. ꝛ glo. ꝛ Dy. in. l. cū fi/
lius. §. in hanc. ff. de. v. obli. q cadit sed restituitur
de equitate. Idē dic de minore qui non soluit. p. l. fi.
C. in quibus casibus i inte. re. nō. ē necessaria. Sed
quid si dñs sit mortuus ꝛ hereditas iacet per triē/
niū in quo emphiteota nō soluit. R. q nō debet ex/
pelli: neq; cadit: hoc tenet Albe. i. l. 4. ff. de dan. infe.
ꝛ Bal. in. l. 2°. C. eo. sed Jo. an. in addi. ad Spe. vbi
supra cū ipso Spe. tenet q cadit nisi deponat iuxta
formā. l. 2. C. eo. ꝛ hoc tutius. Utrū filia priuet ēphi
teosi quādo instituta est in certa re heres: ꝛ iussa est
esse cōtentā: ꝛ q nō possit de bonis suis plus petere.
R. Bar. in. d. §. si liberi q nō q: dicta verba debēt
intelligi q non possit peti. plus iure hereditario.
sed nō iure emphiteotico. vel vt patronus: ꝛ posito
q pater ex dispositione sua. posset filiā priuare ab
emphiteosi. tamen illa verba nō important. Idem
dic q per talia verba nō priuatur. quin possit pete/
re dotem maternā fm cū Bar. etiā si bona sibi a
patre relicta sint vltra legitimā: q: bona intelligun/
tur here alieno deducto: ꝛ eo alienū est dos: ꝛ simi/
liter res emphiteotica. Utrū tutor pupilli qui habet
emphiteosim ab eo non soluendo. per quinquēnium
cadat. R. q sic. q: iste tutor debuit exigere a se ipso. l.
si pupilli. ff. de nego. ge. fm Pe. vbi. ō.

23 ¶ Utrū laudemiū sit soluēdum. quādo res emphi/
theotica transit ad aliū emphiteotā. R. q sic: ꝛ de/
bet excedere quinquagesimā partē precij rei emphi
teotice. l. fi. de iur. emphi. sed de cōsuetudine est trige/
sima pars. fm Hosti. q̄ seruari debet. fallit hoc fm.
Pe. vbi. ō. in quatuor casibus in qbus nō dētur.

24 ¶ Primus quādo heres. rōe hereditatis emphiteo/
sim addit. fm. c. Pe. vbi supra. q: dominus ppter
laborē habet laudemiū. q: laborat mittendo nouū
emphiteota in possessionē. sed in additione heredi/
tatis nō requirit talis labor. cū heres possit addire
propria auctoritate. vt in aut. de here. ꝛ fal. §. in oi/
bus. Quidā tamen dicūt cōtrariū per. l. fi. C. de iur.
emphi. vbi patet q cū quis de nouo adipiscat pos/
sessionē rei emphiteotice. tenetur ad laudemiū. sed i
additione hereditatis est sic. l. cū heredes in princi/
pio. ff. de acquisi. posse. ergo debet. Itē patet q: per
alienationē debetur laudemiū. sed aditio heredita
tis est alienatio. q: per eā trāsfertur dominiū ergo
debetur. Sed primū videtur verius. nisi cōsuetudo
sit in cōtrariū. Sed quid si emphiteota donauit rē
emphiteoticā. quod potest vt dictū est supra. §. 8.
R. fm Pe. vbi supra q debetur laudemiū q: ma/
gis fauendū est illi qui rem habuit titulo honeroso.
sicut qui emit q̄ q titulo lucratiuo: ꝛ ideo sicut pri/
mus debet. sic ꝛ iste: ꝛ q primus debeat habet in. l.
fi. C. de iur. emphi. Itē q: legatū: ꝛ donatio equipa
rātur. sed ex legato debetur. l. is qui. ff. d leg. iij. ergo
ꝛ donatarius. Nec obstat q emphiteota potest do
nare sine volūtate dñi. q: hoc cōcesso non sequit q
non debeatur laudemiū: cōtrariū tenet speculator
in tit. de loca. §. q nō tenetur. ō. §. 8.

25 ¶ Secundus casus est quādo res emphiteotica. fuit
vendita: ꝛ tradita post retradita fuit ex antiqua
causa. secus si fuisset retradita ex noua. quia ista re/
traditio esset similis priori traditioni in qua fuit
vendita. Item ad multitudinē traditionū. sequit
multitudo laudemiorum. l. quicūq; . C. de ser. fugi.
Intellige ex noua causa. secus in antiqua. q: nō vi/
detur alia traditio. sed prima. vide supra. §. 18.
ꝛ. v. alienatio. §. 13.

26 ¶ Tertius casus est qñ qs vendit. sed re integra di/scessum est a venditione. qr dñs nõ hʒ mittere nouū ēphiteotā in possessionē. Sed tñ Pe. vbi. s. dicit ꝙ debeᷓ. qr p eū nõ stetit: ideo per ide est ac si misisset qḋ videtur verū de rigore iuris: Secus de equitate. Adde .4m. casum quādo alienatio est necessaria vt puta qr pr dotat filiā nõ habens alia. sm Bar. i. l. ⁊ ideo. ff. de cõdi. fur. Nā solū soluiᷓ laudemiū quan do alienatio est voluntaria.

27 ¶ Quintus casus. qñ plures habētes rē ēphiteoticā cõēʒ diuidūt eā iter se. qr cuʒ hoc possint facere dño irreqsito. vt nõ Bar. i. d. l. volūtas. rõ qr cā pp quā ꝓhibeᷓ alienari in extraneū est qr extraneus nõ hʒ necc' recognoscere dñm. vt nõ in. d. l. si. q cā cessat qñ vendit alteri ēphiteote sotio suo: ⁊ ideo nõ debetur laudemiū sm Guil. ⁊ Bar. p. d. l. p diuersas. C. mā dati: qr ista est alienatio necessaria. Alij tenēt ꝙ de/beᷓ qr añ diuisionē nullus ē dñs istius partis. qꝫ il/lius sed post diuisionē quilʒ est dñs partis sue. ff. de le. ij. l. meui?. §. duoꝝ ergo videᷓ alienatio. sʒ pᵒ opi nio Bar. est melior. quā nõ. in. l. ⁊ ideo. ff. de cõdic. fur. Nisi ꝯsuetudo sit i ꝯtrariū. ꝙ possint diuidere irre qsito dño tenet. d. Feli. in. c. cū in ecclesiaꝝ. de ꝯsti. col. 54. ꝟ. siᷓr diciᷓ. qr nõ p̄iudicat Bar. l. qui romo. §. duo fratres. ff. de. ꝟ. ob. ⁊ i. d. l. ⁊ ideo: tenet: cū mulꝫ alijs ꝙ qñ sunt duo ēphiteote vnius dñi ꝙ possunt ad seinuicē trāsferre sine volūtate dñi. qdam tñ alij tenent cõtrariū qḋ videtur verius.

28 ¶ Utrū ēphiteota cadat ex ꝺteriorati õe rei facta ab ipo. ꝶ. Pe. vbi. s. ꝙ sic. per tex. in aut. q rē. C. de sa. san. ec. qr cā finali cessante. cessat effectus. l. adigere. ff. de iur. pa. §. q̄uis. sʒ cā. si. ē melioratio vt. l. si. C. de iur. ēphi. iõ cadit qr frāgenti fidē fides frāgatur eidē. Limitat hoc Bal. in. d. aut. verū: si deterioraᵒ sit nõbilis q̄ntitatis ⁊. 2ᵉ. ꝙ sit ad ꝑpetuā deteriora/tionē fundi. vt eēt in vinea q nõ putaᷓ. vel qñ arbo res icidūtur. secus si solū ad deteriorationē fructuū. vt si ager nõ tolaᷓ. Et. 3ᵒ. ꝙ talis deterioratio ꝓce/dat ex dolo. vel lata culpa. vel leui alias nõ.

29 ¶ Utrū dñs possit ꝓpria auctoritate expellere ēphi/teotā. ꝶ. Pa. i. d. c. si. dicit Cy. post Accur. ꝙ non. qr emphiteota hʒ ius i re. vt. d. l. i. ff. si ager. vecti. ⁊ iõ ꝓpria auctoritate nõ ꝺbet expelli: facit. l. credito/res. C. de pig. hec opinio est tutior.

30 ¶ Utrū pr possit dare i ēphiteosiʒ. res filij. Quidā di cūt ꝙ sic qr hʒ administrationē i eis. sʒ ꝯtrariū ē verū. qr sunt ꝯtractus determinati. qbꝰ pr põt i rebus filioꝝ. iter quos nõ est iste: ⁊ filij mortuo patre poterūt re/uocare. Sed quid qñ pr hʒ fructus alicuius terre: ⁊ dominiū ē filij: ⁊ alius hʒ istā i ēphiteosiʒ: ⁊ vendit illā. quis habebit laudemiū. ꝶ. ꝙ filiꝰ q ē verus dñs.

31 ¶ Utrū si emphiteota vellet soluere ꝓ pluribus annis posset. ꝶ. ꝙ nõ nisi forte sm Bar. ꝓ tribus annis. Utrū si emphiteota venderet sua melioramēta dño fundi. debeat soluere laudemiū. ꝶ. ꝙ nõ. qr ꝓ noua institutiõe in alienū ꝓdaᷓ laudemiū. qḋ nõ est i ꝓpo sito. Quériᷓ aliquis dedit in emphiteosiʒ. solū. paꝝ valentē. super quo sunt edificata palatia magna. ꝺ quo habebit dñs laudemiū. ꝶ. de domo qr cedit so lo. l. i. §. quod ait. ff. de superficie.

¶ Quid si ipse emphiteota nõ soluit sed alius. an ca dat: Ludo. Ro. in suis singularibus dicit ꝙ nõ. p. l. forᵉ. §. si cū ego. ff. de consti. ⁊ plus dicit ꝙ. 3ᶜ. soluēte. nõ solū noie ēphiteote. sed etiā simpl'r. vel noie suo. emphiteota nõ priuaᷓ iure suo. d. l. forᵉ: facit quod nõ Bar. in. l. cū seruus. ff. de. ꝟ. ob. ꝙ ad fugiēdum penā sufficit esse factū qḋ precipitur. etiā si nesciret a quo fit: si tñ dñs nollet accipere ab alio non poterit cogi. sm Bal. l. acceptā. C. de vsu. Nec valeret pa/ctū ꝙ nõ solueret vel si nõ solueret ꝙ nõ posset pri/uari. qr est ꝯ substantiā. sm Bar. dubitaᷓ tñ de. 2ᵒ. qr vt dictū ē. s. 6. 15. ꝙ ꝯsuetudo valet vt nõ cadat nõ soluēdo. si gᵒ valet. videᷓ ꝙ nõ sit ꝯ sbaʒ ꝯtcᵒ. 32

¶ Quériᷓ quis recepit emphiteosiʒ ꝓ se: ⁊ suis filijs ⁊ nepotibus. si primus. vel secūdus deliqt circa ipʒ ꝯtractum: nõ soluēdo. vel vendēdo sine licētia. an no/ceat sequētibus. ꝶ. sm Bar. in. l. cū qui. ff. de inter: ꝙ sic: sed si alias delinquerent ꝓpter qḋ bona publi carent. ista bona debēt remanere apud filios ⁊ ne/potes. qr nõ trāseunt ad eos vt ad heredes sed ha/bēt iure suo vt. l. vt iureiurādi. §. si liberi. ff. de op. li. 33

Mptio est cõtractus quo fit alienatio rerū
e in emptorē ex venditore: volūtate mutua. in/
teruenīēte ꝑcio: ⁊ domiū: ⁊ periculū: ⁊ fructꝰ rei vendite. stat apud emptorē sine spe rescindendi. quando recte est peracta. Quot modis diciᷓ ꝯtractus vide infra. ꝟ. vsura. ꝑ. priᵒ. circa medium: ⁊ nõ sm Pa. in. c. cum dilecti de emp. ⁊ ven. in glo. si. ꝙ mu tuus cõsensus est de substātia emptiõis: ⁊ voluntas cõdictionata sufficit: ⁊ periculū pertinet ad empto/rem. etiā si res esset apud vēditorē: ⁊ si vēditio de/beat tenere. oportet. ꝙ p̄ciū soluaᷓ. vel detur fides de solõne posset tamen periculū pertinere ad vendi torē ex pacto. ꝯdictione. dolo. vel ratione scripture. quādo dictū est ꝙ fiat in scriptis. vel quādo nõ est cõplecta venditio. Nõ ꝙ in emptione trāsfertur do minium ex volūtate vendētis: ⁊ iõ spiritualia liber homo. illa quoꝝ vsus est malus: res aliena. res pu/pili. non possunt vendi. de quibus diciᷓ infra.

¶ Notandū hʒ ꝙ dicitur a. s. Tho. 2ᵉ. q. 77. arᶜ. ꝑ: f ⁊. 2ᵒ. ꝙ p̄ciū seu valor rei est duplex. s. naturalis q attenditur sm naturam rei. qui põt attendi vel sm gradus entitatis: ⁊ sic formica est p̄ciosior corpore quocūq inaiato. vel hʒ informationē materie: ⁊ sic corpus incorruptibile puta celū est p̄ciosius omni corpore corruptibili. Alius est valor seu p̄ciū rei vsua lis. sm ꝙ res assumūtur ad vsum nostrū: ⁊ tunc qñ aliqua sunt nobis magis vtilia tanto sunt cariora. qr igiᷓ emptio ⁊ vēditio sunt ordinata ad vsuʒ hu/mane vite. quo vnus indiget re q est alterius. vtʒ g

philosophū ꝑ politi. ideo ꝑciū magis sumendū ē. 2°. mó q̄ꝫ. ꝑ. qđ etiā cōsideraṫ triplex. ꝑ. ex natura rei. s. virtuositate rei. 2° ex raritate. 3°. ex eius cōplacibili/tate. res. n. q̄ habet maiorē virtutē pertinentem ad vtilitatē nostraꝫ est carior. similiter ceteris paribus res q̄ est magis rara est ꝑciosior iuxta illud Hiero. omne rarū ꝑciosum. 9ᷓ. di. c. legimus vñ tēpore cari stie carius est frumētū. similiter quādo res plus placet carior est: ⁊ q̄ꝫuis ꝑciū rerū sumaṫ fm se ex his. tñ qꝛ difficile est punctualiter illud cognoscere vēꝫ ꝑ experiētiā qꝛ diuersi diuersimode appreciātur eādē rem. ideo ꝑciuꝫ rei nō est indiuisibile vt dicit .s. T. vbi supra: ⁊ coiter ꝑciū iustū. dr a doc. ꝙ est fꝫ cōeꝫ appreciationē. qđ potest esse triplex quoddaꝫ minimū qđ dr piū. quoddā discretū siue mediū. quoddā rigidū siue maximū. vt puta quidā vendunt eūdeꝫ pānū in eadem ciuitate. x. quidā. xi. quidā. 12. ⁊ qđlꝫ istoꝝ dr iustū preciū ⁊ hoc fm se: potest tñ esse maius fm vtilitatē. vel cōplacentiā vēdentis fꝫ .e. s. Tho. vbi supra quādo. s. res est magis vtilis vendenti. q̄ꝫ esset alteri plus valet q̄ꝫ sit cōe preciuꝫ qꝛ plus valet vendēti. non tamen idem esset de vtilitate ementis. qꝛ vendens nō pōt vendere qđ nō ē suū. con. ar. s. 2°. tit. ꝑ. c. 16. §. 3. ibi vnde recipiendus sit ⁊c. ⁊. c. 8. §. ꝑ. 2°. ⁊. 3°. vide in. §. sequenti.

2 ¶ Queriṫ vtruꝫ carius vendere vel vilius emere q̄ꝫ sit iustū preciū sit iniustū. seu illicitū. Rx. fm. s. Tho. vbi supra. ꝙ sic. probaṫ qꝛ emptio ⁊ venditio sunt inuenta pro cōi vtilitate vtriusq̄ꝫ. duꝫ. s. vnus indiget re alterius: ⁊ ecōtra. sicut patet per philosophuꝫ. ꝑ. politi. qđ aūt pro cōi vtilitate inductū est non debet eē in grauamen magis vnius q̄ꝫ alterius: ⁊ ideo debet fm equalitatem rei inter eos cōtractus cōstitui. q̄ꝫtitas aūt rei q̄ in vsum hominis venit. mensuraṫ fm ꝑciū datū ad quod inuentū est nūmisma vt dicitur. 5. ethy coꝝ. ⁊ ideo siue preciū excedat q̄ꝫtitatē valoꝝ rei. vel ecōtra tolliṫ iustitie equalitas: ⁊ ꝑciuꝫ sumendū est fm ꝙ dictū est supra. §. precedenti. vbi etiā notandū est ad maiorē declarationē. ꝙ iustuꝫ ꝑciū rei est duplex. s. per se qđ sumiṫ ex virtuositate rei ordinate ad vsum. seu vtilitatē nostraꝫ. aliud est per accidens ⁊ hoc dupliciter. vno modo ex vtilitate ementis. vel vendētis. Alio mō fm voluntatē corūdē. ꝑ mō diciṫ ꝙ vēdens pōt plus iusto precio vēdere q̄ꝫ valeat fm se qꝛ dānificaṫ ex carētia illius: ⁊ tanto plus. quāto plus dānificaṫ. nō tñ pōt vēdere plusq̄ꝫ valeat fm se ex vtilitate ementis. qꝛ vtilitas emētis nō est vendētis. Posset tñ emēs aliqd plus dare propria sponte. ꝑpter vtilitatē quā consequiṫ. qđ pertinet ad eius honestatē. 2° mō sit iustū ꝑcium per accidens ex volūtate. vnde fm Pa. in. c. qꝛ plerūq̄ꝫ de imu. eccl. in. 9. q. post Inno. est aduertenduꝫ ꝙ qñ venditor est sciens veruꝫ valorē: ⁊ vendit pro valde minori. tūc videtur vēditor dare. vt nō doc. in. l. 2°. C. de resci. ven. facit regula sciēti. de re. iur. Et etiā fm eū tenet in foro cōscientie: hoc aūt credo verū quādo cōcurrunt ista. ꝑ. scietia. s. quādo nulla occurrit deceptio ex vtraq̄ꝫ parte sed quilꝫ ipoꝝ cognoscat valorē: ⁊ qualitatē rei. 2° libertas volūtaṫ. s. ꝙ nō sit talis necessitas que excludat rōeꝫ volūtarij puta si nō faceret incurreret magnā verecūdiā. vel necessitatē naturalē i se. vel in familia: ⁊ similia. 3°. ꝙ sit prudēs qꝛ magna mētis leuitas redderet contractū illicitū. vel si esset calidus in ludo. ⁊ similia. 4° ꝙ ille qui vendit possit donare. vide. ꝟ. vsura. 13. in prin. circa prin. alias si quis vendat plus q̄ꝫ sit rigidū preciū vel emat minus q̄ꝫ sit piū preciū: de quibus in ꝑcedenti. §. peccat: ⁊ teneṫ ad restitutionem. qđ intelligendū est quādo est plus vel minus i aliq̄ q̄ꝫtitate notabili: de minimis. n. non curat ꝑtor. vñ fm Pa. vbi supra. quādo aliquis vēderet rem alterius. puta procurator. vel similes nō valeret. sꝫ debet vendere iusto ꝑcio. Quādo aūt interuenit ignorantia in causa. vel deceptio. debet restituere id qđ plus. fm Pa. ibidem. ad hoc faciunt sequētia.

¶ Utrū emens minori iusto ꝑcio vel vendens maiori peccet mortaliter. Rx. ꝙ est peccatuꝫ mortale. ꝑ. quādo vtūtur periurio sciēter. de quo. ꝟ. piuriū. §. 2. qꝛ fm Ray. expresse cōtra dei ꝑceptū faciunt irreuerentiā committēdo. 2° ē mortale quādo dicūt simplex mendatiū. vel vtūtur simulatiōe ad decipiēdum: ⁊ tenentur ad restitutionē fm. e. Ray. quod intelligo quādo est res alicuius importātie: ⁊ ratio potest eē qꝛ est ꝯtra iustitiā: ⁊ charitatē ⁊ q̄ꝫuis glo. ibidem dicat siue in modico siue in magno. intelligo tamē illud quo ad peccatū mortale quādo in paruo noceat habēs tamen voluntatē si posset etiā in magno nocere. alias secus. qꝛ deficit ratio peccati mortalis. tertio est pctm̄ veniale qñ vtiṫ simplici mēdatio vel simulatione vt seruent se indēnes. puta dicat se plus emisse vt veniat ad iustū preciū. qđ aliter nō posset. vel etiā si diceret mendatiū ignorāter. Notandū tñ ꝙ supplementū in. ꝟ. emptio. §. 8. in. 2ª. addictione: dicit ꝙ si mendatiuꝫ simplex cōiungitur ꝙ sit pctm̄ mortale. allegat s. Tho. 2ª 2ᵉ. q. 110. arᵒ. 4. sed vel nō vidit .s. Tho. vel nō intellexit. ibidē. n. ad. 4ᵐ. dicit ꝯtrariū. Quomō quādo dolus dat causam cōtractui sit rescindendus vt venditio non teneat. vide. ꝟ. dolus. §. 6. ⁊. 7. 3

¶ Queriṫ qꝛ lex permittit deceptioneꝫ vsq̄ꝫ ad medietatē precij. vtrū tales peccet. Rx. fꝫ. s. Tho. vbi. s. ꝙ lex humana populo datur. in q° sunt multi a virtute deficiētes. nō aūt datur solum virtuosis: ⁊ ideo lex humana nō potuit prohibere quicq̄d ē ꝯtra virtutē. sed ei sufficit vt prohibeat ea q̄ destruūt hoiuꝫ cōuictū. alia vero habeat quasi licita. nō qꝛ ea approbet. sꝫ qꝛ ea nō punit. sic ergo habet quasi licitū. penā non inducens. si absq̄ꝫ fraude venditor rē suā supervēdat. vel emptor vilior emat. nisi sit nimius excessus. qꝛ tunc ēt lex humana cogit ad restituēdū. 4

puta si aliquis sit deceptus vltra dimidiã iusti pcij q̃ntitaté.c.cũ dilecti.de emp.ꝛ ven. Sed lex diuina nihil impunitũ relinquit qḋ sit virtuti ↄ̃rariũ.vñ ſm diuinã legé illicitũ reputatur. si in emptiõe non sit equalitas iustitie obseruata:ꝛ tenet ille qui plus habet recõpẽsare.si sit dãnũ notabile.quod ideo dr̃ q: preciũ nõ est pũctuale.sed magis in quadã extimatione cõsistit.ita ꝙ modica adiectio.l.minutio. non tollit equalitaté.hec.s.Tho.vbi supra.ad pm.ꝛ simi lia dicit.ql.2.q.x.vbi dicit ad pm argm.per dictũ legis. nõ habetur ꝙ licitũ sit simplr venditori decipere emptoré ꝛ ↄ̃tra .sed dicitur aliqḋ esse licitũ ſm legez qḋ per legé nõ punitur sicut ſm legé veteré licebat libellus repudij. hec ille. Ex quibus habemus multa documẽta facientia ad precedẽtia ꝑ.quõ lex humana nõ puniẽdo nõ approbat:ꝛ est corrigẽda ſm legé diuinã. nec obstat ꝙ lex diuina aliqua mala permittat.puta libellũ repudij.q: intelligitur vel de lege noua vel de lege cõsciẽtie.q̃ nullũ malũ permittit. 2° q: sine fraude potest plus vel minus nõ aũt cum fraude.3° ꝙ etiã de lege humana diuina.noua. seu cõsciẽtie.prohibetur deceptio etiam citra dimidiaz. 4° ꝙ preciũ nõ est pũctuale.sed stat in extimatione. fundata tñ super ea que dicta sunt supra.con. Pa. in.c.in ciuitate.de vsu.in prima glo.vbi sic ait. Uidetur.n.permittere de iure canonico deceptionem vsq; ad dimidiã iusti precij. quãdo res ꝛ preciũ sũt de presenti.secus quãdo differtur solutio precij.ſʒ glo. .x.q.2.hoc ius porrectũ dicit.ꝙ ecclesia nõ ḋbet aliũ decipere in cõtractu.vnde si offeratur aliquid plus debito nõ debet illud capere. Idem putat hic.d.Ant. in personis ecclesiasticis:ꝛ etiã in laicis.in foro aĩe. Sed Jo.cal.in.c.nauigãti.de vsu.in repetitione.dicit ꝙ iura permittẽtia deceptioné vsq; ad dimidiam iusti precij debent intelligi. quãdo deceptio venit in re ipsa.secus aũt vbi dolus dedit causaz contractui. vel incidit in cõtractũ.q: tunc debet quis illud restituere.non.n.est verisimile ꝙ ius canonicũ cõditum istictu.s.s.vt in .c. si quis diaconus.50.d.approbaret hanc deceptioné dolosam:ꝛ hoc bene nõ.ex hoc apparet ꝙ clericus põt etiã cogi de dolo etiaz in foro cõtentioso.hec ille.cõformiter precedẽtibus.con. .1.ar.s.2.tit.ꝑ.c.16.§.5.ibi quãtũ ad.3m.principale. nec obstat si quis dicat ꝙ Aug.13.de tri.adducit ḋ s'lo mimo quod ab omnibus acceptatuz vili vultis emere ꝛ care vendere q: ſm.s.Tho.vbi supra illud dictũ fuit ſm hominũ appetitũ quod deberet corrigi.exemplũ de quodã qui volebat emere librum ꝛ volens propter ignorãtiã volebat vile vendere:ꝛ dedit iustum.

5 ¶ Utrũ quis possit cogi vt vendat rem suã :ꝛ iusto precio.R.ſm Pa. in.c.ꝑ. de emp.ꝛ ven. ponendo veriorẽ:ꝛ coiorez opinioné.ꝙ aut quis exposuit rez suam venalem.aut nõ. ꝑ casu in his q̃ sunt necessaria ad vitã hominis.potest superior statuere iustuz preciũ.nam superioris interest prouidere necessitatib' subditorũ:ꝛ rei publice:ꝛ in illis debet intelligi iste tex.ꝛ iura similia.ex quo infert. Bar.in.l.i.C.ḋ epi.audi.ꝙ cum vita hominis non possit duci sine vestimẽtis:ꝛ sine hospicio. ꝙ etiã i domibus aptis ad locandũ:ꝛ in pãnis possit statui certũ preciũ :ꝛ ita iã dudũ actũ fuit Padue in domibus cõducendis per scholares.Nã queliʒ domus acta fuit descripta in certo loco.ꝛ extimata pensio annalis. i aliis vero que nõ sunt necessaria ad vitã hominis.habẽt locũ ↄ̃traria.vt nõ cõpellãtur vendere certo precio. sed quisq; in re sua sit ponderatorꝛ arbiter. vt.i.l. re mãdata.C.man.ꝛ.l.dudum.de cõtrahẽ.emp.sa c t.c.de his de sepul.2° casu principali.s.cũ quis non exponit rem suã venalem. Aut nulla sub est necessitas:ꝛ nõ cõpeditur quis vendere.vt in.l.inuictuʒ.de cõtrahen.emp.aut subest necessitas : ꝛ possunt cruberantes cõpelli ad vẽdendũ iusto precio.ea q̃ sunt necessaria ad vitã hominis:ꝛ sic seruatur tẽpore caristie:probatur ratiõe.nam tẽpore necessitatis omnia victualia debent eẽ coĩa.vnde excusatur quis a furto. si necessitate maxima iminẽte capit alienũ.vt nõ in .c.si quis ꝑpter necessitatem.de fur.ꝛ de ↄ̃se.di.5.c. discipulos. Et vide tex.nõ cuʒ glo.in.c.sicut.47.di. vbi cõcluditur ꝙ licet indigentibus nõ cõpetat actio cõtra diuité ad victualia coicanda.possunt tamen implorare officiũ superiorũ. vt eos compellat. nam cũ peccẽt nõ largiẽdo poti' peccãt vẽdere nolẽdo.

¶ Cõsequẽter ad precedẽtia queritur. de aliquibus 6 quõ possint vendi:ꝛ.ꝑ.de homine ad quod.R.ꝙ q dã sunt serui.quidã liberi.serui sunt in multiplici differẽtia.nã ſm.s.Tho.2a2e.q.81.ar.ꝑ.ad.3m.quidam sunt serui large:ꝛ sic oẽs eiusdẽ regni dicũtur serui regis:ꝛ oẽs eiusdeʒ dyocesis dicũtur serui epi.vnde vocant eũ mõsegnor.q̃uis melius diceretur pater.sicut etiã generales ordinũ:ꝛ alii filij.Quidã sunt serui respectu alicuius specialis obligatiõis in seruiendo.qui dñr vassali:ꝛ si seruiãt vel mẽsaliter ad tẽpus dñr mercenarii:ꝛ isti nõ possunt vendi. nisi vt.j.3°. dñr ꝑprie serui ꝛ stricte.q nõ sunt sui iuris. sed seruilis cõdictiõis:ꝛ de istis est sermo:Hec seruitus ſʒ Ray.est introducta nõ solũ iure gentiũ vt.d.p' ius gentiũ.ſʒ ↄ̃firmata per ius canonicũ. vt.12.q.2.c.ecclesiarũ:ꝛ per ius ciuile.ſʒ etiã incoacta per ius diuinũ.s.qñ Noe maledixit Cham.qui eũ deriserat.vidẽdo pudẽda. dicẽs maledictus Cham seruus seruorum erit fratribus suis. Geñ.x.vbi dicit Ambro. añq̃ȝ inueniretur vinũ manebat oibus incõcussa libertas.di.35.c.6.Et hinc est ꝙ si paganus.vel iudeus seruus alicuius christiani efficiatur christianus.nõ propterea liberatur a seruitute.q: in baptismo tolũtur crimina ñ obligatiões hoiuz.aut ↄ̃dictiões.con. Hos. Hosti.ꝛ Tho. Addit Ray.ꝙ vbi ↄ̃suetudo esset ꝙ christiani nõ essent serui ↄ̃suleré ꝙ dñs eius in remissioné peccatorũ manumitteret eũ.i.liberum faceret.

vel saltē pecunia mēdicata.vel hultio exhibito.12.q.2.
cū redēptor. Et dic̄.d.ar.f.3ª.ti.5.c.6.§.5.ꝙ ē bonū
ꝯsiliū nō tñ obligatio. Et isti tales efficiūt serui tri
pliciter.s.iure.emptiōe:⁊ natiuitate. Jure vo mul/
tipliciter.ꝑ.iure gētiū.d.c.ius gētiū:⁊ .s.Tho.22ᵉ.q.
57.ar.3ᶜ.vbi dicit glo.ꝙ si bellū est iustū i eo capt⁹
efficit̄ seru⁹ capiētiū.23.q.5.c.dicat:⁊ peccaret talis
seruus fugiens a dño suo.qḋ intelligi debet.nisi ad
malū iduceret:⁊ talis ad eccliaꝫ fugiēs debet resti/
tui dño suo.ꝓmissa impunitate.neqꝫ extrahi debet
violēter.17.q.4.§.verū. Et cū christiani habeāt iu/
stū bellū ꝯ īfideles.ideo capti sunt serui:⁊ christiani
ab eisdē capti.pñt ab eis fugere.nec vendi pñt. sed
debēt redimi. Jn bellis aūt christianoꝝ siue iusta si
ue iniusta.nō seruat̄ hoc de facto. sꝫ captis armiis
⁊ aliis.dimittūtur cū certa cautiōe de quo Pa.in
.c.ꝑ.de comuer.īfi.ꝑ.nō dicit.ꝙ sm Jnno.⁊ ḋ iure.
sunt serui.sꝫ nō seruat̄ de facto.barones autē ⁊ aliī
magni redimūtur ⁊ si bellū sit iustū nō est illicituꝫ.
hi dicti sunt serui q: cū victi in ꝑlio occiderētur ta/
les seruabātur.in vita.s.ad seruiēdū. Ex iure aūt ca
nonico efficit̄ seruus.raptor ipsius rapte.s.qñ ad fo
rū ꝯtētiosum adducat̄.31.q.3.de raptoribus. Jtē qui
defert ligna.vel alia ꝓhibita saracenis .c. ita quo/
rūdā. Et etiā vxor q̄ ꝯtrahit cū existente in sacris:⁊
filii sunt hui ecclesie.c.cos q.di.32. ⁊.15.q.vltima.c.
cum multi. Jure ciuili efficit̄ seruus libertus.ꝓpter
magnā ingratitudinē in dominū q eum liberauit.
Emptione aūt fit seruus ꝑ qñ ipe patitur seipm ve/
nūdari:⁊ ad hoc vt fiat seruus sex requirūtur.ꝑ.ꝙ
sit maior.xx.annis.C.de lib.cā.si ministeriū.2ᶜ.ꝙ i/
tendat p̄ciū participare.C.de libe.cā. nō ideo.3ᶜ.
ꝙ in veritate participet .ff. qui ad liber. paruo.l.i.
4ᶜ ꝙ emptor credat ipm seruū.ff.ḋ lib.cā.liberis.§.
sīqs sciēs.5ᶜ.vt ille q vēdit sciat cōditionē suā.ff.q
ad liber.ꝓuo.liberi.q.sc.6ᶜ ꝙ vēditor sciat eū esse li
berū.ff.q.ad.liber.prouo.l.4.si aliqd istoꝝ deficiat.
iure cōi.ad ingenuitatē reuocat̄.sꝫ si nihil eoꝝ defi/
ciat.etiā si postea manumittat̄.nō fit ingenuus.sed
libertus.ff.de statu.hominuꝫ.l.hō liber.nisi reddat
dño p̄ciū.nec dño cogitur:⁊ seruus ꝯiugatus mō
dicto inuita vxore . sꝫ ancilla cōiugata hoc nō pōt.
non assentiente viro eius : quādo vero venditur ab
alio.tūc distinguēdum est.q: si est iudeus.vel paga
nus:⁊ emit iudeū.vel paganū.aut emit ad seruien/
dū:⁊ tūc si ille vult effici christianus : ⁊ efficitur eri/
pitur in libertatē nullo p̄cio dato.si vero emit ad
mercimoniū. si nō exponitur venditioni infra tres
menses.a tēpore emptionis. si efficitur christianus.
fit liber.sine p̄cio.si aūt exponit: ⁊ nō inuenit infra
dictum tēpus.liberatur .12. solidis.i.ducatis.c.ꝑ.de
iude.⁊ pa.ibi in glo.2ª. Si autem iudeus.vel paga
nus. emeret christianū. liberatur nullo p̄cio dato.
hec.54.di.c.generalis.§.si.in glo.⁊.s.Tho.22ᵉ.q.10.
articulo.10. Si aūt christianus emit iudeū.vel paga
nū:⁊ fiat christianus. nō liberat̄.vnde ⁊ vendi pōt
sicut prius.d.c.ꝑ.de iude.q̄uis piū esset liberū face/
re.p̄cipue post certū tēpus seruitii.sed si emit illum
qui a principio sue venditiōis prime. erat christia/
nus.q̄uis ignorauerit emptor reputans fuisse sara
cenū:⁊ hmōi.cū non potuerit vendi.nec etiā emi.iō
liber effic̄. Natiuitate sunt serui nati ex matre ser/
ua in legitimo matrimonio. sm .s. Tho.4. di.36.
articulo.4.⁊ in secūdā:⁊ tertiā generationē:⁊ fiunt
serui dñi ipsius ancille:⁊ si pater ⁊ mater sunt serui/
lis cōditionis:⁊ pertinent ad diuersos dños. diui/
dūtur:⁊ sufficeret ꝙ mater esset libera aliquo tem/
pore.quādo illū portat in corpore. Pa.in.c.licet.de
cōiug.ser. Liber aūt homo sm Hosti. nō pōt vēdi.
nisi filius a patre ꝓpter famē.nō aūt a matre:⁊ ni 8
si modis supradictis. Ar.f.2ª. tit.2ᶜ.c.2ᶜ.§. penul.sic
ait. Qui emit in seruū.vel ancillā qui ab initio cum
fuit captus in bello iusto erat christianus. vel chri/
stiana.quis heretica.liberū dimittere debet.nec po
test petere p̄ciū ab ipo seruo. sꝫ ab eo a quo emit.
si inuenit.alias sibi imputet. sicut ⁊ qui emit rē alie/
nā ignoranter.cōperta veritate debet restituere dño
eius.vel si ignorat dominuꝫ pauperibus erogare.
Si aūt nō erat christianus.talem in seruū emptum
vendere pōt:⁊ postea baptizatū piū est certo tēpo/
re cōueniēti ex seruitio habito eū libere dimittere. si
tamen bene vtitur libertate. non tñ est nec̄.hec ille.
Habes aliquid. ꝟ.īfidelitas.§.8. ⁊.ꝟ.iudeus.§.13.
⁊.ꝟ.furtū.§.7.⁊.ꝟ.seruitus prin.

¶ Utrum liceat emere.vel vendere.seu redimere res 7
spirituales.vt vasa sacra.sepulturā.ecclesiā:⁊ vide/
tur ꝙ non.per.c.querelā.⁊.c.nō satis.de sy mo. Jn
cōtrariū est tex.12.q.2.hoc ius porrectuꝫ.vbi dicit̄ ꝙ
pro necessitate possunt vendi calices .⁊c. sm ꝙ pōt
elici ex.s.Tho.4.di.25.q.3.art.2ᶜ.qª.3ª.⁊.22ᵉ.q.100.
ar⁹.4ᶜ.ꝙ spiritualia possunt dupliciter considerari.
vno⁹ quantū ad id qḋ spirituale est:⁊ sic nullo⁹ pñt
vēdi.tū q: nō sumus dñi.tū q: nō est p̄ciū sibi equi/
lens.tū q: sunt ex grā:⁊ iō gratis dari debent. Alio
mō possunt cōsiderari q̄ꝫ ad id qḋ est sibi ānexū tē/
porale:⁊ hᶜ pōt ꝓ necessitate vēdi.dūmō tñ nō fiat
irreuerētia rei sacre.puta ꝙ seculares habeāt pertra/
ctare ipas res sacras.c. ligna. de ꝯse. di.1.de calice
habetur expresse in.d.c.hoc ius. De sepultura.dicit
expsse.s.T.vbi.s.i.4ᶜ.Silr de terra vbi fuit eccliā:
⁊ eodē mō ḋḋ ē de similib⁹.puta de capella.sepultura
marmorea:⁊ similib⁹.ad oia ꝯria pōt respōderi ꝙ in
telligūt.ꝙᵐ ad id qḋ ē sacrū. Notādū tñ ꝙ sunt q̄dā
i quib⁹ principalr ꝯsiderat̄ qḋ spirituale ē.vt sacra ⁊
silia:⁊ si talia vēdātur videt̄ ꝙ itētio vēditiōis sit
ad spūale : ⁊ talia simplr ab oib⁹ negat̄ ꝙ possint
vēdi.si tñ fiat distīcᶜ.cēdo ꝙ ad oia possit adaptari
[illegible]:s.T.ꝯcedit ꝙ calix:aq̄ bapti :⁊ mitra silia pñt
emi. vñ q̄uis simplr loquēdo i multi neget̄ vēditio.
applicādo tñ mētē ad tēporale posset vēdi.si tñ cēt

ꝓdicidũ q: hoĩes ꝯpliãt. nec oẽs sciũt distinguere:
ꝛ sunt proni ꝛc̃. Et idẽ ꝺꝺ cẽt de cãdelis bñdictis.
paramẽtis:ꝛ sĩlibus. Scie̾dũ tñ ſm.d.ar.f.3ª.tit.8.
c.4.§.ꝓ.ꝙ calices non debẽt vendi secularibus.nisi
paruis frãgant.vt ꝯsecractionẽ amittant. Notãduz
ẽt ſʒ.s.Tho.vbi.s. ꝙ op.a q̃ hñt ꝓ principio rẽ sa/
crã.nõ pñt vẽdi.puta celebraº q̃ fit ex priuͤ.f.ordine
sacro.illa vero q̃ hñt terminũ spiritualẽ:ꝛ nõ priuͫ
vt doctrina pñt vẽdi:ꝛ i illis q̃ nõ pñt simplr ven/
di.f.de primis nũc dictis.si aliqd def.ꝺbet applica
ri ad aliqd tẽporale:ꝛ non ad spirituale.vt puta.si
qs det ꝓ missa.vel sĩlibus.debet sumi pro subsĩeta/
tione.vel pro adminiculo:ꝛ sĩlibus.Uide.s.Symo/
nia.§.20.ꝛ.21.ꝛ multis alijs.§.marᷣ.57.ꝛ.58.

8 ¶ Utrꝫ possit aliqs vẽdere vnã rẽ pro alia.R.ꝙ qñ
aliqs vẽdit vnã rẽ ꝓ alia. vel ãbo cognoscũt:ꝛ sic
nõ est aliq̃ iniustitia.q: sciẽti:ꝛ ꝯsentiẽti nõ fit iniu/
ria.de re.iur.lib.6.vel ambo ignorãt ꝛ credunt esse
illud.qꝺ itẽdunt.puta credunt argẽtũ:ꝛ ẽ aliud : ꝛ
tunc nõ peccat vendens qñ tñ scit debet satisfacere.
vel vendẽs cognoscit:ꝛ emẽs ignorat.credẽs emere
vnũ:ꝛ ẽ aliud:ꝛ tunc vẽdens ẽ in dolo:ꝛ peccat:ꝛ
tenef ad restitutionẽ.nõ solũ rei.ſʒ etiã dãni sequẽtꝭ.
q: fuit cã directa:ꝛ sufficiẽs:ꝛ hͨ ẽ qꝺ dr̃ ꝯ quosdã.
Jsa.ꝓ.Argentũ tuũ versuz ẽ in scoriã.vinũ tuũ mix
tũ ẽ aq̃:ꝛ ſʒ.s.Tho.2ª.q.77.arᷓ.2º. Jdẽ est iudiciũ
de eo q vẽdit vnã spẽz.ꝓ alia. puta auricalcũ pro
auro:ꝛ de illo q miscet vnũ cũ alia. puta aquã cuz
vino.ibidẽ ad pͫ dicit.ꝙ nõ lʒ vẽdere auꝝ.vel ar/
gentũ alchimicũ.ꝓ vo.q: nõ solũ sunt cara pp vti/
litatẽ vasoꝝ.ſʒ ẽt pp dignitatẽ.ꝛ vtilitatẽ ipoꝝ sbẽ:
ꝛ iõ si auꝝ.vel argẽtũ.ab alchimicis factũ.veram
spẽz nõ habeãt auri.vel argẽti.ẽ fraudulẽta ꝛ iniu
sta vẽditio.psertiʒ cũ sint aliq̃ vtilitates auri:ꝛ ar/
gẽti ſʒ nãlẽ opationẽ ipioꝝ.q̃ nõ ꝯueniũt alchimi/
cis.sicͭ ꝙ hʒ ꝓprietatẽ letificãdi: ꝛ ꝯ quasdã ifirmi
tates medicinalr iuuat. frequẽtius etiã põt poni in
opatiõe:ꝛ diutius i sua puritate pmanet. Si aũt p
alchimiã fieret auꝝ veꝝ.nõ cẽt illicitũ ꝓ vero ipm
vẽdere.q: nihil ꝓhibet artẽ vti.aliqbꝰ nãlibꝰ cau/
sis.ad ꝓducẽdos nãles ꝛ veros effectus. sicͭ Aug.
dicit.3ͦ.de tri.de his q̃ arte demonũ fiũt.hec.s.Th.
vbi.s.ad pͫ con.pa.post.Oldra.ꝯsi.6º. de sorti.c.
ex tenore circa si.Hec eadẽ dicit .d.ar.f.3.ti.8.c.4.
§.ꝓ.vbi subiũgit. Notãdũ ꝙ hi q vacãt hmõi exer
citio alchimie.coiter verificaf illꝺ apti.2ª.ad Timo.
;3.semp addiscẽtes. ꝛ nũq̃ ad sciaz veritatis perue
niẽtes.experiẽtias multas faciũt ꝛ quasi nũq̃ ad p
fectũ effectũ deueniũt.multa cõsumãt i hmõi.ꝛ ipo.
ꝛ pecunias.ꝛ laborẽ.ꝛ famã.ꝛ semp paupiores in/
ueniũtur.vñ se diuites expectãt. Fraudẽ quoq̃ auri
fices cõmittũt.qñ opuz argẽteoꝝ q̃ vẽdunt. ipm ar
gẽtũ nõ repitur in tot ligis.vel opa aurea.i tot ca/
rathis.quot rõnabilr cẽ dʒ.ita ꝙ ibi ẽ plus de mix/
turia eris q̃ cẽ dʒ.ſʒ statuta ciuitatis.vel cõez mo
rẽ. Dicif .n.argẽtũ oĩo puꝝ:ꝛ sine aliqua mixtura.
qñ ẽ.12.ligaꝝ.ꝛ aurũ oĩo puꝝ ẽ.qñ ẽ.14. carathoꝝ
ꝛ qñ ẽ hmõi puritatis q̃ntũcũq̃ in igne pmaneat.
nõ diminuif i põdere suo. ſʒ si ẽ.j.dictos gradus li
gaꝝ.vel carathoꝝ.in ignẽ proiectũ minoraf .q: ibi
materia alia admixta eris.vl stagni.vel alteriꝰ me
talli.paulatiʒ ꝯsumif :ꝛ in fumum euanescat.si ergo
statutũ est in ciuitate. ꝙ opa argẽtea debeãt esse.x.
ligaꝝ.cum dimidia.f.argenti.in vna libra.f.operis
argentei.si esset ibi argentũ.x.ligarũ.ita ꝙ residuũ
est mixtura eris.fraudẽ vtiq̃ cõmitteret.q: mediaʒ
illã ligã eris.q̃ in opere illo est. pro argento vendit.
hec ar.f. Uide.s.ꝟ.aris. ꝛ.ꝟ.alchimia per totum.
De aromatarijs aũt dicit.d.ar.f.vbi.s.§.7.ꝙ mul
tas sophysticatiões:ꝛ fraudes cõmittũt.ꝓ in cõficiẽ
dis medicinis.ponũt aromata multũ vetusta:ꝛ vir
tutẽ modicã habẽtia.vel si nõ habẽt illa q̃ exigunf
aliqua alia.nõ cõferẽtia.loco illoꝝ ponunt. vnde ꝛ
infirmo paꝝ prosunt.vel forte. nocent qꝺ est graue
pctm̃:ꝛ tenẽf ad restitutionẽ dãni. Jn candelis for/
mãdis.aliquã ponũt ibi deũ.vel lupinos.seu fabas
fructas bene machinatas vt sit similis coloris . Jn
speciebus cõponendis ꝛ cõfectionibus ꝛ sirupis po
nũt ea q̃ paꝝ valent: ꝛ in oĩbus talibus tenẽtur ad
restitutiões pcij abũdãtis:ꝛ dãni: ꝛ peccant iniuste
faciẽtes. Jta dicendũ est de macellarijs ꝛ similibus.
Notandũ tñ ꝙ quãdo vẽdunt vnã spẽm pro alia.
vel mixta q̃ tñ valet preciũ quo vẽdunt:ꝛ nullũ seq/
tur dãnũ.tunc nõ tenẽtur ad restitutionẽ.q̃uis pec/
cẽt adhibẽdo fraudẽ:ꝛ exponãt se periculo:ꝛ aliqñ
posset esse mortale.rõe periculi:ꝛ rõe rei magne. Et
qꝺ est dictũ de venditore.idẽ dicẽdũ de ẽptore.cũ.f.
venditor crederet rem suã minus pciosaz. puta esse
aurichalchũ quod est verum aurũ:ꝛ vitrũ quod est
lapis preciosus.

¶ De fraude q̃ cõmittitur in emptiõe rõe q̃ntitatis. 9
dicit.s.Tho.vbi.s.dicẽs. Alius est defectus ſʒ quã/
titatẽ q̃ per mẽsurã cognoscif :ꝛ ideo si quis sciẽter
vtatur deficiẽti mẽsura. i vẽdẽdo fraudẽ cõmittit:
ꝛ est illicita vẽditio:deutᷓ.25.nõ habebis i saculo di
uersa põdera.maius.ꝛ minus.nec erit i domo tua
modius maior:ꝛ minor.abominaf .n.dñs eum qui
hec facit:ꝛ aduersaf oẽꝫ iustitiã. Et mensuras rerũ
venaliũ.nec̃ est in diuersis locis cẽ diuersas.ꝓpter
diuersitatẽ copie:ꝛ inopie rerum.q: vbi res magis
abũdãt.cõsueuerũt cẽ maiores mẽsure.i vnoquoq̃
tñ loco ad rectores ciuitatis pertinet determinare q̃
sunt iuste mẽsure rerũ venaliũ.pẽsatis cõditionibꝰ
locoꝝ:ꝛ rerũ:ꝛ ideo has mẽsuras publica auctori/
tate.vel ꝯsuetudine cõstitutas pterire nõ licet.hec.s.
Tho.d.etiã ar.f.2ª.tit.ꝓ.c.16.§.xi.ibi in quãtitate sit
fraus ait.Cõmittũt dolos :ꝛ fraudes in mẽsuris:ꝛ
etiam si habeant iustas mẽsuras cum fraudulẽter
vtũtur eis ad decipiẽdũ.cũ dãt diminutas. vel acci
piũt habũdãter:ꝛ eodẽ mõ dr̃ ꝺ põis. Oẽs hͥ sciẽter

facientes iniuste:⁊ ꝑ deū faciūt:⁊ tenētur ⁊c̄. Nō tn̄ ꝙ vbi de more patrie q dat lanā. vel linū ad nēdū cōputat .13. vncias pro libra. qn̄ hoc scit q laborat il la filādo si nō soluit sibi de .13. vncijs nisi ꝓ vna li bra. nō ꝓprie ibi est fraus qꝛ nō decipit cū sciat sic sibi deberi:⁊ a principio ē pactū. Scien.n.⁊c̄. q̄uis turpis videat mos. Nō tn̄ excusant tabernarij qui dāt diminutas mēsuras. qꝛ ementes decipiūtur cre dētes se recipe mēsuras cōplectas. nisi forte facerent vt ꝯseruēt se idēneos. qꝛ.s. nō possunt cū moderato lu cro aliter artē facere. cū tn̄ sit nec̄. Ult fraudantes mēsuras sint sic̄ falsarij puniendi:⁊ ꝺ pena eoꝝ. ꝟ. falsarius. §.x. Itē nō excusant lanifices qui faciunt trahere pānos vltra debitū artis. qꝛ sunt postea cuꝫ magno dāno emētiū. puta faciūt caligas ⁊ postea cū balneātur restringāt se:⁊ sic cito frāgūtur hic est fraus:⁊ sic pctm̄ ⁊ dānū. vn̄ tenētur. Itēꝫ lanifici q minus soluūt q̄ꝫ sm̄ debitū artis tenentur:⁊ similes oēs nisi forte vt dictū est de tabernarijs facerent vt seruarēt se idēneos. vt i simili accidit Uerone vt ha bui a quodā mercatore prudēti:⁊ bone ꝯscie. dū.n. illū iterrogarē quare soluēdo pauperes mulieres fi latrices cū ꝓmittāt sex solidos pro libra : ⁊ dāt pro medietate pānos. vel alia que nō tn̄ valēt ꝓ quāto illis dāt. sꝫ in veritate dāt solū quatuor:⁊ ꝓmittunt sex. R̄. ꝙ istud p̄cīū.s. sex ꝓ libra fuit iā diu ipositū. qn̄ pānu plus vēdebātur:⁊ tūc poterāt dare sex. etiā stādo cū moderato lucro. nūc aūt pānu minus va lent. ita ꝙ si darēt sex. nō possent remanere cū hone sto lucro. ipe tn̄ mulieres volūt citius sic facer̄. ne vi deātur diminuere p̄cīū. sciūt tn̄ a p̄n° ꝙ sic soluūt: ⁊ iō nō existimo hic iteruenire iniustitia. eo ꝙ acci piunt tn̄ quātū lucrātur:⁊ cōsentiunt ⁊c̄. ⁊ in simi libus esset idem iudiciū. qđ bene nō.

x ¶ Querit de fraude q̄ cōmittit in qualitate. ꝺ qua dicit .s. Tho. vbi.s̄. dicēs. Tertius defect⁹ ē ex par te qualitatis. puta si aliqđ animal ifirmum vēdat: q̄si sanū. qđ si qs sciēter fecerit. fraudē cōmittit i vē ditiōe. Un̄ est iniusta vēditio:⁊ i oibus talibus. nō solū peccat. sꝫ etiā ad restitutionē tenet̄. Si vero co ignorāte: aliqđ p̄dictoꝝ d̄fectuū in re vēdita fuerit. vēditor qdē nō peccat. qꝛ facit iniustū m̄ālr non tn̄ eius operatiōe ē iniusta. tenet̄ tn̄ cū ad eius notitiā puenerit. dānū recōpensare emptori. Et qđ dictū est de vēditore itelligēdū ē etiā ꝺ emptore. Cōtingit.n. q̄nqꝫ vēditorē credere rē suā cē minus p̄ciosam. ꝙm̄ ad spēꝫ. sicut si qs vēdat aurū ꝓ auricalco:⁊ ēptor si id cognoscat iniuste emit:⁊ ad restitutiōnē tenet̄. Et eadē rō de defectu qualitatis:⁊ q̄ꝫtitatis:⁊ intel ligit ista qualitas siue spēs sm̄ ꝙ sunt acta vsibus humanis. hec .s. Tho.⁊ hoc vltimum valet ad duo dubia p̄cedentia .d. ar. s. vbi supra. §. sequēti sic ait. In qualitate rerū fit fraus cū vendūtur carnes infe cte pro sanis. aromata antiquata :⁊ sic virtute de bilitata pro recētibus. liber corruptus:⁊ falsus pro fi deli. corriā fragile pro durabili. vinuꝫ corruptū pro sano: vel ifirmū pro sano. domū ruiturā pro stabili:⁊ firma. pānū d̄fectuosū ꝓ idefectuoso:⁊ hmōi b i°.

¶ Ut̄ defectus rei sit manifestādus in venditione: ⁊ videt̄ ꝙ nō. qꝛ habet imputari emptori. si p̄cipi tanter emat. nec debet manifestare id ex quo sequit̄ sibi interesse. nec tenet̄ vnusquisqꝫ docere oēs. viam virtutis. a forciori igit̄. R̄°. sm̄ .s. Tho. vbi .s̄. ꝙ dat̄ alicui occasionē periculi. vel dāni semper est illicitū q̄uis nō sit necessariū ꝙ hō alteri semper det auxi liū. vel cōsiliū pertinēs ad eius qualēcūqꝫ prouoca tionē. sed hoc solū est necessariū i aliquo casu deter minato. puta cū alius eius cure subdat̄ : vel cū non pōt ei ꝑ aliū subueniri : vēditor aūt qui rē vēdēdā proponit ex hoc ipo dat emptori dānū : vel periculū occasionē. q rē vitiosam ei offert. si ex eius vitio dā nū vel periculū incurrere possit. Dānuꝫ quidē si ꝓp hoc vitiū. res q̄ vēdenda ꝓponit̄. minoꝝ sit p̄cij. ipe vero ꝓpter hmōi vitiū nihil ex p̄cio subtrahat. Periculū aūt si ꝓp hmōi vitiū. vsus rei reddat̄ ipe difficilis. vel nociuus. puta si aliquis alicui vendat equū claudicātē pro veloci. vel ruinosam domū ꝓ firma. vel cibū corruptū siue venenosum pro bono. Unde si hmōi vitia sunt occulta:⁊ ipe nō detegat. erit illicita ⁊ dolosa venditio : ⁊ tenet̄ venditor ad dāni recōpēsationē. Si vero vitiū sit manifestū. pu ta si equus sit monoculus. vel cū vsus rei:⁊ si nō cō petat venditori. pōt tn̄ esse ꝯueniens alijs : ⁊ si ipse ꝓpter hmōi vitiū subtrahat q̄ꝫtum oꝫ de p̄cio. non tenet̄ ad manifestanduꝫ vitiū. qꝛ forte ꝓpter hmōi vitiū emptor vellet plus subtrahi de p̄cio. q̄ꝫ cēt sub trahendū. Un̄ pōt licite venditor sue idēnitati cōsu lere. vitiū rei reticendo intellige sm̄ ar. s. qn̄ vitiuꝫ ē notū ementi. Speculator in tit. de em. ⁊ ven. §. nūc. ponit. q. de illo qui vēdit equū dolentē i spatula. nō tn̄ ostendentē dolorē. qꝛ erat calefactus in cūdo. di cendo do tibi istum equū pro strabone. pro giboso. dolentē in spatula:⁊ habentē oēs maculas. nec vo lo ex aliquo teneri. dicit ipe Spe. ꝙ nihilominus te net̄ ex quo alias specifice nō ꝓpulsauit defectū. Nā emptor fuit deceptus vidēs ꝙ i alijs expssatis dixe rat falsitatē:⁊ credidit verisimiliter falsuꝫ dixisse ꝺ morbo spatuloso. tūc latēte. Notandū tꝫ Pa. in. c. iniustū. de re. pmu. i p° glo. ꝙ si vendit̄ animal. seu alias res patiens defectū latentē. cōpetunt emptori due actiones. vna q̄ appellat̄ redhibitoria de qua i il la glo. ⁊ ista cōpetit quādo emptor fuisset nō ēptu rus. si sciuisset illud vitium. vel defectū : ⁊ per hanc actionē ex toto recedit̄ a contractu. vnde fit redhibi tio quasi reditio. qꝛ res ⁊ p̄ciū redeunt in priorē sta tū. l. redibere. ff. de edil. edic. ad idem. l. si here. ff. ꝺ excep. rei iudi. Alia actio appellat̄ quātū minoris: ⁊ ista ꝯpetit emptori. alias empturo. etiā si sciuisset vitiū. sed dat̄ restitutio partis p̄cij. quāto minus fuisset empturus. si vitiū sciuisset:⁊ ista actio ꝯpetit

infra ānū vtilē. alia actio cōpetit ifra semestre. l. 2. C. ď edil. ac. Et dicūr iste actiões edilitie. q2 fuerūt edite ab edilibus: ⁊ ab illis officialibus Romāis. q erāt super rebus edibilibus: ⁊ statuebāt ne res morbose vēdanř: ⁊ finaliter ediderūt illas duas actiones: ⁊ dicit idē Pa. vbi. s. ꝙ oꝫ manifestare vitiū in spe/ ciali: ⁊ sine obuolutiōe verboꝝ. alias competit ista actio: ⁊ dat talē distictionē ibidē circa fi. Aut mor bus erat notus tā emptori ꝙ̃ vēditori: ⁊ nō cōpetit aliqđ remediū. q2 scienti nō fit iniuria. neqꝫ dolus. l. p̊. ff. de edil. ac. aut vterqꝫ ignorauit: ⁊ ꝓpetit actio. q̃to minoꝝ ꝑcij. nō aūt ad totū dānū. vt in. d. l. te/ neř. vel etiaꝫ redibitoria. si nullo⁹ emisset. patefacto vitio. d. l. si is. Aut sciebat alter tm̄: ⁊ si emptor. sibi est iputandū. rōe ꝑdicta. si vero vēditor teneř ad oē intereē. qđ idē passus ē emptor. non solū ad ꝑciū vt in. l. iulianus. in prin⁰. ff. de ac. emp. nisi interuenisset pactū ꝙ nō tenereř. d. l. pacisci. qđ itellige ſm limi/ tationes factas. Et nō ſm eūdē ꝙ vitiū dř patens qñ qlꝫ aspiciēs potuisset ꝑpēdeř. Sed qd si ēptor fuit minus diligēs: ⁊ nō bene ꝓspexit. dicit nō ꝙ ni hilominus teneř vēditor. q2 lꝫ ēptor sit in quadam negligētia. tn̄ vēditor est i dolo. q nō dixit: ⁊ dolus ꝑpōderat. l. itē si obstetrix. ff. ad. l. acquil. ⁊ nō ꝙ si morbus in breui appereř. ꝑsumiř fuisse: ⁊ sic tenetur ibidē: ⁊ ista valēt etiā in foro cōtēptioso. d. ar. f. vbi supra subiūgit. Quid de lanificibus vēdentes pan/ nos laceratos. ad tiratoriū. sed remēdatos. ac si nō haberēt ꝑdictū defectū. aut etiaꝫ pānos itextos. vel tintos⁹ male. ꝓ bonis. vel vestes veteres renouatas: ⁊ cardatas ac si eēnt quasi noue. vt regaterij faciūt R. dicēdū si talis nō demat de ꝑcio q̃ꝫ importat ille defectus. fraudē: ⁊ dolū perpetrāt: ⁊ tenētur ad satisfactionē: ⁊ similiter dicendū eēt de mediatori/ bus ad similia vendenda. Ad argumēta aūt q̄ fiūt in principio. qñ dř ꝙ debet imputari: ⁊c̄. dř ꝙ ipse emptor nō pōt de occulto cōsulere. Quādo dicitř ꝙ sequiř interesse. negetur. q2 scito defectu. poterit illuꝫ cōputare alijs defectibus: ⁊ proprietatibus: ⁊ vēde/ re quantū valet. Ad aliud dicitř ꝙ tenetur tūc qñ ex eius dicto vel facto iminet alteri periculū.

12 ¶ Utr̄ quis teneatur manifestare circūstantias pro pter quas. vel non posset vendere merces suas. vel oporteret viliori precio vendere. puta si sciret mul/ tos aduenire qui portant frumentū: ⁊ sic erit vilio/ ris ꝑcij. R. s. Tho. vbi supra. ꝙ circūstantie. q̄ sunt de presenti. vt vitiū. vel defectus rei. faciūt ipaꝫ rem tunc minus valere de presenti. future aūt non faciūt nunc. sed i futuro. ⁊ ideo q̃uis benefaceret illis ma/ nifestando. vel minuēdo ꝑciū. nō tn̄ ad hoc teneř.

13 ¶ Utr̄ mercatores possint inter se pacisci. vt vnus so lus vendat. vel non vendant minori precio. R. ſm Hosti. tale pactū illicitū est. nec debet quis impetra/ re vt sibi soli liceat vendere: ⁊ talis ſꝫ leges puniř. s. officialis. qui permittit. vel cōcedit. vel nō punit. C. de monopo. l. vna. Ubi sic dicitur iubemus ne quis cuiuscūqꝫ vestis. aut piscis. aut pectinuꝫ. vel cuiusli alterius ad victū vel quēcūqꝫ vsum pertinētis spēi. vel cuiuslibet materie pro sue auctoritate. vel sacro iam edicto monopoliū. audeat exercere ne ue illici/ tis quis habitis cōuentionibus aiuret aut paciscař. vt spēs. diuersoꝝ corpoꝝ negotiatōis. nō minoꝝ ꝙ̃ inter se statuerint venūdetur: ⁊ ꝓhibet breuiter oēꝫ talē cōuentionē: ⁊ tādē cōcludit. si quis autē mono poliū ausus fuerit exercere. bonis proprijs spoliatus perpetuitate dānetur exilij. Et intelligi debet. qñ fit ꝓpter vtilitatē persone particularis: ⁊ in fraudem: si. n. fieret ꝓpter publicā vtilitatē secus esset. sicut fit de sale: ⁊ similibus. Unde ſm Inno. in. c. significāte de pigno. debet intelligi qñ hoc fraudulēter faciunt in dānū rei publice: ⁊ hoc etiā intelligiř de omnib⁹ artibus. sicut aliqñ nolunt alios instruere. Idem in telligendū est de his qui quocūqꝫ modo procurant vt ānona cari⁹ vēdatur. puta impediēdo naues ne possēt: ⁊ similia. Peccant. n. ꝯtra bonū cōe faciētes ⁊ videtur ꝙ teneātur ad procurandū. vt fiat in me liori foro ſm ꝙ fuerūt causa ⁊c̄. Et debent puniri. l. f. ff. ad. l. iul. de anno. Idem dicendū de illo q emit omnia blada vel aromata. vel similia. vt cari⁹ vē/ dantur. de quo supra. v. ars. §. 8. Quid dicendū de illo qui finxit scribens vnā litterā. ꝙ in illis partib⁹ ex quibus veniūt aromata. nulla sunt: ⁊ permisit vt sibi caderet vbi sciebat quēdam mercatorē venire: ⁊ ille accepit: ⁊ legit. postea emit omnia aromata. credens multū lucrari: ⁊ multū perdidit. dicitur ꝙ peccauit cōtra charitatē faciens. decipiendo ex pro posito illū mercatorē. nō tamen tenetur. q2 fuit ex le uitate illius qui emit vt ita leuiter emeret. ď illo aūt qui habuit litteras. ꝙ nō sunt aromata: ⁊ frangēs litteras proiecit. alius recolegit: ⁊ legit: ⁊ preuenit i emendo. dř ꝙ prudēter fecerit.

¶ Utrum aliquis licite negotiando. possit aliquid 14 emere. vt carius vendat. R. ſm. s. Tho. vbi supra ar⁰. 4. ꝙ ad negotiatores pertinet. cōmutationibus rerū insistere. vt autē philosophus dicit in p⁰ politi. duplex est rerū cōmutatio. vna quidem quasi natu ralis: ⁊ necessaria. per quam. s. fit cōmutatio rei ad rem: ⁊ denarioꝝ: ⁊ reruꝫ. propter necessitatē vite: ⁊ talis cōmutatio nō proprie pertinet ad negotiato/ res. sed magis ad iconomos. vel politicos. qui ha/ bent prouidere. vel domui. vel ciuitati de rebus ne/ cessarijs ad vitaꝫ. Alia vero cōmutationis spēs est vel denarioꝝ ad denarios. vel quarūcūqꝫ rerū ad denarios. nō propter res necessarias ad vitā. ſꝫ pro pter lucrū querēdū: ⁊ hec quideꝫ negotiatio. ꝓprie videř ad negotiatores pertinere. ſm ph̄m. Prima aūt cōmutatio laudabilis est. q2 deseruit nāli neces/ sitati. Secūda aūt iuste vituperař. q2 ꝙ̄ est de se de seruit cupiditati lucri. q̄ terminū nesciat. ſꝫ i īfinitū tē dit: ⁊ iō ſꝫ se cōsiderata quādā turpitudinē hꝫ. iqꝛ

nō impoꝛtat aliquē finē honestū. qđ est negotiatio/
nis finis. tñ ꝛ si in sui rōe nō ipoꝛtet aliqđ honestū:
vel necessariū nihil tñ impoꝛtat de sui rōe vitiosum:
vel virtuti ꝯriū. vñ nihil ꝓhibet lucrū oꝛdinari ad
aliquē finē necessariū: vel etiā honestū: ꝛ sic negotia
tio iusta reddet. sicut cum aliquis lucrū moderatū. qđ
negotiādo q̄rit. oꝛdinat ad domus sue sustētatio/
nē: vel etiā ad subueniēdū idigētibus: vel etiā cum
aliqs negotiationi intēdit ꝓpter publicā vtilitatē.
ne. s. res necessarie ad vitā patrie desint: ꝛ lucrū expe/
tit nō quasi finē: sꝫ quasi stipēdiū laboꝛis: ꝛ vt exer
ceat pꝛopriā artē. Si aūt fiat pp lucrū: vt. s. ibi vlti/
mū finē ponat: vel vt ponat caristiā: vel si est cleri
cus. 14. q. 4. c. quocūqꝫ tēpoꝛe. 88. di. qm̄. peccat gra
uiter: ꝛ si aliquē ex hoc dāmificauit tenet: aliās fm
doc. de ꝯsilio deberet dare pauperibus lucrū. cōcoꝛ.
Ray. Guil. Inno. Hosti. ꝛ Pa. i. c. fi. de vsu circa fi.
ꝛ iste melius i. c. ꝑ. ne. mo. vel cle. se. ꝛ Pe. de ācha.
i. c. ꝑ. c. lib. 6. Et dicit s. Tho. vbi. s. ad pᵐ. ꝙ dictū
Criso. ē intelligendū de negotiatiōe fm ꝙ vltimū
finē in lucro ꝯstituit. qđ ꝑcipue videt qm̄ aliqs rem
nō mutatā vendit carius. Si. n. rē i melius mutatā
carius vēdat: videt ꝑciū sui laboꝛis accipe: q̄uis ꝛ
ipm lucrū possit licite intēdi: nō sicut vltimus finis: sꝫ
pp aliū finē honestū vel necessariū vt dictum est. Et
ad. 2ᵐ. argᵐ ait. Nō quicūqꝫ carius vendit aliqđ q̄
emerit negotiat. sed solū qui ad hoc emit vt carius
vendat. si aūt emit rē nō vt vendat: sed vt teneat: ꝛ
postmodū pp aliquā cāz. eā vēdere velit. non est ne
gotiatio. q̄uis carius vendat. pōt. n. hoc licite face
re: vel qꝛ in aliquo rē melioꝛauit: vel qꝛ p̄ciū rei est
mutatū fm diuersitatē loci: vel tempoꝛis: vel ꝓpter
periculū cui se exposuit trāsferēdo rē de loco ad lo/
cū: vel ea fieri faciēdo: vel pꝛopter latitudinē ꝑcij: ꝛ
fm hec nec ēptio nec vēditio est iniusta.

15 Utrū liceat clericis negotiari. Rñ. s. Tho. vbi. s.
ad. 3ᵐ. argᵐ dicēs. ꝙ clerici nō solū debent abstinere
ab his q̄ sunt fm se mala. sꝫ etiā ab his q̄ hūt spēm
mali. qđ quidē i negotiatione ꝯtingit. tū ꝓpter hoc
qꝛ est oꝛdinata ad lucrū terrenū cuius clerici debēt
eē cōtēptoꝛes. tum etiā ꝓpter frequētia negotiatoꝝ
vitia. qꝛ difficulter exuitur negotiatoꝛ a peccatis la
bioꝝ. vt dr eccl. 26. est ꝛ alia cā. qꝛ negotiatio nimis
iplicat aiū curis secularibus: ꝛ per ꝯñs a spirituali
retrahit. vñ aplꝯ. 2. ad Timo. 2. Nemo militās deo
iplicat se negotijs secularibus: ꝛ fm Pe. de pal. non
excusant a moꝛtali. lꝫ tñ clericis vti pᵉ cōmutatiōis
spē q̄ oꝛdinat ad necessitatē vite emēdo: vel vendē
do. ne cle. vel mo. ꝑ totū. 88. di. c. foꝛnicari: ꝛ. c. nego
tiatoꝛē. Licet ēt clericis facere honesta exercitia. nō
tñ dimittēdo spiritualia. 91. di. c. clericus: cum Ray.
Clerici negotiatoꝛes debēt excōicari. xi. q. 3. c. nemo
epoꝝ. Et si se nō correxerint debēt deponi. d. c. cleri/
cus. Et fm Ray. debent de cōsilio dare lucrū pau/
peribus. fm Pa. in. c. i. ne. cle. vel mo. est de ꝑcepto:
sꝫ primū melius: ꝛ hꝫ. c. Pa. ibi circa fi. Ista oia in
telligūtur de clericis beneficiatis: vel existentibus in
sacris: ꝛ de oibus religiosis. Uide. ℣. clericus. 3°. ꝑn.

Utrū clerici vel monachi. possint per alios exerce 16
re negotiationē: vt puta dando pecunias mercato/
ri iniusto exercitio: de quo sui sepe interrogatus. Rñ.
videt ꝙ sic. tū qꝛ nō repert ꝓhibitū nisi in sua ꝑso/
na. tū qꝛ in. d. c. i. ne. cle. vel mo. permittit iusta ne/
gotiatio. tū qꝛ rō ꝙ clericis pꝛohibeat est vt vacent
diuinis sꝫ hic deficit. sic possunt illud lucrū ad ho/
nestū finē oꝛdinare. De istis vide. ℣. clericus. 3°. ꝑn.
ꝛ. §. i. ꝛ. ℣. excōicatio. 5. casu. 19. §. 3.

Utrū liceat negotiari i festo. Rñ. simplr ꝙ nō sine 17
petō. cōputatur. n. inter opa seruilia. c. i. ꝛ fi. de ferijs
excipiūtur. ꝑ fm Pe. de pal. rōe nōdinis. quādo epi
sciūt: ꝛ pmittūt. vel nō ꝓhibēt: ꝛ iustis: ꝛ honesto fi/
ne fit. 2ᵒ. rōe necessitatis fm. s. Tho. 22ᵉ. q. 122. artiᵒ. 4.
ad penul. Illa. n. q̄ sunt necͤ victui cotidiano. nō ꝓ/
hibētur. quō multa permittūtur in die festo: ꝛ que.
vide. ℣. ferie. §. 18. ꝛ sequentibus.

Utrū liceat in loco sacro. s. ecclesia. Rñ°. ꝙ non. qꝛ 18
fit irreuerētia loco sacro. Unñ dñs vendentes ꝛ emē
tes de loco sacro eiecit dicēs. nolite: ꝛ c. qꝛ etiā plura
petā i hmōi fiūt: ꝛ fiūt cū tumultu ipediētes diuina
officia. De vendētibus aūt ibidē cādelas si fiat vt
satisfaciāt deuotioni populi. pōt admitti. secus si ex
auaritia in istis quatuoꝛ casibus: fm. d. ar. s. 2ª. tit.
ꝑ. c. 16. §. 3. ibi. 4ᵒ. est mala rōe loci: lucrū habitū ex
his quū ē ꝓhibitū. debet de cōsilio dari pauperibꝰ.
q̄uis alij. aliter: ꝛ melius ꝙ non tenentur. non tamen
fm eum debet predicari.

Utrū ille cui datū ē aliquid ad vēdendū. ꝓ decē: 19
ꝛ vendidit ꝓ. xii. teneat illa duo restituere dño rei.
Rñ. ꝙ vel ille qui dedit in intētione habebat ꝙ velet
sibi dare illa duo: vel hoc idē declarauit per verba.
puta dicēdo da mihi decē ꝛ reliquū do tibi: vel si/
milia: ꝛ tūc est datū ꝙ ille cui est datū pōt retinere
rōe doni: vel dedit simplr vt vēderet: etiā si dixisset
nolo ꝙ des ꝓ minoꝛi ꝑcio q̄ decē: vel des ꝓ decē:
ꝛ tūc dicit Angelica. ℣. emptio. §. 28. ꝙ pōt retine/
re illa duo: qꝛ si illa duo sunt vltra iustū ꝑciū tenet
restituere emēti: si vero nō excedit iustū ꝑciū sꝫ sua
idustria habuit. sic sibi acquisiuit: nec obstat ꝙ dat si
bi certa merces ꝓ laboꝛe: qꝛ illa dat sibi vt inueniat
ēptoꝛē ꝓ decē: ꝛ sic nō tenetur necessario restituere.
hec ille. sꝫ Rosella post. d. ar. s. in. ℣. emptio. dicit ꝙ
sufficere debet sibi lucrū qđ ide ꝯsequit. puta tantū
pꝛo libra ꝛ reliquū dare ꝑ vendēti: ꝛ hoc videt ve/
rius. qꝛ si res valet. 12. ꝛ ipse medius ex quo habet sa
lariū suum debet facere qđ pōt. ita ꝙ nō liceat sibi
accipere: nisi ex laboꝛe vel expressa donatione pꝛo/
prij vendētis. Quō in emptione ꝛ venditione possit
esse vsura rōe mutui impliciti vel rōe expectationis
vide. ℣. vsura. 5. ꝑ totū: ꝛ de emptione cū cōditiōe
de retrouendendo. ℣. vsura. 16.

Emunitas eccle est priuilegiū ecclasticę libertatis. vel psonaꝝ. vel reꝝ. ad eā pertinētium. Et dr emunitas quasi extra munia .i. officia a qb⁹ sunt imunes. vt .j. Dr ēt imunitas quasi sine muneribꝰ data libtas: ab i qđ ē fine. Uel imunitas q̄si puritas: ide dr qs imunis a pctō. de pur. ca. c. fi.

1 ¶ Ad q̄ se extēdit emunitas eccle: ⁊ cimiterij. R. ad multa. Pᵒ secularia placita nō sunt in ecclia vel cimiterio tractāda: ecclastica tñ possunt vt i .c. pᵒ de imu. ec. c. cū ecclia. Et sentētia iudicis secularis data i ecclia. est nulla. ipo iure: ⁊ maxᵉ sentētia sanguinis. q̄ sub anathema ꝓhibeꝛ ibi ferri. d. c. cū ecclia. Limita nisi sit data alia a sanguine per viā volūtarie dispositiōis. vel iurisdictiōis. qꝛ sic tꝫ fm Pa. in. d. c. cū i ecclia. De causis aūt ecclasticis bene tꝫ ar. c. qua frōte. de app. ⁊ pōt aliqs doctorari i ecclesia. bꝫ Jo. an. i. c. decet. e. ti. lib. 6. ⁊ placet Pa. i. d. c. cū ecclia. sitr tenēt 9ctus facti i ecclia: bꝫ glo. i. d. c. decet. Et fm Pa. i. d. c. cū in ecclia. qꝛ illud. c. decet. cū sit penale ⁊ loquaꝛ solū de strepitu iuditioꝝ. non d̄bet extēdi ad 9ctus. Ex quo aduerte ꝙ dispositio odiosa nō debet extēdi 9cepta super quasi 9ctu: ad 9ctū purū: nā in iuditio q̄si 9trahimus. l. 3. §. idem scribit. ff. de pecu. Idē dic de 9cepta: supra 9ctu puro. nō extēdi ad quasi 9ctū: ita dicit Bar. i. l. mox. ff. de acq. here. vbi vult ꝙ si statutū ꝓhibet mulierem 9trahere sine certa solēnitate. ꝙ potest nihilominꝰ adire hereditatē. qꝛ tūc nō vere 9hit. sꝫ quasi 9hit cū debitoribus hereditarijs. Ad qđ vide qđ legiꝛ in. l. apud iulianū. ff. q. ex cā. i. posse. eaꝛ. §. pe. ⁊ fi.

2 ¶ Secūdo nō debēt in ecclesia vel cimiterio fieri cōdamatiōes. seditiones. ipetus. vniuersitatū concitationes. vel publica parlamenta. negotiatiōes nūdinarū: ⁊ fori. d. c. decet. ꝓ actu tñ pietatis: possunt fieri fm Jo. an. vt refert Pa. i. d. c. cū i ecclesia: non tñ peccāt mortlr 9facientes: nisi ex se sint mala. vel fiat ex 9tēptu: vel totalr ipedirent offiᵐ diuinū. vel ordoeꝫ tpe suo. Un̄ dicit tex. i. d. c. decet: ordinarij locoꝝ hᵒ faciāt obseruari. suadēda suadeāt. iterdicta 9pescāt.

3 ¶ Tertio qꝛ in ecclesia nō debēt sepeliri nisi epi: vel Abbates. vel digni pr̄biteri. aut fideles laici. 13. q. 2. nullus. Et itelligūt qdā de laico fideli. qui miracula faciūt ex virtute fidei. Alij de quolꝫ fideli cuius bonitas fuit manifesta: Hosti. itelligit d̄ quolꝫ fideli in dignitate 9stituto. vt comite rege imperatore. Sed hoc hodie nō seruaꝛ q̄uis male: ⁊ d̄ iure ciuili nullus debet in ecclesia sepeliri vt nō Albri. in. l. nemo apoꝫ. C. de sac. san. ec. Uide aliqd. v. cimiteriū.

4 ¶ Quarto nō dꝫ ecclesia icastellari. nec in ꝓpugnacula edificari. vt ide fiat guerra. vel vt ibi recipiāꝛ q guerrā faciunt. nisi iusta necessitate: ⁊ auctoritate epi. de custo. eu. c. relinq. s. vt boni viri defendātur a malis: ⁊ hᶜ coiter tenēt doc. bꝫ Pa. i. d. c. cū i ecclia.

5 ¶ Quinto intra ecclesiā vel cimiteriū: nō debēt suppellectilia poni. vel hospitari i ea. nisi ꝓ necessitate. alias videꝛ mortale in isto: ⁊ in p̄cedenti: vt in. d. c. relinq. Quō ꝟo lꝫ i ecclia negotiari ⁊ quō lꝫ ibidē vēdere cādellas pp cultū diuinū. v. ēptio. §. 18.

¶ Sexto ꝙ i ecclesia vel cimiterio nō d̄bet vlla violentia fieri. vel aliqd violenter extrahi. aut eius cōfinia frāgi. vt i. c. sic antiquus. 17. q. 4. Nec ea q̄ in ea posita sunt. ꝑ vi aut furtū auferri. aliter sacrilegiuꝫ committiꝛ. c. quisquis iuctus. 17. q. 4ᵉ. ⁊ sic peccat mortlr vtꝫ. d. c. qsqs. Utrū excoicatus 9fugiēs ad ecclesiaꝫ gaudeat tali priuilegio. R. ꝙ sic qꝛ eū non excipiat. nec nos. vtrū seruus fugiēs ad ecclesiā possit violenter extrahi. R. ꝙ aut venit sine armis. s. vt dño se subtraheret: ⁊ sic reddeꝛ dño: p̄stito tñ prius iuramento de ipunitate. c. iter alia eo. tit. aut venit cum armis: ⁊ sic 9tinuo extraheꝛ. l. si seruus. C. de his q ad eccliaꝫ 9fu. itellige ꝓmissa ipunitate. vtrū iudeꝰ cōfugiēs ad ecclesiam gaudeat isto pulegio. R. fm glo. i. l. 1. de his q 9fugi. ad ec. ꝙ nō. ⁊ dicit Pa. i. c. iter alia. e. ti. ꝙ ē verior. q̄ opinio glo. d. c. iter: qꝛ. l. p̄dicta. iducit p̄sumptionē iuris ⁊ de iure 9 quā nō admittiꝛ ꝓbatio. 50. di. ferrū: qꝛ cōfugit nō pp zelū fidei. sꝫ pp euasionē debitoꝝ. vel criminū. Inno. tñ ē cū glo. p̄sacti. c. iter. Posset dicit ꝙ si venit ad ecclesiā ⁊ petit bapᵐ: gaudebit alias nō. qꝛ videꝛ venisse vt effugiat si eā fidei. Clerici tñ ⁊ religiosi. fugiētes ad ecclesiā. possūt abstrahi a suis p̄latis qui zelo religionis q̄runt eos. secus si ex odio vel alia mala cā. hec Pa. in. d. c. inter. infra. §. 9.

¶ Utrū 9fugiēs ad ecclesiā pp delictū gaudeat isto priuilegio. R. Pa. in. d. c. iter: ꝙ legiste i. l. p̄senti. C. de his. q. 9fu. distinguunt: aut est debitū pp tributū. s. debitū pricipi: ⁊ sic extrahiꝛ. vt i auct. de mā. pri. §. publicoꝝ: ⁊ ibi in glo. sed Pe. vt recitat Cy. tenet ꝙ nō extraheꝛ: sꝫ ibi citabiꝛ: ⁊ si se d̄fendet. bene qdē. sin autē ꝓcedeꝛ ad missionē i possessionē bonoꝝ: ⁊ ita itelligit. d. auct. ⁊ placet Pa. Si vero debitū est pp aliud. tūc nō extraheꝛ iuictus. bꝫ oēs. d. l. p̄senti. sꝫ in mō ꝓcedēdi. sunt opiniōes: ⁊ dicit Jacobus d̄ Rauēna ꝙ dabiꝛ sibi securitas stādi: ⁊ exeūdi extra ecclesiā per. 30. dies infra quos respōdebit aduocatus ad iudiciū: ⁊ iudex si dabit sententiā 9 eum. cōdēnabit ꝙ aut reddeat ad ecclesiam. aut pareat sententie: ⁊ eā hac opinione trāsit Cy.

¶ Utrū cōmittēs maleficiū ⁊ vadens ad ecclesiaꝫ gaudeat isto priuilegio. R. fm Pa. i. d. c. iter. ꝙ sic. quo ad duo principalr. pᵒ vt nō possit inde violenter abstrahi. 2ᵒ vt nō possit āplius d̄ illo dānari ad mortē. vel ad aliā penā corporalē. seu corporis afflictiuā. pōt tñ pecuniarr dānari vel alia pena extra corpus ⁊ cogi ad penitētiā agēdā ⁊ aliaꝫ satisfactionē. ita tñ ꝙ violēter non abstrahaꝛ. fm coiorē opinionē: ⁊ aduerte ꝙ lꝫ egrediaꝛ de ecclia ex qᵒ semel 9fugit ad eā. nō pōt āpliꝰ d̄ illo corporalr dānari: ⁊ hᶜ dicit glo. i. c. reū. 17. q. 4. ⁊ fuit sm̄a Ugo. ⁊ firmat ⁊ seqꝛ Archi. Et sic d̄fēdādi sūt ab ecclia illi q gaudēt ⁊c.

9 ¶ Excipiuntur ab ista imunitate.s.i.§.6.quatuor genera hominū p̄mo latronū publicoꝝ q palā: ⁊ publice furātur.vt sunt pirate.vel illi q publice stāt i stratis: ⁊ depdātur oēs trāseūtes.2m est notumū depopulatorē agroꝝ: ⁊ differt istud genus a p̄ fm Inno.qꝛ istud est in nocte segetes destruit dū ibi se abscōdit. vel iacet.vel qꝛ vltra homicidia: ⁊ depdationes q̄s faciūt i stratis publicis.ꝯburūt agros illoꝝ q eis nō seruiūt.vel sibi sunt ꝯrꝫ: ꝯueniūt tn̄ ista duo genera qꝛ quodlꝫ depdaf in stratis.3m genus ē illoꝝ qui aliqđ maleficiū enorme cōmittunt in vna ecclia.vt ꝯfendātur ab alia.secus si cōmitterēt: extra ecclesiā vel cimiterū sub spe vt defenderef ab ea.qꝛ gaudēt vt i.c.si.e.ti. Et lꝫ loquaf de homicidio.vel mutilatione.tn̄ etiā hꝫ locū i alijs delictis grauib⁹.fꝫ Pa. ibidē.pp idēptitatē rōis: secus i nō enormibus ibidē cōmissis.qꝛ gaudet. Sed qd si cōmisit maleficiū i ecclesia: sꝫ nō sub spe vt defendaf ab ecclesia.Pa. i.d.c.si. vult vt nō defendaf. Alij ꝯ ⁊ melius p.d.c. si.4m genus fm Pe.de ancha.ē raptoꝝ virginum. homicidaꝝ.⁊ adulteroꝝ.p aut.de mā. prin.§.q si delinquētes.sꝫ coiter tenef ⁊ veri⁹ q ē correcta illa aut.p ius canonicū ⁊ q gaudēt illa imunitate.

x ¶ Utrū cōfugiētes ad ecclīaꝫ tēpore belli.sint capiēdi.fꝫ.q nō.si ipas nō icastellauerūt. ar.d.c.si. Nec res eoꝝ ibi reposite.nisi eēnt ad pugnādū vt i.c.sic āntiquus.17.q.4.vtrū detētus sub iuramēto redeundi dimissus fugiēs ad ecclīaꝫ.sit educēdus .fꝫ.fꝫ Jo. an.in addi.ad spe.ti.deiur.iur. q si iniuste detinebat.nō reddibit maxime si iminet periculū mortif. vel mutilatiōis.sꝫ petet absolutionē a iuramēto.secus si iuste detinebaf qꝛ tūc cōpellēdus est reddire. vt voluit Bar.in.l.relegati.ff.de penis.nō tn̄ debet pati ecclīa.vt inuictus abstrahatur nisi p̄stita cauptione de impunitate mortis.vel mutilatiōis.

xi ¶ Utrū violēter abstrahēs aliquē de ecclesia. nisi in casu pmisso.teneaf illū restituere.fꝫ. Pa.i.d.c.iter: ⁊ Bar.in.d.l.p̄sti: q de iure pōt peti.se restitui cū de facto sit priuatus.ꝑor. Oldra.consi.53.⁊ ecclīa pōt agere.cū sit spoliata libertate. vt i.c.minor.17. q.4.Et ideo nō liberātur nisi restituāt: etiā si dominus p̄staret iuramētū.vel captionē de seruo abstractis: ⁊ facit ad.q.an capt⁹ i fritorio aliēo possit peti: ⁊ q sic p.d.c.minor.⁊ firmat Bar.i.l.si cu.ff.d ac.

xii ¶ Qua pena punif de iure ciuili qui tales violēter abstrahit.fꝫ.q crimē lese maiestatis incurrit: ⁊ vltimo suplicio feriēdus.d.l.p̄sti. De iure vero canonico dꝫ excoicari: ⁊ cōdēnari pecuniaṙ: ⁊ iponi sibi publica penitētia.nec restitui coioni: nisi restituat quē violēter extraxit.vt i.d.c.minor. iūcto.c.si quis ꝯtumax: ⁊.c.q̄sq: ⁊ qđ ibi nō.17.q.4.⁊ sic patet q peccāt mortaliter tales.j.§.20. ⁊ nō q ecclīa ⁊ cimiteriū habet istud priuilegium: ⁊.40.passus.si est ecclesia maior.vel matrix.vel.30.si est minor.vt capella.d.c.sic antiqus.⁊.d.c.minor.sitr ⁊ monasteria religiosoꝝ fm ar.s.⁊ Hosti. lꝫ nō sit expssum in iure.capelle tn̄ q sunt infra ābitū muroꝝ ciuitatis.vel castri seu ville.nō ponūtur i.30.passuū obseruatiōe fm Hosti.d.c.q̄sqs.nō fm Jsido.q passus ē mēsura qnqꝫ pedū.pes vero.15.digitoꝝ.Uide glo.i.d.c. sic ātiqus vbi hoc df. Limita istud spaciū. quādo vadit ad reqsita nature.secꝰ si iret vt accederet ad alias domos.vt in.d.c.diffiniuit.17.q.4. qꝛ possent capi.j.d.spaciū: ⁊ ipe cōfugiēs faciet sibi expēsas.si hꝫ de suo: fm Pa.d.c.inter.vel laborabit. si pōt vt viuat.q si nō pōt.vel nō hꝫ de suo: ecclīa sibi puidebit fm Archi. post Ugo. in.c.diffiniuit .17.q.4. Et dꝫ ecclīa p excoicationē cōpellere extrahētēꝫ ad restitutionē ac etiam iterdicere ne a tota domo sua recipiātur oblactiōes. nec curat restitutionem si sit dñs q extraxit seruū etiā si vellet dare cauptionē de ipunitate qꝛ iniurie satisfieri dꝫ ecclie ⁊ iuramentū añ p̄stari dꝫ ⁊ nō postea ar.d.c.minor.17.q.4.Nō q nulli de ordinibus paupertatis lꝫ oratoriū vel ecclesiā ꝯstituere seu ꝯstructā recipe iuxta ecclīas pdicatoꝝ ⁊ oratoria eoꝝ infra spaciū centūquadraginta canaꝝ ⁊ si secus factū fuerit dirimatur fm priuilegiū de.qꝛ plerisq cuius autēticū ē Bono͂ ⁊ Regij in conuentu predicatoꝝ.

¶ Utrū mādans fieri delictum existēs i ecclīa.violet imunitatē eccīe.fꝫ.Bar.i.l.si vt ꝓmittif.ff. de fideiussor: ⁊ latius p euꝫ i.l.nō solū.§.si mādato.ff.de iur.iur.ter.in de.pastoralis.in.ꝟ.deciperet igif. de sen.⁊ re.iudi.vbi innuitur.q citatio facta extra territoriū ciuitatis non valet: ergo videf q debeamus attēdere locū: vbi mādatū exeqtur nō vbi mādaf: videf tn̄ q debeat attribui factū i loco vbi mādaf. qñ exequēs exeqtur necessitate iuris ad qđ facit qđ infra df.ꝟ.excoiᵒ.5.casu.p.§.35.circa mediū. 13

¶ Utrū ecclīa nō ꝯsecrata gaudeat hoc priuilegio. fꝫ.fꝫ Pa.post.Hosti.i.c.ecclīa.e.ti.q sic.q̄uis fuerint opiniōes.facit ter.ibidē.mouef ipe Pa.qꝛ palaciū epi gaudet hac imunitate .17.q.4.c.id ꝯstituimus.ergo multo fortius ecclīa. Jtē facit qꝛ oīa priuilegia cōcessa ecclesijs extēdūtur ad hospitalia.i.l. oīa priuilegia.C.de epi.⁊ de. Jtē qđ de primo fiēdū ē habef pro iā facto.vt.l.nō tm̄. in prin.ff.de excusa.tut.⁊ in.l.pe.ff.de testa.mili.hanc tꝫ Car.in .d.c.ecclīa.⁊ Jo.de lign.post Lau.i de. p⁹. de pe.⁊ re.itellige.si auctoritate epi.vel supioris edificata ē. Uide.ꝟ.ecclīa.i prin.⁊ sitr qđ est de hospitali: ⁊ de alijs oratorijs priuatis.fm Goff. si auctoritate epi sunt fundata : ⁊ facit qđ ipe nō.i.c.si.de eccl. edi.⁊ tenet Lau.i.d.de.i.⁊ placet Pa.i.d.c.ecclīa.p.d.l. oīa. Alias nō. Et sitr ecclesia interdicta gaudet fm Goff.⁊ Uin.ar.pfacti.c.ecclesia.⁊ sequuntur coiter doc.⁊ sitr cōfugiēs ad corpus xpi.fm Hosti. lꝫ hoc in iure nō exprimaf qꝛ vbi maior est rō: ⁊ ibi maiꝰ ius: ⁊ mulier tangens fimbriam Christi saluata est Mathei.9. 14

15 ¶ Septimo eccl'ia h3 imunitatē q eius rustici non pnt eius rura deserere: et alias se trāsferre. vt i.c.3.e.i/ telligē.sm glo.ibidē.de illis q grebe sunt astricti. Et quō itelligit vide.ꝟ.colonus.§.1.

16 ¶ Octauo qls pōt rē suā. eccl'ie relinq̄re.l.generali. et.l.iubemus.C.de sac.san.ecc. Et eti.i donare inter viuos.sine isinuatiōe in ifinitum.l.illud.ibide3: et in aut.de nō alie.re.§.si min⁹: q̄uis glo.i.d.§.teneat 9triū. s3 p⁹ verius vt.ē.ꝟ.donatio.ꝑ.§.14.i.7°.mō. Nono trāsfert dominiū rei in ecclesias.solo pacto.s. sola nuda ꝑmissiōe.l.vt sic iter diuinū.C.de sa.san. ec.i glo. Et hanc sequit Albe. ibidē: et idem est sm Rodo.qn̄ dat aliqd ecclesiastice psone ituitu.eccl'ie. In emptiōe tn̄ reqrit solo pcii. vel fides de pcio.qr alr dominiū nō acqreret sm glo.ꝑdictam: decimo qcq fuerit emptū de pecunia eccl'ie.reuerti debet ad eā.12.q.2.ap locos.in glo.et.q.5.fixum: et hoc siue sit emptū nomine ecclesie.vel non.de pecul.de.c.1.et.c. inquirendū.Uide.ē.ꝟ.ecclesia.§.8.

17 ¶ Undecimo q nō tenet ad munera psonalia me/ re.q̄ dicūtur q̄si ai ꝑmissiōe: et corporali labore.sine aliquo regētis detrimēto ꝑpetrāt.vt i.l.fi.i pn.ff.de mu.et ho.vide.ꝟ.clericus.5.pn.circa mediū. quoꝝ munerū mere psonaliū.q̄dā sunt sordida.vt doache mūdāde. Duodecimo eccl'ia non tenet ad munera patrimonalia.seu realia.q̄ autē sint ista munera et q̄lia: et quō clerici vel ecclesie teneātur.vide.ꝟ.excō/ municatio.5.casu.18. 13°.sunt imunes eccl'ie: et cle/ rici a gabellis.q̄ iponūt vino: et aliis.de q°.ꝟ.excoi° .5.casu.19. 14°.q statuta laicoꝝ nō hn̄t locū super reb⁹ eccl'ie.de quo.ꝟ.excoi°.5.casu.20.

18 ¶ Quītodecimo h3 imunitatē.q nec eccl'ia nec mo nasteria.vel hospitalia tenētur ad lucratiuā descri/ ptionē vt i.§.sancimus.23.q.8.et ē lucratiua descri/ ptio.quarta ps bonoꝝ q̄ curialibus relinq̄bat.q̄ fiscus vēdicat exceptis relictis curialibus: et eoꝝ con iūctis.l.1.et.2.C.q.et qb⁹ quarta.et.C.de ipo. lucra. descrip.l.vnica. 16.q nec ēt plati. aut psone eccle/ siastice.pnt eis nouos cēsus ponere.aut veteres au/ gere.aut alio mō grauare.ꝟ.cēsus.§.1. 17° se exten dit imunitas ecclesie. ita q si ecclesia careat ꝑprio pastore.nō currit sibi pscriptio.l3 platus supior pos/ sit.p ea agere.h3 Inno.i.c.oli3 el ꝑ de resti.spo.tex. est i.c.ꝑ.de re.eccl.nō alie.lib.6.l3 Bar.in.l.2.ff.de aqua plu.ar.dubitauerit. 18°.q res ecclesie nō pnt aliēari.sine certa solēnitate.de q°.ꝟ.aliēa°.§.2°.et se. 19°.q de psonis ecclesiasticis nemo pōt iudicare.nisi iudex ecclesiasticus.de fo.cōpe.et.ꝟ.clericus.5.p totū et.ꝟ.excoi°.5.casu.ꝑ.§.25. Que sunt iste persone.ꝟ. excomunicatio.5.casu.18.§.7.

19 ¶ 20°.q de reb⁹ ecclesiasticis: et ēt patrimonialib⁹ cle ricoꝝ.aut de causis spūalib⁹ iudex secularis iudicare nō pōt.Uide.ꝟ.excoi°.5.casu.18.§.6.et.7. 21° q lo ca pia sunt sub iurisdictiōe eccl'ie .c. ad hec.de reli. do.et Pa.i.c.cū sit gn̄ale.de fo.cpe.Uñ offendētes ea sūt sacrilegi. 22°.q relicta i testō min⁹ solēni fa/ cta ecclesiis.et piis locis.valēt.c.cū esses.c.relatū.c.idē cāte.de testa.ꝟ.testa°.§.5. 23.q eccl'ia vel ei⁹ pos/ sessiōes.nō pnt p aliēis debitis obligari: et obligās ē suspēsus ab administratiōe spūaliū.et tēporaliū.de solu.c.2°.q̄ tn̄ snīa pōt p ep̄s relaxari.9sulto idē mitas ri ecclesie ꝑ.c.ex pte el .1.de.vb.sig. Nō 9ꝑhēdit hec snīa ep̄os.c.qr piculosū.de sen.ex.lib.6.vide.ꝟ.pla/ tus.4. 24° excoicant vsurpātes regalia custodiā: et hmōi.de qb⁹.ꝟ. excoi°.5.casu.28. 25.q clerici q re nēt ecclesiā.ex collatiōe laici si nō resignauerit.suspē sus ab offi°.et bn̄ficio.laic⁹ excoicād⁹. de iure patro. .c.pterea. 26°.q ecclesia vtit iure minoꝝ: et iure rei publice.ita q oia priuilegia rei publice 9cessa.sunt 9cessa eccl'ie h3 Pa.i glo.i.c.audit9.de resti.i integ.

¶ Qua pena puniāt violātes ecclesiasticā imunitatē 20 R̄.diuersa h3 q diuersimode violat. Nā q violāt. q° ad p'm puniūt nullitate snīe. q° ad.2m.peccat mor/ taliter.q° ad.3m.nec ēt peccat mortalr pp 9suetudi/ nē 9trā.q°ad.4m.vltra mortale ñ adiuuāt ab eccl'ia. q° ad.5m.videt mortale.q° ad.6m.peccat mortalr vl tra penā de q̄ ibi.q° ad.7m.9pdūt.q° ad.8m.videt te neri ad restitutionē vltra mortale.q° ad.9m.vsq3 ad 13m.idē dic.et puniūt vt ibi.et sic q° ad.14m.q° ad.15m. vt ibi.et sic q°ad.16m.q°ad.17m.et.18m.peccāt mor/ talit.sic q°ad .19.20.21.q°ad.22.vltra mortale tenēt ad restitutionē.q°ad.23.24.et.25.vt ibi.q° ad 26.ma le faciūt.q°ad.27.ē nullitas vēditōis: et peccāt mor talr.sic q°ad.28.ē mortale.vide aliqd.ē.§.11.12.

¶ Sed qd si ecclesie pticulari.vel alicui speciali or/ 21 dini.cōpetit aliqd pticulare puile'm.et istud violet.vt puta de puile'm cisterciēsiū.de q° de pscrip.c.cū ordinē. qn̄ aliqs legat⁹ vrget eos ad respōdēdū corā se per rescriptū.nō faciēs de ordine suo mētionē.an faciat 9 libtatē ecclesie.R̄.q nō. Nā h° casu oz q citatus alr puile'm suū.forte.n.negabit eē cistersiēse3. et tenet docere de his q̄ sūt facti.et h° nisi sit notoriū.Cōclude igit q sit 9 libtatē ecclesie qn̄cūq3 violat puile'm cō/ cessū3 sup gn̄ali libtate ecclesie: et h° siue violet q° ad oēs ecclesias.siue clericos.siue q°ad vnā ecclesiā.vel clericū.qr oēs ecclesie sunt vna.24.q.1.loqt. secus de libertate vnius ecclesie.vel clerici .

Normis iniuria qn̄ dicat.R̄.c.cū illoꝝ.de sen. E exc.exēplificat.si mēbrū mutilet.si effusio san guinis fit i abūdātia: et de mēbro de q° nō fa cile sanguis exit. Itē si i ep̄m.aut abbatē.vel platū. seu supiorē sit iniecta man⁹. Insti.de iniur.§.atrox. Itē si qs vulneret qn̄ idiget medicamie cirugie.vel ēplaustroꝝ.seu alioꝝ medicabiliū.h3 Monal. Ite3 si qs fustib⁹ cedit. Itē i theatro vel foro.aut i 9spe/ ctu iudicis verberet. Itē h3 aliquos si i ecclesia.vel ci miterio.aut dormitorio verberet.ar.de sen.exc. cū p eū.17.q.4.qsqs.et.§.q aūt. Itē si sacerdoti induto vestib⁹ sacerdotalib⁹.C.de iniur.l.atrocē. Et breuiter dic q iniuria dr enormis.ꝑ ex psona et i iuri nō babe

mus expressuz. nisi qđ ē dictū. i. d. c. cum illoꝝ. ⁊ i. d. l. atrocē. ⁊ d. §. atrox. ⁊ d. §. atrocē. vbi dr̄ de magistratu. parēte. patrono. epo. plato. ⁊ sacerdote idutO. s ex loco vt puta si icōspectu ptoꝝ faciat. seu plati: ⁊ i. d. l. ptor ⁊ i theatro. vel foro. vt i. d. §. atrox. ⁊ l. sʒ ē qōis. i pn. ff. de iniur. 3° ex tēpore: ⁊ hoc ē arbitrariū. vt puta ludi vel magne festiuitatꝫ. 4° ex ipa re. puta ex vulnere vñ dicat lex vulneris magnitudo atrocitatē facit: ⁊ nō nūqʒ loc⁹ vulneris vt i oculo. 5° ex mō. vñ dicit Pa. i. d. c. cū illoꝝ. ꝙ pcussio i ecclesia. vel i platea: ⁊ excessus notori⁹. dr̄ enormis. d. §. atrox. ⁊ ꝙ eps pōt nō absoluere a talib⁹ iniurijs notorijs factis psonis ecclesiasticis. Et qꝛ h° aliqlr dependet ex arbitrio. vt dicaꝛ enormis. q̄riꝛ qs habebit arbitrari. vt sit enormis iniuria. R̷. ꝙ ille q hʒ absoluere: ⁊ ligaꝛ an sit sue iurisdictiōis. vt possit eū absoluere. vel ne. ar. super lr̄is de rescrip. ⁊ l. si qs ex aliena. ff. de iudi. sed caueatur vbi ius determinauit atrocē ne determinet leuē qꝛ nō absolueret sed deciperet secus vbi ius non determinauit.

f ¶ Enormia ēt hʒ canones dicaꝛ illa q̄ ad normaʒ penitētie reduci nō pñt qn semp remaneat aliqd de pena. Nā ⁊ ipediūt ordinis executionē: ⁊ bñficij retētionē. ēt post penitētiā. talia aūt coiter sunt tria. s. homicidiū. 50. di. miror. Itē heresis i q° post vuln⁹ sanatū remāet cicatrix. i. q. i. vētū. Itē symo⁹ i ordine. c. iqsitiōis. de accu. ⁊ ibi pʒ ꝙ idē ē de symo⁹ in bñficio. dñr ēt enormia qꝛ dispēsationē nō recipiūt. vt symo⁹ i bñfic°. i. q. i. g°. h° ēt mō dñr enormia illa d̄licta q̄ iducūt ifamiā ciuilē. s. i qb⁹ aliqr remāet ifamis post pñiā. Uide aliqd. R̷. excoi°. 5. casu. p̄. §. 24.

e Episcopus latine speculator iterptaꝛ. 21. di. c. cleros. ⁊. 8. q. i. q epatū: specularī. n. dʒ mores ⁊ vitā ppli sibi s̄biecti. vñ. s. T. 2ª. q. 185. ar° p̄. ad p̄m ait sic. apto hʒ Aug. dicēs. q epatū d̄siderat bonū opus d̄siderat. exponere voluit qd sit epatus. qꝛ nomē opis. nō honoris: scop⁹ qdē itētio iterptaꝛ. si g° epʒ latine velim⁹ significare. supitēdere possumus dicere: dʒ igiꝛ intēdere ad salutē primi sui. vñ hāc negligēs cū videaꝛ se obligasse ⁊ sit i aliq̄ magna negligētia. videꝛ peccare mortalit̄: ⁊ dr̄ canis ipudicus. ⁊. q. 7. q nec. R̷. platus. §. i. vt̄m aliqs possit appetere epatuʒ. vide. R̷. cathedra. Quō teneaꝛ ad elr̄ā. R̷. restitu°. §. 19. vñ. s. T. vbi. s̄. ar°. 7. Si eps n̄ fideliter dispenset ea q̄ sibi tāqʒ dispēsatori comittūꝛ. ⁊ sit i aliq° excessu qđ n̄ possit lateꝛ. peccat mortalr̄. tā q̄ʒ ifidelis dispēsator: ⁊c̄. ⁊ dʒ magis itēdere ad multiplicationē spūaliū. q̄ʒ tēporaliū. q̄ʒ secundario pōt. imo dʒ ēt augumētationē corporaliū ad vtilitatē ecclesie: ⁊ clericoꝝ. procurare.

f ¶ Ut̄m liceat alicui epatū sibi oblatū: vel iniūctū. oio recusaꝛ. R̷. hʒ. s. T. vbi. s̄. ar°. 2°. ꝙ i assūptiōe epat⁹. seu alteri⁹ plature duo sunt ɔsiderāda. p°. qdē. qd d̄ceat hoiez appetere. hʒ ppriaʒ volūtatē. 2° qd hoiez deceat facere ad volūtatē alteri⁹. q̄ʒ g° ad ppriā volūtatē ɔuenit hoi pricipalr̄ isistere ppꝛie saluti: sʒ ꝙ alioꝝ saluti itēdat. hoc ɔuenit hoi ex dispositiōe alterius ptāte i ipm habētis. vñ sic ad iordinationeʒ volūtatꝫ ptinet. ꝙ aliqs pprio motu feraꝛ in hoc ꝙ alioꝝ gubernatiōi pficiaꝛ. ita ēt ad iordinationem volūtatꝫ ptinet. ꝙ aliqs oio ɔ̄ supioris iiūctionē pdictū gubernatōis offi̇̄m finalr̄ recuset. pp duo. p̄ qdē qꝛ hoc repugnat charitati primoꝝ. quoꝝ vtilitati aliqs se dʒ exponere p loco: ⁊ tēpore. vñ Aug. 19. d̄ ciui. dei: dicit ꝙ negotiū iustū suscipit necessitas charitatꝫ. 2° qꝛ hoc repugnat humilitati p quā aliqs supioris mādatꝫ se subiicit. vñ Greg. dic̄ i pastorali. ꝙ tūc añ dei oculos vera ē humilitas. cū ad respuēdū hoc qđ vtiliꝛ subire pcipiꝛ. ptinax nō ē. nec ē minoris pfectiōis. ꝙ aliqs ex obediētia supioris. aliqliter minuat suā ɔtēplationē. vt saluti primoꝝ intēdat. facit. c. si. de postu. ⁊ ibi Pa. Ut̄m liceat petere platurā. R̷. cathedra: pn̄. vt̄ liceat eā appetere ibidē. §. i.

z ¶ Sʒ q̄riꝛ qꝛ hʒ. b. Greg. valde difficile ē. vt aliqs se purgatū possit cognosceꝛ. nec dʒ aliqs nō purgat⁹. sacra misteria adire: si g° aliqs nō sentiat se purgatū. q̄ʒtūcūqʒ sibi epale iniūgaꝛ offi̇̄m. vel alteri⁹ platuꝛ. videꝛ ꝙ nō debeat illud suscipe. R̷. hʒ. s. T. vbi. s̄. ꝙ nullus teneꝛ obedir̄ plato. ad aliqd illicitū: pōt ergo ɔtigere ꝙ ille cui iniūgiꝛ platiōis offi̇̄m. i se aliqd sentiat p qđ nō liceat ei platiōnē accipe. hoc aūt ipedimētū qn̄qʒ qdē remoueri pōt p ipmmet. cui pastoralis cura iniūgitur. puta si hʒ peccādi ppositū. qđ pōt deserer̄: ⁊ pp hoc nō excusaꝛ. qn teneaꝛ finaliter obedire plato iniūgēti. q̄nqʒ vo ipedimētū ex q° fit ei illicitū pastorale offi̇̄m. nō pōt ipse remouere. sʒ plat⁹ q iniūgit. puta si sit irregularis. vel excoicat⁹: ⁊ tūc dʒ defectū suū plato iniūgēti ostēdere. q si ipedimētū remouere voluerit. teneꝛ humilr̄ obedir̄. vñ Exo. 4. cū Moises dixisset obsecro dñe nō sum eloquēs ab heri ⁊ nudius tertius: dñs respōdit ad eū: ego ero i ore tuo docebóqʒ te qd loq̄ris. Q̄nqʒ vero non pōt remoueri ipedimētū. neqʒ p iniūgētē. nec p eū cui iniūgiꝛ: sic si archieps nō possit sup irregularitate dispēsare: ⁊ tūc subdit⁹ nō teneꝛ ei obedire ad suscipiēdū offi̇̄m platurE. vel ēt sacros ordines. si sit irregularis. h. s. T. ⁊ sic itellige ⁊ expone ea q̄ sunt dicta. R̷. electio. p̄. §. 14. ⁊ se. Sufficit igiꝛ ⁊ reqriꝛ hʒ doc. s. ꝙ nihil i se repiat p qđ illicitū ei reddaꝛ assumere platiōis officiū: ⁊ non reqriꝛ ꝙ reputet se aliis meliorē. hoc. n. eēt psumptuosuʒ. nec ē nec° ꝙ sciat se eē purgatū. sʒ sufficit ꝙ nō ɔstet de opposito: ⁊ ꝙ intēdat ad hoc vt talē se exhibeat. q̄ʒ pōt: qlē reqrit platura. Quō aliqs teneaꝛ eligeꝛ meliorē. R̷. elec°. p̄. §. 13. ⁊ se.

¶ Ut̄m eps ⁊ ali⁹ plat⁹ licite possit pcuraꝛ absolutiōeʒ. vt possit ad religionē. vel aliū statū pfectiorē. vel ad getē sui accedeꝛ. R̷. h. s. T. vbi. s̄. ar°. 4. ꝙ pfec° platuꝛ i h° ɔsistit. ꝙ aliqs ex diuina dilectiōe se obligat ad hoc ꝙ saluti primoꝝ isistat: ⁊ iō tā diu obligaꝛ ad h°. ꝙ curā pastoralē retineat. q̄ʒdiu pōt subditis 5

sibi cómissis pficere.ad salutē.quā qdem negligere
nó dz neqz pp diuine cōtéplatiōis qeté.cuz aplūs pp
necessitaté subditoꝝ etiá a ɔtéplatione future vite se
differri paciéter tolleraret.sz si salutē alioꝝ ꝓcurare
nó possit.ɔueniés ē.vt sue saluti itédat.siue sit istud
ipedimētū ex parte sui.puta qꝛ ifirmus. vel malus.
vel negligés vel nó eruditus.vel sitia.vel ex parte
subditoꝝ quocūqz mō:ꝛ qꝛ pót eristimare ꝙ p aliū
melioꝝ melius fiat.pót semp desiderare. sine ꝑmuta
tia tñ.vel hoc faciat de licētia pape.

4 ¶ Utꝝ liceat epo vel cuicūqz plato.ꝓpter aliquam
psecutiōez tēporalé corporalr deserere gregem.sibi
comissum.Rñ.sm.s.Tho.vbi.s.arᵒ.5.ꝙ i qualz ob
ligatiōe ꝑapue attēdi dz obligatiōis finis: obligāt
aūt se epi.vel alij plati ad exequēdū pastorale offiᵐ
ꝓpter subditoꝝ salutē : ꝛ iō vbi subditoꝝ salus exi/
git psone pastoris psentiá.nó debet pastor psonalr
suū gregē deserere.neqz pp aliqđ comodū tēporale
neqz etiá pp aliqđ psonale periculū iminés.cū bonᵘ
pastor aiaz suā ponere teneat .p ouibus suis:itelli/
ge vt i.§.sequēti. si vero subditoꝝ saluti possit suffi/
ciēter i absentia pastoris p aliū ꝓuideri.puta qꝛ so
lus platus qrit .tūc lz pastori.vel ꝓpter aliqđ como
dū ecclesie.vel psone pīculū.corporalr gregē dserere.
vñ Aug.i epla ad Honor:fugiāt đ ciuitate i ciuita/
tē serui xpi qñ eoꝝ qsqz specialr a psecutorib' qrit
vt ab aliis q nó ita qrūtur nó deserat ecclia.cū aūt
oiuz ē cōe pīculū.hi q aliis indigēt nó deserātur ab
his qbus idigét:ii.n.ꝑniciosuz est nautá in trāqlita
te nauē deserere. qꝫto magis in fructibus vt habet
.6.q.2.ar.7.q.i.c.sacitanis.ꝛ Immo.i.c.nisi:đ renū.
ꝛ glo.i.§.hoc etiá.7.q.i.tenent etiá epi sm.s.Tho.
.2ᵉ.q.184.arᵒ.7. ad pᵐ. exponere omnia sua p ho/
nore dei ꝛ p salute gregis sui qñ opus fuerit.h ille.

5 ¶ Querit vtꝝ plati religiosoꝝ.iminente periculo pe/
stis.qñ nó iueniūt aliū q velit se periculo mortꝭ spō/
te exponere ad seruiēdū.vel ad administráda sacra.
subditis pestilētiatis teneātur se exponere pīculo p
suis subditis.vel possint alios ꝑcipe vt se exponāt : ꝛ
videt ꝙ sic.ex his q dicta sunt in ꝑcedēti.§.qꝛ tenet
se exponere psonali periculo. nec pót fugere pp imi/
nēs periculū. In ɔtrū ē qꝛ cogūtur ex ꝑcepto supioꝝ
acceptare platurá.nec qrūt illá.sz fugiūt aliq: ꝛ su/
perior nó pót eos cogere vt se exponāt pīculo mor/
tis.ergo videt ꝙ nó teneātur .Rñ.p certo platus te/
net se exponere pīculo corporali p salute spirituali
subditoꝝ.qđ nó solū pz ex his q dicta sunt i ꝑcedē
ti.§.sz etiá ex his q dicūtur de ordine charitatis.qꝛ
tenemur plus diligere aiaz ꝓximi.qꝫ corpus ꝓpriū.
Sūt ergo notáda qdā. sm.s.Tho.vñ.3ᵒ.sniaꝝ di.
.29.arᵒ.ii.qᵃ.2ᵃ.i.Rñ.ad.2ᵐ.sic ait. Cū scimus fratres
nrm posse liberari p morté corpis nri.a morte aie.
sine pīculo aie nre:tūc tradere aiaz.i.vitá corpora/
lē p fratribus nó est pfectiōis.sed necessitatis.alias
aūt ē pfectiōis.hec ille. Item i opus.de pfectiōe vite
spiritualis.c.14.sic ait. Plus debemus aiaz ꝓximi
diligere qꝫ corpus nrm vñ vitá corporalé p salute
spirituali proximoꝝ ponere ɔuenit :ꝛ hec cadit sub
necessitate ꝑcepti.i necessitatꝭ articulo. puta si aliqs
videret aliqué ab infidelibus decipi.deberet se mortꝭ
periculo exponere.vt eū a seductiōe liberaret: silr si
videret pueꝝ mori sine baptismo in casu pestilētie.
vel silibus.alias ē de pfectiōe.hec ille. Et i.q.dispu/
tatis ait. Ponere aiaz.i.vitá psentem pro fratribus.
quodá mō ē de necessitate charitatis :ꝛ quodá mō
est de pfectiōe ipi':plus.n.hō debet diligere ꝓximū
quátum ad salutē aie qꝫ corpus ꝓpriū.vñ i eo casu
quo aliqs tenet ꝓcurare salutē ꝓximi. tenet etiá p
ipius salute periculo:tēporalé vitá exponere:sz hoc
pfecte charitatis ē vt etiá p his i qbus ꝓximo non
tenemur p eo.tēporalé vitá exponere.h ille. Et.2ᵉ.
.q.26.arᵒ.5.ad.3ᵐ.sic ait. Cuilz hoi iminet cura p/
prij corporis. Nō aūt iminet cuilz cura de salute p/
ximi nisi forte i casu:ꝛ iō nó est de necessitate chari
tatis. ꝙ hō ꝓpriū corpus exponat p salute ꝓximi.
nisi i casu quo tenet eius saluti ꝓuidere. sz ꝙ aliqs
se spōte ad hoc offerat ptinet ad pfectioné charitatꝭ
hec ille. Ex qbus possent poni aliq ɔclusiones.pᵃ.ꝙ
tá platus qꝫ alius q vidét aliqué subiacere periculo
aie.cui pót subuenire ēt exponédo se pīculo mortis
corporalis.tenet subuenire vt i exemplis de decepto
ab ifideli:ꝛ i puero baptizādo.vt.s.ꝛ silr si viderē
fratré meū peste laborāté q desperat nisi ad eū va/
dā.in his ꝛ silibus.teneor exponere ꝓpriū corpus p
salute aie eius. Secūda.platus si verisilr dubitaret
de pīculo futuro aie suoꝝ subditoꝝ: ꝛ nō iueniret q
velet subuenire.vel supplere.nó posset fugere qꝛ cura
sibi simplr cōmissa ē suoꝝ ꝛ tenet qrere vbi verisilr
iminet pīculū.nó sic alij. Tertia. Alij qui nó vident
actualr pīculū aie fratris sui qꝫuis posset dubitare
de salute eius i futuro.puta desperatiōis nó tenetur
expectare.sz pót fugere. qꝛ nōdū est sibi cōmissa cu/
ra illius.sz ꝓprij corpus semp ē comissa:ꝛ i hoc dif
fert platus ab aliis:etiá si ābo eēnt psentes ꝛ imine
ret actualis cē.platus.ꝑ.tenet :ꝛ i negligētia platiꝫ
tenet alius:ꝛ i hoc etiá differt. Quarta ɔᵒ.p admi
nistratiōe sacramētoꝝ q nō sunt de necessitate salu/
tis.puta ɔfessio vel viaticū q si habeātur i ꝓposito:
ꝛ deficiat ɔtentus sufficit.iuxta illud. crede ꝛ mādu
casti. Nō tenet qs se exponere pīculo corporis. Quī
ta.ɔᵒ.neqz platus neqz alius tenet se exponere pīcu
lo mortis pp salutē corporalē fratris. Sexta.ɔᵒ.pla
tus nó pót ꝑcipere subdito vt expōat se pīculo mortꝭ.
qꝛ i hoc nō est platus.sz frater. vñ.s.Th.2ᵉ.q.105.
arᵒ.5.ad.3ᵐ.sic ait. Secūdū ea q ad nāz corporis p
tinēt.hō hoi obedire nō tenet .sz solū deo.qꝛ oēs ho
mines nā sūt pares.puta i his q ptinēt ad corporis
sustētationē.hec ille. Septima.ɔᵒ.si qs se exponat
periculo mortis.ꝓpter fratrē in his ad q nō tenet ē
signū maxime charitatis. Ad arᵐ in ɔtrīū negamꝰ

cōsequētia. vñ dico ꝙ ꝗuis plat9 nō possit aliquē cogere ad piculū mortꝭ. qꝛ in hoc nō ē plat9. vt dictū ē. sꝫ sociꝰ pōt tñ cogere ad suscipiēdā platurā: ⁊ ad oīa ad q̄ obligat platura ꝯsequēter. ex platura aūt sola. nō posset obligare ad piculū mortꝭ. sꝫ ex platura q̄ fundaꝛ i ordine charitatꝭ. hec optiꝰ pōt. Ad id qđ dicit. s. ꝙ teneꝛ exponere nec pōt fugere itelligen dū semꝑ ē qñ iminet i pñti piculū spūalis vite i futu ro aūt semꝑ pōt imineꝛ ⁊ iō nisi p aliū ꝓuideat nō pōt fugere: teneꝛ. n. platus vltra alios ad q̄rēdū de fectuꝫ subditoꝝ vt corrigat vel releuet qñ fama vel sufficiēs motiuū venit ad eū. Uide. ꝟ. correc°. §. 5.

6 ¶ Utꝛ religiosi q assumūtur i epos. teneāꝛ ad obser uātias regulares. R. fm. s. T. 2a 2e. q. 185. ar°. 8. ꝙ si q̄ sint i regularibꝰ obseruātijs. q̄ nō ipediāt pōtificale offim. sꝫ magis valeāt ad pfectiōis custodiā: sicꝰ ē cō tinētia. pauptas. ⁊ alia hmōi. ad hec remanet reli giosus ēt factus eps obligatꝰ: ⁊ p ꝯñs ad portāduꝫ hītū sue religiōis. q est obligatiōis signū. Si q̄ vero sunt i obseruātijs regularibꝰ q̄ officio pōtificali repu gnāt: sicꝰ ē solitudo. silētiū: ⁊ aliq̄ abstinētie. vel vigi lie graues. ex qbꝰ ipotēs corꝑe redereꝛ ad exequādum pōtificale offim. ad hmōi obseruāda nō teneꝛ. i alijs tñ pōt dispēsatiōe vti fꝫ ꝙ requirit necessitas ꝑsone ⁊ officij. ꝑsone. ⁊ ꝯdictōis hoīuꝫ cū qbꝫ viuit. p modū q° ēt plati religionū i talibꝰ secū dispēsant. vñ absol uiꝛ a iugo monastice pfectiōis. non qm ad oia. sꝫ qm ad illa q̄ offi° pōtificali repugnāt: se hꝫ. n. religio ad offim pōtificale sicꝰ dispositio ad pfectioneꝫ. q̄ dispō est necessaria ad huc pfectiōe obtētā. nec destruitur dispō p pfectionē. nisi qm ad illa q̄ repugnāt pfectiōi. sicꝰ i ꝓposito vt dictū ē. ꝙ aūt nō teneanꝛ obedire p latis suaꝝ religionū. est p accñs. sicꝰ accidit platꝭ re ligionū. tñ ad huc remāet obligatio voti virtualr: ita. s. ꝙ si eis legitiꝰ aliqs pficiaꝛ obedire tenāꝛ iqm teneꝛ obedire statutꝭ regule p modū pdictū: ⁊ suis su pioribꝰ si quos habēt. Propriū aūt nullo mō habe re pñt. nō. n. paternā hereditatē quasi ꝓpriā. sed q̄si ecclie debitā: testām aūt nullo° facere pñt. qꝛ sola eis dispō comitiꝛ reꝝ ecclasticaꝝ. q̄ mōte finiꝛ. ex qua incipit testām valere vt aplꝰs dicit ad He. 9. Si tñ ex cōcessiōe pape testām faciat nō itelligiꝛ ex ꝓprio face re testām. sꝫ aplica auctoritate itelligiꝛ eē āpliata po testas sue dispēsatiōis. vt eius dispēsatio possit vale re post mortē. hec. s. T. ⁊ eodē mō posset daꝛ papa cuilibet religioso vt etiā sic posset disponere. ⁊ quo dā mō testari vt dictū ē: imo etiā mīꝛ ordinis: pos set hoc facere dūmō dominiū illaꝝ reꝝ nō sit acqui sitū alicui super quē non habeat auctoritatē. vt sic: ista aūt q̄ dicta sunt de voto pauptatꝭ quo ad epos nō religiosos cessant qꝛ fm. s. Tho. vbi. s. ar°. 6. epi in sua ordinatione nō se obligant ad pauptatē. nec illo voto sunt astricti sicut nec alij clerici. ꝟ. mona cus. §. 5. ⁊. ꝟ. religio. §. 41.

7 ¶ Utꝛ pbiter habēs votū simplex religiōis: factus eps teneaꝛ renūtiare epatui ⁊ ingredi religionē. R. fm. s. T. 2a 2e. q. 189. ar°. 3°. ad pm. ꝙ sic. p. c. p tuas de voto: vbi ē casus lralis dicēs q uouit religionē igre di. si voto nō cōpleto fiat eps renūtiare dꝫ: ⁊ votuꝫ iplere hec ibi. Et si qs arguat vt facit ibideꝫ Pa. ꝯ qꝛ monachus pōt fieri eps. ergo nō teneꝛ dū est eps fieri monachus. qꝛ epatus videꝛ esse quid maius: ⁊ vinculū maius frāgit minus. c. q pōt. de regu. lib. 6. R. difficilis ē respōsio tñ saluo meliori iudicio: dice reꝫ ꝙ qñ monachus fit eps remanet obligatus ad vota cēntialia ⁊ obseruātias regulares vt dictū est in. §. pcedēti. ille aūt q post votū simplex fit eps. nō obligaꝛ ad ista qꝛ añ votū solēne. nō obligaꝛ actua liꝛ ille. q fecit votū simplex: ⁊ iō necesse ē vt ꝓfiteaꝛ solēniter p igressuꝫ religiōis qđ ꝓmisit p votū sim plex: ⁊ tūc post votū solēne. poterit iteꝝ effici eps: ⁊ erit obligatus ad vota religiōis: ⁊ sic q̄uis epatus fm qđ sit qđ pfectius q̄ꝫ religio. tñ fm aliud religio plus obligatiōis ꝯtinet. puta votū pauptatꝭ.

¶ Utꝛ eps i sua ordinatiōe recipiat caracterē vt or do epalis possit dici ordo. R. b. s. T. 4. sniaꝝ di. 25. q. 1. ar°. 2°. ꝙ i ꝓmotiōe epi. daꝛ sibi ptās. q̄ ꝑpetuo manet in eo. q̄uis dici nō posset caracter qꝛ per eā nō ordinaꝛ hō directe ad deū. sꝫ ad corpus xpi mi sticū ⁊ tñ idelebilr manet sicꝰ caracter qꝛ per ꝯsecra tionē daꝛ. hec ille. ⁊. e. li. di. 7. q. 3. ar°. p. qla. 2a. ad. 3m. arm sic ait. Quāuis eps nō habeat aliquē ordinem supra sacerdotē fm ꝙ ordines distingūtur per actꝰ relatos ad corpus dñi veꝝ. tñ hꝫ aliquē ordinē su pra sacerdotē. fm ꝙ ordines distingūtur per actus supra corpus misticū. vñ Dyo. in lib. ecle. hie. ponit epatū ordinē. vñ ⁊ cū quadaꝫ cōsecratiōe dignitas epalis ꝯferꝛ. Et ideo in ꝓmotiōe mēbroꝝ corporis mistici. aliqđ pōt cōpetere epo. qđ nō cōpetit simpli ci sacerdoti. vñ qm ad corpus xpi veꝝ nullus ordo est supra sacerdotalē: sꝫ qm ad corpus xpi misticum epalis ordo ē. s. sacerdotalē. hec ille. ⁊. e. li. di. 24. di cit. ꝙ ordo pōt accipi dupliciter. vno mō fꝫ ꝙ ē sacrm: ⁊ sic ois ordo ordinaꝛ ad eucharistie sacrm. vñ cū eps nō habeat ptāteꝫ supiorē sacerdote. qm ad hoc non erit epatus ordo. Alio mō pōt ꝯsiderari ordo. fm ꝙ ē officiū quoddā. respectu quarūdā actionuꝫ sacrarū ⁊ sic cū eps habeat ptātem respectu corpo ris mistici supra sacerdotem. epatus erit ordo: ⁊ sic debēt itelligi auctoritates q̄ dicūt ꝙ epatꝰ ē ordo. vt est Dyo. ⁊ canoniste. Illi vero q dicūt ꝙ non est ordo accipiūt ordinē ꝓprie. fm ꝙ ponit caracterē circa corpus verū ⁊ sic Theologi accipiunt proprie ordinem. vñ nō est cōtradictio nisi in verbis. 8

¶ Eps hꝫ magnā auctoritatem sub papa. vt pꝫ de offi. or. per totum. vide. ꝟ. clericus quasi per totum. ⁊. ꝟ. beneficium. ⁊. ꝟ. dispensatio. §. 14. vtruꝫ possit concedere auctoritatem. nō epis. quā ipse habet. R. fm Pa. in. c. accedentibus. de exce. prela. ꝙ nō: ea q̄ pertinent ad ordinē epalē sicut ordinare: crismare: 9

cõsecrare. ꝛ filia. de quo. ꝟ. abbas. §. 5. Ea vero q̃ spectát ad dignitaté epalez. bene pót sic cognoscer ꝺ cã matrimoniali. iniūgere solēné pñiaz: iudicare de clericis: ꝛ hmói. vt. 16. q. 2. visis: preter isignia. vt visus mitrie: ꝛ pótificaliū. q̃ solus papa ꝯcedit. ar. c. apsto. de priuil. lib. 6. ea ét q̃ sunt iurisdictionis pót cõcedere. etiā si nō sit cõsecratus. nec sacerdos. ꝛ de omnibus vide. d. §. 5. ꝛ. d. §. 14.

x ¶ Ut^m epo cadat i penā suspēsiōis. aut interdicti. ꝶ. ꝙ nō: ex ꝯstitutiōe aliqua. nisi i ipa de ipis epis fiat specialis mētio: sitr nec cor sup̄iores vt i. c. q: periculosuz. de sen. exc. lib. 6. Idē dic de suspensiōe a beneficio a iure posita. vt i. c. si cōp: omissari⁹. §. hmói: ꝺ elec. li. 6. sec⁹ de excōicatiōe vt nō i. d. c. q: periculosuz.

xi ¶ Ut^r execu^e ᵹuoluta ad epz pp neglīgētiā executor teneaſ epo seruaṙ formā quā tenebāſ executores. ꝶ. Bar. i. l. si puellā. C. si mā. ita. fu. ali. ꝙ sic. faē ter. i de. 1. ꝺ sup. ne. p̄. ꝛ qꝺ nō Jo. an. i. c. publicato. ꝺ elec.

12 ¶ Utruz mortuo epo expiret auctoritas vicarij. ꝶ. sz Pa. i. c. p̄. ne. se. va. ꝙ sic vt nō glo. i de. si. ꝺ pat. Idē videſ de officio prior cōstituti ab abbate mortuo abbate ar. ex nō i. d. c. si. secus si cōstitut⁹ eēt ab abbate cū c̄: ar. c. 2. de statu reg. ꝟ. delegare. §. 9.

13 ¶ Epo in synodo dz ꝯstituere aliquos ydoneos viros p totā dyocesiz quos debet iuramēto astringeſ ad denūtiādū sibi vel p eū: missio: qcqd perpēderint fieri ꝯ volūtaté dei ꝛ totā christianitaté qꝺ ptineat ad iurisdictioné ecclesiasticā. c. epo in synodo. 35. q. 6. ꝛ tales appellātur testes synodales.

14 ¶ Epo pót cogere religiosos mendicātes vt vadāt ad pcessiōes. c. nimis prana de exc. prela. ex q̄ ter. dicūt doc. ꝙ ex quo ꝓhibeſ eis ne ex leui cā ꝯpellāt eos ire ad pcessiōes seqtur ꝙ ex magna cā ꝛ graui possunt. vt puta nouo epi vel legati itroitu vel iminente peste vel alio flagello vel i generalib⁹ letanijs hec nō Pa. i. c. dilect⁹. de offi. or: qꝺ est verū nisi speciale priuilegiū habeāt vel ꝯsuetudo sit iꝯ̄uū.

15 ¶ Epi singulis ānis synodū teneat admonēdo clericos: ꝯstitutiōes legēdo ꝛ laicis pdicādo vt. 2. q. 1. placuit itē singulis annis si pót visitet oēs ecclesias monasteria ꝛ hospitalia sibi subiecta.

16 ¶ Pcipiſ epis vt in ecclesijs cathedralibus ꝛ alijs cōuentualibus viros idoneos ad predicandū ꝛ cōfessiones audiendū: deputent sitr qñ ipse nō pót pp amplitudiné dyocesis vel alia occupatione teneatur habere viros potentes in opere ꝛ sermone qui visitent ꝛ doceant vite cor plebes sibi comissas ꝛ eis p videant de substētatione. c. inter cetera: de offi. or.

17 ¶ Epo debet quos vult ordinare inquirere. p̄ de etate debita ad illū ordiné. ꝛ de litteratura. Naz ordinanos subdiaconū qui nesciat officiū. vel alia necessaria ad talé ordiné. videſ peccare mortaliter. q: prebet ei causam peccādi. quātū vero ad illos quos pmouet ad curā animar. vt habeant scientiā necessariā. alias peccat. Itē nō permittat vt notarius petat salariū in scribēdo. ordinādos. q: prohibitū est. 1. q. 2. sicut epm. Intellige sm glo. ibidē qñ est salariatus. alias potest accipere aliqd dūmodo epo nō participet. in lucro. lz glo. ibidē teneat ꝯ.

¶ Epo pót q̃rere de tit^o bñficij sui subditi. si nō ꝯsensit i eū vt voluit ꝟede. ꝯsi. 98. ꝛ idē dic. de quocūqz alio cuius interest. Epo nō debet comittere ecclesiasticā beneficia. vel officia propinqs. nec administrationé rer ecclesiasticar. vt in. c. idicatū ē nobis. 89. di. cū. c. sequēti. sz yconomus debet eē clericus honeste vite. vt pbaſ. c. di. per totū. Epo in dādo beneficia. debet attēdere vt det dignis. alias peccat. Epo in publico debet vti lineis indumētis. nisi sit religiosus. in. c. cleri. officia. de vi. ꝛ ho. cle. 18

¶ Epo tépore interdicti pót celebrare ꝛ celebrari facere vbicūqz ꝛ audire diuina vt i. c. si. de priuil. li. 6. qꝺ limita vt in. c. qꝺ nōnullis de priuil. s. interdictis exclusis: submissa voce ꝛ cāpanis nō pulsatis ꝛ ipse specialiter nō sit interdictus vel nō fuerit causa ipi⁹ interdicti. Et pót vbiqz cū altari portatili celebrare ꝛ celebrari facere. d. c. si. 19

¶ Epo nō seruans canones vel nō faciēs seruari. est periurus. vt nō Pa. i. c. ego. de iur. iur. all. glo. in. c. sacerdotes. d. 1. ꝛ. 2. q. 7. q̃ dicit: ꝙ a prelato non seruāte canones pót recedi. sicut ab excōicato recediſ ꝛ ꝑuiso. qꝺ intelligit Pa. verū qñ ex cōtēptu nō seruat. neqz seruari facit. alias secus. 20

¶ Epalis dignitas liberat a ꝯditiōe seruili: ꝛ ascriptitia. 54. di. si seruus. d. 2°. ꝛ etiaz a curiali. sm canones. in. d. c. si seruus. 21

¶ Epo si habet iurisdictioné tēporalē. in aliquo loco. debet cōstituere iudicé laicū. qui i cā precipue criminali. faciat iustitiā: ꝛ pót etiā in speciali sup aliq^o maleficio delegare. vt faciat iustitiā: ꝛ non efficitur. irregulis. dūmō per suā iurisdictionez. neqz directe. vel indirecte indicet iudici. ꝙ debeat penaz sanguinis irrogare. sed solū in genere. ꝙ faciat iustitiam: ꝛ ꝙ cōsulat pitos. si dubitat. alr esset irregulis. c. ex litte. de exce. p̄. tenet tñ Modo. ꝙ etiā pót diceſ ꝙ puniat reos. sm ꝙ ius vult: dūmō non exprimat de morte. vel de mutilatiōe. vt etiā nō Ugo. di. 5. c. oīs: picno tñ nō debet eē vendicte sanguinis. vt in. d. c. ex litte. 22

¶ Utrū episcopus peccet mortaliter respōdendo in ordinatiōe sua cū interrogaſ vtrū sciat nouū ꝛ vetus testamētum ꝙ sci. ꝶ. ꝙ sic. si est ita ignarus ꝙ nesciat i gñali mādata dei: articulos fidei: virtutes vitia. etiā sacra. q: tūc mentiſ perniciose. Si vero nō est ignarus. quin sciat vetus ꝛ nouū testa^m quātū ad ea q̃ necessa^a sunt scire plato: ꝛ sine quor scia nō pót ꝯuenienter exeq officiū suū. tūc nō videſ peccare mortaliter. lz i alijs. sit idoctus. q: videſ ꝙ cōsuetudo hec solū vdit de q̃ scia. vide. ꝟ. clericus. 2. §. 2. 3. 4. ꝛ. 5. Quō ipse ē ꝓprie spōsus eccle. ꝛ portat anulū. Alij aūt plati nō ꝓprie. vide Pa. c. pē ꝺ vi. ꝛ ho. cle. 23

¶ Utrū si deſ alicui ptās dispēsandi cū adultero. itē 24

postea et separatim cũ incestuoso: an possit dispẽsare cũ aliquo adultero simul. et incestuoso .Re. Bar. in l. sti/pulationẽ. ff. de. vb. obli. determinat q sm iuris ri/gorẽ. sub simplicibus nõ cõtinẽtur mixta. sz ex beni/gnitate. sic. cuz ergo. q. nr̃a loquaf de beneficijs fiet largissima iterptatio. vt l. fi. ff. de cõsti. pn. Item sub simplicibus cõtinẽtur mixta. cũ vitãde cõtractus. vt d. l. stipulationẽ. Itẽ vbi lex hoc exprimeret: sz extra hos casus. dispositio facta de adultero. et incestuoso separatim. nõ porrigif ad simul iũcta. vt. ff. d adulte. l. vi passaz. §. pscriptiõe. Idẽ tenet Bal. Insti. d acti. Et vide. e. Bal. i. d. l. oẽs populi: vbi dicat q mixtũ nõ venit appellatiõe simplicis. vt stãte statuto q fe mina cõtrahat cũ cõsensu propinquoꝝ. non intelli/gitur de hermofrodita.

85 ¶ Eps nõ põt doctorare nisi habeat ex priuilegio. ex quo põt argui. q si ptãs doctorãdi ex priuilegio daf epo. non intelligif q faciat cũ cõsensu. vel cõsilio capituli: hec Pa. i. c. cũ aplica de his q fi. a pla. i fi. Ex quo põt iferri q si aliqñ eps hz ex priuilegio. q nõ hz a se. Ex qbus etiã cõcludif sm. d. Feli. i. c. vez de foro cõpe. q eps in his q non cõpetunt iure pro/prio. non habet coronez cum. c°.

e Rror qd est. Re. hz. s. T. in. q. 8. de malo. ar°. p. ad. 7m. q est adhesio mẽtis. siue itellectus ad aliqd falsum. vbi notandũ sm eũ. doc. in. eodẽ loco. q est differẽtia inter errorẽ: et ignorãtiã: et heresiz. et nesciẽtiã. Nã nescia. ẽ carẽtia cuiuscũqz cognitiõis. Uñ Dyo. ponit nesciaz. etiã in angelis. Ignorãtia vero dicat nesciaz coꝝ q dz scire. q nõ est in angelis. neqz i beatis: error vero dicat ignorãtiã. coꝝ q dz scire. cũ approbatione seu defensiõe cõtrij. s. cũ adhesiõe itellectus ad falsuz. qd ẽ cõtrarũ scie. quaz dz habere. vel cuius hz ignorãtiã. heresis vo addit ptinatiã i volũtate circa ea q sunt fidei: de quo vi/de. v. excoi°. 5. casu. 4. §. 3. et. v. heresis per totũ. De ignorãtia vide in loco suo. vñ errare nihil aliud est nisi falsuz p vo putare. c. qsquis. 58. di. vbi ait Aug. qsqs se existimat scire. qd nescit. p vero qppe appro bat falsuz. qd erroris ẽ pprĩũ. ad idẽ. 22. q. 2. c. i qb°. vñ dr i. d. c. qsquis: q nõ est cõsequẽs vt cõtinuo erret quisqs aliqd nescit: et errãtes nõ videntur cõsentire. l. nihil cõsensui. ff. de re. iur. Uide. v. ipe^m. p. p totũ.

i ¶ Ut^m error sit peccatũ. Re. hz. s. T. 12e. q. 76. ar°. 2°. q error coꝝ q qs scire tenef. est pctm̃. qlz. n. tenef scire: illa sine quoꝝ scia nõ põt debitũ actũ recte exercere. vñ oẽs tenẽf scire coiter. ea q sunt fidei: et vlia iuris pcepta: singuli aũt ea q ad coꝝ statũ. vel officiũ spe ctãt. vnusqsqz vero tenef scire. q suo officio. vt bene stat sunt necessaria. Nõ tamen cõtinue errãs peccat actualiter. vel de nouo. sz solũ qñ est tẽpus acgrẽdi sciam quã hre tenef. Quõ sit pctm̃ mortale. et quo/tiẽs. vide in locis suis et maxime. v. ignorantia. Et dr i. d. c. iqb° q error i his q nõ ptinẽt ad regnũ dei capescẽdũ. vel nõ: pctm̃ nõ est. aut si est minimũ est.

¶ Error iuris quõ excusat a dolo: et cõsequẽter a pe/na q debef pp dolũ. Uide. v. dolus. §. 1. errorẽ suuz 2 qlz dz corrigere. 35. q. 9. §. qz g°. et. §. seqnti. Error dr itollerabilis. qñ aliqd coiter. vel i suo generi. ẽ pctm̃. vt i. c. venerabilibus. §. põt. de sen. exc. li. 6. vel si cõti neat aliqd ipossibile. vt i glo. c. p tuas. de sen. exc. vel cõ ius. vel legẽ. vel excoicet qz bonũ fecit. puta elyaz i. d. glo. de isto errore vide. v. excoi°. 2e. §. 9. pn°.

e Rubescẽtia s. s. T. 2e. q. 144. ar°. 2e. est timor turpitudinis viciose. pp aliqd viciosuz qd ve let agere. vnde erubescẽtia est timor de turpi fiendo: sed verecũdia est timor de turpi facto. ita q ambe sunt species timoris.

e Tas determinata reqrif i mult̃ nec° a iure. ita q nõ tz. actũ añ. P° i spõsalib°. 7. ãnoꝝ cõple ctoꝝ. vt i. c. vnico. d dspon. ipu. li. 6. Secũdo i matrĩo°. 12. ãnoꝝ. i femina. et 14. i masculo. nisi mali/tia suppleat etatẽ. qd tũc ẽ qñ sũt potẽtes ad cohẽũ dũ simul. vt nõ. i. d. c. vnico. Uide. v. spõsalia. §. 5. Tertio i voto pfessiõis. 12. i muliere. et 14. i masculo cõplectus. vt habef de muliere in. c. cũ viꝝ. de regu. et i. c. puelle. 20. q. 1. de masculo i. c. significatũ. de regu. et i. c. p. de regu. lib. 6. De tẽpore nouitiatus vide. v. nouitius. §. 1. 2°. 3. et. 9. In ordinib° capiẽdis p° tõsur est. 7. ãnoꝝ cõplectoꝝ. vt i. c. i singis. 77. di. et sitr miñ minoꝝ ordinũ. d. c. i singulis. et qcũqz cõferrẽt añ p/dictã etatẽ. nisi religionẽ itraret. suspẽsus ẽ ipsofacto p ãnũ a collatione eiusdẽ ordinis. c. nullus. de tẽpo. or. lib. 6. accolitatus post. 12. annum. d. c. in singulis. Subdiaconus. 18. ãnus icohatus. diaconatus vero. 20. icohatus: psbiteratus. 25. icohatus. vt i de. gene ralẽ d eta. et qli. or. Si tñ ordinef añ dictã etatẽ qs suscipit caracterẽ. s. rẽ ordis. sz nõ executiõez vsqz ad cõplectũ tps. vt nõ i. d. c. gñalẽ. nec eps posset dispen sare. vt ibi nõ. Nõ tñ reqrif q icurrerit aliã penã sm. d. ar. s. Uide. v. ordo. 4. In electiõib° monialiũ re/quirif etas. 12. ãnoꝝ cõplectoꝝ. alr nulla admittif ad eligẽdũ. vt i. c. idẽnitatib°. de elec. li. 6. In iuramẽto et testimo° reqrif pubtas. vt nõ i. c. paruuli. 22. q. 5. et i. c. testes. 4. q. 3. In testamentis. et mult̃ aliis reqrif. pubertas. Nõ q alr accipif pubtas qñ reliquũf ali/mẽta vsqz ad pubtatẽ qz i masculo debenf vsqz ad 18. ãnũ in femina vero vsqz ad. 14. ff. de ali. et cibar. lega. l. mella. In electõe sepulture reqrif q ad ãnos pubtatis puenerit. ar. c. lz. d sepl. li. 6. De etate ad qlz bñficia vide. v. bñficiũ. 3. §. 20. De etate iqsitoris he retice prauitatis. v. iqsitor. pn. Uide aliqd de dispen/satione istoꝝ. v. dispẽsatio. §. 13. casu. 23.

¶ Quõ cognoscef qñ reqrif etas cõplecta qñ ignoraf i d mẽte statuẽtis vel disponentis. Re. Bar. i. l. si cui. ff. d le. i. q qñ etas pferf i gtõ reqrif q cõpecta sit: i ablrõ cũ ppositõe i. sufficit sit icohata. sine ppositiõe req/rif cõplecta de. i. de se. pos. in accusatiuo cũ verbo si/gnificãte rẽ pfectã. vt in preposit̃õe. p. vel cũ futuro cõiũctiui. reqrif cõplecta. l. nõ putabã. et. l. si i ãnos.

ff. de ꝯdic. ⁊ demõ. fine tali verbo. si de fauore agit̃ sufficiat icohasse: si de odio requirit̃ cõplectus. l. ad rẽ publicã. ff. d mu. ⁊ ho. i accusatiuo cũ ꝑpositiõe ad sufficiat icosse. l. q filiũ. ff. ad tre.

2 ¶ Etas i ecclia sumit̃ q̃druplr. s. pueritia i aber: iuuẽt⁹ i patriarchis: senect⁹ i aplis. senecta i fine mũdi. Nõ hꝫ. s. Tho. 4. di. 40. i expositiõe lr̃e. ꝙ i mundo nõ assignãtur etates q̃ntũ ad substãtiã. q: sic iperpetuũ durabit: sꝫ ꝙm ad statũ. sic. n. trãsibit mudus: ⁊ sic ãtiquat̃: ⁊ senescat. ⁊ fm hoc distinguit̃ etates mũdi methaforice ad similitudinẽ viuus hois: variãtur. n. i hoie etates fm diuersas notabiles varietates i statu ip̃ius. Uñ p⁹ etas dr̃ infantia vsq; ad 7m annum. 2ª pueritia vsq; ad. 14m. 3ª. adolescentia vsq; ad. 25. q̃ tres aliq̃n dñr vna. 4ª ẽ iuuẽtus a. 25. vsq; ad. 50. 5ª est senectus vsq; ad. 70. 6ª seniũ vsq; in fi. Et sitr in mũdo dr̃ p⁹ etas ab Adam vsq; ad Noe i qua fuit humani generis institutio: ⁊ lapsus. 2ª a Noe vsq; ad Abraã. in qua humani generis destructio p diluuiũ: ⁊ renoua^c. 3ª ab Abraã vsq; ad Dauid. i qua fuit circũcisiõis. ⁊ legis institutio. 4ª a Dauid vsq; ad trãsmigrationem Babilonis. 5ª. ab hac vsq; ad xp̃m i qua fuit populi captiua^o. ⁊ libera^c. 6ª a xp̃o vsq; ad finẽ. i qua humani generis redẽptio. sꝫ tñ nõ oꝫ ꝙ eq̃li numero ãnoꝝ. mundi etas humani generis cõpleat̃. sicut nec etas viri⁹ hois. q: vltima etas q̃nq; hꝫ tm̃ ꝙm oẽs p^c. hec ille. Et fm ꝙ recitat catholicũ. a p̃n^c mũdi vsq; ad incarnationẽ xp̃i. fuerũt ãni. 5228. sic dicit Prosper. ⁊ Eusebius cesariẽsis: ⁊ Hieronym⁹ i cronicis suis. Orosius aũt ꝑbiter scribẽs ad Aug. sic dicit. Sũt ab Adã ꝑ hoie. vsq; ad nimũ magnũ regẽ. quãdo natus est Abraã. Anni. 3184. qui ab oibus historiagraphis. vel obmissi. vel ignorati sunt. A nimo aũt. vel Abraã. vsq; ad Cesarẽ Augustũ. i. vsq; ad natiuitatẽ xp̃i. qui fuit ãno imperij Cesaris. 15. q cũ facta pace cũ partis iã porte dause sunt: ⁊ bella toto orbe cessauerũt. colliguñt ãni. 2005. Et sic ab Adã vsq; ad xp̃m colliguñtur. 5189. fm Orosiũ.

Euagatio mẽtis circa illicita. ẽ filia acedie p quã hõ ꝑp tristitiã a sp̃ualibus trãsfert se ad delectabilia exteriora: ⁊ p ea vagat̃. q̃ euagatio hꝫ ꝙ i ip̃a arte mẽtis residet. volẽtis iportũe ad diuersa se diffundere. vocat̃ iportunitas mẽtis. fm aũt ꝙ ptinet ad cognitionẽ. dr̃ curiositas: ꝙm vero ad locutionẽ. dr̃ verbositas. ꝙm ad corpus i codẽ loco nõ manẽs. dr̃ inqetudo corporis. q̃n. s. aliqs p inordinatos motus mẽbroꝝ vagationẽ idicat mẽtis: ꝙm ad diuersa loca dr̃ istabilitas. vel põt accipi istabilitas ꝑ mutabilitatẽ ꝑpositi. h. s. T. 22^e. q. 35. ar^c 4. ad. 2m q̃ iportũitas mẽtis. vel curiositas. vel iqetudo corporis. p quã significat̃ euaga^c mẽtis. vel istabilitas fm mutationẽ ꝑpositi. tũc sunt pc̃ã mortalia. cũ sit per ꝑdicta ꝯtra aliq̃d ꝑceptũ. coiter. n. miscent̃ cũ alijs peccatis. alias sunt venialia.

Euãgeliũ fm. s. T. sup ep̃las Pauli. ad Ro. ẽ bona anũtia^o. s. triplicis ꝯductõis ad deũ. i. p gr̃az vniõis. adoptiõis. ⁊ gl̃ie: ⁊ ducit hoĩnẽ ad pfectionẽ: breuiãs legẽ veterẽ exponẽs ⁊ iplẽs: cui⁹ vba hñt virtutẽ salutiferã. sic Barnabas p illud curabat infirmos. Urm liceat portare euãgeliũ ad collũ. v. reliquie. §. 4. ⁊. v. sortes. §. 7.

¶ Euãgeliũ xp̃i hꝫ. s. T. 12^e. q. 106. ar^c. 4. pm ẽ euãgeliũ regni. sꝫ ꝑdicatio euãgelij xp̃i. de q^o dr̃ Mat. 24. ꝑdicabit̃ hoc euãgeliũ regni i vniuerso orbe: ⁊ tunc veniet ꝯsuma^o. põt itelligi duplr. vno mõ ꝙm ad diuulgationẽ notitie xp̃i: ⁊ sic ꝑdicatũ fuit i vniuerso orbe ẽt tẽpore aploꝝ. vt Chriso. dicit: ⁊ fm hoc. q̃d addit̃. tũc erit ꝯsumatio itelligit̃ hoc de destructiõe hierlm. de qua tũc ad lr̃az loq̃bat̃. Alio^o põt itelligi ꝑdica^o euãgelij i vniuerso orbe. cũ pleno effectu. ita. s. ꝙ i q̃lꝫ gẽte fundet̃ ecclia: ⁊ ita sic dicit Aug. in ep̃la ad Eusebiũ. Nõdũ ẽ ꝑdicatũ i vniuerso orbe sꝫ h^c facto. vẽiet ꝯsuma^o mũdi. vide. v. ꝑdicat̃. §. 12.

Eucharistia. q̃ idẽ ẽ q̃d bõa gr̃a. dr̃. n. ab eu q̃d ẽ bonũ. ⁊ caris. gr̃a. hꝫ q̃tuor noia. s. sacrificiũ. ł hostia. coio. ł synaris. eucha^a: viaticũ. q̃d ꝯdarat. s. T. 4. di. 8. q. pª. ar^c. ꝙ. ql^c. 3. vbi sic ait. i quolꝫ sac̃o ẽ. 3ª. ꝯsiderat̃. s. originẽ. pfectionẽ: ⁊ finẽ ad quẽ ẽ. origo ãt oiuꝫ sac̃oꝝ. ẽ passio xp̃i de c⁹ latere i cruce pẽdẽtꝫ sac̃a fluxerũt. vt sancti dicũt: pfectio aũt sac̃i ẽ i h^o ꝙ ꝯtinet gr̃az. finis ãt ẽ duplex. prim⁹. s. sãnifica^a recipiẽtꝫ: ⁊ vltim⁹. s. vita eĩna. hec ãt p quãdã excelẽtiã i eucha^a iueniũt̃. q: h^c sac̃m ẽ sp̃ãltr i memoriã dñice passiõis. Uñ Mat. 26. quotiẽscũq; feceritis i mei memoriã faciet̃. Et iõ ꝙm ad originẽ vocat̃ sacrificiũ. vel hostia. sitr ẽt. graz nõ p modũ itẽtiõis ꝯtinet. sic alia sac̃a. sꝫ plenitudinẽ gr̃e i suo fonte. iõ ãtonomatice. eucha^a dr̃. sitr ẽt q: ip̃a ẽ cõsuma^o. oiuꝫ sanctificatiuũ. vt Dyo. dicit. id q̃d ẽ oiuꝫ. s. cõgregari ad vnũ. huic sac̃o attribuit̃ ⁊ dr̃ coio. vel synaxis. q̃d idẽ ẽ. inqm. s. hõ ꝯgregat̃ ad vnũ. ⁊ ad xp̃m. ⁊ ad alios. ei q̃d ẽ max^e vnum ꝯiũctiue. sitr iqm ad vltm finẽ ꝯsequẽdũ. maximã efficatiã hꝫ. iqm realr cõtinet h^c q^c ianua celi nob apta ẽ. s. sanguinẽ xp̃i. ⁊ iõ specialr viaticũ appellat̃. hec ille. Est igit̃ sacrificiũ iqm repñtat ip̃az passionem xp̃i: ⁊ dr̃ hostia iqm ꝯtinet ip̃m. q ẽ hostia altaris vt dr̃ ad ephe. 5. ⁊ h^c respectu pteriti iqm repñtat passionẽ pteritã. q̃ fuit veꝝ sacrificiũ: ẽ. 2° respectu p̃ntis ꝯtinẽs gr̃az vnitatis. per quã ip̃i corpori xp̃i mistico vnimur. de q̃ vnõe dictũ ẽ. v. coicare pn. ⁊. §. 17. ⁊. se. ⁊ sic noiat̃ coio seu eucha^a. Est. 3°. significatiuũ. vel causatiuũ respectu futuri. s. fruitiõis diuine: ⁊ sic dr̃ viaticũ. eo ꝙ nob ꝑbet viã illuc pueniẽdi: ⁊ hꝫ ẽt h^c põt dici eucha^a. i. bõa gr̃a. h^o h. s. T. 3ª. q. 73. ar. p. ¶ Urm eucha^a sit sac̃m. R. hꝫ. s. T. vbi. s. ꝙ ẽ sac̃m nõ cõi: ⁊ ẽt quod. imõ speciali. Nam sac̃m fm sui noĩs ꝓprietatẽ. sanctitatẽ actiue iportat. vñ fm hoc aliq̃d hꝫ sac̃i rõeꝫ. fm ꝙ hꝫ rõeꝫ sanctificatiõis. q̃

sanctū aliqd fit. vñ cū hoc sacr̄z causet ī nob̄ sancti/
tatē. sicut oia sacra faciūt. h̄z nomē cōe sacri. q2 ēt cō
tinet auctorē totius sanctitatꝭ. iō excelētissi͂m est oiuz
sacroꝝ. speciali mō. eo q̄ speciali mō excelentissime
ꝯtinet ipaz sanctificationē. vñ. s. T. 3ª. vbi. s. sicut aūt.
sacra eccl̄ie ordināť ad subueniē͂m hoi ī vita spūali.
vita aūt spūalis vite corporali ꝯformatur. eo q̄ cor
poralia spūaliū siṁcz gerūt. Manifestū ē aūt q̄ sicut
ad vitā corporalē reqrit gñō. p quā hō vitā acci/
pit: ⁊ augumētū q̄ hō pducať ad pfectionē vite. ita
ēt alimētū q̄ hō ꝯseruať ī vita. Et iō sicut ad vitam
spūalē oportuit eē baptismū. q̄ ē spūalis gñō. ⁊ ꝯfir
matiōez q̄ ē spūale augumētū. ita oportuit eē sacr̄z
eucha͂. qd̄ ē spūale alimētū: ⁊ sic p3 q̄ ē sacrm: ⁊ q̄
ē excelētissi͂m. ⁊ q̄ ē nec͂m. de q̄ nec͂ vide. s. coicari pn.
2 ¶ Ut͂m eucha͂ sit vnū sacrm. R. fz. s. T. vbi. s. q̄ sic.
vbi not͂m q̄ vnū nūo p se dr̄ triplr̄. fz ph̄z. 5. metha.
c. d̄ vno. p. mō dr̄ vnū sicut pūctus. idiuisibile actu. ⁊
potētia. 2ͦ mō dr̄ vnū ex ꝯtinuitate. sicut linea. 3ͦ mō.
dr̄ vnū pfectiōe. sicut vna domus: ⁊ vnus hō. Est aūt
vnū ī pfectiōe ad cuius itegritatē ꝯcurrūt oia q̄ req
rūť ad finē eiusdē. sicut hō itegrať ex oib⁹ mēbris ne/
cessarijs ad opationē aie: ⁊ dom⁹ itegrať ex ptib⁹ q̄
sunt nec͂ ad habitādū: ⁊ sic hoc sacrm dr̄ vnū. ordi
nať. n. ad spūalē refectōez q̄ ꝯformať corporali. ad
corporalē aūt duo reqrūť. s. cib⁹ q̄ ē alimētū siccū. ⁊
pot⁹ q̄ ē alimētū humidū: ⁊ iō ēt ad itegritatē hui⁹
sacri. duo ꝯcurrūt. s. spūalis cib⁹. ⁊ spūalis potus. fz
illud Jo. 6. caro mea vere ē cib⁹. ⁊ sanguis me⁹ vere
est potus. g͂ hoc sacrm. multa qdē mālr ē. s3 vnū
fo malit. s. formalitate itētiōis: ⁊ finis. ⁊ pfectiue. vñ
ī vna ⁊ eadē collecta dr̄ pluralit. p̄ purificēt nos sa/
cramēta q̄ sūpsimus: ⁊ postea singulari dr̄. hoc tuū
sacrm: nō fit nob̄ reatus ad penā. Ad ostēdendū q̄
hoc sacrm quodāmō ē multa. simplr̄ aūt est vnū.
3 ¶ De istitutiōe ⁊ significatiōe ipius eucha͂. Nō fm
s. T. vbi. s. q̄ ꝯueniēter istitutū fuit ī cena ī q̄ xp̄s
vlti͂o cū suis discipulis. ꝯuersatus fuit. p̄. qdē rōe ꝯti
nētie hui⁹ sacri. ꝯtineť. n. ipe xp̄s ī eucha͂. sicut ī sacro:
⁊ iō ipe xp̄s. qñ ī ppria spē a discipulis discessurus
erat. ī sacrāli spē. seipz eis reliqt. sicut ī absētia ipera
toris exhibeť venerāda ei⁹ imago. vt dicit Eusebius.
2ͦ q2 sine fide passiōis xp̄i. nūq̄z potuit esse salus. fm
illud ad Ro. 3. quē ppofuit de⁹ ppitiatorē p fidē ī
sanguine ei⁹. ⁊ iō oportuit oi tēpore apud hoies esse
aliquā rep̄sentatiōez dn̄ice passiōs cui⁹ ī veteri qdē
testa͂ p̄cipuū sacrm erat agnus pascalis. vñ ⁊ apl̄s
dicit. 1. cor. 5. pasca nrm̄ imolatus est xp̄s. Successit
aūt ei ī nouo testa͂ eucha͂ sacrm qd̄ ē rememoratio
pterite passiōis. sicut ⁊ illud p̄figuratiuū future. Et iō
ꝯueniēs fuit imminēte passiōe. celebrato priori sacro.
nouū sacrm istituere. 3ͦ. q2 ea q̄ vlti͂ dicūť max͂ ab
amicis recedētib⁹. solēt memorie cōmēdari. p̄sertiz
q2 tūc magis iflamať affectus ad amicos. vñ Aug.
saluator quo vehemētius cōmēdaret: misterij illius
altitudinē. vltimū hoc voluit ifigere cordibus: ⁊ me
morie discipuloꝝ. a qb⁹ p passionē discessurus erat.
¶ Quātū ad figurationē. Notādū fm. s. T. vbi. s. 4
q̄ in hoc sacro. tria ꝯsiderare possumus. s. id qd̄ est
sacr̄z tm̄. qd̄ ē panis ⁊ vinū. ⁊ id qd̄ ē res. ⁊ sacr̄z. s.
corpus xp̄i verū. ⁊ id qd̄ ē res tm̄. s. effectus h⁹ sacri. s.
grā. vel corpus eius misticū. q̄͂m igiť ad p͂m potissima
figura fuit h⁹ sacri: oblatio Melchisedech. q obtu/
lit panez ⁊ vinū. q̄͂m ad 2͂m. figura eius fuerūt oia sa
crificia veteris legis. ⁊ p̄cipue sacrificiū h⁹ expiatio/
nis. qd̄ erat solēnissimū. q̄͂m ad 3͂m. fuit p̄cipua eius fi
gura. māna qd̄ habebat ī se oēz saporis suauitatē.
sicut ⁊ grā h⁹ sacri reficit mentē. s3 agn⁹ pascalis q̄
ad hec tria. p̄figurabat hoc sacrm. q̄͂m ad p͂m. q2 mā
ducabať cū panib⁹ azimis. fz illd̄ Exo. 12. edēt car
nes. ⁊ azimos panes. q̄͂m vero ad 2͂m. q2 imolabať ab
oi multitudine filioꝝ Jsrael. 14. luna. qd̄ fuit figura
passiōis xp̄i. q pp inocētiā dr̄ agnus. q̄͂m vo ad effe/
ctū q2 p sanguinē agni pascalis. ptecti sunt filij Jsrł
a deuastāte āgelo: ⁊ educti de egyptiaca seruitute:
⁊ quātū ad hoc poniť figura huius sacri precipua
agnus pascalis. q2 fm oia. eā rep̄sentat.
¶ Queriť de mā hui⁹ sacri. q. 2. q̄t. fit. R. fz. s. T. 3ª. 5
vbi. s. ar͂. p̄. q̄ circa hāc māz aliq multiplr̄ errauē/
rūt. qdā. n. q dicūť arcodinite vt Aug. dicit ī lib. de
heresib⁹. offerūt panē. ⁊ vinū. ⁊ caseū. ī hoc sacro di
centes a primis hoib⁹ oblactiōes de fructib⁹ terre: ⁊
ouiū fuisse celebratas. Alij vero sicut cathafrige: ⁊ pe
puciani. de isantiū sanguine. quē de toto eius cor͂. mi
nutis pūctiōib⁹ vulnerib⁹ extorquent. q. eucharistiaz
suā ꝯficere pibenť. miscendo farine. panēq3 inde fa
cientes. Quidā vero aquarij. aquā solam sub spē so
brietatis ī hoc sacro offerūt. Oēs aūt hij errores. ⁊
filtes excluduntur p hoc q̄ xp̄s hoc sacrm. sub spē pa
nis ⁊ vini istituit. sicut p3 Mat. 26. vñ panis. ⁊ vinū
sunt mā huius sacri. Et hoc rōnabilr̄. Primo qdez
q̄͂m ad vsum huius sacri q est māducatio. ī q̄ coiter
hoies pane ⁊ vino reficiūtur. Secūdo q̄͂m ad passio
nem xp̄i ī qua sanguis a corpore est separatus: ⁊ iō
in hoc sacro qd̄ est memoriale dn̄ice passionis. seor/
sum sumiť panis vt sacrm corporis. ⁊ vinū vt sacr̄z
sanguinis. Tertio q̄͂m ad effectū respectu totius ec/
clesie. q̄ ꝯstituiť ex diuersis fidelibus sicut panis ꝯficiť
ex diuersis granis: ⁊ vinuz fluit ex diuersis vuis. vt
dicit glo. 1. cor. x. multi vnuz corpus sumus: ⁊ q̄uis
panis ⁊ vinū nō nascať vbiq3. tm̄ de facili ad oēm
terrā deferri pōt q̄͂m sufficit. Panis igiť triticeus vt
ꝯcludit. s. T. vbi. s. 3ª. parte. ar͂. 3ͦ. ⁊ vinū vitis sunt
materia cōpetens: ⁊ q̄uis multe ad hoc sint rōes.
tm̄ potissima est q2 xp̄s de tali. s. pane. ⁊ vino ꝯsecrari:
⁊ cōficiendum instituit.
¶ Ut͂m panis ordeaceus sit ꝯueniens mā. R. fm. s. 6
Tho. vbi. s. 3ª. ar͂. 3ͦ. ad p͂m. q̄ nō: q2 panis ordea/
ceus pp suā duriciem. cōpetit ad significādā duriciē
antique legis. vt dicit Aug. ī lib. 83. q. s3 hoc sacrm

ptinet ad suaue iugū xpi:⁊ ad veritatē iaȝ manife/
statā:⁊ ad ppłm spūalē.Uñ nō cēt ꝯueniēs mā hu
ius sacri panis ordeaceus.hec ille.Nō pōt etiā fieri
i mā lactis ſm.s.T.vbi.s.i.4. q: iste cibus euchari
stie.est grādiū ſm Aug.Nec ēt in mā mellis.q: mel
inflat.sed iste cibus ē humiliū.Nec ēt in mā carnis
cialiū occisoꝝ:q̄l ȝ expssius repsentet xpi passionem.
tñ minus competūt ad cōeȝ vsuȝ huius sacri : ⁊ ad
ecclesiasticā veritatē designādam:silr nec loliū.nec
miliū.q: non sunt eiusdem spēi cū frumēto. hec oia
ſm.s.Tho.in.4.⁊ in.3ª.parte.

7 ¶ Utrū panis ex spelta.R̷.Alb.voluit. ꝙ triticum:
spelta:far:⁊ siliga:sunt q̄dā spēs imediate ipius fru
menti.⁊ frumētū qḋ est mā huius sacri. sit gen⁹ ad
oia.⁊ sic ex oibus istis possit ꝯfici.s ȝ Pe. de pal.4.
di.xi.q.i.arº.4.i.2ª.ꝯclusiōe reprobat hāc rōeȝ.dicēs
ꝙ nō ē pbabile ꝙ due spēs ꝯcurrāt respectu eiusdē
forᵉ.admodū partiuȝ subiectiuaꝝ. diuerse materie.
spē.q: xps i vna tñ ꝯsecat.Dicit aūt ipe Pe.ꝙ far.
⁊ spelta q̄ generāf ex tritico sunt eiusdē spēi cuȝ fru/
mēto.⁊ iō ex ipsis pōt fieri hoc sacrm:addit fortisi/
cādo ꝙ i aliqb⁹ puincijs ꝯficiant ex istis:⁊ sic pȝ ꝙ
ꝯuenit i ꝯclusiōe cū Alb.Ricar.vero.⁊ Sco.⁊ Pe.
canonista:dicūt ꝙ ē cōis sñia doc.ꝙ in nullo istoꝝ.
s ȝ i solo frumēto:eo ꝙ verisile est xpm i eo ꝯsecasse.
⁊ seipm similauit frumento .d.ar.s.3ª.ti.13.c.6.§.p̄.
recitat istas opiniōes.⁊ dicit ꝙ cū certū nō sit.vtrū
sit eiusdē spēi.añ ꝯfectionē tenenda est opiª Alb. s ȝ
post cōfectionē opiº.Pe.caᵉ.Sed.s.T.cui⁹ doctrina
dr̄ cōis ⁊ sequēda.i.3ª.pte.q.74.arº.3º. in R̷ᵉ ad.2ᵐ.
argᵐ:sic ait.Generāo generat sibi simile i spē. sit tñ
aliq̄ dissimilitudo generātis ad gētū qᵐ ad accñā.
vel pp māȝ.vel pp debilitatē virtutꝫ generatiue.⁊ iō
si q̄ frumēta.sunt q̄ ex seie tritici generari possint. sicͭ
ex grano seminato i malis terris nascaf siligo.ex ta
li frumēto pōt eē mā hui⁹ sacri. qḋ tñ nō videf hīc
locū.neqꝫ i ordeo.neqꝫ in spelta.neqꝫ ēt in farre.qḋ
īter oia ē grano tritici similioꝛ : silitudo aūt figure
i talib⁹ magis videf significare ppinqtatē q̄ȝ idēp
titateȝ spēi.sicͭ ex silitudine figure manifestaf ꝙ ca/
nis.⁊ lupus sunt ppinq̄ spēi.nō aūt eiusdē.vñ i ta/
libus frumētis q̄ nullo mō pñt ex seie generari. non
pōt ꝯfici panis.q sit debita mā huius sacri.hec ille.
Idē dicit i.4º.vbi.s.vñ opinio.s.T.est. ꝙ i tritico
seu frumēto ⁊ silr in saligine q̄ generaf ex frumēto.
possit cōfici.q: sunt eiusdem speciei:sed nō in ordeo
neqꝫ in spelta neqꝫ in farre .

8 ¶ Utrū ex frumento mixto cū alijs granis alterius
spēi possit ꝯfici.R̷.ꝙ modica pmixtio nō soluit spe
ciē.q: id qḋ est modicū quodā mō assumif a pluri/
mo:⁊ iō si sit modica admixtio alterius ad multo
maiorē q̄ntitatē.poterit ex ide cōfici panis q est mā
huius sacri:si vero sit magna pmixtio puta ex q̄li/
bus.vel q̄si.talis pmixtio q̄ spēȝ mutat. panis inde
ꝯfectus.nō erit mā debita hui⁹ sacri.h.s.T.cō.Pe.
de pal.⁊ alij coiter : ita ꝙ virtus alterius grani sit
pdominās.vt mutet spēȝ.vel reddat mediū.nō pōt
ꝯfici.⁊ dicit Pe.de pal.ꝙ pp piculū deberet discerni
frumentū:⁊c. ⁊ ꝙ cognoscef ex colore.vel sapore.

¶ Quid q̄ñ hostia icipit corrūpi.R̷.ꝙ si tāta ē cor/ 9
ruptio panis.ꝙ soluitur spēs panis.sicͭ ꝯtinuitas:⁊
sapoꝛ.⁊ coloꝛ.sine violētia.⁊ alia acci⁹ mutāf. tūc
ex tali mā nō pōt ꝯfici corpus xpi. aliq̄ñ aūt nō est
tāta corruᵉ.q̄ spēȝ soluat.s ȝ ē aliq̄ dispō ad corrup/
tionē.qḋ declarat aliq̄ mutaº saporis: ⁊ ex tali pōt
cōfici corpus xpi.sed peccat cōficiens.pp̄ter irreue/
rentiā sacri. hec.s.T.⁊ con.alij.

¶ Utrū ex amido possit cōfici.R̷.ꝙ nō.q: amidū ē 10
ex tritico corrupto.iō nō videf ꝙ panis ex eo factus
possit fieri corpus.q̄uis q̄dā ꝯtrariū teneant.hec.s.T.
con.Sco. dicēs ꝙ accñā ei⁹ idicāt ꝙ nō est panis.
similiter pparans māȝ ex amido ad celebrādū cū
nō sit certuȝ ꝙ sit panis se exponit periculo.

¶ Utᵐ ex pasta cruda.R̷.ꝙ nō.sicͭ de amido.qḋ est 11
crudū.vñ q̄dā dicūt ꝙ si coquaf poterit cōfici:azimo
s ȝ Pe.ḋ pal.cū fiat ex farina purissiª poterit magis:
s ȝ securi⁹ ē qḋ dictū ē.s.T.⁊ Sco.ꝙ ñ possit ꝯcō. ēt
Sco.ꝙ nō fiat ex pasta cruda.eo ꝙ nō ē panis.

¶ Utrū ex azimo.R̷.ꝙ circa māȝ h⁹ sacri.duo pñt 12
ꝯsiderari.s.qd sit necᵐ.⁊ qd ꝯueniēs:necᵐ q̄dē est vt
sit panis triticeus sine q̄º nō pficif sacrm. nō est aūt
de necᵉ sacri ꝙ sit azimus.vel fermētat⁹ q: i vtroqꝫ
ꝯfici pōt.Cōueniēs aūt est vt vnusq̄sqꝫ ſm rituȝ sue
ecclie in celebratiōe h⁹ sacri se habeat.sup hoc autē
sunt diuerse ecclīaꝝ ꝯsuetudines.dicit.n.Greg.i re/
gistro.Romana eccłia offert azimos panes.pp̄te/
rea ꝙ dñs sine vlla cōmixtiōe suscepit carneȝ.s ȝ ce/
tere ecclie offerūt fermētū.p eo ꝙ verbū patris idu
tū est carne.sicͭ fermētū miscef farine. vñ sicͭ peccat
psbiter i ecclīa latinoꝝ.celebrās de pane fermētato.
vt i.c.lras.de cel.mi.vbi punif sacerdos q i pane fer
mētato celebrauit.ita peccaret psbiter grec⁹.i eccłia
grecoꝝ celebrās de azimo pane. q̄si puertens ecclie
sue ritū.⁊ tñ ꝯsuetudo de pane azimo celebrādi ra/
tionabilioꝛ est.p̄ q̄dē pp istitutionē xpi q hoc sacrm
istituit.pª die azimoꝝ.vt habef Mat.26. ⁊ Mar.
14.⁊ Luc.22.q̄ die nil fermētatū i domib⁹ iudeoꝝ eē
debebat.vt habef Exo.12. 2º.q: panis ē pp̄rie sacrȝ
corporis xpi qḋ sine corruptiōe ꝯceptū ē maxᵉ q̄ȝ/
tatis ipi⁹.sunt etiā alie rōnes.Habet tñ etiaȝ eccłia
grecoꝝ:aliquā rōeȝ maxᵉ pp detestationem heresis
nazareoꝝ.q legalia cū euāgelio miscebāt.hec.s.T.
con.Sco.pbās diffuse ꝙ xps ꝯsecrauit i azimo. de
errore grecoꝝ circa hoc vide.ꝟ.hereticus.§.45.

¶ Utᵐ panis triticeus ꝯfectus ex aqua rosacea.sit cō/ 13
ueniēs mā huius sacri.R̷.ꝙ non.vñ.s.T.vbi.s. sic
ait.Inno.3.dicit i q̄dā decͭ. ꝙ vera admixtio aque
ad farinā est de necessitate huius sacri.vt pote cōsti
tuens substātiā panis:s ȝ si farine admiscerecf aqua
rosacea.vel quicūqꝫ alius liquoꝛ q̄ȝ vera aqua.non

possit ex eo cōfici sacrm.q: nō eēt verus panis.qdā dicūt q̄ siltr est ex parte panis.q̄ de pane confecto ex aqua rosacea.pōt ɔfici corpus.q̄uis peccaret scienter ex tali pane ɔficiēs:sed ꝓbabiliter videt̃ q̄ non possit ɔfici.q: panis est p̄incipalis mā huius sacri. de cuius substātia ⁊ cōpositiōe est aqua.⁊ ideo diuersificatio aque h̄z spēz.facit diuersitatē i mā sacri. hec.s.T.con Sco.⁊ Ricar.⁊ coiter doc.sūmiste.

14 ¶ De materia sanguinis.vīn vinū sit ꝓp̄ia mā ei⁹. R.sm.s.T.3ª.q.74.arᶜ.5.q̄ de solo vino vitis.pōt hoc sacrm ɔfici. P° qdē pp īstitutionē xp̄i q i vino vitis.h sacrm īstituit.vt pʒ ex eo qd̄ ipse dicit Luc.22. circa īstitutionē h⁹ sacri. amodo non bibaʒ de hoc genīne vitis.Secūdo q: ad māʒ sacroꝝ assumit̃ id q̄ coiter.⁊ ꝓp̄ie h̄z talē spēz. ꝓp̄ie aūt vinum dr̄ qd̄ de vite sumit̃.alij vero liquores vinuʒ dicūtur p̄ quādā similitudinē ad vinū vitis. Tertio q: vinū vitis magis cōpetit ad effectū huius sacri q ē spūalis leticia.q: scriptū est q̄ vinū letificat cor hois.hec ille.q: etiā xp̄s assimilauit se viti dicēs.ego saʒ vitis vera.

15 ¶ Utrū possit ɔfici in accepto.R.sm.s.T.vbi.s̄.q̄ vinū sit acceptū p̄ corruptionē.vn̄ nō fit redditus ex accepto in vinū.vt di.4.Metheᶠ.⁊ iō sic̄ de pane totaliter corrupto non pōt ɔfici hoc sacrm.ita nec de accepto:pōt tn̄ ɔficia de vino acescendi sic̄ de pane q est i via ad corruptionē:lʒ peccet ɔficiēs vt dictū supra.§.9.Et similiter de omni liquore q recedit a specie vini quod non possit secus alias.

16 ¶ Utrū de agresta.R.sm.s.T.vbi.s̄.q̄ non. q: cū sit via ad vinū nōdum habet spēm vini.⁊ propter hoc de ea non potest confici.

17 ¶ Utrū d̄ musto.R.vbi.s̄.q̄ mustū iā h̄z spēʒ vini. Nā eius dulcedo attestat̃ digestiōi q̄ est ɔplectio a nāli calore.vt di.4.Metheau. ⁊ iō de musto pōt cōfici hoc sacrm.Nō tn̄ debent vue integre huic sacro misceri.q: iā eēt aliqd p̄ter vinū. Prohibet̃ etiā ne mustū st atʒ expssum de vua i calice offerat̃.q: hec est indecēs pp ipuritatē musti.pōt tn̄ i necessitate fieri.dr̄ tn̄ ab eodē Julio papa. si necᵉ fuerit. botrus i calicē p̄mat̃.hec.s.T.de ɔse.di.2.si necᵉ:dā.n.est in vua est magis comestibile q̄ʒ potabile.

18 ¶ Secūdū Pe.de pal.nō pōt fieri i balsamo.q̄uis dicat̃ vinee.engadi ⁊ vinea balsami: q: nō ē vinū. ſʒ bn̄ pōt fieri i vino vernatico:grego:cretēse:⁊ muscatello tabiēsi:⁊ maluatico.q: sunt vina ꝓp̄ie dicta.De daretto vero dicit idē Pe.q̄ si pp virtutem specierʒ.⁊ melis admixti. spēs vini mutata est.ɔfici nō pōt:alias sic.ſʒ nō dʒ. q: sola admixtio aque.⁊ nō alterius liquoris fieri dʒ. De vincta.q̄ post vinū expssuʒ de torculari.aqua supposita.exprimit̃.⁊ est liquor hn̄s colorē vini.⁊ aliqualem saporē. de qua dd̄ q̄ nō est vinū purū.ſʒ pp aquā nimiā qn̄qʒ reducit̃ ad spēʒ aque.vel si nō nimia saltē i tāta q̄ntitate supponit̃ q̄ ad tertiā spēʒ trahitur:⁊ iō in ea cōfici nō pōt:⁊ sitr si super fecce.ar.de ɔse.di.2.c.cū oē: ⁊ de ecle.misa.c.perniciosus. Si vero parum de aqua poneret̃ in tinatio.ita q̄ cōuerteret̃ in vinum.q̄uis possit confici. q: est factum vinū. nō tamen videtur decens.nisi in necessitate infra.§.22.

¶ Utrū in terris vbi nō repit̃ vinum possit cōfici.ex 19
dispensatiōe pape.i aqua.R.Pis.v.eucharistia.2ᵉ. .§.12.dicit sm Alb.q̄ in terris vbi nō repit̃ vinū eēt cōmiēdus papa vt dispēsaret q̄ possent corpus xp̄i ɔsecrare sine vino. ſʒ.s.T.faciliter huic dubitatiōi respōdet dicēs.q̄ vinū qm ad sufficientiā huius.pōt portari ad oēs partes.i q̄ntitate necessaria.Ad dubiū dicerē saluo meliori iudicio.q̄ papa non posset dispēsare q̄ cōsecrarēt in aqua.eo q̄ nō h̄z auctoritatem super essentialia sacroꝝ.vt dictū est.v.dispensatio.§.2ᵉ.Un̄ dr̄ q̄ papa Alex. vltimus voluit sup hoc dispēsare petētibus illis. ſʒ fuit declaratū q̄ nō posset.Utm aūt posset dispēsare q̄ ɔsecrarēt solū corpus crederēʒ q̄ sic:vt innuit Pis.⁊ con Angelica.v. eucharistia.§.20. Crederē tn̄ q̄ meli⁹ eēt vt aliter: qn̄ accideret casus ꝓuideret saluti coꝝ eo q̄ in necessitate sufficeret coicare in ꝓposito vt dictuʒ ē.v. coicare.§.p̄.⁊ hoc ne sacrm careret aliquo complemento de quo vide aliquid.v.missa.§.19.⁊ se.

¶ Utrū permixtio aque sit de necessitate huius sacramēti.R.vbi supra.q̄ nō.sed de precepto. Nam iudiciū de signo sumendū est ex eo qd̄ significatur. appositio aūt aque ad vinū refert̃ ad significādūʒ participationē huius sacri a fidelib⁹ quātū ad hoc q̄ aqua mixta vino signatur populus adunatus christo.sed hoc sacrm perficit̃ in cōsecratione materie:vsus aūt fideliuʒ nō est de necessitate sacramēti. sed est aliqd cōsequens ad sacrm: ⁊ ideo ɔsequens est q̄ appositio aque.non sit de necessitate sacramēti.vnde greci sm Pe. de pal. non apponunt aquā: ⁊ tamen cōficiunt.etiā si intenderet inducere errorē dūmodo seruet formam: ⁊ intendat consecrare. q: est ibi materia : quāuis Magister videatur dicere cōtrariū. q̄ autēʒ de precepto ecclesie debeat admisceri habes in.c.litteras.de cele.mis.⁊ de ɔse.di.2ᵉ.c. p̄.⁊.c.omne crimen: ⁊ hoc propter misteriuʒ multiplex.vt dicit.s.Tho.vbi supra.arᵒ.6.⁊ sic consecrās sine aqua peccaret mortaliter. faciēs ɔtra preceptū ecclesie.debet autem apponi propter institutionēʒ.q: dominus apposuisse probabiliter creditur. q̄uis de aqua nō fiat mentio in euangelio. eo q̄ nō est principalis materia.sed ponitur ad rep̄sentādū vnionem populi ad christū.vt ad caput:⁊ si dimittit ex magna negligētia.videt̃ mortale.si vero fuit semiplena negligentia videt̃ veniale.sm Al.

¶ Utm possit admisceri aq̄ rosacea. vel q̄cūqʒ alia. 21
R.vbi.s̄.q̄ admixtio aq̄ ad vinū nē ē d̄ necᵉ sacri. nō.n.isert.qm ad necessitatē sacri.q̄cūqʒ aq̄ misceat̃ q̄uis qm ad ɔuenietiā sacri.peccēt q aliā aquā miscēt.nisi nālēʒ:⁊ verā. q: de latere xp̄i pēdētis i cruce aqua vera ꝓfluxit. Un̄ idē esset ac si nō poneret

aquā.i.ꝙ ꝯsecraret. ſꝫ faceret ꝯ̄ ꝯſtitutionē ecclie.
22 ¶ Utrū debeat apponi aqua i magna q̄ꝫtitate.R.
vbi.ē.ꝙ circa aquā adiūctā vino.ſic̄ Inno.3.dicit.
i quadā dec̄.triplex.eſt oppi°.qdā.n.dicūt ꝙ adiū/
cta vino p ſe manet vino cōuerſo i ſanguine. ſꝫ hec
opi° oio ſtare nō pōt.q: i ſacro altaris poſt ꝯſecra
tionē nihil ē niſi corp⁹.⁊ ſanguis xp̄i. ſic̄ Ambro.
dicit i lib.de offi.Ante bn̄dictiōem alia ſpēs noiaꝛ.
poſt bn̄dictionē.corp⁹ ſignaꝛ. alioqn nō adoraret
adoratōe latrie:⁊ iō alij dixerūt ꝙ ſic̄ vinū ꝯuertiꝛ
i ſanguinē.ita aq̄ ꝯuertiꝛ i aquā.q̄ de latere fluxit:
ſꝫ hoc rōnabilr dici nō pōt.q: hꝫ h̄.aquā ꝯſecraret
ſeorſum.a vino.ſic̄ vinū a pane. ⁊ iō ſic̄ ipe Inno.
dicit opi° ꝓbabilior ē.q dicūt aquā ꝯuerti i vinū:⁊
vinū i ſanguinē.h̄ aūt fieri nāl̄r nō poſſet niſi adeo
modicū apponereꝛ de aqua. ꝙ ꝯuerteretꝛ in vinū:⁊
ſemꝑ tutius eſt paꝝ de aq̄ apponere.c.ꝑcioſius.de
cele.miſ.⁊ ꝓcipue ſi vinum ſit debile.q: ſi tāta fieret
appoſitio aque ꝙ ſolueret ſpēꝫ vini. nō poſſet ꝑfici
ſacr̄m.Un̄ Julius papa de ꝯſe.di.2.c.cū oē.repꝛhen
dit quoſdā q pānū lineū muſto itīctū.ꝑ totū annuꝫ
ſeruāt:⁊ i tp̄re ſacrificij:aq̄ pteꝫ lauāt:⁊ ſic offerūt.
ſufficit.n.ad ſignificatiōeꝫ ſacri h⁹.ꝙ ſumaꝛ aqua
cū apponiꝛ vino.nō aūt oꝫ ꝙ ſit ſenſibilis poſt ad/
mixtiōeꝫ.Un̄ ſi nō apponereꝛ aqua oio. ceſſaret ſi/
gnificatio.ſꝫ cū ꝯuertiꝛ i vinum ſignaꝛ ꝙ populus
xp̄o icorporaꝛ. Ex his pꝫ.ꝙ meli⁹ ſit qn̄ calix ꝑpa/
raꝛ i p̄n° miſſe.q: eſt maius tp̄s vt ꝑfecte ꝯuertatꝛ aq̄
i vinū.q̄uis h⁹ ſit alie cauſe. Pa vo.i.c.pe.de cele.
miſ.dicit ꝙ q̄uis aq̄ debeat eē minoris q̄ꝫtitaꝫ. q̄ꝫ
vinū.nō tn̄ dꝫ ſolū guta poni.q: tex.nō dicit gutaꝫ
aque.ſꝫ plus de vino.q̄ꝫ de aqua.igiꝛ dꝫ poni aq̄.⁊
nō guta aque.hec i.ſꝫ pōt faciľr dici ꝙ guta aque
eſt aq̄.nec tex.dicit ꝙ ponaꝛ in aliq̄ q̄ꝫtitate.Unde
Sco.ꝯformiꝛ.s.T.dicit ꝙ ē ponēda modica aq̄.⁊
tēpeſtiue vt prius ꝯuertaꝛ in vinū an̄ ꝯſecrationeꝫ.
vn̄ fratres ꝑdicatores ꝑparāt caliceꝫ in p̄n° miſſe:⁊
ſic ponūt aquā i calicē i p̄n° miſſe. Sed vtrm̄ ſufficeret
vt prius ponereꝛ i dolio.R.ꝙ ſi apponeꝛ i dolio nō
ſufficeret ad ſignificationē h⁹ ſꝫ oꝫ aquaꝫ vino ap/
poni circa ipaꝫ celebratiōeꝫ ſacri.hec.s.T. Pe.dic̄.
dꝫ apponi ſimul: tū q: ſimul de latere xp̄i fluxit cuꝫ
ſanguie.⁊ dꝫ bn̄dici ipa aq̄. nō aūt vinū.q: nihil nō
bn̄dictū dꝫ venire i hoc miſteriū. vinū aūt bn̄dicaꝛ
multipľr.ſꝫ aq̄ nō.q: nō remanet.Utrū poſſit aliqs
liquor ꝯmiſceri poſt ꝯſecratōeꝫ.vide.v.aq̄ ꝑ totū.
23 ¶ Utrm̄ ſit dare determinata q̄ꝫtitas panis vel vini.
ita ꝙ ſacerdos nō poſſit maiorē ꝯſecrare.R. Ange
lica.v.eucha°.ꝑ.6.25.poſt Alex.i.4°.trac.d̄ eucha°.
dicit ꝙ ſolūmō pōt ꝯſecrare illā q̄ꝫtitatē q̄ rōnabilr
pōt ſumi a fidelib⁹.q: ſic̄ itētio dn̄i dātis formā cō
ficiēdi fuit vt ſumereꝛ qđ pꝫ cū dic̄ accipite ⁊ come/
dite: ⁊ ſic nō ē ex defectu for⁹ ſꝫ ex itētiōe iſtituentꝫ q
nō itēdit i ludibrio.vel ſtultitia fieri ꝯſecra° ſꝫ ad vti
litatē.⁊ ſic pꝫ ꝙ nō ꝯſecrat q ad maleficia cōſecrat,
hec āgelica.⁊ ſubiūgit ꝙ n̄ cures d̄ Thoma. ſꝫ tene
vt ipe dic̄.s.vo.T.di.11.q.2.ar°.ꝑ.q°.3°.recitat iſtā
opinionē q̄ fuit ātiq̄:⁊ dicit cū modeſtia ꝙ iſta opi
nio nō videꝛ vera.ſic̄ ēt Alex.loqꝛ cū modeſtia di/
cēs.cū ſupportatiōe:⁊c̄. Iſte aūt neſciuit prudētiam
quā habuerūt doc.ſui. D.ē igr̄.s.T.Nō videꝛ veꝝ.
Nō.n.pōt dici ꝙ q̄ꝫtitas materie ſit determinata.
hꝫ vſuꝫ q i p̄ſti occurrit. q: ſic ſacerdos i deſerto nō
poſſet ꝯficere tot hoſtias quot poſſet ſacerdos alicu
ius ciuitaꝫ habētis multos parochianos. qđ falſuꝫ
eſt.tāto g° de pane ⁊ vino ꝯſecrare pōt.qm̄ ē ſumibi
le ab oib⁹.Ad hoc aūt nō ē q̄ꝫtitas determinata.ꝑ
cipue cū vinū hō poſſit ſumere i magna q̄ꝫtitate:⁊
parua.Un̄ q̄ꝫtitas magna vel parua ad hoc nihil
facit.hec ille.⁊.3°.pte.q.74.ar°.2.poſtq̄ꝫ recitauit ꝑ/
dictā opinionē.nō pōt iquit eē ꝙ iſta magnitudo
materie determineꝛ ad vſuꝫ fideliū. q nūc occurrit.
alioqn ſacerdos hn̄s paucos parochianos. nō poſ
ſet ꝯſecrare multas hoſtias.vn̄ relinqꝛ ꝙ mā huius
ſacri determineꝛ ꝑ ꝯparatiōē ad vſuꝫ fideliū abſolute.
Nūs aūt fideliū q nūc ē īdeterminat⁹.vn̄ nō pōt dici
ꝙ q̄ꝫtitas huius ſacri ſit determinata.hec ille.Pe.de
Tharā.tꝫ primā opinionē.Pe.de pal.tꝫ ſecūdā. ⁊
ſic pꝫ ꝙ iſta q̄ō ē difficilis.rō tn̄.s.T.multū ſtringit
vn̄ crederē eē dd̄m. ſic̄ ipe.s.T.dicit vbi.ē.4.di.11.
q.2.ar.ꝑ.q°.3°.ad pm̄.vbi ſic ait.Sacra ad aliquid
ordinaꝛ.vn̄ i ſacris ē duplex itētio.vna q̄ ordinaꝛ
ad ꝑfectionē ſacri:⁊ h̄ ē ēēntialis ſacro.vn̄ ea ꝑter/
miſſa nō ē ſacrꝫ.Alia q̄ ordinaꝛ ad finē ſacri:⁊ hec
ſeqꝛ ſacr̄m vt ea poſita.vel remota.nihilominus ꝑ/
ficiꝛ ſacrꝫ.ſic̄ ſi aliqs itēdat baptizare aliquē vt lu
crū tēporale ſequaꝛ: ſacr̄m baptiſmi veꝝ eſt.q: ſm̄
primā itētionē ꝯformaꝛ itētioni ecclie.q̄uis nō ꝙm̄
ad ſecūdā:⁊ ſiľr i hoc ſacro ſi ſacerdos itēderet cō
ſecrare.nō ad ſumēdū. ſꝫ vt veneficiis vtereꝛ.veruꝫ
corpus xp̄i eēt.vn̄ ⁊ ſi aliqs ſacerdos itenderet ꝯſe/
crare magnā q̄ꝫtitatē panis.⁊ vini.nō ad vſum fi/
deliū.ſꝫ ad irriſiōeꝫ.eēt ꝯſecratū.Nō tn̄ dico ꝙ poſ
ſet ꝯſecrare totū panē.q ē i ciuitate ſimul.vel q eſt i
foro.q: ipa for° ꝓ noie demōſtratiuo vteris.oſtēdit.
ꝙ mā ꝯſecrāda dꝫ eē corā ſacerdote.Un̄ ſacerdos
exiſtēs i domo ſua.nō poſſet ꝯſecrare panē q ē i al/
tari.qđ ēt nō pōt de toto pane.q ē i foro.neqꝫ de to
to vino q ē i celario.ſꝫ q̄ꝫtūcūqꝫ ſit q̄ꝫtitas panis:⁊
vini.q̄ corā ſacerdote ꝓponiꝛ.credo ꝙ poſſit ꝯſecra
ri ab ipo hec.s.T. De iſta ꝑſentia dicit Pe.de pal.
Nō pōt ꝯſecrare niſi māꝫ ꝑſentem. ⁊ an̄ ſe poſitā.
alias eēt falſitas i ſacro veritaꝫ.ꝑꝑ ꝓnomē demō/
ſtratiuū:hoc:vel hic:cū demōſtratio nō ſit niſi rei ꝑ
ſentꝫ: de mā aūt q̄ eſt i ſua ꝑſentia. nō eſt nobis de/
terminata q̄ꝫtitas.v.gr̄a. vtꝝ exiſtēs in foro mar°ꝫ
pleno panib⁹.poſſit totū ꝯſecrare neſcio de hoc.ſꝫ ſi
reqꝛiꝛ talis ꝑſentia vt poſſit oia ſimul tāgere nō po
terit ſimul cōſecrare:centū hoſtias. Un̄ iſta diſtan/
tia:⁊ ꝑſentia.⁊ q̄ꝫtitas nō ſunt nobis determinata.

Cōcludēda sunt igit̄ .p̄. q̄ oz ea eē p̄sētia. 2°. q̄ dū/ mō intēdat ɔsecrar̄ siue ad bonū siue ad malū finē ɔsecrat. 3°. q̄ non est determinata q̄ntitas: ꝛ ista est via .s. Tho. ꝛ doctrina cōis. Nō Angelice soluta ē. Et q̄uis ip̄e dicat q̄ non curet de Thoma. Alij tñ magis modesti i suo sermone. magis curāt: ꝛ rō .s. Tho. ē magis ꝓbabilis. p° igitur itētio .s. q̄ itēdat ɔsecrare reqrit̄: 2° vero .s. q̄ fit ad bonū nō est neces/ saria sed ad bene esse ꝛ honesta.

24 ¶ Querit̄ de for° consecrationis panis. q̄. 2. q̄l. sit. R̄. s̄m .s. Tho. q. di. 8. q. 2. ar°. p̄. q̄l°. p°. q̄ ē hec: hoc est corp° meū: qd̄ declarat dicēs. p formā causālz sacri. oz exprimat̄ id in quo substātia sacri ɔsistit. sic̄ i for ma baptismi ablutio exprimit̄: qua baptismi p̄fi/ cit̄ sacrm̄. tota aūt p̄fectio huius sacri. i ip̄a materie ɔsecratiōe ɔsistit. q̄ est p trāsubstātiationē panis in corpus xp̄i. ꝛ hāc exprimūt verba hec: hoc ē corpus meū. ꝛ ideo hec verba sunt for° huius sacri. hec ille.

25 ¶ Uidet̄ q̄ hec nō sit for°. q2 dñs nō videt̄ ɔsecrasse. p illa verba: q2 vt habet̄ Matth. 26. Cenātib° illis accepit Jesus panē: ꝛ benedixit. ꝛ fregit. deditq̄z di scipulis suis. ꝛ ait. Accipite: ꝛc̄. vt igit̄ q̄ dixerit illa verba: hoc ē corpus meum postq̄z coīcauerat ꝛ sic nō videt̄ ɔsecrasse p illa v̄ba. R̄ .s. Tho. vbi. s. vbi postq̄ recitauit multas opiniones ait. Et ideo alij melius dicunt q̄ xp̄s p ea ɔsecrauit: ꝛ tñ semel illa dixit: ꝛ dedit formā ɔsecrādi alijs. Hoc. n. participiū dicēs: nō iportat cōcomitātiā solū ad hoc verbum dedit. s3 ad hoc cū alijs p̄dictis. vt sit sensus. dū be/ nedixit: ꝛ fregit: ꝛ dedit discipulis. hec verba ꝓtulit accipite ꝛc̄. vel dum benediceret: ꝛ frāgeret: ꝛ daret discipulis suis: hec verba dixit. Accipite ꝛc̄. ita q̄ h verba: hoc est: ꝛc̄. dixit ante q̄z daret.

26 ¶ Utr̄ ista verba: hoc ē corpus meū: solū sint de sub stātia. vel for°. ita q̄ si alia precedētia. vel sequētia nō dicant̄. fiat ɔsecratio. R̄. Sco. i. 8. di. q¹. dicit q̄ nō est certū q̄ sit for°. nec ē nec̄ scire. q̄ sit determina ta for°. ꝛ nisi aliqs dicat oīa verba canonis non est securus: ꝛ q̄ est periculosuz asserere: ꝛ q̄ qñ nō di/ cūtur oīa p̄missa. nō ē adorandū. nisi sub ɔdictiōe. Uñ si diceret solū illa verba. hoc est corpus meū. de virtute sermonis nō dicerētur i p̄sona xp̄i: ꝛ sic non eēt ɔsecra°. Sed .s. Tho. 3ª. q. 78. ar°. p̄. ad. 4m. tenet q̄ ista verba. sola sunt for°. ꝛ q̄ si sacerdos diceret illa sola cū itētiōe ɔsecrādi q̄ fieret sacm̄ perfectū. Ait. n. sic. Quidā dixerūt hoc sacm̄ perfici nō posse p̄dictis verbis platis: ꝛ alijs ꝑtermissis: p̄cipue que sunt i canone misse. s3 hoc p3 eē falsum. tū ex verbis Ambro. in lib. de sac. q ait. ɔsecratio fit verbis: ꝛ ser monibus dñi Jesu xp̄i. Nā p reliqua oīa q̄ dicūtur. laus deo defert̄. oRone petit̄ p populo. p regibus. p ceteris. Ubi aūt sacm̄ ɔficit̄ iā nō suis sermonibus sacerdos vtit̄. s3 vtit̄ sermonibus xp̄i. hec ille. tū etiā q2 canō misse nō idē apd̄ oēs. nec s3 oīa tēpora. s3 diuersa sūt a diuersis apposita. Uñ dd̄ ē q̄ si sacer dos sola v̄ba p̄dicta ꝓferret cū intētiōe ɔficiēdi hoc sacramētū. q2 itētio faceret vt hec verba itelligerēt̄ quasi ex p̄sona xp̄i ꝓlata. etiā sine verbis p̄cedētib° hoc non recitaret̄: grauiter tñ peccaret sacerdos sic cōficiēs hoc sacm̄. vt pote ritū eccl̄ie nō seruās. hec .s. Tho. ꝛ s̄m .e. illa verba. accipite. exprimūt vsum sacri: ꝛ nō formā. q̄ vsus non est de substātia huius sacri. Et illi q dicūt q̄ sunt de for° accipiūt formam cū cōplemēto. i. cū vsu eius: ꝛ sic p3 qd dd̄ ad Sco. q2 videt̄ sua opinio eē ɔ̄ vsum eccl̄ie. s3 quē: aūt q̄s dicātur illa nō ꝓponit ad adorādū. s3 imediate q̄ sunt ꝓlata offert illud ad adorādū: ꝛ p certo eccle sia eēt in magna ābiguitate. Nā si aliqs dimisisset alqua verba canonis q̄cūq̄z eēnt illa: semp oporte/ ret dubitare vtrū ɔsecrasset. ꝛ multa alia incōueniē tia sequerētur: ꝛ rōez suā simul: ꝛ angelice satis bre uiter: ꝛ faciliter. soluit .s. Tho. dicēs. q̄ ex itētiōe sa/ cerdotis fieret vt hec verba intelligētur quasi ex p̄/ sona xp̄i. Uide aliqd. v̄. adorare. §. pen.

¶ Querit̄ de qbusdā verbis p̄cedētibus formā. s. ele/ uatis oculis: ꝛ māducate: ꝛ de eo q̄ dicit. oēs: ista. n. nō habētur in euāgelijs. videt̄ igit̄ ista nō eē appo nēda. q2 s̄m Dio. nō debemus audere circa diuina. nisi q̄ sacra scriptura: ꝛc̄. R̄. s3 .s. Tho. i. 4°. vbi. s. q̄ multa sunt a dño facta. vel dicta q̄ euāgeliste nō scripserūt. vt p3 Jo. 20. q̄ tñ ecclia postea ab apl̄is accepta fidelr̄ obseruauit: ꝛ s̄m hoc dd̄ ad. pm̄. s. ele/ uatis: ꝛc̄. sic Jnno. 3. dicit i. c. cū Marthe. de cel. mis. q̄ q̄uis nusq̄z i sacra scriptura legat̄ q̄ dñs ad ce/ lū oculos subleuasset i cena. tamē hoc ex traditiōe apl̄oꝝ recitat: ꝛ satis rōnabilr̄ pōt ex alijs sacre scri pture colligi. Legit̄. n. Jo. xi. q̄ i suscitatiōe Lazari oculos ad patrē eleuauerit: ꝛ silr̄ Jo. 17. oRonez ad patrē fundēs. hoc aūt i arduis faciebat grās agēs: ꝛ exm̄ nobis ad deū recurrēdi p̄bēs. s̄m illud ps. Ad te leuaui oculos meos: ꝛc̄. Et q2 hoc sacm̄ arduissi mū est: ideo isthuēs hoc sacm̄ ꝓbabilr̄ colligit̄ q̄ oculos ad p̄rez leuauerit grās agēs p̄ri. de repatiōe generis humani. q̄ hoc sacro figurat̄: ꝛ nobis oste/ dens virtute diuina hoc cōfici. Ad. 2m. de eo qd̄ dic̄: māducate: ꝛc̄. nō sunt de suastātia: ꝛ iō nō est tāta vis faciēda. vt penitus eadē obseruētur: ꝛ ꝓpterea comedere ꝛ māducare in nullo differētē h̄nt signifi cationē: ꝛ q̄uis circa ista verba. nō ponat̄ i euāge lijs verbū māducandi. ponit̄ tñ parū ante. Luc. 22. desiderio desi. hoc pascha manducare: ꝛc̄. debet igit̄ dicere sacerdos. accipite ꝛ māducate. ꝓpter ɔsuetu dinē eccl̄ie. si tñ diceret. comedite. idē significaret. s3 male faceret. si hoc faceret ex ꝓposito. Ad. 3m. dicit̄ q̄ illa dictio oēs: ꝛ si nō exprimat̄ in euāgelio. tñ i/ telligit̄. q2 spiritualis māducatio. ē oīuz saluādoꝝ. vel ē oīuz i virtute. Uide. v̄. coīcare. p̄n. 27

¶ Querit̄ de ista dictiōe. n. vtrū sit de substātia. R̄. s3. e. q̄ iportat ordinē ɔsecratiōis ad vsuz materie ɔsecrate: ꝛ iō sic̄ verba. q̄ ꝑtinent ad vsum. nō sunt 28

de forma.ita hec pdicta piŭctio.apponi aũt dz fm vsuz romane ecclesie.q̃ a.b.Petro initiũ sumpsit:et rõ q̃re pgrue apponat̃ ẽ.q: vba pferũt̃ i hoc sacro i psona xpi.q̃si recitatiue:et io oz apponere ptinuationẽ ad recitationẽ pmissam quã facit cõiũctio.n. hec.s.Tho.vbi.s̃.S.4.q[a].r.ad.2[m].

29 ¶ Querit̃ quõ ista verba:hoc ẽ corpus meũ:habeãt veritatẽ.R.bz.s.T.3[a].vbi.s̃.r.4.et bz Pe. d pal.e. di.q sunt pueniẽtia huic trãsubstãtiatiõi.Nã bz q dictũ ẽ.§.24.for[a] dz exprimere ea q̃ i sacro fiũt: hec aũt psecra[o] psistit i cõuersiõe sbe panis i corpus xpi. vñ et for[a] psecratiõis dz significare ipaz cõuersionẽ panis i corpus xpi i q̃ tria psiderãtur.s.ipa puersio et termin[9] a q[o].i.panis.termin[9] ad quẽ.i.corpus xpi. puersio aũt põt psiderari dupl'r.vno mõ vt in fieri. Alio mõ vt i facto eẽ.nõ aũt debuit significari conuersio i hac for[a] vt i fieri vt dicẽdo fit. vel puertit̃ sz vt i facto eẽ.p qdẽ q: hec puersio nõ ẽ successiua. sz istãtanea:et i hmõi.fieri qd signat̃ p vbũ.nõ ẽ nisi. factũ eẽ.2[o] q: opa[o] diuina q̃ fit ista puersio opat̃ in istãti.Vñ mei[9] dr̃:ẽ:q̃z.fit.vel q̃zerit:vt notet̃ terminus i facto eẽ q̃suis.li.ẽ.fit pñs tẽporis:et videat̃ significare illud tps i q[o] pfert̃.qd pcedit puersionẽ.q̃ fit i fine platiõis.tñ q: sua significa[c] pncipalis ẽ copulare subiectũ cũ pdicato:et ista ẽ sibi prior q̃z cosignifica[o] tẽporis.et copula[c] nõ pplet̃ añ vlti[c] dictionis platiõnẽ.iõ nõ designat̃ nisi tps puersiõis vt fit sensus.ptẽtũ sub his spẽb[9].ẽ corpus meũ.nũc p.cum hoc dictũ ẽ:et sic pz de ista ẽ.h aũt dictio hoc nõ demõstrat terminũ ad quẽ determinate.q: iã psupponeret ẽtitatẽ rei significate:et nõ eẽt cã ei[9].neqz iterz demõstrat terminũ a q[o] determinate.q: ei[9]significa[o] ipediret veritatẽ significatiõis toti[9]locutiõis.terminus vo a q[o]nõ mãet bz sbaz panis.sz solũ bz acciña qb[9] sensui subiacet:et ad sensuz determinari põt.vñ pueniẽter termin[9] puersiõis a q[o] exprimit̃ p pnomẽ demõstratiuũ.relatũ ad acciña sensibilia.q̃ manẽt et demõstrat sbaz in coi sine for[a] determinata vt sit sensus.ptẽtũ sub his spẽb[9].ẽ corp[9] meũ.dmõstrat.n. idiuiduũ vagũ.sub sensu predicto.hec aũt dictio.n. pũgit ad pcedẽtia.vt dictũ.§.28.hec dictio:corpus mei[9]ponit̃ q̃z caro.q: nõ i carnẽ solũ.sz i totũ corp[9] puertit̃.qd ptinet carnẽ.et ossa.et neruos.hec dictio. meũ.bñ ẽt ponit̃.q: sacerdos pfert verba i persona xpi cuius est hoc corpus:et sic locutus est:et nõ dicat̃ corpus xpi ne xps videret̃ eẽ alius a seipo.

30 ¶ Querit̃ d for[a] psecratiõis vini.R.bz.s.T.3.q.78. ar[o].3[o].q circa hoc sunt diuerse opiniões. qdã dicũt vt Alb.et qdã alij.q ista sola vba. hic ẽ calix sanguinis mei.sunt pplecta for[a].ad istar psecratõis panis.sz h[o] videt̃ falsũ.q: ea q̃ sequũt̃ vsqz ad remissionẽ petõz.sunt qdã determinatiões pdicati.i.sanguis xpi.vñ ptinẽt ad itegritatẽ locutiõis:pp h[o] sunt alij q dicãt.q oia sequẽtia sunt de sba for[e].vsqz ad hoc qd postea seqt̃ i meã pmemorationẽ facietis.idusiue. sz hoc ẽ p psuetudinẽ ecclesie q̃ pponit ipm adorãdũ i mediate postq̃z dixit i remissionẽ petõz.idusiue. Sco.vo dicit q nõ ẽ psumẽdũ:et ẽ.vt dictũ ẽ.§. 26.et iõ alij dicũt q oia sequẽtia sunt d sba for[e] vsqz ad h[o] qd postea seqt̃:h[c] quotiẽscũqz feceritis.exdusiue.q̃ ptinẽt ad vsuz sacri. Vñ nõ sunt de sba for[e].et ide ẽ q sacerdos eodẽ ritu:et mõ.s.tenẽdo calicẽ in manib[9].oia h vba.pfert.Luc.ẽt.22.iterpoñũt̃.vba sequẽtia.verbis pmis.cũ dr̃ hic ẽ calix noui testamẽti i sanguine meo.d[m]ẽ q[o] bz.s.T. q oia pdicta sunt de sba for[e].sz p pma vba.cũ dr̃:hic ẽ calix sanguis mei:significat̃ ipa puersio vini i sanguinẽ. eo mõ q[c] dictũ ẽ i for[a] psecratiõis panis:per verba aũt sequẽtia designat̃ virtus sanguis effusi in passiõe q̃ opat̃ i h[o] sacro:q̃ qdẽ ad tria ordinat̃.§.qdẽ et pricipalit̃ ad adipiscẽdũ eternã hereditatẽ.bz illud ad Hebre.x.habem[9] fiduciã i itroitu sanctoz p sanguinẽ ei[9]:et ad h[c] dsignãdũ dr̃ noui et eterni testamẽti. 2[o] ad istitiã gre q̃ ẽ p fidẽ.bz illd ad ro.3[o].quẽ pposuit de[9].ppitiatorẽ p fidẽ i sanguie ei[9]. vt sit ipe iustus et iustificãs eũ q ex fide iesu xpi:et q[m] ad h[o] subdit̃:misteriũ fidei.3[o] aũt ad remouẽdũ ipedimẽtuz vtriusqz pdictoz.s.pctã bz illud ad Heb.x.sanguis xpi emũdabit psciãs nr̃as ab opib[9]mortuis.i.a peccatis:et q[m] ad h[c] subdit̃.q.p vob et p multis effundet̃ i remissionẽ petõz.hec.s.T. Et ista opi[c] vlti[a] q̃ ẽ.s. Tho.videt̃ magis psona psuetudini ecclesie.q̃ i isto multũ valet.Nã psuetudo ecclesie bz q pponat ipz adorãdũ quousqz sacerdos dixerit i remissiõez peccatoz idusiue:et tũc imediate ipe sacerdos pponit ad adorãdũ:et bz psuetudinẽ aliq̃ruz ecclesiaz.illa vba.h[o]quotiensciũqz feceritis.nõ dicunt̃ quousqz oẽs adorauerit.s.qñ deponit calicẽ.pfirmat̃ bz Pe. q: i missali ãbrosiãno vt dr̃.totũ hoc vsqz ad remissionẽ petõz idusiue.scriptũ ẽ litteris aureis.sicut illud. hoc est corpus meũ.Nec obstat si dicat̃ q hec dictio.n.ẽ ẽt scripta lr̃is aureis.et tñ nõ est de sba.q: hoc iõ ẽ. q: ẽ i me[o] priũ eẽntialiũ for[e].et ne videret̃ due for[e].

31 ¶ Decla[o] isti[9] for[e]:et de dictiõe:hic: et de illa:est:dic vt dictũ ẽ.§.29.de for[a] corporis.De eo q dicit:calix sanguis mei:dic bz.s.T.et Pe.q itelligit̃:cõtẽnu[9]: vt accipiat̃ ptinẽs.p ptẽto vt sit sẽsus:hic ẽ sanguis me[9] ptẽtus i calice d q[o] fit hic mẽtio.q: sanguis xpi i hoc sacro psecrat̃ iq[m] ẽ. pot[9] fideliũ qd nõ iportat̃ i rõe sanguis:et iõ oportuit hic designat̃ p vas huic vsui accomodatũ:vel rememoratiuus passiõis:per calicẽ.n.itelligit̃ silitudinarie pa[o] xpi noui et eterni testamẽti.q: eterna q̃ nõ veterascit pmittit lex noua:et dicendo.nouũ.q: veterauit pri[9]. huic.n.sacro vetera cedũt.Misteriũ fidei.nõ q: solũ fit hic.sic in signo.vt dicũt heretici. sz q: aliud credit̃.aliud videt̃.q.p vobis.s.aplis:et p multis.s.oib[9] electi.effũdet̃ i remissionẽ petõz:supple q[c] ad efficiẽtiã.Nã p toto mũdo effusus est q[o]ad sufficientiã.et nõ q sanguis seorsuz cõsecrat[9] a cor[e].expssius repsentat pas/

fionē xpi:ꝛ iō i ꝯsecratiōe sanguis.fit mētio de passiōe xpi.ꝛ fructu ipius.potiusq̄ icōsecratiōe corporis. Nec valet ꝙ nullus euāgelista dicat oia ista simul. q: ꝺ3.s.T.nō itendebāt tradere formā sacroꝝ quas i primitiua ecclesia oportebat esse occultas.vt Dio.dicit i fi.eccl.hoc.ꝫ itēdebāt historiā de xpo texere:tñ oia fere ex diuersis locis scripturꝭ accipi pñt. Quō iste forꝭ possint variari vel possit aliqd addi vel minui:ꝛ de ꝓlatiōe ꝓfecta : ꝛ similib⁹.vide.ꝟ. baptismus.3.de forma eius.

52 ¶ Utrum hec verba istaꝝ formaꝝ habeāt aliquā virtutē creatā ꝯsecratiōis.ꝵ.ſm.s.T.vbi.ś.ꝙ sic.vbi sic ait.Cū hoc sacrm̄ sit ceteris dignius.ꝯsequēs est ꝙ i verbis formalib⁹ huius sacri sit q̄dā virtus creata.ad ꝯuersionē h⁹ sacri.faciēdā.istrumētalis tñ.sicꝭ i alijs sacris.cū.n.hec ꝟba ex psona xpi ꝓferanꝭ. ex ei mādato ꝯsequūꝭ virtutē istrumētalē.a xpo sicut cetera facta.vel dictā sua hñt virtutē salutiferā istrumētaliter.vñ i ꝯsecratiōe. uis ꝯuersiua q̄ ē i formis istoꝝ sacroꝝ.seqꝭ significationē q̄ i ꝓlatiōe vltiꝭ dictiōis terminaꝭ. Et iō i vlti° istāti ꝓlatiōis verboꝝ ꝓdicta ꝟba ꝯsecūꝭ hāc virtutē.i ordine tñ ad ꝓcedentia:ꝛ hec virtus est simplex rōe signati.ꝫ i ipis verbis ꝓlatiōis fit q̄dā ꝯpositio. hec ille.

53 ¶ De existētia xpi sub isto sacro.ꝓ.notādū ꝺ3.s.T. 3.q.75.ar°.ꝓ.ꝙ verꝫ corpus xpi:ꝛ sanguinē. eē sub hoc sacro.nec sensu depꝓhēdi pōt.sed sola fide q̄ auctoritati diuine innitꝭ. Uñ sup illud Luc.22.hoc est corpus meū:ꝛc.dicit Cirillus.nō dubites an h° verꝫ sit.ꝫ poti⁹ suscipe ꝟba saluatoris i fide.hec ille.Itē ibidē corpus xpi nō ē eo mō i hoc sacro. sicꝭ corpus i loco.qd suis dimēsionib⁹ ꝯmēsuraꝭ loco.ꝫ quodā speciali mō.q̄ ē ꝓpri⁹ huic sacro.Uñ dicam⁹ ꝙ corpus xpi i diuersis altarib⁹.nō ē sicꝭ i diuersis locis. ꝫ sicꝭ i sacro.p qd nō itelligim⁹ ꝙ xps sit ibi sicꝭ i signo solū.ꝫ sacrm̄ sit i genere signi : ꝫ intelligimus corpus xpi hic eē: ſm modū ꝓpriū huic sacro. qui modus est.vt verū corpus xpi habeat habitudinēꝫ ad ista accedentia vt infra.§.58.

54 ¶ Utrum remāeat sbā panis.vel vini.ꝵ.ꝓ.s.T.vbi.ś. ꝙ nō:nec tñ ꝯuertiꝭ i ꝓiacētē māꝫ nec anihilaꝭ. ꝫ cōuertiꝭ i xpm.ꝯuersiōes.n.denoiāꝭ a termino ad quē.ꝫ terminus ad quē hui⁹ cōuersiōis.nō ē nihil. neqꝫ ꝓiacēs mā.ꝫ verꝫ corp⁹ xpi igiꝭ. Et ista ꝯuersio nō ē nālis ꝫ sola dei virtute facta.q̄ tota sbā panis.ꝯuertiꝭ i totā sbāꝫ corporis xpi.ꝛ tota sbā vini i totā sbāꝫ sanguis xpi.Uñ hec ꝯuersio ñ ē formalis.i.tñ forꝭ.ꝫ substātialis.i.toti⁹ sbe.nec ꝯtineꝭ iter spēs motus nālis.ꝫ ꝓprio noie pōt dici:trāsbatio. ꝛ incipit ibi eē p ꝯuersionē panis i xpm:remanēt aūt ipa accnͣ sine sbo. q̄ accnͣ hñt ꝓprias opatiōes sicꝭ imutare sensus.ꝛ alias q̄ sūt opationes accidētiū. q̄dā ꝟo sūt opatiōes q̄ ꝯsequūꝭ panē rōe materie sicꝭ ꝙ ꝯuertaꝭ i aliqd.vel rōe forꝭ sbālis sicꝭ est opa° ꝯñe spēꝫ.puta ꝙ ꝯfirmat cor hois:ꝛ tales opatiōes iueniūtur i hoc sacro.nō ꝓpter formā vel materiā que remaneat.sed q: miraculose ꝯferūꝭ ipis accidētib⁹. hec.s.Tho.3.q.77.ar.3. dicit.Illa accnͣ habēt oēꝫ actionē quā poterant. substātia panis.ꝛ vini.ꝛ codē mō ꝺꝺ quātū ad passionē.vel corruptiōeꝫ:ꝛ sūt iste actiones siue generatiōes ꝛ corruptiōes nāles. q̄uis ꝓsupponāt miraculū factū in ꝯuersiōe.nec est nouū miraculū q̄ñ sbā gñaꝭ ex his accñtibus. ꝫ ex miraculo.ꝓ.hñt ista seq̄ntia.hec ille.

¶ Quō tot⁹ xps ꝯtineaꝭ sub h° sacro.declarat.s.T. 55
vbi.ś.q.76.ar°.ꝓ.dicēs:oio necꝭ ē ꝯfiteri ꝺ3 fidē catholicā.ꝙ tot⁹ xps sit i h° sacro.Sciēdū tñ ꝙ aliqd xpi est i h° sacro dupl'r.vno° q̄si ex vi sacri. Alio° ex nāli ꝯcomitātia.Ex vi q̄dē sacri ē sub spēb⁹ huius sacri id i qd directe ꝯuertiꝭ sbā panis.ꝛ vini. ꝓhexistēs. ꝓ vt signatū p verba forꝭ.q̄ sunt effectiua i hoc sacro.sicꝭ ꝛ i ceteris.puta cū dꝛ.h° est corpus meū.ex nāli āt ꝯcomitātia.est i hoc sacro illud qd realr est cōiūctū ei i qd ꝓdicta ꝯuersio terminaꝭ.si.n.aliqua duo sūt realr ꝯiūcta vbicūqꝫ ē vnū realr oꝫ ꝛ aliud eē. Et q: ꝯuersio panis ꝛ vini nō terminaꝭ ad aiaꝫ xpi.vel deitatē.ꝯñs ē ꝙ deitas vel aia xpi nō sit in h° sacro ex vi sacri.ꝫ ex reali cōcomitātia.Quia.n. deitas corpus assumptū nūq̄ deposuit. vbicūqꝫ est corpus xpi necꝭ est ꝛ eius deitateꝫ esse. vt i ephesina synodo legiꝭ.aia vero realiter sepata fuit a corpore:ꝛ ideo si i illo triduo mortis fuisset celebratū hoc sacrm̄.non fuisset ibi aia xpi nec ex vi sacri neqꝫ ex reali cōcomitātia.ꝛ si tale sacrm̄ fuisset reseruatum post resurrectionē.de nouo fuisset sub illo sacro aiaꝫ ꝛ eꝯ si fuisset consecratū ante mortē. ꝛ reseruatū in morte.nō fuisset aia cum corpore sub illo sacro.nec sanguis fuisset cū corpore. nec corpus cū sanguine. ꝛ sic cōclude generaliter.ꝙ oia illa que sunt ꝯiūcta in re.sunt etiā sub sacro:ꝛ extra.sed q: xps resurgēs ex mortuis iā nō moriꝭ.vt dicꝭ ad Ro.6.aia eius semper est realiter corpori cōiūcta:ꝛ ideo in hoc sacramento.corpus quidē xpi est ex vi sacramēti:aia aūt eius ex reali cōcomitantia.similiter quantū ad spēs panis.non solū caro. sed totū corpus christi.i. ossa. ꝛ nerui : ꝛ alia huiusmodi. ꝛ hoc apparet ex forma huius sacramēti in qua nō dicꝭ. hec est caro mea.sed hoc est corpus meū:ꝛ ideo cū dominus dixit Jo.6.caro mea vere est cibus : caro poniꝭ ibi pro toto corpore.q: ſm consuetudinem videtur esse magis manducationi accomodata.pro vt.s.homines carnibus animaliū vescūtur coiter. nō aūt ossibus.vel alijs huiusmodi.Conclude igitur generaliter ꝙ corpus est sub sacramēto panis.vi. sacramēti.omnia aūt alia que sunt realiter vnita vero corpori christi sunt sub hoc sacramento ex reali concomitantia:ꝛ illa que non sunt cōiuncta illi.non sunt sub hoc:ꝛ si de nouo seperātur a corpore : seperanꝭ etiam ab hoc sacramēto : ꝛ eodem mō.si de nouo vniūtur:ꝛ similiter dic de sanguine.

36 ¶ Queritur quō q̄ititas xpi sit sub isto sacro .Re. vbi supra. q̄ facta cōuersiōe panis i corpus xpo. vel vi/ ni in sanguinē. accn̄ vtriusq̄ mānent. ex quo p3 q̄ dimēsiones panis ⁊ vini. nō cōuertūtur i dimēsio/ nes corporis xpi. s3 substātia i substātiā: ⁊ sic substā tia corporis xpi. vel sanguinis est sub hoc sacro ex vi sacramēti. nō aūt dimēsiōes corporis. vel sangui nis. Vñ p3 q̄ corpus xpi ē i hoc sacro p modū sub/ stātie: ⁊ nō p modū q̄titatis. ppterea aūt totalitas substātie ɔtinet idifferēter i parua ⁊ magna q̄tita te. sic tota nā aeris in magno. vel paruo aere: ⁊ to/ ta nā hoīs i magno. vel paruo hoīe. Vñ ⁊ tota sub stātia corporis xpi: ⁊ sanguinis. cōtinet i hoc sacro. post ɔsecrationē. sicut ante ɔsecrationē continebat ibi tota substantia panis: ⁊ vini.

37 ¶ Pro maiori declaratiōe. §. pcedētis. Notādū q̄ q̄titas veri corporis xpi nō est in hoc sacro nisi ex reali cōcomitātia: ⁊ ex ɔsequēti nō o3 q̄ sit ibi fm pprīū modū q̄titatis. s. extēsiue. s3 p modū substan tie. q̄ substātia corporea. est ibi ex vi sacri: ⁊ ideo q: q̄titas ē ibi rōe alterius. s. rōe substantie. iō est ibi p modū substātie: ⁊ sic nō icōuenit q̄ q̄titas magna xpi sit sub q̄titate parua sacri: ⁊ sicut diuisa q̄tita te. substātia remāet sub qualibet parte q̄titatis. pu ta substātia aeris remanet sub qual3 parte eius. ita diuisa q̄titate sacri. remanet substantia xpi sub q̄l3 parte: ⁊ q: substātie xpi ē vnita eius q̄titas: ⁊ est in sacro p modū substātie. iō tota q̄titas remanet sub q̄l3 parte sacri. Ex quibus etiā sequit q̄ corpus xpi nō est sub hoc sacro sicut locatū in loco. q: id qō ē in aliquo sicut locatū in loco. est in illo per pprias di/ mēsiones. s3 corpus xpi nō est in sacro rōe pprie di/ mensiōis. s3 rōe q̄titatis sacri. vel substātie. iō ē ibi p modū substātie: ⁊ nō p modū p se locati. Oē. n. p se locatū. ē i loco fm extēsionē sue q̄titatis. ad q̄ti tates loci. Ex qbus etiā sequit q̄ nō ē sub sacro cir/ cōscriptiue. neq̄ diffinitiue. q: nō est ibi fm cōmen surationē pprie q̄titatis: ⁊ sic pōt eē in diuersis lo cis. nō tñ est vbiq3. q̄ aūt sit hic: ⁊ nō alibi. ē q: sub stātia huius panis cōuersa est in corpus xpi virtute sacri: ⁊ nō illa. ⁊ q̄uis corpus xpi sit sub hoc sacro. nō tñ replet hūc locū. q: nō est localr. sed ille locus replet spēbus sacri. vel rōe q̄titatis. vel saltē mira/ culose. sicut ⁊ miraculose subsistunt. per modū sub/ stātie. nec pōt signari vbi sit manus. vel pes.

38 ¶ Utrū xps sit sub hoc sacro mobilr. ita q̄ moueā tur mota hostia. Re. vbi. s. q̄ qñ aliqd ē vnū subie/ cto ⁊ multiplex fm eē. nihil phibet fm aliqd moue ri: ⁊ fm aliud imobile pmanere. sicut corpori aliud est eē magnū. aliud ē esse albu3. vñ pōt moueri fm albedinē: ⁊ pmanere imobile fm magnitudinem. xps aūt nō est idē eē fm se: ⁊ eē sub sacro. q: p hoc ipm q̄ dicimus. ipm sub sacro. signat quēdā habi/ tudo eius ad hoc sacrm. qua remota desinit eē: sic deus desinit eē dñs creature. ipa deficiēte. fm ergo hoc eē. nō mouet xps p se. s3 solū p accñs. q: xps nō est i hoc sacro. sic i loco. qō aūt nō est i loco nō mo/ uet p se localiter. sed solū ad motū eius in quo ē. sic aīa mouet moto corpore: ⁊ sic corp9 xpi dr̄ moueri ab vno loco ad aliu3. p accñs. i. respectu hostie. qñ hostia mouet ab vno loco ad aliū: ⁊ sic i diuersis hostijs mouet sursū ⁊ dorsū: ⁊c. s diuersas hostias. nō mouet etiā p se alijs motibus. puta q̄ calefiat. vel frigefiat. nec voluit corpus xpi si hostia voluat q: l3 partes ordinē habeāt in ipo corpore absolute. nō tñ per cōparationē ad spēs. vnde nō pōt dici q̄ pes sit in vna parte: ⁊ caput in alia: ⁊ sic de ceteris mēbris. q: oēs sunt simul sub qual3 parte hostie: ⁊ sitr dic de alia passiōe. Nō mouet etiā p se. vt desi/ nat eē. vel incipiat. q: h3 eē suū imutabile. pōt tñ dī ci q̄ icipat. vel desinat eē. qñ accñs desinūt esse. sicut deus desinit eē in creatura. ipa deficiēte. vel incipit eē qñ hostia p ɔsecrationē icipit haber illū respectū ad corpus xpi. Est igit in hoc sacro imobilr. p se. s3 mobilr per accñs. h. eucharistia. 4. infi.

¶ Utrū xps put est sub hoc sacro possit videri .Re. 39 vbi. s. q̄ duplex ē oculus. s. corporalis: ⁊ itellectua/ lis. q per filitudine3 dr̄. a nullo oculo corporali pōt videri. put ē i hoc sacro. q: nō est p modū. vt possit imutare mediū. per qō visibile videtur. eo q̄ est ibi p modū substātie. q̄ inq̄m hmōi nō est visibilis oculo corporali. Nec h3 habitudinē ad mediū qō circū/ dat hoc sacrm. mediātibus pprijs accidētibus. sed mediātibus speciebus sacramētalibus. nec subiacet alicui sensui. s3 nec etiā imaginationi. s3 solo intelle/ ctui: ⁊ iō pprie loquēdo corpus xpi h3 modū eēndi quē h3 in hoc sacro. nec sensu. nec ymaginatione. p/ ceptibile est. s3 solū itellectu. q dr̄ oculus spiritualis: ⁊ sic nullus oculus corporalis. potest videre. siue sit glorificatus. siue nō. de oculo vero xpi corporali. q est sub sacro. vtrū videat seip3 .s. Tho. 3ª. q. 76. ar. 7. ad. 2m. dicit. q̄ oculus corporalis xpi videt se. sub hº sacro qō ptinet ad solū intellectū. nec est sitr. de alio oculo glorioso. q: oculus xpi ē sub hoc sacro. cui nō cōformat alius oculus gloriosus: ⁊ in. 4. di. x. arº. si. qª. pª. ad pm. dicit. q̄ si esset extra sacrm nō videret se: ⁊c. Sed hoc dictum est valde difficile. vñ Pe. de pal. dicit q̄. s. Tho. nō dicit simplr q̄ videat se sub sacro. s3 q̄ extra sacrm non videat se. vt dicit in. 4º. nisi miraculose. s3 hoc ē exp̄sse ɔ̄ verba. s. Tho. i. 3ª. vñ etiā ipe Pe. innuit q̄ loquat arguēdo: ⁊ respōdē do qō forte posset saluari. vt loquit in .4. s3 i. 3ª. vi/ detur exp̄sse cōfirmare respōdendo vñ alij dicūt q̄ videt se i sacro. s3 nō ex sacro. qō videt itelligēdum vt sit sensus. oculus xpi videt se. q oculus ē in sacro. nō tñ est per modum visibilis in sacro. neq̄ actiue neq̄ obiectiue: ⁊ ideo nō o3 q̄ oculus gloriosus vi deat. nisi forte miraculose. s. qñ xps ibi apparet in aliqua forma. pōt aūt videri ab oculo intellectuali. diuersimode tñ pcipit a diuersis intellectibus. q: n.

modus essendi/ xpi in hoc sacro.est oio spiritualis.a
supnāli itellectu diuino fm se ē visibilis.ꝛ p ɔñs ab
itellectu beato.q vidēt ipaʒ essentiā diuinā.ab intel
lectu ꝟo hois viatoris nō pōt pspici. nisi p fidē.sic
alia spūalia.ſʒ nec etiā itellectus angelicus. per sua
nālia sufficit ad hoc videnduʒ.vñ demones nō pñt
videre.nisi p fidē.cui nō volūtate assentiunt.sed ad
euidentiā signoꝝ cōuincūtur. vt dꝛ Ja.2. ꝙ demo/
nes credunt ꝛ cōtremiscunt.

go ¶Utruʒ quādo miraculose apparet caro. vel san/
guis in hoc sacramēto.vel alia species.sit ibi veruʒ
corpus christi.R. vbi supra.ꝙ dupliciter ɔtingit ta/
lis apparitio. q2 quādoqʒ in hoc sacramēto mira/
culose videꝛ aliquid.vt sit mutatio ex parte vidētis
quoꝝ oculi imutātur tali imutatiōe.ac si expresse vi
deret exteri⁹ carnē.vel sāle. nulla tñ mutatiōe facta
ex parte sacri:ꝛ hoc qdeʒ videꝛ ɔtingere qñ vni vi/
deꝛ sub specie carnis.alii sub spē panis.vel pueri.vel
qñ ad horā videꝛ sub spē carnis:ꝛ postmoduʒ sub
spē panis.nec tñ hoc ptinet ad aliquā deceptioneʒ.
sicut accidit in magoꝝ prestigiis.q2 talis spēs diui/
nitus formaꝛ i oculo ad aliquā veritateʒ figurādā.
ad hoc.s.ꝙ manifesteꝛ vere corp⁹ eē sub hoc sacro.
sicut etiā xps absqʒ deceptione apparuit discipulis
eūtibus i Emaus.ꝛ q2 p hūc modū. nulla mutatio
fit ex parte sacri.manifestū est ꝙ nō desinit xps sub
hoc sacro tali apparitiōe facta.Quādoqʒ vero cō
tingit talis apparitio.nō p solā imutationē vidētiū
ſʒ spē q̄ videꝛ realr exterius existente: ꝛ hoc qdē vi/
deꝛ esse qñ sub tali spē ab oibus videꝛ:ꝛ nō ad ho/
rā.ſʒ lōgo tēpore.ita ꝙ durat.vel pmanet ꝛ in hoc
casu qdā dicūt ꝙ ē ꝓpria spēs corporis xpi.nec ob/
stat ꝙ nō videꝛ totus christus.sed aliqua pars. vel
etiā videꝛ in spē iuuenili.vel pueri.q2 ē in ptāte cor/
poris gloriosi vt videaꝛ ab oculo nō glorificato.vel
fm totū vel fm parteʒ:ꝛ i effigie.vel ꝓpria.vel alie/
na.ſʒ hoc videꝛ incōueniens. q2 corpus xpi nō pōt
videri i ꝓpria spē nisi i vno loco.i q̊ diffinitiue ɔti/
neꝛ.corpus etiā gloriosum. qd̄ apparet post appa/
ritionē disparet.ſʒ sanguis q aliqñ apparet manet.
vt pʒ q2 aliqñ fuit reseruatū i pixide. p multos epos
Et iō dd̄ est ꝙ manentibus dimensionibus q̄ prius
fuerāt fit miraculose qdā imutatio circa accidētia
alia.puta figurā.i.coloreʒ : ꝛ alia hmōi vt videaꝛ
caro.vel sanguis.aut etiā puer:ꝛ sic pʒ ꝙ remanē/
tibus dimensiōibus.q̄ sunt fundamenta alioꝝ acci
dentiū.remanet vere corpus xpi:ꝛ sic i hmōi appa
ritiōib⁹.nō videꝛ ꝓpria spēs xpi ſʒ spēs miraculose
formata.vel i oculis itueutiū.vel etiā i sacramētali/
bus dimensiōibus.vt dictū est.Quid agendū sit qñ
fiūt iste apparitiōes vide.ꝟ.coicare.§.9.

Eucharistia.2°.de ministro quis possit ɔficere
t boc sacrm.R.vbi.š.ꝙ ꝓpriū est sacerdotum
ɔficere hoc sacrm: est.n.tāte dignitatꝭ ꝙ non
ɔficiaꝛ nisi i psona xpi. quicūqʒ aūt aliqd agit i psona
alterius oꝫ hoc fieri per ptāteʒ ab illo ɔcessam.sicut
aūt baptizato ɔcediꝛ a xpo ptās sumēdi hec sacrꝫ.
ita sacerdoti qñ ordinaꝛ ɔferꝛ ptās. hoc sacrm cōse
crādi i psona xpi.per hoc.n.poniꝛ i gradu coꝝ qb⁹
dictū est.a dño. Hoc facite i meā cōmemorationē.
vñ.c.p lectis. di.25. ad presbiteꝝ ptinet hoc sacrm
corporis.ꝛ sanguinis dñi i altari dei ɔficere.ð sūm.
tri.ꝛ si.ca.c.firmiter.§.vna.

¶Utrū plures sacerdotes possint eādem hostiā cōse/ t
crare.ita ꝙ vnus ɔsecret medietatē vel vnā parteʒ
alius aliā.R. Pe.de pal.4.di.13.q.4.ar°.§.dicit. ꝙ
quidā dicūt ꝙ nō.ipse aūt tenet ꝙ sic.facta designa
tione.siue p sensum siue p intellectū.puta ðð° inten/
do ɔsecrare medietatē dextrā citra talem licentiā:ꝛ
ali⁹.sinistrā:ꝛ si qs quereret vtrū post ɔsecrationē vtriusqʒ
partis sint duo sacra.vel vnuʒ.credo saluo meliori
iudicio ꝙ si tota sit cōsecrata ꝙ erit vnū.

¶Utrū plures sacerdotes possint eādē hostiā conse s
crare .R. Alb.dicit ꝙ nō.ꝛ qñ dꝛ ꝙ qñ sacerdotes
ordinātur ɔcelebrāt.quidā dicūt ꝙ nō debēt dicere
verba cōsecratiōis.alij dicūt ꝙ debēt dicere. ſʒ non
cū intētiōe ɔsecrādi.Ange.aūt in.ꝟ.eucharistia.2°.
.§.3°.dicit ꝙ quis sit diuersa opinio.tñ ipse tenet ꝙ
nō.q2 qui prius ptulit verba.ille ɔsecrauit alij nihil
faciūt.vñ credit ꝙ i ordinatiōe presbiteroꝝ. sit me/
lius nō dicere. Sed.s.Tho. sequēs ɔsuetudinē eccle
sie.3.q.82.ar°.2°.ait. Sacerdos dū ordinaꝛ ɔstituiꝛ
in gradu coꝝ qui a dño acceperūt potestatē ɔsecrā
di in cena:ꝛ ideo fm ɔsuetudinē aliquaꝝ ecclesiaꝝ.
sicut apostoli xpo cenanti ɔcenauerūt.ita noui ordi
nati.epo ordināti cōcelebrāt.nec pro hoc iteraꝛ cō/
secratio super eādē hostiā.q2 sicut.Inno.dicit oium
intētio debet fieri ad idē instās ɔsecratiōis. dicit et
idē Inno.ꝙ ɔsueuerunt presbiteri cardinales circū/
stare pōtificē:ꝛ cū eo pariter celebrare.cūqʒ ɔsuma
tū est sacrm.de manu eius coionē accipe. significan
tes apostolos qui cū dño pariter discūbētes. de ma
nu eius eucharistiā acceperunt. Tenet igiꝛ.s.Tho.
post determinationē Innocētij.3. q fundauit se sup
ɔsuetudine ecclesie.quē sequiꝛ Pe.de pal.§ ꝙ ordi/
narie nō debet nisi vnus ꝛ semel dicere verba super
eādem hostiā .2°.ꝙ posset fieri aliqñ ꝛ tunc intentio
alioꝝ debet referri ad instans principalr ɔsecrātis.
3° ꝙ aliqñ ꝓpter misteriū fit a papa qñ celebrat cū
cardinalibus:ꝛ ab epo qñ ordinat. Et dicit Pe.de
pal.ꝙ cū oia ista fiant a deo ordināte.ꝙ credendū
est ordinatiōi ecclesie.quā credimus a.s.s.dirigi.q
pōt ꝛ verba ꝛ virtutes verboꝝ ɔseruare:ꝛ dirigere.
ita ꝙ oēs ille forme cōcelebrātiū. vel ɔueniant vir/
tualiter.vel suspendātur. ad illud instans celebrātis
principalr.qui ostendit illa adorandā quādo dixit
formā suā. Quis sit dispēsator huius sacramēti.ꝟ.
cōicare.§.51. ꝛ.52. ꝛ.ꝟ.clericus.2.§.13.ꝛ.14. Quō
consecrans teneatur recipere .ꝟ. cōicare .§.7. ꝛ de
alijs quomodo teneātur ibi.

3 ¶ Utrū sacerdos possit vnā partē hostie ꝯsecrare sine alia sibi continua. R. ꝙ sic si determinaret certā partē qꝛ verba nō operātur nisi ad id qđ intēdit sacerdos. secus esset si intētio eius eēt indeterminata. qꝛ tunc nulla esset ꝯsecrata. Similiter dr̄ de sacerdote qui haberet. 20. hostias ⁊ nō intēderet ꝯsecrare nisi decē. indeterminate. secus si crederet ꝙ eēnt solum decē: ⁊ sunt duodecim. tamen intendit ꝯsecrare oēs. q̄ sunt ante se. Et eadē ratione. si essent alique hostie in altari ex obliuiōe. vel alia causa. siue vinū super pedē calicis. nō essent ꝯsecrata qꝛ intentio cōficientis non refert ad eas. nec actualiter nec habitualiter. Si tamen acceptis pluribus hostijs ꝯsecrādis. quādo actu ꝯsecrat nō cogitat actualiter de aliquibus. vel nō aduertit. nisi ad illā quā habet i manibus. tñ sunt omnes ꝯsecrate qꝛ habitualiter intendebat cōsecrare. intellige quādo p̄mo cogitauit aliter. secus qꝛ habitualis intētio sufficit. quādo posuit actualiter: ⁊ postea nō habuit ꝯtrariā.

4 ¶ Utrū malus sacerdos possit ꝯsecrare hoc sacm̄. R. vbi supra. ꝙ sic. eo ꝙ ꝯsecrat hoc sacm̄ nō virtute propria. sed sicut minister christi. in cuius persona ꝯsecrat hoc sacm̄. nō aūt ex hoc ipo desinit esse minister aliquis ꝙ ē malus. vnde Mat. 24. Si aūt dixerit malus ille seruus: ⁊c̄. Et hoc ad excellētiam christi pertinet. cui sicut vero deo seruiūt nō solū bona. sed etiā mala. ⁊ similit̄ dicēdū de hereticis. scismaticis. ⁊ excōicatis. qꝛ aliud ē. oīo nō posse ꝯsecrare. aliud nō recte posse. Cōsecrāt igit̄ verū sacramentū. sꝫ nō pcipiūt fructū sacrificij. p̄ ordinis. n. potestatē ꝯsecrat quē nō amittit ēt hereticus: ⁊c̄. ⁊ siľr dic de degradato qꝛ potestas cōsecrādi eucharistiā ptinet ad caracterē sacerdotal' ordinis. q ē indelibilis.

5 ¶ Utrū missa sacerdotis mali. tm̄ valeat quantum boni. R. scḋm. s. Tho. vbi supra. ꝙ in missa duo est cōsiderare. s. ipm̄ sacm̄ qđ est principale: ⁊ orationes q̄ in missa fiūt pro viuis. ⁊ mortuis. qūtū ergo ad sacramētū nō minus valet missa sacerdotis mali. q̄ꝫ boni. qꝛ vtrobiqꝫ idē ꝯficitur sacramentū. oīo etiam q̄ fit in missa potest ꝯsiderari dupliciter. vno modo inquantū habet efficatiā ex deuotione sacerdotis orātis: ⁊ sic nō est dubiū ꝙ missa melioris sacerdotis magis est fructosa. Alio modo inquantū oratio in missa profertur a sacerdote in persona totius ecclesie. cuius sacerdos est minister. qđ ministeriū etiā in peccatoribus manet. vt dictū est in precedenti. §. ⁊ sic oīo eius potest esse fructuosa.

Eucharistia. 3. quo ad eius effectum. primus est vita gratie. i. trāsformatio hoīs in deū. vnde causat gratiā vel augumentat qđ habet ab ipo christo contento sub isto sacramēto. imo nullus potest habere gratiā nisi sumat hoc sacramentū. saltem in proposito proprio. vel alieno. sicut paruuli baptizati. de quo. s. cōicatio. p̄ma. Secundus est remissio peccatoꝝ. ex passiōe eius quā representat. Tertius est nutritio. s. ex modo quo tradit̄. s. per modū cibi. facit. n. oēꝫ effectū i vita gratie. quē facit cibus in vita nature. Nā in bene disposito. cibus. nutrit augumētat generat fortificat. ita iste cibus. nutrit gratiam. ⁊ virtutes: ⁊ augumentat caliditatē generat bona opera: ⁊ fructificat ea: ⁊ delectat. Quartus effectus qꝛ vnit christo ⁊ ecclesie. sicut panis fit ex multis granis ⁊ hoc per charitatē. Quintus ꝯfert gloriam. oīa. n. precedētia sunt causa adeptionis glorie. qꝛ dant virtutē ambulandi vsqꝫ ad mōtē dei. Sextus qꝛ remittit peccata mortalia perficiēdo cōtritionē: ⁊ deuote recipiēs ꝯsequit̄ p̄ hoc sacm̄. gratiā charitatis. p̄ quā fit remissio peccati. Septimus remittit peccata venialia inquantū auget feruorē: ⁊ charitatē. Octauus diminuit penam per quandā cōcomitātiā. ad principalē effectū. non quidem totius pene. sed scḋm modū sue deuotionis. ⁊ feruoris offerētis. vel illis pro quibus offert̄: ⁊ ꝙ non tota auferat̄ nō est ex defectu sacri. sed humane deuotionis. Nonus preseruat a peccatis sicut cibus a morte. Decimus qꝛ prodest etiā alijs non sumētibus. inquantū est sacrificiū. qđ offertur pro viuis ⁊ mortuis. quō effectus eius impediatur per peccatū. vide. s. cōicare. §. 24. ⁊. 25. ⁊ aliquid de eius effectu ibidē. De effectu q est vnire christo. ⁊ de dulcedine sumētiū. ibidē. §. 16. ⁊ se. vbi agit̄ d̄ māducatione eius: ⁊ ibidē q̄d ē effectus passiōis xp̄i. ē ēt hui⁹.

¶ Utrū habeat maiorē efficaciā in sumptione plurimū hostiaꝝ simul. R. vbi supra. ꝙ non. sumptio. n. pertinet ad rationē sacramēti. sed oblatio ad rōnem sacrificij: ⁊ ideo ex hoc ꝙ aliquis sumit corpus christi. vel etiā plures non acrescit alijs aliquid iuuamētum. similiter etiā nec ex hoc ꝙ sacerdos plures hostias consecrat. in vna missa non multiplicatur effectus huius sacramēti. qꝛ non est nisi vnū sacrificiū. nihil. n. virtutis est plus in multis hostijs consecratis q̄ꝫ in vna. cū sub omnibus. ⁊ sub vna. nō sit nisi tot⁹ christus. vñ nec si aliqs simul i vna missa multas hostias ꝯsecratas sumat. percipiebit maiorē effectū sacri. In plurib⁹ vero missis multiplicat̄ sacrificij obla°: ⁊ iō multiplicat̄ effectus sacrificij ⁊ sacri. 6

Eucharistia. 4. quo ad vsum. Sciendū scḋm. s. Tho. 3ª. q. 81. ꝙ christus sumpsit ipe corpus: ⁊ postea sumendū discipulis tribuit. scḋm ꝙ dicit glo. rub. 3. super illud cūqꝫ comedisset ⁊ bibisset. dicit glo. christus comedit. ⁊ bibit. in cena corporis ⁊ sanguinis sui sacramentū. quādo discipulis suis tradidit. vnde pueri cōicauerūt carni ⁊ sanguini: ⁊ ipe participauit eisdem. aliter tamen māducauit q̄ꝫ ceteri. Primo spiritualiter qꝛ habuit dulcedinem non tamen auxit gratiā. similiter sacramētaliter qꝛ cognouit se esse sub sacramēto. sed aliter māducant alij. de quo. s. cōicare. §. 16. ⁊ sequentibus. dedit etiā iude cū alijs discipulis christus suū corpus ⁊ sanguinem vt dicit Dyo. in lib. ecc. hie. ⁊

Aug. super Jo. Non tamen coicauit eũ quãdo dedit panem tinctũ: q2 paulo iã cõcenauerat cũ eis alius. postea dedit panẽ tinctũ ad manifestandũ traditorem suũ. Et dedit corpus suũ passibile ꝛ illud quod videbatur in propria spẽ. dedit in sacramẽto. i quo tamen nõ est neq3 fuit passibili modo. Et cũ corpus christi idem in substãtia sit in hoc sacramẽto: ꝛ in propria spẽ sed nõ eodẽ modo. ideo quicquid pertinet ad christũ ſm ꝙ in se est. potest attribui ei. ꝛ in propria spẽ: ꝛ in sacramento existenti. sicut viuere. mori ꝛ dolere. animatũ. vel inanimatũ esse: ꝛ cetera hmõi. quecũq3 vero conueniunt ei per cõparationẽ ad corpora extrinseca possunt ei attribui in propria spẽ existenti. non aũt prout est in sacramẽto. sicut videri. cõspui. crucifixi. flagellari: ꝛ cetera hmõi. vnde quidã metrice dicunt pixide seruato. poterit sociare dolorẽ. inatũ. sed nõ illatus cõuenit illi. vnde si christus tẽpore mortis. fuisset sub hoc sacramẽto passus fuisset sub sacramẽto passione inata. non aũt illata: ꝛ q̃uis vt dicit. s. Tho. 4. di. xi. q. 3. ar. 3. sub sacramẽto in die cene esset passibilis. sub sacramẽto. nõ tamen sub illo paciebatur: ꝛ dicitur dedisse corpus impassibile. vel imortale: ſm glo. Mat. 17. q2 p sacramẽtalẽ sumptionẽ nõ patiebatur. neq3 moriebatur. dicit̃ ãt passio inata illa q̃ cõuenit xpo ſm se. vt dolere pati ꝛ hmõi. dicit̃ aũt illata. illa verba q̃ significãt passionẽ illatã ab alio sic flagellari. crucifigi: ꝛ similia. ꝛ talia non cõueniũt ei sub sacro.

e Eunuchus ſ3. s. Tho. 4. di. 49. q. 5. ar. 3. q. 1. ad. 7. ꝛ frigidi. si voluntatẽ habeãt incorruptionẽ perpetuã seruare etiam si facultas ad esset. coheũdi. virgines sunt dicẽdi: ꝛ aureolam merẽtur. faciunt. n. de necessitate virtutem. Si vero voluntatẽ habeant ducendi cõiugem. si possent aureolam non merẽtur. vnde dicit Aug. in lib. de sancta virginitate. quibus ipsum virile mẽbrũ debilitat̃. vt generare nõ possint. vt sunt eunuchi. sufficiat cum christiani fiunt. ꝛ dei precepta custodiunt. eo tamẽ proposito sunt vt coniuges si possent haberent. coniugatis fidelibus adequari. hec ille.

1 ¶ Eunuchus cui nõ poterat honor. qui patribus debetur ꝛ precipue in populo iudeorũ i quo dei cultus cõseruabatur per carnis propagationẽ. etiã gentiles qui multos filios genuerãt alicui insigni honori nõ donabãt. sicut philosophus dic̃ in. 2. poli. tamẽ quantũ ad ea q̃ ad gratiã dei pertinẽt eunuchi ab aliis nõ seperãtur. vnde Isa. 56. Nõ dicat eunuch9. ecce ego lignũ aridũ. hec. s. Tho. 2a 2e. q. 105. ar. 3.

2 ¶ Eunuchus si per insidias hominũ factus est. vel si in persecutiõe eius sunt ãputata virilia. vel ita sit natus: ꝛ est dignus. fiat eps. nõ est nec̃ portare illã carnẽ. vel seruare. vel illam puluerẽ. vt dicũt vulgares. 50. di. c. eunuchus: ꝛ ibi glo.

e Eusebia dicit̃ quasi bonus cultus. vñ idem est qđ religio. Ideo Andronicus dicit ꝙ ẽ sciã dei famulatus: ꝛ loquit̃ ſm modũ quo socrates dicebat. oẽs virtutes eẽ sciãs: ꝛ ad idẽ reducitur sanctitas. hec. s. Tho. 2a 2e. q. 80. ar. 1. ad. 4m.

e Eutrapelia. dicit̃ a bona versione: ꝛ est virtus circa ludos: ꝛ pars modestie. ſ3. s. T. 2a 2e. q. 168. ar. 2. de quo vide. s. ludus.

e Excepta intelligit̃ psona iurans qñ iurat nõ eẽ cõ aliquẽ. vt intelligat̃ nõ esse cõ eũ: nisi p se. vel iure suo. vel pro ecclesia sua. vel p amicis: ꝛ põt fieri exceptio. vel interp̃tatio iuramẽti. ſ3 materiã subiectã precedẽtiũ. vel sequẽtiũ: ꝛ in iuramẽto gñali excipiũt̃. verisilr nõ cogitata. c. veniẽs ꝛ. c. qñtaualis: de iur. iur. Si. n. iuraui nõ esse cõ te. eo ꝙ in iudicio tecũ egerã. ꝛ inimiciã cõxi. tunc non excipit̃ etiã cã ppria. q2 hoc videt̃ actũ pp p̃cedẽtia. Silr in iuramẽto generali. excipiũtur ea. q̃ de nouo accidũt. debet. n. intelligi cõdictio. si res i eodẽ statu pmanserit. c. quẽadmodũ. c. Et si essemus in dubio nõ apparet ex p̃cedẽtibus. vel sequẽtib9. vel põt ad vtrãq3 partẽ deduci. tũc videt̃ interp̃tatio facienda. ꝙ excipit̃ ipa psona: res sue: sua ecclesia: ꝛ familiares. in dubiis. n. nõ p̃sumit̃ ꝙ qs velit negligere ista hec Pa. in. c. petitio de iur. iur. vide. s. iurare. §. 16.

e Excecatio mẽtis qđ est. p̃c. ſm. s. T. 2a 2e. q. 79. ar. 3. ꝙ ẽ mot9 animi hũani inherẽs malo: ꝛ auersi a diuino lumine. cũ subtractiõe grẽ diuine. ex q° seq̃t ꝙ mẽs diuinitus nõ illuminet̃ ad recte videdũ: ꝛ cor hoĩs nõ emolliat̃ ad recte videdũ. Ex qb9 seq̃t excecatio mẽtis: aggrauatio auriũ: ꝛ obduratio cordis: q̃ distinguũt̃ ſ3 effectus grẽ. q̃ pficit intellectũ dono sapiẽ: ꝛ affectum emollit igne charitatis: ꝛ q2 ad cognitionem itellectus: max̃ deseruiũt duo. s. sensus visus. ꝛ auditus: quorũ visus deseruit iuẽtiõi: auditus vero discipline. iõ ꝙ͠ ad visũ ponit̃ excecatio mẽtis: ꝙ͠ vero ad auditũ: auriũ agrauatio. ꝙ͠ ad affectũ obduratio. vñ ista. 3. sunt idẽ ꝙ͠ ad sbam s3 differũt ꝙ͠ ad ipositionẽ noĩs. Dicũt igit̃ duo. s. remotionẽ grẽ: ꝛ c̃. Dr̃ aũt deus eẽ cã3 hui9. q2 non dat ipã grãm. Est tñ sciẽdũ ꝙ de9 ẽ cã vñis illuminatiõis grẽ. ipi9 aie. ſ3 illud Jo. i. erat lux vera: ꝛ ẽ sic sol ẽ cã vñis illuminatiõis corporũ: aliter tñ ꝛ aliter. Nã sol agit illuminãdo p necessitẽ nr̃e. de9 aũt agit volũtarie p ordinẽ sue sapie. sol aũt lz ꝙ͠ ẽ d se. oĩa corpora illuminet. si tñ aliqđ ipedimẽtũ inueniat in aliq° corpore. relinqt illud tenebrosũ. sic p3 de domo. c9 fenestre sũt clause. s3 tñ illi9 obscuratiõis sol nullo mõ ẽ cã. si. n. suo iudi° agit: s3 ille q claudit fenestras: de9 aũt ppio iudi° lumẽ grẽ nõ imittit illis i qbus obstaculũ inuenit. Vñ cã subtractiõis grẽ ẽ. nõ solũ ill q ponit obstaculũ grẽ. se ẽt de9 q suo iudi° grãm non appõit. ꝛ p hũc modũ de9 ẽ cã excecatiõis. ꝛ obdurationis cordis: iuxta illud exceca cor ppli h9: non tñ est p mõ. i. cordis inherẽs malo: s3 malitia hoĩs iuxta illud excecauit eos malitia eorũ. s. meritorie ꝛ sic ẽt diabolus dr̃ excecare iq̃tũ iducit ad culpã.

Xcomunicatio ꝑ.maior. de qua notandum
c q̄tū ad significationē noīs.ꝙ ista noīa.s.pe
na.sentētia. cēsura ecclesiastica excoi° se hn̄t
sicut magis cōe.⁊ minus cōe iter se.ita ꝙ pᵐ est co/
munius.q̄z.2ᵐ.⁊.2ᵐ.q̄z.3ᵐ.⁊ sic successiue. pena.n.est
qd cōe ad oīa sequētia:significat.n.oē malū qd̄ est
ꝯ volūtatem.vn̄ excoi° ē pena excoicati. sn̄ia vero ē
aliqd minꝰ cōe q̄z pena.q₂ ē pena q̄ ifert̄ p sn̄iam.si
ue hoīs siue iuris.nō tn̄ ꝙ excoi°.nō ē sn̄ia ꝓprie dif
finitiua.vel iterlocutoria. ꝺ Pa.i ſ̄ca de sen.exco.
ſ₃ reducit̄ magis ad iterlocutoriā:fm.c.Pa.i.c.sa/
cro.de sen. exco. Cēsura vero ecclīastica ē qd minꝰ
cōe.q̄z sn̄ia:q₂ itelligit̄ solū de excoicatiōe suspēsiōe.
⁊ iterdicto:de.vb.sig.q̄rēti.Que.3.differūt iter se in
multis:⁊ ꝯueniūt.ſ₃ Pa.i.c.ad hec.d.5.de appel.de
quo.j.v.iterdictū.ꝑ.pn°.⁊.§.1. Et sic excoi° est etiā
minus cōe q̄z cēsura ecclesiastica.anathema aūt est
minus cōe q̄z excoi°. q₂ anathema ē excoi° maior.
lata cū quadā solēnitate.s.cū cādelis.fm Pa.in.c.
cū nō ab hoīe.Et habet̄ ista solēnitas.xi.q.3.nō de
bēt.aliqn̄ tn̄ coiter accipiēdo vnū ponit̄ p₂o alio:⁊
hn̄t eūdē effectū.q̄uis cū maiori difficultate remit/
tat̄ anathema.q̄z simplex excoi°.

d ¶ Excoicatio diffinit̄. ꝺ Thco.4.di.18.ꝙ ē sepatio
a coīone ecclesie.quo ad fructū:⁊ suffragia genera/
lia.Que diffinitio ſ₃.s.T.ibidē ipo₂tat sepatiōnē a
sacris.i hoc qd̄ dicit.quo ad fructū.⁊ a coīone fide/
liū:in eo aūt qd̄ dicit:⁊ suffragia generalia:seperat
a participatiōe spiritualiū. Dat̄ ēt alia diffinio ab
eisdē vbi.s.q̄ ponit sepatiōnē ab vtrisq₃ actibus. q̄
talis est. Excoi° est a qualꝫ licita coīone:⁊ legitimo
actu separatio. Ponit ēt Pa.in ſ̄ca. de sen. exco.
aliā diffinitionē.q̄ in idē reddit dicēs. Excoi° est cē
sura a canone.vel a iudice ecclīastico ꝓlata.priuās
legitima coīone sacro₄:⁊ aliqn̄ hoīum.Ubi notādū
ſ₃.s.Tho.ꝙ ille q per baptismū i ecclesia ponit̄ ad
duo ascribit̄.s. ad cetū fideliū. ⁊ ad sacro₄ partici/
patiōnē.⁊ hoc.2ᵐ.ꝑsupponit.pᵐ.q₂ in sacris partici/
pādis.etiā fideles cōicant:⁊ iō aliqs pōt extra eccle
siā fieri p excoicatiōnē dupli̅r.Uno° ita vt sepet̄ tm̄ a
participatiōe sacro₄:⁊ hec erit excoi° minor.Alio°
vt excludat̄ ab vtroq₃:⁊ sic erit excoi° maior. q̄ hic
diffinit̄.de minori.n.dicet̄.j.cōicatio vero fideliū ē
duplex. q̄dā i spiritualibꝰ.sicut mutue orōnes sunt.
⁊ cōuentus ad sacra ꝑcipiēda.quedā i corporalibꝰ
actibus legitimis.de q̄bus ifra excoi° minor.vn̄ cō/
cludēdo sicut ē triplex cōi° fideliū.s.in cōuersatione
vs.orare:⁊c̄. In sacro₄ susceptiōe. Et i bono₄ spiri
tualiū participatiōe.q̄ hn̄t i ecclesia.iuxta illud par
ticipem me fac.⁊c̄. sic triplex potest dici excoi°. alius
diuisiis:⁊ pᵃ est maior.q̄ ēt dr̄ anathema.q̄ excludit
a ꝑdicta triplici coīone .2ᵃ.est minor. que excludit a
coīone sacro₄.maxime passiua .3ᵃ.est qua qs sepat̄
a deo p pctm̄ mortale. q̄ sepat a .3ᵃ.coīone.

e ¶ Utrū sit cōueniēs ꝙ ecclesia vtat̄ excōicatiōe.ſ̄e.
ſ₃.s.Tho.vbi.s.ꝙ sic.vbi sic ait. finis excoicatiōis
est.vt excōicatus delictū suū recognoscat:⁊ ad deū
reddeat. Imitat̄.n.ecclesia i hmōi.iudiciū dei.qui
peccatores p diuersa flagella castigat. vt ad bonum
trahat:⁊ ipos sibi relinqt.vt auxilijs subtractis qbꝰ
a malo ꝑpediebātur:suā ifirmitatē recognoscant:⁊
humiles ad deū reddeāt. sic eccl̄a aliquos excōicat
sepando eos a coīone fideliū.vt erubescāt.⁊ suffra/
gijs.⁊ alijs spiritualibus priuādo. vt p humilitatem
ſ₃ipos cognoscēdo. ad penitētiā reddeāt.vn̄ excoi°
medicinalis dr̄ de sen.exco.c.cum medicinalis lib.6.
Est.n.q̄dā pena q̄ ſ₃ phm.2°.ethy. ē medicina q̄dā.
Et dicit Aug.ꝙ in ecclesia nulla est maior pena q̄
excōicatio.24.q.5.corripiantur.

¶ Utrū excoi° possit ifringi.nisi ꝓ pctō mortali.ſ̄e. f
ꝑ.s.Tho.vbi.s.ꝙ nō.neq₃ a iudice.nisi ꝑꝑ cōtuma
tiā.Uā quo ad pᵐ.dicit.s.Tho. per excōicationem
excōicatus excludit̄ quodāmō a regno.vn̄ cū nō de
beat excludi nisi idignꝰ. vt p diffinitionē datis pꝫ.
nec aliqs reddat̄ idignus nisi p pctm̄ mortale ami
serit charitatē.q̄ est via ducens ad regnū. iō nullus
excōicari debet.nisi ꝓ pctō mortali. Et Pe.de pal.
vbi.s.q.2.Cū sn̄ia iuris non sit iniusta. pōt hō for/
mare ꝯsciam suā.ꝙ vbi nō peccat mortaliter. nūq̄z
icurrit sn̄iam iuris.q₂ iniuria dr̄ eē.oē qd̄ nō iure fit.
vn̄ cū sit iniuriosa : excoi° q̄ fert̄ sine pctō mortali:
nō est sn̄ia iuris:vbi nō est mortale. si ergo fiat sine
mortali.aut cōtumatia vera.vel ꝑsumpta.sili̅r sine
crimine vero.vel verisili̅r ꝑsumpto:excoi° est iniusta
hec Pe. ꝙ etiā nō fiat a iudice nisi ꝑꝑ cōtumatiam
declarat.s.Tho.vbi.s.dicēs. Quia excoi° est gra/
uissima penarum.pene aūt medicine sunt.vt dictū est.
medici aūt est a leuioribus medicinis incipe: ⁊ mi/
nus periculosis. iō excoi° infligi non debet etiā pro
pctō mortali.nisi ꝯtumax fuerit.vel nō veniēdo ad
iudiciū.vel ante determinationē iudicij sine licētia
recedēdo.vel determinationi nō parendo. tūc.n.qn̄
monitus fuerit.si obedire cōtēpserit. cōtumax repu
tat̄ :⁊ excōicari d̄bet a iudice iā nō habēte qd ꝯtra
ipm facere possit.hec.s.Tho. Et addit Ray.ꝙ qn̄
offensa ē manifesta:⁊ iussus a iudice nō vult emen
dare.sili̅r pōt excōicari.c.ex parte.de vb.sig. Idem
Gof. Et Pa.in.c.ꝑ.de iudi.ait.Nō cōtumatiā i nō
veniēdo.vel ante tēpus:⁊ sine licētia recedēdo exco
municatiōe digna.xi.q.3.certum. Et glo.singularis
i.c.duo.96.di.dicit.ꝙ qlꝫ cōtumatia digna ē exco/
municatiōe.⁊ tāto ē maior q̄to ex minori re surgit.
⁊ sic nō ꝙ ꝯtumatia ē pctm̄ mortale.ali̅r nō posset
excoi° ferri.xi.q.3.nullus.Concludo ergo ꝙ ab hoīe
nō fert̄ excoi° nisi ꝓ cōtumatia.ſ₃ a iure fert̄ aliqn̄
p₂o delicto.vt.17.q.4.Si qs suadente.ita dicit glo.
.xi.q.3.epi. Patet etiam ꝙ a iure fert̄ ꝓ cōtumatia.
q₂ cōstitutio tacite admonet ne quis comittat illud
delictū : ⁊ iō etiā i statuto synodali pōt ferri excoi°
p₂o delicto.absq₃ alia monitione. de ꝯsti.c.2°.lib.6.

Nō sm.d.Archie.Flo.3ª.tit.25.c.73.ꝙ aliqs potest excoicari ꝓ iuasiōe.vel retētione reꝝ ecclesiasticaꝝ de resti.spo.pisanis.li.6.silr excoicare pōt plātus ꝓ iniuria sibi facta.23.q.4.Guilesarius.Itē excoicare pōt ordinarius ꝓ defensa iuris sui. de sen.exc.c.dilecto.li.6.Excoicari pōt qs pp negligētiā.de ꝯse.di.1.nemo.Excōicari pōt dn̄s pp ꝯtumaciā serui.vel ꝓcuratoꝝ.vt lit.nō. ꝯte.c.1.de dolo. ⁊ ꝯtu.c.2.⁊ cum modificatiōe ibi notata s3 Jo.de lig.Et pp ꝯtumaciā capituli:excōicantur singuli culpabiles. de.c.de sen.exco.c.romana.li.6.nō ad ꝑdictā Pa. i.d.c.ꝑ. de iudi. in nō ante pe.

4 ¶ Quia dictū ē ꝑ ꝙ excōiº priuat a coīone bonoꝝ scōꝝ.qrit vtrū possimus orare ꝓ excōicatis.R.sm.s. Tho.2ª.q.83.arº.7.⁊.4.sniaꝝ.di.18.q.2.arº.ꝑ.qiª. pº.ad pm.2m.⁊.3m. ꝙ nulli denegādus est suffragium orōnis.quousq3 pōt eē spes.vt illis prosit:⁊ sic pro oībus possumus orare. nisi deus reuelaret. ꝙ aliqs sit dānatus.vel ꝑscitus.vel ꝯstet ꝙ decessit in mortali.23.q.5.placuit.ꝓ ifidelibus ēt oraƚ.s3 ipi fructū orōnis nō pcipiunt nisi ꝯuertātur.silr ⁊ ꝓ excōicatis oraƚ q̄uis nō inter orōnes q̄ ꝓ mēbris ecclesie fiūt: ⁊ tn̄ fructū nō participāt q̄diu i excōicatiōe manēt s3 oraƚ vt deƚ eis spiritus penitētie.nec orō ex psona ecclesie.ꝓ eis iter mēbra ecclesie fieri pōt.qꝛ ecclesia ꝑ excōicatiōis sniā3 sepat excōicatos ab vniuersitate fideliū.ꝓ qbus suffragia facit. q̄uis aliqua psona priuata possit ad eius ꝯuersionem aliquod suffragium dirigere hec omnia.s. Tho.vbi supra.de his habes.13.q.2.pro obeūtibus.⁊ ibi glo. ⁊.23.q.5. placuit. ⁊ de sen.exc.a nobis.2º.⁊.c.sacris.⁊ Pa.in .d.c.a nobis.i glo.1.Uide.i.ꝟ.hoꝛe canonice.§.14. Nō igitur fit i publico ꝓ aliquo in speciali alias sic etiam in momento ⁊ in speciali.

5 ¶ Secūdo priuat a participatiōe i diuinis officijs. vt nō possit cum alijs iteresse diuinis.vel cū alijs. in ecclesia orare.alias mortaliter peccat. nec etiā licet ei extra ecclesiā sic prope stare.ꝙ audiat diuina.de pe.⁊ re.qd̄ i te.Nō tn̄ ꝓhibeƚ ab igressu ecclesie dū mō ibi nō audiat diuina. vel cū alijs oret ibi Jo. d̄ lig.Pōt etiā iteresse ꝑdicatiōi. s3 ⁊ alias ad officiū diuinū dicēdū.i.ad horas canonicas ad quas tenetur.solus tn̄ ⁊ sine dn̄s vobiscū.con.Pe. de pal.4. d.18.q.4.arº.ꝑ.ifra.§.7.si. Et clerici sm eūdē Pe. nō debēt.eis sic audiētibus extra ecclesiā celebrare. qꝛ audire diuina est participare diuinis. nec l3 eis videre corpus christi.

6 ¶ Tertio excoiº iusta.excludit a regno celoꝝ.24.q. pª. quisq3.sed ⁊ iniusta lata.si ꝯtēnaƚ.a regno excludit.1.q.3.nemo.vbi dr̄. Nemo ꝯtemnat vincula ecclesiastica.qꝛ nō hō est qui ligat. s3 xp̄s q ptātem dedit hāc:⁊c̄. Tales.n.mortalr peccāt sm doc.

7 ¶ Quarto.excludit ab actu.vel officio cuiuscūq3 ordinis.ita ꝙ si exequaƚ.fit irregularis.de cle.exc.mi. apostolice.nec pōt dispensari nisi per papā. de sen. ⁊ re.iudi.c.eterni.nisi forte ꝙ baptizaret in casu necessitatis.vt facit vetula sine solēnitate. tūc nō icurreret sm Guil. Pe.vero de pal.4.di.18.q.4.ibi.5º. effectus.sic ait. Si celebrat.vel ordines recipit.fit irregularis.nisi ꝓbabilis ignorātia excuset.d.c.apostolice.siue aūt suscipiat ordinē sacrū.siue nō sacrū. in excōicatione irregulis ē.qꝛ nō distiguiƚ. de sen. exc.cū illoꝝ.Et l3 ibi nō distinguaƚ iter errorē iuris ⁊ facti.quo ad icursionē irregularitatis. si tn̄ error facti eēt probabilis excusaret.cū grauius sit celebraƚ excōicatū.q̄3 ordinari.Unde si ꝓbabilis ignorātia ꝑseruat celebrātē ab irregularitate.pari rōe ordinatū.Si aūt est ignorātia nō ꝓbabilis.abbas dispensat.si vero ē clericus secularis. solus papa dispēsat. ibidē.Et q̄uis aliqui restringāt illū casum ad excomunicatū.ꝓpter iniectionē. tn̄ quacūq3 de cā aliqs sit excōicatus.videƚ eadē rōe.ꝙ abbas possit dispēsare.11.q.3.c.pen.vn̄ sacerdos solēniter baptizādo. aut etiā i ꝯscie foro absoluēdo.irregularitatē ꝯtrahit. ⁊ sicut nō refert vtrū dicat missam cantādo.publice.vel occulte.sic nec quō absoluat i foro ꝯsciētie. qꝛ ista duo semp sunt actus ordinis sacerdotalis. non magis publice q̄3 occulte. Si aūt dicat eplā3 priuate.vel etiā solēniter.sine manipulo.non incurrit.vbi tn̄ est ꝯsuetudo ꝙ fiat per nō ordinatū. Itē si actu3 minoꝝ ordinū etiā solēniter exerceat. cū hoc etiā ꝙ ꝑ nō ordinatū licite fieri possit.nō incurrit. Si autē sicut sacerdos officiaret ecclesiā solēniter.in matutinis.vesperis.vel alijs horis.incurreret.secus si psalmodiādo cū alijs.qd̄ etiā laici faciunt. Si aūt ep̄s excōicauit celebrantē in aliqua capella sine licentia sua.sic celebrās.2ª.vice.fit irregulis.s3 nō pª.qꝛ pª vice nō erat excōicatus. quousq3 celebrasset. qꝛ causa precedit effectū:⁊ sic celebrauit nondū excōicatus:⁊ hoc p3.qꝛ sicut excōicatus celebrās est irregulis. ita ⁊ ille cui est ingressus ecclesie interdictus.c.is cui.de sen.exc.li.6.sed ille qui publice excōicatum admittit ad diuina.hoc faciēdo suspēditur ab ingressu ecclesie.nō tn̄ ꝓpter hoc est irregulis.nisi postea ingerat se diuinis.de priuil.c.ep̄oꝝ.⁊.c.is qui.d̄ sen.exc.li.6. Sed si capella esset simplr interdicta ⁊ cū hoc ep̄s tulisset sentētiā.in oēs ibi celebrātes.tūc excōicationē incurreret.⁊ irregularitatē ꝯtraheret.ēt si nō eēt lata sentētia.d.c.is q.hec Pe. Ric. aūt.e.di.sic ait. Si ille qui ordinaƚ in excōicatione scit se eē excōicatū ꝓpter iniectionem.siue sit enormis. siue nō. siue hoc sit ante ingressum religionis. siue post. sup tali irregularitate per plātū suū dispensari non pōt. In ordine tamē predicatoꝝ.⁊ minoꝝ:⁊ credo etiā nūc in alijs ꝑ priuilegia possint plāti dispensare sup oī irregularitate.ꝑter q̄3 in bigamia mutilatiōe:⁊ ho

micidio volũtario.etiã si ante ingressum. De eo qd dictum de ignorantia dicit Ric. q in foro ɔscientie creditur cuilibet.secus in foro cõtentioso. Pa. vero in.c.i°.de de.exco.mi.in glo.in.v.ɔsumpserit sic ait. Si clericus.suspẽsus. vel excõicatus. attentat aliqd attributũ alicui ordini. tũc efficitur irregularis: secus aũt si attentat aliquid exercibile per laicum: vt qui cantat.R℟.vel psal.tũc.n.lȝ grauiter peccet nõ est tãdo coronẽ.nõ tamẽ efficitur irregularis. vt nõ in.c. illud.de de.exc.mi.ɀ in.c.tãta.de exc.p̄dla. Ex hoc infert ad.q.glo.vtrũ possit dicere officiũ.ɀ ɔcludit q nõ solũ põt.imo tenetur.ɀ peccat nõ dicẽdo.qꝛ cleri etiã nõ debet sibi prestare imunitatẽ. debet tñ dicere priuatiȝ:ɀ vt priuata persona:vt in.d.c.illud. ɀ nõ Hosti. Ex quo infert q dicẽdo officiũ nõ debet dicere dñs vobiscũ.qꝛ nõ est verbuȝ priuate persone.vñ etiã secularis excõicatus peccat se ingerendo coroni fideliũ:ɀ cõcludit idem de omni clerico. siue in minoribus:ɀc̃.q incurrit irregularitatẽ exercẽdo officiũ cuiuscũqȝ ordinis.hec Pa. ɔformiter superioribus. Intellige tamen hec oĩa de excõicatione maiori.De isto vltimo vide.v.hore canonice.§.14. De eo qui ignorabat probabiliter. se eẽ excõicatũ. dicit tex.in.d.c.apostolice.q si celebrat. nõ icurrit penã. secus si erat ignorãtia crassa.qualis aũt notitia requiratur vide.v.interdictũ.3°.§.p̄. De ignorãtia vide .v.excõicatio.7°.post vltimũ casum.§.i.

8 ¶ Quinto excludit a bñficio ecclesiastico.ita q nullũ acquirere põt.c.postulasti.de de.exc.mi.Et de beneficijs habitis si diu est i mora petẽdi absolutionẽ nil percipit.de appel.pastoralis. secus si nõ est i mora.c.qꝛ diuersitatem.de exc.p̄cl.ɀ.c.tanta.Et dicit Pe.de pal.q si quis est iniuste excõicatus. vel facit posse suũ.de impetrãdo absolutionẽ ab iniusta excomunicatiõe.in foro cõsciẽtie facit fructus suos. ɀ in foro exteriori debet secũ dispensari:ɀ per simplicem dispensationẽ secũ factã.etiã pro tẽpore quo erat in mora.potest fructus percipere.secus autem si tẽpore electionis.vel cõfirmatiõis.vel collationis. erat excõicatus.qꝛ tũc nullũ ius fuit acquisitum.ꝑpter qd non sufficit dispensatio. sed reqritur noua collatio. vnde si beneficiũ pertinẽs ad colationẽ epi.vel simpliciter.vel tunc rõe delicti.qꝛ cõtulit excõicato. non sufficit eius dispensatio. sed pape.vel alterius.q potest cõferre.ex certa sciẽtia facta. sufficit. ɀ habetur pro noua collatiõe. absolutus aũt nõ ex hoc ipso facit fructus suos. medio tẽpore. perceptos. nisi cum fuerit super hoc dispensatuȝ specialiter.vel fuisset iniuste excõicatus.2.q.5.super causas.vel nõ fuisset in mora petendi.vt dictũ est.hec Pe.fm Ber.duȝ est in excõicatione. debet prouideri de bonis ecclesie.s. de fructibus.alicui officianti. Rose.v.excõicatio.7. §.28.ɀ.29. Si excõicatus non haberet vnde viueret quocũqȝ modo etiã si esset in mora debet sibi p̄uideri ne cogaẗ mendicare in opprobriũ cleri. Et fm Pa. in.c.fi. de penis:ecclesie absoluuntur a debito quo tenẽtur excõicato. Et stans excõicatus p annũ. potest priuari omnibus beneficijs .xi. q.3.c. rursus. ɀ.c.quicũqȝ.fm aliquos intelligitur quãdo est excomunicatus pro cã criminali. secus pro ciuili. Quõ perseuerãs in excõicatione per annũ.fit suspectus de heresi.v.hereticus.§.i.

¶ Sexto excluditur ab ingressu religionis fȝ Ray. in qua non debet recipi nisi prius absoluaẗ.si tamẽ fuerit receptus tenet.similiter.etiam professio.Unde Pa.in.c.ex publico.de ɔuer.cõiug.in glo.i°.ait. Debebat intrare religionẽ.quã ingredi cũ excõicatiõe. nõ est honestum. sed professio valeret.vt est tex. nõ in.c.cũ illoꝝ.de sen.exco. ɀ hoc est dictũ. Inno.in.c. pro illoꝝ.de preben.fratres vero ordinis p̄dicatoꝝ possunt eos absolueẗ añ igressuȝ eoꝝ. ex priuilegio. 9

¶ Septimo.excluduntur ab electione canonica. tam actiue q̃ȝ passiue.de appel.c.constitutus. si secus factum fuerit ipa electio est nulla.de ɔsue.c.cum dilectus.ɀ.9.q.i.Nos in hominem.vbi etiã dicit glo.q si qui eligunt cũ excõicatis viciatur electio.Item qꝛ dicit regula iuris in.6.infamibus porte non patent dignitatis. sed excõicati sunt infames .16.q.i. infames.ɀ intelligitur fm.d.ar.flo.de maior.ɀ notoria. Et dicit Pe.de pal.hoc esse verũ non solum de dignitate ecclesiastica regulari.vel seculari. sed etiã laicali.Unde in regẽ vel imperatorẽ. nõ potest eligi.c.per venerabilẽ.de elec.Pa.i.c.i causis. de elec. in fi.sic ait.Cõcludunt coĩter doc. q aut est excõicatus publice:ɀ non tenet electio.etiã alioꝝ.ar.in.c.fi. de procu.ɀ.c.ad probandũ.de re.iudi. Si aũt esset occulte excõicatus. ɀ tunc aut non remanet maior pars in non excõicatis.puta qꝛ erant duo compromissarij:ɀ tunc etiã non tenet electio.secus si maior pars remansisset in alijs.ad quod facit quod nõ.in .c.illa.de elec.ɀ.c.fi.de procura.Et idem Pa.i.d.c. illa ait.Certum est q notorie excõicati. non debent admitti sciẽter per alios. alias tota electio corruit. vt.d.c.fi.de procu.ɀ facit tex.in.d.c.illa.in ar.a cõtrario littere. Sed dubium est quid si excõicati non possunt de capitulo expelli.de iure. vel de facto. dixerunt. Inno.ɀ compo.q possunt admitti premissa protestatione. q non intendunt eis cõicare. ius digendi:ɀ potest fieri protestatio publice. vel occulte.si verisimile timeatur .ar. quod me.causa.c.p̄.ɀ in.c.fi.de elec.lib.6.si autem possunt de capitulo repelli. tunc omnino sunt repelendi. alias electio habitum esset nulla. in odium eorum qui scienter admiserunt excõicatos:ɀ hoc dicit Pa. esse verũ quãdo curreret tempus electionis.qꝛ non debent non excomunicati.ius suũ amittere.propter excõicatos. si tamen tempus non curreret.deberent expectare.fm Hosti.ɀ alia vice eligeẗ.illis excõicatis nõ vocatis.

Glo.etiã in.c.si qñ.de elec.lib.6.sic ait.qd si aliquis eligentiũ erat excõicatus.an teneat electio.nõ:si scien ter ei cõicauerũt.alias secus.de sen.ꝛ re.iud.ad probandũ. Et Pa.i.d.c.illa.§.nõ. Electio nõ dr minꝰ canonica.ex.eo.ꝙ excõicati.minori excõicatiõe.fuerunt admissi ad eligẽdũ.ꝛõ qꝛ minor nõ priuat potestate eligẽdi actiue.sꝫ passiue tñ.vt i.c.si celebrat. de cle.exc.mi.vbi satis ꝓbaẜ.hec Pa.rõ quare non priuaẜ actiue ẽ.qꝛ nõ est priuatus cõione hoiũ.sed priuaẜ passiue.qꝛ per electionẽ ordinaẜ vt dispenset sacra.a quoꝝ participatiõe priuaẜ.vt.j.vbi de excommunicatõe minori:Pa.tñ i.c.veritatis. de dolo.ꝛ ꝯtu.i fi.videẜ innuere ꝙ electio facta ab excõicatis.siue secrete.siue publice. siue añ sciaẜ.siue post sciaẜ. est nulla ꝯ supradicta.qꝛ distinctio de notorio.ꝛ secreto.fit rõe publici officij.sꝫ electio ẽ officij priuati. alꝫ.Inno.ꝛ Jo.an.posset respõderi.p̃. ꝙ ꝗuis elecᵉ cuiuslꝫ eligẽtis fit ꝑsone priuate.tñ elecᵉ facta ab eis est officij publici.2ᵒ posset dici ꝙ intelligũt qñ maior pars eẽt excõicata.3ᵒ ꝙ accipiũt secretũ hꝫ ꝙ distinguiẜ a notorio.tñ aliquoᵒ est notuꝫ. secus si oĩo esset secretum. Uide aliquid.ꝟ.electio.p̃.§.4. pñᵒ.

xi ¶ Octauo excludũt ab officio.ita ꝙ ẽ suspensus ab offõ.bñficio.ꝛ iurisdictõis vsu.ita ꝙ nec ligaẜ.nec absoluere possũt.24.q.i.audiuimus.t.ĩ i tex.ꝗꝫ i glo. Uñ.s.T.4.di.18.q.2.ar.2.qᵃ.3ᵃ.sic ait.Usus iurisdictiõis est in cõparatione ad aliũ hoieꝫ:ꝛ iõ cũ oĩs excõicatus a cõione fideliuꝫ sepeẜ.qlꝫ excoicatus vsu iurisdictiõis priuaẜ:ꝛ qꝛ excoiᵒ est iurisdictiõis priuatio.iõ excõicatus excõicare nõ põt:ꝛ eadẽ rõ est de suspẽsio a iurisdictiõe. Si.n.sit suspẽsus ab ordine tñ.tũc nõ põt ea q̃ sunt ordinis. sꝫ põt ea q̃ sunt iurisdictiõis.ꝛ eꝯ. si sit suspẽsus a iurisdictiõe:ꝛ nõ ab ordine.si aũt ab vtroqꝫ. tũc neutrũ potest nõ tñ amittit iurisdictionẽ.vel ordinẽ.sꝫ vsuꝫ.cuius signũ qꝛ qñ absoluiẜ.nõ ordinaẜ de nouo.neqꝫ accipit de nouo iurisdictionẽ.hec.s.Tho.q̃ oĩa. probãẜ i.d.c. audiuimus.Uñ Pa.i.c.duobus.de sen.exc.ꝯformiter ad pcedẽtia ait. Excoiᵒ maior aufert ptãteꝫ in actu absoluẽdi:ꝛ nõ i hitu.vt i.c.ad ꝓbãdũ. de re. iudi.minor aũt nõ aufert neqꝫ in actu neqꝫ in hitu. nõ.n.absoluẽdo ab excõicatiõe imiscet se sacris.sed exercet iurisdictionẽ.qua priuatus nõ ẽ.p minorem excõicationẽ.vt i.c.si celebrat.de cle.exc.mi.hec ille. secus eẽt ꝺ absolutiõe sacrali.s.a pctis. Jtẽ idẽ Pa. i.c.apostolice.de excep.ait.Aliqñ aliqs suspẽdiẜ ab offõ solũ:ꝛ tũc nõ põt illa q̃ sunt ordinis.aliqñ bñficio solũ:ꝛ sic non põt illa q̃ sunt bñficij.puta recipe prouentũ.vel agere pro bñficio.aliqñ ab vtroqꝫ.ꝺ isto vltimo.vide diffuse.ꝟ.suspẽsio.§.3.4.ꝛ.9.de eo qꝺ dictũ ẽ ꝙ excõicatus nõ põt excõicare. neqꝫ absoluere.vel ab excõicatiõe vel a pctõ:sic ait Pa.i.c. veritatis.de dolo.ꝛ ꝯtu.Cõis opiᵒ videẜ ꝙ excoiᵒ lata ab excõicato nõ tenet lꝫ debeat seruari.donec cõstiterit excoicatorẽ fuisse excoicatũ.rõ qꝛ cũ sit extra ecclesiã.nõ põt aliũ ponere extra.ad hᵒ allegat multa iura:ꝛ dicit ꝙ opinio Inno.q̃ itelligit ista qñ nõ est toleratus.ẽ tutior.ꝛ verior.qꝛ ex quo toleraẜ.dignitas.ꝛ nõ ꝑsona.videẜ excoicare.vel absoluere.q̃ dignitas nõ est excoicata.8.q.4.nõ ne. Si vero nõ erat toleratus.vel erat ꝓbabilis opinio.ꝙ eẽt ligatus.tũc nõ tenent gesta rõe publici officij.qꝛ p excommunicationẽ.ab illo suspenditur.vt i.d.c.veritatis. ꝛ in.c.tanta.de exce.prela.

¶ Nono excludũtur ab oĩ spũali ptãte: a receptiõe ia ordinũ.vel traditiõe.ꝙᵐ ad executionẽ.ita ꝙ si ordinat iprimit caracterẽ.sꝫ nõ dat executionẽ.siłr si recipit:ꝛ siłr dẜ de scismatico.ꝛ heretico.Uñ.s.Tho. .22ᵉ.q.39.artᵒ.3.sic ait: duplex est spũalis ptãs.vna qdẽ sacralis.alia iurisdictionalis. sacralis est q̃ per aliquã ꝯsecrationẽ ꝯferẜ. oẽs aũt ꝯsecratiões eccłie sunt imobiles.manẽte re q̃ ꝯsecraẜ.sicẽ etiã pꝫ i rebꝰ iaiatis.nã altare semel ꝯsecratũ. nõ ꝯsecratur iteꝝ. nisi fuerit dissipatũ:ꝛ iõ talis ptãs sm essentiã suaꝫ remanet i hoie. q p ꝯsecrationẽ eã ẽ adeptus ꝗdiu viuit. siue i scisma. siue in heresi.siue excoicatiõe labaẜ. qꝺ pꝫ ex hoc ꝙ rediens ad ecclesiã nõ iteꝝ ꝯsecraẜ.sꝫ qꝛ ptãs iferior nõ debet exire i actũ. nisi sm ꝙ moueẜ a ptãte superiori. vt ẽt in rebus nãlibus pꝫ. Inde ẽ ꝙ tales vsum ptãtis amittũt.ita.s.ꝙ nõ liceat eis sua ptãte vti.si tñ ea vsi fuerint. eoꝝ ptãs effectũ hꝫ in sacralibus.qꝛ in eis hõ nõ opaẜ nisi sicẽ instrumentũ dei.vñ effectus sacrales nõ excludunẜ pp eoꝝ culpas.ptãs aũt iurisdictiõalis.est q̃ ex simplici iniũctione hois ꝯferẜ: ꝛ talis ptãs nõ imobiliter adheret. Uñ in supradictis nõ manet.vnde nõ põt absoluere.nec excõicare.nec idulgẽtias dare.vel aliquid hmõi.qꝺ si fecerint nihil est actũ. Qñ ergo dẜ ꝙ tales ptãtẽ spiritualẽ nõ hñt.intelligẽdũ est de.2ᵃ. vel de pᵃ ꝗtũ ad vsuꝫ hec.s.Tho. Sed magna dubitatio ẽ qñ sunt secreti ꝛ tolerati vtrum ordinãdo dent executionẽ.vel excõicatus si ordinetur recipiat executionẽ.siłr si absoluat i foro pñie vtrũ teneat.ꝺ quo dicit Pa.i.c.veritatis.de dolo.ꝛ cõtu. ꝙ est.2. opinio.vna q̃ dicit ꝙ nõ:ꝛ videẜ eẽ cõis:ꝛ securior hãc sequtur.d.ar.Flo.post.Pe.de pal.3ᵃ.tit.25.c.76. Pe.tñ dicit ꝙ non est sic in foro pñie.ita ꝙ occulte excõicatus.si audiat ꝯfessionẽ.tꝫ absolo. Angelica etiã.ꝟ.irregularitas.i.§.30.tꝫ istã primã opiniõeꝫ. Sed Inno.i.c.p̃.de scismaticis melius ꝯsiderans.tꝫ ꝙ si sint secreti.ꝛ tolerati.ꝙ recipiũt:ꝛ dant etiam executionẽ.hãc sequtur colle in.c.si.de ordi.ab epo.ꝛ hec placet Pa.rõ hꝫ Inno. qꝛ dignitas in tolerato nõ est pcisa.8.q.4. nõ ne. Mihi aũt magis placet hec.2ᵃ.ꝛ videẜ tutior. Ualde.n.videẜ piculosum. ꝛ absurdũ.ꝙ ille qui sine oĩ culpa recipit caracterem. imo ꝛ graꝫ ab epo excõicato secrete. nõ reciperet executionem.ꝛ cũ ignoraret sine oĩ culpa.se nõ habere executionẽ.possent seq multa incõueniẽtia.puta absolueret.vel faceret multa q̃ nõ posset faceẜ.ꝛ crede/

ret se posse. Et qñ dr̃ q̄ qui nõ habet executionẽ.nõ
põt dare.R̄ꝫ.q̄ cũ ista sit pena positiua. nõ ẽ dõ q̄
ecclesia velit inferre hãc penã respectu ipsiꝰ recipiẽ/
tis qui est sine oĩ culpa:ꝛ sic dico q̄ ꝑ illo actu ha/
bet executionẽ.vel sicut Pa.post Inno.dicũt.digni
tas q̃ toleraẽ.hoc facit.in.d.c.non ne. vbi dr̃ q̄ ep̃s
retinet dignitatẽ quousqꝫ pateat de crimine. sĩlr dr̃
in.c.ꝯstat.pº.q.pº.q̄ ordinati ab hereticis per vim.
recipiũt executionẽ. q: sunt sine culpa.ꝛ tñ heretici
nõ hñt executionẽ.ar.c.si q.i.q.i.Hec idẽ tenet Pa.
in.c.ab excõicato.de rescrip.dicẽs q̄ illa q̃ fiũt a to
lerato.tenẽt rõe publice vtilitatꝭ.vt in.c.ad ꝓbãdũ.
de re.iudi. sĩlr habeẽ.24.q.i. audiuimus. vbi dr̃ q̄
qui nõ habet.s.s.nõ põt illũ dare.ꝛ tñ heretici si or/
dinãt aliquẽ vi. ita q̄ ipse ordinatus careat culpa.
recipit.s.s.ꝛ executionem.pº.q.pº.c.ꝯstat. ꝛ sic aliqñ
põt dare istrumẽtalr.qd̃ nõ hꝫ.vel aliꝰ qꝫ habeat.
nõ.n.sequitur ista executio ad ordinẽ cõnaturalr. cuius
signũ.q: aliqñ separaẽ sꝫ istitutionẽ ecclie. q̃ aliqñ
dat.aliqñ remouet pº tñ opinio posset saluari quã/
do eẽt aliqs toleratus.nõ tñ oĩo occultus.ꝛ ille qui
ordinaẽ scit ipm ordinatorẽ eẽ excõicatũ.tũc.n.req
reret dispẽsationẽ. Inno.vero facit distictionẽ quã
sequitur Pa.s.q̄ si nõ eẽt toleratus. tñ ille q ordinaẽ
ignorat.tũc põt secũ dispẽsari.si vero sciret.non di/
spẽsaẽ. itellige nisi per papã. Hodie tñ ista hñt ma
gnã modificationẽ ex ꝯstitutiõe ꝯcilij ꝯstanciẽ.de
qua.ĩ.ꝟ.interdictũ.3.§.9.Et iõ nõ icurriẽ ista suspẽ
sio executiõis.vel irregularitas nisi qº ad illos quos
tenentur euitare.ꝛ hoc multũ facit ꝑ.2ª. opinione.
Nõ de eo qd̃ dictũ ẽ de his q vi ordinãtur ab here/
ticis q̄ sm̃.s.Tho.4.di.25.q.3.arᶜ.p̃.qᵃ.3ª.ad.2ᵐ.q̄
nullus debet quocũqꝫ mõ recipere ordines a sy mo/
niacis.hereticis.vel excõicatis. vel hmõi ad p̃ceptũ
cuiuscũqꝫ.q: malũ de se:ꝛ hoc si sint manifesti.sm
q̄ iura ponũt manifestũ.si vero nõ sic sit manifestũ
debet obedire p̃cipiẽti.si nõ põt alr subterfugere. ẽt
si ipse sciret. Et sic pꝫ q̄.s.T.seqẽ secũdaꝫ opinionẽ.
Nõ tñ q̄ p̃cipiẽs aliqñ imittit timorem cadentẽ in
ꝯstantẽ virũ:ꝛ tũc indifferẽter põt recipe vt dictum
est de hereticis:ꝛ nullã penaꝫ incurrit.sĩlr qñ est oĩo
occultũ.vel ipse oĩo ignorat. qñ vero nõ ẽ timor ca/
dẽs in ꝯstantẽ virũ.sic itellige dictũ.s.Thoꝰ vltimo
adductũ.Aliqd.ĩ.§.sequẽti vide.ꝟ.irregularitas.4.
.§.5.etiã.ꝟ.absolo.p̃.§.si.

13 Decimo nõ possunt bñficia ꝯferre de ꝯce.p̃ben.c.
tãta.Tamen qꝫdiu toleraẽ valet. qd̃ fit ab eo.vt si
prouideret alicui ecclesie.vel alicuius ꝯfirmaret ele/
ctionẽ.ar.8.q.4.c.nõ ne.nisi forte eẽt notorium.vñ
Ric.4.di.18. dicit. q̄ si actus legitimi quos aliqui
exercẽt.dũ coꝝ excõicationes latẽt eẽnt irriti.ꝛ ianeo
iudicãdi postqꝫ coꝝ excoĩº est detecta.multi de sta/
tu suo eẽnt iceri.q: aliq sunt p̃bati.aliq plura bene/
ficia habẽtes ecclesiastica.q latẽter excõicati.fuerũt
absoluti: ꝛ sic dura videẽ hec sñia:ꝛ iõ alioꝝ sñia
mitior:ꝛ rõnabilior est.q dicũt q̄ i dicto casu. coꝝ
absolutiões:ꝛ bñficioꝝ collatiões tenẽt. qꝫuis exco/
municatiões coꝝ fuerint postea detecte.de exc.exce/
ptione:ꝛ ibi glo. facit ad.§.p̃cedentem.

xiº interdictus ẽ excõicato actus legitimus. vnde 14
nec iudicare põt.nec accusare.neqꝫ testificari.3.q.2.
.§.euidẽter.neqꝫ testari.de isto vltimo vide.ꝟ.testa
mentũ.§.i.nono casu.ꝛ ifra.e.c.§.16.si.ꝛ si vnus de
iudicibus ferẽtibꝰ sñiaꝫ excõicatꝰ sit.nõ valet sñia.
si simul cũ excõicato ꝓnũciauit. Jo.de lig. de sen.ꝛ
re.iudi.ad ꝓnũciãdũ. Notãdũ ꝑ declaratiõe supra
dictoꝝ sꝫ Pa.in.c.veritatis. de dolo. ꝛ ꝯtu.col.ii.
ibi.nũc venio ad glo.nõ Inno.q̄ gesta p excõicatũ
sunt i duplici drã. Nã qdã sunt tẽporalia.qdã spiri
tualia. Tẽporalia qdã sunt priuati officij.vt emere.
vẽdere.locare.donare:ꝛ sĩlia:ꝛ ista valẽt vt isurgat
actio ex parte vtriusqꝫ.põt tñ repelli excõicatus.ab
actiõe quousqꝫ sit absolutus.si tñ nõ repellitur.tenet
actus. Alia sunt gesta tẽporalia publici officij.vt cõ
iudicẽ.ꝓcuratorẽ.tabellionẽ.ꝛ sĩlia : ꝛ ista si ẽ tole/
ratus valẽt.alias secus. Alia sunt gesta spiritualia
quoꝝ quedã sunt solũ facti.vt ponere electũ.ꝛ ꝯfir/
matũ i possessiõe temporali.ꝛ talia tenẽt. q: ex hoc
nullũ ius trãsferẽ.lꝫ.n.euitari debeãt.tñ facta tenẽt.
Alia sunt iuris vt ꝯfirmare.ꝯferre bñficia.ordinare
ꝛ sĩlia:ꝛ ista sunt in duplici drã.q: quedã sunt q̃ ge
rũtur rõe publici officij.quedã priuati. Illa que sunt
publici.qdã sunt in quibus nõ ꝯfertur caracter. nec
reqriẽ aliqua executio.vt ꝯferre bñficiũ. de istis di/
ctũ est i.§.p̃cedẽti. Quedã sunt in qbus iprimiẽ ca/
racter.de qbus dictũ ẽ.s.e.c.§.12. Quis dicaẽ tolera
tus.dic sꝫ Pa.i.d.c.veritatꝭ.q̄ qñ qs fuit depositꝰ.
seu isignis dignitatꝭ spoliatus. vel qñ fuit excõicatꝰ
publice.vel excoĩº ẽ notoria.illi nõ solũ dñr nõ tole/
rati.sꝫ ẽt itrusi.facit.c.apostolice:de ele.exc.mi.

12º.fidelitas vassaloꝝ sꝫ Hosti. est suspẽsa.durãte 15
excõicatiõe.nec ẽ curãdũ sm̃.d.anthoᵐ.de iuramẽ/
to.ex quo nõ ei soluit.superueniẽte cã legitima facit.c.
nos sanctoꝝ.ꝛ.c.iuratos.15.q.6. Utrũ isurgat obli
gatio nãlis.q: est de iure gentiũ.videẽ q̄ sic. Unde
qñ erit absolutus.poterit petere q̄ aũt i excõicatiõe
positus.nõ posset.vel ẽ q: ꝓhibita ẽ sibi cõuersatio,
vel q: fit ꝑ salute eius.vt citius surgat. Uñ i necessi/
tate posset petere.ꝛ ille teneret. Utrũ possit agere ꝑ
iniuria sibi illata.R̄ꝫ. Pa.i.d.c.veritatis. q̄ obstat
exceptio.i glo.ex isinuatiõe.de ꝓcu. nisi volẽti expli
care rẽ sibi cõcessaꝫ.puta ꝓsequẽdi appellationem.
vel querẽdi absolutionem.qua obtẽta põt agere.de
iniuria priꝰ sibi illata. q: ꝯ ius illata fuit.

13º. Nõ põt ꝯtrahere matrimoniũ. si tñ ꝯtrahit tenet.sꝫ 16
peccat mortaliter.reddere debitũ exigẽti debet. exi/
gere etiã nõ puto mortale. Et sic decedẽs nõ debet
i ecclesia sepeliri. nec põt pro eo oblatio suscipi. Et
cadauer excõicati nõ facit locũ sacrũ.vel religiosuꝫ.
vt facit corpus fidelis nõ excõicati.sꝫ Jo.de lig. Et

sepultus in cimiterio si pōt discerni. debet exumari. Est etiā excōicatus īfamis.6.q.1.īfames. Bal. hoc refert ad notoriā. Nec valēt lr̄e per eū impetrate a papa super aliquo articulo.c.epo. de rescrip. lib.6. Et f̄m aliquos debet soluere vnū grossuz per singulos dies.añq̄z absoluat̄.qđ pōt fieri si fiat ī penā:ꝛ vt facilius cōuertat̄. Pōt tñ f̄m Pa.i.c.ad ꝓbandū.de re.iudi.testamētū facere:q: equiparat̄ relegato:f̄m aliquos aūt non pōt .s̄.§.14.

17 ¶Ex his omnibus apparet.quāte malignitatis sit excoiᶜ:ꝛ quot mala īferat:ꝛ ex ꝯsequēti ꝙ sit timēda.qñ.s.tenet. Uñ Pe. de pal.4.di.18.q.pᵃ.arᶜ.3ᵒ. sic ait. Licet excoiᵒ sit iniusta.est timēda.qñ nō nulla s3 anullāda.siue sit iniusta ex parte excōicati. qa inocēs in illo facto.siue ex pte excōicātis.q ex odio. aut per grā3.vel sordes tulit.siue ex ordine. q: p falsos testes.aut sine monitione.vel scriptis. vel aliter. Unde Greg.in Omelia de octaua pasce. Sentētia pastoris.siue iusta.siue iniusta.timēda est. ꝛ ꝓpter culpā.ꝛ pp penā. ꝓpter culpā q: peccat petō in obediētie. si nō eā teneat quousq̄z ꝓcurauerit se absolui. Secūdo pp penā.q: ex quo nō est nulla. incurrit penas iuris.q illā nō seruat.sicͭ si eēt iusta.hec Pe. Ubi notandum est f̄m.c.Pe.ꝛ alios.vt3.s̄.ꝛ.ī.ꝙ. Sentētia aliqñ est nulla. ꝛ nō alr̄ seqtur scādalum s̄n nō seruādo illā:ꝛ tūc nō est timēda neq̄z seruanda:ꝛ nullam penā induat.Aliqñ q̄uis sit nulla.tñ ꝯstantes scādalizātur.si nō seruet̄:ꝛ tūc ē̄ seruāda. qñ.s.rō scādali cogit.sicut patebit in.c.de scandalo. alr̄ nō est seruanda.nec aliquā penā induat.Aliqñ est qdē iniusta ex quacūq̄z cā.tñ nō est nulla:ꝛ tunc est timēda.i.humiliter sustinēda.ꝛ seruāda q̄rendo quāto sibi possibile ē absolutionē : ꝛ tūc nullam penā iuris icurrit.q: alias pena iuris eēt iniusta.qđ nō est dicēdū.Si aūt nō seruat illā.s3 ꝯtēnit. tūc fit iusta:ꝛ incurrit culpā : ꝛ alias penas iuris. Aliqñ tenet ꝛ est iusta:s3 tñ ē secreta.ita ꝙ nec ipe nec alij inter quos ꝯuersat̄ sciūt:ꝛ sic etiā nō peccat.nec incurrit penā iuris q̄uis posset icurrere aliquā pena3 facti.Aliqñ tenet:ꝛ est iusta:ꝛ ipe habet aliquā cognitionē ꝓbabilē:ꝛ sic debet ea3 timere :ꝛ seruare: alias peccat:ꝛ incurrit penas iuris. de qua scia habes.ꝟ.iterdictū.3ᵒ.§.ꝑ. Aliqñ tenet ꝛ est iusta ꝛ ipe excōicatus solus scit:ꝛ tūc ipe debet eā timere:ꝛ seruare.alias peccat : ꝛ incurrit aliquas penas iuris. nec est suspensus quo ad alios.de isto casu habetur supra.c.c.§.12.Aliquādo ipe:ꝛ aliqui alij sciunt:tamen nō est notoriū.sed est toleratus:ꝛ tūc debet illā timere:ꝛ seruare:alias incurrit quasdā penas. non tamen omnes:ꝛ quedā acta eius tenent.quedā nō. vt in ꝓcedētibus declaratū est. Aliquādo tenet:ꝛ est iusta:ꝛ notaria facti.ita ꝙ nō pōt tergiuersari. vel per sentētiā.vel per ꝓpriā cōfessionē iuridicā.vel ꝓbatū est per testes sufficiētes:ꝛ tūc timēda ꝛ seruanda est. alias oēs penas iuris incurrit. Aliqñ super hec oīa additur.ꝙ actualiter deponitur.vel degradatur:ꝛ hoc etiā aggrauat. Qñ aūt sint ista q̄ dicta sunt. ꝛ q̄. ꝛ qualia incurrat in singulis mēbris. aliqualiter supradictū est:ꝛ itez o3 dicere de forma eius i sequēti .c. ex qua multa dicta declarāt̄.

Excōicatio.2ᵒ.de cā formali:ꝛ ꝓ querit̄.vtrū3 e requirat̄ monitio pcedens.R̄.ꝙ sic. triplex vel vna pro tribus.corā personis idoneis facta.qbus possit probari.cū interualo dierū. nisi necessitas aliud suadeat.alr̄ est iniusta: ꝛ iudex est suspēsus per mēse3 ab ingressu ecclesie.c.sacro. de sen. exc.hāc penā nō icurrūt epi. vel superior.c.q: periculosu3.c.ti.lib.6.Et q̄uis sit iniusta. tamē tenet.c.romana.eo.ti.lib.6.Et excōitator cōdēnat̄ ad expensas.Pa.in.c.irrefragabilis.in glo.2ᵃ. ꝛ ibi habes qa habeat facere hāc taxationē.ꝛ ꝙ etiā teneat in delegato.Ista monitio pōt fieri sine scriptura:ꝛ quādo fit in scriptis.non requirit̄ ꝙ sint persone coram quibus fiat quia p scripturā sufficiēter probari pōt. hec Pa.d.c.sacro.Notandū f̄m Pa.in.c.reprehēsibilis.de appel.ꝙ qñ iue excōicat ꝓpter aliqđ delictū.tūc iudex pōt pro eodē excōicare sine monitiōe. s3 tñ Hosti.nō est noua excōicatio.sed pronūtiatio iuris. Et notāter dicit. nisi necessitas facti aliud psuadeat.q: f̄m glo.in.c.cōstitutionē.eo.ti.lib.6.pōt aliqñ sine monitione.vel per vnica3.puta si partes sunt ad rixā.vel arma parate.vel res rata. est p̄ns. nec curāt monitiōes epi.ff.de vsu.l.equissimū.iterdū.nec locus.nec tēpus patit̄ plenius deliberare. cōsiliū.Notandū q: excōicatio est magna pena.vt dictū ē.c.ꝑcedenti.§.3.ideo non debet fieri sine monitione:ꝛ ideo sciendū.ꝙ delictu3 ꝓpter quod fit.siue contumatia.vel est ꝑteritū.vel presens.vel futurū. si presens.vel ꝑterita.ꝛ iudex ferat sentētiā sine monitione.tūc sentētia est iniusta.tamē tenet.c.romana. .e.tit.lib.6.ꝛ iudex est suspēsus vt supra nisi necessitas aliud suadet.Uel talis est futura: ꝛ hoc.vel per modū statuti:ꝛ sic pōt fieri sine monitiōe. siue statutū generale.seu municipale.hec Jo.an.in glo.i.c. romana.c.ti.lib.6.Pa.tñ in.c.excōicatiōi. de rap. post.Inno.ꝛ glo.dat vnā limitationē.s.quādo statutū infert sententiā de re futura.negatiue.vt dicendo nisi restituerit furtū.vel nisi fecerit residentiā. sit excōicatus.nisi adderet tēpus. puta infra tot dies: ꝛ similia. ꝙ nullus incurrit nisi precedat monitio. q̄uis dicat ibi Pa.ꝙ quo ad deū.incurrit. qđ ego intelligo.quo ad peccatū.si est in mora.quādo aūt īfert sententiā affirmatiue. vt puta dicēdo quicūq̄z intrauerit ecclesiā tali hora.sit excōicatus. nō requiritur monitio.Uel est de re futura per modū sententie:ꝛ tunc.vel fit affirmatiue.vt puta dicēdo oēs satisfaciant creditoribus suis.vel.p.satisfiat: ꝛ tūc nō debet fieri sine monitione.vt supra nisi mora.culpa offensa.seu causa rōnabilis precesserit.d.c.romana que debent exprimi in sententia.ibidē:ꝛ q̄uis aliter

sit iusta.tñ tenet sm Pa.c.a nobis ꝑ. in glo. vel est de futuro negatiue.vt dicẽdo nemo furetur : ⁊ tunc quidã dicũt ꝙ põt fieri sine alia monitiõe.eo ꝙ committens actũ prohibitũ. habet cõtumaciã annexã. sed q: hoc videtur esse ꝯtra tex.⁊ glo.d.c.romana. ideo alij ⁊ tutius dixerũt.ꝙ fiat sub ista forma.monemus.vel precipimus.ꝑ.2°.⁊.3°.peremptorie. ne aliqs committat.sub pena:⁊c̃. De monitiõe trina. vide.ꝟ. excõicatio.5.casu.ꝑ.§.24.⁊ .ꝟ.denũcia.3.§.ꝑ.ꝟ.citatio.prin.⁊ hic diffuse.

1 ¶ Secũdo querit̃ vtrũ debeat fieri in scriptis.R̃.ꝙ sic:⁊ tenet̃ tradere exemplũ requisitus infra mẽsem. de qua requisitiõe fiat instrumentũ.vel littere cũ sigillo autẽtico.nec sufficiũt testes.aliter excõicator ẽ per mensem suspẽsus.ab ingressu ecclesie. ⁊ diuinis officiis.e.ti.c.ꝑ.lib.6.Et si se ingerit.fit irregularis : ⁊ nõ absoluit̃.nisi a papa:⁊ similiter seruandũ est in sententia suspẽsionis. ⁊ interdicti:ibidẽ.epũs vel superior nõ incurrũt.d.c.q: periculosum. ⁊ q̃uis sit iniusta.si ferat̃ sine scriptura.⁊ incurrat penas.tamẽ tenet.d.c.ꝑ.in glo. In eadẽ glo.querit̃ .quãdo excommunicatio.fit in incertã personã. puta dicẽdo excommunico facientem furtum.teneat̃ facere in scriptis. R̃.glo.ꝙ tutius est tenere ꝙ sic. quo aũt ad traditionẽ exempli tenet solũ quo ad determinatas personas. Requisitio debet fieri loco:⁊ tẽpore cõpetentibus.alias nõ est locus pene.siĺr si nõ fiat infra mẽsem.tenetur dare. tñ nõ est locus pene.si petat̃ post mẽsem. Et intelligit̃ mẽsis a die sententie:⁊ ꝯsequit̃ irregularitatẽ. si se ingerat in quocũqȝ ordine officiãdo.in glo.d.c.i.circa fi. Post mensem ipse suspensus si seruauit suspẽsionẽ est restitutus.sine alia absolutione.in glo.d.c.i. Et in eadẽ glo.dr̃.ꝙ itelligit̃ de excõicatione suspensiõe : ⁊ interdicto.antiquitus solũ tenebat in excõicatione. Nec requirit̃ dolus.ſ; glo.d.c.i.in illo qui incurrit hanc penã. sed sufficit negligẽtia.fatuitas.vel stulticia. Si tamen erat periculũ in mora.nõ erat necessaria scriptura. vt i.§. ꝓcedenti:⁊ ista intelligũtur solũ in sentẽtia hoĩs : ⁊ excõicationis maioris. in glo. in.c.statuimus.e.tit. lib.6. Et ex hoc soluit̃ vtrũ religiosi incurrant hãc penã.dr̃ ꝙ nõ.eo ꝙ cõtinue habeant corrigere:⁊ sic oporteret semper habere notariũ ꝓsentẽ.qḋ põt verificari.qñ necessitas vrget:vel quãdo haberẽt aliũ modũ in suis ordinationibus approbatũ.vel ex cõsuetudine diu approbata : ⁊ forte ꝙ excusarẽtur ex ignorãtia excusabili.q: religiosi facilit̃ ignorãt iura ꝓp ꝯtẽplatiõeȝ.ḋ symo.c.veniẽs.vide.ꝟ.citaᵒ.§.3.

2 ¶ Tertio querit̃ vtrũ requirat̃ expressio cause i scriptura.R̃.ꝙ sic.alias incurrit dictas penas.d.c.ꝑ.⁊ ibi glo.quõ fiat expressio.dicẽdo q: peremptorie fuit citatus corã nobis.⁊ noluit cõparere : ⁊ sic̃ ⁊ licet falsa sit causa.tñ tenet.ibidem.in.e.glo.⁊ sic pȝ sm Pa.in.d.c.sacro.§.notabili.ꝙ tria requiruntur vt sentẽtia hoĩs iuste fiat.ꝑ.vt ꝓcedat cõpetens monitio supra.e.c.prin.2°.ꝙ cã sit rõnabilis. 3°.ꝙ sit manifesta. Unde ex causa solũ nõ ꝓbato. nõ debet fieri excoĩ°.põt addi.4ᵐ.s.de scriptura supra.§.ꝑ.⁊ sine his.sentẽtia est iniusta.siue excõicationis.siue suspẽsionis.vel interdicti. Et incurrit lator.ꝑ. priuatus ẽ ab ingressu ecclesie.2° põt puniri aliter superioris arbitrio.3° tenet̃ excõicato ad interesse. 4° tenet̃ actiõe iniuriaȝ. 5° tenet̃ pena sacrilegij. Si ista cã expssa esset irrationabilis.expsse.puta si.diceret q: dedisti elemosynã.vel nõ fecisti furtũ.vel similia.excoĩ° cẽt nulla.q: ꝯtinet pctm̃.glo.in.d.c.sacro.ꝟ.iusta : tex.clarus est in.c.venerabilibus.§.vltimo.e.tit.li.6.vel 2° ꝯtinet aliũ errorẽ ꝯ͂ ius scriptũ: ⁊ tũc aut ꝯ͂ ius.⁊ ꝯ͂ id de quo agit̃ :⁊ sic etiã nõ tenet.2ª.q.6.§. si sñia vbi tex.expssus.vel ꝯ͂ ius.⁊ nõ ꝯ͂ id de quo agit̃ . ⁊ sic etiã nõ valet.eo ꝙ fundatur super cã falsa notorie.ꝯ͂rũ.n.iuris:notorie dr̃ falsuȝ. Aut ꝯtinet errorẽ iuris:⁊ facti.⁊ tũc aut iniustitia est notoria.q: causa est impossibilis.puta excõicat̃ infans. q: stuprauit virginẽ:⁊ sic est etiã nulla.d.c.romana.§.i vniuersitatẽ.e.ti.li.6. Aut causa nõ est impossibilis ſ; notorie iniusta:⁊ tũc aut error est expressus i sententia:⁊ sic ẽ etiam nulla.l.i.ff.q̃.sen.sine.ape.resci.⁊ qḋ nö Inno.in.c.cũ bertoldus.de re.iud. Aut non ẽ expssus error in sentẽtia.sed aliũde ꝯstat.de iniustitia.vt puta excõicauit titiuȝ. q: expoliauit semproniũ:⁊ notorie ꝯstat.ꝙ ipe nõ expoliauit.sed alius: ⁊ tunc glo.in.c.per tuas.e.ti.videt̃ dubitare: ⁊ etiã Io.an.tex.ti.in.d.c.per tuas: ⁊.d.c.venerabilibus: in fi.requirunt ꝙ error exprimatur in sentẽtia:⁊ idẽ tenuit Archi.in.d.c.venerabilibus:sed cõtrariũ tenuit Pa.in.c.cũ apostolus:de censi.in pª glo.⁊ multis alijs locis q: vbi cõstat notorie de iniustitia. ibi cessat ꝓsumptio. q: presumptio cedit notorietati.s.de.c.veritate. Nec est ꝓsumptio ꝙ ius valde equũ i se.velit approbare notoriã iniustitiã:⁊ ea q̃ sunt notoria habẽtur ꝓ expressis.facit.c.euidẽtia:de accu. Nam ⁊ cõfessio partis cõsitentis iniustitiã sententie. inducit retractationẽ.vt nö Inno.in.c.q: plerũqȝ:ḋ imu.eccl.fortius vbi est notorietas. Si vero nõ constat notorie de iniustitia. sic sentẽtia tenet. q̃uis sit iniusta:⁊ seruãda est.q: ḋ ipa merito dubitat̃. glo. in.c.sacro:de sen.exco.ꝟ.dubitari:⁊ sic tenet coram ecclesiã in omnibus modis quibus est iniusta : ⁊ tenet:⁊ si nõ seruetur eo ꝙ seruãda est.contẽnit̃ :⁊ sic peccat.ex quo fit postea iusta. De errore intolerabili.vide.ꝟ.error.⁊ .ꝟ.dolo.

¶ Quarto vtrũ requirat̃ aliqua forma verboȝ determinata.R̃.ꝙ non.Unde.d.ar.f.3ª.ti.25.c.74.hic ait. Non.n.in talibus.q̃uis verba exigantur.est ꝑscripta certa forma verboȝ. sm Hosti.tamen oportet ꝙ vtat̃ talibus verbis. q̃ exprimant intẽtionem iudicis volent̃ excõicare.Unde si diceret denũciamus 3

te excōicatū. quē prius non excōicauit. nō erit excōicatus. si aūt ↄstaret de intentiōe. puta q: est solitus sic excoicare. tunc esset excōicatus. ⁊ i foro pñie esset tutior via eligenda. Sed qd si diceret excōico vnū ex his duobus. Angelica. ꝟ. excōicatio. 2°. §. 4. dicit. simplr ꝙ nullus ē excōicatus. q: ẜ cū requirit vltra intentionē certa expssio. sed melius dr̄ ẜm Pis. post Guil. ꝟ. excoi°. ꝑ. §. 12. ⁊ ẜm Rose. ꝟ. excoi°. 7. §. 18. ꝙ si intētio fuit vaga, nullus est excōicatus. si vero fuit determinata ad vnū. ille erit excōicatus. Aliꝗ tñ nō tenētur illū vitare nisi ꝟbis expsserit. vel cognoscāt quē intēdebat excōicare. Vñ sicut i absolutiōe. sufficit exprimere intentionē. ita i excōicatiōe. Sed nūqd fert excōicatio qñ iudex scribit sñiaʒ. puta dicendo. nisi sic feceris. scias te esse excōicatū. qdā dñt ꝙ nō q: sñia ē. pferēdo ore iudicis. facit. c. p°. e. tit. lib. 6. vbi dicit tex. ꝙ pferat i scriptis. vbi ponderāt ꝟ. pferat. sed ẜm Pa. coiter tenet oppo͞m. de hoc ē tex. 3. q. 4. c. nullus. vbi inuit supiorem posse excōicare p lr̄as suas absq; eo ꝙ ore pferat sñiaʒ. facit. c. quāto. 2°. q. 5. vbi absolo fit p lr̄as. q̄ de pari currūt. Ad hoc facit pratica ordinaria. ad ↄ̄ria pōt dici. ꝙ satis pfert i scriptis redigēdo. p se. vel per aliū: ⁊ mittēdo eas aduersariis. nec ē ppe sñia. sed reducit ad iterlocutoriā. facit q̄ dñr. ꝟ. absolutio. ꝑ. §. 4.

4 ¶ Quinto q̄rit qñ fert sñia. sub pena excōicationis. vel anatematis. vel sub iterminatōe anatemaꝭ. vt͞m sit lata sñia. R̄. si sit a iure. sic vr̄ est cōminatio ferēde. ⁊ non late. ẜm Pa. c. vnico. de sagi. Si aūt sit ab hoie. est etiā ↄminatio. ⁊ nō lata. nisi appareat de mente iudicis. ꝙ sit sñia lata. hec Pa. vbi. s̄. Et idē Pa. i. c. relatum. de iur. patro. ⁊. c. dura sepe. de cri. fal. qđ etiam itelligit i papa. ibidem. ⁊. c. clerici. ne. de. vel mo. 3°. notabili. ⁊. c. sicut tuis. de symo. in glo. ꝟ. subinterminatione.

5 ¶ Sexto. q̄ritur quō cognoscat ex verbis. ꝙ sit lata sñia. R̄. ẜm Pa. in. c. si diligēti. de foro ↄpetē. i glo. ꝟ. perdāt. sic distinguit. Qñq; lex pmulgat p participiū pteriti tp̄is. vt dicēdo sit inodatus. sit excomunicatus. ⁊ sñia. ⁊ sic regulr̄ est lata sñia. c. capiētes. de elec. §. ceterū. ⁊ ibi glo. ⁊ glo. in. c. quicūq;. de here. lib. 6. ⁊ hoc nisi appareat. p aliud ius. ꝙ ē ferēda. vel ẜm māʒ subiectā. sic itelligit glo. in. c. nullus de fo. ↄpe. ⁊ ibi Pa. qñq; verba nō sunt pteriti tēporis: ⁊ tūc si sunt verba declaratoria. est canō late sñie. vt si dicat decernimus viribus carere. pro hoc tex. cū glo. in. c. nouis. de his que fiūt a pla. Si vero sunt dispositiua tūc si sonāt i futuꝝ. ⁊ respiciūt actū iudicis. vt dicēdo priuet. excōicet. puniat. cāʒ pdat ⁊ sñia. est ferenda sñia. nisi addat aliqđ verbū. per qđ appareat ꝙ sit late sñie. vt ꝟ°. ipofacto. ipo iure. vel corpor: ⁊ sñia. de hoc glo. in rela. in penis. de reg. iur. lib. 6. ⁊. d. c. clerici. de hoc. ꝟ. subiaceat excomunicationi. dicit Pa. i. c. clericis. ne. de. vel mo. ꝙ nō reqrit aliā sñiaʒ sed est lata ipo iure. c. si qs sua/dēte. 17. q. 4. ⁊ glo. in. c. vnico. de iur. iur. lib. 6. i glo. fi. q̄uis sonet in futuꝝ: ⁊ sic dicit Pa. limitādā esse illā glo. d. c. i penis. ⁊ idē est ꝟ° vbicūq; illa verba iponētia penā. nō respiciūt actū iudicialē: vt cadāt a iure suo. Nō. n. videt hoc subiaceat ex sui significatiōe. exigere ministeriū alicuius. cū denotet excōionē. Per ista verba noueris te excōicationi subiacere. fert sñia ipofacto i. c. nō minus. de imu. ecclesie ⁊. c. excōicatiōi. de rapto. i glo. De istis verbis sicut excoicat° vitet: ⁊ simib°. dic Pa. i. c. sup specula. ne. de. vel mo. 2°. notabili. ꝙ dʒ ponderari mā. si a iure pstrātur. si aūt ab hoie ↄsiderabimus. an pferens eēt in actu ferendi sñiaʒ. vel ne. ⁊ qd simile: ⁊ sic de se nō sunt late sñie. Hec dictio ↄ̄sus: ⁊ hec dictio penitus. tantū valēt quātū ipofacto. vel ipo iure: ⁊ sic q̄uis iūgant cū verbis futuri tp̄is. tñ ē lata sñia. de penis. c. pen. abbas circa fi. Et sic breuit i hmōi. ꝑ est ↄsiderāda mā si ē grauis. vel leuis. si. n. sic grauis. signū est ꝙ ē lata. secus vbi ē leuis. 2°. sunt ↄsiderāda verba. vt dictū est. 3°. sunt ↄsiderāde circūstantie: q̄ grauāt vel exprimūt aiuʒ iudicis vel legis.

¶ Septimo q̄rit quō cognoscat qñ excoi° ē maior. vel minor. R̄. qñ simplr fert. siue ab hoie. siue a iure. itelligit de maiori. de hoc ē tex. expssus i. c. pen. ꝟ sen. exc. Nō ẜ Pa. ibidē. p°. q: i ↄcernētibus piculū aie. tutior iterptatio fiēda ē. vt i. c. iuuenis. de spon. ẜ cū excoicans possit intelligere de maiori. ⁊ minori. nullū remanet piculum. si de maiori itelligat. Et q: verba debēt intelligi ẜ ↄsuetudinē: vt i. c. ex litte. de spon. ẜ coiter itelligit de maiori igit. Nec valet si qs dicat ꝙ i penis mitior est interptatio fienda: vt in rela. i penis: ⁊ regula odiosa. de reg. iur. lib. 6. ⁊. l. si de iterptatiōe. ff. de penis. q: ista intelligūtur de pena corporali. seu pecuniaria. sed excoi° est aie medicina. c. ꝑ. de sen. exc. lib. 6. vñ illico ꝙ vult satisfacere absoluit. d. c. ꝑ. ⁊. 2°. q. p°. c. multi. Notādū tñ ẜ Pa. in. c. illa quotidiana. de elec. in p° glo. ꝙ excoi° minor pōt ferri ⁊ ab hoie: ⁊ a iure: ⁊ possunt cognosci excoi° siue maior. siue minor. siue suspensio. ꝑ per verba excoicātis. seu suspēdentis. qñ iportāt effectū maioris. vel minoris. p cāʒ. n. cognoscit effect°. 2° p illa q̄ alibi dñr i iure vt puta si i alio loco. p sibi ponat pena minoris excōicatiōis. In dubio tñ semp sumit pro maiori. d. c. illa quotidiana. 6

¶ Octauo. Nō ẜ Pa. in. c. excoicato. in glo. p°. de rescrip. ꝙ excoicatus. excoione minori. pōt absolui ab excoicatōe. nō tñ a pctō. q: minor excoi° solum puat a participatiōe sacroꝝ. nō ab vsu iurisdictionis. Idē est de suspēso. ab igressu ecclesie. vñ ille qui sine monitiōe excoicauit. est suspēsus. tñ pōt cū quē excoicauit absoluere. ea rōe q̄ dicta ē. glo. i. c. sacro. de sen. exc. in. ꝟ. iterdictū. Quidā tñ dicūt. ꝙ itroducat in ecclesiā p aliū. vñ ponit pratica. qd si eēnt duo. ābo excoicati minori excoicatiōe. ⁊ vellent sibi mutuo ↄfiteri. deberet. n. ꝑ. vnus absoluere aliuʒ ab 7

excōicatione minori. ⁊ tūc ille q est absolutus ab ex/
cōicatiōe.pōt a'iū absoluere ab vtroqꝫ.s.pctō ⁊ ex/
cōicatiōe.Uide.s̄.℣.excoiº.p̄.§.xi.℣.excoiº.8.prin.
8 ¶ Nono qrif vtrū excoiº possit fieri ad tpˢ.Re.An/
gelica.℣.excoiº.2º.§.5.Iꝫ simplr ꝙ sic:⁊ ēt absolo.
All.d.Anto.⁊ Pa.saꝫ trūcate:⁊ notādū ꝫꝫ Hosti.
vt recitat Pa.i.c.veniēs.2º de testi.i glo.fi.ꝙ de cō
suetudine curie.tales.i.excōicatos.q hñt reddere te
stimoniū. vel restituere pecuniā.idifferēter absoluere
ad tpˢ.ita ꝙ illato testimonio stati reicidāt.ipsofa/
cto.i eādē sñiaꝫ:⁊ dicit tales absolōnes potius ver/
bales quo ad hoīes ꝙꝫ reales.qº ad deū.cū eos non
peniteat.nec ex corde pectāt veniā. nec cōterātur. ꝗ
pp dicit absolutiōēs de rigore iuris nō faciēdas.xi.
q.c.cū aliqs.d.Ant.dicit se putare.ꝙ sic excoiº pōt
fieri ad tpˢ.ita ⁊ absolō ad tpˢ fieri pōt:⁊ ꝙ de iu
re tolaf vinculū excōicatiōis.lꝫ nō viculū pcti. ex qº
nō daf pñia.nam excōicatus pōt absolui iuitus:⁊
ipenitēs lꝫ secus i vinculo pcti.iuxta nō i.c.ab excōi
cato:de rescrip.⁊ q̄uis Pa. reprobet istos quo ad
hoc ꝙ absolutus ab excōicatiōe retinēs pctm̄ pos/
sit testificari.tñ quo ad hoc ꝙ possit fieri excōicatio
ad tpˢ.vt nūc petif ꝯsentit.qḋ etiā pōt ꝺclarari sic.
Excoiºqº ad id qḋ addit.s̄.pctm̄ ē quedā pena.seu
priuatio iuēta a iure positiuo.fm.s.Tho.vbi .s̄. ⁊
iō pōt aduenire.vel remoueri fm ꝙ ius positiuum
ordinat:⁊ iō sic ē dr̄ i iure.ꝙ ille q absoluif .i articu/
lo mortis reicidat i eādē.s.specie.a qua vere fuit ab
solutus. ita pōt ordināre ꝙ aliquis sit excōicatus.
vsqꝫ quo satisfaciat.sic.vel sit absolutus pp aliquā
cāꝫ:⁊ post reiadat. nisi fecerit qḋ facere tenef. imo
fm.s.Tho.ex sola volūtate habētis auctoritatem.
pōt remoueri etiā ab iuito.imo qñ non pdest.debet
remoueri vt ifra de absolutiōe patebit.vtrū autem
possit suspēdi.videf melius ꝺꝺ ꝙ remouef. vel ab/
soluif:⁊ iterū reincidit.pp aliquā culpā: puta q: nō
se psentat.vel q: nō satisfacit.vel q: se nō preparat:
vel nō penitet:⁊c.c.presenti:de sen.exco.lib.6.vide.℣.
iterdictū.p̄.§.8.Est aūt differētia iter excōicationē.
⁊ absolutionē.q: excōicatio pōt fieri cum cōdictiōe
proprie dicta: et deficiēte ꝯdictiōe.nō sequif excōica
tio.sed absolutio nō fit cū cōdictiōe ppie. q̄ est de
futuro.q̄ suspendit actū.bene tñ fit cū cōdictione de
pterito.vt dicēdo si es excōicatus:⁊c̄.sicut dicimus
si nō es baptizatus:⁊c̄. sed ista nō est proprie cōdi/
ctionalis:⁊ excōicatio sub cōdictiōe non ligat quo/
usqꝫ veniat cōdictio.c. a nobis.i.de sen. exco.vnde
ante cōdictionē pōt appellari.sed si pure fertur nō
releuaf per appellationē.de appel.pastoralis. trās/
fert tñ oēm cognitionē in superiorē.de sen.exco.per
tuas.Quid si dicat iudex excōico te si hēs res furti/
uas.nūquid per appellationem suspenditur.Re.fm
Hosti.nō.si habet illas.si tamen est occultū.ecclesia
nō iudicat de occultis.tamen quo ad deuꝫ est liga/
tus. hec fm Arch.ꝫ.xi.25.c.74.

9 ¶ Decimo. dicendū est quādo est nulla.nullitas.n.
pertinet ad formā.Et p̄ est nulla. quādo in sentētia
exprimif cā que est pctm̄.puta q: noluisti facere fur
tū.vel q: fecisti elemosynā.c.venerabilibº.§.vltimo:
de sen.exco.li.6.supra.e.§.2º.Secūdo quādo expri/
mif in sentētia cā ipossibilis.c.romana.§.i vniuersi
tate.e.ti.li.6.⁊ glo.c.per tuas.e.li.⁊ ti.Tertio quā/
do exprimif aliqd pro causa quod est cōtra ius seri
ptū.2.q.6.§.si sentētia:de consi. cū apostolus : ⁊ de
exce.pla.c.q: quorūdā:⁊ Pa.in.c.p̄.vt lite nō cōte.
circa fi.Quarto quādo exprimif in sententia causa
notorie iniusta.l.i.ff.q̄ sen.sine ape. rescin. ⁊ qḋ nō.
Inno.in.c.cū bertoldus:de re iudi.fm Pe. de pal.
debet esse in aliqua parte sententie.secus si in actis.
Quinto quādo nō expressus in sententia.sed aliūde
cōstat notorie de iniustitia:⁊ q̄uis in isto casu mul
ti teneāt ꝙ valeat tñ verior est opinio.q̄ dicit illam
eē nullā:⁊ de oibus his dictū est supra .§.2º. Sexto
quādo est notoriū cāꝫ eē falsam.siue exprimaf.siue
nō.vt puta excōicauit semproniuꝫ. q: expoliauit ti/
tiū.⁊ est notoriū ꝙ fuit aliud : ⁊ q̄uis glo.in.c.per
tuas.e.ti.dicat ꝙ tenet nisi exprimaf in sentētia. tñ
verius est qḋ ibi dicit Pa. ꝙ est nulla. q: nō est p/
sumptio ꝙ lex equissima velit rē tā iniustā.notorie/
tati.n.cedit psumptio supra.§.2º. Septimo ferf qñ
cū cōdictione ante cōdictionis euentū.fm Hosti.de
appel.c.preterea.2º.⁊.c.a nobis.p̄.e.ti. Uñ si pēdēte
cōdictiōe appellef.tenet appellatio:⁊ excōicatio est
nulla:⁊ nō fm Pa.in.d.c.preterea:ꝙ quādo senten/
tia hoīs datur sub cōdictiōe de futuro. debet pcede
re mera culpa.aut offensa.alias est iniusta.secus si
per statutū.c.romana.e.ti.li.6.§.caueāt : in glo.℣.
appellatio.§.4.5.⁊.6.⁊ in.e.c.§.25.⁊ .℣.suspēsio.
.§.8.⁊.℣.absolutio.3.prin. Octauo quādo senten/
tia est lata generaliter.sub cōdictione:⁊ per moduꝫ
sentētie.secus esset si per modū statuti:⁊ ante aduē/
tū cōdictiōis desinit eē iudex. tūc est nulla fm glo.
in.c.a nobis.de sen.exco.el p̄.⁊ Pa.i.c.cū ad hoc:ꝺ
de.nō resi.rō q: nō habuit effectū cōsumatū.quādo
habuit iurisdictionē.adducit.l.fi.ff.de penis: vbi di
cit.tex.ꝙ si aliquis magistratus interdicit alicui ob
suū delictū.ne exerceat certā arteꝫ. tollif hoc ipsofa/
cto. finito magistratu. Notandū tamen ꝙ Pi.in
.℣.excōicatio.p̄.§.21.tenet cōtrarium.nisi appellet.
Idem tenet.d.ar.f.5ª.xi.25.c.74. addēdit.c.pen. de
foro.cōpe.⁊.c.relatū:de offi.deleg.similiter Rosella
in.℣.excōicatio.7.§.31.⁊ nihil addit ad Pi. An/
gelica vero.℣.excōicatio.3.§.18. postqꝫ recitauit
opinionē Pa.tenet in fi.cōtrarium.s.ꝙ teneat.nisi
appellef.per eadem iura. Ego vero credo opinio/
nē glo.⁊ Pa.esse magis verā. ad illa iura q̄ all.Re.
dicitur ꝙ loquūtur quādo iurisdictio est incepta.ita
ꝙ iam habet aliquē effectū: ⁊ est acquisita iurisdi/
ctio. vnde ibi tex.c.pen.dicit.ꝙ iā est preuētus in iu/
risdictiōe.secus in pposito. q: excōicatio nō ē scd

pta: et cum expiret cito auctoritas. ideo non pot impedire.

x ¶ Decimo quando aliquis excoicaret maiori excoicatione illos qui excoicato participant non in crimine. sed in locutione: etc. Nam talis sententia non valet nisi premissa trina monitione. vel vna pro tribus et nisi expresse fuerint nominatim ipsi admonendi. c. statuimus. et c. constitutionem li.6. Pa.in.c.quod in dubijs.e.ti. recitat Jo.an. limitantem illud tex. ad excoicantem participantes excoicato ab alio. vt puta si epus fert hanc sententiam excoico omnes participantes excoicato ab archiepo vel a papa tunc n. ista sententia tenet sed forte sic in iusta et hoc videtur probari in.d.c.statutum ibi excoicatis ab eo. hoc etiam casu non tenet sententia suspensionis vel interdicti nisi premissa monitione.d.c.statutum.glo.i.d.c. constitutionem dicit quod hodie non pot fieri excoicatio cum participibus neque in generali neque in speciali nisi a papa et sic remotum est quod dicitur in.d.c.quod in dubijs. quamuis quidam dicant quod remouetur solum quando singulares persone excoicantur. sed prius tutius sm glo. et taliter excoicans sine monitione est suspensus per mensem ab ingressu ecclesie.d.c.sacro: de quo supra pri. Item quando sententia excoicationis est lata a delegato pape vltra comprehensa in rescripto delegationis tunc est ipso iure nulla de preben.c. vltimo vbi Pa. vltimo notabili dicit quod quidam voluerunt sumere argumentum ex illo tex. quod sententia excoicationis lata a delegato preter intentionem delegantis est ipso iure nulla. sed ista opinio non placet sibi neque.d. Ant. et breuiter concludit quod dummodo non excedat auctoritatem quam habet a delegante seu non excedat vires mandati vnde etiam si ferat sententiam sine monitione vel sine cause cognitione tenet quod tamen non est de intentione delegantis. imo dicit ibidem Pa. post Jo.an.i.c.prudentiam: de offi.dele. quod si delegatus fert sententiam contra clausulam insertam in rescripto continentem instructionem circa merita cause nihilominus tenet sententia. vnde opus est appellare. vnde patet quod falsum est id quod dicit Angelica in.v. excoicatio.5.§.8. vbi tenet primam opinionem: et ad.c. vltimum. Re. Inno. quod sententia fuit lata excedendo vires mandati et idem dicendum de alijs legatis. vnde absolutio contra formam hominis est nulla. secus contra formam iuris.xi.q.3.c.i. Idem dicendum de excoicatione que currunt de pari de peni.di.i.c.verbum et facit.c.si.de preben. ratio diuersitatis est quia quando dimittitur forma data ab homine nulla competit auctoritas. sed secus in forma iuris. vnde si alias habenti potestatem excoicandi mandetur a superiore vt excoicet certa forma data et non seruata. quia habet auctoritatem aliunde tenet.

xi ¶ Undecimo est nulla. quando iudex ferens sententiam non intendit ligare aliquem. respectu illius erit nulla quia excoicatio sumit vires ab intentione excoicatoris sm Pa.in.c.ex parte.el ii.de offi.or. facit glo.i.c.2. de testi.cog. Unde quando iudex generaliter excoicat non reuelantes. vel qui fecerunt aliquid. si intendit aliquos eximere ab hoc. non ligantur. Angelica.v.excoicatio.5.§.16. dicit esse simile quando fit ad instantiam alterius solum. quia et ipse non ligat vltra intentionem requirentis. all.c.bone memorie.el ii. de postu.prela. sed non video quomodo hoc possit stare. cum primo dicto.s. quod sumit vires ab intentione excoicatoris. Non.n.est dubium quod intentio excoicatoris et impetrantis possunt esse contrarie. Unde dicerem securius. quod si intentio excoicatoris est solum excoicare illos quos intendit requirens. verum esse dictum Angeli. alias secus: et sic stabimus primo dicto.s. quod sumit vires ex intentione excoicatoris. Et ex hoc potest solui alia.q. de facto. vbi quidam procurator impetrauit excoicationem contra omnes qui commiserunt furtum rerum sui dicti tali: et ipse similiter fuerat furatus pro parte. de quo fertur sententia. vtrum ipse procurator incurrat: et dicitur quod nisi excoicator intenderet illum excipere. quod incurrit. nec est recurrendum ad intentionem obtinentis. in dubio tamen posset dici quod non intendit. nisi de his qui petuntur.

xii ¶ Duodecimo. quando sententia fertur generaliter contra non facientes. puta restitutionem. vel non soluentes: et aliquis non facit. quia non pot. sm Pa. in.c.p. et.g. de offi.deleg. quia verba vniuersalia debent intelligi ciuiliter modo. ar.l.si cui.ff.de serui. hoc etiam tenet Fede. consi.93. idem intelligendum est de pena iuris. siue statutorum. Terdecimo: quando sententia fertur specialiter ab homine. puta excoicat testes nisi compareant: et non possunt comparere in termino. vel precipitur aliquid alicui quod ille non potest. sic etiam non tenet. vnde Pa.i.c. cum super: de testi.cogen.i glo.5. sic ait. Ego in hac.q. sic soleo distinguere. quod aut ex tenore sententie apparet quod iudex voluit omnino ligare non comparentem: et talis non tenet eo quod contineat intolerabilem errorem. de sen.exc. per tuas. Aut non constat ex tenore sententie. quia iudex simpliciter excoicauit. non comparentem in termino. sed ex aliquibus verbis potest iudicis mens deprehendi. vt quia dixit si contempserit. vel si distulerit in termino comparere: et non erit excoicatus. quia qui non potest non contemnit. in glo.in.c.quam sit: de elec.li.6.in.v.distulerit. aut non potest deprehendi: et sic non est excoicatus. quo ad deum. ex quo non deliquit. de re.iudi.c.p. li.6. sed quia quo ad ecclesiam excoicatio iniusta ligat. maxime quando est apparenter iniusta. poterit fieri absolutio saltem ad cautelam. plus tamen in subtilitate placet opinio Host. et Specu. vt dato: et probato impedimento facti. nulla indigeat absolutione. quia non videtur verisimile. quod iudex voluerit eum ligare. ar.c. vt nostrum prodeat. vt eccle.bene: et per hoc puto idem dicendum in sententia pape: et fortius quia sententia hoc casu non infringitur ex defectu potestatis. sed potius voluntatis. quod potius deberet presumi in papa. etiam que iustiori. hec Pa.

xiii ¶ Quartodecimo. quando sententia dicit quod aliquis faciat aliquid in certo termino: et terminus prorogatur ab illo cui facere debet: et sic non facit infra terminum. vtrum sit excoicatus. Inno.in.c.preterea.el ii. de appel.

ponit duas opiniões. vnā q non. qr creditor potest debitori suo terminū ꝓrogare.l.2.ff.si quis ca.facit.c.cū dilecti:de dolo ꝛ cōtu.ꝛ.c. de causis de officio delegati. Videt igit ꝓrogatio facta cū oībus appendiciis suis:ꝛ accessoriis:ꝛ sic nō icurrit. ar.rcla. accessoriū:de re iuris.li.6.sʒ si in termino ꝓrogato nō soluit tūc incidit.ar.in.l.sm si manēte.ff.d ꝓca/rio. Inno.ipe videt inherere opinioni ꝯrie:ꝛ idem Hosti.qr hoc nō dependet a facultate partis. lʒ.n. possit ꝓrogare terminū respectu solutiōis nō tamē respectu excōicatiōis. cū ergo hic versef factū iudi/cis.debet ꝯsensus illius interuenire.ar.i.l.labeo.i fi. ff.de arbi.ꝛ l.itē querit.§. quo iplecto.ff.locati. D. Ant.ante factū dicit tenendā secundā opinionē.q̄ tutior est.sed post factum pa opinio videt verior.qr iudex videtur fulminasse in fauorē partis:ꝛ sic dato partis ꝯsensu.excluditur ꝯtumatia Pa. dicit primā esse verissimā.adducit simile d iuramēto parti ꝓstitū.qd principaliter dirigit in deum. ita q deus recipit principalē obligationē. vt in.c.debitores:de iur.iur. ꝛ tamen pars pōt illud remittere.vel obli/gationē differre. vt est tex.in.c.ꝓ.de iur.iur.ꝛ i.c.f. de spon.ꝛ est rō.qr cū deus recipiat obligationē in fauorē partis.remittēte parte. remittit ꝛ deus. ita in ꝓposito.posset tū dici pro cōcordia.q vel iudex cogitauit de ista ꝓrogatiōe ꝛ etiā intēdebat vt creditor posset sententiā ꝛ debitū ꝓrogare ꝛ tunc sine dubio prima opinio ē vera. vel cogitauit ꝛ intēdebat q nō posset:ꝛ tūc est vera secūda opinio. vel nō cogitauit:ꝛ sic presumptiue pa est vera:ꝛ hoc ꝓbāt sue rationes.ar.fl.3a.ti.25.c.74. tenet simpliciter secundā opinionē. Angelica vero.v.excōicatio.ꝓ.§. .20.sʒ simplr primā.tu vo die sʒ datā distinctiōes.

14 ¶ Decimoquinto.quādo platus ꝓcipit.sub excōicatiōe. vel interdicto. q sacerdos reuellet peccatū quod solū scit in ꝯfessione.de exce.pla.c.dilectus.tā in tex. q̄ in glo.rō est qr sacerdos i hoc casu ē specialis vicarius dei.papa vero ē generalis.sʒ specialis in illa spē.est maior generali.c.studuisti.de offi.lega.vide .v.ꝯfessiōis celatio.§.ꝓ.vbi glosat hoc dictū : ꝛ ex illo tex.d.c.dilectus:sm Pa.ꝓ notabili optime probatur per locū a speciali.q eps potest facere excōicationē de furto:de quo vide.v.inquisitio.§.si.

15 ¶ Sextusdecimus.quando excōicatio est lata post appellationē legitimā.c.dilecti:de appel. ꝛ extra:d religi.do.c.cū dilectus:vbi sic ait Pa.nō.ꝓ.q sententie cēsure late.post appellationē. etiā extra iudicialē.ipso iure sunt nulle : ꝛ ex hoc nō bonā praticam. cū quis timet iniuste excōicari. extra iudicionaliter appellet a grauamine verisimiliter futuro.in.c.per tuas.de exco.ꝛ Pa.ibi. Secus esset quādo appellatio fieret potest sētentiā excōicationis.qr ꝯsuis tunc deferret ad superiorē iurisdictionē. tū non suspēderet excōicationē.c.cū in.de testi. Et allegās nullitatē nō petens absolutionē.debet audiri. secus de allegante iniustā sententiā. Ex his pʒ quid dicendū qn iudex dicat excōico te si appelles ꝛ ipe postea appellat dicendū est.n.sm Hosti. q si appellaa erit iusta. sententia erit nulla. vtpote post appellationē. vel qr ꝯtinet itolerabilē errorē. est.n.de iure nature vt qlʒ possit se defendere.tū qr fieret i ꝓiudiciū superioris .ad quē est appellādū.si vero eēt friuola. sentētia teneret:ꝛ hoc eēt determinādū p superiorē:ꝛ ꝯsuis Pa. recitet diuersas oppiniones i.c.ꝓterea:de appel.ar/ca si.ꝛ tandē videat dubitare.tū ꝓdicta determinatio videt melior.sʒ Pis.i.v.cōicatio.ꝓ.ꝛ.d.ar.f.3a. tit.25.c.73.ait. Si prelatus dicat excōico te.si appelles.vel cū te ꝓparaueris ad appellādū. talis sententia non tenet.cū qlʒ oppressus possit appellare. sm Hosti. Idē est si sedi apostolice se comisit.c. ad audientiā:de appel. Idē si iter arreptū ad papā.c.dilecti filii.e.ti. Sʒ quid si dicat excōico te si degeris/vel si eligis.ꝛc.q si est notoriū ipm iniuste ꝓcedere: tunc sentētia nō tenet. vt ꝯtinens itolerabilē errorē. si vero est notū illū posse. tūc appellatio esset friuola:ꝛ sic ligaret.si vero esset dubiū.tūc curreret dubitatio. Inno.ꝛ Pa.in.d.c. ꝓterea: ꝛ tunc credo esset ponderandū.vtrū sentētia ꝓcedat. puta qr excōicat anteq̄ʒ digat.vel sequat. puta qr ꝯdictio nōdū iplecta. Sed quid si iudex dicat in sentētia.si nō satisfeceris infra talē terminū.ex nūc ego te excōico.nūqd per appellationē suspendat .hec sentētia. ꝯsuis qdā dicant q nō. Pa.tamen in.d.c.ꝓterea.c.f.ꝛ coiter doc.tenent ꝯtrariū:ꝛ bene vt nō sit differētia.an dicat excōico te ex nunc. seu dicat excōico te ex tunc. semper.n.idem resultat effectus. nūq̄ʒ.n.ligat nisi i euentu cōdictiōis.hoc videtur probari in simili. in.c. vnica:de pre.pb.cū glo.ibi.in.v.ex nūc. Nā sententia hoꝝ verboꝝ hec est.excōico te ex nūc.i.ex nūc decerno q si nō satisfeceris in termino.sis tūc excōicatus:ꝛ sic si appellatio interponat ante terminū. precedet sententiā:ꝛ ista optime faciūt ad dubium precedens. Si aūt non ꝓsequit appellationē sm q debet.tūc sententia habet effectum suum. vide aliquid.v.suspensio.§.ꝛ.

¶ Septimodecimo. qn̄ lata ē sētā a nō suo iudice 16 .c.ad nrā:de ꝯsue. vbi sic dicit Pa. ꝓ notabili. q lʒ ex ꝯsuetudine possit acquiri iurisdictio vt i.c.cuʒ ꝯtingat:de foro.ꝯpe.ꝛ.9.q.3.c.ꝯsuitus. nō tū valet ꝯsuetudo vt sententia a non suo iudice lata teneat. est.n.irrationabile vt valeat sententia a non habēte iurisdictionē. Quid ē faciūt exceptionē. quā facit glo.in.d.c.ad nostrā.nisi ex certa scientia quis consensisset in eum tāq̄ʒ in iudicem proprium.sed bene consideranti nulla est.qr vel per consensum est effectus proprius iudex:ꝛ sic nō esset sententia a nō suo iudice. vel nō est effectus:ꝛ si nō tenet. Decimooctauo.quādo est lata ꝯ exēptū.c.cū dilectus:d relig.do. vbi Pa.f.nō. Excoīo nullā ꝯ exēptū etiā si nulla ꝓcedat appellaa : ꝛ glo.i.c.ꝓ.iticeo.v.li.6.ꝛ.autēlā

Decimonono. quādo plātus excōicat aliquē ꝯ tenorē sui priuilegij. c. cum capella: de priuil. ⁊. c. quāto: vbi Pa. priuilegia nō sunt violāda etiā indirecte. Uigesimo quādo est ab excōicato. q2 ex quo ē extra ecclesiā. nō pōt alios extra ponere. Nisi qñ est occultus de quo supra. ꝟ. excōicatio. p. §. xi. ⁊. xii. Uigesimoprimo quādo ferēs sententiā violauit interdictū hōis. c. tāto: de exce. pla. vbi dr̄ ꝙ nō seruans interdictū. suspēsus est ab officio. ⁊ beneficio: ⁊ oī iurisdictiōe. sm̄ vnū intellectū illius tex. ⁊ irritātur sententie excōicatiōis iterdicti: ⁊ collatiōes beneficioꝝ: ⁊ istitutiones attētate post violationē iterdicti. ex quo sequiꝛ ꝙ facta ante violationē etiā post interdictū tenent. Et nō ꝙ violās interdictū. nō est ipsofacto priuat' beneficijs. nec excōicatus. sed priuādus per sententiā. sꝫ ē suspēsus. hec oia i. d. c. tāta. J. ꝟ. iterdictū. 5. §. i.

17 ¶ Uigesimosecūdo qñ fertur a delegato impetrato ab excōicato. i casu nō permisso. Nā solū pōt impetrare excōicatus rescriptū sup articulo excōicatiōis vel appellatiōis. alias nō. Et oīa gesta per eū vigore talis rescripti. sunt ipo iure nulla. et sine exceptionis ope. hec oia in. c. p. de rescrip. li. 6. Si aūt delegatus sit ab excōicato: ⁊ recepit delegationē anteꝙ esset ipse delegās excōicatus. tenet. ⁊ retinet. secus si postꝙ fuit excomunicatus sm̄ Pe. de pal. 4. di. 18. Uigesimotertio qñ ferꝛ ꝯ insinuātes. vel exponētes supioribus. aut aplice sedis legatis. vel igsitoribus. statū ecclesiaꝝ. monasterioꝝ. seu locoꝝ suoꝝ. personaꝝ: ⁊ rerū ipoꝝ. de offi. or. q2 plerique.

18 ¶ Uigesimoqrto qñ excōicatur collegiū. vel vniuersitas. q2 posset irretiꝛ inoxios. c. romana. §. i vniuersitatē. eo. ti. li. 6. In q° casu diuersi diuersimode dicunt. Tex. n. in. d. §. dicit. Penitus prohibemus: ⁊ videtur verbū expressum. ꝙ nō teneat. Pis. etiā. ꝟ. excōicatio. p. circa fi. dicit. ꝙ non potest excōicari adducendo rōeꝫ tex. ⁊ nihil addit: ⁊ sic multi simplr tenent ꝙ sit nulla. glo. vero i. d. §. dicit. ꝙ tutius est dicere. ꝙ teneat in. c. etiā: cū tu. de testi. dicitꝛ. ꝙ qdā archieps excōicauerat quoddā colegiū canonicoꝝ. ⁊ nihil respondet papa de collegio. sed solū dicit ꝙ nō tenet. q2 post appellationē. Unde ex illo tex. habetur expresse. ꝙ tenet. Pa. etiā i. d. c. cū tu. dicit ꝙ licet vniuersitas non debeat excōicari. vt in. d. §. in singulos tamē de vniuersitate. fieri potest. licet nemo excipiatur. vt puta excōicamus oēs canonicos talis ecclesie. ⁊ intellige ꝙ omnes ⁊ singuli sint capaces. hec dico pp̄ter nō in. d. § licet Pa. Angelica in. ꝟ. excōicatio. p. §. 7. transit cū glo. dicens. ꝙ non debet excōicari. si tamen excōicatur tenet. Rosella in. ꝟ. excōicatio. 7. §. 47. adducit multos. cū multꝭ distinctionibus. quas infra tangam Pe. de pal. 4. di. 18. q. 1ª. ar° 5°. dicit. ꝙ vniuersitas nō potest excōicari. Prima ratio Hosti. q2 nō habet animā. nō. n. habet vnū corpus verū. sed fictum. sm̄ ꝙ dicit Pa. diffuso sermone. post Bar. in. c. dilectus. el. 1°. de symo. supra. ꝟ. ciuitas. §. 1°. ⁊. 2°. ⁊ infra. ꝟ. excōicatio. 5. casu. 5. §. 2. Ista ratio nō multū placet Pe. q2 pari ratione nō posset interdici. Et ideo addit secūdā rationē. q̄ est melior sm̄ eū. q2 sententia est ipo iure nulla. q̄ habet intolerabilē errorē expressum. c. per tuas. e. tit. sed ista est hmōi. in qua vniuersitas sub hoc nomine excōicatur. d. c. romana. vnde si dicatꝛ sic excōico vniuersitatē Parisiensem. vel totū capitulū. vel simile. est ꝯtra ius expresse ideo. Et eodem modo si diceret oēs ⁊ singulos. de tali vniuersitate. Tertia ratio sm̄ Pe. q2 videtur eē oppositio in adiecto. q2 excōicatus. est seperatus a coione hominū. non aūt a coione sui. si ergo vniuersitas excōicatur ipa seperatꝛ a cōione omniū hominū alioꝝ ab illa. nō autē intra se inuicem: ⁊ vnus poterit alteri cōicare. quod est ꝯtra rationē excōicationis maioris. Si aūt diceret excōico omnes q fuerūt actores. vel cōsentiētes: ⁊c. valeret. hec Pe. d. ar. 5. in tertia pte. ti. 25. c. 75. circa fi. sic ait. Excōicari nō potest collegiū. vel cōitas. d. c. romana. quod si fiat licet quidā dicant ꝙ tenet. alij tamen dicūt sm̄ Ricar. in. 4. ⁊ melius ꝙ nō tenet. sꝫ bene possunt excōicari singuli de collegio. sm̄ Hosti. puta sub his verbis excōico prepositū decanum. ⁊ oēs alios de tali collegio. hec ille. Ge. in. d. §. sic ait. si excōicās profert eo animo vt ligetur vniuersitas. clarū est ꝙ est nulla. q2 excōicatio ordinatur ad ligandū animā. c. ii. c. p. li. 6. sed vniuersitas nō habet animā. aut intēdit ligare singulos de vniuersitate: ⁊ dubiū residet super hoc verbo penitus. q2 si est exclusiuū potestatis. non valeret sententia. q2 lata a non suo iudice. de iudi. at si derisi: ⁊ ꝙ sit priuatiua potestatꝭ ipo iure tenet Jo. an. in. c. vnico: de postu. lib. 5. Nā ipe tex. loquitur quādo excōicatio proferꝛ ea intentiōe vt singuli ligētur vt probat tex. in ratione. q2 dicit ꝙ cōtingeret inoxios. hec ille. ⁊ bene. vnde patet ꝙ diuersi diuersa dicunt. Cōprehēdendo tamen oia quātū ad sensum. sic posset dici. ꝙ vel loquimur de sentētia interdicti: ⁊ sic sm̄ Hosti. ⁊ alios potest vniuersitas interdici simpliciter. vel loquimur de excōicatione: ⁊ hoc dupliciter. vel accipiēdo ipam vniuersitatē sm̄ suam rationē cōeꝫ: ⁊ sic non habet animā: ⁊ nullo modo potest excōicari. q2 nō est capax: ⁊ sic itelligēdi sunt illi qui dicūt ꝙ nullo modo: ⁊c. Alio modo accipiꝛ vniuersitas pro singulis personis. simpliciter. i. sine aliqua applicatiōe. ad aliquem actū. vt dicēdo excōico singulos. vel oēs de collegio. nihil aliud addendo: ⁊ in isto sensu videtur loqui tex. s. penitus inhibemus. aliquādo. n. cōtingeret irretiri inoxiū: ⁊ si feratur sententia isto modo est nulla. q2 cōtinet expressum errorē. s. q2 est ꝯtra ius scriptū in. d. §. vel quia sm̄ Ge. est priuatus auctoritate. vel accipitur collegium pro personis applicatis ad aliquam culpaꝫ. siue omnes de collegio comiserint siue aliqui: ⁊ tūc dico ꝙ possint omnes excomunicari. vel aliqui

vt dicēdo excōico.ꝓpositū pp talem culpā:⁊ omnes alios q comiserūt vel ꝯsenserūt.vel sīlia:⁊ ista ē sententia ipsius tex.i.d.§.in.fi.vbi sic ait.ſʒ in illos dūtaxat de collegio vel vniuersitate. quos culpabiles eē cōstiterit promulget.hec ibi. hāc totā distinctionē3.accepi a.s.Tho.4.d.18.q.2ª.arᵒ.3.qlª.2ª.vbi sic ait. Excōicari nō debet aliqs nisi pro pctō mortali. pctm aūt in actu ꝯsistit:actus aūt nō est cōitatis. ſʒ singulaꝝ psonaꝝ.vt frequēter:⁊ iō singuli de cōitate excōicari pñt.nō aūt ipa cōitas:⁊ si etiam quāqʒ actus sit totius alicuiꝰ cōitatis. vt qñ multi trahūt nauē.quā nullus trahere posset.tñ nō ē ꝓbabile.ꝙ aliqua cōitas.ita tota ad malū cōsentiat.qn aliqui sint dissentiētes:⁊ nō ē dei q iudicat oia. vt ꝯdēnet iustū cū ipio. vt dr Gen.29.iō ecclesia q̄ iudiciū dei imitari debet.satis ꝓuide statuit. vt tota cōitas nō excōicet.ne colligēdo zizanijs simul eradicet ⁊ triticū: ⁊ ad.7ᵐ.arᵐ.ait.suspēsio nō tāta pena ē q̄ta excoᵒ. q2 suspensi nō fraudātur ecclesie suffragijs.vñ aliqñ totū regnū interdicit.ꝓpter pctm regis.vnde nō est sile de excōicatiōe ⁊ interdicto.hec.s.Tho.vbi tota nra distinctio ꝯtinet q̄ etiā ꝓbat per supiora.

19 ¶25ᵒ.Qñ fert a mero laico.vel muliere. etiā abbatissa.pᵐ ponit Pan.in.c.ab excōicato : de rescrip.⁊ in.c.aqua:de ꝯse.eccl.2ᵐ habes de pe.⁊ re.c.noua q̄dā ⁊ ambo habes. ab Archiepō flo.3ª.ti.25.c.75. papa tñ solus.posset comittere laico puro sm Pa. in.c.decernimus.de iudi. pª.col.posset etiā comitti mulieri.q2 ē de iure positiuo.secus quo ad ordines. q2 est de iure diuino.vbi.s.hoc idē tenet Pe. Addit ꝙ nec nouitius qui hʒ coronā monachalē.nō clericalē.ab epō.vel alio q dare possit:⁊ sola pª tōsura. cū iurisdictiōe sufficiat.sm eūdē Pe. 26ᵒ.Qñ est ab vno delegato sine alio.qñ nō est ibi clausula.ꝙ si nō oēs.de offi.deleg.cāʒ.idē Pe. 27.sm Pe. de Pal. est nulla ex parte cause.nō expsse.ſʒ tacite.si.n.excōicet oēs veniētes ad altare. nisi sibi.vel suo mādato ꝯfessos.vel oēs q nō sunt ꝯfessi sibi.vel suo mādato quo ad ꝯfessos fratribus. nulla est ipo iure. vñ dr i decre. bñdicti. iter cōtās.q̄ tñ nō est reuocata.i concilio vienēsi.vbi sic habet fratres pñt audire cōfessiones:⁊ post:excōicatiōes vero.vel sñias latas per platos ꝯ hmōi.vel eiꝰ fraudē.denūtiamus irritas: ⁊ inanes. hec Pe. vbi supra arᵒ.4ᵒ.

20 ¶Excōicatus.pōt iteꝝ excōicari.vñ.s.Tho.vbi.s. Ille q excōicatus est vna excōicatiōe.pōt iteꝝ excōicari per eiusdē excōicatiōis iteratiōnē ad maiorē3 sui confusionē.vt vel sic a pctō resiliat.vel pp alias causas:⁊ tūc tot sunt pncipales excōicatiōes.quot cāe.ꝓ qbus aliqs excōicat:⁊ Pe. sic ait. Pōt quis ligari diuersis excōicationibus.nō solū ꝓ diuersis cāis.a iure.vt si eēt incēdiarius ⁊ pcussor clerici. ſʒ et ꝓ diuersis cāis.a diuersis iudicibꝰ:⁊ pro vna ab hoīe:⁊ alia a iure:⁊ ꝓ eadem ab hoīe.⁊ a iure. Si aūt ꝓ eadē cā in iuribus diuersis inuenit sententia lata.videtur esse vna.hec Pe.⁊ multa alia ad propositum.3.q.4.engeltrudam.

Excōicatio.3ᵒ.de cā efficiēte:⁊ ꝓ ab hoīe.de q̄
c sic ait.s.Tho.4.di.18.q.2.arᵒ.3.qlª.pª. Cū p iurisdictionē aliqs ꝯstituit in gradu supioritatis respectu eius in quē hʒ iurisdictionē.q2 est iudex eius.iō nullus hʒ in seipm. vel supiorē.vel eq̄lē iurisdictionē:⁊ per ꝯñs nullus pōt seipm excōicare. vel supiorē.vel equalē.c.cū iferior.21.di. Et iteꝝ idē3 .s.doc.ait.qñ sacerdos excōicat i generali.ꝓ furto. vel alio hmōi.in tali casu.nec ipe.neqʒ equalis. nec supior.si faceret furtū icurret.q2 par in parē non hʒ imperiū.nec valet.vt idē.s.doc. arguit. ꝙ aliqs in foro penitētie pōt supiorē absoluere. q2 absolutio ⁊ ligatio in foro ꝯfessiōis.est quo ad deum tm̄. apud 5
quē aliqs alio iferior reddit p pctm. ſʒ excōicatio ē in foro exteriori.in quo aliqs nō amittit supioritatē ex hoc ipo ꝙ peccat.vñ nō est silis rō in vtroqʒ foro:⁊ tñ in foro ꝯfessiōis.aliqs nō pōt seipm absoluere.nec supiorē.nec equalē.de mortali. nisi ex comissione sibi facta.hec ille. Ex qbus pʒ.ꝙ falsum est id qđ dicūt aliq.archiepm vel epm ligari.statuto epi. qñ ꝓhibet aliqđ maleficiū : ⁊ ꝙ nō ligētur tʒ Pa. in.c.ꝓ.de rap.fi.⁊.c.nup.de sen.exc.secus eēt si excomunicator coicaret ipi excōicādo. in delicto. dādo ꝯsiliū:⁊c̄. vt in.c.nup.⁊.ti.q2 ista est sñia iuris.secus de sñia hoīs.q2 seipm ligare nō pōt.hec Pa. i.d.c. nup. Pe.de pal.vbi.s.arᵒ.ꝓ.sic ait. Oēs epōs.subditos de diocesi nō exēptos.pōt excōicare iure ordinario.q2 excōicatio ē ꝓprius mucro epo.16.q.2.visis ꝯ fi.ibi.felici mucrone epi.sacerdotū piacula recēsent ſʒ anathema solēne soli epo reseruat. Inferior platus epo q de iure vel ꝯsuetudine hʒ subditos:⁊ i foro ꝯtētioso ecclesiastico ius reddere pōt: ⁊ q2 iudiciū reddit in iuictū:⁊ sine cohibitiōe nulla ē iurisdictio eo ipo pōt excōicare sicut archidiaconus hñs curā: ⁊ decanus ruralis si ⁊ ipe curā hʒ. silr decanus si nō solum habet curā aiaꝝ. ſʒ ⁊ cause cognitionē.⁊ decisionē3.per quā facit ius actori.de reo.canonice corā se.cātor aut succētor.vel alius ad quē p modū iudicij.vel fori ꝯtētiosi.ptinet iurisdictio.super clericos cori. Si aūt talē curā sic iudicialiter cognoscētē nō hñt.nec p ꝯñs possunt excōicare.cū hoc sit iurisdictiōis:⁊ fori cōtentiosi. ꝯsuetudo.n.dat iurisdictionē.iurisdictio aūt sine modica cohertiōe nulla est.quā itelligit papa excōicationē.de offi.deleg.c. ex līis. Curatus simplex q2 talē iurisdictionē nō hʒ. nō pōt excōicare de iure. ſʒ q2 ꝯsuetudo pōt dare iurisdictionē itegrā:⁊ forte cū rōe dimidiā. idē est ꝙ q̄tū hñt de ꝯsuetudine.facere pñt:⁊ non plus.puta pro certis casibus manifestis generalibus : ⁊ nō in speciali.ꝺ offi.or.c.2. Et prior ꝯuētualis p electionē positus.pōt excōicare.c.cū i ecclesijs.ꝺ maio.⁊ obe. secus de priore claustrali. q sine electiōe ponitur ab abbate.lʒ nō possit amoueri sine cā.nec hʒ auctori/

tatem nisi quãtũ abbas sibi comittit.cuius est dele/gatus.sed abbate mortuo.prior eius vicẽ gerit. per legẽ:ꝛ tũc iure suo põt excõicare.sicut capitulũ vacã/te sede.qñ gerit vices in spiritualib⁹ epi mortui.c.is g.de maio.ꝛ obe. Abbas q: ꝛ ipe est iudex mona/chorum suorum p electionẽ.dũ tñ sit ꝯfirmat⁹.d symo.c. sicut cardinalis nõ eps in ecclesia sui tituli.põt fulmi/nare.c.hoc põt.e.tit. Officialis epi.vel cuiuscũqz q hz curã.hoc põt. Prior collegio assignatus.qui sine abbate totalr regit cõuẽtũ. silr guardianus.videt posse excõicare.prior q fit p electionẽ.qñ fit p prouisionẽ supioris.silr põt.de offi.or.c.3.i glo.ꝛ.c.quã/ta.i glo.legatus excõicat i prouintia sibi debita.nõ extra etiã.si sit de latere.c.nouit:de offi.leg. legatus simplr hoc põt. nisi qñ legatus a latere supuenit.c. nolẽtes.de offi.leg. Quis possit excõicare iure dele/gatiõis.de legato pape nõ est dubiũ.nec subdelega to ab eo.q solus subdelegare põt. Item officialis vt dictũ est sz magis iure alterius q̃ suo. Itẽ delegat⁹ cuiuslibet ordinarij.q põt excõicare.q: hoc est iuris/dictiõis.iõ põt comitti.visitator missus nõ ad sim/plicẽ inqstã faciẽdã:ꝛ referrẽdã. sed ad corrigẽdũ. igrẽdũ:ꝛ puniẽdũ. qḋ sine cẽsura ecclesiastica bene fieri nõ põt.d offi.dleg.ex tuis. Nõ oz q prior clau stralis possit q habet abbatẽ presentem qui hoc põt vñ nisi specialr sit sibi comissum ab abbate vel ha/beat ex ꝯsuetudine nõ hz fulminar.sz disciplina. vñ ꝛ vicarius.vel firmarius curari cui ex toto ꝛ p totũ ãnũ vices suas itegre cõmisit.h⁹ põt.q:sic hz ꝯsuetu do.b Pe.de pal.oia ista con. ar.f.5.tit.25.c.75.

1 ¶ Ad maiorẽ declarationẽ eorum q̃ dicta sunt in pre/cedenti. Notãdũ sm Pa.i diuersis locis ꝙ q excõi/care nemo põt nisi sit iudex ecclesiasticus: ꝛ habeat subditos.ad hoc.c.i.e.ti.lib.6. Itẽ sm.c.oẽs prelati ꝓprie dicti:de quo.ꝟ.platus prin.habẽtes subditos in actu.pñt excõicare.c.cum in ecclesijs de maio. ꝛ obe.ꝛ.c.sicut.de symo. sm Jo.an.in.c.cũ cõtingat. de fo.ꝯpe. Inferiores plati.epis.nisi sint exẽpti cum suis subditis. nõ hñt territoriũ. q: tota dyocesis est territoriũ epi.de archidiacono aũt dicit idem Pa. in.c.ꝙ.de eo.qui.fur.or.rece. q de iure excõicare nõ põt.nec fundat itẽtionẽ suã nisi in duobus.q̃ nõ i.c. ad hec.de offi.archi.ꝙ. in quadã.f.q examinet cle/ricos ordinãdos:ꝛ ad beneficia. In alijs vero sitqd precipit hoc facit de iure speciali: ꝛ cõiter stat in cõ suetudine.ad hoc qḋ nõ in.c.2.de exce.pla.ꝛ sic in/tellige ea q̃ in.ꝙ.precedenti dicitur.

2 ¶ Papa põt facere in toto mundo excõicationem. Eps aũt ꝛ qlz superior in sua iurisdictiõe. Eps tñ nõ videt posse facere statuta sine consilio capituli. vnde Pa.in.c.q̃to. de his. q̃ fi.a prela.sic ait. Nõ ibi statuenda q statutũ episcopi sine cõsensu capi/tuli.non valet: ꝛ nõ bene q in statutis cõdendis p epm nec⁹ non requirit cõsensus capituli. sed sufficit cõsiliũ.quid aũt si capitulũ nõ vult prestare cõsiliũ. imo dissentit.vide archi.ꝛ Jo.an. in.c.ꝙ.de consti. lib.6.vbi cõcludunt.statuta valere si per capitulum nil rõnabile opponit: ꝛ hoc est mihi indubitabile. q: cũ requirat cõsiliũ:ꝛ non cõsensus. satisfactũ est iuri.ex sola petitiõe:ꝛ expectatiõe responsi. cũ nõ te/neat cõsiliũ sequi.vt in.c.cũ inueteri. de elec.ꝛ in.c. cũ olim.de arbi. Et debet corrigere subditos cũ ꝯsi/lio capituli.valet tñ ꝯsue ꝯtra.vt i.c.3.de ꝯsue.li.6.

Excomunicatio.4.de causa materiali:ꝛ ꝙ in

c cõi.quis possit excõicari.deinde de casibus po sitis in iure. Excõicari non põt papa.nisi ꝓp heresim. de qua ꝛ iudicari põt ꝛ deponi.40.di.c.si papa.alias excõicari non põt.neqz a canone. q: eo solutus est. q̃uis sm canones deceat viuere.nec ab homine.q: est superior omnibus.di.21.inferior.9.q. vltima.c.patet:nec etiã minori participãdo cũ exco municatis.c.nulli.de sen.exc.in glo.vide aliquid su/pra excõicatio.2.prin. Excõicari nõ potest mortu⁹ eo q non est homo.de si.ca.c.ꝙ. nec potest peccare:ꝛ moneri.vel esse cõtumax. sine quibus nõ fit excõica tio. In quibusdã tamẽ casibus ad terrorẽ excõicat ratione precedẽtis vinculi.ꝓpter qḋ negat sepultu/ra:ꝛ coio oratiõis.sicut in crimine heresis:ꝛ in no/torio crimine decedentes. Excõicandi sunt etiã post mortẽ quorum scripta cõtinent hereses. qḋ intelligitur nisi:ꝛ scripta:ꝛ seipos submisissent correctioni:ꝛ de terminatiõi ecclesie.vt fecit abbas Joachiz.de sum. tri.ꝛ si.ca.c.dãnamus ꝛ etiã qui hereticos heredes instituit.24.q.2.sane. Excõicari nõ potest infidelis. q: nõ habent caracterẽ baptismi.per quẽ ãnumera ti sunt in populo dei.s.per baptismũ.a quibus sepa/ratur quis per excõicationẽ. Unde apostolus ꝙ cor. 5.quid mihi est.d his qui foris sunt iudicare.2.q.i. multi:sed de coione extrinseca fideliũ inquãtũ ani/malia ciuilia:ꝛ socialia.vt pote in cõmercijs:ꝛ alijs actibus humanis. q̃uis ĩ tali coione directe exclu di non possint.ita q exclusio termineẗ in eos. q: nõ sunt in hoc subditi:per indirrectus tamen possunt.s. interdicẽdo fidelibus coionem taliũ. Excõicari non possunt pueri.furiosi.vel quicũq carent vsu ratiõis q: non possunt peccare. Excõicari nõ possunt.neqz suspendi.nec interdici. fratres mendicãtes ab epis. vel alijs prelatis ecclesie nisi super hoc haberent spe cialẽ licentiã:ꝛ auctoritatẽ pape. que omnia patẽt in suis priuilegijs. quõ notoria sunt ista priuilegia .ꝟ.priuilegiũ.ꝙ.5. Nec subditi ordinariorum.possunt ab eis excõicari.eo q participent cũ exẽptis.c.quã/to.de priuil. Alias tamen exẽpti ratione delicti:con tractus.vel rei de qua agitur possunt excõicari.c.ꝙ. de priuil.lib.6. ꝛ similiter non subditi qui rõe istorum fiunt subditi.c.ꝙ.de rapto.quidã tamen habent etiã priuilegiũ circa hmõi:similiter impediẽtes iurisdi/ctionẽ. licet aliter nõ subditi qui hoc ipo fiunt subdi 1

d.possint excōicari ab illo cuius impediunt iurisdi ctionē.c.ꝑ.de offi. deleg.⁊.c.significasti. Unde.j.ꝟ. exemptus principio.⁊ in.d.§.5. Excōicari non pōt imperator.vel princeps ab epo suo.2.q.7.§.cuȝ balaam. Excōicatur aūt regulariter imperator: ⁊ rex post monitionē solū ꝓ notorio di.66. valētianus. Excōicari pōt archiepūs.vel epūs a suo subdito.delegato a superiori.2.q.6.si quis episcopus. de de.non resi.ex tua:⁊.c.sane.de offi.deleg.⁊ licet metropolitanus nō possit excōicare subditos suffraganei sui. potest tñ excōicare epm.quasi sibi subditū.dū tamē prius fuerit interdictus:⁊ suspensus.q: aliter nō debet excōicare.de offi.deleg.sane: ⁊ similiter officialis suffraganeoꝝ. potest excōicare. de offi.vica.c.i. q: vna sedes.2.q.6. Excōicari nō potest q cessit bonis qui quasi quo ad bona desijt eē subditus. de solutiō.c.3.con.Ꝓe.de pal.⁊ ar.sl.vbi supra.

1 ¶ Querit.2°. Nūquid statutū ordinarij.vel qdcūqȝ synodale.liget nō subditos delinquētes in loco statuētis.data scientia statuti glo.in.c.a nobis.el ꝑ.de sen.exc.cōcludit ꝙ sic.ex quo delinquūt in loco statuētis.c.ꝑ.lib.6.de priuil. vbi dicit tex. ꝙ fit subdit⁹ ratione delicti: cōtractus.vel rei de q̄ agit. Idē tenent cōiter legiste i.l. cūctos populos.C.de sum.tri. ⁊ fi.ca.facit tex.c.q̄ cōtra mores.di.8.Cōtrariū videtur dicere tex.in.d.c.a nobis. Inno.ibidē.videtur variare:⁊ rō p⁹ opinionis.videtur eē.q: tēpore quo fit statutū.statuēs nō habet iurisdictionem i actu in non subditos.ergo cū statutū assumat vires tēpore promulgatiōis nō est potēs ad cōprehēdendos nō subditos.cuȝ anteq̄ȝ veniat casus iurisdictionē tribuens non possit iste.suā iurisdictionē exercere.ar.c.ꝑ. de offi.or.lib.6.ad idem.l.obseruandū.in fi.ff.de offi.procō.Pa.i.d.c.a nobis. post Inno.distinguit ꝙ aut querimus de statuto. aut de sentētia. hec distinctio sumit ex glo.in.c.romana.de sen.exc.lib.6. ⁊ in.c.vt animaꝝ.de ꝯsti.e.lib.ꝑ.casu si delinquens ratione delicti fiat subditus: hoc pro tanto dico q: aliqui vt archiepūs fm aliquos:⁊ similiter mēdicātes. ex sua exemptione habent ꝙ non fiunt subditi. ratione delicti: incurrit. Nam lex semper loquitur. vt.l.arriani.C.de heret.ideo incōtinenti.cū nō subditus delingt.efficitur de iurisdictiōe statuentis:⁊ ligatur statuto suo:⁊ sic intelligit prima opinio. Si aūt feratur per modū sentētie generalis.sic videtur ꝙ sententia non liget. nisi subditos sentētiātis tunc quādo sententiā profert respectu delicti cōmittendi: ⁊ sic intelligitur.d.c.a nobis.cuȝ ratione.2ᵉ.opinionis. Sentētia.n.incōtinenti assumit vires:⁊ incōtinenti in eū cōtra quē fert.Unde habet cōprehēdere tantū subditos.qui sunt subditi.tunc: facit.l.vsufructus.ff.de stipu.seruo.sed secus in statuto. qd habet vires tempore delicti. Et q̄uis multi multa dicant circa istū casum. ista tñ distinctio Pa. post Inno. ⁊ Hosti.est valde probabilis:⁊ ꝯsona.tex.d.c.a nobis:⁊.d.c.i.de priuil.lib.6.⁊ mihi magis placet.

¶ Querit.3°.ꝑsupposito ꝙ non subditi delinquētes in territorio statuentis ligent statuto. data scientia statuti.querit quid dicēdū de ignorātibus.glo.in.c. a nobis.de sen.exc.el ꝑ.⁊ Bar.in.l.cūctos populos .C.de san.tri.⁊ fi.ca.quē sequit.d.Anto.dicūt.ꝙ si statutū punit factū alias dānatū ligat.etiā ignorātes.contrariū tenet Jo.an.in.d.c.a nobis.⁊ in.c.vt animaꝝ de consti.lib.6.vbi tex. videt expressus.qui videt loqui de furto.qd est actus dānatus: ⁊ tñ nō incurrit.Nec valet solutio.d.Anto. ad istuȝ tex.qui dicit.ꝙ loquit quādo ligat solū ratione contemptus. q: ibi vt dictū est loquit de furto:⁊c̄. nec potest dici contēnere statutū qui illud ignorat. Unde infra.ꝟ. excōicatio .7. post vltimū casum.§.ꝑ. 2

¶ Querit.4.Nūquid subditus delinquēs extra territoriū statuentis.incidat in penā statuti. Inno.i.c. a nobis.el ꝑ.c.ti.tenet ꝙ sic.cōtrariū dicit tex.i.d.c. vt animaꝝ.de cōsti.lib.6.Bar.in.l.cūctos populos .C.de sum.tri.⁊ fi.ca.distinguit. ꝙ aut statuēs agebat ligare expresse subditos extra delinquētes:⁊ tūc ligantur subditi.exēplū dicit statutū quicūqȝ comiserit vbicūqȝ furtū.sit excōicatus.Aut statutū est generale:⁊ tūc restringit ad territoriū. sed multi moderniores legiste.in.l.fi.ff.de iur.omniū iudi.tenent oppositū.⁊ hoc verius.fm Pa. in.d.c. a nobis.vt nūq̄ȝ delinquentes extra territoriū afficiātur statuto.per rationē illius.l.fi.⁊.d.c.vt animaꝝ. Nā ratio illoꝝ iurium est. q: extra iurisdictionē ius dicēti nō paretur impune. Itē q: statutū proprie est lex territorij.nec potest vires suas extendere extra territoriū.q: videbit ibi legē dicere. Sed quid dicemus de illo.qui fecit furtū in dyocesi: ⁊ est subditus:existēs nunc extra dyocesiȝ:⁊ epūs precipit nūc.ꝙ omnes q fecerūt furtum:⁊c̄. Ge.in.d.c.vt animaꝝ.dicit ꝙ ligat eos.qui iā deliquerunt in propria dyocesi.ante sententiā.licet extra territoriū existentes. tēpore sententie.Unde quidā limitat.d.c.vt animaꝝ.quādo delinquens ⁊ res circa quā delinquit ⁊ ipm delictuȝ sunt totaliter extra territoriū statuentis. q: tunc nō incurrit.secus si aliquo mō initiū vel finem haberet in proprio territorio.puta si epūs excōicaret non facientes residentiā tūc clerici existētes extra prouintiā ligarentur:⁊ hoc intelligūt quidā. quādo subditus habet noticiam sentētie. Sed querit vtrū episcopus possit per sententiā specialē.ꝯtra subdictū existenteȝ extra dyocesim. ferre sententiā.doc.i.c.fi.de fo.ꝯpe. ⁊.c.ꝑ.de rapto.cōiter dicūt. ꝙ potest excōicare suū subditū cōtumacē extra territoriū:⁊ hoc per sententiā specialē.imo fm aliquos etiā si comisisset furtū extra dyocesim:⁊ procederet specialiter cōtra existētē extra.ꝑpter cōtumatiā incurreret: ⁊ pōt illū existētē extra dyocesiȝ ad oēȝ effectū sn̄ie citare. p seveꝛ p 5

aliū.secus si mutasset domicilium anq̃ eēt citatus. Multa alia ponit Pa.i.c.fi.de fo.cpe. quō acq̄rit forus. Et nō q̄ quicūq̃ qs sortit̃ for aliciꝰ iudicis. ab illo pōt iudicari:⁊ excōicari.ſm q̄ iura req̄rūt. Et nō ſm Jo.an. in.c.vt aiaꝝ. in nouella.q̄ locus exēptus equiparat̃ loco extra diocesiꝫ existēti: ⁊ sic cōmittētes ꝯ statutū.etiā subditi in loco exēpto. nō ligātur. Ex his solui pōt alia.q.quotidiana eps pcipit per sñiaꝫ excōicatiōis generalr. q̄ nullus acce/ dat ad monasteria monialiū qdā accedūt ad mo/ nasteriū exēptoꝝ.vtꝝ incidāt.R. q̄ nō q: delictum cōmittit̃ i loco exēpto.sed qd si diceret nullus acce/ dat ad monasteria exēpta.posset dici q̄ eēnt excōi/ cati.ꝓpter delictū comissuꝫ in loco nō exēpto.puta in via. Et intelligit̃ monasteriū ſm de.ex:ui. de.v. sig.Claustrū.domus.officine itꝰ.nozes. vñ loca vbi seculares accedūt. puta porta vel ecclesia vbi etiā se culares vadūt.nō est ꝓhibitū accedere.secus tñ vbi ꝑlatus ꝓhiberet.nō solū ingressum.ſꝫ etiā accessuꝫ. quia tunc non liceret.

4 ¶ Querit̃.5°.nūqd statutū. seu sñia. durāt post ipsos disponētis.R.ꝑ q̄ statutū.cū sit lex q̄d.i.ꝑpetuo du rat.nisi reuocet̃ expresse.vt est tex.in.c.fi.de offi.leg. Vñ dicit Fre.in ꝯsi.suis.q̄ si capitulū sede vacāte. fecit statutū durat etiā creato epo. nisi expsse reuo/ cet̃ per epm. Secūdo loquēdo de sñia dr̃ post glo. in.c.penul.de de. nō.resi. q̄ quo ad effectus iā pro ductos ex sñia.remanet. Vñ si iudex excōicauit al/ quē.remanet excōicatus.ſꝫ quo ad effectus ꝓducendos.nō remanet.q: pendebat ex iurisdictiōe sua. q̄ nō remanet:⁊ hoc casu ꝑdit.glo.d.c.a nobis. Ex his soluit̃ .q.ista.s.est facta monitio p epm.vt q hꝫ istrumēta tim reuelet ifra sex dies. Petrus hꝫ vnū. ⁊ est absens.⁊ ignorās.post sex dies fit excōiᵒ. dein de venit Petrus.nūqd icurrit.dr̃ q̄ nō. q: vltra ter minū statuētis.nullū habet vigorē.

5 ¶ Querit̃.6.qd iuris.si forēsis delinquēs in alieno territorio:⁊ inde recedēs.an possit excōicari a iudi ce delicti.dic q̄ nō.nisi fuisset citatiōe ꝑuētus a iudi ce delicti in territorio delicti.vel ad req̄sitionē iudi/ cis delicti citaret̃ per iudicē loci.vbi degit.ad qd̄ ēt ipse tenet̃ de iure.q̄ nō.doc.in.c.fi. de fo.cpe.vt iret ad parēdū.respōdēdū.qd̄ si nō faceret posset excōi/ cari etiā si eēt extra territoriū:⁊ pōt puniri ſm sta tuta loci delicti Pa.in.c.ꝑ.de rap.in glo. Ex his.s. q̄ rōe delicti sortit̃ forꝫ.insurgit dubitatio.vtrū de/ linquēs i aliena parochia subiciat̃. quo ad forꝫ aie iudicio illius sacerdotis.vbi deliqt:⁊ sic teneat̃ illud delictū sibi cōfiteri.vel ille possit eū absoluere.vel li/ gare rōe huius delicti.R.Pa.i.c.ꝑ.ꝺ rapto. q̄ nō. ⁊ sic est dr̃a inter forꝫ ꝯtētiosum ⁊ penitētie:⁊ rō dr̃/ uersitatis eē pōt. nā in foro ꝯtētioso imponit̃ pena vt satisfaciat rei publice lese quā scādalizauit: ⁊ idō est imponēda vbi deliquit:⁊ ob hoc delinquēs quo ad istā penā sortit̃ forꝫ alieni iudicis. ſꝫ i penitētia. vt satisfaciat deo. cuiꝰ vicarius ē ꝓprius sacerdos. q dꝫ cognoscere vultū pecoris sui.c.oīs.de pe.⁊ re.

e Xcōicatio.5°.de cā materiali in particulari postq̃ dictū ē.de cā materiali in cōi.descen/ denduꝫ est ad casus particulares.qbꝰ alique ꝑsone sunt particulariter excōicate:⁊ q: sentētie que sunt ab hoīe.ſm diuersos iudices:⁊ i diuersis locis: ⁊ etiā sentētie synodales variātur:⁊ non hñt deter/ minatā materiā.ipossibile eēt illas determinar̃.nec possemus cognoscer̃ q sunt illi q icurrūt. vñ sufficiāt illa q̄ dicta sunt de cā materiali i cōi. Sentētie aūt papales.q̄ ligāt totū mūdū.q̄ sunt i decretis. decre/ talibus.in li.6.in de.in ꝑcessu curie:⁊ in extraua/ gantibus.sunt determinate:idō de illis dicēdū ē etiā i particulari. Et ꝑ de his q̄ sunt i decretꝭ ⁊ papales.

¶ Primus casus in decr̃.a quo solus papa absoluit. 1 est i.c.si qs suadēte.17.q.4.vbi excōicat̃ quicūq̃ sua/ dēte diabolo.in clericū.vel monachū.vel monialē. canonicū.aut cuiusꝫ religiōis approbate cōuersuꝫ. vel ꝯuersam. aut nouitiū quēlꝫ.violētas manus in iecerit. Et habet̃ sic ibidē. Si qs suadente diabolo. huius sacrilegii viciū.vel crimē incurrerit. q̄ in cle/ ricū vel monachū manꝰ violētas iniecerit.anathe/ matis vinculo subiciat̃:⁊ nullus epoꝝ ꝑsumat.illuꝫ absoluere.nisi mortis vrgēte periculo. Donec aposto lico cōspectui ꝑsenteñ:⁊ eius mādatū suscipiat. hec ibi. Inno.2ᵒ.⁊.c.nō dubiū: ⁊.c.veniēs:⁊.c.ad emi/ nētiā:⁊.c.cū illoꝝ:⁊.c.de monialibus. eo.ti.cū.c.reli gioso.e.tit.in.6. Sup his decr̃.vidēda sunt.5. pᵐ est in.v.quis:de quo.ī.§.2.2ᵐ est i.v.suadēte diabolo: de quo ifra.§.3.3ᵐ in.v.clericū:de q̄ ifra.§.18. ⁊ se. 4ᵐ in.v.violentas manus. de qᵒ.ī.§.32.5ᵐ.i.v.nul/ lus epoꝝ.de quo.ī.§.44.⁊ sequentibus.

¶ De ꝑ sic ait.d.ar.s.3ᵃ.tit.25.c.ꝑ.in pan. sub noie. 2 si qs.ꝯphēdit̃ etiā femina.vt dicit ibi glo. ⁊ Archi. ⁊ hoc maxᵉ fauore religiōis. ſꝫ Pa.in.c.quāte.eo. tit.⁊ pꝫ in.c.mulieres.eo.tit.⁊ etiaꝫ pueri.c.ꝑ.eo.tit. itellige si sunt doli capaces. Vñ stulti.amētes.ebrii: ⁊ furiosi.q nō sunt doli capaces.nō includūtur. q: nō possunt facere diabolo suadente.

¶ De.2°.v.s.suadente diabolo. Notandū q̄ nullus 3 icurrit excōicationē maioreꝫ nisi pro pctō mortali. vt.s̄.v.excōiᵒ.ꝑ.§.3. vñ dicit suadēte:⁊c. ad cuius declarationem dicit Pa.in.c.ꝑ.eo.ti. in.v.leuitate iocosa. Ad incurrēdā excōicationē canonis huius. nō sufficit solū factū.ſꝫ req̄rit̃ animus iniuriādi.itē req̄rit̃ violētia.tria ergo regulr̃ req̄rūtur ꝑ requirit̃ factū.qd̄ denotat .v.manus iniecerit. vñ si manus imittit:⁊ nō hꝫ effectum.nō incurrit. Idē si eleuauit manū vt percuteret.silr̃ si ꝓiecit lapidē: ⁊ nō pcutit. .ī.e.c.§.41. 2° req̄rit̃ animus iniuriandi q: si pcutit iocose nō icurrit. vt hic.⁊ hoc innuit ibi.suadēte dia/ bolo.3° req̄rit̃ violētia.vt hic i fi. rōe etiā discipline: ⁊ reliq de qbus infra.§.6.⁊ sequētibus.

¶ Primo de eo q iocose pcutit.tex.d.c.ꝑ.⁊ Pa.ibi/ 4

alē Pil.v.excoi°.t.§.ß.q nō icurrit. Angelica ve/ro.v.excōicatio.5.§.3.intelligit qñ ex ludo.⁊ ioco.⁊ leuiter. D.ar.Fl.vbi supra.c.ß.dicit q debet pon/derari qualitas ioci.⁊ rō fallēdi. q: in pena cano/nis requirit psuasio diabolica quā excludit iocus. ipsius qualitate pōderata Jo.de lig.in.c.ß.de psūp. vbi dr in casu litterali.ludus nociuus inducat psum/ptionē fraudis.⁊ Pa.ibi dicit post Hosti. q ille tex. adducat cōtra illos.q i aliquo festo faciūt ɔtra ali/quē carmē famosum.vt ,ppter occasionē ludi. non excusent a pena.C.de famo.li.l.vnica.⁊.5.q.i.c.ß. .3.⁊.4.facit .6.q.i. ex merito : ⁊.c.deteriores : sic ergo ludus moderatus excusat secus de imoderato ⁊ multum offendente.

5 ¶ Querit de pueris .Ꝟ. Pa.in.d.c.i.in glo.sic ait. Intellige tex.i impuberibus doli tamen capacibus. Nā infans nō est doli capax.⁊ nō incideret in hāc excōicationē. q: ad incurrēdū cā nō sufficit factum solū.ꝫ reqritur animus iniuriādi.vt dictū est.§.3. sed infans nō doli capax. nō pōt iniuriā inferre. q: nō habet animū discernēdi .15.q.i.illud.⁊ .ff.de in/iur.l.illud.de.si furiosi.de homi.Mīnor tñ etas.nō excusat.si est doli capax.ꝫ excusat quo ad minorē penā.c.2.de deli.pue.vñ pueri i.d.c.ß. icurrūt excōi/cationē pcutiēdo dericū.ꝫ nō tenētur ire ad sedem apostolicā p absolutiōē.ꝫ ep̄s pōt eos absoluere.c. si.e.ti.vbi ē casus litteralis.sic pueri excōicati p in/iectione manuū in dericū. possunt ab ep̄o absolui. etiā si ante absolutionē effecti cēnt puberes.facit.c. q̄uis.eo.tit. de quibus infra .§.44.

6 ¶ Querit de magistro scholariū.Ꝟ.d.ar.f.vbi.s. dicit q magister q cā disciplinę percutit scholarē:⁊ leuiter nō incurrit.c.i.⁊.c.ex tenore:⁊.c.cū volūtate ⁊ dicit Guil.q magister quando percutit.cū causa correctionis faciat.nō incidit in canonē. addit etiā q si principalis magister prohibeat sub magistro. vel alij cui cōmittit aliquos pueros docēdos. q nō percutiat:⁊ tamen percutit existētes dericos. sed cā disciplinę. credit q sic ,phibitus non incidit in ca/nonē.q: per h° prohibitionē nō pōt ei auferre bene/ficiū iuris.qd̄ est corrigere posse quos.docet.hec ille. Glo.i.d.c.cū volūtate.q̄rit qd si psone ibi noiate.s. pr.mr.platus.seniores ⁊ similes:excedant modū. Ꝟ.q non credit eos incidere.nisi irato animo:⁊ ex proposito hec faciant:q: canō requirit dolū. sed isti nō dolose sed charitatiue.s.causa correctiōis faciūt. licet fortuito casu excedant modū disciplinę. hec ibi d.ar.f.post Jo.de lig. dicit.q non credit hanc glo. dicit verū q: limitata correctio permissa est patri/bus erga filios:⁊ dñis erga seruos. sicut prelatis p tura hic alt.excessus ergo inducit penam.hec ille.⁊ posset dici q glo. intelligit de paruo vel subito in quo non notatur dolus.seu peccatū mortale: ⁊ isti intelligūt de magno hec pticula dꝫ intelligi de oibus priuilegiatis.rōe correctiōis.de qbus.s.⁊.s.

7 ¶ Querit de platis .Ꝟ.d.ar.f.vbi.s. dicit q excu/sat ,pprius platus.vel ille qui facit de mādato eius c.ex tenore:⁊.c.vniuersitatis:⁊.c.cū volūtate :⁊ in/telligit in plato hñte iurisdictionē ecclesiasticā cor/rigēte:nō tñ modū extēdente. alias forēt locis ap/pellatōis:⁊ puniret sic excedēs.ſm glo.breuis ergo correctio est pmissa.hec ille:qd̄ intelligo ſm modū culpa ⁊ ei correctiōis:vel penitētię. Uñ q̄dā sta/tuta quarūdā religionū.ppter quasdā culpas: dā/nant ad carceres perpetuos:⁊ ad verbera grauia: posset etiā si cā subeēt.dericū capere:⁊ incarcerare: etiā per laicū.c.si dericos:lib.6.e.tit. Pa.i.d.c.vni/uersitatis diffuse ,psequit hāc mā:sic dicēs.ꝫ nō ibi necessitas vrget:⁊c̄. vnā regulā q platus inferior ci/tra ep̄m nō pōt sibi subiectū etiam cā disciplinę per aliū verberare.nisi necessitas vrgeat: ⁊ tunc nō per laicū:ꝫ per dericū:vel monacū:⁊ hāc lraꝫ adduco ad.q.quotidianā.nūqd dericus licite possit torq̄ri p laicū.ad mādatū sui iudicis:nō repio hac.q.expsse cē tactā:ꝫ glo.videat tāgere in.c.psbiteri.el ß.5.q. 6.dicēs:dericū debere torq̄ri corā suo ep̄o:⁊ nō co/rā laico:ꝫ posset itelligi illa glo. q nō a laico.s.di/sponēte:⁊ auctorizante:secus in laico ministrāte:⁊ obtēperāte mādato ecclesiastici iudicis: sic videm° in filii.nā nō pōt laicus ,ppria auctoritate capere:⁊ detrudere dericū sine pena excōicatōis.vt in.c.nup. eo.⁊ tñ ad mādatū iudicis ecclesiastici licite capit: ⁊ detrudit sine pena : vt in.c.si dericos.e.ti.li.6.sed his nō obstātibus:puto ꝯrariū:nā i tortura iferūt ver bera ⁊ cruciatus:nā pena infertur vt vi pene: dicat veritatē.l.i.ff.de q̄onibus.5.q.5.c.illi : ꝫ per laicū: nullo° dericus verberari debet etiā ad mādatū iudi cis ecclesiastici:vt hic.igit :⁊ hoc ,pcedit tenēdo ma xime opinionē q̄ nō in.c.cū ɔtēplatiōe: de re.iur. ⁊ d.c.illi:q: dericus nō debet ita seuere verberari:sic laicus:sed debet subici verberibus:vt sic cogat dice re veritatē. Nā nō lꝫ verberare dericū vbi ɔstat de delicto pcedenti:ita q verbera inferātur i penā de/licti cōmissi:fortius hoc nō debet licere:nō obstat.c. vt famę:q: aliud ē i dephēsiōe:⁊ ꝯtrusiōe aliud ī verberatiōe:cōiter tñ seruat ɔtrariū:⁊ male:⁊ hoc ideo q: hoc tēpore derici torquētur vt laici : ⁊ talis modus torquēdi nō posset fieri p dericos:q: fere ne mo i hmōi obtēperaret : nec sunt edocti in hac arte torquēdi:sic laici:sed de iure nō puto hoc fieri posse Pa.paucis trāctatis. Ex his etiā infert Pa.q serui nō tenētur in hoc obedire dñis suis in hmōi .d.ar. Fl.sic ait vbi supra. Si platus mandat dericū ver/berari:vel poni ad torturā p laicū:vterq; est excōi/catus:vt in.c.vniuersitatis eo.ti.⁊ hoc nisi talis de/ricus esset incorrigibilis: siue q: nō bene pōt capi p dericos. Item dicit Archi.di.45.q nō est tutū:neq; honestū monachū verberari per cōuersum laicum. Angelica dicit intelligi per merū secularem. Glo.in d.c.si dericos dicit q si detinēs excedit modū.puta

pmittit se pacifice īdudī : ꝛ tñ ipe percutit.est excōi/
catus:ꝛ sitr si vult fide iubere nō debet detineri.nisi
excessus. enormitas vel alia rōnabilis cā suaderet.
vt.d.c.si clericos.hec sunt dicta doc.circa correctio/
nē platoꝝ.q̄ q̄uis in multis ɔueniāt.tñ i aliqbus di
scordāt.Uñ p intellectu eoꝝ.Ego crederē eē notan
da tria.pᵐ est circa animū corrigētis vt.s.si ex odio
seu vindicta principalr moueaī siue secundario: ꝛ
deliberate.tūc nō euaderet rōez peccati mortalis:ꝛ
ꝛ excōicatiōis.2ᵐ.est excessus.i corrigēdo. leuis.n.ꝛ
moderata pmittiī :ꝛ aliquādo grauis.sꝫ exigentiā
culpaꝝ : ꝛ personaꝝ.q̄ videtur eē determinā da.ad
arbitriū boni viri:ꝛ si eēt excessus paruus. vel non
deliberatus.nō credo q incurreret.3ᵐ est consuetudo
locoꝝ:vel religionū.q̄ est optima legū interpres. vñ
q̄uis Pa.conet pbare q nō pōt torqueri p laicū.
tñ ex dictis suis satis apparet.q si ē necessitas cum
cōsuetudine q possit fieri. imo nec videtur decēs q
clericus exerceat tale officiū. vñ si necessitas vrgeat
vt torqueaī vt aliquādo accidit apud inquisitores
heretice prauitatis.nō video sufficientē rōez q non
possint per laicū :ꝛ hoc videī vdē expresse glo.alle/
gata.dū dicit corā plato:ꝛ nō dicit per platū.Con.
Pis.ꝟ.excōicatio .2ᵒ.§.1. ꝛ Angelica.ꝟ.excōicatio
5.§.5.6.7.ꝛ.8.Idem Rosella.ꝟ.excōicatio .2.§.6.
Notādū sm Pa.in.c.vt fame.e.ti.q familia pote/
statis.pōt capere clericū inuētū de nocte. q: cum sit
psumptio fraudis.q: qui male agit odit lucez :ꝛ q:
verisimiliter pōt timeri d̄lictū cōmittēdū.nō icurrit
excōicationē.si illum capit:ꝛ presentat plato suo:q:
hic nō pōt notari diabolica suasio.Idē puto in ca/
piente clericū debitorē suum fugiētē. imo plus dicit
Inno. q si laicus habet clericū seruientē suspectum
de furto.pōt illuz capere ꝛ detinere.qd intellige ad
tēpus vt.s.presentet prelato. Uide aliquid supra.ꝟ.
carcer. in prin.

8 ¶ Queriī de patre propinquo seu dño.vtrū possint
corrigere filios propinquos.seu subditos.ꝛc.d.ar.s.
vbi.d.q sic.c.cū volūtatis.co.ti.ꝛ.23.q.4.duo ista.
C.de emen. ppinquo.l.vna.glo.in.c.cū voluntate.
dicit q intelligendū est de non existētibus in sacris:
q: ordo sacer liberat a potestate patria. sꝫ Pa. di/
cit q sola dignitas epalis liberat. vt in.c.per vene/
rabilē.qui fi.sint legi. fateī tñ q sacer ordo quo ad
percussionē liberat a patria potestate. vt deferatur
ordini sacro:ꝛ ad hoc videī tex.d.c.cum volūtate.
vbi dicit.inferioꝝ graduum. Io.vero de lig. Pe.de
Peru.ꝛ Pau.tenēt q pōt etiā corrigere existentes
in sacris.ratio q: nō videī minorē auctoritatē ha/
bere pater super filios. q̄ʒ Magister super discipu/
los.Ar.s.dicit q prima est tutior.2ᵃ vero rationabi
lior.Angelica dicit ante factū esse tenēdā primā. sꝫ
post factū secūdā. Rosella tenet secūdā quaʒ magis
approbo:ꝛ q dominus possit corrigere clericū sibi
seruientem ponit Pa. in.c.ex tenore.co.ti.de modo

corrigendi vide supra.§.precedenti.

¶ Queriī de obtinētibus officiū in ecclesia:ꝛ de se/ 9
nioribus.ꝛc.q possunt corrigere pueros existētes in
minoribus.d.c.cū volūtate : ꝛ similiter quilꝫ sacer/
dos potest eiicere de ecclesia.turbātes officiū: ꝛ oēs
isti etiā precedētes.si aliqua passione.vel ira pecca/
rent.dūmō habitualiter faciant causa correptiōis.
sm Guil.nō incurrunt: ꝛ nō deliberate ex odio.vel
vindicta.vñ nisi quādo multū excedunt vel ex odio
deliberate.non incurrunt.

¶ Queriī de repercutiēte.ꝛc.q repellēdo imediate 1
vim vi.nō incidunt.c.si vero.e.ti.el p.vbi dicit Pa.
percutiens clericū se defendēdo.nō est excōicatus.q:
nō videī habere animū iniuriandi.sed se defenden
di:ꝛ intellige quādo clericus volebat iteꝝ percutē.
vel dubitat probabiliter q iteꝝ velit percutere sm
Io.an.secus aūt si clericus percutiēs desistit. q: tūc
ipe percutiēs esset excōicatus.q: nō eēt repellere vio
lentiā sꝫ exercere vindictā.ad hoc.c.olim.p.de resti.
spoli.hec ille.ratio q: inductū ē iure nature se defen
dere. D.ar.s.dicit q si quis tāta furcatiōe q nec se
vindicare nec iniuriari intēderet non incideret. Si
aūt libidine vindicte ꝛ d̄liberate incurreret.ꝑ Rica.
si adest tātū tēpus sufficiēs humane fragilitati ad
deliberandū. tūc tenetur deliberare:ꝛ sic nō euade/
ret. Licet ergo vnicuiqꝫ se defendere:ꝛ vim vi statī
repellere cū moderamine inculpate tutele.d.c.oliꝫ:
ꝛ.c. significasti de homi. d.2ᵒ.C. vnde vi.l.1. ꝛ.c.si
vero.de sen.exco.ꝛ dicit statim.quādo q̄ʒ cito pote
rit.glo.in.d.c.olim:in.ꝟ.cum statim:ꝛ hoc cōside/
ratis circūstantiis rei persone:ꝛ ɔdictiōis.vt dicaī
fieri statim. quādo ipe nō potuisset citius. dūmodo
nō desistat:ꝛ non diuertat ad ea q̄ interrūperēt reꝫ
inceptā. vnde maius tēpus requireret quādo opor/
teret cōuocare bellū:ꝛc. Et cū moderamine : ꝛc.ꝛ
est sensus.debet seruare moderamen : ꝛ tutelā. seu
defensionē inculpatā.q: non debet reperiri i culpa.
qd est quādo id fit quo omisso iniuria repelli nō po
test non.n.alicui imputaī .quod facit si aliter nō po
terat se defendere :ꝛ iniuriā repellere.l.scientiā.§.q
cū aliter.ff.ad.l.aquiliā.quod cōsiderabiī ad arbi/
triū boni viri ɔsideratis circūstantiis.s.modum qui
est circa qualitatē armoꝝ.nō.n.debet resistere cum
armis.si sine armis inuaditur.vel si venit cum pu/
gno.nō debet baculo repercuti:ꝛ breuiter potest vti
talibus.q̄ sunt sufficiētia ad repellendū :ꝛ nō plus.
2ᶜ moderamen est. in tēporis cursu. vbi notandū q
vel inuadiī persona : ꝛ sic anteq̄ʒ quis percutiatur
potest incōtinenti illū percutere. ad effectū euadēdi
percussionē.seu iniuriā:ꝛ dicit potius repellere iniu
riā q̄ʒ inferre:ꝛ intelligiī glo.in.l.si ex plagis.§.ta/
bernarius.ff.ad.l.aquil.ꝛ ibi Bar.sed si iniuria iā
est facta persone.nō est licitū percutere. etiā incōti/
nēti.q: nō esset defensio. sꝫ vindicta.q̄ nō est pmissa
singulis.sed iudici.d.§.tabernarius ꝛ Inno.in.d.c.

olim:nisi forte timeretur geminata percussio.sm.e.
Inno.ꝛ dicũt doc.i.d.§.ꝙ lꝫ nõ debeat insequi per
cussisse.suũ percussorẽ. ex quo nõ vult amplius per/
cutere.tñ si de facto insequtur percutientẽ : ꝛ eũ vul/
neret.nõ debet puniri vt dolosus. sed vt culpabilis.
qꝛ icõsultus calor. vitio calũnie caret.l.i.ff.ad turp.
xi.q.3.§.notãdũ :ꝛ.l.si adulteriũ.§.imperatores.ff.
de adul.puta si indeliberate:ꝛ maxime quãdo non
habuit tẽpus deliberãdi percuteret:vel excederet igno
ranter.nõ credẽs excedere. dũmõ non sit ignorãtia
suppina.vel grassa nõ incurreret.Nõ tñ oportet ꝙ
expectet primã percussionẽ.quãdo dubitat ꝓbabi/
liter ꝙ velit percutere.d.c.significasti si vero vis in
ferẽ rebus.debet repelli incõtinenti.i.ꝙ̃ primũ pote
rit.licet iniuria iã sit facta. qꝛ illa nõ est vindicta sꝫ
potius defensio q̃d.3. 3ᵐ moderamẽ est ex cã vt fiat
ad defensionem.nõ ad vindictam quod ꝯsideratur
ex circũstantiis.

11 ¶ Querĩ quãdo aliquis timet percuti ab aliq° de/
rico:ꝛ potest fugere:ꝛ etiã se defendere.vtrũ teneaẽ
fugere:quidã dicunt ꝙ tenetur fugere. eo ꝙ est mi/
nus malũ. Pa.vero in.c.olim:de resti.spo.el ꝑ.post
Bar.dicit.ꝙ q̃uis nõ teneatur fugere. sed possit se
defendere sine scrupulo excõicatiõis.qꝛ si potest pro
rebus percutere a fortiori pro fama.quam perderet
fugiẽdo.tñ si occidit fit irregulis.in de.si furiosus.ꝺ
homi.vide infra.ꝟ.irregularitas.2°.§.16.ꝛ.17.

12 ¶ Queritur vtrũ pro defensiõe patris : matris:fra/
trũ:sororꝫ:parentũ:ꝛ familie.liceat percutere dericũ
sine excõicatione .R.d.ar.s.vbi supra.c.ꝑ.§.2°.post
Inno.ꝙ sic in.c.si.vero eo.ti.Ñ.i ꝛ socij iniuria ꝓ/
pulsanda est.23.q.3.c.nõ iferenda:ꝛ.c.fortitudo.ꝟ.
irregularitas.2.§.24.ꝛ se.ꝛ.ꝟ.homicidiũ.§.7.ꝛ.8.

13 ¶ Utrũ pro defensione lesi extranei.R.sm Pa.i.d.
c.olim:post Inno.ꝛ Bar.ꝙ sic.l.si quis in seruitu/
tem:de fur.Nam ꝛ si licitũ est percutere vt opem ꝑ
stet pro defensione vel recuperatiõe rerũ tẽporaliũ:
vt patet.d.l.si quis:ꝙ quilibet potest capere fugiẽtẽ
cum rebus alterius a fortiori pro persona.glo.23.q.
8.§.i.q̃ dicit illũ nõ peccare.qui aliũ iniuriã paciẽ/
tem defendit.etiã si homicidiũ.licet incurrat irregu
laritatẽ.c.tue: de penis:ꝛ Inno.in.c.si vero.e.ti.

14 ¶ Utrũ pro defensione rerũ liceat percutere.R.sm
Pa.post Inno.in.d.c.olim:ꝙ sic.tã pro proprijs.q̃
aliorꝫ iniuriã paciẽtiũ:vt patet ex.§.precedẽti: imo
sm eũdem est licitũ mouere bellũ. quod nõ est ꝓprie
bellũ. sed defensio. quod est intelligendũ incõtinẽti:
anteq̃ diuertat ad alia negotia.l.i.C.vñ vi.Si.n.
expectaret ꝙ iam asportasset.non liceret sibi ius di/
cere.Nec incidũt si moderate defendunt.q̃ modera
tio patet supra.§.x.Quõ nõ defendens dericũ icur/
rat infra.e.c.§.57.5°.modo.

15 ¶ Utrũ ingrediens possessionẽ alterius. dño igno/
rãte.acquirat possessionẽ ciuilẽ:vt nõ possit expelli.
vim vi impellẽdo .R.sm Pa. in.d.c.olim:ꝙ non.
sed imo est dãdestinus possessor:ꝛ dicĩ vim inferre.
si nõ admittit verũ dominũ. seu possessorẽ venientẽ.
Unñ tãq̃ vim inferens.põt a vero dño expelli.l.dãꝫ
possidere.§.qui ad nũdinas.ff.de acquir.pos. Pro
cuius declaratiõe est notandũ sꝫ eũdẽ Pa. ibidem.
ꝙ possessio est duplex.s.naturalis : q̃ dĩ quãdo dñs
possidet per aliquẽ actũ naturalẽ.puta tenet mani/
bus.vel habitãdo. vel recipiẽdo fructus : ꝛ similia:
vel per aliũ cui commisit.vel est pñaliter ipe.vel qꝛ vi
det oĩa ista:ꝛ similia.dicũtur actus naturales q̃si a
natura.qbus naturaliter dĩ habens possessionem:ꝛ
stare in ea.Alia est possessio ciuilis:ꝛ dĩ ciuilis qꝛ le
gibus ciuilibꝰ possidet:ꝛ possidere idem est qd̃ gere
habere.vel tenere:ꝛ iõ si quis est in vna istarꝫ:ꝛ eij/
ciatur ab alio.dĩ vim pati: ꝛ potest repellere vi : ꝛ
dicĩ perdere naturalẽ possessionẽ.quãdo alius pos
sidet maiori actu naturali.q̃ ipe:ꝛ perdit ciuilem.
quãdo est in aliqua negligẽtia ad cõtinuãdã natu
ralẽ:ꝛ quãdo habet naturalẽ. vel ciuilẽ : ꝛ aliquis
vult auferre.nõ auctoritate iudicis. tunc dicĩ vim
pati. Eodem mõ sm Pis.ꝟ.excõicatio.2°.§.3.post
Inno.si aliq̃ psona ecclesiastica occupat domũ ali/
cuiꝰ:ꝛ nõ vult exire sine violẽtia. eiciẽs nõ icidit.

¶ Quia dictũ est ꝙ põt fieri defensio:ꝛc̃. Notandũ 16
sꝫ Pa.i.d.c.olim:ꝙ tales defendẽtes. vel excedunt
modũ ex ꝓposito:ꝛ deliberate : puta qꝛ poterãt re/
pellere solis verbis:ꝛ ipi itulerũt ꝟbera.vel qd sitẽ.
ꝛ tũc si nõ ẽ secuta mors.vel mutilatio.solũ icurrũt
excõicationem ipsofacto :ꝛ sunt puniẽdi a iudice:ꝛ
ad satisfactionẽ cogẽdi:vt.d.c.olim:ꝛ.c.parochia/
nos.e.ti.vel est secuta mors.vel mutilatio : ꝛ sic su/
pra has incurrũt etiã irregularitatẽ:vt.c.si. ꝺ tẽpo.
or.ꝛ.d.de.si furiosus. Aut nõ excesserũt:ꝛ sic nõ sũt
excõicati.si tamen est secuta mors.vel mutilatio.sũt
irregulares.qꝛ non fugiĩ irregularitas nisi quando
aliter nõ possunt fugere mortẽ:ꝛ forte excõicati sũt.
qꝛ videntur excessisse occidẽdo ꝓ rebus tẽporalibus.
si vero excesserũt ignorãter tũc nõ sunt excõicati. qꝛ
excõicatio requirit dolũ. qui cessat data ignorãtia.
glo.i.c.cũ volũtꝰ.e.ti.23.q.i.§.ꝑ.nisi fuisset crassa.vel
suppina.sꝫ ꝓbabiĩ ꝑ Hosti. Idẽ tꝫ Pa.i.c.significa
sti.2°.de homi.s.ꝙ ꝑ rebꝰ lꝫ defendere:ꝛ pcutere:nõ
tñ occidere.põt limitari hoc vltiᵐ dictum.ꝑ qñ addi/
buit diligẽtiã.sꝫ a casu secuta est ocasio tũc.n.nõ in
currit cũ nõ sit i dolo.2° qñ sublatio rerũ vrgeret i pi
culũ psone nre puta si eũti ꝑ loca piculosa auferanẽ
arma vel i austera hyeme auferãtur vestes ꝛ sitia
vel qꝛ oporteret ihoneste viuere.Et notᵐ sꝫ Pa.i.d.
c.significasti.2°.ꝙ i dubio ad iponẽdã penã iudicã
dũ est ꝙ nõ incurrit qs irregularitatẽ. vel excõica/
tionẽ:i cessando ꝟo a diuinis iudicãdũ ẽ ꝙ icurrit.
qꝛ magnũ malũ põt seq:ꝛ paruũ bonũ. Notᵐ ẽt sꝫ
d.ar.s. ꝙ qñ aliqs mutuauit rẽ suã derico vsq ad
aliquod tempus. nõ põt illam auferre de manibus
eius violenter.vsq ad illud tempus.

17 ¶ Querit de includente & arrestāte clericū violēter: ne asportet res. quas furatus est: & per violētiā aufert. vtrū sit excōicatus. R. fm. h. v. credit. ꝙ nō incidat in canonē. si res ab eo aufert. dū est in asportādo. añq̄z asportans se recipiat in locū determinatū. secus si ex interuallo. q2 nō lz sibi ius dicere. con. ar. s. Eodē mō icludēs clericum violēter. ne ab inimicis ipm igrētibus occidat. nō incidit in canonē. fm. e. d. ar. R. post Inno. q2 lz adsit violētia. nō tñ dolus. sz ad salutē ipius fit. nō aūt ad iniuriā. Et hz. c. ar. s. post Jo. de lig. si qs obsideret castrū. i quo est clericus. tñ nō facit pp clericū violādū. sz ppter castrū habēdū. tūc credit ꝙ nō incideret. si vero fieret obsessio ppter psonā. vt violet. tūc icideret. c. nup. c. in. sili mō. dr ḋ claudēte domū mulieris. ad verecūdiā clerici detegendā. ꝙ incidit. nā fit iniuria psone clerici inclusi. Si qs teneret violēter. zelo dei. aliquem clericū paratū facere aliqḋ flagitiū. aliquo paruo tēpore. sine percussiōe. nō incideret. hz Guil. cō. Inno. & Hosti. Idē fm Inno. dicēdū est. si supuenietibus inimicis. clericus teneat. ne icidat i man9 corz. nō n. irrogat iniuria. sz sal9. ar. 45. di. cū beatus. j. §. 32.

18 ¶ Nunc. 3°. dicēdū est q̄ sunt persone q̄ gaudēt hoc priuilegio. dr. n. l. d. c. si qs. i clericū vel monacū: &c. vñ sub noie clerici cōprehēdūtur oēs habētes aliquē ordinē. etiā primā tōsurā solū. c. cū cōtingat. de eta. & quali. & Pe. de ancha. in. c. p. de cle. coniug. lib. 6. Sub noie monaci itelligūtur canonici regulares. c. non dubiū. c. ii. & c. monachi. & c. canonica. Intelligūtur etiā oēs alii religiosi. ar. in. d. c. nō dubiū. vbi dr ꝙ cōuersi cuiuslibet religiōis. s. approbate. ergo a fortiori clerici carādē religionū. Includūtur etiaz nouitij cap. c. religiose. c. ii. lib. 6. & de cōuersis religionū approbataz nō est dubiū in. d. c. nō dubiuz. & i. c. ex tenore. c. ii. Includūtur ēt moniales: & cōuerse. & cōuersi cap. c. de monialibus. c. ii. Tēplarij etiā gaudēt q2 sunt ecclesiastice psone. glo. c. duo sunt. 12. q. i. & etiā hospitalarij. glo. in. c. quisquis. 17. q. 4.

19 ¶ De cōuersis q nō sunt alicuius regule approbate qui dicūtur oblati. remanet dubiuz. eo ꝙ cōiter tex. loquūtur de cōuersis religionū. vñ quedā glo. 17. q. 4. quisqs tenet ꝙ oēs cōuersi penitētes. tēplarij. hospitalarij gaudēt: & ꝙ tex. ibi dicit deo deuotis. oibusqz ecclesiasticis psonis. sed Pa. in. c. nullus. ḋ fo. cōpe. post Hosti. & multos alios. dicit. ꝙ oblatus alicuius ecclesie qui incedit in habitu & tōsura: & viuit inter clericos: & dedicauerūt corpus. & animā dando se: & sua in seruitiū deo & forte xpi: & perpetuo: & efficaciter oblati sunt alicui ecclesie. isti gaudent: & nō aliter. facit glo. in. d. c. nullus. vbi dicit deputatus: magis facit tex. in. c. p exceptionē de priuil. li. 6. in. v. perpetuo oblati. ar. in cle. p°. de deci. in fi. Jo. ḋ lig. & Lau. dicūt. soluz receptio ordinis. & cōuersio ad aliquā religionē approbataz eximit a potestate secularii. c. fi. de reli. do. d. ar. s. vbi. ā. c. p. circa prin. adducit Hosti. & Jo. de lig. in. d. c. nullus. dicētes ꝙ cōuersus q remanet in domo sua viuēs vt laici. nō gaudet hac imunitate. 17. q. i. vt lex cōtinēte. si vero sit cōuersus tradēs se. & sua cōsecratus icedēs. horas audiēs. honeste viuēs. talis gaudet. probat in. c. vt priuilegia. de priuil. v. hoc aūt. & hanc tenet. d. ar. s. Pa. in. d. c. nullus dicit. hoc dictū eē verius de iure q̄zuis dictū glo. sit equs. Et ꝙ illud dictum Hosti. & alioz doc. sit verius & rōnabili9. p. q2 tales sola voluntate sua ibi stant: & possunt redire: & accipe vxorē &c. i° q2 nō videt ꝙ aliqs gaudeat nisi iur probet. non aūt expresse probat per dictū glo. ideo: & sic videt ꝙ solū illi gaudeāt qui habent oēs cōditiones positas in prin° h9. §. ibi oblatus alicui9 eccle: &c.

¶ De fratribus. & sororib9 tertij habitus sancti Dominici. Frācisci: & hmōi. qui dñr de penitētia. Item milites sancte Marie. seu fratres gaudentes. Item iesuati. quibus papa Martin9. 5. cōcessit. vt possint licite in suo statu pmanere. vsqz ad beneplacitū sedis apostolice. de oibus his dicūt quidā ꝙ gaudēt. Pa. vero post Fre. de se. in cōsilijs. dñt cōtrariū. ꝙ pōt probari. ex his q̄ dicta sunt in precedēti. §. Pa. i. d. c. nullus. dicit ꝙ. 2m. dictū est verius. sed pm est equius: & tutius. qḋ tenet Bar. Ego aūt dico ꝙ de iure cōi nō gaudēt. sed fratres. & sorores tertii habitus. silr iesuati. vt credo hñt priuilegia super hoc. Sixti. 4. & forte etiā alij nominati. ꝙ nō possint de nouo cōtrahere. vel redire ad seculū: & q̄dā alia priuilegia. ex quibus oib9 videtur gaudere. vide. j. §. sequēti. 20

¶ De rectoribus hospitaliū. qui dñr hospitalarij: & portāt aliqḋ signū. puta crucē. silr de heremitis qui sunt sicut locuste. vt quidam dñt. de oibus his. tenet Jo. ḋ lig. ꝙ nō gaudēt. Pa. vero i. d. c. nullus. dicit ꝙ si promittāt castitatē in manu epi. & non ducere aliā: mortua ppria vxore: & renūtiauerūt proprijs. tūc pōt teneri. ꝙ gaudeāt. fm qḋ dicit Hosti. q2 videntur cōuersi. Et de istis videt loqui. s. Tho. 2e. q. 186. ar°. 5. in. R. ad. 3m. arm. vbi dicit. ꝙ heremite nō excusant ab obediētia epoz: & arguēdo ipe. s. Th. ponit eos inter religiosos: & idē doc. s. 4. di. 17. in expositiōe lre. sic ait. heremite q̄zuis obedientiā nō promittāt. tñ votū cōtinētie hñt annexū: & ex mora fm determinatū tēpus coz. votū solēnizat. hec ille. & sic pz fm eū ꝙ veri heremite obligātur. ad castitatē: & obedientia: & ad paupertatē. ex quo vocat eos religiosos: & hoc nō pōt itelligi nisi ḋ his q promittūt. vt dicit Pa. qui con. c. s. Tho. & fm. s. Tho. promittunt: & vouēt iplicite. trahēdo morā. itellige quādo intēdunt se obligare. vt innuit. s. Tho. fm Pa. promittūt explicite. in manu epi: & ideo tales pñt dici religiosi: & sic gaudēt. alias secus. Idē pōt dici de tēplarijs. silr de familia epi.: & de familia clericoz: h° idē dicēdū ē de muliere iclusa ad penitētiā: & de solēniter penitentibus. Angelica in. v. excoi°. 5. §. 27. dicit. ꝙ nō tenet hoc post factum. q2 pñt redire: &c. 21

sed tutius est tenere simplr. fm q dicit Pa.nec est verú qd dicit ipe angelus.q possint redire:&c.cum promittát vt dictú est:& püt dici couersi. Rosella in .§.absolutio.2°.§.p.&.2ᶜ.sequit Pa.i oibus pcedétibus. Ex his dictis doc. potes soluere similes.q.vñ cósiderada sunt cor priuilegia:& si per illa. vel per aliqué aliú modú viuédi.oio obligátur ad seruiendus deo perpetuo.in seruitio ecclesie.vt possint dici pfecte oblati.gaudeát.alias secus hec fm doctriná. Pa.d.c.nullus.Unde Angelicá in.§.heremita vbi eadé repetit.Et nö tex.in.c.perlatú.§.cö.19.q.5.vbi virtualiter ponit distinctio. Pa.facit.n.dñaz inter eos qui pmittút obediétiá:& offerút se.& sua:& illos q nó faciút:& de primis verú.de secúdis secus.Unde infra.§.heremita prin.& ifra casu.35.§.3ᶜ.D.Felinus i.d.c.nullus.disputat difuse hec.& tádé cócludit q p priuilegiú Sixti.fiát de foro ecclesie.s.fratres & sorores tertij hitus. vide ibi q multa dicit de istis: & satis concordat cum Pa.

22 ¶ Querit de percutiéte clericú ignorátér.Re. q si probabiliter ignorauit.puta q portabat comá:& probabit suá ignorátiá.iuraméto in foro cótentioso.nó habebit p excóicato.secus si nó pbabitr.puta q vidit coroná.vel q nó vult iurare se ignorasse. in foro.n.cótentioso habebit p excóicato.extra eo.ti. Si vero.In foro aút aie. si vere ignorauit ipm eé psoná priuilegiatá.nó incurrit: & sitr si credidit eé clericú:& tñ nó est.nó incurrit.q fz Hosti. & Pa.i.d.c.si vero.ad hoc q icurrat requirit q intédat pcutere clericú.vel psoná priuilegiatá:& in veritate sit talis:& io qñ credidit ipm eé clericú.vel psoná priuilegiatam.& tñ nó est.ante q sciat.ipm nó eé priuilegiatú.debet abstinere a celebratioe.alr peccaret.tñ nó incurreret irregularitatez:hec oia probátur per Hosti.& Pa.in.d.c.si vero:& p Fre.in.15.cósi.

23 ¶ Sunt multi casus.in qbus clerici nó gaudét priuilegio canonis:& ex cósequéti percutiés nó icurrit. vbi notandú q priuilegiú clericor est triplex.s. canonis.si quis suadéte. Secúdú est fori.s.q non püt iudicari a iudice seculari.de foro cópe.c.cú. Tertiuz est psone:& rer.s.q nó tenétur ad gabellas:& alias exactióes principú.de p igit hic max agenduz est. q quádo nó gaudet illo.non cóiunctur sub.§.clericos.Unde.§.clericus.5.prin.

24 ¶ Primus casus é qñ clerici nó ostédút aliquid de clericali ordine.neqz i hitu neqz itósura.neqz i qualitate negotior:& sunt.3° moniti.túc.n.perdunt oia priuilegia.c.cótingit.el.2ᶜ.co.ti.ex his igit tribus.distinguit vita clericalis. a laicali. de tósura vide.iz. q.i.c.duo.& glo.in cle.i.de vi.& ho.cle.&.§.clericus .2ᶜ.§.8.De for vestiméto vide tex.i.c.clerici.d vi. & ho.cle.§.clericus.2°.§.7.&.9.De negotijs cor.vide.§.clericus.3°.p totú. Reqrit igit vt nó appareat i aliq istor vita clericalis:& q sit.3ᶜ monitus vt resipiscat :& nó sufficeret vnica p oibus ad icurrédaz penam iuxta theoricá glo.in.d.cle.si. & per Jo.an. in.c.ex tue.de clerico nó residéde de quo.§.clericus .3°.§.p.&.§.citatio pri.Et iste est vnus modus degradádi.si.n.3° moniti nó reassumút hitú ipsofacto pdút priuilegiú clericale:& nó reqrit alia degradatio.sz incótinéti efficiútur de foro seculari:& illa monitio debet fieri ab habéte cpalé iurisdictioné & specialiter.fm Pa.c.si.de vi.& ho.cle.sitrz casum habes i.c.i audiétia.vbi accipiés arma militaria.vel seculariter viués.3° monitus.vt.s. Rosella.§.excoi .2.§.3.dicit.q monitio generalis. q vbi ius voluit specialé fecit mentioné.de speciali.vt i cle. p.de vi. & ho.cle.& i.c.cóstitutioné.d sen.exc.li.6.sz melius é dd q ille tex.i.c.iaudiétia.co.ti.qd adducit Rose. p se.dz itelligi p alios tex. cú simus i penalibus.

¶ Secúdus casus est qñ clericus nó portat habituz neqz tósurá:& imiscet se enormitatibus.tunc.n.pdit ipsofacto priuilegiú canóis.Pa.i.c.p.de aposta.nó tñ pdit priuilegiú fori.qd dñalius pdit.c.iudex.de sen.exc.li.6.vbi habet q ille q apparebat secularis: & dephensus in maleficio.allegás se clericú.debet restitui.si apparet q fuerit clericus: & hoc idé probat diffuse.d.Alex.de Imo.i cósi.8.si aút fuisset. 3° monitus pdidisset oia priuilegia.vt.§.pcedéti.Ex sola igit apostasia.qd fit dimittédo hitú.nó pdit. sz requirit monitio.vel q se misceat enormibus: & i isto pdit priuilegiú canonis solú.Uñ oz restrigere.c.p. de apostatis.sitrz casuz habes i.c.perpédimus.vbi clericus dimisso habitu :& tósura faciés seditioné i populo.vel guerrá.q dicútur scua : & enormia.pdit priuilegiú canonis.ipsofacto.sine monitióe:& stipédiarij dñr se imiscere enormibus.sz Pa.ibidé.&.c. cú nó ab hoie nó tñ sine monitióe perdit priuilegiú fori.eo.q facit mentioné de isto.qñ dicit relicto habitu se imiscet:&c .& est pena vt nö Pa. in.d.c.perpédim:& qzuis talis nó icurrat excóicatióez pcutiédo.tñ peccat iniuste faciédo.vide.§.iudicare.§.14. 25

26 ¶ Terti é quádo clerici.seu ioculatores.seu goliardos faciút.aut buffones.si p annú arté illá ignominiosam exercuerint. ipo iure carent oi priuilegio. si aút tépore breuiori &.3°.moniti.non resipuerint carent etiá oi priuilegio clericali.c.vnico. de vi. & ho. cle.lib.6.§.clericus.5ᶜ.§.4.

27 ¶ Quartus est qñ clerici cótraxerút cú virginibus:& nó portát habitú.neqz tósurá. túc.n.perdút vtrúqz priuilegiú.s.canonis:& fori. Si vero portát habitú: & tósurá.gaudent vtroqz.c.vnico. de cle.cóiug.li.6. perdit tñ priuilegiú rerú.vt quo ad gabellas.& angarias.perdit etiá priuilegiú fori.i ciuilib ciuilr.i. ad pená pecuniariá.secus in criminalib.vel criminaliter.i.ad pená corporalé.c.ex parte.de cle.cóiug. & oia alia:& hoc ipsofacto.con.d.ar.s.vbi supra.§. circa prin.& dicit fm veriorë opinioné.q si dimisit habitú & postea reasumpsit.q gaudet. Bigamus vero qui est bigamus vere.& nó solú psumptiue nul

lo simpliciter gaudet priuilegio.ibidē. Et cogit nō portare de big.c.vnico.lib.6. Bigamus vero ficte: puta qui cōtraxit de facto.9.ꝛ.existens in ordine sacro.nō est priuatus ipo iure. qꝛ dispositio i casu vero nō se extēdit ad casuꝫ fictū.maxime i penis: ꝛ quādo est corrigibilis.c.degradaꝰ.de penis.li.6.ꝛ Pa.i.c.ex pte de cle.ꝯiug.ꝛ.c.Joānes. Pa.hic i glo.pª.ꝛ supra.v.bigamia.§.5.

28 ¶ Quintus est quādo clerici cōiugati. faciūt officiū tabernarij.vel macdarioꝝ publice: ꝛ in ꝓpria persona:ꝛ.3º moniti nominati.per dyocesanū.si nō desistūt.vel reassumūt. sunt priuati oi priuilegio clericali.nō cōiugati vero perdūt priuilegiū rex:ꝛ si nō portant habitū:ꝛ tonsurā perdūt etiā personale de.pª.de vi.ꝛ ho.de.v.clericis.5º.§.2. clericus cōiugatus nō pōt habere bñficiū.nisi ex dispēsatiōe: ꝛ vtrum epus possit dispēsare in beneficijs simplicibus. cū coniugato nō bigamo est dubiū.ƀꝫ Pa. i.d.c.Joānes ꝛ ille vxoratus.q habet beneficiū.cogit portare tonsurā.qui vero nō habet beneficiū cogit causatiue.i.si vult habere beneficiū. vtrum valeat cōsuetudo ꝙ clericus cōiugatus.nō teneat portare tōsurā.est dubiū.hec Pa.vbi supra.vide.v.beneficiū.2.§.12.

29 ¶ Sextus est in diposito actualr. qui ē priuatus oi priuilegio.c.degradatio:de penis.lib.6.secus. est in degradato verbaliter. si est corrigibilis. gaudet.n. vtroqꝫ priuilegio Pa.in.c.Joānes:de de.cōiug.in pª.glo.Si vero ē incorrigibilis. est ipofacto priuatus.Con.d.ar.f.dicēs.ꝙ de hoc sunt due opiniōes: ꝛ cōcordat isto mō.s.actualiter:ꝛ verbalr.post Jo.de ligna.Pa.in.c.ad abolendā:de here.in glo.i.v.ꝓrogatiua idē cōfirmat.vide.v.degradaꝰ.§.1.

30 ¶ Septimus.est in clerico ordinato. nō baptizato. siue in ordinato inuito.coactione absoluta.tales.n. nō gaudēt priuilegio.ƀm ar.f.post Jo.de lig.ordinatus aūt per saltū gaudet.Clericus pcutiēs seipm. incidit si suadēte:ꝛ ē.23.q.5.c.si nō licet. Quidā dicūt ꝙ excōicatus pdit priuilegiū canonis .23.q.5.c.excōicatoꝝ:ꝛ.2º.q.i.multi.i 2ᵒ ē cōis opinio.

31 ¶ Octauus de clerico inuēto cū matre:sorore:vxore.vel filia propria.turpiter agēte.talis.n.si pcutiat nō incurrit.secus si cū alia.nō ita propinqua. cū ea etiā q̄ putat vxor:ꝛ nō est idē dicendū est: ꝛ hoc tenet Uin.ꝛ Gof.noie etiā vxoris intelligit sponsa ƀ presenti:vt tenet ibi glo. ꝛ Hosti. noie vero matris vtrū intelligātur oēs ascendētes: ꝛ noie filie descendentes.tenet glo.ꝙ nō.hoc casu.qꝛ non debet extendi.Hosti. dicit hoc tutius.sequit Jo. de lig. ꝛ Pa. hoc idem dicit Inno.de collateralibus:vt nō extendatur ad illas.ƀm Gul.hoc est extendendū nō solū ad coitū.sed ꝛ ad amplexus: ꝛ deosculatiōes:ꝛ qñ quis preparat sed ad actus carnis. si tñ nō in loco suspecto.sed in publico hoc. sicut fit quādoqꝫ ludendo.tunc verberans hmōi incideret in canonē. Item cū per signa aperta:ꝛ propinqua negotio. constat a clerico ibi ante explectā.statim eē cū predictis.verberans nō incideret.si hoc facit incōtinēti.antēqꝫ diuertat ad alia.nā postea verberās incideret: ꝛ hoc intellige de attinētibus pdictis. Iteꝫ si clericus tangat mulierē inuitaꝫ.ꝓpter turpitudinē.si illa se defendens cū moderamine inculpate tutelle eū repercutiat.nō incidit in canonē.ƀꝫ Gul.hec.d.ar.f.vbi supra.c.ƀ.§.1.Utrū aūt si occideret.vel mutilaret incurreret.quidā dicūt ꝙ nō.qꝛ lex nō distinguit.quidā dicūt ꝙ sic.qꝛ peccaret.ƀm Pa.ibidē. ꝛ dicat ꝙ ƀm legē ciuilē nō punit.secus ƀm canonicā.Angelica distinguit. si facere deliberato aio incideret. secus si improuise. sed certe ista distinctio nō videtur facere in proposito.qꝛ eodem mō posset dici quādo excedit:ꝛ tñ neqꝫ tex.neqꝫ doc. dicūt ipm incidere. Unde videt dicendū simpliciter.ꝙ non incidit.sed tñ peccat. tex.n.nō distinguēdo videtur simpliciter remouere excōicationem.tñ qꝛ excedit peccat. hanc partē sequit Pis.post Gul.ar.ꝙ peccet.de pe.c.2º. dūmō non faciat ex interualo tēporis vel deliberationis seriose.Et maritus ƀm eūdē potest clericum sic inuentū retinere quousqꝫ sint testes. Sed quid si maritus ordinaret vt vxor vocet clericū:ꝛ percutiat. ambo essent excōicati.ƀm Gul.ꝛ Pis.qꝛ sunt i dolo.ō.v.apostasia.§.5.ꝛ.6.

¶ Quarto dicendū de manu violēta vbi sciendum ƀm ꝙ nō Pa.in.c.cōtingit.e.ti.ꝙ nō requirit manus violenta ad incurrendā sententiā canonis. sed sufficit iniuriosa manus.absqꝫ violentia.vnde etiā excōicatus est.qui in clericū etiā volētē manus iniecerit iniuriosas.etiā si hoc faciat in satisfactionem precedētis iniurie:ꝛ hoc intelligit quādo hoc facit. aio vlciscēdi: ꝛ secuš dicecus si iocose:ꝛ ratio qꝛ clericus nō potest cōsentire: cū iniuria fit toti collegio clericali.ex quo etiā in ꝛert Pa.ibidē.ꝙ clericus etiā percutiens seipm incidit ex quo hoc facit aio irato: sicut sepe faciūt illi qui tedio vite.vel alia cōcupiscentia ducti.seipos interficiūt.seu vulnerāt.vt cōiter tenet hic per doc.ꝛ facit tex. in.c.si nō licet .23.q.5.ꝛ ita etiā de iure ciuili puniret ille qui se vulnerat.i.l.i.§.vsqꝫ.ff.de iniur.similiter si arrestaret clericū.vel clauderet in custodia dolose. sine manu iniectione incurreret.c.nuper.e.ti. 32

¶ Sed quid dicendū de clerico subiciente se.Rt.non est excōicatus sed excōicādus.in.c.cōtingit.ƀ.ibi in tex.excōicet.sꝫ videt ꝙ sit excōicatus.qꝛ coicat i crimine dānato.c.nup.ꝛ.c.si cōcubine.e.ti. Rt.Jo.an. in.d.c.nuper.multipliciter.soluit.sꝫ solutionē breuiter ponit Pa.in.d.c.si cōcubine.dicēs ꝙ duo requiritur ad hoc ꝙ quis incurrat rōe participij huiꝰ tex. ƀ.ꝙ cōicet postqꝫ sententiā icurrit:ꝛ sic cōicet excōicato. 2º ꝙ in crimine dānato p talē sententiā. ponit exēplū si mulier esset excōicata ꝓpter cōcubinatuꝫ clerici.si laicus cognoscat hāc mulierē excōicatam nō incurrit.qꝛ nō est excōicata ꝓpter cōcubinatum. 33

laici.sed clerici. Si vero clericus cognoscat eandẽ.
erit excõicatus.qꝛ post excõicationẽ cõicat secum in
crimine dãnato. secus eẽt si cognosceret eã clericus
p° vice.s.anteq̃ȝ ipa cõmisisset ꝯtra excõicationẽ. qꝛ
in illa vice mulier eẽt excõicata.nõ aũt clericus.sed
2ª vice. Si vero illa eẽt excõicata generaliter ꝓpter
fornicationẽ. tunc postq̃ȝ illa fuit excõicata.qlȝ co/
gnoscẽs illã icurreret:⁊ iste ẽ vnus casus i quo par/
ticipãs cũ excõicato icurrit excõicationẽ maiorẽ : ⁊
dr̃ participare seu cõicare.dãdo auxiliũ. cõsiliũ:seu
fauorẽ. Pa.in.d.c.nuper:⁊.c.2°.de cle.pug.in duel.
⁊.c.quante.co.tit.
34 ¶ Sed ꝯtra qꝛ percuciens in p̃ ictu quo percutit.est
excõicatus.ergo in.2ª.vice participabit:⁊ sic erit ex/
cõicatus .R̷.si percutiẽs percutiat multis verberibꝰ
⁊ cõtinuet solũ reputabit̃ pro vna vice. habet̃.n.ꝓ
vno facto.ex quo vno impetu fiũt :⁊ sic nõ incurrit
ſm Pa.post Jo.an.in.d.c.ꝯtingit.p̃. Ego aũt cre/
do ꝙ si percutiat ⁊ diuertat ad alia : ⁊ iteꝝ de no/
uo percutiat.ꝙ erit excõicatus.si faciat hoc cũ inter/
uallo:⁊ anteq̃ȝ sit absolutus a p° excõicatiõe:⁊ ideȝ
clericus subiciat se.2ª.vice. ꝙ satis apparet ex his q̃
dicit Pa.in.d.c.cõtingit.el p̃. Sed qd dicendũ esset
si ille qui percutit p̃rius percussisset aliquem alium.
nũc iste submitteret se illi percuciẽdũ.R̷.nõ incurre/
ret.qꝛ oȝ ꝙ cõicet in illa excõicatiõe q̃ excõicat̃ ipe.
cui cõicat.vtȝ p dicta.i.vide de pricipãte .J.e.c.§.57.
35 ¶ Sed ꝯtra p̃cipiens cõsulẽs vel auxiliũ p̃stans. ꝙ
aliqs percutiat clericũ. icurrit. etiã p° vice.c.mulie/
res.co.ti.⁊ Pa in.c.nuper.⁊.c.2°.de cle.pug.i duel.
⁊.c.quãte.c.ti.R̷.ꝙ alio capite incurrit talis. qꝛ fa/
cientẽ:⁊ cõsentiẽtẽ.par pena tenere debet.d.c.nup.
c.tit. Pa.ibi.⁊.c.mulieres.c.ti.vbi notãdũ ꝙ man/
dans icurrit eãdẽ penã regulariter cũ exequẽte.itel/
lige qñ exequẽs perficit actũ. qꝛ secus esset si nõ po/
neret in executiõe. Sciendũ tñ ſm Pa. in.d.c.mu/
lieres.ibi.extra glo. ꝙ aut verba sunt scripta in rẽ.
puta dicit ius.seu statutũ.ꝙ homicidio iponat̃ ta/
lis pena:⁊ tunc mãdans includit̃. qꝛ de homicidio
tenet̃ .vt.d.c.2°.de cle.pug.⁊.l.hec verba.ff.de adul.
⁊ Bar.ibi.⁊ hoc casu includit̃ mãdans propria si/
gnificatiõe verboꝝ:⁊ in isto nõ distinguit̃ inter ius
cõe.aut mũicipale. Aut verba sunt scripta i p̃sonã.
puta qꝛ dicit si quis cõmiserit homicidiũ puniatur
tali pena:⁊ tũc aut quis cõmittit delictũ per instru/
mentũ qđ necꝰ operat̃ necessitatẽ facti:⁊ tũc mãdãs
includit̃ .siue sit dispositio iuris cõis. siue municipa
lis.qꝛ tunc ipe vere facit.qm̃ actus attribuit̃ princi/
pali.exẽplũ in mittentẽ sagitã.lãceã.vel lapidẽ.naȝ
ipe vere facit.lȝ nõ tetigerit proprijs manibus.l.itẽ
mella.§.p̃.ff.ad.l.aql. Ideȝ dicit p oia vbi instru/
mentũ p qđ cõmittit̃ delictũ. operat̃ necessitate iu/
ris.vt puta mãdauit filio qđ tenebat̃ explicare. vel
seruo.vel procuratori.tũc i ueritate cũ ego faciã idu/
car sub dispositione actus.n.attribuit̃ mihi ex quo
tenebar parere. Aut instrumẽtũ p quod explicat̃ de/
lictũ.opat̃ propria volũtate. nõ necessitate facti.vel
iuris:vt puta mãdaui delictũ cõmitti.mãdatarius
nõ tenebat̃ mihi obedire. sȝ nihilominus ꝓpria vo
lũtate voluit mandatũ exequi:⁊ tunc aut sumus in
dispositiõe iuris cõis: ⁊ mãdator cõprehẽdit̃ nõ ex
ꝓpria significatiõe verboꝝ sȝ ex interp̃tatiõe iuris.
qꝛ ius interp̃tat̃ eũ facere q̃uis vere nõ faciat. pa/
rũ.n.refert aut proprijs manibus interimat. vel per
aliũ.vt dicit tex.in.l.p°.§.deiecisse.ff. de vi.⁊ vi.ar.
facit tex.c.cũ ad sedẽ:⁊.c.sepe.de resti.spo.⁊ re.la.q
p aliũ facit.de reg.iur.lib.6. Et nõ ꝓ solutiõe mul/
toꝝ tex.q videntur ꝯtrarij.ꝙ dr̃ vere facere. quo ad
pctm̃.vel penã peccati. dũ sumus i dispositiõe iuris
cõis.tñ in veritate nõ facit.si vero sumus i disposi/
tione iuris municipalis.q.ẽ dubia:⁊ sunt opiniões.
ꝙ includat̃ .vel ne:⁊ põt ꝯcludi.ꝙ aut statutũ idul
get.puta dicit nõ puniat̃ tãta pena:⁊ sic iduditur.
vel auget penã:⁊ sic nõ includit̃ :⁊ possunt intelligi
iura q̃ iponũt penã excõicatiõis.iuxta.d. distinctio/
nẽ.de mãdãte ⁊ faciẽte.notandũ ſm glo.in regula
rati habitionẽ.ꝙ est dr̃a inter mandãtẽ:⁊ iubentẽ:
qꝛ iubens ponit necessitatẽ.sed nõ mãdãs. Notãdũ
est etiã ſm Inno.in.c.mulieres.co.ti.si. ꝙ mandãs
vt clericus percutiat̃ :⁊ anteq̃ȝ mãdatarius perficiat
actũ:ipm penitet: ⁊ reuocat q̃tuȝ põt.tñ reuocatio
non põt puenire ad mandatariũ. anteq̃ȝ percutiat
non incurrit.nisi hoc dolo fecisset. q̃uis glo.in.d.c.
mulieres.dicat oppositũ.sȝ primũ verius. qꝛ qñ ille
percussit.mandans nõ erat amplius in peccato: ⁊ sic
nõ poterat incurrere.cũ nullus incurrat sine pctõ:⁊
forte posset verificari. quãdo nõ fecit qđ potuit. ad
reuocãdũ Jo.an.i.c.cũ qs.co.ti.li.6.recitat vtrãq̃ȝ
opinionẽ ⁊ ꝯcludit ꝙ quo ad deũ nõ est excõicatꝰ.
secus quo ad ecclesiã. Sed qd si mãdans moriatur
anteq̃ȝ mãdatarius exequat̃ .glo.i.d.c.mulieres: ⁊
doc.ibi diuersa sentiũt.sȝ credo ꝙ possit determina
ri ex p̃cedẽti.q.s. ꝙ si fecit dũ viueret qđ potuit face
re ad reuocãdũ. nõ icurrat. qꝛ qñ iste exeqt̃ mãdãs
nõ est ãplius i pctõ.qđ requirit̃ ad hoc vt incurrat.
Quõ aũt excoiᶜ siue absolutio fiat post mortẽ.quo
ad nos:⁊ nõ qᶜ ad deũ.vide Pa.i.c.a nob.el.2°.e.ti.
Vnde ẽt ibidẽ q̃sdã apparentes demõstratiões.q̃s
aliqñ vsa ẽ ecclesia ad terrorẽ ciuus. q̃ magis perti
nẽt ad foꝝ ꝯtentiosum. iõ dimitto.v.excõicatio.5.
casu.57.§.3.⁊.v.irregularitas.2°.quasi per totũ.
¶ Sed qd dr̃ᵐ.si nõ mãdat.tñ dicit aliq̃ v̄ba dolo 36
se iducẽtia ad p̃secutionẽ.pone exᵐ qđ põit Pa.i.c.
ex litis.de exce.pla.famulus cuiusdã nobil̃ fuit v̄be
ratus.dñs eius sibi dixit.nñq̃ȝ reuertaris domũ nisi
aliud sentiã de te ꝙ v̄berãtẽ.postea famulus iterfi/
cit v̄berãtẽ.q̃rit̃ vtᵐ dñs teneat̃ .q̃si mãdasset:⁊ fuit
determinatũ ꝙ sic. vt recitat Bar.i.l.si qs mihi bo/
na.§.iussu.ff.de acqui.here. Et ad hoc facit ꝙ non
refert.an directe:vel indirecte aliquid cõsulat̃ :⁊ ad

hoc facit.d.c.ex litis:⁊ sic videtur in casu nro. q͡p sit excōicatus. q̄si mādasset. si ex illis verbis aliq̄ mō secuta est percussio. Sic̄ habes ꝯ irregularitate.ꝟ. irregularitas.2°.§.3.

57 ¶ Quia facta est mētio .s̄.e.c.§.33.⁊ se. de partici/pāte ꝑ maiori declaratiōe.ē not̄.q͡p multis modis pōt qs participare cum excōicatis.p̄ q̄n aliqs dericus sciēter ⁊ spōte participat i diuinis excōicatiōe a papa.tūc incurrit eādē excōicationē maiorē. a q̄ solus papa absoluit.c.significauit.co.ti.de qua ifra casu.8.p totū.2° participat aliqs quocūqʒ mō pticipatiōis ꝓhibite.os.orare:⁊c̄.in qbus cōiter icurrit minorē:de quo i suo loco.3° q̄n pticipat cū excōicat̄. cū suis participib⁹.c.statuimus.e.ti.li.6. quā papa pōt idifferēter facere:ceteri aūt nō pn̄t. alias ē nul/la.de quo vide.ꝟ.excōicatio .2°.§.x. 4° participat aliqs cū illo q iā est excōicatus.pp aliqd delictū : ⁊ post excōicationē cōicat dādo ꝯsiliū.auxiliū.vel fauorē. vel opē in eodē crie ⁊ tūc icurrit eādē.de quo supra.e.§.33.34.⁊.35.⁊ casu.49.§.5. 5° q̄n pmittit dolose pcuti dericū:⁊ pōt ꝓhibere.c.quāte.e.ti.⁊ nō Pa.ibidē q͡p psumit dolose pmittere.q̄n pōt ꝓhibere ⁊ nō ꝓhibet:nō tn̄ in veritate icurrit.nisi vere dolose pmittat sm̄.c.Pa.q̄tūs.Jo.glo. dicat idifferēter q͡p icurrit.q̄n pōt ꝓhibere ⁊ nō ꝓhibet : ⁊ Ber. glo.dicit.q̄n hʒ ex offō.sed p⁹ verius: vtr.s.q̄n dolose pmittit ⁊ incurrit eādē cū eo q percutit.d.c.quante. Inno.⁊ seqūtes.6° participāt illi cuius mandato. vel eius auctoritate alij manus violētas iniciunt in dericū:⁊ isti mādātes vel auctorizātes icurrūt ean/dē.cū illis q pcutiūt.c.mulieres.e.ti.Quia is vere cōmittit.cuius auctoritate vel mādato d̄lictū comitti ꝓbat. Uide sequētē.§.habes hūc.§.totū.j.casu.8. ⁊.ꝟ.excoi°.8.§.i. vide.ꝟ.ꝯsentire.§.3.

58 ¶ Quid de cooperāte ꝯsilio : auxilio:vel fauore.R. si aliqd opet̄:⁊ ipe dolose coopet̄.icurrit ar.i.c.q̄te vbi dr̄ q͡p pmittēs pcuti dericū dolose hʒ itē Inno.⁊ seqūtū ē excōicatus:⁊ rō tex.q: agētē ⁊ ꝯsentiētē pari pena puniri dʒ:⁊ dicit ibi tex.q͡p interptat̄ illū fa/uere q nō resistit:⁊ pp hoc q: fauet dicit illū excōicatū.sʒ isti magis exp̄sse fauēt q̄ pmittentes igit̄.Ad hoc fac̄ quoddā dictū Pa.i.c.nup.e.ti. vbi dicit q͡p i maleficijs. qlʒ tenet̄ idistincte ex ꝯsilio. Sed ꝯ.sm̄ Pa.i.c.si.de iniur.⁊ dan.da.q: statutū faciēs mentionē de committēte delictū.nō ꝯphēdit opē pstātem. Nā aliud ē ferre opē ad delictū.aliud committere. p hoc ē tex.i.d.c.si.vbi ista ponunt̄ vt diuersa:⁊ opti⁹ facit tex.i.l.is q opē.ff.de fur.⁊ Bar. ibi:secus esset si nō facit mētionē de cōmittēte:⁊ nō agit̄ criminaliter:sʒ i ꝓposito nro.tex.si qs. facit mētionē de co/mittēte q: dicit iniecerit:⁊c̄.igit̄ .Ad hoc.R.ꝑ Pa. i.d.c.q̄te:q͡p ille tex.si qs.dʒ iterptari largissime pp fauorē priuilegij dericalis:⁊ sic ꝯsiliū:auxiliū:vel fauorē.q̄n aliqd opātur ad effectū. etiā q̄tūcūqʒ mo/dicū:vt costodire vestes.c.sic̄ dignū:de homi.dicūt̄ agere:⁊ si agūt dolose.tūc icurrūt: ⁊ sumit̄ magis ar.ad hoc ex illo tex.q̄te: vbi extēdit̄ ad pmittētē. si tn̄ aliqs nō defenderet q: nō vult se imiscer̄ rumoribus.vel q: timet. vel alia cā dūmō nō sit dolosa. nō icurrit.Silr̄ si aliqs p̄sentialr̄ adeēt .tn̄ sua p̄sentia nihil opat̄ .vel ipe nō itēdit ad hoc facere.puta nō itēdit defendere pcutiētes. nec mittere timorem aliqs.vel fictā.nō icurrit. q: sine dolo nō icurrit̄ sm̄ Jo.an.i nouella. Sciēdū ad maiorē declarationē hʒ q͡p dr̄ i glo.i de.p°.de pe.q͡p agētes dicūtur q̄n plures cōcurrāt ad agēdū:⁊ nullus ē principalior.Socius hic sumit̄ stricte. p eo q aliqd agit.vel coopat̄ ad actū pcussiōis.vel captiōis:⁊ ali° ē principalis. Cōsulens vel dat ꝯsiliū circa ꝯctū.vel q̄si aut circa maleficiū.vel q̄si.P° casu subdistingue aut tale cō/siliū nō ē fraudulētū:⁊ tūc nō tenet̄ i regula.nullus ex ꝯsilio:de re.iur.li.6.aut ē fraudulētū: ⁊ tūc tenet̄ actiōe de dolo:⁊ illi cui ꝯsiliū:⁊ illi ꝯ quē dedit:vt si qs ꝯsuleret de mutuo forte lucri cā. Si autē circa maleficiū.sic tenet̄ illi ꝯ quē est ꝯsiliū:vt si cōsuleret furtū facere.vel iniuriā.vel seruo vt fugeret.Illi aūt cui dedit ꝯsiliū. nō tenet̄ q: debebat scire id sibi nō expedire:⁊ si alias nō erat facturus.tenet̄ ad tantā penā.si vero erat facturus ⁊ fuit ꝯsiliū dolosuʒ.sitr ad tātā.vel erat facturus ⁊ nō fuit ꝯsiliū dolosū:⁊ sic nō tenet̄ ad tātā penā.m.c.nup.e.ti.⁊.d.c. sic̄ dignū:⁊ ēt sunt ꝯsiderāde circūstātie ibidē.Dare cōsiliū nudū.vel fauorē nudū. dicūtur illi q ad malefi/ciū nihil adiiciūt:⁊ tales nō icurrūt:glo.in.c.felicis: de penis.li.6. Uide.ꝟ.ꝯsilio.§.3.⁊.4. ⁊.ꝟ.restitu/tio.§.24. ⁊ infra casu.5.§.p̄.

¶ Incurrit etiā hāc sentētiā sine iniectiōe manuum 59
violētaꝝ:puta si spuit i dericū.aut aliqd effudit su/p eū.aut claudit ei hostiū.vel ponit custodes ad capiendū eū.si de domo exeat. vel ei egtāti capit abenas eq.vel rūpit cingulā selle.vel minis:⁊ terrorib⁹ arrestat eū.vel facit ire quasi captuʒ ad iudicē.oēs tales hʒ Ray.⁊ cōiter doc.sunt excōicati. itellige si dolose:⁊ iniuria nō ē leuis q: pctm̄ mortale sine quo nō icurrit̄ nō ē ꝯ leui ⁊ hʒ generalr̄ i oi excōicatiōe. nec refert hʒ Pis.⁊ alios:vtrū iniciat qs manū i p/sonā.aut i rē p̄sone iherētē:aut rē de manu eius rapiat:aut vestes qb⁹ iductus ē scidat:secus eēt si solo nutu nō ꝟbo neqʒ facto cogit eū vt redimat:vel vt sibi aliqd det. vel accipit corrigiaʒ ab eo sepatā.vel nō sentit:⁊ furat̄ bursaʒ.vel sitā:tūc.n.nō fit violētia p̄sone.neqʒ rei ꝯiūcte p̄sone.h oia ꝑ Car.i de.p°. de penis.vn̄ hʒ Host.si aliqd a derico auferat̄ .q̄ ipe nō sentiat.nō icurrit q: vel pax.vel nihil violentie fit p̄sone:eo q͡p nō sentiat. Si res sint sepate a p/sona nō ē dubiū:q͡p nō icurrit:si āt sint ꝯiūcte:puta habebat bursaʒ i sinu:⁊ fuit furata.d.ar.s.hʒ Jo.ꝯ lig.dicit esse de mēte canonis q͡p incurrat:⁊ Archi. in.d.c.si quis:Pe.de pal.⁊ Inno.tenēt primaʒ Jo. de lign.⁊ ar.s.tenent secundam.

40 ¶ Quid de eo qui fugiēs inimicos. vt facilius eua/
dat eijcit clericū de equo: ⁊ ipꝫ ascēdit. an sit excōi/
cat⁹ p. ⁊ ꝫ.pōt argui. ꝙ hic videt̄ eē iniectio. ⁊ vio
lētia.nec obstat ꝙ licitū sit se defendere.q꞉ hoc verū
sine lesione tertij. In ꝯtrariū arguit̄ fm Pe.de cen/
suris q꞉ nō videt̄ ꝙ aliqs sapiēs diceret talē peccat̄
mortaliter:⁊ hoc quod dicit̄ de equo. posset dici de
gladio:⁊ quodcūqꝫ aliud in simili.

41 ¶ Quid de eo q ꝓijcit lapidē vt pcuciat.vel vadit
eleuato pugno.ense.vel asta.irato aio.tn̄ nō pcutit
fm Ray.Hosti.⁊ Goff.nō incidit. q꞉ manū nō in/
icit.Un̄ Jo.de lig.post Jo.an.in.c.ꝑpetue.de elec.
lib.6.tenet ꝙ nullus icidat nisi pueniat ad actū cō/
sumatū.nō p solā attētationē.vel etiam si tāgat.tn̄
nō infert vim.vel lesionē. q꞉ v̄ba sunt cū effectu ac/
cipiēda.c.relatū:de cle.nō.resi.Ad hoc facit dictuꝫ
notabile Pa.in.c.cum icūctis.de elec.§.clerici sane.
vbi dic̄ ꝙ vbi pena apponit̄ a iure. ipsofacto ꝓpter
aliqd̄ delictū. nūqꝫ est locus illi pene. nisi illud deli/
ctū sit ꝯsumatū.q̄ꝫtūcūqꝫ sit icoactū.lꝫ posset extra/
ordinarie puniri.q꞉ delictū incohauit.pena tn̄ a iu/
re iposita.nō hꝫ locū.hec dictū ꝓbat̄ i.c. cū icūctis:
⁊.c.ꝑpetue.e.ti.lib.6. ad qd̄ facit dictum singulare.
Bar.i.l.p⁹.ff.de sicarijs:vbi dicit ꝙ statutū puniēs
delictū certa pena.nō hꝫ locū in eo q icepit illud de/
lictū.si illud non pficit.q꞉ statutū:⁊ max͠ penale.est
strictissime iterp̄tandū. Sed qd de eo q accipit per
capillos:⁊ dicit si non esses clericus.percuterē te.R̄.
fm. v̄v̄.si facit aio iniuriādi.ē excōicatus:⁊ idē cēt
dō͞ si p aliqd aliud accipet. puta per corrigiā.

42 ¶ Quid de illo q seqtur clericū fugiētem:⁊ ipse cleri
cus sine pcussiōe cadit:⁊ offenditur.R̄.fm.v̄v̄.non
videt̄ incidere. secus si ipe fugiens:⁊ quasi coactus
pcipitat se in aquā.vel silr̄.vt euadat.p͞ dictū non
videt̄ securū sꝫ.s͞ securi⁹.posset dici ꝙ si isequtur do/
lo siue iniuste icurrit secus si bono ⁊ iusto fine.

43 ¶ Sed qd dicēdū de illo q nō pcutit nec mādat. sꝫ
ratū hꝫ post factū.R̄.si qs ratā hꝫ pcussionē factaꝫ
suo noie.i.cōtēplatione sui fm glo.i.c.cū qs:de sen.
exc.lib.6.in clericū.est excōicatus.q꞉ rati habitio re
tro trahit̄:⁊ mādato cōparatur. si vero hꝫ ratā:⁊
nō est facta suo noie.peccat sꝫ nō est excōicat⁹.d.c.
cū qs.Jo.an.ibi i glo. dat exēplū puta tui ꝯtempla
tione seruitor.vel amicus tuus.clericū q tibi iniuriā
realē.vel verbalē itulit.pcussit.quē tu ratum postea
habēdo receptasti. Sed qd si amicū.vel seruitorem
nō receptauit.vel illū expulit.nec per aliq̄ exteriora.
pōt apparere ꝙ ratū habuit.sꝫ tn̄ i veritate ratum
hꝫ i corde.dicit Hosti.in.c.mulieres.e.ti. ꝙ hic quo
ad deū est ligatus.nō tn̄ quo ad ecclesiā militantē.
q̄ nō iudicat de occultis.c.sic̄ nobis. de sy mo.⁊.c.a
nobis.s͞.e.ti .itellige ꝙ peccauit mortalr̄ non est tn̄
excōicatus. Sed qn̄ erit iste excōicatus.R̄.idēꝫ Jo.
an.qn̄ habuit ratū ex nūc nō tūc qn̄ pcussit.vn̄ act⁹
pcuciētis trahit̄ retro.nō excōicatio q̄ statīꝫ ligat.c.

pastoralis.ō appel.vel nō ligat.nec suspēdit effectū
suū:Pa.i.d.c.mulieres in glo.fi.dicit.ꝙ nō oia ge/
sta noie meo possuꝫ rata habere. Nam q̄dā sunt q̄
pn̄t p aliū explicari.vt vulnera.homicidia:⁊ silia:
⁊ in istis rati habitio retro trahit̄.d.c.cū qs:⁊ i.l.i.
.§.deicasse.ff.de ui.⁊ ui.ar.q̄dā sunt q̄ non possunt
explicari p aliū.vt adulteriū: ⁊ reliq̄ carnis delicta:
⁊ in istis non hꝫ locū.rati habitio. vt dr̄ in.d.l.i.§.
quociēs:⁊ in.c.sciant cūcti.de elec.lib.6. Et i.c.i.de
ꝯuer.in glo.fi.sic ait.Idē Pa.nō glo.ex qua habes
casuꝫ i quo cessat rati habitio:⁊ idē tenuit Jo.in.c.
is q viuēte.ꝫi.q.i.⁊ idē Uin.⁊ Hosti.hic.⁊ silr̄ Jo.
an.dic ergo dare ponēdo verā rōeꝫ decisionis.glo.
Rati habitio retro trahit̄ ex fictiōe iuris. sꝫ ad hoc
vt fictio ꝓcedat reqrit̄ ꝙ duo extrema sint habilia
ad illū actū ꝑpetrādū.s.tp̄s i quo actus fuit gestus:
⁊ tēpus rati habitiōis.si.n.alteꝝ istoꝝ deficit.nō ꝓ
cedit ratihabitio.q꞉ fictio nō cātur sup ipossibili. de
quo plene p Bar.in.l.si is:q ꝓ ēptione.ff.de vsuca.
Ex͞ qdā interficit noie infantis hoieꝫ.demū infans
maior factus hꝫ ratū. certe hec ratihabitio nō tra/
hit̄ retro.q꞉ ipossibile erat illū infantē tūc temporis
mādare delictū.nō ergo pōt trahi retro.cū non de/
beat plus posse fictio.q̄ꝫ veritas:⁊ istud appellatur
extremū ad qd̄:pone ex͞ in extremo aquo.si sit ꝯct⁹
habebā terminū ad certū qd agēdū. amicus meus
noie meo egit illud. ego post terminū habui ratuꝫ.
nūqd hoc sufficiat:dicēdū ꝙ nō.q꞉ cū post terminū
nō potuissem vere facere. ergo nec ficte. p hoc ē pul
cer tex.in l.honor.ff.rē.ra.ha.vide bonāꝫ glo.in.c.
quā sit.de elec.lib.6.Ad ꝓpositū ergo cū post mor/
tē mariti.nō possit vxor machinari in ipius mortē.
ergo deficit hoc extremū a quo:⁊ sic nō ꝓcedit rati
habitio.q꞉ qn̄ deficit alteꝝ extremoꝝ.nō habet locū
ratihabitio.hec ille. Ex qbus pꝫ ꝙ multa reqrūtur
ad hoc ꝙ ratihabitio valeat:⁊ cōparet̄ mādato:⁊
est sensus illud qd̄ ratifico : tn̄ valet quo ad me.¹ ē
valuisset si ad hoc faciēdo dedissem mādatū. Et ꝓ
reqrit̄ ꝙ noie meo sit factū.2° ꝙ possim per aliū ex/
plicare talē.i.ego possim per alium facere. 3° ꝙ ille
actus quē ratifico sit mihi possibilis tā i termino a
quo q̄ꝫ in termino ad quē .i.ꝙ potuissem facere qn̄
ille fecit:⁊ qn̄ ego ratifico.4° reqrit̄ ꝙ illud factum
teneat.secus si fuisset nullum:Inno.i.c.prudētiā : de
offi. deleg. puta alienus iudex excōicauit subditum
meū.nō possuꝫ illā ratificare.q꞉ ab origine fuit nul/
la.rō q꞉ fictio fundat̄ supra veritatē: ⁊ sic nō debet
plus posse fictio:Jo.an.in glo.rela ratihabitioneꝫ.
ponit aliud ex͞.s.aliquis appellauit pro me:ego nō
possum ratū habere:post deceꝫ dies a sn̄ia: qn̄ ego
non possem appellare:5° requirit̄ ꝙ sit solū de his q̄
ego possum mādare per expl'ꝫ mādatū. q꞉ fꝫ Jo.
an.in.d.regula.ratihabitionē: ratihabitio operari
nō pōt nisi qd̄ posset mādatū expressum. Nō tn̄ ꝙ
aliqs pōt habere ratū dupl'r.vno⁹ expresse. qn̄ expri

mit ṽbo. vł facto. ꝛ ipliciate.s.qñ fcit aliqḋ maleficiū factū noie suo: ꝛ nō ip̄probat.c.ꝑ.vt li.nō ꝯte. fitr ali qd pōt fieri noie meo dupł̄r.s. ṽbalr. ꝛ realr. puta i ꝛmō fili' me' noie suo fcat ꝯctū.q ē ꝯ me. vñ lex ap ꝓbat p ꝯsensū.qḋ reprobat p dissensū.i.d.rela ra/ tihabitioné.i glo. Ange. i.ṽ.ꝯsentire.§.4.pōt mul tas alł.quas cā breuitatis dimitto. vide cas ibidē.
Pa.in.c.prudēti.i.de offi.deleg.recitat Jnno.dicē/ tē ꝙ vbicūqꝫ actus est nullus ex defectu solēnitatis: ꝛ supplectio nō dependet a volūtate mea.nō possuꝫ tūc habere ratū. qḋ est gestū noie meo. qꝛ actus est nullus ex facto.nō dependēte a mea ptāte.secus qñ depēderet.exēplū in papa. Nā ipe pōt ratificare sen tentiā nullā.qꝛ nō subicit dispositioni iuris cōis:ta tñ ꝙ talis sentētia valeat. vt ex nūc non vt ex tūc. si vero actus est nullus ex defectu consensus mei. tunc possum ratificare. Nisi igit ratihabitio valeat ꝛ cō paret mādato:nō iauirit:ꝛ sic intellige p̄un.

44 ¶ Quantū ad.5.s.nullus epoꝝ:de quo.ō.§.ꝑ. Que/ rit vtrū pfati sint semp per sedē aplicaꝫ absoluēdi. R.ꝑ nō fm doctrinā Jo.an.ꝛ Pa.in.c.peruenit.e. tit.ꝙ triplex ē iniuria.s.leuis.mediocris.ꝛ enormis de quo.§.sequēti. Pro leui qlꝫ eps pōt.d.c.puenit:ꝛ p ꝯsequēs ois platus qui hꝫ iurisdictionē in foro ex teriori q° ad suos subditos.ḋ q.ō.ṽ.abso.2°. pn.ꝛ. §.2°.ꝛ sufficit ꝙ sit clericus vt ibidē.§.3. Pro iniuria mediocri nō pñt pdicti absoluere nisi puilegiatos. ḋ qb'.j.§.46. Pro iniuria āt enormi:regulr nullus pōt pter sedē aplicā.vt.d.c.si qs suadēte.ł legatos. de qb'.ṽ.legat'.§.2°.nisi i casib' de qb'.j.§.47.

45 ¶ Nō.2°.fm.e.Pa.ꝙ iniuria dr leuis.ad arbitriū boni viri.ex varijs circōstātijs.psonaꝝ.locoꝝ.vel tē poꝝ.fm Hosti. caueat de bono arbitrio.ꝛc. Si.n. clerico solēniter ministrāti in altari publice:manus qs iiecerit leuit:nō iudicaret leuis.q alias leuis cēt: ꝛ qdā ē leuis ꝯ pueꝝ q grauis esset ꝯ senē ꝛ sitib'. Grauis aūt dr qñ vulnus qḋ est illatū reqrit medi camē cirogie vel eplaustoꝝ ꝛ hmōi. de enormi ṽo dic vt i.ṽ.enormis: ꝛ rōe notorietatꝫ vel loci puta i eccłia vel scādali.ꝛ sitib' fit enormis a q° eps ñ pōt.

46 ¶ Querit.q sint psone priuilegiate. R. hꝫ Pa. in.c. cū illoꝝ.e.ti.ꝙ sunt.17.que ꝯtinētur i his.ṽ.regula. mors.seruus.hostis.puer. officialis. delicíosus.iops: eger.senesqꝫ.sodalis.ianitor.astrictus.dubius.cau/ se.leuis ictus.debilis. Absolui sine summo merētur. declaratio. Regula.s.religiosi de quo i.c.cū illoꝝ.e. Mors.s.in extrema necessitate.c.nō dubiū.e.ti. Se/ rus.s.mulieres.c.mulieres .e. Hostis.c. de cetero .e. Puer.c.ꝑ.e.ꝛ.c.q̄uis. Officialis.c.si vero.d ꝑ. De licíosus.d.c.mulieres. Jnops.c.qḋ ḋ his. Eger.d.c. qḋ de his. Sodalis.c.qñ.ḋ vi.ꝛ ho.de. Janitor.d. .c.si vero. Astrictus potestati alteri'.d.c. mulieres: ꝛ.c.relatū. Dubius.c.cū desideres. Cause.s.iuste ad nō.eūdū.d.c.qḋ de his.leuis ictus.vt in.c.puenit.e. Debilis.c.ea noscit :vbi tex. loquit : de mulieribus: senibus ꝛ valitudinarijs, seu mēbris destitutis. Et

dñr priuilegiate qꝛ in pdictis iuribus excipiunt. Et qdā hñt ipedimētū perpetuū.sic senes.mulieres.va litudinariꝫ.vel mēbris destituti.q nō pñt se psentar. et ꝯsequēti nō ē iniūgendū ꝙ deficiēte:ꝛc. De deli/ tioso dicit glo.in.d.c.mulieres. ꝙ si videbit epo ꝙ nō possit assumere laborē.pōt absolui.cū cautiōe: ꝛc.ꝙ parebit ꝯsilio.seu nūso pape. Quedā aūt sunt q hñt tēporale ipedimētū.vt existēs i articulo mor/ tis.hñs inimicitias capitales.eger. inops. Jste pñt absolui:ꝛ est iniūgendū ꝙ cessante ipedimēto psen/ tent se.sedi apostolice.d.c.q̄uis.iter istas cōputat. puer.d.c.q̄uis. Jmpuberes.hostiarius.officiales.re ligiosi.clerici viuētes in cōi ꝛ serui. isti pñt absolui sine mādato:ꝛc. ꝛ non tenētur se psentare deficiēte ipedimēto. Nō tñ ab enormi. Jmpedimētuꝫ legiti/ mū dr.oē id. qḋ arbitrio boni viri rōnabiliter ipe dit ire.ad.se.apo.ꝛ hoc itelligit de omnibus excōi/ cationibus fm Pa. in .d.c.de his.

¶ De existētibus in periculo mortis. ꝛ de habētib' 47 legitimū ipedimētū:de ifirmis:ḋ habētibus hostes: de obsessis de pauperibus:de senibus:de destitutis i mēbris de his q sunt magne potētie ꝛ ḋ ptinētibus ad istas cēsuras vide.ṽ.excoi°.5.casu.40.p totuꝫ: Mulieres pñt absolui etiā ab enormi nec debet mā dare ꝙ se psetet qꝛ hꝫ perpetuū ipedimētū:filijfami lias.serui:ꝛ hmōi q nō sunt sui iuris.itellige quādo pisa.vel dñs nō fuerunt in culpa ꝛ ex coꝝ absentia multū lederētur.d.c.relatū. Et qñ fiūt sui iuris tenē tur se psentare:fitr dic de iuuenib' fm Pa.i.d.c.ea noscit :pueri vero ipuberes q doli capaces pcusserūt siue añ pubertatē petāt siue post absolutionē:debēt absolui sine mādato.c.ꝑ.ꝛ fi. Beneficiū.n.semel in/ dultū minoribus ex q° cepit habere locū nō extigui p supueniētiā maioris etatis.hec Pa.i.d.c.fi. Mo/ niales nūc debēt absolui sine mādato tñ qꝛ mulie/ res ꝛ qꝛ mōiales.c.de monialibus: ꝛ nō distinguit de enormi fm Pa. ibidem Hostiarius : officiales: arcēs turbā:regulares:fratres sancti Jo.ierosoſ.deri ci viuētes in cōi ꝛ serui:isti sunt priuilegiati vt pos/ sint absolui a mediocri nō tñ enormi ꝛ istis nō est iniūgendū vt se psentēt p mediocri. Concludde igit ꝙ mulieres.senes.valitudinarij.membris destituti. Jmpuberes isti pñt absolui etiā ab enormi ꝛ nō te/ nētur recipe mādatū. Existēs aūt i mortis articulo. habēs inimicitias capitales.eger.iops.exñs i ptāte alterius qñ ipe i cuius ptāte est nō fuit i dolo ꝛ mul tū offenderet ex absentia eius. Juuenes ꝛ habentes legitimū ipedi. Jsti pñt absolui ēt ab enormi.tñ te/ nēt se psentar remoto ipedimēto.oia ista patēt i iu rib'pallegatꝫ. Quō legati pñt absolu.ṽ.legat'.§.2.

5 Ecūdus casus ē i.c.felicis.de pe.li.6.q ponit hic pp ꝯuenietiā cū pcedēti. q̄uis fit i lib.6. vbi ꝑ excōicat oēs isecutores cardinaliū Ro eccłie hostilr.2° pcussores ꝛ captores.3° mādātes. 4° socij talia facietiū.vel mādātiū.5° q factū ratū ha/ buerūt.6° q ꝯsiliū dederūt.vel fauorē.7° q tales po/

sica receptauerit. vel dẽfensauerit sciẽter. 8° excõicãt
p̃ncipes.senatores.ↄsules.ptãtes.rectores. siue alij
dñi:⁊ coꝝ officiales. q.j.mẽsẽ a die notitie habite.
de p̃dicto d̃licto.nõ puniũt p̃dictos reos ſ3 tenorẽ.d.
c.felicis.nec p̃nt absolui nisi a papa.exceptis istis vlti
mis.s.p̃ncipes:⁊ sequentes. q̃ poterũt absolui a suis
ordinarijs. Sil'r pena sunt plectẽdi q p̃dicta faciunt
clericis.vel religiosis familie pape.vel cardinaliũ.

1 ¶ Nõ q̃ sic d̃linquẽtes icurrũt ⁊ alias penas multas
tẽporales:⁊ nõ solũ ipi ſ3 ⁊ filij.⁊ nepotes coꝝ.vt3 i
tex.cõmittẽs.n.h° sacrilegiũ ẽ ifamis ꝑpetuo sicẽ re⁹
crĩs lese maiestat̃.ẽ diffidat⁹.⁊ bãnit⁹.itestabilis. ⁊
ab oi successiõe repulsus. habitatiões ei⁹ debẽt dirũ
pi.sine spe rehedificatiõis. Nullus sibi quocũq3 mõ
tenet:⁊ oia sua ↄfiscãt: ⁊ nihil ad posteros d3 trã/
smitti.ſ3 cũ ipo ↄdẽnãt:⁊ sua.oi bñficio tẽporali:⁊
spũali:⁊ feudis ẽ p̃uat⁹.ipo iure.filij ⁊ nepotes p re/
ctã lineã descẽdẽtes sunt p̃uati oi bñficio.sine spe p
motiõis cuiuscũq3 dignitat̃.officij.vel ministerij pu
blici:⁊ sine spe cuiuscũq3 dispẽsatiõis p̃dictoꝝ.d̃bẽt
publicari singulis festis.cũ cãdellis.⁊ cãpanis. q̃3diu
erũt i excõicatiõe:⁊ i locis vicinis.Qñ absoluũt ca/
uebũt idonee de p̃nia pagẽda.debẽt corã ppl'o die/
b⁹ festiuis i ecc'ia icedere nudi.cũ solis femoralib⁹.⁊
fustigari.p ferreas catenas:debẽt ire p tres ãnos vl
tra mare. Post absol'onẽ poterit hĩe p'ritẽ petendi
ea q̃ post absolutionẽ acq̃siuit. Ciuitas q̃ i hoc erit
rea.careat pontificali dignitate:⁊ sit interdictã:ex/
cepta ecclesia romana. vide casu3 sequentẽ.

2 ¶ Not' circa pm.s.d̃ isecutorib⁹.q̃ isecutio ſ3 Inno.
i.c.nup.e.ti.sonat i malã ptẽ: ⁊ ſ3 glo.d.c.felicis in
.ꝟ.isecutiõe. De psecutiõe ⁊ captiõe nõ erat dubiu3
ſ3 d̃ isecutiõe hic specialr statuit h pena.h i glo.⁊ ſ3
q̃ inuit ibi tex.i.§.p̃nti.nihilomin⁹ ex sola isecutiõe
icurrit h pena:⁊ i p̃n° tex.ponũt disiũctiue.s.hostilr
fuerit isecut⁹.vel pcusserit:⁊ ẽ.⁊ Archi.expõit hosti/
liter.i.sicut hostis:⁊ inimicus capitalis.vel publice:
⁊ manifeste.sic etiam sumit .xi.q.3.quicũq3.

3 ¶ Not' circa.2m.s.pcussores.⁊ captores.q̃ glo.d.c.fe
licis.i.ꝟ.pcusserit h° itelligit i illo q nõ iur h° fecit q̃
si se defendendo.tunc cessaret pena.c.significasti.de
homi.2°.e.ti.⁊.c.si ꝟo.nõ.n.tũc peccat cu3 auctẽ le/
gis h° facit.23.q.4.q peccat. Nã vi vi repellere l3.s.
cũ moderamie:⁊ ẽ.vt dictũ ẽ.s.casu.p̃.§.1. Itẽ glo.
i.ꝟ.cepit itelligit cũ effectu. vñ si nõ capiat ſ3 Inno.i
d.c.nup.ſ3 fiat isult⁹ad domũ.vt ei fiat iiur'.l' obsi/
dẽt eũ i domo.ñ vt costodiãt.ſ3 vt iferãt ꝟecũdiã ñ
credit tũc hĩe locũ qd̃ hic d̃r:h° cõ ar.f.vbi.s.c.2°.

4 ¶ Not' circa.3m.s. ẽẽ mãdãtes. q̃ illa q̃ dicta sũt.s.
casu.p̃.§.35.⁊ se.dñt hic oia itelligi:⁊ ẽt casu sequẽ
ti:⁊ regulr tenet q̃ nũq3 mãd.is icurrit penam.nisi
mãdatari⁹ exeq̃t:⁊ qd d̃ d̃m qñ reuocat.vel morit.l'
ficte mãdat.d.casu.p̃.§.35.⁊ se.nõ q̃ Ros.ꝟ.abso°.
p̃.§.19.⁊.53.excipit ab ista regl'a duos casus. vn⁹ est
s.c.p humãi.d̃ homi.li.6.vbi habet q̃ mãdãs iter/
fici xp̃ianos p assassinos.ẽ excõicat⁹ ẽt si nõ seq̃t ef/
fect⁹:⁊ h° ẽ veꝝ vt3 i glo.d.c.p humani.2°casus ex/
cept⁹ ſ3 Rosellã vbi.s.ẽ.de ↄspiratorib⁹ i psonã. vel
statũ ro.põtificis.⁊ ẽ i sixtina ſ3 eu3.q̃ p̃bat ipe p
ꝟbũ ↄspiro ras.a q° venit ↄspirator qd̃ idẽ ẽ q̃ ↄiu
ro ras:⁊ nihil aliũd allegat ⁊ dicẽ q̃ i h° dñt aduer/
tere ↄfessores.ſ3 forte meli⁹ diceremꝰ q̃ ipe min⁹ bñ
aduertit q: nõ ẽ recedẽdũ a regl'a pp illud ꝟbũ. qd̃
significat ↄiuro ras. sicẽ.n.isti q ↄiurãt faciunt actũ
cõiuratiõis ita mãdãs dat mãdatũ:⁊ tñ nõ icurrit
nisi seq̃t effectus. g°a sitũ hic debemꝰ stare i regl'a.vñ
Ange'.i.ꝟ.excõ°.7.casu.48.§.5.solũ excipit pm ca
su3:⁊ bñ.h° opin' p̃bat p.d.Jo.an.i gl.i.ꝟ.mãdaue
rit de.pe.d̃ pe. Uide.j.casu.37.§.3.⁊ casu.3.§.1.i fi.

¶ Not' circa.4m.qd̃ ẽ.soci.⁊ ẽẽ.6m qd̃ ẽ.ↄsiliũ d̃de/ 5
rit.l' fauorẽ. q̃ ista ſ3 q̃ dictũ ẽ.s.casu.p̃.§.38.s.so
ci⁹ dãs fauorẽ.l' ↄsulẽs.p̃nt dupl'r accipi vno° p sim
plici:⁊ nudo ↄsilio.auxilio.seu fauore. q̃ sunt ſ3 glo.
d.c.felicis.⁊.d.ar.f.qñ ad maleficiũ nihil aducũt:⁊
tũc nõ icurrũt.vt ẽt videt p̃bari p tex.i.d.c.felicis.⁊
per glo. i de.pe.de pe.alio° qñ dolose ad actũ aliqd̃
opãt.⁊ tũc icurrũt p.d.tex.⁊ glo.i.ꝟ.socius.cũ.n.ei
cõiicet p facin⁹.pari pena puniet.C.d̃ epis.⁊ de.l.si
q̃3q̃3.i fi.⁊.2.q.1.notũ.de offi.d̃leg.c.1.d̃ sen.exc.q̃3te
23.q.vlt'.c.si. ⁊ itelligit de socio ↄsulẽte.vel dãte fa/
uorẽ isecutiõis.captiõis:pcussiõis.aut societat̃.hoꝝ
criminũ.ibi in glo.in.ꝟ.aliquo p̃dictoꝝ.

¶ De habẽte ratũ qd̃ ẽ.5m. Not' q̃ qdã dicũt q̃ si 6
h3 ratũ ẽt si nõ sit fcm̃ noie suo.vel ei⁹ ↄtẽplatiõe q̃
icurrit ſ3 Archi.⁊ ar.f.⁊ glo.d.c.felicis.i.ꝟ.ratum.
dicit ẽẽ stãdũ regl'e.de ratihabitiõe. Uide ⁊ tene fm
q̃ dictũ est supra casu p̃.§.43.

¶ Not' circa.7.qd̃ ẽ receptatores.vel d̃fensores.sciẽ 7
ter.ſ3 glo.ibi.i.ꝟ.receptatores.pari pena sunt puniẽ
di.pessimi receptatores.sine qb⁹ d̃linquẽtes diu latẽt
nõ possent.ff.de recep.l.1.C.d̃ his.q latro.ce.l.1.⁊.2.
nisi ẽẽnt ↄsãguinei.vel affines.ff.eo.l.2ª. Idẽ.d.ar.f.
Et dñr receptatores vt i quodã ↄsilio ad iq̃tores d̃r.
Illi.s.q sciẽter hereticos recipiũt in suis domib⁹. vt
eos occultẽt:⁊ sic illi euadãt manus iq̃sitoris.ita p
bat.ff.de recep.l.1.⁊.2ª.⁊.ff.de offi. p̃sidis.l.cõgruit
⁊ i.d.l.1.C.d̃r q̃ grauius punit q sciẽter receptat:⁊
associat fugiẽtẽ.q̃3 q solũ latitãtẽ occultat. vtrũ aũt
q semel tñ receptat dicat receptator.dicas q̃ sufficẽ
semel sciẽter.⁊ dolose recipiat.ff.de adulte.l.mariti
.§.questum. adest tex.in.d.c.felicis.

¶ Sciẽdũ ẽẽ.8m.s.d̃ p̃ncipib⁹:⁊ ẽ.dñt p̃uire vt d̃r in 8
p̃n°:postq̃3 res ad notitiã d̃uẽit q̃ ſ3 ar.f.post archi.
põt.3.itelligi. vno° sic.q̃si velit q̃ si aliqs accusator
existat.d3 ad istãtiã h⁹ cã3 criminalẽ ex q° fuit ↄte/
stata.j.spaciũ mẽsis p s̃niã3 terminare:⁊ executiõi mã
dare.alioqn isti icurrũt penas hic isertas. 2° põt itel
ligi.qd̃ dicẽ d̃ notitia.vt absq3 accusatore aliq°.si qs
denũtiauit sibi.q̃ tale facinus ꝑpetratũ fuerit:⁊ hec
si aliqs de officialib⁹ suis hoc nũciauerit ipi iudici.
siue quicũq3 alius priuatus: debuit ergo iudex sta/
tim vt audiuit tali nunciatione accepta procedere

ad inquisitionē:⁊ testiū receptionē.ex̄ rviano.i quo ta
le facinus dicebaf perpetratū.quos testes indicabit
sibi denūtians:⁊ si nō oēs tñ aliquos:⁊ si iudex ne/
glexerit.q nō inqsierit ⁊ veritatē inuestigauerit ⁊
sñia₃ cōdēnatoriā nō tulerit ⁊ executus eā nō fuerit
a tēpore nūtiatiōis pdicte sibi facte ⁊ mēsis lapsus
fuerit ita q oia pdicta expedicta nō fuerint isti pe/
ne subiicif hic imposite tā ipse q̄₃ eius officiales hoc
tñ sane intellige. Na₃ qñ reus ignoraf debet plenius
ad noticiā iudicis aduenire ⁊ tūc diuina ⁊ huma/
na lex resoluaf ⁊ fm q ibi ꝯstitutū est remota acce
ptione personar̄ diffinitiua sñia proferatur.xi.q.3.
summope.3ᵉ pōt intelligi q hic dr̄ p noticiā vel per
famā vt iste mēsis icipiat currere ex die ex qua ista
fama aurib⁹ iudicis inotuit q̄uis nō sciat:tūc.n.d₃
statī iudex pcedere ex offō suo ad iqsitionē.h ille.
9 ¶ Notandū circa ifamiā ⁊ bonor̄ ꝯfiscationē effe/
ctualē ⁊ penā corporalē infligēdā.nec⁹ est sñia.fm
Archi.saltē generalis.vt pnūtief cū criminosū eē.
crimine lese maiestaᵗ.alias q̄uis dominiū bonor̄
suor̄.ipo iure.vel ipofacto.etiā pri⁹ amittat ex die
comissi criminis.nō tñ ei auferētur.nec fiet executio
ablactiōis bonor̄. vel alterius pene. nisi post sñia₃
saltē generalē. Idē dic fm Jo.mo.⁊ Jo.an.in.c.cū
fm.de here.lib.6.i crimine lese maiestatis diuine.s.
in crie heresis pter bona hereticor̄ q̄ sunt ipo iure
ꝯfiscata.d.c.cū fm. tñ executio vel occupaᵗ bonor̄.
nō pōt fieri p dños tēporales.nisi sñia sup hoc p iu/
dicē ecclesiasticū fuerit promulgata .d.c.cū fm:⁊ si
hoc reqrif i crie lese maiestaᵗ diuine multo magis
humane:⁊ in aliis iferioribus delictis.sunt coiter in
ciuitatibus italie decreta principum. q comittētes
homicidium publice.vel occulte.bona sunt ipo iure
ꝯfiscata.vñ p₃ q tales maxime occulti.pñt retine
re talia bona. donec sequaf saltem sñia generalis.
q̄uis pertineant ad fiscū.a die comissi criminis.C.
de here.l.4.ff.de dona.l.donatiōes.§.pfecte. ⁊.d.c.
cū fm:⁊.c.statutū de here.lib.6.⁊ iō donatio siue
alienatio facta p hereticū postq̄₃ fuit hereticus non
t₃.nec emācipatio filior̄.q̄r eoipo q hereticus est.fi
lij desunt eē in ptāte patris.l₃ tūc nō appareat ipm
eē hereticū.c.qcūq₃.de here.lib.6.§.fi.⁊ ex quo secu
ta cōdēnatio p sñia₃ effectus huius dānatiōis tra/
hif ad diē comissi criminis: ⁊ allienatio ē ei iterdi/
cta.C.ad.l.iulie.maiestatis.l.qsqs.§.emancipatio.
Et si hereticus alienauit a die comissi criminis. fi/
scus.vel iquisitores nō tenētur dare pciū emptori.q̄r
effectus dānatiōis retro trahif:⁊ sicut facta dāna/
tionē.nō pñt bona alienare.sic non pñt ante dāna/
tionē a die comissi criminis ar.C.de dona.inter vi.
⁊ vxorē.l.donatiōes ⁊ pdicta sūt vera nisi pciū vel
aliqd loco pcii ineniaf in bonis heretici ar.ff.solu.
ma.l.si cum dotē.§.vltimo:⁊.l.sequēti. Et itelligas
q nō solū reuocabit rē nō restituto pcio ēptori. sed
etiā fructus.⁊ qcūq₃ emit quātūcūq₃ p plures ma/
nus trāsierit q̄r nō habuit ius vēdendi.hec fm pdi/
ctos. Nō tñ fm q habef i.c.f̄.de pscri.lib.6.q si
heredes hereticor̄.vel alior̄ quor̄ bona ipo iur̄ sūt
ꝯfiscata:⁊ tñ nō iteruenit sñia.vt dictū ē. occupenf
ab heredibus bona fide p.40.ānos. nō sunt āplius
molestandi.etiā a romana ecclesia. si discooperiaf q
pdecessores fuerūt heretici.vel alr̄ bona fuerint ꝯfi/
scata. Et faciūt pdicta ad multa.puta qñ quecūq₃
statuta dicāt.si quis fecerit tale qd. icidat in talem
penā ipofacto.vel ipo iure:⁊ ad statuta ordinū.vel
ꝯstitutiōes q̄ dnt.ipofacto icurrant.vel sint priuati:
nō.n.tenef nisi p sñia₃ plator̄ declaref:⁊ qñ dnt q
plati.vel alij qui sic fecerint sint suis officijs priuati.
vel filia.pñt stare i illis quousq₃ p sñia₃:⁊c̄. Et sic
pdictā faciūt.q si tabelio p sñia₃ legis est priuatus
tabelionatu:⁊ nō sit declaratū p sñia₃ hois.semper
valebūt instrumēta:⁊ acta eius quousq₃:⁊c̄.ita nō
glo.in.§.pe.in aut.de tabel. Quid ergo nocet puari
dominio bonor̄.ex quo non valet añ sñia₃:⁊c̄. R̄.
Archi.in.d.c.felicis:q pter fructus mediū tēporis
q fisco debēt restitui:⁊ ita nō in aut. per glo.de ite.
nup.§.p.dos tñ vxoris.nō d₃ ꝯfiscari.nisi sciēter cō
traxerit cū heretico. vel fuerit in dolo in tali crie.c.
decreuit.de here.lib.6.q̄r tūc ꝯ here nō debet.28.q.i.
caue. Videf.n.tūc heretico fauere. secus si ignora/
uit. Sed quid si isto iterim ante sñia₃ faciat legata
ad pias cās. R̄. q̄uis priuilegia sint multa ad le/
gata ad pias cās. tñ q̄r disposuit de non suo adeo:
⁊c̄. Vide aliquid.v̄.assassinus .§.i.⁊.v̄. hereticus
.§.4.⁊ se. ⁊.v̄.pena.§.5.
¶ Nō vlterius glo.in.v̄.⁊ sua. q̄r regulr̄ bona dā/ 8
nator̄ trāseūt ad heredes :⁊ nō in fiscū.C.de bonis
dā.aut.bo. sed hoc fallit in supradicto.§.imediate
pcedēti.C.ad.l.iul.maie.qsqs.canonizata.6.q.i.§.
verū:⁊.c.cū fm.de here.lib.6.sicr̄ nō glo.i.v̄.pōtifi
calē.q alias non includūtur nisi specifice:⁊c̄.c.iqsi/
tor.de here.li.6.⁊.c.q̄r piculosum. de sen.exc.lib.6.
Itē nō glo.i.v̄.vicinar̄ q̄ sunt loca vicinia.dicat.n:
iudicis arbitrio relinquēdū:⁊ possent dici nō distā/
tia vltra duas dietas vulgares.c.nōnulli:d̄ rescrip.
vel vltra vnā dietā.de rescrip.c.statutū lib.6. vel.s.
prouinciā.de elec.corā. Arbitref igif iudex. Et i.v̄.
caueat idonee.dicit glo.p pignora.vel fide iussores
.ff.man.si mādata.§.paulus. Alias.v̄.cauptionis
nullā promissionē cōtinet.C.de v̄b.sig.Sancimus : l₃
hoc casu. si sufficientē alias dare non pōt dabit iu/
ratoriū.vel cauebit sub ypotheca rer̄.

Ertius casus ē in clē. p² de penis.vbi excōi/
e cat ql₃ qui iniuriose. vel temere pcusserit.ce/
perit.aut bānierit.aliquē epm. seu q pdicta
mādauerit.vel facta ab aliis rata habuerit. vel so/
cius fuerit. in his faciēdis.aut ꝯsiliū.vel fauorē de/
derit.vel defensauerit eosdē. nec pōt absolui nisi in
articulo mortis.nisi a papa:⁊ cū absoluēdus fuerit
in articulo mortis. nō d₃ absolui nisi prius caueat

y donec. q parebit pene imponéde:⁊ penitētiā dño
auxiliāte faciet. Jtē.2°.excōicant oēs officiales quo/
cūqȝ noie cēseātur. q i aliq° pdictoꝝ fuerint culpa/
biles.nec valēt absolui.nisi vt pdictū est. Jsta pena
bȝ glo.nō tenet in epo nō ꝯsecrato.tenet tñ in epo q
renūtiauit loco:⁊ nō ordini. qꝫuis nō habeat locuȝ
qꝫtū ad bñficia.eo q renūtiauit:⁊c̄. Jsta decretalis
hȝ plus qꝫ decr̄.felicis.e.ti.lib.6.in hoc q punit bā/
niētē id mādantē.vel id ratū habentē.vel sociantē.
vel dātē ꝯsiliū:auxiliuȝ:vel fauorē:vel receptantē:⁊
oia alia q ptinēt ad bānū. Jlla aūt decretal felicis.
hȝ hoc plus q punit insequētes : ⁊ alia ptinētia ad
isecutionē.s.ꝯsiliū:auxiliū:⁊c̄. Jste vero due icludūt
defendētes:⁊ receptatores. Uide casuȝ supiorē.

s ¶ Notādū q socius ꝯsiliarius.fauorē dās:⁊ defen/
sator.hic accipiūtur stricte. bȝ q dolose aliqd opat
ad actū pcussiōis.detētiōis.vel bānitiōis. Nō tñ q
qñ sunt plures agētes principalr. isti oēs ꝯtinentur
t sub noie agentiū.qñ aūt vnus ē principalis.alij co/
agētes.dnr socij:⁊ sic accipit hic socius:⁊ bȝ Jnno.
i.c.ad audiētiā.de homi.dr aliqs ꝯsiliū pstare.sua/
dēdo.rogādo.ipellēdo.istruēdo vtilitatē inde secu
turā ostēdēdo. De socio aūt ⁊ dāte fauorē. nō sunt
itelligēda de simplici. qd nihil addat ad pctm̄. sed
de eo qd aliqd ad actū captiōis. pcussiōis.vel bāni
facit. Un̄ pȝ si sequant ipm actū captiōis:⁊c̄.q nō
ligant. p hoc.q nō pñt adijcere ad actū q pteriit:⁊
nō est neqȝ erit. De defensore dō'' est q est duplex.s.
defensor : ⁊ auctorizator delicti : ⁊ isti grauius pu/
niūtur.qꝫ agentes.xi.q.3.q ꝯsentit. Alius ē defensor
q post delictū.defendit malefactorē. puta ipediēdo
ne ad manus iudicis veniat puniēdus.17.q.4.si cu/
stos.vel ipediēdo ne fiat executio:⁊ hoc bȝ glo.iclu/
dit.hec decretalis:⁊ decr̄.felicis. Nō tñ puto q hi q
tales defenderet ne ledant a priuato. ne dū tertio sȝ
illo offenso.vel eius cōsanguineis vindicare volēti/
bus.icludat in hac pena.cū illa sit iniuria ad quaȝ
etiā ppulsanda socio.qs tenet.c.delicto.de sen.exc.
lib.6.sȝ qd de eo q defenderet i iudicio patrocinan/
do.bm Pau.dicēdū q aut credit se iuste defender:
⁊ sic nō icurrit.vel iniuste:⁊ sic icurrit.de here.si ad
uersus:⁊ tales appellant defensores.ō.casu.p.§.38.
eodē mō itellige psentē casum sicut dictū est in casu
pcedēti.§.4.q nō sufficiat mandatū.sȝ reqrit factū
ꝯplectū.vt.s.pcussiōes.captiōes.vel bāna sint facta.
Quidā ponūt illos duos ibi dictos :⁊ addūt istum
pro.3°.illū.3''.imediate pcedentē:⁊ rō sua videt esse
q sequit effectus imediatus.s.isecutio. sȝ isti nō vi/
dētur bene capere pñs dubiū qd stat in hoc vtrū si
aliqs mādet isecutionē ⁊ nō sequat ipa isecutio.icu/
dat:⁊ sic dr q nō : ⁊ sic intelligit Roscla ⁊ alij qui
dicūt q ex nudo mādato nō icidūt. Si aūt qratur
vtrū mandans inseq:⁊ sequit isecutio. nō tñ attin/
gunt cū nec capiūt vtrū icidit dr q sic ⁊ sic saluat
dictū istoꝝ q dicūt q icurrit eo q sequit imediatus
effectus:⁊ in hoc verū dicūt.sed nō ē ꝯ Rosellā.

¶ Querit qñ ciuitas sit culpabilis vt subiaceat iter/ x
dicto delinquēdo i epm. R. Pa.i.c.dilectus.el.2°.de
symo.ꝯcludit post Bar.q tūc attribuit vniuersita/
ti qñ fuit prius deliberatū i ipa vniuersitate.pulsa/
ta cāpana:⁊ alijs reqsitis ad ꝯgregationē vniuersi
tatis.vñ si oēs hoies ciuitatis certū delictū comitte
rēt ⁊ isurgerēt.nō diceret factū p vniuersitatē. sȝ p
singulos de vniuersitate.etiā qd plus.si facerēt pul/
sare cāpanā:⁊ leuare vexillū vniuersitatꝫ.nā potius
sunt icitatores singuloꝝ.oȝ ergo q prius fiat delibe
ratio i vniuersitate. Sed iteꝝ qrit q dr si ē ciuitas
subiaceat iterdicto.donec satisfecerit.nūqd facta sa
tisfactiōe.erit remotū iterdictū.sine alia relaxatiōe.
R. Jo.de lig.q nō.sȝ reqrit supioris sñia.qua rela/
xet.26.q.6.psbiter. secus si vsqȝ ad certuȝ tēpus vel
modū fuit positū.q lapso tēpore.seu modo.cessat i
terdictū.de spon.c.nō est.rō diuersitatis est.q p ca/
su pōt dubitari an plene sit satisfactū.sed in alio se/
cus.c.cū bone de eta.⁊ quali.

¶ Tertio qrit q dr q isti ihabilitant ad beneficia y
obtinēda.qd de obtētis.dicit glo.q illa nō perdūt.
pñt tñ illa augere. q phibitus acqrere nouū ius in
re.nō dr venire ꝯ phibitionē.sȝ augumētet pristinū
ius.añ qsito.de ꝯcess.pb.c.si.li.6.⁊ ex h° nō q augē
tes gabellas.eadē rōe nō dicitur facere nouas. nō
tñ possent beneficia habita cōmutare.q dicerentur
acqrere de nouo. Alia q veniūt ad declarationem
huius cēsure vide in pcedēti imediate:⁊ de mandā
te ibidē.§.4.⁊ de socijs ⁊ ꝯsilio ibidē.§.5. Et qꝫuis
isti duo casus sint in.6.⁊ cle.q tñ multū cōueniunt
cum primo.ideo omnes simul posui.

Quartus casus ē de hereticis. vbi p sunt excōi
cati.oēs heretici quocūqȝ noie cēseātur. per
iura antiqssima.24.q.p°.c.i.⁊.2.tā in tex.qꝫ
in glo.2°.p iura antiqua.i decretalibus excōicāt oēs
qui aliter sentiūt.vel docent.de septē sacris ecclesie. qꝫ
teneat romana ecclesia.c.ad abolēdā.ō here.⁊ sic
oēs:quos singuli epi p dyoceses suas cū ꝯsilio cleri
coꝝ.i.canonicoꝝ. vel ipi canonici sede vacāte cum
ꝯsilio epoꝝ vicinoꝝ.si oportuerit hereticos iudica/
uerint : vinculo perpetui anathematꝫ inodant.d.c.
ad abolēdā. Jtē excōicāt oēs heretici.fautores.rece
ptatores:⁊ defensores coꝝ. extra de here.c.excōica/
mus p.⁊.2°. Jtē in pcessu curie excōicant oēs here/
tici cazari.pactarini:⁊ alij quocūqȝ noie censeant.
ac oēs fautores.receptatores. ⁊ defensores. Jteȝ in
quadā extrauagāti Jo.22.q incipit.super illius:⁊c̄.
vbi sic dr. Quidā tāta erroris caligine obnubilant.
q cū morte fedus iniūt:⁊ pactū faciūt cū iferno:de/
monibus nāqȝ imolāt.hos adorāt.fabricāt:⁊ fabri
cari pcurāt ymagines.anulū.vel speculū. fialā.vel
rē quācūqȝ aliā magice. ad demones inibi alligan
dos.ab ipsis petūt respōsa.ab hijs recipiūt:⁊ p iplē
dis prauis suis desiderijs. auxilia pstolāt. p re feti/

dissima fetidam exhibēt seruitutē. prodolor. hmōi
morbus nūc p mūdū solito āplius ꝯualescēs.succressi
ue grauius īficit xpi gregē. Cū igit ex debito susce/
pti pastoralis officij.oues oberrātes p deuia.tenea/
mur ad caulas xpi reducere: ⁊ excludere a grege do
minico morbidas.ne alias corrūpāt. hoc edicto in
perpetuū valituro.de ꝯsilio fratrū nroꝝ. monemus
oēs:⁊ singulos.renatos fonte baptismatꝫ.in virtute
sancte obediētie: ⁊ sub interminatiōe anathematis.
ꝓapiētes eisdē. ꝙ nullus ipoꝝ aliqd de peruersis di/
ctis dogmatibus docere.aut adiscere audeat.vel qꝺ
execrabilius quomodolibet alio illis vti. Et qꝛ di/
gnū est ꝙ hij q sua opa peruersa spernūt altissimū:
penis suis pro culpis debitis procellant.nos in oēs:
⁊ singulos. qui ꝯtra nostra saluberrima monita:⁊
mādata facere de ꝑdictis quicꝙ̄ ꝓsumpserint.excōi
cationis sententiā ꝓmulgamus quā ipos incurrere
volumus ipofacto. Statuētes firmiter.ꝙ preter pe/
nas predictas.ꝯ tales q admoniti de predictis. seu
ꝑdictoꝝ aliquo infra octo dies a monitiōe cōputā/
dos prefata. nō se correxerint. ad infringēdas pe/
nas oēs ⁊ singulas preter bonoꝝ cōfiscationē dum
taxat.quas de iure merent heretici.per suos cōpetē
tes iudices procedat. Uerꝫ cū sit expediēs ꝙ ad hec
tam nephāda.oīs via omnisqꝫ occasio ꝑcludatur:
de dictoꝝ fratrū nostroꝝ ꝯsilio. vniuersis ꝑcipim⁹:
⁊ mandamus.ꝙ nullus coꝝ libellos. vel scripturas
quascūqꝫ de prefatis dānatis erroribus quicꝙ̄ cō/
tinentes habere. aut tenere. vel in ipis studere ꝓsu/
mat. Quin potius volumus ⁊ in virtute sancte obe
dientie cūctis precipimus. ꝙ quicūqꝫ de prefatis
scripturis.vel libel'is quicꝙ̄ habuerit īfra octo die/
rū spaciū:ab hmōi edicti nostri noticia cōputādū.
totū:⁊ in toto:⁊ in qualꝫ sui parte abolere:⁊ cōbu/
rere teneant: alioquin volumus ꝙ incurrant sñiaꝫ
excōicationis.ipofacto. processuri ꝯtra cōtēptores
hmōi cū cōstiterint ad penas alias grauiores.datꝫ.
Auinione.hec ille. Ex quibus oībus pꝫ ꝙ excōican/
tur.ꝑ. Omnes heretici .2° oēs sentiētes de sacris ec/
clesie aliter q̄ꝫ docet sancta romana ecclesia .3° .oēs
docentes aliter q̄ꝫ eadē ecclesia doceat.4° .oēs quos
epi hereticos iudicauerint .5° oēs fautores hereti/
coꝝ.6° oēs receptatores coꝝ. 7° omnes defensores.
8° credentes.9° ymolantes demonibus.decimo ado
rantes eosdē.vndecimo fabricātes.vel fabricari fa/
cientes.vel procurātes ymagines.anulū.speculum.
fyalā.vel rem quācūqꝫ aliā.magice ad demones i/
bi alligādos. duodecimo petētes vel recipiētes re/
sponsa ab eis.13° auxilia prestolātes pro implendis
suis prauis desiderijs. 14° docentes. vel adiscentes
hmōi artes.15° cōmittētes ꝑdicta si fuerint moniti.
⁊ infra octo dies non desistant possunt puniri alijs
penis quibus puniūtur heretici. ꝑter cōfiscationem
bonoꝝ. 16° habentes.tenentes.studentes.⁊ non cō/
burentes libros. hmōi cōtinentes infra octo dies a

noticia hmōi sunt excōicati ⁊ debēt puniri alijs pe/
nis absolutio hoꝝ non videt reseruata pape nisi illi
qui per processum excōicant .s.heretici.fautores.re
ceptatores.⁊ defensores: epi tñ inquisitū in facto he/
resis sunt delegati pape.in cle.p°.de here.⁊ inquisi/
tores heretice prauitatis:videntur posse absoluere sꝫ
formā canonicā.c.vt officiū.e.ti.lib.6.ab omnibus
hmōi. Ad maiorē igit declarationē dicendū est de
singulis sm ordinem tactum.

¶ Dicēdū ē ꝑ de hereticis vbi nō ꝙ hereticus sꝫ ca 1
nones dr multis modis ꝺ qb⁹.ꝟ.hereticus pn.hic āt
accipit hereticus proprie qui a cōi fide q̄ catholica
dicit discedit ꝯtrarie opinioni vehemēter inherens
per electionē ⁊ dr hereticus ab heresi q̄ ponit erro/
rē i n itellectu.pertinatiā in volūtate.coꝝ q̄ pertinēt
ad fidem catholicā de qua heresi.vide.ꝟ.hereticus
.§.25.⁊ de istis hereticis proprie dictis intelligitur
presens cēsura. de quibus querit vtrū sit conueniens
ꝙ excommunicētur.R.sꝫ.s.Tho.ꝙ sic.22° .q.11.ar° 3° .
vbi sic ait.circa hereticos.duo sunt cōsiderāda.vnū
quidē ex parte ipoꝝ.qꝺ est peccatuꝫ.per qꝺ merue/
runt nō solū ab ecclesia per excōicationē separi: sed
etiā per mortē a mūdo excludi. multo.n.grauius ē
corrūpere fidem per quā est anime vita. q̄ꝫ falsare
pecuniā.per quā tēporali vite subuenit .multo ergo
magis heretici. statim cū de heresi cōuincunt .pos/
sent nō solū excōicari.sed ⁊ iuste occidi. Aliud ē ex
parte ecclesie misericordia ad errantiū cōuersionē:
⁊ ideo nō statim cōdēnat.sed post primā:⁊ secūdā
correctionē.vt apostolus docet. Patet ergo ꝙ here
tici sunt iuste excōicati.per iura supra allegata.

¶ Utrū dubitans. de his q̄ pertinent ad fidē .s.de 2
articulis fidei.de sacra scriptura:⁊ de his q̄ sunt de
terminata ab ecclesia. tāq̄ꝫ pertinētia ad fidem.:de
quibus.ꝟ.hereticus prin°.⁊.§.25. : sint heretici.vel
excōicati.R.sm Pa.in.c.dubius : de here.ꝙ dubi/
tans cū firmitate animi:⁊ pertinatia mētis.est he/
reticus:⁊ excōicatus.ita ꝙ dicat pertinaciter tenet
ꝙ aliqua q̄ sunt fidei. sint dubia facit hereticū. vñ
sm.d.Feli.d.c.dubius:quatuor modis exponitur.ꝑ
quādo est cū perseuerātia animi.secus si non ꝑsistit
qꝛ primi motus nō sunt in potestate nostra.c.sed pē
sandū.di.6.2° quādo ex malitia vult dubitare. sec⁹
si ex simplicitate.quādo.s.intendit se submittere de/
terminationi ecclesie. vt Abbas Joachiꝫ.c.2° .de si.
ca. 3° quādo est de his q̄ pertinent ad fidem.4° .nisi
essent opiniones inter doc.qꝛ ante determinationeꝫ
ecclesie.pōt tenere ⁊ dubitare de vtraqꝫ.

¶ Quia dictū est ꝙ ea q̄ determinātur ab ecclesia. 3
vt pertinētia ad fidem.sunt determinate vera:⁊ ꝙ
nō lꝫ dubitare.querit vtrū de necessitate sit dicendū
ꝙ talia ab ecclesia determinata. semper sint vera.
R.sm ꝙ recitat directoriū inquisitiōis. ꝙ tempore
cle.5.quidā Pe.Jo.disseminauit.ꝙ dñs Jesus xps
cū suis apostolis nihil haberūt de proprio, neqꝫ in

bis q̄ vsu sunt cõsumptibilia.neqꝫ in aliis. nec etiaꝫ in cõi.sed tm̄ vsum reꝝ nudū facti. ita ꝙ nõ habue rūt aliqđ ius dominij vel proprietatis.nec ius vtendi:dominio apud alios remanēte:⁊ dicebant ꝯtrariū esse hereticū:⁊ ꝙ hoc posuit Nicolaus.3.in regula. Exijt ⁊ ꝙ papa nõ possit cõtrariū determinare. sine heresi. Jo.vero.22.in quadā cõstitutiõe q̄ icipit. Cū iter nõnullos: determinauit oppositū eē catholicā:⁊ dictū suū esse hereticū.q: scriptura dicat i multis locis xp̄m ⁊ discipulos eius aliqua habuisse. similiter q: talis vsus esset iniustus. Sequaces vero istius Pe.Jo.isurrexerūt ꝯtra.d.Jo.22.dicentes. ꝙ Nicolaus determinauit oppositū. Ad qđ respõdit Benedictus.12.tūc cardinalis dicēs.ꝙ q̄uis Nicolaus dicat istud in.d.decre.exijt.tm̄ illud non ostendit eē veꝝ ex dictis sacre scripture.sed solū narratiue dicit:⁊ incidēter. Jstud aūt ostendit esse verū ex dict. sacre scripture.ꝓpter ꝙ.d.Jo. mature examinans determinauit assertionē illā.si sit pertinax. esse hereticā.ꝯtra qđ iterū arguūt ꝑdicti dicētes.ꝙ in his q̄ pertinēt ad fidē.vel ad mores.semel determinatum ab vno summo pontifice.nõ pōt per aliū reuocari. Ad qđ iterū respõdit.d.Benedictus. dicens.ꝙ falsum est nā Petrū q̄ nõ rectea̅bulabat ad veritateꝫ euāgelij correxit Paulus. vꝫ ad Gal.2.sed tm̄ non erat sibi par sed inferior. Jtē Stephanus papa determinauit ꝙ nullus baptizatus per quoscūqꝫ hereticos.veniens ad ecclesiaꝫ rebaptizaret. Ciprianus vero cū multis ep̄is in Africa celebrās ꝯciliū.determinauit oppositū vꝫ in epistolis Cipriani ad Stephanū:⁊ ad põpeiā. Conciliū autē Nicenū vtrāqꝫ correxit determinās ꝙ baptizati ab hereticis nõ seruātibus formā ecclesie. veniētes ad ecclesiam baptizentur a catholicis.baptizati vero sm̄ formā ecclesie nõ rebaptizent. vt non sit ꝯtra illud fidei vnum baptisma. Jtē in.c.nõ debet de consa.⁊ in.c. alma. de sen.exc.lib.6. Mutata sunt quedaꝫ q̄ statuerant ꝑdecessores ⁊ in.c.licet:de spon.duo. Ex quibus cõstat ꝙ si apparet aliquid male determinatū a prioribus.per sequentē pōt ꝯtrariū determinari.iō non est mirū si.d.Jo.diligēti examinatiõe cū multis peritis in Theo.⁊ in vtroqꝫ iure habita.dicta Nicolai correxerit. Sed isti iteꝝ arguūt ꝯ istā determinationē.q: si ꝯtenta in.d.ꝯstitutione exijt.sunt falsa:⁊ heretica.sequit ꝙ papa Nicolaus errauit in fide: ⁊ hereticus fuit. R. ꝙ nõ. q: dū volūtas nõ est in crimine.sꝫ ex defectu humane intelligentie error cõtingat.nõ est simpl̄r culpabilis.vꝫ in Petro ⁊ Cipriano.vbi.s.quē isto modo excusat Aug.in.lib.de baptismo cõtra donatistas.vnde Aug.in epistola ad Eseciū.ait.error vitādus est q ab hoīe vitari possit. sed mihi quisqꝫ non videt errare.cū aliquid nescire se scit.sed cū putat scire qđ nescit.faciēs aūt dec.exijt nõ videbat ꝙ putaret [illegible] veritatē fidei ac mores determinare certitudinaliter qđ scia requirit. q: dicit ꝙ si aliqđ dubiū in sua declaratione insurgeret. nõ per quoscūqꝫ.sed per romanū pontificem declarari deberet. Multū aūt dubitabile erat id qđ dixerat de pauperpate xp̄i.⁊ apostoloꝝ:⁊ an vsus in oibus rebus possit seperari a dominio:⁊ proprietate.ideo potuit ⁊ debuit.d.Jo.illud dubiū declarare.cū contrariū ex scriptura diuina:⁊ legali posset deduci: ⁊ d.Nicolaus nõ errauit simpliciter in fide.q: nõ putabat se scire qđ nesciebat sꝫ putabat se nõ scire. qđ non sciebat.alioquin frustra:⁊ sine causa.si crederet se scire predicta.aliquē correctorē vellet habere. cuꝫ illud qđ veraciter scit. sic eē sit impossibile aliter se habere:⁊ ita ipe nõ errauit perniciose.nec eū sequentes:⁊ simili modo excusat Petrū.Aug. Sed cõtra istud iterū arguūt.q: dec.exijt est per vniuersalē ecclesiā approbata.in cõcilio generali Uienensi. R. q supra.ꝙ nūqꝫ fuit approbata ꝑ vniuersalē ecclesiā aliter nisi vt cōes ꝯstitutiones papales.nec de.dicit ꝙ fuerit approbata.vel reprobata. vel cõfirmata. Sed iterū arguūt q: sequit ꝙ tota romana ecclesia multis annis errauerit in fide.qđ est ꝯtra articuluꝫ credo in vnā sanctā ecclesiā. R. ꝙ iste error non est imputādus.nec errauit simpl̄r.vt possent dici heretici. Jtē arguunt q: venientes ꝯtra determinationē ecclesie sunt heretici:⁊ sic nõ licuit alicui determinare ꝯtrariū. R. ꝙ non est verū nisi illud qđ est determinatū. sit in sacra scriptura.vel ex ipa nec°.⁊ euidenter cõcludatur. vel nisi ecclesia expresse determinet.ꝙ tale quid sit tenendū sicut pertinens ad fidei articulū.determinās ꝙ dicens:⁊ tenens cõtrariū sit hereticus.qđ nõ est in proposito.vnde.s.Tho.p.q.32.ar.4.sic ait. circa hmōi.s.que sequūtur ex sacra scriptura.absqꝫ periculo heresis. aliquid falsum potest opinari anteqꝫ cõsideretur. vel determinatū sit. ꝙ ex hoc sequit aliquid cõtrariū:⁊ maxime si non pertinaciter adhereat.sed postqꝫ manifestatū est ꝑcipue si sit per ecclesiā determinatū.ꝙ ex hoc sequit aliquid ꝯtrariū fidei: ⁊ in hoc errare non esset sine heresi: ⁊ propter hoc multa reputant heretica.que prius non reputabātur.propter hoc q: nunc est magis manifestū.quid ex eis sequat. hec.s.Tho.ex quibus tria sequūtur primū. ꝙ tenere cõtra determinationes ecclesie vel sacre scripture vel cõtra ea q̄ pertinent ad mores anteqꝫ sit determinatū per ecclesiā ꝙ cõtrariū sit hereticū pōt esse sine heresi ⁊ sine peccato.2m.est ꝙ postqꝫ sic est determinatū nõ pōt sine peccato ꝯtrariū teneri.3m.est ꝙ post talē determinationē nūqꝫ pōt tale quid falsum inueniri ⁊ sic pꝫ ꝙ ad hoc ꝙ aliqđ determinatū nõ possit esse falsum tria requirūt p°:ꝙ sit de ptinētibus ad fidē. vel directe.vel idirecte.2m.ꝙ determinet ꝑ vleꝫ ecclā.3m ꝙ determinet vt ptinēs ad fidē:⁊ ꝯtrariū eē hereticū:⁊ sic pꝫ ad q̄sitū pricipale.s.quō possit eē falsū. qđ determinat ab eccl̄a. De q° vide aliqd.s.canoniza°.§.si.⁊.s.ꝯciliū.§.12.⁊.13.⁊.s.fides.§.2.⁊.s.heretic°.§.25.

4 ¶ Utrū heretici ꝓprie dicti q hñt errorē cor q̄ sunt fidei cū ptinatia volūtatis.oio occulti.sint excōicati Rosella in.x.absolu°.p̄.§.28.ꝛ.29.adducit aliquas distinctiōes quorūdā.s.Pe.de pal. ꝛ Angelice i.x. hereticus.§.2.q distingūt vt.j. ꝛ reprobatis oibus. dicit ꝙ hereticus si habeat solū heresiȝ i mēte.cuius nūq̄ȝ habuit aliquē actū extrinsecū.ostendētē.vel significātē illā.est excōicatus.mouet q: glo.i de.p°.ↄ̄ here.in.x.eo ipo icurrūt.dicit patere aperte ꝙ ↄ̄stu° eccīe militāt ligat crimē oio occultū ad penā suspēsiōis.ꝛ excōicatōis:ꝛ adducūt mīta iura i illa glo. ad h° facietia. ad hoc ē etiā glo.Jo.24.q.1.i suma. hoc placet Gofre.ꝛ Ray.ꝛ sic ↄ̄cludit.Rosella cuȝ illa glo.ꝙ ecclesia ligat oio occulta. q̄uis noiatim de illis nō iudicet. sȝ habeat illos ꝓ solutis.c.a nobis.el.2°.de sen.exco.ad hoc aducit etiā Pa. Cōcludit igit per illud.x.oio.qđ significat.oi modo.ↄ̄tra illas distinctiōes : ꝛ ad dictū Hosti.ꝛ glo.i.c.cū qs.de sen.exc.lib.6.q̄ dicit.ꝙ ratā hñs psecutionē clerici.solū i mēte:ꝛ nullū signū extrinsecū ostēdēs ē excōicat°.q°ad deū:ꝛ nō q° ad ecctiā.dicit Rose.ꝙ ē pro se.eo ꝙ dicit illū eē excōicatū.quo ad deū.fatet tñ ipa Rosella.ꝙ ecclesia militās hȝ talē ꝓ absoluto.q̄ non iudicat de occultis.2° soluit ↄ̄traria.Angelica vero vbi.s̄.post Pe.de pal.ꝛ Hosti. tenet ↄ̄tra Rosellā:ꝛ melius. vbi notādū est ꝙ oio occultū pōt intelligi multis modis.p̄ dr̄ oio occultū qđ est i sola mēte nullū hñs actuȝ.vel signū extrinsecū:ꝛ de istis solus deus ē iudex:ꝛ sic solū in ↄ̄fessione.vbi ↄ̄fessor gerit psonā dei. dat pñia.vñ.s.Tho.4.di.18.q.2°.ar.2°.q̄°.p°.sic ait. In foro ↄ̄sciētie ci agit iter hoieȝ ꝛ deū.in foro aūt exterioris iudicij.ci agit hois ad hoieȝ:ꝛ iō absolo.vel ligatio. q̄ vnū hoieȝ obligat q° ad deū tm̄.ptinet ad foꝝ penitētie. sȝ illa q̄ hoieȝ obligat i ↄ̄paratiōe ad alios hoies.ad foꝝ publicū exterioris iudicij ptinet:ꝛ q: per excōicationeȝ hō a coione fideliū sepat .iō excoi° ad foꝝ exteriorē pertinet:ꝛ illi soli pñt excōicare.q hñt iurisdictionē i foro iudiciali.hec ille. Et.2°.q.104.ar.5.ait. In his q̄ ptinēt ad iteriorē motū volūtatis.hō non tenet hoi obedire.sȝ solū deo. Ex qbus pȝ qđ dictū ē. 2° dicit aliqd oio occultū.qđ q̄uis habeat aliquē actū exteriorē adiūctū qui pōt eē illius actus iterioris signū. tñ iste actus exterior est ita occultus ꝙ nullo° ꝓbari pōt:ꝛ iste dr̄ oio occultus. quo ad hoies. q̄uis iste actus exterior possit manifestari:ꝛ q̄tū ad hoc iaȝ ecclesia pōt habere auctoritatē.q̄tū ad foꝝ extrinsecuȝ:ꝛ sic pōt excōicare:ꝛ hoc est qđ dicit .s.Tho. vbi.s̄.ꝙ excoi° ptinet ad foꝝ exteriorē siue publicū siue exterioris iudicij. Ad ꝓpositū igit dr̄ ꝙ si heresis sit oio occulta p°.ꝙ nō ē excōicatus.hoc optime probat per dictū .s.Tho. q: excoi° pertinet ad foꝝ exteriorē.in quo nullo° est talis actus.si aūt sit occulta oio.2°° tūc dr̄ ꝙ est excōicatus. q: rōe illius actus exterioris. sit de iudicio exteriori hāc distinctionem ponit formalr Pe.de pal. quē sequit dñs ar.f.i dicta cēsura.nihil addēs. hoc sequit Hosti.i.c.mulieres.de sen.exc. & idē videt sentire glo.i.c.qsqs.li.6.c.ti.q̄ dicit ꝙ ille q solū mēte hȝ ratū.nō est excōicatus.quo ad ecclesiā.ad quā solū ptinet excoi°.viȝ p s.Th.vbi.s̄. Nō obstat.d.glo.i de.p°.cū iuribus allegatis.q: cōcedo ꝙ si ecclesia ꝑcipiat aliqd extrinsecū faciēdū vel nō faciēdū cū tali intētione vel aio ꝙ faciēs ↄ̄ ligat .etiā quo ad ecclesiā.lȝ ecclesia non iudicet ex quo occultū: ꝛ ita loquūtur iura p.d.glo. allegata. Nā in.d.de.p°.iquisitor faciens.vel omittens.ↄ̄ ↄ̄sciaȝ ligat .ecce ꝙ ꝑcipit aliquid extrisecū. de.p°.de sta.mo.loquit de actu exteriori. quo qs ad curias pricipū vadit.eo aio.vt offendat: ꝛ oia alia semp hñt opus ānexū faciēdū.vel omittēdū:ꝛ quātūcūq̄ȝ sit occultus talis actus exterior. tali aio factus.vel nō factus.erit ligatus. secus vbi cogitatiōi cordis nihil addit opis. q: solū deū hȝ vltorē.C.de iure iur.l.iurciurādi.33.di.c.habuisse.5.di.§.illud.x.quoꝝ : ꝛ sic pȝ ꝙ ecclesia ligat oio occulta:ꝛ tñ nō ligat ea q̄ solū ↄ̄sistūt in corde.sine aliquo opere adiūcto.facto.vel omisso : ꝛ ꝙ iura q̄ dñt ꝙ ligat. oio occulta.sic intelligātur.s.de oio occultū.2°° ꝛ nō p° pȝ per Pa.i.c.porro.de sen.exc.vbi sic ait. Nō p̄ ex tex.ꝙ percutiēs clericū q̄ȝtūcūq̄ȝ occulte. icidit in excōicationē:ꝛ tenet ꝓ absolōne ire ad sedē aplicā: ꝛ ex hoc notabili isero.p̄ ꝙ dispō iuris afficit delinq̄ntē q̄ȝtūcūq̄ȝ occulte. ꝓ h° vide bonū tex.i de.p°.de here.ꝛ optime.ꝓbat hic. iūcto.c.si qs.17.q.4.hec ille. Ex qbus pȝ expsse ꝙ ipe itelligit iura q̄ allegāt ab istis q̄ñ sunt oio occulta. 2°° iste.n.q pcutit certuȝ est ꝙ dr̄ pcutere oio occulte sȝ.e.Pa. ꝛ tñ est actus quo pcutit expés ad aliū:ꝛ sic optime itelliguntur:ꝛ exponuntur oia iura allegata p.d.glo ꝛ p Rosellā: de Rosella tñ nō est multū curandū q: cōiter videt ↄ̄tradicere his q̄ dñr p Angelicā.forte vt sapiēs videat .pūerbialr.n.dr̄ ꝙ quidā dñt ↄ̄ suos vt sapiētes videant .qđ tñ fieri nō debet.sȝ veritas ē q̄rēda. ceteri vero doc. ↄ̄riū tenētes facilr saluant p.d.distinctionē.sicut pȝ de Pa.quē adducit Rosella pro se.credo etiā ꝙ ceteri canoniste.s.Jo.an.ꝛ aliȷ.q tenuerūt ꝙ ecclesia ligat oio occulta.nō intellexerunt. p°.sȝ.2°° .Archi. aūt q reliqt disputatiōi. itelligebat 2°°.imo oēs canoniste siue tex.siue glo. disputabant illo. 2°° q modus bene erat dubius ꝛ est apud eos. Probabilius tñ est post glo.Jo.an.alt. Non credo tñ ꝙ fuisset dubiū de p°. De eo. qđ dicit Rosella ꝙ ar.f.videt adherere sue opinioni. dimissa opinione Pe.nō est verū.q: ipe ar.f.i tertia parte ti.25.c.4. expsse sequit opinionē Pe. In.c.vero.7.c.ti.narrat opinionē glo.nullā mentionē faciens de distinctiōe Pe.ꝛ non dicit.pro.neq̄ȝ ↄ̄tra : ꝛ sic significabat se stare in eo quod dixerat supra .

¶ Quantū ad illos.q male sentiūt de sacris.vel aliter docēt q̄ȝ roma° ecclesia doceat.q sunt secūdi.ꝛ tertij 5

positi in prin°.huius cap. Notãdũ.ꝓ.ꝙ de hoc ẽ tex.
expressus in.d.c ad abolẽdã.⁊ de primis.s.male sen
tiẽtib⁹.dicit ibi Pa.ꝓ nõ.ꝙ nõ solũ hereticus ẽ ma/
le sentiẽs de articulis fidei.q ptinẽt in symbolo.sꝫ ẽt
male sentiens ꝯ sacris ecclie.q̃ sũt baptismus.ꝯfirma
tio.ꝯfessio.eucharistia.ordo.matri⁹.extrema ũctio. de
quatuor habes hic.s.i.d.c.ad abolẽdã.de alijs.vide
in glo.i.c.veniẽs.de trãsac.⁊ p Jo.an.i rubrica.ꝯ sa
cra.nõ ite.⁊.d.Feli. ibidẽ aut.ꝯtrahẽs cũ duabus est su
spectus de heresi.q² vr̃ male sẽtire de sacro matrimo
nij.hoc tñ intellige.qñ male sentit cũ ptinatia.sec⁹ ãt
si ex igorãtia.vel simplicitate.⁊ sine ptinatia. q̃uis
.n.aliqñ ignorãtia ñ excusaret a pctõ vel ab alia pe
na.tñ credo ꝙ hic excusaret ab excõicatiõe.q² hic ex
cõicaꝫ vt hereticus.⁊ nõ est hereticus sine ptinatia.
credo ẽt ꝙ debeat itelligi.de illis q male sentiũt.ꝯ sa
cris.s.q̃tũ ad ea q̃ sũt de essentia sacrorũ.⁊ nõ de sola
solẽnitate.hoc vltimũ põt ꝓbari ex dicto pa.in glo.p°.
d.c.ad abolẽdã.vbi dicit i spectãtib⁹ ad fidẽ catho/
licã.seq debemus.⁊ retinere qd̃ seruat romana eccl̃ia
sed i alijs.secus.multe ãt sũt solẽnitates i sacris.q̃ nõ
ptinẽt ad fidẽ. Nõ tñ ꝙ inqsitor heretice prauitatis
sm dominicũ sꝫ de san.gemi.posſ ꝓcedere ꝯ illũ qui
contrahit cũ duabus tãq̃ ꝯ suspectũ de heresi.

6 ¶ Sed qd de pdicãtibus seu dicẽtibus q sũt tertij po
siti in prin°.huius cap.q tñ nõ essent mẽte obstinati.
Hãc.q. nõ repi i aliq̃ doc.specialr motã. ꝓbabilis.
tñ dubita° est de illa.tex.d.cap.ad abolẽdã.dicit di/
uisiue.male sentiẽtes vel docẽtes.si igiꝛ intelligeret so
lũ ꝙ docẽtes ptinaces incurrerẽt.⁊ illi q docẽt nõ pti
naces.sed forte docẽt ex ignorantia.vel q²ꝓbabiliter
tenẽt.nõ ptinaces.sꝫ ꝯuertibiles.nõ incurrerẽt. frustra
fuisset additũ vl̃ docẽtes.q² si solũ ptinaces incurrũt
sufficiebat dicere male sẽtiẽtes :q² docẽtes cũ ptina/
tia.sũt etiã male sentiẽtes. Et sic videꝛ ꝙ docẽtes ali
qd ꝯ id qd̃ tenet vel docet romana ecclesia.ꝯ sacris
etiã sine obstinatione.sit excõicatus.ꝯtrariũ tñ videtur
q² excõi° nõ inferꝛ sine pctõ mortali. vt dictũ ẽ.ŝ.ꝟ.
excõi°.ꝓ.§.5.ad qd̃ posset ꝓbabiliter respõderi. ꝙ si
ille actus docẽdi sit pctm̃ mortale sic incurrat. alias
secus:qñ ãt sit pctm̃ mortale.R̃.ꝙ qñ nõ teneꝛ scire.
vel explicite credere.tũc videꝛ excusari.secus qñ tene
tur.E sic ⁊ clarius vel iste q docet ⁊c̃.loqtur assertiue
⁊ nõ argumẽtatiue .similiter sciẽter.i.sciat ꝙ roma/
na ecclesia tenet contrarium vt pertinens ad fidem.
⁊ tunc credo ꝙ incurrat ⁊ iste videꝛ casus illius ca/
pituli ad abolendaꝫ.requiritur igitur.ꝓ. ꝙ id quod
docet sit contrarium illi quod tenet romana ecclesia
de essentialibus sacramentorum.⁊ hoc habeꝛ ex tex.
d.capituli ad abolendã. 2° ꝙ sciat esse contrarium
⁊c̃.3°.ꝙ dicat assertiue.ista duo vltima accipiuntur
ex tex.24.q.3.dixit apostolus. Sꝫ dubitatio magna
est in eo qui ignorãter docet talia assertiue q² ꝓ.d.c.
dixit apostolus non est hereticus.credo tñ ꝙ incur/
rat. quia tenetur scire ex quo exponit se ad docen/
dum vel predicandum.nec est nec° ꝙ sit hereticus vt
dictum est.Conclude igitur ꝙ aliter sentientes perti/
naciter:de sacris ecclesie: q̃ꝫ teneat romana ecclesia
est excommunicatus.2°.ꝙ docentes aliter q̃ꝫ teneat ro
mana ecclesia de sacramẽtis assertiue ⁊ sciens ꝙ ro
mana ecclesia aliter teneat est excomunicatus etiaꝫ
si non pertinaciter teneat.

¶ De illis qui ponunꝛ .4°.loco.s. qui cõdennanꝛ ab 7
epis.sic dicit Pa.in.d.c.ad abolendã. Intellige hoc
qñ factũ est clarum ꝙ articulus de quo ꝯdenanꝛ est
hereticalis ⁊ determinatũ:sin ãt esset dubiũ.tũc.q.de
beret remitti ad solum papam.24.q.1.quotiens ⁊.c.
maiores de baptis.vnde dicit quedam glo.super.ꝟ.
iudicauerint.i.in heresi iam dannatã. ⁊ indubitatã
incidisse.alias.n.si de articulis fidei dubita° orietur.
⁊ dubium sit ꝙ bene vel male diceret. sola romana
ecclesia habet determinare.d.c.quotiens. Sed dubi/
tatur vtrum quicũq̃ꝫ tenet vbicunq̃ꝫ ꝯ articulos per
epm parisiensem.cõdemnatos.sit excõicatus . ⁊ vi/
detur ꝙ sic.⁊ si non snia episcopi.que non ligat nisi
subditos in proprio territorio. salteꝫ snia huius decre
taꝛ.ad abolẽdã que dicit vinculo ꝑpetui anathema
tis inodamus oẽs qui per singulos episcopos tanq̃ꝫ
heretici sunt dãnati R̃.d.ar.fl.ꝙ episcopus ñ intẽdit
omnes articulos dannare sicut hereticos . sed sicut
dubios.⁊ periculosos.tũ q multi catolici eos tenent.
tum q² non excomunicaret sed denunciaret excomu/
nicatos.tum quia ñ solum dogmatizãtes sed etiam
aliter credẽtes essẽt excomunicati. tum quia ad solũ
papam pertinet determinare generaliter.quid est he
reticum ⁊ quid catholicum quãdo factũ est dubium
vt dictum est.nõ est ergo excomunicatus a iure qui
tenet illud qd̃ vna ecclesia particularis iudicat esse
hereticũ.⁊ q̃ꝫdiu adheret homo fidei ecclesie roma/
ne.q̃uis q̃cũq̃ꝫ alia eccl̃ia teneat opp̃m.nũq̃ꝫ ẽ hereti/
cus.c.danamus.de su.tri.q² illa ñ põt errare . sꝫ oĩa
alia sic.sic̃ tota eccl̃ia grecorũ. vñ determinão ꝯ tales
articulos ñ icurrit sniaꝫ iuris.qño ãt subditus i codẽ
loco incurrat sniaꝫ epi.vide.ŝ.ꝟ.excõi°.4.§.1.

¶ Quãtũ ad fautores q ponũꝛ .5 .loco.dic̃ Pe.ꝯ pal. 8
fautores sũt q aliqñ fauẽt facto mittẽdo alimoniã.
vel hmõi.aliqñ ꝟbo vt dñ° isti sꝛ bõi viri.iniustuꝫ est
agere ꝯ eos.⁊ iqsitores iponũt eis maligne cõficta.
aliqñ omissiõe.vt qñ q ptãte fũgiꝛ .i capiẽdo. ⁊ alias
nõ fauẽt inqsitoribus.sic̃ dñt.oẽs sꝛ excõicati.ipo fa
cto.sic̃ heretici.qd̃ ẽ itelligẽdũ qñ vitiũ suũ ostẽdũt.p
aliquẽ actũ exteriorẽ. Itẽ q i ptãte extẽs omittit face/
re qd̃ dꝫ.lꝫ nihil exteri⁹ agat.icurrit.q² ad idẽ iudiciũ.
ptinet.hitus ⁊ priuatio. Archi.i.c.qcũq̃ꝫ.ꝯ here.li.6.
sic ait i.ꝟ fautores:q publica auctoritate fũgũꝛ vt ꝓ
lati.⁊ pricipes.ex sola omissiõe pñt dici fautores. pu
ta ab eccl̃ia ꝯdẽnatos nõ fugãt.⁊ puniũt sic̃ dñt.23.
q.5.q põt.⁊ maxime qñ reqrũꝛ ab epo vel iqsitore.
priuate ꝟo ꝑsone i hoc casu si nõ capiũt vel si pter/
eũtes ñ detinẽt.fautores dici nõ pñt.nã hoc pertinet

ad eos q ptãte funguntur: ꝛ hoc verũ nisi fuerit pri/ uate psone tales. q iuramẽto.vel voto se astrinxerit. si.n.iurauerũt manifestare:ꝛ celãt. nõ nego eos fau tores. Jtẽ si qs excusat hereticũ. non lingue lubrico. neqꝫ p iocũ.sꝫ i ↄuẽticulis:ꝛ iter laicos.sic multi se/ pe dicẽtes. isti nõ sunt tales q̃les dicũẽ. nec negant ista.vel illa.vel forte qꝛ aduocati sunt:ꝛ defendunt eos.excusando coꝝ.pcessus pñt dici fautores.ↄside/ ratiõe hita psonaꝝ.locoꝝ:ꝛ tẽpoꝝ. Jtẽ si qs facto fa/ ueat nõ idiget ,pbatiõe.puta i eo q tali alimoniam pstat:ꝛ ,pcurat:q laborat si ea q̃ laborat subminu/ strat:ꝛ si q̃ sunt sibi. Jtẽ i eo q pab⁹ laborat.14.q. 6.c.p.hec ille. D.Tadeus doc.vtriusqꝫ Bonon.in quod i ↄsilio ad iqsitores.sic ait.fautores dicũẽ tri/ bus modis.p̊ omissiõe.seu negligẽtia. 2° opatiõe. 3° locutiõe.p̊ iteꝝ dupl'r.p̊ i puniẽdo. hñs.n.ptãte pu/ niẽdi hereticos.si sciẽter omittit.videẽ eis fauere: ꝛ jadit i suspicionẽ heresis.vt i seipo videaẽ errare.d̄ here.c.q aliũ.de homi.sic dignũ.§.illi vero. Negli/ gere g°cũ possis puersos:ꝛẽ.nihil aliud ẽ q̃ fauere. ff.ad.l.aql.l.sciaꝫ.i pn.de sen.exc.c.q̃re.ꝛ.2.q.7.ne gligere.83.di. error. ꝛ dicat lex ꝙ rectores sibi pena puniũẽ si facinorib⁹ negligũt vidicare .C. de sac.ꝛ paga.l.p̊.fi.nã non caret scrupulo societas iniqꝫ. q cũ põt manifesto facinori desinit obuiare.vt.d.c.ne gligere:ꝛ.d.c.error. Jn indicãdo videẽ idẽ dd̄m i eo q teneẽ hereticũ idicare.qꝛ ille q iurauit idicare.for te ad petitionẽ iqsitoris q quotidie exigit a multis hoc iuramẽtũ.p.c.excõicam⁹.p.§. adiam⁹.d̄ here. si sciẽs hereticũ nõ idicat imo celat p hoc põt cẽse/ ri fautor.cũ ad hoc ex d̄bito teneaẽ.11.q.3.qsqs.ad hoc facit.22.q.5.q audit:ꝛ.c.h⁹ videẽ. Sed qd si is q nõ iurauerat idicaẽ celãdo iterrogeẽ ab iqsitore: ꝛ sciẽter eos cellat:ꝛ recusat ipos indicare. nũqd ex hoc cẽsebiẽ fautor.dic ꝙ sic qꝛ iã illd̄ dictũ ẽ.ꝙ ois q teneẽ ex d̄bito celãdo sciẽter iadit i suspicionẽ fau torie:ꝛ illud ↄstat apte ꝙ qlꝫ fidelis xpianus.etiã si ne iuramẽto.teneẽ ex debito idicare hereticũ.cũ te/ neaẽ idicare i minoribus delinquẽtẽ.c.q cũ fure.de fur. Et habeẽ expsse i q̃dã ↄstitutiõe Jnno.q̃ incipit Nouerit vniuersitas.§.itẽ si qs hereticos iqsitori.ꝫ epo.vel saltẽ suo ↄfessori idicare: ꝛ sic restat ꝙ oẽs sciẽter recusantes ipos idicare cẽseñẽ ex omissiõe cẽ fautores:ꝛ maxime ↄstituti corã iqsitore: ꝛ iurati. celãdo sciẽter. 2° fauet facto seu cooperatiõe.puta si eos sciẽter associauit.ipos visitauit. Jtem qñ pstant auxiliũ ad euadẽdũ.vl' fauorẽ.puta qꝛ ministrauit ea per q̃ tute fugiat:ꝛ euadat vt Jnsti. de obliga.q̃ ex.deli.na.§.ope.ff.de fur.si pignore .§.pen. ꝛ.c.vt officiũ.de here.§.phibemus:ꝛ.c.accusatus.§.sacer dotẽ.23.q.4.c.iniusta. Uerbis aũt d̄r quis fauẽ dũ sciẽter excusat hereticos publice.vel excessum eoꝝ:ꝛ dũ ipis hereticis sciẽter pstat ↄsiliũ.vt euadãt. Jteꝫ dũ sciens ipos hereticos fundit pro eis pces. ne pu/ niãẽ.nã ex predictis ꝛ similib⁹.d̄r quis fauere ver bis:ꝛ cõsilio.prima duo probãtur.11.q.3. timendo: ꝛ.c.ꝛ ita.1.q.1.c.vltimo: ꝛ.c.accusatus.§.sacerdo/ tes:de here.li.6.3m de effusiõe pcũ probaẽ argu°.14. q.6.c.1.merito dixi.sciẽter.in oibus supradictis.cuꝫ in oibus delictis attendaẽ.scia:ꝛ ppositũ.ff.ad.l. cor.de fica.l.diuus.c.de fur. q in iure. Jgnorãtia.n. facti.nõ debet puniri:qꝛ illa fallit prouidẽtissimos. ff.de iur.ꝛ fac.igno.l.2. Oẽs isti sunt excõicati.c.vt inquisitionis.§.prohibemus.e.ti.li.6.ꝛ si steterint p annũ vt heretici puniũtur.ibidem.hec ille. Uide ali quid infra.e.ti.§.12.

¶ De receptatoribus qui.6° loco supra dicit dir.in/ quisitionis.2a parte.q.51. Recipiẽtes hereticos sunt in duplici differẽtia.quidã nãqꝫ sunt.qui nõ tantuꝫ semel.sed pluries ꝛ frequẽter hereticos recipiunt: ꝛ isti proprie:ꝛ sm vim vocabuli dñr receptatores:a recipiendo qd̄ est verbũ frequentatiuũ:ꝛ inde dicẽ receptaculũ domus. vel hospiciũ in quo heretici fre quenter:ꝛ pluries ↄueniũt ad docendũ.vel ad mo/ rãdũ:ꝛ tales receptatores quãdoqꝫ sunt sine culpa: vt puta si ignorãter hoc faciũt.vt qꝛ eoꝝ errores ne sciũt.nec vnqꝫ aliqd sinistrũ de eis audierũt.nec su/ spicati sunt. Aliqñ sunt in culpa vt puta quãdo eoꝝ errores sciunt.vel ꝙ ecclesia pro illis.eos psequitur nõ ignorãt:nihilominus eos latẽter ꝛ freqẽter re/ ceptant.ne ad manus ecclesie perueniãt.tales.n.p/ prie dñr hereticoꝝ receptatores:ꝛ de talibus loquũ tur iura: ꝛ isti tales sunt excõicati.iuxta.c.excõica/ mus.1.§.credentes: ꝛ si credant eoꝝ erroribus sunt heretici. Quidã aũt nõ pluries sed tm̃ semel.vel bis hereticos receptauerũt:ꝛ isti nõ vidẽtur proprie di/ ci receptatores.qꝛ non frequẽter. sed receptatores qꝛ eos receperũt.quidam tñ dicũt ꝙ sic.sicut Archi.ꝛ Guido fulconis in cõsultationibus ad inquisitores. sed nõ est ius in verbis.si.n.dolose semel receperunt sic incurrũt.si vero nõ dolose:vel ignorãter vt supra si tñ esset ↄsanguineus mitius puniretẽ. 9

¶ Defensores vero qui.7°. loco: ꝛẽ. sunt in duplici differentia.quidã nãqꝫ sunt qui defendũt hereticoꝝ errorẽ:ꝛ hi dãnabiliores sunt illis qui errant:ꝛ non solũ heretici sed heresiarche habẽdi sunt.24.q.3.qui illoꝝ:ꝛ de his defensoribus cõiter nõ loquũtur iura. qꝛ isti ab hereticis nõ distinguũtur:ꝛ in his habet lo cũ.c.ad abolendã.§.presenti.de here. quidã alii sũt qui nõ defendũt errorem.sed personas.vt pote illi q defendunt ne heretici veniant ad manus inquisito/ ris:ꝛ tales sunt excõicati iuxta .d.c. excõicamus.§. .§.i.ꝛ tales non sunt heretici sed suspecti.c. damna/ mus.de sum.tri.ꝛ fi.ca.ꝛ debent abiurare: ꝛ intelli ge quãdo scienter ꝛ dolose vt supra. B

¶ Credẽtes qui.8°.loco:ꝛẽ.sunt in duplici differen/ tia quidã nãqꝫ sunt hereticoꝝ credentes. qui credũt eoꝝ erroribus:ꝛ isti sunt excõicati.d.§.credentes:ꝛ vt heretici habendi.c.excõicamus.el.2°.e.ti. Judicã/ tur aũt aliqui credentes verbis,vt cõfessiõe propria B

dicēdo se credere erroribus taliū. vel facti euidētia. publice predicādo. vel defendendo errores eoꝝ: ⁊ te stiū productiōe legitima. vt producātur testes ꝙ pre dicarūt. vel defenderūt seu diuulgauerūt .c.super q busdā.ꝺ verb.sig. vbi heretici iudicātur qui publice predicāt errores. Aliquādo aūt iudicātur credētes factis. vt si hereticos adorauerāt. eoꝝ verbis vtendo. reuerentiā eis exhibendo. suo modo. cōsolationē. vel coronē ab eis recipiēdo seu similia. q̄ ad ritum eoꝝ pertinēt. sermonē eoꝝ sepius audierūt: ⁊ similia. per q̄ animus iudicis inducat ꝙ illi credāt. ex factis.n.presumitur de affectu.32.q.5.qui viderint .C.ꝺ dolo.l.dolū. nec refert vtrū quis mānifestet animū suū verbis. vel factis.30.q.3.imo plus est facto. q̄ꝫ verbo aliquid facere .ar. de appel.c.delicti. Magis.n.est standū factis. q̄ꝫ verbis. vt docet xps Mat.7.Quidā alij sunt hereticoꝝ credētes. de quibus nō apparet clare. ꝙ credant eoꝝ erroribus sed videntur credere q: vadūt: ⁊ veniunt ad eos sermones eoꝝ. licet raro audiūt. litteras eoꝝ hinc inde deferūt ducatū prebēt. eos visitant: ⁊ alia faciūt in q̄bus ꝺ ritu eoꝝ nihil ostendit. tales nō iudicātur credētes. sed non carent suspiciōe. hꝫ signa: ⁊ debet imponi purgatio iuxta.c.excōicamus.1.§.qui vero inuēti fuerint. sola suspiciōe notabiles: ⁊c̄. ⁊.e.c.§.credentes: ⁊.c.accusatus.lib.6.eo.ti. Intellige oīa ista quādo fiunt. vel dicūtur. scienter: ⁊ apensate.

16 ¶ Quātum ad ea q̄ ponūtur.9° loco ⁊ sequentibus q̄ sunt in illa extrauagāti. Notandū p̄.ꝙ cū ipse nō sibi reseruet absolutionē quilꝫ eps poterit absoluere suos subditos. 2° notandū ꝙ illa ponūtur disiūctiue: ⁊ sic quicūꝗ faciat aliquid illoꝝ incurrit. 3° notādū ꝙ cū illa extrauagans sit facta. post lib.6.ꝙ tenet etiā tēporibus istis. 4° notandū ꝙ q̄uis dicat in aliquib⁹ ꝙ puniātur tāq̄ꝫ heretici. tñ dicit a suis iudicibus. Vñ ppter hoc inquisitores non poterūt de illis se impedire. nisi aliter sapiat heresim maīfeste. Fit.n. inuocatio demonū tribus modis: p̄ exhibēdo sibi honorē latrie: vt puta eis sacrificando. adorādo. orōnes execrabiles effundēdo. aliquid se facturum pollicendo. laudes demonis. vel cātus. in eius reuerētia promēdo. genua flectēdo. prostratiōes faciēdo: castitatē pro demonis reuerētia vouendo. luminaria accēdendo. turificādo. ista ⁊ similia soli deo exhiberi debent. 2° fit. sibi exhibēdo honorē dulie vt attribuendo sibi nomen sanctitatis. vel petendo illos vt mediatores inter nos ⁊ deuꝫ ⁊ similia. 3° inuocātur simpliciter fine aliquo istoꝝ vt circulū faciēdo: ⁊ similia. primus ⁊ secūdus modus. videtur sapere heresim manifeste. vtꝫ per Jo.an. ⁊ Archi. in.c.accusatus.§.sane.℣.saperent. de here.lib.6. Nam dicere dyabolū esse deū. vel esse sanctū. est hereticū. sed primus. vel secūdus modus sic significant. tertius vero modus maxime quādo petunt a demone. qꝺ est hꝫ suā virtutē: ⁊ cōsuetudinē. puta vt inducāt mulierē ad peccm̄ carnis: ⁊ silia. non videtur sapere expresse: ⁊ ex cōsequēti nō pertinēt ad inquisitorē.

¶ Notandū ꝙ in.c. vt inquisitiōis.§.prohibemus. 15 de here.li.6.excōicant oēs impedictes officiū inquisitionis. vbi sciendū ꝙ dupliciter. quis pōt impedire primo mō directe vt pote qui captos pro heresis cā a carcere propria temeritate liberat. vel processus inquisitionis lacerat. testes in causa fidei. pro eo ꝙ testificati sunt vulnerat. vel si dñs temporalis statuat ꝙ nullus de fide cognoscat nisi ipse: ⁊ similia. q̄ nō Jo.an.in.c.statutū.℣.directe: de here.lib.6. Quidā impediunt indirecte vt qui statuūt ꝙ nullus portet arma nisi de familia dñi tēporalis. vel ꝙ nullus capiat aliquē nisi per famulā dñi tēporalis: ⁊ silia vt nō Jo.an.in.d.c.statutū.℣.idirecte. Isti.n.ipediūt indirecte. q: familia inquisitoꝝ non poterit: ⁊c̄. oēs tā primi q̄ꝫ secūdi sunt excōicati. ⁊ pstantes ad hoc auxiliū. ꝯsiliū. ⁊ fauorē. sunt suspecti de heresi: ⁊ si steterint per annum obstinati in illa excōicatiōe vt heretici sunt cōdēnandi.d.c. vt inquisitiōis: ⁊ cōtra tales etiā si nō stent per annū in excōicatiōe. potest procedi sicut ꝯ fautores. ar.c. accusatus.§.vltimo. de here.lib.6. Et fm priuilegiū dñi Urbani.4.Cle. Alex. ⁊ alioꝝ sūmoꝝ pontificū. ad inquisitores. vbi sic ait. Ceterū si forte qꝺ nō credimus aliqui cuiuscūꝗ ꝯdictiōis huic negotio vobis cōmisso se apponere psumpserit. vel aliqualiter impedire vt nō procedi libere. in eodem: imo requisiti. nisi id fecerint: ⁊ iuxta officiū: ⁊ posse suū iuuerint ꝯ eos tāq̄ꝫ contra hereticoꝝ fautores: ⁊ defensores. fm sanctiones canonicas freti. eodē auctoritate intrepide procedatis. Vide supra.e.c.§.7.

¶ Notandū ꝙ in dec̄. vt inquisitionis. excōicantur 14 multe persone. multis de causis. primo oēs potestates dñi tēporales: ⁊ rectores. quibuscūꝗ dignitatibus vel officiis ⁊ nominibus censeātur: ⁊ eoꝝ officiales. ⁊ balliui qui epis vel inquisitoribus non obediunt in hereticoꝝ. vel ipoꝝ credentiū. vel defensoꝝ receptatoꝝ. seu fautoꝝ inuestigatiōe captiōe. ⁊ custodia diligenti. cū ab eis fuerint requisiti. 2° omnes p̄dicti rectores si predictas personas pestiferas nō duxerint. vel duci fecerint sine mora postq̄ꝫ fuerint requisiti in potestatē. seu carcerē epoꝝ. vel inquisitoꝝ. seu ad locū aliū. de quo ipi vel aliqui ipoꝝ mādauerint. infra eoꝝ dñoꝝ. vel rectoꝝ districtū. vbi p viros catholicos a prefactis epis. vel inquisitoribus vel eorūdē aliquos deputatos. sub arta: ⁊ diligenti custodia. teneātur. donec eoꝝ negotiū per iudicium ecclesie terminetur. 3° omnes supradicti rectores ⁊ eoꝝ officiales ⁊ nūtij. si de heresi ab epis. vel inquisitoribus cōdēnatos: ⁊ eoꝝ brachio derelictos non statim ceperint ⁊ indilate anima uersione debita puniendos. nō obstantibus appellatiōibus quibuscūꝗ p̄dictoꝝ. 4° oēs p̄dicti rectores: ⁊ officiales. si captas p eis heresis absꝗ dictoꝝ epoꝝ seu inq̄sitoꝝ

aut alterius coꝝ licentia.a captiōe.vel carcere libe/rauerint. 5° oēs supradicti coꝝūqꝫ officiales si de crimine heresis cū sit mere ecclesiasticuꝫ cognouerint q° quomō.s.principalr vel icidēter iudicauerint. 6° oēs supradicti si excōicationē pro hmōi crimine a dyocesanis.vel inquisitore iniūctā prōpte pro vt ad suū spectat officiū distulerint. 7° si dyocesani.vel inqsi/tores iudiciū.sniaꝫ seu processuꝫ directe.vel idirecte impedire psumāt. 8° oēs qui sciēter i pdictis.vel aliquo pdictoꝝ ↄ inqsitiōis officiū. dederint ↄsilium. auxiliū.vel fauorē. 9° oēs predicti si sentētiā excōicationis in quā incurrisset per annuꝫ sustinuerint ex tūc velut heretici cōdēnātur.hec in dec.vbi Jo.an. dicit.ꝙ si inquitor discordat ab epo.expectāda sententia pape.vt in cle. Quidā Mathaeus limitat qn isti facerēt eo animo vt impedirēt officiū.secus si facerent vt offenderēt inquisitorē.puta q: eius inimici.vel aliquē de familia.pōt tñ inquisitor eos punire.quidā etiā nō.si sciēter.i.sciebāt se impedire officiū:⁊ sic dolose. ↄ dātibus auxiliū:⁊c̄.dic vt.s.casu p.⁊.x°:de fautorib⁹ dic vt.s.§.8.de dfensorib⁹.§.x.

15 ¶ Jn.c.quicūqꝫ.de here.li.6.excōicant quicūqꝫ hereticos.credētes receptatores.vel fautores coꝝ.sciēter psumpserint ecclesiastice tradere sepulture. vsqꝫ ad satisfactionē ydoneā.nec absolutiōis beneficiū merent nisi proprijs manibus extumulēt publice:⁊ proiciant hmōi corpora dānatoꝝ:⁊ est epalis.q: papa non sibi reseruat:⁊ locus ille perpetuo careat sepultura.hec ibi.de expositiōe istoꝝ nominū.s.hereticos.credens:⁊c̄.vide.s.eo.casu.§.8.⁊ sequentib⁹. glo.quicūqꝫ laici.vel clerici cū vbr dicat nullū excipit. Jn.v.sciēter.ergo si pbabiliter ignorabat. illos tales esse non incurrit. Jn.v.ecclesiastice sepulture: vult dicere littera ista ꝙ taliū cadauera nō debent in cimiterio ecclesiastico tumulari nec alibi ad modū xpianoꝝ.s.cū oṗone.cruce.processiōe:⁊c̄. secus si extra locū sacrū:⁊ sine oṗone:⁊c̄. sed foras iactari ab ecclesiastica sepultura.in signuꝫ perpetue dānationis. Jtē in.v.proprijs manibus.ergo nō alienis: ⁊ sic ē qd̄ nō possumus p alios qd̄ per me possum. Jtē in.v.extumulēt. hoc verū itelligo qn ossa ipoꝝ possunt ab ossibus alioꝝ discerni. alias secus .c. sacris:de sepul. Jtē fm glo.hic negat sepultura oibus qui manifeste moriūtur in pctō mortali.25.q.5.placuit:⁊ his qui moriūtur in torneamētis etiā si peterēt pniaꝫ.q̄ eis nō negat de tor.c.p. de quo ifra.v. sepultura.§.14.Jtē excōicant oēs qui sepeliūt. iter dictos.vel publicos vsurarios.cle.p°. de sepul. de q̄ excōicatiōe dicet infra casu.42.per totū.⁊ .v.sepultura.§.13.⁊.v.iterdictū.5.§.xi. hic habes q sunt illi q tradūt sepulture vel qui icurrūt penā puta vtrum associantes.dicentes officiū fodiētes:⁊ similes.

16 ¶ Jtē i cle.multoꝝ.de here.excōicant oēs inquisitores:⁊ iferiores epis.qb⁹ officiū iqsitōis heretice prauitatis cōmittit.q odio.grā.vel amore. lucri vel cōmodi tpalis.obtētu.ↄ iustitiā:⁊ ↄsciaꝫ suā omiserit ↄ quēpiā pcedere.vbi fuerat pcedēdū. epi vero.⁊ superiores icurrūt suspēsionē. Jtē excoicant pdicti. si eodē obtētu.prauitatē ipaꝫ heresis.vel ipedimētuꝫ sui officij alicui iponēdo psumpserit.aliquē quoquō vexare. Absolutio reseruat pape:⁊ silr epi.⁊ superiores suspēdunt p triēniū:⁊ nō pnt absolui nisi i mortis articulo:⁊ tūc pmissa satisfactiōe. intellige qn ⁊ quō pōt fieri.aliter nō valet absolo nullo priuilegio suffragāte.s.iuris. Nō q: dr i tex.ↄ iusticiā.⁊ ↄsciaꝫ copulatiue.vñ nō incurrit nisi ābo ↄcurrāt. nō enī fm Pau.ꝙ quoquō vexent aliquē.siue in citationibus.siue fideiussiōibus:⁊ similibus incurrūt.nō itē fꝫ glo.ꝙ si dimittūt pter timorē. vel scādalū non incurrūt. Nō fm Pe.de ancha.super.cle. ex graui. de vsu.ꝙ cōiuis act⁹ fenerādi nō sapiat heresiꝫ. nec ptineat ad inquisitorē heretice prauitatis. silr alia peccata:⁊ silr facere id qd̄ est ↄ bonos mores.cōuis semp habeāt errorē.circa illa i particulari. fꝫ pbm q.8. Tho.tñ si qs ptinaciter diceret ista nō eē pctā. vel malefacta:⁊ silr si qs ptinacit assereret. ꝙ post restitutionē vsure nō sit nec̄ ↄfiteri de illo pctō. eēt hereticus.⁊ ptineret ad inqsitorē. Et ex hoc decidūt doc.quoddā dubiū. fuerūt quidā bizocholi qui dicebāt laicos nō teneri ad solutionē decimaꝝ pᷣsbiteris. nec illis ↄfiteri: ⁊ ꝙ peccabāt soluētes. q: presbiteri sunt.vñ dubitabat vtr ↄ tales inqsitor posset procedere:⁊ determinatū fuit ꝙ sic.q: sapiebat heresim. eo ꝙ multos errores determinatos pertinaciter asserebat. Et itellige hoc qn simplr:⁊ ptinaciter.q dicerebat. Et itellige hoc qn simplr:⁊ ptinaciter.q dicerebat vsurā.vel ista alia nō essent peccata. si qs.n.dubitaret in aliquo casu. vtrū ibi esset vsura.vel ne.vel in aliquo actu.vtrū ibi ↄcurrat rō illius qd̄ determinatū est:⁊c̄.nō eē hereticū.sicꝫ pꝫ ↄ mulē doctorib⁹.i c.nauigāti.de vsu.vbi multi dubitāt cīr multos casus.

¶ Jtē i cle.nolētes.de here. excōicāt iqsitores:⁊ vicarij ipoꝝ.vel epoꝝ.seu capituloꝝ.sede vacāte. super hoc deputati.si ptextu officij iqsitiōis. qbusuis modis illicitis.ab aliqbus pecuniā extorquēt. aut sciēter attētāt ecclesiaꝝ bona ob clericoꝝ delictū pdicti occasione officij.fisco eccle aplicare.nec absolui pnt pter q̄ i mortis articulo.donec illis a quibus extorserint plene satisfecerint. Nullis priuilegijs.pact aut remissionibus.sup hoc valituris. Nō qdā in glo.v. comissarij:dāt ergo iqsitores:⁊ capitulū. sede vacāte.comissarios.quos vicarios vocamus. vel substitutos.de epis nō videt loq.v.ptextu.si ergo alio ptextu illicite exigit.lꝫ male agat tñ nō incurrit penas.v.pecuniā large itelligit .i.q.5.per totū.v.ecclesiaꝝ secus de bonis pprijs.v.ecclesie: multo minus sibi vel alteri.v.absolui.p ordinarios cū sibi nō reseruet papa.v.satisfecerit.si hꝫ vñ alias paupertas excusat.de vsu.cū tu.i.v.scienter. secus si ignorāter in.v.illicitis:penas pecuniarias applicādas officio nō phibet iponi:⁊ exigi sꝫ illicitas exactiōes fieri.sꝫ 17

de offi.psidis.illicitas.in pn.de symo.i tm:r.c.audiuimus:r sequenti.vide supra.Ex.exactio pri.

18 ¶ Ité asserétes cõtumaciter ecclesiã romanã. nõ eé caput oĩuz ecclesiarum r non posse cõdere canones vel sibi tãq̃ capiti nõ eé obediẽdum sunt excõicati.19. di.nulli fas.Nõ fm.d.ar.f.3ª.ti.25.c.x. q istud.c.loqtur de cõtẽptoribus canonũ r trãsgressoribus. Sed fz Ugo.r Pau. i de.2ª. dr qs cõtẽptor canonũ vnõ q: aplicã sedẽ cõtumaciter negat eé caput ecclesiarum r habere ptãtẽ cõdẽdi canones:rc.r talis ẽ scisma/ticus.hereticus:r excõicatus:r sic intelligendo.d.c. nulli fas:est lata sñia.itellige. nõ rõe illius capituli. fz q: est hereticus.vt.s.q aũt sit hereticus pz.22.di. oẽs.Idẽ dicunt Io.an.Inno.r Hosti. 2º dr cõtẽptor q: ipa mãdata canonũ non seruat. q̃uis credat:r dicat eé seruãda. hic nõ pprie scismaticus neq3 ex/cõicatus:r sic fm Ugo.d.c.nulli fas ẽ ferẽde sñie:r si qs trãsgredif canones:r statuta ptinẽtia pcepta. siue negatiua siue affirmatiua.peccat mortalr.14. q.1.qd pcipif.secus si cẽnt cõsilij:r qñ sint cõsilij vel p cepti.vide.Ex.lex.§.25.vsq3 ad.28.r.Ex.religio.§.23.

19 ¶ Itẽ i.c.l3 de elec.p. est excõicat⁹ gerẽs se p papa. 2º oẽs adherẽtes.sequaces.seu fauentes.publice.vel occulte.isti duo casus sunt i .d.c.l3. 3º qñ qs emit rẽ ecclesiasticã.vel alr acqrit a scismatico.alias.n.oc/cupãs rẽ ecclesiasticã est excõicãdus regulr.vt in.c. cõqstus.de fo.cõpe.4º qñ qs r3 bñficiũ a scismatico. 5º qñ qs iniuf ordinatiõi facte p scismaticũ.Isti tres vltimi pbãtur i.c.p.de scismaticis : r in istis tribus est epalis.In p aũt r.2º qñ sunt heretici ẽ papalis. p pcessũ3.alias ẽ epalis.Quidã doc.nõ in.d.c.p.q regulr scismatici:r adherẽtes eisdẽ.nõ sunt excõicati pp hoc q i.d.c.p.excõicanf alij: r nõ illi q ponũf i p vel.2º loco.h⁹.§.s3 dõ fz Pa.i.d.c.p.q ẽ vez q i.c.p.nõ excõicãf scismatici vl adherẽtes s3 excõicãf i.d.c.l3.vid.Ex.scismatic⁹ q̃t modis dr r mlta alia.

Quintus casus. est de falsarijs lrarũ aplicarum. vbi q̃tuor ponũtur.p de his q recipiunt lras aplicas ab alijs.q̃3 ab his qb⁹ cõmissum ẽ. 2º ponũtur falsantes.3º vtẽtes falsis.4º tenentes fal/sas.de p.dr i tex.i.c.dura.de cri.fal. Exñs in curia. lras aplicas nõ recipiat. nisi de manibus pape.vel officialiũ ab ipo deputatorũ . psone tñ solẽnes. per nũtios recipe poterũt.de manibus tñ pdictorum. cõtra faciẽs si laicus ẽ excõicatiõi subiacet.si clericus est: ab officio r bñficio deponif.Pa.ibidez.Ista pena afficit solum existẽtes i curia recipiẽtes lras ab alio q̃3 a mãib⁹ pape vel officialiũ suorum. Et curia apo/stolica dr eé ibi.vbi est papa:r curia sua.siue ergo ipetret p se.siue pro alio.d3 lras recipe de manibus pape.vel officialiũ:r hoc fit.q: ãtiqtus multũ falsa/banf lre aplice:r falsantes dicebãt se a papa impe trasse.an aũt cõfaciẽs sit excõicatus ipofacto.glo.r doc.varãt. s3 dic q p hec verba excõicatiõi subia/ceat.ferif sñia ipofacto.h Pa.Io.an.r Pe.de ãcb. dñt q hoc qd dicit hec decr.hodie curia non seruat. imo ql3 parue auctoritatis mittat ad bullatorẽ r recipit:r hoc videref satis dur.q aliqs exñs i curia nõ possit recipe bullã quã alius ipetrauit.vel recipit vñ glo.Ber.ibidẽ.nõ credo q sit excõicat⁹.q h⁹ nõ seruat.imo videmus idifferẽter q ql3 p nũtiũ ipetrat r hoc papa scit r tollerat s3 hoc itellige q lre debẽt recipi originalr a papa:rc.alias false sunt vt i.c.sequẽti dr r sic cẽnt excõicati vt ifra ista ergo excõi/catio nõ videf tẽporibus istis ligare nisi vt dictũ ẽ quãdo essent false.i.nõ essent originalr ab his offi/cialibus pape.vel a papa .

¶ De.2º.i.de falsantibus lras pape.sic dr i.c. ad fal 1 sariorum.de cri.fal.q p se.vel p alios lras pape falsãt. excõicati sunt.cũ suis fautoribus:r defensoribus:r cleri officijs:r bñficijs. priuati sunt:r degradãdi:r tradẽdi curie seculari.vt puniãtur pena mortis:r ẽ speciale i falsificatiõe lrarum pape.fz Pa.ibi.r nõ fz c.Pa.q multiplici pena puniũtur.Nã si ẽ clericus: est ipofacto excõicatus. Itez priuaf offõ r bñficio. 3º d3 tradi curie seculari.vt puniaf pena legali.stati postq̃3 ẽ cõuictus de crie.regulr.n.non tradif nisi sit icorrigibilis.vt nõ i.c.at si clerici.r i.c.cũ nõ ab homine.de iudi.Si vero est laicus ẽ excõicatus ipofacto.Excõicaº igif icurrif tã a clerico q̃3 a laico. ipo facto:s3 alie pene sunt iponẽde clericis ab ipo iudi/ce r post dephẽsionẽ.sunt priuati officijs r bñficijs. r post degradationẽ d3 tradi imediate iudici secu/lari:glo.i.Ex.dephẽsi.i fi.nõ.q iste pene cõtẽte in tex. itelligũtur qñ falsarius ẽ cõuictus criminalr.secus si agebaf ciuilr:Hosti.sentit. q q̃trũcũq3 cõstet de hoc crie.semp h3 locũ dispõ huius.c.quasi sit speciale in h⁹ delicto.s3 Pa.distinguit iter penas q iferunf ipo iure:r tũc stati itelligũf islicte cõmisso delicto. nec ẽ nis q̃lr fuerit actũ.q: cõsti⁹ ligat delictũ oio occultũ. vt dicit glo.i de.p⁹.de here.s3 respectu penarum isligendarũ p iudicẽ.r3 cũ glo.ar.c.sup lris.õ rescrip.r i.c. sup his.de accu.Nã diligẽtius forte defendisset se.si fuisset actũ criminalr.Et q̃uis papa nõ sibi refuet absolutionẽ i.d.c.ad falsariorum. tñ p pcessũ3 curie ẽ papalis.nec valet qd dicit.d.ar.f.q ẽ papalis per tex.dura.i fi.q: ibi nõ loqf de falsantib⁹ fz Pa.sed de habẽtib⁹ fz Pe.de ãcha.r fz Ric.q ille q scieti/ter ipetrat rescriptũ surreptitiũ r vtif nõ icidit i illã: r sitr q ipetrat tacita veritate. vel expssa falsitate. s3 alr puniũtur:r sitr dõm õ his q alr vtũf .sub alio noie q̃3 sit ipetrate.sunt.n.vere lre.q̃uis largo noie possint dici falsarij.15.q.2.dicẽti.Angelica Ex i .Ex. excoiº.5.casu.3º.§.1.videf tenere q oẽs falsarij sup/plicationũ cõtinẽtiũ grã3.sint excõicati.nullo tñ iu/re hoc pbat.iõ fm.d.ar.f.dicẽdũ vt.s.

¶ Quãtũ ad .3m .s.de vtẽtib⁹ lris falsis pape scienter. 2 dicit Pa.i.d.c.ad falsariorum. vtẽtes lris falsis .s.ab alijs falsatis.si sunt clerici.debẽt priuari officijs:r be/neficijs.s3 si sunt laici sunt excõicati.ipofacto : r vi/

datur hec lra limitare q̃ derici vtētes nō sunt excōi/ cati.ipofacto.s; Hosti.tz oppo°:ꝛ itelligit.q̃ derici sunt excōicati:ꝛ ēt puādi officiis:ꝛ bñficiis. s; ista opi° nō placet Pa.q: ille tex.apte distiguit iter deri cos:ꝛ laicos:ꝛ i penis ē fieda mitior iterpa°.vt i re gula i penis li.6. Nec duplici dz pena cohercceri.vt i.c.at si derici. de iudi.vñ artius puniūť falsantes. q̃ vtētes vñ sumiť ar.q̃ vtētes pecuniis falsis.mi/ nus puniūť q̃ falsantes: ꝛ sunt magis puniēdi q̃ p malitiā q̃ per negligētiā.tā i ista q̃ in supiori. De ignorantia dicit Hosti.in.d.c.q: falsariorꝫ si simplr ignorāter vtiť talibus lris falsis.non excusať q: per alios dbuit iqrere.ar.17.di.c.si. Sed si falsitas erat ita latens.q̃ de facili pcipi nō potuit i apto.si per se ꝛ alios adhibuit diligentiā.quā potuit:ꝛ nihil pci/ pit excusať.alioqn nō:de homi.c.Joānes.tūc.n.fm Pe.de ācha.ibidē.cēseť iusta ignorātia.q̃ hz excu/ sare.nō.n.poterat idiuinare falsitatē rescripti. s; si ignorauit ex negligētia.q: h° crimē ē.puniť:ꝛ dolo cōpať.ff.mā.l.fideiussorꝫ:ꝛ.c.dura. de cri.fal. Et ex quo papa non reseruat est episcopalis.

3 ¶ Quātū ad.4m.s.de.eo q falsas lras pape se habeť cognoscit.q̃ ab aliis puenerūt ad eū:ꝛ non destruit. vel resignat.ifra viginti dies.tales nō sunt ipo iure excōicati.si illis nō vtūtur.nisi sit lata a iudice.cum terminis.20.dierꝫ.ꝛ iō hz P.i.d.c.dura.si iudex spe cifice non fert excōicationē ꝯ tales.nulla pena.talis afficiť.ex q° nō falsauit:ꝛ absolu° pape reseruať: ꝛ factū nō tz. Angelica i.§.excoi°.5.casu.3°.pn.dicit q̃ fz Hosti.isti dies icipiūt currere a die noticie.fm Jo Pa.i.d.c.dura.icipiūt a die,platiōis sñie.s; cer te si qs bñ videat Pa.i.d.c.dura.nō dicit h° expsse. s; pōt dici q̃ vtrūq; reqriť.s.noticia.vt dictū est: ꝛ sñia hz q̃ ibi dicit Pa.post tex.ꝛ sic postq̃ habuit noticiā:ꝛ fuit lata sñia post.20.dies.icurrit.

4 ¶ An possit qs corrigere:ꝛ abradere si dephēdit er rorē.i lris aplicis. Hoc.cōiter i.c.ex lris.de fi.instru. dnt q̃ nō.qn imo si hoc psumereť careret oi commo/ do rescripti. Vñ dicit Hosti. q̃ i curia est canō late sñie.i quēcūq; aliū ab officialibus. sup hoc incuria deputatis q i rescripto bulato.vel notato.aliqd. fal tē vnā figurā.vel lraꝫ vel etiā dimidiā abraserit.de leuerit.diminuerit.ꝯpleuerit vel mutauerit. fine illi° ad quē spectat.data licētia: ꝛ dicit q̃ sepe hoc pu/ blicať i curia.vt nō possit qs ptēdere ignorātiā .ff. de isti.l.s; ꝛ si.§.de quo palā:ꝛ.c.ita quorūdam:de iude:ꝛ ita stricte hoc seruat curia.vt cū magna diffi cultate absoluat ligatos.vñ absolutio reseruať pa/ pe.posset tamen ipetrans sine aliqua pena dilania/ re.si illa vult nō vti. quilz.n.pōt iuri suo renūtiare. imo simplex notarius qui lras apostolicas scripsit nō pōt illas corrigere sine licētia officialis. ad hoc deputati.hec Pa.in.d.c.ex lris: ibi etiā habes quō quicūq; notarius possit corrigere vel addere si cō/ perit errasse: limitat Ric.4.d.18.q.12.ar°.4. si talis abrasio siue correptio seu mutatio faciat q̃ bulla q̃ ante erat inualida efficiať valida.vel magis vtilis vel cō. Idem.d.ar.s.5a.n.25.c.16.Quot modis bul/ le pape dicantur false. vide supra.§.bulla.ꝛ.§.fal/ sarius.§.fi.

Sextus casus.Qui cū effractiōe spoliāt ecde/ sias.excōicati sunt:ꝛ per papā tñ post denū tiationē absoluūtur.c.cōqsto:ꝯ sen.exc.Pa. ibi i glo.sic ait.Cōdude dare q̃ aut qs rapit bona ecdesie sine icēdio.seu effractiōe:ꝛ tūc nō est ipo iu/ re excōicatus.s; excōicādus.etiā si esset res sacra.vt calix.hoc pbať in.c.si. de fur. ꝛ facit.c.cōqstus.de fo.ꝯpe.si etiā facerēt enormia i ecdesia.vt frāgēdo crucē.hz hoc.nō icurrūt.Aut ista rapina ꝯcurrit cū effractiōe.vt q: effregit hostia seu parietē ecdesie:ꝛ inde bona subtrarit:ꝛ tunc est excōicatus.ipo iure. ante denūtiationē vero si satisfaciat pōt per ordi/ nariū absolui.c.nup.de sen.exc.Ar.Fl.post Gul.sic ait.Credo q̃ effrator ecdesie iudicādus ē.qui dolo aut per iniuriā violēter parietē fodit. aut suffodit. aut vitream fenestrā fregerit.aut serraturā.aut ho stia.aut cardines. aut vectes q̃ tenēt hostia firma ta.aut ipm tectū ecdesie. Qui tñ vadit aio frāgēdi ecctiaꝫ:ꝛ furādi: ꝛ tñ nō frangit q: inuenit fractaꝫ. vel apertā:ꝛ sic itrat. vel asportat bona ipius non incidit i istū canonē.si etiā frāgeret archā i ecctiaꝫ ꝛ asportaret res.vel ꝯbureret.fm Pe.de pal.nō eēt excōicatus.q: non fregit neq; incendit ecdesiaꝫ.Et si tales qui ipo iure.nō sunt excōicati.puta q: solū fregerūt sine furto.vel fecerunt furtū. vel enormia si ne fractiōe ecdesie.excōicentur.nō tamen sunt mit/ tendi ad papā.etiam post denūtiationē.sed debent absolui ab illo qui excōicauit.Quidā dicūt q̃ si frā git aio furādi ꝛ nō furatur credit q̃ incurrāt qn a illa duo cōputanť p vno facto.sed hoc est ꝯ cōiter doc.vñ melius dr̃ q̃ non incidit nisi vt dictū est.ad rōeꝫ suā dr̃ q̃ q̃uis illa duo aliquo mō ꝯueniāt q: vnū est pp̃ter aliud tñ non sunt simpliciter vnū.vt requiritur ad incurrendā penā.

Septimus casus.Incendiarius post publica/ tionē a solo papa absoluiť.c.tua.de sen.exc. vbi Pa.i glo.fi.sic ait. Cōdude mentē glo. q̃ aut qs icēdit ecctiaꝫ.seu locū religiosum: ꝛ tunc excōicatus ē.ipo iure:ꝛ añ publicationē ipi° excōi/ catiōis poterit absolui ab epō loci. s; post publica/ tionē nō.q: papa reseruat sibi.vt.d.c.tua.Aut icen dit aliū locū:ꝛ tūc nō ē excōicatus.ipofacto. s; ex/ cōicādus:ꝛ si excōiceť post publicationē absolutio reseruať pape.Quidā dnt q̃ eps pōt i isto vltimo ꝛ fm ar.s.ē coior.s; p° securior:ꝛ credo q̃ p° sit ve/ rior.q: tex.vbi fit reseruatio.s.c.tua. loqtur indiffe/ rēter de icēdiariis: ꝛ de hac mā vide glo.i.c.cū de/ uotissimā.12.q.2.ꝛ glo. i.c.oēs.17.q.4.ꝛ tex.in.c.ca nonica.11.q.3.ꝛ Hosti.in sūma. de rap.ꝛ incē.§.ex qua pena.§.s; fm canones cum se. Sed extra glo.

q̃rit idẽ Pa. vtrũ legatus possit absoluere istos icẽdiarios post publicationẽ: ⁊ videt̃ q̄ sic.q: absoluit p̄ro iniectiõe manuũ i clericũ.in.c.ad eminentiã. de sen.exc.ergo a pari. Guil.⁊ cõiter doc. tenent ↄ̄triũ. Nã q̃uis i aliquo parificẽtur. non tñ permissio in vno in istis exorbitãtibus extẽditur ad reliquũ.etiã per maioritatẽ rõnis.vt i regula. in argumentum. de re.iur.lib.6.hec Pa. Nec etiã pari rõne. mulieres possunt absolui ab episcopis.

1 ¶ Querit̃ q̄s dicat̃ incẽdiarius.R.fm Ray.⁊ glo. eius. Qui auctoritate propria ciuitatẽ.vel villã.vel mãsum.vel segetẽ.vel rẽ similẽ. malo studio icẽdit. aut icẽdi facit.vel incẽdiarijs ↄsiliũ. vel auxilium impẽdit.sciẽter.auctoritate p̄pria.i.cũ non habeat ius mouẽdi bellũ.vel incendẽdi aliena.secus si incẽderet p̄pria nisi faceret dolo .s.vt incẽderet aliena. Itẽ qui in bello iusto incẽdit sine auctoritate iditoris belli.incẽdiarius est.q̃uis nõ teneat̃ ad restitutionẽ.s; si in bello iniusto.tũc ẽ icẽdiarius etiã si faciat cũ auctoritate idictoꝝ belli: ⁊ tenet̃ ad restitutionẽ. Itẽ nõ q̄ q in bello iusto villã. vel castrũ incẽdit.si ibi ecclesia icaute cõburat̃ non est excõicatus. tenet̃ tñ resarcire d̃nũ. Itẽ nõ fm Lapũ i .c.q: nõnulli: de emu.eccl.lib.6.q̄ noie eccl'ie intelligũtur nedũ ecclia.⁊ monasteria.s; etiã oia pia loca. Et Angelica extẽdit hoc etiã ad casum p̄cedentẽ.s; nõ videt̃ iure cautũ.q̃uis.n.glo.in.d.c.tua: ⁊ ibi etiam Pa.dicãt hoc de incẽdiarijs. nõ tñ d̃nt de fractoribus ecclesiaꝝ.s.q̄ extẽdat̃ ad oia pia loca: ⁊ q̃uis videat̃ par ratio.de ecclesia: ⁊ alijs pijs locis. non tamen est oio idẽ: ⁊ sumus in penis: ⁊ q̃uis sit i fauorem ecclesiaꝝ. sunt tamen pene.

2 ¶ Querit̃ vtrũ icẽdiarij domoꝝ.q̃ sunt site. i ãbitu ecclesiaꝝ priuilegiatũ.s.quo ad matricẽ .40. passus quo ad alias.30.p circuitũ.17.q.4.sicẽ ãtiquis: sint ipso iure excõicati.sicẽ icendiarij eccl'ie. quidã d̃nt q̄ q̃uis talis violator sit emunitatis ecclesie: ⁊ vt sacrilegus puniẽdus nõ tñ est excõicatus.c.nõnulli.de emu.eccl.li.6.⁊.c.cõq̃sti.de sen.exc.nisi forte eẽnt religiosa.puta si essent domus monasterij. Quidã tñ tenẽt idifferẽter q̄ sic: ⁊ etiã de cõtiguis his. Ecclesie etiã non cõsecrate ⁊ hospitalia q̃ auctoritate epi sunt ↄsecrata.vel edificata. veniunt noie ecclesie.vel eccl'ie. Io.an.t; hoc solũ habere locum i incẽdiarijs ecclesie. Quidã dicũt q̄ ista denũtiatio debet fieri i speciali expsso noie puta excõicamus talẽ q icẽdit ⁊c̃.vel denũtiamus talẽ eẽ excõicatũ.q icẽdit ecclã. alij d̃nt q̄ sufficit generalis. puta denũtiamus. vel excõicamus oẽs q fecerũt tale incẽdiũ: ⁊ põt a quocũq; habẽte auctoritatẽ. vel ẽt s; aliquos a pochiali sacerdote. Uide q̃dã de icẽdiarijs .s.icẽdiari⁹.

o Ctauus casus. Clericus q sciẽter: ⁊ spõte participat excõicato a papa i diuinis officijs. excõicatus est maiori: ⁊ tñ absoluẽdus p papã.c.significauit: de sen.exc.⁊ ẽ cõis opinio: ⁊ ãplectẽda fm Pa. ibidẽ: ⁊ ad hoc q̄ aliqs illã icurrat. requirũtur q̄nq;. q̃ narrant̃ i tex. p̄ q̄ participãtes sint clerici.vt; ibi.clericos.2° q̄ sciẽter participauerint vt; ibi.scienter.3° q̄ spõte vt ibi i tex. spõte fm Goff.excludit̃ coactio absoluta.non cõditionalis. credo q̄ si eẽt timor cadens in cõstantẽ uirũ q̄ excusaret.4° q̄ excõicato a papa vt; ibi. a nobis.5° q̄ in diuinis officijs pticipauerint.ibi.in officijs. Ex quo.n.est noua excõicatio. debet intelligi proprie. interuenientibus oibus.q̃ in tex.ponũtur. alias.n.regulariter ex participatiõe incurrit̃ minor. de qua i fra Pe.de pal.4.d.18.q.3.ar°.2°.dicit q̄ hoc itelligitur de noiati; excõicatis.secus si p canones.vel sententias generales.nisi essent tales circũstãtie.q̃ p̄priũ nomen exprimerẽt.de quo.s.noiati;. Et de clericis qui eos recipiunt in officijs.secus de laicis qui alias audirẽt missas cũ eis. Ar.s.ti.25.c.32.sic ait. Est opinio Hosti.q̄ ista sit noua excõicatiõis spẽs.ad quã icurrẽdã.5.requirũtur.vt supra. In.s.officijs dicit Gof.de oibus diuinis officijs intelligendũ est. tã de his q̃ in ecclesia d̃nr.q; de his q̃ extra.s.horis canonicis. Sed quid de participantibus in benedictione mense. Pa.in.c.si.de exc.pla.videt̃ hoc ponere inter diuina.q̃uis nõ sit actus alicuius ordinis: ⁊ sic vidẽtur laicos participare in diuinis vide aliquid de benedictiõe mense.s.iterdictũ.5.prin.⁊.§.3.de alijs modis participãdi excõicatis. p̄ os orat̃: ⁊ c̃.c.nup: e.ti.⁊.c.si celebrat: de cle.exc.mi.⁊.c.a nob.d̃ excep. i qb⁹ icurrit̃ minor.2° qñ ẽ aliqs excõicatus cũ suis pticipib⁹ qd̃ põt papa idifferẽter.ceteri vero nõ pñt nisi p̄cedat monitio trina.vel vna p trib⁹.c.statuimus.eo.ti.li.6.alias ẽ nulla ibidẽ. Et isti icurrũt eãdẽ q̃ ligãt̃ illi cũ qb⁹ pticipãt.c.qd̃ i dubijs.eo.ti.nec refert vtrũ excõicet̃ .cũ pticipãtib⁹ solũ.vel fiat cum pticipãtib⁹: ⁊ fauẽtib⁹.q: vtroq; mõ pticipãt Pa. ibidẽ.3° qñ participãt i crie.c.si ↄcubine: ⁊.c.nup.e.ti.4° pticipat qñ dolose pmittit pctũ: ⁊ põt p̄hibere c.q̃tc.eo.ti.5° pticipãt illi.cui⁹ mãdato.vel eius auctoritate.alij mai⁹: ⁊ c̃.c.mulieres.e.ti. de his oibus modis dictũ ẽ.s̃.casu.1.§.37.d̃ pticipãtib⁹ p auxiliũ ↄsilium: ⁊ c̃.habes i.d.casu.p̄.a.32.vsq; ad.37.vide aliqd.s.dispẽsatio.§.13.casu.27.⁊.s.exco°.8.§.1.

n Onus casus: ⁊ p̄m⁹ i li.6.papal.i.c.fũdamẽta: de elec.li.6.vbi p̄ excõicant̃ oẽs cuiuscũq; nobilitatis.p̄heminẽtie.dignitatis.ptãtis.vel excellẽtie sint.quocũq; noie cẽseãt̃: ⁊ fr.fili⁹.vl nepos aliquoꝝ p̄dictoꝝ.q sine lĩia sedis aplice noiatiõi.electiõi.l assũptiõi.i senatorẽ.capitaneũ.patriciũ. aut rectorẽ.ad regimẽ vrbis rome.assentiũt.l se itermittũt.p se.l p aliũ. excipiũt̃ romãi. ex ipa vrbe oriũdi nãti.vel ibi icole.seu ↄtinui habitatores.q l; sint p̄dictoꝝ fres.filij.l nepotes.aut subeo ratione.l baronie noie.extra territoriũ vrbis.iurisdictionẽ p̄petuã.vel tẽporalẽ obtineãt. pñt tñ i senatores romanos assumi.ad vnũ annũ.vel breuius tẽpus.dũmõ nõ ha/

beãt extra territoriũ talẽ ptãtẽ.ꝙ possent euacuare rõez cõstitutionis pdicte.s.libertatẽ ecclesie. Itẽ.2° excõicanf qcũqz alij a pdictis.q assentiũt ad pdictũ regimẽ.vltra ãnũ sine licẽtia sedis aplice. Itẽ.3° excõicanf itẽdẽtes vel obediẽtes eis sic assumptis. Itẽ 4° q ipos noiauerit.elegerint.vel assũpserit. Itẽ.5. dãtes auxiliũ.ꝯsiliũ:vel fauorẽ. publice.vel occulte. tã noiatorib⁹.ꝛ assũptorib⁹.qꝫ noiatis:ꝛ assũptis. Et ꝯ̃ꝫius Rosella i.v.excoi°.ꝑ.excõicatiõe.24.dicat.ꝙ ẽ epal.p3 tñ ibi in tex.d.c.fundamẽta.ꝙ papa sibi reseruat.ꝗ idẽ seqtur Angelica .v.excoi°.5.casu.7°. ꝛ suplementũ:ꝛ ar.s.c.43.

d Ecimus casus:ꝛ.2⁹ i li.6.c.qcũqz.e.ti.vbi ꝑ. excõicanf oẽs dãtes licentiã alicui occidẽdi. capiẽdi.seu alias i psonis aut bonis suis.vel suoꝝ.grauãdi eos q sñias excõicatiõis.suspensiõis. vel iterdicte.tulerunt ꝯ̃ quẽcũqz. siue eos occasione quoꝝ sunt ꝓlate.vel obuiate. tales snie seu talr excõicatis nolẽtes cõicare.nisi licẽtiã ipaz si fuit ad psonas grauãdas reuocauerit.añqꝫ i aliq̃ sit ꝓcessũ. vel si dicta sñia fuit ad bona coꝝ capiẽda.nisi ifra octo dieꝝ spaciũ restitutionẽ fecerit fieri.vel satisfactionẽ:ꝛ licẽtiã reuocauerit.2° excõicãf oẽs q pdicta sñia dacta.vti ausi fuerit. 3° qaliqd pmissoꝝ ad q̃ comittẽda dari sñia ꝓhibef comiserit.suo motu.nisi vt dictũ ẽ re itegra.si ad psonas : ꝛ si ad bona ifra octo dierũ spaciũ restituerit.vel satisfecerit. In qua excõicatiõe oẽs pdicti.si p spaciũ duoꝝ mẽsiũ mãserit.nõ nisi p sedẽ aplicã poterũt absolui. Noie suorũ ꝫ Archi. veniũt oẽs q sunt sub ptãte coꝝ.vt isti. de his.q sunt sui.vel alieni.iur.p totũ. Itẽ ꝯsanguinei.c.sciãt ꝯcti.ꝺ elec.li.6. Itẽ domestici.vt.C.ꝺ his. q ad eccl.ꝯfu.l.pñti.§.sanc. Familiares.ꝫ glo.3.q. 5.i sũma.dñr large.oẽs q cohabitãt cũ aliq° glo.in .c.i lris:de testi. dicit ꝙ familiares appelanf ꝯsanguinei.colonus.ascriptius.mercenarius.filius.i potestate libertus.seruus:ꝛ oẽs habitãtes i domo. Domestici vero sunt qb⁹ rõe patrie ptãtis.vel dñice iperari põt.Qñ dr.familiares domestici.itelligũf oẽs q i expẽsis alicui⁹ cõmẽsales ꝯtinue exstũt.etiam si aliqñ ab eẽ ꝑ eius negotijs gerendis ꝯtingat.vt nõ i.c.si.de verb.sig.li.6. Glo.i.v.reges. eps ẽ ordinarius regis i cui⁹ dyocesi ꝺliqt f domiciliũ ꝫ.96.di. si ipator. Et dicit Archi.ꝙ nõ solũ regẽ imo ꝛ ipatorẽ põt excõicare.2.q.7.c. Itẽ cũ aliud. Ministros ad clericos põt referri:ꝛ sic ꝓprie isegf .v.suspẽsionis. Jo.an. Lsiaz multo fortius idẽ i vsu vel mãdato. Archi. Dederit dare demõstrat ꝺ lra ꝙ si aliqs ꝯtẽplatiõe excõicati. faciat ea q̃ hic i lra munerãf ipe excõicat⁹ nõ dr i culpa nisi subsequẽs post factũ ratũ habeat. Archi. Grauãdi puta ne qs emat vel vẽdat eis vel his filia. Jo.an. Pe.de pal.4.d.18.q. 3.a°.3. Nõ ꝙ.v.grauãdi itelligif nõ solũ q° ad aiuz sꝫ q° ad factũ qꝛ si nõ fecerit grãz quã erãt facturi ꝛ nõ liuore vidicte faciũt vel omittũt in nullo grauãt lꝫ i grauamẽ faciãt nemini.n.iniuriã facit qui iure suo vtif heclle.ꝛ nõ videf incurrere nisi actus quo grauant fit contra iniuriam.

u Ndecimus casus q ẽ primus i cle.ẽ in.c.religiosi de priuil.vbi excõicãf oẽs religiosi.qui clericis aut laicis.sacꝫ vnctiõis extreme.vel eucha⁹ ministrare ꝑsumãt.vel solẽnizãt matri⁹ sine sñia speciali ꝑsbiteri parochial. Itẽ si pdicti absoluũt excõicatos.a canone.pterqꝫ i casib⁹a iure exp̃ssis.vel p priuilegia sedis aplice ꝯcessa eisdem.vel si absoluũt a sñijs ꝓmulgatis p statuta synodalia.vel ꝓuincialia seu.a pena:ꝛ a culpa.nec pñt absolui nisi a sede aplica:ꝛ sic religiosi i sex casib⁹ sũt excõicati.

¶ Nõ i.v.oẽs religiosi.ꝑ.ꝫ oẽs nõ ꝯphẽdũf clerici seculares.neqꝫ alij seculares. eo ꝙ nõ sũt religiosi.2° nõ ꝯphẽdũf ꝫ Car.religiosi religiõis nõ aprobate. qꝛ nõ sunt ꝓprie religiosi.vt i.c.vno.de voto.li.6.ꝛ cũ ista mã sit penalis.stricte ẽ iterptãda.facit qđ di. cif .õ.v.cleric⁹. Et lꝫ qdã restrigãt ad religiosos exẽptos.tñ cõiter tenef ꝙ habeat locũ ẽt i ñ exẽptis.si. sint ꝓprie religiosi:ꝛ ẽt i religiosis ꝑfectis ecclesie parochiali.si alijs qꝫ suis pochianis ministrãt.ꝫ glo. i cle.p°.de deci. de monialibus aũt vel ꝯuersis qdaz dñt ꝙ ꝯphẽdũf eo ꝙ sunt religiosi: ꝛ magis peccãt administrãdo.qꝛ nõ ptinet ad officiũ suũ:qdã vero dñt ꝙ nõ ꝯphẽdũf .qꝛ nõ dñr ministrare. sꝫ abuti. vñ iste casus ẽ satis dubius:ꝛ ꝯ̃ꝫius.2° opinio videaf eẽ ꝫ intẽtionẽ tex.eo ꝙ lra videaf loq de religiosis q sibi vsurpãt officiũ parochialiũ.qđ cõiter nõ fit a ꝯuersis.vel monialibus. tñ añ factũ eẽt tenẽda.p°. post factũ vero.2° de nouitijs vero q nõ sunt diacõi vel sacerdotes videf ꝺꝺ̃ sicut de ꝯuersis.de nouitio aũt q ẽ dyaconus vel sacerdos.videf ꝺꝺ̃ ꝙ incurrat qꝛ gaudet ꝑuile° religiosi:ꝛ põt hĩc offi⁹ administrandi.ar.c.religioso.de sen.exc.lib.6. 1

¶ Querif de religiosis q administrãt eucharistiam religiosis.ar.s.c.54. dicit ꝙ tutius est tenere ꝙ incurrant maxime quãdo administrat religiosis alterius religionis.mihi tñ videf ꝙ ꝯ̃riũ cõcludatur ex verbis ipius tex.vbi fit mẽtio de clericis ꝛ laicis.appellatione aũt clericoꝝ in mã odiosa vt in casu nro nõ veniunt religiosi.vt nõ Pa.in Reca. de vi.ꝛ ho. cle.ꝛ a fortiori dr ꝺ noie laici:ꝛ ista opinio videtur verior quã sequif Angelica ꝛ Rosella. 2

¶ Querif qs possit dare hãc licẽtiã.R°.ꝑ.ꝙ sufficit licentia parochiani. qui nõdũ est sacerdos:ꝛ ꝯ̃ꝫius quidã restringãt ad illũ q habet etatẽ ad sacerdotiũ.tñ hoc nõ habet magnũ fundamentũ.iõ dũmõ sit rite ꝓmotus.siue ſm iura. siue per dispẽsationẽ pape.videf sufficere qꝛ tũc dispẽsatio supplet etãtẽ. 2° sufficit licẽtia vicarij gerẽtis curã.nec valet limitatio quaz quidã faciunt de eo qui paruo tempore fit vicarius.qꝛ in illo paruo tempore illam auctoritatem habet quã habet ille qui longo tempore. nisi aliter sit sibi limitata auctoritas. 3° sufficit licentia 3

epi. vel eius vicarij. vel eius delegati. vel archipres/
biteri ciuitatẽsis. vel fm Ste. penitẽtiarij epi. Ad h°
multũ facit ↄsuetudo generalis quã papa scit: et tol
lerat. q petat ab epo. vel ei° vicario: et q̃uis Pau.
dicat q ẽ tutius nõ recedere a littera. tñ h° nõ ẽ ne/
cessariũ. Ad hoc facit qđ dictũ ẽ. ꝟ. absolo. p. §. 14.
Probat etiã qr qcqd põt inferior in essentialiter or/
dinatis potest superior.

4 ℂ Querit vtꝝ requirat specialis licẽtia. s. specificãdo
sacrm religiosum. vel parochianũ. R. fm Pa. suffi/
cit q parochiano det licẽtia facta mẽtione sacri.
puta de eucharistia vel alio. lz nõ exprimat nomẽ
religiosi. Itẽ sufficit q det religioso facta specifica/
tione sacroꝝ. licet parochiani nõ exprimant. ar. de
tẽpo. or. c. 1. et põt credere religiosus parochiano di/
centi. q habet lĩiaz. fm Jo. an. qr nõ est psumẽdus
immemor salutis sue. de peni. di. 6. placuit. 1. q. 5. c. san
cimus. Quo aũt ad mercenarios scholares: et filios.
sufficit lĩia fm Jo. an. illius psbiteri in cuius paro/
chia inhabitant. facit qđ nõ de peni. di. 6. placuit. et
statiz cũ qs vadit adhabitãdũ in certa parochia i
telligit ibi fieri parochian°. nisi accesserit cã recrea/
tiõis. vel ob aliã cãz stati recessurus ad ppriã paro
chiã. Et nota fm glo. q si parochianus ↄfitet se di/
xisse religioso. q habebat lĩiaz psbiteri parochial.
nõ erit pcedendũ ↄ religiosuz. ad penã de q̃ hic. qr
nõ dr ministrasse sacrm in ↄtẽtũ parochialis sacer/
dotis. cũ hec dc. respiciat solũ ↄtẽtũ. vt dictũ est.

5 ℂ Querit vtrũ tẽpore mortis possint ministrare eu/
charistiã. posito q nullus alius sit q possit admini/
strare. R. Car. Pau. et Lap. q nõ: nec obstat. c. pe/
nitẽtes i fi. d. di. qr itelligit vt in morte oibus det via
ticũ p illos. s. q pñt: et sic itelligat. c. qđ i te. de peni.
et re. vbi ↄtrarius ↄcludit viaticũ ad pñiam. hanc
opinionẽ sequitur. d. ar. s. vbi. s. c. 54. Inno. vero et
Host. i. c. oĩs. de peni. et re. post Jo. tenẽt ↄtrariũ p. d. c.
qđ in te. vbi dr q p pñiaz itelligit viaticũ: et pñia
nulli negat. Angelica et Rosella. post dir. sequũtur
istã secũdã opinionẽ. q̃ magno fundamẽto: et doc.
fulcitur: et videtur verior. d. vero. ar. s. secutus est vt
quasi semper facit viã tutiorem.

6 ℂ Querit Fran. zaba. de religioso ignorãte hãc pe/
nã. nõ ex ↄtẽptu administrãs eucharistiã. vel sacrm
vltime vnctiõis. vtrũ incurrat et dicat: se ↄsuluisse q
nõ. pter illud. ꝟ. psumpserit. qđ denotat dolum: et
hoc videt multũ pbabile. dicit tñ q si qs allegaret
q eo ipso est psumptio q fiat ↄ hanc ↄstitutionẽ. qr
ignorãtia iuris nõ excusat. R. q eligat tutiorẽ ptẽ.
potẽdo absolutionẽ. Nõ tñ q religiosi excusantur
aliqñ ab ignorãtia iuris sicut miles armate militie
. C. de iu. et fac. igno. l. 1. et sic videt verior opinio. q
nõ icurrat. Eodẽ mõ diceret si sine dolo crederet se
posse facere. vel habere puilegiũ. vel habere aucto
ritatẽ. vel crederet nõ eẽ excõicatũ: et absolueret ab
aliqo: et finalr. esto q ñ posset qr ibi ñ videt eẽ ↄtẽptũ.

ℂ De recipiẽtibus hmõi sacra ↄ hãc phibitionem. 7
cõiter dñt doc. q p° vice nõ icurrit: et ait Pau. hãc
ↄstitutionẽ locũ nõ habere in illis qui pdicta sacra
recipiũt vel dant rõe ↄsuetudinis. puilegio. vel alio
quo vis mõ legitimo. Uñ si certa eẽt ↄsuetudo a q/
bus reciperẽtur. nõ est locus huic pene. de re. do. qr
ↄtigit. q̃ ↄcessio sacroꝝ. tũc non ↄpetit rõe parochie
cui° fauore videt hoc statutũ. pcor. Zab.

ℂ In. ꝟ. solẽnizare matrimoniũ. fm doc. ↄprehẽdit 8
oĩs solẽnitas q̃ obseruat iuxta ritũ ecclĩaꝝ. de spon.
c. 1. siue fiat bñdictio solẽnis siue dicat missa specia
lis. super ↄtrahẽtes: et hmõi. iducere aũt vel indicet
sedus matrimonij. vel pnũtiare verba inter ↄtrahẽ
tes. nõ est eis prohibitũ fm doc.

ℂ In. ꝟ. excõicatos. itelligunt fz Lau. oẽs siue sint 9
religiosi eiusdẽ religiõis. siue alterius. siue sint secu/
lares. siue masculi. siue femine. In. ꝟ. canõ itelligit
fm Car. Pau. et Lau. de quocũqz a papa promul
gato. qr ille pprie dr canõ. p excellentiã q̃uis aliqñ
dicat canõ iproprie. ille q est epi. 3. di. §. porro. et sic
etiã itelligit de extrauagãtibus: nõ intelligit aũt de
excõicatione ab hoie. siue pape. siue alterius. qr fm
cõiter doc. si voluisset itelligere expssisset. Quidã in/
telligũt etiã de statuto legati. sz cũ sit pena nõ đbet
extẽdi. Alij dicũt q nõ debet extẽdi qñ ẽ dubiũ. sed
hic est daꝝ qđ põt negari. vtiqz. n. alij q tenent con
trariũ hoc vidissent si esset daꝝ.

ℂ In. ꝟ. excõicatos a canone. intelligit solũ de ma/ x
iori. fm Car. Lau. Lap. facit. c. si quẽ: et. c. nuper. de
sen. exc. Se. aũt in. c. vno tenet q itelligit etiã de mi
nori. sz p° est verior. quã sequitur. d. ar. s. facit qđ nõ
Pa. in. c. itelleximus: de iudi. 2° nõ. vbi dicit q noie
excõicationis cõiter intelligit de maiori ad hoc est
tex. in. d. c. si quẽ: facit etiam qr cõiter absolutio ab
excõicatione minori non reseruat.

ℂ In. ꝟ. a sentẽtijs. glo. dicit q intelligit de excõica xi
tione. interdicto: et suspẽsione. sz Car. dicit q solũ de
excõicatiõe itelligit. qđ satis pbat lr̃a qr ↄ dixit de
his q absoluũt excõicatos a canõe: et postea subdit.
vel a sñtijs: et sic restrigit. ꝟ. sñtijs. p. ꝟ. excõicatos.

ℂ In. ꝟ. pena qđ si religiosi absoluant solũ a pena. 12
R°. nõ incurrũt qr lr̃a loqtur copulatiue. Consentit
Angelica et Rosella allegãtes Zaba. et zenzo. Qui/
dã vero dicũt hoc eẽ irrationabile. qr cum religiosi
expositi. absoluere possint a culpa tota: q̃ rõ ẽ q ab/
soluẽs a pena. s. tota non incidat: et incidet ẽt si sup
hoc. absoluat a culpa a qua põt sine phibitiõe ab/
soluere: quasi dicat. solũ est sibi phibitum ne a tota
pena absoluat: alioquin fm sensum istoꝝ. si religio/
sus: et q est alteri ↄfessus: plenariã idulgentiã ↄferret
nõ iciderct. qđ est stultũ hec illi. vbi nõ fm. d. Feli. in
quodã tractatu quẽ fecit de indulgẽtia fz q habes
ifra. ꝟ. idulgẽtia. §. 3. q talis idulgẽtia a pena et a
culpa nũqz emanauit a curia: et ẽ. vt i. d. §. 3. Uñ. d.
ar. s. Ista loqutio saluatur vt remissio culpe referat

ad cōtritionē ꝛ ꝯfessionē q̄ sunt p̄abula necessaria
ad ꝯsequēdā idulgentiā vtꝫ ex forma.s.ꝯfessis ꝛ cō
tritis:ꝛ remissio pene referaꝭ ad effectū indulgētie.
hec ille.ſm igiꝭ istā expositionē dicēdū eēt ꝙ cano/
niste veꝝ dicūt nec ar^m istius noue opiniōis ꝯcludit
q: plus est audire cōtritū ꝛ absoluere ꝛ dare plenā
indulgentiā q̄ꝫ remittere solū. nec refert vtꝝ possit a
culpa p̄ se:q: tex. itelligiꝭ ſꝫ modū cōeꝫ. Jo.vero de
Jmola in quodā ꝯsi.dicit ꝙ illa verba. a pena ꝛ a
culpa.vidētur adiecta in suꝑhabūdātēꝫ cautelā q:
si nō eēt a pena:ꝛ a culpa nō eēt plenissima ſꝫ igiꝭ
istā viā oꝫ distinguere ꝙ remissio pene est duplex.s.
ſm qd.i.ſm partē ꝛ sic vera est.p^a opinio.vel vlr.i.
ſm totū:ꝛ sic opinio noua eēt vera.nō tn̄ ꝙ nō re/
mittiꝭ tota pena nisi per cōtritionē ꝛ ꝯfessionē: ꝛ
sic tene p̄o vt est dictū.post ar.s.qn̄ dicit ꝙ nō icur
rat qn̄ alius absoluit a culpa.posset dici ꝙ nō icur/
ret ſm cōeꝫ intellectū ipius textus q̄ sequēdus est vt
penas nō extēdamus:ꝛ similiter dꝭ si solū absoluūt
a peccato :ꝛ nō ab excōicatōe ne fiat extēsio pene.
q: dꝭ ꝙ ordinarij debēt istos excōicatos publicare.
postq̄ꝫ eis ꝯstiterit de excōicatiōe.qriꝭ qualr eis cō/
stabit.soluit Lād.ꝙ vocatis ptibus:ꝛ declaratione
suꝑ hoc facta.habita sūmaria iformatiōe ar.de ap
pel.cōsuluit:ꝛ ſꝫ Hosti. sentētia:ꝛ citacio.sunt nec^a.
Quō qs icurrat pp̄ hāc de. suspēsionē. Uide.ꝟ.su/
spēsio.6.nō i casu.34.Uide aliqd.ꝟ.idulgētia.§.si.

d Uodecimus.q est.2^a i de.vltima:de penis.§.
vltimo.vbi excōicanꝭ ipofacto.clerici.vel re
ligiosi.q iducūt ad vouēdū.vel iurandū.vel
fide iterposita.seu alias pmittēdū.ꝺ digēdo apud
eos sepulturā.vel vt iā electā vlterius nō imutent:ꝛ
est papalis. Et nō ꝙ hec ꝯstitu^o habuit originē in iu
re antiquo.s.i.c.plerisq̄ꝫ:de pactis:ꝛ de sepul. i mult
capitulis:ꝛ maxime in.c.ex parte.el p̄.i.c.vero p̄ de
sepul.lib.6.fuit addita pena ꝛ terminus restitutio/
nis.vbi dꝭ ꝙ hi qui sic elegerūt nec apud sic electas
ecclesias vllatenus sepelianꝭ.nec alibi sꝫ sepeliantur
oīo apud illas ecclesias.apud quas sepeliēdi de iuꝭ
fuissent.si alias sepultura non electa decessissent. Si
vero idē religiosi. vel clerici p̄dictos in suis ecclīe.
vel cimiterijs p̄sumpserint sepelire.ad restitutionē tā
sepultoꝝ corpoꝝ si petanꝭ. q̄ꝫ etiā oīuꝫ q̄ occasione
sepulture illoꝝ puenerūt.quolibet ad eos.J.decēdiuꝫ
itegraliter faciēdā.ipos obligatos eē cēsemus. quā
nisi fecerint.ecclīe ipe apud quas sepulti fuerint.nec
nō.ꝛ cimiteria earūdem:ex tūc. corpo. sint:ꝛ tādiu
maneāt ecclīastico supposite iterdicto.donec ab eis
fuerit facta restitu^o plenaria oīum p̄dictoꝝ. hec ibi.
Hic aūt i ista de.vltima. de penis.§.vltimo. addiꝭ
excoi^o vt.s.vbi ē noꝭ ꝙ si qs sepeliret aliqꝺ corpus
qꝺ sepelire nō dꝫ. sine tn̄ tali iductiōe. de qua dꝭ in
istis iuribus nouis.s.in.lib.6.ꝛ de.q̄ꝫuis talis posset
cogi.ſꝫ iura antiq̄.vt.d.c. ex parte vt restituat cor/
pus:ꝛ illa q̄ euenerūt rōe eius.nō tn̄ icurrit cēsuraꝫ.
vel penam.de quibus dicaꝭ in iuribus nouis.
¶ Nō p̄ ꝙ ex his. nō tolliꝭ. qn̄ aliquis pp̄rio motu 1
possit vouere vel iurare i aliq^o loco eligere sepultu/
rā:ꝛ ꝙ si fecerit debeat obseruari.dūmō nō iducaꝭ
ad hoc per p̄dictos:ꝛ modis p̄dictis: ꝛ teneretꝭ ob/
seruare votū.vel iuramētū.nisi noua cā nō p̄cogita
ta adueniret.s^a noꝭ ꝙ si nō iducūt ad vouēdū : ꝛc̄.
sed simplr suadēt.vel cōsulūt vt eligāt.siue si iducūt
ad vouēdū:ꝛc̄.nō tn̄ apud suas ecclesias. nō icur/
rūt.ſm glo.ꝛ doc.nec ēt videꝭ peccare si deficiat do
lus:ꝛ bono fine faciāt.Nō.3°.ꝙ sola iductio ad vo
uēdū:ꝛc̄.nō iducit penā.nisi sequaꝭ effectus.s.ꝙ in
ductus faciat id ad qꝺ fuit inductus. puta vouit.ver
ba.n.debēt itelligi cū effectu. maxime in penis.
¶ Nō ēt ſꝫ glo.ꝛ doc.ꝙ ista pena.s.excoi^o icurriꭍ. 2
ipofacto ꝙ ipe q iducaꝭ vouet. vel iurat: vel dat fi/
dē.siue pmittit iductus:ꝛc̄.pena vero iterdicti icur
riꝭ.post decē dies.q icipiūt quo ad restitutionē cor/
poris.a die qua petiꝭ :ꝛ nisi petaꝭ nō teneꝭ.quo vero
ad restitutionē coꝝ q̄ euenerūt rōne sepulture.teneꝭ
etiā si nō petanꝭ:ꝛ illi decē dies icipiūt currere a tē
pore receptōis.Jstā tn̄ restitutionē corporis:ꝛ alioꝝ
limita.nisi qn̄ illa eccla in qua est sepultū.cū tali p/
missiōe. esset illa in qua debet de iure sepeliri. si sine
electione decederet.quia sic non teneretur restituere.
nec corpus.nec aliud. ſm veriorem opinionē.vt nō
doc.in.d.c.primo.
¶ Queriꝭ vtrū tales qui sic vouerūt.vel promiserūt 3
possint alibi eligere sepulturā.R̄.ꝙ nō.sꝫ sepeliētur
apud ecclesias ad quas de iure eēnt deferēdi.si sine
electione decessissent.d.c.p̄. Sed quid si illa ecclesia
esset interdicta.R̄.ſm Archi.illum esse sepeliendum
apud ecclesiā cathedralē.q̄ etiā si eēt iterdicta. ser/
ueꝭ ordo.c.vbicūq̄ꝫ sepeliamur dn̄i sumus q: dn̄i ē
terra : ꝛc̄.13.q.2. Sed cui fiet restitutio corporis ꝛ
alioꝝ qn̄ talis ecclesia ē interdicta.similiter cui danꝭ
canonica portio.R̄.ꝙ posset dici qn̄ illa ecclesia est
interdicta.nō pp̄ter culpā illius ecclesie. sed alioꝝ
ꝙ nō debet priuari.si vero pp̄ter culpam eius.tunc
trāseat honor cū onere. Et si queraꝭ quare ex deli/
cto vnius aliquādo minimi de ecclesia.tota ecclesia
puniꝭ i iterdicto.R̄.Pe.de ācha.ꝙ reliq puniūꝭ ex
sequēti eoꝝ delicto.nō restituēdo male ablata.

t Ertiusdecimus casus. qui est tertius in de.
grauis. de sen. exco. vbi primo excōicantur
oēs dn̄i temporales. etiaꝫ si sunt epi.qui sunt
dn̄i temporales.qui in terris suis.seu in locis suppo
sitis interdicto. cogunt quomodolꝫ diuina officia
celebrare. Secūdo qui voce p̄conia.seu per campa/
naꝝ pulsationem.ad officia eadem audienda.ali/
quos presertim excōicationis.vel interdicti sentētia
inodatos.euocant.vel.3°.qui excōicatis publice.aut
interdictis.prohibent ne de ecclesijs exeant. dū mis/
sarū solēnia aguntꝭ a celebrātibus moniti generalr.
vel specialiter:vt exeant. Jtem.4°.si excōicati publi/

te:& interdicti. qui in ipsis sunt ecclesijs. postq̃ fue/rint moniti nominatiʒ a celebrãtibus. vt exeant re/manere presumpserint:& sic ista excõicatio q̃ est pa palis. est contra cogentes. euocantes. prohibentes:& remanentes.

1 ¶ Nõ p in .v. interdicto. q intelligit de interdicto tam ab hoie q̃ʒ a iure:& q fm zab. habet locũ etiã in cessatiõe a diuinis. quãdo habet vim interdicti.i. quãdo cessatio generalis vt in de.p°. de sen.exco.§. in cessationibus: de qua infra.v.interdictũ.p.§.5. Sed quid si cogerent interdictos in loco nõ interdicto. fm Pau. nõ incurrerẽt. secus si cogeret nõ interdictos in loco interdicto. fm.c.& dictio psertim. stat pro maxime.

2 ¶ Nõ.2° in.v.quolʒ.q cõprehendit oẽʒ modũ compulsiõis. realẽ. vel personalẽ. directũ. vel indirectuʒ: vt puta cõsanguineos. vel suos. vel ipos i personis. vel rebus grauãdo. vt nõ glo.in.d.de.p°. Nõ etiam in.v.diuina officia. q fm Car. post Pau. solũ intelligit de missa:& hoc innuit tex. vbi solũ noiat missas. Itẽ nõ i.v.terris suis. q fm Pau. si isti dñi pcipiũt nõ subiectis. nõ est locus huic pene. similiter si in terra aliena. Et i.v.voce pconia. q si isti vocãt secrete per nũtiũ. nõ incurrũt. fm.c.Pau. Idem zen. qui addit q hoc qd dicit de voce preconis. pcedit etiã si voce tube. vel cornu. vel simili. qr est eadẽ rõ.

3 ¶ Nõ in.v.moniti. q fm zab. celebrãtes debẽt istare. vt excõicati:& interdicti exeant. de ecclesia. q̃tuʒ tñ ad hanc de. dicit Pau. idẽ si celebrãtes nõ istẽt: & vult dicere q est locus. eo ipo. q isti pcipiunt q nõ exeant. etiã si celebrãtes non instent. ad hoc facit littera q̃ dicit etiã instãtibus. q̃ est implicatiua.& in .v.publice. nõ q secus si occulte. hʒ glo. Itẽ nõ i.v. nominatim. q in p. nõ dicat moniti nominatim: & sic sufficat monitio generalis. 2° dicit remanẽtes excõicati moniti noiatiʒ: & sic si remanẽtes essent generaliter moniti solũ. nõ eẽt locus pene ex quo etiaʒ habes. q excõicatus iteʒ põt excõicari.

Quartusdecimus qui est quartus in de.vlti°. q de sen.exco. est cõtra fratres minores recipiẽtes tẽpore iterdicti ad diuina. illos de tertio ordine. nullo suffragãte priuilegio:& a qua non pñt absolui. nisi a papa. post satisfactionẽ. possũt absolui a dyocesano. qr tamen post hanc habuerunt noua priuilegia. ideo nihil aliud.

Quintusdecimus casus qui est primus in de/ q cretis. a qua epe põt absoluere. est.23.q.5.c. administratores plane secularuũ dignitatuʒ qui ad ecclesiaʒ tuitionẽ. pupilloʒ. ac viduaʒ protectionem. rapatiũqʒ refrenatio.ẽ cõstituti eẽ procul dubio debent quotiẽs ab epis: & ecclesiasticis iuris cõuenti fuerint. eoʒ querimonias attentius audiãt: & fm q necessitas expecierit absqʒ negligentia examineant:& diligenti studio corrigant. q si dei timorem p occulis nõ habentes negligere. post secũdã.& tertiã admonitionẽ inuenti fuerint. omni se nouerit coione vsqʒ ad cõdignã satisfactionẽ priuatos. hec glo. videtur ergo q ipo iure sit excõicatus priceps. qui nõ facit iustitiã clerico. hec ibi. intellige fm tex. quando tertio est monitus.

Sextusdecimus. qui est secũdus pertinens ad f epm. est i decretalibus in.c.quoniã plerisqʒ: d offi.or. vbi dicit q quãdo vna ciuitas. vel dyocesis. habet populos diuersaʒ linguaʒ. habentes sub vna fide varios ritus: & modos. tũc põtifex loci si ingens necessitas fuerit. presulẽ nationi illi cõformẽ. sibi vicariũ cõstituere põt. qui sibi per oia sit obediens:& subiectus. si quis aũt se aliter ingerit. est ipo iure excõicatus.

Decimusseptimus. qui est tertius pertinẽs ad d epm. est in.c.p.de loca. vbi excõicantur magistri.& scholares Bononienses: qui ante tẽpus cõductiõis cõducũt hospicia alioʒ magistroʒ: vel scholariũ sine eoʒ licentia. vel ɔsensu.

¶ Doctores nõ primo. quõ legati possunt facere: cũ iusta & pro bono pacis: statuta infra limites sue legatiõis. preter iuris cois dispositionẽ. qd statutum durat post legationẽ finitã. ad hoc.c.si. de offi.leg.& q tale statutum potest per superiorẽ cõfirmari. per successorẽ vero approbari. vel reuocari. 1

¶ Secũdo nõ q appellatiõe magistroʒ veniũt doctores cuiuscũqʒ facultatis: & q appellatiõe magistroʒ non veniunt scholares:& q nomine cõductoris non venit locator. q̃uis Hosti. senserit cõtrariũ. sed fm Pa. prima verior. qr nõ est eadem ratio ex parte vtriusqʒ: & si eadẽ ratione extenderet statutũ nõ tamen pena. similiter nomine scholarium nõ veniunt existentes in studijs. pro scholaribus. vt cartularij:& scriptores. hʒ Jo.an.& Gof. q̃uis predicti gaudeãt priuilegio scholariũ:& hoc est verius q̃uis quidam teneant cõtrariuʒ. 2

¶ Nõ tertio in.v.inquilinus. vel inquilini.i.scholares inhabitantes tunc. q quãdo cõstitutio penalis editur in fauorem vnius non inducitur ɔtrafaciens in penam si ille de cuius fauore &c. cõsensit. sicut si episcopus precepit sub excõicatione debitori vt soluat. non incurrit si creditor prorogat terminũ. psumit.n. q epe etiã prorogeet. vide.s.exco°.2°.§.13. 3

¶ Nõ quarto in.v.recitet q scholares presumũtur ignorare statuta legatoʒ:& epoʒ. 4

¶ Nõ quinto q fm Inno. Gof.ab. & Pe.de peru. quod magis placet Jo.an. ista pena tantum tenet Bono°:& sic est localis. fm Hosti. tamen est generalis in omni studio propter hoc qr est in fauorem scholariũ. sed prima coiter tenetur: & dicit Petrus de pal. q cõsuetudo approbat primã. Unde Parisius fm eũ non reputatur excõicatus. 5

¶ Nõ sexto q est late sententie: & est episcopalis. 6

¶ Nō.7°.φ ẜm Jo.an. nō oƺ expectare finez totius tẽporis locatiōis.ſʒ tps ꝯductiōis ſiede.qđ fit Bononie i augusto.ſʒ Pa. dicat φ magis cōuenit tertiu vt expectet finis. Pe. de pal.videt adherere.p°. Et ante tale tẽpus nō solū incurrūt ẜm glo. cōducētes.ſed etiā tractātes de conductiōe.

Decimusoctauus q est.q°ptinēs ad epm.est
d in.c.nō minus.iūcto.c.aduersus.đ imu.eccl. vbi ꝑ excōicāt oēs officiales laici. ł habētes regimē quorūcūqʒ locoꝶ. q angarias. ⁊ exactiōes idebitas.eccłas.vel ecclasticis ꝑsonis iponūt. Secūdo ꝑdicti q iurisdictionē ꝑlatoꝶ: ⁊ auctoritatē quā hñt in suis hoibus.euacuāt. Et nō φ tā isti ǭʒ primi.ſi moniti ꝯpetēter nō desistāt.ipofacto.tā ipi ǭʒ fauctores coꝶ.ſunt excōicati.nec debent absolui donec satisfecerint ꝯpetēter. Tertio successores ꝑdictoꝶ officialiū.nisi in.j.mēsem excessum suoꝶ ꝑdecessoꝶ purgauerit:⁊ satisfecerint. Et nō φ in decē. clericis. de imu.eccl.lib.6.p Urbanū excōicabātur soluentes talia:⁊ multi aliꝫ.q decē.est reuocata per de.qñ:co. ñ.⁊ oia reducta sunt ad iura antiqua.

s ¶ Nō ꝑ in.𝔳.angarias.φ angaria ē munus personale.i.principalr aliꝫ iniunctū ex sua ꝑsona.cū vero angarie iūgit .p.dr pāgaria: ⁊ est munus qđ coheret rei.i.ꝑstat ex re.quā quis hʒ: ⁊ est mun° mixtū. vt.ff.de mu.ha.l.muneꝶ:p cuius declaratiōe.sciendū φ munus quoddā est mere ꝑsonale.quoddā dr reale.seu patrimoniale.quoddā dr mixtū.mere personale dr tūc.qñ explicat labore corporali solū.sine sumptu.vel detrimēto reꝶ ꝓpriaꝶ.l.fi. in prin.ff.de mu.⁊ ho.⁊ qdā istoꝶ hñt honorē annexū.vt ꝯsules ꝑtates:⁊ fiicos.ad ista nō tenētur clerici.nec pñt ista iter seculares sumere.qꝛ nemo militās deo iplicat se negotꝫs secularib°.vñ nō pñt habere vocē i ꝯcilꝫs. Quedā istoꝶ sunt sordida:⁊ vilia.vt arenā fodere: ⁊ calcē coqre:⁊ silia:⁊ ista pñt dici āgarie. ab āgo qđ ē ꝯstringo:⁊ ad ista nō tenētur clerici. neqʒ serui clericoꝶ.q sunt in dominio ecclesie.secus de his q seruiūt ecclesie ꝓ mercede. Quedā vero sunt q non hñt honorē neqʒ vtilitatē. vt legatio seu tutella. vel cura ad talia etiā nō tenentur clerici. Realia vero seu patrimonialia.dñr tūc ꝓpe. qñ cū sumptu ꝓprio fiūt.ab aliꝫs. Et ista sunt triplicia. quedam.n. sunt q iponūtur rebus.nulla habita ꝯtēplatiōe ꝑsone.qdā medio mō. Prima sūt triplicia.ſ.qñ idicit rei de eo qđ ſiendū est de ipa re.vt φ nauis. equus. vel currus.vadat ad seruitiū rei publice.vel indicit ł eo qđ percipit ex ipa re.vt det certa pars.fructuū. vel indicit ei qđ est oio extra rē.vt qñ tenet ꝓ re dare certā q̄ntitatē pecunie annuati.Mixta vero dñr. qñ cū labore corporali a nobis explicant: ⁊ cū sumptu nro.vt colligit in.d.l.fi.§.patrimonioꝶ. Jtē nō φ ꝑdicta aliqñ dñr ordinaria.ſ.qñ hñt certā ⁊ ordinatā ꝑstatiōnē.vel aliquā legē.vel statutū. seu cōsuetudinē lōgam.vt.ff.de vaca.⁊ excu.mu.l.i bonoribus.§.qui muneris publici. Extraordinaria vero sunt.q ponūtur ẜm volūtatē dominoꝶ ẜm Bar. ⁊ pʒ in.l.vnica.C.de vaca.pu.mu.⁊ dñr p acciō iposita. Jtē dñr aliqñ idicta.ſ.qñ princeps iponit p legē aliqđ munus.vel p statutū qđ a prin°erat extraordinariū.ſʒ tunc efficit ordinariū. Supidicta vero dñr qñ supra ordinariū aliqđ iponit .sine statuto. ꝓpter necessitatē occurētē.l.vnica.C.de superindic. Uide.𝔳.angaria per totum.

¶ Nō.ſ in.𝔳. exactiōes idebitas.φ qñ ecclesia vel clerici cogunt ad munera. ad q nō tenent .tūc dñr iponere exactiōes idebitas. p cuius declaratiōe.nō φ clerici.vel ecclesie tenent ꝑ ad onera patrimonialia.q habebat ordinarie possessio:seu fundus. añq̄ᷓ veniret ad ecclesiā.siue habuerit ex priuata dispositione.seu publica.puta a principe: ⁊ hoc intelligunt doc.de muneribus ordinarꝫs.i.ānexis:⁊ perpetuis. secus de nō annexis.qꝛ ab his ecclesia ē exēpta. Secūdo tenent ẜm Pa.i.d.c.nō minus.ad onera.vel munera.q rōe nāli incūbūt ipis reb°.vt reficere iter. añ domū:⁊ ipurgatiōe putei necessarꝫ toti vicinie. in qua ē ecclesia:⁊ fiībus.ſ. qñ sunt imediate ⁊ directe ad vtilitatē rei ecclesiastice:⁊ nō ad pōpā. Ad alia vero onera q iponunt rebus. ẜm necessitatem accidētalē.ecclesia nō tenet .qꝛ nō pñt officiales laici.ad illa onera obligare ecclesias.ex quo.n.res peruenit ad ecclesiā.eximit ab oi exactiōe .c.ꝑ. de imu. eccl.li.6.etiaʒ q fit i aduētu principis. Ad illa aūt q iponunt persone.non hito respectu ad res. in dubie clerici nō tenent .ar.c.q̄ᷓq̄ᷓ:de censi.lib.6.

¶ Sed qd dicēdū qñ sunt aliꝫ q aliquo° cōcernunt
s ꝑietatē:⁊ vtilitatē clericoꝶ. vel ecclesiaꝶ a remotis: ⁊ p ꝯsequētiā sic in refectiōe potiū.vel itineꝶ cōmū. vel inedificatiōe vel reperatione ciuitatū.vel castri. vel muroꝶ.vel similiū.ſ.qñ nō sunt imediate:⁊ directe in vtilitatē ecclesie.vel reꝶ ecclasticaꝶ.ſʒ ꝯsequēter.ſꝫ.Pa.in.d.c.nō minus:adducit diuersas opiniones:⁊ facta lōga disputatione ꝯcludit p multas rōes:⁊ iura:⁊ doc.φ ecclesia est exēpta ab hmōi:⁊ sic debemus stare i dispositiōe .d.c.non minus:⁊.c. aduersus.ſ.φ si epi cū clero viderint tantā necessitatē:vel vtilitatē.vt absqʒ vlla coactiōe ad releuādas cōes vtilitates.vel necessitates. vbi laicoꝶ nō suppetāt facultates.subsidia p ecclias extimēt ꝯferēda:⁊ romano pōtifico prius ꝯsulto.pñt clerici ꝯtribuere: ⁊ ipi debēt recipe cū graꝶ actiōe:⁊ nō cū coactiōe. qꝛ ad ista nō tenētur d.c.ꝑ.⁊ dicit ipe Pa. đ facto obtinuisse i ciuitate Senis.secus aūt eēt qñ directe: ⁊.imediate ꝯcernūt vtilitatē vtriusqʒ. puta qñ esset vna mala societas.q deuastasses terras.taʒ ecclesie q̄ᷓ alioꝶ:⁊ tūc ẜm.c. Pa.debet ꝯcurrere ꝯsensus clericos.nō tñ tūc reqrit φ ꝯsulat papa. hec.n.non fit solū pp vtilitatē publicā ſʒ ēt pp vtilitatē priuatam bonoꝶ:⁊ sic sumus extra casuʒ illius.c.aduersus:⁊ codē mō dicēdum eēt si occurreret subita necessitas

rei publice.puta isultus latronū.vel exercitus. q̄ vellēt patriā delere.tūc.n.liceret clericis ɔtribuere icon sulto papa.pp periculū imunēs.nec obstat.c.rephēsibile.23.q.8.vbi dr̄ q̄ clerici. nō tenētur ad custodiā ciuitatis.q2 ſm Pa.i.c.peruenit:de imu.eccl. itelligit cōiter ꝓpter casum in opinabilez. in quo permittit vt in.d.c.peruenit.v̄.donatio.p̄.§.19.

4 ¶ De māso aūt ecclesie. seu fundo.vel dote nec̄.vel orto ɔstructo eccl̄ie.dicit Pa.i.d.c.nō minus.q̄ non debēt habere onera patrimonialia:ꝛ q̄ ep̄s nō dz pati vt veniāt ad ecclesiā.cū illo onere. ſʒ debēt redimi.de gabellis aūt si ponanť pp illa onera. ad q̄ tenētur clerici.ad illas etiā obliganť eadē rōe q̄ illa pp q̄ ponūť:ꝛ sic ex supioꝛib⁹ potes scire.q̄ sunt angarie.vel exactiōes idebite posite clericis. Et nō q̄ sicut clerici nō teneńť p bonis ecclesie. ita nō teneńť p bonis ꝓprijs:ꝛ e͞ꝫ.12.q.2.ecclesiaꝝ seruos. Eodez mō dicēdū ſʒ Pa.in.c.fi.de vit. ꝛ ho.de. q̄ clerici vel ecclesie nō teneńť soluere certū qd p libra.ſʒ statuta quoꝝūdē locoꝝ. Querit i.v̄.iponūt vtrū si officialis nō ɔsensit.ſʒ restitit nō tñ dimisit officiū.vtrū icurrat.R̄.ſʒ Inno.i.c.nouerit:de sen.exc.ꝛ Jo.an. i.d.c.aduersus:q̄ sic.ꝛ videť cōiter seq̄ doc. Pa.tñ in.d.c.aduersus. dicit q̄ hec opinio ē valde rigorosa:ꝛ q̄ forte ɔ̄triuum posset teneri:ꝛ maxime post factū.añ.factū tñ tene pmā.

5 ¶ Nō.4°.q̄ laici collectantes ecclesias.vel clericos. nō sunt ipo iure excōicati.ſʒ reqriť q̄ admonitio p̄cedat:secus dic in exigētibus gabellas.vel pedagiū q2 tales sunt ipo iure excōicati.in.c.q̄ꝫ q̄ꝫ:d̄ cēsi.li.6. ꝛ i de.pñi.co.ti.ꝛ etiā i.c.inouamus.de cēsi. Nūc aūt per processum curie sunt excōicati excōicatione papali.turbātes vero iurisdictionē. ſm.c.nō min⁹: ꝛ.c.aduersus:de imu.eccl.requirūt etiā admonitionē.sed i.c.qm̄:de imu.eccl.lib.6.sunt ipsofacto excōicati:ꝛ hodie per processum curie est papalis.

6 ¶ Nō.5.p2o declaratiōe.2ᵉ.casus:in.v̄.iurisdictionē platoꝝ.vbi q̄riť vtrū iudex secularis ɔpellens clericū.vel etiā secularē personā.q̄ alias ē de foro ecclesiastico.etiā sine districtiōe psone.fit excōicatus.R̄. ſm Pa.i.d.c.aduersus: q̄ si monitus non desistat. excōicatus ē ipsofacto. q2 turbat iurisdictionē ecclesiasticā.vt ē tex.i.d.c.nō min⁹:ꝛ tenet Hosti. ꝛ Jo. an.hodie aūt per ꝓcessuꝫ curie sunt excōicati excōicatiōe papali.de quo ifra excoi°.6. casu.14.facit.c. nullus de fo.compe.

7 ¶ Sed q̄riť q̄ sunt iste psone. q̄ nō p̄nt iudicari a iudice seculari.R̄.q̄ sunt p oēs ille q̄ gaudent priuilē canonis.si qs suadēte.17.q.4.d̄ qbus i p casu.§.18. ꝛ sequētib⁹:ꝛ breuiter ſm Pa.i.c.nullus:de fo.ɔpe. oēs q̄ per ordinē clericalē vel ex ꝑpetuo seruitio sunt astricte ecclesie. Secūdo sunt oēs de familia ep̄i ſm cōez opinionē vt nō Pa.i.d.c.nullus: Tertio clericus cōiugatus.si ɔ̄xit cū virgine:ꝛ defert tonsurā:ꝛ vestes clericales.solū gaudet priuilē canonis. si qs: ꝛ nō pōt trahi ad iudiciū seculare. pp aliqđ crimē. nec iudex secularis ꝑtextu cuiuscūqꝫ excessus.pōt eū punire pecuniaľr. vel psonaľr.c.vnico: de de.cōiug. lib.6.in reliqs nō gaudet. Uxores vero taliuz.gaudēt eisdē priuilegijs forꝫ.tex.ē in.l.fi.C.de icolis.vbi sic dicit. Mulieres honore maritoꝝ erigimus:ꝛ genere nobilitamus:ꝛ foꝝ ex eoꝝ persona statuimus. Idē Pa.i.d.c.nullus. Quarto rectores hospitaliū. pioꝝ. si sunt ꝑpetuo obligati ſm.c.Pa.d.c.nullus: alias nō. Quinto fratres tertij ordinis sancti dñici ꝛ alioꝝ ordinū. ꝓpter priuilegia qbus ꝑpetuo seruitio sunt astricte seruitio dei.sitr credo.de iesuati. pp priuilegia sua.de heremitis vero ꝛ alijs qui sola ꝓpria volūtate hn̄t habitū. vide.d.§.18.ꝛ se.

¶ Nō in.v̄.q̄ꝫ fautores.q̄ dicta sunt supra.v̄.excōicatio.5.casu.4.§.x. 8

¶ Nō ꝓ.3°.casu.v̄.successores.q̄ ſʒ Pa.d.c.aduersus:successor nō est excōicatus.ipsofacto.nisi pdecessor deliqrit.ꝑtextu officij.ad comodū ipi⁹ officij.vel vniuersitatis. secus si deliqt ad comodū ꝓpriū.vel ad libidinē suā satisfaciēdā. nā tūc ipe reus solus teneť:ꝛ eius heres cōueniri debet.iuxta illud q̄ legiť. ꝛ nō in.l.p°.ꝛ.2°.ff.ad.l.iul.repe.in.c.p̄. de solu. 9

¶ Nō ad idez.q̄ si coitas in cuius vtilitatē est versum.exortū.nō vult satisfacere.teneť ꝑfactus officialis satisfacere.ſm Pa.d.c.aduersus:de suo etiam si nihil habuit:ꝛ sitr cōitas. i cuius vtilitatē euersum est.si est effecta lucupletior.teneť satisfacere.si vult eē secura.facit.l.iulianus.ff. de ac.emp. x

¶ Sed qd de successore q̄ nō negligit inducere vniuersitatē.vt satisfaciat.tñ nihil facit.R̄.q̄ teneť dimittere officiū.vt sic coitas cogať ex necessitate officialis satisfacere. xi

¶ Utrū oēs cōsiliarij talis vniuersitatꝫ teneātur.R̄. ſm Pa.i.d.c.aduersus.q̄ si dederunt ɔsiliū.ad hec grauamina iferēda: ꝛ moniti nō reuocauerūt.i dubie sunt excōicati.vt i.d.c.aduersus.ꝛ i.c.nouerit.de sen.exc.ꝛ teneť qlꝫ ipoꝝ i solidū ad satisfaciēdū.ſʒ Inno.i.c.sicut dignū.d̄ homi. Si vero tacuerūt.ita q̄ nō ɔsuluerūt.nec ꝓ.nec ɔ̄. tūc videtur iuolui.cuz his q̄ expsse ɔsenserint.vt nō Inno.i.c.p̄.de his q̄ fi. a ma.pec.ca. Si āt expsse ɔ̄dixerūt.ſʒ nō dimiserūt officiū.an iuoluātur. Inno.i.d.c.nouerit recitat opiniōes ɔ̄rias.nō tñ videtur q̄ icurrāt.nisi ex tali dimissiōe officij.vel ɔsiliatiōis iducerēt vniuersitatez ad ɔ̄sistēdū. nō tñ q̄ hec pena nō hꝫ locū ſʒ Inno. in oi successore excōicati.ſʒ soluꝫ qñ ē excōitatus pp dictas causas.vel qñ successor foueret cāꝫ pp quam pdecessor fuerat excōicatus. puta idusit clericū quē successor etiā retinet.facit.c.si cōcubine.de sen.exc. 12

¶ Nō i.v̄.si moniti.cōpetēter.q̄ ſʒ glo.ista sñia fertur cū ista ɔdictiōe .s. si amonite desistere noluerit: ꝛ iō si se nō corrigūt post admonitionē sunt ipo iure excōicati:ꝛ ſʒ Hosti.sufficit vna admonitio.maxime q2 canō iste inductus est in fauorē ecclesiaꝝ:ꝛ 13

odiū tyrānoꝝ. quoꝝ aliqui sunt adeo terribiles qđ nec facile ē eos tertio admonere: ⁊ appellatio exclu dit.qꝛ a correctiōe canonis nō appellat. Nō tñ ꝙ successores ante mēsē nō icurrūt. a tēpore sui regi/ minis ꝯputandū. nec credo ꝙ respectu coꝝ reqrat monitio: ⁊ nō debēt absolui tā ꝑdecessor ꝙ̃ succes/ sor.nisi satisfecerit ab oi dāno: ⁊ itercē secūdo eccle/ sie.vel clericis:⁊ silr itellige de ꝯsiliariis:⁊ fautori/ bus.qñ tenētur:⁊ ipe lapsus tēporis q cōceditur suc cessori.nō extendit ad ꝑdecessorē.

Excommunicationis nonus casus. est in.c.q̃ꝫq̃ꝫ: de censi.
d li.6.vbi excōicant. exigentes p se.vel p aliū.
pedagia.vel gabellas.a psonis ecclesiasticis ꝓ rebus suis.vel eccliaꝝ.quas nō cā negatiōis defe rūt.q̄ ē sñia lata.ipofacto:⁊ erat epalis.sꝫ nūc p ꝓ/ cessuꝫ curie ē papalis:⁊ dr̄ i.d. pcessu.ꝙ nō solū exi gētes ꝓhibita.sꝫ ēt noua iponētes.qbuscūqꝫ psonis i terris suis.dr̄.n.i ipo pcessu:excōicamus oēs. q in terris suis.noua pedagia iponūt.vel prohibita exi/ gūt.hec ibi.secus de spōte soluētibus.ƀm Pau.i de. q̄n:de imuni.eccl.qꝛ exigere.ē ab inuicto extorqre. ⁊ ēt augumētātes:⁊ dr̄ i.d.c.q̃ꝫq̃ꝫ:ꝙ singularis pso na excōicata ē.si aūt locus.collegiū.vniuersitas. ci uitas.castrū.iterdicti sñiā.ipofacto.icurrūt:⁊ nō ꝙ iste casus ponit hic.q̃uis nō sit i decretalib⁹.sꝫ i.6° pp ꝯueniētiā quā hꝫ ad ꝑcedēte: ⁊ silr dr̄ ꝺ seqnti.

1 ¶ Nō ꝓ ꝙ pedagiū dr̄ a pede.qꝛ dat a trāseūtibus i locis ꝯstitutis a principe. vel ab eo q hꝫ auctorita tē sup hoc. Guidagiū vero dat ꝓ ducatu. p terram alicui⁹ vt securi⁹ vadat. Salinariū dat ꝓ sale.vt.s. possint emere.vel vēdere.hec habēt i.c.sup qbusdā: de.verb.sig.i glo.⁊ significat pedagiū.idē qđ vecti gal:⁊ soluit qñqꝫ solū ꝓ trāsitu psonaꝝ.vt Ferrarie. aliqñ ꝓ rebus.quas qs defert.nō vsus sui cā. Tribu tū est quod ꝑstatur fisco:⁊ idem est quod cēsus. vel pensio .℣.pedagiū. ꝑn.

2 ¶ Nō.2°.in.℣.exigētes.ꝙ qñ gabelarii.nō exigunt. nec extorquēt.ab iuitis.sꝫ ipi clerici spōte soluūt.ƀm Pau.i de.q̄n:de imu.eccl.nō incurrūt qꝛ exigere est ab inuito extorqre.tñ ƀm Car. ibi clerici nō debent soluere talias.vel hmōi sine lñia pape. ar.c.nō mi/ nus:⁊.c.aduersus:de imu.eccl.⁊ tales trāsgressores nō debēt absolui.ab excōicatiōe.vel interdicto. nisi prius exacta plenarie restituerint:⁊ de trāsgressione satisfecerint ꝯpetenter .d.c.q̃ꝫq̃ꝫ: nō tñ ꝙ si gabella fieret de eo ad quod tenētur clerici.sicut dicit i casu precedenti.tunc nō incurrerent exigendo.

3 ¶ Nō.3°.i.℣.negotiatiōis.ꝙ clerici nō ꝯiugati. sūt imunes a solutiōe pedagii. ꝓ rebus quas deferunt. vel trāsmittūt.nō cā negotiādi. a ꝯrio ergo sensu si negotiādi cā tenētur.ad hoc vide bonā glo.in.c.si. de vi.⁊ ho.cle.quā approbat Pa.ex qbus dicitur ꝓ ꝙ semp qñ clericus portat bona ꝓpria.vel paterna cā negotiatiōis.tenet ad gabellas. Secūdo ꝙ si fit cōpetēter monitus.a suo superiori specialiter: ⁊ trina

monitiōe.vel vnica ꝓ trina ita ꝙ generalis moni/ tio nō sufficeret. tūc ꝑdit priuilegiū qđ hñt clerici in bonis paternis:⁊ ꝓpriis quo ad imunitatē.nō tñ ꝑ/ dit quo ad bona ecclesie.qꝛ ecclesia nō ledit ex pctō alterius.nec debet soluere de bonis ecclesie.etiā si ne gotiādi cā deferret. Non ꝑdit etiā alia priuilegia.s. illius canonis si quis etc. etiā fori vt possint ꝓ crimi/ nibus aut excessibus puniri. seu ꝯdēnari criminalr. seu ciuilr.p iudicē secularē.c.q̃ꝫq̃ꝫ:de cen. li.6.⁊ de. pñi.c.ii.poterit tñ superior ꝓhibere ne negotiet etiaꝫ i bonis ecclesie:⁊ poterit addere alias penas: ⁊ qñ ꝑdit tale priuilegiū.nō ꝑdit ꝑpetuo.sꝫ qñ desinit ne/ gotiari recupat.hec oia.ex Pa.in.d.c.si.Clerici cō/ iugati ipofacto ꝙ sunt cōiugati.ꝑdūt ꝑuilegiū quo clerici nō pñt vexari exactionib⁹. i psona vel bonis propriis.c.vnico:de cle.ꝯiug.lib.6.⁊.c.Joānes.c.ti. Quid sit negotiatio ⁊ quō ꝓhibet .℣.clericus.3.ꝑn. ⁊.§.ꝑ.⁊.℣.emptio.§.14.⁊ se.

¶ Nō ꝙ coloni q collūt terras clericoꝝ tenētur sol/ 4 uere de parte sua ƀm Car.post fede:qꝛ sua po ē sub/ iecta dñis tēporalib⁹⁊ silr emētes reditus clericoꝝ.

Casus.20.q est.6°.ptinēs ad epm ē i .c.noue/
e rit:de sen.exc.vbi excōicāt ꝓ oēs illi q statuta
edita ⁊ ꝯsuetudies itroductas ꝯ eccliē libta/ tē fecerint seruari.2°.excōicāt oēs q eadē statuta nō fecerint deleri q̃ꝫ primū sciuerint.3° statuarii ꝑdicti. 4° scriptores ꝑdictoꝝ.5° ptātes ꝯsules.rectores.⁊ cō siliarii locoꝝ vbi ꝑdicta statu⁹ edita fuerit.6° qcūqꝫ iudicāt ƀꝫ ꝑdicta statuta.7° q iudicata reddūt i pu blicā formā hec sñia ƀꝫ Jo.an.ē epalis.eo ꝙ papa nō reseruat sꝫ ex pcessu curie ē papalis.

¶ Querit ꝓ.qd dr̄ ꝯ ecclīasticā libertatē.R̄.ƀꝫ Pa. 5 i.d.c.nouerit.ꝙ ē oē id qđ statuit ꝯ priuileꝫ datum vlꝫ ecclesie a deo.vt est illud qđcūqꝫ ligaueris super terrā.24.q.i.⁊ hoc ꝙ ad psonā pape extēdit ad in/ terꝑtationē oiuꝫ dubioꝝ:q si.sint le.c.p venerabilē. Itē ꝙ decime ⁊ ꝑmitie ad clericos spectāt.6.q.i. re uertimini. Itē ꝙ ecclia sola res ecclīasticas admini strat.96.di.si iperator. Itē ꝙ de spiritualib⁹ ius cō dere pōt:⁊ iudicare vt i.c.deniqꝫ:⁊.c.cū ad verum: ⁊.c.bñ qdē.facit.21.q.i.duo sunt genera: ⁊.c.ecclia: de ꝯsti.⁊ multa alia priuilegia.q̄ ꝯtinētur i veteri ⁊ nouo testamēto:vel ab ipatore. vt verbi grā ꝙ null̄ lus iudicet ecclīasticas personas.vel clericos nisi sui ꝑlati:⁊ ꝙ qlꝫ libere pōt donare eccliē.vel ecclīasticis psonis.l.i.⁊.l.illud:⁊.l.si.de sa.san.eccle. ⁊ ꝙ statu/ ta ꝯ libertateꝫ ecclesiasticā sunt nulla.l.cassa.C.de sa.san.eccle.⁊ hic.secus si tale statutū eēt ꝯ priuile giū datū alicui particulari ecclesie.qꝛ non essent ex/ cōicati.ƀm cōiter doc. Adde ƀꝫ Bar.i.d.aut.cassa. ꝙ statutū quo clerici efficerentur timidiores:⁊ laici audatiores ad nocēdū eēt ꝯ libertatē ecclesiasticā. vt verbi grā.si statueret ꝙ q percutit clericū soluat de cē.q vero laicū viginti:vide etiā eūdē Bar. i.l.i.§. honorādi.ff.quoꝝ.rerꝫ actio,nō dat.vbi ponit istā

doctrinã.ꝙ libertas dr̄ offendi.qñ ex statuto.vel cõsuetudine.libertas efficit timidior: ⁊ ipm sequitur. Ang.dicẽs ibi.esse casuz.Idẽ dicit.d.Fdi.i.d.c.nouerit:⁊ i fi.c.dicit.Et dicas generalr ꝙ illud statutũ dicat̃ ꝯ libertatẽ ecclĩasticã p qd̄ ꝓhibet̃ ꝑsonis ecclĩasticis illud qd̄ de iure diuino. seu humano nõ erat ꝓhibitũ.q2 ita suadet diffi° libertatis.q̃ dr̄ ẽẽ: naturalis facultas faciendi qd̄ alicui libet nisi iure prohibeatur.l.libertas.ff.de sta.ho.

2 ¶ Nõ.2°.ſm Pa. ibi ꝙ stuarij:⁊ alij de qbus i tex. sunt excõicati.ipsofacto.nec o3 expectare duos menses.s3 successores eoꝝ vel illi q debẽt delere excõicati sunt qñ sciuerũt vel vt seruarẽtur opa3 dederũt.aut offi° nõ renũtiauerũt.nisi ꝗ3 primũ sciuerit fecerint hec statuta deleri de libris si pñt.dbet tñ dari aliqd̄ tp̄s qd̄ moderat̃ ad arbitriũ boni viri.i.iudicis. q2 nõ i cõtinẽti post scia3 tenẽtur currere ar.i.l.ratũ:⁊ .l.qd̄ dicimus.ff.de soluti. Nec sufficit ꝙ i fine statutoꝝ ponat̃ ꝙ si essent aliqua ꝯ libertatẽ ecclesie habeãtur pro nõ scriptis.vt cõiter fit.s3 o3 ꝙ deleri faciãt:⁊ ſm.d.Fdi.i.d.c.nouerit:non sufficeret dicere vacat.nec sufficeret virgula sic̃ sufficit. i libris mercatoꝝ. Sed qd si scirẽt statuta s3 ignorãt qd̄ sit ꝯ libertatẽ ecclesie.ꝗuis Io.de lig.teneat ꝙ nõ sunt audiẽdi.verius tñ ẽ qd̄ tenet. Inno.ꝙ nõ incurrũt. Et ſm.d.Fdi.si icipẽt facere statutũ ⁊ nõ pficerẽt.nõ icurrerẽt.q2 verbũ facere denotat pfectionẽ.l.3.§.hec verba.de eg.gest.

3 ¶ Nõ.3°.de ꝯsiliarijs ꝙ si ꝯsulũt vt fiãt nõ ẽ dubiũ ꝙ icurrũt.si aũt nõ ꝯsulũt.neqȝ pro neqȝ ꝯ. s3 doc. etiã icurrũt.si vero ꝯdicũt.nõ tñ dimittũt officiu3. ſm Hosti. icurrũt posset tñ teneri ꝙ nõ icurrũt nisi forte ex dimissiõe officij iducerẽt comunitatẽ ad defiẽdũ.Nõ etiã ꝙ si tota ciuitas vel maior ps ꝯsentit i tale statutũ vel ratũ habuit factũ vel si monita nõ emendat.vel facit emendari. oẽs sunt excõicati. Nõ etiã ꝙ iperatores ligant̃ si talia fecerit.

4 ¶ Querũt quidã vtrũ valeat statutũ laicoꝝ. ita ꝙ nõ sit ꝯ libertatẽ ecclesiasticã. si statuãt vt vltra certos cereos.nõ deferant̃ cũ funere.vel ꝙ filij dũtaxat debeant vestiri de nigro.vel ꝙ certus ⁊ determinatus numerus clericoꝝ dũtaxat in exqis voceẽ.vel ꝙ vltra certas pecũias nõ dẽtur clericis.vel ꝙ nõ offerat qs nisi in magnis festiuitatibus. vel nisi tñ.vel ꝙ sup mortuo nõ nisi talis pãnus:⁊ sĩa. Et videt̃ ꝙ nõ teneãt.p tex.expssu3.i.c.si.de re.eccl.nõ.alie. vbi generalr ꝓhibet statuta laicoꝝ sup mortuarijs arguit̃ etiã rõe. tum q2 sunt ãnexa spiritualibus.vt cõiter tenẽt.doc.d.c.si.tũ q2 sunt alterius fori.12.q.i. duo sunt genera. Tũ q2 seculares sunt inferiores ad clericos.c.si iperator.96. di.⁊.c.ecclesie sancte Marie:de ꝯsti.⁊ per ꝯñs non pñt statuere ꝯ clericos.q2 inferior nõ põt statuere ꝯ supiorẽ.c.inferior.21.di. ⁊ de maio.⁊ obe.c.cũ iferior:⁊ de.ne romani. de elec. 2° videt̃ ꝙ sint ꝯ libertatẽ ecclĩasticã.q2 sunt ꝯ pulegm datũ vñ eccle.vt3.l.i.⁊.l.illud: ⁊.l.si.C.de sa. sãn. eccl.vbi ipator dat pulegiũ vt ql3 libere possit donare ꝑsonis ecclĩasticis:⁊ clericis:⁊ ecclesijs. S3 ꝯ videt̃ ꝙ teneãt:p̄ q2 põpe exequiarũ magis sunt ꝯsolatiões viuoꝝ ꝗ3 suffragia mortuoꝝ.vñ.s.T.4.d.45.q.2°. ar°.3°.q1ª.3ª.sic ait. Illa q̃ ad ornatũ sepulture adhibẽtur ꝓsunt qdẽ viuis inqm̃ sunt viuoꝝ solatia. sed pñt ⁊ defunctis ꝓdesse. per acciñs nõ p se.ĩq̃ztũ.s.per hmõi hoĩes excitãtur ad cõpaciẽdũ.vel ĩq̃ztũ pauperes.vel clerici aliqd recipiũt.hec ille.⁊ ibidem ad pm ar m.dicit. Oleũ ⁊ cera ad sepulcrũ dfunctoꝝ plata.p acciñs defuncto ꝓsunt.vel ĩq̃ztũ ecclesie offerũt̃. vel paupibus dãtur.vel ĩq̃ztũ sunt i reuerẽtiã dei. h ille.⁊ cũ ecclesia nõ approbet hmõi põpas.vel ꝯsolatiões viuoꝝ.vt i.c.aie defunctoꝝ:⁊.c.ꝗ3 pposteꝝ. 13.q.2.per ꝯñs videt̃.ꝙ ꝯrũ possit p laicos statui.2° q2 nõ minus videt̃ posse vniuersitas ꝗ3 ꝑsona pticularis.q̃ põt i testõ suo statuere.vt nõ voceẽt nisi tot: ⁊ nõ deẽt nisi tñ i suo funere.vel filij sui.igitur. 3° q2 põt fieri statutũ pp publicã vtilitatẽ ne fiat cõmertũ certaꝝ rerũ cũ ꝑsonis nõ subditis.ergo a fiti. 4° seculares pñt limitare suos subditos. circa res suas ne possint illa alienare ẽt si ex tali sequat̃ priua° lucri ecclesiaꝝ.puta dicit lex.ꝙ pr̄ non possit alienare legitimã.maxime qñ loquit̃ de laicis: ⁊ nõ de clericis.sed tale ẽ istud statutũ qd̄ restringit seculares ne hoc faciãt. 5° q2 nõ est ꝯ diffinitionẽ libertatꝭ cũ nihil ꝓhibeat̃ clericis.6° q2 nõ videt̃ fieri i odiũ clericoꝝ s3 citius ad bonũ eoꝝ.s.vt fugiãt auaritiã:⁊ i bonũ laicoꝝ qd̄ l3.q2 charitas icipit a seipo.7° q2 l3 eccle facet̃ statuta vt bona eccle nõ trãseãt ad seculares. g° eꝯ.8° q2 Bar.i.l.si.d pact.t3 ꝙ possit fieri statutũ p laicos ꝙ igrediẽs religionẽ nõ possit testari. g° a fiti.9° q2 alicubi sunt talia statuta:⁊ seruantur. Ad hãc.q.R.Pa.i.d.c.si.dicẽs ꝙ circa ꝯcernẽtia cultũ diuinũ:⁊ refrigeriũ aie defuncti.non valent statuta laicoꝝ q2 illa ppue sunt ãnexa iuri spirituali: ⁊ ita gñalr itelligit̃ tex.d.c.si. S3 ẽẽ ꝯcernẽtia põpã mõdanã.valẽt. ⁊ specifice valet de pãnis nigris passi3 nõ vtẽdis.q2 d mortuis nõ ẽ multũ dolẽdũ.s3 fide3 xpianã.tũ pp spẽ future vite.tũ vt viui acqescãt diuine dispositiõi.vt dic̃ tex.i.d.c.ꝗ3 pposterũ.h Pa.d. quoqȝ Ant.ꝯsertus siculus.i repto suo.sic ait. Statutũ non pñt facere laici sup mortuarijs.q2 illa sunt ãnexa iuri spũali.nã de ãnexis idẽ ẽ iudim̃.c.ꝗtor:d iudi.neqȝ circa ꝯtigẽtia cultũ diuinũ. vel refrigeriũ aie defũcti.statutũ laicoꝝ valet.vt i.c.si.⁊ ibi Abb. de re.eccle.nõ alie.facit.c.ꝗ3 preposteꝝ.13.q.2. Circa ꝯcernẽtia tñ põpas mãdanas valet statutũ laicoꝝ: ⁊ specifice factum vt de pãnis nigris in mortuarijs nõ vtendis:⁊ de similibus.hec ille.d.Jo.de Imo.in sepe.d.c.si.sic ait. Nõ ꝙ laici nõ pñt facere statutu3 super alienatiõe rerũ eccle.neqȝ sup mortuarijs.vel iurib9 ipius ecclesie.neqȝ sup ãnexis iuri spũali:⁊ facit iste tex.ſm.d.Pe.ꝙ nõ valeat statutu3 ciuitatis

disponēs ꝙ circa funus non debeāt portari nisi tot
luminaria.seu dupleria.vel debeāt idui de nigro.ni
si tot.vel nō debeāt iuitari nisi tot clerici.h̄ ille: Pe.
etiā de palude Theo.4.di.18.q.3.arᶜ.3.sic ait. Ui/
det eē ꝯ̄ ecclesiasticā libertatē.ꝙ rustici statuerūt ꝙ
nullus offerat nisi in magnis festis.aut nisi tm̄. aut
ꝙ sup mortuū nō sit nisi talis pānus.vel tot cerei:⁊
hmōi.q: libere ecclesie ē habere liberas oblactiōes:
⁊ liberas sepulturas.hec ille. Jn repꝛorio.d. Petri d̄
mōte.epi brī.i lra:statutū:sic refert. An valeat sta/
tutū laicoꝝ ꝙ pro exeqis mortuoꝝ nō expēdat̄ nisi
tm̄:dico ꝙ nō p.c.fi.p quē tex.feci reuocare Brixie
quoddā statutū. Et.d.Feli.i.c.ecclesia sancte Ma/
rie:de ꝯsti.sic ait.ad pdicta facit qꝺ nō. Ludo.ro/
ma.ꝙ nō valēt statuta laicoꝝ.ꝙ pro exeqis defun/
ctoꝝ nō possit tm̄ expēdi p.d.c.fi.⁊ dicit se ita respō
disse cuidam cardinali.hec ille. Ex his ego deduco
tres ꝯclusiōes. pᵃ q̄ clare deducit̄ tā ex tex. q̄ꝫ doc.s.
ꝙ si laici statuāt circa illa q̄ imediate ⁊ solū dant̄
ꝓ elemoᵃ.vel i refrigeriuꝫ aīe defuncti.puta ꝙ vltra
tantā pecuniā nō dent̄ clericis. vel ꝙ nō offerat qs
nisi in magnis festiuitatibus.vel nisi tm̄:⁊ sic̄ tūc
talia statuta nō tenēt: ⁊ sunt ꝯ̄ libertatē ecclīasticā
expsse.2ᵃ ꝙ si statuāt circa ea q̄ solū sunt ad pōpaꝫ.
vel refrigeriū viuoꝝ.vt puta ꝙ filij dūtaxat.debeāt
vestiri de nigro:⁊ alia funeralia. que nō remanent
apud ecclesiā.ex qbus neqꝫ eccīa.neqꝫ paupes reci
piāt aliqꝺ emolumētū.talia.n.vidētur solū ad pō/
pā.vel refrigeriū viuoꝝ.iō circa talia possent statue
re:⁊ ista ꝯᵒ sufficiēter pꝛobat̄ ex dictis Pa.⁊ alioꝝ
doc.ō.et est distinᵒ Jo.de Jmo.3ᵃ.ꝯᶜ q̄ magis infert
difficultatē.s.ꝙ laici statuāt c̄c̄ illa q̄ sapiūt vtrūqꝫ
vt est ꝙ nō vocent̄ nisi tot clerici vel ꝙ nō accēdāt
nisi tot cerei vel ꝙ nō votētur nisi tot cruces. vel ꝙ
nō dent̄ cādelle nisi tāti pōderis:⁊ similia. Jsta oīa
aliquō sunt ad pōpam. vel solatiū viuoꝝ:⁊ aliquō
ad refrigeriū aīe defunctoꝝ: ⁊ aliquoᵒ ad pietatem
clericoꝝ.vel paupeꝝ.vtꝫ per.s.Tho.vbi.ō. Jnquā/
tū.n.sunt plures clerici.vel plures cādelle accēse.vel
maiores:⁊ sic̄ sunt ad pōpā.vel solatiū viuoꝝ.in
q̄ꝫtū vero pluribus clericis dāt plures pecunias. vel
plures cādellas.quaꝝ cādellaꝝ aliqd remanet i ma
nibus clericoꝝ.sic sunt elemosyne:⁊ ꝓsunt aīe defun
cti. ista igitur sunt mixta ex pietate:⁊ pōpa:⁊ ex cō/
sequēti nō est multū clarū ex pdictis. vtrū laici pos/
sint:⁊c̄. Declinādū tm̄ videt̄ ad istā parteꝫ ꝙ talia
statuta sint nulla:⁊ ꝯ̄ ecclesiasticā libertatē: ⁊ ex cō
sequēti sunt excōicati:qꝺ ꝑsuadet̄.ꝓ.sic q: vt sunt ad
pōpā sūt ānexa eis q̄ sūt elemosyne ⁊ refrigeriū: ⁊c̄.
sed de annexis non pñt laici vtꝫ p Pa.⁊ alios doc.
2ᵒ nō pōt negari qn idirecte sint ꝯ̄ ecclesiasticā liber
tatē cū indirecte ꝓhibeant liberā facultatē dādi ele
mōsynā clericis.sꝫ fm̄.D.Feli.in.d.c.nouerit: statu
tū qꝺ est idirecte ꝯ̄ libertatē ecclesiasticā cāt excōi/
cationē.alle.tex.d.c.fi.de imu.ecclesie.lib.6.3ᵒ.q: cū

doc.tā magni sint ex vtraqꝫ parte: ⁊ plures teneāt
ꝙ nō pñt. certū dꝫ eē ꝙ saltē illa opinio q̄ hꝫ pau/
ciores sit dubia.vel periculosa.sꝫ i dubijs tutior via
est eligēda.c.iuuenis:de spon. 4ᵒ cū ex illa pte imi/
neat magnū malū.s.excoiᵒ.⁊ piculū dānationis.ex
alia vero paruū malū. vt puta parua expēsa. ideo
iuxta sniaꝫ.c.illud:de cle.ex.mi.deberēt abstinere vt
ibi dicit tex. Cōcludamus igit̄ sic.laici faciētes sta/
tuta ꝯ̄ libertatē ecclesiasticā sunt excōicati: ⁊ statu
ta nō tenēt:⁊c̄.d.c.nouerit. vt dictū est. in pñᶜ huiꝰ
casus.sꝫ faciētes statuta fꝫ pꝛimā.vel tertiā ꝯclusio
nes.faciūt ꝯ̄ libertatē ecclesiasticā pꝫ. q: faciētes ꝯ̄
pꝛiuilegiū datū ecclesie vtī. faciūt ꝯ̄ ecclesiasticā li/
bertatē.fꝫ theoꝛicā. Jnno. Pa. ⁊ alioꝝ canonistaꝝ
in.d.c.nouerit:⁊ ēt fm̄ theoꝛicā. Bar.⁊ alioꝝ legi/
staꝝ.i.l.1.⁊.l.illud.⁊.l.fi.de sa.san.eccle.vide.ō.§.1.
sꝫ isti statuētes fꝫ pꝛimā:⁊ tertiā faciunt ꝯ̄ pꝛiuileᵐ:
⁊c̄.pꝫ q: clerici hñt ꝑ ex pꝛiuilegio diuino vt possint
viuere ex elemosynis vtꝫ in testamento veteri vbi
tribui leui nō ē data portio sꝫ ex decimis ⁊ elemosy
nis viuere debebat filij ecclesie est datū pꝛiuilegiū ꝙ
soli clerici statuāt circa spiritualia.c.decimaſ:⁊.c.ve
rū.96.di.imo papa ꝑcipit ꝙ laici nō statuāt circa
mortuaria.c.fi.de re.eccl.nō alie. Est etiā pꝛiuilegiū
datū ab iperatore.d.ll.alle.ꝙ clericis qlꝫ possit facere
elemosynā sꝫ laici faciētes statuta fm̄ pꝛimā ⁊ ter/
tiā ꝯclusiōes.statuūt circa spiritualia. restringūt li/
bertatē elemosyne.ergo faciunt ꝯ̄ pꝛiuilegiū:⁊c̄.ad
hec faciunt argumēta facta in pꝛinᵒ pro parte negᵉ.
Quod aūt faciētes fm̄ secūdā ꝯclusionē possint fa/
cēre satis pꝫ ex dictis tam.s.Tho.q̄ꝫ alioꝝ ⁊ sic de/
bent intelligi dicentes ꝯ̄. Ad argumēta facta i pñᵒ
pro parte affirmatiua inqᵐ videtur arguere cōtra
pꝛimā vel tertiā ꝯclusiones.respōdēdum est. Ad pᵐ
vbi dr̄ de pōpis.R̷.ꝙ ꝯcludit verū pro.2ᵃ.ꝯclusione
alias secus. Ad.2ᵐ.vbi tāgit̄ de ꝑsona pticulari que
pōt in offō:⁊c̄.R̷.ꝙ nō est sile q: ꝑsona particula/
ris hꝫ merū dominiū reꝝ suaꝝ ⁊ despotitū. Nō sic
aūt cōtras vn̄ Hosti.⁊ Jo.an. in.c.veniētes de iur.
iur.tenēt ꝙ p pactū. pōt ꝑsona particularis renun/
tiare appellatiōi.iter se litigātes. non tm̄ posset fieri
statutū generale.ꝙ nō possit appellat̄.ita i ꝓposito
q̄uis aliqs possit sic statuere i ꝓpꝛio testō.nō tm̄ ge
neraliter posset sic statui.q: pᵐ nullius derogat liber
tati.2ᵐ vero sic. Ad.3ᵐ vbi tāgit̄ de cōmertio:⁊c̄.dr̄
ꝙ si illud statutū deroget libertati ecclesiastice sicut
facit istud.nō tenet:⁊ sunt excōicati statuētes vt.ō.
vn̄ Pa.i ꝯsilio.84.qꝺ incipit pñs dubiū disputat.
vtrū statutū laicoꝝ quo inter cetera cauet̄.vt nemo
audeat sub certa pena capere possessioneꝫ alicuius
beneficij.vel hospitalis.sine expssa līia dn̄oꝝ secula
riū:⁊ ꝙ nullus notarius vel testis itersit. sit ꝯ̄ liber/
tatē ecclesiasticā.R̷.ꝙ sic. ⁊ pꝛobat multis modis.
sic ergo qn̄ facit tale statutū de quo dr̄ i.3ᵒ.argumē
to si intellexit ꝙ nō possit fieri cōmertiū cū clericis.

est ꝯ libertatē ecclīasticā. si vero nō itellerat de cleri
cis.sic nō tenet quo ad eos:⁊ sic nō est sile. Ad.4m.
qñ q̄ seculares pñt limitari:⁊c̄.R.q̄ verū ē sʒ Pa.
ꝯsilio.64.qd̄ icipit stāte quadā ꝯstitutiōe q̄ prin/
ceps:⁊c̄.q̄ princeps pōt statuere pp aliqʒ rōnabilē
cāʒ.q̄ id qd̄ est vnius fiat alterius. sicut faciūt.ll.vel
statuta:⁊ tūc sequit̄ q̄ ille cuius non sunt talia bona
nō possit testari de his.q: nemo pōt de alieno testa
ri.c.filius:de testa.⁊ si.3° sequat̄ q̄ nō possit ea lega/
re ecclesijs.h° nō dr̄ esse ꝯ libertatē ecclīasticā dire/
cte l' idirecte.q: nō noiat̄ eccl'ia.vel aliqd ptinēs ad
eccliā.nec imediate seq̄t ꝯ ecclesiā.q̄uis possit seq.
3° pter intētionē.q̄ nō possit legare eccl'ie:⁊ sic nō ē
idirecte ꝯ eccl'iaʒ.nec ēt directe.q: nō faciūt i odiuʒ
clericoꝝ.sʒ vt pvideāt filiis suis.vel puniāt delictū vt
in hereticis.nec est ꝯ eccl'iaʒ.q: ⁊ si ille nō possit le/
gare:ille tñ ad quē puenit pōt:⁊ sic casus nō ē silis.
nec noiant̄ cleri.vel eccl'ia.vt fit i pposito nr̄o: esset
aūt sile.ex m Jo.an.i.c.si.de imu.eccl.li.6.vbi dicit q̄
si seculares statuerēt q̄ bona imobilia non possint
alienari a suo subdito i psonas extraneas. si itelli/
gerēt de clericis ⁊ a fortiori si noiarēt clericos.esset
ꝯ libertatē ecclīasticā.si aūt nō noiant.nec itelligūt
de clericis.nō dʒ extēdi ad illos.imo plati superiores
possunt cogere dictos seculares vt declarēt q̄ nō in
telligit̄ de clericis.vel eccl'iis: ⁊ sic tʒ Pa. post Jo.
an.q̄ istud.s.qñ noiant vel intelligūt de clericis ē ꝯ
libertatē ecclesiasticā:⁊ istud est sile nr̄o. Nā q̄uis
nō facerēt in odiū ecclesiaꝝ. tñ intēdūt imediate ꝯ
clericos imo noiant dicēdo:nō vocētur.nisi tot cle/
rici:⁊ sic saltē est indirecte ꝯ libertatē ecclesiasticā.
Ad.5m.vbi dr̄ q̄ nō ē ꝯ diffinitionē libertatis: ⁊c̄.
patet responsio.q: ⁊ si non facerent principaliter:⁊
p in odiū clericoꝝ: ⁊ si etiā p nō noiarent clericos.
qd̄ tñ est falsum. secūdarie tamē ⁊ indirecte noiant
ipos clericos dicētes.non vocētur nisi tot clerici.vel
nō dētur nisi tot vel tales cādele clericis. ecce q̄ est
saltē indirecte ꝯ libertatē dandi: ⁊ sic falsum est q̄
nō sit ꝯ diffinitionē libertatis. Ad.6m.vbi dicit̄ q̄
nō sit in odiū clericoꝝ:⁊c̄.responsuʒ est.q: ⁊ si admi
ttamus q̄uis nō cōcedat̄. q̄ nō fiat ex intētiōe eoꝝ
in odiū clericoꝝ.sequit̄ tñ saltē mediate:⁊ indirecte
in preiudiciū ecclesie.vt dictuʒ est. similiter quo aio
faciant ipi viderint.posset tñ dici.q̄ ē psumptio do
li ipoꝝ statuentiū. Nā clericis opido sunt infesti.c.
clericis:de imu.eccl.li.6.nit ter.nec debent imo non
possunt corrigere clericos. nec est ex charitate vt sic
temerarie iudicent de auaritia clericoꝝ futura. nec
ad bonū clericoꝝ seu laicoꝝ debēt procedere p viā.
per ecclesiā prohibitā:⁊ sic negat̄ q̄ possint licite p
curare bonū laicoꝝ per viā malā. nec charitas de/
bet sic incipere a seipa.imo ē iniquitas.Ad.7m.vbi
dr̄ q̄ ecclesie licet facere statuta:⁊c̄. R.q̄ similitudo
nō tenet.nā secularis pōt trāsire ad sacros ordines.
⁊ ad religiones. non tñ eꝯ. similiter bona clericoꝝ
sunt ecclesiaꝝ.vel pauperū:⁊ sic clerici nō hñt pprie
dominiū.vñ cōgruū est. vt statuatur. q̄ nō possint
alienare.secus de secularibus. Itē clerici sunt supio/
res ad laicos.vt dictū est:⁊ iō nō est sile. q: bene lʒ
ascēdere:⁊ nō descendere:⁊ sic pʒ q̄ non est simile.
A.8m vbi dr̄ de Bar.⁊c̄.R.q̄ cōis opinio ē i ꝯriuʒ
q volūt q̄ tā ingrediēs q̄ʒ ingressus nō possit p sta/
tutū seculariū prohiberi.quin possit testari. Ad.9m.
vbi dr̄ q̄ alicubi sunt silia statuta.R.q̄ debēt itel/
ligi p vt dr̄ in.2a.ꝯclusione.s.q̄ statuant circa illa q̄
sunt ad pōpā vel refrigeriū laicoꝝ solū.vt de pānis
nigris:⁊ de his q̄ nullo mō hñt remanere i refrige/
riū clericoꝝ.vel pauperū:⁊ p ꝯñs aie defuncti:alias
nō tenēt:⁊ tā faciētes q̄ʒ obseruantes sunt excōicati.
vt dictū est in principio: Nec habent excusationem
cū sepe fuerint moniti ⁊ sit ignorātia iuris.

Asus.21.est in.c.si.de imu.eccl.li.6.vbi excōi
cātur oēs seculares.dominiū habētes.q suis
subditis interdicāt. ne platis aut clericis seu
psonis ecclesiasticis q̄cūqʒ vendāt. vel emant aliqd
ab eisdē.nec ipis bladū molāt.coquant panem.aut
alia obsequia exhibere psumāt : hec de cōi iure ē epi/
scopalis.secus per processuʒ curie.

¶ Nō in.8.libertatis sm Jo.an.q̄ licet isti quo ad
verba viderētur nō infringere libertatē.tñ infringe
bant faciendo in fraudē.de persona ad personā.de
quo dic vt.i 4.q.3.c.plerīqʒ vbi p̄hibet̄ talis fraus.
¶ Nō.2°.q̄ predicta sm Domi.de san.ge.nō habēt
locū in his qui nō sunt dñi:⁊ nisi qñ p̄dicta interdi
cāt suis subditis:⁊ expone illud tēporale p seculari.
sʒ qd si fieret statutū sic̄ in multis ciuitatib° Italie.
q̄ prohibeat ne qs donet. vel vendat rē imobilem
alicui nō existentiū de iure statuentiū. non subeunti
onera cōiuʒ.vel dñoꝝ:⁊ irritat donationē vel ven/
ditionē : ⁊ penā iponit. an per talia statuta intelli/
gant̄ donationes vel vēdictiōes in ecclesiā .R. sm
q̄ tactū est in casu precedēti.§.si.ad.3m.⁊.4m.q̄ aut
intelligūt vel noiant ecclesiā ⁊ sic est ꝯ ecclesiasticā
libertatē.si vero nō noiant nec itelligūt de ecclesia/
sticis tūc nō se extendit ad clericos ⁊ sic nō ē cōtra
ecclesiasticā libertatē ⁊ possunt cogi p platos vt de/
clarēt ipi seculares q̄ nō itelligūt d̄ clericis h̄ ſ Ge.
¶ Nō.3°.sm Jo.an.in nouella.q̄ Uin.⁊ Abb.s.an
tiquus dicūt q̄ statuto facto laicoꝝ.pro cōi vtilita/
te q̄ vadens de nocte soluat tm̄. clerici nō sunt sub/
iecti.sʒ per suū iudicē sunt arcēdi. di.98.c.bene qui
dē.secus dicūt de bāno.de pascēdis pecorib°.vel ad
aquam deducēdis. tūc.n.tenētur pastores de dāno
propter mercedē quaʒ accipiūt. Et nō q̄ iste casus
q̄uis sit in.6.tñ positus est hic propter cōuenientiaʒ
cū superioribus.sicut facit etiā.d.ar.s.

Asus.22.est i.c.nō magnoꝝ i.c. sup specula
ne cle.vel mo.vbi excōicātur oēs religiosi ta
cite vel expsse professi.q exeūt extra monaste/
riū.vt audiāt vel legāt leges.vel phy sicā: extēditur

in.d.c.sup specula.ad archidiaconos.decanos.prepositos.ꝑbanos.citores.presbiteros: ⁊ ad alios ꝑsonatū habētes:⁊ est ep̄alis ⁊ late sentētie. Nec pn̄t ſm Pa.i.d.c.super : ad aliquos honores sine pape dispēsatiōe promoueri ⁊ hoc aperte innuit lr̄a ibi totius spē promotiōis ⁊ sic nec ad ordines.nec ad beneficia ꝓmoueri poterit.ar.c.solute.de maio.⁊ obe. ⁊.19.di.si romanus:⁊ icurrūt religiosi sic excōicati quatuor penas. p̄ᵃ est excōicatio. 2ᵃ.est ꝙ nō audiūt in suo patrocinio:⁊ quātūcūq₃ sint absoluti. tn̄ i penā nō debēt i aliqua cā admitti. Ad patrocinādū. etiā in casibus qbus aliās.l₃ sicut etiā nō pn̄t ꝓmoueri absq₃ dispēsatōe sedis apostolice.3ᵃ sunt vltimi fratrū.4ᵃ ꝙ nō possint ꝓmoueri:⁊c̄.⁊ bene videāt audientes. q: aliqñ dr̄ esse priuilegiū in aliquo studio vt possint audire:⁊ nō est. ſm.c. Pa.⁊ habent locū oēs iste pene in nō religioso.ſm.c. Pa.

i ¶ Primo nō ſm Pe.de peru.in.d.c.sup. ꝙ idūdit triplex genus ꝑsonaꝝ. quidā.n.idudūtur rōe ꝓfessiōis.quidā rōe ordinis.quidā rōe beneficij.quo ad primos.s.professos itelligit tacite.vel exp̄sse.religionis approbate:⁊ nisi ifra duos mēses redierint ad claustrū.excōicati sūt.ipsofacto. Quo ad secūdos.s. rōe ordinis idudūt oēs sacerdotes:⁊ soli. Quo ad tertios.s.rōe beneficij ꝓhibētur ꝯstituti in dignitate curata.vel nō curata.si aūt habeat ecclesiam parochialē ⁊ nō est sacerdos nō idudit nisi talis ecclīa sub se habeat capellā vel capellas. vt nō in.c.statutū.ne de.vel mo.li.6.iuncta glo. Quid sit dignitas personatus seu officiū.ꝟ.dignitas.p̄in°.

ʒ ¶ Querit quādo incipiūt currere isti duo mēses.ꝟ. Pa.in.d.c.super:recitatis duabus opinionibus.dicit tertiā eē verissimā.s.quo ad religiosos incipit a tēpore exitus de monasterio causa audiēdi.vel docendi:⁊c̄.quo aūt ad alios currit a tēpore quo incipiūt audire.vel legere. requirūtur ergo duo ad hoc vt religiosi icurrant primuȝ qd̄ exierint de claustro causa audiendi. 2ᵐ ꝙ nō redierint ifra duos mēses. sed quid si audirent.vel legerēt in monasterijs suis. vel reliqui in domibus suis.ꝟ. q̄uis aliqui dicant ipsos incurrere verius tñ ſm Pa.ꝙ nō incurrūt. q: pene:⁊c̄. imo nec peccarent si facerent vt ius canonicū vel Theologiā.melius intelligerent. secus si id principaliter intēderent Pe.de pal.dicit ꝙ si in camera secrete audirēt incurrerēt. q: faciūt ꝯ mētem canonis ⁊ ꝙ tales deberēt accipere licētiā a papa. sed primū verius.q: pene:⁊c̄. Et ſm.c.Pa.si infra duos menses mutet propositū transferens se ad sciētias ꝯcessas.s.Theologiā.vel ius canonicū.maxime si interueniat auctoritas abbatis.nō incurrit.etiam si nō reddeat ad monasteriū:⁊ hoc verius q̄uis quidam ꝯtrariū dicāt.a fortiori.de alijs presbiteris. si mutāt ꝓpositū.j.duos mēses ñ icurrūt. Quid ī.dn̄t ꝙ si exiret ad legēdū nō icurreret. q: tex.itelligit ad legēdū.i.ad studēdū ex q° sumit via iuoluēdi se ne/gotijs secularib°. s₃ h° nō placet dn̄o ar.f.nec scrip.

g ¶ Utrū religiosi qui exeūt monasteria ex aliq̄ alia rōnabilia causa.⁊ audiūt predictas sciētes ligētur pena predicta.ꝟ.ſm Pa.in.d.c.super:ꝙ nō. q: vt ligētur dicta pena requirit vt exeant monasteriū:⁊ 2° vt exeant ista intentiōe.s.studendi in p̄dictis sciētijs:⁊. 3° ꝙ stent vltra duos menses extra monasteriū.siue audiāt siue nō.sed hic d̄ficit. 2ᵐ.⁊ pene non sunt extēdende.secus si solū staret:⁊ principaliter extra monasteriū vt audiret.q: tūc tēpus duoꝝ mensiū inciperet a die cessiōis cause ꝓpter quā exiuit: ⁊ dispositiōis standi extra vt audiat.

h ¶ Quid si religiosus canonista.vel Theologus vadat ad principiū amici incipiētis. causa honorādi amicū.ꝟ.ſm Pa.nō icurrit.similiter si sine fraude ꝯtinuet extra duos mēses. secus si in fraudē ꝯtinuaret.vel cōtinuaret vltra duos mēses. Quidā dicunt quantū ad istud vltimū ꝙ non incurreret qd̄ credo falsum. Et nō h₃.c.Pa.post Hosti.ꝙ canonista seu religiosus ⁊ alij quibus hoc studiū. poterūt per se i cella habere libros ciuiles.⁊ studere ad finē iuris canonici. cuius.n.finis bonus est. ipm̄ quoq₃ bonum est ⁊ faciliter poterit hr̄e ea q̄ sunt necessaria ad ius canonicū.absq₃ auditiōe ꝉ lectōe iuris ciuil. Et codē mō si audiret phy sic.i.vt meli° itelligat ꝑ bia₃.

k ¶ Ultimo nō extra alios ꝙ physica accipit multis modis.ꝑ cōissime pro vt distinguit ꝯtrā scientiam rōis:⁊ sic ois sciētia realis est phy sica.2° minus large ſm ꝙ distinguit ꝯtra scientiā reuelatā: ⁊ sic loquūtur Theologi quādo querūt vtꝝ ꝑter phy sicas sit alia.s.reuelata necessaria. 3° iteꝝ accipit minus large pro vt philosophus.6. methafice distinguit illā ꝯtra methafisicā. ⁊ mathematicā. 4° cōiter pro vt accipit pro.8.libris phy sicoꝝ. h₃ ꝙ noiat liber phy.5.ꝓprie h₃ ꝙ accipit ꝓprie ꝑ illa scia q̄ est de hoie.h₃ ꝙ ē sanus.vel eger:⁊ ista vocatur phy sica pratica.q̄ est de medicinis:⁊c̄. ⁊ solū ista prohibet hic.eo ꝙ i penis v̄ba solū accipiūt ꝓprie de lectore q admittit istos ꝓhibitos.vide casu seqnti.§.3.

Casus.23. est i.c.vt periculosa.ne.de.vel mo. c lib.6.vbi excōicant ipsofacto.tria genera ꝑsonaꝝ.ꝑ oēs religiosi qui tacite.vel expresse. professi.aliquā religionē approbatā.temere habitū sue religiōis dimittunt. 2° oēs religiosi qui accedūt ad q̄uis studia litteraꝝ.intellige extra claustrū. nisi a suo imediate prelato:vñ nō sufficeret licentia ep̄i: cū cōsilio maioris partis sui cōuentus sibi eūdi ad studiū nisi licētia primitus sit cōcessa. 3° excōicātur oēs doc. siue magistri q religiosos. habitu dimisso.leges vel phy sicā docentes.in scholis suis presumunt retinere. est epicopalis.late sentētie:⁊ in.6.

l ¶ Quo ad p°ᵐ casuȝ.q reddit difficil tū pp diuersas rōes tactas i tex. tū pp diuersas opiniones. ideo est ꝑ notādū.h₃ ꝙ dicit Pa.i.c.deus q.de vi.⁊ ho.de. Jo.an.i regula odia.de re.iur.li.6.i mercu. ꝙ ꝯsti/

ditio penalis nõ dʒ extẽdi: saltẽ ad casuʒ nõ habẽtẽ oĩmodã rõeʒ.ar.c.statutũ.de elec.li.6. ꝛ.c.18 q.de sen.exc.c.li.ꝛ sequitur cõiter doc.2° not ꝙ in.d.c.vt pñculosa.tãgũtur quãqʒ requisita vt icurrat.p° ẽ vt sit religiosus.s.religiõis approbate.2° ꝙ sit ꝓfessus ta/ cite vel expsse.3° ꝙ dimittat hitũ.4° ꝙ temere dimit/ tat.5° est cã ꝓhibitiõis.s.scãdalosa vagatio.pp scã dalũ aĩe sue.vel alioꝝ.hec oĩa tãgũtur ibi.tã in tex. qʒ i glo.3° not bʒ glo.ibidẽ.alias apostata.non est excõicatus.ʒ excõicãdus.ʒ solũ i isto tex.ẽ excõica tus.4° p ꝯclusiõe hui° primi casus distiguẽdũ ẽ.ꝙ vel dimittat hitũ.vel abscõdit.si.2° abscõdendo.vel facit ex cã rõnabili:ꝛ sic pmittit.d.c.de°q.vel ex cã nõ rõnabili.vel illicita:ꝛ sic nõ lʒ.ʒ peccat.imo sm Jo.an.i.d.c.de°q.post multos doc.tenet ꝙ icurrit. q: ibi pmittit vt abscõdat rõe scandali.g° aliud vbi nulla cã subeẽt:ꝯtrũ tʒ Jo.de lig.post 3en3e.i de.s. de vi.ꝛ ho.de.nõ.n.valet hoc ar.nõ lʒ sine cã.ergo icidit i illã penã capituli vt pñculosa:ꝛ dicit Pa.in d.c.de°.ꝙ ẽ aduertẽdũ ꝙ ille tex.cũ glo.sunt ꝯ opi nionẽ.Jo.an.lʒ ipe adducat p se.nã vt ibi pʒ.iũcta glo.aliud ẽ ex toto dimittere.aliud ẽ supius nõ por tare.nã ibi pmittit i supiori dimissio:ꝛ tñ iferius.ꝛ sbitus tenet portare.vt ibi dicit glo.ergo pena.d.c. vt pñculosa.nõ verificat i istis.q: aliud ẽ dimittere ex toto.aliud i supiorib° tñ nõ portare.vt ꝓbat ex/ psse i.d.c.de°.ꝛ i.c.inoua.16.q.7.vbi glo.Cũ igitur ista sit ꝯstitu° penalis.nõ dʒ extẽdi vt dictũ ẽ.Nec est igit bʒ Pa.ꝙ dimittat ad hoc ꝙ icurrat:ꝛ pro certo Jo.an.ꝛ alii doc.cũ iurib° ab eis allegatis.ni hil aliud ꝓbãt.nisi ꝙ male facit coopiendo sine cã. vel pp malã cãʒ.ꝛ ꝙ possit aliquõ dici appostata. ʒ nullo° ꝓbãt ꝙ icurrat.vt bñ.ꝛ aperta rõe probat Pa.nec oʒ dicere vt qdã dñt ꝙ añ factũ.vel ꝙ sit securior.q: p certo opi° Pa.ẽ certa.p apertã rõeʒ: ꝛ securissimã.Si aũt dimittat hitũ.vel dimittit cuʒ itẽtiõe reassumẽdi.vel nõ.si.2°.i.cũ itẽtiõe nõ reassu mẽdi.vel durat i ꝓposito illo quousqʒ occurrat rõ scãdali.puta q: exiit extra monasteriũ sine hitu.vel apparet i monasterio corã mult secularijs:ꝛ sic in/ currit.sic.n.ꝓprie ẽ appostata.si vero mutaret ꝓpo sitũ.ꝛ reassumeret añqʒ veniret casus scãdali.non icurreret.Si vero dimittit cũ itẽtiõe reassumẽdi.vel dimittit pp cãʒ rõnabilẽ.puta vt dormiat.vl vt me lius gescat.vel vt qrat pulices.vel pp balnea.vel pi scationẽ.vel ex timore.vel vt nõ appareat gib° qñ iduit vestes sacras.vel vt aptius scindat lignũ.vel currat.vel iocose ad horã.vel vt lapidẽ ꝓiciat:ꝛ silia.ꝛ sm quosdã ponit i arbitrio boni viri.vtruʒ sit rõnabilis.vel nõ:ꝛ tũc nõ icurrit.Si ãt dimittit cũ itẽtiõe reassumẽdi pp cãʒ illicitã.puta pp aliqd ꝙ de se ẽ pctm̃ mortale.vel sibi ꝓhibitũ.a iure.vt fa cere tabernã.vel histrionẽ.vel silia ꝛ tũc vel stat in ista dimissiõe quousqʒ occurrat rõ scãdali.vt dictũ est.exeũdo monasteriũ.seu i mõasterio corã multi seculariũ:ꝛ tũc qʒuis qdã dicãt ꝙ nõ icurrit q: di/ mittere cũ itẽtiõe reassumẽdi nõ ẽ ꝓprie dimittere. ff.de diuor.l.diuortiũ.Nã dimittere ẽ derelinquere. ʒ res nõ dr derelicta nisi qñ nõ intẽdit reassumere. igit cũ ista sit pena nõ dʒ ad hoc extẽdi.ʒ q: nõ ẽ daʒ ꝙ tex.ita stricte accipiat.iõ melius dd° sm Pe. de pal.4.di.18.q.3.ar.3.ꝙ si alias dimittit hitũ ex turpi cã vt de nocte eũdo ad lupanar iadit.Si vo dimittit ex cã illicita ꝛ tñ nõ stat in illa cũ scãdalo. puta in sua camera dormit cũ meretrice vel silie tũc nõ videt icurrere.q: tex.videt adducere vagationẽ scãdalosaʒ.p cã q nõ ẽ hic.Si vero dimitteret sine cã puta ex leuitate vel temeritate ex hoc solo nõ vi/ det peccare mortalr.q: licet debeant eo semper vti tamẽ hoc est honestatis nõ pcepti.bʒ Jo.an.

¶ Quid si dimittit ꝓpriũ hitũ ꝛ assumit hitũ alte/ ri° religiõis.R.Se.ꝙ nõ icurrit:ꝛ ita ꝯsuluit Lap. abb.nec obstat verbũ sue religiõis.q: vna ẽ religio gñalr sũpta.q° ad tria vota.dicit tñ Rosel.v.excõi° excõicatiõe.16.ꝙ si qs dimitteret hitũ.volẽs trãsire ad aliaʒ religionẽ.vt sic citius recipiat.ꝙ incurrit. hoc tñ nullo iure ꝓbat.posset etiã dici.ꝙ si adessent omnes cõditiones supradicte incurreret. 2

¶ Nõ i.v.qʒuis studia.ꝙ ꝯphẽdit ẽt studiũ Theo°. seu iuris canonici:ꝛ hmõi.Et ex h° nõ ꝙ religiosus exiẽs monasteriũ.sine liñia sui imediate plati:ꝛ ꝯsi lio maioris ptis sui ꝯuẽt° ad audiẽdas sciãs ẽt con cessas icurrit.Idẽ si cũ liñia audit:ꝛ sine hitu.ꝛ doc. q sciẽter pticipãt secũ.sunt excõicati.nõ qdẽ semper isto tex.ʒ alio iure.q:.s.pticipat i crie dãnato:ꝛ sic icurrit eãdẽ.si vo idẽ doc.ꝓsumat retinet religiosũ q dimisit hitũ ad lectionẽ.li.vel physice.tũc duplici iure icurrit.s.isto° tex.ꝛ.c.si ꝯcubine:de sen.exco.doc. ẽt admittẽtes religiosos ad lectionẽ physice.l'legũ ẽt cũ licẽtia sui plati.ꝛ cũ habitu ligãt sm Lapũ. ꝛ Archi.ꝛ hoc facit ad casum superiorem. 3

¶ Sʒ qd si tal religiosus nõ vult exire an possit vi expelli.ex schol.glo.sup.v.retinet videt velle ꝙ sic. dicit ẽt Archi.ꝙ põt expelli violẽter de scholis sine metu excõicatiõis.ar.c.veniẽs:ꝯ sen.exc.vbi mõiat qdã.q turbat officiũ.fuit vi expulsa.sine metu excõi catiõis:ꝛ si ñ põt expelli.bʒ glo.dʒ exire scholas ipe doctor.sic qñ excõicatus itrat offi°.vel ecclaʒ.Sed qd si mõach° hʒ domũ iuxta scholas.ꝛ stãdo i ea põt audir lectõeʒ.ꝛ doc.scit.ꝛ legit.R.glo.ꝙ si icur rit.q: nõ posset ꝓhibere.qn i domo ꝓpria moraret. 4

¶ Quert vtrũ Abbas exẽptus exiẽs ad audiẽdum sciãs pmissas.sine licẽtia maioris pars sui ꝯuẽtus. vel nõ exẽptus sine licẽtia epi incurrat.R.qʒuis di/ uersi diuersa dicãt.cõior tñ opi° est:ꝙ male faciat. nõ tñ icurrit.pp illud relatiuũ sui.qd videt iportare imediatũ platũ.quẽ nõ videt habere.Quidã dicũt ꝙ qlʒ platus hʒ supiorẽ.iõ icurrit ʒ q: rõ tex.bʒ ca nonistas nõ ẽ ista rõ.ꝛ pene nõ debẽt extẽdi.Idem dicat de clerico seculari ꝙ nõ extẽdit ad eũ. 5

6 ¶ Utrũ epo sine ꝯsensu abbatis maxime non exẽpti posit dare monacho hãc licẽtiã .Ꝁ. Archi.dicit ꝙ nõ.ſʒ solus abbas vel tenẽs locũ eius q̄ ꝓprie dicit platus eius. Sed quidã dicũt hoc eẽ ꝯ oẽʒ rõeʒ cũʒ tota auctoritas abbatis depẽdeat ab epo. Nisi su/ perior vtriusqʒ ita ordinauerit. vt i monacho pficien do ecclesie.16.q.1.cũ pro vtilitate: hec illi.potuissent etiã allegare regulã i essentialr ordinatio:ꝛc̃. Hoc tñ nõ obstãte nõ est ab opiniõe canonistaꝝ in expo nẽdo tex.recedẽdũ.vñ isti soluũt seipos dicẽdo nisi superior:ꝛc̃.vñ in proposito ex tex.dicit ꝙ papa sic itellexit ibi:a ꝓprio plato cũ cõsilio maioris partis capituli. ille.n.platus ꝓprie q̄ accipit vel facit cum ꝯsilio capituli ẽ imediatus platus.epo.n.ꝓprie ac/ cipit cõsiliũ proprij capituli canonicoꝝ.ideo:ꝛc̃.

Asus.24.i.c.clericis.ne.cle.vel mo.vbi excõi/
c cãtur oẽs sacerdotes.q̄ post monitionẽ offi[m]
vicecomitis. aut ꝓpositi secularis habuerit:
ꝛ cõiter fm doc.includũtur oẽs existẽtes in sacris:ꝛ est post monitionẽ late sententie:ꝛ epalis.

1 ¶ Nõ fm Pa.i.d.c.clericis.hic expssum.ꝙ clericus nõ põt tenere vices principis i iurisdictiõe secularis exercẽda.ſʒ nõ infligat penã mortis.vel mẽbroꝝ de trũcationẽ.ꝙ intellige.qñ vult facere hoc tãqʒ offi/ cialis pricipis secularis. vt i.c.ſʒ neqʒ:eo.ti.secus ãt si iurisdictio secularis eẽt dignitati sue ãnexa.q2 tũc põt p se exercere.dũmõ non inferat penã mortis.vel mẽbroꝝ detrũcationẽ:ꝛ idẽ dic si ipaʒ iurisdictio/ nẽ habet noie proprio.puta rõe patrimonij.ad hoc vide bonũ tex.i.c.si.ne.cle.vel mo.li.6.qđ videt ꝓ/ cedere in plato religioso.vt i.c.dilectus: de offi.or.ꝛ in.c.auditis:de pscrip.ꝛ i.c.iter dilectos. i prin.ꝺ fi. instru.qđ limita.vt nõ in.c.recolentes:de sta. reg.ꝛ nõ ꝙ clericus nõ est deponẽdus ex eo solo ꝙ ẽ offi/ cialis principis secularis.ſʒ excõicatur:ꝛ ex ꝯsequẽti peccat mortalr:ꝛ nõ fm.c. Pa.ꝙ iste tex.d.c.cleri/ cis.hʒ duos casus.primus ẽ.ꝙ clericus exercẽs iudi ciũ sanguinis ẽ irregulis.qñ seqt mors.vel.detrũca tio mẽbroꝝ.nõ tñ ẽ ipo iure priuatus offõ vel bñfi/ cio.ſʒ priuãdus ꝛ ꝙ p comissionẽ cãe sanguinis nõ fit irregul̃ p.c.fi.eo.ti.li.6.2° casus est iste q̄ in prin°.

Asus.25.est in.c.excõicatiõi:de rap.vbi ꝓ ex
c cõicari debẽt.qui capiũt.vel spoliant fideles:
ex iusta cã nauigãtes.2° excõicati sunt spoliã
tes naufragiũ paciẽtes.nisi ablata restituãt.ẽ epal̃.

1 ¶ Nõ ꝓ hʒ Pa.ibi ꝙ capiẽtes.seu spoliãtes merca/ tores.vel alios ex iusta cã itinerãtes. seu nauigãtes nõ sunt.ipofacto excõicati.ſʒ debẽt excõicari. ꝯcor. 24.q.3.c.rumpetas: hodie tñ isti pirate excõicant solẽnit ab ore pape ter i ãno. ꝺ q̄ i ꝓcessu curie pn.

2 ¶ Nõ.2° hʒ.c. Pa.ꝙ spoliãtes naufragiũ paciẽtes. magis puniũtur qʒ spoliãtes nauigãtes. nã ꝯ istos nõ fertur excõicatio ipofacto. sed dicit ipaʒ ferẽdã. in.2°.vero excõicatio fert ipofacto dũ tñ pcedat ad monitio vt debeãt ablata restituere:ꝛ ꝙ requiratur monitio tʒ ibi Jo.an. ad qđ facit Theorica. Inno. in.c.extirp.i.de.in.§.q̄ vero:de pben. vbi dicit ꝙ pe/ na qñ ponit negatiue.sine determinatione tẽporis. ad hoc ꝙ icurrat pena requirit admonitio ponẽs ex[m] lex dicat quicũqʒ nõ fecerit residẽtiã. sit excõica tus.in hoc casu fm Inno.requirit admonitio.quia nobis est occultũ vtrũ fecerit residentiã. vel vtrum habuerit iustã cãʒ nõ residendi.ſʒ per admonitiõeʒ ꝯuincatur.sed Pa.in.d.§.nõ sequit simpliciter istã Theoricã.nisi quo ad ecclesiã.quo vero ad deũ. di/ cit ꝙ imediate ꝙ est in mora peccat:q2 apud deuʒ nihil latet:ꝛ sic cessat rõ Inno. ꝛ isto mõ cõcordat ipe Pa.glo.d.c.excõicationi. q̄ tenet ꝙ non reqrit monitio.cũ Jo.an.qui tenet ꝯtrariũ ita ꝙ admoni tio sit necessaria quo ad hoies.ſʒ sola mora sufficiat quo ad deũ.sed Theorica Inno.cñ opiniõe Jo.an. post Hosti.dr cõis opinio.ita ꝙ sit sequẽda ꝙ non sit excõicatus nisi pcedat monitio ꝗuis. Angelica videat tenere ꝯtrũ.ꝟ.excõicatio.7.§.x.sed Rosella tenet p[m].ꝟ.cõicatio.ꝓ.excõicatiõe.11.ꝛ melius.

¶ Nõ.3°.hʒ Pe. ꝺ pal.4.d.18.q.3.ar°.4°.ꝙ i isto ꝓ casu.dr iusta causa.vel honesta.ꝓpter piratas: ꝛ illos qui saracenis aliqua ꝓhibita portãt:ꝛ q̄ alias iniuste in mari bellũ ducũt. alij vero predones non sunt excõicati.principes vero q̄ accipiũt bona nau/ fragoꝝ nõ possunt excusari. cũ hoc sit ꝯ oẽʒ equita tem.q2 afflicto nõ est danda afflictio. nisi accipiãt cũ intẽtione reddendi dñis.qñcũqʒ comparcãt.qui nõ comparẽtibus in pios vsus distribuãt. vel de cõ silio epi fisco addere possint ad defensionẽ portus. nec valet excusatio calua ꝙ in naufragio merces ꝓ iiciens habeat eas pro derelictis:ꝛ sic nullius hois sint:ꝛ ꝓpter hoc occupanti cõcedentur. q2 ille nũqʒ habuisset eas pro derelictis.si sperasset se posse reni/ uenire.nec excusat ꝯsuetudo.q2 ꝯtra ius naturale:ꝛ quãdo ista habeãtur ꝓ derelictis.vt sint occupans. Uide.ꝟ.restitutio.§.24.de rebus inuẽtis. 5

¶ Nõ.4°.de noie pirata.ꝙ fm Angelicã in.ꝟ.pir/ rata:quilʒ qui in mari aut in fluminibus depdat. dr pirata:ꝛ si in mari deprædat sunt excõicati. per processuʒ curie cũ receptatoribus:ꝛc̃.ꝛ dicit hoc nõ Jo.an.ꝛ.d.Anto.i.d.c.excõicatiõi.Rosella vero ꝛ melius dicit.ꝙ pirata proprie ẽ qui i mari indiffe/ rẽter deprædat:ꝛ dicũtur cõiter cursarij.vnde si Ja/ nuẽses haberẽt iniustũ bellum ꝯ Florẽtinos: ꝛ illos depredarẽtur cũ galeis:ꝛc̃.non dicũtur cursarij.vel pirate.nisi ad alios se extẽdant indifferẽter. dñr.n. pirrate cursarij qui vndiqʒ discurrũt p mare depre/ dãdo.mõ hũc.mõ illũ. Et hoc persuadet ꝓ ex deri/ uatiõe nominis.dicit.n.a pir. qđ ẽ ignis:ꝛ rates.i. nauis.quasi cõmune portans ignẽ in naui.2° psua/ detur ex cõi locutiõe.cõiter.n.dicunt pirate cursarij tales vt dictũ est.3° persuadet q2 doc. cõiter in.d.c. excõicationi faciũt differentiã inter piratas ꝛ alios depdãtes in mari dicẽtes.ꝙ pirrate sunt excõicati.ꝓ 4

processuz.ceteri vero sunt excōicādi:ꝛ sic forte dictū angelice posset saluari de pirrata cōiter dicto: non tamē ꝓprie:ꝛ qꝛ nūc sumus in penis. debet proprie accipi. Uide. ꝟ.excōicatio.6.casu.4.ꝛ.5.

5 ¶ Nō.5°.ꝙ in isto.c.sunt tacta diuersa genera ꝑso/ naꝝ ꝓ pirrate ꝓprie dicti cuz oibus receptatoribus coꝝ:ꝛ dātibus auxiliū.ꝯsiliū.ꝛ fauorē.qui oēs sunt excōicati excōicatiōe papali.per processuz curie.de quo īfra.ꝟ.excōicatio.6.casu.4.ꝛ.5.2° portātes ꝓ/ hibita saracenis de quibus ibidez.3° spoliātes nau/ fragiū patiētes de quo hic ꝛ sunt excōicati excōica tiōe epali.4° spoliātes fideles ex iusta cā nauigātes. siue in mari siue i flumine. sunt excōicādi:ꝛ ſm ali/ quos extendiꝭ ad spoliantes siue in nauigio.siue in terra.5° oēs mutilātes.vulnerātes.iterficiētes.capiē tes.detinētes.seu deprędātes. romipetas:ꝛ peregri/ nos ad vrbē.cā peregrinatiōis:ꝛ deuotiōis accedē tes:ꝛ in ea morātes.vel recedētes ab ipa. cū oibus in his casibus dantibus.auxiliū.ꝯsiliū. seu fauorez: ꝛ est papalis ipofacto.ꝑ.pcessuz de q°.ꝭ.ꝟ.excoi°.6. ꝛ ꝑ Rosellā.ꝟ.excoi°.ꝓ. casu.21.

Casus.26.est primus i li.6.in.c.vbi piculū:de

c dec.vbi.ꝓ. excōicanꝭ oēs qui mittūt scriptu/ ras.vel nuntiū.vel secrete loquūtur cardina libus.vel alicui coꝝ existētibus i cōclaui.ꝓ electione pape.vbi nō.ꝙ missio vel locutio. oꝫ ꝙ sit secreta. ſm Archi.ꝛ Ge.ibidez.aliter nō incurrit. ꝓpter qđ dicit Ge.ꝙ qñ statutū enumerat plura ꝓhibita: ꝛ vltimo prohibito qualitatē aliquā restrictiuā adiū/ git.illa qualitas restringēs referꝭ ad oia numera/ ta:de quo.ꝟ.clausula pn.2°excōicanꝭ oēs dñi.recto/ res.aliqꝫ officiales.cuiuscūqꝫ dignitatis.ac condi/ tiōis existant.qui diligēter nō obseruāt.aut fraudē circa ea cōmittūt q̄ sibi pcipiūtur obseruāda i mor/ te pōtificis morētis i coꝝ terra. vt habeꝭ i.d.c.vbi. qđ intellige ſm Ge.verū. nisi tales officiales ipedi/ renꝭ de iure.vel de facto ad talia obseruāda. qꝛ sic nō ligarētur.sunt epales tā prima ꝗ̄.2ª.

1 ¶ Nō penas quas icurrūt si nō faciāt diligēter ob/ seruari.aut si fraudē cōmittāt.ꝓ.n.sunt ipo iure ex/ cōicati.2° sunt perpetuo ifames.3° nō possunt habeꝭ dignitatē nec aliqđ officiū publicū.4° pbēdis ꝛ bo nis ceteris q̄ a romana ecclesia tenet.vel ab aliis ec/ clesijs.sunt ipofacto priuati:ꝛ reuertuntur ad ipas ecclesias.cū pleno iure de eis disponēdis. ꝓ vt pla/ cet ecclesiaꝝ prelatis. 5° ꝙ ipa ciuitas in qua debet ipa electio fieri est iterdicta.6° ꝙ pontificali careat potestate ꝛ nō Jo.an.in.ꝟ.pmissa.ꝭ.q̄ dicta sunt ō īnclusiōe fienda cardinaliū i cōclaui:ꝛ administra tione necessarioꝝ cū certa regula: ꝛ modo qui po/ nitur in ter. ipius.c.vbi.

Casus.27.qui est.2°.in li.6.est i.c.sciant cūcti:

c de elec. vbi excōicanꝭ oēs. qui per se. vel per aliū spoliando.seu alias iniuste persequēdo. grauare presumpserint i beneficijs seu in aliis bonis suis clericos.vel quaslibet ꝑsonas ecclesiasticas.aut coꝝ ꝯsanguineos.vel ecclesias.monasteria.seu loca alia.ex eo ꝙ tales ꝑsone ecclīastice.ad quos spectat elec̄ noluerūt vel nolūt eligere eū ꝓ q° rogabāꝭ: ꝛ ē epalis:ꝛ late sñie:ꝛ icludit ēt epos. ꝭ glo.i.ꝟ.cūcti.

¶ Nō ſm Archi.ꝛ sequiꝭ Ge.i.ꝟ.spoliādo.ꝙ itelli 1 giꝭ.siue auferāt latenꝭ.siue vastēt quocūqꝫ mō.siue iuadant imobilia.siue rapiāt mobilia.per viz ꝛ pu blice siue fraudent.per dolū. Et nō i.ꝟ.germanos. ꝙ grauādo affines ſm Ge.nō icurrūt. ꝛ ſm eūdez Ge.itelligiꝭ vsqꝫ ad.7m.gradū ꝯsanguinitatis.

¶ Querūt doc.vtrū hec pena habeat locū.in pńsen 2 tante postulatiōe.ꝛ ꝯfirmatiōe.ꝶ.glo.i.d.c.sciant. ꝙ sic dūmō habeat fieri a clerico.vel persona ecce/ siastica.secus si patronus eēt laicus:ꝛ hꝫ Ge. idē ē i postulāte.ꝯfirmāte.ꝛ ꝯferēte.Ex q° colligiꝭ ꝙ con/ stitu°penalis ꝗtinus ꝯcernit fauorē eccle ē extēdē/ da ad aliū casum ꝗ̄ expressuꝫ.dūmō casus ad quē fit extēsio cōcernat fauorē ecclesie.potest addi ꝙ sit oimoda rō.vt dictū.ō.casu.23.§.1.

¶ Utrū mādatarius.ꝭ. is qui ex mandato alterius 5 aliquid hoꝝ operatur.sit excōicatus.ꝶ.ſm Pe.de Ancha.quē sequiꝭ Ge.ibidem. ꝙ aut mādatarius scit qualitatē facti. qꝛ scit hoc fieri i ꝯtentum eligere debētis:ꝛ tūc est excōicatus:ꝛ sic limita: ꝛ intellige glo.ibidem. Si vero ignorat qualitatem facti.tunc qꝛ nō facit in ꝯtētum canonis.nō erit excōicatus.fa cit.c.si vero: de sen.exco.ꝛ placet hec opinio Jo.de Jmo.sed punietur alia pena Archi.quem sequitur d.ar.ꝶ.dicit.ꝙ ligatur:ꝛ si non verbis huius.c.cū maxime partiꝯpet i crimine ꝛ sit actor mali.

¶ Nō i.ꝟ.ecclesiastica persona qꝛ glo.dat exēpluz. 4 vt sunt ꝯuersi.templarij.vel hospitalarij.qui lꝫ non sint clerici.sunt tñ ecclesiastice ꝑsone .17.q.4.c.qsqs: ꝛ nō hꝫ Pe.de pal.ꝙ si nō fuisset rogatus.nō icur/ reret ꝗuis aliqui extendant ad omnem. vbi esset omnimoda ratio.

Casus.28.qui est.3°.in lib.6.est.i.c.i generalis

c de elec.vbi excōicātur primo illi q regalia.ꝭ. collectam q̄ fit nomine regis.vel imperato/ ris.seu vectigalia ꝯcessa ecclesijs. a rege. aut custo/ diā.seu guardiaz sicut i ecclesia Parmēsi.vbi laici debēt custodire.donec ecclesie sit prouisum.vel ad/ uocatiōis.seu defensiōis titulū. qđ idē est.qꝛ aduo/ catus diciꝭ defensor.i ecclesijs.monasterijs.aut aliis pijs locis vacātibus.de nouo vsurpādo bona eccle/ siaꝝ.monasterioꝝ.aut locoꝝ ipoꝝ.occupare presu/ munt.cuiuscūqꝫ sint dignitatis. 2° excōicātur clerici dictaꝝ ecclesiaꝝ.monachi monasterioꝝ: ꝛ persone cetere.locoꝝ eorūdem. qui predicta fieri procurant. Jntellige ſm Jo.an.si procurant opere ꝯsilio.ꝑsua/ siōe:aut coopatiōe.ꝛ est epalis.late sentētie.

¶ Nō ſm Ge.ibidem:ꝛ ſm Pa. in.c.cōquestus:de 1 fo.ꝯpe.post Jo.an. ad h° ꝙ aliqs incurrat hanc pe naz requirūtur. duo primū.ꝙ.predicta iura de no/

uo vsurpēt.⁊ dñr de nouo.si a.40.annis citra. fm Bar.per.c.si.de ꝯsue.ꝯ ꝙ virtute illius occupatiōis bona vocantiū p̄dictoꝝ occupent: ⁊ addit Bar. ꝙ nō solū si suprānoiata iura. sed quodcūqꝫ aliud per quod occupent bona p̄dicta vsurpent icidunt in penam p̄dictam.

a ¶ Nō. 2° fm ꝙ elicitur ex Pa.in.d.c.cōquestus. ꝙ sacrilegi sunt qui agunt ꝯtra ecclesiā.vel ꝯtra bona ecclesiastica.vel ꝯtra personas ecclesiasticas: ⁊ oēs tales habēt puniri per iudicē ecclesiasticū.rōe sacrilegij.nō tñ oēs sunt excōicati.sed vel excōicati sunt. vel excōicandi. Nā aliquādo sunt excōicati. vt in p̄senti.c. Aliqñ sunt excōicati statuētes ꝯtra libertatē ecclesiasticā.vt i.c.nō minus: de imu.eccle.supra casu.18. Sacrilegi etiā in personā ecclesiasticā sunt excōicati.17.q.4.c.si quis:⁊ supra casu.p̄. Sacrilegi etiam cū effractiōe ecclesiaꝝ.sunt excōicati supra casu.6.⁊.c.cōquesti:de sen.exco. Sacrilegus icēdiarius ecclesie.vel loci sacri.ē excōicatus.c.tua:de sen. exco.⁊ supra casu.7.occupātes bona ecclesie vacantis.sunt suspēsi.c.q̄ sepe:de elec.lib.6.violās ecclesiā extrahendo aliquē de ecclesia.vel percutiens aliquem laicū i ecclesia.nō est excōicatus.sꝫ excōicandus.fꝫ Pa.post Inno.⁊ Jo.an.in.c.cū pro cā:de sen.exco. Committēs furtū in ecclesia.sine efractiōe: ⁊ sine cōbustione ecclesie. nō est excōicatus. sꝫ sacrilegus excōicandus.c.si.d̄ fur.laici exurpātes iura ecclesiaꝝ: vt sacrilegi per iudicē ecclesiasticū cōpellūtur. nō tñ sunt excōicati.sꝫ excōicandi.c.cōquestus:de fo.ꝯpe. de speciebus sacrilegij.ꝟ.sacrilegiū.§.2.

Casus.29.qui est.4ꝰ.in lib.6.est in.c.idēnitatibus:de elec. vbi excōicanꝰ deputati.vel vocati ad dirigēdas moniales.i electiōibꝰ.qui nō abstinēt ab his per q̄ iter eas super faciēdis electionibus ipsis discordia oriri posset. vel exorta nutriri ⁊ est episcopalis.
c

b ¶ Nō ꝙ si aliquis ad alia vocatus: etiā si nutriat discordias.nō incurrit. nisi vocēꝰ ad dirigendas in electiōibus.fꝫ Ge.ibidē:⁊ ista pena nō solū hꝫ locū i electiōibꝰ monialiū.sꝫ etiā in his.qui nō renūtiant ꝓprijs.sed viuūt sicut canonici seculares.

c ¶ Glo.querit qui sunt isti qui possunt icidere.R̄.puta:religiosi:ꝯsiliarij:aduocati:discreti viri. qui vocanꝰ ad dirigēdas.circa modū electionis ab ipsis faciēde: ⁊ nō Pe.de pal.ꝙ aduocatus qui amore lucri suadet appellare cōtra canonice electā incidit: secus si bono zelo cōsulat iustā appellationē. Et q̄ritur q̄ dicitur in masculino genere quid si vocarētur mulieres:religiose:vel alie discrete:an si ꝯtrafacerent inciderent.R̄.fm glo. ꝙ sic.

Casus.30.qui est in cle.attendētes:de sta.mo. vbi excōicanꝰ impediētes visitatores monialiū quarūcūqꝫ:⁊ etiā canonicaꝝ regulariū. in his q̄ pertinent ad officiū visitatoris earūdem. Est episcopalis: ⁊ q̄uis sit in cle.tamē ponitur hic
c

propter cōuenientiā cum superiori.

¶ Nō fm Car.ibidē ꝙ ad incurrendū dictā penā: a oportet p̄. ꝙ impedimentū effectualiter p̄stetur. 2° ꝙ admonitio vt desistant sit eis facta per visitātē. vnde quādoqꝫ ⁊ minus bene. p̄lati volentes visitare scribūt monialibus ꝙ p̄parēt se certa die ad recipiendū visitationē ipoꝝ:⁊ in eis litteris faciunt admonitionē ꝙ nullus impediat. talis .n. monitio fieri debet:vt desistant ab incepto:vel illato impedimēto:vt locus sit huic pene:⁊ sic ponitur.3° ꝙ monitio nō p̄cedat impedimentū:⁊ dicit idē Car. sufficere vnicā monitionē. etiā generalē dūmō fiat a visitāte:glo.tñ videꝰ dubitare vtꝝ requiraꝰ specialis.

¶ Nō fꝫ ꝙ habeꝰ i.d.cle.ꝙ ordinarij singulis ānis b debēt visitare monasteria.nō exēpta potestate ordinaria:exempta vero q̄ imediate sunt sub papa:⁊ illas q̄ viuūt in cōi:sicut faciūt canonici:nō tñ faciūt votū religionis:debet eps visitare auctoritate apostolica.alias aūt exemptas q̄ habēt alios superiores.s.ordinū:vt camaldulensiū:cisterciensiū:mendicantiū ⁊ hmōi.habent visitare p̄lati eaꝝ: ⁊ ibi in tex.determinaꝰ ipsis epis committuntur:facias tamē fꝫ consuetudinē in ista comitiua:⁊ quādo est aliquod monasteriū sub alio mōasterio:Archi. dicit ꝙ abbatissa principalioꝝ mōasterij committet visitationē alterius. Alij dīt ꝙ eps etiā visitabit illud.

¶ Nō fm glo.ꝙ p̄lati male faciūt.qui nō visitāt: c cū verbū sit p̄ceptiuū:⁊ debēt facere singulis annis cū interuallo.vñ nō sufficeret ꝙ i fine vnius ānı :⁊ i p̄n° alteriꝰ visitarēt:⁊ fꝫ Car.p̄nt alteri committere.

Casus.31.q ē.5ꝰ.i li.6.ē i.c.hac ꝯstitutione d̄ offi. deleg. vbi excōicaꝰ qlꝫ ꝓcurās vt cōseruato: sibi datus se intromittat de aliꝭ q̄ꝫ de manifestis iniurijs:vel ad ea q̄ iudicialē idaginē.i. inq̄sitionē exigūt.suā exegerint potestatē:hec fꝫ Pe. de pal.nō habēt locū in eo qui nō tm̄ est cōseruator sed etiā iudex in nō manifestis.vt cōiter fit hodie.ē epalis. Itē si cōseruatores intermittūt se de alijs q̄ꝫ manifestis iniurijs. nō solū incurrūt penā suspēsionis ab officio:⁊ ex cōsequenti beneficio. fm Archi. ibidē.sed etiā ipi processus nō valent.q̄ excedūt fines mandati ibidē: ⁊ si citauit aliquē tāq̄ꝫ pro notoria offensa:⁊ eū ob cotumatiā excōicauit.si ꝯstat licet iniuria sit facta: nō fuisse manifesta. nō est excōicatus fm Inno. de officio cōseruatoris ⁊ multa que ad ipm spectant:vide in.d.c.hac constitutione ⁊ supra .ꝟ. conseruator per totum.
c

Casus.32.q ē.6ꝰ.in.li.6.ē i.c.vnico: de his q̄. vi.me.ve.cau.fi. vbi excōicanꝰ illi q absolutionē vel reuocationē quācūqꝫ.a s̄nia excōicatiōis.suspēsiōis.vel interdicti extorserint.per vim aut metū.est epalis. q̄d intellige fꝫ glo.⁊ Archi.ibidē.si absolutio sit facta.seu reuocaꝰ. q̄ si iudex noluisset absoluere vel reuocare.non haberet locū p̄dicta pena:⁊ si vis aut metus.sit illatus.fꝫ glo.dse
c

absolutio a reuocatiõe.q: absolutio ẽ solẽnis. reuocatio vero solũ verbalis.vel absolutio vbi ẽ excõicatio.reuocatio vero vbi fit ad cautelã: ⁊ nõ tenet absolutio per metum obtẽpta.

1 ¶ Quid si sñia erat iniusta.R̃.ꝙ nihilominus ligabũt̃ pdicta pena.si p vi3.vel metũ obtinuerũt reuocatõe3.ar.xi.q.3.c.i.siue faciat p se siue p aliũ.c.mulieres:de sen.exc. siue si ratũ habuit.seu p metũ rex.

2 ¶ Quid si obtinet̃ p metũ vanũ: talis absolutio de quo timere nõ deberet.R̃.sm glo.ibidẽ:⁊ Archi.ꝙ nõ ligabũt̃.q: ppꝛie nõ appellat̃ metus tal' timoꝛ.l.metũ cũ.l.sequẽti:⁊.l.nõ timorem.ff.qd me.cã.Nec habet locũ talis pena i excõicatiõe minori. itelligit̃ tñ de oi suspẽsiõe.s.siue ab officio.vel beneficio. vel ab igressu ecclesie.nõ tñ intelligit̃ de ferẽte excõicationẽ.ex metu. Et dr̃ metus sufficiẽs sm Pe.de ancha.s.moꝛtis.vel cruciatus coꝛpoꝛis:vel talis q posset cadere in cõstantẽ virũ: de quo supra.v.metus: ⁊ iudicat̃ iudicis arbitrio sm Pe.de pal. Si ppositus vel balliuus saciat oia tẽpoꝛalia epi. quousq3 cũ absoluerit.videt̃ iustus metus q ẽ sub piculo maioꝛis partis bonoꝝ. s3 si nõ icidit i illã sñiã3 quasi metus nõ cadat in cõstantẽ virũ. icidit tñ in illã.c.quicũq3 qui grauat ferentẽ sententiã.

Casus.33.qui ẽ.7ꝰ.in li.6.est in.c.mulieres:de iudi.vbi excõicãtur fingẽtes fraudulẽter casum per quẽ iudex ad aliquã mulierẽ p testimonio mittat.vel vadat.est epalis:⁊ nõ sm Jo.an.ꝙ ad hoc ꝙ icurrat reqrit̃.pduxerit eã ad effectũ eũdo.vel mittẽdo ad eã. q: verba debẽt cũ effectu:⁊ẽ.⁊ dicit Pe.de pal.ꝙ hic casus raro cõtigit. s3 posset cõtingere.si qs hic fingeret vt ad mulieres sub clausura morãtes intraret.

1 ¶ Querit Jo.an.vtrũ hec pena locũ habeat i iudice laico.R̃.ꝙ sic. Jtẽ nõ b3 cũ ꝙ si quis procuratoꝛ.vel pars noiat aliquã mulierẽ in testẽ.vel fingit casum aliquẽ.dr̃ talẽ ẽẽ suũ debitorẽ i cẽtũ.de q̃ re testis ẽ talis mulier: ⁊ hoc facit ad hũc finẽ vt iudex vadat.vel mittat.pꝛo testimonio incurrit.

Casus.34.q est.8ꝰ.i li.6.est in.c.hoc ↄsultissimo:de re.eccl.nõ alie. vbi excõicant̃ oẽs cõpelẽtes cuiuscũq3 cõdictiõis sint platos.vel vel' psonas ecclasticas.ad submittẽdũ ecclias subiciẽdo bona imobilia.l ad supponẽdũ iura eccliaꝝ laicis.vel recognoscẽdũ seu pfitẽdũ se tenet̃ ab illis.tã ꝗ̃ a supioꝛibꝰ ad statuẽdũ eos laicos tã ꝗ̃ patronos.vel aduocatos eccliaꝝ.seu bonoꝝ ipoꝝ. i ppetuũ.seu ad nõ modicũ tps.sine capituli ↄsensu.⁊ licẽtia speciali aplice sedis.ẽ epal. Et ad hꝰ ꝙ aliqs icurrat reqrit̃.p b glo.ꝙ sint bõa imobilia.vel iura q̃ cũ imobilibꝰ ↄputãt̃.2ꝰ ꝙ supponant̃ tã ꝗ̃ sint sua.vel recognoscãt̃ ab eis. 3ꝰ ꝙ nõ sint ad modicũ tps. 4ꝰ ꝙ fiat sine licẽtia spãli capituli.vel pape.

1 ¶ Secũdo excõicant̃ oẽs laici.q sine licẽtia pape.⁊ ↄsensu capituli.ↄtuo inierũt de ecclasticis imobilibꝰ.vel iniẽt i futuꝝ.si aliqd plusꝗ̃ spoꝛtat nã ↄtctũ: ipoꝝ.vel pactũ i eis factũ vsurpauerũt.vel exegerũt si moniti legitime nõ desistũt ab huiusmodi vsurpatiõe.restituẽdo ẽt hmõi vsurpata.Ubi nõ b Archi. ꝙ si eẽt ↄtuus ẽphyteoticus.accipiãt qd ẽ a iure pmissũ:⁊ nõ vltra.⁊ sic d alijs ↄtcibꝰ initĳ. Jtẽ dic ꝙ nõ sufficit abstinere a tali vsurpatõe ad euitãdã penã pdictã.nisi vsurpata restituãt.ista ẽ epalis.

¶ Nõ b3 Jo.mo.⁊ Pe.de ãcha.ꝙ phibet̃ hic qdã modi alienatiõis.vel donatiõis i rebꝰ imobilibus. Nã añ istã ↄstitutionẽ plati oppꝛessi ↄ oppꝛimẽtes inuocabãt nobiles ad suã dfensionẽ. ⁊ potẽtes faciẽdo eos aduocatos.vel defensores locoꝝ:⁊ pp hoc illi videbãt̃ sibi quoddã ius dominij.vel aduocationis i ecclijs.vel locis dfensis:⁊ refert Guil.se vidisse multos platos facilcs ad talia: ⁊ quãdoq3 nobiles submittebant alios.vt oppꝛimerẽt ad pdictu3 finẽ. a quo vt abstineãt videtes.platis.submissiões istas penitus iterdictas.p istã ↄstitutionẽ ẽ prouisum. 1

¶ Nõ b glo.i isto.c.i.v.nõ modicũ. ꝙ qdã dnt ꝙ hoc modicũ tps d3 dici modicũ.vel magnũ.ad arbitriũ iudicis.ex q̃ hic nõ expꝛimit̃.c.de cãis:d offi.dleg.ff.d iur.dele.l.i. Alij dicunt tps nõ modicũ qd excedit spaciũ.30.ãnoꝝ.q: vsq3 ad hꝰ tps res ecclia stice locari pñt.aut̃.de al. ⁊ ẽphyte.§.si vo aliquis ⁊.§.sequẽti.col.x. Et.d.ar.f.3ª.pte.ti.25.c.19.dicit.ꝙ dr̃ modicũ tps.s.x.ãnos. vel b3 Bar. relinqt iudicis arbitrio:⁊ idẽ dicit ꝙ phibet̃ hic talis submissio nõ aliena° bonoꝝ ecclasticoꝝ:⁊ ↄphẽdũt̃ ẽt femine.s.moniales:⁊ ẽt nõ phibet̃ ad modicũ tps.⁊ itellige.ↄpetẽtẽ monitionẽ.vnã.p tribꝰ vel trinã. nisi necessitas aliud persuadeat.

Casus.35.q ẽ.9ꝰ.i li.6.ẽ i.c.vnico:de reli.do. vbi excõicat̃ nouũ oꝛdinẽ. vel religionẽ inueniẽtes.vel hitũ noue religiõis assumẽtes. qd itelligit̃.s.vt cũ alijs simul viuãt.alias seoꝛsu3 assumere nõ phibet̃.2ꝰ excõicãt̃ oẽs fres mẽdicãtiũ oꝛdinũ.post ↄcaliũ lugdunẽse istitutoꝛis.q aliqd i ppꝛiõ hẽre nõ pñt ex coꝝ reñta.si aliquẽ recipiũt ad pfessionẽ.siue si loca coꝝ.vel domos alienãt. sine lña sedis aplice spãli.aut ẽt b Archi. si alienãt bona mobilia.excipiũt̃ fres pdicatoꝛes:minoꝛes.⁊ heremitaꝝ.vt3 in.d.c.vnico:imo nũc excipiũt̃ oẽs religiõces approbate.ↄcaliũ aũt qd allegat̃ i.d.c.vnico: celebratũ fuit ab Jnno.3.anno dñi.1215. ⁊ habet̃ extra.e.c.ne nimia: vide aliquid infra casu.51.

1 ¶ Nõ b Pa.i.d.c.ne nimia. hãc eẽ vnã regula3.ꝙ nulli ẽ licitũ iuenire nouã religionẽ.nec edificare nouã domũ religiosa3. nisi velit accipe vnã de regulis approbat̃.l3 qꝰ de iure ciuili videat̃ approbata collegia ↄcernẽtia diũ vsũ:⁊ cultũ diuiñ.l.i.ff. de colle. huic tñ dec' ↄspectu religiõis stãdũ ẽ hodie.vt.n.eni tet̃ ↄfusio i ecclia di.b noua iuẽt̃ reꝓbãt̃. Nã vidēmꝰ ꝙ pp nouas ↄstitutões.l iuẽtões tot sũt varietates i mõacoꝝ.⁊.Bñdi.vt vix iuicẽ se recogꝰscãt.

2 ¶ Querit vtrũ eps possit dare licẽtiã ꝯ dispositionẽ huius tex. dic ꝙ non.q: generalr hic oibus ꝓhibet: ꝛ ista ẽ ꝯstitutio ꝯcily generalis. ꝯ quã eps dispen/sare nõ põt: vt in.c.cũ dilecti: de dec. vñ sicut non lꝫ alicui citra papã sanctũ de nouo canonizare. vt in .c.1.ꝛ.2.de reliq.ꝛ ve.san.ita nec nouã religionẽ in/uenire.hodie ẽ q̃dã extrauagãs. Jo.22.q̃ icipit san/cta romana eccl'a.q̃ videt ipsofacto excõicare istos. q adueniũt nouã religionẽ assumẽdo.s.certũ hituꝫ in cõgregãdo se simul: ꝛ recipiẽdo.de nouo.ad coꝝ cõgregationẽ itrare volẽtes.ꝛ faciẽtes sibi ꝓsidẽteꝫ iter se. Jtẽ excõicat ꝓlatos dãtes eis facultates seruã di talẽ ritũ.hec oĩa Pa. Jstã extrauagãtẽ quã alle gat hic Pa.ponit totã.d.ar.s.3ª.ti.25.c.42.vbi etiã adducit Fran.za.ꝛ Pau.in cle.caꝫ de quibusdã de reli.do.allegãtes eãdẽ: ꝛ dicũt ꝙ in illa reprobatur status fraticelloꝝ: ꝛ excõicant oẽs q iueniũt nouaꝫ religionẽ: ꝛ epi vel superiores seu qcũqꝫ ꝓlati q con cedũt ꝓdictis hmõi. Nõ tñ ꝙ ista extrauagãs solũ videt loqui de istis fraticellis: ꝛ de habitu coꝝ: ꝛ de eis q istũ assumerẽt.vel de ꝓlatis q hoc cõcedunt qꝛ tñ in ea dr: eisdẽ ꝑsonis.ꝛ alijs quibuscũqꝫ:ꝛc. ideo isti doc.extẽdũt ad oẽs adueniẽtes nouã.

3 ¶ Sed q̃rit qd dicendũ sit.ad dubiũ de quo fuit fa/cta magna.q.ꝛ ego fui sepe iterrogatus.s.Ferrarie ãs.1505. Et dubiũ erat tale. quidã mere secularis ac cepit ex se habitũ quẽ cõiter portãt heremite: ꝛ acce pit vnã domuꝫ extra ciuitatẽ.in qua domo recepit quosdã alios sub eodem habitu: ꝛ ibi habitabãt in cõi: faciẽtes sibi supiorẽ: ꝛ mẽdicabãt.ꝛ ipso institu/tore deficiẽte.succedebat aliqs coꝝ: ꝛ credo ꝙ pro/mitterẽt obediẽtiã ipi.ꝑ q̃rebat igit vtrũ inciderẽt. fuit tũc determinatũ p quoddã dictũ Bar.ꝙ si sta bãt vt mere seculares nõ incurrerent. secus si vt reli giosi ad hoc facit tã i.d.c.ne nimia q̃ꝫ i.d.c.vnico. q̃ꝫ in extrauagãti: semp fundat se sup religione.vñ si fecissent ꝓfessionẽ vouẽdo tria vota.dicerẽtur re/ligiosi.secus si nõ profitẽtur.ꝺ istis heremitis cõiter vtrũ debeãt dici religiosi. glo.i.c.nulla.93.di. ꝛ i.c. qui vere.16.q.1.tenet ꝙ sunt sub epo i cuius territo/rio sunt. Jdẽ videt velle Jnno.in.c.cũ monasteriũ: de dec.vbi dicit heremitã eẽ personã ecclesiasticã: ꝛ Archi.in.c.vnico: de exce.pla.lib.6.vbi etiã dicit ꝙ est religiosa persona. ꝯtriuꝫ tenet Lau.ꝛ Jo.de lig. super cle.per lras de ꝓben.sicut.n.tales ex vtero ma tris pcesserũt laici.ita ꝛ in eodẽ statu censendi sunt. ex quo nõ interuenit alius actus eos eripiẽs a iuris/dictione imperatoris. qui est duplex. videlicet rece/ptio ordinis ꝛ cõuersio ad aliquaꝫ de religionibus approbatis.vt in.c.fi.de reli. do.ꝛ.17.q.4. si quis: ꝛ.c.non dubiũ: de sen.exc.cũ similibus: ꝛ hoc dictuꝫ ẜm Pa.in.c.1º.de fo.ꝯpe.videt verius de iure. licet primũ equo.isti.n.heremite nõ habẽt certã regulã. nec sunt obligati ad standũ ibi.sed sola volũtate te nent: ꝛ sunt sicut locuste q̃ non habent regẽ.vt dicit glo.in pallegato .c. qui vere. vñ absurdũ videret ꝙ sola volũtate possint se eximere a iurisdictiõe im peratoris: ꝛ reddire quãdo volũt: ꝛ ꝓ hoc optime facit.c.duo sunt.12.q.1.ꝛ satis est ꝙ ꝯriũ iure nõ ꝓ/batur. De personis q̃ gaudẽt priuilegio clericali.ꝺ. casu.ꝑ.§.21.ꝛ duobus precedentibus: ꝛ tene vt ibi. De beghinis infra.c.casu.48.

Casus.36.qui ẽ decimus in lib.6.est in.c.q̃m: c de imu.eccle. vbi excõicant impediẽtes liti/gare in foro ecclesiastico coraꝫ delegato.vel quocũqꝫ alio iudice ecclesiastico: in his causis q̃ de iure.vel ꝯsuetudine possunt ibi exerceri: ꝛ ẽ ꝓpalis. excõicantur etiã dantes auxiliũ.ꝯsiliũ.ꝛ fauorẽ: nec debẽt absolui nisi prius integre satisfecerint tã iudi ci cuius iurisdictionẽ perturbarũt.q̃ꝫ parti. de iniu/ria.dãnis.expẽsis.ꝛ intereẽ: ꝛ si eẽt caꝫ verberatiõe eẽt papalis.vtꝫ.ꝺ.p pcus.s.excõicatio.6.casu.14.

1 ¶ Querit q: dr i tex.nullatenꝰ absoluãt nisi satisfece rint: ꝛc.qd si añ satisfactionẽ talis fuerit absolutꝰ. Uide.ꝟ.absoº.3.§.2º.ꝛ.ꝟ.lex.§.35.ꝛ.J.casu.41.§.1.

Casus.37.qui ẽ vndecimus in li.6.ꝛ pertinet c ad epm. est in.c.pro humani. de homi. vbi excõicant faciẽtes.vel mandãtes christianũ interfici per assassinos.2º receptãtes.vel defendẽtes. vel occultãtes: ꝛ si fuerit ꝓlatus.vel ꝑsona ecclesia/stica.icurrit ipsofacto depositionẽ a dignitate ordi/nis.honor.officio: ꝛ beneficio: ꝛ ꝯprehẽdit ẽt epos ẜ glo.ꝛ est mãdãs ab oĩ christiano diffidatus. nec requirit aliã sñiaꝫ postq̃ꝫ ꝯstiterit ꝓbabilr p sñiam declaratoriã: de quo .ꝺ.ꝟ.assassinus.§.1.

1 ¶ Nõ ꝙ pcutiẽs clericuꝫ.sic diffidatũ.nõ icurrit ex/cõicationẽ: ꝛ pñt i pune ab oĩbus occidi. Jdẽ.n.est bãnire.vel diffidare.qꝺ statuere vt in pune ab oĩbus possit occidi.vt nõ.C.de accu.l.reos qꝺ etiã i ꝯscia liceret.si fieret zelo iustitie.nec reqrit degradatio. si probabiliter. vt supra.

2 ¶ Nõ ꝙ i sũma pisanella dr.ꝙ isti assassini fuerũt ꝛ forte sunt.qdã ifideles.q ex qbusdã falsis opinio/nibꝰ qbꝰ fuerũt enutriti de facili mittebãt ad occidẽ dũ quoscũqꝫ xpianoꝝ.nõ curãtes si ob hº occidẽdi eẽnt.ꝯ quoꝝ pestẽ statuit. Jnno.4.istã decẽ.q̃ ẜ cõit opinãtes nõ extẽdit ad alios iterfectores: ꝛ pñt dici a scido.scidis.qꝛ scidũt aiaꝫ a corꝫ.ẜ Jo.de imo. nõ refert vtrũ sint sub dñio alicuiꝰ.vel sint fideles.ꝛ nõ.ẜ mdiꝰ dr ẜ Jo.an.ꝛ Archi.ꝙ habeat solũ locũ i certo gñe ꝑsonaꝝ ꝛ hº videt itellexisse Pis. Et q̃uis multi multa dicãt eẽ hº: qꝛ tñ ñ hñt valitatẽ ista sufficiãt.

3 ¶ Nõ i.ꝟ.mãdauerit.ꝙ ẜ glo.ẽt si reuocaret.re ite gra ꝛ nihil seqt.nihilominꝰ icurrit.qꝛ ex solo man/dato.iã ligatus eẽt. Et itelligit de his q mãdãt solũ occidi xpianos.secus si iudeũ. vel sarracenũ. Rece/ptauerit patẽter.vt differat. a seqnti.s.occultauerit. Et isti receptatores tãq̃ꝫ aggressores teneẽt. Uide.ꝺ. casu.2º.§.4.vbi declarat.quõ nõ ẽ alius casus fictio. in quo icurrat sine effectu. ꝯ Roselam.

Casus.38.qui ē.12.in li.6.ꝛ ꝑtinet ad ep̄m.est
c in.c.ꝑ.de vsu.vbi excōicant oēs ꝑsone singu
lares ecclesiastice.inferiores ep̄is. q̄ vsurarijs
publicis alienigenis ꝯcedūt domos ad fenus exercē
dū.vel nō expellūt de terris suis īfra tres mēses. vni
uersitas vero.vel collegiū.incurrūt iterdictū.si ꝑmit
tāt habitare i terris suis ep̄i vero vel supiores sñiaꝫ
suspēsiōis.vel si p mēseꝫ substinuerit terre coꝝ sup/
ponūtur ecc'iastico iterdicto. q̄diu ipi vsurarij ibi
morātur:ꝛ ipis expulsis remouet iterdictū. nec erit
nec relaxa°.qñ currat tp̄s istoꝝ triū mensiū dic fm
glo.ꝙ si ab vno audiuit de hoc dꝫ iquirere ꝛ scita
veritate tunc incipit currere. Et qlꝫ mensis fm glo.
in.c.q̄ sit de elec.li.6.tot dies habet quot habet ille
mensis qui currit tunc.

i ℭNō fm glo.i.ꝟ.alienigenas ꝙ nō extēdit ad in/
digenas.eo ꝙ nō est tm̄ scādalū.tm̄ alias puniendi
sunt:ꝛ dr̄ alienigena ꝑ eo q nō est de terris illi° do/
minij. ad cuius territoriū se trāsfert. iō si vsurarius
trāsfert se de vna terra ad aliā eiusdē dominij ime/
diati.nō hꝫ locū iste tex.cū sit igit penalis nō cōpre
hēdit illū q.vel eius pr̄.est ortus i illo dn̄io:ꝛ cōtter
doc.sequūtur hāc viā:ꝛ Fran.refert se hoc habuisse
a cōpositoribus hui° tex.tm̄ Jo.an.i nouella.videt
tenere.ꝙ si trāseat ab vna ciuitate ad aliā etiā eius/
dē dominij icurrat.sꝫ p° verius. Et nō ꝙ nō ē idē eē
sub eodē dn̄o ꝛ sub eodē dominio q: aliqñ sub eo/
dē dn̄o sunt diuersa dominia diuersoꝝ tituloꝝ pu/
ta regnū aragonie ꝛ granate.

2 ℭQuis dicat oriūdus de ciuitate. dic ꝙ ille dr̄ qui
ibi.vel vico ciuitatis illius ortus eū.ff.ad munici. q
ex.vico.vel ēt si pr̄ ei° ide originē duxit.ff.ad munici.
l.assūptio. Incola vero dr̄ q venit ad habitandū:ꝛ
ꝯstituēdū sedeꝫ.cū maiori pte fortunaꝝ suaꝝ i aliq̄
ciuitate.vel opido. dūmō habitauerit ibi spacio.x.
ānoꝝ.hoc ꝓposito:ꝛ ide nō recedat. Iste ꝓprie dr̄
ꝯhere domiciliū:ꝛ icolatū fm legistas. tm̄ fm cano
nistas.ex quo detulit res suas ad aliquē locū.cū ꝓ/
posito manendi.dr̄ adeptus domiciliū.

3 ℭUtrū iste tex.itelligat solū d̄ vniuersitate ecclesia/
stica:ꝛ nō seculari.qdā dicūt ꝙ itelligit de vtraqꝫ.
eo ꝙ loqtur generalr. Alij ꝛ meli° dicūt ꝙ itelligit
solū de eccl'iastica.pp.ꝟ.ibi.ceteruꝫ:ꝛ q: ē penalis.
Sed tamen nō fm Gemi.ꝛ Fran.ꝙ monitio req/
ritur anteq̄ laici cōpellantur.

4 ℭSecūdū Jo.an.i glo.si locās ignorat ip̄m eē vsu
rariū.ꝓbabilis ignorātia eū excusat.ex quo aūt scit
debet eū expellere:glo.sup.ꝟ.titulo: puta pignoris.
cōmodati:ꝛ hm̄oi.ꝛ idē si sine titulo:ubi allū eē per
mittit.sed si vēdit.vel donat.nō videt habere locuꝫ
ꝯstitutio.sed Goff.dicit idē esse in hoc casu.

5 ℭQue sint pene vsurarioꝝ max° publicoꝝ:ꝛ vtruꝫ
hec excoi°.habeat locū i locātibus iudeis vsurarijs
alienigenis.sicut de pena q̄ ponit.j.c.q̄q̄ꝫ: de testa.
ꝛ i de.ex graui.de vsu.vtrū habeat locū i iudeis:ꝛ

q excōicētur p istū tex. ꝛ q dicātur publici vsurarij.
vide d̄ oib°.j.ꝟ.vba.ꝑ.ꝟ.5.i.8.pena.ꝛ.j.casu.50.

Casus.39.q est.12°.in li.6.est in.c.vnico:de in
c iur.ꝛ dan.da.vbi excōicātur ꝯcedētes repsa
lias ꝯ̄ ꝑsonas ecclesiasticas. vel coꝝ bona.vel
si generalr ꝯcessas ꝑtextu cuius uis ꝯsuetudinis.ad
easdē referūt.seu extēdūt.nisi īfra mēseꝫ a die cōces/
siōis reuocēt:itellige si sūt ꝑsone singulares.vniuer/
sitas vero iterdictū icurrit.est ep̄alis.

ℭNō fm Archi.ꝙ extēdere ꝑtinet ad eos qbꝫ sunt i
ꝯcesse.sꝫ qd.si añ mēsem ꝓcesserūt ad actuꝫ.ꝛc.glo.
fm Ge.dicit ꝙ sunt excōicati. q: restitutio dꝫ fieri i
itegrū. Sꝫ qd si clericus q ē pn̄cipalis debitor.cu/
ius occasiōe sunt repsalie ꝯcesse.captus ē.an h dec.
habeat locū.ꝛc.hꝫ glo.ꝙ nō.cū idē grauat ꝑ seipo
ꝛ sic cessat rō tex. Ibi i qbus alius ꝑ alio grauat.tū
q: ꝯstitutio penalis.iō restringēda.qdā dicūt ꝯ̄triū.
ꝛ verius vt seq̄mur canonistas exponēdo tex.

ℭNō fm glo.i.ꝟ.ecclesiasticis.ꝙ ꝯphēdit clericos 2
tēplarios.hospitalarios.ꝯuersos:ꝛ deo deuotos.12.
q.1.duo:qrit vtrū per istā dec̄ corrigat.c.dn̄e nr̄.23.
q.2.vbi ꝯcedūtur repsalie qñ ciuitas vēdicare negli
git.qd̄ a suis iprobe factū ē.ꝛc.fm glo.ꝙ nō.sꝫ solū
statuit ꝙ pro delicto vel credito alteri°. ꝯ̄ ecclesia/
sticas personas cōcedi. vel extendi nō possunt.

Casus.40.ꝛ.13°.i li.6.est i.c.eos.de sen.exco.
c vbi ꝑ excōicātur illi q pp mortis piculū.aut
aliud ipedimētū legitimū. ab alio q̄ ab eo.
q° absoluēdi fuerāt de iure:absoluti. cessante postea
piculo.vel ipedimēto hm̄oi. se illis a quo cessantib°
his absolui debebāt q̄ cito comode poterūt. se cōtē
pserint p̄sentare.mādatū ipius sup illis ꝓ qbus ex/
cōicati fuerāt recepturi:ꝛ satisfacturi.pro vt iustitia
suadebit. 2° excōicant illi qbus cū a sede ap̄lica.vel
legatis ipius.absolutiōis bn̄ficiū.a qbuscūqꝫ senten
tijs ꝯsequunt.iniūgit vt ordinarioꝝ suoꝝ.vel alioꝝ
quoꝝlꝫ suscepturi penitētiā ab eisdē. se ꝯspectui re/
p̄sentēt:ꝛ passis iniuriā.seu his qb°pp hoc obligati
existūt satisfactionē exhibeāt ꝯpetentē. si hoc cū p̄mū
comode poterūt nō currauerint adiplere. Isti.n.sic
p̄mi i p̄ristinā excōicatiōis sñiaꝫ.ipsofacto.relabūt
vt i.d.dec̄.eos.i cuius p̄n° pꝫ ꝙ pp mortis piculuꝫ.
vel aliud ipedimētū quodcūqꝫ.ab alio q̄ ab eo ad
quē de iure absolō ꝑtinet excōicatus.absolui nō dꝫ.
si ad cuꝫ recursus haberi pōt. vel ipius copia possit
haberi.hec Pe.de pal.ꝛ q̄uis Inno.itelligat de ex
cōicatiōe pp iniectionē manuū violētaꝝ. sꝫ tamen
alios:ꝛ magis ꝯsonū tex.itelligit de oi excōicatiōe.
Ar.f.excipit illos casus i qbus dr̄ in sentētijs.ꝙ non
possit absolui nisi i mortis articulo. vtꝫ de sentētijs
q̄ i ꝓcessu curie sunt. In istis.n.solus papa absoluit
nisi i piculo mortis:ꝛ nō ꝓpter alia ipedimēta.

ℭNō ꝙ°ad istū.2m.casuꝫ.s.qñ absoluit a sede apo
stolica.vel ab eius legatis.cū iniūctiōe vt se p̄sentet:
ꝛc.ꝙ Pa.i.c.porro.de sen.exc.videt allegare.d.c.

tos.generaliter de oi absoluẽte:ꝛ remittẽte.q: par rõ: Jo.tñ mo.quẽ sequũtur dñi de rota. dicit ꝙ solum hꝫ locũ in papa:ꝛ legatis eius.q noiant i tex.q: pena:ꝛc. Pe.vero de pal. in.4.ponit vtrãqꝫ opinionẽ:ꝛ nullã ꝓpõit. Angelica.ꝟ.absolutio.3.§.15. sequit secũd.i.vnde si absolutos ab auditore si se non ꝑsentat nõ est excõicatus sed excõicãdus: ꝛ sic secũda opinio videtur verior.

2 ¶ Quõ qñ põt copia haberi illius.q põt absoluere. alius nõ debet se ipedire:ꝛ silr quõ non est eadẽ.de sentẽtijs:ꝛ alijs casibus reseruatis.ꝟ.absolutio ꝑ. .§.15. Ista aũt excoiᵒ aliqñ est papalis.aliqñ epal. sm ꝙ pᵒ erat.q: reincidit in similẽ:ꝛ intelligit tam de sñia iuris q̃ hois.vtꝫ i pn.d.c.eos.

3 ¶ Nõ ꝙ si ipedimẽtũ est perpetuũ nõ hꝫ locũ ista remissio.sꝫ Inno.i.c.q̃uis:ꝺ sen.exco.s.vt reicidat: Qualia sint ipedimẽta legitima.ꝟ.absoluto.2.§.5.ꝛ qd sit piculũ mortis.ꝟ.absoluto.ꝑ.§.15.adde ad hoc ꝙ piculũ mortis ẽ qñ timet hostẽ capitalẽ.vel ẽ obsessus.vel i manibus ꝑdonis.vel tyrãni.vel nauigaturus ẽ piculosa nauigia.vel patitur naufragiũ.vel iturus ẽ p loca piculosa.vel si icidat in ifirmitate ẽt ex q̃ nõ iminet piculũ mortis.vt podagra.vel quartana febris.vel inimicitia q̃ timeat i via.vel iopia.vt si ita paup ẽ ꝙ nõ possit habere expẽsas itineris nã nõ ẽ sibi ꝑapiẽdum vt mẽdicet.vel senilis etas. seu mẽbrorũ destitutiõibus ipeditus.si.n.senescat lꝫ forte videat ad subeũdũ labores.tñ q: piculosũ ẽ absoluet. Itẽ si teneret i vinculis. Ray.etiã dicit i sũma ꝙ de his q magne poᵉ sunt ita delicati. ꝙ laborem eũdi ad curiã nõ pñt subire.papa ẽ ꝯsulẽdus itimatis sibi circũstãtijs facti:ꝛ ꝑsone:ꝛ iuxta ipiᵘ ꝯsiliũ est agendũ.si tñ ois nõ pñt ire nõ requirit ꝯsilium. vide .d.§.5.ꝛ.d.15.ꝛ.14.

4 ¶ Nõ declarationẽ illius verbi : cũ comode põt ire ad eũ a quo erat absoluendus:ꝛc.in glo.pen.de.si qs suadẽte.ꝺ penis.vbi dicit Jo.an.sup.ꝟ.comode idẽ.de sen.exc.c.de cetero.vbi dec.dicit q̃citiᵘ oportunitatẽ habebit.qꝺ exponit ibi Hosti.i.cessante ipedimẽto:ꝛ aliqᵒ modico tẽpore idulto qᵒ sibi de necessarijs valeat prouidere:ꝛ per hoc pꝫ ꝙ nõ credit circa hoc absoluto sed iudex habebit hoc arbitrari. alias ipe absolutus excusatiõibus.frigoris. caloris: ꝛ his similibus.cõstitutionẽ illuderet.facit.c.cũ oli. de do.ꝛ ꝯtu.nec obstat ꝙ ꝺ occulta re.ꝛ aie piculo. q̃rit:ꝛ sic sibi credendũ.de homi.c.significasti:ꝛ fateor id verũ in foro penitẽtiali.de spon.c.tua.ꝛ quo ad vinculũ occultũ ꝯtẽdum. vñ ex quo sciaꝫ habet de mora.scire se debet excõicatũ. iudex tñ eũ nõ denũtiabit.nisi prius eo vocato per cõiecturas. si viderit illũ.cognitione super p̃missa sũmaria.l.ea.ꝑ. in fi.hec Jo.an.Archi. dicit ꝙ iudex arbitrabit cõsideratis oibus.dando etiã vnã diẽ pro septimana. pro quiete:ꝛ mẽsis dat ad pparandũ se .20.vero dies ad expectandũ:ꝛ hoc denotat lra ibi comode: ꝛ debet iudex benigne arbitrari : ꝛ sufficit huic lre. ꝙ non sit in negligentia ꝛ fraude: ꝛ dr cõtẽnere eo ipso.ꝙ cessante iusta cã. nõ se presentat.

¶ Nõ i.ꝟ.vt mãdatũ eius:ꝛc.ꝙ ad hũc finẽ debet 5
cõparere.s.vt mandatũ eius recipiat. nõ vt iterum absoluat :ꝛ debet satisfacere qꝺ intelligit iuxta proprias facultates:ꝛ ꝓpter hoc infer Archi. facultates quas ad vsum habet.ad hoc nõ teneri.16.q.6.c. vult pro quo facit de.nolẽtes.de here.ꝛ sufficit ꝙ se presentet.per procuratorẽ spiritualiter datũ ad hãc cãꝫ. sm ꝙ seruat curia.

Casus.41.ꝛ primus. in de.ꝛ epalis.qui est in
c de.vnica. de seq̃stra.pos.vbi excõicãtur oẽs qui sequestrationẽ.q̃ debet fieri p ordinariuꝫ loci.de beneficio nõ possesso pacifice. p triẽniũ integrũ.post sñiaꝫ diffinitiuã. ꝯ possessorẽ apud sedem aplicã.dũtaxat i petitorio.vel possessorio ꝓmulgatã.ipedire.vel fructus sequestratos q superfuerint oneribus tenẽtis sequestratũ.beneficiũ occupare ꝑsumpserint.a qua nõ absoluũtur nisi vsurpata restituãt ꝛ ipedimẽtũ remoueãt : ꝛ nihilominus si fuerit de litigantibus cadit a iure suo. nec obstat si de nullitate sentẽtie opponatur.

¶ Aliqua nõ in glo.ꝑ. in.ꝟ.vna sola:multo fortius 1
si plures:ꝛ in.ꝟ.ꝯ possessorẽ:si fert sñia pro possessore nõ sequestrat. Itẽ si inter duos.vel plures. petitores fert sñia pro vno. ꝯ reliquũ.vel reliquos.non fit sequestratio. Itẽ si fert ꝯtra possessorẽ.non tamẽ pro petitore.qui forsan ad priuationẽ agebat. non est locus sequestratiõi.3ᵒ in.ꝟ.diffinitiua.inter locutorias nõ habet locũ cõstitutio. 4ᵒ.ꝟ. super beneficio ecclesiastico.si ergo inter petitorẽ beneficij ꝛ possessorẽ esset.qõ.alia personalis vel alia realis diffinitiua pro petitore nõ cẽt locus constitutiõis .5ᵒ.ꝟ. triẽnio:ista duo requirũtur ne fiat sequestratio.s.ꝙ pacifice sit possessum:ꝛ triẽnio nõ incohato.sed cõsumato tertio anno.6ᵒ.ꝟ.ordinariũ.non distingit an ad illũ spectet institutio. nec ne. 7ᵒ.ꝟ.restitutis: non sufficit cautio de restituendo:ꝛ si fructus non extant episcoporꝫ extimatione.8ᵒ in.ꝟ. nullatenus: per istud verbũ videtur ꝙ absolutio cõtra hoc facta nõ teneat cui cõcordat.c.1.de sepul. In cõtrariũ videtur cũ hec forma sit a curia romana data:nõ ab homine.facit quod scripsi post Goff.ꝺ resti.spo. c.si.vide quod dicã infra de iur.Pa.c.ꝑ.ꝟ.inhibentes.ibi videt dicere ꝙ tenet talis absolutio. licet sit puniendus qui sic absoluit.remittit etiã ad nõ in.c. venerabilibus.de sen.exco.lib.6. ꝛ ibi dicit. ꝙ tenet iniusta absolutio. dũmõ habeat super hoc iurisdictionem. sicut etiã tenet iniusta excõicatio .xi.q.3.c. ꝑ.q: par ius:dominus etiã voluit soluendi ꝛ ligandi.de pen.d.1.uerbuꝫ.via supra.ꝟ.absolutio.3ᵒ.§.2. ꝛ supra casu.36.§.1.

C Asus.42. q ē.1°. epalis.i de.prima.de sepul.
vbi excōicanť oēs qui interdicti tēpore. i ca
sibus nō cōcessis a iure.vel excōicatos publi/
ce itellige de maiori fm Inno.in.c.sacris : de sepul.
aut noiatiz iterdictos.itellige a diuinis:ꝛ participa
tione sacꝛoꝝ.fm Pau.qꝛ iterdicti a iurisdictiōe.vel
ab aliquo officio.nō priuātur sepultura : vel vsura/
rios manifestos sciēter.sepelire ꝑsumūt.i cimiterijs.
nec debent absolui. nisi prius satisfecerint illis qbus
iniuria est facta ad arbitriū dyocesani.

1 ¶ Utrū ad incurrēdū dictā penā requirať .ꝙ locus
sit benedictus.R.fm Car.ibidē.ꝙ sic.qꝛ nō dꝛ cimi
teriū nisi per benedictionē.ar.c.nemo.de ꝯse.di.1.ꝛ
hoc verius. lz aliq teneāt ꝯriū. quoꝝ opinio pōt eē
vera.qñ locus diu habereť ꝓ bñdicto.lz in veritate
nō eēt.puta si fratres āpliassent claustrū vbi ē cimi
teriū:ꝛ illa ps addita remaneret. lōgo tēpore.non
benedicta.Extimať tñ bñdicta.sicut reliq̄.Qui sint
casus ꝯcessi a iure.v.iterdictū.4.§.xi.

2 ¶ Quis dicať publice excōicatus.R.d.ꝯdi.in.c.ex/
ceptionē.de excep.post Pa.ibidē.in glo.publice :ꝛ
post Jo.an.in ista cle.in glo.v.publice.facit longū
processuz.tñ ex verbis coꝝ ꝯcludiť ꝙ duplex est pu/
blicatas.s.iuris:ꝛ facti.pōt dici publicatas iuris qñ/
cūqz est facta sentētia p iudicē sedentē ꝓ tribunali.
pñtibus duobus.vel tribus:ꝛ hoc sufficit.qñ lex ipo
nit penā excōicato.dꝛ aūt publicatas facti. qñ sñia
est facta corā multitudine.vel publicata in ecclesia.
vel corā multitudine:ꝛ ista requiriť .qñ lex punit cō
uersantes.vel participātes.cū excōicato. vt est hic i
proposito.vñ si aliqs sit excōicatus etiā per iudicē
ꝑc.ꝛ ego nesciēs:ꝛ sepelirē nō icurro.qꝛ ꝯstitu°reqrit
sciaz.vt ibi tex.sciēter:lz q si sepeliēs sciret: quidā di
cūt ꝙ icurrit.secus si eēt occulta vtroqz mō.

3 ¶ Quis dicať noiatiz iterdictus.vel excōicatus.R.
fm Pa.i.c.lateranēsi:de ꝑben.ꝛ di.i fi.ꝙ vbi agiť
de icurendo penā ipo iure vt ē hic i ꝓposito. nō dꝛ
qd fieri noiatiz nisi exprimātur noia ꝓpria. qꝛ hoc
importat ethymologia huius verbi noiatiz.naz in
istis odiosis nō ē recedendū a ꝓprio significato. vt
in.c.statutis:de elec.li.6.nisi forte circūstātie sint ita
stricte.ꝙ teneāt ex toto vices nois ꝓprij.si vero non
agiť de icurēdo penā ipofacto. sufficit ꝙ aliquid
noietur per circūstantias.lz nō ita strictas.Uide ꝓ
isto ꝛ precedēti.v.vsura.1.§.4. circa prin.ꝛ.v.no/
torium per totum.

4 ¶ Quid si vsurarius manifestus.fecit cautionem.
R.Car.d.cle.ꝙ poterit sepeliri licite. nō aūt est idē
de testamēto. vt cōualescat.

5 ¶ Utrū hec pena liget solū tumulo iponētes.an cō/
comitātes.vel portātes.seu officiantes.R.Pau.te/
net ꝙ solū tumulo imponētes. Ste.tenet ꝙ oēs etiā
cōcomitās:Glo.dicit casuz dubiū.Angelica credit
nisi fiat fraudulēter ꝙ solū ponēs in tumulo cū mā
dantibus:ꝛ auctoritatē prestantibus. simul cū pre/
latis.dolose non prohibētibus. sed permittētibus:ꝛ
officialibus fm morē sepulture. tex. aūt dicit sciēter
sepelire ꝑsumūt.vñ nisi sciēter cū ꝑsumptiōe sepeliāt
nō incurrūt:ꝛ hoc copulatiue.de sepultura tēpore i/
terdicti.ifra.v.interdictū.5.§.xi.de sepultura here/
ticoꝝ.ś.casu.4.§.15.Et nō fm glo. ꝙ per istā clē.
cos:nō tolliť pena clē.epoꝝ.ꝯ prauil.li.6.vbi dicť
ꝙ si ꝯfecerint iterdicť eis ingressus ecclesie.

C Asus.43.q est.3°.in cle.religiosi.de deci.epi/
scopalis.vbi excōicanť .oēs religiosi admini
strationē.vel officia nō hñtes.habētes vero
officia.sunt suspēsi.ab officijs.qui decimas ecclesijs
debitas sibi vsurpant vel appropriāt aut q de ani/
malibus q̄ in fraudē ecclīaꝝ emūt ēptaqz vēditori
bus vel alijs ab ipis tenēda tradūt seu qui aialib⁹
familiarū.aut pastoꝝ suoꝝ.vel alioꝝ etiā aialium
imiscentiū eoꝝ gregibus.seu qui de terris quas tra/
dūt alijs excolēdas.decimas soluere non pmittunt.
aut ꝓhibēt.si post requisitionē factā ab eis quorū
iterest.nō destiterint ifra mēsem.vel ifra duos men/
ses nō fecerit sufficiētē satisfactionē ecclesijs de dā/
nis.hec nō extēdūť ad aialia.q̄ ipi religiosi habue/
rūt p eos.q vere se ꝛ sua obtulerūt q dr̄ oblati.

¶ Nō fm glo.ꝙ per hoc ꝙ dicit religiosi. pz ꝙ nō 6
habet locū in secularibus clericis.vel laicis. qui de/
linquūt in istis.Item in hoc ꝙ dicit quicūqz comꝑ/
hendit etiā feminas religiosas:ꝛ etiā religiosuz ad
secularē ecclesiā translatū nisi haberet beneficiū se/
culare vel administrationē.Itē in hoc ꝙ dicit eccle
sie debitas. patet ꝙ si decime deberētur nō ecclesijs
nō incidérent.Item in.v.donec.nō ꝙ indiget abso
lutione.nisi suspēsi.qꝛ de satisfactiōe posset dubitari.
non sic in suspensis ad tēpus determinatū. vel fm
glo.sufficit iudicis declaratio.super satisfactione.se/
cus esset in excōicatione.ꝛ non debent absolui ante
satisf actionē. Sed quid si predicēt licet non prohi/
beant tamen ipi nō soluūt decimas.quādo debent.
glo.ibidem.Pau.ꝛ Zen. dicunt ꝙ nō icurrūt.alias
eēnt peioris cōditionis q̄z laici nō soluētes.

C Asus.44.qui est quartus in cle.cupientes:de
penis epalis : vbi sic ait tex.Illos religiosos
qui aliqua vt audientes a decimaꝝ ecclesijs
debitaꝝ solutiōe retrahāt in sermonib⁹ suis.vel ali
bi ꝓferre ꝑsumūt.excōicatiōis sententie decernimus
subiacere ipofacto:hec ibi.vbi pz fz glo.ꝙ ad hoc
ꝙ icurrat.ꝑ reqriť ꝙ talia dicāt hac itētiōe vt retra
hāt audiētes a solo°decimaꝝ.2° ꝙ ille ꝺcime a qb⁹
intendūt retrahere sint debite ecclesijs. secus si alijs
quibuscūqz locis.vel ꝑsonis priuatis.3° ꝙ dicāt per
sonis audiētibus q̄ ex debito debeant soluere dictas
decimas. Illud ēt.v.ꝑsumūt videť significare ma/
litiā.secus igiť si surreptitie.vel ignorāter.Nō etiaz
ꝙ siue in sermonibus.i.ꝑdicationibus.siue alibi ꝓ/
ferāt.i.in priuatis locutiōibus habet locū hec pena
nō tñ ligat clericos seculares.vel laicos.

Casus.45.q est.5°.in de. capientes.de penis.
c epalis.vbi excoicatur oes religiosi q scienter.
pdicare.vel audire pfessionez psupserint.negligetia no purgata qn comode pnt.de pscia faciéda circa decimas.no soluetibus cofitetibus.vel audietibus pdicatione.vt soluat. Pro quo p sciedu q i.d.de.papis sub itermination maledictiois eterne. q i p° dnica.4e.z vlti° qdragesime:z i festis assensionis dnice.pethecostes.natiuitatis Jo.Bapne.assuptiois:z natiuitatis beate virginis pdicado populis si a platis ecclesiaru aut eoru vicarijs.vel loca tenetibus eorude fuerit regsiti audietes. expresse de solutione decimaru isormet. Ite q eode mo pfessores faciat psciaz pfitetib' q soluere no obmittat. q si post tale regsitione scienter post posuerint audietibus vel cofitetibus psciaz facere.de huiusmodi soluedis damus. ta diu ab officio pdicatiois.vel pfessiois. ipsofacto. sunt suspesi.donec pfitetibus.vel audietibus. no fecerint psciaz.si hoc ipm sibi dicedi comode facultate habuerint: z ideo hoc no faciedo predicado interim sunt excoicati ipsofacto.

i ¶ Secudo sciedu q ta ex tex.q ex glo. z doc.multa dicutur.ad declaratione hui' dec. p in.v.oes religiosi.q no icludit clericos seculares. vel laicos. nec etia religiosos.aliquo iure pcipietes decimas. vt3 i si.huius.§. Secudo i verbo scienter q si ex obliuioe. vel ignorantia dimittat.no icurrut. Tertio in.v.pdicare q eade est ro de pdicatore respectu audietu i illis festiuitatibus:z de pfessoribus respectu pfitetiu. q: tex.eode mo pcipit vtrisq3. Quarto i.v.negligetia no purgata q iste e ordo seruadus. alr no e locus pene. P° q isti pfitetes.vel audietes pdicatione teneatur.q: alr no cet locus faciedi psciaz:z sitr si no sunt in mora soluedi. Secudo q a platis.vel vicarijs.vel locu tenetibus. ipse pdicator.vel pfessor regrat.alias no ligat. Tertio q post regsitione.sint negligetes.isormare audietes.vel cofitetes.qn pdicant.vel audiut pfessioes. 4° post hac negligetiam sut suspesi ab officio pdicadi.vel audiedi pfessioes. 5° plati pprij sub pcepto debet sibi iponere graues penitetias.pp ista negligetiam: z peccat mortalr si no faciut q: e sibi pceptu.quo tn ad excoicationem no facit siue sic siue no. 6° ista suspesio durat quousq3 faciat psciaz pdictis.habedo comoditate. ita q si pdicat vel audiut cofessioes.postq3 habuerunt comoditate faciedi psciaz:z no fecerut.incurrut excoicatione:z no circa ista comoditate q si pdicat. vel audiut pfessione.post ista suspesione.no habita comoditate.no incurrat excoicatione.q: requirit copulatiue q habeat.comoditate:z no faciat psciaz: z pdicet.vel audiat pfessiones. ista etia comoditas debet ee talis.q no oporteat ipos predicatores.vel cofessores.multu discurrere ad hoc vt possint tale psciaz facere.puta q: pdicatores.no pnt aplius sibi loq in pdicatioe. vel pfessor no pot sibi loq nisi multu discurrat.de ista etia suspesione.no q e quoddam nouu suspesiois genus coiter.n.suspesus si ingerit se illi a quo e suspesus icurrit irregularitate.s3 hic icurrit excoicatione:z e ista suspesio ab officio solu pdicatiois.vel pfessiois. Et sm ar.f.sufficit facere psciaz principalibus domus q hnt soluere vt soluat sm q est cosuetu.vide.v.decima.§.5.z se.

Casus.46.qui e.6°.in de.p°.de sta.mo.epal.
c vbi excoicatur oes monachi: z canonici re/
gulares.q non habetes administratione curias principu itrant.vt danificet monasteria.vel platu eius. Et sm glo.duo requirutur ad hoc q incurrat p q itrauerint curia.2° q ca danificadi monasteriu.vel platu.lraz vero habere.vel no. puto no poderadu:hinc est q de lra plati intrans curia.si ad hoc intrat ligatus est. Ex solo igit exitu claustri ob hac ca3.s.vt ostedat no ligat. Ite ex quo itrauit ob hac ca3 l3 danu no itulerit.siue q: no potuit.siue q penituit ligatus e. Ite ex quo generaliter loqtur coprehedit oes monachos.ta albos q3 nigros. Secudu Car.z Lau.debemus hic accipe administratione.p perceptioe fructuu. teporaliu non spiritualiu. Sed qd si isti habetes administratione itrat vt danificet .Rn.no repi aliqué tagenté hoc dubiu ex vna tn pte q: pmittit no habetes administratione : zc. videt q ista pena no debeat ad eos extedi. qui hnt administratione. Aliam tn parte credo vera. q: qn ifert excoicatione. no refert se ad illa pcedetia.vn si itrat ca danificadi etia cu lra icurrit:z tn pmittit sine lra.ita dico in pposito.q3uis pmittat no habetes administratione.tn si itrant etia habetes. ca intentioe danificadi icurrut.

Casus.47.est.i de.p°.de statu mo.epalis.vbi
c excoicant monachi.q sine lra obteta abba
tu suoru.tenet arma itra septa monasterij sui.
No sm Pau.i.v.monachos. q no repetit:z canonicos regulares.vn videt q l3 lra excoicatiois.de qua.s.dixerat.arcetur in casu pcedeti. no tn in isto s3 cu loquat generalr videt oes monachos icludere.ta albos q3 nigros. etiam si vocetur monachi:z fratres. Angelica casu.58. dicit q intelligat solu de nigris s3 no pbat.io pm verius:s3 forte ex illo.v.fratres.posset aliqs dubitare q etia intelligat de alijs ordinibus.q vocant fratres.sic sunt medicates. sed pmu e veru.q: no min' pueniut canonici regulares cu monachis.q3 medicates : z tn no itelligutur canonici.facit. q:.s.fecerat mentione de canonicis:z no de fratribus.ad dictu Pauli.dicit q itelligit de monachis.qui vocatur fratres. No i.v.tenetes.q venietes deforis ad claustru.cu armis.no aio.tenedi.nec tenet ex delatioe.no videt ligari.q:.v.tenetes itelligit cu effectu. Ite no in.v.septa.q est clausura monasterii.qua no l3 egredi sine lra:z sic extra tenes.no icurrit.eode mo si teneret i alio monasterio.no suo. Item no in.v.arma : q noie armoru

intelligūtur ea q̄ cōiter sunt ad inuadēdū. vel defendēdū: si vero cēnt talia qbus possent vti. vt armis vel vt istrumētis. sic baculus: lapis: furcha: ⁊ hmōi. tūc talia sumūt significatū ab itentiōe deferētis ifra excoi°.6.casu.5.§.i. Sed qd si abbas psequeret odio mortali suos monachos: ⁊ imponeret iportabilia. nūqd poterūt arma tenere sine licētia. si aliis remedijs nō pnt se iuuare. R. fm Car. ꝙ pnt tenere sine pdicta pena .xi.q.3.c. iulianus.

Casus.48.q est .8°.i de.p°.de reli.do.cpalis. vbi ꝑ excōicanꝫ oēs statū beghinaꝝ assumētes: vel assumptū sectātes.2° excōicanꝫ religiosi q dictas beghinas souēt in eoꝝ statu: seu vt assumāt dictū beginatū dāt eis ꝯsiliū: auxiliū: vel fauorē. directe: vel indirecte. Nō ꝙ hec decr. nō icludit sorores tertij habitus pdicatoꝝ: ⁊ minoꝝ q̄ hnt regulā: ⁊ modū viuēdi. q̄ sunt approbata ab ecclesia: ⁊ hec ꝯstant mihi. nec etiā includit mulieres fideles. q̄ pmissa ꝯtinētia: vel nō pmissa penitētiā agere volūt: ⁊ in humilitate spū dño deseruire. i quocūqꝫ habitu. vt dr̄ i fine hui° de. Nō ꝙ iste beghine erāt q̄dam mulieres: vt dr̄ i tex. q̄ cōgregabanꝫ simul. nec obedientiā pmittūt: nec renūtiāt ppriis: nec ꝯfitenꝫ aliquā regulā approbatā ab ecclesia: ⁊ opiniōes fidei catholice ꝯrias itroducūt Fran. ꝺ za. q̄rit i ista de. An quodlꝫ coꝝ q̄ hic numeranꝫ .vꝫ pmissio obediētie: vel renūtiatio ppriorꝫ. aut pfessio regule. sufficiat ad hoc vt beghine nō tenerenꝫ: ⁊ dicit ꝙ non. q̄ntū ad duo. p° etiā si religiose viuerēt nisi pfitearenꝫ regulā: vel modū viuēdi a sede aplica approbatā. de voto. c. vnico. li.6. si tñ hnt regulā: vel vitam per papā approbatā. h° sufficeret. etiā sine renūtiatiōe ppriis: vt de dictis sororibus tertij hitus dictū est de inuentētibus nouā religionē supra casu.35.

Casus.49.q est.9°.i de.vnica: ꝺ ꝯsan. ⁊ affi. est cpalis. vbi ꝑ excōicanꝫ oēs sciēter ꝯhētes matrimoniū in gradibus ꝯsanguinitatꝫ. vel affinitatis phibitis.2° excōicanꝫ ꝯhētes cū monialibus.3° religiosi vel moniales vel clerici in sacris cōstituti. ꝯtrahētes matrimoniū cū qbuscūqꝫ.

1 ¶ Nō ꝑ. ꝙ in sex casibus hic expssis. tñ locū habet hec ꝯstitutio: ⁊ eius pena. vñ si qs ꝯhit cū cognata spūaliter: vel legaliter: vel ꝯ ipedimētū publice honestatis: vel cū maritata: vel iudea: ⁊ silib°. q̄uis peccet ⁊ matri⁰ nō teneat. tñ nō ē locus huic pene. Itē in his sex casibus nō ē locus pene. cū illicite ꝯhunt. si.n. licite vt ex dispēsatiōe pape. cessat culpa: ⁊ pena: nō incurrūt etiā si ꝯherēt solū spōsalia. nisi forte p copulā efficeretꝫ matri⁰. siłr nō icideret si ꝯtrahat cū ipubere. qꝛ sunt tñ spōsalia. icurreret tñ si ꝯheret cū pubere p vba de p̄nti. q̄uis nō cōsumaret.

2 ¶ Nō in. v. sciēter. ꝙ nō ligat ignorātes: ⁊ intellige ignorātia facti pbabiliter: ⁊ non affectata. puta qꝛ ignorabāt se eē ꝯsanguineos: vel affines. si vo ignorabāt ius nesciētes gradū. puta. 4ᵐ eē phibitū. non excusat: de re. iur. c. ignorātia. li.6. Si vero alter solus sciebat ille solus ligaꝫ. Sed qd si ꝯxit ignorans post tēpora aūt sciūt. R. ꝙ si imediate postq̄ certitudinaliter sciūt seperāt se iudicio eccłie. nō icurrūt. si vero iterū cohabitāt. vel ꝯhūt ꝺ nouo: vel nō ꝯtrahūt. si p̄ mō icurrūt. si vo 2° nō icurrūt. etiā si cognoscerēt se. qꝛ lꝫ peccēt. tñ nō faciūt ꝯ istā ꝯstitutionē. q̄ punit ꝯctū: ⁊ nō icestū. neqꝫ cohabitationē cui° signū qꝛ nō debent se separe sine iudicio eccłie. Sed qd si credebat ꝯhere cū ꝯsanguinea. vel affine: ⁊ tñ nō erat. nō incurrit fm vv. qꝛ iuentate nō facit ꝯ. Si aūt dispēsenꝫ ꝑ. ꝯsiderādū ē ꝙ oꝫ eos de nouo ꝯhere: ⁊ indigēt absolutiōe. vñ ꝯsiderāda sunt verba dispēsatiōis: vtrū per ea absoluātur: ⁊ ē. ⁊ nō ꝙ in 2° casu: ⁊ seqntib°. nō addiꝫ sciēter. qꝛ in eis non pōt psumi ignorātia. tñ credit Jo.an. ꝙ vbi cēt pbabilis ignorātia facti. excusaret: dat exēplū de ordinato in sacris i amētia.

¶ Nō in. v. matrimonialiter: qꝛ videꝫ ꝙ coactus ad ꝯhēdū. nō incurrit hāc penā: ⁊ ꝺ absoluta coactiōe certū ē. de ꝯditionali vero lꝫ tali q̄ cadere debebat i ꝯst. itē viꝝ: videꝫ ligari p.c. sacris: de his. q̄. vi. me. ve. si. sꝫ cū nō sit matri⁰ deficiente ꝯsensu: de eqtate videꝫ taꝫ n̄ ligari: sac. c. significauit: ꝺ sen. exc. h g o. 3

¶ Nō i. v. religiosi ꝙ itelligiꝫ de oi religioso pfessō tacite vel expsse i aliqua religiōe approbata. siłr de moniali. Itē i. v. sacris: itelligiꝫ de subdiaconatu: ⁊ supra qui sunt sacri ordines. 4

¶ Nouella in. v. excoi° ꝑ. casu. 43. §. si. q̄rit qd de sacerdote: vel alio q verba matrimonij pfert iter istos sciēter ꝯhentes: ⁊ de oibus coopantibus: ⁊ parētib° ꝯsentiētibus: ⁊ vicinis iteressentibus. an oēs hi ligētur: ⁊ dicit ipe ꝙ. q. ē pulcra. ⁊ noua: ⁊ p. R. distinguit: ꝙ aliquis pōt participaꝫ hmōi crimini tripłr. ꝑ solo participio i actu illo per quē icurriꝫ excoi°: ⁊ tales nō icurrūt. 2° nō solū coicādo. sꝫ etiā dādo: cōsiliū: auxiliū: vel fauorē: ⁊ tales fm eū incurrūt: ⁊ ad hoc alꝫ. Pa. i. c. nup. de sen. exc. vbi dicit. ꝙ lꝫ pdicti ex solo participio in actu illo nō sint excōicati. tñ ex alio capite incurrūt: vt si ꝯsiliū: vel auxiliū ipēdo circa verberationē. nā faciētēꝫ: ⁊ ꝯsentientē. par pena cōstringere dꝫ. d. c. nuper. 3° dr̄ qs cōicare mādādo. vel auctoritatē pstando: ⁊ tales sꝫ eūdē plus incurrūt q̄ ꝯhētes. de hoc i. c. mulieres: de sen. exc. vbi dr̄ i tex. eoꝝ auctoritate. vel mādato: alꝫ etiā glo. i. c. ꝑ. de officio: deleg. ⁊ alꝫ seipm. in casu. i7. hec ille. paucis itersecatis: ⁊ p certo. ista ē. q. noua eo ꝙ nullus doc. mouet eaꝫ hic: ⁊ est mirū ꝙ neqꝫ tex. neqꝫ glo. neꝙ alius videnꝫ. qđ cēt mirū si veniret i ppositū. qđ vero dicit i. 2°. ⁊. 3°. mēbro. videꝫ eē falsū. qđ pꝫ ꝑ. qꝛ i maximis penis: vt est excoi° nō dꝫ fieri extēsio maxime vbi nō est oio eadē rō. vt dicit Pa. i. c. deus qui: de vi. ⁊ ho. de. ⁊ i penis. ad silia nō arguimus. fm glo. i. c. i penis: de re. iur. li.6. vide supra casu .25. §. i. ⁊ per maxime vbi non currit fauor. Sed

cōtrahere.ꝛ dare ꝯsiliū multū differūt.nec apparet cuius fauore debeat extēdi. vñ ꝓ Pa.i.c.fi.de iur. ꝛ dan. Statutū faciēs mētionē de comitēte delictū nō cōphēdi opē pstātē.nā aliud ē ferre opē ad delictū aliud committere.ꝑ hoc ē tex.i.d.c.fi.vbi ista ponūtur vt diuersa:ꝛ optime facit tex.in.l.19 q opē.ff. de fur.ꝛ ibi Bar.ſʒ ſic ē ꝙ iſte tex.loqꝉ solū de ꝯhētē igiꝉ. Jtē ſm Pa.i.c.quāte:de sen.exc. ꝛ.d.c.mulieres.illādās:ꝛ coopans.nō icludiꝉ.in.ꝟ.faciēs:niſi iterꝑtatiue.cuius signū q: lex qñ punit facientē pena excōicatiōis.ſi vult punire dātē opē.vel ꝯsiliū exprimit.vt in iuribus alꝉ.pena aūt excōicatiōis nō debet extēdi ad nomē iterꝑtatiuū. q: nō ē oio eadē rō:ꝛ.d.Feli.i:d.c.mulieres in fi. adducēs multa ꝯcludit.ꝙ diſpoſitio requirēs actū psonalē. nō pōt ipleri ꝑ aliū:ꝛ ſic nō debeꝉ ſibi pena.q regrit oimodā rōēʒ eādē.ita in propoſito. Jtē vt nō doc.in.c.ſi cōcubine.nō icurrit alqs excōicationem ex pncipio. niſi cōicet in crimine dānato.poſtqʒ eſt excōicatus igiꝉ preterea ſi d ſe itelligereꝉ.i oi excōicatiōe vt pre ſupponit.d.determinatio:fruſtra exprimereꝉ i aliqbus.vbi excōicātur dātes auxiliū: ꝛc. Si.n.tex.voluiſſet hoc itelligere vtiqʒ exꝑſſiſſet:ꝛ ſic ſtabimus i regula cōi.vt solū icurrāt ꝯhētes. Ad ea q adducit nō eſt d.ſſiale reſpōdere. Nam oia debēt itelligi ꝙ agētes:ꝛ cōſentiētes:ꝛc. peccāt.ꝛ q: aliqñ magis. aliqñ minus.aliqñ equalr.ideo diuerſimode debēt puniri.Nō tñ ſequiꝉ ꝙ eodē mō ſint excōicati.niſi i iure exprimaꝉ: qđ aūt adducit de paciēte clericū: ꝛ dāte ꝯsiliū:ꝛc.ſʒ.ſm.e.Pa.i.d.c.quāte:ꝙ hoc ſit fauore religiōis.rōe cuiꝰ.c.ſi qs ſuadēte:dʒ largiſſime interꝑtari.vt i noie faciētis icludaꝉ etiā coopās. ſecus eēt cōiter:ꝛ maxime in iſta vbi interꝑtatiuus itellectus nō icludiꝉ i ꝓprio.vt dicit idē Pa.i.d.c. quāte:quidā addūt ꝙ icurrit quis dādo ꝯsiliū: ꝛc. vt ꝑmaneat in illo crimine puta pſuadēdo ꝙ a tali matrimonio nō recedat:ſed etiā ꝯ hoc eſt glo.in.c. cle.in.ꝟ.ſcīēter:vbi dꝛ ꝙ illa cle. nō punit cohabitationē.ſʒ ꝯcꝛā nō igiꝉ dꝛ pticipare i crie i qº icurrit.

Aſus.50.qui eſt decimus in cle. pª.de vſur. c [C]ꝯpalis:vbi ꝓ excōicāꝉ ꝑpoteſtates.capitanei. ꝯſules.iudices.cōſiliarij aut alij quis officiales.quarūcūqʒ cōitatū.qui faciūt ſtatuta. ſcribunt. vel dictant.ꝙ vſure ſoluātur.aut ꝙ ſolute. nō reſtituātur.cū repetūtur.2º excōicātur qui ſciēter iudicare ſm illa ſtatuta pſumpſerit. 3º ſi ꝑdicta ſtatuta hactenus edita. de libris cōitatū ipaꝝ.nō deleuerint.ſi habent poteſtatē ſuper hoc.ĩ.tres mēſes. itelligē tam de poteſtate iuris.qʒ facti. ſm glo.ꝛ Car. ibidem.4º.quicūqʒ predictoꝝ pſumentes obſeruare pꝛedicta ſtatuta.ſeu ꝯſuetudines.effectū coꝝ habentes.quoquomō.ſed alij a ꝑdictis ſeruātes talia ſtatuta nō ſunt excōicati.ſʒ Car.ibidē.ſimiliter cōitas nō incurrit.c.romana.e.lib.6.

¶ Nō in.ꝟ.officialis.ꝙ his qui ſcribit.vel dictat.vt i incidat in penā pꝛedictā opoꝛtet hec faciat tāqʒ officialis.ſm Pau.aliter nō ligareꝉ.ſimiliter nō ligaꝉ ſcribens ſententiā ꝯfoꝛmē ſtatuto.etiā officialis.niſi poneret tenoꝛ ſtatuti in ſentētia. Jtē nō in.ꝟ.ꝯſules ꝙ ſunt noia generalia officialiū.ſm varias locoꝝ cōſuetudines ꝛ q: oia nō poſſunt ſpecificari ſubmittitur clauſula generalis.vt ꝯꝑhēdat oēs quocūqʒ nomine cenſeātur. Jtē nō i.ꝟ.cōſiliarij ꝙ itelligiꝉ d doloſe aliqd opās.ē.caſu.ꝓ.§.37.ꝛ caſu. 2º.§.5.

¶ Nō in.ꝟ.ſtatuta.ꝙ intelligūtur.de bnōi de quibus ſupradixerat.q.ſ.exigi. ꝛ ſolui vſuras cōcedūt. vel ad ſoluēdū debitoꝛes cōpellūt.vel grauia onera imponūt.vſuras repetētibus.ſicut ſi eſſet ſtatutū ꝙ vſuras repetētes in foro eccleſiaſtico.per poteſtatē coganꝉ vſurario mutuare tantā pecuniā : ꝛ tanto tēpoꝛe qʒto tenuit repetēs pecūias vſurarij. vt ergo locus ſit pene . neceſſē vt ſtatuto caueatur ꝙ vſure ſoluātur. vñ nō ſufficeret ſi ſtatuto caueretꝉ ꝙ vltra duos denarios pro libꝛa nō ſoluaꝉ i mēſe.q: ſupꝛa illā ſummā ꝓhibēdo.nō videꝉ per hoc vſqʒ ad illā ſummā cōcedere.ſʒ Pau.ꝛ Jo.an.qʒuis aliqui dicant ꝯtrariū.ſʒ poſſent cōcoꝛdari vt illi itelligāt qñ ſit in dolo.ſ.ꝙ intēdūt ſibi ꝯcedere vt recipiāt iſtos duos.pꝛimi aūt itelligūt qñ iā pſupponūt ꝙ faciāt vſuras:ꝛ volūt ꝓhibere de maioꝛi.nō tñ concedere de minoꝛi.vtrū hec pena teneat quo ad iudeos.ꝟ. vſura.ꝓ.§.5.in.8.pena.ꝛ aliquid caſu .38.

Aſus.51.qui ē.xi.in cle.cupiētes.de pe.ꝯpaꝉ. c vbi ꝓ excōicanꝉ oēs religioſi mendicātes. q loca de nouo accipiūt ad habitandū.2º ꝑdicti qui accepta loca hucuſqʒ mutant.vel trāſferunt in alios:quouis titulo. Uide aliqd.ē.caſu.35.

¶ Nō pꝛimo in.ꝟ.loca.ꝙ lʒ ſit nouū qđ fuit dſtructū:ꝛ poſtea reficiꝉ.vt nō.18.q.2.c.de monachis.tñ ſm Car.hic.nō prohibeꝉ loca deſtructa reficere.limitat Pau.verū. niſi ipa loca deſierint eſſe de coꝝ dominio.ꝛ poſtea ex nouo iure acquiſierūt.eodem mō dꝛ de eo qui augumētat. loca iā capta. ꝙ non incurrat.q: aliud ē augumētare.aliud de nouo capere.facit.c.ſi.de ꝯce.pꝛeb.li.6.ꝛ.c.ꝯſuluit:de iude. Jdem dicendū eſt de monaſterijs q fuerunt deſtructa.vel fratres expulſi poſtea reddeunt: ꝛ habet locū iſte tex.etiam in feminis. ſm Lap.Abb.

¶ Notandū ſm Ge. in .c. cū ex eo.de excep.ꝓ.li.6. quē ſequiꝉ Pe.de ancha.ꝛ Lap.abb. in cōſi.188. ꝙ loca capta ante cōciliū.de quo in.d.c.cum ex eo. nō poſſunt dimittere.aliter ſunt excōicati.per.d.cle. cupiētes.ſed capta poſt illud cōciliū poſſunt dimittere.facit littera in.d.c.cū eo:ꝛ in.d.cle.ꝟ.hactenus vſqʒ nūc : ꝛ de facto accidit Bononie de fratribus minoꝛibus.ſm Ge. qui mutauerunt ex vno loco in aliū:ꝛ determinatū ſunt ꝙ ille tex. nō habebat locū quo ad mutationē.niſi de acquiſitis ante illud.cō/

cliū: ꝛ similiter de dimissione. vel venditione: ꝛ sic
ille tex. solū habet locū in duobus. s. p̄ in locis de no
uo acquirēdis: ꝛ similiter .2°. de locis acquisitis añ
illud. c. mutādis. vel dimittendis. Itē nō q̄ tex. pro/
hibet ſm Pe. de ancha. nouū ꝯuentū capi. vel locū
permutari ad habitandū. q̄ sit propinqua habita
tionibus hominū: ꝛ p̄ hoc patet q̄ captio domūcu
laruȝ. vel mutatio eaꝝ quas mēdicātes capiunt ad
stādū pro trāsitu. vel pro infirmaria: ꝛ hmōi non
cadit sub dicta ꝓhibitione. hec probanť. in tex. d. c.
cū ex eo. nec intelligiť de habitāte solitarie in deser/
to. Uide aliqd. ṽ. dispēsatio. §. 13. casu. 8.

Casus. 52. qui est. 12°. in cle. prima de sen. exco.
c vbi excōicanť oēs religiosi. etiā mendicātes.
qui interdictū positū a sede apostolica. vel a
locoꝝ ordinarijs. qd̄ matrix. vel cathadralis eccle/
sia seruat: nō seruauerint. Idē dic de cessationibus
generalibus a diuinis: ꝛ ligat hec pena etiā si iter/
dictā sit nullū: ꝛ similiter ſm glo. intelligiť de inter/
dicto a iure. puta canō ponit iterdictū ciuitati q̄ i/
secuta fuerit epm̄. vt. c. felicis: d̄ penis. §. ciuitas. li. 6.
Nō sequiť tn̄ ſm glo. q̄ si matrix ecclesia nō seruat
ꝛ sit seruādū. q̄ religiosi nō debeāt seruare. quādo
sciunt illud eē seruandū: de qua scia vide. ṽ. iterdi/
ctū. 3°. §. i. Et quādo matrix non seruat: ꝛ religiosi
sciunt esse seruandū. tūc nō incurrūt penā istā sȝ in/
currūt alias q̄ sunt in iure: ꝛ ecōtra. si nō esset seruā
dū: ꝛ matrix seruat: ꝛ religiosi nō seruant. icurrunt
penā istā: ꝛ nō alias q̄ habētur de exco. pla. c. si. ꝛ d̄
paul. c. epoꝝ. lib. 6. vbi habetur q̄ clerici seculares.
ꝛ religiosi sunt suspēsi. Itē est eis iterdictus igressus
ecclesie. Itē sunt irregulares: ꝛ inelegibiles actiue ꝛ
passiue. d̄ quibus infra. ṽ. interdictū vltimo p̄ totū.
Nō tn̄ q̄ fratres ordinis predicatoꝝ cōgregatio
nis Lombardie habent gratiā a Leone papa. x. q̄
qn̄ matrix ecclesia nō seruat ipi nō teneť seruare.
i ¶ Queriť quid iuris si interdictū sit positū ab aliq̄
persona particulari. q̄ hoc possit speciali cōsuetudi/
ne. Pau. dicit q̄ nō habet locū hec cle. cū talis non
faciat auctoritate pape. nec sit ordinari⁹. ex hoc vi/
detur q̄ si ex cōsuetudine haberet ordinariā q̄ etiā
pōt esse. c. cū cōtingat: de foro cōpe. locus esset huic
cle. ꝛ hoc videť verum. nā tex. nō loquiť de interdi/
cto lato a diocesano. q2 tūc solus epo intelligereť: d̄
vi. ꝛ ho. de. lib. 6. sȝ de ordinario: ꝛ sic sufficit q̄ ha
beat ordinariā. Ideȝ dic de legato apostolico. q̄ si
habet mandatū pōt. alias secus. sicut in delegato:
quādo aūt dať mandatū spāliter. ad interdicendū.
est potius minister q̄ȝ delegatus de offi. dele. c. si. ꝛ
tunc dr̄ facere auctoritate pape. quidā tn̄ dicunt q̄
semper dr̄ facere auctoritate pape p̄ᵐ videť magis
ꝯsonū tex. Itē in delegato ordinarij daꝝ est. q2 non
videť positū per ordinariū. nisi spāliter de hoc ha/
2 beat mandatū. tūc. n. dr̄ fieri auctoritate ordinarij.

¶ Queriť quā vocemus matricē Pau. ꝛ Io. an. dr̄
cūt baptismalē. vel loci maiorē. q̄ ideo dr̄ matrix q2 1
regenerat per baptismū: ꝛ sic cathedralis per bapti
smū in ciuitate. ꝛ matrix in alio loco. q̄ in hoc equi pa
rātur. alias nō haberet locū nisi i ciuitate. nec curo
vtrū matrix ecclesia sit religiosis subiecta. q° ad ali/
qua tēporalia. vel spiritualia: ꝛ si in loco nō ē aliq̄
cathedralis. vel matrix. q2 forte est in alio loco. vel
ibi sunt plures equalr̄. suis parochianis baptisma:
ꝛ alia sacramēta ministrātes. tūc distinguendū. q2
si oēs ille seruāt. locus ē huic pene. si vero alique ser
uāt aliq̄ nō. tūc nō ē locus pene. dr̄ aūt ecclesia ma/
trix. q2 muroꝝ ambitu ē cōprehēsa in qua celebrať
cōtinue apertis ianuis. siue per platū. siue per capi/
tulū totū. vel partē. siue p̄ alios clericos ecclesie. non
est locus ibi pene ꝛ addit Pau. puto tn̄ q̄ si i ma/
trice ecclesia celebrať ab aliqbus extraneis inuitis
platis ꝛ capitulis q̄ nihilominus sit ibi locus pene.
Idē etiā dicit q̄ si ecclesia metropolitana seruat. nō
tenētur illi de prouincia seruare. sed illi de ciuitate
metropolitana: ꝛ si in vna ꝓuincia aliqui seruant.
aliqui nō: tenētur illi vbi seruať. secus alibi. Quid si
eps mādat seruari interdictū: ꝛ capitulū mādat vel
facit ꝯtrariū. ſm Zen. magis obediēdū est epo. De
pena sepelientis interdictos supra casu. 42.

Excomunicatio. 6. de his q̄ sunt i processu cu/
c rie. sȝ ordinē quē tenet. d. ar. s. 3°. pte tit. 25. c.
72. Et p̄ excōicat oēs hereticos. de quo. s. ṽ.
excoī°. 5. casu. 4. 2° excōicat oēs qui in terris suis pe
dagia noua iponūt. de quo supra casu. 19. 3° excōi/
cātur oēs falsarij de quo supra casu. 5. 4° excōicat
piratas. de quo supra casu. 25. casu. 5. 5° excōicat
oēs christianos. qui equos. arma. ferrū. lignamina:
ꝛ alia prohibita deferunt saracenis. turcis. ꝛ alijs
xpi nois inimicis. quibus christianos impugnāt: ha
bes etiā in. c. ita quorūdā: ꝛ. c. ad liberādā. de iude.
ꝛ sara. vbi etiā excōicat eos q̄ galeas. vel naues eis
vendūt. vel quicūq̄ in piraticis sarracenoꝝ nauib⁹
curā gubernationis exercent. vel machinis aut qui/
buslibet alijs. aliquid eis impendūt. cōsiliū. vel auxi
liū. in dispendiū terre sancte. Et ſm Pa. in. d. c. ita
quorūdā. 2° nō. icurrunt triplicē penā. p̄ sunt excōica
ti ipso iure: ꝛ nō q̄ ſm iura cōmunia est epalis. vȝ
per iura alľ. per extrauagātes vero Gregorij. 9. Ni
colai. 4. Cle. 5. ꝛ Bonifacij. 8. est papalis. in quib⁹
excōicātur omnes portantes quascūq̄ merces tēpo
re guerre in Alexandriam. vel ad terras subiectas
Soldano. vel ad terras Egypti: ꝛ ibi imponūtur
multe alie pene. sed ſm Angelicā. ṽ. excōicatio. 5.
casu. 21. hodie nō ligant. q2 in prohemio lib. 6. sunt
reuocate nec sunt ſm eū postea renouate: ꝛ sic ſm
eū remanet. q̄ sit papalis. per processum curie: sed
sȝ Sil. ṽ. sarracenus. §. p̄. ꝛ sȝ. d. ar. s. vbi. s. c. 30.
sūt renouate post li. 6. p̄ cle. 5. i extrauagāti q̄ incipit.

Multa mētis. in ti. de iude. vbi renouātur oia que poncbat Micho. quā forte nō vidit Angelica dicit etiā q Bonifacius. 8. postq̄ cōpilauit.6.inouauit easdē in extrauagāti q̄ icipit ꝯ:⁊ sic pꝫ q ē falsum q nō sint renouate:⁊ sic remanet papalis etiam de iure extrauagātiū. Secūdo priuari debēt oibus bonis p ꝯfiscationē. Tertio efficiūtur serui capiētium. Quarto papit i.d.c.ad liberādā. vt per oēs vrbes maritimas.i.adiacētib⁹ mari publicētur:⁊ fꝫ Feli. in hmōi festis sniā inouaī publice. Et fꝫ eūdem est sniā ab hoie:⁊ etiā illa q̄ est p processuꝫ:⁊ .2ᵃ.excoi° aliqd facit.nā excoi° hꝫ triplicē effectū.s.priuationē a deo per declarationē q̄ fit p primā excōicationē: ⁊ ꝯfirmationē q̄ fit p secūdā nā cū maiori difficultate surgit:⁊c̄.hec Feli. Quinto nō absoluāt nisi totū qd̄ ex cōmertio tā dānato pceperūt:⁊ tātūdeꝫ de suo i terre sancte subsidiū trāsmiserint. vel pena corporali castigētur. De iure ciuili capite puniūtur cū ꝯfiscatiōe bonoꝝ.l.f.C.q̄.res.aspor.nō debet. fꝫ.d. cle.sunt ifames:⁊ itestabiles.nec aliis succedeī pnt. nec ad offi° admittunī:⁊ nō q an executionē istaꝝ penaꝝ dꝫ pcedere snia declaratiua.ꝭ.assassin⁹.§.i.

1 ¶ Noie armoꝝ veniunt vt ex diuersis iur.bus dicif fustes.lapides p machinis. secus de his qui sunt p edificijs. Itē lorice.scuta.archus. sagite. gladij magni tella.fustes: ⁊ forte posset dici illa q̄ cōiter sunt pro vsu offendēdi.vel defendēdi se. ⁊ nō p alio vsu veniūt.noie armoꝝ:⁊ ista phibētur siue ex intētiōe offendēdi portenī siue nō fꝫ Pa.post Jo.an.⁊ glo. i.d.c.ita quorūdā:⁊ etiā tēpore pacis.q: pnt ex eis q̄c̄.q̄uis quidā dicāt q tēpore pacis requirif itētio vt offendātur ad hoc q incurrant: ⁊ videī ad hoc facere tex.i.d.c.ita quorūdā.sed p⁹ tutior. Illa vero qb⁹ possumus vti p armis:⁊ p alio vsu.puta p istrumēto dnr arma ex itētōe vtēdi his p armis ꝯfēsionis.l offēsiōis alias n.vt pōt notari i de.ne.i agro. de sta.mo. De quo supra excoi°.5.casu.47.circa fi. Et iō gladius ad icidendū panē nō venit noie armoꝝ.fm Pa.i.c.clerici.el ꝭ.de vi. ⁊ ho.cle.

2 ¶ Quid veniat noie ferri. dic q accipif ferrū generaliter. p facto vel infecto.sub quacūqꝫ forma.p qd̄ possent pugnare.vel se munire:secus eēt de brochcij. vel sitibus. Hec pbanī i.l.f.C.q̄ res expor.nō de.

3 ¶ Quid noie lig°mia.R.q itelligif qd̄cūqꝫ lignū p qd̄ naues.galeas. aut alias machias possent facef ad ipugnādū.vel ꝯfendēdū se ā xpiāis.sec⁹ ꝯ alijs.

4 ¶ In noie phibitoꝝ.itelligūtur.oia quibus possint xpiani ipugnari. vel ipi infideles ne impugnētur a christianis muniri.q̄ oi tēpore phibenī:⁊ iueniunī quatuor expssa.s.ferrū.arma.eq. ⁊ lignamina. sitr q̄cūqꝫ victualia.vel meramonia tēpore guerre.cuꝫ eis habite ab aliqbus christianis legitime. Tēpore vero pacis meramonia q̄cūqꝫ:⁊ victualia. nō sunt prohibita eis deferri. nisi i dispēdiū xpianoꝝ fieret puta q: timētes de guerra muni āt se: vel vt inuadāt christianos.ar.c.significauit:de iude. Sed qd si ipi infideles nō acciperēt maius comodū:sꝫ citius christiani acciperēt maius comodū.vt puta ex talibus pecunijs magis se iuuarēt xpiani q̄ se iuuēt ifideles ex illis mercibus.imo vt nunc accidit rex hyspanie ꝯcedit suis vt portēt p dictā cāꝫ:vt dr:v.delī q tūc nō icurrāt.ar.d.c.significauit:q: tūc nō accipiūt comodū ꝯ xpianos.imo tēporibus istis videtur habere ipi ifideles maiorē habundantiā coꝝ q̄ sunt nec°. ad ipugnādū q̄ꝫ habeāt ipi xpiāi. Nō etiā fꝫ doc. in.d.c.significauit q p redimēdis captiuis etiā tēpore guerre pnt portari iste merces itellige solū pro redimēdis.i.tantū quātū idigēt p redimēdis:⁊ de alijs nō phibitis nō est dubiū iter doc.de prohibitis vero fm Inno.⁊ Hosti.idē est iudiciuꝫ quod possit teneri post factum.

5 ¶ Quid itelligif .qn̄ dr tēpore guerre.R.q dr quādo aliquis xpianus princeps. vel auctoritate principis.vel pape facit cū eis bellū. quo ad illū dominū: puta soldanū.vel turcū.nō quo ad alios dn̄os ifideles.nisi eēnt illi in subsidiū. Sed quid dicemus ad quoddā argumentū qd̄ faciebat quidā doc. Ianue dicēs q fꝫ Bar. ⁊ legistas.semper ē bellū iter christianos ⁊ infideles:⁊ sic semp sunt phibite oēs merces:⁊ quicūqꝫ portat possunt expoliari:⁊ efficiūtur serui capiētiū.vt dictū est i principio:⁊ de facto tūc acciderat casus q quidā Ianuēsis acceperat quādā nauē cuiusdā hyspani sub isto pretextu: ⁊ sic agitabaī .q. vtrū deberet restituere .R.stādo in declaratione data:⁊ pro certo faciēda ē distinctio de tēpore guerre.⁊ pacis.vtꝫ per doc.i.d.c.significauit: vbi Pa.expsse tangit istam distinctionē.vn̄ dō ad dictū Bar.q posset eē verū q̄tū ad bellū habitiuale.ita q semper ē bellū.i.semp habēt cāꝫ faciēdi vt semp possent facere:sꝫ qn̄ doc.faciūt istā distinctionē intelligūt ꝯ bello siue guerra actuali.cū illo dn̄o vt dictū est. Itē pōt argui q: in extrauagāti cle.5.q̄ incipit:Multa mētis in tit.de iude. q̄ fuit post.6ᵐ. ⁊ ex ꝯsequēti tenet:dr q oēs portātes q̄cūqꝫ meramonia i alexandriā.vel alia loca sarracenoꝝ terre egypti.ibi nō distinguif. de tēpore pacis. ⁊ guerre sitr inter phibita ⁊ nō phibita.ergo videī q iste distinctiōes nō valeāt.R.q vt credo tenēdū sit q tēpore guerre eo mō quo dictū ē.s. quo ad illū dominū cū quo habeī guerra vel treuga sint phibita oia q̄ faciūt in comodū illoꝝ ꝯ christianos:tēpore vero pacis.i.cū alijs cū quibus nō hn̄t guerrā prout ē declaratū pnt portare alia pter illa prohibita.s.arma ferrū equos ⁊ lignamina ad id qd̄ dr de extrauagāti.R.q itelligit de portātibus prohibita eo mō quo declaratū est. Quidā dicūt q quo ad terras soldāi q occupat terrā sanctā nūq̄ lꝫ mittere.q: sēp ē guerra ꝯ eos p quādā extrauagātē q̄ i isto nō distiguit.

6 ¶ Sed qd ē q Ianuēses.Veneti.hyspani:⁊ multi alij nauigāt ꝯtinue etiā tēpore guerī.⁊ portāt istas

merces. R. q multi hñt privilegia vt possit portare nõ phibita oi tẽpore. vñ vidi vnã extrauagantẽ Ni colai datã.1407.in.qua pcedit Januẽsibus ꝛ ripa riẽsibus q possint portare oẽs merces libere preter arma ꝛ alia phibita. dũmõ i recessu.vel imediate post aduentũ.principales nauis.vel alterius vassli iurẽt in manu sui epi q nõ in fraudẽ faciunt ꝛ hoc per centũ annos qđ quidẽ tẽpus iã est finitũ. Item anno.1471. Sixtus.4.de mẽse decẽbris cõcessit viue vocis oraculo ciuibus Januẽsibus:ꝛ suis subditis. ac districtibus.licentiã de cetero negotiãdi cũ ifidelibus oibus:ꝛ presertim turcis.etiã qñ cũ ipis bellum gerit actualr.nõ tñ de rebus phibitis.excepta sartia illa.siue sune.quã mauris i Alexandria:ꝛ Egypto.ac aliis locis maritimis ifideliũ. pro necessitate dari oz a nauibus eũtib᷑ ad portus suos.vel sit ex berba vel canapa: qđ p bullã i scriptis dare noluit ne ceteri christiani ꝛ italici hoc ĩtercẽt q nemini cẽt cõcessurus nisi illi ciuitati pp necessitatẽ negotiationis:ꝛ vt res pertinẽs ad ɔsciaꝫ iussa est registrari. per cãcellariuꝫ:ꝛ absoluit eos qui vsqꝫ ad illud tps incurrissent.hec licẽtia extracta fuit a venerabili patre fratre Bernaba gentili de Janua ordinis pdic. ex li. Nicolai de credẽtia cãcellarij ãno.1472.die.5. aprilis. Julius etiam.2°.1504.concessit Januẽsibus ad centũ annos.vt possint portare spẽes.stagni.eris: rami.plũbi.electri seu octõis ad oẽs ptes infideliũ: verisilr etiã est q alij.s. Ueneti hyspani ꝛ alij habeant siles gratias q̃ essent ɔsiderande.

7 ¶ Utrũ portãtes ferrũ arma ꝛ alia phibita.de vna terra sarracenoꝝ ad aliã.vel sarracenos cũ armis suis.vt puta de marica i Alexãdriã.sint excõicati. R. q nõ.nisi hoc fiat i dispendiũ christianoꝝ. sicut declarauit Sx.9.in extrauagãti q̃ incipit.postulastis: ꝛ q̃uis hec sit reuocata quo ad excõicationẽ. sua tñ declaratio tenet.

8 ¶ Quero qd de his q exercẽt gubernationẽ i pirraticis nauibus sarracenoꝝ. R. q si exercẽt ɔ̃ christianos.sũt excõicati:ꝛ nõ debẽt absolui nisi soluãt:ꝛc̃. vel ɔueniãt i curia: si vero exercẽt ɔ̃ alios infideles. sꝫ.d.an.de butri.i.d.c.ad liberãdã.sunt sꝫ aliquos excõicati qr docẽt eos i pirratica arte.q̃ poterũt postea christianos ipugnare.vñ alr cẽt de aliis simplicibus nautis.qui non docent:ꝛc̃. Inno.tamen tenet cõtrariũ quãdo cõtra alios.

9 ¶ De canapa.picce.stupa.ꝛ clauis minutis. declarauit Sx.9.i.d.extrauagãtibus q nõ cõtineñ noie phibitoꝝ.vñ ɔcludebat q si portabãt ad ipugnandos christianos. vel i dispẽdiũ terre sãcte icurrebãt p.d.c.ad liberãdã.alias nõ:de lignis paruis si portẽtur p galeis:ꝛ silib᷑ icurrũt.alias secus.silr si quis mutaret cultellũ cũ arcũ.vel sitia.declarauit q.d.q nõ icurrũt.nisi fiat i dispẽdiũ terre sancte.

8 ¶ Sũt quidã qui portãt phibita ignorãtes q sint phibita.vtrũ icurrãt vr q sic.qr nõ lꝫ ignorare qđ in vtroqꝫ ɔcilio est phibitũ:ꝛ publicatũ vñ ad cautellã absoluãtur. Et qd ð illis qui portãt prohibita ignorãtes:ꝛ q̃ primũ sciũt eẽ prohibita reportãt:ꝛ nõ vendũt sarracenis. R. q nõ icurrũt. Et si aliqui vẽdidissent partẽ dal ɔsiliũ vt reportẽt reliquã partẽ:ꝛ tñ videñ excõicati.pp illã partẽ quã vẽdiderũt. Et sunt aliq q vẽdũt ignorãtes q de hoc sit excoĩ°: ꝛ q̃ cito sciũt recuperãt. R. sunt excõicati.

¶ Sũt quidã qui necessitate ɔpulsi itrãt naues in q̃bus portãtur phibita.vel vẽdũt sarracenis qd dð°: R. Rosella. ɫ.absolutio.p.§.97.videñ inuere q sint excõicati:ego crederẽ eẽ ɔsiderandã necessitatẽ ꝛ si sit necessitas sine qua non possent viuere.crederẽ q excuseñ qr necessitas nõ hꝫ legẽ ꝛ ex ɔsequenti non fit de intentione legis latoꝝ. Quõ si absoluãtur sine restitutiõe vtrũ teneat. ɫ. absolutio.5.§.2. 10

¶ Quereñ ex quo isti priuãtur bonis suis p ɔfiscationẽ.quõ pñt soluere penã. R. dicunt doc.q hec pñia debet iponi añ ɔfiscationẽ. vel q soluitur hec pena de bonis acq̃sitis post ɔfiscationẽ. vel q ɔfiscatio fit p iudicẽ secularẽ.pñia vero p ecclesiasticũ:ꝛ sꝫ Pe.ð ancha.ɔfiscatio fit p iudicẽ secularẽ post sententiaꝫ ꝛ nõ q pena penitentie nõ põt p aliũ remitti nisi p papã.vel summũ penitẽtiariũ.vñ tales solẽt ɔueniñ cũ camera aplica pro parte intellige quãdo habent vñ possint. alr.n.sufficiũt verbera. 11

Sextus casus qui poniñ in pcessu est ɔ̃ impediẽtes seu inuadẽtes victualia. vel alia ad vsum romane curie nec°.adducẽtes seu ne ad ipaꝫ deferãñ ipedientes.aut pturbãtes:ꝛ ɔ̃ defensores talia faciẽtiũ. cuiuscũqꝫ fuerint ordinis.vel dignitañ.etiã epal:ꝛc̃.

Septimus casus ẽ ɔ̃ oẽs qui illos q ad sedẽ aplicã veniũt ꝛ recedũt ab eadẽ.temeritate ppria capiũt spoliãt vel detinẽt aut ex pposito deliberato verberare.mutilare vel interficere presumunt ꝛ cõtra oẽs qui talia fieri faciunt vel mandant.

Octauus cõtra oẽs mutilãtes.vulnerãtes.iterficientes.capiẽtes.detinẽtes depredãtes rompetas ꝛ peregrinos ad hierusalẽ cã peregrinatiõis ꝛ deuotionis accedẽtes ꝛ in ea morãtes ꝛ redeũtes ab ipa ꝛ i his dãtes ɔsiliũ.auxiliũ.vel fauorẽ:ꝛ sunt eoꝝ bona ɔfiscata.silr dr de vrbe.pter ɔfiscationem. Uide aliquid. ɫ. excõicatio.5.casu.25.§.si.

Nonus ẽ ɔ̃ oẽs illos q p se vel per aliũ directe vel idirecte sub q°cũqꝫ titulo vel colore.occupãt. detinẽt vel hostiliter discurrũt.seu iuadãt i totũ seu i parteꝫ almã vrbẽ aut alias ciuitates.vel terras.vel loca:ꝛ iura ad romanã ecclesiã spectãtia.cũ adherẽtibus. fautoribus: ꝛ defensoribus eorũdem seu dantibus consilium.auxilium.seu fauorem in eisdem.

Decimus est ɔ̃ illos qui iurisdictionẽ ordinariã vel delegatã nõ habentes:morãtes in curia temeritate ppria capiũt spoliãt detinẽt aut ex pposito deliberato verberare mutilare vel iterficere presumunt:ꝛ qui talia fieri faciunt seu mandant.

Undecimus est ꝯ oēs illos qui per se vel per aliuz.
seu alias quascūqz psonas seculares. vel ecclesiasti/
cas. ad romanā curiā super coꝝ causis ⁊ negotijs
recurrētes illasqz in ea prosequētes aut procurantes.
vel procuratores ipoꝝ. vel aduocatos. seu iudices. su
per dictis causis deputatos. occasiōe causaꝝ vel ne
gotioꝝ hmōi verberāt mutilāt. occidūt. aut bonis
spoliāt: ⁊ ꝯ dātes auxiliū: ꝯsiliū. seu fauorē. i pdict̄.
Duodecimus est ꝯ oēs illos qui ne pareāt līris aut
mādatis aplicis. vel legatoꝝ. vel nūtioꝝ. vel iudi/
cū delegatoꝝ. coꝝūdē grāz. vel iustitiā ꝯcernētib⁹.
decretisqz super eis ⁊ re iudicata. seu processibus exe/
cutoribus nō habito prius coꝝ beneplacito: ⁊ assen
su. ne ve tabelliones ⁊ notarijs super hmōi līris: ⁊ p
cessibus executorib⁹ istrumēta seu acta ꝯficere aut
ꝯfecta parti cuius interest tradere sub grauissimis
penis prohibere statuere seu mādare presumunt ⁊
contra dantes ꝯsiliū. auxilium. ⁊ fauorem.
Tertiusdecimus est ꝯ oēs qui se ab obedientia ro/
mani pontificis pertinaciter subtrahere. vel quōlz
recedere psumūt: ⁊ ꝯtra dantes auxiliū: ⁊c̄.
Quartusdecimus est ꝯ oēs q iurisdictionē ad eccle
siasticas psonas ptinentē vsurpāt p se vel p aliū. seu
alios directe. vel idirecte. aut i eisdē. auxiliū: ⁊c̄.
Quintusdecimus est ꝯ quoscūqz psumētes absolue
re quēlz per dictū processum excōicatū nisi in arti/
culo mortis ꝯstita pri⁹ de stādo sancte matris eccle
sie mādatis satisfactiōe vel sufficiēti cautione etiā
ptextu cuiuscūqz priuilegij. vel ꝯcessiōis aplice non
faciētis plenā: ⁊ expressam de predicta prohibitione
mentionē. nec absolutio aliter impēsa valeat. Et lz
Paulus. 2⁹. plures alios casus posuerit quos i nul/
la ꝯcessione volebat itelligi nisi specialr exprime/
rētur tñ Sixtus. 4. solūmō ad predictos supra ex/
pressos se restrinxit ⁊ iō casus Pauli omittūt hic.
¶ Aduerte q̄ d. Sixtus in extrauagāti que incipit
⁊ si dñici gregis. excōicat oēs absoluentes a quo/
cūqz predictoꝝ. vel dispensantes in voto vltrama/
rino. sanctoꝝ Petri ⁊ Pauli sancti Jacobi: ⁊ casti
tatis. ex quacūqz ꝯcessione ab ipo Sixto habita.
nisi de. d. extrauaganti de verbo ad verbum in ipa
ꝯcessione fiat mentio. In Angelica tamen. ℣. ex/
cōicatio. 5. casu. 31. §. primo. dicit̄ q̄ nō intelligitur
de ꝯfessiōalib⁹ q̄ fuerūt data tēpore cruciate sibi co/
misse. vt ipe audiuit ab eodē Sixto aurib⁹ pprijs.

Excomunicatio. 7⁹. d̄ extrauagantibus. quoꝝ
primus est ꝯtra symoniacos. Pauli secūdi
qui excōicat omnes. quacūqz dignitate pre/
ditos qui quōlz dando. vel recipiendo. symo/
niā comiserint aut. qui fuerint mediatores. vt ipa
fiat in ordine. vel beneficio. fuerūt quedā alie extra
uagantes circa symoniā. sed qz sunt reuocate ideo
pertranseo. vide Rosella in. ℣. symonia. 6. §. 13. cir
ca fi. sic ait. Et sic conclude q̄ omnes symoniaci in
ordine. vel beneficio solum. sunt excōicati. Alij vero
symoniaci nō. sed ipsofacto cadunt in penas ꝯtra
ipos latas a iure. nec obuiat. c. reperiūtur. 1. q. 1. nec. c.
quicūqz: vel. c. placuit. similiter. c. ex multis. 1. q. 3. qz
licet sub anathemate prohibeant. tñ loquūtur soluz
de ordine. vel beneficio: ⁊ sic in nullo iure inuenitur
excōicatio inflicta. ipo iure. ꝯtra symoniacos. nisi
vt dictū est in ordine. vel beneficio. hec ille. Sixtus
etiam in extrauagante que incipit ⁊ si dñici gregis
excōicat eosdē in ordine. vel beneficio: ⁊ dicit ipaz
papalē. nec vult q̄ possint absolui per sua ꝯfessio/
nalia. nisi fiat expressa mentio de. d. extrauaganti.
Sic. n. ibidem dicitur: symonie super ordinibus. vel
beneficijs. in. d. curia. vel extra causa ꝯtracte crimi
nū quōlz reus foret. hec ibi sūpliciter sunt reseruata.
Cetere extrauagantes circa hec fm modernos non
tenent. vnde Angelica. ℣. symonia. 6. §. fi. dicit q̄
illa Martini. dānabile: ⁊ Eugenij. detestabile. sunt.
abrogate hodie. per nō vsum. s. q̄ scientes in curia
aliquē comisisse symoniā. n reuellet: ⁊c̄. Rosella etiaz
vbi supra dicit q̄ illa Eugenij de reuelando: ⁊c̄. nō
fuit acceptata: ⁊ papa scit q̄ non seruatur ⁊ tacet.
Item Jo. de ligna. in lectura sup. c. nemo: de symo.
dicit. post Jo. cal q̄ illa Bonifacij in qua statuitur
q̄ qui facit vel recipit prouisionē de aliqua re reci/
pienda pro gratia impetrāda. vel iustitia ꝯsequen
da in curia romana est excōicatus: ⁊c̄. est reuoca/
ta. Pe. vero de pal. dicit q̄ fuit reuocata per de. 5
Vide. ℣. symonia. §. 71. ⁊. 72.
Secūdus casus est. sub rubrica de sepul. ⁊ est. Bo/
nifacij. 8. que incipit: detestande. vbi excōicātur oēs
exēterantes. vel in frustra incidentes. aut in aquis
coquentes. vt carnē ab ossibus euellant. corpora de
functoꝝ vt alibi tumulanda deferant. Ubi nō q̄ si
morian̄t inter infideles ⁊ hec fiant non incurrūt. vtz
in. d. extrauāti. Similiter si fiat alia de causa. qz pe
ne nō excedūt casum suū de pe. d. 1. c. qcūqz. §. pene.
Unde si facerent ex odio. vel pter auaritiā non in/
currerēt. cui⁹ absolō reseruat̄ pp. ℣. sepultura. §. 14. fi.
Tertius casus in extrauagāti Benedicti. x. que inci
pit: qz nōnulli. Ubi excōican̄t. illi qui litteras pape
impugnāt. hac occasione. qz ante coronationē suaz
potest exercere officiuz suū. 23. di. in nomine dñi.
Quartus casus est in extrauagāti Alexādri. 4. que
incipit: ex alto. Ubi excōican̄t illi qui libellos famo
sos. aut cātilenas. vel ritimos faciunt. detinēt. vel pu
blicant in ifamiā status ordinū predicatoꝝ. vel mi
noꝝ: ⁊ etiā excōican̄t predicātes. docētes. vel defen/
dantes q̄ prefactoꝝ ordinū fratres nō sunt in statu
perfectionis. vel q̄ non licet eis de elemosynis viuere.
aut q̄ nō possunt predicare siue ꝯfessiōes audire
de licētia romani pōtificis. seu alioꝝ prelatoꝝ ordi
narioꝝ. sine ꝯsensu curatoꝝ a qua nō possunt ab/
solui nisi presentēt se sedi apostolice. Similiter ibidē

excoicanꝫ qui faciunt violētiā dānabilē in locis p̄dictoꝝ ordinum: ⁊ nō possunt absolui nisi a papa. vel cōseruatoribus dictoꝝ ordinū. In priuilegio ēt Bonifacij.9.qđ incipit: sacre religionis.sic dicitur. Statuētes nihilominus q̄ oēs: ⁊ singuli cuiuscūqꝫ status.ordinis.vel cōditiōis extiterint.publice: ⁊ temeritate propria.docere.aut pertinaciter asserere presumentes.ordinē p̄dictū.s.predicatoꝝ i statu perfectiōis nō esse ipsisqꝫ fratribus de elemosynis viuere ac de licētia summi pōtificis ac delegatorū sedis p̄dicte.vel alioꝝ prelatoꝝ verbū dei proponere.⁊ p̄dicare eisqꝫ cōfitētes absoluere. assensu prelatoꝝ.aut rectoꝝ parochialium ecclesiaꝝ.super his nō habito.seu requisito.nō licere: sint eo ipso excōicationis sententia inodati.a qua absolui nō possit.nisi sedi p̄dicte se p̄sentēt. hec ibi. In eodē priuilegio excōicanꝫ: oēs q ipediūt eosdē fres ne possint in suis eccl'ijs celebrare.recipe elemosynas.vel p̄dicare.

Quintus casus ē in extrauagāti Pauli.ij. vbi excōicanꝫ alienātes res ecclesiasticas.siue facientes pactū per qđ ipsoꝝ dominiū trāsferaꝫ: ad oēs cōcedentes ypotechātes in feudātes vel in emphiteosim p̄cedētes.aut locātes nisi in casibus a iure cōcessis exceptis fructibus ⁊ bonis q̄ seruādo seruari nō possunt ⁊ q taliter alienata recipiunt.

Sextus casus est in extrauagāti Nicolai vbi excōicantur glosantes seu exponentes in scholis.aliter q̄ꝫ littera dicat.de.illā. Exiuit de paradiso. vbi exponitur.regula beati Francisci. Sed.d.ar.f.dicit.q̄ sunt suspensa per Jo.22.cuius suspēsionez dicit se vidisse: ⁊ hoc etiam dicit Fran.zab.

Septimus casus quē ponit.d.ar.f.3ª.ti.25.c.70. Intrantes monasteria monialiū ordinis p̄dicatoꝝ i casu nō p̄cesso. a p̄stitutionibus eoꝝ.vel sine licētia magistri.sunt ipsofacto excōicati. a qua nō possunt absolui p̄ter q̄ꝫ i articulo mortꝫ. nisi a papa vel magistro ordinis: ⁊ ista est sententia lata per papā.in bulla ord.p̄dic.quā dicit ipe.d.ar.f.vidisse. Intrātes etiā monasteria ordinis minoꝝ. in casibus non cōcessis in regula ipsoꝝ.vel sine licētia eoꝝ qui dare possunt.sunt ipsofacto excōicati: ⁊ pape absolutio reseruaꝫ.siue generali ipsius ordinis. Nō tñ q̄ i locis vbi tales sententie nūq̄ꝫ.vel quasi nūq̄ꝫ sunt p̄mulgate.si quis intraret talia monasteria. nesciens talem sententiā: ⁊ nō causa malefaciēdi.puto q̄ non incideret.cū ignorantia quasi inuincibili laboret: ⁊ hec possunt trahi ex dict.d.Ant.de bu.super.c.excōicamus: ⁊ ex dictis.s.Tho.sed si.intrat ad malefaciendū.tūc q̄uis ignoret sententiā: ⁊ etiā haberet istam tīꝫ ignorātie.nō excusaꝫ fꝫ Pe.de pal.hec.d.ar.f. Quantū ad hoc qđ dicūt q̄ nō excusaꝫ non est dubiū.quādo aūt dicūt q̄ incurrit quādo ignorantia ē eis inculpabilis. Aliqui dubitant vt alibi adductū est.s.excōicatio.4.§.2. ⁊ infra post vltimū casum.

Octauus casus est in priuilegio fratrū p̄dic.Bonifacij.qđ incipit: virtute.vbi excōicātur oēs qui i monasterio.vel ecclesijs suis detinēt apostatas ordinis p̄dic.nisi eos eiecerint postq̄ꝫ eis p fratres p̄dicatores ne detineant fuerit denuntiatum.

Nonus casus de.ad minores vbi excōicanꝫ fratres minores qui p̄sumūt recipere fratres ordinis predicatoꝝ professos sine licētia summi pōtificis facētes expressam de indulto huius mētionē. vel nisi prioꝝ prioꝝ licētia fuerit petita: ⁊ obtenta. Idem de heremitanis. Alexander ad heremitas.

Decimus casus est in priuilegio Alexādri. Et alto. vbi magistri.rectores artistaruꝫ: ⁊ scholares studij Parisiēsis.q publice vel occulte fratres p̄dicatores. vel minores.a cōsortio vniuersitatis Parisiēsis excludere moliūtur.sunt ipsofacto excōicati.a qua absolui nequeūt nisi p̄sonalr sedi ap̄lice se presentent.

Undecimus casus est Martini.5.in cōcilio cōstantiēsi. vbi excōicat oēs religiosos mendicātes.euntes ad ordines seu monasteria nō mēdicantium.vt ibi fiāt fratres. etiā sub p̄textu cuius vis licētie.etiam ap̄lice generalis. Itē excōicat.2º.ipsos recipiētes. sed hec pena nō extēdiꝫ ad eūtes ad ordinē cartusiētiū.

Duodecimus casus fm.d.ar.f.3ª.ti.25.c.30.in fi. ē in lib.penitētiarie.summi penitētiarij.vbi excōicāꝫ accedētes ad sepulcrū dñi etiam causa deuotionis. sine licentia pape: ⁊ eius absolutio pape reseruaꝫ. vel summo penitentiario.

Decimustertius casus ē in sixtina. Et si dñici gregis.vbi excōicanꝫ oēs cōspirātes in personā.aut statū romani pontificis.seu cuiuslis offense.inobedientie.aut rebelionis eiusdē pōtificis.vel dicte sedis: ⁊ ē papalis.nec pōt quis absolui ab his per p̄fessionalia eiusdē Sixti.nisi de ea faciat mētionē supra.s. excoi°.5.casu.2°.§.4.⁊ casu.57.§.3.⁊.s. p̄iuratio.

Quartusdecimus est in extrauagāti Jo.22.q̄ incipit. super illius.vbi excōicanꝫ incātatores: ⁊ tenētes libros.de q°.s.s.excōicatio.5.casu.4. prin. ⁊.§.xi.

Quintusdecimus casus ē in sixtina q̄ incipit. Et si dñici gregis vbi excōicanꝫ prohibētes deuolutionē causaꝝ ad curiā romanā ⁊ ē papalis sic casus.13. īmediatē.hec eadē est cōfirmata per Inno.vltimū.

Sextusdecimus casus in eadē sixtina vbi excōicantur violantes interdictū a sede apostolica positum. est papalis.vtsupra īmediate.

Septimusdecimus casus i extrauagāti Pauli.ij.q̄ īcipit: Munera in qua excōicātur ipsofacto: q̄ accipiūt: oēs officiaꝫ ⁊ ministri pape ēt si pōtificali fulgeāt dignitate p̄ter cardinales q i terris eccl'e exercēt officiū qđcūq̄: ⁊ accipiūt munera quecūqꝫ.rōe officij.p̄ter esculēta: ⁊ poculēta.i.comestibilia: ⁊ potabilia q̄ breui tēpore p̄sumi pñt qđ tpe ad biduuꝫ taxat: ⁊ sic dātes.a q̄ nō pñt absolui nisi a romano pōtifice.nisi i mortꝫ articulo: ⁊ teneꝫ illū qđ acceperūt restituere. data rome āno.2°.sui pōtificatus.

18. In extrauagāti Sixti.4. de materia p̄ceptionis

beate virginis de qua.ꝟ.forte.§.iz. 19. In extrauagāti Leõis.x.i ɔsilio lateranēsi ꝯ ipugnates mõtes approbatos pro papam. de quo.ꝫ.ꝟ.vsura.ꝑ.§.7. 20. In extrauagāti.c.ꝯ stāpātes l faciētes stāpare libros nisi p dyocesanū ⁊ iqsitoꝛ videāt ⁊ approbēt. 21. Cōtra appelātes ad futuꝝ ɔciliū Julij.ij. a sūmo pontifice ⁊ cōtra pstantes auxiliū:⁊c. ⁊ mandātur haberi vt scismatici. In quadā extrauāti Martini.5.q̄ icipit.viā ambiciose ꝯ oēs religiosos mēdicātes eūtes ad ordies nō mēdicātiū etiā sub pretextu cuiuslibet licētie: ⁊ ꝯ recipiētes eos q̄ tn̄ nō extendit ad tartusienses ⁊ ē reseruata absolutio sedi aplice. Quia mulꝰ ociēs dr̄ in iure nō absoluat nisi.sic fecerint quō tūc valeat absolutio. vide absolutio.3.§.2°. Quia etiaꝫ sepe fit mentio de dignitate ⁊ psonatu. ideo vide declarationē.ꝟ.dignitas.

1 ❡ Querit generalr ad totū tractatū.de cēsuris.vtrū ignorās icurrat aliquā istaꝝ sñiaꝝ. vbi post illa q̄ dicta sunt.s.ꝟ.excoi°.4.§.2°.⁊ .ꝟ.ignorantia.§.ꝑ. 2°.⁊.5. sic distingue ꝙ aut ignorantia est affectata crassa vel suppina: ⁊ sic ligantur. tex. est expressus in.c.vt aiaꝝ.de ɔsti.li.6.vel ē ignorātia nō affectata crassa neqꝫ suppina:⁊ tūc iterū distingue. qꝛ vel loquimur i foro ɔtātioso ⁊ sic cōiter tenet.ꝙ icurrit ⁊ punit quo ad illas q̄ sunt i corpore iuris cōie. secus de synodalibus.d.c.vt aiaꝝ. vel in foro ɔscie ⁊ tūc iterū quidā distingūt.s.ꝙ vel ille actus q cōmittit vel dimittit pp quē icurrit excoi° ē actus dānatus.a lege diuina.vel p solā positiuā. si 2° mō tunc sm̄ oēs nō icurrit qꝛ ad eā icurrēdā requirit dolus. qui nō cadit i tali ignorāte.facit qd̄ dicit Jo.an.in.c.quāte.de sen.exc.i nouella.vbi dicit nō ꝙ in hāc. vel quēcūqꝫ canonē nullus icidit.nisi sit i dolo.cum igit talis nō sit i dolo vero.nec etiā psumpto.qꝛ nō ignorat clasi.qd̄ est lata culpa igit: facit quod nō Inno.in.c.nouerit.e.ti. vbi dicit ꝙ faciēs statutū ꝯ ecclesiasticā libertatē ignorās foꝛ ꝯ libertatē ecclesiasticā nō ligat. Aut id qd̄ comittit est ꝯ legē diuinā vt furtū ⁊ silia:⁊ tūc quidā hñt ꝙ icurrit i eo ꝙ cōmittit talia i quibus nō lꝫ allegare ignorantiaꝫ. Angelica i.ꝟ.excoi°.5.casu vltimo.§.3.dicit ꝙ qñ ista aliqñ publicant icurrit qꝛ nō pōt allegare ignorantiā illud qd̄ cōiter oēs sciūt:glo.in.c.a nobis.el ꝑ.e.ti.tenet.ꝙ incurrit qꝛ videt esse i dolo faciendo rē quā scit sibi ēē ꝓhibitā.q̄uis ignoret canonē: ⁊ multi doc.sequūtur hāc viā.vt Pe.de pal.⁊ ar.s.ſꝫ Jo.an.i.d.c.vt animaꝝ:⁊.d.c.a nobis:⁊ multi alij doc.tenēt ꝯ.⁊ videt expressus tex.i.d.c.vt animaꝝ: vbi loquit de furto.qui est actus diuina lege ꝓhibitus:⁊ tn̄ dicit ꝙ nō icurrit similiter Inno.in.c.si vero.el.2°.eo.ti.post alios doc.tenet ꝙ qui percutit clericū ignorans ꝙ sit clericus non incurrit: ⁊ tn̄ facit actū dānatū diuina lege: Pa.in.d.c.a nobis dicit ꝙ prima opinio est verior sm̄ subtilitatē iuris.ſꝫ 2ª est equior.d.ꝯdi.in.c.cognoscētes.de cōsti.allegat. ad vtrāqꝫ partē:⁊ magis eclinat ad secūdā adducens multa p.2ª.opiniōe:⁊ maxime.d.c.vt animaꝝ vbi nulla fit exceptio:⁊ sic omissis multis videt esse dicendū ꝙ ista.2ª.opinio.s.ꝙ nō incurrat nō solum est equior vt dicit Pa. ſꝫ etiā verior. qꝛ magis consona tex.ad id qd̄ dr̄ ꝙ nō licet allegare ignorātiā dr̄ ꝑ ꝙ istud forte teneret in foro cōtentioso.2° dicit ꝙ q̄uis nō possit allegare quin puniat propter peccatū.potest tn̄ allegare sm̄ Jo.an.in.c.a nobis:el ꝑ de sen.exco.ignorātiā noue pene.habēs.n.animum delinquēdi nō debet puniri vltra mēsurā itentatam. per.c.si vero.d.2°.e.tit. Illud aūt qd̄ dicit Angelica de publicatiōe cōcluderet forte i foro cōtentioso ad faciēdā presumptionē ad qd̄ faciūt oia q̄ adducūt doc.in ɔtrarium. sed quādo in rei veritate ignorat videtur tenendū in foro ɔscie ꝙ nō incurrit. Rosella ꝟ.excōicatio.7.§.2.pauca dicit. vide aliqd.ꝟ.con/stitutio.§.ꝑ.⁊.ꝟ.dolus.§.i.

❡ Quia etiā multociēs mētio de mādante,partici/pante.cōsulēte:⁊c̄. Ideo vide de mandāte supra.ꝟ. excoi°.5. casu.ꝑ.§.35.⁊.36.⁊ casu.27.§.3.de dante consiliū.auxiliū.seu fauorē. vide excoi°.5.casu.ꝑ.§. 38.⁊ casu.2.§.5.⁊ casu.3°.§.ꝑ. ⁊ casu.49.§.5. 2

De ratū habēte excoi°.5.casu.ꝑ.§.43.⁊ casu.2°.§.6

De defensore.ꝟ.excōicatio.5.casu.3°.§.ꝑ.

De fautoribus.ꝟ.excōicatio.5.casu.4.§.8.

De receptatoribus.ꝟ.excōicatio.5.casu.4.§.9.

De defensoribus.ꝟ.excōicatio.5.casu.4.§.1.

Excomunicatio. 8°.de minori excōicatiōe. q̄
1 nō habet cōplectā rōeꝫ excōicatiōis:⁊ differt dupliciter a maiori.ꝑ.qꝛ maior puat a participatiōe ⁊ coꝰōne sacramētoꝝ ⁊ a coione fideliuꝫ ⁊ suspēdit ab ordine.ſꝫ minor tm̄ priuat a participatiōe sacramētoꝝ passiua maxime.s.receptiōe.c. si celebrat:ꝺ de.exc.mi.2° differt respectu effectus.qꝛ excōicatus maiori fit irregularis celebrādo.secus ꝺ minori.vñ sm̄ Pa.i.d.c.si celebrat.pōt exercere ea q̄ sunt iurisdictiōis actiue.qꝛ talis actus est quid extrinsecū a participatione sacramētoꝝ:⁊ similiter si celebrat nō fit irregularis.qꝛ nō suspēdit ab ordine. vel officio.c.a nobis: el.2°.e.ti.sed qꝛ participat sa/cramētis exercēdo officiū ideo peccat: ⁊ similiter si cōfert sacramēta tenet collatio.tn̄ peccat eadē rōe. pōt etiā eligere:⁊ absoluere ab excōicatiōe.ſꝫ Pa. in.c.ab excōicato:de rescrip.in glo.pª. ⁊ alia q̄ sunt iurisdictiōis.nō tn̄ pōt eligi.qꝛ electio ordinatur ad administrationē sacramētoꝝ:a qua priuat.nec potest absoluere a peccato eadē rōe. Nō pōt etiā absolui a peccato.anteqꝫ absoluat ab excōicatiōe.qꝛ est pro priuatus participatiōe passiua sacramentoꝝ:⁊ ab oi eo ꝙ ē via ad hoc. vñ nō pōt eligi nec recipere aliqd̄ beneficiū qꝛ sunt via ad hec.in.d.etiā.c.si celebrat:dr̄ ꝙ nō est priuatus administratōe actiua tn̄ si administrat actiue peccat puta si absoluit a peccato vel si celebrat. Sed occurrit magna dubitatio

nā in.d.c.ſi celebrat dr̄ ꝙ eſt priuatus participatiōe paſſiua ſacramētoꝝ nō aūt actiua ⁊ tñ dr̄ i .c.c.ꝙ ſi adminiſtret actiue peccat vñ nō videt͛ eē differētia iter actiuā ⁊ paſſiuā q2 eodē mō peccat recipiēdo ſicut aliis adminiſtrādo vñ nō videtur icurrere aliā penā paſſiue ꝙ̄ actiue.ideō aliq dicūt ꝙ priuat͛ paſſiua maxime.priuat͛ vero actiua.ſ3 nō maxime q2 ſi adminiſtrat aliis ſacramēta nō carent effectu eo ꝙ nō eſt priuatus quo ad alios. nō.n.eſt ſuſpenſus ab ordine.neq3 priuatus coione fideliū. Jtelligeigit͛ magis clare:eſt priuatus participatiōe ſacramētoꝝ paſſiue maxime:q2 ſi recipiat ſacramēta nō hñt ſuū effectū quantū ad id qđ pōt eccleſia puta ſi recipit ordinē nō recipit executionē.⁊ peccat.ſi vero ordinet alios peccat quidē tñ recipiēs.recipit executionē.q2 nō eſt priuatus q° ad alios ſitr ſi abſoluatur a peccatis nō recipit gratiā.⁊ peccat tñ ſi abſoluat alios a peccatis abſolutus recipit gratiā ipe tñ abſoluendo peccat:⁊ ſic de aliis ſacramētis tñ ſi abſolueret ab excōicatiōe nō peccaret ⁊ abſolutus reciperet effectum.q2 nō eſt priuatus iuriſdictiōe eſt ergo priuatus omni participatiōe ſacramētoꝝ.ſed maxime paſſiue.vide aliquid.ſ.excōicatio .2°.§.7. Nō tñ incurrit irregularitatē quocūq3 mō participet etiam ſi celebraret vel iterū clarius eſt priuatus paſſiue quo ad eccleſiā ⁊ corā deo actiua vero solū corā deo.vnde diffinit͛ ſic.Excōicatio minor. eſt ſeparatio a participatiōe ſacramētoꝝ paſſiua.ſ.maxime vide.s.Tho.4.d.18.q.2ª.arᵒ.ꝓ.qª.pª.nec iſti ꝓhibentur a coione fideliū: ⁊ ſic nō trāſit in tertiā pſonā.2.q.3.quoniā multos:ſm.ſ.ſ. eſt etiā ſeparatus ab oſculo pacis.qđ fit in miſſa.loco coionis.ſed ſm Pe.de pal.poteſt hᶜ:⁊ alia officia diuina niſi participet i ſacramētis.hec quaſi oia habētur in.d.c.ſi celebrat.Uide ſupra.ſ.excōicatio.ꝓ.§.4. ⁊ ſequentibus:⁊ maxime.§.primo.

¶ Incurrit͛ .ꝓ.ꝙ̄tū ad deū pro quolz mortali etiam occulto.xi.q.3.audiui.q2 tali nō lz participare in ſacramētis actiue neq3 paſſiue.ſ3 quo ad eccleſiam ꝗ priuat aliquo effectu ſacramētoꝝ puta executione ordinis etiā poſt ↄtritionē añ abſolutionē ⁊ validitatē abſolutiōis ſacramentalis qñ excōicatio eſt ex parte recipiētis icurrit͛ ipo iure multis modis.2° incurrit͛ cū qs ſacrilegiū committit.17.q.4. miror:⁊.c. ſi qs inētus ⁊ generalr qñ violat͛ eccleſiaſtica immunitas. vt in.c.cū pro cā eo.ti.iūcta glo.⁊ i.c.canonica.xi.q.3. Aliqñ tñ per ſacrilegiū icurrit͛ maior.vt ſi ferat͛ iniuria eccleſiaſtice perſone. vt in.c.nō dubiū eo.ti.3ᶜ cū quis eſt ſymoniacus.vt i.c.tanta: de ſymo.de quo.ſ. ſymoª. 4ᶜ cū qs recipit eccleſiā de manu laica.16.q.7. ſi qs deinceps:⁊ tā is q dat ꝙ̄ is q recipit dz excoicari maiori ð iur.pa.ꝑterea.dicit tñ glo. Ray.ꝙ ꝙ̄tū ad iſtū caſu3 illi iuri derrogat͛ in multis partibus per ↄ̄riā ↄſuetudinē. q2 reges ⁊ principes i aliq̄bus eccleſiis dāt decanatus ⁊ alios pſonatus ⁊ ꝓbēdas ⁊ illi quibus dāt ꝑ eꝯ3 nō inſtituūtur hec glo. Jſta tñ ↄſuetudo non excuſat. s. di. mala.imo grauat.q2 eſt ↄ̄ eccleſiaſticā libertatem. 5° ſm quoſdā qñ qs i bello iniuſto exercet artē baliſtarioꝝ vel ſagitarioꝝ de ſagi.artē.pōt etiā inferri ab hoie ꝙ̄uis hodie nō ſit in vſu. Notandū ē ꝙ excōicato excōicatiōe minori participās nullā ſñiam incurrit vel pctm̄:⁊ hᵒ ē qđ cōiter dr̄ ꝙ excōicatio.ſ. maior nō trāſit in tertiā pſonā.xi.q.3. qñ multos.⁊ ſ3 excōicato excōicatiōe maiori non lz participare vel cōicare cū aliis fidelibus. nec etiā lz aliis cōicar͛ cū eo.de qua participatione infra .§.ſe.

¶ Incurrit͛ aūt excoiᵒ minor participādo cū excōicatis maiori.i caſu nō ↄceſſo.vñ Fabianᵒ papa.xi.q.3.c.glia:⁊.c.cū excōicato.ſic̄ apl̄i ſtatuerūt dicentes cū excōicatis nō cōicādum eē:⁊c̄.⁊ ē caſus late ſñie.vbi ē notādū ſm.s.Tho.vbi.ſ.qª.2ª. ꝙ aliqs pōt participare cū excōicato maiori multiplr.ꝓ.qñ eſt excōicatus cū oībus participibᵒ.de q̄ o.ſ.excōicatio.2.§.x.Scđo qñ pticipat i crimi.⁊c. de qᵒ.ſ. excoiᵒ.5.caſu.ꝓ.§.33.⁊ ſe.⁊ maxime.57.Tertio qñ quis pmittit doloſe pcuti cleri:de quo .ſ.excoiᵒ.5. caſu.ꝓ.§.57.circa mediū. 4° qñ mādat pcuti de qᵒ .ſ.excoiᵒ.5.caſu.ꝓ.§.55.⁊.56.⁊ i his icurrit͛ maior 5° pticipat i aliis.ſ.os orare:⁊c̄. ⁊ i his icurrit͛ minor.ſ.ſi ꝓ delicto anathema qs efficiat͛. Os.orare. vale.coio.mēſa negat͛.os.ſ.ne det͛ oſculū. orare ne cū excōicatis oremus:vale ne ſalutētur.coio ne.ſ. in ſacramētis cū ipis aliqs cōicet.mēſa negat͛.ne aliquis cū eis comedat. Jſte.§.eſt quaſi totus.ſ.excōicatio.5.caſu.ꝓ.§.37.⁊ in caſu.8.

¶ Declaratoꝛos ſ3 alios doc. itelligit͛ i locutiōe:⁊ ſ3.ſ.ſ.familiaritas.vel pudor.vel ſcandali timor. nō excuſat i locutiōe.vel alius.i caſu nō ↄceſſo: ⁊ nō lz lr̄as vel nūtios mittere.vel munera.vel recipe niſi i caſu qᶜ liceret loq:⁊ qñ ſcribit͛ i caſibᵒ licitis. nō debet eū ſalutare.ſ3 loco ſalutatiōis dicat ſpiritum ſanioꝝ cōſiliȷ. Orare ꝑ hoc ꝓhibet͛ nō ſolū participatio i diuinis:⁊ ſacris. ſ3 etiā ne qs oret i eccleſia. vel extra ſimul cū excōicato.vñ ſi excōicatus intrat eccl̄ia3 ⁊ ibi ſe firmat.aliȷ tenēt exire. vel pcurat͛ ꝙ exeat ſi manifeſtū ē eū eē excōicatū.ſ3 Ray.xi.q.3. ſic̄ apl̄i:ſi vero ē occultū.tūc illi q ſciūt exibūt ſecrete:⁊ caute.ita ꝙ nō ſequat͛ manifeſtatio eiᵒ.ſi pñt. alias nō exibunt.6.q.2. ſi tm̄. occulte.n.excōicatus occulte debet moneri.vt exeat. Si aūt excōicatus ē in eccleſia.nō cauſa orandi.ſed alio negotio.nō video quare i eadem eccleſia orare nō poſſim. vt ait Jnno. Pe.de pal.4.di.18.q.6.arᵉ.ꝓ.ſic.ait. Si fugitiuus.clerici percuſſor.ſit in eccleſia. pōt ſacerdos corā eo celebrare.q2 cū nō ſit ibi cauſa orandi.ſ3 latitandi.nō eſt hoc participare cū eo in diuinis ſicut ſi ꝑ eccleſiā.tranſitū faceret.ſimili mō ſi excōicatus in vna capella magne eccleſie. in vno angulo audiat diuina:⁊ ego ad aliū in nullo participio ei in

diuinis lz scia:plus q̄z si ipe comederet i vna camera tabernē:ꝛ ego i alia. Circa officiū ꝟo misse. nō sm Ray. ꝙ si excōicatus itrat ecclesiā.iā missa icepta.si occulta est eius excoīc. nō debet sacerdos dimittere missaz.7.q.1.nihil. Si vero ē manifesta moneat eū publice vt exeat.si vero nō vult exire.vel cōmode.nō pōt eū expelleꝛ p se.vel p alios: ꝛ sacerdos nōdū icohauit canonē.debet dimittere missam.24.q.1.oīs. Si vero priusq̄z ille ecclesiā itrat.vel priusq̄z sacerdos eū videret.iā canonē incohauit. oz sacerdos procedere in officio simul cū eo q assistit ei tm̄. alij.n.oēs debēt exire ecclesiā si excōicatus nō exit. ita tñ ꝙ finito canone:ꝛ sumpto sacro. añq̄z dicat post comunionē.moneat illū ꝙ exeat.de ꝯse.di.2.c. relatū con.Hosti.ꝛ Goff. ꝙ si non vult exire potest eū sacerdos eijcere.etiā si clerie⁹ sit:ꝛ si nō pōt eijci in sacristiā reddeat ꝛ dicat oronē : ꝛ post cōionē q̄ restabit. Quō aūt possit aliqs orare pro excōicato .ꝟ.excōicatio primo.§.4.

5 ¶ Uale per hoc ꝓhibeꝰ salutatio q̄z fieda excōicato.secus si assurgeret sine loq̄la.ꝭ Pe. de pal.vel ēt reuerētiā facere ꝛ si vult loqui dicat deus emendet vos. Mēsa ꝓhibeꝰ participare i mēsa. sz si hospitatus ē in aliqua domo ad mēsaz: ꝛ superueniat ꝛ igerat se.sm Guil.si est publice excōicatus teneꝰ surgere.nō obstāte quocūq̄z scādalo.si vero ē occult⁹: ꝛ nō possuz sine eius nō surgere. nō teneor surgere. Itē superueniēte publice excōicato.nō teneor exire de domo.imo etiā si scirē aliquē publice excōicatū receptū eē in aliqua domo.possum ibi hospitari.si tāte capacitatis sit ꝙ possum vitare eius coionē. naz lz mihi in eadē camera cū excōicato comedere.sed nō in eadē mēsa:ꝛ sitr nec in eodē loco iacere. ꝙ si veniā inuitatus ad aliqd ꝯuiuiū.ꝛ inuenio ibi aliquē publice excōicatū.teneor recedere.nec debeo ibi epulari.lz sedeā ad aliā mēsaz.q2 oēs veniētes ad ꝯuiuiū dicūtur cōicare simul sm Guil. Itez si quis amico suo veniēti comedere ad domū suā.dimittit ei domū:ꝛ dauus: ꝛ daueo : ꝛ pmittit ei comedere seperatim in domo sua.si facit in fraudē vt eū non offendat.sz fauorē eius acquirat incurrit minorez. Si aūt faciat q2 timet ne forte ille vim iferret. non incurrit. Itē si facit causa humanitatis.q2 putat eū indigere hospitio.vel alimēto:ꝛ de hoc facit protestationē non incurrit sm Guil.

4 ¶ Comunio per hoc prohibetur ne quis cōicet cum excōicato in aliquo facto humane ꝯuersationis : ꝛ precipue in actibus legitimis. vnde non debet quis facere aliquē ꝯtractū cū excōicatis.tenet tñ ꝯtract⁹ initus cum talibus.si ipe ꝯtrahens non obligat ad cōicandū cū eis.si vero obligat se ad cōicanduz in casu nō ꝯcesso nō tenet cōtractus vt si ꝓmittat.vel etiā iuret ꝙ vendet ei.vel locabit : ꝛ hoc sm Ray. Sed Inno. dicit ꝙ oēs ꝯtractus initi cū excōicato etiā scienter:ꝛ durāte excōicatione tenentur ex ipsis agitur ꝯ excōicatū.sed ipe excōicatus agere nō potest pro tali cōtractu.nisi post absolutionē qd verū videꝰ sz Guil. Que sint prohibita excōicato supra excōicatio.ꝑ.quasi per totū.ꝛ.xi.q.3.c.sicut:ꝛ in tribus sequentibus:ꝛ in.c.nuper.e.tit.

¶ Sunt multe persone q̄ licite cōicare possunt cū psonis excōicatis.de quibus in.c.qm̄ multos.11.q.3. q̄ cōpꝛehēdūtur in his.ꝟ. vtile.lex humile.res ignorata.necesse.hec anathema faciūt. ne possit obesse. vt ait.Tho. vbi supra.sic ait.q2 ecclesia excōicationem ad medelā : ꝛ nō ad interitū inducit.excipiūtur ab hac generalitate quedā.in quibus cōicare lz.s.i his q̄ pertinent ad salutē: q2 de talibus hō cū excōicato loqui pōt:ꝛ etiā alia verba interserere vt facilius salutis verba ex familiaritate recipiātur. Excipiuntur etiā quedā persone ad quas specialiter pertinet pro uisio excōicati.s. vxor.seru⁹.filius.rusticus.ꝛ seruiēs. sed hoc itelligendū est de filiis nō emācipatis.alias teneꝛeꝰ vitare patrez nisi essent cōmensales. de aliis aūt intelligiꝰ ꝙ liceꝰ excōicato cōicare.si ante excōicationē se ei subdiderūt.nō aūt si post.quidā intelligunt ecōuerso.s.ꝙ superiores possunt licite cōicare inferioribus. Alij vero cōtradicūt.sed ad minus in his eis cōicare debent. in quibus ei sunt obligati.q2 sicut inferiores obligant ad obsequiū superiorꝝ. ita superiores ad prouidentiā inferiorꝝ. Sunt etiā quidam casus excepti sicut quādo ignoraꝰ excōicatio: ꝛ quādo aliqui sunt peregrini in terra excōicatorꝝ. qui licite possunt ab eis emere.vel etiā ab eis accipere elemosynā:ꝛ similiter si aliquis videat excōicatum in necessitate,q2 tunc ex precepto charitatis teneꝰ ei ꝓuidere.q̄ in.d.versibus : ꝛc̄. vt vtile referaꝰ ad verba saluꝰ.lex ad matrimoniū.humile.ad subiectionem.cetera patent.hec.s.Tho.

6 ¶ Pro maiori declaratiōe est notādū primo in.ꝟ. vtile.q̄ vtilitas po*est eē ex parte vtriusq̄z.maxime quādo pertinet ad animā. vnde potest interesse predicatiōi.c.respōso.e.tit.ꝛ possunt pdicatores recipere elemosynā ab eis.c.cū voluntate.e.tit.eodez modo propter vtilitatē participātis. vnde creditor potest petere debitū.c.si vero.eo.tit. ꝛ potest in iuditio eū cōuenire.c.intelleximus:de iudi.ꝛ potest quis ab excōicato petere cōsilium.quādo ad est necessitas.sm Guil.ꝛ similiter potest euz corrigere:ꝛ inducere ad penitentiā.oia tamen sm Ray.debet moderate intelligi.s.quādo fiunt propter talez finē:ꝛ nō possunt comode aliter fieri.vel nō ita bene.

¶ Lex.s.matrimoniū nō solum ꝙ vir vxori debitū reddat ꝛ ecōuerso.sed etiam sm Pe.de pal.in aliis domus obsequiis.nisi excōicatio esset illata propter tale matrimoniū : ꝛ debet cogere vxorem vt petat absolutionē:ꝛ si vir vocaret excōicatū ad mēsam. vxor non debet ei cōicare in eadem mensa. Humile.s.filij.serui.ancille.famuli.rustici.coloni.seruiētes ꝛ ceteri q añ excōicationē:ꝛc̄. vt.§.§.5. Nō tñ isti 7

psit cōcusari cū excōicatꝫ. cū qbꝰ pt. vel dñs cōicat. q nō sunt illoꝝ subditi. Monachi hꝫ Guil. excusantur. qꝛ sunt quasi de familia abbatis. Clerici etiā q sunt deputati in offiͦ epo excōicato. Similiter videntur oēs excusari qui aliter non possunt viuere.

8 ¶ Nec ignorata. s. qñ ignorat eū eē excōicatū. ignorātia facti ꝓbabili. sꝫ qd si audiuit. ẜc. ꝙ aut scit ꝓbabiliter: ꝛ sic tenet: alias eēt leuis: ꝛ sic deponat: ꝛ si nō pōt deponere obſuet. Itē si sciē p cōfessionē aliquē eē excōicatū nō teneor eū euitare. Necessitas excusat tā excōicatū ꝙ̄ ꝑticipantis: sił excōicatis pōt aliqd dari cā humanitatꝫ. qñ. s. idigēt nec tenet expectare extremā necessitatē. vel ꝙ ab oibꝰ sit expulsus: ꝛ hͨ de necessarijs ad vit. i. secus de alijs vtēsilibꝫ: ꝛ tenetur qñ aliqs cōicat excōicato nō ob sui fauorem vel comodū. sꝫ ꝓ euitādo meo dāno vel ꝓ euit. īda mea vel sua nec. Dūmō nō ꝑticipē i crimine. extra casuꝫ iuris metus. Inferior a papa participans cū excōicatꝫ a se vel etiā inferiori incurrit qꝛ ē iuris.

9 ¶ Queritur quādo excōicatio minor sit peccatū mortale. Ad qꝺ respōdet. s. Tho. vbi supra qͣ. 3. vbi sic ait. Quidā dicūt: sicut Ray. ꝙ quādocūqꝫ aliquis participat excōicato. vel verbo. vel quocūqꝫ dictoꝝ modoꝝ fm quos ei cōicare nō licet peccat mortalr nisi in casibus exceptis a iure. sed qꝛ hoc videt valde graue ꝙ homo pro vno verbo leui quo excōicatū aloquit mortaliter peccet: ꝛ multis excōicantes laqueū iniicerent dānationis. qꝺ in eos retorqueret. ideo alijs probabilius videtur ꝙ nō semper peccat mortaliter. sed solū quādo i crimine participat. vel in diuinis. vel in cōtemptū ecclesie. puta qꝛ sententiā ecclesie non extimat vel habet vt truffam. vel cōtra prohibitionē preceptorā. vel pertinaciter: ꝛ si quis arguat in dec̄. c. sacris: de his. q. vi. me. ve. fi. dicit ꝙ propter timorē mortis non debet aliquis excōicato participare. qꝛ aliquis debet prius subire morteꝫ ꝙ̄ mortaliter peccet ꝛ ex cōsequēti videtur mortaliter peccare. Respondet. s. Tho. vbi supra ad primū. ꝙ illa dec̄. loquit de participatiōe in diuinis: vel dicēdum ꝙ quantū ad hoc. s. ꝙ non debeat peccare eadem est ratio in mortali: ꝛ veniali: ꝛ sicut hō prius debet sustinere mortē ꝙ̄ peccet mortaliter ita ꝛ venialiter. illo mō debiti qͦ debet venialia vitare: nullo. n. modo potest peccatū veniale bene fieri. ꝙ̄uis aliquādo id qꝺ de se est veniale peccatū. propter aliquā causam nō sit peccatū. Iteꝫ si quis arguat qui facit cōtra preceptū ecclesie peccat mortaliter. sꝫ est preceptū ecclesie ꝙ nullus cōicet cū excōicatis. Respondet idē doc. ibidē ad. 2ᵐ. dicēs ꝙ preceptū ecclesie directe respicit spiritualia: ꝛ ex cōsequenti legitimos actus: ꝛ ideo qui cōicat ei in diuinis facit contra preceptū ꝛ peccat mortaliter. qui aūt in alijs. facit preter preceptū ꝛ peccat venialiter. nec valet ēt ꝙ excōicatus minori. arcet a cōione vtꝫ in p̄m. qꝛ etiā sine peccato mortali aliquādo artatur hec. s. Tho. cōcor. Pe. de pal. ꝛ Abb. i. d. c. sacris: Archi. xi. q. 3. c. sicut: qui exponit. d. c. sicut: ex cōtēptu: ideꝫ Io. an. ꝛ Io. de lig. ꝛ Ricar. in. 4. Notandū tamen fm. d. ar. f. 3ͦ. tit. 26. c. ꝓ. ꝙ hodie secus per extrauagantē Martini. 5. quā habeo infra. ꝟ. interdictum. 3ͦ. §. 9. vide ibi. Et nō ꝙ ꝙ̄uis papa nō possit icurrere excōicationē tñ si participat in casu non licito videt peccare ꝯ ius diuinū cōmittēs quo prohibet ꝛ ē. nisi forte habeat eum pro absoluto. Alij aūt oēs incurrūt etiā si participēt in excōicatiōe ab eisdem iflicta nō tñ incurrerēt maiorē si epo cōicaret excōicatis a se in crimine dānato vel criminoso. s. ꝑpter qꝺ illū excōicauit aliter sua sententia ligaret ꝛ ꝙ̄uis aliqui hoc vltimū teneant tamen verius videtur ꝙ incurrat qꝛ est sententia iuris.

Excusari proprie dr. qꝺ aliquā similitudineꝫ habet mali: ꝛ tñ nō est malū. vel nō tñ ꝙ̄tū apparet. quoꝝ qdā excusant a toto. qdaꝫ a tāto. vñ actus matrimonialis. qꝛ ꝑpter corruptionē ꝯcupiscētie hꝫ similitudinē actus iordinati. ideo pro bono matrimonij excusat. aliquādo a toto. vt nō sit peccatū. hec. s. Tho. 4. di. 26. q. i. arͦ. 3ͦ.

¶ Excusari dr aliqs actus dupliciter. vno modo. ex parte facientis. ita ꝙ nō imputet facienti in culpam ꝙ̄uis sit malus: vel saltem non in tantā culpā. sicut ignorātia dr excusare peccatū i toto. vel in parte: ꝺ quo. ꝟ. ignorātia. Alio mō dr excusari actus ex pte sui. ita. s. ꝙ nō sit malus: ꝛ hoc mō tria bona matrimonij. s. proles. fides. ꝛ sacm. excusant actū matrimonij: de quibus. ꝟ. matrimoniū. 3. prin. 1

¶ Excusatio peccati est maximū vitiū. fm glo. sup illud ps. nolite ei tolere: ꝛ ē. qꝺ intelligit fm. s. Tho. 2ᵉ. q. 13. arͦ. 3. ad. 3ᵐ. qꝛ excusatio peccati ē qdā circūstātia aggrauās oē peccm. ēt blasfemiā dī q ē maxᵐ peccm: ꝛ ꝓ tāto dr eē maxᵐ qꝛ qꝺlꝫ facit maius. 2

¶ Nullus sequēs heresim excusat. qꝛ i dubijs: ꝛ periculosis. nō debet eē facilis ꝛ maxime ꝑinax assensus. hec. s. Thō. ql. 3. q. 4. articulo. 2ͦ. Quō conscientia dicatur excusare. ꝟ. e. §. i. 3

¶ Obliuio beneficij ex nā dr excusare ab igratitudine. nō aūt ex negligētia. nec impotētia recōpēsandi beneficiū. qꝛ ad gratitudinē sufficit bona volūtas. hec. s. Tho. 2ᵉ. q. 107. arͦ. ꝓ. ad. 2ᵐ. 4

¶ Qui nihil audiuit de fide. excusat a peccō infidelitatis. nō aūt ab alijs peccis. Intēdēs bonū p se excusat a malo qꝺ seqt ꝑter itētionē: ꝛ raro: non aūt si semp vel sepe. Quō non excusat ab ebrietate. ꝟ. ebrietas: Loth ēt excusat a peccō mortali. s. qñ ꝯcubuit cū filia: qꝛ nō cognouit eā vt filiā sꝫ credidit eē vxorē. sꝫ filie eiꝰ nō excusant a mortali. tñ alleuiat ꝑp bonā itētōeꝫ. fi. s. T. 4. di. 33. i expositiōe lre. ꝛ c. inebriauerūt. 15. q. i. Excusat ēt Loth qñ voluit ꝓstituere filias sodomitis. ꝑp alienationē mētis quā passus ē ex abominatiōe sceleris. vt Aug. ait. 14. di. qꝺ ait. Excusat ēt coactio absoͦ. fac. c. nō ē. 25. q. i. Quō ꝯsue 5

excuset. ℣. cōsuetudo. Etiā necessitas de cōse. di. 5. di/scipulos: etiā pietas. c. cōquestus de feri. Etiā obe/dientia. 14. q. 5. c. dixit dñs. Nō excusaƚ clericus cui ep̄s p̄cipit vt vadat romā eo q̄ sunt alij melio. eo: ⁊ magis apti in glo. d. c. qd ergo ⁊. 23. q. 1. c. fi. Thamar nō excusaƚ a peccato. nec Judas fornicās cum ea. hec. s. T. 2ª. q. 154. ar. 2. ad. 3. Timor qui ē fm rōez excusat totaliter a peccato. nō aūt iordinatus sȝ diminuit inq̄ntū ē inolūtariū h. s. T. 2ª. q. 125. ar. fi.

Executor proprie dr̄. qui rē iudicatā ducit ad effectū. vt dicit glo. i. c. sup qōnū de offi. dele. ⁊ Pa. in. c. nouit. de appl. p̄ᵃ. col. Executor est ille q pure exeqƚ factū ab alio gestū. l. executorē. C. de execu. re. iudi. ⁊ merus executor nō recusatur. nec ab eo appellaƚ. nisi modū excedat. maxime si daƚ cū clausula appel. remota. d. c. nouit. Nec dr̄ qs facere qñ exequiƚ mādatū superioris. tex. cū glo. i. c. cū aliquibus de rescrip. li. 6. Accipiƚ executor aliqñ cōiter. i. large: ⁊ talis dr̄ delegatus fm glo. i. c. si sup in. ℣. principalis officialis. de offi. dele. li. 6. in materia tñ stricte. appellatiōe executoris non venit delegatus. fm Pa. i. c. si qs: de fo. cōpe. vñ nō fm Pa. i. d. c. nouit: q̄ duplex est executor. s. mixtus. i. hñs iurisdictionē: ⁊ tūc dr̄ delegatus: ⁊ dr̄ executor large: ⁊ iste pōt recusari: ⁊ ab eo pōt appellari. Alius executor merus nullā hñs iurisdictionē. in actu: ⁊ iste ē executor stricte: ⁊ tūc aut est deputatus ad certū articulū. ita q̄ nō pōt exceder quin notorie cōstet: ⁊ nō pōt recusari: ⁊ sic itellige. d. c. nouit: ⁊ hec nō Inno. in. c. ex parte: de verb. sig. vbi dicit iudicē posse vlcisci notoriā iniuriā sibi illata: q: potius est executor iuris. q̄ȝ iudex. Aut est executor datus: ⁊ deputatus. ad certū actū. i quo posset occulte grauare partem. puta vt recipiat dicta testiū. vel vt audiat ⁊ referat ⁊ pōt recusari. q: posset grauare partē occulte referēdo. vt nō. d. aut. post Hosti. in. c. pastoralis. §. preterea de offi. delega. ⁊ eodem mō distingue. fm Pa. in. d. c. nouit: de executore deputato per papā i beneficialibus. vtrū possit recusari: ⁊ dic vt supra: ⁊ nō q̄ qlȝ clericus pōt eē executor p̄ mō. i. pprie: pape. sȝ. 2º mō. i. cū iurisdictiōe. nō pōt ipius pape vel legatoꝝ nisi cōstitutus in dignitate vt dicitur. ℣. delegatus. §. 2º. ⁊. ℣. cōseruator. §. 2º.

¶ Executor testamētoꝝ. quis possit esse. R̄. fm Pa. in. c. tua nobis: de testa. p̄. nō. q̄ tā clerici q̄ȝ laici: ⁊ religiosi vt in. c. 2º. de testa. li. 6. religiosus tñ nō prelatus. teneƚ petere licentiā. excipe tñ fratres minores qbus hoc officiū est interdictū. vt in cle. exiui. de verb. sig. Et possunt simul ⁊ mixti deputari: clerici: religiosi. ⁊ seculares ⁊ ēt diuisi. ȝ. c. Joānes. de testa. ⁊ ibi Pa. An aūt femina possit esse executrix. vide Jo. an. i. d. c. 2º. q tȝ q̄ cōsue ē suadēda: ⁊ alias suitcō/sultū q̄ nō. Cōtrariū sētit Bal. q: ñ cōparet mulier tā q̄ȝ cōparatrix sȝ īātat actōes noīe pprio ꝺ q̄ p. e. i. l. qꝺ pauperib⁹: ⁊ i. l. si qs ad declinādā. C. de epi. ⁊ cle.

¶ Utrū cū deputātur tres vel q̄tuor executores. vno 2 mortuo. Alij possint pcedere. R̄. q̄ sic. vel etiā si viueret ⁊ nollet exeq possent: nisi testator aliꝺ expssisset: vt est tex. in. d. c. 2º. ⁊ sitr si viuus eēt i remotis tñ/solummus relig exequenƚ. d. c. 2º. imo sȝ glo. ibidē. nō est nec̄ q̄ vocētur sicut ⁊ in electiōe. c. q: ppter de elec. secus si nō multū distarēt q: tūc vocādus eēt: ⁊ expectādus vsq ad terminū sibi datū alias ceteri pcedēt: ⁊ hoc itellige qñ simpl'r sunt deputati. secus si cū aliq̄ limitatiōe. puta q: viuus sine alio nō possit: ⁊ hmōi. q: tunc sequēdum est fm q̄ testator statuit vt in. d. c. 2º.

¶ Utrū officiū dictoꝝ executoꝝ trāseat ad heredes. 3 R̄. quidā dicūt q̄ sic. p. l. cū vnus: ⁊. l. a filio. i prin. ⁊. l. alimēta. i prin. ff. de alimē: ⁊ ci. le. Alij dicūt q̄ re integra nō trāsibit secus re nō integra. vt ꝺ dec. c. i causis: ⁊. l. mandatū. C. man. sȝ glo. in. d. c. 2º. tenet q̄ nō transit. nisi testator expsserit. qꝺ videƚ verius. Sed nūqd successor i dignitate. succedit i executiōe. glo. in. d. c. 2º. dicit. q̄ si ille platus erat propinquus illi testatori nō trāsibit. q: videƚ electa psona. sicut de testa. reqsiti. Si aūt nō erat ppinquus. tūc si nomen erat expressum. nō trāsibit. si vero non erat expressum trāsibit: de offi. dele. qñ requisisti.

¶ Utrū deputatus executor teneaƚ acceptare. R̄. sȝ 4 Pa. i. c. Joānes: de testa. i glo. sup. ℣. mādatū q̄ nō etiā i legatij ad pias cās. nisi tacite. vel expsse acceptasset. q: tūc nō posset renūtiare: ⁊ dr̄ tacite acceptare. qñ aliqd fecit qꝺ ptinet ad hoc: ⁊ hmōi. Iteȝ si sciēter recepit lr̄as quibus officiū sibi deferebaƚ. ar. l. 1. ff. de procu. Aut si ipe cōsensit qñ testator ipm ad illud offi⁹ deputauit. Ad h̄. l. procu. §. §. ff. ad. l. cor. de fal. facit. l. ex sentētia. ff. de testa. tu. posset tñ ep̄s i legatij ad pias citra acceptationē cōpellere. si nō vt executorē. saltem vt delegatū sicut in qualibet alia delegatione: vt. C. qui pro sua iurisdi. l. vnica: ⁊. c. pastoralis. de offi. dele.

¶ Utrū executor habeat actionē ꝯ heredē. R̄. fm 5 Pa. i. d. c. Joānes. q̄ aut ē purus executor: ⁊ sic nō hȝ neqȝ de iure canonico. neqȝ ciuili. sȝ pōt iplorare offi⁹ iudicis ꝯ detinētes bona defuncti. ar. in. l. hereditas. i fi. ff. de peti. he. ⁊ in. l. quintus. ff. de an. le. ⁊ hoc voluit Cyn. in. l. lucius. §. menia. ff. ad treb. ⁊ Bar. i. l. si qs ticio. ff. de leg. ij. glo. i. d. §. menia limitat verū nisi i legatij ad pias cās. q: tūc dicit habere actionē ꝯ heredē. alle. l. nulli. C. de epi. ⁊ cle. Idē tenet glo. i. d. l. titio. Si vero nō ē purus executor. sed legatarius sic qñ ℣ba dispōis referāƚ i eum tacite. vel expsse. ex⁰ dicit testator relinq⁰ titio cētū: ⁊ volo illa restituat seio. tūc poterit agere ꝯ detinētē bona. tā q̄ȝ legatarius: ⁊ ē vtile q: si ꝺficeret fideicomissuȝ ex psona fideico⁹. acresceret sibi: ⁊ nō heredi. vt i. d. l. si qs titio. Idē erit vbi tacite cōferƚ i eū dispositio. puta q: ē particeps ipius relicti vt q: accipit partē. fm glo. d. l. menia. ⁊ i glo. d. l. si qs titio.

6 ¶ Nūqd executor poterit vēdere bona hereditaria p executiōe vlt° volūtatꝭ. ꝶ. ꝭ Pa. i. d. c. ioānes: ꝙ si ē executor: vnis pōt: ex° qñ oia bona sunt distribuē da i paupes xpi. d. l. nulli. Si vero sit pticularis. nō pōt: nisi testator sibi ꝯcesserit vt i. l. alio. ff. ꝺ ali. ꝛ ci ba. lega. ꝛ hodie cōiter i testō daꝭ libera. ꝛ plena li cētia executorib° vēdēdi ꝺ bonis hereditatꝭ p execu tiōe: ꝛ qd ipoztēt illa ꝩba. nō Bar. in. d. l. alio. Et cautella ē ꝙ addaꝭ sic: dās eis generale mādatū cū liba administratōe. agēdi. exigēdi. distrahēdi: ꝛ c̄.

7 ¶ Qñ teneꝭ executores exeq. ꝶ. Pa. i. c. nos qdē: de testa. i glo. i. ꝩ. ānū: ꝙ aut testator ꝓuidit sibi de tē poꝛe: ꝛ ē seruādū: ꝛ si dicat a die morꝭ. intelligiꝭ vt suppleꝭ: ꝛ scie. ꝛ addite hereditatꝭ. vt pbat tex. i. l. sta tuliberos. §. si qs heredi. ff. de statu li. facit tex. iūcta glo. i. l. fi. §. si aūt dubi°. C. de iu. deli. Si vero testa tor nō ꝓuidit sibi ꝺ tpe. Pa. i. c. si heredes. ꝺ testa. ꝙ si res legata ē in patrimonio testatoris. pōt solui sine mora. Nam dominiū illico. addita hereditate trāsit i legatariū: vt. l. si tibi hō. §. cū seruus. ff. ꝺ l. i. ꝛ i. l. cū res pn. ibidē ēt dꝭ ꝙ si nō soluaꝭ sine mora heredes ꝯdēnātur ad pstādū vsurā: ꝛ oēꝫ vtilitatē. Jdē etiā si eēt pecunia legata. vt i. l. fi. domus. §. in pecūia. ff. ꝺ le. i. vbi dꝭ ꝙ ad solutionē tps modicū dādū ē: ꝛ glo. ibidē dicit. eē decē dies a pcepto iudi cis. vel saltē arbitrariū pēsata q̄ntitate: ꝛ q̄litate he reditatis: ꝛ si nō hꝫ dꝫ repire vndecūqꝫ. l. si pecūia. ff. de le. ii. ꝛ hoc tene quo ad obligationē. q° aūt ad penā. s. vt cogāꝭ cū emolumēto: ꝛ itereē dic ꝙ i le gatis ad pias causas: est tps sex mēsiū. vt i aut. de ecclesiasticis. ti. §. si aūt legatū. Jdē videꝭ ꝺꝺ in le gatis ad nō pias causas p. ar. a maioꝛi. i. d. §. si āt legatū: ꝛ hoc a die isinuatiōis testamenti ꝙ si per ānū a die monitiōis p iudicē sibi facte nō iplet que cūqꝫ relicta. priuaꝭ tota hereditate: ꝛ veniet ad sub stitutos. vel si nō sūt. veniet ordie ꝑuato coheredib° adeūtib° vel gñrali fideicomissa° ꝛ ceteris hꝫ ꝙ ha beꝭ i aut. āpli°. C. ꝺ fideico. lꝫ posset iudex cogere ēt añ pfactū tps executores vel heredes alio remedio.

8 ¶ Utrū executore nō exequēte deuoluaꝭ executio. ad epm. ꝶ. hꝫ Pa. i. d. c. nos quidē. ꝙ si pcessit duplex monitio post negligētiā debētis exeq stati in legatꝭ ad pias causas ꝺuo°uiꝭ. nec reqriꝭ aliud tps. vt vi detur inuere tex. in aut. de eccl. ti. §. si aūt q hoc iussi sunt: ꝛ sic videꝭ nō p Bar. i. d. aut. amplius. si sola vna monitio pcessit expectaꝭ annus añq̄ꝫ deuoluaꝭ ad epm. sꝫ aduerte ꝙ hodie eps p statuta disponat vt currat ānus a die moꝛtis admonēdo generaliter quoscūqꝫ: ꝛ si sic post annū deuolueꝭ. intelligēdo a die moꝛtis: ꝛ scie. ꝛ addite hereditaꝭ. vt. ō. Ricar. limitat i. q. di. 45. hoc verū. si habet bona i prōptu de quib° possit ifra annū legata iplere. alias secus.

9 ¶ Queriꝭ quidā reliqt cētū paupibus declarādis p sempzoniū. an elapso āno declaratiōe nō facta. eps possit digere paupes vigoꝛe statuti pfacti i pceden ti. §. ꝶ. Bar. i. d. l. cū qdā. ff. de leg. ii. ꝛ sequiꝭ Pa. i. d. c. nos qdē. ꝙ nō. qꝛ statutū loquiꝭ de executore ꝛ i eo habet locū vt nō possit se āplius itromittere, ar. lrās de supl. ne pla. sꝫ hūs declarare nō est execu toꝛ. sic dicimus differētiā inter iudicē q declarat: ꝛ executorē. C. de exe. rei. iudi. l. executorē: ex quo seq tur ꝙ nō pōt esse executor. posset eē declarator: ꝛ si militer cōsultor cū nullo iure ꝓhibeatur.

¶ Utrꝫ pfacta ꝺuolutio habeat locū tā in legatꝭ ad piaꝭ cās q̄ꝫ nō pias. ꝶ. Pa. i. c. si heredes: ꝺ testa. ꝙ in legatis ad pias causas. nō est dubiū. in aliis aūt est diuersitas iter doc. sꝫ ipe Pa. sic ꝯcordat. ꝙ aut eps vult se ipedire añq̄ꝫ heres sit priuatus heredita te. s. añ lapsūꝫ āni: ꝛ sic pōt se ipedire ꝛ cōpellere. si militer si heres iadit i penā priuatiōis. sed de facto eā possidet qꝛ nemo eā petit. nā tūc cessat rō. d. aut. āplius. q̄ vult vt hereditas cū onere exequēdi tran seat ad aliū: ꝛ habebit locū. d. c. heredes: qꝺ loquiꝭ generalr. nec obstat ꝙ nō debet ipēdere eps officiū suū nō iploratū ad vtilitatē priuatā ꝯ determinata in. c. bone memorie. cl ꝑ. de postu. qꝛ ꝓ qua se ipēdit est miserabilis psona: ꝛ ideo pōt vt ibi nō. qꝛ defun ctus est destitutus oi auxilio: ꝛ iō merito etiā nō im ploratus pōt iudex impēdere officiū suū. aut vult se ipedire postq̄ꝫ peruenit ad alios hereditas. pp pri uationē primoꝛ: ꝛ sic nō pōt respectu priuatiōis. sꝫ bene respectu cōpulsiōis fiende heredi nouo. vt exe quatur qꝛ tunc habebit locum. d. aut. amplius: ꝛ sic cōcoꝛ. d. c. heredes: cū. d. aut. amplius. x

¶ Quid si testator ꝓhibeat exp̄sse ne eps se ipediat. ꝶ. Pa. i. c. tua nobis: de testa. ꝙ quo ad cōpulsionē executoris nō valet. qꝛ sicut ipe si viueret nō posset se eximere a foro epi. ita nec executores extrahere po tuit. vt pꝫ i. d. c. tua nobis: quo vero ad deuolutionē executiōis. dicit idē Pa. ibidē. ꝙ si testator ꝓuidit de alio executore i casu negligētie primi. ille exeq̄tur nō eps. ar. in. l. nulli: ꝛ i. l. si qs ad declinandā. C. de epi. ꝛ cle. Aut solū ꝓhibuit epis executionē nō ꝓuiso sibi de alio executore. tūc in legatis ad pias causas nihilominus exeq̄tur. nō obstāte ꝓhibitiōe. tex. bo nus i aut. de ec. ti. §. si quis aūt p redēptiōe: ꝛ duo bus se. ꝛ i. d. c. tua nobis: in aliis aūt nō. xi

¶ Utrū cū testator reliqt. c. p restituēdis maleabla tis: ꝛ nō reperiūtur maleablata vsqꝫ ad illā sūmā. residuū sit distribuēdū. ꝶ. Pa. in. d. c. tua nobis: di stinguit ꝙ aut testator ꝓhibuit i aliū vsum ꝯuerti: ꝛ cedit heredi. aut simplr disponsuit: ꝛ debet distri bui iter pauperes. sicut legatū in piū vsum: ꝯuertiꝭ i aliū vsum si nō pōt deputari ad vsum destinatū. vt in. d. aut. de ec. ti. §. si quis i noiēata ꝛ istud legatuꝫ relictū p maleablatis qꝛ ex quo expressit testator illā q̄ntitatē credendū est illū deberi. lꝫ nō appareāt de bētes recipere. Jdē obseruādū est fm cū in cauptiōe quā faciūt vsurarii: vt nō in. c. q̄q̄ꝫ. de vsu. li. 6. xii

¶ Utrū executor cui testator dedit aliquid ad distri xiii

buendũ. vbi ei videbit: ꝛ placuerit. teneat illud di/stribuere id pios vsus. ff. ꝙ sic si aliud non appeat de mente testatoris: facit. c. cũ tibi: de testa. ss mdi°. verbũ videbit ꝛ placuerit ad arbitriũ boni viri. ff. de fideico. li. l. Lhaio. §. sorore sua: ꝛ. l. fideicomissa libertas la. ii. bonus aũt vir arbitrabit magis ad salutẽ anime testatoris dispensandã ꝙ alias. ꝺ fo. ꝯpe. cõquestus: ꝛ ad salutẽ magis facit vt dispẽsẽt inter pauperes. l. vt id qꝺ pauperibus: ꝛ. l. nulli: ꝛ. l. si quis. C. de epi. ꝛ de. nec ipedit dispositio testatoris ls nõ sint expssẽ psone quibus debeat fieri. vt in d. ll. Jtẽ q: debemus iterptari volũtatẽ testatoris i meliorẽ partẽ: ꝛ magis fauorabilẽ c. l3. ꝑpter regulã: q: in testamẽtis fit melior iterptatio. c. cum dilecti de dona. ff. de re. iur. l. in testamentis. ff. de vi. tri. oleo. ꝙ. Lũ ergo nulla sit melior ꝙ vt in pauperes xpi dispẽsẽt. ita fiet: aliter si nõ fiat epo reuocare potest: ꝛ debet executionem.

14 ¶ Utrũ religiosus exẽptus deputatus executor. si in exequẽdo deliquit. possit puniri ab ordinario. ff. ꝙ sic. tex. est i de. vnica: de testa. vbi etiã religiosis imponit vt reddãt rõem de executiõe ordinarijs: ꝛ similiter vt ordinarij exigant: limitat Ricar. in di. 45. ar°. 5. q. 2. verũ in religiosis qui hñt exẽptionem cõez. q tñ possent cõueniri rõe ꝯtcus vel delicti. seu rei. vt in. c. ꝑ de priuil. li. 6. secus in illis q ẽt ex predictis cõueniri nõ possint. q: nõ possunt tales puniri ab ordinarijs.

15 ¶ Utrũ platus religiosi qui dedit licẽtiã acceptãdi executionẽ religioso. possit eã reuocare. re etiã non integra. ff. glo. in. d. de. vnica. ꝙ sic. cum religiosus nõ habeat velle neqꝫ nolle: ꝛ executio fiet p collegaꝫ aut si alius deputatus nõ est per epm.

16 ¶ Utrũ dilatio executiõis pie ꝑiudicet defuncto testatori. ff. b3. o. T. ql. 6. q. 8. ar°. ꝑ. ꝙ aliquo mõ sic aliquo mõ nõ. Ait. n. sic. ꝙtũ ad meritũ ecclesie. nullũ detrimentũ patit defunctus ex predicta tarditate. maxime si quãtũ in ipo fuit curã adhibuit vt hmõi ecclesie cito darẽtur. q: meritũ principaliter ex voluntate: ꝛ intentiõe dependet. sed quãtũ ad effectũ ecclesie patit detrimẽtũ nõ quidem vt pro hmõi tarditate puniat. sed q: remediũ ei nõ adhibet. dum suffragia differũtur. ex quibus plurimũ iuuaret. s. cũ ecclesia ꝛ pauperes excitãtur ad orandũ: ꝛ faciendum suffragia pro eis. 2° q: forte defunctus a purgatorio liberaret si ecclesie daret ꝛ posito ꝙ pro tanto debet stare. pro quãto debet liberari per illã elemosinam liberaretur simpliciter. si aũt nõ datur oportet ipm expectare. ex quo patet ꝙ grauiter peccet tardans. vnde vocant necatores pauperũ. vel egentiũ. c. qui oblatiões. d ꝑ cũ duobus sequentibus. 23. q. 2. ꝛ. c. q oblationes. d. l. 2°. facit. c. in litteris de rap. sed nũquid excusant si tardant vt melius vendãt bona testatoris. ff. hm. s. Tho. vbi supra ar°. 2°. ꝙ in mora modici tẽporis nõ videt esse magnũ piculũ. vnde si executor per modicũ tẽpus elemosynã dare differat vt rebus defuncti melius vẽditis ãpliores elemosynas dare possit. laudabiliter hoc facit. si vero ecõtra per multũ tẽpus differat elemosynas distribuere. vt nõ multe ampliores faciat nõ videt eẽ absqꝫ culpa. q: forte defunctus a purgatorio liberaret in quo existenti. remediũ suffragiorum maxime necessariũ erat. hec aũt requirit prudẽtis executoris examẽ. vt. s. cõsideratis: dilatiõe tẽporis: ꝛ cõdictione persone que credit citius vel tardius liberãda ꝛ etiã quantũ augumenti elemosynarum: faciat qꝺ videbitur expedire defuncto. ff. suffragia. §. 1.

Exemptus dr. qui nõ sub est iurisdictiõi ordinarij. vt inuit in. c. vt persone: de priuil. li. 6. ꝛ glo. hoc expsse dicit in. c. qꝺ trãslationẽ. de priuil. intellige in cõi mõ exẽptionis. secus i speciali. vt ifra. Et solus papa põt eximere. hm glo. in. c. ꝑ. de priuil. li. 6. ꝛ. 16. q. 1. c. frater. Nõ tñ ꝙ exẽptio potest diuersimode fieri. c. cũ capella: de priuil. ꝛ. c. cuꝫ persone eo. ti. li. 6. vnde põt papa diuersimode aliquid ab auctoritate quorũcũqꝫ prelatorum: q: habet merũ imperiũ super alios platos: ꝛ rebus ecclesiarum ꝛ sunt inspiciẽda priuilegia: ꝛ seruãda. c. ꝑ. ꝺ priuil. li. 6. vñ hm Pa. in. c. tuarum de priuil. quandoqꝫ exẽptio concedit aliquibus rõe certi loci. vt monachis respectu monasterij. vel canonicis respectu certe ecclesie: ꝛ tũc habet locũ. d. c. ꝑm. vt rõe delicti comissi. extra locũ exemptũ: ꝛ similr mõ dic de cõtractu. nõ tñ ꝙ nõ possunt cõueniri in loco vbi habent domiciliũ. si alibi delinquãt. vel ꝯtrahãt. vel res ipe existũt: nec etiã possunt dyocesani vbi habẽt domiciliũ remittere si cõueniãtur ad locũ vbi deliqrũt. vel ꝯtraxerũt. vel res ipe sunt. c. volẽtes: ꝺ priuil. li. 6. quãdoqꝫ cõcedit exẽptio persone ꝛ non respectu certi loci. vt p3 in priuilegio concesso capellanis. ꝛ familiaribus pape: ꝛ tũc rõe delicti nõ possunt coram ordinario cõueniri. alias eorum priuilegiũ eẽt inutile ex quo sunt personaliter priuilegiati: ꝛ nõ respectu alicuius loci quãdo tñ morã trahũt in suis domicilijs. vel in suis ecclesijs. nõ videtur excusari. ar. d. c. ꝑ. §. in eos. hec Pa. ꝛ ꝺ istis duobus modis videt intelligẽda glo. in. c. qꝺ trãslationẽ. de priuil. q̃ dicit ꝙ legati pape possunt cognoscere de causis exẽptorum. qñqꝫ sunt exẽpti vt non possint excõicari. suspendi. vel interdicti quãdoqꝫ eximũtur aliqui. quodã speciali mõ. vt fratres pdicatores. minores: ꝛ multi alij. vñ in priuilegio Sixti. 4. qꝺ incipit regimini. sic dicit. Et ne pretextu ꝯstitutiõis Jnno. 4. pdecessoris nostri q̃ icipit: volẽtes: locorum dyocesani ꝛ alij ordinarij in psonas ꝛ loca fratrũ pdicatorum. ꝯ Greg. pdecessoris nostri ordinationẽ: sibi quãcũqꝫ iurisdictionẽ: ꝛ supioritatẽ vindicare presumãt. districtius inhibemus ne qspiã absqꝫ dicte sedis speciali commissiõe: ꝛ auctoritate. i psonas. domos. ꝛ loca dicti ordis pdicatorum. vt pote prorsus exẽpta: aliquã excõicatiõis suspẽsi onis

& interdicti sententias. specialiter vel generaliter quomodolibet promulgatur. aut in personas domos. vel loca huiusmodi aliquam preheminentiam superioritatem: & iurisdictionem. quomodolibet exercere presumat. etiam ratione contractus. vel delicti. seu rei. de qua contra ipsos ageretur. vbicunque iniatur contractus: committatur delictum: & res ipsa consistat. decernimus quoque ex nunc quaslibet excommunicationis. suspensionis: & interdicti sententias: & quoscunque processus. quasuis penas: & sententias generales. vel speciales continentes. quos. vel quas. promulgari vel haberi & omnia que contra fratres. domos. vel loca. dicti ordinis. quomodolibet fieri contigerit. etiam contra exemptione. vt pote notoria non aliter allegata. nullius roboris vel momenti esse & pro infectis haberi debere. hec ibi. Ex quibus patet quod omnis quo ad loca domos & personas quo ad bona sunt exempti & imediate sub papa. nec contra eos habet locum constitutio Inno. 4. nec glo. preallegati capituli. quod translationem loquitur. n. de duobus primis modis. quantum vis etiam quo ad illos duos modos. quidam teneat contra sed de isto. 3° nulla est dubitatio. cum loquatur ibi generaliter. s. ne quispiam: & ibi. Alii quicunque: & ibi plus exempta: ratio. n. illius glo. s. quod legatur: & est. quia solum eximuntur ab ordinariis. sed in isto secus. quia ab aliis quibuscunque. Nec obstat quod ostendat priuilegium suum. habet. c. cum persone. quia hic dicitur quod priuilegia eorum sunt notoria. vnde Pa. in. c. cum ordinem. de rescrip. circa fi. sic ait. Et non quod dixi quando notorie non constat. Nam facit quod episcopus citat istos fratres medicantes. qui notorie sunt exempti: & iam dudum tollerati in priuilegio exemptionis. quod ipsi non tenentur comparere. etiam ad allegandum priuilegium eorum: & hoc quia multi simplices iudices decipiuntur. hec ille. ad hoc vltimum est bonus tex. cum glo. in. l. non videtur lantare. ff. de iudi. & vide tex. in cle. pastoralis in. §. pisana: & ibi bona glo. de re iudi. Inno. in. c. 2°. de dila. & Bar. in. l. 1ª. ff. si quis in ius vo. Vide aliquid. de excom°. 4. pri. & de priuile°. §. 5. Quo derrogatur huiusmodi. ibi. §. fi.

1 ¶ Sed quid si sunt exempti: & tamen priuilegium exemptionis non est notorium. nec diu sunt publice colerati in sua exemptione. vtrum si excommunicetur ab ordinariis. sententia teneat. Re. habet Ricar. 4. di. 18. q. 5. ar°. 5. quod aut talis habens priuilegium allegat ipsum in sui defensione antequam contra ipsum feratur sententia. aut non. si primo modo. aut est notum iudici ipsum esse priuilegiatum. vel non. si primo modo credo quod non valeat sententia ab ipso contra priuilegiatum data. ar. de appel. c. si duobus. in tex. & in glo. securius tamen esset. si non potest probare esse iudici notum. vt compareret & ostenderet priuilegium. vel non est iudici notum: & tunc vel petit iudex priuilegium sibi ostendi: & sic tenetur secundum formam. c. cum persone. de priuil. l. 6. s. si iudex petit. vt totum priuilegium legatur. in loco securo coram probis iuris: & detur sibi particula aliter. alias si iudex ferat sententiam contra eum tenebit. nec propter ostensionem priuilegii sequentem iudicabitur sententia nulla. vel etiam reuocanda. Si vero iudex non petit priuilegium: & fuit allegatum ante sententiam. videtur quod non teneat. maxime si offert se ostensurum. Si vero non allegat priuilegium. nec est notorium. nec iudici notum. neque diu tolleratum. tunc sententia tenebit. ar. d. c. si duobus. nisi forte in priuilegio est particula irritans sententias latas. quia tunc non tenerent hec Ricar. quantum ad istud vltimum. s. quando habens priuilegium non compareret. tenet sententia. dicit Pa. in. c. cum ordinem. de rescrip. in fi. Ego aliter dico. s. quod sententia contumatie punitiua teneret. quia in illa est iudex vt in. l. vnica. ff. si quis. ius. di. non obtem. & c. super litteris. de rescrip. sed super principali non valeret sententia. esto quod esset casus in quo posset procedere lite non contestata. ratio quia est lata a iudice non suo: & ideo si iudex vult valere sententiam. super principali pronunciet se primo iudicem competentem tunc: & postmodum procedat in principali. quia illa pronunciatio auctoritate iuris facit eum iudicem. sed non esset. hoc est de mente Inno. in. d. c. 2°. de dila. & Bar. in. d. l. 2. hec Pa.

2 ¶ Exempta ecclesia & monachi vel canonici vel conuersi: & perpetuo oblati. intelliguntur exempti. non autem presbiter qui parochianorum curam habet. quo ad ea que ad ipsam curam pertinent. Nec ibi parochiani. Et si eximantur canonici alicuius ecclesie. non propter hoc sunt exempti clerici. sed bene econtra. c. per exemptionem: de priuil. lib. 6. sed ipsa ecclesia non est propter hoc exempta. vt ibi ex quo habes quod appellatione canonicorum non veniunt clerici. sed bene contra. per monasterium exemptum intelligi debet tam de ipso quam de cimiterio: & de domibus monasterii. pratis. ortis. & areis. que sunt iuxta ecclesiam. ar. 12. q. 1. c. necessaria. & c. nulla.

3 ¶ Quibus verbis probatur exemptio. Re. secundum quod dicitur in. c. si papa. de priuil. lib. 6. puta si dicatur a papa in priuilegio vel sententia dotem ecclesiam iuris sancti Petri existere. siue ad ius: & proprietatem romane ecclesie pertinere. vel ad romanam ecclesiam specialiter. aut sine medio: & simpliciter pertinere. vel si dicat. quod ecclesia sit libera. seu quod potatur romane ecclesie libertate. siue quod episcopus non audeat illic cathedram colocare. seu aliquod imperium exercere. vel potestatem. Aut quod eximit a potestate episcopi. Item si recipiantur in proprios subiectos. per huiusmodi: & sic cognoscitur exemptio vt vbi. s. patet. Secus si reciperentur sub defensione. vt in. c. ex pte. el. 2°. de priuil. vel etiam proprios filios. quia per hoc non essent exempti. vt ibi dicitur.

4 ¶ Utrum pendente lite super validitate priuilegii. seu an fuerit concessum. v. l non. debeat quis priuari. vel interdici vsu possessionis. vel quasi. etiam si possessio sit contra ius. Re. habet Pa. in. c. pri. vt li. pen. post Inno. quod non. tex. est in. c. cum persone: de priuil. li. 6. §. quod si tales: cum. §. se. & hoc idem tenent ibi doc. vbi dicit Jo. mo. vt ibi non Ge. quod pendente lite. non est turbandus in possessione sua. etiam si possideat contra ius comune. dummodo ex aliqua probatione. sed non sufficienti ad finale iudicium tamen ipse iustificet possessionem: & ita videtur sonare ibi tex. vnde Jo. an. ibi. in glo. vlti°. sic ait. Non quantus fauor priuilegio debetur. est. n. ex se priuilegium fauorabile. sed prescriptio odiosa: contra deci. c. ex pte: & c. tua: de re iur. odia. h. Jo. an.

5 ¶ Quid si exemptus litigat coram ordinario: & non allegat exemptionem. an perdat causam propter hoc. Re. Pa. in. c. pri. de sen. & re. iudi. quod non. nec tenet sententia. nec obstat taciturnitas. quia etiam si voluisset non potuisset in illum consentire. vt in iudicem. c. cum tempore: de arbi. & hoc sed Jo. an. in rela

sientii li.6.in mercantalibus: facit qd nō ili.C.vbi: de cri.agi.oz rō est sm Pa.in.d.c.cū tēpore. q2 exē ptus nō pōt renūtiare exēptiōi.q2 tāgitur.nec dū fa/ uor exēpti.s3 etiā supioris.qui ipm exemit.vt i.c.ad apticā:de regu.z in.l.si qs i distribuēdo.C.d epi.z cle. Albe.tñ tenet i.d.l.si quis:q exēptus pōt renun tiare priulegio exēptiōis p.d.l.si qs: z ad.l.Intas. ff.q loquūtur de priulegio iuris cōis itroducto in fauorē z ordinis clericalis. cui renūtiare nō pōt. s3 suo priulegio speciali bene pōt. z verius credif. qñ ipe impetrauit:z prima opinio est vera quādo sup perior proprio motu aliquē exemit.

6 ¶ Utrū exēptus possit absolui ab epo ab excōica/ tione inflicta a canone. quā sibi conditor canonis nō reseruauit.ff.sm Pa.in.c.significasti:fe.oñi.14. z Jo.de lig.i cle.ne in agro:de sta.reg.tenēt q sic.sed Jo.an.in regula sacēti. dicit q nō. quē sequif Pa. q2 non est sue iurisdictiōis.nec pōt se submittere sine licētia pape.rōe dicta i pcedēti.§.excipere tñ videf Jo.an.in.c.religioso de sen.exc.li.6.excōicatū p in/ iectiōe manuū violētarū p rōez tex. ibidē.s.ne ma/ teria vagādi.cū tñ Zeñ teneat i cle.cū ex co.de sen. exc.in glo.fi.z ppterea vide q nec in illo casu.d.c. religioso:nec i alio exēpt⁹ possit absolui ab epo.nisi ei specialr comittaf a papa:z.d.c.religioso: loquif de nō exēptis.quos antea nō poterat absoluere pro pter.c.cū illoz:de sen.exc.z hoc videf verū. q2 si de exēptis itellexisset sic dixisset sicut dixit i.d.cle.cū ex co in fi.v.iudex.§.25.Quō exēptus deliquēs in loco li gef statuto epi:z quō qñ eps facit pceptū. vel statu tū q nullus accedat ad moniales. qd iuris.de acce dentibus ad monasteria exēpta.v.excom.4.§.5.

7 ¶ Utrū exēpti.oratoria vel capellas possint in locis nō exēptis edificare.ff.q nō.nec in sic ɔstructis cele brare.vel celebrari facere.nisi de licentia dyocesani loci in.c.auctoritate de priuil.lib.6.Intellige nisi ex licētia pape.hoc facerēt.alr dyocesani eos ɔpescere pñt.vt i.d.c.auctoritate. Et itellige de oratorijs pu/ blicis.q2 in priuatis possunt.vt nō glo ibidez: z qñ epi phiberēt ne in eis celebraref. Alias qñ in eis ce lebraf qñ faciūt de ɔsensu eoz qui curam illius loci habēt sufficit.fine alia licētia epi:z codē mō i locis exēptis.nisi licentiā.vel priulegiā sedis aptice ha/ beāt spāle.d.c.auctoritate.§. inhibemus. Nec assu/ mere possunt cā suoz hoīz seu cēsualiū.d.c.actori tate.§.cās.Quō reuocaf priulegiū exemptorū per verba generalia.v.priuilegiū.§.fi.

e Exequie pōpatice.curatio funeris. cōditio se/ pulture.poti⁹sunt solatia viuoz q̄3 mortuoz subsidia.sm.s.Tho.4.di.45.q.2.ar.3.z.13. q.2.c.aie.§.curatio:z tex.i.c.nō extimemus.e.q. di cit.corpori humano quicqd impēdif. nō est salutis ɔsidiū.s3 humanitatis officiū. s3 affectū quo nemo ūq̄3 carnē suā odio habuit. vnde oportet q q̄3diu pōt pro carne primi curā gerat. cū ille qui gerebat recesserit de hoc vide.v.excōicatio.5.casu.10.§.4.

e Exigere est ab inuito extorq̄re vt in.l.fideico/ missa.§.si rē.ff.d leg.3.hec Pa.i.c.ex parte: de cēs.vñ exactio nō est. vbi qs spōte soluit. vide glo.z Car.in cle.ɔsenti:de cēsi.z ibi Pau. di/ cit q exigere z extorq̄re dicit violētiā.d.§.si rē. Di/ cit tñ q si pcessit extorsio l3 seqf voluntaria solutio. q satis est exactio.facit sic qd nō Host.i.c.pterea: e.f.de iur. pa. z de peni.c.ɔstitutus. Exactio ali/ quādo df talia de quo infra.v.talia z.v.excom.5. casu.4.§.16.z casu.18.§.2.z casu.19.§.2.

¶ Exactio ɔ iudeos a dominis ɔsueta. licita est de se.secus si sit pter antiquam ɔsuetudinē.nisi pro cōi vtilitate vel pro honesto statu domini.nouus casus emergat.nec pōt exigere ab eis iniuste possidētib⁹. q2 pmittēs subditos iniuste lucrari.pdit reddit⁹ suos b.s.T.i trac.d regimine iudeoz ad ducissā brabā. 1

e Exilij penā.vtr lex non statuit.q2 solo populo il o.deus colebaf.oībus alijs populis p ido latriā corruptis. vñ si qs populo vtr exclusus eēt.daref ei occa sio idolatrie:z ideo.1.reg.26.df q Dauid dixit ad Saul. Maledicti sunt q eiecerunt me hodie.vt nō habitē i hereditate dñi.dicētes va/ de serui dijs alienis.erat tñ aliqd particulare exiliū. df.n.de vtero.9.q q pcusserit primū suū nesciēs:z qui nullū ɔ ipm habuisset odiū cōprehēdebaf.ad vnaz vrbiū refugij ɔfugiebat:z ibi mācbat vsq ad mor tē sūmi sacerdotis:z tunc licebat ei ad domū suam redire.q2 i vtū dāno populi. ɔsueuerūt particulares ire sedari:z ita primi defuncti.nō sic pui erant ad eius ocasionē.hoc.s.T.1.2.q.105.ar.2.ad decimū. Uide.v.pena.§.6.circa mediū.

e Exheredatio filioz hodie nō pōt fieri. nisi pr habeat iustam causam quā debet describere in testō.vt.C.de inoffi.testa.aut.s3 hodie.

¶ Querif q̄ sunt iuste cause exheredatiōis.ff.q ponū tur.13.in aut.vt.nō de ap.co.§.causas.Prima si fi lius parētibus manus itulerit. Secūda si grauē eis iniuriā fecerit. Tertia si eos criminalr accusauit.de cā q̄ nō sit aduersus principē.vel rē publicā.Quar/ ta si cū maleficis cōuersaf.Quinta si maleficus effi ciaf.Sexta si vite parentū isidiaf. Septima si cuz nouerca sua vel ɔcubina pris sui se imiscuerit.Octa/ ua si pro persona ipius.vel debito eius incarcerati. in q̄tū pōt fideiubere noluerit:z ista.8.cā intelligif solū de masculis.Nona si prohibuerit eos facere te/ stamētū. Decima si ɔ parentū volūtatē iter arena/ rios z mimos ɔseuerauerit cū pr illius ɔfessiōis nō fuerit.Undecima si filia vitā luxuriosam duxerit cū parētes vellent eā p posse nubere:z dotare.nisi ne/ glexerint eā nubere.vsq ad.25.annū. Duodecima si parētibus furiosis debitā curā nō impēderint qd s3 locū in quibz succedēte ab itestato z herede isti/ tuto. Tertiadecima si de carcere parētes educere ne glexerint.Adde.14.si volūtatem vltimā exeautionē

mandare noluerint. de quo v. executor. §.7.7.15. si filius est hereticus cum pr sit catolicus. vt.d.§.cas. no. sm feli.in.c.rodulphus.de rescrip.col.3. in pn. q si filius agat pniam de actu dig exhereda nó tñ pr perdet auctoritaté exheredádi: qr redderet clusoria dicit tñ bar.in.l.si qs ita.ff.d adi.leg. q si pr hereda uit filiú ex iusta cá.si postea recóciliauit se cú illo he redatio illa videt adempta in denegatióe vero ali mentor dz remitti filie correcte. Silr psités aliqua religioné restituit hec feli.et i.c.pastoralis.de rescri. circa pna.dicit q qjuis sint posite 14. cae exhereda tionis in iure intelligit etiá idé in filiab cais.et gra/uiorib sm alex.in csi.345. Ité si filius sit furiosus et nepos ex eo sanus legitime poterit heredari mó isti tuat nepos.l.pe.ff.de cu.fu.

2 ¶ Ut filius possit pfem exheredare.R.q sic. Prio si de crimine cú accusauit excepto crimine lese maie statis. Scdo si vite filij insidiat fuerit. Tertio si vxo ri suevel ccubine se imiscuerit. Quarto si testari i q poterat phibuit. Quinto si nó egit curá ei cú eét fu riosus. Sexto si captus a saracenis nó redemit: et si morit intestatus illi nó succederet/sed ecclia et dabút bona eius p redéptióe captiuor: vt in.d.auct. cú de ap.cog. Iste tñ cae tollunt p ingressú religionis.

3 ¶ Quó in illis casibus in qbus pót qs exheredari in eisdé pót denegari aliméta: vide v.alimétum.§.5. Quos casus limita nisi ipos peniteat p quo facit gl. in.l.fi.C.de epi.et de.et tex.in.c. nó liceat.19.q.3.vbi dr q p religionis ingressuz purgat ois ingratitudo vnde si filia fornicatrix vult penitere de petó.pr tene tur eá allere.ar.c.ferrum.50.di.per cñs dicit pa. in c.ex lrar.de co.q du.in ma.qui po. q etiá tenet eá dotare:qr cá dótis nó minus est fauorabilis qj cau sa alimétor.vt no.cy.in.l.nó oi.C.de admi.tuto. et bar.in auc.ex cplexa.C.de ince.et inuti.nup.

4 ¶ Ut liceat exheredare filiú vt faciat elemosiná vel heredé ecclia3.R. hz Aug.in.c.qncq3.17.q.4.qcúq3 exheredato filio heredem vult facere ecclam. qrat alium q suscipiat non Augustinum.

5 ¶ Ut fr exheredet a fre.R.q sic. in tribus casibus Primo si insidiatus est vite ipsius. Scdo si de crimi ne inscripsit c cú. Tertio si in bonis eius notabilr le sit:et hoc etiá hz locú qñ morit ab intestato fr.vt nó succedat frater.vt in auc.de nup.§. ingratitudinem qd limita ver.si ignorauit. qr si sciuisset ingratitudi né videret remisisse nó determinádo q non succedat vt in.l.fi.in fi.C.de reuo.dona.iúcta.l.cficiunt.i pn. ff.de vi.codi.et silr vir vxoré et ecótra exheredare pót vt not.in.d.§.cás. nec est necessariú q frater alleget causam exheredationis.

e Exorbitátia a iure cói nó dñt trahi ad sequétiá de reg.iur. lib.vi. q a iure cói exorbitant ne/quaqj ad consequentiam sunt trahenda.

e Exorcismus est adiuratio c dr abolú.vñ exor ciste ex greco in latinú adiuráces vocant iuo cant.n.sup cathecuminos vel sup eú q hz spm imú/dum nomé dñi iesu adiuráces sup eú vt egrediat ab eis.hoc in tex.c.deros.21.di.circa fi.facit.de cse. dis. j.añ.20.dicés.vñ.s.tho.4.di.26.q.ij.ar.p.ql.3.dicit. q offm exorciste é sup energuminos.i.lunaticos ob sessos a demonibus et cathecuminos in exorcisando imponere: cú ordinat dz accipe de manu epi libel/lú in quo exorcismi sunt scripti cú istis verbis accipe et cómenda memorie et c. vt in.c.exorcista.23.di.

¶ Effectus exorcismi é duplex.s.expulsio demonis et apperitio sensuú administeria et mádata dei: nó tñ p se cfert gratiam neqz remissioné petór siue culpe.vñ sine baptismo nihil valet post morté c ppositiuú q dicit q minores tenebras patiet:nec est sacrm.sz sa craméntale quoddá c demones ne impediát salutez hois hec hz.s.tho.3.q.71.ar.3.et qjuis sit ppú offm exorciste nihilominus é ét superioris ordinú et ad osté déda vnitaté baptismi csuetú est in ecclia vt totum qd ad baptismú ptiet expleat ab vno.s.sacerdote et p cipue núc qñ nó véit magna multitudo ad baptismú sic secus erat in ecclia primitiua hec sm. s.Tho.4. di.6.q.r.ar.3. ql.3. 1

¶ Exorcismi salomonis nó hñt virtuté dei ad expel lendú demones:nisi eos fecerit in gra. hec hz.s.tho. q.de po.dei.q.6.ar.10.ad 3m.d hac materia vide v. bap.5.§.13.et quó cuenit vel differt a cathecismo vi/de v.eo.vide etiá v.impedimétú.6. 2

e Exordium vide v.oratio.

e Expése facte sm pportioné rer et psonarú sa/aliter delectabilr: et pseuerater est opus virtu/tis.s.liberalitatis vel magnificétie.expése vero deficiétes sm talé pportioné vel facte cú tristicia vel nó pseueráter sunt opa vitiosa et actus paruificentie: et est spés auaritie q oppóit vtuti q é magnificétia vel libalitas: hz vitiú oppo qd grece vocat bánau sea a fumo dicta qr oia csumit vl dr a pirochalia.s. sine bono igne qr ad modú ignis oia csumit.nó pp bonú.vñ latine hoc vitiú pót noiari csumptio: et est qñ excedit modú vel pportioné rer vel psonar in ex/pésis.hec.s.Tho.2.2.q.135.ar.1.et.2.vnde expése tá in vestibus qj cibariis et aliis debét fieri virtuose sm dignitatem et c.l.habitatio.ff.de vé.in pos.mi.vñ sm bal.abbas dz indui vestiri qj monachus et magr i theo qj alij frés doctor qj scholaris.et idé dicit c ci barijs.l.j.C.de episco.audi.

¶ Ut ille q aliú verberauit teneat ad expésas.R.q sic ad oés quas pcuratióe facit. Uide glo.in.c.si qs mébror.23.q.8.et de in iur.c.p.et.l.vlti.ff. de his qui deie.vel effu.in estimádis facultatibus est ró expésa rú habéda.vt no.gl.in.c.qñ.de vi.et ho.de.vnde il/li fructus estimádi sunt qui supersunt deductis expé/sis.C.de fruc.et.lib.ex.l.prima. 1

¶ Ut expése facte in re aliena sint attédende.R.q aut erat possessor malefidei et sic de rigore iuris nó poterat hére nisi solú necessarias vtputa illas quas se 2

est gra fructuū q̄rēdoꝝ.ꝯgregādoꝝ.aut ꝯseruādoꝝ ⁊ hmōi necessaria etiā ad malefidei possessorē de/ducunt.vt.l.l.si a pse.§.fructus.ff.de peti. here.⁊.l. plane.in fi.ibidē.⁊ in.d.l.i. alias si q̄s fecit amittit. vt.l.ex argēto.ff.de ꝯdi.fur.⁊ insti.de re.di.§.ex di/uerso.Utiles ꝟo ⁊ volūtarias poterit auferre qn̄ si/ne lesiōe poꝝ status id pt fieri.l.domū.C.de rei ven di.Sȝ in foro ꝯscie ſm mo.ti.de vsura.§.poterit ēt repetere eas q̄s fecit ad ꝯseruatōēȝ rei. vt pascendo equū.⁊ hmōi vel ad opoꝛturā melioratōēȝ vt curan do aial moꝛbosūȝ ⁊ sitia. Sitr vī dō de eo q scripsit vel pīnxit in re aliena seu edificauit q̄ in ꝯscia pote rit petere.⁊ ille in cui⁹ re expēsas fecit tenet nō in q̄ȝ/tū expēsa. ſȝ solū in q̄ȝtū dicta res ē plus vtilis arbi/trio boni viri. Si aūt erat possessoꝛ bone fidei sic ꝑo terit oēs expēsas q̄s fecit.tollere si sine lesiōe rei pōt fieri.l.iulian⁹.la.§ª.ff.de rei vē.l.si non pōt tolli dn̄s rei soluet eas.l.in fundo.eo.ti.aut vēdere ei rē in q̄ ex pēsas fecit.q₂.ff.de peti. he.l.si qd possessoꝛ.§.sic an̄ dī q̄ qs nō dȝ culpari de admīstratiōe rei quā tȝ vt suā bona fide. Idem erit qn̄ fecit credēs vtilr gerere negociū ꝓximi.ff.de neg.ge.p totū.⁊ no. ſm.d.feli. in.c.ad nr̄am.de iureiur.i.col.q̄ ꝟbū fruct⁹ intelligr̄ deduc̄ꝭ expēsis.⁊ idē de ꝟbo reddit⁹ q̄ si de fructib⁹ dȝ solui gabella intelligit deduc̄ꝭ expēsis q̄ȝuis aliq tenēāt ꝯ̄riū bnius.sed p̄ᵐ melius ſm feli.

5 ¶ Expēse nō veniūt noīe dānoꝝ vel interēē.q₂ expen sa ē quā qs facit eūdo redeūdo vel maioꝛē familiaȝ tenēdo aut aduocat̄ꝭ soluēdo ⁊ hmōi.dāna ꝟo vł in teresse sunt in re vel circa rē.⁊ iō q remittit vnū non vī remittere aliud.vt de iniur.⁊ dā.c.in nostra.

4 ¶ Expēse dn̄r necessarie q̄ si facte nō fuissent pijsent aut facta fuisset deterioꝛ res circa quā sunt facte. vti les sunt q̄ rē melioꝛē faciūt ⁊ deterioꝛē fieri nō pmit tūt .Uolōtarie ꝟo sont q̄ rē tm̄ oꝛdināt.ſȝ fructū nō augēt.l.ipēsas.ff.de ꝟ.sig.Quō aūt debeāt qn̄ sunt facte in re aliena scīēter ⁊ bona fide.⁊ vide ꝟ.restitu tio.§.ti.⁊ ꝟ.fructus.§.2.

e Xpiētia ſȝ doc.ꝑ metha.accipit dupl̄r. ꝑ mō ꝓpe alio⁹ cōit vel siltudinarie si accipiat ꝑ mō nihil aliō videt eē nisi accipe aliqd ex mulī̄ȝ i memo ria retētis cū aliq̄ rōcinatiōe seu collatiōe in ptīcu/laribus.⁊ sic ſm phūm vbi.ē.ex multis memoꝛijs cā tur experimētū.⁊ ex multis expimentis cātur ars. ⁊ exptus nō artifex certius opatur.q̄ȝuis artifex nō ex pertus magis sciat.Unde ꝓuerbialiter dī experiētia facit artē sed in experiētia casum.⁊ sic acapiēdo ꝓ p̄ue experiētiā est solū in hoībus ⁊ in potētia cogita tiua. Secūdo pōt acapi experiētia cōiter.⁊ isto mo do pōt ēt acapi dupl̄r. pmō defectiue.⁊ sic scd̄ȝ quā dā ptīcipationē dī esse in aliqbus aialibus q̄ vidē/tur habere quādā disc plinabilitatē ⁊ quodā modo dicunt disciplinabilia ⁊ expta.sicut canes ⁊ quedaȝ aues.Alio mō accipit p quādā excellentiam.⁊ hoc du plr̄.vno mō ꝓout cognoscunt pſentia. que prius nesciebant.⁊ sic dicūt angeli de nouo accipe experiē tiam.Unde Isido. dicit q̄ demones multa cogno/scunt p experiētiā.tn̄ sine discursu. ⁊ ex hoc nō dī ex periētia.sicut est in homie q discurrit p singularia ꝑ cogitatiuā.Alio modo dī experiētia ſm q̄ hō videt in rebus.id quod p habituȝ cognitionis tenet. Hoc enīȝ sciēti delectabile est.⁊ isto modo fuit in adā ſȝ qō dī gen.8. q̄ adā ideo positus est ad operanduȝ in paradiso.vt naturā rerū experiret. In nobis aūt ex istis experimētis generat habitus.vt dictum est. Et q̄ȝuis in xp̄o fuerit scientia diuina q̄ oia tā vlia q̄ȝ singularia cognoscebat.⁊ sciētia infusa qua etiā cognoscebat singularia ne tn̄ opario intellectus agē tis cuius est abstrahere essēt frustra in eo dū erat via toꝛ.⁊ vt haberet oēm pfectionē sciēdi. ideo.s.Tho. in tertia pte.q.9.ar°.4.dicit q̄ in xp̄o fuit sciētia ex/perimētalis.i.cāta expiētia.⁊ sic experientia ꝓpe.⁊ p excellentiā pōt poni fuisse in xp̄o. Effectus aūt ex/periētie diuinoꝝ ē duplex.s.certitudo itellect⁹ ⁊ secu ritas effect⁹ hec oia ſȝ.s.Th.i diuersis locis.

e Xposi° sacr̄ scriptur̄ ē duplex vna spūal̄ alia lr̄alis.⁊ ista ē q̄ ꝓcess significat q̄ ē duplex vna q̄ exponit lr̄a scd̄m solū sensuȝ quē significant voces.⁊ tn̄ nō intēdit ab auctoꝛe nec illa res fuit ve ra res gesta.⁊ ista vocat expositio hystoꝛica vel pa rabolica.ꝟ.gr̄a.in daniele p girum caprarū. vel p lapidē decisum.nec girus caprarū.nec lapis decisus erāt res in rerū natura.nec auctoꝛ intēdebat signifi care illa.⁊ ideo nō erat verus sensus litteralis.ſȝ pa rabolicus vel hystoꝛicus.vt dictū est. Alia expositio litteralis est ſm verum sensum lr̄alem qui significat immediate p lr̄am ex intētione auctoris . ⁊ est vera res gesta.vt in.d.exemplo de daniele. girū caprarū significabat regē grecoꝝ ⁊ lapis abscisus sine ma nibus q replebat totam terram significabat xp̄m.⁊ hec significatio est vera ⁊ ꝓpria litteralis in qua ex positione si cū significatione vere rei geste.ꝓponat cā talis rei geste.dī ethymologia sicut xp̄s assigna/uit cām repudij. Si ꝟo ostendat q̄ talis veritas al/teri nō cōtradicit.dī analogia sicut xp̄s ostendit se nō dixisse falsuȝ appellādo se deū. q₂ ego dixi dij estis ⁊c. Et oēs iste expōnes dn̄r lr̄ales.i. p lr̄aȝ ab aucto re immediate intēte ⁊ significate.

¶ Alia est expositio spūalis.s.quando per res veras i gestas ⁊ significatas imediate p lr̄aȝ ⁊ itētas imedia te ab auctoꝛe significat aliqd aliud. sic p istā dictio nē hierlȝ p expōnē lr̄alē significam⁹ illā ciuitatē p il lā āt ciuitatē iteꝝ significam⁹ aiaȝ ꝯtēplatiuā vel ec clesiā ⁊ sitia.⁊ ista dī expositō spūal̄ eo qō latet sub rebus sensibilib⁹ sic spūalia latēt sub coꝛpalib⁹ vel q₂ sūt difficiles eo qō nō ita manifestēt p lr̄aȝ dicūt tn̄ aliqn̄ a.s.Tho. lr̄ales eo qō sumunt pmoꝛdialiter ab eadē lr̄a. Et isti sunt multi. ꝑ qn̄ p tales res per litteram immediate significatas oꝛdinamur ad ali qd bene operandū ⁊ talis dī sensus moꝛalis vel tro

pologicus a tropos qḋ est cóuersio ⁊ logos sermo quasi cóuersionis sermo .s. quando ex similitudine vel figura rerum gestarú sumiť ratio bene operandi. vt per hoc quod dauid interfecit goliam intelligiť φ humilitas deiicat superbiam. ⁊ per hoc istruimur esse humiles . ⁊ siĉr ex eo qḋ scriptura dicit qḋ Moyses fuit mitis instruimur etiá sic esse φ aút aliquis instruatur in bonis moribus . q: lex ꝑcipit iste non vocatur sensus moralis. q: potest esse litteralis. idest significatus ⁊ intentus imediate p l̄rám.

2 ¶ Secundo quando per tales res significatas p litteram immediate ordinamur ad aliquid recte credendum in ecclesia militante. sic est expositio allegorica. ⁊ dŕ ab aleó qḋ est alienuz. ⁊ goge. quod est dicere quasi aliena locutio. q: aliud dŕ ⁊ aliud intelligitur sicut per istam dictionem ẏ̄rlm significamus ecclesiam militantem. Si aút ordinaŕ illa res significata per litteram ad credendum ea que sunt in ecclesia triumphante. sic dŕ sensus anagogicus q dicitur ab anna qḋ est sursum ⁊ goge ductio. vt in dicta dictione ẏ̄rlm. per quam aliquádo significatur patria celestis. vt ibi ẏ̄rlm que sursuz ē. loqťur. n. de terrenis ⁊ intelligit celestia. hec oia sm .s. Tho. i͠ .q.i.ar͠.io. ⁊ ql.7.q.6.

3 ¶ Expositio legis humane siue canonice siue ciuilis vel consuetudinis est facienda sc͠dm mentem vel intentionem legis latoris. c. intelligentia. de v̄bo. signi. vbi dicit Pa. φ v̄ba deseruiunt intentioni. ⁊ non econtra. ná verba data sunt vt quis proferat cogitatióes suas in noticiá alterius. c. is autē. 22. q. 2. Ex q͠ ergo habemus intentionem non debemus curare ḋ verbis. ⁊ hoc voluit dicere. d. c. intelligentia. hoc idē tenet. s. Tho. 12͠. q. 95. ar͠. si. que intentio quando est nota. debet seruari quando aut nó est nota. ex v̄bis debet sumi ex cā persona loco ⁊ tempore. vt in. c. sciēdum. 29. di. Nec est ꝑcipitandum quando verba nó sunt clara. In laberintū. n. quidam intruduntur dū ante iudicant q̄z intelligát vel ante inculpant q̄z iterando lecta ꝑquirant. d. c. sciendum.

4 ¶ Sed quid agendum quádo lex est dubia vel sunt contrarie opiniones. R͠. sm pa. de consti. c. ꝑ. circa finē φ distinguendum est. q: aut dubium est omnino nouum. aut positum in opinionibus doc. ꝑ casu. aut consuetudo loci interꝑtatur illud dubium . q: certo mó lex fuit seruata ⁊ seruáda est cōsuetudo. nam in hoc casu dicimus φ consuetudo est optima legū interpres. vt in. c. dilectus. de consue. ⁊ l. si de interꝑtatione. ff. de legi. Aut nó cōstat de consuetudine. tunc si v̄ba sunt clara nó debemus recedere a significato v̄boꝝ. nisi sequereť absurditas. vt in. c. si. de v̄. si. ⁊ in. l. nó aliť. ff. de le. iii. ⁊ in. c. ex ore. de pui. aut v̄ba nó sunt clara sȝ itellect᷒ ē multiplex. ⁊ si appeat ḋ benigniori ē sequēda. vt in. l. φ si ephesi. ff. ḋ co. q cer. lo. ⁊ i. c. si. ḋ trásl. ⁊ p bar. i. l. oés ppli. ff. ḋ iusti. ⁊ iu. si nó sit via benignior túc si ē dare siĉe i aliis legib᷒ ꝑcedēdū ē ḋ simb᷒ ad simia. vt in. c. tráslato. ḋ ꝯsti. si nó ē dare siĉr. ita φ iudex nesciat qḋ faciat dȝ tunc recurrere ad ꝑncipē ⁊ in hoc casu itelliguntŕ iura q̄ dicūt ei᷒ ē interꝑtari cui᷒ est ꝯdere. vt in. c. inter alia. de sen. exc. ⁊ i. l. cū de nouo. C. de legi. ⁊ ibi Cy. attigit ꝑdicta. 2͠ cáu qñ dubiū ē in opiob᷒ doc. túc si est reꝑire cōcȝ opi. túc nó dȝ iudex ab illa recedere nisi forte posset ꝯuinci cóis opi. euidēter vel ꝑbabilibus rónib᷒ qḋ bon᷒ iudex acutissimi ingenij arbitrabiť vn̄ tex. in. l. i. ꝑ. ḋ vete. iu. enu. in v̄. sȝ neq̄ dicat φ ex multitudine auctoꝝ nó ē iudicādū. q: vni᷒ auctas i aliq̄ pte ē subtilior ⁊ sepe de᷒ reuelat puulis qḋ abscōdit sapiētib᷒. Si v̄o nó ē dare cóem opi. pp rónes hincinde túc bonū ē hr̄e iudicē ꝑpitiū q pt seq quā vult. dicat tñ Jo. an. φ caueat a pena. c. cū eterni. de re iud. li. vi. s. φ nó iudicet ꝯ ꝯsciam. ⁊ si snia retractareť p aliū iudicē. túc euitaret ꝯdēnatóez expēsaŕ vt no. in. c. finē. ḋ do. ⁊ ꝯtu. nec iudex facit litē suam vt no. i. l. ꝑlatá. C. ḋ sen. ⁊ iter. om. iud. ⁊ p h͠ habes an ⁊ qñ iudex pót iudicare sm sensuz suū hec Pa. quō aduocatus vl̄ ꝑcurator possint ꝑcinari i dubijs. v̄. aduocatus. §. 13. circa si. 1

c Xpositus dŕ isans. suus. libertus. ⁊ láguidus si dimittaŕ sine cura vel ei negenŕ aliméta a parentib᷒. a dñis vel patróis. vt in. c. vnico. ḋ infan. expo. qḋ qdē. s. exponere. i. añ ecclesias ponere solent aliq relegato pietatis officio. vt expositos alij manifesta róne colligant. di. 77. si expositus.

¶ Exposit᷒ fili᷒ infans a pr̄e siue ab alio eo sciēte. ratū habēte eoipo liberaŕ a pr̄ia ptáte. idē in suo ⁊ liberto expositis q liberanŕ a dñica ptáte. Idē in láguidis cuiuscūq̄ etať vel si alicui negari aliméta cōtigerit ipie. si v̄o eo ignorante vel inuito sit expositus posit eū repetere. sȝ restituet expēsas j. x. dies p᷒ epistolá ꝯtestatóis factá ⁊ colliges expositū. si acqrit aliqḋ ius i eū. hec i. c. vnico ḋ isanti expo. ⁊ i. c. si. 87. di. 6

¶ Sed nunqd excusenŕ ꝑdicti exponētes si ex necessitate. puta q: eos alere nó poterát. R͠. sm glo. in. d. c. si. φ nó. q: debuit eū mittere in xenonē. i. hospitale. vt. C. de ca. tol. l. vnica. §. sed scim᷒ φ si talis loc᷒ nó erat. túc videŕ gl. dicere φ excusaŕ ḋe filio sed de suo nó p. d. l. vnica qḋ forte posset eē veꝝ ad fugiendá pená. §. ꝑcedēť. sed nó ad fugiēdū pctm̄. q: q̄ztū in ipo est occidit eum nisi forte expositio tali modo fieret φ nullum periculū exposito immineret. 7

¶ Sed nunquid recolligens poterit expensas repetere. ⁊ dicit glo. in dicto. c. si. qḋ non. si sunt alimenta vel causa alimentorum facte. nisi in duobus casibus. P͠ si ꝑtestatus est φ repetere volebat. vt. ff. de nego. gest. l. nensenius. qḋ limita veruz nisi esset persona que ad hoc teneretur. sicut ecclesia ad paupes c. sacrorum. 12. q. ⁊ l. alimenta. C. de nego. gest. dic etiam φ protestatio est necessaria in foro contentioso coram deo autez quantum ad personá que non teneбaŕ. sufficit a pricipio nó habuisse aim donádi. 8

Scdo qñ expositus ⁊ collectus ducet nõ vult i vxoẽ filiá collectoris. C. de nup. l. patré. Si do expése sunt alie ab alimétis. puta i erudiédo puero circa aliquaз arté ⁊ hmõi repeteẽ potent. C. ð ifá. ex. l. j.

e Exp̃ssio q̃nq3 nocet. vñ in. l. nõ nũq3. ff. ð ɔdi. l de. dić nõnũq3 ɔtigit vt qdá noiati expssa officiát q̃ñ eo omissa tacite intelligi potuissent: nec céñt obscura. inde dictũ est expssa nocẽt nõ expssa nõ nocẽt. hec ibi facit ad hoc. l. si qs. ff. de her. insti. ⁊ glo. in. c. cõsuluit. de ꝓcur. ff. de reg. iur. l. expressa.

e Extimatio rei qñ dз fieri. R̃. q tpe ɔtractus vt in c. cũ dilecti. de ép. ⁊ vé. ⁊ i. l. ij. C. ð resci. vé. ⁊ dз fieri sm gl. i auc. de ali. ⁊ emphi. §. sancimus. sз reditus quos res estimáda affert. facit tex. ibidé ⁊ in auẽ. ð eccẽ. n. §. si aũt annales. tex. in. l. si quos. C. de rescin. vé. ⁊ dз tm valere res q̃з pducit in ãnis. xo. vt in auẽ. de nõ alie. §. q2 do leonis vel si é res q̃ debeẽ ecclesie i. 35. ãnis vt i. d. §. si ánale vbi é tex. ð. 35. ãnis

g ¶ Quid si res est nõ fructuosa. R̃. q estimabiẽ sз q cõiter appciaẽ. l. pcia. in pn. ff. ad. l. fal. ⁊ hoc hз locũ cõiter hodie in oibus rebus. ⁊ qð dr res tm valet q̃tũ védi põt p. l. i. §. si heres. ff. ad treb. ⁊. l. q̃rebaẽ. ff. ad. l. fal. ⁊. l. si qs vxori. §. vlti°. ff. de fur. dз intelligi verũ nõ habito respectu ad affectiões singulaꝝ psonaꝝ. sed cõm. vt in. d. l. pcia. nisi affectio esset rõnabilis respectu estimãtis. de quo dic vt s. emptio. §.

2 ¶ Utr̃ estimatio faciat véditioné. R̃. q sic in duob⁹ casib⁹. p cũ eo aio sit estiato vt ipa ptẽf. sec⁹ si fiat vt appeat quãti sit facta deterior. vt. l. si inter virum C. de iur. dot. qð tũc appet qñ in pacto est vt transacto certo termino. res q̃ estimata dicta est reddeẽ: q2 tũc nõ facit véditõéз. vt. d. l. si inter. secũdus casus est qñ res simplr daẽ estimata in ɔtcu de cui⁹ natura est vt trásferaẽ dñiũ vt in. l. quotiés. ⁊ in. l. plerũq3 ff. de iur. do. ⁊. l. estimatio. ff. so. ma. ex^m mulier⁹ dedit ré estimatam. c. viro suo cẽscbiẽ vir emisse. fallit hoc qñ natura ɔtractus repugnat vt faciat véditionem. vt. l. suos. ff. fa. her. ex^e ego: tu sum⁹ hẽdes ⁊ facim⁹ estimatiõez. ð hẽditate tũc nõ facit véditõez.

e Extraordiariũ dr q̃si extra vel pter ordiné sitũ vel factũ ⁊ sic dr extraordinariũ iudiciũ corã delegato vel qñ nõ pcedit in figura iudicij. sз ex offõ iudicis in modũ inqsitiõis vel denũciatiõis. de quo tex. ⁊ glo. in. c. q̃m ɔtra. de pba. ⁊ sic extraordinariũ remediũ est qð ob aliquá cám extra vel vltra casum solitũ alicui daẽ vt restitutio minori leso vel absenti cá iusta necessaria vel probabili ad q̃ remedia nũq3 recurrédũ est q̃diu locus é remedio ordiario.

e Extrema vnctio. s. vnctio extrema.

f Fabula sз s. tho. j. thi. c. 5. ɔtiet verũ sensum ⁊ repñtat aliqd vtile ɔuenies ei. fabule ociose vel secularium negocioꝝ nõ dñt recitari i ɔuiuiis clericoꝝ vel religiosoꝝ. vt in. c. ɔuiuia ⁊ in. c. p reuerétia. 44 di. nec fabulaꝝ oblectaméta ɔtatia métes ad incẽtiua libidinũ. c. ideo. 37. di. vñ fabula sm s. Tho. vbi ð é repñtatio i verbis delectabilis. i. dicere aliq̃ ⁊ repñtãdo moueẽ voles ad aliqd. Si g° ppõnaẽ fabula q̃ nõ põt repñtare aliquá veritaté é inanis. sз q̃ nõ ppue repñtat est inepta sicut fabula de thalamuth.

Facilitas venie icẽtiuũ pbet delinquẽdi. 23. q. 4.

f est iniusta. de vi. ⁊ ho. cleri. vt clericoꝝ. vnde stepha. papa dicit ecclasiastici vigoris ordo cõfunditẽ. si aut temere illicita psumanẽ. aut nõ ɔcessa ipune téptenẽ. pide si negligéter ea q̃ male vsurpaẽ omittimus excessus viá ꝓculdubio alijs aperimus.

Facilitas opandi opa virtutũ põt eẽ ex duobus. s. ex ɔsuetudie pcedéte ⁊ hãc facilitaté nõ tribuit virtus infusa statim in sui pn° ⁊ itẽ ex forti inhesiõe ad obiectũ virtutis ⁊ hãc est inuenire in virtute infusa stati in sui pn°. hec s. Tho. 4. di. 15. q. ij. ar° 1°.

f Facultas sз cõez vsuз loquẽdi significat ptáté q̃ aliqd habeẽ ad nutũ. vñ ⁊ possessiões facultates dicũẽ. q2 in dñio sũ possidétis ió liberꝝ arbitriũ facultas dr nõ quasi habitus qdá. sз q2 actũ in libera ptáte hз. vñ ⁊ liberꝝ noiaẽ. hec s. Tho. 2°. dist. 24. q. ij. ar. p. dr etiá facultas qñ sine difficultate põt qs facere. vt not. Inno. in. c. in pñti. ⁊ in. c. romana. de senten. excommu. lib. vj.

f Factũ legitie retractari nõ dз lз casus postea eueniat a q° nõ potuit ichoari. ð re. iur. li. vj. pa. in. c. discretioné. de eo q cog. cõsan. dicit ver. i regulá qñ factũ est iá pfectũ. puta matrimoniũ lз superueniat affinitas nõ retractaẽ. ⁊. l. si a me fuerit. ff. ð iudi. cũ alijs q̃ videẽ ɔtraria intelliguntẽ qñ factũ nõ erat pfectũ. sed solũ inchoatum q tunc retractatur.

¶ Utr̃ dicẽdũ sit factũ qð nõ durat. R̃. glo. in. c. ad 1
nr̃am. de regula q qñ ex facto volum⁹ iudicare animũ. tũc est verũ qð nõ dr factũ. s. aio faciẽdi q nõ durat ⁊ ibi ponit multas ɔcordãtias. adde tex. in. c. ná ⁊ ego. de s. sig. cum concor. in glo.

¶ Utrũ factũ illegitime dicaẽ factũ. R̃. q nõ vt in. c. 2
veniés. de pres. nõ bap. sicut inutile ⁊ nullũ patria iudicaẽ. c. inter corẽlia. de trásla. pla. sic dr nõ esse q minus ydoneus est. vt in. l. j. ff. qð cuiusq3 vni. facit tex. cũ glo. in. c. fraternitatis. de frig. ⁊ ma. vñ bar. p d. l. j. q si nõ facit fidé de mãdato ꝓcurator idé est ac si nõ ɔparuisset: ⁊ dñs tãq3 cõtumax dз puniri. Ité excipe ⁊ nõ pbare idé est sicut nõ excipe. c. cũ super. de ɔcef. pbẽ. ⁊ paria sunt quo ad iuris effectum nõ esse. ⁊ nõ appere. l. duo sunt ticij. ff. de te. tu. Item nõ fieri ⁊ tarde fieri vel eo mõ quo fieri nõ debet ar. c. audiciis. de procura.

¶ Utrũ plus sit facto ɔsentire q̃ verbo. R̃. q sic. gl. 3
est in. c. in causis. de elec. vide gl. in. c. dilecti filij. el. 2°. de appel. vbi plus factis loqmur ⁊ c. Factũ vbi pmittẽ venit qð interest in obligatiõe. ff. si quis iniuẽ. vo. non te. l. cum quis.

¶ Intelligiẽ facere debere qð ɔmode ⁊ honeste põt 4
ne videẽ posse qð honeste fieri nõ põt. ff. de s. sig. l. nepos paulo. vñ sm s. Tho. 4. di. 15. q̃uis hõ totuз

luū posse deo debeat.nō tñ ab eo exigit de necessitate vt totū qd possit faciat. qꝛ hoc est ei impossibile ſm statū p̄sentis vite. vñ legis latoꝛ nō totū exigit.

f Alsarius dr̄ qs diuersimode.vt nō l.c.i memorā.19 di.⁊ in.c.qſqs.xi.q.3. ⁊ de cri.fal. p totū.d.ar. Flo.2ª.parte tit.i.c.18.§.pen. Et ē falsarius q crīe falsi tenet vel q crimē falsarioꝝ admittit.c.ad falsarioꝝ de cri.fal.⁊ falsitas i p̄posito est mutatio veritatis cū dolo ⁊ iactura ⁊ ad eiꝰ eē requirūt ista tria ⁊ si vnū deest nō punibilis crīe falsi ſm Hosti.vñ ſꝫ Bar.nō comittit in scriptura q̄ fidem non facit.vide Pa.in.c.quanto.de iur.iur. De falsarijs lraꝝ aplicaꝝ vide.ꝟ.excoīº.5.casu.5.

1 ¶Utrū fit falsarius q absentiū noīa ponit in istrumēto.vel q sigillū furtiue surripit.R̄.qꝫ sic. vt nō in .c.quāto.⁊.c.ea. de his q̄.fi.a p̄la. Itēꝫ ſm Bar.in aut.p̄sbiter.C.de fa.san.ec.falsitas nō solū comittit i dicēdo falsuꝫ.ſꝫ etiā i tacēdo verū.

2 ¶Utrū apperiēs lras alterius vt legat.fit falsarius. R̄.glo.i.c.cū oliꝫ.el.2º.de offi.dele.tenet qꝫ debet puniri tāq̄ falsarius.all.c.oliꝫ. de rescrip. ⁊.c.ad audientiā.d̄ cri.fal.Inno.vero tꝫ qꝫ iste minus peccat q̄ si falsificasset sigillū.apponēdo adulterinū.tñ falsarius est pp qd dicit Pe.qꝫ solū dꝫ puniri pena extraoꝛdinaria.c.de causis.d̄ offi.deleg.⁊ ꝯcoꝛ.cōiter doc.⁊ iura all.p glo.loquūt de falsario q facit rasurā vitiādo lraꝫ.vt.d.c.olim.vel apponēdo sigillum adulterinū.vt.d.c.ad audiētiā Bar.dicit.qꝫ si appērit ostēdēdo aduersario mittētis pōt pūiri vt falsarius.ar.bonū i.l.i.§.10.q.ff.ad.l.coꝛ.de fal.ꝟ.10 q ꝯposita istrumēta ostēdit aduersario icidit i crimē falsi.qd nō ꝯ notarios. ⁊ aduocatos q ostēdūt iura ptis aduersario. Si vero appērit ſꝫ nō ostendit aduersario.sic nō punit crimine falsi:⁊ videt tex.in .c.cū olīꝫ.⁊.ff.de cri.stelli.p totū:⁊ ad.l. q testamentū.ff.de fal.dic qꝫ ē speciale i eo q apperuit testamētū clausuꝫ:vt puniat pena falsi. hec Pa. i.d.c.cum oliꝫ.in glo. Ex quo collige qꝫ peccat moꝛtalit apperiēs lras alterius.vt legat.nisi spē habeat i rati habitiōe.qd itellige qñ aduertēter:⁊ studiose:⁊ maxime si facit dolose.cū veniat puniēdus vt falsarius. vel crīe stellionatus.i.extraoꝛdinaria.secus si haberētur p derelictis.vel nō eēnt alicuius ipoꝛtātie.vel faceret aliqº bono fine vel faceret ex leuitate.vel curiositate. Nō tamē qꝫ apperiēs lras papales nō est excōicatus qꝛ nō repit.

3 ¶Utrū lacerās.vel cōburēs.vel celās scripturas publicas.vel priuatas.q̄ ad aliū spectāt. ita qꝫ āplius nō appareāt.fit falsarius .R̄. qꝫ sic.vt ē casus ⁊ ibi Bar.i.l.paulus.ff.de fal.vbi dicit tex.legis.coꝛ: pena oēs teneri q ēt extra testaᵐ cetera falsa signassent ſꝫ ⁊ ceteros.q i rōnibꝰ.tabulis.lrīs publicis. aliaue q̄ re siue signatiōe falsū fecerit.vel vt reꝫ nō appareat.qd celauerit.subripuerint. deleuerit. subieccerit: ⁊ resignauerint. eadē pena affici solere dubiū nō ē hec ibi.glo.i.ꝟ.subripuerint dicit sic.vt nō eēt.cōburēdo:⁊ sic pꝫ qd d̄d de falsātib⁹ libros mercatoꝝ. cōburētibus.vel occultātibus. vel alias scripturas: ⁊ vltra.d.penā.tenet ad restitutionē totius iteresse. tex.est in.l.q tabulas.ff.de fur.

¶Utrū falsificās monetā fit falsarius:⁊ peccet moꝛtaliter.R̄.qꝫ sic.ſꝫ Hosti.Jo.an.Pe.⁊ Jo.de Jmo. in.c.quāto.ve iur.iur.⁊ pꝫ p tex.ibidē.vbi dr̄ qꝫ seruās falsaꝫ monetā agit iniq̄.ergo foꝛtius falsans: ⁊ dr̄ qꝫ Jo.22.fecit de hoc excōicationē i regno Frācoꝝ:⁊ tenet restituere oē dānū datuꝫ illi p̄sone.cōitati.vel populo dānificato vt nō p̄fati doc.vbi.s. 4
Idē est d̄d de eo qui ignoꝛāter recipit falsaꝫ.quam postea expēdit p bona:⁊ hoc itellige qñ est moneta alicuius ipoꝛtātie:⁊ si ignoꝛet cui restitui debet:det pauperibus:⁊ ſm Pa.post Bar. si sciēter expēdit monetā plūbeam.vel stagneā.debet puniri pena.l. coꝛ.de fal.q̄ regulariter ē depoꝛtatio:⁊ oiuꝫ bonoꝫ publicaº.fuus ꝟo vltimo supplitio afficit.

¶Qua pena debet puniri falsificās monetā.R̄.ſm Pa.in.d.c.quāto.i glo.assumēdo mēbra glo. p̄ qꝫ aut falsat qs monetā principis.itellige de nouo eaꝫ adulterādo ⁊ cōburi debet.l.2.C.de fal.mo.Aut falsat ciuitatꝫ seu alterius iferioꝛis a principe.i.ab iperatoꝛe:⁊ capite punit. sic itelligit glo.l.i.C.eo. Aut nō fabricat monetam de nouo ſꝫ fabricatā radit.s. minuēdo.vel tingit puta monetā ereā vel appareat auream:⁊ punit vltimo supplitio. vel dat ad bestias ſm ꝯdictionē p̄sone.vt.l.q̄cūq̄.ff.d̄ fal.⁊ nō glo.qꝛ per hāc distictionē apperit itellectū illaꝫ triū legū: ⁊ hūc itellectū sequit Bar.in.d.l.q̄cūq̄:⁊ glo.i.l.2. p̄allegata.Alij vt Jo.de are.i.d.l.2ª.dicat qꝫ falsans monetā aureā principis cōburit:⁊ sic itelligas illaꝫ .l.2ᵃᵐ.aut moneta ere ꝯtaminata:⁊ procedit.l.pª.⁊ vterq̄ itellectus est bonus. Glo.addit tria specialia circa falsantes monetā. Pº qꝛ quilꝫ tenet ad accusationē huius crīe. Secūdo qꝛ ꝯdēnatꝰ nō appellat. Tertio punit ille i cuius domo falsa moneta cudit ſꝫ illud ignoꝛet.C.de fal.mo.l.i.Adde.4ᵐ.ſm Pa. qꝛ accusatoꝛi p̄stat imunitas. Et quilꝫ. falsariū capere potest.vt.d.l.i. 5

¶Quot modis falsatur moneta.R̄.ſm Pa. i.d.c. quāto.post alios doc.qꝫ pōt dici falsari tribus modis.Pº in foꝛma.s.qñ iponit signū illius q eā cudi nō facit.vt in.l.falsi noīs:⁊ i.l.q.noie.ff.de fal. ⁊ in .d.c.quāto. Secūdo ex mā ex qua fit.puta si fiat de ere.vel stagno.vel nō debita liga. vt i.l.paulus .ff. de solu.ſm Bar.vel cū tali mā imisceat.vbi nō dꝫ. vt in.l.q nūmos:⁊ in.l.coꝛnelia.ff.de fal.la.pª.Tertio ex pōdere. Mā ista tria requirūtur vt in.l.i.§.i. .ff.de cōtrahen.emp. 6

¶Sed q̄rit ibidē Pa.qd pōdus dꝫ hebere:⁊ multa adducit tādem venit i hāc sententiā.qꝫ de iure dꝫ eē tātus valoꝛ.q̄ntum valet mā.nō deductis expēsis neq̄ laboꝛe q̄ expēsēc de iure de publico ſm Bar. ſꝫ 7

sm Inno. quē cōiter sequūtur doc. ⁊ seruaf ex ↄsuetudine. tñ dȝ eē i pōdere. q̄ erat i mā. deductis expēsis: ⁊ labor. q: nemo suis expēsis tenef cā facere. ff. q ex cā. ma. l. 1. ⁊ q sentit. de re. iur. lib. 6. ⁊ plus credit Inno. q̄ si princeps idiget poterit ide sentire ali q̄d lucrū: ⁊ sic minuere a pdicto pōdere. sȝ sm Pa. nō dȝ fieri mag̃ q̄n spargit extra suū dominiū. q: cū dāno nō subditoꝝ suoꝝ nō pōt. Credit ēt ipe Inno. q̄ de ↄsensu ppl̄i. possit minuere. ⁊ dicit sufficere cōsensus maioris ptis magnatū. q: negotiū regni reputaf vniuersitatē. ar. i. l. 2. §. sāctissim̄. C. de iur. iur. pp calū. sȝ Pa. ↄdicat Inno. q̄ nō sufficeret ↄsensus ppl̄i vt expēderef extra regnū. Dicit ēt ibidē Pa. q̄ princeps cōmittit fraudē i moneta q̄n reprobat magis valētē. ⁊ acceptat minus valentē. facit tex. in l. eleganter. §. qui reprobos. ff. de pi. ac.

8 ¶ Ut̄ radētes vꝉ tōdētes sint falsarij ꝉ subtilr̄ er aliq̄ pticulā auri vꝉ argēti tollēdo ita q̄ cognosci nō pōt. Rñ. sꝫ Pa. i. c. q̄sto i gl. q̄ sic. ⁊ tenef vt dictū ē. s. §. 4.

9 ¶ Ut̄ illi q singulos denarios pōderāt: ⁊ grauiores retinēt: ⁊ ↄflari faciūt. sint falsarij. Rñ. vbi. s. q̄ si hº faciūt q: q̄nq̄ sunt aliq plus aliq min⁹: ⁊ auferunt oēs q sunt plus: ⁊ dimittūt illos q sunt min⁹. videf falsarij: ⁊ teneri cōitati. Si vero oēs sunt sufficiētis pōderis: ⁊ accipiūt illos q sunt maioꝝ. q̄ȝuis nō sit laudabile. tñ nō videf falsarij. Uide multa de moneta. v. pecunia per totum.

10 ¶ Ut̄ falsificās mensuras. vel pōdera teneaf. Rñ. q̄ vltra mortale tenef ad restitutionē toti⁹ dāni dati. vt pȝ er. c. 2. de em. ⁊ ven. ⁊ dȝ. 30. dieb⁹ i pane: ⁊ aq̄ penitere. vt ibi lȝ sit hodie arbitraria. Idē dr̄ de vtēte sciēter falsis. v. ēptio. §. 12. ⁊ falsās mēsuras. tenef l. cornelia. de fal. ff. ⁊ extra. or. cri. l. ānonā. ⁊ ē. h. q̄ ē pena publicatōis oīuȝ bo. ror. cū deportatōe. si lib ē si fu⁹ vlt̄ supplicū. vt. l. 1. i fi. ff. de fal. vnde hō falsis pōt puniri i duplū: ⁊ relegari i isulā. vt. ff. de fal. l. pē.

11 ¶ Ut̄ istrumēta ↄfecta p falsuȝ nōtiū sint nulla. Rñ. sꝫ q̄ colligit Pa. i. c. fnitatē de here. post Inno. ibidē. aut loqmur de istrumētis ↄfectis. post falsitatē cōmissaȝ. vel ēt añ. tñ nōdū dānatū. sȝ tolleratū i offi° ⁊ sic valēt ptextu officij. lȝ postea dānef. facit. l. barbarius. ff. de offi. p. Aut loqmur de istrumētis factis post dānationē nōtij: ⁊ sic nō valēt. vt. l. si aliqd. C. de suscep. ppo. ⁊ archa. facit tex. i. l. si qs. ex argētarijs. §. fi. ff. de edē. Bar. tñ i. l. 1. ff. ad. l. iul. repe. limitat vez. q̄n nōtius fuit dānatus pp falsitatē comissaȝ i offi° tabelionatus: ⁊ sic loqf. d. l. si aliqd. secus si alias fuisset dānatus de falso cōmisso ex alia cā extra officium tabelionatus. sic in quodā ↄsilio ipe Bar. ↄsuluit de quodā nōrio dānato. q: extraxerat duas cartas de libro cōitatē. valebāt ei⁹ istrumēta. lȝ sit ifamis effectus: ⁊ hº vez dūmō illō officiū nō habeat i se dignitatē. vt q: est nōtius pricipis. l. 1. C. de man. p. i. vel salariū de publico. vt q: ē nōrius i banno. q: tūc nō valerēt. alias sic.

¶ Utrū instrumētū factū a nōrio nō dānato. q̄d hȝ diuersa capitula. sit falsuȝ totū. si falsitatē habeat i vno. c°. Rñ. sꝫ Pa. vbi. s. q̄ aut falsitas puenit ex vitio nōtij: ⁊ tūc aut ↄcernit subā故lia istrumēti. puta q: i dictiōe aut die: ⁊ tūc totū corruit vt nō i. c. iter. de fi. istru. Aut ↄcernit subālia negotij: ⁊ tūc distingue. aut capitula sunt cōnexa: ⁊ tūc totū reprobaf. Aut nō sunt cōnexa. sȝ separata: ⁊ sic solū illud capitulum reprobaf: ⁊ sic limitat Bar. i. l. si ex falsis. C. de trāsac. q lȝ q̄ q̄n venit ex vitio nōtij. totū corruit quod Inno. ēt lȝ. Si vo. falsitas ē ēē extrīseca. vt q: scripsit ↄstētes eē ↄsanguineos. vel aliq̄d aliud q̄d nō facit ad negotiū. lȝ hº sit falsuȝ. nō reprobaf pp hº istrumētū. q: hoc nō ē vitiū nōtij: ⁊ idē dic i teste: ⁊ idē voluit Inno. i. d. c. fnitatis. 12

¶ Quid de istrumēto raso i loco suspecto. vt̄ vitief totū. Rñ. sꝫ Oldra. q̄ nō. secus i dicto testiū. nā illud vitiaf totū rōe ptis. q: testis ex hº reddif piurus: ⁊ itellige q̄n istru̅ hȝ plura capitula separata. vide ad pdicta. c. ex lr̄is. de fi. istru. vbi habef q̄ rescriptū apostolicū pp rasurā i loco nō suspecto nō cēsef vitiosuȝ. nec tñ ps pōt corrigi seu abradi si appħēdit errorē. imo careret oīo comodo rescripti. Uide gl. singularē i. d. c. cū venerabilis: ⁊ ibi Pa. q̄ rasura reddit suspectū istrumētū si ē facta. i loco suspecto. ēt si videaf deposita eadē manu. q: repiūf multi sciētes adulterare scripturas alioꝝ. ió sūme hāc cautellā q̄ vbicūq̄ nōtius errauit. ita vt oporteat aliqd radere: ⁊ iterū reponere. vel facere aliquā lrāȝ i margine dȝ nōrius ad euitādā suspectionē i fine istrumēti cōtinuādo se. facere mētionē q̄lr ipe raserit tale verbū vel q̄ fecit talē lineā i margine. hº ēt voluit Archi. i. §. his ita. 3. q. 1. Uidef ēt pbari i. l. in fraudē. ff. de te. mi. ⁊ ibi hº lȝ Bar. ⁊ ita hȝ hodie stilus nōtioꝝ. q i rasura ē i loco suspecto. nō tñ si ex pcedētibus: ⁊ sequētib⁹ pōt elici vitas coꝝ q̄ cācellata sunt. vt ibi nō dicit glo. Itē nō glo. i. c. lȝ de cri. fal. q̄ si lr̄e eēnt clause. rasura nō noceret: ⁊ nō hȝ Hosti. q̄ iest canō late sñie i quēcūq̄ aliū ab officialib⁹. sup hᶜ i curia deputatē q̄ rescripto bulla. vel nōto. mutat vnā figurā i aliā sine licētia. vel ēt dimidiā abrasevit deleuerit. cācellauerit. vel mutauerit. sine illoꝝ ad quos spectat data lnia: ⁊ dicit q̄ sepe publicaf i curia vt nō possit qs ptēdere ignorātiam. posset tñ ipetrās. sine aliq̄ pena. totā lrāȝ lacerare. ac ēt bullā. nā licituȝ ē cuilȝ iuri suo renuntiare: ⁊ ex hoc habes q̄ simplex nōrius q lr̄as apl̄icas scripsit. nō pōt illas corrigere sine lnia officialꝫ ad hº deputati vñ Ricar. i. 4. di. 18. vbi q̄rit vt̄ iueniēs lrāȝ pape cuius efficatia iā expirauit. vt q: fuit data ad tps q̄d lan. ⁊ ē. ⁊ ludo non. itētiōe vtēdi aliquā lrām ex ea maleformatā reformat. vel pūctū facit. vel q̄cūq̄ alio mō i ea imutat. sit excōicatus: ⁊ ↄcludit q̄ sic q: q̄uis illa lr̄a non imutata sit inutilis. tñ p rasuraȝ sic mutari posset vt vtilis appareret. vbi grā si ibi erat scriptū post me 13

niū minime valituris: ꝛ ꝑ triēnio poneref gnquennū. iā appareret vtilis q̄ aū erat i vtilis. de ista ratiōe. vide. ꝟ. excoi°. 5. casu. 5. §. 4. ꝛ i illo casu habes de falsificātib⁹. vel vlētib⁹ falsis quō sunt excōicati.

Fama est illese dignitatꝫ seu maiestatꝫ statue. legib⁹ ꝛ moribus ꝯprobatus: ꝛ i nullo dimi nut⁹. l. cognitionē. ff. ꝺ var. ꝛ extraor. cog. §. extima°. hec i glo. c. vlt. de coha. de. ꝛ mul. i. ꝟ. notariā: ꝛ dicit ibi Pa. ꝙ ista diffi° describit tm̄ bonā famā. nō malā. q̄ tm̄ pōt se habere ad bonā ꝛ malā. vn̄ appellaf qs famo us latro. l. capitaliū. §. famosos. ff. de penis: ꝛ i. c. ex parte. de testi. vbi raptores vocāf nōbiles. ꝓpᵗ aūt describēdo famā. i genere suo. dic ꝙ ē cōis locutio. ex verisiāb⁹ ꝯiecturis surgēs: ꝛ dr̄ ex verisiāb⁹. q: alias ꝓpᵗ nō ē fama. sal dē quo ad iuris effectū. sꝫ sunt vane voces ꝓpli. iu mor aūt i min⁹ se hꝫ q̄ꝫ fama. vide glo. cū tex. in. c. sup eo. de eo. q. eo. ꝑ. vxo. Indiciū ē nōbile signū alicu⁹ dicti. rei. vel facti: ꝛ largo mō argumētū ē indiciū. vide. c. foris. de. ꝟ. sig. ꝥ Pa. Dr̄ ēt cōis locutio vn̄ ꝥ Pa. i. c. cū i tua. ꝺ spō. dicta paucoꝝ nō faciūt famā q̄uis faciāt rumorē. Uide. ꝟ. iterdictū. 3. §. ꝥ

i ¶ Fama bona est nobis necessaria pp nos. q: ē pcipuū bonū inter exteriora bona. q: facit idoneū ad officia humana: ꝛ ꝯseruat a peccatis: ꝛ est necessaria pp alios. ne scādaligenf ꝛ maluz exēplū sumāt ad peccādum. hec s. Tho. 2ª 2ᵉ. q. 73. ar°. 2°.

2 ¶ Appetere famā pp se. ptinet ad ianē gl'iaꝫ. sꝫ pp alios ad charitatē. q: nō ē necessaria pp nos. sꝫ pp alios. Quō mult̄ modis ledif fama: ꝛ quō qs tenef ad restitutionē. ꝟ. restitu°. §. 8. ꝛ. ꝟ. detra°. §. 2°.

3 ¶ Ut̄ fama sit ꝺfendēda. ꝶ. hꝫ glo. i. c. sciti. xi. q. 3. ꝙ aut sumus iter tales q parati sunt imitari: ꝛ sic peccat q cā nō ꝺfendit: ꝛ forte mortalr̄ qn̄ ex nō defensiōe. deberet seq magnū scādalū: ꝛ sic videf loq. c. nō sūt audiēdi. c. q. ꝛ. ꝛ. c. nolo. xi. q. i. ꝛ de ꝯse. di. i. c. iubem⁹. Aut sumus iter tales q solū parati sūt rephēdere: ꝛ nō imitari: ꝛ sic sufficit nob̄ ꝯscia nr̄a. sm̄ illud appl̄i mihi ꝑ minimo ē. vt a vob̄ iudicer. aut ab hūano die: ꝛ sic itellige. c. qd obest hoi. cum se. xi. q. 3. Et. c. q. c. iter verba. hꝫ ꝙ q̄uis p̄ncipalr̄ sit curādū de bona vita. nihilominus ꝙ̄ qs pōt: curare dꝫ de bona fama: ꝛ ne pximu ꝺ eo scādalizēf. vn̄ Paulus si fratrē meū scādalizo nō mādućabo carnes i eternū. Uide. ꝟ. ifamie. ꝛ. ꝟ. scādalū.

Familia sm̄ Archi. i. c. lꝫ. de priuil. lib. 6. ē triplex q̄dā ē ꝑpetua: ꝛ religiosa. vt clerici. ꝯuersi: ꝛ similes: ꝛ ꝺ tali habef i. c. cū oliꝫ. ꝺ arbi. vbi dr̄ ꝙ eligēs rectorē hospitalis tenef habere ꝯsiliū cū familia hospitalis. de tali nō itelligif. d. c. lꝫ. Alia ē familia q̄ mercenaria ꝛ ꝓphana appellaf: ꝛ de tali itelligif. ff. de pu. ꝛ vec. l. i. §. familie: ꝛ de tali itelligif. d. c. lꝫ. Uide. ꝟ. iterdictum. 4. §. 15. Tertia ē familia q̄ nec ē ꝑpetua. nec mercenaria. sic sūt clerici: ꝛ religiosi. cū papa ꝛ cardinalibus cōmorātes ꝛ isti hn̄t speciale priuilegiū. vt pꝫ de pen. c. fdicio. §. ꝑmissis: ꝛ isti pn̄t appellari familiares domestici. eo ꝙ i eoꝝ domib⁹ cōmorāf. aliqn̄ ēt clerici sub epis ꝯstituti: ꝛ ab eis ordinati de illoꝝ familia appellāf. vt pꝫ. 73. di. c. i. ꝟ. iō votū. Ubi ēt idē colligif: ꝛ de baptizatꝫ p eos. Notādū ēt ꝙ familia cōphēdit parētes. liberos. oēsqꝫ ꝓpinquos: ꝛ subāꝫ: ꝛ libertos: ꝛ hec significa° hꝫ locū i fid. cōmissis. l. fi. ff. de. ꝟ. sig. ꝛ sm̄ s. T. 2ª 2ᵉ. q. 105. ar°. fi. i domestica familia sunt. 3. cōbinatiōes. s. dn̄i ad seruū: viri ad vxorē. patris ad filium.

i ¶ Ad qd tenef pr̄familias. ꝶ. ꝙ ad duo tenef de ꝥcepto. s. ad administrationē necessarioꝝ ad vitā: ꝛ ad disciplinā. tā ꝟbo q̄ꝫ ex° moꝝ. vt colligif. i. Thi. 5. ꝛ nō. i. §. necesse. 47. di. alr̄ de nā sua est mortale. nisi excuset aliq̄ circūstātia. puta necessitas: ꝛ hmōi vel nō sit de nec° ad salutē: ꝛ sic itellige. 23. q. 4. duo ista. ꝛ. q. 5. nō putes: ꝛ sm̄ Guil. eo mō tenef ad disciplinā moꝝ. sic tenef ad educationē corporalē: ꝛ nō seruās hoc. fidelitatē nālē deserit: ꝛ sic ē deterior ifideli. i. Thi. 5. Et i hoc ꝙ dicit domesticoꝝ dat intelligere de alijs etiam a filijs.

2 ¶ Sed nūqd ifirmāti tenef subuenire q ex mercede locauerat operas suas. ꝶ. q° ad expēsas. sm̄ Bar. in. l. si cū dote. §. sui aūt. ff. so. ma. ꝛ in. l. in rebus. ff. como. ꝙ ad magnas expensas nō tenef. qꝺ limita verū rōe famulatus. secus si teneref vt pauperi. quo vero ad salariū: Jo. an. d. Ant. ꝛ Pa. ꝛ cōiter doc. in. c. i. de de. egro. tenent ꝙ nō. q: casus ꝯtingens in persona q̄ locauit operas suas liberat cōductorē a pstatione mercedis. l. si vno. §. item cuꝫ quidā. ff. loca. ꝛ qꝺ nō in. l. in rebus. ff. como. Hoc tamen limitat Pa. vbi. s. qn̄ salariū debetur solū rōe psone. secus si daref rōe alioꝝ etiā vn̄ potestas qui habet famulos ꝛ iudices quibus habet soluere. lꝫ ifirmef vel moriaf tenef nihilominus heres: ꝛ ideo ipse potest petere ꝛ debitores debent ei soluere. tex. est in. l. pecunia. in prin. ff. de odi. in causam. Inno. videtur tenere ꝙ debeaf salariū in. c. propter sterilitatez. de loca. facit. c. 2. de de. nō resi. lib. 6. ꝛ ibi Ge. per illuz tex. dicit doctori. vel famulo. non debet subtrahi salariū ꝓpter infirmitatē allegat qꝺ habetur. i Spe. de de. non res. §. postq̄ꝫ. ꝟ. quid si mercenarius: ꝛ istud tenet Salice. in. l. licet. C. loca. ꝛ hoc procedit indubitāter vbi ꝯsuetudo sic est. q: illud videf actū quod est ꝯsuetū. l. ꝙ si nolit. §. quī assidua. ff. de edi. edic. sed vbi ꝯsuetudo non est. tenet ꝙ non debetur. nisi vt dictū est: ꝛ in casu speciali. vt. C. de aduo. di. iudicioꝝ. l. post duos. vbi aduocato debef salarium ex publico ꝯstitutū. lꝫ moriaf ī annū. secus eēt de salario ꝓmisso a parte. q: nō debef nisi ꝑ rata tēporis. sm̄ Bar. i. d. l. vir̄ sancto. similiter i. l. cū heres. §. stichus. ff. de sta. li. vbi qn̄ per seruū nō stat quin seruiat nihilominus libertatē legatā ꝓpter hoc ꝯseqf. Quid si ꝓmisi seruire tibi per annū ꝛ fui ifirmus ꝑ

parte.nũqd teneor supplere tpe quo fui ĩfirmus.R̃.
glo.i.c.si pp.de rescrip.lib.6. ꝙ nõ.vt.l.cũ heres.§.
stichus.ff.de sta.li.Sed qd si pmisi stare per annũ
⁊ steti p sex mẽses in hyeme nũqd habebo medieta
tẽ salarij.R̃.ꝭm Bar. in.l.diuortio.§. ꝙ in ãno.ff.
so.ma.ꝙ nõ. ꝫ cõputabit ad arbitriũ:⁊c.

3 ¶ Utrũ cũ dñs nõ põt corrigere familiã.vel aliquẽ ipoꝝ teneat ipm expellere .R̃. ꝙ si nec verba neqꝫ verbera emẽdãt.ꝫ subtra° necessarioꝝ.seu expulsio corrigeret tenet expellere ar.eoꝝ q̃ nõ i.c.nõ ois.5.q. 5.si ꝓ licẽti⁹ peccaret expellẽdo.faciat qꝫ põt.⁊ ꝫ si nõ se cõrigat excusat .vt pꝫ i.c.qm̃ ꝫ.⁊.c.se.47.di.

4 ¶ Ut familia vel aliqs ipoꝝ teneat reuelare delictũ dñi sui reqsitus per obediẽtiã superioꝝ suoꝝ.R̃. ꝙ nõ.si criminalit vult pcedere. vt.c.lege iulia.d.2. Si aũt ciuiliter videt teneri qꝛ nulla lege repellit .vt nõ glo.3.q.5.c.ꝓ.Quod videt veꝝ qñ nullũ maluꝫ sibi imineret ex h°.alias secus.qꝛ nõ teneor cũ malo meo.facere bonũ pximi tpale.ꝓ.accusa°.§.13.⁊ se.
¶ Ut dño familie q fecit iurare familiã de veritate dicẽda sit parẽdũ.R̃.ꝭm durã. Aut iste dñs est truculẽtus:⁊ probabiliter habet seruos:⁊ sic nõ tenetur. qꝛ illicitũ fuit iuramẽtũ.si vero est mãsuetus:⁊ probabiliter credit ꝙ nõ pcedit nisi rõnabiliter. tũc distingue ꝙ aut res.puta.asportate erãt ad custodiã suã deputate:⁊ sic.sic põt.psequi asportãtẽ. sic ⁊ dño reuelare. Si vero nõ erãt deputate ad ei⁹ custodiã. tũc si põt pbare tenet dicere veritatẽ.si vero nõ põt pbare.nõ debet reuelare.nisi tali q possit pdesse nõ obesse:⁊ si alio mõ iurauit nõ fuit licitũ iuramẽtũ. nec obligatoriũ. Idẽ dicit Ugo. de testibus synodalibus.ꝙ nõ tenet denũciare epo.ꝫ iurauerit.nisi cria q̃ possint pbare.23.q.4.qsqs.alias eẽt pditor.2.q.1. si peccauerit.nisi hoc faciat secrete.illi q hꝫ corrigere p̃natr. ar.22.q.5.hoc videt .vbi.s̃.d.§.13.

5 ¶ Ut obligatus pcurare aliquã familiã.vel fratres alicuius domus excrescente familia vel fratribus in numero teneat .R̃. ꝭm Pau.ꝙ si familia. vel fratres habebãt numeꝝ determinatũ. tũc nõ tenetur.si aũt ĩdeterminatũ vt sunt fratres minores. alicuius ꝯuentus.sic tenet .facit.c.quãto.de censi.si tñ nimis grauaret p iudicio officiũ sibi puidebit .vñ quo ad ꝯsciaꝫ nõ tenet . Simili mõ d̃r qñ aliqs daret furnũ.vel molẽdinũ.cũ ꝯdictiõe vt coq̃ret p tota familia.Adde si mutaret statũ puta fieret eps : ⁊ haberet magnã familiã. nõ tenet tũc.

6 ¶ Quid si famulus nõ ꝯuenit cũ dño d̃ salario.R̃. ꝙ si famulus ꝯsueuit.locare opas suas:⁊ dñs ꝯducere opa ministroꝝ.ꝙ tenet dñs soluere vsqꝫ ad sũmã qua alios fuisset ꝯducturus.ar.l.si nõ fortẽ.§.libertus.ff.de ꝯdicti.Inde nõ archi.i.q.i.sunt nõnulli ꝙ si fuit ꝯductus sub mercede taxãda ad arbitriũ dñi.sic iudicio boni viri taxabit . Quõ pr̃familias possit cõrigere familiã. ꝟ.excõicatio.5.casu.ꝓ.§.8. vtrũ pr̃familias teneat d̃ furto familie.ꝟ.dñs.§.7.

f Familiaris ꝭm glo.3.q.5.i summa:large dicũtur oẽs q cohabitãt cũ aliquo.vt i.c.i lris.de testi.⁊.c.ĩsinuãte.de offi.dele.glo. i.d.c.in lris dicit.familiares appellãtur: ꝯsanguinei colon⁹ ascriptitius.mercenarius.filius i ptãte pr̃is.seruus: ⁊ oẽs habitãtes i domo.domestici vero sunt. qbus rõe patrie ptãt.vel dñice.iperari põt. Uide glo.i.l. psenti.§.sanc.C.de his q ad ec.ꝯfu.Qñ.n.d̃r familiares domestici.itelligũtur oẽs q i expẽsis alicuius cõmẽsales ꝯtinue existũt.etiã si aliqñ ꝯtingat ab eẽ p eius negotijs regẽdis.vt nõ i.c.si.de.ꝓ.sig.lib.6.

f Familiaritas boiꝫ parit ꝯtẽptũ.pp ipfectionẽ eoꝝ. Familiaritas aũt dei parit reuerẽtia.pp excellẽtiã eius.hec.s.T.sup.Jo.4.c.de iude.c.⁊ si iudeos.vñ app̃l ꝓ fuerũt vocati ad familiaritatẽ xpi. scdo ad sequẽdũ:⁊ beata Maria excedebat ãgelos i familiaritate xpi. Et debuit xps familiarit viuere cũ alijs:⁊ nõ solitarie. vt doceret attraheret:⁊ libaret eos.hec hꝫ.s.T.3ª.q.40.ar.1.
¶ Familiaritas cũ mulierib⁹ phibet ecclesiasticis.52. 1
di.c.iterdixit:⁊ duobus se.34.di.quorũdã.de coha.de.⁊ mu.p totũ.imo vt dicit Hie.i.c.hospiciolũ.nũ 32.di.nõ põt digne cũ deo habitare. q feminaꝝ accessibus delectat . Uñ ẽt demones ꝭm.s.T.pª.q.89. arº.4.faciũt aliquas leuitates vt sint familiares hominibus.quos conãtur decipe:⁊ iõ nõ ꝫ:hꝫ.s.T.2.2ª.q.90.ar.2º.⁊.3º:habere familiaritatẽ cũ eis.
¶ Rõne magne familiaritatis iudex põt recusari. 1
hec Feli.post Host.⁊ Pa.i.c.ĩsinuãte.de offi.dleg. ⁊ hꝫ.c.ibidẽ duplex est familiaritas vna ptãtiua.s. patris vel dñi. Alia socialis. De.2ª.nõ loquitur tex. in.d.c.ĩsinuãte.Et tota familia põt habere suspectũ quẽ dñs familie. Et habẽtes lraꝫ familiaritatis nõ gaudẽt illo puile°.nisi exerceant officia pp q̃ dant lre. Domesticus d̃r q pro maiori parte cohabitat:⁊ etiã ꝯsanguineus.d̃r domesticus:⁊ i dubio domesticus d̃r familiaris. hec oia Feli. vbi.s̃.

f Fascinatio quõ fiat.R̃.ꝭm.s.T.pª.q.107.arº. 3º.ad.2ᵐ. Auic.assignauit ei⁹ cãꝫ ex h° ꝙ mã corporalis nata ẽ obedire spirituali sbe. magis q̃ ꝯrijs agẽtib⁹ i nã:⁊ iõ qñ aia fuerit fortis in sua ymaginatiõe corporal mã imutat .hꝫ eã:⁊ hãc dicit cãꝫ eẽ oculi fascinãtis.ꝫ qꝛ mã corporal non obedit sbe spũali ad nutũ. nisi soli creatori. iõ meli⁹ d̃r ẽ.ꝙ ex forti ymaginatiõe aie imutat spũs corporis ꝯiũcti.q̃ qdẽ imuta⁹ spirituũ max̃ fit i oculis ad quos subtiliores spũs puenĩũt. Oculi aũt ĩficiũt aerẽ ꝯtinuũ.vsqꝫ ad determinatũ spaciũ.p quẽ modũ specula si fuerit noua:⁊ pura.ꝯhũt quãdã ipuritatẽ ex aspectu mulieris mẽstruate.vt Arist. dicit in lib.de son.⁊ vig. Sic cũ aliq̃ aia fuerit vehementer cõmota ad maliciã.sic max̃ i vetulab⁹.ꝯtigit. efficit hꝫ modũ pdictũ aspect⁹ ei⁹ venenosus :⁊ nociuus: ⁊ max̃ pueris.q habẽt corp⁹ teneꝝ:⁊ de facili receptiuũ ipsiõis. Possibile ẽ ẽt ꝙ ex dei pmissiõe. vel ẽt

ex aliq° facto occulto.cohopel ad h° malignitas de/
monū cū qb° vetule sortilege aliquos effect° hñt.b.o.
T.ꝛ i.3.ꝯ Gen.c.103.ait.Fascina° accidit.qꝫ mediā/
te motu cordis.imutat corpus ꝯfectū.cui° mutatio
puenit ad oculū a q° ifici pōt aliqd extrinsecū:ꝛ pci
pue si sit facile mutabile.sic̄ etiā ꝫ oculus mēseruate
inficit speculum.hec ille.

Fatuitas vide.ī.ꝟ.stultus prin.

Fatū an poni debeat .ꝟ.b3.s.Tho.p°.q.116.
post Aug.Boe. Greg.ꝛ alios scōs doc. ꝙ
fuerūt qdā.q casualia iferiora i nullā cāꝫ su/
periorē reducere voluerūt:ꝛ hi fatū ꝛ diuinā puiden
tiā negauerūt.vt de Tulio Aug.recitat i.5.de ciui.
dei:ꝛ isto mō negare.fatū ē hereticū.qꝫ negāt ꝓui/
dētiā dei.Est etiā ꝯ Aug.ꝛ ꝯ Boe. q ponūt:ꝛ de/
scribūt fatū:ꝛ sic nō ē dubiū ꝙ peccaret mortalr si
obstinate negaret.Quidā ꝟo oia fortuita:ꝛ casua/
lia q̄ i istis iferiorib° accidūt.siue i reb° nālib°.siue
i alijs reducere voluerūt i cāꝫ superiorē.i.i celestia cor
pora:ꝛ sm̄ hoc fatū nihil aliud ē q̄ȝ dispositio side
rū i qua qsqꝫ ꝯceptus ē.vel natus. sꝫ hec opinio est
falsa:ꝛ heretica. Falsa qdē qꝫ sm̄ phm i.6.metha.
ꝛ.2°.physicoꝝ.sunt qdā effectus p accñs.q non pñt
reduci i corpora celestia tāq̄ȝ i cāꝫ ꝑ se.vt volūt isti
dicere. Est etiā heretica. qꝫ remouet libertatē arbi/
trij.Uñ ponētes fatū isto mō. nō ē dubiū ꝙ peccāt
mortaliter:ꝛ isto mō accipit beatus Greg.i omelia
epiphanie.vbi ait. Absit a fideliū cordibus vt fatū
aliqd eē dicaꝫ:ꝛ sic debet itelligi qđ dr.26.q.7.non
obseruetis. Et iō scīedū ꝙ oia q̄ hic agūtur diuine
ꝓuidētie subdūtur. tāq̄ȝ p ea ordinata:ꝛ q̄si ꝑlocu
ta.vñ isto mō fatuꝫ ponere possumus. vñ Boe.sic
diffinit fatū i.4.de ꝯso.dicēs.Fatū est iherēs rebus
mobilibus dispō.p quā ꝓuidētia suis q̄ȝ nectit ordi
nibus. Sācti tñ recusauerūt vti hoc pp eos q ad viꝫ
positiōis sideꝝ hoc nomē retorq̄bant.vñ Aug.i.5.
de ciui.dei.si ppea qsq̄ȝ res hūanas fato dei tribuit.
qꝫ ipaꝫ dei volūtatē.vel ptātē fati noie appellat.sen
tētiā teneat:ꝛ liguā corrigat ꝛ sic ēt Gre.negat.

¶ Queriꝫ qd sit fatū sm̄ veritatē.ꝟ.b3.s.T.vbi.ŝ.
ar°.2°.ꝙ diuina ꝓuidētia regit oia iferiora per cās
medias.pōt g° ipa ordinatio effectuū dupliciter ꝯsi
derari.Uno mō sm̄ ꝙ ē in ipo deo:ꝛ sic ordinatio
effectuū vocaꝫ ꝓuidētia.sm̄ vero ꝙ ꝑdicta ordina
tio ꝯsideraꝫ i medijs causis. a deo ordinatꝫ ad ali/
quos effectus ꝓducēdos.sic h3 rōeꝫ fati:ꝛ sic ponit
Boe.i.4.de ꝯso.ꝙ fatū est dispositio rebus mobili
bus iherēs.fatuꝫ igiꝫ est ordinatio secūdaꝝ cāꝝ ad
effectus diuinitus prouisos:ꝛ sic ea q̄ secūdis causis
subdūtur. sunt sub fato. si q̄ vero sunt q̄ imediate a
deo fiūt.q̄ nō sunt sub secūdis causis. non subdūtur
fato. Sicut creatio reꝝ:glorificatio substantiaꝝ spi
ritualiū : ꝛ alia hmōi. vt dicit idē Boe.vbi.ŝ.

Fautores hereticoꝝ qui sint ꝛ quō puniūtur.
ꝟ.excōicatio .5. casu.4.§.x.

Femina nō offerebaꝫ i holocaustū i lege vete
ri. qꝫ holocaustū erat ꝑfectissimū iter sacrifi/
cia.iō nō offerebaꝫ nisi masculus.nā femina
est aial impfectū.fuit tñ necessariū feminā fieri sicut
scriptura dicit Gen. ꝑ i adiutoriū viri.nō qdē i ad
iutoriū alicuius alterius opis vt qdā dixerūt cum
ad quodlꝫ aliud opus ꝯueniētius iuuari possit vir
p aliū viꝝ q̄ȝ p mulierē.sꝫ i adiutoriū generatōis.
Et q̄uis p respectū ad naturā ꝑticularē.femina sit
aliqd deficiēs ꝛ occasionatū qꝫ virtus actiua q̄ est
i semine maris itēdit ꝓducere sibi simile ꝑfectū.sm̄
masculinū sexū.sꝫ ꝙ femina generaꝫ.ē pp debilitatē
virtutꝫ actiue.vel pp aliquā materie idispositioneꝫ.
vel ēt pp aliquā trāsmutationē ab extrinseco. puta
a vētis australibus q sunt humidi vt dr i lib. de ge
neratiōe ani.p ꝯparationē ad deū ꝛ ad nāꝫ vniuer
salē.femina nō est aliqd occasionatū. sꝫ est de iten/
tione dei:ꝛ nature.ad opus generatiōis ordinata.
vñ deus i principio nō solū marē.sꝫ ēt feminā ꝓdu
xit. Est etiā femina aliquo mō subiecta homini. qꝫ
i hoie nāliter magis abūdat discretio:ꝛ q̄uis femi
na fuerit occasio peccādi.nō debuit tñ dimitti.qꝫ si
oia ex quib° hō assumpsit occasionē peccādi deus
subtraxisset a mūdo.remāsisset vniuersuꝫ iperfectū.
nec debuit bonū cōe tolli vt vitareꝫ ꝑticulare malū.
ꝑserti cū deus sit adeo potēs.vt quodlꝫ malū possit
ordinare i bonū.hec.s.Tho.p°.q.92.ar.ꝑ.

¶ Femina sm̄ Pa.i.c.vxoratus de ꝯuer.ꝯiug. non
dꝫ tōsurari.ēt cā religiōis:ꝛ nō bñ hūc tex. Nō.n.
loqtur de tōsura superiori q̄ appellaꝫ clerica.sꝫ iferio/
ri qñ fit abscisio capilloꝝ vsqꝫ ad aures.de remanē
te i seculo.est tex.darus.i.c.si qua mulier.30.di.vbi
expsse ꝓhibeꝫ .debēt.n.portare crines.seu comā i si/
gnū subiectiōis. Sꝫ dubiū ē de ingrediēte religionē
nā videmus ꝙ moniales cōiter tonsuranꝫ : ꝛ de hoc
nō repiꝫ tex.sꝫ vide glo.i de.attēdētes.de sta.reg.q̄
nitiꝫ saluarꝫ hodiernā ꝯsuetudinē.sꝫ iste tex.d.c.vxo
ratus.i fi.facit multū i ꝯriū. Sꝫ saluādo illam glo.
pōt tex.iste itelligi.qñ mulier volebat tōsurari rema
nēdo i seculo.putās religioni ꝯuenire.hec Pa. No
lēs igiꝫ igredi religionē sꝫ mūdialiter viuere nō dꝫ
tōsurari.sꝫ portare comā i signū subiectiōis:ꝛ ꝯfa/
ciēs sm̄ Angelicā peccat mortalr.qđ probat per.c.
q̄cūqꝫ mulier.30.di.vbi dr anathema sit qđ itelligit
nisi ex necessitate faceret. Rosella vero dicit ꝯ.ꝟ.fe
mina.§.ꝑ.qñ facit ex leuitate.seu fatuitate.non ob/
stātibus.d.c.q̄cūqꝫ:ꝛ.c.vxoratus.dicēs ꝙ illa.c.lo/
quūtur qñ facit ex supstitiōe.sꝫ Archi.i.d.c.q̄cūqꝫ.
Cōclude igiꝫ ꝙ ingrediētes religionē possunt tōsu/
rari:ꝛ ꝯsuetudo excusat eas. Secūdo ꝙ remanētes
i seculo si tōsurātur ex supstitiōe.vel alio malo fine.
q sit pctm̄ mortale. ꝙ peccāt mortaliter. Tertio ꝙ
remanētes i seculo tōsurātes se.ex leuitate fatuitate.
vel alio fine q nō sit pctm̄ mortale. nō videꝫ peccaꝫ
mortalr:ꝛ illa.c.itelligūꝫ .vt dictū i.2°.ꝯclusiōe.

2 ¶ Que sunt illa q̄ feminis ꝓhibētur. R̄. sunt multa. P° nō pōt ꝑdicare. nec docere publice. 32. di. mulier: sciens eēt de moniali i. c. suo: ⁊ sedēdo. Nec ꝯfessiōes audire. Nec alios bn̄dicere. vt i. c. noua. de pe. ⁊ re. Itē nec tāgere sacra vasa. 23. di. sacratas. nec sacratas palas ꝯtingere. Nec icēsuꝫ circa altaria deferre vt i. d. c. sacratas: ⁊ de ꝯse. di. i^a. c. vestimēta. Itē est ꝓhibendū vt nulla femina ad altare ꝑsumat accedere. aut ꝑsbitero ministrare. aut itra cācellos stare siue sedere. hec i tex. c. ꝑ. de coha. cle. ⁊ mu. Item nec actū alicuius ordinis exercere. vt i. d. c. noua: ⁊ in. c. tāta. de exce. ꝑla. ⁊ i. c. dilecta. de maio. ⁊ obe. Item nec iudicis nec magistratus gerere officiū. nisi i casibus de q̄bus in glo. 15. q. 3. §. 1. Nec postulare. Neqꝫ ꝓcurare nisi i ꝓꝑria cā vel suoꝝ vt i. l. femine. ff. de reg. iur. ⁊. 3. q. 7. §. tria. ⁊. d. §. 1. Iteꝫ nec testis eē de q° dic vt i. ꝟ. testis ꝑn. Nec ꝑsonalr posset trahi ad iudiciū. cā ferēdi testimoniū. aut alia qualꝫ cā. q̄ in iure nō exprimit̄. ꝯ eius volūtatē: ⁊ si est religiosa. nō pōt etiā si vult trahi ad iudiciū ex quauis causa ꝑsonalr. c. mulieres. de iudi. lib. 6. Itē nec accusare. nisi i certis casibus. de q̄bus i. d. §. 1. i tex. ⁊ i glo. Itē nō pōt se obligare aut ꝓꝑriā substantiā pro debito viri. nisi creditū sit ꝯuersuꝫ i ꝓꝑriā vtilitatē. Itē nō dꝫ icarcerari. vel detrudi. ꝑ aliquo debito. vt ibidē. Quō possit eē arbitratrix vel arbitrix. ꝟ. arbiter.

3 ¶ Querit̄ an femina cā ludi. vel ioci. vtēs veste virili: vel eꝯ. hō vtēs veste muliebri peccet mortaliter ⁊ videt̄ ꝙ sic. ꝑ tex. i. c. si qua mulier. 30. di. vbi dicit̄ anathema sit: ⁊ de vtero. c. 22. In ꝯriū ē Rosella. ꝟ. femina ꝑn. qui ponit duas ꝯclusiōes: p° ꝙ si mulier vtit̄ veste virili vel eꝯ: ꝓposito malo vel deprauata itētiōe. puta vt melius possit luxuriari. vel ex supstitiōe. peccat mortalr: ⁊ vltra hoc excōicet̄ mulier. nō hō. h ꝯ° pꝫ ꝑ. d. c. si q̄ mulier: ꝑ declarationē Archi. q sic itelligit illū tex. ⁊ ꝑ Nico. de lira. vbi. s. de vte. q sic ēt exponit illā lr̄aꝫ. Secūda ꝯ° ꝙ si mulier vtit̄ veste virili solū cā solatij. ludi. vel ioci. vel leuitate. nō deprauata itētiōe. sic nō peccat mortaliter. imo multociēs nec venialr. sicut aliqñ aliqui vadūt laureati. solum cā solacij: ⁊ dicit Rosella ꝙ hec ꝯ° est ꝯ ꝑdicatores q audacter ꝑdicāt ꝯriū. hec Rosella satis probabiliter. ꝟ. ornatus.

4 ¶ Quare femina citius pubescit. R̄. glo. in. l. 2. C. de his. q. ve. eta. ipe. q: mala herba cito crescit. sꝫ ē alia rō quā reddūt doc. i. c. lr̄as. de despon. in pu. Quia sexus mulieris ē debilior ⁊ citius deficit: ⁊ iō citius ꝑficit̄ sicut in alijs videmus. vel q: solū ꝯcurrit passiue i generatiōe. i q° nō reqrit̄ tāta virtus sicut i agēte.

f Enus ē vsura. sꝫ differt i hoc ab vsura. quia vsura ē lucrū de capitali acceptū. Fenus ꝟo est lucrū de vsura. vñ grecismus. Est vsura meos. cū qs trahit mihi nūmos. spe lucri fenus. duplex vsura vocat̄. Qd̄ quidē fenus iꝑrobū exercētes sunt infames. l. improbū. C. ex qui. ca. ifa. ir. de quo ꝟ. vsura. Cōiter vnū accipitur pro alio.

f Erie: nō sm̄. d. ar. f. 2^a. ni. 9. c. 7. ꝙ festa dicūt̄ ferie co. s. ꝙ ꝑstāt vacationē ab his q̄ i foro iudiciali agi ꝯsueuerūt. vel dicūt̄ ferie q̄si festiue. Feriaꝝ aūt q̄dā sunt repētine. q̄dā tēporanee. q̄dā solēnes. Tēporanee sunt. q̄ dāt̄ ꝑ fructib⁹ colligēdis: ⁊ sunt duoꝝ mēsiū: s. messiū: ⁊ vindemiaꝝ: ⁊ sm̄ diuersas regiōes. tardius vel citius idicūt̄. de q̄b⁹ i. c. ꝯq̄stus. de feri. ⁊. ff. e. ti. l. 1. ⁊ de offi. ꝓcō. l. si i aliq̄. ⁊ i his nō pōt eē ꝓcessus iudicialꝭ. nisi de ꝯsensu ptiū. d. c. ꝯq̄st⁹ i fi. Repētine ferie q̄s iꝑator idicat. vel ꝑp victoriā aliquā. vel q: vxorē duxit. vel q: ei fili⁹ natus ē: ⁊ hm̄ōi. Et dicunt̄ repētine q: repēte idicūt̄: ⁊ nullus ꝑter pricipē idicere pōt. C. e. ti. l. oēs. ⁊. l. nullo. ⁊ ꝑ istas ferias sꝫ Pa. i. d. c. ꝯq̄stus. pars restituit̄ si icidūt i termio. sꝫ ꝑp alias nō. q: istas ꝑuidere nō pōt. §. si ferie. l. sed ⁊ si ꝑ ꝑtorē. ff. ex q ca. maio. Ferie ꝟo solēnes sunt festa istituta ab eccl̄ia. vt. d. c. ꝯq̄stus. ⁊. C. e. ti. l. dies festos. de q̄b⁹ dicet̄ in sequētib⁹. vñ si aliqs dn̄s. vel ciuitas. sine ep̄o idicat seu mādat aliqd̄ festū sub certa pena celebrari. penā q̄dē posset exigere. a violatorib⁹. sꝫ culpā nō icurrit. q: nō ꝑtinet ad eos festa ꝑcipe: ⁊ i primis: ⁊ i secundis ferijs. s. tēporaneis: ⁊ repētinis. pōt manualiter operari. nō aūt i solēnib⁹ vt. j. dicet̄.

¶ Vtrum aliqs possit trahi ad iudiciū ꝑdict̄ ferijs. R̄. sꝫ Pa. i. c. fi. de feri. post vltimum nō. P° si ferijs solēnibus itroduct̄ i honorē dei. nō pñt ptes renūtiare. q: non i fauorē partiū sꝫ dei itroducte sunt. iō ⁊c. de fo. cō. si diligēti: ⁊. l. si vnus. §. i sūma. ff. de pac. Adeo ꝙ ēt ꝯpromittēdo i aliquē tāqꝫ i arbitrū nō pñt renūtiare. nā arbiter ꝓcedit ad istar iudicis: ⁊ tenet̄ fugere ferias solēnes. l. oēs dies. C. eo. Et sꝫ Io. an. itelligit̄ de ꝟo arbitro secus i arbitratore. ille. n. ē amicabilꝭ ꝯpromissor ⁊ mediator pacis: ⁊ ista pñt fieri die feriato. d feri. c. ꝑ. ⁊. l. fi. C. eo. Vide. ꝟ. arbit̄. §. 4. Secūdo ferijs publicis seu rusticis ex cā messiū seu vendimiaꝝ ptes renūtiare pñt. vt i. d. c. ꝯq̄st⁹. ⁊. l. 1. ff. e. Est dubitatio nūqd valeat renūtiatio facta in ꝯtinenti. ita ꝙ nō sit deinceps loc⁹ penitētie. Pa. post Bar. tꝫ ꝙ sic. Tertio ꝓhib⁹ renūciātib⁹ hm̄ōi ferijs. nō pñt ꝯpelli testes ad testimonium. sꝫ gl. l. oēs dies: ⁊ silr nō pñt renūtiare ptes ferijs repētinis. q: nō itroducūt̄ i fauorē ptiuꝫ. Quarto regulr tp̄e oiuꝫ feriaꝝ. iudicium ē iterdictū sꝫ glo. i. d. c. ꝯq̄stus. Fallit ꝑ i appellatiōe iterponēda. q̄ pōt oi tp̄e iterpōi. sꝫ ꝓsecutio nō pōt fieri. vt nō i. l. 1. C. e. Idē Bar. ibi. Itē tp̄e feriaꝝ tēporaneaꝝ. pōt sn̄ia mādari executiōi. vel si res ē pitura ptes ꝯpellūt̄ venire ad iudicium. saltē vt litē ꝯte. vt i. c. fi. de iudi. De oblatiōe libeli vtrum tali die possit fieri. Pa. i. c. fi. d iudi. tꝫ ꝙ nō valet. q̄uis aliꝫ ꝯ vide ibi. Itē qñ res ē pitura. vt. d. c. fi. pōt ꝓcedi ēt tēpore feriaꝝ itroductaꝝ i honorē dei. sꝫ Pa. i. d. c. fi. Itē i his q̄ ptinēt ad pacē: ⁊ ꝯcordiā. pñt semp fieri. vñ bñ pñt fieri i his dieb⁹ pacta. vel trāslatiōes: vt. l. fi. C. eo. ⁊ fac. c.

p.de feri.in fi. Ité qñ res exigit celeritaté pñt.semp
fieri.vt.l.i.ff.de dā.ife. Ité qñ pietas suadet.vt q: é
cā miserabiliú psonaꝝ:nó.n.é habéda distictio pso
naꝝ.vt i.d.c.ꝯqst.pone ex i pupillis.vt eis tutores
dē.aliméta dterminaē:ꝛ ista pñt fieri oi feria. Ité
cc punitióes vel qónes habédas cc latrones. q pñt
sép fieri.vt.l.puicíaꝝ.C.e. Et idé vbicúqꝫ i mora é
piculú aiaꝝ. Sūt.n.oib tépoꝛib pferédc.12.q.i.pci/
pim.C.d sa.san.ec.l.sanam. Idé dd de pcessu iq/
sitoꝛis heretice prauitatꝫ q pñt quotidie fieri. Ité ex
tra iudicialia vbi cessat strepitus iudícij. pñt quoti/
die fieri.max vbi imineret piculú aiaꝝ. Ualét etiā
istruméta fctā die feriata i honoꝛé . Ité pñt fieri
act volútarie iurisdictóis.vt emā.ipaē.ꝯctus inir.
iustitiā facē.seu scribere ꝛ hmói.hec Pa. Et iudex
pót absoluere:ꝛ excóicare vbi cāe cognitio nó req/
riē.vt.d.l.actus. Nó tñ bꝫ.e.Pa.ꝙ qñ necessitas si
ue pietas.vł alia specialitas psuadet.pñt pdicta fie
ri i festis i honor dei:ꝛ tenét.tñ si necessitas siue.pie
tas ꝛ hmói cessant.qꝫuis teneát.tñ peccát max qñ
fiút pp auaritia.vel dimittút offi diui:ꝛ simi. Ui
de.ꝟ.dies.§.2.cc fi.ꝛ.ꝟ.citatio.§.5.

2 ¶ Festa seu ferie solénes q i honoꝛé dei sunt itrodu/
cte ꝛ i qb abstinédū é ab opib suilib q sunt.ꝶ.i.c.
pnūciādú.de ꝯse.di.3.ꝛ i.c.ꝯqstus. de feri sunt iste.
Natiuitas dñi.s.Stephāi.s.Jo.euāgeliste.s.Inno
cétiū.s.Siluestri:Circúcisio dñi : Epiphania dñi.
Septé dies dñice passióis:ꝛ resurrectióis dñi.cum
septé dieb se:pétecostes cú duob se. Natiuitas bti
Jo.baptiste.s.duodeci appłoꝝ.s.Lauréti. festiui/
tates oés virginis glorioſe.s.q erát tpꝛe Greg.noni
q fecit decr.ꝯqstus.s.purifica:anúciā:assúptio:ꝛ na
tiuitas ipi.dedica.s.Michaelis.festú oiuꝫ sáctoꝝ:
dies dñicales.Oés alij dies quos epi i suis diocesi/
b cú clero:ꝛ pplo duxerút celebrádos. In.d.c.pnū
ciādú addūē ét dies tres rogationú:dedica cuiuscú
qꝫ oratorij.festú.s.Martini. In.c.crucis d ꝯse.di.3.
poniē festū inuétióis crucis. In cle.si dñm de.reli.ꝛ
ve.san.poniē festú corpoꝛis xpi qd celebraē feria.5.
post octauas pétecostes:ꝛ nó erat tépoꝛe decr.ꝯque
stus.ideo nó est ibi nominatú.

3 ¶ Nō.p.ꝙ d.s.Martino:ꝛ de festo.s.crucis nó fit
méio i.d.c.pnūciādú.nec i.d.c.ꝯqstus. ió ātiqtus
erat dubiú.ꝫ Pa.d eis:ꝫ q: d.s.Martino dē i.c.
p.de ꝯse.di.5.ꝛ de iuétióe.s.crucis.i.c.crucis.e.di.ꝛ
illa iura ñ sút expsse reprobata.imo p ꝯsuetu dcla
rata.ió nūc nó é āpli dubiú. ꝫ certú é ꝙ d pcepto.

4 ¶ De festo rogationú.s.illoꝝ triū dieꝝ añ festú ascé
sióis:ātiqtus dubitabaē q: noianē i.d.c.cóqstus.vñ
Host.ibi tꝫ ꝙ sút de pcepto. Idé sentit Archi.i.c.ro
gatóes.d ꝯse.di.3. Jo.an.refert Gui.dicē. ꝙ curia
h nó suat.ió stádú é ꝯsuetudini ex q pꝫ ꝙ nó sút d
pcepto.codé mó dd é d septima scā ꝛ.j.oct pasce.

5 ¶ De qtuor euāgelistis:ꝛ qtuor doctoꝛib Ambro:
Augu:Hiero.ꝛ Greg.dicit Jo.an.i.d.c.ꝯqstus ꝙ
sunt obsuāda festa coꝝ.p.c.vnicú.de reli.ꝛ ve.san.
lib.6.ꝛ idé dicit.d.an.i.d.c.ꝯqstus. Pa.ꝟo dié cé
notádú ꝙ.c.illd.nó h dicit expsse.ꝫ ꝙ dñt venerari
sub duplici:ꝛ videē loq respectu celebratióis officij.
subdit Pa.ibidé.ꝙ d ꝯsuetu male suaē. D.ar.Flo.
vbi .s. dié ꝙ ꝯsuetudo é i ꝯriú:ꝛ ꝙ audiuit pitos:
ꝛ doctos:ꝛ timoratos.ꝙ nó sunt d pcepto:ꝛ ꝙ illa
ꝯstitu.d.c.vnici.nó pbat h.q: nó seqē ꝙ dꝫ celebra
ri sub duplici.g dñt cessare ab opib: ꝛc. Et sic vē
tenédū cóiter. Eodémó dd de aliqb festis de qb in
aliqb bullis papiē vt sub duplici offi honoréē.q:
nó valet ꝯña vt dictú é. Dicit ét ipe.d.ar.f.ꝙ vidit
quādā declaratioé p Euge.4. ad reqsitioné quo
rúdā sup h.ꝙ nó itédebat fideles obligari ad festa
doctoꝝ.s.noiatoꝝ.ꝛ idé videē dd d Luca:ꝛ Mar
cho euāgelistis.nisi ꝙ istoꝝ festa cóius:ꝛ plenius ce
lebraē p cessationé ab opib ꝛ atté dédū ꝙ vbi festāē
ex ꝯsuetu dñt suari. q: ꝯsuetudo obligat vt dicē.
hec ille.vñ pꝫ falsuꝫ cé qd dicit Pis.i isto.c.§.4.vbi
tꝫ ꝯriú.ꝛ.d.ar.f.é ꝯ cú. Intellige igē.vt dictú é. Ipa
tñ Pis.seqē Jo.an.q adducit illas róes qs Pis.po
nit.ꝫ Pa.est ꝯ Jo.an.tenendú est igiē ꝙ non sunt
de pcepto nisi ꝯsuetudo aliter disponat.

¶ De dedicatióe eccłie cuiusꝫ oratoꝛij.dē in.c.i.de 6
ꝯse.di.3.ꝙ dꝫ suari:ꝛ seqē Spec. Sed Jo.an.ibi in
addi.dicit veꝝ cé q ad celebrationé fiédā p clericos
illi loci.qd placet.d.an.i.d.c.ꝯqstus : ꝛ ita bꝫ Pa.
suaē de ꝯsuetu. Nā aliꝫ cét vt edifica cuiusꝫ ora/
toꝛi cét i pcepto: ꝛ festú ipius scti nó cét cum citius
deberet fieri festú de natalicijs sctóꝝ. qꝫ de dedica/
tióe ecclīaꝝ ad ipoꝝ veneratioé con. d.ar.f.ꝙ ex
ꝯsuetudine sint delecte.ꝛ Pa.i ꝶca.co.ti. 7

¶ De festo.s.Michael qd fit i fine septébris. fit mé
tio i.d.c.ꝯqstus:ꝛ é de pcepto.tñ Jo.an.dié. ꝙ ec/
clesia romana colit eius apparitioné. q est octaua
ydus mai.ꝫ Pa.dicit.cé stádú ꝯsuetudini loci.cuꝫ
expsse iure nó caueaē:ꝛ sic solú est festú septébris.

¶ De appłs.nō Pa.i.d.c.ꝯqstus.ꝙ nó oiuꝫ apo/ 8
stoꝝ festa sút i pcepto.ꝫ coꝝ tñ q fuerút d numero
duodeci.iter quos nó é Paulus. q ipe fuit ꝯuersus
post moꝛté xpi.ꝫ nihilominꝰ é i pcepto:ꝛ h specialr
expimiē.i.d.c.ꝯqstus. Ité Barnabas nó fuit i nu
mero duodenario.vt pꝫ i glo.i.c.vnico.d reli.ꝛ ve.
san.lib.6.vbi nó ꝯputaē vñ cessante ꝯsuetu nó é de
pcepto. Mathias tñ sic.q: successit i locū Jude sca/
riotꝫ p soꝛté. De.s.Bartholomeo q: bꝫ diuersas có
suetudines celebraē diuersis tépoꝛibus. ió ꝯsuetudo
serueē. Intellige ét de festis principalibus appłoꝝ
festú.n.cathedre.vel ad vincula .s. petri.ꝛ festú añ
portā latinā bti Jo.ꝛ similes.non sunt de pcepto:ꝛ
pr dē de ꝯuersióe:ꝛ cómemoratióe bti Pauli.

¶ Quidā dicút.pvt recitat Pā.i.d.c.ꝯqstus.ꝙ epis 9
cú clero sine pplo possit pcipe i sua diocesi festa san
ctoꝝ:ꝫ Pa.putat ꝙ ñ possit sine ꝯsésu ppli.pp.d.c.
ꝯqstus.vbi dicit epis cú populo:ꝛ sities i.d.c.i.d ꝯse.

di.3.vñ sciēdū ꝙ lȝ i spectātib⁹ ad iurisdictiōes epi possit ipe caȝ.c̄.facere statuta vt puta ēē punitiōes maleficioꝝ vt i.c.vt aiaꝝ.de ꝯsti.lib.6.tñ in aliqs in qb⁹vertif alioꝝ iterēē.nō pōt eps statuerē sine ꝯsensu illoꝝ.vel saltē debent esse p̄sentes.vt nō dicit Inno. in.c.vestra.de loca.⁊ i.c.fi.de offi.deleg. Credit tñ Pa. ꝙ vbi pp̄ls nō hȝ rōnabilē cāȝ ꝯtradicēdi nō obstat ꝯdictio : ⁊ sic ꝯcludē.ꝙ eps cū clero.⁊ pp̄lo. pñt pape aliqd festū:⁊ sic i illa dyocesi obligat .

x ¶ Ut̄ꝝ ꝯsuetudo possit alias a p̄factis festiuitatibus itroducere.ita ꝙ de p̄cepto teneamur ad illa.vel ex cusenf :⁊ c̄.R̄.ꝙ sic:sicē pōt facere aliā legē de q̄.v. ꝯsuetudo.§.i.⁊ se.vñ.d.ar.f.vbi.ē.ait.Illa festa de qbȝ nulla fit mētio i corpe iuris.vel extrauagātibus si de cōi more oiuȝ celebraf .seruāda sunt.sicē festum beati Nicolai:⁊ forte Anthonij ⁊ Catherine.q̄ aūt solū sunt i vna patria.vel ciuitate.i illa suāda sunt: sicē.n.ꝯsuetudo generalis facit legē generalē.sic etiā specialis.Quia tñ multa regrunf ad hoc ꝙ ꝯsuetudo obliget ad mortale.iō forte ꝙ qñ ignoraf .vtruȝ obliget nō peccat mortalr.nisi forte rōe scandali:⁊ rō q: nō est itroducta de p̄cepto sed ex deuotiōe.qñ aūt eēt scādalū videref obligatoria. ex quo est p̄scripta cuius signū q: reputaf obligatoria.ex q⁹ nascif scādalū. Forēsēs ēt q sunt i illis locis. vbi sunt tales bone ꝯsuetudines. ōbēt illas suaf di.8.q̄ ꝯ.⁊ di.12. Illa aūt. Et eodē mō possēt ex ꝯsuetudine itroduci ꝙ aliqua q̄ sunt de p̄cepto nō cēnt de p̄cepto. sicē de trib⁹dieb⁹rogationū ⁊ septimana scā itroducta ē.

xi ¶ De festo visitatiōis btē Marie qñ visitauit Elisabeth qd celebraf ifra octauas applōꝝ ab Urbano.6.fuit p̄ceptū.sed q: nūq̄ȝ fuit custoditū nec forte publicatū.iō nūc nō obligat:festū cōceptiōis beate Marie qd a qbusdā celebrari toleraf ab eccl̄ia s̄m d.ar.f.rōe sanctificatiōis i vtero facte.nō ē i p̄cepto: nec ēt festū niuis.hec ille. Reliq̄ oēs festiuitates beate virgis gloriose sūt i p̄cepto :⁊ sūt p̄ricipalr q̄tuor s̄ȝ q̄tuor tēpora āni.s.Anūtiatiōis i vere.Assūptiōis i estate.Natiuitaꝭ i autūno:purificatiōis i hyeme.

xii ¶ Festū aūt ꝯceptiōis gloriose virginis Marie.certū est ꝙ hucusq̄ȝ nō est de p̄cepto. vt dicit.d.ar.f.⁊ oēs alij affirmāt.Et vt dicē Angelica i.v.ferie.§.6. ⁊ Rosella.e.c.§.p̄.lȝ ecclesia Romana illud āntiquus nō celebrauerit vt pȝ per .s.Tho. 3⁹.q.27.ar.2⁹.⁊.s. Bona.i.3⁹.di.3.⁊ p glo.de ꝯse.di.3.i.c.pnūnāduȝ. tñ hodie i multis locis solēniter celebraf ꝓpter sanctificationē eius i vtero vt dicit Jo.an.i.d.c.ꝯq̄stus ⁊.s.Tho.⁊.s.Bona.⁊ multi alij sancti.⁊ q: s̄m ꝙ dicit Pa.in.d.c.ꝯq̄stus.fuit longa altercatio inter fratres p̄dicatores ex vna parte asserentes ꝙ sancti hoc.vidētur seq ꝙ sit ꝯcepta in pctō originali:⁊ ꝙ sit magis ꝯsonū iuri:⁊ ꝙ fuerit determinatio beati Bernardi:⁊ ꝙ hoc ptinet ad honorē filij sui.vt ipse solus vt dicūt sancti.sit imunis a pctō originali : ⁊ ipa beata virgo sit particeps redēptiōis facte per passionē filij sui:⁊ multa alia allegātes.vñ.s.Tho. ql.6.q.5.ar⁹.p̄.sic ait.Est ꝯsiderādū ꝙ vnusquisq̄ȝ pctm̄ originale ꝯhit ex hoc ꝙ fuit in Adā s̄m seminalē rōeȝ.vt Aug.dicit super Gen.ad lraȝ.oēs aūt illi in Adā fuerunt s̄m seminalē rōeȝ qui nō solum ab eo carnē acceperūt sed etiā s̄m naturalē moduȝ originis ab eo sunt ꝓpagati.sic aūt ꝓcessit ab Adā beata Maria virgo.q: nata fuit per cōmixtionem seruū sicut ⁊ ceteri:⁊ ideo ꝯcepta fuit i originali peccato:⁊ icluditur in vniuersitate illoꝝ.de qua applūs dicit ad Ro.5.i quo oēs peccauerūt.a qua vniuersitate solus xp̄s excipif.q i Adā nō fuit s̄m seminalē rōeȝ.alioqn si hoc alteri ꝯueniret q̄ȝ christo.nō indigeret xp̄i redēptiōe: ⁊ iō nō tñ debemus dare matri.ꝙ subtrahaf aliqd honori filij.q ē saluator oiuȝ hoiuȝ.vt dicit applūs.i.thi. 4.q̄uis aūt beata virgo i originali ꝯcepta fuerit.credif tñ i vtero fuisse sanctificata anteq̄ȝ nata:⁊ ideo circa celebrationē ꝯceptiōis eius diuersa ecclesiaꝝ ꝯsuetudo inoleuit. Nam Romana ecclesia : ⁊ plurime alie ꝯsiderātes ꝯceptionē virginis in originali pctō fuisse.festū ꝯceptionis nō celebrāt.s.tēpore.s.Tho⁹.Alique vero ꝯsiderātes.sanctificationē eius i vtero.cuius tp̄s ignoraf celebrāt ꝯceptionē.credif tñ ꝙ cito post ꝯceptioneȝ ⁊ aie infusionē fuerit sanctificata.vñ illa celebritas nō est referēda ad ꝯceptionē rōe ꝯceptiōis. sed potius rōe sanctificatiōis.sic ergo nō ē ideo celebrāda ꝯceptio p̄dicta. q: fuerit sine pctō originali ꝯcepta. nō.n.p hoc tollitur quin fuerit specialius ceteris p̄parata. eo ꝙ i ipa sanctificatiōe copiosius munus gratie ceteris acceperit.nō solū vt purgaref a pctō originali. sed vt tota eius vita redderef imunis ab oi pctō.hec.s.Tho.⁊ multo plura dicit.s.Bona.q̄ dimitto cā breuitatis ex quibus patēt q̄ dicta sunt. Ex alia aūt parte fratres minores istāt asserētes ꝙ sit magis piū tenef ꝙ beata virgo mater dei:fuerit p̄seruata ab oi pctō eo ꝙ hoc fuerit possibile ⁊ illi sit attribuēdum quicqd honoris sit possibile ꝓpter honorē filij eo ꝙ honor matris sit honor filij ⁊ hoc videf reuelatū per q̄dā miracula ⁊ multa alia adducētes ita vt magis eēt ad altercationē ⁊ rixā q̄ȝ ad deuotionē. Et ideo Sixtus papa.4.ad euitāda scādala p̄cepit sub pena excōicatiōis late sentētie a qua nō possit absolui nisi a romano pōtifice p̄terq̄ȝ in mortis articulo:oibus cuiuscūq̄ȝ status:gradus: ordinis:⁊ ꝯdictiōis fuerit ne de cetero ausu temerario p̄sumāt i sermonibus ad populū.seu alias quomodolȝ affirmare.ꝙ tenētes virginē esse ꝯceptā in pctō originali i sua ꝯceptiōe polluātur labe heresis. vel mortalis peccati. neq̄ȝ tenere libros. vel legere. aut habere pro veris hoc ꝯtinentes. Similiq̄ȝ sentētia ēt ligātur q ausi fuerint asserere ꝯriā opinionē tenētes.s.ꝙ sit ꝯcepta sine pctō originali incurrant heresiȝ vel pctm̄ mortale:hec habēt in extrauagāti Sixti.4.q̄ icipit Graue nimis vide.v.pctm̄.p̄.§.xi.

13 ¶ Qñ incipiat dies q̃ ad obseruãtiã ab ope seruili cõiter dr̃ a vespera ad vesperã tñ seruanda est ɔsuetudo ẜm magnitudinẽ festi ⁊ ɔsuetudinẽ patrie. c. qñ de feri ẜm quã cõiter in sero incipit. Est tamẽ ɔsuetudo aliquoꝝ artificũ ꝙ laborãt etiã in nocte vt barbitonsores sartores ⁊ siẽs q ꝑpter ɔmoditatem ppl̃i hoc faciũt. Quõ autem incipiat dies vel termi/ neẜ. vide ·ẜ. dies. §. 2. Et quõ ipa obseruatio sit ali/ quo mõ de iure naturali ⁊ aliquo mõ de iure positi uo ·ẜ. adorare. §. 4. Nota tñ ꝙ ange. in ·ẜ. dies. i pn ci. dicit ꝙ ɔsuetudo põt facere ꝙ laborent sine pc̃õ vsq̧ ad mane diei festi. ar. f. dicit vsq̧ ad mediã no ctẽ. Rosella in hoc capl̃o. §. 5. reꝑhẽdit angelicã di/ cens ꝙ iudicio suo hoc videẜ piculosum ⁊ non cõue/ nire iuribus eo qḋ sit vna ps ppl̃i. s. artifices ⁊ addu cit ɔ cũ. ar. f. q solũ dicit vsq̧ ad mediã noctẽ. sed ꝑ certo si veꝝ esset istud fundamẽtũ ꝙ vna ps nõ pos/ sit facere ɔsuetudinẽ. vt ipe accipit nõ magis cõclu/ dit ꝙ nõ possit facere vsq̧ ad mane q̃ vsq̧ ad me diã noctẽ. vñ. d. ar. f. dicit vsq̧ ad mediã noctẽ. q: cõiter sic fit. vt ipe accipit ꝑ fundamento. Nec video rõnẽ sufficiẽtẽ vt ɔsuetudo possit magis valere vsq̧ ad mediã noctẽ q̃ vsq̧ ad mane. vñ dicẽdũ videtur vt dictũ est. ·ẜ. dies. § 2. ⁊ ·ẜ. adorare. §. 4. ⁊ ·ẜ. dñi/ ca dies. §. 1. Et que sit ɔsuetudo. ſ. §. 42.

14 ¶ Dubitaẜ a qbusdã. vtrũ qñ festa trãsferunẜ quo ad officiũ. cũ. s. occurrũt in dñicis aduẽtus vel q̃dra gesime ⁊ hmõi debeãt etiã transferri quo ad cessatio nem ab opibus. dr̃ ẜm. d. ar. f. ꝙ non. q: eccl̃ia sta tuit illa determinata die qua occurrũt custodienda ⁊ nil vnq̃ ordinauit de remissione. ⁊ si de trãslatiõe offi. cij. ⁊ sic seruat ɔsuetudo ptz etiã hoc a siñ. Nam si occurrat ieiuniũ eccl̃ie vel ex voto in vna ⁊ eadẽ die qua aliud ieiuniũ eccl̃ie puta vigilia Matthei. vel Thome apl̃i. cũ ieiunio quattuor tẽpoꝝ ⁊ null9 dicat ꝙ debeat ieiunare alio die. sed illa dies deter/ minata satisfaciat vtriq̧.

15 ¶ A qbus opibus abstinẽdum est in festis pcipuis. Cõiter dr̃ ꝙ ab oi ope seruili abstinẽdũ est. iuxta il/ lud leuiẜ. 23. oẽ opus seruile nõ facietis i eo. vñ notã dũ ẜz. s. Tho. 2a. 2e. 122. ar. 4. i re. ad. 3. ar. ꝙ opus suile ẽ triplex. ẜz ꝙ seruit9 ẽ triplex. qdã. n. ẽ seruit9 qua hõ seruit pc̃õ. ⁊ ex ɔsequenti dyabolo. iuxta il/ lud q facit pc̃m seruus est pc̃i. ⁊ ẜm hoc opus serui le. ⁊ tale opus seruile ẽ ɔ finem huius pcepti. immo magis ẜm. s. Tho. q̃ opus manuale. q: magis im pediẜ hõ a rebus diuinis. vt Aug. dicit in li. de decẽ cordis ꝙ melius faceret iudeus in agro suo aliqd vtile q̃ si in theatro seditiosus existeret. ⁊ meli9 femi/ ne eoꝝ die sabbati lanã facerẽt q̃ ꝙ tota die in neo meniis suis impudice saltarẽt. ⁊ hoc intellige ꝺ pc̃õ mortali. Non. n. q peccat venialr̃ in sabbato ɔ hoc pcept i facit. q: pc̃m veniale nõ excludit festiuitatẽ. hic occurrit due dubitatiões. Prima vtrũ pc̃m factum in die festo sint duo pc̃ã. de quo dictũ est ·ẜ. circũstã tia. §. 13. 2. posito ꝙ nõ sint duo pc̃ã. vtrũ addat cir cũstãtiã necessariã ad ɔfessionẽ. de quo ibidẽ. §. 12. Ubi cõcludiẜ ꝙ q̃uis pc̃m mortale sit magis con/ tra vltimũ finẽ hui9 precepti. nõ tñ ɔ finẽ imediatũ. ⁊ lr̃alẽ. Adde ad ea q̃ ibi dicta sunt vnũ ex. delecta/ tio venerea illicita ɔuenit fornicationi adulterio sa/ crilegio incestui ⁊ siẽs. ⁊ est cõis ⁊ gñalis oibus istis. ille tñ q ɔfiteẜ cõmisisse fornicatiõez nõ ẽ neces/ sario ɔfiteri ꝙ habuit delectationẽ. q: circũstantia gñalis nõ est de necessitate ɔfessionis. ita in ꝑposito honor dei est finis hui9 pcepti. ⁊ oim pceptoꝝ. iõ qñ aliqs ɔfiteẜ se blasfemasse deũ nõ opꝫ ɔfiteri ꝙ fecit ɔ honorẽ dei. ita in ꝑposito q̃uis q peccauit mor/ taliter fecerit ɔ honorẽ dei q honor dei ẽ finis hui9 pcepti mediatus ɔ quẽ honorẽ ẽ magis pc̃m mor taliter q̃ op9 manuale. nõ tñ necesse ẽ dicere qñ cõ/ fitetur pc̃m mortale dicere feci ɔtra honorem dei.

¶ Secũda seruitus est dei ⁊ ẜm hoc opus seruile po test dici opus latrie qḋ ꝑtinet ad dei seruitiũ. ⁊ si sic accipiaẜ opus seruile nõ ꝑhibeẜ i die festo. q: hoc eẽt contrariũ fini obseruationis sabbati hõ eñ ab alijs opibus abstinet ad hoc vt vacet opibus ad dei serui tiũ ꝑtinẽtibus. Et idẽ est ꝙ sicut dr̃ Jo. 7. circũcisio/ nem hõ accipit in sabbato vt nõ soluaẜ lex moysi. ⁊ mat. 12. dicit sabbatis sacerdotes in tẽplo sabbatũ violãt. i. corpalr̃ opanẜ ⁊ sine crimine sunt. ⁊ sir nul lius spũalis actus exercitiũ est contra obseruantia fe sti. hec ẜm. s. Tho. vbi. s. 16

¶ Tertia ẽ seruitus q̃ hõ seruit hoi. est ãt hõ alteri9 seruus nõ ẜm mẽtẽ. sed ẜm corpus. ⁊ ideo opa hui/ lia ẜm hoc dicunẜ opa corpalia. qbus vnus hõ alte/ ri seruit talia opa seruilia ɔtrariãẜ obseruãtie sabba ti inquãtũ impediũt applicationẽ hois ad diuina ⁊ talia opa corpalia nõ ꝑtinẽt ad spũalẽ dei cultũ ⁊ i tñ seruilia dicunẜ inq̃tũ ꝑtinẽt ad seruiẽtes. inq̃tũ vero sunt cõia seruis ⁊ liberis nõ dicũẜ seruilia glz ãt tã huius q̃ liber teneẜ i necessarijs ꝑuidere nõ tñ sibi sed etiã ꝑximo pcipue in his q̃ sunt ad salutem corpis ꝑtinẽtia ẜm illud puer. 24. Erue eos q ducun tur ad mortẽ. scḋario etiã in dãno rerũ vitãdo ẜm il lud ꝺ vtero. 22. nõ videbis bouẽ fris tui aut ouẽ errã tem ⁊ pteribis. sed reduces fratri tuo. ⁊ ideo illa q̃ ꝑ tinẽt ad salutẽ ꝑprij corpis vel ꝑximi. ⁊ ad ꝺfẽsionẽ eoꝝ vel ad imunẽs dãnũ eoꝝ vitãdũ nõ violãt sab/ batũ. Op9 igiẜ seruile qḋ ꝑhibeẜ ꝑ h9 pceptũ ẽ op9 corpale. ñ necessariũ ad salutẽ ꝑprij corpis neq̧ cor poris ꝑximi. neq̧ ad salutẽ rerũ corpaliũ. Ricar. ali ter declarat q̃ sunt ista opa seruilia dicens ꝙ opus seruile dr̃ tripl̃r. Aliqñ mãlr̃ solũ sed formalr̃ liberũ puta scribere nõ ꝑpter lucrũ tpale sed ad edificatio nem aiarũ ꝑpter diuinũ cultũ ⁊ hmõi. ⁊ hoc cõcedi tur. vt ptz in. c. fi. de feri. vbi eã pietatis cõceduntur q̃ alias ꝑhibenẜ. facit. l. diuus. ff. de feri. vbi ea q̃ fiũt ad disciplinã militarẽ ɔceduneẜ diebus feriatis. 2o dr̃ opus seruile formalr̃ solũ materialr̃ aut liberũ. vtpa 17

ta cū aduocatus cogitat de his q̄ die crastino dȝ ꝑ/
ponere ꝓpter lucrū tpale. ⁊ lȝ ab isto abstinere d̄bea
mus in diebus festiuis nō tñ astringimur de ꝑcepto
nisi ꝓpter hoc dimitteremus ea ad q̄ tenemur vt au
dire missam ⁊ similia. Tertio dr̄ opus seruile mat̄r
⁊ formalr̄.i.finalr̄. ⁊ hoc est opus corpale ordinatū
īmediate. ⁊ ꝑ se ad bonū corpale nō necessariū. ⁊ hº
est qd̄ ꝓhibet̄ ꝑ illud ꝑceptū. ⁊ hoc est semꝑ peccatū
mortale nisi excuset̄ ꝑ ꝓpter opis modicitatē qd̄ nō
īpedit spūs libertatē qd̄ determinabit̄ ad arbitriū
boni viri. scd̄o ꝓpter necessitatē q̄ nō possit ꝑueniri:
nec differri cōmode vt decoctio ciboꝝ necessarioꝝ.
vt in.c.lȝ de feri.3º.cordis pietas.vt.d.c.si.4º.publi
ca vtilitas vtputa ꝑ pace ꝑ pōte. ⁊ silibus ⁊ ista ex/
cusant. Ex his possunt solui multe questiones.

18 ¶ Prima dubitatio est de mulieribus q̄ aliq̄ pūcta
ponūt vel scopāt domū vel de illo q vēdit vnā solā rē
vel q putat ramū facit cognā. itinerat modicum ⁊
hmōi q nō peccāt mortalr̄ ꝓpter modicitatē rei vel
opis. q2 rō ꝓhibitiōis opis est q2 īpediūt applicatio
nē hois ad diuina ista aūt modica nō īpediūt. nisi
qs ꝑ notabile tp̄s applicaret̄ qd̄ ad arbitriū boni
viri reducendum est. vt attendat si ratio legis eua/
cuatur. vel non.

19 ¶ Scd̄a de carnificibus q ꝑ notabile tp̄s occupant̄
q2 si faciūt ꝓpter necessitatē quā nec ꝑuenire possunt
puta q2 estas ē. vl̄ sūt plura festa excusant̄. alias nō

20 ¶ Tertia de tabernarijs q si faciūt ꝓpter necessitatē
excusant̄. secus si ad ebrietatem vel ad ludum. ⁊ hu
iusmodi ⁊ idem dicatur de hospitibus.

21 ¶ Quarta de his q panē herbas fructus ⁊ hmōi vē
dūt. q2 si faciūt ꝑ necessitate diei festi excusant̄ aliter
nō. sicut q vēdūt multa q̄ sunt solū ad gulositatem.
nisi esset modicitas distractiōis sicut ē in his q ven/
dūt cādellas ⁊ canistria in zucharata ⁊ hmoi in qui
bus nō optȝ facere ꝑcia. sed qlȝ scit q tm̄ hȝ soluere
⁊ sic soluit ⁊ accipit siue alio strepitu. quia in modi/
co distrahitur.

22 ¶ Quinta de medicis minutoribꝰ aromatarijs ⁊ hu
iusmodi de quo dic q lȝ. q2 sunt necessaria.

23 ¶ Sexta de cursoribꝰ ⁊ muliōibꝰ q sine necessitate
magna differre nō pñt ⁊ alijs viatoribus ⁊ ꝯductori
bꝰ rerū. dic q excusant̄. Itineratio tñ nō sic stricte
prohibet̄. q2 pōt qs etiā itinerādo intēdere deo ⁊ iō
nisi sit vsq3 ad vltimaȝ fatigatiōeȝ non videt̄ ꝓhibi
ta vel cum omissione diuinorum.

24 ¶ Septima de ferratoribꝰ equoꝝ. dic q excusant̄. q2
sic̄ illi necesse hñt ābulare sic istis lȝ ꝑncipalr̄ ꝓpter
necessitatē eoꝝ qbus seruiūt q̄suis lucrū habeāt.

25 ¶ Octaua de faciētibꝰ vitros ⁊ sīr de titoribꝰ ⁊ co/
toribꝰ laterū q dicunt̄ fornasarij ⁊ hmōi q sine ma/
gno dāno desistere nō pñt dic q licet.

26 ¶ Nona d̄ molēdinis siue cū iumētis siue ad aquā
vel aduētū. Dicēdū q si faciūt ꝑꝑ necessitatē illoꝝ
qbꝰ inseruiūt excusant̄. q̄suis etiā posset dici q molē
dina ad aquā ⁊ vētū nō sint ꝓhibita cū ex modico
ope hois exerceri possit nō videt̄ euacuare rōnē hu/
ius precepti. Melius est tñ abstinere ⁊ securius nisi
necessitas vrgeat.

¶ Decima de rusticis q cōpellūtur a dn̄is laborare 27
si iusto metu faciūt est necessitas q̄ excusat alias nō
Idē dic de famulis filijsfamilias vxore ⁊ hmōi vt fa/
ciēdo foueas vel deferēdo ligna ⁊ lapides q̄ si nō fa
cerēt immineret magnum malum.

¶ Undecima de ꝯducētibꝰ laboratores in festis. ⁊ q 28
exigūt debita a suis d̄bitoribꝰ. Dicēdū q si alqs die
bus nō ineniūt excusant̄. dūmō diuia nō dimittāt.

¶ Duodecima de eūtibus ad mercata vel nōdinas 29
dd̄m q si auditis diuinis ꝑꝑ necessitatē faciunt pu/
ta q2 nō alio loco vel tp̄e talia possent vēdere vl̄ eme
re ꝑ bono cōitatis: aut vt ex lucro ꝓuideāt sibi ⁊ sue fa
milie vel vt dēt paupibꝰ s̄m pe. de pal. i. 4º. ex quo ꝑ/
lati sciūt ⁊ tolerāt excusant̄ a mortali: nisi forte a ꝑla
tis locoꝝ essent interdicta vel nisi forte facerēt ex lu/
cri cupiditate: intellige qñ in illo lucro ponūt vltimū
finem. vide ℣. emptio. §. 17.

¶ Decimatertia de bellatoribꝰ qd̄ lȝ ꝑꝑ necessitatē 30
vt de machabeis.

¶ Decimaq̄rta de habētibus segetes vl̄ fenū i agro 31
ꝓpter inūdationē aquaꝝ. lȝ ⁊ similia de alijs rebus
quando subiacent periculo.

¶ Decimaqnta de habētibꝰ domū q̄ ruinā minat̄ 32
ꝓpter necessitatē reparare licet.

¶ Decimasexta de doctore q vt expediat illū q d̄ lō/ 33
ge venit. facit ꝯsiliū. dic q lȝ.

¶ Decimaseptima de venatoribus nō vident̄ pecca 34
re mortalr̄: nisi ob aliā cām accidat pctm̄ mortale.
⁊ vbi iura ꝓhibēt venatōeȝ. vt. 86. di. q venatoribꝰ
dȝ venatione oppssiua vel arenaria abstinere q̄ sunt
illicite. vide glo. d. c. q venatoribus. de quadragesi
ma est consilium q non.

¶ Decimaoctaua de citaristis alijs ⁊ sonatoribꝰ. si 35
ad laudē dei pulsant vel sctōꝝ vel ꝓpter recreationē
alicuiꝰ ⁊ hmōi pia cā vel necessaria excusant̄ si ꝑn/
cipalr̄ ꝑꝑ hec faciāt. lȝ secūdario ꝑꝑ lucrū. secꝰ si ꝑꝑ
cāȝ nō piam vel necessariā vl̄ ꝑꝑ lucrū ꝑncipaliter.
q2 nō excusant̄. ℣. cithariste.

¶ Decimanona de laborātibꝰ agros pauperꝝ vel re/ 36
ficiētibꝰ domos eoꝝ vel laborātibꝰ ēē edificia eccle
siaꝝ aut monasterioꝝ ⁊ hmōi si fiāt ꝓpter pietateȝ
lȝ nō ꝓpter remunerationē vel ꝑꝑ spē future remu/
neratōis. q2 opa pietatis nō debent cessare diebꝰ fe/
stiuis. d. c. conquestus.

¶ Uigesima ē de studētibꝰ si studēt ꝑncipalr̄ ad il/ 37
luminationē ꝓprij intellectꝰ ⁊ alioꝝ. lȝ ꝯñr veniat lu
crū nō peccāt s̄m pa. in. c. i. de feri. ar. c. cū ex eo. de
elec. li. vj. q2 studiū tale ē ꝑꝑ publicā vtilitatē maxie
in theoª ⁊ iure canonico. Studere autē principalit̄
ꝓpter lucrum non lȝ. ō. §. 33.

¶ Uigesimaꝑª de scholaribꝰ legētibꝰ in diebꝰ festiuis 38

poti⁹ vt doceāt quā doceātꝛ assuefaciāt se. 𝔟ꝫ pa. vbi ē lꝫ: dūmō nō faciāt pncipalr pp lucrū. sꝫ si i pñaꝫ ñ noceat. ar. l. i. ff. de auc. tut. ꝛ i. c. qd ꝓdent. 61. di. Idē credo dōm̄ ꝺ doctore q legeret principaliter pp publicā vtilitatē ꝗuis cōsequaꝭ lucrū ſcḋarie.

39 ℂ Uigesimasc̄ḋa de scriptorib⁹ nō ē illicitū vt scholares lectiōes seu recollectas notare scribere vł 𝔟mōi nec aut legēdo libros corrigere. dūmō nō nimis intēdāt 𝔟mōi. sic̄ de q̄nterno ad q̄ternū scribūt pnci palr pp lucrū hoc nō liceret. Scribere tñ spūalia pp spūalē cām nō ē illicitū ēt si in q̄ntitate. d. c. ꝯq̄st⁹. ꝛ de pictorib⁹ q stāt dieb⁹ festiuis vt adiscant in ecclesiis ad designandum.

40 ℂ Uigesimatertia de laborātib⁹ circa pōtes reficiendos viā aptādo. pont⁹ reparādos ē licitū. dūmō nō pp lucrum fiat pncipalr. q2 publica vtilitas sub noie pietatis comprehenditur.

41 ℂ Uigesimaq̄rta de faciētib⁹ ferta ꝛ alias vanitates nō vr̄ eē licitū ex quo nō adest aliq̄ publica vtilitas.

42 ℂ Uigesimaq̄nta de barbitōsorib⁹ q die festo radūt si faciāt pncipalr pp aliquā cām rōnabilē ꝛ raro. ꝛ radūt solū vnū vel duos sil' videnꝭ excusari a mortali sec⁹ si pncipalr pp lucrū vel ꝓpter aliam cām minus rationabilem. ē. §. 13.

43 ℂ De paupib⁹ q laborāt pp sustētatōēꝫ sui vel familie 𝔟m. d. ar. f. ē licitū qñ nō pñt alr cōmode viuere etiā tñ bona cautela vt p epm vł ꝓpriū ꝯfessorē vel ēt p aliquē doctū vir declararetꝭ hoc ei licere. Qñ āt ē necessitas euidēs siue in hoc siue in p̄cedentibus potest sine alio consilio.

Sed qd si epūs faciat excōicatōēꝫ ꝙ null⁹ laboret i die festo. 𝔰𝔩. dꝫ intelligi in casib⁹ nō licitꝭ. ꝛ si exprimat ꝙ intelligit etiā in licitis est nulla. si tamē esset dubium deberet abstinere.

44 ℂ Sꝫ si qs q̄rat ꝑ quāta necessitate p̄dicta liceāt. q dā rñdēt in. c. lꝫ. de feri. ꝙ solum lꝫ ꝑ necessitate vite sustētāde. sꝫ hoc nō vr̄ verū cū p̄fatū. c. lꝫ qḋ loqꝭ de allecib⁹ q̄ nō sūt necessaria ad vitā. q2 sine ipis viuere possum⁹ sic ꝯ cos. i. xps mat. 12. cui⁹ vīꝫ bos vł asinus cadat ꝛc̄. ꝓpterea 𝔟m. s. Tho. vbi. s. nō solū ꝑ necessitate ꝑsonarū. sꝫ ēt rerū ꝛ vitāni imunētis rerū lꝫ laborare in die festo qḋ ꝯfirmaꝭ p. l. i. 2. ꝛ. 3. ff. ꝺ fer. ꝛ iterū. 15. q. 4. ī sūma. ꝛ qḋ nō. i. d. c. cōq̄stus. Itē ēt necessitas excusat q̄ laboraꝭ ꝑ aegrēdo aliquo vtili qḋ alio tpe 𝔟ri nō posset. sic̄ pꝫ in. d. c. lꝫ vbi piscari alecia ꝯcediꝭ. q2 alio tpe 𝔟ri nō pñt. ꝛ idē de quocūq̄ simili rō ē 𝔟m. s. Tho. vbi. s. q2 nō ē tā arta obseruatio dñice q̄ ad opa sic̄ fuit sabbi. ꝛ lꝫ ille q laborat 𝔟eat lucrū. tñ si pncipalr laboraret pp necītatē illorum ꝑ qbus laborat excusatur sicut si illi laborarēt excusarentur.

45 ℂ No. ꝙ oia ista itelligi debēt ad hoc vt excusēt ꝙ nō dimittāt illa diuia qb⁹ ex necītate ītētēdū vt missam vel offīī si sūt ecclīastica nisi etiā tāta necessitas q̄ excusaret ad arbitriū boni viri vel ꝯsuetu͂ approbata q̄ excusaret vt dictū ē. bonū tñ etiā qñ aliq̄ necessitas immnet i q̄ nō ē notū ꝙ excuset vt 𝔟eꝭ licētia ab epo. si ꝑt vel a ꝑrochiano vel ab aliq̄ docto q 𝔟⁹ possꝫ vel sciret declarare. daꝭ ēt opīm̄ ꝯsiliū. i. d. c. lꝫ. ꝙ de lucro faciat pncipes religiosos vel paupes xpi. Ista oia pñt faciēr ꝓbari p ea q̄ dicta sūt i. §. 15. 16. ꝛ. 17.

ℂ Quib⁹ intelligēdū sit p̄dictꝭ festiuitatib⁹. 𝔰𝔩. 𝔟ꝫ tex. i. c. ieiunia. ꝺ ꝯse. di. 3. vbi dr̄ die dñica nihil aliḋ agēdū nisi deo vacādū nulla opa⁹ i die illa scā agaꝭ nisi tm̄ hymnis ꝛ ps. ꝛ cāticis spūalib⁹ dico illa trāsigaꝭ hec ibi. ꝛ. s. tho. 12ᵉ. q. 122. arᵒ. 4. ait. q2 p̄cepta decalogi sūt q̄si q̄dā p⁹ ꝛ cōia legis pncipia. iō in 3ᵒ p̄cepto decalogi p̄cipiꝭ exterior ꝺi cult⁹ sub signo. dei 𝔟n̄ficij cōis qḋ ptinet ad hoies. s. ad repñtādū op⁹ creatiōis mūdi a q̄ requieuisse dr̄ de⁹. 7ᵃ. die in cui⁹ signū mādatur 7ᵃ dies scificāda. i. ꝺputāda ad vacādū deo ꝛ iō exo. 20. ꝑmisso p̄cepto de scificatōe sab̄ bi assignaꝭ rō. q2 sex dieb⁹ fec̄ de⁹ celū ꝛ terrā. ꝛ 17ᵃ die requeuit. vñ festū de scificatōe sabbi ißatr itellectū ē pti morale pti aūt cerimoniale morale qdē q̄m̄ ad 𝔟ᵒ ꝙ hō deputet aliqḋ tps vite ad vacādū diuis. vñ 𝔟re aliqḋ tps ad vacādū diuis cadit sb̄ p̄cepto mōali. Obfuātia ēt diei dñice i lege noua sb̄cedit obfuātie sabbi nō ex vi p̄cepti legis. sꝫ ex ꝯstōne eccle. c. ꝓnūciādū. ꝺ ꝯse. di. 3. ꝛ c. fi. de feri. ꝛ ꝯsuetudie ppli xpiani. nec ē ita arta ꝓhibitio opādi die dñica sic̄ erat i die sabbi. sꝫ q̄dam opa ꝯcedūꝭ i die dñica q̄ ꝓhibebāꝭ i die sabbi sic̄ decoctio cibor ꝛ alia 𝔟mōi ꝛ ēt i q̄busdā opib⁹ ꝓhibitꝭ facili⁹ pp necessitatē dispēsaꝭ i noua legeq̄ꝫ i veteri lege q2 figura ptiet ad ptestatōēꝫ vitatꝭ quā nec i modico p̄terire oꝫ. hec. 1ᵉ. ex qb⁹ p pꝫ ꝙ festa q̄ sūt i noua lege 𝔟nt vi p̄cepti moraꝭ q̄m̄ ad 𝔟ᵒ ꝙ aliqñ vacem⁹ deo 2 pꝫ ꝙ q̄ꝫm̄ ad diē vel horā determiatā vel q̄ꝫm̄ ad tot horas. puta. xxiiij. ē ex p̄cepto eccle ꝛ ꝯsuetudie ppli xpiani. 3ᵒ pꝫ ꝙ i die festo ē vacādū deo. 4ᵒ ꝙ ꝓhibitō operū nō ē ita arta sic̄ erat i veteri lege ꝛ ex ꝯsequēti ꝑ necessitate pt dispēsari. ꝛ ista faciūt ad ea q̄ dicta sūt. s. 𝔳. adoraꝭ. §. 4. ꝛ 𝔳. dñica dies. §. i. Quō qlꝫ tenetꝭ die festo saltē semel ꝯteri ꝺ pctis mortalib⁹. 𝔳. caritas. §. 20. quō i die festo qlꝫ teneꝭ audire missaꝫ 𝔳. missa. §. 45. ꝛ ex ꝯsequēti teneꝭ ad aliquā orōnē de quo ibi. quō qs i die festo teneaꝭ audire p̄dicationē. 𝔳. p̄dicare. ꝛ quid sit ꝑeligēdū aut audire missā vel p̄dicatiōēꝫ ibiḋ. ꝛ vtm̄ aliqs possit dicere offīī vel orōnē audiēdo missā ibiḋ. de oblatōe q̄ dꝫ fieri i festo. 𝔳. oblaᵒ. vij. d. ar. f. sic ait. die festo dꝫ hō īsistere opib⁹ spūalib⁹ cīois medicatōis auditōis diuinorꝛ p̄dicatōis qñ adest copia ꝛ lectōis ꝛ elemosinis ꝯpūctiōis ꝛ ꝯtictiōi pctōr ꝛ 𝔟mōi. 𝔥 ille. quō ista sūt de necessitate p̄cepti vide in locis suis vbi allegat.

ℂ Querit. d. ar. f. 2. ti. 9. c. 7. §. 3. vtrū qs abstinendo ab operibus manualibus per hoc solum ꝙ non vacat diuinis nisi audiendo missam vel non audiendo. eo quod non potest per totum festum solatiaꝭ ꝛ rōnaꝭ ꝺ ociosis peccet mortalr ꝛ vr̄ ꝙ sic q2 max⁹ 47

cadit sub pcepto qd est de intetione legis latoris. sz vacare deo videt esse intet o buius pcepti. talis aut nó vacat deo. qz si audit missam illud valde modi cum est respectu totius diei z modicu p nihilo repu tat. de pse. di. 3. reuera q si veru esset durus esset hic sermo. z multi pter suu credere. im o coe credere dã/ narent. Possit ergo ad ar rnderi p quadã distin/ ctioné quam ponit btus Tho. 12. q. 100. ar. 9. ad. 2. vbi dicit intetio legis latoris circa aliqd pceptu, est de duobus. vno qde ad qd inducere itedit p pcepta legis. z ad hoc est virtus. aliud est de quo intendit p ceptu ferre. z hoc est qd inducat vel disponit ad virtu tem. s. actus virtutis. No. n. ide est finis pcepti. z id de quo pceptu dat. sicut nec in aliis reb' est ide finis z id qd est ad fine. z sic abstinere ab opibus seruili/ bus est in pcepto. no aut vacare deo p maiori parte diei. tn hoc pceptu est. z si no mortale. hec ar. s. z bn vide V. circustantia. §. xj. z quasi oia supradicta di cit. d. ar. s. vbi. s. post Guil. z. s. Tho.

f Eudu e bnficiu q ex beniuoletia pcedit alicui ita q pprietas rei imobilis beneficiarie penes date remaneat vsusfruct' aut illius rei. ita ad recipiete trafeat. vt ad eu heredesqz suos masculos z feminas si de hoc noiatim est dictu in perpetuuz reuiseant ad hoc vt ille siue sui fideliter dno seruiat. siue illud bnitiu sit noiatim expssz quale debeat ee siue non. tex. est in. c. p. §. si. sub rubrica in qui. cau. amit. in li. de psue. feu. vn non debet q si feudu dat vt ex eo pstet seruitiu reale no est ppie feudu sz co tractus innoiatus sm Cy. in aut. ingressi. C. de sac. san. ec. vt p feudo solueret par caponum vel spatula porci. z hmoi. vnde eqparat emphiteosi. sicut si esset emptu no hz natura feudi sm bal. sed qn iponit on' psonale. vt ire ad plamentu regis vel exercitum. vel caualcata. z hmoi tuc ppie dr feudu z regulat lege feudoru. Et qzuis p hac descriptione pateant multe conditiones feudoz. tn ite ponunt multe alie.

i ¶ Nota q multa sunt de pditione feudi recolligen/ do oes sic post pe. bdie. in tractatu suo de feudis. ex qbus etia declarant ea q dicta sunt. Primo est de natura sua q dns retinet sibi directu dnium z ppe/ tatem. vt in. c. vnico. in li. feu. ti. q. cau. feu. amit. Se cudo q vtile dnium trasit in vasallu qd pz qz vasal/ lus pot quasi vedicare. vn est qsi dns alias no vedi/ caret. ff. de aur. z ar. leg. l. qntus. Tertio qz dns hz ciuile possessione. Quarto qz vasallus hz naturalem possessione. qz appellat fructuarius. sed fructuarius possidet naturalr. vt. ff. de acq. pos. naturalr. vnus tn possidet vasall' ciuiliter z naturalr. qz pscribit qd no faceret nisi ciuiliter possideret. Quinto qz hmoi cotractus cosistit in imobilibus. Sexto si vasall' dno cositutu seruitiu no pstiterit repellit a feudo. Septi mo qz sine volutate dni feudu alienari no pt. Octa uo qz feudatio regulariter fit imppetuu. Nono quia dns hz mittere in possessione vasallu. Decimo qz si fit cotrouersia inter vasallos dns recognoscit. secus est in emphiteota. Ratio qz in cotractu feudali dns hz vasallu mediate iuramento psonaliter obligatum z io cu habeat iurisdictione in psona multo fortius in re. sed dns hz emphituota obligatu rone pesiois nec hz aliqd ius in eu qdiu pensio soluat. io reco/ gnoscere no pot. Undecimo vasallus no pt sine dni volutate feud i impignorare. sed emphiteota bene pot. Ratio qz si vasallus re pignori obligaret cre/ ditor interim reciperet fructus z dns interim ex hoc pateret dànu. qz de fructibus dno seruire tenet. sed vbi emphiteota re pignori obligat. dno ex hoc nul/ lum dànu patit cu emphiteota dno dare pesionem in pecunia cosistente. Et io lz alius interim recipiat fructus emphiteota soluete dno pesione: dno satisfa cere pot. Duodecimo qz vasallus feudu alteri dare no pot sine dni volutate. sed emphiteota bene pot. ro qz magis obligatus est dno vasallus propter fi/ delitate qz emphiteota: cu psona ipsius vasalli dege ret. ita q aliu subrogare no pot inuito dno. sed lz em phiteota aliu loco sui subrogare no possit alienado tn hoc sibi pmittit pter liberalitate. cum ita possit alius re ita meliorare sicut ipe. Decimotertio femi/ na no pot succedere in feudu nisi fuerit couentu. sed in re emphiteotica succedere pot. ro qz feudum dat pter seruitiu. sed mulier no pot ita bene seruire sic ho. sed res in emphiteosim pter melioratione; qd eque bene pot mulier. Fallit tn si feudu sit femineuz vel femine cocedat tuc deficietibus masculis succe/ dat femine. 2. si fuit pactu. i. §. -. Decimoquarto vasallus no pot aliu vasallu facere sine dni volutate sed emphiteota pot. ro qz res dat in emphiteosiz p pter melioratione. sed ita bn pot. 2' sic primus. sed feudu dat pter seruitiu z no pot eque bene scds sic primus. Decimoqnto qz pesio no pstat ammo p/ stat seruitiu certum vel incertu put fuerit couentum Ite q no pstat aliqd p introitu. Decimosexto quia vasallus no tenet seruitiu nisi fuerit reqsitus a dno secus in emphiteota. ro qz emphiteota tenet pstare certa pensione certa die. dies nanq interpellat p dno. vasallus aut no tenet dno nisi sciat q indigeat. Decimoseptimo vasallus pot feudum dimittere sine dni volutate. sed emphiteota no pot. ro qz feudu da tur amore vasalli. z vt aliqua vtilitate cosequat. io nimiru si pot sine volutate renuciare. sed res dat in emphiteosim pter melioratione z pter vtilitatem dni. s. vt res melioret. io nimiru si sine voluntate do mini renunciare non potest.

¶ Quis pot feudu dare. R. sm bal. de his q feuduz d. a. po. §. abbatissa. q glz ta masculus qz femina ta nobilis qz rusticus. dumo habeat legitima suorum administratione. vt in. c. p. §. noui. p quos fit inue. bosti. tenet q et possit minor. 14. annis si feudu sint vetus. si vero fuit nouum oz q sit pubes z iuraue/ rit non cotrauenire. 2

3 ¶ Utrum platus possit res ecclesie infeudare sine alia solẽnitate. vel licẽtia. R. q̄ sic antiquũ q̃uis sit reuersum ad ecclesiã ẽt nõ obstãte iuramẽto qḋ faciunt plati de nõ alienãdo. cũ modificatiõe tñ de q̃. ſ. ꝟ. ẽphiteosis. §. 17. de nouo aũt nõ põt vt i. c. ſi. ḋ feu.

4 ¶ Qs possit inuestiri. R. ſ Hos. q̄ q̃lz ẽt fu⁹ dũmõ sciẽte dño faciat: et tã p se q̃z p procuratorẽ põt q̃lz inuestiri.

5 ¶ Quot modis acqrit feudũ. R. ſm Hosti. q̄ q̃tuor modis. Pᵒ p inuestiturã dãdo sibi possessionẽ corporalẽ. Secũdo p aliqd equalẽs inuestiture sic cũ dño dicat vade i possessionẽ talis et tene p feudo. Tertio p pscriptionẽ vt si trigita ãnis tenuit feudũ et dño seruit lz inuestitus nõ fuerit. Quarto p successionẽ.

6 ¶ Quis succedit in feudũ. R. Bal. de his q. feu. da. pos. §. et q: hic repit tale capitulũ: fideli absq; libris ex se descẽdẽtibus: et i feudũ descẽdẽtibus si qdẽ feudũ fuit: cõis pariter. fratres defuncti cũ filijs pmortuorũ fratrũ in stirpẽ succedãt: his ꝟo nõ extãtibus ad agnatos pximiores id volumus ptinere: et si qdẽ i pari gradu sunt. pariter admittãtur. si ꝟo ex vno est vnus et ex alio plures. nõ i stirpẽ sz in capita succedere debere ordinamus hec ibi.

7 ¶ Ut femina succedat in feudo. R. addẽdo ad illa q̃ dicta sunt i p. §. Bal. in. d. §. sic aut. et q: dicat glo. hic. q̄ nõ. nisi i tribus casibus. p qñ noiata i inuestitura. Secundo qñ feudũ redemit a dño. Tertio qñ dño ei dedit pp seruitiũ pris. i qbus casibus ab aliquo ex parẽtibus nõ ẽ inqetãda. vt i. c. si qs sine filio masculo. adde quartũ si feudũ sit datũ ad nullũ seruitiũ. q: nõ extãtibus masculis succedet femina. ſz Bal. i. d. §. et q. Quintũ qñ feudũ erat q̃sitũ iure ẽptiõis ſz Odofre. i sũ. sua. poti⁹ ex nã ↄct⁹ q̃z feudi.

8 ¶ Ut ↄcesso feudo titio p se: et descẽdẽtib⁹ filius masculis: et feminis filiabus: femina cũ masculis simul admittãtur. R. ſm Bal. q̄ nõ. ſz masculus soluz. q: nã feudi ẽ vt pferat masculus: et si postea filius decedit sine filio nõ admitteret femina soror pmortui fratris. q̃ semel exclusa fuit p masculũ: et iõ reuertit ad dominũ. qḋ verũ ẽ i feudo simplici: et recto. secus in feudo ↄcesso ad certũ seruitiũ qḋ femina posset explicare p se. vel p aliũ. q: tũc admitteret cũ masculo simul. ff. ḋ vsufru. accre. si qs tertio: et l. si mulieri. ſz Jo. de bel. q dicit q̄ fuit in facto regni Apulie: ex q̃ ↄcludit Bal. q̄ statutũ excludẽs feminã extãte masculo. semel exclusa nõ ãplius succedere nisi vt fratri habet succedere nõ vt patri mortuo sine masculo. vide infra. ꝟ. heres. §. 17.

9 ¶ Ut clericus succedat in feudo. R. vt colligit ex diuersis opinionibus aliq̃lr reducẽdo ad ↄcordiã. q̄ aut feudũ erat sibi aptum: et tũc si pmoueat ad sacros ordines sic renũtiare videt q: trãsit ad statuz incõpatibilẽ. facit. c. de multa: de pben. et de. grã. de rescrip. nec poterit isto casu seruire p substitutũ. nisi ẽẽt feudũ ex quo pstaret solũ seruitiũ reale. qḋ non ẽẽt pprie feudũ: vel feudũ ex quo pstaret seruitium qḋ nõ repugnat eius ordini: q: tũc succedet eo. q̄ p clericatũ nõ perdũtur iura successiõis. 12. q. 5. c. p. cuz similibus. si vero pmouet solũ ad minores ordines succedet: q: põt seruire p substitutũ. vt vult glo. i. c. i. de bñ. feu. Aut feudũ nõ erat sibi actũ. puta q: erãt tres fratres: et pgenitus possidebat feudũ: et ipse erat vltimus q effectus ẽ cardinalis. postea mortui sunt alij fratres sine herede: et tũc succedet q: nõ põt dici q̄ habuerit aiũ renũtiãdi: nec ẽt facultatẽ: et tunc de equitate iuris admittet. q̄ possit seruire p substitutũ. lz secus de iuris rigore: nisi tale ẽẽt seruitiũ qḋ de sui nã posset per quẽlz explicari: q: tũc ẽt de iuris rigore succedit ar. l. ↄtinu⁹. §. si ab eo. ff. de. ꝟ. obli. Et hec ẽ determinatio Bal. i. l. qsqs. C. de epi. et de.

x ¶ Quid si efficit religiosus qs succedet. R. Odofre. i aut. ingressi. C. de sa. san. ec. q̄ trãsit ad monasteriũ eo mõ quo erat penes ingressuz. l. si qs pſbiter. C. de epi. et de. Inno. i. c. i psentia de pba. limitat rep. si seruitiũ ad qḋ tenet põt prestari ab ecclesia. alias ad dñm reuertit. C. de cad. tol. l. vnica. §. ne autẽ. Albe. in. d. aut. lz q̄ ſm tue ↄsuetudinis feudorũ: reuertit ad dominũ idistincte: vt ẽ casus: si de feu. ↄtro. fue. c. q deric⁹: et de. va. mi. q. be. ar. de. i. D. Fdi. i. c. i psentia de pba. col. 11. ꝟ. 5. q̃ro. lz post multos doc. q̄ nõ trãsit: ponit tñ aliquas fallẽtias. pᵃ est qñ feudũ francũ et exẽptũ a legibus penalibus feudorũ: et est francũ qñ est feudata pprietas: nã ex pacto põt oẽ dominiũ ↄcedi feudatario. Secũdo fallit qñ seruitiũ ad qḋ vasallus tenet possit pstari per monasteriũ. Tertio qñ ẽẽt femina inuestita: et tũc retinebit quo aduixerit. postea reddibit ad dominũ. Quarto fallit qñ ẽẽt feudũ pmũ trãsitorũ ad oẽs heredem. Uide. ꝟ. religio. §. 33.

xi ¶ Sed qd si pr obtinuit p se: et suis heredibus: et successoribus qbuscũq; trãsibit ne ad extraneos vel legatariũ: vel clericũ. R. Bal. i. l. i. ff. de re di. et sequit Ludo. de ro. in. l. id tps. §. i. ff. de vsuca. q̄ sic: ſz ipse Bal. i. c. i. §. donare: ti. qualr olim feu. po. ali. corrigit se et dicit: q̄ dictio qbuscũq; itelligit de succedẽtibus ab itestato: ar. l. si qñ. C. ḋ ioffi. testa. vñ dic q̄ nõ veniet extrane⁹: rõ q: res nõ dz regulari ſz nãm ↄcẽtus: ſz ↄcẽtus ipse ſm nãz rei deducte in eo: vt. l. sti pulatio ista. §. q̃situ. ff. de obli. Ubi lz stipulaᵒ sit trãsmisibilis i heredẽ ḋ sui nã vt i. l. veteris. C. de ↄbẽ. stipu. tñ nõ trãsmittit qñ res i ea deducta nõ ẽ trãsmisibilis. vt est videre in feudo. nec legatarius etiã veniet. nec deric⁹: et sic dictio qbuscũq; restrigit p nõ. i. l. i. C. de sa. san. ec. et p Jo. de are. i. l. i. §. itẽ nũtiaᵒ. ff. de no. ope. nũ. Limita tñ de clerico ſcp diti. §. 9.

xij ¶ Sed nũqd succedit frater aut filius fratris qñ qs fuit de nouo i bñficio iuestitus si decedit sine liberis R. q̄ nõ: ſz ad dominũ reuerteret. vt i ti. ḋ nã. suc. feu. Et qḋ dictũ ẽ. ſ. q̄ deficiẽt b⁹ filijs veniũt agnati. intelligit de feudo acqsito ab ãtiquo. i. ab eo fuit q cõis parens totius cognationis.

13 ¶ Utrū vasallus possit vni ex filijs ꝓlegare totū ius
feudi. R. Bal. in ti. de ꝓhi. feu. alie. ꝙ nō ullo mō.
nisi de volūtate: ⁊ ꝯsensu filioꝝ. q: lex feudoꝝ dictat
ꝙ ad oēs equalr̃ ꝑueniat. vt in ti. q. feu. da. pos. §. ſʒ
cū hoc limita nisi sit ducatus vel marchionatus ⁊
hmōi qui debētur primogenito solū.

14 ¶ Ut͡m feudū possit dari in dotem. R. glo. in. c. fi. de
feu. ꝙ sic. ad tēpus feudatarij ⁊ nō plus.

15 ¶ Ut͡m vasallus valeat grauare filium heredē. vt de
vino qđ educit̃ de vinea feudali. det oī āno pro aīa
sua. R. Bal. in ti. de successiōe feudi. c. ꝑ. ꝙ sic. q: te/
stat̃ de fructibus nō de feudo. q fructus sunt res ꝓ/
prie heredis. vñ nō dr̃ alienatio feudi qñ alienātur
fructus separati. ff. de do. l. in edibus. §. ex rebus.

16 ¶ Ad quid obligat̃ vasallus dño. R. ꝙ ad sex. q̄ nō
de vsi. feu. i. c. i. de for. fi. ⁊. xx. q. v. de forma: ⁊ ꝯ iur.
iur. c. ego. P° ne sit sibi i aliquo dāno corporis sui:
⁊ ꝙ ipediat ꝑ posse. Secūdo ne dānū i tēporalibus
faciat. vel vtilitatē ipediat. Tertio ne reddat difficile
vel ipossibile qđ facere eū videt velle. Quarto ne re/
uelet eius secreta ꝑ q̄ vel minus tutus: vel noceri ei
possit. Quinto ne sit ꝯ eius iustitiā: vel honestatē. s.
maculādo vxorē: vel filiā eius: vel famā. dicto vel fa
cto: vel ꝯsensu. Sexto vt fidelr̃ ei ꝑbeat ꝯsiliū. auxi/
liū: vel fauorē. Adde. 7m. ꝙ tenet̃ iurare fidelitatem
sibi. nisi ex pacto sit remissū. forma aūt iuramenti
ponit Hosti. sic. Ego. N. iuro sup scta dei euāgelia.
ꝙ ab hac hora i āteа vsqʒ ad vltim dié vite mee. ero
fidelis tibi. N. dño meo. ꝯ quēcūqʒ. excepto iperato/
re: vel rege: itellige i cā iusta: ⁊ ēt dʒ excipe si hʒ aliū
dñm ātiquorē. Adde. 8°. ꝙ tenet̃ hʒ ꝙ cōuētū fuerit:
vel nā feudi: vel regionis ipi⁹. seu ꝯsuetudo reqrit.

17 ¶ Sed quid si dñs moriēs relīqt plures filios: vtrū
iurabit oībus. R. ꝙ sic. si oēs equalr̃ succedāt. Host.
tñ tenet ꝙ nō. ſʒ solum vni. sitr̃ iurabūt oēs filij seu
heredes vasalli. si feudū indiuisum habent. si vero
ad vnū peruenit. ille solus iurabit.

18 ¶ Ut͡m vasallus possit ꝑ aliū seruire. R. hʒ Bal. ꝙ si
seruitiū debet fieri principi: vel nō pōt fieri ꝑ substi/
tutū: nisi de volūtate principis: vt. C. de murile. l. si
qs ex cor: tūc nō pōt ꝑ aliū seruire: ⁊ si ꝑ ifirmitatē
nō pōt exhibere ꝯuitiū ꝑdit feudū: nisi eēt a casu for/
tuito: sine culpa ꝑcedente: vt puta q: a casu excecat̃
tūc. n. nō ꝑdit: ne det̃ afflictio afflicto. Alias pōt.

19 ¶ Quō amittit̃ feudū. R. ꝙ. xii. modis. P° si vasal/
lus efficit̃ clericus: vel religiosus de quo. s. §. 9. ⁊ fa
cit. 23. q. 8. §. i. q: arma nō portat. Secūdo si heres
vasalli steterit ꝑ annū ⁊ diē ꝙ nō pecierit a dño in
uestiturā feudi. itellige hic ⁊ i sequēti si ē maior. 14.
ānis: vel puella. 12. vt nō. i. c. veritatis: de iur. iur. Ter
tio si vasallus mortuo dño ab eius heredibus infra
tēpus ꝑdictū inuestiturā nō pecierit. de quibus duo
bus habet̃ in. c. ꝑ. q ca. feu. amit. ſʒ ꝑdicta limita qñ
iurauit persone solū: vt cū dicit iuro tibi. secus si iu/
rasset sibi ⁊ successoribus: vel sub noie dignitatis: q:
nō tenet̃ āplius iurare successoribus: nisi magna lō/
ginquitate periret memoria ſm Pa. i. d. c. veritatis.
Itē nisi eēt miles q: hʒ annū: ⁊ mēsem. Itēʒ nisi cā
iusta ipedierit: vt habetur de ꝓhi. feu. alie. ꝑ lothа/
riū. c. qñ iter dominū. Quarto cū vasallus trib⁹ vi/
cibus corā patribus: ⁊ hmōi noluerit iurare fidelita
tē. qñuis dñs sit paratus facere inuestiturā. Quin/
to si vasallus interficit propriū germanū suum: vel
filiū germani sui: vel aliud cōmiserit quo parricida
nūcupari posset: vt totā hereditatē haberet. Sexto
si vasallus dimisit dominū i prelio nō mortuū: vel
ad mortē vulneratū. Septimo pp multas cās igra
titudinis q̄ numerāt̃ in. c. i. ⁊. 2. qb⁹ mo. feu. amit. ⁊
de feu. si. cul. nō amit. c. i. ⁊. 2. puta cōcubuit cū vxo/
re: filia: vel sorore: ⁊ hmōi. Octauo si sciēter nega/
uerit feudū: vel partem aut cōdicionē eius: secus si
ignorāter. Nono si infeudauerit feudū alia lege. q̄
ea qua hʒ ipse: vel in talē vasallū q feudū seruare nō
pōt. Decimo si dominū accusauerit aut testimoniū
ꝯ eū tulerit i cā criminali: ⁊ ſm quosdā etiā i ciuili.
Undecimo si vocatus a dño ꝙ secū vadat i expedi
tione publica: puta vocatus ab iperatore: vt secum
vadat. ꝑ corona suscipiēda: ⁊ hm̄oi nō venerit nec
accepti miserit vel stipē iла militie nō dederit. Duo
decimo si feudū alienauerit. Isti casus habentur in
summa Hosti. e. tit.

¶ Querit̃ an alienās feudū: sine ꝯsēsu dñi. ipofacto 20
cadat. R. ſm Pa. in. c. vltimo: de feu. ꝙ sic. Et pōt
sine alia sñia expelli: ⁊ alteri ꝯferri. etiā si alienādo
dixerat: saluo iure dominij. ſm Bal. que sit cā bene
amit. c. ꝑ. q: factū sequēs est ꝯtrariū. ar. ea. de iur. iur. ⁊
qđ nō ibi. secus si dixisset: ⁊ alr̃ vel alio mō. nō iten
do: q: opāt̃ vt dño ꝯdicēte nō videat̃ facta alienaº.
Et hº verū nisi aliq̄ captio dño posset interuenire. pu
ta daret castellū tali q̄lē dñs expellere nō posset.

¶ Quid si nō alienat nisi partē. R. Jo. an. quē seqt̃ 21
Pa. vbi. s. ꝙ solū ꝑdit illā partē quā alienauit. etiā
si eēt minor: per. de ꝓhi. feu. alie. iperialē. §. i.

¶ An possit alienare ꝓ aīa. R. ꝙ nō. neqʒ legare: 22
neqʒ disponere ꝓ aīa: vt i. c. i. q̄lr̃ feu. a'ie. lʒ. neqʒ ēt
de iure canonico. ſm Hosti. i sum. de imu. eccl. qđ in
tellige i feudo tēporali: q: si feudū est perpetuū pōt
aliēari: ⁊ ecclie donari hʒ. e. Host. ⁊ seqt̃ Pa. vbi. s.

¶ Quid si alienat suas cōmoditates ad tps lōgissi/ 23
mū. R. Bal. in ti. de pace ꝯstātie in. fir. i. 8. carta ꝙ
nō cadit. dūmō actū sit ꝙ dominiū vtile nō trāseat.
allegat glo. singularē i. l. codicillus. §. instituto. ff. de
le. ii. Idē dicit i emphiteota. Idē tenet Bar. in d. §.
istituto. vbi dicit: ꝙ vendēs fructus domus ad cētū
annos nō videt̃ alienare: sed nō placet. Sed si vult
alienare faciat sic. Uēdo vel ꝯcedo fructus vel ipasʒ
perceptionē cū hoc si dño placuerit: vel dñs nō re/
uocauerit ⁊ sic saluo: ⁊ saluato honore: ⁊ iurisdi/
ctione: ⁊ ꝯsensu dñi: ⁊ si de iure possum: nec aliter:
nec alio mō. Si aūt dño nō placuerit: vel nō ꝯsensit

rit:vel reuocauerit vel ꝯ iur nó possuꝫ. reo sit iẽpta: vel védi⁹:vel aliena⁹ sit irrita: ⁊ ipo iure nulla:⁊ sic erit tutissima cautella nisi sit captio dñi :vt dictũ ẽ.

24 ¶ Ut⁹ possit pignorari. R꜡. Pa. vbi.ś. ꝙ nó:qꝛ que ꝓhibetur alienari generaliter a lege:vel a testatore aut a iudice:aut per pactũ ꝯuentuũ. ꝓhibétur pignorari. l. fi. C. de re. alie. ⁊ nó alie. ⁊ per Bar. in. l. i quoꝝ. ff. de pig. Ratio qꝛ per ꝯstitutionem pignoris:de facili deuenit ad distratioñé rei. ff. de distra. pig. l. 2. ⁊. 3. ⁊. C. de iur. do. ipe. l. 2. Et ꝓterea vno ꝓhibito ꝓhibetur omne per qꝺ peruenit ad illud. l. oro. ff. de spon. cũ cócor. ibi. in glo. positis : secus est quádo quis ꝓhibetur emere:qꝛ pót in pignus accipere. nisi fieret in fraudẽ:pro tanta q̃ntitate. ꝙ non est verisimile dominũ luitꝝ. ar. l. qui habebat: i pñ. ff. de le. iij. fm Bar. in. d. l. in quoꝝ.

25 ¶ Ad qué reuertetur feudũ vasallo priuato. R꜡. Bal. qui. mo. feu. amit. §. aut si libellario : ꝙ si priuatur ex dolo cómisso. in personá dñi : ad dominũ reuertetur : vt ꝗ sit prima. cá. ami. bene. c. ꝑ. § deniqꝫ. Quando vero delinquitur extra personá:túc veniũt agnati : ⁊ nó dñs dicũtur aũt agnati qui per virilem sexũ descendũt:cognati vero q per femineũ. Quádo vero ex causa alienationis túc sunt opiniones: sed Bal. ibideꝫ dicit : ꝙ si fecit in fraudem agnatoꝝ túc ipi agnati veniũt nó dñs. Si vero nó in fraudem fecit túc reuertitur ad dominũ. tñ filij:vel agnati. imo etiá filia. masculis nó extátibus. debet redimere a dño:⁊ cogitur dñs eos inuestire:vt de his q. feu. dare. po. §. cũ vero. Quod intellige si feudũ non erat nouũ. fm Ja. de beluisio:Bar. tñ vt recitat Pa. vbi supra dicit ꝙ si pater cómisit delictũ pp qꝺ directe venit priuidus feudo. puta qꝛ alienauit:⁊ hmói:vel cómisit aliquid ꝯ tenoré iuraméti. túc nocet filio. ⁊ iá si ꝓcessisset ab anteriori generatóe. ar. in. l. i. ff. si qs ali. te. ꝓ. ⁊ in. l. cũ ratio. §. fi. ff. de bo. ꝓscri. vbi pꝫ ꝙ si quis ꝓhibuerit aliqué testari:vel interficeat consanguineũ. cui debebat succedere ab intestato. fiscus occupat hereditaté nec veniunt aliqui cõsanguinei qui sunt ꝓhibéti:vel occidenti gradus inferiores: vt ibi. Si vero delictũ nó est ꝓpter qꝺ directe sit priuand⁹:sed per quádá ꝯsequentiá. puta qꝛ dánatur propter aliqꝺ maleficium. ita ꝙ eius bona veniunt publicáda. tunc procedat distinctio. Dy. in regula. nó debet lib. 6. qui distinguit ⁊ tenet ꝙ si feudum a patris persona habuit originem nocent filio. secus si est a generatióe vlteriori qꝛ túc nó nocet. cuꝫ qua distinctione tráfit Jo. an. ⁊ dñs Ant. i. d. c. si de feu. distinctio tñ Bal. videtur equior. quo ad laicos. sꝫ in prelato ecclesiastico tenet cũ Ange. de are. insti. q mo. fini. tute. §. itẽ finit :qꝛ lꝫ véiat ꝓuád⁹ feudo. nó tñ nocet successori : qꝛ eo mortuo reuertetur ad suũ successoré:⁊ hꝰ sequitur ẽt gl. i. c. ꝑ. §. fi. i ti. ꝺ capitlo corradi.

26 ¶ Utrũ vno feudatario deficiẽte. accrescat feudũ alteri. R꜡. fm Pa. vbi. ś. ꝙ nó nisi fuisset expressum. Uide Bar. in. l. si mihi. ff. de ver. obli.

¶ Utrũ vasallus. vasalli mei. sit me⁹ vasallus. R꜡. ꝙ nó. sicut ⁊ libertus liberti mei. nó est meus libertus. ff. pro soci. l. nam socij. 27

¶ Utrũ fili⁹ repudiata hereditate patris. possit feudũ tenere. R꜡. fm Hosti. ꝙ non. sed aut totũ debet retinere. aut totũ repudiare. nisi dñs ꝺ nouo beneficio inuestiat. agnatis ꝯsentientibus. Agnati vero bene pñt feudũ retinere. repudiata hereditate: vt in ꝯsti. fed. an. agna. l. fi. ꝺ fun. re. he. pos. feu. re. c. si ꝯtigerit 28

¶ Utrũ vasallus inuito dño possit refutare feuduꝫ. R꜡. Jo. de Jmo. in. c. ꝑ. de feu. ꝙ nó:allegat glo. singularẽ in. c. fi. de capi. q. cu. ven. ⁊ Pa. i. d. c. ꝑ. Jdẽ tenet glo. in. c. cũ in ecclesiaꝝ:de ꝯsti. Bar. vero i. l. is cũ quo. ff. de aqua plu. ar. sic cócludit. ꝙ si datuꝫ ad certũ seruitiũ nó pót. si vero ad icertũ. potest añ q̃ꝫ illud seruitiũ sit indictũ. qꝛ nódum est purificata obligatio. Facit i simili glo. i. l. icola. ff. ad munici. nisi iurasset specifice. nó posse refutare: Bal. in ꝑludijs feudi. Fallit si dñs cẽt in ꝑlio ⁊ túc vellet refutare : qꝛ dñs túc non posset sibi prouidere de equali vasallo. ar. l. filie mee. ff. so. ma. ná cedere feudo. est quoddá diuortiũ: ⁊ nó valet nisi possit ꝯsuli idẽmtati dñi Hosti. ꝯ iꝫ opinio Bar. melior. 29

¶ Utrũ dñs teneatur vicẽ repẽdere vasallo fideli. R꜡. ꝙ sic alias cẽsebitur malefidus ⁊ debet priuari feudo per superioré si perfide se habet ꝯ vasallũ suum. 30

¶ Utrũ ecclesia possit sine vsura recipere in pignus feudum:⁊ facere fructus suos. R꜡. ꝑ. c. i. de feu. ꝙ sic. dũmó iteri nó recipiat ſuitiũ a vasallo:⁊ hoc hꝫ ẽt locũ i feudo laicali ſꝫ cóiter doc. q̃uis ibi glo. dicat ꝯriũ:dicat tñ Car. ibidẽ. quẽ sequtur. d. Ant. ⁊ cóiter alij ꝙ si feudũ cẽt liberꝝ. nó posset retineri fructus: qꝛ ꝑfactũ. c. i. itelligitur qñ nó ẽ liberꝝ:sꝫ fꝫ Hosti. quẽ sequitur Pa. itelligitur generalr qꝛ hoc ꝓcedit ex nã feudi ná cũ dñium directe remásit penes dominũ:si vtile reuertitur ad eũ ex volũtate vasali pignorátis ꝯsolidatur:ipꝫ dominiũ vtile cũ ipa ꝓprietate vñ nó dr̃ ꝓprie fructus ex aliena re sꝫ ex ꝓpria:vasallus iterim liberatur ab obligatióe qua dño tenetur :dissoluitur ergo iteriꝫ. seu suspẽditur obligatio inter eos: ⁊ hec ratio facit ꝙ sit idem in laico. 31

¶ Quid si iteri recipit dñs ſuitiũ a vasallo. R꜡. ꝙ si vasallus facit tá q̃ꝫ ex debito:túc teneretur restituere fructus nisi ꝓstetur. ar. i. l. 2. C. de iure dñico ipetrá. ⁊ in. c. ins. de ꝯsti. secus cẽt si ex liberalitate sciẽs se non teneri vasallus exhibet ꝯsueta seruitia. 32

Fictio ꝑ. s. T. 4. di. 4. q. 3. ar. 2. q.⁰ ꝯ ad pᵐ. ꝓprie ẽ cũ aliqd ostẽditur dicto vel facto qꝺ nó ẽ i rei veritate. Hoc át ꝯtigit dupl̃r vno mõ qñ ex hac itẽtióe aliqd dr̃:vel fit vt. Aliud ostẽdatur q̃ꝫ rei veritas hꝫ:⁊ túc fictio est speciale pctñ : ⁊ sic opponitur virtuti q̃ ẽ veritas. Alio mõ qñ aliqd ostẽditur qꝺ rei veritas nó hꝫ. dicto vel facto ẽt si non ꝓp hoc dicatur :vel fiat ⁊ sic accipitur fictio in baptismo.

vel ꝯfessioẽ.q̃n nõ hñt illa q̃ requirũt: ⁊ ſupbus ſm pſm.3°.ethi.eſt fictor fortitudinis: ⁊ audatie q: per hoc.bõ max' reputat ſe poſſe excellẽtiã apud hoĩes ꝯſequi: vide.℣.ſimulatio. Quõ fictio iuris valeat: vide.℣.excõicatio.5.caſu.℣.§.42.

f Jdaicomiſſu3.ſm Pa.i.c. Rainardus: de teſta.eſt cũ qs capit de manu alterius.puta relinquo tibi fundũ ⁊ volo q̧ illud reſtituas titio.qḋ reſpectu tui eſt legatũ reſpectu vero titij ẽ fideicomiſſu3 ſic appellatũ: q: fidei tue comittit̃ vñ legatũ: fideicomiſſu3 ⁊ dona° cã moꝛtiſ.ſub eadẽ appellatiõe veniũt.ꝺ qb° vide.℣.legatũ: ⁊.℣.ſubſtitu°.

f Jdeiuſſoꝛ ẽ q pro alicuius debitis intercedit vel qui alienã obligationẽ i ſuam recipit fidem. principali tamen manẽte obligato inſti.eo. ꝑn.⁊ ſm Hoſt.hodie fit ſic ſtipulãdo.eo fideicomiſſoꝛ ꝑ tali ⁊ ꝑmittis mihi pro eo: ⁊ illa rñdit ſic. ⁊ differt a mãdatoꝛe q: mãdatoꝛ interuenit a ꝑn°: fideiuſſoꝛ vero poſſunt accedere tã añ factũ q̃3 poſt: vt habet̃ in auſ.ꝑñte.C.de fideiuſ.ꝑpterea tã i.ff.q̃3.C.e.ti.addit̃: ⁊ mãdatoꝛib°. Et nõ t3 fideiuſſio q̃n eſt acceſſoꝛia ei qḋ nõ t3.glo.in.c.grauis de cẽſi.

1 ℂQuis põt fideiubeꝛ.℟.q̧ qli3 qui h3 liberã adminiſtrationẽ ſuoꝝ bonoꝝ.vñ mulier nõ põt pro viro fideiubere.l.2.in glo.ff.ad ſe ꝯſul.velle. Nec ẽt põt ꝑ altero i.l.q̃3uis.ff.ad velleia. Et h3 q̧ ibi diſtinguit̃ ponũtur ibi ſex caſus ĩqbus mulier põt fideiubeꝛ. P° q̃n fideiubet pro ꝑcio dãdo: vt qs manumittat ſeruũ. Scḋo q̃n ꝑ dote alicuius mulieris. Tertio q̃n renũtiauit beneficio velleiano certioꝛata de eo. Quarto q̃n accepit ꝑtiũ ꝑ fideiubẽdo.vel aliqḋ loco ꝑcij. Quinto q̃n i fraudem fideiuſſit vt deciperet. Sexto q̃n pignus vel fideiuſſoꝛẽ ꝑ alio dedit: ⁊ poſt biẽniũ a dicta cautiõe numerãdũ iteꝝ ad idẽ ſe obligauit vel pign°.vel fideiuſſoꝛẽ dedit: ſecus ſi infra biẽniũ conſenſit q: non valeret.

2 ℂUt' clericus poſſit eẽ fideiuſſoꝛ.℟.q̧ ꝑ laico nullo mõ põt: ⁊ ſi facit eſt abijciẽdus vt i.c.ꝑ.de fideiu.ſ3 aliq limitãt in frequẽtia fideiuſſiõis ꝑꝑ verbũ.iſerẽs.i.d.c.ꝑ.poſitũ.qḋ nõ frequẽtiã.i.valde ſeruiẽs. ſiĉ ⁊ ponit̃ i.l.gallus.§.ille caſus id: ſicilis.i.valde difficilis.ff.de li.⁊ poſt.ſ3 videt̃ q̧ nullo mõ ꝑ laicis .11.q.1.c.te qdẽ.i tex.⁊ i glo.niſi i caſu neceſſitatis.i q° ſiĉ obligat̃ ſubuenire idigẽti: vt.12.q.1.vidẽtes.ſic ⁊ fideiubere: ⁊ hoc t3 glo.i.d.c.te qdẽ: ⁊ glo.i.c.pe.e.ti. Sed ꝑ eccleſia vel ꝑ alio clerico bñ põt fideiubere: vt in.c.2.e.ti.obligat̃ tñ ſi fideiubeat: vt i.c.ꝑuenit.e.ti.qḋ limitat Hoſti.q̧ ſolũ tenet̃ de patrimonio ſuo vel de reditib° bñficij quos fecit ſuos.nõ aũt in preiudiciũ eccleſie.

3 ℂUt' religioſus poſſit fideiubere.℟.q̧ nõ vt i.c.pe.e.ti. Nec etiã ſi eẽt abbas niſi hoc faciat de maioꝛis ꝑtis ꝯuẽtus.capituli: ⁊ abbatĩ licẽtia: vt ibidẽ.

4 ℂUtrũ heres fideiuſſoꝛis obligetur.ſicut fideiuſſoꝛ. ℟.q̧ ſic.l.põt accipi.ff.de fideiuſ.

ℂUt'ᵐ fideiuſſoꝛ q ꝑmiſerat aliquẽ ꝑſentare liberet̃ 5 ſi talis ꝑ quo fideiuſſit poſt fideiuſſionẽ comiſit capitale crimẽ ꝑꝑ qḋ fuit ꝯdẽnatus ad moꝛtẽ: vel bãnitus ⁊ fugit.℟.q̧ ſic: vt ẽ caſus i.l.ſ3 ⁊ ſi qs rei.ff.ſi qs cau.i ꝑn.⁊ nõ i.l.ſi deceſſerit.ff.qḋ ſatiſda.co. ⁊ ibi dr̃ q̧.d.Albꝛ.cũ fideiuſſiſſet ꝑ quodã ſcholari Bono' accuſato de quodã maleficio.de eo ꝑſentãdo ſub pena mille libraꝝ.poſt quã fideiuſſionẽ accuſatus fuit ꝑdictus ſcholaris ab alio de alio maleficio.q fugit ⁊ nõ cõparẽs.citatus fuit: bãnitus ⁊ diffidatus h3 ꝯſuetudinẽ Bono': ⁊ ꝯdẽnatus ad moꝛtẽ: poſt quã ꝯdẽnationẽ obtinuit q̧ nõ erat obligatus ſue fideiuſſiõi. Et hoc veꝝ niſi fideiuſſoꝛ eẽt i dolo: vel lata culpa: reſpectu maleficij poſtea ꝑpetrati. q: i ꝯ̃cia teneret̃ ad reſtitutionẽ ꝑmi.alias nõ.

ℂUt'ᵐ fideiuſſoꝛ rei decapitãdi.cui d.eius reus ſuerat aſſignatus: ⁊ fugit.ſit ipe decapitãdus.℟.l.y. in.l.ad cõmẽtarieñſem.C.de cuſto.re.⁊ Bar.⁊ ibi tex.i.l.ſi qs reũ.ff.de cuſto.re.q̧ nõ.ſ3 pecuniariter puniet̃. Nõ q: nemo põt obligare ſe ex ꝯ̃tu ad penaꝝ capitalẽ: q: nemo ẽ dñs mẽbꝛoꝝ ſuoꝝ.23.q.5.ſi nõ l3.ſi tñ fuerit i dolo puniet̃ pena arbitraria: vt nõ in d.loco: ⁊ i glo.c.cum hõ.23.q.5. Nec obſtat.d.l. cõmẽtarieñſem.q: loquit̃ de illo q h3 ei off.cio cuſtodiã q punit̃ eadẽ pena qua erat puniẽdus icarceratus.ſi eſt in dolo fuge vel negligẽtia nimia vt ibi. 6

ℂUt'ᵐ poſſit qs iterponere fideiuſſoꝛẽ i cã criminali 7 ℟.Pa.i ℟ca de fideiuſ.q̧ ſi nõ venit iponẽda pena coꝛpoꝛal põt.alias nõ: ⁊ ſic itellige.c.ſi clericos de ſen.exc.lib.6.facit.d.l.ſi qs ſeruum.iũcta.l.diuus pi°.ff.ꝺ cuſto.re. Et ẽ bon°tex.i.d.c.cũ hõ: ⁊ ibi glo. fallit i mulier ꝺ q' dic vt i auſ.vt nulli.iudi.§.nec.

ℂUt'ᵐ cũ plures ſunt fideiuſſoꝛes debeat diuidi debitũ iter eos.℟.Pa.i.c.ꝑuenit.e.ti.q̧ ſic ſi ſunt oẽs ꝑſentes: ⁊ ſoluẽdo: ⁊ hoc poſtulẽt añ litẽ cõteſtatã.ff. ꝺ fideiuſ.l.ſi dubitet.§.1.⁊ iſtḋ ẽ bñficiũ diui Adriani poſitũ.C.de ꝯſti.pecu.l.diui adriani: ⁊ habes in effectu Inſti.eo.ti.§.ſi plures ⁊ hoc veꝝ niſi huic beneficio renũtiaſſent. 8

ℂUt'ᵐ ꝑſente debitoꝛe principali ⁊ indiſcuſſo: poſſit 9 ꝯueniri fideiuſſoꝛ.℟.q̧ nõ vt i auſ.ꝑſente.C.eo.tit. ẽt h3 Pa.i.d.c.ꝑuenit: ſi ꝯſitent ſe pꝛincipalẽ debitoꝛẽ: vt fit cõiter hodie. Et hoc veꝝ ẽ niſi renũtiauerit huic beneficio: vt.C.de duo.re.ſti.auten.hoc ita. Et niſi debitoꝛ notoꝛie ſit nõ ſoluẽdo: vel nõ poſſit cõueniri: vt in.d.auſ.ꝑñte.

ℂUt' creditoꝛ teneat̃ cedere actiones ſuas fideiuſſori.℟.q̧ ſic. Jntellige quas h3 ꝯ̃ cũ ꝑ quo fideiuſſit. alıter põt ei denegare ſolutionẽ debiti: vt.l.modeſtinus.ff.de ſolu.⁊.l.fideiuſſoꝛibus.ff.eo. x

ℂUt'ᵐ debitoꝛ teneat̃ fideiuſſoꝛi.de oi dãno.℟.q̧ ſic. xi Jntellige qḋ ei euenit ex ſua culpa ꝑꝑ fideiuſſionẽ.c. .2.⁊.3.eo.ti.de fo.cõpe.c.ſi.q: officiũ ſuũ nulli debet eẽ dãnoſu3.ff.ꝺ fur.l.ſi ſeruus cõis.§.qḋ vero.ff.ad velle.l.ſ.§.1.ff.queadmo.teſta.ape.l.ſed ſi quis.q.

q.3.§.venturis:& in glo.d.c.c.

k ¶ Utrū repetere possit vsuras quas soluit fideiussor pro creditore .R. Jo.an. in regula dānum lib.6.in mercu.& sequitur Pa.i.d.c.c.q aut simplr erat solū obligatus ad debitū soluēdū:& sic nō repetet s3 sibi iputet si soluit q nō erat obligatus.facit.l.centū.ff. de eo.q cer.lo.nisi soluisset vsuras vt itéresse :& hoc verū qñ fideiussor obligasset se non solū simplr s3 in oē3 casu3 veniētē ex debito principali : q tenerretur de augumēto debiti:vt.d.l.cētū alias simplr fideiubens nō teneť ad interesse, nec ad augumentū debitu.vt nō glo.in.d.c.3.& seqūtur doc. Et iō sibi iputabit si soluet iure fori.licet iure poli debitor teneať .si ipse erat obligatus in vero ad iteresse.seu augumentū creditori.alias nō. Aut obligauerat se fideiussor ad vsuras soluēdas:& sic sm legistas & canonistas distinguiť .q si soluit spōte nō repetet sm glo.d.c.c. q indebite erant vt i.c.debitores de iur.iur. si vero soluit coacte s3 nō opposuit exceptionē non repetet: si aūt opposuit s3 per iniqtatē iudicis fuit coactus soluere:& sic nō posset repetere nec debitor teneť p.l. exceptionē.ff.c.ti. Sed i ɔscia videť teneri.tā qñ soluit coacte q3 qñ soluit spōte.eo q sibi pmisit eas soluere & possit repetere. Et q sibi debitor teneať q sic itelligiť mādasse vt soluat debitū vt i.l.si procurator ff.de ɔdi.ide.& sic sibi iputet debitor.q cū fideiubeť fecit.de vsuris : nisi soluerit i fraudē vt fauerct vsurario.q sic nō repetet. Aut nō solū fideiussit soluere vsuras s3 ēt iurauit & sic repetet sm oēs.q l3 posset petere absolutionē a iuramēto.nō tamen teneť sm Gofre. q l3 teneať fideiussor excipere vt nō in glo. d.c.c.per multa iura non teneť tñ agere.

13 ¶ Utrū fideiussor remaneat obligat' prorogato termino a creditore.R.sm Pa. i.c.ɔstitutus co.ti.cōiter teneť q aut fideiussor erat obligatus ad tps solū.puta ad annū & sic nō teneť post ānū prorogato termino.per.l.itē qrit.§.q iplecto.ff.loca.vbi p3 q locauit vsq ad annū dato fideiussore si ɔductus postea tacite ad tēpus fideiussor nō teneť nisi d nouo pmittat. Aut obligatio erat pura. l3 solutio dilatata sic ad tps:& sic l3 solu' sit dilatata.nō tñ libať. Rō q nulla facta prorogatiōe termini teneť fideiussor ēt post terminū sicē & reus pricipať ar.c.cū dilecti d dolo.

14 ¶ Utrū fideiussor possit agere añ tps ɔ debitorē vt liberet eū.R.q sic. in tribus casibus. Primo si diu in debiti solutione stetit. Secundo si dissipare bona sua debitor incepit. Tertio si condēnatus fuit super fideiussiōe.de qb' habes i.c.si.co.ti. Adde.4.si ab initio sic conuentum est.

15 ¶ Utrū fideiussor p alienatiōe rei dotalis vel donationis propter nuptias cōstante matrimonio teneať de euictiōe.R. Pa.i.c.cū cōtingat:de iur. iur. Bar. in.l.cū lex.ff.co.ti. Jo. an. post multas opiniōes videtur ɔcludere.q si mulier vendit nō teneť nec ipse nec ipsa mulier.d.l.cū lex : sed si vendit maritus vel alius teneťur vēdens:& fideiussor:vel ad rē tradendā:vel ad iteresse.sm q nō in.l.rē alienā.ff.de ɔbē. emp. Ratio q lex nō resistit vēdictiōi :& actioni psonali.s3 alienationi.i.trāslatiōi dominij. Unū vxor nō obligať q tenereť ad trāslationē dominij.l.exēptor.in pn.ff.de actio.emp.& ven. Nec fideiussor q haberet regressu3 ɔ mulierē:& hoc verū nisi mulier iurasset:q si iurasset tenereť tam ipsa q3 fideiussor:& hec opinio omissis alijs videť verior.d.c.cū ɔtigat.

¶ Utrū fideiussor possit aliqđ recipe sine vsura a debitore.R.qdā teneňt q nō:q eēt vsura. rō q videť q fideiussor sit quodāmō mutuū iterptatum.s3 verius videť q non sit vsura.dūmō fraus neq3 dolus interueniat.puta q ɔuenit cū aliquo ne credat debitori.nisi fideiubeat.vt sic lucrari possit:q tūc non liceret.alias sic.q hic nō est mutuū verū.neq3 etiam iterptatū.s3 si rōe facti aliqd accipet.bñ esset iniustitia & ɔ charitatē.qñ nullū piculū h3.vel laborē i fideiubēdo. s3 qñ aliqs accipit rōe piculi cui se exponit:vel forte labor :& ceteror q faciliter icurrerētur i talibus fideiussiōibus. eēt licitu3 aliqd accipere:& potest dici ɔtractus inoiatus. 16

f Fides sumiť dupľr p similitudinarie.s. p pactione siue ɔsensu.vñ Pa.i.c.i.de spon.duo : ait sic.Ois pactio q3tūcūq3 simplr pōt appellari fides.vñ veniēs ɔ pmissionē dr venire ɔ fidē.vt ibi tex.p eū pstitā:& sic capiť in.l.i.ff.de ɔsti. pecu. Et pōt pmissio pactiōis seu ɔsensus appellari fides ad istar religiōis fidei.q sicē ibi credimus qđ nō vidēt'.ita i promissiōe credo te factur qđ pmisisti. Uñ dr fides q fiet vel a firmitate. Appellať etiā fides similitudinarie ipse ɔsensus de psenti ex q causať matrimoniū.d psenti:vt i.d.c.p.Quō simpler fidei pstatio eqpoleat iuramēto. vide.v.iuramētū.§.57. Et quō frāgēti fidē.sit frāgēda eidē. ibidem.§.29. Quō aliqñ plus ē fidei pstatio q3 simplex pmissio: .v.impedimentum.5.§.3

¶ Alia ē fides chatolica seu xpiana de qua dđ est i psenti.c.q diffiniť p appłm ad hebre.xi.q ē substantia rer sperādar argumētū rer nō apparētiū. Que diffinitio declarať p.s.T.22.q.4.ar.p.q est substātia.i.fundamētū rer sperādar.sicē.n.substātia ē fundamētū oiu3 accidētiū:& sine substātia nō sunt accidētia.ita fides ē fundamētū rer sperādar.q fides facit q vitā eternā speremus:& sine fide nō est talis spes. Dr ēt argumētū rer nō apparentiū q quodāmō cogit itellectū ad assenciēdū rebus nō visis. Uñ possumus sic dicere.fides ē habitus mētis.q icohať vita eterna i nob.faciēs itellectū assentire nō apparētib'. Quō differt fides ab opiniōe & dubitatiōe & scia vide.v.credere.i pn.& .v.dubita i pn. Utrū fides sit nec boi ad salutē.v.credere.§.2.&.3.Quō & que qlz teneať credere explicite ibi.§.2. Quō differūt credere deo in deū vel deū.v.credere.§.i.Quō dubius in fide ē ifidelis.v.excōicatio.5.casu.4.§.2.

2 ¶ Utrū fidei possit subeē falsuȝ .R͞e. s͞m.s.T.2e.q.1. ar°.3.ꝙ nō. Rō est qꝛ veritas p͞ma.1.deus ē rō formalis obiecti fidei. vñ nihil pōt cadere sub fide nisi īꝙ stat sub veritate p͞ma sub qua nullū falsuȝ pōt stare.i. nihil tenemus ī fide catholica nisi qꝛ est a deo reuelatū.de⁹ aūt q ē ipa veritas nō pōt reuelare aliqđ falsuȝ.Uñ relinquitur ꝙ fidei nō possit subeē falsuȝ:ꝛ q̄uis ī fide sint multa q̄ s͞m se possunt eē:ꝛ nō eē:ꝛ possint eē vera:ꝛ falsa. tñ s͞m ꝙ sunt sub reuelatiōe diuina.nō possunt eē falsa qꝛ deus videt ea vt plenitia ꝛ vt sic nō possent nō eē:ꝛ q̄uis sit possibile hominē fidelē ex piectura humana aliqđ falsum extimare.nō tñ h͞ est possibile:ꝙ ex fide falsuȝ extimare possit. Et nō ꝙ sūt tria q̄ ptinēt ad fidē.s.articuli fidei.sacra scriptura:ꝛ dterminatōes eccłie.Uⁿ possit errare in isto vlt°. vide.R͞e.excoi°.5.casu.4.§.3.ꝛ.R͞e. canōizař.§.2.De eo q nūq̄ audisset aliqd đ fide vide.R͞e.credeř.§.4.Uide aliqd.R͞e.pallū.§.13.ꝛc me.

3 ¶ Utrū subālia siue fundamēta fidei.i. illa q̄ p se ptinēt ad fidē.s.q̄ sunt sperāda ī patria:ꝛ p q̄ ad illa ducimur debeāt distingui p articulos .R͞e.s͞m.s.T.2e. q.1.ar°.6.ꝙ sic:vbi ait.Credibilia fidei christiāe dicūtur p articulos distingui.iqⁿ in quasdā partes diuidūtur habētes aliquā coaptationē ad inuicē. Est aūt obiectū fidei aliqd nō visuȝ circa diuina:ꝛ ideo vbi occurrit aliqd speciale s͞m rōeȝ nō visi. ibi ē specialis articulus:vbi aūt multa s͞m eādem rōeȝ sunt cognita:vel nō cognita ibi non sunt articuli distinguēdi.sicē aliā difficultatē hȝ ad vidēdū:vel credendū ꝙ de⁹ sit passus:ꝛ aliā ꝙ mortuus:ꝛ resurrexit. Et ideo distinguiť articulus resurrectiōis ab articulo passiōis:sȝ ꝙ sit passus.mortuus.ꝛ sepultus.vnā ꝛ eādē difficultatē hȝ.ita ꝙ vno suscepto nō ē difficile alia suscipe:ꝛ pp hoc oia ista ptinent ad vnum articulū. Et nō s͞m.s.T.vbi.š.ar°.7.ꝙ articuli.nō qⁿ ad subāȝ.sȝ qⁿ ad quādam maiorē cognitionē. quodā mō creuerūt. ita ꝙ plura distincte posteriores cognouerūt. q̄ priores.

4 ¶ Quot sunt articuli fidei.R͞e.s͞m.s.T.vbi.š.ar.8. ꝙ quidā ponūt quatuordeci. Alij vo.12.Uñ ait sic. Illa p se ptinēt ad fidē.quoꝝ visiōe ī vita eterna pfruemur:ꝛ p q̄ ducemur ad vitā eternā. Duo autē nobis,ppoñūtur vidēda.s.occultū diuinitatis.cuius visio nos btōs facit:ꝛ misteriū humanitatis xpi. p quod ī gl͞iaȝ filioꝝ dei assensuȝ habemus:vt dř ad ro.5.Uñ dř Jo.17.hec ē vita eterna vt cognoscant te veꝝ deū ꝛ quē misisti iesuȝ christū. Et iō p͞ma distinctio credibiliū est ꝙ q̄dā ptinēt ad maiestatē diuinitatis:q̄dā vero pertinēt ad misteriū humanitatis xpi. qđ ē pietatis sacrm̄ vt dř.1.Thi.4. Circa maiestatē diuinitatis.tria nob credēda ,ppoñuť. P°qdē vnitas diuinitatis:ꝛ ad hoc ptinet primus articulus. Secūdo trinitas psonaꝝ:ꝛ de hoc sunt tres articuli. Tertio opa diuinitatis ppria quoꝝ p͞m s͞m tres psonas. Tertio opa diuinitatis ,ppria quoꝝ p͞m ptinet ad eē nature:ꝛ sic ,ppoñiť nobis articulus creatiōis. Secūdū vero ptinet ad eē g͞re:ꝛ sic ,ppoñiť nob sub vno articulo.oia ptinētia ad sanctificationē hūanā. Tertiū ptinet ad eē glorie:ꝛ sic ,ppoñiť nob alius articulus de resurrectione carnis:ꝛ de vita eterna. Et ita sunt septē articuli ad diuinitatē ptinētes. Silr ēt cc hūanitatē xpi ponūť septē articuli.quoꝝ p͞m⁹ ē de icarnatiōe eius ex virgine.siue pceptiōe. Secūdus de natiuitate ei⁹ ex virgine. Tertius de passiōe ei⁹ ꝛ morte:ꝛ sepultura. Quartus đ descēsu ad iferos. Quintus de resurrectiōe. Sextus de ascēsiōe. Septim⁹ de aduētu ad iudiciū. Et sic in vniuerso sunt.14. Quidā tñ distingūt.12.sex ptinentes ad diuinitatē:ꝛ sex ad hūanitatē. Tres.n.articuli triū psonaꝝ pphēdūť sub vno.qꝛ eadē ē cognitio triū. Articulū vero de ope glorificatiōis distigūt i duos.s.i resurrectionē carnis:ꝛ gloriā aie. Silr articulū pceptiōis:ꝛ natiuitatis piūgūt in vnū. Et fuit necⁿ veritatē fidei ī vnū colligi.vt facili⁹ posset oib⁹ pponi.ne aliqs p ignorantiā fidei a veritate deficeret:ꝛ ab hmōi collectio sentētiaꝝ fidei. nomē symboli est acceptū:ꝛ q̄uis sint multa symbola.s.apostoloꝝ qđ cōiter dř symbolū paruū.de q̄ ī.§.seqnti. Et symbolū patrū qđ dř magnū qđ editū fuit ī synodo generali. Et symbolū athanasij qđ cātať ī p°. qđ hȝ.s.T.vbi.š.ar°.vltimo.ad vltimū.nō fuit editū ab ipo athanasio p modū symboli.sed magis p modū cuiusdā doctrie.vt ex ipo mō loquēdi apparet.sȝ qꝛ integrā fidei veritatē ei⁹ doctrina ptinebat. breuiter: auctoritate sūmi pōtificis ē recepta vt q̄si regula fidei habeať.vnde ī nullo alio differt nisi ꝙ plenius ī vno q̄ ī alio explicāť.q̄ ī alio ptinēť iplicite s͞m ꝙ exigebat hereticoꝝ istātia.sicē đ descēsu ad iferos.nullus error exortus fuerat apud hereticos:ꝛ iō nō fuit necⁿ illū reassūmere ī symbolo patrū. sed psupponiť tā q̄ positū ī symbolo aploꝝ.qđ nō cantať publice:sȝ secrete dř ī p°.ꝛ pletorio:qꝛ editū fuit tēpore tribulatiōis:ꝛ fidei nōdū ,ppalate.symboluȝ vero patrū cātať ī eccłia: qꝛ editū fuit ad declarationē symboli aploꝝ:ꝛ fide iā ,ppalata. Quō ad solā papā ptinet edere nouū symbolū ꝛ determinare ea q̄ sunt fidei vide.R͞e.cōciliū.§.12.ꝛ se.

¶ Ad maiorē declarationē pcedētis.§.notandū ꝙ cōiter dř hȝ psuetudinē eccłie.ꝙ sunt.12.articuli. s͞m ꝙ sunt.12.apłi.p ut qlȝ eoꝝ ponit suū: ꝛ oēs simul oēs approbauerūt.q ptineť ī symbolo minori: primus quē posuit Petrus ē.Credo ī vnū deū.patrem oipotētē.creatorē celi ꝛ terre: ī q° tria ptineť.s.vnitas dei.Uñ dicit.ī deū:ꝛ nō ī deos.vel ī vnū deū.2°. distictio psonaꝝ ibi:pře3 oipotētē:vbi icluditť ꝙ sit oia faciēs ꝛ oia gubernās.3°.creatio oiuȝ.ibi creatorē celi ꝛ terre.i.visibiliū p terrā ꝛ iuisibiliū p celū significās:ꝛ q̄uis vnitas dei possit demōstrari ꝛ sciri:ꝛ sic ,pprie de vnitate dei nō fit fides sȝ sciā.tñ hȝ ꝙ icludit ista tria dicta nō pōt demōstrari: ꝛ sic ē articulus simplr:ꝛ ,pprie.quātū aūt ad vnitatē pōt 5

dici articulus cōiter q: nō oēs sciūt demōstrare. Se cūdus articulus quē posuit. s. Andreas ē. Et i iesuz christū filiū ei⁹. vnicū dominū nr̄m. dicit ei⁹. i. pr̄is: ꝛ vnicū. q: nō ē nisi vnus filius: ꝛ dominū nr̄m. s. iu re creatiōis. gubernatiōis: ꝛ redēptiōis. Tertius ar ticulus quē posuit. s. Jo. ē. Qui ɔceptus ē de. s. s. na tus ex maria virgine. Quartus quē posuit. s. Jaco bus maior est. Passus sub pontio pilato crucifixus mortu⁹ ꝛ sepultus. Quintus quē posuit. s. Thomas est. Descēdit ad inferos. tertia die resurrexit a mor tuis. s. gloriosus: ꝛ imortalis i q° ɔtinēt duo articuli: primus de descēsu ad iferos ſm aiaz. 2°. resurrexit a mortuis. Sextus quē posuit Jacobus minor. Ascen dit ad celos. sedet ad dexterā dei pr̄is: ascēdit. n. nō solū sup oēs celos. i. sup oēz creaturā corporā. ſ ēt sup oēz spiritualē q: pp dignitatē vniōis oēs excedit ad ephe. i. ppterea addit sedet ad dexterā dei pa tris. i. i potioribus bonis pr̄is. Septimus articulus quē posuit Philippus ē. Inde vēturus est iudicare viuos ꝛ mortuos. i. eos q i ei⁹ aduētu viui reperiēt: ꝛ i momēto moriēt: ꝛ postea resurgēt cū eis q pri⁹ erāt mortui. Octauus quē posuit Bartholome⁹ ē. Credo i spiritū. s. q. s. ē. 3ª. psona i trinitate. Nonus articulus quē posuit Mathe⁹ ē. Sācā ecclesiā ca tholicā. i. ɔgregationē fideliū. Decimus quē posuit Simon cananeus ē. Sāctoꝝ cōionē remissionē pec catoꝝ: ꝛ iste articulus ꝛ pcedēs ad eūdē articulum ptinēt. q ē de opatiōe dei. p quā dat nob eē grē. Et ē sensus. Credo i spiritū: faciētē ecclesiā sctāz catho licā. i. vlēz. i qua ē cōio sctōꝝ: ꝛ remissio pctōꝝ: ꝛ iō nō dz dici: i sctāz: ſ sctāz: vel ē sensus. Credo catho licā ecclīaz eē sctāz. s. p opationē dei: ecclīaz iquam habētē cōionē sctōꝝ ꝛ remissionē pctōꝝ: ꝛ ad hunc articulū pōt reduci fides ꝯ sacris. s. ſm q sunt sacra sanctificātia: ꝛ p ɔñs pctā remitētia: iq̄ tn̄ i sacro eucharistie vel alijs sacris. induci aliqd miraculū. ptinet ad articulū oipotētie. sicut ꝛ alia miracula. Undecimus articulus quē posuit iudas Tadeus ē. Carnis resurrectionē. Duodecim⁹ articulus quē po suit Mathias ē. Uitā eternā: ꝛ ē sensus istoꝝ duoꝝ credo q deus suscitabit nos ꝛ dabit nobis vitā eter nā. s. bonis: ꝛ excōsequēti malis penā. Ista declara tio sumit ex diuersis dictis. s. Tho. ꝛ alioꝝ.

6 ¶ Utr̄ simplices errātes i subtilitatib⁹ fidei: vel istoꝝ articuloꝝ peccēt. ꝛc. Speculator in ti. de here. tz q peccāt mortalr̄: ꝛ sunt heretici. alr̄. 24. q. i. scisma. C. de here. l. ij. ꝛ ꝯ i ius vota. l. venia. Idē tz: Aluarus alr̄. 6. q. i. c. q̄ro. 16. q. i. si cupis. xi. q. 3. i ipaꝝ. Angeli ca vero. ꝟ. fides. §. 6. credit q. s. T. dicat sañū: ſ si q bñ ɔsideret ꝟba. s. T. ꝛ istoꝝ doc. non sunt ɔria. vñ possum⁹ sic distinguere q errās circa illa q̄ sunt fidei. pōt dupr̄ eē: vel q: error suus ē cū ptinatia: ꝛ sic ē hereticus: ꝛ peccat mortalr̄: ꝛ isto° spe ꝛ alia di cūt vera: ꝛ sic loqr̄. d. c. scisma. Alio° vt sit sine ptina tia ſ ē paratus corrigi: ꝛ h° itez dupr̄. q: vel errat

ēē ea q̄ tenet explicite credere. ꝯ qb⁹. ꝟ. credere. §. 3. ꝛ tūc videt peccare mortalr̄: q: tal̄ ignorātia nō ex cusat: de q°. ꝟ. credere. §. 2. ꝛ sic intellige iura alr̄ p al lta: ꝛ seqr̄ Inno. i ſ ca de sum. tri. ꝛ car. i de. vnica. co. n. vel errat ēē illas subtilitates ad q̄s sciēdas nō tenet explicite: ꝛ sic ñ peccat: ꝛ isto° itelligit. s. T. 2ª. q. 2. ar°. 6. ad. 2ᵐ. vbi ait. Siplices nō sūt examinādi. ꝯ subtilitatib⁹ fidei nisi qñ habet suspicio q sint ab hereticis deprauati q i his q̄ ad subtilitatē fidei pti nēt: solēt fidē simpliciū deprauare. si tñ iueniūt non ptinacit puerse doctrine adherere si italib⁹ ex simpli citate deficiāt nō eis iputat. b ille vbi p; q. s. T. lo quit de subtilitatib⁹ ad q̄s nō tenet simplices: ꝛ sic i tellige Angelicā pōt g° error simpliciū eē cū merito vt si crederet magno pdicatori dicēti aliquē errorē ꝛ h° crederet aio obediēdi fidei paratus tñ corrigi: pōt ēt esse cū pctō veniali vt puta si vetula crederet trinitatē eē vnā vetulā q: credit ecclīaz sic tenere. cre dit. n. ɔditionalr̄. s. si ecclīa credit. Aliqñ ē cū pctō mortali qñ. s. sciēter tz ɔ̄ ꝯterminatiōez ecclīe. c. dā namus de sum. tri. in fi. Aliqñ insuper peccat morta liter ꝛ est hereticus. s. qñ est cū pertinatia.

¶ Utr̄ sit necr̄ᵐ ad salutē ɔfiteri ore pprio. ea q̄ sunt fi dei. ꝛc. vbi. ð. q. 3. ar°. 2°. q aliqñ sic. Dicit n. sic. Cuz ɔfessio fidei sit qd affirmatiuū. obligat p loco ꝛ tē pore: ꝛ ſ alias circūstātias debitas. ſm q̄s oz actū hūanū limitare ad h° q sit act⁹ virtutꝫ. Sic g° ɔfiteri fidē nō semp neqz. i quolz loco ē ꝯ necessitate salutꝫ. ſ aliq° loco: ꝛ tpe. qñ. s. p dimissionē h⁹ ɔfessiōis sub traheret honor debitus deo: ꝛ ēt vtilitas primis i pēdēda. puta si aliqs iterrogat de fide. taceret: ꝛ ex hoc crederet vel q nō haberet fidē: vel q fides non eēt vera: vel alij p ei⁹ taciturnitatē auerterēt a fide. In hmōi. n. casib⁹ ɔfessio fidei ē de necessitate salutꝫ. h ille. Et ibidē ad pᵐ ait. Qñ honor dei: vel vtilitas primi h° exposcat. nō dz eē ɔtētus hō vt p fidē suaz ipi veritati diuie ɔiūgat. ſ dz fidē exteri⁹ ɔfiteri: ꝛ ad. 2ᵐ. dicit. In casu necessitatꝫ vbi fides piditat qlz tenet fidē suā alijs ppalare: vel ad instructionē alioꝝ fideliū. siue ad ɔfirmationē: vel ad reprimēdū ifide liū isultationē: ſ alijs tēporib⁹ istruere hoies ꝯ fide. nō ptinet ad oēs fideles. Et si turba° ifideliū oriat. de cōfessiōe fidei māifesta absqz aliq̄ vtilitate fidei: vel fideliū nō ē laudabile i tali casu fidē publice ɔfi teri Mat. 7. nolite sctū dare canib⁹: ꝛ si vtilitas fi dei aliq̄ spere. aut necessitas assit. ɔtēpta turbatiōe ifideliū. debet hō publice fidē ɔfiteri. Mat. 15. sine il los. s. turbari. ceci sunt: ꝛ duces cecoꝝ: facit. c. i man datis. 43. di. Uide aliquid. ꝟ. infidelitas. §. 15. 7

¶ Quid de illo q lz iteri⁹ credat. tñ pp timorē facit aliquē actū ifidelitatꝫ. puta exhibet reuerētiā idolo: portat aliquā vestē designatā ad aliqd determina tū sigñᵐ ifidelitatꝫ ꝛ hmōi. ꝛc. q peccat mortalr̄: q: ſ Aug. 32. q. 4. c. hic. sancti⁹ ē mori q̄ʒ vti idolaticho. sic⁹ ēēt si nō deiniare signaret ifidelitatē. hic ꝯ hō 8

Sebastiano. qui vtebatur clamide militari ex bono zelo. vt lucraret aias xpo ꝗ hmói. Ex his ꝗ per ea q̄ dicta sunt i p̄cedēti. §. pꝫ solutio cuiusdam dubij. Dū.n. eēnt multi cōgregati in vna barcha. tā reli/ giosi q̄ȝ seculares: qdā: forte ebrius: surrexit euagi/ nata spata dicēs. si qs ꝯfiteaꝛ se eē christianū iterfi ciā eū. tūc oēs tacuerūt. Dubitabāt igiꝛ illi religiosi vtrum peccassent tacēdo: ꝗ fuit determinatū ꝙ nō tene bātur loq. qꝛ nō iminebat piculū fidei. nec sperabaꝛ fructus. sꝫ dabāt locū ire. vtrum liceat disputare publi/ ce de fide vel p̄dicare laicis vide. ℣. disputare.

Fidutia dicit quādā roboratiōnē spei. causa/ tā ex fide. quā hꝫ alicui ꝓmittēti auxiliū: vel causatā ex vehemēti opiniōe alicui9 i seipso existēte: sicut ex sanitate quā i se opinaꝛ: hꝫ fidutiā viuēdi lōgo tēpore. vel causataꝫ ex aliquo opinato in alio. sicut qn̄ opinor aliquē potētē amicū meū: ꝗ sic ꝯcipio fiducīā adiutorij. vn̄ fidutia dꝛ spēs robo rata. causata ex aliqua firma opinione ex fide quā habeo in promittēte. vel ex aliquo qd̄ in me est. vel in alio. hec s. Tho. 2a 2e. q. 129. ar. 6.

Filius sꝫ s. Tho. 4. di. 41. ar. 3. q. 3. ꝗ Pa. in. c. tāta. q fi. sint le. i glo. fi. Filioꝝ filioꝝ qua druplex ē status. qdā.n. sunt legitimi tm̄. vt adoptiui vel arrogati: ꝗ dicūtur legitimi tm̄ qꝛ sm̄ naturā nō sunt filij. sꝫ sm̄ ll. dūtaxat. qꝛ lex inuenit illā cognationē. vt pꝫ de cog. le. tā. in rubro. q̄ȝ i ni/ gro: ꝗ. s. ℣. adoptio: ꝗ infra. ℣. ipedimētum. 6m. Et isti si sunt legitime emācipati a p̄re legitimo. i nullo succedūt ipi patri. sꝫ si nō sunt emācipati succedūt patri legitimo. vna cū alijs legitimis: ꝗ naturalib9 de quibus dic. vt plenius nō in. l. fi. de adop. ꝗ in. §. adoptiui. Insti. de here. q̄ ab. itel. def. ꝗ i. l. fi p̄r. ff. d adop. Supra. ℣. adoptio. Quidā sunt filij legitimi: ꝗ naturales. vt qui sunt nati ex legitimo matrimo/ nio vero vel putatiuo: ꝗ dicuntur naturales. qꝛ sm̄ naturā sunt geniti: ꝗ dicūtur legitimi qꝛ ꝯiūctio pa rentū est approbata. a lege. Isti succedūt parētibus ab itestato. vn̄ oibus exclusis. ipi p̄ferūtur vt i auꝛ. de here. q̄ ab. ites. defe. intellige nisi i casu in quo alij specialr admittūtur vt dictum est imediate in filijs adoptiuis: ꝗ sunt quasi dn̄i viuētibus parētibus. so lū.n. deest eis administratio. vt Insti. d here. quali. ꝗ differ. §. sꝫ sui. Et iō ex ꝯsuetudine ꝗ lege inducta filij comitū appellātur comites. etiā in vita parētū. vt nō. 24. q. i. c. fi. Quidā sunt filij spirituales: ꝗ legi/ timi. vt suscepti ex baptismate. vel ꝯfirmatione. Et isti in nihilo succedūt parētib9 spiritualibus. qꝛ nō repiꝛ iure cautū: ꝗ forte ea rōe qꝛ cuꝫ ista cognatio ꝯsistat in spiritu. nō debet extēdi ad bona tēpora/ lia exteriora. Idē ꝗ fortius dd̄ in filijs spiritualibus tm̄. nā oēs christiani p̄nt dici filij pape. oēs dyocesa ni filij ep̄i. ꝗ oēs de parochia filij sacerdotis vt in. c. oēs. 30. q. i. Isti.n. in nullo succedūt parētibus spiri/ tualibus. ꝗ de istis in. ℣. ipedimētū. 5m. Quidā sunt filij nāles tm̄. ꝗ q̄uis generalr nati ex coitu oēs pos sint dici nāles. qꝛ tn̄ aliqs est reprobatus a iure ciui li expsse. vt cū ꝯsanguinea. vel cōiugata. vel ex mere trice. vel ꝯcubina. qn̄ quis hꝫ plures. vel ex ꝯcubina quā nō habuit ex indubitato affectu. Et sm̄. s. Tho. q̄uis illi nascantur sm̄ naturā q̄ est cōis hoibus. ꝗ alijs animalibus. tn̄ nascūtur ꝯ legē nature. q̄ est ꝓ pria hoibs. i. ꝯ illius.n. ꝗ adulteriū sunꝛ ꝯ legē nālem hois. Isti sm̄ legē dicūtur spurij. ꝗ non nāles. qꝛ re/ probantur a lege. ideo nō dn̄r legitimi. ꝗ qꝛ sunt ꝯ nāꝫ hois. iō nō dn̄r ꝓprie nāles. Illi vero q nascūꝛ ex ꝯcubina retēta i domo. loco vxoris. dicunꝛ ꝓprie sm̄ leges nāles tm̄. ꝗ non dicūtur spurij. ꝗ illi succe/ dūt p̄ri ab itestato i duabus vncijs toti9 hereditaꝫ. s. in. 6a. parte ex qbus matri virilis portio. i. medie tas debebiꝛ. dūmō non ꝯstent filij legitimi. vel ꝯiūx legitima. vt i auꝛ. lꝫ p̄ri. C. de natu libe. Et hoc sm̄ Pa. vbi. s. tenet tā de iure canonico q̄ȝ ciuili. q̄uis qdā dicāt ꝙ tenet solū de iure ciuili. eo ꝙ de iure ca nonico ꝯdēnātur. Et qn̄ nō hn̄t filios legitimos. po terit istos istituere heredes i totū reseruata legitima parētibus. si hꝫ. auꝛ. liceat patri. C. de natura li. Et ad istos tria requirūtur p̄ ꝙ sint nati ex soluta. 2o. ꝙ ex ꝯcubina. 3o. ꝙ sit vnica ꝯcubina ꝗ qn̄ deficit vnū istoꝝ triū dn̄r spurij. filijs vero legitimis existētibus vel nepotibus nō pōt nisi vnā vnciā. i. duodecimaꝫ relinquere eis ꝗ matri ꝗ nō vltra. C. de nat. li. l. ma tre ꝗ si eis nihil relīqrit in nullo succedūt. lꝫ debeant alimētari a legitimis. Matri aūt succedūt cū legi/ timis etiā si ipa sit illustris. Si vero pater nō habe ret filios legitimos. vel nepotes vel descēdentes sed habeat ascēdentes pōt tales istituere etiā i totū. legi tima tn̄ seruata parētib9. d. auꝛ liceat matri si aūt neqꝫ ascēdētes neqꝫ dicēdētes habeat legitimos. lꝫ eos heredes ꝯstituere in solidū. Quidā sunt filij spu rij ꝗ p̄nt dici spurij oēs nati ex coitu dānato ex lege ciuili. vn̄ vulgo ꝯcepti p̄nt appellari spurij. vel nati ex soluto. ꝗ soluta. ex quo nō erat ꝯcubina. vt sentiꝛ glo. i. d. c. tāta. ꝗ expssi9 Bar. i. d. l. fi gener. ꝗ isti i ni hilo succedūt p̄ri. ꝗ hꝫ ll. ciuiles istis denegāꝛ alimē ta. sec9 d iure canonico. vide. ℣. alimētū. §. 3. Et nūc staꝛ viri canōico ibidē. Vide aliqd. ℣. successio. §. 2.

¶ Queriꝛ vtrum possit aliqd relīq illis filijs. R. hꝫ Pa. vbi. s. ꝙ sic. pp alimēta. Itē pro dote. Predicta ꝓ/ cedūt respectu patris sꝫ respectu matris. dic breuiter ꝙ aut est filius natus ex ꝯcubina. ꝗ succedūt matri pariter cum legitimis. vt in. §. vulgo ꝯcepti. Insti. de succes. cogna. ꝗ in. l. si qua illustris. C. ad orfici. etiā si mater sit illustris psona. vt ibi nō. Aut filius nō ē natus ex ꝯcubina sꝫ vulgo q̄situs. ꝗ succedit matri vna cū alijs legitimis nisi mater sit illustris. vt i. d. l. si qua. Aut ē natus ex dānato coitu. ꝗ tūc i nihi/ lo succedit ēt matri. vt i auꝛ. ex ꝯplexu. C. de incestu nup. Et idē dic e ꝯ ꝙ parētes nō succedunt filijs. eo casu q̄ parētibus filij nō succedūt. vt nō Bar. i. d. l.

si gener.ff.de bio.q vt idig. In alijs filijs dic vt dictũ est i patre. Nec pr pót substituere filios spurios heredes aut.l3.C.de na.li.z.c.dicat aliqs.32.q.4.z glo. i.c.p venerabilẽ q fi sit le.vbi dicit Pa. q tales filij nó dicũtur de parẽtella nobiliũ.nec debẽt ei9 arma portare.nec veniũt noie filioz ex ppria significatiõe.vt in.l.si ita qs.§.fi.ff.de le.ij. Sed qd agere debet ille cui comissũ est in zscia de restituẽdo spurio R. Bar.i.d.l.si gener.q salua róe theologoz.legaliter loquẽdo debet dare fisco.z non spurio.nec sibi retinere.z similiter videtur teneri ipe spurius de bis que recepit vltra supradicta.

2 ¶ An pfati spurij possint istitui heredes ab alijs extraneis.R.s Pa.in.c.cũ haberet.de eo.q.du.i ma. q sic.Quia nó phibẽtur nisi parẽtes vt nõ glo. in aut.qbus.mo.na.effi.sui.§.fi.z sm Bar. i.l.si is q ex bonis.ff.de vulga.pupi.substi.nó phibet succedere fatri suo pupillo.etiã ex iudicio patris.facit glo. in aut.q mo.na.efi.sui.i fi.q dicit.q l3 pr possit talẽ vulgariter substituere pót tñ pupillariter.quasi pupilli sit heres.z nõ q qñ isti tales hñt de hereditate eo mó quo nó possint.tenetur restituere.q3 z legez. ió iiuste.v.successio.§.2.ibi habes ad oia pcedẽtia.

3 ¶ Nũqd nati añ matrimoniũ indistincte efficiũtur legitimi post zctum matrimoniũ.R.sm Pa.i.d.c. tãta.i fi.q vbi coitus nó poterat eẽ vxorius obstãte aliquo ipedimẽto. nó reuocabili fine dispẽsatiõe ecclesie nó legitimat filij p subsequẽs matrimoniũ. z sic itellige ter.d.c.tãta.vbi dr in casu lrali. Nam tales legitimãtur p sequẽs ziugiũ parẽtũ.spurij vo nó.Nã ea ró q est in existẽtia matrimonij pcedit in quolz alio ipedimẽto ppetuo. secus i alijs i quibus potuit eẽ matrimoniũ tempore natiuitatis.vñ si saracenus habeat filiũ ex xpiana. l3 postea efficiatur xpianus.z cũ illa zhat nó tñ ples legitimat.q3 tempore natiuitatis nó poterat eẽ matrimoniũ.vt i.c. caue.28.q.i.hec sm Jo.an.z Pa.qũuis Gaspar de cal.teneat zñũ.d isto vltimo. Et sic cóiter cócordãt canoniste.q etiã nó requirat istrumentũ dotale. vt videt inuere ter. Insti. de nup.§.aliqñ. z per illum ter.c.tãta z sic etiã praticãt legiste sm q dicit ter. d.c.tãta. Nec ẽt obstaret si zheret matrimoniũ intermediũ cũ alia.vt ibi nõ Pa. Sed qd si illo tpe i termidio haberet legitimũ filiũ.z in hereditate nó succedit nisi primus.R.sm Jo.an.q iste legitimus succederet q3 qñ alius fuit legitimatus psequẽs matrimoniũ ia erat acqsitã ius illi qui est natus legitimus.z qũuis sit secũdus qm ad natiuitatẽ est tñ primus qm ad legitimitatẽ. Nec debẽt isti repelli ab hereditate vt pbat p.c.cũ3.eo. Et est legitimatus quo ad oia vt3 i glo.pa.d.c.tãta. Et succedit ẽt in feudo sm Pa.in.d.glo.pa.secus eẽt de legitimatis p rescripta.vt i.c.p nãleo.i li.feu.i ti.si d feu.ztro.z h placet Pa.q idistincte matrim retro fingit fuisse zctũ. vt fingat matrim fuisse i9 tpe q ẽ nat9 i fauorẽ matril.

4 ¶ Utrũ filius susceptus in adulterio legitimet per sequens matrim.qñ alter ignorabat adulteriũ.R.sm Pa.in glo.pa.d.c.tãta.q nó. Et dicit Jo.an.ibidez q pcedit vbi nó iteruenit matrim.z itẽdit dicere b3 Pa.q si qs ignorãter zhit matrim cũ ziugato filij ide genin sunt legitimi.vt in.c.ex tenoz.q fi.sint le. secus vbi nó iteruenit zctus matrimonij. z hec pót eẽ diuersitatis ró.q3 zhẽs matrim dat operã rei licite.ió ignorãtia sua excusat.s3 admittẽs vir3 sine matrimonio.dat operã rei illicite. ió ignorãtia sua nó est pbabilis.nec debet ide seq pmiũ. q3 dãti operaz rei illicite.iputãtur oia q sequũtur.etiã pter volũtatẽ suã.vt in.c.tuam. de homi.

5 ¶ Utrm filij nati ex clãdestino matri9 sint legitimi .R. glo.i.c.qd nobis.q si sint le.q.si nullũ ẽ ipedimẽtũ: post approbatiõẽ matrimonij erunt legitimi. siue sint nati añ approbationẽ matrimonij. siue post.z hoc sequũtur oẽs.z pbatur in.c.2o.de clan.despon. Nã approbatio retrotrahit. z pinde est ac si a pn9 fuisset zctũ i faciẽ ecclesie. imo sm q dicit alanus. qũuis clãdestine zhẽtes.nó psumuntur ziuges.vt dicit glo.i.c.lator.q si.sint le.tñ hoc pcedit respectu nubẽtiũ.s3 respectu filioz psumũtur ziuges.ex quo infert Pa.in.d.c.lator.q natus ex viro z muliere simul cohabitãtibus.psumit legitimus.q3 fauore legitimatiõis psumit iter eos matrim p quo facit.l.i libere mulieris.ff.de ri.nup. Et maxime procedit si vocãt se ziuges.vt nõ Inno.i.c.ex pte. de resti.spo. dicit ẽt Hosti.q si multo tpe simul tãq3 ziuges habitauerũt.psumẽdum est eẽ matrim facit qd nõ ipe i.c.illud.de psum. si aũt erat ipedimẽtũ tũc sunt opiniões Jo.an.z.d.Ant.teuẽt q post approbationẽ legitimãtur.l3 postea separẽtur glo. tenet q ẽ verũ i natis post approbationẽ.s3 nó i añ natis Jo.cal. t3 q nullo9 vez.z hoc putat Pa.vez de rigore iuris.facit.c.fi.i.§.si qs.de clan.despon. Et ibi videt ter.expssius.Uide.v.matrim.2.§.x.v.spósalia .§.b.

6 ¶ Utrũ natus de spósa de futuro sit legitimus .R. sm Pa.in.c.per tuas.q si.sint le.q sic si nullum sit ipedimẽtum.alias secus .

7 ¶ Utrm filij q cóiter reputat fili9 viri.z vxoris teneat credere vxori dicẽti illegitimũ.vide.v.adulterm.§.4.

8 ¶ Utrũ tractatus parẽtum cóstituat filium.R.sm Pa.in.d.c.per tuas.q ex nominatiõe filij.z tractatu.vt filij zstituit quis in possessione filiatiõis.etia9 si sit natus extra domũ.vñ ibidẽ dicit.d.Ant.quez sequit Pa.q tractatus parentũ.puta q3 illi tractabant eũ vt filium.z ipe eos vt parentes.probat aliquem filiũ alterius.imo plus vult glo.in.c.trãsmisse q si.sint le.q pbatio huius tractatus pfert negatoni parentũ. Itẽ.d.Ant.i.c.c.vult. q etiã sola fama probet filium.si nihil probetur i zrariũ.

9 ¶ Quid si probet q vxor.eo tẽpore comisit adulteriũ.quo talis est zceptus.R.b3 Pa.i.d.c.per tuas. z.d.c.transmisse.q si maritus cohabitabat eodem

tēpore cū vxore. reputabit̄ legitimus: q: cū possit eē legitimus debemus fauore filiorꝫ p̄sumere q̄ sit fili⁹ mariti. potius q̄ȝ adulteri. de hoc ē tex. i. l. miles. §. defuncte. ff. de adul. facit. l. q: semp. ff. ď i ius vo. Idē dic de filio nato de ꝯcubina retēta i domo. vt semp p̄sumat̄ filius ꝯcubinarij. vt ē glo. i. c. michael: de fi. p̄s. secus si fuisset absens tāto tēpore q̄ nō potuisset eū generare. Uide. ꝟ. adulteriū. §. 4.

x ¶ Utrū filij denoiēt̄ a patre. R̄. q̄ sic. de iure vt in. c. 2. de ꝯuer. infi. ⁊ infi. de le. ag. tu. §. fi. ⁊ hoc seq̄t̄ familiā agnatiōis patris: nec obstat. c. raynutius de testa. q: f̄m Jo. an. illud erat per superbiā: q: mater erat nobilior. vn̄ filius sequit̄ priuilegiū p̄ris. i trib⁹. P° quo ad honores. Secūdo q° ad curialē ꝯdictionē. C. de curio. l. eos. l. exēplo: ⁊ l. nullus. Tertio quo ad originē. ff. ad munia. l. i. ⁊ glo. i. c. dicat. 32. q. 4. ⁊ glo. in. l. cū legitime. ff. de sta. ho.

xi ¶ Ut̄ filij sequātur siĺr ꝯdictionē p̄ris. R̄. q̄ nō ď iure: s; matris f̄m glo. quā sequūtur cōiter doc. i. c. p̄. de ꝯiug. ser. Que vult q̄ partus ācille erit penes dominū ācille. l. ⁊ seruorꝫ i p̄n°. ff. de sta. ho. nec obstat. c. liberi. 32. q. 4. vbi d̄r: semp q nasciť deteriorē partē sumit: ⁊ expone deteriorē. i. matris. q̄ fragilior ē. Hoc tū limitat Pa. i. c. l; de ꝯiu. ser. verꝫ nisi ꝯsuetudo: vel statutū habeat aliud. sicē hodie est. q̄ natus ex ancilla non est seruus. si pater est liber. ꝯcor. s. T. 4. di. 36. ar. 4. Uide. ꝟ. ipedimētū erroris. §. x.

xij ¶ Quibus magis vel prius subueniēdū sit. s. parētibus vel filijs vel vxori vel fratrib⁹. R̄. f̄m s. T. 2ᵉ. q. 26. ar. 9. x. ⁊. xi. p totū: vbi notādū q̄ i istis ꝯparationibus id qd̄ d̄r ē itelligēdū p se: vt vꝫ itelligat̄ eē q̄stū de p̄re inq̄ᵘ ē p̄r. an sit plus diligēdus: q̄ȝ filius vt filius vel mater vt mater pōt. n. i oibus his tāta eē distantia virtutꝫ: vel malitie. vt amicitia soluat̄: vel minuat̄. vt p̄hs dicit i. 8. ethi. vn̄ Ambro. dicit. boni domestici. sunt malis filijs p̄ponēdi. Secūdo nō q̄ alr oꝫ loq qn̄ q̄rimus iter istos qs sit magis diligendus. sicē q̄rit̄. ꝟ. charitas. §. 16. Aliter qn̄ q̄rit̄ cui magis subueniendū sit. sicē hic q̄rit̄. De p̄ igit̄ qs sit magis diligēdus nō. 3°. q̄ dilectio potest cōsiderari dupl̄r vno mō rōe diligibilis: ⁊ tūc illud est magis diligendū qd̄ hꝫ rōeꝫ magis boni: ⁊ est deo filius ⁊ sic hō cōparatur ad parentes sicut ad principium. Ad filiū aūt sicut ad effectū: ⁊ isto mō magis p̄r diligit̄. q̄ȝ mater. q̄ plus q̄ȝ filius: q: p̄ncipiū habet maiorē rōeꝫ boni: ⁊ magis assimilat̄ deo. q̄ȝ effect⁹. 3° ip̄e frater est diligendus post filios: ⁊ ante vxorē. q: frater cōparat̄ fratri: vt ab eodē p̄ncipio procedūt: vxor aūt vt ordinātur ad filiū. Isto aūt modo magis ē diligēdus benefactor: q: hꝫ rōeꝫ p̄ncipij. Alio mō possumus ꝯsiderare dilectionē rōe diligētis: ⁊ tūc illud prius ē diligendū qd̄ est magis ꝯiunctū: ⁊ tūc q: vxor est magis ꝯiūcta. ideo prius diligitur. vnde relinquet hō p̄reꝫ: ⁊ matrē ⁊ adherebit vxori sue. 2° est diligēdus ip̄e filius q: est sibi ꝯiunctus vt aliqd̄ sui. 3° mater q: magis sibi vnit̄ i mr̄. 4° ē diligēdus p̄r q: vnit̄ sibi vt p̄ncipiū effectiuū. 5° fratres q: sibi vniūtur rōe patris ⁊ matris. Si loquamur rōe subuētiōis cui. s. prius subueniēdū est. circā possumus loq dupl̄r. p̄ mō qn̄ nō vrget necessitas: ⁊ sic hō plus ⁊ prius obligat̄ subuenire filijs: q̄ȝ parētibus. eo q̄ p̄ncipiū est magis ad vtilitatem effectus. q̄ȝ ꝯ̄. vn̄ deus magis nobis bona facit q̄ȝ nos ipi faciamus: ⁊ isto mō p̄r maiori iure tenetur prouidere filijs. q̄ȝ ꝯ̄. vn̄ d̄r q̄ amor magis descendit. l. illi. qdē. §. fi. ff. qd̄ me. cā. ⁊ l. liberorꝫ. ff. de. ꝟ. sig. Et inde est q̄ p̄r tenet̄ alere filiū iure nā. i. vt dicit Bar. i. l. si a liberis i. §. si vel parēs. ff. de li. ago. Alio mō possumus loq de subuētiōe rōe necessitatis: ⁊ isto mō hō magis debet subuenire patri ⁊ matri q̄ȝ filijs: ⁊ p̄ patri q̄ȝ matri. rō est q: isto mō dꝫ magis subueniri his a q̄bus maius b̄n̄ficiū recepit: ⁊ isto mō loq̄t̄ Cynus i. l. 2. C. de pa. q fi. di. vn̄ pater posset filiū vēdere p̄ suis necessitatibus. Et. s. Tho. vbi. s̄. ar. 9. in fi. dicat. q̄ i articulo necessitatis filius obligatus est ex beneficijs susceptis: vt parētib⁹ maxime p̄uideat. si aūt loquamur quibus magis honor exhibēdus sit. sic nō est dubiū q̄ patri: ⁊ matri. magis q̄ȝ filijs. sicut deo magis debemus rōe dignitatis: ⁊ sic itellige ea q̄ dicit Angelica. ꝟ. fili⁹. §. 24.

¶ Utrū filius vel filia possit nubere sine licētia p̄ris. R̄. f̄m. s. Th. 4. di. 29. ar. 4. ⁊. 2ᵉ. q. 104. ar. 5. q̄ sic. q̄uis nō deceat. Uide. ꝟ. dos. §. 3. Et quō pōt etiaꝫ intrare religionem sine eius consensu. vide. ꝟ. pietas. §. p̄. Quomodo potest vouere sine eius licētia. vel non. ꝟ. votum. 5. §. 5. 13

¶ Filiusfamilias viuēte matre emācipatus. acqrit vsūfructū in maternis bonis. pro virili. i. pro media parte. si est vnus filius: ⁊ p̄r pro alia post mortē matris. casus ē. C. de bo. mater. l. si viua mater. Idem dic in nepotibus: ⁊ pro nepotibus. Idem dic si sunt plures filij. q: pro virili parte simul cū p̄re: s; si aliq sunt emācipati: alij in patria potestate. pro virilib⁹ partibus venient oēs: sed vsufructus nō emācipatorꝫ remanebit apud patrē. vt. d. l. si viua: ⁊ hoc tenet solū in bonis maternis. non aūt in bonis aduentitijs. f̄m glo. in. d. l. si viua. 14

¶ Utrū filius possit agere ꝯ̄ patrē. R̄. f̄m Pa. in. c. nō est: de spon. q̄ sic: rōe peccati. alias nō est admittēdus: vt nō glo. i. c. si ecclesia. 23. q. 4. s; glo. in. c. q̄ritur. 2. q. 7. tenet. q̄ pōt. f̄m canones congrui tā i ciuili q̄ȝ in criminali negotio. sed f̄m leges nō pōt. nisi castrēsi cā ciuiliter. nō in alia. ff. de iudi. l. nulla. Et ēt in quasi castrēsi: vt. ff. de fur. l. si quis vxori p̄ R̄°: nō tū de furto s; actiōe in factū. C. de do. ma. l. sup̄stite: ⁊ hoc nō existens emācipatus: sed emācipatus bene pōt agere petita venia: ⁊ ipetrata. C. de in ius vo. l. fi. s; i criminali cā. nō audit̄. 2. q. i. p̄hibent̄: nisi iniuriā in ip̄m comiserit: vt. C. de pa. pote. l. ꝯgruēn⁹. 15

¶ Ad quid tenētur filij parētibus. R̄. q̄ ad tria de 16

pcepto. Primo tenētur eos diligere. ratio q: cū fili⁹ sit obligatus anime patris: & matris ex quoꝝ operatione generatus est. tenet eis rependere qd nō pōt in alio nisi amādo: q: sic ɔsolat eos. dū perpēdunt hoc & hoc est qd dicit Hiero. in li. de honore parentū. Redde amoris vicē: & Jo. 14. vt cognoscat mundus: &c. quasi dicat exēplū capiēdo q diligo pre͂z: & nō sufficit q ɔsistat in corde. sed oꝫ q ostendat i signo. propterea non excusant a mortali. qui nūq̄ ostendunt signū amoris parētibus. imo semper loquūtur dure: & videtur eos habere exosos. Secūdo tenent eis obedire in his q pertinent ad dispositionē rei familiaris: & multo magis in necessarijs ad salutē: vt sunt ea q pertinent ad bonos mores i his scienter cōtēnens obedire peccat mortaliter. secus si ex inaduertētia & raro sine ɔtētu: q: videtur venialē. ad alia aūt obedire est de ɔsilio. Tertio debet eis in necessarijs subuenire. siue sint infirmi: vel alia necessitate. vnde mortaliter peccāt qui cū possint eorū necessitatibus nō subueniūt. nisi forte eēt quid minimū. hec Alex. de ale. 3ª. de. 4º. precepto vide. ℣. pietas. §. 1. ut. 2º.

17 ¶ Utrū malitia patris noceat filijs. ℞. q sic quātū ad penā tēporalē: vt pꝫ. C. ad. l. iul. ma. l. si quis: & in. c. cū secūdū: de here. lib. 6. & in. c. nisi cū pridē. §. 1. de renū. & 56. di. c. nūq̄: & c. nascituta ēt ad penam eternā ɔpter malū exemplū: vel malā curam: vt de bdi. 1. ℞. 1. facit. c. si gēs. 56. di. similiter malitia filij inducat presumptionē ɔtra patrē. 6. q. 1. qui crimen. 57. di. legant. Quō filij acquirāt sibi. ℣. peculiū.

18 ¶ Filius si de volūtate patris tacita vel expressa. cepit studere. cogitur pater etiā nollens subuenire i necessarijs ad studiū. fm glo. in. l. Macedoniani. C. ad macedo. quā seqt ibi Bal. qd limitat nisi qualitas ingenij aliud suaderet dūmō ista cognoscat in spatio tēporis: sepe. n. ingenia grossa ɔpter assiduitatem studij efficiūtur efficacissima. secus quādo pr expresse prohibuisset. itellige cū causa rōnabili. imo cōtradiens sine cā videt ɔsentire. qd limita vbi requiritur solū ɔsiliū. secus vbi requirit ɔsensus: q: tunc nō habebit ɔ ɔsentiēte. sed pro nō ɔdicente: vt sufficit hic in ɔposito. fm. d. glo. hec. d. Felinus in. c. qm̄ de magis. cū multis alijs. fm suā ɔsuetudinē.

Fiscus est bursa Cesaris: vel principis. 16. q. 7. c. maiores: vel potest dici q hodie est saccus sine cōscientia. qui imbursat oia quesita male. ff. de calū. l. in heredē: & ff. de inofficio testa. l. papi. meminisse. Et fiscus turpia lucra etiā ab heredibus extorquet. licet crimina sint extincta. d. l. i heredem: in prin. ℣. hereticus. §. 4. & 6.

Fletus erit in dānatis fm illud. ibi erit fletus & stridor dentiū. Sed notandū fm. s. T. 4. di. 50. q. 2. arº. 3. qª. 3ª. q i fletu corporali. duo inueniūtur. quoꝝ vnū est lacrimaꝝ resolutio: & q̄tū ad hoc fletus corporalis in dānatis eē nō potest: q: post diem iudicij quiescente ꝑ motu. primi mobilis non erit aliqua gñio: vel corruptio: vel corporalis resolutio: vel alterati. sed in lacrimaꝝ resolutiōe est genero quedā. Aliud est quedā perturbatio capitis & oculoꝝ: & quantū ad hoc. fletus in dānatis poterit eē post resurrectionē. Corpora. n. dānatoꝝ non solū ab exteriori affligentur sed etiā ab interiori. fm q corpus imutatur ad passionē anime in bonum: vel malū: & quātū ad hoc fletus post resurrectionē carnis. indicat: & respondet delectatiōi culpe. q fuit in carne. hec ille. fletus d mortuis improbat. 13. q. 2. q̄ preposterū. Uide. ℣. gemitus.

Fomes fm. s. Tho. 3ª. q. 27. arº. 3º. Nihil aliud est nisi inordinata cōcupiscētia sensibilis appetitus. habitualis tñ: q: actualis cōcupiscentia est motus peccati. dr aūt cōcupiscētia sensualitatis esse inordinata. inquātū repugnat rationi. quod quidem fit inquātum inclinat ad malū: vel difficultatem facit in bono. hec ille. vbi nō q appetitus sensibilis habet naturalē inclinationē ad suū propriū obiectū. qd est delectabile sensibile: & inquantū appetitus fertur in illud delectabile. qd repugnat rōi recte: puta inquantū fertur in delectationē carnalē. que est cōtra rationē. sic est malus: q: igitur appetitus habet istam habitualē inclinationē. q nihil alid est nisi sua naturalis inclinatio. ideo dr habere fomitē. vnde fomes nihil aliud est. nisi ipe appetitus sensitiuus. cū naturali inclinatione. in respectu ad actum delectatiōis male: vel inquantū per eandem naturā resistit rationi iudicāti oppositū sue inclinationis. vnde. s. Tho. 12ª. q. 91. arº. 6. dicit. Sub deo legis latore. diuerse creature diuersas habent naturales inclinationes. ita vt qd vni est quodāmodo lex. alteri sit cōtra legem: vt si dicā q furibundū esse. est quodāmō lex canis. est aūt ɔtra legem ouis vel alterius mansueti animalis. Est ergo hominis lex quā sortitur ex ordinatiōe diuina. fm propriā conditionē: vt fm operationē propriā operet. que quidē lex fuit tā valida in ꝑ statu: vt nihil. vel preter rationē. vel contra. posset subripere homini. sed dū homo a deo recessit. incurrit in hoc q feratur fm impetum sensualitatis: & vnicuiq̄ particulariter hoc contingit. etiā quātū magis a ratione recesserit: vt sic quodam modo bestijs assimiletur. q sensualitatis impetu feratur. fm illud ps. homo cū in honore esset: &c. sic igitur ipa sensualitatis inclinatio. q fomes dicit in alijs quidem animalibus: simplr habet rationē legis. illo tamen modo quo in talibus lex dici potest. fm directā inclinationē. In hominibus autem fm hoc non habet rationē legis. sed magis est deuiatio a lege rationis. sed inquantū per diuinam iustitiā homo destituitur originali iustitia: & vigore ratiōis. ipe ipetus sensualitatis qui eū ducit habet rationē legis inquantū est penalis: & ex lege diuina ɔsequēs hoiē destitutū ɔpria dignitate. iuxta illud

ad ro.7.videō aliā legē i mēbris meis repugnātez
legi mētis mee.fomes igit̄ ſm ſe ꝯſideratus ꝓ ut in
clinat ad malū. nō hꝫ rōez legis. ſꝫ ſm ꝙ ſequit̄ ex
diuine legis iuſticia. tāq̄ ſi diceret̄ lex eſſe ꝙ aliqs
nobilis pp ſuā culpā ad ſeruilia opa iducı ꝯmitteret̄.
vn̄ ſenſualitas i alijs aialib⁹.eſt ad bonū cōe.i. ad
ꝯſeruationē ſpēi.vel idiuidui:ꝛ hoc ēt eſt in hoie hꝫ
ꝙ ſubicit̄ rōi:ꝛ vt ſic nō hꝫ rōez fomitis.ſed ſolū hꝫ
ꝙ exijt a rōis ordine hec ille. Et ſic habes qd eſt fo/
mes:ꝛ quō hꝫ rōez mali:ꝛ quō pōt dici lex.vnde.s.
Tho.2°.ſniaꝝ di.32.q.2.ar.ꝑ.fomes ſm ꝙ eſt malus
deſcēdit a culpa.nō adeo vt ſic:ſꝫ ſm ꝙ eſt q̄dā nā
ꝛ ꝓmouēs vt ordinat⁹ a rōe ad bonū. ſic eſt a deo:
vel vt pena ſm.ſ.ꝙ nō iſtuit grāꝫ refrenātē.vn̄.15.
q.1.§.vt itaq̄ dr̄.fomes ē langor nature qui carnis
cōcupiſcētia appellat̄.q qdem nō eſt pctm̄ ſꝫ pena
peccati. vn̄ fomes ſ.s.T.ſuper epiſtolas Pauli ad
ro.7.c.Eſt originalr̄ i appetitu ſēſitiuo.ſꝫ diffuſiue
eſt i oi mēbro:ꝛ effectus ei⁹. ē rebellio:ꝛ ſeruitus.

1 ¶ Utrū fomes ſit equalr̄ in oibus hoibus.Rē.ſm.s.
T.2.di.32.q.pᵃ.ar°.3. ꝙ ſi ꝯſideret̄ ſm nāꝫ rōeꝫ ab/
ſolute:eſt equalr̄ i oibus q: ab oibus:ꝛ equalr̄ ē ſub
tracta rectitudo illa.q̄ oēs vires aie i vnū ꝯtinebat:
ꝛ hoc oibus equalr̄ ꝯuenit.q: priuatio q̄ᵐ in ſe ē nō
ſuſcipit magis:ꝛ minus.ſi aūt ꝯſideret̄ inq̄ᵐ infectio
originalis redūdat i pſonā particularē inq̄ᵐ poten
tie.ſua rectitudine carētes.i turpes operatiōes incli
nāt.ſic i vno ē maior corruptio fomitis. q̄ꝫ i alio.ſ.
inq̄ᵐ vel p nālē ꝯplexionē. vel p ꝯſuetudinē ꝯcupiſci
bilis.vel irraſcibilis i vno eſt efficatior:ꝛ feruentior
ad ſuū actū q̄ꝫ i alio:ꝛ per hūc etiā modū fomes dr̄
poſt baptiſmū diminui inq̄ᵐ grā retardat impetuꝫ
ꝯcupiſcibilis:ꝛ irraſcibilis i ꝯtrarios actus inclināſ.

2 ¶ Ut̄ᵐ fomes fuerit in xp̄o.Rē.ſ.s.T.3ᵃ.q.15.ar°.2°.ꝙ
non. vbi ait xp̄s pfectiſſime habuit grāꝫ ꝛ oēs vir/
tutes.virtus aūt moralis q̄ eſt i rōnabili parte aie.
eā facit rōi eē ſubiectā:ꝛ tanto magis q̄̄to pfectior
fuerit virtus.ſicut tēperātia.ꝯcupiſcibilē:ꝛ fortitu/
do ꝛ māſuetudo irraſcibilē. Ad rōeꝫ aūt fomitis ꝑ
tinet īclinatio ſenſualis appetitus. i id qd̄ ē ꝯ rōeꝫ.
ſic igit̄ pꝫ ꝙ q̄̄to virtus fuerit i aliquo magis pfe/
cta.tāto magis i eo debilitatur vis fomitꝭ.Cū igit̄ i
chriſto fuerit virtus ſm pfectiſſimū gradū cōſequēs
eſt.ꝙ i eo fomes pctī nō fuerit.cū iſte defectus nō ſit
ordinabilis ad ſatiſfaciēdū ſicē dolor:ꝛ alie paſſio/
nes.ſꝫ potius iclinat ad ꝯtrariū ſatiſfactiōi.

3 ¶ Utrū fomes fuerit in btā virgine.Rē.ſm.s.T.3ᵃ.
.q.27.ar.3.vbi poſtq̄ꝫ recitauit multas opiniōes cō
cludit dicēs.Medius dō eſt ꝙ per ſanctificationē in
vtero nō fuerit ſublatus virgini fomes ſm eſſentiā.
ſꝫ remāſerit ligatus nō qdē per actū rōis ſue. ſicut i
viris ſanctis q: non habuit vſum liberi arbitrii ad
huc i vētre matris exiſtēs.h°.n.ē ſpeciale priuilegiū
xp̄i.ſꝫ p habūdātiā grē. quā i ſanctificatiōe recepit:
ꝛ etiā pfectius p diuinā puidentiā ſenſualitatē eius
ab oi iordinato motu ꝓhibentē.poſtmodū vero in
ipa ꝯceptiōe carnis xp̄i i qua ꝑ debuit refulgere pec
cati imunitas credēdū eſt ꝙ ex prole redūdauerit i
matrē totaliter a fomite ſubtractio:ꝛ hoc ſignat̄
Eze.43.vbi dr̄.Ecce gloria dn̄i Iſrael igrediebat̄ ꝑ
viā orientalē.i.per beatā virginem:ꝛ terra.i.caro
ipius.ſplendebat a maieſtate eius.ſ.xp̄i.

f Orma eſt q̄ dat eē rei ſm Inno.in Rēca de
ꝯſe.ecc.vel al.ꝛ ſi omittat̄ forma i ſacris ni/
hil ſit.1.q.1.q pfectionē.i glo.Et ſm.s.Tho.
in diuerſis locis.oē eē eſt a forma.ita ꝙ eē ſubſtan
tiale ē a forᵃ ſubāli.accidētale vero ab accidētali.

f Ornicatio accipit̄ tripl'r.ꝑ mō ſimilitudinarie
ſm ꝙ dicit.s.T.2ᵃ.q.151.ar°.2.qñ mēs ſepat̄
aliquo mō a delectatiōe diuina:ꝛ adheret
cuicūq̄ꝫ alteri delectationi illicite:ꝛ ſic oē pctm̄ pōt
dici fornicatio ſpiritualis. ſm illud Iere.5°.tu aūt
fornicata es cū amatoribus. Secūdo accipit̄ cōiter
ꝓ ut ē genus ad oē illicitū coitū.ſm ꝙ dr̄.32.q.2.§.
qui ergo ꝛ.c.meretrices.e.cā.q.4.3°.mō accipitur ꝓ
prie.ſm ꝙ diſtinguit̄ ꝯ alias ſpēs luxurie:ꝛ ſic ē ſo
luti cū ſoluta:ꝛ dr̄ fornicatio a fornice.q: iuxta for/
nices.i.arcus triūphales:ꝛ in alijs locis vbi hoies
ꝯueniebāt cōgregabātur meretrices:ꝛ ibi pollucbā
tur:ꝛ ſolet ſic diffiniri:fornicatio ē iordinatus ꝯcu/
bitus nālis.quo ſolutus ſolutā nāli vſu cognoſcit:ꝛ
itelligit̄ qñ ē ſolutus oi vinculo.ſ.ꝯiugii:ꝯſanguini
tatis:ordinis:religionis:ſeu voti. Dr̄ nālis ad drñꝫ
illius vſus q dr̄ ꝯ nāꝫ vt nō i.d.c.meretrices:dr̄ etiā
inordinatus.ad drñꝫ actus matrimonialis:ꝛ iſto
mō eſt ſpēs diſtincta ab alijs peccatis luxurie.de q/
bus.v.luxuria:ꝛ.v.adulteriū:ꝛ.v.ꝯcubinatus.

1 ¶ Ut̄ᵐ fornicatio ſimplex ſit pctm̄ mortale.Rē.ſm.s.
T.vbi.ſ.ꝙ abſq̄ꝫ oi dubio tenēdū eſt ꝙ ſic.cum ſit
ꝯcubitus vagus:vtpote pter matriᵐ exiſtēs:ꝛ ꝯ bo
nū plis educāde.vn̄ Thobie.4.attēde tibi ab oi for
nicatiōe:pter vxorē tuā nūq̄ꝫ patiaris crimē ſcire.
ſꝫ crimē iportat pctm̄ mortale. Item ſm appl̄m ad
Gala.5.excludit a regno dei Itē.22.q.1.dr̄:ꝙ talem
penitētiā de fornicatiōe.ſicē de piurio:ꝛ homicidio.
ſꝫ iſta ſunt mortalia.qd̄ aūt dr̄ de Oſee nō fuit pro
prie fornicatio q: deus diſpēſauit.ſir̄ Abraham:ꝛ
Iacob habuerūt plures vxores ex diſpēſatiōe diui/
na. Iudā aūt nō oꝫ a pctō excuſare. q: ēt fuit in vē
ditiōe Ioſeph. eſt ēt ꝯ virtutē caſtitatis.

2 ¶ Utrū ſit grauiſſimū pctm̄.Rē. vbi.ſ.ꝙ grauitas
alicuius peccati pōt attendi dupl'r vno mō ſm ſe.
Alio mō ſm accñs.ſm ſe quidē attendit̄ grauitas
peccati ex rōe ſue ſ.ēt.q: ꝯſiderat̄ ſm bonū cui op/
ponitur.fornicatio aūt eſt ꝯ bonū hoia naſcituri:ꝛ
iō eſt grauius pctm̄ ſꝫ ſpēꝫ ſuā pctis q̄ ſunt ꝯ bona
exteriora.ſicut eſt furtū:ꝛ alia hmōi.Minus autēꝫ
peccatis q̄ ſunt directe ꝯ deū:ꝛ peccato qd̄ eſt ꝯtra
vitā hois iā nati.ſicē homicidiū. Eſt ēt minus oib⁹
alijs ſpeciebus luxurie.v.luxuria.§.7.

3 ¶ Utrū accedētes ad meretrices excusent̄ pp ignorātiā nesciētes eē ꝓhibitū. R̄. ꝙ nō: ſʒ peccāt mortaliter: ⁊ totiēs quotiēs. qꝛ ignorātia iuris nūlū: ⁊ in tali casu dare neminé excusat. 1. q. 4. ꝑ totū. Jtē peccat mortalr. si qs iducat aliquē ad eā. q hoc nō itendebat: de pen. di. 1. noli: ⁊. 2. q. 1. notum. Differētiā: ⁊ ꝯueniētiā iter spēs luxurie. vide. ℣. luxuria: ⁊. ℣. ad ulteriū pn. De pena clerici fornicarij. ℣. clericus. 4. §. 11. ⁊ se. Quō filij nati ex fornicatiōe legitimētur ꝑ sequēs matrimoniū. ℣. filius. §. 1. ⁊ se. Quō magis peccat vir ꝙ̄ vxor: vel cō. ℣. adulteriū pa.

Fortitudo accipit̄ dupłr. s. corporalr ſʒ quā f hō ipedimēta corporalia superat: ⁊ repellit. Alio mō spiritualr: ⁊ ista ē iterū duplex. p̄ᵒ ē ſm ꝙ absolute iportat quādā ai firmitatē: ⁊ ſʒ hoc est generalis virtus: vel potius ꝯditio cuiuslʒ virtutis: qꝛ sicut phs dicit i. 2°. ethi. ad virtutē reqrit̄ firmiter ⁊ imobilr opari. Alio mō pōt accipi fortitudo ſm ꝙ iportat firmitatē animi in sustinēdis: ⁊ repellēdis his i qbus maxīe difficile ē firmitatē tenere. s. i aliqbus piculis grauibus. vn̄ Tulius dicit in sua rethō ꝙ fortitudo ē ꝯsiderata periculoꝝ susceptio: ⁊ laborꝰ ppessio: ⁊ sic fortitudo ponit̄ specialis virtus. iter q̄tuor cardinales. hʒ. n. mā; determinatā: ⁊ principalr ꝯuenit sibi firmiter stare ꝯ̄ qcūq; ipugnātia. vn̄ phs. 3. ethi. i sustinēdo tristitiā maxīe dicūtur aliq fortes: ⁊ sic ē virtꝰ cardinalis. subiectiue existēs i irrasabili. partes potētiales eiꝰ sunt magnanimitas: fiducia: securitas: magnificētia: ꝯstantia: tollerātia. 1. paciētia: ⁊ firmitas: fortitudo talis nō ē i deo nisi metha°. hec ſm. s. Tho. De fortitudine q̄ ē donū. s. s. dicet̄ infra. §. 2°.

1 ¶ Querit̄ de mā circa quā ē fortitudo. R̄. ſm. s. T. 2ª 2ᵉ. q. 123. ꝙ ē circa timores q̄si cohibitiua: ⁊ audacias moderatiua. 2°. ⁊. 4. ethi. Ad virtutē. n. fortitudinis ptinet remouere ipedimētū: quo retrahit̄ volūtas a sequēla rōis. ꝙ aūt retrahat̄ aliqs ab aliquo difficili ptinet ad rōe; timoꝝ. qui iportat recessum quēdā a malo. difficultatē hn̄s: ⁊ iō fortitudo pn̄palr ē circa timores. difficiliū reꝝ. q̄ retrahere pn̄t volūtatē a sequēla rōis. Oꝫ aūt hmōi reꝝ difficiliuʒ ipulsuʒ nō solū firmiter tolerare cohibēdo timorēʒ. ſʒ ēt moderate aggredi: qn̄. s. oꝫ ea exterminare ad securitatē i posteꝝ habēdā. qḋ videt̄ ptinet̄ ad rōeʒ audacie. Et iō fortitudo est circa timores: ⁊ audacias: ⁊ q̄uis fortitudo bene se habeat in oibꝰ aduersis. nō tn̄ ex tolleratiōe oium aduersoꝝ reputat̄ hō simplr fortis. ſʒ solū ex hoc ꝙ bene tollerat. etiā maxima mala. 1. ex aliqs aūt dr̄ hō fortis ſm quid: ⁊ ſm phm in 3°. ethi. ista maxīe mala sunt picula mortis. q̄ sunt i bello iusto. siue sit generale sicut qn̄ aliqui decertāt i acie: siue pticulare puta cū aliqs iudex vel pticularis psona nō recedit a iusto iudicio timore gladij iminētis: vel cuiuscūq; periculi. etiā si sit mortiferū: ⁊ sic martyres stāt firmi i bello: ⁊ sit̄ circa pericula cuiuscūq; alterius mortis: puta cū aliquis nō refugit amico ifirmāti obseq pp timorē mortifere ifectiōis: vel pp timorē naufragij: vel latronū. Et circa ista ē virtus fortitudinis si fiat vt aliqḋ rōnabile bonū ꝯsequat̄: secus est qn̄ substinet piculū mortꝭ. pp ifirmitatē: vel ex tempestate maris: vel icursu latronū: ⁊ alia hmōi. Est ēt principalr circa timores eo ꝙ difficilius est reprimere timores q̄ʒ audacias: qꝛ ad reprimēdas audacias adiuuat timor: ⁊ delectat̄ fortꝭ. maxīe ſʒ mētē. sicut martyres nō tn̄ papiūt. nisi forte ex dono dei: sicut de Laurētio ⁊ Uincētio.

¶ Alio mō accipit̄ fortitudo ſm ꝙ est donū. s. s. ⁊ 2 ꝯuenit cū fortitudine q̄ est virtꝰ moralis ꝑ i noie. 2°. i subiecto. s. sunt ābo i irrasabili: 3°. qꝛ sunt ābo circa passiōes. s. circa timores ⁊ audacias: vt dictū ē i ꝑcedenti. §. 4°. qꝛ est pncipalr circa timores mortis cohibitiue: secūdarie vero circa audacias moderatiue ⁊ alios timores: 5° qꝛ nō remanēt ſm suas actiones i patria: differūt aūt ꝑ. qꝛ sunt distincta speciefice: ⁊ realiter. 2°. qꝛ virtus cātur a virtute humana donū ℣o ifundit̄ a deo simul cū grā: ⁊ alijs donis: ⁊ virtutibꝰ iīusis: ⁊ simul recedāt: 3°. qꝛ virtus opat̄ ſm modū humanū ⁊ pficit ſm virtutē humanā. i. ꝙ nō excedit facultatē humanā. Fortitudo. n. q̄ est virtus dirigit circa timores: ⁊ audacias vt ſm q̄ʒtitatē suaꝝ viriū. qs hmōi aggrediat̄ vel fugiat: dona vero excedūt modū humanū vt nomen doni significat. s. gratis datū: ex sola liberalitate: vt opētur circa ardua ex virtute diuina: vt. s. acipiat diuinā virtutē ad ardua opa. q̄ scit suis viribus nō sufficere: ⁊ picula q̄ vires suas excedūt nō formidet: diuio auxilio innixus: ⁊ de illatis iniurijs nō solū vindictā nō reqrat. ſʒ ēt gloriā habeat i remunerationē. item dēs vltra humanū modū: ⁊ totū efficit̄ p donū fortitudinis: vt pʒ i martyribus. q aggressi sunt talia. q̄ nō solū humanā virtutē excedūt: ſʒ ēt i ipis tormentis recipiebāt adiutoriū diuinū: vt nō solū aggrederētur: ſʒ ⁊ cū gaudio supperarent: vt legit̄ de btō Laurētio: ⁊ Uincētio: ⁊ alijs: ⁊ ex eo ꝙ donū est a cā superiori. ideo ad plura se extēdit. q̄ʒ virtus fortitudinis: ita ꝙ virtus est pncipalr circa timores mortis donū vero circa moderantiā oiuʒ timoꝝ: ⁊ audaciaꝝ: hec ſm. s. T. 3. di. 33. q. pᵃ. ar. 1. 2. 3. ⁊. 4.

Forus. cū est masculini generis: denotat locū f vbi iudiciū exercet̄. e. forus: de reg. iuris. habet ⁊ alias significatiōes: vt nō i sūca de foro ꝯpe. ſʒ i iur̄ cōiter sic capit̄. qn̄ ē generis masculini. Qn̄ aūt est generis neutri. tūc foꝝ denotat territoriū iudicis: vbi hʒ ꝑtātē terēdi: ⁊ aialuertēdi in scelerātos hoīes. l. pupillus. §. territoriū. ff. co. vn̄ quotidie dicimꝰ iste nō est de foro tuo. 1. de territorio tuo. Quādoq; vero denotat locū vbi fiunt nūdine. vnde dicit̄ foꝝ reꝝ venaliū. hec Pa. vbi. s.

¶ Quō aliquis sortitur foꝝ. R̄. regulariter ſm glo. in. c. ꝑ. 3. q. 6. per istos versus: cōtractus: crimē: ꝯtrus:

reo:religio33:vir:rō.simul vel ꝓuocat atq3 recusat: excellit:iussus:vel si ꝯsensit vterq3:ꝯtractus.ff.de iu/ di.l.heres.crimen vt.d.c.ꝑ. Reus q3 actor debet seq forum rei.vt.c.nemine.3.q.6.reo.c.sane de fo.ꝯpe. reli gio3:vt cā iuris patronat⁹ ⁊ decimarum.c.q̄sto.⁊.c. decernimus:de iudi.vir.q3 vxor forum viri sequitur.l. pen.de iur.oiū iudi.vel ꝓuocat peregrina iudicia: ca cā ⁊.q.atq3 recusat.c.si qs ꝯ dencū.de fo. cōpe. excellit.q3 eps nō deponitur nisi a papa.c.q̄uisetea.q. iussus.c.vnaquaq3 ꝓuīcia.ca.q.vel si ꝯsentit vterq3 ff.de iur.o.iudi. Itē si secularis iudex ē negligēs. de fo.ꝯpe.c.licet. Itē i scholaribus vt i ꝯstitu⁹ Federici. C.ne.fi.p.o.pa.aut habita. Que sunt etiā ecclīasticę. ꝟ.iudicare.§.7.⁊ se.

f Fratres:possunt dici canonici:⁊ oēs collegiati:⁊ oli oēs xpiani appellabātur fratres. pp lauacrum regenerationis.s.baptismi:oēs hñt vnū patrē.s.deū q dat ēt eē oibus hoibus.in similitu/ dinē ymaginis: ⁊ ideo dr̄ ꝓpter pr̄ oiū hoiū.sed specialr̄ xpianorum.q oēs sunt fratres i christo.11.q.3. ad mēsam. Et vsq3 ad tpa ꝯcilij Niceni. oēs xpiani appellabātur fratres. Ab illo ꝯcilio citra dicti sunt christiani.vt est tex.cum glo.in.c.2.22.di.⁊ legitur in actibus apploꝝ.hec Pa.in.c.ꝑ.de his.q̄ fi.a maio. parte capituli.2.nō. Et oēs filij adoptiui ipius dei per gratiam.sunt fratres:⁊ itez magis qui sunt per gloriā.vide.s.Tho.p⁹.q.33.ar.3.

i ¶ Fratres dñi sic dicit Hier.super Mat.qdā suspi/ cātur fuisse filios Joseph.de alia vxore. Nos aūt fratres dicimus domini:nō filios Joseph.sz ꝯsobrinos saluatoris.sororis.s.Marie matertere dñi. filios in telligim⁹:quatuor.n.modis i scripturis fratres dñi dicti sunt: nō fm nāz quasi ab eadē matre nati sed fm cognationē quasi ꝯsanguinei eius existētes. Si cut Hier.dicit Joseph.ꝯ cludiū magis ē credēdus virgo ꝑmāsisse:q3 aliam vxorē habuisse nō legitur:⁊ fornicatio in sanctū virū nō cadit.hec.s.T.3⁹.q.28. ar.3.ad.5m. Et dicūtur fratres fm scripturā.s.natu ra:gēte:cognatiōe:⁊ affectu:fm.e.s.T.p⁹.q.33.ar⁹. De fraternitatibus quō dicātur collegia approba/ ta.ꝟ.collegium.§.1.

f Fraus nō pōt eē sine dolo:sz bene dolus sine fraude: iō fraudi inest dolus sic spēs generi hec Pa.in.c.ex tenore.de rescrip. Et fraus ⁊ dolus nemini debet patrocinari.tex.est in.d.c.ex te nore:facit.26.q.6.c.ꝑ.20.q.3.cōstituit.

i ¶ Fraus legi fit.aliqñ ꝺ psona ad personā. sicut qñ mulier vult donare viro:⁊ eꝯ.cū non possit:vt.c.si. de do.iter.vir.⁊ vxo.supponit aliā personā.puta ꝙ soluat eius creditori vt.ff.de do.iter.vir.⁊ vxo.l.hec ratio.§.fi. Similiter tutor qui non pōt emere rē pu/ pilli.iterponit aliā personā.q̄ emat. Aliqñ fit rei ad rē.sicut cū quis dat frumētū filiofamilias: vel sic: vt vendat pro eo.q3 pecuniā nō pōt sibi dare mu/ tuo.l.4.§.ꝑ.ff.ad.mace. q3 idē ē ac si mutuaret.ar. i4.q.3.plerūq3. Aliqñ fit vnius ꝯtus ad aliū ꝯtū3 ꝯ:iū: vt cū vxor vēdit viro id qꝺ donare inēdit.l.si spōsus.ff.de do.iter.vir.⁊ vxo. Aliqñ fit vnius ꝯtus ad aliū ꝯtū sic.sudmē:vt cū mulier q̄ fideiubere nō pōt.facit se pricipalē debitricē.l.q̄sui s.§.si cū essez. ff.ad vel.:.le.seq.⁊ oēs tales ꝑuaricātur leges: ⁊ in ꝯspectu dei nō excusantur.facit ꝙ nō in.c.itelligētia. de.ꝟ.sig.⁊ in.c.q̄sto:de pauil.

¶ Fraudare nemo videtur eos q sciūt:⁊ ꝯsentiūt.ff.ꝺ 1
reg.iuris.l.nemo.fraudē videtur facere etiā q nō fa/ cit.qꝺ dz facere.ff.de his q i frau.cre. di.l. i fraudē ⁊ fraus fit legi.qñ qꝺ alicui ꝓhibetur p vnā.vult lice re p aliā vi.ā.d.c.q̄sto.c.ꝯstitutus de ꝯce. ꝓben. Ud cū qs salute verbis legis.sententiā eius circonueniat. ff.de leg.l.ꝯ legē.⁊.d.c.q̄sto. Uide aliqd.ꝟ.dolus: ⁊.ꝟ.astutia.

f Frigiditas quō ipediat matrimoniū vide. ꝟ.impedimentum.15.

f Fructus fm.s.T.1.2⁹.q.70.ar⁹.ꝑ.sumitur dupl̄r ꝑ mō ꝓprie sic ē solū i corporalib⁹ ⁊ ē id qꝺ ex plāta ꝓducitur.cū ad ꝑfectionē puenerit ⁊ q̄dā i se suauitatē hz.q qdē fructus ad duo ꝯpara ri pōt.s.ad arborē ꝓducētē ipm:⁊ ad hoiez q fru/ ctū ex arbore adipiscitur: ⁊ de isto fructu.s.corporali solū loquūtur canoniste.de quo ꝑ dicetur.2⁹ mō sumitur fructus ad similitudinē fructus corporalis ⁊ que sic dupl̄r vno mō vt dicatur fructus hois id qꝺ ab hoie ꝓducitur:⁊ sic ipi actus hūani fructus dicūtur:opa⁹.n. est actus opantis:⁊ hz ꝺlectationē si sit ꝯueniēs ope ranti. Alio mō dr̄ fructus id qꝺ hō adipiscitur.non aūt oē qꝺ adipiscitur sz id qꝺ est vltimū delectabile:⁊ fm hoc fructus hois dr̄ vltimus finis.

¶ Fruct⁹ ꝑ mō dicti.i.corporales sunt i triplici dr̄a. 1
Quidā.n.fm Bar.i.l.ex diuerso.C.de rei ven.sunt nāles:vt poma ⁊ hmōi.q̄ nā ꝓducit:⁊ sic producit vtimur. Alij sunt ptī nāles:⁊ partī idustriales vt lac.lana.segetes ⁊ hmōi.qui nāles sunt in q̄tū u nā sunt:⁊ industriales in q̄tū in aliam spēz ex idustria ipis vtimur:in.d.l.ex diuerso:⁊ cōiter dr̄ de istis ꝙ relinquitur arbitrio boni viri an sint nāles vel idustria/ les:vt si plus versatur de idustria hoiū dicantur idu/ striales vt de vino.lana.caseo. ⁊ hmōi ar.l.qrit.ff. de sta.ho.⁊.4.q.3.hermofroditus:si vero magis ꝺ nā dicātur nāles. Alij vero solū sunt idustriales sic fructus qui acquirūtur ex artificio:vel negotiatione ⁊ hmōi.qui alio mō dicūtur ciuiles:eo ꝙ non pue/ niūt ex re sz ex ꝓuisiōe hois pcipiūtur pp rē. vt est pēsio domus vel hmōi.sic i.l.si naues.ff.de rei ven. Istoꝝ qdā sunt honeste pceptoꝝ quidā ihoneste vt si locauit domū ad exercendū questum inhonestū.l. ancillarum.ff.de pe.he.

¶ Utrum bonefidei possessor faciat fructus suos.rei 2
quā bona fide possidet.R.vt colligitur ex.c.grauis:ꝺ resti.spo.⁊.d.l.ex diuerso:dimissa longa dist nctiōe quo ad forū ꝯtētiosū. ꝙ quo ad obligationē resti/

tutiōis i pscia:oēs fructus tā nāles q̄ʒ industriales. siue possideat cū titulo siue sine titulo tenet restitue/re.si extāt:si vero cōsumpsit tenet solū restituere in/quātū factus est locupletior. puta qr in eā rē expen/dit in quā oportuisset expendere tm̄ de suo. vel emit aliqua ex quibus āpliauit patrimoniū.facit.d.l.cer tū:⁊.l.si me ⁊ titiū.ff.si cer.peta. veritū diminuet d̄ fructibus idustrialibus rei lucrose q̄ᵐ idustria sua est extimāda in dicto negotio exercitata i vtilitatē. seu augumētū dictoꝝ fructuū accipiēdoꝝ. qr nemo militat stipēdiis suis.de lucro aūt facto ex re,q̄ de se nō est lucrosa.puta pecunia nō tenet nisi de iteresse expsso. Si vero nō est factus locupletior:nō tenet de ɔsumptis.ff.de pe.he.l.vtruʒ ex quo dolo non desit possidere:⁊ q̄uis āgelica dicat ⁊ teneat ea q̄ i isto .§.tn̄ melius dr̄.ℽ.restitutio.§.xi.⁊ aliqd.xi. Et.ℽ. expē.e.§.2.hic habes quō fructus debēt accipi dedu tis expēsis ɔgregādi ɔseruādi ⁊c̄.d.fel.in.c.quar/ta de pscrip.col.9.sic ait: errās in iure restituet etiā fructus industriales quatenus factus est locupletior d̄ducta omni ipēsa.qr cessat rō dāni qd̄ pēdet a du bio magno vtʳ possessor bonefidei restituat illud lu/crū Bar.dicit q̄ sic i.l.ex diuerso.ff.de rei.ven.vlti ma col.ɔ̄triū tenēt qdā:ipe ɔcordat vbi bona fides extitit positiue.secus si priuatiue puta nō hʒ malaʒ fidē.hec ille.dimissis alr.

8 ¶ Notandū fm q̄ elicit ex doctrina.s.T.3°.snia. di.34.q. pª. quasi p totū q̄ fructus multipliciter su/mitur ⁊ distinguit pª distinctio q̄ fructus alius pro prie dictus.i.corporalis.de quo.s̄.dictū ē. Alius spi ritualis ⁊ iste est duplex quidā est simplr̄ dictus:⁊ pfectus:⁊ iste est vltimus ⁊ finis oiuʒ opationū no/straꝝ i.beatitudo:⁊ opatiōes nr̄e sunt flores.2°.disti guit fructus fm euāgeliū Math.13. vbi fructū diui/dit in.30ᵐ.sexagesimū ⁊ cētesimū:⁊ accipit ista di stinctio fm q̄ spirituale semē.i. verbū dei in nobis seminat.vn̄ q̄to magis aliqs i spiritualitatē ɔuer/titur a carne recedens.tāto in eo est maior fructus: ⁊ fm hoc fructus distinguit ab aurea. q̄ cōsistit in gaudio qd̄ habet de deo:⁊ ab aureola q̄ habetur de operū pfectiōe.puta martirio. Et accipit ista di stinctio fm vnā ⁊ eādē virtutē.s.ɔtinētiā:⁊ hʒ ideʒ donū.s.sciaʒ.fm q̄ magis vel minus illam partici pant.fm tres gradus ɔtinētie. Primus est necessa/rius spiritualitati.s.q̄ rectitudo spūs ex delectatiōe carnis non peruertat.qd̄ fit dū aliquis fm rectam rōeʒ vel rectū ordinē rōis vtitur delectatiōibus car nis:⁊ hec ē castitas ɔiugatoꝝ. Alia ē spiritualitas habūdās per quā hō ab hmōi delectationibus car nis spiritū suffocātibus oio abstinet.sed hoc ɔtingit dupl̄r vel respectu cuiuslibet tēporis psentis pteriti: ⁊ futuri.⁊ hec est spiritualitas virginū. vel fm ali/qd.⁊ ista est viduaꝝ. Seruātibus igit ɔtinentiam cōiugalem. dat fructus trigesimus. vidualē sexage simus: virginalē centesimus. Primo gradui non additur perfectio sed sola necessaria ad salutē. Se/cundus gradus abstrahit ab oi delectatione. Ter/tio gradui nihil pōt addi hanc distinctionē habes etiā.s.4.di.49.q.5.arᵒ.2ᵒ.per totum.

¶ Alia ē distictio quā ponit apostolus ad gala.5. vbi ponit duodecim fructus: qui sunt charitas.i. amor:gaudiū:pax:paciētia:longanimitas:bonitas: benignitas:mansuetudo:fides.i.fidelitas:modestia: cōtinentia:castitas. Et oēs dicūtur fructus in cōpa ratione ad virtutes:⁊ dona iquātū secūtur ad ope/rationes ipoꝝ:si aūt cōparētur ad vltimā beatitu/dinē sunt flores:⁊ huic vltime beatitudini siue huic fructui nō respōdet donū sʒ deo.q̄ est fruitio. Ubi ē notādum fm.s.Tho.vbi.s̄.3°.sniaꝝ:q̄.d.s.volens pficere hominē pro ut est possibile hʒ psentē statū: dedit illi virtutes quibus operat virtuose fm facul/tatē humanā superadidit aūt.7.dona:ad perfectiᵒ operandū etiā fm modū eminētiorē ad ipaʒ virtu tē humanā:puta dedit virtutē fortitudinis.,ad mo derādū timores ⁊ audatias fm q̄ nāl̄r est sibi pos/sibile:dedit aūt donū fortitudinis vt nō solū hʒ vir tutē humanā aggrediat grauia sed etiā illa q̄ non posset naturalr̄. vt pʒ in martyribus:⁊ sic:alijs vir tutibus ⁊ donis:ad ista duo.s.virtus ⁊ donū: seqt operatio perfecta q̄ est quedā beatitudo: ad quam beatitudinē sequit delectatio ⁊ ista delectatio ē quī dā fructus qui diuidit per istos duodecim supradi ctos:ista aūt oia.s.virtus:donū beatitudo:fructus: ⁊c̄.petūtur a deo per septē petitiones q̄ ponūtur in orōne dn̄ica:⁊ oia ista.s.virtutes dona: operatiōes pfecte:beatitudines:fructus:⁊ petitiōes sibi inuiceʒ correspōdent.nō q̄ correspōdeant singula singulis sʒ aliqñ vnum correspōdet duobus vel ɔ̄. Et vt in pratica dicamus per primā petitionē petimus: Pa ter noster qui es i celis sanctificet nomen tuū: i quo petimus vt sanctificet per beatitudinē apud hoies. ita vt beatificētur.cui petitiōi ordinat ad pficiendū virtus q̄ est sapiētia:⁊ similiter donū qd̄ est sapien/tia:vt.s.vniat illis causis altissimus trāsformatus i earꝫ similitudinē per modū quo quis adheret deo: ⁊ iudicet de oibus per modū superioꝝ. huic sequit septima beatitudo.s.beati pacifici quoniam filij dei vocabūtur ⁊ istis sequit fructus primus .s. amor ⁊ ista oia incipiūt in via ⁊ perficiūtur in patria. Se/cūda petitio est adueniat regnū tuum in qua peti/mus vt manifestetur hominibus vt.s. in nobis ve/niat:⁊ in xp̄o regenerari mereamur. fm q̄ orabat ille:ostende faciem tuam ⁊ salui erimus: hoc fit per virtutem intellectus per quā ipe deus venit ad intel lectum nostrū per cognitionē:⁊ perficitur per donū intellectus ad q̄ sequitur sexta beatitudo.s.beati mū do corde:⁊ huic additur premium.s.quoniam ipsi deum videbunt:cui correspondet tertia beatitudo. idest beati qui lugent qm̄ ipi cōsolabūtur:⁊ ad ista sequitur fructus qui est fides.i.certitudo inuisibilis.

Tert a petitio: fiat voluntas tua sicut in celo et in terra: in q petimus p bnm Aug. obedientia ad deum: vt sic fiat i nobis i terra. sicut in celis ab angelis: bm q orabat ille: gressus meos dirige bm eloquiu tuu vt non dominet mihi ois iniustitia. ad hoc dispon̄ per virtute q est prudentia: et pficit p donu scie: et psalm. cui addit quinta beatitudo. s. bti misericordes: eqz pmiu: qm ipi misericordiam psequentur. ad q sequtur fructus. s. bonitas: et da credo. Quarta petitio e panē nostru quotidianu da nobis hodie i qua bm Aug. petit: sufficientia quotidiana: sicut petebat ille diuitias et paupertates ne dederis mihi sz tm victui meo pbe necessaria huic petitioi dat virtus fortitudinis: et pficit p donu fortitudinis. cui respondet. q. beatitudo. s. bti q esuriut et sitiut iustitia. cui anectit fructus. s. patientia: et loganimitas. Quinta petitio est: et dimitte nobis debita nra. sic ille orabat: si reddidi retribuentib mihi mala: et huic dat virtus q e scia: q ad cognitiones nale: et fides q ad supnalia: et pficit p donu scie. ad qua seqtur. 3. beatitudo. s. bti q lugēt qm ipi psolabutur: et seqtur fructus q e: ptinetia. Sexta petio e: et ne nos inducas i temptatione: in qua petit ne peccemus in futuro bm q orabat ille: aufer a me pcupiscetia: et e. ista pficit p virtute iustitie: et donu pietatis. ad qua sequit. 2. beatitudo. s. bti mites: et pmiu: qm ipi possidebut fructus eius e mansuetudo. Septima petitio est: sed libera nos a malo: et bz Aug. ois christian i qlz tribulatioe pstitutus gemitus debit. bz q orabat ille: erue me ab inimicis meis ad te cofugi. huic dat virtus temperantie: et pficit p donu timoris. cui corespodet p beatitudo q dicit: beati pauperes spu: qm ipi deu videbut: et et. 8. beatitudo. i. beati q psecutione patiutur. cui dat ide pmiu cum p: et no sibi respodet donu: fructus eius e: modestia. Charitati et et spei no respodet donu. qz no but ipse ratione ex mo suo opandi: qlibet. n. imediate amat deu et sperat i eu. Cuilz dono respodet aliqua beatitudo et cōmon tn oz vt vni tm respondeat vna. Et beatitudines no sunt habitus distincti a donis vel virtutibus: sz sunt opationes pfecte p virtutes et dona vel sunt opationes donoz: et q opatio pfecta bz delectatione. 2. ethi. ideo ipe delectatioes sunt fruct. Et no q fruct q sunt. delecta. gaudiu. q ad viuone opationu: et pax q ad remotione ipedimentoz pturbatiu pcecut ad oes virtutes: et ad oia dona: et sic no sibi attribuut speciales virtutes: vel dona. sed correspodet oib: o petioib et donis. ℣. oro. §. 2.

Fugere vt possit q qrit vt capiat. R. q siue sententia p cu data sit. vel no: pot fugere. non tn cu violetia officialiu. q velet eu capere. qz ipi hnt iustu bellu p cu. 3. q. 5. no putes. 11. q. 3. q resistit: et sic eos ipugnado mortalr peccaret. sitr an tilitteris: vtz icarceratus possit fugere vide. ℣. accusatus. §. 2. et ℣. carcer. §. 1. vtru liceat epo vel platis fugere. vide. ℣. epo. §. 4. et 5.

Funus debet fieri i sumptibus bm dignitate: vel facultate defuncti. l. si qs sepulcru. §. sumptus. ff. de reli. sum. fu. et funeris ipēsa semper ex hereditate deducit. q et oe creditu solet pcedere. cu bona soluedo no sunt. l. funeris: cu duab. ll. se. ff. de reli. et sum. fu. hoc itellige d necessarijs. secus si ad popa: vel statu. qz no liceret ex alijs debito in pscia. Et de suo expedit mortuu funerari. io mulier de dote qsi de ppo matrimonio funeret. l. cu. ff. de reli. et fu3. fu. Et expesa funeris vxoris no tm astringit heredes p hereditarijs portioibus. sed et vir p portione q puenit ad eu de dote vxoris. ff. e. l. quotiens: et l. vidu. De his q molestant sepultura. vide. ℣. sepultura. §. 19. De funeralib. vide. ℣. excoicatio. 5. casu. 20. §. 4. et sequentibus.

Furiosus profitedo no obligat nisi factus sane metis rata habuerit. e. sicut tenor de regula: vbi Pa. in. 2. no. att. furiosus no pot aliquo casu se obligare. et deo cu nihil sentiat: et sic no q etia benefaciedo non psumit q furiosus sane sit metis. ex quo isero q lz furiosus faciat testametum ta qz qlz metis copos. no p hoc valebit testametuz. ide videt si daret oia bona sua pro aia sua. facit. e. si. de succ. ab itest. vbi tex. ereqtur q professio facta tepore alienatiois metis pot rata haberi sana mete redeute: nec veniete sana mente sufficit ratihabitio. nisi pfiteat. lz Host. p: hec Pa. nec iputat sibi id qd facit ad pena. vel ad culpa. ar. in de. viuca. d homi. Ni i satis furore suo punit. ff. ad. l. pom. de pa rri. l. pen. i fi. Pati et pot iniuria. sed no facere. ff. de iniur. l. illud relatu q. l. ponit i. e. il ed. 15. q. 1. vn qd facit p ide est ac si sine facto persone accidisset. ff. de admi. tu. l. si. i fi. Vtr possit donare. ℣. donatio. §. p. Vtr debeat baptizari. ℣. baptis. 7. §. 2. Vtr debeat coicare. ℣. e. §. 55. Vtr debeat ordinari. ℣. cor vitiat.

Furtu bm. s. Tho. 22. q. 66. ar. 3. e occulta acceptio rei aliene. vbi no bz Isido. i lib. ethimo. q fur a furuo dictus e. i. a fuscoram noctis vtit tepore. l. p. co. ti. ff. Et bm. e. d. s. vbi. s. tria sut de roe furti. quoz p puenit sibi. bm q pueat iustitie q vnicuiqz tribuit qd suu est: et ex hoc competit ei q vsurpat alienu. Secudu puenit ei p vt distinguit a petis q sunt p persona. sicut ab homicidio: et adulterio: et bm hoc pcepit furto q sit circa re possessaz: si quis. n. accipiat id qd est alteri no quasi possessio: sz quasi ps sicut aputet mebru: vel sic psona pucta vt auferat filia: vel vxore no bz ppie roez furti. Tertia dfa q pplet roez furti e: vt. s. occulte vsurpet alienu: et bz hec ro furti est: occulta acceptio rei aliene. Et occultatio q e simplex circustatia peti. diminuat et non pstituat petm. secus tn de occultatione q est ca peccati. puta cu qs vtit occultatioe ad peccadu. sicut accidit in fraude: et dolo. hec. s. Tho. Pa. tn in Rca de fur. ponit diffinitione bm leges. q qmuis sit magis loga tn tota ptinet i pdicta. Ait. n.

fic.furtū est cōtrectatio rei aliene fraudulosa.īuito
dño.aio lucrādi.siue ip̄ius rei.siue vsus rei.siue pos/
sessiōis:vt dicit tex.i.l.p^a.ff.eo.Et vide gl.i.c.dudū:
d.:°.de dec.Et dr̄ fraudulosa q: si qs cōtrectaret rē
alienā putās eē suā:vel dñm rei permissuꝝ.non co/
mittit furtū:vt l.iter oēs.§.recte.ff.e.Non tñ credit
sibi asserenti simplr̄ ꝙ credebat suā :vel ꝙ dñs esset
pmissurus:q: sic glꝫ de facili vitaret penā furti.sꝫ ex
cōiecturis iudex habebit hoc iudicare vt nō in iuri
bus palr̄.Itē dr̄ in diffinitiōe siue vsu:⁊c̄.q: semper
comittit furtū siue qs furet vt habeat ipaꝫ rē. siue
vsum rei.siue vt habeat soluꝫ possessionē.vt q: pro/
prietarius subtraxit rē vsurarij.hec Pa.Et fuit dif/
finitio Ray.Dr̄ ꝯtrectatio q: sine ea non ē furtū.et
si iteruenīat volūtas:siue verbū vel dispositio.d.l.i.
.§.p̄. dr̄ aliene rei q: in re ꝓpria nō cōmittit furtū:
⁊ intellige nisi in ea aliqs habeat aliqd̄ ius. puta si
erat pignorata vel aliqd̄ hmōi .ff. si res.§.p̄.eo.dr̄
mobilis q: circa imobilia nō comittit furtū:vel spi/
ritualia sicut est possessio vel actiōes q: talia non pñt
ꝯtrectari.ff.e.l.veꝝ.Dr̄ inuito dño:q: si ꝯsētiret ñ eēt
furtū.Si tñ putauit facere inuito dño:⁊ tñ dñs vole
bat.facit qdē furtū q^m ad itentionē.non tñ tenet ad
restitutionē.Dr̄ lucri faciēdi grā : q: si qs alienam
ancillā rapuerit.nō cā lucri.sed libidinis.nō comit/
tit furtū.ff.eo.l.veꝝ.Sed qd si dñs videt ⁊ nō ꝯdi/
cit.R̄.ꝙ si nō ꝯdicat ex timore:vel verecūdia.pinde
est ac si ꝯdiceret.l.pe.ff.e.Alias videt ꝯsentire.83.
di.error.fallit hoc i isto casu.qa hic expssus ꝯsensus
exigit :vt.ff.eo.l.q vas.§.vacare:⁊ in casu.l.si quis
seruo.C.eo.vbi suadēs seruo vt tollat rē a dño sciē
te.tñ talis tenet furti:⁊ serui corrupti.

1 ¶ Querit quot sunt spēs furti .R̄.ſm.s.T.2^a.q.66.
ar.4.ꝙ ſm phm.5°.ethi.furtū: ⁊ rapina sunt vitia
opposita iustitie.inquātū aliqs alteri facit iniustuꝫ.
nullus aūt patit iniustū volens : vt pbat .5.ethi.⁊
ideo furtū:⁊ rapina:ex hoc hñt rōeꝫ peccati. ꝙ ac/
ceptio ē inuolūtaria:ex pte ei^s cui aliqd subtrahit.
Inuolūtariū duplr̄ dr̄.s.p ignorātiā:⁊ violentiā:vt
habet in .3°.ethi. ⁊ iō aliā rōeꝫ peccati hꝫ rapina:
⁊ aliā furtū:⁊ pp hoc differūt spē. Raptor.n.vult p
propriā ptātē obtinere.fur vero per astutiā: ⁊ iō est
alia rō inuolūtarij. a qua sumūt speꝫ peccata iniu/
stitie.Ista aūt spēs furti diuidit q: aliqñ ē simplex
furtū.qd̄ infert reparabile dānum:⁊ hoc retinet cōe
nomen.s.furtū.Aliqñ addit aliquā graue circūstā/
tiā.sic pꝫ de sacrilegio qd̄ est furtū rei sacre:⁊ de pe
culato qd̄ est furtū rei cōis:vt pꝫ per Aug. sup.Jo.
vel religiosa:vel publica.ff.ad.l.iul.pecu.l.i.23.q.4.
qd̄ ergo. Et de plagio qd̄ est furtū hois pro quo qs
morte punitur:vt pꝫ.exo.21.Et dr̄ plagiarius.s.furtū
hois liberi vēditi:vel empti.sciēter.ff.de plagia.l.i.
⁊.4.q.i.c.furādo.Distinguit etiā Pa.i.c.2.e.tit.di/
cēs ꝙ fures ⁊ latrones puniūt ibi vt diuersi : ⁊ ſm
hoc.dicuntur fures de nocte.latrones vero de die:⁊
ſm Bar. in aut sꝫ nouo iure.C.e. furē dici q furat
dā sine aggressura siue cū armis siue sine:⁊ etiā sa/
tis videt velle.tex.in.d.aut.sed nouo.tñ in diuersis
locis equoce accipiūtur.p eodē in.c.tua : de homi.
Nō etiā ꝙ furtū aliqñ dr̄ manifestū .s. cū fur dep̄re
hendit priusq̄ꝫ veniat ad locū destinatū.siue dep̄hē
dat ab eo cuius est res.siue ab alio.ff.eo.l.3.Aliqñ
dr̄ nō manifestū.s.cū nō dep̄rehendit cū re furtiua:
vel si dep̄rehēdit cū re furtiua iaꝫ delata ad locum
destinatum:vide.s.rapina.

¶ De pena furis.R̄.ſm Pa.i.c.vltimo.e.in fi.ꝙ d̄ 2
furto pōt agi duplr̄.s.ciuiliter:⁊ criminalr̄. ciuiliter
pōt agi ꝯdictiōe furtiua.ad ipam rē dūtaxat. recu
perādā:⁊ de hac ꝯdictiōe habet .ff.de ꝯdi.fur.p to/
tū.Item pōt agi ad penā furti ad comodū eius cui
res sublata fuit:⁊ si furtū est manifestuꝫ tenet pena
quadrupli.si vero nō est manifestū tenet pena du/
pli:⁊ pōt hec pena peti etiā post annū : ⁊ imperpe/
tuū.Insti.de perpe.⁊ tempora.ac.§.furti.Et licet p̄
egerit criminalr̄.poterit ueꝝ agere ciuiliter:⁊ econ/
tra.C.qñ ciui.ac.piu.cri.l.vnica.An aūt i ꝯscia hec
pena sit soluēda.dic ꝙ nō.Et qñ sit manifestū dic.
vt i pcedēti.§.Pōt agi ⁊ criminalr̄ ad vindictā:⁊
tūc vario mō pōt agi vt nō in .A. aut sꝫ nouo iure.
C.eo.⁊ in.c.2.de homi.Nā si eēt fur sine aggressu/
ra tūc de iure autēticoꝝ nō debet iponi pena mortꝫ:
vel abscisit.seu debilitatio mēbra alicuius. sꝫ fustib^s
pōt castigare.secus si est latro cum aggressura. de
quo ibi:⁊ in.l.capitaliū.§.famosos.ff.de penis.Alij
etiā dicūt ꝙ hodie rapiēs rē vltra.5.solidos valen/
tē.debet puniri pena mortis. sꝫ mihi placet illa opi
nio ꝙ illa iura intelligantur qñ ex tā modico furto
sequit pacis fractio. sꝫ hodie cōiter statuta ꝓuidēt
de pena.in quolꝫ loco : ⁊ hoc de iure ciuili. Et dicit
Ray.ꝙ ꝯsuetudo q̄ hꝫ ꝙ suspendūtur oēs latrones
q̄ꝫrūcūq̄ꝫ simplices si vltra certā summā furati fue/
rint est rōnabilis.pp necessitatē pacis :⁊ frequētem
incorrigibilitatē huius malitie hoiuꝫ. Sed de iure
canonico clericus comittēs furtum debet deponi:⁊
detrudi in carcerē.ad agendū penitētiā:vt i.c.cum
nō ab hoie.de iud.⁊ in.c.tue.d̄ penis.In foro vero
ꝯscie sufficit restituere simplex. cum dāno. nisi forte
fuisset sentētialr̄ dānatus ⁊ illud duplū vel quadru
plum intelligūtur vltra furatū.Utrū liceat occidere
furem.s.homicidium.§.8.

¶ Utrū in re parua comitat furtū vt sit reus furti: 3
vel peccet mortalr̄ .R̄. ſm.s.T.vbi.s̄.ar^o.6.ad.3^m.
ꝙ illud qd̄ modicū est.rō apprehendit quasi nihil:⁊
iō in his q̄ minima sunt.hō non reputat sibi nocu/
mentū iferri:⁊ ille q accipit pōt p̄sumere hoc nō esse
ꝯ volūtatē eius cuius ē res:⁊ pro tāto si qs furtiue
hmōi res minimas accipiat. pōt excusari a pecca/
to mortali.si tñ hꝫ aīuꝫ furādi:⁊ inferendi nocumē
tū ꝓximo.etiā in talibus minimis pōt eē pctm̄ mor
tale.sicut ⁊ in solo cogitatu per ꝯsensuꝫ. hec ille. sicut

si crederet vel sciret q dño rei habeat multu graue. mar ex aliq cã rónabili: tunc valet qd dr.14.q.4. Nó qd furatu é sz més furádi attédit. v. circústã. §.9. Et. v. auari. §.3. v. restitu. §.31. v. iniustitia.

4 ¶ Quid si mulier fecit furtuz. siue ante matri. siue post: vir participauit. vel cõ. nũqd licebit vxori de rebus cóibus satisfacere. R. bm Guil. q vbi de ãsue tudine regiõis vir vxor cõicant sibi credita: debita ex ãctu. vel maleficio si res furtiua ad huc exstit. i cõ ptãte. vxor pót illã restituere etiã ãdicente marito. Idé etiá eét si nó foret iter eos talis comunio. Nã qcũqz hz ré furtiuã debet illã restituere. C. eo. inciuilé. Si aút ãsũpta est. pót vxor si expsse vir nó ãdicat. negotia mariti gerédo: se liberádo. extimationé restituere de cóibus bonis. phibéte auté marito nó credo q debeat facere hmói restitutioné cú nó habeat rez administrationé. sz maritus. Si tñ restitueret de bonis cóibus. bona fide. nó credo q eét ei iniũgéda penitétia. de mortali. si fiat sine periculo: sine scádalo.

5 ¶ Ut deé actio furti. ã quécũqz furé. R. q sic: facit l. ipuberé. ff. eo. itellige si é doli capax Jté nó solum ã furé sz etiá ã eú q dedit opé. vel ãsiliũ. l. is qui rez pignori. §. si tu. ff. eo. fallit in patre ã filiũ: e cõ: in vxore ã maritũ: e cõ. ãstáte matri. sz daé eis actio rez ámotaz. l. is q vxori. ff. eo. Si tñ filius haberet peculiũ castrése. secus eét qr pater ageret ã filium: ecótra. ff. eo. l. ne cum filio.

6 ¶ Ut furás pter necessitaté peccet mortalr. R. bz. s. Tho. vbi. s. ar. 7. q si sit extrema necessitas non peccat. si aút sit magna: nó extrema peccat. sz nó mñ: sic intelligit. s. Tho. deé. si qs: eo. ti. vñ. s. T. sic ait Ea q sunt iuris humani nó possunt derogare iuri nãli. vel iuri diuino. bm aút nãlé ordiné ex diui na puidétia istitutũ é res iferiores sũt ordinate ad hoc. q ex his subueniaé hoiuz necessitati: ió p rez diuisioné: appropriationé ex iure húano pcedétem. nó ipediè qn hois necessitati sit subueniendũ. ex hmói rebus: res quas aliqui superhabúd. iter hũt ex nãli iure debenè pauper sustétatiói. vñ Ambro. dicit habenè: di. 47. Esuriétiũ panis est qué detines nudor idumétũ est qd tu recludis: miseror redéptio: absolutio est pecunia quá tu i terra fodis: sz qr sunt multi necessitaté pacíétes: nó pót ex eadé re oibus subuenire. comittiè arbitrio vniuscũqz dispésatio propriaz rez: vt ex eis subueniaè necessitaté paciétibus: si tñ sit adeo euidens vrgens necessitas vt manifestũ sit istãti necessitati de rebus occurétibus eé subueniédũ. puta cũ iminet persone piculũ: aliter subuenire nó pót. tũc licite pót quis ex rebus alienis sibi necessitati subuenire. siue manifeste siue occulte sublatis. nec hoc pprie habet rõez furti: vel rapine. Uñ deé alr in pñ loquiè in casu vbi nó est vrgés necessitas: p talé necessitaté extremã efficiè suũ: i casu filiis necessitatũ. etiá pót aliqs occulte ré alienã accipe. vt subueniat pximo sic idigéti. hec s. Tho. Pa. i. c. qm de symo. idé ãfirmat. Ex q/ bus p habes q furás ré alienã i necessitate extrema nó comittit furtũ neqz peccat. Secúdo q i necessitate nó extrema accipiés peccat sz nó mñ. Tertio dicit Pa. vbi. s. q pter nullã necessitaté posset qs adulterare: vel deierare. vel facere aliqd qd de se sit malum. Uide. v. restitutio. §. 4.

7 ¶ Quid si qs furaé christianos detétos a paganis vt eos liber. R. d. ar. s. z. ti. p. c. 15. §. p. in fi. Pis. v. furtũ. §. 8. post Ray. Hosti. distingũt q si est tpe guerre i nullo teneé hoc est daz. Si vo é tpe treuge teneé ipi pagano restituere nó hoiez pter periculũ aie. sz extimationé sitr ét teneé de aliis male ablatis. ar. 23. q. 1. noli. Si tñ pagani cópulerát ad aliqd petñ mortale. tũc penitus ille liber factus é: sic furás eũ nó peccat sz mereé. ar. 54. di. nulla: sz si qs vtereé violenter ancilla sua. nec vellet desistere. si alr nó posset euadere tale malũ: licite fugere posset. Et bz Hosti. Si xpianus dũ eét treuga frágeret eá: sic erat i culpa: fuit captus. nec iminet piculũ necessitaũ. nó lz furari. sz teneé ad restitutioné. nã talis iuste detinebaé vt qr tpe belli captus est. hec. d. ar. s. Si aút hñt bellũ pñt res cor accipere sine dubio. c. dñs. 23. q. 2. Si vero nó sit bellũ non videé q possint res cor accipe nisi forte pp itercé suũ. Angelica vo v. furtuz. §. 38. dicit simplicé q nullo mó peccat qr nullo mó poterãt eos habere captiuos: vt. C. ne. xpi má. h. z. vel pa. i rubro. i nigro ró qr iniuriose eos tenét. ió nó peccat q eos liberat. sitr dd de eo q liberat iniuste detétũ a quocũqz: facit. c. dñs. 23. q. 2. Rosella i. v. furtũ. §. 24. videé inuere q semp iniuste detineé: ex ãsequéti semp pñt liberari. Et qõuis hoc videaé ver q semp habeãt iniustũ bellũ: semp iniuste detineãt: tñ p opinio fundat se sup treuga i q dãt sibi inicé inimici fidé: q: fides seruáda é etiaz hosti. vt i. d. c. noli. tã in tex. qz in glo. ió talis videé fractor fidei: sic peccare nó tñ videé teneri ad restitutioné. vt ró alterius opiniõis pbat: nisi forte in quãtũ eét ãuentũ i data fide: vt nó violeé fides etiá hosti. Uide. v. infidelitas. §. 8. e. xi. Quó hó possit védi. v. éptio. §. 6. v. cõstitutio. §. 5. post me.

8 ¶ Quid si quis ré auaro: vel vsurario furaé: vt faciat elemosinã. R. bm Ray. talis furtuz comittit qr nó sunt faciéda mala vt veniãt bona: si qs tñ fureé vt restituat dño. bm Hosti. videé ar. q possit. ff. de po. bo. s. nã etiá vtilr gerit negotiũ furis. potest etiá qs ré suã accipere ab iniuste detinétibus: breuiter quicũqz est cã q aliqs habeat suũ. nó videé iniuste facere. cũ mó tñ. De quo. v. restitutio. §. 30. Quádo aliquis habet aliquid qd nó é illius a quo accepit. cui debeat restituere. v. restitutio. §. 13.

9 ¶ Qui rem alienã inuenit nisi publice denũtiet rem inuentã: vt ille cuius est ĩueniat eã. furtũ comittit. ff. de nego. ge. Pa. in. c. ex. litis: de fur. dicit q nisi hoc

agat.incidit i suspicionē:⁊ iō dic vt.℣.restitutio.§.26.27.⁊.28. Rosella addit de thesauro in vento.℣.furtū.§.11.ꝙ qn̄ inuenit in sacro loco :vel religioso casu fortuito.totū erit iuentoris. Insti.de re.diui.§.thesauros. In.§.vero.12.dicit:ꝙ vagabūda aialia.vel pisces.sunt occupātiū:⁊ sunt capiētiū siue vulnerātiū quousqȝ sua custodia cohercent̄.sȝ in libertate redditur qn̄ oculos effugiūt capiētiū.d.isti.§.fere. Apū vero ⁊ Pauonū : ⁊ Colūbaꝝ nā fera est.lȝ ex ꝯsuetudine aduolare ⁊ reuolare soleant:⁊ iō tn̄ reputātur sub dominio alicui⁹.qȝ diu sunt i loco eius.vnꝫ si qs aucupet examē apū i arborib⁹ cuiuscūqȝ: ⁊ etiā fauū:furtuȝ nō ꝯmittit.lȝ dn̄o arboris potuit īgredientē ꝓhibere nisi examē fuerit i suo alueo recollectū p ipȝ ꝓsequat̄.sic ꝺ pauonib⁹: ⁊ colūbis.d. Insti.§.apū ꝺ ceruis ⁊ cuniculis:⁊ alijs feris.q̄ habent de ꝯsuetudine ire ⁊ redire ad certū locum:illoꝝ sunt quousqȝ hn̄t aiuȝ reuertēdi:⁊ nō vltra:⁊ aiuȝ reuertēdi videt̄ desinere cū reuertēdi ꝯsuetudinē deseruerint.d.Insti.§.ceruos. Si aūt sunt iclusa i plagis vel i alijs locis.furtū committeret̄ :⁊ idem de piscibus ar.d.§.apū. Uide.℣.restitutio.§.26.27.⁊.28.

10 ❡ Utꝫ iueniēs aial dās sibi danū i sua possessiōe q ipm accipit:⁊ ducit ad domū suā comittat furtuȝ. R̄.videt̄ ꝙ sic.vt i.l.3.ff.co.sȝ videt̄ ꝺꝺ ꝙ si aio celādi eū dn̄o.furtū comittit.si vero nō aio celādi.sed q: ignorat cui⁹ sit.includit donec sciat lȝ: vt nō in.l.quitus:alias icipit ꝯ̄ūis.ff.ad.l. acql.nā nō lȝ in eo agere aliqd mali.sȝ dn̄m admonere vt suū recipiat ⁊ de dāno satisfaciat.vt ibidē:si tn̄ eēt statutū municipale de hoc.vel ꝯsuetudo : vt i aliqbus locis fit.illa excusant:⁊ possunt seruari.si sunt rōnabilia.

11 ❡ Utrū qs possit vsucape i re furtiua.vel vi ablata.ꝯ dn̄m rei.R̄.ꝙ nō.tā q̊ad furē.qȝ q̊ad ei⁹ heredes: ⁊ etiā q̊ad eū q eā emit.seu q̊ad quēcūqȝ quocūqȝ titulo habuerit. Insti.de vsuca.§.qꝺ aūt dictū est. De ementibus rē furatā .℣.restitutio.§.24.

12 ❡ Utrū mulier q̄ hȝ viꝝ ꝓdigū:⁊ celat de bonis ꝯ ei⁹ ꝓhibitionē:vt sibi ⁊ viro ꝓuideat īpꝛe nec°.comittat furtū.R̄.ꝙ nō. nec tenet̄ obedire viro ꝑcipienti.vt det sibi oia bona sua.q: eēt dare gladiū furioso.

13 ❡ Utrū fili⁹familias.religiosus.vxor:⁊ hmōi.possint ꝯ volūtatē pr̄isfamilias. vel mariti ⁊ hmōi restituere rē furatā ab eis:R̄.ꝙ si res est apud eos.tenet̄.l.inuilē rē.C.de fur.intellige nisi sequat̄ aliqꝺ maius malū. Si ꝟo nō extat sȝ est ꝯsumpta.vel alienata: tūc si ꝑcū.vel res ē versa i vtilitatē supioꝝ. pōt bono mō de bonis illius restituere. etiā ipo ꝯdicēte:⁊ itellige hic vtilitatē dn̄i. ēt si se vestiuit fm̄ decentiā sui status:⁊ hmōi. ad q̄ tenebat̄ ipe dn̄s.vel vr̄. Si vero expēdit i vtilr̄ vt puta i vanitatibus: ⁊ hmōi. nō pōt ꝯ volūtatē dn̄i restituere. Nisi habeat aliqd ꝓpriū.puta peculiū castrēse:⁊ hmōi. Quō isti possint accipe de bonis supioꝝ .℣.elemosina.§.8.⁊ se.

14 ❡ Utrū furtū sit pctm̄ mortale.R̄.ꝭ.s.T.vbi.s.ꝙ sic:vbi dic̄. Siqs ꝯsideret furti rōeȝ duas rōes pcti i eo īueniet. Pᵒ qdē pp̄ ꝯrietatē ad iustitiā.q̄ reddit vnicuiqȝ qꝺ suū ē:⁊ sic furtū iustie opponit̄ iqꝫ furtū est acceptio rei aliene. Scꝺo rōe doli seu fraudis quaȝ fur comittit occulte:⁊ q̄si ex isidijs rē alienā vsurpādo:⁊ sic pȝ ꝙ sit mortale. Itē q: ꝯriat̄ charitati.fȝ quā ē spūalis aie vita.ifert.n.nocumētū ꝓximo. in suis reb⁹: ⁊ si passiȝ hoies sibi iuicē furēt̄. periret humana societas. Uñ furtū tāqȝ ꝯriū charitati ē mortale vn̄ zacha.5.ois fur iudicabit̄ :qꝺ nō fit nisi rōe pcti mortalis. Est ēt ꝯ pceptū dei Exo.20.nō furtū facies.i q̊ pcepto ꝓhibet̄ ois illicita vsurpa°.14.q.5.penale.32.q.4.meretrices.qꝺ aliqn̄ itelligit̄ etiā i re parua vt.ē.§.3.⁊.℣.restitu°.§.31.

❡ Utrū fur possit repetere seu retinet̄ expēsas factas i re furata.R̄.ꝙ nō.cū sit malefidei:⁊ sēp i mora.nisi fȝ ꝙ dictū ē.℣.expēsa.§.3.Quō ⁊ qn̄ furātes res sacras i eccl̄ia sint excōicati.℣.excoi°.5.casu.6.vtrū debeāt sepeliri i eccl̄ia.℣.duellū.§.fi.vtꝫ fur possit occidi a ꝑuato.℣.homicidiū.§.8.Quid agēdū qn̄ eps facit excōicationē de furto reuelādo.℣.iq̄sitio.§.fi. 15

❡ Utrū ꝯsentiēs furto teneat̄.R̄.fȝ Ricar.4.di.15.si ꝯsensit expsse.sine q̊ furtū nō fuisset factū.tūc peccauit mortalr̄:⁊ tenet̄ :si ꝟo fuisset factū sine eo.peccauit mortalr̄:sȝ nō tenet̄ :⁊ sic limita.c.notū.2.q.1.cū ibi nō i gl.q̄ volūt ꝙ ꝯsentiēs liget̄ eadē pena.codē mō dr̄ de habēte ratū:max̄ qn̄ ex tali nō pōt rehre: vel nō fuisset furata si nō ꝓsūpsisset talē hre ratū. 16

f Futura cognoscūt̄ dupl̄r.s.i se ⁊ i suis cāis.pᵐ ꝯtigit tm̄ deo:2ᵐ nob̄ sȝ magis demonibus ⁊ iteꝝ magis bonis āgelis. sȝ i cāis necessarijs certitudinalr̄.i ꝯtigētib⁹ ꝟo vt i plurimū opinatiue tm̄.q̄ aūt raro nullo mō.hec.s.T.pᵃ.q.14.ar°.13.

i ❡ Declarat.s.T.ista pcedētia.2ᵉ.q.65.ar°.5.dicēs futura ꝑcognosci pn̄t:dupl̄r vno qdē mō i suis cāis Alio° i seipis.cāe āt futuroꝝ tripl̄r se hn̄t. qdā.n.ꝓducūt suos effectus ex necessitate ⁊ hmōi effectus futuri p certitudinem pꝛecognosci possunt:⁊ ꝑnūtiari ex cognitiōe suaꝝ causaꝝ. sic astrologi cognoscunt eclipses futuras: ⁊ istos tales effectus ꝑcognoscunt oēs angeli tā boni qȝ mali. qdā vero cāe ꝓducunt suos effectus nō ex necessitate:⁊ semper.sed vt i pluribus.raro tn̄ deficiunt:⁊ p hmōi cās. possunt ꝑcognosci effectus futuri nō quidē p certitudinē sed per quādā ꝯiecturā. sicut astrologi per ꝯsiderationem stellaꝝ quedā pꝛecognoscere:⁊ pꝛenūtiare possunt ꝺ pluuijs:⁊ siccitatibus:⁊ medici de sanitate: ⁊ morte:⁊ quidē āgeli tā boni qȝ mali magis cognoscūt istas causas q̄ȝ medici:vel astrologi:⁊ ideo magis pn̄t ꝑnūtiare nō tn̄ certitudinalr̄.eo ꝙ ex causis dependēt ꝯtingēter tm̄. Quedā cause sunt q̄ si i se ꝯsiderēt̄ sūt ad vtrūlibet.i.nō sunt magis determinate ad ꝓducēd̄ qȝ ad n̄ ꝓducēdū.qꝺ ꝑcipue videt̄ ē potētijs rōnabilib⁹.q̄ se hn̄t ad opposita fȝ phm̄:⁊ tales effect⁹ vel ēt si q effect⁹ vt i paucioꝛib⁹. casu accidūt.

ex nālibus cāis ꝑ cognitionē cāꝝ ꝑcognosci nō pos
sunt. q: eoꝝ cause nō hñt idinationē determinatam
ad hmōi effectus: ⁊ iō effectus hmōi ꝑcognosci nō
pñt nisi i seipis ꝯsiderent: hoīes aūt siue āgeli. nāli
cognitiōe: in seipis hmōi effectus ꝯsiderare possunt
solū dū sunt ꝑsentes. sic cū hō videt fortem currere ⁊
ābulare: sꝫ ꝯsiderare hmōi i seipis añq̄ fiant ē dei
ꝓpriū. q solus i sua eternitate videt ea q̄ futura sūt.
quasi ꝑsentia. vñ Jsa. 41. anūtiate q̄ vētura sunt: ⁊
sciemus q: dij estis vos. Si quis ergo hmōi futura
ꝓnūtiare quocūq; mō ꝑsumpserit nisi deo reuelāte.
manifeste vsurpat sibi qđ dei ē: ⁊ ex hoc aliq dicunt
diuini. vñ dicit Jsi. i lib. ethy. diuini sunt dicti quasi
deo pleni. diuinitate. n. se plenos simulant: ⁊ astutia
quadā fraudulētie. hoībus futura ꝯiectāt. hec. s. T.
faciūt ista ad ea q̄ dicta sūt. v. astrologia. §. 1. ⁊ 2.
⁊. v. augures.

2 ¶ Utrū aīalia bruta precognoscāt futura. R. q sic
aliquo mō: sic formice ꝑcognoscūt pluuias futuras
qđ pꝫ ꝑ hoc q añ pluuiā icipiūt grana in foramen
ponere: ⁊ siłr pisces ꝑcognoscūt tēpestates futuras.
vt perpēdit ex eoꝝ motu dū loca tēpestuosa decli/
nāt. vñ. s. T. 22e. q. 172. ar°. 1. ad. 3m. sic ait. Bruta ēt
aīalia nō hñt ꝑcognitionē futuroꝝ euētuū. nisi sm
q ex cāis ꝑcognoscūt. ex qbus eoꝝ fantasie mouent:
⁊ magis q̄ hoīuꝫ: q: fantasie hoīuꝫ maxime i vigi
lādo disponūtur magis sm rōeꝫ q̄ sm impssioneꝫ
nāliū cāꝝ: rō aūt facit i hoīe multo habūdātius id
qđ i brutis facit impssio causaꝝ nāliū: ⁊ adhuc ma
gis adiuuat hoīeꝫ diuina grā ꝓphetias ispirās.

3 ¶ Utꝝ aīa hūane siue hō ꝑcognoscat futura. R. q
aliq° mō sic. vñ btūs Greg. i. 4. dialo. ait: ipa aliqñ
aīaꝝ vis. sua subtilitate aliqd ꝑuidet: ⁊ Aug. 12. sup
Gen. ait aīe humane sm q sensib° corporis abstra
hit cōpetit futura ꝑuidere. vñ. s. T. 22e. q. 172. ar°. 1.
ad pm. ait declarādo istas auctoritates. aīa qñ ab/
strahit a corporalibus aptior reddit ad ꝑcipiendū
influxū substātiaꝝ spiritualiū: ⁊ etiā ad percipiēdū
subtiles motus q ex impssiōibus nāliū caꝝ i ymagi/
natiōe humana relinquūtur. a qbus ꝑcipiēdis aīa
ipedit cū fuerit circa sensibilia occupata: ⁊ iō Gre.
dicit q aīa qñ appropinquat ad mortē ꝑcognoscit
q̄dā futura. a subtilitate sue nature prout. s. percipit
etiā modicas impssiōes aut etiaꝫ cognoscat futura.
reuelatiōe āgelica. nō aūt ꝓpria virtute. q: vt Aug.
dicit si hoc eēt tūc haberet qñcūq; vellet i sua ptāte
futura ꝑcognoscere. qđ pꝫ eē falsuꝫ. Et melius fit in
dormiētibus q̄ i vigilātibus q: aīa vigilātis ē oc/
cupata circa exteriora sensibilia. vñ minus pōt per
cipere subtiles ipressiōes spiritualiū substātiaꝝ: vel
etiā cāꝝ nāliū. q°m tñ ad perfectionē iudicij plus vi/
get ratio in vigilādo.

Abaōite quodā mō fuerūt occisi a Josue. s.
G morte seruitutis q̄ est mors iterꝑtatiue sm le
ges. vñ mulctauit eos mediori mōte. s. obseqo

ministerij diuini vt eēt demētior sentētia vñ iuramē
tū q° iurauit Josue ipis Gabaonitis nō fuit ꝯ pce/
ptū dei quo sibi pceperat ne cū gētibus fedus iniret
sꝫ iterficerēt eos: credidit. n. ipe Josue q nō eēnt de
illis gētibus de qbus pceperat dñs. sꝫ eēnt de remo/
tis. sic ipi Gabaonite finxerāt. vñ seruauit itētionē
dei ꝑcipiētis. nec fuit iuramētū icautū: q: nō erat ꝯ
eo qđ sm se eēt illicitū. sꝫ ꝯ eo qđ factū fuerat illitū:
q: ꝓhibitū. hec. s. T. 3. d. 34. ar. 3. q. pª. ad pm.

G Abella vide gabella. pedagiū: ⁊ talia.

Alilea ē duplex. s. i tribu zabulō. Alia i tribu
G neptali q̄ dr gentiū: q: multe gētes ibi erāt:
vel q: Salomō ddit illa regi Tiri. hec. s. T.
super Jsa. 9. c. Galilea vt iterꝑtat trāsmigra° signi
ficat gētilitatē. sꝫ vt iterꝑtat reuelatio. significat pa
triā celestē: hec. s. T. super Jo. 4. c. Christus frequē/
tabat galileā vt doceret esse trāsmigrandū a vitijs
ad virtutes. Idem super Jo. c. 7.

Emitus ⁊ lacrime nālr mitigāt tristitiaꝫ: ⁊
G hoc duplici rōe ꝑ quidē q: oē nociuū iterius
clausuꝫ magis affligit q: magis multiplica/
tur intētio aīe. circa ipm. sꝫ qñ ad exteriora quodā
mō disgregat: ⁊ sic iterior dolor diminuit: ⁊ ꝓpter
hoc qñ hoīes q sunt i tristitijs exterius suā tristitiaꝫ
manifestāt: vel fletu aut gemitu: vel ēt verbo. miti/
gat tristitia. 2° q: semp operatio ꝯueniēs hoī sm di
spositionē in qua ē: sibi ē delectabilis: fletus autē ⁊
gemitus sunt q̄dā operationes ꝯueniētes tristato. vel
dolēti: ⁊ iō efficiūtur ei delectabiles. Cū igit oīs de/
lectatio aliqualr mitiget tristitiā. vel dolorē. sequitur
q per planctū ⁊ gemitū tristitia mitiget. Quō fit in
dānatis. vide. v. fletus: nō tñ mitigat in eis dolorē:
q: alr est in eis nec est illis delectabilis.

Enerale dr tripłr hꝫ. s. T. 12e. q. 46. ar°. 1. s. ꝑ
G ꝑdicationē vt animal qđ predicat de oībus
spēbus aīalis ⁊ hoc mō dr ꝓprie genus. sm
q accipiunt artiste: vt dicit Pa. in. c. pastoralis de
rescrip. legiste aūt sm. e. Pa. nō accipiūt cōiter sic:
⁊ hoc mō genus est qđ ꝑdicat de pluribus differen
tibus spē i eo qđ qd est. sm Porphi. ⁊ hoc ē etiam
duplex sm logicos nā quoddā est generalissimū. qđ
nō hꝫ aliud supra se: vt subā. Aliud ē subalternū. s.
qđ hꝫ aliud genus supra se: vt corpus qđ est genus
aīalis: ⁊ spēs substātie. Secūdo mō accipit genus i
genere cause sic dicimus celū eē cāꝫ generalē oīum
generabiliū: ⁊ corruptibiliū. nec ēt isto mō accipiūt
cōiter legiste. hꝫ Pa. vbi. s. In illa aūt regula gene/
ri derrogat ꝑ speꝫ accipit genus qñ multa ꝯphen/
dūtur sub vno signo vł: spēs vero cum res specialr
exprimūtur: ⁊ nihilominus video q vēdicat sibi lo
cū illa regula. generi ꝑ speꝫ: ⁊c. de qua regula vide
in. d. c. pastoralis: ⁊ in. c. ꝑ. e. ti. ⁊ de his: ⁊ an: ⁊ qñ.
spēs derroget generi. vide per Bar. in. l. qsitū: in. §.
pen. ff. de fun. istru. vide etiā ꝑ eūdē in. l. si domus: ⁊
in. l. si heres. ff. de op. le. qđ nō: hec Pa.

i ¶ Generalis clausula continet oia. nisi contraria mens ap/ pareat testatoris.ff. de penu legata.l. qui penu legat. Nec videt generalis precedere qd specialis no e concessum. C. q res pig. obli.po.l.i.i glo. Nec etia maiora expssis nisi specialit committant.ff. de pcu.l.popom. i pa.e.l.mandato: e generali pcul dubio p speciale derogat.d.c.p.e pastoralis. Et i generali manda/ to multa sunt q no itelligunt nisi exprimant:ut offi. leg.c.p.i glo. Et i generali locutiõe psona loquens in telligit excepta.c.pettitio i glo. de iur.iur. vn si pmisi tibi dare aliqd contra oes hoies:no teneor dare co tra me. w. vicarius.§.6.

g Igantes h.s.T.p.q.51.ar.5.ad.6m.producti sunt semine humano opante demone sub cer/ ta costellatione. vn.i.q.6.de po dei ait. No est inconueniens ponere q ipa corpora nalia iqm sut mo ta a spirituali substatia sortiatur maiore effectum. qd videri pot ex h q Gen.6.dr. Gigates erat sup terra i dieb illis: postq.n.igressi sunt filij dei ad fi/ lias hoium illeq genuerut isti sunt potetes a seculo. viri famosi:e glo.qda ibide dicit:q no e icredibile a qbusda demonib qui mulierib sunt icubi. hmoi hoies gigates ee pcreatos: e sic pz q quosda mira biles effectus faciut i qb eoz opatio e p modu artis: e m cade.q.ar.8.ad.7m.ait. Possibile e q p talem modu hoies fortiores generentur:e maiores: q: de/ mones volentes in suis mirabiles videri. obseruando determinatu situ stellaz: e viri e mulieris disposi/ tione pnt ad hoc cooparari:e pcipue si semina hu/ mana qbus vtutur sine istrumetis.p tale visum: ad aliqd augumetu virtutis consequatur. hec ille. e p pte vbi.s.ait ide.d.s. Sicut Aug.dicit.15.de ciui. dei. Multi se expertos.vel ab expertis se audisse cofirmat. siluanos e faunos quos vulgo icubos vocat.ipro/ be sepe extitisse mulieribus:e eaz expetisse cocubitu. atq pegisse. vn hoc negare ipudetie videt.sz ageli dei sancti nullo mo sic labi an diluuiu potuerut.vn p filios dei itelligat filij Seth.q boni erat.filias aut hoiz noiat scriptura eas q nate erat de stirpe cayn. Neq mirandum est q de.eis gigates esse potuerut. neq.n.oes gigantes fuerut sz multo plures an dilu/ uiu q post.si cu ex coitu demonu aliq nascutur hoc no est per seme ab eis decisuz.aut a corporib assu/ ptis.sz p seme alicuius hois ad hoc acceptu vtpote q ide demo qui est succubus ad viz.fiat icubus ad muliere.sicut e aliaz semina assumut ad aliquaz rez generatione.vt Aug. dicit in.3.de tri.vt sic ille qui nascitur no sit fili demonis sed filius hominis. cuius est semen acceptum. hec ille.

g Ladius flameus:ponit in Genesi ad custo diendu paradisuz q: ille locus pcipue videt i accessibilis pter vehementia estus in locis intermedijs pter ppinquitate solis e hoc signifi/ catur per flameu gladiu qui versatilis dr pter p/ pinqtate motus circularis hmoi estu causantis: e q: motus corporalis creature disponit ministerio an/ gelorum vt pz p Aug.3.de tri. conuenienter etia simul co gladio versatili cherubi cojugit ad custodienda via ligni vite vn Aug. dicit.11.sup Gen.hoc per celestes ptates etia i paradiso visibili factu ee credendu e vt p agelicu ministeriu eet illic qda ignea custodia.

i ¶ Ecclesia hz tn gladiu spirituale qm ad executio/ ne sua manu exercenda sz hz etia tepozale qm ad a/ iussionem q: eius nuptu extrahendus vt dicit Ber. hec.s.Tho.q.di.37. in littera.

i ¶ Gladius no est redendus furioso effecto etia si iu/ rasset.22.q.2.ne qs arbitret:e facit ad pbandu q ex iuramto vel voto no tenet ho qn venit ad eu casus i q nullo mo iurasset vel iurare no debuisset.

g Loria vana.p.qd est qd sit gloria. Secudo qd vana gloria. Tertio quo appetit glorie no e pctm sz actus meritori. Quartus quo appetitus vane glorie semp e pctm. Quinto quo no est pctm mortale fm suu genus sz aliqb modis sic. Sexto quo est peccatu capitale. Septimo de suis fi liabus. Quo ad pm notandu fm.s.T.22.q.132.vbi p tota.q.declarat ista ma:e.q.9.de malo p totu.ide facit.q sic Aug.dicat sup Jo.gloria claritate qua/ da ipoztat.dr.n.quasi claria.vn glorificari:e clari/ ficari i euagelio.p eode sumit. claritas at ipoztat euidetia quada fm qua aliqd fit cospicuu:e mani/ festu i suo splendore:e io gloria ipoztat quada mani festatione alicui in bono. Si aut manifestat mala alicuius ia no dr gloria.sz magis ignominia:e pp hoc Ambro.sup epl'as ad ro.dicit: q gloria e cla/ ra cu laude notitia.i.noti causata ex laude.la.n. e honor sunt ca ipius glorie. Na laus e testimoniu vocale de bonitate alicuius ordinata ad aliud. fm phm.1.ethi.honor vero est testim siue vocale siue p aliud signu:e qm ad hoc laus cotinet sub honore. de dignitate q vt sic no ordinat ad aliud:e i h differt a laude. Ex his igit testimonijs.s.laude: e honore. manifestat pfectio:e ista manifestatio e gloria q e fm triplice statu. Na fm maximu sui statu. gloria cosistit i hoc q bonu alicuius manifestat.multitudi ni.hoc.n.claz esse dicimus. qd ab oibus vel a mul/ tis perspicue videri pot.vn Tulius dicit q gloria e freques fama cu laude.vnde Titus liuius itroducit Fabiu dicete.neq tps gloriadi mihi apud vnu est. sed tn 2 modo gloria dr hz aliquẽ sui status.p:out bonum vnius vel paucis.vel vni soli manifestat. 3 modo etia gloria dr fm q bonu alicuius cosistit in cosideratione suipius.fm.s.q aliquis cosiderat bonu suu.cuius roe cuiusda claritatis vt manifestandu:e admiradu multis:e fm hoc aliqs dr gloriari.cum aliquis appetit.vel etiam delectat circa manifesta/ tionem sui boni.vel ad multitudine.vel ad paucos siue ad vnum.vel ad seipm tm.

i ¶ Quatu ad.2m.qd e vanagloria. seu inaniter glo/ riosi.sz.fm.s.T.vbi.s.q cu vanu sit ide qd vehe/

mẽter anũ.i.falsum.vel vacuũ vel tritũ:qñqȝ acci/
pit vanũ pro eo qḋ nõ hȝ subsistẽtiã.ſm ꝙ res fal/
se dicunt vane.vñ in ps. vt qd diligetis vanitatẽ ⁊
q̃ritis mẽdatiũ.qñqȝ accipit vanũ ꝓ eo qḋ non hȝ
soliditatẽ.vel firmitatẽ.ſm ꝙ dr eccl.i.vanitas va
nitatũ:⁊ oĩa vanitas.q̃ dr ꝑter mutabilitatẽ rerũ:
qñqȝ dr vanũ qñ aliqd nõ ↄ̄sequtur finẽ debitũ.sicut
dr aliqs i vanũ medicinã sumpsisse. q nõ est ↄ̄secu/
tus sanitatẽ. vñ dr Jsa.99. Jn vanũ laboraui sine
cã:⁊ vane ↄ̄sumpsi fortitudinẽ meam.ſm hec ergo
põt tripliciter dici gloria vana.p̄. qdẽ qñ aliqs glo
riat falso.puta de bono qḋ nõ hȝ.vñ dr.i.cor.4.qd
habes qḋ nõ accepisti. si accepisti qd gloriaris q̃si
non acceperis.Secũdo dr glĩa vana qñ aliqs glo/
riat de aliquo bono.qḋ de facili trãsit.hȝ illud Jsa.
40.oĩs caro fenũ: ⁊ oĩs gloria eius sicut flos feni.
Tertio dr gloria hoĩs vana.qñ nõ ordinat ad de/
bitũ finẽ. Est.n.hoĩ nãle ꝙ appetat cognitionẽ ve/
ritatis:q: p hoc pficit intellectus. sȝ ꝙ aliqs appetat
bonũ suũ ab aliquo cognosci.nõ ẽ appetitus pfectio
nis:⁊ sic nõ est p se appetẽdũ.vñ hȝ vanitatẽ quã/
dã ꝑut hoc nõ est vtile ad aliquẽ finẽ. Gloria igit
põt dici vana tripl̄r p̄ mõ ex parte rei de qua quis
gloriã q̃rit.puta cũ qs q̃rit gloriã de eo qḋ non est.
vel de eo qḋ nõ ẽ gloria dignũ.sicẽ de aliqua re fra/
gili:⁊ caduca. Alio mõ ex parte eius a quo qs glo
riam querit. puta hominis cuius iudiciũ non ẽ cer/
tum.Tertio ex parte ipsius qui gloriaȝ appetit q vȝ
appetitũ glorie sue non refert i debitũ finẽ.puta ad
honorem dei vel proximi.

2 ¶Utr̃ appetitus glorie sit pctm̃.R̃.hȝ.o.T.vbi.ṡ.ꝙ
nõ:qḋ.n.aliqs bonũ suũ cognoscat ⁊ approbet vel
in eo delectet ordinate:nõ ẽ pctm̃ ſm illud p̊.cor.2.
nos aũt nõ spm̃ huius mũdi accepimus sȝ spm̃ qui
ex deo est vt sciamus que a deo donata sunt nobis.
Silr etiã nõ est pctm̃ ꝙ aliqs velit bona sua opera
ab alijs approbari.ſm illud Math.5.sic luceat lux
vr̃a corã hoĩb⁹ vt videant opera vestra bona:⁊ iõ
appetitus glorie de se nõ noiat aliqd vitiosuȝ. Põt
aũt laudabiliter iste appetitus ordinari ad tria.p̄.
quidẽ ad gloriã dei.per hoc.n.ꝙ bonũ alicuius ma
nifestat glorificat deus.cuius ẽ principalr illud bo
nũ sicẽ primi actoris.vñ dr Mat.6.sic luceat lux ve
stra corã hoĩb⁹ vt videãt opera vestra bona:⁊ glo
rificẽt prẽȝ vestrũ qui in celis est.Secũdo ẽ vtile ad
proximoꝝ salutẽ.qui bonũ alicui⁹ cognoscẽtes edi
ficatur ad imitandũ. ſm illud.i.cor.x.vnusqsqȝ pro
ximo suo placeat in bonũ ad edificationem.Tertio
põt ordinari ad vtilitatẽ ipius hoĩs. q dũ ↄ̄siderat
opera sua ab alijs laudari. de his gratias agit: ⁊
firmius i eis ꝑsistit:⁊ ad meliora proficit:⁊ studet i
eis perseuerare.prouocantur etiam aliqui ad virtu
tũ opera ex appetitu glorie humane.sicut ex appeti
tu alioꝝ bonoꝝ terrenoꝝ.vnde Tulius in lib.tuscu.
q.hoĩes ad studia impdũtur gloria.Nõ tñ est vere
virtuosus qui ꝑpter humanã gloriã opera virtutis
opat:vt Aug. ꝓbat.5.de ciui.dei:sȝ õberet hõ expe
ctat gloriã a deo q̃ nõ ẽ vana sȝ repromittit i pmiũ
virtutũ.iuxta illud.2.cor.x.q gliat i dño gliet:⁊c̃.

¶Utr̃ appetitus glorie vane sit semp pctm̃.R̃.ꝙ sic 3
q: quodlibet vanũ appetere:vitiosuȝ ẽ hȝ i illud ps.vt
qd diligitis vanitatẽ:⁊ q̃ritis mẽdatiũ. vñ si appe
tat gloriã de aliquo falso.vel fragili. vel ab eo a q̊
nõ debet appetere.vel q̃rat manifestationẽ suoꝝ bo
noꝝ.vel delectet in ipa manifestatiõe nõ ꝑpter ali/
quẽ finẽ illoꝝ triũ modoꝝ.q sunt positi i p̄cedẽti.§.
erit gloria vana: ⁊ manifestũ est ꝙ ſm quẽlȝ illoꝝ
modoꝝ vana gloria iportat quãdã inordinationẽ
appetitus.q̃ facit rõeȝ peccati. Ultimus tñ modus
est cõior.s.qñ non ordinat ad aliquẽ finẽ:sic.n.põt
aliquis ianiter gloriari. tã ḋ habitis q̃ȝ nõ habitis:
⁊ tã de spiritualibus q̃ȝ de tẽporalibus. Et q: ma/
gnanim⁹ est circa gloriã moderate:ianis gloria ãt
est imoderate iõ directe opponit magnanimitati.

¶Utr̃ ianis gloria sit pctm̃ mortale.R̃.ſm.o.T.2̊. 4
sniaꝝ.di.24.q.3.ar̊.5.ꝙ aliquẽ motũ esse pctm̃ ve/
niale põt eẽ ex duobus. aut ex ipo genere actus qḋ
est veniale.sicẽ verbũ occiosum.aut ex parte eius cu
ius est motus iquãtũ vȝ motus ille electionẽ p̄cedit:
⁊ isto mõ i oĩb⁹ peccatis cõtingit eẽ aliqḋ pctm̃ qḋ
nõ est mortale.tã i isto q̃ȝ i alijs.vide.R̃.pctm̃.3̊.in
prin.Si aũt accipiat.p̄.mõ tũc dicit.o.T.vbi.ṡ.2̊
ar̊.3.ꝙ ex hoc aliqḋ pctm̃ est mortale qḋ charitati
ↄ̄riat:pctm̃ aũt ianisglĩe ſm se ↄ̄sideratũ nõ videt
ↄ̄riari charitati q̃tũ ad dilectionẽ ꝓximi. Quãtũ
aũt ad dilectionem dei põt ↄ̄riari charitati dupl̄r
vno mõ rõe materie de qua qs gloriat.puta cũ qs
gloriat de aliquo falso qḋ ↄ̄riat diuine reuerentie.
ſm illud Eze.28.eleuatum est cor tuũ ⁊ dixisti deus
ego:Angelica i ista p⁹ spẽ addit qñ gloria ẽ de ali
quo pctõ mortali. secus si gloriet de aliquo pctõ ve
niali:⁊.d.ar.f.a q̊ vt credo accepit angelica postq̃ȝ
dixit istũ modũ.o.T.subiungit:idẽ est cũ gloriat de
aliquo pctõ mortali cũ deliberatiõe:⁊c̃.Sed meli⁹
est dicere ꝙ istud.s.gloriari de aliquo pctõ morta/
li:icludit istas tres spẽs quas ponit.o.T.s.p̄cedentẽ
cũ duabus seq̄ntibus.vñ in.q.ḋ malo vbi.ṡ.ar̊.R̃.
ponit oẽs istas tres sub vno genere dicẽs qñ ẽ ↄ̄tra
legẽ dei.s.ianisglĩa.ita ꝙ idẽ ẽ dicere:qñ gloriat in
eo qḋ ẽ pctm̃ mortale:⁊ dicere qñ ẽ ↄ̄ legẽ dei.Se/
quit in.o.T.2̊.vel etiã cũ quis bonũ tẽporale de q̊
gloriat p̄fert deo qḋ ꝓhibet Jere.9.Nõ gloriet sa/
piens in sapia sua.sȝ gloriet q gloriat scire ⁊ nosse
me.Addit.d.ar.flo.ita ꝙ illa plus diligat q̃ȝ me
vel maiorẽ curã habeat de eis q̃ȝ de me Angelica
dicit circa istã secũdã spẽȝ ꝙ hoc accidere solet qñ
hõ ꝑpter inanẽ gloriã p̄fert testimoniũ hoiuȝ testi/
monio dei:puta ꝑpter gloriã humanã nõ perdẽdã
nõ ↄ̄fitet deũ vel fidẽ tẽpore debito vel nõ vult p̄di
care vel dicet veritatẽ loco ⁊ tẽpore qñ tenet sȝ ista

videtur eē in tertia spē sm.s.T.vñ sequit i.e.s.T.
vbi.s.2ᵉ. Aut etiā cū pfert testimoniū hoium testi/
monio dei sicut ꝯ quosdā dr Job.12.q dilexerūt ma
gis gloriā hoiuꝫ q̄ȝ dei: quidā declarāt istā spēꝫ qn̄
verecūdat ꝯfiteri seu sequi ꝙ deus per sacrā scriptu
rā docet ꝓpter ꝯriā opinionē hominū ꝯ quos dici
tur Luce.9.qui me erubuerit ꝛ meos sermones hūc
erubescet filius: ꝛc̄.

5 ¶ Sequit in.s.T. Alius ē modus in q° ē pctm̄ mor
tale ex parte gloriātis q intētionē suā refert ad glo
riā tāq̄ȝ ad vltimū finē ad quē ordinat etiā virtutū
opera ꝛ ꝑ quo cōsequēdo nō ptermittit etiā facere
ea q̄ sunt ꝯ deū: ꝛ sic ē pctm̄ mortale. Et hoc est qđ
dicit Aug.5.de ciui.dei: hoc vitiū tūc ē inimicū pie
fidei.sic ꝙ maior sit i corde cupiditas glorie: q̄ȝ dei
timor: ꝛ amor. Alias est cōiter pctm̄ veniale. Uide
aliqd.ꝟ.auaritia.§.4. Quia ista mā ē valde diffi/
cilis vt pꝫ. Ideo accipe breuiter ꝙ duo sunt modi
qn̄ ē pctm̄ mortale.primꝰ ē rōe materie de qua ē.s.
qn̄ gloriat de aliquo vel i aliquo qđ ē pctm̄ morta
le.vel ꝯ legē dei.sub quo mō cōphēdūtur tres spēs.
pª ē qn̄ gloriat de aliquo falso qđ ē ꝯ diuinā reue/
rētiā.2ª qn̄ pfert bonū tēporale de quo gloriat bono
diuino.3ª.qn̄ pfert testimoniū hoiuꝫ testimonio dei.
pone exª ꝛ declara vt i pcedēti.§. Secūdus modus
q pōt poni p.4ª.spē: est ex parte gloriātis q itētionē
suam refert ad gloriam propriā tāq̄ȝ ad vltimum
finē. Et qꝛ iste modus continet magnam difficulta/
tem. ideo vide.§.sequentē.

6 ¶ Nō ꝙ.s.T. declarat istū.2ᵐ.modū: de quo habet
in.§.pcedēti alr.i.q.de malo.q.9.ar°.2ᵉ.circa quam
declarationē.ē magna dubitatio.sic.n.sic naꝫ cum
vanū.si qđ nō refert ad debitū finem videt ꝙ glo
ria hominis.vel nō sit vana si referat in deū.vel eē
pctm̄ mortale si nō referat in deū.sed in ea finis in
tentiōis ponat.iā.n.aliqs: creatura frueret qđ non
sit sine peccato mortali: ꝛ iō ꝯcludendū ē ꝙ aliquis
actus nō referat i deū sicut in finem.pōt dupl'r con/
tingere. Uno mō ex parte actus .eo .s. ꝙ ipe actus
nō ē ordinatus i finē: ꝛ sic nullus actus iordinatus
est referibilis i finē vltimū.siue sit pctm̄ mortale si/
ue veniale: actus.n.iordinatus nō ē ꝯueniēs mediū
quo pueniat ad finem bonū. Alio mō ꝯtingit ex pte
ipius agētis cuius.s.mens nō ordinat actu vel hitu
in debitū finē. Ex hoc.n.ꝙ actus a tali mente ꝓce/
dens ordinat in aliqd aliud sicut in vltimū finē: ꝛ
semp actus q nō refert i deū sic i finē ē pctm̄ morta
le: dico aūt mētē hois nō ordinari i deū actu.vel ha
bitu.qꝛ ꝯtingit qn̄qꝫ ꝙ hō nō ordinet actu aliqueꝫ
actū in deū. cum tamen actus ille de se nō cōtineat
aliquā inordinationē ratione cuius nō sit in deum
referibilis: ꝛ tamen qꝛ mens hominis ē habitualiter
relata in deū sicut in finem.actus ille nō solū nō est
peccatū sed ꝛ ē actus meritorius. Sic dicendū ē ꝙ
si gloria dicat vana ex hoc ꝙ nō refertur in deum
sicut in finē ꝓpter ꝙ mens hominis de aliquo glo/
riātis nō sit ꝯuersa in deū actu.vel habitu.tūc semp
inanisgloria ē peccatuꝫ mortale: sequit.n.ꝙ hō glo
riat de aliquo bono creato nō relato actu vel hitu
in deum sicut in finē. Si vero gloria dicat vana ex
hoc ꝙ nō refert in deū sicut in finem ex parte ipius
actus: qꝛ.s.nō ē referibilis in finē ꝓpter hoc ꝙ ē in/
ordinatus sic nō semp ianisgloria ē pctm̄ mortale.
qꝛ q̄lꝫ iordinatio glorie.facit gloriā nō ordinalē in
deū.puta cū aliquis gloriat de aliquo de quo non
debet gloriari.vel vltra q̄ȝ debet.vel ptermissa aliq̄
circūstātia debita.cū tn̄ nō sequat pctm̄ mortale ex
hoc ꝙ q̄lꝫ debita circūstātia ptermittit.sꝫ solum qn̄
actus iordinatus est ꝯ legem dei: sic igit dicendum
est ꝙ nō semp pctm̄ ianisglorie ē pctm̄ mortale.hec
s.T. Que ꝟba sūt ꝛ semp mihi fuerūt difficillima.
Ex his.n.ꝛ similibus q̄ ponit.12ᵉ.q.88.arᶜ.p̄.ad.2ᵐ.
videt ꝙ exñs in pctō mortali dū peccat pctō venia
li peccet etiā mortaliter: eo ꝙ non referat illū actum
peccati venialis neqꝫ actu neqꝫ habitu in deū: ꝛ sic
cū oēs actus volūtatis deliberate. habeāt vnū vlti/
mū finē.sequit ꝙ creatura sit vltimus finis eius. Et
q̄uis.s.T. sic dicat in istis duobus locis. tn̄ si quis
velit illa verba sic sine glosa itelligere. cogit dicere
ꝙ nō solum oē pctm̄ veniale in existente in peccato
mortali: sit mortale.sed etiā ꝙ oēs actus eiusdeꝫ sit
mortale: qꝛ talis actus non est ordinatus neqꝫ actu
neqꝫ habitu i deū.neqꝫ virtualr: qđ tn̄ ē ꝯ .s.T.2°.
sniaꝝ di.41.q.pª.arᶜ.2°.ꝛ.2ᵉ.q.x.ar°.4°. Et iō saluo
meliori iudicio videt .dđ. ꝙ actus existentis i pctō
mortali est multiplex. Nā qdā sunt ordinati in ipm
pctm̄ mortale.tāq̄ȝ i finē: vt si qs dicat verbū ocio
sum vt fornicet: ꝛ ois talis actus est pctm̄ mortale:
vt pꝫ.2°.di.24.q.3ª.ar°.6. Secūdo sunt qdā i qbꝰ hō
ponit vltimū finē: ꝛ sic etiā sunt mortalia.12ᵉ.q.88.
ar°.4. Tertio sunt quidā actus in eo qui ē in pecca
to mortali.qui sunt boni de se puta honorare parē/
tes dare elemosinā ꝛ similes: ꝛ tales q̄uis non sint
meritorii tamē nō sunt peccata.d.ar°.4.sed possunt
esse peccata venialia.tā in existēte in peccato morta
le q̄ȝ in existente in grā.sm.s.Tho.in.q.9.de malo.
ar°.2°.ad.5ᵐ. Et quando arguit ꝙ nō habent deuꝫ
pro vltimo fine .R.ꝙ eodē mō posset dici de omni
actu bono existente in infideli: ꝛ si qs dicat ꝙ non
est simile.de opere bono qđ est ordinabile in deum.
R.ꝙ q̄uis sint dissimilia q̄ȝᵐ ad aliquid. ē tamē si
mile in proposito.qꝛ nō habent deum pro vltimo fi
ne.in quo arᵐ fundatur. similiter qꝛ id in quod or/
dinatur peccatū veniale potest esse bonū ordinabile
in bonū de natura sua.puta verbū ociosum dictuꝫ
pro pace. Ad verba.s.Tho.dicitur ꝙ itelligit quā/
do in actu peccati venialis sistit. tāq̄ȝ in vltimo fi/
ne: ꝛ ꝙ sic intelligat patet qꝛ.12ᵉ.q.88.ar°.4. dicit
ꝙ peccatū veniale fit mortale quādo ibi ponit vlti/
mū finem.simile dicit in.q.de malo vbi.s.sitr si eēt

casus in quo hō tenet se actualiter ordinare in deū. de quo dictum ē. 𝔙. charitas. §. 20. tūc si committeret pctm̄ veniale: & nō ordinaret in deū peccaret mortaliter: alias secus. Uide. 𝔙. infidelitas. §. 3.

7 ¶ Utrū ianisglia sit pctm̄ capitale. seu de numero septē pctoꝝ mortaliū. R. sm̄. s. T. 2ᵉ. vbi. ē. arᵒ. 4ᵒ. q̄ sic h3 Greg. 31. moraliū. vbi sic ait. de vitiis capitalibus dupl'r aliq loquūtur qdā. n. ponunt supbiā vnū de vitiis capitalib⁹: & hi nō ponūt ianēglorīā inter vitia capitalia. Gre aūt i. 31. moꝝ supbiā ponit reginā oīuz vitioꝝ: & ianēgliaz q̄ imediate ab ipa oriē. ponit vitiū capitale: & h⁹ rōnabilr. Supbia. n. ipoꝛtat ioꝛditatū appetitū excelētie. Ex oī aūt bono qđ q̄rit̄ ɔseqt̄ qs quādā pfectionē: & excelētiā: & ideo fines oīuz vitioꝝ ordinātur i finē superbie: & pp hoc videt̄ q̄ habeat quādam generalē cālitatē. sup alia vitia: & nō d3 cōputari iter spālia vitioꝝ principia. Inter bona aūt p q̄ hō excelētiā ɔseqt̄ pcipue ad h⁹ opari videt̄ glia. iqm̄ ipoꝛtat alicuius manifestationē. Nā bonū nālr amat̄: & honorat̄ ab oīb⁹. iō sic p gliaz q̄ ē apud deū ɔseqt̄ hō excelētiā i reb⁹ diuinis. ita ēt p gliaz hoīuz ɔseqt̄ hō excelētiā in rebus humanis: & iō pp ppinqtatē ad excelētiā quā hoīes max' ōsiderāt. ɔns ē q̄ sit multū appetibilis: & q2 ex eius ioꝛdinato appetitu multa vitia oꝛiūtur. iō ianisglia ē vitiū capitale: & ista rō pncipalitatꝫ ē sufficiēs rō capitalitatꝫ. Nō aūt reqrit̄ q̄ vitiū capitale semper sit pctm̄ moꝛtale q2 ēt ex veniali pctō pōt moꝛtale oꝛiri. iqm̄. s. veniale dispōit ad moꝛtale. Ex his p3 falsū eē qđ qdā dicūt q̄ ianisglia pōt ɔsiderari dupl'r. s. sm̄ q̄ appetit excelētiā: & sic ē capitale vitiū: & idē qđ supbia. Alio mō h3 q̄ apetit gliaz: & sic ē filia supbie: & nō ē vitium capitale. P3. n. q̄ appetitus excelētie ē supbia & nō ianisglia. iō dictū suum ē directe ɔtra Greg. & s. Tho. Uide. 𝔙. auaritia. §. 7. & 𝔙. acidia. §. 3.

8 ¶ Que sunt filie ianisglie. R. sm̄ Greg. 31. moralis: q̄ sunt iste. s. inobediētia: iactātia: ypocrisis: ɔtētio: ptinatia: discoꝛdia: nouitatū psūptio. Que declarat. s. T. vbi. ē. 2ᵉ. ar. si. dicēs. Illa vitia q̄ de se nata sunt oꝛdinari ad finē alicuius vitii capitalis. dicūtur filie eius: finis aūt ianisglie ē manifestatio ppꝛie excelētie. ad qđ pōt hō tendere dupl'r. vno mō directe: siue per verba: & sic ē iactātia: siue p facta & sic si sint vera habētia aliquā admirationē ē psūptio nouitatū quas hoīes solēt magis admirari. si aūt p falsa sic ē ypocrisis. Alio aūt mō nitit̄ qs manifestare suam excelētiā idirecte. ostēdēdo se nō esse alio minorē: & hoc q̄drupl'r. p̄ qdē qm̄ ad itellectū: & sic ē ptinatia p quā hō nimis initit̄ sue sentētie. nolēs credere sentētie meliori. Secūdo qm̄ ad volūtatē & sic ē discoꝛdia. dū nō vult a ppꝛia volūtate discedere vt aliis ɔcoꝛdet. Tertio qm̄ ad locutionē: & sic ē ɔtētio. dū aliqs 𝔙bis clamose ɔ̄ aliū litigat. Quarto qm̄ ad factū: & sic ē iobediētia. dū. s. aliqs nō vult exeq supioꝝ pceptū. hec. s. T. & silia dicit i. q. ꝺ ma.

g Ratia accipit̄ dupl'r vno mō ppꝛie sm̄ q̄ loquūt̄ Theo'. Alio mō quasi siītudinarie. s3 q̄ loquūt̄ canoniste. P⁹ mō gra sm̄. s. T. 1ᵉ. q. 101. arᵒ. p. sumit̄ tripl'r sm̄ cōem modū loquēdi. p̄ mō p dilectiōe alicuius sic ɔsueuimus dicere q̄ iste miles h3 graz regis. i. rex h3 eū gratuz. 2ᵉ mō sumit̄ p aliq̄ dono gratis dacto sic ɔsueuimus dicere hāc graz facio tibi: & iste modus ē cōis: & ad siītudinē ei⁹ loquūt̄ cōiter canoniste. 3ᵉ. mō sumit̄ p recōpēsatiōe bñficij dati gratis sm̄ q̄ dicimur agere gras bñficioꝝ. Quoꝝ triū 2ᵐ depēdet a p̄. ex amoꝛe. n. q̄ aliqs h3 aliū gratū pcedit q̄ aliqd gratis ipēdat. Ex. 2ᵒ. aūt pcedit. 3ᵐ. q2 ex beneficiis gratis exhibitis graꝝ actio ɔsurgit. qm̄ igit̄ ad duo vltima manifestū est q̄ gra aliqd ponit i eo q graz accipit p̄ qdez ipm donū gratis datū. 2ᵒ. huius doni recognitionē. Sed qm̄ ad p̄m. est dfa attendenda circa graz dei: & graz hoīs: q2. n. bonuz hoīs pueniт ex volūtate dei. iō ex dilectiōe dei qua vult creature bonū. pfluit aliqđ bonū i creatura: volūtas aūt hoīs mouet̄ ex bono pcedēte: & idem est q̄ dilectio hoīs nō cāt totalr bonitatē rei. s3 psuppōit ipaz. vel i parte vel i toto: p3 igit̄ q̄ ad dilectionē dei seqt̄ aliqđ bonū i creatura cātū: & sm̄ hmōi boni dfaz: differēs ɔsideraт̄ dilectio dei ad creaturā. Una qdē cōis h3 quā diligit oīa. q̄ sunt vt dr̄ sapie. 11. sm̄ quā rebus nālibus esse nāle dargit̄. Alia āt dilectio ē specialis h3 quā trahit creaturā rōnalē supra ɔdictionē nature ad participationē diuini boni: & sm̄ hāc dilectionē dr̄ aliquē diligere simpl'r. q2 sm̄ hāc dilectionē vult deus simpl'r creature donū eternū qđ ē ipe: & ista ē gra ꝺ qua cōiter disputant Tho'. Sic igit̄ p hoc q̄ dr̄ hō graz dei habere. significat̄ quoddā supnāle donum in homine a deo proueniens.

¶ Gratia dei specialis p quā trahit creaturā rōnalē supra statū sue ɔdiciōis de qua imediate dictū ē sumit̄ dupl'r. Uno mō p gra gratis dacta. ꝺ qua dicet̄ i. §. sequēti. Alio mō p gra gratū faciēte: & ista sm̄. s. T. 1ᵉ. 101. est quoddā accidēs. siue q̄dā q̄litas cāta a solo deo effectiue: & pncipalr. q̄uis possit creatura ɔcurrere istrumētalr: & dispositiue: & ē subiectiue i ēentia aīe. eleuās ipaz aīaz ad quādā participationē eterne hereditatꝫ. p quā regeneramur in filios dei q̄ nō dat̄ nec ē sine charitate: & aliis virtutib⁹ isusis. distincta tū realr ab eis. sm̄. s. T. q̄uis aliq teneāt ɔ̄. Sic ē. n. ipm lumē nāle rōis ē aliqd pter virtutes acqsitas. q̄ dicitur i oꝛdine ad ipm lumē nāle ita ēt ip̄ lumē gre qđ ē pticipaᵒ diuine nature. ē aliqd pter virtutes infusas q̄ aliūde illo deriuant̄: & ad illđ lumē oꝛdinant̄. vñ & aplŝ dicit ad ephe. 5. eratis aliqñ tenebre nūc aūt lux i dño vt filij lucis ābulate. Per hāc graz participat aīa nr̄a per quādā siītez nāz diuinā p quādā regenerationē. vel recreationē. Et ē ista gra pn̄m meritoꝝ operis me

diātibus virtutib⁹.sic eēntia aīe est principiū opeꝝ
vite.mediātibus potētijs. Et sic aīa rōnalis nō pōt
eē sine suis potētijs.nec potētie sine aīa. ita nec gr̄a
sine charitate :⁊ alijs virtutibus siue donis īfusis:⁊
eꝯ. Nec valet arg^m Angelice post Frāciscū.s.q: cha
ritas nō pōt eē sine gr̄a ergo ē idē : q: etiā aīa non
pōt eē sine suis potētijs : ⁊ tñ nō est idē. Per istam
gr̄aȝ q̄ nō pōt stare cū pctō mortali distinguunt filij
dei : ⁊ filij lucis.a filijs diaboli ⁊ tenebraꝝ. Nec dr̄
ista gr̄a facere gratū effectiue sȝ formalr̄ q: p hanc
fit formalr̄ gratus deo. s̄m illud ad colo.i.dignos
nos fecit in partē sortis sanctoꝝ in lumine.

2 ¶ Gratia gratis data est.p quaȝ vnus hō coopat
alteri ad hoc q̄ ad deū reducat. Hmōi aūt donuȝ
vocatur gr̄a grat̄ data:q: supra facultatē :⁊ supra
meritū persone.hoi ꝯcedit.sed q: nō dat ad hoc q̄
hō ipe per ipaȝ iustificet.sed potius vt ad iustifica/
tionē alterius ipe opet.idō nō dr̄ gratū faciens:⁊ de
hac dicit apl's.i.cor. 12. vnicuiqȝ dat manifestatio
spūs ad vtilitatē.s.alioꝝ. Alij per spūȝ datur sermo
sapie. Alij aūt sermo scie.s̄ȝ eūdē spūȝ. Alteri fides
in eodē spiritu. Alij gr̄a sanitatū. Alij operatio vir/
tutū. Alij ꝓphetia. Alij discretio spūuȝ. Alij gr̄a lin
guaꝝ. Alij iterptatio sermonum:⁊ hec sufficiant de
gratia quantū ad Theologos.

3 ¶ Utrū bānitus ꝑpter aliqd̄ delictū cuius bona sūt
ꝯfiscata si a dn̄o recipiat ad gr̄aȝ eo ipo sit restitu/
tus ad oīa:⁊ remissa sibi culpa. R̄. qda tenēt q̄ sic.
pp tex.i.l.i.§.fi.ff.de q̄sti. vbi dicit Bar.q̄ bānitus
q̄ñcūqȝ recipit ad gr̄aȝ principis. videt restitutus.
Idem videt etiam sensisse in.l.fi.ff.de s̄nia pa.sed
Sali.i.d.l.fi.dānat dictū Bar.⁊ dicit Cy.ibidē q̄
nō restituit :⁊ magis placet p tex.i tit.de pace.ꝯstā.
in pn̄°.i.§.plenitudinē gr̄e nr̄e receptus. Et ibi dicit
Bal.q̄ qñ qs recipit ad plenitudinē gr̄e.q̄ remit/
tūtur culpe:⁊ restituit ad fauores.g° qñ solū simplr̄
ad gr̄aȝ recipit.non restituit :⁊ merito. Facit ēt q:
rescripta dānosa fisco.in dubio.sunt restringēda ad
minus p̄iudiciū.ar.l.si qñ.C.de oper.publi. Et resti
tutio principis nō trahit retro. ꝯ ius q̄situ alteri:vt
tȝ Ang.⁊ Imol.i.l.galus.ff.de libe.⁊ postu.⁊ Bar.
itelligēdus ē qñ gr̄aȝ faciēs mādat s̄niaȝ. vel bānū
cācellari.i p̄iudiciū solū q aducat .d.§.fi.

4 ¶ Ut^m habētes de bonis alicuius dānati pp crimen
eius:⁊ postea restituti p principeȝ ad bona sua.te/
neat restituere. R̄. s̄m Ge.i.c.q̄uis:de rescrip.lib.6.
q̄ aut restitutio facta p̄iudicat iuri q̄sito.3°.q ea le/
gitime habuerat:⁊ sic non tenet restituere q ea ha/
buit:q: nō fit itegratio i tali casu.d.c.q̄uis:⁊ i iuri
bus alle in glo.⁊ faciūt nō per Bar.⁊ Bal.in.l.gal
lus.§.2.quid si tm̄.ff.de li.⁊ po. Aut p restitutioneȝ
principis tali factā.nō p̄iudicabit nisi ꝯcedēti :⁊ sic
reintegrat ad oīa q̄ amiserat ⁊ sic oīa sunt sibi resti
tuēda:⁊ sic ꝑcedūt iura all'.p alia pte i .d.glo.ar.c.
cū dilecti.de dona.cū ibidē nō. Hoc tȝ Jo.de Imo.

Et nō q: ista faciūt ꝓ legitimato post mortē testa/
toris.q̄ nō p̄iudicet venietib⁹ ab itestato. etiā si nō
adierūt hereditatē:q: tal' legitimatio ē q̄dā restitu°
nālis.l.fi.C.de nata. secus si añ mortē testatoris:q:
nō p̄iudicat eo q̄ nullū ius ad huc habebat .l.post
emācipationē.ff.de li.lega. Uide.§.bānit⁹.§.1.⁊.2.
¶ Ut^m scriptura sit d̄ substātia gr̄e.vel legis. R̄. Pa. 5
i rub'ca de ꝯsti.i fi.dicit q̄ varie fuerūt opiniōes iter
legistas.vide per Jo.an.i regula nemo pōt ad ipos
sibile.de re iuris lib.6.i mercu.⁊ p doc.de ro.decisi.
258.alias.33.p Spe.in tit.de lega.§.finit .§.quid si
gelatus ⁊ placet opinio:vt regulariter scriptura nō
sit de substātia ꝯstitutiōis.vel gr̄e:⁊ sic q̄ possint p/
bari p testes optime facit tex.i.c.p̄.de renun.li.6.⁊
Insti.de iur.nā.gen.⁊ ciui.§.sed qd̄ principi : ⁊.§.
ꝯstat.hec ille.⁊ Archi.i probe.li.6. Querit pone q̄
papa Benedictus fecit alicui gr̄aȝ.seu collationeȝ
alicui' beneficij:⁊ mādauit de hoc lr̄as fieri.sȝ añq̄
fierēt vel bularētur mortuus ē papa. nūqd expirat
gr̄a:⁊ tādē ꝯcludit. Dixerūt qdā i hoc distinguēdū
an gr̄e facte annexa sit dignitas. vel iurisdictio. an
nō.vt i p̄ casu reqrat scriptura.C.de man.prin.l.i.
Secūdo vero nō.q: iperialis donatio non eget scri/
ptura.C.de dona.l.sancim⁹.§.exceptis. Ar.ad hāc
distinctionē.C.de nup. aūt maximus in hac alterca
tione credo dd̄ q̄ gr̄a sic facta ex certa scia pricipis
nō expirat. q̄uis scriptura nō sit facta. nec quo ad
hoc credo scripturam eē necessariā.ad hoc Insti.de
do.§.pficiūt :⁊ tādē ꝯcludit.q̄ est scriptura ad testi
moniū.nō ad substātiā:⁊ pōt ꝓbari p testes. Et.d.
Felinus i.c.ex diligēti de symo.in glo.fi.in fi.sic ait.
Nō q̄ gr̄a ꝓbat per scripturā vl' aūt possit ꝓbari
per testes ē.q.lōga.tādē sic ꝯcludit.cōiter tenet q̄ d̄
stilo curie nulla gr̄a pōt ꝓbari nisi per scripturaȝ.
ita Ro.deci.326. q icipit. Item q̄ lȝ romana curia:
quā all' Car.i prolo.de.§.sane in.5.q.limitto.p̄.nisi
essemus i foro ꝯscie.ita allegāter.d.Abb. i de.dudū
sup glo.de sepul.2°.limito nisi vellet ꝓbare circūstan
tias gr̄e:q: poterūt ꝓbari p testes.ita glo.singularis
in.c.duobus i.§.si non apparet.de rescrip.in.6.que
vult q̄ prioritas gr̄e possit ꝓbari per testes:⁊ ipam
sequit ibi domi.vñ s̄ȝ Bal.rōe vnius hore vnus dr̄
prior altero i.l.iperator.ff.de sta.ho.hec Fe. Tenen/
dū est ergo s̄m istos:⁊ s̄m Jo.an.i ꝓlo.6.i nouella.
q̄ nō expirat etiā mortuo papa etiā sine lr̄is. Idem
dic qñ papa ꝯcedit alicui vt dispēset cū tali. lȝ non
dispēsauerit añ mortē ꝯcedētis.s̄m Fede.ꝯsi.78.pa
riformiter dd̄ de illo cū quo dispensatū est sup aliq̄
faciēdo.q̄ lȝ nō fecerit añ mortē dispēsantis nihilo
minus poterit post mortē facere.puta ꝓmere vel or-
dinari.c.si eū de p̄ben.lib.6. Similiter s̄m Jo.an.
⁊ sequit .d.Ant.in.c.tua.de fili.p̄s.perpetuat aucto
ritas dispēsandi.ꝯcessa alicui generali. a papa per
viā gr̄e per vnā dispensationē factā in vita ꝯceden
tis. Imo etiā si nulla dispēsatio p̄cessisset dūmō gr̄a

fuerit data: secus si fuisset facta per viā cōmissionis qȝ nisi fecerit actū cōez dispensatiōis. puta edictuȝ cōe. vel simile. expiraret quo ad illos cū quibus non dispensauit. Plus etiā dico. vȝ ꝙ qñ grā ꝯcessa reuocaṫ nō expirat añ certificationē de reuocatione. nisi qñ papa exp̄sse vellet statiȝ nō valere. ꝺm Ge. in. c. p̄. de ꝯce. preb. li. 6. de ꝯcessiōe ab īferiori secus. maxime qñ est alteri p̄iudicatiua ⁊ cōmittitur sine cause cognitiōe. Et grā nō reuocaṫ qñ alteri est ius acqsitū: ⁊ sic intelligiṫ regula mutare. de re iur. li. 6. Et ex his soluiṫ. q. qñ ē data imunitas alicui p modum grē. ꝓpter multitudinē filioꝝ. posito ꝙ aliqui moriāṫ ꝺȝ Jo. an. i regula decet de re iur. lib. 6. i mercu. vbi dicit ꝙ fuit ꝯsultū p multos doc. ꝙ durat.

5 ¶ Gratia facta cū hac ꝯdictiōe: quousqȝ aliter ordinauero. durat post mortē ꝯcedētis. ꝺm Domi. de san. ge. in. c. si gratiose de rescrip. lib. 6. post nō imediate ibi: ꝯpone ꝙ papa ꝯcessit. nō aūt si dicat quousqȝ placuerit nobis: vide. ꝟ. volūtas. §. 1. ⁊ itellige vt ibi: ⁊. ꝟ. precariū. 1. §. 2.

g Reci. vide. ꝟ. hereticus. §. 45.

g Uerra. ꝟ. bellum.

g Uidagiū. vide. ꝟ. pedagium.

Ula ꝺȝ. s. Tho. 2ᵃ2ᵉ. q. 148. ⁊. q. de malo. q. 14.

g Nō ꝯsistit in substātia cibi. ſȝ in cōcupiscētia nō regulata rōe ⁊ sic noīat appetitū inordinatū. Dr̄ aūt appetitus iordinatus ex eo ꝙ recedit ab ordine rōis i quo bonū virtutis moralis ꝯsistit. Ex hoc aūt aliqd dr̄ eē pctm̄ qd̓ virtuti ꝯriaṫ. vnde manifestū ē ꝙ gula semp ē pctm̄. Ubi notādum ꝙ duplex est appetitus. vnus quidē nālis. qui pertinet ad vires anime vegetabilis. in qbus nō pōt esse virtus siue vitium. eo ꝙ nō possunt subici rōi. vñ ⁊ vis appetitiua diuidiṫ ꝯ retentiuā digestiuā: ⁊ expulsiuā: ⁊ ad talē appetitū pertinet esuries: ⁊ sitis. q̄ de se nō sunt peccata. Est aūt ⁊ alius appetitus sensitiuus. in cuꝰ ꝯcupiscētia: vitiū gule ꝯsistit. Unde primus motus gule importat iordinationē in appetitu sensitiuo. qui nō est sine pctō. Si aūt aliquis excedat in q̄ntitate cibi. nō ꝓpter ꝯcupiscentiā cibi. sed existimāis id esse sibi necessariū non pertinet hoc ad gulam. sed ad aliquā imperitiā. ſȝ hoc solū pertinet ad gulā ꝙ aliquis ꝓpter cōcupiscentiā cibi delectabilis. scienter excedat mēsurā in edendo.

1 ¶ Utruȝ gula sit peccatum mortale. R̸. ꝺm. s. Tho. vbi supra. 2ᵉ. ꝙ sicut dictū est vitiū gule cōsistit proprie in ꝯcupiscentia inordinata. ordo aūt rationis ꝯcupiscentiam ordinātis dupl̄r tolli pōt. vno modo quantū ad ea que sunt ad finem ꝓut. s. non sunt ita mēsurata vt sint proportionata fini. Alio mō quātum ad ip̄m finem. prout. s. ꝯcupiscentia. hominem auertit a fine debito. Si ergo inordinatio ꝯcupiscētie accipiaṫ in gula ꝺm auersionē a fine vltimo. sic gula erit peccatū mortale. qd̓ quidē cōtingit quādo delectationi gule iheret homo. tāq̄ fini propter quē. deū cōtēnit. paratus. s. contra dei precepta agere vt delectatiōes hmōi assequaṫ. puta trāsgrediendo ieiuniū de precepto. vel ꝓpter hec faceret aliquā fraudē p̄cepto. vt faciūt illi qui stant in prādio vsqȝ ad vesperas: vel quādo tantū comedit vt exponat se periculo magne infirmitatis scienter. vel in ebrietatem quādo est mortale. de quo. ꝟ. ebrietas: ⁊ de euomitu vt ibidem: ⁊ similia. Primo igiṫ mō est mortale quādo inheret sicut vltimo fini vt dictū est. Secūdo quādo quis sciēter comedit vel bibit in graue corporis nocumentū secus si inaduertēter nisi frequenter fieret vt de ebrio. vel modicū nocumentū. Tertio quādo sciēter comedit vel bibit vsqȝ ad vomitū vel ebrietatē ꝺm. d. ar. qd̓ itellige vt dictū ē. ꝟ. ebrietas. Quarto rōe finis puta ad luxuriādū aut ꝓuocandam polutionē. Si vero in vitio gule itelligatur inordinatio gule tm̄ ꝺm ea q̄ sunt ad finem vtpote qȝ nimis ꝯcupiscat delectatiōes ciboꝝ. nō tamen ita ꝙ propter hoc faceret aliquid ꝯtra legem dei. est pctm̄ veniale. hec ille. Et in. q. de malo arᵒ. 2. vbi supra ait ipa ciboꝝ delectatio ꝺm se ꝯsiderata. nō ꝯtrariatur charitati. neqȝ quantū ad dilectionē dei. neqȝ quantū ad dilectionē proximi. sed ꝺm ꝙ additur inordinatio. potest quodāmodo ꝯtrariari: ⁊ quodāmodo non. Cōcupiscētia. n. huius delectabilis. pōt esse iordinata dupl̄r. vno modo sic ꝙ excludat ordineȝ finis vltimi. qd̓ quidē cōtingit quādo talem delectationē homo appetit vt finē vltimū. eo ꝙ nō ē possibile vnius hominis esse multos fines vltimos: ⁊ talis inordinatio repugnat charitati. quantū ad dilectionē dei. qui debet diligi vt finis vltimus: aliter ē peccatū veniale: vt iā dictū. vnde gula ꝺm rōem sue spēi. nō habet ꝙ sit peccatū mortale. vt etiā dictum est de gloria vana: ⁊ quādo poniṫ vltimus finis in eo. tūc deducitur ꝯtra p̄ceptū de sanctificatiōe festi. in quo p̄cipiṫ indirecte ꝙ quiescamus in deo sicut in vltimo fine. nec oportet ꝙ oīa peccata mortalia directe sint ꝯtra decē precepta. opponiṫ aūt tēperātie inquantū est circa hmōi delectationes. Et q̄uis gula ex parte sue materie q̄ est ad sustentationē: ⁊ ex parte hominis qȝ est difficile ponere moderamē. alleuieṫ. tm̄ ex parte sequētiū ad ipam gulā: hȝ quādā magnitudinē: ⁊ grauitatē. inquantū ex ea occasionātur multa peccata. Angelica. e. ꝟ. §. 2. dicit ꝙ quādo tali appetitui adiungiṫ delectatio in cibo. vel potu. ꝙ ē peccatū veniale. qd̓ dictū si intelligaṫ generaliter videṫ falsum: qȝ si delectatio talis ordineṫ ꝺm rectā rōeȝ. nō est pctm̄ imo pōt esse meritoriū. si vero iordinata siue appetitus nō reguleṫ rōe: ⁊ nō sit mere naturalis. ſȝ appetitꝰ ꝯcupiscētie: vt dictū ē i p̄nᵒ. tūc verꝝ ē ꝙ ē pctm̄: ⁊ dr̄ ꝓprie vitiū gule.

¶ Que sunt spēs gule. R̸. ꝺm Grego. 30. moralī: ꝙ sunt. 5. Aliquādo nāqȝ indigētie tēpora p̄ueniṫ: de quo in. c. solēt. de ꝯse. di. 1. Aliquādo lautiores cibos querit q̄ ꝯueniat eius qualitati: de quo. qi. di. c. 1. 2. 2

c.3º. Aliquādo q̄ sumēda sunt ꝑparata accuratius appetit.d.c.3. Aliquādo in ipa q̄ntitate sumēdi mē surā refectiōis excedit. Aliquādo ipo esu imēsi desi derij aliqs peccat.d.c.ꝑ.vij.ꝟ.pre. propere:laute:ni mis ardēter ꝛ studiose.q̄ declarat.s.Tho.vbi supra dictis. Gula iportat iordinatā ꝯcupiscentiā edēdi. In esu aūt duo ꝯsiderātur.s.ipe cibus q comedit̄:ꝛ ipa comestio.potest gº iordinatio ꝯcupiscētie attēdi dupl'r vno quidē mō quātū ad ipm cibū q sumit̄:ꝛ sic quātū ad substātiā vel spēz: querit aliquis cibos lautos.i.ꝑciosos:quātū ad qualitatē q̄rit cibos ni mis accurate ꝑparatos.i.studiose: quātum aūt ad q̄ntitatē excedit nimis in edēdo. Alio vero mō attē dit̄ iordinatio quātū ad ipaz assumptionē cibi :vel qꝛ ꝑuenit tēpus comedēdi.qđ est propere. vel qꝛ nō seruat debitū modū i edēdo.qđ ē ardēter: Isidorus vero comꝑhendit.pª.ꝛ.2ª.sub vno dicēs q gulosus excedit in cibo ꝫ.qd.quātū.quō:ꝛ quādo: De ebrie tate quō ē spēs gule vide.e.ꝟ.

3 ¶ Utrū sit vitiū capitale.R.ꝫ.s.Tho.vbi.s.q sic. Ubi ait. Uitiū capitale dr̄ ex quo alia vitia oriūtur ſm rōez cause finalis.inquantū.s. habet finē multū appetibilē.vn̄ ex eius appetitu hoies ꝑuocant̄ mul tipliciter ad peccādū. ex hoc aūt aliqs finis reddit̄ appetibilis multū qđ habet aliquā de cōdictiōibus felicitatis.q̄ ē natural'r appetibilis. pertinet aūt ad rōez felicitatis delecᵗ.vt pꝫ ꝑ.ꝛ.2º.ethi.ꝛ ideo vitiuz gule qđ est circa delectatiōes tactus q̄ sunt pcipue inter alias.cōueniēter ponit̄ inter alia vitia capita lia:ꝛ q̄uis finis eius.i.delectatio. sit maxᵉ appetibi lis.nō tn̄ oꝫ q habeat maximā grauitatē qꝛ graui tas attēdit̄ qᵐ ad auersionē:finis qᵐ ad ꝯuersionē.

4 ¶ Que sunt filie gule.R.vbi.s. q sunt quinqꝫ ſm Greg.3i.morali.s.inepta letitia: scurilitas.i.iocula ritas q̄dā prouenies ex defectu rōis:imūditia:mul tiloquiū:hebetudo mētis circa intelligentiā propter euaporatiōes.imūditia q̄ pōt attendi ſm quācūqꝫ inordinatā emissionē superfluitatū.vel spal'r qᵐ ad emissionē seminis. Aliter tn̄ est filia gule:ꝛ luxurie. Nā ſm q ꝑuenit ex cōcupiscētia delectatiōis aphē se pncipal'r.pertinet ad luxuriā. ſm aūt q ꝑuenit ex cā corporali intrinseca.s.ex superfluo humore ite rius habūdāte ex quo stimulat̄ hō ad corporis pu lutionē.imūditia ponit̄ filia gule. Hebetudo mēꝭ cir ca intelligētiā qꝛ perturbatis iferiorbꝰ viribus cor poralibus per iordinatā cibi sumptionē. ipa rō per ꝯsequēs ipedit̄. Inepta letitia qꝛ cōsopito guberna culo rōis.imoderate afficit̄. Multiloquiū qꝛ dū rō verba nō pōderat ꝯsequēs est vt hō ad verba sup flua dilabat̄. Scurilitas.i.iocularitas quedā i exte riorbꝰ gestibꝰ ꝑueniēs ex defecto rōis.cuiꝰ erat exte riora mēbra ꝯponere.s.s.T.in.q. de malo.

b Abitus ſm pħos accipit̄ dupl'r.vno mō ſm q ē q̄litas disponēs subiectū ad bene vel ma le operādū:ꝛ diffinit̄ cōit'r q ē qualitas de difficili mobilis a subiecto.reddēs ipm habile ad bn̄ vel ma le operandū.dispositio aūt est qualitas de facili mo bilis a subiecto qua disponit̄ ad bene vel male ope randū:ꝛ differūt habitus ꝛ dispositio.sic pfctū : ꝛ iperfectū : ꝛ sunt ābo in.pª.spē q̄litatis. ſm pħm in ꝑdicamētis. Et diuidit̄ habitus i corporale vt sani tas:ꝛ pulcritudo:ꝛ aialeꝫ q habitus aie ē duplex q dā ē ifusus vt spes.fides.charitas:ꝛ septē dona.s.s. ꝛ q̄dā virtutes q̄ simul cū charitate iufundūtur. Et isti possūt dici hitus theologales. Quidā nāl'r acq sita:ꝛ isti sunt i duplici dr̄a:qꝛ qdā sunt itellectuales. qdā morales:sub morali ꝯtinet̄ oēs virtutes cardi nales:ꝛ morales.s.prudētia i intellectu:iustitia i vo lūtate fortitudo in irrascibili:ꝛ tēperātia i cōcupisci bili:ꝛ sub istis ꝯtinentur oēs virtutes morales.sicut partes vel spēs:sub intellectuali ꝯtinētur oēs sciētie quaꝝ q̄dā sunt sermocinales:vt grāmatica rhetori ca siue poetica: ꝛ logica. q̄dā sunt mathematice vt arismetrica:geometria:musica:ꝛ astrologia:ꝛ isti supradicti dr̄ septē artes liberales.q̄dā sunt meca nice vt ars fabrilis:ꝛ filte:q̄dā sunt scie speculatiue. vt physica:ꝛ methafisica.sub physica ꝯtinetur ars medicine ꝛ sub scia morali ꝯtinet̄ ius canonicū : ꝛ ius ciuile.vn̄ oēs isti habitus ꝛ eoꝝ spēs ꝛ partes si mul ꝛ dispositiōes eorūdē ponunt̄ in.pª.spē q̄litatꝭ: ꝛ sil'r gratia q̄ ē in aia reducit̄ ad pmā spēm qua litatis.qui est habitus.

¶ Alio mō accipit̄ habitus ſm pħos vt ē vnum de decē ꝑdicamētis vt est corpoꝝ ꝛ coꝝ q̄ circa corpª sunt:adiacētia:ꝛ ē respectus qdā vestiti ad vestimē ta:vel ornamētū corporis ipius hoīs:vel i ordie ad hoies:vt sella vel frena ipius equi:ꝛ ab isto mō ca nonistę acceperūt hoc nomen habitus:ꝛ de isto in telligunt̄ sequētia:ꝛ de eodē habes in.c. papinus. 21.q.4.ꝛ de vi.ꝛ ho.de.c.d.us. Quō in ornatu vesti mentoꝝ sit pctm̄ vide.ꝟ.ornatus. Qualē habitum debent habere clerici vide.ꝟ. clericus.3.§.7.ꝛ.seq. Qualis debet eē habitꝰ religiosoꝝ.s.ſm statuta sue regule ita q ꝯueniat religioni :ꝛ penitētie.30.q.i.c. vidua:ꝛ debet vti habitu oi tēpore ibideꝫ. Quō re ligiosus dimittens habitū peccet :vel sit excōicatus. vide.ꝟ.apostasia:ꝛ.ꝟ.excōicatio.5.casu.ꝫ.ꝛ quō licet ex causa rationabili occultare habitū ibidem. Quod ergo dicit glo.16.q.7.in noua : q religiosus pcipue curatus in ecclesia seculari possit mutare habitū exterius.dicit Archi.ꝛ Ge.q est licitū ꝑpter scandalū vitandū aliqual'r se cōformare in habitu illis cū qbus cōuersat̄ qđ fieri pōt portādo clamidē ꝫ clausaz an̄.cū fenestris lateralibus ꝛ caputiū ꝛ si nō totū saltē quo ad illā partē q̄ capud opit̄ appa reat ab extra clamidē retro. Si aūt hmōi monachi vtāt̄ hitu seculariū clericoꝝ vt nō appareāt mona chi de hꝰ erubescētes vel vt nō cognoscāt̄ nō euadūt mortale ꝫ ar.s. Alias tn̄ total'r abscōdendo nō vr̄ fugere apostasiā ſm tex.ꝛ glo.i cle.qm̄:de vi.ꝛ ho. i

cle. et cgl Jo. an. i nouella sup regula. certū est. in. 6. vt vir possit uti bitu mulieris vel cō. dicit Angelica .c. ħ. §. 7. q nō: et q videt peccare mortalr. p. c. si q̄ mulier. Ⓟriū dic Rosella i. ħ. femia. §. i. dicēs q illa .c. si q̄ mulier: et c. q̄cūq; mulier loquūt q̄n h̄c faciūt ex sup. bitōe. s; Archi. et bñ. vide. ħ. femia. §. p. c̄c. si.

2 ¶ Quid de eo q vtit bitu monachali vel alio bitu religioso cā ludib. xij. ff. glo. i. c. cū decorē. ō vi. et bo. de. dicit q phibitū ē: et sic videt mortale: et sic simpliciter 9cludit Ange. ħ. bitus. §. ii. s; nō q s; Pa. i. d. c. cū decorē: dicunt ludibria narratiōes rerū inhonestarū: et tales ludi nō debēt fieri i eccīa: et sic nō ē dubiū q vtētes bitu religioso ad ludibria est pctm mortale: et max̄ i eccīa. nō rōe vestiū. s; rōe ludibrij.

Ebetudo mētis vel hebetudo sensus. q̄ accipiūtur p eodē: et cecitas mētis qd significēt et quō 9ueniūt: et differūt: et sunt petā: et quorū sunt filie: et qb⁹ opponūt. h oia vide. ħ. cecitas mētis.

b Edificans vide. ħ. ecclesia. §. i. 2. 3. et. 4. et. ħ. edificans.

b Ereditas qd ē: Bar. in ff. ea de acq. he. dicit q ē successio i vniuersuz ius qd defunctus habuit: vt. l. nihil: de ħb. sig. et s̄m Inno. in. c. ex litis: de iure pa. Hereditas est quoddā ius vk: et ea vēdita vel data trāsit ius patronatus: et oia iura: et iō hereditas ē successio in vniuersuz ius. qd defunctus habuit tēpore mortis. d. l. nihil: et isto mō sumpta est de iure ciuili romanorū tm̄. di. i. c. ius qritū: et nullius alterius gētis: et hoc apparet q; deportati q nō sunt capaces eorū q̄ sunt iuris ciuilis. nō sunt capaces hereditatis: vt. l. i. C. de here. insti. et ex hoc iferf q i foro 9scie. heres nō tenet ad debita vltra vires hereditatis: q; i foro 9scie non sumit hereditas isto mō quo sumit de iure ciuili sed capit s̄m q est de iure gentiū. q; heres nō succedebat i vniuersuz ius defuncti: s; capiebat bona tā q̄ bona vacātia: et iō nō tenet nisi quatenus paciūtur facultates hereditatis: et s̄m Bar. i. l. gerit: de acq. here. post glo. ad eūdem hereditatē sufficit aius qualitercūq; declaratus. siue p factū. siue p nō factū. siue dictū. siue scriptū.

i ¶ Hereditas diuidit: q̄ vocat. as. i. pōdus. 12. ūciarū i duodecim partes: q̄ vocātur. 12. vncie: q̄ vncie vocātur diuersis noibus. s. sextans: vncia. s. vna. Alia sextās. i. sexta pars hereditatis q̄ sunt due vncie. Quadrās. i. tres vncie. q̄ sunt qrta pars. Triens. i. q̄tuor vncie. q̄ sunt. 3ª. pars. Quicunx. i. 5. vncie. semis. i. sex vncie. septūx. i. 7. vncie. bes. i. octo vncie: dodrans. i. noue vncie: dextās. i. decē vncie. Appellatione vero assis duodecim vncie continentur: vt Insti. de here. insti. §. hereditas.

2 ¶ Ad quos debet hereditas peruenire. defuncto aliō nō disponēte. vel iualide. ff. q in laicis de iure cōi. p̄ veniūt legitimi descendētes si sunt. oibus alijs exclusis: et si sūt multi primi gradus equalr succedūt. Si vero sunt nepotes et vlteriores solū succedunt in stirpes. i. in eā partē quā pr̄ eorū si viueret haberet. nec distinguit vtrū sint masculi. vel femine. etiā ad optiui. nō eman̄cipati. q; idistincte oēs admittūt. C. de suis: et legi. here. aut. i successiō. Si vero descēdētes nō sunt. tūc veniūt ascēdētes puta. pater. auus. abauus: et c̄. cū fratribus et sororibus ex vtroq; parēte 9iūctis defuncto. vel eorū filij quos fratres. vel sorores. seu filios. si nō h;. succedūt ascendentes. salua semp p̄rogatiua gradus. s. q; pr̄ pferē auo: et sic eū excludit: et sic de ceteris: et sic solū venit de ascēdētibus. qui ē p̄ximior defuncto cū fratribus. si sunt i capita. s; cū filijs fratrū i stirpes. exclusis fratribus ex vno parēte tm̄. Si aūt dicti ascēdētes sunt i equali gradu. puta ex parte pris i p. vel. 2º. et hmōi: sic eqlr paterni p dimidia: et materni p alia dimidia succedūt. q̄uis sint plures psone ex pte vna q̄ alia. puta auus. et auia ex vna parte: et ex alia soluz auus. vel auia: vt i aut de here. ab itestato. §. i. et. 2. Alr qui ē proximior gradu defuncto siue paternus siue maternus sit: admittit vt i. d. aut. defuncto. q si nec ascēdentes: sic veniūt colaterales. Et p fratres et filij alicuius fratris. pmortui. q. s. erāt 9iuncti ex vtroq; parēte defuncto. de cuius hereditate agit. nō tm̄ i capita. s; i stirpes. quo ad filios fratrum pmortuorū. ipi fratres bene succedūt i capita: et isti pferūtur fratribus q sunt ex vno parēte solū: vt. C. de legi. here. aut cessante: dicit tm̄ Bar. i. l. oēs. C. cōia: de succe. q q̄n parētes veniūt ad successiōes i bonis q̄sitis ex linea materna pferūtur parētes ex linea materna. l. 3. C. de bo. mater. sl̄r q̄n sūt diuersi filij ex diuerso matrimonio pferūtur i lucro matrimonij: illi q sunt nati ex illo matri° filijs natis ex alio: s; si ex dispositione testatoris. vel legis. vel statuti. diceret q succedant agnati p vt sunt i gradu p̄ximiores tūc i tali casu veniūt filij fratrū pmortuorū cuz patruis. iuxta aut cessante. C. de legi. here. in glo. cōiter approbata. i. l. cum ita. §. in fidei comisso. ff. de leg. ij. Uide. ħ. successio. §. 3. et. 4.

¶ Sed nūqd cū fratribus pfatis. veniāt filij alteri⁹ fratris. ff. s̄m Gu. q non. ff. qd cum eo qui in alie. po. l. sed si ex parte. vt̄ filij filiorū pfatorū fratrū pferant fratribus ex vno parente solū. ff. q sic. vt̄ filij fratrū soli sine patruis: et amitis superstites admittant in capita. ff. s̄m Azo. et Hosti. q sic. q̄uis sint filij diuersorū fratrū: s; nō nepotes. s. nati ex eis. Secūdo nō existētibus pdictis. vel aliquo eorū veniunt fratres ex vno latere 9iūcti: et eorū filij. qui pferūtur patruis defuncti. 3

¶ Tertio prefatis nō existentibus pferūtur q gradu sunt proximiores defuncto: et si pares sunt. pares admittūtur: vt. C. de leg. here. aut: post fratres. Et extēdit h cōputa° vsq; ad decimū graduz et vltra ēt vt habet. 35. q. 5. c. ad sedē. l; iperator dixerit solū de deci° gradu expsse: et i pfacta successiōe tā ascēdētiū q̄ descēdētium. seu collateraliū. cessat oīs differētia 4

tã sexus & emãcipatiõis.hoc tñ atteto vt cũ agitur de successione pris.solos ꝯsanguineos admittas.de rebus vero maternis vterinos. Filij vero nãles tñ. vel spurij.fm Ang.i auč.qua na.effi.su.§.fi.si sunt ex eodẽ pře nõ ex eadẽ matre nõ succedãt adiuicẽ vnus alteri. si vero sunt ex eadẽ matre vn⁹ succedit alteri ab itestato: q: cognoscũt ad inuicẽ.l.2.ff.vnde cog⁹.si vero vnus spuri⁹ decederet.relicto fratre spu rio:ꝛ alio legitimo.ex eadẽ matre. tũc venit legiti/ mus ꝛ excludit illegitimus: q: qñ de successiõe tra/ ctat.ille frater pfert q pluribus nexibus ẽ cõiũctus. vt dictũ est.de successione vero fratrũ adiuicẽ.serua qd dictũ est.excepto q frater legitimus nõ succedit fratri suo illegitimo.ex parte pris.nec cõ.q: non est illi agnatus nec ille ipi:ꝛ durat i ifinitũ quousq; me moria possit hri d cognatõe.Insti.d gra.cog.p to

5 ¶ Přfatis oĩbus ascẽdẽtibus descẽdẽtibus ꝛ colla teralibus deficiẽtibus:veniet vir ad successionẽ vxo ris ꝛ cõ vt.C.vñ vir ꝛ vxor.l.vnica.qd si nõ est ve niet fiscus:vt.C.de bo.vacan.l.i. Si vero vxor esset sine dote ꝛ paup ꝛ maritus nõ hz nec descẽdẽtes nec ascẽdẽtes sz solũ agnatos vel cognatos tũc suc cedet iura ab itestato i.4ª.parte hereditatꝫ vt i auč. de exhi.re.§.qñ vero. Et idem dic de viro paupere circa bona vxoris. Alie tres partes hereditatꝫ cẽ vt agnatoꝝ:vel cognatoꝝ. Si vero cẽt pactũ vel sta/ tutũ aut ꝯsuetudo ꝯ oĩa:vel aliqd pdictoꝝ.illd ser/ ua si tale est qd iuri cõi possit derogare.

6 ¶ Si vero loqmur i clericis ab itestato moriẽtib⁹. distinguit aut sint bona ppria clerici.de qbus libere põt disponere.de qbus dictũ ẽ.v.clericus.4.prin.ꝛ se.in talibus succedũt agnati vt dictũ .ẽ. si vero nõ hz.succedet ecclesia cui seruiebat tpe mortꝫ.vel alta re si solũ seruiebat altari qd habebat bona distincta ab ecclia.ipi altari deputata.vt nõ.12.q.vlti.c.fi.fal lit hoc i pbiteris ex seruitute pmotis ad sacerdotiũ cũ ꝯsensu dñoꝝ:q: de eoꝝ bonis si ab itestato dece/ dit hñt quatuor partes quaꝝ vna epo.alia ecclesie.3ª. pauper h⁹:ꝛ quarta parẽtibus assignet: ꝛ si nõ sit idonei puta heretici nõ possunt.sed succedit ecclesia vt i.c.p.de suc.ab itesta.ꝛ.c.i.ꝛ.c.relatum:el.2º.ꝛ.c. requisisti.de testa.

7 ¶ Quid de seruis manumissis decedẽtibus ab inte/ stato.R.q succedẽt descẽdẽtes.vel ascẽdẽtes.vel la terales.fm q dictũ est.excepto q patronus vendi/ cat partẽ.nõ tñ totũ.vt Insti.de succe.liber.§.sz no stra ꝯstitutio:ꝛ ibi vide de eoꝝ successiõe. Bar.in.l. defuncto.C.in frau.patro.dicit: q si vnus patronus viuit přfert filio alterius patroni ꝛ filius patroni přfert nepoti alterius patroni.

8 ¶ Vtrũ clerici laicis succedãt fm q dictũ ẽ ꝛ eo ordi ne.R.q sic idubitãter: q: iura pallegata si excipiũt eos.imo ẽt religiosi q pñt habere ppriũ in cõi.etiã si dñi laici erãt cõmiserãt vitiũ igratitudinis:vt .19. q.vltima.c.fi.fallit hoc i feudis de q.v.feudũ.§.9. De successiõe in feudo ibidẽ.§.6.ꝛ se. De successiõe in emphiteosi.v.e.§.2.ꝛ se.

¶ Vtrũ filius aliqñ excludat ab hereditate patris.vel alius de pdictis.R.q sic.in.5.casibus.Pº si pr fuit hereticus:q: ipo iure bona hereticoꝝ sunt ꝯfiscata. de here.c.cũ fm lib.6.d quo vide.v.hereticus.§.4. ꝛ se.ꝛ.v.excõicatio.5.casu.2º.§.9. Secũdo si pater cõmisit crimen lese maiestatis.l.quicqd .C.ad.l.iul. maie.ꝛ.6.q.i.§.verꝫ.Nõ tñ rõe icapacitatis q ista pena nõ extẽdit ad filios.nisi qñ crimẽ est cõmissuꝫ in eũ qui nõ cognoscat superiorẽ:q: lz sit crimen lese maiestatꝫ:vt.l.i.ad.l.iul.maie.nõ tñ quo ad icapa/ citatẽ quo ad filios fm salice.i.d.l.quisq. Et etiaꝫ aduerte q crimen lese maiestatis cõmittit a subdito tñ.de.pastoralis:de iudi. Tertio si pr erat patron⁹ vel habebat aliqd ius.seu feudũ in ecclesia qd debe/ ret trãsire ad filios:ꝛ ipe interfecit vel mutilauit re/ ctorẽ illius ecclesie:q: ipo iure perdit oẽ ius ꝛ digni tatẽ ꝛ ad filios nõ pueniet.de penis.c.in qbusdã:q: talia deuoluũtur ad ecclesiã cui iniuria facta ẽ.imo filij taliũ vsq; ad quartã generationẽ i clericoꝝ col/ legio nullatenus debẽt admitti. nec i aliqua religio ne pñt cẽ plati.nisi fuerit cũ eis dispẽsatũ i .d.c.i q/ busdã:epo tñ dispensare põt.ex quo pditor canonis nõ reseruauit sibi.ar.c.nup.de sen.exc. Quarto si fi/ lius vel alius q põt succedere furioso debitã curã nõ ipẽderit sz succedet ille q eũ i sua domo ppriis sũpti bus vsq; ad finẽ vite pcurauerit:euacuata ẽt istitu/ tiõe illius q neglexit.si mõ talis.i scriptis admonue rit eos vt curã haberẽt.vt i auč vt cũ de appl. cog⁹. .§.causas.vbi ẽt dicit.glo.q lz nullus extraneus eũ pcurauerit.tñ hereditas ab agnatis auferet vt.ff. de his q.vt in.d.l.licet:vbi institutus idignus indi/ catus successiõe q p negligẽtiã suã:ꝛ culpã.i. id egit. vt mulier a qua istitutus fuerat moreret.vbi dicit glo.s.nõ adhibẽdo medicũ. Quinto si i captiuitatẽ eos qbus succedere debebat mori p suã negligentiã pmisit:vt i.d.§.causas:ꝛ sic succedet ecclesia ciuita tis.ex qua orit.vt ibidẽ:ꝛ ẽt i casib⁹ qbus põt exhe redari vt.ẽ.exheredatio p totũ. Quõ succedãt filij il legitimi.vide.v.filius quasi per totũ.

¶ Vtrũ dñs q de ꝯsuetudine totũ accipit qd erat il/ lius q sine filiis mortuus est.teneat.R.fm Hosti. si talis ꝯsuetudo pscripta est. excusat q: põt allegare q hoc pactũ ab initio fuerit:q: terra sua erat.

¶ Quis succedet dãnatis ex aliquo delicto ad mor tẽ.R.q descẽdẽtes vel ascendẽtes fm q dictũ ẽ .ẽ. sz collaterales nõ nisi vsq; ad.3ᵐ.gradũ:vxores vo taliũ solũ habebunt dotẽ ꝛ donationẽ añ nuptias. Si vero dotẽ nõ habuerit.accipiẽt partem legibus diffinitam.glo.dicit q ex more lucrarẽtur siue ha/ beant filios siue nõ:ꝛ si neminẽ pdictoꝝ habeant fisco applicãtur:vt.C.de bo.dam.auč dãna.

¶ Vtrũ bona igrediẽtis religionẽ ab itestato.perue/ xij niãt monasterio.R.Pa.i.c.i pña de pba. i.23.col.

q̄ quo ad minores nó. q° aūt ad p̄dicatores ꝛ alios
mēdicātes sic. qꝛ nó sunt ita astricti mēdicitati non
vt bona imobilia retineāt sꝫ vt vēdāt ꝛ se alāt. Nō
tū q̄ p̄dicatores hn̄t p̄uilegia Sixti. 4. qđ incipit:
ꝯsiderātes: ꝛ aliud. c. qđ icipit: nup p̄ nr̄as: ꝛ hic ha
bes q̄ possint emere ꝛ q̄ possint succedeꝛ ꝛ p̄ se adi
re ꝛ vēdere ꝛ aliorꝫ pōtificū vt possint hr̄e in cōi: ꝛ
sic cessat tota. q. pa. quā lōgā facit ibidem ita ēt cre
do de alijs mēdicātibus: ꝛ forte ēt minores hn̄t: de
alijs nó mēdicātib⁹ nó ē dubiū q̄ sic. d. c. i p̄sentia.
Uide. ꝟ. legatū. §. 4. j. ꝟ. heres. §. 9. ꝛ se.

13 ¶ Sed q̄rit qđ monasteriū succedet cū religiosi: vt i
plurimū trāsferāꝛ ad placitū p̄latorꝫ. Pa. vbi. s̄. vi/
deꝛ dicere q̄ nó p̄uenīūt alicui p̄ticulari monasterio
sꝫ erūt i p̄tāte illi⁹ q p̄est vt p̄uideat p̄ ut sibi videbiꝛ
ꝯsuetudo tū q̄ dꝫ seruari. i ordine p̄dicatorꝫ q̄ illud
monasteriū succedet vbi p̄fessus ē. cui⁹ dꝛ eē fili⁹. ni
si p̄ generalē ordinis d̄ ꝯsensu corꝫ ad quos p̄tinet fi
liatio illi⁹ monasterij i q° p̄fessus ē trāsferaꝛ filiatio
ad aliud monasteriuꝫ. Quid si moriatur ante pro/
fessionem vide. ꝟ. nouitius §. 12.

14 ¶ Quid si igrediēs erat vsufructuarius solū. R̄. sm
Pa. vbi. s̄. q̄ trāsibit i monasteriū vsusfructus: ꝛ so
lū durabit in vita ingredientis ꝛ non plus.

15 ¶ Quid de collaꝫ tali igrediēti ea lege vt nó alienē
tur. R̄. Jo. an. tenet q̄ succedet monasteriū. ar. l. i. ff.
desun. istru. ꝛ l. pē. §. iulianus agrippa. ff. de le. iij. ꝛ
j eo qđ nō d̄ iur. patro. ex lr̄is. Pa. vbi. s̄. tꝫ ꝯ̄riū: ꝛ
qdaꝫ alij. p̄ ar. l. peto lucij titij. ff. de le. ij. facit qđ nō
in. l. si ita qs. §. ea lege. ff. de ꝟb. ob. posset sic distin/
gui: si p̄hibita ē alienatio vt i familia remaneat sic ē
vera opinio Jo. an. p̄. d. l. peto. §. fi. a ꝯtrario sensu:
si vero vt ad extraneū perueniat prohibitū ē sic nó
succedet monasteriū. vide. ꝟ. donatio. j. §. 28. ꝛ se.

16 ¶ Q̄n accipiet monasteriū vel ali⁹ qđ sibi debeꝛ ex
hereditate igrediētis. siue fecerit testm̄ siue non. R̄.
Pa. vbi. s̄. Bar. dicit q̄ mors ista ciuilis opaꝛ oēꝫ
effectū quē mors nālis. sic ē i igrediētib⁹ ordinē mi/
norꝫ q nihil i cōi. vel p̄ticulari p̄nt hr̄e. tūc stati ha/
bebit post igressuꝫ cū effectu. i. post p̄fessionē exp̄ssaꝫ
ar. l. deo nob. C. de epi ꝛ de. sꝫ q̄n nó opaꝛ oēꝫ effe/
ctū i quē mors nālis. puta qꝛ hn̄t saltē i cōi. tūc d̄bēt
2 expectare mortē nālē ipi⁹ igrediētis: ꝛ iterū dispositio si fecit erit i suspēso: ꝛ cū hac opi° tanſit Cy. ꝛ
.d. Aut. ꝛ Pa. i. d. c. i p̄ntia. limita p̄ nisi i testō alr
3 determinasset de tp̄e qꝛ illud seruādū. 2° limita nisi
q° ad filios legitimos q legitimā habebūt ex eqtate
stati post igressum. nó aūt alimēta sm p̄dictos. qđ
itelligēdū q̄n legitima eis sufficit. alr n̄. saltē i ꝯscia.
sꝫ vel monasteriū dabit eis stati qđ debēt hr̄e ex bo
nis igressi. vel stati alimēta p̄stabit. donec eis talia
bona dederit. facit. d. l. deo nob. §. nā ꝛ maritus. Et
qđ nō ibi i glo. Quō diuidiꝛ hereditas inter illos q
hn̄t peculiū. ꝟ. peculiū quasi per totū.

Eres aliq̄n p̄rimū. i. p̄m̄. significat nó vlterio/
b rē. vt. ff. de. ꝟ. sig. l. saēdū. sꝫ regulariter no/
men heredis p̄ multas successiōes accipitur.
vt. d. l. saēdū: ꝛ l. fi. C. de here. isti. vbi heres heredis
testatoris dꝛ heres: ꝛ glo. i. c. trāmissa de fi. p̄sb. Ali/
q̄n aūt d̄scēdētes post p̄m̄ heredē vocāꝛ p̄heredes: vt
tꝫ glo. i. c. fi. de pecu. cle. q̄ꝫuis alias p̄heres q se pu/
tat heredē cū nó sit. ff. de pe. here. i. l. p̄herede: ꝛ isti.
de iterdi. §. adipiscēde. Aliq̄n qlꝫ descēdēs cui relin
quiꝛ aliqd dꝛ p̄heres vt i. d. glo. Noīe vero suorꝫ he
redū nó veniunt extranei heredes de qua p̄ Bar. ꝛ
alios i. l. galus. ff. de libe. ꝛ postu. Qđ limita verꝫ in
bis q̄ nó trāseūt ad heredes extraneos: ꝛ extraneus
heres dꝛ q nil attinet q̄ꝫuis p̄prie in statuꝫ. heres ex/
traneus dicaꝛ qlꝫ q tp̄e morꝫ nó ē i p̄tāte morien/
tis. etiā si sit filius emācipatus sm Ange. are. insti.
de here. quali. ꝛ vi. §. ceterꝫ.

¶ Utrꝫ heres istitutus solū i certa re q p̄prie non dꝛ 1
heres sꝫ legatarius. vt i. l. quotiēs. C. de here. ꝯstitu.
possit i foro aīe nó dato alio herede adire totaꝫ he/
reditatem: sm q̄ vult. l. i. i. §. si ex fundo. ff. de here.
istitu. R̄. Pa. i. c. qꝛ igrediētib⁹ d̄ testa. dicit q̄ Frede.
ꝯsi. 126. ꝛ multi alij doc. i sacra pagina ꝯsuluerūt q̄
sic. qꝛ ius hūanū nó ē ꝯ̄riū diuino dꝫ seruari i foro
aīe. ergo licite poterit. limitāt tū dūmō dolose nó sit
iductus testator ad istituēdū eum i certa re. vt puta
qꝛ p̄suasit q̄ nó posset hr̄e regressuꝫ ad alia bona.

¶ Quid si ita istitutus i certa parte hoc addito. Et 2
volo q̄ de bonis meis plus nó possit petere sꝫ sit cō
tētus: ꝛc. ꝛ sit institutus alius heres vlīs q nó vult
adire hereditatē. an sup̄ascrip̄tus possit ipaꝫ adiꝛ.
R̄. Ar. q̄ sic. d. §. si ex fundo: ꝛ. d. l. quotiēs. Sed cō
trariū est verꝫ: vt i. l. quotiēs. §. sꝫ si duo. ff. de here.
isti. vbi pꝫ q̄. §. p̄dictus: si ex fundo: ꝛ p̄dicta. l. quo/
tiēs. hꝫ locū q̄n volūtas testatoris ē simplex: ꝛ non
restricta exp̄sse vt i casu isto: ꝛ idō venient succedētes
ab itestato. qꝛ testamētū nó repiꝛ habere heredē: ꝛ
nó pōt qs p̄ parte decedere itestatus: ꝛ p̄ parte te/
status. l. ius nr̄m. ff. de re. iuris. Si dicis quō pōt p̄/
hiberet q̄ nó possit plus petere. R̄. per. l. domus. §.
fi. ff. vsufr. vbi testator p̄hibet ius accrescendi: ꝛ ca/
sus est in. l. i. ff. de iniusto. rup. testa.

¶ Utrū heres teneaꝛ ex delicto vel quasi delicto de/ 3
functi. R̄. vt colligiꝛ ex Bar. i. l. i. ff. de priua. deli. q̄
aut actio est penalis ex vtraqꝫ parte: vt puta q̄n pe
tiꝛ pena q̄ ē aplicāda parti. nó tam ex parte rei q̄ꝫ
actoris est penalis: ꝛ sic nó teneꝛ aliquo iure. Si ve
ro actio est penalis ex parte rei ꝛ p̄secutoria rei. ex
parte actoris: vt puta qꝛ ago pro satisfactione dāni
mei: ꝛ sic de iure ciuili si delictū fuit comissuꝫ circa
ꝯ̄ctū qui qdē ꝯ̄ctus tenuit sic teneꝛ heres: qꝛ nó fun
datur itentio actoris imediate ex delicto. sꝫ ex ꝯ̄ctu.
puta qꝛ agiꝛ rōe comodati. vel depositi ꝛ hmōi: ꝛ
nó ex dolo. vel delicto. Casus est in. l. ex deposito. ff.

hé ac.⁊ obli.⁊ ex ꝯtribus:ibidem ⁊ bonus tex.i.l.si
hoiez.§.daĸ actio.ff.depositi. Si vero fuit comissuȝ
delictū circa ꝯtcū qui nó tenuit:vt puta ꝙ dolus de
dit cāȝ ꝯtcui.ideo nó tenet.vt in.c.delicti:de emp.⁊
ven.sic nó teneĸ.q: cū agere nó possit ex ꝯtcu:cū nó
sit:oȝ ageret ꝯ heredé:⁊ crimina morte extingūtur
ȝ.di.quoꝛſdā:⁊ nullus post morté pót accusari.24
.q.2.c.1.nisi i casibus heresis.24.q.2.sane.vel si here
ticos istituit heredé.ð here.c.si qs eps.vel si i crimi
ne notorio decessit.vt nö i gl.d.c.quoꝛūdā:⁊.24.q.2.
i summa.vel generaľr dic qñcūqȝ.comisit defunctus
crimé .ppter qð ipo facto pena sit islicta a lege.sic i
heresi:⁊ crimine lese maiestaĸ.q: túc accusaĸ ⁊ agi
tur ꝯ heredé.nó vt puniaĸ ex illo delicto ſȝ vt bona
auferātur ab eo q̄ i comissum ceciderūt. facit.l.co/
missa.ff.de publi.⁊ tex. bonus i.c.f.de pscrip.lib.6.
Alias nó teneĸ heres p quocūqȝ delicto comisso a
defuncto siue i ꝯtcu nullo.siue extra oéȝ ꝯtcū. nisi in
duobus casibus. Primus si lis fuit cótestata cū de/
functo.vt.l.vnica.C.ex deli. defunc. ró q: in iudicio
q̄si ꝯtrhimus.vt i.l.3.§.idé scribit.ff.de peculio:⁊ ió
videĸ initus ꝯtcus cū defuncto per ꝯtestationé litis.
Secūdus si aliqð peruenit ad heredé ex delicto de/
functi:q: in tm̄ teneĸ:⁊ nó plus vt i.d.l.vnica:fallit i
cōdictione furtiua q: in.l.si pro fure.ff.de ꝯdic. fur.
dicit tex.furti actio pená petit legitimá ꝯdictio.rem
ipaȝ:⁊ sequiĸ ꝯdictio rei furtiue:q: rei hȝ .psecutio/
né.heredé quoqȝ furis obligat nec tm̄ si viuat seru⁹
furtiuus sed ⁊ si decesserit.s.viuo fure vel mortuo:ð
iure aūt canonico tenet Bar.indistincte teneri quā
do quis agit pro satisfactioue dāni ꝯ heredé ⁊ hoc
sequūtur cōiter doc. Et sic itelligéde sunt glo.in.c.ex
pñtiū.de pigno.de solu.c.1.de rapto.c.liᵒ: ð vsu
.c.tua nos. Intellige inquātum hereditas se extédit.
Et placet in ꝯsciētia.lȝ Pa.in.c.si.de sepul. solum
admittat ver quādo defunctus penituit q: iura ca/
nonica loquūtur ꝙ tenétur qñ defunctuȝ penituit vt
nö glo.singularis in.c.ex nobis:d.2.de sen.exc.quia
tunc agitur ex quasi contractu non ex delicto:si ve/
ro non penituit non tenetur ſm .c. Pa.⁊ glo.d.c.a
nobis.nisi quatenus de iure ciuili teneĸ.

4 ¶ Utꝝ heres teneaĸ soluere legata in testaméto mi/
nus solēni facta.℟.ꝙ i foro iudiciali:nó: deꝗ ð ð.
vt in.l.si veritas:⁊.l.si.C.de fideicomi.ſȝ in foro aie
pédet hec.q.ex alia.s.vtrū ex volūtate defuncti oriaĸ
obligatio nālis:⁊ cōiter vltramontani tenét ꝙ nó.
Citramótani ꝙ sic.de qᵒ vide p canonistas i.c.si.de so
lu.⁊ p Bal.⁊ legistas i.l.cū qs .C. de iuris:⁊ facti.
igno. Et ibi dicit Albric⁹ ꝙ opiᵒ cismótanoꝝ é cóis
opinio:⁊ sic tenenda ex qua opinióe.d.Ant.motus
dicit se ꝯsuluisse i facto i qᵒ tm̄ vnus testis fuerat ad/
hibitus.tenebaĸ heres i foro aie:Pa.aūt i.c.q: ple
riqȝ:de imu.eccłie.distiguit:ꝙ aut defunctus nó egit
solēniter reliquere ſȝ totū comisit fidei heredis:⁊ sic
teneĸ ciuiliter:⁊ nālr:⁊ sic i vtroqȝ foro:casus est nö
ſm vnā lecturā quā seqĸ Bar.i.d.l.si. Aut nó comi
sit fidei heredis ſȝ simpľr relicta fecit sine solénitate
debita ⁊ idistincte teneĸ heres in foro aie si ei de hoc
ꝯstet.ró q: solénitates fuerūt iducte ad falsitaté tol/
lendā.vbi ergo ꝯstat ꝙ nulla falsitas interuenit dȝ
cessare ⁊ dispositio legis:⁊ seruari eqtas:⁊ obliga/
tio nāľr q̄ oriĸ ex dispositióe defuncti.l.cū āplius.§.
is nā dȝ.ff.de re.iur. Et pro hac opinione facit qð
nö Inno.ð dec.c.qð sic:⁊.l.ex testō.C.ð fideicomis.
nisi forte fuisset ipe legās doct ⁊ voluisset sic illudeĸ.

¶ Utꝝ heres teneaĸ satisfacere ex ꝯtcu. vel q̄si defun 5
cti.i quo ipe defunctus erat obligatus vltra vires he/
reditarias.℟.ꝙ si fecit inuētariū nullo mó teneĸ:si
vero nó fecit:i foro aie nó teneĸ ſȝ Jo. an.d.Ant.⁊
Pa.i.d.c.q: pleriqȝ:in foro ṽo ꝯtētioso sic:vt i.l.si.
C.de iure deliber.Fede.tm̄ ꝯsili.21.dicit ꝙ ét teneaĸ i
foro ꝯscie vltra uires.ſȝ pᵒ opinio verior:⁊ ego: quo
ad ꝯsciaȝ.Quō possit detrahere expésas:falcidiā le/
gitimā vel trebelianicā vide.ṽ.legitima. Et si non
detraheret vtrū possit repetere.

¶ Qñ sunt plures heredes an qlȝ teneaĸ i solidum. 6
ad oia debita.vel legata.℟.ꝙ ordinarie qlȝ teneĸ
solū.p parte hereditaria.C.de acti here.l.p heredi/
tarijs.Fallit i.7.casib⁹. Primus qñ defunctus alr di
sposuit.ff.de le.ij.l.cū ab vno. Secundo si obligatio
sit pp expésas funeris vxoris: q: nó solū obligantur
heredes ſȝ ⁊ vir ſm .pportioné quā hñt.puta si vir
hȝ cétū ⁊ heredes.cc.túc vir teneĸ pro tertia :⁊ here/
des solū.p duab⁹. Tertio si bona defuncti ée̅t expſe
vl tacite ipotecata debitoribus:q: vno existéte non
soluédo tm̄ alij obliganĸ. Quartus i alimétis legaꝗ
qñ sic p iudicē é diffinitū:vel p defunctū.l.3.in prí.§.
ꝑ.ff.de alimé.lega. Quintus qñ res legata possideĸ
ab vno i solidū.d.l.p hereditarijs: ⁊.ff.como.l.sed
nihil.§.heres. Sextus qñ obligaᵒ ꝯsistit in iplédo le/
gationé factā a defuncto ad honoꝛé dei:⁊ sanctoꝝ.
vel rei politice.ff.de po.li.l.1.§.si qs. Septimus qñ
obligatio est indiuidua.ff.de.ṽ.obli.l.i executiōib⁹
.§.serua:⁊ de hoc habes i glo.d.l.p hereditarijs.

¶ Quid si heres é pupillus nūqd differeĸ solto debi 7
toribus.vel legatoꝝ.℟.ꝙ non. vt.l.sub ptextu.C.ð
act.here.vtrum dilatio restitutiōis facta ab herede
plóget i purgatorio.ṽ.executoꝝ.§.si.

¶ Utꝝ heres rogatus restituere hereditatem possit 8
alienare aliqð de ea.℟.ꝙ nó.C.communia de le.l.si.
nisi i casib⁹ posit̄ i auf.res.q sunt isti. Cā dotꝭ ⁊ do/
natióis pp nuptias:⁊ loqĸ i libis nó i extraneis. Ité
dic ſȝ Bar.i.d.auf.ꝙ pót alienaĸ ad ponédū filiā
i monasterio:sicr p cā alimétoꝝ.qñ nó pót substéta
ri aliūde:⁊ idé.p redimédo filio captiuo:pót tm̄ re/
tinere q̄rtā trebelianicā. vt i.c.raynuti⁹:⁊.c.rainal/
dus:de testa.si ṽo rogatus é restituere qcqd superit
de hereditate túc ad min⁹ q̄rtā parté seruabit sub/
stituto.vt.C.ad trebe.aut.contra rogatus. Uide de
hoc in glo. in.d. in pñtia.ꝙ licet quis ex liberis

testatoꝝ sit pure rogatus restituere hereditatē. nul/
la facta mētiōe de filijs.si tñ postea habuerit filios.
vel nepotes substitutio euanescat.C. de fideicomis.l.
cū acutissimi. Uide.ꝟ.substitutio.

9 ¶ Utrum bona igredientis religionē nō capacē vt sunt
fratres minores sint ꝓpinquoꝝ.R.cōis opinio ē ꝙ
ad succedētes ab itestato veniāt.ar.auth bona.C.de
bo.pscrip.sed hoc limita nisi pdicta bona fuerint ei
relicta sub ꝯditiōe si decesserit sine liberis restituen
d.i:q2 tūc dz errogari ad pias cās. casus est in auth
de san.epi.§.sz ꝛ hoc pñti.i fi.ꝛ hoc sequit Ang.in
disputatiōe q̄ icipit nobilis quidā genere.vtrū mendi
cātes sint capaces .ꝟ. hereditas.§.12.

10 ¶ Utrum heres dedicās se monasterio excludat sub sti
tutū.R.glo.i.c.i pñtia ꝺ ꝓba.ꝙ sic:si est priuatus:
ꝛ etiā cū rogatus restituere priuato.secus si ille cui:
ꝛc.esset ecclesia vel locus religiosus vel alia pia cā:
q2 tūc nō excluderet.vt.d.§.sz ꝛ hoc presenti.cōcor.
Pa.in.d.c.in presentia.col.12.in pn.

11 ¶ Sed qd si nō ingredit monasteriū sz efficit cleri
cus.R.sm glo.in.d.c.in psentia:ꝙ nō euanescat ni/
si duob9 ꝯcurrētibus.p̄.vt ppetuo maneat i ecclia.
2o vt redit9 expēdāt i pias cās :vt i pfata auth. di.sz
Pa.ibidē restrigit ad clericū ꝯuersuz alicui mona/
sterio.sed videt magis vt itelligat simplr sz.d.glo.

12 ¶ Utrum ꝯuersio seu dedicatio sui ipius : ꝛ suaꝝ rerū
ecclesie seculari.euacuet substitutionē.R.sm.d.glo.
ꝙ aut sit clericus:ꝛ sic dic vt in.§.pcedēti. aut non
sit clericus:ꝛ sic nō expirat quidā tñ ꝯ.

13 ¶ Quid si qs igredit religionē in fraudē substituti.
R.sm Pa.i.d.c.i pñtia:Abb.tenet ꝙ nō euacuat:
q2 dolus ꝛ fraus:ꝛc. ꝛ placet cōiter doc.ar.20.q.3.
.§.fi.vbi iductio facta cā bonoꝝ ipedit.ergo .

14 ¶ Utrum heres istitutus cū ꝯditiōe. si sine liberis ex se
legitime descēdentibus:vel ex corpore suo nascētib9
si igrediat mōasteriū euanescat substitutio.R.Pa.
vbi.s.col.15.post diuersas opiniones recitatas.con
cludēdo cū Bar.ꝛ Cy.in.l.si ita qs.ff.de le.ij.ꝙ eua
nescit.ꝯcor.Archi.ꝛ Jo.19.q.vltima.c.si qua. Sed
qd si nō itrauit sz instituit monasteriū heredem.R.
Archi.in.d.c.si qua:ꝙ nō euanescat substitutio.sm
Gofre.Roscla i.ꝟ.legare.§.24.diffuse tractat hāc
.q.adducēdo multos doc.ꝛ i fi.idē ꝯcludit ꝙ cōior
est via ꝛ sequenda.

15 ¶ Utrum heres teneat soluere factū cā dotis si illa in/
grediat monasteriū.R.sm Pa.vbi.s.ꝙ sic:ꝛ idez
si esset ei relictū cā donatiōis ꝓpter nuptias.

16 ¶ Utrum substitutio expiret facta sub ista ꝯditione si
ingredit monasteriū vel si nupserit vel nō nupserit.
R.sm Pa.ibidē ꝙ nō.q2 cōiter tenet ꝙ habet cō/
ditio ꝓ nō adiecta in substitutiōe q̄ ipedit religio/
nis igressuz.sicut illa q̄ ipedit matrimoniū carnale.l.
cū tale.ff.de ꝯdic.ꝛ demō.Et iō mulier nō tenet re/
stituere relictū sibi cū onere restituendi.si nupserit.l.
quociēs.ff.de cōdi.ꝛ demō. Ubi legatū factū.si nō
nupserit.tenet cuiuis faciat ꝯtraꝝ.l.filie.ff.de cond.ꝛ
demō. Idē dicit Albericus in.l.deo nobis.C.de epi.
ꝛ cle.ꝙ puella cui relinqtur.c.si nupserit.si vero reli
gionē itrauit.50.ꝙ nihilominus si itrabit habebit
.c.q2 i casu pdicto ois ꝯditio dilatio:ꝛ grauamē
remissa itelligunt cū pdicta institutio succedat loco
debiti bonoꝝ subsidij:vt est expressum .C. de inoffi.
testa.l.qm̄ i prioribus.Et hoc dicit veꝝ i filia cui bo
noꝝ subsidiū debet :sz i extranea nō:sz solum si ꝯdi
ctio extet.Et etiā nō haberet filia qm̄ legitima ē sibi
legata:ꝛ illud eēt vltra bonoꝝ subsidiū. Et de hoc
disputat in.d.l.qm̄ prioribus. Ricardus malūbra ꝛ
tz.ꝙ si relinquat alicui.c.si nupserit:ꝛ.50.si igrediat
religionē.ꝙ nihilomin9 si igrediat habebit.c.nec di
stiguit vtrum sit filia vel extranea:ꝛ sic videt tenēdū.

¶ Statuto cauet ꝙ filie:extātibus masculis filijs nō 17
succedāt sz debēt de bonis paternis dotari ꝛ eē cō/
tente.qrit si pre mortuo q relīqt filiū ꝛ filiā:ꝛ añ q̄s
frater sororem dotaret mortuus est.relicta filia sua.
dicta amita debeat solū habere dotez suā.vel eē sic
heres.R.Alber.in.l.publico.C.ad.l.iul.de adul.di/
cit:ꝙ qdā tenent ꝙ neptis nō succedit vt masculus:
sz verius videt sm Ugolinū.de la fontana ꝙ succe
dat neptis nō amita:rō q2 ex morte patris iam ius
fuit q̄sitū filio:ꝛ illud trāsmittit filie:vt.C.de ca.tol/
lē.§.inouissimo:q2 i hoc repsentat psonā patris.ar.
C.de here.vel ac.vē.l.ēpta:ꝛ sufficit semel ius fuisse
q̄sitū.ff.ꝙ me cā.l.videamus:de quo aliqd .ꝟ.feu/
dū.§.8.Sed si filius fuisset mortuus añ patrē relicta
filia.vera eēt p9 opinio q2 tale statutū est factū:q2 p
masculos ꝯseruatur agnatio.ff.de ven.isp.l.1.§.pe.
g° nō dz porrigi ad sexū femineū:vt i.d.l.publico.

¶ Utrum heres teneat seruare ordinē i soluēdo credito 18
ribus ꝛ legatarijs.R.ꝙ sic:q2 creditoribus prius sa
tisfacere debet.siue ex ꝯctu:vel quasi. aut ex delicto
vel quasi.sic postea legatarijs.si tñ prius solueret si
ne dolo legatarijs prius veniētibus nō poterit inqe
tari a creditoribus si nihil ei remāsit ex hereditate.
sz habebūt regressuz ꝯ legatarios.ꝟ.restitu°.§.25.

¶ Quis pōt heres istitui.R.ꝙ ois q nō phibet a iu 19
re.ar.de spon.cū apud. Et qs ꝓhibeat .R.ꝙ.13.p̄.
hereticus aut paganus.ꝺ here.c.si qs epo. Secūdo
credētes receptatores ꝛ defensores hereticoꝝ.c.c.ex/
cōicamus:el.p̄.§.credētes. Tertio apostata. Quar/
to collegiū illicitum. Quinto deportatus.C.de here.
insti.l.i. Sexto dānatus ob crimen famosuz. Septi/
mo isecutor cardinaliū.de pen.c.felicis.lib.6. Octa/
uo excōicatus nā qui tpe istitutiōis :vel mortis:vel
aditiōis hereditatis erat excōicatus.nō valet istitu
tio:secus si post istitutionē fuit excōicat9 sz añ mor/
tē absolutus:vel post mortē fuit excōicatus vel ante
aditionē absolutus tenet istitutio .ff.de here.isti.l.sz
si i cōditiōe.§.solemus. Nono spurij nati ex dānato
coitu.de qbus.ꝟ.filius.§.2. Decimo incestuosi cum
mōaca.27.q.i. Si qs solicitauerit i glo. Undecimo

crimē lese maiestatis cōmittēs. de pe. di. i. c. si quis. Duodecimo symoniaci sm aliquos qr parificantur ledētibus maiestatē. Terdecimo illi q nō pñt habere nec in ppro nec i cōi vt sunt vel fuerūt fratres minores de. cxiiii. de v. sig. §. cupiētes. ū. c. §. 9. v. legatū. §. 3. 4. v. testamētū: 4. v. executor.

Heremita: sz glo. i. c. q vere. 16. q. i. 4 tex. ibidē: est q vere 4 pure solitariā degit vitā 4 digni sunt pueniēti honore: 4 possunt vocari ad p/laturā auctoritate. s. pape solū. sz Pa. i. c. cū monasteriū de elec. Et nō hñt determinatā vitā vel regulā sm glo. ibidē. d. c. q vere. Ut gaudeat priuilegio clericali. v. excōicatio. 5. casu. §. §. 21. 4 casu. 35. §. 3. Querit. d. glo. quō pñt vocari ad platurā. cū ā magis stricta ad minus strictā vitā nō sit licitū trāsire 19. q. i. c. vno. Rñ. q vita monachorū ē magis stricta quo ad hoc qr renūtiat ppriis: 4 ponit hoiez supra se. secus ā heremita. 19. q. 3. c. platū. §. cū. Et nulli offerūt se. ibi. Et nō i. d. §. cū. duplicē eē vitā heremiticā de quo in. d. §. 21. vt plures heremite possint cōgregari: 4 cohabitare simul faciēdo aliq statuta vel ordinatiōes 4 promittere sibi inicē obediētiaz: 4 sic a: 4 vt tales icurrāt excōicationē. vide. v. excōicatio. 5. casu. 55. §. 3.

¶ Ut religiosi possint trāsire ad vitā heremiticā: 4 solitariā. Rñ. q sic. de licētia suorū platorū: 4 cellas sibi habitacula i heremo siue locis vbi non sit hoiuz habitatio vel ppinquo capere: 4 mutare possunt religiosi: 4 mēdicātes vt in. c. cū ex eo. ā exce. pla. li. 6. Sed plati nemini debēt dare licētiaz nisi i societate pfectis. cū sit periculosissimū ipfectis solitarie habitare. cui dr ve soli qr cū ceciderit nō hz subleuātem. Un. s. T. 22. q. 188. ar. vltimo dicit: q vita socialis necessaria ē ad exercitiū perfectiōis. qr mutuo se instruūt. hortāt: 4 correptiōe q ad pfectionē pducūt. Solitudo aūt cōpetit iā pfectis. qui aliorū regimine nō indigēt: 4 iō si absq exercitio pcedētū talis vita assumat. est periculosissima. nisi suppleatur per diuinā gratiā. hec ille. v. religio. §. 7.

Hereticus in iure dr multis modis. p. dr hereticus ois excōicatus. 4. q. i. qd aūt. Secundo dr hereticus qlz symoniacus. i. q. i. qsqs. Tercio dr hereticus q aduersus romanā ecclesiā agit: 4 eius dignitatē a dño traditā auferre conat. di. 22. c. oēs: 4. 20. di. c. ā libellis. Quarto dr hereticus qcūqz errat in expositione sacre scripture. 23. q. 3. hereticus. Quinto dr hereticus quicūqz male sentit de ecclesie sacris. de sum. tri. 4 fi. ca. c. i. 4. f. 4. c. ad abolēdam. de here. Sexto dr hereticus qcūqz aliter sentit de articulis fidei q̄z romana ecclesia. 24. q. i. hec est fides. Septimo dr hereticus qcūqz est dubius i fide. de here. c. dubius: itellige deliberate dubitās put dr. v. excōicatio. 5. casu. 4. §. 2. Octauo ois scismaticus. 24. q. 3. iter heresiz. Nono ois pcisus ab ecclesia. 3. q. i. c. 2. 4 sic gētilis 4 iudeus. Decimo q nouā opinionē inuenit. d. c. hereticus. 24. q. 3. sequēs dr credēs. inueniēs vero dr hereticus. Undecimo q trāsgrediat pcepta apostolice sedis. di. 19. nulli. Duodecimo dr hereticus q nō recipit neqz credit id qd pdicāt qtuor pcilia. C. ā here. l. qcūqz. Nō aūt q hereticus vt i psenti. c. itēdimus loq. denoiat ab heresi sz s. T. 22. q. xi. ar. i. q importat corruptionē fidei christiane. q heresis sm. c. ibidem ar. p. dr ab eligo eligis sm Isidorū: 4 Papiā: qr falsaz opinionē eligit. 24. q. 3. heresis. vel dr ab eligēdo sic septa a septādo. i. dr ab adherendo sm Ugonē qr ptinaciter adheret false opinioni de sum. tri. 4 fi. ca. c. dānam. 3. dr ab heresitor qd idē est qd diuido sic heremita quasi diuisus a cōi vita. diuidit. n. se 4 alios si posset a doctrina sana: 4 sic liquet q heresis. nomē: iportat tria. s. electionē: adhesionē. i. ptinatiā: 4 diuisionē vñ ad hoc q ppie aliquis dicat hereticus vt hic loqmur reqrit initiatiue error i itellectu. Secūdū i volūtate ptinatia pfectiua. Tertiū est pplectiuū ex pte obiecti. s. q sit eorū q ptinēt ad fidē. de qbus oibus vide. s. c. c. §. 25. de excōicatione hereticorū multiplici multorū hereticorū fautorū: 4 c. vide. v. excōicatio. 5. casu. 4. per totū.

¶ Qua pena puniūtur heretici ppie dicti. Rñ. vt ex dictis doc. 4 iuribus elicit q vltra mortale icurrunt multas alias penas. p ipo facto sunt excōicati vt habes diffuse. v. excōicatio. 5. casu. 4. per totū. Nec dū hereticus sz etiā suspectus de heresi excōicat nisi ad arbitriū epi se purgauerit. c. ad abolēdā: de here. §. laicus: 4 de sent. exc. c. sane: 4 si excōicationem sustinuerit aio idurato tūc velut hereticus pdēnabit. c. excōicamus. d. p. §. i. 4. c. cū pumatia ā here. lib. 6. Reqrit tñ sm Jo. an. i. d. c. cum pumatia. vt specifice sit vocatus vt de fide respōdeat: 4 se de tali suspicione purget. Et nō sm Pa. in. c. fi. de penis in glo. q aut fuit qs excōicat p pumatia i cā heresis: 4 tūc per lapsum āni habet p heretico 4 pōt puniri vt hereticus. d. c. cū pumatia. Aut fuit excōicatus pro pumatia i alia cā 4 tūc lz steterit per annū vel plus i excōicatiōe. nō tñ p heretico vel puicto de heresi. vt nō i. d. c. cū pumatia. sz tñ isurgit suspicio pcū de heresi. vt ē tex. nō i. d. c. fi. 4 est hec suspicio pbabilis: 4 nō violēta sm Inno. q dicit hāc suspicionē nō sufficiētē ad pdēnādū eū de heresi. sz poterit sibi idici purgatio canonica i qua si defecerit habet pro puicto. vt i. c. iter. i fi. de purg. cano. 4 i. d. c. excomunicam. Et dr suspectus sm Pa. ibidē i. 3. nō. tū qr psumit male sentire de sacris ecclesie cū nō faciat nec facere possit ad qd fidelis qlz tenet. vt i. c. ois: ā pe. 4 re. iuz qr psumit male sentire de ptāte ecclesie. ex quo nō curat de eis i excōicatiōe: 4 lz i. d. c. fi. dicat de biēnio tñ sm Hosti. idē est de āno. ar. i. c. rursus: 4. c. qcūqz. xi. q. 3. 4 in. d. c. omnis.

¶ Quid de illo qui osculat sepulcrū machometi vel aliqd facit ad eius venerationē sic faciūt infideles. Rñ. q si faciat qr ita credūt: 4 iō phitet sic sunt apo/

state.heretici:ꝛ excōicati. Si vero hoc faciūt solum,
verbo vel signo ꝑꝑ metū nō icorde. sic peccāt mor/
taliter ꝛ iudicātur suspecti:nō tñ sunt heretici.
3 ¶ Secūda pena est ꝙ cū heretico nō debet qs nego
tiationē aliquā exercerē nec eū i domo sua recipe.vel
alr fauere.idē de subueniētibus : de qbus i.l.i.ff.de
receptatꝛ:ꝛ extra ꝺ here.c.sicut ait. vbi dicit Pa. ꝙ
q̄uis tex.ibi loquat̄ de tolosanis.dꝫ tñ idē itelligi ꝺ
oib⁹ hereticis:ꝛ magis sunt cauēdi q̄ alij excōicati
ꝑꝑ periculū : posset tñ aliqs secū ꝯuersari pro bono
aīe sue.vbi nō ē piculū: ꝛ nō sunt excōicati noiatiꝫ.
4 ¶ Tertia pena est q̄ infligit̄ a iure qꝛ statiꝫ comisso
scelere.i.cū icidūt i errorē vel heresim perdūt ipi oīa
eoꝝ bona:ꝛ ipo iure sunt ꝯfiscata. Naꝫ hoc ꝯtingit
i crimine lese maiestat̄.C.ad.l.iul.maie.l.qsqs: ꝛ.l.
fi.ꝛ iquibusdā alijs criminib⁹.vñ multo forti⁹ i hoc
max° crimine.c.vergētis de here. Dy.itelligebat ista
iura alr.vꝫ ꝙ statī comisso crimine pderet admini
strationē suaꝝ reꝝ:ꝛ ptātē disponēdi sup eis: domi
niū vero nō pderēt ipo iure.sꝫ demū p sniaꝫ ꝯfisca/
tiōis:ꝛ publicatiōis.ita nō ipe de iur.fi.l.imperator
nr̄.sed hodie videt̄ ꝙ statī comisso crimine pdit ipo
iure ēt dominiū:de here,c.vt iqsitiōis.§.phibem⁹:
ꝛ est casus i.c.cū ſm leges.lib.6.de here. q̄uis forte
oliꝫ de iure ciuili alr videret̄:vt.C.eo.l.manicheos
ꝛ.l.qcūqꝫ:ꝛ nō Godff.i summa tit.e.col.:.Jtē defi/
niūt aliq̄ bona posse possidere:ꝛ p ꝯñs nec pscribere:
vt.23.q.7.p totū iūcto,c,sine possessiōe:ꝺ re.iur.li.6.
de ista ꝯfiscatiōe vide.ꝟ.assassinus.§.i.ꝛ.ꝟ.excōi/
catio.5.casu.ꝟ.§.9. Et aduertēdū ꝙ hec pena ꝯfi/
scatiōis seu adeptiōis bonoꝝ vendicat sibi locū so/
lūmō i illis quos ꝯstat fore hereticos vel q de heresi
sunt dānati vt i.c.ad abolēdā de here.ꝛ.c.sup qui/
busdā:de.vb.sig.nō aūt i alijs q sunt sola suspiciōe
notabiles sicē fautores ꝛ filij vt pbat̄ in .c.accusa/
tus.§.porro:ꝛ.§.i.eo.de here.ꝛ sitr dic qñ acceptāt̄
ad misericordiam ꝙ pōt imo dꝫ illi dimittere.d.§.
porro. Et ſꝫ Pa.i.c.fi.e.pōt fieri post mortē qñ cō/
stat de crie:vide aliqd.ꝟ.vsura.9.pn.ēē. mediū.
5 ¶ Sed pone eo casu quo iqsitor nō vult facerē graꝫ
sup bonis puta qñ tradit ipm brachio seculari.si il
le de cuius bonis agit̄ habeat filios catholicos. an
poterūt ipi ipedire adeptionē bonoꝝ dicentes forte
ꝙ ipi remaneāt absqꝫ hereditate paterna sine sua
culpa.sꝫ certe qcqd dicāt iura āti q̄ ciuilia i alijs cri
minib⁹.ff.de iur.pat.diui.de bo. dan.l.cū rō:vel ēt
i isto crie hereticos:vt.C.eo.l.manicheos:ꝛ.l.cogno
uimus:ꝛ aut̄ eo. de nestorianis ꝑꝑ q̄ iura fuerūt va
rie opiniōes i hoc pūcto iter canonistas:vt pꝫ in.c.
vergētis de here.ꝛ max° ibidē sup glo. Nūc tñ ē dō
ꝙ filij nō poterūt ipedire i toto vel i parte.imo quā
tūcūqꝫ ipi sint catholici bona paterna ab ipis aufe
rūtur ꝑꝑ pris delictū:vt.c.vergētis:de here.i fi.ꝛ.c.
cū ſꝫ leges.e.lib.6.ꝛ habet̄ expsse i quadā ꝯstitutiōe
Frederici ipatoris q̄ icipit Gazaros:ꝛ i alia q̄ icipit
comissi:ꝛ sūt approbate i.c.vt iqsitiōis.ꝺ here.li.6.
i pn°. Fallit hic ꝙ bona nō auferūtur filijs etiā si pē
dāt̄ de heresi i duob⁹ casibus. P° qñ ipi filij spōte
reuelassent delictū patris:vt.C.ad.l.iul.maie.l.qsqs.
ꝛ habet̄ i.d.ꝯstitutiōe Frederici.q̄ incipit comissi.§.
ceteꝝ.ꝟ.nec qdē. Secūdus casus ē qñ ipi filij tanto
tpe possedissent bona ꝙ ea pscripsissent,his ꝯcurrē
tibus q̄ habet̄ de pscrip.c.si.lib.6. Et scias ꝙ statim
cū eps vel iqsitor vident ꝙ verisilr bona sint pu/
blicāda.faciet ipa ānotari:ꝛ describi:ꝛ demū coget
sāctos ad ipa idicāda vt.C.de bonoꝝ pscrip.l.si qs
itra. vxor tñ nō pdet suā dotē nisi ipa saēter cū he/
retico ꝯtraxisset.c.decreuit.e.lib.6. nec excusat filios si
fuerūt mancipati post ꝑꝑetrationē cris.c.qcūqꝫ.e.
lib.6.secus si añ. Et filij sunt priuati bñficijs ecclesia
sticis vsqꝫ ad secūdā generationē ſꝫ lineā paternā:
ꝛ i p° ſm lineā maternā.d.c.qcūqꝫ:ꝛ.c.statutū. Bo
na tñ ecclesiaꝝ nō ꝯfiscant̄.sꝫ applicant̄ ecclesijs:ꝛ
si ꝯ.sunt excōicati ꝯfiscātes de. nolētes.e.ti.
¶ Querit̄ qs sit iste fiscus cui applicāda sunt ista bo 6
na hereticoꝝ.Re.d. Thadeus de pepulis Boñ. do/
ctor i vtroqꝫ i quodā ꝯsilio qd̄ fecit ad iqsitores.sic
ait. Quōciqꝫ i ppria significatiōe intelligat̄ fiscus
p vt nō glo.C.de iure fisci.lib.10.sup rca.nō ēt cu/
rādū hic.qꝛ alr acciperet̄ ꝛ iudex secularis si nō itro
mittet sup bonis hmōi hereticoꝝ.nisi q̄tenus p eccle
siasticū iudicē fuerit reqsitus: vt extra.c.c.vt iqsi/
tiōis.§. phibemus:ꝛ.c.cū ſꝫ.§.si.lib.6. Unde nā ꝙ
vnū oli cauebat̄ vt i.c.vergētis.e. Aliud tpe Jnno.
4.ꝛ cle.4.p quos fuerat cautū i q̄dā eoꝝ ꝯstitutiōe
q̄ icipit statuimus.§.teneāt̄ isup iuxta si. ꝛ i q̄dam
extrauagāti Jnno.4.q̄ icipit ad extirpāda cui⁹ plā
beā ego iudi ꝛ ē i camera iqsitoris Boñ.ꝙ iqsito
res deberēt diuidere bona hereticoꝝ cōfiscata i tres
partes:ꝛ vnā partē darent ciuitati seu cōi ciuitatis
illius i q̄ hereticus dānabat̄. Aliā tertiā partē ptāti
ꝛ officialib⁹ secularib⁹ qui faciebāt executionē circa
hereticū. Aliā tertiā tenerēt ad substētādū officiū:ꝛ
icūbētia suo officio iqsitiōis:ꝛ nisi ꝯtrariū ostēderetur
deberet seruari:vt i.c.si.e.tit.lib.6.hodie tñ dicunt i
qsitores ꝙ ista ꝯstitu° p dissuetudinē est abrogata:
ꝛ dicūt ꝙ per apostolica rescripta fiscus i hoc casu
alr declarat̄. Nā dicūt ꝙ romana ecclesia erit ꝛ ē
fiscus q̄ṁ ad ista bona:ꝛ ꝙ ipa romana ecclia vult
ꝙ dimidia dictoꝝ bonoꝝ designetur sue camere:ꝛ
alia dimidia remanet officio iqsitiōis p icūbētibus
tollerādis:ꝛ ita de ꝯsuetudine obseruat̄.hec ille. vbi
est notandū ꝙ tēpore antiquo.s.ante Jnno.3ᵐ.non
erat claꝝ ex.ll.ad quē iudicē pertineret ꝯfiscatio : ꝛ
eius publicatio. seu executio. siue adeptio ipoꝝ bo/
noꝝ hereticoꝝ. vñ idē Jnno.3.in.c.vergēt̄ de here.
determinauit ꝙ ipa publicatio i terris ecclesie perti
neret ad iudicē ecclesiasticū.i terris vero imperij ad
iudicē tēporalē:ꝛ sic videbat̄ ꝙ bona hereticoꝝ de
bēt applicari fisco seculari i terris iperij:ꝛ sic cōtra

scripserut hoc. canonistę in .d.c. vergētis: vt p3 de pa. Tēpore vero Bonifacij .8. fuit determinatū: eo q̄ hoc crimē sit oīo ecclesiasticū: q̄ iudex secularis null lo mō se ipediat. nisi īq̄tū fuerit regsitus a iudice ec/ clesiastico. q̄ ad executionē: vt p3 i.c. vt īqsitiōis: et i.c. cū sm leges. de here. lib. 6. et sic seq̄r q̄ ꝯnūtiatio et ꝯfiscatio supradicta: bonoꝝ hereticoꝝ: et sic fiscus in oī loco ptineat ad iudicē ecclesiasticū: et sic bona ꝯfiscata debēt ptinere ad iudicē ecclesiasticū: et fiscū ecclesie. vn̄ tēporibus Inno. 4. et cle. 4. fuerunt facte ꝯstitutiōes supra alle. i qbus fiebat diuisio. supradi/ cta bonorum i tres partes: et dn̄s secularis habebat ptē tertiā pp expēsas quas faciebat vt p3 i dictis ex trauagantibus: et familia ptātis aliā tertiā propter labores. tēpore vero cle. 5. fuit declaratū q̄ inqsitor possit habere ꝑpriā familiā: et proprios carceres: et custodes: et ꝑprios notarios. qbus oībus iqsitor d3 satisfacere. vn̄ tēpore quo ego frater Jo. de Tabia functus sum officio heretice prauitatis Bono. s. an/ no. 1513. et supra p multos ānos. multotiēs fui iterro gatus ab aliis iqsitoribus de ista ꝯfiscatiōe: et decre ui habere aliquā declarationē hic i studio Bonon̄ vn̄ iduxi quēdā doctorē solēnē. s. dn̄m Ludouicū de bolognīnis doctorē i vtroq3 q multis ānis legerat ordinarie i studio bonon̄. vt sup hoc vellet facere cō filiū q egregiū et diffusum ꝯsiliū fecit. i quo cōcludit duas ꝯclusiōes p°q̄ executio oīu3 q̄ fieri habēt i.d. ꝯfiscatiōe fieri habent p inqsitorē vel p aliū solū cui comiserit. 2°. ꝯ°. q̄ ista bona cōfiscata oīa applicari debeāt ad ꝑmotionē et vtilitatē officij inqsitiōis: et factū est hoc ꝯsiliū. 1506. de mēse septēbris. tpe Ju lij pape. 2. q̄ ꝯclusiōes facile et breuiter pn̄t psuaderi ad pn̄s omissis multis alle. p eū factis i.d. ꝯsilio. p°. ꝯ° satis p3 per. d.c. vt iqsitiōis et .c. cū sm leges: vbi dr̄ q̄ iudex secularis quoquo mō nō se ipediat nisi in/ qn̄tū fuerit sibi cōmissu3 ab inqsitore nec obstat q̄ i. d. iuribus dr̄ q̄ nō se ipediat an̄ declarationē inq sitoris ex quo videt seq q̄ post declarationē3 posset se ipedire. q2 debet itelligi q̄ nullo mō ipediat se an̄ s3 post pōt inq̄ntū fuerit sibi cōmissu3 ab iqsitore: et hoc expsse ꝑbat p illud. s. q̄ nō ipediat se quoquo mō nisi: et c. Secūda vero ꝯclusio. s. q̄ oīa bona ꝯfisca/ ta sint in dispositiōe iqsitoris ad ꝑmotionē vel ad/ iutoriū sui officij pōt sic psuaderi. q̄ nō ptineat ad iudicē secularē seu fiscū eius nisi inq̄ntū p labore suo iqsitor voluerit cōicare hoc sufficiēter ꝑbat p Jo. de anania i.d.c. vergē. vbi itroducit. d. Ja. de butrio in. l. quecūq3. C. de here. qui dicit per illū tex. iuncta glo. q̄ vbicūq3 crimen est ecclesiasticū et bona sunt publicāda debēt applicari camere eccle. hec. d. Ja. s3 istud crimē est ecclesiasticū. d.c. vt inqsitionis. §. ꝑhibemus: ergo debet applicari vbiq3 camere eccle/ sie et idē Jo. de anania i.d.c. vergētis. dicit q̄ nō ē curādū i casu heresis de legibus. q2 cū istud crimen sit mere ecclesiasticū. d. §. ꝑhibemus: pene iposito spectat ad iudicē ecclesiasticū. nō secularē. 24. q. 1. §. in hoc. Et istā opinionē quā glo. i.d.c. vergētis s3, sequūtur oēs ex quo agit de fide. illud. c. debet legi/ bus ꝑualere. c. pen. et fi. de secūdis nup. et glo. i.c. cū sm leges. de here. lib. 6. hec Jo. de ana. Ide3 ꝑbat p dominicū de. s. Gemi. i.d.c. cū sm. vbi ait: occu/ patio bonoꝝ est accessoriū ad sniā3 dānatiōis qd̄ ē principale: et accessoriū ꝯiudicat sm principale. c. accessoriū: de re. iur. s3 illud crimen ē mere ecclesia/ sticū. vn̄ i.d.c. vt iqsitiōis prohibet iudici seculari ne iudicet super hoc. nec quoq° mō cognoscat. ergo occupa° istoꝝ bonoꝝ ptinet ad iudicē ecclesiasticū. hec ille. Ad hoc optime facit doctrina .d. Feliui i.c. cū nob: de pscrip. i. 3ª. col. vbi relata opiniōe. d. Abb. ꝯcludit q̄ bona dānatoꝝ de heresi. non applicat fi/ sco seculari. etiā principis nō recognoscētis superio/ rē: vt i pluribus ꝯstitutiōibus modernis quas atte/ stat se vidisse i bibliotheca pape i lib. q dr̄ tractatus inquisitoris: et sic dicta bona veniūt applicāda ca/ mere romane ecclesie. vel officio iquisitoris. hec ille. q̄ etiā faciūt q̄ iudices seculares nō se ipediūt. Ide3 ꝑbat p.d. ꝯstitutionē Inno. 4. ad extirpāda. i qua iubet hec oīa diuidi qd̄ nō potuisset facere nisi esset sue facultatis. ne poneret falcem i messe3 alienā: et sic p3 q̄ nō ptinēt ad iudicē secularē. Et si qs allega/ ret q̄ et si dn̄i tēporales nō debeāt habere rōe fisci: debēt tn̄ habere rōe determinatiōis ecclesie vt p3 in .d.c. vergētis: vbi in terris iperij hn̄t totū et p.d. ex/ trauagāte dēbēt hēre tertiā partē. familia ptātis aliā tertiā. Re. p. ad tex. c. vergētis q̄ est correptū p noua iura: vt p3 p.c. vt iquisitiōis: et .c. cū sm: et p extraua gātes cle. et Inno. 4. Ad extrauagātem Inno. dr̄ q̄ illud est ꝑpter expēsas et labores quos ꝑapit idem Inno. in eadē: s3 isti dn̄i et familia potestatis nihil faciūt: vt ego multotiēs expertus sum: imo si fami/ lia ptātis facit aliqd. volūt et petunt satisfactionē ab iquisitore: et huius rei ego testis sum. Cū igit iquisi/ tor habeat ꝑuidere oībus istis. ideo debet habere totū. vnde cle. vt dictū est dat facultatē iqsitori oīu3 istoꝝ: et sic videt derogare illi extrauagāti. non. n. habet iquisitor aliūde quo possit ꝑuidere: et c. q̄ aūt camera apostolica nihil dēbeat habere patet. q2 ipse Inno. 4. i.d. extrauagāte ad extirpāda. iubet oīa il la diuidi et dari i adiutoriū officij: et nihil sibi reti/ nuit. ideo nihil debet habere. Et hoc i facto accidit Bonie dn̄. n. quidā executor camere aplice peteret portionē cuiusdā ꝯfiscatiōis et ipse iqsitor ostēderet sibi. d. ꝯstitutionē i q̄ fit illa diuisio ipse executor ces/ sit: et cū ipse iqsitor suppleat oīb° de qbus ꝑapit ipse Inno. vt dictū ē. ideo s3 eūdē d3 oīa hēre ad subuētio/ nē officij. Neq3 epūs d3 aliqd hēre pu determinat in ꝯstitutiōe Benedicti. xi. q̄ icipit. Ex eo. et plūbea est Bonōnie i camera iquisitoris vbi dicit iuri eē alie/ nū q̄ dyocesani aliqd de huiōi habeāt. q2 cū sint ordinarij. tale officiū incūbit sibi ex proprijs. hec ibi

q̄ approbat Jo.an.i.d.de.nolētes.i.§.pꝛouidebit. vbi adducit hāc extrauagātē bñdicti.xi. Cū igitur dñi tēporales nihil debeāt habere rōe fisci.qꝛ ē mēr ecclesiasticū nec rōe expēsaꝝ.qꝛ nullā faciūt.nec fa/milia ꝑtātis qꝛ si aliqd facit īq̄sitoꝛ satisfacit.nec.d. papa qꝛ renūtiauit illi ī diuisiōe qua iubet alias da re ꝑ eā quā īq̄sitoꝛ supplet. nec ep̄s vt dictū est ꝛ id rōnabilr totū vēdicat īq̄sitoꝛ.qꝛ de oībus in officio ꝓuidet. vbi notādū ſm ꝙ recitaf ī directoꝛio īq̄si/tiōis fratris emerici aimeri.i.3ª.pte.q.180. ꝙ diuer/sis tēpoꝛibus fuit ꝓposita .q. corā diuersis summis pōtificib⁹:ꝛ agitata ꝓserti corā Urbano.5.ꝛ Gre. xi.vñ fieri deberēt iste expēse officij:ꝛ īq̄sitoꝝ:ꝛ mul tis diuersa dicētibus.nūq̄ȝ fuit determinata. Et tā/dē Inno.4. videf illā determinasse.i.d.ꝯstitutione: ad extirpāda:ꝛ idem Inno. i alia ꝯstitiōe que inci pit malitia:ꝛ posterioꝛ ad ꝓdictā:ꝛ videf declarasse ꝙ ille.3.ptes ptineāt ad īq̄sitoꝛē. ex eo ꝙ dat sibi familiā cruce signatoꝝ ꝛ sīli modo videf rōnabilr fuisse determinata ꝑ cle.5.i.d.de. nolētes. vbi dr ꝙ īq̄sitoꝛ habebit ꝓpriā familiā ꝓprios notarios ꝓprios carceres:ꝛ custodes.qb⁹ ꝓuidet: ꝛ nō bȝ vñ nisi ex istis igif. Quidā nō ꝯsiderātes iura noua.s.extra/uagātes alr. dicūt ꝙ ī terris imperij bona secularium applicātur fisco seculari sed melius vt dictū est.

7 ¶ Quarta pena ē ꝙ heretici.credētes.receptatores defensoꝛes:ꝛ fautoꝛes.ipoꝝq̄ȝ filij vsq̄ȝ ad secūdam generationē nullū ecclesiasticū bñficiū vel officium publicū adipisci possunt vt i.d.c.qcūq̄ȝ. Hoc itellige vt dictū est.ŝ.§.5.ĉĉ.fi.de.2ª.generatione ſm lineā ꝑnā seu masculinā q ē filius ꝛ nepos ſȝ ꝑ maternā nō nisi ad p⁹ gradū.s.ad filiā extēdif i.c.statutum el.2ª.eo.tit.lib.6. Et etiā nisi: emēdati tales essent ꝛ reicoꝛporati ecclesie.parati ad pñiaȝ pagēdā fuis/sent.vt in.d.c.statutū:de quo.ŝ.§.5.ĉĉ.fi.

8 ¶ Quinta pena ē ꝙ si qs vir ecclesiasticus ad pre/ces heretici.fautoꝛis.receptatoꝝ:ꝛ alioꝝ sīliuȝ pesti lētiū:dignitates. ꝑsonatus:ꝛ q̄cūq̄ȝ alia ecclesiastica beneficia sciēter est adeptus. ipis est ꝑuatus ipofa cto:ꝛ ihabilis ad sīlia.si vero ignoꝛāter solūmō.sic ꝑuatus est de illo. sic habito.d.c.quicūq̄ȝ.

9 ¶ Sexta pena est ꝙ filij hereticoꝝ ipofacto quo sen tentiatū est ꝯ coꝝ parētes de heresi.efficiūtur sui iu/ris:ꝛ effecti itelligūf a die comissi criminis.vñ emā cipa.º facta post cōmissuȝ crimē nōvalet.d.c.qcūq̄ȝ.

x ¶ Septima pena ē ꝙ appellare nō pñt.heretici.cre dētes.receptatores:ꝛ alij de qb⁹i.§.7.c.vt īq̄sitiōis.

xi ¶ Octaua pena est qꝛ moꝛtuus qñ nō fuit ꝯdēnat⁹ nec accusatus ī vita poterit accusari ꝛ ꝯ eū poterit īq̄ri ēt post moꝛtē:ꝛ hoc ē speciale i hoc crimine.24 q.2.sane.C.de here.l.manicheos: ꝛ extra de here.c. si qs ep̄s:ꝛ.c.filij.lib.6. Nec miꝝ qꝛ idē est i crimine lese maiestatis.C.ad.l.iulie.maie.l.fi.vñ multo foꝛ/tius i isto crimine.c.vergētis.e.ti. Qḋ tñ itellige eē veꝝ. vbi dr ꝯfunctū fuisse vere hereticū. ita ꝙ bona eius veniēt ꝯfiscāda.nā si solū dr suspect⁹ de heresi. tūc eius crimē est extinctū moꝛte: vt.c.accusatus.e. tit.§.poꝛro:ꝛ īq̄sitoꝛ volēs īq̄rere sup crimine defun ti faciet citari eius heredē ad defensionē:cū ipsius in/tersit ꝓpter ꝯseruādā famā ꝛ ꝓpter bona q̄ veniūt ꝯfiscāda:ꝛ q̄dā pene descēdūt ad filios. id ipoꝝ in/terest. Et effectus hui⁹ ꝓcessus ē multiplex. ꝑ qꝛ dā/nabif eius memoꝛia .d.c.si qs ep̄s. i fi.ꝛ.d.l.mani/cheos: ꝛ poterit excōicari q̄ūtūcūq̄ȝ sit moꝛtuus:vt d.c.sane. Secūdus effectus erit bonoꝝ adeptio per iura.ŝ.alr.in ꝑn.qḋ itellige eē verum nisi bona ipa eēnt penes filios illius.q filij eēnt fideles: ꝛ possede/rint illa ꝑ.40.ānos.vel vltra:ꝛ ille defunctus de cui⁹ crimine agif reputabaf catholicus tēpoꝛe q° decessit. Nā his ꝛ alijs de qbus dicef ꝯcurētibus.filij erūt tu/ti ꝓscriptione.c.fi.lib.6. Erit ꝛ.3º.effectus qꝛ si talis repif i cimiterio tumulat⁹ īq̄sitoꝛ faciet eū exhumari. Nā sic nō debuisset tradi ecclesiastice sepulture si vi/uēs fuisset dānatus:vt.c.2ª.de here.lib. 6. ita si post moꝛtē repif talis:ꝛ hoc qñ eius ossa possunt discer/ni ab ossibus alioꝝ fideliū: vt.d.c.sacris. Sed q̄rif. q̄ꝫo tēpoꝛe post moꝛtē poterit īq̄ri sup crimine de/functi. Quidā i.dicūt ꝙ ifra q̄nq̄ēniū tñ a tempoꝛe moꝛtis:vt.C.de apost.l.si qs defunctū. Alij dicunt ꝙ vsq̄ȝ ad vigesimū vt.C.de falsis.l.q̄rellā. Alij di/cūt ꝙ i fauoꝛē fidei ꝛ detestationē hui⁹ maximi cri minis īq̄ri poterit sine tēpoꝛis ꝓfixiōe cū nulla iura īueniātur q̄ i hoc crimine ꝓfiniāt tēpus p⁹ ē tutioꝛ.

¶ Nona pena ē ꝙ ꝯ hereticos credētes ꝛ alios pre dictos admittūtur excōicati:ꝛ participes:ꝛ socij cri minis.ad testimoniū vt i.c.i fidei fauoꝛē eo tit.li.6. ꝛ officiales lȝ sint excōicati pñt ꝯ eos suuȝ exercere offi^m si reqsiti fuerint ab ep̄o.vel ab īq̄sitoꝛib⁹ vel ab eo delegaȝ:ꝛ licite pñt eos reqrei.c.ꝓsidētes.e.lib.6. 12

¶ Decima ꝙ hereticis siue sint ꝯiūcti siue extranei. nihil ē relinquēdū.seu nō possunt istitui heredes:vt d.c.si qs ep̄s.cū sequēti.secus faciētes si sunt ep̄i vel derici sunt excōicati:vt.d.c.siquis ep̄s. 13

¶ Undecima ꝙ vasalli hereticoꝝ ꝛ qcūq̄ȝ alij qui hereticis aliqua obligatiōe erāt astricti:vt famuli. liberti:ꝛ hmōi.ipofacto liberātur vt nō i.c.fi.eo.tit. ꝛ si aliq eis ꝓmisissent soluere sub iuramēto.vel pe/na certo die nō tenef:vt nō glo.ibidē. Et hoc itellige qñ est manifestū iciddisse: ꝛ nō est acceptatus ad misericoꝛdiā:ꝛ idē si est occultus dūmō ꝓbari pos/sit. Jo.an.limitat qñ est ꝓcessuȝ ad ꝓbationē.qꝛ tūc ꝓbatio facit delictū manifestū:vt i.c.cū oli. de ꝟb. sig.ꝛ Pa. vult ibidē ꝙ a die cōmissi criminis sunt liberi.q̄ꝫuis non possit pꝛobari dicta absolutio. nisi facta manifestatione per sententiā. 14

¶ Duodecima ē ꝙ dānati:ꝓsentibus ptātibus secu/laribus aut coꝝ balliuis relinquātur aīaduersiōe pu niēdi.clericis pꝛius a suis oꝛdinibus degradatis vt in.c.excōicamus.el.i.e.tit. Et ista aīaduersio est pe/na ignis sic pȝ i quadā ꝯstitutiōe Federici ipatoꝛis 15

q̄ icipit comissi.§.idē mortis:ꝛ i alia q̄ icipit icōsup/
tidem.§. ꝯ tales:ꝛ idē post eū declarauerunt Inno.
4.ꝛ de.4.in quadā ꝯstitutiōe.q̄ icipit statuimus.§.
si qn̄:q oēs sunt seruāde.c.si.e.lib.6. Et nō ꝙ si iqsi
tor vult solū deponere ab officio ꝛ beneficio:ipe per
seipm pōt facere reqsito cōsilio epi.vel ei⁹ vicarij.c.
vt comissi.§.priuādi.lib.6. Ubi vero deberet degra
dari.tunc qn̄ depositio ab officio ꝛ beneficio fuisset
facta p iqsitorē degradatio relinquit̄ epo :ꝛ olī̄ fie
bat ꝯuocatis ꝛ p̄sentibus alijs pluribus epis.sꝫ ho/
die fieri pōt p solū ipm epm ꝯuocatis abbatibus ꝛ
alijs p̄latis ꝛ viris religiosis:ꝛ litteratis :vt pꝫ.c.p̄.
e.ti.lib.6.de iure tn̄ est pena mortis :vt in.l.arriani
.C.de hereticis.iūcta.l.vltimū suppliciū.ff.d̄ penis.
Et hoc intellige de relapsis.vel ipenitētibus. Ubi nō
ꝙ hereticoꝝ ꝯuictoꝝ.qdā sunt relapsi i suis herrori
bus.quidā sunt pertinaces:quidā stati ꝛ spōte redeūt:
relapsi vero qn̄qꝫ dicūtur ficte:qn̄qꝫ vere ꝛ proprie
relapsi. Uere.dr̄ relapsus ille q p ꝯfessionē vel plenā
probationē. p̄ fuit ꝯuictus:ꝛ ipaꝫ adiurauit i iudi/
cio.deide postea redijt i errorē illū p̄rimeuū.vel qn̄/
cūqꝫ adiurauit:vt vehemēter suspectus vl̄r oēꝫ he/
resiꝫ ꝛ reicidit i aliquā hꝫ ꝙ nō i.c.accusatus.eo.ti.
li.6.nō.n.refert quo genere erroris qs i heresiꝫ laba
tur.nā semp tēdit ad vnā neqtiā sceleris:ꝛ ad vnuꝫ
finē.s.deuiādi a fide catholica:vt.C.de here.l.arria
ni.in p̄n.ꝛ dr̄ ꝙ heretici diuersoꝝ erroꝝ habent di/
uersas facies.sꝫ caudas ad inuicē colligatas. qꝛ de
vanitate ꝯueniūt i idipm:vt.c.pen.eo.ti.ꝛ ex ide dr̄
relapsus quasi.2°.lapsus.ficte relapsus dr̄ qs duob⁹
modis.vno mō qn̄ nō fuit ꝯuictus d̄ heresi sꝫ ꝓpter
vehemētē suspicionē q̄ erat p̄ eū abiurauit vl̄r oēꝫ
heresiꝫ.vt nō in.d.c.accusatus:ꝛ post adiurationē
reincidit i errorē.2°.dr̄ qs ficte relapsus ꝯuerso vꝫ
qn̄ prius fuit ꝯuictus de heresi:ꝛ abiurauit. deinde
postea nō reicidit vere i errorē sꝫ icidit i vehemētē
suspitionē heresis:vt qꝛ hꝫ ꝯuersationē cuꝫ hereticis
qꝛ eos visitat vel associat scienter.vel qꝛ eis p̄stat ali/
moniā.cuitat⁹ ꝯsorciū fideliū.nō vult audire diuina
ꝛ silia.hec differētia ꝓbat̄ in.d.c.accusatus.§.cum
vero:ꝛ in p̄n.§.ille quoqꝫ:ꝛ p̄dicta habētur clare i
quadā ꝯstitutiōe Alexādri.4.q̄ icipit qđ sup.ex qua
sumptū fuit.d.c.accusatus. Pertinax aūt dr̄ q ꝯui/
ctus tenaciter d̄fendit illū errorē nec vult illū cogno
scere vel detestari.ac redire ad ecclesie vnitatē. imo
recusat.heresim abiurari vel se purgare ad arbitriū
inqsitoris.vel epi.ita ꝓbat̄.23.q.2.qui i ecclesia:ꝛ de
here.c.ad abolendā.§.laicus vero:ꝛ de.ꝟ.sig. sunt
qbusdā in p̄n.de here.c.excōicamus.§. si qs vero:ꝛ
Archi.in.c.2.de here.in p̄n° lib.6. Et isti pertinaces di
cūtur etiā ipenitētes. Et nō ꝙ idē dr̄ de credētibus
sicꝫ de hereticis qꝛ sūt pares i scelere iō ꝛ i pena vt.c.
pen.de here.ꝛ merito qꝛ quos par facinus coinquinat.
eos par pena pcellat vt.C.d̄ epi.ꝛ de.l.si qs qꝫ.de
suspicioē leui rōe cuius nō dr̄ pertinax.nec relapsus:

vide.ꝟ.iqsitor.§.15.ꝛ se. De relapsis ꝛ pertinacibus:
vide.ꝟ.iqtor.§.31.de redeūtibus q acceptāt̄ ad mi/
sericordiā:vide ibidem.§.19.
¶ Tertiadecima pena qꝛ sunt priuati ecclesiastica se/ 16
pultura.c.sic̄. de here.ꝟ.sepultura.§.14.
¶ Quartadecima pena ꝙ nullus clericus debet ei p̄ 17
bere sacra ecclesiastica. neqꝫ tradere ecclesiastice sepul
ture:vt.§.p̄cedēti. neqꝫ elemosinas aut oblationes
coꝝ recipere. alr̄ clericus priuādus ē suo officio re/
gularis a suis priuilegijs.nec sibi seruēt̄ in illa ꝓo/
cessi vbi ꝯfecerit in.c.excōicamus:el.p̄.e.tit.hodie tn̄
qcūqꝫ tradiderit ecclesiastice sepulture ē excōicatus
ipsofacto.p.c.qcūqꝫ:de here.lib.6. Uide.ꝟ.excoi°.5.
casu.4.§.15.de his q sepeliūt tpe iterdicti.ꝟ.excoi°
.5.casu.42.Quō nō possunt absoluere:excōicare:or
dinare:vel alios actus legitimos facere.vide.ꝟ.ex/
cōicatio.p̄.§.12.h tn̄ limita nisi peniteāt:ꝛ sig⁹ māife
sta i eis appareāt. qꝛ tūc ecclesiastica sacra p̄nt ꝛ de
d̄bēt dari.ēt si forēt relapsi:vt i.c.sup eo.d̄ here.li.6.
¶ Quītadecima ꝙ nullus tabelio publica istrumē/ 18
ta.vel scripta p hereticis:credētibus : fautorib⁹:ꝛc̄.
facere pōt.nec aduocatus i aliqua cā vel facto. pōt
eis patrociniū p̄stare.nec litigātibus sub coꝝ exami
ne:alr̄ ipsofacto sunt suspēsi ab officio:ꝛ ꝑpetuo ifa/
mes vt i.c.si aduersus. de her.
¶ Sextadecima pena q̄ eis ē ifligēda de iure ciuili. 19
qꝛ tales sic excōicatiōe nōti in excessu p̄sistētes. sunt
bāniēdi ꝛ ippetuū relegādi publicat̄ oib⁹ coꝝ bōis.
put tradit̄ i q̄dā ꝯstitutiōe fede.q̄ icipit.patarenos.
¶ Qua pena puniūt̄ credētes:fautores:receptatores 20
ꝛ defensores hereticoꝝ.R̄. ꝙ multe sunt coꝝ pene d̄
qb⁹.ꝟ.excoi°.5.casu.4.q̄si p totū. Nā.p̄.sūt excōica
ti vt ibi.2°.si post excōicationē.i.ānū satisfacere ꝯtē
pserint ex tūc ipo iure sunt ifames. vt neqꝫ ad publi
ca officia.seu ꝯsilia.seu ad eligendos ad hmōi.ali/
quē.nec ad testimoniū admittit̄.sunt ēt intestabiles
nec ad successionē admittūtur. Nullus eis cogit̄ re/
spōdere sup aliquo negotio. sꝫ hn̄ ipi alijs. Si sunt
iudices ꝛ dāt sentētiam.nulla est.nec aliqs pōt cām
agitar̄ sub eis. Si sunt aduocati nō sunt admittēdi
ad patrociniū. Si tabelliones istrumēta p eos facta
nihil valēt.sꝫ cū auctore suo dānātur. Si vero cleri
cus fuerit.ab oi officio:ꝛ beneficio deponit̄.hec ha/
bentur in.c.excōicamus:el.p̄.eo.ti. ex qbus colligūt̄
duodeci pene ꝯ p̄dictos. Adde alias p̄cedētes.
¶ Quō heretici.fautores:credētes:defensores : rece/ 21
ptores coꝝ ꝛ ēt ifamati de heresi recipiātur ad pe/
nitētiā.R̄.ꝙ ad arbitriū epi vel iqsitoris prius de/
bēt adiurare errorē ꝛ ꝓmittere p scripturā cū iura/
mēto ꝙ tenebūt firmiter fidem catholicā publice :ꝛ
priuate sic̄ crimē est publicū. vel priuatū.1.q.3.quo/
ciēs de ꝯse.di.2. Ego berēgari⁹:ꝛ.d.c.ad abolēdā.
Postea dꝫ absolui fm formā ecclesie.de q̄.xi.q.3.cū
i alijs:de sen.exc.cū desideres. Et postea iponi qđ ta
libus solet iniūgi vt i.d.c.quociēs:ꝛ ego berēgari⁹.

vel sm ꝯsuetudinē. Si tñ adest aliqua cā rōnabilis possunt absolui sine bis sʒ Hosti. ꝛ Inno. i. c. a no/bis. el. 2°. de sen. exco.

n ¶ Sunt quedā alie pene q̄ imponunt ab iquisitoꝛe ipsis redeūtibus vel penitētibus prima est pecunia/ria de qua dicendū ꝙ quādo iquisitoꝛ vult iobediē tē punire vel suspectū seu reddeuntem corrigere vel purgare tūc poterit idicere multam pecūiariā sicut posset ꝑ suo motu alias penitētias iniūgere: cū bis casibus pena nō subueniat a iure determinate. imo relinquat talis purgatio arbitrio inqsitoꝛis: vt i. c. ad abolēdam. §. p̄senti. eo. ti. ꝛ. c. excōicamus. §. ꝑ. ꝛ. §. addicimus. eo. tit. ꝛ de pur. ca. c. inter: ꝛ sic sm arbitriū poterit imponere vt in. c. de causis. de offi. deleg. ꝛ. c. ad hoc: ꝛ potest hoc casu itelligi. c. 2. e. cir ca. ꝑn. ꝟ. inqsitoꝛibus: ꝛ i de. vbi dicit qbus vis mo dis illicitis: ꝛ ē. ergo a ꝯrio pōt modis licitis ponere pecuniarias: ꝛ ita tʒ ibi glo. ponēs tñ hāc penā pe/cuniariā ꝓuide ꝯsideret qñ magis timet vel q2 ali/qbus modis extoꝛsit: ꝛ ē. vt lite nō ꝯte. c. qm̄ frequen ter in fi. 15. q. 4. ea vindicta: ꝛ. c. cā. q. 5. ꝓdest: ꝛ hec ꝑtās ē attributa iqsitōi i q̄dā extrauagāti Inno. 4. q̄ icipit: sup extirpatione: vbi expsse dr̄ ꝙ p̄nt penas pecuniarias iponere: ꝛ eas possunt expēdere in sub/stētatiōe sui officij: ꝛ i fauorē fidei: caueāt tñ a no/ta auaritie. Sed nūqd p̄nt istas penas pecūiarias iponere clericis: dic ꝙ si ipi nō h̄nt ꝓpriū patrimoniū nō p̄nt. q2 nō debēt diminui bona ecclesiaꝝ: vt. c. 2. de here. §. nec scēter. i de. Nā delictū ꝑsone nō debet in dānū ecclesie redundare. de re. iur. c. delictū. lib. 6. si vero habeāt ꝓpriū tūc poterit iponi sicut alijs. q2 rō ꝑdicta de ecclesijs cessat oio. Uide. ꝟ. pena. §. 7.

o ¶ Sūt q̄dā alie pene q̄ relinquūt i arbitrio iqsito/risvt. d. c. ad abolēdā. §. p̄senti: ꝛ. d. c. excōicam⁹. §. addicimus: ꝛ. d. c. iter cū. ꝛ. ꝛ qdē iste pene sunt mul/te ꝛ oēs tēdūt ad afflictionē coꝛpoꝛis vel saluatio/nē aīe vel ad vtrūqʒ: ꝛ p⁹ ē adiura° heresis. in. d. c. accusatus li. 6. ꝛ i. d. c. ad abolēdā: ꝛ si recuset here/sim abiurare. nō videt vere redire: ꝛ iō tāqʒ hereti/cus est dānādus. d. c. ad abolēdā. §. laicus: ꝛ. d. c. ex cōicamus. §. si quis. Itē icarceratio seu detrusio in monasterio i perpetuū. vel ad tp̄s. qd̄ fit ad penitē/tiā vt possint apparere i eo signa vere penitētie: ꝛ an ābulet i tenebris an i luce. c. pen. eo. §. si qs. Item vt faciat edificare ecclesiā. vel hospitale. vel vt iduat paupes vel alia opa pietas. i aut. de eccle. ti. §. si qs. Itē publice faciat recognoscere erroꝛem suū. Sic ꝛ alias similes penitētias iponere poterit. per quas is q purgādus est se corrigat: ꝛ ostēdat se eē correptū: ꝛ q̄uis debeat iponi q̄ magis timet vt corrigant. tñ ꝯsiderare debet ꝯditiōe personaꝝ vt magis sit medicina q̄ venenū: ꝛ credat verisilr vt illā adim/pleat. pōt etiā suspēdere clericos ad tp̄s ab officio. vel beneficio. 25. di. nūc autē. i glo. Et scias ꝙ si pur/gādus deficiat q2 penas sibi iniūctas nō ꝑficiat pōt tāqʒ hereticus dānari. d. c. excōicamus. §. si qs.

¶ Utrū iqsitoꝛ possit hmōi penas mutare. R̄. ꝙ qñ 24 iposuit penam dānādo: ꝛ tradēdo brachio seculari tāqʒ hereticū nō poterit neqʒ mutare q2 illa ē a iure determinata q̄ nō depēdet ex arbitrio iqsitoꝛis: ꝛ ꝑ talē dānationē dr̄ diffinitiuā sniā ꝑtulisse: ꝛ sic de/sijt eē iudex. vñ āplius se nō itromittet vt i. c. cū litis de offi. deleg. ꝛ. ff. de re. iudi. l. iudex. Sed si nō ꝯdē/nauerat vt tradēdū brachio seculari. sʒ acceptauit ad misericoꝛdiā: ꝛ iposuit penaʒ. poterit remittere: mutare ꝛ mitigare. vt i. c. vt comissi. §. illoꝝ. e. li. 6. Nec mirū. q2 iste pene sunt arbitrarie: ꝛ ꝑ eaꝝ iposi tionē nō desijt eē iudex. nec ꝓprie est diffinitiua sed potius iniūctio penitētie: ꝛ p̄ceptū. seu mādatū pur gationis: ꝛ hāc mutationē faciet inquisitoꝛ. si circa laicos petito ꝯsilio. sʒ nō obtēto ꝯsensu epi. cū istud sit de leuibus. nec ꝯsistat i ꝯdēnādo. Si vero circa clericos sm aliquos expectabit ꝯsensuʒ. sed ꝯrū ve/rius. vt̄ licēat de fide disputare vel laicum ꝓdicare: vide. ꝟ. disputatio.

¶ Notandū ꝙ heresis sm. s. T. 4. di. 13. articulo. ꝑ. 25 est nomē grecū ꝛ diuisionē ipoꝛtat sm Isido. vñ ꝛ heretica diuisiua dicitur. Et q2 i electiōe fit diuisio vnius ab alio. electio ꝑheresis dr̄. vt pʒ ꝑ ethi. Di/uisio aūt ꝯtingit alicui parti. per recessum a toto. p⁹ aūt cōgregatio q̄ est i hoībus est per viā cognitiōis q2 ex hac oēs alie oriunt. vñ ꝛ heresis ꝯsistit i singu lari opinione. ꝑter cōeʒ opinionē. vñ ꝛ p̄hi q quas/dā positiōes habebāt ꝑter cōeʒ sententiā alioꝝ: se/ctas ꝓprias. vel ꝑhereses ꝯstituebāt. Sed q2 null⁹ denoiat ab eo qd̄ iest sibi ipfecte sʒ solū qñ ꝯfirmat in illo: sicut nō dr̄ iracūdus cui iest aliqñ pa° ire: sʒ q passibilis est de facili ab ea neqʒ q hʒ dispositioneʒ dr̄ sanus ideo neqʒ hereticus noiat nisi q i singula/ri opiniōe firmā hʒ stabilitatē. Uñ etiā competit ei nomē heresis sm ꝙ i electiōe sonat. q2 qd̄ i electiōe fit quasi ex habitu firmato ꝓcedit. Cōpetit ei nomē heresis. sm ꝙ latinū est ab herēdo dictū. q2 sue opi nioni vehemēter iherēt. ꝛ q2 ꝯgregatio coꝛpoꝛis mi stici. ꝑ vnitatē vere fidei ꝑ ꝯstituit. ideo hereticus hʒ nos: dr̄ q. a. cōi fide q̄ catholica dr̄. discedit. ꝯrie opi nioni vehemēter inheret per electionē. hec ille. Item notandū sm cō. s. Tho. 2a. 2e. q. x. ar°. 5. ꝙ heresis a q̄ dr̄ hereticus ꝓprie ē sp̄s ifidelitatis. Infidelitas. n. habet. 3. sp̄ēs. s. paganoꝝ qui nūqʒ acceperunt fideʒ de qua habes. ꝟ. idolatria per totū. Secūda est iu/deoꝝ qui acceperūt fidē chꝛisti in figura: ꝛ recedūt a veritate. Tertia sp̄ēs est hereticoꝝ. qui acceperunt fidem chꝛisti sm veritatē. sed recedunt a doctrina eius. Uide. ꝟ. infidelitas. §. 4. Et ad istam tertiam sp̄ēm de qua nūc intēdimus. tria requirūtur sm ꝙ possumus dicere ex dictis. s. Tho. vbi supra: ꝛ. 2a. 2e. q. xi. ar. 2°. Primū se tenet ex parte itellectus: ꝛ istud est iniciatiuū ꝛ hoc est erroꝛ i mēte siue in intellectu quādo. s. inuenit nouū erroꝛem. vel sequit antiquū.

Secundū q̄ se tenet ex parte voluntatis: ⁊ istud est p/fectiuū .s. pertinatia. Heresis.n.fm.e.d.s.causatur a volūtate: ⁊ ē subiectiue i itellectu. sicut fides qn̄.s. eligit firmiter persistere in illo errore: ⁊ nolūt corri/gi veritate declarata. Tertiū est cōplectiuū qḋ se te/net ex parte obiecti.s.eoꝝ quoꝝ est ipa heresis.q̄ sunt i duplici differētia.q̄dā.n.ptinēt ad heresiȝ directe. sicut ad fidē directe pertinent articuli fidei. qui sunt principia ⁊ seminaria i theologia ⁊ fide catholica. quedā aūt pertinent indirecte.s.illa ad quoꝝ nega/tionē sequit̄ negatio alicuius articuli: ⁊ sunt duo.s. oia q̄ sunt in sacra scriptura quoꝝ libri canonici ap pellant̄: ⁊ ꝯtinētur in biblia.q̄ a.e.s.credim⁹ firmi/ter eē reuelata. de quibus dicit Aug. in epistola ad Jo.ⁿ ⁊ habētur.9.di. Ego solis eis scripturaꝝ libris q canonici appellātur didici hūc honorē deferre vt nullū auctorē eoꝝ errasse aliqd firmiter credā. si qs ergo discredat aliqd sacre scripture.sequit̄ ꝙ.s.s.nō reuelauit: ⁊ sic seqtur dubitatio circa oēs articulos. 2ᵐ.qḋ pertinet ad fidē indirecte sunt oia q̄ sunt per ecclesiā determinata vt fide tenēda: siue in quatuor ꝯciliis siue in ꝯstitutionibus post factis vt fide tenē dis.V.excōicatio.5.casu.4.§.3. Ex quib⁹ pȝ ꝙ tria sunt in genere a fideli mēte credēda.s.articuli fidei. sacra scriptura: ⁊ ea q̄ sunt per ecclesiā determinata tāq̄ pertinentia ad fidē: ⁊ per ꝯsequēs pdictoꝝ op/positoꝝ aliquid pertinaciter affirmans.hereticus ē habēdus. quare ꝯcluditur ꝙ habere alicuius istoꝝ triū errorē i mēte facit hereticū initiatiue.habere ve ro errorē istoꝝ cū pertinatia.facit hereticū perfecti/ue.quā pertinatiā ostendit p quādo vocat̄ a iudice fidei: ⁊ sibi declarat̄ eē ꝯ aliquid istoꝝ: ⁊ tamē stat in sua pertinatia.2ᵒ.qn̄ deprehēsus in istis erroribus nō vult resilire abiurādo: ⁊c̄. Ex quibus pȝ ꝙ pro/prie hereticus est ille qui habet eoꝝ q̄ sunt fidei erro rem in mente ⁊ pertinatiā i volūtate ⁊ sic ista tria sunt de rōe heresis.s.error.pertinatia ⁊ obiectū cir/ca qḋ. Excōicatio igit̄ in iure ꝯ hereticos intelligit̄ de istis hereticis ꝓprie dictis cū sit pena debet stri/cte sumi: ⁊ similiter alie pene de quibus supra. No tandū etiā ꝙ heresis ꝯsistit principaliter in corde sȝ secūdario in ore.vñ ⁊ Hiero.dicit ꝙ ex verbis inor dinate prolatis incurrit̄ heresis.sicut etiā fides prin cipaliter ꝯsistit in corde: ⁊.p.sed secūdario in ore qr corde credit̄ ad iustitiā ore aūt fit ꝯfessio ad salutē. ad ro.x. Uide aliquid supra in principio.

16 ¶ Utrū heresis sit maximū peccatū.R.fm.s.Tho. vbi supra.ꝙ ex genere suo est maximū. qr plus no/cet q̄ aliqḋ alioꝝ peccatoꝝ. eo ꝙ subuertit funda/mentū omniū bonoꝝ.sine quo nihil boni remanet. Quis ex accidenti aliqḋ peccatū possit esse grauius sicut si multū cresceret cōtēptus dei in aliquo ꝙ ex suo genere eēt veniale. sed de eo qḋ est per accidiēs nō est curādū ab arte: vt phs dicit.5.ethi. Nec po/nitur a sanctis in numero septē peccatoꝝ capitaliū. q̄si grauius eis.sicut bestialitas fm phm in.7.ethi. ponitur extra numeꝝ aliaꝝ humanaꝝ malitiaꝝ.qr humanū modū trāscendit. Tamen si ad aliqḋ capi taliū reduci debeat poterit ad superbiā reduci: ⁊ sȝ ꝙ pertinatiā quādā iportat.est spēs peccati in.s.s. Et cū secta q̄ dicit̄ a sectando ⁊ heresis que dicit̄ ab eligendo fm Jsido.sint idem: ⁊ secte fm aposto lū ad gala.5.ponātur inter opera carnis.ideo etiā heresis ponit̄ inter operare carnis: nō quidem quā/tum ad ipm actum infidelitatis. sed ratione cause. que est appetitus finis indebiti.fm ꝙ oritur ex sup/bia.vel etiā ex aliqua fantastica illusione.q̄ est prin cipiū errandi in fantasia.quodā modo ad carnem pertinet.inquantū actus eius est cū organo corpo/rali. Oritur etiā aliqn̄ ex cupiditate comodi tēpora lis. U de.V.idolatria.§.3.⁊.V.infidelitas.§.2.⁊.5.

¶ Hereses ⁊ inuentores earū q̄ vel qui fuerunt. Pri/ma antiqua fuit q̄ ponit ꝙ sunt duo.prima princi/pia agentia.quoꝝ vnū non dependet ab alio: ⁊ pri mus iuētor fuit empedocles qui posuit litē ⁊ ami citiā que erat causa generatiōis: ⁊ lis causa corru/ptionis.ex quo videtur vt Ari.dicit.p.Metha. hec duo.s.bonū ⁊ malū. prima principia posuisse. Po/suit aūt pictagoras duo principia bonū ⁊ malum sed nō per modū principioꝝ effectiue. sȝ formaliter ponebat.n.hec duo eē duo genera sub quibus alia cōtinētur vt dicit philosophus p metha.hos autem antiquissimoꝝ philosophoꝝ errores qui sunt etiam per sequētes philosophos sufficiēter exclusi.quidam peruersus sensus.homines doctrine christiane adiū gere presumpserūt. quoꝝ primus fuit Marcianus a quo Marciani dicti sunt.quē secuti sunt certoui/niani: ⁊ postmodū Machionistę: ⁊ vltimo mani/chei.qui hūc errorē maxime diffuderūt dicentes ꝙ principia sunt duo vnum bonoꝝ qḋ est deus. aliud maloꝝ.s.diabolus ⁊ ꝙ deus est auctor noui testa/menti.s.pater christi nō aūt veteris. sed diabolus: ⁊ ꝙ diabolus est natura malus: ⁊ ꝙ caro hominis nō est a deo. sed a diabolo: ⁊ ꝙ quedā anime sunt ex bona creatiōe.quedā ex mala: ⁊ ꝙ quedā anime sunt de substātia dei: ⁊ ꝙ liberꝝ arbitriū cogitur ad peccandū.nec pōt vitare peccatū: ⁊ ꝙ nō lȝ come/dere carnes. nec oua qr natura dei comisceret̄ eis. Et ꝙ in veteri testamēto nulla est ꝓphecia de chri sto: ⁊ quicquid introducitur in nouo de veteri.est ex corruptione: ⁊ ꝙ deus ē corpus: ⁊ lux isinita ⁊ chri stus est iste sol visibilis. Et ꝙ non est curandum de fide sed de operibus.nec credendū est aliquid supra rationē. Et dānat antiquos patres ⁊ prophetas: ⁊ ⁊ dicit ꝙ gratia semel habita non potest amitti ⁊ ista heresis Manichei q̄tū ad genus peti.ē graui/or ceteris alioꝝ idolatraꝝ qr magis derogat̄ diui no honori ponēdo duos deos ꝯtrios: ⁊ multa vana 17

fabulosa fingētes de deo.sectas de aliis hereticis qui vnū deū ɔfitētur ⁊ eū solū colūt:dixit etiā q xps nō habuit verꝫ corpus sꝫ fantasticū:⁊ oia q̄ dīr de xpo puta q comedit mortuus est:⁊c̄. sunt fantastica:⁊ nō vera. Et q beata virgo nō fuit mulier.sꝫ angelus dei.hec oia.s.Tho. in diuersis locis.

28 ¶ Heresis pelagij q dixit q ad pseuerādū i bonum sufficit hoi liberū arbitriū.nec ad hoc idiget auxilio grē vñ sm.s.T.3.ɔ̄ Gen.c.155.fi. Sicut nō sufficit ad pseuerādū i bono liberꝫ arbitriū sine exteriori dei auxilio. ita nec ad hoc sufficit aliquis habit⁹ nobis ifusus.habitus.n.q nobis ifundūtur diuinit⁹ sm statū pñtis vite.nō aufert a libero arbitrio totaliter mobilitatē ad malū. sꝫ per eū aliqualr liberꝫ arbitriū stabiliaꝭ in bono:⁊ ideo cū dicimus hoiēꝫ indigere ad pseuerādū finalr auxilio grē.nō itelligimus q.s.grāꝫ habitualē prius ifusaꝫ ad operādū alia desuper ifundaꝭ ad pseuerādū.sed itelligim⁹ q h̄itis oibus gratuitis.adhuc indiget hō auxilio exterius gubernātis. Dixit etiā ipe pelagius errando q pn̄m bene operādi ē ex nobis. sꝫ ɔsuma° ē ex deo. Vñ.s.T.22ᶠ.q.6.ar°.p̄.post multa ɔcludit. Oportet ponere aliā cāꝫ iteriorē.s.pter exteriorē psuasionem platoꝝ pdicatiōis vel miraculi q̄ mouet hoiēꝫ interius ad assentiēdū.his q̄ sunt fidei.hāc aūt cāꝫ pelagiani ponebāt solū liberꝫ arbitriū hois:⁊ pp hoc dicebāt q initiū fidei ē ex nobis:sꝫ hoc ē falsuꝫ qr cūꝫ hō assentiendo his q̄ sunt fidei eleuēꝭ.s.nāꝫ suā.oꝫ q hoc isit ei ex supnāli pn̄°.interius mouēdo. qd̄ est de⁹:⁊ iō fides qm̄ ad assentiēdū q ē principalis act⁹ fidei.ē a deo iterius mouēte p grāꝫ. Dixit etiā errādo.q hō p solū liberꝫ arbitriū pōt dei gloriā obtinere.vel promereri.qd̄ sm .s.T.3.ɔ̄.Gen.c.147.est ɔ̄ sacrā scripturā.sm illud Jo.6. nemo pōt venire ad me nisi pr̄ meus traxerit illū:⁊.3.c.nisi parmes:⁊c̄. Et iterꝫ dixit.q pueri nō ɔ̄hñt pctm̄ originale. sed baptizātur pter regnū.vñ.s.Th.4.ɔ̄. Gen.c.50. post q̄ꝫ pbauit ɔ̄ dictū pelagiū q hō nasciꝭ cū pctō originali.ɔcludit i fine. sic igitur sm catholice fidei traditionē tenendū ē ɔtra pelagiū: homines nasci cū peccato originali. Dixit etiā q pueri nō baptizati erūt in domo dei. nō aūt in regno dei.

29 ¶ Heresis iouiniani q homo de necessitate bñ opatur:⁊ nō pōt peccare:⁊ hoc dixit sm.s.Th.2°.sniaꝝ di.28.ar°.p̄. attendens ad naturā intellectualē. credens q opereꝭ vt cetere nature. puta calidū de necessitate calefacit. Manichei vero de quibus supra .§.27.attendentes ad naturam sensitiuā dixerūt de necessitate maleoperari:vt pote a malo deo existēs. Pelagiani vero ampliātes liberꝫ arbitriū dixerunt q potest ex se ⁊ nō indiget gratia non attendentes opera meritoria eē supra facultatē nature. Et ideo sm fidem catholicā i medio ɔtrariaꝝ heresum incedendū ē:vt.s.dicamus hominē per liberꝫ arbitriū bona ⁊ mala facere posse.nō tamen in actū merito riū exire sine gratia. Dixit etiā idem Jouinianus cōsequēter ad dictā precedēs. q oēs homines sunt pares in pmio:⁊ ex ɔsequēti q matrimoniū equaꝭ virginitati:⁊ istū vltimū errorē. multis medijs ɔstat.s.Tho.22ᶠ.q.152.ar°.4°.

¶ Heresis nestorij sectatoris Theodori mosuesteni. 30
q i christo est vna natura dei ⁊ hominis ⁊ q beata virgo non est mater dei: dixit q aia humana:⁊ corpus humanū verū.naturali vnione ɔueniunt in christo ad ɔstitutionē vnius hominis eiusdē spēi:⁊ nature cū alijs sanctis: ⁊ q in hoc deus habitauit sicut in tēplo suo.s.per gratiā.sicut ⁊ in alijs sanctis quos errores destruxit.s.Th.4.ɔ̄ Gen.c.34. Dicebat.n.ipe nestorius q alia erat persona humanitatis.alia diuinitatis: ⁊ sic deus ⁊ homo nō erat vn⁹ xps: ⁊ ex cōsequenti beata virgo erat mater hois: ⁊ nō dei.hec.s.Tho.3°.di.4.q.2.ar°.2°.vbi reprobat hanc opinionem.

¶ Heresis valentini. q verbuꝫ dedit cām creationi 31
qua mundum crearet. ⁊ q principia reꝝ sunt sex.s. profundū.i.pater.silentiū.itellectus.veritas.verbū: ⁊ vita. ex quibꝫ sunt triginta secula:dixit ēt q christus nō terrenū corpus habuit.sed de celo portauit: ⁊ nihil de virgine gloriosa accepit. sed per eā quasi per aque ductū trāsiuit. Occasionē erroris sui assumens ex quibusdā scripture verbis.sicut illud. Jo.5. Nemo ascēdit in celū:⁊c̄. Et radix ei⁹ sicut ⁊ Manichei fuit falsa.s.q oia inferiora essent ex diabolo. Et hanc opinionē reprobat.s.Tho.4.ɔ̄ Gen.c.30. ⁊ dicebat aliū eē deū bonū:⁊ aliū qui punit sicut dicebat etiam manicheus.

¶ Heresis euthicetis qui vt vnitatē persone contra 32
nestoriū seruaret in christo.dicit in eo ētiā eē vnam naturā.ita q q̄uis ante vnionem essent due nature distincte:diuina:⁊ humana.in vnione tñ coiuerūt i vnā naturā:⁊ sic dicebat christi personā ex duabus naturis eē.nō aūt in duabus naturis subsistere.propter q in calcedonensi synodo est ɔdēnatus. Dixit etiā q corpora resurgentiū non erūt palpabilia sed vt ventus qd̄ reprobat.s.Th.4.ɔ̄ Gen.c.84.

¶ Heresis ebionitaꝝ qui cū iudeis derrogat virgi- 33
nitati matris dei.dicendo q christus ex semine Joseph est natus.ɔ̄ quē est.s.Tho.post Hiero᷑.4.sententiaꝝ di. 30.q.2.ar°.3°.

¶ Heresis fotiniani hebionis.q christus nō fuit añ 34
matrē.sꝫ purus hō meruit deitatē. Hāc positionem sm.s.Tho.4.ɔ̄ Gen.c.4.p̄ qdā adinerunt heretici antiqui cerinthus:⁊ ebeō.quā postea Paulus samosatenus istaurauit:⁊ postea a fotino ē ɔfirmata:vt qui hoc dogmatizant fotiniani nūcupētur.

¶ Heresis gabaonitaꝝ: q christus est cōpositus ex 35
natura diuina:⁊ humana.idē est semp imortalis.

¶ Heresis priscianistaꝝ q facta hoiuꝫ etiam christi 36
certis horis subiecta sint:⁊ positio stoycoꝝ q ponebāt oēs actus nros ⁊ etiā electiōes illas sm corpoꝝ

celestiū dispositionē: vt ponit. s. T. 5°. ꝯ Gen. c. 85.

37 ℂ Heresis Theodori mopsuesteni ꝙ i veteri testamē to nihil explicite dr̄ de christo.

38 ℂ Heresis eunomij ꝙ filius dei ē oio dissimilis patri.

39 ℂ Heresis Nazareoꝝ ꝙ fides christi sine operibus legis nō sufficiat ad salutē. vñ. s. T. 4. ꝯ Gen. c. 57. ait: magis irrationabilis est error nazareoꝝ: ⁊ hebionitaꝝ. q̄ȝ iudeoꝝ q sacrā legalia simul cū euangelio dicebāt eē seruāda. q: dicāt ꝯdictoria. q: per legē christi ꝯfitētur icarnationē pteritā. per legalia vero dicunt illam futuram.

40 ℂ Heresis vigilantij. quē tñ antiqui post secuti sunt qui ipugnabāt volūtariā paupertatē quod reprobat s. Tho. 4. ꝯtra Gen. c. 131.

41 ℂ Heresis elvidij ꝙ mater christi nō remansit virgo post partum.

42 ℂ Heresis desiderij lōbardi de secta catatoꝝ dānātis statū egentiū cū christo relictis oibus.

43 ℂ Heresis vilielmi de sancto amore: ꝙ paupertas habitualis est licita nō aūt actualis.

44 ℂ Heresis pauperum de lugduno ꝙ quilȝ iustus est sacerdos: ⁊ ecōtra.

45 ℂ Hereses grecoꝝ. p° ꝙ sancti nō vadunt ad paradisuȝ vsqȝ ad diē iudicij: vñ. s. T. in. 4. ꝯ Gen. c. 91. postq̄ȝ pbauit ꝙ statī post sepationē aie a corpore ꝯsequūtur pmia vel penā subiūgit i fi. c. p hoc excludit error quorūdā grecoꝝ q purgatoriū negāt ⁊ dicūt aias añ corpoꝝ resurrectionē. nec ad celū ascendere. nec ad ifernū demergi: ⁊. 2°. snīaꝝ di. 6. ar°. 5°. ad. 5ᵐ. dicit ꝙ iste error ē deriuatus a fabulis pictagoras ⁊ poetaꝝ q ponebāt aias occisoꝝ circuire sepulcrū. vsqȝ ad vindictā mortis: ⁊ iterꝝ nō reddire ad cōparē stellā añ cōplectū periodū vite q̄ añ terminū in naturali morte finita ē hec ille. Quidā dicunt ꝙ greci tenēt idē de angelis. Itē. 2°. errāt bȝ. s. Tho. in tractatu ꝯ errores grecoꝝ. de purgatorio: de ptāte pape. ꝙ sit capud ecclesie: de ꝓcessiōe. s. s. sitr errāt circa materiā eucharistie dicentes ꝙ non pōt ꝯsecrari i azimo. Itē bȝ aliquos errāt circa formā. tā corporis q̄ȝ sanguinis: ⁊ bȝ capolū. q. di. 8. q. 9. ad. 3ᵐ. ꝯ sextā ꝯclusionē. Si dimittūt verba forme nō ꝯsecrāt nisi hoc facerēt de ꝯsilio. s. s. lȝ baptizent. vide. s. Th. 3ª. parte. q. 66. ar°. 6. dicit. ꝙ sacra hñt viȝ ex istitutiōe xpi ⁊ si ptermittat aliqd eoꝝ q̄ christus istituit circa aliqđ sacroꝝ. efficatia caret. nisi hoc facerēt de ꝯsilio. s. s. vt apostoli qui baptizabāt in noie xpi de quo vide aliqd. ꝟ. baptismus. 3°. §. p. 9. ⁊. x. Glo. i de. p° de ꝛ̄bagi in. ꝟ. ebraice: sic ait: Greci fideles sunt: ⁊ olim sub obediētia ecclesie fuerūt de bap. c. lȝ: ⁊ facit qđ nō de sum. tri. c. i. li. 6. tñ hodie scismatici sunt. nec recognoscūt capud romane ecclesie. Et dr̄ in glo. in. c. vnico: de summ. tri. lib. 6. i. ꝟ. grecoꝝ. ꝙ qdā tenēt ꝙ. s. s. procedat a filio: sic Jo. griso. Cirilus: ⁊ Atanasius. Uel bȝ Guil. ꝯfessi sunt hoc in ꝯcilio generali facto lugduni. De matrimonio clericoꝝ grecoꝝ nō i tex. in. c. cuȝ olim de cle. ꝯiug. ⁊ Pa. ibi in. 3° nō: ꝙ lȝ greci sint christiani: ⁊ sic subditi ptāti papa: nō tñ peccāt nō seruādo legē pape: ⁊ totius ꝯcilij sup ꝯtinētiā clericoꝝ edita ꝯ hoc: tñ fortiter opponat nam lex ligat oēs subditos: vt i. c. p. de ꝯsti. maxime qñ lex ē totius cōcilij. cū psumat instinctu. s. s. edita. di. 50. si ille. 93. di. diaconi. Solutio ꝙ papa approbauit tacendo mores eoꝝ: ex q°. n. illa lex nō erat de necessitate salutis nec de lege diuina: ⁊ nō fuit recepta ab ipsis p lōga tēpora papa sciēte ⁊ trāsgrediētes nō puniēte. illa lex nō ligauit eos: ⁊ sic qñ lex generalis a certa gēte acceptat. ab alia vero nō. saltē post multa tēpora nō peccāt. maxime papa sciēte: ⁊ c̄. secus eēt si a maiori parte vnius gētis acceptaret: ⁊ non ab alia parte. Et in tex. ibidē dr̄: orietalis ecclesia votū ꝯtinētie nō admisit. qñ orietales i minoribus ordinibus ꝯhūt: ⁊ in maioribus vtūtur matrimonio iā ꝯcto. Et. s. T. 4. di. 37. ar°. p. sic ait: ordo sacer d̄ sui rōe habet ex quadā ꝯgruētia ꝙ matrimoniū ipediri debeat. q: i sacris ordinibus ꝯstituti. sacra vasa ⁊ sacrā tractāt: ⁊ decēs ē vt mūditiam corporalē p ꝯtinētiā seruēt. lȝ ꝙ ipediat matrimoniū ex ꝯstitutione ecclesie habet. tñ aliter apud latinos q̄ȝ apud grecos. q: apud grecos impedit matrimoniū ꝯhēdū solū ex vi ordinis: sed apud latinos impedit ex vi ordinis: ⁊ vlterius ex voto ꝯtinētie qđ ē ordinibus sacris annexū. qđ etiā si verbotenus nō emittat ex hoc ipo ꝙ ordinē sacrū suscipit sm ritū occidentalis ecclesie intelligit emisisse: ⁊ iō apud grecos: ⁊ alios orietales. sacer ordo ipedit matrimoniū ꝯhēdū. non tñ matrimonij prius ꝯcti vsum. possunt. n. matrimonio prius ꝯcto vti q̄ȝuis nō possint matrimoniū de nouo ꝯhere. sȝ apud occidentalē ecclesiā impedit matrimoniū ⁊ matrimonij vsum nisi forte ignorāte. vel ꝯdicēte vxore vir ordinē sacrū susceperit. q: ex hoc nō pōt ei aliqđ pIudiciū generare. hec s. T. Ex qbus pȝ p̄ ꝙ clerici orietales pñt ꝯhere in minoribus: ⁊ post matrimoniū sic ꝯctū possunt promoueri ad sacros ordines: ⁊ vti matrimonio ꝯcto. Secūdo pȝ ꝙ votū ānexū ordini sacro apud occidētales ē solū ex statuto ecclesie. Tertio pȝ ꝙ si greci vel orietales i sacris ꝯstitutis si ꝯherēt ꝙ tenerēt matrimoniū eo ꝙ ipi non hñt annexū votū solēne ꝯtinētie. secus ē de voto solēni religiōis: vt. ꝟ. dispēsatio. §. 7. i respōsione ad p^m. ⁊. ꝟ. impedimentū. 3°. Pa. etiā in. c. ois: de pen. ⁊ re. ibi extra glo. vult eos excusare a sacro ꝯfessiōes sequens quādā glo. q̄ pōit ꝙ ꝯfessio sit instituta ex quadā generali trad. eiōe ecclesie: ⁊ persuadet per hoc ꝙ greci non ꝯfitent nisi deo in secreto: ⁊ nō tenētur sm eū. q: nō acceptauerunt hāc. Sed melius dicēdū ꝙ in hoc errāt sicut in quibusdā aliis. q̄ȝuis. n. ꝯfiteri semel in ano sit ex ꝯstitutione. cōfiteri tñ semel post pctm̄ mortale est de iure diuino: vt dictū ē. ꝟ. absolutio. p. §. p. ⁊. 2°. Sco.

etiā.i.7.di.4.q.i.reprobat.d.glo.dicēs φ irrationa/
biliter loquif. qꝛ si eēt ex ordinatione ecclesie. debet
allegare illā.sequeref etiā φ papa nō tenef ad con
fessionē. Nō φ tempore Inno.3.vt habef in.c.si.de
bap.greci redierūt ad obediētiā sancte romane ec/
clesie:ꝛ dicit ibi Inno.3.φ vult eos fouere ꝛ hono/
rare ac ritus suos:ꝛ mores substinere inquantū sub
stineri possunt cū dño.nō tñ vult eos substinere vbi
periculū generāt aiaꝝ:ꝛ ex hoc videf innuere φ i his
in qbus possunt saluari:debēt seruari:ꝛ ideo in hoc
φ ꝯsecrāt i fermēto substinētur. nō tñ in hoc qḋ di/
cūt nō posse ꝯsecrari in azimo:ꝛ dr̄ i directorio inq
sitoris φ Athanasius:Cirillus:Gregorius nazāze/
nus:Basilius:Chrisostom⁹:ꝛ alij sancti patres nō
ꝯsentiūt in his duobus erroribus.s.ḋ processiōe.s.s.
ꝛ φ nō possit ꝯfici i azimo. Et tñ verū ē φ nōnulli
sancti doctōes grecoꝝ:posuerūt q̄ȝ plures articulos
nō admittēdos.loquētes icaute:ꝛ erroribus nōduȝ
determinatis.vel nō exortis. qui articuli lȝ vt sonāt
sint falsi:ꝛ q̄ȝ plures erronei tñ possunt exponi vt fa
cit.s.T.respōdēdo ad dictos articulos de mādato.
d.Urbani.4.i opusculo qḋ intitulaf ꝯ errores gre/
coꝝ.vbi dicit φ ꝑpter venerationē dictoꝝ doctoꝝ
nō sunt cōdēnādi.sȝ reuerēter exponēdi:ꝛ licet sint
plures fm φ recitaf i.d.directorio.tñ principales ꝛ
peius sonātes sunt hij q sequūtur. Primus φ i diui
nis eētia ē genita i filio ꝛ.s.s. Secūdus φ.s.s.nō
misit filiū. Tertius φ hō fuit assumptus a filio dei.
Quartus φ filius dei assumpsit humanā nāȝ i sua
eētia. Quintus φ creatura creatori non cōparaf.
hos ponit Athanasius i.3°.sermōe gestoꝝ:q icipit.
Itē ꝯfilij. Sextus φ.s.s.ē ymago filij. Septim⁹ φ
filius ē i pr̄e tāq̄ȝ i sua ymagine. Octauus φ essen/
tia diuina icreata.ē ꝯcepta ꝛ nata de Maria. No
nus φ diuina essentia seu deitas facta ē hō. Deci/
mus φ deus fecit hoieȝ deū. Undecimus φ a chri/
sto fuit amota ymago primi parētis. Duodecim⁹
φ q semel blasfemauit ipossibile ē non blasfemare.
Tertiusdecimus ē φ fides nō ē nobis ministrata p
angelos. hos ponit Athanasius in ep̄la ad Sera/
pionē. Quartusdecim⁹ φ Iesus xp̄s dr̄ fili⁹ paterne
eētie. Quintusdecimus φ q̄ nāīr sunt ꝑpria dei pr̄is
sunt ꝑpria filij dei. Sextusdecim⁹ φ noīe xp̄i itelli/
gif.s.s. Decimusseptimus φ docēte Paulo sera/
phim adiscūt. Decimusoctauus φ qñ Moises di/
xit de hois formatiōe φ deus ispirauit i faciē eius
spiraculū vite:ꝛ factus ē hō i aiaȝ viuētē. φ istud
spiramē seu spiraculū nō fuit anima rōnalis.qꝛ tūc
fuisset aia de dei eētia.sȝ itelligif φ fuit.s.s.hoi in
spirat⁹.hos ponit Cirillus i lib.thesauroꝝ. Decim⁹
nonus φ.s.s.ē in medio pr̄is ꝛ filij:ꝛ hūc articulū
ponit Gregorius nazāzenus i sermone de.s.s. Ui/
gesimus φ.s.s.p filiū opaf. Uigesimusprim⁹φ in
angelis quo ad nāȝ nō dicimus.2ᵐ.vel.3ᵐ.hos pōit

Basili⁹ ꝯ eunomiū hec i.d.directorio i.2ᵃ.p̄te.q.18.
¶ Heresis mōtani φ ꝑphete nō habebāt lumē iudi 46
cādi.sȝ erāt arreptitij.vñ.s.T.3.ꝯ Gen.c.154.circa
finē.sic ait.ex his excludif error Priscile ꝛ mōtani
q dixerunt ꝑphetas tāq̄ȝ arreptitios nō itellexisse q̄
loq̄bātur.qḋ diuine reuelatiōi nō cōgruit.fm quaȝ
mens principaliter illuminatur.
¶ Heresis icepit apud iudeos: ꝛ venit iter christia/ 47
nos.φ serui dei non debent eē serui hoiuȝ.
¶ Heresis nouatianoꝝ φ peccās post baptismū nō 48
pōt resurgere ad grāȝ.s. T.4.ꝯ Gen.c.71.
¶ Hr̄sis catafrigaꝝ φ mulier pōt hr̄e sacros ordīes 49
¶ Heresis abbatis Ioachi φ essentia generat essen/ 50
tiā.sicut deus. generat deum.
¶ Heresis Macedonis φ.s.s.ē minister pr̄is:ꝛ filij. 51
¶ Heresis Simōis magi φ grā.s.s.ē venal: ꝛ mū 52
dus ē factus a quadā superna virtute nō a deo.
¶ Heresis Petri almalarei.φ de⁹ nō pōt facere ni/ 53
si q̄ facit ꝑpter ordinē sue iustitie.vel sapiētie.vel fȝ
nāles virtutes.qꝛ agit de necessitate nature.
¶ Deū nō eē auctorē oiuȝ bonoꝝ.est hereticū fȝ.s. 54
Tho.q.de Ma.q.8.ar°.4.ad.pᵐ.deū non videri p
essentiā a beatꝭ ē hereticū.idē.d.s.2.di.23.q.2ᵃ.ar°.3°.
φ aliqd nō sit creator neq̄ȝ creatura est hereticū.φ
diabolus nō sit factus p verbū dei ē hereticū.φ ha/
bēs grāȝ nō possit peccare ꝛ φ peccās nūq̄ȝ habuit
grāȝ.est hereticū.hec accepi ex dictis.s.T.i diuersis
locis:multi alij narrātur i directorio iqsitoris.s.alf.
quos dimitto cā breuitatꝭ. Nō tñ φ secte illoꝝ q ꝑ/
prie ꝛ stricto mō dicūtur heretici.sunt innumerabiles
ꝛ tot quot sunt errores i quos icidūt. Scias tñ φ ici
dētes i aliquos errores d̄noianf diuersis vocabulis:
ꝛ suas denoiatiōes qdā assumūt a suo ꝑprio aucto
re erroris.vt sunt Nestoriani. Arriani. Donatiste:
ꝛ silēs. Quidā alij assumūt suas denoiatiōes ab ipa
cā seu falsa opinione sui erroris.vt Arabati: Me/
thabij:Acefalaste:ꝛ silēs.q tñ oēs sub appellatione
heretici ꝯphēdūf.vt.24.q.3.qdā aūt. vsq̄ȝ i finē.q.

Ermofroditus dr̄ ille q habet vtrūq̄ȝ sexū.s.
h virilē ꝛ femineū: ꝛ hic nō pōt esse testis i te/
stamēto.fm glo.4.q.3.si testes.§.itē hermo
frodita.sicut nec mulier Insti.de testa.§.testes.i iudi/
cio pōt sicut mulier: ꝛ hec itellige qñ hȝ magis de fe/
mina q̄ȝ de viro.secus eēt si sexus virilis magis ica
lesceret.si vero ē paritas.glo.ꝑdicta nō determinat
sȝ fm Guil.videtur eē sicut mulier:ꝛ sic nō admit/
tenda nisi vt mulier.
¶ Utrū possit ordinari. R. φ nō.qꝛ ē mōstruosus. 1
ar.55.di.illitteratos:ꝛ.49.c.vltimo. Si tñ ordinaf
ꝛ sex⁹ virilis magis icalescat recipit caraterē.alias
nō:etiā si equaliter fm Guil.ꝛ Hodor.vtᵐ possit cō/
trahere.vel cū viro vel cū mulieř. R.glo.ꝑdicta φ.
sexus magis icalescēs debet attendi:ꝛ subdit glo.φ
de modo possunt fieri mōstruose ꝯōnes.

b Eroes .i. manes. sunt aie defunctoꝝ bonoꝝ. qb⁹ qdā heretici ex eo ꝙ qñ a corpore sepa rātur ascēdūt ad aliquem superiorē gradū. dicebāt eē attribuēdū honorem latrie. hec. s. T. 3. ꝯ Gen. c. 120. heroica virtus seu diuīa. est quā phs. 7. ethi. ponit. s. virtutē cōiez. ſm quā dicūtur aliq diuini viri: ⁊ ſm Theologos. sunt dona. s. s. q eleuāt hoies quodā mō ad aliquez gradū diuinū. b. s. T. 12. q. 68. ar. p. ad. pᵐ. ⁊ huic virtuti. s. donis opponit directe seuitia seu feritas q ſm phm opponit virtuti heroice: ⁊ ꝓpe opponit dono pietatꝫ. hec ſm. s. T. 2ᵉ. q. 159. arᵒ. 2ᵒ. ad. pᵐ. Et ſm phm. 7. ethi. virtus diuidit ꝯ quēdā heroicū hitū. q attribuit hoibus diuinis. q ſm. s. T. 3ᵉ. q. 7. arᵒ. 2ᵒ. ad. 2ᵐ. nō differt a virtute i cōi. nisi ſm pfectiorē mōꝫtū. s. aliqs ē dispositus ad bonū. quodā altiori mō. ꝫ quē hoibus oib⁹ cōiter ꝯpetat: ⁊ sic etiā quodā mō fuerunt excelēter in xpo sicut etiā Plotinus posuit quendā sublimem modū virtutis. quas eē dixit animi purgati de hoc aliquid infra. v. fors. §. si. circa fi.

b Ipocrisis. vide. v. simulatio.

b Ironia est mēdaciū in verbis. vel factis ꝯsistens: vt qs minus extimet q̄ se existimat. vt puta cū aliqs asserit de se aliqd vile qd in se nō recognoscit. Aut negat aliqd magnū qd tñ existimat i se eē. Et hoc pōt eē dupl'r ſm. s. T. 2ᵉ. q. 113. arᵒ. p. s. ꝙ aliqs minora d se dicat vno modo salua veritate. dū. s. maiora q sunt i seipis reticēt. qdā vero minora detegūt: ⁊ de se pferūt q tñ in se eē recognoscūt: ⁊ sic minora de se dicere nō ptinet ad ironiā nec est peccm ſm genus suū. nisi p alicuius circūstātie corruptionē. Alio mō aliqs dicit minora a veritate declinās. puta cū asserit de se aliqd vile qd in se nō recognoscit. aut cū negat de se aliqd magnuz qd tñ pcipit i seipo eē: ⁊ sic ptinet ad ironiam: ⁊ est semp peccm: ⁊ sic itelligit dictū Aug. de verbis dñi. 22. q. 2. Cū humilitatꝫ cā mētiris. si non erat peccator añq̄ mētireris. mētiēdo eficeris.

1 ¶ Ut̄ ironia sit grauius peccm q̄ iactātia. R. ſm. s. T. vbi. s. arᵒ. 2ᵒ. ꝙ ironia ⁊ iactātia sunt circa idem mētiēdo. s. circa verba vel facta q ptinēt ad ꝯditionē psone. vñ q̄tū ad hoc equalia sunt. ꝫ vt i plurimū iactātia ē ex turpiori motiuo. s. ex appetitu lucri. vel honoris. ironia vero ex hoc ꝙ fugit. lꝫ iordinate: ⁊ ſm hoc philosophus dicit ꝙ iactātia ē grauius peccm q̄ ironia. vnde dicit. 4ᵒ. ethi. ꝙ irones: ⁊ minus dicētes. graniores ꝫ mores vidētur. Cōtingit tñ qñq3 ꝙ aliquis minora de se fingit ex aliquo alio motiuo puta ad dolose decipiēdū: ⁊ tūc ironia est grauior. Contingit aūt qñq3 ꝙ aliqs per verba exteriora ⁊ signa ptēdit. qdē defectū i exterioribus rebus. puta per aliquā vestē abiectā. aut p aliquod hmōi: ⁊ p hoc ipm. itēdit ostēdere aliquā excelētiaꝫ spiritualē. sicut dñs de quibusdā dicit Mat. 6. qui extermināt faciē suā vt appareāt hoibus ieiunātes. vñ isti simul icurrūt vitiū ironie ⁊ iactātie. ſm tñ diuersa. vñ de Aug. legit ꝙ neq3 vestes nimis preciosas. neq3 nimis abiectas habēr volebat. q2 i vtroq3 hoies suā gloriā querunt.

¶ Ut̄ sit peccm mortale. R. ex dictis pꝫ respōsio. Aliquādo. n. nō ē peccm ꝫ actus ptinet ad humilitatē. s. qñ dicit minora de se tacēs maiora cū veritate itēdēs seruare humilitatē. vel fugere iactātiā. vel alio bono fine. Aliqñ est peccm veniale. s. qñ dicit cū mēdacio. Aliqñ posset eē mortale qñ. s. eēt ad decipiendū aliquē i aliquo graui. vel poneret vltimū finē in gloria. vel alio malo qd ibi qreret vel hmōi. ⁊ hoc est qd dr̄ puer. 26. qñ submiserit vocē suā ne credideris ei qm̄ septē neqtie sunt i corde eius ⁊ pōt etiam reduci ad peccm mēdacij qd aliqñ ē mortale aliqñ veniale. vt. v. mendaciū. §. 3. ⁊ se. 1

b Istrio ē q de sua psona ludū facit. Ut̄ aūt sit peccm. R. ſm. s. Th. 2ᵉ. q. 169. arᵒ. 3ᵒ. ad. 3ᵐ. ꝙ ad oia q sunt vtilia ꝯuersationi humane deputari possunt aliqua officia licita: ⁊ iō etiā officiū istrionū qd ordinat ad solatiū hoibus exhibēdū. nō est ꝫ se illicitū. nec sunt i statu peccati dūmodo moderate ludo vtātur. i. nō vtēdo aliqb⁹ illicitꝫ verbis. vel factis ad ludū: ⁊ nō adhibēdo ludū negotijs: ⁊ tēporibus idebitis. q̄uis i rebus humanis nō vtāt alio officio p cōparationē ad alios hoies. tñ p ꝯparationē ad seipm: ⁊ ad deū. alias habeāt seriosas ⁊ virtuosas opatiōes. puta dum orāt: ⁊ suas passiōes: ⁊ opatiōes ꝯponāt: ⁊ qñq3 etiā elemosinas paupib⁹ faciūt. vñ illi q moderate eis subueniūt non peccāt. ꝫ iuste faciūt mercedeꝫ ministerij eoꝝ eis tribuēdo. Si q aūt supflue sua i tales ꝯsumūt. vel etiā sustentāt illos istriones q illicitis vtūt. peccāt quasi eos in peccato fouētes. vnde Aug. dicit sup Jo. ꝙ donare res suas histrionibus. vitiū est imane. nisi forte aliqs histrio eēt i extrema necessitate in qua eēt ei subueniēdū: ⁊ isto vltimo mō. s. de modis illicitis debet intelligi. c. p dilectionē: de ꝯse. di. 2ᵃ. Et aliqñ posset eē mortale. nā illis denegat coio. d. c. per dilectionē. Dicit etiā Guil. ꝙ si aliquis etiā malis histrionib⁹ parce dat ad cōseruandā famā suā. ne a talibus vituperet. nō credit ipm peccare mortaliter. Uide aliquid. v. clericus. 3. §. 4. ⁊. v. adulatio. §. 3. ⁊. v. ars. §. 7. ⁊. v. excoiᵒ. 5. casu. p. §. 26. Et. 86. di. c. q venatorib⁹: ⁊. c. donare itelligūtur de histriōib⁹ illicitis.

b Omagiū est quādo quis facit promissioneꝫ alteri. genibus flexis: ⁊ manibus intra manus illius positis. ita ꝙ efficit homo illius. nullius alterius fidelitate salua: ⁊ talis appellatur homoligius: ⁊ fit solū imperatori: ⁊ regi: ⁊ hmōi q nō habent superiorem: ⁊ talis homoligius differt a vasalitico in quo reseruatur saltem imperatori superioritas. vel fidelitas. vel auctoritas. Nec potest quis esse homoligius duorum. sed bene potest esse homoligius vnius ⁊ vasallus alterius. vel vassallus

pluriū. de quo homagio nō in glo. in de. pastora/
lis.§.rursus.℣.bōqʒ de sen.⁊ re.iudi.

f ¶ Utrū sit symonia ꝓ re spirituali puta bñficio ec/
clesiastico homagiū exigere. R℞. ꝙ sic. vt ē tex.i.c.ex
diligēti.de symo.⁊ i.c.fi.de reg.iur.rō.qꝛ homagiū
est seu ꝑtinet corporale comoduʒ illius cui pstaꝛ.qꝛ
efficiꝛ eius subditus:⁊ obligaꝛ sibi ad certa seruitia.
Fidelitaꝫ aūt iuramētū bñ pōt exigi sine symonia.
qꝛ tm̄ obligat vt sibi sit fidelis:⁊ pstaꝛ potius digni
tati ꝙ̄ psone:⁊ hoc veꝝ qñ ē in tali dignitate cui de
beꝛ fidelitas talis. alias etiā esset symonia ſm vnā
lecturā in.d.c.ex diligenti.

b Omicidiū ſm.s.T.2ᵉ.q.100.arᵒ.8.ad.5ᵐ.⁊
in.q.de ma.q.13.arᵒ.4.ad.xᵐ.est occisio ho
minis indebita.vñ addit.ö.occasionē iniusti
tiā. Ubi sciēdū ē ꝙ homicidiū occisio hois:⁊ irre/
gularitas sequēs occisionē hominis:vt i plurimū ⁊
cōiter ꝯsequunꝛ ad seinuicē:⁊ illa q̄ dicūtur de vno
pñt ēt dici de alio:⁊ si qs vellet oia dicere i isto.cᵒ.q̄
ptinēt ad ipm:⁊ silr in alijs de irregularite:⁊ occa/
sione hois.oporteret multa repetere.vñ in iure. ista
tria simul ⁊ semel determinanꝛ. Ego aūt breuitati
studēs dimittā reliqua i locis suis determinādo solū
q̄dā specialia ptinētia ad homicidiū. Et q̄uis vt
dictū ē cōiter se ꝯsequātur.tñ aliqñ vnū reperiꝛ sine
reliquo:vt occisio hois qñ occidit se defendēdo cuʒ
moderamine sine irregularitate:⁊ sine homicidio:
vt.℣.irregularitas.ꝓ.§.5. Aliqñ ē homicidiū.i.rea
tus homicidij ⁊ tñ nō ē occisio hois neqʒ irregula/
ritas.sicˡⁱ si procuraret occasionē hois pcuciēdo.vel ali
qd faciēdo vbi nō seqꝛ mors.qđ semp ē pctm̄ mor/
tale.tū qꝛ ꝯ charitatē.tū qꝛ ꝯ iustitiā. tū qꝛ ꝯ pcep/
tū.nō occides Exo.20.imo terribile pctm̄:vt pʒ.50.
di.si qs volūtarie.vbi vult tex.ꝙ iponaꝛ ei peniten
tia.ꝙ semp.i.hoīs debitū taceat ad ianuā ecclesie:⁊
coionē i termino vite sue nō recipiat.vbi glo.nisi se
cerit talē penitētiā. Iste igiꝛ ē reus homicidij. nō tñ
irregularis.neqʒ occisio.nūq̄ʒ tñ ē irregularitas si/
ne occasiōe hois actualr.de quo.℣.irregularitas.ꝓ.
.§.2ᵒ. Irregularitas vero pōt eē sine homicidio.vt
in iudice iuste sentētiādo ꝯ qᵒ.℣.irregularitas.3ᵒ.§.
26.nō tñ sine occasiōe hois:vt dictū ē. Quō homici/
diū comittaꝛ aliqñ aio.aliqñ verbo.aliqñ facto:⁊
mēte.aliqñ spiritualr.aliqñ corporalr.aliqñ man/
dato.vel ꝯsilio.alñ volūtarie.aliqñ casualr ⁊ ficta.
oia tractāꝛ.℣.irregularitas.ꝓ.2ᵒ.3ᵒ.⁊.4ᵒ. p totū.

c ¶ Utrū occidere aialia bruta sit pctm̄ ꝯ illud pceptū
nō occides. R℞. ꝙ fuerūt quidā heretici q dixerūt ꝙ
ois iterfectio aialiū ē pctm̄.vñ aliq ēt moderni non
iterficiūt pediculos vt dr̄ ne peccēt.hūc errorē remo
uet.s.T.2ᵉ.q.64.arᵒ.ꝓ.dicēs.ꝙ occideꝛ aialia bru
ta nō ē pctm̄ nisi hoc fiat i dānū pximi.qꝛ deᵒ crea
uit ea ⁊ ꝯseruat ea pp hoies.vñ i.3ᵉ.ꝯ Gen.c.iiij.idē
d.s.circa fi.sic ait.deᵒ ordinauit oia pp hoiēs iuxta
illud oia subiecisti sub pedibᵒ eius:⁊ p hoc excludiꝛ
error ponētiū hoī esse pctm̄ si aialia bruta occidat.
vnde absqʒ iniuria eis vtiꝛ hō occidēdo.vel quolʒ
alio mō ꝑpter qđ:⁊ dñs dixit ad Noe Gen.9.sicͭ
olera virētia sic dedi vobis oēʒ carnē:si q̄ vero i sa
cra scriptura iueniaꝛ ꝓhibētia aliqd crudelitaꝫ in
aialibᵒ brutiꝫ.hoc fuit vel ad remouēdū hois aiuʒ a
crudelitate i hoibᵒ exercēda.vel qꝛ i temporale hois
dānū ꝓuenit vel ꝑpter aliquā significationē.

¶ Utrū sit licitū occidere hoies peccatores. R℞. ſʒ.s. 2
T.vbi.ö.ꝙ sic aliqñ.imo meritoriū qñ fit ſm ordi
nē iusticie.qđ ꝓbat qꝛ iuste ⁊ virtuose absciditꝛ mē
brū putridū qñ ē periculū ꝙ ificiat alia mēbra. sed
oēs sunt.sicͭ vnū corpus ⁊ qlʒ ē ps siue mēbrū. sicut
igiꝛ si sit aliqs piculosus vel ifectiuus cōitaꝫ.ꝑpter
aliqđ pctm̄.laudabilr:⁊ salubriter occidiꝛ.vt bonū
cōe ꝯseruetꝛ.modicū.n.fermētū totā massam corrū
dit:vt dr̄.1.cor.5. Aliqñ tñ supportāꝛ.vel ne fiat era
dicatio simul bonoꝝ:⁊ maloꝝ.Mat.13.de zizanis
vel qꝛ ē spes correptionis.

¶ Utrū liceat priuate psone occidere peccatores. R℞. 3
ſm.s.T.vbi.ö.ꝙ nō.qꝛ vt dictū ē occisio peccatoꝝ
ordinaꝛ ad bonū totius cōitaꝫ. ſʒ nō cuilʒ comittiꝛ
cura totius cōitatis. sed principibus habētibus pu
blicam auctoritatē. ipis igitur solum ſm ordinem
iustitie ē licitū.vñ Aug.i.ꝓ.de ciuitate dei.q sine ali
qua publica administratiōe maleficū occiderit.ve/
lut homicida iudicabiꝛ:⁊ tāto āplius q̄nto sibi po/
testatē a deo nō ꝯcessaʒ vsurpare nō timuit.illi aūt
q pcepto vel auctoritate alterius occidūt.nō ipi oc/
cidūt ſʒ ille cuius auctoritate fit.sicͭ Exo.32.Moy/
ses pcepit vt vnusquisqʒ occideret fratrē ꝑpter pec/
catū vituli. Ad hoc igitur vt peccator possit occidi
impune:⁊ sine peccato ab aliquo.requiritur iustus
ordo.s.qñ occidit ille cui lex comittit.vel ſm ordinē
quē lex statuit.de quo.23.q.5.c.reos ⁊ per totam.q.
Secūdo requiriꝛ iusta causa.s.vt occidaꝛ propter
sua demerita. Tertio iustus animus.s.ꝙ nō ex liuo
re vindicte.vel alia q̄cūqʒ iniusta passiōe. Quō nō
liceat clericis occasio peccatoꝝ ſm ordinem iustitie
vide.℣.irregularitas.ꝓ.§.1. vnde Aug.23.q.5.c.si
non lʒ.ait. His ergo exceptis quos vel lex iusta gene
raliter.vel ipe fons iustitie deus specialiter iubet oc
cidi.quisquis hominē.vel seipm vel qnēlʒ occiderit:
homicidij crimine teneꝛ.hec ille. q̄ faciunt ad pre/
cedentia ⁊ sequentia. Ex quo etiā sequiꝛ ꝙ bānitus
pōt occidi.a quolʒ.qꝛ sibi a lege comittiꝛ. sine paᵗᵉ.
tñ.sed zelo iustitie de quo.℣.bānitus.

¶ Queriꝛ vtrū licitū sit alicui propter aliquā causaʒ 4
puta vt vitet peccatū seipʒ occidere. R℞.ſm.s.T.2ᵉ.
q.64.arᵒ.5.ꝙ oio ē illicitū triplici ꝯ causa ꝓ quidē
qꝛ naturaliter quelʒ res seipaʒ amat ⁊ ad hoc per/
tinet ꝙ quelʒ res ꝯseruat seipam in esse:⁊ corrūpē
tibus resistit quantuʒ potest.vnde ꝙ aliquis seipm
occidat est ꝯ naturalē inclinationē ⁊ ꝯ charitateʒ.
qua quilʒ debet seipm diligere:⁊ iō simplius occisio

semp est pctm̃ mortale: tripocẽ ꝯ natẽ legẽ: ⁊ ꝯ chari/tatẽ existẽs. Secũdo qꝛ q̃lꝫ pars id qḋ est totius ẽ: q̃lꝫ aũt hõ est ps cõitatis. vñ in hoc q̄ seipm̃ iterfi/cit iniuriã cõitati facit: vt pꝫ p phm̃. 5. ethi. Tertio qꝛ vita est quoddã donũ diuinitus hoĩ datũ: ⁊ iõ q̄ seipm̃ occidit i deũ peccat sic̄ q alienũ seruũ iterficit peccat i dominũ. Sitr vsurpat sibi iudiciũ de re nõ sibi cõmissa qꝛ ad solũ deũ ptinet iudiciũ mortis ⁊ vite nisi alicui cõmiserit. Nec põt hoc facere vt feli/ciorẽ vitã ꝯsequat̃. qꝛ hoc nõ est positũ in hoĩs po/testate. s. trãsire ad aliã vitã. Nec vt effugiat mise/rias huius mũdi. qꝛ maioꝛes miserie ẽ mors. oĩ mi/seria huius mũdi. Nec pp aliqḋ pctm̃ cõmissum. qꝛ aufert sibi locũ penitẽtie. nec hoc est sibi cõmissum. Nec lꝫ mulieri seipaꝫ iterficere vt fugiat corruptio/nẽ. qꝛ nõ dꝫ i se cõmittere crimẽ maius. vt vitet min⁹ crimẽ alienũ. nõ. n. peccat mulier nisi ꝯsentiat. sicut dixit beata Lucia. Nec lꝫ ob timorẽ ne cõsentiat in pctm̃. qꝛ nõ sunt faciẽda mala vt vitẽt mala psertim maiora. potẽs ẽ. n. deus liberare ab oĩ tẽptatiõe: fa cit. c. si nõ lꝫ. 23. q. 5. ⁊. 23. q. 4. displicet: ⁊. c. nõ ẽ no/strũ. 24. q. 5. q̄ aũt Sanson vel aliq̄ alie mulieres se occiderint. fuit ex istinctu. s. d. Nec est vera fortitudo q̄ aliq̄ occidãt se eligẽtes melius eẽ mori q̄ꝫ videre mala. sꝫ citius ẽ q̄dã mollities qꝛ animi nõ valẽtis mala penalia sustinere. hec. s. T. facit. d. c. si nõ lꝫ.

5 ❡ Utrũ liceat aliq̄n iterficeꝛ inocẽtẽ. R. s. s. T. vbi. s. q̄ nullo mõ lꝫ. q̄ pbat sic. Quia aliq̄s hõ põt du/pliciter ꝯsiderari. vno mõ sm̃ se. alio mõ sm̃ ꝯpa/tionẽ ad aliud. P⁹ mõ nullũ hoĩeꝫ lꝫ occidere qꝛ in quolꝫ ẽt pctõre dꝫ amari natũ quã deus fecit q̄ p oc/cisionẽ corrũpit. sꝫ sic̄. s. dictũ ẽ. s. 2. ⁊. 3. occisio pec catoris sit licita per cõparationẽ ad bonũ cõe qḋ p pctm̃ corrũpit. vita aũt iustoꝝ ẽ ꝯseruatiua ⁊ pmo tiua boni cõis qꝛ ipi sunt principalior pars multitu dinis. Nec obstat q̄ aliq̄s ex mãdato dei possit oc/cidere sine pctõ. qꝛ deus hꝫ dominiũ mortis ⁊ vite. iõ exequẽs mãdatũ dei sic̄ voluit facere Abraham nõ peccat. sic̄ etiã ipe q mãdat nõ peccat. Nec va/let si q̄s dicat q̄ iterficiẽs iustũ nõ nocet ei. qꝛ acq̄rit vitã felicẽ: qꝛ hoc est p accidẽs ⁊ id qḋ est p se ma/gis pensandũ est. Et magis offendit iterficiẽs iustũ q̄ꝫ pctõrẽ tũ qꝛ nocet ei quẽ dꝫ diligere plus: ⁊ infert iniuriã illi q minus est dignus. tũ qꝛ priuat cõitateꝫ maiori bono: ⁊ magis deuꝫ ꝯtẽnit: ⁊ ex hoc seq̄t q̄ xp̄i iterfectores q̄uis maius bonũ sit secutũ. tñ qꝛ illi nõ itẽdebãt illud bonũ: ⁊ fecerũt magis ꝯ charita/tem ⁊ iustitiã ideo magis peccauerunt.

6 ❡ Utrũ iudex possit sine pctõ ꝯdẽnare inocẽtẽ q̄n sũt testes ad hoc. R. sm̃. s. Th. vbi. s. q̄ iudex si scit ali/quẽ inocentẽ esse. q falsis testibus ꝯuincitur. dꝫ exa/minare diligẽti⁹ testes vt iueniat occasionẽ liberãdi inoxiũ. sic̄ Daniel fecit. si aũt hoc nõ põt dꝫ eũ su/periori relinq̄re iudicãdũ. Si aũt ẽt hoc nõ põt. nõ peccat sm̃ allegata sentẽtiã ferẽs. q̄n ad hoc ꝯstrin gif ordine iudicij. qꝛ ipe nõ occidit inocentẽ. sꝫ illi q eũ asserũt nocentẽ. minister aũt iudicis ꝯdẽnãtis in nocẽtẽ si sentẽtia errorẽ itolerabilem ꝯtineat. nõ dꝫ obedire. alias excusarẽtur carnifices q martires oc/ciderũt: si vero nõ ꝯtineat manifestã iniustitiã. non peccat pceptũ exequẽs exequẽdo qꝛ ipe nõ hꝫ discu/tere superioꝝ sentẽtiaꝫ. nec ipe occidit inocentẽ cui ministeriũ adhibet: hec. s. Tho.

❡ Utrũ liceat alicui aliquẽ occidere se defendẽdo. R. 7
vbi. s. q̄ sic cũ moderamine: nihil. n. phibet vnius actus esse duos effectus. quoꝝ alter solũ sit i intẽtiõe alius vo sit pter itentionẽ. Moralis aũt actus reci piũt spẽꝫ sm̃ id qḋ itendit̃ nõ aũt ab eo qḋ est pter itentionẽ cũ sit p accñs. Ex actu igit̃ alicuius seipm̃ defendẽtis duplex effectus seq̄ põt. vnus q̄dẽ ꝯserua tio ꝓprie vite: alius ãt occisio iuadentis. Actus ergo hmõi ex hoc q̄ itendit̃ ꝯseruatio ꝓprie vite non hꝫ rõeꝫ illiciti. cũ hoc sit cuilꝫ nãli q̄ se ꝯseruet i eẽ q̄ꝫtũ põt. põt tñ aliq̄s actus ex bona intentiõe ꝓueniens illicitus reddi si nõ sit ꝓportionatus fini: ⁊ iõ si ali/q̄s ad defendendũ ꝓpriã vitã vtat̃ maiori violẽtia q̄ꝫ oportea t erit illicitũ. si vero moderate violẽtiam repellat. erit licita defensio. nã sm̃ iura vi vi repellit̃ lꝫ. cũ moderamine: ⁊ c̄. Nec est necessariũ ad salutẽ vt hũc actũ moderate tutelle ptermittat ad euitãdum occi sionẽ alterius. qꝛ plus tenet̃ hõ vite sue prouidere q̄ꝫ vite alterius. sꝫ qꝛ occidere hoĩeꝫ nõ lꝫ ꝓpria aucto/ritate. sꝫ solũ publica pp bonũ cõe vt ex dictis pꝫ illi citũ est q̄ hõ itendat occidere hoĩeꝫ. vt seipm̃ defen dat. nisi ei q hꝫ publicã auctoritatẽ. q itẽdens hoĩeꝫ occider̃ ad sui defensionẽ. refert hoc ad publicũ bo/nũ. vt pꝫ in milite pugnãte ꝯ hostẽ: ⁊ i ministro iu/dicis pugnãte ꝯ latrones. q̄uis etiã ⁊ isti peccẽt si priuata libidine moueãt̃. hec. s. T. ex q̄bus ꝑ pꝫ q̄ lꝫ cuilꝫ iterficere aliũ ꝓ defensiõe sua cũ moderamine. ⁊ ẽ. nõ tñ intendẽs mortẽ sꝫ defensionẽ suã. Secũdo pꝫ q̄ si itẽderet occisionẽ etiã ꝓ liberatiõe peccaret. Tertio q̄ hoc. s. itendere occisionẽ lꝫ psone publice pro bono cõi. i. ꝓ iustitia. qꝛ sibi cõmissũ ẽ. Quar/to pꝫ q̄ nõ lꝫ ꝓ defensiõe alterius occidere. Uide tñ q̄ dicunt̃ in. v. irregularitas. ꝑ. 6. 5. ⁊. v. irregulari/tas. 2. ꝑ. 25. ⁊ duob⁹ se. de homi⁹ casuali ibidẽ. vide etiã. v. excoĩ⁹. 5. casu. ꝑ. ꝑ. x. ⁊ se.

❡ Utrũ liceat occidere furẽ. R. i glo. c. cũ hõ. 23. q. 5. q̄ 8
latronẽ isidiantẽ i itineribus: ⁊ nocturnũ depopula/torẽ agroꝝ. licet cuilꝫ occidere. C. q̄n liceat vni sine iudi. l. p⁹. ⁊. 2. Latronẽ seu furẽ nocturnũ sitr lꝫ. diur nũ vero nõ. nisi se armis defendat: vt i. c. si pfodiẽs. de homi. Limitat Pa. i. c. ꝑ. c. pdictaꝫ. glo. verũ q̄n alr̃ nõ põt ꝯphendi. facit. l. furem de sicca. ⁊. d. c. 2. Limitat etiã. 2⁹. q̄n fur nocturnus vel diurn⁹ cogno scit̃: ⁊ res pñt rehaberi p iudicẽ q̄ nõ lꝫ occidere. fa cit qḋ nõ Bar. i. d. l. furẽ: alr̃ sic: ⁊ non solũ p eũ cui furat̃ sꝫ etiã per quẽlꝫ. Limitat. 3⁹. idẽ Pa. i. d. c. ꝑ. hec eẽ vera. ꝯ iure ciuili: vt i foro ciuili nõ possit pu

niri. scilic in foro ɔſcie. ſiue canonico. vñ icurrit irregularitatē: ⁊ peccat qñ occidit solū p defensiōe reꝝ. secus si p ppria psona de quo. ✠ irregularitas. 2. §. 25. ⁊ duobus se. ibi habes quō pr̄ possit iterficere filiā. vel vir vxorē adulterātē. Hāc vltimā limitationē nō ɔsiderauit Angelica in. ✠ homicidiū. §. §. 5. de bānito. ✠ e. in prin.

9 ¶ Quid si iudex occidit furē ordine iustitie non seruato. R. q peccat mortalr̄ sicē qñ ex aio vīdicte: vel ex cupiditate. q̄ iuste qd iustū est exeq̄ris dicit tex. i deuteronomij: ⁊. c. reos. 23. q. 5. qd videt veꝝ nisi ex aliq̄ vrgēti cā hoc faceret: ⁊ notorie ɔstaret occasuz dignū morte: ⁊ p hoc facit. c. de occidēdis: ⁊. c. officia: ⁊. c. nō frustra. Quid vero qñ aliqs percussit aliquem q postea occidit. ✠ irregularitas. 3. §. 11. ɔclusione. 6ª. 8ª. ⁊. 11. De mādante. ✠ irregularitas. 2º. a prin̄º vsq ad. §. 5ᵐ. De cōsilio. ✠ irregularitas. 2º. a. §. x. vsq ad 18ᵐ.

x ¶ Utrū cū qs vult aliquē iterficere iniuste nisi det sibi aliquā certā pecuniā teneat. R. glo. in prin̄ᵉ. 83. di. q qdā dicūt sic: qdā nō: ipa videt tenere q nō. nisi sit platus. Uidet tñ q teneat iure charitatis. si tñ habet illā vltra necessitatē sue vite: ⁊ illoꝝ qbus tenet puidere. q̄ videt eē i extrema necessitate. ex quo alr̄ nō pōt euadere mortē. De nō reuelante tractatū mortis. ✠ irregularitas. 2. §. 25.

xi ¶ Utrū cū homicida volūtario solus papa possit dispēsare. R. sm cōiter doc. i. c. sicē dignū: de homi. q sic. q̄uis glo. tenuerit q nec etiaz papa. vide. ✠ dispēsatio. §. 2. ɔclusiōe. 3ª. ⁊. §. 13. casu. 18. Tenēdū est igit sm cōiter doc. q papa pōt sicut ēt i bigamia: imo etiā papa sm Pa. i. c. ego. de iur. iur. pōt dare licentiā clericis vt vtāt armis etiā offēsibilibus sine piculo irregularitatis. q̄ hoc ē de iure positiuo. Uide ✠ irregularitas. 3. §. 21. i. 2ª. ɔclusiōe. Sed eo inferior nemo pōt dispēsare q̄tūcūq occultū. c. si. de temp. or. Uin. tñ tz q si oio occultū: ⁊ egit penitentiā q nō idiget. q̄ ecclie nō ē notiꝰ. eo q occultū. 32. q. 5 christiana. Sed hoc nō videt veꝝ q̄ non pōt eē q nō iteruenerit aliqs actus rōe cuius subiciat ecclesie. de. multoꝝ de here. i glo. Uide. ✠ excōicatio. 5. casu. 4. §. 4. Alij dicūt q eps pōt sz nō adducūt sufficientē probatiōē: ⁊ ideo melius ⁊ securius dicēdū q solus papa. d. c. si.

xii ¶ Utrū cū homicida casuali qui aliquo mō fuit i culpa iferior a papa dispēset. R. sm Pa. q solus papa dispensat i sacris ordinibꝰ. c. ɔtinebat. de homi. ita nō Pa. ibidē. 3º. nō: ⁊ ibi i glo. dicit q i minoribus dispēsat eps. iur suo. sz i casu. d. c. ɔtinebat. vbi archieps dispēsat in officio archidiaconatus. facit auctoritate pape. sm cōiter doc. hec Pa. Nō q est idē iudiciū de dispēsatiōe mutilatiōis: circa beneficiū aūt sm Hosti. eps pōt cū homicida i simplici seculari i curato. c. si. de fi. pſ. nō Pa. i. c. si. de purg. i due.

xiij ¶ Qua pena puniat pr̄ q occidit filiū. vel eꝯ. R. Pa. in. c. sicē. de his q̄ fi. a. occi. sm leges dz poni i sacco de corio cū cane: ⁊ simia. vipa ⁊ gallo: ⁊ sic p̄ꝫ icitar in flumine: ⁊ si nō habet portat i siluā a feris deuorādus. l. vnica. C. de his. q pa. vel fi. p occi. ⁊. l. pª. ff. ad. l. pom. de parricidijs. Clericus homicida debet deponi: ⁊ sine alia icorrigibilitate tradi curie secular. Hoc itellige de volūtario de casuali vo glo. in. d. c. si. dicit q si a casu nulla culpa pcedēte nulla penitētia imponit nisi forte ad cautelā. q̄ bonaꝝ mentiū est culpā agnoscere vbi culpa non est. c. ɔsiliū. §. 2. de obs. ie. Si vero pcessit culpa grauis dat eis penitētia. 7. vel. 5. annoꝝ. Si vero leuis dat penitētia triū annoꝝ. sm glo. i. d. c. si. Si tñ culpa est occulta bz cōiter doc. nō dz dari publica penitētia. Collocare aūt apud se pueros tenellos parētes non debēt. alias sunt in culpa. 2. q. 5. ɔsuluisti: ⁊ eis ipūtat homicidiū. si sequtur. nisi forte ita pauperes sint q nō possint eos pānis fouere. ɔ̄ frigora. q̄ tūc tenēdo apud se i lecto si debitā faciūt diligentiā i religo nō tenent aliqua culpa. q̄ duobus malis cōcurrētibus minus eligit. 13. di. nerui. ⁊ iō si est minus periculū collocat penes se. q̄ alr̄ tenet excusant. Ad qd tenet homicide. ✠ restituº. §. 6. ⁊. 7. Quid vero debilitāte mēbrū vel trūcāte digitū. ✠ irregularitas. 3. §. 27.

Homo cōstituit vel cōponit ex aia ⁊ corpore
h altero istoꝝ deficiēte nō est hō vt pz ex. c. cū christus. de here. ⁊ in. c. quādā: de cele. mis. ⁊ i. c. sicē: de homi: ⁊ i. c. si. de fi. ca. hāc ɔclusionē declarat. s. T. pª. q. 75. arᵉ. 4. vbi pbat q aia non est hō: nec corpus solū. sz vtrūq. s. aia ⁊ corpus vnita. Et si quis arguat. certū est q. s. Petrus: ⁊. s. Paulus dicūt aliqd idiuiduū i natura humana: ⁊ idiuiduū in natura humana est hō: ergo. s. Petrus est hō: ⁊ tñ de eo nō est nisi aia. ergo aia ē hō: q aūt. s. Petrus sit: pz q̄ oramus dicētes. s. Petre ora p nobis R. sm. s. Tho. 3. sniaꝝ. di. 22. arᵒ. §. ad. 6ᵐ. q ille locutiōes sunt sinodoche. q̄ accipimꝰ totū p parte. hec ille. ita q accipimꝰ. s. Petrū. i. aiaz. s. Petri. Si qs iteꝝ arguat sm beatū Paulūz. 2. cor. 4. lz is q foris est hō corrūpat tñ is q itus est renouat de die i diē. sz id qd est intus est aia ergo aia est hō iterior. R. bz. s. T. pª pte. q. 75. arᵒ. 4º. ad pᵐ. q bz ph. in. 9. ethi. Illud potissimū videt eē vnūqdq qd ē pncipale i ipo. sicē qd facit rector ciuitatis dr̄ ciuitas facere: ⁊ hꝰ mō aliqñ id qd est pncipale in hoie dr̄ hō. Aliqñ pars itellectiua sm veritatē dr̄ hō. i. aia intellectiua sm veritatē est pars pncipalis. q aliqñ dr̄ hō interior. Aliqñ vero pars sensitiua cū corpore q sm extimationē quorūdā q solū circa sensibilia detinent ē pars pncipalis: ⁊ hec dr̄ hō: ⁊ aia intellectiua q ē ps pncipalis hoīs dr̄ hō: ⁊ aia sensitiua q sm extimationē quorūdā ē ps pncipalis. dr̄ etiā hō exterior. Hō iteꝝ dr̄ minor mūdus. q̄ ē ɔpositꝰ ex oībꝰ creaturis mundi. q̄ etiā ois creatura est aliquo mō pp hoiēz: vt pz. 2º. phy. Et idē est iudiciuz de hoie q

sequi partē sensitiuā: & de alijs aialibus. fm. s. T. p. sūa. di. i. q. i. ar. p. ad. 3. Et nō oīs actio hoīs dr hūana. s; solū illa q̄ est volūtaria: & deliberata.

1 ¶ Ut' christus i triduo fuerit hō. R. fm. s. T. 3. pte q. 50. ar. 4. Christū vere fuisse mortuū est articulus fidei. vñ asserere illud esse per qḋ tollit veritas mortis xpi: error est ꝯ fidē. ppter qḋ i epla synodali Cyrilli dr. Si qs nō ꝯfitet verbū dei passum i carne: & crucifixū carne: & q̄ mortē gustauit carne. anathema sit. ptinet aūt ad veritatē mortis hoīs. q̄ per mortē desinat eē hoiez. mors. n. hoīs puēit ex separatiōe aie q̄ cōplet rōez hoīs: & ideo dicere xpm in triduo mortis hoiez fuisse. simplr & absolute loquēdo. erroneuz est: pōt tñ dici q̄ christus i triduo fuit hō mortuus. Quidā tñ ꝯfessi sunt xpm i triduo hoiez fuisse dicentes qdē verba erronea. s; fm mentē. sensum erroris nō habentes in fide. sic Ugo de sancto victore. q ea rōe dixit xpm i triduo mortis fuisse hoiez. q: dicebat aiaz fuisse hoiez. qḋ tñ est falsum: vt pz in. §. pcedē. ti: qa hō est ꝯpositus ex aia: & corpore. M̄r etiā sniaꝝ. 3. di. 3. posuit q̄ xps i triduo mortis fuit hō alia rōe. q: credidit q̄ vnio aie & carnis nō esset de rōe hoīs. s; sufficit ad hoc q̄ aliqḋ sit hō q̄ habeat aiaz humanā & corpus. s; nō ꝯiūcta: aia aūt xpi remāsit vnita supposito: & silr corp'. q̄uis aia & corpus nō eēnt vnita ad inuicē. s; hoc etiā nō pōt stare si ppue accipiat hoc nomen hō. q: ad hoc q̄ sit hō oportet q̄ aia & corpus sint vnita ad inuicē: si quis tñ iproprie. i. alia rōe accipiat hoiez sicut fecit M̄r. pōt dicere xpm fuisse hoiez equoce tñ. Ex quibus p pz q̄ dicere xpm fuisse hoiez in triduo vere p pre & simplr. i. sine aliqua limitatiōe. est ꝯ fidem. s. ꝯ illum articulū mortuus. Secūdo pz q̄ dicere xpz fuisse hoiez i triduo: p sinodochē sicut dixit Ugo. i. q̄ de xpo erat principalis pars. s. aia: verum dicit. Tertio pz q̄ dicere de xpo fuisse principales ptes. s. aiaz & corpus vnita verbo q̄uis īter se nō eēnt vnita vt dixit M̄r & hoc vocare hoiem. q̄uis iproprie dicatur. tñ est verū. Quarto pz q̄ possumus dicere xpm fuisse hoiez mortuū i triduo: & sic nō dr simplr sed per addictionē hui' quod dico mortuus. quod diminuit de ratione hominis.

2 ¶ Ut' hō liber possit dari in pignus: & in subsidium aliaꝝ rez deficientiū. R. q̄ non: facit. c. lator: de pignor: imo recipiēs eū perdit debitū & tātūdem de suo dare tenet detēto vel eius parētibus: vt nō glo. in. c. ex rescripto: de iur. iur. & C. ace. & obli. aut oiō: vbi dicit q̄ quadruplū restituat: rō q: illa q̄ nō sunt in nostro cōmercio obligari non possunt. l. i. §. cam rem. ff. q̄ res pigno. s; liber hō nō est dñs membroꝝ suoꝝ. l. liber hō la p. ff. ad. l. acq. & ideo pulchre dixit Bal. in. l. 2. C. d patribus qui fi. distra. q̄ illa. l. 2. habuit ortū a legibus antiquis fm quas pater poterat occidere filios. l. in suis. in fi. ff. de li. & po. que hodie est correpta: & ideo solum permittit vēditio causa paupertatis. seu egestatis victus: q: filius sic venditus pōt se redimere offerendo pciū. ipse vel alius pro eo. vel mancipiū: vt. d. l. 2.

3 ¶ Utrū liber hō possit dari in obsidē. R. q̄ de iure nō pōt. nisi per papā & iperatorē: vt nō i. l. obsides. ff. de testa. & i. l. diuus. ff. de iur. fisci. & p eū q nō recognoscat superiorē: vt nō Bar. in. l. famē. ff. de publi. iudi. & in. l. hostes. ff. de cap. & i. l. p. §. de qua. ff. de postul. tñ de cōsuetudine vsurpatū est ꝯtrū fm glo. in. l. 2. C. de patribus. q fili. distra. & sic de facto seruat vt etiā ciuitas q̄ recognoscat superiorē det obsides: & alij similes: & habet tal' ꝯsuetudo vi; legis. l. quibus. ff. de legi. imo videt licere de lege cōi. dare obsides pro pace seruāda fm glo. in. c. vt pridē. 23. q. 8. s; nō pro pecunia: vt i. d. c. ex rescripto: q: liber hō nō pōt obligari pro pignore: nec pōt haberi in eo ius pignoris. sed tñ ius retētiōis. vide. d. Felinū. in. d. c. ex rescripto: de iur. iur. p. col. vbi multa adducit. Quō hō possit vēdi. V. emptio. §. 5. & duob' sequētibus: &. V. carcer. §. 5.

Onestū qd sit. R. fm. s. T. 2a 2e. q. 150. ar. p. q̄ sic Isido. dicit: honestas dr q̄si honoris status. vñ ex hoc aliqd videt dici honestū qḋ ē honore dignū. honor aūt excelētie debet. excelentia vero hoīs max' ꝯsiderat fm virtutē. q̄ ē dispositio pfecti: vt dr. 7. phy. & ideo honestū ppue loquēdo idē refert cū virtute: & q: interior virtus nō inotescat hōi nisi p exteriores actus. iō exterior ꝯuersatio hz rōez honesti. s; q̄ ē demōstratiua interioris rectitudinis & propter hoc radicalr honestas cōsistit in interiori electione virtutis. significatiue aūt in exteriori ꝯuersatiōe. Uirtuti igit. i. honesto debet honor: & q̄uis deus & felicitas sint aliqd supius ad virtutē: tñ q: nō ita nobis sunt nota. ideo cōiter dr q̄ virtuti debet honor. iferiora aūt ad virtutē sicut nobilitas. potētia: & diuitie: vt dr in. 4. ethi. honorāt inquātū coadiuuāt ad opa virtutū: & q̄uis hmōi ab aliqb' honorētur. tñ fm veritatē. honor debet soli virtuti: ipi tñ virtuti vt ordinatur ad aliud. s. ad beatitudinē. vel ad deū. debet laus: honor aūt ꝑtinet appetibilis ppter se & h; hoc habet rōez honesti. Et nō q: pulcritudo spiritualis. i. ꝯuersatio virtuosi. fm spiritualē rōnis claritatē. est idē qḋ honestū. vñ Aug. i. lib. 83. q. honestatē voco itelligibilē pulcritudinem quā spiritualē nos ppie dicimus: & postea subdit: q̄ multa sunt pulcra visibilia q̄ minus ppe honesta appelant. Nō etiā q̄ oē honestū est vtile q: ordinat ad beatitudinē: & est etiā delectabile. non aūt oē vtile est honestū. nec oīs delectatio est vtilis. vel honesta. Et honestas est pars tēperātie. hec. s. T.

Onor fm. s. Tho. 2a 2e. q. 63. ar. 3. est quoddā testimoniū de virtute eius qui honoratur: & ideo sola virtus est debita causa honoris. Sciendū tñ q̄ aliquis pōt honorari nō solū ppter virtutē ppriā. s; etiā ppter virtutem alterius. sicut

principes et plati honorantur etiã si sint vitiosi inquãtũ gerũt vicẽ psone dei: et cõitatis cui pficiuntur. Et ea dẽ rõe parẽtes: et dñi sunt honorãdi. pp participatione diuine dignitatis q est oium pr et dñs. Senes aũt sunt honorãdi pp signũ virtutis qd ẽ senectus. lz hoc signũ qñqz deficiat. vñ dr sapie. 4. Senectus venerabilis est nõ diuturna annoꝝ numero cõputata. Cani aũt sunt sensus hois: et etas senectutis vita immaculata. Diuites aũt honorãdi sunt pp hoc qꝫ maiorẽ locũ i cõitatibꝫ obtinẽt: si aũt solũ intuitu diuitiaꝝ honorẽtur erit petm̃ acceptiõis psonaꝝ. hec. s. Th. Quadrupl'r igr aliqs honorat .s. pp virtutẽ ppriã: vt virtuosi. Secũdo pp virtutem alterius. s. dei: vel cõitatis vt superiores. Tertio pp signum virtutis vt senes. Quarto pp participatiõẽ diuine virtutis vt domini: et parentes.

i ¶ Utrum appetitus honoris sit petm̃. R. fm. s. T. 2a 2e. q. 131. arꝰ. 1. qꝫ aliqñ nõ est petm̃ sed actus meritorius. Aliqñ ẽ petm̃ veniale. Aliqñ mortale. Ait. n. sic. honor iportat quadã reuerẽtiã alicui exhibitã i testimoniũ excellẽtie eius. circa excellentiã aũt hois. duo sunt cõsiderãda. Pꝰ qdẽ qꝫ illud fm qꝫ hõ excellit nõ hꝫ hõ a seipo sꝫ est quasi quoddã diuinũ in eo: et ideo ex hoc nõ debet sibi principalr honor. sꝫ deo. Secũdo cõsiderãdũ est qꝫ illud i quo hõ excellit dat hoi a deo: vt alijs psit. vñ i tm̃ dꝫ hoi placere testimoniũ sue excellẽtie. qd ab alijs exhibet. inquãtũ ex hoc parat sibi via ad hoc qꝫ alijs psit. Tripl'r aũt cõtigit appetitũ honoris inordinatũ. vno mõ p hoc qꝫ aliqs appetit testimoniũ de excellẽtia quã nõ hꝫ. qd est appetere honorẽ supra suã pportionẽ. Alio mõ p hoc qꝫ honorẽ sibi cupit nõ referẽdo in deũ. Tertio p hoc qꝫ appetitus eius i ipo honore qescit. nõ referẽs honorẽ ad vtilitatẽ alioꝝ. Ambitio aũt iportat inordinatũ appetitũ honoris. vñ manifestuꝫ est qꝫ ãbitio semp est petm̃. hec. s. T. appetitus igr honoris. fm rectã rõnẽ. s. ad honorẽ dei. vel vtilitatẽ sui. seu proximoꝝ. est laudabilis. ois aũt appetitus honoris inordinatus est petm̃. saltẽ veniale: si aũt ponat vltimũ finẽ i ipo ẽ mortale. de quo vide. v. ãbitio: et. v. gloria vana. Quõ honor laus et gloria cõueniũt et differũt et quid sint. v. gloria vana in prin.

Hore canonice. i. officia diuina. certis horis
b diei nãlis. deo soluẽda ab oibꝫ ecclesiasticis
psonis. sunt septẽ. fm tex. i. c. 1. de cele. missa. et fm glo. i de. pꝰ. c. ti. s. matutinũ. pꝰ. 3a. 6a. nona. vespe. et cõpletoriũ. Archi. vero i. c. psbiter. 91. di. innuit tacite qꝫ sunt octo. diuidẽs illã auctoritatẽ media nocte surgebam. ab alia auctoritate. septies i die et c. et dicit qꝫ matutinũ est vna hora q dr i nocte. laudes vero sunt pꝰ hora. q dr in pñ diei: et alie. s. pꝰ. 3a. et c. sunt sex: et sic sunt septẽ de die: et vna i nocte: et accipit fundamentũ i. d. c. 1. vbi i fi. tex. dicit qꝫ duplex ẽ officiũ. s. diurnũ et nocturnũ. sꝫ Pa. dicit hoc nõ pbari in iure: et stãdũ eẽ cõi sentẽtie. q dicit qꝫ sunt septẽ. iuxta illud septies i die et c. Et accipit dies nãlis. qui hꝫ. 24. horas: et hoc dicit expsse tex. i. d. c. 1. vbi i pñ numerat matutinũ iter septẽ horas. illa vero diuisio quã facit tex. ibidem i fi. est distinctio diei artificialis a nocte. nec verisile qꝫ tex. voluerit i fi. dicere cõtra id qd dixit i pñ. Sunt ergo septẽ q hꝫ ar. s. 3a. parte ti. 13. c. 4. i pñ. sunt institute ab ecclesia vt dicant ad laudãdũ deũ p bñficijs suis iter q sunt maxima bñficia creatiõis q expleta sunt i septem diebus: et pꝫ Gen. 1. Et bñficiũ redẽptiõis septẽ quodã modo horis pactũ. vñ glo. fi. i. d. c. 1. sunt septẽ hore. sic septẽ dona. s. s. 30. q. 1. puenit: septẽ dies seculi: et septẽ etates qbus cõplectus finit mũdus: septem petitiões i orone dñica: septem psalmi penitentiales: et ita sunt septeꝫ hore de alijs nihil dicit glo.

¶ Querit vtrum oẽs clerici teneant de pcepto ad dicẽdas horas. R. glo. fi. i. c. vltimo. 91. di. dicit. qꝫ oẽs tenẽt nihil tñ alr quo pbet illud dictũ. glo. etiã fi. alr i pedenti. §. in fi. post verba alr ait. De alijs. s. a sacerdotibus tex. nihil dicit. sꝫ certe tenent. ar. de preben. cũ fm apłm. 91. di. c. 1. et 2. et. 92. c. fi. hec i glo. Unde dicit qꝫ alij tenent non tñ exprimit q sint isti alij. Et sic pꝫ qꝫ fm iura antiq nõ erat multũ daꝝ: vtrum oẽs clerici tenerent. vñ Pa. i. d. c. 1. ponit duos casus in qbus oẽs cõueniũt. primus est qñ clericus est bñficiatus. Nã hꝫ oẽs iste tenet ad officiũ. 92. di. c. fi. ppter officiũ. n. dat bñficiũ. c. fi. de rescrip. li. 6. Et q altari seruit de altari debet viuere. ita cꝫ. q viuit de altari. seruire debet altari i. c. cũ fm aplm de preben. hec Pa. et fm Pis. v. hore canonice i pn. post Guil. beneficiati tenent nõ solũ ex statuto ecclesie. sꝫ etiaꝫ ex obligatiõe iustitie: et fm Car. i de. pꝰ. de cele. mis. tenet qñtũcũqꝫ modicũ sit beneficiũ etiã si sit de patrimonio: et hoc si patrimoniũ sit fact i bñficiũ. alias nõ. hoc idem tꝫ. s. T. ql. 6. q. 5. ar. 2. rõ sua est qꝫ q recipit bona temporalia aliãmas tenet ad spiritualia. hec cõiter sequũt oẽs doc. Unde tñ aliqd i fi. §. se.

2 ¶ Sed qd de clerico existente i minoribus beneficiato. q pp cãꝫ rõnabileꝫ est absens puta pp studiuꝫ: et deseruit beneficio p vicariũ. R. Pa. i. d. c. 1. tractat hoc dubiũ: et dicit qꝫ Abb. et Pe. dicũt qꝫ nõ tenet. ar. c. puenit: de appel. et. c. ex eo. de elec. lib. 6. sꝫ dicit ipse Pa. qꝫ illa iura hoc nõ pbãt. qꝫ loquũt quo ad officiãdũ ecclesiã a quo excusat iusta cã interueniẽte nõ tñ excusat qn dicat officiũ i priuato. p illum tex. d. c. i. vbi sacerdos dicit i priuato: et p clericos scholares dr i ecclesia. Istã opinioneꝫ recitãt Jo. an. et qdã alij: et nõ reprobãt nec approbãt. Jo. tñ an. in N. dicit vnũ. s. qꝫ vellet vt ecclesia faceret statutũ qꝫ tales nõ tenentur. ex quo pꝫ expsse qꝫ ipse vult qꝫ stante statuto teneãtur. hãc opinionẽ qꝫ teneãt approbat Pa. dicens. qꝫ nõ excusant ex quo viuunt de patrimonio xpi. hoc tꝫ. s. T. in. d. ql. dicens: qꝫ clericus existens in scholis tenet ad officiũ. etiã mortuoꝝ qd dr ordinarie i ecclesia. vbi est bñficiatus: et cũius non

faciat distinctionē īter existētē ī sacris. tñ ipse fundat se super rōe bñficij quoꝝ recipit bona. Et ql.ꝑ.q.7. ar°.ꝑ.dicit ꝙ debitū qḋ dȝ deo per seipm dȝ exolue re:⁊ videt̄ inuere ꝙ sit debitū ꝑsonale: ⁊ hoc est ꝙ dictū est i.§.pcedēti:ꝙ tenētur ex debito iustitie. In hoc ꝯsentit Inno. Cōtraria opinio forte posset sal uari.si nihil emolumēti recipet i absentia. Car.etiā in.d.de.p°.dicit:ꝙ tenet̄. Sed qd ḋ eo q nō ē in sa cris:⁊ hȝ simplicē ꝑbēdā sine oī spiritualitate.q po test ēt dari laico.de q̄ dictū ē.℣.bñficiū .2°.i pn.ℂℂ. si.⁊ videt̄ ꝙ teneat̄ ex rōe dicta.s.q: recipit ꝓuētus. ſȝ ꝯrū est verū:vt dictū ē vbi.ṡ.imediate. Ad ar gumētū dr̄ ꝙ talis ꝑbēda dat̄ ꝓ alijs meritis. Hoc idē tȝ Pe.de pal.4.di.15.q.5.ar°.ꝑ.de illo q hȝ red ditus ab ecclesia.siue de mḡro i Theo° q hȝ fructus vnius ꝑbēde.aut mḡr i grāmatica.q hȝ expēsas.si ꝑꝑ hoc nō veniūt ad coꝝ.nō videtur teneri. q: non sunt simplr̄ beneficiati.hec Pe. dicit ēt ibidē idem Pe.in.5°.ꝯclusiōe ꝙ beneficiatus dr̄ qcūqȝ hȝ bñfi ciū ꝑꝑ officiū spirituale qḋ respicit ipm diuinū offi ciū.q: si qs ab ecclesia hȝ redditus ꝓ officio matri cularij.vel hmōi.q nec clericus ē nec i coro recipit̄. non tenet̄ ad officium. Uide vbi allegaui.℣.benefi ciū.ℂ.ꝑn.circa fi.

3 ℭ Secūdus casus i quo fm Pa. oēs ꝯueniūt ē. qñ clericus ē i sacris.q: tūc tenet̄.etiam si nullū habeat beneficiū. rōe ordinis sacri.vñ illud verbū ꝑsbiteꝝ: i.d.c.ꝑ.capit̄ cōiter hȝ.c.Pa.pro oi existēte i sacris facit.c.2.de coha.de.vñ i ordinatiōe admonet̄ cleri cus ꝙ si fuit piger i eūdo ad ecclesiā.sit deinceps soli citus hec Pa.ar.d.c.ꝑ.⁊.c.dolētes:de cele.mis.⁊.c. si.93.di.ꝯcor.Car.i.d.de.p°. Et fm.d.ar.f.oēs tam theologi q̄ canoniste ꝯueniūt.Uñ.s.T.i.d.ql.6.sic ait.Clericus ex hoc ipo ꝙ ē clericus:⁊ ꝑcipue in sa cris ꝯstitut°.tenet̄ dicere horas canōicas.Uidēt̄.n. tales specialr̄ eē assūpti ad laudē diuinā:⁊c.

4 ℭ Tertius casus i quo tenētur aliq de necessitate.est rōe voti.iuxta illud vouete ⁊ reddite i.c.licet de vo to:hoc aūt est duplr̄.ꝑ rōe voti i speciali.s. qñ quis vouet dicere aliqḋ officiū ⁊ tūc nō ē dubiū ꝙ tenet̄ eo mō quo vouet:⁊ itēdit se obligare.d.c.licet. Se cūdo rōe voti religiōis. Et circa hoc sunt aliq̄ du bitatiōes.p°.ē vtr̄ oēs clerici ꝓfessi alicuius religiōis approbate teneātur de pcepto ad oēs horas cano nicas.etiā si nō sint in sacris.ℝ.cōiter oēs moderni ꝯueniūt ꝙ sic.Pe.de pal.4.di.15.q.5.ar°.ꝑ.probat hāc ꝯclusionē.q: vt ministri ecclesie ḋ bonis ecclesie sustentant̄.pōt ꝯfirmari ista rō.q: vt dictū.ṡ.§.ꝑ. beneficiati tenētur eo ꝙ recipiūt bona ecclesiastica ſȝ etiā isti recipiūt ex quo a monasterio sustētant̄. vñ dictū ē.℣.clericus.5°.§.20.ꝙ pñt dici habere be neficiū simplex.eo ꝙ mōasteriū sibi tenet̄.d.ar.Flo. ꝓbat idē q: religiones sunt istitute ad orādū ꝓ vni statu fideliū: ⁊ iste hore canonice sunt eis determi nate ab ecclesia.Pōt ēt ꝓbari ꝑ rōeȝ.s.T.i.d.ql.6. q: clericus ⁊ ꝑcipue i sacris ex hoc ipo ꝙ ē ordina tus tenet̄ dicere horas canonicas. q: sunt assumpti specialr̄ ad laudē diuinā.fm illud Isa.43. oēȝ qui iuocat nomē meū i laudē meā creaui illū.hec.s.T. a fili igit̄ ex quo ē ꝓfessus in religiōe i ordine:ad vi tā ꝯtēplatiuā:videt̄ ordinatus ad laudē dei. p ho ras canonicas:fortificat̄ q: p votū solēne religiōis hō obligat̄ magis laudare deū q̄ nō religiosi: fa cit de.p°.tā i tex.q̄ i glo.de sta.mo. Et sicut oibus se cularibus q aliqñ tenēter de iure diuino ⁊ nālr̄ lau dare deū.determinat̄ sibi ab ecclesia vt laudēt deū vacādo ab opibus seruilibus:⁊ audire missaȝ i die festo.ita clericis ⁊ religiosis determinātur sibi hore canonice.tā ex iure diuino q̄ hūano.ergo ad istas horas tenētur:⁊ sicut existētes i sacris deputātur cul tui diuino p ordinē sacrū.vt nō possint redire ad vi tā secularē.ita religiosi p votū solēne. Multū facit ad hoc q: ꝯsuetudo ē i oibus religiōibus:⁊ hñt oēs ex sua regula vel ordinatiōes ꝯfirmatas p ecclesiā. vt dicāt horas canonicas:⁊ ꝓfessi ex negligētia cō trafaciētes credūt se peccare mortalr̄. ergo tenētur oēs clerici ꝓfessi.etiā nō existētes i sacris:⁊ hec ꝯclu sio cōiter approbat̄ ab oibus.vñ mḡr Uincētius ḋ castronouo generalis ordinis ꝑdic.i.c.ꝑ.ꝯsti.⁊.ordi nis.sic ait. Declaramus ꝙ sicut clerici seculares q nō sunt i sacris si sunt beneficiati tenētur dicere officiū diuinū. ita ⁊ qlȝ religiosus clericus q ex elemosinis viuit ⁊ ab ordine ꝓuisionē victus ⁊ vestitus hȝ te net̄ de necessitate salutꝭ officiū dicere.nec in hoc pōt cū eo plat° dispēsare.nisi forte sit nouiti° q nō ē ad huc religiōi obligat°.dȝ tñ aliq̄s oiones.ḋ bñ cēslo co officij dicere:ꝭ ille:⁊ facit istḋ vlt̃ ad.§.se.

ℭ Dubitatio.2°.ē de clericis nouitijs. de qbus dicit Pe.de pal.ꝙ tenētur lȝ nō sint religiosi.nec i sacris q:.vt ministri ecclesie de bonis ipius sustētātur: ⁊ gaudent priuilegio clericali. D.aūt ar.f.tȝ ꝯrū ḋd° ꝙ oēs ꝓfessi tenētur rōe sue ꝓfessionis.qḋ videt̄ ve rius vt dicamus de eis sicut de clericis existentibus in minoribus.q pñt redire ad vitā secularē.sicut ⁊ noui tij.c.sup eo de regu. nō.n.tenētur rōe ordinis sacri. nec rōe ꝓfessiōis.nec rōe bñficij.q: monasteriū non sibi tenet̄ ſȝ pōt illos remittere.Ad id qḋ dicit Pe. ℝ.ꝙ q̄uis sustētent̄ nō tñ tenētur.nec sustētant̄ eo mō quo ꝓfessi.s. de necessitate. Ad id ꝙ dicit ꝙ gaudēt priuilegio clericali.negat̄ ꝯsequētia.q: mul ti vt existentes in minoribus gaudēt.tñ nō tenētur. Uide aliqd i pcedēti.§.in fi.⁊ ifra.§.9. 5

ℭ Dubitatio.3°.ē de ꝯuersis religiōis approbate.ꝓ fessis voto solēni.qui tenētur ad tria vota. Hic sunt due opiniōes.p°.ꝙ nō tenētur.hāc sequitur mḡr Uin cētius.i.c.de ꝯuersis i ꝯsti.rō sua ē q: recipiūtur ad opa seruilia.vñ Pa.i.c.nō ē.ḋ regu.circa prī̃.⁊.c. cū cā.de elec.circa me̅.dicit ꝙ sunt famuli mona steriorꝫ.debēt igit̄ adimplere opa seruilia.Cōtrariū tȝ Pe.ḋ pal.vbi.ṡ.d.ar.f.recitat ambas opiniōes:⁊ 6

nulla z reprobat neqz approbat. Ego vero credo q̄ opinio Pe. sit verior: et securior. certū est. n. q̄ p vo/tū solēne deputātur cultui diuino: et sic plus tenētur laudare deū q̄ȝ meri seculares: et hoc determinat̄ si bi a regula vel ꝯstitutiōib' approbatis per summū pōtificē. vt dicāt horas et laudēt deū tali mō. s. dicē do Pater noster. vel Aue Maria totiens: et c̄. Sic viuūt de patrimonio christi: et monasterii sibi tene tur: et sunt veri religiosi rōe professiōis. ad hoc facit et rōnabilis et antiqua cōsuetudo qua imponit̄ sibi per regulā. vel ordinationē approbatas: et ꝯfacien/tes credūt se peccare mortaliter. Nō obstat qḋ dicit ꝯria opinio. q2 q̄ȝuis ordinētur ad illa opa seruilia nō tñ solū. sȝ etiā ad aliquā cōtēplationē. sicut aliq̄ religiones ordinātur ad quedā opera nō tñ solum. Possunt tamen ambe opiniones saluari. vt itelliga tur Pe. q̄ tenētur dicere sua pater noster. pro horis s̄m regulā vel ꝯstitutiōe ordinis sui. Alia vero opi nio. q̄ nō tenētur ad horas s̄m q̄ dicūtur in coro. p psalmos et añ. et c̄. vñ Mr̄ Uincentius postq̄ȝ dixit vbi supra. q̄ nō tenētur dicere horas canōicas. sub/iungit. sed sufficit dicere sua pr̄ nr̄. Nō etiā q̄ decla/ratū fuit in. c. crenerīs celebrato. 1266. q̄ in horis. q̄ñ dicūt pater noster. tenētur etiam dicere totiens Aue Maria. Et nō etiā q̄ dicit in horis. secus igit̄ esset itelligendū de illis Pater noster. q̄ debent dicere p suffragijs mortuoꝝ. vt dr̄ in. c. 3. di. i. de ꝯuersis.

7 ¶ Dubitatio quarta est de monialibus: q̄ȝuis non viderim aliquē doctorē tractātē hanc dubitationē credo tñ q̄ sit faciēda eadē diffinitio sicut supra. §. 4. et. 5. de pfessis ita vt pfesse tenēatur relique vero nō. per rōes adductas. ibidē. Et pfesse tenēatur ad horas sȝ ꝯsuetudinē vel ordinatōes caꝝ. Similiter cōuerse: rōes. n. q̄ ꝯcludunt de religiosis. cōcludūt et̄ de monialibus: et parua est dr̄a.

8 ¶ Dubitatio quinta est. de fratrib': et sororibus ter tij ordinis siue de bisochis. de yesuatis. de heremitis. de tēplarijs de gaudētibus et alijs similibus. qui s̄m aliquos gaudent priuilegio clericali: et priuilegio fo ri. de quo vide. ℣. excōicatio. 5. casu. p̄. §. 19. et se. hāc etiā dubitationē nō reperi in aliquo doc. soluerē tñ saluo meliori iudicio. isto modo. vȝ q̄ si nō possunt reddire ad seculū vel ꝯhere de nouo matrimoniū. si ue habeāt ex priuilegio. siue ex alio: et habeāt modū viuēdi religiosuȝ approbatū ab ecclesia: et i illo suo mō viuēdi habeāt modū dicēdi officiū determina/tū. s̄m horas canonicas tūc dicerē q̄ tenētur. sȝ illū modū. moueor q2 isti tales nō est dubiū q̄ votū suū q̄ȝuis nō solēne vel pmissio plus obligat ad laudā/dū deū q̄ȝ alij obligētur: et iste modus sibi determi/nat̄ ab ecclesia: et transeūt quodā mō in sortē dei. et aliqui coꝝ viuunt de patrimonio dei. Secus si pñt reddire ad seculū vel ꝯhere: et c̄. hāc distinctionē ac/cepi a dño Felino in. c. nullus: de fo. ꝯpe. vbi dicit se vidisse tale priuilegiū Sixti. 4. Et itellige oia prece/dentia quādo dr̄ q̄ tenētur s̄m modū sibi taxatū. s̄m Pe. de pal. facit q̄ fratres et sorores tertij habi/tus tenēatur. q2 in regula sua dr̄. 6. c. q̄ tenēatur di/cere pro tali hora: et c̄. Idē videt̄ dicēdū de alijs no/minatis. q̄ñ in suo mō viuēdi habēt sifla verba.

¶ Nūquid clerici in minoribus nō beneficiati tenēā tur ad officiū. R. Pa. in. d. c. p̄. dicit q̄ credit eē de mēte iuris diuini et humani. q̄ tenēātur. tñ doc. di/cēdo q̄ ꝯstituti in sacris. vel i minoribus beneficia/tus tenetur vidētur dicere q̄ nō tenēātur: et q̄ ꝯsue/tudo generalis eos excusat. s. nō dicētes. Pe. de pal. dicit q̄ nō est autenticū q̄ corona clericalis obliget ad septē psal. nec q̄ minores ordines ad officiū bea/te virginis. vel hmōi. tamē q2 per hoc diuino cultui ascribūtur. ad aliqd plus tenētur q̄ȝ laici. vñ decer/ret q̄ eps aliqd sibi iniūgeret. hec Pe. vñ ꝯcludēdū est q̄ s̄m generalē ꝯsuetudinē non tenētur. bonū tñ est vt aliqd plus dicant. q̄ȝ meri laici. 9

¶ Quid debeant dicere obligati ad horas canoni/cas. R. d. ar. s. post Fran. de zaba. et Lau. dicit q̄ si est ꝯsuetudo rōnabilis. vel certa ꝯstitutio sup hoc illud seruabunt di. x. nouit. Nā dicere hoc. vel illud. nō est i pcepto. cū diuersi diuersa dicāt. de ꝯsc. di. 5. in die. Modus tñ dicēdi horas quo ad clericos se/culares. sumendus est ab ecclesia romana: vt i. d. c. in die. vel metropolitana. di. 12. c. fi. nec reprobat̄ per hoc ille vsus. quo quidā ꝯtenti tribus psal. lȝ roma/na vel metropolitana ecclesia illud non seruet. c. de his: di. 12. qḋ puto itelligendū de vsu antiquo alicu ius ecclesie. nō de eo quē sibi faceret priuata psona. In regularibus dicit Laur. attendēdū esse ordina/tionem regule sue et suoꝝ statutoꝝ. di. 12. placuit. ibi monasterioꝝ: et in der. iur. dicit̄ lib. p̄. tit. 8. q̄ ordi/natus ad tit. possessiōis sue. vel patrimonij. pōt dice re qḋcūqȝ officiū. q2 nō est ordinatus ad istam vel illā ecclesiā specialr. ordinatus vero ad certā regu/lā. vel intitulatus ad certā ecclesiā. tenet̄ dicere offi/cium qḋ ibi ꝯsueuit fieri. alias peccaret. xi. di. in his. Nisi eēt priuilegiatus super hoc vt clerici et religio/si qui sunt cōmēsales domestici cardinaliū: et epoꝝ quib' idulget̄ q̄ ... ē dicāt officiū. nec ad aliud tene/antur. fratres ordinis pdicatoꝝ sunt cōtēti illaꝝ ec/clesiaꝝ officijs. ad quas extra suos ꝯuētus declina/rēt vt dr̄ in cōstitutionibus coꝝ. ꝯcor. s. T. in ql. qui dicit q̄ officiū est dicēdū s̄m ꝯsuetudinē eccl̄ie sue.

¶ De officio beate virginis. dicit Pa. i. c. p̄. de cele. mis. q̄ doc. ibi nihil dicūt. sȝ Jo. de ligna. dicit. i de. p'. c. ti. q̄ lȝ iure hoc nō pbet̄. tñ hoc cōis ꝯsuetudo hȝ. vt officiū beate virginis cōputet̄ iter horas ca/nonicas: et hoc credit ipe Pa. eē veꝝ. Nā ordo an/tiquus ē ab ecclesia traditus: vt etiaȝ publice dicat̄ in ecclesia certis tēporibus. qḋ nō eēt nisi eēt in pce/pto. Nā multa ex traditiōe sanctoꝝ patrū sunt sub pcepto. q̄ nō reperiūtur scripta. xi. di. ecclesiasticaꝝ: et in. c. cuȝ Marthe. de cele. mis. hec Pa. Et Pe. de.

pal.4.di.15.q.5.ar.6.dicit. q de oibus q ad horas canonicas tenētur videt q etiā ad horas beate virginis tenēātur ɔ ɔsuetudinē.sicut hz ecclesie ɔsuetudo generalis.q ligat vt ius scriptū. Et Frā.de zab.ait. Ex quo vno ꝛ eodē mō servitores ecclesie illius con sueverūt pdicta.s.officiū beate virginis:ꝛ ɔfunctoꝝ p horis dicere.qlz de ipso ad hoc tenet.ar. ɔ cen.c. ex parte.secus si aliq tñ dicerēt.etiam plures:ꝛ aliq nō ar.6.q.2.c.2. Idē dr i directorio lib.ꝑ.ꝛ alr.Uul. ꝛ mgr Uincētius i ɔsti.di.pª.c.ꝑ.tex.ꝑ. Declaramus q officiū beate virginis certis diebus intermittit:ꝛ tūc ad ipm dicēdū fratres nō obligātur.vz in festis duplicibus ꝛ.ō.ꝛ in octauis solēnibus:ꝛ qñ de beata virgine agit.siue in octaua ipius.siue extra octauas : ꝛ certis aliis diebus.pcoꝛ.d.ar.f. Et sic pz q officiū beate virginis qñ dr fm ɔsuetudinē ecclesie. ad illud tenētur q ad horas canonicas tenētur.

11 ¶ De officio defunctoꝝ dicit .s.Th.ql.6.q.5.arº.f. clericus ex hoc ipo q est clericus :ꝛ ꝑpue in sacris tenet dicere horas canonicas. Uidētur.n.tales specialiter eē asūpti ad laudē diuinā fm illud Isa.42. oēs qui inuocat nomē meū i laudē meā creaui illuz. Sed inquātū est clericus beneficiatus i hac ecclesia. tenet dicere officiū fm modū illius ecclesie. Est ergo ɔsiderādū q officiū mortuoꝝ quqz i ecclesia dicit sicut ordinarie pertinēs ad ecclesie officiū. sicut i tota ecclesia i die aiaꝝ dr officiū p mortuis:ꝛ i qualibet ecclesia ē aliqua super hoc ɔsuetudo. puta vt dicat ordinarie semel in ebdomada.vel quātūcūqz aliter fm certū tēpus:ꝛ ad hmōi officiū mortuoꝝ tenetur clericus beneficiatus in aliqua ecclesia.etiā existens i studio extra dyocesiz suā:ꝛ per hoc satisfacit mortuis quoꝝ recipit bona. Aliqñ aūt dr officiū mortuoꝝ in ecclesia extraordinarie propter aliquā cām specialr emergentē.puta ad pces alicuius persone. vel pter aliqd hmōi:ꝛ ad hmōi officiū mortuoꝝ nō tenetur clericus existēs in scholis.hec.s.T.q etiā facit ad.q.pcedētes. Et Pe. de pal.vbi.s.ait. Ad vigilias defunctoꝝ tenētur clerici sicut habet ɔsuetudo sue dyocesis.aut sue ecclesie.hec Pe. Idem tenet .d.ar.f.ꝛ dat exm de ordine pdicatoꝝ in quo est ordinatio ꝛ ɔsuetudo q quotidie.s.quādo dr in coro officiū mortuoꝝ dicat ab ebdomatario:dyacono : ꝛ subdiacono:ꝛ illo qui ē notatus ad missam pro defunctis.isti igit tenētur nō alij.quidā dicunt q hoc nō est personale sed possunt qui sic tenētur alteri committere.sed hoc nō videt vtrūqz daꝝ cum rubrica vel cōsuetudo videātur in ɔtriūz sitr.d.ar.f.dicit q est ɔsuetudo q isti dicāt.de cātore q gerit vices prelati q possit committe ē satis apparens in his tamen ꝛ similibus multū facit consuetudo. Est etiā ɔsuetudo i eodē ordine q dicat generaliter semel in ebdomada ab oibus:ꝛ ad hoc oēs tenētur.con.Goff.in q.2º.dicēs q canonici collegiati specialis ecclesie tenētur ad officiū mortuoꝝ:ꝛ ad alia specialia fz cōsuetudinē ecclesie sue:ꝛ sicut illi qui habēt anniuersalia tenent dicere officiū mortuoꝝ : ꝛ ꝑpue illi qui recipiūt distributiōes illius anniuersarij. ita cōe officiū defunctoꝝ videt istitutū ideterminate pro oibus benefactoribus qui nō determināt sibi anniuersariū. vñ vidētur teneri ad illud oēs qui bona illius ecclesie percipiūt.hec ille.

¶ De lectanijs dicit mgr Uincentius vbi.s. Tenet quilz frater dicere lectanias qñ fit ɔ feria:ꝛ possunt dici post qualz horā dici.q2 nō est de essentia alicuius hore.q̄uis laudabilius dicant post matutinas fz ɔsuetudinē cori. Quidā dicūt q nō sunt de precepto sed pª melius de septē psal.sciendū q aliqñ dicūtur. sicut i die cineris ꝛ aliqbus aliis diebus i coro.sitr totū psalteriū i parasceue. ad talia aūt non tenent nō existētes in coro de necessitate maxime qñ sunt legitime occupati. In fine cuiuslz hore debet dici pr nr:ꝛ fm ɔsuetudinē quarūdā ecclesiaꝝ in fine dr fideliū.cū salue:ꝛ quibusdā oronibus. Nō credo tñ eē de essentia q̄uis dicat.in.c.id semp.de ɔse.di. 5.q post vesperos ꝛ matutinū dr pr qd itelligit de oibus horis qñ p se terminātur.secus qñ dicūtur cū aliis horis q2 tūc dr i fine oiuz semel. 12

¶ Utrum excōicatus teneat dicere officiū.R.si ē excōicatus minori nō est dubiū q tenet ꝛ pōt etiā dicere cū aliis. Si vero est excōicatus maiori dicendū fm Hosti.q tenet quidē dicere sed nō i ecclesia.vel cum alio.aut quasi i officio suo.sz per modū oronis non dicēdo dñs vobiscū.11.q.3.si.qs eps dānatus:ꝛ.c. sequēti. Nā cū sit obligatus ad hoc honus.d.c.ꝑ p excōicationē nō liberat. Etiā degradatus tenet ad horas canonicas si fuit in sacris q2 tenet ad ea que sunt oneris ꝛ nō honoris.sitr degradatus beneficiatus q̄diu tz bñficiū.degradatus tñ vel suspēsus nō dz officiare i eccl̃ia. de degradato.vide.R.eo.ꝑ.2. de excōicato.R.excōicatio.ꝑ.ꝑ.4.ꝛ.7.circa fi. 14

¶ Utrum papa possit dispēsare cū istis q tenent ad horas canonicas q non teneāt.vel mutare.R.Pa.in .d.c.ꝑ.dicit q de iure diuino clericus tenet ad septē horas canonicas iuxta illud:septies i die:ꝛc.sz non sunt de iure diuino iste hore determinate.vñ officiū seu determinatio.siue distinctio officij est de iure positiuo:sz septies in die laudare est de iure diuino ex quo isert q papa licite pōt dispēsare circa mutationē officij.sz nō credit q possit dispensare vt clericus non teneat dicere aliqd officium.sed La.ꝛ Jo.de lig.aliter sentiūt i de.1.co.ti.vbi arguūt q sicut papa ibi dat ptātē mutādi.ita possit dispensare.sz ipse Pa.negat ɔsequētiā.q2 papa non dispensat in iure diuino sine ratione.hec Pa. Et q̄uis hoc dictū generaliter q papa nō dispēsat i iure diuino habeat multas istantias.si tñ dicat q nō dispēsat in iure diuino fundato i iure nāli.vel morali. sic non habeat istātiā vt.R.dispēsaº.ꝑ.f.i.f.ɔclusiōe:ꝛ q isti tenet dicere officiū de iure diuino fundato i iure nāli.naz 15

q bñficiatus dicat offici̅ iz̄ sm iustitiā vt.s. de illo aūt q nō ē bñficiatus cēt difficile substinerē q papa nō possit. ideo q̄tū ad istā partē tenerē cū illa opinione q̄ dicit q pōt dispēsare. q̄tū vero ad aliam partē videt q nō possit dispēsare i iure diuino fundato i iure nālī:ꝛ ē. videt etiā de iure nālī q aliq̄n teneat laudare deū ꝛ iō simplr videt dō q papa nō pōt dispēsare q nūq̄ laudet deū.pōt tñ dispensare q nō teneatur ad septē horas ꝛ similia.

16 ¶ Ut̄ aliqs pter summū pōtificē possit mutare officiū. Angelic. i. s. hora canonica. §. 14. dicit q mutās officiū ꝯsuetū ad libitū suū. peccat mortalr. si ē religiosus. vel pbēdatus. secus dicat si est ordinatus ad suū patrimoniū. d quo. s. §. x. vbi dr q talis poterit dicere qdcūq voluerit. Mr Uicētius in p° di. ꝯsti. c. p. dicit. q plati. sicut pñt ex cā rōnabili fratres dispēsare a coro ita possunt eos dispēsare a ppzietate officij. q̄ iducta ē ab ordine. nō tñ possunt eos dispēsare quo ad substātiā officij. quin illud dicāt fratres quoquo mō. vt puta pōt dispēsare q̄n dz fieri d feria vt possit ex aliq̄ cā rōnabili fieri de aliq° sancto: ꝛ sil'a. Nō pōt tñ platus aliqd inouare circa diuinū officiū ad durādū ppetuo p modū ꝯstitutionis. vel ꝯsuetudinis generalis. sicut nō pōt tol'ere ꝯsuetudines cōiter approbatas ꝛ obseruatas in ordine. nec nouas inducere. pōt tñ ex deuotiōe. vel alia cā rōnabili dispēsare. q ad hoꝛ aliqd imutet circa ppzietatē officij. puta q fiat de aliquo sancto festum simplex. vel duplex. seruato tñ ordine sz correctionē Mri ūberti iducto. vz si sit ꝯfessor q dicātur tales psal. ꝛ ē. D. ar. s. vbi. s. dicit q pceptū hmōi non est determinatū circa modū dicēdi. Non tñ ex hoc videt euadere graue pctm̄ q ad libitū suū. sine causa rōnabili mutat ꝯsuetū officiū.

17 ¶ Ut̄ illi q dimisit officiū sit iniūgēdū de necessitate vt illud de nouo dicat. R. sm. s. T. ql. 3. ar°. 19. q in oī diuino officio ē hoc cōe qd ptinet ad laudem dei:ꝛ ad suffragiū fidaliū. sz distinguit vnū officiuz ab alio sm diuersitatē tēpoꝝ:ꝛ locoꝝ. rōnabilr. n. istitutū ē vt deus diuersimode laudet sm ꝯgruētiā tēpoꝝ ꝛ locoꝝ: ꝛ iō sicut in officiis diuinis excludēdis obseruāda ē ꝯgruitas loci. ita etiā cōgruitas tēporis. q̄ qdē obseruari non posset si oporteret iniūgere omittēti q horas diceret q̄s omisit. forte. n. i cōpletorio diceret. iā lucis orto sidere:ꝛ i tēpore pascali diceret officiū dñice passiōis. qd cēt absurdū. Et iō nō videt eē iniūgēdū ei q omisit q horas easdem repetat. sz aliqd ad diuinā laudē ptinēs. puta vt dicat septē psal. vel psalteriū ꝛ silia sm q̄ntitatez delicti. q̄uis. n. cēt debitor officij tēpore dbito. tñ ptereūte tēpore. factus ē impotēs ad soluendū tēpore suo. hec. s. T. Et Pe. de pal. dicit. q dei vicari° pōt mutare restitutionē deo faciēdā. i aliqd deo acceptius. dicere aūt aliqd officiū cū deuotōe est deo acceptū: ꝛ q omisit vnā horā. non oz q dicat oēs alias. nec etiā illā. sitr si p ānū dimisit officiū nō oz q totū dicat. sed in aliud pōt cōmutari. q: magis placebit deo:ꝛ q: i tediū cēt penitēti. Et sm Inno. ꝛ Archi. ꝛ oēs alios. est arbitraria ista cōmutatio vel penitentia. Et sitr sm Uul. si dicens officiū aliq̄ verba ptermittat. nō oz q pp hoc a capite resumat officiū disturbādo. imo si dicēdo i coro cū alijs ex aliqua necessitate itermisit psal. vel lectionē. vel aliqd hmōi ꝛ nō alr pōt omissuz supplere nisi subtrahēdo vocē ab adiuctorio coꝝ melius ē ptrāsire q̄ officiū cori minuere. secus si cōmode posset supplere. pōt tñ aliqd post officiū pp hoc supplere: ꝛ si omissa vna hora dicat sequētem. sufficit supplere qd omissum ꝛ agat penitētiā de negligētia. Et sm Mart. d San. i ql. si qs nō ex malitia sz ex cā legitima nō itersuit pn° officij. vel fini nō oz a capite reicipere. vel finem pficere pp pfectionē charitatis. qua vnū corpus reputātur:ꝛ q vn° dicit extimat alter dixisse:ꝛ hoc verz nisi corus multū ꝑcelisset. vel multuz de fine restaret. hec ille. Et. d. ar. s. vbi. s. ait: q nōbilr omittit de aliqua hora. si vult euadere mortale. totuz redicat. sz modicū dimittēdo nō oz totū redicere. puta si dimisit versuz: hec ille. ꝛ sm Pe. si ēt dimisit psal. vel lectionē. sz sufficit aliqd supplere. si vult euadere peccatū veniale. Et q i coro horas dicūt. nō tenētur repetere ea q̄ a socijs dicunt. puta versus psal. respōsoria lectiōes. iuitatoriū:ꝛ silia q: vn° dicat loco oiuz. Alij vero debēt attēte audire:ꝛ sitr de illo q se exercet in coro sufficit vt audiat alios. q: charitas vnit vt qd facit vnus attribuat alteri. vide. s. ieiuniū. §. 13. ꝛ. s. votum. 3. §. 7.

¶ Que pena illoꝝ q nō dicūt officiū. R. sm oēs. q 18 illi q tenent de qb° dictū ē. si dimittūt aliquā horaz ex idustria vel negligētia mortalr peccāt. q: ē preceptū ecclesie fundatū supra pcepto diuino. d. c. p. ꝛ c. dolētes:ꝛ. 14. q. i. c. qd pcipit. Et si quis dimittat oēs septē horas vnius diei. sm Guil. nō ꝑterea cōmittit septem mortalia sz vnū ꝛ tāto grauius q̄to plus d ipo dimittit. q: totū officiū vnius diei cadit sub vno pcepto. d. c. dolētes. Si aūt dimisit aliquas horas. i diuersis diebus puta. primā nonā ꝛ cōpletoriū commisit tria peccata mortalia. puta primā i vno die ꝛ nonā i alio q: totū hoc itegrale precipit quotidie adimpleri. Alia ē opinio q̄ dicit q tot peccata cōmittit quot horas dimittit ēt in eadē die. q: q̄lz hora p se hz suā rōez diuersaz ab alia hora. vñ ille q dimisit vnā:ꝛ dixit reliquā satisfecit p illa. nec valet rō alterius opiniōis. s. q: totū officiū cadit sub eodē pcepto. q: eodē mō cōcluderet de toto officio totius āni. imo totius vite vnius q: p idē pceptū totū pcipit. Quāuis. n. sit vna rō ex pte pcipiētis ē diuersa rō ex pte rei de qua sit pceptū. Nam ē alia rō prime ꝛ alia cōpletorij ꝛ magis diuersa rō. p'. ꝛ cōpletorij eiusdē diei q̄z p' vni° diei a p' alterius diei. iō 2ª. opinio est magis rōnabilis. q̄uis nō multum

differűt q̃.2ª.opinio dicit eě duo peccata id qȯ alia dicat eě vnű pctm cű duobus circűstantijs.q̃ sunt de necessitate ɔfessiőis ⁊ nő minorě penitentiá recipit. Uide.𝔳.ieiunium.§.9.

19 ¶ Quid si quis dimittat ex ĩfirmitate.R̃.sm Pa. i sepe dicto.c.ṗ.de cele.missa i fi.post Inno.q̃ aut ĩfir mitas ě talis q̃ ei multű noceret:⁊ tunc excusaẜ.se/ cus si nő multű noceret.puta i febre quartana anti/ quata.vel febricola. Sed vtrű tűc teneaẜ aliter satis/ facere nő reperiẜ cautű in iure ideo credo q̃ nő:vtrű teneaẜ audire si nő pőt dicere.R̃. q̃ q̃uis hoc esset bonű ɔsiliű nő tñ reperiẜ q̃ teneaẜ ideo credo q̃ nő.

20. ¶ Quid ď illo qui ex paupertate nő habet librű vel caret visu vel est i via sine libro vel hʒ aliqȯ hmői impedimětoʀ.R̃.q̃ excusaẜ ar.in de.fi.de vi.⁊ ho. de.tenet tñ aliter satisfacere dicendo psal.vel pr nr. ⁊ hmői.vñ dr̃ in ɔstr.fratrű ṗdic.q̃ itinerátes dicát officiű vt sciűt ⁊ possunt.Nő.n.ṗceptű est de officio determinato.nő tñ debét mutare vt dictű ě.§.16.

21 ¶ Quid de ṗdicatore lectore vel scholari. q dimit/ tűt officiű ꝓpter ṗdicationě.lectioně.vel studiű.R̃. q̃ si tales nő potuerűt ṗuenire ⁊ si dicerent officium sequereẜ aliqȯ scádalű.vel ĩpedireẜ aliquis magnus fructus.excusanẜ:alias secus.vtrű vero teneaẜ satisfa cere die sequéti.Rosella.𝔳.hora canonica .§.4.cir/ ca fi.dicit q̃ sic.sʒ ɔtrariű videẜ per exēm qȯ adducit de ieiunio.in quo doc.cőiter dicunt ɔtriű.

22 ¶ Quid si dimittaẜ ex obliuione .R̃.Pis.co.§.ṗ.te/ net q̃ nő peccat mortalr.Angelica tñ dicit co.§.8. q̃ debet supplere.qȯ forte verű esset si recordareẜ in/ fra tale těpus quo posset supplere puta codeʒ die. si vero nő recordaẜ codě die sufficit vt cőfiteaẜ de ne/ gligětia:⁊ faciat penitentiá sibi iniűctá a cőfessore. qui pőt sm Inno.⁊ Tho.mutare.vtrű clericus bene ficiatus nő dicěs officium teneaẜ restituere fructus. Uide.𝔳.beneficium.5.§.12.

23 ¶ Quid si clericus sit pręběndatus i duabus ecclesijs ex causa puta ex dispěsatiőe cuius officiű dicet .R̃. sm.s.Tho.i.ṗ.ql.supposito q̃ aliquis licite sit pręběndatus i duabus ecclesijs.s.ex dispěsatiőe vel alia causa.ɔsiderandű est q̃ ille q i aliqua ecclesia ṗbě/ dá accepit duobus obligaẜ.s.deo vt ei debitas lau des exoluat pro eius beneficijs: ⁊ ecclesie ď qua acce pit fructus.ea vero q̃ ad ecclesiá pertiněnt subiacent dispěsationi ṗlatoʀ ecclesie:⁊ ideo hoc debitű quod debet ecclesie debet exoluere sm q̃ est statutuʒ.vel ṗ seipm si sit ṗbenda q̃ requirat residentiá vel ṗ vica/ riű si hoc sufficiat sm ecclesie statutű. vel ɔsuetudi/ ně.sed debitű qȯ debet deo per seipm debet exolueẜ. Nő refert aűt quátű ad deű quibus psal.⁊ hymnis deű laudet vt puta vtrű dicat i vesperis: dixit dñs: vel laudate pueri.nisi quátű ad hoc q̃ hő debet seq maioʀ traditiőes:⁊ q: laudes deo debet q̃si vnus hő.sufficit q̃ semel officiű dicat sm ɔsuetudině ali/ cuius ecclesiaʀ quaʀ ě clericus.Sed de electiőe offi

cij rőnabilr videẜ q̃ debeat dicere officiű illius eccle sie i qua maiorě gradű habet. puta si i vna sit de/ canus:⁊ i alia simplex canonicus.debet dicere offi/ ciű ecclesie i qua est decanus q̃ si i vtraqʒ sit simplex canonicus dʒ dicere officiű ecclesie dignioris.q̃uis forte i minori ecclesia habeat pinguius beneficiű.q: těporalia nullius moměti sunt spiritualibus cőpa/ rata. Si vero ambe ecclesie sint equales.pőt eligere quodcűqʒ officiű voluerit.si fuerit ab vtraqʒ eccle/ sia absens. Si vero fuerit i aliqua ṗsens debet se cő formare illis cű quibus cőuersaẜ.hec.s.T.q̃ valět ad multa. Et nő q̃ illa q̃ dicit de electione officij intellí git de bene eě vt pʒ q: dicit:rőnabiliter:in quo con. doctores.in.c.ṗ.de cele.mis.

¶ Sed qd si monachus vel alius trásferaẜ ad aliá 24 ecclesiá.siue secularě.siue alterius ordinis cuius offi ciű dicet.R̃.q̃ si perpetuo trásferaẜ cű nihil retineat cőe cű monasterio.16.q.1.ne pro cuiusʒ.dicet officiű illius ecclesie ad quam trásferẜ.q̃ placet Jo.glo.16. q.1.c.3.⁊ Gof.in sum.de sta.mo.⁊ Hosti. i sum.eo. tit.secus si ad těpus sit tráslatus q: dicet monachale siue officiű loci a quo:⁊ hoc videẜ sentire glo.in de. fi.de cele.mis.⁊ facit tex.ibiděm i ar. de religiosis mo rantibus cű prelatis supra.§.x. in fi.

¶ Qua hora est dicendű officiű .R̃. q̃ vel loqmur 25 in officiádo ecclesiá.vel i priuato.si ṗ mő debet dici těporibus ꝓprijs sm morě patrie.vel sm regulam. vel ɔsuetudině:⁊ hoc nisi aliqua cá rőnabili interue/ niěte muteẜ.puta ꝓpter ṗcessioně.vel ṗdicationeʒ. ista ṗbanẜ i.d.c.ṗ.⁊ clarius i.d.de.ṗª.těpus aűt ma tutinaʀ sm cőiter doc.videtur eě.4.vigilia noctis. hoc.n.sm Pap.Ug.⁊ Isi.ě matutinű.s.iter abscessű tenebraʀ ⁊ aurore aduětű.sʒ aliq dicát ɔ.iuxta illud media nocte surgebá:⁊ ě.d.c.ṗ.sʒ vt dictű est i hoc est standű ɔsuetudini loci vel ɔstitutiői si habe tur:⁊ sm aliquos.si ṗlatus vel ille cui ṗlatus iponit trásgrediẜ id qȯ dictuʒ est peccat mortalr nisi iusta cá vel i paruo trásgrediaẜ.q: videẜ eě ṗ modű ṗce/ pti i.d.de.ṗª.s.i ecclesijs cathedralibus regularibus ⁊ collegiatis i.𝔳.sanctimus:vt dicitur:⁊ ě.puta si dice/ reẜ i ecclesia matutinű post nonas.

¶ De officio qȯ dr̃ i priuato.s.nő officiádo ecclesiá: 26 si dici nő pőt ṗp occupationě horis ꝓprijs.melius ě ṗuenire q̃ʒ tardare.ná ṗuenire sm Ug. ě ṗuiděntie. sʒ tardare negligětie:vnde Jo.an.i nouella.de cele. mis.pőit exēm de quodá sancto cui dicěti horas añ tě/ pus ei afferebat ágelus vuá acerbá.post debitű tě/ pus afferebat vuá marcidá těpore aűt ɔueniěti di/ cěti horas afferebat vuá maturá ⁊ boná. Solět cu riales ⁊ alij occupati dicere mane vsqʒ ad vesperas exclusiue:⁊ i sero vesperas cű ɔpletorio.hoc ɔsuliẜ i.d.c.ṗ.Satisfacit tñ si qs dicat quáciiqʒ horá vnius diei a vesperis ṗcedětis diei vsqʒ ad mediá noctě se/ quětie.sʒ Rosellá.q: nő repiẜ ṗceptű.vel determinatű těpore dicědi officiű i priuato sʒ officiádo ecclesiaʒ

cathedralē:vt.s.i mediate i.d.de.vñ si ex causa ra
tionabili nō seruāt debitas horas nō peccāt sʒ pos/
sent mereri vt i.§.se. si vero fit ex negligētia peccāt
venialr.si aūt ex ɔtēptu eēt mortale:⁊ dūmō satis/
faciant ante mediā noctem de quacūqʒ hora illius
diei.nō peccāt mortaliter.sm.d.ar.f. ꝓpter rōeʒ di/
ctā.s.qꝛ ꝑceptū nō videt̄ de horis dicēdis referri ad
tēpus.mḡr Umbertus i expositiōe ɔsti.dicit ꝙ vsqʒ
ad nonā pōt satisfacere ꝓ matutinis. sʒ nō postea.
nihil tñ alleḡ.nisi ꝙ postea nō solet dici:⁊ forte loqui
tur in ecclesijs non in priuato.

27 ¶ Ut̄ liceat clerico q tenet̄ ad horas diei dicere ma
tutinas diei sequētis de sero.R̄e.sʒ.s.T.q.2.ar°.28.
ꝙ hic ɔsideranda ē itētio eius q ꝑuenit tēpus i ma/
tutinis dicēdis.vel i qbuscūqʒ horis canonicis.si.n.
hec facit ꝓpter lasciuiā:vt.s.quietius sonoleutie.vel
voluptati.vacet nō ē absqʒ pctō.si vero hec faciat ꝓ
pter necessitatē licitā:⁊ honestaꝝ occupationū.puta
ta si clericus.vel magister debet videre lectionē suā
de nocte.vel propter aliqd aliud hmōi.licite pōt de
sero dicere matutinas:⁊ i alijs horis canonicis ꝑue
nire tēpus.sicut etiam hoc i solēnibus ecclesijs fit qꝛ
melius est deo vtrūqʒ reddere.s.⁊ debitas laudes
⁊ honesta alia officia.ꝗʒ ꝙ per vnū aliud ipediat̄.
hec ille.q faciūt ad ea q dicta sunt.s.i ꝑcedētib⁹.§.
ar.ad ꝑcedētia.c.clericis.cl.ꝑ.91.di. Celebrare ꝟo
añ matutinas sm.ar.f.post Guil.⁊ Hosti.est pctm̄
mortale.qꝛ ē ɔtra generalē ɔsuetudinē ecclesie.di.2.
his rebus.sʒ celebrādo ante primā non videt̄ pctm̄
mortale.ꝟ.missa.§.6.vt̄ vespere debeant dici ante
prandiū tēpore quadragesime.R̄e.sm.d.ar.f.ꝙ sic.
de ɔse.di.i.solēt.Intellige i cōi.i.officiādo ecclesiaʒ.
sicut ille tex.loquit̄.i priuatis vero si qs diceret post
nonas nō ē ɔdēnādus.si bono respectu faciat. ē tñ
ɔsuetudo timoratis dicere añ prandiū:⁊ tūc ē ho/
ra magis deuota.de nona dicēda añ prādiū extra
quadragesimā tēpore ieiunioꝝ non reperit̄ in iure:
vbi tñ ē ɔsuetudo bonū ē vt seruet̄.

28 ¶ Ubi debet dici officiū.R̄e.ꝙ in ecclesia vt nō glo
f.c.si.92.di.⁊ libētius ōbet ibi dici ꝗʒ extra tū ꝓpter
deuotionē loci.tū ꝓpter ꝑsentiā corporis xp̄i. tū ꝓ
pter reliqas sanctoꝝ.tū ꝓpter angelos assistētes tū
ꝓpter societatē fratrū vel clericoꝝ:⁊ maiorē diligē
tiā q i officio dicēdo solet ibi apponi ꝗʒ extra. vtrū
aūt sit de ꝑcepto dicere officiū i ecclesia.seu i coro.ꝑ
dico ꝙ ē de ꝑcepto.vt i chatedralibus. regularib⁹.
vel collegiatis dicātur hore canonice.d.de.p°. tam
i tex.ꝗʒ i glo.facit.c.si.92.di.⁊.d.c.p°.⁊ Inno.ibi.⁊
per ɔñs plati.vel illi ad quos pertinet vt faciāt hoc
obseruari.deficiēte cā rationabili.peccant mortalr.
vt.d.de.p°. Secūdo dico ꝙ illi q sunt beneficiati in
aliqua ecclesia ⁊ deputati ad officiū persoluēdū in
tali ecclesia nō dicētes officiū i talibus ecclesijs sine
cā rōnabili peccāt mortalr.vt.j.dicit.n.tex.i.d.c.si.
ꝙ q nō ɔuenient deponat̄ a clero qḋ nō fit sine pctō
mortali:⁊ hoc solū itelligit̄ de deputatis ꝓpter verbū
ibi i tex.d.c.si.ecclesie deputatis:vt̄ aūt talis depu/
tatus vt.s.s.beneficiatus vel religiosus semꝑ peccet
mortalr qñ sine cā rōnabili nō cōuenit ad ecclesiaʒ
ad dicēdū officiū.R̄e.ꝙ si faciat ex ɔtemptu.vel qñ
ecclesia ꝓpter eius absentiā pateret̄ magnā iactu/
rā i celebratiōe officij.tūc nō videt̄ excusari a mor/
tali:⁊ sic pōt limitari.d.c.si.ex aliq aūt rōnabili cā
lʒ platis:⁊ alijs se absentare.dūmō dicant officiū in
priuato.nec obstat.c.ep̄s:de ɔse.di.3.qḋ videt̄ inuere
sufficere ep̄o si die dnico ad ecclesiā ɔuenit:qꝛ illḋ.c.
nō dat licētiā absentie.sʒ nō vult vt ꝓ alia cā ꝗʒ in/
firmitatis.vel si ūs absit dieb⁹ festiuis:⁊ ꝙ alijs die/
bus debeat iteresse.facit.c.ꝑuenit ad nos.7.q.1.⁊.c.
ep̄s.41.di.cessāte itellige ipedimēto.ꝟ.adorat̄.§.3.
¶ Quo ad attētionē qrit̄ vtrū dicētes officium sine 29
attētione satisfaciāt.R̄e.vbi sciēdū ꝙ hec.q.fere ab
oibus sapiētibus vētilata ē:⁊ iō oʒ diuersoꝝ posi/
tiōes adducere vt erroribus euitatis viā veritatꝭ te/
neamus.reddit̄ aūt valde difficilis:tū qꝛ tex.de hoc
loquētes nō sunt multū clari vt patebit.tū qꝛ diuersi
diuersimode exponūt illos.tū qꝛ res ē de se difficilis
eo ꝙ attētio ptineat ad itellectū ⁊ volūtatē q actus
sunt difficiles ad diffiniēdū.ꝟ.itētio.§. Sciēdū est
igit̄ sʒ Pa.i.c.dolētes.ḋ cel.mis.post Jo.an.ibidē
ꝙ circa hoc ē triplex opinio. Prima dicit ꝙ peccāt
mortalr qñ nō deuote quo ad mentē.i.attēte:⁊ stu-
diose quo ad officiū oris.s.nō sincopādo sed integre
⁊ bñ dicēdo:⁊ ad hoc facit tex.i.d.c.dolētes: ibi:ꝑ
cipitur ibidem⁹ districte ꝑcipientes:⁊c̄.veniūt ergo
ɔ ꝑceptū huius.c.⁊ ꝑ ɔñs peccāt mortalr.14.q.1.qḋ
ꝑcipit̄:⁊.c.2.ḋ maio.⁊ obe.Secūda opinio dicit ꝙ
nō peccāt mortalr sʒ venialiter. qꝛ dicere ē i ꝑcepto
alia vero suadētur ⁊ ꝓ hoc tex.dicit. quātū eis de⁹
dederit:⁊c̄. Tertia opinio dicit ꝙ ex idcuotiōe obli
gant̄ ad penā sʒ nō ad culpā.illā tex.ibi ꝑcipit sub
pena suspēsiōis.i.ꝙ ɔfabulatores:⁊ ideuote celebrā
tes debēt suspēdi ab officio:⁊ subdit ipe Pa.ꝙ sacꝭ
credit ꝗʒtitatē ɔsiderādā ex qualitate ⁊ ꝗʒtitate cō/
tēptus ⁊ negligētie.hec Pa. Jo.an.i.d.de.p°.i glo.
f.ꝟ.fructū labioꝝ.tāgit quartā opinionē.quā etiaʒ
tāgit Pis. ⁊ Rosella. q opinio dicit ꝙ dūmō dicāt
verba satisfaciat.qꝛ dicēdo horas ꝑceptū fit de iure
positiuo:⁊ nō refert̄ nisi ad ea q sub iudicio huma
no cadere possunt.qꝛ ecclesia nō iudicat de occultis
vt multa iura dicūt:⁊ illa sunt q exercētur ꝑ actus
exteriores.nō āt iteriores.Hec ē opinio Hosti. sʒ.d.
ar.f.⁊ ē benignior ⁊ tenēda sm eūdeʒ ar.f.⁊ multi
canoniste sequūtur eā.Nō tñ ꝙ idē.d.ar.f.i alio.§.
sequēti recitat opinionē.s.T.⁊ Pe.⁊ videt̄ eā ap/
probare:⁊ sic recedit a ꝑcedēti vt.j. dicet̄.ipe vero
Jo.an.i clemētina vnica de reli.⁊ ve.san.i glo.ꝟ.ḋ
orone.recedēs ab oib⁹ istis opinionib⁹.adducit qn/
tā opinionē q est opinio theologoꝝ.s.s.T.4.di.15.
q.4.ar.2°.q°.4°.⁊ Pe.de pal.e.di. ⁊ alioꝝ theolo/

gor. Hec et adducit. d. ar. l. et Angelica et sequuntur illa. Notandum est igitur p declaratione huius opinionis sm. s. T. 2a 2e. q. 83. q attentio pot ee ad tria. p ad verba. s. ne i eis erret. Secudo ad sensuz verbor. s. qd significēt verba. Tertio ad finem orationis. s. ad deu: et ad re pro qua orat. q qde est maxime necessaria: et hac etia possunt habere idiote: et quoq i tm abudat hec itetio qua mens fert i deu. vt etia omniu alior mens obliuiscatur. sicut dicit Ugo de sancto Vic. et q3 istar triu sufficit. Secudo est notadu sm. e. d. s. vbi supra i. 4. q attetio q e ad aliqd istor triu pot etia ee triplex. Prima e actualis. qn s. actualr cogitat p itellectu de officio dicedo et p volutate vult dicere: et deo satisfacere: et qcuq apprehensio actualis qtuis breuis et impfecta cu quacuq volutate satisfaciendi sufficit ad hoc q dicat actualis attentio. Secuda e virtualis. s. postq habuit prima actuale et no recessit ab ea deliberado 3rm: vt i mente. s. dicat nolo aplius officio attedere. sed alteri rei. tuc deliberat 3ria qd no potest ee sine cotemptu officij. secus. n. esset si attederet alteri rei et etia apphenderet q attedit illi rei no tn hoc facit ex deliberatoe. sed ex surrectione vel pcedenti fantasia: tuc. n. no videt deliberare 3rm: et sic no auferet virtute precedentis attentionis: si vero deliberaret 3rium tuc remoueret virtute actualis attentiois precedetis: et sic no haberet virtute attetionis precedetis. i. attetione virtualem: remouetur etia attetio virtualis qn eligeret facere aliqd opus manuale qd requirit attetione ita q no eet possibile habere attetione ad officiu et simul facere illud opus: puta si qs du dicit officiu vellet numerare pecunia vel aliqd hmoi facere q non possunt fieri sine attetione. tuc vult recedere ex cosequeti ab attetioe officij: et sic no remanet virtualis attetio. secus eet si faceret aliqd opus q no requirit de necessitate attetione. puta parado se ad missam vel aliqd hmoi q potest facere: et simul attedere ad officiu. vel faceret aliqd ordinatu ad officium puta voluedo libros i choro. tuc. n. no videt totalr et ex pposito remoueri prima actualis attetio: et sic remanet i virtute. Tertia e attetio habitualis solu. s. qn no e actualis neq virtualis sm q dictu e s3 solu h3 i potetia q. s. potest illa habere no tn h3 actu neq virtute. dat exm. s. Th. vbi. s. de motu lapidis. qn. n. moues lapide tagit eu mouedo ibi est virtus mouetis actualis. postq vero piecit et no amplius tagit illu. tn iter mouet tuc actus phicietis e i lapide virtualr et no actualr. postq aut qeuit ia deficit actus phicietis et no remanet neq actu neq virtute: remanet tn habitu. siue potentia q est iter actus vtatus moueri: sic i pposito d attetioe: aliqn. n. actualiter apphedit officiu et vult actualr illud dicere: isto aut actu recedete psequtur officiu: et metem ad alia distrahit qtuis no ex pposito nec occupat se voluntarie i his q de necessitate mente remouet ab officio et sic qtuis non sit attetio actualis e tn virtualis q: ex illa prima 3tinuat actu dicedi officiu: et ista dr attentio virtualis: qn vero deficit oio ista attentio q: vel no fuit aliqn actualis vel q: deficeat p modos dictos tuc no remanet virtus s3 solu habitus q: pot illam habere. Istis igit sic declaratis ponutur. 3. 3clusiones sm doctrina. s. T. Pe. ar. l. et Angelica. Jo. an. et multor alior pa. 9a. actualis attetio no e necessaria i toto officio pbat sm. s. T. q: cu sit valde difficilis imo forte ipossibilis ppter volubilitate mentis humane io no est verisimile q ecclesia voluerit hoc pcipere et q: etia sine hac pot officiu habere virtute sua vt declaratu est: et sic itellige illas opinioes que dicut q attetio no e necessaria. s. actualis. Secuda 9a e q attetio habitualis solu: no sufficit ad satisfaciedu p officio ad qd tenet pbat p3. s. Tho. et Pe. q: officiu diuinu est actus virtutis q no pot ee sine electoe s3 electio dicedi officiu no pot ee sine aliqua itetioe humana. dicere. n. officiu sine oi attetioe: eet sicut actus alior brutor i hoc. n. differt ho ab alijs aialibus. q: agit ex sua deliberatioe: pceptu aut de officio dat homini. vt ho e. i. vt distinguit ab alijs aialibus: et sic vt ex pposito et ex ppria electoe. vn Greg. illa oronez deus no audit cui ille q orat non itedit: Ugo. Si cu orone fundimus aliud quodl3 i corde versamus. etia si illud bonu sit. a culpa liberi no sumus: qd intelligit sm. s. Tho. qn ex proposito mente ad alia distrahit: et pcipue si i alijs sponte se occupat q mente distrahut: vt sunt exteriora opera: et si ad 3riu mens euaget etia culpa mortalis erit. hec. s. Tho. quida dicut q attetio actualis vel habitualis: seu virtute sufficit. s3 dic vt supra: et infra q requirit actualis vel virtualis et habitualis sola no sufficit. Tertia. 9a. q depedet ex duabus pcedetibus est q attetio virtualis e necessaria i officio diuino ad qd tenemur. Ista. 9a. p3 ex dictis i pcedeti 3clusioe: et huic 3clusioi optie facit. d. tex. dolet: ca alr. s. In quo pcipit deuotio qtu ad actuz exteriore. vt. s. no dicat hore operado i exterioribus aliqd illor q ibi rephedutur: et silr qtu ad actu interiore pcipit id sine quo actus exterior. i. officiu. no pot bn dici et virtuose. cuiusmodi est velle vel intedere satisfacere officio seu pcepto ecclesie et abstinere ab illis: et c. No aut pcipit attetio sine qua officiu bn dici pot: et sic itellige prima opinione q dicit q est de precepto restat queda dubia circa dicta q: tn. §. presens est prolixus ideo vide sequetes: vide et. ♃. baptism°. 5. §. 6. et. ♃. charitas. §. 10. et. ♃. itentio. §. 1.

¶ Circa pcedetia sunt alique dubitatioes prima est 30
quado aliqs icepit officiu habuitq aliquale volutatem actuale dicedi officiu. et 3sequeti attentione actualem q: primu no potest ee sine. f. et postea du dicit officium vult de aliquo alio cogitare ex deliberoe: et ex 3sequeti no attedet ad officiu. Querit vtrum ille satisfaciat: et vr. p. q no q: s. T. dic q qn aliqs

ex proposito mentē ad alia distrahit in orando. tūc sine culpa nō est: ⁊ sic videt hic. Sed i ɔtrariū facit q: idē. s. Tho. vbi supra i. 4. dicit copulatiue: quando aliquis ex proposito mentē ad alia distrahit ⁊ precipue si i aliqs se occupat q̄ mentē distrahāt. sicut sunt exteriora opera: ⁊c̄. vbi videt innuere q̄ ad hoc q̄ ɔtrafaciat ⁊ peccet mortaliter requirit q̄ voluntas abstrahat se ⁊ occupet se i exteriori ope. pri⁹. n. dixerat. quādo distrahit se volūtarie. nō est sine culpa: ⁊ postea quādo dixit: ⁊ ꝑcipue si i aliqs occupat se q̄ distrahūt mentē: subiūgit. nō euadit culpā mortalis. Hanc viā videt sequi. d. ar. f. post Pe. qui sic ait: sed si euagatio est aduertēter ⁊ solū ſm actum interiorē lȝ sit temerarie ⁊ graue nō tñ mortale nisi propter cōtemptū q: ecclesia non habet iudicare de actu interiori mere: vbi notandū q̄ sunt tres opiniones dimittēdo illas. 3. pri⁹ all. prima ē q̄ nulla attētio ē de necessitate. q: ecclesia nō pōt precipere actū īteriorē: hec fuit opinio Vuil. quaȝ recitat Jo. an. in . d. de. p⁹. ⁊ sequit Pis. co. v. §. 1. hanc recitat Rosella. c. v. §. 5. ⁊ videt sequi. sed imediate ītrat opinionē Petri nō distinguēs iter eas: hāc opinionē sequitur Hosti. ⁊. d. ar. f. dicit illā eē benignā ⁊ sequendā: Jsta opinio nō potest stare propter rōes. s. Tho. ⁊ Pe. supra all. motiuū suū nihil valet. p̄. q: dicere horas canonicas nō solū est d̄ ꝑcepto ecclesie sed iuris diuini quod pōt ꝑcipere actū interiorē. f. q: ecclesia pōt precipere actū īteriorē quādo precipit actū exteriorē qui sine iteriori nō potest bene fieri: hoc tenent oēs canoniste i cle. multoꝝ. de here. vbi precipit iquisitori q̄ quādo ɔsciētia dictat: ⁊c̄. de quo. v. excōicatio. 5. casu. 4. sic est i proposito. nā hore canonice dicūtur p actū exteriorem nec sufficeret actus iterior ar. d. c. dolētes. cū ibi nō: q actus exterior nō potest bene fieri sine aliquo actu iteriori: imo neq̄ potest eē actus humanus neq̄ meritorius sine omni electione vel attentiōe. Et ideo est. 2ª. opinio Pe. q dicit q̄ verū est q̄ reqrit aliquis actus iterior: quādo. s. qs ponit se ad dicendū officiū cū itētione attēdendi ad illud vel saltē itēdit soluere debitū suū quo obligat ad officiū. tñ si prosequēdo distrahit se volūtarie dūmodo nō occupet se i exterioribus q̄ nō cōpatiūtur secū attētionē officii satisfacit q: ille actus mere iterior nō subiacet ꝑcepto ecclesie: ⁊ hanc videtur sequi. d. ar. f. sȝ ista opinio accipit etiā fundamentū falsuȝ. de quo dictū ē imediate. Et ꝑterea querit ab eo: vtrū illa pars q̄ sequit distractionē retineat virtutē prime attētionis vel nō: nō potest dicere q̄ remaneat eo q̄ volūtarie discessit. si aūt nō remanet. vnde habet virtutē vt sit actus moralis: ⁊ sic ratio sua quā accipit i principio ad probādū q̄ requirit attentio: nulla erit. Est ergo tertia opinio. s. s. Th. q̄ dicit q̄ i principio reqrit attētio vt etiā dicit ꝑcedēs opinio. 2ª. q̄ si distrahat ꝑter itētionem nō obstat: q̄uis bonū eēt sepius repetere: ⁊ i his duobus ɔcor. Pe. 3º. q̄ si deliberate auertat itētionē. tūc nō remanet virtualis attētio ⁊ sic pars sequēs nō habet virtutē prime attētiōis: ⁊ sic pro illa parte nō satisfacit ⁊ i hoc differt a Pe. 4º. q̄ si se occupat in exterioribus q̄ requirūt attētionē ɔriā q̄ nō āplius satisfacit: ⁊ i hoc ɔuenit etiā cū Pe. d. ar. f. videt seq opinionē Pe. Angelica primo recitat opinionem Pe. postea opinionē. s. Tho. ⁊ dicit illam eē tenēdā: nō videt tamen vidisse differētiā que est inter Pe. ⁊. s. Tho. sicut nec. d. ar. f.

¶ Secūda dubitatio ē q: multi sunt q dicūt officiū: ⁊ si peteret aliqs ab eis vt̄ habuerit aliquā actualē attētionē. forte nescirēt dicere. vnde opinio. s. Tho. ⁊ Pe. videt eē valde periculosa ⁊ grauis: preterea multotiēs dicētes officiū aduertūt se aliud cogitare ab officio ⁊ nō remouēt se ab illa cogitatione: ⁊ tñ nō redicūt officiū: ⁊ sic idē qd̄ primo. Ad. pm̄. dico q̄ illa opinio. s. Tho. ⁊ Pe. est valde rōnabilis nec est piculosa. Nō. n. dicit. q̄ reqrat ꝑfecta ⁊ deliberata cū magno discursu. sȝ sufficit quecūq̄ actualis attētio. vt possit dici humana ⁊ virtuosa: vt saltē velit dicere officiū ad qd̄ tenet. Et qs. n. ē qui pōat se ad dicēdū officiū ⁊ nō cogitet aliqualr̄ ⁊ actualiter q̄ debeat ⁊ ex ɔsequēti velit dicere ⁊ satisfacere: ⁊ si dicat per se ⁊ i priuato: quō potent icipere sextā dicendo. rector potēs: ⁊ nō dicēdo iā lucis orto. nisi cogitet aliquo mō ⁊ velit talē horā dicere: ex eo. n. q̄ est assuetus dicere officiū faciliter facit talē deliberationē sicut artifex qñ icipit aliqd̄ artificiū nō idiget magna deliberatiōe sicut pulsans organū: ⁊ ista attentio sufficit q̄ nō ē grauis. Similiter dicēs i choro vel cū alio socio quō pōt ire ad coꝝ ⁊ facere veniam ⁊ multa alia q̄ fiūt: nisi aliqualr̄ cogitet qd agere debeat: ⁊ ista attētio sufficit vt sit actio humana ⁊ virtuosa sicut actio artis: imo si nihil de officio cogitaret oio. staret ibi sicut mōstrū vel sicut aial brutum. Et sic ista opinio nō reddit periculosa. Ex quo etiā pȝ ad secūdā q: nō est difficile recordari se fuisse ad chorū vt diceret officiū vel si icepit p se qd̄ voluit dicere talē horā ⁊ non aliā vel saltē debet cogitare q̄ fuit difficile icipere sine aliq̄ cogitatiōe ⁊ si ēt i hoc deficeret ɔpaciēdū erit q: forte deficit i capite: ⁊ idiget ouis recentib⁹ ⁊ carnibus volatilibus. Ad illud aūt qd̄ dr̄ q̄ cognoscūt se cogitare de alio: ⁊ nō retrahūt se ab illo. R̄z. q̄ si cognoscūt de illo cogitare ⁊ q̄ illud repugnat attētioni quā debet habere ad officiū: ⁊ deliberat stare i illo cōtrario: pro certo iste non satisfaciet: ⁊ nō poterit eē sine aliquali cōtēptu. nisi forte intenderet iteꝝ satisfacere pro illa parte: si autem sit aliquid istoꝝ puta q: solū cognoscat se de alio cogitare nō tamen deliberat in illo stare sȝ solum ex negligentia vel inaduertētia stat in illo tunc nō deficit virtualis attentio.

52 ¶ Solutio aliquoꝝ q̄ dicta sunt q̄ videntur esse cōtra opinionē.s.Tho.⁊ declaratiōes factas:ad primaȝ opinionē positā supra.§.29.q̄ ponit q̄ attētio est de p̄cepto.R.q̄ ē vera quātū ad attētionē virtualem: alias p̄ciperet īpossibile vt declaratū ē.qḋ nō est di/cendū. Ad secūdā opinionē q̄ dicit q̄ solū peccat ve/nialiter.R.q̄ dicit veꝝ quātū ad defectū attentiōis actualis.secus de virtuali ꝑ vt declaratū est. Ad ter/tiā opinionē q̄ dicit q̄ nō obligat nisi ad penaȝ dī q̄ cōiter ecclesia nō īponit penā suspēsiōis nisi pro pctō mortali. Ad quartā opinionē dictū est q̄ fun/dat se supra fundamēto falso.s.q̄ sit solū p̄ceptū de iure positiuo:vel q̄ nullo mō possit p̄cipere actū in/teriorē vt declaratū est. Ad Guil.⁊ Pis.⁊ sequaces dī q̄ fuerunt decepti ī fundamēto de quo dictū est. Ad Jo.an.dī q̄ q̄uis recitet illā opinionē ī .d.de. p̄.nō tñ illā sequit̄ sȝ remittit ad de.vnicā.de relig. vbi sequit̄ opinionē.s.Tho.⁊ sic patet ad oīa illa. Ad Pe.⁊ ad.d.ar.s.dico q̄ ipsi crediderūt q̄.s.T. loq̄retur copulatiue.s.qñ deliberate vult cogitare de alio ⁊ occupat se:⁊c̄.sed pro certo illa nō est intētio .s.Tho.tñ q̄ dicat:⁊ p̄cipue:q̄ dictio nō remouet p̄cedens sed auget sequēs:⁊ p̄terea fundamentū coꝝ est falsuȝ.vt dictū est. Reliqua q̄ possent dici de offi/cio.vide.ṽ.oratio. Ad id qḋ dicit.d.ar.s.q̄ illa opi/nio est benigna ⁊ tenēda.R.q̄.i.§.sequenti recitat opinionē.s.Tho.⁊ nō reprobat illam nec respōdet ad rationē.s.Tho.⁊ Pe. vnde videtur timuisse in determinatiōe vt sepe facit.

53 ¶ Quidā q̄runt de illo q̄ dicit officiū in coro ita q̄ dicit versum suū submisse sibiipsi soli: alterius vero cori versus audit tm̄mō:vtrū satisfaciat p̄cepto:⁊c̄. quidā dicūt q̄ sic:q̄ nullus ī coro vel assotiatus di/cens officiū tenet̄ dicere totū sȝ sufficit vt dicat vnū versum:aliū aūt audiat:⁊ attēdat ad illū quē dicit alius corus:vt habet ꝯsuetudo ecclesie. Alij vero di/cunt ꝯ ⁊ q̄ isti accipiūt id q̄ ē per accidēs. vñ no/tandū sm̄ istos q̄ est p̄ceptū ecclesie vt quilȝ dicat totuȝ officiū vtȝ de cele. mis.c.p̄sbiter:⁊ hoc ꝯtingit dupl'r.s.cōicando cū alio ⁊ ꝑ se.qñ aūt dicit per se tūc totū solus dicit:qñ aūt cōicat tūc totū dicere cen/set̄ qñ fit vt quodlȝ ab altero dictū fit cōe alteri:⁊ hoc est per se ī tali mō dicēdi.sȝ nō pōt eē cōe alteri quādo dicit sibi soli.q̄ est sibi propriū.igit̄ nō satis/facit.nō.n.dicit vt pars cori vt tenet̄ per audibilita/tē. Et q̄uis ista.2a.opinio habeat subtilē rōeȝ tñ nō video q̄ iure vel ꝯsuetudine sufficiēter probetur q̄ requirat̄ plus q̄ȝ ponat prima opinio ideo illa ē se/quēda vt nō ponamus maiorē obligationē q̄ȝ po/nāt iura vel ꝯsuetudo.

Orror siue desperatio futuri seculi est filia lu/
b xurie. sm̄.s.Tho.2a2e.q.153.ar.5.fi.dū.n.aliqs vult frui voluptate venerea ī qua sunt vehe/mētes delectationes:⁊ vult ī eis ꝯseuerare.ꝑ oppo/situ sequit̄ horror siue desperatio futuri seculi.q̄ dū nimis detinet̄ carnalibus delectationibus nō curat peruenire ad spirituales.sȝ fastidit illas.s.spiritua/les:⁊ eternas:de quo horrore vide.ṽ.luxuria.

Ospitale qḋ aliquādo denominat̄ Xenodo/
b chiū.23.q.8.sanctū:⁊.c.de Xenodochijs de relig.do. Et sm̄ Pa.i.c.ad hec.co.n. Aliud est religiosuȝ.s.qḋ ē edificatū ⁊ deputatū ad hospi/talitatē auctoritate epi. Aliud ē nō religiosum quā/do.s.edificat̄ vel deputat̄ ad hospitalitatē a ꝑsona priuata.ex quo arguit Pa.ibidē. a ꝯtrio. q̄ hospi/tale edificatū seu ad hospitalitatē deputatū sine au/ctoritate epi:potest redire ad humanos vsus.quod ītellige eo viuēte q̄ edificauit. Nā lȝ cuiqȝ sȝ Inno. ⁊ hñ.ī domo sua erigere hospitale. ar.i.c.vnicuiqȝ: de ꝯse.di.i.⁊ melius i.c.p̄.de emp.⁊ ven. Et ide tra/ctu tēporis.tolere lectos ⁊ trahere ad statū pristinū: ad hoc.c.iter dilectos de don.⁊ qḋ ibi nō Inno. se/cus vbi decessisset qui edificauit vt dictū est ꝑ aut. de eccle.ti.§.si quis edificationem.

¶ Nūqd lȝ priuato edificare hospitale sine auctori/tate pōtificis.qdā dicūt q̄ sic dūmodo non habeat oratoriū. Hosti.sentit q̄ etiā cū oratorio pōt ꝯstrui, sȝ nō dȝ ibi celebrari.sine auctoritate pontificis .ar. d.c.vnicuiqȝ:⁊ hoc putat Pa.veri' al'r.tex. expsluȝ sm̄ vnā lecturā ī .d.c. iter dilectos.de dona. 1

¶ Quid iuris qñ eps exercuit vnum ius epāle dūta/xat ī aliquo hospitali ⁊ nō cōstat q̄ hospitale sit re/ligiosum.nūquid per exercitiū illius iuris possit eps ibi exercere oīa iura epalia ⁊ prima frōte videt̄ di/cēdū q̄ sic.ar.per tex.d.c.i.sed ꝯtrariuȝ ꝯsuluit Fre. ꝯsi.225.q̄ de possessiōe vnius articuli nō est inferen/dū ad alios articulos:vt ī.c.cū ꝯtingat.de deci. ⁊ si/milibus nō obstat .d.c.p̄".q̄ locus ille de quo ī .d.c. p̄.necessario debebat eē subiectus alicui epo.ideo p̄/sumptio est pro eo q̄ exercuit ibi aliqua. sȝ nō sic est ī hospitali:q̄ hospitale nō religiosū nō tenetur epo ad iura epalia.d.c.ad hec.ideo sumus extra termi/nos illius.c.i.⁊ sic dicamus tm̄ fuisse p̄scriptū: ⁊ fa/cit hoc ad multas q̄ōnes. vñ vbi hospitale nō appa/ret religiosuȝ nō sufficit epo ad ꝓbādū subiectioneȝ ꝓbare exercitiū alterius iuris epalis. 2

¶ Utrū hospitalia pertineāt ad epm.R.sm̄ Pa.in .d.c.de xenodochijs q̄ sic.nō vt disponat de rediti/bus ad libitū. sed vt ordinet ad vsum destinatum. vnde nō potest eps peruertere vsum destinatū rei re/ligiose.ar.ī de.q̄ ꝯtingit.de reli.domi. Nūquid aūt ille tex.c.de xenodochijs:vendicet sibi locū indifferē/ter in omnibus hospitalibus:credit Pa. q̄ nō:sed ī his q̄ sunt edificata auctoritate epoꝝ tā q̄ȝ religio/sa.vt in.d.c.ad hec.sed si nō sunt religiosa: puta q̄ edificata sine auctoritate epi.non habet eps de his se impedire.sed patronus hospitalis ad libitū dispo/nit.d.c.inter dilectos:⁊ ibi per Inno. qḋ putat veꝝ 3

Pa. nisi patronus q edificauit esset mortuus. qr tūc ad curā epi pertinet vt volūtas pia defuncti mandetur executioni. d. §. si quis. cū se. vnde licet talis locus nō teneat̄ epo in epalibus respōdere. tamen epe debet habere curā ipius ex quo locus est pius. intellige nisi edificator aliter disposuisset quod esset seruādum. d. §. si quis.

4 ¶ Quis potest eē rector hospitaliū. R. fm Pa. i. d. c. de xenodochijs: q religiosi nō possunt deputari nisi habeāt ecclesiā curatā. vel nisi hospitale esset subiectū monasterio: ⁊ monachus deputaret̄ per abbatem tāq̄ obedientiari⁹. hoc vltimū sentit Fede. cō̄si. 155. clerici vero seculares possunt eē rectores: sed nō possunt habere in titulū vt in cle. per litteras. de preben. laici etiam possunt eē dūmodo nō sint suspecti. Unde ad hoc. d. cle. qr ↄtingit. vbi dicit̄ q efficiatur inuētariū: ⁊ reddat rationē: ⁊ debet iurare de fidelitate: ⁊ precipit̄ eis vt cōuertant fructus i vsum pauperū: ⁊ nō in alios. Rectores tamen militarū ⁊ religiosoꝝ hospitaliū. sufficiat prouidere fm coꝝ ordinū ītituta: ⁊ antiquas ordinati ōes pauperibus cōuenientibus est limittandū quādo quod supererit exponunt pro fide vel pie causa. alias nō excusant̄ si male expendūt i nō pios vsus: qr negari nō potest quin tales reditus sint īstituti propter pios vsus. Et ↄsuetudo debet seruari quo ad ministrāda: ⁊ exercenda spiritualia. s. d̄ celebratiōe: ⁊ sacra ministrāda. d. cle. qr contingit. vbi etiā precipit̄ omnibus ad quos de iure. vel cōsuetudine. vel statuto. vel priuilegio pertinet. q bona deperdita vel alienata idebite i statuz debitū reducant ⁊ reforment: vt rectores iuxta facultatē prouentuū īsistant substētatiōi miserabiliū personaꝝ i quo si negligētes fuerūt ordinarij iniungitur vt ipi si nō sunt exempta auctoritate propria. si vero sunt exempta auctoritate apostolica cōpellant ad predicta faciēda per cēsurā ecclesiasticam. cōpescendo tam eosdem q̄ quoscūq̄ cōtradictores cum dantibus cōsilium: auxiliū: vel fauorē. nō obstātibus quibuscūq̄ priuilegijs quo ad hoc. hec i. d. cle. qr ↄtingit.

b Ospitalis dz eē clericus. ℣. clericus. 2. §. 6.

Ostiarius vide. ℣. ordo. ⁊ s. Tho. 4. di. 24.

b . q. 1. ar°. β. q̄l. 2. ⁊. 4. contra Gen. c. 75. xi. di. . c. cleros in fi.

Osti seruanda est fides promissa. 23. q. i. noli: ⁊. 22. q. 4. inocens quod intellige vt ifra. ℣. iuramentum.

b Umilitas quid est. R. fm s. Tho. 2ᵉ. q. 161. q est virtus moralis presupponēs antecedenter cognitionē proprie virtutis: ⁊ proprij defectus: ⁊ cōparationē ad vitia ⁊ virtutes. Essentialiter aūt est habitus subiectiue existens i irrasabili. refrenans animū ne imoderate tendat in excelsa. bona. n. ardua habent rationē excelētie: ⁊ sic trahunt appetitū imoderate. ideo ponit̄ virtus q̄ est humilitas vt refrenet ipm ne vltraq̄ recta ratio dictat. se dat i illa. Habent etiā ipa ardua difficultatē q̄ deprimit animū: ⁊ ideo ē necessaria alia virtus q̄ firmet: ⁊ trahat animū ad alta fm rectā rationē. que est magnanimitas: ⁊ q̄uis sit circa ardua ⁊ ex cōsequēti ↄueniat cū fortitudine q̄ est subiectiue i irrasibili sicut humilitas. tñ qr habet modū operādi ⁊ moderādi passiōes sicut modestia q̄ ē pars tēperātie. ideo magis ponit̄ pars tēperātie q̄ fortitudinis q̄ humilitas post virtutes Theologales: ⁊ itellectuales: ⁊ iustitiā maxime legalē. est potior alijs: ⁊ prefertur etiā iustitie q̄ ē cū superbia. q̄ iam desinit eē virtus. Et inquātū remouet īpedimēta alia virtutum. est prima sicut remouēs prohibēs. fides aūt ē prima directe. Aris. nō tractauit de humilitate quia ē principaliter respectu dei. Mes aūt tractauit de virtutibus fm q sunt principia vite ciuilis: ⁊ grādus persone addit ad dignitatē humilitatis. ideo humilitas christi fuit excelentissima.

¶ Utrum hō debeat se oibus per humilitatē subicere. R. 5
fm s. Tho. vbi supra q aliquo mō sic. vbi notādū primo q fm Isido. i lib. ethi. Humilis homo dicit̄ quasi humi acclinis imis īherēs. ↄsiderās. n. suū defectū tenet se i imis qd̄ si fit solū fm signa exteriora. est fictio. si vero fm mētis iteriorē electionē. est virtus. Humiliare igit̄ se alicui vel per humilitatem se illi subicere est aphēdere se per itellectū iferiorem ad illū: ⁊ digere. vele eē iferiorē: ⁊ fm signa exteriora hoc idem ostēdere. Secūdo notandū est q i nobis sunt duo. s. virtus vel pfectio ⁊ vitiū siue imperfectio. primū ē a deo i nobis. 2ᵐ. vero a nobis ē. iuxta illud Osee. 13. perditio tua Isrl' ex te ē ex me tm̄ auxiliuz tuū. Si igit̄ cōparet se deo nō dubium q quātū ad defectū propriū ē inferior deo: ⁊ subiectus. similiter quātū ad bona q̄ habet a deo. est iferior ipo deo. q est simpliciter pfectus: ⁊ similiter debet se subicere ⁊ humiliare deo tāq̄ ab eo totū bonū suū recipiens: ⁊ eē subiectus sibi. Unde debet se humiliare deo. s. aprehēdendo ista q̄ dicta sunt. eligendo se stare illi subiectum: ⁊ obligatū: ⁊ ex ↄsequēti in exterioribus ostēdere hāc subiectionē per honorē latrie: ⁊ sic proprie humilitas ē qua homo se deo subiat per reuerētiā ⁊ timorē filialē. vnde quilz homo quātū ad id imperfectiōis qd̄ ē in se a seipo. debet se cuilz proximo subicere: quātum ad id quod ē dei i ipo. nō hoc requirit humilitas vt aliquis id quod ē dei i seipo subiciat ei. modo supra dicto. quod dei i altero est. Naz illi q dona participāt cognoscūt ea se habere fm illud prime cor. 2. vt sciamus que a deo donata sunt nobis ⁊ ideo absq̄ preiudicio humilitatis. possunt bona q̄ ipi acceperūt pferre bonis dei que alijs apparent collata. sicut apostolus ad ephe. 3. dicit. Alijs generationibus nō ē cognitū filijs hominū. si

tur nūc reuelatū ē sanctis apostolis eius. Similiter nō hoc requirit humilitas vt aliqs id quod est suū in seipso subiciat ei quod est hominis in proximo. alioquin oporteret q quilz reputaret se magis peccatorem quolz alio cū tamen apostolus absqz preiuditio humilitatis dicat ad Gal. 2°. Nos natura iudei et nō ex gētibus peccatores. Potest tamē aliqs reputare aliqd boni esse i proximo quod ipse nō habet. vel aliquid mali i se eē quod i alio nō ē. ex quo pōt se subicere p humilitatē. Nō etiā q nō solū debem⁹ reuereri deū i seipso. sed etiā id qd est eius debemus reuereri i quolz. nō eo modo reuerētie qua reuere/mur deū: et ideo per humilitatē debemus nos subi/cere oib⁹ proximis pter deū fz illud prime Pe. 2°. subiecti estote oi humane creature pter deū latriā tn̄ soli deo debemus. Sic ergo possumus cum veri/tate et debemus nos humiliare p et principaliter deo e per se. proximo aūt debemus nos humiliare. p. pp deū quantū ad oia bona q habet proximus a deo. ita q deus in illis reuereat. Secūdo debemus nos humiliare proximo cōparādo sua bona ad nostra mala. Tertio qz possumus putare aliqd bonū eē in proximo nobis occultū qd sit melius bonis nostris. Quarto qz possumus putare aliqd malum i nobis eē qd nō est in proximo. Quinto qz aliqn bona que apparēt in proximo sunt meliora qz ea q apparēt i nobis. Et debemus ita cū veritate estimare non solū fingere. Et si qs dicat aliqn accidit q si quis se humiliat alteri vergeret i detrimētū eius qui ex hoc superbiret ergo nō debet se oib⁹ humiliare. R. s. T. vbi supra. q humilitas sicut etiā cetere virtutes pci/pue i aia ꝯsistit iterius: et iō pōt hō fz iteriorē actū aie alteri se subicere. sine hoc q occasionem habeat alicuius. qd pertineat ad detrimētū sue salutis et h° est qd Aug. dicit i regula timore coram deo platus substractus sit pedibus vestris: fz i exterioribus hu/militatis actibus sicut et i actionibus ceterarū virtu/tū ē debita moderatio exhibēda ne possint vergere i detrimētū alteri⁹. Si aūt aliqs faciat qd dz: et aliq ex hoc occasionē assumāt peccādi: nō iputat humilit agēti qz ille nō scādalizat. qūis ceteri scādalizēt.

i ¶ Querit q sunt gradus humilitatis. R. q sunt duodecim fm q ponit beatus Bn̄dictus i regula quorū rōez reddit. s. T. vbi. s. dicēs. Humilitas ēentialr i appetitu ꝯsistit fz q aliqs refrenat ipetū animi sui ne iordinate tēdat i magna. sed regulā habet i co/gnitione: vt. s. aliquis nō se estimet supra id eē qd est: et vtriusqz principiū ē reuerētia quā quis habet ad deū. Ex iteriori aūt dispositiōe humilitatis pro/cedunt quedā exteriora signa i verbis: et factis: et ge/stibus. quib⁹ id qd iterius latet manifestat sicut et in ceteris virtutibus accidit. Nā ex visu cognoscit vir et obcursu faciei sensatus ecc. 19. Et ideo in gradib⁹ humilitatis ponit aliquid qd pertinet ad humilitatē radicē. s. duodecimus gradus. qui est vt homo deū timeat: et memor sit omniū q pcepit. Ponit etiā ali/qd qd pertinet ad appetitū ne. s. i ppriā excelentiā iordinate tēdat. qd quidē fit tripli. Uno modo vt hō nō sequat ppriā volūtatē qd pertinet ad vnde/cimū gradū. s. vt nō delectet implere propriā volū/tatē. Alio mō vt regulet eā fm superiorū arbitriū. qd pertinet ad decimū gradū. s. vt se subdat maiori per obediētiā. Tertio mō vt ab hoc non desistat pp dura et aspera q occurrūt: et hoc ptinet ad nonū. s. amplecti asperata dura pter obediētiā. Ponūtur ēt quedā pertinentia ad estimationē hois cogno/scētis suū deffectū: et hoc tripli. Uno quidē mō per hoc q pprios deffectus recognoscit: et ꝯfitet qd pertinet ad octauū gradū. s. ꝯfessio peccatorū. Secūdo vt ex ꝯsideratiōe sui deffectus aliqs se isufficiēte ad maiora estimet. qd pertinet ad septimū gradū. q est q ad oia se indignū ꝯfiteat et credat. Tertio vt quātū ad hoc aliū sibi pferat qd pertinet ad sextū. s. credere et pnūtiare se oibus viliorē. Ponūt aliqua pertinētia ad exteriora signa quorū vnū ē vt factis: vt. s. hō nō recedat i suis operibus a via cōi qd pertinet ad quintū. s. tenere qd habet cōiter monasterij regula. Alia duo sunt i verbis vt. s. hō nō pripiat tēpus loquēdi qd ptinet ad. 4m. s. taciturnitas vsqz ad iterrogationē. Nec excedat modū i loquēdo qd ptinet ad. 3m. q ē vt pauca verba et rōnabilia loquat. nō damosa voce. Alia vero ꝯsistunt i exterioribus gestibus puta in reprimēdo extolentiā occulorū. qd ptinet ad primū. s. corde et corpore semper humilitatē ostendere defixis i terrā aspectibus: et cohibendo exterius risuz: et alia inepte letitie signa qd pertinet ad. 2m. s. vt nō sit facilis. aut pmptus i risuz.

i Iacob. dū dr q vidit deū facie ad faciem fz s. Tho. p². q. 12. ar. 11. ad. pm. Nō ē referēdum ad ipaz diuinā ēentiā fz ad figurā i q repsētabat ipse de⁹: et hoc ipm ad quādā pphetie eminentiā ptinet vt videat psona dei loquētis vel loquentis de⁹ lz ymaginaria visione. vel hoc dixit Jacob ad designādā quādā eminētiā itelligibilē ꝯtēplatiōis supra cōez statū. vñ fz Dyo. 4. c. cele. ie. sic i scripturis dr aliquos deū vidisse iqūtū formate sunt aliq figure. vel sensibiles. vel ymaginabiles fm aliquā si/militudinē aliqd diuinū repsentātes et sic Jacob nō vidit ēentiā dei. fz qsdā ymagies repsentātes aliqd diuinū que qūis imediate repsentarent deum et sic dicatur deus videri fiebāt tamē ille ymagines per ministerium angelorum.

i Iacobus eps Jerlm dr minor qz vocat⁹ fuit ad apostolatū post Jacobū maiorē fz s. T.

i Iactātia qd sit. R. s. s. T. 2a. q. 112. ar. p. pprie iportare videt q hō verbis se extollat illa. n. q vult hō lōge iactare i altū eleuat. vñ tūc p/prie aliqs se extollit qn̄ de se aliquid supra dicit qd ꝯtingit dupliciter. qn̄. n. aliquis loquit de se nō quidē supra id quod i se est. sed supra illud quod de eo

homines opinantur qḋ apostolus refugiens dicit. 2. cor. 12. parco ne q̄s existimet supra id qḋ videt i me. aut audit aliqd ex me. Alio mō aliqs se extollit per verba loquēs de se supra id qḋ i se est ſm rei veritatē: ⁊ q2 est magis aliqd iudicādū ſm ꝙ i se ē q̄ʒ ſm ꝙ est i opinione alioꝝ. ideo est ꝙ magis ꝓprie dicit iactantia qñ aliquis effert se supra id qḋ est in ipo q̄ʒ qñ effert se supra id qḋ est i opinióe alioꝝ. q̄uis vtroq3 mō iactātia dicipōt ⁊ ideo iactātia ꝓprie dicta opponit veritati per modū excessus.

1 ¶ A quo ꝓcedit iactātia. R. ſm. s. Tho. vbi supra. ꝙ iactātie peccm̄ pōt cōsiderari dupl'r. vno mō ſm spēʒ actus ⁊ sic opponit veritati vt dictum est. alio mō ſm cāʒ suā ex qua. ⁊ si nō semp. tñ frequēter accidit: ⁊ sic procedit quidē ex superbia. sicut ex causa iterius motiua ⁊ ipellēte. ex hoc. n. ꝙ aliquis iterius per arrogantiā supra seipm eleuat sequit plerūq3 ꝙ exterius maiora quedam de se iactat. licet quādoq3 nō ex arrogātia. ſʒ ex quadā vanitate aliqd ad iactantiā ꝓcedat: ⁊ i hoc delectet. q2 talis est ſm habitū: ⁊ ideo arrogātia per quā aliqs supra seipʒ extollitur est spēs superbie. nō tñ est semp iactātie sed vt frequētius eius causa: ⁊ ꝓpter hoc Greg. iactantiā ponit iter superbie spēs. tēdit. n. iactator plerūq3 ad hoc ꝙ gloriā ꝯsequat per suam iactantiā: ⁊ ſm Greg. ex vanigloria orit ſm rōeʒ finis. opulentia etiā iactantiā causat dupl'r. vno mō occasionaliter inquātū de diuitijs aliqs superbit. vñ puer. 8. opes dicūtur superbe. Alio mō per modū finis q2 vt dicitur i. 4. ethi. aliq seipos iactāt non solū propter gloriā sed etiā propter lucrū q de seipis fingūt ea ex q'bus lucrari possint. puta ꝙ sint medici. vel sapiētes. vel diuini.

2 ¶ Utrū iactātia sit peccatū mortale. R. ſm. s. Tho. vbi supra ꝙ peccm̄ mortale est qḋ charitati ꝯtrariatur: dupl'r igit iactātia ꝯsiderari potest. vno modo ſm se pro vt est mēdaciū quoddā: ⁊ sic quādoq3 ē mortale qñq3 veniale. mortale quidē qñ aliquis iactanter de se ꝓfert qḋ est ꝯtra gloriā dei. sicut ex persona regis Tiri dr̄ Eze. 28. eleuatū ē cor tuū: ⁊ dixisti. Deus ego sum. Tales sunt q iactāt se suis meritis habere aliqua dona dei. vel a se habere. vel illi qui de peccatis mortalibus q̄ fecerūt. vel nō iactant se vt strenui videātur. vel etiā laudāt alios. vel iactant de peccatis mortalibus q̄ fecerūt vt nō glo. i. c. sunt plurimi. 6. q. 1. secus eēt de venialibus q2 nō sunt ꝯ deū. 2°. est mortale quādo iactant se de aliquo qḋ est ꝯ charitatē proximi sicut cū aliquis iactādo seipm prorūpit i cōtumeliā alioꝝ. sicut habet Luc. 18. de pharīseo q dicebat. Nō sum sicut ceteri hominū raptores ⁊c. velut etiā hic publicanus. Quādoq3 vero ē peccatū veniale qñ. s. aliquis de se talia iactat ꝙ neq3 sunt ꝯ deū neq3 ꝯ proximū. Alio mō pōt ꝯsiderari ſm suā causam. s. superbiā vel appetitū vanigloriæ: ⁊ sic si ꝓcedat ex superbia. vel vanigloria q̄ sit peccatū mortale. etiā ipa erit: alioqn erit peccatū veniale: sed quādo aliquis prorūpit i iactantiam propter appetitū lucri: ⁊ hoc videt iā pertinere ad proximi deceptionē: ⁊ dānū: ⁊ ideo erit talis peccm̄ mortale. vñ ⁊ phs dicit in. 4°. ethi. ꝙ turpior est qui se iactat causa lucri q̄ʒ qui se iacta causa glorie. vel honoris nō tamen est semper peccm̄ mortale q2 potest eē tale lucrū ex quo alius nō dānificat. vel parū. vel nō intēderet multū dānificare. puta si aliqs se iactat eē medicū magnū: ⁊ iterficit ifirmū. sicut etiam si quis iactat se itēdens iurgiū vel aliud malū alicuius importantie. est peccm̄ mortale secus si sequat per accidens q2 nō itendebat illud vel nō erat verisimile ꝙ deberet sequi. similiter si eēt parue extimatōis quia minimū rō apprehēdit quasi nihil. 2°. phi. R. s. T. Uide. ℣. supbia: ⁊. ℣. gloria vana. Nō etiā ꝙ q̄uis iactātia sit proprie solū i dictis pōt tamen eē etiam i factis. quādo ipa facta significāt aliquid aliud a se. tūc. n. habēt vim verboꝝ: vt puta portare vestes preciosas. facere magna cōuiuia ⁊ similia: vt ostendat se de magna domo: ⁊ hmōi. ⁊ tūc erit mortale ſm modos dictos. s. si ē ꝯ deū vel proximū: ⁊c.

I Conomus dr̄ cui res ecclesiastica gubernanda mandat vt. 89. di. c. quia inquibusdam. Et idē est iconomus qḋ sindicus. Et d̄bet eē clericus nō laicus vt p3 i. d. c. q2 iquibusdā: ⁊. c. iudicatū. 99. di. ⁊. c. qñ i quibusdā. 16. q. 7. Sed aduerte ꝙ ē differētia iter actorē ꝓcuratorē: ⁊ sindicū. seu iconomum. ſm glo. in. c. erga epm. 2. q. 7. Quia actor ꝯstituit a nō dño ⁊ auctoritate iudicis ad presentes lites tñ: procurator vero semper a vero dño cōstituit siue ad vnā litē. siue ad plures. siue presentes. siue futuras: sindicus aūt seu iconomus ab vniuersitate cōstituit seu a collegio ad vnā causam: ⁊ plures: ⁊ presentes ⁊ futuras: ⁊ auctoritate epi de iur. cal. c. imperatoꝝ. in fi. canō tñ oēs administratores ecclesie vocat ꝓcuratores. i. q. 3. saluator. vide glo. i. d. c. iperatoꝝ. cū suis allegationibus. Tenet tamen Pa. in. d. c. imperatoꝝ ꝙ si ad vnā certā causam solū cōstituit ꝙ potest fieri sine auctoritate superioris. alias non. Uide. ℣. laicus pn.

I Dolatria est quedā species superstitiōis ad quam superstitionē pertinet excedere debitū modum diuini cultus. Est. n. superstitio quedam infidelitatis protestatio per aliqua exteriora signa. siue per exteriorē cultū. q̄ protestatio significatur per nomen idolatrie. Heresis autē significat ipam falsam opinionē. que est species infidelitatis. Infidelitas ergo ⁊ superstitio a seinuicē distinguūt. sicut distinguuntur ea que pertinent ad mentem interiorem scilicet infidelitas: ⁊ ea que pertinent ad cultum exteriorem scilicet superstitio. Et infidelitas est genus ad heresim ⁊ alias species infidelitatis.

supstitio vero e genus idolatrie et ad alias spes su/pstitiois. Idolatria ergo e supstitio .i. idebitus cul/tus exterior exhibitus creature q soli deo debet .s. cul/tus latrie q debet soli deo. sic dictu e. .v. adorare in prin. et se. Nō tn̄ qn̄ dicimus q cultus latrie exi/bitus creature ita q idolatria e cultus latrie. q la/tria pōt accipi dupliciter p mō sz q significat pase actū humanū exteriorē ad cultū dei pertinētē: et sic hoc nomen latria est eiusdē rōis i actu idolatrie: et in actu religiōis q: ille cui exhibet non cadit isto mō sub rōe latrie. Alio mō accipitur latria sz q est idē religiōi: et sic cū sit virtus de rōe eius est q cultus di/uinus exhibeat ei cui debetur: et fm hoc latria nō dr fm eādē rōez de idolatria et vera religione. s. e prudētia dr sz diuersaz rōez de prudētia q e virt et de prudētia carnis. Uide aliqd. .v. heretic⁹ pn. et .§.25.

i ¶ Quō diuersi diuersimode idolatrant attribuētes honorē latrie creaturis credētes ipas eē deos. Quidā .n. p quādā nefariā artē ymagines quasdā cōstituebāt q virtute demonū aliquos effectus habebāt. vn̄ putabāt i ipis ymaginibus eē aliqd diuinitatis et per cōsequēs diuinus cultus eis deberet: et hec fuit opinio Hermetis trimegisti vt Aug. dicit .18. de ciui. dei. Alij vero nō exhibebāt cultum diuinitatis ipis ymaginibus sz creaturis quaz erant ymagines: et vtrūq eoz tāgit aplūs ad ro. p. Nā qūtū ad primuz dicit. Mutauerūt gloriā icorruptibilis dei i similitudinē ymaginis corruptibilis hoīs: et volucrū et quadrupedū et serpētiū. Quātū aūt ad .2m. subdit. Coluerūt et seruierunt potius creature qz creatori. Hoz tn̄ fuit triplex opinio qdā .n. extimabant quosdā hoīes deos fuisse. quos p eoz ymagines. colebāt sicut Jouē Mercuriū: et alios hmōi. quidā vero extimabāt totū mūdū eē vnū deū nō pter corporalē substātiaz sz pter aiaz quā deū eē credebāt. dicētes deū nihil aliud eē qz aiaz motu: et rōe gubernātē. sic hō dicit sapiens pter aiaz nō pter corpus. vnde putabāt toti mūdo et oībus partibus eius eē cultū diuinitatis exhibendū .s. celo: aeri: aque: et oībus hmōi partibus: et ad hec referebāt noīa: et ymagines suoz deorū. sicut Uarro dicebat vt narrat Aug. l.7. de ciui. dei. Alij vero platonici posuerūt vnū eē summū deū cāz oīuz. post qz ponebāt substātias quasdam spirituales a sūmo deo creatas. qs deos noiabant participatione .s. diuinitatis. nos aūt eos angelos dicimus. post quas ponebant aias celestium corpoz et sub his ponebāt demones. quos dicebāt eē aerea qdā aialia: et sub his ponebāt animas quas per virtutis meritū ad deoz vel demonuz societatē assumi credebāt: et his oībus cultū diuinitatis exhibebāt: vt Aug. narrat in .8. de ciui. dei. Has autez duas vltimas opiniones dicebāt pertinere ad phylosophicā theologiā. quas philosophi cōsiderāt in mūdo: et docebāt in scholis. Aliā vero de cultu hoiuz dicebant pertinere ad Theologiā fabularem. q fm figmēta poetaz representabat i theatris. Aliā vero opinionē de ymaginibus dicebāt pertinere ad ciuilē theologiā. q per pōtifices celebrabat i tēplo. Oia aūt hec superstitionē cōtinebāt sicut dicit Aug. i.2. de doctrina christiana. vbi sic ait. Superstitiosuz est quicqd institutū ab hoibus est ad facienda et colēda idola. vel pertinēs ad colēdū sicut deū creaturā. partē ue vllā creature: hec oia .s. T. 2.2. q. 94. ar. p.

¶ Utrū idolatria sit pctm̄. R. fm .s. Tho. vbi .s. q qdā heretici dixerūt q tēpore psecutiōis nō est perniciosuz colere idola exterius. dū tn̄ i mēte seruēt fidē. sz hoc apparet manifeste falsuz. Nā cū exterior cultus sit signū interioris cultus. sic e perniciosuz mēdaciū si qs verbis asserat cōtrariū eius qd per verā fidem tenet i corde. etiam est pniciosa falsitas si qs exteriorē cultū exhibeat alicui cōtra id qd sētit i mēte. vn̄ Aug. dicit cōtra Senecā in .6. de ciui. dei q eo dānabilius colebat idola quo illa q mēdaciter agebat sic ageret vt cū populo veraciter agere estimaret. Non sic est de ymagine q: nō instituūtur i ecclesia vt eis honor latrie exhibeat sz ad quādā significationē vt p hmōi ymagines: mētibus hoiuz iprimat et cōfirmet fides de excellentia angeloz: et sanctoz. secus autem est de ymagine christi cui rōe diuinitatis latria debet vt dictū est. .v. adorare. §.7. et sequētibus.

¶ Utrū idolatria sit grauissimū pctm̄. R. sz .s. Tho. vbi .s. q grauitas alicuius peccati pōt attendi dupliciter vno modo ex parte ipius peccati: et sic pctm̄ idolatrie grauissimū est. sicut .n. i terrena republica grauissimū eē videt q aliqs honorē regiū alteri attribuat qz vero regi. q: quātū i se est totū reipublice cōturbat ordinē. ita i peccatis q cōtra deū cōmittūtur q tn̄ sunt maxima. grauissimū esse videt q aliqs honorē diuinū creature attribuat. q: quātū est in se facit aliū deū i mūdo. minuēs pricipatū diuinū. Alio mō pōt attēdi grauitas peccati ex parte ipius peccātis. sicut dr grauius eē pctm̄ eius qui peccat scienter qz eius qui peccat ignorāter: et fm hoc nihil phibet grauius peccare hereticos. qui sciēter corrūpunt fidē. qz acceperūt qz idolatras ignorāter peccātes: et sic etiā aliqua alia peccata possunt eē maiora ppter maiorē cōtemptū peccātis. Et nō q idolatria psupponit infidelitatē interiorē et addit exterius idebitū cultū. si vero sit exterior tm̄ idolatria absq interiori infidelitate. est additio culpe falsitatis perniciose: et includit magnā blasfemiā q: deo subtrahit dominii singularitas: et fidē opere impugnat idolatria. das hostiā nō cōsecratā pro eucharistia reus e idolatrie. nō aūt adorātes hec. s. T. ql. 5. q. 6. ar. 2. Uide. .v. hereticus. §.25. et .v. infidelitas. §.2. et .5.

[Ie]iuniū fm .s. Tho. 2.2. q. 147. ar. 2. ad .4m. dr duplr. p methaforice. i. abstinētia a quibusq nociuis q maxime sunt peccata. Isa. 58. Nōne hoc est ieiuniū qd elegi dissolue colligatiōes colli tui. vn̄ Hier. et habet de cōse. di. 5. c. ieiuniū. Nō e so

lũ in escis sz a cũctis illecebris abstinẽtia. Alio mó
dr ieiuniũ ppze.s.carẽtia cibi materialis ꝛ istud ẽ
etiá duplex.s.ieiuniũ nature ꝛ istud ẽ carẽtia cuius/
cũqz cibi siue potus i eadẽ die icipiẽdo a media no
cte ꝛ de isto dictũ est.s.cõicare.§.42. ꝛ sequẽtibus.
Aliud est ieiuniũ.s.abstinẽtia a cibo vel potu volũ
tarie asumpta. Et hoc ẽ triplex quoddã ẽ de iure na
ture.i.de iure morali qd ordinaƒ ad virtutes. puta
ad ɔcupiscẽtias carnis reprimẽdas. vñ.2.cor.6. In
ieiunijs multis:ꝛ sequiƒ i castitate. qꝛ p ieiunia ca/
stitas ɔseruaƒ. vñ Hie. sine celere ꝛ bacho friget ve/
nus:ꝛ itẽ ad hoc: vt mẽs ad sublimia releueƒ ɔtẽ/
plãda. vñ Dani.10. post ieiuniũ triuz ebdomadaꝝ
reuelationẽ accepit a deo:ꝛ ad satisfaciẽdũ p pctis
Joel.2°. Cõuertimini ad me i toto corde vestro i ie/
iunio:ꝛc̃. vñ Aug. i quodã sermone de ieiunio. Ie/
iuniũ purgat aiaz:mentẽ subleuat: pprĩa carnẽ spi
ritui subicit. cor facit cõtritũ ꝛ humiliatũ:ɔcupiscẽ
tie nebulas dispergit. libidinũ ardores extigit. vnde
pz ꝙ ieiuniũ i cõi ẽ actus virtutis ꝛ sic ptinet ad
legẽ moralẽ: hoc ieiuniũ sm Amb. icepit i paradiso
i statu inocẽtie Gen.2°. de ligno boni:ꝛc̃. ꝛ post la/
psuz ẽ ɔfirmatũ.d. auctoritate Johel. Hoc ieiuniuz
debet eẽ sm ꝙ recta rõ iudicat ꝛ nõ hz determina/
tã diẽ vel horã. neqz materiã. nec est facile iudicare
qñ obliget:ꝛ de hoc loqtur Pa. post Inno. i Rca ꝺ
ieiunio dicẽs. ꝙ ieiuniũ est abstinẽti cuiusqz edibilis
sm pprĩã volũtatẽ:ꝛ põt dici i pcepto qñ eẽt expsse
ɔ virtutẽ. puta qñ gula est pctm̃ mortale. Est aliud
de iure diuinali. puta qñ daƒ p penitẽtia sacramen
tali. vel voto. Ista.n. hñt viz a iure diuino: ꝛ debẽt
seruari sm ꝙ dictũ est.s. ɔfessio.2. §.18. De ieiunio
antiq legis. siue de ieiunio supstitioso nõ intẽdimus
qꝛ nõ sunt seruãda. Est aliud ieiuniũ qd de lege hu
mana. siue ex regula. sic i religiosis. siue ex statu ec/
clesie. siue ex ɔsuetudie generali:ꝛ de istis erit smo.
3 ¶ Quid est ieiunium. R. sm Pa. in.d. rubrica post
Gof. ꝙ ieiuniũ sm ꝙ sumiƒ hic:ꝛ in ɔsuetudine lo/
quẽdi doc. qd dr ieiuniũ ecclesie. Est subtractio prã
dij:ꝛ post cenã cuiusqz cibi priuatio. vsqz ad diẽ se/
quẽtẽ:ꝛ abstinẽtia a carnibus:ꝛ trahẽtibus semẽti
nã originẽ a carnibus: vt ab ouis. caseo:ꝛ lacte. di.
4.c. deniqz:ꝛ circa hãc diffinitionẽ mouẽtur quedã
dubitatiões. diffinit etiã.s. Th. 4. di.15. q.3. ar°.p°. ꝙ
est psimonia victus abstinẽtiaqz ciboꝝ:ꝛ debet in/
telligi de abstinẽtia a cibis alias licitis. quã ecclesia
ieiunãtibus determinat. hec ille. vñ breuiter ieiuniũ
est afflictio carnis per subtractionẽ cibi ꝛ potus fa
cta sm istitutionẽ ecclesie. vñ restat videndũ q̃ sit in
tẽtio ecclesie. Et nõ hz.s. T. vbi.s. ꝙ ɔsuetudo expo
nit i multis itentionẽ ecclesie:ꝛ q̃uis Hosti. i.c.2°.e.
dicat ꝙ ɔsuetudo nihil possit facere in ieiunijs insti
tutis ab ecclesia. tñ sm Pa. in.d. Rca debet itelligi
qñ ex toto tolleret. Uide ifra.§.x. in fi.

¶ Queriƒ vtrũ reqraƒ ad obseruantiã ieiunij ecclesie 4
ꝙ hõ tm̃ semel comedat. R.s. T. vbi.s. ꝙ sic. vnde
ait. Ieiuniũ ab ecclesia istituiƒ ad ɔcupiscentiã refre
nandã. ita tñ ꝙ natura saluetƒ. ad hoc aũt sufficere
videƒ vnica comestio. p quã hõ põt:ꝛ nature satisfa
cere:ꝛ tñ ɔcupiscẽtie aliqd detrahit diminuẽdo co/
mestionẽ: ꝛ ideo ecclesie moderatiõe statutũ est. vt
semel i die a ieiunãtibus comedaƒ. Non potuit aũt
sic statuere ꝺ q̃titate cibi. vt oẽs equalr comederẽt
ppter diuersas corpoꝝ cõplexiões. ex qbus ɔtingit
ꝙ vnus maiori alter minori cibo idiget. sz vt i plu/
rimũ oẽs possunt p vnicã comestionẽ nature satis/
fare. Ad hoc pcipue valet ɔsiderare intentionẽ sta/
tuẽtis. itendit aũt ecclesia certũ modũ statuere mã
ducãdi vt.s. semel in die ieiunãs mãducet: ꝛ ideo si
aliquoꝝ sumptio sm q̃ mãducatio solet cõpleri ite/
retƒ. ieiuniũ pdicto mõ accepto soluiƒ. si aũt aliqua
sumanƒ q̃ de se ad hoc ordinata nõ sunt. sz ad aliũ
vsum. q vsus cõiter mãducatio nõ dicitur. talis cibi
vel potus sumptio. pter mãducationẽ vnã. ante vel
potest. nõ facit eẽ binã manducationẽ: ꝛ ideo talis
sumptio ieiuniũ nõ soluit. vnde q̃uis potus aliquo
modo nutriat tamen de se nõ ordinatur ad nutriẽ/
dũ sed magis ad bonã dispositionẽ coꝝ q̃ nutriunt
vt.s. p mẽbra deducanƒ:ꝛ in stomacho nõ cõburã/
tur. vnde sumptio potus mãducatio nõ dr: ꝛ ideo
ille q potat extra horã vnice comestiõis. non dr bis
manducare:ꝛ propter hoc nec ecclesie statutũ fran/
gere nisi fraudẽ faciat. qꝛ legẽ violat q i fraudẽ le/
gis aliqd facit. hec.s. Th. ꝛ sic potus siue ante siue
post dũmodo non sit in fraudẽ nõ frãgit ieiuniũ de
quo in.§. sequẽti. Pa. in Rca. ꝺ obser. ieiu. dicit. nul
lo tex. caueri vt semel tm̃ comedaƒ in die ieiunij: sed
sm eũ hoc cauetur sm mentẽ.c. quadragesima. de
ɔse. di.5. Nam ibi dicitƒ ꝙ dies dñicales sunt illo tẽ/
pore subtracti ab obseruãtia ꝙ nõ põt intelligi nisi
vt tunc pluries possit comedi. ergo in alijs diebus
vt exceptio sit bona. solũ est semel comedendũ. Ad
idem tex. i.c. sint tibi. xx. di.5. Et sic pz ꝙ Angelica
non bene accipit Pa. dicens ꝙ ipse Pa. videtur eẽ
huius opiniõis ꝙ quis possit comedere pluries.s.
e.§.3. sed.s. Tho. breuius dicit ꝙ ɔsuetudo hoc de/
clarat. cõcor. Inno.
¶ Queriƒ vtrũ potus: electuaria: medicine: ɔfectio/ 5
nes: fructus: frustrũ panis: collatio: vel hmõi fran/
gant ieiuniũ. si ante vel post prandiũ sumãtur. R.
sm.s. Tho. 2a.2e. q.147. ar°.6. ad.2m. ꝛ.3m. ꝙ duplex est
ieiuniũ. pm̃. dicitƒ nature: ꝛ hoc soluiƒ per quãlz sum/
ptionem cibi vel potus.s. cõicare.§.42. ꝛ sequẽtib9
vide ibi.2m. est ieiuniũ ecclesie qd dr ieiuniũ ieiunan
tis ꝛ istud nõ soluiƒ nisi per ea q̃ ecclesia interdice/
re intendit istituẽdo ieiuniũ. Nõ aũt intendit eccle/
sia interdicere abstinẽtiã potus. qui magis sumitur
ad alterationẽ corporis ꝛ digestionẽ ciboꝝ assum/

ptoꝝ. q̄ȝ ad nutritionē. licet aliquo modo nutriat: ꝛ ideo licet ieiunātib⁹ plurics bibere. si aūt quis imoderate potu vtatur pōt peccare ꝛ perdere meritum ieiunij. sicut etiā si imoderate cibū i vna comestione assumat de quo etiā vide in. §. precedēti. Electuaria ꝛ cōfectiōes etiā si aliquo mō nutriant non tamen principaliter assumūtur ad nutriendū. sed ad digestionē ciboꝝ. vnde non soluūt ieiunū sicut nec aliaꝝ medicinaꝝ assumptio. nisi forte aliquis i fraudē electuaria in magna quātitate assumat. per modum cibi: aqua ꝛ si soluat ieiunū nature q: aliquo modo nutrit nō tñ soluit ieiunū ecclesie. q: ecclesia nō attendit in statuendo id qđ quocūqȝ modo nutrire pōt. sed id qđ principaliter ordinatū est ad nutriendū. Quidā dicunt ꝙ si electuaria comedantur ad delectationē soluūt ieiunū si aūt causa medicine sumanꝰ nō soluūt: sed statutū positiue legis non attendit intentionē seruātis sed actuȝ eo ꝙ modus virtutis nō cadit in pcepto. sed est finis precepti. sed ex intentione pōt aliquis mereri ꝛ demereri: ꝛ ideo dicendū ꝙ electuaria ꝛ si aliquo mō nutriant. non tamen hic ē pricipalis vsus eoꝝ. vnde nec loco mādicatiōis sumi ꝯsueuerūt: ꝛ ideo talis sumptio ieiunū ecclesie nō soluit: vt dictū est. q̄uis hō possit totaliter vel in parte ex hoc meritū ieiunij perdere. vel etiā mortaliter peccare. si sit imoderata libido. non tamen est trāsgressor pcepti ecclesie. nisi in fraudem sumeret. aut si eis quasi aliis cibis vteretur ad famem extinguendā. hec. s. Tho. i diuersis locis. Pa. in rubrica de ieiu. sic ait: sumere aliquid pro collatione de sero. magis ad substentationem nature q̄ȝ ad delitias non esset pctm̄ nec frangereꝰ ieiunium dūmodo hoc fiat temperate sm̄ cōsuetudinem loci. Nam ex quo nō habemus ď hoc ius specificū recurrendū est ad consuetudinē loci. ad hoc. c. vtinā. 76. di. ꝛ. c. illa. 12. di. hec ille. Nō ꝙ circa hoc multi multa dicūt ꝛ est difficile saluare oēs hoc tamē pro cōclusione videꝰ esse sumendū. s. s. Tho. ꝛ Pa. post Inno. ꝙ quādocūqȝ aliquis accipit aliqd propter potū ne offendat. vel ne deficiat pre anxietate. vel vt habeat vocē meliorē. puta ad predicandū. vel ad adiuuandā digestionē. vel causa medicine. vel sm̄ cōeȝ vsum christianoꝝ. etiā si non cogitet ꝙ faciat causa medicine. vel nō cogitet de potu tunc. n. vsus cōis eū excusat: sm̄ tamen. d. ar. s. non oīa ista sunt predicāda: secus aūt esset si i aliquo istoꝝ excederet vel in intentiōe. s. q: intēderet ꝑpter famem siue ad nutriendum vel in modo siue quātitate ꝛ magis in mane q̄ȝ in sero posset excedere: ꝛ iteꝝ magis in his q̄ cōiter solent sumi ad nutriendū: ꝛ per modū cibi: ꝛ nō distinguo in quocūqȝ genere cibi dūmodo per modū medicine sumanꝰ. i. ne vinū offendat. vel vt subueniat alicui anxietati. tūc nō frāgit: si aūt alio modo. vel animo vel q̄ntitate magna frangit quicūqȝ cibus. Quidā dicunt ꝙ frustrū panis frangit sed hoc nullo iure probaꝰ veꝝ est ꝙ facilius i hmōi presumereꝰ fraus. eo ꝙ cōiter sumiꝰ per modū cibi ꝛ ꝑpter famem: ꝛ sic intelligi debent illi doc. secus si per modū medicine vt dictū est. s. ne potus offendat: ꝛ per maxime quādo non habet aliud qđ possit supplere locū medicine.

¶ Quid de seruitoribus mense vel dominoꝝ. vel lectoꝝ. vel de his qui surgunt de mensa ꝛ post aliqđ spacium redeunt. isti oēs ꝛ similes videnꝰ diuidere prandium. s. s. sm̄ Pa. in. d. Rubrica post Inno. ꝙ nō frangūt ieiuniū. q: sm̄. s. Tho. ista nō videꝰ intentio ecclesie obligare similes. vnde sm̄ Inno. cistersienses statuerūt vt hi qui ministrāt reliquis possint aliqd ꝑlibare tempore ieiunij. vt melius possint differre prandiū. imo ministrātes dominis. vel infirmis possunt ꝑlibare de carnibus. propter aliquam rōnabilē causam. etiā in quadragesima. dūmodo non faciāt ad voluptatē: ꝛ nō oiuȝ istoꝝ q: ieiuniū quātū ad istas circūstātias. est de iure positiuo. qđ recipit iterꝑtationē. nec itētio ecclesie ē ad hoc. 4

¶ Quereꝰ de hora prandendi. s. s. s. Tho. 2ᵉ. vbi supra ar°. 7. ꝙ ē circa horā nonā: ait. n. sic. Ieiuniū ordinatur ad delectionē ꝛ cohibitioneȝ culpe. vnde oportet ꝙ aliquid addatur supra cōeȝ ꝯsuetudinē. ita tamen ꝙ per hoc nō multuȝ natura graueꝰ. est aūt debita ꝛ cōis ꝯsuetudo comedendi hominibus circa horam sextā. tū q: iam videꝰ completa digestio nocturno tēpore naturali calore iterius reuocato. propter frigus noctis circūstans: ꝛ diffusio humoris per membra cooperante ad hoc calore diei. vsqȝ ad summū solis ascensuȝ. tū etiaȝ q: tūc ꝑcipue natura corporis indiget iuuari contra exteriorem aeris calorē. ne humores interius adurenꝰ: ꝛ ideo vt ieiunās aliquam afflictionē sentiat. pro culpe satisfactione. ꝯueniens hora comedendi taxatur ieiunātibus. circa horā nonā. Cōuenit etiā ista misterio passiōis christi q̄ ꝯpleta fuit hora nona. qn̄ idinato capite tradidit spūȝ. ieiunātes. n. dū suā carnē affligūt passioni xpi ꝯformātur. sm̄ illud ad Gal. 5. qui christi sunt carnē suā crucifixerūt cū vitiis ꝛ ꝯcupiscētiis. i statu aūt veteris testamēti. ieiunātes ieiunabāt vsqȝ ad vesperā. q: comparaꝰ nocti iuxta illud nox ꝑcessit: ꝛ iō sequiꝰ. dies aūt appropinquit. Ista tñ extimatio none fit sm̄ grossam extimationē. sufficit. n. ꝙ sit circa horā nonā: ꝛ hoc de facili qlȝ cognoscere pōt. hec. s. Tho. ꝛ. 4. di. 15. q. 3. ar°. 3ᵉ. q̄ᵉ. 5ᵉ. hec hora ē ab ecclesia istituta: ꝛ cōiter obseruata: ꝛ ponit ibidē oīa ꝑcedētia. Ad idē est Pa. in sepe dicta rubrica vbi dicit ꝙ debet eē prandiū ꝛ nō cena per tex. in. c. sint tibi. de ꝯse. di. 5. vbi dicit tex. quotidie esurire ꝛ quotidie prandere: ꝛ c̄. ꝛ glo. ibidē concludit ꝙ nō est differendū vsqȝ ad noctis tenebras sicē faciūt iudei: ꝛ saraceni. veꝝ ꝙ i quadragesima 5

fit prādiū post vesperas. de ꝯse. di. i. solēt. Et ƀʒ Pe.
de pal. nōbiliter āticipare sine cā rōnabili frāgit ie/
iuniū. pōt tñ i hora dispensari vel ꝑpter debilitatē.
vel ꝑpter lectionē. vel ꝑter iter. vel ꝑpter alias pias
cās. hec Pe. Tardare aūt horā post nonā quacūqꝫ
hora nō viciat ieiuniū nisi fiat ex sup̄stitiōe. Ricar.
dicit ī. 4. 15. di. ꝙ i aliqb⁹ locis ē ꝯsuetudo comedē/
di i mediate post sextā: ⁊ ꝙ nō ē tante necessitatꝫ de
hora sicꝫ de vnica comestiōe. Angelica. c. ꝟ. §. f. di/
cit ⁊ tʒ. ꝙ āticipare horā etiā nōbilr sine cā ē pctm̄
veniale. cū cā aūt nullū est pctm̄. sʒ ista opinio non
solū est ꝯ opinionē Pe. 2. d. ar. f. sʒ videꝭ eē ꝯ ꝯsue/
tudinē generale tā religiosoꝝ q̄ȝ secularū. vñ dicēdū
ꝙ q̄uis nō sit aliqs tex. expssiuꝰ de hora prandēdi.
ipa tñ ꝯsuetudo generalis hoc ƀʒ ꝙ i meridie sit ho
ra prādēdi. ad quā ꝯsuetudinē recurrere debemus.
ex quo nō habemus ius specificū. c. vtinaʒ. di. 76. ⁊
glo. 25. di. §. alias: vñ Pis. c. ꝟ. §. 5. prudētius loqꝭ
dicēs. ꝯueniēs est hora nona. i. meridies. ar. c. solent
de ꝯse. di. i. Nec illam oʒ stricte ꝯsiderare. sʒ sufficit
grossa extimatio. s. ꝙ sit circa horā illā. nec multuʒ
nocet si ex aliqua cā aliquātulū hora illa ꝓueniaꝭ.
vel si forte ꝑꝑ infirmitatē vel etatē vel aliqđ hmōi
tali hora comedere cederet alicui in magnū graua
men. nā eēt dispēsandū in ieiunio. vel vt aliquātulū
ꝓueniret horā hec ibi ⁊ bene ⁊ hoc tene simplr. Nō
tñ ꝙ diuersis tēporibus fuit diuersa cōsuetudo vtis
ecclesie. q̄ quātū ad hoc maxime seruāda est. Nam
tēpore antiquo. s. i testamēto veteri nō comedebant
vsqꝫ ad tenebras in sero. qñ stelle icipiebāt appare/
re. ꝙ etiā nūc quidā iudei seruāt. deinde. s. i nouo
testamēto ceperūt comedere i die. s. hora vespertina
deinde ceperūt comedere hora nona: ⁊ hoc seruaba
tur tēpore. s. T. quā horā nonā. nō accipit. s. T. pro
meridie vt multi credūt. sʒ hora sexta ƀʒ. s. T. ē me/
ridies vt pʒ qꝛ dicit sextā eē i maximo solis ascēsu.
horā vero nonā accipit idē. d. s. per tres horas post
sextā quod pʒ qꝛ dicit ꝙ hora nona ē illa hora qñ
Christus in cruce emisit spiritū. qđ fuit ƒm. s. T. ho
ra. xi^a. vbi notādū ꝙ. s. T. accipit horā ƒm ꝙ i euā/
gelio dr. nō ne duodecim hore sunt diei. ita ꝙ quelʒ
dies artificialis diuidiꝭ i duodecim partes: ⁊ q̄lꝫ po
dr vna hora maior vel minor ƒm ꝙ est dies artifi/
cialis: ⁊ sic si addanꝭ sex de istis horis ipi nocti. il
la est hora sexta. q̄ semp est meredies si vero addāꝭ
nouē erit hora nona: ⁊ i ista nona hora prādebant
tēpore. s. T. nūc aūt est hora prādij in meridie que
erat hora sexta. ƒm. s. T. ⁊ sic pʒ ꝙ multū mutata
ē ista hora. Pe. vero đ Pal. Pis. ar. f. ⁊ cōiter doc.
accipiūt horā nonā ꝓ meridie vt pʒ ex vulgo: ⁊ nul
lus coꝝ ꝯsiderauit ꝙ. s. T. alr accipiat horā nonaʒ
q̄ȝ ipi accipiāt. vñ auctoritas. s. T. nō ē tēpore mo/
derno i proposito. qꝛ alr nūc seruaꝭ q̄ȝ fieret tēpore
eius. seruāda est ergo ⁊ accipiēda hora nona ꝓ me
ridie ƒm p̄sentē ꝯsuetudinē: aduerti aūt verba. s. T.
nō vt debeāt seruari tēpore moderno. sʒ vt bñ itelli/
gāꝭ: ⁊ sic pʒ ꝙ Ricar. dicit veꝝ. i. ꝙ post horā sex/
tā. s. i meridie sit prādēdū: ⁊ si accipiat sextā ƒm ꝙ
s. T. accipit dicit veꝝ. erat. n. magnus tomista ⁊ sic
accepit mentē. s. T. q̄tū ad hoc ꝙ hora sexta sit in
meridie. Seruādū est igiꝭ ⁊ tenēdū ƀʒ ꝙ dicit Pis.
vt allegaui. s. i isto. §. cc. ine ⁊ ita tʒ cōis ꝯsuetudo.
¶ Ut̄ in ieiunijs ab ecclesia ꝯstitutꝭ sit abstinendū a 6
carnibus. ouis. ⁊ lacticinijs. R. ƀʒ. s. T. vbi. s. ꝙ oia
ista iterdicūꝭ tēpore quadragesime. i alijs aūt ieiu/
nijs iterdicūꝭ semp carnes. oua vero ⁊ lacticinia ƒm
ꝯsuetudinē patrie. q̄ est seruāda. ait. n. sic. Jeiunium
ab ecclesia est istitutū ad reprimēdas ꝯcupiscētias
carnis. q̄ qdē sunt delectabiliū ƒm tactū. q̄ ꝯsistunt i
cibis ⁊ venereis: ⁊ iō illos cibos ecclesia ieiunātibus
iterdixit q ⁊ icōmedēdo maxime hñt delectationē:
⁊ iteꝝ maxime hoīeʒ ad venerea ꝓuocāt. hmōi aūt
sunt carnes aialiū in terra nascētiū ⁊ respirātiū ⁊ q̄
ex eis ꝓcedūt. sicꝫ lacticinia ex gressibilibus: ⁊ oua ex
auibus. qꝛ. n. hmōi magis ꝯformāꝭ hūano corpori.
plus delectāt: ⁊ magis ꝯferūt ad humani corporis
nutrimētū: ⁊ sic ex coꝝ comestiōe plus superfluit vt
vertaꝭ i materiā seminis. cuius multiplicatio ē ma
ximū incētiuū. vel icitamētū luxurie: ⁊ iō ab his ci/
bis pcipit ieiunātibus ecclesia eē abstinēdū. hec ille.
Et si qs diceret vinū magis ꝓuocat ꝯcupiscētiaʒ q̄ȝ
caro: ⁊ tñ nō ꝓhibeꝭ ergo nec caro nec oua: ⁊c. R.
s. T. dicēs. ad actū generatiōis tria ꝯcurrūt. s. calor:
spiritus: ⁊ humor: ad calorē qdē maxime cooperaꝭ
vinū: ⁊ alia calefaciētia corpus. ad spiritus aūt vi/
denꝭ cooperari iflatiua. sʒ ad humorē maxime coo/
paꝭ vsus carniū. ex qbus multū đ alimēto generaꝭ.
alteratio aūt caloris: ⁊ multiplicatio spirituuʒ. cito
trāsit: sʒ substātia humoris diu manet: ⁊ ideo magis
iterdicꝭ ieiunātib⁹ vsus carniū q̄ȝ vini. vel legumi/
nū. q̄ sunt iflatiua. Itē si qs dicat aliq pisces ita de
lectabiliter comedūtur sicꝫ q̄dā aialiū carnes. sʒ cō/
cupiscētia est appetitus delectabilis ergo ieiunium
qđ est institutū ad cōcupiscētiā refrenādā dʒ pisces
ꝓhibere. R. s. T. dicēs ꝙ ecclesia ieiuniū istituēs in
tēdit ad id qđ communius est. esus aūt carniū est ma
gis delectabilis cōiter q̄ȝ esus piscium. q̄uis i qbusdā
alr se habeat. Si quis iteꝝ arguat ieiuniū est istitu
tū ad refrenādā ꝯcupiscentiā. Sed sunt aliqui puta
frigidi qui nō hñt motus ꝯcupiscentie. ergo tales nō
tenētur. R. ꝙ nō solū ē istitutū ꝯ ꝯcupiscētiā. sʒ etiā
ad delectionē aliaꝝ culpaꝝ. vt dictū est i p̄i°. 5. §. 2.
ꝑpter multa alia. vide. i. §. 8. ⁊. xi. vide. s. Tho. 4.
di. 15. q. 3^a. ar°. 2°. q^a. 2^a. ad. 3^m.
¶ Ad declarationē precedētis. §. q̄riꝭ quare magis 7
caro q̄ȝ oua ⁊ lacticinia prohibeaꝭ: ⁊ quare magis
in quadragesima q̄ȝ in alijs ieiunijs: ⁊ quare vinuʒ
nō prohibeaꝭ. R. ƒm. s. Tho. vbi. s. ꝙ oua ⁊ lactici/

nia ieiunātibus īterdicūtur īquātū sunt ex aialibus trorta carnes habētibus. vñ principaliꝰ carnes iterdicūtur ꝗ̃ oua vel latticinia. Silr ēt iter alia ieiunia solēnīꝰ ē q̄dragesimale ieiuniū: tū qꝛ obseruaꝛ ad imitationē xp̄i. tū qꝛ ꝑ ip̄m disponimur ad redēptiōis nr̄e misteria deuote celebrāda: ⁊ iō in quolꝫ ieiunio iterdicitur esus carniū. i ieiunio aūt q̄dragesimali iterdicūt vlr etiā oua ⁊ latticinia. circa quoꝝ abstinētiā i alijs ieiunijs diuerse ꝯsuetudines existūt apud diuersos. quas quisqꝫ obseruare debet. ſꝫ morē coꝝ iter quos ꝯuersaꝛ. Vñ Hie. ꝺ ieiunijs loquēs vna ꝗ̃ ꝓuītia abūdet in suo sensu ⁊ ꝑcepta maioꝝ leges apostolicas arbitreꝛ. 76. di. c. vtinā. hec. s. T. ⁊ i. 4. dicit: ꝙ vsus carniū ieiuniū. soluit qꝛ sicut ecclesia taxauit vt semel tm̄ comedaꝛ ita taxauit vt a carnibus abstinereꝛ. qꝛ hoc genere cibi ꝑcipue cōcupiscētia fouetꝛ: ⁊ silr dicat de vino ꝙ nō ita efficaciter opaꝛ ad ꝯcupiscētie fomētū sicut esus carniū quo ꝑcipue materia ꝯcupiscētie ministraꝛ. Ex alia parte subtractio vini nimis debilitaret naturā ꝑꝑ digestiōis ipedimētū. Et silr dicat ꝙ pisces sunt frigidiores ꝗ̃ carnes nec alimētū ita ꝯueniēs corpori ꝓstāt ⁊ silr dicit de quadragesima vt. s. hāc opinionem approbat Pa. post Archi. dicēs: ꝙ. c. deniqꝫ. di. 4. i quo ꝓhibetꝛ esus carniū. solū loquiꝛ ꝺ q̄dragesima. Sed qd si i aliquo loco eēt ꝯsuetudo ꝙ ēt i alijs ieiunijs nō comedātur oua. vel latticinia. vtrū comedēs frāgeret ieiuniū. ex vna parte videꝛ ꝙ nō qꝛ nō est tex. exp̄sse hoc ꝓhibēs i alijs a q̄dragesima. In contrariū videꝛ ꝙ sic. qꝛ ꝯsuetudo videꝛ obligare. Primā opinionē sequiꝛ Angelica. ie. c. §. 5. ſꝫ secūdam opinionē sequiꝛ. d. ar. f. post Pe. de pal. q Pe. alb. d. c. vtinā: vbi dꝛ ꝙ vnusqꝫqꝫ seruet ꝯsuetudinē suā: ⁊ ista videꝛ opinio. s. T. vt pꝫ. s. i hoc. §. vbi adducit auctoritatē Hie. d. c. vtinā. Nec valet ar. qꝛ non repeꝛ i iure eo ꝙ ꝯsuetudo sufficiat ad obligādum. Imo ex iure sumiꝛ ar. ꝙ teneaꝛ. qꝛ nisi ꝯsuetudo sit i ꝯtrariū in oi ieiunio ecclesie dꝫ abstinere ab his ar. de ꝯse. di. 3. c. rogatiōes. vñ ista. 2ª. opinio est securioꝛ: ⁊ tutioꝛ. nec valet ar. angeli q dicit ꝙ ꝑꝑ rōnabilē cāꝫ hoc posset. Nō valet qdē qꝛ si sit cā sufficiēs ⁊ excusans etiā poterit comedere carnes. c. ꝯsiliū ꝺ obs. ie. nō igiꝛ debemus loqui i casu particulari ſꝫ generaliter. Nō ꝙ vbi ē ꝯsuetudo vt comedātur oua ⁊ laticinia possunt etiā comedere sanguinē. ar. c. deniqꝫ di. 4. ⁊ 82. di. c. si. tā i tex. ꝗ̃ i glo. Quidam extēdūt dicētes ꝙ ēt tūc lꝫ comedere. sagimē. i. lardū. ſꝫ hoc iure nō ꝓbaꝛ. d. ar. f. post Pe. de pal. dicit ꝙ britones comedētes butiꝝ i q̄dragesima videꝛ excusari qꝛ i illis i qbus ecclesia dispēsare pōt: sciēdo ⁊ dissimulādo dispēsat dūmō alr nō ꝓhibeat. qꝛ si ecclia crederet ꝙ peccarent deberet ꝓhibere. Itē nō fm. e. d. ar. f. ꝙ si qs sextis ferijs sine ifirmitatis cā comedat carnes peccat mortalr de ꝯse. di. 3. c. de esu carniū. Itē sabbatis comedere carnes i locis vbi nō est ꝯsuetū mortale ē de ꝯse. di. 5. qꝛ dies. secus si ꝯsuetūdo patrie hꝫ vt comedātur. vt in Frācia. Cathalonia: ⁊ similibus. qꝛ tūc stabitur ꝯsuetudini. 12. di. illa autē. Et Pa. nō i. d. c. ꝯsiliū: ꝙ nō ē ꝓhibitū de iure Ab istis excipiꝛ dies natiuitatꝭ dn̄i. qñ ē i sexta feria vel sabbato qꝛ tūc licite comedūtur carnes ab oibꝰ: ⁊ nisi ex voto suo vel regulari obseruātia teneretꝛ abstinere. d. c. ꝯsiliū: ⁊ fm Pa. ibidē peregrini debēt obseruare i ieiunijs ⁊ obseruātia cibarioꝝ cōsuetudinē loci ⁊ ad hoc possunt cōpelli per ep̄m. ne sint alicui scādalū. d. c. ꝯsiliū: ⁊ bonus tex. in. c. illa. 12. di. vbi dꝛ ꝙ ad quācūqꝫ ecclesiā accesseris eius ꝯsuetudinem serua si nō vis eē cuiqꝫ scādalū. nec quēꝗ̃ tibi: ideo peccāt Catalani q comedūt i istis partibus carnes i die sabbati lꝫ i eoꝝ partibus vtātur: ⁊ facit qꝺ nō glo. i. d. c. ꝯsiliū hec Pa. Illi etiā qui sunt de patria vbi nō ꝯsueuerūt comedere si ad locū vbi ꝯsuetū est veniāt ad habitādū totalr nō peccāt comedēdo nisi alr voto vel obßuātia regulari teneaꝛ. c. si. ꝺ obs. ie.

¶ Utrū de ieiunio ecclesie sit ꝑceptū. R. vbi. s. ꝙ sic. qꝺ declarat. s. Tho. vbi. s. 2ª. arº. 3º. dicēs. Sicut ad seculares principes ꝑtinet ꝑcepta legalia iuris nālis determinatiua tradere de his q̄ ꝑtinēt ad vtilitatem cōeꝫ i corporalibus rebus. ita etiā ad ꝓlatos ecclesiasticos ꝑtinet ea statutis ꝑcipe q̄ ad vtilitatē cōeꝫ fideliū ꝑtinēt i spiritualibus bonis. dictū ē aūt i pri. huius. c. ꝙ ieiuniū ē vtile ad deletionē ⁊ ad cohibitionē culpe: ⁊ eleuationē mētis i spiritualibus. vnusqsqꝫ aūt ex nāli rōe teneꝛ tm̄ i ieiunijs vti q̄ꝫtū sibi necessariū ē ad ꝑcepta: ⁊ iō ieiuniū in cōi cadit sub ꝑcepto legis nature. ſꝫ determinatio tēporis: ⁊ modi ieiunādi ſꝫ ꝯueniētiā: ⁊ vtilitatē populi christiani. cadit sub ꝑcepto iuris positiui. qꝺ ē a ꝓlatis ecclesie istitutū: ⁊ hoc vocaꝛ ieiuniū ecclesie qꝺ est i ꝑcepto. Et fuit ꝯueniens vt ecclesia aliq̄ ieiunia statueret i cōi ab oibus seruāda determinās i speciali id qꝺ est necessariū i cōi. nō qꝛ ieiuniū fm se sit bonuꝫ. ſꝫ qꝛ oibus ē vtile cōiter. tū qꝛ cōiter oēs idigēt tali remedio. tū qꝛ i multis offendimus oēs vt dꝛ Iacobi. 3º. tū etiā qꝛ caro ꝯcupiscat aduersus spiritum. vt dꝛ ad Gal. 5. Et sic q ꝯfacit sine cā rōnabili peccat mortalr. si aūt ex aliq̄ cā rōnabili. ꝺ qbus. s. ꝑcipue i casu i quo si legis lator ad eēt nō decerneret eē seruandū. talis trāsgressio nō ꝯstituit pctm̄ mortale: ⁊ idē ē ꝙ nō oēs q nō seruāt ieiunia peccāt mortalr: ⁊ sic ieiunia ecclesie sunt i ꝯcilijs epoꝝ statuta: ⁊ cōsuetudine vlis ecclesie roborata. determinatio igiꝛ talis abstinētie fm determinatū tēpus ⁊ determinata cibaria. ad ius positiuū ꝑtinet. qꝺ moderaꝛ hominū actus: ⁊ hoc mō ieiuniū sub ꝑcepto ecclesie cadit: ⁊ q ex ꝯtēptu vel sine aliq̄ rōnabili cā. talē ordinationē nō seruat est trāsgressor ꝑcepti. Aliq̄ñ ē sine oī pctō aliq̄ñ sine mortali cū veniali. aliq̄ñ etiaꝫ cū mortali: ⁊ hoc fm diuersas occasiōes qbus hō iducit ad ieiuniū trāsgrediēdū. hec fm. s. T. qbus ꝯcor

dat Pa.i.d.§.ca.in fi.vbi dicit:qdā dñt q̄ trāsgrediens pceptū de ieiunio solū ex ɔ̄tēptu peccat mortaliter.s3 hoc est falsum fm Archi.in.d.c.vtinā.sed q̄ sine cā trāsgredit peccat mortalr. illi aūt q̄ tenēt ɔ̄triū decipiūtur credētes q̄ lex nō dicat per modū pcepti.s3 hoc est falsum.cuius ɔ̄triū per cōe3 ɔ̄suetudinem declarat facit.d.c.vtinā.⁊.c.ieiunia. de ɔ̄se.di.5.ɔ̄cor.d.ar.f.dicēs q̄ si quis omittat ex negligētia.vel gula.peccat mortalr. Et Pe.de pal. dicit q̄ qñ est trāsgressio sine cā rōnabili.ē mortale.

9 ¶ Sed nūqd totiēs peccat mortalr quotiēs comedit i die ieiunij sine cā.§.d.ar.f.2ª.pte.ti.6.c.2.§.9. dicit q̄ Jo.de neapo.i ql.tenet q̄ sic.q2 videt reduci ad pceptū negatiuū.s3 sibi magis placet opinio durādi.i.4.q̄ non. nisi semel nisi forte comedēs nouo ɔ̄tēptu mētis plurics comederet.q2 tūc pª opinio eēt vera:⁊ est.2ª.opinio cōcor.ar.obligaret ad īpossibile q2 ex q̄ semel ieiuniū fregit iā illud nō pōt āplius facere illo die:⁊ ideo pceptū est sibi factū īpossibile. grauius tñ est qñ plurics comedit.secus eēt de ieiunio quadragesime q2 l3 fregerit vno die pōt tñ ieiunare:⁊ tenet altero die:⁊ sic quot dies omittit i quadragesima tot peccata mortalia comittit. Sed qd qñ quis est excusatus a ieiunio puta ppter etatē vel debilitate3. posset tñ abstinere a carnibus:⁊ hmōi. videt teneri ad cibos quadragesimales. alias peccat mortalr.q2 ɔ̄ preceptū ecclesie rōe ciboꝝ.d.c.deniq3.d.4.Vide.§.hoꝛe canonice.§.18.⁊.j.§.ludus .§.5.vna.n.dies habet suā obligationē particularē ⁊ diuisam ab alijs.sicut vna hoꝛa officij qd̄ nō ē de vna comestiōe i vno die.vel ɔ̄vno psal.i vna hoꝛa.

x ¶ Jn quibus diebus fit ieiunādu3 de pcepto.§.fm Pa post Inno.i.d.§.ca.q̄ p̄ ieiunādū est per tota3 quadragesimā exceptis dñicis diebus: vt i.c.q̄dragesima.de ɔ̄se.di.5.vbi dr̄ q̄ summa obseruatiōe ē ieiunāda:⁊ icipit in.4ª.feria q̄ pcedit primā dñica3 quadragesime q̄o ad seculares .d.c. quadragesima quo aūt ad clericos icipit .2ª. feria post dñicā quinquagesime.vt i.c.deniq3.di.4.sed cōiter tenet q̄ est cōsiliū nō pceptū.codē mō dicendū de religiosis. nisi fm suū ordinē haberēt pceptu3 de hoc.adde de quadragesima.c.solent. Secūdo quattuor tēpora. de quibꝫ in multis.c.76.di.⁊ maxime i.c.statuimꝫ. vt quatuor tēpora āni ab oibus hoibus cū ieiunio obseruētur.pª tēpora cadūt i quadragesima.s.4.feria:⁊.6.⁊ sabbato post primā dñicā q̄dragesime.2ª cadūt.4.⁊.6.feria.⁊ sabbato post pentecostē.3ª cadunt.4ª.⁊.6ª.feria ⁊ sabbato post exaltationē sancte crucis.vltiª cadunt.4ª.⁊.6ª.feria ⁊ sabbato post festū sancte Lucie vt p3 i.c.de ieiunio.di.76.vñ.§. vult crux.Lucia.cinis ⁊ carismata dia. vt ieiunet 4ª.sequens feria.itellige vt.§. Tertio ieiunādū ē oibꝫ vigilijs apostoloꝝ pter Jacobi ⁊ Philippi. q̄ venit tēpore pascali:⁊ bti Jo. Euāgeliste.⁊ Mathei. q̄ venit.j.octauas natiuitat̄ dñi .c.2ª. de obser.ie.⁊ vigilie apostoloꝝ ieiunāde sunt.s.vigilia Petri ⁊ Pauli.Jacobi.Bartholomei. Mathie. Simonis ⁊ iude.Andree.⁊ Thome.vigilia.⁊.Bartholomei ieiunāda est qñ festū fit fm ɔ̄suetudinē.Pe.de pal. dicit de vigilijs aploꝝ Bartholomei. ⁊ Jacobi. ⁊ Mathie.q̄ vbi est ɔ̄suetudo ibi ligāt.alias nō. sed melius dr̄ fm.d.ar.f.⁊ est magis ɔ̄sonū iuri: vt dicātur simplr de pcepto sic cōiter dicūt doc.de vigilia sancti Mathie in bisesto.dic vt.§.§. bisestus in paº.Quarto ē ieiunandū i vigilia assumptiōis dñe nře.c.p̄.de obs.ie.Et scias h3 Pa.q̄ i iure nō repit aliud festū cuius qd̄ habeat vigiliā de pcepto.Nam hoc festū assumptiōis ē celebrius alijs festis.vt in.c. fi.de sen.exc.lib.6.fert tñ q̄ qdā papa oēs dñe nře festiuitatū vigilias posuit i pcepto.s3 de hoc nō habeo scripturā autēticā hec Pa.d.ar.f.dicit q̄ a quibusdā dr̄ q̄ vigilia natiuitatis.b.Mᵉ.sit posita i pcepto in quadā extrauagāti:⁊ dicit se vidisse extrauagantē Bonifacij.vbi istituit festū visitatiōis bcate Mᵉ ⁊ ɔ̄sulit vigilia3 ieiunare sic ieiunat vigilia assumptiōis:⁊natiuitat̄.b.Mᵉ.Pe.vero de pal.dicit nō eē i pcepto nisi assūptiōis q̄ Pe.nō vidit illā extrauagātē.eo q̄ ipe Pe.pcessrit.ipe tñ.d.ar.flo. cōsuluit nō eē pcipitādū.tñ videt adherere q̄ nō sit de pcepto.dicēs q̄ illa extrauagans nō videt fuisse ɔ̄mulgata i populo:⁊ hoc videt verius ⁊ tenēdu3. Quinto est ieiunādu3 i vigilia natiuitat̄ dñi.d.c.p̄. Sexto vigilia oiu3 sanctoꝝ:⁊ sancti Laurētij:⁊.s. Jo.baptiste.fm Inno.⁊ ex generali ɔ̄suetudine.fm .d.ar.f.nō tñ repit i iure q̄uis Inno.hº ponat.Pa. i §.ca dicat q̄ doc.nō numerāt alias vigilias ibidē ipe vero Pa.addit vigiliā pēthecostes. ɔ̄ qua sunt due glo.vna Jo.glo.in.§.necª.76.di.Alia est Ber. i.c.2.co.ti. ⁊ eas dicit eē mēti tenēdas. eo q̄ Gratianꝫ i.d.§.necª.videt tenere ɔ̄triū hec Pa. Et q̄uis tex.nō sint multū clari de hoc.tñ vt dicat glo.i.d.§. necª.generalis ɔ̄suetudo hoc declarat: ⁊ sic tenēdū: est eē i pcepto. Jte3 dubitat de diebꝫ rogationū pp ter.i.c.rogatiōes.de ɔ̄se.di.3.sed fm Pa.ē seruāda ɔ̄suetudo vt ibi.fm.d.ar.f.rogationes. aduētus:⁊ sexte ferie per totū annū sunt de ɔ̄silio. Et q̄uis qdā dubitēt de aduētu vtrū sit i pcepto clericis:⁊ religiosis.tñ hoc cōius est q̄ nō sit de pcepto nisi forte aliqui religiosi habeāt i precepto ex regula. Et nō fm Hosti.quē sequit Pa. q̄ q̄uis ɔ̄suetudo non possit facere qn ql3 teneat i vigilijs aploꝝ:⁊ i alijs solēnibus ieiunijs.tñ i alijs est sequēda ɔ̄suetudo intellige qñ h3 cōdictiōes reqsitas ɔ̄ qbus.§.ɔ̄suetudo.§.5. ⁊ sic i qualꝫ patria seruāda ē h3 hic.Quādo vigilia aliquaꝝ pdictaꝝ vigiliaꝝ venit in dñica d3 die sabbati pcedēt̄ celebrari .c.1.⁊.2.e.ti.vide.§.§.p̄.

¶ Cōuenientiā ⁊ rōe3 istoꝝ ieiunioꝝ ponit .s. La vbi.§.dicēs. Ad duo ordinat ieiuniū.s.ad delectionē culpe ⁊ eleuationē mentis in superna:adde.c.3ᵐ ɔ̄ pcupiscentiā.§.§.6: Et ideo illis tēporibus speciali xi

fuerũt ieiunia idicenda i quibus oportebat hoïes a pctõ purgari: & mentẽ eleuari in deũ p deuotionẽ q̃ gdẽ pcipue iminẽt añ pascalẽ solẽnitatẽ i qua cul/pe per baptismũ relaxãtur qui solẽnĩter i vigilia pasce celebraẽ qñ recolit dñica sepultura. q: per baptismũ cõsepelimur xpo i mortẽ: vt dr. ro.6. In festo ẽt pasce oz maxime per deuotionẽ mentẽ hoĩs eleuari ad eternitatẽ gloriã quã christus resurgẽdo ichoa/uit: & ideo imediate ante solẽnitatẽ pascalẽ ecclesia statuit esse ieiunãdũ: & eadẽ rõe in vigilijs pcipuarũ festiuitatũ i qb᷒ pparari nos oz ad festa futura deuote celebrãda. Silr etiã cõsuetudo ecclesiastica habet vt i singulis quartis anni facri ordines cõferanẽ in cuius signũ dñs quatuor milia hoium de septem panibus saciauit p qđ significãtur anni noui testa/menti: vt hie. dicit ibidẽ. ad quorũ susceptionẽ oz p ieiuniũ pparari. Singula vero ieiunia quatuor tẽ/porũ tribus diebus cõnẽctur pter numerũ mensiũ q cõueniũt cuilz tẽpori. Nec obseruat ecclesia ieiunia q̃/tuor tẽporũ eisdẽ tẽporibus qb᷒ iudei. nec etiã pter easdẽ cãs. illi. n. ieiunabãt i iulio q ẽ quartus mẽsis ab aprili quẽ primũ habẽt. q: tũc Moyses dscẽdẽs de mõte synai tabulas legis cõfregit: & iuxta Hiere/miã muri Hierusalẽ sunt rupti. In .5. autẽ mense qui apud nos vocaẽ augustus cũ propter exploratores seditio cẽt exorta i populo iussi i montẽ nõ ascẽde/re: & i hoc mense Nabuchodonosor: & post a tito tẽplum hierosolimis ẽ incẽsum. I. 7°. vero q appellaẽ october Godolias occisus ẽ: & reliqe populi dissipate. In decimo vero mensem q apud nos dr Januarius populus cũ Ezechiele i captiuitate positus audiuit tẽplũ esse subuersũ. Et nõ hec q ieiunia ecclesie sunt magis ieiunia afflictiõis q̃ nõ cõueniũt i diebus leticie. pter hoc nõ est ieiuniũ ab ecclesia istitutũ i tẽpore pascali. nec etiã i diebus dominicis. i quibus si qlibet ieiunaret nõ male faceret. nisi supstitiose faceret. vt nõ crederet per deuotionẽ festi vtilitatẽ ieiunij recõpẽsare posse. vñ Hono. 3. i quadã decretali dicit q die natalis sexta feria veniẽti nõ sunt p hibẽdi q pter deuotionẽ voluerint ieiunare. eo. ti. c. fi. Ubi etiã dr q illi q nec voto nec regulari obseruantia sunt astricti in sexta feria si festũ natiuitatis dñice die ipso venire cõtigerit carnibus pter festi excelentiã vesci possunt. Sed qrit vtrũ plati i illa religione in qua sm suas cõstitutiões nõ pñt comedere carnes puta i ordine pdicatorũ possint dispẽsare vt co/medant carnes cũ alias i sexta feria nõ possent di/pensare. Re. credo q sic per dictũ notabile Pa. i. d. c. fi. vbi dicit q qñ cõstitutio disponit id qđ iure: & ali/quid vltra. sublato iure cõi non tollit cõstitutio sicut hic nõ tollit votũ vel cõstituo cõcurrens cũ iure cõi: & disponens aliquid vltra. ita dico in pposito: per .d. c. fi. tolitur ius cõe & remanet votũ vel religio. sz in religione potest dispensare igitur: ar. q: quãdo tex. in .d. c. fi. excipit religionẽ ab illa dispẽsatiõe qua dispensat q possint comedi carnes in die natiuitatis nõ intendit plus in religioso obligationis dimittere q̃z haberẽt eo q nõ appareat causa: sed in obliga/tione quã habebãt platus poterat dispẽsare ergo potest. Simile habes infra. §. 16. vbi habes q pro/fessus in religiõe ante. xiiii. annũ nõ teneẽ ad ieiunia ecclesie rõe precepti ecclesie q: ab eo remoueẽ tale p ceptũ. teneẽ tñ ad ieiunia regule: & tũc platus potest dispẽsare. similiter dic de eo q habet votuz non comedere oua. 6. feria. q ex dispẽsatiõe poterit co/medere carnes & oua. vtrũ aũt possit comedere car/nes sine dispẽsatiõe videẽ q nõ. q: abstinẽtia ouorũ videẽ includere abstinẽtiã a carnibus. nisi forte qñ emisit votũ aliter habuisset in intẽtione se non obli/gandi cũ non teneatur aliter.

¶ Ut ieiuniũ possit trãsferri de vno die in aliũ. Re. sz Pa. i. d. Re. ca. post Inno. q sic existẽte causa. Nam videmus q si festum sit in die lune nõ ieiunatur in dñica. sed trãsferẽ in diez sabbati pcedẽtis. vt i. c. p. e. ti. ita dicẽdũ pari rõe q si vigilia cõtingit i aliq̃ festo solẽni. q tũc vigilia pter venerationem festi possit quo ad ieiuniũ explicari die pcedẽti: & ponũt ex hoc in mult locis Frãcie vbi colliẽ festũ. s. Quintini qđ accidit in vigilia oiuz sanctorũ. nõ. n. tũc ie/iunãt sz trãsferũt ieiuniũ i aliũ diẽ: & sic posset fieri i silib᷒: & placet Pa. vt fiat auctoritate epi. ar. c. 2°. e. 12

¶ Sed nũquid ille qui non potuit ieiunare die q̃ est de precepto teneatur alio die ieiunare. Re. Pa. i. c. i. e. tit. dicit q p᷒ facie videtur q sic. facit ille tex. sed ipse tenet cõtrariũ. sicut etiã si aliquis nõ dicit officiũ vno die nõ teneẽ dicere alio die. Secus esset quãdo aliquis vouisset facere aliqd infra mensem. q: trãsacto mẽse iterũ tenetur. q: ad duo tenebaẽ. s. ad faciendum: & faciendũ i tempore: & remoto vno remanet aliud. secus in proposito i. c. per tuas. de voto: eodẽ modo dicitur si voueret dare elemosinam ifra mensem quia transacto mense tenetur. Uide. Re. hore canonice. §. 17.

¶ Utrũ i ieiunijs possit dispẽsari. Re. sm Pa. in. d. Rubrica. post Inno. q i ieiunijs idictis per ecclesiã nõ põt aliquis dispẽsare preter papã. nisi causa sit in debente ieiunare. ex causa. n. potest episcopus di/spẽsare & talia ieiunia i aliud cõmutare: & causa sufficiens est debilitas persone siue proueniat ex defectu nature siue exercitio exteriori. exemplũ i agricultoribus & in alijs artificibus qui ex diurno & lõgo labore debilitantur ita q comode tollerare non possent. licite. n. fit istis cõmutatio. ar. in. c. presbiter. 82. di. in fi. nec intelligas q ppria auctoritate quis possit sibi hoc ieiunium cõmutare. ar. e. 2. e. tit. in fi. In ieiunijs aũt ad que qs se obligauit ex voto põt eps dispensare etiã sine cã existẽte i vouẽte dũmodo fiat in melius. c. p. de voto. hec Pa. In ieiunijs aũt ipositis p penitẽtiaz põt fieri cõmutatio p superiorẽ. vel p equalẽ cõfessorẽ. Et nõ q qñ cã rõnabilis est nota 13

nō idiget alia dispēsatiōe. si vero nō est nota. pōt sibi declarari. vel p epm vel p ꝓpriū parochialē. vel p ꝓpriū ꝯfessorē. vel p aliū qui habeat notitiā iuris. vel per medicū. ista. n. nō ē dispēsatio qꝛ solus papa vt dictū est dispēsat i ieiunijs ecclesie. s; est declaratio qꝫ nō tenet. ſm itētionē iuris ⁊ sic itellige pcedētia ⁊. §. sequētē: ⁊ sic nō videt ꝓprie dispēsatio. s; declaratio. vñ. s. T. 4. di. 15. q. 3. ar. 2. q̄l. 2. dicit qꝫ legislator tradit legē ſm id qđ cōiter accidit reseruās iudiciū aliqbus qui hoc habeāt diffinire i illis casibus i qbus modus determinatus p legē nō cōpetit: ⁊ hec ē dispēsatio platis comissa i hmōi pceptis. vñ nō qꝫ declarationē facere pōt qlꝫ doctor vbi nō reqrit dispēsatio. s; declaratio. vbi aūt reqrit dispēsatio. puta qꝛ nō ē clar p se nec pōt determinate cognosci p sapiētes. vtrum sit ꝯ itētionē legis: ⁊ tūc reqrit dispēsationē: ⁊ nō sufficit declaratio: ⁊ tūc s; Pa. post Hosti. ⁊. s. T. si adē cā rōnabilis eps pōt. si vo non adest cā sol papa dispēsat i ieiunijs ecclie vide. ī. §. 22.

15 ¶ Qui sunt illi q tenētur ad ieiuniū. R. vbi. s. qꝫ statuta oia ꝓponūt ſm qꝫ multitudini ꝯueniūt: ⁊ iō legislator attēdit i eis statuēdis id qđ cōiter habet: ⁊ accidit. Si qđ aūt ex speciali cā i aliquo iueniat qđ obseruātie statuti repugnet nō intēdit talē legislator ad statuti obseruātiā obligare. i quo tñ est discretio adhibēda. Nā si cā sit euidēs p seipm licite pōt hō statuti obseruātiā pterire pserti; ꝯsuetudine iteruenięte. vel si nō posset de facili ad supiorē recurrere. si cā sit dubia q̄ etiā nō posset declarari p illos dictos i pcedēti. §. debet recursu; habere ad illū qui pōt dispēsare: ⁊ forte tūc eps pōt dispēsare: vt dictū est i. §. pcedēti. de habēte cā;: ⁊ sic cessante ipedimēto de quo. ī. qlꝫ tenet hec. s. T. Et sic ꝯcludit Inno. qꝫ oēs tenētur q sunt sane mētis. doli capaces: ⁊ potētes ad ieiunādū. cū peccare possint ⁊ peccata deflere debēt. vt i. c. ꝓ. de deli. pue. ⁊ etiā iusti q nō hñt pcām qꝛ idigēt ꝯseruatiōe: ⁊ si qs dicat qꝫ nō habet rebelionē carnis ergo nō tenet vide. s. §. 6.

16 ¶ Utrum pueri teneātur. R. vbi. s. qꝫ in pueris maxime est euidēs cā nō ieiunādi tū ꝓpter debilitatē nature ex quo ꝯuenit qꝫ idigēt frequēti cibo: ⁊ nō multo simul assumpto. tum rōe augumēti qđ fit de residuo alimēti: ⁊ iō q̄ꝺdiu sunt i statu augumēti qđ est vt i plurimū vsq; ad finē tertij septēnij. nō tenētur ad ecclesiastica ieiunia. ꝯueniēs tñ est vt etiā i hoc tēpore se ad ieiunādū exerceāt. plus. vel minus ſm modu; sue etatis. hec. s. T. con. Pa. i. R. ca. Sed qđ dicem de religiosis. ī. talē etatem. R. qꝫ siue sint ꝓfessi siue nō. nō tenētur ad ieiunia ecclesie. si vero nō sunt ꝓfessi nō tenētur etiā ad ieiunia regule. s. de pcepto. si vero sunt ꝓfessi. tenētur ad illa ieiunia q̄ sunt s; regulā. vel ordinatiōes. sicꝫ ⁊ alij. Nec ē incōueniēs vt possint se obligare añ illā etatē. qꝛ ſm. s. Th. ꝓpter aliquā cā; pñt se obligare puta ꝓpter magnā tristitiā: ⁊ teneri ad ieiuniū vt p; Iohel. 2. vbi dr sanctificate ieiuniū: ⁊ sequit cōgregate paruulos sic igit añ illud tēpus. s. añ. 21. āniū possunt obligari. si igit ex voto religiōis se obligāt i; obligatio ſm dispositionē regule: vt. s. platus possit in eis dispēsare sicut i alijs ieiunijs regule. s. §. 11. circa si.

¶ Quid de senibus. R. nullū tēpus determinatū est ab aliquo vsq; ad quot ānos qs teneat ieiunare. in nimiū aūt senibus. sēcus videt s; Ricar. i. 4. 15. di. vbi dicit qꝫ nimiū senes nō tenet ad ieiuniū qꝛ i eis virtus ⁊ calor est debilis: ⁊ iō sepius alēdi. Nimiu; aūt senes dicūtur decrepiti: ⁊ ſm medicos regulariter hoc ē a. 70. ⁊ vltra: ⁊ ſm glo. i phe. 6. a. 70. ānis vltra nō dr eē. qs i senectute. s; in senio. qđ est aliarum etatū terminus. ad hoc facit. l. 2. §. si. ff. de cur. Ubi maior. 70. ānis excusat quo ad excusationē muneris psonaliū. ergo a simi excusabit a ieiunio qđ est magnū bonus psonale. Inno. videt dicere qꝫ idē iudiciū est de senibus ⁊ de ifirmis: ⁊ debilibus. Idē dicit astēsis: ⁊ qñ nō teneātur stādū est arbitrio boni viri. ſm. d. ar. s. nisi senes sint multū debiles tenēt. nec excusant rōe senectutis tñ. nec est determinata etas. placet mihi pcedēs. s. ad arbitriū boni viri. 17

¶ Utrum peregrini vel oparij teneātur. R. ſm. s. T. 22. 18
vbi. s. qꝫ circa peregrinos: ⁊ oparios distinguēdu; est qꝛ si peregrinatio ⁊ opis labor comode differri possit. aut dimitti absq; detrimēto corporalis salutis ⁊ exterioris status q reqrit ad ꝯseruationē corporalis: ⁊ spiritualis vite. nō sunt pp hoc ecclie ieiunia ptermittēda. Si aūt immineat necessitas stati; peregrinādi ⁊ magnas dietas faciēdi vel ēt multū laborādi. vel pp ꝯseruationē vite corporalis. vel pp aliqđ necessariū ad vitā spiritualē: ⁊ simul cū hmōi non possunt ecclesie ieiunia obseruare. tūc nō obligat ad ieiuniū. qꝛ nō videt fuisse itētio ecclesie vt p hoc ipediret alias pias cās: ⁊ magis necessarias: ⁊ videtur i talibus recurrēdū eē ad superiorū dispēsationē. nisi forte vbi ita ē ꝯsuetū qꝛ ex hoc ipo qꝫ plati dissimulāt vident ānuere. hec. s. T. ⁊ i. q. ait idē. Siue labore vie siue egritudine imminente siue quocūq; alio cū quo simul ⁊ ieiunio ꝓpri status corporalis. vel spiritualis ꝯseruari nō pōt. nō tenet ex pcepto ieiunare. Si. n. oparij ieiunādo pñt cōpetēter victū pro psona sua habere ⁊ p familia cuius cura eis icūbit tenētur alias nō: hec ille. Et q ꝯducerent oparios cū ista cōditiōe qꝫ nō ieiunēt ſm Ricar. nō excusant a pctō. nisi forte cā rōnabilis ⁊ necessaria vrgeret. Quidā dicūt qꝫ Euge. 4. 1404. indulsit. qꝫ artifices laboriosa opera exercētes: ⁊ rustici siue sint diuites siue paupes. nō tenētur ad ieiuniū sub pcepto: ⁊ qꝫ absolui possint ⁊ qꝫ iducātur ad alias elemosinas: ⁊ bona opa. Ex his habes qđ dicendū de pdicatoribus maxime facientibus fructū. qꝫ si non pñt simul ieiunare: ⁊ pdicare qꝫ nō tenētur. Et sitr dic de quacūq; alia opatiōe bona. necessaria ad vitā spiritualē. puta obediētia plati. audiētia ꝯfessionū: ⁊ hmōi.

quidā̄ addūt de peregrinatiōe ex deuotiōe ali.s.T. et Astensem sed de hoc ego dubito nec.s.Tho.facit pro eo:loquit̄ .n.de operatione spirituali siue pia cū necessaria.secus est de peregrinatiōe ex deuotiōe.nisi forte sequeret̄ aliqd̄ maius bonum :vt loqtur ter. i.c.nō mediocriter de ↄse.di.5.et.s.T. Forte post q̄3 aggressi sunt iter et sunt i via q̄ possent excusari.

19 ¶ Querit̄ de pauperibus .R.ſm.s.T. q̄ pauperes qui possunt sufficiēter habere qd̄ eis ad vnā comestionē sufficiat nō excusant̄ ꝓpter paupertatē a ieiunijs ecclesie a qbus tn̄ excusari videntur illi q frustratim elemosinas mēdicāt q nō possunt simul habere qd̄ eis ad victū sufficiat.vel etiā qn̄ ex ꝓcedenti inedia tm̄ debilitati sunt q̄ ieiuniū sufferre nō possunt.nec aliquis tenet̄ mēdicare qn̄ nō est solitus vt possit ieiunare.Uidētur etiā excusari illi q nō habēt ꝓparātes prādiū vt comode possint ieiunare.nec ēt ipi possunt ꝓparare.hec ſm.d.ar.f.

20 ¶ Quid de mulieribus maritatis.R.ſm Pa.in.d. R.ca.q̄ doc.dicūt q̄ ieiunia volūtaria nō debēt explere sine licētia maritoꝝ.33.q.4.c.noluit:et.c.manifestū.s3 ad ieiunia necessaria : et idicta ab ecclesia obligātur.nec excusat maritoꝝ ↄ̄dictio. q2 magis ē obediēdū deo et vicario eius q̄3 maritis iniuste pcipiētibus.xi.q.3.c.iulianus:et.c.dn̄s:et.c.q resistit. nisi oriret̄ scādalū iter eas:et maritū. Tūc.n.saltē cū3 licētia proprij sacerdotis poterūt ieiunia dimittere. pro hoc facit.q2 ꝓceptū positiuū ecclesie nō obligat aliquē cū scādalo.i.c.2.ꝺ noui opis nū. et in.c.nihil cū scādalo.de ꝓscrip.et i.c.cū teneamur.de ꝓbē. hec Pa.Et diceret̄ oriri scādalū. qn̄ mariti ꝓpter hoc procederēt ad verbera. vel blassemias:et similibus. Pe.de pal.dicit q̄ ē scādalū pharisoꝝ: et q̄ nō faciliter debēt dimittere nisi adsit alia cā.Nec ē Pe.ↄ̄ Pa.i eo q̄ dicit q̄ nō debet facilr dimittere. nō.n. facilr dimittit.q dimittit pp ea q̄ dicta sūt vel sitia.

21 ¶ Quid de ꝓgnātibus.R.ſm Ricar.4.di.15. q̄ nō tenētur ad ieiuniū duplici rōe.pᵒ.q2 debēt accipe cibū nō tm̄ ꝓ se s3 etiā ꝓ nutrimēto fetus.2ᵒ.q2 pregnātes ↄsueuerūt habere varia:et inordinata desideria ciboꝝ diuersoꝝ:et qn̄q3 ita itēsa q̄ nisi possent aliqᵒ mō appetitui satisfacere posset eē periculū perditiōis fetus:et pp primā rōe3 lactātes etiā nō tenētur ad ieiuniū:et vbi ꝓdicte maxime ꝓgnātes de se vellēt ieiunare per magnū tēpus.puta per totā vel mediā quadragesimā. ꝓhibēde sunt.con.ꝺꝺ. et h3.d. ar.f.qn̄ eēnt fortes q̄ non imineret aliqd predictoꝝ debēt ieiunare:et tenētur.

22 ¶ Quid de egrotātibus et debilibus.R.h3.e. Ricar. q̄ l3 i eis aliqn̄ abstinētia sit vtilis tn̄ nō tenet̄ ad ieiuniū.q2 i eis nā est debilis:et iō si daretur eis vna vice totū simul qd̄ est necessariū sue substētatiōi.nā grauaret̄:et si dat̄ pluribus vicibus.nā ↄfortat̄.Uide aliqd de infirmis.s̄.§.18.Et de istis et alijs cāis qn̄ sunt legitime et sufficiētes.stādū est arbitrio boni viri.Pro quāta egritudine possunt frāgere si nō est expressum stādū iudicio medici:vel alterius in hmōi recte sentiētis. Possunt etiā frāgere de ↄsilio medici ieiuniū vel comedere carnes. peccarent tn̄ medici si nō bene ↄsulerēt. sēcēter ſm.d.ar.f.

¶ Utrū ieiuniū factum in pctō mortali valeat.R.ſm Alb.q̄ nō valet ad vitā eternā. Ualet tn̄.ꝓ.ad obedientiā mādati.ita q̄ satisfacit ꝓcepto. vt nō peccet de nouo.siue teneat̄ ex mādato ecclesie siue a ↄfessore. Itē q2 disponit ad castitatē:et ad alia bona. Itē q2 relīqt effectū. post se puta macerationē carnis q̄ posset simul eē cū gr̄a sequēti: et tūc valeret ad vitā eternā.itellige ꝺ illa q̄ ē pn̄s cū gr̄a secus ꝺ pterita. 23

¶ Quid si qs vouit i aliq̄ die puta vigilia.s.Laurētij nō comedere panē postea vel an̄ vouit die veneris vel sabbati nō comedere nisi panē et aquā : et accidit q̄ vigilia venit i illa die.ad qd̄ votū teneat̄ vel ad vtrūq3.R.distiguēdo q̄ aut i vouēdo.2ᵒ.nō cogitauit ꝺ.ꝓ.et si cogitasset excepisset.tūc tn̄ tenet̄ ad pᵐ.aut cogitauit et voluit se.ad vtrūq3 obligare: et tunc si pōt debet vtrūq3 explere.ar. de spon.c.commissum:et.c.si.q2 q̄ sine cōdictiōe vouētur.sine ↄdictione soluūtur.aut non pōt vtrūq3 adiplere:et tunc tenet̄ ad pᵐ.et nō ad.2ᵐ.c.si.de voto.q2 ad ipossibile nō potuit obligari:et in hoc casu licitū esset comutare aliquod istoꝝ per epm. 24

¶ Sed vtrū ille qui vouit non comedere carnes die mercurij possit comedere ferculū vel blodiu3 in quo cocte sunt carnes.dic q̄ si i vouēdo cogitauit de eo et voluit se obligare ad hoc.nō poterit. Si vero nō itēdebat pōt.si vero nō cogitauit et si cogitasset nō excepisset tenet̄.secus si excepisset.ad hoc facit.c.quēadmodū de iur.iur.vbi iuramētū nō fertur ad verisimiliter non cogitata. 25

1 Epte peccauit vouendo de quo dr̄ Iudic.xi. votum vouit dn̄o dicens.si tradideris filios amō in manus meas qcūq3 primus egressus de forib' domus mee mihiq3 occurrerit reuertēti i pace cū offeram holocaustū dn̄o.poterat.n.sibi occurrere aliqd̄ nō ymolabile sicut accidit q2 occurrit sibi ꝓpria filia.debebat.n.vouere cū cōdictione. vn̄ Hie.ait.In vouēdo fuit stultus q2 discretionem nō habuit:et i reddēdo ipius.vn̄ etiā reddēdo peccauit.Premittit̄ tn̄ ibidē q̄ factus est super eū spūs dn̄i.q2 fides et deuotio ipius ex qua motus ē ad vouēdū.fuit a.d.e. pp qd̄ ponit̄ i cathalago sanctoꝝ: ad He.xi.Et ꝓpter victoriā quā obtinuit q2 ꝓbabile est eū penituisse de facto iniquo.qd̄ tn̄ aliqd̄ bonū figurabat.hec.s.Tho.2.2.q.88.2ᵒ.2ᵐ.

1 Erarchia est sacer principatus. In noīe aūt principatus duo itelligūtur.s.ipe princeps et multitudo ordinata sub principe. q2 igitur vnus est princeps nō solū oīu3 angeloꝝ sanctoꝝ. s3 etiā hoīu3:et totius rōnalis creature. q̄ sacroꝝ particeps esse pōt.ideo vna est hierarchia ſm q̄ Aug.

dicit i. 12 de ciui. dei: duas eē ciuitates hoc est socie/tates. vna i angelis bonis ⁊ hoibus altera i malis. Sed si cōsiderē principatus ex parte multitudinis ordinate sub principe sic vnus principatus dr̄. sʒ ꝙ multitudo vno ⁊ eodē mō pōt gubernationē recipe q̄ ac vero nō possunt eodē mō gubernari a principe sunt diuersus principatus. sicut sub vno rege sunt di/uerse ciuitates q̄ diuersis regūē legibus: ⁊ ministris. Manifestū est ꝙ hoies alio mō diuinas illumina/tiōes pcipiūt q̄ʒ angeli. Nā angeli percipiūt eas i in/telligibili puritate. hoies vero suscipiūt eas sub sensi/bilium similitudinibus. vt Dyo. dicit. i. c. cele. hier. ⁊ ideo oʒ distigui humanā hierarchiā ab Angelica. Et p eūdem modū i angelis tres hierarchie distin/gūtur: ⁊ sic possumus dicere ꝙ ē vna sola hierar. s. vna ex parte principis. dei. s. ⁊ oium beatoꝝ. possu/mus etiā dicere ꝙ due sunt hierar. s. hoiuʒ iustoꝝ: ⁊ āgeloꝝ. possum⁹ ēt dicē ꝙ sunt tres hierar āgeloꝝ.

i Eremias ⁊ Moyses digni erant officio ad qd̄ diuinitus eligebāē ex diuina grā Exo. 3. ⁊ Hier. p̄. sʒ ipi ꝯsiderātes ppriē ifirmitatis isufficiētiā recusabāt. nō tn̄ pertinaciter ne i supbiā laberenē. hec. s. Tho. 22. q. 133. a. p̄. ad. 3m.

i Eronymus fuit punitus d̄ studio Ciceronis q: cōtēnebat prophetas sanctos. tn̄. n. dele/ctabaē i ornatu verboꝝ Tulij. ꝙ displicebat ei icultus sermo pphetaꝝ vt ipe dicit. sicē etiaʒ acci/dit illis q tn̄ adherēt rōnibus humanis ꝙ a fide di/scedūt ⁊ eā ipugnāt h. s. T. 3. di. 35. q. 2. ar. 3. q. 3.

i Erusalē erat locus a deo elect⁹ ad sacrificia sibi offerēda. q̄ quidē figuralia sacrificia fi/gurāt xp̄i passionē. qd̄ est veꝝ sacrificiū. ſm illud ad ephe. 5. tradidit semetipm hostiam ⁊ obla/tionē i odorē suauitatis. vn̄ Beda dicit i quadaʒ omelia ꝙ appropinquāte hora passiōis voluit loco passiōis appropinquare. i. ierusalē quo peruenit an̄ .5. dies pasce. sicē agnus pascalis ante sex dies pasce. sʒ q: virtus passiōis eius ad totū mundū diffundēda erat i medio terre habitabilis. i. Jerusalem pati vo/luit. vnde dr̄ i psal. i medio terre operatus ē salutē. i. in Jerusalē. qui dr̄ eē vmbilicus hec. s. Th. 3. q. 46. ar. 1. ad. pm. ⁊ significat ecclesiā p̄sentē vel celestē.

i Esus significat naturā humanā. sʒ christus diuinā ⁊ humanā: ⁊ cōuenienter impositū ē Christo in sua circūcisione. q: ipi munus grē collatū fuit vt per ipm oēs saluarētur. ideo ꝯueniē/ter vocatū est nomē Jesus. i. saluator. āgelo hoc no/men pronūtiante. nō solum matri. sed etiaʒ Joseph. qui erat futurus nutritius: ⁊ fuit sibi propriū simpli/citer. i. esse saluatorem vniuersalem omnium. hec. s. Tho. in. 3. parte. q. 16. ar. 5. ⁊. q. 37. ar. 2. Quan/to tēpore vixit vel pdicauit. vide. v. pdicare. §. fi.

i Gnorātia multis modis dicē ⁊ accipiē ⁊ di/uiditur multis modis: ⁊ aliqbus modis sum/pta. est peccatū aliquibus vero non. Potest igitē p̄. distingui ex parte ipius ignorātie. q: qdā est inuincibilis. s. q̄ studio nostro expelli nō potest. sicut ignorātia futuroꝝ ꝯtingentiū: ⁊ ista nullo mō pōt dici peccatum. Alia est vincibilis. i. q: est i potestate nostra illā ignorātiā expellere acquirēdo scientiam ꝯtrariā: ⁊ ista est etiā duplex. q: quedā est i potesta/te nostra ſm se. sicut qui ignorat aliqd̄ pceptū quod statim scire pōt. Alia est i potestate nostra per suaʒ cām. s. q: possum⁹ remouere cāʒ illius ignorātie pu/ta ebrius nescit se peccare cuius cām. s. ebrietatē po/terat remouere. 2o distiguiē ignorātia ex pte scibilis. Quedā. n. ē ignorātia eius qd̄ qs scire teneē q̄ ē pec/catū vt ifra ⁊ hec ſm pħm dr̄ ignorātia vniuersa/lis ⁊ ſm iuris peritos ignorantia iuris. Et hec va/riatur q: quidā tenētur scire aliqua q̄ alij nō tenenē vt in locis in fi. huius. c. alē. Quedam est ignorātia eoꝝ q̄ quis nō teneē scire ⁊ hec est ignorātia parti/cularū circūstantiaꝝ i actu. quā pħs vocat ignorā/tiā particularē. i iure vero dr̄ ignorātia facti. Ter/tio diuidiē diuisiōe q̄ sumiē in ordine ad actū. Que/dā. n. ignorātia est q̄ est causa actus. q: si sciret non faceret. puta quis credit se interficere inimicū ⁊ iter/ficit patrē. quē si cognosceret nō iterficeret cuius si/gnū est penitudo. q̄ʒ primū. n. cognoscit penitet. ideo est causa ipius actus ⁊ dr̄ p ignorātiā peccare. Tol/lit. n. sciaʒ q̄ prohiberet actū peccati. Quedā ē igno/rantia que nō est causa actus. sʒ per accidēs se ha/bet ad actū: ⁊ ſm hanc vt pħs dicit i. 4. ethi. non dr̄ aliquis per ignorātiā peccare. sʒ ignorās peccat. vn̄ talis non penitet vt si aliquis crederet accedere ad vnā mulierē: accedat ad aliā ad quaʒ tn̄ accederet si eā nō ignoraret. Alia est ignorātia q̄ quodā mo/do affectā peccati ꝯsequiē vt quādo ex cōcupiscētia peccati quam volūtas nō reprimit absorbeē iudiciū rōis in particulari ſm ꝙ dr̄ in. 6. ethi. ꝙ delectatio corrūpit extimationē prudentie ⁊ hec est ignorātia electionis ſʒ quā ois malus vel peccās dr̄ ignorās. ¶ Quarto prosequendo precedentē. §. distinguitur ignorātia rōe significatiōis. i. per quid nois. Nam ignorantia accipiē dupliciter vnō mō cōiter ſm ꝙ dicit negationem scie: ⁊ sic dr̄ nescia. s. quādo nō hʒ scientiā alicu⁹. siue sit aptus natus habere. siue nō: ⁊ ista ignorātia siue nescia nullū defectum ponit: ⁊ istā ponit Dyo. i. 6. c. cele. hier. etiā in angelis: ⁊ so/lus deus caret ista. qui scit oia. Alio modo sumitur ignorātia proprie pro ut habet rōeʒ priuatōis. s. qn̄ caret sciētia quaʒ est aptus natus habere ⁊ deberet habere. si eēt cōplectū ſm naturā ⁊ est duplex. Naʒ quedā est cū habitu ꝯtrario vere sciētie. sicut ille qui habet cognitionē falsam. alias dr̄ ignorātia praue dispositōis. q̄ potest eē peccatū: ⁊ sine peccato. vt in/fra patebit. Si aūt huic addaē actualis sentētia fal/se ꝯdusiōis. tūc dr̄ error. qui si fit circa illa que sunt fidei cum pertinacia erit heresis. Alia est ignorātia eoꝝ que deberet habere sine habitu ꝯtrario ⁊ hec ē

duplex. quedā. s. cuius sciētiā nō tenet̃ habere. vt ē sciētia theorematum geometrie: & ꝯtingētia parti/ cularia: nisi i casu. Alia est ignorātia illius sciētie vel cognitiōis quā quis tenet̃ habere. s. sine quoꝝ sciē tia nō potest debitū actum recte exercere. vnde oēs tenētur scire cōiter que sunt fidei & vniuersalia iuris ꝑcepta: etiā singuli ea que ad eoꝝ statū spectant: & ista siue sit cū errore ꝯtrario siue nō: semper est cum peccō ꝓpter negligētiā. Ille. n. qui tenet̃ habere vel fa cere aliquid si nō facit vel non querit ex negligētia peccat peccō omissiōis. Nō oꝫ ꝙ continue peccet qñ caret illa sciētia: sed sicut in alijs peccatis omissiōis solū illo tēpore hō actu peccat pro quo tēpore pre/ cept i affirmatiuū obligat ita est: & de peccato igno rantie. tunc. n. peccat quādo tēpus est pro quo obli/ gatur ad acquirendā sciētiā quā habere tenet̃. pu ta si aliquis ignoraret vtrū vigilia. s. Laurētij sit de precepto: & nunc intelligit ꝙ aliquis predicator hoc declarat tenet̃ ire ad predicationē: aliter peccat & quādo errabit i hoc nō erit excusatus sed peccat. Et nō ꝙ ignorātia que ē causa peccati excusat a toto. vel a tanto. Illa aūt que nō est causa: ſm ꝙ dictū ē in prin. sed cōcomitat̃ peccatū. vel sequit̃ peccm̄ vt fit in oī peccō ſm ꝙ oīs peccās est ignorās: talis non excusat. Pro cuius declaratiōe nō ꝙ nō semꝑ excu/ sat a toto & hoc potest eē ex duobus. s. ex parte rei ignorate. intētū. n. ignorātia excusat a peccato iq̄ꝫtū ignoratur aliquid eē peccm̄. potest aūt eē ꝙ aliquis ignoret quidē aliquā circūstantiā peccati quā si sci ret retraheret̃ a peccādo. siue illa circūstātia faciat ad rōeꝫ peccati siue non: & tamen remanet aliqua sciētia i eo per quā scit illud esse peccatū. puta si ali/ quis percutiēs aliquē sciat quidē esse hominē quod sufficit ad rationē peccati non tñ scit eū eē patrem. quod est circūstantia ꝯstituēs nouam. spēꝫ peccati. vel forte nesciat ꝙ se defendens repercutiat eū quod si sciret nō percuteret quod nō pertinet ad rōeꝫ pec/ cati. vnde licet talis per ignorantiā peccet. nō tamē totaliter excusat̃ a peccato. qꝛ adhuc ei remanet co gnitio peccati. Alio modo potest cōtingere ex parte ipsius ignorātie. qꝛ. s. ipsa ignorātia ē volūtaria. vel di recte sicut cū aliquis studiose vult nescire aliqua vt liberius peccet. vel indirecte sicut cum aliquis ꝓpter laborē vel ꝓpter alias occupationes negligit addi scere. id per qđ a peccato retraheret̃: talis. n. negli/ gētia facit ipaꝫ ignorātiā volūtariā: & peccatū dū/ modo sit eoꝝ que tenet̃ scire: & potest: & ideo talis ignorantia nō excusat totaliter a peccato. Si vero sit talis ignorātia q̄ oīo sit inuolūtaria siue qꝛ est inui cibilis. siue qꝛ est eius qđ quis scire nō tenet̃. siue sit ignorantia particularis. i. facti. adhibita tñ debita diligētia cui non admisceat̃ rō culpe: talis ignorātia oīo excusat a peccato. Idem esset dicēdū quādo ali quis fecisset totū qđ potuit in petēdo ꝯsiliū & fuit fi/ be falsum cōsultum. intellige quādo nullā rōeꝫ culpe habuit de re. iur. c. ignorātia. li. 6. & sic habes duas cōclusiones. pª. ꝙ aliquādo excusat. 2ª. ꝙ aliquādo nō excusat. 3ª. ꝯclusio ignorantia q̄ totaliter excludit vsum rōis sicut i frenetiās vel i dormitiōe vel amē/ tibus excusat a toto. dūmodo nō sit ex propria cul/ pa. sicut in ebrijs. de quo. s. e. §. 7. 4ª ꝯ° ignorantia vniuersalis de qua in. §. pcedēti excusat a tāto non a toto vt i. pª. ꝯclusione. De ignorātia i quolibet ge nere ecclesiastico vide. s. clericus. 2. §. 2. 3. 4. & 5. de ignorātia ꝯfessoris. s. confessio sacramētalis. §. 22. Quid teneatur credere & scire quilꝫ fidelis. s. crede/ re. §. 2. & 3. Quō statutū synodale liget ignorātē. s. excōicatio. 4. §. 2. & melius. s. excōicatio. 7. post vlti mū casum: hic habes quō ignorātia excusat i omnī excōicatiōe. Que ignorātia excusat ab obseruatiōe iterdicti. s. iterdictū. 3ª. §. 1. Quō simplices habētes dubitationes circa subtilitates fidei excusentur. s. fi des. §. 6. & s. credere. §. 2.

¶ Ignorātia affectata nō excusat a quacūqꝫ pena 2
neqꝫ minuit peccatū qꝛ nō minuit volūtariū sed au get. ideo aggrauat peccatū ex intensiōe. n. volūta/ tis ad peccādū prouenit vt aliquis velit subire igno rantie dānū propter libertatē peccādi. Ignorantia crassa & supina non excusat a penis iuris q̄ꝫuis pos sit alleuiare. Quid aūt sit vide in. c. 2°. de cōsti. lib. 6. tam i tex. q̄ꝫ i glo. & supra. s. excōicatio. 7. post vlti mū casum. §. 1. dicitur. n. per methaphorā hominis crassi & suppini qui nō videt etiā ea q̄ corā eo sunt. sicut qui publica & manifesta dicit se ignorare. cui nō facile creditur. de postu. prela. c. p. & nō ꝙ q̄ꝫuis nulla istaꝝ excuset tamen affectata est peior & non solū non excusat. sed etiā est peccatū: Pa. in. c. apo/ stolice de cle. exco. mi. dicit ꝙ ignorātia crassa & sup pina dicit̃ quādo de facili potuit scire & nō curauit indagare. sicut. n. existēs suppinus potest videre ea q̄ ibi agūtur eleuādo capud: & crassus quādo respi ceret ad pedes leuādo caput ita in simili ille qui po tuit scire & non curauit videtur eē ignorantia cras/ sa: & suppinā.

¶ Quia ista hucusqꝫ dicta sunt Theologice ideo q̄ ritur ſꝫ canonistas vtꝝ lex vel statutū afficiat vere 3
ignorantes. Rñ. ſm Pa. in. c. 2. de consti. in glo. fi. ꝙ aut ignorantia ē sine omni culpa & tunc euitat oēꝫ penā legis per tex. apertū. qui. ma. ac. po. c. fi. sic itel lige. l. fi. de decre. ab. or. fa. vbi tex. loquit̃ de statuto municipali: & pro hoc dico facit regula que ponit̃ in. d. c. 2. in prin. ꝙ sine culpa. nō est aliquis punien/ dus de hoc. regula sine culpa. de re. iuris lib. 6. & glo. in. d. c. 2°. Aut ignorantia non excludit omnem culpam. sed solum dolum cum fuit in lata culpa. ex quo ignorabat statutum quia communiter homi/ nes illius loci sciebant statutuꝫ. vt. l. late culpe. ff. de verbo. signi. & hoc casu dic ꝙ si statutum requirat

dolum expresse vel tacite nõ habet locũ. licet p̃ modo culpe alias sit puniendus. hoc probat in tex. si qs suadẽte. 17. q. 4. iuncto. c. si vero. de sen. exc. q2. c. si qs suadẽte regnt dolũ dũ dicit suadẽte diabolo: &c. & dr̃ requirere dolũ expresse quãdo verba statuti hoc impoꝛtãt. Tacite vero requirit dolum quãdo punit actũ qui fit i personã alterius. exẽplum dicat statutũ si quis percusserit clericũ vel aliã personã puniatur tali pena. Illa iniuria nõ põt eẽ sine dolo. 15. q. 1. c. i. Idem est dicendũ in casibus in quibus lata culpa nõ equiparat dolo quãdo pena est corporis afflictiva: vt. l. in actionibus. ff. d' i. li. iurã. plene. per Bar. in. l. qd' merua. ff. depo. & in. d. l. p̃. & vide quod dixi in. c. 2. d' deposi. Si vero sumus extra casus pdictos tũc ignorãs culpa lata punit sicut si dolo fecisset. q2 regulariter lata culpa equiparat dolo. vt regula magna negligentia. ff. de re. iur. & in. d. l. qd' nerua. vbi de hoc. Quãdoq3 ignorãs fuit in levi vel levissima culpa: & tũc tenet Cy. in. l. si quis nõ dicaz. C. de epi. & cle. & in. l. data opera. C. qui accu. nõ. possunt: q nõ punit criminaliter sed civiliter. puta ad resarcionẽ dãni iuxta modũ culpe. allegat bonum tex. i. l. qui cedes. ff. de icẽ. rui. nau. gl. Et Bar. tenet ꝯtrariũ i. l. respiciendũ. ff. de penis dicẽs per illum tex. & in. l. absentẽ. ff. de co. q etiã criminaliter potest puniri per modũ culpe: & hanc opinionẽ sequit hic. d. Ant. sed ego nõ video bonã respõsionez ad. d. l. qui cedes. vñ pro cõcordia dicerẽ sic q aut pro levi seu levissima potest quis puniri civiliter & procedit dictuz Cy. q levis culpa leviter est puniẽda. i. c. cũ dilecti. d' accu. & iste est propꝛie casus illius. l. qui cedes. Aut nõ põt puniri civiliter. q2 nõ dedit dãnũ. sed aliter venit ꝯ legem & tunc ꝓcedit opinio ꝯtraria. vt ne delictum remaneat impunitũ puniat criminaliter. p̃ modo culpe: & sic procedat. l. respiciẽdũ. Illã quẽadmoduz fit cõmutatio pene ex ipotentia facti. vt. d. l. q cedes. vbi dicit q si nõ põt solvere dãnũ puniat i corpus. ita dicamus i impotẽtia iuris. s. q qñ non põt puniri civiliter puniat criminaliter hec Pa. Et idem in. c. apostolice. d' cle. exc. mi. dicit q ignorãtia crassa & suppina & latissima culpa equiparẽtur sciẽtie. etiã i penis delictoꝝ. p̃ hoc est tex. i. c. p̃. in fi. d' ordi. ab epo. qui. re. epis. lz regulariter i delictis lata culpa nõ equiparet dolo de quo i. c. 2. de ꝯsti. tamen latissima culpa bene equiparat: vt. d. c. apostolice. hec ille. ponit h' etiã dr̃ differẽtia nescientie & ignorantie & erroꝛis cõfoꝛmiter. s. Thome de quo. ö. §. 1.

4 ¶ Utrũ post duos mẽses admittat probatio ignorãtie ꝯstitutiõis. dz. sm̃. d. Felinũ i. c. cognoscẽtes de ꝯsti. q sic. per. c. si qui ma. accu. po. vtrũ autez probetur per iuramentũ. dz. idẽ ibidẽ q sic regulariter. per glo. in regula presumit. de re. iur. lib. 6. fallit. p̃. si posset aliter probari: & vbi iuratur presumit ignorantiã nõ fuisse affectatã. 2° fallit vbi ageret de preiudicio alterius. 3° quãdo statutũ prohiberet allegare ignorãtiã. 4° quãdo allegatur ignorãtia eius qd' publice notum fuit. 5° fallit quãdo adversarius probaret legitime cõtrariũ.

i Illegitimus quot modis dr̃: & quõ possunt succedere: vide. ꝟ. filius pꝛin. Quõ quis possit illis aliquid legare. ibidẽ. §. p̃. Utrũ possit istitui heres ibidẽ. §. 2°. Quõ nati ante matrimoniũ fiant legitimi ibi. §. 3. & 4. Utruz filij nati ex matrimonio clãdestino sint legitimi ibi. §. 5. Ut̃ natus ex spõsa de futuro sit legitimus ibi. §. 6. De filio suscepto ex adulterio. ꝟ. adulteriũ. §. 3. Utrũ talis presumat legitimus ibi. §. 4. Quid de filio nato ex vxore superinducta alteri vxori. ibi quasi per totũ: & maxime. §. 5. Quis possit dispẽsare cũ illegitimo vt retineat beneficiũ ecclesiasticũ. ꝟ. beneficiũ. 2°. §. 14. ibidem de dispẽsatiõe cũ illegitimo vsq3 ad. 20. §. idu. sive. vtruz quãdo papa dispẽsat vt illegitimus possit eẽ clericus possit ꝓmoveri ad sacros oꝛdines. ꝟ. clericus. p̃. §. 3. vtrũ illegitima possit fieri abbatissa vel pꝛioissa. ꝟ. virginis cõsecratio. §. pen.

i Illiberalitas est species avaritie. vide. ꝟ. avaritia. §. 9.

i Illicite acquisitũ quõ debeat restitui vide. ꝟ. restitutio: &. ꝟ. elemosina.

i Imagines sanctoꝝ: & chꝛisti quare depingãtur. vide. ꝟ. adoꝛare. §. 8. & 9. & qua adoꝛare debeãt adorari. s. eadẽ qua adoꝛãtur illa q̃ repꝛesentãtur. vide etiã beatũ Greg. c. per latũ. de ꝯse. di. 3. & c. di. c. venerabiles in glo. Et nõ q chꝛistus nõ est depindẽdus i foꝛma agnus sed hois. vt in. c. sanctã synodũ. c. d. glo. tñ dicit q nõ est prohibitũ pingere chꝛistũ in spẽ humana & sub ipso agnũ. sed solũ pingere chꝛistũ in agno est ꝓhibitũ.

¶ Utrũ liceat i aggravationẽ cessatiõis aut excõicationis prosternere imagines sanctoꝝ in terrã. lapidibus aut spinis supponere: & hmõi. dz. q nõ. sed districte ꝓhibet in. c. si canonici. de officio oꝛ. li. 6. Nec lz sculpere signũ crucis i solo vel sylice aut marmore humi positis. C. nemi. lice. sig. sal. l. vnica: & vt detur esse preceptum. i

i Inmisericordia est filia avaritie q̃ est obduratio coꝛdis q2 nõ flectitur coꝛ. vt subveniat miseris de qua vide. ꝟ. avaritia. §. 8.

i Inmunditia ẽ filia gule. vt p3. ꝟ. gula. §. 4. & est quãdo quis pꝛovocat se ad vomitũ. vt sepius comedere possit. vel tantũ comedit q habet necesse evomere cõiter & si fiat aliquo bono fine. puta sanitatis est veniale. potest tñ esse moꝛtale quãdo comedit vt evomat propter delectationez gule. nulla alia bona cã adductus. ad hoc vel quãdo ex hoc generat sibi notabile nocumentũ i coꝛpore nec propterea vult desistere hoc advertendo. aut quãdo hoc facit vt habeat polutionẽ in nocte doꝛmiẽdo: & hmõi. Uide. ꝟ. ebꝛietas per totũ.

i Inmunitas vide. ꝟ. imunitas per totum.

Impedimentū primo in cōi. vtrum matrimonio cōueniēter assignētur impedimēta. R. fm s. Tho. 4. di. 34. ar. p. q in matrimonio sunt quedā q sunt de essentia ipius: et quedā q sunt de solēnitate eius. sicut et in alijs sacris: et qz remotis his q nō sunt de necessitate sacri. adhuc manet verum sacrm: et ideo ipedimēta q ꝯtrātur his q sunt de solēnitate sacri. nō officiūt qn sit verū matri^m: et talia dicitur impedire ꝯhēdū. sed nō dirimut ꝯctū. sicut prohibitio ecclesie: et tēpus feriatū. vn̄ ꝟ. ecclesie vetitū nec nō tēpus feriatū. ipediūt fieri permittūt iūcta teneri. Impedimēta vero q ꝯtrantur his q sunt de essentia matrimonij faciūt vt nō sit verum matri^m: et ideo dicūtur nō solū ipedire matri^m ꝯhendū. sed dirimere ꝯctū. q his. ꝟ. ptinētur. Error. ꝯditio. votū. cognatio. crimē. Cultus disparitas. vis. ordo. ligamē, honestas. Si sis affinis. si forte coire nequibis hec sociāda vetāt ꝯnubia facta retractāt. horum aūt numerus hoc modo accipi pōt. Pōt. n. matri^m ipediri aut ex parte ꝯctus. aut ex parte ꝯhentiū. si pmō cū ꝯctus matrimonij fiat p volūtariū ꝯsensum q tollit per ignorātiā: et violētiā. erūt duo ipedimēta matrimōij. s. vis. i. coactio: et error ex parte ignorātie: et isti pertinēt ad cām matrimonij. Si aūt ipediāt ex parte ꝯhentiū pōt sic distingui. Pōt. n. aliquis ipediri a matri^o ꝯhendo. vel simplr. vel respectu alicuius persone. si simplr vt cū nulla possit matrimoniū ꝯhere hoc nō pōt eē nisi qz ipedit a matrimoniali actu. qd quidē cōtingit dupl. p qz non pōt de facto siue qz oio nō possit: et sic ponit ipotētia coheūdi. siue qz nō libere possit: et sic ponit ipedimentū ꝯditio seruitutis. 2° qz nō licite pōt: et hoc fm q ad ꝯtinentiā obligat qd ꝯtingit dupl. qz vel obligat ex officio suscepto: et sic ē impedimētū ordinis. vel ex voto emisso: et sic ē impedimētū voti. Si aūt impedit aliquis a matrimonio nō simplr. sed respectu alicuius persone. vel ppter obligationē ad alterā personā. sicut q iunctus ē vni i matrimonio nō pōt alteri cōiungi: et sic ē ligamē. vel qz deficit pportio ad alterā personā: et hoc dupl. vel ppter nimiā distantiā ad ipam: et sic est disparitas cultus. 2° ppter nimiā propinquitatē: et sic ponit triplex. ipedimentū. s. cognatio q iportat propingtatem duarum personarum rōe. 3^e. matrimonio cōiuncte: et publice honestatis iustitia in qua ē ppinquitas duarum psonarum rōe. 3^e. persone per spōsalia iuncte. 3°. ppter idebitam cōiunctionē ad ipam. p. factā et sic impedit crimen adulterij prius cū ipa comissi.

1 ¶ Notādū q q̄uis alia etiā sacra impediri possint si aliquid qd sit d essentia vel solēnitate subtrahat. tn̄ magis matri^o q̄ alijs impedimēta assignantur ppter. 3^a. p. qz matri^m ꝯsistit in duobus: et iō pluribus modis pōt ipediri q̄ alia sacra q vni persone cōpetūt. 2° qz matri^m hz i nobis cām. sed alia q̄dā sacra solū i deo. vn̄ et penitētie q hz cām in nobis aliquō mō fm Pa. 16. di. ꝗrti. q̄dā ipedimenta assignat: vt hypocrisis, ludus: et hmōi. 3°. qz de alijs sacris ē pceptū vel cōsiliū sic de bonis pfectioribus. sz de matri^o est idulgētia sic de bono minus pfecto: et iō vt det occasio pficiēdi i melius plura ipedimēta assignāt matri^o q̄ alijs sacris. qz etiā ē qd iperfectū iter alia sacra et ex ꝯsequēti pla requirūt iō hz pla ipedimēta.

¶ Itē notādū q psone dicūt illegitime ad matri^m 2
ꝯhēdū ex eo q sunt ꝯ legē qua matri^m ꝯstituit. matrimoniū aūt i q̄tū ē i officiū nature statuit lege nature i q̄tū est sacrm statuit iure diuino. i q̄tū ē i officiū cōitatis statuit lege ciuili: et iō ex qualz dictarum legum pōt aliq̄ psona fieri illegitima ad matri^m nec ita ē de alijs sacris q sunt sacra tm̄: et qz lex et nā hz diuersos status recipiūt determinatiōes diuersas et ius positiuū etiā variat fm diuersas hoium ꝯditiones i diuersis tēporibus iō ecclesia ponit in diuersis tēporibus diuersas personas illegitimas fuisse. c. nō debet de cōsang. et affi.

¶ Itē notādū q ipedimēta pdicta nō dr̄ iterimere 3
matri^m ꝯctū quasi soluētia verum matri^m qd recte cōtractū ē. sz qz soluūt matri^m qd ꝯctū ē d facto et nō de iure. vn̄ si ipedimētorum aliqd matri^o recte facto superueniat. matri^m soluere nō valet. sitr illa ipedimēta q nō dirimunt matri^m ꝯctū ipediūt q̄nq3 matri^m ꝯhēd i nō vt nō fiat. sz vt nō licite fiat verum matri^m: et tn̄ si fiat. verum matri^m ē. q̄uis peccēt sicut si aliquis ꝯsecraret post comestionē peccaret ꝯ statutū ecclesie faciēs nihilominus verum sacrm perficeret qz ieiunium ꝯsecrātis non est de essentia sacri. hec oia. s. Tho. Et ista sunt: phibitio ecclesie: tēpus feriatū. q̄dā crimina de qbus ipedimēto criminis: spōsalia q prius fuerūt cū alia: cathecismus. votū simplex de qbus oibus. j.

¶ Querit vtrum ꝯsuetudo ipediat matri^m ꝯhēdum vel 4
dirimat ꝯctū. R. q̄uis Pa. i. c. sup eo d cog^e spūali multa dicat tn̄ videt d̄ dō fm Hosti. q si ꝯsuetudo ē approbata p papā ne matri^m ꝯhat et vt ꝯctū separet certe ipedit et dirimit sic i qbusdā casibus posset facere canōica cōstitu^o: et facit. c. p. de cog^e spi. et c. sup eo de ꝯsangui. et affi. et c. qd dilectio: et c. nō dz. nā approbatio pape hz vi ꝯstitutiōis. sed si ꝯsuetudo nō sit p ipm approbata nec reprobata tūc ad euitādū scādalū qd forte seqret faciēdo ꝯ eā. ipedit ꝯhēdū. sz nō dirimit ꝯctū. Idē Ber. et Inno. q̄dā tn̄ dr̄t q q̄n seqt scādalū nō seruādo q semp ipediat etiā dirimēdo ꝯctū: et hoc vt illi statuti ecclesie. d. c. i. sz pmus melior. vide. j. ꝟ. ipedimēti cogna° spi. §. 3°. ibi. 2°. not^m.

¶ Sed q̄rit Pa. i. c. p. de spon. circa si. qd agēdū q̄n 5
ꝯsuetudo mariti ē diuersa a ꝯsuetu^e vxoris q sit seruāda. R. q aut ꝯsuetudo disponit sup solēnitate cōtrahēdi et dz seruari semp ꝯsuetudo patrie vbi matrimoniū ꝯhit etiā si ābo ꝯhētes sunt forēses. qz nō debēt peregrini violare ꝯsuetudinē patrie cū scādalo aliorum vt i. c. q ꝯ. di. 8. facit. l. si fundus. ff. de euic. et l. 1. C. quēadmodū. te. aper. Aut statutū seu ꝯsue/

tudo disponit sup executiōe vel sup alijs obseruādis post ɔtrā:ꝛ dz attēdi ɔsuetudo domicilij ipi⁹ mariti.rō qꝛ vxor seqꝛ domiciliū ipi⁹ mariti.l.fi.§.idē re scripserūt.ff.ad muni.vñ animi destinatiōe matri^m vr ɔtrā i dōicilio mariti. ar.i.c.romana.§.ɔhētes. de fo.ɔpe.lib.6.ꝛ i.l.ɔtulse.ff.de acti.ꝛ obli.vñ si cō suetudo vel statutū domicilij ip⁹ mariti hz q mari tus sup viuēs dz lucrari dimidiū doꝫ.suabiꝛ ibi illa ɔsuetudo lꝫ i loco vbi fuit ɔtrā hucꝛ alia:ꝛ hec sūt d mēte Bar.i.l.exigere.ff.d iudi.vbi.tex.cū glo. ꝛ i.l. ɔctos populos.C.de sūma tri.seqꝛ i effectu.d.Ant.i. d.c.ꝭ.q dicit se putare q si maritus domiciliū mu taret.post ɔtrū matri^m q attēdeꝛ ɔsuetudo domici lij tēpore ɔct⁹:ꝛ nō vbi dissoluiꝛ.qꝛ dz attēdi locus vbi fuit orta obliga°:ꝛ nō vbi recepit purificationē ꝛ p hoc facit tex.iūcta glo. hz itellectū quē seqꝛ i.l.si vxor:ff.d iudi.ꝛ p h° potes decidere q° ad tex.ni m q ɔsuetudo erat seruāda i frācoꝝ vel saxonū b Pa.

6 ¶ Querit de statutis alicui⁹ patrie vt^r possint dispo nere cc matri^m. Pa.vbi.s.s.c.ꝭ.d spon.ꝶ.i gl.3ª.di cēs. Jnno.d.ē q cc substātiā matrimonij disponere nō pōt.ar.ibi.d.c.ꝭ.lꝫ cc dotē forte q sic.ar.i.c.ray nuti⁹.d testa.d.Ant.lati⁹ exordiꝛ mā dicēs q aut statutū patrie dispōit cc sbaꝫ matrimonij puta iua lidādo ɔtrū vel psonas ꝛ nō valet.d.c.ꝭ. ex quo pōt notari q leges ciuiles nō valēt circa matri^m qd lꝫ ꝶe.ɔsi.39.vbi gñraliꝛ lꝫ q statuta vel leges laicoꝝ circa matri^m nullius sūt momēti.qꝛ ē mā ecctiastica vt i.c.tua.d or.cog.facit qd nō Bar.i.l.titia.ff.sol. ma.ꝛ.c.fi.d secūdis nup.Qñqꝫ statutū disponit cir ca penā erga substātialia matrimonij : ꝛ si hoc fa ciat apponēdo penā de nouo:ꝛ sic iferēdo dānum nō tenet.vt late disputat Jo.an.i.c.statutū de here. lib.6.qꝛ matri^m inmidaꝛ qd debet ēē libeꝝ:vt in.c. cū locū.de spon.Jtem qꝛ laici nō possunt disponere circa matri^m.Qñqꝫ imponit penā auferēdo lucrūꝫ qd lex secularis attulerat:ꝛ tenet.d.Ant.q valet. sꝫ Jo.an.ꝶe.ꝛ Pa.tenent ɔriū. Qñqꝫ statutū dispo nit circa dotē ꝛ valet fm Jnno.Quādoqꝫ disponit circa solēnitates matrimonij:ꝛ nō videꝛ valere qꝛ ē materia ecclesiastica.secus de ɔsuetudine vbi interue nit ɔsēsus epi:ꝛ tot⁹ cleri:ꝛ mari^t qñ seqꝛ icertitudo ɔtrūs qd vr mortale.notādū hz Hosti.q vbi sunt di uerse opiniōes cc matri^m nisi tex.sit i ɔriū vel quasi tex.vel ɔbabilib⁹ rōib⁹ possit cōuinci:ꝛ illud pōt ha bere effectū suū sequēda est opinio q dicit matrimo niū tenere ɔpter fauorē ar.c.licet ex qdā.de testi.

7 ¶ Querit quis possit dispēsare in his impedimētis. ꝶe.primo nō potest papa dispēsare in matrimonio nō cōsumato supra.ꝟ.dispēsatio.§.3. Secūdo non pōt dispensare in gradibus diuina lege prohibitis ibidem.§.4. Tertio nō pōt dispēsare q aliquis ac cipiat duas vxores ibi.§.5.Quarto nō potest dispē sare q aliqs cōtrahat cuꝫ aliqua ad tēpus ibi.§.6. Quinto nō potest dispensare cū professo regule ap probate vt ɔtrat matri^m ibi.§.7.Jn alijs aūt vr hre auctoritatē.Epo aūt nō hz auctoritatē nisi i iterdi cto ecclesie facto a suo iferiori.vel a se:ꝛ qbusdā cri minibus nō dirimētib⁹ ɔtrū.j.ꝟ.ipedimentū.8.vel ɔpter aliquā magnā cām.vt dictū est supra .ꝟ.di spēsatio.§.i.q.circa fi.vel in reddendo debitū.

1 Impedimētū in particulari: ꝛ pmo de ipe dimēto erroris qd ē pmū impedimētuꝫ qd cōtinet duo impedimēta.s.erroris persone ꝛ seruitutis vt^r impediat matri^m vbi.ꝭ. est notandū hz s.Tho.4.di.30. ar. ꝭ. ad. p^m.ar^m. q ɔuis error ꝛ ignorātia differāt simplr fm Aug.qꝛ ignorātia nō importat aliquē actum cognitiōis sꝫ error ponit in dicaū rōis peruersum.tñ quātū ad hoc qd ē impedi re volūtariū non differūt qꝛ nulla ignorātia potest impedire volūtariū nisi q habet errorē adiūctū eo q actus volūtatis presupponit extimationē illius i qd ferꝛ :ꝛ sic semp est cū errore.vñ nihil refert vtruꝫ dicamus errorē ēē impedimētū.seu ignorantiā qꝛ ideo poniꝛ impedimētū qꝛ impedit cōsensum volū tatis.2° notādū fm.e.q ɔuis in oibus impedimē tis quādo occurrit ignorātia siue error nō tenet ma trimoniū.tñ solum tractaꝛ de ignorātia siue errore impo^e coeūdi.erroris persone:ꝛ ɔdictiōis seruilis.qꝛ in alijs siue sit ignorātia siue sciētia nō tenet. hic āt solū quādo ē ignorātia:ꝛ iteꝝ notāduꝫ q alia ē rō spālis ignorātie.erroris persone:ꝛ alia ɔdictiōis ser uitutis:ꝛ alia ipo^e coeundi:ꝛ ideo ponūtur diuersa impedimēta.3° notandū fm.e.vbi supra:ꝛ Pa. in c.2°.i glo.de ɔiu.seruo.q quadruplex ē error.s.fortu ne.qualitatis.ɔdictiōis seruilis:ꝛ error persone.sub iūgit Pa.error ɔdictionis vt hic.s.d.c.2.persone.vt si quis credebat ɔhere cū berta ꝛ ɔtrahit cū sinfro nia.fortune vt si credebat ɔhere cū diuite ꝛ ɔtrauit cū paupere: qualitaꝫ vt si quis ɔtrauit cū corrupta credēs ɔhere cū virgine. duo vltimi errores nō ipe diunt vt.29.q.1.pn°.secūdus impedit qꝛ nō ē ibi cō sensus i persona.vt nō in.c.tua. de spon. pnimus er ror.s.ɔdictōis.aut ē error in libero vt qꝛ liber credit cū libera ɔhere:ꝛ ɔhit cū serua: ꝛ idubio non tenet matri^m: ꝛ hoc fauore libertaꝫ. vt i.d.c.2.ꝛ.29.q.2°. parco.Aut ē eɔ.seruus credebat ɔhere cum serua ꝛ ɔxit cū libera:ꝛ hoc casu sunt opiniones.quidā di xerūt q nō est matri^m.qꝛ error dispari ɔdictione:ꝛ idē isti dicūt vbicūqꝫ ɔtingit similis error.secus di cūt si ē error i pari ɔdictiōe.puta qꝛ seruus credebat ɔhere cū libera:ꝛ ɔxit cū serua: ꝛ sic tenuit glo.29. q.2°.i summa.sꝫ cōior opinio doc.hic hz q tm fauo re libertaꝫ ipediaꝛ matri^m:ꝛ sic vbi deterioraꝛ cō ditio ɔhētis.secus si melioraꝛ vel ɔseruaꝛ i eqlita te:ꝛ hec opinio plus mihi placet.qꝛ ex q° ɔsensum ē i psonā.isti errores extriseci nō debēt ipedire tātum sacrm:ꝛ i dubio iudicādū ē p matri°.vt i.c.lꝫ ex q dā.de testi.hec Pa.ɔformiter .s.Tho.4.di.36.ar°. ꝭ.ad.5^m.vide infra.c.c.§.6.

1 ¶ Querit igit iuxta pcedētia vtrū ois error īpediat. Re. fm. s. T. vbi. s. ar°. 2°. q error q matri" īpedit oz cē aliquius coꝝ q̄ sunt de cētia matrimonij. duo āt īcludit matri". s. psonas q̄ ꝯiūgunt ⁊ mutuā ptātē in inuicē i qua matri" ꝯsistit. pᵐ colligit p errorē psone. 2ᵐ vero p errorē ꝯdictiōis. q: seruus nō pōt ptātem sui corporis tradere alteri sine cōsensu dn̄i sui: ⁊ pp hoc hi duo errores matri" īpediūt: ⁊ non alij. con. Pa. i. d. c. 2. error: īfidelis nō impedit fʒ. s. T. vbi. s. ad. 2ᵐ. q: nō ē circa substātiā. sitr diuersitas fortune fm. e. vbi. s. ad. 4ᵐ. q: diuersitas fortune nō variat aliquid qd̄ sit de cētia matrimonij. nec diuersitas qualitatꝭ sic facit ꝯdictio seruitutꝭ. Error vero nobilitatis fm. e. ibidē ad. 5ᵐ. iq̄ꝫtum hmōi nō euacuat matri". eadē rōe q̄ nec error q̄litatꝭ. ſʒ si error nobilitatis vel dignitatꝭ redūdet i errorē psone. tūc impedit matri". vn̄ si ꝯsensus mulieris ferat i istā psonā directe erit error de nobilitate ⁊ nō īpedit. si aūt directe itēdit ꝯsentire in filiū regis qcūqꝫ sit ille. tūc si alius psentet ei q̄ꝫ filiꝰ regis ē error psone ⁊ īpedit.

2 ¶ De errore psone dicit. s. Tho. vbi. s. q īpedit q: qcqd īpedit cām q̄ sui nā īpedit effectū. ꝯsensus aūt est cā matrimonij: ⁊ iō qd̄ euacuat ꝯsensū euacuat matri". ꝯsensus aūt ē actus volūtatis q p̄supponit actū itellectus deficiēte aūt p̄. nec° ē defectū ꝯtingere i. 2°. ⁊ iō qn̄ error cognitionē impedit seqtur ēt i ipo defectus ꝯsensus: ⁊ p ꝯn̄s i matri°: ⁊ sic error de iure nāli hʒ q īpediat matri". q: vbi ē error psone nō ē ꝯsensus. hec. s. Tho. vn̄ q errat nō cōsentit. ff. de iuris oiūꝫ iudi. l. si p errorē. Et errātis volūtas nulla est. C. de iuris: ⁊ fac. igno. l. cū p testamentū: ⁊ se. Et sic error ꝯriat cause matrimonij sine q̄ non fit matrimoniū. s. sine ꝯsensu. Idē nō Pa. i. d. c. 2°. Ex quibus pꝫ q hoc īpedimētū ē ex nā rei. s. ꝯ cētia matrimonij ⁊ nō ex statuto ecclesie. Ex qbꝰ ēt seqt fm q dicit Mr̄ sniaꝝ. 30. di. q̄rti. q matri" qd̄ fuit iter Lyā ⁊ Jacob. nō fuit veꝝ matri" ex ipo ꝯcubitu q ex errore ꝯtigit ſʒ ex ꝯsensu q postmoduꝫ accessit. tn̄ vterqꝫ excusat a pctō. vt ibi dicit Mr̄.

3 ¶ Notāduꝫ fm Ray. pro itelligētia p̄dictoꝝ. q ad hoc q aliqs dicat errare i psona. oꝫ q p visuꝫ. auditū. vel famā. habeat aliquā noticiā illius persone absentij. quā credit illā p̄ntē. q: i ignotū penitus. nec affectū nec ꝯsensuꝫ dirigere possumus. vn̄ si nullam noticiā habeat mulier de psona absente. nō errat in eā. ſʒ decipit i p̄nte. Vbi gr̄a. si aliqs ag̃litus rusticus veniat ad aliquā mulierē nobilē dicēs se eē filiū regis anglie: ⁊ illa ꝯhat cū eo credēs eū filiū regis. nō īpedit matri" q: nō fuit error psone ſʒ potius qualitatis. hoc eꝰ nō videt placere Hosti. q: cū vbiqꝫ habeat noticia regis anglie. saltē p famā. videt q hic sit error psone. nec i p̄nteꝫ psonā ſʒ i psonā filij regis ꝯsentire videt. vn̄ itelligēdū qn̄ nō exprimit aliquā certā locationē p quā habeat notitia regis anglie. vel patris. vel matris. vel alterius determinationis p quā aliquo mō cognoscat filius. puta dicat se esse filiū regis vel magni comitis i genere. vel si specificat nō venit aliquo mō i cognitionē illiꝰ psone. sitr ſʒ Ray. si sat aliquē habere multos filios: ⁊ vnus venit dicēs se eē primogenitū: ⁊ sic amore hereditatis ꝯsentit. nō est error psone. sed fortune. Et hec oia dicit breuiter. s. Tho. vt recitatū ē. s. i. §. §. i si. vbi dicit q si ꝯsensus ferat i istā psonā directe erit error d̄ nobilitate q nō īpedit. si aūt directe itēdit ꝯsentire i filiū regis qcūqꝫ sit ille. tūc si alius p̄ntet ei q̄ꝫ filius regis. est error psone: ⁊ impedit. vn̄ si directe intēdit suū ꝯsensum i hāc psonā dirigere. i quocūqꝫ alio decipiat. nō est error psone. si vero i aliā directe itēdat erit error psone. vide i. §. §. in si.

¶ Sed quid cēt dicēdū ad casuꝫ q accidit Mutine tēpore quo hec scribebā Bononie. s. 1513. de quo fui iterrogatus. vꝫ erat quidā hn̄s duas filias. quaꝝ pᵃ nō erat multū sana neqꝫ pulcra. 2ᵃ vero erat pulcra ⁊ sana. qdā vero iuuenis vidēs hāc secūdā dixit patri q illā acciperet in vxorē. pr̄ respōdit q nō erat cōsuetudo vt. 2ᵃ. pꝰus nuptui tradat an̄ pmā: ⁊ q si volebat pmā q̄ eque bona erat sibi eam traderet. Iste iuuenis qui nūq̄ꝫ viderat pmā misit quēdam amicū suū vt videret eā. cui amico ostēderūt secūdā dicētes illā eē pmā. Ille vero amicus retulit illi iuueni q eēt pulcra ⁊ fortis: ⁊ bona p eo. Venit igitur iste iuuenis ad domum istaꝝ ⁊ p̄sentauerūt sibi pmā. cū qua ꝯxit p verba de p̄nti credēs q eēt illa q̄ fuerat ostēsa amico suo. cognita aūt deceptiōe voluit dimittere eā allegādo q fuisset error persone Respōdendi q matri" teneret ⁊ nō fuit error psone. ſʒ q̄litatꝭ. mouebar q: ꝯsensus suus nō potuit esse i secūdā. i ex quo dixerat sibi pr̄ q nolebat tradere secūdā: ⁊ ex ꝯsequēti nō ē verisl̄e vt dirigeret ꝯsensum suū i secūdā. videt igit q dirigeret ꝯsensuꝫ suū i illā q̄ fuit sibi p̄ntata. eo q nō cognascebat aliā nisi pmā. vel secūdā. nec erat alia i quā posset dirigere cōsensū suū. ꝯsensit igit i istā p̄ntatā. s. pmā cū isto. s. q credebat illam eē q̄ fuerat ostēsa amico suo: ⁊ sic erat error i q̄litate. si āt nūq̄ꝫ fuisset sibi dictū q nolebāt dare secūdā: ⁊ determinasset ꝯsensuꝫ suū i illā q̄ fuit ostensa amico suo. oio fuisset casus valde dubius ⁊ videret error psone. Mouebar etiā q: i dubio iudicandū est pro matri°.

¶ Sꝫ qd si p multos ānos detineat isto errore psone ⁊ habeat filios. Re. s. Th. vbi. s. ad. 8ᵐ. arᵐ. dicēs. q q̄ꝫtūcūqꝫ fuerit cū ea nisi d̄ nouo ꝯsentire velit. nō ē matri". Sꝫ qd si fr ei°i quē credit ꝯsentit offerat ei: ⁊ cognoscat ab eo. Re. s. T. vbi. s. ad. 9ᵐ. arᵐ. dicens q si an̄ nō ꝯsenserat i freꝫ eius. pōt eū quē p errorē accepit retinere. nec pōt ad freꝫ eius redire p̄cipue si fuit cognita carnalr ab eo quē accepit. si āt ꝯsenserat i. pᵐ. p v̄ba de p̄nti. n̄ pōt. 2ᵐ. hr̄e. p. viuēte. ſʒ pōt 2ᵐ relīqre ⁊ redire ad pᵐ: ⁊ ignorantia facti excusat peccatū q: fraus alterius nō dꝫ sibi p̄iudicare.

6 ¶ D: error seruitutis. vt̄ ꝯdictio seruitutis ipediat matri. R̄. s̄. s. Tho. 4. d. 36. ar. p̄. ꝙ in ꝯ̄cu matrimonij obligat' vnus cōiugū alteri ad debitū reddēdū: ⁊ iō si ille q̄ se obligat ē ipotēs ad soluēdū. ignorantia huius ipo' i eo cui fit obligatio tollit ꝯ̄tcuz: ⁊ sic p ipotētiā coeūdi fit aliqs ipotēs ad reddēduz debitū. vt oio nō possit soluere. ita p seruitutē ve libere debitū soluer' nō possit: ⁊ iō sic ipo' coheūdi ignorata. soluit matri. nō aūt si sciat'. ita ꝯdictio seruitutis ignorata matri ipedit nō aūt seruitus scita. hec. s. Tho. q̄ pbātur imo determinātur p ecclesiā z i. c. 2. de ꝯiug. ser. ⁊ hec dec'. ē illa quā. s. Tho. all' ibi i. ꝯ̄. Et sic pz ꝙ istud ipedimētum tenet ex statuto ecclesie. fundato in iure naturali. Nā vt ibidez dicit s. Tho. ad p'. ⁊ etiā nō in. d. c. 2. seruitus ꝯ̄riat' matrimonio quātū ad actū ad quē quis per matri obligatur alteri. quē non pōt libere exequi: ⁊ quātū ad bonū prolis q̄ peiore ꝯdictiōis efficitur ex seruitute parētis. sed q: quilz pōt in eo qđ sibi debetur spōte detrimētū aliqđ subire. iō si alter ꝯiugum sciat alterius seruitutē nihilominus matri tenet. Silr etiaz q: i matri' est equalis obligatio ex vtraqz parte ad debitū reddēdū nō pōt aliquis reqrere maiorē obligationē ex parte alterius. q̄z ipse possit facere: ⁊ ppter hoc seruus. si ꝯtrahit cū ancilla quā credit liberā nō ppter hoc ipedit matri: ⁊ sic pz ꝙ seruitus nō impedit matri nisi quādo ignorata est ab alio cōiuge: ⁊ ille ē libere ꝯdictionis. Et iō nihil ꝓhibet iter seruos eē ꝯiugia vel etiā iter libeꝝ ⁊ ancillā. hec s. Tho. q̄ oia probātur in. d. c. 2. ⁊ maxime per Pa. cuius dicta recitata sunt. s. i pn'. vide ibi.

7 ¶ Sed querit' vt̄ seruus possit ꝯtrahere sine ꝯsensu dn̄i. R̄. s̄m. s. Tho. vbi supra. ar'. 2'. ꝙ q̄uis ius positiuū progrediat' a iure naturali non tn̄ potest illi ꝑiudicare: ⁊ ideo seruitus que ē de iure positiuo nō potest ꝑiudicare illis q̄ sunt de iure naturali. sicut āt appetitus nature ē ad operationē indiuidui. ita est ad ꝯseruationē spēi per generationē. vnde sicut seruus nō subditur dn̄o quin libere possit comedere ⁊ dormire: ⁊ alia hmōi facere q̄ ad necessitatē corporis pertinēt. sine quibus natura ꝯseruari nō potest. ita nō subdit' ei q̄tū ad hoc ꝙ nō possit libere matrimoniū cōtrahere. etiā dn̄o nesciēte aut ꝯtradicēte. hec. s. Tho. ⁊ ibidē ad. 2'. dicit ꝙ etiā si dn̄s ꝑciperet ꝙ nō ꝯtrahere. nō tenet' sibi i hoc obedir'. hec probātur per determinationē ecclesie in. c. p̄. de ꝯiu. ser. s̄m aūt leges ciuiles serui nō possunt ꝯ̄here vt dicit Pa. in. c. proposuit. co. ti. 2'. nō. Sed nūquid priuabitur dn̄s fructu serui puta qn̄ accideret ꝙ vxor debitum peteret ⁊ dn̄s aliud ꝑciperet. R̄. s. T. vbi supra. ad. 3'. dicēs. ꝙ si seruus volente dn̄o ꝯtraxit tūc debet ꝑtermittere seruitiū dn̄i imperātis: ⁊ reddere debitū vxori q: per hoc ꝙ dn̄s cōcessit vt seru' matri ꝯtraheret itellig' ei cōcessisse oia q̄ matri requirit. Si aūt matri ignorāte vel ꝯtradicēte domino est ꝯtractū nō tenet' reddere debitū. sz potius obedire dn̄o. si vtrūqz simul eē non possunt. sz tn̄ in his multa particularia ꝯsiderari debēt sicut i oib' humanis actibus. s. periculū castitatis imminēs vxori: ⁊ impedimētū qđ ex reddicōe debiti seruitio imperato generat': ⁊ alijs hmōi qb' oib' rite pensatis iudicari poterit cui magis huius obedire teneat' hec eadem habes per Pa. in. d. c. p̄. quasi ad litterā ⁊ adducit Hosti. ⁊. d. Ant.

¶ Sed nūquid poterit dn̄s vēdere seruuz ad lōginquas partes. vt vxor priuet' debito. R̄'. s̄m s. Tho. vbi supra. ad. 4'. ꝙ i tali casu dr̄. ꝙ dn̄s cogendus est ne seruū vēdat taliter ꝙ faciat onera grauiora matrimonij. ꝓpter cū nō desit facultas vbicūqz vēdendi seruū suuz iusto ꝓcio. hec. s. Tho. q̄ probātur in. d. c. p̄. per Pa. i glo. fi. i fi. vbi sic ait. De hac materia vide per glo. i. c. si. 29. q. 2. ⁊ distingue hic post Hosti. ꝙ aut seruus ꝯtraxit cū serua. aut cū libera. p̄ casu aut maritus ⁊ vxor sunt serui diuersoꝝ aut vnius. p̄ casu debet dn̄s ita vēdere seruum vt vxori possit debitū reddere: ⁊ idez in effectu vult Inno. ⁊ sic sequūtur opinionē glo. si vero sunt vnius cōpellit' dn̄s aut ambos vēdere aut ita distrahere vt matrimoniū non careat effectu. ar. in. l. possessionē. all'. in glo. Si vero ꝯtraxit cū libera aut scienter ⁊ tenetur libera sequi maritū. aut ignorāter ⁊ nō tenet matrimoniū. vt in. c. sequēti. hec ibi. Nec valet si quis dicat. Seru' nō pōt itrar' religionē. nec suscipere ordines sine ꝯsensu dn̄i. ergo nec cōtrahere matri. non valet q: vt dicit. s. Tho. vbi supra. ad. 5'. p religionē ⁊ ordinis susceptionem. aliquis obligat' diuinis obsequijs q̄tum ad totuz tēpus. sed vir tenet' vxori debitū reddere nō semper sz cōgruis temporibus: ⁊ ideo nō ē simile: ⁊ pterea ille qui intrat religionē ⁊ suscipit ordinē obligat se ad opera q̄ sunt naturalibus superaddita i quibus dn̄s potestatē habet cuius: ⁊ nō i naturalibus ad que obligat per matri. vnde posset cōtinētiā vouere sine cōsensu dn̄i. 8

¶ Utruz hō liber vxoratus possit vendere seipm: ⁊ videt' ꝙ nō q: libertas ⁊ matrimoniū sunt fauorabilia. c. licet. de ꝯiu. ser. ergo ꝑpōderabūt vēditiōi R̄. s. Tho. vbi supra. ar'. 3'. dicens. ꝙ vir subditur vxori solū i his q̄ ad actum nature pertinēt. in quibus sunt equales ad q̄ seruitutis subiectio nō se extēdit: ⁊ ideo vir nolēte vxore potest se alteri in seruuz dare nō tn̄ ex hoc matri dissoluet'. q: nulluz impedimentū matrimonio superueniēs pōt ipm dissoluere. nec vxori potest ꝑiudicium generari. quin iuuito dn̄o possit debitū petere: ⁊ ille teneat' ad omnia q̄ matri requirit. nec pōt ab his retrahi dn̄i ꝓcepto. nec illa vēditio ē ita libera sicut si non esset vxoratus nec est simile de vxore libera que non potest se i seruitutez dare. sicut vir. q: vir est caput vxoris in gubernatione domus: ⁊ debet illam corrigere. hec s. Tho. ibi ad. 3'. 9

x ¶ Utrū filij ſequātur cōditionē patris vel matris. R̄t.s.Tho.vbi.ſupra.ar.4.dicēs φ ſʒ leges ciuiles Inſti.de iure perſo.partus ſequit̄ vētrē:ꝛ hoc ratio/nabiliter.qꝛ ꝓles hʒ a patere cōplemētū formale.ſʒ a matre ſubſtātiā corporis. ſeruitus aūt corporalis eſt cū ſeruus ſit quaſi īſtrumētū dn̄i ī operādo:ꝛ iō ꝓles ī libertate ꝛ ſeruitute ſequit̄ matrē.ſʒ ī his que ꝑtinēt ad dignitatē q̄ eſt ex forma rei ſequit̄ patrē. ſicͣ ī honoribus ꝛ municipijs:ꝛ hereditate:ꝛ alijs:ꝛ huic etiā ꝯcordāt canones vt ī.c.licet ď ꝯiug.ſ.ꝛ.c. vltimo.de ſer.nō.or.ꝛ.c.vnico.de na.ex.li.vē. ꝛ lex Moy.vtʒ Exo.2.ī qbuſdā tn̄ terris q̄ iure ciuili nō regūtur partus ſeqtur deteriorē ꝯditionē:non tn̄ ſi poſt ꝑ actū matriᵐ pr̄ ſe ī ſeruū dedit.nolēte vxore: ꝛ ſilr̄ ſi fit de facto eꝯ. ſi aūt vterqʒ ſit ſeruilis ꝯdi/tiōis ꝛ ꝑtineāt ad diuerſos dn̄os.tūc diuidāt filios ſi plures ſunt vel ſi ſit vnus tn̄ alter recōpēſabit de ꝑcio:ꝛ accipiet ꝓlē natū ī ſui ſeruitiū.tn̄ nō ē credi bile φ talis ꝯſuetudo poſſit eſſe ita rōnabilis ſicut il lud qđ multoꝝ ſapiētū diuturno ſtudio determina/tū eſt. Hoc etiā ī nāīlibus īuenit̄ φ receptum eſt ī reci ꝑiēte ꝑ modū recipiētis:ꝛ qꝛ honor ē ex patre vt dī ctū ē iō genealogia texit̄ ex pr̄e.hec.s.Tho.que oīa ꝓbātur ī.d.c.licet.ꝑ Pa.ibidē. Jo.an.dicit φ ꝑ cō/ſuetudinē pōt īduci φ ī hoc filius ſequat̄ patrē.ſ.q̄ ad libertatē ꝛ ſ.d.ar.ſ. ī Italia eſt ꝯſuetudo φ filij nati ex libo ꝛ āclla ſint ꝑris:vide.ꝟ.filiᵒ.ſ.x.ꝛ.xi.

xi ¶ Quid qn̄ agit̄ de ſeruitute an̄qʒ ſit detecta vtrū te/neat̄ reddere vel petere.R̄t.ſ.s.Tho.vbi.ď.ī ſcͣ.vbi ait.Sciēdū φ ſi an̄qʒ ſit detecta ſeruitus vxorꝗ de q̄ dubitat̄ petat debitū.ſi leui ſuſpitiōe moueat̄.dʒ reddere debitū nec ex hᵒ ei aliqđ ꝑiudiciū generat̄. ſi aūt ex eā ꝓbabili dubitet.vel vehemēter ꝑſumat. aut certe cognoſcat.nō dʒ ei debitū reddeꝛ.ēt ecciā ꝑcipiēte.qꝛ vel ſibi ꝑiudiciū faceret ſi eā vxoris aſſe ctu cognoſceret.aut alias fornicaret̄.hec.s.T. No/tandū tn̄ φ glo.ī.c.ſ.de ꝯiug.ſer. recitat vnā opi/nionē dicēte īdifferēter φ ad ꝓceptū eccl̄ie dʒ red/dere:ꝛ ꝑſupponit̄ reddere affectu.ꝑ. ꝛ ſic nō ꝑiudi/cat ſibi nec peccat. Ipa aūt glo.ī ſi.tʒ φ dʒ reddere ſi ſciat certe.recitat aūt opinionē Tācre. dicētis for maliter ſicͣ dicit.s.Tho.quē ſeqtur Pa.ibidē.quaʒ dicit eē.Inno.Jo.an. ꝛ multoꝝ alioꝝ ꝯtͣ quas Hoſti. ſequat̄ opinionē glo. Et ſic pʒ φ opinio .s.Tho.ē opinio Inno.Jo.an.Pa. ꝛ multoꝝ alioꝝ. q̄ videt̄ verior:ꝛ rōnabilior. Notādū tn̄ φ ſupplemētū ī.ꝟ. impedimētū.3ᵒ.ſ.erroris ꝯditiōis.vltima additiōe vbi Piſ.recitat:ꝛ tʒ hāc opiniōem.s.Tho.dicit iſta verba. Salua reuerētia:niſi euidēter ꝛ manifeſte cō ſtet ꝑ ꝓbabilē īpedimēti ꝑſumptionē nō dʒ dene/gare debitū.alt̄.c.īqſitiōi.de ſen.exc. Sed ſalua ſua reuerētia nō bn̄ ꝑōderauit iſtū tex.c.2.ď ꝯiug.ſ. vbi dicit tex.φ ſi poſtqʒ audiuit ipaʒ eē ancillā cogno/uit eā ē matriᵐ.hoc tn̄ verbū audiuit nō dicit ſciaʒ ſʒ ꝓbabilitatē.ſic ergo ſi hʒ ꝓbabilitatē:ꝛ poſtea co gnoſcat.ꝑiudicat:ꝛ fit matrimoniū de nouo : vt di/cit.s.Tho. In illa aūt tex.ſ.īqſitiōi. facit ſolū men tionē de īpedimēto qđ forte nō erat ſimile huic. pu ta ſi fuiſſet ꝯſāguinitaſ. tūc.n.ſi reddit nō ꝯfirmat̄ matriᵐ.ſicͣ ſit hic ꝛ excuſat̄ a pctō ꝑ ꝓceptū.vn̄ de buit cogitaꝛ iſte q fecit ſupplemētū.φ Inno.Jo.an. Pa.ꝛ multi alij canoniſte excellētiſſimi viderūt illū tex.imo Tācre.alt̄.illū tex.ī ſui ar.q tenuit opinionē s.Tho.ꝛ φ melius ītellexerūt illū q̄ʒ ipe ītelligat:ꝛ tn̄ tenēt iſtā opinionē. ſʒ loqtur more ſolito ꝯͣ Piſ. ꝛ.s.Tho.ſʒ Ricar. Angelica Roſella q ſūt oēs fra tres minores tenēt opinionē.s.Tho.ꝛ ſic voluit etiā dicere ꝯͣ ſuos.vt forte ſapiēs appareret.dꝫ etiam φ Hoſti.correxit.dictū ſuum.

¶ Querit Pa.ī.c.ſi.ī vltima glo.vtrū dn̄s tradēs an cilā libo ignorāti teneat matriᵐ.R̄t.φ ſic poſt Goff. ꝛ eo ipo fit ancila libera. Sed qd ſi liber ꝯͣxit igno rāter cū ancilla ꝛ illa durāte ignorātia ꝯͣxit cū alio nō ignorāte ꝯditionē eiᵒ.R̄t.hʒ Guil.tenet.2ᵐ.qꝛ pᵐ fuit nullū. Sed qd ſi ꝯͣxit ignorāter cū āclla quam dn̄s viro ignorāte poſtea manumiſit.nūqd eo ipo ē matriᵐ.R̄t.hʒ Hoſti.nō.qꝛ talis cohabitat qdē mu/lieri.ſʒ hoc ex.ꝑ.ꝯſenſu facit q cū fuerit erroneus nō fuit effectiuus matrimonij. con.Tan.Goff.Inno.ꝛ Ber. Alij dn̄t ꝯͣxiſſe eo φ ipa manumiſſa ſtatim eſt matriᵐ.qꝛ ſublatū eſt impedimētū quoꝝ ſniaʒ glo. Pa.ꝑ.credit veriorē credo primā opinionē eē veriſ/ſimā.niſi adueniat nouᵒ ꝯſenſus poſt manumiſſio/nē:ꝛ ſciaʒ:ꝛ eo tūc.ſ.ē vera. Sed qd ſi libera igno rāter ꝯͣxit cū ſuo ꝛ poſtea ea ſciēte vult ſtar̄ cū illo. ſʒ ille nō vult ſecū ſtare.R̄t.nō eſt matriᵐ.tn̄ deberet cogi.vt ſtaret ſecū niſi poſtea cum alio ꝯͣxiſſet. Sed qd ſi ꝯͣxit ignorāter cū ancilla:ꝛ poſtqʒ ſciuit petijt debitū.R̄ᵒ.ſi ꝓbabilr̄ ſciuit ꝛ exegit nō pōt ſepari.c. īqſitiōi.de ſen.exc.ꝛ.c.2.de ꝯiug.ſ. Si aūt fuit leuis vel temeraria nō ꝑiudicauit hec ītellige ī foro ꝯten/tioſo.ī ꝯſcia aūt ꝯſideraret̄ ſi ītēdebat de nouo cō/ſentire.vel ſi cognouit eā amore maritali. Sʒ nūqd qn̄ liber accepit ancilā ignorāter pōt eā dimittere ꝑ ꝓpria auctoritate cōperto φ ſit ancilla. Ricar.in.4ᵒ. dicit φ nō.ſi ꝯͣxit ī facie eccl̄ie:Hoſti.tn̄ ꝛ qdā alij dicūt ꝯͣxiſſe qn̄ ſeruitus ſit notoria.

¶ Sed qd de aſcriptio ſiue originario qđ idē eſt.ſ. qdā hoīes q ita aſcripti ſunt terris colendis φ non pn̄t a cultura recedere ſine dn̄oꝝ voluntate nec pn̄t vēdi:ꝛ dicūt̄ aſcriptitij qꝛ deputati ſiue aſcripti ſunt ad culturā:ꝛ originarij qꝛ a ſua origine tales ſunt, vel de libertino.R̄t.Pa.ī.d.c.2ᵒ.φ nō īpedit matriᵐ ſm̄ doc.cōiter.qꝛ nō eſt ꝓprie ſeruitus.ſʒ ad qdam onera tenēt̄. Uide de iſtis terminis.ꝟ.colonus.pn. 13

Impedimentū.2ᵐ.voti.vtrū votuʒ īpediat ma

1 trimoniū ꝯͣctū vel ꝯͣhēdū. Ad qđ.R̄t.φ anti

quo nō erat darꝰ vtʒ ꝑ glo.Jo.glo.27.q.1.ſ. ſ.ꝛ Ber.c.rurſus.qui.de.vel vo. Hoc fuit determi/natū vel ďclaratū ꝑ.Bonifaciū.8.ī lib.6.ď voto.c.

vnico. vbi ſic ait. Quod votū debeat dici ſolēne ac ad dirimendū matri^m efficax. nos ꝯſulere voluiſti. Nos igiꝰ attendentes ꝙ voti ſolēnitas ex ſola ꝯſti/tutiōe eccleſie eſt iuēta. matrimonij vero vinculū. ab ipo eccleſie capite rerū oīuꝫ cōditore. ipm i para diſo ⁊ i ſtatu inocentie īſtituente. vnionem ⁊ indiſ/ſolubilitatē acceperit. pn̄ti declarationem diuinitus oraculo ſanctiōis. illud ſolū votū debere dici ſolēne quantū ad poſt ꝯtractum matrimoniū dirimendū. qḋ ſolēnizatū fuerit per ſuſceptionē ſacri ordinis. aut per ꝓfeſſionem expreſſam. vel tacitā. factā alicui de religiōibus p ſedem apoſtolicā approbatis. Reliq̄ vero vota ⁊ ſi q̄n̄qꝫ matrimoniū īpediant ꝯtrahendū: ⁊ quāto manifeſtius ſunt emiſſa tāto ꝓpter pluriuꝫ ſcandalū: ⁊ exemplū durior pnia trāſgreſſorib' de/beaꝰ. nō tn̄ reſcidere pn̄t matrimonia poſt cōtra/cta. hec ille. formaliter in tex.

i ¶ Quare votū ſolēne dirimat ꝯtractū aſſignat. s. T. 4. di. 38. q. i. ar. 3. q^a. 5^a. dicens. Qdā dicūt ꝙ votuꝫ ſolēne ſicut īpedit ꝯtrahendū ita dirimit ꝯtractū. qdā aūt aſſignāt pro cā ſcādalū. ſꝫ hoc nihil eſt qꝛ etiā votū ſimplex q̄n̄qꝫ ſcandalū habet. cuꝫ ſit quodāmō pu/blicū q̄n̄qꝫ: ⁊ ꝓterea idiſſolubilitas eſt de veritate vi te q̄ nō eſt ꝓpter ſcādalū dimittēda: ⁊ iō alij dicūt ꝙ eſt ꝓpter ſtatutū eccleſie. ſꝫ hoc etiā nō ſufficit qꝛ ſm̄ hoc eccleſia poſſet ꝯtrariū ſtatuere. qḋ nō videtur ver: ⁊ iō dicendū cū alijs ꝙ votū ſolēne ex ſui natu ra habet ꝙ dirimat matri^m ꝯtractū. inquātū. ſ. hō per ipm amiſit ſui corporis ptātem. illud ad perpetuaꝫ ꝯtinentiā actualr tradens: ⁊ iō nō pōt ipm tradere i ptātē vxoris matri^m ꝯtrahendo: ⁊ qꝛ matri^m qḋ ſeqꝰ tale votū nullū eſt. ideo votū ꝑdictū dirimere dicitꝰ matri^m ꝯtractū. hec ille. Et q̄uis votū ſimplex quo ad deū dicaꝰ nō minus obligare q̄ꝫ ſolēne in his q̄ ad deū ſpectāt. ſicut eſt ſeperatio a deo per pctm̄. qꝛ mor/taliter peccat frāgens votū ſimplex. ſicut ſolēne q̄uis grauius ſit pctm̄ frāgere ſolēne vt ſic ꝯparatio i gene re accipiaꝰ nō in determinata q̄ntate reatus. ſꝫ quā tū ad matri^m per qḋ hō hoi obligaꝰ nō oꝫ ꝙ ſit ob ligatio equalis. etiā i genere qꝛ ad q̄dā obligat vo/tū ſolēne ⁊ non ſimplex hec. s. Tho. vbi. s. ad. p^m. ⁊ ad. 2^m. dicit ꝙ iuramentū plus obligat ex parte ei' ex quo ſit obligatio. q̄ꝫ votū. ſꝫ votū ſolēne plus ob/ligat quātū ad modū obligādi inquātū actualiter tradit hoc qḋ promittiꝰ ꝙ nō ſit per iuramentum neqꝫ per votum ſimplex.

s ¶ Nō ꝙ ſi qs. poſt ſuſceptionem ordinis ſacri ꝯtrahit matrimoniū dirimiꝰ: vt in. c. vnico. de voto. lib. 6. ⁊ eſt excōicatus ipſofacto vt in cle. cos de ꝯſan. ⁊ affi. Si vero ꝯtrahit poſt ſuſceptionē minorꝫ nō dirimiꝰ ſed in officijs nō miniſtrat ſi eſt occidentalis ⁊ bene ficia nō aſſequiꝰ ⁊ ideo ordo ſacer īpedit ⁊ dirimit. Quō ſe habeat votuꝫ adueniens poſt matrimoniū contractū. vide. ℣. matrimoniū. ꝑ. §. 2^e. ⁊ ſe. vide. ℣. excōicatio. 5. caſu. 49.

g ¶ Quare votū ſimplex nō dirimat ꝯtractū q̄uis īpe/diat ꝯtrahenduꝫ declarat. s. Tho. vbi. s. q^a. 2. dicens. Per hoc res aliqua deſinit eſſe i ptāte alicuius p qḋ trāſit i dominiū alterius. promiſſio aūt alicuius rei nō trāſfert eā i dominiū illius cui ꝓmittiꝰ: ⁊ iō non ex hoc ipo ꝙ aliqs rem ꝓmittit aliquā deſinit eſſe i ptāte ſua: cū ergo i voto ſimplici nō ſit niſi ſimplex ꝓmiſſio ꝓprij corporis ad ꝯtinentiā deo ſeruandā. facta. poſt votum ſimplex ad huc remanet hō dn̄s ſui corporis: ⁊ ideo pōt ipm dare alteri. ſ. vxori i q̄ datiōe matrimonij factum ꝯſiſtit. qḋ idiſſolubile eſt ⁊ ꝓpter hoc votū ſimplex. q̄uis īpediat ꝯtrahendum qꝛ peccat matrimoniū ꝯtrahendo poſt votum ſimplex cōtinentie. tn̄ qꝛ verus ꝯtractus eſt nō pōt per hoc ma trimoniū dirimi. hec ille. Et i. ſc. ad. p^m. ar^m. ait. Vo tū eſt fortius vinculū q̄ꝫ matri^m quātū ad illud cui ſit: ⁊ ad qḋ obligat. qꝛ per matri^m ligaꝰ hō vxori ad redditionem debiti. ſꝫ per votū deo ad cōtinentiā. tn̄ quātū ad modū ligandi matri^m eſt fortius vinculū q̄ꝫ votuꝫ ſimplex. qꝛ per matri^m traditur actualiter vir i ptātē vxoris. nō aūt p votū ſimplex. vt dictuꝫ eſt. potior aūt ſemp eſt ꝯditio poſſidentis ſꝫ quātū ad hoc ſiſi mō obligat votum ſimplex ſicut ſpōſalia. vn̄ ꝓpter votū ſimplex ſunt ſpōſalia ſequentia diri menda. etiā cū iuramento. c. rurſus. q. cle. vel vo. ꝙ ſi ꝑ iurauit debet iplere iuramentū ⁊ teneꝰ itrare re ligionem. vt i. c. comiſſuꝫ. de ſpon. Qḋ aūt dr̄ i. d. c. comiſſuꝫ qḋ prius ꝯtrahat ⁊ poſtea igrediaꝰ eſt ꝯſiliū ſm̄ Ray. ibidē. nō ꝑceptū. Quō votū ſimplex: ⁊ ſpō/ſalia ſe habeāt adiuicē vide. ℣. ſpōſalia. §. x. ⁊ ali qd ibidem. §. 9. i. ꝑ. modo ſoluendi ſponſalia. Et ꝑ/ceptū ꝓhibens matri^m iter ꝯſanguineos nō hꝫ iquā tū eſt ꝑceptū ſiue dei ſiue eccleſie ꝙ dirimat matri/moniū ꝯtrahendū. ſed iquātū facit ꝙ ꝯſanguinei cor/pus non poſſit trāſire i ptātem ꝯſanguinei. hoc aūt nō facit ꝑceptū prohibens matrimoniū poſt votuꝫ ſimplex. ideo nō dirimit ꝯtractū. Et ille q ꝯtrahit matri/moniū per verba de pn̄ti poſt votū ſimplex. nō pōt cognoſcere vxorem carnalr ſine pctō mortali. qꝛ ad huc reſtat ſibi facultas iplendi cōtinentie votū ante matrimoniū ꝯſumatū. ſꝫ poſtq̄ꝫ iā matrimoniū cō ſumatū eſt: eſt ſibi factū illicitū nō reddere debitum vxori exigēti. tn̄ ex culpa ſua: ⁊ iō ad hoc obligatio voti nō ſe extendit. tn̄ debet lamentū pn̄ie recōpen/ſare pro cōtinentia nō ſeruata. vnde quātū ad ea i quib' nō eſt factus ipotēs votū ſeruare. ad huc poſt ꝯtractū matrimoniū obligaꝰ ad obſeruādū. ꝓpter qḋ mortua vxore teneꝰ totalr ꝯtinere: ⁊ qꝛ ex matri/monij vinculo nō obligaꝰ ad debitū petendū. ideo nō pōt petere debitū ſine pctō. q̄uis poſſit ſine pec cato reddere debitū exigenti poſtq̄ꝫ obligatus ē ad hoc per carnalē copulā ꝑcedentē. hoc aūt itelligen/dū eſt ſiue mulier petat expſſe ſiue iterꝑtatiue: vt qñ mulier verecūda eſt ⁊ vir ſentit eius volūtatē de re/ditiōe debiti. tūc. n. ſine pctō reddere pōt: ⁊ hꝫ pcipue

si ei timet de periculo castitatis. Nec obstat ꝙ non
sunt pares in matrimonij actu q2 qlz pōt qđ suū est
abrenūtiare. Quidā tñ dicūt ꝙ pōt ⁊ petere ⁊ red/
dere ne nimis onerosuz reddať matrimoniū vxori
semper exigenti. sz si recte ispiciať hoc est exigere in
terptatiue. hec oia. s. Tho. vbi. s. ad. argᵒ. Ex qbus
oia q̄ spectāt ad hoc ipedimētū optime soluunť.

4 ¶ Notādū ꝙ circa prius determinata tā p ter. q̄z p
s. Tho. qdā dubitāt. Et. ꝑ. Angelica. ꝟ. matriᵐ. 3ᵒ.
ipedimento. 5. i pñᵒ. Et Rosella ipedimento. 4. §. 2.
post Pa. in. c. rursus. q de. vel vo. tenent ꝙ hoc. s. ꝙ
votū solēne ipediat etiā ꝯctū sit solū ex statuto eccle
sie ⁊ arguunt q2 de iure diuino sunt ꝓhibite quedā
ꝑsone. vt i. c. lfas. de resti. spo. iter quas vouens non
reperiť. vñ oz dicere: aut ꝙ ecclesia erret in seruādo
matriᵐ post votū simplex aut ꝙ etiam hodie possit
statuere. vt matriᵐ ꝯctū post votū solēne teneat qđ
nō est dicēdū igiť. Sed bñ ꝯsiderāti verba. s. Tho.
apparet oia ista eē soluta. Nam ipe. s. Tho. vbi. s.
ait. Alij dñt ꝙ hoc est ꝓpter statutuz ecclesie. sz hoc
nō sufficit q2 ƀm hoc ecclesia posset ꝯtriū statuere qđ
nō videť vez. hec ille. Ubi pz ꝙ ecclesia nō pōt alr
statuere. q2 de iure nature est. ꝙ ille q tradidit coz/
pus vlr ⁊ actualr deo sic̄ fit p votū solēne religiōis
nō pōt alteri tradeř ⁊ sic q̄uis nō sit noiatᵒ vouēs
in illa lege diuina. est tñ alr ꝓhibitus vtz. nec oz ꝙ
ecclesia erret q2 nūq̄z determinabit ꝯtriū: ⁊ signū hu
ius ē q2 añ illā decř. nouā i. 6. Bonifatij. hᵒ ꝟsabať
i dubio. Et. s. Tho. q̄uis non viderit illā decř. q2 qñ
s. Tho. scripsit hec. lib. 6. nōdū cōpilatus erat qđ pz
q2 ql. 3. arᵒ. xi. ad. pᵐ. recitat decř. Inno. 4. tā q̄z extra/
uagantē cuius decř. sunt i. 6. ⁊ tñ ecclesia declarauit
sic̄ determinauerat. s. Tho. ⁊ q̄uis ecclesia nō alř.
rōez quā adducit. s. Tho. tñ illa rō debuit mouere
illā: ⁊ forte ꝙ illi ordinātes lib. 6. viderunt. s. Tho.
Et q̄uis dicať i illa decř. ꝙ solēnitas voti sit ab ec/
clesia nō tñ dicit ꝙ solū ipediat ex eo ꝙ est ab eccle
sia. imo nec dicit statuimus sz: declarādū p̄sentis du
ximus oraculo: ecce nō statuit sz declarat: ⁊ forte ꝙ
illud itelligiť de voto annexo ordini sacro. secus de
voto religionis: ⁊c̄. vide. ꝟ. matrimo. ꝑ. §. 2. circa fi.
vñ saluo semper meliori iudicio. videť mihi dicen/
dū ꝙ declaratio ecclesie est fundata i iure nature. s.
ꝙ illud qđ actualiter est donatū alicui nō possit al/
teri donari. eo ꝙ ius est acquisitū ꝑ ⁊ ratiōe huius
actualis donatiōis votū solēne plus obligat q̄z vo/
tū simplex. preterea si est soluz rōe determinationis
ecclesie queriť ƀm Sco. vbi sit illa determinatio. si
dicať ꝙ est in decretis vel decretalibus. ꝯtra q2 dicit
Jo. an. in. d. c. vnico. in lib. 6. ꝙ ante erat dubiū. qđ
nō fuisset si determinatio ecclesie p̄cessisset. si vero di
cas ꝙ per. d. c. vnicū. de voto: ꝯtra q2 ante illā deter
minationē nō ipediuisset. vñ papa nō statuit sed de
clarat: vt dictū est. vnde videť cōcludendū ꝙ nō est
solum ex statuto ecclesie vt dicit. s. Tho. sed ecclesia
hoc declarauit fundata i iure naturali. vide ad hoc
aliquid. ꝟ. heresis. §. 45. circa mediū: ⁊. ꝟ. dispensa
tio. §. 7. in respōsione ad. pᵐ. vbi habetur ꝙ est solū
ex statuto ecclesie in voto solēni ordinis sacri. secus
de voto religionis.

¶ Secūdo dubitant quidā vt Angelica. ꝟ. matri/ 5
moniū. 3. impedimēto. 5. §. ꝑ. ⁊. 2. đ eo ꝙ si quis ha
beret votū simplex: ⁊ ꝯtraheret matrimoniū cū intē
tione itrādi religionē: ⁊ postq̄z ꝯtraxit mutaret vo
luntatem: ⁊ cōsumaret exactus. ꝙ in nullo istoz pec
casset q2 in. ꝑ. nō facit ꝯtra votū in. 2ᵒ. tenebatur. hec
Angelica: q̄ sunt expresse ꝯtra. s. Tho. vtz in. 2ᵒ. §. d.
ar. s. i. 3ᵉ. tit. ꝑ. ipedimēto voti. dicit ꝙ peccaret moz/
taliter. tū q2 facit ꝯtra iura. 27. di. c. si vir. tū q2 expo
nit se periculo. tū quādo ꝯsumat tenebať igredi reli
gionē ꝓpter votū simplex qđ poterat tūc observa/
re: ⁊ sic pz ꝙ illa opinio sit periculosa cuius ꝯtrariū
etiā tenet Ricar. ⁊ Rosella. Itē Angelica vbi supra
. §. 3. videtur tenere ꝙ ꝯtrahens post votū simplex.
post primā pōt etiā petere sine peccato: ⁊ mortua il
la pōt aliā accipere. q̄ oia sunt ꝯtra ea q̄ dicit. s. T.
⁊ cōtra Ricar. in. 4. di. 28. ⁊ est illa opinio Angeli
valde piculosa. dicit etiā i eodē. §. ꝙ si deprehēdat
matrimoniū eē onerosum potest petere. sz melius di
cēdū ꝙ tūc illa est petitio iterptatiua: vt innuit. s. T.
⁊ ideo in oibus his melius est q̄rere dispēsationem
quā eps pōt vt cōiter tenēt moderni. in. d. c. rursus.
⁊ hoc ꝓpter periculū. Et eodē modo esset dicenduz
si ābo haberēt votū simplex. s. ꝙ teneret matrimo/
niū: ⁊ nullus posset petere. possent tamē ambo red/
dere quādo cognoscerēt aliā partē petere iterptatiⱥ
ue: ⁊ est melior ista opinio ⁊ melioz doc. q̄z illa que
dicit ꝙ post primā sunt soluti. Uide Rosellā ipedi/
mēto. 4. §. 6. ⁊. 7. dicit iterū ipa Angelica ibidē. §.
fi. ꝯ Pis. impedimēto voti. §. vltimo. ⁊ ꝯtra Hosti.
ꝙ si quis interrogaret vtrū ꝯtrahēs post votū sim/
plex teneať. vel nō. dz respōdere ꝙ sic. sed tutior est
opinio Hosti. ⁊ Pis. ꝙ sufficit dicere nō potes ꝯtra/
here. Sed quid de illa q̄ voueret castitatē solū i ali/
qua religione approbata vtrū si ꝯtraheret teneret.
Rᵒ. cū nō possit eē religiosa sine essentialibus. si itez
debat habere propriū. non ē religiosa. 2ᵒ. habet vim
voti simplicis.

¶ Sed pone ꝙ ābo qui ꝯtrahūt habeāt votū sim/ 6
plex castitatis. nō quid valet matriᵐ. Rᵒ. Jo. glo. 27
. q. i. c. si qs votū. tz ꝙ nō. q2 nullus poterit petere: ⁊
sic erit sine effectu. sz alij cōiter tenēt ꝙ sic. sz nō po/
terūt petere neq̄z reddere: ⁊ multo minus si fecerunt
votū post ꝯctū. glo. tñ vbi. s. recitat ꝙ qdā dicūt ꝙ
solū. pᵃ. vice peccāt mortalr. sz post priit petere: ⁊ red
dere. q2 p matriᵐ sequēs votū extinguiť. alř. c. de vi
duis. 27. q. i. ⁊. c. rursus. q. clř. ł vo. ⁊. c. qđ votū. đ vo
to li. 6. hāc opiniōez vř tenere Host. ⁊. d. Car. i. d. c.
rursus. Sz meliō. securiō: ⁊ verior ē alia opiᵒ q̄ dič ꝙ
pᵃ vice peccāt ābo mortalr post pᵐ ꝟo reddēs non

peccat.siue petat explicite siue iterptatiue.s3 petēs si ne dispēsatiōe semp peccat.p ut dictū ē i.§.pcedēti fm.s.Tho.hāc opinionē tz Archi.c.si vir.17.di. di cēs φ talis nō absoluit a voto nisi iqz̄tū ius matri monij ipellit eū agere ꝯ votū.ar.i.c.qz̄to de iur.iur. vbi dr̄ φ iuramētū dz seruari qz̄tū pōt s3 ius matri monij nō cōpellit debitū petere:ꝛ sic etiā post mortē alterius nō pōt ali⁹ aliā accipere. qꝛ iteꝝ stat votū. hāc opinionē tz ēt Ricar. Sco.ꝛ Pe.ꝛ sic motiuū illoꝝ falsuz ē vtz.qꝛ extinguit p matri^m solū qz̄tum ad hoc qđ repugnat matri^o.vt dicit.s.Tho.Sed q dā.s.Angelica.ꝟ.ipedimētū.5.§.3.credit ꝯcordare istas opiniones dicēs.φ nō pōt petere ad satisfaciē dū suo appetitui.s3 pōt petere qn̄ nō petēdo redde/ ret se onerosuz.sed ista distinctio ē illa quā ponit.s. Tho.dicēs.φ qn̄ cognoscit partē iterptatiue petē. puta qn̄ cognoscit partē tētari maxime si ē mulier. vel cognoscat nāz illi⁹ moueri. vel breuiter quocūq signo cognoscat aliā petere.tūc pōt petere: ꝛ tūc dr̄ reddere.hec videt snia.s.Tho.quā sequit glo.i.d.c. de viduis.vbi qrit. Pone ābos vouisse φ nūqz̄ exi/ gēt.R̄.φ bn̄ tz matri^m.qꝛ vterqz pōt reddere.s3 quō R̄.φ cū aliqs nō exigit:vterqz si sciat altero idigere nec posse expresse exigere reliq⁹ dz cōmisceri:ꝛ vterqz dicet reddere.Cū igit hec opinio sit rōnabilioꝛ secu rioꝛ ꝛ habeat plures doc.dz teneri. bonū tn̄ ē semp petere dispēsationem.

IMpedimētū.3^m.s.ꝯsanguinitatꝫ vbi.p̄.scien/ dū.φ triplex ē cognatio.p^a.fundat i nā q̄ dr̄ ꝯsanguinitas.2^a.i eē spirituali.q̄ dr̄ cōpater/ nitas.3^a.i eē ciuili.q̄ dr̄ adotio. 2° notādū fm .s.T. q.di.40.q.p^a.ar^o.p̄.φ ꝯsanguinitas ē vinculū psō/ naꝝ ab eodē stipite descēdentiū: ꝛ dr̄ ꝯsanguinitas quasi i sanguine vnitas:ꝛ dr̄ vinculū.i.vnio.qꝛ oīs amicitia fm phm.8.ethi.fundat i aliqua vnione. illi ergo q cōueniūt i nāli cognatione dicūtur ꝯsan/ guinei:ꝛ iō i dicta diffinitiōe ponit vinculū vt gen⁹. psone descēdētes vt subiectū.ab vno stipite :vt pn̄^m. ꝛ dr̄ magis ꝯsanguinitas qz̄ nā vel caro. qꝛ semen vel ē sanguis.vel ex sanguie imediate generat .nec est i aialib⁹qꝛ nō vniūt i amicitia ad ppagationē.

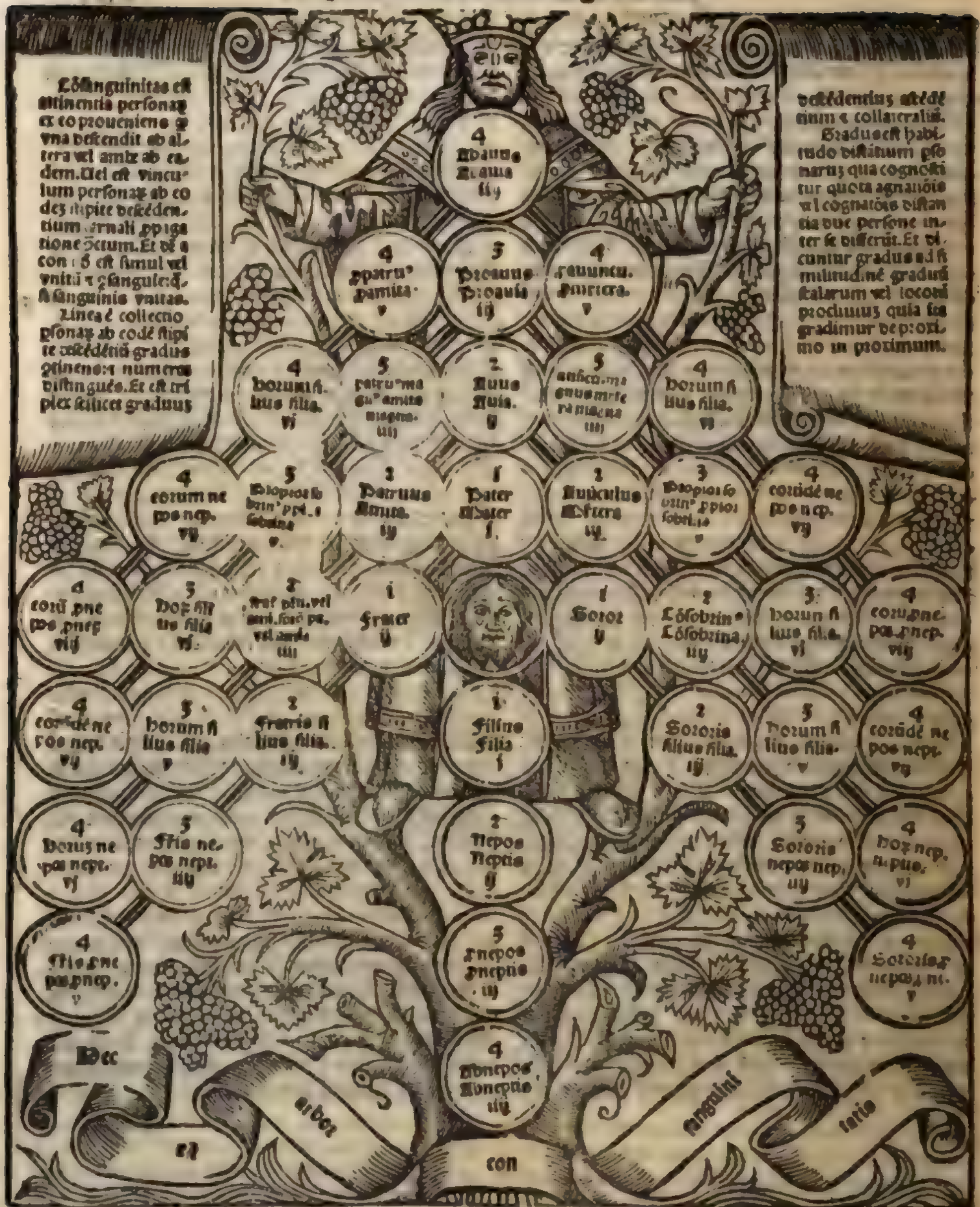
¶ Quō accipiātur gradus i ꝯsanguinitate.R̄.bz.s. Tho.vbi.s̄.ar^o.2°.φ ꝯsanguinitas ē qđā ppinqtas i nāli cōicatiōe fundata fm actū generatiōis q̄ nā ppagat .vn̄ fm phm.8.ethi.ista cōicatio ē triplex. vna fm habitudinē principij ad principiatū: ꝛ hec est ꝯsanguinitas pr̄is ad filiū.vn̄ parētes diligūt fi/ lios quasi aliqđ sui exstētes.Alia est fm habitudi/ nē principiati ad principiū ꝛ hec est filij ad patreз. vn̄ filij diligūt parētes vt ab illis existētes.3^a.est fm habitudinē coꝝ q sunt ab vno pn̄^o adiuicē. sic fra/ tres dicūtur ex eisdē nasci:ꝛ qꝛ pūctus motus.liceń/ tiā facit:ꝛ per ppagationē quodā mō pr̄ descēdit i filiū iō fm tres dictas habitudines.tres linee ꝯsan/ guinitatis sumūtur.s.linea descēdentiū bz primā li/ nea ascendētiū fm.2^m. linea trāsuersaliū fm tertiā.

Sed qꝛ ppagatiōis motus nō qescit i vno termino s3 vltra pgredit .iō cōtingit φ pr̄is ē accipe pr̄ez:ꝛ filij filiū:ꝛ sic deinceps:ꝛ fm hos diuersos gradus. diuersi gradus i vna linea inueniūtur:ꝛ qꝛ gradus cuiusl3 rei ē pars aliqua illius rei.gradus ppinqtatꝫ nō pōt eē vbi nō est ppinqtas:ꝛ iō idētitas ꝛ mini ma distātia gradū ꝯsanguinitatꝫ tollūt. qꝛ nullus ē sibipi ppinquus sicut nec sibipi similis:ꝛ pp hoc nulla psona p seipaz facit gradū.s3 cōpata alteri. gradū facit ad ipaz.s3 tn̄ diuersa ē rō ꝯputādi gradus in diuersis lineis.i linea.n.ascēdentiū ꝛ descendētium trahit ex hoc φ vna psona ex alia ppagat coꝝ iter quos gradus ꝯsiderat :ꝛ iō fm cōputationē cano/ nicā:ꝛ legalē psona q̄ p̄ i pgressu ppagatiōis occur rit vel ascendēdo vel descēdendo.distat ab aliq⁹ pu ta a petruio i p̄ gradu vt pr̄ ꝛ fili⁹.q̄ aūt vtriqz.2°. occurrit distat i.2°.gradu:vt auus ꝛ nepos:ꝛ sic dei ceps.s3 ꝯsanguinitas coꝝ qui sunt i trāsuersali linea ꝯhit qꝛ vterqz ppagat ab vno : ꝛ iō dz gradus in hac linea ꝯputari p cōpationē ad vnū pn̄^m. ex quo ppagātur.s3 fm hoc est diuersa cōputatio canoni/ ca ꝛ legalis.qꝛ legalis ꝯputatio attendit descensuz a cōi radice ex vtraqz parte.s3 canonica tn̄ ex alte/ ra.ex illa.s.ex qua maior numerus graduū iuenit. vn̄ fm legalē ꝯputationē frater ꝛ soror vel duo fra tres attinent sibi in.2°.gradu.qꝛ vterqz a radice cōi distat p vnū gradū:ꝛ sic filij duoꝝ fratrū distant a. seiuicē i.4°.gradu. Sed fm ꝯputationē canonicaз duo fratres attinent sibi i.p̄.gradu.qꝛ neuter coꝝ di stat a radice cōi nisi p vnū gradū. s3 fili⁹ vnius fra trū distat ab altero fratre i.2. qꝛ tn̄ distat a cōi ra/ dice ꝛ iō fm canonicā ꝯputationē quoto gradu di stat qs ab aliquo supiori toto distat a quol3 descen/ dentiū ab ipo ꝛ nūqz̄ minus qꝛ pp qđ vnūquodqz ꝛ illud magis.vn̄ si filij descendentes a cōi pn̄^o ꝯue/ niūt cū aliquo rōe principij cōis.nō possent ppinqo/ res esse descendenti ex alia parte qz̄ sit .p^m.pn̄^m ei p/ pinquū.Aliqn̄ tn̄ plus distat aliqs ab aliquo descē dēte a cōi pn̄^o qz̄ distet ipe a pn̄^o.qꝛ ille forte plus di stat a pn̄^o cōi qz̄ ipe:ꝛ fm remotiorem distantiā oz cōsanguinitatē ꝯputari.c.fi.de ꝯsan. vnde ꝯsangui nitas est relatio quedā aliquaꝝ personaꝝ adiuicē. quaꝝ collectio lineā ꝯsanguinitatis facit:ꝛ nō φ li/ nea hic accipit iproprie pro his q̄ linealiter dispo/ nūtur sicut i numeris vnitas post vnitatem ponit: ꝛ sic quel3 vnitas adiecta gradū facit.ita iproposi to.hec.s.Tho. Ex quibus pz quid sit ꝯsanguinitas quid linea.s.persone linealiter disposite fm successio nem adiuicē.Quot sunt linee.s.3.vna ascēdentiū.2^a. descendentiū.3^a.transuersalis. Et qui sunt gradus.s. descendendo pater ꝛ filius:fm canonicā cōputatio nem q̄ debet attendi i matrimonijs sunt i p̄ gradu. pater ꝛ nepos in .2°.ꝛ sic successiue eodē modo dic ascendendo in linea trāsuersali.fratres.siue frater ꝛ

ſoꝛoꝛ:ſunt ĩ ꝑ gradu.filius fratris ẽ in.2°.ad fratrem patris ⁊ ad filiũ.pꝛimus ẽ ĩequalis.2°.equalis : ⁊ ſic ſucceſſiue. Patet etiã vnde ſumãtur iſti gradus.

3 ¶ Qui ſunt gradus pꝛohibiti.R.ſm.s.Tho.vbi.ſ.ar°.4.ꝙ ſm diuerſa tẽpoꝛa iuenit̃ ꝯſanguinitas ſꝫ gradus diuerſos matri᷑ impediſſe.i pꝛĩcipio.n.humani generis ſolus pater ⁊ mater a matri° repellebant̃ eo ꝙ tũc tẽpoꝛis erat paucitas hoĩuꝫ:⁊ opoꝛtebat pꝛopagationi maximã curã impẽdere. vñ non erãt remouẽde niſi ille perſone q̃ matri° icõpetẽtes erãt etiam quãtũ ad pꝛincipalẽ matrimonij finẽ q eſt bonũ pꝛolis.poſtmodũ aũt multiplicato humano genere per legem Moyſi plures perſone excepte ſunt q̃ iã cõcupiſcẽtiã repꝛimere icipiebãt.leuit.18. ⁊ que ſint iſte vide .ſ. diſpẽſatio.§.4.vnde vt dicit Rabi Moyſes oẽs ille perſone excepte ſunt a matrimonio q̃ in vna familia cohabitare ſolẽt.q2 ſi inter eos licite carnalis copula eẽ poſſet. maximũ incentiuũ libidini pꝛeſtaret̃.ſed alios ꝯſanguinitatꝭ gradus lex vetus permiſit. imo quodã mõ ꝑcepit.vt.ſ. vnuſquiſqꝫ de cognatiõe ſua vxoꝛẽ acciperet. ne ſucceſſionũ cõfuſio eſſet.q2 tũc tẽpoꝛis cultus diuinus ꝑ ſucceſſionẽ generis pꝛopagabat̃. Sed poſtmodum ĩ lege noua q̃ ẽ lex ſpiritus:⁊ amoꝛis plures gradus ꝯſanguinitatis ſunt pꝛohibiti: q2 iã per ſpiritualem gratiã nõ per carnis oꝛiginẽ cultus dei deriuat̃.vñ oꝫ vt homines etiã magis a carnalibus abſtrahãt̃ ſpiritualibus vacãtes:⁊ vt amoꝛ magis diffundat̃ ⁊ ideo antiquitus vſqꝫ ad remotioꝛes gradus matrimoniũ ĩpediebat̃.vt ad plures per ꝯſanguinitatẽ: ⁊ affinitatẽ amicitia remaneret .ſ. vſqꝫ ad ſeptimũ gradũ.ſed poſt circa vltima tẽpoꝛa reſtrictũ eſt ecclẽie interdictũ vſqꝫ ad quartũ gradũ.c.non debet de ꝯſan.⁊ affi.q2 vltra inutile ⁊ periculoſuꝫ erat gradus ꝯſanguinitatis pꝛohibere. Inutile quidẽ.q2 ad remotioꝛes ꝯſanguineos quaſi nullus ſedus amicitie maioꝛis q̃ꝫ ad extraneos habebat̃ charitate in multoꝝ coꝛdibus frigeſcẽte. Periculoſuꝫ autẽ erat q2 cõcupiſcẽtia.⁊ negligẽtia ꝑualẽte.tã numeroſaꝫ cõſanguinitatis multitudinẽ. hoĩes nõ ſatis obſeruabant:⁊ ſic laqueus dãnationis multis iniciebat̃ ex remotioꝝ graduũ pꝛohibitiõe:ſatis etiã cõueniẽter vſqꝫ ad quartũ gradũ dicta pꝛohibitio eſt reſtricta.tũ q2 vſqꝫ ad quartã generationẽ hoĩes viuere ꝯſueuerũt.vt ſic nõ poſſit ꝯſanguinitatis memoꝛia aboleri.tũ q2 in qualꝫ generatiõe noua mixtio ſanguinis cuius idẽptitas cõſanguinitatẽ facit.fit cum ſanguine alieno:⁊ quantũ miſcet̃ alteri tantũ recedit a ꝑ.⁊ q2 demẽta ſunt quatuoꝛ: ⁊ in omni generatione euaneſcat vnum. pꝛimo magis ſubtile : ⁊c̃. ideo vſqꝫ ad quartum:⁊c̃. hec.s.Tho.quare papa poſſit circa hoc ſacramẽtum ſic oꝛdinare eſt q2 nõ ſolum eſt ſacramẽtum.ſed etiam in officiuꝫ nature. de quo vide.ſ.diſpenſatio.§.3.circa fi. De noĩbus iſtoꝝ aſcẽdentiũ ⁊ deſcẽdẽtiũ:vide.ſ.patruus.

¶ Utrũ ꝯſuetudo in aliqua pꝛouintia ꝙ pꝛohibitio extendatur ad vlterioꝛes gradus teneat.R.ꝙ ſic.c. qḋ dilectio de ꝯſan.⁊ affi.Angelica dicit ꝙ debet intelligi de cõtrahẽdo:⁊ nõ ꝯtracto. ſed hoc nihil eſt q2 ex eo ꝙ appꝛobat̃ ab eccleſia dirimit ꝯtractũ : ⁊ ꝑterea ter.dicit illos ſeperari:vide.ſ.impedimẽtuꝫ ꝑ.§.4.ſecus ſi nõ eſſet appꝛobata a papa. Et nota ꝙ iſta pꝛohibitio ſm Jo.an.⁊ Pa.poſt Hoſti.i.d.c.nõ debet.nõ debet itelligi niſi ĩ linea trãſuerſali in aſcẽdentibus aũt ⁊ deſcẽdẽtibus ſit perpetua q̃uis alij intelligant etiã in linea aſcẽdentiũ.ſed pꝛimũ ꝓbatur ſm Pa. q2 in linea aſcendẽtiũ ſꝫ iura nõ ponitur ⁊ q2 ſi viuerent remaneret reuerẽtia ſuperioꝛitatis.Nota etiã ſm.d.ar.ſ.ꝙ in pꝛ pꝛohibitiõe.ſ.inter patrẽ ⁊ matrẽ nũq̃ꝫ fuit diſpẽſatũ ⁊ indubitanter papa nõ poteſt q2 eſt de iure diuino fundato ſuper iure naturali. de his aũt que lege diuina pꝛohibentur.ſ.ꝑ gradu ſimplr̃ ⁊.2°.trãſuerſali inequali ſi fuiſſet ſolũ pꝛohibitio iudicialis.papa poſſet diſpenſare:⁊ nõ obligarent amplius ex lege diuina.ſed ſolum humana.ſꝫ vident̃ pꝛohibiti etiã iure naturali ⁊ moꝛali ideo pꝛobabilius videtur ꝙ nõ poſſit diſpenſare. de quo.ſ.diſpenſatio.§.4.Item nota ſm Pa.in.c.ꝙ dilectio.de cõſan.⁊ affi.ꝙ ſi quis impetraret diſpenſationẽ in tertio gradu ex vno latere:⁊ vnus nõ diſtet in alterũ niſi in.2°.ꝙ tenet diſpenſatio nec eſt ſurreptitia.Ad hoꝝ intellectũ hic ꝯſanguinitates arboꝛem ſtatuo. in qua fit pꝛobatio ad oculũ ex oſtenſiõe facti.per quaꝫ melius percipiũtur q̃ꝫ elocutione. Et eſt autentica ex canonibus Iſidoꝛi ⁊ Alexandri.35.q.5.c.1.2.⁊ fi. ⁊ ex lectura Jo an.que ponit̃ in pꝛincipio ſexti ex qua manifeſtatur coꝛrectio multoꝝ canonũ antiquoꝛum. 5

Pro maiori declaratiōe precedētis arboris. primo notandū ꝙ omnia nomina q̄ ſunt in iſtis celulis. ſic noīantur per cōparationē ad celulam vacuā q̄ non habet nomen neq; gradū. ſed fictiue dicitur petrutius. Nam pater dicitur pater petrutij: ⁊ filius. dicitur filius petrutij: ⁊ frater ⁊ ſoror. ſ. petrutij. Auus petrutij ⁊ nepos petrutij: ⁊ ſic de ſingulis oībus que ſcribuntur in arbore. ſi igitur habuiſſet nomen. fuiſſ

sunt plura.s.pater.filius.frater.soror. cũ suis genitiuis.s.pater filij.filius patris:&c. melius ergo fuit vt ista ponerẽt circa ipaʒ vacuã:& ipa vacua fingat eẽ stipitẽ oĩuʒ. Secũdo notãdũ ꝙ i oĩbus cellulis ponũtur quedã pũcta.vel numeri.vt.s.& ifra.qui significãt gradũ quẽ habẽt ad petrutiũ.s.vbi ponit.2°.significat ꝙ ẽ in.2°.gradu ad petrutiũ.similr vbi ponit.3.significat.ꝙ ẽ in.3°.gradu ad eũdẽ:& sic de singulis. Superiores aũt numeri q deberẽt eẽ rubei. significãt cõputationẽ.sm canones: iferiores vero.sm leges. Ex qbus numeris vel pũctis.patet in quoto gradu sint tã sm canones ꝙ̃ sm leges oẽs q sunt scripti in hac arbore i cõparatiõe ad petrutiũ.pʒ etiã ꝙ ascẽdẽdo vel descẽdẽdo nõ est differẽtia iter canones & leges.Et qꝛ̃ ista arbor multos gradus iter multas personas & per eã possit accipi exẽplum ad oẽs tñ nõ potuerũt oĩa ibi poni. vñ accipe regulas generales.p̃ regula.tã sm canones ꝙ̃ sm leges si vis scire i quoto gradu.vna persona distet vel attineat alteri i ascẽdẽdo vel descẽdẽdo.accipe illas duas & numera simul cũ itermedijs:& quot psone sunt vna dẽpta.i tali gradu sunt iter se.verbi grã. si vis scire quãtũ distat abauus ab abnepote numera psonas: & inuenies nouẽ.vñ sunt i octauo gradu : & sic de similibus.2ª regula collateraliũ i linea eq̃li quoto gradu qs distat a cõi stipite toto distãt iter se sm canones.exẽplũ cũ facis stipitẽ abauũ iter petrutiũ:& pnepotẽ sunt i.4°.& sic iter se sunt in.4°.sm canones. Secũdũ leges vero aliter ẽ q: sm regulã collateraliũ i linea equali quoto gradu quis distat a cõi stipite toto duplicato distãt a se vt in exẽplo dato distãt i octauo & isurgit illa diuersitas.q: sm leges q̃libet persona gradũ facit i collateralibus: & sic filij duoꝝ fratrũ sm canones distant i.2°.sm vero leges i.4°.vt dicit.s.Tho.vt.s.§.i.circa mediũ.Nec obstat ꝙ i arbore ponũtur i.3°.sm leges.q: ibi accipit i ordine ad petrutiũ.sʒ.s.Tho.cõparat iter se.In linea vero iequali quoto gradu distat remotior a stipite toto distãt iter se sm canones pone exẽplũ.s.pronepos:& filius patrui.faciẽdo stipitẽ. Abauũ distãt a se i.4°.gradu.vñ persona addita psone ex illa parte i q̃ est minus remota nõ mutat gradũ vsq; ad lineã eq̃litatis:& sic nepos coꝝ pronepos distat i eodẽ. Sed sʒ leges aliter ẽ q: collateraliũ i linea ieq̃li. quot sunt psone stipite dẽpto tot sunt gradus:& sic addita persona additur gradus. Ex his facilr põt patere rõ oĩuʒ q̃ sunt i arbore:& ꝙ petruti° nõ posset ꝯtrahere cũ aliqua coꝝ q̃ sunt i arbore. si tñ vn° coꝝ qui sunt i extremis qui distãt ab eo sʒ canones i.4°.gradu.puta fratris pnepos haberet filiaʒ posset petrutius cũ ea ꝯhere. Iteꝝ nota.3°.ꝙ ꝯputatio sm leges parũ valet. q: nõ vtimur illis i matrimonijs.similr cõputatio q̃ fit iter ascẽdentes & descẽdẽtes q: nũq̃ʒ tempore moderno veniũt ad gradũ.5m.vt possint ꝯhere. Itẽ nota ꝙ si velis ꝯparare. Abauũ ad propatruũ & hoꝝ filiũ.seu hoꝝ nepotes.siue pronepotẽ eõdẽ tã nõ fit i gradibus collateralibus. sʒ i linea recta.Nã propatruus ad petrutiũ ẽ filius abaui:& hoꝝ filius ẽ nepos abaui. Et pauus i cõparatiõe ad petrutiũ.est filius abaui:& est frater propatrui petrutij & pauunculi. Et sic abauus si cõpet ad petrutiũ ẽ abauus si vero ꝯparet ad propatruũ i latere dextro.vel ad proauũculũ ad sinistrũ sic est pater.eodẽ mõ itellige de his qui sunt i recta linea i ordine ad lineas ab eis descendẽtes.

Impedimẽtũ.4m.affinitatis de quo p̃ notandũ.ꝙ affinitas ẽ pximitas psonaꝝ ex carnali copula pueniẽs.oĩ carẽs parẽtella. Quaʒ diffinitionẽ declarat.s.Tho.4.di.41.q.p̃.ar°.p̃.q°.p̃ dicẽs.amicicia quedã nãlis i cõcatiõe nãli fundat q̃ est duobus modis.8.ethi.vno° p carnis ppagationẽ.alio° p ꝯiũctionẽ ad carnis ppagationẽ ordinatã.vñ ibidẽ dr ꝙ amicitia viri ad vxorẽ.ẽ nãlis vñ sicut persona ꝯiũcta alteri p carnis ppagationẽ.quoddã vinculũ amicitie nãlis facit.ita si cõiũgãtur p carnalẽ copulã.sʒ i hoc differt ꝙ psona cõiũcta alicui p carnis propagationẽ.sicẽ filius pr̃i.sit pticeps eiusdẽ radicis:& sanguinis. vñ eodẽ genere vinculi colligat filius ꝯsanguineis pr̃is qua pater cõiũgebat.s.ꝯsanguinitate q̃uis sm aliũ gradum ppter maiorẽ distantiã a radice. Sed persona cõiũcta p carnalẽ copulã. nõ fit particeps eiusdẽ radicis.sʒ q̃si extrisecus adiũcta:& iõ ex hoc efficit aliud genus viculi.qd̃ affinitas dr:& hec ẽ qd̃ i hoc.v.dr. Mutat nupta genus sʒ generata gradũ.q:.s.persona per generationẽ fit i eodẽ genere attinẽtie. sʒ in alio gradu.p carnalẽ vero copulã.fit i alio genere. cã.n.eius ẽ equoca.s.vnio matrimonij q̃ cãt affinitatẽ.s.q̃tũ ad carnalẽ copulã.hec.s.Tho. Ex qb° pʒ p̃ ꝙ affinitas dr quasi a finibus.i.extrisece adueniẽs.2°.pʒ quõ est pximitas psonaꝝ.i.amicitia siue vnio q̃ ponit vt genus : persone vero vt subiectũ.3° quõ est p ꝯiũctionẽ ad carnis ppagationẽ ordinatã:& sic dr i diffinitiõe:ex carnali copula:&c. vbi declarat pn̄m affinitatis.vltimã particulã diffinitiõis declarat .s.Tho.ibidẽ i.3°.q°.ad.2m.dicens ꝙ dr in diffinitiõe oĩ carẽs parẽtella. itelligẽdũ est iquãtuʒ hmõi.i.vt sic nõ reqrit aliã parẽtellã. sʒ ex ista sola põt cãri.accidit igit ꝙ aliter ꝯiũgãtur.

¶ Vtrũ affinitas deficiat deficiẽte cã.s.carnalis copula.R°.sm.s.Tho.vbi.s.q°.2°.ꝙ nõ.q: cãt ex eo qd̃ fuit actũ.nõ ex eo qd̃ fit. puta si sum affinis Petro ppter vxorẽ suã ab eo cognitã.q̃ ẽ mihi cõsanguinea. ipa mortua remaneo affinis. q: ille actus per quem ego sum affinis.nõ potest eẽ ꝙ nõ fuerit.hec s.Tho.&.35.q.x.c.fraternitatis.

¶ Querit vtrũ causet ex oĩ actu carnali .R°. sm.s. Tho.vbi.s.q°.3°.ꝙ cãtur ex oĩ actu carnali in quo

fit mixtio seminis. Ait.n.sic.sm phz.8.ethi.piūctio viri et vxoris dr nālis principaliter pp plis pductionē: et secūdario pp opez cōicationē.quoz p̄mū ptinet ad matri͠ rōe carnalis copule.sz 2͠ iūgitū est q̄dā societas i cōez vitā.p͠ aūt hoz ē inuenire in q̄lz carnali copula.vbi est cōmixtio seminū q: ex tali copula pōt ples pduci.q̄uis.2.desit: et iō q: matri͠ affinitatē cāat sm q erat q̄dā carnis cōmixtio.Et fornicarius pcubitus affinitatē cāt.in q̄tū hz aliqd de naturali cognatiōe.35.q.3.c.nec eam:et.c.nec.de eo.q cog͠.ꝯsan. et q̄uis affinitas semp sit honesta. tñ aliqñ i cā ei' ē aliqua ihonestas .s. i fornicatiōe. sz nō cātur rōe ihonestatis.sz rōe illius qd̄ est nāle qd̄ est cōe fornicatiōi et matri͠.secus cēt sm leges que nolūt q sit affinitas nisi rōe matrimonij.ff.de gradi.l.nō facile.§.sciēdū.Ex eo etiā q pcubitus pternā, nō hz mixtionē seminis q̄ possit esse cā generationis ideo ex tali pcubitu nō cāt affinitas.hec ille. Ex qbus pz q nūq̄ cāt affinitas nisi vbi est mixtio seminis.35.q.3.extraordinariā.2͠.pz. q si vir etiaz itret claustra pudoris et nō seminet intus q nō cāt affinitas.3͠.q etiam si nō itret et tñ seminat itus vt fiat mixtio seminis ex quo possit fieri genero.sic cāt affinitatē.non obstat de sterili vel sene q: sufficit q possit generatr fieri gñra͠. 4͠ pz q si vir itus seminet et mulier nō seminet ex quo pōt sic fieri genera͠ sm phm.2.d.a.q: etiā ex solo sanguine mulieris pōt generari.sic etiā cāt affinitas.hec oīa ꝯfirmat Pa. in.c.fraternitati. de eo.q.cog͠.ꝯsan.vx.su.qdā alij. s.Tho.dicētes q oz fieri mixtionē seminis.sed non bene intelligūt.q̄uis.n.dicat q fiat mixtio seminis. tñ imediate subiūgit.ad generandū.vñ fundamētū ē genera͠ q̄ pōt fieri sine semine mulieris.i.ex sanguie vel mēstruo mulieris ita tenet Pa. vbi supra. 5͠ pz q nō cātur affinitas nisi semen viri intret. Et eodē mō nō cōsumaf matri͠ nisi sit mixtio potēs generare. Quocūq igif modo semen viri misceaf cū sanguine vel semine mulieris.siue veniat per demonē deferentē siue p ipm viz itrantē vel pp locū seminantē dūmō semē itret cāt affinitas et ꝯsumaf matri͠ ita q non amplius pōt ingredi religionem vxore iuita alias secus.si tñ fit mixtio vel itret et non seminet q̄uis nullū istoz fiat tñ ratificanf spōsalia ante tēpus facta et causaf honestas publica hec bre uiter pp honestatē q̄ vt credo intelligēti sufficiūt s.matri͠.2.§.xi.circa mediū.

3 ¶ Querif de modo causandi istas attinētias.s.cōsanguinitatē et affinitatē.R͠.sm doctrinā .s.Tho. vbi supra.q͠.vltima. q duplex ē modus causandi aliqd vnus vniuocus sic hō generat hoiez:et asin͠ asinū: et i tali generatiōe semp fit idē i spē sic fit genera͠ attinētie ꝯsanguinitatis. alia ē genera͠ equoca. sicut qādo sol generat ranā.q̄ nō ē eiusdē spēi cuz sole:et si iteꝝ ex rana per putrefactionē generef herba.est alterius spēi:et talis ē genera͠ attinētie affinitatis. Illa ienim' ipsocessu attinētie duos modos quibus vinculū huiōi causāt vnus p carnis propagationē:et hoc facit semp eādē spēz attinētie.s.ꝯsanguinitatis. Ali' p matrimonialē piūctionē:et h͠ facit aliā spēz.i p̄n͠.sicut pz q cōiūcta matrimonialiter fri vel ꝯsanguineo meo nō fit cōsanguineus meus.sed affinis.i.stans circa finē.vel limites ꝯsanguinitatis. vñ et si iste modus procedēdi iteref non erit affinitas.sed aliud attinētie genus.vñ psona q̄ matrimonialiter affini piūgif nō est affinis.sz est aliud gen' affinitatis qd̄ dr.2͠.genus:et rursus si affini i.2͠.genere aliqd per matri͠ piūgaf.nō erit affinis.i.2͠ genere.sz i.3͠. vt puta exēplariter vxor fratris mei vel germani mei. est mihi affinis i p̄ genere:mortuo vero fratre meo vel germano. si ipa vxor pdā fratris mei acceptat aliū viz ille vir suus erit mihi affinis in.2͠.genere:et si iteꝝ ille vir vxoris pdā fratris mei acceptat aliā vxorem.illa sua vxor erit mihi affinis i.3͠.genere.iuxta illud. Mutat nup:a gen'.sz generata gradū. duo genera p̄ma olim erāt phibita. 35.q.4.Pdicimus.pp publice honestatis iustitiā magis q̄ pp affinitatē q: deficiūt a vera affinitate sicut illa attinētia q̄ ex spōsalibus cātur. sed mō probibitio illa cessauit: et manet solū sub phibitiōe p̄mi generis affinitatis.in quo ē vera affinitas.c. non debet.de consan.

¶ Querif quo affinitas impediat matri͠.R͠.sm.s. Tho.vbi.ō.ar͠.2͠.q͠.p͠.q ipedit i p̄ genere: et i tot gradibus sic ꝯsanguinitas.vñ sic ait. Affinitas pcedēs matri͠ ipedit p̄hēdū et dirimit p̄ctuz.eadem rōe qua ꝯsanguinitas.sic.n.iest necessitas q̄dā ihabitādi ꝯsanguineis ad inicē.ita et affinibus:et sicut est quoddā amicitie vinculū inter ꝯsanguineos.ita iter affines.sz si affinitas matri͠ supueniat non pōt ipm dirimere h͠ ille.con.p.c.p͠.et.2͠.de ꝯsan. et affi. Multiplicatio.n.amicitie et dispēsio pcupiscētie.ponūtur cāe phibitiōi matrimonij q̄ sunt pariter i cōsanguinitate:et affinitate. Sūt igif oēs ꝯsanguinei vxoris mee mihi affines:et in eodē gradu.quo sunt ꝯsanguinei vxori mee. sitr oēs ꝯsanguinei mei sunt affines vxoris mee:et in eodē gradu quo sunt mihi ꝯsanguinei. v͠.gra.soror vxoris mee est ipi vxori i p̄ gradu ꝯsanguinitatis et mihi in p̄ gradu affinitatis et sitia:et eodē mō de coitu fornicario. Sed ꝯsanguinei mei nullo mō sunt affines cōsanguineis vxoris mee nec iter eos matri͠ phibef.c.qd̄ sup his:et.c.si. de ꝯsan.et affi. Itē q̄uis mortua vxore mea nō possiz accipere aliquā ꝯsanguineā vxoris mee vsq ad quartū gradū:possum tñ accipe aliquā q̄ fuit vxor ꝯsāguinei vxoris mee:et ꝯuerso:et sr me͠ pōt accipe illā q̄ fuit vxor fris vxōis mee.sic et ego eādē accipe possez:et sz ego ñ possez accipe sororē vxoris mee.sr tñ me͠ posset illaz accipe. Itē si aliqs cognoscat aliquā i.5͠ gradu.nō cāt affinitas ipediēs. Itē duo cōsanguinei imo duo fres.pñt accipe duas sorores.

Ad pleniorē dictoꝝ notitiā hic affinitatis arborem statui iuxta tradita per Jo.an.in eius lectura in cuius medio sunt quatuor cellule in quaꝝ prima superiori ponit̄ prim⁹ gradus: i.2ª.scd̄us: i.3ª.tertius: & in quarta quartus: qui ponūtur i medio fratris & sororis: vt detur itelligi q̄ ex parte vtriusq; sexus affinitas ꝯhit ex ꝯsanguinitate: & non exprimit̄ vt̄ illi gradus sint ꝯsanguinitatꝭ. vel affinitatꝭ. vt illa ꝯputatio ad vtrūq; refferatur. vnde frater & soror sunt i primo gradu ꝯsanguinitatis; & frater ac vir soro/

tis in primo gradu affinitatis: et sic de aliis. Deinde a latere dextro illaꝝ cellulaꝝ ponit linea aliaꝝ quatuor cellulaꝝ: et i prima scribit: fratria. In.2°. fratris filius: i.3°. fratris nepos: in.4°. fratris pronepos: et ad dorsum huius linee ponit alia linea: quatuor sicut cellulaꝝ. in quaꝝ prima scribit: vxor fratris olim relicta. In.2°. vxor filii fratris: i.3°. vxor nepotis fratris i quarta vxor pronepotis fratris. A latere sinistro sunt alie quatuor cellule. i quaꝝ prima ē soror: i.2°. sororis filia. In.3°. sororis neptis: i.4°. sororis proneptis. Et ad dorsum huius linee: ponit alia linea quatuor similiter cellulaꝝ i quaꝝ prima ē: vir sororis olim relictus. In.2°. vir filie sororis. In.3°. vir neptis sororis. In.4°. vir proneptis sororis. Ponūtur etiā alie due cellule. vna a latere dextro a tergo superioꝝ cellularū continens: relictus relicte fratris. Alia a sinistro cōtinēs: relicta relicte sororis: q̄ ponūtur ad demōstrādū: secūdū genus affinitatis: qḋ hodie non hꝫ locū: cuius rei grā etiā i cellula: vxoris fratris: ponit olim relicta qḋ i inferioribus nō ponit quasi dicat: ꝙ frater habuit vxorē quo mortuo relicta eius ꝯtraxit cū alio. sꝫ ea mortua. iste relictus. a relicta fratris vult ꝯtrahere cuꝫ sorore: et pōt hodie: olim secus. Nō insuper ꝙ si cōpares vxorē fratris oliꝫ relicta. sorori sunt i.p̄. genere eo ꝙ vxor fratris facta ē affinis sorori et suis ꝯsanguineis in p̄ genere si vero cōpares eādē vxorē fratris olim relictā. viro sororis oliꝫ relicto. sic sunt i.2°. genere. Eodē mō dic de relicto relicte fratris. si cōparat. relicte relicti sororis. sunt in.3° genere. sed est in.2°. si cōparet viro sororis olim relicto: et eꝯ et hec patent in figura per lineas.

Impedimētū.5. cognatiōis spiritualis. q̄ est
i attinētia proueniēs ex sacri baptismi. vel cō/
firmationis datione. vel ad id susceptione.

Jo.an.i.c.p̄.de cog.spi. in glo. ꝟ. spiritualem lib.6. hanc diffinitionē declarat.s.Tho.4.di.42.q.pa.ar. p̄ dicens. Sicut per carnis propagationeꝫ hō accipit esse nature. ita p sacra accipit esse spirituale gratie. vnde sicut vinculū quod ex carnis propagatione ꝯtrahit. est naturale homini. inquātū est res quedā nature. ita vinculū quod ꝯtrahit ex sacroꝝ susceptione. est quodā mō naturale alicui. inquātum est mēbrū ecclesie: et ideo sicut carnalis cognatio impedit matrim ita spiritualis ex ecclesie statuto. tamen distinguendū est de spirituali cognatiōe. q2 aut precessit matrim. aut sequitur. si precessit tunc impedit ꝯtrahendum et dirimit cōtractum. c.p̄.eo.lib.6. Si sequitur tunc nō dirimit vinculum matrimonii. sed quātū ad actū matrimonii est distinguendū. q2 aut spiritualis cognatio inducit causa necessitatis. vt cuꝫ pater baptizat puerum i articulo mortis: et tūc non impedit actū ex neutra parte. aut extra cāꝫ necessitatis. tū ex ignorantia: et tūc si ille ex cuius cā inducitur diligentiā adhibuit est eadē rō sic et de p̄ aut ex industria extra casuꝫ necessitatis: et tūc ille ex cuius actu inducit amittit ius petendi. sed tū debet reddere q2 ex culpa eius non debet aliqḋ icomodū alius reportare. hec.s.Tho.con. Pa.i.c.2°.co.q̄uis. ꝟꝟ. et quidā alii teneāt ꝙ nūq̄ priuatur. ar.i.d.c.2°. rō ꝙ hec cognatio ipediat est q2 hec sola sufficit ad attinētiā ideo per matrim debet extēdi ad alios. Ex his pꝫ p̄ ꝙ cognatio spiritualis ē attinentia quasi loco generis. proueniēs ex sacris. quasi ex cā: sꝫ principalis causa est statutū ecclesie. pꝫ etiā ꝙ dirimit ꝯtū: et ꝙ est solū ex his duobus sacris hec oia pbantur. i.c.p̄.eo.li.6. tā i tex. q̄ i glo. pꝫ et ꝙ si precedit ipedit matrim. si sequit aliqn̄ impedit actuꝫ. hec habes. in d.c.2°. qḋ per ista duo sacra. s. baptismū et ꝯfirmationē ipediat matrim declarat.s.Tho. vbi.s.ar.2°. ad.2m. Qḋ aūt nō impediat per alia sacra declarat ibidē. dicens ꝙ per alia sacra nō fit aliqua regeneratio puta p ordines. In pnia etiā fit per modū sanationis et nō regeneratiōis. vt in glo.c.p̄.lib.6.eo. sed tū per pniaꝫ ꝯhit quoddā fedus iter sacerdotē et mulierē ꝯfitentē simile cognatiōi spirituali. vt tū peccet cā carnaliter cognoscēdo ac si esset sua spiritualis filia: et hoc ideo q2 maxima familiaritas est inter sacerdotē et cōfitentē: et ex hoc. ista prohibitio est inducta vt tollat peccati occasio. hec.s.Tho. vbi supra ad.8m. vide de hoc vltimo. ꝟ. sacrilegiū. §.2°. circa prin. De cathecismo dicit idē.s.Tho. ibidem ad.3m. in cathecismo fit quedaꝫ professio futuri baptismi. sicut in spōsalibus. vn̄ sicut i spōsalibus ꝯhit quidā motus propinquitatis matrimonii. ita et i cathecismo. ad minus ipediēs ꝯtrahendū nō aūt in aliqs sacris. hec ille q̄ etiā probant in.c.2°.eo.li.6.

¶ Querit q̄ sunt persone q̄ sunt prohibite cōtrahere ppter hoc ipedimētū. Sꝫ p̄ adducā dicta.s.Tho.2°.s. in.§. sequēti ponā ꝯclusiones breuiter ꝯtinētes illas psonas phibitas. 3°.s.i.3°.§. ponā quedā notabilia declarātia hoc ipedimētū. pm. dictū.s.Th.4.di.42. ar°.5.qla.pa. vbi sic dicit. Sicut i generatiōe carnali aliquis nascit ex patre et matre. ita i generatiōe spirituali aliquis renascit filius dei sicut pris: et sicut matris sicut aūt ille qui sacrm̄ cōfert gerit vices persone d ei cuius istrumētū et minister est. ita ille qui baptizatū suscipit de sacro fonte aut ꝯfirmādū. tenet personā ecclesie. vn̄ ad vtrūq̄ spiritualis cognatio cōtrahit. hec ille. Et ibidē ad.3m. ait Non baptizatus nō pōt aliquē leuare de sacro fonte cū non sit mēbrū ecclesie cuius tipū gerit i baptismo leuās. q̄uis possit baptizare q2 est creatura dei cuius tipū gerit baptizās. nec tū aliquā cognationē spiritualē ꝯhet pōt. q2 est exhers spiritualis vite. i quā hō p̄ per baptismū renascit. hec ille. et ibidē. qla.2a. ad.5m. ait. Si vxor leuātis nō sit baptizata nō peruenit ad eā spiritualis cognatio ppter hoc ꝙ nō ē capax. hec ille. Baptizatus aūt et nō ꝯfirmatus pōt tenere ad baptismū: et ꝯhit q2 est baptizatus: et per ꝯñs ē capax. vtm aūt possit tenere ad ꝯfirmationē: et si tenet vtrū

ꝯhat. Angelica. ꝟ. ꝯfirmatio. §. xi. dicit ꝙ nō ꝯhit. nec pōt tenere alr. c. i baptiſmate. de ꝯſe. d. 4. s. Th. ⁊ Pe. de pal. ꝯriū eſt vexalle. n. tex. nō dicit ꝙ non ꝯhat. ſꝫ dicit ꝙ nō pōt tenere: ⁊ eſt magna differē/ tia iter iſta: ⁊ rōeꝫ aſſignat. s. Th. vbi. s. ⁊ Pe. vbi dicit ꝙ nō baptizatus nō ē capax alicuius ſpiritua litatis ⁊ ſic nō ꝯhit. ſꝫ nō ꝯfirmatus ē capax. cū igi tur ſpiritualitas ſit cā ſm. s. Tho. ⁊ nō cōfirmatus eſt capax ſm eūdeꝫ. qꝛ eſt baptizatus. igiꝉ ꝯhit ſi te/ net nō tñ debet tenere propter ꝓhibitionē eccleſie: ⁊ ſic ille tex. nō facit p angelo. vñ. s. Tho. ⁊ Pe. dicūt ꝯriū. quē male alꝉ angelus. Itē. s. Th. vbi. s. arᵒ. 3. qᵉ 2ᵉ. ſic ait. Aliquis pōt fieri cōpater alicuiꝰ dupliciter. vnoᵒ p actuꝫ alterius qui baptizat. vel i ipſo bapti/ ſmo ſuſcipit filiū eius: ⁊ ſic cognatio ſpiritualis nō trāſit a viro ad vxorē. vel eꝯᵒ. niſi forte ille ſit filius vxoris. qꝛ tūc vxor directe ꝯhit cognationē ſpiritua lē. ſicut vir. alioᵒ p actū ꝓpriū. ſicꝫ cū leuat filiū alte rius de ſacro fonte: ⁊ ſic cognatio ſpūalis trāſit ad vxorē quā iā carnaliter cognouit. nō aūt ſi nō ſit cō ſumatū matriᵐ. qꝛ nōdū effecti ſunt vna caro: ⁊ hᵒ eſt per modū cuiuſdā affinitatis. vñ etiaꝫ pari rōe videꝉ trāſire ad mulierē q̄ ē carnalr cognita. q̄uis nō ſit vxor. vñ. ꝟ. q mihi vel cuiᵒ mea natū fonte le uauit: h mea ꝯmater. fieri mea nō valet vxor. Si q̄ mee natū nō ex me fōte leuauit. hāc poſt facta mee non inde vetabor hre. hec ille. Et ibideꝫ ad. 2ᵐ. ait. Pr ſpūalis ⁊ mater ſpiritualis eiuſdē. nō ꝯiūgūꝉ i generatiōe ſpirituali. niſi p acciñs qꝛ vnus per ſe ad hoc ſufficit. vñ nō oꝫ ꝙ ex hoc aliq̄ cognatio ſpiri/ tualis i eos naſcaꝉ. q̄n poſſit eē iter eos matriᵐ. vñ ꝟ. vnus ſemp erit cōpatrū ſpiritualis. Alter carna/ lis. nec fallit regula talis. ſed p matriᵐ ſit vir ⁊ vxor vna caro. p ſe loquēdo: ⁊ iō non eſt ſile. Et ad. 4ᵐ. ait. Ex quo iter pr̄eꝫ ſpiritualē ⁊ matrē nō ꝯhiꝉ ali qua cognatio. nihil ꝓhibet ꝙ vir ⁊ vxor ſimul ali/ quē de ſacro fonte leuarēt. nec eſt icōueniēs ꝙ vxor ex diuerſis cauſis efficiaꝉ bis mater ſpiritualis eiuſ dē. ſicut pōt eē ꝙ ſit affinis ⁊ ꝯſanguinea eiuſdem p carnalē ꝓpinquitatē. hec ille. Et ibidem qᵉ. 3ᵉ. ſic ait. filius ē aliquid pr̄is ⁊ nō eꝯᵒ vt dicit i. 8. ethi. ⁊ ideo ſpiritualis cognatio trāſit a patre i filiū. ſꝫ nō eꝯᵒ. ⁊ ſic pꝫ ꝙ ſunt tres ſpirituales cognatiōes. vna q̄ dr̄ ſpiritualis pr̄nitas q̄ ē iter pr̄eꝫ ſpiritualē ⁊ fi/ liū ſpiritualē. Alia q̄ dr̄ ꝯpaternitas q̄ eſt iter pr̄em ſpiritualē ⁊ carnalē eiuſdē. 3ᵃ. aūt dr̄ ſpiritualis fra ternitas q̄ ē iter filiū ſpiritualē ⁊ filios carnales eiuſ dē pr̄is ⁊ qlꝫ ipedit Pa. i ſcꝺa. co. Et ibidē ad. pᵐ. dicit. s. ꝙ ſpiritualis cognatio nō hꝫ gradū. Idem Inno. i ſcꝺa. Et ibidē ar. 2ᵐ. dicit. s. Th. ꝙ a fratre nō trāſit i frēꝫ. qꝛ vnus nō eſt aliqđ alterius. ſicꝫ vir ⁊ vxor ſunt vna caro. hec ſunt dicta. s. Tho.

3 ¶ Ex his q̄ dicta ſunt i pcedētı. §. elicitūtur iſte ꝯclu/ ſiones pᵃ inter baptizātē tenētē ꝯfirmātē ⁊ leuāteꝫ: ad baptizatū vel ꝯfirmatū cāꝉ cognatio ſpiritualis ipediēs ⁊ dirimēs matriᵐ: iter ſe ꝟo nihil. 2ᵃ. ꝯ. Si aliqs baptizet vel leuet filiū alicuius mariti q filius nō ſit filius ſue vxoris. ſꝫ alterius mulieris q̄uis ipe leuās ꝯhat cū pr̄e cognationē nō tñ cū vxore eius q̄ nō eſt mater. Pa. i. c. martinus co. 3ᵃ pr ⁊ mr bapti zati vel ꝯfirmati ꝯhūt cū baptizāte vel leuāte q̄ co/ gnatio dr̄ ꝯpaternitas. 4ᵃ. ꝯ eſt ꝙ q̄n ꝓprius mari tus poſt matriᵐ ꝯſumatū baptizat vel leuat aliquē tūc ſua vxor añ cognita ꝯhit cū eiſdē. ſ. cū baptiza to ⁊ cuꝫ pr̄e ⁊ matre baptizati. d. c. martinus. 5ᵃ. ꝯᵒ ꝙ idē ſeqtur cū muliere q̄ fuit cognita extra matriᵐ ab ipſo leuāte vel baptizante. i. fornicaria: quidā tñ poſt Pa. in. d. c. martinus dicūt ꝙ ꝯria ē cōis opi/ nio. ſꝫ iudicio meo opinio. s. Tho. poſt glo. i. c. ſiqs. 30. q. 4. q̄ glo. fundaꝉ ſup tex. d. c. ſiqs. eſt verior ⁊ fūdaꝉ etiā ſup tex. c. i. co. li. 6. adducūt. n. p cā qꝛ ſūt facti vna caro qđ ſit i vtroqꝫ pterea certū eſt ꝙ q̄n nō eſt matriᵐ ꝯſumatū nō ꝯhiꝉ talis cognatio igiꝉ nō ē rōe matrimonii. ſꝫ rōe copule nec valet ꝙ illa cognatio ſit ſpiritualis. qꝛ etiā affinitas de qua ipe dimēto pcedētı. §. 2ᵒ. Angelica aūt in eo ipedimēto dicit ne cures de alia opiniōe. ſed pro certo doc. qui tenēt illā opinionē: ⁊ rōes eoꝝ ſunt multo meliores illā. s. Tho. ⁊ alij magni doc. q tenēt illā opinionē: ⁊ fundāt dictū ſuū. s. tex. vt facit etiā glo. ꝑfecto nō ſunt tales de qbus nō debeas curare. vel ſaltē faciūt rē dubiā ⁊ i dubijs tutior via ē eligēda. c. iuuenis ꝺ ſpon. imo ſua opinio ē valde periculoſa nec ē verum ꝙ illa ſit cōis. illā i theoᵃ ⁊ in moralibus opinio. s. Tho. dr̄ cōis opinio ſicꝫ eſt hic: ſꝫ ipe Pa. dicit illaꝫ eē cōeꝫ ꝓpter glo. Jo. an. ſꝫ ipe Jo. an. i. c. ꝑ. e. lib. 6. videꝉ ſeq glo. q̄ ē i. d. c. ſi quis q̄ tenet cuꝫ. s. Tho. d. tñ ar. ſ. dicit ꝙ añ factū eēt cōſulēda. prima opinio qꝛ ſecurior poſt factū vero eēt petēda diſpēſatio. 6ᵃ. ꝯ. q̄n duo ſimul tenēt aliquē nō ꝯhiꝉ iter ipſos tenē tes adiuicē ſm Inno. i ſcꝺa. co. ⁊ Pa. in. d. c. marti nus: ⁊ q̄uis ſꝫ canones nō debeāt plures tenere. tñ ſi tenēt oēs ꝯhūt. c. ſi. co. lib. 6. ⁊ c. nō plures. de ꝯſe. di. 4. ꝯſuetudo ē ſeruāda ⁊ eps pōt diſpēſare. 7ᵃ vir ⁊ vxor pñt: q̄uis nō ſit decēs: leuare ſimul aliquem baptizatū ⁊ tñ iter eos nō ſeqꝉ aliq̄ cognatio ſpiri/ tualis. 8ᵃ. ꝙ q̄n pr carnal ꝯhit cū aliquo baptizato vel criſmato legitimo vel nō legitimo cognationeꝫ ſpiritualē. ꝙ ēt filij carnales ꝯhūt cū eodē qui dicūꝉ ꝯfratres. c. ſi. co. ⁊ Inno. i ſcꝺa. 9ᵃ. ꝙ ſi filiꝰ carnalis ꝯhit cū aliquo ſpiritualē cognationē ꝙ nō oꝫ pr̄em carnalē ꝯhere cū eodē. c. illud. 30. q. 3. ⁊ c. ꝑ. co. 2ᵃ. ꝙ nō trāſit ab vno filio i aliū: ⁊ ſic q̄uis filius bapti/ zatus ꝯhat cū leuāte ⁊ filijs eiuſdē nō tñ ipe leuās. vel filij eius ꝯhunt cū alijs fratribꝰ baptizati. d. c. ꝑ. 11ᵃ. ꝙ nō baptizatus ſiue baptizet ſiue aliter conue/ niat nō ꝯhit cognationē ſpiritualē. qꝛ nō ē capax. Sūt igiꝉ decē pſone ꝯhitate p quas cōbinatiōes. pᵃ ſunt iter baptizatū ⁊ leuantes q dr̄r patrini ⁊ filia/ tio. 2ᵃ. iter leuātes ⁊ parētes leuati. ſ. pr̄eꝫ ⁊ matrē ꝯ

dicūtur cōpatres.3°.inter baptizatū & filios leuātis qui dicuntur confratres. 4°.inter leuatū & vxorē prius cognitā leuātis.q dr̄ matrina & filiazi.5°.inter vxorē p̄rius cognitā leuātis:& parētes leuati qui dr̄ etiā cōpatres:& extēdit ad filios illegitimos s̄z Pa.in.d.c.martinus. nō tñ extenditur ad adoptiuos.§.quod autem.30.q.3.

5 ¶ Notādū.p̄. q̄ id qd̄ dr̄ de baptismo itelligit etiā de ꝯfirmatiōe:& qd̄ dr̄ de leuāte eodē mō itelligitur de baptizāte:& ꝯfirmāte:& qd̄ dr̄ de viro itelligitur etiā d̄ vxore:& ecō.tā p matri^m q̄ p aliā copulā vbi sunt facti vna caro.2° notādū q̄ si eēt aliqua ꝯsuetudo ꝯtria his dictis:& nō seruādo generet scādalū. q̄ debet seruari.c.p̄.eo.& sic cōsuetudo ihabilitat personas qñ nō suādo eēt scādalū:& videt habere vim statuti s̄m Pa.ibidē.q̄uis Ber.videat intelligere añ ꝯctū nō vero post ad dirimēdū vide.s.ꝟ.ipedimētū.p̄.s.i cōi.§.4.Tertio ē notādū q̄ nō ē ꝓhibitū p̄rez spiritualē ꝯhere cū sorore filie spiritualis .30.q.3.c.si.4° est notādū q̄ si aliquis fingat se eē patrinū nō tñ tāgit q̄ nō est patrinus.si aūt tāgat & non respōdeat itendēs facere qd̄ alij patrini faciūt.fit patrinus.q: verba nō sunt de eēntia. Idē tenet Pa.in d.c.si.eo.q̄ nō requirit itētio.s̄z sufficit tenere linteū. 5° notādū q̄ nō pōt ꝯhi per ꝓcuratorē Pa.i.c.veniens.eo.hic habes quō idē ꝓcurator ipe ꝯhat q: si itendit nō est dubiū si vero nō itenderet ꝯhere sunt opiniones.si n.teneat tñ noie illius cuius ē ꝓcurator.nec intēdat esse patrinū nō ꝯhit.nō est tñ sile de eo q baptizat vel t̄z noie suo q̄uis nō itendat ꝯhere cognationē.q: ꝯhit:& non sic de ꝓcuratore quo ad istud vltimū. Nec etiā ciuitas seu vñitas pōt ꝯhere q: nō habet aiaz. 6° est notādū q̄ abbates:monachi.religiosi vel canonici regulares nō pñt baptizare vel tenere ad baptismū seu ꝯfirmationē .16.q.1.placuit de ꝯse.di.4.nō l̄z:&.c.ex parte de postu.7° notādū q̄ cū hoc sit edictū ꝓhibitoriū nullus ꝓhibet cōtrahere nisi i his cōphendat. 8° notādū q̄ p reiterationē sacri nō ꝯtrahit q: nō recipit nouū eē spirituale. 9° notādū q̄ qñ aliqs baptizat i domo causa necessitatis:& postea solēniter i ecclesia tūc ꝯtrahit qñ baptizat .s.i domo. 10° notādū q̄ lauātes crisma nō ꝯtrahūt q: tūc nō recipit eē spirituale. 11° q̄rit est sor. maritus tenēs Petrū ex quo etiā vxor cognita fit matrina baptizati. morit sor.& sua vxor accipit aliū virū.ex quo habet filiā vt̄^m iste filius possit illaz filiā accipere.d.An.tenuit q̄ sic q: nō ē expsse ꝓhibitū Se.tenuit ꝯtrariū.c.p̄.lib.6.eo.q: ē fili⁹ spiritualis & illa filia naturalis qd̄ videt verius.

1 Impedimentū.6^m.vi^m adoptio ipediat matrimoniū.R.s̄m s.Tho.vbi.s̄.ar.1°.q̄ lex diuina illas personas p̄cipue a matri° excludit quas necesse erat cohabitare ne vt Rabi Moyses dicit si ad eas liceret carnalis copula facilis pāteret cōcupiscētie locus.ad quā repmēdā matri^m est ordinatū:& q: filius adoptatus ꝯuersat i domo patris adoptantis sicut filius nālis iō legibus humanis ꝓhibitū est iter tales matri^m ꝯtrahi:& talis ꝓhibitio est p ecclesiā approbata:& inde h̄z q̄ legalis cognatio matri^m ipediat.hec s.Th. q̄ ꝯfirmātur p.c.ita diligere.30.q.3. Et nō solū impedit ꝯtrahendū: sed etiā dirimit cōtractū Pa.in.c.p̄.eo.i glo.

¶ Querit iter quas psonas hec cognatio ꝯtrahat. 6 R.h̄z s.Tho.vbi.s̄.ar°.3.q̄ triplex ē legalis cognatio p° qsi descēdētiū q̄ ꝯhit iter p̄rez adoptātē:& filiū vel filiā adoptatū:& filiuz vel filiā filij adoptiui:& nepotē:& sic deiceps q̄uis nō habeat gradus.2° q̄ ē iter filiū adoptatū & filiū nālē.3° p modū cuiusdā affinitatis q̄ est iter p̄rez adoptātē.& vxorē filij adoptati.vel ecō.iter filiū adoptatū & vxorez pris adoptantis.p° āt cogn°.& 3°.ē ppetua ēt soluta adoptiōe: 2°.nō ipedit nisi q̄zdiu manet i ptāte pris adoptātis. vñ mortuo p̄re vel filio emācipato pōt iter eos ꝯhi matri^m:& ad p^m dicit q̄ iter p̄rez adoptātē & matrē nālē nō ꝯhit.vel p̄rez nālē.h.s.T.d.c.ita diligēter:&.c.post susceptū:& extra eo.c p̄.ff.d̄ ritu nup.l.adoptiu⁹.Insti.de nup.§.p̄.&.2°.h̄z Hosti.& Inno. filius adoptiu⁹ pōt ꝯhere cū illegitima p̄ris adoptātis.q: illegitimus nō ē i patria ptāte. Insti.de nup.§.pen. ꝯtriū tenet Pa.i.c.vnico.eo.i si.& ibidē in glo. tenet idē Pa.q̄ filius adoptiuus siue trāseat i ptātē patris sicut arrogatus siue nō vt simplr adoptatus nō pōt ꝯhere cuz filia nāli q̄uis qdā teneāt ꝯtriū:& nō obstat q̄ nō sit ppetua q: sufficit q̄ possit esse. Huic videt ꝯsentire.s.Tho.& i.ar.c.p^m.30.q.3.&.c.p^m.eo. Uir & vxor simul ab eodem adoptati pñt ꝯhere q: nō reperit ꝓhibituz Hosti.tñ ꝯ:& sitr filius nālis & adoptata si vnus eoꝝ mācipet pñt ꝯhere.c.p adoptionē.30.q.3.&.c.p̄.eo.sec⁹ d̄ p° vel.3°.specie. Insti. de nup.§.ergo:presbiter pōt adoptare Pa.c.p̄.eo. supra.ꝟ.adoptio.§.6.

¶ Angelica i.ꝟ.ipedimētū.eo.§.p̄.& pen.dicit q̄ filij filioꝝ arrogatoris etiā ꝓhibet iter se:alr̄ glo.l.c.i.eo.& Insti.de nup.§.iter eas:& videt i si.ꝯcludere q̄ Tho.& Pe.con.s̄z hoc nō videt veꝝ.p̄. q: nō repit aliquo iure prohibitū.imo aliq etiā tenēt q̄ nō dirimit ꝯctū iter adoptatū & nālez vt recitat Pa.i.d.c.p̄.eo.2° q: illa glo.alr̄ nihil dicit de filijs filioꝝ. s̄z solū de filiis.3° nō facit ꝓ eo illa. Insti. q: nō logt d̄ filiis filioꝝ nisi respectu p̄ris.s.in p° spē.imo ibidez.§.eius.dr̄ ꝯtriū.Tho.etiā & Pe.faciūt i ꝯtriū.itē petrus dicūt:qui dicūt q̄ tenet simpliciter.i.etiā i adoptione simplici filij adoptiui s̄z veriorē opinionē pñt inter se ꝯhere. Reliqua que pertinent ad apodtionem vel arrogationē. vide.ꝟ.adoptio.

1 Impedimentū.7^m.s.criminis:& p̄ q̄rit q̄ sunt crimina q̄ impediūt matri^m ꝯtrahēdū.R.s̄z s.Tho.4.di.35.i expositiōe littere q̄ sunt sex p^m est icestus.c.si quis viduā.32.q.7.&.c.qui dormierit:&.c.cūcubuisti. Secūduz vxoricidiū.c.admone/

pe:⁊.c.interfectoris.33.q.2.Tertiū rapine aliene spō
se.c.statutū.27.q.2.Quartū quādo aliquis isidiādo
matrimonio propriū filiū de fonte leuauit vt possit
priuare vxorem debito cōiugali.30.q.1.de eo.Quin
tū qui interficit sacerdotē.c.qui presbiterū.de peni.⁊
re.Sextū quādo aliquis peragit penitentiā solēnez.
33.q.2.de his:⁊.c.antiqui.Hosti.addit. Septimū si
quis monialē scienter acceperit i vxorē.27.q.pª.c.hec
vero.⁊ multis.c.se.Octauū ponit.s.Tho.4.d.38.i
lra.s.crimē heresis: ⁊ similiter.39.in littera vbi di/
cit.ꝙ nō dirimit ꝯctū nisi sit nō baptizata: ⁊ hꝫ.s.
Tho.de alijs ꝓcedētibus nō dirimūt ꝯctū. vñ si ti/
merer de icōtinentia posset eps dispēsare. Secūduz
aliquos sufficit licētia ꝓprij presbiteri:⁊ sm.d.ar.s.
si tales ꝯtrahant sine licentia epi peccāt mortaliter.
Ego crederē ꝙ esset ꝯsideranda ꝯsuetudo.

1 ¶ Querit .2º.q̄ sunt crimina q̄ dirimūt ꝯctū .R. sm
.s.T.vbi.s.ꝙ vnū ē qñ aliqs cū aliq̄ cōiugata ꝯcū
bit:⁊ ex hoc machinatur in mortem viri cū effectu.
tūc.n.ad iuicez ꝯtrahere nō debent:⁊ si ꝯtraxerint
separātur.circa qd̄ varia sentiūt doc. i.c.super hoc.
eo.ti.⁊.c.ꝑ.de cōuersi.ifi.sed opinio quā sequit Jo.
an.magis placet vt sine adulterio requirat machi/
natio vtriusqꝫ.puta si coniunx machinat mortem
mariti cum extraneo vt illū possit habere i maritū
secuta morte.nō pōt iter eos esse matrimoniū vt in
tex.i.d.c.ꝑ. Si vero interuenit machinatio alterius
tm̄ nō impedit matriᵐ nisi sit machinatio cū adul
terio ꝯiuncta.ar.c.si quis viuente .31.q.1.⁊ sic itelli/
gitur.c.1.eo.⁊.d.c.super hoc. Et hoc itelligit quādo
occisio seu machinatio fit.hac de causa.vt.s.habeat
i maritū vel vxorē. si.n.ꝓpter aliā cām faceret.pu/
ta odio vel i bello.nō ipediret.c.laudabilē.de ꝯuer.
ifi. ⁊ idem itelligit si per aliū occidit ac si per se fa
ceret.semper itelligit de morte cū effectu.Nō tamen
ipediret si tm̄ ratiꝫ ⁊ nihil operata sit.habet ergo
hoc crimen duo mēbra pᵐ est quādo ambo machi/
nātur i mortē ⁊ tūc requirūtur tria ad hoc ꝙ impe
diat.pᵐ est vt ambo machinent .2ᵐ. ꝙ machinentur
hoc fine vt possit ꝯhere. 3ᵐ ꝙ ex illa machinatione
sequat mors.2ᵐ membrū est quādo vnus solus ma/
chinat ⁊ tunc requirūtur ad hoc vt impediat.pᵐ ꝙ
machinet .2ᵐ ꝙ hoc fine.3ᵐ ꝙ sequat mors. 4ᵐ ꝙ in
teruenat adulteriū i vita mariti. Et nō sm.s.Th.
4.di.37.q.2.ꝙ nūqꝫ licet homini sine pctō occidere
propriā vxorē.q̄uis sibi liceat eā ꝓpter adulteriuꝫ
accusare apud iudicē vt interficiat: ⁊ post mortem
pōt libere alteri nubere. Et ibidem ar.2.ponit quō
aliquādo adulteriū ⁊ vxoricidiū impediūt ꝯhēdū:
⁊ aliqñ dirimūt ꝯtractum.

2 ¶ Secūdū crimen qd̄ dirimit ꝯtractum est sm.s.s.
Tho.vbi.s.quādo ꝯtrahit matriᵐ ꝺ facto cū adul
tera.primū.n.matriᵐ facit ꝙ non stat.2ᵐ vnde si pri
mū matriᵐ nō fuisset verū saltem per verba de pre
senti etiā si esset separatū quo ad thorū,c.significa/
uit:⁊.c.litterarū.eo.ti.staret.2ᵐ.in quo.ad hoc vt di/
rimat ꝯtractū requirit ꝑ ꝙ ꝯtrahat de facto ꝑ ver/
ba de ꝓsenti. 2º ꝙ sequat vel precedat adulteriū añ
mortem mariti.nihil.n.refert vtruꝫ precedat vel se/
quat ꝯtractū matrimonij dūmodo sit ante morteꝫ
mariti vel vxoris.3ᵐ ꝙ tā adulter q̄ꝫ adultera sciāt
ꝙ habet aliū vel aliā. Si.n.ꝓcessit solūmodo adul/
teriū sine ꝯtractu vel fide data.vt in.§.sequēti non
impedit.c.significasti.eo.ti.⁊ 31.q.1.c.si quis viuen/
te.similiter si solū ꝯtraxit vel fidē dedit sine adulte/
rio nō impedit de nouo ꝯtrahi mortua ꝓpria vxo/
re.vt i.c.si.eo. Similiter si cōtraxit secuto adulterio
cū ignorāte nō impedit.c.ꝑ.eo. Et debet intelligi ꝙ
superinducta ignorauit toto tēpore ante mortē pri/
me vxoris.si aūt certiorata de vita prime coniugis
permisit se cognosci ab illo viro.nō pōt amplius il
lū habere i maritū.c.si.eo.ti. Et isto iteꝫ quo igno
rat si ꝯtraheret cū tertia mortua prima debet stare
cū tertia etiā si post mortē prime cognosceret secun/
dā ipā.2ª.stante in ignorātia.c.veniēs.ꝺ eo qui du.
i ma. Et itelligit qñ adulteriū ⁊ matriᵐ facta sunt
stante ꝑ matriᵒ.siue adulteriū precedat ꝯtractū vel
fidem vel sequat .31.q.1.relatum.

¶ Tertiū crimen est quādo nō precessit matriᵐ sed 3
dedit fidem ꝯtrahēdi post morteꝫ ꝓprie vxoris.vel
promisit cū iuramēto ꝙ ꝯtraheret post mortē pro
prie vxoris:⁊ secutū est vel precessit adulteriuꝫ cum
scientia ipedimēti q̄ oia debēt itelligi sm ꝙ dictū ē
i.§.ꝓcedenti:⁊ vt i iuribus ibi all'.vnde ꝑ requiritur
ꝙ promittat cū iuramēto viuēte prima vel det fidē
accipiendi eā post mortē proprie.2º ꝙ sequat vel ꝓ/
cedat adulteriū viuēte prima.3º ꝙ fiant ista cū co/
gnitiōe vtriusqꝫ dicti ipedimēti.declara.vt.s. Sed
quid de illo qui facit simplicē promissionē .Rº.qdā
dicūt ꝙ dirimit q: videt idem periculū ⁊ eadeꝫ rō
cū illo qui dedit fidē:Pe. de pal.4.di.34.q.1.ar.3º.
dicit ꝙ sub noie fidei itelligit etiaꝫ nuda promissio
nihil tm̄ ad hoc all'. Sed melius videt dicendū cuꝫ
alijs ꝙ nō dirimit q: est edictum prohibitoriū ideo
nō tenet nisi reperiat expresse.sed nō reperiūtur nisi
predicta.s.fidei datio seu fidei promissio.c.si.eo.s.ꝺ
eo qui du.quā po.⁊ iuramentū.31.q.1.c.relatū. Fa/
cit cōis regula q: in dubio est iudicādū pro matriᵒ
⁊ maxime post factū. Quō differat simplex ꝓmis/
sio.fidei prestatio:⁊ iuramētū.V.iurare.§.31.

¶ Sed quid quādo cōtraxit vel promisit multis in 4
seijs viuente prima ⁊ concubuit cū omnibus.querit
cum qua debet.mortua prima .R. sm Hosti.locus
est gratificatiōi.q: cū nullū illoꝝ esset matrimoniuꝫ
oportet ꝙ ꝯtrahat ꝺ nouo:⁊ sic illa erit quā primo
post mortē prime acceperit . Sed quō dicet inscia.
R.sm Hosti.si maritus venit de longe ⁊ dicat se nō
habere vxorem.c.cū apostolica.de spon.⁊ sic inscia
nō committit adulteriū.q: non committit dolū.ff.ad.l.
iul.de adul.l.penul.34.q.2.in lectū:⁊ etiam filij non

trunt illegitimi. Sed quid si .P. solicitat bertam vt sibi cōsentiat & berta non vult ꝯsentire nisi ꝓmittat ꝙ post mortē ꝓprie vxoris acciperet quam cōsulerit sibi Antonia credēs ꝙ nō de alia ꝗ̄ᵹ de Berta d̄beat ꝯsulere. R̄. si dolo hoc fecit nō poterit Bertā accipe. si aūt bono ꝯsilio vel sine dolo. tūc poterit illā accipe. Sed qd si qs. ꝓmisit alicui viuēte pima & tñ illā nō cognouit. s̄ȝ mortua pᵉ accipit aliā: & illa viuēte cognoscat. illā secūdaȝ cui prius ꝓmiserat. mortua. 3ᵃ. vi̅ᵐ possit illā accipe. R̄. s̄m Pa. i. c. si qs. de eo q. du. ꝙ ꝗ̄uis qdā dicāt ꝙ nō. tñ verius vr̄ ꝙ sic. q: dū accepit tertiā videt̄ recessisse a ꝓmissiōe facta. s. & sic ē solū adulteriū sine ꝓmissiōe: & ꝓterea rō legis ē ne sequat̄ machinaᵒ i mortē pᶜ q̄ rō ɔ̄fiat hic.

Impedimētū. 8ᵐ. s. cultᵒ disparitas vbi ꝓ notādū s̄ȝ. s. Tho. 4. di. 39. arᵗ. ꝑ. ꝙ ifidelis non pōt ꝯ̄here cū fideli. Nam principalius bonū matrimonij ē proles ad cultū dei educāda. cuȝ aūt educatio fiat cōiter ꝑ patrē & matrē. vterqȝ s̄ȝ fidē itēdit ad cultū dei ꝓlē educare: & iō si sint diuerse fidei. itētio vni̅us. itētioni alterius erit ɔ̄ria: & ita iter eos nō pōt eē ꝯueniēs matri̅ᵐ: & ꝓpter hoc disparitas cultus pcedēs matri̅ᵐ ipedit ipm ne ꝯ̄hi possit. In veteri aūt lege aliqñ. s. qñ erat periculū vt traherētur ad idolatriā vt de cananeis. erat ꝓhibitū. aliqñ erat ꝓmissum. s. qñ nō erat pi̅clū. vt de Moyse & Joseph: & Hester. Nūc aūt sicis ē rō de oibus ifidelibus: & iō ex statuto ecclesie ē vl̄r ꝓhibitū. 28. q. i. caue. Nec obstat qd̄ d̄r deute. xi. si egressus ad pugnā videris mulierē pulcram i medio captiuoꝝ: & adamaueris eā dormiēs cū ea erit tibi vxor. q: vel loquit̄ de alijs natiōibus cū qbus licite poterat inir̄ ꝯnubia. vel loquit̄ qñ illa captiua ad fidē & ad cultū dei ꝯuerti volebat. sponsalia tñ de futuro possunt ꝯ̄hi cū cōdictiōe si voluerit ꝯuerti. Cū heretica pōt ꝯ̄here si sit baptizata ꝗ̄uis peccet sicut cū excōicata. q: h̄nt baptismū qui ē ianua sacroꝝ. secus de cathecumino ꝗ̄uis habeat ꝓpositū q: nō est baptizatus. hec. s. Tho. Ex quibus pȝ solutio. q. quā mouet Rosella. ꝯ. papa. §. 6. vtrū papa possit dispēsare cū fideli vt accipiat infidelē ad qd̄. R̄. qdā Jo. antho. in. c. si. de ɔ̄di. apo. dicēs post Bal. ꝙ sic. ex magna cā. puta regina cū turcho de quo sperat ꝯuersionē. Car. aūt tenet ꝙ nō q: habet ortū a iure diuino. sed pima opinio videt̄ ꝯformis opinio. s. Tho. i eo ꝙ dicat ꝙ est de iure positiuo: & ꝙ in testamēto veteri aliqñ licebat: & c̄. Uide. ꝯ. dispēsaᵗ. §. 2ᵒ. ɔ̄clusiōe. 5ᵃ.

1 Utrū iter ifideles possit eē matri̅ᵐ. R̄. s̄m. s. Tho. vbi supra arᵗ. 2ᵒ. ꝙ pñt ꝯ̄here nō tñ erit pfectū. neqȝ sacm. vtēdo aūt matriᵒ si ꝓpter prolē vel fidē qua sibi inicē tenētur vtāt̄. nō peccāt att. n. sic. Matri̅ᵐ principaliter istitutū est ad bonū prolis nō tm̄ generāde. q: hoc sine matriᵒ fieri posset. s̄ȝ ēt ꝓmouēde ad perfectū statū. q: q̄lȝ res itēdit effectū suū n̄aliter perducere ad perfectū statū. Est aūt in prole duplex perfectio ꝯsiderāda. s. perfectio nature nō solū quātū ad corpus. s̄ȝ etiā quātū ad aiaȝ per ea q̄ sunt de lege nature: & pfectio gratie. & pima pfectio ē materialis: & iperfecta respectu secūde & iō cū ea q̄ sunt ꝓpter finē sint ꝓportionata fini matri̅ᵐ qd̄ tendit ad pimā perfectionē ē iperfectū: & materiale respectu illius qd̄ tēdit in perfectionē secūdā: & q: pima perfectio cōis eē pōt fidelibus & ifidelibus. 2ᵃ. aūt est tm̄ fideliū. iō iter ifideles est quideȝ matri̅ᵐ. s̄ȝ nō pfectū vltima perfectiōe. sic̄ ē iter fideles. nec ē sacm actualiter ꝗ̄uis forte sit sacm habitualiter: s̄ȝ est matrimoniū s̄m ꝙ est in officiū nature: & pñt ꝯ̄here in oibus gradibus. qui nō sunt ꝓhibiti de iure diuino: & si cōuertātur poterūt i illis remanere. hec ille.

Utrū cōiunx ꝯuersus ad fidē possit cū vxore nolēte ꝯuerti remanere. R̄. s̄. s. Tho. vbi. s̄. arᵒ. 5ᵒ. ꝙ fidelis cōuersus pōt cū ifideli remanere cū spe cōuersiōis si eā i infidelitate nō viderit obstinatā: & bene facit cōmanēdo: & hoc ē ꝯsiliū apl̄i. i. cor. 7. non tñ tenet̄ si non vult cōuerti. vñ ex. s. Tho. vbi. s̄. ar. 3ᵒ. 4. & 5ᵒ. elicātur iste sentētie: qñ aliquis infidelis ꝯuertit̄ ad fidē vel alia sibi i matri̅ᵐ vult ꝯuerti: & sic tenet̄ secū stare. vel est spes ꝯuersiōis: & vult secū habitare sine iniuria creatoris nec trahit eum ad infidelitatē vel aliud pctīn: & sic nō pōt alteri nubere. debet de cōsilio secū habitare. vel nō vult cōuerti nec est spes cōuersiōis. vult tñ secū habitare sine iniuria: & c̄. & tūc non pōt alteri nubere neqȝ accipere sacros ordines nec emittere votū castitatis: & pōt recedere vel cohabitare si vult. Aut nō vult cōuerti nec est spes vel nō vult secū habitare vel non vult habitare sine iniuria saluatoris & tūc nō pōt secum habitare: & pōt nubere cui vult. prius requisito si vult cōuerti: & pōt accipere ordines & vouere castitateȝ: & postꝗ̄ ɔ̄xit cū alia est solutū. pᵐ matri̅ᵐ si tñ anteꝗ̄ cū alia cōtrahat velit cōuerti vel cohabitare sine blasfemia: & c̄. nō pōt cū alia ꝯ̄here: & sic pȝ eē falsum id quod notat Pa. i. c. gaudemus d̄ diuor. i glo. in. ꝯ. cōpellentur. s. ꝙ sit solutū anꝗ̄ ꝯ̄hat. soluit̄. n. s̄ȝ. s. Tho. qñ maius vinculū aduenit ꝯ̄hēdo i fide. signū huiᵒ q: si isto iterū cōuertat̄ nō erit solutū.

Querit̄ de cōsuetudinibus quibusdā q̄ sunt iter infideles vtrū qñ ꝯuertūtur debeāt illas seruare. R̄. s̄m s. Tho. vbi. s̄. ꝓ si ɔ̄xerūt i gradibus prohibitis iure diuino vel nature q: tenētur ad illud etiā in ifidelitate ideo debent separi si vero i gradibus humāo iure prohibitis. possunt in illis remanere. q: ecclesia nō se impedit d̄ his qui foris sunt. 2ᵒ. si habuerūt plures vxores q: est ɔ̄ ius nature ideo sola pima fuit sua vxor: & ideo si illa vult cōuerti debet alias emittere. si vero pima nō vult cōuerti. pōt accipere quā vult. 3ᵒ. q: repudiū est ɔ̄ ius nature ideo si dedit libellū repudii alicui q̄ fuit sua vxor tenet̄ illam acceptare. si vult cōuerti. nec pōt sibi obicere adulteriuȝ ꝓteritū. pro eo ꝙ nupsit alij post repudiū. nisi alias

fuerit fornicata. q° ſi alter cōuertaſ. altero i infidelitate remanēte ſi habent filios adultos. poteſt ſequi quē vult. ſi vero ſunt pueri ante viſum rōis debēt da ri voléti cōuerti. non obſtāte φ partus debeat ſequi ventrem vel altero indigeat ⁊ hoc fauore fidei hec oia. s. Tho. q̄ etiā ꝓbatur i. c. gaudemus. de diuor. ⁊ darius i. c. ex litteris de cōuer. iſi.

4 ¶ Quid ſi iſidelis ꝯbat cū altera iſideli alterius ritus. R. φ niſi legibus ſuis phibeaſ φ pōt fieri. Jtē ſi fidelis ꝯtrahat cū heretica baptizata tenet matrimoniū nec vnq̄ illa viuēte poteſt aliā accipere. etiā ſi fiat poſtea iſidelis. q: pⁿ fuit ratū i rōe ſacri quod nō eſt de matri° iſideliū nō baptizatoꝝ. Jtē iſidelis cōuerſa gaudet puilegio dotis Pa. i. d. c. gaudemus. circa ſi. vbi ēt nota φ ſi iſidelis diceret ſimul multis iſidelibus accipio vos i vxores ⁊ iþe reſponderent ⁊ nos te accipimus nō valet cū aliqua illaꝝ q: nō fuit cōſenſus i vnā. Jtē ſi ꝯtrahāt ꝯ aliquod roꝝ ſtatutū anullās matriᵐ ꝯtractū nō tenet. q: ƀꝫ Pe. q°. di. 59. lꝫ talia ſtatuta nihil valeāt quātū ad ſacrm valent tñ vt eſt fedus humanū ꝯcor. s. Tho. vt in principio huius. §.

1 Impedimentū. 9ᵐ. ſ. violentie ſeu metus. primo querit quid ſit. R. ſm. s. Tho. 4. di. 19. ar°. §. φ duplex eſt coactio vel violētia vna q̄ facit neceſſitatē abſolutā ⁊ tale violentū dr a pho violētū ſimplr vt cū quis aliū impellit ad motū. alia q̄ faciūt cōdicionalē neceſſitatem: ⁊ hāc vocat philoſophus violentū mixtū. ſicut cuꝫ quis proiiciat merces in mare ne perditeſ ⁊ in iſto violēto q̄uis hoc qd̄ fit nō fit per ſe volūtariū. tñ cōſideratis circōſtantiis hic ⁊ nūc volūtariū eſt: ⁊ q: actus i particulari ſunt. ideo ſimplr volūtariū eſt. ſed ſm quid i uolūtariū. vnde hec violētia vel coactio poteſt eſſe i volūtate cū cōſenſu nō aūt prima. Et q: hec coactio fit ex hoc φ timeſ aliqd̄ periculū iminens. ideo iſta vis idem eſt qd̄ metus. qui volūtatē cogit quodāmodo. ſed prima vis cadit etiam i corporalibus motibus. ſed q: legis lator nō cōſiderat ſolū interiores actus. ſed magis exteriores. ideo per vim itelligit coactionē ſimplr ꝓpter qd̄ vim ꝯtra metū diuidit. ſed nūc agiſ de cōſenſu interiori. i quē non cadit coactio. ſeu uis q̄ a metu diſtinguiſ: ⁊ iō quātū ad propoſitū pertinet idē eſt coactio qd̄ metus. eſt aūt metus ſm iuris peritos iſtātis vel futuri periculi cā. mentis trepidatio. hec. s. Tho.

1 ¶ Utrū aliquis metus cadat i cōſtantē virū. R. ſm s. Tho. vbi ſupra. ar°. 1°. φ cadere metū i aliquē eſt aliquē metu cogi. cogitur aūt aliquis metu quādo aliqd̄ facit qd̄ alias nō velet ad euitandū aliqd̄ qd̄ timet. i hoc aūt cōſtans ab incōſtāti diſtinguiſ quātū ad duo. primo quātū ad qualitatē periculi quod timeſ q: cōſtans ſequiſ rationē rectam per quā ſcit aliquid pro quo ſit aliquid dimittēdū vel faciendū ſemper aūt minus malū vel maius bonū eligendū eſt: ⁊ ideo cōſtans ad minus malū ſubſtinēdū cogitur metu maioꝝ mali. nō aūt cogiſ ad maius malū vt vitet minus malum. ſed incōſtans cogitur ad maius malū ꝓpter metū minoꝝ mali. ſicut ad peccatū. ꝓpter metū corporalis pene. ſed pertinax ecōtrario nō etiā poteſt cogi ad minus malū ſubſtinendū vel faciēdū vt euitet maius malū. vnde ꝯſtans eſt medius inter incōſtantē ⁊ pertinacē. ſ°. differunt quo ad eſtimationē periculi iminētis. q: cōſtās nō niſi ex forti eſtimatiōe ⁊ probabili cogiſ. ſꝫ icōſtās ex leui prouer. 27. fugit impius nemine perſequente. Nō timet igitur cōſtans ſm philoſophū niſi quod oportet. quādo oportet: ⁊ vbi oportet. Ad peccata ergo q̄ ſunt maxima maloꝝ nō poteſt cōſtās cogi. imo magis vult mori. vt etiā dicat pho i. 3°. ethi. ſed quedā dāna corporalia ſunt minora quibuſdā aliis q̄ ſunt iter pcipua q̄ ad perſonā pertinēt. ſicut mors verbera. dhoneſtatio per ſtuprū: ⁊ ſeruitus. Et ideo ex iſtis cōſtans cogiſ ad alia dāna corporalia ſubſtinēda: ⁊ hec ꝯtinētur his. v. ſtupri ſiue ſtatus. verberis atq̄ neceſſis. Nec differt vtruꝫ hec pertineant ad perſonā propriā vel vxoris vel filioꝝ aut alioꝝ hmōi. Jnfamia aūt q̄uis ſit magnū malū tamē ei de facili occurri poteſt ⁊ ideo nō reputaſ cadens in cōſtantem virū metus iſamie ſm iura. Nec obſtat quod dicaſ in glo. l. nec timorē. ff. co. φ timor infamie facti nō cauſat timorē iuſtū puta ſi timet φ dicet mala de eo vel faciet cātinellā: ⁊ in hoc ꝯcordat cū. s. Tho. ſed metus iſamie iuris talis qui habet iuris effectū iuſtus eſt. l. iſti. §. ſi. co. ti. ⁊ cadit ſm iura i cōſtantē virū qd̄ eſt cōtra. s. Tho. R. φ timor talis infamie vel habet penā adiūctā mortis vel cruciatus ⁊ hmōi. ⁊ ſic cōtineſ in premiſſis. ſi vero nō habet talem vel ſimilem penā faciliter poteſt prouideri. vt dicit. s. Tho. glo. poteſt itelligi de iſamia q̄ habet adiunctā talem penā. Et licet aliquādo conſtans videaſ mentiri ⁊ ſic peccare. videlicet quādo promittit aliquid qd̄ nō vult dare. tñ nō mentiſ q: tūc vult dare q̄uis poſtea velit repetere. vel ſaltim iudici ꝓnūciare. ſi ſe promiſit nō repetiturū reſtitutionē. nō pōt aūt promittere ſe nō denūtiatuꝝ cum hoc ſit ꝯtra bonū iuſtitie. hec oia ƀꝫ. s. Tho. Nō ƀꝫ Pa. i. c. cū locū. d ſpon. φ metus quis ſit cadēs i cōſtātē viꝝ dꝫ iudicari ex arbitrio bōi viri. vñ minor metus i muliere ſufficit: ⁊ dꝫ his addi vicula° ⁊ ſm Hoſti. ſi captiua° vel vincula° rōe matrimonii nō teneret. ſecus ſi eēt rōe alterius. metus mortis ⁊ cruciatus cadūt i ꝯſtātē. c. cuꝫ dilectus. de his q̄ vi. me. fiūt ſtupri ⁊ ſuitutis ⁊ captiua° ⁊ vincula°. ff. co. l. neq̄ timorē: ⁊ ƀꝫ Pa. i. c. ſi. q. de. ſ. vo. ſi tyrān⁹ ſolet male tractaſ nō parētes. ꝑces ex⁹cāret timorē cadētē: ⁊ c.

¶ Querit. 3. vtrū cōſenſus coactus tollat matrimoniū. R. ſm. s. Tho. vbi ſupra arᵒ. 3. qlᵒ. pᵃ. φ vinculū matrimonii perpetuū eſt: vnde illud qd̄ perpetuitati repugnat tollit matriᵐ. Metus autē qui cadit 2

in cōstantē viꝝ perpetuitatē tollit. qꝛ pōt repeti i in tegrū. talis ergo coactio q̄ est metus cadens i cōstā tem viꝝ tollit matri͞m: ꝛ non alia. Cōstans aūt vir iudicaꝉ virtuosus qui est mensura i oibus operibus humanis vt pħs dicit i. 3°. ethi. Quidā aūt dicūt ꝙ si cōsensus assit q̄uis coactus interius. est matrimo/ niū quātū ad deū. sed nō quātū ad statū ecclesie. q̄ presumit ibi nō esse cōsensum interiorē ꝑpter metū. sed hoc nihil est qꝛ ecclesia non debet presumere de aliquo peccm̄ quousq̄ probeꝉ. peccauit aūt si dixit se ꝯsentire ꝛ nō ꝯsensit. vnde ecclesia presumit eū ꝯsen sisse. sed iudicat illū ꝯsensum extortū. nō esse sufficiē tem ad faciendum matri͞m, nō. n. sufficit ad matri͞m quicūq̄ ꝯsensus. seu quodcūq̄ volūtariū. sed requi ritur volūtariū cōplete. qꝛ debet esse perpetuū: ꝛ iō per violentū mixtū impediꝉ hec. s. Tho. q̄ cōfirmā/ tur per Pa. i. c. cum locū. de spon. ꝛ dicit ꝙ est cōis opinio. s. ꝙ est nullū ipo iure: ꝛ. c. ꝑ. de his q̄ vi. Et q̄uis ibi Pa. adducat multas rōes huius sententie tn̄ ratio. s. Tho. melior est oibus: ꝛ sic patet ex. d. c. cū locū: ꝛ ex tex. c. veniens. ꝑ. ꝛ. 2°. ꝙ hoc ipedimentū est ex statuto ecclesie. fundato i iure naturali: ꝛ rati ficaꝉ per ꝯsensum tacitū sequentē. qꝛ q̄uis ꝯsensus tacitus solus: ꝛ per se nō sufficiat. cū illa tn̄ exp̄ssiōe precedente sufficit. ſm Ricar. dūmodo ꝯsensus alte/ rius perseueret. Quid si ꝯfirmeꝉ iuramēto. R. ꝙ nō valet: qꝛ quod nō est non pōt ꝯfirmari. Quid si per copulā sequentē. R. q̄uis presumaꝉ si nō clamauit. tn̄ nō est nisi ꝺ nouo ꝯsentiat. qꝛ primus ꝯsensus nō valuit. nec etiā pr̄ pōt cogere filios. c. requisiuit. de spon. Dolus si tātus esset ꝙ remoueret ꝯsensū ipe/ dit. ſm Pa. i. c. cū dilectus. de his q̄ vi. vide. ꝟ. co/ actio. per totum: ꝛ. ꝟ. metus.

Impedimētū. x°. s. ligaminis. vt͞m quādo ali/ quis est alicui ꝯiūctus per matri͞m possit aliā accipere. R°. ꝙ nō. alias adulteriū committit. de spon. du. c. licet. si etiā p͞m sit solū per verba de pre senti: ꝛ. 2͞m. sit ꝯsumatū. sꝫ nūq̄ fuit licitū nisi ex reue latiōe diuina. c. gaudemus. de diuor. Potest tamen alter ꝯiugū ingredi religionē ante ꝯsumationē ap/ probatā ꝛ remanēs erit liber post ꝓfessionē de quo ipedimēto. 2°. pōt etiā vir vxorem dimittere quo ad thoꝝ siue habitationē ꝑpter fornicationē q̄uis nō possit aliā ducere. 32. q. 7. c. ꝑ. 2. ꝛ. 3. post mortē vero alterius. alter pōt nubere cui vult ꝛ infra tēpus luctus mulier sine pena ifamie. c. super illa de secūdis nup. Quādo alter alligatus est alteri tantū per sponsa/ lia. vide. ꝟ. sponsalia.

¶ Dubitans de morte cōiugi nisi prius certificetur ꝯbere nō debet. q̄uis ignoret quid sit de eo q lōgo tēpore absuit: ꝛ si ꝯtraxit ꝛ dubitat debet reddere. sꝫ nō exigere: ꝛ si postmodū sciat. primū viuere. dimit tit. 2͞m. c. dn̄s. de secūdis nup. ꝛ. c. i p̄ntia. de spon. ſm Ray. si credidit ex probabili cā ipm eē mortuū vel professum an̄ ꝯsumationē ꝛ ꝯtraxit. excusaꝉ ꝑpter ignorātiā facti ꝛ filij si quos susceperit iudicabūtur legitimi. si vero primus venerit debet statiꝫ reddire ad primū. aliter si steterit cū. 2°. ē adultera. 34. q. 2. c. cū per bellicā: ꝛ. c. cū i captiuitate: ꝛ. c. si virgo. Pri mus quoq̄ teneꝉ eā recipe vt i. d. c. nisi forte postq̄ sciuit ꝺ vita primi ꝑmisit se cognosci a. 2°. ꝛ sic adul tera fuit glo. nota i. c. qm̄ frequēter. vt li. nō ꝯte. i. ꝟ. ꝓsumaꝉ dicit ꝙ per famā qꝛ senex erat vel etiā qꝛ in acie fuit nec rediit. presumiꝉ ꝙ his casibus sit mor/ tu͞s: ꝛ si ꝯbat ita credēs excusaꝉ ab adulterio etiaꝫ si viuat ꝑpter ignorātia. d. c. per bellicā qꝛ nō comit tiꝉ adulteriū sine dolo. ff. de adul. l. pe. vel si recepat lr̄as illoꝝ cū quibus militauit. C. de repudi. aut. ho/ die tn̄ dꝛ ꝙ nō debet ꝯtrahere nisi ꝑ sit certa ꝺ mor te ipius. d. c. dn̄s: ꝛ. c. i presentia. sꝫ satis certū ē illis per solas huiōi violētas ꝓsumptiōes postq̄ aliquā to tēpore durerit expectādū. hec ibi. i glo. Pa. i. d. c. presentia postq̄ multū disputauit i illa glo. ꝯcludit. ꝙ erit i iudicio iudicis ꝯsideratis circūstātijs. vtruꝫ sit certū vel nō. Nō ſm. d. ar. s. ꝙ illud qđ quidā di/ cūt. s. ꝙ sufficit expectare per qnquēniū nō est veꝝ. sꝫ debet expectare quousq̄ certificeꝉ. vt. s.

¶ Credēs maritū suū eē viuū qui tn̄ est mortuus si ꝯtrahat cū alio ꝛ ꝯsentit i illū credēs posse ꝯtrahere ꝯbit veꝝ matri͞m. secus si ꝯberet credens nō posse ꝛ stat cū illo tā q̄ cū adultero. tā qꝛ nō interuenit ꝯsen/ sus i matri͞m. iō nō ē matri͞m. ſm. ꝟ. ꝛ. d. ar. s. 2

Impedimētū. xi͞m. s. iustitie publice honestaꝫ. vt͞m ipediat matri͞m. R. ſꝫ s. Tho. 4. d. 41. q. p°. ar. ꝑ. ql°. 4. ꝙ spōsalia nō habent perfectā rōeꝫ matrimonij. sꝫ sunt q̄dā preparatio ad matri͞m ita ex spōsalibus nō causaꝉ affinitas sicͭ ex matri°. sꝫ aliquid affinitati sile. qđ dꝛ publice honestatis iu stitia. q̄ ipedit matri͞m sicͭ affinitas ꝛ ꝯsanguinitas ꝛ ſꝫ eosdē gradus: ꝛ diffiniꝉ sic. Publice honestaꝫ iustitia est propinqtas ex spōsalibus prouenies ro/ bur trahēs ab ecclesie istitutiōe. c. cōtinebaꝉ. de de/ spon. ipu. ꝛ. c. iuuenis. ꝺ spon. ꝑpter eius honestatē. Ex quo pꝫ rō nois ꝛ cā. qꝛ. s. talis ꝓpinquitas insti/ tuta est ꝑpter honestatē. Ex matri° nō ꝯsumato cō trahiꝉ quedā affinitas sicut ex sponsalibus. hec ille. Ex quibus pꝫ. ꝑ. quid sit. 2°. ex quib⁹ causaꝉ. s. ex ma trimonio nō ꝯsumato: ꝛ ex spōsalibus. 3°. vnde ha/ bet rōeꝫ impediēdi. s. ex statuto ecclesie. 4°. ꝙ habet gradus sicut affinitas. 5°. ꝙ impedit vsq̄ ad quar tū gradū sicut ꝯsanguinitas ꝛ affinitas. In. c. vero vnico de spon. lib. 6. post. s. Tho. determinatū est ꝙ sponsalia pura ꝛ certa etiā si ꝯsanguinitatis. affini/ tatis. frigiditatis. religionis aut alia quauis causa sint nulla. dūmō nō sint nulla ex defectu ꝯsensus. pu ta ab infante vel furioso: ꝛ itelligiꝉ ſm Pe. de pal. quādo deficit apparēter consensus puta. qꝛ puer. 5. ānoꝝ vel est furiosus vel patet ꝙ iocose. secus si ad decipiendum. causant efficax impedimentum ad impediendum ꝛ dirimendum sequentia sponsalia.

vel matri° nõ aũt pcedẽtia. ꝯditionata vero cõdi/
tiõe q̃ suspẽdit actũ de quo. ℣. matri.ᵐ 2.ᵉ §. xi. itelli
ge qñ ẽ honesta ꝯtingẽs: ⁊ de futuro añ aduẽtũ cõ/
ditiõis nihil cãnt. vñ si qs ꝯtrat de futuro sub cõdi/
tiõe: ⁊ añ aduẽtũ ꝯditiõis ꝯhit spõsalia absoluta
cũ ꝯsanguinea ei⁹ illa spõsalia p⁹ fiũt nulla. nec põt
cũ illa p⁹ ꝯhere ppter ipedimẽtũ publice honestatis
ꝯctũ ex. 2ᵒ. si tñ post spõsalia ꝯditionata sequaꝭ co
pula recedit a ꝯditiõe ⁊ trãsit in matri.ᵐ sitr icerta
sic si ꝓmisit ducere filiã plois habẽtis plures filias
hec habẽtur i. d. c. vnico. tã i tex. q̃ꝫ in glo. ⁊. c. iuue/
nis: ⁊. c. spõsa: de spon. vbi Pa. dicit q idẽ iudicanꝫ
imo magis est de matri° de pñti non ꝯsumato. s. q
cãt idẽ ipedimẽtũ: ⁊ dicit etiã ibidẽ q aliqñ ẽ soluꝫ
iustitia publice honestatꝭ aliqñ simul cuꝫ affinitate
aliqñ etiã cũ ꝯsanguinitate. vñ qñ petiꝭ dispẽsatio
caute exprimẽda sunt. Et nõ sm Pa. i. c. nõ dꝫ: de
ꝯsan. q qñ honestas simul ꝯcurrit cuꝫ affinitate: si
honestas sub affinitate cõphendiꝭ nec° : satis est de
affinitate fecisse mẽtionẽ qñ queriꝭ dispẽsatio: ⁊ sic
pcedit glo. i. d. c. non dꝫ. vt si ipetro ducere vxorem
ꝯsanguinei mei defuncti nõ obstãte affinitate in. 3ᵒ.
gradu. q: ex quo feci mẽtionẽ q fuerat vxor cõsan/
guinei mei. feci etiaꝫ mẽtionẽ de publica honestate.
Si vero ex narratiõe verboꝝ nõ ꝯphẽdiꝭ: vt si ipe/
tro vt liceat mihi ducere vxorẽ nõ obstãte q sit mi/
hi affinis i. 3ᵒ. gradu nõ valet ex quo de publica ho
nestate nõ ẽ facta mẽtio expssa. vel tacita. q: affini/
tas põt ꝯhi sine matri° puta per fornicatiõ ꝓbaꝭ
ẽt i. c. ꝯtinebaꝭ. §. fi. de despõs. ipu. tã i tex. q̃ꝫ p Pa.
Pueri añ septẽniũ nõ pñt ꝯhere spõsalia: ⁊ si ꝯhãt
vel parẽtes ꝓ eis nõ cãnt hoc ipedimẽtũ: ⁊ si ꝯhãt
matri.ᵐ añ pubertatẽ sunt spõsalia: ⁊ cãnt ipedimẽ
tũ: ⁊ si parẽtes p filijs ꝯhãt nisi filij ꝯsentiant nõ te/
nẽt. nec cãnt: c. vnico de despon. ipu. li. 6. Multa sũt
dicta i. ℣. spõsalia ad hoc ptinẽtia ⁊ maxime. §. 4.
imo per totuꝫ vide ibi.

Impedimẽtũ. 12ᵐ. s. ipotẽtie coeũdi vtʳ ipediat
1 matri.ᵐ Re. s. s. Tho. 4. di. 34. ar. 2ᵒ. q sic. vbi
dicit. In matri° ẽ ꝯtractus qdã quo vnus alte/
ri obligaꝭ ad debitũ carnale soluẽdũ. vñ sicut in alijs
ꝯctib⁹ nõ ẽ ꝯueniẽs obliga° si aliqs se obliget ad h°
qd nõ põt daꝭ vl nõ põt facere. ita nõ ẽ ꝯueniẽs ma
trimoniũ ꝯctus si fiat ab aliq° q debitũ carnale sol/
uere nõ possit: ⁊ hoc ipedimentũ vocaꝭ ipo° coeũdi
noie generali. qd ipedit ꝯhẽdũ⁊ dirimit ꝯctũ co. ti.
p totũ: ⁊ matᵉ i. c. qd sedẽ. Nec valet q copula non
sit de ẽẽntia. q: po⁹ ad hoc ex statuto ecclesie est de
essentia. q: p matri.ᵐ daꝭ vtriqꝫ ptãs in corᵖ alterius
respectu carnalis copule: ⁊ sic pꝫ q statutuꝫ ecclesie
fundatur in ratione naturali huius ꝯctus. hec ille.

2 ¶ Queriꝭ q̃ sunt spẽs huius. Re. sm. s. Tho. vbi. s. q
hoc ipedimẽtũ põt ẽẽ ex cã itrinseca ⁊ nãli. vel ex cã
extrinseca accidẽtali. sicut per maleficiũ p⁹ põt ẽẽ du/
pliciter. vel tẽporalis cui põt subueniri bñficio me/
dicine vel pcessu etatis vt i pueris: ⁊ tunc non soluit
matri.ᵐ vel est ppetua: ⁊ tũc soluit matri.ᵐ ita q il/
le ex cui⁹ parte allegaꝭ ipedimẽtũ ppetuo maneat
absqꝫ spe ꝯiugij. alius nubat cui vult i dño. Ad hoc
aũt q cognoscaꝭ vtʳ sit ppetuũ. ecclesia tẽpus deter
minatũ adhibuit i quo huius rei posset ẽẽ experimẽ
tũ. s. triẽniũ. ita q si post triẽniũ i q° fideliter ex vtraqꝫ
parte dederũt operaꝫ carnali copule iplẽde ueniaꝭ
matri.ᵐ nõ ẽẽ ꝯsumatũ. iudicio ecclesie soluiꝭ: ⁊ tñ
ecclesia qñqꝫ errat q: p triẽniũ qñqꝫ nõ põt sufficiẽ/
ter experiri ppetuitas ipoᵉ. vñ si ecclesia se deceptã in/
ueniat p hoc q ille i quo erat ipedimẽtũ ueniꝭ car/
nalẽ copulã cũ eadẽ. vel alia pfecisse reitegrat pce/
dẽs matri.ᵐ: ⁊ dirimit. 2ᵐ. q̃uis de eius licẽtia sit fa/
ctũ. hec ille. Et ẽ ista spẽs sm Ray. nãlis. s. ipo° pue
ri. 30. q. 2. c. p. Frigiditas senis. seu cõplexiõis. aut ar
tatio mulieris. de sene dic vt. j. §. 4. De experimẽto
triẽnij itelligiꝭ qñ nõ põt aliter ꝓbari sufficiẽter. sꝫ
Pa. i. c. laudabilẽ: ⁊. c. fraternitatꝭ. co. ti. vbi dꝭ i gl.
q si nõ erat habilis. p. sine piculo mortis. q̃uis per
frequẽtẽ vsuꝫ. 2ᵒ. sit facta habilis. p. non dꝫ restitui.
Uide ibi i glo. in. ℣. cuius sibi. hoc tñ videꝭ ẽẽ ꝯ. s.
Tho. ⁊ cõiter ꝯ doc. de quo. j. §. 6. ⁊. 7. Uideꝭ. n. ex
quo ẽ facta potẽs p vsuꝫ nã ẽ q nõ erat simplr ipo
tẽs. qd reqriꝭ ad hoc q ipediat. q sit facta habilis
iudicabiꝭ iudicio matronaꝝ sm ℣℣.

¶ Utʳ nimia caliditas ipediat. Re. s. s. Tho. vbi. s. 3
ad. 2ᵐ. Caliditas supflua vix põt ẽẽ ipedimẽtũ ppe/
tuũ. si tñ ueniretꝭ q p triẽniũ ipediret carnalẽ copu
lã. iudicareꝭ ppetuũ. tñ q: frigiditas magis ⁊ freqn
tius ipedit. tollit. n. nõ solũ cõmixtionẽ seminũ. sꝫ ẽt
rigorẽ mẽbroꝝ quo sit ꝯiũctio corpoꝝ. iõ frigiditas
hic magis poniꝭ ipedimẽtũ q̃ꝫ caliditas. cũ oĩs de/
fectus nãlis ad frigiditatẽ reducaꝭ. hec ille.

¶ Queriꝭ de vetulis ibi ad. 3ᵐ. q̃uis qñqꝫ ñ habeãt 5
caliditatẽ sufficiẽtẽ ad generãdũ. tñ hñt sufficiẽtem
ad carnalẽ copulã: ⁊ iõ ꝯcediꝭ eis matri.ᵐ sm q ẽ
i remediũ. Supplemẽtũ nõ i isto ipedimẽto. §. 2ᵒ. q
senes si nullo° pñt callere nõ pñt ꝯheꝭ. all. glo. i. c. nu
ptiaꝝ. 27. q. p⁹. sꝫ ꝯ hᵒ ẽ. s. T. ⁊ cõiter doc. q. pñt simi/
plr q põt. rõ q: si nõ ẽ rẽis ad plẽ saltẽ est ad sola/
tiũ. ꝯ illã glo. ẽ alia glo. i. c. q senẽ co. ti. ⁊ seqꝭ ar. f.

¶ Qñ alter scit ipedimẽtuꝫ ⁊ tñ ꝯhit vtʳ teneat. Re. 4
vbi. s. ad. 4ᵐ. q i quolꝫ ꝯctu. hoc vtr tꝫ. q ille qui ẽ
ipotẽs nõ reputaꝭ ydoneus ad ꝯctũ illũ quo se obli
gat ad eius solutionẽ. tñ ipotẽs põt esse tripl̃r vno
modo q: nõ põt soluere de iure: ⁊ sic talis ipo° facit
oĩbus ꝯctũ ẽẽ nulliũ. siue sciat ille cũ quo facit talem
ꝯctũ. siue nõ. Alio° q: nõ sit soluẽdo de facto: ⁊ tñ si
sciat ille cũ quo ꝯhit talẽ ipotẽtiã: ⁊ nihilomi⁹ ꝯhit.
ostẽdiꝭ q aliũ finẽ ex ꝯctu qrit: ⁊ ideo ꝯctus stat. si
aũt nesciat tũc ꝯctus nullus ẽ: ⁊ iõ frigiditas que cãt
talẽ ipotẽtiã vt hõ nõ possit de facto soluere debitũ
⁊ ꝯditio futuri p quã hõ nõ põt libere soluere. ipe
diũt matri.ᵐ qñ alter ꝯiugũ ignorat hec q alius nõ

pōt soluere. Impedimētū autē p quod aliquis nō pōt de
iure reddere debitū. vt ꝯsanguinitas. annullat ꝯtū
matrimonij siue sciat alter siue nō. hec. s. Tho. Pa.
i. c. ꝯsultationi. co. ti. dicit. post Inno. et Hosti. quos se
quitur Pis. ꝙ qn̄ sciēter ꝯhūt nō est verū matrimonium: et si
ꝯheret cū alia teneret. et. ꝗuis possint simul habita
re. imo vnus tenetur alteri ad necessaria. s. s. Tho vi
detur tenere ꝯ. vt de seruo: et similiter Pe. de pal. quē seq
tur. d. ar. s. et Angelica. co. ipedimēto.

5 ¶ Qn̄ aliquis nō hʒ potētiā cū aliq̄ virgine ad corrū
pēdū. tn̄ hʒ sufficiētē cū corrupta. vtrum impediat. Ric.
vbi. s. ad. 5m. ꝙ nō pōt eē ppetuū ipedimētū nāle in
viro respectu vnius psone: et nō respectu alterius. sʒ
si nō pōt iplere carnalē actū cū virgine; et possit cū cor
rupta. tūc medicinatr aliquo istrumēto posset claustra
pudoris frāgere: et ei cōiungi nec eēt hoc ꝯ matrimonium.
q2 nō fieret ad dlectatiōem. sʒ ad medicamētū. h. ille.

6 ¶ De artatiōe mulieris. vtrum ipediat. Ric. vbi. s. ad. 6m
ꝙ ꝗuis frigiditas nō ipediat ex parte mulieris q2
maior caliditas requirit in viro q̄ʒ i muliere q actiue
se hʒ. tn̄ artatio i muliere eodēmō ipedit sicut frigidi
tas i viro: et est idē iudiciū vtriusqʒ. hec ille. hʒ. xx.
si nō pōt fieri apta nisi p icisionē nō dr apta ad cō
trahēdū: et si scindatur et postea sit apta oʒ ꝙ de no
uo ꝯhat q2 primus ꝯsensus non valuit ꝙ castratus
nō possit ꝯhere dar est i. d. c. ꝙ sedē. Sed quid de illo
q erigit virgā nō tn̄ pōt emitere semē. Ric. Pa. i. d. c.
ꝙ sedeʒ. dicit ꝙ pōt ꝯhere q2 pōt puocare mulierē.
sʒ ipse tenet ꝯriā opinionē. q2 pōt dicere volo eē ma
trē. pº tn̄ opinio videtur verior q2 sterilis: et c.

7 ¶ Querit de alia spē ipotentie q̄ est a cā extrīseca et
accidētalis sicut maleficiū. vtrum ipediat. Ric. vbi. s. ar. 3.
ꝙ qdā dixerūt ꝙ maleficiū nihil erat i mūdo nisi i
extimationē hoiuʒ qui effectus nāles quorum cāe sunt
occulte maleficijs iputabāt. Sed hoc ē ꝯ auctorita
tes sanctorum qui dicūt ꝙ demones hñt ptāteʒ supra
corpora: et supra ymaginatiōes hoiuʒ. qn̄ a deo p
mittūtur. vn̄ p eos malefici signa aliqua facere pñt.
Procedit aūt hec opinio ex radice infidelitatis siue
icredulitatis. q2 nō credūt eē demones. nisi i extima
tione vulgi tn̄. vt terrores quos hō sibiipsi facit ex
sua extimatiōe iputet demonibus: et q2 etiaʒ ex ymagi
natione vehemēti aliq̄ figure apparēt i sensu. tales
quales hō cogitat: et tūc credūtur demones videri.
Sed hoc vera fides repudiat p quā angelos de ce
lo cecidisse et demones eē credimus ex subtilitate sue na
ture multa posse. q̄ nos nō possumus: et iō illi q eos
ad hec faciēda iducūt malefici vocātur. Et iō dixe
rūt alij ꝙ per maleficia prestari pōt ipedimētū car
nali copule. sʒ nullū tale ē perpetuū. vn̄ non dirimit
matrimonium ꝯtū: et dicūt iura q̄ hoc dicebāt. eē reuoca
ta. sʒ hoc ē ꝯ experimētū: et ꝯ noua iura q̄ antiquis
ꝯcordāt: et iō distinguēdū ē. Quia ipotētia coeūdi
ex maleficio aut est perpetua: et tūc matrimonium dirimit.
aut nō est perpetua: et tūc non dirimit: et ad hoc ex
periendū ecclesia eo mō tēpus pfixit trienniū. s. sicut de
frigiditate dictū ē. tn̄ hec est dīa iter maleficiū et fri
giditatē. q2 qui ē ipotēs ex frigiditate sicut ē ipotens
ad vnā ita ad aliā: et iō qn̄ iudicio ecclesie matrimonium
dirimitur. nō datur ei licētia vt alteri ꝯiūgatur. sʒ ex ma
leficio hō pōt eē ipotēs ad vnā et nō ad aliā: et ideo
qn̄ iudicio ecclesie matrimonium dirimitur vtriqʒ datur licen
tia ꝙ alterā copulā quærat. hec ille. Nō tn̄ Pa. in. c.
fraternitatis. co. ꝙ qn̄ ipedimētū quodcūqʒ sit. pōt
p remediū hūanū remoueri nō ipedit. alr sic: et quod
et q̄r maleficiū ipediat: et q̄le remediū adhiberi dēbe
at. vide i. c. si p sortiarias. 33. q. 1. vbi ēt dr ꝙ si. 2º. nu
pserit et factus sit potens ꝑ. ꝙ nequit ad illā reddire.

¶ Querit vtrum maleficiū possit esse perpetuū vt possit 8
ipedire matrimonium: et vr ꝙ nō. q2 expulso pctō tollet ma
leficiū vel ēt p aliud maleficiū vel exorcismos eccle
sie q sunt ordinati ad reprimēdū vim demonū. Ric.
vbi. s. ad. 3m. ꝙ maleficiū est ita perpetuū ꝙ nō pōt
habere remediū humano ope. ꝗuis deus possit re
mediū pstare demonē cogēdo. vel etiā demō desi
stēdo. Nō. n. oʒ semp ꝙ id quod p maleficiū factū est.
possit per maleficiū aliud destrui. vt ipi maleficia cō
fitētur: et tn̄ si posset p maleficiū adhiberi remediuʒ
nihilominus ppetuū reputaretur. q2 nullo debet aliquis
demonis auxiliū p maleficia iuocare. Similiter nō oʒ ꝙ
si pp pctm̄ aliquod data eēt diabolo ptās in aliquē ꝙ
cessante pctō cesset ptās. q2 pena iterdū remanet. cul
pa trāseūte. Sicut etiā exorcismi ecclesie nō valēt ad
reprimēdū demones semper ꝗtū ad oēs molestias
corporales. iudicio diuino hoc exigēte. semp tn̄ va
let ꝯ illas iestatiōes demonū. ꝯ quas principaliter
instituta sunt. hec ille. de hoc i pcedēti. §. ec. si.

¶ Vtrum maleficiū p aliud maleficiū sit tolendū. Ric. ex 9
pcedēti. §. pʒ ꝙ nullo debet aliquis demōis auxiliū
p maleficia iuocare vt destruat aliud. con. Bona.
Pe. et al. ea. di. 4. similiter Host. Posset tn̄ ēstrui p exor
cismos p orones p ꝯfessiōes et similia. Similiter qn̄ qs sci
ret remouere cāʒ sine auxilio demonis. vel iuocatiōe
vt puta si eēt posita p maleficos aliqua statua ad
caminū ignis. vel aliquid simile: et facta eēt ꝯuentio per
maleficos ꝙ duret maleficiū quousqʒ stat illa sta
tua vel quodcūqʒ aliud. tūc posset remoueri sine pec
cato. q2 nō iteruenit auxiliū vel iuocatio demonis.
sed sic posset ꝓici statua demōis i cloacā. vn̄ qui
dā dicunt ꝙ possumus vana vanis illudere. dūmō
nō cōcurrat actus peccati. nec ē necesse ꝙ cōcurrat
ifidelitas aliqua. q2 credit ꝙ demō possit: et c. Ange
lica āt i. v. supstitio. §. 13. post Pe. Aureo. dicit ꝙ si
eēt paratus aliquis ad destruēdū p artē demonum.
posset quis vti malo illius ad suū bonū. alr dictum
Aug. de iuramēto ifidelis. sʒ Rosella i. v. ipedimē
tū. 15. §. 18. i addictiōe. dicit hāc opinionē esse erro
neā: et periculosaʒ valde: et icētiuā ad ifinita pecca
ta mortalia perpetrāda. i oī. n. ciuitate iueniūtur qui
huiōi maleficia sciūt destruere saltē cū maleficijs: et c.

illicitis: ꝛ semp stāt parati ad talia faciēda: ꝛ iō si hoc esset licitū ad tales recurrere. oēs vexati dolorībus recurrerēt ad tales qui haberent pro gr̄a tales sanare. sil'r de vulneratis possent ire ad icātatores: ꝛ ē sīlis rō. Nec ē sīle de eo q accipit vsurā vel vtit iuramēto īfidelis. q: ſm s. Tho. 2a 2e. q. 78. nō se imiscet pctō illius. sz vtit fidelitate iurātis: ꝛ mutuatiōe vsurarij. q̄ sunt bona. nō. n. pctm̄ vsurarij stat i hoc q mutuat vel i eo q iurat. sz in sua volūtate q̄ vult iniuste accipe vel iniuste credet falsis dijs: ꝛ ad hoc nō iducit. sz sunt semp parati. Secus est de inuocatiōe demonū. sine qua nō fit tale remediū: ꝛ ad quā actualiter iducit. si tn̄ iduceret ad vele iniuste accipere. vel vele per falsos deos iurare peccaret. vn̄ s. Th. 2a 2e. q. 33. ar. 2o. sic ait. actus peccatoꝝ sunt ſm se mali ꝛ nullo° bene fieri possunt. nec aliquo tēpore. aut loco. q: ḃz se sunt ꝯiūcti malo fini: vt dr̄. 2o. ethi. Hāc opinionem q non possit fieri tenet. d. ar. s. Vide. ṽ. vsura. 8. §. 5.

¶ Notādū q ad hoc vt īpedimentū istud dirimat matri^m vt ex p̄cedētibus pōt haberi quatuor requirūtur. p̄. q p̄cedat. q: nihil sequēs matri^m raptus pōt illud dirimere. 2° q sit tāta impotētia q nullo° possit coire. 3°. q sit perpetuū. 4°. q sit ignorās.

Impedimētū. 13m s. de iterdicto ecclesie: circa qd̄. Sciēdū q illi īter quos matri^m iterdicit. nō debēt ꝯ̄here. si tn̄ ꝯ̄hāt peccāt mortr. non tn̄ sunt sepandi. nisi ad penitētiā peragēdā. q: ꝯtēpserūt mādatū ecclesie de matri. ꝯ̄. ꝯ̄. inter. p totuz. Interdicta sunt ēt matrimonia clādestina. de q°. ṽ. sponsalia. §. p̄. De iterdicto pape vel ecclesie vtrum matri^m ꝯctū ꝯ̄ illud teneat Pa. i. c. ad dissoluēdū. i glo. si. sic ait. Matri^m ꝯctū ꝯ̄ iterdictū pape etiā cū clausula decreti irritātis qd̄ agit tenet mero iure ḃz istā glo. alijs īpedimēta nō obstātē: ꝛ idē videt tenere Inno. sentiēs. aliud vē in spōsalib°. Sed Hosti. ꝯ̄ q: iterdictū pape ē fortius q̄ȝ matri^m nō ꝯsumatū. cū supra illud possit statuere ſm libitū. vt i. c. ex publico. de ꝯuer. ꝯiug. Alij distingūt iter clausulā generalē ꝛ specialē vt p̄ casu non irritet. 2°. vero sic. ex q° ꝯstat de itentiōe pape. Sed ego distinguerē q aut īterdictū pape habet perpetuā cām prohibitiōis: ꝛ tūc matri^m est nullū. aut tēporalē: ꝛ tunc matri^m tenet: ꝛ decretū debet īferri ad cām vt sic durāte causa debeat matri^m separi: ꝛ pro hac distinctiōe vide glo. notabilē. i. c. tua. de spon. duo. ꝛ facit glo. i. l. nō dubiū. C. de le. Notabis tn̄ q aliquis īferior papa nō potest īpedire virtutē matrimonij ex aliquo īpedimēto tēporali. Nā in papa est dubiū vtz h'c. hec Pa. Quilibet tn̄ qui potest cognoscere de matri° vt ep̄s vel alius ordinarius pōt interdicere. de ꝯsan. ꝛ affi. c. p̄. ꝛ ꝯ̄faciētes peccant vt dictū est in principio. Nō tn̄ ſm Pe. de pal. q q̄uis parochialis cōiter nō possit pertractare cās matrimoniales possunt tn̄ prohibere ad iquirēdū vtrū sit īpedimētū ꝛ subditi tenētur obedire. Sciēdū q s. Tho. q. 5. ar. 15. ad p^m cōprehēdēs totum simul dicit. q ecclesia i his q̄ ad matri^m pertinēt tripl'r se ḃz. Uno qdē mō p modū iudicātis: ꝛ q: hoies vident q̄ apparēt ſm q dicit p̄mu re. 16. os q iudex ecclesiasticus iudicet ſm eā q̄ sibi apparēt p ꝯfessiōes partiū: ꝛ per idoneos testes: ꝛ per alia legitima documēta. qbus oibus adhibitis ꝯtingit q̄nq3 veritatē latere: ꝛ p̄cipue in his q̄ ptinēt ad iteriora cordis. q̄ humano nō possunt pbari testimonio: ꝛ si p aliqua signa exteriora ď his possit aliqua cōiectura haberi. Et iō iudiciū ecclesie circa ea q̄ ad matri^m ptinēt si veritas lateat nō ipedit sequēs matri^m ꝯ̄hēdū. nec dirimit iā ꝯctū. Alio° se ḃz p modū ꝓhibētis vel puniētis ꝛ hoc qdē ipedit matri^m ꝯ̄hendū. sz nō dirimit iā ꝯctū. puta vxoricide. penā iponit ecclesia vt vlterius a matri° abstineat. si tn̄ ꝯ̄xerit matri^m non dirimit. Tertio mō se ḃz p modū statuētis qd̄ fit soluz auctoritate sūmi pōtificis: ꝛ ſm hoc ꝑsone aliq̄ reddūt illegitime ad ꝯ̄hēdū. ita q si etiā ꝯ̄hāt nō tenet. vtz de qbusdam gradib° ꝯsanguinitatꝭ. vel affinitatꝭ. c. nō dz. ď spō. vel ēt de adultera cū qs dedit ei fidē: ꝛ c̄. hec. s. Th. Itē idez doc. 4. d. 40. ar°.. 4. ad p^m. ꝛ. 2m. sic ait. sicut de nō ꝯiūgit illos q ꝯiūgūt ꝯ̄ diuinū p̄ceptū. ita nō ꝯiūgit illos q ꝯiūgūt. ꝯ̄ ecclesie p̄ceptū. qd̄ ḃz eādez obligādi efficatiā quā ꝛ p̄ceptū diuinū q̄n. s. fit dauēnō errante: ꝛ ad. 2m. dicit: dd̄m q matri^m nō tm̄ est sacrm̄. sz etiā ē i offi^m: ꝛ iō magis subiacet ordinatiōi eccl'ie ministroꝝ q̄ȝ baptismus q ē sacrm̄ tm̄. q: sicut ꝯctus ꝛ officia humana determināt legib° humanis. ita ꝯctus ꝛ offi^a spūalia lege diuina. h̄ ille. Ex qb° p3 p̄ q papa i quo residet tota auctoritas eccl'ie tāq̄ȝ i capite pōt illegitimare ꝑsonas ad matrimōiū. ita q ꝯ̄faciēs nō teneat. 2° q īferior illo nō pōt. 3° q q̄n p3 de volūtate sūmi pōtificis. imo etiā alioꝝ dz fuari. alias peccat. 4° q q̄n i cōi loqt. i. q̄n nō ē māifestū qd itēdat quō credo canōistas. s. alī. loq tūc si p̄cipiēdo vel puniēdo loqt ipedit ꝯ̄hendū sz nō dirimit ꝯctū. si vero statuēdo tūc ēt dirimit: ꝛ hoc ē qd̄ dic̄ Pa. q̄n cā ē ppetua: ꝛ c̄. quō papa nō possit i multꝭ c̄c̄. matri^m. ṽ. dispen°. §. 5. ꝯ°. 3°. ꝛ. 4°. ꝛ. §. 3. ꝛ. 4. i isto. 3. §. habes auctātes. s. T. diffusi°.

Impedimētū. 14m. s. feriaꝝ ď q° notādū ḃ. s. T. 4. di. 32. ar. vlt°. q1°. ḃ. q q̄n noue spōse traducūt aius ꝯiugū magis ex ipa nouitate ad curā carnaliū magis occupat ꝛ iō i nuptijs ꝯsueuerūt multa signa leticie dissolute ostēdi: ꝛ pp h' illis tēporib° i qb° hoies p̄cipue debēt se ad spūalia eleuare ꝓhibitū ē. nuptias celebrari: h° āt ē ab aduētu vsq3 ad ep̄hiaz pp cōionē q̄ ḃz ātiquos canones i natiuitate fieri ꝯueniēter solet. de ꝯse. di. 2. c. si nō freqētius: ꝛ. c. seculares. Et a. 70°. vsq3 ad octauas pasce pp coionem pascalem. Et a tribus diebus ante ascensiōne vsq3 ad octauas pēthecostēs. ꝓpter p̄parationem ad coionē. illo tempore sumēdā. Habet. n.

quādā mōdanā et carnalē leticiam adiūctā. Nō tñ isto tēpore phibet redditio debiti. vel petitio qr nō est tāta distractio aioꝝ sicut i celebratōe nuptiaꝝ. Utꝝ tēporibus sacris sit licitū petere vel reddere debitū vide. sv. matri^m. 3°. §. 8. Et si tñ fiāt traductiōes vel celebritas tenēt. tñ iponit pnia qr egerūt ꝯ statutū ecclesie: et sic peccāt mortalr. ſm Guil. ſm Ray. non phibēt spōsalia. nec ēt matri^m de pñti qd fit solo cōsensu. ſ; tradu^o vxoris et ois nuptiaꝝ celebritas phibet. 33. q. 4. c. nō oꝫ. §. et trib^o seq̄ntib^o. ꝯ matri^c ꝯcto ꝯ iter. ec. ꝑ totū: et. c. capdan^o ꝯ ferijs. facit sequēs. §.

1 ¶ Quidā dubitāt i. d. c. capelanus. de eo qd dictum est. q̄ lz ꝯhere ꝑ verba de pñti. au. R. Pa. ibidē in glo. dicēs q̄ putat oi tempore posse ꝯhi sine celebri solēnitate. qr in ꝯhēdo nulla repit cā phibitiōis. cū nō fiāt ꝯuiuia nec exercet comertiū carnale. sed tñ venit ꝯsensus de pñti. i quo nullū repit pctū. imo est sacrm. vt i. c. debitū de biga. ad hoc facit. glo. 33. q. 4. c. vir. vbi dr q̄ phibent nuptialia ꝯuiuia. nuptia les solēnitates. solēnes traductiōes: et carnis cōmixtio. d. ar. f. dicit esse standū ꝯsuetudini. Pe. de pal. tenet q̄ nō potest fieri qr nisi fiat clādestine oportet q̄ fiat cum solēnitate q̄ prohibetur. sed pōt respondēri q̄ potest fieri corā testibus sine celebritate. con. ra. q. c. nec vxorem. vbi expresse dicit q̄ nec ducatur nec fiāt ꝯuiuia ex quibus ꝯcludit ibidē Pa. q̄ non solū virgines ſ; nec vidue debeāt viris ꝯiūgi etiam sine solēnitate et si ducātur debēt separi donec durauerint ferie d. c. nō oꝫ: et. c. nec vxorē. Ex qbus pꝫ q̄ est falsū id qd dicit Angelica eo ipedimēto. i. fi. vbi dicit se credere. q̄ aliū vir habuit ducat et ꝯsumet. sine alia solēnitate. q̄ nō peccet. pꝫ ex dictis hoc eē falsū. imo glo. i. d. c. capelanus adducit ꝯsumatio nē pro principali causa: et sic nō deficit rō phibitionis. con. s. Tho. vbi. s. et Rosella. ſ; qd si vidua cōsumaret isto tēpore. R. q̄ peccauit p^a vice. nō tñ videt q̄ denuo debeat separi. qr phibent ꝯsumare. qd nō ꝑprie dr fieri nisi i p^a ad istar illius q ꝯsumauit añ bñdictionē. de quo i. §. sequēti: et ſm. d. ar. f. peccauit solū i p^a vice. nec obstat id qd dictū ē q̄ debēt separi. qr itelligit qñ sunt traducte et nōdū ꝯsumauerūt. vt expsse inuit ibi Pa. s. i. d. c. capelanus. Nā ter. i. c. nō oꝫ. d. 2°. 33. q. 4. vbi dr de sepatiōe. s. ad tēpus. nō facit metionē de ꝯsumatiōe. ſ; tñ de solēnitate. si igit ē traducta vel ē facta solēnitas et nōdū ꝯsumauerūt debēt separari vsq; post ferias vel separāt ꝑ pnia pcti qr egerūt ꝯ statu^m eccłie. s. pn. ēē. fi.

2 ¶ Sed nūquid i pdictis diebus icludit octaua epiphanie vel pēthecostes. d. ar. f. post Pis. dicit q̄ nō. eo q̄ nō reperit scriptū. si. n. canō voluisset icludere noiasset octauā sicut noiauit octauā pasce. Pa. tñ in . d. c. capelanus. tenet ꝯriū quē seqt Angelica et Rosella. q tñ quātū ad octauā epiphanie tenēt primaꝫ opinionē. ſ; p^a opinio videt magis ſm ter. q̄ꝫtū ad vtrāq; octauā. i istis tñ et in alijs hmōi ipedimētis. sequēda eēt ꝯsuetudo. q̄ ē optima legū interpres. c. dilectus. de ꝯsue. De octaua pasce oēs ꝯcordāt q̄ icludit. qr tex. dicit octauas pasce. De tēpore epiphanie ſ; Pa. q̄ imediate post diē epiphanie possint duci d. c. capdanus. et hec tene nisi obstaret ꝯsuetudo de octaua vero pēthecostes nō ē dubitatio de ipis sex diebus q sequūt dominicā pēthecostes. ſ; de ipo die octauo. s. dñica trinitatꝫ: et de isto sunt opiniones vt dictū est: et sic sequēda ꝯsuetudo de qua si non ꝯstaret verior videt opinio q̄ nō icludat: et ſm. d. ar. f. iste ferie ordinarie icipiūt a vesperis pter sabbatū septuagesime qd icipit a cōplectorio pp alleluia qd dr i vesperis et itermittit i cōplectorio i hec tñ ꝯsuetudo eēt ꝯsiderāda: et si istis tēporibus fit mortale ꝯsumare tñ post primā vicē ſm Pe. nō āplius peccant et ſm eūdē Pe. sacerdotes benedicētes tali tēpore grauiter puniuntur.

¶ Querit de secūdis nuptijs vt^m sint licite. R. ſm. s. Tho. 4. di. 42. q. vltima. ar^o. 8. vinculū matrimonij lꝫ qd noiat ꝑ nuptias nō durat nisi vsq; ad mortē vꝫ ad Ro. 8. et iō moriēte altero ꝯiugū. vinculum matrimoniale cessat. vñ ꝑpter pcedēs matri^m non ipedit aliqs a. 2°. mortua ꝯiuge. etiā i. tēpus luct^o. c. sup illa. de secūdis nup. nec fit ifamis. eo. c. fi. Porut Pa. q̄. ll. ciuiles q̄ sunt ꝯ libertatē matrimonij sunt sublate. alie vero manēt Pa. ibidē: et sic nō solū 2^e. ſ; etiā 3^e. et deiceps nuptie. sunt licite. Chrisosto^o dicit q̄ est fornicatio itelligit q̄ꝫtū ad cāꝫ q̄ aliqñ ē ꝯcupiscētia. Et qñ Ambro. dicit q̄. 2^m. nō est bonū itelligit q̄ꝫtū ad honorē significatiōis. q ē in primis nuptijs. vt sit vna vnius sicut xps et ecclesia. qua rōe cāt irregularitatē. Et est verū sacrm ſm. s. Tho. ibidē. ar^o. 2. qr est ibi mā et forma. Nec valet q̄ sacra non reiterant. qr itellegit ꝯ his q̄ hñt effectū perpetuū. s. q̄ iprimūt caracterē hec. s. Tho. 3

4 ¶ Utrū debeāt bñdici. R. ſm. s. Tho. vbi. s. ar^o. 2. ad. 2. q̄ q̄ꝫuis. 2^m. matri^m i se cōsideratū sit pfectum sacrm. tñ ꝯsideratū i ordine ad p^m hꝫ aliqd de defectu sacri. qr nō habet plenā significationē. cū nō sit vna vnius. sicut est i matri^o xpi et ecclesie: et rōe huius defectus. bñdictio a secūdis nuptijs subtrahit. ſ; hoc ē itelligēdū qñ. 2^e. nuptie sunt. 2^e. et ex pte viri et ex parte mulieris: vel ex parte mulieris tñ. Si. n. virgo ꝯhat cū illo q habuit aliā vxorē. nihilomin^o nuptie benedicūt. saluat. n. aliquo mō significatio. etiā i ordine ad primas nuptias. qr xps et si vnā ecclesiā spōsam habeat. habet tñ plures psonas spōsatas i vna ecclesia. ſ; aia nō pōt eē spōsa alterius q̄ xpi. qr cū demone fornicat. nec est ibi matri^m spirituale: et pp hoc qñ mulier. 2°. nubit. nuptie nō benedicūtur ꝑpter defectū sacri: et q̄ꝫuis i. 2°. repiat pfecta significatio ſm se ꝯsiderato. nō tñ si ꝯsideret i ordine ad pcedēs: et sic hꝫ defectū sacri. hec ille. Notādū aūt q̄ i. c. vir. aūt. de secūdis nup. nō fit dīa iter virū et vxorē. ſ; idifferēter dr. vir aūt vel mulier ad biga

tā iā trāsiēs. nō debet a p̄sbitero benedici. q: cū alia vice bñdicti sint eoꝝ bñdictionem iterare nō debet. hec ibi. vñ dicēdū φ i multis locis cōsuetudo habet sm φ dicit. s. Tho. q̄ ē seruāda ſʒ oēs doc. ⁊ iō ipe s. Tho. reddit rōeʒ illius ꝯsuetudinis q̄ quasi vbiqʒ seruaſ. credo tñ φ deficiēte ꝯsuetudine. debet seruari ille tex. tāqʒ determinatio ecclesie. Sacerdos iterans bñdictionē qñ nō debet iterari grauiter punitur. c. ꝑ. de secūdis nup. Nō tñ ibi Pa. post Hosti. ⁊ Jo. an. ꝑ. φ si sit ꝯsuetudo nō icurrit illā penā. s. φ ille sacerdos reiterās: ⁊ c. nō sit suspēsus. ſʒ sit ab epo pena arbitraria iponēda. φ sponsa q̄ nō est virgo non debeat benedici habes. 32. di. c. seriatiʒ.

¶ Queriſ qñ aliqui ꝯhūt ⁊ bñdicunſ ſʒ ꝑpter aliquod ipedimētū puta ꝯsanguinitatis vel alterius cuiuscūqʒ. separātur: ⁊ trāseūt ad secūdas nuptias. vtrū i secūdis debeāt benedici. R. si vir. 1°. ꝯhat cū virgine. debet benedici vt i p̄cedēti. §. si vero vxor q̄ pri° fuit bñdictā ꝯhat. videſ φ nō debeat. 2°. bñdici. tūʒ q: quātū i se fuit ꝯtraxit. 1°. ⁊ sic nō seruaſ misteriū vnius. vel sm rōeʒ tex. d. c. vir aūt. q: trāsit ad bigamiā. hoc idē tenet Hosti. Sed qd de illis qui. 1°. contrahūt ⁊ i p̄mis nō fuerūt bñdicte. R. Rosella i. v. nuptie. §. 4. dicit. φ pñt bñdici q: sm dir. nō fit uis i bigamia. ſʒ i reiteratiōe. ſʒ sm rōeʒ. s. Tho. videſ φ fiat uis i bigamia q: dicit φ nō seruaſ i secūdis nuptijs p̄fecta rō sacri. s. vnius: ⁊ ista videſ rō tex. d. c. vir aūt. i eo φ dicit ad bigamiā trāsiēs: ⁊ c. q̄uis tex. subiūgat eiʒ reiteratōis. tñ p̄ma videſ melior. qd declarat ꝯsuetudo q̄ꝯrūdaʒ locoꝝ. vbi si virgo ꝯhat cū illo q habuit aliā vxorē ābo bñdicūſ. q: ſʒ s. Tho. seruaſ significatio vnius ex parte vxoris: ⁊ tñ reiteraſ bñdictio in viro. ⁊ c. φ reiteraſ. ergo illa saltē nō ē rō p̄ncipalis: ⁊ istā rōeʒ. s. Tho. adducit ipa Rosella ibideʒ ⁊ approbat. ex quo apparet φ ipe nō itelligebat qd diceret. q: rō. s. Tho. quā ipe approbat ē ꝯria illi determinationi quā posuit i p̄ncipio eiusdē. §. Cōclude igiſ ex oībus his φ qñ nuptie sunt. 2°. ex parte vtriusqʒ nullo° debēt bñdici. sili qñ sunt. 2°. ex parte vxoris: qñ vo sunt. 2°. ex parte viri solū: bñdicunſ sm cōsuetudinē q̄ i illis seruari debet sm glo. d. c. si. maxime qñ scaſ a papa ⁊ nō ꝓhibeſ. Et si qs ꝯsumaret añ bñdictionē qñ debēt bñdici peccaret mortr p⁹ vice solū: q: facit ꝯ p̄ceptū ecclesie. d. c. ꝑ. ⁊ d. c. vir aūt: ⁊ debent bñdici ēt post ꝯsumationē qñ ꝯsuetudo sic hʒ. Quō se habeat epūs ad dispēsandū circa ista ipedimēta. vide. s. impedimentum. ꝑ. §. 7.

Impedimentū. i. e. allegāo vt fugiat p̄scriptionē vel aliā istantiā tēporis nō sufficit ꝓbare ipedimētū nisi ꝓbet se adhibuisse diligentiā. ad ipedimētū remouēdū ⁊ nō potuisse actū expedire. Et debet ꝓbare φ illa fuit cā impeditiua sufficiēs. i. sine qua nō potuit fieri. Et ille q̄ dimittit accedere ad locū timore inimicoꝝ: si fuit negligēs i petēdo securitatē quā potuisset obtineſ. nō releuaſ. secus si fuisset periculū i petēdo etiā i nūtio: ⁊ debet tēptari vel experiri vtrū sit p̄iculū. Et silr nō excusaſ occidēs nō recte bāitū q: debebat q̄rere. vtrū eēt recte bānitus: oīa ista itellige: nisi eēt notoriū φ oīs diligētia fuisset frustratoria. Itē appellans ipeditus ita φ nō pōt facere φ cā comittaſ. nō sufficit conatus vnius: p addeūdo superiore nisi ipedimētū p̄seueret quo casu ē ꝓtestādū: ⁊ hoc narrādū i ꝓtestatiōe ⁊ solū vltima mora notet: ⁊ pestis ē legitimū ipedimētū q̄ equiparaſ hostilitati. etiaʒ si reddaſ ius q: timebat horribilitatē pestis. itellige qñ erat magna ita φ nec fuisset isectus. qd ad arbitriuʒ boni viri ⁊ docti eēt recurrendū. vtrū sibi imineret periculū: ⁊ est vtile ꝓtestari ⁊ ista ꝓtestatio valet qñ notorie nō pʒ ꝺ ipedimēto. hec. d. Feli. i. c. ex trāsmissa. ꝺ appel.

¶ Jussus cōparere sub pena excōicatiōis late sententie. si detētus ipedimēto nō cōparet ē excōicatus ſʒ glo. in. c. 1°. de testi. cog. quā multi secūtur: ꝯriū tenet ibi Hosti. ⁊ Pa. ⁊ multi alij. q: si itēdat eum ligare iusto ipedimēto obstantē est error itolerabilis. Prima tñ opinio ſʒ. d. Fe. i. d. c. 1°. limitaſ. ꝑ. nisi iudex sciuisset ipedimētū. 2°. nisi ex verbis sentētie exprimereſ φ nō excōicat nisi i ꝯtēptum vt q: dicit si ꝯtēpseris vel si distuleris ⁊ similibus.

Imperiū merū est habere p̄tātē ad animaduertēdū i facinorosos hoīes. qd ⁊ p̄tās appellaſ. Mixtū vero iperiū i dāda possessiōe ꝯsistit. vt i. l. iperiū. ff. de iur. oiuʒ. iudi. ⁊ ibi glo.

Impossibile dr aliqñ illud quod nō comode possumus facere: ⁊ sic sumiſ i. c. chatanensis ecclesie. 61. di. ff. de. v. sig. l. nepos. proculo. Impossibile dr qd nō est honestū vt Insti. de ꝯdicio. l. filius: ipossibile dr qd nō iuste pōt fieri. 24. q. 2. sane. d. ꝑ. Et ē i ar. φ illud qd de iure possum⁹ possibile dr.

Impubes dr masculus donec cōpleuerit. 14. annū: femina aūt. 12. q: i ista etate hoīes incipiūt pubescere. l. fi. C. qñ tutor. vel cura. ⁊ isti. qui mo. fi. tu. in p̄n°. ⁊ hoc verꝫ quo ad tutellā. ſʒ ad matrimoniū ꝯtrahēdū tā diu ē impubes masculus vel femina q̄diu nō sunt potētes ad generandum. vt in. c. puberes. de despon. ipu. in tex. ⁊ i glo.

¶ Impubes vel furiosus capitalē fraudē. i. penā pp quā i capite puniēdus. cōiter nō pōt icurreſ. ff. ꝺ edi. edic. l. cū autē. §. ꝑ. facit. C. de fal. mo. l. i. i fi. nec debēt torq̄ri. tñ solēt ⁊ habena vel ferula cedi. ff. ad senatus ꝯsul. silēniānū. l. i. §. ipuberē autē.

Inanisgloria. vide gloria vana.

Incantatio vide. s. v. diuinatio: ⁊. v. sortilegium: ⁊. v. superstitio.

Incarcerat⁹. vide. v. carcer: ⁊. v. accusat⁹. §. 2.

Incēdiarius qua pena puniaſ. R. de iure ciuili. l. qui edes. ff. de icēdi. Qui edes aceruūue frumēti iuxta domū positū cōbusserit. cōuictus verberatus igni necari iubeſ. si mō sciēs pru

dēſqꝫ id commiſerit. ſi vero caſu .i. negligētia. aut no/ xā: ſarcire iubeꝭ. aut ſi minus idoneus ſit. leuius ca/ ſtigaꝭ. hec ibi i tex. Ex quo pꝫ illud: q nō pōt ſolueꝭ i ere luat in corpore. ff. de fur. oīuꝫ iudi. l. ſi qd id. §. in ſeruos: ꝛ. ff. de i ius vocan. l. ſi. ꝛ. ff. de penis. l. i. ſ ſi. Quo vero ad ius canonicū vltra mortale ſi ſcien ter ꝛ volūtarie fecit. vel ex lata culpa teneꝭ ad reſti tutionē totius dāni dacti. c. ſi egreſſus. cū. c. ſequēti. de iniuri. fact. l. ſi fortuitu. ff. de icēdijs. ſi vero fuit le uis vel leuiſſima culpa. ſic ſilr teneꝭ ad reſtitutionē ſi mō teneaꝭ de leui vel leuiſſima. non videꝭ tñ pec/ caſſe mortalr. Si aūt nihil omiſit de ꝯtingētibꝰ nō teneꝭ. Uide qñ teneꝭ. ꝟ. culpa. Et nō ꝙ tales icēdia rū culpabiles non ſolū tenētur de dāno incendij. ſed etiā de rebus perditis pro icēdio. c. ſi. de iniu.

i ¶ Ut̄ rapiētes res illoꝝ qui paciūtur icēdiū teneāt ad reſtitutionē. R. ꝙ ſic. c. ſi qs domū de iniur. niſi haberētur pro derelictis. puta qꝛ ignis tñ inualuit ꝙ nullus ſine periculo vite pōt eis ſuccurrere: ꝛ dñs di mittebat eas ꝓ derelictis. tūc ſi quis eas caperet nō tenereꝭ ꝺ neceſſitate. ar. l. ſi qs merces. ff. ꝓ derelicto.

2 ¶ Ut̄ deſtruēs domū vicini timore icēdij. ne ſua cō buraꝭ. teneaꝭ ad reſtitutionē. R. ꝙ nō videꝭ teneri. ſi erat iuſtus metus. puta qꝛ ignis iā peruenerat ad domū vicini. vel ꝓbabilr dubitabaꝭ. qꝛ tps erat vē toſuꝫ: ꝛ hmōi. l. 3. §. qꝺ ait ptor. ff. ꝺ icen. rui. ꝛ nau. vñ dicit tex. i. l. ſi alius fecerit. §. ē ꝛ alia exceptio. ff. qꝺ vi. aut clan. nullā iniuriā aut dāñū dare videꝭ. eque perituris edibus: facit. l. ſi quis fumo. §. qꝺ di/ citur. ff. ad. l. aquil. Si aūt nō fuit iuſtus metus. tūc teneꝭ ad ſimplum dānū. hꝫ Hoſti. Addit tñ Hoſti. ꝙ ſi a vicinitate domus alicuius eſt dirupta iuſto metu icēdij ꝙ iudex ex officio ꝛ ſumma eqtate de/ bet facere ꝙ vicini ei ſatiſfaciāt quilꝫ pro parte ſua ar. l. i. §. equiſſimū. ff. ad. l. ro. de iactu. ꝛ. l. i. interdū. ff. q. po. i pigno. ha. Quis proprie dicaꝭ icēdiarius ꝛ quō icurrūt excōicationē. ꝟ. excōicatio. 5. caſu. 7.

Incertorꝫ reſtitutio. vide. ꝟ. reſtitutio. §. 18.
i ꝛ. ꝟ. diſpenſatio. §. 15. 3°. nō. caſu. 5.

Inceſtus ē ꝯſanguinearꝫ vel affiniū abuſus.
i vñ inceſtuoſi dicūtur qui ꝯſanguineis vel affi nibus abutūtur. 36. q. i. c. lex. §. cū ergo: ꝛ pro

i hibeꝭ ꝛ eſt pctm. ꝓ qꝛ natr hō debet quādā honori/ ficētiā parētibus: ꝛ per ꝯſequēs alijs ꝯſanguineis: ꝛ affinibus qui ex eis parētibus de ꝓpinquo originē trahūt. i tm ꝙ apud antiquos vt dicit maximus Uale rius recitat non erat phas filiū ſimul cū patre bal/ neari ne ſeiuicē nudos ꝯſpicerēt: i actibus aūt vene/ reis maxima turpitudo ꝛ ex conſequēti irreuerētia ꝯſiſtit: ꝛ ꝯ honorificētiā. vñ in his verecūdātur. vñ leui. 18. Mater tua eſt. non reuelabis turpitudinem eius: ꝛ idē dr i alijs ibidē. 2°. qꝛ ꝓpter magnā ꝯuer/ ſationē iduceret corruptellā caſtitatis. 3°. qꝛ ꝓpter ni miū ardorē amoris qui eſt iter eos magis caſtitas violareꝭ ſm ꝙ dicit phs. 2°. politi: ꝛ nimius amor eēt maximū libidinis icētiuū. 4° qꝛ nō tñ multipli/ careꝭ amicitia. vñ anthonomatice abuſus taliū ꝑ/ ſonaꝝ vocaꝭ iceſtus. quaſi priuatio caſtitatꝭ. vel nō caſtus. hec. s. T. 2a 2e. q. 154. ar°. 9. Et nō ꝙ dr iceſtus qñcūqꝫ cognoſcit quis aliquā ꝯſanguineā. vel affi/ nē vſqꝫ ad. 4m. gradū. niſi fiat matrimoniū per di/ ſpēſationē. de quibus. ꝟ. ipedimētū ꝯſanguinitatis vel affinitatis. vñ. d. ar. f. dat bonū documētū ꝓpter corruptellā hodiernā: ne germani vel affines pueri īfra iſtos gradus permittātur ſimul dormire. quia multa incōuenientia ſequūtur.

¶ Ut̄ iceſtus ſit grauius adulterio. R. ꝙ ſic. 32. q. 7 .§. ſunt. n. ꝛ. c. ſe. vinciꝭ tñ a pctō ꝯ nāꝫ vt i. d. c. ꝙ i ciptt adulterij malū. ꝛ ſm. s. T. vbi. s. ar°. 12. vitiū ꝯ nāꝫ eſt grauiſſimū i iſto genere. 2m. eſt ſacrilegiū. 3m. iceſtus. 4m. eſt raptus alterius mulieris. 5m. eſt adulte riū. 6m ſtuprū. 7m ſimplex fornicatio vñ. d. ar. f. nar/ rat multa exempla iquibus multi tales iceſtuoſi ha buerūt malū finē ꝓpter enormitatē peccati.

¶ Ut̄ accedēs ad monialē comittat iceſtū. R. ꝙ ſic. 27. q. i. virginibus. qꝛ ſpōſa dei eſt. qui ē pr nr. 12. q. 2. q abſtulant. nec ſolū iceſtū. ſꝫ etiā adulteriū. qꝛ ſpon ſam alterius corrūpit: ꝛ ēt ſacrilegiū vt. d. c. de vir/ ginibus. ſed tamen non ſunt tria peccata. ſed vnum ſolum habens diuerſas differētias. hꝫ. s. Tho. Quō impedit matrimoniū cōtrahēdum. ꝛ quis poſſit di/ ſpēſare. ꝟ. ipedimētū. 7m. criminis.

Incōſideratio ꝗuis poſſit accipi ꝛ dici qñ/
i cūqꝫ quis male iudicat de aliquo agibili. qꝛ
nō bñ ꝯſiderās qd iudicādū. vel bene agen/ dū ſit. tñ ſm quādā appropriationē dr icōſideratio ſm. s. T. 2a 2e. q. 153. ar. ſi. qñ ipediꝭ rō a bono iudicio agēdoꝝ ꝓpter delectationē venereā. vñ dr dani. 13. de ſenibus luxurioſis. Auerterūt ſenſuꝫ ſuū vt nō re/ cordarētur iudicioꝝ iuſtoꝝ: ꝛ eſt filia luxurie. Uide ꝟ. cecitas mētis: qñ igiꝭ aliqs volūtarie auertit mē tē ſuā vt nō iudicet talē delectationē eē fugiēdaꝫ ne retrahaꝭ a tali delectatōe eſt icōſideratio. Et. 2a 2e. q. 54. ar°. 4. ait idē. s. doc. qꝛ cōſideratio maxime ꝑti/ net ad iudiciū. iō defectus recti iudicij ad vitiū icō/ ſiderationis ꝑtinet ꝓ vt. ſ. aliqs i recte iudicādo defi/ cit ex hoc ꝙ ꝯtēnit vel negligit attēdere ea ex qbus rectū iudiciū ꝓcedit. vñ manifeſtū eſt ꝙ icōſidera/ tio eſt peccatum ꝛ pars imprudentie. qꝛ prudentia eſt que recte iudicat. hec ille. Et eſt mortale quando ex illa incōſideratiōe ſine falſo iudicio ſequiꝭ pctm mortale. Et eſt filia luxurie inquātū ex delectatione venerea impediꝭ vt dictū eſt.

Incōſtātia ſm. s. T. 2a 2e. q. 53. ar°. 5. importat
i receſſum quēdam a bono ꝓpoſito diffinito.
hmōi aūt receſſus. principiū qdē hꝫ i vi ap/ petitiua. nō. n. aliqs recedit a priori bono ꝓpoſito niſi ꝓpter aliquid qꝺ ſibi iordinate placet. ſed iſte

defectus nõ cõsumat nisi per defectũ rõis q̃ fallit in hoc q̃ repudiat id qd̃ recte acceptauerat: et q2 cum possit resistere impulsui passionis. s. q̃ nõ resistat. hoc ex debilitate spũs q nõ se tenet firmiter i bono proposito preceptor: ideo icõstãtia quãtũ ad sui cõsumationẽ pertinet ad defectũ rõis. q2 autẽ ois rectitudo rõis practice pertinet ad prudẽtiã aliq̃lr. ió incõstãtia quãtũ ad sui cõsumationẽ ptinet ad iprudẽtiã: et sicut precipitatio est ex defectu cõsilij: et incõsideratio circa actũ iudicij. ita incõstãtia circa actum precepti. ex hoc. n. aliqs dr ee incõstãs. q2 rõ deficit i precipiẽdo. q̃ sunt cõsiliata et iudicata. vñ cũ bonũ prudẽtie participet in oibus virtutibus moralibus: et fm hoc persistere i bono ptinet ad oẽs virtutes morales. precipue tñ ad fortitudinẽ q̃ patit maiorẽ ipulsum. ad cõtrariũ. Ira tñ et inuidia q̃ sunt cõtẽtionis principiũ faciũt incõstantiã expte appetitiue virtutis. ex qua est princ̃ i cõstãtie. cõtinẽtia aũt et perseuerãtia sunt spẽs cõstantie. ita et icõtinẽtia et nõ pseuerãtia. sunt spẽs icõstãtie. Et fm. s. Tho. 2a 2e q. 53. ar. vl. Incõstãtia ẽ filia luxurie iquãtũ preceptũ bonũ ipedit per delectationem venereã. iquãtũ ex impetu cõcupiscentie ne exequat id quod decreuit esse faciẽdum. vnde Terentius dicit in eunucho de quodã qui dicebat se recessuz ab amica: hec verba vna falsa lacrimola restriget. hec s. Tho. Uide: Instabilitas.

Incõtinẽtia q̃ dr ex eo q̃ caro concupiscẽs aduersus spũm superat spm: vtrũ sit magis in aĩa q̃z i corpore. R. fm. s. T. 2a 2e q. 156. ar. p̃ q̃ sic. Naz vnũquodqz magis attribuit illi qd̃ est cã per se alicuius q̃z illi cui cõuenit solũ occasionaliter: id aũt qd̃ est ex parte corporis solã occasionẽ pstat incõtinẽtie: ex dispositione. n. corporis põt cõtingere q̃ isurgãt passiões vehemẽtes in appetitu sensitiuo qui est virtus corporis organici. s3 huiõi passiones quãtũcũqz vehemẽtes nõ sunt sufficiẽs cã incõtinẽtie. s3 occasio sola. eo q̃ durãte vsu rõis semper hõ potest passiõibus resistere. si vero passiões adeo isurgant q̃ totaliter auferãt vsum rõis sicut accidit i his qui ppter vehemẽtiã passionũ amẽtiam icurrũt. nõ remanebit rõ icõtinẽtie q2 nõ saluatur i eis vsus rõis qd̃ cõtinẽs seruat: et icõtinẽs deserit: et sic relinquit q̃ per se cã incõtinẽtie sit ex parte aĩe q̃ rõe passionib9 nõ resistit. qd̃ quidem fit duobus modis. vt pho dicit. 7. ethi. vno mõ qñ aĩa passionibus cedit anteq̃z rõ cõsiliet. q̃ quidẽ vocat irrefrenata incõtinẽtia. vel pcipitatio. Alio mõ qñ nõ permanet hõ in his q̃ consiliata sunt eo q̃ debiliter est firmatus in eo qd̃ rõ iudicauit. vnde et hec incõtinentia vocat debilitas: et sic patet q̃ incõtinẽtia principaliter ad aĩaz pertinet. Et nõ fm plm vbi supra q̃ mulieres non dicũtur cõtinẽtes neqz incõtinentes q2 debiliter iherẽt hieq̃ determinat rõ fm illud prouer. vltimo. Mulierem fortẽ quis inueniet. Et q2 id quod est paruũ vel debile. reputatur quasi nihil. inde est q̃ philosophus loquit de mulieribus quasi nõ habẽtibus iudiciũ rõis firmũ. q̃uis i aliquibus cõtrariũ accidat: et ppter hoc dicit q̃ mulieres nõ dicimus cõtinẽtes q̃si nõ habẽtes solidã et firmã rõez. qd̃ regrit ad cõtinẽtiã. s3 dicũtur q̃si de facili sequẽtes passiões.

¶ Utrũ colerici et malẽcolici sint fm irrefrenatam cõcupiscentiã incõtinẽtes. R. fm. s. T. vbi supra post philosophũ. 7. ethi. q̃ sic cõiter: et rõ fm. s. Tho. q2 ipetu passionis cõtingit q̃ aliquis statim passionẽ sequat ante cõsiliũ rõis. impetus aũt passiõis prouenire solet vel ex velocitate. sicut in colericis. vel ex vehemẽtia. sicut in malencolicis. qui ppter terrestrem cõplexionẽ vehemẽtissime inflãmãtur. sicut ecõtrario cõtingit q̃ aliquis nõ persistit in eo qd̃ cõsiliatuz est ex eo q̃ debiliter inheret. ppter molliciẽ cõplexionis. vt de mulieribus dictũ est. in. §. precedẽti. quod etiã videtur in flegmaticis cõtingere ppter eandem cãm sicut in mulieribus. hoc aũt accidit inquãtũ ex cõplexione corporis dat aliqua incõtinẽtie occasio nõ aũt datur causa sufficiẽs q2 semper ratio potest resistere. ideo dictũ: cõiter. vnde cõcupiscẽtia carnis in eo qui est incõtinens supperat spũz. nõ ex necessitate. s3 p quãdã negligẽtiã spũs. nõ resistẽtis fortiter.

¶ Utr̃ incõtinẽtia sit pctm̃. R. fm. s. Tho. vbi. s. q̃ icõtinẽtia põt attẽdi circa aliqd tripl'r. vno mõ proprie et simpl'r: et sic incõtinẽtia attendit circa cõcupiscẽtias delectationũ tactus. sicut et intẽperãtia: et hoc modo incõtinentia est peccatũ dupl'r. vno mõ ex eo q̃ incõtinens recedit ab eo quod est fm rõez. Alio modo ex eo q̃ imergit se turpibus delectationibus. et ideo philosophus dicit in. 7. ethi. q̃ incõtinentia vituperat nõ solũ peccatũ qd̃. s. est per recessum a rõe. sed sicut malitia quedã inquãtũ prauas concupiscẽtias sequitur. Alio modo incõtinentia attenditur circa aliquid. proprie quidem inquantum homo recedit ab eo quod est fm rationem. sed non simpliciter. puta cum aliquis non seruat modũ rationis in cõcupiscẽtia honoris. diuitiaz et aliorum huiusmodi. que fm se videntur esse bona. circa que non est incõtinẽtia simpliciter. sed fm quid. et sic incõtinentia est peccatũ. non ex eo q̃ aliquis ingerat se prauis cõcupiscẽtijs. sed ex eo q̃ nõ seruat debitũ modum rationis etiã in cõcupiscentia rez appetendaz per se. tertio modo incõtinentia dicit esse circa aliquid non proprie. sed fm similitudinẽ. puta circa cõcupiscẽtias eoz quibus non potest aliquis male vti. sicut circa concupiscẽtias virtutũ. circa quas potest aliquis dici incõtinens esse per similitudinez: q2 sicut ille qui est incõtinens totaliter ducitur per cõcupiscentiã malam. ita aliquis totaliter per concupiscentiã bonã ducitur que est fm rationẽ: et talis incõtinentia non est peccatũ. sed pertinet ad perfectionẽ virtutis. Et hoc ẽ quod dicit Hugo. q. c. de al. no. quod Paulus per incõtinentiã diuini amoris dixit. Uiuo ego iam nõ ego. sed viuit i me xpũs

¶ Quis magis peccat icōtinēs vel itēperatus. R. s3 s. Tho. vbi. s. q itēperatus magis peccat & minus est zuertibilis. vñ pho vbi. s. Intēperatus nō est penitiuus. Ratione assignat s. Tho. dicens. pctm̄ fm Aug. pcipue i volūtate zsistit. volūtas. n. ē qua peccatur & recte viuit: & iō vbi est maior idinatio voluntatis ad peccādū. ibi est maius pctm̄. In eo aūt qui est itēperatus volūtas idinat ad peccādū ex ppria electiōe. q pcedit ex habitu p zsuetudinē acqsito. In eo aūt q ē icōtinēs volūtas idinat ad peccādm ex aliqua passiōe: & qr passio cito transit habitus aūt est qualitas difficile mobilis. inde est q icōtinēs statī penitet trāseūte passione: qd nō accidit de itēperato qn imo gaudet se peccasse eo q opatio peccati ē sibi facta cōnālis fm hitū. vñ de his dr puer. 2. q letātur cū malefecerint: & exultāt i rebus pessimis. Vñ p3 q itēperatus est multo peior q̄ icōtinēs. vt etiā3 dicit pho vbi. s. q icōtinens est melior itēperato. qr saluat i eo optimū pncipiū. s. recta estimatio de fine. s3 itēperatus errat circa finē. qr eligit delectationē tāq̄ vltimū finē: & magis itēperatū vituperam q: peccat etiā ex parua tēptatiōe. imo qñqz ei puēnit. incōtinens aūt nō peccat sine magna tēptatiōe

4 ¶ Utrū icōtinens cōcupiscētie sit peior q̄ icōtinens ire. R. fm s. Th. vbi. s. q aliquo mō sic. aliquo mō nō. Quātū. n. ad pncipiū mouēs turpior ē icōtinens zcupiscētie. quātū vero ad malū in qd incidit vt in plurimū est peior icōtinens ire.

Inditiū quid ē. R. fm Bal. i. l. cū quidē. C. d acc. Inditiū plenū est declinatio rei p signa sufficiētia per q̄ aīus i aliquo t. āq̄ vero quiescit: & plus iuestigare nō curat. vt. C. de rei vendi. l. iudicia. Semiplenū vero iditiū ē psumptio fortiter mouēs aīuz ad aliqd credendū. vel dicēdū. de quo i. l. cū pbatio. ff. de pba. & pbat iditiū ad minus p duos testes. vt est glo. singularis: & doc. i. l. si. C. famil. her. & Bar. i. l. si. ff. de qōnibus: & vt prædicent reo o3 citetur & iurent testes. alias nō preiudicat. vt nota in. l. si quis. ff. de adul.

1 ¶ Utrū vnū iditiū sufficiat. R. q regulariter non. sed o3 sint plura. vt nō glo. & Bar. i. l. 1. §. occisor. ff. ad silleia. & bal. i. l. cōgruit. ff. de offi. psi. teneret tñ processus si nō oponeret: q̄uis plura nō pcessissent iditia. s3 tñ dānari nō posset etiā si i tormētis ē zfessus & etiā post ratificauit. vt est tex. cū glo. & ibi Bar. i. l. pen. de q̄stī. secus si spōte & sine tortura ē zfessus fm Pe. de ācha. i c. c. p9. de homi. sufficeret tñ aliqñ vnū iditiū. puta vnus testis integer: & bone fame. q testificat de visu: & tūc pōt poni ad torturā ad īquirendū. nō glo. & doc. i. l. si quis. C. ad. l. iuli. maie. & Bar. in. l. 1. §. 2. & l. maritus: & l. pen. ff. de q̄st. Item zfessio extraiudicialis rei. si est hō male vite & cōditionis sufficit. vt dicit Bar. i. l. si. ff. de q̄st. Itē iuuenis iuenit exire de domo pulchre mulieris vel iuuenis est cū ea i locis secretis & aptis ad fornicādū. vt nō i. c. sris. de psump. & bñdi. & ita videt relinquēdū arbitrio iudicis. qñ vnum sufficit. Cōcludit igit fm Pa. i. c. cū in cōtēplatiōe. de reg. iuris: & Bar. i. l. si. ff. de q̄st. q nō pōt dari certa regula q̄ iditia sufficiāt. s3 dimittēdū iudicis arbitrio: & sic eius arbitrio relinquit vtrū sufficiat iditiū vnū vel plura requirātur fm Angel. i lib. de malefi. duo etiā leuia inditia zstituūt vnū sufficiēs ad torturā fs Bar. i. d. l. si.

2 ¶ Ut indicia sufficiāt, si reus nō det copia & aduocato suo. R. q nō. vt. l. custodias: & ibi glo. & Bar. ff. de pu iudi. limitat Ang. i. l. si vacatiua. C. de bo. vacan. nisi qñ iudex pcedit ex mero officio: & nō ad īstātiā. vt nō. d. Ant. i. c. qr̄. e. q̄ui. d. l. de accu.

3 ¶ Ut fama sit sufficiēs iditiū. R. q nō. vt t3 Bar. i. l. 1. §. idē cornelio. ff. de q̄st. nisi iungat cū alijs indicijs. Fama tñ cū vno teste i ciuilib9 fac plenā pbationē. vt i. c. venientes. de testi. secus i criminalib9.

4 ¶ Ut participes criminis iterrogatus vel spōte dicēdo faciat iditiū zsociū. R. q nō. vt nō Bar. i. l. p9. §. si seruus. ff. de q̄st. facit qd nō glo. i. l. si filiū. C. de h. cā. sic nec pr vel filius nec alij cōmēsales. de q bus i. l. parētes & liberi. C. de testi. faciūt iditium. vt nō Bar. i. d. §. idē cornelio: & hec pcedunt qñ nulla alia iditia vrgētia pcedūt: & nō forma d facto nō est interrogandus. l. si. C. de accu. fallit in exceptis. vt nō glo. i. l. nō io minus. C. de accu. & i delictis in offensam generalitatis. vt nō Bar. i. l. excepta. ff. de q̄st. sicut sunt latrones & bñdi. vide. s. īquisitor. §. 6. & sequētibus: & s. inquisitio.

Indignatio est filia ire fm q ira est in corde iquātū reputat idignū vt sibi tale quid fiat rit ille q̄ quē irascit. hec s. T. 2a 2e q. 158. ar. 7. Uide. s. ira. Et ex ista idignatiōe sequit q nō vult videre vel audire eū cui irascit: & cōiter est venialis. nisi p accidēs. s. rōe scādali vel qr denegat loqui vel respondere in casu quo tenet de pcepto.

Indulgētia fm Archi. i. c. idulgētie. de peni. & remi. li. 6. est nomē sumptū ab idulgeo qd verbū sumit multis modis. Aliqñ. n. significat pcessionē gre. vñ solet dici: Damas. papa idulsit mihi talē grāz. ad hoc. vt in. pē. c. dilectus. d prauil. Aliqñ dispēsatiōnē. 77. di. c. si. i si. de elec. badū. d. l. & aliqñ tus cōc. 33. q. 2. iterfectores: & 35. q. 5. de moestre. Aliqñ accipit p vacare. seu operā dare. vt dicēdo iste idulget gule. vñ Cato. Indulgere gule noli q̄ vētris amica est. Aliqñ remittere vel cōdonare. nā dicimus deus peccata idulget penitēti. Aliqñ demōstrat pone remissionem. vt. 2. q. 3. i si. Et sic cōiter accipiūt doc. qñ loquūt de idulgētijs q̄ dant cōiter i ecclesijs. vel psonis priuatis. p platos d qua dicit. n. T. q. di. 10. ar. 3. q1. p9. q ab oībus zcedit idulgētias aliqd valere. qr ipiū eēt dicere q ecclesia aliqd vane faceret. Sed qdā3 dicūt q nō valet ad absoluēdū a reatu pene. q̄ qs ipurgatorio fm iudiciū dei meret. s3 valēt ad absoluēdū ab obligatiōe

qua sacerdos obligauit penitentē ad penā aliquaʒ.
vel ad quā etiā ordinaẜ ex canonū statutꝭ. Ista opi
nio nō videẜ vera. Pº qdē qꝛ est expsse ꝯ priuilegiū
Petro datū. vt qd̄ i terra remitteret in celo remitte/
reẜ .24.q.i.quodcūqꝫ. vñ remissio q̄ fit quātū ad foꝝ
ecclesie valet ēt quātū ad foꝝ dei: ⁊ ꝑterea ecclesia
per hmōi idulgētias magis dānificaret q̄ꝫ adiuua/
ret qꝛ remitteret ad grauiores penas .s. purgatorij
absoluēdo a penitētijs iniūctis. hec.s.Tho.multas
alias opiniones ponit Pa. post glo.i.c.qd̄ autē.de
pe.⁊ re;quas dimitto qꝛ paruꝫ valēt:subiūgit.s.T.
vbi.s.⁊ dicit. Et iō alr dicēdū ꝙ volēt ⁊ quātū ad
foꝝ ecclesie:⁊ quātū ad iudiciū dei.ad remissionem
pene residue.post ꝯtricionē:⁊ ꝯfessionē:⁊ absolutio
nē siue sit iniuncta siue nō.hec ille.⁊ hoc est qd̄ dicit
Pa.vbi.s.dicēs vltra glo. daẜ ⁊ alia opinio q̄ vi/
deẜ cōis quā sequūtur Gof.Hosti.⁊ Jo.an.⁊ cōiter
alij doc.ꝙ iste indulgētie psunt ꝑ vt verba sonāt
⁊ q̄ad deū ⁊ qº ad penitētiā hic iniūctā.p hoc ē tex.
i.c.cū ex eo.de pe.⁊ re.hec ille.j.§.12.⁊.17.

1 ❡ Ex his pōt haberi diffinitio idulgētie s̄ꝫ.d.Feli. i
quodā sermone quē facit de idulgētia q̄ ē remissio
pene tēporalis ꝑ peccatis actualibus penitētiū non
remissis i absolutōe sacrali.facta a plato ecclesie ex
cā rōnabili.p recūpensatiōe de pena indebita xpi ⁊
sanctoꝝ.hec ille. Nec ē faciēda vis i hoc ꝙ sit dona
tio vel remissio qꝛ p id qd̄ iste dicit donatio ille itelli
git remissionē ⁊ pōt dici remissio qm̄ ad īcipiētē do
natio vero qm̄ ad dātē.p cuiꝰ declaratiōe q̄rūẜ aliq̄.

2 ❡ Pº q̄ritur i eo ꝙ dicit remissio pene.vm̄ se extēdat
ad culpā.ita ꝙ hñs culpā pctī mortalr sit capax i/
dulgētie.&c. s̄ꝫ.s.T.4.di.20.ar.5.qlª.pª.ꝙ non.vbi
sic dicit.qdā dicūt idulgētias valere ēt existētibus i
pctō mortali.nō quidē ad dimissionē pene qꝛ nulla
pōt dimitti pena nisi cui iā ē dimissa culpa. qui.n.
nō est ꝯsecutus opationē dei i remissionē culpe non
pōt ꝯseq remissionē pene a ministro ecclesie.neqꝫ i
indulgētijs. neqꝫ in foro penitētiali.valet tñ eis ad
acquirēdū grāꝫ. Sed hoc nō videẜ verꝫ qꝛ q̄uis me
rita illa q̄ per idulgentiā cōicātur possent valere ad
merēdū grāꝫ.nō tñ pp hoc dispēsanẜ.sꝫ determina
te ad remissionē pene:⁊ iō nō valēt existētibꝰ i mor
tali.vñ i oībꝰ idulgētijs fit mētio de ꝯtritꝭ:⁊ ꝯfessis.
Si aūt fieret cōicatio p istū modū fatio te ꝑpter
meritorū totius vel vnius cōgregatiōis.aut vnius
specialis psone.sic posset valere ad merēdū aliqd̄ il
li q̄ ē in pctō;s.dispositiue.vt pdicta opiº dicit hec.s.
T.ꝯcor.Pe.Ricar.ar.s.⁊ cōiter doc.vñ.d.Fel.post
Fran.de mai. i.d.sermōe dicit ꝙ papa nō pōt daẜ
idulgētiā i a pena ⁊ a culpa.qꝛ culpa ē mā īpugnās
idulgētie.qꝛ nō remittiẜ nisi p ꝯtricionē:⁊ iō bñ dẜ
i diffinitiōe remissio pene. Et itēꝫ.s.T.i ql.2º.arº.s.
arc. Jō ꝯseqẜ qs idulgētiā qꝛ vnus pōt ꝑ alio satis/
faceꝛ sic vnū mēbrū corporis.satisfacit ꝑ alio eo ꝙ
sunt vnita i vno corꝑ.ita oēs existētes i charitate sūt
vniti i illa sic i vno corpore ⁊ sic meritū vnius pōt
alteri attribui:⁊ sic.p illo satisfacere.secus ergo esset
si non est in charitate:⁊ sic existens in peccato mor
tali.nō est capax.hec ille.que faciūt ꝑ.§.sequēti.

3 ❡ Queriẜ gº si nō valet ad culpā q̄re aliqñ dẜ remis
sio pene ⁊ culpe.&c.d.Fel.i.d.ser.dicit ꝙ talis idul/
gētia a pena ⁊ a culpa nūq̄ꝫ emanat a curia nec sic
dꝫ dici.qꝛ sup culpa nō iponiẜ iō ē corruptio voca/
buli.ꝑ qº facit tex.i cle.pª.de priuil.⁊ i cle.2ª.§.ad h.
de pe.⁊.re.ibi vt eoꝝ verbis vtamur quod denotat
abusionē vocabuli.s̄ꝫ tñ.d.ar.flo. pōt saluari talis
locutio.vt remissio culpe referaẜ ad ꝯtrictionē.⁊ cō
fessionē q̄ sunt ꝑābula necª ad ꝯsequēdā idulgētiā.
vt pꝫ ex forª.⁊ remissio pene referaẜ ad effectū idul
gētie. Jo.vero de Jmo.in quodā ꝯsilio dicit. ꝙ illa
verba a pena ⁊ a culpa.videẜ adiecta i suphabūn
dātē cautellaꝫ.qꝛ si nō eēt a pena ⁊ a culpa nō esset
plenissima idulgētia. siue igẜ tūc fiat remissio culpe
p ꝯtrictionē siue psupponaẜ pcedēꝛ.si dꝫ eē plenissi
ma oꝫ ꝙ sit remissio ab vtroqꝫ qd̄ marª vẜ verꝫ qñ
id qd̄ fac ꝑ idulgētia ꝯseq̄nda.relīqt effectū post se.

4 ❡ Dictū ē ꝙ nō valet existēti i pctō mōtali. Sꝫ qd
si qñ ipetrat ꝑ aliqº tēpore futuro ⁊ tp̄e ipetratiōis
est i pctō mortali.vel qd si icipit iter ad eūdū ad in
dulgētiā:⁊ ē in pctō mortali.in ꝑcessu tñ ꝯterit.&c.
s̄ꝫ.d.Fe.vbi.s.ꝙ sufficit ipꝫ eē sine pctō mortali qñ
ꝯseqẜ.nō qñ ipetrat.vel qñ incipit vel mediat iter.
Jdē s̄m.d.ar.flo.de eo q hꝫ idultū vt possit absolui
i articulo mortꝭ si ieiunet ꝑ ānū:⁊ qñ ieiunat ē i pec
cato mortali:ꝯseqẜ tñ. Jn tp̄e igiẜ in q̄ ꝯseqẜ remis/
sionē necª est eē sine pctō mortali.sꝫ nō reqriẜ qñ ipe
trat vel qñ facit id p qd̄ ꝯseqẜ remissionē.ꝯcor.s.T.
i ql.2ª.arº.s. Sꝫ qd si dās itēderet ꝙ recipet qñ erit
i grā ⁊ nō qñ facit:forte ꝙ posset sic aliqñ daẜ dd'.
si fuerit.j.mēseꝫ ꝯfessus.vide aliqd.R.excorº.5.casu
.xi.§.si sacꝫ ēt sile est qñ absoluit in articulo mortꝭ ⁊
dicit:si nūc nō decesseris.reseruo illā tibi i alia vice
ex quo vẜ ꝙ sit in auctoritate ꝯcedētis determinare
tempus infra.§.17. circa prin.

5 ❡ Dẜ.2.i diffinitiōe:tēporalis:qꝛ s̄ꝫ.c.Fe.post Car.
nisi hō doleat:pena remanet ꝑpetua ⁊ talibꝰ idul/
gētia nō pdest.sꝫ p ꝯtrictionē recōciliaẜ deo:⁊ abo
leẜ culpa:⁊ pena q̄ erat ꝑpetua remanet tēporalis.
recessura i hoc seculo vel i purgatorio:⁊ hec p indul
gētiā tolliẜ.vel ꝑ certo tēpore.vel in totū qd̄ vltimū
est soliꝰ pape.vñ bñ dẜ pene tēporalis.

6 ❡ Dẜ.3.i diffinitiōe ꝑ pctis actualibꝰ.vbi nō ꝙ du
plex ē pctm̄.s.originale ⁊ actuale pm̄ fuit deletū per
mortē xpi:⁊ p baptismū.iō nō est opus satisfaciēdi
ꝑ illo. Actuale vo qd̄ aliqs comisit post baptismū
siue sit mortale.siue veniale.hꝫ aliquē reatuꝫ pene.
ita ꝙ opus ē aliqñ satisfacere ꝑ illa pena siue hic si
ue in purgatorio:⁊ iō dicit p peccatꝭ actualibꝰ ⁊ nō
ꝑ originali. dẜ.4º.penitētibus.qꝛ anteq̄ꝫ peniteat ⁊
ꝯteraẜ nō est capax.vt dictū est.§.2.

7 ¶ Subiūgit̃.5.i diffinitiōe:nō remissio i absolutiōe sacrali.vbi q̄rit̃ vtrū ɔfessores simplices possint dare idulgētias sibi ɔfitētib⁹.Rñ.ƀʒ Inno.in.c.cp autē.cp sic.⁊ pñt ɔcedere cp idulgentijs vel remissiōib⁹ non suoꝝ iudicū vti possint.Idē tʒ Zab.i de.religiosi.ð priuil.Pa.ēt i.c.sic dignū.de homi.i p⁹ col.sic ait. pōt ēt sacerdos ex ptāte sibi comissa aliq̄ʒtulū dispē sando minuere de pena debita:⁊ ē pulcer tex.Aug. de pen.di.i.quē penitet.§.ipi aūt:⁊ iō bonū ē vt sa cerdos i ipositiōe penitētie dispēset cū ɔfitente circa residuū pene si maior esset iponēda ħ ille.Et archi. i.c.idulgētie.de pe.⁊ re.lib.6.sic ait.Alij dicūt queʒ sacerdotē posse ɔcedere idulgētias nec obstat cp vr cē ɔ̃ de excessib⁹ pla.c.accedētib⁹ cū similib⁹.Nam aliud ē dare lr̃as generales idulgētiaꝝ qđ ē iurisdi ctiōis.aliud i absolutiōe penitētis ꝓuidere diuersos modos liberādi a penis.qđ ē offi̅ sacerdoꝝ ƀ Inno. q ēt dixit ⁊ bñ.cp lʒ restricta sit hec potestas i idul gētijs q̄ fiūt publice.nō tñ sunt restricte i foro penitē tiali.qn possint ānos ⁊ dies ꝓ vt vult idulgerē dūmō iuste faciat.Idē est dd̄ ad auctōitatē.s.T.4.di.20. ar⁹.4.q⁹.p⁹.q dicit vñ sacerdotes parochiales vel abbates ⁊ alij hmōi plati nō pñt hmōi idulgētias facerē.Idē nō glo.i.c.nr̃o.de pe.⁊ re.cp iferiores epo nō pñt dare idulgētias nisi ex speciali ɔcessione.vel priuilegio.vel alia legitima cā.puta pscriptione vt faciūt iqsitores.vel pdicatores.ar.c.accedētibus.de exce.pla.itellige publice vt dictū ē.vel forte.s.T.in tellīgit p modū idulgētie.secus virtute clauiū.Pñt etiā iferiores plati ɔcedere pticipationē bonoꝝ sue ɔgregatiōis ƀʒ.s.T.q̄ fit p mutuā charitatē.ɔcor. Alua.dicēs cū Inno.cp pōt dare ānos vel dies sic̄ eis videbit̃.dūmō discrete hoc faciāt.Idē tʒ glo.in .c.mēsurā de pen.di.i.vbi dicit cp apud deū nō tm̄ valet mēsura tēporis q̄ȝ doloris:⁊ iō reliqr̃ arbitrio sacerdoꝝ ꝓ ut viderit expedire vt ipe artet vel ꝓro get.hec ibi.Nō igit̃ ƀʒ Inno.restringit̃ auctās ɔfes soris ad ānū vel dies vt restringit̃ epis.d.c.cū ex eo ⁊.d.c.idulgētie.dūmō discrecte.ɔcor.Ge.i.d.c.idul

7 gētie.Idē Io.an.Sic igit̃ post remissionē factam rōe ɔtritiōis:⁊ rōe absolōis vi clauiū:⁊ rōe alteri⁹ pñtie:⁊ rōe remissiōis a ɔfessore.i.ꝓ residuo purgā do.dat̃ idulgē⁹.vñ bñ dr̃ i diffinitōe:n̄ remissis:⁊c̄.

8 ¶ Quer̃.6.i.d.diffinitōe:facta a plato eccle:iuxta h⁹ q̄rit̃ qs possit dare istas idulgētias.Rñ.ƀʒ.s.Th. vbi.s.cp solus papa pōt vtr̄ p totū mūdū idulgen tias vtes vel pticulares ƀʒ cp sibi placet dūmō rōna bilr̄ vt.j.§.x.papa.n.hʒ plenitudinē ptāꝫ pōtifical q̄si rex i regno.Sir.p.d.c.cū eo.⁊.24.q.i.qđcūqꝫ.itē legati pape pñt facere idulgētias ꝑpetuas i termi nis sue legatiōis.sic̄ ⁊ ꝑpetua statuta.de offi.lega.c. fi.⁊ archiepi i sua ꝓuicia subiūgit.s.T.vbi.s.Sed epi assumūt̃ i ptē solicitudinis q̄si iudices singulis ci uitatib⁹ ꝑpositi pp hoc etiā solos eos i suis lr̄is fres vocat.reliquos āt oēs vocat filios.itellige iferiores

epis:⁊ iō ptās faciēdi idulgētias plene residet i pa pa.q: pōt facere qđ vult.cū tñ existēte legitima.sʒ i epis ē taxata ƀʒ ordīationē pape:⁊ iō pñt facere ƀʒ cp ē taxatū:⁊ nō ápli⁹.hec.s.T.Et iō nō pñt ex cedere ƀʒ sūm̄ā.40.dieꝝ.siue sit p vniuersario eccle. siue p q̄cūqꝫ alia cā.In dedicatiōe vo basilice pñt ɔcedere vsqꝫ ad sūmā vnius ānī:⁊ nō plus.siue de dicet̃ ab vno aut archiepo siue a plurib⁹.vt i.d.c.cū ex eo.⁊.c.nr̃o.e.ti.ar.p nō i.c.idulgētie.e.ti.li.6.qđ itellige ƀʒ glo.nō valere.q̄ ad excessuʒ nō q̄ ad nu meꝝ ɔcessuʒ.de iferiorib⁹ epis.dic ƀʒ .s.T.vt i pce dēti.§.Sed qd si vnus epus ɔcedit.40.successor vo alios.40.vel alius:qdā dicūt cp .2ª.nō valet ne fiat ɔ̃ statutū eccle:⁊ durāt post mortē vt dictū ē de le gato.Intellige.s.cp epi pñt suis subditꝭ.c.qđ āt.ð pe. ⁊ re.vel illis q hñt a ꝑpris vt possint pticipare quā licētiā pñt dare ꝑprij parochiales.Archiepi vo in tota ꝓuītia ⁊ sic̄ legati dūmō nō excedāt numerū vt dictū ē.qdā dicūt cp qñ eps celebrat pōt ɔcedere ānū:⁊ ēt.40.dies.sʒ Pa.i.c.cū eo.de pen.⁊ re.dicit h̄ cē veꝝ i papa.vide.j.§.16.d.Feli.i.d.tra.dicit.ꝓ. cp legatus pape ēt nō sacerdos archieps ⁊ eps sunt pares i dādo idulgētias.Itē dicit cp vicari⁹ epi nō pōt dare nisi habeat specialē licētiā.Itē cp ɔciliū ge nerale pōt dare plenarias.ƀʒ Abb.i quodā sermo ne.Itē cp capitulū sede vacāte nō pōt dare.

¶ Ut̄ȝ nō sacerdos possit dar̃ idulgētiā.Rñ.ƀʒ.s.T. 9 vbi.s.cp sic.dūmō habeāt iurisdictiōeʒ ecclesiasticā vbi sic ait.ptās faciēdi idulgētias seqr̃ iurisdictio nē:⁊ q: diaconi ⁊ alij nō sacerdotes pñt hr̃e iurisdi ctionē.vel comissaʒ sic̄ legati.vel ordinariā sic̄ de cani.iō pñt idulgētias facere.ēt nō sacerdotes.q̄si ipsi nō pñt absoluere i foro penitētiali qđ ē ordinis.In dulgētias.n.facere ptinet ad clauē iurisdictiōis.hec ille.Eodē mō ꝓbat cp existēs i pctō mortali pōt da re idulgētias q̄ eq̄lr̃ valēt.q: p pctm̄ nō tollit̃ iurisdi ctio:⁊ iō idulgētie eq̄ valēt si fiāt ab eo q est i pctō mōtali sic̄ si fierēt ab eo q ē sanctissim⁹.cū nō remu tat penā ex vi suoꝝ meritoꝝ.sʒ ex vi meritoꝝ recō ditoꝝ in thesaurio ecclesie.hec.s.Tho.vide ifra.

¶ Qr.7.i diffinitōe.ex cā rōnabili.vñ ƀ.s.T.vbi.s. x. tria reqrūt̃ ad hoc cp idulgētia alicui valeat.P⁹ cā rōnabilis.s.ptinēs ad honorē dei.vel ad necessitatē aut vtilitatē eccle.Auctās dātꝭ vt dictū ē i trib⁹.§. pcedētib⁹.3⁹ vt recipiēs sit i statu charitatꝭ:vt.s.§. 2.3.⁊.4.⁊ hec tria signāt̃ in lr̄is papalib⁹.nā cā dēsi gnat̃ in hoc qđ pmittit̃ de subsidio terre sancte ⁊ hmōi.Auctās in hoc cp fit mētio de auctē Petri ⁊ Pauli:⁊ ipius pape.Caritas āt recipiētꝭ i hoc cp di cit oib⁹ vere penitētib⁹ ⁊ ɔfessis.nō dicit ⁊ satisfaciē tib⁹.q: idulgētia nō excusat a ɔtritiōe ⁊ ɔfessiōe.sʒ cēdit i locū satisfactiōis.ƀ.s.T.pōt addi.4ª.s.cp fa ciat id p q̄ dat̃:⁊ cōiter doc.dicūt cp nō dēbēt dari sine magna cā:⁊ hoc ƀʒ.d.Feli.i.d.tractatu.ne the saurus eccle vilescat:⁊ facit.c.legim⁹.93.di.vbi oē

rar preciosus. cũ rõnabilis ẽ p recupatiõe terre scte. p edificatiõe ecclesie. p visitatiõe corpoꝝ sctõꝝ rome ꝛ alib'. p reparatiõe põtiũ. max' vbi pegrini i trãsitu patiebãt piculũ. c. qd ãt. ꝛ ibi Pa. p defensiõe fidei: p his ẽt q̃ sunt ad laudẽ dei vt pdicare ꝛ siĩa: ꝛ p pmotiõe studij. Si tñ iordinate remittat ita q̃ hoies q̃si penitus ab opib' penitẽtie reuocent. peccat faciens tales indulgẽtias. nihilominus quis plenã indulgentiã ↄsequit. hec. s. T. vide. j. §. 17.

x ¶ Ut' possit dari indulgẽtia p mere tẽporali. vt nõ comittat symonia. R. fз. s. T. vbi. s. q̃ nõ. sз p tẽporali ordinato ad spirituale. sic p elemosina data ad edificationẽ ecclesie. vel siĩa. qd pbat p cõez cõsuetudinẽ ecclesie. vñ. s. T. sic ait. tẽporalia ad spiritualia ordinãt qꝛ pp spũalia tẽporalib' vti debem': ꝛ iõ p tẽporalib' simplr nõ põt fieri idulgẽtia. sз p tẽporalib' ordinatis ad spũalia sic repssio inimicoꝝ ecclesie q pacẽ ecclesie pturbãt: ꝛ siĩa vt dictũ ẽ. Et p hoc pз q̃ nõ fit ibi symonia. qꝛ non dat spũale p tẽporali. sз p spũali: p pure etiã spũlibus põt fieri indulgentia: ꝛ fit q̃nq3. s. vt q̃cũq3 orat p rege Frãcie bз decẽ dies idulgẽtie. a papa Inno' 4. ꝛ silr crucẽ pdicãtibus dat q̃nq3 eadẽ indulgentia q̃ dat crucẽ accipiẽtibus. hec ille. dз ẽt esse id qd dat voluntariũ non nec'ũ vt est solutio debiti vel remissio iniurie: debet etiam esse aliquo modo penale.

xij ¶ Dr. 8. in diffinitiõe p recõpẽsatiõe. vbi q̃rit qs sit effect' ei'. i. qd remittit. R. fз. s. T. vbi. s. post illa q̃ dicta sunt. s. in pn°: q̃ valẽt ꝛ q̃tũ ad foꝝ dei ꝛ q̃tũ ad foꝝ ecclesie. ad remissionẽ pene residue post ↄtritionẽ. ↄfessionẽ. absolõnẽ. satisfactionẽ q̃lẽcũq3 q̃ prius fuisset facta siue fuerit iiũcta siue nõ. residuũ igit penaꝝ q̃s deberet pati vel hic i pñti vita vel in purgatorio p pctis actualib'. siue sit sibi iposita a ↄfessore. siue a lege. siue a iusto iudicio dei. remouet aliq̃n totalr sic i indulgẽtia plenaria. aliq̃n i parte sз alias indulgẽtias. vñ dr in tex. in. c. ex co. de pẽ. ꝛ re. q̃ p indulgẽtiã satisfatio penitẽtialis eneruat. ꝛ sic remouet illa opi° q̃ dicit q̃ satisfit solũ corã deo nõ corã ecclesia ita q̃ nihilominus tenet facere penitentiã. silr destruit illa opi° q̃ dicit q̃ solũ satisfaciũt p penitẽtia hic iniũcta. vñ. A. Fe. post Lau. ait. p indulgentias relaxant pene iniũcte a canone: ꝛ iniũcte a sacerdote in ↄfessiõe: ꝛ soluẽdo in purgatorio: ꝛ etiã pena tẽporalis corrñspõdẽs culpe remisse. vñ fз. s. T. nõ oз q̃ tales faciãt aliqd de penitẽtia in ↄfessiõe q̃ ad necessitatẽ. expedit tñ q̃ faciat penitentiã vt etiã ex his remediũ ↄsequat q̃tũs a debito pene cẽnt imunes. qꝛ q̃nq3 sunt debitores plus q̃ credãt: ꝛ ẽt qꝛ illa bona opa disponũt ad augumẽtũ charitatis: ꝛ ↄseruatiõe pcti futuri. Nec pp indulgẽtias dз solui regularis obsuãtia. qꝛ religiosi magis merent religionẽ suã seruãdo q̃tũ ad pmiũ vite eterne q̃z indulgentias exqrẽdo. q̃tũs minus q̃tũ3 ad remissionẽ pene qd est minus bonũ. Nec itez p indulgẽtias dimittunt pene iniũcte in capitulo a q̃ latis. qꝛ in capitulo agit q̃si foꝝ iudiciale magis q̃z penitentiale. vñ etiã nõ sacerdos capitulũ tenet. sed absoluitur a pena iniũcta vel debita pro peccato in foro penitentiali. hec. s. Tho. vide infra. §. 20.

xiij ¶ Querit q̃tũ ꝛ q̃ẽ effectũ habeãt iste indulgẽtie: ꝛ quõ intelligant isti dies: ꝛ isti ãni. R. fз doctrinã s. T. possumus dupl'r loq. p q̃tũ ad pmiũ essentiale vel ad dispositionẽ pfectiõis ꝛ charitatis: ꝛ sic nõ est dĩa iter ista opa q̃ fiũt p indulgẽtia ac si fierẽt pro alia cã. 2° q̃tũ ad remissionẽ pene ꝛ tũc vel nõ fit id qd iponit p indulgẽtia: ꝛ sic nihil valet. vel fit ꝛ tũc vel iponit aliqd determinate sic dus puta q dederit decẽ solidos tali ecclesie: ꝛ tũc si dat bз indulgẽtiã alias secus. Si xo dr ideterminate vt puta si visitauerit talẽ ecclaz: ꝛ ↄtribuerit: ꝛ c̃. tũc dicũt qdã q̃ dз ↄtribuere pportionabilr fз statũ suũ. vel visitat cũ decẽti comittatu. ꝛ c̃. sз hoc eẽt difficile limitare. xij vñ in dubio iudicarẽ q̃ obtinet dũmõ visitet ꝛ aliqd ↄtribuat. q̃tũ aũt ad determinationẽ istoꝝ dieꝝ vel ãnoꝝ quõ debeãt itelligi. credo q̃ eẽt difficile fз doctrinã sctõꝝ determinare. credo tñ pbabilr posse dici q̃ itelligũt fз penitẽtiã q̃ cõiter solet fieri. ita q̃ si est plenaria nõ est dubiũ. si ãt vnius diei. tãta fit remissio q̃ta fieret p penitẽtiã cõez. q̃ fieret in vno die: ꝛ sic i vno mẽse. vel i vno ãno: ꝛ siĩa. Et hoc ẽ qd cõiter. dicũt doc. q̃ tñ valent q̃tũ sonãt. Mõ q̃ Pa. post Hosti. in d. c. cũ co. faciat lõgũ sermonẽ de istis. 40. dieb'. vel ãno vtrũ sint visuales vel ↄtinui: ꝛ c̃. Et q̃tũs diuersi. diuersa dicãt. ego tñ sic intelligo. s. q̃ q̃ñ dant p penitentia. 40. dies. q̃ nõ ẽ nec' q̃ sint ↄtinui. sз põt illã penitentiã facere diuisiз puta ieiunare vno die in septimana. ꝛ alia. alio die. vsq3 ad determinatũ tps. 40. dieꝝ: ꝛ tũc si eps det. 40. dies indulgentiaꝝ. est satisfactũ oibus illis diebus: ꝛ ibi nõ Pa. p illũ tex. q̃ indulgentie nõ solũ valẽt p penitentia vel pro pena quã debet in purgatorio. sed etiã valent pro penitentia iniũcta. siue a canone. de anno aũt dicit q̃ debet esse ↄtinua. i. q̃ñ quis habet facere penitentiã per annũ debet per vnũ annũ continue penitere: ꝛ tunc si datur sibi annus indulgentie satisfacit. ex illo etiã tex. quidã volunt q̃ quãdo xi dr in indulgentia q̃ relaxat per. 40. vel per annũ. vel vlr de iniunctis penitentijs. q̃ tunc nõ intelligit de pena purgatorij. sed de penitentijs iniunctis solũ ꝛ sic per talem indulgentiã nõ euolaret. sз hoc non dicat Pa. sed ciuius innuit ↄtrũ. s. q̃ intelligatur de oibus. dicit. n. q̃ nõ solũ valent pro pena purgatorij. sed etiã pro penitentia iniuncta nõ igit dr p iniũctis diuisiue. sз accumulatiue. s. nõ solũ pro hoc. s. purgatorio. sed etiam pro iniunctis.

14 ¶ Seqt vlti° i diffinitiõe ꝺ pena idebita xpi ꝛ sctõꝝ. vbi notãdũ est fз. s. T. in psal. q. q̃ op' vni' põt cẽ p alio satisfatoriũ ad quẽ per intẽtionẽ facientis refert q̃ñ ãbo sũt i charitate. sic vnũ mẽbrũ p alio por-

satisfacere. xps aût p ecclia sua sanguinê suû fudit: & multa alia fecit: & substinuit quoꝝ extimatio ê ifi niti valoris pp dignitatê psone. vñ dr sapie. 8. q ifi nitus thesaurus ê hoibus. Silr etiã & oês alij sancti itêtionê habuerût i his q̃ passi sunt: & fecerût pp deû vt hoc eêt ad vtilitatê nô solû sui. sꝫ et toci9 eccle. Totus ergo iste thesaurus ê i dispêsatiôe eius q pest eccle generali. vñ Petro dñs claues regni celoꝝ co misit. Mat. 16. qñ ergo vtilitas vel necessitas eccle/ sie hoc expościt pôt ille q pest ecclesie d ista ifinitate thesauri côicare alicui qui p charitatê sit mêbrû ec/ clesie de pdicto thesauro q̃ñtû sibi visuꝫ fuerit opoꝛ tunû vel vsqꝫ ad totalê remissiones penaꝝ. vel vsqꝫ ad aliquã certã q̃ñtitatê. ita. s. q passio xpi & alioꝝ sanctoꝝ ei iputet. ac si ipe passus eêt. q̃ñtû sufficeret ad remissionê sui pcti. sic ptingit cû vnus p alio sa tisfaciat hec. o. T. Uide. s. satisfactio. §. 5. & s.

15 ¶ Quô habeât itelligi verba idulgêtiaꝝ. R. q diffi cile eêt dare certã doctrinã. sed pñt aliq̃ regule assi/ gnari. Pº vt ispiciat verba & côiter dr tãtuꝫ valent q̃ñtû sonât. ar. de priuil. c. cû & plãtare. 2º q dãs ha/ beât auctoꝛitatê. vt dictû ê. §. 8. & 9. 3º q recipiens sit pueniêter dispositus. vt dictû ê. §. 2. 3. & 4. 4º re/ gula q faciat id qd i ipis ptinet: & fm q ei puenit facere. vt dictû ê. §. 1. & 11. 5º q qñ dat idulgêtia sic puta a primis vespis vsqꝫ ad secûdas. vel vsqꝫ ad octo dies. sic soluꝫ semel habet êt si visitaret decies. secus si diceret q totiês quotiês quis visitauerit. vel qñ est ppetua. hꝫ. o. T. vbi. s. 4. fniaꝝ. vbi ponit tres modos primus qñ dicit totiês quotiês & tûc daruꝫ q psequit totiês quotiês faciat: & c. 2º modus est qñ i bullis exprimit q semel tñ: & tûc êt est daꝝ. 3º mo/ dus qñ nô exprimit & tûc si ê ppetua psequit totiês. si vero est p vnû diê vel duos vel plures determina te tûc tñ semel psequit. Idê dicit. d. fe. in. d. trac. post Jo. an. & d. Car. Rosella. c. c. §. 12. Alr. Spê. & Inn. vr dicet idulicite q qñ dat p visitatiôe ecclesie hꝫ to tiês: & c. sꝫ illi quos alr opti9 pñt itelligi vt dictuꝫ est hꝫ. o. T. ita q nô oꝫ dubitare de eo qd dictû est. i q̃ côiter doc. pcoꝛ. littere q̃stoꝛis nô sunt acceptãde a parochialibus nisi habeat litteras pape vel epi.

16 ¶ Ut pslati iferiores a papa pñt pcedere nô suis sub ditis. R. q nô. nisi i duob9 casib9. primus ê i. c. nro d pen. & re. vbi archieps pcedit p totã puinciã lꝫ non sint ei9 subditi. nisi i casib9 a iure expssis. nô valet tñ alijs q nô sunt de puincia. nec hñt i ea domiciliû. 2º casus est qñ illi q volût eã accipe hñt licêtiã a pprio epo hꝫ aliquos. vt nô Inno. i. d. c. qd autê. Alij vero dicût q etiã de licentia pprii sacerdotis parochialis pñt ipas accipe: & cû hoc trãsit Host. Guil. vero in Spe. dicit q reqrit licêtia epi vel archiepi. d. c. nro. & q eps pôt statuere q valeât venietib9 ex alienis locis. facit. d. c. qd autê. Nô tñ posset pceder q idul gentie facte ab alijs epis i ei9 diocesi pcesse valeât. Ex q̃ pꝫ q illi q habêt lras diuersoꝝ epoꝝ dãtes in dulgêtiã facietib9 eis elemosinas nô valêt nisi ha/ beât licentiã a pprio epo. vel sacerdote. vt tales idul gentias eis pfint. de so. pte. c. significasti. Sed qd si eps pcedit sibi archieps facietib9 tale qd. R. q oês subditi epi habebût vtrāqꝫ. alij vero habebût solaꝫ archiepi. Uide aliqd. s. §. 8. i fi. hec itellig t Pa. in. d. c. qd aût. de alijs a papa & dat documêtû vt pe regrinâtes habeât licêtiã a pprijs parochialibus. vt possint participare de alicuius idulgentijs.

¶ Querit p maiori declaratiôe q̃ sint nec9 ad h9 q aliqs psequat idulgêtiã. R. post illa q̃ dicta sunt. s. §. 1. & . §. q oꝫ eê cã rônabilis de q̃. c. §. 1. 2º reqrit au ctoꝛitatê i dãte: de q̃. s. §. 8. & 9. 3º oꝫ eê capacitas i recipiête. s. q sit in charitate vide. s. §. 4. pfessus & ptritus. hoc tñ nô reqrit i dãte q: h9 ê iurisdictionis. si tñ eêt excôicatus: suspêsus ab officio. vel irregula/ ris. secus eêt vt dictû. s. excoi9. §. §. 11: q̃ tñ nô cadût i papa. Sꝫ q̃rit Pa. i. c. ois. de pe. re. i pen. col. vtruꝫ reqrat actualis pfessio i recipiête idulgêtiã. R. q nô sꝫ sufficit ptritio cû pposito pfitêdi tpe determina to ab ecclia: dicûtur. n. pfessi: et q̃ fuerunt pfessi tpe suo determinato ab ecclia: & hñt ppositû pfitêdi: & sic dicût pfessi i pposito: & ei idulgêtia sit gra suffi cit sic eê pfessos i f uoꝛê recipiêtꝫ. bonû tñ eêt vt côfi terêt actualr mai9. qr vt i plurimû nesciût seculares vere pteri nisi pfiteât. hâc viã. s. q nô reqrat actual sequit Jo. an. & Car. Reqrit. 4º. q sit subdit9 de q̃ in pcedêti. §. q. q. nô curit de papa. 5º. q habeat deuo/ tiôeꝫ fidei q̃ credat hãc ptãtê eê i ecclia d q̃. s. §. 14 lꝫ. n. nô habeam9 maifesta testimonia añ tps Gre. tñ credêdû ê q êt añ fiebat. lꝫ nô ita freqnter. qr añ sua têpoꝛa raro poterât fieri ita solênes sic fit i iubi leo & catholici erât magis pfecti: & iô nô tñ indige bât. & d. fe. i. d. trac. adducit multos sûmos pôtifices & multa iura ad pbãdû q possit. pcludês q videat hereticû dicere q sûmus pôtifex nô possit: & c. 6º q faciat id p q̃ dat. s. §. 15. Nec êt valet si libêter fa/ ceret id pro quo dat nisi faciat. [17]

¶ Querit vtrû vnus p alio possit obtinere idulgêtiã faciêdo id p q̃ ponit idulgêtia. R. fm. o. T. vbi. s. q sic. si sint âbo i charitate & idulgêtia sit papalis & in bulla fiat mêtio q vnus p alio possit obtinere. Alr. n. sic. opus pprû pôt qs applicare p itêtionem cuicûqꝫ voluerit suple. si sunt vniti i vno coꝛ9 chari/ tatꝫ sic vnû mêbrû pôt p alio satisfacere. Et iô pôt p quocûqꝫ vult satisfacere. sꝫ idulgêtia nô pôt ap/ plicari ad aliquê nisi ex itêtiôe eius q dat idulgêtiã suple. auctoꝛitate ppria. i. pape: & iô qñ applicat ad faciêtê vel dãtê aliqd: ipe faciês nô pôt alteri appli care. si tñ fieret sic idulgêtia. Ille q facit vel p q̃ hoc fit habeat tãtam idulgêtiã valeret ei p q̃ fit nec tûc iste q facit hoc opus daret alicui idulgêtiã. sꝫ ille q idulgêtiã sub tali foꝛ9 facit hec. o. T. Côcludê igit q vnus pôt p alio facere opus meritoꝛiû si ê i charita te & alteri applicat & si ille cui applicat nô sit i cha [18]

ritate valēt sibi ad disponēdū se: ⁊ p modū suffra/
gij. Si vero sint ābo i charitate ⁊ papa exprimit i
bulla valebūt etiā per modū idulgentie ꝯcor. cōiter
alij doc. maxime Ricar. ⁊ Feli.

19 ¶ Utrū aliqs possit obtinere indulgētiā p amico suo
existēte i purgatorio. R̄. fʒ. s. T. 4. di. 45. q. 2. ar. 3.
q[a]. 2. φ sic. si ipe ē i charitate ⁊ i bulla pape fiat spe
cialis mētio ⁊ hoc idirecte. vñ sic ait. s. T. Indulgē
tia alicui dupl̄r pdesse pōt. vno° principal̄r. Alio° se/
cūdario principal̄r gdē pdest ei q idulgentiā acci/
pit. i. q facit hoc p q° idulgētia daṙ. vt q visitat limi
na alicu° scti. vñ cū mortui nō possint aliqd eoꝝ
p qb° idulgētie daṙ eis idulgētie directe valere nō
pñt. secūdario aūt ⁊ idirecte psunt ei p q° aliqs fa/
cit illud qd̄ ē idulgētie cā. qd̄ qñqꝫ ꝯtigeṙ pōt: qñqꝫ
aūt nō pōt: fʒ diuersaꝫ idulgētie formā. Si. n. talis
sit for. idulgētie. Quicūqꝫ facit h° vel illud habebit
tm̄ de idulgētia. ille q h° facit nō pōt fructū idulgē/
tie i aliū trāsferre qr eius nō est applicare ad aliqd
itētionē ecclesie p quā cōicaṙ cōia suffragia ex qb°
idulgētie valēt. Si autē idulgētia sub hac for. fiat:
qcūqꝫ fecerit hoc vel illud ipe ⁊ pr̄ eius vel qcūqꝫ ei
adiūctus i purgatorio detētus tm̄ de idulgētia ha/
bebit. talis idulgētia nō solū viuo. sʒ ēt mortuo pro
derit. Nō. n. ē aliq̄ rō q̄re ecclia non possit trāsferre
merita cōia qb° idulgētie inituntur i viuos: ⁊ nō in
mortuos. Nec seqṙ φ platus ecclie possit p suo libi/
to aīas a purgatorio liberare. qr ad hoc φ idulgē/
tie valeāt reqriṙ cā ꝯueniēs idulgētias faciēdi. hec
s. T. vide aliqd . s. §. x. Roboraṙ ex ꝯsuetu° ecclie q̄
aliqñ hoc facit. 2° pbaṙ rōe qr meritū ecclie ē effica/
cius q̄ʒ meritū pticularis psone. sʒ h° pdest vt ē cōis
opi° vt elemosine valeāt p defunctis. 3° qr idulgētie p/
sunt illis q sunt de foro ecclie. sʒ illi q sunt i purgato
rio sunt d̄ foro ecclesie alias eis suffragia ecclesie nō
pdessent. hec. s. T. ⁊ ꝯcor. fere oēs doc. ⁊ summiste.
q̄uis qdā dicāt φ psunt eis p modū suffragij solū:
sʒ de hoc nō ē rō vt dicit. s. T. Nec valet si aliqs ar
guat q: auctoritas absoluēdi data ē super terrā: qr
papa dū est sup terrā pōt oib° dare q sunt i sua iu/
risdictiōe. secus tñ eēt de existētib° i iferno vel i limbo
pis: q: nō hñt charitatē in q̄ fundaṙ ista cōicao tū q:
sunt in termino nō aūt illi q sunt i purgatorio.

20 ¶ Utrū idulgētie valeāt religiosis. R̄. fm. s. T. 4. di.
20. ar. vltimo q[a]. 2. φ sic. Ait. n. tā secularib° q̄ʒ re/
ligiosis valēt idulgētie dūmō sint i charitate: ⁊ buēt
ea q̄ p idulgētijs idicunṫ. nō. n. religiosi sunt minus
adiuuabiles meritis alioꝝ q̄ʒ seculares: ⁊ q̄uis reli/
giosi sint i statu pfectiōis. tñ ipi sine pctō viuere nō
pñt: ⁊ iō si aliqñ pp̄ter pctm̄ aliqd̄ comissuʒ sit reus
alicui° pene pōt p idulgētiā expiari. Nō. n. ē icōue
niēs si ille q ē simpl̄r supabūdās aliq° tpe idigeat:
⁊ q̄ʒ ad aliqd: ⁊ sic indiget supplemēto quo suble
uet. vñ dr̄ ad Gal. 6. alter alterius onera portate.
hec. s. T. Et lʒ nō habeāt ppriū qd̄ possint dare pro
ꝯsequēda idulgētia. nec possint exire claustrū sine li
cētia. tñ platus pōt sibi dare licētiā vt faciāt id pp
qd̄ daṙ idulgētia: ⁊ sic obtinebūt. nō tñ dʒ dimittere
religiōis obseruātiā. vt dictū ē. §. 12. neqꝫ pp hoc di/
mittiṙ penitētia data a plato i capitulo i. d. §. 12.

¶ Utrū illi q sunt vicini ecclesie i qua poniṙ idulgētia 21
habeāt illā visitādo ecclesiā cū quotidie vadāt etiā
sine idulgētia. R̄. φ sic. vñ. s. T. vbi s. Ille q ē vici/
nus ecclesie: ⁊ ēt sacerdotes ⁊ clerici illius ecclesie cō
sequūtur tātā idulgētiā sic̄ illi q veniūt a mille dietis.
qr remissio nō pportionaṙ labori. sʒ itētioni dispen
santis illa merita. vt dictū est. §. 14. q̄uis plus labo
rās ceteris parib° plus acqrat de merito essentiali.
Quidā dubitāt qñ venientes ad visitādū ecclesiā: ⁊
nō pñt itrare eo φ ē parua: ⁊ plena alijs hoibus. sʒ
credo qñ veniūt cā visitādi: ⁊ itrarent si possent. φ
obtineant. qr bene ex hoc dicūtur visitare ecclesiā3.
dūmō faciāt alia q̄ in bulla ponūtur.

¶ Queriṙ quō itelligaṅ illa verba ꝯfessis ⁊ ꝯtritis. 22
R̄. p vtrū reqraṙ actualis ꝯfessio: vide. s. §. 17. 2° non
reqriṙ ꝯfessio venialiū. fʒ. d. Feli. fʒ tñ. d. ar. f. reqriṙ
ꝯtritio eoꝝ. q: si qs accipet idulgētiā plenariā ⁊ ha
beret aliq̄ peccata venialia i ppōito. ita φ nō eēt
ꝯtritus neqꝫ i generali neqꝫ i speciali. fm. e. nō ꝯseq̄
reṙ idulgētiā illoꝝ venialiū. Nō credo tñ φ ipediāt
remissionē alioꝝ. 3° fm. e. d. fe. nō reqriṙ φ de nouo
ꝯfiteaṙ illa q̄ alias ē riite ꝯfessus. 4° fʒ. e. Fe. nō req
riṙ ꝯfessio de oblitis dūmō fecerit diligētiā necessa/
riā: ⁊ doleat i genere paratus ꝯfiteri si posset ⁊ opor/
teret. alias nō eēt vere ꝯtritus. ꝯcor. d. ar. f. vr̄ tñ ipe
ar. f. q̄ʒtū ad mortalia oblita tenere ꝯtrū. s. φ non
ꝯseqṙ remissionē eoꝝ. eo φ dr̄ ore ꝯfessis. melius tñ
vr̄ φ ꝯseq̄ṙ. qr est ꝯfessus i genere. eo mō q° ē possibi
le ꝯfiteri: ⁊ sil̄r ē ꝯfessus i ppōito: ⁊ ēt fʒ. s. T. ē ab
solutus ab illis qr ꝯfessor absoluit etiā ab oblitis.

¶ Queriṙ de for. absolutōis. R̄. fʒ. d. Fe. post. d. ar. f. 23
φ quotidie ꝯcediṙ plurib° a papa p viā specialis i
dulti φ i articulo mortis p ydoneū ꝯfessorē quē elege
rint possint auctoritate aplica absolui plenarie ⁊ φ
apud Eugeniū 4[m]. maxīe i hoc fuit liberalis. multe du/
bitatiōes pposite fuerūt ⁊ p ipm ⁊ penitētiales de/
larate. iter reliquas fuit qñ qs dubitat qs sit articu
lus mortis i hoc respōsū fuit φ si plus nō hʒ for. idul
ti. nec ꝯcedens alr̄ suā itētiōe declaret. itelligendū
est de articulo psūpto. nō vero. sic̄ ēt extrema ūctio
q̄ dr̄ sacrm̄ exeūtiū. dʒ dari his q cōi extimatiōe re/
putanṫ morituri cū igiṙ i tali articulo psumpto ab
soluiṙ vr̄ ꝯseq actū idulgētie vsqꝫ ad illud tpe. lʒ po
stea euadat periculū: ⁊ grā expirat in posteꝝ: fallit
qñ i for. idulti dr̄. φ ꝯsequaṙ effectū idulgētie i casu
quo moriaṙ. tūc. n. nō ꝯseqṙ effectū si nō moriṙ. nec
grā expirāt p illā absolutionē: vñ dicat ꝯfessor ab/
soluo te si hac vice mortieris. Idē dicit si nō dr̄ hoc
i forma ⁊ tñ cōcedens declarat verbo vel scripto sic
intendere. s. de articulo vero: ⁊ nō psumpto hec Fe.

Idem sequitur Rosella .e.v.§.24. addens non esse mirū q: tñ valent quantū sonant.

24 ¶ Absolutio plenaria generalis i articulo mortꝫ tñ habētibus licētiā ⁊ plenariā idulgētiā a papa:⁊ ꝓ dicat ifirmus ꝯfiteor:⁊c̄.si pōt ⁊ postea dicat sacerdos misereaꝛ tui:⁊c̄. deide:auctoritate dñi nrī Jesu xpi:⁊ aploꝝ ei⁹ Petri ⁊ Pauli:⁊ dñi nrī pape.N. i hac parte tibi specialr ꝯcessa: ꝯcedo ⁊ do tibi plenariā remissionē oiuꝫ pctōꝝ tuoꝝ de qb⁹ ore ꝯfessus ⁊ corde ꝯtritus es:⁊ q̄ nō comisisti sub ꝯtextu iftius idulgētie:i q̄tū daues eccl̄ie se extēdūt ⁊ bñplacitū ē in oculis diuine maiestatis In noīe patris ⁊ filij ⁊ s.s.amē. Eadē auctoritate do ⁊ ꝯcedo tibi plenariā remissionē oiuꝫ penaꝝ de qbus pp peccata tua es obnoxius ⁊ obligatus q̄tū daues ecclesie se extēdūt ⁊ restituo te illi puritati i qua fuisti.qñ fuisti baptizatus:q̄ qdē plenaria idulgētia sit tibi i augumentū virtutis ⁊ gratie ⁊ i acquisitiōe vite eterne in nomine patris ⁊ filij ⁊.s.s. Amen.

25 ¶ Quid de illo q añq̄ iter arripiat vel dū est i ipso itinere eūdi ad locū idulgētie moriꝛ vr̄ ꝯseq̄ idulgentiā.R.bꝫ.s.T.ql.2°.ar᷑.8.q si ſm formaꝫ idulti ꝯcedaꝛ:acapiētib⁹ crucē vel iter iapiētib⁹ q dū iapit iter.hꝫ.vel si dicat q acapiētes crucē.ipa cruce assumpta.hꝫ idulgētiā. Si aūt i for᷑ littere ꝯtineaꝛ q idulgentia deꝛ his q trāsierint vltra mare. ille q decedit i via nō acapit.q: nō hꝫ idulgentie cāꝫ.hec ille.rō igiꝛ est q: tantū valent quātuꝫ sonant si igiꝛ exprimaꝛ.sic debet intelligi.ꝯcor.Hdinus.

26 ¶ De idulgētia iubilei dicat.d.Feli.post Jo.ā ana. q nō est dr̄a iter illā ⁊ alias plenarias nisi q: tā in via q̄ ibi pp ꝯtēplatiōnē multoꝝ sepultoꝝ:⁊ fundamentoꝝ fidei ⁊ reliquiaꝝ q̄ rome occulata fide ꝯcernūtur.multi ꝓducūtur ad pagendū residuā vite virtuosius ⁊ in hec aliqd plus operatur.

27 ¶ Ingrediens religionē itellige p ꝓfessionē hꝫ tātā idulgentiā q̄tā hꝫ p trāsiēs ad terrā sanctā.s.plenariā.hec.s.T.2᷑.q.189.ar᷑.3°.ad.3m.vbi sic ait votuꝫ religiōis cū sit ppetuū ē maius q̄ votū pegrinatōis terre sancte qd̄ est tēporale. sic Alex.3.dicit i.c.scripture:de voto. Reus fracti voti aliq̄r nō habeꝛ q: tēporale obseqūiū i perpetuā noiaꝛ obseruātiaꝫ cōmutare.rōnabilr etiā dici pōt q etiā per igressuꝫ religiōis aliqs ꝯsequaꝛ remissionē oiuꝫ pctōꝝ.si.n.aliquibus elemosinis factis hō pōt statiꝫ satisfacere de pctis suis ſm illud Dani.4.peccata tua elemosinis redime.multo magis i satisfactiōe p oib⁹ pctis suffi cit.q aliquis se totalr diuinis obseqis māapet.per religiōis igressuꝫ.q excedit oē genus satisfactionis. etiā publice penitentie vt habeꝛ.33.q.2.c.admoneꝛ. sicut etiā holocaustū excedit sacrificiū vt Greg. dicit sup Eze.vñ legiꝛ in vitis patrū q eādē grāꝫ cōsequūtur religionē intrātes quā ꝯsequūtur baptizati:si tñ nō absolueren̄ꝛ per hoc ab oi reatu pene nihilominus igressus religiōis vtilior ē q̄ peregrinatio terre sancte q̄tū ad ꝓmotionē i bonū q̄ ꝓpōderat absolutōi a pena hec.s.T.eādē sniaꝫ ponit i.4.di.4.q.3.q᷑.3.ad.3m.d.Feli.dicat q putat istā sniaꝫ nō sustentabilē ⁊ dicat Alex.⁊.s.Bona. tenere oppositū.sꝫ p certo nō vr̄ bñ itelligere illos quos alle. vt sui moris est.dicūt.n.q egpollet martirio. sed in martirio habeꝛ idulgentia plenaria vt pie creditꝛ ⁊ expsse dicat.s.T.vbi.ā.i.4᷑.⁊ ꝓbat igiꝛ : quō martyr ⁊ ois q moriꝛ pp xpm: ⁊ silr latro q dep̄hēditꝛ. citius vult mori q̄ xpm offendere negando veritatem. omnes isti sunt martyres ⁊ sic habent plenariā. Uide.v.martyres.§.2.⁊.3.

28 ¶ Ut̄ plati possint sibipsis facere idulgentiā.R.ſm s.Tho.di.20.ar᷑.5.q᷑.4.q nō. possunt tñ vti idulgentia facta alteri ex legitima causa.

29 ¶ Quid aūt de reuocatiōe idulgētie an noceat añ certificationē ex̄ oli p papā Calixtū ꝯcessa fuit indulgentia plenaria oibus q dabāt subsidiū:⁊c̄. postea p successorē fuit reuocata.Nūqd illi q erogauerūt pecunias suas illo itermedio tempore. puta a die reuocatiōis ⁊ noticie habuerit dictā idulgentiā ād hꝫ doc.i.c.ꝓ.de cōcesī.ꝓben.li.6.q sic:⁊ Gc. ibi dicat q talis idulgentia valet quousqꝫ certificati fuerint illi qb⁹ ꝯcessa est. Nisi in dicta reuocatiōe esset clausula decreti vel qd sile.per qd̄ expsse appareret de volūtate pape ꝯtra.ita q vellet q a die bullatiōis nō āplius valeret qd̄ tñ cōiter nō fit. Sed qd ā ipetrāte vr̄ imediate gaudeat vel iapiat tēpore noticie.R.doc.vbi.ā.dicūt q si ipe.vel nūcius eius impetret imediate gaudet. secus si papa daret ex se. vel ad instantiā alterius.

30 ¶ De pena religiosoꝝ ꝓnūtiantiū vel ꝓdicantiū indulgentias idiscreta habes i clē.religiosi. de priuil. vbi pꝫ q peccāt mortalr q:ꝓhibeꝛ eis i virtute sancte obediētie sub pena maledictōis eterne. Et dicūꝛ ꝓdicare idulgentias idiscretas ſm glo.qñ ꝓnūtiant idulgētias nō ꝯcessas.i.quas nō habēt:itellige non veras vel nō validas: Car.i.d.de.dicat q etiā si sint ꝯcesse tñ idiscrete.Et hꝫ Pau.dicūtur indiscrete qñ excedūt q̄titatē puta eps dat plus q̄ quādraginta dies.d.c.ex eo.vide.ā.§.8.Possunt etiā dici idiscrete qñ nō pnt ꝓbari.ar.de ꝓba.c.qm̄.⁊.c.post cessionē.⁊ de fi.istru.c.2.Sed solū videnꝛ mortalr peccare qñ ꝓnūtiāt nō veras aut nō validas.Qñ absoluūt a pena ⁊ a culpa.v.excōicatio.5.casu.xi.§.fi.

Infamia qd sit.vide.v.fama i pri᷑. Quotu-
1 plex sit.R.hꝫ Pa.i.c.testimoniū.de testi.q ē
triplex q̄dā iuris q̄ dr̄ ciuilis. q̄dā canonica:
⁊ q̄dā est infamia facti.q̄ potius dr̄ infamia.

¶ Infamia iuris dr̄ illa q̄ irrogaꝛ p sniaꝫ.vel ipso facto.i casib⁹ i qb⁹ iure caueꝛ dūtaxat.vt q ꝯuictus ē de furto p sniaꝫ.vel q pugnat i arena ꝓ lucro.de q/b⁹ p tex.⁊.glo.3.q.7.porro:⁊.l.athletas.§.calūniatoꝛ cū.§.se.⁊.l.i.ff.de his q nō ifa.⁊ tenet regulariter q oēs isames secūduꝫ leges sunt isames ſꝫ canōes. 1

hoc pbat tex.nō i.c.oēs vero.6.q.i.& Inno.i.c.q̄rr: & qñ.d.& de accu. Ista ifamia idistīcte repellit a testimōio:& pbaf hac rōe.q: fundamētū testimonii ē fides i.c.fōrus i fi.d̄ v̄.sig.s3 iste caret fide cū ei⁹ status sit diminutus:& maculatus iuris dispositione.

2 ¶ Quib⁹ casib⁹ icurraf ipo iure. R̄. q icurrit.§.qñ iperato: milit aufert isignia vel mittit aliquē i exiliū.l.qđ ait.§.ignominiosa.ff.de hi.q.no.ifa. 2° q exercēt ip:obū fenus.exigētes vsuras.c.vsura.z.14.q.7.§.porro.3° cū aliqs dephēdif i adulterio.l.palā.§.q̄ i adulterio.ff.de rit.nup. vel 3bit simul cū duab⁹ vel simul h3 duas spōsas.l.quid igit.ff.de hi.q.no.ifa.d̄ biga.nup a nobis.q° q lenociniū exercuit vel filias & nepotes p̄stituerit.l.athletas.§.ait p̄to:.ff.eo.& ibi d̄ mult̄.5° q pugnauit cū fera.ff.d̄ pustul.l.i.§.bestias:& mult̄ aliis d̄ qb⁹i.d.§.porro.& d.l.athletas.

3 ¶ Ut̄ ꝯfessio delicti i iudicio reddat aliquē ifamē. ifamia iuris. R̄.fm Bar.i.l.ifamē.ff.d̄ publi.indi. & nō Pa.i.c.at si clerici.d̄ iudi:q nō.q: reqrif snia vt dictū est.§.i.vñ daf cautella.vt soluat añ sniaz. qñ ex snia debet incurrere infamiam.

4 ¶ Ut̄ ifamia iuris tollat executionē o:dinū.R̄.fm Pa.i.c.l3 heli.de symo.q sic.& ēt exercitium cuiuscūqz dignitatis:& adhuc t honorē q̄sitū & q̄rēdū vt dicit tex.l.ifamia.C.de decuri. Et iō p̄latus nō expe tet sniaz.s3 resignet sponte a p̄n̄:& sic euitabit infamiā. Sed nūqd talis ifamia p̄uat titulo būficii: & aliis dignitatib⁹ ipo facto. R̄. Pa.i.c.q̄rellā de iur. iur.puto q sic i dignitatib⁹ & hono:ib⁹ ętra titulos būficiales. pbaf ex tex.l.2.§.miles.ff.de hi q no.ifa. vbi d̄ q sic ifamia p̄uat ipo facto militē militia vt ibi si pari rōe p̄uat militia celesti i aliis dignitatib⁹:& hono:ib⁹:& h Pa.i.d.c.q̄rellā nō iueīf tex. q h⁹ dicat.vñ nō d̄bem⁹ iponēr hāc penā i sp̄ualib⁹. fatef tñ idē Pa. q colla° facta ifami ipo iure ē nulla.reta ifamib⁹ d̄ reg.iur.li.6.vide.v̄.iniuria.§.7.

5 ¶ Ut̄ ꝯdēnatus de falso comisso in offi° testificādi efficiaf ifamis. R̄.i.c.cū dilectus d̄ o:.cog.i fi.q sic si directe fuit ꝯdēnatus.secus si directe nō fuit actū 3 eū.s3 vt repelleref a testimonio.ar.d.c.cū dilectus & l.lucius.ff.de hi.q nō ifa. Snia tñ arbitri nō infamat.s3 oz q sit iudicis o:dinarii.l. quid ergo.§.ex cōp:omisso.ff.de hi.q no:infa.v̄.iniuria.§.7.

6 ¶ Quis pōt tolleř ifamiā iuris. R̄. h3 Pa.i.c.cū.te. de sen.& re.iudi.q p solū principē tollif q° ad eos q sibi sunt subiecti.s3 nō q° ad subiectos pape.s3 p ip3 papā solū. vt i.l.i.ff.de postu.& i.d.c.cū te:& hoc directe.s3 idirecte pōt aliqñ ep̄s vt cū dispēsat i casib⁹ sibi a iure pmissis.vt puta cōdēnatus de adulterio efficif ifamis:& tñ ep̄s pōt dispēsare sup adulterio: & sic ꝯ̄sequēter sup ifamia.s3 nō principaľr seu directe.posset ēt papa restitueř secularē nō sibi subiectū. si illo indigeret in clericatu. Quō papa possit illam tollere.v̄.papa.§.fi.

7 ¶ Ut̄ reges possint tollere ifamiā iuris. R̄. q nō illi q subsunt iperatori.h3 Inno.s3 bn̄ illi q nō recognoscunt superio:em.fm.d.Ant.

¶ Ut̄ restitutus p iperatorē idigeat alia dispēsatione.vt pmoueaf. R̄. h3 Pa.i.d.c.cū te.q nō. dūmō egerit penitētiā vel dic q ep̄s poterit dispēsare respectu criminis quod fuit noto:iū. 8

¶ Infamia.2°.s.canonica h3 Pa.i.d.c.testimoniuz caŕ ex quol3 petō mortali vt i.c.ifames.6.q.i. & ibi p glo.& illa si daf p̄seuerātia.repellit ab accusatiōe & testimonio de iure canonico & hoc idubitatum si daf p̄seuerātia i crie. Nā solū crimē ꝯtinuatū sufficit. Sed an sublato crie remaneat effectus illius ifamie.cōiter tenef q nō.vt nō i iuribus p̄allegatis: & glo.in.c.illi qui.6.q.i.& Inno.hic. 9

¶ Tertia ifamia.s.facti.i criminalib⁹.idubie repellit:& idē i causis grauio:ib⁹ h3 Bal.nisi quo ad p̄sumptionē. i aliis vero puto q admittātur.s3 plus vel minus vel nihil credef h3 q̄litatē & q̄ntitatē ifamie.de hoc vř tex.i.d.c.l3.de pba. vbi d̄ q qdaz ex illis testibus erant ita malefame & leuis opiniōis q modica vel nulla eis erat adhibēda fides.rumō āt i minus se h3 q̄ ifamia seu fama:& tollif ifamia facti saltē q° ad iuris effectū p emēdationē.cū tollaf p purgationē qđ min⁹ ē.vt ē tex.i.c.d:cretū.15.q.5. & i.c.mēnā.2.q.5.& i.c.cū i iunētute.de p̄sū.h Pa. x

¶ Infamia facti icurrif aliqñ a crie ita q crimē est pessima cā ifamie. Aliqñ caŕ ab aliquo alio puta. q: fuit icarceratus.vel fuit pp crimē repulsus a testimonio.vt.d.c.testimoniū vel cū př per v̄ba turpia istituit filiū heredē.dicēdo filiū meū p̄ditorē neqz & hmōi.istituo heredē vel ei lego vt.C.ex q ca. ifa.ie ro.l.ea q̄ př:& mult̄ aliis modis vt qñ est apud grauēs & bonos viros ifamat⁹ ex aliq° facto vel apud eosdē grauata est opinio sup crie aliq°. Infamia.n. nō faciūt dicta paucoz vel leuiū. Et nō q ois ifamis siue iuris.siue facti d3 repelli a pmotione.siue sit dignitas.siue o:do. q: porte dignitatis ifamibus patere nō d̄bent.di.51.qui in aliq°:& d̄ reg. iuris in famibus.lib.6. Itē ifamis non potest esse iudex vel procurato:.d.regula.infamibus. xi

Infernus: q: oē multiplex h3 p̄hm i añp̄dic̄ p:ius ē distinguēdū q̄ diffinīēdū. Ideo fm .s.T.q.di.45.q.i.d̄d̄ q ifern⁹ ē q̄druplex.s. dānatoz.pueroz.purgādoz.& sanctoz patrū. In p̄ sunt tria.s.tenebre gře.i.carētia gře.2° tenebre glie. 3° pena sēsus. In.2°.ifemo.s.pueroz q d̄ lib⁹ pueroz sūt duo.s.tenebre gře:& tenebre glie. In.3°.s. purgato:io sūt duo.s.tenebre glie:& pena sēsus. In.4°.q d̄ lib⁹ patrū erat tñ vnū.s.tenebre glie.q nūc ē vacu⁹. 1 2

¶ Infernus dānatoz h3.s.T.vbi.s. pbabiľr credif eē i medio terre.q locus h3.s.T.sup Isa.30.c.i fi.est largus quadrupliciter. p:imo retinēdi auiditate. 2° dānatoz multitudine. 3° penaz diuersitate quarto eternitate durationis. Et si consideremus fm situz probabile est q ille locus sit idem qui est infernus 3

purgatoriū: lribus puerorꝝ: ⁊ patrū. ita tñ ꝙ q̄dā superior pars infernu: libus patruꝫ dicat. 2ᵘˢ. vero libus puerorꝝ. 3ᵘˢ. purgatoriū. 4ᵘˢ. ifernus dānatorꝝ. Existentes. n. in iferno ƀꝫ diuersitatē culpe. diuersaꝫ sortiūť ⁊ penā: ⁊ iō ƀꝫ ꝙ grauiorib⁹ pctis ēt irretiūť dānati. ƀꝫ hoc obscuriorē ⁊ ꝓfundiorē locū obtinēt in inferno. vñ sancti patres in qbus minimū erat de rōe culpe supplemīi ⁊ minus tenebrosuꝫ locū habuerūt oībus alys puniēdis: ⁊ sic successiue vt dictū est. Nā sancti p̄res solū fuerūt puniti retardatiōe glīe ad tēpus. pueri vero retardatiōe glīe eternalr ⁊ carētia gr̄e: purgādi vero retardatiōe glīe ad tp̄s ⁊ pena sensus ēt tēporalr. ſꝫ dānati puniūtur oīb⁹ his eternaliter. Jn patribus. n. erat solū ipedimētū ex parte nature p qua nōdū fuerat plenarie satisfactū. sed in pueris erat ipedimentū: ⁊ ex parte psone: ⁊ ex parte nature. qꝛ in patribus fuit expiatuꝫ pctm̄ originale ƀm ꝙ erat ifectiuū psone. nō aūt in pueris: Jn aliqs aūt erat etiā puniēdū vel expiādū pctm̄ actuale.

2 ¶ Ut̄ fuerit ꝯueniēs assignare receptacula aīabus post mortē ⁊ distincta. ℟. ƀꝫ. s. Th. 4ᵒ. sniarꝝ vbi. s̄. ꝙ sic. Et declarat dicēs. Receptacula aīarꝝ distinguūtur ƀꝫ diuersos status earꝝ. aīa aūt ꝯiūcta mortali corpori hꝫ statū merēdi. ſꝫ exuta a corꝑe est in statu recipiēdi p meritꝭ bonū vel malū. vel igiť ē in statu recipiēdi finale p̄miū. vel ē in statu qᵒ ipediť ab illo. Si p̄ mō hoc est dupľr vel q̄ꝫtū ad bonū. ⁊ sic ē paradisus. vel q̄ꝫtū ad malū: ⁊ sic vel rōe actualis culpe: ⁊ sic ē infernus. vel rōe originalis culpe: ⁊ sic est libus puerorꝝ. Si aūt ē in statu i quo ipediť a finali retributiōe recipiēda vel hoc est pp defectū psone ⁊ sic est purgatoriū in qᵒ detinenť aīe ne statim p̄miū ꝯsequāť pp peccata q̄ comiserūt. vel pp defectū nature: ⁊ sic ē libus patrū in qᵒ detinebāť p̄res a ꝯsecutione glīe pp reatū humane nature q nōdū poterat expiari. Si aliqb⁹ aūt āgelis vel aīabus determineť iste aer caliginosus hoc nō fit q̄si sit locus in quo recipiāt retributionē ꝓ meritꝭ. ſꝫ q̄si ꝯpetēs offiᵒ eorꝝ. in q̄ꝫtū deputanť nobis ad exercitiū. iō nō ꝯputanť inter receptacula. Silr dr̄ de paradiso terrestri. qꝛ ptinet magis ad statū viatoris q̄ꝫ ad statū recipiētꝭ ꝓ meritis. iō nō repuatāť inter receptacula: ⁊ sic remanent qnqꝫ quorꝝ duo ƀꝫ. s. Th. sunt tēporalia. s. libus patrū q iā ē euacuatus ⁊ purgatoriū qđ euacuabiť. Alia tria erunt perpetua. s. paradisus: infernus ⁊ limbus puerorꝝ.

3 ¶ Ut̄ xp̄s descēderit ad inferos. ℟. ƀꝫ. s. T. 3ᵃ. q. 52. arᵒ. p̄. ꝙ sic. pbať p hoc qđ dr̄ i simbolo: descēdit ad iferos: ⁊ ad eph. 4. qđ aūt ascendit qd est. nisi qꝛ descēdit p̄ᵐ ad iferiores partes terre glo. i. ad iferos. ⁊ fuit ꝯueniēs vt sicꝰ mori dignatus ē vt nos liberaret ita descēdere vt nos eriperet de manu inimicorꝝ tenebrarꝝ: ⁊ ptātē suā etiā i iferno ōnderet. Nō tñ aīa xp̄i descēdit ad iferos eo gñre mot⁹ qᵒ corpora mouēť. ſꝫ eo gñre mot⁹ qᵒ āgeli mouēť vt dr̄ i sequēti. §.

¶ Ut̄ xp̄s ēt descēderit ad ifernū dānatorꝝ. ℟. ƀꝫ. s. T. vbi. s̄. ꝙ ad locū iferni vbi sancti p̄res detinebāť descēdit aīa eius etiā ƀꝫ eēntiā. vt quos ip̄e p grāꝫ iterius visitabat ƀꝫ diuinitatē: eos ƀm aīaꝫ visitaret ⁊ loco: ⁊ lumē glīe sue infunderet. sic aūt in vna parte iferni existēs effectū aliq̄lr ad oēs iferni ptes deriuauit sicꝰ i vno loco terre passus totū mūdū sua passiōe liberauit. Jn ifernū aūt dānatorꝝ descēdit p hūc effectū ꝙ descēdens ad iferos eos de sua incredulitate ⁊ malitia ꝯfutauit. Ad illos aūt q detinebāť in purgatorio descēdit dādo spem glīe ꝯsequēde: ⁊ q̄ꝫuis ibi non fuerit corpus tñ pōt dici ꝙ xp̄s fuerit ibi tot⁹ rōe suppositi. qđ nō erat sepatū ab aīa: ⁊ sic erat ibi tota persona xp̄i q̄ꝫuis non totaliter. qꝛ erat etiā vincta corpori quod erat in sepulcro. 4

¶ Ut̄ xp̄s traxerit morā i iferno. ℟. ƀꝫ. s. T. s̄. arᵒ. 4ᵒ. ꝙ sic. vsqꝫ qᵒ surrerit. Nā sicꝰ xp̄s vt nr̄as penas i se susciperet voluit corpus suū in sepulcro poni. ita ēt voluit aīaꝫ suam ad ifernū descēdere. corpus aūt eius māsit i sepulcro per diē integrā ⁊ duas noctes ad ꝯprobādū veritatē mortꝭ sue. vñ etiā credendū ē aīaꝫ fuisse in inferno vt simul anima eius educereť de inferno: ⁊ corpus de sepulcro. 5

¶ Ut̄ xp̄s aliquos ab iferno dānatorꝝ liberauerit. ℟. vbi. s̄. ꝙ nō: qꝛ solū illos liberauit q fuerūt p fidē charitate iformatā participes. ſꝫ illi nō habuerūt fidē passiōis. vel si habuerūt nō habuerūt charitate informatā: sitr rōe nullū liberauit a libo puerorꝝ ƀꝫ illud ap̄li ad ro. 3. deus ꝓposuit xp̄m ꝓpiciatorē p fideꝫ in sanguine eius. ſꝫ illi nō pticipāt fidē igiť. 6

¶ Ut̄ xp̄s descendens ad iferos liberauerit aliquē a purgatorio. ℟. vbi. s̄. ꝙ libauit illos q si nūc adessent liberarenť nō alios: qđ sic declarat. s. T. descensus xp̄i ad iferos fuit liberatorius in virtute passionis ip̄ius. passio aūt ei⁹ nō habuit tēporalē virtuteꝫ ⁊ trāsitoriā. ſꝫ sempiternā ƀm illud ad hebr. x. vna oblatiōe ꝯsumauit sanctificatos i sempiternū: ⁊ sic pꝫ ꝙ nō habuit tunc maiorē efficatiā passio xp̄i q̄ꝫ habeat nūc: ⁊ iō illi q fuerūt tales q̄les nūc sunt qui in purgatorio detinenť nō fuerūt a purgatorio liberati p descēsuꝫ xp̄i ad iferos. Si q aūt inuenti sunt tales q̄les etiā nūc virtute passiōis a purgatorio liberātur. nihil prohibet per descensuꝫ xp̄i ad inferos a purgatorio esse liberatos. hec. s. Tho. 7

1 Infidelitas q̄ opponiť virtuti fidei est subiectiue i itellectu: motiue aūt i volūtate sicꝰ etiā fides siue fidelitas sicꝰ dictū ē. ℣. fides. i p̄nᵒ.

¶ Ut̄ ifidelitas sit pctm̄. ℟. ƀꝫ. s. T. 2ᵃ 2ᵉ. q. x. arᵒ. p̄. ꝙ infidelitas pōt sumi dupľr vno mō negatiue ƀm ꝙ dr̄ aliqs ifidelis ex hoc solū ꝙ nō hꝫ fidē: ⁊ isto mō nō hꝫ rōeꝫ pctī. ſꝫ magis pene. qꝛ talis ignorātia diuinorꝝ ex pctō p̄mi parentꝭ secuta est. q aūt sic sunt ifideles dānanť qdē pp alia pctā q̄ sine fide remitti nō p̄nt. nō āt dānāť pp ifidelitatꝭ pctm̄. vñ dn̄s dicꝰ Jo. 15. Si nō venissem ⁊ locut⁹ eis nō fuissēꝫ pctm̄ nō 1

haberet. &c. qd exponens Aug. dicit q loquit de illo peccato q no crediderut i xpm. Alio mo sumit infidelitas p auatiue sm stricta ad fide q.s.qs repugnat auditui fidei vel et stemnit ipa3 sm illud Isa.55. qs credidit auditui nro: & i hoc pprie perficit ro infidelitatis: & sm hoc infidelitas est pctm. Et qrtuis fides no sit sm na3 humana.est tn sm na3: vt mes hois no repugnet interiori instinctui & exteriori pdicationi veritatis. vn infidelitas sm hoc e 9 na3: & oritur a superbia ex qua stingit q ho itellectu suu no vult subiecere regulis fidei: & sano itellectui patru. vn h3 Greg.31. morali. Ex inanigloria oriutur nouitatu psumptiones. qrtuis possit dici q sicut virtutes Theologice non reducunt ad virtutes cardinales.s3 sunt priores eis. ita etia3 vitia opposita virtutibus Theologalibus no reducutur ad vitia capitalia.h.e.s.T. Quid de illo q nuq3 audiuisset aliquid de fide & non haberet aliud peccatu. vide supra.v.credere.§.4.

2 ¶ Utru infidelitas sit grauissimu pctm.R.sm.s.T. vbi.s.q est maius oibus peccatis q stingut i puersitate mor: secus de alijs peccatis q opponutur virtutibus Theologicis.vt est odiu dei vel desperatio qd sic declarat.tato aliqd pctm e grauius qto per ipm ho a deo separat. p infidelitate aut maxime ho a deo separat & elogat q: nec vera dei cognitione h3.p falsam aut cognitione ipius no approquinquat ei. s3 magis ab eo elogat.nec pot ee q quatu ad quid deu cognoscat q falsa3 opinione de eo h3. q: id qd ipe opinat no est deus.io manifestu est q e maius pctm vt dictuz est. Uide.v.idolatria.§.2.&.3.&.v. hereticus.§.26.Et hoc itellige de peccatis p se loquendo.posset.n.id qd est minus pctm p se fieri grauius ex aliqua circustantia. Et qrtuis infidelitas habeat excusatione ex parte ignorantie vt in paulo:ex pte tn discursus p stetu ad ea q sunt fidei h3 grauitate.

3 ¶ Utr ois actio infidelis sit pctm.R.vbi.s.q no. Et declarat sic.oe pctm mortale tollit gram gratu facientem.no aut totalr corrupit bonu nature. vn cu infidelitas sit quodda pctm mortale.infideles carent gra dei.remanet tn i eis aliqd bonu nature.vn manifestu est q infideles non psut opari bona opa q sunt ex gra.s.opa meritoria: tn bona opa ad q sufficit bonu nature aliquo mo opari possunt.vn no o3 q in oi ope suo peccet. Sicut.n.habes fide pot aliquod opus comittere i actu que no refert ad fidei finem. vel venialr vel etia mortalr peccado. ita etia infidelis pot aliquem actu bonu facere i eo qd no refert ad fine infidelitatis. Et si qs adducat glo.ad Ro.14.oe qd no ex fide e pctm:ubi glo.dicit. Ois infideliu vita est pctm.ad hoc.R.s.T.dices q verbu illud est itelligendu vel q: vita infideliu no pot ee sine pcto cum peccata sine fide no tollatur. vel q: qcqd agunt ex infidelitate pctm est.vn i eade glo.sequit.q: ois infideliter viues vel agens. vehemeter peccat.hec ille.Faciunt hec ad declaratione eor que dicta sunt.s.v. charitas.§.20.&.v.gloriauana.§.6.

¶ Quot sunt spes infidelitatis.R.vbi.s.q sunt tres i generali.s.paganor q nuq3 habuerut fide: iudeor q habuerut fide xpi i figura: & hereticor. In speciali vero sunt infinite.qd sic declarat dices.Cu pctm infidelitatis sistat i renitedo fidei.hoc pot contingere dupl: q: aut renitit fidei nodu suscepte: & talis infidelitas est paganor.vel getilium.Aut renitit fidei christiane suscepte i figura: & sic e infidelitas iudeor. vel suscepte i ipa manifesta veritate: & sic est infidelitas hereticor.vn in generali possunt assignari iste tres spes. Si vero distinguat infidelitatis spes sm errore i diuersis q ad fide ptinent.tuc non sunt determinate infidelitatis spes: possunt.n.errores i infinitu3 multiplicari.vt p3 per Aug.in lib.de heresibus.hec s.Tho. Uide.v.hereticus.§.25. hic habes q sunt tres spes.§.vero.27.& sequetibus habes alias spes. 4

¶ Querit q istar spez sit grauior.R.vbi.s. Simpliciter loquedo infidelitas hereticor est pessima q declarat.s.Tho.sic. In infidelitate duo possunt cosiderari quor vnu est copatio ei ad fide & ex hac parte aliquis grauius peccat 9 fide q fidei renitit suscepte q3 no suscepte sic grauius peccat qui facit 9 id qd p:misit & cognouit. q3 qui facit 9 id qd nuq3 pmisit vel no sic cognouit. & sm hoc infidelitas hereticor qui pfitet fide euagelij & ei renitit.ea corrupes grauius peccat q3 iudei qui fide euagelij nuq3 susceperut.s3 q: susceperut eius figura i veteri lege quam male iterptantes corrupút io etia3 eor infidelitas est grauius pctm q3 infidelitas getiliu3 qui nullo mo fide euagelij susceperut. Aliud qd i infidelitate sideratur siderat e corruptio eor q ad fide pertinet & sm hoc cu pluribus erret getiles q3 iudei & iudei q3 heretici.grauior est infidelitas getiliu q3 iudeor. & iudeor q3 hereticor.nisi forte quoruda puta manicheor qui etia circa credibilia plus errat q3 getiles.Har tn duar grauitatu prima prepoderat.s. quatu ad roe3 culpe q: infidelitas h3 roe3 culpe magis ex hoc q renitit fidei q3 ex hoc q no h3 ea que sunt fidei.hoc.n.videt magis ad roe3 pene ptinere. Uide.v.hereticus.§.26.&.v.idolatria.§.2.&.3.Utr sit disputadu cu infidelibus.vide.v.disputatio. 5

¶ Utru infideles sint compelledi ad fide.R.vbi.s.q infideliu quida sunt qui nuq3 susceperut fide sic getiles & iudei: & tales no sunt ad fide copellendi vt ipsi credant: q: credere voluntatis e: sunt tn copelledi a fidelibus si assit facultas.vt fide no ipediat vel blasfemijs vel malis persuasioibus vel etia apertis psecutionibus & pp hoc fideles xpi frequeter 9 infideles bellu mouet no quide.vt eos ad credendu3 cogat q: si et eos vicissent & captiuos haberet i eor libertate relinqueret an vellet credere. s3 ppter hoc vt eos copellat ne fide xpi ipediat. Alij vero sunt infideles q quq3 fide susceperut: & ea pfitentur sicut heretici: & quq3 apostate: & tales sunt etia corporalr copelledi 6

vt impleāt qd pmiserūt. ⁊ teneāt q semel susceperūt
ar. 45. di. de iudeis. vtrū filij iudeoꝝ sint baptizandi
inuitis parētibus. vide. s. baptismus. 7. §. 9. ⁊. x.

7 ¶ Utrū liceat fidelibus cōicare cū īfidelibus. R. q si
⁊ īquātū ecclesia i aliquo prohibet siue iure cōi quo
phibet multa. vt pz de iude. ⁊ maxime magnā con
uersationē periculosam. siue iure particulari pꝑter
aliqd pctm̄ coꝝ idirecte puniēdo. tūc nō est ꝯuersan
dū. Isto aūt nō obstāte tūc respōdet̄ h3. o. T. vbi. s.
q illi qui sunt i fide firmi ita q ex coꝝ ꝯuersatione
sperat̄ magis illoꝝ ꝯuersionē q̄3 subuersionē seq. nō
sunt phibēdi. Simplices aūt ⁊ īfirmi phibēdi sunt
ne sine magna necessitate cū eis cōuersent̄ ⁊ pcipue
est cauēdū a magna familiaritate. vn̄. 28. q. i. dicit̄
Nullus coꝝ q i sacro ordine sunt aut laicus azima
coꝝ māducet. aut cū eis habitet. aut aliquē coꝝ in
infirmitatibus suis vocet. aut medicinā ab eis perci
piat. aut se cū eis i balneo lauet. si quisq̄3 hoc. si de
ricus ē deponat̄. si laic9 excōicet̄: itellige sine necessi
tate. vel dispēsatiōe pape. Uide. s. iudeus. §. i. ⁊ se.

8 ¶ Utrū īfideles possint habere plationē super fideles.
R. vbi. s. q circa hoc dupl'r loq possumus. vno mō
de dominio ⁊ platiōe de nouo īstituēda: ⁊ hoc nul
lo mō pmitti debet. cedet. n. hec i scādalū ⁊ i pericu
lū fidei: de facili. n. illi q subiciūtur alioꝝ iurisdictiōi
imutari possint ab eis qb9 subsunt. vt sequātur coꝝ
īperiū. nisi illi qui subsunt sint magne virtut̄. Et sil'r
īfideles fidē ꝯtēnunt si fideliū deffectus cognoscant:
⁊ iō apl's phibuit vt fideles nō ꝯtēdāt in iudicio co
rā iudice īfideli: ⁊ nullo mō pmittit ecclesia q īfide
les acquirant dominiū sup fideles vel qualitercūq̄3 eis
pficiant̄ i aliquo officio. Alio mō possumus loq de
dominio vel platiōe iā pexistēte: ⁊ fm Ray. nō pūt
habere aliqua officia publica. ne habeāt occasionē
seuiēdi i xp̄anos. s. 4. di. c. nulla: ⁊ i 7. q. 4. c. ꝯstituit.
vbi ꝯsiderādū q dominiū vel platio itroducta sunt
ex iure humano. distinctio aūt fideliū ⁊ īfideliū ē ex
iure diuino. Ius āt diuinū qd ē ex grā nō tollit ius
humanū qd est ex nāli rōe. ideo distinctio fideliū ⁊
īfideliū fm se ꝯsiderata nō tollit dominiū ⁊ platio
nē īfideliū sup fideles. pōt tñ iuste p sententiā vel or
dinationē ecclesie auctoritatē dei habētis. tale ius
dominii vel platiōis tolli. qui īfideles merito sue īfi
delitatis merētur ptātē amittere sup fideles q trans
ferūt se in filios dei. sed hoc ecclesia qñq3 facit. qñq3
nō. In illis. n. īfidelibus qui etiā3 tēporali subiectiōe
subiciunt̄ ecclesie ⁊ mēbris eius. hoc ius ecclesia sta
tuit vt seruus iudeoꝝ cū fuerit christianus statim a
seruitute liberet̄. nullo pcio dato. si fuerit vernacu
lus. i. in seruitute natus. sil'r si īfidelis existens fuerit
emptus ad seruitiū. Si autē fuerit ēptus ad merca
tionē tenet̄ eū i tres mēses exponere ad vēdendum.
Nā i hoc ecclesia nō facit iniuriā q: cum iudei sint
serui ecclesie pōt disponere de rebus coꝝ sic etiā pri
cipes seculares multas leges ediderūt circa suos sub
ditos i fauorē libertatis. In illis vero īfidelibus q
tēporali'r ecclesie vel eius mēbris nō subiacerēt. pre
dictū ius ecclesia nō statuit l3 posset istituere de iu
re: ⁊ hoc facit ad scādalū vitandū. Uide. s. iudeus
§. x. ⁊. 13. ⁊. s. emptio. §. 6.

¶ Utrū ritus īfideliū sint tolerādi. R. vbi. s. q huma 9
nū regimen deriuat̄ a diuino ⁊ ipm debet imitari.
deus aūt q̄uis sit oipotēs ⁊ sūme bonus pmittit tñ
aliqua mala fieri i vniuerso q̄ phibere posset. ne eis
sublat̄ maiora bona tollerētur. vel etiā peiora ma
la sequerētur. sic igit̄ ⁊ i regimine humano illi qui
psunt recte aliqua mala tollerāt ne aliq̄ bona impe
diātur vel etiā ne aliqua peiora eueniant sic Aug.
dicit i lib. de ordine: Aufer meretrices de rebus hu
manis turbaueris oia libidinibus. sic ergo q̄uis in
fideles i suis ritibus peccent. tollerari tñ possunt. vel
pꝑter aliqd bonū qd in eis puenit. vel pꝑter aliqd
malū qd vitat̄. Ex hoc aūt q iudei ritus suos ser
uant i quibus oli pfigurabat̄ veritas fidei quā tene
mus hoc bonū puenit q testimoniū fidei nostre ha
bemus ab hostibus: ⁊ quasi i figura nobis reputat̄
qd credimus: ⁊ ideo i suis ritibus tollerātur. Alioꝝ
vero īfideliū ritus. q nihil veritatis aut vtilitat̄ affe
rūt nō sūt alit'r tollerādi. nisi forte ad aliqd malū
vitādū. s. scādalū. vel dissidiū. qd ex hoc posset pue
nire. vel īpedimētū salutis coꝝ q paulatim sic tollē
rati ꝯuertunt̄ ad fidē. pꝑter hoc. n. etiā hereticoꝝ ⁊
paganoꝝ ritus aliqñ ecclesia tollerauit qñ erat ma
gna īfideliū multitudo. ar. de iude. c. ꝯsuluit.

¶ Querit̄ nunqd sit licitū xp̄anis expellere iudeos ⁊ x
alios īfideles de regnis suis. ⁊ eis auferre bona. R.
fm Pa. i. c. q super. de voto. post Inno. q nō. ex q̄
nō sunt isesti christianis. nec al'r dlinquūt ꝯ legē na
ture vel legē licitā. s3 Oldra. plene disputat ꝯsi. si.
⁊ ibi cōcludit q priuatis christianis hoc non l3. ad
hoc. C. de iude. l. nullus: ⁊. c. sic. de iude. Principib9
vero l3. si immineat periculū fidei: alias secus. Nā debe
mus tollerare īfideles ⁊ eos lucri facere deo. nec de
bemus eos cōpellere ad fidē suscipiēdā vt i. c. q̄ sin
cera: ⁊. c. S. iudeis. 45. di. ⁊. c. ad fidē. 23. q. 5. s. Pa.

¶ Utrū principibus christianis sit licitū mouere bel xi
lū ꝯ īfideles: ⁊ eis auferre dominia ⁊ alia bona. R.
Pa. i. d. c. qd sup. dicit q Inno. ꝯcludit q īfideles
licite tenent dominia ⁊ principatus ⁊ alia bona. q3
deus subiecit orbē rōnali creature. nec iter hoies di
stinxit postea supaccuit ius gentiū ⁊ habent locū illd
quodcūq3 calcauerit pes tuus. tuū erit. ita q licite
īfideles acquisiuerūt dominia: ⁊ ideo non debent
molestari sine causa a christianis fatet̄ tamen q si
īfideles sunt molesti christianis vel aliter delinquūt
ꝯtra legē nature q papa poterit cōtra eos idicere
bellum: ⁊ eos priuare hmōi bonis: facit. c. dispar. 23.
q. 8. Uidet̄ recipere terrā sanctā quā christus conse
crauit suo sanguine. Hosti. aūt dicit q si īfideles nō
cognoscūt dominiū ecclesie. licite possint bonis suis

expoliari per illud Mat. vltimo. data est mihi oĩs
potestas in celo ꝛ in terra: quā quidē trāstulit i vica
riū suū. ſꝫ si cognoscūt dominiū ecclesie nec sunt infe/
sti christianis debēt tollerari. Facit tex. cū glo. i. c. si
de rebus. 23. q. 7. ꝛ. c. quicūqꝫ. hec Pa. Et nō appro
bat neqꝫ reprobat aliquā istaꝝ. sed dicit ꝙ predicta
fallūt in prouincia Hierosolomitana. qꝛ cum sit ↄse
crata sanguine christi nō debet eē i dominio infide/
liū. Maxime cū multi iperatores illam acquisierint
dominio christianoꝝ. hec ille. i hoc autē ꝙ facit ex/
ceptionē huius prouincie videt̃ in reliquis approba
re opinionē Inno. Intelligēdū tñ est i his i quibus
possunt expoliari: ꝙ fiat auctoritate pape ꝛ nō pri/
uate persone sm̃. s. Tho. 2a 2e. q. 66. ar. 8. ad. 2m. ꝛ vi/
det̃ approbare opinionē Host. Quia aūt tempore
moderno acceperūt multa dominia christianoꝝ ꝛ
detinēt. similr̃ fuerunt multum molesti ꝛ sunt christia/
nis. videt̃ sm̃ opinionē Host. ꝙ possint expoliari:
maxime turchi. de iudeis aūt dicit. s. Th. i epl̃a ad
ducissam lothoringie ꝙ cum merito culpe seruituti
sunt adicti ꝛ sic domini res coꝝ possint accipe tāqꝫ
suas ita tñ ꝙ nō subtrahant̃ vite necessaria. quod
tñā itelligendū est in superioribus: qꝛ tñ oꝫ nos ābu
lare honeste ad eos qui foris sunt. ne nomē dñi blas
femet̃. hoc obseruandū videt̃ vt in exactionibus q̃s
facere nō ↄsueuerunt nō pregrauētur. sed ad cōsue/
tas cogi possint. obseruādū tñ est ꝙ vsure restituāt̃
ꝛ de hoc satis ad presens. Quō dñi possunt nouas
angarias a iudeis. vide. ꝟ. dñs. §. 8. Heretici autēꝫ
ex ↄstitutiōibus sanctoꝝ patrū possunt licite oĩbus
bonis expoliari qꝛ magis delinquūt ipi qui fidē se/
mel agnouerunt qꝫ infideles. vt in. c. vergentis. de
here. vide. s. §. 5. ꝛ. ꝟ. hereticus. §. 5. ꝛ seq̃ntibus.

12 ¶ Querit̃ si infideles delinquāt a quo debeāt puniri.
Re. Pa. i. d. c. qđ super. post Inno. ꝙ per papā qꝛ est
generalis vicarius in terris: ꝛ ipe deus fecit vnum
ouile ꝛ vnū pastorē. vt habet̃ in euāgeliū: ꝛ sic infi/
deles. velint. nolint. sunt de illo ouili: ꝛ dicit Inno.
ꝙ cū infideles nō habeāt aliā pter legē nature. si deli
quūt i illā puniūtur per papaꝫ adinstar dei qui pu/
niuit sodomitas Gen. 19. ꝛ. 2. q. i. de⁹ oĩpotēs. Iudei
vero si delinquūt ↄ legē coꝝ i moralibus puniūtur
per ecclesiā. Et aduerte qꝛ Inno. totā iurisdictioneꝫ
infideliū videt̃ attribuere pape qđ nō procedit indi/
stincte. Nā sunt sub romano ipio. vt pꝫ. C. đ paga.
p totū. Ad idē. c. postulasti. đ iude. Itē iperator sal
tē quo ad exercitiū habet iurisdictionē super vniuer
sum orbē: ꝛ est dñs mundi. l. de pcario. ff. ad. l. ro/
diā. de iac. ꝛ. l. bene a zenone. C. de quadri. prescrip.
Facit ꝙ ipe Inno. nō. in. c. lꝫ ex suscepto. de fo. ↄpe.
vbi dicit ꝙ si iperator non est negligere. sed subditi
sunt sibi rebelles nō succedit papa i iurisdictiōe. sed
debet iuuare iperatorē ad domādū rebelles ar. i. c.
cū ad veꝝ. 96. di. Sed ↄcordando dicta Inno. pōt
dici ꝙ in criminibus ecclesiasticis sicut in matrimo/
nio vel heresi papa exercet iurisdictionē in. c. nouit
de iud. In alijs vero iperator. i mixtis aūt locus erit
pueniom. sicut i pctō ↄ nāꝫ. ↄcernit. n. dei reuerentiaꝫ
qui est ↄditor nature: ꝛ sitū cā impedit se de crimine
vsure ↄ laicos ꝛ etiā ↄ infideles. vt i. c. post miserabi
lē. 2. c. si. de vsu. hec Pa. Quō iqsitor possit pcede
re ↄtra iudeos. vide. ꝟ. inquisitor. §. 32.
¶ Itē q̃rit Pa. i. d. c. qđ sup. vtrū sit licitū christianis 13
vti auxilio infideliū in bello iusto q. Re. post Oldra.
ↄsi. 67. ꝙ sic. Nā Machabei q fuerunt viri sancti.
inierunt ligā cum romanis qui tunc erāt gētiles. vt
mutuo se adiuuarēt Machabeoꝝ. i. Itē in bello iu
sto. iustū est parare insidias ꝛ simulare. vt in. c. vlti/
me. 22. q. i. ꝛ. c. dñs. 23. q. 2. ergo fortius est licitum vti
auxilio infideliū. Naꝫ ꝛ fideles i bello licite adiuuant
dominiū infideliū. vt i. c. iulianus: ꝛ. c. si dñs. 11. q. 3.
¶ Utrū infidelib⁹ sit credēdū i pmdiciū alioꝝ. Re. sm̃ 14
Pa. i. c. i. đ here. ꝙ nō: ar. d. c. ꝑ. et q° sūt infideles deo.
nō p̃sumūt̃ fideles hoib⁹: ꝛ iō nō admittūt̃ i testes. ↄ
xpianos. 2. q. 7. nō pōt: ꝛ. c. pagani. ꝟ. iudeus. §. 12.
¶ Utrū liceat assumere hituꝫ infideliū: ꝛ sic se simulat̃ 15
infidelē. Re. ꝙ si fiat ex rōnabili cā lꝫ. sicut fecit. s. Seba
stianus. Dūmō i tali vestimēto nō sit aliqđ signuꝫ
vel aliqs caracter principalr̃ ↄstitutus ad discernē/
dū ↄfessores alicui⁹ infidelitatꝫ. qꝛ sic nō liceret qꝛ sic
mētiret̃ ↄ fidei ↄfessionē vel pfessionē. Sine cā autē
rōnabili nullo mō lꝫ. Uide. ꝟ. fides. §. 7. ꝛ se.

Infirmitas qd ē qñ hō dr̃ peccare ex infirmi/
1 tate. Re. bꝫ. s. T. 1a 2e. q. 77. ar. 5. ꝙ ē qñ hō ali
qua passiōe irascibilis vel ↄcupiscibilis mo/
tus. nō opat̃ bꝫ rectā rōeꝫ. Ait. n. sic eā pcti ppria ē
ex pte aie i q̃ pricipalr̃ ē pctm̃: pōt aūt dici infirmitas
i aĩa ad silitudinē infirmitatꝫ corporis. Dr̃ āt corp⁹
hois eē infirmū qñ debilitat̃ vel ipedit̃ i executiōe p/
prie opatiōis pp aliquā iordinatiōeꝫ partiū corpo/
ris. ita. s. ꝙ humores ꝛ mēbra hois nō subdāt̃ regi/
tiue ꝛ motiue corporis. vñ ꝛ mēbꝝ dr̃ eē infirmū qñ
non pōt pficere opationē mēbris sani sicut oculus qñ
nō pōt dar̃ videt̃. vt dicit phs i. x. đ historijs aialiū.
vñ ꝛ infirmitas aie dr̃ qñ ipedit̃ aia i ppria opatiōe
ppter iordinationē partiū ipius: sicut aūt partes cor
poris dicūt̃ eē iordinate qñ nō ↄsequūt̃ ordinē na/
ture. ita ꝛ ptes aie dicūt̃ eē iordinate qñ nō subdūt̃
ordini rōis. rō. n. ē uis regitiua partiū aie. sic g° qñ
extra ordinem rōis uis ↄcupiscibilis. aut irascibilis
aliq̃ passiōe afficit̃: ꝛ p hoc ipedimētū pstat̃. mō p
dicto. debite actiōi hois. dr̃ eē pctm̃ ex infirmitate. vñ
ꝛ phs p ethi. cōparat icōtinētē paralitico. cui⁹ ptes
mouēt̃ i ↄtrariū ei⁹ qđ ipe disponit. Et sicut q̃sto fuerit
motus fortior i corpore pter ordinē nature. tāto est
maior infirmitas. ita q̃sto fuerit motus fortior pas/
sionis preter ordinē rōis. tāto est maior infirmitas
anime. q aliqñ dr̃ infirmitas carnis: iuxta illud: recō
datus est qꝛ caro sunt. iquātum ex ↄdictione carnis
passiones anime insurgunt i nobis. eo ꝙ appetitus

sensitiuus & virtus vis organo corporali. & inquantum est in potestate voluntatis assentire vel non assentire in tantum dicitur appetitus esse sub nobis. iuxta illud Gen. 4. subter te erit appetitus: & tu dominaberis illius. sed tamen iste assensus vel dissensus voluntatis impeditur per passionem modo dicto. ideo dicitur peccare sic.

1 ¶ Utrum peccatum ex passione: & infirmitate modo predicto sit mortale. Re. Hz. 2. T. vbi. s. 12. quod sic. quando est cum consensu deliberato in his que sunt mortalia. vel procedit ad actum peccati mortalis. puta fornicationis vel homicidij. quod sic declarat. Peccatum mortale consistit in auersione ab vltimo fine qui est deus. que quidem auersio pertinet ad rationem deliberantem cuius est ordinare in finem: hoc igitur solummodo potest contingere quod inclinatio anime in aliquid quod contrariatur vltimo fini non sit peccatum mortale. quia ratio deliberans non potest occurrere. quod contingit in subitis motibus: cum autem ex passione aliquis procedit ad actum peccati. vel ad consensum deliberatum. hoc non fit subito. vnde ratio deliberans potest hic occurrere. potest enim excludere vel saltem impedire passionem vnde si non occurrat est peccatum mortale. sicut videmus quod multa homicidia & multa adulteria per passionem committuntur.

2 ¶ Utrum hoc peccatum ex passione possit dici veniale. Re. Hz. 2. Th. vbi. s. quod sic dupliciter. primo. ex causa. quia scilicet habet aliquam causam venie que diminuit peccatum: & sic peccatum ex infirmitate vel ignorantia dicitur veniale. secundo. ex euentu. sicut omne peccatum per penitentiam fit veniale. i. veniam consequitur. 3°. modo dicitur veniale ex genere. sicut verbum ociosum: & hoc solum veniale opponitur mortali: & sic peccatum quod est ex passione est mortale. vt dictum est.

3 ¶ Utrum passio vel infirmitas anime totaliter excuset a peccato. Re. vbi. s. quod aliquando sic aliquando non. vbi sic ait. Secundum hoc solum actus qui de genere suo est mortale. totaliter a peccato excusatur quod totaliter inuoluntarius redditur. vnde si sit talis que totaliter inuoluntarium reddat actum sequentem. totaliter a peccato excusat: alioquin non totaliter excusat: circa quod duo consideranda sunt. Primo quod aliqua possunt esse voluntaria dupliciter. scilicet vel per se: sicut quando voluntas directe in ipsum fertur: vel secundum suam causam quando voluntas fertur in causam & non in effectum vt patet in eo qui voluntarie inebriatur. ex hoc enim quasi voluntarium imputatur ei. quod per ebrietatem committit. Secundo considerandum est quod aliquid dicitur voluntarium directe sicut illud in quod voluntas per se fertur: indirecte vero id quod voluntas potest vel potuit prohibere & non prohibet. sed hoc distinguendum est quod passio quandoque est tanta quod totaliter aufert vsum rationis. sicut patet in his qui propter amorem vel iram insaniunt: & tunc si talis passio a principio fuit voluntaria imputatur actus ad peccatum. quia est voluntarius in sua causa. sicut de ebrietate dictum est. Si vero causa non fuerit voluntaria. sed naturalis. puta cum aliquis ex egritudine vel aliqua huiusmodi causa incidit in talem passionem que totaliter aufert iudicium rationis actus omnino redditur inuoluntarius: & per consequens totaliter a peccato excusatus. Quandoque vero passio non est tanta quod totaliter intercipiat vsum rationis: & tunc ratio potest passionem excludere. diuertendo ad alias cogitationes vel impedire ne suum consequatur effectum. quia membra non applicantur operi nisi per consensum rationis vt dictum est. vnde talis passio non totaliter excusat a peccato. sicut tamen inebrio excusaret causa ignorantia vt dictum est. s. vero. ebrietas. ita possent dici de passione. vnde i. q. de ma. q. 3. ar. 12. ad. 4m. ait. Nolle repellere passionem aliquam: & si simpliciter non sit peccatum mortale. tamen in hoc casu quando inclinat vsque ad consensum peccati mortalis. est peccatum mortale: & ibidem ad. 5m. Euentus in posterum procedens ex passione & improuisus non aggrauat infinitum. sed euentus consecutus & prouisus. potest aggrauari in infinitum vt sit peccatum mortale. quod alias non esset. sicut proijcere sagittam non est peccatum mortale. sed proijcere cum occisione hominis est peccatum mortale: & similiter non repellere passionem inclinantem ad peccatum mortale. non est absque peccato mortali.

¶ Utrum peccare ex passione quod est peccare ex infirmitate alleuiet peccatum. Re. secundum s. T. in. q. de ma. q. 3. ar. 11. quod si passio precedat. alleuiat. si vero sequitur vel concomittatur aggrauat. vnde ait. Passio appetitus sensitiui. dupliciter se habet ad motum voluntatis. vno modo vt precedens. Alio modo vt consequens. vt precedens quidem. sicut cum per passionem inclinatur voluntas ad aliquid volendum: & sic passio diminuit rationem meriti vel demeriti. quia meritum & demeritum in electione consistunt ex ratione procedente. Passio autem obnubilat vel etiam ligat iudicium rationis. quanto autem iudicium rationis fuerit purius tanto electio est perspicatior ad merendum vel demerendum. vnde quod inducatur ad bene faciendum ex iudicio rationis laudabilius operatur quam qui inducatur ad hoc idem ex sola anime passione. hic enim interdum errare potest indebite miserendo: & similiter ille qui inducitur ad peccandum ex deliberatione rationis. magis peccat quam ille qui inducitur ad peccandum ex sola anime passione. Ut consequens autem consideratur passio quando ex forti motu voluntatis commouetur appetitus inferior ad passionem: & sic passio addit ad meritum. quia tunc passio est signum quod motus voluntatis sit fortior: & hoc modo verum est quod ille qui cum maiori compassione facit elemosinam magis meretur: & qui cum maiori libidine facit peccatum. magis peccat quia hoc est signum quod motus voluntatis sit fortior. Sed hoc non est ex passione bene facere vel peccare. sed potius pati ex electione boni vel mali. Uide. vero. cogitatio. §. 6. Infirmus famulus quomodo debeat habere salarium vel expensas. Uide. vero. famulia. §. 2. 4

Ingratitudo quid est. Re. Hz. 2. Tho. 2a. q. 107. ar. 2. quod ingratitudo est vitium oppositum gratitudini: gratitudo autem habet tres gradus. primo quod homo acceptum beneficium recognoscat. 2°. quod laudet & gratias agat. 3°. quod retribuat pro loco & tempore secundum suam facultatem. Primus igitur gradus ingratitudinis qui opponitur. 3°. gradui gratitudinis est vt homo beneficium non retribuat. vel malum pro bono reddat. Secundus est vt dissimulet quasi non demonstrans se beneficium accepisse vel beneficium vituperet. Tertius est qui est grauissimus quod non recognoscat siue per obliuionem siue quocunque alio modo. vel maleficium reputet: & pertinet ad duas primas species superbie. Uide. vero. beneficium. §. per totum.

1

1 ¶Ur igratitudo sit pctm̄. R̄. sm. T. 2a 2e. q. 107. ar. p. q ex hoc aliquid est pctm̄ q repugnat virtuti. sȝ ingratitudo repugnat debito gratitudinis qd est debitũ honestatis quã virtus requirit. vñ manifestũ ē q ois igratitudo est pctm̄. Et sm Senecã ingratus est q non reddit beneficiũ. vñ aplus. 2o. ad Thimo. 3. numerat igratitudinẽ iter alia pctã dicẽs: parẽtib9 nõ obediẽtib9. igrati. iniusti: ⁊c. Sed qd qñ aliquis adiuuit aliũ ad malefaciẽdũ vel peccãdũ. R̄. s. T. ibidẽ ad pm̄. dicẽs q gratitudo respicit beneficiũ. Ille aũt qui alicui auxiliaf ad peccãdũ nõ ꝯfert beneficiũ. sȝ magis nocumẽtũ: ⁊ iõ nõ debef graꝝ actio. nisi forte ꝑpter volũtatẽ si sit deceptus dũ credidit adiuuare ad bonũ adiuuit ad peccãdum: ⁊ tũc nõ debef talis recõpensatio vt adiuuef ad peccãdũ. qꝛ hoc nõ eẽt recõpẽsare bonũ. sȝ malũ qd ꝯriaf gratitudini: ⁊ qñ reddif ipotẽs sufficit bona volũtas. ob liuio aũt beneficij q̃ ꝑuenit ex nãli defectu memorie q nõ subiacet volũtati nõ ꝑtinet ad igratitudinẽ. sȝ illa q̃ ex neglegẽtia ꝑuenit. vt dicit Seneca in. 3. de beneficijs. apparet illum nõ sepe de reddendo cogitasse cui obrepsent obliuio.

2 ¶Ur igratitudo sit pctm̄ mortale. R̄. s. s. T. vbi. s. ar. 3o. q aliqñ sic aliqñ nõ. vbi est ꝑnotãdũ q igratus dr aliqs dupłr. vno mõ p solaȝ amissionẽ puta qꝛ nõ recognoscat. vel nõ laudat vel nõ retribuit vices p bñficio accepto: ⁊ hoc nõ semp est pctm̄ mortale. qꝛ dbitũ gratitudinis ē. vt hõ ēt aliqd specialr tribuat ad qd non tenef: ⁊ iõ si illud ꝑtermittit non peccat mortalr. est tñ pctm̄ veniale. qꝛ hoc prouenit ex neglegẽtia quadã. aut ex aliq̃ indispositiõe hois ad virtutẽ. Põt tñ ꝯtingef q etiã talis igratitudo sit mortale pctm̄ vel pp iteriorẽ ꝯtẽptũ vel ēt pp cõditionem eius qd subtrahif qd ex necessitate debef benefaciẽti siue simplr. siue i aliquo casu necessitaꝗ. Alio mõ dr aliqs igratus qꝛ nõ solũ ꝑtermittit ipse re gratitudinis debitũ. sȝ etiã ꝯriũ agit: ⁊ hoc ēt sȝ cõdictionẽ eius qd agif. qñqȝ est mortale qñqȝ veniale. Sciẽdũ tñ q ingratitudo q̃ est pctm̄ mortale hȝ pfectã ingratitudinis rõeȝ. illa vero q̃ ꝑuenit ex pctõ veniali ipfectã. hec. s. T. sic ergo p est mortale si ꝑtermittit facere id qd ē necessitaꝗ. 2o qñ ea q̃ facit sunt ꝯ ea q̃ nec dȝ cauere. 3o qñ ex ꝯtẽptu ꝑtermittit recognitionẽ beneficii. alias videf veniale.

3 ¶Ur i oi pctõ sit pctm̄ igratitudinis. R̄. sm. s. T. 3a. q. 88. ar. fi. q ingratitudo pro ut est quedã circũstãtia est in quolȝ pctõ q̃ tñ circũstãtia nõ est de necessitate ꝯfessiõis. sȝ ad bene eẽ. etiã i recidiuãte. pro vt aũt est ꝯ gratitudinẽ iter hoies. sic est quoddam speciale pctm̄. vt dictũ est. sm aũt q aliqs peccat in ꝯtẽptũ dei ⁊ cõtẽptũ suscepti beneficij sic est speciale pctm̄. pertinẽs ad pctm̄ igratitudinis: ⁊ circũstãtia vel spẽs peti de necessitate ꝯfessionis. vnde. s. Tho. sic ait. Ingratitudo peccãtis qñqȝ est speciale pctm̄ qñqȝ aũt nõ. sȝ est circũstãtia generalr ꝯsequẽs generaliter oẽ pctm̄ mortale qd aliquo mõ ꝯ deũ committif. pctm̄ n. spẽȝ recipit ex itẽtiõe peccãtis. si igif aliqs peccator in ꝯtẽptũ dei ⁊ suscepti bñficij aliqd pctm̄ committat: illud pctm̄ trahif ad spẽȝ ingratitudinis: ⁊ hec ingratitudo peccãtis est speciale pctm̄. Si aũt aliqs recidiuãs itendẽs aliqd. puta adulteriũ non retrahif ab hoc. pro hoc q quoddãmodo ꝑtinet ad ꝯtẽptũ dei. igratitudo talis nõ erit speciale pctm̄. sȝ trahef ad adulteriũ sic circũstãtia qdaȝ. vt Aug. dicit i lib. de nã. ⁊ gra. Non oẽ pctm̄ est ex ꝯtẽptu dei: ⁊ tñ i oi pctõ deus ꝯtẽnif in suis pceptis. vñ manifestũ est q igratitudo peccãtis qñqȝ ē speciale pctm̄: ⁊ nõ semp. hec. s. T. ⁊ i. 2a 2e. q. 107. ar. 2o. ad pm̄ dicit. i quolȝ pctõ ē mãlis igratitudo ad deũ idq̃ẽtũ sit aliqd qd est ꝯ beneficia recepta. formalr ãt igratitudo ē qñ actualr: ⁊ specialr bñficiũ ꝯtẽnif ⁊ hoc est speciale pctm̄. hec ille. Ur ꝑpter igratitudinẽ reuocef donatio. vide. v. donatio. §. 26. Ur igratitudo sit circũstantia nec9 ad ꝯfessionem. v. ꝯfessio sacralis. §. 25. ⁊. v. circũstãtia. §. 6. Quõ pp ingratitudinẽ pr põt filiũ exheredaf. v. exhereda9. §. 1.

¶Ur per pctm̄ sequẽs recidiuãtis reddeãt oia peccata dimissa. R̄. sm. s. T. 3a. q. 88. ar. pen. q aliqui dixerũt q ex pctõ sequẽti pp igratitudinem ꝯsurgit tãtus reatus quãtũ fuit reatus oiuȝ pctõꝝ prius commissoꝝ post reatũ ꝑpriũ huius peccati: ⁊ postqȝ. s. Tho. ꝓbauit q hoc nõ est nec ꝯcludit dicẽs. vnde manifestũ est q nõ est nec q pp igratitudinẽ semper pctm̄ sequens reddeat tãtus reatus quãtus fuit ꝑcedentiũ pctõꝝ. sȝ nec est q ꝓporcionabilr quãto peccata prius dimissa fuerũt plura ⁊ maiora tanto reddeat maior reatus per qualecũqȝ sequens pctm̄ mortale. hec ille. vñ itelligendũ est q peccata semel remissa nõ dicũtur reddire sȝ se ꝑpter pctm̄ sequẽs. sȝ i suo effectu ita q sit sensus: ille cui plura peccata prius fuerũt remissa. si iteꝝ committat aliquod pctm̄ illud erit grauius ceteris paribus peccato alterius cui nõ fuerunt remissa tot vel tãta peccata. qꝛ ex eo q receperat beneficiũ remissionis committit maiorẽ ingratitudinem: ⁊ quõ sit de necessitate cõfessionis habes in. §. ꝑcedenti. 4

¶Ur igratis sint beneficia aufferẽda. R̄. sm. s. T. 2a 2e. q. 107. ar. 4o. fi. q circa ingratũ duo ꝯsiderãda sũt. p. quidẽ quid ipse dignus sit pati: ⁊ sic certum est q meref beneficii subtractionẽ. Alio modo ꝯsiderandũ est quid oporteat beneficiũ facientẽ facere: primo nãqȝ oȝ q benefaciẽs nõ debet eẽ facilis ad ingratitudinẽ iudicandã qꝛ frequẽter aliquis vt Seneca dicit qui nõ redidit gratus est. qꝛ forte non occurrit ei facultas aut debita oportunitas reddendi. 2o debet tendere ad hoc q de ingrato gratũ faciat q si non potest p beneficio satisfacere satisfaciet forte. 3o. Si vero ex beneficiis multiplicatis ingratitudinem augeat ⁊ peior fiat debet a beneficioꝝ exibitiõe cessare. hec. s. Tho. facit. c. nõ ois. 5. q. 5. 5

Iniuria qd est. R. q̄ q̄damplr accipit̄ p̄ generaliter ⁊ sic est oē qd̄ non fit iure ar. c. qd dicaz. 14. q. 4. 2° accipit̄ specialr ⁊ sic ē iniqtas vel iniustitia iudicātis quasi ius iniquū ⁊ iniustuz. 3° iniuria dr̄ culpa vt i. l. acqlia. 4° accipit̄ singulariter ⁊ ꝓprie ⁊ sic fit aliqñ re qñ manus violēte iferūtur. ff. eo. l. p°. §. iiuriā. 17. q. 4. si qs suadēte. aliqñ fit verbis ↄuitiādo vel ↄtumeliā dicēdo. facit. c. oli. extra eo. ti. fit. ⁊ 3°. s. lris cū videlicet librū vel cartaz vel historiā ad ifamiā alicui⁹ ptinētē. qñ. s. scripsit. cōposuit. edidit vel dolo malo fecit vt aliqd̄ hoꝝ fieret. puta ꝑmisit scripturam cadere i platea. ar. ff. de v. sig. l. late. nec distinguit̄ vtrū noīe suo vel alterius ediderit. vel vtrū nomē expsserit illius quē intēdebat ifamarī. vel nō. dūmō aliter p circūstātias cognosci possit. eodē mō tenet̄ si sine scriptura. i notā vel signū aliqd̄ istoꝝ ꝓdidit puta veste lugubri vtēs in iniuriā alicuius. vel cornua posuit in ⁊ hmōi. ff. de iniur. l. itē apud labeonē. §. ait ptor ne quid ifamādi causa fiat: ⁊. 5. q. i. quidam.

1 ¶ Quid de illo qui dicit alicui latro. fur. homicida: ⁊ hmōi. cū dicat veꝝ. R. sm Hosti. q si facit aio accusandi. vel denūtiādi ad puniēdū delictū: ⁊ ꝓbauerit nō punit̄ nec tenet̄ iniuria. ff. e. l. eū q. i pn° vbi dr̄: peccata. n. nocētiū nota eē ⁊ expedire ⁊ oportere ⁊. C. e. ti. l. si quidē: ⁊ idē si faciat excipiēdo vt eum repellat a testimonio. de testi. c. ex parte. vel ab ordine. vel beneficio. de accu. c. sup his. qꝛ hoc a iure ↄcedit̄ ⁊ nemo facit iniuriā qui vtit̄ iure suo. de elec. c. cū ecclesia. Si vo dicat ad ifamādū tm̄ qd̄ psumit̄ qñ nō hȝ cāz iustā dicēdi. tunc iniuriā facit ⁊ cōdēnādus ē. d. l. si quidē: ⁊ l. 3. C. eo. ⁊. 6. q. i. ex meritoꝝ ⁊. c. deteriores: ⁊ nō Hosti. ⁊ Ber. i. c. si culpa. eo. ti.

2 ¶ Quis pōt facere iniuriā. R. q ille tm̄ q ⁊ pati eā possunt. Fallit hoc i furioso: ⁊ puero. q non sunt doli capaces cui iniuria fieri. ipi tm̄ alijs nō pñt facē: ⁊ idē de dormiēte. Aduerte tm̄ q nemo iniuriā potest facere nec tenet̄ de iniuria nisi qui scit se iniuriā facere. vel scire debeat. etiā si ille cui fit nesciat. qꝛ si qs p iocū pcutiat aut dū certat. non tenet̄ iniuriaꝝ. hec habēt̄. ff. eo. l. illd̄. ibi ēt dr̄. Nāqȝ hi pati iiuriā pñt nō facē. cū iiuria affectu faciētis ↄstat. 15. q. i. §. illd̄.

3 ¶ Cui dat̄ actio iniuriaꝝ. R. q illi q eā patit̄: ⁊ nō q ne dū iniuria fit in ꝓpria psona alicuius. sed etiā ei dr̄ fieri si fit i filio. vel ei quē hȝ i ptāte. Insti. e. §. patit̄. dū tm̄ iniuriās sciat eū filiūfamilias. lȝ ignoret cuius: datur etiā actio filiofamilias i noīe suo. l. filiusfamilias. ff. de acti. ⁊ obliga. Itē i sponsaz vel vxorē: ⁊ sic dat̄ actio viro vel mulieri ⁊ si sit filiusfamilias. l. i. §. si. ff. eo. Nō tm̄ eā q̄ fit viro iniuriam patit̄ sponsa vel vxor qꝛ vxores a viris. nō viri defenduntur ab vxor. l. 2. ff. eo. de sponsa dr̄ in. l. item apud labeonē. §. spōsuȝ. Itē dat̄ heredi ob iniuriā factā cadaueribus defuncti cuius est heres. Itē si fama defuncti sit lacessita. d. l. i. §. sȝ si forte cadaueri. Itē dat̄ dn̄o ob attrocē factā seruo. d. l. itē apud labeonē. §. ptor ait. ij. §. sequēti. ⁊ insti. eo. §. huus. Itē dat̄ epo ꝓ iniuria facta clericis: ⁊ abbati i suis monacis vt nō i. c. parochianos. de sen. exc.

¶ Nūqd matrone i veste meretricali dephēse fiat iniuria si itentet̄. R. q nō. facit. c. i audiētia. de sen. exc. Nō iniuriat̄ matrimonio sm Hosti. ⁊ Ber. q ipȝ ignorauit. C. d̄ adul. l. si ea. sic̄ nec militie q militiā ignoāt. ff. loca. l. si ignorās. sec⁹ si i hitu honesto. 4

¶ Utrū iniuriā qs possit repellere. R. q defendēdo solū lȝ sȝ pcutiēdo fuit diuersa opinio Ug. i. §. si vero ira. 50. di. tenuit q nō lȝ: Ber. vero: ⁊ Lau. i. §. suscepimus de homi. restrigit hoc ad clericos. Tu vero vide. v. excōicatio. 5. casu. p̄. §. x. ⁊ sequētibus. 5

¶ Quō dimittit̄ seu tollit̄ actio iniuriaꝝ. R. q tribus modis. p̄. remissiōe. vt per supplicationē ⁊ pces. 23. q. 4. c. si illic. aut p pactū. ff. de pac. l. si ubi decē. §. i. 2° remittit̄ dissimulatiōe. ff. de iniur. l. nō solū. §. i. ⁊ Insti. eo. §. si. vñ si iniuria illata ⁊ per annū vtilē si est per metū: aut ↄtinuū si alio mō ē illata. nō agit̄ abolet̄. l. si cū exceptiōe. §. i causē. ff. qd̄ me. cā. ⁊. C. de iniur. eo qd̄ nō. i glo. l. si nō ↄuitij. Posset tm̄ indirecte agere. etiā post ānū. p viā exceptiōis. puta si eēt excōicatus iniuriator ne absolueret̄. sȝ Host. ⁊ Pa. i. c. ea noscit̄. d̄ sen. exc. Itē 3°. remittit̄ actio iniuriaꝝ salutatiōe. deosculatiōe. comestione: ⁊ hmōi signis. Nā hmōi signa sunt recōciliatiōis sic̄ subtractio est signū inimicitie. vt nō glo. i. c. cū adrianus. 63. di. ⁊ i. c. cū sup abbatia. de offi. deleg. qd̄ videt̄ veꝝ nisi aptē ꝓuocasset aduersari⁹ faciēdo cū cuare. qꝛ tūc ꝑ osculū vel p dicta signa nō tolleret̄ nisi expsse renunciet̄. vel trāsigat̄: ⁊ sic itellige p̄dictā. l. non solū. §. i. Nō videt̄ ēt q tollat̄ actio iniuriaꝝ si hō exhibet signa q̄ nec⁹ tenet̄ exhibere inimico. qꝛ p illa non dr̄ qs recōciliatus: ⁊ ꝓ hoc facit qd̄ nō Bar. in. d. l. si ubi decē. q ifirmus. sacerdoti dicēdo q remittit iniuriā sibi illatā itelligit̄ remisisse odiū. nō satisfactiōez iniurie qd̄ nō. Item tollit̄ actio iniuriaꝝ quocies̄ qs iciat iudicē vt torqat iniuriātē. corpe q ipȝ torquet. aut cōdēnat ad vindictā remittit̄ iniuria. vñ aliā satisfactionez ꝓ iniuria petere nō poterit. vt est bonus tex. ⁊ ibi Bar. in. l. sȝ ⁊ si vnius. §. si añ iudicē. ff. de iniurijs. nisi ꝓtesteris q ex hoc non vis tibi piudicari. qn pro tuo iterēē possis agere actiōe iniuriaꝝ. vt. l. si. ff. de iniur. Itē remittit̄ p mortē qꝛ iniuriaꝝ actio nō trāsit ad heredes añ litis ↄtestationē mouēte iniuriato. vt. l. iniuriaꝝ. i pn. ff. de iniur. Et hec oīa limitta sm Pa. in. c. olim. de iniur. quo ad actionē iniuriaꝝ vera. sȝ nō quo ad dāna ⁊ expensas. qꝛ p hoc nō tollit̄ qn agere possit ad restitutionē. ar. c. p̄. de iniur. ⁊ sic videt̄ seruādū i ↄsciā: ⁊ etiā si iniuriatus nō ageret ad iterēē ⁊ dāna qd̄ intulit nisi ipe remittere velit. vt. d. c. p̄. tm̄ sm Hosti. si iniuriatus nollet cōponere. tūc iniuriator in ↄsciā posset tenere arbitriū iudicis penitentie. ar. c. veniens. de 6

iur. iur. ꝛ. c. 2. de arbi.

7 ¶ Quāti cōdēnabit reus i hac actiōe: ꝛ dico ꝙ tāti q̃ti actor: iurauerit se nolle illā iniuriā substinuisse. pmissa iudicis taxatiōe. Insti. eo. §. pena. In isto aūt iuramēto duo modi tradūtur. Nā quidā dicūt ꝙ sufficiat actorē iurare. ꝙ nollet lucrari tm̄ ꝓ eo ꝙ talē iniuriā substineret. Sed alij melius dicūt: ꝙ dȝ iurare se potius velle de suo perdidisse tm̄ q̄ȝ talem iniuriā substinuisse. qd̄ videt̄ approbare Ho. i sum. de iniur. ꝛ Spe. eo. ti.

8 ¶ Aduerte etiā ꝙ siqs soluat pecuniā pro remissiōe iniurie obtinēda. efficit̄ infamis. nisi pactū fiat auctoritate iudicis. ff. de his q no. isa. l. furti. §. pactus: ꝛ nō Io. i. d. c. si illic. sicut cēt ifamis si cēt cōdēnatus p iudicē siue ciuiliter siue criminalr agat̄. ff. de his. q. no. ifa. l. athletas. §. fi. ꝛ iō cū agit̄ ↄ̄ aliquē cōstituat ꝓcuratorē vel faciat cōpromissum. vt dictū est ꝟ. ifamia. §. 4. Quō aliqs tenet̄ remittere iniurias ꝟ. charitas. §. 2. ꝛ sequētib⁹. Quō vīdicare aliqn̄ iniurias sit virtus. ꝟ. vīdicatio. Que iniuria dicatur enormis vel atrox. ꝟ. enormis. Quō iniurias possit remittere iudex. ꝟ. dn̄s. §. x.

9 ¶ De iniurijs psonalibus fm̄. s. T. q̄l. 5. q. fi. ar. ꝑ. decet pfectos viros eē max̄ paciētes. vt sint ēt parati plura substinere fm̄ illud Mat. 5. Si qs ꝑcusserit i dextera maxilla ꝓbe ei ꝛ alterā. itellige fm̄ ai ꝓparationē. de quo. s. ꝟ. cōsiliū. §. 2. Statū vero suū ipugnari pati nō debēt q̄ntū resistere pn̄t. hoc. n. vergeret i iniuriā dei: ꝛ iō dn̄s iniurias q̄ ↄ̄ humanitatē tiue iferebātur patiēter tollerauit sicut cū iudei dicebāt ecce hō vorax ꝛ potator vini. Mat. 6. sed iniurias dei nō tolerabat. vn̄ phariseos dure redarguit qꝛ dicebāt i belzebub eijcere demonia qd̄ pertinebat ad iniuriā. d. e. vn̄ Chri. Mat. 4. Illius discam⁹ exēplo: nras qdē iniurias magnanimiter substinet̄ dei aūt iniurias nec vsqȝ ad auditū suffere. qm̄ i ꝓprijs iniurijs eē quēlȝ paciētem laudabile est. iniurias aūt dei dissimulare nimis impium est.

x ¶ Illi q petūt veniā de iniurijs factis ꝛ cōfitet̄ se male fecisse: ꝛ humiliant̄ ꝛ penitēt. mitigāt irā. fȝ illud ꝓuer. 15. Respōsio mollis frāgit irā i q̄ntū. s. tales videntur non despicere. sed magis magnipendere eos. hec. s. Tho. 2ª. q. 47. ar°. vltimo.

xj ¶ Nō mouent iniurijs qn̄qȝ quidē cōtingit ex hoc ꝙ hoi nō sapiūt terrena sȝ sola celestia. vn̄ hoc nō ptinet ad stultitiā mūdi. sȝ ad sapiaȝ dei. vt Greg. dic̄. xi. moral. qn̄qȝ āt cōtigit ex hoc ꝙ hō ē simplr ēē oia stupidissim⁹. vt pȝ i āātib⁹ q n̄ discernūt qd sit iiuria.

i Iniusti° vtrū sit pctm̄ mortale. sic. fȝ. s. T. 2ª. q. 59. ar. vlti°. ꝙ sic fȝ suū genus. excusat̄ tn̄ a pctō mortali vel rōe ignorātie. vel rōe paruitatis: qd̄ sic d̄clarat dicēs. Pctm̄ mortale ē qd̄ ↄ̄riat̄ charitati p quā ē vita aie. oē āt nocumētū alteri iniuste illatū. ex se charitati repugnat q̄ mouet ad volēdū bonū alteri⁹: ꝛ iō cū iniusti° semp cōsistat i nocumētū alterius. manifestū est ꝙ facere iniustū ex gñe suo ē pctm̄ mortale. nō oȝ āt ꝙ ita sit de aliqs virtutib⁹. qm̄ āt cēt ignorātia facti excusaret qꝛ nō facit i iustā nisi p accñs. Et qꝛ ēt i paruis deficiat a rōe pfecte iniustitie. iō ēt excusat. puta si auferat aliqs alicui vnū pomū. vel aliqd̄ de quo ꝓbabile ē ꝙ ille īde nō ledat̄ nec ei displiceat. h. s. T. vide. ꝟ. furtū. §. 3°.

i Inobediētia vide. ꝟ. obediētia: ꝛ. ꝟ. pceptū.

i Ingetudo mētis ē filia auari° d̄ q̄. ꝟ. auari°.

i Ingrere facta alioꝝ bono aīo vel ad vtilitatē ꝓpriā. vt. s. hō ex bonis opib⁹ ꝓximi ꝓuocet̄ ad melius vel etiā ad vtilitatē illius vt. s. corrigat̄. si aliqd ab illo agit̄ vitiosuȝ fȝ regulam charitatis vel debitū officij. est laudabile fm̄ illud ad Heb. x. cōsiderate vos inuicē i ꝓuocationē charitatis bonoꝝ opū. Sȝ ꝙ aliqs itēdat ad cōsiderāda vitia ꝓximoꝝ ad despiciēdū. vel detrahendū. vel saltē inutilr iquietādū. ē vitiosuȝ. ꝓuer. 24. Ne isidieris: ꝛ q̄ras ipietatē i domo iusti. neqȝ vastes regē ei⁹. hec s. Tho. 2ª. q. 167. ar. 2. ad 3ᵐ.

¶ Ingrere tenet̄ creditorē ille q ei pecuniā dȝ cū ipse aduenerit vt ei debitū reddat sic̄ q hȝ spālr curam alicui⁹ dȝ eū igrere. vt eū corrigat d̄ pctō: sȝ illa beneficia q̄ nō debēt̄ certe psone. sȝ cōiter oib⁹ ꝓximis siue sint corporalia siue sint spūalia. n̄ oȝ nos igret̄ qb⁹ īpēdam⁹. sȝ sufficit vt dem⁹ his q nob occurrūt. hec s. T. 2ª. q. 33. ar. 2°. ad. 4ᵐ. ꝛ i hoc differt plat⁹ ab alijs. i

i Inqsitio ꝑ quā ꝓcedit̄ iudicialr ad inqrēda crimina fm̄ Pa. in. c. q̄lr ꝛ qn̄. el. 2°. de accu. q̄dā ē generalissima vt qn̄ platus ingrit sup statu totius ꝓuintie: ꝛ de hac m̄a i. c. sicut olim. de accu. ꝛ i. c. romana. de censi. li. 6. ꝛ i hac nō ē opus ifamiā ꝓcedere. imo tenet̄ quolȝ āno hāc facere. vt i. c. cū venerabilis de censi. ꝛ i iuribus. s. all. Quedā est inqsitio generalis. vt qn̄ iqrit sup statu ciuitatis vel castri. vel alicuius loci: ꝛ tūc ēt nō exigit̄ ꝙ ifamia ꝓcedat. ad hoc. c. i. de offi. or. l. cōgruit. ff. de offi. ꝓsi. sic fit i sindicādo officiales ciuitatis. Quedā est iqsitio specialis: vt illa q̄ fit ↄ̄ certā psonā: ꝛ si fit nō ad penā iponēdā. sȝ ex debito officij. vt puta ꝙ matrimoniū carnale nō ↄ̄hat̄ ꝑ aliqd̄ ipedimētū. vel nō ꝓmoueat̄ qs ad platurā. seu nō cōfirmet̄ electio. si repiret̄ electus. vel ꝓmouēdus vitiosus: ꝛ sic ēt nō ꝓexigit̄ ifamia. qꝛ nō agit̄ ad penā. ex quo fit ex debito officij. ad hoc. c. post q̄ȝ: ꝛ. c. cū dilecti: ꝛ. c. nihil. cum multis sīlibus. de elec. ꝛ. c. fi. de dande. despon. Et vide qd̄ nō Inno. i. c. ꝑ. de exce. pla. ꝛ Hosti. i. c. vnico. vt ecde. benefi. Qn̄qȝ ista specialis fit ad penā iponēdā: ꝛ de tali itelligit̄ diffinitio Hosti. s. iqsitio est alicuius criminis manifesti. saltē p famā ex bono ꝛ equo iudicio cōpetētis canonice facta. inuestigatio. Et tūc si ad denūtiationē publici officialis nō ē ēt opus ꝙ ifamia ꝓcedat. l. ea qdē. C. de accu. ꝛ. c. pterea. d̄ testi. cogen. sȝ nō denūtiat nisi notoria alias nō credit̄ denūtiatori⁹. d̄ q° tn̄ dic vt iiuriib⁹

p̃alegatis. Aliqñ fit speciali ĩfamia deferẽte. ⁊ tunc aut procedit̃ ꝯ p̃latũ secularẽ. aut ꝯ subditũ etiã secularẽ. aut ꝯ regularẽ. Primo casu nõ debet fieri nisi p̃cedat tãta ĩfamia vt sine scãdalo vel periculo dissimulari nõ possit. vt i. d. c. q̃lr ⁊ qñ. el. 2°. sꝫ ꝯ subditũ secularẽ nõ requirit̃ scãdalũ. vel periculũ. sꝫ sufficit q̄ ĩfamia clamorosa p̃cesserit. vt i. d. c. q̃lr ⁊ qñ. 3° casu ꝯ regularẽ aut agit̃ ad penitẽtiam. seu ad correctionẽ ⁊ nõ est nec͡e seruare hũc ordinẽ. sꝫ de facili p̃cedi põt. vt i. c. reprehẽsibilis. de appel. Si vero ꝯ prelatũ regularẽ. debet iste ordo s̃uari. sꝫ nõ ad vnguẽ nec etiã seruat̃ iste ordo i illis p̃latis qui ad volũtatẽ abbatis remouẽtur ab administratiõe. vt i. c. cuꝫ ad monasteriũ. de sta. regu. An autẽ talis remotus sine cã possit iplorare officiũ supiorꝭ. vide p̄ Inno. in. c. ĩsinuãte. q̃ de. vel vo. ⁊ p̄ Jo. an. i. c. cũ singula. de p̃ben. lib. 6. Puto tñ q̄ si agit̃ ꝯ regularẽ etiam simplicẽ ad depositionẽ ab ordine. tũc etiã si nõ seruet̃ ad vnguẽ. aliq̃ tñ ordo seruari debet cuꝫ agit̃ de grauissimo p̃iudicio: ⁊ sic de iure canonico regulariter admittit̃ iq̃sitio. secus de ciuili nisi i q̄busdã. fallit ꝭm aliquos vbi fit iquisitio p̃sẽte parte: ⁊ nõ opponẽte se diffamatã eẽ. vel ĩfamiã p̃cessisse. vt i. c. 1°. de accu. li. 6. Itẽ vbi inq̃sitio fit ꝯ ꝯfessum crimẽ. vt i. c. p̃. de ꝯfe. lib. 6. Idẽ dic qñ p̃cedit ex debito officij. Cõiter i cã criminali. ꝭ doc. i. d. c. q̃lr ⁊ qñ. el. 2°. Nõ debet iudex p̃cedere ad aliquẽ actuꝫ puta capture aut arrestatiõis p̃sone vel tormẽtoꝝ añ inquisitionẽ ĩfamatiõis. in reliq̄s serua vt dictũ ẽ. Si vero iquisitio specialis ad penã fiat ꝯ alios a p̃dictꝭ claustralibus. sic nõ põt fieri nisi fama publica p̃cedẽte: ⁊ talis fama debet deferri iudici sedẽti pro tribunali ad bãcũ. Alias i secreto nõ valet. Pa. iteꝝ limitat q̄d dictũ est infamiã debere p̃cedere. s. qñ fit iquisitio p̄ ordinariũ. de suo mero officio tunc nõ est nec͡e recipi testes sup ĩfamia. sꝫ satis est sibi ꝯstare. vt i. d. c. q̃lr. 1°. vbi tm̃ exigit q̄ ad aures supiorꝭ puenerit a uiris p̃udis ⁊ honestis. secus i delegato vel ordinario p̃cedẽte ad instãtiã: ⁊ de hoc vide Pa. in. c. cũ oporteat. de accu. ⁊ c. cũ dilecti.

f ¶ Querit̃ q̃ sint attendẽda in iquisitiõe. R. p̃. est notãdũ ꝭm q̄ dicit̃ ex p̃cedẽtibus ⁊ ab ar. f. 3°. ti. 9. c. 7. ⁊ se. q̄ in iquisitiõe generali quo ad p̃sonas speciali vero quo ad delicta. quinq̃ sunt attẽdenda. p̃ vt nominet̃ modus procedendi. 2° p̃sona inquirens cũ officio iportãte iurisdictionẽ ad inquirẽdũ. 3° persone in genere ꝯ quas inquirit̃. 4° delictũ de quo inquiritur. 5° locus ac t̃ps quibus delictũ comissum ẽ: sic dicẽdo. Hec est quedã inquisitio: quo ad p̄m: q̃ fit per. N. p̃latẽ: quo ad. 2m. ꝯtra oẽs ⁊ singulos: quo ad. 3m. qui titiũ occiderũt: quo ad. 4m. tali loco ⁊ tẽpore: quo ad. 5m. forma vero generalis quo ad delicta. specialis vero quo ad personas includit p̃dicta. 5. ⁊ eodẽmõ excepto q̄ personas exprimit i spẽ ⁊ delicta i genere. sic. hec est quedã inquisitio. q̃ fit p̄ N. ꝯ p̃latẽ oli talẽ ⁊ ministros ei9. super eo q̄ iniq̃ egit. tali tẽpore ⁊ loco: ⁊ c̄. forma vero specialis quo ad personas ⁊ d̃licta icludit etiã p̃dicta quinq̃ ita tñ q̄ personas ⁊ maleficiũ specificet ⁊ vlterius requirit. 6m. s. ĩfamiã p̃cedentẽ sic. hec est quedã iquisitio quã. N. intẽdit facere ꝯ talẽ de eo q̄ fama publica precedẽte ⁊ clamosa ĩsinuatiõe referẽte. Nõ quidẽ a maliuolis vel suspectis. sed ab honestis ⁊ fide dignis ad aures eius puenit q̄ titiũ iterfecit tali tẽpore ⁊ loco. vide diuersos modos p̃cedendi. s̄. accusatio p̃n. ⁊. s̄. iquisitor. §. 11. ⁊ sequẽtibus: ⁊ quõ quis possit procedere qñ factũ est manifestũ ⁊ quõ quis teneat̃ respõdere. e. s̄. §. 14. ⁊. 15. quõ requirat̃. vt p̃cedat infamia. s̄. inquisitor. §. 7. ⁊. 8.

¶ Quõ habeat p̃cedere p̃latus in inq̃sitiõe. R. q̄ p̃ debet descẽdere ad locũ vbi ꝯuersat̃ persona ꝯ quã vult inquirere q: ibi veritas melius iquirit̃ vt i glo. i. c. postq̃ꝫ. de elec. ⁊ hec itellige si põt comode. alias nõ est nec͡e. 2° si iquisitio est generalis dabit iuramẽtũ clericis si est ꝯ eccłiã super his q̃ sciũt. vel credũt i sua ecclesia reformãda. tã i capite q̃ꝫ i mẽbris exceptis criminibus occultis. de mera veritate dicẽda vt in. c. qualr ⁊ qñ. el. 2°. ⁊ i fi. de accu. Nec excõicatio vel aliud factũ ab abbate ne reuellent iquisitori valet. de offi. or. lib. 6. c. plerũq̃. Si vero est specialis citabit illũ ꝯ quẽ vult procedere. d. c. qualr ⁊ qñ. 2°. §. debet. ⁊. 5. q. 2. c. si primates. 3° procedet ad receptionẽ dictoꝝ coꝝ clericoꝝ quos inquirit. vel testiuꝫ si q̄ producũtur ab aliquo. p̃sentibus tñ eis ꝯ quos inquirit nisi per ꝯtumatiã se absentẽt: ⁊ ea q̃ eis obiciũtur: ⁊ noia testiũ sunt eis exponẽda. fallit in casu quo iquisitor heretice prauitatis procedit. vt in. c. si. li. 6. de here. Quarto exceptiões tã ꝯ testes q̃ꝫ alios ⁊ replicatiões legitimas admittet. vt deponẽdi falsum audatia prohibeat̃. vt in. d. c. si primates. In iquisitiõe vero regulariũ cõiter loco iuramẽti fit preceptũ. nec opus est ita stricte obseruare ista oia nisi in arduis. vt supra. Et vbi nec͡e est recipere testes super infamia. prius inquirat̃ de ea: ⁊ ipe ꝯtra quem procedit̃ i tali casu põt negare ĩfamiã p̃cessisse: ⁊ sic oꝫ accusantẽ probare ĩfamiã: ⁊ si accusatus probet nõ p̃cessisse preualet: q: potẽnus ẽ p̃uilegiũ bone q̃ꝫ male fame. ar. in. c. lꝫ. de accu. i fi.

¶ Querit̃ an iq̃situs ꝯfitẽs p̃priũ d̃lictũ debeat interrogari de aliis criminosis. R. supra. s̄. accusatio. §. fi. sunt terminata hec dubitatio. ꝭm Pe. de pal. q̄ postq̃ꝫ est ꝯfessus vel cõuictus de aliquo pctõ. tenet̃ de se oia alia ꝯfiteri ⁊ sic mõ d̃ aliis socijs qñ d̃ eis põt iqri: hic aũt determinat̃ ꝭꝫ Bar. i. l. repeti. ff. de q̃sti. q̄ distiguit dicẽs q̄ q̃dã sunt delicta q̃ nõ comittũtur p̃cipalr i offensaꝫ. vel odiũ alicui9. sꝫ pp̄ comodũ ꝯmittẽtiũ vt falsare monetã. seu cã fabricat̃ vel latrocinia facer̃. Nã latrones nõ odiũt aliquẽ. sꝫ diligunt eã alternis: ⁊ in isto casu possunt interrogari de socijs. vt probat in. l. diuus. ff. de custo. re. ⁊ in. l. s

prouintiaꝝ.C.de feriis. Quedã sunt delicta q̃ comit
tũtur principaliter in odiũ offensi: ⁊ in isto cõfessio de
se nõ debent interrogari de alijs. vt i.d.l.repeti. ⁊ .l.
vltima.C.de accu. fallit in .l.prius.ff.ad sillani: ⁊ fm
Pa.in.c.fi.de cõfe.etiã fallit in crimine lese maiestatis:
⁊ ex predictis infert Bar. q̃ fures pñt interrogari de
socijs: ⁊ de receptatoribus: ⁊ similibus. rõ predictorũ est
q: qñ delictũ comittit in alterius iniuriã est q̃ alios
põt accusare. sz nõ ita in delictis q̃ nõ comittũt prin
cipaliter in alterius iniuriã. iõ magis pmittit iudici
inquirere: ⁊ q: heresis est crimen lese maiestatis. iõ pñt
interrogari de socijs: ⁊ seruat cõsuetudo inquisitoꝝ he
retice prauitatis. Nõ tñ q̃ nõ dz interrogari ad hoc
q̃ sit testis sz ad hoc vt p eius dictũ possit inueniri
veritas ab alijs: ⁊ sic intellige .ll. q̃ pro ⁊ cõ dicũt hec
Angelica. ℣. cõfessio delicti. §.4. Melius dr̃ q̃ nõ fa
ciũt sufficiens indiciũ. q: est infamis. eo q̃ cõfessus est
petm̃ suũ: ⁊ ad hoc q̃ vnus testis faciat sufficiens in
diciũ debet esse oĩ exceptiõe maior: ⁊ nõ debet habere
aliqd qd̃ deroget fame: alias indiciũ pbat̃ ordina
rie p duos testes. de q̃ vide. ℣. idiciũ. vide. ℣. accusa°
.§.fi. cõcorda cũ istis q̃ hic dicũt̃ nõ.n. multũ discor
dãt. sz Pe. vbi theo. hic Bar. sz iuristas dñinauit.
4 ¶ Utrum inquisitus possit recusare iudicẽ si hz eũ suspe
ctũ. R̃. q̃ sic. c. cũ speciali de appel. vt puta. q: ex odij
fomite pcedit. vel q: est criminosus. ar.3.q.7.c. iudi
cet. Et glz platus põt imo tenet̃ inquirere. ne rõ ab eo
reqrat̃ in die iudicij. de offi. or. c. irrefragabili: ⁊ de
regu. c. fi. Et nõ q̃ quis fratres mendicãtes q̃ pro
prie dñr fratres possint p sedẽ aplicã deputari inqui
sitores generales nõ tñ monaci. qui stricto vocabu
lo non sunt fratres. hec Pa. in. d. c. cũ dilecti.
5 ¶ Utrum de iuribus singulariũ personaꝝ sit pcedẽdũ
inquirendo sine instãtia partis. R̃. fz Pa. in. c. ad no
strã. el. 2°. de iur. iur. q̃ nõ. sz libello oblato: ⁊ seruato
ordine iuris. etiã si factũ allegat̃ notoriũ. nec valet
citatio nisi parte petente. limitat. hec Bar. in. l. 4. §.
hoc aũt iudiciũ. ff. de dãnis infec. nisi sit cã miserabi
liũ personaꝝ q̃ se iuuare non pñt. vñ. e. T. 2. q. 7.
ar. 3°. sic ait. oꝫ q̃ iudex inter aliquos duos diiudi
cet. qd̃ qdem fit cũ vnus est actor ⁊ alius reus: ⁊ iõ
in criminib' nõ põt aliquẽ in iudicio cõdẽnare iu
dex nisi habeat accusatorẽ. fm illud actu. 25. nõ est
cõsuetudo romanis dãnare aliquẽ hoiẽ priusq̃ hic
q̃ accusant psentes habeat accusatores. locũq̃ dsen
dendi accipiat. ad abluenda crimina q̃ ei obiciũt̃.
hec ille. ⁊ ibidẽ. ad. 2m. sic ait. publica infamia hz lo
cũ accusatoris. vñ sup illud Gen. vox sanguinis fra
tris tui Abel clamat ad me. dicit glo. Euidentia p
petrati sceleris. accusatore nõ eget. In denũtiatiõe vo
nõ intendit̃ punitio peccãtis. sz emendatio: ⁊ iõ ni
hil agit̃ cõ eũ cuius petm̃ denũtiat̃. sz pro eo. ⁊ ideo
ibi nõ est necessarius accusator. pena. n. infert̃ pp re
bellionẽ ad ecclesiã q̃ q: est manifesta. tenet locũ ac
cusatoris. ex eo ãt q̃ ipse iudex videt nõ põt pcedere
ad sententiã ferendã nisi fm ordinem publici iudi
cij. quod tenet locum accusatoris.
¶ Nõ q̃ sunt multe differentie inter pcessum factũ 6
vbi iudex pcedit ex mero suo officio: ⁊ vbi pcedit
alio puocãte. vel ipetrãte inquisitiõez. p° est q: qñ pro
cedit ex mero suo officio: recipit iuramentũ ab illis
cõ quos est fienda inquisitio. secus qñ ad instantiã al
terius ne instruat aduersariũ. sz ipe aduersarius hz
pbare ea q̃ denũtiauit. 2a dĩa est. qñ pcedit ex offi°.
nõ tenet̃ recipe pbationem sup famã. satis. n. est q̃
cõstet. secus qñ pcedit ad instantiã. de quo in. c. cum
oporteat. de acc. 3a dĩa est q: si pcedit ad instantiã
alterius admittit pbatiões cõrias sup bona fama.
secus qñ pcedit ex offi°. rõ diuersitatis. q: nõ ita psu
mit̃ cõ iudicẽ sic̃ cõ partẽ. in. c. nr̃a. de pcu. ⁊ in. c. ad
audientiã. de pscrip. 4a dĩa q: qñ pcedit̃ ad instan
tiã. fit litis cõtestatio. cũ pmouente inquisitiõez. vt in. c.
cũ dilectus. de pur. ca. secus qñ ex offi° pcedit. q: ibi
nõ est cũ quo fiat litis cõte. sz fit qdã qsi cõtinuatio in
ter infamiã q̃ tz locũ accusatoris: ⁊ respõsiõez inqsi
ti. 5a dĩa q: qñ pcedit ex offi° pñt recipi testes etiã
publicatis oĩbus attestatiõib°. tũc. n. cessat rõ timo
ris subornatiõis. cũ semp dicta testiũ sint nõ iudici.
secus qñ pcedit ad instantiã partis. vt nõ. in. c. da
mor. de testi. hec Pa. in. d. c. qũr ⁊ qñ. el. 2° in glo. p°
vide de infamia vtrũ debeat pcedere ⁊ qdã alia. ℣.
inquisitor. §. 6. 7. 8. ⁊ 9.
¶ Utrum eps possit facere excõicatiões. vt q̃ sciũt fur 7
tũ reuellent illud. R̃. fz Pa. i. c. dilectus. de exce. pla.
q̃ nõ: q̃ sic̃ qd̃ pbat p locũ a speciali. Ubi. n. ibi tex.
est speciale: q̃ nõ possit fieri cõpulsio qñ hõc ãt i pe
nitẽtia detectũ. secus ergo si iste sciuisset nõ tãq̃ de°
sz tãq̃ hõ. p hoc est tex. ibi phibitiuum esse: ⁊c. ⁊ per
hoc pbat̃ pratica epoꝝ fulminãtiũ excõicatiõem cõ
nõ reuelãtes furez siue furtũ qd̃ tz Bar. in. l. inciui
lem. C. de fur. Pa. etiã in. c. q cũ fure de fur. nõ sic
q̃ fm aliũ intellectũ cõscius furti tenet̃ indicare fur
tũ dño qrẽti. alias peccat: ⁊ p istũ tex. iustificari põt
snia epoꝝ q̃ quotidie subditos suos cõscios furti ad
monent vt debeãt reuelare: ⁊ nõ reuelãtes excõicant
si. n. nõ esset petm̃ in nõ reuelãdo. nõ debent posse ex
cõicari. tenet̃ g° qs de necessitate indicare furtũ. hoc
tenuit Bar. vt. s. vbi nõ hz. e. Pa. post Bar. q̃
tenet̃ qlz reuelare furtũ qñ põt illud reuelare sine re
uelatiõe furis. aliter esset aliq̃liter reus furti. sz furez
nõ tenet̃ reuellare max° qñ iminet piculũ mortis. Ad
instantiã tñ partis tenet̃ qñ nõ est oĩo occulto ⁊ iu
dex põt cõpellere ⁊ excõicare ex officio eius imploꝛa
to vel qñ pcedit per inquisitiõez generalẽ nõ indicã
tes furem vel furtũ. q: supiores tenent̃ oĩbus modis
purgare puinciã malis hoibus. Sed qrit̃ qñ scien
tes teneãtur reuelare ad pceptũ supioris. R̃. q̃ qñ p
lati qrũt siue p excõicatiõez siue p pceptũ vel iura
mentũ põt cẽ duplr. s. in cõi vel particulari. si p mõ
itez duplr. q: vel põt manifestari furtũ sine reuela

tione furis ꝛ sine reuelãtis piudicio ꝛ sic simplr.i.in oi euẽtu tenet .q2 vt ꝯclusuz est qlz tenet ad reuelan dũ furtũ qñ pót sine sui periculo ꝛ sine reuelatiõe fu ris.vel nõ pót sine aliquo istoꝝ:ꝛ tũc duplr.q2 vel ẽ notoriũ seu publicũ qs fecerit:ꝛ sic tenet .vel non est publicũ ꝛ hoc duplr.vel scio ꝛ possum pbare.puta habeo duos ꝯtestes pter me:ꝛ sic etiam tenet .nõ tñ ꝓprijs expẽsis.nec tenet reuelare iniuriã passo.sz iu dici.sm Hosti.35.q.6.c. epõs.vel illi cui iudex pcipit eẽ reuelãdũ.vel nõ est notoriũ neqz pót pari.sz scio ego solus vel cũ vno solo teste:ꝛ tũc duplr.q2 vel vo lo reuelare tãqz iudici ꝛ teneor nõ reuelare.2.q.7.ple rũqz.nec pót pcipere vt reuelẽ isto mõ.facit de.no/ lẽtes.cũ glo.de here.vbi dicit tex.q si socij sciũt deli ctũ inqsitoris:ꝛ possunt pbare:ꝛc.vel volo reuelare tãqz patri q pót pdesse:ꝛ isto casu dicit Rosella.ʒ. excõicatio.7.§.25.q tenet dicere secrete.qd credo in telligẽdo qñ ois crederet q deberet pdesse. Si autẽ fiat i speciali tũc vel scit q nõ pót pcedere iuridice: ꝛ tũc nõ tenet .vel scit q pót:ꝛ sic tenet .i dubio psu mit p iudice. Si haberet solũ i ꝯfessiõne sacramẽta li nullo° teneret .secus si i secreto vel subiuramẽto vi de aliqd. ʒ.accusatio.§.14.ꝛ.ʒ.celare.

1 Inqsitor heretice prauitatis ñ pót eẽ nisi.40. annũ attigerit etatis sue in cle.nolẽtes.de here. ꝛ sz glo.ibidẽ.ꝯstituũtur p generales ꝛ pro uinciales.vel ministros illoꝝ ordinũ..s.pdicatoꝝ ꝛ minoꝝ qbus a sede aplica est comissũ. Et mortuo summo põtifice a q° hñt auctoritatẽ ꝛ a quo dicũt istitui:nõ expirat auctoritas eius.c.ne aliq.de here. lib.6.q2 hz auctoritatẽ delegatã q2 est delegatus pa pe:nõ ordinari°.c.vt officij.ꝛ.d.c.ne aliq:ꝛ cle.mul toꝝ.c. Et qñuis istituãtur a mgro ordinis.nõ tñ est eius delegatus.nec hz auctoritatẽ ab eo sz a papa. nec mortuo mgro vel istituẽte expirat eius auctori tas.q2 istituit i psona pape.q mgr eadẽ auctoritate pape pót eũ remouere:ꝛ silr pvinciales:ꝛ hoc ex pri uilegio.s.cũ rõnabili exigẽte:ꝛ nõ libere. Itẽ fit inq sitor ab epo vel eius vicario.vel a capitulo sede va cãte.vt i.d.glo.ꝛ p extrauagãtes. Inno.4.ꝛ cle.4. Et possunt prefacti inqsitores comittere vices suas sz.d.glo.ꝛ vocamus eos vicarios.seu comissarios. cle.p°.§.porro.ꝛ.§.notarij.eo.ti.vtm sit necm q tales vicarij habeant silr.40.annos sicut inqsitores.glo. ibidem putat q sic.eo q videt .par rõ. Sed ꝯtrium ꝛ melius putant alij.q2 nõ est par rõ. Nã inquisito res habent dirigere ꝛ limitare suos vicarios : ꝛ in formare:ꝛ non eꝯ. ꝛ cũ maiori difficultate hũt vel remouent inquisitores qz vicarij : ꝛ ideo nõ est par rõ.vt pz.ꝛ hanc viã sequit directoriũ inqsitoris.

1 ¶ Utrũ prefacti inquisitores possint se impedire de diuinatiõibus. vel sortilegijs.aut de.q. vsurarũ.R. q nõ nisi sapiãt heresim manifeste.tex.est in.c.accu satus.§.sane.de here.lib.6.ꝛ ibi glo.in.ʒ.saperent. sicut est circa aras idolo ꝝ nefarias preces emittere sacrificia offerre.demones cõsulere.eoꝝ respõsa susci pere.26.q.2.hi.q.ꝛ.q.4.igit vel associant sibi ppter sortes exercendas hereticos.vel faciunt pdicta cum corpore.vel sanguine christi.vel in fontibus vt pos sint habere responsa puerũ rebaptizãt. vel his simi lia. hec ibi in.d.glo. Et nõ q quãdocũqz adorant aliquã creaturã tãqz deũ.vel exibent reuerentiã de monibus.vel vocant eos sanctos. vel abutũtur ali quo iꝭoꝝ:ꝛ hmõi. sapiunt manifeste heresim : ꝛ sic intellige oia posita in.d.glo. Si quis tñ diceret vsu rã nõ eẽ pctm.vel silia. de eo posset se inqsitor ipe dire.imo sibi pcipit .cle.vnica.de vsu.

¶ Utruz ipsi inquisitores possint cognoscere an sa piat heresim.vel nõ.R.q non.q2 iurisdictio est sibi attributa existẽte ꝯdictiõe.vt nõ glo.in.d.c.accusa tus:ꝛ glo.in.c.i.de offi.deleg.lib.6.q̃ videt ꝯtraria. itelligẽda est vera. q inquisitor pót cognoscere an sapiat manifeste heresim.quãdo certum est q sapit heresim.sz dubitat an sit manifesta vel nõ. q2 tunc pót recipere probationes an sit manifesta:ꝛ intelli git glo.eẽ manifesta qñ sunt notoria:ꝛ ita patẽtia q nulla tergiuersatiõe celari pñt.ꝺ.ʒ.sig.ex pte. 2

¶ Prohibet inquisitori districtius ne abutat quolz portatione armoꝝ ꝛ q non habeant nisi officiales necessarios.in cle.nolẽtes.de here. Itẽ q nõ possunt de crimine heresis procedere ꝯ epos.nisi in litteris apostolicis exprimat expresse q hoc possint.in.c.in quisitores.de here.lib.6. Item inquisitores ordinis predicatoꝝ nõ possunt procedere ꝯtra fratres mino res:ꝛ ecõtra.vt in priuil. Sixti.4.ꝛ Pauli.2. Et si se cus sunt excõicati per extrauagantẽ Pauli. aliqua alia prohibẽtur inquisitoribus.de quibus.ʒ.excõi catio.5.casu.4.§.15.ꝛ.16. 3

¶ Utrũ inquisitores possint indicere silẽtiũ predica toribus .R.q possunt qstuarijs ꝛ etiã alijs predica toribus qñ cõtinget cõgregationẽ facere pro nego tio fidei.vel quãdo eidẽ negotio impedimẽtũ affer ret.c.vt officiũ.de here.lib.6. ꝛ vt viderint predictis mõ expedire offi°.pñt aduocare populũ.c.vt comis si.eo.li.6.Quõ pñt aduocare pitos.d.c.vt comissi. 4

¶ Utrũ iquisitores possinnt pcedere sine epo:ꝛ cõ. R.q possunt processum formare.iquirere.citare.ca pere.ac tute custodire.nec nõ in vinculis ꝛ manicis ferreis ponere:ꝛ oia facere ꝯtra illos quos iustitia pro hmõi crimine dictat eẽ faciẽdũ.sed tradere car ceri ita atroci q magis est ad penã qz ad custodiã aut exponere tormẽtis.aut ad sentẽtiam ꝯtra illos nõ pót iquisitor sine epo : nec epõs vel eius vicarius seu vicarius capituli sede vacãte ꝯtra exẽptos. sine inqsitore si sibi ad inuicẽ copiã valeãt habere infra octo dieꝝ spatiũ.post qz se requisiuerint:ꝛ si secus p sumptũ fuerit irritũ est ipo iure. cle.1.de here.ꝛ po nit ibi de carcere.claub°:ꝛ officialibus.vbi nõ glo. q secus eẽt de absolutiõe.pót etiã vnus iqsitor pce dere sine alio vbi sunt plures i eadẽ puincia.d.c.vt 5

officiū.quō officiales debēt iurare fidelitatē.d.de.i.
6 ¶ Quō habeat pcedere iqsitor.§.serua ea q̄ dicta
sunt.§.iqsitio:⁊.§.indiciū:⁊.§.cita°:⁊.§.accusa°.
Adde q̄ accusatores vel deponētes seu testes qñ pp
potētiā psonaꝝ vel malitiā seu proteruiā eaꝝ.ipe in
qsitor iudicat i ɔsciā sua q̄ imineat piculū ipis de/
ponētibus.vel testibus:⁊c̄.si noia eoꝝ publicarent̄.
tūc nō publice sꝫ secrete corā dyocesano vel eoꝝ vi/
cario.ipo absente.qñ iqsitores pcedūt. vel cō̄ si co/
mode potest fieri ⁊ aliqbus aliis psonis prouidis:⁊
honestis iurisq; peritis.totū pcessuꝫ super quo deli/
berādū est manifestēt:⁊ de ipoꝝ ɔsilio.ad sententiaꝫ
vel cōdēnationē pcedere possunt:⁊ plena fides tali/
bus adhibet̄.lꝫ eoꝝ noia nō fuerit publicata: ⁊ pñt
pcipere iqsitores pfactis sub pena excōicationis quā
icurrāt ipofacto.ne reuelēt predicta noia.eps tñ non
potest pcipere iqsitori nec inqsitor epo. sꝫ papa pci/
pit i virtute obediētie.vt teneāt secreta: ⁊ sic pecca/
rēt mortalr ɔ̄faciēdo:cessante tñ tali periculo debēt
noia accusatoꝝ:⁊ testiū publicari. Jtē possunt pce
dere simplr ⁊ de plano ⁊ absq; aduocatoꝝ strepi/
tu:⁊ figura iudicij.vt i.c.si.e.ti.li.6.q̄ verba quō in
telligātur habes i cle.sepe ɔtingit.de v̄b.sig.vide in
fra.e.c.§.37.Jtē pcedēdo per viā iqsitiōis excōicati
participes.vel socij criminis admittūtur ad testimo
niū ɔ̄ hereticos.receptatores:⁊c̄.si ex circūstātijs ve
ra dicere psumātur.c.i fide.e.ti.li.6.secus si pcedat̄
per viā accusatiōis.vel exceptōis qꝛ tales nō admit
tūtur sm Jo.an.ibidē.Jtē religiosi oēs qui ante reli
gionis igressum erāt notarij quātūcūq; sint i sacris
libere illud officiū tabeliōis possunt exercere.quo ad
oia q̄ ad officiū iqsitōis pertinēt.c.vt officiū li.6.
e.ti.Et possunt iqsitores accipere duos non nota/
rios.vice vnius notarij q subscribāt se dicēdo acce/
ptauit nos p sufficiētibus.imo potest pcipere oibus
religiosis vt sibi obediāt i dicto officio. hec oia vbi
supra:⁊ nota q̄ ponit̄ in iudicio iqsitoris vt iudi
cet si imineat periculū vel nō: ⁊ illi statur.forte q̄ si
male iudicaret posset appellare.
7 ¶ Ad maiorē declarationē eoꝝ q̄ dicta sunt.§.inq
sitio p totū.Querit̄ si vtrum in officio heretice prauita
tis iqsitor possit pcedere qñ hꝫ vnum vel duos te
stes.vel aliqua alia idicia.nō pcedēte ifamia.prius
nō iqsito super ifamia.Et vr̄ q̄ nō.qꝛ sm Ang.de
aretio i suo tractatu maleficioꝝ reqrit̄ q̄ fama pu/
blica a fide dignis pcedat :⁊ nō semel tñ sꝫ sepius:
⁊ sit tāta q̄ generet scādalū:⁊ sine periculo tollera/
ri nō possit.vt.e.c.p.e.qlr ⁊ qñ.⁊.c.cū oporteat : ⁊.c.
ad petitiōes.de accu.⁊ ad hoc est cōis regula ⁊ pra
tica. Sed ar.per.l.2.C.de here.vbi ex leui iditio cō/
uincit̄ hereticus:⁊ glo.pen.i.c.literas:de psum.condu
dit.quā etiā ibi approbat Pa.q̄ ex leui.argumēto
potest iquiri.sed vnus.vel duo testes: ⁊ aliqua alia
iditia sunt plus q̄ leue ar^m.ad hoc facit cōis prati/
ca inquisitoꝝ.§.saluo meliori iudicio q̄ i facto he/
resis sufficiat habere vnū vel duos testes. vel aliquod
aliud iditiū quodcūq; bñ pbatū. vt iquirat verita/
tē.etiā i speciali.sine alia ifamia.vel iquisitione ifa/
mie.hanc determinationē ponit decise ipe Angelus
de are.i supradicto tra.i illo.c.qd̄ icipit. hec est qdā
iquisitio.§.quarto qro pncipalr quot sunt nec^a.§.
quarto requirit̄ vbi dicit q̄ ista regula.s.q̄ infamia
pcedat.vel de ea iquirat:⁊c̄. fallit i pluribus casib⁹
⁊ maxime qñ reus est psens ⁊ nō opponit.qꝛ tūc si/
ne diffamatiōe pcedit iquisitio.vt i.c.1.de accu.li.6.
vbi dicit glo.q̄ potuit appellare.vñ si nō appellat
videt̄ tenere iquisitio. 2° fallit.Jn iquisitiōe generali
ɔ̄ capud ⁊ mēbra.vt i.c.p.de officio.or. 3° fallit qñ
iudex iquirit ad denūtiōes officialis publici. 4° fal/
lit qñ iudex iquirit ex suo mero officio: ⁊ nō ad po/
stulationē vel qrelā alicuius.vt.d.c.p.de isto. 4° vi
de.§.iqsitio.§.7. 5°fallit qñ iudex pcedit ex neces
sitate sui officij. vel vbi vertit̄ periculuꝫ aiaꝝ vt no
ta i.c.ad nraꝫ.el.2°.de iur.iur.vñ si statuto cauet̄ q̄
ptās debeat iquirere de tali delicto:⁊ nō fecerit. ipo
nit sibi penā tūc de tali crimine pōt iquirere sine in/
famia:⁊ sic ɔcludit ipe Ange.§.ad argumentū in
ɔ̄riū q̄ pter istos casus ordinarie requirit̄ ifamia.
Jstud vltimū tenet Pa.i.d.c.ad nraꝫ.Cū igit̄ iqui
sitor heretice praui aliqñ imo quasi semp pcedat.ex
suo mero officio:⁊ iponat̄ sibi sub excōicatione per
cle.multoꝝ.de here.vt pcedat:⁊c̄. Et semp pcedat
ɔ̄ crimina periculosa ne alij subuertātur.vñ oia.q̄ .
videtur simul repiri i tali iquisitiōe.ex quo ɔcluden
dū est q̄ pōt:⁊c̄.vñ additio ibidē i.d.tra.sic habet.
Addit̄ alius casus.s.i crimine heresis. i quo pcedit̄
ad iquisitionē hꝫ.d.Car.ifamatiōe nō pcedēte.vbi
dicit Ang.q̄ i isto casu.s.heresis ē dña qꝛ vbi iudex
ex suo officio procedit ad iquisitionē ⁊ recipit testes
q̄ si apparet ɔ̄dictor qui velit pbare de bona fama
nō auditur.secus si ad postulatiōeꝫ:⁊ ita dicit velle
Gan.alr̄ specu.i.§.vtq; : ⁊.§.si.⁊ hoc voluit idem
specu.§.p.§.vl^m.e.ti.⁊ dicit q̄ fortificat̄ per barba.
ɔsi.72.icipiēte. Scribit̄ lib.bester.Ad idem est dñs
Feli.i.c.excōicamus.el p.§.adicientes.vbi ait.Eo
ipo q̄ qs discedit a cōi ɔuersatiōe fideliū circa cul/
tū diuinū. pōt ɔ̄ ipm absq; ifamia iquiri de heresi.
qd̄ dicit Car.se nō legisse alibi.dicet̄ aūt discrepare
puta si circa missaꝫ vel alia sacra eccle ē diu negli
gēter idē i simb⁹.h.d.Feli.Ad ar^m i ɔ̄riū respōsuꝫ ē
per Ang.qꝛ istud est crimen exceptum.
¶ Utrum qñ pcedit̄ i gñali iqsitiōe ⁊ siūt aliq̄ ɔpositio 8
nes de aliq̄ psona speciali:⁊ crie speciali. vt cōiter fit
i iqsitiōe heresis p iqsitores.sit nec̄ aū sīnaꝫ vel tor/
turā vel aū oēꝫ iqsitionē specialē. repetere eosdē te/
stes iqrēdo specialr ɔ̄ talē reū ɔpositūꝫ:⁊ de illo crie
speciali.§.sꝫ Pa.i.c.ad petitiōes de accu.i p nō.q̄
sic qñ pcedit̄ i gñali. ita q̄ nec explicite neq; iplicite
est noiata psona i illa gñali iqsitiōe. secus si saltem
implicite fuit noiatus. vt puta qñ pceditur contra

aliqḋ collegiū vel ecclesiā specialē siue in vniuersita te scholariū.qꝛ tūc īplicite oēs de illo collegio noiantur:⁊ sic in effectū inqsitio vr formata ꝯ quēlꝫ:⁊ iō repertus culpabilis ex pzozi tēla iudicij venit puniēdus.de hoc est tex.in.d.c.ad petitionē:⁊ sic̄ tex.sꝫ vnā lecturā.i.c.p inqsitiōez.de dec.facit ꝙ nō i.c.ꝰ. de ꝯfess.⁊ tūc satis est ipm noiatum citare vt veniat ad opponendū si qd opponere vult. Si aūt sit solū generalr formata nō restricta ad certuꝫ genus ꝑsonaꝝ.vt puta repto hoie mortuo iudex generalr ꝓcedit ad inqrendū:⁊ in hac generali inqsitiōe p testes īculpatus est titius.qui nullo mō fuerat noiatus.vel vocatus in generali inqsitiōe:⁊ tūc iterato de nouo ꝯ istū debēt idem testes recipi.all' Inno.i.c.bone.de elec.hec ille. Et idē pōt dici qn̄ inqsitores formāt inquisitiōes i genere quicūqꝫ scit:⁊c. ⁊ apparēt testes deponētes:⁊c. vn̄ Angelus i.ō.d.tra.de quo i.§.ꝓcedenti.i.v.super infamia:dicit ꝙ prudēs iudex dꝫ ꝓ recipe testes sup delicto. ⁊ reo in speciali. 2° citare ipm reū ⁊ examinare.3° si stat i negatiua debet adducere testes corā eo.i.reo.⁊ eos examinare coram ipo reo.dicit tn̄ ꝙ vbi eēt ꝯria ꝯsuetudo ꝙ teneret. Si vero nō stat i negatiua.sꝫ ꝯfitef crimē suū.tunc ꝯ ꝯfessis faciat vt ratificet i alio die ad hoc sibi assignata.deinde det sibi tp̄s defendēdi se.quare nō debeat puniri:⁊ trāsato termino defensiōis ferat sententiā:⁊c. D.vero Feli.i.c.cū.i.⁊.o.de sen.⁊ re.iudi.dicit ꝙ hoc.3m.s.ꝙ adducat testes ⁊ examinaf:⁊c.nō est necm.si tn̄ pars petat dꝫ sibi publicare noia testiū vt possit se defendere. si tn̄ nō daret teneret sententia nisi pars appellaret qḋ posset.hec ille. In inqsitione vero ꝯ hereticos serua qḋ dictū.ō.§.6. Et nō ꝙ inqsitor nō dꝫ manifestare qn̄ in ꝯsciā sua iudicat eē ꝑiculū in manifestatione qḋ pōt faciliter accidere:⁊ accidit cōiter vt machinenf ꝯ testes.etiam vsqꝫ ad mortē.vt ego sepe expertus sum:⁊ s directoriū non solū est ꝯsiderāda potentia.sed etiā malitia ⁊ astutia ⁊ sitia ipius rei.2° qꝛ nō est ꝯsuetudo i offitio inqsitiōis vt testes sic examinenf.q̄ ꝯsuetudo valet sm d.Ange.⁊ est rōnabilis i fauorē fidei.vt testes liberius deponāt ⁊ manifestēt:⁊ hoc vr̄ determinatū p ecclesiā i.c.si.de here.lib.6.vn̄ cōiter inqsitores prudentes ꝑcipiūt vt noia deponentiū teneātur secreta p.d.c.si.⁊ hn̄t a diuersis summis pōtificibus vt possint dare idulgētias ꝺponētibus. vt magis trahāf ad manifestandū hereticos. Et cōcludenū est ꝙ qn̄ iudicant in ꝯsciā sua eē periculū qḋ de facili accidit
2 nō debēt manifestare.sꝫ facer vt dictū est in.d.6.§. Si vero sit claꝝ ꝙ nō immineat ꝑiculū. dꝫ tn̄ inqsitor conari vt nō manifestet tū qꝛ ꝯsuetudo est ꝯria.tum ne alij retardenf a denūtiatiōe:⁊ si fiat sine publicatiōe tꝫ sn̄ia.si verō vellet appellare:⁊ sit manifestū ꝙ nō immineat ꝑiculū.teneret.h.tūc appellaᵒ.tunc manifestet:⁊ hoc aliqn̄ praticaui. Et nō ꝙ ex dicto d.Feli.all'.ō.sequif ꝙ qn̄ repetitio testiū sine publicatio veniret faciēda:⁊ nō fieret.nisi appellet teneret sententia sequēs. Itē Pa.i.c.nouit de iudi.19.col.ibi. hodie inductū vnū nouū p extrauagantē ad reprimendū.vt in crie lese maiestatis possit ꝓcedi p denūtiatiōez factā a quocūqꝫ:⁊ dicit ibi Bar. ꝙ ista denūtiatio hꝫ vim cuiusdā mādatoris.seu accusatoris:⁊ iō desistens icadit i turpillianū.ff. ad tur.l.i.§. incipit. Cū igif istud crimen heresis sit crimen lese maiestatis igitur:⁊c.

¶ Itē nō ꝙ statutū loci per qḋ officiū inqsitiōis directe vel indirecte ipediref.vel quōlibet retardaref. ipo iure ē nullius roboris:⁊ p censurā ecclesiasticaꝫ possunt cogi rectores illoꝝ locoꝝ ipa reuocare vel moderare vt non ipediat.c.statutū.de here.lib.6.⁊ etiā pn̄t aduocare brachiū seculare p censurā ecclesiasticā ꝯ hereticos vt in.c.vt officiū.c. Itē statutuꝫ de duabus dietis in.c.nō nulli.de rescrip. nō ipedit inqsitiōis officiū.vt.d.c.statutū. Itē sm Io.an.pn̄t ꝓcedere ꝯ hereticū lꝫ alibi comiserit crimē si in sua inqsitione iueniaf:⁊ ꝯ quascūqꝫ ꝑsonas non solū existētes de sua dyocesi.vel ꝓuintia.sꝫ etiā ꝯ alienigenas:⁊ forēses dliquētes ibidē qꝫcūqꝫ etiā illi eēnt exēpti.vt sunt fratres ⁊ religiosi.cū iste reatus oēm exceptiōez ⁊ dignitateꝫ excludat.vt.C.vbi senatus. vel cla.l.i.i fi.ista pbāf in.c. vt officiū.§.denqꝫ:de here.⁊.c.vt comissi.c.li.6.imo ipi religiosi sunt grauius puniēdi.vt in.c.accusatus.§.si.co.ti.li.6. Pn̄t etiā ꝓcedere ꝯ illos q recesserūt ex ꝓuintia sua.d.c. vt comissi:⁊ pōt trahere testes de vna dyocesi ad aliā nō obstāte. d.c.nō nulli.§.terminos sue iurisdictiōis.d.c.vt offim.§.deniqꝫ. Nō tn̄ ꝙ inquisitores nō pn̄t ꝓcedere ꝯ fratres ꝑdicatores siue sint sui ordinis siue nō.sꝫ debēt puniri per ꝑlatos suos. codē modo dic de fratribus minoribus per priuilegium Sixti.q.forte ꝙ alij mēdicātes hn̄t idē priuilegiū. 9

¶ Quātū ad modū ꝓcedendi ipius inqsitoris. Notandū ꝙ qꝫ primū ipe inqsitor habuit lr̄as sue istitutiōis debet se ꝑsentare ꝑsidēti illius regiminis vbi hꝫ inqsitionē:⁊ facta fide de sua institutiōe eidem ꝑsidenti recomendet seipm officiū suū: officiales ꝓcuratores:ac notariū suum:bono mō sibi notificādo ꝙ sm canonicas sanctiōes ad hoc tenef si vult euadere multas penas canōis. iuxta.c.ad abolendā:⁊.c.vt inqsitionis.de here.li.6.qbus factis petat lr̄as ꝓtectionis i toto suo regimine:⁊ ad familiā ipius dn̄i tēporalis ad capiēdos hereticos:⁊c. Si tn̄ inqsitor hꝫ familiā ꝓpriā p illāmet faciat sꝫ ꝯsuetudinē sui ꝑdecessoris.quo facto ꝑsentet se epo vel archiepo ⁊ sitr faciat fideꝫ de sua institutiōe petēdo fauorē ab eo:⁊ super oia caueat inqsitor ne ab epo discordet qꝫtū honor ⁊ vtilitas officij ꝑmittit.qꝛ vt experientia docet cū difficultate pōt expedirf ea q̄ sunt officij sui. sine eius fauore ⁊ ꝯcordia. Alias.n.si vellet officiū suū icipere an̄ fidē factā.posset ipediri seu retardari siue regni. vt fidē faciat. His factis posset iqsitor x

exigere iuramentū ꝓtectiōis a dn̄is ⁊ a suis officia
libus ḃꝫ.d.c.ad abolendā.§.statuimus:⁊.c.vt offi^m
de here.li.6.hoc aūt faciat si expedire videatvel cre
dat hoc sibi.alias sequaꝛ ꝯsuetudinē. Jstis peractis
ꝯuocet aliquā multitudinē corā notario ⁊ testibus:
⁊ faciat vt lr̄e sue institutiōis legātur:⁊ ipe notarius
faciat publicū istrumētū de hac publicatiōe. isuper
ꝓmulget edicta sua i qbus moneat oēs tā absentes
q̄ꝫ p̄sentes dando triplicē terminū vt qcūqꝫ cōmisit
ꝯ fidē catholicā veniat.j.tot dies ⁊ ꝯfiteaꝛ crimen
suū.q: cū misericordia suscipiet eos: ⁊ istud tps ſm
aliquos vocaꝛ tps grē. Silr̄ de scientibus vt denūtiēt
infra tale tps assignādo.p^m.2^m.⁊.3^m.terminū p̄rētorū
⁊ nisi ꝯparuerint ad denūtiādū.j.talē terminū icur
rant excōicationē a qua nō possint absolui:⁊c̄.⁊ bo
nū est vt sepi⁹ publiceꝛ. Jstis pactis ꝯuocet populū:
⁊ ipe i publica p̄dicatiōe vel ali⁹ ꝓ eo publicet suas
lr̄as simul:⁊ edicta facta pōt imo bonū ē vt faciat
monere parochianos p paruas cedulas vt moneāt
populū q̄tenus ꝯgregētur i die tali tēpore p̄dicatio
nis:⁊ die p̄cedenti monere religiosos vt mittāt ali/
quos ad talē p̄dicatiōeꝫ. Quib⁹ pactis faciat inqsi
tor: vt ipe lr̄e sue monitorie i aliquo loco publico le/
gātur:⁊ figātur:⁊ ibi stēt.q si.j.illud tps aliq cōpa
ruerint ꝯfitētes crimē suū si ē secretū ⁊ nō fuit alias
iudicialr̄ dephēsus pōt eū absoluere secreto iudialr̄
tn̄.s.corā notario ⁊ duobus testibus. Si vero crimē
suū fuit publicū.vel alios ifecit.faciat ḃꝫ canonicas
sanctiōes mitius tn̄ agendo q̄ꝫ si fuisset dephensus.
silr̄ si aliq ꝯpareāt ad denūtiandū recipiat iuridice
ſm modū ꝯscriptū:⁊ bonū ē vt inqsitor habeat li/
brū in quo notet oēs depositiōes p aliquē modū fa
cilē ad inueniēdū scribēdo in illo no^m deponentis de/
positi:⁊ diem depositionis.vt possit ad illum recu/
rere tāq̄ꝫ ad memoriale.

rj ¶ Nō q triplex modus p̄cedēdi vt habes.s.𝔳.ac/
cusatio.i p̄n^o.primus est p modū accusatiōis vt ibi.
Et est qn̄ ꝯparet accusans aliquem corā inquisitore
offerēdo se illud ꝓbaturū:⁊ iscribit se ad penā talio/
nis nisi ꝓbet. Attēdat tn̄ inqsitor ne istū modū faci
liter admittat tū q: nō est i cā fidei vsitatus tū q ē
accusanti multū litigiosus. vbi aūt accusator instet
⁊ requirat.acqescat ⁊ dicat accusanti q accusatiōeꝫ
porrigat in scriptis. Quo facto ipe inqsitor p̄cedat
nō ex officio.sꝫ ad istātiā partis:⁊ hito notario pu
blico ⁊ duabus personis religiosis. vel honestis sibi
astātibus.iuxta.c.vt officiū.e.li.6. Jncipiat p̄cessum
⁊ scribaꝛ notarius p modū qui sequiꝛ. Jn noie dn̄i
amen. Anno tali die tali:⁊c̄.ac i terris ⁊ dominio.
Jn p̄n̄tia mei notarii:⁊ testiū ifra scriptorū. Talis
de tali loco ⁊ dyocesis ꝯparuit p̄sonalr̄ in tali loco
corā ven̄.d.fr̄e.N.ord.p̄dicatorꝫ:⁊c̄.heretice praui/
tatis inqsitore a sancta sede aplica sp̄alr̄ delegato:⁊
obtulit eidē dn̄o iqsitori quādā cedulā accusatoriā
tenorꝫ sequētis corā vobis:⁊c̄.iseraꝛ tota: q̄ iserta:
sequiꝛ sic paulo.j. Acta sunt hec tali āno ⁊ die vt.s.
in p̄sentia taliū testiū ad hoc vocatorꝫ ⁊ rogatorꝫ:⁊
mei.talis notarii publici ⁊ scriptorꝫ officii iqsitoris:
⁊ sic icepto p̄cessu ⁊ assumpto p fundamēto ꝯtinua
bit sic. M.i iqsitō mādabit accusatori q noia testiū
ꝓducat.qbus productis citabūtur ⁊ examinabūtur
mediāte iuramēto ⁊ iuridice.s.cum notario:⁊c̄.⁊ si
repiaꝛ q nihil faciāt ad factū.inqsitor cōsulet accu/
satori vt desistat ⁊ ipe inqsitor supsedeat. Si aūt re
periaꝛ q testes nō plene probāt sꝫ eorū dicta iditia
magna faciāt.ꝯsulet inquisitor accusatori vt amo/
ueat nomē accusatiōis ⁊ ponat nomē denūtiatiōis
vt sic inqsitor p̄cedat ex officio p moduꝫ q sequtur.
vbi aūt repiaꝛ q testes sufficiēter ꝓbant ⁊ accusator
oio vult stare in accusatiōe ⁊ nō denūtiare. sꝫ accu
sare:tūc iqsitor:testes iudicialr̄ corā notario ⁊ dua
bus p̄sonis vt.s.diligēter examinet. iurato p̄rimit⁹
ad q̄tuor dei euāgelia de dicēda veritate:⁊ ꝯtinua
bit sic. Postq̄ꝫ ꝯsiderās ipe inqsitor q p̄dicta here
ticalis de qbus talis est accusatus sunt talia ⁊ tāta
q̄ nō pōt nec debet ꝯniuētibus oculis pertrāsire. ac
oportet eū reddeꝛ iustitiā accusanti descēdit ad testes
examinādos p modū q sequiꝛ. Talis de tali loco te
stis ꝓductus citatus.iuratus: ⁊ iterrogat⁹ si cogno
scat talē.s.accusatū:⁊ dixit q sic. Jtē iterrogatus d̄
cā cognitiōis ⁊ dixit. p eo q vidit ⁊ locutus est cuꝫ
eo pluries ⁊ sitia. Jtem interrogatus de tpe cogni
tiōis.R̄.sic. Jtē iterrogatus d̄ fama.sic iterrogatus
qd est fama.R̄.q id qd̄ cōiter dicꝛ. Jtē iterroga/
tus si vidit vel audiuit supradicta.R̄.sic:⁊c̄. Jnter/
rogatus in quorꝫ p̄n̄tia.R̄.⁊c̄.de aliis circūstātiis ptī/
nētibus ad illa de quibus accusaꝛ reus. Jnterroga/
tus si hec deponit odio vel amore vel dimittit:⁊c̄.
R̄.sic:⁊c̄. Jnterrogatus de amicitia inimicitia vel
parētella:⁊c̄.R̄.⁊c̄. Et sequtur:iniūctū est sibi tenere
secretum ⁊ paulo.j.acta sunt hec i tali loco die tali:
⁊c̄.in p̄n̄tia taliū testiuꝫ vocatorꝫ ⁊ rogatorꝫ ⁊ mei
talis notarii. ꝯsilr̄ examinētur alii testes oēs.quibus
examinatis si inqsitor videat factū eē ꝓbatum plene
vel eē magna iditia ⁊ suspiciōes vehemētes ꝯ accu
satū ⁊ timeat de fuga accusati faciat eū capi. Si āt
nō timeat de fuga.faciat eū citari ⁊ accusato corā
inqsitore personalr̄ ꝯstituto. collectis his de qbus ē
accusatus ⁊ his de quibus est per testes ꝯuictus vel
habitus suspectus formet iterrogatiōes super illis ⁊
iterroget eū ac inqrat cū eodē. hito secū notario:⁊
duabus:⁊c̄.⁊ hoc per mo^m qui sequiꝛ. p̄stito primo
corporali iuramēto ad quatuor dei euāgelia de ve
ritate dicēda. Talis de tali loco delactus de dicēda
veritate.tā de se q̄ꝫ de alio ⁊ iterrogatus vn̄ ē:⁊c̄.⁊
de parētibus.R̄.⁊c̄.⁊ vbi fuit nutritus:⁊c̄.q̄ faciūt
ad veritatē iuestigandā: ⁊ tūc descēdat ad mā̄ꝫ de
qua accusaꝛ vt veritas habeaꝛ:qua cōfessiōe facta.
scribaꝛ paulo post. Acta sunt:⁊c̄.vt.s. Et si videat
q sic plene ꝯuictus faciat eū d̄tineri ad custodiā ne

mãdat:⁊ ſic frequẽter interrogabit cũ ſup hĩs q̃ ne/
gat de qbus ẽ ꝯuictus per teſtes. vel vehemẽter ſu/
ſpectus. dactis legitimis deffenſiõibus ſi petit. forma
bit negotiũ ꝑ modũ ĩfraſcriptũ. his pactis tunc pro
terminatiõe ꝓceſſus. cõuocãdi ſunt doc. ⁊ regrẽdus
eſt eps. Nõ tñ ꝙ q̃uis ꝯſiliũ ſit petẽdũ nõ tñ tenet̃
ſequi vt dictũ eſt. s. ꝯſiliũ. §. 5. ſecus de epo. Si igit̃
de bono ꝯſilio pitoꝝ repit̃ oĩo immunis. ſ. ꝙ nõ eſt cõ
uictus ꝑ teſtes. nec ꝓprio oꝛe ꝯfeſſus. nec facti euidẽ/
tia. nec alias eſt ſuſpectus. neq3 diffamatus publice
de dicto crie. Circa iſtũ talis pratica ẽ ſeruãda. Ta
lis. n. ꝑ epm ⁊ iquiſitorẽ ꝯiũctĩ vel diuiſim qꝛ i hoc
caſu. ſ. abſolutõis. vnus ſolus põt iuxta glo. Jo. an.
ſup. c. multoꝝ. §. duro tñ:⁊. s. ꝯ illos. ſ3 i aliĩs. ſ. ꝯdẽ
natiõis nõ põt diuiſi3. Abſoluat̃ igit̃ ꝑ ſententiã de
qua in. §. ſequenti.

xij ¶ Sentẽtia abſolutoꝛia ſic fiat. Nos frater. N. ⁊c̃.
Attendẽtes ꝙ tu talis:⁊c̃. fuiſti nobis delatus de ta
li heretica prauitate. ſ. ꝙ feciſti vel dixiſti:⁊c̃. pone
totũ vt fuit delatũ. attẽdentes etiã illa eẽ talia q̃ nõ
valebamus neq3 debebamus ꝯniuẽtibus oculis p̃/
trãſire. deſcẽdimus ad videndũ ſi ꝑdicta fulcirẽtur
aliqua veritate teſtes recipiẽdo ⁊ examinãdo deffen
ſiones ꝯcedẽdo ⁊ alia faciẽdo q̃ decebãt ſ3 canoni/
cas ſanctiões ea ꝓpter viſis ⁊ diligẽter examinatis
oĩbus actis:⁊ actitatis i hac cã oĩbuſq3 equa lance
libratis habitoq3 ꝯſilio pitoꝝ in iure ⁊ i theologica
facultate illoq3 ſepius repetito. ſedẽtes pro tribunali
moꝛe iudicũ hac die hoꝛa ⁊ loco tibi aſſignato ad
audiẽdã nr̃a3 diffinitiuã ſentẽtiam ac habẽtes pꝛe
oculis ſolũ deũ ⁊ negotĩ veritatẽ ſacroſanctis euã/
geliĩs corã nobis poſitis vt de vultu dei. nr̃m ꝓdeat
iudiciũ:⁊ oculi nr̃i videãt equitatẽ. ad nr̃a3 diffini/
tiuã ſentẽtiã ꝓcedimus i hũc modũ xp̃i noĩe inuoca/
to. Quia ꝑ ea q̃ vidimus ⁊ audiuimus ⁊ ꝑducta ⁊
ꝓbata. acta ⁊ actitata ſunt corã nobis. in p̃nti ꝯ te
nõ eẽ neq3 fuiſſe aliqd legitime actũ corã nobis ꝓp
qͦd poſſis vel debeas hereticus iudicari. nec ſuſpect⁹
haberi aliq̃lr de heretica prauitate quare te a p̃ſen
ti iſtanti iqͥſitione ⁊ iudicio totalr relaxamus. Et
ſic i his ſcriptis dicimus:⁊c̃. lata fuit hec. me nota/
rio rogato ⁊ teſtibus ĩfraſcriptis tali loco ope:⁊c̃.
Caueatur vt nõ ponat̃ i ſentẽtia ꝙ eſt iſons. vel im
munis. ſed ꝙ nõ fuit pꝛobatum legitime ꝯtra eum.
vnde ſi poſtmodũ tẽpoꝛis proceſſu iteꝝ deferatur ⁊
legime pꝛobẽtur ea qua nõ fuerũt legitime pꝛobata
poteſt cõdẽnari nõ obſtãte ꝑdicta abſolutiõe. eodẽ
mõ eſt abſoluẽdus quis qñ eſt delatus de receptio/
ne deffenſiõe. ſeu fautoꝛia qñ nihil legitime ꝓbat̃.

iij ¶ Aliquãdo reperit̃ immunis vt ſupꝛa: ſed diffama/
tus i aliqua villa vel alio loco. Circa talẽ talis pꝛa/
tica eſt ſeruãda. qꝛ nõ poteſt ferri ſentẽtia abſoluto/
ria pꝛo reo ſed cõtra idicẽdo ſibi purgationẽ cano/
nicã. Eps ⁊ iquiſitoꝛ ꝯiũctim:⁊ nõ diuiſim niſi vn⁹
committat alteri vices ſuas. vel ꝯſentiat ſm de. multo
rũ ꝯ here. ſeruẽt ſnia3 ꝑ hũc modũ. vel ꝯſile. ĩ effectu.
Nos frater. N. iqͥſitoꝛ:⁊c̃. ⁊ talis eps:⁊c̃. vel vices
gerẽtes epi:⁊c̃. vel de ꝯſenſu epi vt p3. Cõſiderãtes
ꝙ meritis ꝓceſſus facti per nos ꝯ te talẽ talis loci
⁊c̃. nobis delatũ de tali heretica prauitate. ſ. ꝙ feci/
ſti vel dixiſti:⁊c̃. pone totũ. nõ inuenimus te ꝯfeſſatũ
nec ꝯuictũ de ꝑdicta labe nec alias ſuſpectu3 niſi ꝙ
reperimus legitime ac veraciter i tali villa vel loco
apud bonos ⁊ malos publice diffamatũ. Ea ꝓpter
ad purgãdã hmõi ĩfamiã tibi idicimus purgatio/
nẽ canonicã:⁊ vt iuris eſt. aſſignãdo tibi talẽ diem
talis anni:⁊ mẽſis:⁊ talẽ hoꝛã: ⁊ cõparens coꝛam
nobis perſonalr purges tuam ĩfamiã. tãta ſeu tota
manu oꝛdinis tui. i. ꝯdictiõis pꝛopinquoꝝ qui qdẽ
cõpurgatoꝛes ſint hoĩes fide catolici. ac vita ꝓbati
⁊ q ꝯuerſationẽ tuã ac vitã nouerint nõ tã moder/
no tẽpoꝛe q̃3 ꝑterito. ſignificãtes ꝙ ſi defeceris i pur
gatiõe te habebimus pꝛo ꝯuicto pꝛo vt volũt cano
nice ſanctiones. Et nota ꝙ i iſta purgatiõe canoni
ca d3 habere aliquos bonos viros. ſ. 7. x. 20. vel. 30.
ſm ꝙ plus vel minus ⁊ i locis pluribus vel paucio
rib⁹ magis vel minus fuerit infamatus qui ſint ſue
cõdictiõis ſeu oꝛdinis:vt ſi diffamatus ẽ religioſus
⁊ illi ſint religioſi. ſi clerici ſeculares: ⁊ ſimiles. qui
purgẽt eũ. a crimine de quo eſt diffamatus. vt in. c.
iter ſolicitudines. de pur. cano. ſi aũt ſe purgare no/
luerit excõicet̃. quã excõicationẽ ſi per annũ ſubſti/
nuerit aĩo idurato ex tũc vt hereticus ꝯdẽnatur iux
ta. c. excõicamus. el. ꝑ. de here. §. qui autẽ. Si aũt ſe
purgare decreuerit ſi i purgatiõe defecerit. i. ꝙ cõ/
purgatoꝛes tales vel tot pꝛo vt ei iniũctũ qui eũ pur
gent nõ iuenerit pꝛo ꝯuicto habet̃:⁊ ſicvt hereticus
ꝯdẽnatur. vt habetur. d. c. excõicam⁹. §. adiicimus:
⁊ de pur. cano. c. cũ dilectus. Talis foꝛma debet ſer/
uari adueniẽte termino:ipo purgãdo cõparẽte cu3
ſuis purgatoꝛibus corã iqͥſitoꝛe. Ponẽs manũ ſup i5
librũ euãgelioꝝ ſic dicet. Ego iuro ſup iſta quatuoꝛ
dei euãgelia ꝙ talẽ hereſi3 expͥmẽdo eã ꝯ qua eſt
diffamatus ꝙ nũq̃3 tenui. nec credidi. nec docui. nec
teneo:negabit cũ iuramẽto qcqd ſit id de quo ẽ dif
famatus:quo facto oẽs cũ purgatoꝛes ponẽt manũ
ſup ꝑdictũ librũ euãgelioꝝ ⁊ ql3 ſic dicet:⁊ ego iuro
ſup iſta ſancta dei euãgelia ꝙ credo ipm veru3 iu/
raſſe ⁊ tũc canonice eſt purgatus. Et ſi ſic purgat⁹
icidat i hereſim iã purgatã pꝛo relapſo habet̃ in. c.
excõicamus. d. ꝑ. §. addicimus:⁊ ſic tradẽdus curie
ſeculari. Uide. s. purgatio per totũ.

¶ Aliquãdo proceſſus. meritis diligẽter ꝯſideratis i4
cũ bono ꝯſilio:⁊c̃. nõ eſt deprehenſus ꝓpꝛia ꝯfeſſiõe
nec facti euidẽtia. nec teſtium legitima ꝓbatiõe. nec
ſunt iditia ad talẽ ſuſpicionẽ vt habeat hereſi3 ab/
iurare:eſt tñ i ſuis ꝯfeſſionibus varius vel alias ſũt
iditia ſufficiẽtia ad q̃ões ⁊ tormẽta. Circa iſtum
talis pꝛatica eſt ſeruãdã qꝛ talis ſentẽtia iterlocuto
ria ad toꝛturã nõ põt per ſolũ iqͥſitoꝛẽ fieri. d. de.

multoꝝ.iõ piũctim.i.simul cũ ep̃o. vel de eius ↄsen/
su ferret̃ sentẽtia i hũc modum. Nos:ꝛc̃. Attẽdẽtes
meritis processus facti per nos ↄ̃ te talẽ: ꝛc̃.ꝛ dili/
gẽter examinatis.iuenimus ꝙ es varius i tuis ↄfes/
sionibus vel ꝙ sunt idicia sufficiẽtia ad exponendũ
te q̃onibus:ꝛ tormẽtis.vel vtrũq3.Lq̃n est varius ꝛ
sunt alia idicia. Ea ꝓpter vt veritas ab ore tuo ꝓ/
prio habeat̃:ꝛ vt tu deinceps aures iudicũ nõ offen
das ãterloquẽdo declaramus. iudicamus ꝛ senten/
tiamus te in hijs scriptis die p̃nti: ꝛ hora.te suppo/
nẽdũ tormẽtis ꝛ q̃õibus.lata fuit hec s̃nia:ꝛc̃. corã
me notario ꝛ testibus die loco:ꝛc̃. Aliq̃ p̃mittũt per
aliquos dies monitionẽ vt se p̃paret ad hãc s̃niam
audiendã. Sententiã aũt sic latã mox exequat̃.vel
exequi simulet̃. Nõ sit aũt iquisitor multũ volunta/
rius ad q̃onãdũ q2 nõ fiũt q̃ones nisi i ↄ̃fectu aliaꝝ
ꝓbationũ:ꝛ sunt multũ fallaces.nec festinet q2 mul
totiẽs per aliqua bona verba ꝛ per aliquos ꝓbos
viros magis iuenit̃ veritas. Lũ aũt fuerit lata sentẽ
tia.tũc mox ministri se disponãt vt obtemperent: ꝛ
q̃onet̃ leuius vel grauius s̃ exigẽtiam nõ tñ modis
icõsuetis.ꝙ si noluerit ↄfiteri.assignet̃ sibi aliã die3
vel tertiã ad cõtinuãdũ nõ ad iterãdũ q2 iterari nõ
debẽt nisi nouis supueniẽtibus indicijs.sed ↄtinuari
nõ prohibet̃. dicet̃ ergo sic:ꝛ totum scribat̃ i ꝓcessu
q̃d actũ est. Et nos iquisitor assignamus tibi talem
diẽ ꝛ horã ad ↄtinuãdũ.vt a tuo ore ꝓprio veritas
eruat̃:ꝛ scribat̃.põt addi q2 nõ habemus te ꝓ pur
gato.s3 magis suspecto:ꝛ illo iterim iducet probos
viros qui bonis modis iducãt eũ:ꝛc̃. veniẽte igitur
hora assignata iteꝝ q̃onet̃ ꝛ poterũt debitas cautel
las adhibere ad veritatẽ habẽdã. ꝙ si fuerit iteru3
q̃onatus decẽter ꝛ noluerit ↄfiteri ãplius nõ vexet̃.
sed abire libere dimittat̃: ꝛ si requirat iudices ꝙ p
s̃nia3 expediat̃ nõ poterũt denegare. Et ferret̃ s̃nia
sicut i p̃ mõ.õ.§.12. Si vero i q̃õibus proderit veri
tatẽ:scribat̃ totũ in processu:ꝛ post q̃ones ducat̃ ad
aliũ locũ i quo nõ sit aspectus ad tormẽta ꝛ legat̃
sibi ↄfessio quã fecit i tormẽtis ꝛ iterroget̃ etiã dili/
gẽter ꝙ si nõ persliterit i pᵃ ↄfessiõe.s3 adhuc nega/
uerit veritatẽ ꝛ nõ est decẽter q̃onatus q2 est sibi ꝓ
rogatus terminus poterit iteꝝ torq̃ri nõ iterãdo. s3
cõtinuãdo.si est decẽter q̃onatus dimittat̃ abire li/
bere ꝛ si petat expediri per sententiã fiat vt dictũ in
p̃senti.§. Si aũt persliterit i ↄfessiõe tũc expediat̃ vt
alij ↄuicti. Si tñ iste q̃onatus est cõfessus aliqua vel
sunt sufficiẽter ꝓbata ↄ̃ eũ ꝛ fuit expositus tormen/
tis ꝓpter quedã alia vel ꝓpter variationẽ ꝛ stete/
rit firmus i tormẽtis.vt dictum est.nõ tñ ꝓpter hoc
debet liberari.sed iudicari s̃m cõfessa vel probata.
vide aliq̃d de tortura.𝔙.ↄfessio delicti.§.5.

15 ¶ Aliq̃n delatus de heresi nõ dep̃hẽdit̃ ↄfessiõe ꝓ/
pria nec facti euidẽtia.nec testiũ ꝓductõe legitima.
nec alias sunt idicia fortiora. seu vehemẽtia de illa
heresi ↄ̃ eũ.s3 tñmõ modica ꝛ leuia:ꝛ talia p cõsi/
liũ sunt iudicata. pp q̃ vt suspectus leuiter de heresi
põt ꝛ d3 haberi.vt illã heresi3 debeat abiurar̃:ꝛ ta
lis si relabat̃ nõ punit̃ pena debita relapsis iuxta.c.
accusatus.i p̃n.de here.li.6. Iste d3 abiurare talem
heresi3 s̃3 modũ patrie q̃ sũt diuersi i diuersis locis.
Et sic abiurabit posit⁹ corã iq̃sitore. Ego talis:ꝛc̃.
i iuditio ↄstitutus corã vobis:ꝛc̃.sacrosanctis euan
gelijs corã me positĩ ꝛ ꝓprijs manib⁹ p me tactĩ.iuro
me credere corde ꝛ ꝓfiteor ore illã sanctã catholica3
ꝛ ap̃licã fidẽ quã sancta romana eccl̃ia credit. ꝓfi/
tet̃.p̃dicat:ꝛ obs̃uat.ide3 iuro me credere ꝛ ꝓfiteor
ore ꝙ dñs nr̃ Iesus xp̃s:ꝛ ponat̃ ↄ̃rius illi⁹ heresis
i q̃ ẽ suspectus:ꝛ ei⁹ discipuli dũ erãt in vita mortali
p̃nti habebãt:ꝛ habuerũt i cõi aliq̃ q̃ dicit sacra scri
ptura illos habuisse:ꝛ ꝙ i illis habuerũt ius donã/
di.vẽdẽdi:ꝛ alienãdi:ꝛ postea abiuret hereses ↄ̃ri/
as sic. Et ex ↄseq̃ẽti abiuro.abnego.ꝛ reuoco illa3
vel illas heresi3 de q̃ me habetĩ suspectũ dñi iudices
ꝛc̃.q̃ mẽdaciter asseuerat ꝙ dñs Iesus:ꝛc̃. Itẽ iuro
ꝙ nũq̃ p̃dictã heresi3 credidi neq3 credo.neq3 ũq̃
credã.nec ũq̃ docui.nec docedo:ꝛ si aliq̃d p̃dictoꝝ
fecero i futuꝝ q̃d deus auertat.penis tal̃r abiurãtis
prõpto aĩo me submitto. paratus subire oẽ3 pena3
quã ꝓ his de q̃b⁹ me habetĩ suspectũ volueritĩ mihi
iniũgere:ꝛ illã studebo ꝓ virib⁹ adiplere ꝛ nullaten⁹
ↄ̃uenire.sic de⁹ me adiuuet ꝛ ista sacrosancta euan
gelia:ꝛ ista dicat vulgari:ꝛ tũc iq̃sitor declaret sibi
q̃d seq̃t̃ si ↄ̃uenerit:ꝛ tunc ferat s̃nia3 isto mõ. Nos:
ꝛc̃. Attẽdẽtes ꝙ visis ꝛ diligẽter examinatĩ meritis
ꝓcessus p nos facti ↄ̃ te talẽ:ꝛc̃. repimus te talia ꝛ
talia comisisse:dicat illa q̃ comisit:pp q̃ te tale3:ꝛc̃.
Merito habẽtes te leuiter suspectũ fecim⁹ te abiura
re.veꝝ ne p̃dicta p te comissa remaneãt ipũita ꝛ vt
efficiaris cautior i futuꝝ. de multoꝝ p̃itoꝝ.i ꝛ sup
his.habito maturo ↄsilio pariter ꝛ digesto.haben/
tesq3 p̃oculis solũ deũ.sedẽtesq3 ꝓ tribunali mox iu
dicũ te talẽ p̃nal̃r ↄstitutũ ↄdẽnam⁹.s̃niam⁹ seu po/
tius penitẽtiam⁹.s.ne de cetero ũq̃ sciẽter facias sic
ponat ↄ̃ q̃b⁹ ẽ suspectus ꝛ alia q̃ sibi vult ipones ad
salutẽ:caueat ne põat:vehemẽter suspectũ.s3 leuiter
seq̃t̃:fuit hec sentẽtia seu penitẽtia lata lecta: ꝛc̃.
¶ Aliq̃n meritĩ ꝓcessus diligẽter discussis.repit̃ dela 16
tus nõ ↄfessus.nec legitime ↄ̃p̃hẽsus.nec facti euidẽ
tia.nec testium ꝓductiõe legitima.s3 sunt magna ꝛ
grauia ꝓbata iditia ↄ̃ eũ:ꝛ talia p cõsiliũ iudicata
q̃ illũ reddũt suspectũ vehemẽter. Lirca istũ tal̃ pra
tica ẽ s̃uãda. Talis.n.d3 vt suspect⁹ vehemẽter ab/
iurare tales hereses.ita ꝙ si postmodũ relabat̃.pe
na relapsis debita puniat̃.hoc ꝙ tradat̃ curie secu
lari vlti⁹ supplicio feriẽdus.iuxta.c.accusatus.i p̃n⁹.
de here.li.6. Et abiurabit publice vel secrete s̃3 ꝙ ẽ
suspectus publice.vel secrete. Et abiuret s̃3 solẽnita/
tem patrie. i quibusdã.n.locis ponit̃ in eccl̃ia super
tinatã. inquibusdã super quẽdam lapidẽ altum:ꝛ
ibi abiurabit. modo p̃dicto in modo precedenti.

mutato.§.leuiter.l vehemēter: ⁊ penis relapsis de/
bitis me submitto:⁊c̃. Attēdendū est aūt q suspecti
de heresi:⁊ nó dephensi.siue sint suspecti leuiter siue
vehemēter.nó debēt perpetuo imurari. nec pꝑpetuo
carceri.q2 illa est pena illoꝝ q fuerūt heretici: ⁊ po/
stea penituerūt.vt pꝫ i.c.excōicamus.d.§°.de here.⁊
in.c.q̃ñ.lı.6.co.ti. ſꝫ possunt ꝓpter illa q̄ comiserūt
ex qbus habiti sunt suspecti ad certū tp̄s carcerari:
⁊ postmodū fm q vř dispēsari iuxta.c.v: comissi
de here.lib.6.possunt alie penitēnē ipoīi fm arbi/
triū inquisitoris fm cōsuetudinē patrie.

17 ¶ Aliqñ iudicaľ suspectus violēter.i.max° suspitio/
ne:puta si quis sit leuiter suspectus ⁊ nolit abiurare
vel penitētiā facere ⁊ excōicaľ tūc trāsit i vehemen
ter.si vero substineat per annū aīo idurato.tūc trā/
sit in violentā ꝯ quā nó admittiľ ꝓbatio:⁊ tūc iudi
caľ tāq̄ȝ hereticus.hec oia patēt i.c.vt ꝯtumatia.ð
here.lib.6.⁊ si voluerit redire subito ⁊ spōte ⁊ non
sit relapsus acceptaľ ad misericordiā ⁊ imuraľ vel
tradiľ carceri perpetuo.hꝫ.c.ad abolendā.co.ti.Si
vero nollit reddire tradiľ curie seculari. Sed qd si
expectant vt dephendātur ab inqsitoribus vel expe
ctāt torturā ⁊ pri° stāt i negatiua vel forte expectāt
sententiā añq̄ȝ velint ꝯfiteri delicta sua ⁊ postea vo
lūt redire. Aliqd sunt acceptādi ad misericordiaȝ.
Et.in tex.in.c.accusatus.de here.lib.6.relaxis dūta/
xat nó parciľ.i.c.ꝯo excōicamus.d.§.co.ti.dř sim
pliciter i tex.q dānati de heresi.relinquēdi sunt po/
testatibus secularib⁹:⁊c̃.In.c.aūt pen.co.ti. dř sim
pliciter : q si qui postq̄ȝ fuerint dephensi redire vo/
luerint ad agēdā ꝯdignā penitētiā i pꝑpetuo carceř
detrudātur.In.c.ad abolēdā dř i tex.q nisi ꝯtinuo
post dephensionē.spōte recurrere:⁊c̃.In.§.igiľ oēs
sunt acceptādi nisi relapsi.In.2°.nulli est parcēdū.ſꝫ
oēs dānati sunt tradēdi.⁊c̃.In.3°.oibus volētibus
redire parcēdū.In.4°.volentibus reddire ꝯtinuo ⁊
spōte parcēdū est:⁊ nó alř.q2 tñ vltimus tex.s.capi
tuli ad abolēdā clarus ē iō alij tex. debēt hꝫ illū ex
poni vt fugiam⁹ correptiōeȝ.volētes igiľ redire.i.
q ostēdunt se penitere ⁊ velle ab illis recedere ⁊ fa/
cere dignā penitentiā ⁊ hoc subito ⁊ spōte sunt reci/
piendi.alias secus.ſꝫ q2 ista verba. ꝯtinuo ⁊ spōte.
sunt obscura iō doc.nó ꝯcordāt.Nā Jo.an.ı̄ qua/
dā apostilla vt alř Pa.i.d.c.excōicam⁹.d.§.⁊ glo.
i.d.c.pen.tenēt q qñcūq̄ȝ voluerint reddire ēt post
sentētiā sunt acceptādi.ar.d.c.accusatus: ⁊.d.c.pē.
⁊ hāc opinionē dicit Pa.eē minorē:⁊ posse colora
te respōderi ad.c.ad abolēda.dicēdo q satis icōti/
nēti dř reddire si nó expectat penitētiā.i.q ꝯburaľ
Alij dicūt vt Archi.q si expectant dephensionē vel
torturā nó sunt āplius acceptādi.q2 non spōte neq̄ȝ
subito veniūt.Et pro certo si expectāt vt examineľ:
⁊ negāt se deliquisse ⁊ postea vi torture ꝯfiteaľ ⁊ tūc
volūt redire nó videntur reddire spōte. vñ illa respō
sio Pa.bene dř colorata ⁊ iō.d. Jo.de car.i quodā
ꝯsi.ad inqsitores ponit quādā viam mediā dicēdo
q qñ veniūt p° vice añ dephēsionē vel añq̄ȝ exami
nētur vel negent iuū errorē.ſꝫ i p° examinatione vel
añ ꝯfiteľ ⁊ dicūt se velle redire sunt oēs acceptādi.Si
vero expectāt sentētiā nullus ē acceptādus. Si post
p̄ᵐ examinationē ⁊ añ sniaȝ volūt.tūc i arbitrio iu
dicis ē iudicař vtr̄ libere venerint vt dbeāt accepta
ri vel non:⁊ illā sequūtur cōiter inqsitores:⁊ videľ
verior: ⁊ ꝯformis quibusdā extrauagātibus ad inq
sitores.forma abiurandi qñ tales acceptātur: Ego
talis:⁊c̃.in iudicio positus ꝑsonalř corā vobis inq
sitor:⁊c̃.sacrosanctis euāgelijs corā me positis eisdē
ꝓprijs manibus p me tactis corporalř iuro me cre
dere corde ⁊ ꝓfiteor ore illā sanctā fidē catholicā:⁊
⁊c̃.⁊ ꝯsequēter ab iuro abnego ⁊ reuoco oēȝ here/
sim extollentē se aduersus sanctā romanā ecclesiaȝ
cuiuscūq̄ȝ secte fuerint vel erroris. Itē iuro me crede
re corde ⁊ ꝓfiteor ore q sic ⁊ sic explicētur articuli
catolici ꝯtra illis erroribus de qbus ipe est hitus su/
spectus. Itē iuro me credeř corde ⁊ ꝓfiteor ore:⁊c̃.
⁊ ex ꝯsequēti abnego reuoco abiuro illā nephādissi
mā:⁊c̃.⁊ si de multis est suspectus noiabit illa sigil
latiȝ p modū dictū. Itē iuro q oēȝ penitētiā quam
mihi iniūgetis p viribus ipl ebo nec ꝯ veniā i alio
q si diabolo instigāte ꝯ fecero penis de iure relapsis
debitis nūc p tunc me obligo ⁊ astringo. Et scribat:
q violēter est suspectus.Quibus actis inquisitor de
claret sibi qd significet talis abiuratio:⁊ qd sequitur
si ꝯ faciāt.Est etiam absoluēdus ab excōicatiōe q2
ois hereticus ē excōicat⁹.vt habes.§.excōicatio.⁊.
cusa.4.p totū.Cū igiľ iste sit violēter suspectus ideo
absoluaľ cū.ps.disciplina:⁊c̃. In for° sentētiādi fuēľ
q̄ dicta sunt i alijs formis noiando penitētiā:⁊ ipo
nēdo:⁊c̃.⁊ fm ꝯsuetudinē patrie hꝫ determinatio/
nem ⁊ cōsilium doc.⁊ cōsensu epi.

¶ Aliqñ inueniľ ifamatus ⁊ suspectus:⁊ tūc pp infa 18
miā debet se purgare ⁊ pp suspicionē abiurare fm
qualitatē suspicionis ⁊ penitētiā recipe ꝓ vtroq̄ȝ fm
q dictū est de infamato ⁊ suspecto ⁊ abiurabit:⁊c̃.
Rosella mouet vnū dubiuȝ.§.hereticus.§.⁊. Quid
si inuocator demonū in iudicio corā inqsitore abiu/
rauit heresiȝ ⁊ postea iteȝ inuocauit sit dicēdus re/
lapsus:⁊ puniri pena relapsi ⁊ dicit q Ge.i.d.c.ac
cusatus.dicit q fuit ꝯsultū q nó ſꝫ ipe Ge.distiguit
q aut inuocabat credēs q posset id qd petebat:⁊ sic
est relapsus.alias nó: sed tu melius ⁊ clarius dicas
q si illa inuocatio sapiebat heresiȝ manifeste ⁊ abiu
rauit vt vehemēter suspectus:⁊ etiā illa.2°.sapiebat
heresiȝ manifeste:puta q2 adorabat dmōes vel silia:
vt relapsus ꝯdēnabiľ alias sec⁹:sicut ā dnr.s.§.§.

¶ Aliqñ ꝯfiteľ iuridice heresiȝ ⁊ non est relapsus ⁊ 19
vult reddire subito ⁊ libere ⁊ abiurare oēm heresiȝ
⁊ facere penitentiā sibi iniūgendā.Circa tales talis
pratica ē seruāda. Talis.n.esto q multis ānis i illa
steterit si etiaȝ alios instruxisset ⁊ q̄cūq̄ȝ fecisset.nó tñ

est tradendus brachio seculari. Nec sm aliquos est
degradādus si est clericus iuxta scpe.d.c.ad abolen
di.§.pñti.s3 ad misericordiā recipiēdus & perpetuo
carceri tradēdus iuxta.c.excōicamus. d.2.§.si qo.
& ei bñficiū absolutiōis exhibēdū qḋ ꝯsueuit iuxta.c.
vt officiū: puiso tñ solerte ne simulata fictiōe redeat
frauduleter & epm & iqsitorē.imo seipm fallēdo sub
agni spē lupū gerat. Nec bona sua sunt ꝯfiscāda cū
recipiat ad misericordiā: & nō auferrat sibi vita. vñ
debet posse viuere ex bonis suis. poterit tñ peniten/
tias pecuniarias iponere. Et q̄uis iquisitor de ꝯsi/
lio.dyocesani petito & si nō obtēto possit mutare vel
remouere penā sibi iniūctā iuxta.c.vt comissi.ꝯside
rāda tñ est ꝯditio: & cū maiori difficultate cū vno
q̄3 cū alio. Et q̄uis id qḋ dictū ē q nō est degradā
dus videat ꝯsonū.d.c.ad abolendā: & possit etiam
seruari ex misericordia si videat epo & inqsitori.tñ
sm tex.i §.c.de here.li.6.vbi ꝓprie loquitur de hac
materia & sit tex. posterior: videt q sit degradan/
dus: & hoc verū de subtilitate iuris: & etiā de iustitia
qñ sua merita exigūt. Quātū ad solēnitatē abiurā
di seruet ꝯsuetudo. Pōt iquisitor facere illā solēni/
ter i publica ꝑdicatiōe: & ꝯuocare clerū & iponere si
lētiū alijs ꝑdicatoribus illa hora: & breuiter fiat sm
ꝯsuetudinē.vel s3 q magis cedat ad timorē alioꝝ
adiurabit generaliter oē3 heresim & specialiter illas q̄s
tenuit iurādo & affirmādo articulos ꝯrios illis he
resibus. vt dictum est supra. & clarius i.§.sequēti.de
degradatione.vide.§.c.&.J.§.22.

20 Abiuratio sm istūtalis eē debet. Ego talis de ta
li loco.talis dyocesis ꝯstitutus in iudicio personaliter
corā vobis dominis epo & iquisitore heretice praui
tatis i terris talis dñi iurisdictiōi subiectis a sancta
ecclesia & sede aplica specialiter delegato sacro sanct
euāgelijs corā me positis.eisq3 ꝓprijs manibus cor
poraliter p me tactis iuro me credere corde & ꝓfiteor
ore illā sanctā fidē catholicā & aplicā quā romana
ecclesia credit. ꝓfitet. ꝑdicat. & obseruat. & ꝯsequen/
ter abiuro.reuoco.detesto & abnego oē3 heresi3 cu/
iuscūq3 sit cōditiōis.vel secte extollētē3 se aduersus
sanctā & aplicā eccliā3. Itē iuro me credere corde &
ꝓfiteor ore q sic & sic explicet articulus catholicus
ꝯriꝰ illi heresi i quā se ꝯfessus ē icidisse. vt pbi gra.
si ꝯfessus ē icidisse i illā heresi3 q dñs Jesus xps nō
fuit verus deꝰ.s3 hō purus. abiuret sic. Itē iuro me
credere corde & ꝓfiteor ore q dñs Jesus xps beate
Marie semp virginis filius. fuit verus deꝰ genitus
de deo pre eternaliter: & verus hō ꝯceptus & natus ex
Maria virgine tēporaliter: & ꝯsequēter abiuro abne
go: & detestor: & reuoco illā heresim dānatā p sacro
sanctā ecclesiā que falso ac mēdaciter asseruerat q
dñs Jesus xps nō fuit deus verus.s3 hō solū. i qua3
heresi3 ego miser i cidi eā q3 tenui illi credidi per an
nos tot ac dogmētizaui docui & defensaui cuius mi
me penitet toto corde. Et si i plures hereses se inci/
disse est ꝯfessus abiurabit qualr3 sigilati p modū sta
tu3 dictū. Itē iuro & ꝓmitto q deinceps nullā here/
si3 ꝑdictaꝝ.seu aliā qualēcūq3 tenebo credā: nec ad
herebo nec dogmatizabo alicui. nec docebo qualē/
cūq3 de aliqua heresis prauitate nec libros heretica
les scienter habebo.imo iuro & promitto q si sciuero
aliquē eē ifectū aliqua heresi.vel error seu libros vel
scripturas hereticales habere q citius quo comode
potero vobis denūtiabo & itimabo. Itē iuro pariter
& ꝓmitto q penitētiā p vos mihi iniūctā pro ꝑdi/
ctis nō refutabo nec ꝯueniā i aliquo imo ꝓ viribus
adiplebo. Itē iuro pariter & promitto q non fugiā
nec me absentabo: nisi de vro bñplacito ꝯsensu & li
cētia & assensu.imo iuro & ꝓmitto q qñcūq3 & quo
tiēscūq3 reqsitus fuero per vos vel vestros successo/
res noie vel mandato q citius quo comode potero
me ꝑsonaliter ꝑsentabo sic me deus adiuuet & hec sa/
cro sancta euāgelia & si ꝯ ꝑdicta iurata vel ab iu/
rata.seu coꝝ aliqd qḋ deus auertat fecero i futurū.
haberi volo ꝓtinus ꝓ relapso: & penis de iure rela/
psis debitis me nūc ꝓ tūc obligo: & astringo q̄tinus
illis pectar si & qñ ꝓbatū extiterit legitime i iudicio
seu me ꝯfessu3 ꝯ iurata nunc & abiurata aliqua co/
misisse. Et sit circūspectus notarius vt ponat i ꝓces/
su q abiurauit tā q̄3 deꝑhēsus i heresim ꝓpria ꝯfes/
sione. vt si relabat pena relapsis debita puniat: &
sic etiā obseruādū est i alijs abiuratiōibus vt ponat
vel vt leuiter suspectus vel vehemēter vel violenter
suspectus vel vt hereticus vel deꝑhēsus ꝓpria ꝯfes/
sione vel ꝓbatiōe legitima & ficta.sm q ē abiura/
tio: & notificet sibi qd significāt illi modi quibꝰ iu/
rāt. Et qr deꝑhēsi sunt excōicati iuxta.c.excōicamꝰ:
de here.§.&.2°. & recipit ad misericordiā. iō d3 ab/
solui iuxta.c.vt officiū i pn°.e.ti.li.6. Et absoluet cū
discaplina ꝑs. hierl pr nr: &c̄.dñs vobiscū: &c̄.oro
deus cui: &c̄. Et addat. Et ego auctoritate aplica
qua fungor in hac parte absoluo te a snia excōica/
tionis qua fuisti inodatus ꝓ eo q i dānatā heresi3
icidisti: &c̄. tūc iniūgat penitētiā dicēdo aliqua bo/
na verba sm ꝓpositū. Hāc formā abiuratiōis po/
terit applicare ad quēl3 modū abiurandi mutatis
aliquibus sm occurrentia.

Nonus modus ꝓcessu fidei terminādi & finiendi 21
est: qñ ꝯfitet heresi3 & est relapsus realiter qḋ est qñ
delatus pro heretica prauitate ipe cōfitet iudicialiter
corā iqsitore se oē3 heresi3 abiurasse legitime: & q
post credidit tali heresi seu errori vel q specialiter ali
quā heresi3 abiurauit & post rediit & credidit i cā/
dē: vel aliā qñ vltr abiurauit.s3 post adherēs sanio/
ri ꝯsilio penitet.credit catholice & reuertit ad eccle
vnitatē. Tali.n.nō sunt si humiliter petit denegāda
penitētie & eucharistie sacra. vt i.c.sup eo.ꝯ here.li.
.6.s3 q̄tūcūq3 peniteat nihilominus vt relapsus.est
tradēdus curie seculari vltimo supplicio feriēdus.
hoc itelligit vbi iueniet abiurasse tā q̄3 deꝑhēsus i he/

resiz seu tã q̃z suspectus de heresi vehemẽter vel violẽ
ter nõ ãt leuiter tñ. Circa talẽ talis pratica ẽ seruã
da ꝑ vt iqsitor añ aliquos dies sententie mittet ali/
quos q eũ iducãt ad patiẽtiã: ⁊ eucharistie sacr̃m ⁊
sepius q ex parte iquisitoris significẽt sibi qualr nõ
põt euadere mortẽ: ⁊ hoc faciat post determinatio/
nẽ factã in ꝯsilio doctoꝝ qd̃ poterit repetere ẜm ꝙ
visuz fuerit sibi. Quib⁹ factis receptis atqz bene di/
sposito ad salutẽ iudicio ꝑdictoꝝ qui ad eũ fuerunt
missi post duos vel tres dies i qb⁹ per ꝑdictos i fide
catholica ꝯfirmet: ⁊ ad penitẽtiã ⁊ patientiã idu/
cat. Jnqsitor mãdabit baliuo loci seu ptãti curie se/
cularis: quatenus die ⁊ hora. s. nõ festiua sit cũz sua
familia i tali platea. seu loco extra ecclesiã tñ: ad re/
cipiẽdũ d̃ foro suo q̃ndã relapsuz quẽ ipi eps ⁊ iqsi/
tor tradent ei: ⁊ nihilominus ꝙ die ꝑfixa de mane
seu die ꝑcedẽti faciat publice ꝑconizari p ciuitatez.
seu locũ i locis illis seu vicis i qb⁹ ꝑconizatões alie
cõiter ꝯsueuerũt fieri ꝙ tali die ⁊ hora ⁊ i tali loco
iqsitor p fide sic fiet vel sic. si fiat ꝑdicatio vel ẜmo:
⁊ ꝙ fiet snia de quodã relapso i heretica prauitate
tradẽdo cũ brachio seculari. Nõ ꝙ relapsus q idez
est qd̃ iteꝝ lapsus põt eẽ q̃tuor modis. P⁹ qñ iteruz
icidit i illã heresiz quã añ abiurauit vt dephẽsus in
ea. c. ad abolẽdam. §. pñti: ⁊. §. illosqz. Secũdo qñ
nõ fuit dephẽsus. sz abiurauit vt vehementer suspe/
ctus aliquã heresiz ⁊ postea dephẽdit incidisse i eã/
dẽ. c. accusatus i ꝑn⁹. co. ti. li. 6. Tertio qñ vehemen/
ter suspectus de aliq̃ heresi ⁊ abiurauit vl̃r oẽz he/
resiz ⁊ postea dephẽdit i aliã incidisse. d. c. accusa/
tus. §. tũ ẜo. Quarto qñ abiurauit d̃ cui⁹ lapsu ꝯsta
bat vel p facti euidẽtiaz vel p ꝓpriã ꝯfessionẽ vel p
legitimã testiũ ꝓbationẽ: ⁊ cõstat post abiurationẽ
ꝙ post abiurationẽ visitet hereticos. deducat. asso/
ciet. vel mittat munera seu fauorẽ eis impẽdat. d. c.
accusatus. §. ille quoqz: ⁊ omnes isti sunt tradendi
curie seculari.

22 ¶ Cõsiderãdũ ꝙ qñ tradẽdus curie seculari vel per
petuo carceri. si est i aliquo ordine clericali prius q̃z
tradat ẽ totius ordinis ecclesiastici ꝑrogatiua nu/
dãdus: ⁊ sic oi officio ⁊ bñficio ecclesiastico expolia/
tus. relinquat. secularis arbitrio ptãt ai aduersiõe pu/
niẽdus. vt i. d. c. ad abolẽdaz. §. pñti. Qñ igit talis
est a suis ordinibus degradãdus ⁊ seculari curie re
liq̃ndus. eps ꝯuocet ꝑlatos ⁊ religiosos viros sue dyo
cesis. qd̃ lz nõ oliz. nũc tñ solus eps cũ ꝑlatis ⁊ aliis
viris religiosis ⁊ peritis sue dyocesis põt i. c. ꝑ. de he/
re. li. 6. Uide. ẽ. ẜ. degradatio: ⁊ aliqd. ẽ. e. c. §. 19.
Adueniẽte igit termino ꝑfixo ad sniaz. eps ẜz ꝯsue
tudinẽ loci paratus i põtificali eũ degradabit ꝑ for
mã positã. ẽ. ẜ. degradatio. Et nõ ꝙ aliq prius di
cũt eẽ degradãdũ q̃z legat snia. sed melius videt ꝙ
prius legat snia ⁊ ifine ipe iqsitor deponat eum ab
oi ordine. officio: ⁊ beneficio ecclesiastico. q̃ põt dici
degradatio verbalis: ⁊ committat epo vt degradet
eũdẽ actualr. qñ ẽ aliqs degradãdus absens. d̃gra
dabit verbalr nõ realr q: nõ ẽ ꝑsens. Et sic fiet snia
Nos eps: ⁊c. Attẽdẽtes ꝙ tu talis i sacris ordinib⁹
ꝯstitutus: expimat ordines vel talis religiõe fusca/
tus: expimat. tuis demeritis exigẽtib⁹ es p nos ⁊ ve
nerabilẽ iqsitorẽ heretice prauitatis ipenitẽs iudicã/
dus hereticus ⁊ vt talis p sniaz nr̃az relinquendus
brachio seculari ea ꝓp iustitia exigẽte: ⁊ vt nob mã
dat canonice sanctiões sniaz depositiõis ⁊ dagra/
datiõis i ⁊ ꝯ te ferimus i his scriptis. te ab oi offi/
cio sacerdotali ⁊ sacris ordinibus ⁊ ꝑdicatiõe ⁊ cõ
fessionũ audiẽtia deponẽtes: lata fuit hec snia: ⁊c.

¶ Aliqñ ⁊ io sunt aliq q ꝯfessi heresiz nõ relapsi. sed 23
ipenitẽtes. s. qñ ꝯfitẽtur se tenere aliquã vel aliquas
hereses ⁊ mõiti ⁊ dephẽsi nollũt reddire. imo aliqñ
defendũt. Jsti dicũtur ipenitentes ⁊ cũ talibus ma/
gna cautella ẽ adhibẽda vt ꝯuertãtur: ⁊ si ꝯuertãt
pñt acceptari ad penitẽtiã ⁊ carceres perpetuos. si
vero post multos modos adhibitos nollunt ꝯuerti
tradãtur curie seculari. clericis prius degradatis. vt
dictũ ẽ i. §. ꝑcedẽti: ⁊ eodẽ mõ qñ ẽ ipenitẽs ⁊ rela/
psus: ⁊ est laborandũ vt ꝯuertãtur. vt. ẽ.

¶ Aliqñ sunt dephẽsi vel facti euidẽtia. puta q: pu 24
blice ꝑdicauit vel legitima testiũ ꝓbatione. puta q:
duo vel plures ꝯtestes boni testimonii. ipe tñ stat in
negatiua: ⁊ circa tales siue circa testes ẽ adhibẽda
max⁹ cautella. nec ẽ festinãdũ. sz multo tẽpore ⁊ di/
uersis ꝯsiliis q̃rãda est veritas. si tñ sic ꝑseuerẽt sũt
tradẽdi curie seculari. tã q̃z ipenitẽtes. si ãt testes de/
ꝑhẽdãt falso ⁊ rãcore vel ꝑcio sibi falsum iposuisse.
sunt sentẽtiãdi: ⁊ tradẽdi carceri perpetuo.

¶ Aliqñ est fugitiuus. seu absens ꝯtumaciter: ⁊ cõ/ 25
gruo tẽpore expectatus: ⁊ talis aliqñ ẽ dephẽsus ꝓ/
pria ꝯfessiõe. vel facti euidẽtia. vel legitima testiuz
ꝓbatiõe. sz fugit. vel se absentauit ⁊ citatus noluit
cõparere. Aliqñ autẽ est depositus ⁊ alr suspectus:
⁊ citatus nolẽs cõparere vel est excõicatus: ⁊ stetit
i excõicatione p annũ: ⁊ cõtumaciter se absentauit.
Aliqñ ꝓp fautoriã vel q: impediuit officiũ. vel alio
mõ ẽ excõicatus i facto fidei quã si sustinuerit per
annũ est vt hereticus ꝯdẽnãdus. Jn ꝑ casu est publi
ce citãdus ⁊ si nõ cõparuerit tã q̃z hereticus impeni
tẽs cõdẽnãdus: ⁊ si postea comparuerit ⁊ voluerit
abiurare si nõ est relapsus põt acceptari ad miseri/
cordiã. si vero noluerit adiurare tradet brachio se/
culari. Jn. s⁹. casu est tã q̃z hereticus ꝯdẽnãdus ⁊ si
cõpareat ⁊ velint reddire debet acceptari tã q̃z here
ticus penitẽs: ⁊ silr dicẽdũ i tertio casu. Et si nõ cõ/
pareãt sunt citãdi i locis publicis: ⁊ expectãdi tẽpore
cõgruo ⁊ tũc ꝯ eos ferat sententia. ꝯtra primos tã q̃z
ꝯtra impenitẽtes. ꝯtra secũdos ⁊ tertios est ferenda
tã q̃z ꝯtra hereticos ipenitẽtes require reliqua in. ẜ.
accusatio: ⁊. ẜ. inquisitio: ⁊. ẜ. inditiũ: ⁊. ẜ. citatio:
⁊. ẜ. hereticus.

¶ Secũdus modus procedẽdi p inquisitorẽ i causa 26

fidei de quo facta est mētio supra.§.xi.fin.est p modū denūtiationis:⁊ est qñ aliqs denūtiat aliquē de heresi.vel fautoria.vel aliis ad fidē pertinētibus.ipi inquisitori sine hoc ꝙ offerat se ꝓbaturū.nec vult facere partē.sed dicit ꝙ denūtiat rōe sentētie excōicationis late per inquisitorem ꝯtra nō denūtiantes.vel alias denūtiat zelo fidei nō faciēs partē. Et tūc inquisitor mādet sibi ꝙ det i scriptis vel saltē dicat in presentia testiū ⁊ notarii. Et i tali casu procedat inquisitor ex officio:⁊ nō ad instantiā partis: ⁊ hic ē cōis modus procedēdi ⁊ visitatus in causa fidei. Et habito notario ⁊ duab⁹ psonis religiosis.seu aliis honestis vt dictū est supra.e.c.§.xi. Et incipiat p modū qui sequit. In noie dñi:Amen.Anno:⁊c̄.In presentia mei notarii ⁊ testiū ifra scriptoꝝ. Talis de tali loco:⁊c̄.cōparuit personalr corā inquisitore: ⁊c̄. sedēte pro tribunali. Et obtulit eidē inquisitori cedulā tenoris sequētis inserat tota. Si aūt nō denūtiauit scripto. sed tm̄ verbo ponat sic post predicta. ⁊ denūtiauit eidē dño inquisitori ꝙ talis de tali loco ⁊c̄.Asseruit ⁊ dixit talia ꝯtra fidē ac tenet ac defendit.ponat prout denūtiat. Quo facto icōtinēti ipe inquisitor faciet iurare ad quatuor dei euāgelia ipʒ denūtiātē de mera veritate dicēda simplr. Et interrogabit cū vn̄ sciat esse vera que denūtiauit.⁊ vbi dixit vel fecit.vel si audiuit.A quibus audiuit ⁊ quādo ⁊ quotiēs ⁊ quibus presentibus formando articulos de quibʒ predictoꝝ singulariter: ⁊ diuisim:⁊ notis.ponat totum i actis seu processu. Immediate post predictā denūtiationē ꝯtinuādo sic.qua quidē denūtiōe sic facta vt premittit.ipe inquisitor i cōtinēti fecit iurare:⁊c̄.⁊ iterrogauit eū:⁊c̄. ⁊ ipe respondet:⁊c̄. Et specialiter interrogetur.qui sciūt vel possunt scire quibus oibus sic peractꝭ ⁊ scriptis.vltimo iterrogabit si denūtiat mala volūtate.vel odio vel rācore vel dimittat aliqd fauore vel amore.vel agit rogatus.vel subornatus. vel si ē vel fuit amicus vel de familia eius.vel habuit aliqͦd negotiuʒ vel si est germanus vel vicinus⁊ de similibus q̄ possent idināre ad plus minusue dicendum vel colorandum. bonū est etiaʒ vt cuius fame est ille de quo denūtiat maxime circa fidē catholicā. Et si respondeat ꝙ ē male fame.iterroget quid ē fama.s.id qͦd cōiter dr. Et breuiter debet iterrogare oia q̄ faciūt ad veritatem idagādā ⁊ semper fiat cū iuramēto ⁊ notario ⁊ testibus.alias nō valeret iuridice. Et postremo iniūgat ei virtute iuramēti pstiti tenere secretū: ⁊ ponat totū i processu. Quibus explectis ponatur paulopost. Acta sunt hec i tali loco tali die:⁊c̄.in presentia mei talis notarii talis loci auctoritate talis ⁊ in scriptoꝝ dñi iquisitoris ⁊ taliū testiū ad hoc vocatis ⁊ rogatis:facto isto fundamēto si sit vn⁹ deponens vel plures. Cōtinuabit sic:qꝛ faciet citari testes quos denūtiauit ⁊ presertim illos qui magis viden tur scire i facto:⁊ cōtinuabit sic. Post que attēdens ipe inquisitor denūtiata eē hereticalia q̄ nō possunt neqꝫ debeant ꝯniuētibus oculis tollerari cū cedant in obprobriū diuine maiestatis:⁊ fidei catholice detrimētum descendit ad se iformandū per modū qui sequit. Talis vocatus ⁊ iterrogatus.vt supra.respōdit cū iuramēto:⁊ iterrogabit ꝺ fama:⁊c̄.vt supra ⁊ totū scribat:faciūt ea que dicta sunt supra.e.c.§.p.⁊ sequētibus:⁊ terminabit modū istū sm̄ modos dictos in accusatiōe supra.e.c.§.xi.⁊ sequētibus. Faciūt etiā que dicta sunt.ꝟ.accusatio:⁊.ꝟ.inquisitio ⁊.ꝟ.citatio:⁊.ꝟ.indiciū:⁊.ꝟ. cōfessio delicti.

¶ Tertius modus procedēdi.de quo supra.§.xi.processum icipiēdi in causa fidei est per modū inquisitionis ⁊ est quādo non est aliquis accusator.nec denūtiator.sed fama laborat in aliqua ciuitate.vel loco.ꝙ aliquis dixit vel fecit aliqua ꝯtra fidē: ⁊ clamor ad aures iquisitoris peruenit pluries.fama publica deferēte:⁊ damosa isinuatiōe ꝓducēte. Tunc iquisitor inquirat nō ad istantiā partis.sed ex officio:⁊ cuʒ talis damor frequēs peruenerit ad aures iquisitoris presertim per psonas graues ⁊ honestas ⁊ fidei zelatores habito notario ⁊ duabus personis ⁊c̄.vt supra incipiat processuʒ per modū qui sequit. In noie dñi:Amen.Anno ⁊ die:⁊c̄. Ad aures dñi inquisitoris:⁊c̄.peruenit plures fama publica referēte.ac damosa isinuatiōe producēte.ꝙ talis de tali loco dixit vel fecit talia:⁊c̄. ꝯtra fidē.ponat totū in processu qͦd dixit ⁊ paulo ifra acta:⁊c̄. ponatur nomen notarii testiū tēpus locus:⁊c̄.facto isto fundamento iquisitor faciet citari aliquos testes ⁊ presertim personas graues:⁊ bonas: ⁊ inquiret de fama solū.cum aūt sit verū ꝙ apud bonos ⁊ graues illud de quo agitur sit infamatus de heresi ⁊ cōtinuabitur sic processus. Post que attēdens ipe iquisitor ꝙ iniurias creatoris sit iniustū tollerare maxime illas que vergunt vel vergi possent i grauē eiusdem vituperiū ⁊ offensaʒ ac sancte fidei obprobriū ⁊ iacturā.voluit vt debuit plenius se informare an veraciter ⁊c̄.ponat totū quod supra: ⁊ sic processit ad se iformandū ⁊ testes examinādūʒ.per modū q sequit. Talis testis citatus iuratus ⁊ iterrogatus si cognoscit talē de tali loco:⁊c̄. R̷.ꝙ sic. Item interrogatus de tēpore cognitiōis. R̷.sic. Item iterrogatus de causa cognitiōis. R̷. sic. Item iterrogatus si est fama de eo i tali loco ꝙ ipe dixit.vel fecit talia: ⁊c̄.cōtra fidē. R̷.sic. Item iterrogatus quātū tēpus sit ꝙ talis est de tali:⁊c̄. R̷.sic. Item iterrogatus si sciat vnde orta est:⁊c̄.vtrū a maliuolis ⁊ similia. R̷. sic. Acta sunt:⁊c̄. Aliquibus aūt testibus examinatis ⁊ fama probata. Ipe inquisitor descēdet ad inquirendū super rei veritate an sit ita. Et faciet citari testes ⁊ maxime ipi delato familiares: ⁊ bonos: ⁊ fidei zelatores. de quibus presumitur ꝙ non deierabunt:⁊ inquiret cum eis medio iuramento presente notario ⁊ testibus de veritate: ⁊ non de fama ⁊

ꝯtinuabit sic ꝓcessus. Post q̃ cupiens inquisitor scire an damor q venit ad eũ ope ꝯpleat ⁊ an fame taz puerse de tali sup heretica prauitate veritas suffrageť descẽdit ad videndũ ac informãdũ se: ⁊ ingrẽduz ⁊ testes examinãdũ p modũ q seqť. Talis de tali loco testis citatus iuratus ⁊ iterrogatus prout. s. vbi agiť de examinatiõe testiũ p modũ accusatiõis. s. §. xi. Examinatis vero testibus ꝓcedeť ad examinandũ delatũ p modũ. s. Et nõ ꝙ modi terminãdi processum per modũ inq̄sitiõis vel denũtiatiõis idẽ sunt ⁊ differũt i pn° ⁊ medio: ⁊ semp seruatis essentialibus. s. ꝙ sit iudex notari⁹ duo testes ⁊ iuramẽtum. Alie pratice fiãt ßz prudẽtia vt melius veritas possit iueniri: ⁊ cautelle sunt multe quas plus docet pratica cũ prudentia q̃z ars.

28 ❡Cõtra quos generalr ex officio põt ꝓcedere inq̄sitor. R. ꝙ põt ꝓcedere ꝯ̃ suspectos de heresi. ꝯ̃ credẽtes. ꝯ̃ receptatores. ꝯ̃ dñsores. ꝯ̃ fautores. ꝯ̃ ipediẽtes officiũ inq̄sitoris directe vel idirecte retardatores. i. c. excõicamus i. §. credẽtes: ⁊ expssius i. c. vt officiũ e. ti. li. 6. de ipeditoribus vel retardatoribus habeť i ltis Alex. ⁊ Urbani. 4. q̃ icipiũt ꝓcũctis. vbi sic dr. Ceteꝝ si forte qd̕ nõ credimus aliq cuiuscũq̃z cõditionis huic negotio vobis comisso se opponere. seu illud p̄sumpserit aliq̄lr attẽtari vt non posset ꝓcedi libe i eodẽ. imo nisi req̄siti illud fauerit ⁊ iuxta offi^m ⁊ posse suũ: ꝯ̃ eos tãq̃z hereticos fautores ꝓcedať.

29 ❡Utr^m possint ꝓcedere ꝯ̃ blasfemos. R. sm dir. inquisitoris ꝙ aut suis blasfemijs exprimũt aliqd̕ hereticale. vt puta dicẽdo ꝙ de⁹ sit vnus traditor vel ꝙ nõ possit facere hoc vel illud vel ꝙ beata virgo sit vna meretrix ⁊ filia. vel nõ dicũt aliqd tale. si. 2°. mõ nõ põt se ipedire. sed relinquat eos suis iudicib⁹ puniẽdos: ⁊ isti iducũtur sub ti° de maledictis. q ẽ distinctus a ti° d̕ hereticis. Si p̄ modo tũc dicũtur blasfemi hereticales ⁊ reducũtur ad titulũ de hereticis: ⁊ ptinẽt ad officiũ inq̄sitoris. q qdẽ si pseuerẽt ⁊ nollit corrigi. ßz ptinaciter volũt i illis pseueraŕ sunt tradẽdi curie seculari. sicẽ ipediẽtes. si vero velint resilire. tũc vel sunt ꝯuicti ⁊ iuenti alias tenuisse corde tales errores: ⁊ sic sunt iudicãdi vt heretici d̕phẽsi. Si vero nõ dephẽdũtur illas tenuisse mẽte. tunc vel sepius ꝓrũpũt vel ꝓruperũt i hmõi blasfemiis ⁊ sic sunt iudicãdi vt vehemẽter suspecti. si vero raro tũc sunt iudicãdi vt leuiter suspecti. hec i dir. Sed qd si postq̃z adiurauerint vt vehemẽter suspecti iteꝝ blasfemãt. vtr^m sint tradẽdi curie seculari: h° videť dubiũ: nec poniť i. d. dir. ⁊ tñ ex lege cõi videť ꝙ tãq̃z relapsus sit tradẽdus. crederẽ dicẽdũ esse ꝙ si dicat vel blasfemat ex furia vel alia passiõe ꝙ nõ sit tradendus. si vero apensate ⁊ deliberate sic blasfemet vel credat diceť veꝝ ꝙ tũc sit tradẽdus p regulas cões.

30 ❡Quõ possint se ipedire d̕ sortilegijs: diuinatorib⁹: icantatoribus: demones inuocantibus ⁊ de qõnibus vsurarum. vide supra. e. c. §. i.

❡Utr^m possit ꝓcedere ꝯ̃ xp̄anos trãseũtes ad iudeos vel ꝯ̃ iudeos baptizatos reiudaizãtes siue reddeũtes ad iudeos vel ꝯ̃ transeũtes ad saracenos. vel ꝯ̃ fautores istoꝝ. vel ꝯ̃ eis dãtes auxiliũ. ꝯsiliũ. vel fauorẽ. sup hoc etiã si sint iudei qui dãt ꝯsiliuz: ⁊ c. R. ꝙ sic. vt pz i. c. ꝯ̃ christianos de here. li. 6. ⁊ clarius p Nicolaũ. 4. i extrauagãte q̃ icipit: turbato corde: ⁊. 45. di. c. de iudeis. ad idẽ ẽ. s. Tho. 2. 2. q. x. ar. 8. 31

❡Utr^m inq̄sitor possit ꝓcedere ꝯ̃ iudeos: ⁊ alios ifideles. hereses disseminãtes. vel ꝯ̃ fidẽ christianã comitẽtes. seu faciẽtes ea q̃ sapiũt heresiz manifeste: ⁊ videť. p̄. ꝙ nõ q: nihil ad eos de his q foris sunt. 2. q. 3. iter verba. 45. di. q sincera: ⁊. c. sequẽti: d̕ diuor. c. gaudem⁹. 2°. arguiť p. c. postulasti. de iude. vbi Pa. nõ. p̄. ex tex. iudeũ nõ eẽ d̕ iure cõi tẽporalr subiectũ iurisdictiõi ecclesie. est ergo subiectus dño tẽporali sicẽ laicus nisi de iure speciali. hec ille ⁊ sic pz ꝙ ordinarie ptinet ad dños tẽporales. 3° arguiť q: sicẽ recitat. d. Feli. i. d. c. postulasti. ille d̕ ãcha. fecit vnũ ꝯsi. de vno iudeo q ꝓiecit stercora i ꝓcessiõe sup crucez ꝯ̃ quẽ ꝓcessit iudex secularis. In ꝯ̃riũ est Jo. de car. i quodam ꝯsilio qd̕ fecit ad inquisitores dicẽs. ꝙ de hac. q. sepius dubitatũ est: ⁊ qdã dixerũt in distincte ꝙ nõ p p^m arg. Sed dicit ꝙ circa hoc alr est dicendũ eo tñ p̄supposito p ꝯstãte ꝙ iudei inuiti nõ sunt cogẽdi ad fidẽ. Nec ad suscipiẽdũ batismũ. nec sũt reuocandi a suis bonis ꝯsuetudinibus. vt. c. sicẽ. ⁊. c. ꝯsuluit de iude. nisi blãdicijs ⁊ rectis ꝯsilijs. vt. d. iuribus all. q: ista libere sunt faciẽda ßz doc. Silr nõ sunt pturbãdi i his i qbus fides sua differt a nr̃a q: ecclesia tollerat. Si aũt iudeus delinquat circa contẽptũ fidei orthodoxe. vel ipedimẽtũ officij inq̄sitiõis aut comittẽdo aliqd i cõtumeliã saluatoris ⁊ cõtẽptũ ipius puta vituperãdo ecclesias. vel altaria. seu etiam sacra ornamẽto ecclesie vel sitia tũc iquisitor põt punire. Nã ipi iquisitori est comissa fidei christiane defensio. vt i. c. accusatus. §. sane. ⁊. c. vt officiũ. in pn°. ⁊. §. deniq̃z: ⁊. c. vt iquisitiõis. li. 6. imo si scit aliquẽ peccare ꝯ̃ fidẽ ⁊ non corrigit p suã negligentiã icidit i suspicionẽ heresis. seu fautore ipi⁹. vt. c. nouit. de iudi. ⁊ facit. c. si iudeos. de iude. ⁊ etiã nõ glo. c. iudei. de iude. Preterea si diceremus ꝙ inq̄sitor nõ possit ꝓcedere eẽnt melioris cõditiõis q̃z christiani ⁊ iã ex sua neqtia priuilegiũ exẽptiõis obtinerẽt. qd̕ esse nõ dz. vt ar. ff. de peti. hr̃. l. si a pre. §. si p̄do. ⁊. c. epoꝝ. de trãs. hec. d. Jo. de car. Dixe. etiã in. 2. pte. q. 46. hãc ꝯclusionẽ ꝓbat multis modis. p̄. p dictũ Inno. i. c. sup his. de voto. vbi dicit ꝙ papa hz iurisdictionẽ sup iudeos eo ꝙ xp̄s habuit: ⁊ debuit dimittere suo vicario. cum igiť papa comiserit iquisitori defensionẽ fidei nõ excipiẽdo de iudeis vr ꝙ habeat auctoritatẽ. Idẽ Jo. an. in nouella i. e. c. hãc opinionẽ sequiť Pa. in. c. postulasti. de iude. ⁊ Jo. de ana. ibidẽ. ⁊. d. Feli. i. eo. c. Idẽ tenet Oldra. in ꝯsi. 36. vbi ait. Sed nũquid excusabiť. vt nõ pu- 32

niaē ab inq̄sitore eo q̄ est iudeus. dico q̄ nō. q2 rōe delicti sit de foro ecclesie. d. c. postulasti: ꝛ si dicatur nihil ad nos de his q̄ foris sunt verū est vt excōicatione possint cogi. cuius non sunt capaces. vel vt ad fidē cōpellāt. hec ille. Ad hoc dicebat quidā doctor Bonon̄ dū inq̄sitor sup hoc peteret ꝯsiliū q̄ verū est q̄ ecclia pōt eū punire. s3 nō inq̄sitor cui nō est comissū nisi de hereticis: ꝛ iudei. fm Jo. an. in. d. c. ꝯ christianos. nō sūt heretici. s3 ad hoc. dic. q̄ Oldra. nolat inq̄sitorē: ꝛ sic r. d. Felin' ad dictū Jo. an. dr̄ q̄ q̄uis nō dicātur ꝓprie heretici tñ peccāt i materia comissa inquisitori. Ipse aūt Jo. an. prout recitat dominicus de sancto gemi. in. d. c. ꝯtra christianos. de iude. lib. 6. dicit se vidisse lrās Cle. 5. datas Viterbij pōtificatus sui anno. 5. ꝛ lrās Greg. x. datas Lugduni āno. 2. sui pontius. In qbus comittūt inq̄sitori q̄ possit: ꝛ sic cessat ois dubitatio ꝛ ita fuit ꝯclusū Bonon̄ dū ego ꝓcederē ꝯ quēdā iudeum: ꝛ etiā alia vice dū ꝓcederē ꝯ quosdā alios iudeos. vt ēt possit ꝯsuetudo all'. dicit tñ ipse dñicus q̄ si nō extarēt dicte lre q̄ iudei nō caderēt sub officio. q2 nō sunt proprie heretici. Sed i hoc nō videt verū dicere. tū quia pdicti doc. tenēt ꝯriū. tū q2 rōe materie vt dicit Oldra. cadūt sub eius officio: ꝛ ita tenebāt alij doc. nec Jo. an. dicit expsse ꝯriū. nec pbat sufficiēter ꝯsequentia dicēdo nō sunt ꝓprie heretici ergo nō cadūt sub officio inq̄sitoris. q2 illi q̄ faciūt aliqd qd̄ sapit heresim manifeste. cadūt ꝛ tñ nō sunt semp heretici. Et sic sine aliquo dubio tenēda est ista ꝯ q̄ iudei cadunt sub officio inq̄sitoris. vt possit ꝯ eos ꝓcedere in his q̄ dicta sunt. Ad p. igit arg. De his q̄ foris sunt: ꝛc. iā respōsum est per Oldra. ꝛ iter. dic. q̄ verū est vt spiritualiter puniātur. vel vt iudicet q̄ faciūt fm regulas supstitiose religiōis eorū. vel vt ipi possē cōpellāt ad fidē catholicā venire. d. c. sincera: ꝛ sequēti. ō. all'. q2 nō sunt cogēdi nisi semel fuissent baptizati. d. c. ꝯ christianos. Ad. 2. dic. Pa. dicēs q̄ putat eē stādum ꝯrio. s. q̄ i crie ecclesiastico sit sub iurisdiōe ecclesie q̄ hoc comisit inq̄sitori sine exceptiōe psonarū. Ad illud c. postulasti dicit q̄ papa fecit pp faciliorem modū puniēdi. Ad. 3. de illo iudeo. dic. d. Feli. q̄ iō fuit q2 iudex ecclesiasticus nō poterat illū debite punire. Et videt ꝯuenire cū Pa. Et tenet ipse Feli. expsse q̄ inq̄sitor pōt iudeū punire qñ facit aliqd qd̄ sapit heresim manifeste. itellige pter illa i quibus a nobis differūt vt dictū est. Et sic ꝯcludendū q̄ i crie heresis iudex secularis neq3 ꝯ christianos nec ꝯ iudeos se impediat nisi quo ad executionē pene quā nō pōt iserre iudex ecclesiasticus. s. sanguinis. Vide. §. sequētē.

33 ¶ Ad maiorē declarationē ꝛ ꝯfirmationē eorū q̄ dicta sunt i pcedēti. §. dir. adiecit vnā determinationē factā per Greg. xj. i qua dicit se fuisse pñs. Nā tēpore Vrbāi. 5. vt ipse recitat i. 2. pte. q. 46. opposuerūt se quidē ꝯ epm barchinonēsem ꝛ ꝯ inq̄sitorē. Nicolaū eimeri: hic ꝯposuit. d. dir. i aragonia q̄ tenebāt captū quēdā iudeū q̄ fuerat ꝯuictus q̄ sacrificauerat demoni. respōsa accepta: ꝛc. ꝛ tādē fuit positus i deposito ꝛ deducta ē qō ad Greg. xj. successorē. d. Vrbani ꝛ auditis partibus hinc ꝛ inde. demū idem dñs Greg. xj. i publico ꝯsistorio mandauit duobus cardinalib' vt scriberēt quatenus restitueret. d. iudeus iudici ecclesiastico. s. epo: ꝛ inquisitori: ꝛ sic fuit restitutus ꝛ punitus: cuius rei ipse fuit ꝛ ē testis. Sz qua pena puniet eos cū non possit eis iponere spirituales sic est excōicatio. dic. d. Jo. cal. q. ō. all'. est. q̄ puniet eos p. īhibēdo christiāis ne aliqs christian' cōicet illis i. e. ita quorūdā de iude. Item pena pecuniaria vt. d. c. postulasti. Itē alia pena corporali vz carcerādo verberādo vt extra de rapto. c. i archiepiscopatu: ꝛ multis similibus. d. c. sincera i glo.

¶ Vtr̄ inq̄sitor possit ꝓcedere ꝯ scismaticos vel apostatas. dic. q̄ qñ sunt heretici pōt secus si nō sunt heretici. de quo vide. ꝟ. apostasia. maxime. §. 1. ꝛ habes aliqd. ꝟ. excōicatio. 5. casu. 4. §. pen. ꝛ fi. 34

¶ Vtr̄ inq̄sitor possit testes cōpellere ad iurādū de veritate dicēda eidē i cā fidei ꝛ etiā pluries examinare. dic. q̄ sic. Nā inquisitor pōt ꝛ dz inq̄rere sup heretica prauitate ꝛ in tali inq̄sitiōe testes examinare vt habet i. c. vt officiū. §. verū. de here. li. 6. testes aūt cogendi sunt in causis ecclesiasticis veritatē deponere medio iuramēto. c. puenit. de testi. cogē. alias testimoniū nō valeret in. c. excōicamus. §. adicimus. q̄ aūt pluries possit. ar. in. c. vt officiū. §. verū. ꝟ. testiū: ꝛ. c. p tuas. de testi. Et pōt admittere i fidei fauorē excōicatos. participes: ꝛ socios crīs psciti i ꝓbationū aliarū deffectū. d. c. i fidei fauorē. c. lib. 6. Itē pōt admittere piuros dūmō psumat q̄ debeāt dicere veritatē. d. c. accusatus. §. lz. Itē pōt admittere ifames criminosos: ꝛ seruos ꝯ dominos. ar. d. §. lz. ꝟ. exceptū. facit. 2. q. 7. §. huic oppositus: ꝛ. d. c. i fidei. Itē pōt admittere hereticū ꝯ hereticū. pz q2 admittunt socii crīs. d. c. i fidei. Itē pōt admittere credētes. fautores: ꝛ receptatores eorū. d. c. in fidei. Itē admittit vxorē. filios familiares. seu de suis ꝯ hereticū: secus eēt ꝓ hereticis. c. filij. de here. li. 6. Non tñ admittit inimicos capitales. ar. d. §. lz. Nec admittit hereticū ꝯ fidelē. ar. q2 nō admittūt nisi iquātū iure exprimit. s3 h' nō exprimit ar. d. c. i fidei nō admittit heretic' ꝓ heretico. ar. d. c. i glo. sicut nō admittit. vxorē. filios vel familiares: ꝓsz hī ꝯ. vt dictū ē ar. d. c. filij. 35

¶ Vtr̄ inquisitor valeat testes torqre ꝓ habēda veritate seu alias punire eos. quos manifeste dephēdit i cā fidei eē falsos testes. seu ꝯ isontē falso ꝛ scienter iposuisse medio iuramēto crimē heresis. dic. q̄ sic ꝛ lz de iure speciali vel i priuilegiis inquisitoris vel i cōstitutiōibus titulorū de hereticis nihil habeat ꝯ hoc. tñ est de iure cōi vt testes possint torqri ꝛ etiā si falsi dephēsi fuerit puniri: ꝛ hoc pōt fieri in casu psenti vt declarat Pau. de liasa. in cle. p. de here. in prin. super. ꝟ. aut tormentis exponere illos. 36

57 ¶ Querit l.d.dir.i.3ª.parte.q.71. vtrũ inquisitor debeat aliquẽ dãnare p duos testes legitimos nõ singulares.&c. q̄ de subtilitate iuris hoc posset.sʒ videt̃ q̄ de equitate nõ debeat max̃. qr i hoc crie noĩa testiũ nõ publicãtur vt dictũ est.s.§.6. Nõ debet ẽt a fortiori dãnare p testes singulares ẽt adueniẽte i/famia qr i criminalibus testes debẽt eẽ luce clario/res.ff.de pba. Nec ex p̄sumptiõe debet aliquis i hoc crie dãnari.c.lras.de p̄sum.hec ꝛ multa de pcedentibus sunt sumpta ex.d.dir.trũcate.

58 ¶ Querit̃ quõ itelligãtur illa verba q̄ possit pcedere summarie:simplr: ꝛ de plano ꝛ absq; aduocatorũ ꝛ iudicioꝝ strepitu ꝛ figura d̃ quo fit mẽtio.s.§.6. ꝛ q̄ iquisitor possit sic pcedere habes i.c.statutũ.e.ti.li.6.&c. q̄ hoc declarat̃ i cle. Sepe ɔtingit de.v. sing. vbi dr̃ q̄ iudex cui cã sic cõmittit̃ nec° libellũ nõ exigat.litis ɔtestationẽ nõ postulet.tẽpora autẽ feriaꝝ ob necessitates hoiuʒ idultaꝝ a iure pcedere valeat.ãputet materiã dilationũ.litẽ quãtũ poterit faciat breuiorẽ.exceptiões appellatiões ꝛ dilatiões frustratorias reppellẽdo.partiũ aduocatoꝝ ꝛ procuratoꝝ ɔtẽtiones ꝛ iurgia. testiũ supflua multitudinẽ refrenãdo. Nõ sic tñ iudex litẽ abreuiet quin probationes necessarie ꝛ defensiões legitime admittãt̃ citationẽ vero ac p̄stationẽ iuramẽti de calũnia vel malitia.seu de veritate dicẽda ne veritas occultet̃ p comissionẽ hmõi itelligimus nõ excludi:&c. Jo.an. ibidẽ summãdo ait. Talis põt sine libello.litis ɔtestatiõe:ꝛ ferijs iductis fauore hoiuʒ.ãputat dilationes.abreuiat lites. repellit frustratorias exceptiões ꝛ appellatiões refrenat iurgia partiũ:ꝛ multitudinẽ testiũ.dat simul terminũ ad ponẽdũ ꝛ articulãdũ p̄:ꝛ.ẽ.ad pducẽdũ oia acta:ꝛ munimẽta cause. Interrogat partes vbi suadet eqtas.nõ citat pẽptorie ad sniaʒ quã pfert stãs vel sedẽs etiam ɔclusiõe nõ facta. Citare tñ tenet̃ ꝛ recipe petitionẽ iscriptis vel verbotenus tũc scribẽdã i actis. Item iuramẽta calũnie veritatis vel malitie.pbatiões necessarias ꝛ defensiones legitimas ꝛ facta remissiõe pro testibus pducẽdis debet tũc instrumẽta recipere tenetur partes ad sniaʒ citare quã tenet̃ i scriptis referre ꝛ sm acta cause ferre. v.summarie itelligit̃ circa ordinẽ procedẽdi.i. breuiter ita q̄ totã subãʒ ɔphendat vñ i processu nihil d̃ substãtialibus debet dimitti.vñ libellus ita bene debet eẽ formatus sicũ qñ ordinarie pcedit̃. Iteʒ ɔtestat̃ lis. Item snia diffinitiua dat̃ .verbũ de facto itelligit̃ manu regia.l.ẽ.in pn°. ff.de ori.iur. ꝛ sic omissa oi iuris solẽnitate positiua.nõ aũt q̄ iura alterius vllo mõ ledãtur ɔ̃ naturalẽ equitatẽ. v.bona equitate ꝛ omissis solẽnitatibus iuris itelligit̃ de illis iuribus q̄ ponũt quasdam solẽnitates.seu subtilitates q̄ veritatẽ negotij nõ tãgunt ꝛ ista vocãtur apices iuris sʒ Bar.i.l.si.fidejussor.§.quedã.ff.mãdati. Negotiũ vero principale debet decidi sʒ iura.vñ seruãdũ est illis cõe.puta: cũ dr̃ i priuilegijs religiosoꝝ q̄ post positis rimulis ꝛ apicibus iuris libere pcedere possint plati ad correctionẽ vitioꝝ.nõ per hec verba tollit̃ nec p hmõi eximũtur a iure cõi ad qd̃ oẽs catholici tenẽtur. de ɔsti.c.i. Sed nõ tenẽtur ad ea q̄ nõ sunt d̃ substãtia iuris seu ordinis iudiciarij sine quib° nõ põt pcedi in foro ɔtẽtioso. Sicut etiã cũ dr̃ i cõstitutiõibus fratrũ pdicatoꝝ q̄ electiões fiant sm formã canonicã alijs iuris subtilitatibus relegatis si aliqd dimitterẽ cũ pcedit̃ per scrutiniũ qd̃ fit de substãtia forme cassaret̃ electio:sed ea q̄ nõ sunt de substãtia forme: vt collatio zdi ad zdũ ꝛ hmõi per illa verba tollũtur sm.d.ar.f.v.sola veritate ispecta.tollit oẽs subtilitates iuris ꝛ relaxate sunt oẽs habens iuris ciuilis:ꝛ soluʒ remanet id qd̃ est de iure naturali:ita q̄ error formulaꝝ.seu solẽnitatũ iuris.seu eaꝝ omissio nõ nocet pp̄ter illud verbũ.sola. qd̃ denotat singularitatẽ ꝛ vnitatẽ ita q̄ sola veritas ispiciat̃: ꝛ nõ ad aliud habeat̃ respectus. Item i causis plenarijs reqrit̃ citatio pẽtoria.i sumarijs aũt nõ. vt nõ Pa. i.c.ɔsuluit.de offi.dele. Itẽ vbi nõ requirit̃ ordo iudicialis.ieptitudo libelli nõ vitiat processum de elec.c. bone.el.ẽ.de similibus. vide.d.fedi.i.c.canonum de ɔsti.col.i7.circa pn. Et.d.ar.f.3ª.n°.5.c.3.ꝛ ifra.v. iudicare a pn° vsq; ad .§.5.

¶ Nõ q̄ iqsitor cũ dyocesano possunt iterp̄tari statuta edita ɔ̃ hereticos vt pʒ i lris Inno.4.q̄ icipiũt 59
cũ negotiũ fidei.imo ipe inqsitor solus vt pʒ in lris Alex.4.q̄ icipiunt.preceptis:ꝛ põt absoluere hereticos ab excõicatione.c.vt officiũ.de here.lib.6. Non tñ reperit̃ q̄ possint secũ dispẽsare in irregularitate si icurrisset ꝛ põt dispensare cũ penitẽtibus qui sunt traditi carceri perpetuo ꝛ in alijs penitentijs sibi iniũctis.c.vt comissi.de here.l.6. Et possunt procedere ɔtra tales penitẽtiatos si nõ adipleñt vel fugiũt ex carcere tãq̄ ɔ̃ impenitentẽ. vt i.c.excõicamus.el.ẽ. de here. ꝛ debent dare sacra penitẽtie ꝛ eucharistie traditis curie seculari.c.super eo.d̃ here.li.6. Et põt dare penitẽtias pecuniarias p substẽtatiõe sui officij vt pʒ in.d.dir.ꝛ per.d.Jo.cal. Et possunt dare indulgẽtias multiplices. vt pʒ in priuilegijs diuersoꝝ pontificũ:ꝛ ipe habet plenariã indulgentiam. vt pʒ i litteris Inno.4. ꝛ aliorum : ꝛ si moritur in officio habet etiam plenariam.

Insensibilitas que opponit̃ temperantie per I deffectuʒ.est fugere delectationẽ.ita vt pter/mittat ea que sunt necessaria ad ɔseruatiões nature:ꝛ est vitiuʒ repugnans ordini naturali.que natura apposuit delectatiões operatiõibus nature necessarijs. Sciendũ tñ q̄ ab huiusmodi delectationibus ɔsequẽtibus huiusmodi operatiões quãdoq; laudabile vel etiã nec̃ est abstinere propter aliquẽ finem sic propter sanitatẽ corporalẽ aliqui abstinẽt a quibusdã delectationibus cibi ꝛ potus ꝛ venereorũ:ꝛ etiam propter alicuius officij executionẽ. sicut

athletas & milites nec est a multis delectationibus abstinere vt officiū propriū exequātur. Et similiter penitētes ad recuperandū anime sanitatē abstinēt a delectationibus quasi quadā dieta vtātur: & homines volētes cōtēplationi: & rebus diuinis vacare. oportet q se magis a carnalibus desiderijs abstrahant. Nec aliquid predictorum ad isensibilitatē vitiū pertinet. q2 sunt sm rectā rōez. sicut legitur de Dauide. Nec dicēdi sunt insensibiles. spirituales qui fugiunt oēz delectationē sensibilē. maxime venereā propter delectatiōes spirituales. q2 spirituales sunt nobiliores: & perfectiores: & sic nō subtrahūt ab omni delectatione. hec. s. T. 2a 2e. q. 142. ar. p.

i Insidijs vtrū liceat vti in bello. v. bellū. §. 9.

i Insipiētia est idē q stultitia: & cōtrariatur sapientie. hec. s. Tho. 2a 2e. q. 46. ar. p. ad pm. Et dicitur insapiēs qui futura non cōsiderat. stultus vero qui nec presentia. vel isipiens est qui mala presentia vel futura nō attendit. stultus aūt qui hec attēdit. sz nō vitat. hec. s. Tho. in ps. 48.

i Inscriptio vt ponit Pa. in. c. sup his. de accu. sm aliquos est quādo accusator profitetur vera q̄ in libello sunt vel sm alios cū profitetur se velle prosequi vsqz ad finē. sed sm alios & verius iscriptio est quādo accusator se obligat ad penam talionis. de istis opinionibus habes i. l. sicut. i prin. ff. de accusa. l. in causis. C. co. vtrum sit necessaria & quādo vide. v. accusatio. §. i.

i Insignia vtrū possit quis sibi assumere. R. sm Pa. in. c. dilecta. de exce. prela. q cōiter tenetur: q sic: & arma sicut nomē accipitur ad placitū vt cognoscatur ab alio. Insti. de le. §. si quis in noie: & l. ad recognoscendū. C. de i genu. & manu. & etiā sm. c. pōt arma alterius accipere sicut & nomē qd limitat nisi illi cuius sunt pretēderēt aliqd dānū vt puta facinorosus assumeret arma alterius. posset ille ostendi loco facinorosi: & talis pōt iplorare officiū iudicis: & iudex potest prohiberi q2 ad eū spectat quies populorum. l. i. §. quies. ff. de offi. prefec. vr. Idez vbi interest reipublice. sicut si aliquis accipit isignia boni artificis qui nō est ita bonus: & ita decipiūtur populi. de hoc habes per Bar. i tra. de insignijs & armis. Et nullus potest accipere insignia alicuius dignitatis nisi habeat illā dignitatē alias est falsarius. l. eos: & quod ibi nota. ff. de falsa. facit. c. pm. de. de. non. or. mi.

i Intentio nominat actū volūtatis presupposita ordinatione rōis ordinātis aliquid in finem. vnde. s. Tho. 2a 2e. q. 12. ar. p. sic ait. Intētio sicut ipm nomen sonat significat i aliud tēdere. In aliqd aūt tendit & actio mouentis & motus mobilis. sed hoc q motus mobilis in aliquid tendit ab actione mouētis procedit. vnde itētio p & principaliter pertinet ad id quod mouet ad finem. vnde dicimus architectorē & oēm precipientē mouere suo imperio alios ad id ad quod ipse tendit. volūtas autē mouet oēs alias vires anime ad finē. vnde manifestū est q intētio proprie est actus volūtatis. Intētio aūt dr occulus sz Aug. Mat. 6. si occulus tuus fuerit simplex: &c. Et similiter sm eūdem Aug. dicitur lumē. iuxta illud. vide ergo ne lumen qd i te est tenebre sic. q2 lumen rōis dirigentis vel ordināntis in operationibus humanis precedit ipm actum volūtatis qui est intētio vel q2 est nota ipi intēdenti. vnde intendere dicimur q2 volumus ad finem per aliquid aliud peruenire. Intētio etiā cordis dicitur clamor ad deum sm prosperū in lib. sententiarum tum quia deus est cognitor intentionis vel q2 cum oramus itentionem nostrā ad deum dirigimus que quidez itentio vim clamoris habet.

¶ Utrū intētio habitualis sufficiat ad meritū bone actionis. s. vt actio sit meritoria. R. sm. s. Tho. 2o. sniarum di. 40. ar. vltimo. ad. 6m. q nō sufficiat oio habitualis ordinatio ipius actus i deum q2 ex hoc q aliquid est i habitu nullus meretur. sed ex hoc q actu operatur nec tñ oportet q intētio actualis ordināns i finē vltimū sit semper cōiūcta cuilz actioni q̄ dirigitur i aliquē finē proximū: sed sufficiat q aliquādo actualiter. oēs illi fines i finē vltimū referātur. sicut fit quādo cogitat se totū ad dei dilectionē dirigere. tūc. n. quecqd ad seipm ordinat i deū ordinatū erit. Et si queratur quādo oportet actu referre i finem vltimū. hoc nihil aliud est querere q̄z querere quādo oz actum charitatis exire in actū: de quo vide. v. charitas. §. 20. q2 quādocūqz habitus charitatis i actū exit fit ordinatio hominis i finem vltimū & per cōsequens oiuz corum que i ipm hominē ordinātur vt bona sibi hec. s. Tho. Idē dicit. c. lib. di. 38. q. pa. ar. p. ad. 4m. & Jo. caple. 2o. di. 40. dicit q sm Sco. nō sufficit q actus sit ordinatus sm habitū neqz requiritur q sit ordinatus sm actū vt sit meritorius. sed requiritur q sit ordinatus sm virtutē & quātum ad hoc dicit sm verba sancti Tho. sed ipse Sco. aliter declarat quid sit ordinare sm virtutē dicit. n. ipse Sco. q est quando ex appetitu vnius finis sequitur operatio alterius imediate vel q2 ex appetitu illius finis imediate peruentū est ad hūc actū. Sed dicit ipse caple. melius dr sm. s. Tho. operatio virtualiter ordinata quādo habēs charitatē prius quādoqz retulit se & oia sua actualiter i finē charitatis nec postea habuit oppositā relationē i cōtrariū finē qd fit per peccatum mortale: & postea oia q̄ virtuose facit pro se vel sua sunt i deum relata & sic oia sunt meritoria. hec ille. Et iterū. s. Tho. in. q. de vir. q. de charitate. ar. xi. ad. 2m. dicit q omnia actu i deū referre nō est possibile i hac vita sicut nō est possibile q semper de deo cogitetur hec. n. pertinet ad perfectionē patrie. sed q omnia virtute referantur i deū hoc pertinet ad perfectionē charitatis. ad quā oēs tenētur. hec ille. vide. v. hore canonice. §. 29.

:¶ Utrū opatio humana recipiat bonitatē vel mali tiā ab itētione. R. sm. s. T. xiª. q. 19. arᵒ. 7. φ itētio se hʒ ad opationē dupl'r. p mō. añtedēter puta si quis prius cogitauit de deo ⁊ postea ieiunat pp deū illō ieiuniū hʒ bonitatē suā ab illa itētiōe q̄ ē cā illius ieiunij. Alio mō se hʒ itētio ꝯsequēter vel ꝯcomitāter vt puta si qs faciat aliqḋ opᵒ ⁊ postea ordinet ipʒ i deū vel i aliū finē bonū: ⁊ tūc bonitas prime volūtatis nō cātur ex illa itentiōe. sʒ forsitā bonitas secū de volūtatis quo volūtate ordinauit i ipʒ deū. Nō tñ φ cū malū ꝯtingat ex singularibus defectibᵒ. bonū āt ex tota ⁊ itegra cā. iō si actus volūtatis sit de aliquo malo si sit etiā ex bona itētiōe: erit tñ malus simpl'r. sicut si quis vdit furari vt det elemosinaʒ. erit actus malus. sil'r si qs faciat bonuʒ pp malū finem. erit simpl'r actus malus. puta si qs det elemosinam pp vanāgloriā: si aūt sit de bono ⁊ bona itentione. sic erit bonū simpl'r. Sic igit' semp operatio dr̄ mala ex mala itentiōe. Nō tñ semp dr̄ bona ex bona itentiōe. sʒ qñ ē de re bona ⁊ bona itentiōe. Si vero itentio sit ꝯsequens nō dabit bonitatē neqʒ malitiaʒ actioni precedenti sed sequenti.

5 ¶ Utᵐ actus exterior addat aliqd ad actū iteriorem i bonitate ⁊ malitia. R. s. s. T. sᵉ. sniaꝝ di. 40. ar. 3. φ actus exterior ⁊ actus iterior voluntatis. hoc mō cōparātur ad inuicē φ vterqʒ quodā mō est alteri bonitatis cā ⁊ vterqʒ q̄ʒtū i se est. quādā bonitatem hʒ quā alteri dat. actus. n. exterior bonitatem hʒ ex circūstātiaꝝ cōmēsuratiōe sm quā ꝓportionatus ē ad finē hois ꝯsequēdū: ⁊ qꝛ actus exterior cōparat' ad volūtatē sicut ad obiectū: inde est φ hāc bonitatem volūtatis actus iterior ab exteriori hʒ. Nō quidē ex eo sm φ est exercitus. sʒ sm φ est intētus ⁊ volitus. qꝛ sm φ est exercitus seqtur actū volūtatis: sʒ q̄daʒ rō bonitatis ꝯsistit i actu iterioris voluntatis. sm se sm φ volūtas est dn̄a suoꝝ actuū sm quā bonitatē actus hʒ rōeʒ meriti vel laudabilis: ⁊ hec bonitas ex actu interiori in exteriorē ꝓcedit loquēdo igit' de illa bonitate quā volūtas actui exteriori p̄bet: actus exterior nihil bonitatʒ addit dūmō volūtas equal'r itēsa sit. Hoc ꝓ tāto dico qꝛ quidā actus sunt delectabiles i qbus volūtas nō pōt eē ita itēsa añ actuʒ sicut i ipo actu vt pʒ i actu fornicatiōis. vñ non eq̄l'r demeret' qui vuult fornicari ⁊ qui actu fornicat'. qꝛ volūtas nō pōt eē adeo perfecta añ actū sicut i ipo actu. quidā vero actus sunt difficiles i quibus volūtas remittit' i actu ⁊ in istis volūtas pōt esse magis pfecta ante actū q̄ʒ i ipo actu. Si aūt loquamur de bonitate actus quā actus exterior hʒ ex se: sic actus exterior cōplet iteriorem i bonitate vel malitia sicut terminus motus: cōplet motū: cōparat'. n. ad voluntatē vt obiectū. Et qꝛ ad p̄miū essentiale ordinatur actus p bonitatē primā quā habet a volūtate put liberal'r reddit' ⁊ ex amore. ideo actus exterior nihil adiūgit ad p̄miū eēntiale. Tm̄. n. meret' φ hʒ pfectā volūtatē aliquid faciēdi quātū si faceret illud. Et si facit vnū quātū si faceret multos. volūtate equal'r pfecta pmanēte. Ad p̄miū aūt accidētale per bonitatē ordinat' q̄ est ipius actus exterioris hʒ se. Et ideo actus exterior adiūgit aliqd ad p̄miū accidētale. Ubi gratia. Martir iquātū exterius patit': victoriā de aduersarijs fidei hʒ: ⁊ ex hoc sibi aureola debet'. Sil'r etiā aliqs ex hoc φ in actū exteriorē frequēter exit. magis habilitatur ad bonuʒ ⁊ ex hoc sequit' φ i charitate crescat. Sil'r per actū exteriorē punit' magis q̄ʒ per solā volūtatē: ⁊ iō actus exterior adiūgit i satisfactionē: ⁊ sil'r i oibus alijs q̄ ꝯsequūtur bonitatē actus hʒ φ exercitatus est. Et sic illa vidua de q̄ dr̄ Luc. 21. plus alijs misisse. dr̄ qꝛ efficatiori volūtate illud dedit. vñ magis merebat' apud deū ī p̄mio essential'r q̄ʒ illi q maiora munera cū minori deuotiōe dabāt. sʒ quātū ad p̄miū accidētale illi poterāt plus mereri hʒ φ per maiora munera plus satisfaciebāt vel etiā ministros tēpli plus ad orandū pro se ꝓuocabat. vel quicqd hmōi est. qḋ actū exteriorē sm se sequit'. Ꝟ. meritū. §. 6.

¶ Utᵐ sola volūtas cū itētione sine opere valeat ad meritū. R. vbi. s. arᵒ. 3. ad. 6ᵐ. φ voluntas tendit in actū exteriorē sicut i obiectū. vñ si assit facultas opandi nō posset eē volūtas pfecta nisi oparet': ⁊ iō non est supfluū facere. qꝛ sine actiōe nec ipa volūtas bona esset. pterea actus exterior ē in pcepto: ⁊ iterū. ad p̄miū accidētale ꝯfert. Et sic qñ adest facultas operādi nō sufficit bona volūtas. imo nec est pfecta sine opere: si autē desit facultas sufficit bona volūtas quātū ad p̄miū essentiale. totū. n. qḋ pertinet ad p̄miū eēntiale ē a volūtate iformata charitate. Mala tñ volūtas sine ope sufficit ad malū. nō tñ ad incurrēdā penam. crescit etiā aliquo mō ex operatiōe. maxime q̄ʒtū ad essentialia vt i. §. pcedenti. 4

¶ Utᵐ sequēs effectus addat ad bonitatē vel malitiā actus. R. hʒ. s. T. xiᵉ. q. 20. ar. 5. φ aut est pcogitatus vel nō. si p mō manifestū est φ addat. cū. n. aliquis cogitans φ ex ope suo multa mala possunt seq. nec pp hoc dimittit ex hᵒ apparet. volūtatē suā maxime eē iordinatā. si aūt euētus sequēs nō sit pcogitatus. tūc distinguēdū est qꝛ si p se sequit' ex tali actu: ⁊ vt i pluribus hʒ hoc euētus sequēs addit ad bonitatē: ⁊ malitiā actus. Manifestū est. n. meliorē actū esse ex suo genere ex quo possunt plura: ⁊ peiorē. ex quo nota sunt plura mala seq. Si vo p accñs ⁊ vt i paucioribus. tūc euētus sequens nō addit ad bonitatē vel malitiā actᵒ. nō. n. dat' iudiciū ī re aliq̄ sʒ illud qḋ est p accñs. sʒ solū per illud qḋ est p se. 5

¶ Utᵐ aliquis possit applicare opa sua vel alterius per intētionē alteri. R. φ sic. tribᵒ modis. Primus est particularis qñ aliqs applicat sua opa alteri exīstēti i charitate si ipe etiā sit i charitate qꝛ se habēt sicut mēbra vniᵒ corporis quoꝝ vnū p alio satisfacit. Secundo mō platus pōt applicare bona opa suoꝝ 6

subditoꝝ aliis.nō credo tñ φ requiraꝛ illū plarū eē in charitate.sed sufficit φ illi quibus applicātur: ⁊ illi a quibus siūt illa bona q̄ applicātur sint i chari tate.qꝛ participāt i vno corpoꝛe.dispēsatio aūt pertinet ad iurisdictionē vt dictū est.ꝟ.idulgētia.§.9. Tertio per modum idulgētie de quo.ꝟ. indulgentia.§.18.⁊.19.s.obtinendo pro alio.

7 ¶ Nota fm.s.Tho.12ᵉ.q.18.ar.8.φ operatio procedens ab itentiōe humana deliberata est bona vel mala.si.n.est ordinata vt debet.est bona alias secus.nō tñ oportet φ semp sit meritoria vel demeritoria qꝛ datꝛ mediū.puta si detur elemosina ex pietate naturali ab eo qui nō est i gratia.qꝛ est bona.sed nō meritoria.ꝟ.meritū.§.fi.⁊.§.5.

1 Interdictū.p̄.qd sit ⁊ quotuplex. Ubi.p̄. sciēdū fm Hosti.φ iterdictū.excōicatio.⁊ suspēsio i multis ɔueniunt. Pⁱmo in hoc φ oēs sunt ecclesiastice cēsure.c.querēti.de.ꝟb.sig. Secūdo qꝛ nō debēt iferri nisi p̄missa monitiōe.c.rephēsibilis.de appel.c.statutū.de sen.exc.li.6.⁊.c.romana.e.ti.⁊ lib.§.nec i spē. Tertio qꝛ oēs debent fieri i scriptis i quibus exprimaꝛ causa rōnabilis.c.medicinalis.e.ti.lib.6. Et quō ista debeant fieri.ꝟ.excōicatio.2°.prin.⁊.§.p̄.2.⁊.3°. Quarto ɔueniūt qꝛ non suspēdūtur per appelationē sequētē.c.ad hec.de appel.⁊.c.is cui de sen.exc.li.6.secus per p̄cedētez.d.c.is cui: ⁊.ꝟ.excōicatio.2°.§.15. ⁊ infra.§. sequenti. Quinto qꝛ ɔstitutus i aliqua illaꝝ incurrit irregularitatem celebrādo.d.c.is cui. Sexto qꝛ absolutio ipoꝝ fit p̄cedēte iuramēto d̄ parēdo mādatis ecclesie.vt in.c.venerabili.de sen.exco.⁊.ꝟ.absolutio.3°.prin. Septimo qꝛ quelz relaxari pōt ad cautellā.d.c.venerabili.nisi sit iterdictū generale.c.p̄senti.li.6.de hoc i.§.sequēti. Octauo qꝛ vtraqꝫ ligat lz iniusta.xj.q.3.sniā:⁊.c.si qs eps: ⁊ neutra ligat si ē nulla.de quo.ꝟ.excōicatio.2°.§.9.⁊ sequētibus. Nono cōueniunt qꝛ ligati aliqua p̄dictaꝝ nec digere nec digi pōt.c.cōstitutus.p̄.de appel.⁊.c.cū dilectus.de ɔsue. Decimo qꝛ talis sentētia debet etiā a supperioribus obseruari.c.cū ab ecclesiaꝝ.de officio.or. Undecimo qꝛ nullus eoꝝ durāte sentētia pōt testari.c.apostolice de excep.⁊ de testi.c.veniens.in fi.de hoc ꝟ.testamētum.§.i.nono prohibito. Duodecimo qꝛ supioꝛ nō debet ipas sentētias relaxare vel pronuntiare illas nullas eē nisi vocatis partibus.c.romana.§.pen.de app.lib.6. Tertiodecimo qꝛ illi q sunt p̄uilegiati vt recipiātur in proprios filios romane ecclesie.lz propter hoc nō sint exēpti.tñ sicut nec excōicari sic nec iterdici. nec suspendi possunt ab alio q̄ a romano pontifice.vel legato a latere.c.veniēs de verb.sig.lib.6.

1 ¶ Secūdo sciēdū φ p̄dicta in multis differūt. Primo qꝛ sunt diuersaꝝ specierū si proprie sumātur.vt sunt cēsuꝛ ecclesiastice.d.c.q̄rēti.⁊.c.trāsmissa.d̄ elec. suspēsio tñ cōiter sumpta est genus ad iterdictū fm Jo.cal.i tractatu de interdicto. Nā p̄ euz.iterdictus ⁊ excōicatus sunt suspēsi non aūt.ɔ̄. Secūdo differūt i participatiōe qꝛ cū suspēso ⁊ iterdicto pōt quis extra diuina partipare nisi partipatio esset sibi simpliciter iterdicta.c.epoꝝ.de priui.lib.6.lz nō cū excōicato.c.nulli.⁊.c.cū desidereo.de sen.exco. de quo infra.§.4. i fi. Tertio qꝛ proprie singularis persona suspenditur ⁊ non interdicitur nisi improprie.c.cuz dilectus.de religi.do.⁊.c.postulasti. de de.exco.mi.i fi.locus vero p̄prie iterdicitur.c.nō est vobis.d̄ spon.lz i penam personaꝝ iterdicatur.c.p̄.de postu. Pro hac d̄ra.c.p.⁊.g.d̄ priuil. Videꝛ tñ φ persona possit iterdici ⁊ suspēdi.i.c.p̄.de priuil.§.eos. lib.6. Quarto d̄nt qꝛ excōicatio ferꝛ i p̄sonā ⁊ nō i locū.c.romana.§.vniuersitatē.de sen.exc.li.6. lz iterdictū ferꝛ i locū ⁊ personā.d.c.nō est:⁊.c.fi.de sen.exc.li.6. Quinto qꝛ epi nō icurrūt suspēsiōis vel interdicti sniaz prolatā ab hoīe vel a iure nisi specifice exprimātur.c.qꝛ periculosum.de sen.exc. li.6. secus de snia excōicatiōis.facit.c.nulli.de sen.exc.li.6. Sexto qꝛ iterdictū generale loci nō pōt ad cautellā relaxari.c.p̄nti.de sen.exc.li.6.secus de excōicatiōe:⁊ suspēsione.c.p̄terea.el.2°.de app. Septimo qꝛ excōicatio regulariter nō suspēdiꝛ ab iferioꝛe a papa.lz iterdictū sic.fm multos. Notanduz tñ quātū ad istud.φ Pa.i.c.ad hec de app. recitat. Jo.an.ponētē tria. Primū φ eps pōt suspendere iterdictū suū qꝛ sicut pōt totū tollere.ita partē.s.suspēdere ad tps.ar.l.iudiciū soluiꝛ.ff.de iudi. Secūdū φ appellatio facta post suspēsionē tenebit ipaz suspēsam.sicut si fuisset lata sub ɔdictiōe.ar.c.p̄terea.de app. Tertiū φ excōicatio suspēdi non pōt nisi totū tollaꝛ.qꝛ cōicare nō debemus excōicato an̄ absolutionē factā in forma ecclesie. Eadez dicit.d.Anto. Jo.cal.tenet ɔ̄.2ᵐ. qꝛ non est noua snia.dicit.n.sic. Interdictū persone suspēdi nō pōt sicut nec excōicatio.c.cuz desidereo.de sen.exc.sed iterdictū loci bñ pōt suspēdi.de spon.nō est vobis.de priuil.c.priuilegia:⁊ est h̄z eū diuersitatis rō.qꝛ locus iterdiciꝛ q nō delinquit cū sit res inaiata.vñ est sensus iterdico locū.i.celebrātes i loco.vñ proferēs pōt ab hac snia excipere quos vult. Itē φ certa officia celebrātes i loco sint excōicati: ⁊ nō alij:⁊ φ certo tēpoꝛe seruēꝛ iterdictū.s.cū dn̄s terre fuerit p̄ns:⁊ nō alr.de officio deleg.sane.⁊.d.c.nō est vobis. Vel si proprie dicaꝛ iterdictus locus qꝛ tñ illud fuit factū p̄pter delictū hoīs nō loci poterit ibi celebrari ad tēpus:⁊ hoc est iterdictū suspēdi.vt i.c.si priuilegia.de priuil. Si vero fuit iterdicta persona p̄pter propriā ipsius culpā nō potest suspendi si tñ penitet ⁊ satisfaciat.relaxanda est snia.alias nō debet sacra tractare: itellige in quibus est iterdictus.c.si qui sunt.di.81.⁊.c.ministri. vñ appellatio sequēs nō p̄pꝛe suspendit:⁊ idez dicendū esset de persona iterdicta sine sua culpa.s.φ posset suspēdi sicut de loco.hec fm Jo.cal. Jo. vero de ligna te

net ꝯtra.p" .ꝭpius Jo.an.q: in istis censuris primus
actus nō sepatur a.ſ°.d.c.is cui:ꝛ sic non potest su/
spēdi.ſ".remanēte.ꝑ.i.nō pōt eē ꝙ sit interdictus a
celebratiōe:ꝛ possit celebrare. Pa. vero aliter dicit
ibidē.vnde pꝫ ꝙ materia ē valde difficilis.Pro de
claratiōe tñ posset dici ꝙ ista tria ꝯuenerūt quo ad
suspēsionē ꝛ appellationē interpositaꝫ.vnde possu/
mus sic distinguere Theologice.ꝙ ista suspēdi pōt
dupłr itelligi.vno° ꝙ remaneat vinculum ꝛ nō ha
beat suū effectū:ꝛ sic ea suspēdi est ipossibile. q: ex/
cōicatio.suspēsio ꝛ iterdictū nihil aliud sunt nisi q̇/
dam sepatio a diuinis:ꝛ ideo dicere ꝙ est excōica/
tus vel iterdictus ꝛ non est sepatus implicat: ꝛ isto
mō voluit itelligere Jo.de lig. ꝛ sic ꝯcludit rō sua.
Alio° pōt itelligi ꝙ tolliṫ cū cōdictiōe.ſ.ꝙ nisi infra
tot dies sic fecerit vel satisfecerit vel hmōi.iterum de
nouo icurrat:ꝛ sic habet quādā similitudinē cū su/
spensione. Ista.n.ꝭm Pe.de pal. dñr ꝭm quādā si/
militudinē:ꝛ sic illo tēpore itermedio pōt celebrare
ꝛ facere alia spiritualia : ꝛ isto mō appellatio me/
dio tēpore iterposita suspēdit sniaꝫ.simile illi quan
do aliquis absoluiṫ ab excōicatiōe tēpore necessita
tis:ꝛ nisi se ꝑsentet de nouo icurrat.c.eos.ꝺ sen.exc.
lib.6.vide.ꝟ.excōicatio.ſ°.§.8.Octauo differūt ꝭꝫ
Pa.i.d.c.nō est vobis.in glo.i.ꝟ.donec. q: quātū/
cūqꝫ excōicatio feraṫ ad tēpus. semper tñ requiriṫ
absolutio post illud tēpus. secus i interdicto vel su/
spēsione.vnde si dicat suspēdo.vel iterdico te donec
satisfeceris.post satisfactionē nō requiriṫ asolutio.se
cus de excōicatiōe.vide tex.cū glo.i de.p°.de deci.ꝛ
Inno.i.c.cū bone.de eta.ꝛ quali.dimissa igiṫ excōi
catiōe de qua dictū est supra:ꝛ suspēsiōe de qua di
ceṫ ifra dicēdū est in ꝑsenti de iterdicto vide de ista
vltima differētia.ꝟ.suspēsio.§.x.de pen. differētia
ibidem.§.8.ꝛ.ꝟ.interdictū .3.§.3.

2 ¶Queriṫ quid sit interdictū.vbi sciēdū ꝭm doctri/
nā philosophi. in ante ꝑdicamētis ꝙ omne multi/
plex prius est distinguēdū q̄ꝫ diffiniēdū.Interdictū
igitur est duplex.ſ.ꝭm iuristas.prout diciṫ iter duos
dictum.vel inter duo dicta.vt Insti.de interdic. in
pri.ꝛ de hoc tractat Pa. in.c.pastoralis. de causa.
pos.ꝛ propie.post glo. ꝛ ꝭ.c.diciṫ interdictū idem
quod iudicium.vnde interdictum possessoriū datur
pro recuperāda possessione.vel diciṫ iterdictū quia
per ꝑtorem interdicitur. seu prohibeṫ aliquid fieri.
Uide Spe.c.ti.§.q: vero:ꝛ se. quō sunt nouē inter/
dicta publica:ꝛ vigintiocto priuata:ꝛ de isto non i
tendimus ad presens.Aliud est iterdictū ꝭm ꝙ ac/
cipiunt canoniste.ſ.quādo aliqꝺ spirituale iterdiciṫ
seu prohibeṫ :ꝛ hoc diciṫ interdictum ecclesiasticuꝫ
seu censura ecclesiastica : ꝛ hoc est etiam duplex .ſ.
cōiter dictū.quādo vꝫ aliquod particulare spiritua
le interdiciṫ .puta cū quis interdiciṫ ab officio.vel be
neficio.vel aliqua cōuersatiōe.32.di.c.interdixit.vel
aliquis actus.de elec.c.q: propter:ꝛ.c.is cui. de sen.
exc.li.6.ꝛ hmōi.ꝛ istud propie diciṫ suspensio.cōi/
ter tamen diciṫ iterdictū.de quo per se dicēdū est in
fra.ꝟ.suspensio. Alio mō accipitur propie iterdi/
ctū ecclesiasticū.ꝭm ꝙ diciṫ ab interdico interdicis.
quod idem est qꝺ prohibeo.c.cū illoꝝ.ꝺ sen.exc.vbi
diciṫ i tex.quibus est absolutio taliū iterdicta:ꝛ ma
iora intelliguntur eis prohibita quibus vetita sunt
minora : ꝛ hoc est quādo i aliqua terra vel ecclesia
vel personis iterdiciṫ administratio sacroꝝ.vel cele
bratio diuinoꝝ officioꝝ. seu executio aliquoꝝ spiri
tualiū.ꝭm Inno. Et vocatur ecclesiastica cēsura.c.
querēti.ꝺ.ꝟ.sig.seu neruus ecclesiastice discipline.c.
cum inter.de cōsue.q: sicut in neruis stat fortitudo
sic i cēsura.vꝫ.i excōicatiōe suspensione ꝛ iterdicto.
vel q: sicut neruus flectiṫ ꝛ nō rūpitur ita ꝛ cēsura.
Interdictū igitur ꝭ ꝙ est in proposito sic diffinitur.
Interdictū est priuatio quo ad aliqua ecclesiastica.
per sentētiā iuris vel iudicis facta.Unde ꝭm Inno.
dicere iterdico talē locū.nihil aliud est q̄ꝫ iterdicere
ibi homines habitātes a certis sacris ibi accipiēdis
ꝛ a sepultura:ꝛ ꝙ clerici ibi publice celebrare: ꝛ sa
cramēta ꝯferre prohibētur.vnde interdictū est sepa
tio a certis sacris:ꝛ omnib° diuinis officijs ꝛ eccle/
siastica sepultura.de spon.nō vobis:ꝛ de pen. ꝛ re.
ꝙ in te. Et hoc iterū est duplex.ſ.strictū.quod idem
est quod prohibitio omniuꝫ spiritualiū quod potest
prohiberi:ꝛ largū.i.prohibitio aliquoꝝ spiritualiū
de quibus infra.

¶Queriṫ quotuplex est interdictuꝫ ecclesiasticū.R. 3
duplex.ſ.loci ꝛ ꝑsone.c.si sententia. de sen.exc.lib.6.
Interdictū loci est quādo iterdiciṫ regnū.prouintia
ciuitas.castrū.vila. terra vel ecclesia. Interdictū ve
ro persone est quādo iterdiciṫ .populus.clerus.colle
giū vel qualitercūqꝫ alia persona.Aliquādo vero i
terdiciṫ vtrūqꝫ.ſ.locus ꝛ persona.de interdicto loci
vel persone distiguit Angelica dicēs aliud est gene/
rale aliud speciale aliud particulare dicēs ꝙ ideꝫ ē
iudiciū de generali ꝛ speciali. Rosella vero eādē di/
stinctionē ponit inuens ꝙ idem sit speciale ꝛ parti
culare ꝛ hoc accepit a.d.ar.ſ.ꝛ melius dicit q̄ꝫ An
gelica vt ifra patebit. Iterū melius distinguit Pis.
ꝭm tex.ꝛ doc.dicēs.ꝙ aliud est generale aliud par
ticulare.generale diciṫ quādo iterdiciṫ regnū vel ꝓ
uincia.ciuitas.castrum.seu vila. Particulare vero
quādo de multis ecclesijs vna.vel pauce. seu multe
ecclesie.c.cū i partibus. de verb.sig.vbi Pa. sic ait.
Primo nota ex tex.ꝙ particulare interdictuꝫ diciṫ
quādo vna ecclesia vel plures ecclesie specifice:ꝛ nō
sub noie vniuersitatis iterdicitur.generale vero est.
quādo vniuersitas vni° loci iterdiciṫ . siue locus sit
paruus.siue sit magnus.vt est vila.vel castrū: ꝛ est
rō q: ꝛ si i vila nō eēt nisi vna ecclesia.tñ acta ē ha
bere plures:ꝛ habet plura loca.vnde ꝯtinet i se vni
uersitatē:ꝛ nō q: facit ad multa:ꝛ maxime ad ꝯsti
tutionē Bonifacij.vbi caueṫ .ꝙ pro pecuniario de/

bito nõ debet fieri iterdictũ generale per ordinariũ vel delegatũ sine licẽtia speciali pape. Et itẽ nota ꝙ olim nõ licebat tẽpore generalis iterdicti submissa voce quotidie celebrare sine priuilegio. de quo in d.c.cũ i partibus. secus hodie de iure nouo. vt in.c. alma. de sen.exc.lib.6.hec Pa. Facit etiã moderno tẽpore qꝛ multi habẽt priuilegiũ ꝙ tẽpore generalis iterdicti possint audire.percipere.vel celebrare diuina. Nõ etiã ſm.d.ar.f.3°.parte.ti.27.c.1°. post Jo. cal.ꝙ quãdo interdicitur aliqua ecclesia. vel aliq̃.aut etiã cũ iterdicũtur oẽs eccl esie viuus ciuitatis:vel prouincie.nõ icludẽdo totum territoriũ.tunc ẽ speciale qd idẽ est particulare.ſm tex.Pis.⁊ Pa. Nã si dicat interdico oẽs ſm Jo.cal.idẽ ẽ ac si diceret istã: ⁊ istã:⁊c.qd ẽ ꝯ id qd dicit Rosella.ꝟ.iterdictũ.ꝑ. .§.3.vbi dicit ꝙ quãdo dicit interdico omnes ecclesias non est particulare qd falsum ẽ.vt patet.nisi.n. includat totum territoriũ remanet particulare.s. qꝛ sole ptes sunt iterdicte:⁊ possit qs celebrari ⁊ audire diuina extra illas ecclesias.

¶ Queritur quotuplex ẽ iterdictũ persone.R. ꝙ similiter est duplex.s.generale quãdo.s.promulgatur i cõi. populus.ciues.icole.collegiũ.clerus.vel vniuersitas. idest sub predictis appellatiõibus .d.c.alma.§.illis: ⁊.d.c.si sententia .§.pen. vel quecũqꝫ alie psone sub noie vniuersitatis:⁊ i tali ſm Jo.cal.habet locuꝫ extrauagãs Bonifacij prouide attẽdẽtes. de q̃ supra lindiate ſm.c. Jo.cal.in isto nõ habet locũ moderatio decre.alma.q̃ loquitur solũ ꝺ iterdicto generali loci. Et nõ ꝙ quãdo iterdicitur populus. seu collegium ꝙ oẽs de populo.seu collegio sunt iterdicti.d.c.si snia. Aliud ẽ particulare.s.quãdo iterdicitur aliquis noiati. vel p circũlocutiões que habẽt vim noĩs proprij. de appel.c.preterea.d.2°.vel quãdo nominãtur plures in aliquo facto.vel delicto.puta dicendo oẽs illos qui tale delictũ fecerũt.vel faciẽt. Et nõ ꝙ oẽs psone interdicte generaliter vel particulariter quocũqꝫ vadũt semper sunt iterdicte.quousqꝫ durat iterdictũ vel absoluantur.nec possint exercere aliquẽ actũ ꝓcessorũ tẽpore iterdicti.qui pertineãt ad aliquẽ ordinẽ.vel celebrationẽ diuinorũ.aliter violarẽt iterdictũ.similiter non audire diuina ꝑ moderationeꝫ.d.c.alma. qꝛ vt dictum est.illa decre.loquitur de iterdicto loci generali nec oportet distiguere iter speciale ⁊ particulare sicut facit Angelica.qꝛ cõiter doc.⁊ etiã tex.i.d.c.cuꝫ i partibus.accipiũt pro eodem.speciale particulare: nec est aliquis doc.q accipiat pro eodem speciale ⁊ generale sicut facit Angelica. Et nõ ꝙ iterdicti proprio nomine.vel alia certa circũlocutione.sunt per sententiã designati.qui dicũtur nominatim interdicti.sunt vitandi in diuinis sicut excõicati.episcoporum : de priuil.lib.6.secus esset in alijs a diuinis.qꝛ interdicti extra diuina non sunt vitandi.de quo supra.§.ꝑ.in.2°.differẽtia:⁊.j.ꝟ.iterdictũ.6.§.ꝑ.

¶ Item notandũ qꝛ ponitur alia distinctio iterdicti i de.p°.de sen.exc.s.iterdictum est duplex.vꝫ cõiter dictum prout est quedã cessatio a diuinis q̃ aliquãdo noiatur suspẽsio diuinorũ organorũ .de qua i.c.irrefragabili : ⁊.c.si canonici.de offi. or. ⁊ ſm aliquos i.c.dilectis.de app. ⁊ de hoc.dr i.§.sequẽti. Aliud ẽ iterdictũ proprie.de quo i.d.c.qd i te. nõ est vobis:ꝫ ⁊ alma:⁊ similibus. Interdictũ .ꝑ.mõ.s.cessatio est duplex ſm Pa.d.c.dilectis. vꝫ generalis:⁊ specialis.generalis quãdo i tota ciuitate ponitur talis cessatio : specialis vero quãdo i vna sola ecclesia : ⁊ talis cessatio ſm.c. Pa .ibidẽ. siue generalis siue specialis nõ est proprie iterdictũ.ſꝫ est quid facti ſm quandã particularẽ cessationẽ ab aliquibus diuinis.s.ſꝫ cõsuetudinẽ alicuius loci. vnde debet seruari ſm ꝙ determinat ibi ꝯsuetudo.vel determinatio iponẽtis talem cessationẽ:⁊ qꝛ nõ est proprie iterdictũ ideo si quis in tali loco celebrat nõ fit irregularis.eo ꝙ non reperitur in iure.d.c.i⁊:⁊ isto modo intelligitur Inno. i.d.c.irrefragabili:⁊ Pa.post Antho.de but.i.d.c. dilectis:⁊ quõ tũc icurrat suspensionẽ vide infra in terdictũ.5.§.i. Interdictũ vero.2°.mõ.s.proprie.siue generale siue speciale loci.de quo supra.3°.§.est duplex.s.strictũ ſm dispositionem.d.c.nõ est vobis.de spon.s.ſm iura antiqua. Aliud largũ ſm dispositionẽ.c.alma.p°.vocatur generale ſm Inno. in.d.c.nõ est.nõ generalitate loci qꝛ potest eẽ generale ⁊ speciale.sed generalitate diuinorũ.qꝛ prohibẽtur oia diuina preter necessaria:⁊ hoc vocatur ab ar.f.3°.ti.27. c.5. Interdictũ strictissimũ. Et Honorius.4.i quodam priuilegio pro fratribus ꝑdicatorũ qd incipit. Meritis vestre religionis.vocat ipm iterdictum in quo ꝓhibẽtur oia diuina ꝑter baptismũ paruulorũ ⁊ penitẽtia moriẽtiũ:⁊ videtur ꝙ nũc nullus possit ponere tale iterdictũ preter summũ pontificẽ.qꝛ inferior nõ potest apponere clausula ꝯtra dispositionẽ iuris cõis.ſm Pa.in.c.pastoralis.de appel.etiã delegatus de latere:⁊ probatur per glo.i.c.si.de here. lib.6. Idem dicit ipse Pa. in.c.ad hec de appel. sed istud tale iterdictũ derrogat iuri cõi.s.d.c.alma. Et si quis celebraret in tali iterdicto efficeretur irregularis. ſm Inno.in.d.c.nõ est:⁊ sic patet ꝙ ipse Inno.non est sibi cõtrarius.si dicat in.c.irrefragabilis ꝙ non efficitur irregularis qꝛ celebrat in cessatione generali. in.d.c. vero.nõ est.dicat ꝯtrariũ.qꝛ in ꝑ loquitur de interdicto ꝑ mõ .i. improprie vel cõiter. in.2°.auteꝫ de interdicto siue cassatiõe.2°.mõ que est interdictũ proprie. Et isto modo strictissimo positũ fuit Bononie a Julio.2°.s.i 506.de mẽse octobris: ⁊ tẽpore. Jo.an.ferrarie.ſm ꝙ ipse inuit i.c.permittimus. de sen.exc.⁊ de his dicetur .§.7.⁊ i tali iterdicto qd dr strictũ.seu ſꝫ iura antiqua.ꝑmittebatur baptisma paruulorũ.ꝑnia moriẽtiũ:⁊ viaticũ.ꝯfirmatur i frõte. ꝺ spõ. nõ ẽ vobis.de Pe.⁊ re.qd i te. Permittebatur etiam

cōfectio crismatis.c.qm̄.e.ti.li.6. ⁊ celebratio misse
semel i septimana pro ꝯficiēdo corpore christi pro i
firmis.d.c.pmittimus.tenet etiā matrimoniū. Ul̄
aūt i tali permittat sepultura clericis seruātibus in/
terdictum:⁊ ꝙ possint clericabini vel terni submissa
voce clausis ianuis:⁊c̄.dicere officiū : ⁊ simr ꝯcedat
penitētiā accipiētibus crucē sicut ex gr̄a permittit.
i.d.c.qđ in te.nō reperi aliquē doctorē hec determi/
nate dicentē.ex vna tm̄ parte videt ꝙ sic.q2 ista sūt
ſm iura antiqua q̄ videtur eē seruāda i tali iterdi/
cto.ex alia parte videt ꝙ nō.q2 ſm glo. Jo.an.i.d.
c.alma.non permittūtur nisi illa q̄ sunt supradicta
imediate.credo ex quo nō sunt nec°. ꝙ papa possit
remouere.vbi nō ꝙ papa pōt addere ⁊ remouere i
suo iterdicto.vnde sunt ꝯsiderāda verba interdicti
eius.vide infra.§.7.

6 ¶ Nota ꝙ iterdictū de quo dictū est i.§.pcedēti qđ
vocat.cessatio diuinoꝝ ſm.d.dc.ad hoc ꝙ fiat ſm
Jo.an.necesse est ista iteruenire. Primo ꝙ hi q ces/
sant hoc habeant ex ꝯsuetudine vel a iure vt cessare
possint. Secūdo ꝙ vocētur absentes ad tractandū
ꝯ cessatiōe. Tertio ꝙ de illa tractēt diligēter. Quar
to ꝙ de cessando deliberēt. Quinto ꝙ sit manifesta
offensa ꝓpter quā cessant. Sexta ꝙ causa sit rōna/
bilis. Septima ꝙ ante cessationē istrumēto vel pa/
tētibus lr̄is autētico sigillo munitis. causam cessa/
tionis exprimāt. Octauo ꝙ illud istrumētū vel lr̄as
tradāt illi ꝯtra quē cessant. Nono ꝙ requirāt illum
vt emēdet cōpetēter iniuriā ꝓpter quā cessare vo/
lūt qđ si nō fecerit tūc locū habeat cessatio. Decimo
ꝙ post cessationē vtraqꝫ pars iter arripiat ad sedē
apostolicā ifra mēsem per se vel per procuratorem
sufficiēter istructū:⁊ ꝯtinuatis diebus q̄ꝫ cito pote/
rūt sedi apostolice se p̄sentēt. vt discutiat super hoc
quid sit agendū. His nō seruatis nō seruat cessatio
⁊ si pars q̄ post posuit cessationē eā non seruauerit
ab alijs nō seruetur:⁊ si causa cessatiōis fuerit iniu
sta ponētes cessationē durāte tēpore nihil pcipiūt:⁊
si perceperint restituere tenētur:⁊ parti satisfacere ꝯ
iniurijs ⁊ dānis. Et ſm Inno.⁊ Hosti. causa cessa/
tionis debet eē notoria qđ si nō.nulla ꝯsuetudo ꝓ/
desset q2 eēt ecclesijs honerosa:⁊ ille ꝯtra quē cessat
nō debet ꝯuinci ex probabilibus.sed apertis ⁊ noto
rijs.maxime i cultu diuino colēdo. vt nota Jo.mo.
⁊ Archi.i.c.si canonici.de offi.or.li.6. Et dicit Pe.
de pal.ꝙ si qs celebraret i tali loco ꝙ nō eēt irregu/
laris. neqꝫ suspensus. q̄uis peccaret:⁊ eps pōt sine
pctō ibi celebrare.c.q̄suit.ꝯ his q̄ fi.a maior.pte.c.

7 ¶ Querit quid agendū qn̄ ponit iterdictū strictissi/
mū de quo dictū est i.5.§.pcedēti. Naꝫ Bono° fuit
positū a Julio.2°.tale iterdictū in quo sic dicebatur.
supponimus cathedraleꝫ ⁊ alias ecclesias iferiores
de dicta ciuitate ⁊ sua dyocesi ⁊ monasteria. prio/
ratus.domos.ꝯuētus.⁊ loca religiosa vel pia oiuꝫ
ordinū.specificādo p̄dicatores ⁊ alios.subiūgēdo ⁊
ipaꝫ ciuitatem ⁊ dyocesiꝫ iterdicto ecclesiastico. eo
modo ꝙ eo durāte i p̄factis locis nō dicātur misse
neqꝫ aliud diuinoꝝ officioꝝ sub pretextu cuiuscūqꝫ
priuilegij.derrogādo:⁊c̄.subiūgēs imo p̄cipimus p̄
latis canonicis:⁊c̄.noiando oēs clericos i specie.sub
iūgēdo excepto epo.vt recedant ifra tres dies relin/
quēdo i dictis ecclesijs aliquos sacerdotes pro ad/
ministratiōe baptismi paruuloꝝ: ⁊ penitētie morē
tiū:⁊ alioꝝ sacroꝝ q̄ tempore iterdicti permittūtur
ministrari. Querit ergo quid sit agendū i tali iter/
dicto. R̄. Jo.an.in.c.pmittimus.de sen.exc.⁊ i.c.al/
ma.e.ti.lib.6.i nouella.⁊.d.Ant.de But. post eum
i.d.c.pmittimus sic aiūt. Quid si adhuc hodie pa/
pa iussisset exire clerū reseruādo ibi parochiales sa/
cerdotes pro sacris q̄ cōsueuerūt impēdi tēpore iter
dicti sicut nūc Ferrarie. habet locū qđ dr̄ i.d.c.per/
mittimus ⁊ nō quod dr̄ i.d.dec̄.alma.hec Jo.an.⁊
post euꝫ.d.Ant. Ex quo pꝫ ꝙ talis clausula derro/
gat iuri nouo:⁊ sic ē standū iuri antiquo:⁊ illa mo
dificatio.c.alma.nō prodest:⁊ tūc idē erit iudiciuꝫ
de iterdicto generali loci:⁊ de speciali. Sꝫ qd si di/
misisset illā clausulā p̄cipimus recedere clēr : ⁊c̄. de
qua solū faciūt mentionē dicti doc.credo ꝙ idē eēt
q2 per illā clausulā.vt non dicātur misse neqꝫ aliud
diuinoꝝ officioꝝ derrogat expresse.d.c.alma i quo
pmittūtur cū moderatiōe vt ifra. Sed quid si dimi
sisset etiaꝫ illas de missa ⁊ diuino officio.noiando
tm̄ oēs ecclesias i speciali ⁊ totū territoriū vt ibi fa/
ciebat.tūc sunt rōes ad vtrāqꝫ parteꝫ.videt.n.ha/
bere virtutē iterdicti specialis ⁊ sic nō habet locū.c.
alma.quod itelligit ſm glo.ibi de generali loci. Ex
alia parte videt eē generale loci:⁊c̄.credo pmam
eē tutiorē.sed.2ª.verior est. Nota tm̄ ꝙ papa potest
iterdicere simplr ⁊ ſm quid ſm ꝙ sibi placet vt ali/
qualiter dictū est supra.§.5.in fi. ⁊ ideo cōsideran
da sunt verba iterdicti. Sed quid si dimisisset illam
particulā:pro administratiōe baptismi paruuloꝝ:
dico ꝙ ꝯcessisset baptismū adultoꝝ de quo ifra iter
dictū.5.§.2°. Et per illā particulā : ⁊ penitētie mo/
rētiū:remouit vel iterdixit:penitētiā sanoꝝ:de quo
infra.ꝟ.iterdictū.5.§.5.cōcludēdū est igit ꝙ papa
potest per iterdictū suū oia iterdicere p̄ter baptismū
paruuloꝝ:⁊ penitētiā morētiū ⁊ p̄ter illa sine qui/
bus ista duo nō bene possunt fieri sicut viaticum ⁊
missa semel i ebdomada ⁊ similia ⁊ hꝫ hec itellige
oia q̄ dnr̄.ꝟ.iterdictū.5.per totū iferiores vero p̄la
ti q̄uis possint iterdicere aliquē vel aliquos actus:
tale tamen nō erit iterdictū ꝓprie.sed suspēsio diui/
noꝝ.de quo supra.§.5.si tamē simpliciter iterdicāt
locum generaliter nō possunt tamen derrogare iuri
nouo vt dictum est.§.5.

¶ Querit quō ad iterdictū vnius sequat iterdictuꝫ 8
alterius.vbi p̄ sciendū ꝙ iterdicto clero nō itelligit

interdictus populus.nec ecõtra.nisi aliud exprima/
tur in sentẽtia. Jntelligit autẽ appellatiõe clerici con
tineri nõ solũ promotos ad ordines. sʒ etiã religio/
sos ⁊ religiosas.cõuersos ⁊ cõuersas. q ita sunt ad
ecclesiã trãslati q de populo proprie dici nõ possunt
12.q.i.c.duo sunt. Jo.cal.Se.⁊ ar.f. Angelica vero
in.iterdictũ.p.§.9.nõ credit hoc.sed Rosella tenet cõ
trã.in.iterdictũ.p.§.5.possent concordari .s.verũ est q
quãdo ẽ iterdictus populus nõ est iterdictus clerus
⁊ tũc sub clero intelligũtur etiam omnes religiosi ⁊
hoc sine dubio qz est fauorabile. Si vero iterdicitur
clerus nõ videtur religiosi interdicti qz in materia
odiosa.sub nomine clerici nõ veniũt religiosi. secus
ĩ materia fauorabili. Secũdo sciendũ q interdicta
ciuitate propter delictum dñi.ciues non sunt interdi/
cti ideo extra ipsam audiunt diuina.c.si sentẽtia de
sen.exc.lib.6.secus si propter delictũ populi.qz tunc ci
ues essent iterdicti:⁊ sic nec intra nec extra audiunt
diuina.d.c.alma.§.illis. Similiter nobiles. Mar/
chiones.Comites.barones:⁊ huiusmõi habitãtes ĩ tali
loco.si sunt de populo iterdicto.vel de dicta vniuer/
sitate.quod patet ex eo qz subeunt onera ⁊ honores
sicut alij.ligãtur sentẽtia iterdicti: ⁊ idem si per pri/
uilegium sunt exẽpti ab oneribus.secus aũt si essent
sui iuris.vel ex cõsuetudine vel priuilegio imperiali.
ita q dicte vniuersitati tãq̃ de ipsius corpore ĩ nul/
lo participãt Jo.cal.Tertio notandum q iterdicto
populo singule persone de populo itelligũtur iterdi
cte.d.c.si sentẽtia.persone vero habitãtes ĩ suburbijs
vel cõtinẽtijs si appareat expresse q sint alterius vni
uersitatis.vel populi.nõ itelligũtur.qz sicut vna per
sona specialiter interdicta nõ intelligit alia.ita de vni
uersitate.secus si essent eiusdẽ vniuersitatis: ⁊ in du
bio presumet de illa.Jo.cal.Quarto notandũ q in
terdicto clero alicuius ecclesie nõ itelligitur iterdicta
ecclesia.vnde alij clerici licite celebrant in illa.d.c.si
sentẽtia.tam ĩ tex.q̃ in glo. Quinto notãdum q si
est interdicta ecclesia etiã erit interdicta capella seu
cimiteriũ que sunt cõtigua.i.si extrema se cõtingũt.c.
si ciuitas.de sen.exc.lib.6.alias secus.sic ecclesia po
luta itelligitur cimiteriũ polutum eidem cõtiguum:
nõ autem ecõtra. Nec vno cimiterio poluto est po/
lutum aliud etiam coherens parieti intermedio.c.i.
de conse.ec.vel ec.lib.6. Ex quibus sequit q interdi
cta ecclesia vel cimiterio. Alia ecclesia coherens in/
terdicte vel aliud cimiteriũ coherens interdicto.pa
riete itermedio.nõ intelligãtur interdicta. Jo.cald.
Pe.de pal.q.di.18.sic ait. Dico aũt cõtigua quoꝝ
vltima sũt simul.vñ iter ecclesiã ex vna parte ⁊ ca/
pellã vel cimiteriũ ex alia parte nõ nisi paries me/
dius cõtigua sunt.qz vltimũ ecclesie est suus paries
qui est simul cũ terra capelle vel cimiterij:⁊ vtriusq̃
superficies est simul cum nihil soliduʒ sit mediũ. Si
etiã paries capelle vel cimiterij cõtingeret parietem
ecclesie idem esset.secus si esset aliqua terra media ĩ
ter duos parietes.quia illa sola eẽt intermedia. hec
Pe.in quibus videt aliqualiter discordare a dictis
Jo.cal. Nota tamen pro cõcordãtia q si sint duo ci
miteria que habeant solũ parietẽ itermediũ illa nõ
videntur cõtigua qz paries nõ est aliqua pars cimi
terij.secus esset de ecclesia vel capella qz paries ẽ ali
quid eius:⁊ sic ecclesia vel capella que ad se inuicẽ
vel ad cimiteriũ nõ habent nisi parietẽ mediũ sunt
cõtigua.si vero essent due capelle vel ecclesie quarũ
parietes non essent idem.quãtũcũq̃ parũ sit quod
mediat nõ dicũtur cõtigue.sicut accidit Verone in
ter ecclesiã maiorem fratrũ predicatoꝝ ⁊ quãdam
ecclesiã paruã.vide.in.cimiteriũ:⁊.in.cõsecratio.q.
§.2. Jtem sm Jnno.si familia alicuius interdicit in
telligitur etiã presbiter de familia qz in hoc viden/
tur non distingui. Eadem ratione posset dici si oẽs
doctores vnius ciuitatis essent iterdicti q itelligan/
tur clerici qui sunt doctores.cõtra Angelicã.in.inter/
dictũ.p.§.9.nec glo.quã allegat hoc dicat.nisi forte
in sentẽtia dicatur aliquid per quod pateret de in/
tentione. Jtem nõ iterdicti si veniãt ad terrã iterdi/
ctam.non poterũt celebrare ibi.neq̃ audire diuina
qz terra iterdicta omnibus est iterdicta.

¶ Jtem si iterdicatur populus.vniuersitas.collegiũ 9
vel cõitas alicuius loci nõ per hoc intelligit ille lo/
cus interdictus.sm Jo.an.in.d.c.si sentẽtia.poterit
ergo celebrari alta voce ĩ illo loco iterdictis exclusis.
qz hoc nõ est prohibitũ: ⁊ q̃uis hoc.dictuʒ Jo.an.
sit verũ sm ius scriptum:tamen sm Jo.cal.videtur
prestare occasionẽ delicti. audiẽtur.n.voces cele/
brãtium ab iterdictis:⁊ per hoc vilipẽdetur cẽsura
ecclesie.vnde cõsulendum est talibus q tali iterdicto
durãte abstinerent a publica celebratiõe. Angelica
vero.in.interdictum.p.§.p. dicit q nõ cõsentit huic
moderatiõi.sed certe est valde rationabilis.si.n.al/
ta voce.ianuis apertis ⁊ pulsatis campanis:⁊c.ce/
lebrarẽt.cũ totus populus sit interdictus vt presup/
ponitur.non posset eẽ sine aliquo periculo:⁊ parũ
penderetur censura ecclesiastica: ⁊ dirũperetur ner/
uus ecclesiastice disciplinę.quod esse nõ debet.c.cuʒ
inter vos.de cõsue. x

¶ Jtem si aliquis de vniuersitate iterdicta se trans/
fert ad aliquem locum dimisso.p.si est specialiter in
terdictus.aut de populo iterdicto.ita q fuit in cul/
pa interdicti quocũq̃ se transferat manet interdi/
ctus.d.c.alma.§.illis.si vero non fuit culpabilis ⁊
ex toto desinit esse de populo interdicto credo cessa/
re iterdictũ circa eum qz cessat causa efficiens i eo:
⁊ cõseruans Jo.cal.Angelica.in.interdictũ.p.§.p.i
si.approbat hoc dictuʒ cõtra Asten.⁊ dicit Se.seq
hoc dictum. sed dictum Asten.est valde probabile:
scilicet q necesse est vt absoluãtur naʒ presupponit
q fuerint interdicti. ideo si debeant esse nõ interdi/

cti vt possint interesse diuinis debent absolui. maxi/
me remanēte populo iterdicto:& sic nō videt tota/
liter causa cessare. si quis tñ teneat ɔtrarium potest
respōdere q̄ iterdictum non idiget absolutiōe:& sic
cessante causa:&c̄. Item existens de vniuersitate vel
de populo nō interdicto. si fiat de populo iterdicto.
est iterdictus. sicut & alij. q: factus est mēbrū illius
corporis & sic debēt eodē iure cēseri. c. §. di. 22. nec ob/
stat q̄ pcesserat sentētia q: ponit q̄ lata fuit ɔtra
vniuersitatē vel populū qui nō mutat nouis perso
nis supuenientib⁹. 7. q. i. deniq3. Jo. cal. Itē si existēs
de populo iterdicto bāniat perpetuo. desinit eē iter/
dictus. q: cēsetur nō amplius de illo populo. itellige
quādo nō fuit i culpa. vel specialr iterdictus. secus si
ad tēpus bāniatur Jo. cal. Item si talis fiat religio
sus post professionē desinit esse iterdictus. ante vero
professionē tutū cōsiliū est vt non ordinet si tamen
ordinat credo q̄ teneat. ar. c. religioso. de sen. exco.
lib. 6. Jo. cal. Item de absente tēpore late sententie i
populū. vel vniuersitatē:& de presentibus non cōsen
tiētibus. sed cōtradicētibus eorū culpe propter quaz
latū est iterdictū. an icurrāt dicit Jo. an. in. d. c. si sen
tentia. q̄ quidā religiosi tenēt talē non ligari. etiā
quo ad ecclesiā q: absens & ignorās ex maleficio nō
obligat. 25. q. i. aliquos:& d. c. nō ē:& q: pena suos
debet tenere auctores. de pen. di. i. nemo. Sed dicit
ipe q̄ isti nō ponderāt q̄ pena iterdicti etiā puniū/
tur qui nō peccauerūt. d. c. nō est. vnde tenet ipe. ab/
sentes & cōtradicētes ligari quod probat per. d. c. si
sentētia. fatet tñ illos insontes quo ad deū:& placet
Jo. cal. Item si talis absens est de alia ciuitate vel
populo. li3 gratiose receptus fuerit i ciuē vel popula
rem. populi interdicti vt faciūt Veneti:& forte nūq̄
ibi habitāuerūt. credo q̄ dicto populo iterdicto in/
telligat iterdictus. Item habitātes i ciuitate nō ci/
ues nec de populo illo. planū est q̄ nō includūtur in
terdicto illius vniuersitatis. vt i sepe. d. c. si sentētia.
Jo. cal. Ite3 ciues qui sunt de populo iterdicto vbi/
cūq3 habitēt sunt iterdicti q: sunt de populo. nec de
sinunt esse illius populi. Jo. cal. Item pueri qui non
sunt doli capaces nō sunt iterdicti. secus si sunt doli
capaces. similiter mulieres & nō cōsentiētes omnes
sunt interdicti. q: sunt de populo interdicto:& pos/
sunt etiā interdici sine culpa.

¶ Quādo iterdicat terra alicuius dñi itelligit de ea
que ē sua quo ad dominiū iurisdictionale:& multo
fortius si terra esset illius dñi simplr:& absolute p/
pria. Item intelligit de terra quam tenet ab alio in
feudū. vel in emphiteosim. cū in illis casibus spectet
ad eum vtile dominiū. Item intelligitur de terra q̄
pertinet ad eū ratiōe dotis vxoris q: maritus con/
stante matrimonio est dominus dotis vxoris. Ite3
itelligitur de terra sibi pignorata si proferēs dicat
interdico terrā quam talis tenet. secus si diceret in/
terdico terram suam Jo. an. Item si talis dominus
cuius terra iterdicitur habet terrā i diuersis prouin
cijs. vel diuersis locis. si habet eā pro parte & pro di
uiso omnes ille partes subiacēt iterdicto. sed si pro
indiuiso secus. ne inocens puniat. ar. i. q. 4. c. si. Si
aūt talis dominus postea acquirat nouā terrā. ta/
lis terra nō subiacet iterdicto. nisi lator sententie in/
tendat tam de ea quaz habebat q̄3 de ea quā habi/
turus esset. Si aūt vendit terrā interdictā. vel perdit
eam nō propter hoc tollitur iterdictū cū onus hui⁹
rei trāseat cū ipa. i. c. pastoralis. de deci. nec. n. iste est
modus tolendi iterdictū quod debet relaxari per iu
dicem qui tñ cessante causa iterdicti & fraude inter/
dicti se facilē exhibebit. hec omnia Jo. cal. Sed quid
de illa terra in qua habet vsumfructū tantu3 dic q̄
illa icluditur cum in multis casibus vsusfructus sit
pars dominij. ff. de vsufru. l. 4. Jo. cal. secus si illius
haberet tantum propietatē ne accessorium trahat
principale.

¶ Quādo iterdicitur locus sub appellatione regni. a
prouincie. ciuitatis. castri. vel ville. suburbia & ɔtinē
tia edificia illius loci iterdicta intelligūtur. c. si ciui/
tas. de sen. exc. lib. 6. etiā si dicta suburbia & cōtinen
tia edificia i nullo erant subiecta dicto loco iterdi/
cto. vel vniuersitati si tamen proferēs iterdictū ha/
bebat iurisdictionē spiritualez in dictis suburbiis. si
aūt non habeat licet de iure scripto nō videātur in/
terdicta. tamen ponderata rōe. d. c. si ciuitas. posset
dici q̄ etiā tūc itelligūtur iterdicta. non ab homine.
sed a iure. c. nuper. de sen. exc. Intelligūtur aūt sub/
urbia burgi extra & prope ciuitatē. i quibus domus
sunt cōtigue. ɔtinētia vero edificia dicūtur domus
vltra burgū seperate & non cōtigue:vel dicūtur sub
vrbia per que iter est rectū. cōtinentia vero edificia
que sunt prope ciuitatē vel locum iterdictū. vel forte
sunt synonima. q̄uis tex. d. c. si ciuitas. ponat vt di
uersa vel si appereat ex ɔsuetudine que dicātur sub/
urbia vel cōtinētia. illi est standū. sin aūt reducātur
ad arbitriū boni viri. Ratio. n. est q: si in illis locis
propinquis posset celebrari omnes possent ire & sic
vilesceret sentētia ecclesiastica. vnde attendēda esset
ratio. s. si faciliter ɔuenirent:&c̄. vnde Pe. de pal. 4.
di. 18. q. 8. ar⁹. §. in. 3°. casu sic ait. Si principalis lo/
cus est iterdictus a iure tūc totū a iure. si aūt princi
palis est ab homine accessorius ē a iure. S3 q̄ sub/
lato principali remouet accessoriū ide est q̄ relaxa
to principali remouet accessoriū etiā amouēs erat
talis qui nō posset q: quedā trāseūt cū vniuersitate
de significatione istorum. vide. absolutio. §. 5. 26.

¶ Quia dictum est quō interdictū vnius sequat ad b
interdictū alterius nūc dicendū est quomodo iterdi
cto vno actu itelligat reliquus vbi sciendū q̄ aliquā
do singularis persona iterdicat simplr a diuinis: in
terdū vero ab aliquo actu respiciēte diuina quo ca

la a cāa expressus itelligit iterdictus: ⁊ omnis alius
qui in illo icluditur. vel qui sine illo actu interdicto
exerceri nō potest. c. sicut ī solitudinē. de app. secus si solū
altaris ministratio sit iterdicta. c. significauit. d̄ cō.
vtu. Item iterdictus a sacerdotali officio non potest
exercere pontificale quod sine sacerdotali exerceri
non potest. de exce. prela. c. ex litteris. i fi. Eadem ra
tione interdictus ne promoueatur ad iferiorem or/
dinem non potest promoueri ad superiorem. vel in
terdictus seu suspēsus ab officio. seu exercitio iferio/
ris non potest exercere officium superioꝝ quod sine
officio iferiorum non potest exerceri. secus si sine illo
exerceri posset. licet. n. sit minus illud quod est inter
dictum. tamen quia illud maius non potest exerceri
sine isto minori itelligitur prohibitum illud maius
in isto minori. 16. di. illud. Ex quo etiam sequitur ꝙ
si is cui interdicta sunt pontificalia si celebrat sine
pōtificalibus non fit irregularis: ⁊ similiter si quis eēt
interdictus a sacerdotali non prohibentur sibi exer
citia inferiorum ordinum. quia sine illo possunt fie/
ri. d. c. significauit. Sacerdos cui interdicta sunt sa/
cerdotalia si conficiat corpus domini sine missa. fit
irregularis. c. primo. de de. exco. mi. Uide. ꝟ. suspē
sio. §. 3. ⁊. 4. ⁊ sequentibus.

Interdictū. 2°. de causa a qua fert. seu de cau
sa effectiua. vbi sciēdū ꝙ aliquādo fert a iu
re. quādoqꝫ ab hoie: ⁊ vtrūqꝫ aliquādo est
generale. aliquādo speciale. vt dictū est. s. §. 3. ⁊ se.
generale loci fert a iure i his casibus. Primo quā/
do collegium vel vniuersitas ciuitatis vel loci cogit
ecclesias vel ecclesiasticas psonas soluere guidagia.
vel pedagia. vel ab ipsis ecclesijs vel ecclesiasticis per
sonis exigit vel extorquet pro proprijs rebus quas nō
cā negotiādi deferūt. hoc ipso sunt iterdicti. c. quāquā.
lib. 6. de cen. Et addit Jo. cal. ꝙ iste casus nō ē rece
ptus neqꝫ suat lꝫ postea sancitū fuerit penas pdic
tas: ⁊ alias ꝯ nō parētes ȯber p locoꝝ dyocesanos
publicari. in de. presenti. c. ti. Sed cōiter ista opinio
Cal. non tenetur q2 ⁊ si de lege dicatur ꝙ cōfirmat
more vtentiū approbatur: ⁊ propter cōtrariā ꝯsue/
tudinem abrrogatur di. 4. §. leges. nō sic de senten/
tia excōicationis que subito trahit secum suum effe/
ctum in. d. etiam. c. quāquā. dicitur ꝯtraria ꝯsuetudine
non obstante. Et dicit Pe. de pal. ꝙ est mirū ꝙ per
sone que peccant nō sunt interdicte sed locus. Uide
ꝟ. excōicatio. 5. casu. 19. Secūdo fert in. c. p. de vsu.
lib. 6. ꝯ vniuersitatē q̄ domos locauerit vel condu/
ctas habere permiserit alienigenis vsurarijs i terra
sua ad exercendum fenus. ꝟ. excōicatio. 5. casu. 38.
Tertio ꝯtra vniuersitatē q̄ represalias ꝯtra psonas
ecclesiasticas ꝯcedit vel cōcessas ad illas extēdit. ni
si id reuocauerit ifra mēsem a die cōcessiōis. vel ex
tensionis de iniu. ⁊ dan. da. c. ⁊ si pignorat. li. 6. ꝟ.
excōicatio. 5. casu. 39. Quarto est ciuitas interdicta
quādo officialis talis ciuitatis i qua debet romani
pōtificis electio celebrari. vel repsentātes ipam ciuita
tē nō seruauerit ea ad q̄ tenētur per dec. vbi maius
periculū. de electio. lib. 6. vel fraudē i eis vel circa ea
comiserūt. ꝟ. excōicatio. 5. casu. 26. Quito iterdicta
est ciuitas q̄uis pter vrbē q̄ ꝯsentit dando cōsilium.
auxiliū vel fauorē occidētibus vel percutiētibꝰ car/
dinalē sancte romane ecclesie. vel q̄ ifra mēsem deli
quētes hmōi prout enormitas faciētis exegerit ⁊ ei
facultas affuerit nō punierit. c. felicis. de pen. li. 6. in
fi. ꝟ. excōicatio. 5. casu. 2°. Sexto ē iterdicta ciuitas
q̄ epm propriū iniuriose vel temere percusserit vel ce/
perit vel bānierit vel hoc fieri mādauerit vel ꝯsiliū
i his dederit. vel fauorē. vel hoc faciētes sciēter dfen
sauerit. i cle. d̄ penis. c. si qs suadēte. Casus aūt. c. de
ricis. de imu. eccl. li. 6. reuocatus ē p cle. qm̄. c. tit. ꝟ.
excōicatio. 5. casu. 18. ⁊ se. Septimo qn̄ clerici vel re
ligiosi iducūt aliquē ad vouēdū aut promittēdum
de sepultura. si in coꝝ ecclesia vel cimiterio eū sepe/
liant. tūc si ifra decēdiū. ecclesie vbi de iure venit sel
peliēdus oia q̄ occasiōe sepulture habuerūt nō resti
tuent. etiā si nō petātur ⁊ cadauer si petat ipsofacto
eoꝝ eccle ⁊ cimiteria sunt iterdicta. c. aiaꝝ. d̄ sepul.
li. 6. ⁊ tādiu durat donec plene satisfecerit ibi. Octa
uo icurrit iterdictū regni castri vel loci qn̄ dn̄s eo/
rū impedit ne legatus aut nūtius possit exequi suum
officiū: ⁊ tādiu donec persistiterit i tali cōtumatia in
extrauagāti sup gētes de offi. lega. li. 6. Notādū est
hic ꝙ lꝫ i supradictis casibus aliqua terra vel ciui/
tas vel ecclesia ipso iure subiciat. nō tamen tenet qs
illud seruare ante denūtiationē p iudicē faciēdam.
ita ꝙ in ea celebrās ante dictā declarationē nō inci
dit: ⁊c. de quo ifra dicet ⁊ hoc propter ꝯstitutionem
cōstāciēn ꝯcilij. de quo ifra interdictū. 3. §. 9. de hoc
idē dic i casibus sequētibus in. §. sequēti: ⁊ nō etiam
s Jo. cal. ꝙ si quis i his casibus vel i casibus. §. pre
cedētis celebraret in aliqua istaꝝ nō statim est irre/
gularis. q2 non est expressum i iure. secus esset si aliquis
epus ferret sententiā generalē vel specialem in aliquo
istoꝝ. vel illoꝝ casuum.

¶ Interdicitur locus specialiter. seu particulariter
quando interdicitur aliqua ecclesia. ac etiam cum
interdicūtur omnes ecclesie vnius ciuitatis vel pro
uincie quia ⁊ si non in illis ecclesijs tamen in alijs
locis illius ciuitatis extra ecclesiā possent diuina ce
lebrari ⁊ audiri ab hominibus illius loci: ⁊ dicitur
speciale vel particulare quia sm̄ Jo. cal. quando
omnes interdicūtur non nominato loco tunc inter/
dicitur ista ⁊ ista de quo supra interdictum primo
§. 3. ⁊ reperitur in iure istis casibus primo. quando
ecclesia est polluta humano sanguine vel iniurioso
homicidio vel pp effusionē humāi seminis studiose
procuratā de conse. di. i. si motum: ⁊. c. ecclesijs: ⁊ ex
tra de adulte. c. significasti: ⁊. c. vnico de homi. li. 6.

d quo supra.ᵬ.ↄsecratio.2°.per totū.⁊.ᵬ.cimiteriū.
Secūdo qn̄ ꝑpter discordiā patronoꝝ ep̄s claudit
hostia ecclesie:⁊ tolit inde reliquias : ⁊ p̄cipit q̄ nul/
lus i ea aliqd̄ sacrū celebret misteriū donec ad con/
cordiā redeāt.de iur.patro.c.1.⁊.2°.ita tn̄ q̄ nō pro
ferat sniaꝫ iterdicti q꞉ tūc eēt ab hoie. Tertio si ec/
clesia fuit symoniace ↄsecrata nō debet i ea celebra
ri.1.q.4.ecclesia.Quarto si p̄ncipl̄r pro questu nō
pro diuino cultu fuit ↄsecrata.de ↄse.di.pª.si qs ba/
silicā.Quinto qn̄ ecclesia ē ↄsecrata sine licētia ep̄i
dyocesani.de ↄse.d.1.p̄cepto.Sexto si sine reliquijs.
vel in loco deserto:⁊ nū q̄ꝫ habitato fuit dedicata.
de ↄse.di.1.placuit.Septimo quādo heretic° tradit
sciēter ecclesiastice sepulture locus careat ꝑpetuo se/
pultura ita q̄ recōciliatio nihil valet.nec videt ep̄s
posse hoc interdictū remouere q꞉ qn̄ dicat perpetua
videtur remouere inferioꝝ dispēsationē. de here.c.
quicūqꝫ.libro.6.

2 ¶ Fert etiā ab hoie tā generale q̄ꝫ speciale vel parti
culare.vnde papa interdicit.c.tanta.de exce.p̄la.le
gatus etiā interdicit.c.nouit.de offi.deleg.sil̄r dele/
gatus.c.sane.el.2°.⁊.c.ex lr̄is.de offi.deleg.qd̄ ē cla/
rū si i lr̄is ponat clausula ↄsueta.per cēsurā ecclesia
sticā cōpellēdo seu cōpescēdo:⁊c̄.c.querēti.d.ᵬ.sig.
Itē si simpl̄r datus est sine dicta clausula.tūc.n.ma
xime vbi est expressum i iure hāc penā poterit ipo/
nere.c.de causis.el.2°.de offi.deleg.Itē ꝑfert p ep̄m
ↄ eos qui sunt sue iurisdictiōis tn̄ nō debet suspēde
re ad longuꝫ tēpus nisi de ↄsensu capituli.regulari/
ter tn̄ ⁊ de iure snia sui pastoris tenēda est ⁊ timen
da.2.q.1.c.1.Itē electus ↄfirmatus lꝫ nō ↄsecratus i/
terdicere pōt hoc ē.n.iurisdictiōis.c.trāsmissam de
elec.sm̄ Pa.i.c.cum inter de ↄsue.ep̄s sm̄ iura non
posset sine cōsensu capituli ex cōsuetudine tn̄ potest.
Itē inferior p̄latus habens iurisdictionē ordinariā
interdicere pōt sibi subditos.c.cū inter.de ↄsue.⁊.c.
cū ab ecclesiaꝝ.de offi.ordi.vbi notat qui ⁊ quādo
iferiores habeant iurisdictionē ordinariā.Itē sede
vacāte capitulū interdicere pōt.c.is.qui.de maio.⁊
obe.q꞉ est iurisdictiōis in qua succedit capitulum.
Mulier vero p̄lata nō pōt q꞉ hoc pertinet ad po/
testateꝫ clauiū.c.noua.de pen.⁊ re. Et breuiter oēs
qui possunt excōicare possunt interdicere.tā loci q̄ꝫ
personā generaliter.vel quātū ad aliquē actū diui/
num.vel cōiūctiꝫ.sm̄ q̄ videt sibi expedire.c.cū iter
vos.de ↄsue.possunt etiā ep̄i iterdicere.vel excōica/
re personas.vel loca nō obstāte q̄ habeant priuile/
giū q̄ nō possint iterdici.nisi talia priuilegia essent
concessa regibus.reginis.vel coꝝ filijs.vel religiosis
ratione ordinis.vel loci : ⁊ non ratiōe persone.c.ne
aliqui.de priuil.lib.6.nō possunt etiā iterdicere exē/
ptos directe.vel indirecte:⁊ ↄtra facientes sunt pu/
niendi.c.quāto de priuile.nisi forte rōe delicti.intel/
lige quādo nō habēt priuilegiū super hoc.sicut nūc
habent p̄dicatores ⁊ minores:⁊ credo etiaꝫ alij ca/
nonici sine licētia ep̄i nō possunt ponere interdictū
in aliquo loco.vel ecclesia.c.q̄ sunt.d his.q̄ fi.a ma.
parte.c.Simplex canonicus qui habet p̄bēdā cui
ecclesia ē annexa vt i.c. extirpāde.§.si vero.de p̄bē.
in qua de ↄsuetudine spiritualeꝫ iurisdictionē exer/
cet potest illā iterdicere.c. super eo. de p̄ben.lib.6.
Idem si ex ↄsuetudine haberet iurisdictionē i terri/
torio.c.nouit.de iudi.Intellige tn̄ q̄ nullus potest p
pecuniario ponere interdictū sine licētia sedis apo/
stolice.vt i extrauagāti Boni.ꝓuide. de hoc supra
interdictum.p̄.§.3.fi.

Interdictū.3°.de causa formali.s. quō ⁊ ex q
1 causa ponat quō suspēdat ⁊ quō relaxetur
quātū ad pᵐ.sciēdū sm̄ Jo.cal.q̄ quādo ab
hoie fert ⁊ ꝑpter cōtumaciā est necª monitio p̄ce/
dens ⁊ forma q̄ tradit.c.p̄.de sen.ex.lib.6. ⁊ sic itel
ligit.c.rep̄rehēsibilis.de appel.Aliquādo.n.ē nullū
ꝑpter defectū monitiōis aliquādo ē iniustuꝫ sm̄ q̄
dictū de excōicatione supra.ᵬ.excōicatio.2°.p̄in.⁊
§.9.⁊ quasi per totuꝫ.Sed quādo ꝑpter delictum
fert nō est monitio necª.5.q.4.in loco ⁊ sic intellige
notata p Inno.⁊ alios.c.ad hoc de appel. quando
vero a iure profert propter excessum siue delictū si/
ne monitiōe sit siue sit speciale interdictū.s.vel ↄtra
ecclesiā vel ↄtra personā singularē.siue sit iterdictū
generale loci.s.ciuitatis siue castri vel vile vel vni/
uersitatis vel populi quodlꝫ.n.hoꝝ dicit generale.
sub hac autē forma verboꝝ profert.Nos ꝑpter ta
lem causaꝫ.ecclesiā vel talē terrā supponimus eccle
siastico iterdicto.c.cū i partibus de.ᵬ.sig. ⁊ addit
cōiter ecclesiastico.ad differētiā iterdicti legalis.de
quo supra.ᵬ.iterdictū.p̄.§.2°.Et q꞉ iterdictū ⁊ exco
municatio quātū ad formā ↄueniunt ideo vide.ᵬ.
excōicatio.2°.p totum. Potest etiā sentētia iterdicti
ad volūtatē iudicis d̄terminari puta iterdicat mis/
sam cuꝫ cātu vel horas vel sepulturas ⁊ hmōi. pōt
etiā iudex ab iterdicto excipe ⁊ subicere quos vult:
⁊ quādo vult.puta quādo dn̄s terre erit p̄sens : ⁊
hmōi.c.non est vobis.de spon.supra.ᵬ.iterdictū.p̄.
§.5.Nota q̄ sm̄ Inno.Hosti.⁊ Ber.iterdictū non
pōt poni sine causa rōnabili.c.cum medicinalis.de
sen.ex.lib.6.⁊.c.quesiuit. de his q̄ fi. a maio. per.c.
Quā decª.itelligūt Inno.⁊ Hosti. q̄ sentētia iterdi/
cti nō est ferēda ꝑpter culpaꝫ alicuius particularis
persone.sed ꝑpter culpā vniuersitatis.nisi quādo ē
dn̄s loci.d.c.nō est vobis:⁊ de offi.deleg. sane. ⁊.c.
petistis.de priuil.Pa.ibi.p̄.nō.vnde pōt ferri ꝑpter
delictū dn̄i.siue capituli.seu alicuius cōitatis.Et nō
q̄ nullus pōt iterdici auctoritate ordinaria vel de/
legata pro pecuniario debito vel pro cuius vis pe/
cunie quātitate.alias nō tenet nisi fieret de aposto/
lice sedis speciali ⁊ exp̄ssa licētia.ↄ Boni.8.in q̄dā
extrauagāti q̄ icipit.ꝓuide attēdētes Pe.d pal.4.
di.18.q.fi.arᵒ.7.sic ait. Sciēdū q̄ rōnabil̄r dꝫ fie/
ri aliogn lator icideret i penā illius.c.sacro.⁊.c.cū

medicinalis. vt dicit Inno. in. c. cum ad ecclesiā. de offi. or. Pena aūt illius ꝯalij est ꝙ q cōpetēti moni tione nō pmissa. sniaꝫ promulgat. igressum ecclesie per mensem sibi nouerit iterdictū. alia nihilominus pena multandū si visum fuerit expedire. vt dictuꝫ ē de excōicatione. ℣. excōicatio. 2°. p an.

1 ¶ Querit q cognitio requirat ad hoc ꝙ snia excōicationis vel iterdicti liget. R. ꝙ sufficiat sniaꝫ publice promulgari nec postea necesse est eam singulorꝫ auribus iculcari. di. 16. quid dicatis. sufficit etiā cū quis sciat vicinos suos maxᵉ metropolitanā ecclesiā recepisse sniaꝫ ꝛ seruare publice. c. ꝓ. de postu. Hoc ideꝫ dicit Archi. i. c. is qui. ꝺ sen. exc. lib. 6. ꝛ Pa. i. d. c. ꝓ. Facit regula: qui scit non indiget certiorari de quo glo. i dc. p°. c. ꝛ. c. qui certus. de reg. iur. li. 6. ꝛ de de. exc. mi. c. apostolice: ꝛ. c. illud. ad idē. c. cū nō de homine. de sen. exc. ꝛ. c. cū desideres. §. 1. i fi. Sed quid qn religiosi vel alij ignorarēt illaꝫ publicationē vel obseruantiā aliorꝫ. R. ꝙ nō ligarētur si esset ignorātia ꝓbabilis. p glo. in. d. dc. p°. ℣. sciuerint: ꝛ. c. epor de priuil. li. 6. ꝛ ē tex. i. d. c. apostolice. vbi dicit Pa. ꝓ nō ꝙ sm doc. nō oꝫ ꝙ quis sit multū curiosus in sciēdo dānō nō sit nimis desidiosus. ar. i. l. nec supina. ff. de iuris: ꝛ facti ig°: secus eēt si esset ignorātia crassa. vn̄ i. c. illud. de de. exc. mi. dr̄. ꝙ si quis habē s notā sue excōicatiōis per solam famā celebrat sit irregularis ꝗuis nō ordiquat ita grauiter sicut si ꝓ certo sciuisset. ꝓ glo. tñ i. d. c. illud. si fuisset a paucis dictū nō tenebatur credere. nisi sm Pa. ibidē qn̄ illi pauci facerēt ꝓbabile dubiū: ꝛ tūc ꝓ eum tenebat abstinere donec eēt certificatus. qꝛ tractabat de magno iudicio ꝛ paruo vult. Pe. de pal. 4. d. 18. q. 6. ar°. 2°. dicit ꝙ si audiuit ab aliquo emulo vel etiam ab vno nō emulo vel paucis. non oꝫ credere. qꝛ qui cito credit leuis ē corde. itellige vt dictum est quādo nō faciūt ꝓbabile dubiū. nec obstat ille tex. qui dicit de fama. qꝛ sm. e. Pa. intelligit ꝙ fama sufficit. sed nō dicit ꝙ requirat. Nā qn̄ isurgit ꝓbabile dubiuꝫ tūc tutior via est eligēda. vt tex. ibi dicit. Insup oēs religiosi tā exēpti ꝗ nō exēpti q sciuerint matricem ecclesiā sue ciuitatꝫ vel sue terre obseruare quodcūqꝫ iterdictū positū auctoritate sedis apostolice vel ordinariorꝫ. debēt ꝛ ipi seruare alioquin nō seruantes icurrūt excōicationē ipsofacto. de qua vide. ℣. excōicatio. 5. casu. 52. Et hoc nō obstātibus quibuscūqꝫ appellatiōibus ātea etiā ad sedē apostolicā vel ad aliū iterectis ꝛ alijs obiectionibus quibuscūqꝫ. de. p°. de sen. exc. Et si quis arguat qꝛ epūs nullam sniaꝫ pōt ferr̄ ꝯtra exēptos. 16. q. 1. qꝛ frater. R. Pa. i. d. c. ꝓ. post Jo. an. dicit ꝙ ista snia qn̄ ē generalis: secus eēt de speciali. qꝛ tūc nō illos ligaret: extenditur ad exēptos nō ex snia. hois. sed iuris dispositione. quid iuris qn̄ matrix nō obseruat. vide i. d. casu. 52. fratres ꝯgregatiōis Lōbardie ordīs pdicatorꝫ hn̄t priuilegium a Leone papa. x. ꝙ nō teneātur obfuare quando matrix nō obseruat.

¶ Quō iterdictū possit suspendi vt per hoc differat ab excōicatiōe: ꝛ de appellatiōe iterposita vide supra iterdictū. ꝓ. §. 1. 1. 7°. dc̄a. vtʳ aūt qn̄ iterdictū est nullū possit relaxari ad cautellā sicut excōicatio. disputāt doc. i. c. pn̄ti. de sen. ex. lib. 6. ꝛ cōiter dicunt ꝙ generale loci nō relaxat: ꝛ ꝺ hoc est ibi tex. expssus. secus est de speciali loci: ꝛ de iterdicto persone. p ar. a ꝯrio: ꝛ sic regula qua habet ꝙ snia cēsure q ē nulla. pōt tolli ad cautellā. c. per tuas: ꝛ. c. venerabili. ꝺ sen. ex. ꝛ. c. solet. c. ti. li. 6. seruāda est. nisi i casu i quo iuenit vitiata. ff. de re iur. l. 1. de spon. cū apud. Jo. mo. i. d. c. pn̄ti. videt dicere ꝙ est eadē rō de iterdicto generali loci: ꝛ de speciali. c. fᵉ. de trāsla. Jo. an. nō dicit ꝙ pʳ est verius: ꝛ rō differētie iter generale: ꝛ speciale est. qꝛ i speciali magis psone peccāt: ꝛ sic qꝛ tex. ibi dicit ꝺ generali. sꝫ ista rō parꝫ valet. nō. n. locus specialis magis peccat ꝗ generalis. igit ista rō tenet solū de personali ꝙ aūt tex. nō dicat de speciali hoc videt esse qꝛ nō erat necᵉ. cū ꝗtū ad hoc sit eadē rō. quare aūt iterdictū loci siue generale. siue speciale nō relaxet ad cautellā. iterdictū vero psone relaxet. difficile est assignare rōeꝫ dr̄e. sꝫ forte posset dici ꝙ absolutio ad cautellā sit vt psona possit participare sacris. seu sacris: ꝛ iteresse negotijs ecclesie sm Pa. i. d. c. venerabili. q rō nō facit quātū ad locū vel qꝛ vt dictū est. locus nō peccat.

¶ Querit quō relaxet. R. ꝙ speciale iterdictū psone pp ipius ꝯtumatiā ꝓmulgatū. tolli debet pstita cauptione de stando iuri. c. ex parte ꝓ de. ℣. sig. ꝛ si aliquā cauptionē pstare nō pōt. iuret ꝙ parebit mandatis ecclesie. c. venerabi. de sen. exc. Eodē mō tollit si ꝓ dubia offensa i aliquē latū fuit. sꝫ si pro manifesta offensa vel culpa singularis psone. relaxationē pcedere debet satisfactio. vt i. d. c. ex parte. si autē nō pōt satisfacere pstet ydoneā cauptionē. vel iuratoriā si aliā pstare nō pōt. c. vult. de sen. exc. li. 6. §. illis. Idē dicēdū de illo pp cuius culpā ꝓmulgatū ē iterdictū speciale. An aūt speciale vel generale loci vel vniuersitatis. siue populi. siue cōicatis. certa forma tollat i hoc casu nō apparet certa forma i iure. nisi ꝙ iure cauet ꝙ tale iterdictū debet reuocari. c. vnico. qd̄ me. cā. lib. 6. ꝛ. c. pn̄ti. de sen. exc. co. li. illorꝫ tñ qui fuerūt culpabiles an̄ hmōi reuocationē ꝺbet exigi satisfactio vel cauptio. vt. s. ar. predicti. §. illis. Alias snia iterdicti vel suspēsionis nudo verbo suspēdūtur. vel totalr̄ relaxātur. puta dicēdo reuoco. vel remoueo. vel absoluo: ꝛ silia. vel si est ad tēpus. vel sub cōdictiōe. ex seipo desinit. secus eēt de excōicatiōe. vt nō doc. insc. fi. ꝺ ma. ꝯ. ꝯ. iter eccl. ꝛ ꝗuis aliqui reddāt rōeꝫ. qꝛ excōicatio requirit certā formā i absolutiōe. tu tñ vide. ℣. excōicatio. 2°. §. 3. In proposito vero iterdicti sola itentiōe habētis auctoritatē relaxat: ꝛ sic sufficit ꝙ exprimat suā itentionē quocūqꝫ mō vide. §. imediate sequentē. de papa

tamē est certū q sola intentiōe pōt remouere oēm cessarā vide.ꝟ.suspensio.§.x.ꝛ.xj. q: quantum ad hoc currunt de pari.

4 ¶ Solet queri vtꝝ si aliqui volūt satisfacere debeat quo ad eos relaxari iterdictū.solutio.q sic.si ē persona simplr iterdictam.sicut dr de excōicato.absolutionē petēte.c.cū ꝯtingat de offi. deleg.ꝛ.c.significasti de eo.qui.dux.i ma. Si aūt locus tm̄ ꝛ nō persona vel vniuersitas siue populus q nō peccarūt. certū est q nō requirit satisfactio.de ꝯsti.c.2.ꝛ sic singularis persona nō ē absoluēda q̄ nō peccauit. illis igit absolutis q peccauerūt mō supradicto. Alij nō indigent absolutionē ꝛ quādo iterdictū est positum ad tēpus.transacto tēpore.nulla est necª absolutio:ꝛ similiter si sub cōdictione.s.remota cōdictione. Illis etiā ꝓpter quos positū est iterdictū se offerētibꝰ ad iustitiā.debet tolli iterdictū.dacta cauptiōe de parē do iuri bm Jo.an. Si vero essent ꝯsiliarij sunt absoluēdi cū cauptiōe satisfaciēdi quātū tenētur.

5 ¶ Quādo sentētia iterdicti per aliquos iferiores ꝓlatos rōnabiliter ē lata.maiores nō debēt relaxare sine cōgrua satisfactiōe ꝛ cū ꝯsciā illius qui tulit.c.cū ab ecclesiaꝝ.de offi.or. Itē archiepūs nō pōt relaxāre iterdictū.vel excōicationē.vel suspēsionē.latas ab officialibus suffraganeoꝝ.s. archidiaconis seu alijs iurisdictionē habētibus:ipis qui tulerūt omisis.c.romana.e.li.6.nisi esset ꝯria cōsuetudo. Intellige etiā nisi rōe appellatiōis: ꝛ tūc si allegat sniaꝫ eē nullā nō est necª cum absolui.pōt tm̄ ad cautellā. Si vero allegat iniustitia ꝛ illa sit notoria supior debet eū absoluere sine remissiōe.si vero notoriū est ipaꝫ eē iustā nō debet absolui.sꝫ remādari. Si aūt est dubia superior pōt illū absoluere vel remādare ad absoluendum.

6 ¶ Utrū priuilegiū ꝯcessum a legato de latere.quo interdicti tēpore valeat celebrare.iterdictis ꝛ excōicatis exclusis.valeat q̄tū ad snias suas ꝛ suoꝝ successoꝝ ꝛ ordinarioꝝ.R.bꝫ Laudu.q sic.nisi specialr a successore reuocet ꝛ tenet idē q etiā valet quātuꝫ ad snias pape.ar.c.dilectus:de rescrip.vtꝝ papa licentiā celebrādi i ecclesia spālr iterdicta relaxet interdictū.R.bꝫ Hosti.nō.c.vt priuilegia de priuil.rōpōt esse bm eū q: pōt illud suspēdere vel pōt remouere cum ꝯdictiōe vt redeat.vtꝝ de auctoritate epi possit qs celebrare i ecclesia iterdicta.R.bm Hosti.i c.ad hec qm̄.de appel.q nō.q: istud pertinet ad solū papā.de priuil.cū ꝛ plātare.secus esset i cessatiōe a diuinis posita ab ipo epo.vel eo inferiore q: posset epūs excipere:ꝛ subiicere quos vult: ꝛ tps ꝛ modū determinare.bm Inno.d.c.vt priuilegia:ꝛ idē tenet i ecclia per eum iterdicta.allegat.c.dilectus.d.t.de appel. Sed nō pōt ꝯcedere vt persona iterdicta vel suspēsa celebret nisi pro delicto alteriꝰ sit suspēsa ab eo. Nō tm̄ q q̄uis epūs possit limitare suā cessationē quā ponit tm̄ nō pōt apponere clausulā ꝯ dispositionē iuris.vn̄ si poneret simplr iterdictū i aliquo loco nō posset tollere id qd̄ permittit ius.s.vt nō celebret submissa voce:ꝛc.vn̄.Ber.i.d.c.ad hoc qm̄. Nō pōt dare priuilegiū alicui celebrādi i ecclia ab eo iterdicta.secus de cessatiōe.vt dictū est.

¶ Quāuis illi ꝓpter quoꝝ delictū est positū iterdictū illud nō seruēt.tm̄ alij tenētur.secus esset si illi nō seruāt i quoꝝ fauorē latū fuit.c.petistis.d̄ priuil. Et dr violare qm̄ maiores violāt seu maior pars coꝝ ar.in.c.si.de pen. Et oportet q habeāt aiuꝫ plene rādi ꝛ hoc pōt percipi ex actibus coꝝ. Iteꝫ bm Jo. cal.proferēs iterdictū siue supior eiusdē: excipit papa:si violat illud icurrit penas q: sunt a canone.c.is q̄.de sen.exc.li.6.ꝛ.c.i.ꝛ si.de ꝯsti. Jō q̄uis proferens sniaꝫ nō seruet.alij tm̄ tenētur.ar.16.q.i. i canonibus. Itē si ꝓferens iterdictū nō seruādo itēdit illd̄ relaxare ita q ipe ꝓferēs hoc dixit tunc nec ipe nec subditi icurrūt.q: sublatū eēt. cū nō habeat certam formā.sꝫ si sola mēte hoc faciat nō exprimēs aliquo signo extrinseco:tūc nec ipe nec alij caderēt penas de re.iu.c.ꝓ.Hoc verū ꝑterq̄ꝫ in papa q nō subiacet legibus.ff.de legibus.l.princeps.vn̄ sola mente pōt reuocare.ignorātes tm̄ q eēt remotū peccarēt.tm̄ nō icurrerent irregularitatē.si qs tm̄ teneret q epūs pōt sola mente remouere.idem diceret. 7

¶ Quis possit relaxare iterdictū .R.ad istar excōicatiōis q: ābe sunt cēsure.c.q̄rēti.de.ꝟ.sig.si igitur sit ab hoie.ipe vel superior poterit relaxare.secus d̄ iferiori:si vero fit a iur ꝛ ꝯditor iuris nō reseruauit epūs pōt.nō tm̄ inferior ordinarie maxime ab iterdicto loci.c.nuper.de sen.exc.si autē reseruauit ipe solus pōt bm Archi.qm̄ papa reseruat sibi excōicationē q̄ est circa iterdictū.videt sibi reseruasse relaxationē iterdicti.quociēs.n.ex eadē radice vitiū nascitur ꝯsequēs est vt eadē lege tollat.hoc tm̄ dictū non placet. Jo.an. q: bm eū qm̄ ex duobus vnū reseruat videt alterū ꝯcedere ar.i glo.de.pᵉ.bm Jo.an.in.c.cupiētes de elec.li.6.§.ceterū i.ꝟ.suspēsos. Si iterdictū eēt terminatū ad certū tps a iure tūc añ illud tēpus non posset ab ordinario tolli. ex quo limitat.c.nuper q aliud sit in excōicatiōe. 8

¶ Nō q ea q̄ dicta sunt de hac materia quo .s. ad obseruandū iterdictū ne ꝯtraciēdo icurrāt pctm̄ vel irregularē.locū habent ꝛ vera sunt bm ea q̄ sunt in corpore iuris.sꝫ per extrauagantē Martini .5. que icipit isuper ad euitandū.nō tenet quis obseruare iterdictū ecclesiasticū a iure vel ab hoie generalr ꝓmulgatū nisi talis snia fuerit ꝯ personā.collegium. vniuersitatē.ecclesiā.cōitatē.vel locū certū.a iudice publicata vel denūtiata specialr ꝛ expresse:cuius tenor est talis. Insuper ad euitādū scandala ꝛ multa pericula q̄ ꝯsciētijs timoratis ꝯtingere possunt xpi fidelibus tenore pñtiū misericorditer indulgemus q nemo deinceps a cōicatiōe alicuius sacⁱ admini strationē.vel receptiōe aut aliquid. alijs quibuscūq3 9

diuinis intus et extra. ptextu cuiuscz finie aut cēsure ecclesiastice a iure vel ab homine generalr promulgate teneat abstinere vel aliquē vitare aut iterdictū ecclesiasticū obseruare nisi snia vel cēsura hmōi fuerit illata ꝯ person.i.collegiū. vniuersitatē. ecclesiaz. cōitatē vel locū certū vel certam a iudice publicata vel denūtiata spālr et expressa: ꝯstitutionibus apostolicis et aliis i ꝯtrū faciētibus non obstātibus quibuscūqz. saluo. si quē p sacrilega manuū iniectione i clericū sniaz lataz a canone adeo notorie ꝯstiterit icidisse qd factū nō possit aliqua tergiuersatiōe celari nec aliquo suffragio excusari. nā a cōione illius lz denūtiatus nō fuerit volumus iuxta canonicas sanctiones abstineri. hec ibi. Et nō q qdā dicebāt istā cōstitutionē fuisse i ꝯcilio ꝓpositā. sed nō acceptatā ppter ab italicis. Alii dicebāt fuisse tēporalē. s. per quinquēniū vsqz ad cōciliū sequēs qd senis fuit celebratū. sz nullū hoꝝ ē verū. Naz sicut recitat. d. ar. f. 3. parte. ti. 26. c. vltimo. ipse habuit a duobus viris approbatis qui fuerūt pñtes i illo cōcilio q fuit acceptata ab oibus: et perpetua. Ex pdictis pz responsio ad. q. quotidianā qñ papa dicit excōico vel interdicto. n. et. n. cū fautoribus et participātibus sibi: hic. n. et. n. sunt noiatiz excōicati vel iterdicti et ideo sunt vitādi fauctores vero siue participātes nō sunt noiatiz excōicati vel iterdicti nisi tñ in genere et iō nō teneť quis eos vitare quousqz per iudicē noiatiz specificētur et denūtiētur de hac ꝯstitutione habes i supplemēto. h. clericus. 5°. §. h. in vltima additione vbi dicit se vidisse hanc i quodā li. cuiusdā qui fuerat pñs in dicto ꝯcilio: et c. quidā addūt excōicatum nōie quacūqz excōicatiōe ita q nulla possit tergiuersatiōe celari aut iuris remedio excusari: etiam si nō sit i genere vel spē denūtiatus. Et q per hāc papa excōicatos suspēsos vel iterdictos seu phibitos. nō itēdit i aliquo releuaē nec eis quomodolz suffragari et ita recitat Pa. i de. 2. de sen. exc. ibi fuisse statutū. Et idē ꝯcludit. d. Feli. i. c. rodulph° de rescrip.

x ¶ Nō q fratres pdicatores habent priuilegia vt tēpore generalis iterdicti terre: possūnt vbiqz i oibus ecclesiis suis vel alicuius clausis ianuis: interdictis et excōicatis exclusis non pulsatis cāpanis et submissa voce celebrare diuina et recipere sacra ecclesiastica exceptis tribus casib°. P° qñ dederūt cāz iterdicto Secūdo si ꝯtingat id sibi specialiter interdici: Tertio si ecclesia illa i qua volunt celebrare est specialr iterdicta: Bonifatius: virtute. Itē possunt tempore iterdicti ad diuina recipere pueros. suis seruitiis deputatos: et negotioꝝ suoꝝ procuratores: et operarios qui suis in locis. eoꝝ operibus ꝯtinue insisterint. nisi in duobus casibus. Primo si ipi causam interdicto dederūt. Secūdo si ꝯtingat eos specialr iterdici. vel excōicari ibidē. Itē q tempore strictissimi iterdicti. ꝯuētus quilz ordinis fratrū pdicatoꝝ quotidie vnā missam celebrare valeat cum duobus vel tribus tñ ministris. expulsis p oibus qui nō sunt de ordine predicatoꝝ. de. Meritis vestre religionis. Itē q quando i ciuitate vel locis aliis vbi habitaē ꝯtigerit interdictū poni: et prohiberi oia ecclesiastica sacra. exceptis paruuloꝝ baptismo: et penitētia morietiū. nō obstantibus quibuscūqz priuilegiis. religiosis qbuscūqz ab apostolica sede ꝯcessis. nihilominus tēpore talis iter dicti possiunt ꝯfiteri peccata coꝝ et ab ipis absolui et tēporibus ꝯsuetis iuxta morē ordinis talee sacre coionis et vnctiōis extreme recipere sacra: et diuina officia celebrare simul. ianuis clausis. non pulsatis cāpanis et submissa voce excōicatis et interdictis ac oibus personis q nō sunt de ordine tali exclusis. nō obstātibus prohibitionibus hmōi. seu aliquibus lris a sede apostolica ipetratis vel ipetrādis q de ordine predicatoꝝ et hāc idulgentiā specialem nō fecerint mentionē. Honorius: Meritis vestre religionis. Itē oēs snie iterdicti suspēsionis et excōicationis ꝯ eos late per quoscūqz prelatos ꝯtra idulta priuilegioꝝ dictoꝝ fratrū. sunt ipo iure irrite: et inanes. si aūt ꝯtra aliquas occasiōe eorūdē fratrū sunt penitus irritāde. Alexāder. Meritis vestre. Itē q a nullo legato nisi a latere possint suspēdi et interdici vel excōicari nisi i eoꝝ litteris. de ordine pdicatoꝝ talis specialis mētio habeatur de. ex ingētibus. Itē q Magister ordinis vel eius vicarius i toto ordine et priores prouinciales et cōuētuales et eoꝝ vicarii in suis terminis: possunt fratres suos ꝯstitutos in terminis pdictis vel ad eos declinātes vndecūqz absoluere a snia excōicationis suspēsionis vel iterdicti a iure vel a iudice generaliter promulgatis vel si in locis suppositis ecclesiastico iter dicto presumpserit celebrare diuina Boni. virtute. Item q viri et mulieres de Italia habentes habitū et regulā ordinis qui dr de penitētia sancti dñici. possunt licite audire diuina et recipere ecclesiastica sacra. tēpore interdicti. nisi causam dederint iterdicto bono°. Cōgruem existimantes.

¶ Nō pro declaratiōe pcedētis. §. q oia priuilegia que pcesserūt decř. alma. Boni. 8. et sunt ꝯtraria. d. decř. sunt reuocata p. d. decř. alma. i fi. n. ipius sic dr. ceterisqz que circa obseruationē iterdictoꝝ a nostris sunt pdecessoribus istituta in suo robore duraturis nō obstantibus quibusuis priuilegiis ecclesiis. monasteriis ordinibus seu personis ecclesiasticis secularibus vel regularibus exēptis vel non exemptis sub quauis forma vel expssione verboꝝ ab apostolica sede cōcessis q ꝯtra tenorem presentis cōstitutionis nulli volumus suffragari cū quibuslibet tam secularibus quā regularibus sufficere debeant vt tēpore interdicti modo premisso diebus celebrent supraassertis hec ibi in tex. vbi glo. fi. dicit erant fratres predicatores et minores et quidam alii priuilegiati vt in terris suis festiuitatibus celebrare possent tempore interdicti. interdum vsque ad octauas hec et similia xj

privilegia sunt revocata ⁊ puto etiā ꝙ ꝑ hec verba generalia revocatū sit privilegiū templarioꝝ ⁊ hospitalarioꝝ quo in coꝝ iocūdo adventu semel in anno aperiebat vna ecclesia i loco tempore iterdicti. de privil. vt privilegia ⁊ itelligas de prioribus privilegijs. hec i.d.glo. Ex quibus ꝑ pʒ ꝙ privilegia sequetia post.d.c.alma tenēt. Secūdo ꝙ etiā ꝓcedētia q̄ non sunt ꝯtria.d.c.alma nō revocātur. Tertio pʒ ꝙ nullū de his q̄ posita sunt in.§. ꝓcedēti est revocatū vel q: nō ꝓcessit vel q: nō est ꝯ.d.c.alma: vel q: alma nō facit specialē mentionē de ordine:⁊c̄. ⁊ hoc vltimū pʒ per istā glo. ibi: per hec verba generalia. Nō tñ ꝙ Sixtus.4.i privilegio qd̄ icipit: regimini: ⁊c̄. circa mediū ibi. Nos igit qui dicto ordini:⁊c̄. cōfirmat motu ꝓprio ⁊ ꝓpria scia oia privilegia ⁊ de novo ꝯcedit q̄ fuissent data a ꝑdecessoribus suis iter q̄ fuit privilegiū Alexādri.4. qd̄ icipit. Pro reverētia beati dñi:⁊c̄. i quo dat dictis fratribus ꝙ in vigilijs ⁊ festivitatibus sancti Dñici ⁊ beati Petri martiris: ⁊ octo diebus imediate sequētib⁹ si sit generale terre iterdictū possint fratres ordinis ꝑdicatoꝝ i suis ecclesijs ⁊ oratorijs divina officia solēniter celebrare excōicatis dūtaxat exclusis:⁊c̄. Quarto pʒ ꝙ pvilegiū quo gaudēt cruce signati per iquisitores virtute privilegij Inno.4. qd̄ icipit. Salutia huius temporis vt possint iteresse divinis officijs: ⁊ ecclesiastica sacra recipere dūmō si tenētur i talib⁹ ecclesiasticis sentētijs ligati prius absolvātur:⁊c̄. nō est revocatū. q: d.c.alma loqtur de active celebrātibus. vʒ i fi. vbi dicit ꝙ sufficere debet vt celebrēt: ⁊ hoc nō ꝯsideravit Pe. de pal. q tenet ꝙ sit revocatū. 4.d.18.q.8.ar°.5. ꝯclusiōe.xj. Et hoc idē.s. ꝙ nō sit revocatū tenet Jo.cal. i quodā ꝯsilio qd̄ fecit fratri Paulino de forlivio qd̄ est Bono⁹ in scrinio iqsitoris qd̄ vidi ⁊ legi nec credat iqsitor posse admittere ad divina illos q ꝑmissis sentētijs.s. excōicationis suspēsionis vel iterdicti tenētur ligati nisi prius absolvātur:⁊ pōt eos absolvere ab his sentētijs canonis ⁊ ꝑsertiʒ ab illis quas pro incēdijs vel effractionū ecclesiaꝝ. seu manuū violētaꝝ i ꝑsonas ecclesiasticas icurrerūt ⁊ ab alijs quoqʒ sentētijs a papa vel auctoritate sua generaliter ꝓmulgaꝭ nisi adeo gravis ⁊ enormis excessus fuerit ꝑsonaꝝ ꝙ ab his oporteat beneficiū per sedē aplicā obtineri. Cōsulit etiā idē Jo.cal.i.d. ꝯsilio ꝙ iqsitor nō ꝯferat crucis signaculū ꝑsonis nō iterdictis ꝓcedēte iterdicto loci vt i eo possint audire divina q: posset ꝑsumi id fieri i fraudē:⁊ ꝯtemtū ecclesiastice cēsure accedit in ar. de privil. vt privilegia. hec ille. Nō tñ ꝙ si cesset fraus.i. si principalr movētur tacti zelo fidei. pñt recipi. vñ possent iformari ꝙ principalr hoc faciant zelo fidei. si etiā aliūde moveātur dūmō nō principaliter. Sʒ q̄rit qñ fuerūt excōicati vel iterdicti:⁊c̄. añq̄ recipiat signū crucis vtrū iqsitor possit eos recipe vel absolvere. R̄t. credo ꝙ possit eos absolvē ⁊ postea eos recipere moveor q: i.d. privilegio dat auctoritas absolvēdi ab his quas icurrerūt qd̄ ē de ꝑterito:⁊ sic potest absolvere a ꝑteritis. ꝯfirmat q: facit mentionē de quibusdā sentētijs ꝑteritis.i. q̄ precesserūt datū huius privilegij ergo oʒ ꝙ itelligat de his q̄ ꝓcesserūt acceptionē crucis. Si quis aūt iterū q̄reret vt⁹ possit excōicatos istos prius recipe ⁊ postea absolvere. R̄t. ꝑ Jo.cal.i.d. cōsilio ꝙ nō pōt alr. mentē istius privilegij q: circa finē dicat dūmō pri⁹ absolvātur. sʒ iudicio meo loquit ibi de admissione ad divina q̄ nō debet fieri nisi prius absolvant nūc aūt loquimur de receptiōe ad crucē: sm aūt Pa. in c. ex publico. de ꝯvers. ꝯiug. nō ē honestū. si tñ faciat tenet ⁊ sʒ Ray. nō est recipiēdus ad religionē. si tñ recipiat tenet:⁊ sic etiā cessat ar. Pa.i.c.cū illoꝝ. de sen.exc. vbi arguit ꝙ si ꝑlatus habeat auctoritatē absolvēdi suos subditos ꝙ nō posset eos absolvere ab his q̄ icurrerunt añq̄ essent subditi nisi specialr faceret mētionē. R̄t.n.ꝑ ꝙ hic sit iplicita mētio cum loquit de ꝑteritis ⁊ dr̄ ꝙ nō ē simile rō nā ibi arguit Pa. eo. ꝙ minus est icurrere i claustro q̄ extra. ꝓp familiaritatē ⁊ q dat minus nō dat maius:⁊c̄. sed secus hic. Cōcedit isup ipe Jo.cal.i.d. ꝯsilio ꝙ iquisitor possit absolvere a sñia iterdicti tā generalr q̄ specialr iterdicto. nō obstāte ꝙ de iure sit manifestū ꝙ iterdictū generale nō valeat relaxari circa singularē ꝑsonā q: i hoc privilegio spālter ꝯcedit iqsitori:⁊ q̄vis sm eū nō sit oio darꝫ tñ dicit ipe ꝙ credit de iure posse defendi.

Interdictū.4°. de cā materiali.s. ꝯ quē iterdictū ecclesiasticū ꝓmulgeꝭ vbi notādū sʒ Jo. cal. ꝙ idistincte ligātur hac sñia. clerici laici religiosi mares sive femine ꝑlati quicūqʒ vel privati rectores. nobiles seu plebani cuiuscūqʒ sint status vel etatis suo tñ mō:.s. sm ꝙ sunt capaces penaꝝ.i penis.n. sunt circūstātie attēdende.23.q.8. occidit:⁊ c. postulasti. de cle.ex.mi.⁊.c. si sñia. de sen.exc.li.6. vbi nō ꝙ quilʒ subditus vel ēt terra vel ecclesia habētis iurisdictionē ordinariā vel delegatam pōt ab eo iterdici alias sñia a nō suo iudice ē nulla. de offi. deleg.c. sane.2°. ⁊ extra de iudi.at. si clerici. Exēpti vero a ꝑlatis nō pñt ab eis iterdici. si tñ ille qui est exemptus ex vna parte haberet beneficiū aliqd̄ rōe cuius nō eēt exēptus.i sui dyocesani sentētijs subiaceret.c. cū capella. de privil. Prohibet etiā ꝙ i odiʒ exēptoꝝ vel i fraudē privilegioꝝ nō iterdicātur vendentes illis vel emētes ab eis. aut eis cōicātes. alias ꝯfaciētes puniēdi sunt.c. q̄sito. de privil. Itē nō pñt iterdici nisi a papa illi qui sunt spāles ecclie romāe filij. Itē privilegia ꝙ aliqui nō pñt excōicari vel terre coꝝ iterdici ꝯcessa singularibus ꝑsonis ecclesiasticis. vel secularibus nō extēduntur ad sñias ordinarioꝝ. q: ipi possint tales excōicare ⁊ interdicere nisi fuerint ꝯcessa regibus. reginis. vel coꝝ filiis. vel religiosis. nō rōe ꝑsonaꝝ. sʒ rōe ordinuʒ. vel locoꝝ.c.ne

aliquid.de priuil.lib.6.Quō nō possit fieri p debito
pecuniario supra interdictū.3°.pn.

Interdictū.5°.de cā finali.seu de effectu eccle/
f siastici iterdicti.s.quid pmittat.vel qd prohi/
bet.vbi sciedū q̄ q̄dam iura videt̄ dicere q̄
eius effectus ē phibitio celebratiōis diuinoꝝ officio
rū.nec aliud exprimāt.c.ex rescripto.de iur.iur.Ali/
qua inuūt effectū.phibitionē diuinoꝝ ⁊ ecclastice
sepulture.c.cū ⁊ plātare.§.q̄ si.de priuil.⁊.c.vt pri/
uilegia:⁊.c.is qui.de sen.exc.li.6.Alia exprimūt de
sacris tm̄.c.respōso.de sen.exc.Aliqua ō diuinis offi
cijs ⁊ sacris ⁊ ecclastica sepultura.de pe.⁊ re.c.qd̄
i te.vel specifice solū de sepultura.i de.eos.de sepul.
q̄ nō exprimit alia.qz ille titulus loquit̄ solū ō sepul/
tura.Sz decretalis alma.§.p̄.de sen.exc.li.6.clare i
hoc articulo dicit q̄ i locis suppositis ecclastico in
terdicto.nulla certis casib⁹ ⁊ sacris exceptis.diuina
celebrēt officia.vel ministrēt ecclastica sacra.Dec̄.
aūt si snia.dicit q̄ psone ecclastice supposite iterdi/
cto.nō debēt alicubi audire diuina exceptis casibus
expssis i iur̄.nec aliqua recipe sacra.Jn dec̄.nō ē vo
bis.de spō.phibēt oia diuina officia pter baptismū
paruuloꝝ:⁊ penitētias moriētiū.Jn.c.vero qd̄ i te.
ō pe.⁊ re.addit ad penitētiā viaticū.negat vltimā
vnctionē:⁊ ecclasticā sepulturā:⁊ pcedit ex gra q̄
clerici qui seruarint iterdictū possint sepeliri i cimite
rio eccle iterdicte sine cāpanis:⁊ solēnitate:⁊ q̄ de
na valeāt bini vel terni legere horas canonicas ia
nuis clausis:⁊c̄.⁊ voce dimissa.vt nō audiāt extra/
neus:⁊ q̄dā alia.Jn.c.pmittim⁹.ō sen.exc.addit q̄
semel i ebdomada possit celebrari cōsulit q̄ itinerā
tes nō dicāt bini officiū qñ trāseunt p loca iterdicta
vt nō audiāt.secus si solus.

i ¶ Notādū.i°.et i cōi loquēdo q̄ fz iura antiq̄ nul/
la pmittebāt diuina officia celebrari.vel audiri.d.
c.qd̄ i te.⁊.d.c.non ē vobis.nisi bini vel terni p mo
dū legētis clausis ianuis:⁊c̄.semel i ebdomada ce/
lebrari.cū cōficiēdi corpus xpi.d.c.pmittimus.sz per
noua iura istud extitit moderatum.d.c.alma.⁊.c.
qm̄.ō sen.exc.li.6.p istū modū.s.q̄ singulis diebus
possint i ecclesijs ⁊ monasterijs misse ⁊ alia officia
celebrari sicut prius cū his q̄tuor cōditiōibus.s.sū
missa voce.ianuis clausis nō pulsatis cāpanis.excōi
cat̄ ⁊ iterdict̄ exclusis:⁊ p quālz istaꝝ q̄tuor cōditio
nū.s.si vna nō seruet̄ alijs seruatis violat̄ iterdictū
fm Hosti.Jo.an.⁊ Jo.cal.qui subdit.⁊ lz ista dura
videātur tm̄ sufficit ita scriptū eē.19.di.in memoriā.
Jtē si clericus i loco iterdicto facit vnū istoꝝ alijs ce
lebrātibus puta pulsat cāpanā vel aperit ianuam
ecclesie:⁊ hmōi credo ipm irregularē.qz participat
i crie criminoso.de sen.exc.c.nup.secus si facit aliqd
vt celebrētur diuina ⁊ tm̄ nō celebrātur de facto cuz
irregularitas reqrat actuz pfectū.15.q.1.c.si.vide.s.
Ꝟ.interdictū.6.ōn°.circa si.Jtez nō q̄ dicta mode/
ratio nō habet locū in iterdicto psone siue generale
siue speciale nec in iterdicto spāli loci qz.d.c.alma.
loquit̄ de iterdicto generali loci:⁊ sic i interdicto p/
sone vel loci speciali stādū est iuri antiquo:⁊ ex hoc
pz Angelicā male dixisse.Ꝟ.interdictū.6.§.p̄.⁊ sibi
dicens i iterdicto stricte sumpto.Jtē alia moderatio
p.d.c.alma.vz i festiuitatib⁹ natalis.resurrectiōis.
pent.⁊ assumptiōis beate Marie:⁊ est addita alia
festiuitas.corporis xpi p extrauagātē Martini.5.
Pe.de pal.dicit q̄ est rōnabile idē dici ō festo oiuz
sanctoꝝ:⁊ defunctoꝝ in qbus pcedit̄ vt cāpane pul
sent ⁊ ianuis apertis alta voce diuina celebrētur in
locis iterdictis excōicatis exclusis.sz interdictis ad/
missis.ita tm̄ q̄ illi pp̄ter quos est positū iterdictum
altari nō appropinquēt.Quidā dicūt q̄ itelligitur
ne appropinquēt.i.nō accipiāt corpus xpi.qd̄ phi/
bet:⁊c̄.Alij melius q̄ nō appropinquēt sicut dr̄ de
vsurarijs ⁊ meretricibus q̄ nō faciant offertoriū.c.
qz i oibus ō vsu.nō obstātibus quibuscūqz priuilegijs
q̄ reuocātur p.d.dec̄.alma.s.pcedētia:⁊ nō q̄ debet
solū itelligi de vna die pro qualz solēnitate ⁊ pcor/
dāt quasi oēs doc.q̄ illa dies icipiat a vesperis vi/
gilie Pe.de pal.dicit q̄ i festo natiuitatis pascatis
⁊ pētecostes icipiat i missa vigilie ipoꝝ.sed quo ad
finē Archi.dicit q̄ durat vsqz ad cōplectoriū iclusi
ue qz i beneficijs debet fieri larga iterpretatio.pcor.
Pe.de pal.Jo.an.i glo.pen.dicit q̄ terminat̄ i ve/
speris:⁊ sic excludit cōplectoriū q̄ opinio placet Jo.
cal.q̄ nō dēt corpus xpi vide ifra.§.6.⁊ est hone/
stū q̄ missa principalis fit de dicto festo.q̄uis alia
possit dici fm Jo.cal.Jtem i dictis festiuitatibus pōt
aqua solēniter benedici:⁊ aspersio fieri panes.fru/
ctusqz benedici:⁊ laicis etiā iterdictis ministrari.vi
det̄ n.pertinere ad officium diuinū qd̄ pmittit̄.Jo.
cal.eodē mō dr̄ de benedictiōe solēni nuptiaꝝ.s.in
festo assumptiōis beate virginis i alijs nō pōt.non
rōe iterdicti.sz tēporis:⁊ sibi virgineos.altaria.cali/
ces.paramēta abbates ⁊ abbatisse ⁊ hmōi possunt
benedici.eadē rōe.qz nō sunt sacra.sz officiū. De se
pultura i istis diebus vide ifra.§.xi.De benedictiōe
aque istis diebus vide ifra iterdictū.6.§.3.⁊ supra.
interdictum.p̄.§.7.

¶ Primū sacrm̄ qd̄ pcedit̄ tēpore iterdicti ē sacrm̄ z
baptismi nō dū paruuloꝝ.sz etiaz adultoꝝ.c.qm̄.de
sen.exc.li.6.⁊ cathecismus ⁊ totuz officiū baptismi
tāq̄ accessoriū pcedit̄.dicit etiā Jo.cal.q̄ si qs ba/
ptizaret.vel crismaret in ecclesia specialr interdicta
nō icurreret irregularitatē:q̄uis Jo.mo.vi leatur
cōtrariū dicere.pcedit tñ ipe.Jo.cal.q̄ si alibi honeste
possit fieri securius esset.nō tñ q̄ iura antiqua non
faciūt mentionē nisi de baptismo paruuloꝝ.vnde
si fieret iterdictū strictissimū.dubiū eēt vtr̄.pmittere
tur baptismus adultorū.qz tñ.d.c.qm̄ videt̄ se re/
ferre ad ius antiquū:⁊ noiat vtrūqz ideo videt̄ q̄
vtrūqz admitat̄ i quocūqz iterdicto.essent tñ cōside
rāda verba interdicti qñ emanat a papa.qz credo

q ipse posset excipere a secundo. secus a primo quod est omnino necessitatis de quo dic vt supra. .ß. interdictum. ß. §. 7. circa fi. Alius autem inferior a papa non posset ponere clausulam derogantem iuri com. De quo vide supra interdictum. ß. §. 5. et. 7.

3 ¶ Secundum quod permittitur est confectio crismatis in die sancta iouis. d. c. quoniam. Intelligit tamen Archi. ibidem q non potest confici alta voce neque campanis pulsatis. sed cum moderamie. c. alma. §. submissa voce: etc. de quo. ß. §. ß. et ro permissionis assignatur in glo. d. c. quoniam. quia sacerdos post baptismum inungit in vertice. sed non in fronte quod est solius epi. c. quanto. de consu. i. interdictum. 6. §. 3.

4 ¶ Tertium quod conceditur est sacramentum confirmationis. c. responso de sen. exc. quod dicitur crismatio in fronte: et quamuis sed Pa. i. d. c. responso. fiat mentio solum de pueris. tamen secundum eundem Pa. intelligitur etiam de adultis. d. c. quoniam: et posset fieri dubitatio sicut supra de baptismo. §. 2.

5 ¶ Quartum quod conceditur est penitentia non tantum morientium. sed etiam sanorum. dummodo non fuerint excommunicati qui non possunt admitti nisi in morte: et exceptis illis quorum culpa vel dolo lata est sententia interdicti. vel prebuerunt consilium. auxilium vel fauorem. nisi prius satisfecerint vel de satisfaciendo dederint idoneam cautionem aut si hoc non possunt nisi iurauerint q cum poterunt satisfacient et ad satisfactionem facienda per illos qui tenentur dabunt consilium: etc. et pro posse laborabunt. nec propter aliquod predictorum fieri debet relaxatio interdicti. d. c. alma. Nota in eo quod dicit q excommunicati non possunt admitti nisi in morte q intelligitur de excommunicatione que incurritur ratione eorum que sunt circa interdictum. de aliis. n. excommunicationibus non loquitur. Item nota q iura antiqua solum excipiunt penitentiam morientium. vt i. d. c. non est vobis. quod in te. et responso. in iure vero nouo. s. d. c. alma sit mentio de penitentia sanorum: et ideo si fieret interdictum stricte derrogando iuri nouo non intelligeretur nisi de penitentia morientium. vel crucem recipientium in subsidium terre sancte. vel peregrinorum. d. c. quod in te. istis. n. conceditur ex priuilegio et dicit ibi glo. q intelligitur de peregrinis vel crucesignatis quando sunt in periculo. sed secundum Pa. ista glo. est contra tex. fitur dicitur de his qui habent celebrare semel in ebdomada. d. c. permittimus. quia sine confessione non debet celebrare existens in peccato fitur posset intelligi de mulieribus que sunt propinque partui. quando sed suas conditiones imminet periculum mortis. sed Pa. i. d. c. quod in te. Sed quid dicendum de interdicto de quo dictum est supra interdictum. ß. §. 7. vtrum permittatur penitentia sanorum preter illos de quibus dictum est. Re. q non. quia vbi remouetur moderatio. c. alma. remanet in iure antiquo secundum Pa. in d. c. quod in te: et glo. in. d. c. alma. circa prin. sed sic est q in tali interdicto. de quo loquimur et dictum est in. d. §. 7. remouetur vt dicunt Jo. an. et. d. Ant. i. d. c. permittimus: et ipse Jo. an. in nouella. igitur et si quis velet negare istos doc. inueniat meliores. videtur. n. loqui secundum intellectum ipsorum tex. vide i. d. §. 7. dicitur. n. in tali interdicto q administretur penitentia morientium ex quo remouet penitentiam sanorum. vt dictum est i. d. §. 7. Si vero non poneretur talis particula. s. penitentia morientium vel aliud per quod specificaret illud. de iure com. admittitur etiam penitentia sanorum. absolutio generalis que fit a predicatoribus secundum Jo. cal. potest fieri tempore interdicti. quia hoc enim non est officium diuinum. Angelica vero. ß. interdictum. 6. §. 10. dicit q ista ratio non est quia pertinet ad ordinem. sed ipse Angelus non aduertit q absolutio generalis magis pertinet ad iurisdictionem sicut absolutio a censuris. ideo dicendum q morientibus indifferenter potest fieri eo q talibus indifferenter conceditur quelibet absolutio. sanis autem secundum iura noua potest fieri accessorie secundum vero iura antiqua quibus est standum in strictissimo interdicto. secus diceretur. s. vt dictum est. De penitentia solenni si accideret. dicit Jo. cal. q non fit. Absolutio ab excommunicatione potest fieri sine solennitate. vt infra interdictum. 6. prin.

¶ Quintum quod permittitur est eucharistia. secundum q dicitur viaticum. i. cum datur decedentibus: et dicitur viaticum eo q datur in termino vie. d. c. quod in te. et. d. c. permittimus nec debet denegari taliter penitentibus. i. in mortis periculo. c. penitentes. di. 50. Debet etiam dari sanis damnatis ad mortem tempore interdicti. ar. de. cum sanis damnatis ad mortem tempore interdicti. ar. de. cum secundum. de pe. et re. et ibi no. i glo. planum est. n. q tales censentur tunc in mortis articulo quo casu appellatione penitentie intelligitur viaticum. d. c. quod i te. . Sed queritur an laicis vel clericis non interdictis possit dari eucharistia in loco interdicto. preterquam in mortis articulo. Re. de presbitero missam celebrante non est quo cum. n. possit imo debet celebrare seruata forma cum moderamine. §. addicimus: et per consequens potest imo debet sumere corpus xpi. c. per acta. de cons. di. 2. sed de aliis dicit Jo. cal. q trepidat dare sententiam. cum videat generaliter religiosos. suis fratribus et sororibus quarum curam gerunt. interdicti tempore indifferenter concedere eucharistiam. sed quo iure. ipsi discernant cum contrarium videatur de iure scripto. in interdictis. n. quod non inuenitur expresse permissum subiacet regule prohibitiue. 2. q. 5. consuluisti. de trans. c. 2. et. i de. crimi. de verb. sig. §. porro. Cum ergo per interdictum prohibeatur administratio sacrorum. certis casibus: et sacris exceptis. vt est expressum i. c. alma. §. 2. et similiter fit permissum corpus xpi inquantum dicitur viaticum: et non aliter. saluo quod dixi de celebratione. dare sequitur q aliis personis ministrari non debet. hec Jo. cal. et Pa. in. d. c. quod i te. sic ait. Quod dicitur de viatico in isto. c. hodie immutationem non recipit. bene tamen potest exiberi decedentibus quia de viatico nulla fit mentio i. d. c. si. stabimus ergo huic iuri antiquo. s. d. c. quod in te ar. l. precipimus in fi. C. de appel. Nam viaticum non intelligitur proprie appellatione penitentie. imo sunt duo sacramenta separata. ideo papa hic vtitur verbo volumus quia de iure non intelligebatur et ius correctorium debet stricte intelligi ar. c. cupientes. de elec. li. 6. 6

hec Pa. Nec ob. d. c. quod i te. vbi cōceditur viati/ cū cui cōceditur penitētia q: loquitur proprie de via tico quādo pceditur morientibus glo. i. d. c. alma in ṽ. admittātur. Pe. de pal. dicit i hoc eē ɔsulendum papā. Ad hoc quod dicit de religeosis dic q habēt priuilegia vide supra. Interdictū. 5°. §. x. Ge. dicit i. d. c. alma. q clericis illius ecclesie vbi dicit officiū secrete fm illā decre. alma. potest etiam administrari eucharistia. Utrū aūt debeat dari illis secularibus quibus cōcedit audire diuina fz. d. c. alma. Archi. dicit q nō. q̄uis quidam teneāt q sic. ratio eius q: in. c. si sentētia. ponūtur vt diuersa audire diuina: ꝛ percipere sacra. ideo securius est. secus esset si ha/ berent priuilegiū audiendi diuina ꝛ recipiēdi eccle siastica sacramēta. Jo. cal. tenet etiā q nō admini/ strat i quatuor solēnitatibus. d. c. alma. nisi sic aliis tēporibus. d. c. responso ꝛ iura q̄ habent q pluries est sumendū debent itelligi remoto ipedimēto inter dicti. vel alterius. Pe. de pal. disputat de pascate co q videtur tunc ita eē necessitatis sicut: ꝛc. ꝛ conclu dit q papa deberet declarare.

7 ¶ Querit quādo portat corpus dñi ifirmis. vtrū debeat portari cū solēnitate cāpanaꝝ: ꝛc. credo q sic. cū. n. aliquid permittit itelligit vbi aliud nō ap paret fore permissum fm q ius disponit id fieri: ꝛ visus obseruat. di. 4. erit. ꝛ de verb. sig. ex parte. de lumine disponi: ius. de cele. mi. sacre. de cāpanula habet generalis ɔsuetudo. Item cāpanaꝝ pulsatio nō videt prohibita nisi propter diuina officia cele/ brāda vt i. d. c. quod i te. ꝛ. c. alma. Sed vtrū viati cū detur tūc ifirmo i presentia personaꝝ stantibus ꝛ venientibus ad locū vbi est ifirmus credo q sic vt permissio itelligat fm statum persone cui permittit q. i. d. quisquis. de priuil. porro. sed ifirmi ɔdictio re quirit stantes. Item cū portat ad infirmū debent se īclinare. de cel. mi. sane. potius stantes cum infirmo ipm extra piscidē ispicere ꝛ adorare. nec ē expressio in iure q visio talis sacramēti sit prohibita tēpore iterdicti. nisi cum diuina officia celebrātur actuali/ ter. c. p. de sen. exc. circa. prin. Sed quid de pregnan tibus propinquis partui. Jo. an. in. d. c. quod in te. dicit q non bene possunt dici decedentes. vnde nisi aliud periculū appareat esset abstinēdū. idē esset di cendū de itrātibus mare vel bellū ꝛ similia. Jo. cal. Pa. i. d. c. qḋ i te dicit eē ɔsiderāda pericula.

8 ¶ Sextū quod pmittit est q misse singulis diebus i ecclesijs ꝛ monasterijs celebrētur submissa voce. ia nuis clausis. excōicatis ꝛ iterdictis exclusis: ꝛ non pulsatis cāpanis fm q dictū est supra. §. p. ꝛ. d. c. alma. §. adiicimus. Angelica vero. ṽ. iterdictū. 6. §. p. dicit eē aduertēdū q. d. c. alma. loquit de genera li ꝛ speciali iterdicto tā hominū q locoꝝ nō de sin/ gulari alicuiꝰ ecclesie ꝛ ideo ibi. s. i ecclesia particu/ lariter iterdicta nō posset celebrari. ar. l. 5ᵃ. ti. 27. c. 4 dicit ꝛ melius q. d. moderatio itelligit in iterdicto loci. s. ciuitatis. vile. castri: ꝛc. nō de interdicto psone siue generalis. siue specialis. neq de iterdicto specia li loci: ꝛ iste est proprie sensus. d. decre. alma. que loq tur solū de iterdicto loci generalis. i alijs igit stabi/ mus iuri antiquo ꝛ ista ē cōis sentētia omniū doc. vnde patet q alij melius aduertunt q̄uis ipe dicat q pauci aduertūt. de clericis extraneis. seu alibi be/ neficiatis an possint admitti ad celebrādū i ecclesia que est i loco iterdicto generali. vel cōcelebrādum. Archi. tenet q nō. Jo. an. tenet quod est durū ꝛ qui nimis emūgit: ꝛc. ꝛ sic videtur tenere ɔtrariū quod ɔtrariū Jo. cal. probat per multas rationes: ꝛ idē videt dicendū de religiosis. Ge. vero dicit q ante factū esset ɔsulendā pᵃ. secus post factū. sz videt dicē dū q. cᵃ. sit melior simplr. Notandū q fm iura an tiqua pmittebat solū semel in ebdomada celebrare in ecclesia vbi ɔseruatur corpus dñi pro viatico. vt posset mutari ne putresceret. d. c. pmittimus. vnde si poneret iterdictū scriptum. de quo supra iterdictū p. §. 5. ꝛ. 7. esset standū huic q: per tale derrogaret d. c. alma: ꝛ hoc tenet. d. Ant. de butri. post Jo. an. i. d. c. pmittimus. Idē etiā tenet ipe Jo. an. i. d. decre. alma. i nouella. Quidā dubitāt vtrū alie misse pre/ ter cōuētualē possit dici fm dispositionē. c. alma. sz Jo. cal. post Jo. an. tenent q sic: ꝛ fm. e. Jo. cal. si oēs fratres cōuētuales deficerēt vno solo sacerdote remanēte poterit celebrare cū familiari. Item nota q epis ꝛ superioribus ɔcedit q possit cū altari por tatili celebrare ꝛ celebrari facere ꝛ audire diuina q̄uis sit iterdicta terra castrū: ꝛc. seruato modera/ mine decre. alma. ꝛ simile priuilegiū habēt pdicato res ꝛ minores. c. q: i his. de priuil. ꝛ. d. c. alma. secus i interdicto speciali fm Jo. cal. Itē nota fm. e. Jo. cal. q si sacerdos cōficeret corpus xpi etiā sine missa in loco iterdicto etiā si ipe nō sit suspēsus neq iterdi/ ctus efficeretur irregulis.

¶ Septimum quod permittit est ordo sacer. de quo 9 sciendū est q iterdicti nō possunt ordinari siue sint clerici siue laici. illud. n. esset participare sacramen/ tis a quoꝝ participatiōe sunt remoti nisi in casibus permissis ad hoc de de. exco. mi. c. si. nec in loco iter dicto possunt cōferri ordines aliquibus clericis vel laicis quia ibi prohibentur ecclesiastica sacramēta ministrari exceptis quibusdā casibus de quibus iste non est vt. d. c. non est: ꝛ. c. alma. §. i. si autem loci populus sit interdictus cū per hoc nō sit iterdictus clerus. d. c. si sentētia clerici illius loci poterūt extra locum iterdictum sacros ordines recipere quod itel ligas dūmodo ordinentur ab episcopo qui ipos de iure valeat ordinare vel de ipius licētia ab alio de tēp. or. c. nullus. lib. 6. Si vero locus tm̄ ē iterdictus licet i eo loco vt dixi nullus valeat ordinari laici ve ro q nō fuerūt culpabiles delicti pp qḋ sñia est lata

extra locū īterdictū etiā p epm dicti loci vel p aliuz de eius licētia poterūt ordinari. h° vez ē qñ pp deli ctū vniuersitatis fuit lata snia iterdicti:tūc nullus d vniuersitate poterit ordinari cū eo casu oēs de vni/ uersitate itelligātur iterdicti. vt pbaē .d.c.si snia.sic etiā culpabiles simpl'r sinie late.itelligūtur iterdicti vt i.d.§.illis.ꝫ de piuil.c.lꝫ i fi. Pa.i.c.nō ē vobis de spon.dicit:ꝙ posset attētari.vt nō iterdicti i loco iterdicto possint ordinari pp necessitatem.q: ex quo cōcedūtur aliqua q nō possunt ꝯferri nisi p clericos ergo idirecte pmittiē ordinatio clericoꝝ.sic dē de cō fectione crismatis Pe. de pal. 4. di. 18.q.8.ar°.5. cōclusione sexta tenet primū.

x ¶ Octauū ē extrema vnctio q est vnū de.7.sacris q expresse prohibeē .d.c.qd i te. Sed dubitāt quidam an clericis vel religiosis nō iterdictis.lꝫ de loco iter/ dicto:ꝫ q seruauerūt iterdictū pōssit ꝯferri extrema vnctio. Jo.cal.post Jo.an.dicit ꝙ nō .d.c. qd in te: ꝫ dicit Jo.cal.post Jo.an.ꝙ etiā i illis quatuor festi uitatibus de qbus.j.ꝫ i.d.c.alma prohibeē. Querit Pa.i.d.c.qd i te. Nūgd clericis tēpore interdicti sit exhibēda extrema vnctio. doc.cōiter tenēt ꝙ nō licet i facto qdam nō aduertāt. quaē aūt potius ꝯcediē viaticū ꝙ extrema vnctio cū vtrūqꝫ sit sacrm.dē ꝙ p ipaꝫ vnctionē puenit ad sacrm ꝫ sic i ipa partici patiōe cū ifirmo tūc efficiē sacrm.sed corpus xpi est añqꝫ exhibeaē sacrm.seu añqꝫ porteē ad ifirmū.Jtē maior familiaritas ꝯhiē i extrema vnctiōe vbi dñr multe orōnes ꝙ i exhibitione corporis xpi. hec Pa. vel forte dic ꝙ est q: sic scriptū est.Pe. d pal. vbi.s. vē dicere ꝙ ꝯcedaē clericis ꝫ religiosis eo ꝙ ꝯcediē eis sepultura.d.c.quod i te.lꝫ postea recitat aliā opi nionē:ꝫ sic relinquit insolutū.

xj ¶ Nonū ē sepultura.s.ꝙ tēpore iterdicti nō pōt ali qs sepeliri i cimiterio itellige qñ qs vult sepeliri i lo co iterdicto vel qñ psona eēt iterdicta spālr. vel ge/ neraliter qñ.s.collegiū vel vniuersitas ē iterdicta ꝫ si absoluāē illi q iter pdictos excōicātur ab excōica tione remanēt tñ iterdicti.lꝫ si psona nō ē iterdicta lꝫ locus tūc pōt sepeliri i alio loco sacro nō iterdicto nisi forte bm Jnno. eēt ecclesia vel locus iterdictus i penā populi etiam si multi nō peccauerūt. lꝫ forte vniuersitas vel maior pars vel forte q: deligt dño ꝫ i hoc puniē populus tūc parochiani nō possunt i alia ecclesia nō iterdicta sepeliri nisi forte ex priuile gio.c.vt priuilegia.de priuil. si vero est iterdicta pp delictū clericoꝝ tñ vel pp hoc q: violata fuit tūc pa rochiani pñt i alia ecclesia non iterdicta sepeliri : ꝫ audire diuina:clerici tñ ꝫ religiosi bm Pe. de pal. q seruauerūt iterdictū ꝫ ibi nō sunt iterdicti pñt cū silētio i cimiterio sepeliri.Jstud silētiū nō intelligiē ab officio eus sibi pmittaē id qd est maius.s.dicere missam ꝫ officiū submisse de officio funerali cōcedi videē .s.cū moderamine.c.alma. si tñ eēt iterdictuꝫ strictū qñ.s.remoueē extensio.c.alma.credo ꝙ esset silentiū strictū. sicr si esset ecclesia spēialr iterdicta. Sine cāpanaꝝ pulsatiōe.q: ē de solēnitate exeqaꝝ vñ pbibeē .hoc tēpore.Jn qtuor vero festiuitatibus i qb° pōt solēniter celebrari pñt cū cāpanis ꝫ aliis solēnitatibus sepeliri bm Ze.ꝫ Jo.cal.q: ista videnē ad officium ptinere qd pmittiē .qꝫuis Jo.an.teneat ꝯriū.lꝫ p° melius.Laicis vero ēt illis diebus nō cō cediē q: iure antiquo negabaē ꝫ nouo non ꝯcediē . Sed qriē nūqd istud priuilegiū clericoꝝ circa sepul turā habeat locū i ecclesia spālr iterdicta qdā dicūt ꝙ nō vt refert Jnno.i.c.si.de exce.pla.Hosti.ibi di/ cit ꝯriū.q: tñ valet generale quo ad oia qꝫtū spe/ ciale quo ad qdā.l.si duo.ff.de admi.tu.sic ergo p/ mittiē sepultura iterdicto generali ita pmitti debet i speciali Jo.an.i.d.c.qd in te.tenet ꝯriū q: tex.d.c. qd i te loquiē de iterdicto generali. ꝫ ē.q.bm Pa. satis dubia nā pro opiniōe Jo.an.facit ille tex.qd i te i duplici loco qui semp noiat generale iterdictū. Jtem sub est tūc rō q: nisi posset sepeliri i cimiterio alicuius ecclesie tūc oporteret eū sepeliri extra cimi teriū i cāpis.secus de speciali.lꝫ p ꝯria opiniōe fa/ cit.c.vt priuilegia.i fi.Jtē q: posito generali inter/ dicto pñt clerici illius ecclesie ibidē sepeliri.lꝫ alii nō cū habeāt i loco ecclesias nō interdictas ar.i.d.c.vt priuilegia.Jtē scias ꝙ lꝫ laicis tēpore iterdicti dene gaē sepultura ecclesiastica tñ relaxato iterdicto illi qui nō fuerūt culpabiles vel i quib° apparuerūt in morte signa ꝯtrictiōis si fuerit sepulti extra cimite/ riū poterūt exumari ꝫ de nouo sepeliri in cimiterio vt i.c.a nobis.de sen.exc.ꝫ hoc tenet Jnno.i.d.c.si. ꝫ Jo.an.i.d.c.qd in te.hec Pa.i.d.c.qd i te.ꝫ illos q tēpore iterdicti fuerūt sepulti i cimiterio remoto i terdicto nō oꝫ exhumare cū ad eū statū venerit res a quo incipe potuit.Jtē priuilegiati post dec.alma tēpore iterdicti sup admissiōe ad diuina ꝫ ad rece/ ptionem sacroꝝ pñt sepeliri in cimiterio b Jo.cal.ꝫ idē videē si sit priuilegiatus sup auditiōe solū. non facta mētione sacroꝝ. p regulā cui cōicamus viuo etiā mortuo eodē mō si sit priuilegiatus sup partici patiōe sacroꝝ solū b.e.Jo.cal. Et si illi q moriūtur sunt penitētes pōt pro eis orare ꝫ recipi mortuaria ꝫ alie oblatiōes ꝫ istud nō solū itelligiē de ecclesia lꝫ etiā de cimiterio.d.c.vt priuilegia. Et lꝫ quidam sic recitat Jo.cal.dicāt ꝙ sufficit ꝙ sit locus depu/ tatus ad sepulturā.ipe tñ Jo.cal.post Jo.an.tenent ꝙ requiriē ꝙ sit locus bñdictus p epm de ꝯse. di.i. nemo:ꝫ hoc oꝫ fateri qꝫtū ad penaꝫ excōicatiōis q ponië p cle.eos.de sepul.Jtē sepelïētes extra ecclesiā ꝫ extra cimiteriū iterdictū psonā vel nō iterdictā.lꝫ i loco iterdicto cū officio diuino clerici illud officiuꝫ celebrantes sunt irregul̄es. sed sine officio diuino bñ pñt iterdicti extra ecclesiaꝫ ꝫ cimiteria sepeliri.Nec eniꝫ debēt eoꝝ corpora ihumata remanere Jo.cal. Jtem b.c.cōmēdatio aiaꝝ decedētiū pōt fieri iuxta morē q: videē ānexū ad absolutionē q pmittiē quo

sepeliētes sunt excōicati .℣.excōicatio.5.casu.42.

11 ¶ Utrū ꝯtractes q ex priuilegio religiosoꝝ quoꝝ sūt ꝯtractes admittūt ad diuina.possint sepeliri i eccle/sia iterdicta.℞.ꝙ non.l3 alibi libere possint eligere d.c.vt priuilegia. Itē i quatuoꝛ festiuitatibus i qui/bus l3 solēniter celebrare possint etia3 laici ſm Jo. cal.q nō dederūt causa3 iterdicto vel nō fuerūt spe/cialiter iterdicti.sepeliri i loco sacro. q̄uis multi te/neāt ꝯtriū de laicis:⁊ ſm.c.quē sequif ℞e.possunt cū solēnitate i talibus diebus de qbus in.d.decē.alma. Dubitāt doc.an oēs quōl3 coopeꝛātes i sepultura prohibita.tēpoꝛe interdicti.fiat excōicati per.d.de. cos.puta apperiētes sepulturam.vel fabricātes. vel fodiētes terrā i sepulcro.vel fouea.vel poꝛtātes cru/cē.vel cereos.vel poꝛtātes funus vel affociātes cau/sa honoꝝ vel amicitie. vel clerici diuinū officiū fa/ciētes.vel nō prohibētes cū possint potestatiue.Jo. cal.dicit.ꝙ oēs icurrūt si cū diuino officio sepelitur q: oēs videntur participes criminis seu cooperātes. ad hoc.c.nuper.de sen.exc.⁊.c.cūcubine. Si vero si ne officio clericoꝝ sepultus ē etiā in loco iterdicto.l3 sit tutius dicere predictos oēs foꝛe ligatos. tñ dicit ipe l3 trepidus illos nō ligari.sed q: vidētur cōtēne re generalē prohibitionē poterūt arbitraria pena puniri.etiam per ecclesiasticū iudicē.13.q.2.§.cō̄.de offi.deleg.c.de causis.ar.d.de. fi. Sed si poꝛtarent cū officio solēni ⁊ nō sepelirēt.l3 ponerēt illud ibi in aliquo loco secreto.credit Jo.cal.ꝙ icurrāt. De his oibus vide.℣.excōicatio.5.casu.4.§.15. ⁊ casu.42. per totū:⁊.℣.sepultura.§.13.⁊.14.

13 ¶ Decimū qđ ꝯcedif est matrimoniū de quo Pa.i d.c.nō est.sic ait. De matrimonio nūqd possit ꝯ̄hi tēpoꝛe iterdicti cōiter ꝯdudif ꝙ sic. etiā ab iterdictis ſm Inno. Nā etiā ab excōicatis ⁊ ifidelibus ꝯ̄hif. De solēnitate tñ matrimoniali dubitaf hec ilic.ſm Hosti.ꝓhibef bñdictio nuptialis solēnis. etiā si al/ter solus eēt iterdictus. vel locus solū eēt iterdictus. q: est officiū clericali oꝛdini deputatū.de secū.nup. c.2.⁊.3. Si vero vxoꝛ eēt ꝯ̄ populo qui iterdicto nō dedit cā3 ⁊ vir sit de populo. nō iterdicto i loco nō iterdicto. tūc mulier vel ābo poterūt bñdici q: mu/lier desinit eē de populo iterdicto.hec Jo.cal.

14 ¶ Undecimū est diuinū officiū ſm modificatione3 .d.c.alma.de qua.ō.c.c.§.ꝓ.vbi notandū ꝙ ſm iu ra antiqua.oia diuina officia erāt ꝓhibita vt3 i.c. nō ē nobis.de spon.⁊ i.c.respōso.de snia exc.⁊ itelli gif diuinū officiū ꝓ oi eo qđ ꝯtinef i breuiario.vel missali vbi scīēdū ſm Jo.cal.ꝙ psone iterdicte ꝓhi bef celebratio diuinoꝝ:⁊ hoc ꝓprie respicit clericos ⁊ psonas ecclesiasticas.qb⁹ istud ꝯpetit.c.clerici. de de.exc.mi.⁊.c.sequēn.ꝓhibef etiā auditio.d.c.si sen tētia.qđ ꝓprie respicit alias psonas. Itē i loco sup/posito ecclesiastico iterdicto nō debēt diuina officia celebrari.c.ex rescripto. de iur.iur. ista ergo oia de/bēt seruari ſm dictā moderationē.c.alma.l3 cē̄ ista ⁊ circa ꝓcedētia occurrūt multe dubitationes.

¶ Querif ergo ꝓ an laici quicūq3 sint nō interdicti. 15 ꝑūt admitti cū celebrātur diuina singulis dieb⁹ sub missa voce:⁊c.dñt oēs ꝙ nō. q: iterdictū loci exclu dit oēs siue sint de loco iterdicto siue extranei.saluo qđ dī de clericis:⁊ de his q hñt priuilegia.vt in.c.l3 de priuil.li.6.l3 qd si parochialis vel alius q posset celebrare h3.d.c.alma.nō pōt habere aliū seruitoꝛē nisi secularē.℞. Jo.cal. dicit ꝙ poterit accipe secu/larē cessante fraude. Tales.n.s.seruitoꝛes dñr fami/liares vel domestici q gaudēt priuilegio cōcesso ab hoie.d.c.l3.§.i. Foꝛtius iuris ꝑmissiōe de quo in.§. adicimus.Uide.ō.℣.familia ꝑn.hec vera nisi ta/lis seruus fuisset i culpa iterdicti.d.c.l3.§.fi.vel fuis/set ꝯ̄ populo iterdicto q: iterdicti exdudūtur.Quid de monacho nō oꝛdinato vel seculari vel muliere si se igerāt officijs diuinis vtrum violent iterdictū.℞. q̄uis nullā irregularitatē icurrāt q:.c.is q.⁊.c.si qs cps.loquūtur de clerico tñ peccāt grauiter ⁊ debēt puniri vt icludaf i altioꝛi monasterio.c.postulasti. de de.exco.mi.vel alia pnia.Monacus tñ siue mo nacha violās iterdictū ꝓ Jo.cal.fiūt i eligibiles acti ue ⁊ passiue q: isti⁹ sunt capaces irregularitatis. Sz q̄rif vt̄ mere secularis violās iterdictū possit postea oꝛdinari dicit idē ꝙ sic.q:iura i hoc casu solum lo/quūtur de clerico. Sed qd de doctoꝛibus iudicibus vel alijs officialibus q sunt suspēsi a suis officijs vel violāt iterdictū .℞.ꝙ nō icurrunt irregularitatem. q̄uis peccent.ſm.c. Jo.cal.

¶ Duodecimo q̄rif de laicis societatū publice can/ 16 tātibus letanias siue rogatiōes siue laudes dei ⁊ beate Marie virginis etiā i locis sitis i loco iterdi/cto sicut fit Bonō.vr̄ ꝙ nō sint irregulares cū oꝛ/dinē vel effectū nō habeāt.nec credo eos ex hoc pec care.q: nō sunt ꝓhibita talia ꝑ interdictū nisi foꝛte eēnt excōicati. Itē nō ꝓhibenf oꝛare i ecclesia.extra tēpoꝛa celebratiōis diuinoꝝ ſm Guil. Ite3 si sacer/dos ꝓbabilr credit ꝙ aliq iterdicti sunt i ecclesia h3 Guil.debet eos monere in generali.ꝙ exeant.alias nō tenef vitare eos. maxime publice donec ꝯstet de snia. Itē si sacerdos recipiat scīēter illū q est iterdi ctus q̄uis ipe peccet.tñ alij nō tenētur exire.nec pec cant audiendo diuina.

Interdictū.6°.de pena nō seruātis iterdictū.

1 Primo igif si clericus ē h3 Hosti. si celebrat scīēter i loco iterdicto vñcūq3 sit ꝑter casus ꝑ missiōis efficif irregularis ⁊ suspēsus ē ⁊ d3 grauif puniri.c.postulastis.de de.exc.mi.⁊.c.is qui.de sen. exc.li.6.⁊.c.epoꝝ. de priuil.li.6. Itē talis nō pōt eli gere neq3 eligi.d.c.is q. Itē nec pōt postulari.c.ꝓ.de postu.pl. Nō h3 Pa.i.c.ꝓ.de postu.col. pen. ꝙ ele/ctio facta i loco iterdicto t3 itellige a nō iterdictis vel q nō violauerūt iterdictū. Nec pōt ꝯferre bñficia.c. q: diuersitatē.de ꝯce.ꝓben. ⁊ est suspēsus ab igressu ecclesie donec satisfaciat ad arbitriū iudicis.q tulit

ſhiaꝫ iterdicti. ſi eſt ab hoīe.vel ad arbitriū epī ſi ē
a iure:⁊ peccat mortalr ſi audit diuina etiā i eccle/
ſia nō iterdicta:⁊ hoc plus operaꝫ ſuſpēſio q̄ꝫ irre/
gularitas.ſm Pe.de pal. Jtē q nō ſeruat iterdictū
remouēdus ē ab officio.d.c.poſtulaſtis. Si aūt ta/
lis ſit religioſus ad nullū ordinē ordinatus:⁊ ſi ir/
regularitatē nō icurrat q2 nō eſt expreſſuꝫ i iure.nā
decē is qui:agit ſolū de irregularitate q̄ procedit ob
celebrationē diuinoꝝ:⁊ executionē ordinū. Poterit
tñ aliter puniri unde Pa.i.c.ſi.de exce. pla. ſic ait.
celebrās i loco iterdicto vel ſi perſona ē interdicta ⁊
celebrat.icurrit irregularitatē a qua per ſolū papā
liberari pōt.d.c.is qui.⁊ ē ſuſpēſus ab oi poteſtate
clauiū:⁊ officio ⁊ rō eſt q2 iterdictus ſimplr vel re/
ſpectu loci eſt ſuſpēſus.d.c.is qui. ſi ergo celebrat in
currit irregularitatē vt i.c.ꝓ.de re.iudi.lib.6. Non
tñ eſt ipſofacto priuatus beneficio ſuo vt probaꝫ in
tex.c.ſi.de exce.pla.vnde cōcludēdū eſt ſm Jnno. ⁊
doc.ꝙ illi icidūt i irregularitatē nō ſeruādo iterdi/
ctū qui exercēt aliqd deputatū alicui ordini eccleſia
ſtico:⁊ hoc faciunt tā q̄ꝫ clerici.qđ procedit ſiue ſint
ꝓsbiteri.ſiue iferiores clerici.vt nō i.c.2°.de cle.exco.
mi.vnde ſi diaconus dicit euāgeliū vel ſubdiacon⁹
epłaꝫ tā q̄ꝫ ſubdiaconus vel acolitus.exercet officiū
ſuū tā q̄ꝫ acolitus efficiꝫ irregularis. vt dr in.d.c.2°.
Secus aūt vbi exercet aliquid nō deputatum certo
ordini vnde cantās reſpōſoria.vel dicens pſalmos.
nō officiando principalr eccleſiam.ſed vt qlꝫ alius
laicus nō efficiꝫ irregulis ſm Jnno. ⁊ bene. Jdem
i benedicēte mēſam ar.44.di.c.ſi. q2 illud nō ē de/
putatū certo ordini. ſꝫ de cōſuetudine illud exerceꝫ
idiſtincte etiā a nō ordinatis aliqd .ſ.e.c.§.3.⁊.ꝟ.
excōicatio.5.caſu.8.vt ē videre i epiſtola q̄ ex ꝯſue
tudine cōi dr ſine apparatu p quēcūqꝫ. vnde ſi ſu/
ſpēſus vel excōicatus vel iterdictus tali modo dice/
ret epłaꝫ nō icurrit irregularitatē. Jdē ſi exercet ea
q̄ ſunt iuriſdictiōis. vñ tēpore iterdicti nō eſt irregu
laris aliū excōicans vel abſoluēs dūmō non abſol/
uat tā q̄ꝫ ſacerdos vꝫ cū ſolēnitate de qua i.c.a no/
bis.el.2°.de ſen.exc. Cōclude ergo breuiter ꝙ iuriſdi
ctionalia nō ſunt prohibita tēpore iterdicti nec exer
cēs ea tēpore excōicatiōis efficiꝫ irregularis ideꝫ ſi
nō deputata certo ordini vel ſi ſunt deputata. tñ ex
ꝯſuetudine exercētur p quēcūqꝫ.referꝫ ergo interdi/
ctū ad ordinē ⁊ ad quedā alia de qbus i.c.non eſt.
de ſpon.⁊ i.c.quod i te.de pe.⁊ re.⁊ i.c.ſi.đ ſen.exc.
li.6. Sed circa ꝓdicta dubitaꝫ quid de audiēte di/
uina:cōclude poſt doc.maxime Hoſti.ꝙ aut audit
diuina ex deuotiōe quadā ⁊ iſte non ē irregularis.
lꝫ male faciat.aut audit autorizādo vt q2 prelatus
precipit celebrari ⁊ tūc efficiꝫ irregularis q2 iſte ige
rit ſe diuinis ⁊ violat iterdictū:⁊ hoc innuit verbum
violauit.d.c.ſi.⁊ vide bonā glo.i.c.archiepo de pri
ui. Caueat ergo ꝓlatus tēpore excōicatiōis.ſuſpen/
ſionis.vel iterdicti ne faciat corā ſe celebrari aut in
terſit celebratiōi q2 videꝫ tūc auctorizare. hec Pa.
Similiter diceret de eo qui pulſat cāpanas alijs ce/
lebrātib⁹ ſi ſit clericus vel aperit portas eccleſie vel
admittit iterdictos:⁊c̄.q2 videꝫ auctorizare vel prin
cipaliter ſe habere i officio diuino vel principaliter
agere.vnde ſecus eſſet ſi nō principalr celebraret ſꝫ
Jnno.⁊ Jo.cal.⁊ ſic videꝫ ſolui iſta dubitatio.ſ.qs
doc.dīt ꝙ cantās alta voce reſpōſoriū vel pſ.vel ēt
epłaꝫ dūmō nō vt ſubdiaconus nō efficiꝫ irregula
ris ⁊ idē doc.dicūt ꝙ quādo dimittit vnā cōclictio/
nū que ſunt i.c.alma ſit irregularis ⁊ ſic alte cātās
ſit irregularis.vnde .R2.ꝙ iſtud.2m.intelligiꝫ quādo
principalr vel quaſi auctorizās. i ꝓ vero quādo nō
principalr.vide ſupra.ꝟ.iterdictū.5.§.i. circa me.
ſm Pe.de pal. ille cui iterdictus eſt ſolus ingreſſus
eccleſie ſi celebrat i eccleſia vel cimiterio ſit irregula
ris.ſecus ſi extra eccleſiā.ſed ſi eſſet ſuſpēſus nō ſolū
abigreſſu. ſed etiā a diuinis tūc vbicūqꝫ celebret di/
uina ſit irregularis.c.i.de ſen.exc.li.6.

¶ Nota ꝙ ois qui ſciēter celebrat i loco iterdicto. ſi
ue perſonis iterdictis a iure vel ab homine:vel reci
piens publice iterdictos ad diuina officia.vel ſacra
mēta vel ſepulturā etiā ſi nō ſit irregularis eſt iter/
dictus ab igreſſu eccleſie.c.epoꝝ.de priuil.li.6.⁊ ſi i
ea ſe ingerit in officio ſuo ſit irregularis.c.is qui de
ſen.exc.lib.6. Nota tñ ꝙ q̄ꝫuis oibus noiatis hic in
iſto.§.ſit iterdictus igreſſus eccleſie.d.c.epoꝝ. ē tñ
differentia iter eos. Nā celebrās in loco iterdicto eſt
etiā irregularis admittēs vero ad eccleſiaſticā ſe/
pulturā nominatiꝫ interdictos. vel publice excōica/
tos.ſunt excōicati.cle.eos.de ſepul.⁊ etiā qui tēpore
iterdicti ſepeliūt defunctos i eccleſijs. vel cimiterijs i
caſibus nō cōceſſis.ſunt etiā excōicati.d.cle.eos.ſm
Pe.de pal.ſepeliēs ſolēniter eſt ſuſpēſus. q2 agit ali
quid diuinū.i loco ſacro. Uide de hac excōicatione
ſupra.ꝟ.excōicatio.5.caſu.42. Alijs vero de quibus
hic ſit mentio ſolū interdiciꝫ igreſſus eccleſie modo
ꝓdicto.ſ.ſi ſe ingerit.ſit irregularis. Diciꝫ aūt ſe in/
gerere vt dictū eſt ſupra imediate:⁊ per ꝯñs viola/
re iterdictū.cū ſolēniter dicit horas diurnas vel no/
cturnas.vel miſſam.vel aliud officiū.qđ cōpetit rōe
alicuius ordinis quē habet.2.q.3.eps. Et ideꝫ nota
Jnno.⁊ doc.poſt eum in.c.ſi.de exce. prela. Pe.de
pal.4.d.18.q.8.ar°.6.ꝯcluſione.2a.ponit vnū corre
vꝫ ꝙ ſi qs celebrat i eccleſia i qua epus excōicat oēs
celebrātes.nō eſt imediate irregularis. q2 nō icurrit
irregularitatē.niſi qui exercet actū alicuius ordinis
i excōicatione.vel iterdicto.cauſa aūt debet ꝓcedere
effectū:⁊ cū nō ſit excōicatus quouſqꝫ celebrauerit.
ideo nō celebrat i excōicatione.ſecus eēt i.2°.vice.ſa
cit ar̃m ꝯ q2 qñ ē excōicatio ꝙ aliquis non recipiat
ordies ab alieno ſi quis recipiat ſit irregularis.igiꝫ
R2.ꝙ nō ē ſile.q2 talr recipiēs nō ideo ſit irregula/
ris q2 recipit excōicatus. ſꝫ q2 recipit ab alieno oīs ta
lis ē ſuſpēſus ꝑpetuo de tēp.or.c.ꝓ.li.6. ⁊ ſuſpenſus

ppetuo dr irregularis. vel dicēdū b.e. φ ep̄s excōicā uerat cūtes ad recipiēdos ordines: ⁊ sic sit excōicatus cūdo: ⁊ tūc recipit ordines i excōicatiōe. sicut a silī si ep̄s excōicaret oēs qui aliqḋ diuinū exercet in ecclesia q2 tūc statī a pn° fuisset excōicatus. s3 secus qñ dicit oēs qui celebrat. sic si abbas ordinaret itir dictū acolitū i p̄ ordine fuisset excōicatus q2 admisit ad sacra i.3°. vero vel.4°. fuisset irregularis. Celebrās vel faciēs aliqḋ diuinū i ecclesia vel cimiterio polutis nō ē irregularis vel suspēsus q̄uis peccet. c. is qui de sen. exco. li.6.

3 ¶ Psalmista iterdictus vel nō iterdictus. s3 in loco iterdicto si celebrat.i.solēniter agit i officio suo vi̅ sit per hoc irregularis. s3. Jo.cal. ſm theologos. talis nō est irregularis q2 psalmi3atus ſm eos nō est ordo. s3 ſm canonistas q tenēt ipm eē ordinē.21.di. clericos ⁊ tali ordini cōpetit cātare psalmos. lectiones. ⁊ respōsoria legēdo. ideo sitr q̄rit Hosti. de habēte primā tōsurā tm̄ si cātat i officio suo: ⁊ dicit φ est irregularis ⁊ breuiter posset dici ſm φ ē tactum i pn° huius capituli φ si isti noiati non sint ordines vt tenēt theologi nō icurrūt. si vero sunt ordines vt tenēt canoniste ⁊ igerit se tāq̄ agēs i officio suo. φ icurrit secus si se igerit nō vt i officio. s3 cantans sicut quil3 nō ordinatus facere posset. De officijs seu ministris puta Archi.sacrista. magistro scholarū: ⁊ similibus dicit Jo.cal. φ nō icurrūt nec peccāt sitr s3 eādē possunt laici i die veneris sancti. ire ad obsculādū crucē. q̄uis officiū ipi° crucis debeat fieri ſm moderationē. c. alma. sitr lectio mēse pmittit.

5 ¶ In benedictiōe aque būdicte 3bit irregularitas ſm Inno. q2 ē ānexa ordini de 3se. di.3. aquā. qñ.s. iterdictus clericus hoc ageret: s3 si nō est ipse iterdictus eo φ talē benedictionē aq̄ facit i loco iterdicto seruata moderatiōe. c. alma. nō icurrit. Aqua autē būdicta nō debet aspergi laicis loci interdicti a sacerdote: ⁊ hoc pterq̄ i quatuor festiuitatibus de q̄bus i. c. alma: ⁊ supra. Interdictū.5.§.1. Si tñ asperger et putat Jo.cal. φ nō eēt irregularis q2 hoc non est iure cautū nisi forte aduersū. aspergēs i pn° misse q2 vr̄ ppriū sacerdotis. credo itelligēdū sine moderatiōe. c. alma. Per būdictionē mēse etiā ab iterdicto clerico nō icurrit q2 nulli ē ordini deputata. de qua.§.e.c.pn. A būdictiōe3 quā 3sueuerūt priores itinerātibus vel ep̄i itinerādo obuiātibus eis in sua dyocesi dixerūt qdā tutū eē abstinere i loco interdicto. si tñ 3 fiat nō erit irregularis qḋ putat Jo.cal. eē verū de simplici būdictiōe. secus de solēni ad quā pmittit. Sit nō̅ dñi: ⁊ē. talis. n. cōpetit ep̄o rōe ordinis. c. ecce. di.95. Quidā dicūt φ si qs daret benedictionē simplicē rōe ordinis φ icurreret. s3 melius dr simplr φ nō icurrit eo φ nō est deputata alicui ordini sic dr de būdictiōe mēse. De būdictiōe calicis. vel paramētoꝝ. vel cādelaꝝ i festo purificatiōis vel oliuaꝝ i festo palmaꝝ dicit Jo.cal. fieri nō posse a clericis iterdictis vel i loco iterdicto ⁊ a nō iterdicto nisi seruata moderatiōe q̄ tradit de officijs diuinis ⁊ idē dicit tenēdū de faciētibus officiū p baptismo i sabbato sancto. vel 3fectionē crismatis i cena dñi. de quo.§. iterdictū.5.§.3. Et de vniuersario defunctoꝝ: de būdictiōe pere ⁊ baculi peregrinoꝝ a sacerdote dicit Guil. φ videt esse cōcessum cū non sit prohibitum.

¶ De purgatiōe post partū dicit Jo.cal. φ nō pōt mulier post partū itroduci i ecclesiā i loco iterdicto p sacerdotē cū ps. ⁊ orōnibus: ⁊ solēni itroductione alias icurreret irregularitatē q2 illud ē officiū diuinū ordini clericali competēs. Sed sine officio facta olim 3fessiōe vt moris est potest mulier per se itrare grās agendo. Pōt etiā pdicari quotidie. c. respōso. de sen. exc. ⁊ pro ea pulsare cāpanas: ⁊ facere absolutionē generalē Jo.cal. ꝟ. pdicare.§.3. Et similiter docere nouū ⁊ vetus testamētū ſm Pe. de pal. Pro missis vero vel horis canonicis dicēdis nullo modo debēt pulsari etiā si essent extra ecclesias nec parua nec magna nisi i quatuor festiuitatib°. Pōt pulsare aliquā tabulā ad horas: possunt etiā pulsari pro horis notificādis. puta pro nona. Laici possunt sonare pro hac causa.s. pro horis.s. diuinis nō aūt clerici. Pulsari pōt cāpana pro Aue Maria. q2 illa salutatio nō ē ānexa officio vel ordini. Non prohibet pulsari pro aduētu alicuius vel quacūq3 causa nisi pro officio diuino. Interdicti noiati3 vel pp̄ter quoꝝ culpā quōl3 fuit latū iterdictū nō gaudēt idulgētijs q2 nō sunt vere penitētes. secus ꝟ alijs Jo.cal. Uide de officio diuino supra iterdictū.5.§. 14. ⁊ sequētibus. Cōcludo igitur post illa que dicta sunt in precedenti. c.s. Interdictu3.5. ⁊ in presenti.s. interdictum.6. φ audiens vel celebrans diuina ſm mentē Pa.i.c.si. de exc. prela. vel audit vel celebrat auctorizans ⁊ sic violat interdictū ⁊ fit irregularis vel nō auctorizans ⁊ tūc vel exercet aliquid deputatū certo ordi ratione executiōis ordinis vt dictu3 est de subdiacono: ⁊ sic etiā violat ⁊ fit irregularis vel exercet aliqd nō deputatū vt benedicēs mēsam vel nō vt exercēs vt subdiaconus cantās ep̄la3 sine apparatu: ⁊ sic non pprie violat nec fit irregularis tamen peccant.

1 Interesse ſ3 Bar.i.l. vnica. C. de sen.q.p.eo. qḋ.iter. pfer. pprie ⁊ stricte ē extimatio alicuius vtilitatis nō habite. pp alicui° factū iniustū. vel cōcessionē iniustam: ⁊ ē duplex aliud lucri cessantis: ⁊ hoc ē qñ hō ipedit a lucro qḋ fecisset si talis pecunia restituta sibi fuisset. vel si talis lesio sibi nō fuisset illata: ⁊ hmōi. Aliud est iteresse dāni emergētis: ⁊ h° ē duplex. Aliud i re. aliud extra rē. In re vel c̄c̄ rē qḋ dr ēt itrisecū ſ Bar. vbi.§.ē ipsa res vel rei extima°. l. id qḋ puenit imediate ex ipa re vt fructus ⁊ partus ⁊ hmōi. ex̄ vēdidi tibi vinū qḋ valebat.10. ⁊ tradidisti mihi pciū nec tradidi tibi vinū.

nūc valet. qo. si traditū fuisset tātū habiturus eras: ⁊ de hoc. ff. de ac. emp. ⁊ ven. l. si sterilis. §. cū p ven ditorē. Interesē extra rē vel extrinsecū est qđ puenit nō ex ipa re. sꝫ ꝑpter ipaꝫ rē. ex vēdidisti vinū nec tradidisti. sꝫ si tradidisses ex eo potuisseꝫ negotiari ⁊ lucrari. vēdidisti granum ⁊ qꝛ nō tradidisti serui mei fame perierūt: ⁊ istud qñ petatur i ꝯtcibus ha bes i. l. iulian⁹. §. i. ff. de ac. ēp. ven. ⁊ ff. ꝺ verb. obli. l. si isulā. Et qñ teneaꝭ i ꝯscia. ꝟ. vsura. 2°. p totū.

i Nterlocutoria sentētia vide. ꝟ. sentētia.

i Nterꝑtatio sermonū pōt reduci ad donū ꝓ phecie. i. qꝫtū. s. mēs illuminaꝭ ad itelligendū ⁊ exponēdū q̄cūqꝫ sunt i sermonibus obscu ra. siue pp difficultatē reꝝ significataꝝ. siue etiā pp ipas voces ignotas. q̄ pferūꝭ. siue ēt pp similitudi nes reꝝ adhibitas ꝭꝫ illđ Daniel. 5. Audiui ꝺ te ꝙ possis obscura iterꝑtari: ⁊ ligata dissoluere. vñ iter ꝑtatio sermonū est potior q̄ꝫ donū linguaꝝ. vt pꝫ p illud qđ aplš dicit. i. cor. 14. Maior: ē qui ꝓphetat q̄ꝫ qui loquiꝭ linguis nisi forte iterꝑteꝭ. post ponitur aūt iterꝑtatio sermonū dono linguaꝝ qꝛ etiam ad iterꝑtandum diuersa linguaꝝ genera. iterꝑtatio sermonū se extendit.

1 ¶ Utrū dubia sint i meliorē partē iterꝑtāda. ꝶ. ſm s. Tho. 2ᵉ. q. 60. arᶜ. 4°. ꝙ cōiter sic. qđ declarat isto mō. Ex hoc ipo ꝙ aliqs hꝫ malā opinionē de alio absqꝫ sufficiēti cā iniuriatur ei ⁊ ꝯtēnit ipm. nullus aūt debet aliū ꝯtēnere vel nocumētū quodcūqꝫ iser re absqꝫ cā cogēte: ⁊ iō vbi nō apparent manifesta īditia de malo alicuius debemus eū vt bonū habe re. i meliorē partē iterꝑtando. qđ dubiū est. vñ glo. sup illud ad ro. 14. q nō māducat māducātē nō iu dicet dicit. dubia sunt i meliorē partē iterꝑtāda.

2 ¶ Utrū sit melius vt multotiēs hō fallaꝭ iterꝑtādo i meliorē partē hñs bonā opinionē de aliquo malo hoie. q̄ꝫ ꝙ rarius fallaꝭ de aliquo bono. ꝶ. ſm. s. Tho. vbi supra ad primū. ꝙ sic. qꝛ ex hoc fit iniu ria alicui non aūt ex primo.

3 ¶ Utrū i aliis rebus ab hoie debeamus dubia i me liorē partē iterꝑtari. ꝶ. vbi. s. ad. 2ᵐ. post Aug. ꝙ il le pie ⁊ iuste viuit q reꝝ integer est extimator in neu trā partē declināndo. Aliud. n. est iudicare de rebus ⁊ aliud de hominibus. i iudicio i quo de reb⁹ iudi camus nō attēdiꭍ bonū vel malū ex parte ipius rei de qua iudicamus cui nihil nocet qualitercūqꝫ iudice mus de ipa: sed attēdiꭍ ibi solū bonū iudicātis si ve re iudicet vel malū si false. qꝛ verum est bonū itelle ctus. falsuꝫ aūt ē malū ipius. vt diciꭍ. 6. methaphy sice. Et iō vnusquisqꝫ dꝫ niti ad hoc ꝙ de reb⁹ iudi cet ſm ꝙ sunt. sed i iudicio quo iudicamus ꝺ homi nibus pcipue attēditur bonū ⁊ maluꝫ ex pte eius de quo iudicaꭍ qui i hoc honorabilis habeꭍ ꝙ bonus iudicaꭍ ⁊ ꝯtētibilis si malus iudiceꭍ: ⁊ ideo ad hoc potius tēdere debemus i tali iudicio ꝙ hominē iu dicemus bonū nisi manifesta rō in ꝯriū appereat. ipi aūt homini iudicāti falsum iudiciū q bona iudi cat de alio nō pertinet ad malū itellectus ipius sic nec ad eius perfectionē ptinet ſm se cognoscere veri tatē singulariū cōtingentium. sꝫ magis pertinet ad bonū affectū. vñ i statu inocētie nūqꝫ errasset hō qꝛ nō iudicasset quousqꝫ cognouisset. de hoie aūt non accidisset iudiciū malū qꝛ nullus fuisset malus.

¶ Utrū circa scipm hō debeat dubia iterꝑtari i pe iorē partē. ꝶ. vbi supra ad. 3ᵐ. ꝙ sic. ꝭꝫ illud Job. 9. verebar oia opera mea. quod tñ potest fieri dupliꝛ. vno modo p quādā suppositionē ⁊ sic cū debeam⁹ malis adhibere remediū siue nostris siue alienis ex pedit ad hoc vt securius remediū apponaꭍ ꝙ sup ponaꭍ id quod est deterius. qꝛ remediū quod ē effi cax ꝯtra maius malū multo magis est efficax ꝯtra minus malū. Alio modo iterꝑtamur aliquid in bo nū vel malū diffiniēdo siue determinādo ⁊ sic i reꝝ iudicio debet aliquis niti ad hoc vt iterpreteꭍ vnuꝫ quodqꝫ ſm ꝙ est i iudicio auteꝫ personaꝝ vt iter pretetur in melius vt dictū est. 4

¶ Quæriꭍ ad quem pertineat iterꝑtatio legis. ꝶ. ꝙ diuine ⁊ canonice ptinet ad papā. c. per venerabilē qui fi. sint legi. sed ciuilis inquātum ꝯcernit clericos ptinet etiaꝫ ad papā vt i. a. c. ꝑ. de iur. cal. inquantū aūt cōcernit laicos ad imperatorē. l. fi. C. de le. qꝛ ei⁹ est iterpretari cuius est cōdere. de re. iur. li. 6. ⁊ hoc itellige verū generalr̄. sed quātū ad vnā causam po test iudex etiā iterꝑtari vt nota Inno. i. c. cū speciali de appel. Uide bonū glo. i. c. ꝑ. de postu. facit. l. vni ca de professo qui in vrbe. nisi esset ita arduū ꝙ fir mus itellectus dari nō posit qꝛ tūc ad principem. l. pen. ⁊ fi. C. de le. hec Pa. i. c. ꝑ. de iur. ca. 5

¶ Utrū iterpretatio priuilegii pertineat ad principē solū. ꝶ. Pa. in. c. cū venissent de iudi. ꝙ aut dubiuꝫ est super potestate. s. si potuit dare ⁊ sic nulli iseriori a principe licet. vt in. c. ꝑ. de trāſ. prelatoꝝ. 17. q. 4. §. qui autē. 9. q. 3. cūcta per mūdū. aut dubiū est super validitate vel surrectiōe ⁊ sic potest iserior iudex ꝭꝫ cōiter doc. Aut dubitatio est super vel circa verba solū ⁊ tūc si casus est clarus ⁊ decisibilis de facili sic potest inferior cognoscere ad preiudiciū partiū ſm cōiter doc. rō qꝛ inferior iterpretaꭍ legē supperioris in preiudiciū partiū vt nota Inno. in. d. c. cū specia li. facit. c. inter alia de sen. exc. ⁊. d. l. fi. si vero casus est dubius sic pertinet ad principem si eius presen tia de facili potest haberi ar. d. c. cū venissent ⁊. d. c. inter alia. quid si de facili nō potest adiri princeps. sic poterit iterpretari per rationē naturalē ⁊ verisi milē que potest notari per expressa verba pro hoc ē casus i. l. ex facto. §. 2. de vul. ⁊ pupil. subst. vbi iuris cōsultus iterpretatur. l. ex naturali rōe. Item quod nota Inno. in. d. c. cū speciali. facit tex. i. c. cū perso ne de priuil. li. 6. Aut dubiū versaꭍ circa intentionē principis ⁊ non potest decidi sine magno dubio ⁊ sic interpretatio est solius principis. Ad predicta fa 6

cit tex.in.c.cũ venerabilẽ de elec.dicit etiã specu.i ti.
de lega.§.nũc ostẽdendũ q̃ ep̃s potest iterp̃tari iu/
rũ allegatiões .c. significãte de pigno.⁊.d.c.vene/
rabilẽ.procedit i arduo negotio vt dictũ est.glo. tñ
in.c.p̃.de postu. dicit q̃ legatus potest interp̃tari
mandatũ pape:⁊ c̃sequẽs Hosti. soluat q̃ fecit plenitu/
tudine legatiõis vel ex speciali mãdato pape vel q̃
papa postea habuit raptũ: Pa. tamẽ post Inno.
tenet q̃ potest nisi i aliquo arduo.s.in causa vertẽ/
te ante eum vt i.l.nõ possunt.ff.de leg.⁊ probat hoc
Pa.per.c.super litteris de rescrip.vbi iudex iterp̃re/
tatur rescriptũ ad suã potestatẽ certificandã ⁊ vt p̄
nunciet aũt sit iudex: ⁊ ad quãtũ extendat iurisdi/
ctio sua:ita potest legatus iterp̃tari rescriptũ pape
vt appareat quã potestatẽ receperit ex eo.

7 ¶ Utrũ in ↄ̃tractibus sit iterp̃tatio faciẽda vt res
potius valeat q̃ꝫ pereat.R. q̃ sic.c.inter dilectos de
fi.istru.i glo.⁊.ff.de re.du.l.quotiens.si vero res va
leret s̃m itellectum vtriusq̃ꝫ tũc accipiendũ est illud
qd̓ est magis verisimile.ff.d̓ re.du.l.cũ i testamẽto.
Et quod cõsueuit.i8.di.c.de siracusane.Et qd̓ ma/
gis ↄ̃uenit iuri.c.cũ dilectus.de ↄ̃su.§.fi.vbi interp̃re
tatio fit ↄ̃tra eũ qui legẽ potuit apertius dicere.ff.d̓
pac.l.veteribus.c.q̃.de priuil.in glo. Interp̃tatio in
cõtractibus fit plena.i testamẽtis plenior.in benefi/
cijs quoq̃ꝫ plenissima.c.cũ dilecti.de dona. Interp̃re
tatio locutionũ debet fieri s̃ꝫ personas que loquun/
tur vel quibus loquitur.26.di.c.deinde i glo.

8 ¶ Quot sunt spẽs interp̃tatiõis.R. Pa.in.c.p̃.de
postu.post glo.ponũtur quatuor spẽs. p̃ est princi/
pis q̃ est generalis.s.quo ad oẽs. necessaria ⁊ dicit
necessaria q: de necessitate tenẽda:⁊ i scriptis redi/
genda.hoc vltimũ tamẽ nõ videt̃ necessariũ s̃m.e.
Pa.secũda spẽs iterp̃tatiõis ẽ p̄ ↄ̃suetudinẽ nã cõ/
suetudo est optima legũ iterp̃res. vt i.c.cũ dilectus.
de ↄ̃sue.tertia species est p̄ iudicẽ. Nã iudex potest
iterp̃tari leges quo ad causas decidẽdas p̄ eũ vt
nota Inno.i.c.cũ speciali.de appel. quarta species
est.per magistrũ seu p̄ doctorẽ qui possunt interp̃re/
tari dubia illius facultatis i qua est doctor.vt in.l.
vnica.C.p̃fess.q̃ in vrbe cõstãtinopolitana.li.xij.
Ista tamen nõ est generalis q: non omnes tenẽtur
sequi nec necessaria.eadem ratione. nec opus est vt
fiat in scriptis. De interp̃tatiõe ambiguitatis vel
obscuritatis que ponit̃ in vltimis volũtatibus. aut
cõuentiõibus factis in iuditio.aut ↄ̃fessionibus.aut
in cõtractibus ⁊ pactis aut in sentẽtijs vide diffuse
in glo.in regula.cõtra eum.de re.iur.li.6. hic enim
studui breuitati.

Interrogationes i cõfessione vtrũ sint facien
1 de.R. q̃ sic. per tex. Aug. de pen. di.6.c.i.
quem tex.adducit magister sniaꝝ.4.di.19.
vltimo.c.dicẽs.diligẽs iuestigator.sapienter inter/
roget a peccatore quod forsitã ignorat.vel verecũ/
dia velit occultare. cognito vero criminis varieta/
tes eius nõ dubitet inuestigare:⁊ locũ ⁊ tempus:⁊
cetera que peccata aggrauant vel minuunt vt supra
ver.circũstãtia.quibus cognitis.assit beniuolus.pa
ratus erigere:⁊ secũ onus portare: ⁊ habeat dulce/
dinẽ i affectione.discretionẽ i varietate.doceat p̄/
seuerantiã. caueat ne corruat. ne iuste perdat iudi/
ciariã potestatem:⁊c̃.Que verba declarat.s.Tho.
ibidem.s.q.d.19.i expositiõe littere dicens. Sacer/
dos debet perscrutari ↄ̃sciaꝫ peccatoris i cõfessione
quasi medicus vulnus:⁊ iudex causaꝫ: q: frequẽter
que p̃ cõfusiõe ↄ̃fitens taceret.iterrogatus reuelat
sed tamẽ in iterrogationibus faciẽdis.tria sunt at/
tendẽda.p̃.vt quib⁹ peccator iterrogetur de pecca/
tis que cõsueuerunt in hominibus illius cõditionis
abundare.Nõ.n.oportet q̃ a milite querat̃ de pec
catis clericoꝝ.aut religiosoꝝ.aut ecõuerso. secundo
vt nõ fiat explicita interrogatio de peccatis.nisi de
illis que omnibus manifesta sunt.de alijs aũt adin
uẽtionibus peccatoꝝ ita debet a longinquo fieri in
terrogatio.vt si comisit dicat:⁊ si non comisit non
addiscat.tertio vt de peccatis p̄cipue carnalib⁹ nõ
descẽdat nimis ad particulares circũstantias quia
h̃mõi delectabilia quãto magis i speciali ↄ̃sideran
tur.magis cõcupiscẽtiã nata sunt mouere. vt dicit̃
i.3°.ethi.⁊ ideo potest cõtingere vt cõfessor talia q̃/
rens ⁊ sibi:⁊ ↄ̃fitẽti noceat:⁊ sic quãdoq̃ꝫ deficiãt i
suo scrutinio iniquitates scrutãtes.hec.s.Tho. Ut̃
dimittens iterrogatiões peccet mortalr̃.vide supra
v.ↄ̃fessio sacramẽtalis.§.29.30.⁊ maxime.31.⁊ ali
qualiter.32. Et de iterrogatione circũstantiaꝝ vide
supra.v.circũstãtia.§.5.vsq̃ꝫ ad fi.vnde iterrogan
di sunt s̃ suã cõditionẽ.de decẽ p̃ceptis. de septem
peccatis mortalibus.de abusione.5.sensuũ.de circũ
stantijs que mutãt speciẽ:⁊ aliquãdo que agrauãt
grauiter.s̃ q̃ dictũ ẽ supra.v.circũstãtia. per totũ.
Nõ oẽs de oibus sed de illis que cõiter contingunt.
vt dictũ est. Et poterit cõfessor simplr̃ accipere or/
dinẽ ex sequẽtibus que quasi p̄ modũ cuiusdã tabu
le totius istius nostre summe circa ea que pertinẽt
ad cõfessionem posita sunt: ⁊ accepta a reuerendo
d.ar.flo.quibusdã additis ⁊ trũcatis.

¶ Sunt quedã cõiter obseruanda in audientia con/ 2
fessionũ.p̃.quãdo nõ cognoscit ↄ̃fitentẽ iterroget de
qua terra est.vt ex hoc possit itelligere vtrum possit
eũ absoluere.si.n.ẽ sacerdos parochialis nõ habet
auctoritatẽ nisi super illos qui sunt de parochia: ⁊
idẽ est de illo cui ẽ comissa a sacerdote parochiali
tã i parochia q̃ꝫ extra de quo.v.absolutio.p̃.§.xj.⁊
sequẽtibus.si vero sit ab ep̃o vel vicario eius gene/
rali i spiritualibus.vel ab alio habẽte iurisdictionẽ
quasi ep̃alẽ. tũc si sit frater p̄dicator vel minor vel
heremitanus vel h̃mõi.s̃ cle.dudũ.de sepul. de qua
v.cõfessio sac̃.§.25.⁊ sequẽtibus:⁊ tũc vel ẽ admis/
sus s̃ formã cle. ⁊ tunc põt audire oẽs de diocesi ⁊
solã i diocesi. fratres tñ cõgregatiõis Lombardie

ordinis pdicatoꝝ. hñt priuilegiũ speciale ꝙ tales ex posito possunt audire oẽs vndecũꝗ venientes etiã si hac de causa venirẽt. si vero nõ est admissus sꝫ for mã dc. potest audire illos de dyocesi etiã extra dyo cesim. de quo vide. d. §. 25. ⁊ sequẽtibus. Et si inue nis ꝙ possis eũ audire Interroga. 2ᵒ. cõdictionẽ eiᵘˢ vt possis perpẽdere vtrum possis eũ absoluere vel ne: ⁊ si esset excõicatus vel haberet casum a quo nõ pos sis absoluere. vel nõ esset sufficiẽter dispositus. vel ha beret artem quã exercere nõ posset sine peccato mor tali. de quo supra. ꝟ. aro. §. 2. 3. ⁊. 4. vel haberet aliã circũstantiã ꝓpter quã nõ esset dignus absolutiõe: ⁊ nollet dimittere. tũc debet amoneri vt se disponat declarãdo ꝙ non possit absolui nc. postea possit cõ queri ꝙ est cõfessus ⁊ nõ absoluit: ⁊ declarare sibi si vult confiteri ꝙ ei ad multa valebit: ⁊ dare sibi aliqua bona faciẽda disponentia ad cõtritionem. Et his dictis si vult cõfiteri audiatur ⁊ disponatur ⁊ detur sibi aliqua penitẽtia. sed nõ absoluat vt su pra. ꝟ. absolutio sac. §. 45. tertio interog. idus quãtũ est ꝙ nõ est cõfessus: ⁊ si fecit penitentiã: ⁊ si rite cõ fessus ẽ ⁊ cui ⁊ si retinuit aliquid ⁊ hmõi: ⁊ sic pos sis scire de quãto tẽpore debet cõfiteri ⁊ si ꝯfessiões sint reiterãde de quo supra. ꝟ. cõfessio sac. §. 13. ⁊ se quẽtibus. quarto debet iterrogari si discussit suffi cienter cõscientiã suã ⁊ adhibuit diligentiã necessa riã ⁊ si opus sit remittere ad aliquod tẽpus vt co netur cogitare: ⁊ reducere ad memoriã discurrẽdo. per status quos habuit. ꝑ officia q̃ exercuit. ꝑ socie tates quas tenuit. ꝑ loca i quibus habitauit. ꝑ exer citia q̃ operatus est. vt sic itegre cõfiteri possit: ⁊ q̃ diligẽtia sit necessaria vide supra. ꝟ. cõfessio sac. §. 38. ⁊ sequẽtibus. Nota tñ ꝙ cõiter melius disponũ tur ꝑ exortatiõe ⁊ iterrogatiões ꝯfessoris q̃ꝫ ꝑ seipꝫ ⁊ sic cõiter nõ est bonum illos remittere. his peractis potest ⁊ debet iduci ad deuote: ⁊ cõposite cõfitẽdũ. puta genua flectendo dicat cõfiteor vsꝗ ad meam culpã: ⁊ nõ debet permitti vt cõfessorẽ i faciem aspi ciat. maxime si sit mulier vel iuuenis: ⁊ debet iduci bonis verbis vt ꝑ se dicat peccata sua: ⁊ si scit ordi nate dicere nõ debet impediri. sed ẽ supplendum vbi deficit addendo ⁊ declarãdo grauitatẽ peccatoꝝ: ⁊ de restitutione: ⁊ quõ debeat abstinere ⁊ si non scit dicere vt i plurimũ accidit. bonũ est vt dicat sal tem illa q̃ scit dicere qꝛ ex his poteris accipere ali quã regulã a quibus debeat interrogari: ⁊ tũc inter roga vt dictũ est ⁊ bono modo arguẽdo vel exor tando sm cõdictionẽ ꝑsone ⁊ status.

2 ❡ Ordo interrogandi debet esse primo sm decem precepta. Circa primũ preceptũ. vnũ cole deum. vel nõ habebis deos alienos. Si vota nõ impleuit. vel deliberauit nõ iplere cũ posset ⁊ teneret. Si assensit impedimẽto nõ implẽdi votũ. Si facta nota sine determinatiõe tẽporis nimis tardauit cum posset. Si casu quando obligatur ad vota parentũ nõ ea ipleuit. Si ipetrauit dispẽsationẽ voti sine cã legiti ma. Si fecit votũ sciẽs ꝙ vouere nõ poterat. Si fecit votũ de re mala fienda q̃ sit petm̃ mor. qꝛ peccauit mortalr: ⁊ tenet facere ꝯtrariũ. Secᵘˢ eẽt de petõ veniali. Si fecit votũ de re bona malo fine marˢ q̃ sit petm̃ mor. ꝟ. votũ. ꝑ. §. 5. et apostatauit ab aliq̃ religiõe vel ordic. v. dc apostasia. si fecit votũ nõ bñfaciẽdi. Si fecit votũ faciẽdi vana cõiter oibᵘˢ istis modis ẽ petm̃ mor. vide tñ oia q̃ ꝑtinẽt ad votũ supra ver. dispensatio: ⁊ infra votum per totum.

❡ Si adorauit aliquã creaturã adoratiõe latrie vel 3 cũ sol ꝑ apparet fecit ei aliquã orõez attribuendo ei honorẽ diuinũ. vel aliõ false. Si adorauit diabolũ ẽt sub ãgelo lucis apparẽtẽ. cõiter sunt petã morta lia. qꝛ honor latrie soli deo debet. vt. õ. adoratio: ⁊ ꝟ. idolatria ꝑ totᵐ. Si iuocauit demões vel fecit ali qd̃ pactũ cũ eis. Si ẽ vsus nigromãtia aromãtia ⁊ hmõi supstitiose. Si vsus ẽ sortibᵘˢ vel icãtationibus ad sciẽdũ occulta. vel futura ꝯtingẽtia. ꝑ modũ sup stitiosũ. Si qñ obuiauit lepori vel alteri aiali credi dit de necˢ eẽ ꝑsagiũ alicuiᵘˢ futuri. Si qñ mulier pe tit ignẽ ꝑgnãs ⁊ hmõi supstitiose vtit ad sciẽdũ fu tura. hec oia cõiter sunt peccata mortalia. õ quibus vide. õ. ꝟ. aro. §. 2ᵒ. ⁊. ꝟ. augures. §. 1. Si fecit icãta tiões cõiter est petm̃ mor. vide vbi. õ. imediate. Si credidit incãtatioibᵘˢ desiderãdo illas facere. vel cõ sulẽdo alicui vt faceret vel iuit ad diuinos vt sciret suam fortunã. vel vt iueniret furtũ. Si didicit istas artes prohibitas. de quo supra aro. Si habet libros cõtinẽtes hmõi artes. Si credidit alicui planete vel corpori celesti ꝙ cogant homines. Si credidit ꝙ sõnia õ necessitate eueniãt. hec cõiter eo modo quo sunt dicta sunt peccata mortalia. Si vsus est litte ris. puncti s. astrolabio apertione libri ⁊ hmõi. Si supstitiose dedit aliquid ad comedẽdum vt esset in gratia alicuius similiter qui consensit vel procura uit aliquid hmõi cõiter est peccatũ mortale. Si por tauit scĩẽter breuia supstitiosa. cõiter oia ista super stitiosa sunt peccata mortalia õ quo vide supra. ꝟ. aro. §. 2. ⁊ augures. §. 1. Si credidit ꝙ icipe vel san dere nũc ⁊ nõ tũc vel facere aliquid hmõi in diebus feliciabus vel similia ita ꝙ de necessitate sic fiat vt credunt vel ꝙ cogant itellectum vel voluntatẽ istis modis cõiter est peccatum mortale. Si credidit ꝙ mulieres cõuertantur in gatas ⁊ hoc obstinate qꝛ est hereticũ. Si voluit colere deum sub ritu iudeoꝝ vel iudaizauit. Si vsus fuit ligaminibus aut cara cteribus pro sanitate danda. supstitiosum est: ⁊ cõi ter. sciẽter faciẽs peccat mortaliter quãdo sciunt ꝙ est prohibitũ. Si destruit maleficiũ ꝑ aliud male ficiũ videt mortale. de q̃ vide. õ. ꝟ. adiuratio. §. 4. i noua ꝯˢ. ⁊. ꝟ. vsura. 7. §. 14. Idẽ dõᵐ qñ fecit anul lũ qñ legit passio xp̃i vel caracterẽ i tali die ⁊ hmõi. Si vsus ẽ herbis ꝯ demones cũ aliqua obseruãtia vel supstitiõe qñ sciũt eẽ ꝓhibita ẽ mortale. Si incã

tauit aialia. Si carminauit ĩfirmos. Si colligendo
herbas obseruauit aliqua vana. Si dixit vel fecit dici
missas vt qs moreref. Si fecit aliqd vt sciret ifor
tuniũ alicuius. Si habet libros de supradictis tenef
eos cõburere ⁊ si tenuit vt illis vteretur. vel visus est
quãtũ ad supstitiosa ẽ cõiter mortale. Si visus ẽ sa/
cramẽtis vel sacramẽtalib⁹ in hmõi supstitiosis est
cõiter mortale ⁊ sapiẽs heresiꝫ manifeste. Si tenuit
ptinaciter aliqd ꝯ̃ articulos fidei vel ꝯ̃ fidẽ vel du/
bitauit ptinaciter ẽ mortale ⁊ hereticũ. Si aposta/
tauit a fide vel ab aliqua religiõe. Si fecit actũ infi
delitatis aliquo timore. Si portauit vestes ĩfideliuꝫ
cõif ista sũt mortalia. vide. ℣. idolatria. Si habuit
nimiã familiaritatẽ cũ ĩfidelib⁹ max͛ cũ iudeis si fuit
ĩ balneis. secũ ⁊ similia q̃ sunt piculosa ⁊ cõiter ꝓhibi
ta. Si murmurauit vel ẽ ꝯq̃st⁹ de deo cõiter ẽ mor.

4 ¶ Si blasfemauit deũ vel sanctos dicendo maledi/
ctis. ad despectũ. Nõ põt facere. Traditor. parcia/
lis. vel noiauit p mẽbra ĩhonesta aduertẽter etiam
iocose ẽ mortale. Si noiauit deũ simul cuꝫ demone
dicẽdo rogo deũ ⁊ diabolũ: laudatus sit de⁹ ⁊ dia/
bolus. Regratiatus sit deus ⁊ diabolus: vellet deus
⁊ diabolus: In noie dei ⁊ diaboli ⁊ hmõi cõiter est
mortale. de q̊ vide. ℣. blasfemia. Si maledixit deũ
vel sanctos cõiter est mortale. Si maledixit alias
creaturas. s. aerẽ. vẽtũ. pluuiã. lapidẽ: ⁊ hmõi. si n.
ista maledixit iquãtũ sunt dei creature. i. itẽdebat in
illis deũ maledicef q ẽ creator eaꝝ ẽ mortale alias
cõiter est veniale. Si pcussit crucẽ vel alias figuras
sanctoꝝ. vel ꝓiecit eas ĩ lutuꝫ. vel fecit similia ĩ despe/
ctũ dei. vel sanctoꝝ cõiter ẽ mortale. Si fecit aliquẽ
actũ cũ manu vel p os puta faciẽdo ficas vel faciẽ
do aliquẽ actũ significãtẽ ĩhonestatẽ ĩ ꝯtẽtũ dei vel
sctõꝝ cõiter ẽ mor. Si sacris eccl̃ie fecẽ aliqd enorme
puta ꝯculcãdo ł hmõi cõif ẽ mor. si ex ꝓposito fecit.

5 ¶ Circa. 2ᵐ. pceptum. Nõ assumes nomẽ dei ĩuanũ.
Si iurauit falsuꝫ ĩ iudicio. q: vltra mortale tenetur
de lesiõe. Si iurauit falsuꝫ extra iudiciũ sciẽter. cõi/
ter est mortale. Si iurauit veꝝ credẽs se dicere fal/
sum cõiter est mortale. Si iurauit falsuꝫ credẽs esse
verũ cõiter est veniale. Si iurauit aliqd malũ se fa/
cturũ qñ ẽ cũ deliberatiõe ⁊ intẽtione faciẽdi illud
⁊ est alicuius ĩportãtie cõiter est mortale. Si iura/
uit nõ seruire alicui vel nõ facere id ad qd tenef vr
mortale. Si affirmauit cũ iuramẽto id de quo du/
bitabat cõiter ẽ mortale. Si iurauit ĩ cõi sermone si
ne debita discreptiõe cõiter ẽ veniale. nisi iuret falsũ.
Si iurauit p verbũ credo qd tñ non credebat. q: est
oio piurus iõ ẽ mortale ĩ suo gñre. Si credidit ꝯue
nire iuramẽto cũ tñ nõ eẽt. vr mortale q: facit ꝯ cõ
sciaꝫ. Si iurauit ex metu falsũ vr mortale. Si idu/
xit aliquẽ ad iurãdũ quẽ credebat. vel sciebat vel ve
risilr existimabat falsuꝫ iuratuꝝ cõiter est mortale.
Si iurauit vitupose p deũ vel sanctos cõiter ẽ mor/
tale: ⁊ vr ptinere ad blasfemiã. Si iurauit nõ ꝯ itẽ/
tiõnẽ dãtis iuramẽtũ qñ tenef ẽ mortale. Si nõ ser
uauit qd p iuramẽtũ ꝓmisit ĩ casu q̊ tenebaf ẽ cõi
ter mortale. Si fecit se absolui a iuramẽto sine cã le
gitima cõiter est mortale. Hec omnia vide. J. ℣. iu/
ramẽtũ: ⁊. ℣. piuriũ. si adiurauit demões vel hoies
vel alias creaturas itẽdẽs obligaf ĩ casu q̊ nõ põt.
vr mortale. alias ẽ veniale. õ. ℣. adiura°. §. 4. si no
minauit deũ vel sanctos ĩ reb⁹ vanis vel ĩhonestis.
posset eẽ mortale qñ res sunt ĩhoneste. si fecit trufas
de deo vel de sanctĩ. vel de sacra scriptura qd ẽ picu
losuꝫ: ⁊ silr dd de missa ⁊ officijs. si ꝯfecit sacerdo/
tes de missa. vel pdicatiõe. vel ꝯfessiõe. cõiter est ve/
niale. nisi forte ex cõtemptu.

¶ Circa. 3ᵐ. pceptũ. Sabbata sctifices. si fecit ali/ 6
qd opus manuale alicuius q̃titatĩ nõ nec͛. vel alijs
fuit cã vt facerẽt cõiter ẽ pctm̃ mortale ꝯ h⁹ pceptũ
⁊ quõ itelligaf vide. õ. ℣. ferie. §. 17. si vendidit vel
emit ĩ die festo. si fecit rõnnia vel pacta. si labora
uit ĩ vigilia ĩ sero vel ĩ sabbatĩ. si itinerauit. si diẽ fe
stũ ꝯsumauit ĩ iocis ⁊ ludis corꝑis: ⁊ silib⁹. quõ oia
ista aliqñ excusenf vide. õ. ℣. ferie. §. 18. ⁊ sequẽtib⁹
si dimisit missaꝫ ex negligẽtia vel aliquã ptẽ ĩ festo
est cõiter mortale. si dimisit pdicationẽ vel alia offi
cia cõiter ẽ veniale. nisi qñ teneref ad pdicationem
vt addisceret sibi nec͛ ad salutẽ vel ex ꝯtẽptu. d quo
vide. ℣. ignorãtia pn. c̃c meᵐ. si nõ ieiunauit ĩ ieiu/
nijs de pcepto. ẽ cõiter mortale. qñ tenef de q̊. õ. ℣.
ieiuniũ. si fecit magnã collationẽ in sero q̃ frãgeret
ieiuniũ ẽ mortale. vide ibidẽ. si comedit carnes vel
laticinia ĩ ieiunijs de pcepto vel ĩ q̃dragesima. vide
ibidẽ. si nõ habuit attritionẽ de pctõ mortali salteꝫ
semel ĩ die festo. q: vr mortale. de q̊ vide. ℣. ferie. §.
45. ⁊. ℣. charitas. §. 20. si nõ vacauit diuinis salteꝫ
ĩ aliq̃ hora q: ẽ piculosuꝫ de q̊ vide. ℣. ferie. §. 46.
⁊. 47. si fecit astiludia duella vel torneamẽta ĩ die
festo q: sunt ꝓhibita iõ vr mortale. vide ĩ locis suis
max͛. ℣. duellũ. si extꝰ ĩ missa occupauit se vanis.
cõiter ẽ veniale. si dũ audit missam ĩ die festo dixit
aliud offiᵐ ad qd tenef. q: nõ vr simul duob⁹ pceptĩ
satisfacere. si comisit pctm̃ mortale in festo q: ꝑ ali/
quos ẽ duplex pctm̃ vel ꝑ aliquos est dr̃a nec͛ ad cõ
fessionẽ. sꝫ ꝑ alios ⁊ veri⁹ nõ ẽ de necessitate vide. õ.
℣. circũstãtia. Ad istud pceptũ reducunf alia pcepta
positiua puta excoi°. ieiuniũ. ꝓhibi° a carnib⁹ ⁊ la/
cticinijs. q cõicet semel ĩ pascate vide. ℣. cõicaf. §. 2.
vsqꝫ ad. 7ᵐ. ⁊ ꝯfiteaf itegre q faciat pniaꝫ. ℣. ꝯfes/
sio sacralis. ⁊ de multĩ in aliqbus locis p synodales
ꝯstitutiones ⁊ hmõi. si cõicauit. si audit missaꝫ. si
ꝯtraxit maᵐ clãdestine vel ĩ gradib⁹ ꝓhibitĩ. si fecit ali/
qd qd ꝓhibef sub pena excõicatiõis. si participauit
cũ excõicatis de istis vide ĩ locis suis.

¶ Circa. 4ᵐ. pceptũ honora patrẽ ⁊ matrẽ: ⁊c. si ñ 7
dilexit patrẽ ⁊ matrẽ. si ñ ostẽdit sibi signa dilectio
nis sꝫ dure se hꝫ cũ eis. si dixit eis ꝟba iniuriosa. vel
verbauit. si nõ obediuit. si ñ subuenit eis idigẽtib⁹.

Si nó seruauit in infirmitatibus coꝝ.vel fecit serui/
re. Oia precedétia côiter sunt mortalia. de quibus
vide .ſ̃.ꝟ. filius .§.16. si maledixit eis qꝛ grauius
peccat q̃ꝫ si maledicat alijs ⁊ côiter est mortale. Si
nó fuit executus coꝝ volútates i licitis dũ viuerét:⁊
videt̃ mortale qñ alicuius iportâtie.vel faciút ex cô
tẽptu. Si nó est executus coꝝ testaméta i his ad q̃
tenétur videtur mortale. Si verberauit suos filios.
vxoré.vel subditos sine róe.videt̃ mortale. Si cor/
rexit eosdé i his q̃ sunt necessaria ad saluté.qꝛ vide/
tur teneri ideo mortale.

8 ¶ Circa.5m.pceptũ. Nó occides. Si occidit vel vul/
nerauit aliqué extra ordiné iusticie nó se defenden/
do.est côiter mortale. Si habuit aiuꝫ deliberatum
occidédi vel vulnerádi sine ratióe.vel hmói desìde
rauit deliberate:côiter est mortale de quo supra.ꝟ.
homicidiũ. Si comisit homicidiũ spirituale.s.idu/
cendo aliquem ad peccatũ mortale. qꝛ est mortale.
Si procurauit aborsum alicuius mulieris ⁊ é mor
tale.de quo vbi supra. Si incarcerari fecit aliquem
idebite videtur mortale de quo supra.ꝟ.carcer. Si
pueros tenellos sine necessitate tenuit apud se videt̃
mortale maxime vbi est ꝯstitutio synodalis i ꝯ̃riũ.
Si stetit ad spectacula cũ periculo mortis.vel muti
latióis.vel grauis vulneratióis:⁊ videt̃ côiter mor
tale.secus si deficiebat periculũ nisi eét huius animi
ꝙ etiá si preciperet̃ non dimitteret. vel quádo eius
aspectio eét cá hui⁹ astiludij.torneaméti.vel duelli.
⁊ hmói.alias videtur veniale.nisi forte róe scádali
Si ex suo facto vel ꝯsilio vel hmói est secuta mors:
⁊ hoc fecit ex proposito est mortale. Si ipediuit ꝙ
mulier nó igrauidet̃ iniuste é mortale. Si percussit
aliqué ex ira vel iniuste est mortale. Si pcussit per/
soná ecclesiasticá diabolo suadéte est excôicatus.de
quo supra.ꝟ.excôicatio.5.casu ṗ p totũ. Si pcussit
seipm ex ira vel desperatióe é mortale ⁊ si est eccle/
siasticus est excôicatus.de quo vbi supra imediate.
Si fecit sanguiné cuꝫ effusióe magna i ecclesia.vel
aliqué extraxit ex ea violéter ⁊ sine ratione é mor/
tale.vide supra.ꝟ.imunitas.

9 ¶ Circa.6m.pceptũ. Nó mecaberis. Si comisit sim
plicé fornicationé est mortale.de quo supra.ꝟ.forni
catio.§.ṗ. Si comisit adulteriũ est mortale. de quo
supra eo. Si stuprũ perpetrauit é mortale ꝺ quo.ſ̃.
ver.adulteriũ.i pñ°.⁊.ĩ.eo. Si sacrilegiũ é mõtale.
de quo.vbi.ſ̃.⁊.ĩ.eo. Si icestuosus fuit é mortale ꝺ
quo vbi.ſ̃.⁊ eo. Si fuit sodomita é mortale.ꝺ quo
vbi.ſ̃.⁊ eo. Si alio mó se vel aliũ poluit volútarie:
⁊ ex delectatióe extra matrimoniũ é mortale.de q°
in.ꝟ.luxuria:⁊ supra.ꝟ.comunicare.§.33.⁊ sequen
tibus. Si volútarie cogitauit de hmói propter dele
ctationé.côiter extra matrimoniũ est mortale.de q°
supra cogitatio morosa.§.ṗ.⁊ sequétibus. Si volũ
tate desiderauit aliqđ supradictoꝝ comittere:côiter
est mortale.de quo vbi.ſ̃.imediate: ⁊ alijs proprijs
locis. Et nõ ꝙ totiés peccat mortalr quotiés hoc ꝺ
liberate appetit perpetrare ex diuersis iteruallis té/
poris.vel psonaꝝ.puta qꝛ núc desiderat vná psoná
ad malefaciédum. postea occupatus i aliquo alio
alia cogitat demú postea iterũ redit ad idem vel
ad simile i istis.n.casibus ⁊ silib⁹ sunt diuerse ope/
ratióes mentales.q̃ oés p se sunt peccata mortalia.
Si comisit mollicié.s.seipm manib⁹ tágédo ppter
delectioné venereá.est mortale.ꝟ.luxuria. Si comi/
sit bestialitaté.s.cũ aliqua bestia ⁊ qualis sit illa be
stia é mortale.de q° i locis suis. Si comisit raptũ.s.
si p viꝫ aliquá vel aliqué cognouit.si comisit aliqđ
istoꝝ i ecclesia. qꝛ é sacrilegiũ: ⁊ mortale. silr si co/
gnouit psoná religiosam vel habété sacrũ ordineꝫ
est sacrilegiũ.si fuit mediator pctóꝝ carnalium.vel
vsus é alijs ad hoc ꝯsequédũ:⁊ nõ ꝙ oia q̃ facit ad
húc finé ex ppositó é mortale. si seduxit virginé p/
mittédo eá accipe i vxoré.⁊ hmói.est mortale ⁊ te/
net̃ ad oẽ dánũ.de quo vide.ꝟ.restitutio .§.25. Si
habuit polutioné dormiédo si fuit pcurata vel de
siderata pp delectationé.vel postea ꝯsensit istis mo
dis côiter est mortale.alias côiter é veniale.de quo
ſ̃.ꝟ.côicare.§.33.⁊ se. In istis aũt é prudéter.cau
te.⁊ honeste pcedédũ i iterrogationibus. vt dictũ.
ſ̃.eo.c.i pñ°:⁊.§.ṗ.d: qb⁹ oib⁹ vide in locis suis.

¶ Circa.7m.pceptũ. Nó furtũ facies.si fecit furtũ.p x
prie dictũ é côiter mortale.de q°.ſ̃.eo.si comisit ra/
piná q̃ é qñ violéter accipit aliena ⁊ é mai⁹ pctm
q̃ꝫ furtũ de quo i.ꝟ.rapina.si res accepit q̃ p nau/
fragiũ sunt:é mortale:⁊ quó sunt excôicati.vide.ſ̃.
ꝟ.excôicatio.5.casu.25.⁊.ꝟ.naufragiũ: ⁊.ꝟ.iuéta
p totũ seu.ꝟ.restitutio.§.27.28.⁊.29.si exegit peda
gia iniusta é mortale ⁊ si a psonis ecclesiasticis est
excôicatus.de quo.ſ̃.ꝟ.excôicatio.5.casu.19. Et si
iposuit noua pedagia vel augumétauit antiqua q
buscũqꝫ psonis.é mortale:⁊ excôicatus.vt i eo casu
19.et alias exactióes vel talias exegit iniuste videt̃
mortale.si bellũ iniuste fecit.vel i eo fuit.é mortale.
⁊ quó ad restitutioné.vide.ꝟ.bellũ.§.xj.⁊ seq̃ntib⁹.
si pticipauit i dãdo dánũ pimo.operádo. mádá
do.ꝯsulédo.ꝯsentiédo.adulãdo.receptádo.ꝺfensan
do.comedédo.emédo.nõ obuiádo.ratũ habendo.
nó manifestádo: ⁊ hmói.côiter é pctm mortale:⁊
quó teneátur ad restitutioné. vide.ꝟ.restitu°.§.24.
⁊.ꝟ.furtũ i multis.§. si iuenit aliqd qđ nõ restituit
sꝫ mó iniusto retinuit é côiter mortale. ⁊ quó tenet̃
ad restitutioné.ꝟ.restitutio.§.27. si aliqua mala fi
de pscripsit.vide.ꝟ.prescriptio.si comisit vsurá.isti
casus côiter sunt mortalia.etiá i precedéti.de isto.2°
vide.ꝟ.vsura.ṗ.⁊.2°.p totũ.si mutuauit super ali/
quod pignus vt eius fructus habeat est côiter mor
tale.de quo vide.ꝟ.vsura.4. per totum:⁊ ver.vsu/
ra.8.§.5.si mutuauit pecuniá granũ vel vinum ⁊
hmói. vt aliquid inde lucretur est côiter mortale.
de quo vbi supra. si emit aliquod pro minori pcio

q: preuenit solutionē cōiter est mortale. si vendidit
pro maiori precio. q: expectauit. cōiter est mortale.
q: iniustitia. De istis vide. ꝟ. ēptio p totū. si fecit cā/
bia sicca. cōiter ē mortale: ⁊ tenet. ꝟ. vsura. 9. §. 4.
si dedit pecuniā i societate nolēs scire aliqd de pici
lo ⁊ accipiēs lucrū q: ē ꝯctus iniustus iō mortale: ⁊
tenet de recepto supra sortē. d q°. ꝟ. vsura. 5. p totū.
si dedit aialia i soccidā iniuste plus accipiēs. ē cōiter
mortale. ⁊ tenet ad restitutionē. de quo vide vbi. s.
imediate. si accepit sub vsuris sine necessitate videt
mortale. max° qn iduxit nō paratū. de quo vide. ꝟ.
vsura. 7. §. x. si accepit i dono ab eo q donare non
poterat. vt cōiter mortale: ⁊ tenet restituere. de quo
vide. ꝟ. dona° : ⁊. ꝟ. elemosina. si accepit a psonis
ecclasticis mō illicito. ē mortale: ⁊ tenet ad restitu
tionē. de q°. ꝟ. clericus. 4. ⁊. ꝟ. restitutio. §. 19. si icē/
dit ecclesias vel loca religiosa. ē mortale : ⁊ tenet ⁊
quō ē excōicatus. ꝟ. excōicatio. 5. casu. 7. si fecit cō
cussionē cōminādo subditꝫ nisi dēt: ⁊ hoc iniuste: ⁊
sic ē mortale: ⁊ tenet. de q°. ꝟ. ꝯcussiōis crimē. p to/
tū. si vt haberet aliqd ꝯsensit alicui opi pcti morta
lis: ⁊ vt turpe lucrū: ēt ē mortale. si p symoniā ali/
qd accepit ē mortale. de quo. ꝟ. symonia p totū: ⁊
ꝟ. restitu°. §. 16. si vēdidit vnā rē p alia. puta ma/
la p bona mixtā p pura. si falsitatē comisit i pōde/
re. vel adhibuit fraudē i numerādo. vel faciēdo cō/
pota vel aliť cōiter ē mortale. de quo. ꝟ. ēptio. si de
fraudauit iustā gabellā ꝟ. pedagia. §. 8. si vsus est
īstrumētis falsis de quo. ꝟ. falsarius. §. x. si fecit mo
netā falsaꝫ i. ꝟ. falsarius. §. 4. ⁊ sequētib°. si depda
tus romipetas cūtes romā. de q°. ꝟ. excoi°. 6. §. 7. ⁊
8. si ipediuit aliquē ne ꝯseqret aliqđ bn̄ficiū tēpo/
rale vel spūale. ꝟ. restitu°. §. 24. si nō soluit decimas.
vide. s. ꝟ. decima. si fecit scripturas falsas. ē morta
le. de quo. ꝟ. falsarius. §. xj. 12. ⁊. 13.

xj ¶ Circa. 8m. pceptū. Nō dices falsuꝫ testimoniū. si
dixit mēdaciū i iudicio ē mortale: ⁊ tenet de dāno
dato. vide. ꝟ. accusa°. §. x. si noluit testimoniū dice
re pductus i testē. de quo i. ꝟ. inqsitor. §. 54. ⁊. 55. si
vsus fuit astutia ꝯ veritatē. de quo vide. ꝟ. accusa/
tio. §. 6. ⁊ sequētibus. si accepit pecuniā vt nō dice/
ret veritatē. ibidē: ⁊ cōiter sunt mortalia. si dixit ꝯ
fidē. vel i dānū alicuius. circa aiaꝫ. vel circa corp°.
vel circa famā. de quo vide. ꝟ. restitutio. §. xj. ⁊. xij.
si denegauit debitū alicui. si fuit testis falsus. si ac/
cusauit iniuste. ꝟ. accusatio. §. x. si addidit aliquid
vero. si reuelauit occulta ex odio. si fecit scripta in
despectum alterius.

12 ¶ Circa nonū pceptū. Nō cōcupisces domū proxi
mi tui. si voluit habere res proximi sui qualescūqꝫ.
siue iuste siue iniuste: ⁊ est mortale. secus si desidera
ret salua iustitia. q: vel esset veniale. vel nullum. nisi
tantū desideraret q i ea poneret vltimū finē. d quo
vide supra. ꝟ. auaritia. vel desiderauit ifinitū. si de
siderauit inuenire thesauꝝ cū itentiōe nō restituēdi.
esset. n. mortale. si amisit multū tēporis i desiderā/
do diuitias cōiter est veniale. nisi adueniat aliqua
cōditio de precedētibus. si exposuit se alicui pericu
lo aie. vel corporis. vel proprie fame. propter lucrū:
si eēt magne ipotātie videret mortale.

¶ Circa. 10m. pceptū. Non desiderabis vxorē pximi 13
tui. Si desiderauit aliquā ihonestatē extra matrim°
cōiter ē mortale. Si delectatus ē i cogitādo res iho
nestas si cū ꝯsensu ē mortale. Si fuit philocat° amo
re irrefrenato. ita q quocūqꝫ mō voluisset secū dele
ctari: q: ē mortale: ⁊ quotiēscūqꝫ cogitauit cū deli/
beratiōe. vel fecit aliqđ ad hūc finē. Si iuit ad eccle
siā ad vidēdas mulieres: ⁊ quotiēs ꝯsensit. vt face/
ret sitia cū delectatiōis. Si i ecclesia fecit aliq̄ signa
amoris. Si ibidē dixit ihonesta vel risit dissolute ob
talē cāꝫ. Si tetigit i honeste. vel in ecclesia vel alibi.
Si iuit p vias cā vidēdi mulieres ob delectationē.
Si misit vel recepit lr̄as. vel ābaxiatas amoris. Si
fecit depingere personā amatā. Si portauit odores
vt ihoneste placeret. Si iuit de nocte ad faciendas
matinatas. Si stetit i fenestris ad vagezādum. Si
vsus ē coloribus nouis vel extraneis vt ihoneste pla
ceret. Si portauit capillos vel alia ornamēta ad fi/
nē ihonestū. i. vt placeret. Si eodē fine ostendit ali/
quā partē corporis. Si aliqđ fecit vt incitaret se vel
alios ad luxuriā. Si cātauit vel corizauit ex libidi
ne. cōiter oīa ista si sunt extra matrimoniū ⁊ cū de/
liberatiōe sunt mortalia. de qbus vide i locis suis.

¶ Circa septē peccata mortalia ⁊ p̄ de supbia regi/ 14
na oiuꝫ pctōꝝ. Si pp i ordinatū amorem excellētie
egit aliqd ꝯ diuina pcepta. q: erit mortale. Si exti/
mauit bonū qđ hꝫ: a se habere ⁊ nō a deo. Si bo/
na q̄ habuit a deo. credidit se habuisse suis proprijs
meritis. Si se iactauit habere bona q̄ nō hꝫ. Si de
spectis alijs singulariter appetit videri habere qđ
nō hꝫ. ꝟ. supbia: de p° filia supbie. s. de ābitione. Si
desiderauit bn̄ficia ecclesiastica principaliť pp bono
rē. vel bonū tēporale. Si appetiuit dignitatē sciens
se eē idignū. Si q̄siuit dignitatē p vias illicitas. Si
emit officia vel vēdidit de quo. ꝟ. dn̄o. §. xj. Si mu
tuauit sup ipis officijs ibidē: ⁊. §. sequēti. Si p par/
cialitatē q̄siuit officia. vt oi mō adiuuet ptē. 2°. filia
psumptio. Si posuit se ad faciēdū q̄ erāt supra fa/
cultatē suā. Si exercuit officiū qđ nesciebat i piculū
pximi. Si exposuit se piculis pctōꝝ mortaliū pba/
biliter: ⁊ aduertēter ē mortale. Si nimis psumpsit
de dei mā. vide. i. ꝟ. intimiditas. §. p. 3° filia curiosi
tas. Si stetit ad audiēdū peccata q̄ quis ꝯfitet. Si
voluit audire vel videre vel adiscere q̄ non pn̄t fieri
sine pctō mortali. Si voluit adiscere a qbus nō de/
buit. puta a demonibus. Si voluit expiri q̄ nō licēt
vt si icātatiōes hn̄t effectū. Si attēdēs curiosis di/
mittit nec°. 4° filia igratitudo. Si despexit beneficia
dei. aut alterius. Si nō retribuit benefactori. Si be
nefactori iniuriatus ē. Ista q̄ dicta sunt de istis qua

tuo: filiabus sugbit aliqn̄ sunt mortalia. vel pp finē
vel pp rē cui adiūgūtur. de qbus vide in suis locis.
puta. ℣. ābitio. ℣. igratitudo ⁊ silia. Quīta filia. s.
iudiciū temerariū. Si iudicauit i malū determina/
te factū alterius. vide. ℣. iterptatio. Si vsurpauit iu
diciū nō hñs officiū. vide. ℣. iudiciū. 6ª filia. s. adu/
latio. Si fuit adulator alicuius de pctō perpetrato.
Si adulādo ꝓuocauit aliquē ad superbiā. vide. ℣.
adulatio. 7ª filia. s. irrisio. Si derisit ꝓximū. Si de/
risit sacra vel volētes seruire deo. vel derisit deū vel
sanctos. Si derisit parētes vel ꝑlatos ⁊ est mortale
qn̄ ꝓ impedit istos ōdictos: vt nō sit curādū de corū
malo. s3 sit ꝓ ludo habendū. de quo. s. ℣. derisio: ⁊
℣. ꝯtumelia. 8ª filia. s. tēptare deū. Si se exposuit ꝓ/
babilr ⁊ sciēter periculo mortis. vel magni mali sine
necessitate. 9ª filia. s. ptinatia. Si fuit nimis ptinax.
i suo sensu. xª ē arrogātia de qua i loco suo vide. Si
dedit scādalū. Si laudauit aliquē de pctō mortali.
vel de bono false excessiue. vel vt decipiat. Si fuit
fascinatiōis: ⁊ de istis oībus vide i locis suis.

15 ¶ De blasfemia i spūꝫ sanctū. pª spēs est ꝑsumptio.
qn̄ ꝑsumit ꝑseuerare i pctō sub spe venie. vel miseri/
cordie sine meritis. 2ª est desperatio. tenēdo ꝙ deus
nō possit vel nō velit parcere penitētibus. 3ª ipugna
tio veritatis cognite maxime fidei. vt possit liberi⁹
peccare. 4ª inuidētia fraterne grē dolēdo ꝙ grā vel
gloria dei crescat i mūdo. 5ª est obstinatio i peccat̄.
6ª est ipenitētia. i. ꝑpositū nō penitēdi. Uide supra
℣. blasfemia. §. 7.

16 ¶ Primū vitiū capitale ē inanis gloria. de qua vi/
de. s. ℣. gloria vana. Si q̄siuit laudē vel gloriā ali
cuius rei q̄ ē pctm̄. Si benefecit ad laudē humanā.
Si vt obtineret vel cōseruaret laudē vel gliā3 pec/
casset mortalr. Si ornauit se pp vanāgliā3. Si q̄si/
uit gliā3 i vestimētis i cornuis i capitis ianulis i co
lanis i colorib⁹: ⁊ sīlibus. Si simulauit se sanctā3.
Si multū tēpus ꝯsumpsit i ornamētis. Si se gloria
uit de aliquo pctō. Si se laudauit ꝯ parētella. de di
uitijs. de pulcritudine. de fortitudine sancti: ⁊ sīlib⁹.
despiciēdo alios. Si cū alijs ꝯtēdit ꝑsumptuose. Si
discordauit ab alijs vt ostēderet se sapiētem. Si est
visus vel inuenit singularitates i vestitu vel alijs: ⁊ in
terroga. de ornatu sumptuoso: ⁊ ista. s. sumptuosi/
tas ē pª filia. 2ª filia est iobediētia. Si obediuit suis
maioribus. 3ª filia ē iactātia. de q̄ in. ℣. iactātia. 4ª
est ptinatia. 5ª ypocrisis. 6ª ē discordia. 7ª ꝯtēptio.
Si ꝯtēdit i iudicio ꝯ iustitiā. Si ita ꝯtēdit iordina
te ꝙ alios scādalizauit. Si subornauit aliquē i testi
monio. Si nimis vilipēdit se. vltima ē astutia. Si
visus ē simulatōe. Et nō ꝙ cōiter inanisglia ē pctm̄
veniale. nisi rōe finis. s. qn̄ ponit vltimū finem i ea.
vel ratione adiuncti.

17 ¶ Secūdū vitiū capitalē est auaritia de qua vide i
loco suo. Si retinuit q̄ restituere tenebat̄. Si nō sol/
uit creditoribus i termino cū posset. Si retinuit su/
perflua ⁊ nō fecit elemosinā qn̄ tenebatur. vide. ℣.
elemosina. Si nō fecit elemosiā ꝯ arte sua puta me
dicus pauperi ifirmo. Aduocatus dictulo pauperis
⁊ sīlibus de qbus i locis suis. Uide de auaritia in
appetēdo. Si appetiuit illicite. vel illicita aio irrefre
nato. Prima filia est proditio. si prodidit castrum.
vel terra3 inimicis vltra mortale tenet̄ de oi dāno.
si prodidit res proximi volētibus eas defferre iniu/
ste i quo etiā tenet̄. si reuelauit ea que habuit sub
secreto. vel sigillo cōfessionis. vel i cōfessiōe. propter
lucrū. vel alias quādo tenet̄ seruare secretū ē cōiter
mortale. de quo vide. ℣. confessionis celatio. §. 3. ⁊
alijs. §. si apperuit litteras sigilatas. vide. ℣. falsa/
rius. §. 3. est n. mortale nisi spem habeat i rati habi
tione. vel faciat i aduertētēr. si secreta reuelauit in
ꝑiudiciu3 maxime dñi sui. vltra mortale tenetur de
dāno. vtrū aūt subditus dñi iniuste possidētis ciui/
tatē aut castrū. vel alius. peccet si occulte operet̄ vt
tale quid iniuste possessum reuertat̄ ad dominū ve
rum. Et dicit. d. ar. s. ꝙ sic ⁊ mortaliter. si hoc facit
auaritia vel odio. ar. i. q. i. fertur. nō tamē tenet̄ re/
stituere q2 proprio dño rem suā restituit. si vero fa/
cit 3elo iustitie principaliter saltem nō peccat mor/
taliter. q2 quil3 debet iuuar̄ proximū sicut i persona
⁊ i bonis. Et hoc quādo credit̄ verisimiliter ꝙ al/
ter verus dñs nō habebit per superiorē vel aliū. nec
creditur verisimiliter ꝙ debeat sequi scandalu3 vel
periculū. quod raro accidit ideo nō cōsulendū neq3
ꝑdicandū. Item querit̄ vtrū hostem capitalē alicu
ius dñi vel ciuitatis iniuste bellantē liceat prodito/
rie occidere. puta veneno. Et dicit idem. d. ar. s. ꝙ
hoc nō licet facere priuato. nec ad hoc priuatū idu/
cere. vide. d. ar. s. 2ª. parte. tit. i. c. 22. Secūda filia est
fraus de qua iterroga vt dictū est i septimo ꝑcepto.
si fecit fraudē i deceptione3 proximi. si est alicuius
importātie vltra mortale tenet̄ de dāno. si falsifica/
uit aliquod istrumētum. q2 etiā tenet̄. si destruxit in
strumēta vel scripturas videt̄ mortale: ⁊ quādo in
dānū. tenet̄. Similiter si occultauit i dānum: ⁊c̄. si
falsificauit sigilla prelatoꝝ. vide de omnibus his in
℣. falsarius. si falsificauit monetā vel mensurā ibi/
dem: ⁊ supra septimo ꝑcepto. si ex falsa causa obti/
nuit aliquod beneficiū ecclesiasticū. vltra mortale
tenet̄ renūciare si alias nō obtinuisset. vide. ℣. rescri
ptū. §. 13. Tertia filia est iquietudo mentis ⁊ ē mor/
tale quādo quis dimittit necessaria ad salutē vel fa
cit prohibita. de qua supra. ℣. auaritia. §. 9. Quar
ta filia est violētia de qua in septimo ꝑcepto. vbi de
rapina. Quinta est imisericordia quādo nō subue/
nit idigenti. Sexta filia. acceptio personaꝝ. de qua
i loco suo. si i iudicio accepit personā vel i distribuē
dis officijs. vel beneficijs. vel elemosinis. si i electio/
nibus nō elegit magis dignū. vide oīa ista i verbo
acceptio personaꝝ. Septima ē turpe lucrū de ludo.
vide. ℣. ludus per totū: ⁊. ℣. restitutio. §. 15. si lucri

ad pilã vel aliũ ludũ i quo versaf idustria nõ vide
tur mortale nisi obcurrat fraus. vel aliqd aliud mul
tũ excedẽs. si lusit ad ludũ i quo versaf fortuna. vi/
de quãdo est mortale i. ꝟ. ludus. si stetit ad ispiciẽ
dum ludẽtes ibidem. Octaua filia est prodigalitas
cõtraria auaritie vide i suo loco. si superflue expen
dit res suas i pompis. equis: ⁊ hmõi. quãdo est no/
tabilis excessus videf mortale. vide. ꝟ. ornatus. vi/
de supra septimo precepto.
18 ¶ Tertiũ vitiũ capitale est luxuria de qua habes. j.
co. ⁊ supra sexto ꝑcepto. prima filia eius est cecitas
mẽtis. q̃ est mortale quãdo nõ sic vult itelligere ne/
cessaria vt liberius vacet delectatiõibus vel quãdo
ita occupaf i delectationibus corporalibus ꝙ dimit/
tit necessaria ad salutẽ. de qua vide. ꝟ. cecitas men/
tis. 2ª filia est ꝑcipitatio de qua. ꝟ. ꝑcipitatio. si fuit
ꝑceps i operibus suis contẽnẽs cõsiderare pericula
anime. 5ª est icõsideratio de qua eo. ꝟ. si propter
delectationẽ venereã nõ cõsiderauit necessario cõsi
deranda ad salutem. 4ª est amor sui de quo eo. ꝟ. 5ª
amor huius seculi. si dilexit mũdũ ponẽs vltimum
finem i eo. vt vellet perpetuo stare i hoc mũdo. Ex
quo sequif orror futuri seculi. qꝛ hic vellet perpetua/
ri: ⁊ si deliberate fiat videf mortale. 7ª filia ẽ icon/
stãtia de qua eo. ꝟ. octaua ẽ odiũ dei de quo eo. ꝟ.
nona est stultiloquiũ. si visus est verbis libidinosis.
aut ihonestis. aut gestibus vel ad prouocãdũ alios
vel vnde probabiliter habẽt prouocari ad luxuriaꝫ
est mortale peccatũ. Idem dic de turpiloquio. vide
scurrilitas. si deosculatus est extra matrimoniũ cau/
sa delectatiõis veneree. si fecit cantiões ad amorẽ.
si associauit aliquem ad malefaciendũ. si ꝑstitit.
donauit. seruiuit. vel aliud fecit ad hoc. vt aliqs pec
caret. si docuit aliquã ihonestatẽ. si fecit ambasia/
tas ad amorẽ. oia ista cõiter sunt mortalia.
19 ¶ Quartũ vitiũ capitale est gula. de quo i. ꝟ. gula.
si ꝑuenit horã i comedẽdo. si nimis laute comedit.
si nimiũ studiũ apposuit. si nimis comedit. si cum
nimio ardore. seu impetu: ⁊ ẽ mortale quãdo po/
nit vltimũ finẽ i ipsa delectatiõe. paratus facere cõ/
tra precepta dei vel quãdo sciẽter tantum comedit
vel bibit vsqꝫ adifirmitatẽ. vel ebrietatẽ: ⁊ hmõi. d
quibus vide. ꝟ. gula: ⁊. ver. ebrietas. prima eius fi/
lia est ebrietas: ⁊ quãdo est mortale. vide eo. ver. 2ª
est hebetudo mẽtis. eo. ver. 3ª est inepta leticia. 4ª est
multiloquiũ. eo. ver. 5ª est scurrilitas. si fecit actus ita
scurriles ꝙ ad prouocandũ ad luxuriã sunt efficaces
videf mortale. 6ª est imũdicia. si comedit. vel bibit
vt possit luxuriari extra matrimoniũ. videf morta/
le. si vero i matrimonio videf veniale. nisi poneret
vltim i finẽ paratus cũ alia hoc idẽ facere.
20 ¶ Quintũ vitiũ capitale ẽ iuidia. de quo in. ver. eo.
qd sit ⁊ quõ est mortale. prima eius filia est odium
proximi. si desiderauit malũ proximi: ⁊ quãto tem
pore perseuerauit: ⁊ si sepe i hmõi occupauit mẽtẽ.
qꝛ quotiẽs deliberauit malũ proximi peccauit mor/
taliter. si erat notabile malũ: ⁊ per diuersa tẽpora.
similiter quãdo i eadẽ cogitatiõe transibat de desi/
derio sue persone ad personã ꝯiũctã. videnf eẽ duo
peccata. tũ ratiõe alterius desiderij. tũ rõe personaꝫ
sicut filij. vxor: ⁊ similes. 2ª filia est tristitia i ꝓsperis.
si tristatus est de bono notabili proximi deliberate
ꝓpter iuidiã est mortale. vt platus de maiori pla/
tiõe. doctor de maiori cõcursu: ⁊ similibus. 3ª filia ẽ
letitia i aduersis ꝓximi. de qua dic vt. s. imediate.
4ª est susurratio. si quesiuit disseminare discordias
reportãdo malũ alteri. de altero. 5ª est detractio. si
dixit malũ falsũ. si vere dixit sed quibus nõ debuit.
si augumẽtauit malũ. si audiuit libẽter detractio/
nes ⁊ videntur oia ista mortalia. quãdo sunt delibe/
rate: ⁊ de aliqua re notabili. de quibus vide i locis
suis. se ha trouato catiua nominãza.
¶ Sextũ est ira de quo i. ver. ira. si appetiuit vindi/ 21
tã de proximo. si noluit loqui cũ proximo nec recon
ciliari de quo i. ꝟ. charitas. §. xj. ⁊ ꝑcedẽtibus ⁊ se/
quẽtibus. pª filia est tumor mẽtis dic vt supra i pª fi/
lia iuidie ⁊ fit de iplicatiõe mẽtis ⁊ vindicta facien
da vt i ꝑcedẽti. §. 2ª filia ẽ idignatio. de qua i ver. i
dignatio: ⁊. j. c. de supbia. §. 15. 3ª filia ẽ clamor. 4ª
est ꝯtumelia. seu cõuitiũ. de quo. ver. ꝯtumelia: ⁊ cõ
uitiũ. 5ª ẽ rixa. de quo eo. ver. 6ª est maledictio. 7ª ẽ
blasfemia. de qua dictũ ẽ in. 2. ꝑcepto. 8ª est seditio.
si tenet partialitatẽ vel eã seqf. paratus quãtũcũqꝫ
pro parte. est i statu dãnatiõis. nec põt absolui nisi
disponat dimittere. 9ª est murmuratio. si murmu/
rauit ꝯtra deũ deliberate tenẽs eum iniustũ. si ꝯtra
ꝑlatũ temerarie. videnf mortalia. si portauit odiũ.
si tenuit loquelã. si ipcatus est malũ. si dixit iniu/
rias. si clamauit cũ furia. si fecit questionẽ vel sedi
ctionẽ. de quibus dic vt i locis suis.
¶ Septimũ vitiũ capitale ẽ accidia. d qua. ver. eo. 22
si dimisit necessaria ad salutẽ ꝓpter accidiã. si pe/
nituit se bene fecisse. si icurrit ifirmitatẽ notabilẽ ꝓ/
ter tediũ accidie ista sunt cõiter. mortalia. qꝛuis ra/
ro accidãt. filia pª ẽ malitia. qua quis adducif i de
testationẽ bonoꝝ sub qua qdã ponũt sex spẽs pecca
ti i. s. s. de qbus supra. c. de superbia. §. 15. 2ª filia est
rancor. 3ª filia est pusilanimitas. si desijt bona face/
re ad q̃ tenebaf puta corrigere fratreꝫ. de quo ver.
correctio fraterna. si dimisit nõ necessaria ẽ venia/
le peccatũ. 4ª filia est desperatio. 5ª est torpor circa
precepta. 6ª euagatio mẽtis circa illicita. Nota tñ
ꝙ negligẽtia est cõiter cõiuncta cũ aliquo alio pec
cato. nec sunt duo peccata nisi multotiẽs deliberas/
set cum interuallo tẽporis. si fuit negligens. si sibi
displicebat esse natũ. si stetit ociosus in cogitationi
bus vanis. si fuit tardus i benefaciẽdo. si fuit ab/
stractus i oratione. si ex sua negligentia aliquis est
mortuus sine baptismo. vel alio sacramẽto. si tar/
dauit facere penitentiã. vel restitutionem.

23 ¶ Circa opa mĩsericordie spiritualia. q̃ sunt ꝯsule. ca
stiga. dimitte. solare. fer. ora. si noluit dare ꝯsilium
petẽti i his q̃ ptinẽt ad salutẽ vel i re vnde notabile
dãnũ potuit euenire ꝓximo cũ tñ posset. vt morta
le vel qñ habebat ex officio. si nõ correxit quos de/
buit: ⁊ tenebaẽ. de quo. ẟ. correctio. si nõ dimisit rã
corẽ ꝓximo. Si nõ fuit ꝯsolatus tribulatos posset eẽ
mortale i plato qñ subditi iducerenẽ idesperationẽ.
vel aliud malũ: ⁊ ipẽ posset salua disciplina. si non
orauit ꝑ oibus. posset eẽ graue. in his qui viuunt ex
elemosinis magna negligẽtia.
24 ¶ Circa opa mĩsericordie corporalia q̃ sunt. visito. ci
bo. poto. redimo. tego. colligo. cõdo. si visitauit ifir
mos. si pauit famẽ patiẽtes. vel dedit potũ sitiẽti/
bus. si vestiuit nudos. si redemit icarcẽratos. si se/
peliuit mortuos. si hospitauit peregrinos. q̃ possent
eẽ mortalia. qñ ꝓximus notabilr lederẽ. põt bono
mõ facere. puta si platus visitaret ifirmũ nõ despe/
raret. s; ꝯuerterẽ. Eget cibo ⁊ potu ⁊ tu habes vltra
decẽtiã tui status. Est i captiuitate ⁊ redimere pos/
ses de supfluitatibus tuis. Est nudus ⁊ tu caudã du
cis: Est sine domo ⁊ tu habes ãpla palatia ⁊ q̃uis
nõ sit i hmõi ꝑcipitãda snia. tñ de ꝓpinquo sunt. vt
ꝯfaciẽs faciat ꝯ charitatẽ de quibus vide supra. ẟ.
elemosina: ⁊. ẟ. auaritia.
25 ¶ Circa qnq; sensus q sunt. visus. gustus. auditus.
odoratus. ⁊ tactus i qb⁹ sepius põt eẽ mortale vt si
voluit videre ea q̃ sunt mortalis peccati. i eo q facit
vel iductiua ad mortale. d̃ q̃. ẟ. curiositas. §. 3. Idẽ
d̃d̃ de auditu. Gustus autẽ ⁊ odoratus cõiter sunt
venialia nisi ponat vltimũ finẽ i eis. Tactus qñq;
est mortale qñ fit cã luxurie vel morose delectatiõis
de quo. ẟ. cogita⁹. de tactu. J. ẟ. tactus. q extra ma[m]
qñ ẽ cũ ꝯsensu i delectationẽ ẽ cõiter mortale. i ma[o]
vero ꝯsumato qñ ordinaẽ ad actũ matrimonij cõi/
ter ẽ vẽiale nisi põat vlti[m] finẽ i ea. puta q: eẽt ẽt pa
rat⁹ faceẽ cũ alia vel si vẽiat ad polutiõẽ extra.
26 ¶ Nũc ẽ d̃d̃ de statib⁹ q sunt iterrogandi vltra ea q̃
posita sunt ꝯ ꝑcepta ⁊ peccata capitalia: ⁊. ꝑ. circa
cõiugatos. si ꝯxit clãdestine. q: peccat mortalr. ẟ.
spõsalia. §. ꝑ. si ꝯxit i gradu ꝓhibito q: mortale:
⁊ aliqñ sunt excõicati. sic i ꝯsanguinitate: ⁊ affinita
te. qñ sciẽter. de qb⁹. ẟ. ipedimẽtũ ꝑ totũ. de excõica
tiõe vide. ẟ. excõicatio. 5. casu. 49. si ꝯsumauit añ
bñdictionẽ vbi ẽ ꝯsuetudo. i p[a] vice peccauit morta
liter. de quo. ẟ. matri[m]. 5. §. ꝑ. si tengit vel ẽ oscula/
tus añ bñdictionẽ veniẽs ad polutionẽ ẽ mortale.
si negauit debitũ sine cã rõnabili. vel redidit se ipo
tentẽ ex culpa sua. cõiter ẽ mortale. d̃ q̃. ẟ. matri[m].
3. §. 2⁰. si cognouit cã saciãde libidinis. ponens vlti/
mũ finẽ i ea. ita q ẽt eẽt paratus cũ alia. tũc ẽ mor
tale. alias secus. ẟ. ma[m]. 3. pñ⁰. si cognouit bñs itẽn/
tionẽ ad alterã ẽ mortale. ibidẽ. si visus ẽ matri⁰ ex
tra vas. ibidẽ. si mõ idebito qd̃ põt eẽ signũ morta
lis. puta qñ mulier ascẽdit vel a posteriori: ⁊ similia
⁊ iterrogẽtur de cã: ⁊ si fecisset credẽdo eẽ mortale.
q: tũc ẽ mortale ibidẽ. §. 5. si tẽpore mẽstrui posset
eẽ mortale. s; cõiter ẽ veniale vide ibidẽ. §. 4. si in
dieb⁹ festiuis vel ieiuniis cõiter ẽ veniale. de quo ibi
dẽ. d. §. 4. si tẽpore ipregnatiõis qñ timeẽ abortus
est mortale. alias veniale. ibidẽ. §. 3. si ꝑ tactus ha
buit polutionẽ extra vas ibidẽ vel itrahẽdo se spar
sit extra ne igrauideẽ est mortale. secus si faceret q:
nõ põt tot filios nutrire ⁊ nõ emittit. si vsi sunt sup/
stitiõe i hmõi. est mortale. si exigit vel redidit adul
tero vel adultera aliqñ ẽ mõtale. s. qñ foueret alias
veniale. ibidẽ matri⁰. 4. pñ⁰. si ꝯxit excõicatus. vel
i pctõ mortali. q: vr mortale. nisi eẽt ꝯtritus. de q⁰
ẟ. matri[m]. 3. pñ⁰. si nõ ꝯxit ea itẽtiõe qua d; cõiter
est veniale. de quo matri[m]. 2⁰. §. 2⁰. si ꝓcurauit mor/
tẽ vt ꝯheret cũ ꝯsorte eius ẽ mortale: ⁊ aliqñ nõ t;
matri[m]. de q⁰. ẟ. ipedimẽtũ crĩs. si essendo i matri⁰
dedit fidẽ alteri. est mõtale: ⁊ aliqñ sequẽs matri[m]
nõ t;. de q̃ ibidẽ. si ꝯxit hñs votũ castitatẽ. q: ẽ mor
tale. ⁊ nõ põt petere nisi dispẽseẽ. de quo. ẟ. sponsa/
lia. §. 9. circa. pñ[m]. ⁊. ẟ. ipedimẽtũ voti. si ꝯxit cum
aliqua postq̃ ꝓmiserat alteri. est mortale. ẟ. spõsa
lia. si ꝯtraxit ante etatẽ legitimã. de quo i. ẟ. spon/
salia. §. 5. ⁊. ẟ. etas pñ⁰. si traduxit tẽpore iterdi/
cto ẽ mortale. de quo. ẟ. impedimẽtum feriar. s. 14.
Si ꝓcurauit ne igrauideẽ. Si nõ ꝓuidit vxori: ⁊ fi
lijs s̃ q põt. i excessu posset eẽ mortale. Si sumptuo
se cõiter ẽ veniale. Si mulier fuit negligẽs i guber/
natiõe domus. cõiter ẽ veniale. nisi i aliquo excessu.
Si fuerunt rixosi cũ verbis iniuriosis vel blasfemiis
vel ꝑcussiõibus. cõiter ẽ mortale. Si donauit sine li
cẽtia. de quo vide. ẟ. elemosina. Si nõ ẽ secuta ma
ritũ s̃ q teneẽ. q: eẽt mortale de quo matri[m]. 4. Si
dedit licẽtiã marito vt cũ alia coiret ẽ mortale. Si
nõ nutriuit filios i timore: ⁊ bonis moribus. q: i ex/
cessu posset eẽ mortale. Si nõ ꝓcurauit vt ꝯuerterẽ:
⁊ similia. Si habuit dotẽ de vsuris. d̃ quo. ẟ. vsura. 6.
pñ⁰. Si violauit fidẽ est mortale. Si vsa est ornatu
idebito. ẟ. ornatũ. Si vir stetit i lõginquis partibus
ꝯ voluntatẽ vxoris. videẽ mortale. q: ꝯ iustitiã. nisi
ꝯsensisset. Si non dotauit vel maritauit filias tem/
pore debito: ⁊ sine causa rõnabili. videẽ mortale.
¶ De statu puerorum. Qñ sunt doli capaces. sunt iter 27
rogãdi de iniectiõe manuũ violẽta i ꝑsonã ecclesia
sticã: ⁊ possent eẽ excõicati. postea de cõione: ⁊ ꝯfes
siõe. de pnia. ⁊ iobediẽtia ad parẽtes: ⁊ magistrum
de mẽdatijs. de furtis: ⁊ similibus. i quibus cõiter illa
etas solet peccare. Si furatus ẽ res patris sui. vt ex/
pẽderet i supfluis. vel ludis. aut aliis malis. q: cõiter
est mortale. Secus si accepisset ꝓ necessariis q: tunc
nõ vr. max[e] qñ parẽtes essent negligẽtes in hmõi.
vel ab eis haberent licentiam.
¶ Circa doctores ⁊ magistros. Si q̃siuit magiste/ 28
riũ vel doctoratũ principalr ꝓp honorẽ. i eo ponẽs
vltimũ finẽ. tũc ẽ pctm̃ mortale. alias secus. de quo

i.v.honor.§.i. Si fecit se ꝓmouere ad magisterium vel doctoratū exn̄s ineptus:ꝙ vr̄ mortale.c.i.ꝙ.c.quā to.de mag. Si legit ꝓncip̄ ꝑp honorē.ponēdo in eo vltimū finē.videt̄ mortale.v.honor. Si legit sciēs ꝓhibitas.vel personis ꝓhibitis.ḋ quo.v.mr̄.ꝙ.v. excōicatio.5.casu.13. Si ex pacto recep tus est i ca/ nonicū vt scholas regeret. Si exegit exn̄s salariatus aliquid a scholaribus.de qbus.v.mr̄. Si admisit ignorātes ad doctoratū:ꝙ vr̄ mortale.qꝛ iurauit nō admittere:ꝙ dicit mēdatiū pniciosuz. Si notorie exn̄s i mortali legit in theo°.vel pdicauit: ꝙ videtur mortale. Si seruauit iuramēta vniuersitatꝫ qꝛ alias eēt piurus qḋ itelligit̄ ꝓ ꝯsuetudinē. Si iactauit se ḋ doctrina alios vituperādo.qꝛ posset eē mortale.vi/ de.ꝫ.supbia. Si nōbilr̄ fuit negligēs circa ꝓfectum scholarū qꝛ videret̄ mortale.vide negligētia si ver berauit aliquē crudelr̄ videt̄ mortale qꝛ soluz leuis castigatio eis ꝑmittit̄.c.cū voluntate.ḋ sen.exco. ꝙ si erāt clerici erit excōicatus.ḋ quo.v.excōicatio.5.ca su.ꝑ.§.6. Si iniusto mō puta ꝯtrahēdo vel ꝑ sectas subtraxit scholares alterius doctoris.qꝛ vltra mor/ tale tenet̄ si tā itrauerāt ꝓ Jo.de ligna.sec° si nōdū i trauerāt.v.vsura.5.casu.1.§.4.si ipediuit ꝑp odiū vel parcialitatē doctorandū vel i collegio recipiēdū idoneū qꝛ vltra mortale tenet̄ ad restitutionē dāni.

29 ¶ Circa scholares. Si seruauit iuramēta vniuersi/ tatis:ꝓ ꝯsuetudinē. Si fecit sectas pro rectore fiēdo. multa mortalia ibi adueniūt. Si elegit rectorē isuf/ ficientē. Si studet i ꝓhibitis sciētijs. Si sepe ꝙ obsti nate ꝯtēdit ꝯ̄ veritatē ne succūbere videat̄. Si stu/ det ꝑp malū finē vel solū ꝑp honorē. Si studuit cu/ riosa dimittēs nec° ad salutē. Si tractauit cuz aliq° ciue Bononiēsi de cōductiōe hospicij alterius scho laris.vide .v.excōica°.5.casu.7. ꝗuis ista oīa sint grauia tamen nō ē ꝓcipitāda sn̄ia de mortali.

30 ¶ Circa medicos. Si exn̄s ignorās medet̄. Si i me dēdo nō fuit secutus regulas medicine.ꝫ voluit fa/ cere expimēta ex capite suo.i piculo vr̄ mortale. Si ꝓlōgauit ifirmitatē ꝑp lucrū vr̄ mōtale. Si ꝯsuluit aliqd ꝑp salutē corporis.ꝯ̄ salutem aie.vr̄ mortale. Si nō admonuit efficaciter ifirmū i ꝓn̄° vt ꝯfiteat̄ vr̄ facere ꝯ̄ ꝓceptū.de q° i.v.medicus.§.xi. Si p̄e/ gnāti aliqd dedit ad disperdēdū ē mortale. Si de/ dit medicinā dubitās ꝙ grauiter deberet ledere est mortale.ibidē. Si nō ānūtiauit ifirmo mortē quaz ꝓgnouit dubitās ꝙ nō se disponat ꝑp hoc qꝛ non credit se mori vr̄ graue pctm̄. Si nō debito mō vi/ sitauit ifirmū ꝑp magnā negligētiā:ꝙ piculū.posset eē mortale. Si paupib° noluit mederi gratis qꝛ vr̄ teneri i necessitate. Si habuit partē cū aromatario ꝙ ꝑp hoc grauat ifirmos emere ab eo cū cor: dāno videt̄ teneri de dāno.itellige qn̄ i aliquo excessu.

31 ¶ Circa aromatarios.si i ꝯponēdis medicinis nō posuit q̄ medicus ordinauit. ꝫ vnū ꝑ alio.vel cor/ rupta:ꝙ q̄ virtutē nō habebāt ex vetustate.ꝓ bonis ꝙ hmōi.ex qbus sequit̄ vel ꝓlōgatio ifirmitatis vel aliud malū ꝓximo ifirmo.qꝛ extra mortale tenetur ei ad satisfactionē dāni.si vēdidit venena vel q̄ fa/ ciūt aborsum.ꝙ hmōi illis de qbus sciebat nō debe vti ad bonū finē.vr̄ mortale ḋ quo i.v.ars.si sophi sticauit aromata ponēs vnūz pro alio.si ē i excessu vr̄ mortale:ꝙ tenet̄ de dāno.de q° i.v.ēptio.§.13. si vēdidit diminuto pōdere aut falso:ꝙ hmōi.de quo vbi supra:ꝙ.v.falsarius .§.x.

¶ Circa mercatores.si portauit ꝓhibita ifidelibus. 32 de quo.v.excōicatio.6.casu.5.si negociat̄ ꝑp malū finē.i.ꝑp auaritiā pncipalr̄ ꝙ nō ꝑp bonū cōitatꝫ. vel vtilitatis sue familie.ḋ quo.v.negotiū. si tenuit mercatū.i loco sacro i.v.negotiū.v.ēptio.2°.§.2. si excessit pciū iustū.de quo i.v.ēptio.si vendens pro alio vēdit.xii.ꝙ dat dn̄o.x.emptio.2°.§.4. si vēdit vnū ꝑ alio vel corrupta ꝑ bonis. de quo i.v.ēptio. §.8.ꝙ sequētibus.si vsus ē falsis mēsuris ibidē. si vēdidit rē plus iusto pcio ꝑp tps solutiōis vel hmōi v.vsura.5.6.7.si fecit cābia sicca ḋ quo i loco suo v.vsura.§.15.si fecit aliquo ꝯctus vsurarios. de q° i.v.vsura ꝑ totū.si cōposuit cū alijs vt vēdāt vno pcio i dānnū rei publice.de quo.v.ēptio.§.13.si ex pēdit falsas monetas sciēter ē mortale.si ē alicuius importātie:ꝙ tenet̄ ꝗuis etiā ipse fuerit deceptus ab alio.si bonas monetas radit.de quo ver.falsarius. §.8. si emit res raptas.vel furatas sciēter.est mor/ tale:ꝙ tenet̄.de quo ver.restitutio.si fidelr̄ se habuit i societate quā habuit cū alio.de quo i loco suo.si vē didit i festis vel cū piurijs ꝙ mendacijs ꝙ similibus. si fecit baratos iniustos.

¶ Circa prosonetas. si mediator fuit ꝯctuū vsura/ 33 rioz.vide i ver.vsura.8.§.3. si male ꝯsuluit sciēter i aliquo ꝯctu.qꝛ vltra mortale tenet̄.si decepit i pre cio dans itelligere vni ꝙ vult tantū:ꝙ alteri ꝙ non potest habere nisi tantum.

¶ Circa artifices.si fecit artē cuius opus ē ad ma/ 34 lū.vt taxillos ꝙ hmōi.vide ver. ars.§.3. si accepit isignia alterius magistri vide i ver.isignia.de frau dē i arte imēsuris:ꝙ hmōi ver. ēptio.§.8.ꝙ se.

¶ Circa lanificos si vēdidit pānū vni° lane.ꝑ alia. 35 vel tinture.vide i ver.ēptio. si soluit laboratoribus de pāno vēdēdo vltra iustū pciū:ꝙ emēdo ꝑ vilio/ ri. si filatoribus dedit.i.4.vncias ꝑ libra. tenet̄ ad restitutionē.nisi a ꝓn̄° sic ꝯuenissent. si pānū nimis traxit.si nō soluit laboratoribus.

¶ Circa tabernarios. si vēdit vinū liphatū ꝑ pu/ 36 ro.vide i ver.ēptio.§.8.ꝙ se. si miscuit i vino noci/ ua.ibidez. si tenuit meretrices.vel lusores.oīa pctā ei iputabātur.si sciēter administrauit ad ebrietatez alterius.de quo vide i ver.ebrietas. si ex culpa sua perdidit sibi tradita in custodia.vide .ꝫ.ver.custos ꝑn.ꝙ ver.nauta.si accepit plus q̄ꝫ debuit ab hospi/ tibus.qꝛ tenet̄ si i aliq° excessu:ꝙ peccauit mortalr̄.

¶ Circa macdarios. si vēdidit carnē corruptā pro 37

sana de pecude p:o castrato:ꝛ hmōi. ꝟ. ēptio. §. 8.

37 ℂ Circa pistores. si fecit panes nimis ponderosos. vel miscuit aliā farinā:ꝛ hmōi vide ēptio.

38 ℂ Circa sutores. si fecit vestes ipudicas q̄ nō pñt de ferri sine pctō mōtali. vide. ꝟ. ars. §. 3. ꝛ. ꝟ. ēpᵒ. §. x. ꝛ hoc qñ sit vide ornatus. §. 2. si male scidit ex culpa sua. vide. ꝟ. culpa. si furaꝭ de pāno. filo. tella. ꝛ hmōi. si nō fecit sufficientē sucturā.

39 ℂ Circa artifices. si vēdidit aurū archimicū ꝑ vero. vide. ꝟ. ēptio. §. xi. si cudit monetam sine licētia pricipis vide i. ꝟ. falsarius. §. 4. si rasit eā vel facit aquā vide aliquid minuatur ibidem. si emit lapidem preciosum p:o vili ab illo qui ignorabat vide ꝟ. emptio. si fecit archimiam vide ver. archimia:ꝛ ver. emptio. §. xj.

40 ℂ Circa datiarios. si exegit datia iniusta. vide pedagiū ꝑ totū. si exigit a psonis ecclasticis. ibidē. §. 5. ꝛ. ꝟ. excōicatio. 5. casu. 19. si iputauit fraudē datij vbi non erat vltra mortale tenetur ad restitutionē totius dāni. si fraudauit socios vltra mortalē tenetur ad restitutionem.

41 ℂ Circa musicos ꝛ istriones. si pulsauit his q ex libidine corrizabāt vel illiate. vide corea ꝑ totū. quō aliqñ ē mortale. aliqñ dubiū. ibidē. §. 2. aliqñ venia le aliqñ nullū ibidē. §. ꝑ. si gestus ipudicos prouocātes ad pctm̄ mortale fecit. vide. ꝟ. histrio.

42 ℂ Circa laboratores ꝛ rusticos. si nō laborauit fideliter i notabili excessu. posset eē mortale. si pmisit bestias nocere i agris:ꝛ hmōi teneꝭ ad restitutionē: ꝛ ē mortale si fuit ex culpa ꝛ aliquo excessu. si fraudauit dominū in parte sibi danda. tenetur ad restitutionem. nisi dominus i aliquo grauasset eū vide furtū per totū. si nō seminauit possessiōes vel coluit quas tenebat sicut debuit.

43 ℂ Circa venatores. si i diebus festis perdidit missā. vel per totam dieꝫ. se occupauit. vide. ꝟ. ferie. §. 34. si dedit dānum in agris quia tenetur si est notabile ad restitutionem.

44 ℂ Circa locatores. si sciēter locauit equū piculosuꝫ. aut vas vitiosum. vide ver. locatio. §. 20. si conductor fuit i culpa pdictiōis rei locate. ibidē. si petijt mercedē quā nō debuit vel soluit minus q̄ꝫ debuit.

45 ℂ Circa laborātes i filādo lanā. vel tingēdo setā:ꝛ hmōi. qui tenentur. ꝑ. si furātur. ꝛc. si male laborant vel destruunt.

46 ℂ Circa reuēditores rerū. si finxerūt q nō poterant vendi nisi p:o tāto:ꝛ tamen erant qui emerant p:o plus. vel ipsi p:o modico emerāt vt p:o pluris venderēt tenētur ad restitutionē q: p fraudē acquisierunt. Item si vendiderunt p:o plus q̄ꝫ tribuant domino. vide ver. emptio si.

47 ℂ Circa iudices. si habuit iurisdictioneꝫ ab aliquo nō vero domino. de quo ver. dominus. §. 3. ꝛ. 4. vel per symoniā vel excessit suam iurisdictionē. si dedit iniquā sententiā sciēter vel per ignorātiā vel negligentiā. vide ver. iudex. §. 19. si existēs ignorās non degit bonū assessorē. ibi. §. 20. si degit assessorem in fraudē cū non idigeret ibidē. §. 14. si accepit pecuniā vt iudicaret vel nō iudicaret. aut vt inique cōtra iustitiā ibidē. §. 6. ꝛ. 16. si seruauit ordinē iuris videꝭ mortale nisi aliqua causa vrgēs ad hoc ipē iuberet. si reo dedit dilationes idebitas q: vltra mortale teneꝭ parti lese ad restitutionē. si reo fecit interrogatiōes ad quas nō tenebaꝭ respōdere. vide confessio delicti per totū. si posuit ad torturā sine legitimis idicijs. vide ver. torturā cum ibi allegatis. si allegatiōes friuolas admisit q: vltra mortale tenetur leso si appellationē legitimā nō admisit vel friuolā admisit q: vltra mortale teneꝭ pti lese vide. ꝟ. accusatio. §. 9. si pauperibus nō prouidit de aduocato. vide ver. aduocatus. §. 9. si penam relaxauit: vel auxit de quo supra ver. dominus. §. x. si arestauit aliqueꝫ vel bona eius descripsit vel officiales misit vt sic pecuniā extorqueret ꝯtra iustitiā. vel aliqd aliud iuenit ex quo pecunias haberet. q: vltra mortale teneꝭ ad restitutionē. si i sentētia apposuit clausulā obscurā vt ille cōtra quē dabaꝭ se posset defendere ꝯtra iustitiam. q: est mortale:ꝛ teneꝭ de dāno. si partē nō cōdēnauit i expensis cū deberet:ꝛ peterētur q: est mortale ꝛ teneꝭ. si vt extorqueret pecunias modo suo fecit q id quod iure ordinario debebat expedire faceret iure delegato. si purgauit ꝑ uintiā malis hominibus. vide ver. iudex. §. 5. si iudicauit ꝯtra veritatē quā sciebat ꝭ allegata cū posset declinare vide ver. iudicare. §. 5. si sententiā excōicatiōis suspēsionis vel iterdicti protulit sine monitione:ꝛ scriptis. de quo vide ver. excōicatio. 2ᵒ. §. i. ꝛ. 2ᵒ. si iudicare presumpsit nō sibi subditos nec ratione rei vel delicti vide ver. iudicare. §. x. si protraxit sententiā i longū vt pecunias extorqueret mortaliter peccauit ꝛ teneꝭ ad omne dānum. si iterposuit auctoritatē i aliquo cōtractu mulieris vel minoruꝫ i eoꝝ dānū propter pecuniā vel amicitiā q: est mortale ꝛ teneꝭ leso. si nō accepit ꝯsiliū i dubijs. ita q ex hoc errauit. si iudicauit cū ferro cādente.

ℂ Circa officiales dñoꝝ ꝛ cōitatū. si cōminatus est 48 alicui nisi ei daret:ꝛc. vide ver. cōcussionis crimen. si exegit iniusta grauamina de mandato sui superioris q: vltra mortale teneꝭ ad restitutionē totius exacti. si ille nō vult restituere i cuius vtilitatem est exactū. si executus est iniquā sententiā. vide iudicare. §. 6. si nō obuiauit malis q̄ꝫtū potuit bono modo vide ver. cōsentire. §. 3. si fuit proditor terre. vel castri. vide ver. auaritia. §. 8. si fuit officialis tyrāni vel iniusti domini. vide ver. dominus. si nō accusauit quos tenebaꝭ ꝛ erit mortale si ex iuramēto tenebaꝭ alias nō semper. si emit officia vel super ipsa mutuauit. vide ver. dñs. §. xj. si habens soluere de

pecunias domini vel cōitatis. aliqd extorsit tm̄ pro du cato. existens ipse salariatus q; restituere tenetur. si quos inuenit de nocte dimisit propter pecuniā cōtra statuta. q; videt mortale. si seruauit statuta que iu rauit in principio officij.

49 ¶ Circa cōsiliarios dn̄oꝝ vel cōitatū. Si existens in cōsilijs cōsensit alicui malo. vide cōsentire: ꝛ ver. con siliū. Si dedit fraudulētū cōsiliū ibidē. Si proposuit aliqua i dānū aliquoꝝ iniuste q; vltra mortale tenet offensio maxime qn̄ sine eo nō fuisset factū. Si cōsen sit ad aliqua statuta faciēda q̄ erāt iniusta. aut cōtra libertatē ecclie ver. cōsiliū: ꝛ cōsentire: ꝛ ver. excoīc. 5. casu. 20. Si res cōitatis pmisit dilapidari. vel ex iniu stis comissiōib. aut q̄lrcūqꝫ. vide administratio. §. p.

50 ¶ Circa arbitros vel arbitratores. Si iniquā dedit sniaz scienter vel ex ignorātia. vide ver. iudex. §. 19. Si pmisit expirare cōpromissum ver. arbiter. §. xj. Si p spūali dedit tpale i recōpēsationē. ibidē. §. 7. Si pro pace abstulit ab vno ꝛ dedit alij ibidē. §. x.

51 ¶ Circa accusatores. Si accusauit aliquē calūniose ver. accusa. §. 8. Si accusauit aliquē mala itētiōe ibidē. Si iurauit nō accusare ibidē. Si accepit pctiā vt nō accusaret ibidē. Si accusat respōdit calūnio se ibidē. Si accusatus tacuit veritatē ibidē.

52 ¶ Circa aduocatos. Si inhibitus a iure. puta q; ex cōicatus vel filia aduocare: aduocauit. vide ver. ad uocatus. §. i. ꝛ. 2. Si defendit iniustā cāz ibidē. §. 12. Si amisit iustā cāz pp ignorātiā. vel negligētiā ibi dē. §. 13. Si imoderatū salariū extorsit. ibidē. §. 14. Si nō aduocauit p paupibus. ibidē. §. 19. Si fecit pactū cū clientulo. de quota litis. §. 16. Si reuelauit aduersario secreta clientuli. vide ver. falsarius. §. x. Si cāz vsurariā defendit q; vltra mortale tenet ad restitutionē. Si frustratorias dilatiōes q̄siuit q; te net ad restitutionē parti lese ver. iudex. §. 20. Si fal sas leges vel istrumēta pduxit. vel istruxit clietuluz de falsitate dicēda vel p falsos testes ꝛ q̄lrcūqꝫ fuit cā alicui dāni. hmōi aduocatiōe tenet d dāno ibi dē. §. 20. Si solūmō attēdit ad ordinē iudiciariū ꝛ nō ad merita cause. quādo possunt subterfugere nō vidētur excusari ab iniustitia. est. n. inuentus ordo ad vitandas deceptiones.

53 ¶ Circa procuratores. Si defendit causam iniustā est mortale ꝛ tenet. Si ifideli vel negligēter se ha buit. Si in positiōibus ponēdis. vel remouēdis. vel respondēdis. piurauit. i oibus istis videtur teneri: ꝛ peccat mortaliter.

54 ¶ Circa notarios. Si ex ignorātia male dictauit in strumēta propter qd proximi dānificati sunt. vide Tabellio. §. 5. Si instrumēta q̄ fecit nō posuit i pro tocollis ex magna negligētia. Si imineat magnuz periculum. vel iurauit hoc facere videt mortale. Si maliciose occultauit. vel destruxit istrumēta ver. fal sarius. §. 3. Si falsauit istrumēta addendo aliquid qd nō fuit expressum. vel alio ibidem. Si nō bene isormauit i renūtiatiōe alicuius iuris. ponēda parr tem. que erat ignara q; tenetur et de dāno. eo q; est causa deceptiōis proximi. Si fecit istrumēta i frau dē vsuraꝝ vide ver. vsura. 6. §. x. Si petijt idebitū salarium i aliquo excessu. videt teneri. Si notarius epi petit ab ordinādis salariū nō p istrumētū sed p qualitatē ordinis q; videt symoniacus quātūcūqꝫ nō sit salariatus. vide symonia. §. 33. Si recepit in strumēta. pro testo renūtiatiōe. donationę. vel alia obligatiōe. alius qui nō erat sane mētis. quia vltra mortale tenet ad restitutionem. Si scripsit dictauit vel redegit i publica forma statuta cōtra ecclesiasti cam libertatē. vel fauorē vsuraꝝ. vide ver. excōica tio. 5. casu. 20. Si rogatus pro pauperibus noluit gratis facere. q; videtur teneri sicut aduocatus. vi de ver. aduocatus. Si cōfecit istrumētū de actu re probato a iure q; debet puniri ver. Tabelio. §. 4.

55 ¶ Circa litigantes. Si calūniose accusauit aliquē. vide accusatio. §. 5. Si mala itentione ibidē. Si ac cusatus dedit pecuniaz accusatori vt desisteret. ibi dem. §. 6. 7. Si calūniose se defendit ibidez. §. 8. Si nō respondit veritatē interrogatus quādo tenebat ibidem. §. x. Si litigauit sciens iniustam causaz ha bere. Si habens iustā causaz litigauit nō per me dia iusta. sed indebita vt puta cum mēdatijs. periu rijs ꝛ hmōi. q̄uis obtineat sententiā iustam ꝛ non teneat ad restitutionem tamen peccauit mortaliter ibidem. §. x. Si appellauit causa afferēde more ibi dem. §. 9. Si fraudulēter cōuenit aliquē corā aliquo iudice. Si habens cōseruatorē procurauit vt intro mitteret se de nō manifestis. quādo in rescripto non fit alia specificatio. vide ver. excōicatio. 5. casu. 51. ver. cōseruator. §. 3. per totū. In oib his vr mortale.

56 ¶ Circa testes. Si requisitus i iudicio noluit dicere veritatem. vide ver. testis. §. fi. ꝛ ver. symonia. §. 20. circa mediū. Si falsum testimoniū dixit ibidez. Si dubiū pro certo proposuit. Si pecuniaz accepit pro testimonio ferēdo. i oibus istis videt mortale.

57 ¶ Circa tutores uel curatores. Si bene administra uit i utilitatibus pupilloꝝ q; tenetur quādo est i do lo uel lata culpa uide uer. administratio. §. i. Si cō sumauit uel appropriauit sibi bona pupilloꝝ ꝛ te net ad restitutionē ꝛ dāna.

58 ¶ Circa executiōes testamētoꝝ uel ultimaꝝ uolun tatū. Si alienauit relictū. Si soluit debita defuncti. Si legata impleuit. uel nimis distulit.

59 ¶ Circa curiales. Si fuit adulator ut obtineret be neficia: ꝛ hmōi uide uer. adulatio. Si proposuit dominis unde peccunias extorquere iniuste. uide uer. cōsiliū. Si bona cōfiscata inique sibi fecit dona ri. quia tenetur restituere. Si fuit leno pro domino q; i hmōi multa mortalia comittūtur. Si totū tps expēdit i occiositate cōiter multa pctā sequūt ad h.

si reportauit mala de aliquo vt poneret eũ i inimicitia dñi. multotiẽs ẽ mortale: ꝛ qñ sequtur dãnũ tenef si dat sufficiẽtẽ cãz iniuste. si est delectatus dicere vel audire mala de aliquo vide. ꝟ. detractio.

60 ¶ Circa principes ꝛ dños tẽporales ꝛ seculares. si hñt dominiũ ex iusto titulo. vide ver. dños. §. 3. ꝛ se. si neglexit facere iustitiã petẽtibus. qꝛ vltra mortale teneſ de dãnis: ꝛ multo magis si fecit iniustitiam. vide ver. iudex. §. 5. si ꝗsiuit ponere discordiã i populis vt possit regnare qꝛ videſ mortale ver. susurratio. §. i. si iposuit collectas idebitas populis suis in ver. dños. §. 8. si exigi fecit pedagia iniusta iponẽdo nouas vel auguẽdo ãtiquas. vide ver. pedagiũ. si fuit ãbitiosus ad maius dominiũ ꝓpterea ꝓcurauit bella vel aliud iniustũ. qꝛ vltra mortale teneſ de oi dãno. si fecit ꝯfederationẽ cũ aliquo de defendẽdo se iuste vel iniuste qꝛ mortalr peccauit. si habuit bellũ iniustũ: ꝛ qñ sit iustũ habes ver. bellũ. §. i. ꝛ se. si posuit officiales malos ver. dños. §. 7. si vendidit officia ver. dños. §. xi. si ea que sunt cõtraꝗ sibi appropriauit teneſ restituere. si icarcerari fecit aliquẽ idebite. vide ver. carcer pn. si bãniuit aliquẽ idebite vide ver. bãnũ ꝑ totũ. si nõ ꝑmisit testari aliquem. si coegit nubere filiã alicuius alteri vt ei succedat. põt eẽ mortale ꝑ ꝗlitatẽ rei vbi iteruenit iniustitia. si fecit fieri torneamẽta vel astiludia vel duellũ. vel ludũ ihonestũ. vide i locis suis. si iustitiã vẽdidit vide ver. iudex. §. 6. ꝛ. 8. si fecit statuta vel leges iniquas vide ver. lex. §. 34. si vassalos idebite grauauit vel spoliauit. vide ver. dños. si ipe vassalus eiꝰ fuit ifidelis dño suo. vide feudũ. si tollerauit vsurarios ꝓp lucrũ suũ. vide ver. vsura. si nõ purgauit ꝓuintiã malis hoibus. vide ver. iudex. §. 5. si ꝓp auaritiã cõmutauit penã corporalẽ i pecuniariaꝫ vltra mortale teneſ lesis. si ꝓp hoc aliq̈ scelera facilius ꝑpetrãtur. vide ver. dños. §. x. si non tenuit vias securas vide ver. dños. §. 7. si pupillos ꝛ miserabiles ꝑsonas noluit audire nõ dãdo publicas aliqñ audiẽtias qꝛ ad hoc vr̃ teneri. si angariauit rusticos i laborib⁹ ꝛ maxꝭ i festis. si tenuit nimias põpas. aut expẽsas vide ver. ornatus. si nimis se occupauit in ludis ꝛ venatiõib⁹. si dedit dãnũ i agris ꝓp venationẽ. vide ver. venatio. si cõrexit familiã vide ver. dños. §. 7. si voluit ꝙ ꝑ bñficia ab ipo petãtur ꝗ̃ a papa. videſ mortale nisi forte excusareſ aliq̈ rõnabili cã. puta ne dẽtur idignis. si seruauit fidẽ ꝓmissam. si soluit seruitores suos potes iterrogare de multis excõicatiõibus qꝛ sunt faciles ad ꝯfaciẽdũ de quibus i ver. excõicatio. 5. 6. ꝛ. 7. si fuit iobediẽs plaꝫ vel ꝯtẽpsit eos. si ꝯtẽpsit correctionẽ fraternam vel sñias ecclesiasticas. si grauauit aliquẽ qꝛ excõicauit vel nõ absoluit. si se ipediuit de reb⁹ ecclesiasticis i his q̃ nõ ptineſ ad eũ. si ipediuit electiões vel aliquẽ fecit eligi coacte. si vsurpauit ius patronatus vel res ecclesie. si fecit soluere gabellas ꝑsonis ecclesiasticis. si spoliauit ꝑiditãtes i mari. si fecit ꝯburi ecclesias vel loca pia. si violauit imunitatẽ ecclesiasticã. vel fregit ei⁹ priuilegia: si fecit iniustas ꝑsalias. si eiꝰ patron⁹ ꝑsentauit isufficiẽtes. si recepit premiũ ꝑ ꝑsentatiõe. si defendit vel fauorẽ dedit hereticis. vel fautoribus. si ipediuit iudices ecclasticos i suis causis. si ꝑsonas liberas fecit seruos. si vsurpauit bona moriẽtium sine filijs. si tenuit lusores i sua curia. vel nõ curauit de castitate: ꝛ bonis morib⁹.

¶ Circa ecclasticas ꝑsonas ꝛ ꝑ circa clericos i cõi. 61
si est irregularis: ꝛ quõ ꝛ qñ icurriſ. vide ver. irregularitas ꝑ totũ. si ẽ suspẽsus: ꝛ i qb⁹ casib⁹ icurriſ vide. ꝟ. suspẽsio ꝑ totũ. si recepit ordines symoniace vel a symoniaco. vide. ꝟ. symonia. §. 32. ꝛ. 33. si recepit ordines i pctõ mortali. vide i. ꝟ. correctio. §. 4. si execut⁹ ẽ ea q̃ ordinis i pctõ mortali. vide. ꝟ. denũciatio. §. 8. si eiꝰ excõicat⁹ vel iterdictus vel suspẽsus ministrauit. vide. ꝟ. irregularitas. si portauit tõsurã vel hitũ. ꝟ. clericus. ꝭ. §. 7. ꝛ. 8. ꝛ. ꝟ. apostata. si imiscuit se negotijs secularib⁹. ꝟ. clericus. 5. si exercuit ihonesta clericatui ibidẽ. si ẽ debite litteratus. ꝟ. clericus. ꝭ. §. 2. 3. ꝛ. 4. si fuit ordinatus añ etatẽ debitã. vide. ꝟ. etas i pn°. si dimisit horas canonicas dicere. vide ver. hore canonice. §. ꝑ. ꝛ se. si dicẽdo se volũtarie occupauit i aliquo alio ibidem. §. 29. ꝛ se. si nõ bñdixit mẽsaꝫ vel nõ fecit grãs est veniale. si exercuit officiũ alicuius ordinis sine debitis paramẽtis. ꝟ. missa. si celebrauit tẽpore iterdicti. si celebrauit ad faciẽda maleficia. ꝟ. missa. §. 54. si celebrauit nõ ieiunus. ꝟ. cõicare. §. 42. si i altari execrato. ꝟ. altar. si pluſꝗ̃ semel i die. ꝟ. missa. §. 42 si cũ hostia ꝛ vino corruptis. ꝟ. missa. §. 34. si cuꝫ euagatiõe mẽtis. si nimis raro celebrauit. si añ diẽ ver. missa. §. 3. 4. si eiꝰ i aliq° notorio delicto ver. clericus. ꝭ. §. 15. ꝛ. 14. si ꝑ hita polutiõe celebrauit. ꝟ. cõicare. §. 33. ꝛ se. si promisit alicui dicere missas ꝛ nõ dixit. ꝟ. restitutio. §. 32. si eiꝰ bigamus portat tõsurã. ꝟ. bigamia. §. 5. si nimiam ꝯuersationẽ hꝫ cũ mulierib⁹. ꝟ. clericus. 2°. §. 16. si participauit cuꝫ excõicatis i diuinis. ꝟ. excõicatio minor. si fuit falsarius lrãꝝ apostolicaꝝ. ꝟ. excõicatio. ꝭ. casu. 5. si sepeliuit interdictos excõicatos vel publicos vsurarios vel qui moriũtur i torneamẽtis vel i pctõ notorio. ꝟ. sepultura. §. 14. ꝛ se. ꝛ. ꝟ. excoi°. 5. casu. 42. si vsurarijs manifestis alienigenis domos cõcessit ad fenus excercẽdũ. ꝟ. exc. 5. casu. 38. si vsus ẽ ordine sine vestib⁹ sacris. lapide. luie vel missali. si dimisit ꝯ debitã formã vel mãꝫ sacroꝝ. si permisit corrũpi vel putrefieri sacrm̃. si portauit ad ifirmos ĩdebito mõ.

¶ Circa bñficiatos ꝑter ꝑdicta põt iterrogari. si obtinuit bñficiũ ꝑ symoniã. vide. ꝟ. symonia. si ꝑ violẽtiã occupauit bñficia ecclesiastica. vel honores ecclesiasticos. ꝟ. itrusus. si ẽ idignus per lrãturã. ꝟ. clericus. 2°. §. 2°. ꝛ seq. si fuit corpore viciatus vel habuit aliud ipedimẽtũ vide i locis suis. si obtinuit bñficiũ 61

nõ intẽdens clericari. ꝟ. bñficiũ. 3. §. 23. si pmutauit
beneficiũ ibi. §. 14. ꝛ se. si renũtiauit bñficio sy mo/
niace. ꝟ. renũtiatio. §. 3. si fecit residẽtiã i bñficio
suo. ꝟ. clericus. §. 7. si hꝫ plura bñficia. ꝟ. bñficio. 2.
§. 24. ꝛ sequẽtibus. si fecit q̃tuor partes d̃ fructib⁹.
vide. ꝟ. restitutio. §. 19. ꝛ i locis ibi allegatꝭ. Qñ hꝫ
patrimoniũ. ꝟ. bñficiũ. 3. §. xj. si expẽdit fructus be/
neficij i vsus ihonestos. vide. ꝟ. restitu°. §. 19. si ma/
le tractauit ecclesiã ꝛ ei⁹ edificia. si vasa ꝛ paramẽ
ta ad diuinũ cultũ tꝫ imũda. vasa sac̃. si alienauit
bona ecctiastica q̃ huãdo seruari pñt sine legitima
cã: ꝛ cũ debita solẽnitate. vide. ꝟ. alienatio. si loca/
uit sub ãnuo cẽsu vices suas alteri. ꝟ. simo°. §. 12. si
iduxit ad vouẽdũ vel iurãdũ de eligẽda sepultura
in sua ecclesia. vide. ꝟ. excõicatio. 5. casu. 12. si leges
vel phy sicam audiuit. vide excõicatio. 5. casu. 22. si
habẽtes eligere nõ elegerũt meliorẽ. ꝟ. electio. §. 12.
si appetijt epatũ aut platiõeꝫ supiorẽ vide cathe/
dra p totũ. si male dispẽsauit bona ecclesiastica. ꝟ.
restitutio. §. 19. ꝛ in locis ibi all.
63 ¶ Circa prelatos hñtes iurisdictionẽ maxime epos
post pdicta. si electus fecit se ɔfirmari. vide. ꝟ. ɔfir/
matio. §. 2. si non correxit publicos criminosos. ꝟ.
correptio. §. 6. si posuit idignos i officio vel bñficio
vide. ꝟ. eps. §. 17. ꝛ. ꝟ. administratio. Si fuit nimis
põposus i ornatu ꝛ hmõi. ꝟ. ornatus. si idebite di/
spẽsauit i votis. ꝟ. dispẽsatio. §. x. si i aliys. ꝟ. dispen
satio. §. x. ꝛ se. si aliqd exegit ꝑ licentia ministrãdi
vel docẽdi. ꝟ. magister. §. 7. ꝛ. xj. si ɔtulit ordines i
debite qbus nõ debebat. vel qñ vel nõ mõ quo d̃be
bat. ꝟ. ordo. 3. ꝛ. 4. p totũ. ꝛ se. si nõ examinauit or
dinãdos. sꝫ ordinauit idignos. ꝟ. ordo. 6. si sacim
ɔfirmatiõis nõ tenuit notabilis negligẽtia videtur
mortalis. ꝟ. ɔfirmationis sacrm. si crisma ꝛ oleum
sanctũ nõ ɔsecrauit i cena dñi. oi ãno. vide. ꝟ. oleũ.
si nõ fecit ɔsecratiões ecclesiaꝝ altariũ: ꝛ vestimen
toꝝ qbus debuit videꝭ graue pctm: qꝛ videꝭ teneri.
si nõ habuit testes synodales de qbus. ꝟ. eps. §. 13.
si ñ visitauit dyocesiꝫ singulis ãnis. ibidẽ. 15. ꝛ. 16.
si nõ deputauit i ecclesijs cathedralib⁹ ꝛ ɔuẽtuali/
bus viros ad pdicãdũ ꝛ audiẽdas ɔfessiões. ibidẽ
§. 16. forte qꝛ nunc excusaꝭ eo qꝛ religiosi assumpse
rũt hoc honus. vñ nõ est miꝝ si religiosi habeant se
pulturas ꝛ silia. qꝛ sunt socij i laboribus: ꝛc̃. si ordi
nauit i diaconũ vel subdiaconũ illũ q nõ sat dicere
officiũ. ꝟ. ordo. 3. ꝛ. 4. si non ẽ vsus lineis si non est
religiosus. si nõ seruauit vel non fecit seruare cano/
nes ibidẽ. ꝟ. eps. §. 6. si cõtulit beneficia symoniace
vide. ꝟ. symonia. §. 60. ꝛ se. si plura cõtulit vni si/
ne dispẽsatiõe. vide. ꝟ. beneficiũ. 2°. §. 24. ꝛ se. si rõe
ɔsanguinitatꝭ. vide. ꝟ. acceptio personaꝝ. si nõ pro/
uidit de beneficio illis quos ordinauit. ꝟ. beneficiũ.
si visitando accepit munera ipe vel aliquis de suis
ꝟ. visitatio. si fecit idebitas colletas. ꝟ. iudex. §. 6.
si vsurpauit bona vacantiũ ecclesiaꝝ. ꝟ. bñficiũ. 3°.
pri. si nõ soluit d̃bita iuste ɔcta a pdecessore suo. ꝟ.
beneficiũ. 3. §. 1. si q̃stuarios pro lucro pmisit idiscre
te pdicare qꝛ tenetur ipe reddere rõeꝫ de oi malo ꝛ
satisfacere subditis de oi dãno datto. C. si. de iniur.
ꝛ dã. ver. symo°. si icerta sibi appropriauit. vide. ꝟ.
restitutio. §. 17. si testamẽta ꝛ legata nõ fecit iplere.
vide executor. §. 7. ꝛ se. si nõ tenuit bonũ vicariũ cũ
ipe nõ attẽdat ꝛ videꝭ teneri de dãno. si iniustã sen
tentiã dedit adde q̃ dicta sunt de iudicibus. si i die
bus festiuis nõ iterfuit diuinis. si exẽptos molesta/
uit idebite: ꝛ si i aliquo graui ẽ mortale: ꝛ teneꝭ de
dãno. si ɔsecrauit corruptã sciẽter. pro moniali ver.
virginis ɔsecratio. §. 2. si visitauit moniales ꝛ fecit
vt seruẽt clausurã. si hospitalarios visitauit ꝛ fecit
vt facerent debitũ. vide hospitale. Si dedit malum
exemplum subditis vide exemplum.
¶ Circa cõfessores. Si audiuit ɔfessiões nõ habẽs 64
auctoritatẽ. de quo vide ver. absolutio. þ. §. xj. vsqꝫ
ad fi. si absoluit a qbus nõ põt de quo vide ver. di/
pẽsatio. §. 15. ꝛ ver. absolutio. þ. §. xj. quasi p totuꝫ.
si absoluit manifestos vsurarios ver. vsura. þ. §. 4.
ꝛ ver. excõicatio. 5. casu. 38. ꝛ. 50. si dispẽsauit sine
auctoritate. vꝭ mortale: ꝛ teneꝭ. si fecit debitas iter
rogatiões. de quo. ẽ. i pri°. si reuelauit ɔfessionẽ ver.
cõfessionis cela° p totũ. si exñs i mortali audiuit cõ
fessionẽ ver. cõrectio. §. 4. si audiuit ɔfessiões princi
paliter ꝑpter lucrũ ver. symonia. §. 29. ꝛ. 30. si ha/
bet scientiã debitã ver. clericus. 2°. §. 2°. ꝛ se.
¶ Circa pdicatores. si pdicauit i mortali pctõ. ꝟ. 65
correctio. §. 4. si pdicauit mẽdatia ver. mẽdatiũ. §.
6. si pdicauit pp honorẽ vide ver. honor. si ꝑpter
lucrũ vide symonia: ꝛ ver. pdicare. §. x. si pdicauit
sine licẽtia qꝛ mortalr peccauit totiens. si pdicauit
indulgentias idiscreptas ver. excõicatio. 5. casu. x.
¶ Circa inquisitores hereticoꝝ. si extorsit pecunias 66
ver. excõicatio. 5. casu. 4. §. 18. ꝛ se. si bona ecctiaꝝ
applicauit fisco ibidẽ. §. 19. si abusi sũt armoꝝ mul
titudine ver. iquisitor. §. 3. si malitiose iposuerũt cri
men vel ipedimẽtũ sui officij alicui ibidẽ. si omise/
rũt procedere ɔ ɔsciaꝫ ex amore odio vel lucro. vel
alio comodo tẽporali ver. excõicatio. 5. casu. 4. §.
15. ꝛ. 16. si iquisitor vnius ordinis. s. pdicatoꝝ pro/
cessit ɔtra fratrẽ alterius ordinis. s. minoꝝ vel eɔ i
mari magno: ꝛ ver. inquisitor. §. 3. si impediuit se
de diuinationibus de here. li. 6. c. accusatus.
¶ Circa religiosos i cõi. si itrauit religionẽ per sy/ 67
moniã ver. symonia. 62. si itrauit latiorẽ habẽs vo
tũ strictioris ver. religio. §. 24. 25. 28. ꝛ. 30. si itrauit
vt fieret abbas vel ꝑpter aliã cãm ihonestã ver. reli
gio. §. 16. si fuit obediẽs ibidẽ. si fuit proprietarius
ibi. §. 20. si dixit officiũ ibi. si cõtra votũ castitatis
ibi. si seruauit alia precepta regule vel cõstitionum
obligantiũ ibidem. si elegit meliorem ver. electio. si
infamauit alias religiones ver. detractio. si voluit
cõsentire electioni ver. electio. si secreta sui ordinis

reuelauit i scãdalũ ipius peccauit mortalr. Si iussi/t. iñoẽ nõ reuelauit q̃ debebat. v. denũciatio. Si fecit aliq̃d q̃ generalr ꝓhibẽtur religiosis. ꝟ. religiosus §. 42. Si recessit a monasterio sine licentia sui plati ver. apostasia. Si freq̃ntauit monasteria monialiũ ver. monasterium.

68 ¶ Circa monacos. Si seruauit que sibi per regulaꝫ precipiũf. de quibus infra. v. monacus.

69 ¶ Circa abbates. si habuit curã sibi comissoꝝ eos vita ⁊ doctrina istruendo. ꝟ. abbas. Si dispẽsauit cũ eis sine cã legitima. v. dispẽsatio. Si iposuit monasterijs aut prioratibus nouas pẽsiones vel auxit veteres vel applicauit sue mẽse. ꝟ. abbas. Si seruauit regulam ⁊ sibi pcepta ver. monacus. Si requisiuit apostatas.

70 ¶ Circa abbatissaꝫ. Si fecit se bñdici vbi ẽ ꝯsuetudo. v. abbatissa. si fecit suari clausurã. ꝟ. mõialis.

71 ¶ Circa ãbasiatores dñoꝝ vel cõitatũ. Si steterunt absentes sine causa vel pro factis suis i expẽsis dominoꝝ vel cõitatũ ver. absens.

72 ¶ Aduertẽdũ q̄ pfatas iterrogatiões solũ posui q̄r circa pdicta cõiter est mortale vꝫ i locis suis recurrẽdo per singula ad loca sua. lꝫ aliq̃n nõ sit mortale. pp̄ter ipfectionẽ actus ideliberati. Et dimisi multas iterrogatiões circa ea q̃ sunt cõiter pctã venialia. eo q̄r nõ sunt necessario ꝯfitẽda talia peccata nisi q̃n dubitat. an sint mortalia. de quo vide. ꝟ. confessio. sacralis. §. 28. Et sufficiat quo ad venialia. ꝯfitear sic. peccaui multis modis cogitatiõe. locutiõe. ope. ⁊ omissiõe. de quibus oibus taꝫ mortalibus q̃ȝ venialibus: ⁊ bonũ ẽ subiũgere ⁊ de oblictis seu neglectis. vel ignoratis dico meaꝫ culpã. quibus oibus cõpletis faciat terminare peccatorẽ suã ꝯfessionem. sic dicẽdo. ideo pcor beatissimã ⁊ gloriosaꝫ virginẽ Mariã ⁊ oẽs sanctos: ⁊ te patrẽ orare p me. Quibus pactis ꝯfessor corrigat dulciter moneat ⁊ increpet peccatorẽ abstinere a societatibus: ⁊ causis peccatoꝝ meliori mõ quo scit. Nõ tñ exigat iuramẽtũ vel promissionẽ de aliquo nisi solũ i his i quibus iura sic voluerũt vt i excõicatione de iuramento ⁊ in aliis ad q̃ tenef promittat facere q̄r aliter non esset sufficiẽter dispositus nisi esset paratus facere ea ad q̃ tenef. absoluat tñ absolute postea imponat ei penitentiã talẽ vt eam libẽter acceptet ⁊ sit verisimile q̄ eã faciet vt dictũ est i pri°. Et est bonũ vt non siet sibi penitentiã quã meref vt sic magis timeat ⁊ moneat vt faciat penitentiã sibi iniũctã sine peccato mortali. ita q̄ quãdo illã facit sit saltẽ cõtritus cũ proposito cõfitẽdi: postea subiungat cõcedo tibi illã idulgentiã quã possum. de qua vide supra ver. idulgẽtia. §. 7. deinde absoluat eũ sic. Misereaf tui oipotẽs ⁊c. Indulgentiã ⁊ absolutionẽ ⁊c. dñs noster Jesus xp̃s te absoluat ⁊ ego auctoritate ipius. si teneris aliquo vinculo excõicatiõis maioꝝ vel minoꝝ iq̃ãtũ possum te absoluo: ⁊ restituo te sanctis sacris eccl̃e cõioni ⁊ vnitati fideliũ ⁊ eadẽ auctoritate. Ego absoluo te ab oibus pctis tuis mortalib⁹ ⁊ venialib⁹ ꝯfessis oblitis seu ignoratis ⁊ a circũstãtijs coꝝ i noie p̃ris ⁊ fi. ⁊ s. s. Amen. postea subiungat vt itelligat. passio dñi nr̃i iesu xp̃i ⁊ merita oiuꝫ sanctoꝝ ⁊ oia bona q̃ facies ⁊ mala q̃ paciẽter sustinebis sint tibi i remissionẽ pctõꝝ tuoꝝ i augumẽtũ grẽ ⁊ pmiũ vite eterne: Amen. Et si hꝫ aliquẽ casum a q° nõ possis absoluere moneas eũ vel q̄ paꝫ vadat ad eũ q põt eũ absoluere maxime si est excõicatio vt dictũ ẽ. s. ꝟ. absolutio. p. §. 9. ⁊ x. ⁊ postea veniat ⁊ absolues eũ vt dictũ est vel si nõ ẽ excõicatio potes eum absoluere ⁊ mittere ad superiorẽ. Et q̄uis nõ oia ista sint de necessitate tñ bonum est q̄ seruentur ꝑ ꝯdictionem cõsentiũ.

1 Intestatus quis dr̃ decedere q̃tuor modis. p̃ si nullũ testamẽtũ fecit. 2° si fecit sꝫ nõ iure. 3° si fecit iure tñ postea ruptũ est posthumi natiuitate vel irritũ factũ est capitis diminutiõe testatoris. 4° si nulli sunt heredes ex eo testamẽto vt i aut. de here. ab itesta. in pri°. Pñt addi ⁊ duo alij modi ex post facto. p̃mus. s. p q̃rellã expugnato testamẽto. 2° per bonoꝝ possessionẽ ꝯ tabulas. vide Azo. in sũ. C. de suis. legi. here. vide. j. ꝟ. successio ab itestato.

1 Intimiditas vi̅ʒ sit pctm̃. R̃. q̄ intimiditas q̃ dicit priuationẽ timoris potest accipi dupliciter vno mõ generalr p oi negatione seu priuatiõe timoris cuiuscũqꝫ ⁊ sic põt eẽ laudabilis. vituperabilis ⁊ indifferẽs. Alio° põt accipi specialr pro remotione timoris quo mala tẽporalia timẽtur quẽ timor: puenit ex amore bonoꝝ tẽporaliũ. p ut amamus ꝓpriã vitã siue spiritualẽ siue corporalẽ ⁊ bona ꝯseruatiua ipius vite. Intimiditas igif isto mõ sumpta. i. nõ timere mala q̃ possunt remouere ꝓpriã vitã vel alia bona q̃ vitã seruãt: sm̃ q̄ recta rõ iudicat eẽ timenda: est pctm̃ q̄r ꝯ rectã rationẽ ⁊ ꝯ virtutẽ q̃ hoc dictat: ⁊ sic tractat. s. T. de intimidi te. 2ª. q. 126. vbi p ꝯcludit. q̄ nõ timere q̃d oꝫ timere est pctm̃. Secũdo ꝯcludit q̄ ista intimiditas causaf aliq̃n ex defectu amoris ꝓprij vt cũ quis minus debito amat vitã ꝓpriã ⁊ ea que ordinãtur ad eam. Aliquãdo causatur ex elatione animi de se presumentis ⁊ alios contẽnentis. Aliquãdo autem causaf ex stoliditate seu stultitia. Tertio ꝯcludit q̄ opponitur fortitudini: sm̃ philosophũ. 3°. ethicoꝝ qui ponit mediũ i timore excessiuo: ⁊ similiter i defectu timoris. vbi esset timẽdum vꝫ. s. timeamus id quod est timendũ. sm̃ q̄ est timendũ: ⁊ quãdo est timendum vide ver. timor.

¶ Vtr̃ intimiditas isto mõ sumpta q̃ est audatia. sit pctm̃ mortale. R̃. q̄ illa q̃ causaf ex defectu amoris vel ex elatiõe. tũc est pctm̃ mortale q̃n sine necessitate exponit se periculo ꝓbabili notabilis lesiõis corporis: ⁊ multo magis aie. vel nõ curat de eius notabili lesiõe omittẽdo ꝓuisionẽ debitã facere. Alia vt 2

ro q̄ cātur ex stoliditate qñ ē inuincibilis nullū ē pec/catū. qñ aūt est vincibilis cōiter est venialis. nisi p̄ue/niat ex lata culpa. i his i qb⁹ expresse imminet pericu/lū p̄babile notabilis nocumēti: ꝛ p̄pterea omittit deuotā p̄ulsionē ꝛ reducitur ad secūdā filiā supbie. s. p̄sumptionē. de qua dictū ē. ꝟ. iterrogatio. i vitio su/pbia circa mediū: ꝛ iterū melius. ꝟ. audacia.

Intrusus dr̄ q nō canonice s; p violētiā occu/pat honores. vel bñficia ecclastica. vñ fur ē ꝛ latro. Et ē i pctō mortali ꝛ tenet̄ restituere oia q̄ inde recipit. c. grauis de resti. spo. Uñ Pa. i. c. ad aures de exce. pla. i p̄ nōli sic ait. Nō p̄ ꝙ ex tex. q̄ dr̄ se itrudere i ecclesia qñ eā nō p̄sequit̄ ab ha/bēte ptātē ꝯferēdi: ꝑo: c. ex frequētib⁹ de isti. ꝛ. d. ffeli. i. c. meminimus ꝺ accu. i. ꝛ. col. i fin. Large dr̄ itrusus ois hñs titulū vitiosuz. stricte vero itrusus dr̄ q caret oi titulo. Et hñs bñficiū adeptū p p̄mutatiō/nē qd̄ erat reseruatū pape dr̄ intrusus. q: p̄mutatio nō tollit fm̄ doc. i. c. p̄. de re. p̄mu. li. 6. ꝛ. c. veniēs: ꝺ accu. hec ille. Et idē i. c. veniēs. ꝺ accu. sic ait. Nō. ꝛ. l. ꝟ. itrusus. ꝙ itrusus i c̄paīu. ab alio bñficio dz de/poni: ꝛ dr̄ qs itrusus multis modis. p̄ si non hz ali/quē colorē sue itētiōis. c. eū qui de pben. li. 6. ꝛ. c. ad aures. de exce. pzela. 2ᵒ omnis qui habet beneficium absq; auctoritate superioris. Inno. vero i. c. nihil est in ver. admisit rit de elec. 3ᵒ qui depositus rema/net in beneficio. 4ᵒ. electus administrās ante confir/mationez. c. auaritie. de elec. li. 6. 5ᵒ q comisit crimen dignum depositione. 6ᵒ ille qui habet beneficiū ab/lactū alteri iniuste. c. tanta. de exce. pla. 7ᵒ dicit̄ itru/sus fm̄ Jo. an. in. c. dudum. d. 2. de elec. Adeo ꝙ lit/tere super beneficio non valēt. si quis tacet se itrasse possessionē etiam auctoritate principis. Abb. i. c. ad aures de re scrip.

Inuēta vide. ꝟ. restitutio. §. 26. ꝛ duobus se.

Inuētariū ē libellus i quo bona hereditaria. vel ēt alia apud aliquē iuēta scribūtur. Qd̄ qdē heredi facere ē vtile q: si nō fecerit tene/bit̄ de oibus legat; ꝛ debitis. si autē fecerit grauari nō poterit vltra vires hereditatis. mō ceperit facere īfra tres dies a morte testatoris vel postq̄ scit se isti/tutū heredē. scribat oēs res defuncti sub testibus ꝛ p/ficiat ifra. 40. dies vel. ī. ānū si res sunt remote.

Inuestitura p̄prie est. possessionis rei tradi/cio improprie aūt est alicuius corporis loco possessiōis i manibus positio. vnde qñ dñs dat astā vasallo vel aliquid simile dicēs se fac. re i/uestiturā vt i li. feu. i titulo qd est inuestitura: inuestire dr̄: ꝛ debet fieri corā testibus: nō q: nō valeat sine te/stibus ꝛ sine istrumēto s; vt veritas probari possit. Et quidē si fiet de bñficio nouo. si pares. i. vasallos habet corā tribus vel saltē duobus ex eis tenet̄ face/re. si vero pares. i. alios vasallos non habet. faciat corā aliis idoneis testibus. Si aūt inuestiat de veteri beneficio. pōt fieri corā quibuscūq; idoneis testibus vt in ti. qui testes sunt necessarij. ꝛ etiā si est de inue/stitura de rebus p̄prijs. de rebus vero eccle/sie admittūtur oēs testes idonei fm̄ hosti.

Inuidia fm̄ Dama. i. 2ᵒ. li. est tristitia q̄dam ꝺ alienis bonis iquātū est diminutiuū p̄prie glorie vel p̄pter excelētiā. vñ p̄apue ꝺ illis bo/nis homines inuidēt i quibus ē gloria ꝛ iquibus homines amāt honorari: ꝛ i opinione eē. vt phs dicit. 2ᵒ. rheto/ricoꝝ. Et ad illos tñ est inuidia qb⁹ hō vult se eq̄ri. vel p̄ferre i gloria. hoc aūt nō est respectu multū di/stantiū. nullus. n. nisi isanus studet se equare. aut p̄/ferre i glia his q sunt multo eo maiores. vñ Greg. i. 6. moral. ait. Inuidere nō possumus nisi eis quos nobis i aliquo meliores putamus ꝛ hz phm vbi. s. senes inuidēt iunioribus: ꝛ illi q multū expēderūt ad aliqd ꝯsequēdū inuidēt his qui paruis expēsis illud sunt ꝯsecuti. hec. s. Tho. 2ᵉ. q. 37. arᵒ. p̄.

¶ Utrū inuidia sit pctm̄. R. hz. s. Tho. vbi. s̄. arᵒ. 2ᵒ. ꝙ semp ē pctm̄. Ubi notandū ꝙ tristitia ꝺ alieno pōt cōtingere q̄tuor modis vno qdē mō cū aliqs dolet de bono alterius iquātū ex eo timet̄ nocumentū. vel sibiipsi vel aliqs bonis: ꝛ talis tristitia nō est inuidia: ꝛ pōt esse sine pctō. vt Greg. 22ᵒ. moral ait. Euenire plerūq; solet vt nō amissa charitate inimici nos rui/na letificet: ꝛ rursuz. Et ei⁹ gloria sine inuidie culpa ꝯtristet: cū ꝛ ruēte eo quosdā bene erigi credim⁹ ꝛ proficiēte illo plerosq; iniuste cōprimi formidam⁹. Alio mō pōt aliqs tristari de bono alterius non ex eo ꝙ hz ipe bonū illud. s; ex eo ꝙ nobis deest bonū illud qd̄ ipe hz. Et hoc p̄prie est zelus vt phs dicit i eodē li. Et si iste zelus sit circa bona honesta. lau/dabilis est fm̄ illud. 1. cor. 14. emulamini carisma/tha meliora. Si aūt sit de bonis tēporalibus pōt cū peccato ꝛ sine pctō. 3ᵒ aliquis tristat̄ de bono alte/rius inquātū ille cui accidit bonū. est eo indignus q̄/quidē tristitia non potest oriri ex bonis honestis. ex quibus aliqs iustus efficit̄. s; sicut phs dicit i eo. li. ē de diuitiis ꝛ aliqs q̄ possūt prouenire dignis ꝛ indi/gnis: ꝛ hec tristitia fm̄ ipm vocatur nemesis ꝛ per/tinet ad bonos mores. sed hoc ideo dixit q: cōside/rabat ipa bona temporalia fm̄ se pro ut possūt magna videri non respiciētibus ad eterna. sed fm̄ fidez catholicā. temporalia bona que indignis pro/ueniunt ex iusta dei ordinatione. disponunt vel ad eorum correptionē vel ad coꝝ dānationez ꝛ huius/modi bona quasi nihil sunt in cōparatione ad bo/na futura que seruātur bonis: ꝛ ideo huiusmodi tri/stitia prohibetur in sacra scriptura fm̄ illud ps. Noli emulari in malignātibus neq; zelaueris faciētes iniquitatē. Et alibi: quia zelaui super iniquos. pacē peccatoꝝ videns. 4ᵒ aliquis tristatur de bonis alteri/us inquantū alter excedit ipm in bonis ꝛ hoc pro/prie est inuidia: ꝛ istud semper est prauū vt philoso/phus dicit i. 2. libro. quia dolet de eo de quo ē gau/dendū. s. de bono proximi.

2 ¶ Utrū inuidia sit pctm̄ mortale. Rñ. s. o. T. vbi. s. ar. 3. q̄ ex genere suo ē pctm̄ mortale q̄uis aliqn̄ possit eē veniale ex ipfectiōe actus nō deliberati vel ex paruitate obiecti qd̄ sic declarat genus peccati ex obiecto ꝯsideraṫ: iuidia aūt fm rōēʒ sui obiecti cōtrariaṫ charitati per quā est vita aie spūalis. fm illud. 1. Jo. 3. Nos scimus qm̄ trāslati sum⁹ de morte ad vitā. qm̄ diligimus fratres. charitas. n. gaudet de bono ꝓximi. iuidia aūt de eo tristaṫ. vñ manifestū est q̄ iuidia ex genere suo ē pctm̄ mortale. sʒ i quolʒ genere peccati mortalis iueniūtur aliq ipfecti motus i sensualitate existētes. q sunt pctā venialia sic i genere adulterij. pmus motus ꝯcupiscētie: ⁊ i genere homicidij pmi motus ire. ita etiā i genere iuidie iueniṫ aliqs motus pmus q̄nq3 etiā i viris pfectis que sunt peccata venialia: ⁊ talis est inuidia paruulorꝫ iquibus nō ē vsus rōis sic dicit Aug. in lib. ꝯfe. hec. s. T. qm̄ etiā id de quo tristaṫ ē parui valoris nō dicaṫ esse ꝯtra charitatē. q̄ est rei multū care. vide hoc vltimū ver. ira. §. 2.

3 ¶ Utrū inuidia sit vitiuʒ capitale hñs diuersas filias. Rñ. vbi. s. ar. 4. q̄ sic. Sunt. n. accidia est tristitia de bono spirituali diuino ita iuidia est tristitia de bono ꝓximi. sʒ accidia est vitiuʒ capitale ea rōe q: ex accidia hō ipelliṫ ad aliqua faciēda vel vt fugiat tristitiā vel vt tristitie satisfaciat: vñ eadē rōe iuidia poniṫ vitium capitale. ꝑ quod Greg. 31. moral. vbi ponit q̄ de iuidia oriṫ odiū. susuratio. detractio exultatio i aduersis proximi: ⁊ afflictio i prosperis. Quaꝝ declaratio ⁊ sufficiētia sumiṫ fm. s. T. q: in conatu iuidie est aliquid tāq3 pn̄. ⁊ aliqd tāq3 mediū: ⁊ aliquid tāq3 terminus. pn̄ qdē est vt aliquis diminuat gloriā alteri⁹. vel i occulto: ⁊ sic est susurratio. vel in manifesto: ⁊ sic est detractio. Mediū aūt est q̄ aliqs intēdens diminuere gloriā alterius aut potest: ⁊ sic est exultatio i aduersis. aut nō pōt ⁊ sic est afflictio i ꝓsperis. Terminus aūt est i ipo odio: q: sicut bonū delectat ⁊ causat amorem ita tristitia causat odiū. Nō tñ q̄ afflictio i prosperis proximi vno modo est ipa inuidia inquātū. s. aliquis tristaṫ i prosperis alicuius hʒ q̄ habēt gloriā quādā. Alio vero modo est filia iuidie. fm q̄ prospera proximi eueniūt ꝯ conatū inuidētis qui nitiṫ ipedire. Exultatio aūt i aduersis nō est directe idē qd̄ iuidia. sed ex ea sequiṫ. Naʒ ex tristitia de bono proximi q̄ est inuidia sequiṫ exultatio de malo eiusdē. Nō etiā q̄ Jsido. i li. de summo bono: ⁊ cassia. i li. de isti. ceno. nō ponūt iuidiā eē vitiū capitale. ꝑpter hoc q: oriṫ ex inanigloria. sed Greg. in. 31. moral. quē sequiṫ. s. Tho. ⁊ cōiter alij doc. ponūt ipaʒ esse vitiū capitale: ⁊. s. Tho. respondet ad rōēʒ dicēs q̄ nō requiriṫ ad rationē vitij capitalis q̄ nō oriaṫ ex alijs sed sufficit q̄ sit principiū ex quo multa oriūtur. de detractione susuratione ⁊ odio vide i locis suis.

4 ¶ Utrum iuidia sit grauissimū pctm̄. Rñ. vbi supra ad. 1. q̄ q̄uis inuidia nō sit simpliciter grauissimū tñ est quedā iuidia q̄ iter grauissima peccata cōputatur. s. inuidia fraterne gratie. fm q̄ aliqd dolet de ipso augumēto gratie dei. nō solū de bono proximi. vñ poniṫ peccatū i. s. s. q: ꝑ hāc iuidētiā hō quodaʒ modo inuidet spiritui sancto qui i suis opibus glorificatur. hec. s. Tho.

Inuocatio demonū vtrū sit licita. Rñ. s. o. T. 2. 2. i sniaꝝ. di. 7. q. 3. q̄ ē pctm̄ mortale. qd̄ sic probat. ea q̄ sunt. s. facultatē humanā ⁊ natuṙ. a solo deo requiri debent: ⁊ iō sicut grauiter peccat qui illud qd̄ ē dei creature ipendit per idolatrie cultū. ita etiā grauiter peccat qui ea q̄ a deo expectanda sunt. auxilio demonū iplorāt: ⁊ hmōi est vaticinatio de futuro. vnde dr̄ Jsa. 8. Nūqd nō populus a deo suo: ⁊c̄. Et sir i aliqs operibus magicis i quibus cōplemētū operis ex virtute demonū expectaṫ. i his. n. oibus est apostasia a fide per pactū initum cū demone vel verbotenus si inuocatio intersit. vel facto aliquo etiam si sacrificia desint. Nō. n. pōt hō duobus dominis seruire vt dr̄ Mat. 7. vnde de vero. 17. pcepit dñs oēs icātatores: ⁊ malficos iterfici. Et Aug. super Gen. li. 2. dicit oēs diuinationes fugiēdas. nec aliqua vtilitas eē pōt pro qua aliqd faciēdū sit qd̄ i dei iniuriā vergat. qd̄ cōtingit quādo illud qd̄ ipius est nō ab ipo q̄riṫ. sed cū eius aduersario fedus initur. hec. s. Tho. vide. ꝟ. augures per totum ⁊ maxime. §. 2. ⁊. ꝟ. ars. §. ꝑ. ⁊. 2. ⁊ ver. sors. §. 5. ⁊ ver. superstitio. §. 1.

Ioānesbaptista fuit terminus veteris legis ⁊ i initiū noue. s. euāgelij ⁊ pertinet ad testamētum nouū: ⁊ ē de maioribus noui testamēti hec. s. Tho. 3. q. 38. ar. ꝑ. Et eius exultatio in vtero matris nō fuit ab eo ꝑ liberū arbitriū eius sʒ a deo: ideo fuit miraculosa fm. s. Tho. vbi. s. q. 27. ar. 6. Et ipe Jo. baptista anq3 itraret heremū cognouit xp̄m personaliṫ ex ꝯuersatiōe eius cū fuerit eius cognatus per carnē ⁊ sciuit etiā dignitatē eius ex prophetica reuelatiōe: sed ꝑpter longā morā amiserat vultus eius ymaginē vnde personaliṫ eū nō cognoscebat: ⁊ ideo Christo veniēte ad baptismū tria didicit fm diuersos sanctos: q: fm Cris. didicit q̄ ista persona erat ille quē predicauerat eē venturū. Secūdum Aug. didicit q̄ haberet potestatē excellentie quā sibi retineret tamen posset eā seruis largiri qd̄ tamē i generali prius sciuerat sed tunc in speciali de hac persona cognouit: sed fm Hie. dicit q̄ per baptismū Christi solū gratia cōferreṫ mūdās a culpa ⁊ etiam ab oi pena absoluens quod habet ab eius passione hec. s. T. q. di. 5. i expositiōe lre.

Iperdulia ē potissima spēs dulie cōiter sumpte. Maxima. n. reuerētia debeṫ homini ex i affinitate quā hʒ ad deū hec. s. T. 2. 2. q. 103. ar. 4. ad. 2. de quo supra. ꝟ. adorare.

i Ipocrisis vide ver. simulatio.

Potheca vide ver. pignus.

Ra .ppie loquēdo est passio quedā appeti/ tus sensitiui a qua vis irascibilis noiatur. i. apetitus vindicte i arduis. sequēs aliq° mo/ do rōez apphēdentē ipaz vindictā vt bonū quoddā: ipeditā tñ ex passiōe aliqualr. nō simplr extinguēs actū rōis. s; turbās. cuius signū fm pbm i lib. de p blemanbus. est q: ebrij simplr nō irascitur. sed qñ parū sunt ebrij irascūtur tāq; habētes iudiciū rōis. s; ipeditū existimātes eē iustū vindicare & deficit q: nō obedit rōi in vindicādo hec. s. T. 12. q. 46. Et nō q; ira sumit dupl. s. ppie & methaphorice qđ est qñ sequit solū apphēsionē extimatiōis: & sic est etiā i bestijs & isto mō aliqñ hō irascit sibi: & etiam ad irrationabilia & ad mortuos. ppie vero sumit fm q; sequit iudiciū rōis aliqualr turbatā: & sic nō est i bestijs nec ad irratiōabilia. neq; ad mortuos. nec ad seipm fm pbm. 5. ethi. nec est ad aliqđ cōe sicut odiū. Nā aliqs pōt odire oēs latrones i cōi nō pōt tñ irasci ɔtra aliqđ cōe. sed ad particulare. Et fm pbm. 4. ethi. quidā irascētes sunt acuti q: cito ira/ scūtur. quidā amari q: diu retinēt irā. quidā diffici les q: nūq; quiescūt quousq; puniāt. hec. s. Tho. vbi supra. Et fm beatū Aug. in regula. Melius est ira sepe tēptari & festinat ipetrare veniā. q; qui tardius irascit: & ad petendā veniā tardius inclinat.

¶ Utr̄ ira sit semp pctm̄. R̄. fm. s. T. 12° q. 158. ar. 5. q; nō sed aliqñ est laudabilis iuxta illud irascimini & nolite peccare. vñ Criso. sup Mat. qui sine cā ira/ scit reus erit qui vero cū cā non erit reus. Nā si ira nō fuerit nec doctrina proficit nec iudicia stant nec crimina compescūtur hec ille. Quod declarat. s. T. vbi supra imediate dicēs. Cōsiderādū est circa pas siones aie q; duplr pōt i eis malū iueniri. vno mo/ do ex ipa spē passionis. que quidē ɔsiderat fm ob/ iectū passiōis. sicut iuidia fm suā spēz iportat quod/ dā malū. est. n. tristitia de bono alioꝝ: qđ fm se rōi repugnat: & iō iuidia mox noiata sonat aliqd ma li. vt philosophus dicit i. 2°. ethi. hoc aūt nō cōpetit ire que est appetitus vindicte. potest. n. vindicta & bene & male appeti. Alio modo iuenit malū i ali/ qua passione fm quātitatē ipius. i. fm abūdantiā & defectū ipius: & sic pōt malum i ira iueniri. qñ. s. aliquis irascit plus & minus pter rōez rectā. Tunc irasci est illaudabile. si aūt aliquis irascit fm rectā rōez tūc irasci est laudabile. Et q;uis ira nō pfecte audiat rōez fm philosophū. 7. ethi. & sic aliquo mo do videat habere rōez mali tamen fm q; appeti/ tus sensitiuus mouet ɔ vitia fm q; ordinat a rōe: hec ira est bona q̄ dicit ira per zelū. vnde Greg. 5. moral. Curādū est summopere ne ira que vt instru/ mentū virtutis accipitur menti dominet ne quasi differētia pereat. sed quasi ancilla ad obsequiū pa/ rata a rationis tergo nūq; recedat vnde hec ira q;uis i ipa executione turbet iudicium rationis ali/ qualiter: nō tamē rectitudinē rationis tollit. nec est ɔtra rōez virtutis. vt actus rōis aliquādo iterimat i executiōe eius quod est a ratiōe deliberatū q: etiā ars impediret i suo actu. si dum debet agere delibe raret de agendis: sicut est etiā in actu matrimonij illa delectatio que absorbet rationē q: prius fuerat ordinata potest esse laudabilis.

¶ Utrū ira sit peccatū mortale. R̄. fm. s. Tho. vbi supra articulo. 3°. q; motus ire potest eē iordinatus & peccatuz dupliciter. vno mō ex parte appetibilis vt pote cū aliquis appetit iniustā vindictā & sic ex genere suo ira est pctm̄ mortale. q: ɔtrariat chari/ tati: & iustitie. potest tñ cōtingere q; talis appetitus sit peccatuz veniale propter imperfectionē actus que quidē imperfectio attēditur vel ex parte appetitus. puta cū motus ire preuenit iudiciū ratiōis. vel etiā ex parte appetibilis. puta cū aliquis appetit in ali/ quo modico se vindicare quod quasi nihil est repu tandū. ita etiā q; si actu iferatur. nō ē peccatū mor tale: puta si aliquis parū trahat aliquē pueruz per capillos vel aliquid hmōi. Alio mō potest esse mo/ tus ire inordinatus quātū ad modū irascēdi. vt po te si nimis ardēter irascatur iterius & si nimis exte rius manifestet signa ire: & sic ira fm se non habet ex suo genere rōez peccati mortalis: potest tñ cōtin gere q; sit peccatū mortale. puta si ex vehementia ire aliquis excidat a dilectione dei vel proximi hec ille. quod est þ quādo aliquis multū irascit contra deū. Secūdo quādo ex ira sequit scandalū proxi/ mi. Tertio si ex ira decideret in odiū vt trabē face/ ret de festuca. Quidā addunt. 4°. si ira diu teneat: sed hoc sane itelligendū est. s. q; diuturnitas dispo/ nit ad mortale. vt velit puniri eū qui nō meruit vel plusq; meruit vel ab eo qui nō potest vel nō debito fine vel modo vel ex idebito mō cadit a charitate.

¶ Utrū ira sit grauius peccatū q; odiū. vel inuidia vel cōcupiscentia. R̄. vbi supra ar°. 4°. simplr ē mi/ nus: q;uis fm quid. i. fm modū. s. irascendi habeat quādam excelentiā. quod declarat. s. Tho. dicens. Inordinatio ire fm duo attendit. s. fm indebitum appetibile & fm indebitū modū irascendi. Quātuz igitur ad appetibile qđ iratus appetit. videtur esse ira minimū peccatoꝝ. appetit. n. ira malū pene ali cuius. sub ratione boni. qđ ē vindicta: & ideo ex par te mali qđ appetit. cōuenit peccatū ire cū illis pecca tis que appetunt malū proximi: puta cuz inuidia & odio. sed odiū appetit absolute malum alicuius in quantū hmōi. inuidus aūt appetit malum alterius propter appetitū proprie glorie: sed iratus appetit malum sub ratione iuste vindicte. ex quo patet q; odium est grauius q; iuidia: & iuidia q; ira quia peius est appetere malum sub ratione mali q; sub ratione boni & peius est appetere sub ratione exte/ rioris quod est honor vel gloria q; sub ratione recti tudinis iustitie. Sed ex parte boni sub cuius ratiōe

iratus appetit malū. cōueniūt ira cū peccato cōcupiscentie quod tēdit i aliquod bonum. Et quantū ad hoc etiā absolute loquēdo peccatum ire videtur esse minus q̄ cōcupiscētia quāto melius est bonū iusticie quod appetit iratus. q̄ bonū delectabile. vel vtile quod appetit cōcupiscēs. vt philosophus dicit. 7. ethicorū. q̄ icōtinēs cōcupiscētie est turpior q̄ icōtinentia ire. Sed quātū ad inordinationē que est fm modum irascendi. ira habet quādam excellentiam propter vehemētiā et velocitatē sui motus. fm illud prouer. 27. ira non habet misericordiā nec erūpens furor: et impetū cōcitati spiritus ferre quis poterit. vnde Greg. 5. moraliū. ire sue stimulis. accēsum cor palpitat. corpus tremit. lingua prepedit. facies ignescit. exasperātur oculi: et nequaq̄ recognoscūtur noti. ore quidē clamorē format. sed sensus quid loquatur ignorat. hec ille.

4 ¶ Quot sunt species iracūdie. R̄. fm s. Tho. vbi. s. ar. 5. q̄ sunt tres. fm philosophū. 4. ethi. scilicet acuti. q̄ cito irascūtur: et ex leui causa: q̄dā amari. Qui diu retinent irā. Quidā difficiles qui nūq̄ quiescūt quousq̄ puniant. Sunt autē tres gradus ire quos dn̄s ponit in euāgelio qui accipiūtur fm processum humani actus inquibus p̄ i corde aliquid cōcipitur et quātū ad hoc dicit q̄ irascitur fratri suo. Secūdū aūt est cū per aliqua signa exteriora manifestatur exterius. etiā anteq̄ prorūpat in effectū et quātū ad hoc dicit qui dixerit fratri suo racha quod est iterectio irascētis. Tertius gradus est quādo peccatum iterius cōceptū ad effectū producit. Est aūt effectus ire nocumētum alterius sub rōe vindicte. Minimū aūt nocumētorū est quod fit solo verbo: et ideo quātum ad hoc dicit qui dixerit fratri suo fatue: et sic patet q̄ 2m. addit supra primū. et tertiū supra vtrūq̄. vnde si primū est peccatū mortale in casu i quo dn̄s loquit. vt dictū est in. §. 2o. multo magis alia: et ideo singulis eorū ponūtur correspōdentia aliqua pertinētia ad cōdēnationē. sed in primo ponit iudiciū quod minus est. q̄ vt Aug. dicit i iudicio adhuc defensionis locus datur. in. 2. vero ponit conciliū i q̄ iudices iter se cōferunt. quo supplitio dānari oporteat. in. 3o. ponit gehēnā ignis q̄ ē certa dānatio.

5 ¶ Utrū ira sit vitiū capitale. R̄. fm s. Tho. vbi. s. ar. 6. q̄ sic. Dicit. n. vitiū capitale ex quo multa vitia oriūtur. Habet aūt hoc ira q̄ ex ea multa vitia oriri possunt duplici ratione. primo ex parte sui obiecti. quod multā habet de ratiōe appetibilitatis. inquātū. s. vindicta appetit sub ratiōe iusti. vel honesti. q̄ sua dignitate allicit. Alio modo ex suo impetu quo mentē precipitat ad iordinata queciūq̄ agenda. vnde manifestū est q̄ ira ē vitiū capitale. concor. Greg. 30. moralis. et cū ad rōem vitii capitalis pertineat q̄ habeat finem multū appetibilē. vt sic multa peccata committātur propter appetitū eius ira autē que appetit malū sub rōe boni. habet finem magis appetibilē q̄ odiū quod appetit malū sub rōe mali: et ideo magis est vitiū capitale q̄ odiū.

¶ Que sunt filie ire. R̄. q̄ sunt sex fm Greg. 31. moralis. scilicet rixa. tumor mentis. contumelia. indignatio. blasfemia. Ratio est q̄ ira potest tripliciter cōsiderari. vno modo fm q̄ est in corde: et sic ex ira nascūtur duo vitia. vnū quidē ex parte eius cōtra quē irascitur quem reputat indignū vt sibi tale quid fecerit: et sic ponitur idignatio. Aliud est ex parte sui ipsius. i quantū. s. cogitat diuersas vias vindicte: et talibus cogitationibus aīum suū replet. fm illud Job. 15. nūquid sapiēs implebit ardore stomachū suū: et sic ponitur tumor mētis. Alio modo cōsideratur ira fm q̄ est i ore: et sic ex ira duplex iordinatio procedit. vna quidem fm q̄ homo i mō loquēdi irā [illegible] demōstrat. sicut dictū est de eo qui dicit fratri suo racha: et sic ponitur clamor per quē itelligit inordinata: et cōfusa locutio. Alia est inordinatio fm q̄ aliquis prorūpit i verba iniuriosa. que quidem si sunt cōtra deum erit blasfemia. si aūt cōtra proximū erit cōtumelia. Tertio modo cōsideratur ira fm q̄ procedit vsq̄ ad factum: et sic ex ira oriūtur rixe per quas intelligūtur omnia nocumēta que facto primo iferūtur ex ira. Notandū tamen q̄ blasfemia in quā aliquis prorūpit. deliberata mente. que procedit ex superbia hominis cōtra deū se erigētis. quia vt dicit ecclesiastici. 10. initiū superbie est appostatare a deo. i. recedere a veneratiōe eius: est prima superbie pars et ex hoc oritur blasfemia. Sed blasfemia i quā aliquis prorūpit ex comotiōe animi procedit ex ira. Nota etiā q̄ tumor mentis hic nō accipit pro superbia sed pro quodā conatu sine audatia hominis itētantis vindictā. Audatia aūt est vitiū fortitudini oppositum. Et de istis filiis vide i locis suis. Quidā addūt septimā filiā bellū. octauā maledictio et nonā seditio. sed melius dicit q̄ reducūtur ad istas fm s. Tho. ibidem ad sextum.

i Ris vtrū sit signum diluuii nō futuri. R̄. fm s. Tho. i. 3. ql. q̄ sic i quantū procedit ex tali causa que repugnat diluuio: scriptura tamen tali modo loquēdi vtitur q̄ per iridē significatur Christus per quē protegimur a spirituali diluuio. vbi est notandū q̄ pluuiarū causa efficiens ē sol. materialis vero vapor humidus eleuatus ex terra et aquis p̄ virtutē solis. hec aūt duo i triplici dispositiōe se possūt habere: quāq̄. n. calor solis oīo supuincit vapores et exiccat eos et tunc pluuie sequi nō possunt. vn̄ i egypto et i terris multū calidis nō sunt pluuie. i estate etiā propter propinquitatē solis. sunt pluuie rariores i hieme vero frequētiores. Quādoq̄ vero cōtrario virtus solis ad hoc vsq̄ valet q̄ vapores multiplicat. sed tamē nō pōt eos desiccare et tūc superhabūdāt pluuie: et ē rō diluuii aquarū. Quādoq̄ vero medio mō se habet vt. s. virtus solis non solū operet ad eleuationē vaporū. sed etiā fm victo

riā sup eos vt nō tm̄ multiplicētur vt diluuiū iducāt possint nec etiā vapores oīo deficcētur: ⁊ pluuia nō sequat. Et ex hac media dispositiōe vel cōpatione solis ad vapores causat iris. q̄ nō apparet vaporibus oīo deficcatis. Nec etiā eis oīo i aere suphabūdātibus: ⁊ ideo iris est signū diluuij nō futuri ꝓcedit. n. ex causis diluuij cōtrarijs.

Irregularitas in cōi vr̄ dicere quādā idecentiā q̄ ponit extra regulā. i. reddit idecētē. seu nō idoneū ad spiritualia. q̄ i lege veteri accipiebat magis cōiter: ⁊ erāt plures irregularitates q̄ꝫ i noua sic dicit. s. T. 4. di. p°. q. 1. art°. 5. q̄l°. 3ª. ad 3m. a quibus excitabāt oīa sacra legalia. ſꝫ e. s. T. e. li. di. 20. art°. 5. q̄l°. 3ª. ad. 3m. vn̄ imūditia corporalis. faciebat irregularē: i noua vero lege solm̄ ē i ministris ecclesie. i quibus reqrit maxima idoneitas. pp pfectionē sacroꝝ: ⁊ ex ɔsequēti cū maiori difficultate remouetur ⁊ de ista solū ē i ꝓposito. q̄ cōiter sic diffinit. ſꝫ Specu. q̄ ē ipedimētū seu nō canonicū ex facto. seu defectu ꝓueniēs. quo quis prohibet ad ecclesiasticos ordines ꝓmoueri. vel i eisdē ministrare: ⁊ habuit originē a psona Dauid. ɔ ɔse. di. 1. c. 2°. Et icurrit aliquādo ex delicto. aliquādo ex defectu corporis: aliqn̄ ex defectu sacri. Itē ⁊ darius. icurrit aliqn̄ ex homicidio. 2°. ex mutilatiōe. 3°. ex idebito mō circa ordines. 4° apostatādo a fide. 5° ex infamia vel crimine. 6° pp excōicationē. suspēsionē. vel iterdictū. 7° pp bigamiā. 8° pp solēnē pniaꝫ. 9° pp vitiuꝫ corporale: ⁊ alijs modis sic. j. patebit: ⁊ nullus incurrit nisi sm̄ illos modos qui sunt expressi in iure. c. is qui de sen. exc. li. 6.

1 ¶ Primo dicendū est de irregularitate pp homicidiū vbi notādū sm̄. s. T. 2ª. q. 64. ar°. 4. q̄ nō lꝫ clericis aliquē hoieꝫ occidere. p̄ q: sunt electi ad altaris ministeriū quo repñtat passio xp̄i occisi. q cuꝫ pateret nō repercutiebat. 1. pe. 1. 2° rō q: clericis cōmitit ministeriū noue legis in qua nō determinat pena occisionis vel mutilatiōis: ⁊ iō vt sint idonei ministri noui testamēti. debent a talibus abstinere. vnde idē. s. Tho. vbi. s. art°. 7. ad. 3m. ait. Irregularitas sequit actū homicidij etiā si sit absq̄ peccato vt i iudice q iuste aliquē ɔdēnat ad mortē hec ille. Tā igit sm̄ legē antiquā q̄ꝫ sm̄ legē nouā. vel sm̄ ius canonicū. occidēs hoieꝫ ē irregularis. nō tm̄ q̄ ɔ̄suis ortū habuerit a iure diuino. tā āt̄quo q̄ꝫ nouo. tm̄ quo ad obseruātiā modernā sm̄ Archi. post Inno. ⁊ Hosti. i. c. oēs. 17. q. 4. est de iure positiuo: ⁊ nullus icurrit nisi i illo actu quo expressum ē in iure canonico. d. c. is q. Et sic pōt cōcordari Pa. i. c. ad audiētiā q tenet ɔ̄ Inno. q dicit q̄ ē de iure positiuo. est. n. de iure diuino nō nāli. ſꝫ positiuo ⁊ ſꝫ obseruātiā psentem est de iure canonico positiuo. vide aliqd. j. irregularitas. 2°. §. 7. ⁊. ꝟ. irregularitas. 5°. §. 20. ⁊. 2. in. 2°. ɔclusione. ista aūt occisio fit multis modis. s. corde. ore. ⁊ ope. de q̄bus diuisꝫ dr̄m est.

¶ Primo de homicidio cordis. vbi nō q̄ si homicidiū vel mutila° solū mēte fiat: ⁊ nō sequat effect° .s. mors. vel mutila° nūq̄ꝫ iducit irregularitatē. q: lex ꝓmotiōis factū reqrit. 15. q. 1. c. si. Imo ⁊ si gerebat gladiū aio occidēdi ⁊ tm̄ nō sequit effect° mortis. vel mutilatiōis. n̄ icurrit. Et si vulneret ⁊ certū sit q̄ nō ē mors secuta vel accelerata ex illo ł amissio mēbri. et si sequat alia vindicta sanguinis: hoc tꝫ expsse Pa. i. c. sniaꝫ. ne cle. vel mo: ⁊ i. c. si aliqs. de homi. dicit q̄ nūq̄ꝫ ɔ̄hit irregularitas nisi actu hō iterficiat. vel mutilet. ɔ̄suis Io. glo. i. c. periculose. de pe. di. p°. videat dicere ɔ̄riū. ſꝫ dr̄m q̄ loquit quātū ad petm̄. dicit. n. est irregularis q̄m ad homicidiū: ⁊ sic exponit illaꝫ glo. Pa. de quo. j. ꝟ. irregularitas. 3°. §. 26. Eodē mō dr̄ de homicidio spirituali. Illi etiā q iterfuit vindicte sanguinis seu morti ⁊ nō pstant ɔsiliū vel auctoritatē no sunt irregulares. sm̄ Inno. ⁊. ꝟꝟ. vt recitat ar. f. ⁊ tenet. 3ª. q. 29. c. 2° circa pn̄. etiā sm̄. c. si appeterēt eius mortē. quin imo q videt aliquē occidi ⁊ delectat ⁊ posset ēt sine sui picolo liberare si velet ɔ̄suis pessime faciat. nō tm̄ ē irregularis sic nec etiā medicus q dimittit ifirmū mori nolens mederi ⁊ diues q dimitit pauperē fame mori d. c. si. Angelica aūt. ꝟ. homi°. p̄. §. 17. in fi. dicit q̄ nō obuiātes dolose vt occidat sunt irregulares. nihil tm̄ ibi allegat ⁊ idē. ꝟ. irregularitas. §. 8. vr̄ idē dicere. Rosella aūt. ꝟ. homi°. 4. §. 12. vr̄ tenere q̄ icurrit. alle. ꝟꝟ. cc. me° tm̄ vr̄ dubitare alleg ɔ̄rias opiniones. ad h° ēt pōt alleg glo. Io. s. alle. s. i. d. c. piculose ɔ pe. di. 1. pōt ēt adduci. c. q̄ꝫte. de sen. exc. vbi pmittēs dolose. sm̄ doc. verberari clericū est excōicatus. g° a fitū de irregularitate. cuꝫ sint ābe pene ⁊ ābe reqrāt actū exteriorē. ɔ q°. s. ꝟ. excoi° 5. casu. p̄. §. 37. ⁊. 38. In ɔ̄riū ē veritas ⁊ Hosti. i sūma. de homi°. §. qua pena. ꝟ. qd g° quē seq̄t Archi. 17. q. 4. c. oēs: ⁊ cōiter doc. q dicūt q̄ ibi deficit factū i quo lex ꝓmotiōis cōsistit. 15. q. 1. c. si. ad h° ē Archi. s. vbi. s. post Inno. Idē tꝫ Pa. i. c. sniaꝫ. ne cle. vel mo. ⁊ i. c. clericis. co. ti. vbi pōit istā theorici q̄ p solā mortē seu mēbroꝝ detrūcationē qs icurrit irregularitatē: ⁊ i. c. si aliqs de homi. dicit. q̄ nūq̄ꝫ ɔ̄hit irregularitas nisi actu hō iterficiat. ex sola. n. volūtate nō icurrit qd̄ etiā tꝫ Goff. de quo ifra. ꝟ. irregularitas. 3. §. 26. vn̄ vr̄ q̄ reqrat aliqs actus positiu° q sit aliquō cā. Ad hoc facit q: vt habet i. c. is qui. de sen. exc. li. 6. nullus incurrit nisi sit expssum i iure ⁊ in iure non reperitur. Ista igit via videt magis cōsona doc. maxime cuꝫ simus i penis. Ad opposita dicendū. p̄. q̄ non oꝫ dimittere snias istoꝝ doc. pp Angelicā vel Rosellam. ad rationē eoꝝ q̄ fundat in. d. c. quāte. dr̄ q̄ est expressꝫ de excōicatiōe p illū tex. ſꝫ nō de irregularitate. nec ē sile ſꝫ Pa. q: excōicatio fundat in petō. secus de irregularitate. nec ēt valeret ar° a sitū cū simus i pena q̄ nō incurrit nisi exprimat. ad glo. dicit Pa. q̄ itelligit q° ad petm̄: ⁊ non de irregularitatē.

vn dicit q̄ ē irregularis quātū ad homicidiū: ⁊ p̄te rea nóduz erat facta determinatio.c.is q.vbi dr̄ q̄ nó icurrit nisi exprimat. Ad id qd̄ dicit Rosilla q̄ sufficiat actus alterius sic̄ i mādante.R̄. q̄ negat q̄ mādans nó habeat aliquē actū mouētē ad occidē dū: ⁊ idē dr̄ de auctorizāte. nec repit i iure q̄ suffi/ ciat actus alterius.s3 i p̄posito vt p̄supponit nó h3 aliquē actū mouētē ad occidēdū. vide.j.v.irregu/ laritas.2°.§.23. cōclude igit q̄ ad hoc q̄ aliquis sit irregularis requirit q̄ aliquis actualiter occidat vel mutilet ⁊ ipse aliquid operet qd̄ sit cā mortis: ⁊c.

3 ¶ Secūdo dicendū ē de homicidio qd̄ actu fit. siue verbo. siue facto. seu occasióe, ad qd̄ sequit irregula ritas vbi p̄ ponētur regule generales. deinde casus speciales. P^a regula ē iudex siue ad̄r. seu doctor. in dubio. nūq̄ debēt aliquē irregularē iudicare. ar. d̄ pe.di.i.c.hoc autē.§.pene. ⁊ de sen.exc.c.is q lib.6. Secūda regula q̄ i dubio q̄l3 d3 se reputare irregu laritatē. vt i.c.ad audientiā de homi. ⁊.c.petitio: ⁊ hō i foro p̄scie.max̄ qn̄ qs nó ē de hoc ifamatus ē relinquēdus p̄scie sue. vt in.c.ex litis.p̄.de homicidis duas regulas ponit Hosti.i.d.c.ad audiētiā: p̄cor. Inno. ⁊ Pa.ibidē. Tertia p̄ Inno.i.d.c.ad audien tiā ē q̄ ad hoc vt qs icurrat. nec̄ ē q̄ iteruēiat vel p̄siliū vel p̄ceptū vel factū vel defensio vel coopatio occidētis vt dictū ē.s.§.imediate p̄cedēti. Quartā regulā ponit āgelica i.v.irregularitas.p̄.§.30.dicēs 4ª regula ē q̄ o3 q̄ cā homicidij sit p̄pinq̄ ad hoc vt sit irregularis.ff.ad.l.cor.de sica.l nihil interest. se cus ē de remota cā seu occasióe.nó.n.io q: faber fa cit cultellū omicida ē.c.tua.de homi.i.R̄. ⁊.d.c.ex/ hibita: ⁊ hoc verū p̄ Ber. i glo.i.c.de cetero.eo.de cā remota nisi aīu3 nocēdi habuerit.aut minorē dili/ gētiā habuit q̄3 deberet habere. vel nó cogitauit q̄ cogitare deberet.c.p̄sbiter.de homi. hec ille. Et sic corelarie seq̄t q̄ qn̄ aliq̄s h3 volūtatē seu aīu3 occi dēdi ⁊ facit aliqd ad istū finē siue cā sit remota si/ ue imediata q̄ ē irregularis. qd̄ pót p̄bari a p̄rio in.c.dilectus.eo. Et q̄uis p̄clusio istius.q^e.regule sit vera tn̄ melius ponit h3 alios.s. ⁊ pót dici.5^a.regu la.q̄uis sit eadē cū p̄cedēte.v3 q dat operā rei lici/ te ⁊ adhibet diligētiā quā d3 ⁊ nó excedit: ⁊ nó h3 volūtatē occidēdi. nó fit irregularis pp̄ homicidiū sequēs. hec regula p̄bat i.c.dilectus.eo.ti.cū multis aliis.e.s.c.ex litis.d.t.° 6ª regula ē.s.q̄ q dat operā rei licite si nó adhibet diligētiā quā d3 vel ē i culpa fit irregularis pp̄ homi^m vel mutilationē sequentia ista p̄bat p.c.p̄sbiter. ⁊.c.p̄tinebat: ⁊.c.ad audien tiā.eo.ti.7ª regula q dat operā rei illicite q̄ātūcūq̄ adhibeat diligētiā quā pót fit irregularis p casum sequētē. ista p̄bat p.c.suscepimus: ⁊.c.d̄ cetero: ⁊.c. tua: ⁊.c.sic̄ ex litis.eo.ti. Istas tres regulas imedia te p̄cedētes ponit.s.Tho.2.2^e.q.64.ar°.8. 8ª regula est q̄ ifans occidēs nó ē irregularis nisi sit doli ca pax.i de.furiosis.de homi.hoc idē nō Pa.i.c.p̄.de

adl.p̄ue. ⁊ Io.an.ibidē. vbi ponit ex^m Gre. de p̄se/ ro.5.annorum blasfematore rapto a dyabolo sic̄ dic de furioso nisi habeat lucida interualla facit ad hoc l.p^a.de sal.monc.de isto vltimo vide infra e.c.§.5. ⁊ ver.irregularitas.2°.§.25.vsq̄ ad.29.

¶ Angelica.v.irregularitas.§.3.⁊.30.i fi.pōit vnā regulā dicēs simplr̄ q̄ q dat opa3 rei licite ēt si sit i culpa leuissima nó icurrit irregularitatē qd̄ p̄bat p tex.i.c.q̄situ.de pe.⁊ re.i.v.ve3 si p ināciā p̄per Pa.ibidē ⁊ p h° vult itelligi qd̄ dicit i.v.homi .2°. .6.p̄.⁊.v.irregularitas.§.17. Rosel.vero.v.homi 3°.§.21.facit additionē dicens q̄ si illa regula esset vera destrueret q̄si totū titulū de homi^c ⁊ mutila.⁊. q̄ habēt.l.et. Et io p clara decisióe h° articuli po/ nent tres p̄clusiōes p^a dās opa3 rei illicite. tenet de oi culpa.tā i cōmittēdo q̄3 i omittēdo: ⁊ de o cāsu inde secuto.siue adhibuerit diligētiā.siue non: ⁊ ēt ci iputat q°ad irregularitatē. hoc p̄bat p.c.suscepimus: ⁊.c.de cetero: ⁊.c.tua.⁊.c.sic̄ ex litis eo.ti.^s. 2^e dās opa3 rei licite si fuit i culpa ēt leuissima i cōmitten/ do.tenet de casu inde secuto q°ad irregularitatē. hec p̄°p3 i.c.clerico iaciēte.l.di. ⁊ extra de homi.c.p̄sbi/ terū. ⁊.c.ad audiētiā. Isti.n.tex.loquūt de agēte ⁊ sic stāt iste due p̄clusiōes sine correctióe alicui°.3^a.p̄° dās opa3 rei licite ⁊ nó adhibēs totalē diligētiā s3 fuit i leuissima culpa.i omittēdo. nó icurrit irregu/ laritatē. Iste ē casus.d.c.q̄situ. isti.n.parētes dabāt opa3 rei licite. tn̄ fuerūt i culpa leuissima omittēdo v3 i tex.ibi.ex incuria: ⁊ sic nó adhibuerūt diligētiā debitā ⁊ io nó mir̄ si maritus nó icurrit irregulari tatē. Iura.n.plus tolerāt culpā omissióis q̄3 cōmis/ sióis. p hoc facit theorica aurea quā facit Bar.i.l. qd̄ nerua.ff.de po.de q̄ Alex.d̄ Imo.i.l.si mora.ff. solu.ma.facit magnū fēstū q̄ i oib° p̄ctib° iqb° qs tenet solū de dolo ⁊ lata culpa tenet ēt de leuissima i faciēdo cōmissa: ⁊ iste p̄clusiones p̄cordāt iura io tenēde.facit.c.cū expediat de elec.li.6.⁊ si leuissima i homi° qd̄ ē grauissi^m nó iducat irregularitatē mul to minus i aliis ⁊ nec̄ seq̄ret q̄ in nullo casu leuissi^a culpa iduceret irregularitatē qd̄ ē absurdū h Rosel la: q̄ dicta sunt p̄babilia ⁊ respondet sufficiēter ad tex.d.c.q̄situ.quē all' Angelica.s.q̄ loq̄t i leuissima culpa i omittēdo sic nó icurrit. Alia vero iura q̄ in nuūt q̄ icurrit ēt qn̄ ē leuissi^a culpa loquūt i cōmitē do ad Pa.tn̄ q pōit illā p̄clusionē simplr̄.s.q̄ in le uissima nūq̄ icurrit.qn̄ dat opa3 rei licite.nó respō det ipa Rosella: ⁊ tn̄ Angelica all' illū: posset tn̄ dici q̄ Pa.loq̄t solū i casu illi° tex.q loq̄t i omissióe: ⁊ si qs velet saluare vtrūq̄ posset dicere q̄ āgelica loq̄t i leuissi^a. Rosella vero i leui.iter q̄s ē dr̄a. posset etiā breuiter dici. q̄.d.c.q̄situ distiguit solū culpā latā a culpa leui.ita q̄ s3 illū tex. solū ē duplex culpa.s.la/ ta q̄ icludit latissimā: ⁊ eius q̄ icludit leuissimā: ⁊ sic leuissi^a nó puniūt.l.d.c.q̄situ.s3 leuis puniūt i ti° d̄ homi° ⁊ sic oia p̄cordāt.vide.j.v.irregularitas.3.§.6.

5 ¶ Nõ q̃rã ad aliqua generalia ꝙ q̃s post baptis/
mũ occidẽs vel mutilãs ꝑsta.n.duo q̃rũ ad irregu/
laritatẽ eq̃parãtur vt i de.vnica.de homi.tã in tex.
q̃ȝ i glo:aut volũtate vel idustria.isidijs.iustitia. le/
gis siue canonis pmissiõe ẽt sine pctõ siue ex vindi/
cta ẽ irregularis. Excipiũt ꝙ ille q nullo° alr poterat
ppriã vitã saluare q occidit vel mutilat se defendẽ
do.2° furiosus illo tẽpore quo nõ hȝ lucida iteruala
ꝙ isanus q nõ ẽ doli capax etiã si sit maior septẽnio
ſm Pe.de ãcha.4° dormiens i de.vnica. de homi.
tã i tex.q̃ȝ i glo. vbi hec determinãtur nã antiqus
q̃dã cop erãt dubia.vñ.s.Tho.q fuit añ istã deter/
minationẽ dixit ꝯriũ.2a.2e.q.64.ar°.7.ad.3m.et.4.di.
25.q.2.ar°.2°.ad.3m.Judex autẽ q̃tũcũqȝ ex iustitia
pcedat ẽ irregularis.c.aliquãtos.li.di. Silr accu/
sator.testis.notarius.sniãȝ scribẽs.vel proferẽs. aut
attestatiões scribẽs.vel legẽs.dũ publicãtur. aduo/
catus ꝯ reũ vel pro reo si mors isligat accusatori:
assessor:et q̃s alius officialis.i cã mortis.vel muti/
latiõis.irregularis ẽ.vt nõ i.d.c.aliquãtos et.c.snia
ne.de.vel mo.et nõ solũ q̃ñ qs per se facit. sȝ etiã ex
mãdato.ꝯsilio.defensiõe.cooꝑatiõe.aiatione.auxi/
lio.auctorizatiõe.secus eẽt de nõ obuiãte q̃ñ põt vt
dictũ ẽ.s.§.2°.Et ꝓ his olb° facit dictũ .s.Tho.qd
est positũ.s.§.ꝓ.et.c.sic dignum.co.ti.etiã si occisus
eẽt paganus.c.clericũ.di.l.homicida etiaȝ casualis
quasi actu vel volũtate vel negligẽtia vel culpa si/
bi iputat.est irregularis.alias nõ.de qb° olb° infra
i particulari dicet. de dormiẽte dicit Bar.6 [illegible].l.
pena.ff.de parici.ꝙ si sciebat hoc sibi aduenire:et nõ
remouit cãs.puta dormiẽdo solus vel nõ tenere ar
ma i camera:et.ꝙ sibi iputat tãq̃ȝ existẽti i culpa.
secus si nesciebat q: cõpat furioso.l.i.§.i.ff.de acq.
po.eodẽmõ dr de oi alia culpa. de ebrio aũt q: de.
nõ excipit qd fecisset si voluisset. iõ si occidit ẽ irre/
gularis.sȝ [illegible] Car.d.de.vnica.de ebrio
vide.s.ver.ebrietas.§.8.circa fi.

Irregularitas.2°. de ea q seq̃t ad homicidiũ
1 qd fit.ore.siue verbo.qd fit tripr.s.mãdato.
ꝯsilio et defensiõe.ꝓ ergo dicẽdũ ꝺ mãdato.
vbi sciẽdũ ꝙ mãdato seu ꝑcepto comissum homici
diũ iputat nõ solũ mãdatario.sȝ etiã mãdãti.q: vt
dr i.c.mulieres.his vere comittit cuius mãdato de/
lictũ comitti ꝓbat:et iõ p idẽ determinãdũ est q̃rũ
ad irregularitatẽ de mãdãte et mãdatario: silr de
excõicatiõe.ver. excõicatio.5.casu.ꝓ.§.35.et.36.ca/
sus ẽ expssus i.c.si qs viduã.di.50.vbi sic dr. Non
admittat ad derȝ si homicidij.aut facto.aut pcce/
pto.aut ꝯsilio. aut defensiõe post baptismũ cõscius
fuerit:et si p aliquã surrectionẽ ad clericatũ venerit
deiiciat:et.et i.c.si.de cle.pug.i duel. dr homicidiũ
tã facto q̃ȝ pcepto.siue ꝯsilio.aut defensione non est
dubiũ ppetrari. hec ibi formaliter.

1 ¶ Quid si qd mãdauit et añq̃ȝ seq̃ret effectus reuo
cauit.R.ſm Jnno.si expsse et sine fictiõe reuocauit
et ꝓhibuit nõ fit irregularis.imo etiã si tacite reuo/
cat.puta faciẽdo pacẽ cũ occidẽdo. vel ꝯuertit pa/
rẽtelã secũ.nõ icurrit.ſm.e.Jnno.secus si nõ reuoca
uit q̃rũis steterit p magnũ tẽpus post mãdatũ. sic
habes ꝺ excõicatiõe ver. excõicatio.5.casu.ꝓ.§.35.
et.36.et ifra.e.c.§.13.et.14.

¶ Quid si qs mãdauit aliquẽ verberari ꝓhibẽs ex/ 2
psse ne occideret.vel mutilaret:et ille nihilomi° occi
dit vel mutilat.R.mãdator ẽ irregularis q: mãdã
do i culpa fuit et hec euenire posse cogitare debuit.c.
si.de homi.li.6.Jdẽ Pa.post Jnno.i.c.ad audien/
tiã.e.ti.Sȝ qd si ñ fuisset i culpa.vt puta mãdauit
corrigi modeste filiũ vel suũ nec erat cã ꝙ deberet
cogitare de casu.puta q: mãdatari° ẽ psona mode
sta.nec erat verisile ꝙ deberet excederet.R.ꝙ nõ icur
rit.ar.d.c.si.et ex Pa.et Jnno.i.d.c.ad audiẽtiã.

¶ Quid de illo cuius famulus fuit verberatus et di/ 3
xit ipi famulo nũq̃ȝ reuertaris domũ nisi aliud sen
tiã de te ꝯ verberãtẽ.q famulus iterfecit verberãtẽ.
R.ſm Pa.i.c.ex litis.de exce.pla.ꝙ fuit determina
tũ ipm eẽ reũ homicidij:et sic irregularis ex rõe pce
dẽtis.§.s.q: fuit i culpa et debuit cogitare. sic ha/
bes de excõicatiõe ver.excõicatio.5.casu.ꝓ.§.36.

¶ Quid de plato q hȝ iurisdictionẽ tẽporalẽ et mã 4
dat suo officiali ꝙ sup tali crie vel i cõ iqrat.vel fa
ciat iustitiã:et postea officialis occidit vtrũ mãdãs
sit irregularis.R.ꝙ nõ.q: dicit tex.i.c.eps.ne.de.vel
mo.li.6.ꝙ lȝ clericis nõ liceat cãs sanguinis agita
re.cãs tñ cũ iurisdictionẽ hñt tẽporalẽ. debẽt et pñt
metu irregularitatis cessante alijs delegare. Si aũt i 5
terroget spãlr de aliquo q meret penam sanguinis
qd sit agẽdũ.põt respõdere ꝯsule peritos:et caueat
ne pp suã respõsionẽ directã vel idirectã ille itelligat
ꝙ dȝ eũ sanguine punire.ſm Ray. q: si ex hac re
spõsiõe occideret vel mutilaret eẽt irregularis. Sed
qd si ex tali respõsiõe.s.q̃ñ respõdet q̃renti i particu/
lari.dicẽdo ꝯsule peritos vel hoc ꝯsiliũ nõ ptinet ad
nos.vel dicẽdo nobis nõ lȝ iterficere quẽq̃ȝ.vel non
possum sup hoc ꝯsulere.vel sitia:et ille q petit ꝯsiliũ
ꝯcludit i se dicẽdo si nõ mereret diceret absolute ꝙ
nõ:sȝ q: meret iõ nõ vult respõdere. ne fiat irregu/
laris:et ex hoc sequitur mors.R.ꝙ nõ est irregularis.
q: nõ est i culpa.q̃ñ igit aliqs ꝑit ꝯsiliũ.vtrũ pp ta
le crimẽ qs mereat mortẽ.siue i generali.siue i spe/
ciali:et nõ iminet tũc casus i psenti.põt respõdere ve
ritatẽ sine nõ irregularitate. si vero tũc imineret dȝ
respõdere vt.s.vel ꝙ q̃rat: et faciat ſm ꝙ iura vo/
lũt alias esset irregularis. Hãc sniaȝ ponit Pa.i.c.
ex litis.addens ꝙ secus esset q̃ñ ex respõsiõe sua non
seq̃ret mors.puta q: oio iudex ẽ dispositus ad illuȝ
decapitãdũ:et iste fuit iterrogatus a quodã alio q̃
pena debet ꝓ illo delicto:et ille respõdit ꝙ pena ca/
pitis.ex hoc nõ fit irregularis q: nõ est secuta mors
ex illa respõsiõe.hec Pa. eodẽ mõ dicẽdũ de princi
pe q ꝯdit legẽ cuius auctoritate homicidia tradũtur

morti.nō.n.fit irregularis q2 ñ aduertit certā psonā
sm Archi. 23.q.5.officia.

5 ¶ Quid de clericis q̄ pstāt auctoritatē directe vel in
directe super homicidio.R.sz.c.ex litis. de exce. pla.
q sunt irregulares.vñ Pa.ibidem.s. nota dicit q
hñs iurisdictionē tēporalē i aliquo loco nō debent
psentiā suā exibere cū iustitia corporalr exhibet.alias
fit irregularis.vr.n.pstare opē ipi homicidio.d.c.si
qs viduā:ꝛ.c.sic dignū.§.clericos.de homi.secus in
alio nō habēte iurisdictionē.qūuis grauiter peccet:
q2 facit cō.c.sniaz.ne.cle.vel mo. clerici igit qui non
hñt iurisdictionē peccant iteressendo nisi sit iusta cā
puta q2 assoctiāt suspēdēdū cōfortādo eū.nō tñ fiunt
irregulares nisi habeāt iurisdictiōez l dēt cōsiliū:ꝛc.

6 ¶ Quid de platis q̄ petūt iustitiā apud iudicē secu/
larē.R.sm q habet i.c.platis.de homi.li.6. q vel
petūt iustitiā i his criminib9 i quib9 nō debet pena
sanguinis:ꝛ sic quocūqz mō petāt nō est irregula/
ris.qcqd sequat.vel petit super crie qd puniri debet
pena sanguinis.s.occisiōe vel mutilatiōe: ꝛ tūc si
petat cū ptestatiōe q nō itēdit penā sanguinis etiā
nō icurrit.qcqd sequat.secus si peteret simplr. An/
gelica i.v.homicidiū.2.§.6.limitat.2m.casum quā/
do alio mō nō poterat recuperare: ꝛ nō intēdebat
mortē sz recuperationē rerū suaꝝ: ꝛ si alr mēs sua
erat maculata fit irregularis sm Host.ꝛ sic intelli
gr.c.ex litis.de exc.pla. Idē dicit eē tenēdū qñ qs ca
pit furē ꝛ psentat iudici.s.cū ptestatōe.sz tex.nō facit
istas limitatōes iō:ꝛc.vide.v.irregularitas.3.§.8.

7 ¶ Quid de ratū habēte vtm icurrat irregularitatē.
R.Angelica.v.homim.2o.§.6.dic simplr q si post
mutilationē vel occisionē letet qs ꝛ habeat gratuz
nō tñ erit irregularis q2 lex pmotiōis attēdit factū
15.q.1.c.si. Rosella vero.v.homicidiū.2o.§.5.recitā/
do diuersas opiniōes tz q clericus vel alius ratuz
hñs homicidiū. fit irregularis declarādo q̄ reqrāt
ad rati habitionē de qua ōclaratiōe.vide.v.excōi
catio.5.casu.s.§.si.ꝛ.c.si qs.de sen.exc.lib.6.rō sua
est q2 ratihabitio mādato cōpat i regula ratihabi
tionē de re.iur.li.6.ꝛ.d.c.si qs.sz mādāns fit irregu/
laris vt.ō.e.c.pn.all. Specu.i ti.de leg.§.iuxta pro
positiōis:ꝛc. v.sz qd de leg.vbi dicit. Ego simplr
credo solā ratihabitionē siue placētiā vt ita dixerīz
nō iducere irregularitatē.vbi nullus cōsensus vel co/
opatio.vel exortatio pcessit.nec eius noie factū est:
ar.ff.mā. si vero.§.si post ꝛ exponūt aliqui quādo
gaudet de morte persone.secus si gauderet de iusti/
tia q2 vitia puniūtur.23.q.5.reus:ipa ēt Rosella ad
ducit i cōriū Archi.17.q.4.oēs:qui post Host.tenet
cōriū dicēs.forte ex rati habitiōe sola nō cōtrahitur
irregularitas.15.q.1.c.si.ꝛ p illud qd nō Ala.Uin.
ꝛ Ber.de homi.c.si aliqs i glo.si. nā irregularitas
ꝛ ipius pene sunt de iure positiuo vt nota Inno.de
renūti.c.nisi. vñ nūqz dicam aliquem irregularem
nisi vbi iure cauet:ꝛ hoc tenet Host.in summa de
homi.§.qua pena.v.qd ergo. vbi dicit q propter
ratihabitionē nō efficit quis irregularis.q2 factum
deficit i quo lex pmotiōis cōsistat.d.c.si.hec Archi.
Rosella uero conat ad hoc respondere dicēs q lex
promotiōis factū propriū uel alienū requirit alias
mādans fieri homicidiū nō esset irregularis.quod
esset absurdū hec Rosella. unde pz q sunt cōrie opi/
niones. Quidā.n.ut Specu. ꝛ Rosella tenēt q qñ
factū est eius noie:ꝛ ipe post factū cōsensit i homici/
diū gaudēs de morte ꝛ potuit mādare quādo fa/
ctū fuit homicidiū ut proprie ratū habeat.tūc icur/
rit:Host.uero Archi.cum his quos all.ꝛ Angelica
q nūqz icurrit ex sola ratihabitiōe:ꝛ sic cōdicūt sibi
inuicē. Ego aūt credo opinionē Host.ꝛ Archi. eē
uerā ꝛ bñ pbatā.rō uero Roselle solū tenet de pec/
cato.i quo côueniūt mādans ꝛ ratū habens:ꝛ sic i
telligit regula all.secus aūt de irregularitate quam
nō icurrit aliquis nisi sit iure expressum.c.is.qui.de
sen.exc.li.6.ꝛ qūuis sit expressū q ratū hñs sit excōi
catus.ut i.c.si qs.de sen.exc.li.6.non tñ est expssum
de irregularitate. sicut requirit.d.c.is qui. Nec de/
bet extēdi.faciūt ea q̄ dicta supra.v.irregularitas.
s.§.2.facit etiā glo.i.c.si qs uiduā.di.50.i.v.ut cō
silio. Ex his patet quid dicēdū sit qñ quis habet ra
tū solū corde.nec ostēdit aliqd signū exteri9.ex quo
possit apparere q ratū habuerit. Rosella.n.dicit q
quo ad deū est irregularis.iuxta nō i.c.si qs.de sen.
exc.li.6.sz melius dr simplr q nō ē irregularis. sed
peccat.quid quādo placet i mēte ꝛ posset eū libera/
re supra.v.irregularitas.s.§.2o.

¶ Quid de plato q̄ mandat suū subditū quātūcūqz 8
deliqrit icarcerari cū tali afflictiōe q i paucis die/
bus moriat.R.sm Jo.de lig.i cle.2a.de Pe.ꝛ re.q ē
irregularis. unde dicit q carcer nō debet eē nimis
crudelis.nec debet tñ inta coꝛ attenuari q in pau/
cis diebus uerisilr moriat.sz pane ꝛ aqua subsisten
tari.sicut habet in.c.nouimus.de uer.sig. Sequitur
Pa.i.c.cū nō ab hoie de iudi.ꝛ ratio est q2 excedit
modū ad hoc est tex.i.c.ad audiētiā:ꝛ.c.cū uolūta
te.de sen.exco.si tñ faceret sm ordinē sm modū sue
regule nō credo q icurrat.

¶ Quid de iquisitore.qui scit q cū pnūtiauerit talē 9
eē hereticū tradēdo eū brachio seculari occidet.R.
q nō est irregularis. sm Host.i.c.ad audientiam
de homi.ꝛ.23.q.8.legi. ꝛ.q.5. si audieris. Sed qd
si postqz hereticus est traditus iudici seculari:ꝛ ipe
iudex nō exeqtur sententiā. vtrū iquisitor sine irregu
laritate possit istare ut iudex secularis combureret
ipm hereticū.R.ad hoc.d.Felinus i.c.ad abolēdā.
de here.i si.q2 non q2 prohibet solum inquisitori q
nō per se exequat: ꝛ hoc sm eum nō est tactum ab
aliis.vide infra.e.c.§.15.

¶ Secūdo icurritur irregularitas. uerbo.s.cōsilio. 2
Si.n.ex cōsilio alicuius sequat mors. fit irregularis
d.c.si quis viduā. Et responsione.persuasiōe:ꝛ ap/

probatiōe. Ubi notādū q̄ ꝯsiliū pōt eē duplex.s.de morte: ⁊ causa mortis.si ꝑ mō vel iminet casus de p̄senti.puta q̄ aliqs iudex petit ꝯsiliū.vt̄ Petrus q̄ est i carcere pro tali crimine debeat suspēdi.vel vtꝝ debeat iterficere inimicū suū.vel filia:⁊ tūc si dat cō siliū de morte ⁊ sequat̄ ē irregularis.ad hoc est tex. d.c.si qs viduā:⁊ Hosti.in.c.ex līis de exce.p̄la.⁊ Pa.i.c.ꝑ.ꝯ fur. Si aūt vult i isto casu euadere irre gularitatē respōdeat sm̄ q̄ dictū est supra.e.c.§.4. Si vero nō iminet casus de p̄senti puta q̄ quis q̄ rit vtrum latro debeat occidi.sm̄ leges:⁊ similia:⁊ tūc sm̄ p̄dictos doc.nō icurrit.vnde etiā princeps qui facit leges de morte latronis nō est irregularis. Quid de eo q̄ ꝯsuluit i genere q̄ adulteri sunt suspē dendi.vel aliq aliis:⁊ nō est verū ꝯ iure.R.sꝫ Rod. q̄ si reputabat̄ doctus:⁊ nō errarit in apicibus iu ris.sed in iure claro: ⁊ certo ⁊ ex hoc iudex ex suo officio aliquē iterficeat est irregularis.alias secus.vꝫ si nō iminebat p̄sentialiter vel si ꝯsuluit id in quo sunt ꝯtrarie opiniōes vel nō reputabat̄ doctus.tūc nō icurrit sm̄.e. Si vero sit cōsiliū nō i morte.sꝫ in causa mortis tūc vel cōsiliū dolosum.puta q̄ itēdit mortē vt si quis consuleret alicui vt emat vel faciat balistā credens q̄ p illā iterficiet inimicū.tunc si se quat̄ semp est irregularis per.d.c.si quis viduā. si ue causa mediata siue imediata.vel est cōsiliū non dolosum.puta q̄ nō cogitat de morte vel ꝯsulit sm̄ iura ⁊ similia:⁊ tūc vel iminet casus p̄sentialiter il lius cause super qua dat cōsiliū vt q̄ petit cōsilium vtrū debeat aggredi castrū vel mouere bellum vel emere gladiū ad sic faciendū ⁊ similia vel nō imi net.si secūdo mō nō icurritur. a fortiori.s.quando dat cōsiliū super mortem vt supra imediate.si vero iminet tūc vel est causa mediata vel imediata si pri mo mō vt i exemplis datis vel erat verisimile q̄ de beret sequi mors ⁊ sic fit irregularis q̄ debebat co gitare:⁊c̄.potest tamē ortari ad belandū i bello iu sto nō vero ad occidendū.de quo ifra.v.irregula ritas.3.§.20.secus si non erat verisimile.si vero fuit causa imediata ⁊ iminebat p̄sentialr̄ puta ꝯsuluit vt proiciat lapidē.vel iactum baliste vel ad expo nendū se pro patria:⁊ similia:⁊ tūc iterū dupliciter vel erat istud cōtra infideles vel cōtra hereticos vel pro defensiōe fidei ⁊ in istis casib⁹ sm̄ Inno.⁊ Hosti. non icurrit idem tenet.d.ar.s.3ª.ti.24.c.2º.§.ꝑ.Ideꝫ dicit Rosella .v.homicidiū .2º.§.7.⁊.8. de hoc est tex.23.q.3.c.pro mēbris:⁊.e.ca.q.8.c.omni timore. si vero erat cōsiliū pro defensiōe patrie.vel pro iu stitia.vel pro oppressis.vel aliis que nō sunt ꝑ cau sa fidei.tūc erit irregularis sm̄ Inno.i.c.ad audien tiā vide ifra.e.c.§.15.Pan.i.d.c.ad audientiā dicit q̄ dictū Inno.quādo datur ꝯsiliū super causa ime diata debet itelligi de causa iniusta. secus de causa iusta puta qn̄ exponit se ꝑ patria ⁊ tūc nō icurrat. sed tūc videt̄ ꝯtrietas ideo dic vt supra.s.quādo imi net p̄sentialiter vel quādo est de fide ⁊ sic ꝯcorda. 11

¶ Accipe breuiter cōclusiones q̄ tangūt i p̄cedēti.§. Prima dās ꝯsiliū supra morte quādo iminet casus ⁊ sequit̄ mors est irregularis. Secūda qui dat cōsi liū supra morte vbi nō iminet p̄sentialr̄ nō ē irregu laris per iura ⁊ doc.vbi supra nisi dolose cōsulat.s. vt sequat̄ mors. Tertia q̄ dat ꝯsiliū dolosuꝫ supra causa mortis siue sit mediata siue imediata est irre gularis.d.c.si quis.Quarta q̄ dat ꝯsiliū non dolo sum super cā homicidii q̄ nō iminet p̄sentialr̄ non est irregularis a fortiori. Quinta q̄ dat cōsiliū non dolosuꝫ sup cā mortis mediata ⁊ ē verisimile q̄ de beat sequi mors est irregularis.Sexta q̄ dat ꝯsiliuꝫ supra cā mortis mediata i qua nō est verisimile q̄ sequat̄ mors etiā si iminerct p̄sentialr̄ nō ē irregu laris.Septima q̄ dat ꝯsiliū non dolosuꝫ sup cā ime diate ⁊ p̄sentialr̄ iminēte i aliis q̄ nō sunt pro cā fi dei est irregularis.Octaua q̄ dat ꝯsiliū nō dolosuꝫ super causa imediata mortis ad defensionem fidei non icurrit infra.e.c.§.15.

¶ Querit̄ qd dicendū de eo q̄ ꝯsuluit amico suo vt 12 iterficeret aliū:⁊ p illud ꝯsiliū iterfectus est iste q̄ de bebat aliū occidere:⁊ ꝑ vr̄ q̄ non sit irregularis q̄ nō ꝯsuluit i mortē illius q̄ fuit iterfectus:⁊ sic nō vr̄ comisisse homicidiuꝫ.Inno.⁊ Hosti.ꝯcludunt.q̄ si verisimilr̄ iste poterat occidi ab iuadēdo tūc ē irregu laris.q̄ debebat cogitare hoc posse euenire.secus si cessaret illa p̄sumptio seu verisimitudo. vt q̄ ille cui datū fuerat ꝯsiliū erat lōge fortior.vel sitie.sed Io. an.i.c.si.e.ti.li.6.tenet ꝯtriū p tex.illū ⁊ h⁹ seqt̄ Pa. i.c.ad audiētiā.e.ti. Nam i oī casu iste icurrit tāq̄ dās operā rei illicite ⁊ cogitare debuit:⁊c̄. Nam si mādo vel ꝯsulo vt titius verberet̄ ⁊ iste mādatari⁹ excedit fines mādati interficiēs. ego teneor q̄ p̄stiti cāꝫ propinquā morti vt est tex.i.d.c.si.ergo fortius qn̄ dedi ꝯsiliū ad mortē p illū tex. Idē dicēdū i ca su nro si ꝯsuleret vt occideret ⁊ iuadēs fuisset occi sus vt tūc ꝯsulēs sit irregularis tāq̄ dans operā rei illicite hec Pa.in.d.c.ad audientiā.

¶ Itē q̄rit̄ qd si ꝯsului amico vt occideret aliquem 13 inimicū suū ille i ꝯtinēti nō fecit. sꝫ lōgo tēpore iter posito.Inno.ꝯcludit q̄ ꝯsulēs ē irregularis q̄ debe bat ꝯsiliū reuocare:⁊ si putabat amicū suū nō obtē paturū i reuocatōe.ꝯbebat h⁹ itimare illi ꝯ quē ꝯsu luit.vt sibi caueret: alias nō euadit irregularitatē. d̄r tn̄ bono mō itimat̄ puta nō noiando p̄sonā:⁊c̄.

¶ Itē q̄rit̄ de illo q̄ ꝯsuluit ⁊ anq̄ seq̄ret̄ effect⁹ pe 14 nituit.R.sm̄ Inno.q̄ si sine fictiōe reuocat nō ē ir regularis.vt dictū ē.s.de mādāte.e.c.§.1.alias sec⁹ tn̄ plus req̄rit̄ i ꝯsilio q̄ i mādāte sꝫ Inno.vt i.§.p̄ cedēti.⁊ q̄re plus reqrat̄ i ꝯsilio q̄ in mādāte.s.qui credit q̄ nō debeat obtēperare est. q̄ ille cui consu lit̄ agit pro se ⁊ ideo plus requirit̄ ad remouēdum effectū consilii q̄ cōcernit ipm operantē.sed manda tarius agit pro mādāte:⁊ ideo sufficit q̄ sibi cōstet

14 .de pria volūtate mādauit. Et qꝛ vt hic ⁊.§.pcedēti: ⁊ sile.ē.§.i.e.c.tāgit ꝙ si ↄsulēs vel mādans stete/ rūt ꝑ lōgū tp̄s ⁊ nō reuocauerūt icurrit dubitaꝰ qñ iste mādatarius vel ille cui ↄsulit stetit ꝑ magnum tp̄s anq̄z exequat ita ⁊ tatr ꝙ est oblitus mandati vel ↄsilij ex aliqua tñ alia cā exeqtur ⁊ ↄsulens vel mādans nō reuocauit vtrū icurrat credo ꝙ nō icur/ rat maxꝭ si ↄstet ꝙ nō fecit pp ↄsiliū vel mādatū.ni hil.n.tūc opaꝰ ↄsiliū seu mādatū.

15 ¶ Quid de eo q cōsulit alicui vel suadet.vt exponat se pīculo mortis ꝑ iure suo vel ꝑ patria.R̃.ꝙ si scit verisilr cū moriturū ⁊ mors seq̄t ƀm Inno.⁊ Hosti. est irregularis.secus si ↄsulēs hoc nō existimat.s.ꝙ deberet mori.Nō tñ hꝫ cosdē cēt irregularis si cōsu leret ꝙ exponat se.ꝑ fide.vel xp̄o vel ecclia.23.q.5. pro mēbris:⁊ eadē cā.q.8.oī timore. hoc etiā tenet ar.f.⁊.d.Feli.i.c.sicē dignū.de homi.3ª.col. circa fi. ibi fallit.ꝑ. Ista ↄº pro alia cā ƀ Spe.nō teneret nisi ꝑ xp̄o vel fide sicē de martiribus ⁊c dicit valde sin/ gulariter ꝑ hoc excusari īqsitores tradētes dānatū iudici seculari etiā si sunt oīo certi de futura morte. hec Feli.⁊ idē i.c.ad abolēdā de here.i fi.sic ait:⁊ si īqsitor istaret vt iudex puniat hereticū pena mortis nō credo cū irregularitatē qꝛ etiā iure officij nō pro hibeꝰ hoc alij ꝑtē mādare sꝫ ꝑ se hoc nō pōt ꝑ tex. i.c.3º.ne.de.vel mo.i.6.hec ille. vide aliqd.ē.ꝟ.ↄsi/ liū.§.4.⁊.ē.e.c.9.

16 ¶ Quid de eo q suadet his q volebāt defendere occi sum ne defendāt.R̃.ꝙ si corrupta mēte hoc faciat: vt ille moriaꝰ ē irregularis.secus si pr̄ vel mater vel alius ↄsanguineus seu amicus vellēt retrahere qꝛ ti met ne ipe adiuuādo occidaꝰ.ƀ ar.f.3ª.ti.29.c.2.§.i.

17 ¶ Quid de eo q volēti fugere inimicos timore mor tis.ↄsuluit vt remaneret ⁊ pacē procuraret ⁊ remā sit:⁊ occisus est.R̃.ꝙ si habuit ꝓbabilē cāz ꝙ re/ manēdo nō occideret puta qꝛ est attinēs. vel ami/ cus.vel qꝛ posset eos cohercere:⁊ fecit bono fine: ⁊ ꝓcurāuit iuxta posse vt euaderet nō est irregularis secus si defuit aliquid istoꝝ.

18 ¶ Quid de illo q dicit ducētibus latronem claudite os ne clamet vel videte ne tales liberēt eū.R̃. Ange lica dicit.ꝟ.irregularitas.ꝑ.§.13.ꝙ irregularis ē si mors ꝓbabilr fuisset ipedita.alias nō.ar.vero.f.3ª ti.29.c.2.§.ꝑ. i fi.⁊ Rosella.ꝟ.irregularitas.ꝑ.§.5. post ꝟꝟ.tenēt simplr ꝙ sit irregularis.qꝛ iuuit du/ cētes dādo ↄsiliū vel ꝑsuadēdo ista opinio.2ª.vr̄ ve rior ⁊ securior.qꝛ si erat clericus dabat operā rei il/ licite: ⁊ ꝑterea difficile esset habere pro certo ꝙ ni/ hil fecit ideo:⁊c̄.

19 ¶ Quid de eo qui vidēs latrones clamauit ex quo clamore captus fuit ⁊ occisus latro .R̃.ꝙ ē irregu/ laris ƀm Inno. ⁊ Hosti.⁊ seqꝰ Pa.i.c.significasti. el.ꝭ.de homi.etiā si nō habuit aīuz ad mortē qꝛ de buit cogitare de homicidio.s.qñ cōiter seqtur ex ta li clamore.ƀm Pa.ibi.alias nō ex quo non habuit aīuz vt occideret . Silr qñ clamauit ꝑ sua defensio ne.qꝛ illi volebāt eū occidere:secus si ꝑ rebꝰ vel alias. Si vero clamauit hōc aīuz vt occideret ⁊ nō fuit ꝑ liberatiōe sui ⁊ seqtur mors est irregularis. Eodē modo dr̄ si facit aliqd aliud ex quo cōiter sequitur mors qꝛ debebat cogitare .

¶ Tertio comittiꝰ verboꝝ defensiōe.puta assotian do homicidā ad factū homicidij vt cū si oporteat defendat ⁊ talis q̄uis etiā eis homicidiū dissuadeat tñ ƀm Host.est irregularis.facit.c.henricus. de de. pug.i duel.nec i hoc distiguiꝰ an alias cēt facturus vel ne. Esset tñ distiguēdū quo ad restitutiōez vnde oēs illi de familia rectoris q vadūt ad assiciādum cum duciꝰ ad mortem sunt irregulares ifra.ꝟ.irre/ gularitas.3.§.14. 20

¶ Quid de illo qui vocat milites ad defensionem sui iuris si ibi aliqs occidaꝰ.R̃.si nō itēdebat mor/ tē.sꝫ sui dēfensionē vel si cōiter nō occidūtur tali ad uocatiōe nō est irregularis. secus si faceret ꝑ defen sione rerū ⁊ cōiter aliq occidūtur:qꝛ debuit cogita/ re.vel si itēdebat mortē.23.q.5.c.de occidēdis:⁊ ea cā.q.5.c.maximianus. 21

¶ Quid de iterrogato si talē vidit ⁊ indicat. vel si nō pōt ire nisi ꝑ duas vias.dicit ꝙ ꝑ istam nō iuit. vel iterrogatus de malefactore īdicat.R̃.ꝙ si ꝓba bilr potuit cogitare ꝙ ad mortē eū q̄rerēt est irre/ gularis.secus si ꝓbabilr credidit ꝙ pp aliā cām:⁊ eius itētio nō fuit corrupta ƀ Ro.⁊ Guil.durandi. Sed qd dicēdū ad casuz q accidit sexene in domo fratrū minoꝝ. Naz qdā malefactor fugit ad eos ⁊ clauserūt eū fratres i canapa.deide venit officialis q̄rēs eū q officialis cepit minari plato ⁊ fratribꝰ ni si illū ostēderēt q platus timēs dixit canapario vt portaret clauis canape ⁊ ostēderet illū malefacto.ē q captus ab officiali fuit suspēsus.R̃.ꝙ si nō fuit ti mor cadēs i ↄstantē virū oīo icurrit. si vero fuit cā/ dēs nisi irregularitas incurrereꝰ etiā sine petō esset dicendū ꝙ nō vn̄ videꝰ dicendū ꝙ sic.Sed arguiꝰ ꝙ aliqs possit manifestare illū q q̄riꝰ ad mortē. si/ ne irregularitate. vt ipe fugiat mortē.ꝑ. qꝛ si lꝫ oc/ cidere aliū ꝑ defensiōe sua. vt dictū est.ꝟ.homici/ diū.§.7.ergo vr̄ a fortiori ꝙ possit idicare:⁊c̄. ꝭ qꝛ vt dr̄.s.ꝟ.irregularitas.5º.§.2º. Ille q declinat eum q volebat eū occidere ex quo alius iterficiꝰ nō icur/ rit igiꝰ a fin. sꝫ icōtrariū arguiꝰ qꝛ vt dictū est.ꝟ. excōicatio.5.casu.ꝑ.§.40. licet se defendere sine le/ sione tertij.alias secus.R̃.vel loqmur ꝺ eo q iuste q̄riꝰ puta latro ab officiali vel iniuste.puta ab ini/ micis vel a tyrāno si ꝑ mō vel loqmur de petō ⁊ sic dr̄ ꝙ nō peccat sicē ꝺ teste ↄ latronē. vel loqmur de irregularitate:⁊ sic vr̄ ꝙ icurrat qꝛ i de. solū dr̄ de occidēte iuadeitē se de eo aūt q declinat: ⁊c̄.dr̄ ꝙ nō ē sile qꝛ se hꝫ solū negatiue ad occisionē alte riꝰ.si ꝟo iuste q̄riꝰ dr̄ ꝙ si solū reuellet vt mortē ꝑ/ priā fugiat nō peccat ē tñ irregularis a fortiori:⁊c̄. 22

23 ¶ Quid de eo q nō reuellat tractatū homicidij .R. Pa.i.c.petrus.de homi.i fi.dicit q Inno.refert opi niones:ꝛ videt ꝯcludere q si verisilr p̄sumebat eos obtēperaturos sue ꝓhibitiōi ꝛ ꝓhibuit nō tenet ad reuelādū.ar.optimū.i.d.c.petrus vbi nihil dr̄ de re uelatiōe tractatus sȝ tm̄ ponderat ꝓhibitio secus si crederet opo. Alij dn̄t idistincte q nō tenet reuela re satis.n.ē cū ꝓhibuisse nā nō pōt sibi homicidiū iputari nec quo ad volūtatē nec quo ad factū Jo. an.dicit posse distingui an dolose tacuerit an nō.vt ꝑ casu iputet sibi.ꝛ.nō:ar.i.c.q̄sito.ꝺ sen.exc.qꝺ pla cet Pa.sȝ ꝯsiliū ē hȝ Pa.vt reuelet nā pp opiniōes de qbus.ō.saltē in foro aīe reputaret culpabilis hec Pa.hoc tm̄ vltimū vr̄ valere q° ad pctm̄. sȝ quo ad irregularitatē si iste nō dedit ꝯsiliū vel auctoritatē nec aliqd opatus ē.nullo° ē irregularis qꝺ pȝ q: tā Pa.q̄ Jo.an. in.d.c.petrus ꝛ alij doc. silr Rosel la .ꝟ.homi.4.§.15. ꝛ Angelica.ꝟ.homi.ꝑ.§.19 solū loquūtur de homi° nou de irregularitate facit qꝺ dr̄.ō.ꝟ.irregularitas.ꝑ.§.ꝛ°. Sed qd dicēdū ad quēdā casum arduū q accidit Ferrarie circa.1505. annū.venit.n.ad me:tūc morā trahētē ibidē ꝑ cō fessore Illustrissimi Ducis Herculis : qdā notarius dicēs q qdā armiger reuelauit sibi q vellet nocte sequēti iterficere vxorē suā eo q haberet illā suspectā de adulterio:ꝛ dixerat sibi q teneret illum secretū alias iterficeret eū. Petiuit.n.ꝯsiliū ab illo notario quō deberet facere ne bona sua cōfiscarent. Iste igit notarius q̄siuit a me qd agere deberet an teneretur hoc reuelare. Ego aūt subito respōdi q nō tenebat exponere se picūlo mortꝫ pp vitā alterius.imo posset iterficere iuadentē se qn̄ nō posset alr vitā ꝓpriā cō seruare.i de.vnica.de homi.de quo.ō.ꝟ.irregulari tas.ꝑ.§.5. Cepi aūt itra me cogitare q possem icur rere aliquā notā irregularitatꝫ.vn̄ volui mutare cō siliū dicēs q mihi manifestaret illā ꝑsonā:ꝛ irē ad principē vt ꝓuideret.ipe aūt notarius q: itellexerat q nō eēt obligatus.dixit q nolebat mihi dicere.ex quo nō tenebat:ꝛ sic iterfecit eā nocte sequēte.q̄rit igit vtrū ipe notarius ꝛ ex ꝯsequēti ego ex ꝯsilio da to icurrimus aliquā notā alicuius pene.R.ꝑ.quātū ad irregularitatē teneo ꝑ certo q nō.tū q: fuimus solū i nō faciēdo:ꝛ isto mō nullus icurrit. vt dictum est.ō.ꝟ.irregularitas.ꝑ.§.ꝛ°.tū ēt q: sm̄ oēs opinio nes q̄ i.d.§.ꝛ°.sunt recitate.nō tenet obuiare cū sui picūlo.tū.3°.q: nō dimisimus obuiare ex dolo.tum 4°.q: nō ē expressū i iure. Quātū aūt ad pctm̄ vr̄ q ipe notarius teneret exponere ꝓpriā vitā corpora lē ꝑ vita spirituali illius mulieris. Nā plus tenemur diligere aiā ꝓximi q̄ propriū corpus sm̄ ordinē charitatis.ꝺ quo dictū ē.ꝟ.cps.§.5. verisilr.n.erat q illa mulier eēt idisposita:ꝛ sic erat i picūlo salutꝫ ete.vn̄ vr̄ q tenebat eā auisare vt saltē se dispone ret:ꝛ ex ꝯsequēti dedisse malū ꝯsiliū.hoc aūt ē val de dubiū:ꝛ ꝯtrariū ē magis ꝓbabile.s. q nō teneretur ad rōēm dico q q̄uis vnusquisqꝫ teneat magis ꝓ ximū diligere q̄tū ad aiā q̄ seipm q̄tū ad corpus tm̄ nō erat tūc clarū q illa nō eēt bene disposita. Itē q qn̄ videret se occidi nō disponeret vel q ad aui sationē deberet se magis disponere. vel q si nō iter ficiat nūc q erit melius disposita alias qn̄ morief. De me aūt vtrū potuissem i pn̄c melius cōsulere.s.cō sulendo illi notario vt mihi vel principi reuelaret ꝛ poneret cautella:ꝛc. credo q sic.sed hoc nō fuit ex dolo.sed ex icōsideratiōe:ꝛc.

¶ Licitū est ꝑlatis ob defensionē rez ecclesie vel fi dei iuocare ꝯ violētos brachiū seculare ꝛ ortari ta les nō qdē vt occidāt vulnerēt vel mutilent.hoc.n. eēt directe ad homi.pcurare.sȝ cū ꝓtestatiōe q nō q̄rit penā sanguinis sȝ vt ecclesiā vel patriā liberēt: ꝛ terrā ab ifidelib° occupatā reducāt.ēt ad clericos ꝑtinet disponere ꝛ iducere alios ad bellandū legiti ma bella:ꝛ lȝ nō debeat exercere bella manu ꝓpria pn̄t tm̄ iterēē ꝛ iuste pugnātibus spiritualr subueni re suis exortationibus:ꝛ orōnibus: ꝛ alijs spirituali bus subuētionibus:ꝛ etiā corporalibus pn̄t etiā in quisitores mādat vt reducāt tales hereticos ad car ceres.vel sicia ꝛ sup hꝰ ecclesia facit remissiōes ma gnas:ꝛ lȝ hinc inde multi occidātur nō est ꝑlato vel iquisitori iputādū.imo peccarēt nisi ꝯ tales se op ponerēt.23.q.5.de occidēdis:ꝛ.c.eā.q.8.c.igit.c. sci re.c.oi.c.hortatu: ꝛ.c.pridē. 24

¶ Utrū occidēs ꝑ defensiōe rez sit irregularis vel ꝑ recuperādis.R.ꝑ Pa.i.c.significasti.d.ꝛ°.ꝺ homi. q sic.c.suscepimus de homi.ꝛ nō glo.23.q.3. i prin. pōt tm̄ saluare ipas nō occidēdo neqꝫ mutilādo cū moderamine tm̄.i.c.oli.el.ꝑ.de resti.spo. Unde quod nō Pa.c.ꝛ°.eo vbi ꝓbat ex tex.q nō lȝ iterficere vel mutilare seu ad seua ꝓuenire pro defensiōe rerū so lūmetiā nō lȝ occidere furē noturnū q: tex.ibi loquit copulatiue.s. ꝑ ꝑsona ꝛ rebus.d.c.2.quō sm̄ iura ci uilia liceat occidere ꝑ defensiōe rez vide.ꝟ.homici dium.§.8.ꝛ.7.ꝛ.ꝟ.bellū.§.3.pōt igit sic ꝯcludi q vel est ꝑ defensiōe ꝑsone mee ꝛ tūc si est cū modera mine:ꝛc.nō incurrit aliquā penā ēt si occidat vel ē ꝑ defensiōe alterius ꝑsone ꝛ tūc icurrit irregulari tatē si occidat vel mutilet nō icurrit tm̄ aliā penam vel est ꝑ defensiōe rerū ꝛ tūc vel sunt necessarie ad vitā ꝛ tūc est eadē rō de rebus ꝛ ꝑsonis vel nō sunt necessarie ꝛ pōt cū moderamine defendere.sed oc cidere vel mutilare non potest. 25

¶ Quid si violētia iferat ꝑsone solū vel persone ꝛ rebus simul.R.siue clericus siue laicus qn̄ pōt fuge re vel euadere si occidat vel mutilet est irregularis sm̄ aliquos.qdā tm̄ tenent q post ꝑactā pniā pote rit i susceptis ordinibus ministrare sine dispēsatiōe. sȝ nō ascēdere ad maiores ꝛ ita itelligit .c.ꝺ his de ricis.50.di. Si aūt aliter nō pōt fugere nec euadere nisi mutilet.vel occidat sic licite tā clericus q̄ laic° pōt occidere vel mutilare sine pena irregularitatꝫ. 26

in de. vnica. de homi. ⁊ sine oi pctō. ƀ Jo. de ligna. i tra. de iusto bello. facit. c. oli. d. ꝑ. de resti. spo. vnicuiqꝫ. n. vivi repellere lꝫ cū moderamine iculpate tu telle. c. iuo nāle. di. i. sꝫ qd si pōt euadere solū mutilādo ⁊ occidit. ꝶ. ꝙ ē irregu. qꝛ ē i culpa ƀ Lapō. sꝫ Car. i. d. de. tꝫ ⁊ veri⁹ ꝙ nō qꝛ ꝙ ad irregu. ꝓficiāt.

17 ¶ Quid si iterficit ꝓ defensiōe psone alterius quaꝫ alr nō poterat saluare. ꝶ. ꝙ lꝫ hoc possit sine omni pctō qñ volebat iniuste talē psonā interimere tñ est irregularis vt nō i. d. de. Ad ista q̄ sunt i istis. quatuor. ꝗ. ꝓcedētibus nō. d. ar. flo. 3ª. ti. 29. c. 2. ꝗ. 2. ⁊. ō. ꝟ. homi. ꝗ. 7. ⁊. 8. ⁊. ꝟ. excoi. 5. casu. ꝑ. ꝗ. 2. ⁊ se.

18 ¶ Quid de eo q videt exercitū veniētē ad obsidendū castrū itrusit se itra castrū: ⁊ cum ipugnaret ab aduersariis ⁊ quasi necessitate inevitabili cōpulsus nō valēs fugere aliquē interficit. an sit irregularis. glo. i. c. de his. 50. di. dicit ꝙ est irregularis. qꝛ ista necessitas fuit evitabilis. poterat. n. exiuisse castrum añ aduentū inimicoꝝ: ⁊ iō fuit culpabilis. quidā limitāt qñ ꝓpria volūtate se igessit. in illud castrū. secus si domicilū. vel res suas ibi habuisset quas seruare volebat qꝛ tūc si necessitate ievitabili iterficeret vt dictū ē nō icurreret idē credo qñ nō fuit verisimile probabiliter ꝙ deberet occurrere talis necessitas. qꝛ nō erat tunc necesse tale quid cogitare.

19 ¶ Quid de illo qui dabat operā rei illicite puta inuētus ē i domo cū vxore: ⁊ nō potens alr euadere occidit. vtrū sit irregularis. dubiū facit qꝛ dabat opā rei illicite ⁊ sic videt ꝙ icurrat huius opinionis est Ansten. dicēs. ꝙ nō remouit ea ex quibus sequit homicidiū ⁊ dedit opā rei illicite. c. sepe. di. 50. de dormiēte. furioso ebrio ⁊ puero. ō. ꝟ. irregularitas ꝑ. ꝗ. 5. posset ēt dici ꝙ si occidit aliū volētē iiuste se occidere ꝙ nō icurrit sec⁹ si iuste qꝛ habebat iustū bellū

20 ¶ Sed qd si fuga erat sibi vituposa ⁊ addedecus ⁊ si nō ad piculū psone ⁊ pp hoc non fugit ⁊ sic occidit Pe. de Ancha. nō credit ꝙ euadat irregularitatē qd vr̄ veꝝ ƀ ar. s. q̄uis Jen. dicat ꝙ euadit.

Irregularitas. 3ª. que sequit ad homi. qd fit
i ope seu facto. d. iuribus. si qs viduā: ⁊. c. fi. ō de. pug. i duello qd fit tripr. s. necessitate. causalitate. ⁊ volūtate. homi. necessitate est triplex qꝛ aut necessitas ē iuincibilis aut evitabilis. si igit occidat aut mutilet necessitate iuitabili. i. ita artat⁹ vel angulatus ꝙ nec fugere nec clamare nec alr pōt se iuuare nisi occidat. nō ē irregularis. d. de. vnica: ⁊ de istis. s. defendēte se. puero. ebrioso. furioso vel dormiēte vide. ō. ꝟ. irregularitas. ꝑ. ꝗ. 3. ⁊. 5. pro defensione. ꝟ. irregularitas. 2. ꝗ. 24. vsqꝫ ad. 27.

i ¶ Necessitas evitabil. i. homicidiū casuale fit multis modis ⁊ ad hoc valēt regule q̄ posite sunt. ō. ꝟ. irregularitas. ꝑ. ꝗ. 3. ⁊. 5. pro isto tñ. c. ponūtur aliq̄ regule. P⁹ qñ aliqs dat operā rei licite: ⁊ adhibet diligētā ꝓbabilē. nullā irregularitatē icurrit ex homi° secuto. puta repabat domuꝫ ⁊ posuit signa añ cā ⁊ clamauit añq̄ ꝓiceret tēpore cōgruēte p̄r̄ seculi/ bus. vel icidit arborē ⁊ cecidit i partem ꝯ cōeꝫ extimationē. vel pulsabat cāpanā ⁊ cecidit: ⁊ sit. c. dilectus filius: ⁊ duob⁹ sequētib⁹: ⁊. c. ioānes. ⁊. c. vl timo. rō qꝛ nō possum⁹ oēs casus fortuitos puidere. Secūda regula si dabat operā rei licite ⁊ fuit i culpa vel nō adhibuit debitā diligētā est irregularis. vñ ƀ Hosti. ꝓbiter q mittit pueꝝ ad aquādū equuꝫ monēs ꝙ caueat de fluuio: ⁊ tñ est submersus. iudicat culpabilis. qꝛ cogitare debebat de puero periculoso. sic ēt dyaconus q non remouet falcē q̄ accitus erat cū sciret ludi ꝯsuetudinē. s. ꝙ vnus eqtat aliū. c. cōtinebat. debebat. n. cogitare piculū: ⁊ sacerdos q non remouet gladiū a corrigia qua verberat: ⁊. c. ad audiētiā. ⁊. vt aūt pp culpā leuissimā icurrat. ō. ꝟ. irregularitas. ꝑ. ꝗ. 4. Tertia regula ille qui dat operā rei illicite. dato ꝙ pter oēꝫ eius volūtate eueniat homi. vel mutilatio: ⁊ adhibuerit oēꝫ diligētiā ē irregularis. vñ si clericus exercitatiōe vel venatiōe iaculū mittit ⁊ casu occidit nō excusat. qꝛ talia opa sunt sibi ꝓhibita. c. clerico. 50. di. ⁊. c. petitio: ⁊ c. tua nos. ꝑ. ꝶ. de homi. ⁊. ō. Tho. 2ª. q. 64. ar°. 8.

¶ Querit de eo q ipdit i aliū ⁊ ille alius moritr vel de eo q declināo illū q eū volebat peutere ⁊ percussus est alius ex tali declinatiōe: ⁊ occisus. ꝶ. ƀ Ug. in. c. sepe. 50. di. nō ē irregularis nisi i fraudē fecerit. 1

¶ Quid de ludēte cū alio q a casu occidit sociū. ꝶ. ꝙ si ludebat cū psonis qb⁹ erat licitū ⁊ ludo licito ⁊ verisimilr ex cōdictiōe talis ludi casus euenire nō debebat. nō ē irregularis. vtꝫ i. c. lator. de homi. vbi clericus ludēs cū clerico ludo licito. ꝙ lꝫ vnus ipoꝝ alteꝝ accipiēs ⁊ ꝓsternēs ad terrā cultellū sibi ifixit: ⁊ mortuus ē: ⁊ tñ ꝓstractus nō ē irregularis qꝛ cōdictio ludi nō erat ꝓsternēdi: ⁊ iō nō fuit iculpa lꝫ ꝓsternēs forte eēt iculpa si ꝟo nō ꝯsiderauit ꝯdictionē ludi ex quo tale qd euenire poterat erit irregularis. vt i. c. ꝯtinebat. c. vbi volens eqtare sup sociū q habebat falcē i latere occisus ē: ⁊ socius ē irregularis. qꝛ ꝯdictio ludi erat vt q tetigisset baculuꝫ alterius sup euꝫ eqtaret: ⁊ iō debebat deponere falcē. ex quo ludi ista erat cōdictio si tñ ꝓhibuisset. ne eū eqtaret. tꝫ Pa. i. d. c. ꝙ nō eēt irregularis. Hosti. tñ ⁊ aly tenēt ꝙ ēt pp ludi cōdictionē. qꝛ potuit euenire: ⁊ q̄uis angelica dicat opinionē Pa. eē veriorē. tñ ipse Pa. nō firmat pedē: ⁊ vt ipsemet dicat: glo. multū pōderat ꝙ cū laico ludebat: ⁊ iō hoc solū fecisset eū culpabilē. ƀ glo. Cōclude igit ꝙ si ludus nō erat sibi ꝓhibit⁹ ⁊ adhibuit sufficiētē diligētiā cogitādo q̄ cogitar debebat nō icurrit. alias sec⁹ p q̄rtā regulā q̄ posita ē. ō. c. ꝑ. ꝗ. 3. ⁊ p p̄ᵐᵃᵐ regulā i isto. c. ꝗ. ꝑ. 3

¶ Quid ō eo q isequēs aliū ꝓiciēdo lapidē. vel minādo: ⁊ ille fugiēs ex fuga cecidit ⁊ mortu⁹ ē. ꝶ. ꝙ ē irregularis ƀꝫ. d. ar. s. 3ª. ti. 29. c. 2. ꝗ. 3. Intellige ƀm Angelicā. ꝟ. homi. 2. ꝗ. xj. si fugiēs timebat ō graui malo sibi isligēdo nisi fugeret. secus si de leui: ⁊ 4

cū ludi. hec ille. sȝ qd si isequēs faceret cū ludi ꝛ nō faceret signa magne offensiōis ꝛ ipse fugiēs decep⁹ timeret magnā offensionē. videreť tūc sm āgelicā ꝙ ꝓsequēs eēt irregularis. qđ nō vř: ꝛ iō dic melius sȝ Pa. i. c. exbita. e. ꝙ si qs ꝓiicit lapidē ꝛ aliū ꝑcutiat dūmō ꝑcussio nō possit eē grauis: ꝛ ali⁹ ne ꝑcutiať fugiēs cadat: ꝛ occidať nō erit irregularis vel si ꝓiiceret lapidē a remotis ꝛ ali⁹ timēs fugeret ꝛ corruēs iteriret sitr nō ē irregularis: ꝛ sic itelligiť tex. d. c. exbita. secus sit vt grauiter ꝑcuteret vel taliter potuisset grauē ꝑcussionē facere. nisi alius fugisset qꝛ tūc noxius eēt ludus: ꝛ sic itelligiť ar. s. de excptio igiť fugiētis nō facit culpabilē isequētē. nisi forte esset in dolo ver. excōicatio. 5. casu. ꝓ. §. 42.

5 ¶ Quid de clerico q rixā facit suꝑueniētib⁹ ei⁹ amicis occiderūt eū. cū q̊ rixabať. R. ꝙ ē irregularis in. c. petr⁹. e. limitat Pa. si rixā illicite exercebat alias nō. qꝛ si fuit sine culpa. factū alioꝝ nō dȝ sibi imputari. c. significasti. d. 2º. e. limitat ēt Host. i. c. ad audiētiā. e. si nō ꝓhibuit qm̄ potuit. dıč ēt Pa. i. d. c. petr⁹ ꝙ tale homi͞m imputať clerico vbi amici vel ꝯsanguinei ei⁹ iterfecissent inimicū illi⁹ clerici. secus si suꝑuenissent inimici ipius clerici ꝛ iterfecissent aliquē de parte ipi⁹ clerici qꝛ tūc homi͞m factū ꝑ illos non sibi putať rō diuersitatis qꝛ ꝓ casu homi͞m comissū fuit intuitu illius clerici sȝ 2º. casu fuit comissū pp inimiciciā q̄ erat iter illos. vbi nō ꝙ factū amicoꝝ seu consanguineoꝝ imputať ad irregularitatē ꝛ sic caueāt a rixa. ait Pa. si igiť nō fuit iculpa rixādo ꝛ adhibuit diligētiā ꝓhibēdo nec itēdebat mortē. nō icurrit. alias secus p. 5. regulā q̄ ponit. s. v. irregularitas. ꝓ. §. 3. ꝛ hic in isto. c. §. ꝓ.

6 ¶ Quid de pře. mřo. vel dño. q cā discipline verberāt filiū. suū. ł discipulū. q ex illa ꝑcussiōe iterijt. R. āgelica. v. irregularitas. ꝓ. §. 9. dıč ꝙ ē irregularis qñ ex illo vulnere. ar. c. ꝓbiteꝝ: ꝛ. c. ꝺ cetero: ꝛ. c. ad audiētiā. e. sȝ Rosella. v. homi͞m. 5. §. ꝓ. meli⁹ dicit ꝙ si isti adhibuerūt diligētiā debitā. puta remouēdo gladiū a corrigia. c. ad audiētiā ꝛ nō ꝑcussit in capite ꝛ nō excessit modū i ꝑcutiēdo nō ē irregularis. manifestū ē. n. ꝙ tales sȝ Pa. i. d. c. ad audiētiā. pñt modeste verberare: ꝛ pȝ p gñralē ꝯsuetudinē: ꝛ sic nō dāt opaȝ rei illicite: ꝛ adhibēt deligentiā: ꝛc̄. vt ꝓsupponiť. gº p. 5m̄ regulā. s. e. c. §. ꝓ. non sunt irregulares. nec obstat. c. si qs irratus. 15. q. 1. qꝛ sȝ glo. loqť i eo q excessit sitr. c. ꝓbiteꝝ. loqť de eo q excessit p doc. ibi: ꝛ eodē mō dř ad finē. secus eēt ꝺ eo q dedit operā rei illicite vel fuit i culpa ꝛ nō percussit lectalr ꝛ p icuriā decessit qꝛ esset irregularis. ar. c. petrus. e. ꝯcor. ar. s. ꝛ q̄uis parētes teneāť pro culpa leui de morte filioꝝ. vtȝ i glo. s. de his q ꝓpri si. occi. vbi dať eis p graui culpa pnīa. 7. vł. 5. ānoꝝ ꝓ leui vero. 3. ꝛ si nulla culpa ꝓcessit nō teneť. tñ sȝ Pa. i. c. q̄sitū. ꝺ pe. ꝛ re. ꝓ leuissima culpa nō icurrāt itregularitatē: ꝛ max̊ ꝓ Rosel. vbi culpa comittiť p omissionē. vñ Pa. ibidē sic ait. nō sacerdotē icurrere irregu. ex lata culpa ad homi͞m comissa vñ q̄ntūcūqȝ delictū sit occultū dȝ ꝑpetuo abstinere ab altaris misterio ꝛ sic qm̄ ad irregu. lata culpa cōparať dolo vt hic nā studiosa negligētia cōparať dolo: ꝛ iducit irregu. ꝛ dř studiosa negligētia lata culpa. qꝛ vř quodāmō affectare delictū ex tāta negligētia. pone exm̄. i parētib⁹ collocātib⁹ ifantē triū mensiū i medio eoꝝ. q postea repiť oppressus. vñ nō ꝙ leuissi⁹ culpa i homi⁹ nō iducit irregu. ꝛ ꝓcedit tex. si sine tactu: ꝛ sine alia ꝓcuratiōe homi͞m iteruenit hec Pa. ꝛ sic pȝ qd ꝺꝺm̄ de pře repiēte filiū prope se mortuū de ista leuissi⁹ vide. s. v. irregu. ꝓ. §. 4. vñ si tenēt pueꝝ i cunis ꝛ repiūt mortuū nō ē irregularis d. c. q̄sitū. Quid si ꝑcussit nō letalr ꝛ ꝯualuit ꝛ postea recidiuauit. R. ꝙ si ꝑcutiēs nō dedit opaȝ rei illicite. vel nō fuit i culpa excedēdo. vel nō adhibēdo diligētiā: ꝛc̄. nō ē irregu. p relaȝ gntā allegatā: ꝛ. c. exbita si āt ꝺdit opaȝ rei illicite vel fuit i culpa si ēt ꝑcussit nō letalr: ꝛ ꝯualuit ꝛ recidiuauit. tūc dicat. d. ar. s. ꝙ vulnerās ē irre. ēt si mortu⁹ sit p impitiā medici. vel icuriā: ꝛc̄. ꝛ ēt vuln⁹ ñ fuit mortale ar. d. c. petrus: ꝛ rō ē qꝛ fecit aliqd ad mortē: ꝛ fuit culpabił. sic̄ si qs adderet nouū vulnus morituro. glo. est ad hº i. c. si. 15. q. 2. ꝛ. c. ꝓbiteꝝ. c. hāc ꝯclm̄ seqť Rosel. v. homi͞m. 3. §. 8. qꝛ cā semp sufficit aiť glo. d. c. ꝓbiteꝝ Angelica. v. irregu. ꝓ. §. x. limitat qñ fuit sine culpa aliq̄ ipi⁹ ꝑcussi. qꝛ tūc vř mors seq ex ꝓ vulneř si vo post ꝯualescētiā seqť aliq̄ culpa ipi⁹ ꝑcussi vel medici tūc vř seq mors ex illa culpa: ꝛ nō ex ꝓ vulnere ꝛ nō vř prim⁹ ꝑcutiēs irregu. Rosella vero vbi. s. facit additiōes ꝯ āgelū dicēs ꝓ ꝙ sȝ medicos nūq̄ȝ appellať recidiuā nisi habeat originē a pº. 2º dicit ꝙ lȝ suꝑueniat alia cā sine q̄ ifirm⁹ nō eēt mortu⁹ tñ stat ꝙ adhuc ifligēs pm̄ vuln⁹ fieret irregularis. qđ ꝓbat pone. n. ꝙ aliqs vulnerauit aliū q tñ sanat⁹ post modū fuit ex illo vulnere sitr sanatus fuit a febre q̄ illi vulnerato suꝑuenerat ex illo vulnere adhuc pp dictū vulnus ꝛ febrē remāsit ꝺbilis postmodū suꝑuenit febris ex alia cā vel aliud vuln⁹. certū ē ꝙ illa debilitas adiuuat: ꝛ sic vuln⁹ pm̄ remanet i cā: ꝛ ex q̊ ꝺdit cāȝ rei illicite vel fuit i culpa teneť de oi casu ide secuto ꝛ sic ē irreg. ꝛ p. d. glo. d. c. ꝓbiteꝝ. qꝛ cā semp suffuit ꝛ ꝓ certo h ꝺtermina⁹ Rosel. vř magis ꝯformio dicꝫ. d. ar. s. q̄ȝ determina⁹ āgeli ꝛ iō sequēda. ꝯsonat ēt magis iurib⁹ aiť. Rosella vo nō respōdet ad. c. ꝓterea aiť p āgelū sȝ pōt respōderi ꝙ. d. c. ꝓterea loqť ꝓ Pa. ibidē qñ ē certū ꝙ pm̄ vuln⁹ suffuisset i cā ł ñ. ł q̄sto tpre dıč Pa. ꝯmittēdū ad arbi͞m iudicis

7 ¶ Quid ꝺ ꝓbitero mittēte pueꝝ ad aquādū equuȝ monēs vt caueat a flumine ꝛ tñ submersus ē. R. sȝ Host. hūc ꝓbiteꝝ eē culpabilē sic sacerdos qui nō amouit cultellū a corrigia cū vulnerauit famulū. c. ad audientiā: ꝛ hoc itellige quādo verisimiliter poterat dubitari puta qꝛ infans est.

8 ¶ Quid si clericus tradat latronē iudici petēs etiaȝ cū ꝓtestatiōe q͏ eū puniat citra sanguinis effusionē ꝛ postea occidat͛.R͛.q͏ ex hoc nō ē irregularis. s͏m Jo.an.ꝛ de hoc ē tex. i.c.2°.de homi.li.6.ꝛ dicit.d. ar.f.q͏ debet itelligi qñ nō poterat aliter habere suū ꝛ nō itēdebat mortē.ſȝ habere suū.secus si volūtas erat deprauata.hoc dictū.d.ar.f. itelligerē quo ad pctm̄.ſȝ nō ad irregularitatē. Idē itelligas si furē capiat ꝛ det iudici s͏m limitationē ꝑdictā .s. ꝓtestatiōis.nec etiā nocet si det signa latronis ad cōuincēdū eū.c.tua nos.co.2°.R͛. Ipe ēt ar.f.3ª.ti.29.c.2.§.3 ponit aliā limitationē.s.qñ nō hȝ cām suspicādi q͏ hoc ↄtingere poterat.sed Pa.i.c.postulasti.co. q̄rit qd si clericus pro certo sciat q͏ sine sanguinis effusiōe nō pōt debitū ↄsequi nūqd possit cū bona ↄsciā sine metu irregularitat̄ offi͛ iudicis iplorare.Ꝛn. dicit q͏ nō. imo citius debet dimittere suū ar.c.2.ꝛ.c. suscepimus de homi.ſȝ hodie tenet͛.qd̄ habet͛.co. ti. c.2°.li.6.s͏m Jo.an.quasi velit dicere q͏ ꝑmissa ꝓtestatiōe q͏ nō itēdit ad vindictā sanguinis pōt petere iustitiā. nec iputat͛ clerico si postea iudex secularis iponit penā mortis.nō tñ tenet͛ a petiōe iustitie desistere.dūmō ꝑmittat͛ ꝓtestatio qd̄ nō ꝑ itellectu illius.c.2.li.6.ꝛ vr̄ satis rōnabile alias aūt daretur mā cruciādi clericos ꝛ bonis suis spoliandi vt dicit ibi tex.hec Pa.ꝛ breuiter q° ad irregularitatē sufficit sic eē scriptū i iure nouo.s.li.6.d.c.2.quo autē ad ↄsciaȝ cōsiderāda eēt rectitudo eius s͏m quaȝ logt͛ ar.f.Ꝟide supra ver.irregularitas.2°.§.6.

9 ¶ Ꝟtrū clericus q cū sotio latronē capit:ꝛ ligat : ꝛ postea clerico isc̄io.socius latronē iterficit.ne fugiat sit irregularis.R͛.q͏ sic q: fines licite defensiōis excessit.c.suscepimus.co.ti. Sed qd de eo q ꝑcussit latronē q asportabat res suas ex qua ꝑcussiōe fugere non potuit ex quo ab alijs postea occisus s͏m cōiter doc.i.c.significasti.d.2°.ꝛ.c.de cetero.eo.ti.ē irregularis eo q͏ dedit operā rei illicite.ſȝ tenēdo q͏ ꝓpter defensionē reȝ pōt ꝑcutere cū moderatiōe q̄uis nō occidere.vel mutilare vt dictū ē.s. ꝟ.irregularitas 2°.§.25.ꝛ iste nō excesserit nec itēdebat mortē ſȝ defensionē reꝝ.dicēdū ē q͏ nō ē irregularis.ista.n.vr̄ eē cā remota.ſȝ.d.c.de cetero loqtur de propinqua nā vt habet͛ i.c.tua.co.clericus vulnerans grauiter furē igressuȝ suam domū lȝ fur postea captus sit ꝛ ductus ad officialē qui officialis mittēs clerico predicto vt exponeret si qua sciret de ꝑdicto fure iterfi gnia nūtus tribuēs ꝛ cultellū ꝛ sotulares quos a fure abstulerat si i nullo alio se impediuit lȝ talis fur occidat͛ nō ē irregularis.q͛° nec a fortiori ꝑdictus.

x ¶ Quid de illo q vadēs ad spaciū sup equū irrefrenatū ꝛ ex petulātia fractis habenis occidit puerū .R͛. nō est irregularis q: nec volūtate neq̄ facto occidit nec rei illicite dabat operā.c.dilectus.co.dicit tñ ibi glo.Ber.q͏ si facile frenū potuit frangi erit irregularis.c.significasti.d.ꝑ.co.vel si ꝓpter eius iperitiā equus lasciuit vt Insti.ad.l.aqli.§.ipetu quoq̄ vel ꝓpter eius ipotētiā. siſr si q̄ debuit prouidere ꝛ non ꝓuidit nec facit.d.§.impetu quoq̄.

¶ Quid de medico cui ꝑter volūtatē ifirmus mortuus est in manibus seu sub cura.R͛.si ista quatuor ↄcurrāt nō est irregularis.p͛ q͏ istud officiū non sit sibi prohibituȝ exercere sicͭ clericis ꝛ religiosis cirugia i.c.sniaȝ:ꝛ.c.nō magno.ne de.vel mo.2͛.si erat peritus i arte.3͛.si exibuit oēm diligētiā s͏m artē.4͛ si isormauit de his q̄ sunt ↄtͣria egritudini infirmo. Nā istis seruatis nō iputat͛ ei ita nō Pa. in.c.tua nos.co.alias tenet͛ .c.ad aures. de eta.ꝛ q̄li.istis n. seruatis potius casu q̄ȝ culpa i hmōi ꝑsumit͛ mors accidere.23.q.5.ꝺ occidēdis con. Inno.Hosti.ꝛ.ꝟꝟ. ꝛ ar.f. Pa.i.d.c.sniaȝ itelligit etiā de clerico i minoribus sufficiēter bñ sciato caueāt ergo clerici vel religiosi ne artē cirugie q̄ adustiōnē vel iastionē adducit q: si idē sequat͛ mors etiā sine culpa eoꝝ. imo si ex pietate faciāt.c.tua nos.co. icurrūt.ꝟ.medicus. §.f.ꝛ.5°.gdā addūt q͏ ex h° ꝓbabit͛ dubitāt ꝑūsc. 11

¶ Quid de seruitoribus vel custodiētibus infirmū. q ad eoꝝ petionē dederūt ei vinuȝ.vel fecerūt aliqd̄ ex quo sequit͛.vel accelerat͛ mors.R͛.q͏ si ē certū q͏ ꝓpter hoc accelerat͛ mors ꝛ ipi potuerūt ꝓuidere. irregulares sunt.secus si nō est certū s͏m Rosellā.nō debēt tñ facere sibi hanc ↄsciaȝ q͏ pp͛ hoc fint mortui.s͏ ꝟꝟ.ꝛ ar.f.qñ bono aīo id fecerūt.nisi sit euidens culpa vel dissoluta negligētia:ꝛ si hūt ↄsciam debēt deponere ad ↄsiliū boni viri. nisi ↄ͛ ꝓceptum medici expressuȝ dedissent q: nō excusarētur. vt nō i.c.tua nos.co. Idē dic de vertētibus ifirmū.vñ vel apostema frāgit͛ vel ānelitus obturat͛ : ꝛ suffocat͛. vel s͏m ar.f.si custos infirmi frenetici vel furiosi dimisit eū vt iret in plateā ad ludēdum.vel alias dat operā rei illicite:aut nimia crapula vel leuitate nō vigilat.maxime cū eēt deputatus:ꝛc͛. 12

¶ Itē si aliqs facit aliquid.vel dicit vnde accelerat͛ mors.esto q͏ oīo eēt moriturus effict͛ irregularis. si hoc ē certū puta voluit ifirmū vt citius moriatur dicit decapitādo vt ponat capud i apo:ꝛ ex hoc citius ponit. Itē dicit aliqs satelliti vt aptet manariā ne plures habeat recipere ictus:ꝛ fit : ꝛ similia.hec ar.f.ar.ad hec.c.si quis viduā.50.di. 13

¶ Quid de eo q dedit aliquā cāȝ abortui.R͛.s͏m.s. Tho.2ͤ.q.64.ar.8.ꝛ.4.di.31.i expositiōe lr̄e.si infans iā erat aīatus aīa rōnali ꝛ dedit cām rei illicite vel nō adhibuit debitā diligentiā est irregularis. con. Pa.i.c.sicͭ.de homi.ꝛ itelligit͛ s͏m.c.Pa. i.c.ꝺ cetero.co.ꝛ.d.ar.f.de cā imediata. qñ nō itēdebat homi͛ secus si q̄reret.q: tūc itelligit͛ etiā de mediata.Si vero nō erat aīatus aīa rōnali. q̄uis grauiter peccet.tñ nō est irregularis.ſȝ.d.s.ꝛ Pa.vbi.s. tñ q: nō erat hō tū etiā q: paruus nō vixit iō non dr̄ mori. Ex q̄bus patēt multe dubitatiōes. p° q͏ clericus q ad se venire facit pregnātē cā libidinis.si ca/ 14

dat vel aliqđ hmói ex quo sequit̃ mors est irregularis. 2° ꝙ religiosus apphēdēs mulierē p corrigiā lu- dēdo etiā leuiter q2 dat operā rei illicite : ⁊ similibus. hec Pa.i.d.c.sic.3°.ꝙ si maritus fratres vel filios le uiter luderēt cum ꝑgnāte ⁊ sequit̃ abortus nō sunt irregulares.q2 ꝑsone honeste ⁊ nō dāt operā rei illi- cite.nec excedūt Pa.i.d.c.sic: ⁊ sic i eodē facto de- ne⁹ sit irregu.nō marit⁹.vel frater.4°.ꝙ puer cū ve nca faciēs strepitū ⁊ cadit mulier:⁊c̃. nō ē irregu. q2:⁊c̃. Pa.i.d.c.de cetero.5° qcūqȝ dat aliqd mu- lieri vt seq̄t̃ abortus ē irregu.qcūqȝ cā data. Jtē nō ꝙ i hmōi si ē dubiū vt͞r fuerit cā vel vt͞r fuerit aia- tus d3 ad cautelā abstinere.scrupulosa3 tñ ꝯsciam ifo:met.6° parētes inueniētes puer mortuū i lecto si fuerūt i lata culpa.vel i dolo sunt irregu. secus si ex leui vel icuria vt dicit tex.d.c.qsitū:⁊ facit ibi Pa. regulā generalē ꝙ ex leui culpa non icurrit̃ irregu. ⁊ debet itelligi sm aliquos i culpa leui ex omissione secus i comissiōe. de quo.s̄.ℌ. irregularitas.ꝑ.§.4. Quidā sic dñt collocat̃ apud se filios tenellos parē tes nō debēt alr̄ sunt in culpa.2.q.5.cōsuluisti.⁊ eis iputat̃ homi͞u si sequit̃ nisi forte ita pauperes essent ꝙ nō possent eos pānis fouere ꝯ frigora q2 tunc te- nēdo apud se i lecto si debitā faciūt diligentiā i rdi quis nō tenetur aliqua culpa q2 duobus malis con currētibus minus digit̃.13.di.neru.⁊ iō si ē minus periculū collocare penes se q̄ȝ alr̄ tenere excusat̃ hec Angeli cā.ℌ.homi͞u.2°.§.5.circa me͞u:nō tñ ꝙ i qui busdā i locis sic est Bono⁹ est excōicatio synodalis: ⁊ sic expiētia docet multi pueri suffocātur ⁊ tūc nō video quō possint apud se tenere.

15 ❡ Quid ꝺ eo q dat poculū amatoriū ex quo sequit̃ abortus.q̄uis nō itēderet.R̃.ꝙ ē irregularis.eo ꝙ debit operā rei illicite.vt nō Pa.i.c.si aliqs.eo.fa- cit.l.si qs aliqđ.§.qui abortionis.ff.de penis. secus esset si daret vt nō posset generare.vel nasci soboles ꝯcepta.dūmō non aiatū anima rationali.vt dictū est supra.imediate:⁊.d.c. si aliqs.

16 ❡ Quid de clericis q cū alijs trahūt admāgandiū. vnde aliquis occisus est vel probabiliter creditur. R̃.sunt irregulares.c.sicut dignum.de homi.q2 de- derant operam rei illicite.

17 ❡ Vt͞r clericus benedicēs aquā feruētem.vel ferru3 candens.vel pugiles.sit irregularis.R̃.sm Ray.ꝙ sic.si mors sequat̃:⁊ dicit Hodo.hoc eē tuti⁹ tenet̃.

18 ❡ Quid de tenētibus aialia puta vrsum vel leone3 q̄ aliquē iterfecerūt .R̃.sm Jnno. si nō fuerūt i ali- qua culpa.vel in malitia.nō sunt irregulares.alias sic.puta q2 erant ferocia ⁊ non tenuerūt ligata : ⁊ hmōi.ar.his qui arbore⁊.c.sepe.50.di.⁊ quod nō in.c.de occidendis.23.q.5.⁊ hoc videt̃ verius.q̄uis Hosti.in.c.ad audientiā de homi. videat̃ tenere ꝙ nullo⁹ incurrat.nisi fuerit in malitia.vel lata culpa. ar.l.i. ⁊ si.ff.si qua pa.

19 ❡ Quid de ꝑsbitero q fenū de curru deponēs. per- ticā superius alligatā ꝓiiciēs postea inuenit puer semiuiuū.q postea morit̃.R̃.sm ꝙ habetur i tex.c. ex liris.el.ꝑ.ꝙ si clamauit ⁊ fecit debitā diligētiā.cū nō daret operā rei illicite.nō est irregularis.nec req rit̃ ꝙ ageret rē necessariā.vt videt̃ dicere tex. in.c.ex liris.2°.eo.ti.s3 sm Pa. ibidē sufficit ꝙ ageret rē vti lē. sup nō sibi ꝓhibitā. sicut in.c.ioānes.⁊.c.t.c.di- lectus.⁊.nō.n.erat necessariū ꝙ clericus equū ascen deret s3 cā vtilitatis fecit .d.c.dilect⁹.ergo sufficit ꝙ quis ꝓmoueat cā3 vtilē.nec o3.c.Pa.d.c.ex liris.2°. tenet̃ quis clamare qñ ꝓiicit aliqd ad locū solitū ⁊ per quē nō cōsueuit aliquē ptrāsire.vt in.l.si pro- curator.ff.ad.l.aquili.⁊.c.si duo.⁊.c.hi q arborem. di.50.Et sic p3 quid dicēdū de icidēte arborē suffi cit ꝙ faciat diligētiā debitā : ⁊ silr̃ de deponēte cā- panā.vt.d.c.ex liris.2°.⁊ nō i eodē.c.ꝙ sequit̃ scan- dalū debet se purgare.Silr̃ p3 qd dicendu3 de pul- sante cāpanā cuius tintinabulū cadens occidit:⁊c̃. q2 dabat operā rei licite. ideo nō ē irregularis.d.c. ioānes.vbi nō sm Pa.ꝙ iputaret̃ ipi sacerdoti ni- si fecisset ex officio custodis vel ex ꝑmissiōe ꝯsuetudi nis.vel alio titulo.Silr̃ patet qd dicendū de clerico reparāte domū q2 cū det operā rei licite ⁊ adhibuit diligentiā vt supponit̃.nō sit irregularis.c.vltimo. eo.⁊ debet facere ea q̄ verisilr̃ requirūtur.s.clamare fortiter.vel ponere isignia vel signa.Silr̃ dr̄ de repa rāte porcos ex agro ꝓiiciēte lapidem:⁊ iterficiēs aliquē.ꝙ non est irregularis.c.clerico.di. 50.⁊ hoc iō o3 glo.q2 dabat operā rei licite ⁊ adhibuit vt pre supponimus debitā diligentiā circūspiciēdo.nec est opus semper clamare. sed loco ⁊ tēpore. vñ rustici qñ ducūt ꝑ plateā mulos honeratos vel similia de bent clamare anteq̄ȝ sit locus percutiēdi.

❡ Ex homicidio vel mutilatiōe q̄ cōtingūt in bello 20 quō ⁊ qñ clerici bellatores efficiūtur irregulares. di- cit Jo.cal.i addic.ad dicta Jo.an.i nouella.extra. de homi.c.petitio.sic distinguens.Aut clericus vtit̃ armis i cōtinēti repellēdo vim vi:⁊ cū moderami- ne debito.aut alr̃.si ꝑ° etiam si occidat siue mutilet nō est irregularis cū.s.facit ad sui defensionē.di.ꝑ° ius naturale. de quo supra.ℌ.irregularitas.ꝑ.§.5. ⁊.ℌ.irregularitas.2°.§.24.⁊ se.Si aūt alr̃ facit tūc aut hoc agit de licētia pape.aut proprio motu.si ꝑ mō puto ꝙ i bello iusto vti possit armis offensibili bus nā iter alia q̄ faciūt bellū iustum est auctoritas pape.vel principis:⁊ tūc si occidit vel mutilat non est irregularis.ex quo papa dedit sibi licentiā. Na3 cū irregularitas sit pena per cōstitutiones canoni- cas itroducta ex quo papa potuit dare licentiā cle- rico ⁊ auctoritatē vtēdi armis quibuscūqȝ etiā sine metu irregularitat̃. dādo hmōi licētiā videt̃ ꝙ ab stulit ab eo icursionē irregularitatis. qđ pōt.q2 cu3 volūtario homicida pōt dispensare de ꝯse.di.i.c.ꝑ. quādo papa hoc exprimeret ver videt̃ .alias secus. potest etia3 hoc expressius ꝓbari per de.vnicā. de

homi. vbi papa determinauit q occidēs ppter sui defensionē & ꝯ quibusdā alijs nō icidat. facit quod dicit supr. v. irregularitas. p. §. p. Si aūt secūdo modo. i. proprio motu clericus vtitur armis. tūc aut in bello iniusto aut i bello iusto. si primo modo tūc planū est q nō est sibi licitū siue suis fauorē prestet. siue timorem incutiant aduersarijs: & si ibi aliqui sunt occisi vel mutilati irregularis est. 23. q. 8. c. i. & 2. Si vero i bello iusto puta pro defensiōe patrie vel aliorū. 23. q. 3. fortitudo: & tūc poterit itereē cū armis defensionis nō tamen debet pugnare sed orari poterit. vt. 23. q. 8. c. vt pridē & orationibus itercedet. 50. di. c. si. sꝫ cū armis offensibilibus nō debet ibi itereē. nisi ea itentiōe vt se defendat. nō vt pugnet ipediēte ordinis professiōe. 23. q. 8. c. clerici: & si i tali bello est aliquis occisus ab ipo clerico ē ipe irregularis. Si aūt ipe neminē occiderit nō est irregularis lꝫ qs ab alijs occisus sit. vel mutilatus. ad tolēdā aūt ppter ambiguitatē hoc casu pōt sibi iponi penitētia: & sic itelligat. c. psentiū: ꝯ de. pen. vt ibi nō i vltima glo. & hoc credo quicqd nō i Spe. ti. 2°. Si i tali bello clericus vulnerauit aliquē. sꝫ nō occidit distingue aut talis vulneratus fuit & postea occisus ab alijs & tūc subdistingue qr aut habuit aiuꝫ occidendi & sic est irregularis. c. significasti. 2°. co. ti. ibi: & si parilior voluntatē: &c. 23. q. si. c. vltimo. Aut nō habuit aiuꝫ occidēdi. & istud etiā subdistigue: qr aut vulnus ipius clerici pōt distingui ab alijs vulneribus & tūc nō ē irregularis si vulnus nō ē mortale. vt. c. significasti. co. ti. aut nō pōt discerni & tūc ppter dubiū irregularis iudicat. vt i eo. versiculo. q si discerni. Necdū suas nō videt licitū armis defendere cū aliorꝫ occisiōe. co. ti. suscepimus. v. irregularitas. 2°. §. 24. & se. & v. bellū. §. 7. & 8. hec oia Jo. cal. sm q recitat. d. ar. f. 3°. ti. 29. c. 2°. §. vltimo.

21 ¶ Ex pcedēti distinctiōe & ex dictis aliorꝫ dicio multas cōclusiones quarꝫ pª ē. Clericus i bello quocūqꝫ mō cristēs repellēs viꝫ vi cū moderamine iculpate sine occidat siue nō: non est irregularis di. pª. c. innālē: & de. vnica. de homi. secūda. 2°. clericus extrā i bello iusto ꝯ licētia pape: & ipe papa expssit q possit pugnare idifferēter nō est irregularis. etiā si occidat. qr papa pōt auferre icursionē irregularitatꝭ eo q est de iure positiuo: & videtur abstulisse ex quo dat licentiā. nō tñ qr Jo. cal. pbat q papa pōt remouere icursionē irregularitatꝭ p hoc q pōt dispēsare cū homicida. qd tñ non est directe probare. possumus tñ dicere q pbauit illud qd dixit q est de iure positiuo: & itē manifestius probat per. d. de. vnica. vbi remouit irregularitatē & sic iproposito: itellige tñ q est de iure positiuo & q papa pōt remouere icursionē: &c. hec eē vera accipiēdo irregularitatē p vt in iure nouo ipedit receptionē ordinis vel executionē. ꝯ quo. s. v. irregularitas. p. §. i. 3°. 2°. clericus vtēs armis ppro motu i bello iniusto vel pstās fauorē. ꝯsiliū vel opem qualitercūqꝫ siue timorē icutiat aduersarijs. siue iterficiat. siue nō. siue vulneret. siue nō dūmō aliqs i parte aduersa occidat vel mutilet est irregu. pꝫ qr dedit auxiliū i morte & fuit i culpa. c. si qs viduaꝫ. di. 50. & 23. q. 8. c. i. & 2. & c. peticio. de homi. & Pa. ibi. secus si eēnt mortui ex parte sua. qr ad hoc nō dedit ꝯsiliū. vel opē. nisi aliud occurreret. con. Pa. d. c. petitio: & s. v. duellū. §. 3°. i si. 4ª 2° clericus ppro motu extrā i bello iusto puta p defensiōe patrie vel oppressorꝫ. vel ꝯ pdones. 23. q. 3. c. fortitudo: & Pa. post ter. i. c. si. de cle. pcu. cum armis defensiōis orās bellatos. 23. q. 8. c. vt pridē. & intercedēs oratiōibus. 50. di. c. si. nō ē irregularis. etiā si aliquis occidat. nō. n. occidit neqꝫ vulnerat neqꝫ mutilat & non dat operaꝫ rei illicite qr ei pmittit vt nō i. d. c. petitio. Jnno. limitat q nō debēt orari vt bellēt qui sunt i belli ꝯflictu q v derētur ad mortē orari qd nūqꝫ est sibi licitū. & possunt p se pugnare. 23. q. 7. c. igit & c. pridē. & lꝫ male faciāt peccando vt i. c. ex multa. de voto. tñ nō icurrūt irregularitatē nisi occidāt vel mutilēt i. d. c. peti°. & dicit Pa. ibi q nō ita bene pbat alibi etiā si alij occiderēt vel mutilarēt. si tñ eēnt aliq occisi & nō est certū vtrū ipe occiderit vel mutilauerit aliquē eorꝫ dic vt. j. 2ᵉ. 8ª. 5ª 2° clericus extrā i bello iusto ppro motu cum armis offensibilibus vt se defendat solū & nō vt offendat si aliquē occidat ex defensiōe sui nō est irregularis per primā ꝯclusionē. 6ª 2° clericus extrā i bello iusto ppro motu cū armis offensibilibus vt bellaret ē culpabilis ppter hoc q sibi prohibet rōe ordinis. 23. q. 8. c. clerici: & si i tali bello ē aliquis occisus ab eo ē irregularis. secus si ab alijs essent occisi & si sit dubiū a quo sint occisi dic vt i. 8ª. 2ᵉ. & nō sm Pa. in. d. c. petitio q clericis p. d. c. petitio. pibet q se pugnare etiā ꝯ inimicos fidei nō solū qñ inuadūt a xpianis. sꝫ etiā qñ inuadūt xpianos qñ non est necessitas vrgēs eo q alij possunt sine eis. secus si ipe clerici nō aliter possent euadere pp̄riā vitā per primā ꝯclusionē & sic p vita aliorꝫ non lꝫ eis occidere sine irregularitate. Jdē etiā Pa. i. c. pen. de de. pcu. dicit q clericus licite fert opē obsessis vel oppressis & non faciūt iura distinctionē iter opssionē generalē vniuersitatis & pticularē lꝫ nō debeāt procedere ad occisionē pp eorꝫ ꝯfensionē vñ glo. 23. q. 8. §. p. dicit q iterficiēs aliquē p defensiōe primi nō peccat lꝫ efficiat irregularis hanc glo. approbat Pa. i. d. c. pen. Jdē sentit glo. i. d. de. vnica: & Jnno. i. c. si vero. d. §. de sen. exc. & hoc itellige qñ maxime est necessitas ex parte iniuste oppressorꝫ alias clericus peccat assumēdo arma nō tñ efficeret irregularis pp homicidiū ab alijs comissuꝫ. dicit etiaꝫ Pa. i. c. vltimo. de de. pug. q clericus qui sunt i ꝯflictu ꝯ predones vbi aliqui fuerūt occisi sine eius facto vel ꝯsilio non est irregu. vñ sm eum licite assumūt arma ꝯ pdones. 7ª. 2ª clericus cristēs i bello iusto ppro motu cū ex

armis offensibilibus vt bellet q̃uis sint aliq ibi occasi
dũmó ipe nullum occiderit nó est irregu. 8ᵒ. dericus
existẽs i bello iusto ꝓprio motu cũ armis offensibi
libus vt bellet ⁊ sunt aliq occasi: ⁊ est dubiũ. vtꝫ ipe
aliquẽ eoꝝ occiderit cẽsef irregularis. ꝯsentiũ õ de.
pau. ⁊. c. ad audiẽtiá. de homi. ⁊. c. petiuo. eo. ti. An
gelica i. ꝟ. irregularitas. ꝓ. §. xj. dicit ꝙ nó debet re
pelli nisi se repellat ⁊ debet reliqui ſm Hosti. iue cõ/
sciẽtie. vñ si ei videf ꝙ neminẽ iterfecit non debet se
habere pro irregulari. Intellige tñ hoc dictũ qñ ma
gis credit se nó iterfecisse aliquẽ. secus. n. eẽt si ma/
gis crederet ꝯtrũ vel eẽt dubiũ. s. ꝙ nó haberet ma/
ius iditiũ ad vnã partẽ q̃ȝ ad aliã qꝛ tunc in dubio
deberet eligere tutiorẽ. ar. c. ad audientiã: ⁊. d. c. pe/
titio. de homi. ⁊. c. illud. de de. exco. mi. ⁊. c. apostoli
ce. eo. ti. eodẽ mó dic qñcũqꝫ sunt aliq occasi vel trũ
cati vel percussi ⁊ postea occasi ⁊ ignoraf a quo. ⁊ ex
ꝯsequẽti ẽ dubiũ vtꝫ ipe fecerit: con. Pa. i. d. c. peti/
tio. 9ᵒ. ꝯᵒ. dericus existẽs i bello iusto ꝓprio motu cũ
armis offensibilibus vt bellaret nó occidẽs aliquẽ
tñ vulnerat aliquẽ cũ aio occidẽdi ⁊ postea ille vul
neratus iterficif ab alijs est irregularis. c. significa/
sti. 2ᵒ. de homi. ibi: ⁊ percussor volũtate: ⁊ c. 23. q. vlti/
ma. c. si. con. Inno. ⁊ Hosti. 1ᵒ. ꝯᵒ. dericus existẽs in
bello iusto ꝓprio motu cũ armis offensibilibus vt
bellaret nó occidẽs aliquẽ. sȝ vulnerãs nó tñ aio oc
cidẽdi ⁊ vulnus ipius põt distingui alijs vulnerib⁹
⁊ vulnus qḋ ipe intulit nó est mortale ⁊ occidif ab
alijs nó est irregularis. c. significasti. de homi. ar. c.
petitio. eo. ⁊ Pa. ibidẽ. 11ᵒ. dericus existẽs i bello ꝓ/
prio motu cũ armis offensibilibus vt bellaret nó oc
cidẽs aliquẽ. sȝ vulnerãs nó aio occidendi ⁊ postea
ille vulneratus occidif ab alijs ⁊ nó põt discerni si
vulnus suum sit mortale pp dubiũ: irregularis iudi/
caf. ⁊. ti. c. significasti i eo. versiculo: ꝙ si discerni: ⁊
d. c. petitio: vide supra. 8ᵒ. ꝯclusione. 12ᵒ non lȝ defen/
dere res suas cũ armis cũ alioꝝ offensiõe: ⁊ si occi/
dat vel mutilet ẽ irregularis. c. suscepimus eo. ti. 13ᵒ
dericus vadens i bello etiã iniusto propter aliquã
bonã cãȝ puta pacificãdi etiã si inimici putãtes cõ/
trariũ nó audẽt se defendere dũmó absit dolus nó
sunt irregulares. hãc ꝯclusionẽ põit Pa. post Inno.
i. d. c. petitio. ar. a ꝯtrario in. c. quãtũ. di. 50. ⁊ extra
. c. presbiterꝝ. 14ᵒ si dericus comodat balistã in bello
iusto siue iniusto: ⁊ ex hoc sequatur mors est irregu
laris. qꝛ prestat causaȝ propinquã morti. d. c. si quis
viduã. 50. di. eodẽ mó ſm ꝟꝟ. de alijs armis itelli
ge dum sunt i ipo cõgressu. i. actu pugnãt. Si vero
mutuaret ante progressum in bello iusto nó eẽt irre
gularis similiter si mutuaret eo casu quo potest oc/
cidere sicut supra i prima cõclusione dictũ est non i
curreret. c. si. de homi. ⁊ ſȝ Hosti. si mutuat vt se de/
fendat in bello iusto nó incurrit ⁊ nomine armorũ
veniunt etiam lapides ⁊ fustes. ff. de verb. sig. l. ar/
morum. §. pro machinis. secus de lapidibus ex qui/
bus fiunt domus. ꝟ. excõicatio. 6. §. 1.
¶ Post q̃ȝ dictũ est de irregularitate que sequif ad 22
homicidiũ factũ in opere. s. necessitate ⁊ causalita/
te. i. a casu nũc dicendũ est de irregularitate que se/
quitur ad homicidiũ factũ volũtate. i. opere volun
tario. seu spõtaneo. s. quãdo facit aliquid hoc fine vt
sequaf mors. vnde sciendũ est ꝙ si quis comittit ve
neno. siue gladio. siue quomodocũqꝫ. etiã sine pctõ
incidit in irregularitatẽ ⁊ talis nó debet promoue/
ri. sed si promotus est. iperpetuũ deponi. de homi. c.
sicut dignũ: ⁊. d. c. si quis viduã. 50. di. Idem etiaȝ
si iterficiat sarracenũ vel paganũ di. 50. c. clericũ: ⁊
etiã si sit occultũ. nó potest ministrare i ordine suo.
de tẽpo. or. c. si. nec excusatur si etiã faciat de precepto
iudicis vt satellites q̃uis non peccent si sententia sit
iusta obediendo. 23. q. 5. cũ miles.
¶ Vtꝫ portãtes ligna ꝓpter zelum fidei ad cremãn 23
dum hereticos sint irregulares. R. ſm. d. ar. s. 3ᵒ. ti.
29. c. 2ᵒ. §. 4. post ꝟꝟ. ꝙ si ligna q̃ portauit sunt co/
operata ad mortẽ sunt irregulares ⁊ a papa soluȝ
dispensandi. si aũt nihil cooperauerũt. puta qꝛ iam
erat mortuus ante q̃ȝ fuissent ligna que portauit ac
censa. nó sunt irregulares. si aũt dubitant sic sine di
spẽsatione nó debent administrare nec promoueri.
di. 50. c. hi qui. ⁊ extra de homi. c. ad audiẽtiã.
¶ Quid de his qui associant homicidã vt si opor/ 24
teat defendant. R. ſm. d. ar. s. ꝙ sunt irregulares si
etiã nihil aliud faciant imo etiã si dissuadeãt paruꝫ
tñ pure volentẽ associant. c. henricus. de de. pug. in
duel. vnde oẽs illi qui de familia rectoris vadũt ad
associandũ malefactorẽ cũ ducif ad morteȝ cũ va
dant ad defensioneȝ si oporteret hic. §. est supra. ꝟ.
irregularitas. 2ᵒ. §. 20.
¶ Quid de trahentibus ad cordã vel ad aliã tortu 25
rã reũ vt cõfiteatur delictũ ⁊ ex hoc fatef ⁊ occidi/
tur. R. ꝙ sunt irregulares similiter qui accuit vel
portat manariaȝ vel mutuat vel portat scalas vel
cordam oẽs sunt irregulares qꝛ dant causam ime/
diatã ad mortẽ: ⁊ voluntariã. d. c. si quis viduã. se/
cus de eo qui fecit aliquid istoꝝ nó ad mortẽ iferen
dam. sed ad alios vsus ⁊ postea casu aliquis vtif
ipis ad occasionẽ. 23. q. 5. c. de occidendis. De iudice
teste ⁊ alijs officialib⁹ vide supra. ꝟ. irregularitas
ꝓ. §. 5. õ iqsitore. vide. ꝟ. irregularitas. 2ᵒ. §. 9. ⁊. 15.
¶ Quid de eo qui ex impatiẽtia se mutilat vel zelo 26
castitatis sibi virilia amputat. R. ꝙ est irregularis
55. di. c. si quis partẽ. Nota ſm Car. in cle. si furio/
sus de homi. ꝙ incurritur soluȝ irregularitas ex mu
tilatiõe alicuius mẽbri principalis similiter ſ Pa.
in. c. ꝓ. qui cle. vel vo. ex sola fusione sanguinis non
causatur irregularitas. digitus aũt ſm Bar. i. l. 2ᵒ.
ff. de publi. iudi. non dicatur mẽbrũ qꝛ mẽbrum di/
citur quod habet officiũ seperatuȝ ⁊ distinctum ab
alijs vt oculus. 55. di. si euangelica. vel manus aut
pes vt in autentica. sed nouo iure. C. de ser. fugi.

digitus aūt nō est mēbrum. sȝ ps mēbri ad hoc tex. bonus. 89. di. singula. vbi appellaẜ mēbrū qd̄ habet officiū distinctū ⁊ si qs īciderit alicui digitū nō erit irregularis. secus si totā manū vel oculū vel pedē. silr si cēt cā medicaminis nō īcurreret. sȝ qd dicendū si nō totalr absciderent sed debilitaret. p̄ videẜ q̄ sit idē iudiciū tū qȝ paria videnẜ nō eē: ⁊ inutile eē. tū qȝ minus videẜ esse q̄ȝ totalr trūcare. vel abscindere: ⁊ tū de. vnica. de homi. dicit q̄ si quis mutilat ē irregularis: ⁊ mutilare idē est qd̄ debilitare fȝ Pa. truncare vero dr̄ totalr abscindere fm. e. ergo multo magis q trūcat est irregularis q̄ȝ q mutilat. hāc partē tenet Pa. i. c. cū illoꝝ. de sen. exc. hoc idē tenet Guil. Ꝯtriū tenet idē Pa. i. c. p̄. q de. vel vo. quē sequiẜ Fran. de zan. in de. clericis. ne de. vel vo. ad hoc idē facit qȝ mēbrū debilitatū facit saltē ad pulcritudinē ⁊ hic sumus i penis iō debet stricte sumi: vt solū sit irregularis qui totalr scindit: Rosella. h. homi. 4. §. 19. post Guil. dicit q̄ si sit mēbrū occultū debilitatū qd̄ nō facit ad deformationē hois tūc est vera. 2ª. oppinio. secus si sit manifestū. Angelica aūt ver. homi. 5. §. 5. dicit q̄ si sit totalr ihabilitatū mēbrū q̄ nullo° possit illo vti tūc. pª opinio ē vera. si vero sit aliqualr debilitatū. ita tū q̄ aliqualr possit vti tūc est vera. 2ª ar. i. d. de. vnica: ⁊ c. percutit 23. q. 8. Cū igiẜ tex. noiet mutilationē q̄ fm doc. idē est qd̄ debilitare ideo videẜ q̄ qui oio reddit inutile mēbrū principale incurrat.

37 ¶ Quid si clericus aio turbato vadit ad occidendū inimicū ⁊ reperiēs ipm mortuū ab alijs vt satisfaciat aio suo āputat cadaveri capud vel pcutit ⁊ sitia. Rn̄. ex vna parte videẜ irregularis qȝ lex pmotionis factū reqrit. 15. q. i. c. fi. ⁊ pp itentionē cū ope secuto extra de big. c. nuper. qd̄ etiā tenet glo. Jo. de pen. d. i. c. periculose: sȝ Ꝯtriū est verū fm cōiter doc. qȝ hō mortuus nō est hō. hoc sequiẜ. d. ar. fi. 3ª. ti. 29. c. 2ª. §. pen. alias fm. e. seqreẜ q̄ oēs medici q faciūt notomiā essent irregulares qd̄ nō est verū eo q̄ nō repiẜ in iure expressum ⁊ pene sunt restringende ad glo. Jo. dic. q̄ itelligit q° ad pctm̄ nō q° ad irregu.

Irregularitas .4ª. q̄ Ꝯtrahiẜ ex idebita celebratione vel executiōe. de qua Jo. cal. ponit talē distinctionē. Celebrās aut vtēs offi° ordinis aut ē femina aut masculus ⁊ si est mulier siue laica siue religiosa nō efficiẜ irregularis qȝ cū nō sit capax ordinis clericalis nō cadit i ea irregularitas p quā quis ipediẜ i ordine vel ordinis officiū celebrare. sumiẜ hic rō ex. c. debitū ð big. ⁊ 33. q. 5. hec ymago. Si ē vir tunc aut furiosus. aut sane mētis: ⁊ si furiosus ppter quācūqȝ celebrationē nō efficiẜ irregularis nec peccat. Idē de ifante i cle. si furiosus de homi. Si sane mētis. aut est laicus. aut clericus: ⁊ si laicus est ⁊ cū solēni apparatu alicuius ordinis celebrauit. s. exeqēdo actū alicuius ordinis siue Ꝯuersus sit alicuius religionis siue secularis lȝ hoc sit rigorosum videẜ q̄ sit irregularis c. p̄. de cle. non orminis: nec cū tali vt valeat pmoueri alius q̄ȝ papa potest dispēsare sic ⁊ cū ordinato ⁊ suspenso celebrāte alius q̄ȝ papa nō dispēsat ergo idē est i isto casu. nō tū q̄ hoc videẜ itelligēdū de ordinibus sacris ⁊ apparatu nā officia minoꝝ ordinū licite. hȝ Tho. i. 4. ⁊ alios doc. pñt exercere etiā ab illis q nō sunt ordinati i ipsis. Si aūt hoc agit sine solēni apparatu talis nō efficit irregularis. Si vero ē clericus. tūc aut celebrat i ordine quē nō hȝ. aut i eo quē hȝ: ⁊ pᵐ hoc agēs i ordinibus sacris est irregularis. de subdyaconatu aūt dicit Guil. q̄ si ē i minoribus pōt cātaẜ eplaȝ dūmō sine solēnitate: ⁊ addit Inno. q̄ ē hoc licitū qn̄ deest subdyaconus ⁊ tūc etiā cātet sine ornamētis subdyaconi. s. sine manipulo. dicit Pe. de pal. i. 4. q̄ tunicellā lȝ etiā nō subdyacono portare qȝ nō est ei ppria vestis sic manipulus quē nullus iferior subdyacono portare debet hec Pe. vñ si talis i minoribus cātet eplaȝ illo mō nō videẜ irregularis. secus aūt vbi cū manipulo ⁊ porrigēdo calicē. vel vbi nō est mos q̄ cātēt nisi subdyaconi. de alijs ordinibus sacris nō est qō. qȝ sine dubio icurriẜ irregularitas. Si vero clericus celebrat i ordine quem hȝ tūc aut ē excōicatus maiori. vel celebrās aut exercēs officiū i loco iterdicto ab hoie. vel a iure. aut est suspēsus. si pᵐ tūc i vtroqȝ casu efficiẜ irregularis ⁊ idispēsabilis nisi p papā. c. is q. de sen. exc. li. 6. Dicit tū Guil. q̄ i minoribus Ꝯstitutus ministrādo. seu exercēdo officiū suū: ⁊ cū solēnitate. cū est excōicat° nō efficiẜ irregularis qȝ illa duo. c. si qs eps. p̄. ⁊ 2ª. xj. q. 3. nō loquūtur ð eis ⁊ pene sunt restringēde. secus de subdyacono: sine tū solēnitate legēdo eplaȝ subdyaconus dyaconus vel pbiter excōicatus credūt quidā q̄ nō icurrūt irregularitatē. Si aūt clericus ē suspēsus sumēdo stricte suspēsionem. s. quo ad se ⁊ quo ad alios tūc vel est suspēsus a canone aut ab hoie. si ab homine seu iudice tūc aut ignorauit ignorātia pbabili ⁊ tunc nō efficiẜ irregularis. aut ignorātia crassa ⁊ supina ⁊ tūc ē irregularis: ⁊ magis si sciuit se eē suspēsuȝ: ⁊ hoc quōcūqȝ sit suspensus siue simplr siue ad tēpus: ⁊ si rōe defectus siue ifamie puto talē. durante suspensiōe celebrantē fore irregularem nec posse secum dispēsari nisi p papā. ar. xi. q. 3. si quis pbiter: ⁊. q. 5. pbiter. de sen. exc. c. cū medicionalis. li. 6. Si vero ē suspēsus a canone tūc aut rōe crīs aut rōe ðfect°. aut rōe ifamie vł scādali. si pᵐ tūc aut simplr ⁊ tūc celebrādo fit irreg. 2ª. q. 3. si qs epūs aut suspēsus ad tēpus determinatū ⁊ tūc aut Ꝯdictiōe q̄ satisfaciat aut cū cōdictiōe donec peniteat si pmō vt. 81. di. si qui sunt: ⁊ c. sequēnti ⁊ de coha. cle. ⁊ muli. c. sicut: ⁊ in cle. pª. de decl. cū filijs ⁊ tūc lȝ qdā Ꝯ puto si sic suspēsus añ absolutionē celebrat ē irregu. qȝ i hoc factū iudicis est necᵐ vt habeaẜ p absoluto vt dixi de eta. ⁊ qli. or. c. cū bone: ⁊ sic cū factū hois sit necᵐ igiẜ. Si vero est

suspēsus donec peniteat vt in.c.officij.de clec.ꝛ tunc
equū est tenere ꝙ iterū celebrādo nō efficiť irregu.
q: talis suspēsio vr̄ eē dei ad quā nihil addit canon
nec vt habeať vt sublata aliqd factū ē nec̄m:ꝛ ideo
dōm ē de ea vt de suspēsiōe dei tm̄.si.2° sit suspēsus
a canone.i.rōe defectus tunc aut rōe defectus ordi/
nis aut rōe alterius defectus.si p° vt clericus p saltū
pmotus qm ad ordinē obmissū.i q° si exercet offim
añ q̄ recipiat ē irregu.sz celebrādo i ordine ad quē
est p saltū pmotus quē hz nō ē irregu.di.52.solicitu
do. Si rōe alterius defectus vt bigamus illegitim⁹.
corꝑ viciatus.ordinatus añ etatē legitimā vel a nō
suo epo hoc casu ꝯcordāt oēs ꝙ celebrādo nō ē irre
gularis.q: h° nō ē expssū i iure:ꝛ q: qñ curia mā/
dat cū iā ordinatis i suprascriptis defectibus dispē/
sari nil dicit de irregu.di.56.apostolica :ꝛ.c.ceno/
mañ. Stilus aūt curie ē attēdendus.de tn̄. sal.c.q̄
grani.nec obuiat ꝙ ordina° facta añ legitimā eta/
tē vel a nō suo epo fuit cū pctō q: principplis cā pp
quā diuin⁹ tales suspēsos ē defectus nō pctm̄.ergo
rōe defectus nō erit tali cēsendus ē suspensus ꝛ hac
rōe puto ꝙ lz irregularis ex celebratiōe diuinoꝝ sit
suspēsus a canone pp hāc irregularitatē.si tñ alias
nō est suspēsus a iure ab hoie puta q: absolutus est
ab excōicatiōe ꝛ suspēsiōe. sz nō ē secū dispēsatum
super irregularitate vel nō suspēsus ꝯhit irregulari
tatē talis nō ꝯhit nouā irregu.q: hoc nō ē expssum
i iure. Si.3° ē suspēsus a canone.s.rōe scandali vel
ifamie ꝛ tūc celebrādo nō est irregularis ꝯ de.peg.
c.i.sz bñ faciūt alij abstinēdo pp ifamiā q̄ ē ꝯ illuz.
vel vt scandalū caueť ꝛ per hoc sequiť fm Inno.ꝙ
illi quoꝝ crimina sunt notoria qui etiaz post pniaz
prohibētur celebrare ꝓpter scādalū ꝛ ifamiā vt de
coha.cle.ꝛ mul.c.si.si añ absolutionez celebrāt non
icurrūt nouā irregularitatē ex allegatiōe quā facit
videť itelligere de notorio peccatore qd piū est tene
re:ꝛ qd nō i.d.c.p.de sen.exc.li.6. itelligať de noto/
rio fornicatore.vt videť expressuz.c.peruenit.50.di.
q: requiriť factū iudicis vt dictū est de suspēsio a ca
none donec satisfaciat:sz absolutiōe facta a snia ca
nonis a qua pōt hoc casu absoluere q: cōditor ca/
nonis nō sibi reseruauit si penitet remanēte irregu/
laritate quā contraxit hmōi fornicator notorius ex
celebratiōe diuinoꝝ:dicit.n.ipe Inno. ꝙ talis cele/
brās anteq̄ peniteat efficiť irregularis idispēsabi/
lis nisi per papā sz anteq̄ secū dispēseť celebrādo ēt
penitēs.i.dimissa cōcubina nō ꝯhit nouā irregula/
ritatē ꝛ forte talis fuit itentio Inno.hic.hec oia nō
per Anto.de butri. super.c.si celebrat de cle.exc.mi.
sed abreuiata sunt. Nō tñ ꝙ ex pcedētibus videť ꝙ
ordinatus ante legitimā etatē sit ipo iure suspensus
ab executiōe ordinis sic recepti sz solēnes doc. tenēt
ꝯriū cōiter vz Ray.i summa Guil.in glo. eiusdem
Archi.i rosario di.77.Ber.de cle.p sal.pmo.c.p.ꝛ
multi alij dñt ꝙ nō est ipo iure suspēsus sed suspen/
dendus ꝛ iterdicēda est ei executio ordinis recepti
ante legitimā etatē vsq̄ ad etatē legitimā ꝛ post
q̄ fuerit iterdicta a iudice suo si fuerit vsus ordine
tali ante legitimā etatē erit irregularis si āt nō fue/
rit ei iterdicta:ꝛ sic vtiť ordine ante legitimā etatē
recepto nō ē irregularis hec Archie.si.3°.ti.29.c.p.

¶ Ex ista declaratione.d.ar.f.dicūtur multe ꝯclu/
siones. p°. nulla mulier siue secularis siue religiosa
pōt icurrere irregularitatē q: nō est capax ordinis
clericalis ꝛ p irregularitatē ꝓhibeť a receptiōe vel
executiōe ordinis clericalis. 2° vir furiosus vel puer
nō doli capax nō efficiť irregularis silr dormiens.
vel ebrius.3° laicus siue secularis siue religiosus sa/
ne mētis q celebrat cuz apparatu alicuius ordinis
exeqnēdo actū alicuius ordinis videť ꝙ sit irregu/
laris q̄uis hoc sit rigorosuz nec cū tali vt possit ꝓ/
moueri alius q̄ papa pōt dispensare sicē ꝛ cū ordi/
nato suspēso celebrāte.hec b ar.f.debet itelligi i ordi
ne sacro q: fm Tho. quilibet secularis pōt exercere
actus ordinū nō sacroꝝ silr pōt exerceri a nō habē/
te illū ordinē.directoriū tñ dicit li.3.ti.8.ꝙ laici pp
talia nō icurrūt irregularitatē vel suspēsionē cū nec
ordinē nec officiū habeāt vñ atr puniūtur laici si ꝯ
faciāt vt i.d.c.2°.ꝛ videť verius b Rosellā.℣.irregu
laritas.2°.pri.hoc etiā sequiť Angelica.℣.irregula/
ritas.p.§.58.ꝛ q̄uis Cal.teneat ꝯriū in.c.2°.de cle.
exco.mi.tñ.pm.videť magis cōsonū tex.istoꝝ duoꝝ
c.s.de cle.nō or.cel.vbi in.p.c. dr̄ abiciať de ecclesia
qd videť ptinere ad existētes in ecclia p ordines:ꝛ
i.2°.c.dicit expresse de ordinato.vñ bene dr̄ i pri°ꝙ ē
rigorosuz ꝛ ex ꝯsequēti dicendū ꝙ nō icurrit cū si/
mus i penis ꝛ hec opinio magis placet .d.vero.ar.
f.loquitur solum recitando.

¶ Quarta.9°.clericus exercēs actuz alicui⁹ ordinis
sacri cuius actus nō hz ordinē tāq̄ agens i suo or/
dine ē irregularis secus si nō vt agēs in suo ordine
vt monialis legēs euāgeliū.℣.dispēsa°.§.13.casu.16
5° glz clericus i minoribus ꝯstitutus potest cantare
eplaz sine nō irregularitaꝫ etiā cū camissia ꝛ dal/
matica sine manipulo ꝛ nō porrigēdo calicē sacer
doti vbi est ꝯsuetudo.de alijs ordinibus supioribus
nō est qō q: oio icurrunt:nō ad declarationē huius
ꝯclusiōis ꝙ clericus deficiente subdyacono cantat
eplaz sine manipulo .c.vt quisquis pabiter de vi.ꝛ
ho.cle.ꝛ nō est irregularis fm Hosti.ꝛ Inno.ibidē
Pa.ibidē dicit ꝙ si cantat idutus sine manipulo ē
irregularis secus si sine vestibus cantat eplaz.itelli/
ge vt.s.s.qñ vt agens i ordine suo. Sed qd si adessent
sent subdyaconi vel nō eēt cōsuetudo vt qs iductus
sine manipullo cātet eplaz nō etiā porrigēdo calicē
puto ꝙ nō icurreret si cantat. nō vt subdyaconus.
Quidā itelligūt eodē mō de ordinibus minoribus
sicē ꝛ de sacris.Alij fundādo se sup dictis.s.Tho.di
cūt ꝯriū. sz credo ꝙ possint cōcordari.s.qñ exercent
actus ordinū minoꝝ itendētes exercere vt habētes

talcs ordines qui aũt exercẽt nõ vt habẽtes nõ icur/
rũt quãdo aũt nõ cogitãt neq; de hoc neq; de alio
tũc nõ incurrũt ⁊ sic simplr tenẽda est snia.s.Tho.
Intelligendũ est etiã ꝙ iste exerceat nõ ludo vel io/
co q: lz peccet mortalr nõ tñ est irregularis.15.q.1.
illa:sequit Hosti. Itẽ itelligit ꝙ fiat sciẽter q: si ꝓ/
2 habitr crederet se eẽ ordinatũ nõ icurreret:⁊ cũ tali
bus nõ dispensat nisi papa s3 cõiter doc. vt ad ma
iores ascendãt s3 i susceptis põt eps dispẽsare. Ber.
vero i.c.ex lris.de de.nõ.or.mi. tenet ꝙ eps põt di/
spẽsare vt etiã ad maiores ascẽdat. sed pm videtur
verius sm Pa.i.c.q̃sito.de cõsue.⁊ i.d.c.2º. Sed po
ne ꝙ aliqs i ordinatiõe sua dimisit aliqd qd oz sup
plere tñ certũ est ꝙ nõ ẽ de substãtia:⁊ ante q̃ sup/
pleat administrat i tali ordine.R. ꝙ nõ est irregu/
laris. Nã lz nõ debeat ministrare añq̃ sit suppletũ.
vt i.c.ꝓ.de sac.nõ iterã. tñ q: ista suspẽsio nõ est pp
delictũ suũ.iõ peccat.s3 nõ icurrit. facit qd nõ Pa.
i.c.si celebrat.de de.exc.mi. de vitiato corpore q nõ
icurrit sm eũ. Sed quid de eo qui est ordinatus per
saltũ.R. sm Hosti.in summa.si administrat i ordi/
ne superiori icurrit:⁊ solus papa dispẽsat.s3 Archi.
i.c.solicitudo.52.di.tenet ꝙ talis nõ est suspẽsus.ni/
si sicut ille qui ẽ suspẽdendus vel q ẽ i pctõ mortali
ideo si celebrat añq̃ suppleat obmissũ peccat mor
taliter. s3 nõ efficit irregularis ⁊ hoc est verius. vt3
in.d.c.si celebrat. Si vero celebrat in ordine nõ ha/
bito dic vt supra. 4a cõclusione.

3 ¶ Sexta ꝯclusio. Excõicatus maiori excõicatiõe si
celebrat i officio alicuius ordinis quẽ habet ẽ irre/
gularis. Silr exercẽs officiũ alicuius ordinis vel ce
lebrãs i loco iterdicto.ab hoie.vel a iure.itellige ni/
si eo modo quo a iure pmittit:⁊ nõ dispẽsat nisi p
c papã. Guil.tñ dicit ꝙ i minoribus ordinibus cõsti
tutus ministrãdo.seu exercẽdo officiũ suũ etiã cũ so
lẽnitate ⁊ est excõicatus nõ efficit irregularis. de qº
supra in.5a cõclusione. Nõ sm Pa.i.c.2º.de de.exc.
mi.ibi extra glo.qro. Nũquid clericus i minoribus
cõstitutus exercẽs officiũ vt prius post suspẽsionẽ3.
vel excõicationẽ. icidit in irregularitatẽ Hosti. hic
⁊ Jo.an.post eũ instant arguẽdo pro ⁊ ꝯtra.sed cõ
clusio vera ⁊ cõis est ꝙ sic q: iura loquũt idistincte:
⁊ rõ pariter concludit ad oẽs clericos. secus est sm
Pa.si attentat aliquid exerabile etiã per laicos.vt
quia cantat requiẽ vel versu3 psalmi:⁊ hmõi. q: lz
peccet se imiscẽdo nõ tñ sit irregularis.vt in.c.tan/
ta.de exce.preda.ar.s.⁊ .v.videtur dicere ꝯtrariũ.
sed cõcorda sm ꝙ dictum est in.5.ꝯclusione.s.quã
do vt inordinate ⁊c.nõ icurrũt etiã si tm audiant di
uina nisi forte auctorizãdo s3.e.Pa. Uide aliquid
ver.dispensatio.§.13.casu.20.

4 ¶ Septima cõclusio suspensus proprie seu stricte.s.
quo ad se:⁊ quo ad alios a iudice. siue simplr siue
ad tẽpus.vel rõe defectus.vel rõe infamie.de eo.di
cendũ est vt.§.pcedẽti.s.i.6a ꝯclusione. 8a ꝯ suspen
sus simplr a canone ꝓpter crimen.eodẽ mõ dicitur
sicut de pcedẽti.9a ꝯ suspẽsus a canone ad tps deter
minatũ.cũ condictio ne donec satisfaciat sic si cele/
brat añ satisfactionẽ icurrit.q̃uis quidã dicãt con/
trariũ. 10a ꝯ suspẽsus a canone cũ cõdictione donec
peniteat.vel purget vt i.c.officij.de elec. tũc equũ ẽ
tenet ꝙ nõ icurrat celebrãdo q: talis suspẽsio videt
eẽ dei.nec reqrit ad remouẽdã officiũ iudicis.s3 so
lũ dei ⁊ sic nõ addit õ suspẽsionẽ dei.i.peccati mor
talis.11a ꝯ.suspensus a canone rõe defectus. vt bi/
gamus.illegitimus.corpe viciatus.ordinatus añ eta
tẽ legitimã.vel a nõ suo epo. nõ icidit sm oẽs cele/
brãdo q̃uis peccet q: nõ est exp̃ssus ⁊ qñ canõ mã/
dat de suprascriptis nihil dicat de irregularitate ca
nis stilus ẽ attẽdendus.56.di.c.apostolica:⁊.c.ce/
nomaceñ.de cri.fal. q̃ grau. si tñ ordinatus ante
legitimã etatẽ suspẽderet a celebratiõe a iudice ⁊ ce
lebraret tũc icurreret.12a ꝯ irregularis q alias nõ est
suspẽsus.s3 solũ irregularis puta q: ẽ absolutus ab
excõicatiõe vel suspẽsus nõ fuit dispẽsatũ sup irregu
laritate ⁊ celebrat nõ icurrit nouã irregularitatẽ q:
nõ est exp̃ssu3.vide de hoc vltº. ℣.dispẽsatio.§.13.
casu.24.13a ꝯ suspẽsus a canone rõe ifamie vel scan
dali celebrãdo nõ sit irregularis q̃uis bñfaciat ab
stinẽdo.14a ꝯ que aliqualr limitat .11am.⁊.13am.ẽ ꝙ
sacerdos cõcubinarius notorius ita ꝙ nulla potest
tergiuersatiõe celari vel ẽ cõfessus vel cõuictus i iu/
dicio est suspẽsus:⁊ si celebrat añq̃ absoluatur ab
hac suspẽsione sit irregularis:⁊ q̃uis possit post pe
nitentiã absolui ab epo.s3.d.ar.s.ab irregularitate
tñ quã ꝯtrxit sic celebrãdo nõ põt dispẽsari.nisi a pa
pa.ar.ad hec i.c.vña.de cobo.de.⁊ mu. ⁊ Pa.ibi.
⁊.c.tua.eo.ti.32.di.c.pter.§.ve3.⁊.c.2.ꝯ re.iud.li.6.
⁊ q̃uis multi dicãt ꝙ reqrit monitio: tñ.d.Anto.
⁊ Pa.i.d.c.tua.tenẽt ꝯrũ. Angelica.℣.cõcubina/
rius.§.2º.ãpliat ad oẽs clericũ exercẽtẽ actũ alicuius
ordinis ⁊ ad oẽ pctm mortale notoriũ.i.℣.clericus
.2.§.4.alt Archi.ꝓ ꝓ dicto.d.c.pter.⁊.d.Ant.pro
.2º.d.c.vña. Sed cũ.d.c.vña.loquat solũ de sacerdo
te ⁊ cõcubinario nõ vr ꝙ debeãt extẽdi sic dicit ibi
Pa.d.c.vña.vide.℣.clericus.2º.§.13.14. Rosella ve
ro.℣.clericus.3.§.2º.⁊.3º.vr seq.pm.tñ ar.s.quẽ alle/
gat.nõ dicat hoc clare ⁊ sitr Inno.quẽ ar.s.allegat
5º.ti.29.c.ꝓ.circa si.facit ꝓ Angelica.c.si.ꝯ aposta.
vbi dicit de oi clericis:⁊ de reatu periurij:⁊ falsi te/
stimonij.vide.℣.clericus.2º.§.15.

¶ 15a.ꝯ. Recipiẽs ordines et minores i excõicatiõe 5
maiori icurrit irregu.⁊ nõ dispẽsat nisi p papã.c.
cũ illor.de sen.exc.vbi nõ dstiguit iter ordines mi
nores vel maiores.secus si i excõicatiõe minori.℣.
dispẽsaº.§.15.casu.15.16a ꝯ.ordinatus ab epo excõi
cato.vel scismatico.vel heretico.vel deposito. vel su
spẽso vel iterdicto vel degradato nõ recipiũt execu/
tionẽ.eo ꝙ illi nõ hñt iõ dare non pñt:⁊ sic dicunt
irregu.ar.ad ista.1.q.1.gra.⁊.c.statuimus:⁊.q.7.li/

dertū.extra de sismat.c.þ.et.c. fraternitati: et Ber.
ibi.et si receperūt ignorāter epo pōt dispēsare. si vo
sciēter solus papa.c.2°.de.ordi.ab.epi.q.resi. Nō tñ
sm Go.Hosti.q coacti vt a talib⁹ reciperēt ordinē
ex metu q caderet i ↄstātē virū nō idigēt dispēsatio/
nē.vel eps poterit dispēsar.ō excōicato secrete vl he
retico:et c.ordināte.vid.ꝟ.excoi.þ.§.12.et tene vt ibi:
et.ꝟ.abso°.þ.§.fi. Ista ēt recipiūt modificationē ex
ↄstitutiōe ↄaliq ↄstitutiōē.ō q̈ vid.ꝟ.iterdictū.3.§.9.
6 ¶17°.ↄ°.q recipit ordines sacros sciēter ab epo q re
nūtiauit loco et dignitati execationē ordinis nō hꝫ.
et sic ē irregu. Idē si ex ignorātia crassa vel supina
et nō pōt dispēsari nisi a papa.si vo ignoriter pōt
dispēsari ab epo d.c.þ.de or.ab epi.q resi. Angeli/
ca.ꝟ.irregularitas.þ.§.31.dicit q q recipit ordines
ab eo q renūtiauit solū loco.sine licētia ꝓpriū epi.est
irreg.silr q recepit ordines minores sine licētia sui
epi ab eo q renūtiauit loco et dignitati sunt irregu.
ꝓbat p.d.c.pᵐ.sꝫ p certo nō pōt ab isto tex.plus eli
cere nisi q tales sunt sic illi q a nō suis epis recipiūt
ordines.sꝫ tales p.xiᵃᵐ.ↄclusionē nō sūt irreg. igit.
18°.Qui recipit sacros ordines extra tēpora statuta.
ē suspēsus:et sic aliquālr dr irregu.75.di.c.vltimo.
extra de tempo.or.c.2°.et:c.cū qdā:et.c.ↄsultationi.
Inno.tñ credit et Hosti.q nō sunt ipo iure suspensi
ab or.e suscepto.sꝫ debēt suspēdi ar.c.lras.i fi.ō tēpo.
or.et sic exponūt.d.c.cū qdā.ibi debes exptes redde
re.s.p sniaꝫ.sꝫ.d.Ant.i.d.c.lras. tꝫ q ordinatus est
suspēsus ipo iure.sꝫ ordinātes sunt suspēdēdi:et hoc
hꝫ Angelicā.ꝟ.irregularitas.þ.§.35.ē verius vt pꝫ
d.c.2°.ↄcedit epo dispēsa° i suscepꝫ vt ministret.d.c.
ↄsultatiōi.sꝫ sm Rodo. nō poterit dispēsare i susci/
piēdis.cū ibi nō dicat nisi de susceptꝫ.nō tñ ille epo
poterit dispēsar.sꝫ successō ꝭ.d.Ant.i.d.c.ↄsultatōi.
7 ¶19°.ↄ°.apostate a fide sunt irreg.c.ꝑbiteros.50.
di.imo hꝫ Inno.et Hosti.i.c.þ.ō aposta.sunt puniē
di oio sic heretici. verū est q sacerdotes q apostata
uerūt iusto timore a solo papa dispēsant. alij vero
ab epo.si vero volūtarie sine timore a solo papa di
spēsant.d.c.ꝑbiteros.20° ↄtrahit irregu.p reiteratōeꝫ
sacroꝝ illoꝝ i qb⁹ iprimit caracter.siue q° ad admi
nistrātē siue q° ad suscipiētē.d.68.c.þ.de con.d.5.c.
dictū.rō reddit i.c.q.bis.de con.d.4. qꝛ quasi iteꝝ
crucifixerūt xp̄m.et i.c.2°.de apo.qꝛ faciūt iiuriā ba
ptismali sacro.Archi.i.d.c.q bis. tꝫ istaꝫ ↄclusionē
gñralr dicēs. q intelligit i oib⁹ sacris i qb⁹ iprimit
caracter et q sciēter reiterātes nō pñt dispēsari nisi
p papā. Ignorātes aūt ignorātia ꝓbabili pñt dispē
sari p epm:et hoc.2ᵐ.dicit rigorose.Qndā tñ alij et
credo meli⁹ dicūt q sciēter reiterātes baptismū siue
actiue siue passiue.sūt irregu. et nō dispēsant nisi p
papā.reiterātes vo ignoran° facti excusant.sec⁹ de
ignorātia iuris ꝭ Host.vᵐ.s.q p solū baptismū:et c.
ꝓbat qꝛ ō alijs nō repit expssuꝫ ver.d.c.2°.ō apo. et
i.d.c.q bis:vbi solū fit men° ō bap°.et irreg.et ↄtuis
i.d.c.þ.68.di.et.c.dictū.fiat mētio de ↄsecratione et
ↄfirmatiōe nō tñ fit ibi mētio de irregularitate: de
.2°.vero dicto.s.de ignorantia.hoc tenet Hosti.et vi
det valde probabile vt dicit glo. i.d.c.qui bis.vide
aliqd pro toto isto.c°.ꝟ.excōicatio.þ.§.7.

d Iciendū.5°.de irregularitate quo ad dispen/
sationē:vbi sciendū q ois irregularitas ho/
micidij tolit p baptismū ar.c.si qs viduam.
50.di.et.c.si quis potest.51. di.vide supra.ꝟ.bapti/
smus.8.§.1.Itē hꝫ Pa.i.c.ad audientiā. de homi.
i glo.fi.cū homicida volūtario nūqꝫ i aliquo ordi/
ne dispēsat papa tñ dispēsat.sꝫ non de facili.vt nō
p Host.et p.e.Pa.i.c.sicut dignū ar.c.miror.50.di.
Idē dicendū sm ar.s.de mutilatione. cū homicida
vero casuali.pōt eps dispēsare i minorib⁹ dūtaxat.
vt nō i.c.ad audientiā.de homi. In sacris autē so/
lus papa dispēsat:et solet cū difficultate dispensare.
vt nō i.c.cōtinebat.de homi.et i.d.c.sicut: et in hoc
differt a volūtario.s.q faciliter dispensat: et si quis
arguat qꝛ archieps dispensat cū dyacono i homici/
dio casuali.R.sm Pa. i.d.c.ad audientiā. q fecit
vt comissarius pape:et nō propria auctoritate.
¶Nō ꝓ maiori declaratiōe q si homicidiū sit vo/
lūtate spōtanea factū.siue i opere.siue etiā in verbo
etiā sine pctō iducit irregularitatē:et talis nō solum
nō debet promoueri.sꝫ si p surrectioneꝫ sit promot⁹ i
iperpetuo debet deponi.d.c.si quis viduā:etiā si in/
terficiat sarracenū vel paganū.c.clericum.50.di.et
cū tali nūqꝫ dispensat i ordine vel officio.50.di.mi
ror.intellige nisi p papā et cū difficultate et etiam si
sit occultū ministrare i ordine suo nō pōt. de temp.
or.c.si.poterit tñ eps cū talibus dispēsare gratiose i
beneficio.ne egeat ō de.pug.i du.c.2°.et.50.di.c.stu
deat.itelligas hꝫ Hosti.de bñficio simplici. sꝫ cū cu/
ratū sol⁹ papa pōt.ar.i.c.si ō de.pu.i du.Pa.ibi.
¶Itē ād maiorē declaratiōeꝫ est notāduꝫ q Vin.
tenet q si homicidiū sit oio occultū:et egit peniten/
tiā q nō indiget dispēsatiōe.qꝛ ecclesie nō est obno
xius.32.q.5.xp̄iana.nec deo ꝓpter pniaꝫ qua ei sa/
tisfecit:et ideo vti pōt ordinibus sine dispensatione.
Lau.vero et Jo. cōcordāt cū Vincē. si mō dispen/
satio epi iteruueniat.Pa.vero i.c.ex tenore.de temp.
or.tenet q si ē oio occultū p ut occultuꝫ distinguit
ↄ ꝓbabile.sic respiēdo legē promotiōis publicā sic
nō idiget.sꝫ si aspiciamus ad legē ↄsciē iformataꝫ
ex lege positiua.sic idiget dispēsatiōe et potes itelli/
gere epali:et ad.c.si.de tempo.or.quod videtur cō/
trariū dicere.R.q loquit de dispēsatiōe nō papali.
sꝫ epi q est nec° hꝫ Lau.et Jo.et sequit Archi.50.di.
de his:et idē vr tenere Pa.ne qs ↄstituat se iudiceꝫ
in causa ꝓpria existimādo oio occultū qđ nō est.sꝫ
R ic.et Rodo.et Guil.eps pōt dispēsare cū his qui
fuerunt i bello si nullū occiderūt.etiā in bello iniusto
quocūqꝫ mō iuerit. Itē sm Angelicā .ꝟ.irregula/
ritas .þ.§.27. epo pōt dispēsare cū apostatis a fide

qui dyaconi vel iferiores pp̄ter iustū timorē aposta tauerunt. sm̄ Hosti. et Goff. eps dispēsat cū exercētibus actū alicuius ordinis quem nō hz i susceptio vt possint ministrare secus i suscipiēdis eos. Pa. in. c. quāte de ꝯsue. Itē eps dispēsat cū acolito qui p̄buit ministerium rebaptizāti si itrat religionem. c. 2°. de aposta. Uide aliqd ver. dispēsatio. §. 13. casu. 18.

i Irrisio. R. derisio: et. V. cōtumelia: et ver. interrogatio. §. de superbia. 7ª. filia.

i Ironia ver. hironia.

i Strio ver. histrio.

Iudeus dr̄ q legē mosaycā ad lr̄az tenēt. vn̄ i dicūtur iudaizare xp̄iani q nimis lr̄e adherēt de sa. vn. c. vnico. §. pen. qd̄ fieri nō debet ꝺ cel. mis. c. cū marthe. §. ceterū. Sic dicti a noīe p̄ncipalis trib⁹. s. a Juda patriarcha: et nō a Juda machabeo vt qdā volūt: et dicūt hebrei ab heber cui⁹ familia cultū dei tenuit. ceteris idolatria fedatꝭ. Et nō sunt dicti hebrei ab Abrahā vt qdā dicūt.

1 ¶ Que sunt p̄hibita xp̄ianis facere cum iudeis. vel ipsis iudeis idirecte. R. q̄ sunt multa. P° ne habeāt coionē assiduā cū xp̄ianis: et maxime cū simplicib⁹. Et idē iudicaū de alijs ifidelibus. vn̄ xp̄iani non debēt comedere vel habitare cū eis. nec eos ad sua cōuiuia recipere. 28. q. 1. nullus: et. c. oēs. dicit tn̄ Ugo. i. d. c. oēs. q̄ si cibos nō discernūt lz comedeꝛ cū eis. sz vbi cibos discernūt nullo mō lz. Eoꝝ quoqꝫ azima xp̄ianis est p̄hibitū comedeꝛ. qꝛ est cibus discretus ab eis. q idibeꝛ. d. c. oēs: et clericus ꝯtrā faciens. debet deponi: et laycus excōicari. d. c. nullus. nisi forte i necessitate: et tūc nō comedat vt azima sz vt panis. Sacramentū tn̄ non p̄hibeꝛ cū iudeis nisi forte aliqn̄ i penā. vt i. c. post miserabilē. de vsu. sz solū nimia familiaritas. vt i. d. c. null⁹: et. c. ad hec. ꝺ iude. cū filibus. Un̄ admonitus nolens abstinere ab coꝝ nimia familiaritate peccaret mortalr̄.

2 ¶ Sed qrit vtrū liceat xp̄ianis eis seruire. R. Pa. i. c. ad hec. de iude. dicit q̄ Hosti. voluit q̄ sic extra domū. sz i domo nō. c. iudei. eo. ti. sz Pa. dicit q̄ nec extra domū assidue cū tex. ibi nō faciat mētionem de domo: et ideo prohibeꝛ assidua familiaritas: et cōtinua ꝯuersatio tā i domo q̄ȝ extra domū. Preterea xp̄iani i familiari seu assiduo seruitio iudeoꝝ eē non debēt hec Pa. et q̄ȝuis tex. nō noiet domū. tn̄ qꝛ i domo cōiter iteruenit maior familiaritas. ideo opinio Hosti. pōt saluari. vn̄ pz q̄ non rō seruitij est cā p̄hibitiōis. sz rō familiaritatꝭ: et sic possent sibi seruire dūmō nō sit magna familiaritas. puta qꝛ laborāt possessionē iudeoꝝ. vbi iudei nō sunt p̄ntes: et sitia.

3 ¶ Utrū xp̄ianus possit habere seruū iudeū. R. q̄ sic. vt in. c. si iudeos. eo. ti. 23. q. 8. c. dispar. Nō tn̄ debet cū eo morari ita q̄ eū habeat familiarē. 28. q. 1. sepe: et. d. c. nullus: et. c. eos.

4 ¶ Utrū liceat mulierib⁹ xp̄ianis nutrire filios iudeoꝝ. R. Pa. i. d. c. ad hec. post alios doc. tz q̄ nō. neqꝫ i domo. neqꝫ extra domū. sz. d. Car. dicit q̄ solū p̄hibeꝛ i domo. p̄pter tex. d. c. ad hec. q dicat in domo. possent ꝯcordari vt p⁹ opinio itelligaꝛ qn̄ etiā extra domū seqreꝛ magna familiaritas. Sed nūqd eps poterit dispēsare etiā i domo. Pa. i. d. c. ad hec. tenet q̄ nō: et ita ꝯsuluit dn̄s Car. qꝛ hec p̄hibitio est i fauorē fidei. nisi forte necessitas naturalis vrgeret. puta nō reperitur qui eos nutriat.

¶ Secūdo p̄hibeꝛ xp̄ianis ne iudeos aduocēt i suis ifirmitatibus neqꝫ medicinas ab eis recipiant. d. c. nullus: et. c. oēs dicat tn̄ glo. i. d. c. nullus. q̄ medicinalia possint xp̄iani a iudeis emere et postea p̄parare eas. sz nō recipere p̄paratas. cōtraheꝛ. n. qdaꝫ familiaritas cū medico i recipiēdo medicinas p̄parās ab eo q hic prohibeꝛ. Posset tn̄ limitari sm̄ Ug. nisi necessitas imineat: puta qꝛ nō repit aliū vel nō ita bonū medicū vel medicinā. V. medic⁹. §. 16. 5

¶ Tertia p̄hibeꝛ xp̄ianis ne balneētur i eodē balneo simul. d. c. nullus. supradicta oīa p̄hibēꝛ laicis sub excōicationis pena. clericis vero sub pena depositionis et sic peccāt mortalr̄ ꝯtrafaciēdo. Uide aliquid ad oīa p̄cedētia. V. ifidelitas. §. 7. 6

¶ Quarto p̄hibeꝛ ne iudei aliqd acapiāt ex testamēto xp̄iani. C. de iude. l. 1. Itē nō pōt aliquis christianus aliqd cōgregatiōi iudeoꝝ vel iudeo vel pagano i testamēto relinquere et si fecerit: etiam post mortē anathema iudicaꝛ. 24. q. 2. sane. d. 2°. nisi legaret rōe extreme necessitatis alicuius. 7

¶ Quinto ne p̄cedāt i publico sine habitu distincto. vel signo quo discernanꝛ a xp̄ianis. vt i. c. i nō nullis. e. ti. et hoc verum tam in masculis q̄ȝ in feminis: et debet esse patens signum nō sub plica. vel mātello sm̄ doc. in. d. c. in non nullis. 8

¶ Sexto prohibeꝛ eis ne nouas synagogas erigāt vt i. c. cōsuluit. eo. ti. possunt tn̄ antiquas reedificare vel ruinosas resarcire ita tn̄ q̄ noua edifica° nō p̄dat antiquā formā. qꝛ vbicūqꝫ mutaꝛ p̄stina forma. vt puta qꝛ fit p̄ciosius vel magis amplū tūc dicitur nouū edificiū: et cadit sub prohibitiōe noui edificij. vt probaꝛ ex tex. d. c. cōsuluit: et sm̄ Pa. ibidē. si fuit totalr̄ destructa. non potest de nouo edificari facit qd̄ nō i. l. iter stipulātē. §. sacra. ff. de. V. obl. vide bonā glo. i. c. 3. de iur. Pa. et nō q̄ si nouas synagogas erigere p̄sumpserint i quinquagita libris auri sunt puniendi. C. de iude. l. hac victura. secus de alijs ifidelib⁹ q p̄hibeꝛ et ātiq. V. saracenus i p̄n. 9

¶ Septimo nō p̄nt p̄fici alicui publico officio inter xp̄ianos nec ad aliquā dignitatē vel ministeriū vt i. c. cū sit: et. c. pen. eo. ti. et. 17. q. 4. ꝯstituit: et. d. c. nullus. vn̄ i. l. si. C. de iude. dr̄ q̄ nullū honorē. nullā dignitatē: nullā p̄eminētiā. iter xp̄ianos p̄nt habere: et p istā. l. ifert Bar. q̄ nō p̄nt doctorari cum sit dignitas et p̄heminētia: et Pa. i. c. ex speciali infert q̄ oē comertiū p qd̄ xp̄iāis aliqd grauamē posset igeriꝛ p̄hibitū iudeis: et paganis. V. ifidelitas. §. 8. 10

rj ¶ Octauo ꝓhibet̃ ne i triduo añ pascã ⁊ maxime i die veneris sancti. hostias vel fenestras apertas te neãt aut i publicũ exeãt. c. q͛ super his. ⁊ c. nõnullis eo. ti. Nono ne decimas ꝑdiales teneãt sed vt eccle/sijs soluant. c. terris. extra de deci.

12 ¶ Decimo ne testimoniũ dicãt ꝯ̃ xp̃ianũ. c. iudei ꝺ testi. imo repellũtur ab oib⁹ actib⁹ legitimis. 2. q. 7. alieni: ⁊ hoc verũ nisi i casu heresis vt i. c. ꝯ̃ xp̃ianos de here. li. 6. s; bñ cogũtur. xp̃ianũ ꝯ̃ eos testimoniũ dicentẽ admittere. vt i. d. c. iudei. ꝟ. ifidelitas. §. 14. vndecimo nõ pñt ꝯuenire xp̃ianũ apud iudeũ. sed bene apud iudicẽ xp̃ianũ arbitriũ tñ i cã ciuili pñt digere iudeũ vt. C. de iude. sñiã tñ debet exequi p iudicẽ christianũ vt ibi.

13 ¶ Duodecimo ne emãt seruũ xp̃ianũ vel nõ xp̃ianũ si mõ vult baptizari. c. i. ⁊ c. vltimo. eo. ti. vñ si iudeus emit xp̃ianũ seruũ vel q̃lrcũq; acquirat stati efficit̃ liber nullo ꝓcio dato. 35. di. mãcipia: si vero seruũ nõ xp̃ianũ emit. p sibi seruiẽdo tũc volũtate pactefacta q͛ vult effici xp̃ianus stati vendicat sibi libertatẽ. nullo dato ꝓcio. c. fraternitatẽ. 54. di. Si aũt talẽ nõ xp̃ianũ emit. nõ pro sibi seruiẽdo. sed cã meramonij. tũc si fuit expositus ad vẽdendũ infra tres mẽses q icipiũt currere a die ẽptiõis ƀ; Hosti. i. d. c. fi. vel ƀm Jo. an. ⁊ Pa. in. c. ꝓ. eo. ti. a die quo petijt xp̃ianitatẽ tũc nõ liberat̃ ab eius seruitute nisi dẽtur iudeo. 12. solidi ꝓ quolz bono seruo qui solidi debẽt eẽ aurei ƀm Un. Go. ⁊ Pa. quoꝝ. 22. faciunt vnã librã auri. C. de susce. prepo. ⁊ archa. l. quotiẽs/cũq; certa summa solidoꝝ. s; ƀm Hosti. i. d. c. fi. da/bitur ꝺ moneta q̃ ẽ i vsu i illo loco: ⁊ dicit ꝓ suo bono. i. optimo ƀm Pa. in. d. c. ꝓ. ergo defalcabit̃ si nõ sit bonus. Si vero nõ exposuit venalẽ. j. dictos tres mẽses tũc stati liberat̃ nullo ꝓcio dato. d. c. fi. ⁊ vernaculus. i. natus ex ãcilla iudei si vult effici christianus liberat̃ nullo precio dato. l. deo nobis. C. de epi. ⁊ cle. §. fi. Et si aliqs talẽ emet qui fuerat ẽptus cã meramonij a iudeo nõ efficit̃ eius seru⁹. s; resti tuet ei ꝓciũ. 12. solidoꝝ: ⁊ erit oio a seruitute libera tus Insti. de noxa ac. §. dño. Sed qd si nõ h; ꝓciũ. R. q͛ si sit i manu iudei. puta q͛ nullus xp̃ianus reperit̃ q velit eũ emere tũc nihilominus liberabit̃ ⁊ hostiati q̃ret ꝓciũ. ff. de manumiss. l. 4. §. suis aũt vel si nullo mõ põt habere seruiat sibi p quinqueñiũ ƀ; glo. 56. q. i. Si vero sit i manu xp̃iani ⁊ tunc nullo mõ põt habere ꝓciũ seruiat ei tñ q͛ seruitiũ ꝯpẽset̃ cũ ꝓcio: ⁊ sic liberabit̃. ff. de capi. l. bello. hoc verũ nisi ꝓciũ fuisset datũ p aĩa ⁊ nõ aio repetẽdi. vide. ꝟ. emptio. §. 6. ⁊ ver. ifidelitas. §. 8.

14 ¶ Tertiodecimo ne vsuras exigãt. sed exactas resti tuãt. c. post miserabilẽ. de vsu. Et debẽt cogi p principes ⁊ si nõ faciãt debẽt cõpelli. d. c. post miserabilẽ. 14° ne aliqd itentẽt ꝯ̃ catholicã fidẽ; sicut est q͛ nutrices xp̃iane ꝓhiciãt lac i latrinas postq̃ susceperũt corpus xp̃i i. c. si iudeos. eo. ti. ⁊ hmõi. 15° ne quẽq; q nõ est sue secte. vel sue natiõis ꝓsumãt circũcidere etiam si sit coꝝ seruus vt. l. vnica. C. xp̃ianũ. man. ⁊ ibi ẽ pena capitalis. i. perpetui exilij q̃ d̃r capitalis. vt. ff. ꝺ penis. l. rei capitalis. Aliqñ d̃r mortalis vt ibidẽ i pn°. 16 ne iudeus xp̃ianã accipiat i vxorẽ. l. ne qs. C. ꝺ iudeis. qꝺ si fecerit crĩe adulterij punit̃ ibidẽ. 17° ne fidẽ catholicã impugnẽt puerso dogmate alr pena sanguinis punit̃: ⁊ puniũt̃ pena ignis qñ aliquẽ ex suis q vult xp̃ianus eẽ. saxis. aut alio furoꝝ genere itẽptant. vt. l. iudeis. C. eo. Quõ puniũt̃ p principes qñ delinquũt. ꝟ. infidelitas. §. 12. vtrũ liceat dñis xp̃ianis mouere bellũ ꝯ̃ ifideles ibidẽ. §. 11. vtrũ possint eos expellere de terris suis ibidẽ. §. x. vtrũ pene vsurarioꝝ cõueniãt iudeis ⁊ vtrũ possint sibi locari domos. ꝟ. vsura. ꝓ. §. 5. pena. 8°.

¶ Que prohibẽtur xp̃iani facere ꝯ̃ iudeos. R. ꝓ q͛ violẽter nõ debẽt cogi ad fidẽ. vt i. c. sic̃. ꝺ iude. nec filij coꝝ ip̃is iuitis sunt baptizãdi. de quo vide ver. baptism⁹. 7°. §. x. ⁊ xj. Secũdo q͛ nõ offendãt̃ neq; i ꝑsonis neq; i bonis sine iudicio terrene ptãt̃. d. c. sicut iudei. Tertio q͛ nõ ipediãtur obseruare suas cõsuetudines i suis solẽnitatibus dũmõ nihil faciãt in obprobriũ xp̃ianoꝝ. 45. di. q sincera: ⁊. d. c. sicut iudei: ⁊. l. iudeis. C. eo. Quarto q͛ nõ exigãtur coacta seruitia ab eis q̃ nõ sunt ꝯsueti facere. d. c. sicut. ⁊. ꝟ. dño. §. 8. Quinto q͛ non fodiãtur coꝝ sepulcra siue corpora humata rõe pecunie. nec cimiteria quisq; iuadat. d. c. sicut: ⁊ ꝯ̃facientes xp̃iani sunt priuandi officio ⁊ bñficio si sunt clerici si laici excõicãdi. d. c. sic̃. Sexto nõ debẽt in sabbatũ coꝝ ad iudiciũ trahi. l. die sabbati. C. de iude. ⁊. d. c. sic̃. Septimo ne ipediãtur sua ꝓut melius poterũt vẽdere sic̃ nec christiani. l. nemo. C. de iud. Octauo q͛ si ꝯuertũtur ad fidẽ nõ spoliẽtur bonis iuste acq̃sitis. neq; ꝺbita sue cessiõe: ⁊ si ablata fuerit ꝓcipit̃ ptãtibus coꝝ locoꝝ sub pena excõicatiõis q͛ ea faciãt restituere. c. iudei. el. 2°. eo. ti. Ex quo ifert Pa. q͛ nõ pdũt agnationẽ; suã. vñ debẽt succedere attinẽtibus suis ⁊ multo minus bona legitime acquisita cuius ꝯ̃riũ existimant vulgares. Nono q͛ nõ ꝓhibeãtur ꝯuerti ad fidem: ⁊ baptismũ suscipe. etiã si sunt sui xp̃ianoꝝ ar. due sunt. 19. q. 2. Remanebit tñ seruus si prius erat suus alicuius xp̃iani cũ seruitus sit approbata de iure diuino canonico ⁊ ciuili. 12. q. 2. ⁊ si quos: vsq; ad. c. ecclesia. dulcius tñ tractãdus est q̃; alij serui q nõ sũt xp̃iani ar. de maio. ⁊ obe. c. p tuas. Uide ad istuz. ti. ver. infidelitas per totum. 15

¶ Utrũ iudeus sit idifferẽter admittẽdus ad baptismũ. R. ƀm Pa. i. c. debitũ. de bap. q͛ nõ. Nã ꝓ debet restituere ea q̃ extorsit p vsurã vel alias illicite vt i. c. iudei: ⁊ ibi glo. de ꝯse. di. 4. nõ aũt tenet̃ relĩqre reliqua licite acq̃sita sic̃ multi simplices credũt, p. c. sic̃ de iudeis. Itẽ nõ debet baptizari illico. s; debet aliquo tẽpore differri vt appareat an habeat rectã itentionẽ: ⁊ oli fuit statutũ vt staret cathecuminus 16

per. 8.mẽſes. vt i.d.c.iudei. ſʒ poſtea fuit ſtatutũ ꝙ
ꝑ.40.dies tñ vt in.c.ne qḋ abſit.ea.di. Multi tñ ⁊
nõ bñ hoc nõ ſeruãt ſʒ illico baptizãt. ſʒ poſtmodũ
queſcẽte illo calore ſepe tales reddeunt ad vomitũ
erroris eoꝝ.hec ille.⁊ idem ponit in.d.c.ſicut. In
telligẽ tamen illud vltimuʒ niſi neceſſitas vel cauſa
alia vrgeat.Uide.ꝟ.baptiſmus.7.§.4.de hoc quõ
tenentur reſtituere.

Udex qs põt eẽ.℞.glʒ q nõ ꝓhibeẽ.ar. cum
i apud.de ſpon. ⁊.l.mutus.ff.de ꝓcura. ꝓhi/
benẽ aũt ſurdus.mutus:⁊ ꝑpetuo furioſus. i
pubes.femine.ſeruus.excõicatus.cõſanguinei.rei ⁊
inimici actoꝝ vel alia cã ſuſpecti. Itẽ iperiti ſeu illit
terati.de qbus dicit Pa.i.c.ſciſmaticus. de reſcrip.
poſt glo.ꝙ ꝯ iudicẽ delegatũ põt excipi ꝙ iudex eẽ
nõ põt q: eſt illitteratus:⁊ nõ hʒ peritiã iudicandi.
ſecus aũt vbi haberet peritiã ex ꝯſuetudine. lʒ ſit il/
litteratus. vt ẽ bonus tex.i.l.certi iuris.C.de iudi. ⁊
hec nõ q: cã ſepe cõmittiẽ ꝑ ſedẽ aplicã aliqb'maxᶜ
religioſis plaƺ q nõ habent peritiã.vel praticã.nec
theoricã iudicãdi vt ꝯ tales poſſit excipi ꝙ iudices
eẽ nõ pñt.dic tñ ꝙ nõ reqriẽ iudicẽ eẽ ꝑitiſſimũ cũ
ex defectu ſcie ſibi ꝯcedaẽ vt poſſit aſſumere aſſeſſo/
rẽ expẽſis partiũ. vt i.c.ſtatutũ.§.aſſeſſorẽ ḋ reſcrip.
li.6.hec ille.Uide.ꝟ.deric°.2°.§.2°.ꝯcor.s.T.⁊ Ul.
vide.ꝟ.delegare.§.ſi. ⁊.ꝟ.recuſari ꝑin.

1 ¶Ur̃ iudex poſſit iudicare ſine actore.℞. ꝙ ordi/
narie ꝓcedẽdo.non põt. facit.c.legitimus de accu.
extra ordinarie aũt vt i inqſitiõe ⁊ denũtiatiõe ſic:
⁊ tũc ifamia tʒ locũ accuſatoris.c.euidẽtia.ḋ accu.
Ad cuius ḋclarationẽ nõ hʒ.s.T.2ᵉ.q.67.ꝙ iudex
ẽ iterpres iuſtitie vñ ſicẽ phs dicit i.5.ethicoꝝ.ad iu
dicẽ ꝯfugiũt ſicẽ ad quãdã iuſtitiã aiatã.iuſtitia ãt
nõ ẽ ad ſeipm ſʒ ad alteꝝ:⁊'ideo oʒ ꝙ iudex inter
aliquos duos diiudicet ꝙ qdeʒ ſit cũ vnus eſt actor
⁊ alius ẽ reus ⁊ iõ i criminibus nõ põt aliquẽ con/
dẽnare iudex in iudicio niſi habeat accuſatorẽ ſm
illud actuũ.25. Non eſt ꝯſuetudo romanis dãnare
aliquẽ hoieʒ priuſqʒ is q accuſaẽ pñtes habeat ac/
cuſatores locũqʒ defendẽdi accipiat ad abluenda
cria q̃ ei obiciũtur.vñ deus in ſuo iudicio hʒ ꝯſciaʒ
petõꝝ ꝑ accuſatore. Quãdo iudex videt.euidentia
facti accuſat.i inqſitiõe vero publica fama gerit vi
ces accuſatoꝝ. In denũciatiõe aũt nõ ꝓcediẽ ꝯ reũ
ſʒ pro reo.ſ.ad correctionẽ:⁊ ideo nõ reqrit accuſa/
torẽ.hec.s.Tho.vide.ꝟ.inquiſitio.§.5.

2 ¶Ur̃ iudex poſſit cõpellere partes ad faciẽdũ cõ/
poſitionẽ.℞.ꝙ ſi cauſa eſt ciuilis ꝙ nõ. nec etiam
princeps ex poteſtate ordinaria .l.i.ff. de noui. ope.
nũ.tñ ſi lis eſt longa ⁊ itrincata multũ ꝙ de facili
nõ põt decidi. iudex põt cõpellere partes ad cõcor/
diã.tex.videẽ i.c.placuit.90.di. dicit etiã Pa.i ru/
brica de treuga.ꝙ ad pacẽ bene põt ⁊ debet redu/
cere ⁊ etiã ꝯpellere tã iudex eccleſiaſticus qʒ ſecula/
ris reſpectu ſubditoꝝ ſuoꝝ.90.di. ſi qs ꝯtriſtatus:
⁊.d.c.placuit.hoc tenet etiã Bar.i.l.congruit.ff.de
offi.pſi. vtrũ aũt iudex poſſit cum bona ꝯſcia idi/
ſtincte reducere partes ad cõpoſitionẽ.℞.ſm Pa.
in.c.ſi.de trãſ.ꝙ Spe. dicit ſi iura partiũ ſunt igno
ta poteſt. Si vero ſunt clara vt q: ꝯcluſum eſt i cã:
⁊ ſic iudici liquet pro qua parte debet ferre ſñiam.
Spe.hoc diſputationi relinquit.ſed Jo.an. dicit ꝙ
niſi aliq̃ circũſtantie ſuadeãt abſtinere debet a tali
cõpoſitione q: nõ debet ḋ iure vnius ſine cauſa da
re alteri. ſed ex circũſtãtijs poſſet hoc facere puta ſi
rõ eẽt ex parte vnius ⁊ alius eſt potẽs q appellabit
⁊ ſic eſt pſumptio ꝙ cõpoſitio erit melior.

¶Ur̃ iudex poſſit cõpellere ne potẽtiores viri cõtu 3
melijs afficiant viliores .℞. ꝙ ſic ⁊ tenetur .l.illici/
tas.§.ne potentiores.ff.de offi. pſi.

¶Ur̃ iudex poſſit ⁊ teneaẽ cõpellere aduerſarium 4
ad preſtandũ cauptionẽ de nõ offendẽdo.nec acto/
rẽ.nec ſuos qñ talis veriſiter iplorat eius officium.
℞.ꝙ ſic.vt in.d.§.ne potentiores ⁊ ibi per Bar. ⁊
bonus tex.i.l.denũtiamus.C.de his.q.ad ec.cõfu.⁊
ibi Cy.facit tex.in.c.de benedicto.32.q.i.⁊ in.c.litte
ras.in ſi.de reſti.ſpo.

¶Ur̃ iudex teneaẽ ex neceſſitate officij purgare ꝓ/ 5
uintiã malis hominibus.℞.ꝙ ſic.tex.eſt in.l.3.⁊.l.
cõgruit.ff.de offi.pſi. ꝓpter qḋ dicit Bal.i.l.gallus
.ff.de libe.⁊ poſtu. ꝙ lʒ ſtatutum ciuitatis dicat ꝙ
põt puniẽ.li.verbũ põt iponit neceſſitatẽ.d.l.gallus
in pn.⁊ ideo ſi nõ facit teneẽ de negligẽtia. Debet
igiẽ iudex delicta iquirere.alr tenebiẽ i ſindicatu:⁊
hoc veꝝ in iudice qui habet merũ imperiũ.l.iperiũ
i pn.⁊ qḋ ibi nõ Bar.⁊ in.l.iubere cauere.ff.ḋ iur.
oiuʒ iudi.⁊.l.i.ff.de offi.eius.cui.man.eſt iu.

¶Ur̃ iudex poſſit aliquid petere pro labore in iudi 6
cando.℞.ꝙ de iure canonico iudex ordinarius vel
delegatus eccleſiaſticus nihil poteſt petere. vt i.c.cũ
ab omni.de vi.⁊ ho.de.⁊.c.ſtatutũ de reſcrip.li.6.
⁊ licet loquaẽ de delegato.tñ idem teneẽ in.d.c.cuʒ
ab omni.per Pa.⁊ Jo.an.⁊ ceteros.de ordinario.
eſt etiã glo.i.c.nõ licet.xj.q.3. De iure vero ciuili.or
dinarius ſecularis petit ſportulas ſolũ nec aliud po
teſt petere .3.q.3. offeraẽ .q: ſportule ſunt munera a
lege nõ diffinita vt in aut.generaliter .C. de epi. ⁊
cle.ſm Pa.in.d.c.cũ ab omni.ſportule ſunt quedaʒ
vaſa que vulgariter vocãtur ſportule ⁊ poniẽ cõti/
nens pro cõtento q: in illis vaſibus ſolebant deferri
munera iudicibus ⁊ qualia debeant eẽ iſta mune/
ra ſeu quãta nõ eſt lege diffinitũ. vt in.d.aut. gene/
raliter. Delegatus vero etiã a principe nõ habet ni
ſi duos aureos i principio ⁊ duos i fine quãdo cau
ſa excedit centũ aureos ꝙ ſi nõ excedit nihil habe/
bit in aut.de iudc.§.ne aũt labor:nota glo.i.d.c.cũ
ab omni:excipiũtur eſculẽta ⁊ poculẽta.i.comeſti/
bilia potabilia ſi ſunt tales qualitatis ꝙ in paucis
diebus poſſint cõſumi:ſm Archi.⁊ glo.in.d.c.ſta/
tutum:⁊ ſint ex mera liberalitate oblata q: ſic poſ/

sunt ab omnib9 recipi. Alia aūt oīa etiā si sit vnus denarius prohibētur. oēs iudices accipere. vt. ff. de offi. psi. l. plebiscito: ⁊ l. solent. ff. de offi. procō. nota glo. i. l. 3. C. de cōdi. ob. tur. cā. facit. l. p⁹. C. de pe. iu. q. ma. iudi. etiā si recipiant vt expediant causam: ⁊ si recipiūt alia preter predicta esculēta ⁊ poculenta tenētur restituere de necessite. ar. d. c. statutū: ⁊. c. exigit de cen. li. 6. imo si sit iudex delegatus ecclesiasticus qui talia recipit nō potest liberari ex remissione sibi facta a dante talia. nisi restituat: ⁊ si restitueret in fraudē vt postea ille sibi donaret non valeret. s3 glo. in. d. c. statutū. secus aūt si sine fraude restitueret: ⁊ ille postea iteꝝ donaret liberaliter. fm glo. predictā: ⁊ potest saluari si post iudiciū finitū sine fraude dat liberaliter. aliter nō videt verum. Uide ver. donatio. ii. §. 18. ⁊. 19. ⁊. 𝔛. dn̄e. §. fi.

7 ¶ Ur̄ officiales iferiores ⁊ nūtij: ⁊ hmōi possint aliquid exigere a litigantibus: ⁊ hmōi. R̄. ꝙ si est consuetudo terre ⁊ non habent reditus deputatos pn̄t: Hosti. tamen vult ꝙ possint etiā quādo habent redditus deputatos aliqd paruū accipere nō per vim. Assessor vero si habet salariū nō potest accipere aliter tenet restituere. ar. d. c. cū ab oī. 𝔛. dn̄e. §. fi.

8 ¶ Sed qd si iudex secularis h3 proficisci extra domiciliū. R̄. ꝙ siue sit iudex ordinarius siue eius delegatus. potest petere expēsas. d. c. statutū. sicut ⁊ teste cū proficiscat extra domiciliū. 4. q. 3. §. vēturus. qꝛ nemo cogitur militare suis sumptibus. ea tamē moderatiōe ne partes enorme dānū paciātur ar. x. q. 3. illud: ⁊ si pauperes litigātes sint tunc debet abstinere etiam a sumptibus iudex delegatus vt i. d. c. statutū: ⁊ ordinarius etia3 secularis non debet habere sportulas. i aut. de man. princi. §. si tibi quoq3.

9 ¶ Sed nūquid delegatus ordinarij ecclesiastici sic habebit expensas cū proficiscat extra domiciliū sicut delegatus principis. vel ordinarij secularis. R̄. ꝙ sic tam prouictualibus ꝗ̄ pro vecturis equoꝝ ⁊ similiū. nisi esset delegatus ad vniuersitatē causaꝝ. vel ad vnā ⁊ maliciosē: qꝛ tunc ordinarius habet prouidere de suo. ar. c. inter cetera de offi. or. ⁊ glo. d. c. statutū. sed glo. i. d. c. cū ab omni tenet indistincte ꝙ nō potest delegatus ordinarij. sed ordinarius debet sibi facere expensas: sed p⁹ opinio vr̄ magis equa.

10 ¶ Ur̄ ordinarius ecclesiasticus similiter possit petere expēsas quādo proficiscat extra domū. R̄. ꝙ nō nisi cū proficiscatur pro cōsecratione ecclesie vt in. c. cum sit romana de symo. ⁊ cū visitat prouintiā suā de cen. c. cū apostolus: ⁊. c. exigit eo. ti. li. 6.

11 ¶ Ur̄ iudex ordinarius aut delegatus qui possunt accipere expensas teneant cōputare illas quas domi fecissent. R̄. fm glo. ꝙ sic. in. d. c. cū ab omni. sed Pa. i. e. c. tenet cōtrariū ⁊ ē magis benigna. s3 p⁹ tutior.

12 ¶ Quid si delegatus ecclesiasticus nō habet reditus vel beneficiu3 ecclesiasticū vnde viuat. R̄. Pa. in. d. c. cum ab omni ꝙ potest petere. id qd̄ potest petere iudex delegatus principis secularis.

¶ Ur̄ cōsuetudo excuset qua dātur sportule ordinario: ⁊ delegato ecclesiastico. R̄. d. Car. i de. statutū de dec. distinguit: ꝙ aut precessit exactio: ⁊ sic non valet nec excusat talis cōsuetudo. aut nō precessit ⁊ sic possunt partes cōpelli ad obseruādū laudabilem cōsuetudinē. c. ad apostolicā. de symo. Pa. i. d. c. cū ab omni. tenet ꝙ nullo mō excusat per illū tex. cum ab omni: ⁊ p Bar. i. l. cū de i rē verso. ff. de vsu. ⁊ dicit ꝙ. c. ad apostolicā loquit i spiritualibus vbi videntur velle se obligare ex aliqua causa. puta qꝛ est suus parochialis. Uide ver. cōsuetudo. §. 15. 13

¶ Ur̄ iudex ordinarius vel delegatus ecclesiasticus possit a partibus petere salarium pro accessore. R̄. cōiter doc. i. d. c. cum ab omni. ꝙ nō ordinarius qꝛ debet scire canones de quibus agitur corā se: ideo si nescit ⁊ idiget assessore prouideat de suo. delegatus tamen licite petit dūmō non faciat fraudulenter. vt puta qꝛ dicat se idigere cū nō idigeat. d. c. statutū. §. accessore: vel qꝛ vult participare i lucro cum accessore qꝛ sic cū faciat i fraudē legis peccaret mortaliter: ⁊ teneretur ad restitutionē partibus. 14

¶ Ur̄ possit petere salariū pro notario. R̄. delegatus potest dūmodo nō participet ipe cū eo vt i. d. c. statutu3. sed de ordinario dubitatur qꝛ videt ꝙ de suo debeat prouidere suis officialibus. sed probabilius videtur ꝙ possit petere. 15

¶ Ur̄ datum iudici nisi in casu permisso possit repeti. R̄. fm Pa. in. d. c. cum nō ab omni. in glo. p⁹. ꝙ si dedit vt corrūperet iudicē sic nō potest repetere. cū turpitudo versetur ex vtraq3 parte. fiscus talē pecunia3 repetere potest qꝛ accipit omnia ista. l. lucius. ff. de iur. fisci. ⁊ fm glo. i. c. qui recte iudicat. xj. q. 3. cōiter sic presumit. ideo multi tenent ꝙ non repetitur. sed si dedit vt iustam daret sententia3. qua3 aliās nolebat dare. vel vt nō daret iniustam. vel vt cōseruaret ius suū tunc redimit vexationem sua3. quod est licitū vt nota Pa. in. d. c. cū non ab omni: ⁊ sic nō liberatur iudex dando pauperibus qꝛ repetere potest in cōscientia. vbi nō stamus presumptioni. sed veritati. i. q. i. iubemus. xj. q. 3. non licet. de symo. nemo. Si autem dedit simpliciter vt iudicet amittit principalem causam. vt. ff. de condi. ob. causam. l. 2. §. fi. ⁊ sic non repetet sicut quādo dat vt p se iudicaret: facit glo. in. d. c. qui recte. quod videtur verū. nisi quādo aliter nolet iudicare ⁊ dare qꝛ tūc posset ⁊ sibi tenetur restituere. vide ver. restitutio. §. 15. ⁊ iudex ecclesiasticus siue ordinarius siue delegatus qui cōtra iustitiā in grauamen alterius partis in iudicio quicꝗ̄ facit per gratiam vel per sordes puta per pecuniā suspensus est per annū ab executione officii ⁊ debet condēnari ad estimationem litis parti quam lesit ⁊ si suspensione durante ingesserit diuinis fit irregularis: ⁊ nisi per papam poterit dispensari. c. cū eterni. de re. iudi. li. 6. ifra. §. 20. 16

17 ¶ Utrum comitatur symonia dando pecuniam pro sententia. Respondeo glo. i. q. 3. c. vendentes. quod non quia in prohibantis non comititur symonia quamuis grauiter peccet nisi in casu quando iudex nollet dare aliter sententiam iustam quia tunc redimit vexationem suam: secundum Pa. tamen i. d. c. ab oi. si do pecuniam vt acquiram aliquid spirituale vel annexum est symonia. sed hoc non videtur verum quando redimo vexationem meam et iam habebam ius secus si per sententiam de nouo acquirerem. Nota etiam secundum e. Pa. i. c. pe. ne pla. vices suas. quod iurisdictio episcopalis non potest pretio vendi est enim quid spirituale pro hoc quod nota in c. decernimus. de iudi. et idem dicendum de alia iurisdictione spirituali: temporalis etiam non debet vendi ne grauentur subditi de quo. ver. dominus. §. xj. 12. secundum Inno. et Hosti. vbi venditur iurisdictio spiritualis est symonia. secus vbi temporalis. licet talis venditio sit turpe lucrum et contra legem vt nota Inno. in c. nemo. de symo. et pe. q. 3. in summa.

18 ¶ Utrum sententia lata intercedente pecunia sit nulla ipso iure. Respondeo Pa. post glo. in c. cum ab oi. quod sic. i. q. 6. §. venerabilis. C. quando prouo. non est ne. l. venerabilis in tex. et in glo. sententia tamen arbitri tenet licet agens ex ea repellatur exceptione doli. C. de arbi. l. 3. et in glo. predicta. secus si per gratiam datur. quia tunc non est nulla ipso iure. sed datur restitutio. vt in d. glo.

19 ¶ Utrum iudex teneatur ad restitutionem parti si eius negligentia aliquod damnum incurrit. Respondeo secundum glo. in c. quoniam contra. de proba. ver. negligentia. quod sic: et sequuntur doc. Pa. in d. c. quoniam. dicit quod in foro anime est vera opinio. si fuit in dolo vel lata culpa alias non. Uer. arbiter. §. 9. et x. et ver. ad notatus. §. 13. et 14.

20 ¶ Queritur quando dicatur comittere negligentiam ex qua teneatur. Respondeo secundum Hosti. quod tunc quando negligit terminare causam. vel habere tabellionem. vel aduertere quid scribatur. vel non prouidet de aduocato vt tenetur. vel non curauit reuoluere libros: et huiusmodi que suo officio incumbit multo magis tenetur si ex dolo. vnde si iniquam sententiam dedit. vel aliquid aliud fecit contra conscientiam et contra iustitiam in grauamen alterius partis. vltra restitutionem ad interesse ad quam tenetur. vt. C. de pena iudi. l. nouo iure. xj. q. 3. quatuor. 23. q. 2a. domine deus. sed est ecclesiasticus iudex ordinarius. vel delegatus. si contra conscientiam et contra iustitiam hoc fuerit ipsofacto est suspensus per annum ab executione officij. in c. cum eterni. de re. iudi. li. 6. Si vero damnum intulit per imprudentiam tenetur similiter. in culpa enim fuit cum se insufficientem sciuit vel scire debuit et tamen causam iudicare presumpsit et hoc verum in ordinario in delegato secus qui necessitate obediendi iudicat et bona fide et de consilio peritorum licet iniuste iudicet non tenetur nec peccat sed accessor tenetur. l. 2. ff. quod quisque iur. si modo eum elegit qui habebatur pro docto et bone opinionis et ita credidit eum doctum ad hoc. Alias non excusatur si vellet secundum capud suum. 6. §. 16. in fi.

21 ¶ Utrum iudex incidat in penam statuti imponentis penam non terminanti sententiam infra certum diem: si non terminat. Respondeo secundum Pa. in c. licet. de proba. quod sic si fuit requisitus alias secus. quia non tenetur impendere officium suum ad vtilitatem priuatam nisi requiratur vel. l. 4. §. hoc autem. ff. de damno. infecto. et ibi Bar.

¶ Utrum iudex secularis teneatur prestare brachium suum iudici ecclesiastico. Respondeo quod si eius subditus resistit sibi de iure: vt precepit ei aliquid et appellauit ad superiorem: episcopus dicit quod non potest et petit brachium seculare contra eum tunc non videtur teneri ita nota Pa. in c. pe. de offi. or. secus si resistit ei de facto. vt ibi nota. Idem dic in exempto qui allegat exemptionem quam episcopus non admittit appellat: non tenetur iudex secularis episcopum iuuare: et nota vnum dictum d. Feli. in c. pe. de spon. in 4. col. ver. aduerte quod iudex ecclesiasticus non debet aduocare brachium seculare nisi cum per se non potest acta exequi. quia omnia iura de hoc loquentia semper dicunt si opus fuerit. vel si necesse fuerit. Et idem dicas de excommunicatione. Uide. ver. delegare. §. x. vbi diffusius. 22

¶ Utrum iudex post latam sententiam possit eam interpretari declarare seu mutare. Respondeo secundum Pa. in c. pe. de postu. in glo. quod non inferiores nec arbiter: sed maiores sunt bene possunt declarare. sed non mutare. vel corrigere: interlocutoriam vero sententiam potest corrigere et reuocare de accu. c. qualiter et quando. el. pe. de inquisitore heretice prauitatis quomodo ista omnia potest vide in c. vt commissi de here. li. 6. et ibi glo. in ver. mandandi: dicit secus esse ordinarie in alijs iudicibus vide ver. arbiter. §. 12. et ver. delegare. §. xj. et 12. 23

¶ Utrum non condemnans partem aduersam in expensas teneatur ipse de suo restituere alteri parti. Respondeo quod sic. l. sancimus. C. de iudi. quod limitat glo. in c. fi. de rescrip. verum si fuit petitum alias non. Et nota secundum Pa. in d. c. pe. in glo. quod iudex iurat iudicare secundum quod sibi videbitur. scilicet non secundum voluntatem. sed secundum bonum iudicium informatum legibus. 24

¶ Utrum aliquis possit constituere super se iudicem extraneum. 25 Respondeo laicus potest constituere suum iudicem quemcumque qui alias iurisdictioni preest non alium. C. de iuris. om. iudi. l. i. et l. priuatorum. clerici vero non possunt in non suum iudicem consentire nisi sit persona ecclesiastica et de consensu episcopi sui. c. significasti. de fo. compe. et ibi Pa. Nam et secularis iudex nullam in eum potest habere iurisdictionem neque in criminalibus neque in ciuilibus. C. de epi. et cle. aut sta. tuimus. Adde etiam quod nota Pa. in d. c. significasti. quod exemptus non potest renuntiare priuilegio exemptionis contra Fe. quia exemptio non fuit indulta in merum fauorem exempti. sed etiam in fauorem superioris: et per hoc infert ibi Pa. quod episcopus non potest absoluere a sententia excommunicationis religiosos exemptos. etiam si renuntiarent priuilegio exemptionis: et multo fortius moniales quia fortiora priuilegia communiter habent et fortiori cautella tuende sunt. Uide aliquid. ver. arbiter. §. 8. Et ver. monachus. §. 6. ver. iudicare. §. 9. et 12. ver. exemptus. §. 6.

¶ Utrum delegatus pape delinquens in delegatione sua possit conueniri coram ordinario loci. legiste hanc q. tractauerunt in aut. qua in prouintia. C. vbi de cri. agi. oportet. et Io. an. in c. fi. de rescrip. et Pa. ibi. et conclusio secundum eum est quod aut legatus delinquit in procedendo: et tunc quia solum delinquit contra papam in parendo mandatis eius non potest per alium inferiorem puniri. aut delinquit pueriliter agendo et tunc potest puniri per ordinarium loci. quia non conuenitur vt legatus. sed vt criminosus. Sed Io. an. dicit se non 26

cedere q pēdēte cā corā eo possit cōueniri corā ordinario. saltē vbi ipediret ꝓcedere i cā sibi delegato nā respectu illius cause dūtaxat ē maior ordinario vt i.c.studuisti. de offi. lega. Hosti. tñ in summa dicit q rōe pcti poterit puniri p ordinariū: Pa. vero i.c.prudentiā. de offi. delega. ꝯcludit q aut qrit nūqd ordinarius possit eū punire rōe pcti q: ꝯtēpsit exeq mandatū supioris ⁊ pōt dici q sit q: hoc casu nō punit eū vt delegatū. s3 vt pseuerātē in crie: ⁊ sic cessat maioritas dicat glo. ibi q nō tenet quis exeq delegationē sibi iniūctā p papā cū graui dāno rerum suarum: siue sit cū clausula ipotētia. siue simpl'r vt dicit Pa. q: nō est verisile q papa velit artare delegatū ad executionē mādati cū graui piculo rei familiaris. s3 si appareret de expsa itentiōe pape. tūc secus. Dicit etiā ibi glo. q delegatus q debet ꝓficisci extra domiciliū suū pōt a pri° petere expensas a partibus. hoc limitat Pa. qñ iudex eēt impotēs q nō posset suis expensis itinerare: vide ad materiā ver. dñs:⁊. v. delegare:⁊. v. arbiter:⁊ ver. accusatio:⁊ ver. inquisitor:⁊ ver. inquisitio:⁊ ver. delegatus.

Iudicare pure ⁊ simpl'r qd sit. s3 s3 Pa. in .c. dilecti filij. de iudi. q nō est remouere ordinē iuris. s3 tñ subtilitatē pniciosaz q: pdicta verba ipostāt ex suo ꝓprio significato idem q sine malitia ⁊ sine plica ⁊ inuolutiōe: ad hoc glo. i de. se pe. de verb. signi. i. v. simpl'r:⁊ ordo iuditiarius nō est inētus ad iuoluēdū i.d.c. dilecti:⁊ ideo nō remouebitur s3 Pa. ibidem.

1 Quid si dicat procedas sine solēnitate iuris. s3. s3 Pa. vbi.s. q cēset sublata solēnitas iuris ciuilis ⁊ canonici. s3 nō diuini ⁊ iuris gentiū:⁊ iō duo testes sufficerēt l3 forte de iure ciuili plures requirerēt. silr ēt si sint ifames q: ifamia ē de iure positiuo. a. c. p tuas. de sy. mo. nō tñ recipiūtur nō citata parte q: citatio est spēs defensiōis q est de iure gētiū. nec pōt tolli. de.c. pastoralis. de re. iudi. s3 bene poterit recipere testes absq iuramēto ⁊ diebus feriatis q: hec solēnitas est inducta de iure ciuili s3 Bar. in. l. filiusfamilias. ff. de dona.

2 Quid si dicat iudices p ut volueris. s3. s3 Pa. d.c. dilecti: q itelligit solū dolus exclusus ar. d. l. creditor. §. lucius. ff. mā. ⁊ iō nō pōt tollere ius alterius sine cā sic nec cōmittēs q: nemo plus iuris trāsfert q ipe habeat. de dote post diuor. resti. c. nup. Et ꝓterea dicit Bar. i extrauagāti ad repmēdā q ille cui cōmittit vt faciat qd vult vel sic libuerit. l3 non teneat seq regulas iuris ciuilis. remanet tñ ligatus regulis iuris nālis gentiū seu nālis equitatis qd idē est vt i de. pastoralis. de re. iudi. vbi ipator inualide egit q: excessit regulas iuris naturalis.

3 Quid si dicat iudices s3 veritatē ⁊ equitatē. s3. s3 Pa. i.c. l'ras. de iur. calu. q debēt seruari solēnitates etiā rigorosie iuris positiui. s3 d. Anto. dicit q nō tenet seruare rigorosas qd videt verius.

Quid si dicat iudices p vt tibi vr. s3. s Pa. i.c. i. de iudi. q d3 iudicare iudicio itellectus cui cōgruit hoc verbū videbit. ita nō Bar. i. l. quid tñ. §. si arbiter. ff. de arbi. Et idem cū dr relinquo vel comitto arbitrio tuo vel prudētie tue vel iuditio tuo tūc denotāt arbitriū boni viri rōe regulati. sic cū dr vt visum tibi fuerit vel tibi videbit. ita nō Pa. i.c. p. de seq̄stra poss. sitr hec verba si extimaueris. si arbitratus fueris. si tibi placuerit. vt ꝓbat i. l. fide cōmissa. §. q̄cq̄. ff. de lega. 3. ⁊ i. l. chais. §. fororē. ff. de fidecomissis liber. vbi tex. nōbilis: vide tex. cum glo. i. c. 2°. de cor. vitia. ⁊ p Bar. i extrauagāti ad repimēdū:⁊ Pa. i. c. p. de ꝯsti. ⁊ iō tenet seq oēs regulas iuris ciuilis:⁊ Bar. i extrauagāti alle. l. 1. ff. arb. Et aduerte q oīa verba excepts istis: volo: libet: arbitriū plenū. vel liberū vt ibidē nō Bar. ipostāt arbitriū boni viri. de quo vide. v. arbiter. §. 9. Quō itelliguntur illa verba sine strepitu ⁊ figura iudicij ver. inquisitor. §. 37. 4

Ut iudex debeat iudicare s3 allegata ⁊ ꝓbata vel s3 q ipe cognoscat veritatē. s3. s. s. T. 2a. q. 67. ar° 2°. q d3 diuertere q° pōt: si vero non pōt ita q cogat iudicare: debet iudicare s3 allegata ⁊ ꝓbata vbi sic ait. Judicare ptinet ad iudicē s3 q fungit publica ptāte:⁊ iō informari debet in iudicādo nō s3 id q ipe nouit vt hō vel vt priuata psona. s3 s3 id qd sibi inotescit tāq3 psone publice. hoc āt inotescit sibi ⁊ i cōi ⁊ i particulari i cōi qdē p leges publicas vel diuinas vel humanas ꝯ quas nullam ꝓbationē admittere debet: In particulari aūt negotio aliquo per istrumēta ⁊ testes ⁊ alia hmōi legitima documēta q d3 sequi in iudicādo magis q3 id qd ipe nouit tā q3 priuata psona: ex quo tñ adiuuari pōt vt districtius discutiat ꝓbatiōes iductas vt possit eaz defectū iuestigare: q si eas nō possit ꝯ iure repellere: d3 sic dictū est eas i iudicādo seq. debēt. n. iudices veritatē s3 ea q fuerūt sibi ꝓposita iudicare q: nō iudicant s3 propriā ptātez. Et ideo in his q ad ꝓpriā psonā ptinēt debet iformare conscietiā suā ex ꝓpria scia. s3 i his q ptinēt ad publicā ptātez debet iformare ꝯsciaz suā s3 ea q i publico iudicio fari pñt. hec. s. T. Et itez. e. li. q. 64. ar°. 6. in responsiōe ad. 3m. post q3 ꝯclusit q nullo mō inocēs sit occidēdus ait. Si iudex sciat aliquē inocētē esse q falsis testibus cōuincat debet diligētius examinare testes vt iueniat occasionē liberādi inocētē sic Daniel. Si hoc nō pōt debet eū superiori relinq̄re iudicandū. Si aūt hoc nō pōt nō peccat s3 allegata: sniaz ferēs q: ipe nō occidit inocētē. s3 illi q eum asserūt nocentē. hec ille. Ex qbus cōcludūtur aliqua p q iudex i sili casu debet quātū pōt q̄rere occasionē vt illū liberet ⁊ est difficile q prudēs iudex non sciat adiuenire aliquā subtilitatē vel occasionē qua liberet inocētē vt dictū est de Daniele. vñ Ul. ait. si iudex scit veritatē negotij cū circūstātijs vr ipossibile 5

qn aliā viā iuris inueniat ad liberādū inocētē nisi sit ex īprudētia vel negligētia iudicis. hec ille. 3° ꝙ pōt eē casus i quo iudex nō posset viā inuenire qua liberet illū puta q2 hꝫ sindicatū vel aliter imminet sibi periculū nisi iudicet ſm allegata: ſm. pars petat iusticiā tenet iudicare ⁊ si iudicet ꝯ ꝓbata iputabit sibi: ⁊ sic ita. 4° i tali casu debet ⁊ pōt iudicare ſꝫ allegata ⁊ ꝓbata. 5° ꝙ iudex i tali casu nō occidit inocētē ſꝫ illi q ꝓbāt falsū; hāc opinionē sicut Th. sequūt quasi oēs canoniste. s. Jo. glo. ⁊ Archi. 3. q. 7. xj. q. 3. summope. c. iudicet. Ber. ⁊ Host. ð offi. or. c. ṗ. Inno. i. c. venerabilis. ff. de offi. pres. l. illicitas. §. i. 6. q. 2. si tm̄: ⁊ c. placuit: iudicabit ergo ſm ꝯsciaꝫ quā hꝫ vt iudex ⁊ non vt hō. c. s. de offi. deleg. Uide aliquid infra ver. iudiciū. §. 1. ꝯcor. Ricar. i. 3. ql. q. 15. ⁊ Pe. ⁊ Ray. Multū ꝓ ista opiniōe facit dictū Ambro. i. d. c. iudicet vbi dr̄ iter cetera ꝙ bonus iudex nihil ex arbitrio suo facit ⁊ domestice ꝓpāe volūtatis. ſꝫ iuxta leges ⁊ iura pronūtiat: ⁊ . j. sic audit ita iudicat. Et Pa. in. c. veniētes. de iure iur. sic ait. Nō ꝙ iudices debēt iurare vt iudicēt ſm leges. vt i aut iusiurā. qð ſitaf ab his q sunt ad hoc deputati ex q° īfert ꝙ ſm ꝯsciaꝫ quā hꝫ vt deus. vel vt hō iudicare nō pñt. de quo. j. c. pastoralis. §. q2 vero. de offi. deleg. Cōtrariā opinionē tenet Nicolaus de lira super illud Exo. 23. Innocētē nō cōdēnabis: ⁊ Angelica. ƀ. iudicare. §. 7. ⁊ qdā alij dicentes absolute ꝙ nullo mō pōt sic iudicare sine pctō. tū q2 est ꝯ preceptū diuinū. vbi. ȝ. nō suscipies vocē mēdatij: ⁊ i. c. qs scād alizaueril. de reg. iur. vtilius scandalū nasci permittit ꝙ veritas deserat: ⁊ multa similia adducit Angelica q̄ oia faciūt soluūtur p illa q̄ dicta sunt. s. ꝙ iudicat vt iudex ⁊ tenet iudicare ⁊ vt sic iudicat ſm veritatē ⁊ tenet sic iudicare. d ar. s. 3°. ti. 9. §. de Inocēte dicit ꝙ prima opinio est cōior.

6 ℂ Querit de ministris vel officialibus qbus mandatur executio sñie iniuste. R. ſm. s. T. 2ᵉ. q. 64. ar°. 6. ad. 3ᵐ. ꝙ minister iudicis ꝯdēnātis inocētē si sententia itolerabilē errorē ꝯtineat non ðꝫ obedire alias excusarētur carnifices q martires occiderūt. Si ƀo nō cōtineat manifestā iniusticiā nō peccat preceptuꝫ exequēdo q2 ipe non habet discutere superioris sñiaꝫ nec ipe occidit inocētē. ſꝫ iudex cui ministeriū adhibet. hec ille. Ray. quasi i eādē sñiaꝫ cōueniēs ait: ꝙ cū minister scit ꝓ certo illū inocētē: nō debet exequi mādatū: sed cū dubitat tūc ðbet exequi. excusat. n. ꝓpter bonū obediētie. xj. q. 3. qd ergo: ⁊ 23. q. i. quid culpat ⁊ idē qð dr̄ de officialib᷒ itellige etiā de aliis subditis. ꝯcor. Alex. de al. 3ª. parte i precepto. 5. ⁊ Ricar. i. d. ql. qdā tñ tenēt ꝙ nullo mō debet exeq: sed sunt extremi idō nō sequēdi q2 extrema sunt vitiosa.

7 ℂ Utr̄ iudex secularis possit iudicare de his q̄ sunt peccata. vt de vsura ⁊ hmōi. R. ſm Pa. i. c. cum sit generale. de fo. ꝯpe. ꝙ sic dūmō nō disputet principaliter vtr̄ sit pctm̄ vt pꝫ. ff. ⁊ C. ð ꝯdi. īdebi. p totū: ⁊ hēc cōis opinio: ⁊ hoc est verū q2 corā eo pōt obici de iuramēto si non vertat dubiū de eius validitate. vt i. c. rex debet. 23. q. 5. ſꝫ si dubitatur vtr̄ sit vsura vel ne: peccatū vel ne: tūc iudex secularis non pōt ſꝫ ad ecclesiā est recurrēdū. c. per venerabilē. q si sic legi. ⁊ i de. vnica. de vsu. vñ ex dictis pꝫ ꝙ pōt iudex secularis cōpellere ad restitutionē vsuraꝝ q2 etiaꝫ de iure ciuili reprobātur hodie ſꝫ cōeꝫ opinionē. fallit hoc i crie heresis de quo nullo mō pōt se intromittere nisi exequēdo excipiūtur multi alij casus i glo. ⁊ per doc. i. d. c. cū sit generale: ſm Pa. tñ nullū aliud est nisi vt dictū est cū agit de dubio vtr̄ valeat iuramentū vel ne ⁊ hmōi. q2 tūc non pōt vide glo. 32. q. 5. c. christiana religio: ⁊ ibi per Archi. Uide aliquid. ƀ. excōicatio. 5. casu. 28. §. fi.

ℂ Utr̄ iudex ecclesiasticus possit iudicare laicū subditū principis laici. vel ēt principes laicos. R. ꝙ sic rōe spiritualitatis. puta si cā est spiritualis vt ð matrimonijs heresi ⁊ hmōi. vel rōe pctī cuiuscūqꝫ mortalis. vt nō i. c. 2°. ⁊ c. nouit. de iudi. alias nō. Idem dicit. s. Tho. 2ᵉ. q. 60. ar°. fi. 8

ℂ Utr̄ laicus possit in aliquo casu iudicare clericū. R. siue cā sit spiritualis. vt de decimis matrimonijs criminalibus heresi vsuris ⁊ hmōi. siue temporalis nō pōt vt i. d. c. 2ᶜ. posset tñ auctoritate sibi delegata ab epo i causa tēporali mere: de clerico iudicare. alias nō i. d. c. 2°. fallit etiā qñ clericus ē ðgradatus ⁊ traditus curie seculi q2 tūc pōt. ƀ. iudex. §. 25. 9

ℂ Utr̄ aliquis possit iudicare nō subditū. R. ſm. s. Tho. 2ᵉ. q. 67. ar. ṗ. ꝙ nō q2 iudicare psupponit viꝫ coactiuā q̄ nō ē nisi ad subditos aliquo mō ⁊ hāc habēt aliqñ ordinarie sic iudices ordinarij aliquādo ex comissiōe sic iudices delegati. Aliqñ ex ꝓpria spōte sic i arbitris q se propria spōte possunt subicere alior iudicio ꝙuis nō sint eis superiores eadē ē ꝙ nec arbitriū pena valari q2 arbitri q nō sunt superiores nō de se plenā ptātē hñt cohercēdi. h. s. T. x

ℂ Utr̄ quilꝫ laicus possit se subicere cuilꝫ iudici qui preest. R. ꝙ sic. si vult. l. i. ff. de iudi. ⁊ l. i. C. de iur. oiuꝫ iudi. ⁊ itelligit velle ⁊ cōsentire quādo scit eum nō eē suū iudicē: ⁊ tamen litigat sub eo vt i. l. 2. ff. ð iud. limita: ⁊ ſm glo. i. c. si diligēti. de fo. cōpe. verū i causa ciuili: secus i causa criminali: vide Pa. ibidem: sed quid si ille cui vult se subicere non habet in actu iurisdictionē. R. si solum deficiat q2 nō est sibi subditus potest se subicere. xj

ℂ Utr̄ sit clericus. R. ꝙ nō sub iudice laico etiam propter tēporalia bona sua. c. si diligenti. ð fo. ꝯpe. nisi agendū ꝯtra laicū sub iudice laico etiaꝫ de crimine ciuiliter ⁊ tūc tenet respondere recōuentus vt est glo. nō i. c. at si clerici. de iudi. sed Pa. ibidem tenet ꝙ etiā sunt solēnes doc. qui tenent ꝙ non potest recōueniri. sed aduerte ꝙ i causa spirituali seu annexa non habet locū recōuentio corā seculari iudice ar. c. tuā. de or. cognit. ⁊ c. lator qui sunt fi. legi. ⁊ sic xij

tenent cõiter doc. in.d.c.at si clerici. sed in tẽporali videtur q̃ sic: vide.Ẏ.iudex.§.25. ⁊ supra.c.c.§.9.

k ¶ Ut᷑ laicus.laicũ super re ciuili possit ↄuenire sub papã.R̃.ſm Pa.in.c.l3.ex suscepto.de fo.ↄpe. non nisi i aliquibus ⁊ p̃ quãdo hoc habet cõsuetudo vt i.c.si clericus.de fo.cõpe.2°. i terris subiectis ecclesie quo ad tẽporalia vt i.d.c.si clericus. 3° qñ causa de qua agit᷑ spectat ad ecclesiasticũ de iure. vt in.c.tuã. de cog.⁊.c.cũ sit generale.de fo.ↄpe. 4° quãdo vacat imperiũ ⁊ addit᷑ papa i causa spectãte ad imperatorẽ.vt in.d.c.l3. 5° quãdo dat᷑ negligẽtia principio i iustitia administrãda.vt i.d.c.l3. ⁊.d.c.cũ sit. 6° qñ ipetrat᷑ a persona miserabili ⁊ oppressa vt.i.c. ex parte.B.ð fo.ↄpe. 7° qñ iudex secularis q̃ nõ habet i prouintia superiorẽ allegat᷑ suspectus vel non vult facere iustitiã vt i aut. vt diffe. iud.§.i.⁊.2°.8°. in.c.reciũuentiõis.3.q.8.cuius i agẽdo ↄ̃ h3 Host. i causis mortuarum a defunctis derelictorum i aut. ð eccle.ti.§.si aũt.2°.qñ secularis iudex iuocat auxiliũ ecclesie.23.q.5. administratores ſm Inno. puta qui subditi sunt sibi iobediẽtes.11° rõe administratiõis sumpte a laicis.vt nõ i.c.iudicatũ.89.di.12°.si ecclesiarum serui vel hoĩes seruiẽtes in debite a laicis colecta᷑ .c.ecclesiarum seruos.12.q.2.⁊ i aut. Itẽ nulla cõitas.C.de epi.⁊ de.13° quãdo i prouintia nõ ẽ iudex aut superior laico tũc potest adiri eps ⁊ est casus in aut. vt differẽ.iudi.§.si vero ↄtigerit.14° quãdo aliquid est ambiguũ ⁊ vt difficile iter iudices variat᷑. vt i.c.per venerabilẽ:qui sint fi.le.15° quãdo agitur per viã denũciatiõis euãgelice:vt i.c.nouit.de iudi. 16° quãdo causa prophana est annexa.seu cõiũcta cũ cã spectãte principaliter ad ecclesias:exẽplũ ponit de dote vt in.c.de prudẽtia.de do.post. diuor.re.⁊ hoc quãdo nõ agit᷑ principaliter de dote.sed ex consequẽtia hec Pa.cũ multis declarationibus.

l ¶ Qñ aliquis clericus detinet᷑ a iudice seculari:⁊ ð nouo apparet q̃ est clericus debet restitui.Ẏ.excõicatio.5.casu.p̃.§.25. ⁊ tũc pertinet cognitio ad iudicẽ ecclesiasticũ si petat᷑ restitui:⁊ iudex secularis recuset q̃ de re agit᷑ spirituali s3 debet vocari iudex secularis aut alius cuius iterest de sen.exco.si iudex li.6. Et si est notoriũ q̃ sit clericus statiz restituetur sine aliqua cognitiõe si vero gerebat se vt clericus i habitu ⁊ tõsura:⁊ nõ est notũ ipm esse clericũ restituet᷑.sed postea cognoscet᷑ an sit clericus. Si vero ante dephensionẽ se habebat pro laico:⁊ sic cõiter habebat᷑.nõ est restituẽdus quousq̃ fiat fides ð clericatu. sed tñ iteri processus iudicialis ↄ̃ eũ quiescet d.c.si iudex. Sed quid si post delictũ est factus clericus vel religiosus.R̃.q̃ si fecit i fraudẽ:⁊ hoc sit notũ iudex secularis poterit exequi si vero est notũ q̃ nõ fecit i fraudẽ restituet᷑ si vero est dubiũ ⁊ fecit se clericũ post ↄcessum iceptũ etiã exequet᷑ iudex secularis.si vero ante:restituet᷑ hec ſm Bar.in.l.i.ff.de penis.s3 ſm Io.an.debet itelligi in illis casibus vbi dr̃ q̃ iudex secularis exequat᷑ quãtũ ad executionẽ3 bonorum.s3 psona semp restituet᷑ nisi degradet᷑.itelligẽ etiã qñ dr̃ si fieret religiosus q̃ d3 itelligi de religiõe approbata.sec⁹ si acciperet hitũ aliquẽ q̃ gaudet priuilegio fori:⁊ tñ nõ sunt ↄprie religiosi vt begini.

m Iudiciũ ſm.s.T.22°.q.60.ar°.p̃.iportat ſm primã:⁊ ↄpriã noĩs ipositionẽ:diffinitionẽ vel determinationẽ rei iuste vel iuris:q̃ aũt aliq̃s bene diffiniat aliq̃d i operibus virtuosis requirit᷑.p̃.vt habeat cognitionẽ.2° vt sit bene dispositus qd̃ sit p habitũ virtutis:⁊ sic ad hoc q̃ aliq̃s recte iudicet requirit᷑ cognitio qd̃ ptinet ad prudẽtiã ⁊ virtus q̃ est ipa iustitia.vñ iudiciũ q̃uis sit actus prudẽtie ⁊ itellectus tñ denoiat᷑ a iustitia:⁊ est ãpliatũ ad significãdũ rectã determinationẽ i q̃buscũq̃ rebus extẽso noie iudicii. Iudiciũ igit᷑ qd̃ iportat rectã determinationẽ eius qd̃ ẽ iustũ.ↄprie ptinet ad iustitiã ↄpter qd̃ phs.5.ethi.dicit q̃ hoies ad iudicẽ ↄfugiũt sicut ad quãdã iustitiã aĩatã. Ad hoc aũt iudiciũ vt sit iustũ requirũtur.3.p̃ vt ↄcedat᷑ ex inclinatiõe iustitie.2°.q̃ ↄcedat ex auctoritate p̃sidẽtis.3° q̃ pferat᷑ ſm rectã rõe3 prudẽtie:qd̃cũq̃ aũt horum defuerit erit iudiciũ vitiosum ⁊ illicitũ vno q̃dẽ mõ qñ est ↄ̃ rectitudinẽ iustitie ⁊ sic dr̃ iudicium ↄuersũ vel iniustũ. Alio mõ qñ iudicat i his i q̃b᷒ nõ h3 auctatẽ ⁊ sic dr̃ iudiciũ vsurpatũ. 3° qñ deest rectitudo rõis puta cũ aliq̃s ð his iudicat q̃ sũt dubia l' occulta pp aliq̃s leues ↄiecturas ⁊ sic dr̃ iudiciũ suspiciosũ vel temerariũ ð q̃.i.§.16.⁊.Ẏ.suspitio.

¶ Ut᷑ iudiciũ ex suspitiõe ↄcedẽs sit pctm̃ mortale. n R̃.ſm.s.T.22°.q.60.ar°.3.q̃ sic qñ ẽ de aliq̃ graui. Ait.n.sic.Cũ aliq̃s iudex i aliq̃ graui ex suspiciõe.scilicet iditio ↄcedit ad aliquẽ ↄdẽnandũ hoc idirecte ad iniustitiã ptinet.vñ est pctm̃ mortale:⁊ ibidem ad.3m̃.ait.iustitia:⁊ iniustitia sunt circa exteriores operatiões.vñ iudiciũ suspiciosũ directe ad iniustitiã pertinet qñ ad actũ exteriorẽ procedit:⁊ tũc est pctm̃ mortale.iudiciũ aũt iterius pertinet ad iniustitiã ſm q̃ cõpat᷑ ad exterius iudiciũ.vt actus interior ad exteriorem. sicut cõcupiscẽtia ad fornicationẽ:⁊ ira ad homicidiũ:⁊ sic quãdo est deliberate de aliquo est mortale.vt dicitur lr̃a de iudicio temerario.§.15.⁊ ver.suspitio.prin.

¶ Ut᷑ sit iudicandũ ſm leges scriptas.semp.R̃.vbi o supra.ar.5.q̃ sic. Iudiciũ.n.nihil aliud ẽ q̃3 quedã diffinitio vel determinatio eius qd̃ est iustũ.fit autẽ aliq̃d iustũ dupl'r.vno° ex ipa nã rei qd̃ dr̃ ius nãle. Alio° ex quodã ↄdicto iter hoies qd̃ dr̃ ius positiuũ. leges aũt scribũtur ad vtriusq̃3 declarationẽ.alr tñ ⁊ alr. Nã legis scriptura ius q̃dẽ nãle ↄtinet.s3 non istituit.nõ h3.n.robur ex lege.s3 ex nã.ius aũt positiuũ scripturã legis ⁊ ↄtinet ⁊ istituit.dãs ei auctoritatis robur ⁊ ideo nec᷑ est vt iudiciũ fiat ſm legis scripturã alioq̃n iudiciũ deficeret vel a iusto nãli vel a iusto positiuo. Uide.s.Ẏ.iudicare.§.5.

¶ Utrū sit iudicādū ſm leges ſcriptas iniuſtas. R̄. ꝙ nō. vñ vbi. s̄. ad. pᵐ. ait. lex ſcripta ſicut nō dat ro/ bur iuri nāli ita nec pōt eius robur minuere vel au/ ferre qꝛ nec volūtas hoīs pōt imutare nāȝ ⁊ ideo ſi ſcriptura legis ꝯtinet aliqd ꝯ̄ ius nāle iniuſta ē nec hꝫ viȝ obligādi. ibi. n. ius poſitiuū hꝫ locū vbi quā tū ad ius nāle differt vtꝝ ſic vel alr̄ fiat ⁊ iō nec ta/ les ſcripture. leges dicūtur. ſꝫ potius legis corruptio nes ⁊ ideo ſm eas nō ē iudicādū. s̄. ꝟ. iurare. §. ſ.
4 ¶ Utꝝ ſemꝑ ſit iudicādū ſm verba legis. R̄. vbi. s̄. ad. 2ᵐ. vbi ſic dr̄. Sicut leges inique ſm ſe ꝯ̄riāt iuri nāli vel ſemꝑ vel vt i pluribꝰ. ita ēt leges q̄ ſunt re/ cte poſite i aliqbus caſibꝰ deficiūt i qbus ſi ſeruarē tur cēnt ꝯ̄ ius nāle: ⁊ iō in talibus nō eſt ſm lr̄aȝ le/ gis iudicādū. ſꝫ recurrēdū ad equitatē quā itēdit le/ gis lator. vnde iuris peritus dicit. nulla rō iuris. aut equitatis benignitas patit̄. vt q̄ ſalubriter ꝓ vtilita te hoīuȝ itroducūtur. ea nos durioꝛ interꝑtatiōe ꝯ̄ ipoꝝ comodū ꝑducamus ad ſeueritatē: ⁊ i talibus etiā legis lator alr̄ iudicaret: ⁊ ſi cōſideraſſet legem alr̄ determinaſſet. ſꝫ qd qn̄ aliqd ē ꝯ̄ itētionē legis: ⁊ lex eſt iuſta. ſꝫ equitas eſt ꝯ̄. R̄. ſm Pa. in. c. ſi. de trāſ. ꝯ̄ glo. ꝙ ius ſemꝑ ē ꝑferēdū equitati: etiā vult ꝙ pp̄ equitatē nō ſcriptā nō debet iudex a iure ſcri to recedere qꝛ nō dꝫ iudex eē demētioꝛ lege. vel vi/ deri vt dicit tex. i aut. de iudi. §. oꝫ. ſed doc. faciunt tria mēbra qꝛ aut neutrū eſt ſcriptū. ſ. nec ius nec eq tas ⁊ tūc iudex debet ſeruare equitatē. vt i. d. c. ſi. ad hoc adde notabile verbū Inno. i. c. p̄. de ꝯſti. ꝙ ſeqt̄ Bar. i. l. i. C. de. lī. ꝙ i his q̄ relinquūtur in arbitrio iudicis debet ſemꝑ ſequi equitatē. Aut alterū tm̄ eſt ſcriptū ⁊ illud eſt ſeruandū. vel vtrūqȝ eſt ſcriptū ⁊ tūc aut ius ē ſcriptū i genere ⁊ equitas i ſpē vel eꝯ̄: ⁊ ſeruādū eſt ꝙ i ſpē repit̄ ſcriptū. qꝛ ſpēs derrogat generi aut ambo ſunt ſcripta. ſeu generaliter ⁊ tunc cōiter tenetur ꝙ eſt pꝛeferēda equitas.
5 ¶ Nō ſm glo. ⁊ doc. i. c. qm̄: de proba. ꝙ iudiciū dr̄ extraoꝛdinariū qn̄ nō ꝓcedit̄ i figura iudicii. ſꝫ iu/ dex ꝓcedit ex officio ſuo i modū iquiſitiōis vel de/ nūtiationis. vt de accu. c. qualr̄: ⁊ qn̄ el. 2º. Itē i cau ſis electiōis vel poſtulatiōis aut ꝓuiſiōis ſuꝑ digni tatibus. ꝑſonatibus. officijs. canonibus ꝓbendis ſeu qbuſcūqȝ alijs. matrimonijs beneficijs eccleſiaſticis aut ſuꝑ decimis ⁊ vſuris i qbus ꝓcedēdū ē ſimplr̄ ⁊ de plano dr̄ ꝓcedere extraoꝛdinarie de qbus i. c. oliȝ. de accu. Dr̄ ēt extraoꝛdinarie qn̄ eſt delegatū. Itē qn̄ iudex eccleſiaſticus cognoſcat de tēpoꝛalibꝰ laicoꝝ rōe peccati anneri: de iudi. nouit.
6 ¶ Quot modis reddit̄ iudiciū nullū. R̄. triplr̄. p̄. rōe iudicis incōpetētis. puta qꝛ nō hꝫ auctoꝛitatē ſuꝑ eū quē iudicat vt. s̄. ꝑn. 2º. rōe ꝑſone agētis puta qꝛ eſt minoꝛ ⁊ agit ſine auctoꝛitate curatoꝛis. C. de iudi. l. ꝓuerēd. i. i ſi. Itē excōicatus: ſiles. n. nō pñt agere niſi i cauſis expꝛeſſis a iure. 3º. ex pte rei puta qꝛ nō pōt tractari ſub tali iudice ſicut ius patronatus de iudi. c. q̄ſto. vel res eccleſiaſtica. c. decernimꝰ. ꝯ̄ iud.
¶ Qui ſunt qui nō poſſunt vocari ad iudicium. R̄. 7
multi de quibus. ff. de i ius. voc. l. 2. ⁊. 3. Et ſunt cō ſul ꝑfectus: ꝓtoꝛ. Magiſtratus. q hꝫ imperiū merꝫ aut mixtū. Nec eps dū ſacra agit. nec ille q vxoꝛem duxit nec illa q̄ ducit̄ i vxoꝛē nec q funus familiare ꝓſequit̄ vel iuxta moꝛtuū facerē obſequiū. nec qui ꝓpter religionē loci ſe mouere nō pōt vt regulares. vel icluſe. ponūt̄ alibi alij vt ſunt furioſi ifames. ff. de cōdi. fur. l. 2. ⁊ verꝫ ꝑ ſe. ſꝫ bñ ꝑ tutoꝛes ⁊ curato/ res. Itē nec ſeruus dominū. nec libertus patronū in famoſis actionibus niſi venia ipetrata i ius voca/ re pōt de qbus i. d. l. de i ius voca. ⁊ ſequētibus.
¶ Quid ſi pupillus vocat̄ i iudiciū ⁊ nullus eū de/ 8
fendit. R̄. nullū erit iudiciū. ff. ꝺ re iudi. l. ꝯtumatia.
¶ Utꝝ mulier poſſit vocari i iudiciū. R̄. ꝙ nō ꝑſo 9
naliter niſi i caſibꝰ expꝛeſſis a iure: ⁊ hoc itellige ꝯ̄ eius volūtatē ſecus ſi vellet vt i. c. mulieres. de iudi. li. 6. ⁊ ſunt iſti caſus expſſi i iure i quibus vocat̄ ꝑ ſ i cā criminali. ff. de publi. iud. l. pe. §. ad crimē. 2º. i fe/ rēdo teſtimoniū i cā criminali qn̄ pōt admitti ꝺ qꝰ infra. ꝟ. teſtis ꝑn. 3º. qn̄ eſt tutrix filioꝝ ſi non vult actoꝛē ꝯſtituere. Inſti. de cura. §. vltimo. vtꝝ autem mulieres religioſe ſi ipe volūt poſſint lib̄r euocari ad iudiciū. R̄. ꝙ nō. ꝓ nulla cauſa itellige perſonali/ ter. vt in. d. c. mulieres.
¶ Quid ſi citent̄ de facto aliq̄ mulieres ꝯ̄ ꝑmiſſa. 10
R̄. irritū eſt ipſo iure. vt i. d. c. mulieres. imo eſt excōi catus fingens cāȝ vt iudex vadat ad mulierē ꝓ fe rēdo teſtimonio. ſed ex cā vera ſi teſtimoniū eſt ne/ ceſſariū debet iudex ad eas ire vel ſi nō decet aliuȝ mittere. vt i. d. c. mulieres.
¶ Qualr̄ peruertit̄ iudiciū. R̄. quatuoꝛ modis. ſ. ti/ 11
moꝛe. cupiditate. odio. ⁊ amoꝛ. xj. q. 3. quatuoꝛ.
¶ Qua hoꝛa pōt iudiciū exercere. R̄. ꝙ de nocte nō 12
eſt honeſtū de offi. dele. cōſuluit: tm̄ ſi iudex ꝓcedit ꝺ nocte cū lumine cādele ad litis ꝯteſtationē. vel ſnie ꝓlationē valet qꝺ agit lꝫ facere nō deberet. dūmō aliud nō ipediat. qꝛ multa ꝓhibētur q̄ tm̄ facta te/ nent de regu. c. ad apoſtolicā. ꝺ iur. iur. quēadmodū. §. qꝺ ſi pōt. Uide. ꝟ. dies ⁊. ꝟ. citatio.
¶ Utꝝ iudex poſſit iudicare vltimo die ſui officij. R̄. 13
ꝙ nō. vt i. l. eū q. ff. de iur. oīuȝ iudi. tm̄ tenet ſi iudi/ cat vt i. l. meminiſſe. ff. de offi. ꝓcōſu. ⁊ hoc itellige ſ oꝛdinario qꝛ delegatus ēt vltᵒ die iudicat vt i. c. ꝯſu luit. ꝺ offi. dele. Bar. tm̄ i. l. eū q. limitat verꝫ poſt ad uētū ſucceſſoꝛis qn̄ añ licite iudicat. d. l. meminiſſe.
¶ In quo loco debeat iudicare. R̄. i loco ſue iuriſdi 14
ctiōis. niſi ꝺ ꝯſenſu partiū ⁊ iudicis territorij. 6. q. i. epm. cū duobus ſequētibus. vide glo. i. c. litigātibus de offi. oꝛ. li. 6. fallit ēt hoc in epo expulſo. ſed q̄ ſunt volūtarie iuriſdictiōis poſſunt vbiqȝ exerceri. l. 2. de offi. ꝓcō. ⁊. c. nouit. de offi. lega. ⁊ ibi glo.
¶ Quō debet iudicare. R̄. ſedendo vt nō in. §. ſede/ 15
bunt in aut. de iudi.

¶ Temerariũ iudiciũ qd̓ vt̃r ꝓhibet̃ dr̃ sex modis. p̱ ex parte iudicãtis per vsurpationẽ officij sibi non cõmissi. 2° per idignitatẽ ad Ro. 19. tu q es q iudicas alienũ seruũ. 3° ꝓp ignorãtiã. Ex parte vero rei est. 4° qñ iudicat̃ ꝑsona quãtũ ad euẽtũ futurũ q2 ne/mo desperãdus est ꝯ pen. d. 7. nemo. 5° qñ iudicat̃ intẽtio icerta. 6° qñ iudicat̃ factũ occultũ q2 de in/certis ⁊ occultis temerariũ est iudicare ſm glo. sup illud Mat. 7. nolite iudicare. Uide supra. in prin°. c. §. 1. ⁊ infra ver. suspicio.

Iurare ſm .s. Tho. 2a 2e. q. 89. ar°. p̱. est assu/mere deũ i testẽ. qd̓ ideo fit q2 i rebus huma/nis nõ possumus habere certitudinẽ ab hoĩe tũ q2 plurimi i mẽdaciũ labũtur. tũ q2 ꝯsistit i cogni/tione vñ querimus illã a deo qui oĩa scit: ⁊ in quo nõ põt eẽ mendaciũ: ⁊ oẽs põt punire qui illũ i testẽ falso assumũt: ⁊ dr̃ iuramentũ q2 quasi pro iure in/troductũ est. vt qd̓ sub inocatiõe diuini testimonij. dr̃ pro vero habeat̃. vel iurare ẽ deũ i testẽ vocare. vñ Aug. i quodã sermone de piurio. Quid est iurat̃ per deum. nisi testis est deus: ⁊ est actus latrie. i. quo honoramus deũ. vñ Hie. super Mat. qui iurat aut veneratur aut diligit eũ per quẽ iurat. Quidã canoni/ste diffiniũt dicẽtes iuramentũ ẽ. affirmatio vel ne/gatio de aliquo licito probabili ⁊ honesto facto vel fiẽdo sacre rei attestatiõe firmata. qd̓ fit siue ore. si ue facto. puta tãgendo lr̃as vel aliqd̓ hmõi. Et no/tandũ ꝙ q̃uis aliqñ quis iuret per creaturas semp tñ iurat̃ per deũ principalr̃ inquãtũ diuina virtus i creatura manifestat̃. vt cum iurat̃ per fidẽ vel per euãgeliũ vel per sanctos itelligit̃ per deũ cuius veri/tas cõtinet̃ i fide eius. vel in eius euãgelio ⁊ sancti hãc ꝑdicauerũt ⁊ tenuerũt. Idẽ ponit. s. Tho. 3. sen/tentiar. di. 39. ar°. p̱. vide infra. §. 4.

1 ¶ Quotuplex est iuramentũ. R̷. diuersi diuersas po/nũt distinctiones. vnde. s. Tho. vbi supra. iuramen/tũ est duplex. s. assertoriũ qd̓ fit de aliquo ꝑsenti. vel ꝑterito. cũ. s. quis iurat sic fuisse factũ vel sic modo esse. Aliud dr̃ promissoriũ cũ. s. quis iuramẽto pro/mittit aliquid se facturũ: ⁊ quodlꝫ horũ fit dupl̃r q2 vel per simplicẽ attestationẽ. vt cũ simpl̃r iurat ali/quid se fecisse vel eẽ vel nõ eẽ vel eẽ facturũ vel non facturũ aliquid. vel fit per execrationẽ puta cũ iurat si nõ est sic vt asserit vel si nõ faciet qd̓ promittit ꝙ deus nõ adiuuet eũ. vel nõ saluet vel eueniat sibi ta/le vel tale malũ vel filijs suis: ⁊ hmõi. ⁊ sic obligat illud per quod sic iurat vt diuinũ iudiciũ i eo exer/ceat̃ vel diuina vltio. si non iurat verũ. Quidã alr̃ distinguũt dicentes ꝙ duobus modis iuratur ꝑ solo sermone. sicut i veteri lege dicebant. viuit dñs. viuit aĩa mea hoc addat mihi dñs. i. R̷. 22. 22. q. i. c. ⁊ iu/rabãt. i primitiua vero ecclesia iurabãt dicẽtes te/stis ẽ mihi deus. deũ inuoco in testẽ. veritatẽ dico in xp̄o ⁊ nõ mẽtior. testis est ꝯsciã mea. 22. q. i. si peccãs ⁊ sic deus me adiuuet. 35. q. 6. c. de parẽtela. Itẽ per euãgeliũ xp̄i. ꝑ crucẽ. ꝑ ordinẽ sacrũ. per sanctos vñ ſꝫ Ray. alr̃ iurabat̃. i. ſꝫ aliã formã iurabãt i vete/ri lege. s. dicẽdo viuit dñs ⁊ viuit aĩa tua. 4. q. R̷. 4. ⁊ d. c. ⁊ iurabũt i noĩe meo viuit dñs: ⁊c̃. Et hoc iura/mentũ est per simplicẽ attestationẽ: ⁊ est sensus. ita hoc est verũ sicut est verum ꝙ deus viuit ⁊ aĩa tua viuit vel iurabat̃ per execrationẽ. s. hoc faciat mihi deus ⁊ hec addat. s. si nõ fecero. sic de⁹ faciat mihi vel alij hec mala. hec nõ Pa. i. c. ⁊ si xp̄s ꝯ iur. iur.

¶ Alr̃ distiguũt aliqui maxime canoniste ꝙ duplex 2 est iuramentũ. aliud iudiciale. aliud extra iudiciale. primũ est qd̓ defertur in iudicio: ⁊ istud aliqñ dicit̃ iuramẽtũ ꝯ calũnia quo quis iurat se bona fide nõ aĩo calũniãdi cãꝫ mouisse. vel respondere seu aliqd̓ aliud proponere. vt. C. ꝯ iura calũ. l. 2. §. i. ff. fa. her. l. iter coheredes. §. q familie her. Et est calũnia fal/sa petitio. vel iniusta repulsio. facta scienter: ⁊ illud iuramentũ nõ tñ debet eẽ de ꝑterito. sed etiã de fu/turo. vt. d. §. qui familie her. Aliqñ solũ dr̃ iudiciale ⁊ dr̃ iurare i litẽ ex eo ꝙ ꝓpter litẽ vel rẽ i litẽ. i. pe/titã ꝑstatur. vñ aliqñ dat̃ a iudice qñ deficiẽtibus probationibus habet vnũ testẽ. vel famã: ⁊ cõpellit eũ iurare: ⁊ dr̃ necessariũ q2 pars nõ põt illud recu/sare sine causa. vt i. c. si. de iur. iur. i prin°. Appellat̃ decisoriũ q2 ꝑstatur ad litis decisionẽ. Aliqñ istud iudiciale dat̃ a parte parti: ⁊ istud bene põt recu/sari. vt. d. c. si. Extraiudiciale iuramẽtũ appellatur volũtariũ q2 volũtate ⁊ ex ꝯuentiõe partiũ suscipit̃, ⁊ istud diuiditur. vt i. §. ꝑcedẽti.

¶ Utrũ sit licitũ iurare. R̷. ſꝫ. s. Tho. vbi. s. ar°. 2°. ꝙ 3 iuramẽtũ ſm se est iustũ. licitũ. ⁊ honestũ qd̓ pꝫ ex origine ⁊ fine. ex origine quidẽ q2 iuramẽtũ est in/troductũ ex fide qua hoĩes credũt deũ habere ifalli/bilẽ veritatẽ ⁊ vlẽꝫ oĩuꝫ cognitionẽ ⁊ prouisionẽꝫ. Ex fine aũt q2 iuramẽtũ. itroducit̃ ad iustificandũ hoĩes ⁊ ad finiẽdũ cõtrouersias vt dr̃ ad hebr. 6. Sed iuramẽtũ põt cedere i malũ alicui ex eo ꝙ ma/le vtatur eo. i. sine necessitate ⁊ cautella debita vr̃. n. paruã reuerentiã habere ad deũ qui eũ leui cã testẽ iducit qd̓ non presumeret etiã de aliquo viro hone/sto. iminet etiã periculũ periurij q2 ꝯ facili hõ delin/quit i verbo ſm illud Ja. 3. si quis i verbo nõ offen/dit hic perfectus est vir. vñ eccl. 23. dr̃. iurationi non acquiescat os tuũ. multi. n. casus i illa. Et ꝓpter hoc dñs Mat. 5. dicit. Ego dico vobis nõ iurare oĩo. ⁊ Ja. 5. añ oĩa fratres mei. nolite iurare. Nõ q2 non sit licitũ oĩo iurare qd̓ ostendit̃ ex eo ꝙ Paulus in epistolis suis iurauit. sed ne iurãdo ad facilitatẽ ꝑ/ueniãt ⁊ ex facilitate ad ꝯsuetudinẽ ⁊ ex ꝯsuetudi/ne ad piuriũ. vnde nõ legit̃ ꝙ apostolus iurauerit nisi scribẽdo qd̓ fit cũ maiori cautella. hec. s. Tho. ⁊ Ray. aut duplex est causa inuentionis iuramenti vna ꝓpter ifirmitates nõ credentiũ. vt puta cũ ali/cui suadet̃ aliqd̓ bonum ⁊ nõ credit verbo simplici itroductũ est ꝙ possumus iurare. 22. q. i. nõ est ꝯtra.

ẽ.c.si peccã. Alia est fuit pmissiua.s. ppter euitãdaȝ
idolatriã ppter qđ ɔcessuȝ fuit iudeis iurare p deũ.
ne iurãdo p creaturas i ydolatriã iciderẽt.22.q.1.cõ
sidera. Est ergo iuramẽtũ licitũ ⁊ meritoriũ quãdo
p ipm primo subueniť. vñ in psal. dñe quis habita/
bit i tabernaculo tuo:⁊ sequiť qui iurat primo suo
⁊ nõ decipit. Nõ tñ est assuescẽdũ ad iuramẽtũ pro
pter periculũ piurij. ppter qđ nõ nisi ob necessitateȝ
vel vtilitatẽ est iurãdũ.22.q.1.ita ergo. Et sic itelligẽ
dũ ẽ qñcũqȝ iuramẽtũ iueniť phibitũ.s.ꝙ semp itel
ligiť phibitũ nisi rõnabilis necessitas vrgeat.c. ⁊ si
xp̃s:de iur.iur. hec Ray. ɔformiter.s.Tho.
4 ¶ Ut[rum] sit licitũ iurare per creaturas. R. fm.s.Tho.
vbi supra ar°.6.ꝙ iuramentũ principalr referť ad
deũ cuius testimoniũ iuocatur. secũdario aũt assu/
mitur alique creature nõ fm se. sȝ inquãtũ i eis di/
uina veritas manifestať sicut iuramus p euãgeliũ.i.
p deũ.cuius veritas ĩ euãgelio manifestať:⁊ p san/
ctos q hãc veritatẽ crediderũt ⁊ obseruauerũt:⁊ hoc
fit per simplicẽ ɔtestationeȝ. Aliquãdo aũt iuratur
p creaturã p quãdã execrationẽ vt dictũ est supra:⁊
ĩ hoc iuramẽto iducť creatura aliqua vt i ea diui/
nũ exerceať:⁊ sic solet hõ iurare per capud suũ aut
filiũ suũ aut per aliquã aliã rẽ quam diligit sicut ⁊
apo[stolus] iurauit.2.cor.1.dicẽs. Ego testẽ deũ inuo/
co ĩ aiaȝ:⁊ Joseph p salutẽ pharonis iurauit. vtro/
qȝ modo itelligi põt. vel per modũ execrationis qñ
salutẽ pharaonis obligauerit deo si non sic faceret.
vel per modũ cõtestatiõis quasi cõtestãdo veritatẽ
diuine iustitie ad cuius executionem principes terre
cõstituũtur ⁊ sic iuocať diuinũ testimoniũ qđ i crea
turis relucet. Prohibuit aũt dñs Mat.5.nõ iurare
oĩo p celũ neqȝ p terrã neqȝ p hierosolimã neqȝ per
capud tuũ ita q̃ eis exhibeať reuerẽtia diuina. vnde
Hie.ibidem dicit ꝙ iudei per angelos ⁊ cetera hu/
iusmodi iurãtes creaturas venerabãtur dei hono/
re:⁊ eadem ratione puniť clericus per creaturã iu/
rans.qđ ad blasfemiã ifidelitatis pertinet.22.q.1.de
nicũ. vnde in sequẽti.c.diciť.si quis per capillum vel
caput iurauerit vel alio modo blasfemia cõtra deũ
vsus fuerit.si in ecclesiastico ordine est deponať.hec
ille sic igiť iurare per creaturas tãqȝ p id qđ princi
paliter i testimoniũ iurãdo iuocatur est prohibituȝ
tãqȝ blasfemia vt pote q: attribuũt honorem latrie
creature vnde precipiť Exo.23.per nomen externoꝝ
deoꝝ nõ iurabitis. Si aũt iureť p creaturas iquãtũ
deus p quẽ principalr iurať reperiť i creatura ⁊ re
lucet in ea modo dicto nõ est prohibituȝ.
5 ¶ Quid de his qui iurãt per mẽbra dei vel sanctoꝝ
R. fm.d.ar.s.ꝙ aut iurat p mẽbra inhonesta:⁊ sic
sonat blasfemiã:⁊ est mortale.⁊ magnã irreueren/
tiã facit:⁊ sic intelligiť.c.si quis per capillum.22.q.1.
aut iurat per mẽbra honesta vt per corpus. vel san
guinẽ vel capud:⁊ hmõi:⁊ tũc de se nõ est peccatũ
ex modo iurãdi.sed eẽ posset si ex cõtẽptu. vel irre/
uerentia sic ageret. vnde possunt poni alique cõclu
siones. Prima ꝙ semper quãdo iurãdo blasfemat
peccat mortalr. ff. blasfemia.§.1. hec itellige si ad/
uertit qđ dicit. de male.c.statuimus. vbi ppter enor
mitatẽ debet iponi penitẽtia publica. Secũda ꝙ ꝙ
noiare mẽbra dei ⁊ sanctoꝝ inhonesta est mortale.
Tertia ꝙ quocũqȝ modo piurat peccat mortaliter
q: est directe cõtra preceptum decalogi non assumes
nomen dei tui in vanũ. Alias si iurat veritatẽ non
est peccatũ nisi ppter irreuerentiã vel cõtẽptũ.
¶ De forma iuramẽti qđ facit imperator pape ha 6
bes i de.romani. de iur.iur.li.6. q̃ in glo. forma
vero iuramẽti qđ faciũt epi pape qui sunt exempti
habetur in.c.ego epis.co.ti. Nam nõ exempti epi iu
rant suis archiepis vt i.c.delecti.de maio.⁊ obe.ho
die tñ.oẽs recipiẽtes dignitates a papa sibi iurant
etiã Abbates i benedictiõe sicut epi i cõsecratione.
cõprehẽdit aũt hoc iuramentũ septẽ articulos. pri/
mus est ꝙ iurant fidelitatẽ sancto Petro:⁊ roma/
ne ecclesie:⁊ pape tũc existenti:⁊ successoribus suis
⁊ itelligiť fm Inno. seruare fidelitatẽ beato Petro
quando seruat fidẽ ⁊ doctrinã quã seruauit beatus
Petrus.i.fidẽ catholicã. seruat autẽ fidelitatẽ Ro/
mane ecclesie quãdo tenet eã matrẽ ⁊ magistrã pre
cedentẽ ⁊ dominã ĩ ea etiã intelligũtur cardinales
fm Jo.an.cũ ipi cũ papa ɔstituant ecclesiã roma/
nã.intelligiť etiã ibi papa.sed tñ fit mentio specia/
lis pape ⁊ sic iurãs nõ astringiť cuiliȝ i particulari.
sed ipi collegio.secus in papa cũ ipe noietur in spe/
ciali. Ista est for[ma] abstracta ex registro Greg. Ego
epo. N. ab hac hora i antea fidelis ero sancto Pe/
tro sancteqȝ rom[an]e ecclesie dño meo pape. N. eius/
demqȝ successoribus canonice itrãtibus. Nõ ero i cõ/
silio aut i facto vt vitã pdat aut mẽbrũ vel capiať
mala captione. cõsiliuȝ quod mihi aut p se aut per
l[itter]as aut per nũtium manifestabit nulli pandã. pa/
patũ romane ecclesie:⁊ regulas sanctoꝝ patrũ ad/
iutor ero ad defendendũ:⁊ retinẽdũ saluo honore
meo. cõtra oẽs homines. vocatus ad synodũ veniã
nisi impeditus fuero canonica prepeditione. legatũ
apostolice sedis quẽ certũ esse cognouero in eũdo ⁊
redeũdo honorifice tractabo ⁊ in suis necessitatib[us]
adiuuabo. apostoloꝝ limina singulis annis visita
bo aut per me aut p certũ nuntiũ. nisi eoꝝ absoluar
licentia sic me deus adiuuet ⁊ hec sancta dei euan/
gelia. vide vbi supra in glo. De forma iuramẽti qđ
faciunt rectores ⁊ curati epis suis: dicit Host.ꝙ fm
diuersitatẽ locoꝝ diuersa seruãtur. hec tamẽ videť
cõgrua ⁊ per iura probari iurabit.1°.ꝙ erit fidelis
episcopo ⁊ obediens.eo.ti.c.nullus. sub quo itellige
ꝙ seruabit sententias eius ⁊ faciet seruari.2°.ꝙ mã
data sancta ⁊ honesta implebit.de offi. Archi.c.si.
3°.ꝙ nihil allienabiť de bonis ecclesie sine eius licẽ
tia.17.q.4.inuentiõibus.4°ꝙ nomine ecclesie vltra
certã summã que arbitrarie determineť nõ ɔtrahet

pitulū,5° φ ecclesiā nō relinquet nec ad aliā se trās
ferat sine sui licentia.c.admonet de renū.6° φ iura
ecclesie pro posse petet ꝛ defendet. vtilia ei procura
bit ꝛ nocua vitabit ar.16.q.1.qui vere.7° iurabit φ
nihil dedit vel dabit nec aliqḋ pactuȝ faciet nec ali/
qḋ illicitū comittet p se vel per aliū pro adipiscēda
dignitate.sententia vel ecclesia.de pactis.c.fi. ꝛ φ si
hoc vitiū ad eū peruenerit adnūtiabit ꝛ ad volun/
tatē eius renūtiabit illi vitio. 8° φ tēpore suo ordi/
nes recipiet si nōdū recepit.c.queris. de eta.ꝛ quali
te.9° φ in ecclesia personaliter residebit ꝛ deseruiet
in ordine suo.c.relatū.de de.nō resi. 10°.φ non soluet
vltra antiquā pensionē seu censum in.c.sua nos.co.
ti.ꝛ hoc itellige ḋ clerico bñficiato.Nā alij clerici.s.
nō beneficiati nō tenētur iurare epo nisi sint dispen
satores vel administratores reꝝ ecclesiaꝝ.d.c.nullus.
De forma iuramēti vassalli qḋ prestat dño suo ha
betur.22.q.5.c.de forma.vbi dicit. Qui fidelitatem
dño suo iurat ista sex semper i memoria debet ha/
bere incolume.tutū.honestū.vtile.facile. possibile in
columne ne.s.sit indānū de corpore suo dño suo.Tu/
tū ne sit ei i dānū de secreto suo vel i munitionibus
per quas tutus eē posset ꝛ honestū ne sit ei i dānum
de sua iustitia vel de aliis causis que ad eius iusti/
tiā vel honestatē ptinere videtur.vtile ne sit ei i dā/
num de suis possessionibus. facile ne id bonuȝ quod
dominus suus leuiter facere poterat faciat ei diffici/
le. Possibile ne id quod possibile erat reddat ei im/
possibile ꝛ sit in eis contrarius sit fauorabilis ꝛ ita
ecōtra debet dñs vasallo. de forma iuramēti heretī
coꝝ.v.inquisitor.§.10.

7 ¶ Ut iuramentū cōuenienter ponātur tres comites ipsius iura/
menti ad hoc φ sit licitū vȝ veritas.iudiciū: ꝛ iusti/
tia.R.φ sic bm beatū Hie.super id qḋ Hiere.4.scri
bitur.iurabis viuit dñs in veritate:ꝛ iudicio : ꝛ in/
stitia.qḋ declarat.s.Tho.vbi supra.ar°.3°. dicens.
Iuramentū nō est bonū nisi ei qui bene vtitur iura
mento.ad bonū aūt vsum iuramēti duo requirūtur
p quidē φ aliquis nō leuiter. sed ex nec° causa ꝛ di
screte iuret:ꝛ quātū ad hoc requirit iudiciū.s.discre
tiōis.ex parte iurantis vt.s.bene examinet ꝛ discer
nat quod iuratur si est veꝝ ꝛ si est sufficiēs causa ꝛ
vrgens.Secūdo quātū ad id qḋ per iuramentū cō
firmat vt.s.neqȝ sit falsum neqȝ sit aliquid illicituȝ:
ꝛ quātū ad hoc requirit veritas per quā aliquis iu
ramēto cōfirmat qḋ veꝝ est:ꝛ iustitia per quā cōfir
mat qḋ licitū est. Iudicio aūt : caret iuramentū in
cautū. veritate vero iuramentū mendax.sed iustitia
iuramentū iniquū siue illicitū.hec.s.T.ꝛ subiungit
beatus Hier. Si ista defuerint nequaqȝ iuramentū.
sed periuriū erit.

8 ¶ Quātū ad primā.i.cōditionē.s.iudiciū discretio/
nis.sciēdū bm.s.Tho. φ deuotio ꝛ fides per quā
credamus deū oia scire ꝛ mētiri nō posse:ꝛ φ deus
manifestabit falsitatē false iurantiū:ꝛ puniet:ꝛ si/
milia que exigūtur ad debitū modū iurandi intelli/
gūtur in iudicio discretionis qḋ pertinet ad iurantem.
Alia.n.duo.s.veritas ꝛ iustitia pertinet ad rē
de qua iurat.Querit igitur si quis iuret ex ioco vel
leui causa.vel ex surrectiōe.sine aliqua causa.necessi
tate.vel vtilitate. vel ex ira ꝛ hmōi. que remouent
iudiciū discretionis peccet mortaliter ꝛ ex vna parte
videt φ sic.rō qr est ɔtra hoc preceptū decalogi rū
q: quādo deficit vnū istoꝝ triū est periuriū vt dicit
Hier.sed omne periuriū ē mortale ptereā sic iurans
facit irreuerentiā deo quē accipit in testē leuiter. In
cōtrariū sunt doc.cōiter dicētes φ quādo adest ve/
ritas ꝛ iustitia nō est mortale nisi hoc faceret in cō
temptū dei ad quē aliquādo inducit frequēs vsus iu/
rādi:ꝛ sic tenēdū est.pro veritate. Ad.pm.ar.in cō/
trariū.R.bm.s.Tho. φ iuramentū ordinat princi
paliter ad cōfirmandū dicta vel facta humana : ꝛ
sic faceret ɔtra finē suū principalē qui iuraret ɔtra
veritatē.vnde proprie iurans falsum accipit nomē
dei in vanū bm φ est cōtra illud preceptū. vnde.s.
Tho.3°.sentiaꝝ. di.39.q.p°.ar.vltimo q°.p°.ad.3m.
dicit. Illi.2°.precepto nō iurcs:ꝛc.opponitur directe
hoc qḋ est iurare falsum q: hoc est qḋ cōfirmari nō
potest : ꝛ hoc semper est mortale : iurare vero sine
causa nō est semper mortale; ꝛ ibidem q°.2°.ad.3m.
dicit. Ille qui iurat per idola vel falsos deos peccat
quidē quātū ad formā iuramenti. sed nō quātū ad
assertionē veri vel promissionē alicuius quod redū
dat in bonū cōe:ꝛ quātū ad hoc potest aliquis con
sentire sine peccato.nō tamen debet eum inducere.
sed potest vti malo illius qui est paratus.sȝ nō quā/
tū ad pm.ꝛ ille tenetur seruare.23.q.1.mouet te, si qs
tamen accipiat nomen dei inuanū quocūqȝ modo.
nō oportet φ semper peccet mortaliter.sed aliquan/
do peccat venialiter. Ad.2m.respondet φ veꝝ est φ
omne iuramentū ad hoc vt licite ꝛ meritorie fiat.
habere debet illos tres comitates:ꝛ si deficiat vllus
istoꝝ potest dici aliquo modo periuriū. sed nō pro/
prie dicit nisi deficiat veritas ad quam ɔfirmandā
principaliter inuentum est iuramentū:ꝛ isto modo
solū semper est mortale.aliqn non est necesse ad.3m.
dicit φ non semper peccat mortaliter i quacūqȝ irre
uerentia dei.nam i oī pctō veniali fit aliquo modo
irreuerētia deo.Uide aliqd i.§.sequēti i fi. ꝛ.§.x.
¶ Secūdus comes.i.2° cōditio iuramenti iusti est 9
veritas que est principale in iuramēto:ideo querit
vtrū iuramentū sine veritate.i.mēdax sit semper pec
catū mortale.R.bm cōiter doc.φ sic semper quan/
do scit vel credit se iurare falsum. Nam si crederet
iurare veꝝ ꝛ esset falsum nō esset proprie ꝛ forma/
liter periurus.sed falsum materialiter:ꝛ sic non opor
tet φ sit peccatum mortale de se . si vero crederet
iurare falsum : ꝛ esset verum : ꝛ esset periurus for/
maliter ꝛ sic peccaret mortaliter. sed si credit iu/
rare verum ; ꝛ est verum. non est periurus forma/

liter neq; materialiter. si aūt credat iurare falsuz ⁊
est falsuz est proprie: formaliter: ⁊ materialiter per/
iurus: ⁊ q̄ sit semp mortale quādo credit iurare fal
sum patet q2 proprie ⁊ pfecte est piurus vt patet ex
diffinitione eius: ⁊ est directe ꝯ .2ᵐ. preceptū. s. nō iu/
res vana p eū: ⁊ hoc est idubitatū i iuramēto asser
torio. de quo i sequenti. §. vide. s. Tho. 3ᵉ snīaꝝ vbi
supra ait. Iuramētū est duplex quoddā i quo quis
pcipit se iurare ⁊ tūc si falsuz iurat credo q̄ semper
peccet mortaliter siue sit iuramentū solēne siue non
solēne ⁊ pcipue quādo pcipit esse falsum qd̄ iurat:
quoddā vero iuramētū est i quo hō nō attēdit ad
iuramētum ⁊ quasi nō pcipit se iurare. sed ex lapsu
lingue i iuramentū prolabit̄ ⁊ q2 tūc quasi nesciēs
iurat ⁊ nesciēs non reputat̄ volūtarius ideo i tali
casu videt̄ quis nō volūtarie iurare vnde si sit fal/
sum hoc de quo iurat siue percipiat esse falsum siue
nō dūmō non sit mendatiū perniciosum: non dico
q̄ sit peccatū mortale. sed veniale: valde tñ cauēdū
est ppter vicinitatē ad mortale: hec ille. ⁊ i respon/
sione ad pᵐ ait. Nō est sile de mēdatio ⁊ piurio q2
iuramenti nō nisi cū magna cautella est adhibēn/
dū ⁊ ppter vicinitatē ad mortale vnde si iocose ali
quis piurat nō excusabit̄ hec. s. Tho. que faciūt ad
ea q̄ dicta sunt supra. §. 8. ⁊ ifra. §. x. ⁊. v. votū. §. 1.
⁊ sic nō ex his q̄ requirit̄ ad hoc semp sit mortale
s. q̄ percipiat se iurare de quo in. d. §. x. 2ᵒ. q̄ credat
iurare falsum vt in presenti. §. 3ᵒ. vt sit assertoriū vt
in. §. sequēti. vide. v. piuriū. §. 2ᵒ.

x ¶ Tertius comes est iustitia q̄ habet locū i iuramē
to promissorio. vt. s. cū qs promittit aliquid facturꝝ.
promittat qd̄ iustū est ⁊ licitū: si. n. promittit aliqd
se facturꝝ qd̄ iniustū est vel illicituz vtiq; peccat ⁊ si
est quid mortale qd̄ iurat se facturꝝ est semper mor
tale siue itendat facere siue nō q2 deest sibi veritas
de necessitate eo q̄ tenet̄ facere ꝯtriuz: vbi aūt deest
veritas semp est mortale. vt i pcedēti. §. Si. n. inten
debat facere cū id sit mortale peccat mortaliter ex
proposito suo. si vero nō itēdebat: iurauit ꝯ verita/
tē mētis sue. ideo semper ē mortale. Si aūt iurauit
facere aliqd̄ veniale vel idifferēs sz sc: tūc quidā di/
cunt cū vergat i dispēdiū ppie salutis q2 per ipm
ipedit̄ hō vt nō cito pueniat ad salutē eternā. c. qua
lis. 25. di. ⁊. c. 1. de pac. li. 6. ideo videt̄ mortale fm
istos arᵐ. d. c. 2ᵉ. Ug. aūt tenet q̄ si seruat tale iura/
mentū peccat mortaliter q2 facit ꝯ. c. i malis frāge
fidē: ⁊c. 22. q. 4. quidā alij dicūt q̄ verū est q̄ peccat
solū venialr quādo simplr facit id qd̄ ē veniale. sz
si ideo committeret q2 iurauit peccat mortaliter q2 ac
cipit nomen dei i vanū: sed q2 nullū istoꝝ sufficiēter
probat̄. iō melius ē dicere fm. d. ar. flo. vsq; Modo.
q̄ solū peccat venialr eo q2 nō de necessitate salutis
deest veritas. pōt. n. adesse veritas sine peccato mor
tali. puta faciendo id qd̄ iurat qd̄ est solū veniale.
Sed quid si quādo iurauit itendebat oio facere id
qd̄ est ꝯtra iuramentū puta si iurauit dicere verbū
ociosum ⁊ intēdebat oio facere ꝯriū credo q̄ tunc
esset mortale q2 itendebat oio piurare ⁊ sic non pōt
eē sine cōtēptu. facit ad ista id qd̄ dr̄ ifra in fi. ⁊ qd̄
dicit. s. Tho. 2ᵉ. q. 89. arᵒ. 7ᵒ. ad. 2ᵐ. vbi sic ait. Iura
mentū pōt vergere i deteriorē exitū dupl'r. vno mo
do q2 ab ipso pñ habet peiorē exitū vel q2 est fm se
malū sicut cū aliquis iurat se patraturꝝ adulteriū
siue q2 est maioris boni ipeditiuū. Cōclude igit̄ sic
q̄ aut est iuramentū assertoriū ⁊ sic si percipit se iu
rare ⁊ credit iurare falsum est mortale alr nō sz sc
de quo i. §. pcedēti. aut est promissoriū ⁊ hoc dupli
citer q2 vel de bono vel de nō bono si p mō vel est ꝺ
possibili bono sibi. s. iurāti ⁊ tūc ex iuramēto tenet̄
obseruare si libere sine coactione promisit cū iura/
mēto si vero iurauit de possibili cuz metu tūc tenet̄
obseruare si pōt sine iteritu salutis eterne. sed habet
remedium iuris p vt petat absolutionē a iuramēto
in. c. si vero de iur. iur. 2ᵉ vt petat creditorē compelli
ad relaxandū vel restituēdū. c. p. co. ti. 3ᵉ vt denun
tiet iudici ex correctiōe fraterna ⁊ si iurasset nō de/
nūtiare nō fuit obligatoriū si vero nō potest obser/
uari sine iteritu salutis eterne. i. sine peccato morta
li tūc tenet̄ nō obseruare ⁊ peccauit. sicut dictū ē de
peccato mortali. Si aūt fuit de impossibili vel erat
ipossibile quādo iurauit vel factū ē post si. 2ᵒ modo
nō tenet nec est necᵉ q̄ peccauerit iurādo si vero. p.
mō. tūc nō tenet̄ ꝯpeccauit tñ q2 ꝺfecit iudiciū discre
tiōis: non tñ oz vt sit mortale vt dictū est. §. 8. Si
vero iuramentū sit de nō bono: vel fuit nō bonuz. s.
peccatū veniale vel i differēs ⁊ tūc peccauit q2 defe
cit iustitia nō tñ oz q̄ mortali peccauerit vt dictuz
d. §. 8. vel fuit nō bonum qd̄ est pctm̄ mortale ⁊ sic
peccauit mortalr ⁊ tenet̄ nō cōseruare: vel est ꝺ nō
bono qd̄ est ipeditiuū melioris boni vt puta nō in/
gredi religionē ⁊ tūc non tenet̄ obseruare imo me/
lius est nō obseruare nō tñ ē necᵉ q̄ peccauerit mor
taliter q2 pōt obseruare sine pctō mortali: peccauit
tñ vide infra. §. 12. nō tñ q̄ semper quādo iurat iu/
ramēto promissorio ⁊ intēdit nō obseruare q̄ sem/
p peccat mortalr eo q̄ ꝺficiat veritas i itētiōe. Istas
ꝯclusiōes accepi breuiter ex doctrina. s. T. i locis. s.
alle. ⁊ ex canonistis i. c. p. ⁊ i. c. si vo ꝺ iur. iur.
¶ Sed quid quando iurauit facere aliquid ad qd̄
nō tenet̄ ⁊ est bonū ⁊ alicuius iportātie ⁊ tñ nō in/
tēdebat se obligare. R. q̄ peccauit mortaliter q2 iu
rauit ꝯ veritatē mētis ⁊ tñ fm forū cōtentiosum te/
net̄ adiplere: fm aliquos nō tenet̄ in ꝯsciā sed secū/
dus dr̄ q̄ tenet̄: si tñ intēdebat facere. sed est factus
ipotēs. tūc solū tenet̄ quātū potest. Si vero iurauit
in certo termino ⁊ in illo non potuit tenebit̄ quādo
poterit. si aūt potest seruare. sed cuz magna sui ico/
moditate nō potest ꝯtrauenire sua propria auctori
tate nisi ille cui promisit relaxet. vel dilationē det:
potest tamen relaxationē petere a superiori.

12 ¶ Sed quid quãdo aliquis iurat. de nõ fide iubendo vel nõ mutuare pecuniã vel nõ facere demonstrã ꝛ hmõi. Pa. i. d. c. si vero recitat quosdã dicentes ꝙ tenet̃ obseruare. Alij dicũt ꝙ nõ valet quando tenerẽtur ad ea de pcepto: ipse dicit simplr ꝙ nõ tenet. Io. vero dic vt dictũ est. §. 8. ꝛ. x. ꝙ nõ tenetur obseruare: ꝛ ꝙ peccauit iurãdo id qđ est ipeditiuũ. melioris boni ꝛ desfuit iudiciũ nõ tñ est nec̃ ꝙ peccauerit mortaliter nisi iurasset ꝛ nõ intendebat obseruare vel iurasset ex cõtẽptu vel perniciose.

13 ¶ Querit̃ vtrũ iurãs teneat̃ iurare sm intentionẽ iurãtis vel eius cui iurat̃. R̃. sm ꝙ possumus accipere ex doctrina. s. Tho. vbi supra. s. 2ᵉ. q. 89. arᵒ. 7ᵒ. ad 4ᵐ. ꝛ. 3ᵒ. sniaꝝ. d. 39. q. 1. arᵒ. 3ᶜ. qᵉ. 3ᵉ. Et Pa. ꝛ alij canoniste i diuersis locis maxime i. c. si vo. Sic oꝫ distinguere q: vel ambo. s. iurãs ꝛ cui iurat̃. sunt in dolo: vel ambo simplr ãbulãt sine dolo. vel ille cui iurat̃ est i dolo ꝛ ille qui iurat simplr ambulat. vel ecõtra iurãs est in dolo ꝛ ille cui iurat̃ ãbulat simpliciter. Si pᵒ mõ vꝫ quãdo iurãs ẽ i dolo q: s. ostẽdit vbis vel fact̃ se iurare vnũ ꝛ itẽdit aliud: ꝛ silr ille cui iurat̃ est i dolo ꝛ dr̃ eẽ i dolo ille qui exigit. puta si vir exigeret vel prestat iuramẽtem vxori de adulterio reuelãdo. vel prestat iuramẽtũ de aliquo qđ nõ põt fieri cũ bona ꝯscia. vel exigit iuramentũ ab eo qui nõ est sibi subditus. vel i eo casu i quo sm ordinẽ iuris nõ põt exigere: ꝛ sic iniuste exigit. istis ꝛ similibus modis dr̃ dolose exigere vel prestare iuramentũ: ꝛ tũc est standũ intentiõi iurãtis eo ꝙ nõ tenet̃ iurare sm intentionẽ dãtis qui dolose agit: ꝛ ideo debet accipi sm itentionẽ iurãtis. silr dicendũ est i. 3ᵒ mõ. s. quãdo iurãs ẽ i bona fide ꝛ ille cui pstatur dolose agit tũc. n. põt iurare sm intentionem iurãtis: ꝛ seruari debet: sicẽ fecerũt obstretices respõdentes pharaoni: ꝛ sic itellige Inno. in. c. veniẽs. de iur. iur. q dicit ꝙ i iuramẽto determinato super aliquo singulari sit iterpretãdũ sm intentionẽ iurãtis. i foro aĩe. facit. c. humane aures. 22. q. 5. hoc est qđ dicit Pa. i. c. cũ cõtingat. co. ii. 3ᵒ. notabili. ꝙ iuramentũ dolo prestitũ non obligat. Si vero accipiamus. 4ᵒ mõ. s. qñ ille cui iurat̃ ẽ i bona fide: ꝛ i casu licito: ꝛ ille qui iurat ẽ in dolo tũc seruãdũ ẽ sꝫ intẽtionẽ illius cui iurat. i. pstãtis vel rõe cuius dat̃ iuramẽtũ: ꝛ tũc si iurat ꝯ intentionẽ dãtis sciẽter peccat mortalr. q: tenet̃ iurare sm itentionẽ dãtis. c. ex līis de spon. vnde Isidorus. 22. q. 5. c. Quacũqꝫ arte verboꝝ quis iuret: deus tñ qui ꝯscie testis ẽ ita accipit sicut ille cui iurat̃ itelligit: ꝛ ꝙ hoc intelligat̃ de dolose iurãte pꝫ p id qđ sequit̃: dupliciter reus fit. ꝛ nomẽ dei i vanũ assumit: ꝛ pximũ dolo capit. vñ obligat̃ ad obseruãdũ talr ꝙ ex dolo ali⁹ nõ ledat̃: ꝛ hoc ẽ quãdo sm itentionẽ recipiẽtis iplet iuramẽtũ. Si aũt accipiamus. 2ᵒ. mõ. s. quãdo ãbo simplr ꝛ sine dolo ambulãt tũc i foro ꝯscie nõ obligat̃ nisi sꝫ suã itentionẽ. s. iurãtis. eo ꝙ ex ea obligationem accipit. vnde Pa. i. d. c. si vero: dicit ꝙ si intẽdat se obligare tenet alias nõ. sꝫ i foro ꝯtẽtioso vbi itentio ignorat̃ obligat̃ sm ꝙ verba cõiter accipi solẽt.

¶ Utrũ iuramẽtũ cadẽs sup ꝯctu ficto obliget. R̃. sꝫ Pa. i. c. cũ ꝯtingat. co. ii. post ꝙ̃ multa disputando adduxisset col. 17. ꝯclusiue sic distinguit ꝙ aut simulatio ẽ de ꝯsensu vtriusqꝫ partis taꝫ sup ꝯctu ꝙ̃ sup. iuramẽto ꝛ tũc si ex iusta cã puta iusto timore vel q: idigebat mutuo cõcepit pignus i forma vẽditionis. vt creditor lucraret̃ fructus: ꝛ sic nõ obligat iuramentũ q: desinit ꝯsensus ꝛ fuit iusta causa simulandi. ad hoc. c. pᵐ. qđ me cã. ꝛ. l. si. C. de nõ. nu. pe. Si vero ex iniusta causa fit. puta causa fraudandi gabellas. vel alr ad deceptionẽ proximi simulauit vnũ ꝯctũ eẽ aliũ: ꝛ iurauit singula cõtenta i instrumẽto vero. tũc eo ipso ẽ piurus q: simulatio itẽtiõis ex iniusta causa nõ excusat. vt nõ i. c. iterrogasti. 27. di. sicut ille qui pce. vel pcio deposuit falsum. c. p. de cri. fal. ꝛ volẽs ꝯuenire nõ ðbet audiri. sꝫ si iurasset solũ nõ ꝯuenire illi ꝯctu quem dissimulabat i deceptionẽ proximi. lꝫ grauiter peccauerit iurãdo i dãnũ pximi. tñ nõ obligat̃ nisi de dãno secuto. q: defuit ꝯsensus. vñ respectu dei nõ exigit̃ absolutio a iuramẽto. ar. c. tua. de spon. sꝫ i foro ꝯtẽtioso cõpellit̃ obseruare audit̃ volens allegare turpitudinẽ suã: ꝛ hoc vez iqãtũ ẽ solũ in piudiciũ suũ: ꝛ non imineat pirculũ aĩe. Aut simulatio solũ erat sup ꝯctu ex parte vtriusqꝫ. sꝫ iuramẽtũ iteruenit ne agat ꝯ directe vel idirecte: ꝛ hoc ne ꝯctus se iratitius detegeretur. exẽplũ pignorauit res quas ꝛ tñ simulauit vendere vt mutuãs faciat fructus suos. iurauit nõ detegere pignoratitiũ ꝯctũ. sed suare ꝛ tunc iuramẽtũ obligat: ꝛ pinde ẽ ac si iurasset soluere vsuras. habet tñ remediũ iuris vt dictũ ẽ i. §. x. facit qđ nõ Cy. in. l. si ex canone. C. de nõ. nu. pe. vbi cõcludit ꝙ iurans nõ opponere exceptionẽ. de nõ. nu. pe. obligatur. sꝫ simplr renũtiatio non valeret. In foro tñ aĩe. si non habuit itentionẽ obligãdi se. nõ tenet. Aut simulatio ẽ de vno ꝯctu ad aliũ ꝯctũ qui nõ potest suari sine pctõ. vt ꝯctus symoniacus sꝫ cõcipiat̃ sine alio ꝯctu. q: tũc iurãs sciẽter peccat mortaliter: ꝛ tenet̃ nõ obseruare. 22. q. 4. per totũ. Aut simulatio fuit ex parte iurãtis tñ sup ꝯctu solũ ab eo simulato. vt q: aliud gerebat i corde. aliud i verbis vel vsus ẽ verbis duplicibus calide iurãdo: ꝛ tũc sꝫ Pa. i. d. c. cũ cõtingat. itelligit̃ sm itẽtionẽ recipiẽtis: ꝛ sic deus videt̃ recipe. 22. q. 5. quacũqꝫ. §. ex his oĩbus ꝛ sic ligat iuramentũ. Uide. ĩ. §. d. xcedẽti. 14

¶ Quid si clericus iurauit stare mãdatis epi ꝛ ipse mandat vt renũtiet beneficio ꝛ nõ appellet. R̃. sm. d. ar. s. 2ᵉ. parte. ii. co. x. c. 6. §. 5. ꝙ iuramẽto nõ obstante poterit appellare q: nõ erat verisimile. hoc itendere nec est opus petere absolutionẽ q: iuramentũ nõ extendit̃ vltra intentionẽ vel cõsensum iurantis. cõcor. Jo. an. i. c. vnico. de como. debet etiã intel/ 15

ligi iuramentū vt nō sit ɔtra priorē promissionē vel iuramentū. vide Pa.i.c.veniens.co.ti. post Inno. dicit ꝙ si iuramentū fuit vniuersaliter prestitū tunc nō extendit nisi ad ea de quibus cogitatū est vel debuit merito cogitari.d.c.quinta vallis:si autē fuit specialiter prestitū tūc dicit ꝙ iuramentū recipit interpretationē ſ͡m v̈ba i foro ɔtētioso.sed i penitētiali ſ͡m intentionē iurātis.vide i.§.sequēti ɔdictiōe.

16 ¶Ut͂ quādo aliquis simplr iurat itelligat aliqua distinctio.R͡e.ſ͡m Hosti.ꝙ multe etiā si taceātur. Primo si superiori placuerit.c.veniētes. de iur.iur.vbi nō Pa.ꝙ iuramentū nō obligat subditū iurantem in preiudiciū iuris seu auctoritatis superioris:⁊ sic videt superiorē posse impartiri subdito facultatē veniēdi cōtra propriū iuramētū. sed tu hoc intellige i iuramēto prestito in materia pertinente ad superiorem.vt.d.c.veniētes.alias secus.vt nō Pa.in.c. quāto.co.ti. Et facit ad.q.clericus iurauit in studio existens nō exire districtū senēsem anteq̄ suo creditori esset satisfactū.sed ante solutionē reuocat.iusta causa p suū ep̄m:querit nūquid iuramēto nō obstāte teneat parere superioꝝ mādato ⁊ cōcludit ꝙ sic: q2 nō potuit iste clericus i preiudiciū iuris superioris se obligare.vt.d.c.veniētes:⁊ ita post multa cōcludit Jo.an.in regula in malis de reg.iur.li.6.i mercu.nisi de licentia ep̄i vel superioris fuisset in studio ⁊ pro necessitate studij cōtraxisset videt .n.tūc se obligasse cū licētia illius q dedit licentiā q2 vno cōcessa videnẗ oia concessa sine quibus illud explicari non pōt.vt i.c.preterea ⁊ i.c.prudentia.de offi. dele. Et ibidē p oia idē cōcludit de patre reuocāte filiū.qui predicto modo iurauit:⁊ ego idem putarē i quolꝫ subdito hec Pa.facit.c.cū cōtingat: ⁊.c.quāto.co. ti. Fede.ɔsi.151.idem concludit addens esse veꝝ nisi filius procurauerit se reuocari. Secūda cōditio q̄ subitelligit est si res in eadē statu pmāserit extra eo quēadmodū.ideo si quis iurauerit accipe bertā in vxorē.si ipsa postmodū fuerit fornicata vel facta leprosa vel aduenerit alia infirmitas icurabilis non tenet obseruare iuramentū.silr si iuraui obseruare pacem vel nō offendere si aliquid inouet non teneor. puta q2 fregisti pacē vel fuisti de nouo bānitus:⁊ similia.hec ſ͡m Bar.l.si fuū.de v̈bo.obli.⁊ Jo. an. in ti.de pace.⁊ treu. Similiter si feci pacē cum meo inimico,postea bānitur possum eū occidere q2 intelligebaẗ nisi lege pmittente. Tertio intelligit si mihi seruet promissum in.c.peruenit.el.i͂.e.ti. ⁊ per hoc cōcludit Bar.in.l.si cū venerit.ff.pro socio.ꝙ si iuraui nō diuidere societatē itelligit si seruet mihi promissum vel si socius nō sit rixosus vel molestus.vide aliquid ifra.§.24. Quarto itelligit si res sit honesta ⁊ possibilis.d.c.quēadmodū. vide si de nouo fiat impossibilis ſ͡m.s.Tho. nō obligor vt dictum est supra.§.x.⁊ infra.§.23.Quito si iurauerit mihi reddere pecuniā subintelligit si ego tibi numerauero.C.de nō nu.pec.l.idubitati.Sexto si iuro tibi dare dotē itelligit si nupseris ⁊ nuptie sint secute.vt.ff. de iur.dotis. Septimo si imoderatū qd̄ precipit a superiore vel ab arbitro vt filios exheredare.vel vxorē expellere.c.quinta vallis.co.ti.vel curiā principis nō itrare si cōsiliarius vel aduocatus.c.veniēs.co. ti.pro hoc facit ꝙ iuramentū nō extendit ad verisimiliter nō cogitata vt i.d.c.quēadmodū supra.§. 15.infra.§.23.⁊.25. nec obligat vltra cōsensum.d.c. veniens:⁊ nō Pa.in.c.cū gr͂a.de como. ⁊ supra.§. 13.Octauo si facultas subsit.c.querelā:⁊.c.breui.co. ti.vbi habet ꝙ difficultas excusat a piurio.licet ſ͡m glo.ibi nō liberet a pena cōuentionali. Nono si iuraui tibi dare centū vsq3 ad certū tēpo subitelligit nisi iudex iterdicat.ar°.de cen.c.significauit. Decimo si iuro tibi reddere granū itelligit eiusdē bonitatis.ff.si cer peti.l.cū quid. Undecimo cū quis iurat factū alterius subintelligit ꝙ ad hoc bona fide laborabit.c.ex li͂ris.d.i͂.de spon. Duodecimo quādo iuro tibi fidelitatē vel ꝙ nō ero tibi cōtrarius subintelligit nisi ius meū vel meoꝝ petendo.vel defendendo.c.petitio.co. ti. Tertiodecimo subintelligit nisi ab eo cui iuraui fuero absolutus.d.c.quinta vallis.Quartodecimo si vir ⁊ mulier iurent ɔtrahere subintelligit nisi alteri qd̄ turpe acciderit:⁊ hmōi vt dictū est in.i͂.cōditione.vel nisi p alteꝝ stet.c.de illis. de spon.vel nisi ex mutuo cōsensu se absoluāt.c.2°.de spon.Quintodecimo si iuro tibi tāq̄ regi te deposito non teneor. Idem videt si rex iuret alteri.15.q.6. alius. Item speciales cōditiones nō itelliguntur i iuramēto nisi exprimant.q̄uis mēte cōcipiant.32.q. vlti.c.si.nisi vbi lex exprimit aliquid tacite agi iter ɔtrahētes.tunc illud pro expresso habet.d.l.cū quid ⁊ hoc vera sunt i promissorijs iuramentis. secus in assertorijs ar.d.c.si. Nō tñ dr̄ iuramentū cōditionale q̄uis oēs cōditiones premisse intelligant.ff. de cōdic.⁊ demō.l.cōditiones. Et nō ſ͡m Ray.ꝙ in oibus bonū est requirere auctoritatē superioris ne det occasio deierādi. Sextodecimo nisi i melius comutet.c.puenit.el.i͂.co.ti.vt si quis iurauit accipere aliquā itelligit nisi intret religionē. nec obstat ꝙ aliqui cōsulant:vt eā prius accipiat ⁊ postea ingrediat q2 ideo fit vt apud astantes : nō est tamen de necessitate. Uide aliqd.i.§.25.⁊ se.v̈.excepto.

17 ¶Querit quid sit magis obligatoriū vel votū aut iuramentū .R͡e.ꝙ ſ͡m Theologos votū est magis obligatoriū q̄uis ſ͡m canonistas currant de pari. imo canoniste faciūt maiorē difficultatē in iuramēto.p͂.s.ꝙ votum plus obliget p3 p.s.Tho.2e.q.vbi supra.ar.8.vbi ait:vtraq3 obligatio causat ex aliquo diuino:⁊ ex hoc habēt ꝙ currant de pari vt dicunt canoniste. Alr tñ ⁊ alr̄:nā obligatio voti causat ex fidelitate quā deo debemus.vt.s.ei promissū soluamus. obligatio aūt iuramēti causat ex reuerētia quam debemus ei ex qua tenemur ꝙ verificemus

mus id qđ per nomen eius promittimus oīs aūt in fidelitas irreuerētiā ptinet.sed nō cōuertit̄.vñ īside litas subditi ad dominū est maxima irreuētia ⁊ ió votū ex rōe sua magis est obligatoriū q̄ iuramētū nec iuramentū addit̄ voto eo φ firmius sit. sed q: due res imobiles faciunt maiorē firmitatē. hec ille. Pa.i.c.si vero.co.ti.i fi.dicit φ currūt de pari alr. nō.i.c.debitores:⁊.c.ꝑ.co.ti.⁊ i.d.c.si vero. dicit φ ecclesia facit maiorē vi; i iuramēto q̄ i voto q: est maius periculum deierādi eo φ cōmo sit iuramentum q̄ votum.

18 ¶Ut̄ i iuramēto possit dispēsari.R̄.b;.s.Tho.vbi supra. ar°.pen. φ necessitas dispēsatiōis tā in voto q̄ i iuramēto est ꝓpter hoc φ id qđ i se vel vtr ꝯsiderātū est vtile ⁊ honestū b; aliquē particularē euētū pōt ēē.nociuū vel ihonestū qđ nō pōt cadere sub voto.neq; sub iuramēto.φ aūt aliqd sit inhonestū vel nociuū repugat his q̄ debēt attēdi in iuramēto nā si ihonestū repugnat iustitie. si sit nociuū repugnat iudicio:⁊ ideo pari rōe etiā i iuramēto dispēsari potest.nō tñ se extēdit dispēsatio ad hoc φ aliquis ꝯ iuramētū faciat q: nō pōt.sicut nō potest dispensari i iuramēto assertorio vt quis iuret ꝯ veritatē.sed ad hoc se extēdit vt id qđ.sub iuramēto cadebat sub iuramēto nō cadat.quasi nō existens debita materia iuramēti.sicut dr̄ īfra de voto.Mate ria aūt iuramēti assertorij qđ est de preterito vel de p̄senti i quādā necessitatē iā trāsijt:⁊ imutabilis facta est ⁊ ideo dispēsatio nō refertur ad materiā.sed refertur ad ipm actū iuramēti.vñ talis dispensatio directe est ꝯ p̄ceptū diuinū.s; materia iuramēti p̄missorij est aliquid futuꝝ qđ variari potest ita.s.qđ i aliquo euētu pōt ēē illicitū:⁊ nociuū vel minus bonū:⁊ p ꝯñs nō ēēt debita materia iuramēti:⁊ ideo dispensari pōt in iuramēto promissorio q: talis dispēsatio respicit materiā iuramēti:⁊ non cōtrariat̄ precepto diuino.

19 ¶Ut̄ ille cui iuramēto aliquid promittit̄ possit relaxare iuramentū .R̄.bm.s.Tho.vbi supra.ad.3ᵐ. φ hō pōt alteri promittere aliqd sub iuramēto dupliciter.vno mō quādo promittit aliquid pertinēs ad vtilitatē ipius:puta si sub iuramento promittat se seruituꝝ ei.vel pecuniā; daturꝝ:⁊ a tali promissione potest absoluere ille cui promittit̄.intelligit̄ n. iā ei soluisse promissū; quādo fecit de eo b; eius volūtatē. Alio modo ꝓmittit aliquis alteri qđ ptinet ad honorē dei vel vtilitatē alioꝝ. puta si aliqs iuramēto promittit alicui se itraturꝝ religionē. vel aliqđ opus pietatis facturꝝ:⁊ tūc ille cui promittit̄ nō pōt absoluere promittētē; q: promissio nō est facta ei principaliter. sed deo nisi forte sit iterposita conditio rōe cuius possit.puta si illi videt̄ cui promittit̄ vel hmōi.hec ille.⁊ ibidē ad.3ᵐ.ait. quādoq; illud qđ cadit sub iuramēto ꝓmissorio est manifeste repugnās iustitie.vel q: ē pctm̄ sicut ca; quis iurat se facturꝝ homicidiū vel q: est maioris boni īpeditiuū sicū cū aliquis iurat se nō intraturꝝ religionē ⁊ tale dispēsatiōe nō idiget.s; i.ꝓ.tenet̄ nō seruare. in 3 aūt licitū est vtrūq;:de hoc supra.§.x.Quādoq; promittit̄ aliqd sub iuramēto.de quo dubiū est vt sit licitū.vel illicitū proficuū aut nociuū. vel simplr vel i aliquo casu:⁊ i hoc potēst quil; eps dispēsare. Quādoq; vero sub iuramento ꝓmittit̄ aliqđ qđ ē manifeste licitū ⁊ honestū ⁊ vtile:⁊ i tali iuramēto nō videt̄ habere locū dispēsatio vel cōmutatio nisi aliquid melius occurrat ad cōe; vtilitatē faciendū qđ maxime videt̄ ptinere ad auctoritatē pape qui h; curā vñs ecclesie.vel etiā; absoluta relaxatio qđ etiā ad papā ptinet ⁊ i oībus generalr q̄ ad dispensationē reꝝ ecclesiaꝝ ptinēt.sup qua h; plenitudinē ptātis:⁊ ad vnūquēq; ptinet irritare iuramētū qđ a sibi subditis factū ē circa ea q̄ eius ptāti subdunt̄. sic pater pōt irritare iuramētū puelle ⁊ vir vxoris vt dr̄ numeri.30,hec.s.Tho.intellc istud vltimū i fm Pis.i illis iuramētis i qbus non pōt vxor adiplere sine scādalo viri.l.p̄iudicio ⁊ sitr in alijs.

¶Querit̄ quō ⁊ quis possit dispēsare vel absoluere i iuramēto fm canonistas.R̄.φ vel est daꝝ φ nōn obligat fm ea q̄ dicta sunt ⁊ dicētur ⁊ tūc fm Pa. i.c.cū qdā.de iur.iur.nō est necessaria absolutio siue dispēsatio nisi forte.vt nō notet̄ de piurio hoc ē dicere ꝓpter scādalū.Si vero ē dubiū.tūc b; Inno. i.d.c.cū quidā.nullus debet ꝯuenire sine auctoritate superioris nec iudex secularis i tali casu pōt se īpedire.s; debet remittere ad ecclesiasticū fm Pa. i.c.cū cōtingat.co.ti.qñ aūt est daꝝ φ est licitum ⁊ ligat tūc vel est licitū ex vtraq; parte.s.iurātis ⁊ recipiētis vel ex pte solius iurātis ⁊ ē turpitudo ex pte recipiētis puta q: p metū vt i.c.ꝑ.co.ti. ⁊ tunc eps pōt absoluere ⁊ dispēsar̄ vt nō Pa.i.d.c.ꝑ.nec est opus vt citet partē vel cogat recipiētē; qñ ꝯstat de turpitudine vt.d.c.ꝑ.Si vo sit licitū ex vtraq; pte.tūc b; Pa.i.c.q̄to.co.ti. aut iuramētum fuit p̄stitū i mā spectāte principalr ad papam vt puta qñ canonici iurāt nō recipere plures vltra numeꝝ:⁊ hmōi: ⁊ sic papa pōt etiā sine cā absoluere.q: in tali iuramēto itelligit̄ auctoritas pape excepta vt i.d.c.venientes ⁊ hoc voluit Hosti.in.d.c.quāto.Aut fuit p̄stitū in alia materia:⁊ tūc aut est ad honorem dei principaliter⁊ sic sine cā nullus pōt dispensare nisi solus deus ar.qđ nō Jo.an.i.c.2.de spon.nā papa nō potest remittere sine causa obligationē deo q̄sitā.2.q. 4.si manet itellige nō debet ex q° sequit̄ φ sicut papa nō pōt aliū sine cā absoluere i hoc casu multo minus seipm.c.si.ꝯ isti.⁊.c.p vtas ꝯ iure pa. Aut ē iusta cā ⁊ sic tā papa q̄ eps pōt dispēsar̄:⁊ absoluere ⁊ φ eps possit.nō Inno.i.c.debitores.co.ti. ⁊ ēt iter p̄tari b.d.Ant.i.d.c.q̄to. Et qñ ē dubiū ēt ꝯclarat̄ b; Pa. i.c.cū ꝯtingat co.ti.Est tñ dr̄a iter papā ⁊ ep̄; q: papa pōt i toto mūdo eps vo i sua dioc̄esi:⁊

sm.d.fe. in.c.p.de spon.col.7.v.3°.declaratio post
Pe.de ancha. potest papa seipm absoluere vel di/
spensare in iuraměto.ne dū illicito.sed etiā si posset
seruari sine interitu salutis eterne.itellige vbi est cau/
sa rationabilis:⁊ in hoc differt ab epo. Alius autē
citra epm vel qui nō habet auctoritatē epalem nō
pōt facere q sine pctō ꝯueniat.secus est de pctō pte
rito.c.p.de voto. Que aūt sit causa legitima dispen
sandi aut absoluēdi i iuraměto qđ pertinet ad ho/
norē dei.pōt dici q est cā legitima vt vitet scādalū
vt nō glo.i.d.c.quāto:⁊ est tex.i.c.peruenit.d.2°.co.
ti.vel sub est alia causa iusta.de quibus.15.q.6.nos
sanctoꝝ:⁊.c.auctoritate:⁊ relinquit arbitrio epoꝝ
vt colligāt ex his q̄ sunt i iure.qd de alijs debeāt iu/
dicare.si vero materia i qua est pstitū non pertinet
ad papā nec ad honorē dei. sed ad comodū hois.
sic papa pōt ex cā absoluere vt i.d.c.quāto:⁊.c.2°.d
voto. Alias nō respectu laicoꝝ sibi i tēporalibus nō
subditoꝝ vt in de.pastoralis. de re.iudi. Similiter
nec q pōt eps ex causa legitima. Si aūt cōcerneret
fauorē iurantiū tm̄ poterit remitti per eos cui iura
rūt sm Jo.an.i.c.2°.de spon.⁊ Jo.de ligna.i de.p°.
de vsur.⁊ facit qđ.d.est supra.§.precedenti.secus si
cōcerneret cultū dei vel religionē vel pietatē: puta
iurarūt duo sibi inuicē q religionē intrabūt vel q
dicēt duo psalteria vel q de lucro coꝝ dabūt certā
partē pauperibus ⁊ hmōi.q2 nō possunt sibi remit
tere:silr nō possunt sibi id ad qđ tenebant puta q
nō faciēt furtum.vel q mercatores nō falsificabūt
merces ⁊ huiōi.silr etiā nō possunt remitter quādo
iurant super aliquo faciēdo vel nō faciēdo qđ non
pertinet ad eū cui iurat.sz simplr puta iuro tibi q
nō negotiabor.vel non faciā talē artē.si tm̄ tale iu/
ramentū respiceret icomodū alterius puta cōitatis
vel alioꝝ nō valeret.silr non teneret quādo iurādo
d aliquo faciēdo vel nō faciēdo itendebat.si ille cui
iurabat silr faceret q2 sic si ille nō seruat nec iste te/
net .faciūt q̄ nō doc.s. Jnno.Hosti.⁊ Ber.i.c.perue
nit.el.2°.⁊ facit.c.sic.d.3°.de iur.iur.⁊:s.e.c.§.16.
d ¶ Ut indifferēter quilz possit iurare ⁊ in oi tēpore.
R.s.o.T.vbi.s.ar°.si. q i iuramēto duo sunt ꝯside
rāda.vnū quidē ex parte dei cuius testimoniū idu/
citur ⁊ q̄tū ad hoc debet iuraměto maxima reue
rentia ⁊ propter hoc a iuramento excludūtur pueri
ante annos pubertatis qui nō cogūtur ad iurāduz
q2 nōdū habēt perfectū vsuz rōis quo possunt cum
reuerētia debita iuramentū pstare.22.q.5. paruuli
si sunt tm̄ doli capaces ⁊ cāe alie possunt iurar ⁊ p/
bat iuramentū suū. Et itez periuri conuicti in iudi/
cio qui ad iuramētū nō admittūtur q2 ex retroact
psumit q debitā reuerentiā iuraměto nō exhibebūt
nisi fuerit remota infamia ab eo qui pōt ⁊ pro hoc
etiā vt iuramento debita reuerentia exhibeat .dr.22.
q.5.honestū est vt qui sanctis audet iurare hoc ieiu
nus faciat cū oi honestate ⁊ timore dei.itellige de
honestate.vt dixit tex.nō de necessitate. Aliud est cō
siderandū ex parte hominū cuius dictū iuramento
cōfirmatur. Nō.n.indiget dictū hominis cōfirma/
tione nisi q2 de eo dubitat . hoc aūt derrogat digni
tati persone vt dubitet de veritate eoꝝ q̄ dicit: ⁊ idō
personis magne dignitatis nō cōuenit iurar ꝓpter
qđ dr.2.q.4.c.si quis q sacerdotes ex leui causa iu/
rare nō debēt.pro aliqua tm̄ necessitate vel vtilitate
licitū est eis iurare:⁊ pcipue pro spiritualibus nego
tijs:⁊.2.q.5.pbiter.vice iuramēn per sanctā ꝯsecra
tionē iterroget :⁊.22.q.5.dr nullus ex ecclesiastico or
dine cuiq̄ laico quicq̄ per sancta euangelia iurare
psumat:⁊ hoc itellige nisi de licētia plati sui.vt.c.i.
de iur.cal.⁊ hoc etiā itellige si iurat tāq̄ superiori:
⁊ sic itellige.d.c.nullus.alr sic.et sine licentia.vt i.c.
ex rescripto:⁊.c.peruenit:de iur.iur. Jtē nō pōt iura
re de calūnia nisi de licētia sui superioris.nisi ille co
rā quo litigat sit eius superior. sed habita licentia
pōt etiā i manu laici iudicis.22.q.7.nos. Jtē prohi/
bet iurare i actu testificādi sine licētia superioris.vt
in.c.q̄q̄.14.q.2.itellige i manu laici.pro spirituali/
bus aūt negotijs cōpetit iuramēta prestare i solēni/
bus diebus quibus est spiritualibus vacanduz.non
aūt tunc iuramēta prestāda pro rebus tēporalibus
nisi pro magna necessitate. Sūt igit quidā q dictū
suū cōfirmare nō possunt ꝓpter defectū eoꝝ vt pue
ri qui nō sunt doli capaces ⁊ furiosi .15.q.1.merito:
⁊.d.c.paruuli. Et quidā sunt quoꝝ dictuz adeo de/
bet eē certū q cōfirmatiōe nō egeat. vt persone ma
gne dignitatis:⁊ pbiteri.q aūt aliqn angeli iurēt
vt legit apoc.x.q angelus iurauit per viuētē i secu
la seculoꝝ.nō fuit ꝓpter defectū ipius quasi non sit
eius simplici dicto credendū. sed ad ostendendū id
qđ dr ex iefabili dei dispositiōe ꝓcedere.sicut etiaz
⁊ deus aliqn i scripturis iurās adducit ad ostendē
dū imobilitatē ei9 qđ dr.sic apłus dicit ad hebr.6.
Et nō q quilz doli capax pōt iurare.sz pr imedia/
te pōt irritare iuramentuz filij vsq̄ ad.14.ānū.d.c.
paruuli. Et derice nō debet cōpelli ad iurandū ni
si i sex casibus de elec.c.significasti q i.v.cōtinētur.
Pax ⁊ fama.fides.reuerētia.cauptio dāni. defect9
veri sibi possunt magna caueri. pro pace iurare lz
22.q.1.oē.extra de iudi.nouit.fama ꝓ fama ꝯseruā
da per purgationē.de purg.ca.quotiēs.fides pro fi
de retinēda si suspectus est i fide.de ꝯse.di.i. ego be
rēgarius. Reuerētia.ꝓ reuerētia seu obediētia exi/
bēda superiori.13.di.q̄q̄. Cauptio dāni pro dāno
dato iurat .2.q.1.ipmis.defectus veri.pro veritate
dicēda de iur.cal.c.si de calūnia li.6.q aūt clerici ⁊
religiosi hodie iurēt i cōi sermone pro leui.causa si
cut laici non excusat consuetudo que verius dicen/
da est corruptela ⁊ auget peccatum ⁊ non minuit.
24.q.1.scisma ⁊ grauius peccant ipi q̄ laici. tū q2
scandalizant suo exēplo tum q2 eis specialiter ꝓhi
betur per iura canonicū.

12 ¶ Quid de duobus habẽtibus mẽsurã cõitatis vel staterã quã ɔsueuerũt portare ad vẽdentes ⁊ mercedẽ recipe si iurauerũt sibi inuicẽ de cetero nõ portare. R. Sal. dicit ꝙ nõ possunt venire ɔ̃. et si multum dãnificati sunt. puta qꝛ promissum est de alia mẽsura. nisi forte ex hoc ad extremã necessitatẽ deuenirẽt ⁊ nõ possent habere vnde viuerẽt. eo tñ absqꝫ tanta necessitate posset hmõi iuramẽtũ i melius cõmutare cũ nulli sit vtile ⁊ alteri dãnosum. Sed si vnus istoꝝ piurat nũqd alter poterit venire ɔ̃. R. ꝙ si intẽdebat iurare sub cõditiõe .s. si alter non portaret tũc altero portãte nõ tenebitur. si aũt absolute iurauit tenetur ꝙ si dubitat tũc si emolumẽtũ mẽsure sit cõe ãbobus vno piurãte reliquus nihilominus tenetur cũ nulli i fiat ei pudiciũ. Si aũt emolumẽtũ est solum eius q portat tũc benignius iterptãdũ est .s. ꝙ non seruãti fidẽ nõ ꝓmiserit cũ suo dãno ⁊ lucro alterius nã gñaliter sꝫ Hosti. ⁊ Ber. Si duo sibi adinuicẽ aliqd iurauerũt vno nõ suãte nec alius tenetur .c. sicut .el. 5°. i si. eo. ti. nisi si iuratũ eẽt i honorẽ dei vt si iurarẽt dicere psalteriũ ꝓ inuicẽ vel certã elemosinã dare.

13 ¶ Pone aliquis alteri fecit iniuriaꝫ ⁊ pro illa petebatur quedã summa pecunie iniuditio postea cõpromiserũt i arbitros p iuramẽtũ q cõdẽnauerũt eũ vt exiret ciuitatẽ nec rediret donec alter duceret reuocãdũ. nõ qd tenetur exire. R. ꝙ nõ. p. d. c. veniẽs ⁊ .d. c. quia valis. qꝛ illa ẽ pena corporalis q̃ est maior oĩ pena pecuniaria. ff. de his. q nota. isa. l. qd g°. §. pena ⁊ hic agebatur pecuniaˡr. sꝫ pone ꝙ ɔdẽnauerũt eũ ne litigaret p ꝓcuratorẽ nũquid põt ɔ̃uenire. Hosti. dicit ꝙ sic. qꝛ vsus ꝓcuratoris est valde necessarius. ff. de procu. l. pᵃ. ⁊ arbiter. §. 3.

14 ¶ Quid si iuraui tibi dare decem ⁊ tu debes mihi alia decẽ nũqd possum ɔpensare. R. Pa. i. c. ad nostrã. el. 2°. eo. ti. dicit ꝙ nõ. qꝛ iuramẽtũ est obligatoriũ i forma specifica nec sufficit illud adiplere i effectu vt pꝫ ibi p tex. illũ qꝛ iurans tenetur. prius actualiter soluere. nec sufficit cõpẽsare q̃uis cõpensatio sit ficta solutio. l. si peculiũ. ff. d sta. li. ⁊ dicit Pa. ꝙ doc. nostri cõiter sentiũt qd dictũ ẽ. sꝫ ɔ̃tũ dicit sẽsisse Bar. i. l. ãplius. ff. rẽ. ra. ha. vbi ponit talẽ. q. qdã tibi ꝓmisit soluere certã q̃titatẽ ⁊ hoc iurat postea compẽsat tecũ. nũqd p hoc. sit periurus ⁊ ɔcludit ꝙ nõ. nã cõditiones debẽt ipleri i forma specifica. sicut iuramẽtũ vt i. l. q heredi. i prin. iussus dare iplet cõditionẽ cõpẽsando. vt. d. l. si peculiũ ergo ⁊c. preterea si ego ipedior iusta cã facere qd promisi. non sum piurus vt i. l. si. ff. q satisda. cog. sꝫ si ego nõ soluo tibi qñ tu debes mihi tantũdẽ. ego ipedior a te qꝛ iõ nõ tibi soluo qꝛ tu non soluis mihi. vñ q̃si facto tuo ipeditus nõ d̃beo eẽ piurus. hãc rõeꝫ facit tex. i. l. 3. ⁊ itẽ q̃rit. ff. de sta. li. ⁊ ɔcludit Pa. ob rões Bar. q̃ videntur valde efficaces ꝙ ante factũ est sequẽda 2ᵃ opinio. quã tenet Inno. ⁊ Io. an. sed post factum vt qs excuset a piurio sequẽda est opinio Bar.

25 ¶ Utrũ iurãs nõ expellere inquilinũ possit expellere si nõ soluit pẽsionẽ. R. ꝙ sic bm Pa. in. c. tua nos. de iur. iur. facit. l. q̃ro. §. inter locatorem. ff. locati. vbi pꝫ ꝙ si cõductor petierit id ad qd tenetur ex nã ɔ̃tus nõ teneri ei locatorẽ ex ꝓmissione locationis. Idem dd i patre q iurauit nõ exheredare filiũ. itelligitur nisi crimẽ igratitudinis comiserit. l. qdã cũ filiũ. ff. de verb. obli. ⁊ generaliter sꝫ Bar. i. d. §. inter locatorem. hic. §. facit ad oẽs ɔ̃tus i qbus aliqd vltra citroqꝫ promittitur vt qlꝫ non teneatur seruare qd ꝓmisit. si p aduersaꝫ partẽ nõ seruatur id pp qd sunt ꝓmissa. d. §. offerri. siliter si vir iurauit nõ dimittere vxorẽ itelligitur nisi faciat ɔ̃ legẽ cõiugij. vel si ꝓmisit dotẽ potest dimittere si nõ soluit iuxta nõ i. c. iurãs. de dote post diuor. re. Itẽ si iuraui te nõ offendere itelligitur nisi cãm offensiõis comiseris. l. q seruũ. ff. de ver. obli. facit qd nõ i. l. cũ pr. §. libertis. ff. de lega. ij. ⁊ qd in. d. c. quẽadmodũ. hec faciunt ad. §. 16.

26 ¶ Quid si qs iurauit tenere aliqd secretũ. an idistincte teneatur. R. bm Pa. de mẽte glo. i. c. ego eo ti. ꝙ debet itelligi d honesto ⁊ non alteri nociuo ⁊ tunc possum reuelare. nõ tñ oĩbus. sꝫ illis q possunt prodesse. pro hoc facit tex. iũcta glo. i. c. nerui. 8. di. Uide. s. §. 16. cõditione. 4ᵃ. qñ prelatus iurauit non alienare vtrũ idistincte teneatur. ⁊ alienatio. §. 11.

27 ¶ Utrũ actus gestus ɔ̃ iuramẽtuꝫ sit nullus. R. Pa. i. c. itellecto. eo. ti. ꝙ si actus depẽdet a mera volũtate iurãtis puta qꝛ nullo iure ꝓhibetur. sic tenet. vnde dicit Inno. i. c. dilectus de pben. ꝙ si qs iurauit nõ alienare librũ ⁊ tñ alienauit tenet alienatio lꝫ sit piurus. facit. c. vltima volũtas. 13. q. 2. i glo. vbi tangitur ꝙ q iurauit nõ mutare testamẽtuꝫ si mutat tenet secũdũ. lꝫ sit piurus. itellige ꝙ sit piurus etiã i casu pcedẽti nisi qñ põt ɔ̃uenire. ⁊ q̃uis Hosti. i. c. cũ marthe. de cele. mis. teneat ꝙ 2ᵐ testamẽtũ nõ teneat. tñ Io. an. i regula. qd semel placuit li. 6. tenet ꝙ valeat. qꝛ nullo iure cauetur ꝙ sit nullũ. Si aũt dispositio actus nõ depẽdet a mera volũtate iurãtis. puta qꝛ iterdicitur a lege fauore ipius iurãtis. exemplum i muliere ⁊ minore q nõ possunt alienare vel aliũ ɔ̃tũ facere sine certa solẽnitate ⁊ tũc actus iuratus ɔ̃ pᵐ iuramẽtũ nõ valet. ipo iure ⁊ sic itellige glo. c. licet. eo. ti. li. 6. rõ qꝛ actus sine iuramento erat ipo iure nullus obstãte ꝓhibitiõe legis. rõ aũt iuramẽti substineri nõ põt. qꝛ iã obligauerat se d rõe primi iuramẽti ⁊ sic. 2ᵐ. fuit illicitũ. Et idẽ dicẽdũ qñ actus ꝓhibetur rõe publice vtilitatꝫ vt iste ẽ casus. d. c. itellecto. quõ actus gestus ɔ̃ legẽ valeat. ⁊ ius. §. 6. ⁊ ⁊ lex. §. 35.

28 ¶ Quid qñ aliqs frãgit fidẽ iurãti. R. bm Pa. i. c. peruenit. el. 2°. e. ti. ꝙ qñ due obligationes respiciũt se adinuicẽ puta promisi tibi pp qd alius ꝓmisit mihi. e. ⁊ sic si ego nõ seruo ꝓmissuꝫ nec ille tenebitur mihi de cẽtũ ⁊ sic itellige illud. frãgenti fidẽ fides frãgatur eidẽ. ff. p socio. l. si cõuenerit i si. 28. q. 2. si ifidelis ⁊ sic itellige. d. c. peruenit ⁊ c. ɔstitutus de penis. Idem

dicendũ q̃ iuramẽtũ fuit cũ cõditione: puta iura/ui ire romã si dederis centũ si nõ das non teneor q: promissio mea nõ purificat̃ nisi a tẽpore existẽtis cõditiõis .l. cedere diem. ff. de verb. signi. quãdoq3 aũt obligatiões nõ referũtur ad inicẽ. sed ad diuersa: exẽplũ promisi tibi simplr centũ ⁊ nõ ex hoc. sed simplr promisisti mihi aliquid facere. tunc licet ego nõ impleã promissum tñ alter tenet̃. q: non promisisti mihi rõe promissiõis mee. sed simplr ⁊ ꝺ spẽ ad spẽ3 nõ fit cõpensatio vt nõ i. c. 2°. de depo. ⁊ sic itelligit. c. noli. 23. q. 1. vbi dr̃ q: Hosti. seruanda est fides: nec obstat. c. q: deo patri. 33. q. 5. de voto viri ⁊ mulieris. vbi licet alter frãgat alter tñ tenet̃ seruare q: ibi simplr quil3 eoꝝ vouit deo non cõditionalr: ⁊ ti obligat̃ secus si cõditionalr saltẽ tacite puta q: si de hoc cogitasset nõ iurasset. Uide aliqd̃ supra. §. 16. 3° conditione.

29 ¶ Ut̃ iuramentũ factum alicui obliget successores illius cui iurauit. R̃. 63. d. ar. s. 2°. pco. n. x. c. 6. §. 3. q: vel iurauit ⁊ successores eius: ⁊ tũc certũ est q: tenet̃ nec amplius tenet̃ iurare successor̃ hũs eius. licet teneat̃ se cognoscere libertũ seu vassallũ ⁊ de hac cognitiõe loquit̃ . c. longinquitate. 12. q. 2. qd̃ fit ne longinquitate temporis pereat memoria originis. aut nullã facit mentionẽ i iuramẽto de successore ⁊ tũc iter3 subdiuidit̃ q: aut iurat simplr personalr ⁊ tũc cuil3 successori iurare tenet̃ . ad hoc facit. l. imperialẽ. de prohi. feu. ali. aut fuit simplr appositu3 aliqd̃ verbũ personale puta promitto tibi: ⁊c̃. ⁊ tũc procedit qd̃ est. s. q: tenet̃ cuilibet successori. Aut fuit simpliciter pstitũ rõe dignitat3: ⁊ tũc trãsit ad successores. vt si dixi pmitto obedire ep̃o florẽtino q: dignitas nõ variat̃ ex variatiõe persone. vt i. c. liberti. 12. q. 1. Ut̃ aũt successores iurãtis obligẽtur ex illo. R̃. fm cõiter doc. q: nõ etiã si iurasset pro se ⁊ suis successoribus. q: l3 quis possit obligare heredẽ corporaliter seu tẽporaliter. imo etiã nõ faciẽdo mentionẽ de heredibus pactũ regulariter transit i eos. Spiritualr aũt nõ potest q: licet sit honestũ vt in spiritualibus obligationibus filius sequat̃ voluntatẽ patris non tñ est necessariũ. vt i. c. ꝓ. de despon. impuberũ. vnde filius vel heres nũq̃3 ẽ piurus ex iuramẽto defũcti.

30 ¶ Quid si venditor iurauit non venire ꝯtra venditionẽ: ⁊ nũc dicit se deceptũ vltra dimidiũ. nũquid debet audiri. R̃. fm Pa. i. c. cũ causa. post glo. fi. q: si est maior nõ audit̃ secus si est minor. dicit tamen q: siue sit maior siue minor ⁊ dicit se enormiter lesus. debet absolui: ⁊ audiri. Quid quãdo iurauit redire ad carceres vide ver. accusatio. §. x. ibidẽ quõ quis possit fugere ex carcere.

31 ¶ Qualiter intelligit̃ illa auctoritas. 22. q. 5. c. iuramenti: q: deus non facit differentiã iter iuramentu3 ⁊ simplicẽ loquellã. R̃. fm Pa. in prohemio decre. q: deus nõ facit differentiã inter illa. quãdo simpliciter loquella cõtinet perfidiã vel mendatiũ intelligitur perniciosu3. Et in. c. debitores. ꝺ iur. iur. dicit idẽ Pa. q: illa auctoritas procedit quãdo iuramẽto ⁊ simplicis promissionis datur validitas. secus quando datur validitas iuramẽti ⁊ nõ simplicis ꝓmissionis. vt in casu. d. c. debitores. Et ibidẽ dicit idem Pa. in. 2°. nõ q: vbi turpitudo versatur ex parte recipiẽtis obligationẽ: ⁊ nõ ex parte se obligantis. ꝓmissio seu pactũ nõ obligat sine iuramẽto. sed secus cum iuramẽto: ⁊ sic habes casu3 in quo ecclesia facit differentiã inter promissionẽ ⁊ iuramentum. Et iterũ dicit ibidem post Hosti. ⁊ Goff. q: q̃uis deus nõ faciat differentiã. ecclesia tamen facit. quod patet q: dat maiorẽ penitentiã. 24. q. 1. nõ afferamus. Et Jo. an. dicit q: i illa auctoritate fit cõparatio in genere nõ in quãtitate reatus. Intellige igit̃ dare q: non facit differentiã: ⁊c̃. i. ita peccat mortaliter frangendo fidem quãdo tenet̃ sicut quãdo frangit iuramentũ. sed grauius: ⁊c̃. vide alia est simplex promissio. s. que nõ firmatur per fidei pstationẽ neq3 per iuramentũ. Alia est fidei pstatio quãdo promittitur aliquid per fidem meã aliud est iuramẽtũ vt dicẽdo iuro per deũ ⁊ hmõi. Pa. in. c. querellam de iur. iur. circa finẽ cõcludit q: omnis fidei pstatio est iuramentũ non ecõtra ver. oblatio. §. 5. vide ver. pactum. §. 2°. ⁊. 6.

¶ Ut̃ per ista verba in veritate dico vobis: intelligatur iuramentũ. R̃. fm Pa. in. c. si Christus co. ti. q: sic. q: interponit ipm deum qui est ipa veritas vt in. c. in quadã de cele. mis. Angelica ver. iuramentũ ꝓ. §. 4. limitat verũ quãdo homines quibus fit. habent illud pro iuramẽto ⁊ ille qui iurat sic intendit iurare alias nõ credit hec ille. tex. tamen in. d. c. ⁊ si Christus. simpliciter dicit q: est iuramentum. posset responderi q: quãdo aliquis affirmat dicendo in veritate sic esse. posset dupliciter intelligi. primo q: nõ intendat accipere veritatẽ in testem. sed solum dicere sic esse i mẽte sua. sicut verba sonãt. sicut dicitur i euãgelio. est. est. nõ. non. amen. amen. i. sine defectu assero: ⁊ pmũ refertur ad mentẽ: 2m vero ad voce3 ⁊ est sensus ita habeo in mente sicut significo in voce. in quo cõsistit veritas que est adequatio mentis ad vocẽ. Et videtur quedã replicatio sicut quãdo dico: certamenti sic est: ⁊ isto modo non videtur esse iuramentũ q: ibi nõ sumitur aliquod sacrũ in testẽ vel cõfirmationem. sed est repetitio locutionis: ⁊ sic dicere in veritate. est dicere hoc quod dixi est verũ. idest sic habeo in mente sicut in voce: ⁊ in isto sensu est vera limitatio Angelica. Alio modo potest intelligi q: dicat in veritate sic esse. i. q: iducat veritatem in testem ad cõfirmandũ dictũ suũ: ⁊ sic est iuramentũ vt dicit Pa. q: veritas est deus qui adducitur in testem. nec est necesse s3 eũdem Pa. in. d. c. ⁊ si xp̃s q: exprimat̃ verbũ. iuro. ad hoc q: sit iuramentũ. s3 sat ẽ q: ad ꝯfirmationẽ veritatis qs interponat ip3 deũ exp̃ssẽ vel ĩplicite. ꝺ quo. i. c. q̃rellã. 32

eo.ti. Itē nō bz eūdē Pa. ibidē post Inno. q nulla vel modica ē dřa an qs iuret sup euāgelia vel reli/ gas.siue dicat tñ pmitto hoc in fide mea. Itē iura mētū ē qñ qs dicat sub piculo aie mee.tñ maior est cōtēptus ⁊ maius ē pctm̄ fallere iuramētū factū p sacrata.vel supiores creaturas q̄ꝫ per minus sancta. 22.q.i.c.mouet:⁊ credo q oē piuriū sit pctm̄ eiusdē spēi:⁊ fm.d.ar.f.qñ quis parti defert iuramētū.iu rādū est fm q placet vtriqꝫ parti.ff.de iur. iur.l.3. In iuramēto vero q̄ i iure ꝑpipiūtur vt est iuramē tū testiū ⁊ calūnie semp est iurādū super sancta dei euāgelia.vt i.c.fi.de iura cal. ⁊ idē i oibus aliis iu/ ramētis q̄ a iure vel a iudice vel a partibus de ne/ cessitate deferūtur:⁊ per cōeꝫ ꝯsuetudinē omne scri/ ptum reputatur euangeliū.

33 ¶ Vtr̄ iducēs aliquē ad iurādū peccet maxime qñ scit vel dubitat q falsum iurabit. R̄. fm.s.Tho.3. sniaꝝ.di.39.arᵒ.vltimo.qlᵃ.2ᵃ.ad.2ᵐ. q qñ aliqs scit vel pbabilr credit q aliqs deierabit nō lꝫ ab eo iu ramētū exigere nisi forte sit i loco iudicij qꝛ iuramē tū i iudicijs nō tm̄ exhibeť pp iudicē.sed ppter alios vñ nō est in ptāte eius iuramentū remittere qd̄ fm ordinē iuris exhibēdū est:silr si sciat eū iuraturū ve/ rū.pōt licite iuramētū exigere non p se sed pro aliis q hoc nesciūt. Si aūt dubitet dubitatio ex tāta su/ spicione pcedere pōt q cum pctō erit:⁊ ideo Aug. super illud ad Ro.i.testis est mihi deus. Nō audet dicere qd̄ sit sine pctō non tñ dicit q semp sit pctm̄. hec.s.Tho.vñ fm Ray. audiēs iurātē quē scit in/ rare falsuꝫ sufficit sibi ⁊ teneť idicare illis q possunt pdesse.siue cū corripiēdo.22.q.5.c.hoc videť.pco2. Ricar.cū.s.Tho. Et Pa.in.c.clericus.de coha.de. dicit q nūq̄ꝫ est deferendū iuramētū illi ꝯtra quem est vehemēs suspitio de trāsgressiōe ⁊offerēs peccat alr̄.c.ille.22.q.5.itellige. quādo volūtarie vt dictum est per.s.Tho. Angelica i.v.iuramētū.3.§.xi.dicit q quādo aliquis est dispositus ad iurāduꝫ falsum q nō peccat dans etiā extra iudiciū quādo facit ex aliq̄ rōnabili causa.sed hoc nō est tutū qꝛ ipe actus piurādi ad quē eū iducit est de se pctm̄ mortale nec videtur q possit esse aliqua causa rōnabilis q ali/ quis periuret. Vide infra ver.periuriū.§.3.

34 ¶ De iuramēto vniuersitatis. siue alicuꝰ societatis Aduertendū est q quādo vniuersitas alicuius ciui tatis vel collegij iuramēto se obligauit ⁊ iurātes iā mortui sunt successores faciētes ꝯ̄ non sunt per hoc piurij. Nā obligatio iuramēti est personalis ⁊ non transit ad successores tenētur tñ ex quadā fidelitate adiplere qd̄ iuratū est hec Pi.⁊.d.ar.f.

35 ¶ Vtr̄ quādo vniuersitas q̄ iurat aliqd seruare vel facere vel nō facere teneatur quādo maior pars fa ciat ꝯtra. R̄. q si quādo iurarūt habebāt aliquā con dictionē i mēte fm illā i foro ꝯsciē debēt seruare.pu ta si alii oēs vel maior pars seruabit ⁊ ego. Si ve/ ro nullā cōdictionē habebat.sꝫ dubitabať an fuerit simplr̄.vel sub aliqua cōdictiōe tūc si iuramētū spe ctat tm̄ ad comodū iurātiū ⁊ medietas vel maior pars seruat ⁊ hoc vergat in dānū seruātiū ⁊ lucrū nō seruantiū benigne iterptandū est q aliqbus nō seruātibus alii nō tenētur seruare. Si vero nullū in/ comodū paciūtur seruātes nō est tutū ꝯ̄uenire. sed deuāticeť plato.vt vel cogat seruare vel sibiuiceť re/ mittere. Si vero cōcerneret comodū alioꝝ a iurāti bus.nō possent nec sibi remittere nec aliis nō seruā/ tibus etnō seruare sine piurio si simplr̄ iurauit. Et si dubitāt an simplr̄ iurauit vel sub cōdictiōe dimit/ tant icertū.s.nō seruādo ⁊ seruēt qd̄ ē certū hec fm. d.ar.flo.⁊ Pis.post. Guil.addētes q si oēs alii vel plures itellige medietate:nō seruāt ipi liberati sunt.

¶ Quid dicendū de iuramēto scolariū. vniuersita/ 36 tū collegioꝝ:⁊ hmōi.q iurauerūt multa i eoꝝ statu tis ꝯtēta an sint piuri ꝯ̄ueniēdo. R̄. quidā distigūt q aut iurauerūt seruare statuta:aut ꝯtenta i eis.p̄ casu si ꝯ̄uenīūt collegialiter nō icidunt in piuriū qꝛ tollūt statutū ⁊ p ꝯ̄ns tolliť iuramētū accessoriuum ad statutū:si vero iurauerūt seruare cōtēta i statu/ tis tūc icidūt i periuriū veniēdo ꝯtra.sine causa ra tionabili:⁊ hoc itelligit Pa.i.d.c.dilectus.de pben. quādo iurauerūt seruare ꝯtēta nulla mētiōe facta de statuto.vt puta si dixerūt iuramus nō recipe ali quē qui nō sit graduatus.secus si dixissent iuramꝰ nō recipere aliquem qui nō sit gradatus sicut cōti/ neť i statutis.qꝛ hoc casu videtur iurasse seruař sta tuta. Idē sentit.d.Car.i de.pᵃ.de reg. ⁊ dicit q nō solū expresse.sed etiā tacite remoueri potest. qꝛ tale statutū obligat tā q̄ꝫ singulos ⁊ nō tā q̄ꝫ collegiū:⁊ ideo cōsulit q tales primo remoueant statutū an/ teq̄ꝫ cōtraueniāt quo sublato:iuramētū sublatū est ⁊ ita seruať. Sed si ꝯtrauenerūt nō sublato statu/ to ad huc probabiliter videť posse defendi q itelli/ gūtur destruxisse ⁊ sic nō sunt periuri qꝛ cū possint tollere statutū expresse ergo ⁊ tacite.itelligūtur sub/ tulisse ex quo apparet de voluntate ꝯtraria nec est veꝝ q sint piuri eo ipso q icipiūt ꝯtrauenire qꝛ iu/ ramētū obligat singulos ⁊ nō collegiū cum nō sit susceptibile piurii.hāc opinionē videť sentir̄ Jo.an. i.c.p̄.de his q̄ fiūt ama.pte.ca. Sed Jo.de ligna.in d.de.pᵃ.dicit q i primo mēbro ꝯtrauniēdo etiam collegialiter icidunt in periuriū. Pa.aūt in.d.c.di/ lecto. dicit q hec materia semper fuit sibi visa diffi cilis:⁊ pro cōcordia dicit q aut singulares de colle gio iurant seruare statuta simplr̄. ita q habito re/ spectu ad formā ⁊ substantiā iuramēti potiꝰ ligēt singulariter: ⁊ tūc sublato statuto collegialiter nū lū periuriū incurretur ꝯtraueniēdo ⁊ hoc casu itel ligerem primā opinionē verā. exēplū statutū est vt nullus vocē habeat nisi sit matriculatus iurauerūt singuli huare statutū.certe iuramētū hᵒcasu ꝯcernit obseruantiā singuloꝝ iō si collegiū deliberat tollere statutū nō peccāt singuli postmodū ꝯ̄ueniēdo. sꝫ si

iuramētū stringit eos ad obseruādū collegialr. tunc hz locū alia opinio vt sine metu piurij nō possunt ēt collegialr ꝯuenire. cā rōnabili non subsistente. pone ex̄ᵐ. ı.c. dilecto. Ità canõici iurādo nō recipe aliquē vltra numeꝝ ordinatū. iuramētū vr̃ habuisse respectū ꝗ ēt collegialr nō recipiāt. qꝛ nulli dubiū ꝙ singulares nō possunt singulꝛ̄ eligere canonicos. vnde ex forma ꝗ mā iuramēti poteris cōphēdere vtrū iuramentū tm̄ stringat singulos singulꝛ̄ an vero singulos collegialr ꝗ ad ppetuatiōnē adhibeas hanc cautellā vt singuli iurēt ꝯtēta in statuto nō habita mētione de statuto ꝗ vt iurēt ꝙ etiā collegialr non ꝯueniēt subsistēte post modū cā cōcerniēte fauorem publicū possunt ꝯuenire: vide de: hoc glo. nō. xj. di. Ibis nō tm̄ ꝙ est dr̃a iter eos q fecerūt statuta ꝗ iurauerūt: qꝛ ad hoc ꝙ nō incurrāt piuriū requirit ꝙ vel maior pars tollāt talia statuta collegialiter salt᷑ tacite nec sufficeret ꝙ tollerēt singulꝛ̄ vel p ꝯsensus singulares. Illi aūt q nō fecerunt statuta si sunt successores lz iurauerint seruare statuta pcedētium suoꝝ si maior pars nō obseruat dicta statuta etiaꝫ ipi ꝯueniēdo nō vidētur cōdēnādi qꝛ verisilr̃ cogitare potuerūt ꝙ ex aliqua licentia sint abrogata. vnde vidētur iurare obseruare statuta nō abolita.

57 ¶ Quid si hoīes alicuius vniuersitatis. seu societatꝫ iurāt aliqd se facturos nūqd possunt sibi inuicē remittere. R̃. ſm Pis. post Guil. hoc pōt eē qtuor modis. p̃. qñ si iuramētū sit de his q ptinēt ad cultuꝫ dei seu ad religionē vel pietatē: ꝗ tūc nō possunt remittere. vt si duo iurēt ꝙ ibūt vltra mare militare pro deo vel ꝙ itrabūt religionē: ꝗ tūc nō possunt remittere. si tm̄ iurassent sub cōditione. s. si alius ibit ego ibo. secus eēt. 2ᵒ si iuramētū est de aliquo tēporali ꝗ sit tale ꝙ absqꝫ iuramēto tenētur facere qd iurāt: ꝗ tūc etiā nō possunt sibi iuicem remittere qꝛ pp salutē aiaꝝ vr̃ sic iuratū. vt si carnifices iurēt ꝙ nō vendēt carnes isectas pro sanis. 3ᵒ pōt cōtingere ꝙ iuramētū sit quidē super re tēporali. sꝫ tali ꝙ absqꝫ iuramēto nō tenebātur facere. qd iurāt: ꝗ tūc obseruātia iuramēti spectat tm̄ ad comodū vel icomodū iurātiū: ꝗ sic possunt sibi iuicē remittere. Si aūt spectat ad comodū alioꝝ magis ꝙ̄ iurātiū. nō pn̄t sibi iuicē remittere vt aliqui artifices iurāt ꝙ i mercibus. xx. solidoꝝ nō accipiēt de lucro vltra vnū solidū. vel ꝙ nō vendent opera nisi de mā sic parata vel ꝙ nō trahent pecias pāni vltra tm̄ ꝗ hmōi. 4ᵒ si obseruātia iuramēti sit alijs dānosa. Nā tale iuramētū nō est obligatoriū vt si iurēt sutores ꝙ tali tpore nō laborabūt: ꝗ hoc vt ob raritatem calciamentoꝝ vendāt q iuramēta si sunt expresse ꝯ bonū nō obligāt: ꝗ si est dubiū requirāt ad superiorē.

¶ Quid si qõiurauit seruare statuta vtrū teneat ad statuta edenda. R̃. ſm do. i. c. denens. eo. ti. ꝙ si in statuto seu iuramēto positū fuit verbū edita ꝗ edēda ꝙ tenet si vero nō fuit positū sed solū edita. tūc nō tenet. si nō cogitauit de edēdis. si vero non fuit positū neqꝫ edita neqꝫ edēda. iꝫ simplr̃ iurauit tūc aliqui dicūt. vt Jo. an. ꝗ Lar. ꝙ tenet etiā ad seruāda edēda qd nō placet Pa. pp pculū piurij pōt asci ꝙ si itēdebat obseruare tunc seruas si nō itēdebat. Si vero sit dubiū qꝛ ē stricti iuris ſm Pa. iō pōt dici ligare. sꝫ qꝛ i dubiis securior pars est eligēda recurrēdū vr̃ ad superiorē: ꝗ nō ꝙ si i aliqbus statutis cōtinent aliqua illicita ꝗ aliquis iuret illa seruare. nō tenetur: ꝗ male fecit iurando simplr̃.

¶ Quid aūt dicēdū de statutis cōitatū vel vniuersitat i q sunt ꝯfirmata per epm. vel superiorē vtrū non obstāte hac ꝯfirmatione possunt ꝯuenire modis supradictis dicēdū ꝙ si supior ꝯfirmauit supradicta ex certa scia ꝗ cāe cognitiōe sic iferiores absolute dispēsare nō possunt alias secus. Bar. in l. l. oius. C. de testa. vr̃ tenere idē lincte ꝙ iferiores possint ꝯueni. Dicit. n. ꝙ lꝫ testamētū sit factū ꝯ ꝯsensu pncipis tm̄ pōt reuocari sine eius ꝯsensu qd ſm euꝫ facit ad statutū qd est i ducatu spoletino ꝯfirmatū p superiorē ꝗ tm̄ possunt sine eius ꝯsensu reuocare adde pdictis qd nō Pa. i. c. cū accessissent. de ꝯsti. ꝙ statuētes possunt recedere a statuto ꝯfirmato a sede apostolica vel alio supiore ꝗ reddire ad ius cōe nō obtēta alia licētia a supiore: ꝗ idē tenet Bal. in l. oēs populi. ff. de iu. ꝗ iur. sꝫ Bar. tenet ꝯtrū in. d. l. oius solet Pa. sic ꝯcordare. Aut statutū cōcernit pncipaliter fauorē statuētiū ꝗ pcedit pᵃ opinio nā ꝯfirmatio hꝫ viꝫ cuiusdā priuilegij cui possunt statuētes renūtiare. Si vero statutū ꝯcernit fauorē alioꝝ vel ius publicū ita ꝙ mere ipos statuētes ꝗ tūc pcedit alia opinio qꝛ ex quo supior ꝯfirmat videt dispositionē facere suā: qꝛ oia nr̃a facimus: ꝗc. iferior etiā nō pōt tollere legē supioꝝ. facit dictū Inno. i. c. accedētibus. de priuil. vbi dicit ꝙ si statutū ꝯcernit principalr̃ fauorē eccle nō pn̄t canonici expresse vel tacite illi renūtiare. Aliud nō Pa. ꝙ si statuētes vel eoꝝ successores veniāt sciēter ꝯ statutū videt tollere statutū ita ꝙ per vnicū actū ꝯ statutū factū tollit ipm statutū idem Hosti. Jo. an.

¶ Quid de statutis quarūdā terraꝝ q̄ nō pmittūt ꝙ vinū aliūde apportatū vēdi in suo territorio q̄diu vinū i illius terre iueniat venale p tāto vel tāto precio ꝗ multotiēs talia statuta sunt iurata an sint obseruāda. R̃. ꝙ si talia statuta sunt facta corrupta intentione vel ꝯ bonū cōe nō sunt seruāda: secus si bona itentione ꝗ ad bonū rei publice vt puta habēt vina valde debilia ꝗ corruptioni obnoxia q̄ lōgo tēpore seruari non possunt ꝗ si vina alia deportarētur sua vina vendi non possent ꝗ sic terra illa graue dānū incurreret: ꝗ similia.

Iurisdictio est quedā ptās qua quis ponitur superior ad alios: ꝗ per quā aliquis pōt vindari bus ordinis in alios. q̄ ꝗuis possit dici dans iurisdictiōis. nō ē tm̄ proprie dans celos. de

quo vide supra. S. excoicatio. 5. ⁊. e. Tho. 4. di. 19. q. p°. ar°. p. ql³. 3°. sic art. Clauis est duplex vna q̄ se extēdit ad ipm celū imediate remouēdo īpedimenta introitus i celū p dimissionē peccati ⁊ hec vocat̄ clauis ordinis ⁊ hāc soli sacerdotes hñt. de qua. s. S. clauis. Alia clauis est q̄ nō directe se extēdit ad ipz celū s3 mediāte ecclesia militāte p quā aliqs ad celū vadit dū p eā aliqs excludit̄ vel admittit̄ ad consortiū ecclesie militātis p excōicationē: ⁊ absolutionē: ⁊ hec vocat̄ clauis iurisdictiōis i foro cāsā: ⁊ ideo hāc etiā nō sacerdotes habere possunt sicut archidiaconi: ⁊ electi: ⁊ alij q excōicare possunt. s3 nō pprie dr̄ clauis celi. s3 q̄dā dispositio ad ipaz: hāc aūt iurisdictionem nō possunt habere laici neq3 femine ⁊ pōt eē simul i pluribus sicut i capitulo vacāte sede. Iurisdictio tñ large sumpta. est etiā i iudice seculari. vnde sm̄ Azo. dicit̄ a dictione quod est potestas ⁊ iuris. quasi iusta ⁊ legitima potestas.

1 ¶ Iurisdictio sine cohertiōe nulla est de offi. dele. c. pastoralis. vnde dicit tex. i. l. fi. ff. de offi. ei⁹. cui. iur. ma. iurisdictio sine modica cohertiōe nulla est iurisdictio: ⁊ iurisdictiōe comissa oia sine quibus explicari nō posset itelligūt̄ comissa. ff. d̄ iuris om. iu. l. 2°.

Ius ē p̄ iposit i ad significādū ipaz rē iustā: ⁊ sic ē obiectū iustitie sm̄ Isido. ⁊ b3 phz. 5. ethicoz. Postmodū aūt est deriuatuz ad significādū artē qua cognoscit̄ qd sit iustū. vnde celsus iurisconsultus. ius ē ars boni ⁊ equi. l. i. ff. de iusti. ⁊ iur. Et vlterius positū ē ad significādū locū i q° ius reddit̄. sic dr̄ aliqs cōparere in iure. Et vlterius dr̄ etiā ius qd̄ reddit̄ ab eo ad cuius officiū pertinet iustitiā facere. s3 etiam id, qd̄ decernit sit iniquū: hec. s. Tho. 2. 2. q. 57. ar°. p.

1 ¶ Ius diuidit̄ q2 aliud nāle aliud positiuū: ⁊ istud aliud cōe aliud particulare. ius. n. siue iustū est aliqd̄ opus qd̄ est adequatū alteri sm̄ aliqualē equalitatis modū. dupl̄r aūt pōt alicui hoi eē aliqd adequatū. vno quidē mō ex ipa nā rei puta cū aliquis tñ dat vt tātūdem recipiat: ⁊ hoc vocat̄ ius nāle. Alio mō aliqd est adequatū vel cōmēsuratū alteri alteri: ex cōdicto. siue ex cōi beneplacito. qñ. s. aliqs reputat se contentū si tñ accipiat: qd̄ qdē pōt fieri: dupl̄r vno mō p aliqd̄ priuatū comodū cōdictū sicut qd̄ firmat̄ pro aliquo pacto inter priuatas psonas: ⁊ hoc pōt dici ius particulare. Alio mō ex condicto publico. puta cū totus pls cōsentit q̄ aliquid quasi adequatū: ⁊ cōmēsuratū alteri. vel cū hoc ordinat princeps. qui curā populi b3: ⁊ eius psonā gerit ⁊ hoc dr̄ ius positiuū: hec. s. Tho. vbi. s. ar°. 2°.

3 ¶ Ius diuinū partī est nāle. partim positiuū. dr̄. n. ius diuinū qd̄ diuinitus pmulgat̄ ⁊ hoc qdē partī est de his q̄ sunt nāl̄r iusta. sed tñ coz iustitia hoies latet. parti aūt de his q̄ hūt iusta. istitutiōe diuina. vñ etiā ius diuinū p hec duo distingui pōt sic ⁊ ius humanū. Sūt. n. i lege diuina. quedā p̄cepta q2 bona: ⁊ phibita q2 mala. quedā vero bona. q2 p̄cepta ⁊ mala q2 prohibita hec. s. Tho. vbi. s. ad. 3°.

¶ Ius nāle ⁊ ius gentiū aliquo mō differūt aliquo mō cōueniūt. Cōueniūt quidē q2 ambo sunt a nā ⁊ differūt q2 diuersimode sunt a nā. Ius. n. siue iustuz est qd̄ ex sui nā est adequatū vel cōmēsuratū alteri: hoc aūt pōt cōtingere dupl̄r vno mō sm̄ absolutaz sui cōsiderationē. sicut masculus ex sui rōe b3 cōmensurationē ad feminā. vt ex ea generet: ⁊ parens ad filiū vt eū nutriat. Alio mō aliqd est alteri nāl̄r cōmēsuratū nō sm̄ absolutā sui rōez. s3 sm̄ aliqd qd̄ ex ipo sequit̄: puta ppraetas possessionū. si. n. cōsideret̄ iste ager absolute nō b3 vñ magis sit huius q̄ illius. s3 si cōsideret̄ ad oportunitatem colēdi ⁊ ad pacificū vsuz agri. sm̄ hoc b3 quādā cōmēsurationem ad hoc q̄ sit vnius ⁊ nō alterius. vt patet per pbm. 2°. politice: ⁊ hoiez cē suū: id ergo qd̄ p mō dr̄ nāle est cōe nobis ⁊ bestijs ⁊ hoc pprie dr̄ nāle. nāle vero. 2°. mō dr̄ ius gentiū qd̄ procedit a iure nāli. vt dicit iuriscōsultus. q2 illud oibus aialibus. hoc solū hoib⁹. iter se cōe ē. vñ Gai⁹ iuriscōsult⁹ ait qd̄ nālis iter oēs hoies ɔstituit id apd̄ oēs gētes custodiat̄.

¶ Ius dr̄ dupl̄r. s. simpl̄r. i. equū ⁊ b3 qd. i. iequaliū. ⁊ hoc triplex ē. s. dominatiuū paternū: ⁊ yconomicū. Ius. n. siue iustū dr̄ p cōmēsurationē ad alterū. Alterū aūt pōt dici dupl̄r. vno mō qd̄ simpl̄r est alterū sicut qd̄ oio est distinctū sic apparet in duobus hoibus quoz vnus nō est sub altero. s3 ābo sub vno principe ciuitatis: ⁊ iter tales sm̄ pbm. 5. ethicoz. est simpl̄r iustū. Alio mō dr̄ aliqd alteẓ nō simpl̄r. s3 quasi aliqd eius existēs: ⁊ hoc mō i rebus humanis filius est aliqd patris: q2 quodā mō est ps eius. vt dr̄. 8. ethi. ⁊ seruus est aliqd dñi q2 est istrumētū eius. vt dr̄ p politicoz. Et iō patris ad filiū non est cōparatio sic ad simpl̄r alterū: ⁊ ppter hoc nō est ibi simpl̄r iustū. s3 quoddā iustū. s. paternū: ⁊ eadē rōe nec iter dominū ⁊ seruū. s3 est iter eos dominatiuū iustū. vxor aūt q̄uis sit aliqd viri q2 cōparat̄ ad eū tā q̄ ad ppriū corp⁹. vt p3 p apl̄m ad ephe. 5. tñ magis distinguit̄ a viro q̄ filius a patre. vel seruus a dño: assumit̄. n. i quādā socialē vitā matrimonij: ⁊ iō vt phs dicit iter viz ⁊ vxorē plus est de rōe iusti q̄ iter patrē ⁊ filiū. vel dominū ⁊ seruū. q2 cū vir ⁊ vxor habeāt imediatā relationē ad domesticā cōitatē. vt p3 p poli. ideo iter eos nō est etiam simpl̄r politicū iustū. s3 magis iustum yconomicū. Oēs alie diuersitates q̄ sunt i ciuitate hñt imediatā relationē ad cōitatē ciuitatis ⁊ ad principē ipius: ⁊ ideo ad eos est iustū sm̄ perfectā rōez iusti: distinguit̄ tñ hoc iustū b3 diuersa officia. vñ ⁊ dr̄ ius militare vel magistratuū aut sacerdotū. nō p defectuz a simpl̄r iusto sic dr̄ paternū ⁊ dominatiuū. s3 ppter hoc q̄ vnicuiq3 cōdictioni psone sm̄ ppriū officiuz. aliqd ppriū debet̄: ⁊ sic habes quotuplex iustum: hec. s. Tho. vbi supra. 4

5 ¶ Ius vt ponit Pis.post Ray. et Hosti. est ars boni et equi cuius merito quis nos sacerdotes appellat.i. sacrorum preceptorum ministros: rigor vero est excessus siue austeritas iuris aliquotiens ad terrorem scriptus qui quidem non est seruandus nisi vbi timetur ex mali .i. ne peccatum deducatur ad alios per ex. di.45.sed et illud. Quandoque tamen rigor idem est quod subtilitas iuris: et suadus.c.i. litis.de rest.spo. Equitas vero est medium inter rigorem et dispensationem. C. de iudi.l.placuit: et diffinitur sic. Equitas est iustitia dulcore misericordie temperata: vel equitas est modus rationabilis regens misericordiam et rigorem. hanc iudex semper debet pre oculis habere. ff. de co. quod cer.loco.l.quod si ephe. i fi. et 45.di.disciplina.et c. quia emendat. Nam medius est inter misericordiam quam inter seueritatem reddere rationem. 26.q.7.c.allegantibus intelligitur secundum Ray. nisi ex causa iusta fuerit rigorem vel faciat dispensationem.

6 ¶ Vtrum ea que contra ius fiunt valeant. Re. regula dicit: que contra ius fiunt debent pro infectis haberi. de re.iur.li.6. Quam regulam quidam voluerunt dicere habere locum solummodo quando ius ita prohibet quod addit et si contra fiat non valeat. sed hec expositio reprobatur expresse. C. de legi.l.non dubium. Et ideo indubitanter tenendum quod quecumque lex prohibet si nihil aliud addit tunc ea que contra fiunt ipso iure non valent. vt sunt venditiones. donationes. electiones. testamenta et omnia huiusmodi. nisi sint talia quod eorum effectus reuocari non potest vt homicidium: et huiusmodi. Si vero lex addit aliquid plus tunc considerandum est quod potest addere. tripliciter quidem contingit si addat verba expresse anullantia vt dicendo si contra factum fuerit sit irritum et inane et tunc est planum. ff. de tutel.l.mutuo.§.sub conditione. 2° contingit si addat verba exprimentia modum per quem illud factum anullatur vt dicendo quod contra fecerit remoueatur exceptione tali vel tali vt macedoniani. vel velleyani de dolo: et similibus: et tunc quod contra legem factum est de facie valet sed remouetur exceptione contraria. 3° contingit addi aliqua verba confirmantia vt dicendo sic si contra factum fuerit valebit quidem etc. et tunc valet. ff. de fideiusso.l.grece.§.a tutore. et hec est sententia Dy. et Cy. quando actus contra iuramentum valeat. de iurare.§.17.et de lex.§.35.

¶ Potest quis vti iure suo etiam si alteri noceat dummodo non faciat animo nocendi. vt patet in glo.i.c.cum etiam vulterans. de dec.i. de iniuriarum: et i.c.nisi specialis. de aucto. et vsu.pal. vnde Marcellus ait cum eo qui in fundo suo fodiens vicini fontem auertit nihil posse agi. si non animo nocendi vicino. sed suum agrum meliorem faciendi id faciat ff. de aqua plu.ar.l.i.§.ibidem. Sed quando aliquis sibi non prodest et alteri nocet. non debet quis audiri.l.in fundo.ff. de re.vendita.

1 Iuspatronatus est ius honorificum honerosum et vtile. alicui competens in ecclesia pro eo quod de dyocesani consensu eam construxit. fundauit. vel dotauit ipse. vel is a quo causam habuit. secundum Jo.an. et Pa. i Re.ca. de iur.pat. Et dicitur honorificum quia habet honorem presentandi rectorem quia sine eius presentatione si epo vel alius instituit ipso iure est nulla per c.decernimus. 16.q.6. Idem secundum Jo.an. l.c.i.de offi.vi.nisi quando patronus fuisset negligens in presentando quia dato tempore est bene institutus: papa quoque bene posset sine presentatione patroni. et sic legatus de latere si patronus sit ecclesiasticus. Non tamen posset predictus legatus si esset secularis. secundum glo. i de.p litteras de pbe. et iste est casus. c. cum dilectus. de iur.pat. Dicitur autem honerosum quia patronus tenetur defendere ecclesiam ne bona indebite dilapidentur. 16.q.7.filijs. vnde presentatus tenetur reddere rationem de administratione patrono intellige si patronus est ecclesiasticus.i.c.cum et plantare. de priuil. et Pa.i.c.ex litteris.et c.cum pp.co.ti.non tamen valde stricte dicendo quid expediat quotidie. sed in genere. ita non Pa. i. d.c.ex litteris. dicitur etiam vtile quia si veniret ad inopiam tenetur ecclesia ex redditibus. vltra necessaria remanentibus alimentare patronum pinguius quam alios pauperes. c. quicumque. d.i° ea.ca. et q. et c.nob.i fi. de iur.pat. Et nota quod ius patronatus habens aliquando dicitur patronus. aliquando aduocatus: et vite domini. custos. guardianus habens eius frequentatio nis vel possessionis secundum Hosti. c. preterea.eo.ti. et i.c.i in fin gulis.i fi. de sta.mo. et ideo supponunt pro eodem.

¶ Quibus modis acquiritur iuspatronatus. Re. quod ex tribus. primo. quando fundauit ecclesiam .i. fundum ad edificandum dedit. d.c.nob. et c.abbatem.18.q.2.2° ex constitutione ecclesie .c.monasterium.16.q.7.et hoc intellige si faciat de consensu epi cum alio modo ecclesia fieri non debeat de conse. di.i. nemo: de iur.pat. et c.nob.fuit.16.q.7.filijs.

¶ Sed quid si ad refectionem dedit. Re. quod non acquiritur ius patronatus secundum Lau.ar. ff. ne quid. i loco pub.l.2.§.vi cinales. quod verum quando non est omnino destructa. secus si funditus erat destructa: et de consensu reparauit quia per idem est ac si de nouo fecisset. c. consuluit. de iude. et i aut. vt nullus. fab.orato. dom.§.i.sed primus qui edificauerat amittit ius pat. si non dederat fundum vel secundum glo. in. c. quoniam. co. dotem. etiam si de eadem materia sit reparata. 2

¶ Tertio ex donatione dotis. d.c.filijs: et c.quicumque. Et hoc intellige de dote data ante consecrationem quia post consecrationem non induceretur. quia nulla seruitus rei sacre potest imponi. ff. de serui.l.seruitus. la. 2.§.fi. et quod humani iuris definit esse. seruitutem non recipit. ff. com. pdio.l.caueri.tamen Inno. et Hosti. tenent quod si non habet dotem et sibi detur post consecrationem quod acquiritur ius patronatus. quia sine sua re non posset ecclesie deseruiri.i.q.3.si quis obiecerit. quod videtur verius. et nota quod nisi detur pro dote vel ratione dotis non habebit ius patronatus. sed erit benefactor. secundum Pa.i.d.c.quoniam.l.imitatur etiam hoc ibidem. Pa. quod ex dotatione post consecrationem efficitur patronus. quando fundator non potest compelli ad ipsam dotandam sicut fit in illis capellis. 3

¶ Vtrum possint esse plures in dote constituendam. Re. secundum Inno. quod sic: et quilibet erit patronus hoc vult etiam glo. 63.di. in summa. Et sic limita glo. i. d.c.quicumque. que vult quod dans modicam dotem non sit patronus. quia verum quando solus dat. secus si plures simul dant sufficientem. Idem dic in fundatione: et sic patet quod multi essent patroni. puta quia vnus dedit fundum alter edificauit. alter dotauit. vel plures edificauerunt vel dotauerunt. 4

5 ¶ Ut' iuspatronatus trãseat ad heredes. R. s Pa. in. c. i. de iur. pat. q sic etiã ad extraneos ita q si pr ĩstituit filiũ i certa re. et extraneũ heredẽ vtez ius patronatus trãsibit i extraneũ. nõ i filiũ: et si plures heredes i oẽs trãsit. vt i. d. c. i. et de. si. eo. ti: et nõ solũ trãsit ad masculos. sed et ad feminas heredes. facit de. si. de ↄcess. pben. sentit glo. i. c. inuestiturã. 16. q. 7. et iõ filius q repudiauit hereditatẽ paternã nõ erit patronus hz Fede. ↄsi. 3. et hodie determinatũ est p d. de. si. q succedunt nõ p capita. sz per stirpes. vñ si plures succedũt vni ex duobus patronis oẽs habẽt loco vnius et lz vnus habeat plus de hereditate q̃ alius dũmodo non sit heres in certa re constitutus equaliter erit patronus.

6 ¶ Ut' ius patronatus possit diuidi iter heredes. R. sm Pa. in. d. c. p. q nõ q̃lrcũqz itelligat ipa diuisio cũ ipm ius sit icorporale: possunt bñ ↄuenire patroni vt alternatis vicibus presentẽt. d. de. si. silr si hñt plures ecclias pñt ↄuenire vt psentet vnus i vna: et alter i altera qz sicut diuisio pmittit in tpore ita et respectu locoꝝ: et ista nõ ẽ diuisio q̃ phibet i. d. c. p.

7 ¶ Ut' iuspatronatus possit adiudicari vni ex heredibus. R. sm Pa. i. c. querimoniã. eo. ti. q non qz si equalr. diuidũt nõ apparet quare hoc. Silr si ieq̃lr diuidũt et tũc si daf pro restauratiõe illi qui minus hz illicitã ẽ: et symoniacũ. c. pterea. e. ti. trãsit igit cũ vniuersitate bonoꝝ. 16. q. 7. nemini: et. c. ex lris. e. ti.

8 ¶ Ut' trãseat donatiõe. R. q sic. c. ex isinuatiõe. et c. ↄsultationibus. eo. ti. ita tñ q si ẽ laicus nõ põt donare cuicũqz laico. aut clerico recipiente noie ppio sine licẽtia epi. vt i. c. nullus: et. c. pterea. eo. ti. sic nec aliqd aliud ius spirituale. Si vero donaret ecclesie aut loco religioso. tũc sm cõiter doc. põt sine licẽtia epi vt nõ in. d. c. nullus. et. c. ex insinuatione: et. c. illud. et. c. vnico. eo. ti. li. 6.

9 ¶ Ut' possit dari i feudũ. R. q sic. cu; vniuersitate. c. cũ secũdũ. eo. ti. sed specialiter non.

x ¶ Ut' trãsferat vẽditiõe. R. q si specialr vendat ẽ symonia. si emit itentiõe vt possit psentare quẽ velit. vel priuare et debet spoliari ille qui emit: et ecclia debet eẽ libera sm Inno. si vero emeret cũ vniuersitate tẽporaliũ cum quibus trãsit ẽt ius patronatus nõ ẽ symonia sm Hosti. et Car. vt pz i. c. ex lris. eo. ti. nisi forte emeret principalr pp ius patronatus qz sic videret symonia. hz Pa. i. c. qz clerici. eo. ti. Itez sm Jo. an. i. c. vnico. eo. ti. li. 6. si dicaf vẽdo tibi villã et ius patronatus qd habeo in ea nõ valet vẽditio. secus si simpliciter vẽdit villã. vt i de. pastoralis. de re. iudi. Et iõ emptor vel feudatarius cũ acqrãt directum vel vtile dominiũ rep. similiter acquirunt ius patronatus licite. sicut alios fructus hñt. ff. de ↄtrahẽdis empt. §. dolia.

xj ¶ Ut' vẽdens oia iura q̃ hz i tali villa q̃ nõ est sua itelligaf vẽdere ius patronatus qd ibi hz. R. q nõ qz ad hoc vt trãseat oz q res q̃ vẽdif talis sit q ẽt sine expssione vniuersitatem vel ius patronatus i se ↄtineat sicẽ est villa vel castrũ qd i cõi ↄtinet bonorũ iurisdictionẽ. districtum. et ius patronatus. ff. de verb. sig. l. pupillus. §. territoriũ. sz qñ dicit vẽdo tibi oia iura resoluif hec vniuersalis in singulares. s. vẽdo tibi hoc et illud cũ aũt iuspatronatus sic nõ possit vẽdi. sic i tali vbi nõ cõphendif. sz si sit aliqd vbi qd multa iura i se ↄtineat vt ẽ hereditas bñ trãsit cũ illo iuspatronatus. ff. d pe. he. l. itẽ vidẽdũ. §. si.

¶ Quid si vẽdat qs palatiũ vbi hz capellã q̃ forte 12
hz multa priuilegia et multos reditus trãsiet iuspatronatus cũ palatio. R. q sic. ar. l. si mercedez. §. si cũ fundũ. ff. de ac emp. qz ad capellã nõ est nisi per palatiũ cõtra nõ Hosti. in. c. ex lris. eo. ti.

¶ Ut' possit pignori obligari. R. verior opi ẽ Inno. 13
q nõ. etiã cũ vniuersitate qz cum creditor nõ possit vti pignore si vacaret ecclia nemo posset psentare.

¶ Sed i q̃ntũ tẽpus dz patronus psentare. R. q si ẽ 14
laicus hz q̃tuor mẽses. si clericus sex a tpre vacationis. c. eã te decet eo. ti. et ẽ tex. i. c. vnico. eo. ti. li. 6.

¶ Sed nũqd poterãt variare. R. q sic. si est laicus 15
añq̃ eps ↄfirmet. vt i. c. qd aũt. et. c. cuz aũt: et. c. pastoralis. eo. ti. si patronus est ecclasticus nõ põt variare postq̃ psentauit. d. c. pastoralis. cũ pdictis. c.

¶ Ut' psentãs idignũ priuef iure psentandi. R. q si 16
ẽ clericus q psentat idignũ priuaf ea vice. tex. ẽ i. c. sicut. i si. de sup. negli. pla. et. c. 3. de ecde. edi. si vero est laicus nõ priuaf vt eliaf ex. c. cũ. de offi. or. hoc tenet Inno. et Hosti. et Ber. i. d. c. cũ vos: et Archi. c. suscepti. de pben. li. 6. peccat tñ mortalr scienter presentãdo in dignũ. qz infideliter agit in officio sibi comisso. vide. v. administratio.

¶ Ut' possit qs psentare seipm. R. q nõ. sz bñ filiũ. 17
dũmõ sit idone' facit. c. p vr as. eo. ti. et Pa. i. c. ↄsuluit. eo. ti. silr pñt psentare vnuz ex seipsis facit. l. vbi assunt. ff. de tuto: et tenet glo. i. d. c. ↄsuluit.

¶ Ut' psentatus a maiori pte patronoꝝ sit admittendus. R. Pa. i. d. c. qm. eo. ti. q aut psentatio sit ab 18
istis sic a collegio: et tũc reqrif maior ps respectu totius capituli. hz Jo. an. et vr tex. i. c. ecclia. d. p. de elec. Aut psentatio sit ab istis vt a singularibus vt cõiter sit a laicis: et tũc admittif qui presentaf a pluribus. verbi grã sunt sex patroni tres presentant. admittitur presentatus qz a pluribus presentaf.

¶ Ut' oporteat q sint simul qñ volũt psentare. R. 19
hz Pa. i. d. c. qm. q si agũt vt collegiũ oz oẽs vocare alr poterãt ↄtempti anullare psentationẽ. Si vero agũt vt singuli. Fede. ↄsi. 97. tenet q nõ. Sed Bar. i. l. oẽs populi. ff. de iusti. et iur. tenet q siue a collegio vt collegiũ ẽ siue a pluribus vt singulares ↄsensus ẽ explicãdus. dũmõ maior ps piudicet minori. semp debẽt simul eẽ. per. l. iuris gentiũ. ff. de pac. et hoc verius quo ad vocationẽ. qz forte si fuissent presentes iduxissent ad ↄsensum alterius et pro hoc facit. c. 2. et quod ibi nõ. de arbi. li. 6.

20 ¶ Sed quid si duo tm̄ sunt patroni ⁊ duos p̄sentāt. R̄t. ſm Io.an.i.c.cū aūt.co.ti.ꝙ eps poterit quē voluerit coꝝ istituere ⁊ est bona glo.i.c.si plures.16.q.7.hoc tenet Inno.i.c.i.co.ti.⁊ Car. i.d.c.cū aūt.⁊ Pa.i.c.eā te.eo ti.⁊ vr̄ verius q̄uis aliq aīr teneāt.

21 ¶ Ut̄ patronus possit aliqd exigere puta aliquos cereos i recognitiōe iuris patronatus .R̄t. Pa.in.c. p̄terea co.ti.ꝙ nō nisi tēpoꝛe fundatiōis a dyocesano hoc fuisset sibi reseruatū.nec valet si ip̄e patron⁹ fundādo sibi aliqđ seruitiū reseruet nisi eps auctoritatē p̄stiterit.vn̄ si eps auctoritatē p̄stitisset posset tale ius vēdere titulo remanēte apud eum:⁊ hoc vr̄ veꝝ si tribuit dotē pinguē ⁊ habūdantē.secus si solū necessariā ad substētationē ministroꝝ q: tūc nullū seruitiū poterit sibi retinere.ita nō Pa.in.c.p̄.decen.⁊ fallit hoc qn̄ locus religiosus p̄ropꝛijs expēsis ecclesiā edificauit q: tūc talis locus h̄ȝ i ea oīa temporalia sicut eps spiritualia. vt de p̄riuil.c.cū ⁊ plātare ⁊ etiā ius p̄sentādi.c.sic̄.de suple.ne p̄la.

22 ¶ Ut̄ liceat clerico recipe ecclesiā de manu laici patroni.R̄t. Pa.i.d.c.p̄terea.d.p̄.ꝙ nō: ⁊ si facit peccat moꝛtalr̄:⁊ licet nō sit suspēsus ip̄o iure tn̄ debet coione p̄riuari. Ex quo isert Pa. ꝙ si talis ip̄etrat a papa nō expꝛesso ꝙ prius habuit a laico.non valet.ex quo d̄bet coione p̄riuari.vt.d.c.p̄reterea:⁊.c. postulasti.de rescrip.

23 ¶ Ut̄ laicus edificās capellā i ecclesia ⁊ eā dotans acquirat solū sibi ius patronatus an ecclesie simul. R̄t. Pa.i.c.ad audiētiā.de ec.edifi.ꝙ ecclesie simul q: non pōt negari qn̄ ecclesia ponat fundū ex qua datiōe ius patronatus acq̄rit̄.c. pie mētis .16.q.7. ⁊ ideo simul cōcurret cū laico i p̄sentatiōe.sit̄r si clericus edificat ex bonis ecclesie capellā nō ip̄e vel parentes eius acquirūt ius patronatus.ſȝ solū ecclesia ex cuius bonis est edificata.

24 ¶ Ut̄ ex delicto patris bonis oībus publicatis p̄riuet̄ fili⁹ iure paronatus qđ habebat pr̄.R̄t.ꝙ si publicatio sit ab ip̄eratoꝛe iudice seculari non p̄riuat̄. nec pro aliquo crīe etiā lese maiestatis pōt imperatoꝛ p̄riuar̄ laicū.ip̄o q: h̄ȝ istud a papa ita nō glo. ⁊ Archi.i.c.filius.16.q.7.qđ itelligēduȝ nō qn̄ est in aliqua vniuersitate seculari q: si esset ex p̄riuatione illius vniuersitatis secularis trāsiret ⁊ vide bonam glo.i.c.satis p̄uersuȝ est.56.di.q̄ dicit ꝙ lȝ pr̄ comiserit crimen lese maiestatis ex quo filij efficiūtur isfames.l.quis.qs.C.ad.l.iul.maie.6.q.i.si quis filij.tn̄ clerici nō efficiunt̄ isfames ⁊ nō perdūt bn̄ficia ⁊ sic nec ius patronatus ēt filij q nō sunt clerici nisi cum vniuersitate.

25 ¶ Quid si laicus h̄ȝ iuspatronatus cū ecclesia.habebit ne sex mēses ad p̄sentādū.R̄t.h̄ȝ Io.an.⁊ Archi. i.d.c.vnico.co.ti.li.6.ꝙ sic.ita ꝙ rōe coionis p̄riuilegiū ecclesie trāsibit i laicū ad instar eius qđ dr̄ de eo qui h̄ȝ rē cōeȝ cū pupillo q̄ non pōt vsu capi vel p̄scribi p̄p pupillū.vt i.l.si cōeȝ.ff.quēad. ser. amit. ita p ecclesiā cōsequit̄ qđ per se ↄsequi nō posset. de ↄce.p̄ben.c.pen. Idē dic qn̄ clericus ⁊ laicus h̄nt p̄sentare ꝙ h̄ȝ tēpus sex mēsiū.h̄ȝ Pa.i.c.eā te.co.ti. q: maius dignū trahit ad se minus dignū.c.ꝙ i dubijs.de ↄse.ec.vel alta : ⁊ hoc tenet Io.an.lȝ Hosti. aīr:⁊ itellige de patrono ecclesiastico q h̄ȝ iuspatronatus rōe ecclesie.q: si haberet rōe dominij eēt idē per oīa sicut i laico.c.cū dilectus.co.ti. nō Pa.i.d. c.eam te.⁊ in.d.c.cū aūt.

Ustitia ſm iuris peritos.ff. de iusti. ⁊ iur.l. iustitia.est perpetua ⁊ cōstans volūtas. ius suū vnicuiqȝ tribuēs.quā diffinitionē declarat.s.Tho.2ª2ᵉ.q.78.arᵒ.p̄.dicēs.ꝙ ibi accipit̄ volūtas pro actu volūtatis q: auctoꝛes cōiter diffiniunt habitus per actus.Intelligit̄ igit̄ ꝙ iustitia est volūtas.i.est habitus quo voluntas vult vnicuiqȝ tribuere ius suū.Ad hoc aūt ꝙ aliqs actus vel habitus sit virtuosus requirit̄ ꝙ sit volūtarius icludens actū sciē:⁊ ꝙ sit stabilis ⁊ firmus q: vt p̄hs dicit.2. ethi.ad virtutis actū requirit̄.p̄.ꝙ opet̄ sciens.2ᵒ.ꝙ eligēs ⁊ p̄pter debituȝ finē.3ᵒ ꝙ imobilr̄ opet̄.p̄rimus aūt hoꝝ icludit̄ i.2ᵒ.q: qđ p ignoꝛātiā est inuolūtariū.vt dr̄.3ᵒ.ethicoꝝ.⁊ iō i diffinitiōe iustitie.p̄. ponit̄ volūtas ad ostēdendū ꝙ actus debet eē volūtarius.addit̄ aūt de ↄstātia ⁊ perpetuitate.ad desiguādū actus firmitatē ⁊ q̄uis nullus actus voluntatis p̄t̄r diuinus sit p̄petuus ex parte ip̄ius actus q: nō perpetuo durat ex parte tn̄ obiecti ē p̄petuus. actus iustitie.q:.s.aliqs vult p̄petuo facere aliqđ.i. vult semp tale facere qn̄ facit:⁊ hoc req̄rit̄ ad rōeȝ iustitie. nō.n.sufficit ad rōeȝ iustitie ꝙ aliquis velit ad hoꝛā i aliquo negotio seruare iustitiā q: vix inuenit̄ aliqs qui velit i oībus iniuste agere.ſȝ requirit̄ ꝙ hō habeat volūtatē p̄petuā:⁊ i oībus iustitiā seruare:⁊ dr̄ ↄstans ad significādū ꝙ i hoc p̄posito firmiter p̄seuerat. Et iō p̄dicta diffinitio est cōpleta diffinitio iustitie.nisi ꝙ actus ponit̄ p habitu. q: p actū specificat̄ .hitus.n.ad actū dr̄:⁊ si qs velet caȝ i debitā foꝛmā diffinitiōis reducere posset sic dicer̄. ꝙ iustitia ē habitus ſm quē aliqs ↄstans ⁊ p̄petua volūtate ius suū vnicuiqȝ tribuit: ⁊ quasi est eadeȝ diffinitio cū ea quā p̄hs pōit i.5.ethi.dicēs.ꝙ iustitia ē hit⁹ h̄ȝ quē aliqs dr̄ opatiu⁹ h̄ȝ electionē iusti.

¶ Ut̄ iustitia sit virtus gn̄ralis.R̄t.ſm.s.T.vbi.s. arᵒ.5.ꝙ iustitia ſm ꝙ nomē significat dr̄ ad alteꝝ nā dr̄ ab eo qđ est iustare.i.adequare.nihil autē est sibi equale.ſȝ alteri hoc aūt pōt esse dupl̄r.vno mō ad aliū singulariter ↄsideratū.alio mō i cōi h̄ȝ.s.ꝙ ille q seruit alicui cōitati seruit oībus hoībus q sub cōitate illa cōtinēt̄:⁊ ad vtrūqȝ pōt se habere iustitia ſm p̄priā rōeȝ.Manifestū est aūt ꝙ oēs qui sub cōitate aliqua cōtinēt̄ cōparāt̄ ad cōitateȝ sic̄ partes ad totū p̄o autē id qđ est totius est.vn̄ ⁊ quodlȝ bonū partis.est oꝛdinabile i bonū totius.h̄ȝ hoc ergo bonū cuiuslȝ virtutis siue oꝛdinātis hoīeȝ

ad seipm. siue ordinãdo ipm ad aliquã aliã psonã singularẽ ẽ referibile ad bonuz cõe. ad qd ordinaẽ iustitia. Et sm hoc actus oium virtutũ possunt ad iustitiã pertinere sm q ordinat hoiez ad bonũ cõe ⁊ quantũ ad hoc iustitia dr̃ virtus generalis. Et q: ad legẽ pertinet ordinare in bonũ cõe. inde ẽ q talis iustitia pdicto modo generalis. dr̃ iustitia legalis q: s. per eam homo cõcordat legi ordinãdo actus omniũ virtutũ in bonũ cõe. Notandũ tamen q ista iustitia nõ dr̃ generalis per pdicationẽ vt sit idem q ois virtus essentialiter sicut aial. ẽ quid generale ad hominẽ ⁊ asinũ: ⁊ hmõi. sed dr̃ generalis sm virtutẽ sicut causa vniuersalis. sicut sol est generalis in omni re generabili ⁊ corruptibili sm virtutem. ita ẽ iustitia legalis inquantũ s. ordinat actus aliaꝝ virtutũ ad suũ finem s. bonũ cõe ⁊ sic ꝯñs obiectũ suũ sit generale: ⁊ illo modo possit dici idem qd ois virtus tñ sm essentiã suaz est virtus cõdiuisa ab oibus aliis virtutibus ⁊ est in pricipe pncipaliter ⁊ quasi architectonice in subditis aũt secũdario ⁊ quasi administratiue sicut ergo pter iustitiã legalẽ oportet eẽ aliquas virtutes particulares q ordinãt hominẽ i seipo. puta tẽperãtiã fortitudinẽ ita etiã pter iustitiã legalẽ oportet eẽ particularem qndã iustitiã q ordinet circa ea que sunt ad alterã singularẽ personã. ẽ ergo duplex iustitia vna q dr̃ particularis que est circa exteriores actiones ⁊ res sm q vnus ordinaẽ ad aliuz vt ponat in eis eq̃litatẽ. Alia est legalis q ordinat oẽs res cõitatis ad bonũ cõe ⁊ sunt ãbe subiectiue i volũte.

2 ❡ Querit̃ de speciebus iustitie particularis. R. sm s. Tho. 2ª 2ᵉ. q. 61. arᵒ. p. q sunt due. s. distributiua ⁊ cõmutatiua qd sic dclarat dicẽs iustitia particularis ordinaẽ ad aliquã priuatã personã q cõparaẽ ad cõitatẽ sicut pars ad totũ. potest aũt ad aliquã partem duplex ordo attendi vnus quidẽ partꝫ ad partem cu similibus ẽ ordo vnius priuate persone ad aliã ⁊ hunc ordinẽ dirigit cõmutatiua iustitia que cõsistit in his que mutuo sunt inter duas personas ad inuicẽ. Alius ordo attendiẽ totius ad partes ⁊ huic ordini assimilatur ordo eius qd est cõe ad singulas personas quẽ quidẽ ordinem dirigit iustitia distributiua que est distributiua coiuz sm pporonalitatẽ. Et ꝯñs ordinare ea q sunt priuataꝝ personaꝝ i bonũ cõe pertineat ad iustitiã legalẽ sicut generalem tamen ordinare ecõuerso bonum cõe ad personas particulares per distributionem est iustitie particularis.

3 ❡ Queritur quomodo accipitur mediuz in iustitia particulari. R. vbi supra. q in iustitia distributiua nõ accipiẽ mediũ sm equalitatẽ rei ad rem. sed sm pportionẽ reꝝ ad personas vt s. sicut vna excedit aliã ita etiã res que datur vni psone excedit rez que datur alii ⁊ ideo dicit philosophus q tale mediũ ẽ sm geometricã pportionalitatẽ in qua attẽditur equale nõ sm quãtitatẽ. sed sm pportionez sicut si dicamus q sicut se habet sex ad quatuor ita tria ad duo q: vtrobiqꝫ ẽ sex qui altera pportio in qua maius habet totuz minus ⁊ mediã partem eius nõ aũt est equalis excessus sm quãtitatẽ q: sex excedunt quatuor i duobus tria vero excedunt duo i vno: sed in cõmutationibus reddiẽ aliquid alicui singulari psone ppter rẽ eius q accepta ẽ vt maxime patet i emptione ⁊ venditiõe i quibus p inueniẽ rõ cõmutationis ⁊ ideo oportet adequare rẽ rei vt quãtũ iste plus habet q̃ sit suũ de eo quod ẽ alterius sic tantũdẽ restituat ei cuius ẽ ⁊ sic fit equalitas sm arithmeticã medietatẽ que attendiẽ sm partem ⁊ quãtitatis excessuz sicut quinqꝫ ẽ medium iter sex ⁊ quatuor i vnitate. n. excedit ⁊ exceditur. Si ergo a pncipio vtriqꝫ habebãt quinqꝫ ⁊ vnus coꝝ accepit vnũ de eo qd ẽ alterius: vnus. s. accipiens habebit sex ⁊ alii relinquetur quatuor: erit ergo iustitia si vterqꝫ reducaẽ ad mediũ. vt accipiat vnũ ab eo qui habet sex ⁊ deẽ ei q habet quatuor: sic. n. vterqꝫ habebit quinqꝫ quod ẽ mediũ.

❡ Utrum iustitia sit nobilior aliis virtutibus moralibus. 4
R. sm s. Tho. 2ª 2ᵉ. q. 58. arᵒ. si. q si loquamur de iustitia legali manifestũ ẽ q ipa ẽ preclarior iter oẽs virtutes morales inquãtũ bonũ cõe preheminet bono singulari vnius persone ⁊ sm hoc philosophus in. 5. ethicoꝝ dicit q preclarissima virtutũ videẽ eẽ iustitia: ⁊ neqꝫ hesperus neqꝫ lucifer ita admirabilis. Sed etiã si loquamur de iustitia particulari pcellit post prudentiã iter alias virtutes morales duplici rõe. prima sumiẽ ex parte subiecti q: ẽ i voluntate q ẽ i nobiliori parte aie: alie. n. sunt in appetitu sensitiuo: 2ª rõ sumiẽ ex parte obiecti. Nã alie virtutes laudanẽ solum sm bonũ ipius virtuosi. iustitia autẽ laudaẽ sm q virtuosus ad aliud se habet bene: sic iustitia ẽ quodã mõ bonũ alterius vt dr̃. 5. ethicoꝝ. ⁊ ppter hoc philosophus dicit i p rectorice necessarie ẽ maximas virtutes eẽ eas que sunt aliis honestissime si quidẽ ẽ virtus potẽtia bene factiua pp hoc ⁊ fortes ⁊ iustos maxime honorãt. qñ fortitudo ẽ vtilis i bello. iustitia aũt ⁊ i bello ⁊ i pace.

Iustificatio impii passiue sumpta. importat motũ ad iustitiã. sicut ⁊ calefactio importat motum ad calorem. Notandũ tñ q iustitia accipiẽ dupr. p mõ pprie de qua dictũ ẽ in. c. precedenti. Alio mõ accipiẽ methaphorice sm q importat rectitudinẽ quãdã ordinis i ipa iteriori hois dispositione pro ut. s. supremũ hois subdiẽ deo ⁊ iferiores vires anime subduntẽ rõi: ⁊ hanc etiã dispositionem vocat philosophus in. 5. ethicoꝝ. iustitiã. s. methaphorice vt dictũ ẽ hec aũt iustitia i hoie põt fieri dupr. vno quidẽ mõ per modũ simplicis operationis q ẽ ex priuatiõe ad formã ⁊ hoc mõ iustificatio posset cõpetere etiã ei qui nõ eẽt in pctõ dũ hmõi iustitiã a deo acciperet. sicut adã dr̃ accepisse

iustitiā originalē. Alio mō pōt fieri hmōi iustitia i hoie sm rōez motus qui est de cōtrario i ɔtrariū ⁊ sm hoc iustificatio iportat trāsmutatiōnē quādā d̄ statu iniustitie ad statū iustitie. de qua imediate dictū est:⁊ hoc mō accipimus hic iustificationē impij q̄ de/ noiatur a termino ad quē sm illud aplī ad Ro.4. credēti aūt i eū qui iustificat impiū. Et q̄uis in iu/ stificatiōe impij terminus ad quem sit gratia chari tas fides ⁊ hmōi.qn̄.n.iustificat͛ impi⁹.terminus a quo ē peccatū. seu iniustitia. terminus aūt ad quem est remotio peccati.itroductio gr̄e:⁊ oiū aliaꝝ vir tutū īfusaꝝ.tn̄ magis denoiat͛ a iustitia q̄ȝ ab alijs qꝛ iustitia importat generalr̄ totā rectitudinē ordi nis.vt dictū est. Et ista iustificatio sȝ ꝙ deus eligit ipm impiū ab alijs vt det sibi bona sua dr̄ electio. sm vero ꝙ ispirat ipm impium vt reddat siue per iteriorē motionē.vel p exteriorē p̄dicationē.dr̄ vo/ catio. sȝ aūt ꝙ ifundit gr̄aȝ dr̄ iustifatio.sed sm ꝙ ɔfirmat ipm i gratia maxime cōsumata dr̄ glorifi/ catio iuxta illud quos elegit hos ⁊ vocauit: quos vocauit hos ⁊ iustificauit: quos iustificauit hos ⁊ magnificauit hec .s. Tho.2ᵉ.q.113.

1 ¶ Que cōcurrūt ad iustificationē .R. sm.s.T. vbi supra.imediate.ꝙ ad iustificationeȝ impij. Primo cōcurrit remissio peccatoꝝ. Secūdo gratie infusio. Tertio motus liberi arbitrij i ipaȝ iustitiā. Quarto motus fidei. Quinto motus liberi arbitrij ɔ̄ peccm̄. Nā i tēpore p̄cedēte iustificationē oportet ꝙ hō sin gula peccata q̄ comisit detestet͛ quoꝝ memoriā ha bet:⁊ ex tali cōsideratiōe p̄cedēti subsequit͛ i aia q̄/ dā motus detestātis vl̄r oia peccata comissa.inter q̄ etiā icludūtur peccata obliuioni tradita qꝛ hō in statu illo ē sic dispositus vt etiā de his q̄ nō memi/ nit cōteret͛ si memorie adessent:⁊ iste motus con/ currit ad iustificationē. Et fit ista iustificatio a deo in instāti.sicut ifusio gratie q̄uis aliqn̄ p̄cedat aliq̄ deliberatio successiua q̄ nō ē de substātia iustifica/ tionis. Et q̄uis oia quatuor p̄dicta sint simul.i.eo/ dē tēpore tn̄ ordine nature.pᵐ ē infusio gratie .2ᵐ ē motus liberi arbitrij in deū.3ᵐ est motus liberi arbi trij in peccm̄. ppter hoc.n.ille qui iustificat͛ detestat͛ pctm̄ qꝛ ē ɔ̄ deū.vn̄ motus liberi arbitrij i deū prece dit natr̄ motū liberi arbitrij i pctm̄.cum sit causa ⁊ rō eius. 4ᵐ vero ⁊ vltimū ē remissio culpe ad quam tota ista trāsmutatio ordinat͛ sicut ad finē.

2 ¶ Vtᵐ iustificatio impij sit maximum opus dei.R. vbi supra ꝙ aliquo mō sic.sm illud ps. Miseratio/ nes eius super oia opa. Et in collecta deus q oipo/ tentiā tuā p̄ parcēdo max͛ ⁊ miserando manifestas. Et Aug.exponēdo illud maiora hoꝝ faciet Jo.14. ait: Maiora hoꝝ faciet:ꝙ maius opus ē vt ex ipio iustus fiat q̄ȝ creare celū ⁊ terrā. Aliquo tn̄ mō non ē maius qd̄ declarat.s. Tho.vbi.s̄.dicens ꝙ opus aliqd̄ pōt dici magnū dupl̄r.vno mō ex parte mo/ di agēdi:⁊ sic maximū opus ē op⁹ creatiōis i qua ex nihilo fit aliqd. Alio mō pōt dici opus magnuȝ ppter magnitudinem eius qd̄ fit:⁊ sm hoc maius opus est iustificatio impij q̄ terminat͛ ad bonū eter nū diuine participatiōis. q̄ȝ creatio celi ⁊ terre que terminat͛ ad bonū nature mutabilis: ⁊ ideo Aug. etiā cū dixisset:ꝙ maius ē ꝙ ex impio fiat iustus q̄ȝ creare celū ⁊ terrā subiūgit.celū.n. ⁊ terra trāsibūt p̄destinatorū aūt͛ salus ⁊ iustificatio permanebit. Sed sciendū ꝙ aliqd dr̄ magnū dupl̄r vno mō sm q̄ntitatē absolutā:⁊ hoc mō donū glorie ē maius q̄ȝ donū gratie iustificātis impiū:⁊ sm hoc glorifica/ tio iustoꝝ ē maius opus q̄ȝ iustificatio impij. Alio mō dr̄ aliqd magnū q̄ntitate proportiōis sic mons paruus ⁊ miliū magnū:⁊ hoc modo donū gratie impiū iustificātis ē maius q̄ȝ donū glorie beatificā tis iustū.qꝛ plus excedit donū gr̄e dignitateȝ ipij q erat dignus pena.q̄ȝ donū glorie dignitatē iusti q ex hoc ipo ꝙ ē iustificatus ē dignus gloria: ⁊ ideo Aug.dicit ibidē. Judicet ꝙ pōt vtrū maius sit iu/ stos angelos creare q̄ȝ ipios iustificar͛. certe si equa lis vtrū potētie.hoc maioꝛ ē misericordie: ⁊ nō ꝙ bonū gratie vnius maius ē q̄ȝ bonū nature totius vniuersi.q̄uis bonū totius vniuersi sit melius q̄ȝ bo nū ꝑticulare vnius si accipiat͛ vtrūq̄ȝ i eodē gr̄e.

¶ Vtᵐ iustificatio impij sit semper miraculosa .R. 3
sm.s. Tho. vbi supra. ꝙ aliquando est miraculosa aliquādo non.qd̄ sic declarat dicens i operibus mi raculosis tria ɔsueuerunt ieniri quoꝝ vnū ē ex pte potētie agētis qꝛ sola virtute diuina fieri possunt:⁊ ideo sunt simpl̄r mira q̄si habētia causaȝ occultaȝ ⁊ sm hoc tam iustificatio impij q̄ȝ creatio mūdi ⁊ vl̄r oē opus qd̄ a deo solo fieri pōt miraculosum di ci pōt.2ᵒ i quibusdā miraculosis operibus iuenitur ꝙ forma iducta ē supra naturalē potētiā talis ma terie sicut suscitatiōe mortui vita ē supra naturaleȝ potentiā talis corporis:⁊ quātū ad hoc iustificatio impij nō ē miraculosa qꝛ naturaliter anima ē gra tie capax. eo.n.ipo ꝙ ē facta ad ymaginē dei ca/ pax est dei per gratiā vt dicit Aug. 3ᵒ modo i opi/ bus miraculosis iuenit͛ aliquid preter solitū ⁊ con suetū ordinē causandi effectū sicut cum aliquis īfir mus sanitatē perfectā ɔsequit͛ subito preter solitum cursum sanationis q̄ fit a natura vel arte:⁊ quātuȝ ad hoc iustificatio impij quādoq̄ȝ est miraculosa ⁊ quādoq̄ȝ nō. Est.n.iste cōis ⁊ cōsuetus cursus iusti ficationis vt deo mouente interius animam.homo cōuertat͛ ad deum p̄ quidem ɔuersione imperfecta ⁊ postmodū ad perfectā deueniat.qꝛ charitas inco hata meretur augeri vt aucta mereat͛ perfici sicut Aug. dicit. quandoq̄ȝ vero tam vehementer deus mouet animā vt statim quādā perfectionem iusti/ tie assequatur sicut fuit in cōuersione Pauli. adhi/ bita etiam exterius miraculosa prostractione: ⁊ iō conuersio Pauli tāq̄ȝ miraculosa in ecclesia cōme/ moratur celebriter.

Acrime p̃ũpũt nõ solũ ex tristitia. sʒ etiã ex
l quadã affectus teneritudine. ꝑcipue cũ cõsi/
deraẜ aliqd delectabile cũ ꝑmixtiõe alicuius tristabilis: sicut solent lacrimare ex pietatis affectu cũ recupant filios vel caros amicos quos extimaue rũt se ꝑdidisse: ⁊ p hunc modũ lacrime ex deuotiõe ꝓcedũt hec .s. Tho. 2a 2e .q. 82. ar°. 4. ad. 3m .s. Petrus apl's quotiẽs recordabaẜ Christi. totus resoluebaẜ in lacrimis. ita ꝙ gene eius videbantur aduste .s. Tho. super Jo. 13. c. le. 2a. col. 3a. in fi. Uide aliquid supra. ꝟ. gemitus. ⁊ ꝟ. fletus.

Actantius errauit dicẽs ꝙ iudicium Christi
l generale durabit p mile annos. Jtẽ dicẽs ꝙ
martires resurgẽt ante alios mile annis. hec .s. Tho. super Paulũ. 1. ad cor. 15. c°.

Aicus dr̃ a laos grece: ⁊ latine populus. fm
l Jsi. 7°. ethi. quasi de populo nõ de clero. Et
sunt illi ꝓprie qui possunt habere vxorem ⁊ possidere propriũ. de quibus. 12. q. 1. duo.

1 ¶ Utrum laicus possit eẽ procurator vel sindicus rerũ ecclesiasticaꝝ. R̃. Pa. i. c. decernimus. de iudi. dicit ꝙ generalis administrator eẽ non põt loco p̃lati absentis illius qui reputaẜ absens vt ẽ minor vt in c. f. de eta. ⁊ quali. or. Sed si p̃latus ꝑsit spiritualibus bene põt committi cura tẽporaliũ laicis maxime vbi clericus nõ repitur idoneus alr̃ nõ p Jnno. qui dicit ꝙ laicis generalis administratio comitti non põt. vt super oẽs dominetur. sʒ specialis quarũdã administratio comitti põt. ita vt supiori administratori respõdeat: ⁊ placet Pa. q alr̃ glo. i. c. iudicatũ. 99. di. ⁊ ideo. d. c. decernimus loquiẜ ꝙ nõ põt esse yconomus. i. habere generalem administrationem oĩũ bonoꝝ ecclesiasticoꝝ. tã tẽporaliũ q̃ʒ spiritualiũ: ⁊ sic p̃esit oĩbus. sed bñ põt esse yconomus ecclesie in tẽporalibus. c. in noua. 16. q. 7. hoc idem tenet Gaspar. de cal. ⁊ Jo. an. in. c. vnico. de sindi. Uide aliquid ver. yconomus.

2 ¶ Utrum laicus possit esse procurator cleri ad eligẽdũ. R̃. ꝙ nõ vt nõ doc. in. d. c. decernimus. q2 vbi habet exercere actũ spiritualẽ iudicio suo nõ põt instituti laicus vt nõ Jo. an. in regula: qđ alicui suo non licet. de reg. iur. li. 6. Et sic limita. c. 1. de procu. li. 6. vt solũ habeat locuʒ i iudicialibus vbi etiã i causis spiritualibus admittiẜ ad agendũ ⁊ defendendũ.

3 ¶ Utrum laicus possit eẽ vicarius epi. R̃. hʒ doc. ꝙ nõ. vt nõ in. d. c. in noua: ⁊. d. c. cõtingit de arbi. ⁊. d. c. vnico. facit glo. i. d. c. decernimus que dicit ꝙ cause spirituales nõ possunt comitti laicis etiã tã q̃ʒ delegatis per epm ⁊ hoc itelligiẜ ꝙ nõ possunt esse vicarius epi i spiritualibus. secus si eps hʒ iurisdictionẽ tẽporalẽ in loco. q2 bene tũc põt facere laicũ vicariũ suũ. vt i. c. fi. ne. cle. vel mo. li. 6. sʒ i spiritualibus tenẽt doc. ꝙ nec ẽt clericus ꝯiugatus vt in. c. vnico. de cle. ꝯiu. lib. 6. quõ prohibeatur laicus ꝑdicaẜ vel disputare. de fide. vide. ꝟ. disputare.

Amina aurea fuit inuenta i pectore cuiusdã
l defuncti in quodã sepulcro tẽpore Cõstãtini
Augusti ⁊ Helene eius matris. vt i historijs Romanoꝝ legiẜ i q̃ scriptũ erat. Christus nasceẜ ex virgie: ⁊ ego credo i eũ. O sol sub Helene ⁊ Cõstãtini tꝑib' itꝝ me videbis. h. s. T. 2a 2e. q. 2a. ar. 7. ad. 3m.

Atria qd sit ⁊ qd adoraẜ adoratiõe latrie.
l vide ver. adorare in prin. ⁊ sequẽtibus.

Atro. vide. ꝟ. furtũ ⁊ quomõ differt latro a
l fure. ibidem. §. 1.

Audẽtiũ ẽ qdã solutio qnquagesime partis
l rei. fiẽda dño ab eo q de nouo acqrit ẽphiteosiʒ de q° vide. ꝟ. ẽphiteosis. §. 13. ⁊ se.

Aus quid sit ⁊ quõ differt ab honore vide
l ver. gloria vana: ⁊ ver. honor.

Azarus resuscitatus fm. s. T. 3a. q. 55. ar°. 2°.
l ad. 3m. iterꝝ mortuus ẽ ⁊ etiã alij q surrexerũt i passiõe ⁊ apparuerũt multis: vt xp̃s eẽt primus iter simplr resurgẽtes ⁊ iterꝑtaẜ Lazarus auxiliatus a dño ⁊ significat sperãtes in deo.

Egatũ. ꝑ. qd ẽ. R̃. ꝙ est donatio quedã a te
l statore relicta. sʒ ab herede p̃standa. q2 debeẜ post mortẽ testatoris ⁊ post additã hereditatẽ ab herede. hec colligũtur. Jnsti. de le. §. 1. ⁊ hodie fideicomissuʒ ⁊ legatũ fere idẽ sunt: ⁊ fere adequata sunt: ⁊ qcqd iuris ẽ i vno ẽ etiã i alio. ff. de lega. 1. l. 1. sʒ fideicomissuʒ dictũ ẽ q2 oliʒ fideicomissa pendebant ex fide heredũ: ⁊ ideo fideicomissarij dicũtur quibus legata soluẽda fidei comittũtur. dicũtur etiã testamentoꝝ executores.

¶ Quis põt legare. R̃. ꝙ solũ illi qui possunt testari 1
de le. 1. l. 2. legatũ. n. relinqui nõ nisi in testamẽto vel codicillo. vnde testari. codicillari. ⁊ legare ad hoc equipolẽt vt qui põt vnũ possit ⁊ reliquũ. ff. de iur. codici. l. diui. §. codicillos. his dũmodo. fallit in legatis ad pias causas vt infra eo.

¶ Cui põt legari. R̃. ꝙ regulariter illi soli qui põt 2
heres institui. de quibus. ꝟ. heres. §. fi. ⁊ ꝙ sit persona certa aliter nõ valet. l. vulgo. ff. de sta. ho. fallit i aliquibus casibus de quibus in sequẽtibus. vtrum pater possit legare filijs spurijs. ꝟ. filius. §. 1.

¶ Utruʒ fratribus minoribus possit aliquid legari. 3
R̃. ꝙ sic de. exiui. de verb. signi. §. cupientes. dũmodo non sit valor hereditatis. vel tanta eius pars. ꝙ p̃sumaẜ fieri i modo ⁊ forma legati fraudulenter pro successiõe hereditatis. de qua nõ sunt capaces. vt. d. §. cupiẽtes. sʒ qd de legatĳ q̃ fiũt fratribus minoribus puta fratres minores nõ pñt habeẜ ãnuos redditus. p. d. de. exiui. §. cũqʒ ãnui redditus: qdaʒ idirecte reliquũt hospitalibus vel collegijs terraꝝ cũ onere ꝙ oĩ ãno dẽt duas petias pãni. vel hmõi. fratrib' minorib' an fratres minores possint recipe. R̃. Pa. i. c. i p̃ñtia: đ ꝓbati: ⁊ i. c. nimis praua. đ exce. ꝑla. ꝙ talia legata nõ valẽt. q2 eẽt hẽre quãdã proprietatẽ: ⁊ tot possent eẽ ãnui cẽsus ꝙ nõ oporteret

res mēdicare.qḋ cēt ꝯ coꝝ regulā: pdicatores ve ro nō sunt icapaces ex coꝝ rela. ſ3 ex ꝯſtitutiōibus hñt tñ ex priuileᶜ vt sint capaces.ḋ qͦ.ꝟ.hereditas.§.12.ꝛ.ꝟ.religio.§.6.ꝛ i.§.imediate hic sequēti.

4 ¶Utr̄ cū legaſ fratrib⁹ mēdicātibus anniuersariū3 ppetuū liceat eis recipere.R̸.ſm Pe.de pal. in epla ad magistrū ordinis pdicatoꝝ.quē sequiſ .d.ar.fl. ꝙ sic recipiēdo gratis ꝛ petēdo extra iudiciū.q: h⁹ nō est habere redditus.sed in iudicio petere ea tāq̄3 redditus sibi debitos.est ꝯ professionē coꝝ.Itē dicit de cēsibus ānuis ac ēt de redditib⁹ fratrū ad vitā. Quidā generalis minoꝝ. dicit vt recitat Angelica ꝙ nō l3 fratribus iducere aliquē ad talia legata fiē da.ꝙ si fuerint facta i iudicio nō petāt. ſ3 extra iu/ diciū per modū elemosine.q̄3uis tñ ille teneaſ dare. Annuos aūt reddit⁹ ad modicū tēpus possunt mē dicātes petere i iudicio pter minores qui q̄3uis sint capaces taliū nō tñ possunt petere in iudicio : vt in d.de.exiui.§.veꝝ. Silr̄ sunt capaces annui reddi/ tus etiā i perpetuū qñ est ad certū vsū3 diuini cult⁹ puta vinū pro missis frumētū pro hostijs ſic̄dis ꝛ hmōi ſm.d.car.in.d.§.verū.ꝛ ſede.de sents.intelli git dūmō nō fiat i fraudē.secus pro victu vel vesti/ tu:ꝛ Bar.in tra mino.d.i. per.d.de. exiui dicit ꝙ fratres minores nō sunt capaces successionū ꝛ ꝙ si sint istituti heredes:ꝛ nullū habent substitutū vel co heredē tūc testamētū est nullū:ꝛ hereditas pertinet ab itestato veniētibus. tñ ſm ꝯsciā3 si testator vo/ luit vt valeret omni meliori modo:ꝛc̄.ipse qui tene/ ret vt ab intestato non posset retinere ſm Bar.ibi. Et q̄3uis ista que dicta sunt sint probabilia de iure cōi.tñ fratres pdicatores:p priuilegiū multoꝝ sum moꝝ pōtificū:ꝛ maxime Sexti.4.qḋ icipit ꝯsiderā tes:ꝛ per aliud priuilegiū qḋ incipit nuper. possunt possessiones habere nec ppter hoc amittunt nomen siue priuilegia mēdicantiū. Et p priuilegiū Cle.4. qḋ incipit.obtentu diuini nois.habēt ꝙ possint suc cedere in temporalibus bonis ac si i seculo cōstituti essent.Idē dicit Magister Uincētius generalis or. pdic.i declaratiōe ꝯsti.di.2.c.x.qn imo.Pe.de pal.i supra alleᵃ epla.dicit:vt recitat ide3 Magister Uin/ centius.vbi.ō.ꝙ Magister ordinis posset in aliqui bus cōuentibus dispensare etiā sine priuilegio:ꝛ ꝙ generalissimū capitulū posset hoc causa rōnabili in teruenīēte facere.sine dispensatiōe pape. ꝙ aūt pa/ pa hoc possit nō ē dubiū quia habere in cōi ſ3 oēs doc.non ē cōtra essentiā religionis.imo ſ3.s.Tho. habere moderatas ꝛ nō excessiuas nō minuit perfe ctionē religiōis. De qbus vide ver.hereditas.§.12. ꝛ ver.religio.§.6.ꝛ sequētibus. Ide3 credo per oia dicendū tēporibus modernis de oibus mendican/ tibus ꝛ etiā de minoribus qui in multis locis vt pa tet hic Bonoᶜ habent magnas possessiones. Uide aliquod ver.monachus.§.16.

5 ¶Utr̄ quis possit legare ecclesie cōstruende.R̸. ſm Pa.in.c.nos quidem.de testa.ꝙ sic.sed nō donare q: nō valet donatio facta loco ꝯstruēdo.c.abbate. de re.iudi.li.6.rō diuersitatis poniſ a Bar. i.l.ser/ uos.ff.de ali.ꝛ ciba.le.q: donatio requirit psonā ꝛ sciā3 ideo absenti l3 possit donari nō tñ sit dñs an/ teq̄3 sciat:ꝛ consentiat.l.absenti.ff.de dona.c.si abs absenti.de preben.li.6.sed absenti ꝛ etiā icerte perso ne potest legari dūmodo ex euentu possit certifica/ ri.l.cum pr.§.surdo.ff.de le.2.secus si certificari non posset euentu q: non posset ei legari vt nota glo.in d.c.nos vide ver.donatio.§.20.

¶Utr̄ legatū factū ecclesie sancte Marie qñ plures sunt:sit nullum.R̸.ſm Pa.in.c.indicāte.de testa.ꝙ nō sed dabiſ ecclesie parochiali si sic noiaſ vel pau periori q̄ sic noiaſ .glo.vero in .d.c.nos quidē dicit ꝙ si nulla ecclesia sancte Marie sit in loco dabitur ecclesie cathedrali.vt nō per glo.pfati.c.idicante.fa cit.l.que cōditio.ff.de ꝯdi.ꝛ demon.vbi si testator mādauit aliquid fieri iforo:ꝛ nō dixit in quo intelli giſ de foro illius municipij. vbi habitat : ꝛ hoc de auctoritate epi ꝛ executoꝝ.Silr̄ quādo legaſ eccle/ sie fiende ꝛ non dr̄ de loco.eps ꝛ executor prouide/ bunt de loco vbi debeat fieri ꝛ hoc fauore pie cause. nisi aliter cōstet de mente testatoris. 6

¶ Quid si legatarius moriſ ante cōditiōis aduen 7 tū.R̸.ſm Pa.in.d.c.nos quidem.ꝙ aut legatū est factū psone ituitu seu cōtēplatiōe aie. puta alij per/ sone fuisset relictus tunc deficiēte illa persona debet ꝯuerti relictū ad aliā psonā.vel aliū piū vsū3.vt vo luntas defuncti vel effectu ipleaſ .sicut dicimus i le/ gato facto ad aliquod faciēdū i ciuitate ppter per petuā memoriā defuncti ꝙ alibi fiet si i loco vbi or dinauit fieri nō possit vt.l.legatum de vsufru.lega. Si vero relictū fuit ꝯtēplatione persone vel collegij certi nō habito respectu ad piā cām.tunc deficiente legatario expirat legatū ꝛ remanet apud grauatū vt i.l.pr.§.tusculanus.ff.de le.3.C.ḋ cadu.tol.l.vni ca.§.si autē aliqd sub ꝯdictiōe.Si aūt dubitaſ an habuerit respectū ad aiā3 vel ad personā.tūc in du bio fauore religionis debemus presumere ad piam cām relinquerit.ar.l.sunt persone.ff.de reli. ꝛ sumpti. fune.ꝛ hoc sequiſ Bar.in.d.§.tusculanus:ꝛ hec ḋ/ putatio ad aliū vsum piū debet fieri de ꝯsensu epi: ꝛ heredis simul.d.l.legatū:ꝛ nō in de.q: contingit de reli.domi.ꝛ ad.q.legati facti puelle pro ea mari tanda q̄ moriſ an sit dandū alteri.q: si factū ē itui tu persone puta q: seruiuit ꝛ hmōi nō dabiſ alteri. si vero intuitu anime sic dabiſ alteri: ꝛ silr̄ de quo cūq3 legato qḋ nō pōt cōsequi suū effectū .

¶Utr̄ legatū factū duobus re ꝯiūctis si vnus repu 8 diat vel moriaſ viuo testatore vel deportef ꝛ hmōi accrescat alteri.R̸.ſ3 Pe.de peru.i trac.de canoni/ ca portiōe epi.ꝙ sic.l.re ꝯiūcti.ff.de le.3.ꝛ.l.vnica. §.his ita.C.ḋ cadu.tol.nō āt accrescat ꝯiūcti cogna tiōe legali.l.mulieri:ꝛ titio.ff.ḋ ꝯdi.ꝛ de.ꝛ dicunſ

ybis ꝛ re ꝯiūctꝭ.puta stichus legat̃ Petro ꝛ Martino re tm̄.cū diuisi.puta lego Petro stichum meū. Itē lego Martino stichū meū:vt isti. ꝺ le.§.si eadē res i tex.ꝛ i glo.Itē ybis ꝛ nō re quādo titio ꝛ seio lego fundū equis portionib⁹:ꝛ psert̃ ꝯiūctis verbis ꝛ re.alÿs ꝯiūctis re tm̄.sed an ꝯiunctus verbis tm̄ pferatur ꝯiunctis re tm̄ est opinio diuersa.sed dic ꝙ nō equaliter veniūt vt nō m.l.re ꝯiūcti vide dicat Ang.are.Insti. de pupil. subsi.§.singulis ꝙ quādo testator reliquit sic lego filiabus meis.c.pro qualꝫ ꝙ lꝫ sint ꝯiūcte ꝯiūctiōe verbali tm̄ qꝛ q̄lꝫ ad sua cētū ꝛ sic ad diuersaꝫ rē vocāt̃ nō ē iter eas ius accescēdi.casus ē ꝛ ibi Bar.i.l.hmōi.§.i.ff.ꝺ leg.i.

9 ¶ Quid ꝺ legato facto ab aliquo alicui ecclesie sub ꝯdictiōe.s.si ibi sepeliat̃ q legans morit̃ excōicatus vel se iterfecit ꝛ hmōi ꝓpter que nō debet sepeliri in ecclesia ꝛ nō sepelit̃ ibi.R̃.Bar.post Dy.i.l.miles §.re i.ff.de adul.ꝙ nihilominus soluet̃ legatū ecclesie cū facto legātis ꝛ eius culpa acciderit: ꝛ sequit̃ Bal.in.l.si qs.ad declinādū.C.ꝺ epi.ꝛ de.ꝛ.l.i.C. de his q̄ pene no.facit tex.i.l.nulli.C.de epi.ꝛ de.rō qꝛ i legato ad pias cās attendit̃ duplex fauor.s. legātis ꝛ cui legat̃.lꝫ ergo in notorio peccatore cessēt fauor aie eius nō tm̄ cessat fauor ecclesie cui reliquit. Itē qꝛ ꝯdictio ē ipossibilis ꝛ iō nō vitiat legatuꝫ.l. obtinuit.ff.de cōdi.ꝛ demō.de multis legatis factis sub cōdictiōe ꝛ de itrātibus religionē vide.ꝟ.heres §.9.ꝛ sequētibus.Silr quādo legat̃ sub ꝯdictiōe si habuerit liberos ꝛ itrat religionē ibidē.

x ¶ Si titio pecunia legata fuerit ꝛ ei⁹ fideicomissuꝫ sit vt alienū seruū manumitteret nec eū dn̄s vēdere velit nihilominus legatū capiet. qꝛ per euꝫ non stat quominus fideicomissuꝫ pstet.Nā ꝛ si seruus mortuus eēt a legato nō submouet̃.l.si titio.ff. de le.i.

xj ¶ Quidā testamētum faciēs legauit filie sue nupte decē ducatos pro quolꝫ anno ꝓ vestimētis vt iduat se q̄ filia stetit ꝑ quatuor annos ꝙ non induit nec a fratribus pecuniā accepit querit̃ an possit petere pecuniā preteritoꝝ ānoꝝ.R̃.ꝙ nō.ar.l.quidaꝫ ꝑdia. ff.de vsufruc.lega.

12 ¶ Quid si legatarius morit̃ añ legātē.R̃.ꝙ deficit legatū ꝛ remanebit apud heredes.secus si moreret̃ post mortē testātis.sꝫ ante q̄ꝫ heres adhiuisset hereditatē qꝛ tunc debet̃ heredibus legatarÿ.l.vnica.§. sed vt manifestet̃.C.de cadu.tollen.

13 ¶ Ut̃ legatū factū ep̄o ꝑsumet̃ factum ꝯtēplatione ecclesie.R̃.hꝫ Pa.i.c.reqsisti.de testa.ꝙ i dubio ad piecturas ē recurēdū vt si factū ē ei a ꝑsona ꝯiūcta nō ꝑsumat̃ q̄uis dicat reliquo hoc ep̄o filr si dn̄o Ioāni nō expilo ep̄o:ꝛ sic erit suū ꝛ succedāt ꝓping ab itestato.c.qꝛ nos. de testa. Si vero ab extraneo leget̃ sic ꝑsumit̃ factū ꝯtēplatiōe ecclesie:idē dic per oia de quocūq̄ habēte administrationē.seu ꝑlationē i ecclesia ꝛ nō ꝙ verbū administratio hic verificat̃ i eo q hꝫ aliquā dignitatē.seu ministeriū i ecclesia sepatū a ꝯgregatiōe.Itē ꝑlatio hic sumit̃ large vt cōprehēdat etiā habētes ecclesiā curatam: ꝛ sm̄ Inno.i.d.c.requisisti.q pōt absoluere dr̄ habere administrationē.Itē nō ꝙ extraneus hic accipit̃ q nō est ei ꝯiūctus in quarto gradu ꝯsanguinitatis vel affinitatis.vt ē tex.i aut.licentiā.C.de epi.ꝛ de.ꝛ in aut.de eccle.titu.§.itē dimus.Idē glo.12.q.3.c.i.ꝛ ē cōis opinio q̄uis aliqui aliter teneant.

14 ¶ Cuius ꝯtēplatiōe ꝑsumit̃ legatū factū nō habēti administrationē i ecclesia q tm̄ ē ecclasticus.R̃. hꝫ Pa.i.d.c.reqsisti.ꝙ i dubio ꝑsumet̃ factū ītuitu ꝑsone.si talis pōt habere ꝓpriū.Si vero nō pōt habere ꝓpriū puta qꝛ religiosus.sic ꝑsumit̃ factū ītuitu monasterÿ.seu ecclesie.facit.l.deo nobis.C.ꝺ epi. ꝛ de.c.vnico.18.q.i.ꝛ sic qđ factū est ītuitu ecclesie nō poterit disponere nisi sic̄ de alÿs bonis ecclesie.

15 ¶ Ut̃ legatū factū filiofamilias i dubio ꝑsumatur factū ītuitu pris.R̃.sm̄ Pa.i.c.raynutius.de testa. ꝛ Bar.i.l.cū aliqs.C.ꝺ iur.deliberā.dicit ꝙ si sit ꝑ ista verba lego filio Martini nō itdligit̃ ꝯtēplatione patris maxime si exprimat̃ nomen filÿ puta titio filio Martini ꝛ noiatio pris itelligat̃ facta cā demōstratiōis.nec obstat.d.l.cū aliqs. qꝛ loquit̃ in seruo qꝛ exprimit̃ qualitas q̄ si eēt vera de iure acqrerēt̃ dn̄o legatū: ꝛ sic videt̃ ꝯtēplatione dn̄i factū.sed secus i filio qꝛ filiatio non facit relictū acqri patri qꝛ posset eē emācipat⁹ ꝛ maxime hodie cū i aduētitÿs acquirat̃ filÿ proprietas. sed si fieret de pr̄e mētio ꝛ de patria ptāte idē eēt sic̄ de seruo.sed de hoc dubitat Pa. qꝛ filiatiōis qualitas nō ipedit ꝓprietatē acquiri filio ꝛ iō videt̃ ꝙ solū vsufructus acquiratur patri.

16 ¶ Ut̃ legatū factū canonicis oibus talis ecclesie ēt si exprimant̃ noia presumat̃ ꝯtēplatione ecclesie factū.R̃.Pe.vbi.s.ꝙ sic per.l.ciuibus.ff.ꝺ re.dubia. vbi dicit ciuibus ciuitatis legatū vel fideicomissum datū.ciuitati relictū videt̃.qđ verū ē sm̄ glo.nisi sit datū vt singulis qꝛ nō acquirit̃ ciuitati.sꝫ ciuibus facit.l.ānua.§.a titia.ff.ꝺ ānu lega. secus si vni nō habēti administrationē vel ꝑlationē q ē simplex canonicus qꝛ sibi acquireret̃ nō ecclesie vt dictū est ꝛ hoc verū probaret̃.qꝛ intuitu ecclesie legatū fuit.vel nisi legatarius fraudē adhibuit.d.c.requisisti.in fi. facit.l.non nū q̄ꝫ.ff.ad trebe.

17 ¶ Ut̃ cū legatarius nō pōt vti legato nisi respectu ecclesie puta legat qs iter per fundū suū clerico quo vadat ad ecclesiā itelligat̃ ꝯtēplatiōe ecclesie in dubio.R̃.Pe.vbi.s.ꝙ sic:ꝛ sic acqrit̃ ecclesie ꝛ ita intelligit̃ qđ nō glo.i.l.nō plures.C.de sa.san.ꝛ ne legatū sit iutile.vide qđ nō doc.i.l.i.C.de sa.san.ec.

18 ¶ Quid si qs leget ecclie sic lego Petro ꝛ filÿs eius possessionē vel aliqd aliud.R̃.ꝙ Petrus habebit medietatē ꝛ filÿ eius aliā.ff.de vsufru. accre.l.si qs titio.de testa.c.raynutius.

19 ¶ Quid potest legari.R̃.ꝙ res testatoris:ꝛ res he/

hedis.nec refert an sciuerit vel ignorauerit esse suaz
vel heredis vt Insti.de lega.§.si quis rē suā.

20 ¶ Sed nūqd res aliena a testatore possit legari.R̄.
q̄ sic.si sciebat testator eē alienā ⁊ heres tenef eaz
emere ⁊ prestare vel extimationē soluere si talis sit
q̄ extimari possit.vt isti.de le.§.nō solū.⁊ §.qd̄ aūt
cū tali distinctiōe q̄ aut res q̄ legaf erat testatori pi
gnorata vel i ea habet ius solū ⁊ tūc nō p̄sumif in/
si legatū illud ius eē qd̄ i ea habebat ⁊ sic nō dabif
extimatio vt i.l.serui.electiōe.ff.de leg.i.⁊ sic si lega
uit fundū quem cōduxerat p q̄nquēniū heres soluet
pēsionē ⁊ ille cui legauit habebit vsuz fundi sine ali
qua solutiōe.l.q ꝯcubinā.§.q oꝛtos.ff.de leg.3.Aut
res legata erat testatori cōis ⁊ alteri simul ⁊ sic in
telligif tm̄ legasse partē suā nisi dixisset totā talē rē
q: sic extimatio debef vt nō i.l.cū alienā.C.d̄ lega.
aut res oio ē aliena ⁊ tūc si ē heredis d̄bef res oio.
tex.ē i.l.vnū ex familia.§.si rē.ff.de le.2.Si vero nō
ē heredis.s; alterius ⁊ si sciēter legauit debef exti/
matio vel res.d.l.cū alienā.dūmō sit talis cuius cō
mertiū haberi possit.alias eēt inutile legatuz puta si
legaf res sacra vel principis.l.apud iulianum.ff.de
le.i.Si vero legaf ignorāter.aut extraneo ⁊ nō va/
let.aut ꝯiūcte p̄sone cui alias fuisset relicturus tātū/
dē si sciuisset etiā eē alienā debef extimatio.d.l.cuz
alienā.⁊ Bal.i.l.p°.C.de sa.san.ec.tene. ecclesiā eē
ꝯiunctā p̄sonā cū sit mater oiuz fideliū.22.q.2.q ab/
stulerit:s; Pa.i.c.filius.de testa.nō tenet q̄ ecclesia
hic habeaf p ꝯiūcta p̄sona.s; solū ꝯiūctā ex sangui
ne vt.c.nōnulli.de rescrip.⁊ q̄ debeaf cōiūcte p̄sone
intelligif qn̄ erat generalr.s; qn̄ erat ex eā specifica
puta q: credebat suā exēptionē factā a pupillo que
nō valebat tūc viciaf legatū i totū.etiā factū cōiun
cte persone vt nō i.d.l.cū alienam.

21 ¶ Sed nūqd qd̄ dictū ē i.q.p̄cedēti habebit locum
in foro canonico.vel aie.R̄.fm Pa.in.d.c.filius q̄
cōis opinio tenet q̄ sic.s; ipe credit q̄ nō habeat lo
cū i ꝯsciētia.rō q: i.d.c.filius nr̄.dr̄ q̄ lege dei viui/
mus non legibus.videf ānuere hoc esse ꝯtra legem
dei : ⁊ ideo nullus subiectus iuri canonico poterit
hāc dispositionē legis obseruare:⁊ etiā i repetiōe.c.
cū esses.de testa.ita tenet : rō q: dispositio queliz de/
bet attēdi fm rōez certā.c.itelligentia. de verb. sig.
⁊ ideo p; per.d.c.filius.q̄ ē differētia i hoc.iter ius
ciuile ⁊ ius canonicū ⁊ q̄ dispositio.d.c.filius astrin
git oēs quos astringit ius canonicū:posset forte ad
mitti qn̄ heres nimis grauaref q: sic nō videref fuis
se de mēte defuncti.sed eē errore deceptū.s; qn̄ con/
staret de mēte defuncti.puta q: sciebat dispositionē
iuris ciuilis.sic ēt videref i foro ꝯsciē q: per inde ē
ac si legasset rē illā si emi posset vl̄ saltē extimatōez.

22 ¶ Ut̄ legata domo debeaf ortus.R̄.fm Pa.i.d.c.
Raynutius.q̄ si ortus coheret sic debef.ff. si serui
ven.l.testatrix.⁊ ff.de ac.emp.⁊ vendi.l.si creditor
in fi.qd̄ pōt limitari qn̄ eadē ianua claudif domus
⁊ ortus.secus si sic nō coheret ⁊ si c intellige glo.i.c.
si.12.q.2°.Pa.vbi supra .

¶ Ut̄ legatis aliqb⁹ ⁊ postea vēditis p testatorem 23
teneaf heres.R̄.q̄ sic nisi vendēdo testator habue/
rit aiuz adimēdi legatū.Insti.de lega.§.si rē suā:⁊
in dubio probabit heres saltē per q̄tuor testes volū
tatē defuncti mutatā.vt i glo.d.§.rē suā.Idē dic si
rē legatā pignori tradidit q̄ nisi habuerit aiuz adi
mendi legatū tenef heres eā emere:⁊ legatario tra
dere vt Insti.de le.§.s; ⁊ si rē i tex. ⁊ i glo. ⁊ videf
vex in ꝯsciā qn̄ testator i morte noluit mutare testa
mentū.secus si morte p̄ueētus nō potuit in vltimo
aliquid disponef q: tūc posset p̄sumi q̄ animo adi
mendi legatum allienauerit.

¶ Ut̄ legatū quo mihi liceat cedere lapides in solo 24
testatoris trāseat ad meos heredes.R̄.q̄ nō. tex.est
in.l.apud iulianū.§.si qs.ff.de leg.i.rō fm glo.q: ē
ius personale.

¶ Ut̄ possit legari qd̄ nōdū ē i rex nā.R̄.q̄ sic dū 25
mō sit futux vt fruct⁹ futuri i tali fūdo.aut.qd̄ na/
scef.ex āncilla ⁊ hmōi.Insti.d̄ lega.§.ea.quoq; res.

¶ Ut̄ iura:actōes ⁊ seruitutes ⁊ hmōi icorporalia 26
possint.legari.R̄.q̄ sic.nisi viuēs testator debitū exe
gerit.vel remiserit:⁊ i dubiū p̄sumif legatū voluisse
adimere exigēdo vel remittēdo.Insti.d̄ leg §.cū āt.

¶ Ut̄ debitori possit sua liberatio legari .R̄.q̄ sic. 27
Insti.de lega.§.si quis debitori : nisi testator viuus
exegerit. Insti.ibidem.§.causam.

¶ Ut̄ i dubio p̄sumaf legatū factū creditori fuisse 28
factū aio recūpēsandi.R̄.Bar.i.l.si cum dotē.§.si
pater.ff.solu.ma.⁊ cōiter moderni i.c.officiu.d̄ testa.
distingūt q̄ aut relictū sit p debitorē necessariū q ex
necessitate iuris tenef ad debitū:⁊ sic p̄sumif aio
recūpēsandi factū.vt.d.§.si pater.vbi dr̄ q̄ si pr̄ q
tenebaf dare filie sue.legat eidē aliqd̄ in testamēto
q̄ filia nō poterit petere legatū ⁊ dotē q: videf le/
gasse aio cōpēsandi cū dote debita.Aut legatuz sit
p debitorē volūtariū puta q: ex sua volūtate obli/
gauit se ad debitū:⁊ sic i dubio nō p̄sumif factum
aio ꝯpēsandi nisi sit expressuz vt p̄baf i.l.vnica.§.
sciēdū.C.de rei vx.ac.vbi hbbef q̄ maritus q tenef
restituere dotē vxori post mortē legauit aliqd sim/
pliciter vxori poterit vxor vtrūq; petere. silr d̄d de
legato facto cuicūq; creditorio a debitore. ad hoc
.C.de here. Insti.l.si cōpēsandi.ff.de le.i.l.lucius.in
p̄n.⁊ ff.de leg.ii.l.fi.§.pen.

¶ Ut̄ p sugestionē:⁊ solicitudinē vel importunitatez 29
faciēs adimere legatū factū alicui ⁊ faciēs sibi relī
qui teneaf.R̄.d.Barto.ecpōla i suis coū'ellis.q̄ te
nef actiōe de dolo vel i factū subsidiaria ei cui adē
ptū ē.vel cui nō ē relictū ex solicitudie ei⁹.ff.de doli
excep.l.i.nō Ang.i.l.si.C.si qs aliquē testa. p̄hi.fa/
cit.l.i.⁊ ibi nō.C.de pe.bo.subla.li.x.de quo ver. re/
stitutio.§.x.in solutione.⁊.q.

¶ Quid valet vxori legatum quo legaf ei dos sua: 30

sie.q valet. qz plenior ē actio ex legato q̄ꝫ ex dote. Insti. de leg. §. sꝫ si vxori. qz sicē dicit ibi glo. legatū statim debetur: dos annuo si consistat i mobilibus debetur post annū solum. Item valet quia non habebit probare dotem talis quantitatis si exprimaẽ. alias sic. C. de fal. cu. l. 3.

31 ❡ Querif q̄n legatū sit i genere qd̄ debeaẽ. sie. q si illud genus ē generalissimū. nullū ē legatū vt si dicere lego subaꝫ vel rē si etiā ē subalternū vt dicendo lego aial vel lego corpus ē etiā nullū qz dādo muscā liberaẽ. Si aūt sit genus infertus. puta qz ē spēs specialissima tunc aut res eius generis hꝫ certos fines a nā designatos vt bos. equus ⁊ hmōi. Aut habet finē ex sola distinctiōe hois vt fundus. ff. de le. 1. l. qd̄ i rep. §. si qs. Aut facto hois vt domus: si loquimur de p̄ sic fuit varia opinio. sꝫ opinio. Jo. quem sequiẽ accur. i. l. legato generaliter. ff. de le. 1. s. q aut testator quos relīqt seruos vel boues icertos ⁊ de icertis sunt i suo patrimonio: ⁊ tūc eligit legatarius. vt Insti. de lega. §. si generaliter. dūm̄ nō eligat optimū. d. l. legat. Aut nō sunt i suo p̄rimonio ⁊ sic electio erit heredis. vt. ff. d̄ tritica. le. l. 3. i p̄n. ⁊ l. 4. sicut vbi testator de certis seruis sensit icertū puta qz legauit vnum de seruis suis sic electio erit legatarij. l. qui duos. ff. de le. 1. Si vero loquimur de. 2°. sic nō valet qz videẽ derisoriū qz heres p̄stādo fundū vnius digiti liberareẽ. d. l. qd̄ i rep. §. si qs aūt. Si vero loquimur de. 3°. tūc aut legās domū i genere relīqt domos aliquas aut nō. si sic electio erit legatarij. si nō legatuꝫ erit derisoriū. ff. de le. 1. l. si domus. i p̄n. Aduerte tn̄ q q̄n electio daẽ heredi in rebus legatis i genere ⁊ illud genus ē talis qualitatꝫ q in ipō sunt quedaꝫ q̄ nihil valet: ⁊ magis expedit nō habere q̄ꝫ habere. tūc nō pōt talia dare. sꝫ debet daẽ mediorē. vt. i. d. l. legato. ⁊ C. de dona. l. si qs argentū. §. 1. ⁊ C. cōia. de le. l. fi. §. 1. Si vero sumus extra talia. tūc poterit heres dare minimū i tali genere. l. si ita scriptū i fi. fallit hoc in legatis ad pias causas. qz debeẽ id qd̄ est melius fauore pie cause. vel saltem mediocre. puta legatum est vas. si relinquatur calix intelligitur argenteus si planeta de serico: ⁊ hmōi.

32 ❡ Quid si quis legauit quatuor lagenas olei q̄ sunt in tali vase que nō sunt nisi due. vel de pecunia que est in tali capsa. legat vni triginta. alij viginti. alij decē: ⁊ non sunt nisi triginta. sie. q soluꝫ debetur qd̄ inueniẽ. l. si quis testamēto. ff. de le. 1. ⁊ vnicuiqꝫ ꝓ rapta difalcabitur. puta ille cui triginta legauerat non habebit nisi quindecim cui. 20. decē: ⁊ cui decē quinqꝫ debebūtur vt ibi diciẽ facit. l. cum certus numerus. ff. de tri. vi. ⁊ de. le. Et de lagenis est casus in. l. quis seruū. §. si quis. ff. de le. ij.

33 ❡ Quid si legator errat i noie. sie. q non officit. dūmō cōstet de quo sensit. l. si i noie. C. d̄ testa. facit. ff. de le. 1. l. iiij. Insti. de lega. §. si quis in hoie. similiter falsa d̄mōstratio nō officit. puta cū dicit lego seruū meū quē emi a titio cū tn̄ sit emptus a diuo. dūmō cōstet de seruo Insti. de leg. §. huic ꝓxima. Silr falsa causa non viciat legatū vt si dicat lego tale quid Petro qz fecit mihi tale seruitiū. cū tamē nō fecerit. Insti. de leg. §. lōge. secus si ꝯdictionaliter vt ibidē.

❡ Utr̄ legās ancillā bertā: ⁊ postea vendēs eā emit aliā cui nomen berte iponit. an debeaẽ ista. 2ª. sie. q sic. ff. de ꝯdic. ⁊ demō. l. filie sue. §. titia vxor. 34

❡ Utr̄ legās mihi oia sua mobilia itelligātur etiaꝫ oēs fructus. sie. q sic. oēs q tēpore mortis testatoris erāt a solo sepati. ff. de rep. ven. l. fructus. nō tn̄ habeo ex tali legato noia debitoꝝ suoꝝ nisi aliter cōstet de mēte. qz noia debitoꝝ nec sunt mobilia nec imobilia. sꝫ i. 3ª. spē. ff. de re. iudi. l. a diuo pio. §. i venditione. Itē qz nō ē nostrū qd̄ nobis debeẽ. sꝫ tm̄ illud qd̄ possumus vindicare. ff. de au. ⁊ ar. le. l. 2ª. Et idē dic de lignis ⁊ lapidibus ad edificiū preparatis q nō veniūt. ar. ff. de le. 3. l. ligni appellatio. §. fi. Item in lecto legato venit ornamētū eius. vt. l. librorū. §. fi. ff. de leg. 3. vide aliqd ver. alienatio. §. 5. 35

❡ Utr̄ legatis vestibus vxori veniant aurea vel argentea ornamēta dictaꝝ vestiū videẽ q nō: qz accessoria preciosiora suo pricipali nō accedāt Lud. de ro. in nō tenet q veniant etiā p̄ciosiora: ⁊ accedant principali vt. l. 2. si nō sunt. §. perueniamus. ff. de au. ⁊ ar. le. ⁊ Bar. in. l. cū aurū. ff. de au. ⁊ ar. le. ⁊ glo. in. l. 2. ff. de pecu. le. que vul. q accessiones preciosiores nō cōtinguātur extincto principali. 36

❡ Quid si legat centum titio si voluerit. sie. q non transibit ad heredem titij si titius non expresserit se velle. l. si ita legatū sit. §. illi si vollet. ff. de leg. 1. 37

❡ Quid si habens lanceꝫ maximā minorē ⁊ minimam legat lancem minorem. sie. q debetur media magnitudinis si aliud non apparet. ff. de au. ⁊ ar. le. l. qui lancem. Itē si legat cirographū intelligitur legasse actiones in eo contentas. l. qui cirographū. ff. de leg. 3. 38

❡ Utrum testator qui legauit vni funduꝫ alij vsum fructum fundi debeat intelligi legasse vnicuiqꝫ ipsorum dimidiū vsumfructum ipsius fundi. sie. Lud. d̄ Ro. in nō. q sic. l. si alij. ff. de vsufruc. lega. secus in iudicis sententia. vt. l. vt puto. §. 1. ff. fami. her. quod verum est si aliud de mente non constet. 39

❡ Utrum legans sic. dicit lego centum titio: ⁊ si illos perderet iterum relinquo alios centum: eius heres teneatur plusq̄ꝫ semel restituere. sie. q non nisi semel. ff. de leg. 3. l. fideicomissum. §. si quis decē. 40

❡ Si legatur alicui vsufructus subcerto tēpore. puta vsqꝫ quo talis peruenerit ad. 20. annos q̄uis talis moriatur nihilominus vsusfructus durat vsqꝫ ad tempus viginti annoꝝ. secus si moriatur vsusfructuariꝰ añ viginti ānos. qz expirat. si vo legaẽ sub icerta cognitiōe puta quousqꝫ fuerit furiosus vel 41

remāſerit ⁊ huiõi quoꝝ euētus icertus ē. ſi cōditio
euenerit expirat. ſi aūt moꝛiat̃ i furoꝛe nihilominus
durabit vſqꝫ ad vitam vſufructuarij. l. ambiguita/
tem. C. de vſufruc.
42 ¶ Quid habebit ille cui relinquit̃ victus ⁊ veſtitus
ſiue alimēta qꝺ idē ē. ℞. debet habere cibū potū ve
ſtimēta lectū habitationē ⁊ ea ſine quibꝫ viuere nō
poſſet. ſi. de ali. ⁊ cība le. l. legatis. ff. de ver. ſig. l. vi/
ctus. non tamen ea que ad diſciplinā pertinent. d. l.
legatus. Uide ver. alimentū. §. ꝑ.
43 ¶ Quid ſi dicat relinquo ꝙ vxoꝛ mea ſit dña ⁊ vſu
fructuaria oīuꝫ bonoꝝ meoꝝ. ℞. ꝙ per hoc ꝙ dicit
dominā habebit gubernationē domus ⁊ familie ⁊
eius curā: ꝑ hoc ꝙ dicit vſufructuariā habebit victū
⁊ veſtitū ſiīr ſi diceret̃ relinquo eā dñāꝫ ⁊ dñatricē
bonoꝝ meoꝝ itellige ꝙ ſꝫ qualitatē patrimonij ho
norifice habeat ſua neceſſaria ⁊ ſit gubernatrix do/
mus ⁊ ſic cōis vſus ⁊ ſapiētes iterptātur vt nō glo.
i aut. hoc locū habet. C. ſi. 2°. nupſ. ⁊ ſic ſecit Dauid
cū dr̃ de eo. ꝯſtituit eū dominū domus ſue. i. rectorē
⁊ ſic ponit̃ qꝺ ē. ff. mā. l. creditoꝛ. §. lucius. d. tamē
Bar. Lepola i trac. ſuo de ſeruitutibus verum ſola
alimēta foꝛe relicta ꝑ illa verba dñāꝫ ⁊ vſufructua
riā ſi filij ſunt iſtituti. ſec⁹ ſi extranei vt glo. i. d. aut.
hoc locū ⁊ ibi ꝑ oēs: ⁊ Bar. i. l. titia cū teſtamēto. §.
ſi. ff. de le. 2. ⁊ Bal. in. l. vnica. C. ꝺ idi. vi. qꝺ itellige
ſupſtātibus filijs ſecus ſi moꝛerent̃ filij viua matre
qꝛ tūc efficeret̃ ꝓprietaria. vt nō Bar. ꝑ tex. i. l. ſicut
in ānos. ff. quibꝫ modis vſufructu amit. hic aduer/
te ꝙ q̄uis vir liberet eā a redictiōe rōis de admini
ſtratiōe nihilominus tenebit̃ ꝺ dolo ⁊ lata culpa. l.
creditoꝛ. §. lucius. ff. mā. reddet rōeꝫ aliqualē nō tñ
ſcrupuloſāꝫ. l. ſi qs rōes ⁊ ibi Bar. ff. de liber. leg.
44 ¶ Quid ſi dicat lego vſufructum oīuꝫ bonoꝝ meoꝝ
vxoꝛi mee. vel relinquo vxoꝛē meāꝫ vſufructuariā.
℞. ꝙ in ſolidū habebit vſufructū oīuꝫ bonoꝝ ita ꝙ
poterit facere de illis quicqꝺ placuerit etiā ſi eſſent
vltra q̄titatē alimētoꝝ. vt. ff. de vſu. le. l. vxoꝛi mee
niſi filios haberet i quo caſu filij haberēt ſaltē legi/
timā partē i vſufructu. ſm. d. Odofre. ſič ipſe nō in
aut. nouiſſima. C. de ioffi. teſta. q̄ limitat. d. l. vxoꝛi.
quo ad filios non quo ad extraneos.
45 ¶ Uī legans vxoꝛi ſua habitationē ſeu vſufructuꝫ
habitatiōis domus ſue qꝺ idē ē. l. cū antiquitas. C.
de vſufruc. ⁊ i eodē teſtamēto legādo dictā domuꝫ
alteri ademerit dictū legatū vxoꝛis. ℞. ꝙ nō. tex. eſt
in. l. ſempronio i prin. ff. de vſufru. legato. vbi ꝓbat̃
ꝙ legato generali vſufructus vel habitationis non
derrogat̃ ꝑ legatū ſpeciale ipſius rei: ⁊ ibi Bar. di/
cit ꝙ non eſt alibi tex. pro hoc.
46 ¶ Quid ſi dicat relinquo titio fundū ad vſufructuā/
dū. ℞. d. Bar. Lepola vbi. ſ. ꝙ ē relicta ꝓprietas.
ſiīr qñ dicit relinquo fundū ad gaudimētū ꝑ. l. ꝑro
calus. ff. de vſufru. ⁊ ibi dño Flo. qui tñ diſtinguit
vtꝝ ſi extranei ſunt iſtituti ſecus ſi filij dilecti ⁊ pia/
ret i ꝯſcētia licet alij idiſtīcte velint ꝙ ꝓprietas ſit
relicta non vſufruc.
¶ Quō pōt fieri legatū. ℞. ꝙ pōt fieri qbuſcūqꝫ ver 47
bis aptis tñ ⁊ idoneis vt ſi dicat lego. do. dare iu/
beo. volo. rogo. poſco. opto. vt dec. l. 2. C. comunia.
de le. Itē pōt fieri pure vt cū dr̃ lego tali cētum: ⁊ in
tali die. vt lego vſqꝫ ad paſca: ex die vt lego tali a
paſcate māica. Et ſub ꝯdictiōe ꝑ ſi. vt lego tibi cētū
ſi filiā meā acceperis. vel ꝑ cū. vt lego tibi centū cū fue
ris. 14. annoꝝ. tūc in ē ꝯdictio hec. dū cōplectus fue
ris. 14. annus ⁊ nō aliter. C. de le. l. ſi. Fallit tñ i liber
tate vt videat̃ potius eē relicta i diem puta ſi dicat
ſeruū meū liberū iubeo. cū filius meus erit. 25. ānoꝝ.
C. de fideico. li. l. fideicomiſſarie. Et vt ſcias de lega
to qñ ſit pure vel ſub cōdictiōe vel i diē. nō ꝙ qñ le
gatū ſit pure ſtatꝫ moꝛtuo teſtatoꝛe cedit legatario
qñ vero ſit ſub ꝯdictione ante cōdictiōis euentū nō
cedit legatario: ⁊ iō ſi moꝛiet̃ ipe legatarius añq̄
ꝯdictio ipleat̃ remanebit apud grauatū ⁊ nō tran
ſmittet ad ſuos heredes. limita hoc i legatꝭ ad pias
cauſas vide. ſ. §. 7. Qñ vero legatū ſit i diem tūc ſi
dies ē icertus oio. ſic legatū ē ꝯdictionale. l. dies. ff.
de cōdic. ⁊ demō. Si vero dies ē certus oī certitudi
ne vt puta cū legat̃ titio i paſca futuro. vel dies eſt
certus ad minus in ſe lꝫ ſit icertus i ꝓprio ſubiecto.
puta cū relinquit̃ talis poſſeſſio titio quādo erit. 25.
ānoꝝ qꝛ iſtud tēpus ē certum in ſe qꝛ ſuo curſu pire
nō pōt quin veniat illud tēpus. ſꝫ in ꝓprio ſubiecto
⁊ i tali qualificatiōe bene ē icertū. qꝛ talis pōt mo/
ri āteq̄ ſiat. 25. ānoꝝ. ⁊ tūc legatū factū tali tēpoꝛe
vel die cedit legatario ſtatꝫ a die moꝛtis teſtatoꝛ.
quo ad trāſmiſſionē. qꝛ ſi legatarius moꝛeret̃ poſt
moꝛtē teſtatoꝛis ⁊ ante illū diem nihilominus lega
tū debebitur eius heredibus. vt patet in. l. vnica. §.
cum igitur. C. de cadu. tol. Idem dic quādo legan/
tur fructus qui naſcētur ex tali fundo qꝛ licet moꝛia
tur legatarius tñ trāſmittit ad heredes ſuos vt nō
glo. in. l. item qꝛ. ff. de pactis. Intellige niſi aliud im
pediat. l. ſi ea. q. C. de his. q. vt. i di. hoc patet in. l. ſi
cum heres. ff. quādo dies. le. ce. ⁊. l. heres. i prin. ff. de
condi. ⁊ demō. vbi patet ꝙ quādo quis legat titio
poſſeſſionē cū moꝛeret̃ lꝫ ſit incertuꝫ quādo moꝛiet̃
tamen qꝛ certū ꝙ moꝛiet̃ ideo legatuꝫ eſt ad diem
certum ⁊ ſic debebit̃ eius heredibus. ſecus ſi legaret̃
ſic. heres dato poſſeſſionē titio cum moꝛietur quia
ſic eſt condictionale. quia eſt in diem incertuꝫ eo qꝛ
ignoꝛatur quis prioꝛ ſit moriturus an heres vel ti/
tius ⁊ ideo ſi titius premoꝛietur legatum remane/
bit apud heredem grauatum. Item aduerte ꝙ di/
ctio. ſi. non ſemper facit condictionē ꝓpꝛie. l. inſti/
tutio talis in. ſi. ff. de condi. inſti. ⁊. l. eās in prin. ⁊. l.
ſi ita ſtipulatus fuero hanc ſummam. ff. de verbo.
obli. Nec obſtat. l. ſi ſic. ff. de le. 1. qꝛ impꝛopꝛie loqui
tur. quādo vero. ſi reſpicit euentū futuri tēpoꝛis. eu/
ius euentus eſt certus omni certitudine. ſic nō facit

cōdictionē.sm Bar.i.l.i.ff.de ꝯdi.ꝛ demō. Idē dic qñ cōdictio est ipossibilis.l.i.ff.de cōdic.insti.sed qñ dies est certus añ. sed icertus qñ. vt mors sic facit cōdictionē sm Bar.vbi.s.ꝛ glo.i.l.oībus obligationibus.ff.de re iur. Silr facit cōdictionē qñ euentus est oīo icertus. Itē dictio si aliqñ ponit̄ p.q2.l. videamus.i pn.ff.de i litē iuran.l.titiū ꝛ meuiū.ff. de admi.tu. Aliqñ ponit̄ pro q̄suis.l.si.C. de liber ꝛ coꝝ liber. Aliqñ ponit̄ simul cū dictiōe:vt puta:ꝛ si ꝛ stat p q̄suis.l.i.§.nūtiatio.ff.de no.ope. nū. vide diffuse Bar.vbi.s.dictio vero.cū aliqñ h3 vim copule.l.illi cū illo.ff.de vsufru.le.ꝛ sic non facit conditionē nisi antea appareat volūtas disponētis.l.si ita fuerit.§.si.ff.de testa.ma.ꝛ.l.si ancilla.ff.de le.i. Aliqñ vero cū.est ꝯiūctio.v3 qñ apponit̄ verbo p̄teriti.vel p̄ntis tēporis:ꝛ sic non facit cōdictionē. sed ponit̄ causatiue.cū.p.q2.vel aduersatiue p q̄suis.l. demōstratio.§.i.ff.de condic. ꝛ demō. ꝛ ibi Bar. Aliqñ repit̄ aduerbiū.s.cū.p.qñ. qđ ē qñ apponit̄ verbo futuri tēporis:ꝛ sic videt̄ ꝙ tūc nō sit dr̄a inter.si.ꝛ cū.ꝛ ꝙ vtrūq3 faciat cōdictionē.l.q promisit.ff.de cōdi.inde.cū multis alijs.i glo.d.l.demonstratio.s3 q2 multe leges vident̄ ꝯtrarie Bar.ibidē dicit ꝙ est triplex.p°.q2.si.principalr̄ denotat ꝯdictionē.secūdario vero tēpus.q2 nulla est ꝯdictio q̄ in se nō habeat tēpus futuꝝ.cū.vero denotat principalr̄ tēpus.q2 est aduerbiū tēporis. secūdario ꝯdictionē qđ pbat̄ i.l.si titio.ff.qñ dies.le.ce.ꝛ ideo qñ ponit̄ circa substantiā obligationis vel circa volūtatē q̄ exprimit̄ per verba futuri.subiūctiui si ponit̄ p.si.non valet.s3 bene p.cū.vbi s̄ra. Stipulatio q̄ sit sic.promitto tibi centū si volueris.non valet.secus si dicat. promitto tibi cētū cū volueris.l.cētesimus.§.si.ff.de verb.obli.q2 i p̄ cōdictio ē expressa p.si.i.s̄. ē tacita p.cū.ꝛ expssa nocēt.l.nō nāq3.ff.de ꝯdic.ꝛ demon. Secūda dr̄a ē q2 si legas mihi decē cū petiero non facit cōdictionē.l.si decē cū petiero.ff.de verb.obli. ꝛ.l.titi3.ff.de cōdic.ꝛ demō.s3 bn̄.si.lego decē.si petiero: vt nō i.d.l.si decē.q2 p si ē ꝯdictio expressa.s3 p cū tēpus principalr̄:ꝛ iō cu3 talis tēporis expssio sapiat exactionē de p̄senti siue executionē.nullā suspēsionē iducat ꝛ iō l3 moriat̄ añq3 petat nō deficit cōdictio.l.liber hō.§.decē.ff.de verb.obli.3ª.dr̄a q2. si.siue ponat̄ circa dispositionē siue circa executionē facit cōdictionē ꝯdictionalē.l.quibus diebus.§. qdā titio.ff.de cōdic.ꝛ demō.s3.cū. facit dispōnem ꝯdictionalē i vltimis volūtatibus.vt.d.§. quidā titio:ꝛ ibi nō.secus i ꝯtctibus. s3 bene facit dispōnem resoluēdā sub cōdictione vt.ff.de idi.adiec.l.2ª.ꝛ ibi bona glo.limita tñ ꝙ.cū.facit dispōnē i vltimis volūtatibus ꝯdictionalē.vez.qñ addicit̄ dispōni vltime q̄ cōcernit volūtatē disponendi siue dispōnē.l.si cui leget̄.ff.de le.i.nisi qñ relinquit̄ ꝯiūcte persone. q2 tūc i dubio facit diem.d.l.seius saturninus.ff.ad treb.s3 secus qñ dispositio cōcernit ꝑceptā soluendi siue executionē:ꝛ tēpus certū saltē in se.sic est tēpus certe etatis.q2 tūc nō facit cōdictionē.s3 dilationē3. q2 de nā ipius.cū.ē facere.tēpus.l.his verbis: ꝛ ibi Bal.C.qñ di.le.ce. Aduerte etiā ꝙ l3 dicat̄ lego tibi centū ea cōdictiōe vt facias tale qd ꝙ tale legatū nō ē ꝯdictionale.sed modale.l.meuia.ff.de ma. test.ꝛ.l.2ª.ff.de bona.ꝛ sic verbū ea cōdictione accipit̄ iproprie s3 Bar.i.d.l.qbus diebus.

¶ Ut̄ relictū i die debeat cū fructibus itermedijs tē/ 48
poris.R̄.ꝙ si gr̄a legatarij fuit appositus dies puta q2 puer.sic debent̄.si vero dies fuit appositus gr̄a heredis.sic nō debēt̄:ꝛ sic ꝯcorda.l. i fideicomissaria.ff.ad treb.ꝛ in fideicomissi.§.cū polidius.ff. de vsu.ꝛ.l.cū.ff.de annu.leg.ꝛ ē glo.i.d.l.ex his.

¶ Sed pone ꝙ legatū ꝯdictionale nō iplet̄ non ex 49
defectu legatarij.s3 alio mō .R̄. ꝙ aut cōdictio respicit factū eius cui relinquit̄ solū.vt puta.si manumiserit seruū suū:ꝛ tūc si ꝯdictio deficit p casum q2 morit̄ seruus p mortē nālē.sic cōsequeret̄ legatū.l.q̄ sub cōdictiōe.§.quotiēs.ff.de cōdi.isti.nisi fuerit in mora.l.penl.ff.de cōdi.ꝛ demō.si vero deficit p aliū puta q2 fuit iterfectus.tūc aget ꝯ iterfectorē.l.aql.l. inde neratius.§.idē iulianus.ff.ad.l.acql. Et si occisor ē nō soluēdo de eqtate debet admitti ad legatū l.titio.§.si.ff.de ꝯdi.ꝛ demō.ꝛ.l.si.ff.de co.p quē fa. erit. Si vero ꝯsistat i facto eius cui relictū ē: ꝛ alterius etiā tūc si p casu3 fortuitū euenit ne ipleat amittit legatū.nisi fauore alimētoꝝ.l.ānua .ff. de annu leg. Si vero nō p casu3.s3 per factū alterius.sic non amittet.s3 ipm habebit.Hec distinctio pbat̄ i.l.i testamēto.ff.de ꝯdi.ꝛ de.ꝛ i glo.l.si.C.de isti.substi.ꝛ est equissima.nisi aliud dicas i aliquo casu fauore libertatis.l.cum ita legat̄.ff.de ꝯdic.ꝛ demō.limita etiā illud qđ dr̄ ꝙ qñ ꝯdictio nō iplet̄ p factū eius: ꝙ legatū deficit nisi cōdictio eēt ihonesta q2 sic habet̄ p nō adiecta.d.l.cū ita legatū sit.ff.de ꝯdi.ꝛ de.

¶ Ut̄ legatū factū sub ꝯdictiōe si nupserit sempro/ 50
nio expiret si nō ei nupserit. R̄.ꝙ sic si honeste possit nubere.s3 si sit idignus eius nuptijs tenet legatū. l3 ei nō nubat.q2 ꝯdictio q̄ perpetuā viduitatē inducit remittit̄.s3 nō q̄ tēporalē:ꝛ qđ vni permittit̄ alteri prohibet̄:ꝛ qđ i vno prohibet̄ i ceteris pmittit̄ hec habētur i.l.cū ita legatū sit:ꝛ i.l.cū tale legatū. §.memie.ff.de cōdi.ꝛ demō. Idē si legatū sit vt nubat sm arbitriū sempronij. q2 proinde ē ac si nō sit adiecta.l.filie sue.ff.de cōdi.demō.

¶ Qua actione petūtur legata .R̄.nō solū p actio/ 51
nes psonales.s3 etiā p i rē ꝛ ypothecariā i res mortui:ꝛ idē dic i fideicomissis vt isti.de lega.§.nr̄a.

¶ Qñ possunt peti legata.R̄.ꝙ nō possunt peti nisi 52
addita hereditate.nisi in legatis ad pias cās.vnde scias ꝙ dominiū rei legate. postq3 ē addita hereditas.ipo iure trāsit ab eo q legauit ad legatariu3. recta via.ff.de fur.l.a titio.nō glo.in.c.raynaldus. de testa.ꝛ iō ex tūc ptinet ad legatariū fructus rei

legate.nō glo.i.l.l legatū.C.de vsu.l.a titio.ff.ō fur. l.legatū.la.z°.ff.de le.z.ₔ.l.si tibi hō.§. cū seruus.ff. de le.1.fallit hoc qñ legaf res aliena.l.cū alienā.C. de lega.ₔ.l.nō dubiū.ff.de leg.3.Jtē i legato relicto i gñre.l.apud officiū.ff.ō op.leg. Jtē i legato alter/ natiue.l.hmōi.§.stichū.ff.ō leg.1.ₔ.l.statu liberꝫ.§. stichū.ff.de le.z.Jtē i legato facto i diē qz nisi aduc niēte die nō trāsit.l.sēpronī°.ff.de vsu.fru.lega. Jtē qñ aggrauat hrdē ad vēdēdū rē.l.vxorē.ff.ō le.3.

53 ¶ Quo ordine capiēt legatarij.R̄ẽ.ꝙ nullū ordinez obseruamus.sꝫ simul oēs eqlr tenemur.dicit tex.i.l. is cui.§.si plures.ff.vt i pos.lega.

54 ¶ Quibus modis efficiaf caducū legatū.R̄ẽ.ꝙ ṗ.qñ qō legaf i testamēto habef ꝓ nō scripto: ₔ hoc con tingit tripl'r.aut qz decessit legatarius quē testator viuere credidit. Aut q: qō legaf nō est i reꝫ nā. nec pōt eē vt equus mortuus quē testator viuere credi/ dit. Aut qz rei legate nullū ē cōmertiū.vel q̇ aliena/ re phibenf:ₔ vt dicit Azo. ꝙ ēt si sit cōmertiū. sed cū grādi difficultate vt i predijs necessarijs cesaris. nō valet legatū nec extimatio etiā dabif.vt isti. de lega.§.sꝫ si talis res:nisi voluntas testatoris appa/ reat velle extimationē dari qñ extimari possunt.ff. de le.i.l.si qs iglinos.Excipif ƀ eūdē qñ qs redemit hoiez liberꝫ ab hostib° qz pōt liberari a pignore qō tacite habeo i eo donec soluerit ṗciū.vel seruierit ꝑ quinquēniū.l.senatus.ff.de lega.i. Jtē aduerte ꝙ si cōmertiū rei legate sit i cōi. sꝫ nō heredi sic dānatū ad dādū.tñ valebit legatū ₔ ṗstabit talis dānatus Si vero cōmertiū non sit ei cui ṗstari debet aut pp ṗius delictū puta qz hereticus aut pp sectā:puta qz iudeus q nō pōt habere māīpiū xp̄ianū:tūc nec res nec extimatio debef. Aut pp cōdictionē status vt qz ē seruus cui militia nō debef. aut pp vitiū cor poris qz est claudus ₔ legaf stipēdiū cursoris ₔ sic si sciebat testator dabif extimatio alias non vt nō glo.l.ₔ si res.de le.i.Jtē ea q̇ sunt ꝯiūcta edibus ne vrbs deformef nō sunt i cōmertiū.ff.de le.i.l.cetera. Jtē nec res sacre.z° dr̄ legatū caducū i casu caduco tripl'r aut qz legatarius ṗmorif q̄ȝ testator aut effi/ cif seruus pene.Aut qz testamētū i plebe iofficiosuꝫ dr̄.ff.de inoffi.testa.l.papinianus.§.meminisse.aut etiā pp graues inimicitias exortas iter legātē: ₔ le/ gatariū.si tñ reddeāt ad amicitiā reitegraf legatū sꝫ pp leues inimicitias nō efficif caducū vt.ff.ō adi. le.l.3.i fi.ₔ.ff.de his q vt idig.l.si inimicitie.3°.dr̄ ꝓ pŕie caducū qō post mortez testatoris deficit q̇cūqꝫ rōe.vt si legatarius spernat. vel cōdictio sub qua le gatū est legatū deficiat.C.de cadu.tol.l.vnica.

55 ¶ Ue'' factū legatū sub cōdictiōe puta si fecerit pon tē in tali loco.reddaf caducū si ille cui iponif pri° fecerat.R̄ẽ.ꝙ sic ꝑ.l.cōdictionū.ff.de cōdi.ₔ demō. sꝫ videf dō sm Bar.i.d.l.cōdictionum ꝙ quo ad actionē ꝯsequēdā nō sufficit aliqd fieri facto, qz nō

videf obtēperare:qui facto facit vt i.d.l.i fi. sꝫ quo ad penā vitandā nō refert qualitercūqꝫ fiat.l.ea q/ dē.C.si māci.ita fue.alie.ₔ sic pꝫ ꝙ nō debef lega/ tū ṗdictū ₔ ꝙ si fieret exeo° ꝯ nō iplētes legata ta/ lis nō ligaref .silr nec aliā penaꝫ icurreret si eēt ap/ posita.facit qō nō Ludo.de ro.ₔ Bar.i.l.cū seru° .ff.de verb.obli.ₔ.l.forma.§.si cum ego.ff.de censi. Quō se habeat qñ qs ingredif religionē vel fit cleri cus i substitutiōe.v.heres.§.9.ₔ se.

Legatū.z°.ad pias cās. est oē qō relinquif ꝓ aia vt sentit glo.ₔ clarius Bar. i.l.si quis ti tio.ff.de le.z.Jtē qñ relinquif aliqd misera/ bilibus ṗsonis vt pupillis.viduis.peregrinis paupe ribus:ₔ hmōi auxilio ꝓprio destitutis. sm .d.Pe. de peru.i trac.de canonica portiōe epi all.87.di.c. ṗ.Ðe.n.ṗsone i iudicio ₔ extra quadā ṗrogatiua le tanf.C.qñ ipera.iter.pu.ₔ vi.ꝑ totū.Et hoc videf vex de pupillis ₔ viduis miseris paupibus nō diui tibus.c.ex tenore.de fo.ꝯpe.c.significātibus. de offi. dele.Jtē qñ relinquif ecclesie vel alijs pijs locis.c.si.ō testa.Et pia loca sunt hospitalia.monasteria. ₔ qlꝫ loca alia i qbus senes.languidi.pauperes.alūtur:ₔ alia charitatis opera exercētur.d.l.si qs ad declināl d.ā:ₔ.c.de xenochijs.de reli.do. Jtē sm aliquos qō relinquif ad custodiā ciuitatꝫ vel alioꝫ locoꝫ cōmꝫ seu publicoꝫ ar.c.i°.de imu.ec.Jtē qñ relinquif ad refectionē pontiū ₔ viaꝫ vt dicit glo.i.l.i.§. ad mu nicipiū.ff.ad l.fal.silr muroꝫ:ₔ fossatoꝫ:ₔ siꝫ:ū: ₔ hoc si necessitas iminēat alias nō ar.l.ad instru/ ctiōes.C.de sa.san.ec.de imu.ec.c.z. ₔ.c.nō minus. Jtē qñ legaf i ornamēto ecclesie.pro luminibus.ꝓ fabrica ecclesie vel libris.aut alijs ad diuinū cultuꝫ pertinētibus siue sit ad tēporalē vel perpetuū cultū .c.si.de testa.Jtē qñ relinquif pro redimēdis capti/ uis.l.nulli.C.de epi.ₔ cle.Jtē qñ relinquif ꝓ puellis maritādis ƀ Bar.i.l.i.ff.solu.ma.ar.c.fi.de ferijs. vbi dicūt doc.ꝙ dos est pia cā ₔ ideo relictum pro dote ē ad pias causas.Jtē qñ relinquif pro alimē tis itellige egentiū.iz.q.z.aux.Jtē generalr qō relin quif deo.pro anima itelligif relinqui .d.§.ad mu/ nicipiū. Et ideo cōclude ꝙ proprie dr̄ relictum ad pias causas:qñdo reliquif pro deo vel honore dei. vel sanctoꝫ.vel pro salute aie:siue illud relinquatur ecclesie.siue pauperibus:siue locis publicis.qz pium est qō fit ꝓpter cultū diuinū secus si fieret pro hono re mundi vel pro perpetua fama. qz non dr̄ pium. verūtamen i dubio presumef quicquid relictum est omnibus supra fuisse relictum pro deo ₔ pro salute anime:ₔ sic legatuꝫ ad piam causam.

¶ Sed querif qñdo relinquif pro male ablatis in certis vl' dicaf ad pias causas.R̄ẽ.Jo.an.i addi.ad Spe.ti.de istru.edic.ꝙ sic:si relinquaf pauperibus vel ecclesijs ₔ similibus alias non. vnde dicit ꝙ po tius ꝯsideraf cui legaf q̄ȝ quare legaf.l.illud.C.de

sa.san.ec. vbi dicit glo. q quãdo legaf diuiti p aia nõ est ad pias causas.secus si nõ diuiti .d.l.si quis titio.qd verũ ẽ quo ad presumptionẽ.secus quo ad veritatẽ q̃ principaliter respicit intentionẽ.

1 ¶Quid si qs legat centũ nõ expressa cã ꝓpter quaz legat nec psonã cui legat.R. ẽm Jo.an.vbi.s.q illud est legatũ ad pias causas:vt nõ Albri.i.l.ad instructionẽ.C.de sa.san.ec.ꝛ legatũ icertum etiã relictũ ad piũ vel publicũ vsum.vt viaꝝ:ꝛ pontiũ refectio valet:vt.ff.de le.2.l.quidã i testamẽto.

3 ¶Ut̃ relictũ ↄsanguineo paupi sit ad piã causaz. R.in.l.i.C.de sa.san.ec.q non nisi dicat p aia ꝛ p deo hoc facere:facit p hoc qd nõ Bar.i.d.l.i.

4 ¶Ut̃ legata ad pias causas gaudeant priuilegio eodẽ cũ relicto ecclesie.R.Pa.i.c.relatũ.el.ꝑ. de testa.q sic:qꝛ ecclesia priuilegiaf ꝓpter animã cõtẽplatiõe dei.facit qd nõ.Jo.an.i.c.i.de inite.re.li.6. vbi voluit q sicut ecclesia potest petere restitutionẽ in integrũ.ita ꝛ alia pia loca.

¶Ut̃ de legatis ad pias causas possit detrahi falcidia.vel trebelianica.R.ẽm Pa.i.c.Raynaldus. de testa.cõiter tenef q nõ quo ad falcidiã. sed quo ad trebellianicam Bar.i.l.marcellus.ff.ad trebel. Bal.in.l.id qd pauperibus.C.de epi.ꝛ de. ꝛ multi alii tenẽt q nec etiã detrahaf.sed Jo.an.tenet contrariũ in glo.sua:ꝛ etiã multi alij vt nõ Albri. in.l. si quis ad declinãd.i.C.de epi.ꝛ de.ꝛ lꝫ prima opinio sit magis pia tamen.2ª.nõ est ↄtẽnẽda.

¶Ut̃ legata facta ad pias causas sine istitutione heredis valeant.R.ẽm Pa.in.c.indicante.ꝺ testa. q si noluit mori itestatus nõ valent. Insti. de le.ꝟ. ante heredis.sed vbi quis elegit mori ab itestato sic valẽt ne dũ legata ad pias causas. ꝫ quecũqꝫ alia legata:ꝛ i dubio videf voluisse mori intestatus qui facit talia legata.qd probat tex.d.c.idicãte:ꝛ facit quod nõ in.l.3.ff.de iur.codicil.

7 ¶Ut̃ ex defectu testamẽti viciẽtur legata ad pias causas.R.ẽm Pa.i.d.c.indicãte.q nõ ẽm vnã opinionẽ vt nõ i.l.i.C.de sa.san.ec.ꝛ i.l.cam quã.C.de fideicomis.facit p hoc qd nõ Bar. i.d.l.i.ꝛ Bal. in.l.institutio.ff.de here.insti.qui tenẽt q cũ quis reliquit sua respectu pie dispositionis titij qui valet lꝫ nõ valeat testamentũ qñ heres ponif in voluntate alterius.de quo.ꝟ.testamẽtũ.ꝟ.14.rõ diuersitatis ẽ qꝛ talis cuius arbitrio comittif.habet regulã iuris diuini humani ꝛ gentiũ limitãtẽ eius volũtatem q̃ ẽ vt ꝑ oĩbus deo ꝛ religioni debeanf ꝛ ad redimẽda peccata.13.q.2.ais.de pe.di.2ª.medicina : ꝛ ideo aliud nõ põt facere.ꝫ i ꝓphanis nulla ẽ regula limitans:ꝛ iõ posset aliud vele q̃ꝫ testator ꝛ ꝓpterea cũ volũtas testatoris sit incerta iõ est captatoria.i. adulatoria seu deceptoria ẽꝫ glo.i.c.cũ tibi.ꝺ testa. Aduerte hic ẽm Bar.i sua minorica q aut testator voluit vt testamẽtũ valeat iure directo testamẽti:ꝛ nõ aliꝰ:ꝛ sic si testamẽtũ est nullũ qꝛ istituit heredẽ icapacẽ.heres ad quẽ veniũt bona nõ tenetur in ↄsciã. Aut voluit q si nõ iure testamenti saltem valeret iure codiciloꝝ ꝛ oĩ alio mõ quo posset. tunc ille ad quẽ bona puenerunt tenef i ↄscia iplere legata defuncti:ꝛ sic ẽ ꝑsumẽdũ nisi qñ testator ꝓuidit sibi.puta aliũ substituẽdo.vel qñ ordinauit qd fieri dũ:si qd ordinauerat nõ habuit effectũ.facit.l.cum proponas.C.de here.isti. Idẽ dic ẽꝫ Bar. i.l.in testamẽto.ff.de fideicomis.liber.ꝛ Pa.i.c.i.de succe. ab itesta.q lꝫ voluntas defuncti nõ fuerit perfecta rõe publicatiõis fuit tñ perfecta rõe voluntatis.vt puta qꝛ testamẽtũ manu sua ↄscripsit volẽs postea redigi i publicã formã.ꝫ morte vel furore pũentus nõ potuit q nihilominus heres tenef. Idẽ dic si incepit facere testamentũ nec potuit cõplere q legata facta valẽt qꝛ nõ põt negari quin sit perfectus ↄsensus rõe volũtatis.lꝫ nõ rõe operis. Idẽ Bar. i.l.cũ qs.C.de iur.ꝛ facti igno.tenet q si testamẽtũ ẽ nullũ qꝛ deficiat volũtas defuncti vel qñ est nullũ ex pretentiõe heredis ignorando q cũ habeat sic legata nõ debenf qd limitaf nisi sint talia q si etiã sciuisset se habere filiũ fecisset ar.i7.q.4.c.si. ꝫ quãdo testamẽtũ est irritũ ex ꝑteritiõe vel heredatione nois. debẽf legata oĩa vt i aut.ex causa.C.de liber.ꝑteri. Similiter qñ ẽ nullũ qꝛ nõ sunt testes sufficiẽtes vel deficit aliqua solẽnitas iuris ciuilis tũc quãdo constat heredi de voluntate defuncti. vel p duos testes põt probari obligaf nãliter iure gentiũ ad iplẽdaz voluntatẽ defuncti .ꝟ.testamentũ.ꝟ.5.

¶Quid si heres renũtiauit hereditati vel non vult addire.R.ẽm Pa.i.c.relatũ.el ꝑ.de testa. q nihilominus legata ad pias causas valebunt. quia nõ subiciũtur talibus solẽnitatibus. 8

¶Ut̃ legatũ ecclesie edificande seu monasterio debeat solui cũ fructibus itermedijs tẽporis.R.ẽꝫ Pa. in.c.nos quidẽ. de testa. q sic.vt ↄsuluerũt Bar.ꝛ Fran.de Alber.qꝛ tex.ꝑfati.c.nos.dicit q relicta ecclesie ↄstruẽde debẽt solui sine diminutiõe facit pulcher tex.i.l.si ita relictũ.ꝟ.pegasius .ff. de le.2.vbi dr q si relinquif prediũ incertũ puta post decẽ annos vel cũ legatarius erit pubes debef prediũ cũ fructibus itermedij tẽporis si dies fuerit apposita fauore legatarij.sic i casu nostro dies apponif fauore ecclesie vel monasterij qꝛ si fuisset cõstructa tẽpore testamẽti legasset simpliciter ꝛ nõ in diem. 9

¶Utrum legatum ad certum vsum possit ad aliuz conuerti.R.Pe.de peru.vbi supra.aut ipse vsus potest impleri de iure ꝛ de facto : puta quia legauit quis vt monasterũ construatur in tali dyocesi epus est contentus ꝛ sic licet de iure de conse. di.i.nemo: ꝛ nullũ est impedimentũ in facto qꝛ adest pecunia ꝛ cetera necessaria nec ẽ q aduersef ꝛ sic põt fieri ꝺ facto ꝛ tũc nõ põt ↄuerti i aliũ vsum:ꝛ iste ẽ casus. d.c.nos.ꝺ testa.ꝛ.ff. de admi.re.ad ciui.ptĩ.l.i.ꝛ ꝺ hꝰ ẽ casus i.l.nulli.C.de epi.ꝛ de.imo si p legatariũ 1

nó ipleť tale legatū reddit ad heredē: ⁊ p hoc ē casus i.c.cum dilecti.de dona.facit qđ nō i.c.veꝝ. de ꝯdi.appo. ⁊ hoc veꝝ nisi i legatis ad pias causas. vel nisi iteruenіat dispēsatio pape vel alterius vt infra.§.sequēti. Aut ille visus pōt ipediri. sꝫ nó de facto puta ꝓpter guerras vel q: pecunia est modica vel nó ē locus vbi legať ⁊ hmói. ⁊ ē casus i.l.legatū.ff.de admi.re.ad ciui.ptí.⁊ i.d.c.nos quidē.ibi. ipleri nó pót.qđ verbū etiā itelligiť de ipotētia facti.de rescrip.c.significatus:⁊ tūc pót fieri cōmutatio auctoritate supioris etiā si i testamēto sit clausula ꝙ nó possit ꝯuerti ad aliū visuꝫ. rō q: voluntas testatoꝝ debet iterpretari sꝫ ius cōe vt res magis valeat ꝗ̄ pereat.c.abbate.de verb.sig. ⁊ iō cū de iure cōi possit i aliū visum ꝯuerti nó obstabit talis clausula: ⁊ ex his dictis Gul.i spe.ti.ð edic.istru.i.§.nūc aliqua: ꝙ si mihi legať vt vadā vltra mare ⁊ nullus audet ire ꝙ ꝯseqᷓr legatū dū mó vadā ad locū tutū sitr si testator legat p labor itineris vel pnie si bi iniūcte ꝙ vadā Romā ⁊ ꝑ ipedimētū non possum ire ꝙ ꝯsequor legatū dūmó ad locū tutum.d.l. legataꝫ.excipiť ꝙ legať ꝓ succursu terre sancte q: si nūc non possum expectabiť tēpus ⁊ seruabiť legatū.c.magne de voto: Ludo.de ro.i no.dicit ꝙ legatū factū ꝓ calice vel repatiōe ecclesie.si ecclesia non hꝫ opus de hoc poterit p epm solum fieri ꝯuersio in aliū visum piū. Aut visus pót ipleri de facto ⁊ nō ð iure ⁊ tūc aut hoc ē q: nó ē ad aliquē finē honestuꝫ puta legat qs cētum ad faciēdum ludū teatralē in
2 ecclesia q ē illicitus de iure.c.cū decorē.de vi.ho.cle. ⁊ sic legatū inutile ē: ⁊ nó fiet ꝯuersio ar. coꝝ q̄ nō i glo.i.l.i.ff.de ꝯdi.isti.vel nó pót fieri de iure non q: nó sit ad finē honestū.sꝫ q: ius ꝓhibet ⁊ sic fiet cōuersio i aliū visum honestū vt ē casus i.l.legatū ciuitati.ff.de visuf.le.⁊ sic itellige.d.c.nos qdē.i.v.non pót ipleri.s.de iure.ex̄ testator legat ꝙ pdicatores ⁊ minores se ꝯferāt ad habitādū i suis domibus ⁊ celebrēt ibi diuina ꝓ salute aie.de iure hoc nó pót fieri.c.vnico.de exce.pla.li.6.cle.cupiētes.de pe.tamē visus ē honestus sitr legat vt fiat ecclia i tali loco nó pót fieri ꝑ priuilegiū qđ hñt pdicatores: ⁊ minores: ⁊ hmói.⁊ iō fiet i loco cōgruo ⁊ honesto.

xj ¶ Cuius auctoritate fiet talis cōmutatio.R.d.Pe. vbi.ē.ꝙ si nó est cā puta q: pót de iure ⁊ de facto adipleri tūc solus papa pót.d.l.legatū: ⁊ cle.q: contingit.de reli.do. Si vero sub ē cā legitima pót dyocesanus etiā qñ posset iplere de iure: ⁊ de facto: nisi testator puidisset qd sit fiēdū de legato visu nó ipleto.q: si puidisset non posset fieri cómutatio vt nō Bar.in.l.liberto.§.lucius.⁊ ibi tex.ff. de an.le.⁊ ꝙ epo ex cā legitima possit cómutare i aliū piū visum facit qđ nō.d.Ant.i.c.dcꝫ.de ꝯdi.appo.vbi vult ꝙ nó obstāte testatoris ꝓhibitiōe ne alieneť.nihilominus tñ pót i magis piū. Facit qđ ðr .v.donatio.ß. .§.ꝑi. Idē tenēt doc.i.l.i.ff.de ꝯsti.pñi.vbi volūt ꝙ iusta subsistēte necessitate possint relicta p testatorē i aliū visum ꝯuerti.vt nō p Bar.p illū tex.in.l.si.ff. de ope.publi. ⁊ i.d.l.legatū ex qbus cōclude ꝙ voluntas ⁊ legata testatoꝝ circa pias cās pñt etiā sine causa per papā mutari i aliū visum piū ⁊ p epm cā rōnabili subsistente ꝗ̄uis aliqui teneant ꝯtra de epo i.d.cle.q: cōtingit:qui possunt limitari quando sine causa:⁊c̄. Uide.v.dispensatio.§.12.

¶ Ut̄ in tali cómutatiōe requirať ꝯsensus heredis grauati. R.sꝫ Pe.vbi.ē.ꝙ si nó pót ipleri de iure vel de facto reqriť ꝯsensus grauati heredis ⁊ ecclie cui sit legatū: ⁊ ita loquiť .l.legatū.ff. de visufruc.le. ⁊ sitr dic qñcūqꝫ ex cā legitima dꝫ fieri cómutatio. 12

¶ Quid si dubiteť an sit cā legitima vel ecclia cui legať vel heres nó ꝯsentiāt i ꝯmutatiōe.R. Pe.vbi supra ꝙ solus epus poterit .C. de nup.l.i. ⁊ si ecclia cui legať ꝯsentiat ⁊ heres ꝯ̄dicat nóminus epus fauebit ecclie legatarie fauore volūtatis defuncti ad iplendo ⁊ nō heredi ⁊ iste ē casus i.d.l.legatū:fallit hoc i legato ꝓ monasterio fiēdo qđ sine ꝯsensu heredis nó pót mutari nisi fuerit negligēs q: tūc etiā sine eiꝰ ꝯsensu pót epus elapso termino.d.c.nos qdē. 13

¶ Qui pót suū officiū ipēdeť vt legata suū ꝯsequāť effectū.R.sm Pa.in.d.c.nos.ꝙ ēt iudex secularis. etiā i legatis ad pias cās.ē tex.i aut.de ecclia ti.§. si qs edificationē sitr tā secularis ꝗ̄ ecclesiasticus potest cōpellere vt legata soluanť q̄ fiunt nó certe psone vel si certe tñ talis ē ꝙ nó pót i iuditio petere vt sunt fratres minores:secus cēt si nó. ad pias cās sit legatū ⁊ ad certā personā factum.tūc q: oporteret ꝙ solū ad instantiā partis cōpellat. 14

¶ Ut̄ epus in legatis ad pias cās possit se itromittere.R.sm Pa.in.c.si heredes.ð testa.ꝙ si testator puidit sibi de executore nó pót.nisi i defectū: vt supra.v.executor.§.8.⁊ i.c.tua nos.de testa. ⁊ i aut. de ecclia ti.§.si quis.ꝓ redēptiōe. Si vero testator nó ꝓuidit sibi ð executore.tūc i legatis ꝓ redēptiōe captiuoꝝ: ⁊ ꝓ almonijs pauꝑ ꝓuidebit epus.vt in d.§.si qs ꝓ redēptione: ⁊ l.nulli.C. de epis ⁊ cle. In alijs aūt heres.vt i.d.c.si heredes: ⁊ .c.tua. ⁊ .c.nos. de testa.nisi i negligētia.vt dictū ē.ē.executor.§.x. 15

¶ Ut̄ legatū factū ꝓ ꝯstruēdo hospitali pauꝑ in quo ponereť rector ad arbitrium certi plati possint heredes mutare i edificationē mōasterij religiosoꝝ. R. Lappus. Abbas i cle.q: ꝯtingit. de relig. do.vt refert.d.Ant.i.d.c.nos qdē:ꝙ Jo.an. cū qbusdam iuristis ꝯsuluit ꝙ sic cū licētia epi. etiā ꝯ̄dicēte illo plato.q: q meliꝰ nó aliud.sꝫ idē facit.c.puenit.d.2. de iur.iur. sꝫ plus ē ecclesiā religiosoꝝ facere ꝗ̄ hospitale.facit.c.scripture.ð voto.⁊ regula plus semꝑ de reg.iu.l .6.ergo:⁊c̄. Sed ꝯ̄ vř.13.q.2.vltima voluntas.de cele.mis.cū marthe. cū similibus.vbi pꝫ ꝙ voluntas defuncti p lege dꝫ seruari.ergo forma mādati diligētissima accuratiōe dꝫ seruari. nec eo casu plus ꝯtinet i se qđ ē minus vel ē ꝯ̄rio de ꝓben. cū 16

de beneficio li.6.ad hoc.R.d.Ant.q ista sunt vera in mā odiosa vel ābitiosa:ꝛ sic restringibili.de pbē. cōsue li.6. Sed opinio Jn.and.loquit i mā fauorabili:ꝛ maxime aīe defuncti i q̄ fit plena iterpratio.c. cū dilecti.ꝺ dona.vñ verisilr p̄sumit q defunct' nō ꝯdixisset ꝯ mōstrādo sibi visuꝫ vtilioꝛē.facit ad hoc qꝺ nō Bar.in.l.finali.ff.de ope.publi. Multa habes facientia ad hoc.c.infra ver.heres:ꝛ ver.executoꝛ:ꝛ ver.testamentum.

1 Legatus est is cui certa patria.seu prouintia regēda cōmittit.extra eo.c.1.ꝛ.c.nouit. ꝛ.c. legatos.li.6.ꝛ ē oꝛdinarius i ꝓuintia sibi de certa.nec credit alicui asserēti se legatū. nisi hoc in scriptꝫ ꝓbauerit:ꝛ ꝺ mādato ap̄lico fidē fecerit.63. di.lectis.facit qꝺ notat glo.in.c.sicut nobis. de sen. exco.q nō credit cardinali asserēti aliqd i p̄iuditiū alterius:ꝛ dicit ibi Pa.q si cardinalis dicat papā sibi aliqd comisisse oꝛaculo viue vocis tēdens i p̄iudiciū alterius non credit sibi nisi aliter pꝛobauerit. Et si vult ꝓbare se pdidisse l̄ras sue legatiōis nō audiatur.c.cū in iure.de offi.deleg.de quo.s̄.v̄.delegatus.§.8. Alias tñ si ē honestus ꝛ notus.pōt ꝛ dꝫ ei credere.97.di.nobilissimus. Sed lꝫ legatus sit recipiēdus ꝛ ei credi debeat ū ē notus.non tñ sine l̄ris. ſm Tan. ꝛ Archi. vt sic audeat aliquid iudicare. Uide ver.delegare.§.8.

2 ¶ Quot sunt sp̄ēs legatoꝝ.R.q due. qꝛ quidā sunt ipꝛopꝛie legati.s.nūcij:ꝛ nō iudices ꝛ sunt illi q̄ sepe mittūtur a papa pꝛo ābasiata vel aliqꝺ ministeriū exercendū.de q̄bus.d.1.ius gentiū:ꝛ.d.c. nobilissimus:ꝛ quasi p totū:ꝛ istos q ipedit dꝫ tradi hostibus vt sit seruus.j.§.4. Quidam vero sunt legati iudices quos papa facit oꝛdinarios i certa ꝓuītia: ꝛ de istis loquit diffinitio p̄missa:ꝛ ti.ꝺ officio leg. ꝛ isti sunt i tripliči dr̄a.primi sunt legati nati.qꝛ natus i sua dignitate efficit legatus pape vt archiep̄s cāturiēsis.c.1.de offō.leg. ꝛ isti dicūtur legati rōne dignitatis. Secūdi sunt legati de latere vt sunt illi q mittūtur de curia pape etiā si non sunt cardinales. ſm glo.i.c.pen.de offō.leg. Sed Pa.i.c.1.eo.ti.lꝫ ꝛ bñ q solū cardinales dicūtur legati de latere maxime hodie. Tertij sunt legati q nec sunt de latere qꝛ nō cardinales.nec sunt nati.qꝛ nō in tali dignitate: ꝛ sunt illi q̄bus papa legatiōis officiū cōmittit i aliqua ꝓuintia vel sua vel aliena.vt i.c.volentes. eo. ti.ꝛ tales dicūtur legati rōne persone. non ratione dignitatis.vt primi.

3 ¶ Quid possint dicti legati. R legati nati vel rōne persone nō hñt iurisdictionē ꝯ exēptos.d.c.1.ꝛ.c.i. de verb.sig.li.6.vide.s̄.v̄. exēptus i pꝛincipio.Et legati nati nō p̄nt absoluere ꝓ iniectiōe manuū violenta i ecclesiasticū.nec i ꝓuintia.nec extra.nec subditū.nec extraneū.Rō ſm Pa.i.c.pen.de offō legati.qꝛ clerici pderēt priuilegiū.c.si q̄s suadēte. cū nullus haberet ire ad papā ꝓ absolutiōe. eo q dignitas est perpetua.Itellige ſm Pa.ibidē. de iniectiōe a qua ep̄i nō p̄nt absoluere.qꝛ ab illa a qua p̄nt ep̄i absoluere multo foꝛtius ip̄i.cū sint ip̄i oꝛdinarij. Legati vero rōne p̄sone p̄nt absoluere subditos existētes in ꝓuintia.siclr extraneos i sua ꝓuintia delinquētes.ꝛ existētes. suos vero subditos extra ꝓuintiam suā nō p̄nt absoluere. ſm quosdā. Sed ſm Jo.mo. ꝛ Jo.an.quos sequit Ge.i.c.1.eo.ti.li.6.p̄nt. Quidā glosant q pōt de licētia iudicis illius loci qꝺ posset eē vex qñ requireret publicā ꝛ cōtentiosam iurisdictionē. Suos ēt subditos ꝛ i sua ꝓuintia q extra ꝓuintiā iniecerāt nō p̄nt ſ Hosti.sꝫ meli' tenēt alij q dicūt q sic. Extraneos ꝟo aliūde veniētes tales legati.nō p̄nt absoluer. Legati ꝟo ꝺ laterē p̄nt quoscūqꝫ tā i ꝓuintia q̄ꝫ extra ſm cōiter doctoꝛes i.d.c. pen.ꝛ ēt i enoꝛmi etiā si vel occidit ſm Jo. an. hoc sequit Archi. in.c.1.de offi.leg.li.6. ꝛ cōiter doc.in c.ad eminentiā.de sen.exco.fallit i duobus casibus. ꝓ qñ sunt i p̄sentia pape.2°.qñ sunt reuocati ante regressum.ſꝫ Pa.i.c.pen.de offi.leg. ꝛ qd p̄nt isti.vide i.c.legatos.eo.ti.li.6.ꝛ q̄ nō p̄nt habes in glo.c. q trāslationes.ꝺ offō.legati:ꝛ i multis.c.li.6.eo.ti. q̄ dimitto.cū hodie illi q̄ hñtur i vsu multa possint ex sp̄ali cōmissione q̄ ex suis litteris attēdenda sunt. de iure tñ nō fit extēsio ad alias excōicationes papales qꝛ i istis pꝛohibitis nō fit extensio.

¶ Utrū legatus possit.ꝓcessum delegati impedire. aut eius sn̄iaꝫ irritare.R.q non.c.studuisti.de off. leg.nec siclr pōt absoluere excōicatos a papa vel ei' delegato.d.c.studuisti.pōt tñ absoluere excōicatū a se i sua ꝓuintia extra ꝓuintiā existens ſm. Inno.si nō sit reuocatus i foꝛo p̄niali.sꝫ i foꝛo cōtētioso nō. nisi reuertat i ꝓuintiā.itellige nisi egressus esset cū animo nō redeundi.qꝛ sic expirat legatio. 3

¶ Quid de ipediētibus legatos vel nūtios ap̄licos ne exerceāt eoꝝ offitia.R.q excōicati sunt ipsofacto ꝛ terre ꝛ regna.vel loca p̄dictoꝝ sunt iterdicta taꝫ diu q̄ꝫ diu i ꝯtumatia p̄stiterūt eoꝝ dñi.c.sup gētes de off.le li.6.ꝛ q ipedit legatos quoꝝcūqꝫ.ēt hostiū debet tradi hostibus vt sit suus.l.vltima.ff.ꝺ lega. ꝛ ſꝫ canones sunt excōicandi vltra quod dictū est. 94.d.si quis:ꝛ glo.in.c.ius gentiū.di.1. 4

¶ Legatus q̄tūcūqꝫ plenā legationē obtineat siue habeat p̄texitu ecclesie siue nō ex hoc nō hꝫ p̄tātem ꝯferēdi benefitia nisi ei sp̄alr sit ꝯcessum.vel nisi sit cardinalis.extra eo. offitij li.6. q si ecclesia hꝫ patronū laicū nō pōt ꝯferri p legatū.nisi ei quē patronus p̄sentaret.eodē mō si hꝫ patronū clericū.cui patronatus cōpetit rōne sui p̄rimonij.c.cū dilectus.de iur.patro.secus si clericus sit patronus rōe ecclesie. vel ēt si sit collegiū.qꝛ tunc eo.irreq̄sito pōt legatus ꝯferre.qꝛ pōt qꝺ maius ē.s.ipas ecclias ꝯferre non req̄sito ep̄o.facit extra.d.off.leg.dilectus:ꝛ ibi glo. nō. Et oēs reseruatiōes quoꝝ cūqꝫ bñficioꝝ facte aq°cūqꝫ legato auctoꝛitate legatiōis.vel ab executoꝛi/ 5

bus deputatis per ipm ꝛ oia decreta sint denūciationis ꝛ processus carēt viribus finita legatione. qn etiā si durāte legatiōe legatus i aliqua ecclesia faciat aliquā reseruationē: nō pōt illa pendēte facere aliā in illa ecclesia: sicut ēt postq̄ reseruauit vnū bñficiū pertinēs ad collationē cuiuscūq; ipa reseruatiōe pendente nō pōt aliud reseruare qd̄ ad eūdē pertinet. c. psenti. eo. ti. li. 6. Nec pōt facere aliquā reseruationē de ecclesijs ꝛ dignitatibus earū vbi illi q̄ bñficiū hñt p electionē assumi. Nec pñt alicui cōcedere i gñrali vel spāli vt recepta resignatiōe illoꝝ q̄ hñt bñficia possint illa alteri ꝯferre. alr non valet ibidē. Potest legatus de latere cōfirmare electiōes epoꝝ ꝛ archiepoꝝ ꝛ ēt exēptoꝝ de iure cōi. c. si abbatē. de electione. li. 6. secus de alijs legatis. pōt etiā dare licētiam abbati q̄ imediate ē sub papa vt trāseat ad epatū ꝛ ab vna abbatia ad aliā ꝛ cognoscit de exēptis. secus tñ est ex priuilegijs. possunt igit̄ aliqñ bñficia ꝯferri a tribus. s. papa. legato ordinario ꝛ primus preualet qd̄ si nō ꝯstet q̄ prius ꝯtulerit stabit ille qui a superiori. Nullus legatus etiā de latere. siue cardinalis pōt se īpedire de his q̄ spālr reseruant̄ pape nisi ei ꝯcedat̄ i iure vel habeat ex mādato vel ꝯsuetudine. de offi. leg. c. nisi.

6 ¶ Cōstitutiōes legatoꝝ durāt: ꝛ sunt perpetue. secus si causas delegāt. q2 egressis illis de ꝓuintia nō durat iurisdictio nisi ante delegatoꝝ discessū citatio pcesserit eo. ti. c. nemini. Et q̄uis i spectātibus ad iurisdictionem solus possit facere statuta. c. fi. eo. dū mō illa statuta nō sint ꝯ canōes generales. ꝯ quos nō pōt sic̄ nec eps fm Jo. an. i. c. fi. de officio archiepi: si tñ legatus velet statuer̄ i ꝯcernētib9. seu alioꝝ ꝓiudiciū tunc debet illoꝝ ꝯsensū. seu psentiā. vt no. Inno. i. d. c. fi. quō se hñt ad idulgētias: ꝛ quō eorū idulgētie sunt ppetue. vide. s. ꝟ. idulgētia. §. 8.

7 ¶ Quot modis finit̄ legatio. R. fm Jo. an. quatuor modis. p̄ si datus fuit legatus ad tēpus. finito tēpore finita ē legatio. c. de causis. de off. deleg. Secūdo qñ ē reuocat9. ff. ꝺ iud. l. iuditiū. Tertio qñ egressus est legationē aio nō redeūdi. extra eo. nouit. Quarto p mortē ipius legati. nō tñ morte constituentis. extra eo. legatos. l. 6.

1 Legitimus filius fm Ray. est qui de legitimo matrimonio natus est. vel de eo quod legitimū reputabat̄. vnde si vir ꝛ mulier ꝯtraxerunt in faciē ecclesie fide bona. credentes se legitime copulatos cū tñ nō eēnt. vel si alter eoꝝ tñ hoc credebat. puta quia contraxit cum eo quem nesciebat habere vxorem. talis reputatur legitimus: ꝛ vtriq; parenti succedit. extra eo. tenore: secus si clandestine cōtraxissent: q2 videtur fuisse ignorātia affectata: ꝛ multo magis si cōtraxerunt publice. scientes ambo impedimentū. extra. de clan. despō. cū inhibitio. de quibus vide supra filius in prin. §. 3. ꝛ. 4.

¶ Quot modis quis legitimat̄. R. tripliciter. p̄ per sequens matrimoniū. de quo supra. ꝟ. filius. §. 3. 4. ꝛ. 5. Secundo legitimat̄ per spālem indulgentiam pape: ꝛ quādo simpliciter legitimat fm Hosti. est factus legitimus quo ad dignitates: ꝛ alia. Si aūt legitimetur per epm valebit quo ad hoc vt minores ordines suscipere possit: ꝛ bñficiū sine cura vbicūq;: ꝛ ad successiones bonoꝝ: ꝛ actus legitimos seculares in terris tēporaliter ecclesie subiectis: ꝛ etiā in alijs terris quātum ad ea per que nō fieret alteri ꝓiudiciū: ꝛ multo magis valet ad hoc si sit legitimatus a papa: sed in his per que fit alteri ꝓiudiciū puta q2 succedebat ab intestato non valet legitimatio nec per papā nec per epm in terris que eis temporalr nō sub sunt fm Inno. ꝛ Ber. extra. eo. per venerabilem. nisi forte propter magnā causā fm Pa. in. d. c. per venerabilē. qui sint filij legiti. Tertio legitimat̄ quis per leges seculares multis modis qui reduci possunt ad tres. Primo si pater naturalis offerat filiū curie imperatoris efficiaturq; curialis vt in aut. qui mo. nā effi. sui. §. si quis ig. f. Idem si offerat eū curie ciuitatis. de qua. l. de quo vico fit oriūdus. vt Inst. de nup. §. vltimo. Secūdo si pater decedens in testamento filiū naturalē nominet legitimū heredē ipe postea offerat testamentū principi. vel si pater in istrumēto per publicā manū vel propriā scripturā cū subscriptione triū testiū eum filiū nominet nec adiecit naturalem vt in aut. vt liceat. ma. ꝛ auia. §. ad hoc. Tertio mō si nullo filio existente ipe naturalis filius se ipm offert curie. vt i. aut. qui mo. natura effi. le. §. i. hec legitimatio per leges facta valet ad secularia ꝛ temporalia quo ad successionem: ꝛ dignitates in terris tantū subiectis potestati legitimātis: ꝛ in alijs vbi non fit alteri preiudicium. ad ordinem tamen vel dignitates ecclesie non se extendit fm Inno. ꝛ Ber. Spurij vero non possunt legitimari quantū est per leges. sed imperator vel alius auctoritate eius aliquādo de gratia legitimant similiter papa. 2

¶ Quis possit legitimare. R. fm Panor. in. c. per venerabilem. qui. fi. sint le. accipiēdo sub epilogo q̄ aut queritur de legitimatione fienda per papā aut imperatorem. seu habentem potestatem ab eo. primo casu si vult legitimare in patrimonio ecclesie libere potest vt in. d. c. per venerabilem. si vero in terris alienis. aut subest maxima causa ardua: puta ex legitimatione filij alicuius principis sequit̄ dilatatio fidei: ꝛ tunc potest etiam si legitimandus re 3

cognoscat alium dominū propter talem causam ꝛ similem. Aut cessat arduitas cause ꝛ si vult legitimare non recognoscentem superiorem. seu filios ꝛ potest vt.d.c.per venerabilem. Aut vult legitimare recognoscentem superiorem. seu filios ꝛ non potest nisi superior consentiat vt arguit littera.d.c.per venerabilem.in ver.insuper nisi velet legitimare in spiritualibus.vt in.c.i.ꝛ.2.de fi.psi.li.6.vel nisi velet incipere a radice matrimonij. vt in.c.tanta.qui fi.sint leg. In imperatore dicendū ꝙ incipiendo a radice matrimonij non potest legitimare de iure quia non potest ipse disponere super matrimonio vt in.c.tuaꝫ de ordi.cog. Aut per rescriptū vult legitimare ꝛ tūc in spiritualibus non potest. In temporalibus vero potest in terris sibi subiectis mediate vel imediate. Imo de iure ipse solus potest in toto imperio. vnde reges ꝛ alij principes qui recognoscunt imperatorē in dominū de iure non possunt legitimare qꝛ legitimatio ꝛ fame restitutio ꝛ similia videntur reseruata soli principi.secus essent principes vel ciuitates ꝙ non recognoscunt superiorem. Nam isti tantam auctoritatē habent quantā habet imperator in imperio suo. In terris vero ecclesie non potest imperator legitimare.

3 ¶ Nunquid legitimatio vel emancipatio possit fieri de filio quo ad certum actum ꝛ quo ad alios non. Re. Bar.in.l.i.§.in filij.ff.ad trebel.relinquit sub dubio. Sed Ang.in.l.si ab eo.C.de le.hr.concludit ꝙ sic:ꝛ Pau.de castro. dicit se alias cōsuluisse ꝙ pater potest legitimare filium spurium cum hac conditione ne succedat:ꝛ ita dicit se postmoduꝫ inuenisse. Ray.de for.qui ita cōsuluerat in ciuitate Pisana.quo ad legitimationem vnius actus. Bal. in.l.seruum.C.qui.te.sa.po.tenet ꝙ non.quia libertas est indiuisibilis.l.i.§.i.C.de la.li.tol. ꝛ ad hoc tex.in lege.quesitum.ff.de adop.ꝛ hec opinio videtur verior.sed dictum Pau.sm Bar.cep.in tractatu suo de cautellis potest procedere ꝙ per viam dispensationis.fieri possit vt pro certo actu tm dispensetur.ꝙ fiat status mutatio vt no.in.l.si pariter.ff. de li.causa: ꝛ ideo cautella est parentibus qui habent filios legitimos ꝛ naturales ꝛ spurios qui vellet ipsos spurios legitimari facere. sed nollent ꝙ succederent cum legitimis pariter nisi certo modo prout eis parentibus placuerit. Nam comes palatinus vel alius qui habet potestatem legitimādi licet non possit legitimare quantū ad vnum actum tantum. quia legitimatio est reintegratio totius status.d.l. quesitum. ꝛ.d.l.si pariter. tamen potest dispensare vt possint succedere certo modo.quia ista non est proprie legitimatio. sed dispensatio: ꝛ licet iste comes non possit plus facere ꝙ sibi cōmissuꝫ sit.minus eñ facere potest quia non habet seruare formā sui priuilegij.sicut facere debet iudex delegatus.

¶ Que requiruntur vt valeat legitimatio. Re. sm 4
Pano.in.d.c.per venerabilem.ꝙ quatuor.primo ꝙ exprimat qualitatem legitimationis. Secūdo ꝙ exprimat si habet fratres legitimos vel naturales aliter nō valet. Tertio ꝙ pater ꝛ filius legitimādus consentiant. Quarto ꝙ si pater mortuus fuerit vocentur agnati ꝛ cōsentiant.nisi princeps vellet legitimare ex certa sciētia. ipsis non vocatis. Potest ꝛ enim princeps ex certa sciētia restituere in integruꝫ cum preiuditio alterius.vt no. in.l.si.C.sententiam passis:ꝛ in.l.in cause.ff.de minoribus. Si tamen eē disposuisset vt legitimarentur post mortem ipsius tunc non esset necessarie vt agnati vocarentur quia tunc ꝛ ipsis inuitis possent legitimari adeo ꝙ etiaꝫ succederent ipsis agnatis abintestato morientibus.

Legitima portio. sciendum ꝙ olim fuit licitum cuilibet totam hereditatem suam relinquere alteri. sed falcidius statuit ꝙ quarta deberet relinqui legitimis heredibus:ꝛ triplex est legitima portio.quaꝝ vna est debita iure nature: ꝛ dicitur debitum bonorum subsidium:ꝛ hec debetur filijs tantum qui sine causa exheredari non possunt ꝛ huic portioni nullum grauamen vel dilatio potest imponi.C.de in offi.testa.l.omnimodo:ꝛ duabus.ll.sequentibus:ꝛ hec est talis.si sunt quatuor filij: ꝛ.s.debent habere tertiā partem. Si sunt quinqꝫ vel vltra debent habere medietatem .C. de in offi. testa.aut nouissima:ꝛ intellige tertiam partem vel medietatem eius quod debebat eis ab intestato vt no.glo.in.l.si arrogator de adop. ꝛ ibi Bar. pro hoc all.l.papinianus.§.quoniā.aut.ff.de in offi.testa.ꝛ intellige detractis debitis si qua essent.

¶ Est secūda portio.s.4.falcidie a falcidio auctore que debetur iure institutionis vt cum aliquis est institutus heres ꝛ illa hereditas est exhausta per legata tunc institutus potest detrahere sibi vsqꝫ ad quartam partem hereditatis detrahendo de singulis legatis.s.de quocūqꝫ legato pro rata tantum quantū eidem esset legatum ad quartam habendaꝫ Insti. eo.primo responso. fallit primo in his que ad pias causas relinquūtur ecclesie.vel pio loco.vt in auten. similiter.C.ad.l.fal.nota tamē ꝙ si ecclesia vel alius pius locus institueretur heres tunc detraheret falcidiam ꝺ legatis factis alij ecclesie.vel pio loco quia concurrit priuilegiū cū priuilegio: ꝛ sic cōcurrētibꝰ priuilegijs vtenf iure cōi.facit.l.assiduis.C.q po. in pig.ha.ꝛ Dy.in.l.si quo.ad declinādum.C.de epi.ꝛ

de. ꝛ ꝙ dictū ē ꝙ quartā nō debet ꝺ legaꝫ ad pias causas Bal. i. l. amia. §. titio. ff. de ꝯdi. ꝛ demō. Idē ēt si indirecte relinquaꝛ vt si mihi relinquiꝛ fundus cū pacto vt restituā ecclesie. nā tūc nō deducaꝛ falcidia sicut nō deduceret si directe eēt relictus ecclesie. Itē cessat falcidia qn̄ testator sciēs quātitatē patrimonij sui expsse illā ꝓhibuit. vel si hr̄es nō fecit inuentariū tēpore ꝛ modo a iure statutis. vt in aut. sꝫ cū testator. C. ad. l. fal. vel si heres īfra tēpus legitimuꝫ volūtati nō paruerit testatoris. extra de testa. Raynaldus. in fi. ꝛ ibi dicit glo. ꝙ tēpus legitimū est tēpus anni cōputandū a iussu iudicis infra qd̄ tēpus si nō. paruerit dicit ꝙ ēt pdit oia excepto qd̄ sibi debeꝛ ex fideicōmisso. Itē cessat falcidia qn̄ aliqua sūt ita relicta vt nō alienētur. sꝫ remaneāt apud successores cui relinquūtur vt i aut. sꝫ ꝛ i ea. C. eo.

2 ¶ Est. 3ª. q̄ dr̄ trebellianica a trebelio auctore sic dicta q̄ debeꝛ iure īstitutiōis. vt cū aliqs īstitutus heres rogatus vt alij restituat hereditatē nā talis īstitutus pōt retinere. quartā partē de tota hereditate. vt īsti. habeꝛ. §. sed qꝛ. Et hec trahiꝛ de tota hereditate: ꝛ i hac cōputanꝛ legata ꝛ donatiōes: ꝛ p hoc īfert Pa. i. c. Raynutius. de testa. ꝙ. 4ª. q̄ debeꝛ iure īstitutiōis. s. cū hereditas est exhausta legatis. est magis priuilegiata. q̄ꝫ. 4ª. trebellianica: ꝛ. 4ª. trebellianica ē magis priuilegiata q̄ꝫ legitima q̄ debetur filio. Nā in. 4ª. q̄ debeꝛ iure īstitutiōis nō cōputātur nisi ea q̄ obueniūt heredi iure īstitutiōis. nō aūt legata vel alio titulo ꝓueniētia. sꝫ in. 4ª. trebellianica cōputātur nō solū ea q̄ ꝓueniunt heredi iure īstitutionis. sꝫ ēt oia q̄ ꝓueniūt ex testamēto. puta iure legati vel donatiōis. alia vero venientia extra testamentū nō cōputantur. In ligitima vero debita iure nature cōputātur nō solū ea q̄ ꝓueniūt ex testamēto quocūqꝫ titulo. sꝫ ēt vnicuiqꝫ sit profecta. s. a ꝺfuncto. secus si aliqd capereꝛ extra pr̄imoniū defuncti. qꝛ illud i quartā nō ꝯputaꝛ. vt. l. famus. §. repletionē. C. de ioffi. te. ꝛ hoc etiā vult Bar. i. l. 1. quartaꝫ. ff. ad. l. fal. Aduertēdū tn̄ circa hoc vltimū ꝫ Pa. i. c. Raynuti⁹. ꝓallegato. ꝙ aut pr̄ filio donauit ob cāꝫ. puta dotis vel donatiōis pp nuptias: ꝛ illud imputaꝛ i suam legitimā vt in aut. ex testamēto. C. de colla. Aut fuit facta donatio simplr̄ ꝛ tūc si tenuit vt qꝛ facta filio emācipato vel filio vt bn̄merito ꝛ tūc illud nō i quartā qꝛ valet hec donatio. ac si fuisset facta extraneo. aut donatio nō tenuit in vita ꝛ tūc cōputaꝛ in legitimā ēt si ꝯfirmetur morte: Institutus tn̄ heres in tertia parte hanc non habebit ꝫm Bal. in. l. 1. ff. ad. l. fal.

3 ¶ Utrū ꝯsuetudo seu statutū possit tollere primam legitimā naturalē debitā filio. R̄. Pa. in. c. Raynutius. de testa. vltimo nō disputat hāc questionē adducēdo multas opiniones: ꝛ t dē ipe ꝯcludēs ait. Ego crederē ꝙ vbi filius nō haberet alias vn̄ viueret nō valeret statutū in totū absorbens. moueor qꝛ de iure ciuili spurio nihil debeꝛ. vt i aut. ex cōplexu. C. de i ces. nup. ꝛ tn̄ ius canonicū sequēdo equitatē naturalē. disponit vt spurio debeātur alimēta cū haberet de eo q dux. in ma. ergo fortius hoc ide. dicendū i legitimis vt si ius ciuile vult excludere possit ius canonicū illū rigorē tollere ꝛ tēperare. Naꝫ in istis standū ē iuri canonico vt nō in. d. c. cū haberet. Sed vbi filius haberet alias. vn̄ viueret procederet opinio ꝯria vt valeat ꝯsuetudo vel statutū ēt in totū absorbēs legitimā qꝛ cessat equitas nāe ꝺ qua supra: ꝛ militat alia ꝫm quam licitū debet eē pr̄i sicut cuilibet est licitū disponere de re ꝓpria ad libitū. qꝛ in re sua qlibet ē licitus moderator ꝛ arbiter. Insti. de re. diuisi. in. §. p traditionē: ꝛ i. c. ꝺ his. ꝺ sepul.

4 ¶ Quid si filius instituaꝛ i minori pte. R̄. ꝙ subsidiarie ager vsqꝫ ad supplementū. d. l. oimodo. C. ꝺ ioffi. testa. qꝛ hec legitima daꝛ i honorē subsidiū de iure nature tn̄ si filius īstitutus renūtiaret hereditati nō posset petere legitimā ꝫ Bal. i. l. vnica. C. qn̄ nō. pe. partes: ꝛ Bar. i. l. gerit. ff. ꝺ acquirē. heredi. Nec similr̄ qn̄ pr̄ decessit ab intestato.

5 ¶ In qbus casibus cessat trebellianica. R̄. ꝙ in tribus casibus. primus i legatis ad pias causas vt dictū est supra. ꝟ legatū. 2. §. 5. Secūdus si testator ꝓhibuit vt i aut. de here. ꝛ fal. §. si vero expssim rō. qꝛ cū testator possit tolleꝛ falcidiā multo magis trebellianicā q̄ minus est priuilegiata. vt. ff. ad. l. fulci. l. in quartā. lꝫ ꝯriū teneat glo. i aut. sꝫ cū testator. C. ad. l. falci. sꝫ cōis opinio verior ē ꝙ pōt vt i. d. §. si vo. Tertius ē qn̄ substitutio euanescat vt puta qꝛ ingrediatur religionē ille q rogatus si sine liberis decederet. vel nō maritareꝛ ꝛ similia. vt i aut. nisi rogati. C. ad trebe. pōt addi. quartus qn̄ iudicis officio ꝯpulsus solū adijt hereditatē qꝛ sic totū restituet. Insti. ꝺ fideicō. here. §. in primis.

6 ¶ Utrū legatis factis multis tā ad pias causas q̄ꝫ ad nō pias. excedētibus hereditatē debeat fieri detractio tā de legatis ad pias causas: an solū ꝺ alijs R̄. Albri. in. d. l. si qs ad declinādas. ꝙ sic cōiter de oibus. nec obstat ꝙ cessat falcidia i p̄dictis. qꝛ non est falcidia. sꝫ declaratio legati iauiter facti ab initio. vt. ff. ad trebe. l. 1. §. si is qui quadraginta.

7 ¶ Utrū quis possit deducere duas legitimas portiones. s. legitimā debitā iure nature: ꝛ trebellianicaꝫ. R̄. olīꝫ fuerūt opiniōes vt pꝫ i. l. q̄ꝫq̄ꝫ. ꝛ i. l. papinianus i. §. meminisse. ff. de ioffi. testa. ꝛ Bal. in. d. l. si. liūc: ꝛ ꝫm canonistas i. c. Raynutius: ꝛ. c. Raynaldus. ꝺ testa. dic ꝙ si substitutio seu rogatio sit pure facta aut ad certū diē ꝙ peride est ac si sit pure facta: tūc nō poterit detrahere nisi vnā quā voluerit. Si vero rogatio sit facta sub cōditiōe vel ad certū diē sic poterit detrahere ābas duas: ꝛ sic pōt cōcordari ius canonicū ꝛ ius ciuile q̄ videtur discordare in hoc ꝛ hec est cōis opio ꝫ Pa. i. d. c. Raynutius vbi ponit ratonē diuersitatis.

8 ¶ Utrū falcidia ꝛ trebellianica amittātur per nega tionē fidei cōmissum qualitate vel quātitate facta ab herede illi cui fideicōmissum ē factū. R. ꝫ Bal. in.l.statuus.§.licētia.C.de iure.de li.ꝙ sic si ille pro hauerit qualitatē vel quātitatē fideicōmissi nec ali quam ex ipsis poterit detrahere.

9 ¶ Utrū legitima portio q̄ debeť iure nature amit tať ꝑpter dilictū patris i lesaꝫ maiestatē. R. d. Car. in de.pastoralis.de re.iudi.in.ꝟ.ceteꝝ.ꝙ Laud. tꝫ ꝙ nō. vnde dicit ꝙ filij audita cōdēnatione patris furtiꝫ ꝗ dolose si capiūt suā legitimā nō tenētur sal tē in foro anime ad restitutionē faciēdam principi qꝛ possunt tenere de iure nature que ꝑ positiuuꝫ ius nō potest tolli. ar.in.d.ꝟ.ceteꝝ. pro hoc de testa.c. Raynutius.§.qꝛ vero.qꝛ pater nō potest priuare fi liū legitima nisi i casu igratitudinis. vt.C.de inoffi. testa.l.qm̄ i prioribus.facit.c.ius dictū. de verb.sig. l aut.de here.ꝛ fal.§.si quis aūt nō implēs:dicit ꝙ etiā per reatū inobediētie nō potest priuari filius le gitima. Sed Zen.i.d.ꝟ.ceteꝝ.tenet ꝯtrarium.ratio qꝛ per cōtractū potest tolli legitima que debetur de ducto ere alieno.ff.de inoffi.te.l.papini anus.§.quar ta autem.sed i delictis quasi ꝯtrahimus.qꝛ ꝑ quasi cōtractū se obligat ad penā.ff.de iure fisci.l.impera tores.not.glo.ff.de postula.l.p°.§.bestias. Idem te net Jo.de lig.qꝛ legitima est quota bonoꝝ quā pa ter habeat tēpore mortis.nihil autem.habet quādo sunt cōfiscata.ff.de incar.ꝛ rele.l.3°.ꝛ quod no t.de iure patro.l.diui fratres:ꝛ licet de rigore:ꝛ subtilita te iuris istud sit verius tn̄ opinio Car. ē magis be nigna ꝛ sequēda ; ratio.quia per titulū lucratiuū ꝛ per donationē nō potest pater alienare i preiudiciū filij.C.de inoffi.dona.per totum:ꝛ de dona.ꝛ quod ibi not.c.fi.sed fiscus hoc capit ex titulo lucratiuo:ꝛ ideo nō potest i preiudiciū filij. Et ad rationē Zen. potest dici ꝙ est vera quando per quasi cōtractum dānificauit principem in bonis ex cuius dāno pater esset ei obligatus ad restitutionē alias nō. quia tūc non est es alienū.nec proprie potest dici ꝙ pater te neať ex quasi cōtractu.sꝫ simpliciter ex delicto. Ad Jo.de lig.iam patet responsio qꝛ i fraudē filij titulo lucratiuo facta alienatio non valet.

l Eno quis dicať. R. glo.in.§.quod si in adul terio.33.q.1. ꝙ est qui dānatam adulteram ducit vel qui recōciliat sibi eam. vt.C.de ad ulte.l.castitati.vel qui scienter tenet adulteram. vt in.d.§.quid si.vel qui recipit pecuniam pro adulte rio.ff.de adul.l.2°.§.lenocinij. limita prefata in tri bus primis casibus vera nisi emendatam teneret. Item lenociniuꝫ cōmittit qui questuaria mancipia tenet. qꝛ hoc non est minus q̄ꝫ proprio corpore que stum facere.l.palam.§.lenocinium.ff.de ritu.nup. Utruꝫ possit fieri elemosina de lucro lenocinij. vide in ver.restitutio.§.14.

l Epra podagra ꝛ similes ifirmitates tradu cūtur cū semine qꝛ sunt i eo ſm dispositiones virtutū nō aūt i actu.hec.s.Tho.2.d.30.q.1. ar.1.ad.3m. ꝛ.4m.argumentum.

l Eprosus seperať ab habitatiōe hominuꝫ vt i.c.1.de ꝯiugi.lepro. Quō lepra soluat spon salia.J.ꝟ.sponsalia.§.9.in.3° mō. Quō non soluit matrimoniū:ꝛ quō tenētur ad reditionē de biti vel cohabitationē.J.ꝟ.matrimoniū.3°.§.6.cir ca fi. Quō teneātur ad decimas.ō.ꝟ.decima.§.7. circa mediū. Quō possit ꝓmoueri vel celebrare.ꝟ. corpore vitiatus.§.fi.

¶ Utrū leprosi possint habere ecclesiaꝫ ꝛ pbiteꝝ q eis celebret. R. ꝙ sic si tot sunt simul ꝙ eā cū cimite rio possit cōstruere dūmō veteribus ecclesijs de iure parochiali nō faciāt iniuriā.c.2.de ꝯiug.lepro. 1

¶ Utrū sacerdos leprosus factus:possit i parochiali ecclesia ꝑlatiōis officio fungi. R. ꝙ si sine scandalo ꝛ abhominatiōe populi nō potest illud exercere de bet ab officio remoueri. ita tn̄ ꝙ ſm facultates ec clesie administrentur ei necessaria quousqꝫ vixerit. vt i.c.tua nos.de cleri.egroto. Rectoribus ꝟo eccle siaꝝ qui sine scādalo illoꝝ qui sunt sani nō possunt seruire altari dandus ē coadiutor qui curā habeat aiaꝝ cui adiutori ad subsistētationē. cōgrua portio de facultate ecclesie eiusdē assigneť vt i.c. de rectori bus:de de.egro.ex quo patet ꝙ nō prohibeť celebra re qn̄ sine scādalo pōt vt i secreto ꝛ hmōi.ar.d.c.ō rectoribus:de quo dic vt supra.d.§.fi. 2

l Ex ē q̄daꝫ rōnis ordinatio.ad bonū cōe ab eo q curā cōitatis hꝫ promulgata. hec.s.T. p°.2°.q.90.ar.fi. Et dr̄ hꝫ eūdem.s.Tho.vbi supra.ar.ꝑ.ordinatio rōnis. qꝛ cū lex dicať a ligā do.rō ē quedā regula a mensura actuū humanoꝝ ſm quā aliqs iducať ad agēdū vel ab agēdo retra hiť.regula aūt ꝛ mēsura humanoꝝ actuū ē rō q̄ ē principiū primū actuū humanoꝝ.rōnis.n.ē ordina re ad finē q ē pm principiū i agēdis.vn̄ relinquiť ꝙ lex sit aliqd ptinēs ad rōeꝫ.vn̄ Isido.i.c.ꝯsuetudo. di.p°.lex erit oē qd̄ rōe cōsistit. Lex ēt ordinať ad bonū cōe.vt dicit.s.T.vbi.ō.ar.2°.ordinare aūt ali qd ad bonū cōe ptinet ad eū q hꝫ curā totius mul titudinis vel ad totā multitudinē vt dicit idem do ctor vbi supra ar.3.ꝛ sic dr̄ i diffinitiōe ad bonum cōe ab eo.ꝛc̄.vn̄.di.2°.c.lex.dr̄ ꝙ lex ē ꝯstitutio po puli ſm quā maiores natu simul cū plebibus aliqd sanxerūt. Et cū lex obliget vt dictū ē ꝛ talis obliga tio fiat ꝑ cognitionē q̄ fit ꝑ ꝓmulgationē. iō bene dr̄ ꝓmulgata.vn̄ dr̄.4.c.in istis.dicit ꝙ leges insti tuūtur dū promulgantur. Cōclude igiť ꝙ lex : q̄ dr̄ a legēdo vel ligādo ꝛ aliqn̄ dr̄ ius qꝛ ꝑ hoc iustum reddiť ꝛ cognoscit aliqn̄ dr̄ ꝯstitutio q̄si simul sta tutio eo ꝙ ad eā deliberandā populus ꝯueniat. dr̄ etiā statutū eo ꝙ firmeť deliberatiōe quasi i statu.l.

in gradu imobili.sitú vel positú:é ordinatio.s.acti/ua:rónis.s.pratice.ad bonú cóe.s.populi:ab eo q cu/rá hz cóitatis de iure.nó de facto: ꝓmulgata.

1 ¶ Quotuplex é lex.R̃.ꝫm.s.Tho.vbi.s̃.q.91.ꝙ est quadruplex.s.diuina ⁊ eterna.nãlis.diuina tépora lis: ⁊ positiua: de.pᵃ.s.eterna. dicit.s.Tho.vbi.s̃.ar.i.nihil est aliud lex ꝗ̃ dictamen pratice rónis in principe qui gubernat aliquã cóitaté pfectá.manifestú est aũt supposito ꝙ múdus diuina ꝓuidétia regaẜ ꝙ tota cóitas vniuersi gubernaẜ róne diuina: ⁊ ió ipsa ró gubernatiõis rez in deo sicut in principio vniuersitatis existẽs.legis habet róez:⁊ q̃z diuina ró nihil ꝯcipit ex tépore.ſz habet eternú ꝯceptuz vt dẜ ꝓuerbioꝝ.8. ide é ꝙ hmói legé oz dicere eternã.vñ Aug.i li.p̃.de libero arbitrio ait. Lex q̃ summa ró noiatur nó põt cuipiá itelligẽti nó in cómutabilis eternaq̃ʒ videri:⁊ ista lex est promulgata ex pte dei tá verbo.s.diuino ꝗ̃ scripto.s.i li.vite ab eterno.ſz ex pte creature audiẽtis aut ĩspiciẽtis nó põt esse promulgatio eterna: ⁊ est idem ipa lex eterna quod deus.hec.s.Tho.

2 ¶ Lex nãlis nihil aliud é ꝗ̃ participatio legis eterne i rónali creatura.vñ.s.Tho.vbi.s̃. ar.2ᵒ.sic ait. Inter ceteras creaturas rónalis creatura excellẽtiori quodãmodo diuine prouidẽtie subiacet inq̃ʒtú ⁊ ipa sit diuine ꝓuidẽtie particeps.sibiipsi ⁊ alijs prouidẽs.vñ ⁊ i ipa participaẜ ró eterna per quã habet naturalé idinationé ad debitú actú ⁊ finé: ⁊ talis participatio legis eterne i creatura rationali lex nãlis dẜ iuxta illud. Signatú é sup nos lumen vultus tui dñe.quasi lumé nãlis rónis quo discernimᵘˢ qd sit bonú ⁊ qd malú qδ pertinet ad nãlez legẽ sic lex nãlis é quedã participatio legis eterne. Et q̃ʒuis i oi creatura sit q̃dã participatio legis eterne.s.ipsa idinatio nãlis ad suos actus.nó tñ ꝓprie dẜ lex.sic̃ ipa idinatio nãlis q̃ est i natura rónali.q̃z lex é aliquid rónis.vt dictú é.s̃.i principio:⁊ in rónali creatura é ista idinatio i róne.nó autẽ i alijs.hec ꝫm.s.Tho.vbi.s̃. Ista aũt lex nãlis nó é simplr habitus eo ꝙ habitus é qᵒ ró agit.ſz lex é ꝓpositio q̃ a róne agiẜ q̃ʒuis aliqñ sit solú in habitu aliqñ i actu.findercsis tñ dẜ lex itellectus nr̃i q̃ est habitus i quantú est habitus continens precepta legis.hec.s.Tho. vbi supra.q.94.ar. primo.

3 ¶ Lex naturalis dicaẜ quodãmó vna apud oẽs in quátú oia principia legis naturalis fundanẜ super hoc principio.s.bonú é faciendú ⁊ ꝓsequẽdũ ⁊ malú vitandú.qδ principiũ fundaẜ super róne boni q̃ est aliquomó vna. Et é eadé apud oẽs quãtuz ad principia prima comunia ⁊ ꝫm rectitudinez ⁊ ꝫm notitiã sicut i istis principijs.oé malũ é fugiẽdũ:iustitia est seruãda.virtutes sunt emulãde: ⁊ ꝯtria fugiẽda.deo é obediẽdũ:nullú illicitú é admittẽdú:⁊ sĩılia.talia principia q̃ dicũtur lex nãlis.vt dictuz est supra.ꝟ.ꝯscia.ab oibus equaliter cognoscunẜ ⁊ acceptãtur.vñ oẽs cognoscãt ⁊ acceptãt ꝙ ꝫm rónez agatur. Quantú aũt ad principia ꝓpria q̃ sunt cóclusióes deducte ex his principijs cóibus sicut ꝙ deposita sint reddẽda é eadé apud oẽs vt i plurimũ ⁊ ꝫm rectitudiné ⁊ ꝫm notitiã.ſz vt in paucioribus põt deficere ⁊ q̃ʒtú ad rectitudiné.ꝓpter aliqua ipedimẽta particularia:⁊ ẽt q̃ʒtú ad notitiã:⁊ hoc pp hoc ꝙ aliq hñt ꝺprauatã róez ex passióe seu ex mala ꝯsuetudine.seu ex mala habitudine vel idinatióe nature:sicut apud germanos oliz latrociniũ nó reputabaẜ iniquũ cum tamen sit expsse contra legem nature vt refert Julius Cesar in libro de bello gallico. sicut etiam quidaz aliquãdo dixerũt simplicem fornicationé nó esse peccatuz. Et quãtú ad ista propria intelligitur philosophus.5.ethicoꝝ vbi dicit ꝙ lex naturalis nó est eadé apud oẽs.

¶ Utrú lex nãlis possit mutari.R̃. ꝫm.s.Tho.vbi supra.q.94.ar.5.ꝙ hoc põt itelligi dupl̃r.vno modo ꝙ aliqd ei addaẜ: ⁊ sic nihil ꝓhibet legé nãlem mutari multa.n.supra legé naturalẽ super addita sunt ad humaná vitã vtilia.tã p legé diuinaz ꝗ̃ ẽt per leges humanas:⁊ istomó intelligiẜ qδ dẜ ecclesiastici.17.addidit eis.s.disciplinã ⁊ legé vite: ⁊ ibi glo.vt ifra.aliomõ põt itelligi mutatio legis nãlis p modú subtractióis.vt.s. aliqd desinat esse de lege nãli qδ prius fuit ꝯ legé nãlez ⁊ sic q̃ʒtú ad pᵃ principia legis nature de qbus i.§.pcedẽti é oio imutabilis:⁊ sic itelligiẜ qδ dẜ.di.5. Nãle ius ab exordio rónalis creature nec variaẜ tépore.ſz imutabile permanet.q̃ʒtú aũt ad 2ᵃ.pcepta q̃ diximᵘˢ i pcedẽti.§.eẽ q̃si quasdã ꝓprias ꝯclusiones ꝓpinquas primis principijs sic lex nãlis nó mutaẜ qn vt i pluribus sit rectú semp qδ lex nãlis hz.põt tñ mutari in aliquo particulari ⁊ in paucioribus pp aliquas speciales cãs ipediẽtes obseruãtiã taliuz pceptoꝝ:⁊ hoc é qδ dicit glo.ecc.17.legé vite addidit q̃ʒtú ad correctioné legis nãlis.scribi volũt q̃z p legẽ scriptã suppletú est qδ legi nature deerat.vel q̃z lex nature i aliquoꝝ cordibus q̃ʒtú ad aliqua corrupta erat in tantú vt extimarẽt eẽ bona q̃ nãliter sunt mala ⁊ talis corruptio correctióe idigebat. Nota ẽt ꝙ aliqd põt esse ꝺ lege nature dupl̃r.vno mó q̃z ad hoc nã idinat.sic nõ eẽ iniuriã alteri faciẽdã ⁊ sic dictú é quó muteẜ. Alio mó q̃z nã nó iducit ꝯtrariú. sic possemus dicere hominé esse nudú. est ꝺ iure naturali:q̃z natura nõ dedit ei vestimẽtú.ſz ars adinuenit:⁊ etiã isto modo cóis hominú possessio ⁊ oiuz vna libertas dicaẜ esse de iure naturali ꝫm ꝙ dicit Isidorus in libro ethimo.quia distinctio:possessio ⁊ seruitus non sunt inducte a natura.sed per hominú rationem ad vtilitatem humane vite ⁊ sic fuit mutata per additionem de mutatione legis humane.vide supra verbo abrogatio:⁊.ꝟ.ꝯstitutio.§.3ᵒ. 4

5 ¶ Utrū lex naturalis sit idē q̄ lex euāgelica: ꝛ videtur q̄ sic vt i.c.ius naturale.di.i.ʒ ꝯrariū est verum. ad dictū.c.ꝫ.s.Tho.12e.q.94.ar.4.ad.pᵐ.q̄ nō est sic itelligēdū quasi oia que in lege ꝛ i euāgelio cōtinētur sint de lege nature cū multa tradātur ibi q̄ sunt supra naturā.ʒ q: ea q̄ sunt de lege nature plenarie ibi.tradunt.vnde cum dixisset Gratianus q̄ ius naturale ē qd i lege ꝛ in euāgelio ꝯtinet statim exēplificādo subiūxit qd quisq̄ iubet alij facere qd sibi vult fieri.vñ lex diuina distinguit non tāq̄ ab illa omnino aliena.sed tāq̄ ei aliqd super addēs sicut gratia p̄supponit naturā.ita oportet q̄ lex diuina presupponat naturalem.

6 ¶ Utrū lex naturalis possit a cordibus hominum aboleri.ꝫ.s.Tho.12e.q.94.ar.fi.q̄ ad legē naturalē pertinēt p̄ quedā precepta cōmunissima q̄ sunt oibus nota.quedā aūt secūdaria p̄cepta magis propria q̄ sunt quasi cōclusiones propinque principijs. quātū ergo ad illa principia cōia lex naturalis nullo mō pōt a cordibus hominū deleri i vniuersali:ꝛ isto modo itelligit qd dicit beatus Aug.in.2o.cōfes. Lex tua scripta est i cordibus hominū quā nec vlla quidē delet iniquitas:delet tñ i particulari opabili s̄m q̄ rō ipedit aplicare cōe principiū ad particulare opabile ꝑpter cōcupiscētiā vel aliquā aliā passionē sicut dictū ē. š.3o.s. q̄ātū vero ad alia p̄cepta secūdaria potest lex naturalis deleri d̄ cordibus hominū.vel ꝑpter malas p̄suasiōes eo.mō quo etiā in speculatiuis.errores cōtingūt circa ꝯclusiones necessarias.vel ēt propter prauas cōsuetudines ꝛ habitus corruptos sicut etiā apud quosdā nō reputabātur latrocinia peccata. vt dictū ē supra.s.3o.vel etiā vitia ꝯtra naturā vt etiā ap̄ls dicit ad romanos.p̄. Lex diuina tēporalis ē illa q̄ nobis data est a deo tam in testamēto veteri q̄ȝ nouo de qua dicit Dauid.Legē pone mihi dñe i via iustificationum tuarū.q̄ nobis necessaria fuit p̄ter legē naturalē ꝛ legem humanā ꝑpter quatuor rōnes.p̄ quidē q: per legem derigit homo ad actus ꝓprios in ordine ad vltimū finē:ꝛ si quidē homo ordinaret tm̄ ad finē qui nō excederet proportionē natulis facultatis hominis nō oporteret q̄ homo haberet aliquid directiuū ex parte rōnis supra legem naturalē:ꝛ legem humanitus positā q̄ ab ea deriuat.sed quia homo ordinatur ad finē beatitudinis eterne q̄ excedit proportionē naturalis facultatis humāe.ideo necessariū fuit vt supra legē naturalē ꝛ humanā dirigeretur etiā ad suū finē lege diuinitus data. Secūdo q: propter icertitudinē humani iudicij p̄cipue de rebus cōtingentibus ꝛ particularibus cōtingit de actibus humanis diuersoꝝ esse diuersa iudicia.ex quibus ēt diuerse ꝛ ꝯrie leges procedūt. vt ergo homo absq̄ omni dubitatiōe scire possit qd ei sit agēdam ꝛ qd vitādū necessariū fuit vt i actibus proprijs dirigetur per legem diuinitus datā de qua ꝯstat q̄ non potest errare. Tertio q: de his potest homo legē facere de quibus potest iudicare.iudiciū aūt hominis esse nō potest de interioribus motibus qui latent. sed solum de exterioribus actibus qui apparēt:ꝛ tamē ad perfectionē virtutis requirit q̄ i vtrisq̄ actibus homo rectus existat:ꝛ ideo lex humana non potuit cohibere ꝛ ordinare sufficiēter interiores actus. sed necessarium fuit q̄ ad hoc superueniret lex diuina. Quarto q: sicut Aug.dicit i libro d̄ libero arbitrio lex humana nō potest omnia que malefiunt punire vel prohibere quia dum auferre vellet omnia mala sequeretur q̄ etiā multa bona tollerentur:ꝛ impediretur vtilitas boni cōis quod est necessariū ad conuersationē humanā.vt ergo nullum malum iprohibitum ꝛ impunitum remaneat necessariū fuit superuenire legem diuinā per quā omnia peccata prohibētur:ꝛ iste quatuor cause tangūtur in psalmo vbi d̄r.lex dñi imaculata.i.nullā peccati turpitudinem permittens.ꝯuertens animas q: nō solū exteriores actus.sed etiā iteriores dirigit. Testimoniū dñi fidele propter certitudinē veritatis ꝛ rectitudinis. Sapientiā prestans paruulis i quātū ordinat homines ad supernaturalem finē ꝛ diuinū. hec.s.Tho.12e. q.91.ar.4e.vide quomō est necessaria supra.ꝫ.credere.s.2.ꝛ.3e.ꝛ.ꝫ.p̄ceptū.s.1.ꝛ se.

7 ¶ Lex vetus bona fuit ꝛ cōsona rationi quia cōcupiscentiā reprimebat que rationi aduersat vt patet in illo mandato nō cōcupisces Exodi.20. ꝛ prohibebat omnia peccata que sunt ꝯtra rationē.vnde apostolus ad ro.7.Cōsentio legi quoniā bona est: ꝛ iterū.Itaq̄ lex quidē sancta est ꝛ mādatum sanctū iustum ꝛ bonū. Non tamen erat perfecta sicut lex noua eo q̄ per se solā nō dabat gratiā. Spiritus.s.q: reseruabat xp̄o iuxta illud. Lex per Moysen data est.gratia ꝛ veritas per Jesum xp̄m facta est:ꝛ inde est q̄ lex vetus bona quidē est.sed imperfecta.s̄m illud ad Hebreos.7. Nihil ad perfectū adduxit lex ꝛ ex ꝯsequēti nō perducebat ad beatitudinē.q: gratia dei vita eterna ad ro.6. Et est data a bono deo qui est pater dñi nostri Jesu xp̄i. Et ordinabat homines ad xp̄m dupliciter. vno modo per hibēdo testimoniū xp̄o s̄ȝ illud Luce vltimo.oportet impleri omnia que scripta sunt de me in lege ꝛ psalmis ꝛ prohetiis: ꝛ Jo.5. Si crederetis Moysi crederetis ꝛ mihi. de me.n.scripsit. Secūdo dispo nendo ꝛ retrahēdo ab ydolatria. Et erat perfecta s̄m tēpus suū sicut puer:ꝛ.ē. Ad Gal.3o. Lex pedagogus noster fuit in xp̄o ꝛ nihil ad p̄fectū pduxit. Et q̄ȝuis lex nō sufficeret ad saluandū homines. tamen adderat aliud auxiliū a deo hominibus simul cū lege.per quod saluari poterāt.s.fides mediatoris per quā iustificati sunt antiq̄ patres.hec.s.Tho.12e. q.98.2o.ar.Uide ꝫ.p̄ceptū maxime.s.4.

8

8 ¶ Lex vetus data e per angelos sm illud ad Gal. 3°. lex data e p angelos: & actu. 7°. dicit Stephanus Accepistis lege in dispositiõe angelorum. rõ sm Dyo. in. 4. c. de ce. hier. qr diuina debent deferri ad hoies mediãtibus angelis. est et spãlis rõ. qr cu sit impfecta vt dictu est. §. precedeti. nõ debet itroduci a pricipali agete sicut in aliis artibus. perfectã formã introducit principalis ages. sed dispositiuaz & impfectã agens iferior. sicut in cõpaginatione nauis. principalis agens itroducit ppaginatione. sed inferiores disponut dolando & disponedo materiã sic igit lex vetus per angelos dãda erat que disponebat ad nouã. sed noua p xpm qui est deus. vnde apostolus ad hebreos. loquutus e nobis deus i filio suo. in veteri vero testameto sermo factus e per angelos. hec s. Tho. vbi supra. ar. 3°.

9 ¶ Quare lex vetus data e soluz populo iudeorum. R. sm. s. Tho. vbi supra. ar. 4°. q solu ex dei gratuita electione sm illud deut. 4. Audistis verba illius de medio ignis qr dilexit patres & elegit seme vt ex eo xps nasceret. Si aut rursus qratur quare huc populu elegit & nõ aliu. coueniet respõsio Aug. quã dicit super Jo. Quare huc trahat & illu non trahat noli velle iudicare si non vis errare.

x ¶ Utru oes homines obligaretur ad obseruantiaz legis veteris ita q sine obseruatia illius possent saluari. R. sm. s. Tho. vbi supra. ar. 5. q in lege iudaica erat duo. quedã. n. pertinebat ad legez naturale & ad talia oes tenebant: & sine illis nõ poterat saluari. quedã aut erat supaddita & ad talia nõ tenebatur alij. vnde Dyo. 9. c. ce. hie. Multi gentiliu p angelos sunt reducti i deu: & tamen gentiles non obseruabant legem. Uide. b. credere. §. f. & 3°.

xi ¶ Utrum lex vetus coueniti tepore data sit. R. bz s. Tho. vbi supra ar. 6. q couenietissime data fuit tepore Moysi: cuius ratio potest accipi ex duob' bz q quelibet lex duobus generibus hominu imponitur. Imponit. n. quibusdaz duris & superbis qui per legem cõpescutur & domatur. Imponit etiã bonis qui per lege instructi adiuuatur ad impledu quod itendunt. couenienter igit fuit tali tempore legem veterem dari ad superbiã hominu couincendã. de duobus. n. homo superbiebat. s. de scietia: & de poteria. de scietia quide quasi ratio naturalis ei sufficeret possit ad salute: & ideo vt de hoc eius superbia couinceretur permissus e homo regimini sue rõnis absq adminiculo legis scripte & cognouit defectuz suum quãdo vsq ad idolatriaz puenit postq aut homo est istructus per lege couicta e eius supbia de ifirmitate qz implere nõ poterat quod cognoscebat: & iõ sicut apostolus cõcludit Ro. 8. qd impossibile erat legi in qua infirmabat per carne misit deus filium suu vt iustificatio legis impleret in nobis. Ex parte vero bonorum lex data est in auxiliu quod quidez tuc maxime populo necessariuz fuit quãdo lex naturalis obscurari incipiebat pter exuberãtiam peccatorum: oportebat. n. hmõi auxiliu quodã ordine dari vt per imperfecta ad pfectione manuduceretur: & ideo inter lege nature & legem gratie oportuit lege veterem dari. vnde nõ fuit congruu. vt imediate post peccatu daret. tu qr homo nõdu cognoscebat se ea idigere de sua rõne pfisus. tum qr adhuc dictamen legis nature nondu erat obtenebratum per consuetudine peccandi.

xii ¶ Utruz cerimonialia fuerint ante legem. R. sm. s. Tho. 1a 2e. q. 103. ar. 1. q ante legem fuerut quedã cerimonie nõ tn cerimonie legis. qr nõ erat per aliquaz legis latione institute quod sic declarat. s. Tho. dicens. Cerimonie legis ad duo ordinabant. s. ad cultu dei. i. ad figuradu xpm quicuq aute colit deum oportet q per aliqua determinata eu colat que ad exteriore cultu pertinet determinatio aut diuini cultus pertinet ad cerimonias. sicut etiã determinatio eorum per que ordinamur ad proximu pertinet ad pcepta iudicialia. ideo sicut iter homines coiter erat aliqua iudicialia nõ tamen ea auctoritate legis diuine istituta. sed rõe hominu ordinata. ita etiã erat quedam cerimonie nõ quide ea auctoritate alicui' legis determinate. sed solu sm volutate & deuotionem hominu deu colentiu. sed qr etiã ante lege fuerunt quidã viri pcipui prophetico spiritu pollentes pdudedu est q ex istinctu diuino quasi ea quadam priuata lege iducerentur ad aliquem modum certu colẽdi deum qui & couenies esset interiori cultui: & etiã cõgrueret ad significandu xpi misteria q figurabatur etiã p alia eorum gesta sm illud pe. cor. x. omnia in figura cõtingebat illis. Et sic intellige de oblatione Abel. Caim. Abrahã & similia. similiter circucisio nõ fuit ex lege. sed ante ex precepto diuino. vnde dicit ex patribus Jo. 7. qzuis seruaretur in lege. Et iste cerimonie primi status cessauerut venietibus cerimonijs. secudi status. s. legis noue. qr ille significabat istas: & in passione xpi debuerut cessare oia legali quasi iã veritate eorum psumata. vnde ante passione xpi xpo pdicate & miracula faciete currebat simul lex & euãgeliu qr iã misteriu xpi erat inchoatu. sed nõdu psumatu & p hoc mandauit dñs ante passione leproso vt legales cerimõias suaret. post passione vero xpi apud illos apd quos diuulgatu euãgeliu. est nõ lz illas obseruare sine peccato quod declarat. s. Tho. vbi supra. q. 103. ar. 4. dicens. Sicut peccaret mortaliter q nuc suã fide protestãdo diceret xpm nasciturum qd antiqui pie & veraciter dicebat ita et peccaret mortalr si quis nuc cerimõias obseruaret quas antiqui pie & fideliter obseruabat: & hoc e qd Aug. dicit p Fau. Jam nõ promittit nasciturus passurus resurrectur' qd illa sacrameta quodamõ psonabat. sz annutiat q natus sit: resurrexit.

q̄d hec sacraméta q̄ a xp̄ianis agūtur iā personāt. Et q̄uis beatus Hiero.b q̄ dicit.s.Tho.vbi.supra ad p̄m dixerit q̄ imediate post passionē essent mortifera tñ mediis distinguit̄ sm Aug. q̄ post passionē añ diuulgationē euāgelij nō erāt mōtifera quāuis essent mortua.i.erāt mortua q̄ nō habebāt virtuté.tñ nō erāt mōtifera.i.obseruātes nō peccabāt: ante passioné vero nō erant mortua neq̄ mōtifera: post diuulgationé vero erant mortua ꝛ mortifera: ꝛ q̄uis Petrus nō peccauerit obseruādo tūc legalia.peccauit tñ nimiā diligentiā adhibendo ex quo gentiles scādalizabātur: ꝛ ideo fuit reprehensus a Paulo Gal.2°.

13 ¶ Lex vetus ꝯtinebat precepta moralia sicut patet Exo.20. Nō occides.nō furtū facies.sic etiā colere deū cū sit actus virtutis ptinet ad p̄ceptū morale.cōtinet etiā p̄cepta cerimonialia.sic determinatio huius p̄cepti.vnū cole deū vt.s.colaf talibus hostijs ꝛ talibus muneribus hoc pertinet ad p̄cepta cerimonialia.vñ p̄cepta cerimonialia distingūtur a moralibus.similitudines ēt rerū que vsui proponebātur vt esus agni ptinét ad p̄cepta cerimonialia.habent ēt p̄cepta iudicialia. Sicut igit̄ determinatio cōis p̄cepti de cultu diuino fit per p̄cepta cerimonialia sic determinatio cōis p̄cepti de iustitia obseruāda iter hoies determinat̄ p̄ p̄cepta iudicialia: ꝛ sm hoc oz tria p̄cepta legis veteris ponere.s.moralia q̄ sunt d̄ dictamine rōnis ꝛ legis nature. cerimonialia q̄ sūt determinatiōes cultus diuini.ꝛ iudicialia q̄ sunt determinatōes iustitie int̄ hoies obs̄uāde.vñ ap̄ls.ro. 7.cū dixisset.lex sancta subiūxit q̄ mādatū ē iustū ꝛ bonū ꝛ sanctū.iustū qdē q̄tū ad iudicialia.sanctū q̄tū ad cerimonialia.nā sanctū dr̄ qd ē deo dicatū bonū.i.honestū q̄tū ad moralia. Alia aūt oia p̄cepta legis reducūtur ad ista tria. Et q̄ vt dictū est ista lex cōparat̄ ad legē euāgelicā sicut iperfectum ad perfectū iō iducebātur ad obseruātiā istorū mādatorū ex p̄missiōe tēporaliū q̄ ē ipfecta.respectu spiritualiū. nō.n.erāt capaces spiritualiū. sic pueri q̄busdā munusculis iducūtur ad sciētias ꝛ virtutes.

14 ¶ Utrum iudicialia ligét nūc.R.s3 Th.vbi supra q.104.ar.3°.q̄ moralia semp obligauerūt:ꝛ obligabūt.cerimonialia vero vt dictū ē in p̄cedēti.§.non. iudicialia aūt nō habuerūt p̄petuā obligationē.sed sunt euacuata p̄ aduētū xp̄i. aliter tñ q̄ cerimonialia q̄ adeo sunt euacuata vt nō solū sint mortua.s3 ēt mortifera obseruātibus vt dictū ē p̄cedenti.§.iudicialia vero sunt qdē mortua q̄ nō hñt vim obligandi nō tñ mortifera q̄ si qs princeps ordinaret vt i regno suo seruarēt̄ nō peccaret nisi forte faceret hoc q̄si haberēt viz ex veteri lege. De lege noua.

15 ¶ Lex euāgelij q̄ dr̄ lex noua ē lex principal̄r idita in cordibus nostris p̄ fidē iesu xp̄i.secūdario aūt est lex scripta.vñ Aug.i li.de spi.ꝛ lit. dicit.q̄ sicut lex factorum scripta fuit i tabulis lapideis. ita lex fidei scripta est i cordibus fideliū:ꝛ alibi dicit i eodē li. Que sunt leges dei ab ipo deo scripte i cordibus nostris ipsa p̄sentia.s.s.habet tñ lex noua qdā sic dispositiua ad gratiā.s.s.ꝛ ad vsum huius gr̄e pertinētia q̄ sunt quasi secūdaria in lege noua de qbus oportuit instrui fideles xp̄i: ꝛ verbis ꝛ scriptis tam circa credēda q̄ circa agēda: ꝛ ideo dicendū ē q̄ principal̄r lex noua ē lex idita tā q̄ quoddā supadditū legi nāli secūdario aūt est lex scripta: ꝛ quātū ad p̄m iustificat.vñ Aug.i.d.li. In veteri testaméto lex extrinsecus ē posita qua iniusti terrērētur. hec.s.in nouo testaméto:itrinsecus data est qua iustificarentur. Quātū aūt ad secularū .s. q̄tū ad documenta fidei ꝛ p̄cepta ordinātia affectū humanū ꝛ humanos actus lex noua nō iustificat. vñ ap̄ls.2.cor.3°. littera occidit spiritus aūt viuificat. In dicto li.per litterā intelligit̄ q̄libet scriptura extra hoies existēs ēt moraliū p̄ceptorū qualia ꝯtinētur in euāgelio.vñ ēt littera euāgelij occideret nisi adesset interius gr̄a fidei sanans.hec.s.T.vbi supra.q.106.ar.1.ꝛ.2°. Et notandū q̄ fuerūt qdā in statu veteris testamenti habētes charitatē ꝛ gratiā .s.s. q̄ principal̄r expectabant p̄missiōes spirituales ꝛ eternas:ꝛ sm hoc ptinebāt ad legē nouā. Sil'r etiā in nouo testaméto sunt aliq̄ carnales nōdū pertingētes ad p̄fectionē noue legis quos oportuit ēt in nouo testaméto iduci ad virtutū opa p̄ timorē penarū ꝛ p̄ aliq̄ tēporalia p̄missa.hec.s.Tho.vbi supra.q.107.ar.1.2m.

¶ Lex noua seu euāgeliū ꝯuenienter incepit tēpore 16 xp̄i nō ab initio:ꝛ durabit vsq̄ ad finē mūdi p̄m declarat.s.Tho.vbi supra ar.3°.triplici rōe. p̄ lex noua principal̄r ē gr̄a spiritus.s.vt dictū ē i.§.p̄cedēti q̄ habūdāter post peccm̄ dari nō debuit anteq̄ impedimétū pcti ab humano genere toleret̄ ꝯsumata redēptiōe p̄ xp̄m.vñ dr̄ Jo.7.nōdū erat spūs datus q̄ iesus nōdū erat glorificat̄.2°. q̄ nō adducit̄ aliqd ad p̄fectū statim a pricipio sicut aliqs prius est puer:ꝛ hāc rōnē assignat ap̄ls Gal.3.lex pedagogus nr̄ fuit i xp̄o vt ex fide iustificaremur. at vbi venit fides iā nō sumus sub pedagogo.3°.q̄ p̄ oportuit q̄ hō relinq̄ret̄ sibi i statu veteris legis vt i peccatū cadēdo suā ifirmitatē recognosceret ꝛ cognosceret se gr̄a idigere:ꝛ hāc rōēz assignat ap̄ls.ro.5. dicēs lex subintrauit vt habūdaret delictū.vbi autē habūdauit delictū superhabūdauit ꝛ gratia:q̄ aūt debeat durare vsq̄ ad finē declarat.d.s.vbi supra. ar.4.q̄.s.nihil est propinquius ipsi vltimo fini q̄ gratia q̄ datur per legē nouā.ideo nō debet habere mediū q̄uis variet̄ iste status s3 q̄ hoies se habēt diuersimode ad eandē legē q̄ aliquādo aliqui perfectius participāt sicut tempore ap̄lorū: ꝛ similiter sm diuersa loca ꝛ nationes ꝛ religiones. Uide.R. euāgeliū.§.i.quō fuit predicatū.

17 ℂ Lex humana siue ciuilis. siue ecclesiastica vel canonica. de cuius multiplicitate noie dictū ē supra ver. cōstitutio i principio cōuenienter istituta ē sm. s. Tho. 1a 2e. q. 65. ar. p. q2 cū ius homini naturalr insit quedā aptitudo ad virtutē: pfectio tñ virtutis necesse est q venīat per aliquā disciplinā ad quā nō inuenitur homo sibi sufficiēs faciliter q2 perfectio virtutis pcipue cōsistit i retrahēdo hoiez ab idebitis delectationibus ad quas pcipue hoies sunt proni: ꝛ maxime iuuenes. circa quos est efficatior disciplina: ꝛ idō oportet q hmōi disciplinā per quā ad virtutē peruniatur. hoies ab alio sortiātur: ꝛ quidē quātum ad illos iuuenes qui sunt proni ad actus virtutū ex bona dispositiōe nature vel cōsuetudine vel magis diuino munere sufficit disciplina paterna q̄ est p monitiones. s3 q2 iueniūtur quidā proterui ꝛ ad vitia proni qui verbis de facili moueri non possunt necessarium fuit per vim vel metū cohiberētur a malo. vt saltez sic malefacere desistētes ꝛ alijs quietā vitā redderēt ꝛ ipi tandē per hmōi assuefactionē ad hoc pducerētur vt volūtarie facerēt q̄ prius metu iplebāt: ꝛ sic fierēt virtuosi. hmōi aūt disciplina. cogēs metu pene. est disciplina legū cuius ē iperare vetare pmittere: ꝛ punire. vt sic bonos hoies faciat: vñ necessariū erat ad pacē ꝛ bonū hominē ꝛ virtutē q leges ponerētur. q2 sicut dicit phs p poli. Sicut hō si sit pfectus virtute ē optimū sic si sit separatus a lege ꝛ iustitia ē pessimū oiuz. q2 hō habet arma rōnis ad explendas cōcupiscētias ꝛ seuitias. que nō habēt alia aialia. Et s3 phm p rethorice. melius ē oia ordinari lege q̄3 dimittere iudicū arbitrio tū q2 facilius est inuenir paucos sapiētes q sufficiāt ad certas leges ponēdas q̄3 multos q requirerētur ad iudicandū recte de singulis. 2o. q2 illi q leges ponunt ex multo tēpore cōsiderāt qd lege ferendū sit. 3o. q2 legislatores iudicāt i vli ꝛ de futuris. s3 homines iudicijs psidētes iudicant de psentibus ad que afficiūtur amore. vel odio. vel alia cupiditate: ꝛ sic eoꝝ depravatur iudiciū. fuit igit necessarium vt inquibuscūq3 est possibile p legē determinare quid iudicandū sit: ꝛ paucissima arbitrio hominis cōmitterentur. vnde Isido. in li. ethimologiaꝝ: facte sunt leges vt eaꝝ metu humana coherceatur audatia tutaq3 sit inter improbos inocentia ꝛ i ipis iprobis formidato supplitio refrenetur nocendi facultas. hec. s. Tho.

18 ℂ Lex humana sm Isido. debet esse honesta. iusta possibilis. sm naturā: sm cōsuetudinē patrie: loco. tēporiq3 cōueniēs necessaria. vtilis. manifesta quoq3 ne aliquid per obscuritatē in captione cōtineat. nullo priuato cōmodo. sed pro cōi vtilitate scripta ciuium. Et alibi. Lex erit omne qd rōne cōstiterit dūtaxat: quod religioni cōgruat. qd saluti proficiat: que declarat. s. Tho. 1a 2e. q. 65. ar. 3o. dicēs. Isidorus in conditione legis primo ponit tria. s. religioni cōgruat inquātum. s. est proportionata legi diuinice. quod discipline cōueniat inquantū est proportionata legi nature. qd saluti proficiat: inquātū est proportionata vtilitati humane. ad hec tria oēs alie cōditiones quas postea ponit reducūtur. Naz q dicat honesta refertur ad hoc q religioni cōgruat. quod aūt subditur iusta. possibilis s3 naturā: ꝛc. additur ad hoc q cōueniat discipline. Attenditur. n. humana disciplina p quidē quātū ad ordinē rōnis qui importat i hoc q dr iusta: ꝛ quātū ad facultatē agentiū. debet. n. disciplina esse cōueniēs vnicuiq3 sm suā possibilitatem. obseruata etiā possibilitate nature. no. n. eadē sunt iponēda pueris que imponūtur viris perfectis. etiā sm humanā cōsuetudinē. Non. n. potest homo solus in societate viuere alioꝝ morē non gerens. 3o. quātū ad debitas circūstantias dicit loco. temporiq3 cōueniens. quod vero subditur necessaria. vtilis ꝛc. refertur ad hoc q expediat saluti vt necessitas. referat ad remotionē maloꝝ. vtilitas vero ad consecutionē bonoꝝ. manifestatio vero ad cauendum nocumentū quod ex ipa lege posset prouenire. Et q2 lex ordinat ad bonū cōe. hoc ipz i vltima pte ostēdit.

ℂ Quis potest facere legem. Re. sm. s. Tho. 1a. q. 90. 19
ar. 3o. q lex proprie. p ꝛ principaliter respicit ordinē ad bonū cōe: ordinare autē aliquid ad bonum cōe est vel totius multitudinis vel alicuius gerētis vicē totius multitudinis: ꝛ ideo cōdere legem vel pertinet ad totā multitudinē vel pertinet ad personā publicā. que totius multitudinis curam habet. q2 ꝛ in oibus alijs ordinare in finē est eius cuius est propri ille finis: ꝛ quāuis vnus possit aliuz monere non tñ quilibet habet virtutē coartiuā in quecūq3 sicut requiritur ad cōdendā legem. Et q̄uis etiā pater familias possit facere aliqua precepta vel statuta in domo sua nō tamen habet proprie rationē legis. q2 lex requirit cōitatē perfectā vt est ciuitas. hec. s. T. con. Bal. in. l. oēs populi. ff. de iusti. ꝛ iure. vbi dicit q quātū habet quis de iurisdictione tantum habet auctoritatē cōdendi legem vel statutū. nec vlterius extēditur. nisi hi quoꝝ iterest cōsentiant. vel ad minus sint presentes sm Inno. i. c. i. de loca. ꝛ i. c. a nobis. el p. de sen. ex. ꝛ nō cōdicant. All. c. fi. de his que fi. a pla. rō sm. d. Anto. i. c. cū laicis de rebus eccle. nō alie. q2 potestas statuēdi depēdet a iurisdictiōe ꝛ imperio in statuēte ꝛ in subiectione quo ad eum in quem statuitur. c. ecclesia. de consti. ꝛ. c. bene quidem. 96. di. in glo. ꝛ Bar. in. l. i. ff. de iuris om. iudi. Quō aliquādo populus potest facere legē sine principe ꝛ econuerso. vide supra. v. cōsuetudo. §. i. ꝛ. 2. in quo. 2o. §. habes solutionē dubitationis quaz ponit Rosella ver. lex. §. 2o. s. vtrum requiratur cōsensus populi. Utrū princeps possit facere legē cōtra illa que sunt de iure gētiū vide supra. v. cōstitutio. §. 3. Quō requirat pmulgatio. vide. s. eodē. c. principio.

20 ¶ Qui sunt illi qui ita curã habẽt vt possint facere legẽ declarat in Pis.c.c.§.2.sm Hosti. generalẽ cõstitutionẽ papa põt facere in oibus spiritualibus et ecclesiasticis.de cõsti.c.fi. Itẽ legatus i prouincia sibi cõmissa.extra.de offi.le.c.fi.et extra.de loca.et cõduc.c.ex rescripto. Itẽ synodus prouincialis.16.di. quid dr. Item synodus epalis 18. di.c.p.et fi. Item epus i sua dyocesi extra de maio. et obe.si quis. extra de loca.et cõduc.vẽa nobis. Itẽ capitulũ potest sibi cõstitutionẽ facere.extra de cõsti.c.cũ accessissent. Similiter et vniuersitas Magistroꝝ et clericoꝝ.extra.eo.ex litteris. Item in tẽporalibus generalẽ legem põt facere iperator.C.de le.l.2.et fi.nõ tñ in spiritualibus.seu ecclesiasticis.supra.ẽ.cõstitutio.§.2. Itẽ prefectus ptorio et oẽs qbus iperator hoc mandat. Item populus Romanos. Itẽ senatus Romanus.oẽs isti legem generalẽ facere possunt. Itez ois ciuitas siue populus potest sibi legẽ facere hec oia. Insti.de iure naturali.§.p.et.2. Idem videt i omni collegio approbato.extra eo.que in ecclesiaꝝ.et.c.ex liris. Et sm Inno.i.c.vestra nobis.de loca.et cõduc. licet epus possit facere in dyocesi sua super aliis. tamen nõ põt nisi quoꝝ interest cõsentiant vel ad minus sint presentes.de cõse.di.3.c.p.et extra. de his q̃ si a pla.sine cõsen.ca.c.pen.et fi. Quãdo incipit ligare.vide.ẽ.cõstitutio.§.p. Quõ excuset ignorãtia.ẽ. excõi.4.§.2.et exco.7.§.p. post vltimũ casuz.

21 ¶ Utrũ cõstitutio respiciat pterita. R.ꝙ solũ respiciat futura.extra.de cõstitu.c.cognoscẽtes. et hoc sm Pa.ibidez ne afficiat aliquos sine culpa nisi in ea nominatiz de pteritis caueatur.extra.eo.c.fi. Et sz eũdem Pan.i.d.c.cognoscẽtes.quãdo lex vel statutũ loquit per verba pteriti tẽporis idulgẽdo aliquid nõ extendit ad futura ne detur materia delinquendi vt est. textus limitãs hanc materiã i.l.cum lex.ff.de legi.per quã dicit Bar.ꝙ si statuto cauet ꝙ quilibet bãnitus soluens.x.eximatur de bãno nõ habet locuz respectu coꝝ qui bãniũtur de futuro qr daret materiã delinquẽdi.secus si cessaret hec ratio. qr lz loquatur per verba preterita vel presentia extẽditur ad futura qr lex semper loquitur.l.arriani. C.de here. Et sm Pa.i.c.quoniã si symoniaca. de symo.cõstitutio declaratiua iuris antiqui addẽs nouã penã nõ extenditur ad preterita respectu pene et et sic cẽsetur noua quod bene ibi probat: et cõstitutio penalis habens etiaz rationes de preterito quo ad penam cõcernit solũ futura. q̃uis cõstitutio declaratiua iuris naturalis se extẽdat etiã ad preterita.rõ.qr declarãs nihil addit.vnde potius lex antiqua ligat q̃ noua. Et quãdo lex ẽ partim declaratoria et partim iuris noui editoria ligat in preterito quãtuz ad illam partem que est declaratoria. pone exemplũ lex dicat nemo audeat vsuras exercere:et qui exercuerit puniãtur pena publicatiõe oiuz bonoꝝ.naz licet factũ sit dãnatũ de preterito:tamẽ pena publicationis cũ sit de nouo non extendit ad eos qui vsuras exercuerũt ante istã cõstitutionẽ.

¶ Utrũ posterior cõstitutio tollat priorem. R.ꝙ sic etiã si de priori nõ faciat mẽtionez extra.de cogna. spi.c.1.etiã si prima haberet clausulã derogatoriaz ad secũdã:de.dudũ.de sepul.licet secus in rescriptis.c.ceteꝝ.de rescriptis:et.c.ex parte. Item secus de cõsuetudine et de statutis particularibus locoꝝ.vel personaꝝ singulariuz.s.quia eis nõ derogatur per nouam cõstitutionẽ pape nisi de ea fiat mẽtio cũ sint facti et in facto cõsistant et eam potest papa probabiliter ignorare extra.de cõsti.c.licet.li.6.secus si statutum cõtineret id quod ẽ de iure cõi quia tunc cessat ratio sm Inno.et Hosti.hec nõ Archi.et Jo.an. in.d.c.licet. presumit.n.ꝙ papa sciat iura que sunt in iure:et sic velit derogare. 22

¶ Utrũ leges humane obligent in foro conscientie. R.sz.s.Tho.12.q.96.ar.4. ꝙ sic si sunt iuste:secus si sunt iniuste vbi sic ait.leges posite humanitus vel sunt iuste vel iniuste si quidez iuste sint habent vim obligandi in foro cõsciẽtie a lege eterna a qua deriuãtur sm illud prouerbioꝝ.8. per me reges regnãt et legum cõditores iusta discernũt:dicũtur autem leges iuste et ex fine quãdo.s.ordinant ad bonũ cõe: et ex actore.quãdo.s.lex data nõ excedat potestatẽ ferẽtis:et ex forma.quãdo.s.sz qualitatẽ proportionis imponũtur subditis onera in ordine ad bonuz cõe.cum.n.vnus homo sit pars multitudinis quilibet homo hoc ipm quod ẽ et quod habet ẽ multitudinis.sicut et quelibet pars id quod ẽ totius.vnde et natura aliquod detrimentũ infert parti vt saluet totum et sm hoc leges hmõi onera pportionabiliter inferẽtes iuste subditos et obligãt i foro cõsciẽ et sunt leges legales hec ille.cuz.n.sicut dr Ro.13.ois potestas humana a deo sit. qui resistit potestati in his que pertinẽt ad ordinẽ ptãtis.deo resistit. Lex autẽ canonis ligat oẽm creaturã. sm.d.Feli.in.c.canonũ.de cõsti.2.nõ.et idẽ ibidez col.xj.cõfirmat illa que hic dicũtur de lege iusta. 23

¶ Utrũ leges iniuste obligẽt i foro cõsciẽ. R.sm Tho. vbi.s.ꝙ leges dicũtur iniuste dupl'r.vno mõ p cõtrarietatẽ ad bonũ humanũ e cõtrario pdictis i .§.precedenti. vel ex fine sicut cũ aliqs psidẽs leges iponit onerosas subditis nõ ptinẽtes ad vtilitatẽ cõez. sz magis ad propriã cupiditatẽ vel gloriaz.vel ẽt ex actore sicut cũ aliqs legẽ fert vltra sibi comissaz ptãtẽ. vel ẽt ex forma puta cũ i equaliter onera multitudini dispẽsant.ẽt si ordinent ad bonũ cõe.et hmõi magis sunt violẽtie q̃ leges.vñ tales nõ obligãt i foro cõsciẽ nisi forte pter vitãdũ scãdalũ vel turbationẽ. pter qð ẽt hõ iuri suo dz cedere. Alio mõ leges põt ẽe iniuste p cõtrarietatẽ ad bonũ diuinũ.sicut leges tyrãnoꝝ inducẽtes ad idolatriã vel ad qðcũq; aliud qð sit cõ 24

legē diuinā: et tales leges nullo mō licet obseruare. qz sicut dr actuū. 4. obedire oportet deo magis q̄ȝ hominibus. hec ille. vnde ꝯtrarium dr Mathei. 15. Irritū fecistis mandatū dei propter traditiones ve stras. Et Isaie. x. vbi q cōdunt leges iniquas et scri bētes iniustitias scripserūt vt opprimerēt in iudicio pauperes: et vi ȝ facerēt cause humiliū populi mei. Et sic patet tā ex isto q̄ȝ ex pcedenti. §. ꝙ ad hoc ꝙ lex sit iusta: et obliget oȝ ꝑ ꝙ non sit ꝯtra legē diui ná. 2° ꝙ sit ad bonū cōe. 3° ꝙ sit ab habēte potesta tem. 4° ꝙ proportionabiter imponat onera. et vno istoꝝ deficiēte ē iniusta: et nō obligat. 5° ꝙ sit publi ce promulgata. aut solēniter edita. puta i ꝯsilio po puli ſm Pa. de postu. prela. c. ꝑ. 6° ꝙ elapsum sit tēpus post quod icipit obligare circa qd̄ ē notāduȝ ſm ꝙ possumus dicere a diuersis doc. ꝙ vel loqui mur i foro ꝯsciētie. vel in foro ꝯtēptioso si ꝑ mō vel loquimur de ignorātibus et sic dic vt dictum est. ℣. excōicatio. 7. casu fi. §. ꝑ. Si vero de sciētibus vel in cōstitutiōe vel lege determinat̃ tēpus quādo icipiat ligare et illi est stādū. vt in glo. c. cū singula. de ꝑ ben. li. 6. vel nō d̄terminat̃ tēpus: et tūc si ē ꝯstitutio generalis. puta pape. vel iperatoris ligat post duos mēses a publicatiōe. de hoc ē glo. i. c. nouerit. de sen. exco. et Jo. an. in data. li. 6. Si vero sit ꝯstitutio in ferioꝝ. puta epi. capituli. vel vniuersitatis. sic ligat imediate post promulgationē. Si vero loquamur in foro cōtētioso dicēdū est vt imediate dictā est de sciētibus. 7° requirit̃ ꝙ per inferiores sit suscepta. de quo dic vt dictū est. ℣. cōstitutio. §. 4.

25 ¶ Utrū faciēs ꝯtra legē iustā ad cuius obseruātiaȝ tenet̃ semp peccet mortaliter faciēdo ꝯ̄ legeȝ. R. ſm d. Feli. in. c. canonū. de ꝯstitutionibus. post. s. T. 2ª 2ᵉ. q. 186. ar. 9. ꝙ nō. qz sicut i lege ciuili nō semp facit dignū morte corporali transgressio legalis statuti. ita nec in lege ecclesie oēs ordinationes vel publica statuta obligant ad mortale. hec. s. Tho. sic ergo nō semper peccat mortaliter faciēs ꝯtra legē ciuilē vel canonicā. nec etiā ꝯtra regulā. vtrū quando lex imponit penam peccet etiā mortaliter cōtrafaciens ver. cōstitutio. §. fi.

26 ¶ Sed q̄ritur quādo quis peccet mortaliter facien do cōtra legem. R. ſm. s. Tho. 2ª 2ᵉ. q. 186. ꝙ aliquid cōtinet̃ in lege dupliciter. vno mō sicut finis legis q sunt actus virtutū. nā lex ordinat̃ ad faciēdū hoīeȝ virtuosum et hoꝝ transgressio quātū ad ea q̄ cedūt cōiter sub pcepto obligant ad mortale. sicut sunt ꝑ cepta legis et prohibitio pctōꝝ mortaliū: et hec ēt si de eis nō esset lex positiua essent mortalia: et dicit̃ ſm. d. Feli. in. d. c. canonū. materia necessitatiua et necessaria. ad salutē. de quibus in locis suis. Quan tū vero ad ea q̄ excedunt cōiter necessitatē pcepti nō obligant ad mortale nisi ꝑpter ꝯtēptuȝ. de quo supra. ℣. contēptus in principio: et talia sunt ꝯsilia.

Alio mō ꝯtinetur aliquid in lege pertinēs ad exte rius exercitiū. sicut sunt oēs exteriores obseruātie in ter quas sunt quedam ad quas obligat̃ quis ex sua volūtate. puta voto ꝑmissiōe fide et iuramēto. et ad ista obligat̃ cōiter ex peccato mortali alioꝝ autem trāgressio nō obligat ad mortale nisi propter ꝯtēptū legis. vel qz directe ꝯ̄riatur obligationi legis. vel ꝑ pter preceptum. hec ille.

¶ Unde. d. Feli. in. d. c. canonū. col. 3. format regulā ꝙ canones ligāt oēs. adeo ꝙ q ꝯ̄uenit canoni ma xime ex cōtēptu peccat mortaliter. c. nā cōcupiscen tiā: de ꝯstitu. et dicit procedere hāc regulā in tantuȝ ꝙ a plato nō seruāte canōes possunt subditi leuare obedientiā: ante latā super hoc sententiā. de hoc. glo. in. c. sacerdos. 2. q. 7. et sequit̃ Ludo. Ro. in singula ri. 510. intellige quādo nō seruat ex cōtēptu. imo ſȝ glo. in. c. generali. de elec. li. 6. credens canones non ligare tā q̄ȝ sint facti a nō habēte auctoritateȝ legis ꝯdendi. pōt vt hereticus ꝯdēnari. Et dicunt doc. ꝙ transgressores canonis ex cōtēptu et moniti possunt deponi. adde ꝙ pluries ꝯtrauenerint: et lex mō im ponat aliā penā. qz illa sufficeret. faciēs etiā ꝯtra ca nones icurrit in famiā: facit vnā exceptionē a dicta regula. s. ꝙ canones nō ligant in ꝯsciā quādo agit̃ solū de salute anime ſm Inno. i. c. qz ꝑpter. de elec. vbi dicit ꝙ q̄uis in electōe nō fuerit seruata forma data a canonibus dūmō interuenerit purus cōsen sus eligentiū tenet i foro ꝯsciē. Idem sentit Ab. i. c. i. i fi. de resti. in itegrū: dicēs ꝙ valet in omni actu in quo ꝑtermissa solēnitas iuris positiui vt i foro ani me nō teneatur quis sibi de hoc facere cōscientiā ex quo nō interuenit aliqua deceptio et affuit cōsensus habentiū actuȝ explicare de iure naturali. facit. c. i. de spō. in principio. li. 6. vbi probat̃ ꝙ actus potest esse nullus de iure positiuo et non de iure naturali. Et Pe. de Ancha. in regula possessor. co. li. et ti. 2. q. dicit de herede ex testamēto carēte solēnitatibus iu ris et habēte purū ꝯsensum in purū testatorē an lici te teneat̃ in cōsciētia et cōcludit ꝙ sic cessante frau de. et do. Ab. i. c. relatū. el ꝑ. 2ª. col. de testa. dicit ꝙ cō tractus mulieris factus sine fraude valet in foro cō sciētie etiā nō seruata forma statuti loquētis de con sensu propinquoꝝ. Itē idem Abb. c. porrectū. de re gu. 2ª. col. dixit. ꝙ professio facta omissa forma que tradit̃ in regula quo ad deū ligat. hec aūt regula. s. ꝙ quādo loquimur in foro cōsciētie non est necesse ꝙ solēnitas iuris assit non debet intelligi vniuersa liter. sed in aliquibus casibus. primus est quādo ca non vel lex fundat̃ super presumptione: qz in foro anime scit presumptionē illam nō esse veraȝ prima let eniȝ ibi veritas etiā quādo lex induceret presum ptionem iuris et de iure: et hoc ſȝ Abb. post Jo. an. in. c. is qui fidem. de spon. vt de inuentario non confecto ab herede quia tunc non potest detrahere 27

falcidiā qꝛ tūc iuꝰ nō ꝑsumit ꝙ hr̄ditas nō fit erau sta legatis.ſʒ potius ꝙ bona hereditatis vſurpauerit ⁊ ideo tenet̄ vltra vires hereditatis: ⁊ huic iuri ius canonicū nō resistit.imovr̄ approbare i.c.Raynaldus.de testa.⁊ tn̄ i ꝯſcia nō tenet̄ vltra vires hereditatis ſʒ Pa.i.c.1.de ꝯſti.⁊ inde ē ꝙ cōdēnatio iniusta lʒ nō suspēsa ꝑ appellationē liget i foro contētioso i quo lex ꝑsumit ꝑ sentētia.nō tn̄ semꝑ i foro ꝯscie.2ᵒ.casus ē qn̄ lex ē iniusta vt dictū est.ē.§.24.⁊.25.Ex qᵒ isert.d.abb.i.d.c.canonū ꝙ licite potest fraudari gabella iniusta. 3ᵒ qn̄ nō tenet̄ seruare legē in foro ꝯsciē ē vbi a lege ponit̄ pena. qꝛ respectu pene nō procedit i foro ꝯscie.sed satis ē ꝙ sacerdos imponat penitentiaʒ de delicto ſm glo.i.c.fraternitas.12.q.2.rō ē qꝛ pena iponit̄ a iudice ⁊ ad terrorē alioꝝ q̄ rō cessat in foro aie.vn̄ ſm Jnno.i.c.dignū de homi.ſi qs isert d̄inū ꝑmo sine culpa lata nō tenet̄ in foro aie.secus i foro ꝯtētioso.l. q occidit.ff. ad.l.aql.⁊ iste pōt eē quartus casus. secus esset qn̄ esset in lata culpa vel dolo.sicut dicens falsuʒ testimoniū.vel qn̄ aduocatus ex sua culpa ꝑdit causā Ab.i.d.c.canonū.limitat de pena iuris.qꝛ nō tenet̄ qs ad penā iuris ante ꝯdēnationē ſm glo.i.c.fraternitas.12.q.2.nisi lex iponeret penā ipofacto ⁊ bōa sunt publicata vel ꝑ sniaʒ declarata. 2ᵒ limitat qn̄ reus est cōdēnatus de delicto. qn̄.n.iudex fert sniaʒ tunc reus tenet̄ ad penā ſm.s.Tho.22ᵉ.q.62.ar.3ᵉ.ēt quo ad deum:limitat 3ᵒ qn̄ pena venit ex mutuo ꝯsensu 4ᵒ qn̄ pena eēt rōe interesse. pōt ēt iudex facere ꝯ legē ex magna cā ſm ꝙ dicit.s.Tho.ꝙ deficit aliqn̄ ⁊ ꝙ tūc intentio ē seruāda nō verba. siſr nō ligat i foro ꝯscie qn̄ lex distinguit inter vtrūqʒ foꝝ ſʒ Pa. in.d.c.canonū in glo.v.ab oibus.siſr ſm Pa.in.c.tua nos.de vsu.in fine qn̄ rō legis deficit in foro aie tūc in illo foro nō ē seruāda vel qn̄ non ē eadē rō i vtroqʒ foro.c.tua.de spon.adde theoricā.doc.ꝙ qn̄ ius ciuile nō reprobat̄ ab ecclesia nec ꝯtinet i se peccatū ⁊ nō foueat lucrū proximo dānosum nec rigorē.tūc i foro aie seruandū ē.Adde qn̄ rō legis deficiat in foro ꝯscie vel semꝑ vel in aliquo casu. vide supra.v.ꝯstitutio.§.si.qn̄ lex ꝑceptiua ꝯtinet penam. aliqd.v.pena.§.5.⁊.aliqd absolutio.3.§.2.⁊ in.§. sequenti imediate.

28 ¶ Quia dictū est in.§.26.ꝙ lex obligat ad mortale rōne ꝑcepti.q̄rit̄ quō cognoscat̄ ꝙ sit ꝑceptiua.Rn̄.ꝑ ꝙ qn̄ mā ē ꝑceptiua ⁊ verisiſr excogitata q̄ dr̄ mā necessitatiua ſm.d.Feli.vt dictū ē.ē.§.26.tūc nō est curādū de verbis qꝛ semꝑ obligat sub ꝑcepto:⁊ ista sunt precepta legis siue affirmatiua.siue negatiua. Si vero nō ꝯstat de mā vbi q̄s esset certus de mēte statuētis qd̄ vult iducere ad mortale sic inducit.facit qd̄ notat glo.i.c.3ᵉ.⁊.c.ꝑ venerabilē q fi.sint leg. ⁊ ibi ꝑ Pa.Si aūt nō ꝯstat de mēte.tūc aut verba sunt ꝑceptiua.puta ꝑcipimus iubemꝰ ⁊ sic obligat ad mortale.facit.c.qd̄ ꝑcipit̄.14.q.1.aut vtit̄ verbis imperatiui modi:⁊ si mā nō est necessaria nec multū pōderosa nō obligat ad mortale.exēplu3 si qs te percussit i vna maxilla ꝑbe.⁊c̄. qꝛ ē ꝯsiliū.23.q.1.paratus.Si vero mā est multū pōderosa. sic iducat mortale ter.ē in de.exiui in.§.itē qꝛ ꝑterea.de verb.sig. exēplū in psalmo Uouete ⁊ reddite qꝛ vouere ē cōsiliū.ſʒ reddite ꝑcepti. Aut vtit̄ verbis ihibitorijs vt ihibemus ꝓhibemus interdicimus ⁊ hmōi.⁊ sic ſʒ Pa.i.c.nā ꝯcupiscētiā.de ꝯsti.iducūt mortale.Aut loquit̄ ꝑ verba coia vt decerno statuo ⁊ finio: ⁊ sic nō obligat ad mortale vt dicit idē Pa.i.d.c.nā cōcupiscētiā. siſr ē v̄bū cōe ⁊ ordino siue i plurali dicant̄ siue i singulari.Aut loquit̄ ꝑ verbū debet ⁊ sic inducit mortale qꝛ debet ex suo ꝓprio significato iportat necessitatē.vt glo.i de. attēdentes ꝺ sta.reg. Jdē dicit glo.in.c.ꝓposuit.de appel.rōe tn̄ materie aliqn̄ ē cōgruitatis in.c.ꝑ.de despō ipu.Aut cōminatur sub pena excōicatiōis:⁊ sic iducit mortale.qꝛ nisi ꝑ mortali nullus excōicatur.11.q.3.nullus:⁊.c. nemo epoꝝ.Aut loquit̄ ꝑ virtutē obediētie vel sub pena maledictiōis eterne vel sub idignatione oipotentis dei ⁊ hmōi:⁊ sic iducit mortale.vt i.c.vnico. de statu reg.li.6. Aut cōsuetudo hʒ vt talia verba obligēt ad mortale ⁊ sic inducent.ar.c.dilectus. de ꝯsue.⁊.d.de. exiui.§.item quia ꝑterea. vide.v.religio.§.22.⁊.v.clericus.2.§.5.

¶ Sed nūquid inter leges imperiales q̄ nūc vigent 29 sint aliq casus illiciti ⁊ ſm aiaʒ nō seruādi.Rn̄.sunt vt dr̄.di.x.lege.Et pmo quidē i matrimonijs.Nā ſm leges filius vnius germani copulari pōt in matrimonio.cū filia alterius germani vt Jnsti.ꝺ nup. .§.inter eos.C.de nup.l.memini:⁊ ſm deū tales debent penitus separi.de ꝯsan.⁊ affi.non debet:⁊.35. q.3.ꝓgēie. Secūdo qꝛ ꝑ leges puella rapta nō pōt ꝯhere matrimoniū cū suo raptore.C.de rap.vir.l. vnica.⁊ idē erat olim ſm antiquos canones.ſʒ hodie pōt extra de rap.c.fi.Tertio qꝛ ſm leges licituʒ est homini soluto tenere mulierē solutā in ꝯcubinaʒ vt aut.qbus mo.na.effi.sui.§.siqs aūt.ſʒ ſm deū ēt fornicatio simplex ē pctm̄ mortale: ⁊ excludit a regno dei.vt dicit aplš.1.cor.6.Quarto ſm leges licitū ē viro occidere adulteꝝ vxoris dephēsum i adulterio si ē ꝑsona vilis ⁊ cui nō debet̄ reuerētia.ff.de adul.l.marito.ꝑ respōso:⁊.l.si adulteriū:⁊.C.ꝺ adul.l.gracus.⁊ siſr lʒ pr̄i qui hʒ filiā in ꝑtāte occidere adulteꝝ filie i domo filie:⁊ eꝯ.lʒ pr̄i occidere adulterā filiā:⁊ generi lʒ occidere filiā.ff.de adul.l.pater:⁊.l.nec i ea:⁊.l.ꝙ ait.Siſr ⁊ latronē siue populatorem agroꝝ.Sed ſm deū nihil coꝝ lʒ ⁊ ꝓhibet̄ cuʒ ꝑcipit̄ Exodi.20. non occides. Quinto qꝛ ſm leges dānat̄ qui cōphēsam i adulterio tenet vxorē.C.de adul.l.crimē:⁊.l.castitati.Sed ſm deuʒ ⁊ iura canonica pōt tenet̄ sine vlla pena dūmō ipsa velit ab adulterio recedere .31.q.1.§. subaudit̄. Sexto qꝛ in multis casibus ſm leges licitū ē vxorē repudiare ⁊

matrimoniū licite ꝯctū dissoluere: ꝗ maxime in ca/
su qui notatur.x.di.lege.ꝗ.27.q.2.sunt qui dicunt.s.
ꝙ matrimoniū rite cōtractū: ꝗ ꝯsumatū potest dis/
solui ꝑpter religionē.sed hoc lex diuina prohibet vt
ineisdem. Septimo q: ſm leges mulier que mortuo
marito nubit infra tēpus luctus.s.vnius anni infa/
mis fit ꝗ icurrit multas penas.C.ꝺ secūdis nup.l.i.
ꝗ.2a. Sed ſꝫ deū vt apls dicit nubat libere cui vult
de secūdis nup.c.fi.ꝗ vt nō Inno. remittūtur ei oēs
ille pene que sunt tantū ad ipius penā.secus si inde
proueniat aliqd ad alios. Octauo ſm leges filius
spurius nō est allendus. Sed ſm deū ꝗ canones ꝯ.
vide supra verbo alimentuꝫ.§.3. Nono de inuētario
de quo supra.§.27. Decimo q: cū i certis casibus ſꝫ
leges heres teneat̃ de maleficio defuncti.secus est ſꝫ
deū q: tenet̃ ad oia debita defuncti etiā de malefi/
cio inquātuꝫ hereditas sufficit. Undecimo q: ſm le/
ges id quod relinquit̃ in vltima volūtate nō valet
nec habeat.7.vel.5.testes.C. de testa.l.vnus.ꝗ.l.fi.
sed ſm deū in relictis ad pias causas sufficiūt tres
aut ēt duo testes.extra de testa.cū esses: ꝗ.c.relatuꝫ.
Duodecimo q: si promitto aliqd nudo pacto ſꝫ le
ges sine alia iuris solēnitate nō teneor q: nō oritur
inde actio vt.ff.de pactis.l.iuris gentiuꝫ. sed ꝯ ſm
deū ꝗ canones q: mortalr peccat recedens a pacto
extra de pactis.c.i.cū similibus: ꝗ ideꝫ si promitto
vni pro altero recipienti q: ſm deū teneor.ſm leges
nō. Tertiodecimo q: iter emētes ꝗ vendētes pmit/
tunt leges deceptionē. Quartodecimo q: ſm leges
nō lꝫ emere seu vēdere iura ꝗ actiones q̄ quis ha/
bet ꝯtra aliū pro minori precio ꝙ̄ sit principale de/
bitū alr non valet emptio nec peti pōt nisi vsqꝫ ad
id qꝺ solutū est.nec ēt pñt talia iura pro parte ven/
di ꝗ pro parte donari.C.mādati.l.p diuersas.sꝫ ſꝫ
animā nihil ꝓhibet me emere iura ꝯ aliquē pro mi
nori ꝑtio ꝙ̄ sint ipa iura dū tñ nō faciā hoc i frau
dē vsure.sꝫ pp iteresse meū. aut laborē q forsitā erit
in rehabēdo.seu q: dubito ne debitor fugiat aut ad
paupertatē veniat. Quintodecimo q: i longissimo
tēpore ſm leges possessor male fidei prescribit.secus
ſm deū ꝗ iura canonica.extra de reg.iur. possessor
malefidei.li.6.ifra.ꝟ.restitutio.§.5. Sextodecimo
q: ſm leges maleficia cogitatiōis regulr nō puniū/
tur.ff.de penis.l.cogitatiōis.sꝫ cū ois cogitatio ma
la vel a deo vel per penitentiā puniēda ē.33.q.2.ois.
Decimoseptimo q: ſꝫ leges lꝫ magi ꝗ venefici pu/
niātur tñ q hoc faciūt ꝯ ibres.vētos.ꝗ grādines ꝓ/
hiātur.C.de male.l.eoꝝ. Sed ſm deū talia etiā sic
facere grauissimū pcm̄ ē.vt clare ꝓbat.s.Tho.2a2e.
.q.96. Decimooctauo q: ſm leges licitū ē in causa
sanguinis corrūpere accusatoreꝫ.ff. de preuari.l.fi.
Sed ſm deū nō licet ſm.s.Tho.ibidē. Notandum
etiā ꝙ in iure canonico sunt multa q̄ nō obligant.
primo rōne auctoris sicut dictum ē.ꝟ.liber: de gra/
tiano.in decretis.illa.n.q̄ ipe ex proprio capite po/
suit nō habēt magnā auctoritatē ꝗ a multis repro
bātur sicē illud qꝺ ponit.di.13.§.i.ꝙ ei qui veget̃ in/
ter duo mala licitū ē eligere minus.vnde videt̃ esse
perplexus vt sit necesse eligere peccatum.qꝺ ibi glo.
summa.reprobat.de quo vide ver.perplexus. Item
illud qꝺ ponit di.95.§.sed illud.in.c.presbiteros.ꝙ
necessitate vrgēte in absentia epoꝝ pbiteri possunt
crismare in ꝯtrū ē.c.quāto.de cōsue. ꝗ doc. de quo
vide.ꝟ.ꝯfirmatio sacrm.§.5.ꝗ.ꝟ.abbas.§.5. Itē
id qꝺ dicit.12.q.i.ꝙ clericis nō lꝫ habere propriū qꝺ
ibi glo.reprobat.de quo vide.ꝟ.clericus.4.ꝑn. Itē
id qꝺ videt̃ dicere.16.q.i.dilectio: ꝙ ad ꝑscribendū
sufficit habere bonā fidē in ꝑn°.qꝺ dicit glo. nō esse
veꝝ ſm ius canonicū cui ē stādum de reg.iur. pos/
sessor.li.6.de quo vide.ꝟ.prescriptio.§.7. Et multa
alia similia.2° sunt quedā q̄ nō obligāt q: nūqꝫ fue/
runt acceptata.de quo vide.ꝟ.cōstitutio.§.4.ꝗ.ꝟ.
ferie.§.11. 3° q: multa p iura noua mutata sunt vel
correcta vt ꝙ electio pape nō solū fiat a cardinali/
bus di.23.i nomine. q̄ hodie solū fit p cardinales.c.
vbi periculū.de elec.li.6.ꝗ similiter de electiōe epoꝝ
ꝗc̄. Et etiā in tēpore ordinādoꝝ.di.77.ꝗ.78.sꝫ ho/
die sunt mutata per de.de eta.ꝗ quali.or.ꝺ quo.ꝟ.
etas: ꝗ.ꝟ.ordo.4° per totū. Et ꝙ certi gradus serua
rētur ad matrimoniū.35.q.2.3.ꝗ.4.que hodie sunt
mutata per decē.nō debet.de ꝯsan.ꝗ affi.de quo.ꝟ.
impedimentū cōsanguinitatis ꝗ affinitatis. Et sic
de coione. de q° vide.ꝟ.cōicare.§.5.ꝗ i multis alijs.
Quō aliqñ aliq̄ sint correcta.vide.ꝟ.excōicatio.5.
casu.4°.§.3.4° multa abrogata p longā dissuetudi
nē.sicut ꝙ clerici icohēt ieiunium quadragesimale
imediate post quinquagesimā di.4.statuimus: ꝗ.c.
deniqꝫ.de quo vide.ꝟ.ieiuniū.§.2. Et ꝙ dies roga
tionū añ ascēsionē feriētur.de ꝯse.di.3.pronūtiādū.
Et ieiunētur.c.di.rogationes: ꝗ ꝙ ebdomada san/
cta feriet̃ ꝗ pasce.d.c.pronūtiandū.de quo.ꝟ.ferie.
§.4.ꝗ.2.ꝗ.ꝟ.ꝯsuetudo.§.4. Utrū lex ciuilis vel statu
tū secularū liget clericos. vide.ē.ꝟ.ꝯstitu°.§.2.ꝗ.3.
¶ Utrū possit fieri dispēsatio i legibus.R̃.ſꝫ Tho. 30
2a2e.q.97.ar.fi.ꝙ dispēsatio proprie iportat cōmēsu/
rationē alicuius cois ad singula. vñ etiā guberna/
tor familie dr̃ dispēsator inquātū vnicuiqꝫ de fami
lia cū pondere: ꝗ mēsura ꝗ opationes ꝗ necessaria
vite.sic igit̃ ꝗ i q̄cūqꝫ multitudine ex eo dr̃ aliquis
dispēsare q: ordinat qualr aliqꝺ cōe ꝑceptū sit ad/
iplēdū a singulis.ꝯtingit aūt qñqꝫ ꝙ aliqꝺ ꝑceptū
qꝺ ē ad comodū multitudinis vt i plībus nō ē con
ueniēs huic persone vel in hoc casu q: vel p hoc im
pediret̃ aliqd melius vel ēt induceret̃ aliqꝺ malum
piculosius añt esset vt hec iudicio cuiuslibet cōmitte
ret̃ nisi pp euidens ꝗ subitū piculū ꝗ iō ille q habet
regere multitudinē hꝫ ptātē dispēsandi in lege hu
mana q̄ sue auctoritati innit̃ vt.s.i psonis ꝗ casibus

in quibus lex deficit licentiā tribuat vt pceptū legis nō seruet. Si aūt absq; hac rōe, p sola volūtate licē tiā tribuat nō erit fidelis in dispēsatione. aut erit iprudens. ifidelis quidē si nō habeat itētionē ad bonum cōe. Jmprudēs aūt si rōe; dispēsandi ignorat pp qd dñs dicit Luce. xii. Quis putas ē fidelis dispēsator: et prudēs quē ɔstituit: et c. Lex aūt naturalis i quātū ɔtinet pcepta coia q nūq; faliūt dispēsationē recipere non pōt. Jn alijs vero pceptis q sunt quasi ɔclusiones pceptorum coium; qnq; per hoiem; dispēsat. puta q mutuū nō reddat proditori patrie vel aliquid huiusmodi. ad legē aūt diuinā ita se habet qlibet hō sicut psona priuata ad legē publicā cui subiicitur. vnde sicut in lege humana publica nō pōt dispensari nisi ille a quo lex auctoritatē; habet vel is cui ipse cōmiserit. ita i pceptis iuris diuini que sunt a deo nullus potest dispēsare nisi deus vel is cui ipse spāliter commisit. quibus aūt sit commissum. vide ver. dispensatio per totum.

31 ¶ Utrū in ɔstitutionibus itelligātur ɔcessa quecūq; nō sunt prohibita. R. fm Hosti. si ɔstitutio promulgata ē affirmatiue. oia que cōtinet et ex eis sequētia vidētur cōcessa nisi reperiant prohibita. puta ɔcessum est ɔhere matrimoniū ergo cuilibet et semp nisi reperiatur prohibitū. Si vero pmulgata est negatiue. oia ex eis sequētia itelligātur prohibita nisi reperiātur cōcessa. sicut prohibet ne quis occidat. ergo oibus et semper prohibet nisi qn inuenit cōcessum.

32 ¶ Utrū i penalib' fiat extēsio legis. R. Jo. de Jmo. et sequit Ge. i. c. si postq;. de elec. li. 6. q fm mentem cōprehensiuā fit: et fortius i fauorabilibus. s; fm mētem extensiuā nō fit in penalibus. i. c. statutū. de elec. li. 6. Jn alijs aūt nō penalibus fit extēsio ex idēptitate rōis. vide glo. et Ge. i. c. sepe. de temp. ord. li. 6. Cognoscit aūt mens comphensiua fm eu;. Jo. de Jmo. et Ge. i. d. c. si postq;. ex q̄tuor. p ex cōi vsu verborum q: pualet oi rigori et significationi verborum. ff. de leg. 3. l. librorum. §. qd tū cassius: et de ɔsu. c. cū dilectus. t. Si aliter itelligēdo sequeret absurditas cu; lex debeat esse possibilis et honesta. 4. di. erit aūt. et not. Bar. i l. oēs populi. ff. de iusti. et iure. Exēplu;. Lex dicat q occiderit hominē capite puniatur. si ad litterā deberet intelligi sequeret q occidēs se defendendo vel furiosus eēt occidēdus. ɔ de. si furiosus de homicidio qd ē absonū. 3' monstrat mens cōphensiua quādo in illa ē expressa ratio. q: ex illa vt dictū est colligit mens legis facit de. v'. de elec. exēplū i. c. ex parte. de postulā. vbi prohibitio facta de aduocādo: facta monachis extenditur ad canonicos. q: l; sint diuersi tū q: ɔstitutio fundat se supra religione. ideo extendit etiā ad canonicos: et ideo omnis cōstitutio q h; respectū ad religionē l; loquat de monachis ɔphēdit et canonicos et oēs q pmittūt tria vota. secus si loqueret de religione cū aliqua qualificatione. puta monachus niger et hmōi. q' cōprehendit mens legis quādo per eādem ɔstitutionem vel per aliā apparet id qd ibi est positū. sicut in l. i. ff. vti possi. dicit q l; verba edicti de ede. tū in fundo etiā habet locū vt i. §. hoc iterdictū oibus ibidē. Qualiter aūt dephēditur mens extensiua legis. R. fm Jo. de Jmo. et Ge. ibidē vbi supra ex idēptitate rōnis nō scripte vt i l. i. C. de iterdic. et re. facit. c. inter ceteras. de rescrip. et c. 2. de trāsl. pla. nam de similibus ad similia idē est iudiciū vt i. d. c. df.

¶ Leges imperiales imitantur canōes. vnde dicūt sic. Nō dedignātur sacre leges: canones sacros imitari spāliter in matrimonijs et vsuris. vt in aut. vt deri apud proprios epos. coll. 6. et 2. q. 6. §. hoc colligit. extra. de noui op. nūc intelleximus. Et notandum fm Jnno. in. c. si. de reb. ecc. nō alie. et sequitur Pan. i. c. i. de resti. i inte. q vbi ius canonicū in aliā materia dat regulā spālem q nō debemus illa; distinguere per ius ciuile. verbi grā. canon induxit suā solēnitatē in alienatione rei ecclesiastice. Jdeo non debemus seruare illam iuris ciuilis positam in aut. hoc ius. C. de sa. san. ec. Et in legis fraudē nihil agēdū est. ff. de legibus. ɔtra legē. q: cu; quid prohibet per vnā viam intelligit prohiberi et alia. extra. de reg. iur. cū quid. li. 6. Et facta in fraudē legis nō tenent. vt not. Bar. in l. āplius. ff. re. ra. ha. allegat l. si libertus minorem: et ibi tex. ff. de iure patro. secus esset si fieret in fraudē hominis etiā principis. vide Pan. in c. dilectus. el. 2°. de preben. et quod nota in d. l. si libertus. Et quomodo fiat fraus legi. vide supra ver. fraus. Nota fm Panor. i. c. clerici. de iudi. q leges ciuiles sequūtur canonū dispositiones et sic in effectu nō potest dari ɔtrarietas inter canones et leges quod intellige i materia spectante ad ecclesiā et sic potest dici q etia; de iure ciuili mulier nubens infra annū luctus non efficitur infamis quia canon permittit vt in. c. pen. et vltimo. de secundis nup. nec vsure permittūtur de iure ciuili nec cōcubinatus q: materia pertinet ad ecclesiā: et canon prohibet: et sic de alijs. secus in materia indifferenti. q: tunc data ɔtrarietate inter canonē et legem canon seruatur in foro suo vt nota glo. in regula possessor. de reg. iur. et ibi Jo. and. in mercuriana. li. 6 tex. cum glo. i. c. 2. de arbi. co. li. facit tex. i aut. quomodo oportet epi. §. i. col. i. vbi imperator dicit se velle sequi. et seruare regulas sacras. vt in l. cūctos populos. C. de summa tri. et fi. ca. vide Panor. i. c. primo. de noui ope. nun. vide aliquid ver. papa. §. i. et ver. dispensatio. §. 14. casu. 41. 33

34 ¶ Utr' ɔdētes leges iniqs peccēt et ad qd teneant. R. q l; de iure tales leges. seu statuta nō valeāt. di. 8. q ɔ. et 32. q. 7. flagitia. tū facientes et ɔsentiētes peccāt

mortaliter de quibus Isaie.x. ve q cōdunt leges ini/quas: et si sunt ꝯ libertatē ecclesiasticā sunt excōica/ti de quo.s.verbo exco.5.casu.20.et tenenꝰ restituerꝰ oē dānuʒ qḋ prouenit alicui rōne talis legis: et oēs volūtarie seruātes sitr peccāt mortalr: et oia acqsi/ta rōe talis legis tenenꝰ restituere sicꝰ de raptoribus et nō solū dicunꝰ inique qñ sunt ꝯ legē dei et nature sʒ ēt qñ sunt ꝯ ius positiuū ad paupes opprimēdos et iustitiā ipediēdā ꝟ Host. Sitr ꝯdētes leges neviu re restituāꝰ sunt excōicati.ꝟ q°.s.ꝟ.exco.5.casu.50.

35 ¶ Utrū actus factus ꝯ legē sit nullus ipo iure.R. ꝙ nō.i q̄tuor casibus.p̄ qñ cā ꝓhibitionis nō est ppe/tua. sʒ tēporalis vt i.c.p̄. de mi̇.ꝯtrac.ꝯ.inter.cc.et dꝛ tēporalis qñ ē restricta ad certū tps. puta ꝓhi/beꝰ mrimoniū.pp venerationē certe diei. sitr de ꝓ/fessione facta ifra annū q̄ ꝓhibeꝰ i.c.ad apłicaʒ de regu.li.6. Secus si ꝓhibitiōis cā est ppetua.puta cū ꝓhibeꝰ aliqd pp malū qḋ ide seq pōt.vt mrimoniū pp ꝯsanguinitatē: et hmōi.et sic itellige.l.nō dubiuʒ C.de legib⁹: et.c.vides.x.di.et.c.iterdicimus.35.q.3. ꝰ qñ ꝓhibitio legis ꝯcernit pncipalr fauorē alicu/ius.talis ꝓhibitio hʒ potius viʒ exhortatiōis respe ctu illius pro cuius fauore pncipalr fit q: pōt renū tiare.p hoc.di.4.§.hec. et si legib⁹.hoc ponit Pa. i.c.ad apłicā de regu.et infert ꝙ posset p hoc inten/tari lʒ statuto caueaꝰ ne mulier possit ꝯtū facere si ne psentia duoꝝ agnatoꝝ ꝙ valeat ꝯtus sine coꝝ psentia si statutū expsse nō ānullet actū factū.facit.l. si qs in ꝯscribēdo.C.de pac.et facit.d.c.ad apłicā: vbi pʒ obligationē acqri deo lʒ sit act⁹ ꝓhibitus a lege fauore ꝓfiteri volētis.3°.qñ lex certā formā sup eo qḋ alicui ꝯuenit ex sua ptāte. Exēplū. Eps ex sua iurisdictiōe pōt absoluere ab excōicatione vbi ꝯdi/tor canonis nō sibi reseruat. attamē lex dicit ꝙ nō absoluat nisi faciat sic vel sic si facit ꝯriuʒ tenet tñ absolutio.secus qñ lex dat ptāteʒ illi q eā alias non habet cū tali forma q: si nō seruat formaʒ nihil fa/cit.hoc accipiꝰ a dño.Car.in de.p⁹ de iure patro.et ꝯcordat glo.ibidē.et Pau.4°.qñ lex punit ꝯfaciētē q: tenet si expsse nō ānullet factū ꝯ. secus qñ nō pu/nit.sʒ solū ꝓhibet q: sic nō tenet et sic loquiꝰ lex non dubiū.C.de leg.hoc ponit.d.Car.i de.p⁹. de rescri/ptis.diuersa tñ ē certa hoc.doc.opinio qbusdā dicē tibus ꝙ in oibus casibus.facta ꝯ legē sunt ipso iure nulla nisi lege speciali actus sustineaꝰ fm Jo.and. in.d.c.ad apłicā: et cū eo cōiter doc.vide.ꝟ.absolu/tio.3.§.2.et ver.ius.§.6.

36 ¶ Utrū lex indulgēs aliqd qḋ pōt tendere in alte rius piudiciū intelligaꝰ saluo interesse ptis.R. ꝙ sic vt tʒ Bal.de pa.iura.fir.et Pa.i.c.p̄.de iudi.vtruʒ ꝯsuetudo tollat legē.s.ꝟ.ꝯsuetudo.§.3.et.4.

Libellus famosus dicitur quādo aliquis scri/bit cedulaʒ cōtinentem iniuriā siue ifamiam alterius et proiicit eam i loco vbi inueniaꝰ: et sic alius infamatur.

¶ Que pena ꝯficiētis libellū famo um.R. quadru/plex ē pena fm ꝙ q̄tuor modis pōt agi de eo: et p̄ qdē si agaꝰ criminalr.ēt fm leges est pena capitis tā ꝯ illū q fecit q̄ȝ ꝯ illū q iuenit nisi corruperit vel nulli reuelauerit.C.eo.l.vnica.5.q.1.si qs famosuʒ: et qlibet de populo accusare pōt tales. quin ēt accu satori ꝯstituiꝰ pmiū ꝓ modo substātie accusate pso/ne.vel si erat seruus ꝓduciꝰ i libertatē.ff. de iu.iu.l. lex.§.si.et.C.eo.l.vnica.2° si agaꝰ ciuilr.s.actiōe iniu riaꝝ q̄ nō publici iudicij.sʒ priuati ꝯtinet q̄rellā.C. de iu iur.iur.et sic puniꝰ fm iuramentū actoris: et taxationē iudicis vt isti.de iniur.§.pena.3°.si agaꝰ fm canones: et sic q libellū famosuʒ ꝯficit flagellaꝰ et excōicatur.5.q.1.qui in alterius: et.c.hi.qui.et po/test deponi cū sit graue crimen et dānatiōe dignissi/mū.25.di.§.nunc aūt.4°.i foro peniteñtiali. q: tā isti q̄ȝ alij detractores tenētur ad restitutionem fame p modū qui dictus est.ꝟ.detractio. vnde deberet fa/cere alium libellū in ꝯtrariū.

Liber dꝛ ille q nullius subest ptāti.ff.ꝟ capti. et postli reuer.l.nō dubito.§.liber aūt popu/lus. et liberā hʒ ptātē qñ sine alterius ꝯsensu qs pōt disponere et nō alr.c.si.de postu.pla.et ver/bū libere excludit oēm morā et cōditionē.c.extirpā/dū.§.pen.de pbe.et.c.si beneficia de pben.li.6. et de offi.or.c.ordinarij.§.qd si forte li.6. et ibi p Jo.an. et Archi.ꝟ homi.pro humani.li.6.imo fʒ alios de notat quādā ꝓrogaturā absolutā. seu dñium super actū cui adiciꝰ.vt.l.pcurator cui libera.ff.de pro/curatoribus: et.l.iusiurandū ꝙ ex cōuentiōe.§.si.ff. de iur.iur.de clec.cū nobis oliʒ in si.vide per Bar. in.l.alio.ff.de ali.et cba.lega.et Pan.i.c.cū libertē de sepul.et i.c.mā.de loca vñ libeꝝ dñiuʒ nō hʒ qs sup actū quē qñ vult illū exercere ipediꝰ aliqualiter ois prohibitio siue tēporalis siue perpetua ꝯtradi/cit libertati.l.libertas.ff.de sta. ho.

Liber sapiētie nō erat oliʒ inter canonicas.sʒ fuit cuiusdā philonis. hec.s.T. sup Dyo.4. lec.9.c.5. Et glo.i.c.canones.16.di. dicit ꝙ sapiētia Salomonis liber Jesu filij sirach qui diciꝰ ecclesiasticus et liber iudicū et Thobie: et liber mᷓa chabeoꝝ sunt apocriphi: et tñ leguntꝰ.sʒ forte nō ge/neraliter hec ibi. Ideʒ tenet Pa.in.c.p̄ de pscrip. in principio vbi dicit ꝙ idē tenet Hiero. i pfatiōe sup li.prouer.qdā tñ dicūt ꝙ i quodā ꝯcilio fuit deter/minatū vt leganꝰ ad edificationē: et Hiero. i phe°. li.Re.galeato dicit: ꝙ liber sapiētie Jesu filij sirach et Judith.et Tobias.et pastor nō sunt i canone. Et i ꝓhemio Judith dicit.idē Hiero. ꝙ synodus nice/na in numero sanctaꝝ scripturaꝝ legiꝰ cōputasse. Liber de ifantia saluatoris ē apocriphus fʒ.s.T. 3ª.p.q.35.ar°.6.liber decretoꝝ: fm Pa.post Jo.an. c.2.de rescrip. nō est approbatus nisi quo ad dicta sanctoꝝ et pōtificū q̄ ibi sunt iserta.imo dicta grani quotidie reprobātur sicꝰ dicta alterius doctoris.

1 Ibertus ē ille q ex seruo factus ē liber p manumissionē. Manumissor aūt dr patronus: ⁊ semp libertus patrono tenet ad qdā obsequia. Ingenuus aūt vocat q liber natus ē ⁊ sic nulli tenet obseq. Est aūt casus quo libertus cripit ingenuitatē. s. si a dño fuerit expositus lāguidus cuiuscūqz etatis. vel si ei ipse alimenta denegari ptigerit hoc ipso libertus fit ingenuus ⁊ seruus liber. Idem si pr exponat filiū languidū. hoc ipo filius a patria ptāte. libertus ē. Illi tn̄ qui hos suscipiūt nō possunt pp hoc i eoꝝ psonis ius aliquod vindicare. de expo. ⁊ Lan. c. vnico.

2 ¶ Utrū libertus possit reuocari i seruitutē. R. q sic pp igratitudinē. s. cū man⁹ iniecerit in patronū aut atrocē iniuriā. seu graue dānū i psonā vel rebus inferre psumpserit. vt i glo. extra. de dona. c. fi.

3 ¶ Que differētia iter libertū ecclesie ⁊ priuatoꝝ. R. sm Host. ē multiplex. p⁹ qꝛ liberti ecclesie reuertunt i seruitutē pp opas nō pstitas. 12. q. 2. dy aconi. secus in liberto priuati. C. de liber. cā. solo. Inno. tn̄ itelligit hoc de obsequijs ipositis nō de alijs. 2⁹ qꝛ filij libertoꝝ ecclesie ēt nati post manumissionē iter obnoxij ecclesie. 12. q. 2. de libertis. secus i alijs. C. de libertis: ⁊ coꝝ. li. l. i. ⁊. 2⁹. 3⁹ qꝛ liberti ecclesie tenentur seruire ecclesie ēt si nulla opa sint eis iposita. d. c. dy aconi. secus i alijs sm Inno. 4⁹ qꝛ liberti ecclesie si iniurentur ecclesie vel accusent illā vel testificētur ꝯ illaz reuocātur i seruitutē ēt si ordinati fuerint. 54. di. q ex famulis. 5⁹ qꝛ liberti ecclesie manumissi ad hoc vt ordinētur nō possunt de acquisitis quocūqz mō ad alios transmittere sm quosdam quin potius omnia ad ecclesiā pertinebūt. sed verius videtur q hoc verum sit solum quādo in manumissione fuit dictum. alias etiam testamentum possunt cōdere de his que acquisiuerūt. sm Tan. Ray. vl. ⁊ Host. multa habeo ꝺ hoc infra verbo manumissio: ⁊ maxime. §. 5.

1 Ittera an piudicet scribēti. R. Pa. i. c. fraternitati. ꝺ de. non resi. ɔcludēdo post Bar. i. l. lui⁹. ff. ꝺ fideiusso. Aut sunt lr̄e generales sic cū dr psentiū latori adhibeas fidē ⁊ hmōi: ⁊ isto casu cū iste lator nō possit ꝯbēr vel aliqd itētare i piudiciū scribētis si cui scribit sibi mutuaret pecuniā: ⁊ hmōi nō piudicaret scribenti vt i. l. fi. C. qd̄. cū eo q i ali. postea qꝛ potius sunt littere recomēdatitie nisi aliud ad dat puta sub piculo meo ⁊ hmōi. vel nisi dolose dedit illi litteras qꝛ tūc tenet. ar. l. q vendi tio. ff. de dolo. Si vero sunt littere magis speciales. puta qꝛ dr i eis tali de mea itentiōe isormato adhibeas fidē plenā qꝛ tunc tenet ⁊ aget acti mādati ꝯ scribētē ille cui scribūtur. sz nō debet ei credere i aliquo quod ei approprie t. facit. l. si. vero remunerādi. ff. man. De eo qui aperit litteras alterius. vide supra falsarius. §. 2. ⁊. 3⁹. de litteris. vide infra. ꝟ. probatio: ⁊. ꝟ. scriptura: ⁊. ꝟ. tabellio. §. 6.

1 Itigiosa res dr de cuius dño iter petitorē ⁊ possidētez mouet i iudicio. de cessiōe rei litigiose. vide supra. ꝟ. cessio actionū: ⁊ vtrum possit alienari ibidem.

¶ Utrū litigās teneat ad restitutionem expēsaꝝ ⁊ dānoꝝ parti aduerse. R. q sic si sciebat iniustā cāz fouere. si aūt a principio nō sciuit tn̄ i processu cause cognouit iniustitiā ⁊ nō desijt tenet. ar. in. c. dño. de secū. nup. ⁊ i. l. si qs iniciatus: ⁊ ibi Bar. ff. depositi. litigiosus idē ē q ɔtētiosus. de quo. s. ꝟ. ɔtētio. ⁊ discordia ⁊ grauius peccat p se ꝗȝ adulator. qꝛ litigiosus frāgit amicitiā ⁊ sunt illi proprie q ad oia ꝯriātur cū ɔtristādi de nullo curātes vt dicit phs. 4. ethicoꝝ. Et nō dȝ ordinari. 46. di. §. 1. Et nō sm. s. Tho. sup Paulū. p⁹. cor. 6. q litigare i iudicio ē peccatū. qdrupl r. s. rōe auaritie. modi. medij ⁊ scādali. 2

¶ Litigiū proprie i verbis ɔsistit. cū. s. vnus verbis alterius ꝯdicit i qua quidē ꝯdictiōe duo pnt attēdi. qñqz. n. ɔtingit ꝯdictio pp psonā dicētis cui ɔdicēs ɔsentire recusat pp ꝺfectū amoris aios vniētis. ⁊ hoc vr ad discordiā ptinere: charitati ꝯriā. qñqz vero ꝯdictio oritur rōe persone quā aliquis ɔtristare nō veret ⁊ sic fit litigiū qd̄ pdicte amicitie vel affabilitati opponit ad quā pertinet delectabiliter aliis ɔuiuere. vn̄ phs dicit. 4. ethicoꝝ q illi q ad oia cōtrariātur. cū eius qd̄ ē ɔtristare neqz quoscūqz curātes: discoli ⁊ litigiosi vocantur. 3

¶ Utrū litigiosus plus peccet ꝗȝ adulator. R. sz. s. Tho. 2a 2e. q. 116. ar. 2⁹. q ꝺ vtroqz istoꝝ pectōꝝ possumus loqui dupl r. vno mō ɔsiderādo spēm vtriusqz peccati: ⁊ sm hoc tanto aliqd vitiū ē grauius ꝗto magis repugnat opposite virtuti. virtus aūt amicitie principaliꝰ tendit ad delectādū ꝗȝ ad ɔtristandū ⁊ iō litigiosus q supabūdat in cōtristando grauius peccat ꝗȝ placidus vel adulator: qui superabūdat in delectando. Alio mō pnt ɔsiderari sm exteriora motiua: ⁊ sz hoc qñqz adulatio est grauior. puta quādo intēdit p deceptionē indebitū honorez vel lucrū acquirere: qñqz vero litigiū ē grauius puta qn̄ hō intēdit vel veritatē impugnare vel dicentem in contemptū adducere.

¶ Lis aūt q idē est qd̄ litigiū. est ꝯdictio verbalis opposita amicitie. seu affabilitati. i. facta aio cōtristādi ⁊ sic lis ɔprie semper ɔsistit i hoc q quis alicui malū isert vel aufert bonū qꝛ tristitia siue ɔtristatio nō ē nisi de malo iherēte vel carētia boni: ⁊ ē duplex. s. cū psona priuata ⁊ publica. i. iudicialis q sm glo. i. c. forus. de verb. sig. iportat cāz ciuilē. 4

¶ Principiū litis i iudicio ē ɔtestatio q est initium actiōis ⁊ ɔflictus nō obstāte q oporteat libellū pcedere super quo fiat ɔtestatio vt de libel. obla. c. p qꝛ ipa oblatio libelli ē dispositio ad ɔtestationē. vnde semper necesse q pcedat libelli oblatio. d. c. p. nisi de partiū ɔsensu remittat. litis vero ɔtestatio sz Gof. est negotij principalis hinc inde apud iudicem facta 5

narratio et subsecuta missa. siue negando. siue confitendo. quod sit iudice interrogante. et verbabiliter .i. oretenus. secundum Pa. e. c. in vno. 3°. quod hec fiant animo procedendi in causa. 4°. quod per principales personas non procuratores nisi forte principales adeo fuerint indiscreti vt eorum defectus de licentia iudicis suppleatur .c. pastoralis. de iudi. Sed litis quasi contestatio est cum aliquis conuentus in iudicio super rebus mobilibus quas possidet nomine alieno nominat dominum in iudicio et accipit inducias ad denuntiandum domino vt ad iudicem veniat. aut mittat. si ipse dominus non compareat infra terminum sibi datum. tunc. n. lis dicitur quasi contestata contra dominum. Litem autem pendere est litis contestationem esse vsque ad sententiam diffinitiuam vel terminum litis. Sed lis dicitur pendere quo ad hoc quod nihil innouetur cum citatio legitime peruenerit ad partem vel per eum stetit quominus perueniret cum tali expressione quod potuit instrui super quo conueniatur vt summat Jo. an. i de. re. c. ii. et debet peruenire debito tempore. vt ibi.

Locellarius contractus qui dicitur datio ad liuellum idem est quod emphyteosis: et ideo ibi vide. et ibidem de laudemio soluendo.

Loca an liceat mendicantibus dimittere vel de nouo accipere et de excommunicatione eorum. vide ver. excommunicatio. 5. casu. 51.

Locatio est persone vel rei ad vsum facta concessio. mercede in pecunia numeranda conuenta. alias si species vel res daretur non esset locatio. sed contractus innominatus s. do vt facias et ageretur prescrip. ver. ff. depositi. l. i. §. si quis seruum. Et ideo locator dicitur qui sub mercede pecuniaria locat domum suam et huiusmodi. conductor dicitur qui ipsam accipit soluendo pensionem. vt in d. §. si quis. Aduerte tamen quod contractus innominatus induitur secundum naturam contractus nominati cui assimilatur nisi aliud actum fuerit vt in d. §. si quis. sequitur Bar. Et si operaueris in re mea certa mercede tibi danda tu locator operarum tuarum ego conductor earundem dicor. ff. eo. qui operas. sed respectu operis ego locator et tu conductor diceris. ff. eo. Item queritur. §. i. et §. si gemina. Et nota quod inquilinus dicitur proprie conductor rei vrbane colonus vero rustice.

1 ¶ Quid potest locari. R. quod omnes ille res que vendi possunt nisi sint seruitutes prediales vt iter actus via etc. que locari non possunt vt est tex. et glo. in l. locare ff. locati. seruitutes autem personales que sunt vsus fructus bene possunt locari ff. de vsufruc. l. arborum. sed non seruitus vsus. vt insti. de vsu et habi. §. minus. sed si fit ab vsufructuario extinguitur locatio per mortem vsufructuarii. vt. C. de iur. do. l. si sotius. et per maximam et mediam capitis diminutionem. insti. de vsufru. §. finitur. a proprietario autem fieri non potest locatio seruitutis personalis.

¶ Utrum fructus decimarum possint locari ad annuum censum laicis. R. secundum Pan. in c. cum iam. de loca. quod sic. 2
vtrum prelatus possit locare fructus ad magnum tempus et quomodo. vide supra. Alienatio. §. i.

¶ Utrum beneficiatus possit locare fructus ecclesie sue sine alia licentia. R. secundum Pan. i. d. c. vestra: quod sic intelligendo non ad magnum tempus. puta pro nouem annis potest. facit glo. i de. i. de rebus ecclesie non alie. nec valet statutum seu prohibitio superiorum in contrarium hoc impedit propter verbum libere quod ponitur i litera. d. c. vestra. Et si ante tempus locationis finitum moriatur extinguitur locatio quia comparatur clericus vsufructuario vel vsuario. c. vlti. de pec. cle. et ideo extinguitur sicut ius vsufructuarii. de dona. c. consultationibus. de pigno. c. vltimo. secundum Jo. mo. qui sic not. in c. hoc consultissimo. de re. ecc. non alie. li. 6. et si soluit pensionem non rehabebit a successore in eodem beneficio nisi sit conuersum in vtilitatem ecclesie vt not. Hosti. in c. i. ne prela. vi. su. vide totum istum §. et alia plura supra. Beneficium. 3°. .6. b. vide infra eo. §. 17. 3

¶ Utrum sacerdos possit locare operas suas. R. quod pro diuinis officiis dicendis non licet. c. cum in ecclesie. de symonia. et multis aliis. c. alias esset symonia. sed pro temporalibus bene potest. sed tamen ei paciscatur cum aliquo quod moretur in alia ecclesia vt celebret ibi diuina. ita tamen quod intentio non dirigatur ad diuina. sed ad mansionem quam ibi facit vel ad laborem quem sustinet vel ad damnum quod ratione more patitur vt in c. ad questiones. de re. permu. et no. Inno. in c. ven. ne prela. vi. suas. ver. symonia. §. 15. et sequentibus. 4

¶ Utrum scholaris recedens possit alium ponere loco sui in domo vel camera conducta. R. secundum Pan. in c. inter dilectos. de fide instru. quod sic. quia conductor potest locare alteri rem conductam l. nemo. C. loc. nisi aliud conuenissent. vt i. d. l. nemo. Sed an possit facere inuitis sotiis. glo. insti. loca. i fi. dicit quod licet possit iure locationis locare alteri ratio tamen societatis prohibet que preualet iuri locationis cum videatur electa industria persone. Insti. pro socio. §. soluitur. Idem tenet Specu. de iudi. §. 2°. Et dantes. Azo. p. l. preceptorem. ff. de his qui deie. vel effu. et addit. quod si scholaris non degit i domo vt debet versari potest contra eum agi actione pro sotio. sed vtili. quia directa datur quando contrahitur societas ad comodiorem vsum et vberiorem que- 5
stum de qua leges loquuntur. vt no. Specu. vbi supra. Ex quo intellige quod in materia odiosa non veniet sotius in domo. Et ideo si statutum dicat quod socius teneatur pro socio non veniet sotius i domo quia non est proprie ista societas: et in odiosis verba stricte capiuntur. l. 3. §. hec autem verba. ff. de nego. ge. et in c. vestra. de iure iur. Insuper dicit Pan. i. d. c. inter dilectos. quod si male versatur et non possit compesci aliter a

sua violẽtia ꝙ poterit expelli. per l. si cõuenerit in fi. ff. pro socio. 17. q. 4. in loco.

6 ¶ Utrũ possit locari domus propinqua alteri magistro. ita ꝙ voces adinuicẽ cõfundantur. R. ꝙ nõ. et si fecerit primus poterit expellere vltimũ. C. de stu. li. vi. co. l. vnica. in fi. et hec causa tractari potest in feriato tẽpore messis s̃m Host. de iudi. c. significauerũt. et idẽ posset de quocũqꝫ alio qui impediret lectionẽ pfati magistri. ar. d. l. vnica. et c. pñdẽ. 15. q. 2.

7 ¶ Cui potest locari aliqua res. R. ꝙ oibus qui possunt emere nisi sit miles vel curialis quibus nõ pñt locari predia ad colendũ ne amisso vsu armoꝝ ad opus rurale se transferãt. vt. C. loca. l. milites. l. curialis. et l. vltima. subuenit ignorãter faciẽti. ff. loca. l. si quis ignorãs. vbi dr. ꝙ potest exigere mercedẽ. non eiꝫ ptinet disciplinã qui ignorauit militem. Idem videt in clericis et monachis nisi ex cã necessitatis. extra ne cle. vel mona. c. i. et c. secũdum vbi hec not. Ber. et Host.

8 ¶ Usqꝫ ad quod tẽpus potest fieri locatio. R. ꝙ et ad tẽpus: et in perpetuũ. vt. ff. si ager vecti. l. i. et dicũtur vectigales agri qui imperpetuũ locantur. s. ꝙ diu vectigal soluatur vt. d. l. i. et succedit heres in locatione et cõductiõe si moriat̃ cõductor infra tempus locatiõis iure cõductionis. secus in vsufructu qui personalis est et extinguitur cuꝫ persona. ff. loca. l. si quis domũ. §. si fructuarius.

9 ¶ Quãdo est merces soluẽda. R. s̃m Azo. et Gof. et Pan. in c. ppter sterilitatẽ. co. ti. ꝙ si actum est qñ sit soluenda id seruabit̃. alias cõsuetudo regionis: et si non appareat de cõsuetudine ad quod minimũ est. s. in fine anni. ita dicit. l. semper in stipulationibus. ff. de re iur. et not. Host. et Ber. de censi. ex pte: facit de re. iur. i obscuris. li. 6. ff. de ver. obliga. l. qui hoc ãno. et l. eũ qui. et ff. quãdo dies vsufru. le. ce. l. i. in principio: et hec vera in stipulationibus nisi causa quare datur merces aliud requirat vt puta qꝛ datur pro sumptibus et similibus. In alijs vide in. l. i. C. quãdo dies le. ce. et d. l. qui hoc anno. et Inno. i c. ppter sterilitatẽ. de loca. Et nõ s̃m Pan. i. c. peruenit. de arbi. ꝙ differentia est inter soluere annuatim et quolibet anno. nam si promisi tibi soluere annuatim teneor in principio anni. si aũt in quolibet anno tũc in fine anni fiet. vide. v. ãno. si debes i fine tenebris anni. annua si dbes tũc repetes capud anni.

10 ¶ In quibus casibus potest locator expellere inquilinũ ante tẽpus finitũ cõductionis. R. ꝙ in quatuor ꝑ si nõ soluit pensionẽ per biẽniũ. sed si paratus sit soluere audiẽdus ẽ. ff. loca. l. quero. Intellige si alius modus de sequẽtibus nõ iest. s. si domus locata sit necessaria sue habitatiõi. intellige. ex necessitate superueniẽte. cui aliter prouidet̃ nõ põt. vt. l. edem. C. locati. aliter nõ diceret̃ necessitas. si posset prouidet̃ alio mõ. secus esset si tẽpore locationis aliã domuꝫ nõ habebat qꝛ sibi iputabit̃ nec expellere poterit. ff. loca. l. si quis domũ. §. huic subiũgi. 3° cum domus eget refectione qꝛ minat̃ ruinã. que tñ tẽpore locationis nõ minabat̃ et in isto casu et pcedẽti fiet remissio pensionis. pro rata tẽporis. et c. pp sterilitatem. de loca. et d. l. edem. et d. l. quero. §. inter locatorem. vel prouidebit de alia domo eque idonea. ff. eodẽ. l. cũ plures. in prin. Sed an ea refecta possit cõductor petere in ea reponi. R. ꝙ sic. glo. iuncto tex. l. si duo. §. cũ inquilinus. ff. vti possi. et ibi p Bar. 4° quãdo cõductor i domo peruerse cõuersatur sine lesione rei vt puta tenet publicas meretrices: et sic nõ remittit̃ pensio s̃m Host. vel versat̃ peruerse cũ lesione rei tenẽdo porcos in solario incidit arbores nõ colit suo tempore: et tũc remittitur pensio. sed aget ad interesse dñs de dãno dato s̃m Host. in. d. c. propter sterilitatẽ. et s̃m hãc distinctionẽ ꝯcor. doc. in. d. l. edem. et in. d. c. ppter. qui videntur ꝯtrarij. 5° s̃m. d. Alex. de imo. ꝯsi. 126. quãdo conductor iurauit soluere omni anno affictũ et cessat soluere vno anno. l. si quis maior. C. de trãsac. et cõter sꝫ doc. in ea. l. tenet in quolibet contractu iurato.

¶ Utrũ inquilinus possit similiter pp necessitatem dimittere domũ ante finitũ tẽpus ꝯ volũtatẽ dñi. R. s̃m Pan. in. d. c. ppter sterilitatẽ. ꝙ sic s̃m Un. et Jo. an. hoc tenet etiã glo. in. l. si in lege. §. si domus. ff. loca. Ex quo potest inferri ꝙ propter pestem potest dimitti qꝛ est probabilis necessitas: et facit tex. in. l. habitatores. ff. co. ti. et sic in ꝯscia esset seruãdũ. ꝗuis i foro ꝯtẽtioso forte aliter teneretur. 11

¶ Utrũ sit minuẽda pensio rei locate quãdo cõductor non potuit vti re cõducta. R. ꝙ aut quis locat rem: et si stat per locatoris volũtatem quo minus re cõducta nõ vtatur conductor sic tenetur ei ad interesse. l. si de fundo. C. locati. si vero non ex volũtate. sed per casum fortuitũ ex eius parte vel ex parte rei locate cõtingentẽ sic pensio remittit̃ pro rata. exemplum ex parte locatoris. puta qꝛ pp̃ter delictũ eius fundus locatus publicatus est. Exemplum ex parte rei. veluti si edes locate exuste fuerũt vel ager terre motu corruit. vt. l. si quis domũ in fi. et l. ex cõducto. §. i. Et. l. sed addee. §. si quis. ff. loca. Idẽ dicendũ quãdo ex necessitate locatori adueniente oportuit cõductorẽ expellet̃. vel propter refectionẽ domus. l. qui insulã i prin. et l. si fundus. ff. co. ti. Si vero stat per conductorẽ vel per eius culpã quo minus re locata vtat̃ nihilominus totam pensionem soluere tenetur. l. colonus. §. nauem. ff. locati. Si vero ex casu fortuito ex quo re locata vti non potuit similiter tenetur quãdo locator alteri locando mercedem habuisset. alias non. vt patet ex. l. si. §. i. ff. ad. l. rõ. de iactu. facit. l. sꝫ addes. §. cũ gdã. ff. locati. Sꝫ i casu

qñ qs locauit opas nec p eũ stat quo minus eas sol‑uat. sꝫ p ꝯductorẽ sic talis ꝯductor ẽt si ipediat ca‑su fortuito nihilominus pẽsionẽ pstabit vt est casus in.d.§.cũ qdã.qd verbũ credit in ꝯsciã qñ talis lo‑cator nõ habuit cui locãdo opas acqreret mercedẽ pp talẽ locationẽ quã mercedẽ habuisset si tali non locasset. Si vero stat p locatorẽ quo minus operas pstaret tũc nõ ipedit casu fortuito tenet ad oẽ inte‑resse nec mercedẽ habebit. Si vero ipedit casu for‑tuito sic remittit pẽsio p rata tẽporis vt ẽ casus i.l. si vno.§. Itẽ cũ quidã.ff.loc. Itẽ in.l.si hi.C.locati: ⁊ l.aduocationis.C.de ꝯdi.ob cãm. non aũt tenet ad interesse ⁊ si iã inchoasset operas vel fecisset ali‑quas expẽsas ad se preparandũ ⁊ tali casu fortuito ipedit repetet eas expẽsas quas fecit pp hoc vt in.l. pecuniã in prin.ff.de ꝯdi.ob.cãm: habet de eo qui parauerat se ire ad locũ ⁊ ipeditus p tẽpestatẽ.fal‑lit hoc vt remittat pẽsio qñ ex casu fortuito stat p locatorẽ in aduocato qr nõ repetit salariũ ab eius heredibus ipo moriente.l.i.ff.de va.⁊ extraor.cog. Idẽ de quocũqꝫ hñte officiũ publicũ:⁊ sic loquit.l. arboribus.§.de illo.ff.vsuf.⁊ l.eiẽ functo.ff.de offi. asse. Itẽ fauore libertatis vt i.l.cũ heres.§.stichus. ff.de sta.liber.hec eliciũtur ex Azo.⁊ Bar.⁊ aliis.i .d.§.cũ qdã:⁊ hoc tene nisi ꝯsuetudo alr haberet.

13 ¶ Sed quid si locata re ꝯductor vsus fuit.sꝫ sterili‑tas in eius fructibus ꝯtigit.R.sm Pa.i.d.c.pp ste‑rilitatẽ.ꝙ si sterilitas puenit ex casu fortuito vel ex vitio rei sine culpa coloni vt puta qr timet magnã siccitatẽ vel aquaꝝ habũdantiã vel frigus vel grã‑dinẽ ⁊ hmõi.⁊ nõ põt recõpẽsari cũ fertilitate ãni pcedẽtis vel sequẽtis imediati dũmõ duret eadem locatio sm Hosti.i summa.eo. ti. sic fiet remissio p rata.puta erat solitus colligere.xv.modios ⁊ solue‑bat tres aureos.nõ colligit nisi decẽ.sic nõ soluet ni‑si duos aureos nisi sequẽti ãno vel pcedẽti recolle‑gisset.xx.modios ⁊ idẽ dicas etiã si soluatur certa spẽs.qr lꝫ nõ sit ppriẽ ꝯtus locatiõis vt dixi tamẽ quo ad hoc idẽ erit iudiciũ.pdicta tñ non intelli‑gas a partitiario q cũ dño lucrũ ⁊ dãnuꝫ partitur qr nõ fit remissio vt not.glo.i.d.c.pp sterilitatẽ. Et qꝛuis doctores fuerint varii in.d.c.pp.⁊ in.l.ex cõ‑ducto.ff.eo.ti.qñ dicat sterilitas vr tñ maxime quo ad ꝯsciaꝫ.ꝙ Io.an.⁊ Pa.in.d.c.propter:sequũtur vt.s.dicat sterilitas.qñ non colligũtur nisi due ptes de tribus solitis.secus esset i alio modico. sꝫ ꝯsiderã‑dũ ꝙ si fructus affuissent.sꝫ postqꝫ recollecti fuerũt marcuerũt vel exercitus ptereũs ipos destruxit ⁊ hu‑iusmodi.nõ dicet sterilitas nec fiet remissio pẽsiõis. secus si erant recolligẽdi.vt in.l.ex ꝯducto.§.si vis. ff.locati. ⁊ l.dãnũ.C.eo.ti.

14 ¶ Sed quid si sit fertilitas nũqd augmẽtabit pen‑sio.R.sm Pa.vbi supra.qr aut hoc cõtingit qr fru‑ctus plus valent solito:⁊ sic nõ fit augmẽtatio sicut nec fieret minutio si minus valerẽt. aut pueniт per idustriã coloni ⁊ sic nõ augmẽtabit pensio ne sua industria sibi sit dãnosa vt.ff.eo.l.ex ꝯducto.⁊ l.si. C.de alluui. Aut ꝯtingit pp bonitatẽ rei ⁊ sic non ꝯ‑fit. Aut cõtingit melioratio casu fortuito.puta loca‑ui molendinũ ex quo ꝯductor pcipiebat solũ.50.pp alia molẽdina q nũc sunt destructa percipit centũ:⁊ sic fiet augmẽtatio pẽsionis pro rata sicut fieret remissio pp sterilitatẽ.casu fortuito ꝯtingente qr cõ‑trarioꝝ eadẽ ẽ disciplina.32.di.hospiciolũ. hoc idẽ tenet glo.in.l.si merces.ff.eo.ti.propterea aduertẽ‑dũ ꝙ ꝯtus locatiõis ⁊ cõductiõis ẽ ꝯtus bone fi‑dei vt Insti.de acti.§.actionũ: ⁊ idõ merces dꝫ ꝯue‑nire.arbitrio boni viri.l.si in lege locatiõis in prin. ff.locati.aliter restituere obligatur.

¶ Quid si quis cõducet molẽdinũ pro se ⁊ suis he‑redibus pro certa mercede in perpetuũ: ⁊ diuisis fi‑liis sit multiplicatio i ifinitũ.nũqd tenebit molendi‑nũ molere illis oibus pcio quo cõuenit.R.sꝫ Ugo. ꝙ nõ qr nõ vr de hoc cogitasse.l.si quis i vna.ff.de piculo ⁊ como.rei vẽn. Sed Albe.i aut.hoc ius.C. de sacro.sanc.eccle.dicit ꝙ imo tenet de stricto iure ad qd facit.l.si seruitus ita.2°.R.ff.de seruitu.rꝯ.pre‑dio.sꝫ pˀ equior sm ꝯsciaꝫ. 15

¶ Utrũ locãs fundũ ad medium alicui nulla facta mentiõe de arboribus nũqd colonus habebit ptem fructuũ arboꝝ.R.ꝙ nõ.sꝫ locator habebit oẽs.l.fru‑ctus.ff.de vsur.⁊ si colonus destruat arbores tene‑bit.sicut eius culpe iputet.si aliquis eius odio arbo‑res excidat.l.si merces.§.culpe.ff.locati: quod limi‑ta sm glo.in.d.§.culpe.vez qñ pp culpã suã seu do‑lũ tale odiũ ẽ causatũ.alias non. 16

¶ Nũquid postqꝫ colonus seminauit agruꝫ si dñs cũ vendat alicui poterit expelli p emptorẽ.R.ꝙ nõ sꝫ medietatẽ fructuũ habebit vel prout ꝯuenerãt. si tñ venditor oẽs fructus accepisset aget colonus ꝯ vẽditorẽ.ff.de lega.l.i.nihil tñ spãle priuilegiũ ha‑bet colonus fisci.sm Rodoñ.hic aduertẽdũ ꝙ facie‑dens i re locata si ẽ de bñficiis ecclesiasticis ⁊ sit fa‑cta ab habẽte administrationẽ:⁊c̃.vide.s.eo.§.i. 2°.⁊.3.⁊.s.rꝯ.bñficiũ.3°.§.p.Cũ vero res locata nõ est ecclesiastica tũc successor vlis tenet stare.l.viam veritatis.C.locati. Successor vero particularis in dicta re nõ tenet stare nisi locator habuisset admi‑nistrationẽ plenã.vt maritus i pdio dotali qr sic te‑net.vt i.l.si filio.§.si.ff.soluto mat. Idem in tutore respectu pupili.l.si tutelle.ff.de admini.toto. 17

¶ Quid si ꝯductor aliquid expẽdit i re ꝯducta.R. sm Hosti.si expendit necº.vel vtiliter aurr. edifica‑uit.vel istituit.aget ꝯ locatorẽ vt restituat expẽsas. ff.de loca.l.dominus.⁊ in.d.l.sꝫ addes.§.si inquili‑nus:⁊ ibi glo. sꝫ clarior ẽ.i.l.colonus.p.R.ff.eo.ti. si tñ posset tollere impẽsas sine lesione rei non tenet locator.sꝫ ipse eas tollere posset. vt i.d.§.si iquilinˀ. nõ sunt itelligẽda pdicta d expẽsis p pascẽdo aiali locato.vel colẽda possessiõe ⁊ hmõi. sꝫ de aliis.pu‑ 18

la curatione morbi reparatio ruine vel plantatiōe vineaꝝ: ⁊ hmōi. vide etiā supra. ℣. ecclesia. §. 1. 2. 3. ⁊. 4. ℣. hereditas.

19 ¶ Ex qua culpa tenet cōductor de re cōducta loca tori. R. ꝙ de dolo. lata culpa ⁊ leui. q: grā vtriusqꝫ ꝯtrahit Insti. quibus mo. re. ꝯtrahi. obli. §. vltimo. ſꝫ aliqui teneāt ꝙ ēt teneat de leuissima. sed primū cōiter tenēt glo. ⁊ doc. in. l. si quis. domū. §. celsus. ⁊ in. l. si merces. §. qui colōnā. ff. locati. Idē dicendum de locatore. vbi tñ quis locaret vel ꝯduceret operas in re q̄ requirit diligētissimā curā vt polire adamā tem inaudere brocatū ⁊ silia teneret ēt de leuissima. §. qui colōnaꝫ. vide. ℣. restitutio. §. 20. ⁊. 21.

20 ¶ Utrū locans vasa vitiosa ignorāter: ⁊ propterea vinū effusum ē vel marcuit teneat ad restitutionē. R. ꝙ sic ad iteresse. nec excusat ignorātia. secus esset i pascuis locatis vbi herba pestifera erat quā ignorabat. q: licet aialia cōductoris sint mortua non tenebit locator. vt in. d. l. ſꝫ addes. §. 1. vbi dicit glo. hoc eē spāle i locato vt itercē extra rem hic veniat. Quo tñ ad ꝯsciaꝫ nō haberet locum. d. l. nisi qñ locasset talia vasa pro bonis. secus si simpliciter exhibuisset vidēda per cōductorem ignorās ipse an sint bona vel ne. q: tunc cū non sit in aliqua culpa non tenet. Afortiori ad restitutionem interesse qñ sciēter locat rē vitiosaꝫ. ar. d. l. ſꝫ addes. Et qḋ dictū est in vasis intelligendū est in omni re vitiosa ex qua dānū proximo euenire pōt. qḋ notādū pro illis qui locant equos qui voluūt se in aquam si destruātur vestes ⁊ similes. secus icomodato. vide infra. ℣. restitutio. §. 20. ⁊. 21.

21 ¶ Quid si nauta poneret res meas in alia naui q̄ꝫ vbi posuerā ⁊ perierūt. R. ꝙ tenet. d. l. itē querit. §. 1. ⁊ hoc veꝝ si iuito dño. si vero bona fide ⁊ sine culpa nō tenet. silr etiā nō tenet si dolose posuisset quādo vtraqꝫ nauis pūt i eadē nauigatiōe. ff. ad. l. rō. de iac. l. fi. §. 1. q: ſꝫ sit i culpa ifideliter rē tuā cōtrectando nō tñ ex tali culpa ē amissa ex quo oio peritura erat. Sed quis probabit affuisse dolū vel lataꝫ culpa hosti. dicit ꝙ cōductor. puta pastor. sicut argentarius debet probare amisisse rōnes cum ruina vel incēdio. l. si quis ex argentarijs. §. vltimo. ff. de edēdo. Idē de custode carceris. l. vltima. ff. ḋ custo. ⁊ exhi. re. tñ alias qui dolū allegat ꝓbare debet. l. quotiēs. §. qui dolo. ff. de probati. quidam dicūt ꝙ quādo quis tenet solū de dolo ⁊ lata culpa ꝙ incūbit probatio dicēti eū fuisse i dolo vel lata culpa. ſꝫ qñ tenet de leui vel leuissima tūc tenet probare casu amisisse ⁊ sic loquūt. d. §. vltimus. ⁊. d. l. vltima.

22 ¶ Utrū cōductor in soluēdo pēsiōeꝫ teneat ipse ingrere dñm. R. sm Pan. in. c. significāte. de pigno. ex mente Bar. in. l. itē illa. ff. de cōsti. pe. ꝙ aut solutio debet fieri respectu alicuius rei ⁊ ꝓ aliqua re: ⁊ tūc si creditor ē eiusdē fori i quo ē res illa situata tunc debet ire debitor ad domū creditoris. si vero sint diuersi fori nō tenet ire ad domū creditoris. sed satis est ꝙ dicat in domo sua sum paratus satisfacere si aliquis esset qui reciperet. Jō infert Pan. ꝙ si ēphiteota non est de foro dñi non tenet pro canone soluendo perquirere dominū. secus si est eiusdē fori. sic itellige. c. pp. de loca. vide. ℣. mora. ꝑ totū.

Longanimitas q̄ est virtus qua habet animus tendēdi in aliquid distās in lōginquū. vtrū sit idē ꝙ patiētia vel magnanimitas. R. sm. s. Tho. 2ᵉ. q. 136. ar. si. ꝙ sicut magnanimitas dr̄ per quā habet aliquis animū tēdēdi in magna. ita ēt longanimitas dr̄ per quā habet aliquis animū tendēdi in aliqd. qḋ in longinquū distat: ⁊ ideo sicut magnanimitas magis respiat spē tendētem in bonū q̄ꝫ audatia vel timor siue tristitia que respiciunt malū. ita etiā longanimitas maiorē cōuenientiā hābet cū magnanimitate q̄ꝫ cū patiētia. pōt tñ cōuenire cū patiētia duplici rōe. ꝓ ꝙ patientia sicut ⁊ fortitudo sustinet aliqua mala ꝑꝑ aliqḋ bonū. quod si ex propinquo expectetur facilius est sustinere. si aūt in longinquū differat difficilis ē expectatio. mala aūt i presenti sustinere difficilius est. 2ᵉ q: hoc ipsum qḋ est differri bonū speratū natū est causare tristitiam sm illud prouerbioꝝ. 13. spes que differt affligit animam. vnde ⁊ i sustinendo hmōi afflictionē pōt eē patiētia sicut ⁊ in sustinēda quascūqꝫ alias circūstātias. Sic ergo sm ꝙ sub eadem rōe mali cōtristantis pōt cōprehēdi ⁊ dilatio boni sperati que pertinēt ad longanimitatē: ⁊ labor quē homo sustinet in ꝯtinua executione boni operis qḋ pertinet ad cōstantiā. tā longanimitas q̄ꝫ ꝯstantia sub patientia comprehendūtur.

Lucrū nō dr̄ nisi deductis expensis. l. illud. in glo. c. de colla. ⁊ ff. pro socio. l. mutius.

Ludus vel ludicra vel iocosa sunt dicta vel facta in quibus nō queritur nisi delectatio. vñ ludo fieri dicūtur que preter intentionē alicuius necessitatis fiunt ad solā delectationē: ⁊ necesse est talibus interdū vti quasi ad quādam anime quietem sicut dicit phs in. 4. ethicoꝝ. ꝙ i hmōi vite cōuersatione quedā reqes cū ludo habet: ⁊ ideo oportet iterdū talibus vti. Ex eo. n. ꝙ aia ē finite virtuꝫ. oportet tēperate laborare: ⁊ ideo aliquādo quiescet necesse ē: quies aūt anime ē delectatio: ⁊ iō remediū cōtra fatigationē aialeꝫ adhibet per aliquam delectationē intermissa intētione ad isistendum studio rōnis. vti igit ludo tēperate sm determinationem recte rōnis ē actus virtutis q̄ vocatur sm phm vbi supra eutrapelia ⁊ vtens tali ludo vocatur eutrapelus sic dictus a bona cōuersatiōe: ⁊ si fiat cum debitis circūstātijs est actus virtutis ⁊ meritorius: ⁊ ludere imoderate est cōtra eutrapeliā ꝑtinēs ad molitiem. hec. s. Tho. 2ᵉ. q. 168. Et in quātum per hāc virtutem homo refrenatur ab imoderantia ludoꝝ sub modestia continetur.

1 ¶ Utrū in ludo possit esse vitiū.seu peccatū. R℞.fm s.Tho.vbi supra.ar.2.ꝙ sic tripliciter.ꝑ qñ fit verbis vel factis turpibus vel nociuis.2°.quādo totaliter grauitas aie.seu virtutis resoluitur.vñ Ambro. i ꝑ de offi.Caueamus ne dū relaxare animū volumus soluamus omnē armoniā q̄si cōtentū quendā bonoꝝ opuz.3° qñ nō congruit psone loco ꝛ tēpori vel nō ē ƀz alias circūstātias dbitas ƀz ordinē rōis.

2 ¶ Utrū in defectu ludi sit peccatuz.i.vtrū nullo mō vti ludo sit peccatū.R℞.fm s.Tho.vbi supra ar.vltimo ꝙ sic. qꝛ omne qđ est cōtra rōez in rebus humanis vitiosum est.ēst aūt cōtra rōez in rebus humanis vt aliquis se alijs onerosum exbeat.puta cū nihil delectabile exbet:ꝛ etiam alioꝝ delectationes ipedit.vnde Seneca dicit. Sic te geras sapiēter ꝙ nullus te habeat tāq̄ asperū nec ɔtēnat quasi vilē. Illi aūt qui i ludo deficiūt nec ipsi dicūt aliqđ ridiculū ꝛ dicētibus molesti sunt.qꝛ.s.moderatos eoruz ludos non recipiūt:ꝛ ideo tales vitiosi sunt ꝛ dicūt duri ꝛ aggrestes.vt phs dicit in .4°. ethicoꝝ. defectus tñ ludi minus vitiosus ē q̄ ludi super excessus. vnde phs dicit i.9.ethicoꝝ. ꝙ pauci amici propter dlectationē sunt habēdi.qꝛ paꝝ đ dlectatiōe sufficit ad vitā q̄si ꝑ ɔdimēto sicut paꝝ đ sale sufficit i cibo.

3 ¶ Quotuplex ē ludus. R℞.fm s.Tho.4.di.16.q.4. ar.2.ꝙ triplex.quidā.n.sunt qui ex gaudio deuotionis procedūt.sicut Dauid dixit. Ludā ꝛ vilioꝛ fiaz corā dño.secūdi re.4.ꝛ tales ludi nō sunt vitādi. ƒƺ laudādi ꝛ emulandi. Quidaz vero ludi sunt qui ex se ipsis turpitudinē habēt: ꝛ tales ab oībus vitādi sunt sicut ludi qui in theatris agebātur ad luxuriā prouocātes:ꝛ dr̄ ludus diabolicus qꝛ operatiōe diabolica ē inuētus ad iducēdos hoīes ad peccatū.similiter dic đ ludo derisorio. Quidā sunt ludi qui dicūtur humani nullā turpitudinē habētes quos philosophus liberales vocat: ꝛ hi sunt materia virtutis.s.eutrapelie:ꝛ ideo seruatis debitis circūstantijs possunt laudabiliter fieri ad quietē propriaz ꝛ alijs delectabiliter cōuinēdū: ꝛ isti hñt diuersa noīa ab eo a quo exercentur vt pilealis.balistalis:ꝛc. Inter istos āt aliq ɔsistūt solū i igenio vt ludus schacoꝝ. qdā i sola fortuna vt taxiloꝝ qdā mixti vt tabulaꝝ.

4 ¶ Utrū in ludo possit esse peccatū mortale. R℞.ꝙ sic multis modis.ꝑ fm s.Tho.2a2e.168.ar.2.ad.3m.quādo in delectatiōe ludi ponit aliquis vltimū finē iuxta illud. Sapiētie.15. Estimauerūt ludū esse vitam nostrā:ɔtra quos.dicit Tulius in ꝑ de offi. Non ita generati sumus a natura vt ad ludum ꝛ iocū facti eē videamur ꝛ isto mō intelligit Chrisostomus dicens.nō dat deus ludere.ƒƺ diabolus. Audi quid ludentes passi sunt:sedit popplus mādurare ꝛ bibere ꝛ surrexerāt ludere ꝛ hoc ē fm.eūdē.s.Tho.vbi.s. quādo esset ita vehemēs affectus ad ludū ꝙ paratus esset facere cōtra pceptum dei vel ecclesie. Cōfirmaf per glo.prouer.14.super illud extrema gaudij luctus occupat.ꝙ dicit.luctus perpetuus: vide.2a2e.q. 118.ar.4.ꝛ supra.℣.auaritia.vñ quādocūq̄ aliqs q̄rit lucrū modo illicito reducif ad hunc modū.sic ludens ex auaritia ponēs vltimū finē i lucro ē mortale. secus si luderet ex auaritia nō tñ poneret vltimū finē q̄uis etiā non luderet nisi crederet lucrari. qꝛ tūc videf veniale vide.℣.restitutio.§.17.2° ē mortale fm.e.s.Tho.vbi supra.ar.3.quādo .s.vtif aliquis causa ludi turpibus vel factis. vel etiā his que vergūt in proximi nocumentū notabile q̄ de se sunt peccata mortalia.3° possunt esse mortale rōe loci vel psone.e.cū decorē.de vi.ꝛ ho.cle.vbi Pa.sic attludi seculares nō debent fieri in ecclesijs ꝛ dicūtur isti ludi theatrales a theatro.i.i loco apto ad theorandū.i.speculandū.vñ larue dicūtur deformitates hominū siue per appositiōes pellium. siue coloꝝ. ꝛ in vulgari dcūtur mascharc.ludibria ꝟo dicūtur narrationes reꝝ inhonestāꝝ:ꝛ tales ludi nō debēt fieri in ecclesia nec etiā per clericos vbicūq̄:quin imo dicit canon clericū non debef intereē istis ludis imo si clerico existēte i mensa venit histrio vel buffo. debet clericus de mensa surgere ꝛ potius recedere q̄ ista videre vel audire gesta coꝝ vt i.c.nō oportet de cō. di.5.non tñ per istū textū prohibētur representationes sollēnitatū fidei nostre vt hic dicif in glo. Sed hic querif nūquid isti buffones.seu histriones.seu lusores possunt promoueri ad clericatū saltem post penitentiā. Et dicit hic Inno.ꝛ bene ꝙ nō. Isti.n.sunt ifames.vt est tex.51.d.c.i.ꝛ .c. pterea.4.q.i.c.i.imo nec corpus xp̄i debet eis nō penitētibus indulgeri. de con.d.2.c.pen. Requirif tñ ad hoc vt repellātur a promotiōe vt dicit Inno.ꝙ habeāt hoc officiū i curia.vel ꝙ assuefecerint se in arte illa.secus aūt vbi i occulto hoc fecissent maxime aliqua causa rōnabili puta ad cōplacētiā infirmi. Nam Dauid lƺ esset iustus pulsauit in cithara ꝛ chorei ƺauit. Idē dic si in publico semel vel pluries fecisset qꝛ ē effectus ifamis ar.l.palā.ff.de rei nup.vbi tex.innuit.ꝙ mulier q̄ admisit duos causa q̄stuū dr̄ meretrix ꝛ sic i proposito hec Pan.ex quibus patet ꝙ rōe persone pōt esse mortale qꝛ fiunt ifames.quādo tñ esset sine scādalo causa recreatiōis conuiuij vel ɔsuetudinis ꝛ gratis nō videf mortale infra.§.6.ꝛ.7. Similiter ratione loci qꝛ prohibitū.d.c.cū decorē vbi prohibētur ludi theatrales qui fiunt cū quodā ludibrio ꝛ turpitudine chorreizare igif i ecclesia aut per laruas representare vana ꝛ hmōi importātia irreuerentiā magnā videf mortale.non aūt vtr ibi ludere.puta ad scachos.sicut quidā vidētur dicere.vide de histrionibus supra.℣.histrio cū allegationibus ibi factis. 4° rōe periculi lesionis corporalis sicut torneamēta ꝛ hmōi.de quo vide supra.℣.duellū per totū:ꝛ infra.℣.torneamentū. Intellige quādo.vt i plurimuz sequif mors vel aliud graue.secus quādo non probabiliter immineret.sed casu accideret. potest addi.s.

nõe statuti.puta epõs fecit statutũ vt sit excõicatus q cũqꝫ ludit ad azardũ:ꝛ similia.

5 ¶ Querit̃ circa pdicta ꝺ questiõe quã mouet Bar. i.l.ĩficiando.ff.de fur.quãdo statutũ epi dicat ꝙ qui cũqꝫ ludit ad azarduꝫ sit excõicatus vel puniat̃ in tantũ mõ lusi i vno sero cũ pluribus:ꝛ plures vici ꝛ perdidi an videãtur plures ludi ꝛ plura delicta ꝛ an sit pluribus excõicationibus ligatus an vna tantũ.R̃.ſm Bar.vbi supra ꝙ nõ. ſꝫ totus ẽ vnus ludus donec sit cõpletus recedẽtibus lusoribus.vt.l. cõtractus.C.de fide istru.nec põt dici perfecte vicis/ se donec ludus noster sit perfecte cõpletus qꝛ adhuc super ẽ spes perditionis.nec pluralitas personaꝝ cũ quibus lusi simul dr̃ facere plura delicta. Lex.n.of fendit̃ que ẽ vna.l.si plura.ff.ar.fur.ce.codẽ mõ dr̃ si lex dicat ꝙ non possit qs secũ ducere nisi tres fa/ mulos.si ducat.20.qꝛ vnũ ẽ delictũ:ꝛ similiter si di/ cat ꝙ nõ possit quis habere ad cõuiuiũ nisi decem: ꝛ similia vide.ꝟ.ieiuniũ.§.9.

6 ¶ Ludus aleaꝝ ꝛ taxilloꝝ clericis sunt ꝓhibi. Imo nec eis debent interesse i.c.cleri.d.2.de vi.ꝛ ho.de. vbi dicit Pa.ꝙ possunt accipi pro codẽ ludo vel ꝓ duobus.ſ.aleaꝝ ꝛ tabullaꝝ cũ ludit̃ ad tabullas cũ taxillis ꝛ taxilloꝝ qui nominatur azardũ. Ex his vlte rius cõcludit ibidem Pa. ꝙ ludus schacoꝝ clericis nõ ẽ prohibitus.hoc tenet ſm eũdem An. ꝛ cõiter doc.sequẽtes ꝛ glo.i aut.iterdicimꝰ.C.ꝺ epi.ꝛ cle.ꝛ Inno.i.c.lator.ꝺ homi.ꝛ Archi.i.c.epõ.35.di.i pn. Et q̃uis qdã teneãt ꝯtrariũ de ludo schacoꝝ tñ id qꝺ dictũ ẽ verꝰ ẽ:ꝛ ſꝫ doc.vt dictũ ẽ ꝛ ſꝫ ꝯsuetudinẽ.

7 ¶ Aleator publice clericus.ſm Pa.i.c.cleri.d.2. de vi.ꝛ hone.cle.i glo.i.ꝟ.aleas.ipo facto repellit̃ a promotiõe.sed nõ priuatur a beneficio obtento nisi precedat monitio vt ibi.in.d.glo.An aũt dicat̃ pu blice aleator q semel vel bis publice ludit, mittit ad Bar.i ꝓhemio.ff.tu vide supra.§.4.i.3 modo.

8 ¶ Utrũ acquisitũ per ludũ sit obnoxium restitutiõi R̃.ſm.s.Tho.22.q.32.ar.7.ad.2. ar. ꝙ circa ea q̃ per aleas acquirũtur videt̃ esse aliquid illicitũ ex di uino iure.ſ.ꝙ aliquis lucretur ab his qui rẽ suã alie nare nõ possunt.sicut sunt minores ꝛ furiosi ꝛ hmõi. ꝛ ꝙ aliquis trahat aliũ ex cupiditate lucrãdi ad lu dũ:ꝛ ꝙ fraudulẽter ab eo lucret̃.ꝛ i his casibus te/ net̃ ad restitutionẽ.aliquid aũt vr̃ eẽ illicitũ ex iure positiuo ciuili quod prohibet vlr̃ tale lucrũ.ſꝫ quia ius ciuile nõ obligat oẽs.ſꝫ eos solos qui sunt his le gibus subiecti:ꝛ iteꝝ per dissuetudinẽ abrogari po test.iõ apud illos qui sunt hmõi legibus obstricti te nẽtur vlr̃ ad restitutionẽ qui lucrãtur nisi forte ꝯtraria cõsuetudo ꝑualeat.aut nisi aliqs lucratus sit ab eo q traxit eũ ad ludũ in quo casu non tenet̃ restituere qꝛ ille q amisit nõ ẽ dignus recipe nec põt licite reti nere tali iure positiuo durãte.vñ debet ꝺ hoc elemo sinaꝫ facere in hoc casu.hec.s.Tho. ꝛ idẽ ponit.4. d.15.q.2.ar.4.ad vltimũ totius articuli. Ista circa/ cio dꝫ large sumi.ſ.quõcũqꝫ verbis vel factis indu xit eũ cũ ille alias non erat lusurus. Itẽ siue induxit a principio siue a medio ludi cuꝫ ille vellet desistere vt Azo.dicit hec i Pisanella.vide.ꝟ.restitu.§.17.

9 ¶ An aũt acquisitũ illud qꝺ lucrat̃ in torneamẽtis possit licite retinere.R̃.ſm Rosellã post Ric.ꝙ qui dã sunt ludi ita ꝓhibiti qꝺ tñ nõ ꝑcipit̃ restitui qꝺ hõ lucrat̃ ſꝫ legẽ illius ludi sicut sunt torneamẽta.vñ illi q lucrãt̃ i tali ludo q̃uis peccẽt qꝛ faciũt ꝯ ꝯsti/ tutionẽ eccl̃ie tñ restituet̃ nõ tenẽt̃. Et q̃uis i ludo li cito schacoꝝ baliste ꝛ similium nõ debeat qs ludere ex auaritia vel i moderate.tñ nõ tenetur restituere lu/ crũ nisi forte ex fraude vel vt dictũ ẽ.i.§.ꝑcedẽti.

¶ Sꝫ pone ꝙ ludẽs i casibꝰ i qbꝰ tenet̃ restituere lu/ cret̃:ꝛ postea cũ eadẽ ꝑsona i alio ludo ꝑdat nũqd poterit recõpẽsationẽ facere.R̃.ꝙ si i codẽ ludo cla rũ ẽ ꝙ sic:ꝛ voco hic eũdẽ ludũ qñ se nõ diuerterũt ad alia ar.l.ꝯtinuus.i pn.ff.de ꝟ.obli.s.§.5.ꝛ per itentũ rei morosus debitor nõ liberat̃.l.i re furtiua. ff.de ꝯdi.fur. Illud.n.lucrũ dr̃ vicisse in ludo quod i finẽ ludi secũ reportat:ꝛ facit qꝺ nõ Bar.l.l.ĩficiã do.§.ifans.ti.ꝺ furt̃. Si ꝟo i diuerso ludo.puta qꝛ hodie lucratus fuit ꝛ cras cũ codẽ amisit sic de sub tilitate nõ poterit recõpẽsationẽ facta si ille cũ quo lusit sit de illis q nõ tenent̃ de necessitate restituere. ſꝫ forte de equitate põt fieri.silr̃ si vnus ludus erat licitus ꝛ alius illicitus tũc forte nõ fiet recõpẽsatio.

¶ Ut̃ cõpetat repetitio i eo qꝺ qs amisit i ludo.R̃. ſm Pa.i.d.c.cleri.ꝙ qñ ille q lucrat̃ tenetur resti tuere illi q amisit vel certe ꝑsone tũc cõpetit repitio alias secus de quo vide.s.§.8. Querit deinde Pa. vbi.s.vtrũ ex mutuo facto i ludo orit̃ actio.ꝛ di/ cit breuiter ꝙ si mutuãtur pecunie ludẽti nõ sit repe titio.secus si alteri lꝫ i ludo.ad hoc inducit bonũ tex. cũ glo.i.l.i.ff.de aleã. ꝛ qꝺ nõ i.l.pen.ꝛ vltima.co. ti. Deinde q̃rit vtrũ valeat transactio facta i ludo: ꝛ dicit ꝙ doc.cõiter tenẽt i.d.c.clerici.ꝙ non.rõ.qꝛ ibi nõ põt eẽ lis.imo ẽ eudẽs calũnia. gº nõ valet trãsactio.l.sũma.ff.de ꝯdi.i debi. Et ſꝫ glo.i.d.c.cle rici officia.si qs existẽs i alea rẽ suã vẽdidit nõ te/ net̃ ꝺ euict.ff.qꝫ.re at.nõ da.l.2.§.i.itellige ꝙ emẽs rẽ vẽdẽtẽ nõ põt ꝯ vẽdẽtẽ aget̃ si ab eo euincat̃.qd qñ pr̃ dedit pecuniã filio ꝓ emẽdis libris ꝛ ipse lusit vel expẽdit i meretricibꝰ.vide.j.ꝟbo peculiũ.§.x.

¶ Ut̃ ispectio ludoꝝ sit pctm̃.R̃.ſꝫ.s.T.22.q.167. ar.2.ad.2.ꝙ ſꝫ se nõ ẽ pctm̃.ſꝫ reddit̃ vitiosa iqʒ ꝑ hº sit ꝓnus ad vitia vel lasciuie vel crudelitat̃ ꝑ ea q̃ ibi repñtãt̃.vñ Chriso.dicit ꝙ adulteros i uere/ cũdos ꝯstituũt tales ispectõres.ſ̃.s.T.põt ẽt eẽ pctm̃ iqʒ ꝑ hº retrahit̃ ab vtilibꝰ ꝛ bõis ita ꝙ ẽt aliqñ de bẽt excõicari.ꝺ con.di.pº.q die solẽni ꝑtermisso ecle sie ꝯuẽtu ad spectacula vadit excõicet̃. Si ẽt ex ispe ctiõe sufficiẽter iducerẽt̃ ad ludũ q ẽ pctm̃ mortale: videt̃ eẽ cã sufficiẽs. Silr̃ si eẽnt tales ad quos ptine ret coꝝ correctio.si ẽt sibi aspiciẽtibꝰ imineret ꝑiculũ. 13

13 ¶ Utrum liceat cũ ludi. vti habitu religiosoꝝ. R. ꝙ nõ. sed puniri debet grauiter qui hoc facit vt i aut. de san. epis. §. pen. vbi dr̃ omnibus generaliter in se culari vita ↄuersantibus ⁊ maxime theatralia exercẽtibus uiris ⁊ mulierib⁹ iterdicimus vti scema/the monachi aut monasterij aut assistere aut cuiuscũq; persone huius scientibus vniuersis ꝓsumenti/bus in tali scemathe aut mutare aut illudere i quacũq; ecclesiastica disciplina. qꝛ ⁊ corporalia suppli/tia sustinebũt ⁊ exilio tradẽtur prouidẽtibus huius locoꝝ epis ⁊ q sub eis sunt clericis. sꝫ ⁊ quibuslibet militaribus iudicibus qui sub eis sunt officijs ⁊ locoꝝ defensoribus: ⁊ ar. C. de epali audi. l. minime. De
2 pena tenentiũ ludum aleaꝝ prohibitũ vide Angeli cam. c. ti. §. vltimo. quia tamen leges prohibẽtes vi dentur abrogate. ideo dubiũ est vtrũ ille pene teneant. vnde dimitto.

Luxuriosus fm̃ s. Tho. 2ª 2ᵉ. q. 154. ar. 1. post
1 Isido. in li. ethi. dicit̃ quasi solutus in volu/ptates quod dr̃. 1º. s. cõiter fm̃ ꝙ aliquis soluit̃ in quãcũq; delectationẽ ad excessum pertinentem. vnde glo. dicit ad Gal. 5. ꝙ luxuria est quelibet superfluitas. 2º dr̃ proprie fm̃ ꝙ maxime volu/ptates venereę animũ hominis soluũt. ideo circa voluptates venereas maxime luxuria ↄsiderat̃: ⁊ dicitur vinũ luxuriosum prouer. 20. vtroq; mõ. s. vel ꝫ ꝙ i qualibet materia habũdantia ad luxuriã refert̃. vel in quãtũ superfluus vsus vini incentiuũ voluptati veneree prebet: ⁊ sic libidinosa voluptas spe cialiter sibi vendicat nomen venerea delectatio ⁊ si in alijs materijs dicatur. vnde luxuria dicitur esse libidinose voluptatis appetitus. s. spẽaliter.

1 ¶ Utrũ aliquis actus venereus possit eẽ sine peccato. R. fm̃ s. Tho. vbi supra. ar. 2º. ꝙ sic i matrimonio si fiat debito mõ ⁊ ordine fm̃ ꝙ ẽ cõueniẽs ad finẽ generationis humane. vnde ait sic. peccatū in humanis actibus est quod est ↄtra ordinẽ rationis habet aũt hoc rõnis ordo vt quelibet cõueniẽter ordinet i finẽ suũ: ⁊ ideo nõ ẽ pctm̃ si per rõem homo vtatur rebus aliquibus ad finẽ ad quẽ sunt in ordine ⁊ mõ cõuenienti dũ mõ ille finis sit aliquid vere bonũ. Sicut aũt est vere bonũ ꝙ cõseruetur corporalis natura vnius indiuidui. ita ẽt est quoddã bonũ excellens ꝙ ↄseruet̃ natura spẽi humane. Sicut aũt ad ↄseruationem nature vnius hoĩs ordinãtur vsus ciboꝝ ita ẽt ad cõseruationem totius humani generis vsus venereoꝝ. vñ Aug. dicit in li. de bono cõiugali. Quod ẽ cibus ad salutẽ hominis hoc est cõcubitus ad salutẽ generis. Et iõ sicut vsus ciboꝝ põt eẽ absq; pctõ si fiat debito mõ ⁊ ordine fm̃ ꝙ cõpetit saluti corporis ita ẽt ⁊ vsus venereoꝝ põt esse absq; oĩ pctõ si fiat debito mõ ⁊ ordine fm̃ ꝙ est ↄueniens ad finẽ generatiõis humane. vide i. D. matrimoniũ. 3. §. 2. Et i q̃onibus de veri. q. 25. ar. 5. in respõ. ad. 7ᵐ. sic ait. Cũ aliqs accedit ad vxorem suã ex cõcupiscẽtia dũmõ nõ excedat limites matrimonij ẽ pctm̃ veniale. vñ pꝫ ꝙ ipe motus concupiscẽtie i ↄiugato iudiciũ rõis ꝑueniens ẽ pctm̃ veniale. sꝫ qñ per rõeꝫ determinat̃ ꝙ ẽ licitũ cõcupiscẽ. tñ ⁊ si sensualitas i illud ferat̃ nullũ erit pctm̃.

¶ Utrũ luxuria q̃ ẽ circa actus venereos possit esse 2
pctm̃ mortale. R. fm̃ s. Tho. vbi supra. ar. 3. ꝙ sic. vbi sic probat dicens. Quãto aliquid ẽ magis necẽ tanto magis oꝫ vt circa illud rõis ordo magis cõseruetur. vñ per ↄñs magis ẽ vitiosum si ordo rõis ꝑtermittit̃. vsus aũt venereoꝝ est valde necessarius ad bonũ cõe qd̃ ẽ cõseruatio humani generis: ⁊ iõ circa hoc maxime attẽdi debet rõis ordo: ⁊ p ↄñs si quid circa hoc fiat ꝑter q̃ꝫ rõis ordo habet vitiosum erit. hoc aũt pertinet ad rõeꝫ luxurie vt ordinẽ ⁊ modũ rõis excedat circa venerea ⁊ iõ absq; dubio luxuria ẽ peccatũ ⁊ ẽ mortale fm̃ ꝙ dictũ est in locis suaꝝ spẽꝝ. est. n. directe ↄtra ꝑceptũ illud non mecaberis Exo. 20. vbi Aug. Nomine mechie oĩs illicitus cõcubitus. s. extra matrimoniũ atq; illorum membroꝝ non licitus vsus prohibitus intelligitur. vide ver. cogitatio morosa. §. si.

¶ Utrũ sit vitiũ capitale. R. fm̃ s. Tho. vbi supra. 3
ar. 4. ꝙ sic. quod sic probat vitiũ capitale est quod habet finem multuꝫ appetibilẽ ita ꝙ eius appetitu homo procedat ad multa peccata perpetrãda que oĩa ex illo vitio tãq; ex pricipali oriri dicũtur. finis aũt luxurie ẽ delectatio venereoꝝ que est maxima. vnde huius delectatio ẽ maxime appetibilis fm̃ appetitũ sensitiuuꝫ. tũ ꝓpter vehementiã delectatiõis tũ etiã ꝓpter cõnaturalitatẽ huius cõcupiscẽtie. vñ manifestũ ẽ ꝙ luxuria ẽ vitiũ capitale. Idem cõfirmat Gregorius. 31. moralium.

¶ Utrũ iste sint filie luxurie. s. cecitas mẽtis: incõsi/ 4
deratio: precipitatio: icõstantia: amor sui: odiũ dei: affectus presentis seculi: horror: vel desperatio futuri. R. fm̃ s. Tho. vbi supra. ar. vltimo post beatum Gre. 31. moraliũ: ꝙ sic: declarationem vide ibidem in sancto Tho. Quomõ stultitia ẽ filia luxurie ver. stultitia. §. 2.

¶ Utrũ cõuenieñter assignet̃ sex spẽs ipsius luxurie. s. 5
fornicatio simplex. adulteriũ: incestus. stuprũ: rapt⁹: ⁊ vitiũ ↄtra naturã. R. fꝫ s. Tho. vbi supra. q. 154. ar. 1. ꝙ sic. ⁊ ponit̃ i decretꝭ. 36. q. pª. qd̃ declarat s. Tho. sic dicẽs. Pctm̃ luxurie cõsistit in hoc ꝙ aliqs nõ fr̃. rectã rõeꝫ delectione venerea vtit̃. qd̃ quidẽ cõtingit dupl'r. vno mõ fm̃ materiã in qua hmõi delectationẽ q̃rit. Alio mõ fm̃ ꝙ materia debita existẽte nõ obseruãtur alie debite circũstãtie: ⁊ qꝛ circũstãtia i quãtũ hmõi non dat spẽꝫ actui morali. sed eius spẽs sumit̃ ab obiecto qd̃ ẽ materia actus. iõ oportuit spẽs luxurie assignari ex parte materie vel obiecti: q̃ qdem põt nõ ↄuenire rõi recte dupl'r. vno mõ qꝛ habet repugnãtiã ad finẽ venerei actus ⁊ sic i q̃tũ ipedit̃ generatio ꝓlis ẽ vitiũ ↄ naturã qd̃ est

in oi actu venereo ex quo generatio sequi nō potest. In qūtū vō ipedif debita educatio ⁊ pmotio plis nate ē fornicatio simplex q̄ ē soluti cū soluta. Alio mō mā in qua exercef actus venereus pōt eē non puenies rōi recte per pparationē ad alios hoies:⁊ hoc dupli. p quidē ex parte ipius femine cui aliqs cōmiscef q: ei debitus honor nō seruaf:⁊ sic ē incestus qui cōsistit in abusu mulieꝝ psanguinitate vel affinitate iunctaꝝ. 2° ex parte eius in cuius ptāte est femina. q̄ si ē in ptāte viri ē adulteriū. Si aūt i potestate patris ē stapꝛū si nō inferaf violētia: raptus aūt si inferaf: diuersificātur aūt iste spēs magis ex parte femine q̄ꝫ viri q: i actu venereo femina se habet sicut patiēs:⁊ per modum materie: vir aūt per modū agētis. dictū est aūt q̄ꝑ predicte spēs fm differentiā materie assignētur: sacrilegiū aūt continef sub adulterio. eo q̄ꝑ vouēs pstrahit matrimoniū spirituale cū deo:⁊ similiter alij modi sacrilegij reducūtur ad alias spēs luxurie: pōt. n. concurrere cū diuersis luxurie spēbus. Si. n. aliquid abutaf psona cōiūcta sibi. fm spiritualē cognationē cōmittit sacrilegiū. admodum incestus: si aūt abutaf virgine deo sacrata iqꝫtū ē sponsa xpi. ē sacrilegiū p modū adulterij. In q̄ꝫtū vero est sub spiritualis pris. cura pstituta: erit quoddā spirituale stupꝛū: ⁊ si violētia iferaf: erit spiritualis raptus: q ēt fꝫ leges grauius punif q̄ꝫ alius raptus. vñ Justinianus iperator dicit. Si quis nō dicta rapere. fꝫ attēptare tantū inō matrimonij coniūgendi causa sacratissimas virgines ausus fuerit capitali pena feriaf. Est ēt sacrilegiū fm q̄ꝑ dicit. d. Archiep̄s. 2ª. pte. ti. 5. c. 2. in principio qñ committif q̄cūq̄ꝫ luxuria in loco sacro.

6 ¶ Querif vtrū vitiū pstra naturā sit spēs luxurie. R. fm. s. Tho. vbi. s. ar. 11. q̄ꝑ sic: ait. n. ibi est determinata luxurie spēs vbi spālis rō deformitatis occurrit q̄ facit indecentē actū venereum qd̄ quidē potest esse dupli vno quidē mō q: repugnat rōi recte qd̄ ē cōe in oi vitio luxurie. Alio mō q: etiā super hoc repugnat ipsi ordini naturali venerei actus g puenit humane spēi qd̄ videf vitiū p naturā: qd̄ quidem pōt pluribus modis pstingere: vno qdē mō si absq̄ꝫ oi cōcubitu cā delectatiōis veneree pollutio pcuref qd̄ pertinet ad peccm̄ immūditie quā quidā molitiē vocāt. Alio mō si fiat per cōcubitū ad rem. nō eiusdē spēi: qd̄ vocaf bestialitas: de quo supra. v. bestialitas. 3° si fiat per cōcubitū. ad nō debitū sexū: puta masculi ad masculū: vel femine ad feminā: vt apls dicit ad Ro. 1. qd̄ dr̄ sodomiticū vitiū. 4° si nō seruetur naturalis modus cōcubēdi: aut q̄ꝫtū ad istrumentū nō debitū: aut q̄ꝫtū ad alios monstruosos. ⁊ bestiales cōcubendi modos.

7 ¶ Utrū vitiū p naturā sit pessimū iter oia vitia luxurie. R. fm. s. Tho. vbi supra. ar. vltimo post beatū Augustinū i li. de adulterinis coniugijs q̄ꝑ oīum vitioꝝ. s. que ad luxuriā pertinent pessimū est quod contra naturā fit. quod sic declarat. d. Tho. dicens. In quolꝫ genere pessima ē pncipij corruptio. ex q̄ alia depēdent: pncipia aūt rōis sunt ea que fꝫ naturā sunt. Naꝫ rō presuppositis his q̄ sunt a natura determinata: disponit alia fm q̄ꝑ cōuenit: ⁊ hoc apparet tā i speculatiuis q̄ꝫ i practicis: ⁊ ideo sicut i speculatiuis error circa ea quoꝝ cognitio est homini naturaliter idita ē grauissimus. ita i agēdis: agere pstra ea q̄ sunt fm naturā determinata: ē grauissimū: ⁊ turpissimū: q: ergo in vitijs q̄ sunt pstra naturā transgredif homo id quod ē fꝫ naturā determinatum. circa vsum venereū: inde ē q̄ꝑ i tali materia hoc peccatū ē grauissimū: post quod ē incestus: quia est pstra naturalē reuerentiā. quā personis cōiunctis debemus: per alias aūt luxurie spēs preteritur solūꝫ id quod ē fm rōeꝫ rectam determinatū. ex presuppositione tñ naturaliū pncipioꝝ. Magis aūt repugnat rōi q̄ꝑ aliquis venereis vtaf: nō soluꝫ id qd̄ cōuenit proli generēde. sed etiā cū iniuria alterius: ⁊ ideo fornicatio simplex q̄ committif sine iniuria alterius persone. ē minima inter spēs luxurie. Maior aūt ē iniuria si quis abutaf muliere alterius ptāti subiecta ad vsum generatiōis q̄ꝫ ad solā custodiā: ⁊ ideo adulteriū ē grauius q̄ꝫ stupꝛū ⁊ vtrūq̄ꝫ aggrauaf per violentiā: pp̄ter qd̄ raptus virginis est grauius q̄ꝫ stupꝛū: ⁊ raptus vxoris q̄ꝫ adulteriū: ⁊ hec omnia etiā aggrauātur fm rōeꝫ sacrilegij: ⁊ i responsiōe ad. 3m. ait. grauitas i peccato magis attendif ex abusu alicuius rei q̄ꝫ ex omissione debiti vsus: ⁊ ideo inter vitia que sunt pstra naturā ifimuꝫ locū tenet peccatū imūditie quod psistit i sola omissione cōcubitus ad alteꝝ grauissimū auteꝫ ē peccatū bestialitatis: q: non seruaf debita spēs: vnde sup illud Genesis. 37. accusauit fratres suos crimine pessimo. dicit glo. q̄ꝑ cum peccatoribus miscebātur: vel fm. d. ar. Flo. itelligitur de vitio sodomitico: vel de vtroq̄ꝫ: post hoc aut ē vitiū sodomiticū: cū ibi non seruetur debitus sexus. post hoc aūt ē peccatū ex eo q̄ꝑ nō seruaf debitus modus pcubendi: magis aūt. si nō ē debitum vas. q̄ꝫ si fit i ordinatio fm aliqua alia pertinētia ad modū cōcubitus: de quo. s. §. 5. vide supra. v. fornicatio. §. 2. Et peccatū cōtra naturā habet tres spēs: prima ē sodomia que est grauissimū peccatū: vnde clericus debet deponi ⁊ i monasterio detrudi ad agendū penitētiaꝫ. Laicus vero excōicari ⁊ penitus reddi alienus a coione fideliuꝫ. c. clerici. de excef. pla. fm vero leges debet igne cremari. vt in aut. vt nō lux pstra naturā: ⁊ ibi dicif q̄ꝑ propter impios actus sodomitaꝝ fames ⁊ terremotus ⁊ pestilētie fiūt: ⁊ ciuitates cū omnibus pariter perierūt: 2ª spēs ē molitics. 3ª ē bestialitas: ⁊ ē maius vitiuꝫ q̄ꝫ si quis cognosceret propriam matrem. 32. q. 7. adulterij.

¶ Sciēdū fꝫ. d. Archiepꝫ flo. 2ª. p. ti. 5. c. p. §. 3. q̄ꝑ cū peccatū cogitatiōis mortale: sit eiusdē spēi. cū codē 8

opere exteriori perpetrato. sed different secundum imperfectum et perfectum. quia peccatum cordis dicitur imperfectum respectu peccati operis. secundum sanctum Thomam. ideo quemadmodum peccata mortalia operis de necessitate: oportet ea confiteri non solum in genere. sed in ultima specie. non enim sufficeret dicere. se perpetrasse luxuriam. sed oportet quod exprimat speciem luxurie. puta simplicis fornicationis: vel adulterii et huiusmodi. ita etiam et de cogitationibus deliberatis luxurie. non sufficit dicere se habuisse cogitationes turpes cum consensu. sed etiam oportet quod exprimat materiam ipsarum. utrum si erga coniugatam vel solutam et huiusmodi: et idem videtur iudicium de cogitationibus morosis. ut scilicet exprimatur qualitas personarum erga quas animus versatus est. cogitatio autem deliberata in uxorem propriam non est mortale sicut nec ipse actus coniugalis de se. et hoc nisi ita immoraretur in ea quod polutio in eam sequeretur in vigilia. hec dicit Ar. flo. Secus tamen esset quando de nulla muliere vel masculo cogitaret. vide de circumstantiis. et co. ¶. maxime. §. 6.

9 ¶ Quid est fornicatio: et quotuplex. vide supra. ¶. fornicatio. prin. utrum sit peccatum mortale. ibidem. §. 1. utrum accedens ad meretricem. ignorans esse peccatum. excusetur. ibi. §. 3. Quid sit adulterium et quomodo diffinitur ab aliis speciebus luxurie: et quot modis accipitur supra. ¶. adulterium. prin. De pena adulterii. ibidem. §. 1. De ea que supposuit sibi alienum partum. ibi. §. 2. De adulterio ratione prolis. ibi. §. 3. de spuriis quis dicatur. ibi. §. 4. et. 5. De incestu quid sit: et quomodo prohibetur et quomodo est peccatum. ¶. incestus. prin. Quomodo est gravius adulterio. ibi. §. 1. et secundum Thomam. 2a 2e. q. 154. ar. ultimo. Quomodo accedens ad monialem committat incestum. ibidem. §. 2. De cogitatione morosa quomodo est peccatum: et multa subtilia de ea. vide. ver. cogitatio per totum. De polutione nocturna quomodo accidat: et quomodo sit peccatum: et quomodo impediat communionem. vide ver. comunio. §. 33. usque ad. 40m. De incontinentia. quid et qualis sit. ¶. incontinentia principio. Quomodo est peccatum. ibi. §. 1. De comparatione eius. ibidem. §. 1. 3. et. 4. De tactibus osculis et similibus quomodo sunt peccata ver. cogitatio. §. fi. secundum Thomam. 2a 2e. 154. ar. 4. De deflorante virginem. ¶. restitutio. §. 23.

m Machabei secundum quod habetur secundo machabeorum. 5. c. invenerunt sub tunicis interfectorum de donariis idolorum a quibus lex prohibet iudeos. unde videtur quod fuerint damnati: et sic Judas male fecit orare pro eis mittendo duodecim dragmas argenti hierosolimam orando pro eis. Ad quod. respondet secundum Thomam. 4. d. 45. q. 2. ar. 2. q. 1. in responsione ad primum argumentum. dicens. quod donaria non fuerint inventa apud illos mortuos ut ex eis signum accipi posset quod in reverentiam idolorum eis deferrent. sed ea acceperunt ut victores que eis iure belli debebantur: et tamen propter avaritiam venialiter peccaverunt. unde non fuerunt in inferno damnati: et sic suffragia eis prodesse poterant. vel dicendum secundum quosdam quod in ipsa pugna videntes sibi periculum imminere de peccato penituerunt secundum illud psalmi. Cum occideret eos querebant eum: et hoc probabiliter potest estimari et ideo oblatio fuit pro eis facta.

m Macharius ut refert Damas. in sermone suo et legitur in vitis patrum inventa in via calvaria. scilicet in deserto cuiusdam defuncti oratione premissa quesivit cuius capud fuisset: et capud dedit responsum quod fuerat sacerdotis gentilis qui in inferno erat damnatus: et tamen confessus oratione Macharii se et alios iuvari. unde videtur quod suffragia ecclesie existentibus in inferno prosint quod videtur etiam affirmare Augustinus dicens. quod quibusdam valent suffragia ad hoc ut sit plena remissio vel ad hoc ut tollerabilior sit eorum damnatio. Ad que. respondet secundum Thomam. ubi supra. scilicet 4. d. 45. q. 2. ar. 2. in responsione ad. 2m. et. ad. 4m. dicens. quod damnatio in verbis Augustini large accipitur pro quacumque punitione. ut sic includat: et penam purgatorii que quandoque totaliter per suffragia expiatur. quandoque autem non. sed diminuitur. hec ille. et ibidem ad. 4m. ait. Illud adiutorium Macharii non erat quod pena eorum diminueretur. sed in hoc solo ut ibidem dicitur quod eo orante concedebatur eis ut mutuo se viderent et in hoc aliquod gaudium non verum. sed fantasticum habebat dum implebatur hoc quod desiderabant. sicut et demones gaudere dicuntur dum homines ad peccata pertrahunt quamvis eorum pena nullatenus minuatur. sicut nec minuitur gaudium angelorum per hoc quod malis nostris compati dicuntur. hec ille.

m Maceratio carnis quomodo sit laudabilis vel cadat sub voto. ¶. votum. §. 6. circa medium.

m Machometus introduxit sectam suam promissis carnalium voluptatum ad quorum desiderium carnalis concupiscentia inclinat: et sic populos illexit precepta etiam tradidit promissis conformia voluptati carnali habenas relaxans in quibus in promptu est a carnalibus hominibus obediri. documenta etiam veritatis non attulit que de facili a quolibet mediocriter sapiente naturali ingenio cognosci possunt quin potius vera que docuit multis fabulis et falsissimis doctrinis immiscuit. signa etiam non adhibuit supernaturaliter facta quibus solum divine inspirationi conveniens testimonium adhibetur. dum operatio vel visibilis que non potest esse nisi divina ostendet doctorem veritatis visibiliter inspiratum. sed dixit se in armorum potentia missum que signa etiam latronibus et tyrannis non desunt. omnia novi et veteris testamenti documenta fabulosa narratione depravat ut patet in legem eius inspicienti. unde astuto consilio libros veteris et novi testamenti suis sequacibus non reliquit legendos ne per eos falsitatis argueretur. hec s. T. primo contra gentiles.

¶ Machometus et Nicolaus heretici postquam ecclesia fuit per totum mundum edificata reduxerunt aliquas partes mundi ad infidelitatem. hec s. Thomas in ps. 2o. ¶. lex. §. 16. circa finem. ¶. evangelium. §. 1.

MAcula dr dupliciter primo mō proprie ⁊ sic est solū in corporibus. quādo .s. aliquod corpus nitidū perdit nitorē ex cōtactu alterius corporis. sicut vestis ⁊ aurū ⁊ argentū. aut aliquid hmōi in rebus aūt spiritualibus ad similitudinem huius oportet maculā dici. habet aūt aīa hominis duplicē nitorē. vnū quidem ex refulgētia vel naturalis rōis per quā dirigitur i suis actibus. Aliū vero ex refulgētia diuini luminis .s. sapiētie infuse ⁊ gratie per quā etiā homo perficitur ad bene ⁊ decenter agendū. Est aūt quasi quidā aīe tactus quādo inheret aliquibus rebus per amorē. cū aūt peccat adheret aliquibus rebus ꝯ lumen rōis. ⁊ diuine legis. vñ ipm detrimentū nitoris ex tali cōtactu proueniens macula anime methaphorice vocatur que macula in anima dicit priuationē gratie i ordine ad pctm. ⁊ sic sm diuersa peccata sunt diuerse macule ⁊ dr aliquādo cecitas vel tenebre in cōpatione ad intellectū: ⁊ quo ad suā causam .s. peccatū dr cōtagiū: ⁊ est media inter actū peccati ⁊ reatū: est. n. effectus peccati ⁊ fundamentū reatus: ⁊ actus peccati non pōt esse sine macula ⁊ reatu: sed nō ecōtra: ita ꝙ recedēte actu peccati remanet macula ⁊ reatus: ⁊ cessante macula pōt remanere reatus remissa tamen macula cessat reatus siue pena eterna nō tamen tēporalis. vide infra. ꝟ. peccatū. j. §. 9. ⁊. ꝟ. peccatū. 2°. ⁊ ver. peccatū. 3. §. 4.

MAgdalena sm Hieronymū. Crisostomū. ⁊ Origenem nō fuit Maria peccatrix. sꝫ verō Ambrosiū fuit Maria peccatrix corporaliter nō aūt spiritualiter: hec. s. Tho. sup Math. 26. c. Sed q: nō vr ꝙ possit inquinari corpus nisi d cōsensu mētis vt Lucia dixit. iō dicēdū ꝙ cōius tenet ꝙ fuerit Maria peccatrix ⁊ corporaliter ⁊ spiritualiter sꝫ postq̄ ad pedes Jesu venit ⁊ ab eā eiecta sunt septē demonia non fuit peccatrix amplius corporaliter neq̄ spiritualiter. sed fuit data nobis i exēplū penitētie. vñ Ambrosius ait. pōt q̄stio meriti ⁊ tēporis diuersitate dissolui vt adhuc illa peccatrix sit iā ista perfectior q̄ preferatur multis virginib⁹.

MAgister sm Hosti. dicitur is qui alicuius rei siue negotij curam gerit. l. i. §. magistrū. ff. de exerci. ⁊ sm glo. in. c. j. de magi. dr a monendo siue a mōstrādo vel pōt dici magister sm Pa. ibidem quasi maior vt dicit glo. in de. 2. de magi. ⁊ apud italicos in iure canonico ⁊ ciuili apellantur doctores i artibus vero apellātur magistri. sed in quibusdā locis vltramontanis oēs apellantur magistri. proprie aūt qui legunt grāmaticā vel artes liberales vel theologiā dicūtur magistri.

1 ¶ Qualis debet eē magister. R. sm tex. in. d. c. j. de magi. ꝙ debet eē idoneus ⁊ sm Pa. ibidē ad hoc ꝙ sit idoneus i docēdo requiruntur multe qualitates. j° vt habeat peritiā docēdi. 2° vt habeat facūdiam dicendi. 3° vt habeat subtilitatē interpretandi. 4° copiā diserēdi. 5° ꝙ sit approbatus ab habēte ptātē. ⁊ hec oīa probātur in. l. vna. C. de profes. qui i vrbe ꝯstātinopolitana li. x. Et debet nō dum in scientia. sed etiam in moribus excellere ⁊ se aptare ingeniis adulescentium. 8. q. i. oportet. Ex quibus sequitur ꝙ scholaris nō debet legere: ⁊ si legit legat vt adiscat. ⁊ si quis diceret se doctorē ⁊ nō est: comittit crimen falsi. l. cos. ff. de falsa.

2 ¶ Utrū monachus possit assumi i magrm. seu alius religiosus. R. Pa. post Hosti. ⁊ Jo. an. in. c. q: non nullis. e. ꝙ si se ingerit dꝫ repelli: ⁊ assumi p habētē ptātē cū licētia superioris: ⁊ admittendus ē p. c. doctos: ⁊ p. c. moderamine. 16. q. i. Si. n. religiosus pōt assumi ad curā. vt i. d. c. is. ⁊. c. quod dei timorē. de sta. mo. ergo pōt⁹ ad officiū docēdi ⁊ maxime ad sciā q̄ hꝫ i se pietatē. vtrū go possit petere magisteriū p se vide. ꝟ. cathedra. i pn.

3 ¶ Utrū debeat magistri istitui. R. vt habetur in toto titulo de magistris. Ecclesia cathedralis ⁊ quelibet collegiata q̄ ad hoc sufficiat dꝫ assignare cōpetēs beneficiū. seu redditum vnius pbēde vni magro in grāmatica q clericos illi⁹ ecclesie ⁊ alios scholares pauperes gratis doceat ⁊ eligitur a plato cū capitulo vel maiori parte ipsius quorū negligētiam supplebit ordinari⁹ loci. Metropolitana eccl̄ia habet ēt theologū cui fructus vnius prebēde q̄diu docuerit ministrētur. nō tamē erit canonicus: ⁊ si ipa vtriq magro prouidere nō poterit, puideat grāmatico i ecclesia sue ciuitatis ⁊ dyocesis: ⁊ vt possit haberi copia doctorū in theologia. prelati ⁊ capitulū mittere debent personas dociles ad studium quibus si proprij reditus nō sufficiūt eis in expensis per quinquēniū ministrabunt. Doctores vero q̄diu docuerint ⁊ studentes per quinquenniū. recipiunt fructus prebendarū suarū p quinquenniū. hec omnia vbi. s.

4 ¶ Pro licētia docendi etiam pretextu cōsuetudinis nil debet exigi vel promitti ⁊ ob hoc promissum remittitur ⁊ solutū restituitur. Idonei ad legendum non debent impediri in facultate ⁊ licentia legendi obtinēda. cōtrafacientes officijs ⁊ dignitatibus priuabūtur. hec vbi supra quō in istis comittatur symonia. vide infra. ꝟ. symonia. §. 40.

5 ¶ Utrū possit scholaris se obligare ad intrandū sub certo doctore. R. sm Panor. in ti. 2. de magi. ꝙ doct. cōiter dicunt ꝙ non. nam videtur turpis promissio cum multum valeat affectio doctorum ⁊ modus tradendi. vnde facilius. data etiam equalitate scientie quis proficiet magis sub vno q̄ sub alio. facit. l. i. §. proinde. ff. de vari. ⁊ extraor. cogi.

6 ¶ Utrum Magistri legentes possint aliquid exigere a scholaribus. Rñsio vel sunt salariati. vel nō si secūdo modo possunt: a pauperibus tamē nō deberent. si j modo tūc distinguit Pa. i. c. q: nōnullis

de magi. dicẽs. ꝙ aut i loco ẽ ꝯsuetudo vt fiat collecta aut nõ. ꝑ casu quãtũcũqꝫ sit salariatus põt collectã facere ſm ꝯsuetudinẽ loci. vt in. l. qḋ si nolit. §. si mãcipia. ff. de edil. ꝛ edic. ꝛ facit. l. si fundus. ff. ḋ euic. ꝛ qḋ nõ. Bar. i. l. nemo ẽ qui nesciat. ff. de duobus reis. Si vero esset i sufficiẽter ꝑbendatus tunc idẽ iudiciũ esset ac si nõ esset. pro tanto. semper tamen possunt oblata recipere. c. dilectus. el. 2. in fi. de symo. a pauperibus tñ nõ puto aliquid exigẽdum. ar. 4 7. di. in. c. sicut. Sꝰ. casu qñ non apparet de ꝯsuetudine ꝛ tũc distinguo ꝙ aut magistro prouidetur de beneficio vt hic dr̃: ꝛ iste potest a diuitibus nõ tñ clericis ꝛ illius ecclesie premiũ laboris exigere. qꝛ beneficiũ tantũ ꝯstituit̃ ꝑ clericis illius ecclesie ꝛ aliqs pauperibus alios docere gratis nõ tenet̃: ꝛ i hoc casu saluat̃ dictũ huius glo. Aut doctori cõstituit̃ salariũ de publico pro vt hodie cõiter fit in Italia in studijs generalibus ꝛ tũc puto ꝙ nihil petere potest a quibuscũqꝫ etiã diuitibus. qꝛ salariũ eis statuit̃ vt nõ solũ doceãt indigenas sꝫ ẽt forenses vndecũqꝫ ꝓficiscentes. imo hodie solẽt eligi potius vt cõfluãt forenses. qꝫ pp indigenes non ergo salariũ qḋ hodie ꝑfigit̃ est ita strictũ ad certas personas sicut prouisio istius. c. ex quo. n. simplr̃ cõducitur ad legẽdũ debet legere ꝛ quoscũqꝫ docere alio premio nõ exacto. Nec obstat si diceret̃ ꝙ hoc salariũ succedit hodie loco prouisiõis huius. c. qꝛ diuersa ẽ rõ i vtrisqꝫ. Nam hic ecclesia ꝓuidet sic vt tenet̃ pauperibus ꝛ clericis illius ecclesie. de diuitibus se nõ ipedit. 12. q. 1. videtes. sꝫ hodie salariũ statuit̃ doctoribus vt forẽses cõfluãt ad ciuitatẽ bonificandã que rõ plus vẽdicat sibi in diuitibus qꝫ in pauperibus hec Pan. Et si arguat aliquis ꝙ in. c. ꝑ. de magi. dr̃ ꝙ pro licẽtia docẽdi nullus pretiũ exigat vel sub obtẽtu alicuius cõsuetudinis ab eis qui docent aliquid qrant vbi vr̃ dicere ꝙ ꝯsuetudo non valet. R̷. d. ar. flo. 3ͤ. ti. 5. c. 2. §. 4. qui incipit vtrũ magistri scholaꝝ: ꝛc. ꝙ intelligendũ ẽ ꝙ pro licẽtia nõ debet aliquid exigi vel recipi. vñ Jo. an. super. c. quãtũ dicit ꝙ illud fuit ipetratũ. s. ꝙ nõ exigatur a docẽte aliquid ꝯtra cancellariũ parisiensem qui a quolibet docẽte vnaꝫ marchã exigebat.

7 ¶ Magister quousqꝫ legit etiã absens ꝑcipit fructꝰ sui beneficij. sꝫ scholaris vsqꝫ ad quinquẽniũ vnde magister ẽ magis priuilegiatus. hec Pa. in. c. fi. de magi. ꝛ hoc priuilegiũ habent studentes tã in theologia. qꝫ iure canonico ſm. e. Pa. ibidem.

8 ¶ Utrũ magister possit eligi i canonicũ cũ ista conditione vt doceat. R̷. cõiter ꝙ non qꝛ debet cessare ois pactio alias esset symoniacũ. sed si vacaret aliqua prebenda tunc ea vacante possent statuere ſm Hosti. in. d. c. qꝛ nõnullis: vt illud onus esset ei annexum. tamen Panor. post Hosti. in. d. c. fi. videtur tenere ꝙ etiã in ꝑ casu nõ sit symonia. sed ꝑmutatio de spũali ad spũale. c. ad questiones. de re. ꝑmu.

¶ Utrũ magister pp lucrũ datũ sibi a scholaribus cõcedens eis vacationẽ vel celebrationẽ festi peccet. R̷. ꝙ si hoc facit pro recreatiõe coꝝ nõ est symonia sed tñ turpe lucrũ. secus ſm Ray. si faceret pp festũ colendũ vel non colendum quia esset symonia. 9

¶ Utrũ possit sine symonia aliqd exigi pro licẽtia docendi danda. R̷. ſm Hosti. ꝙ nõ ẽ symonia. sed turpe lucrũ de necessitate restituendũ ei qui dedit si erat idoneus qꝛ nõ turpiter dedit. sed potuit redimere vexationẽ suã. c. dilectus. el ꝑ de symonia. secus si nõ erat idoneus. qꝛ cũ turpiter dederit non debet ei restitui. sed pauperibus de bono cõsilio ẽ dandum. Idem dic de epo qui nõ vult dare licentiã suo clerico eũdi ad scholas nisi aliquo sibi dato: ꝛ videt̃ symoniacũ si propter lucrũ dat licẽtiam pro quinquẽnio a iure cõcessio si habeat respectũ ad absoluẽdũ eũ a spirituali officio quod debet ecclesie. Si vero propter morã in studio faciendã sic turpe lucruꝫ est non symonia. sed mortale peccatũ. 10

¶ Utrũ in doctoratiõe alicuius magistri vel doctoris possit aliquid exigi. R̷. ſm. d. ar. flo. 3ͤ. ti. 5. c. 2. §. 4. vbi supra vbi sic ait. Alio mõ potest intelligi licẽtia docendi ipsa dignitas magisterij qua datur facultas alicui in generali vt possit legere publice interpretari ꝛ glosare ſm ꝙ fit i doctoratiõe alicuius i aliqua facultate ꝛ pro tali licẽtia docendi aliquid accipere vel exigere non vr̃ prohibituꝫ per. d. c. cum cõsuetudo que ẽ optima legũ interpres cũ vbiqꝫ habeat ꝯtrariũ. Naꝫ i doctoratiõe alicuius: qui ẽ cancelarius recipit ꝛ exigit octo florenos vel plures: ꝛ examinatores presentes duos nec aliter doctorarentur nisi illa soluerẽt. Nec adhuc lego reprehendẽteꝫ talem exactionẽ: ꝛ potest ẽe ratio diuersitatis. a casu. §. precedẽtis qꝛ ista nõ ordinãtur ad actualitatem legẽdi. sed ad quandã dignitatẽ in cuius collatione. i. magisterij ꝛ talis licentie ponitur spacium temporis. nã presentes habent studere pro arguẽdo licentiãtes habent sermocinari. cãcelarius habet laborare pro defensione studij: ꝛ sic fit in sumptus officij nõ in modũ pretij. si cui tamen nõ placet ista distinctio potest dicere ꝙ illa. c. n. de magi. sunt abrogata per cõtrariã cõsuetudineꝫ ꝛ videt̃ ꝙ accipiãt pro labore. 12. q. 2. charitatem. Nõ tamen ꝙ Cardi. flo. tractans istam materiã inducit aliquos doc. dicentes illicitã dationẽ talem ꝛ symoniacã vel turpe lucrũ quod tamen ipe nõ tenet. sed licitã asserit ratione laboris: ꝛ alle. Pe. de Ancha. hoc tenentem. hec. d. Archi. Flo. 11

¶ Magistri seuitia. s. nimis corrigendo culpe imputatur. quia leuis tantum castigando ꝑmissa est ei ff. loca. l. item queritur extra. de homi. c. ad audientiam. 23. q. 5. c. 1. ḋ quo vide supra ver. excõicatio. 5. casu primo. §. 6. 12

15 ¶ Magister sententiaꝝ nō ē autēticus ſm .s. Tho. pᵃ.q.94.ar.4.ad.2ᵐ.i aliquibus pūctis. ⁊.d.ar.ſlo. ſ. 4ᵒ.p.ſue.ti.5.c.8.recollegit.14.pūcta i qbus nō te/ net.pᵐ ē di.17.primi vbi tenet ꝙ charitas eſt idem. ꝙ.s.e.2ᵒ.24.di.primi vbi ponit ꝙ termini numera les nihil ponūt poſitiue.3ᵒ.31.d.e.primi.ꝙ eq̄litas ⁊ ſilitudo nihil ponūt poſitiue.4ᵒ.d.5.ſecūdi li. ꝙ in angelis p̄miū p̄ceſſit meritū.5ᵒ.ꝙ nihil de cibis trā ſit i ſubſtātiā.di.30.ſecūdi.6ᵒ.ꝙ ſemen ē de ſubſtā/ tia p̄ris.ea.d.7ᵒ.ꝙ aīa ſeparata a corpore ē pſona di.5.tertij.8ᵒ ꝙ xp̄s i triduo fuit hō.di.32.tertij.9ᵒ ꝙ ſacraméta veteris legis nullo mō iuſtificabāt ēt ex charitate facta.di.1.quarti.10ᵒ ꝙ baptizati bapᵒ Joānis nō ponētes ibi ſpē; non rebaptizabāt.di.2. q̄rti. 11ᵒ.ꝙ deus potuit cōicare potētiā creādi crea ture.di.5.q̄rti.12ᵒ ꝙ heretici ſciſmatici ſuſpenſi.⁊ ſi/ mules nō p̄nt ꝯſecrare.di.13.q̄rti.13ᵒ ꝙ maritus ali/ cuius ſpōſe per ꝯſenſu; de p̄ſenti quā; tñ nō cogno/ uiſſet bigamus vocaẜ ad ſacros ordines pmoueri non pōt.di.27.q̄rti.14ᵒ ꝙ cognoſcens ſororem pro/ prie ſponſe legitime poſtremo non poteſt debitum reddere vxori.di.34.quarti.

Maledictio ppꝛie ē iprecatio.ſeu optatio ma li alicui facta ſub rōne mali hoc ē in q̄tum eſt malū intēdens ip̄m malū. hec diffinitio accipiẜ ex doctore ſcto.2ᵉ.q.76. ar.p̄ .⁊ in.c.deus. 24.q.3.large ēt accipiẜ p blaſſemia dei vel ſanctoꝝ. vt in.c.ſtatuimus. de male. ⁊ ois talis maledictio. prohibetur.24.q.3.ſi igitur.

1 ¶ Utrū liceat maledicere aliquē.R.ſm.s.Tho.vbi ſupra.ꝙ maledicere idem ē ꝙ malu; dicere. dicere aūt tripl'r ſe h; ad id qd̄ dr̄.vno mō per modū enū tiationis.ſicut aliqd exprimiẜ modo idicatiuo:⁊ ſic maledicere nihil aliud ē q̄ malū alterius referre qd̄ pertinet ad detractionē. vñ q̄nq; maledici dicūtur detractores.Alio mō directe ſe habet ad id qd̄ dr̄ p modū cauſe ⁊ hoc q̄dē p̄ ⁊ principaliter ꝯpetit deo qui oia verbo ſuo fecit ſm illud pſ.ipſe dixit ⁊ facta ſunt.ꝯſequēter aūt ꝯpetit hoibus q verbo ſuo alios mouēt per iperiū vel ad aliqd faciēdū:⁊ ad hoc in ſtituta ſunt verba iperatiui modi.3ᵒ mō ip̄m dicere ſe h; ad id qd̄ dr̄ q̄ſi expſſio q̄dā affectus deſideran tis id qd̄ verbo exprimiẜ:⁊ ad hoc iſtituta ſunt ver ba optatiui modi.p̄termiſſo ergo.p̄ mō maledictio nis qui ē per modū enūtiationis ꝯſiderandū eſt de alijs duobus.vbi ſcire oꝫ ꝙ facere aliquid ⁊ velle il lud:ſe ꝯſequūtur i bonitate ⁊ malitia.vñ i iſtis duo bus modis quo malū dr̄ per modū iperātis vel per modū optātis:eadē rōe ē aliqd licitū ⁊ illicitū. Si enī; aliqs iperet vel optet malū alterius in quātū ē malū intēdens.ſic maledicere vtroq; mō erit illici/ tū:⁊ hoc ē maledicere per ſe loquendo: ⁊ ita loquiẜ ap̄ls ad ro.7.nolite maledicere. Si aūt aliquis ipe ret vel optet malū alterius ſub rōe boni q̄nq; quidē ſub rōne iuſti ⁊ ſic iudex iuſte maledicit illū cui p̄a/ pit iuſtā penā iferri: ⁊ ſic eccleſia maledicit anathe matizādo.ſicut ⁊ pphete i ſcripturis q̄nq; iprecan tur mala peccatoribus quaſi ꝯformātes volūtatē ſuā diuine iuſtitie.li; he iprecatiōes poſſint ēt per modū p̄nūtiationis itelligi. q̄nq; vero dr̄ aliqd̄ malū per modū vtilis.puta cū aliqs optat aliquē peccatorē pa/ ti aliquā penā puta egritudinē aut aliqd̄ ipedimen tū vel vt ipſe melior efficiatur vel vt ſaltem ab alioꝝ nocumento ceſſet.

¶ Utrū ſit licitū maledicere creaturā irrationale;. 2 R. ſ;.s.Tho.vbi ſupra.ar.2ᵒ.ꝙ hoc ꝯtingit tripl'r. vno mō inquātum ē creatura dei:⁊ ſic ē blaſſemia 2ᵒ mō ſm ſe:⁊ ſic ē verbū ocioſu; ⁊ illicitū q: bene/ dictio vel maledictio ppꝛie ad illā rē p̄tinet cui po teſt aliquid bene vel male cōtingere.ſ.rōnali creatu re.creaturis aūt irrationabilibus dr̄ aliqd bene vel male ꝯtigere i ordie ad creaturā rōnalē:⁊ ſic:3ᵒ mō ꝯtingit i ordine ad rōnalē.de qᵒ dic vt i.c.p̄cedēti.

¶ Utrū maledicere ſit pctm̄ mortale .R. ſm.s.Tho. 3 vbi.s.ar.3.ꝙ ſic h; ſe.q: repugnat charitati.eſt tñ veniale q̄drupl'r vt.ſ.i.ſi.§.p̄ſentis.vbi ſic ait.Ma/ ledictio de qua loquimur ē per quā p̄nūtiaẜ malū ꝯ aliquē vel iperādo vel optando.velle aūt vel ipe/ rio mouere ad malū alterius ſm ſe repugnat chari tati qua diligimus p̄ximū volētes bonū ipius:⁊ ita ſm ſuū genus ē pctm̄ mortale ⁊ tāto grauius q̄nto p ſona cui maledicimᵒ magis amare ⁊ reuereri tene mur.vñ dr̄ Leuitici.20. Qui maledixerit p̄ri ſuo ⁊ matri morte moriaẜ.⁊ ap̄ls.pᵉ.ad cor.6.Neq; ma ledici neq; rapaces regnū dei poſſidebūt. Cōtigit tñ verbū maledictōis platū eē pctm̄ veniale vel p̄p paruitatē mali qd̄ quis alteri maledicēdo iprecaẜ. vel ēt pp affectū eius q profert maledictionis verba dū ex leui motu vel ludo.aut ex ſurreptōe aliqua ta lia verba profert q: peccata verboꝝ maxime ex affectu penſantur.

¶ Utrū maledicere ſit grauius pctm̄ q̄ detractio.R. 4 ſm.s.Tho.vbi .s. ar.vltimo ꝙ ſm ſe detractio eſt grauius.Quod declarat ſic dicēs.duplex ē malū.ſ. culpe ⁊ pene.malū aūt culpe peius ē.vñ dicere ma lū culpe peius ē q̄ dicere malū pene dūmō ſit ide; modus dicēdi. Ad cōtumelioſum aūt ⁊ ſuſurrone; ⁊ detractorē ⁊ ēt deriſorē p̄tinet dicere malū culpe. ſ; ad maledicētem prout nūc loquimur pertinet di/ cere malū pene nō aūt malū culpe niſi forte ſub rōe pene nō tñ ē idem modus dicēdi. Illā ad p̄dicta quatuor vitia pertinet dicere malū culpe ſolū enun ciādo.p maledictionē vero dr̄ malu; vel cauſando vel per modū imperij vel optādo.ipa aūt enūtiatio culpe pctm̄ ē inquātu; aliqd̄ nocumentū ex hoc p̄/ ximo iferẜ.grauius aūt ē nocumētū iferre q̄ nocu/ mentū deſiderare ceteris paribus.vñ detractio ſm cōe; rōne; grauius pctm̄ eſt q̄ maledictio ſimplex deſideriū exprimēs.Maledictio vero q̄ ſit p modū imperij cū habeat rōe; cauſe pōt eē detractiōe gra

maior si maius nocumentū īferat q̄ sit denigratio fame vel leuior si minus: et hec quidē accipiēda sunt sm̄ ea q̄ p se ptinēt ad rōez hoꝝ vitioꝝ. pñt autem et alia per accidēs ɔsiderari que predicta vitia vel augent vel minuunt.

Maleficiū dr̄ dupl'r. vno mō qd̄ habet sortilegiū de quo agit̄.C.de male.mathe. p totū. de quo ēt multa habētur īfra.ℽ.sortilegiū: et de tali maleficio inquantū ipedit matrimoniū habetur extra de frigi.et male.supra impedimentū.11. Et vtrū possit per aliud maleficiū destrui. vide ibidē.§.9. Alio mō dr̄ maleficiū quodcūqȝ crimen vt furtū.rapina.homicidiū. et huiusmodi.dr̄ etiā quasi maleficiū quādo est nocumentū preter propositum vt cū iudex ppter imperitiā male iudicat. vel cū de domo alicuius aliquid ē eiectum quod nocuit transeūtibus vt Insti.de obli.que ex quasi delicto.i prin principio per totum.

Malitia ex qua aliquis dicit̄ peccare potest intelligi malitia habitualis sm̄ q̄ habitus malus noiat̄ a pħo malitia sicut habitus bonus noiatur virtus et sm̄ hoc aliquis dr̄ ex malitia peccat̄ qꝛ peccat ex īclinatiōe habitus. potest ēt intelligi malitia actualis.siue ipa mali electio.malitia noiatur: et sic dr̄ aliquis ex malitia peccare inquātū ex mali electiōe peccat.siue etiā malitia dicatur aliqua pcedēs culpa ex qua orit̄ subsequens culpa.sicut cū aliquis impugnat fraternā gratiā ex inuidia: et tūc idem non est causa sui ipsius.sȝ actus interioꝛ est causa actus exterioꝛis:et vnū peccatū est causa alterius.nō tamen in īfinitū qꝛ ē deuenire ad aliqd̄ pmū peccatuȝ nō causatur ex aliquo prioꝛi. hec.s.Tho.12ᵉ.q.78.ar.1.ad.3ᵐ. Nota tamen q̄ nō semper quādo aliquod peccatū ē causa alterius peccati tūc dicit̄ peccare ex malitia qꝛ potest esse q̄ illud pᵐ peccatū quod est causa alterius ē comissum ex īfirmitate vel passione.ad hoc autē q̄ aliquis ex malitia peccet oportet q̄ malitia sit pᵐ peccādi principiū. vt dicit idē.s.Th.i.q.de ma.q.3.ar.12.ad.5ᵐ. nō etiā q̄ habens habitū vitiosum nō semper peccat ex malitia.sed potest peccare ex ignorantia vel passione.sed quando peccat vtendo habitu vitioso tūc peccat ex malitia.hec.s.T.vbi.s.12ᵉ.ar.2.

¶ Qui peccat ex malitia sm̄.s.Tho.12ᵉ.q.78.ar.fi. grauius peccat q̄ȝ q peccat ex passione. rō qꝛ ratio peccati cōsistit in volūtate et quāto magis habet d̄ volūtario tanto magis peccat. sed quādo volūtas peccat ex habitu quod ē peccare ex malitia firmius et diuturnius peccat.

Mamona iniquitatis dicūtur diuitie etiam licite acquisite et possesse vel in quantuȝ eas sola iniquitas diuitias esse reputat vt Augustinus exponit.21.de ciuitate dei. vel in quantum sunt iniquitatis occasio.i.īequalitatis qꝛ non equaliter sunt hominibus distribute.bono aliquādo agēte et malo superabūdāte vel qꝛ iniuste a p̄ sunt acqsite. hec.s.T.4.di.15.q.2.ar.4.q.2.pᵐ.

Mandatum dicit̄ quādo quis ad satisfatiōnem sue voluntatis imponit aliquid alicui nulla data pecunia seu quocūqȝ alio interueniant quecūqȝ verba ita tamen q̄ sint que mandantur ad vtilitatē.seu satisfactionē mādantis. Sed vero sunt ad vtilitatē illius cui comittit̄ sic dicetur persuasio et persuasoꝛ non mandatoꝛ vt nō. Bar. in.l.non solū.§.si mādato.ff.de iniur. Si aūt data pecunia si est circa delictū sic dr̄ mandatū accipiēs: assassinus.de quo in .c. pro humani.de homi.li.6. et.d.l.non solū.vbi vero non ē circa delictū mandatarius dicit̄ locatoꝛ et mandans conductoꝛ. nec est mādatū pprie.vtrū mādans delictū īcludat̄ sub dispositione iuris vel statuti puniētis eū q fecerit tale delictū:.ō.ℽ.excoīᵉ.5.casu.p̄.§.35.et.36.et casu.2.§. 9.et casu.57.§.ſ.ℽ.irregularitas.2ᵉ.§.1.et.§.14.

¶ Utrū mandatarius non seruans formā mandati faciat aliquid validum.R.cōiter q̄ non.qꝛ gesta ɔtra formā mandati sunt nulla: et nō solū quando fit expresse cōtra formā.sed etiā quādo fit preter et citra formā quia quando ad actum datur certa forma parta sunt agere cōtra citra et preter formam. vide tex.cum glo.in.c.si cui.de dec.li.6.et.c.vnde vtiam.de off.deleg.facit.l.diligenter.in prin.ff.mandati.nō Panor.in.c.fi. de resti. spo. vide aliquid supra.ℽ.absolutio 2ᵒ.§.17.et.20. 1

¶ Quid de mandato qualificato .R. sm̄ Panor. in.d.c.fi.q̄ distribuitur in duo mandata : et si non potest impleri in facto.seu substantia.debet impleri in modo. seu qualitate . Ex quo infertur q̄ si duo mandantur etiā data certa forma licet non possint simul impleri debet tamen fieri quod potest et valebit actum.facit quod nō per glo.et doc. in.c.constitutus.de rescriptis. 2

¶ Quid de eo qui mandauit delictum quod post multum tempus exequitur. cōcludit Inno. in.c.ad audientiam.de homi.q̄ tenetur si nō reuocauit expresse vel tacite.puta quia fecit pacem vel parentillam. vt.l.3.§.fi.et ibi glo.et Bar.ff.de adimē.legatis:et sequitur Bal.in.d.l.nō ideo min.C.de accus. vide ver.irregularitas.2ᵒ.§.1.et.14. 3

¶ Utrū mandans teneatur mādatario de casu fortuito.R.Panor.in.c.fi.de iur.iur.q̄ agens actione mandati petit dāna que verisimiliter contingere potuissent.quasi mandans ea debuerit cogitare a principio.sm̄ Inno.in.d.c.sicut. et sic petit expensas et dāna.ar.ff.de nego.ge.l.nā seruius:et sic dicit intelligendam.l.inter causas.§.nō omnia.et.l.si qs alicui.§.impendia .ff. manda. nisi dāna contigissent ex casu fortuito qui verisimiliter nō fuisset cogitatus.d.§.nō omnia:et hoc tenet etiā Io. an. in regula dānum.li.6.in mercuriali : et intellige predicta in eo q̄ gratis suscepit mandatū. Nam mandanti 4

debet esse gratuitū.l.i.§.i.ff. mandati. Et ideo isti stipendiarij qui veniunt pro precio nō possunt agere ad dāna q2 non sunt mandatarij vt dictum est. Item illi qui causa pietatis vel parentelle ⁊ huiusmodi hoc faciunt.13.q.2.non inferēda. similiter nec illi qui ex debito tenētur.2.q.3. si dñs:⁊.c.iulianus.

5 ❡ Utrū mandatum expiret morte mandatoris. R. hoc.in.c.gratum:⁊.c.relatū. de offi.dele. q re integra expirat.l.mādatū.C.manda.alias nō.

m Anifestum nos rescribimus itelligere quod vel per confessionē vel probationem legitime notum fuerit aut euidētia rei que nulla possit tergiuersatiōe celari dicit ter.in.c.cū olim. in fi.de verb.sign.⁊ ibi dicit glo.q proprie manifestū dicit quod nō eget probatione ⁊ sic est notoriū:sed manifestū proprie prout est species distincta a notorio dicit quod probari potest. Manifestū igit sumit tripliciter.p° modo.vt idem est quod notoriū ⁊ sic intellige quod dictū est hic in principio.2° modo sumit.vt est spēs diuisa ɔtra notoriū.vt dictum est imediate ⁊ sic dicit illud quod sufficiēter probari potest.⁊ nō per omnes neq3 per maiorē partem.q2 tūc esset notoriū. Et dicit etiā manifestū quādo probatio procedit ex cōiecturis ⁊ verisimilibus psumptionibus vt in.l.licet .ff. de lega.i.vbi dicit q euidens volūtas testatoris est que cōiecturis elicit. Et manifestū isto.2°.modo aliquādo dicit occultū.l.eam. de ap.vbi dicit occultū quod quinq3 sciūt.de pe.di.i.§. hec autē secreta : ⁊ glo.in.c.manifesta.2.q.i.3° modo sumitur pro vtroq3.

1 ❡ Utrū in dispositione vbi fit simpliciter mentio de manifesto debeamus accipere manifestū proprie p vt ē spēs distincta a notorio. R. fm Pa.in.d.c.cū olim.q debemus ɔsiderare materiā subiectā.vt nō in.c.rogo.i.q.3.⁊ etiā vsum loquēdi.c.ɋ̄uis. de.v. sig.in dubio vero debemus capere proprie.ad hoc .l.non aliter.ff.de le.iij.⁊ in.c.fi.de ver.sig. ⁊ maxime in penalibus.

m Anumissio est datio libertatis. Nam ɋ̄diu quis in seruitute est:manui ⁊ potestati ē suppositus manumissus vero liberatus ē Insti. de liber.i pn. Et manumissi dicūt liberti,v.libtus.

1 ❡ Quis potest manumittere. R. q dominus qui est maior.20.annis nisi alias nō habeat administrationē vt furiosus ⁊ prodigus: Minor vero.20.manumittere inter viuos nō potest nisi ex causa :⁊ tūc si est maior.17.annis.C.qui manumit.nō potest.l. si minor.sed in vltima volūtate pōt qui potest testari.s.post.14.annū.C.qui manumit.nō pos.aut : sed hodie. Item eps potest manumittere seruos ecclesie benemeritos.3.q.2.si quos:potest etiā alios nō benemeritos dū tamen det ecclesie pro vno duos eiusdē meriti ⁊ peculij.12.q.2.eps:⁊ fm Guil.itelligi debet. vt det de suis bonis proprijs non de rebus ecclesie. Item potest manumittere causa missionis.12.q.2.cū redēptor.quod intelligi debet de benemeritis. Item Abbas nō potest manumittere seruū monasterij nisi de cōsensu epi ⁊ monacorum di.54. abbati. nisi sit cōtraria ɔsuetudo.de his.que fi.a prela.c.ea noscit. Item seruus cōis plurium manumitti potest ab vno dūmodo alios seruet indēnes.C.de cōi ser. ma.l.i. Et nō q nō valet in fraudē creditoris facta.C.qui manumit.nō pos.l.i.

❡ Qualiter fieri debeat manumissio. R. multis modis aliquādo i ecclesia sub aspectu epi ⁊ plebis ⁊ debet de hoc fieri scriptura ad cautellā futuri . C . de his.qui in ec.ma.l.i.d ser.nō or.c.i. Itē fit quādoq3 corā iudice ⁊ dr manumissio vindicte nā vindicta appellabat virga pretoria cū qua tāgebātur a pretore illi qui manumittebātur Insti.de libert.§.multis:⁊ ibi glo.⁊ si quidē manumissio fiat ad hoc vt manumissus ordinet debet potius fieri corā iudice ecclesiastico ɋ̄3 corā seculari.d.c.i. Itē manumissio fieri in secreto:vt dicat dñs. Esto liber vel iter amicos vel per epla3 vel testamentū vel quāl3 vltimā voluntatē. Itē pōt fieri diebus feriatis. Itē tam de die ɋ̄3 de nocte ⁊ a iudice non pro tribunali sedēte d.§.multis. Insuper serui fiunt liberi per alios multos modos ɋ̄3 per manumissionē quos vide.v.seruitus.§.i.princeps quoq3 sola volūtate potest.C.de ser.ma.l.cū apud. 2

❡ In quibus ɔsistit ius patroni . R. fm nō i.l.fi.C. de bo.liber.in glo.multis modis sit.p° vt nō pponat turpē actionē aut actionē aduersus patronū.2°.reuerentiā ei debet tā faciēdo ɋ̄3 nō faciēdo.3°.pstare debet ei alimēta si alias nō h3. 4° patronus habet ius reuocādi eū i seruitute rōe offense comisse ɔ ips. 5° patronus h3 ius succedēdi liberto.vñ tenet libertus ei relinquere legitimā q est.3ª pars suorum bonorum si in bonis h3 pluśɋ̄3 centu3 aureos ⁊ nullos liberos h3 qñ decedit:si vero minus ɋ̄3 cētum aureos h3 in substātia nō tenet ei aliquid relinqre q si mortuus fuerit ab intestato nullo liberorum relicto hic succedet in totū.vide ēt isti.de suc.liber.§.s3 nra ɔstitutiōe. Ille q pp delictū icidit i seruitutē nō pōt manumitti fm Pa.i.c.quorūdā.de iud3.⁊ fm Jo.an.facit.l.i.C. quibus.ad li.procla. 3

❡ Quō reuocat mānumissio. R. pp oēs cās igratitudis qb' reuocat dona° ð qb'.v.dona°.p.§.25.⁊ se. 4

❡ In q° dīt manumissus ab ecclesia a manumisso a priuato. R. p° dīt q2 pp opas nō pstitas reuocatur i seruitutē.12.q.2.dr acōi.seculis i priuat.C.ð libe.cau. .l.fi.solo.2° q2 filij eorum remanēt obnoxij ecclesie sue patrōe.12.q.2°.ð libt.s3 alij n.C.ð libe. ⁊ eorum li.l.i.⁊.2°. 3° q2 serui eccłie pñt māumitti cū h° q nō possint alij ɋ̄3 eccłie sua bōa relinqre.12.q.3.c.i.⁊.3.v.libt'. §.2°. 5

❡ Utr̄ i mānumissiōe possit dñs aliqd huiō spūale sibi iponere.puta q sibi dicat horas ⁊ hmōi. R. sic ita q si seruare noluerit ēt si ordinatus fuerit ɔgradet ⁊ pristine seruituti subiciat .c.nullus.ð ser.nō or. 6

Martyres dicunt quasi testes ipsius xpi eo q per passionē i suis corporibus vsq ad mortē perhibēt testimoniū xpi. vñ ad rōez martyrij ptinet vt aliquis firmiter stet i veritate ꝛ iusticia ꝯ psequētiū ipetus ita q de rōe eius ē mors. vñ ē actus fortitudinis sicut elicientis secūdario vero est ipsius paciētie sicut recipiētis. charitatis sicut iperantis ꝛ fidei tāq finis: ꝛ ē signū maxime perfectiōis in q̄tū exponit vitā p fide iuxta illud Jo. 15. maiorē charitatē nemo hʒ: ꝛc. vñ fm Pe. de pal. 4. di. 49. q. 8. tria requirunt ad martyriū. p. pena. s. mors nisi. n. iterficiātur ab alio nō dicūtur pprie martyres. vñ si qs interficiat se vel eligat sibi genus mortis nō ē pprie martyr. 2°. cā: de qua. s. §. 2°. 3°. reqrit voluntas. vñ si quis occidat dormiens nō ē martyr. Jnnocētes etiā q̄uis virtute passionis xpi sint martyres ꝛ habeāt pmiū: proprie tñ nō sunt martyres. nec fm. d. ar. s. est cōplecta in eis rō aureole.

8 ¶ Utrum substinere martyriū sit de pcepto. R. s. o. T. ql. 4. q. 12. ar. 2°. q aliqñ sic. aliqñ nō. vñ si opus esset ꝛ hoc exigeret salus alioꝝ hō debet eē paratus ad hoc paciēdū ꝛ per hūc modū substinere martyriū pp xpm ē sub pcepto q. s. hō debet habere aiuʒ paratū vt potius pmitteret se occidi q̄ xpʒ negare vel mortalr peccare. Aliqñ aūt ē de ꝯsilio. vt puta cum ex ȝelo fidei ꝛ charitate fraterna multotiēs legūtur martyres sponte se obtulisse martyrio. Aliqñ autē nō est bonū q̄rere q: non debet dari occasio iniuste agendi. sed oblatū patiēter tolerare.

3 ¶ Utrum dicat martyr qui occidit ppter actū alterius virtutꝫ a fide vel ne comittat aliqd pctm̄ ppter xpʒ R. fm. o. Tho. 2e. q. 124. ar°. vltimo vbi sic ait: oiuʒ virtutū opa fm q referūtur i deū sunt qdā ptestationes fidei p quā nobis inotescit q deus hmōi opa a nobis reqrit ꝛ nos p eis remunerat ꝛ fʒ hoc possunt eē martyrij cā. vñ beati Jo. bapt. martyriū i ecclesia celebrat q nō p negāda fide. sʒ p rephēsiōe adulterij mortē substinuit. vñ nō solū dr eē xpi ex eo q hʒ fidē xpi. sʒ ēt ex eo q spiritu xpi ad opa virtuosa pcedit fʒ illud ad ro. 8. si qs spūʒ xpi nō habet hic nō ē eius ꝛ ēt ex hoc q p imitatiōeʒ xpi peccatis morit fm illud ad Gal. 5. Qui xpi sunt carnē suā crucifixerūt cum vitijs ꝛ ꝯcupiscentijs. Et iō vt christianus pati vt sit martyr nō soluʒ qui patit p fidei ꝯfessiōe q̄ fit p verba. sed ēt quicūq patit pro quocūq bono faciēdo vel p quocūq pctō vitādo ppter xpm. q: hoc totū ptinet ad fidei ptestationē ꝛ q: oē mēdatiū pctm̄ ē vitatio mēdatij ꝯ quācūq veritatē sit inquantū mēdatiū ē diuine legi ꝯtrium tō pōt eē cā martyrij. vñ qdcūq bonū humanū potest eē cā martyrij fm q i deū refert. vñ si latro dū dephēdit eligit citius mori q̄ offendere deū dicēdo mēdaciū vel negādo suū delictū erit martyr.

5 ¶ Utrum i martyrio hō ꝯseq̄t oēʒ liberationē a pena ꝛ a culpa. R. fʒ. o. Tho. 4. di. 4. q. 3. ar°. 3. ql°. 3°. q sic vbi sic ait: sicut i baptismo aque liberat hō ab oi culpa pcedēte ꝛ pena ita i baptismo sanguinis. hec ille. ꝛ baptismus sanguinis est per martyrium. vide ver. indulgentia. §. 26.

¶ Utrum martyres i passiōe sua pcipiebāt aliquid glorie celestis. R. fʒ. o. Tho. q. de veri. q. 13. ar°. 3°. ad. 9 q sic. vbi sic ait. Martyres i tormētis existētes pcipiebāt aliqd de diuina gloria nō quasi ea i suo fonte bibētes sicut illi qui deū per essentiā vidēt. sʒ aliqua illius glorie aspersiōe refrigerabātur. vñ Aug. dicit .17. sup mēm ibi. s. vbi deus vr per essentiā: beata vita i suo fonte bibit: iā aspergit aliqd huic humane vite vt i tēptationibus huius seculi fortiter ꝛ iuste prudenterq̄ viuatur. hec ille. 4

Athematici: sine aspiratiōe dicūtur diuini. sʒ cū aspiratiōe significat sciaʒ quadriuialē. vñ. ꝑ. scire facit mathesis. sʒ diuinare mathesis. de quo. ꝑ. sortilegiū: ꝛ. ꝑ. supstitio: ꝛ. ꝑ. diuinatio. vñ tales nō debent ad limen alterius domus accedere. alias cōcremari debēt nec aliqs eos suscipere. seu ꝯsulere alias debent deportari ꝛ bona eoꝝ ꝯfiscari ꝛ diuinator: gladio vltore feriri vt. C. de male. ꝛ mat. l. nullus: ꝛ. l. nemo. ꝛ. l. culpa.

Atheus fuit imediate vocatus ad statum pfectionis non aūt imediate ad statū apostolatus. vñ. o. Tho. ql. 5. q. xj. ar°. p. ūc ait. Si loquamur de apostolatu manifestū ē fm narrationē Mathei. Marci. ꝛ Luce q dñs post vocationē Mathei aliquāto tēporis spacio interiecto ex suis discipulis. 12. aplos elegit inter quos vnus fuit Matheus ꝛ sic pʒ q statiʒ a prin° fuit vocatus ad discipulatū xpi nō aūt ad apostolatū nisi fm pordinationē xpi q eū i aplm sumēdū disponebat ꝛ fʒ hoc itelligēda sunt verba Hiero. q de publicano repēte sit aplS ꝛ sit Bede. Si aūt loquamur de perfectione euāgelica sic manifestū est q statim a prin° vocatus ē ad statū pfectōis. dr. n. Luce. 5. q surgēs relictis oibus secutus est eū qd ēt ad discipulatū xpi ptinebat fʒ illud Luce. 14. nisi qs renūtiauerit oibus hijs que possidet nō pōt meus esse discipulus.

Athias electus est: forte: de quo Dyo. dicit 5. c. ec. ierar. de diuina forte Mathie data. Alij alia dixerūt nec recte vt existimo: meū ꝛ ipe sensum dicā: videt. n. mihi scriptura fortē nominasse diuinū quoddā donū dedarās Mathiam quasi diuina electione ostensum.

Atrimoniū. p. quid sit. R. fm Magistrum sniaꝝ. 4°. 27. di. ꝛ fm. o. Tho. ꝛ Pe. de pal. ꝛ alios doc. ibidē q dant multe diffinitiones. sʒ magistralr diffinit sic. matrimoniū ē ꝯiūctio viri ꝛ mulieris: idiuiduā vite ꝯsuetudinē retinēs: inter legitimas psonas: vbi. p. notādū: ꝑ hoc ꝯiūctio: fm. o. Tho. vbi. s. lp matrimoniū ē i gñe ꝯiūctiōis eo q aliqui ordinātur ad vnā generationē ꝛ educationē plis ꝛ iteꝝ ad vnā vitā domesticā ꝛ ex hoc

cōstat q in matrimonio ē aliqua cōiūctio bm quā dr maritus et vxor et ex hoc q ordinaf ad aliquod vnū: et ꝯ matri:si quis tñ vellet subtilius inuestigare sciēdū q i matri° ē multiplex ꝯiūctio. p° ē i ꝯsensu q ē cā matrimonij:z sine q° nō ē matri.c.tua.ꝺ spō. et.27.q.2°.c.sufficiat: et.s.Tho.vbi.s. de quo .j.ꝟ. matri .2°.§.5.Secūda ꝯiūctio ē in verbis et signis exterioribus significātib' ꝯsensum iterioꝛē q sunt cā exterior matrimonij bz.s.Tho.vbi.s.et sacrm tm:et for̄a huius sacri:sicꝫ verba i baptismo de qua for̄ et mā.j.ꝟ.ma.2°.pri.et dictūr ista signa exteriora.de spōsatio:et bz hoc vocanf nuptie a nubere q: i ipa solēnitate dispōsatiōis qua matri pficif capita nubēti i velāf.33.q.5.hec ymago:et.c.mulier. Tertia ꝯiūctio q est matri cēntatr:a qua dr ꝯiugiū et est res et sacrm:ē relatio iter viꝝ vxorē et est pura relō prout ē qd humanū. sz put ē quid diuinū.s.sacrm noue legis ex eo cātur aliqd absolutuz reale ad qd sequif relō et forte ē in virtute organica q: ddectur i morte.c.fi.de secūdis nup.et aut.de nup.moro soluit oia et se hz vt caracter ad cāndā grāz et ē ornatus qdā posset ēt saluari bm Pe.de pal.et Jo.cap. vbi.s.q sit aliqd i aia et ēt in cor̄.Quarta ꝯiūctio rōe cuius dr matri.est in actu matrimoniali.q est effectus et q̄uis multis de causis possit dici matri particulr tñ. dr q̄si mater nati: et pp hoc q̄uis pr̄ sit dignior tñ dr a matre: et ē ꝺ.s̄.itegritate matrimonij.nō de p°.nec de essentia.Quinta vnio ē q significat p matri.s.vnio nature humane vel chri sti cū ecclesia.ratione cuius dr sacrm.

5 ¶ Secūdo notādū i.ꝟ.viri et mulieris:q loquif in singulari innuēs q nō.l3 habef plures vxores neq plures viros.vbi nō bm.s.Tho.et Pe.de pal.et Ri car.vbi.s.q nūq̄ licuit alicui vxori habere plures viros q: ē ꝯ legē natur̄ et nūq̄ fuit dispēsatū a deo qui solus pōt.2° q nūq̄ licuit alicui viro habef plures vxores nisi ex dispēsatiōe diuina q: ē ꝯ legē nature circa quā solus de° dispēsat q fuit ꝯditor illius de diuor.c.gaudemus.et.c.lras.de resti.spo. in glo. vtrū papa possit dispēsare. vide.ꝟ.dispēsatio.§.5. Nō ēt Pe.de pal. q dicit viri et mulieris vt inuat q cōiūctio viri ad virū ē nefandissi.ꝯ oēs leges.

3 ¶ Tertio notādū i.ꝟ.iduiduā vite ꝯsuetudinē retinēs:itelligif ꝺ matri° ꝯsumato et iter fideles.alia. nō cēt indiuiduū.imo possent seperari:vt.j.et istud .ver.declarat Ray.§.q: nō lz alteri ꝯtinētiā vouer: vbi notandū p declaratione q ꝑ possumus loq de votis sponsoꝝ respectu spōsaliū de futuro:et de hoc habes.ꝟ.spōsalia.§.9.casu.ꝑ.et.§.1.Secūdo possumus loqui de votis coꝝ respectu matrimonij p verba de pñti ante ꝯsumationē.et tūc vel loquimur de votis q pcedūt matri vel q sequūtur si ꝑ inō vel ē votū solēne religionis approbate et sic matri ē nullū de quo.j.ipedimētū voti.Ucl ē votū rōe sacri ordinis et sic ēt matri ē nullū vbi.s.imediate. Ucl ē votū simplex: et sic tz matri peccauit tñ mortalr et tenef adiplere itrādo religionē:et si ꝯsumaret.peccat.et tenef reddere deinceps. nō tñ pōt petere sine dispēsatiōe.quā pōt facere eps. Ucl loquimur ꝺ votis factis post matri ꝯctū de pñti. nō ꝯsumatū:et ꝑ de voto solēni religiōis approbate et sic frāgitur matri.c.ex publico.de ꝯuer.ꝯiug.et.c.vep:et rō q possit frāgi bz.s.vbi.s.et.d.c.vep:et.c.ex pte.eo.d.t. q: significat vniōnē grē cū aia:q aliquādo frāgif: et q: morif ciuiliter. tale.n.matri ē solū vinculum spirituale qd per mortē spirituale frāgif sic p mortē tēporalē frāgif matri ꝯsumatū.Sed nūqd hoc est solū ex statuto ecclesie vt ecclesia passet dispēsaf. et vr q sic.c.rursus q de.vel vo.i glo.et.c.vnico. de voto.li.6.ꝯriū tenet.s.Tho. de quo vide.ꝟ.ipedimentū voti.§.3.et.§.ꝑ.vel loquimur de voto rōe sacri ordinis et dr q nō pōt recipere:vxore i vita:et si de facto ordinaf recipit caracterē.sz nō executionē et peccat mortalr.si vero vxor daret licētiā tūc idez dicendū ē sic.j.dicef de voto solēni post matri cōsumatū eo q tale matri staret.Ubi nō q glo.Jo. an.i.c.vnico.de voto.li.6.dicat q quidā pp illū ter. voluerūt equiparaf votū idusuz sacro ordini.voto religionis ita q sic votum religionis frāgit matri pcedēs nō ꝯsumatū:sic et votum sacri ordinis:sz vt dicit:eadē glo. hoc fuit reprobatū p extrauagantē Jo.22..q incipit antique:et merito q: nō equipanf i multis.vide.ꝟ.ipedimētū.2°.s.voti.§.3°.et.ꝟ. dispēsatio.§.7.ad p.et.ꝟ. hereticus.§.45.circa mediū. vel loquimur de voto simplici et dr q pōt vouere. sz tenef igredi religionē bz Pe.de pal.et si de facto ꝯsumet peccat mortalr matri tñ tenet nec pōt petere debitū.c.ex publico.de ꝯuer. ꝯiug. vbi dicif q nō aliter frangif nisi per votū solēne.

¶ Itē possumus.3°.principalr loqui ꝺ votis ꝯiugū respectu matrimonij ꝯsumati.de qbus proprie itelligif.ꝟ.Ray.et tūc aut volūt ābo vouere cōtinētiaz statu nō mutato:et pñtes talia matrimōia dnr san ctiora:q: melius pñt vacare orationibus et ꝯtēplationibus diuinis cessando a carnali ꝯiūctiōe:vt i.c. qd deo pari.33.q.5.et qd nō i.c.carissimus.ꝺ ꝯuer. ꝯiug.aut alter tñ vult vouere et pōt i sui pludiciuz nō aūt i preiudiciū cōiugis.vñ nō pōt exigere debitū.sz tenef reddere facit.c.quidā de ꝯuer.ꝯiug.Et si alter ꝯsensit nō obligaf ꝯsentiēs bm Inno.i.c.ꝑ.de ꝯuer.ꝯiug.quin possit exigere.nisi etiaz ipse vouerit. Nā si ambo vouerint nō tenētur amplius alter alteri reddere debitū.d.c.carissimus .s.Tho.4.di.32. ar°.4.dicit de voto simplici q nō pōt vouere alter sine alterius licētia et peccat vouēdo nec ꝺbet obseruare q: nō pōt vouere qd ē alteri°: hoc pōt itelligere qñ ꝯdiceret. p aūt qñ ꝯdixit nec ꝯsensit:nec peccat alter irritādo.q: nō vult impedire bonū alterius:sz fugef suū pludiciū.Sed quid si alter ꝯsentiat.R.s. Tho.vbi.s.imediate i expo° lre q pōt:et tenet: nec

põt alter reuocare: de hoc Pis. v. votū. § .§.3°. imo fm Jo.ncap. nõ põt reddere q: cooparet crimini. Pa.i.d.c.carissimus: dicit q si psensit peccat reuocādo: si tñ reuocat tenet alter. qd non eēt si ābo vouissent & põt eē ista pcordātia inter Jnno. & .d.s.tñ s. Tho. videt aūt pcordare. s. q qñ dissimulauit tūc põt reuocare: q̄uis dissimulatio sit quidā psensus. secus qñ expsse pdixit hec.s. Tho.i.d.lrā. vtp possit vouere nõ petere debitū. R̄. s. T. 4.32.ar°. 4.ad.3m. q aliqui dicūt q põt vouere nõ petere. non tñ põt vouere nõ reddere. q: quo ad.pm. est sui iuris nõ quo ad.2m. sz dd fm alios q nõ possit q: esset nimis honerosus. hec.s. Tho. Pe. de pal.ca.di.q.2°.ar°.p. dicit q peccat vouēdo. sed debet seruare.d.ar.s.3°.ti. p.c.11.§.2°. qd incipit: quātū ad votū castitatis: disputat hoc adducēdo opiniões. vide ibi credo bonum eē sequi simplr. s. Tho. Aut volūt mutare statū & hoc põt pting ere multiplr q: aut maritus vult esse epus: & tūc requirit q vxor itret monasteriū etiam si nõ sit suspecta de icōtinētia vt i.c. sane de puer. coniug. & ē casus specialis. Aut vult ad ordines pmoueri & si vxor ē suspecta debet itrare religionē alias si nõ ē suspecta sufficit q voueat ptinētiā remanendo i seculo vt i.c. côiugatus. de puer. piug. fm Pe. de pal. 4. di.2-.q.3.ar°.2°. põt recipe ordines sacros i illis casibus i quibus põt igredi religionem: i aliis nõ põt. reciperet tñ caracterē. sz nõ executionē. Aut vult itrare monasteriū & si alter comisit adulteriū põt ēt eo iuito q: comittēdo adulteriū pdit ius qd habebat i altero quo ad mutuā seruitutē. c. agatosa. 27. q. 2°. & hoc i adulterio carnali intellige quādo ipe nõ silr peccauit vel nõ recōciliauit & silr dicēdū est de heresi. c. de illa. de diuor. Aut alter non comisit adulteriū & tūc aut itrat altero ignorāte aut sciēte & pdicēte aut dissimulāte aut co psentiente p metū aut p dolū. Jtē aut psensit simplr aut votū côtinētie emittendo. p. casu qñ itrauit altero ignorante dic q põt reuocari ad petitionē istius ignorātis vt in. c. placet. de puer. piug. Si vero eo sciēte & pdicēte idē est dicendū. d. c. quidā. Jdē si alter sciuit & dissimulauit. c. psuluit. de puer. piug. si tñ i vita nõ reuocauit. nõ põt post mortē remanētis i seculo professus exire monasteriū. d. c. psuluit. aut alter psensit inuitus & fit reuocatio ad ipius petitionem vt in. c. attēdens. de puer. piug. Jdē si cõsensit per dolū i. c. veniens. eo. Si vero cõsensit sponte i alterius ingressum: nõ tamen emittendo votū côtinentie tunc sunt opiniones. Nā Jnno. in. d. c. quidā: vult q si remanens in seculo est iuuenis debet ad petitionē ipius reuocari: Pa. tenet q ad iudicis officiū quia psentiendo renūtiauit iuri suo glo. in. c. vxoratus: & in. c. 2°. de conuer. côiug. sed iudex ex officio suo ne comittatur adulteriū per remanētem in seculo educet illū de monasterio & videtur isto casu q ille sit verus religiosus ex quo vxor cõsensit. vnde post mortem vxoris debet compelli vt reddeat ad monasteriū. c. ex parte. de côuer. côiug. & forte si dans licentiā erat pscius iuris tūc nõ fit illa reductio q: dādo licentiā tacite videtur vouere. c. p. c. Aut consensit i gressui alterius. vouēdo ptinētiam: & si est senex potest licite fieri. vnde manebit in seculo & ille perseuerabit in religione in. c. cū sis: & c. vxoratus: & c. ad apostolicā. de côuer. côiug. Aut remanens in seculo est iuuenis & suspectus. de icōtinētia & nõ debet superior pati aliū ingredi nisi alter ingrediat vt in iuribus proxime all. si de facto ingrediatur tenet fm omnes q: professio alterius nõ est de substātia religionis professionis alterius vt in .c. significauit. de côuer. piug. sed remanēs in seculo ex quo est suspectus & vouit cõpellitur ingredi monasteriū vt. d. c. significauit. sed vtrū teneatur profiteri sunt opiniones. Nam Jnno. in. c. p. de côuer. piug. tenet q non cogitur profiteri. sed debet reduci in monasterio vt arceat a vagationibus q: vltra propriū cõsensum nõ pellitur quis profiteri. 32. q. 1. c. integritas Host. tenet côtrariū in. d. c. significauit: mouet quia non est licita cõio in monasterio professorū & nõ professis. c. deni. de reg. & trans. ad relig. Jtem quia vouendo tacite obligatur religioni ex quo nõ poterat stare in seculo sine suspicione icōtinentie. d. c. significauit. Jo. cal. dicit esse distinguēdum q: aut alter voluit intrare religionē & compellitur profiteri vt i. d. c. agatosa. aut simpliciter vouit dando licētiā viro de intrādo & si erat iuris pscia pellit. 33. q. 5. qui vxorem. Aut fuit iuris inscia & sic talis quā excusat iuris ignorātia. puta miles. minor mulier vel agri cultor aut nõ erat talis & cõpellit. s. Tho. dicit vbi supra. q nõ potest intrare altero inuito quia nõ potest vouere de alieno ex cuius ratione sumit arm multorū precedentiū casuū. Quantū ad omnia vota precedentia vir & vxor sunt paris conditionis. Notandū fm Pe. de pal. vbi supra. q alter solēniter profiteatur alio profitente siue solēniter siue simpliciter eo q remanet vinculū matrimonij. sicut etiā dicit. s. Tho. 4. di. 24. q. p. ar°. vltimo. q°. 3. ad primū. remanens nõ potest côtrahere cū alia & solum in hoc casu votum simplex dirimit ptractū nõ ratione voti. sed vinculi matrimonialis: de aliis autem votis que nõ impediunt directe actum matrimonij. sed grauāt. puta abstinentia peregrinatio & similia. si maritus dissentit non tenetur. imo fm. s. Tho. peccat vouēdo. 33. q. 5. c. noluit. côcor. Ray. Si vero nõ sunt côtra nec grauant vel cõsentit maritus debet adimplere.

¶ De voto vltramarino dicit. s. Tho. in. ql. Ea q sunt necessitatis non sunt pretermittēda propter ea que sunt propter volūtatis. vnde & dñs Matth. 15. reprehendit phariseos qui dicebant pretermittēdū mandatū dei de honore parentū vt alique oblationes voluntarie deo offerrent ex necessitate aūt viro 4

indiget vt gerat curã vxoris q: caput mulieris vir est vt dr p° cor.xj.sed φ accipiat crucẽ ad trãsferen/dũ se extra mare subiacet propzie volũtati. vnde si vxoz sit talis que sequi nõ possit ⁊ de eius icõtinẽtia timeat̃ nõ ẽ ꝯsulendũ ei φ accipiat crucẽ ⁊ dimit/tat vxorẽ.secus si vxoz volũtarie cõtinere proponat vel si velit ⁊ possit sequi virũ.põt tñ etiã inuita vxo re .c. ex multi. de voto.vxoz quoqꝫ inuito viro fm Hosti.potest tale votũ emittere. sꝫ tñ si sit suspecta. vel nimis iuuenis nõ exequet̃ personaliter.sꝫ votum redimet extra.co.φ super his.si vero nõ ẽ suspecta ⁊ potest secũ ducere delatores per se exequat̃ .si vero non potest redimat.

z ¶ Secũdo nõ i.ꝰ.Ray.vel orationi vacare:φ oro est duplex.vna q̃ est ordinata ab ecclesia.vt puta ꝯ missa:⁊ in hoc nõ põt eã impedire. similiter i dieb' solẽnibus i quibus debet cõicare de cons. di.ꝛ.c.ois hõ.similiter põt orare orone nõ ipediẽte aliter non põt hec ar.f.3ᵃ.ti.ꝑ.c.19. in .3ᵃ. effectu matrimonij. 3ᵒ nõ in.ꝰ.nec se alteri copulare.φ nũqꝫ lꝫ alterum accipere post ꝯsumationẽ iter fideles .c. gaudem⁹: de diuoz.4ᵒ nõ in.ꝰ.Ray.⁊ debitũ reddere. 5ᵒ nõ i ꝰ.Ray.⁊ debitã subuentionẽ. declarat igit̃ Ray. illud.ꝰ.idiuiduã⁊c̃.ꝑ q: nõ lꝫ vouer̃:vt i.ꝑ.ꝛ.ꝛ q: nõ lꝫ orationi vacare.3ᵒ nec alteri copulare. 4ᵒ ⁊ de bitũ reddere.5ᵒ ⁊ debitã subuentionẽ vt i.ꝑ.ꝑsenti.

Atrimoniũ.ꝛ.vl̃ᵐ sit sacrm ⁊ videt̃ φ nõ ꝑ
m q: est ante aduentũ xpi : ⁊ similiter est inter
ifideles.ꝛᵒ.sacm cõiter quod nõ est necessita tis solũ a sacerdote perficit̃ .3ᵒ q: nõ habet materiã. 4ᵒ q: papa potest mutare circa ipm.Sed ꝯ ẽ apls ad Ephe.5.Sacrm hoc magnũ:⁊c̃.preterea:nume rat̃ inter sacra.c.ad abolendã.de here. ⁊.c.quãto. de diuoz.pterea cõpetit sibi diffinitio sacri .s. sacre rei signũ.R̃.quidã dixt φ nõ est sacrm ,ppter argu mẽta pᵃ.Quidã ,ppter argumẽta.ꝛᵃ.dixt φ ẽ sacrm sed improprie. Sed.s.Tho.4.di.26.q.ꝛ.arᵒ.ꝑ.ꝯclu/dit φ est sacrm proprie:dicẽs : sacrm importat ali/quod remediũ sanctitatis homini ꝯ pctm exhibituz per sensibilia signa.sed hoc inuenit̃ in matrimonio ergo iter sacra cõputatur.hec ille. vtrum aũt ꝯferat gratiã dicit idem vbi supra arᵒ.3ᵒ.circa hoc fuit tri/plex opinio. quidã.n.dixerũt φ matrimoniũ nullo modo est causa gratie. sed tantũ signũ ⁊ hec videt̃ opinio magistri sniaꝝ qui voluit φ soluꝫ significa/ret vnionẽ nature humane in xpo. Sed hoc nõ põt stare q: fm hoc i nullo habũdaret a sacris veteris le gis.vnde nõ esset aliqua rõ quare sacris noue legis ꝯnumeraret̃ .Et ideo alij dixerũt φ cõfert grãm in ordine ad recessuꝫ a malo inquãtũ mitigat cõcupi scẽtiã ne extra bona matrimonij ferat̃ ⁊ nõ cõfert grãꝫ.sꝫ hoc nõ põt stare q: eadẽ ẽ grã q̃ impedit a malo ⁊ trahit ad bonũ.vñ alij dixt φ matriᵐ iquã tũ i fide xpi ꝯhit̃ hꝫ vt causet grãꝫ adiuuãtẽ ad il/la operãda q̃ i matriᵒ requirũtur ⁊ hoc ẽ probabi/liꝰ:q: vbicũqꝫ dat̃ diuinitus aliqua facultas. dat̃ ẽt auxilia quibus hõ ꝯuenienter vti possit facultate illa sic p3.φ oibus potẽtijs aie respõdẽt aliqua mẽ bra corporis qb' i actũ exire possint.vñ cũ i matri' dat̃ hoi ex diuina istitutiõe facultas vtẽdi sua vxo re ad ,pcreationẽ ,plis dat̃ ẽt grã sine qua id conue niẽter facere nõ possit ⁊ sic ista grã data ẽ vltima res ꝯtẽta i hoc sacro:⁊ ibidẽ ad.ꝛᵐ.ait idẽ.s.doc.di cendũ φ sicut aqua baptismi vel forᵉ verboꝝ nõ ope rat̃ ad graꝫ imediate.sꝫ ad characterẽ ita actus ex/teriores ⁊ verba exprimẽtia ꝯsensuꝫ.directe faciunt nexũ quẽdã.qui ẽ sacrm matrimonij ⁊ hmõi nexus ex virtute diuine istitutiõis. dispositiue operat̃ ad grãꝫ:vide aliqd.s.matriᵐ.ꝑ.pn.Quõ requirat̃ cõ/tractus qñ ꝯhit p verba ꝯ pñti. vide.ꝰ.suspẽsio.ꝑ.ꝑ. ꝑ.Quõ nõ requirat̃ ꝯfessio actualis.ꝰ.ꝯfessio sacra mẽtalis.ꝑ.40.41.⁊.42.Ad pᵐ igit̃ dicẽdũ ẽ φ ma triᵐ fuit añ aduẽtũ xpi vel vt ẽ nũc iter ifideles.vel vt ẽ i officiũ nature vel vt est remediũ nõ vt sacrm noue legis.Ad.ꝛᵐ.negat̃ illud añcedẽs.Ad.3ᵐ.esset dicendũ fm Pe.de pal.vbi.s.φ forma sunt verba vel signa exprimẽtia ꝯsensuꝫ.materia vero est ꝑso/na.sꝫ fm Ber.i.c.tua.de spon.⁊ Pa.ibidẽ ꝯsensus est mã : verba vel signa sunt forma ⁊ quidã alt̃ ẽt Pe.ad hoc.s.Tho. dicit φ verba vel signa expri/mẽtia ꝯsensum sunt materia ⁊ forma.i.totũ sacm fm φ ẽ solũ sacrm ⁊ nõ res sacri.Ad.4.dicendum h3.s.Tho.q.5.ar.15. ad pᵐ φ ecclesia i his que ad matriᵐ ptinẽt.tripl'r se hꝫ vnoᵒ p modũ indicãtis ⁊ tũc nõ impedit sequẽs matriᵐ. Alioᵒ p moᵐ ,phibẽtꝫ vel puniẽtis ⁊ hoc ipedit ꝯhẽdũ sic de vxoricida. 3ᵒ modo per modũ statuentis ⁊ tũc impedit etiã cõ tractũ q: potest illegitimar̃ personas ⁊ sic habet au ctoritatẽ super circũstãtias matrimonij nõ autẽ sup eẽntiã eius ⁊ per hoc soluit̃ arᵐ.vide de isto vltimo ꝰ.dispẽsatio.ꝑ.ꝛᵒ.i.3ᵃ.ꝯclusiõe. ⁊.ꝑ.4.

¶ Querit̃ qñ fuit istitutũ matriᵐ.ad qð.R̃.φ in di uersis tẽporibus ⁊ diuersimode.vñ.s.T.4.di.26.q. ꝛ.arᵒ.ꝛ.sic ait.Nã idinat ad matriᵐ itendẽs aliqð bonũ qð qdẽ variat̃ hꝫ diuersos hoiuꝫ status ⁊ iõ oꝫ φ hꝫ illud bonũ diuersimode indiuersis statibus hoiuꝫ istituat̃ ⁊ iõ matriᵐ hꝫ φ ordinat̃ ad ,pcrea/tionẽ ,plis q̃ erat necᵉ ẽt pctõ nõ existẽte istitutũ fuit añ pctm a deo i hᵒ φ hoi mulierẽ i adiutoriũ de co sta formauit ⁊ dixit eis:crescite ⁊ multiplicamini : ⁊c̃.qð q̃uis alijs aialib' dixerit nõ tñ p ea. eodem mõ iplẽdũ.sic p hoies.Adã ẽt p ꝟba illa:nũc os ex ossib':⁊c̃. ptulit. a deo factã ispiratus. vt itelligeret matrimõij istitutionẽ a deo φ sit istitutũ a deo ⁊ i paradiso ante peccatũ.in hoc oẽs cõueniũt ⁊ ha/betur ter.in.c.fi.de frig.⁊ mal.⁊ in.c.gaudemus: ꝯ diuoz.⁊.32.q.ꝛ.c.sicut.ꝑ.his itaqꝫ : ⁊ in.c.vnico.de voto.li.6.hic tñ dr in glo.φ fuit istitutũ in illis ver/bis prothoplausti:nũc os ex ossibus:⁊c̃. reprobãdo illã opinioneꝫ que dicit φ in illis verbis cresc[i]te:⁊c̃.

sed illa glo. videt nõ itelligere scripturã cũ supportatione tñ: dicit. n. sm tex. ibidẽ q a deo fuit istitutũ. sed tñ deus nõ dixit illa verba. sz Adã. vñ indiuis dicit sm. s. Tho. vt. s. sequit in. s. Tho. vbi. s. sm aũt q remediũ pbet ꝯ vulnus peccati istitutũ fuit post peccatũ tẽpore legis nature. sm aũt determinationẽ psonarũ istitutionẽ habuit i lege Moysi. sz sm q representat misteriũ ꝯiũctiõis xpi ⁊ ecclesie istitutionẽ habuit i noua lege qd̃ fuit Mat. 19. vbi xps referẽs verba Ade: relinquet hõ patrẽ ⁊ matrẽ: ⁊c̃. ꝯstituit illud ⁊ sm istã istitutionẽ ẽ sacrm̃ noue legis q̃tuz aũt ad alias vtilitates q̃ ex matri° sequũtur sicut ẽ amicitia ⁊ mutuũ obsequiũ. hz istitutionẽ i lege canonica ⁊ ciuili. Sed q2 de rõe sacri ẽ q sit signũ ⁊ remediũ. iõ quãtũ ad medias istitutiones ꝯpetit ei rõ sacri. sz quãtũ ad primã istitutionẽ cõpetit ei vt sit i officiũ nature quãtum vero ad vltimã q sit in officium ciuilitatis.

2 ¶ Querit q̃ sunt cãe matrimonij. R̃. sm. s. Tho. 4. di. 30. q. p. ar°. 3°. q cã finalis matrimõij ẽ duplex. s. p se ⁊ p accñs p se ẽ ẽt duplex. s. principalis q̃ ẽ susceptio plis educãde ad cultũ dei Gen. p. crescite ⁊c̃. p se secũdaria ẽ vitatio fornicatiõis. i. cor. 7. pp fornicationẽ vnusquisq3 habeat suã vxorem ⁊ eꝯ ⁊ ista fuit solũ post pctm̃: p accñs finalis ipius: est id qd̃ ꝯhẽtes itendunt ex matri°: puta reformatio pacis: pulcritudo mulieris: diuitie ⁊ hmõi. Et q2 id qd̃ ex matri° itendit: ꝯsequit ad matri͠m: ⁊ priora nõ variãtur ex posterioribus. sz eꝯ. iõ ex illa cã nõ recipit matri͠m bonitatẽ vel malitiã: sz ipi ꝯhẽtes: quorũ est finis: ⁊ q2 cause per accñs sunt ifinite: iõ ifinite tales cause matrimonij. possunt eẽ: quarũ quedã sunt honeste: ⁊ quedã inhoneste. sm igit. s. Tho. vbi. s. ad p͠m. cã per se ⁊ principalis ẽ solũ vna cã secũdaria p se ẽ multiplex per accñs vero sunt ifinite vt dictũ ẽ.

3 ¶ Sed q̃rit vtrũ ꝯhens principalr pp cãz per accñs teneat matri͠m. R̃. sm. s. Tho. vbi. s. ad. 3͠m. q intentio ecclesie qua itẽdit tradere sacrm̃ ẽ de necessitate cuiuslibet sacri ita q ea nõ seruata nihil agit in sacramẽtis: sed intentio ecclesie qua itẽdit vtilitatẽ ex sacro ꝓueniẽtẽ: est de bene eẽ sacri. vñ si non obseruet nihilominus ẽ verũ sacrm̃: sz ptermittẽs hãc intentionẽ peccat. Sufficit ergo etiã sm Ray. q ꝯhẽtes itẽdãt ꝯhere matri͠m: siue aliud itendat siue non 32. q. 2. solet q̃ri. Idẽ dicit Pa. i. c. tua. d̃ spon. 3°. nõ. Ubi pz q ille iuuenis ꝯxit pp cõcupiscentiã ⁊ tñ tenuit matri͠m: hoc tñ itelligo dũmõ finis ꝯhentiũ nõ sit ꝯ finẽ p se matrimonij. vt puta si itẽderet: aliquã sibi adhibere: donec aliã dignã honoribus vel suis facultatibus iueniat: ipo. n. aĩo adulter ẽ vñ. s. Th. 4. di. 31. q. p. ar°. 3°. ad. 4͠m. ar͠m. dicit q ꝯsensus ad tẽpus nõ facit matri͠m de quo. ꝟ. dispẽsatio. §. 6. Similiter si itentio sit facere aliquid quo vitent filios in. d. c. solet queri. ista. n. duo sunt ꝯ finẽ per se matrimonij. Itẽ nõ hz. s. Tho. 4. di. 31. q. p. ar°. 3. ⁊ di. 28. q. p. ar°. 4°. q ista. 3. s. fides. i. q nõ cognoscat aliã ⁊ reddat debitũ ꝯsorti: proles. i. suscipiẽdi ⁊ nutriẽdi: ⁊ sacrm̃: quo ad vinculũ indiuisibile: q̃ dicũtur finis ecclesie pñt accipi dupl'r. p̃ i sua cã. s. in ipa mutua obligatõe q̃ est essentialiter matri͠m. 2° i suo effectu. s. ipa proles i se ⁊ silr iseparabilitas i se ⁊ fides i se. si g° intẽderet i ꝯctu ꝯ. p. s. q nõ intẽderet ꝯsentire i illã mutuã obligationẽ diceret matri͠m sine cõsensu qd̃ eẽt nullũ. c. tua. de spon. siue exprimat i cõditiõe siue nõ. si quis vero intẽderet ꝯ. 2͠m solũ. i. si intenderet nõ seruare fidẽ vel separe se vel ꝓcurare venena sterilitatis dũmõ intẽdat. p͠m. s. ꝯhere obligationẽ ad hec. q̃ ẽ essentia vt dictũ ẽ ⁊ nõ ducat i pactũ extrinsecũ erit matri͠m si vero duceret i pactũ etiã quãtũ ad. 2͠m. nõ eẽt matri͠m pp ordinationẽ ecclesie d̃ ꝯdic. apo. c. si. ⁊ sufficit vt iplicite itendat ista. s. q itẽdat ꝯhere sm vsuz ecclesie. Si vero nihil de his cogitẽt tñ itẽdãt ꝯhere ⁊ hz solũ aliũ finẽ i intẽtiõe principalẽ puta cõcupiscentiã qui tñ nõ est directe contra finẽ per se. tenet matri͠m. vide. j. e. c. §. xj.

4 ¶ Sed nũquid peccat mortalr ꝯhẽs principalr pp has causas per accñs. R̃. sm. s. Tho. vbi. s. s. di. 30. q. i. ar°. 3. ad. 3͠m. vbi sic ait ptermittẽs hãc itẽtionẽ. s. vtilitatẽ quã itẽdit ecclesia: peccat sic̃ si i baptismo nõ itẽdat sanitas mẽtis quã ecclesia itẽdit hec ille. vñ aliqui dñt. s. Angelica. ꝟ. matri͠m. 2°. §. 25. q cõtrahens principaliter pp pulcritudinẽ vel aliqd̃ sile peccat mortal'r q2 videt cõtẽnere sacrm̃. sz hoc sm d. ar. s. ⁊ Pe. de pal. videt rigidũ ⁊ multos illaq̃are. vñ saluo meliori iudicio sic distinguerẽ q2 vel ille finis quẽ principalr intẽdit ẽ directe ꝯ finẽ ecclesie vel matrimonij. i. ꝯ fidẽ plẽ vel sacrm̃: ⁊ sic peccat mortalr vel nõ est directe ꝯ ⁊ tunc vel ponit ibi vltimũ finẽ cuius signũ esset qñ etiã paratus ꝯ pecpta dei facere vt illud posset ꝯsequi vt puta pulcritudinẽ vel sile ⁊ tũc peccat mortalr q2 finẽ vltimũ ponit i creatura ⁊ sic itelligit. s. Tho. di. 30. in lra in si. vel nõ ponit vltimũ finẽ i illo simplr q̃uis principaliter hoc itẽdat i isto ꝯctu ⁊ tũc vel cogitat actualr de fine ecclesie vel nõ. p̃ mõ. s. cogitat ⁊ nõ magnificat. sed nõ curat de fine ecclesie magis extimãs hũc finẽ. puta pulcritudinẽ tũc non põt esse sine ꝯtẽptu ⁊ sic crederẽ eẽ intelligẽdos illos qui dñt q peccat mortaliter rõe ꝯtẽptus. Si aũt nõ cogitat tunc non crederẽ illuz peccare mortalr. Nã vt habet. 3°. reg. Dauit Abisay sunamitẽ duxit i vxorẽ nõ spe plis neq3 timore fornicatiõis q2 non cognouit eã nullus tñ diceret ipm mortalr peccasse. Et de vtero no. xi. dr̃ si videris mulierẽ pulchraz i medio captiuorũ ⁊ amaueris eã volueris q3 in vxorẽ habere introduces eã in domo tua: ⁊c̃.

5 ¶ De matri° beate virginis. de quo p̃ est notandũ sm. s. Tho. vbi. s. di. 30. q. 2. ar°. p̃. q beata virgo anq̃3 ꝯheret cũ Joseph vouerat virginitatẽ i mẽte cũ ꝯdictiõe. s. nisi deus alr determinaret nõ tñ ap/

posuit hãc ꝯdictionẽ quasi dubitaret ne vellet serua
re.sꝫ vtrum deberet.sꝫ ſm.b.Aug.i li.de nuptijs: ⁊ ha/
bet.27.q.2ª.c.beata Maria. post ꝯtractũ matrimonium ex/
pressit votũ extrinsece de ꝯsensu Joseph qui simr vo/
uit ⁊ votũ eius fuit cõgruẽter factũ q: inquãtũ incipie
bat noua lex i qua virginitas ẽ optima ideo vouit.
inquantũ vero erat i fine antiq legis i qua dabat male
dictio nõ relinquẽtibus semen de vi°.6. ⁊ proles ppter
xp̄m venturũ ꝑpõderabat virginitati.ideo vouit sub cõ
dictiõe.ꝯtraxit ẽt matrimonium qd fuit pfectũ quãtũ ad essen/
tiã matrimonij. imo sanctius. vt dicit magi auctto/
ritate Aug.30.di.4. ⁊ fuerũt oĩa tria bona matri/
monij.s.proles q nõ solũ dr̃ bonũ matrimonij inquantũ
p matrimonium generat.sꝫ ẽt inquantũ a deo in matrimonio suscĩ
pit ⁊ educat.simr fides ⁊ sacrm: ⁊ ꝯsensit simplr in
copulã ꝯiugalẽ.sꝫ i copulã carnalẽ cũ cõdictiõe.s.si
deus eã iuberet.talis ãt cõsensus i copulã sufficit ad
matrimonium nec minuit de perfectiõe virginitatis. Nõ.n.
est nec° itẽtio ꝯsumãdi vt dicit Pa.i.c.consiliũ.de
spon. Et rõ fuit quare ꝯtraxit ⁊ vouit post rões quas
adducit Mr vbi.s.⁊.s.Th.q: i beata virgine debuit
eẽ oĩs pfectio sibi ꝯueniẽs. sꝫ votũ dicto mõ factum
fuit pfectissimũ vt dictũ ẽ.matrimonium ẽt ſꝫ illũ modũ ẽ
pfectissimuꝫ. Copula.n.carnalis quãuis sit de aliqua
significatiõe ⁊ sit ad aliqd cõplemẽtũ tñ cũ virgini
tate ẽ sanctius quã cũ istis ꝯdictionibus: ⁊ quãuis post
votũ virginitatis absolute factũ nõ possit aliqs cõ/
sentire i matrimonium.sine pctõ.post tñ votũ factũ isto° põt
ꝯsentire sine pctõ: imo cũ maiori pfectiõe q: sacrm ẽ
aliq̃ magna pfectio ⁊ sunt sanctiora sine copula.

6 ¶ Que sunt psone q pñt ꝯtrahere. vbi p notãdũ q cuꝫ
hoc edictũ sit ꝓhibitoriũ qlꝫ q nõ ꝓhibet põt ꝯtrahere
.c.cũ apud.de spon.2° notandũ q masculus añ.14.
ãnũ ⁊ mulier añ.12m.ꝓhibẽtur.c.ipuberes: ⁊ .c.cõti/
nebat.de despon.ipub.nisi eẽnt ꝓximi pubertati ⁊
malitia suppleret etatẽ.c.de illis.p.eo. vbi notandũ
ſm.s.Tho.4.di.36.ar°.5.q matrimonium cũ fiat p mo/
dũ ꝯtractus cuiusdã ordinatiõi legis positiue subiacet
sicẽ ⁊ alij ꝯtractus. vñ ſm iura determinatũ est q ante
illud tẽpus discretiõis quo vterqꝫ possit sufficiẽter
deliberare de matrimonio ⁊ debitum sibi inuiceꝫ reddere
matrimonio nõ ꝯtrahant hoc aũt tẽpus cõiter ẽ i masculo
14.i femina.12.annus q: tñ ꝑcepta iuris positiui se/
quũtur id qd ẽ i pluribus si aliquis ad pfectionẽ de
bitã añ tẽpus pdictũ ꝑueniat ita q vigor nature ⁊
discretiõis defectũ etatis suppleat.matrimonium nõ dissol/
uit ⁊ ideo si ꝯtrahẽtes añ annos pubertatis carnalr ante
tẽpus pdictuꝫ fuerint copulati nihilominus matrimonium
stat idissolubile i.c.de illis.2°.eo.⁊ nõ ſm Pa.idem
q ꝓximitas tẽporis sola.nõ sufficit.sꝫ vigor nature
cũ vsu rõis.bñ sufficit.ẽt remoti a tẽpore p sex men
ses.bonus tñ iudex arbitrabit. qñ sit ista ꝓximitas
sufficiẽs. vide glo.in.c.vnico.de despon.ipub. Nõ ẽt
q quãuis aliqui dicãt ꝯtrauꝫ tñ verius ẽ q qñ hñt tẽ/
pus iuris.s.masculus.14.⁊ femina.12.quãuis tũc sint
ipotẽtes.tñ pñt ꝯtrahere. Si tñ eẽt etiã ipotẽs qñ puer/
uit ad cõpletã pubertatẽ.s. decimũoctauũ annum
posset altera pars petere licẽtiã alteri nubẽdi.qd iu
ris qñ ꝯtraxerũt ante ãnos pubertatis: ⁊ cũ venerint ad
pubertatẽ ostẽdũt signa.puta oscula.vtrum sit matrimonium
Rñ.q si ꝯsentiũt i tẽpore acto.est matrimonium.alr de pre
sumptiõe stabit iudicia: quõ qñ ꝯtrahũt añ ãnos puber
tatis trãseũt i spõsalia vide.ꝟ.spõsalia.§.3.hic.s.§.
4.ẽt habes de etate requisita. vtrum peccẽt ꝯtrahẽtes ante
legitimã etatẽ Pe.de pal.dicit q peccãt mortalr si
ꝯtrahãt sine ligitima cã ⁊ sine licẽtia epi cui facit i ar.
tex.i.c.vbi nõ ẽ.de despon.ipub.vbi dr: districte ihi/
bemus ne sine cã: ⁊ ẽ.nihil tñ dicit tex.siue glo.de li/
centia epi.3° notãdũ pricipalr q ꝯtrahẽtes debẽt ha
bere rõeꝫ qua possint deliberare vt dicit.s.Tho. ſꝫ
itẽtionẽ iuris: ideo furiosus.isanus.ebrius: ⁊ similes. qñ nõ
pñt vti rõe nõ pñt ꝯtrahere.32.q.7.neqꝫ furiosus .5.q.
9.c.iudicas.7.q.p°.quãuis triste.4° notãdũ pricipalr
q absentes pñt ꝯtrahere sicut Jsaac cũ Rebeca.32.q.2.
.§.cũ dr.sꝫ nõ ẽ idoneus ꝓcurator nisi sup hoc ha/
beat speciale mãdatũ.nec põt aliũ substituere nisi sit
ei specialr commissuꝫ.⁊ si fuerit reuocatus añq ꝯtraxe/
rit.lꝫ tam ille quã illa cũ qua ꝯtraxit hoc ignorauerit.tñ
nõ tenet matrimonium postea ꝯtractũ.c.ꝓcurator.de ꝓcura.
li.6.⁊.s.Tho.4.di.29.i lra. Per lras ẽt põt ꝯtrahi.ita
tñ q recipiẽs lras ꝯsentiat: ⁊ manifestet suũ ꝯsensũ
illi q misit lras. vel alteri anteq ipse qui misit dissen
tiat.5° notãdũ q multi ipediũtur per diuersa ipe/
dimẽta de qbus.ꝟ.ipedimẽtũ p totũ. 6° nõ q in le
ge diuina.p.fuerũt soluꝫ ꝓhibite due persone.s.pr ⁊
mater ⁊ ſm Pa.i.c.lras: de resti.spo.fuerũt ꝓhibiti
ibi. Relinquet hõ pr̃eꝫ ⁊ matrẽ quo ad thorꝫ ⁊ ad/
herebit vxori sue.deinde fuerũt ꝓhibiti primus ⁊.2°.
gradus in linea iequali.exemplum i patruo ⁊ i nepte.2° ve
ro gradus in linea eqli.ꝓhibet solũ iure canonico.
exemplum i duorꝫ fratrũ filijs.Pa.i.c.gaudemus.de diuor.
i glo.p°.ꝟ.dispẽsatio.§.4. Sed qd de illo q ẽ cecus:
mutus: ⁊ surdus. Rñ. ſm Pa.in.c.cũ apud.de spon.
post Hosti.q attẽdendũ ẽ vtrum possit exprimere con/
sensum suũ: ⁊ sic admittat.si autẽ nõ põt qd iudex
arbitrabit vtrum possit exprimere: ⁊ tũc repellat: ⁊ ibi/
dem habes quõ surdus ⁊ mutus possunt cõtrahere
eo q non prohibẽtur.

¶ Quõ cõtrahitur per cõsensum. de quo.s.Tho.4. 7
di.27.ar°.2°.sic ait. Jn oibus sacris est aliqua spiri/
tualis operatio mediãte materiali operatiõe.q eaꝫ
significat.sicut per ablutionẽ corporaleꝫ in bapti/
mo fit ablutio interior spiritualis. vnde cũ i matrimonio
sũt quedã spiritualis cõiunctio.inquãtũ matrimonium est
sacramentũ: ⁊ aliqua materialis ſm q ẽ in officiũ
nature: ⁊ ciuilis vite: oportet q mediãte materiali
fiat spiritualis.mediãte virtute diuina. vnde cũ cõ/
iunctiones materialiũ cõtractuũ.fiant per mutuuꝫ
cõsensum: oportet q etiã hoc modo fiat materialis
cõiunctio: ⁊ sic cõsensus in matrimonio ẽ causa ha

bens efficatiā supra rē spiritualē. īstitutiōe diuina. Et q: materiales cōtractus nō possunt fieri nisi sibi inuicē suā verbis vel signis ꝓponāt voluntatē: opor tet ꝙ ꝯsensus matrimonij faciēs verbis vel signis expri maī: ⁊ sic si aliquis ablueret aliquē dicēdo verba baptism: nō intendens baptizare nihil faceret. ita si quis exprimeret cōsensū quē nō habet hec. s. Tho. q̄ probatur per. c. tua. de spon. ⁊ c. tuas. de spō. duo. ⁊. 27. q. 2. sufficit. Et requirit s3 Hosti. ꝙ isti ꝯsensus sint simul vel vnus duret quousq3 cōsensus alterius adueniat. Idē Pa. in. c. dilectus: de spon. ⁊ Io. an. Iste aūt ꝯsensus s3. s. Tho. vbi. s. di. 29. ar. 2. q. 1. debet esse saltē implicite. i copulā matrimonialē. i. i mutuā ptātē corpoꝝ i qua copula icludit implicite: ⁊ in potentia copula carnalis: ⁊ debet eē nō ad tē/ pus. sed ad totā vitā. Et q̄uis ecclesia iudicet ꝑ ma trimonio quādo dicūt se cōsentire verbis: ⁊ nō con sentiūt tamē in veritate nō est matrimoniū nisi ābo ꝯsentiāt. c. tua. de spon. ⁊ ille qui decipit excusat s̄m s. Tho. Et l3 s̄m doc. quādo aliquis ꝯtrahit sponsalia de futuro: ⁊ sequit copula. ecclesia iudicet pro ma/ trimonio. tn̄ nisi ꝯsentiāt vt de psenti vel cognoscat eā vt propriā vxo ē affectu maritali. nō est matrimoniū. Itē s̄m Guil. si quis protestet corā pluribus ꝙ qcqd dixerit nō itēdit ꝯtrahere ⁊ postea ꝯtrahit ꝑ verba: eccle/ sia cōpellet eū q: debemus accipere verba s̄m suum cōe3 sensu3: tn̄ q: interptatio est faciēda ꝯ eū qui fe cit dolū: ⁊ q: potuit mutare voluntē: hoc idem dicit Hosti. Hoc tn̄ itelligendū q̄n hoc fecit dolose ⁊ secu ta est copula. Ite3 s̄m. e. Guil. quādo aliquis vtitur verbis cōibus ad decipiendā. puta accipio te: ⁊c. ⁊ sequit copula. nō admittitur probatio in cōtrariu3 ipius fraudis. c. is qui de spon. Si vero vteret ver/ bis i cōsuetis. puta Petrus contrahit tecū admittit probatio. d. c. tua. Item notandū s̄m Pa. in. d. c. is qui. q̄uis aliqui minus bene dicant ꝯtrariū: ꝙ quā do aliquis ꝯtraxit cū aliqua nō cōsentiēdo. s3 vt de ciperet. secuta copula: ⁊ postea ꝯsentit in aliā. ista. 2a est vera vxor: ⁊ nō pa. ⁊ si ecclesia cogat reddire ad primā i3 citius debet humiliter pati excōicationē. S3 quid faciet predicta mulier sic decepta. dico ꝙ si il le dicat se nō cōsensisse: ⁊ maxime si accepit aliā. ꝙ poterit credere: ⁊ ex cōsequēti alium accipere. Sed queritur fuit aliquis qui decepit aliquā vt dictū est ⁊ secuta est copula: in quadragesima cōfitet: ⁊ di/ cit sibi ꝯfessor ꝙ ē matrimoniū ⁊ ille credēs accipit eā ⁊ cognoscat amore maritali. vtrū erit matrimo/ niū. Rosella in. v. matrimoniū. 4. §. 4. ⁊ Angelica ver. matrimoniū. 2. §. 17. dicūt ꝙ nō: sed hoc ē val/ de periculosum. nisi illo interim. anteq̄3 reddeat ad i stam: accepisset aliā: tūc. n. omnino deberet reddi/ re ad secūdam: sed quādo nō accepit aliam: nec est aliud impedimētū: ⁊ cognoscit istā de nouo amo re maritali: quod sufficit ad cōtrahendum matrimo/ niū: etiā de nouo: s̄m oēs doc. c. cōsuleretur ꝙ teneret in fauorem matrimonij: eodē modo diceretur quā/ do hoc habuisset a iuris peritis. id quod habuit a cōfessore. Sed ad quid tenet deceptor: predictis mo dis. R. si nō fuerūt signa fraudis tenetur eam duce re. vel ei satisfacere quo ad omnia ide secuta ad ar bitriū boni viri. si vero signa fraudis apparuerunt puta quia erāt dispartis ꝯditionis. vel quia iacebat cū deceptorē. vel leuē: ⁊ similia. tunc videtur ꝙ vo/ luerit decipi ⁊ sic ad nihil tenet s3. s. Tho. 4. di. 28. ar. 1. ad. 4m. vide hoc vltimū. v. restitutio. §. 2.

¶ Utrū requiratur aliquod signum sensibile in ma/ trimonio ⁊ videtur ꝙ nō. primo q: dicit in. c. cum apud. de spon. ⁊ c. sufficiat. 27. q. 2. ꝙ solus cōsensus facit matrimoniū igit. 2o q: s̄m. s. Tho. 4. di. 27. q. prima. ar. 2. q. 1. ad. 3m. ⁊ c. honorātur. 32. q. 2. ⁊ c. vnico. de voto. li. 6. puella q̄ pre verecūdia tacet pa/ rentibus tradentibus illā nuptui tenet matrimoniū ergo signū sensibile nō est necessariū. Sed cōtrariū est ver3 quod probat s̄m. s. Tho. vbi supra imedia te. q. 1. sic. Matrimoniū fit admodum tractatuu3 materialiū. sed in talibus necesse. si debent tenere. vt si/ bi inuicē voluntatē suā promant. aliquo signo exte riori. vt signa exteriora se habeāt in hoc sacro sicut ablutio exterior in baptismo: est. n. sacramentum quod s̄m Magistrū nō est sine signo exteriori: hoc habes in tex. in. c. cū apud. de spon. in fi. vbi dicit ꝙ mutus q nō potest verbis valeat signis declarare. Sed vtrū sint necessaria verba Inno. i. c. tue fraternitati. de spon. di cit ꝙ in valentibus loqui sunt necessaria eo ꝙ eccle sia in illo. c. sic ordinat ⁊ probat q: aliter sequeret absurditas. v3 ꝙ vir ⁊ vxor videntes se inuicē ⁊ in/ uicem cōsentiētes erit matrimoniū: ⁊ sic generabit incertitudo Io. an. dicit ꝙ si precesserūt tractantia de matrimonio: ⁊ postea sequit. puta copula ꝙ nō requirūtur verba. sed si nō precesserūt sunt necessaria: Hosti. quē sequit Pa. in. d. c. tue fraternitati: dicit ꝙ sufficit quodcūq3 signū extrisecū. sufficiēter signi/ ficans cōsensum: etiā in loqui valentibus. quod pro bat primo. q: in illo tex. tue. papa cōsulitur i genere. vtrū verba sint necessaria: ⁊. R. ꝙ nō. quod probat per exemplū de muto ⁊ quāuis tex. ibi dicat ꝙ ver/ ba sunt necessaria voluit innuere qd̄ cōiter accidit. s. ꝙ in valentibus loqui verbis melius exprimant. vi de in fi. c. cum apud: de spon. dicit ꝙ sufficiat signū ⁊c. Item videmus ꝙ legatū ⁊ fidei comissum. pos/ sunt relinqui nutu etiam a loqui valentibus. vt in iure all. in glo. c. tue: satis etiā probatur q: puella ta cens ꝑ verecūdia parentibus tradētibus eam nuptui valet matrimoniū: ⁊ tamen potest loqui. Ite3 quia s̄m Ray. potest cōtrahere aliquis per līas: probat etiā ratione. s. Tho. q: verba sunt solū ad ostenden dum cōsensum. sed eque bene potest per alia signa: ⁊ hec opinio est colo ⁊ verior. ad. 2m. Inno. dicitur

q̄ ecclesia i illo tex. nihil de nouo ordinat. sed respõdet nec est alius tex. in quo hoc ordinet̃ de absurditate dicat̃ q̄ nihil sequit̃ incõueniẽs q2 si signis sufficienter manifestant suũ cõsensum erit matrimoniũ certum: fm aũt nõ erit ad p.ᵐ arᵐ factum i principio dicat̃ q̄ ille tex. intelligit̃ de cõsensu signis exterioribus expresso vt dicat̃ ibidem in fi. Idem respondet Pa. in c. tua. de spon. in fi. Ad. 2ᵐ. dicat̃ q̄ taciturnitas habetur pro signo exteriori cũ alijs ibidem concurrentibus vt ibi dicit. s. Tho.

9 ¶ Querit̃ quõ cognoscitur signa exprimẽtia cõsensum de presenti. Respondeo recurrẽdum primo ad intentionẽ ꝛ si quecũq3 signa occurrerint si intẽdant exprimere cõsensum de presenti quem habebant est matrimoniũ si autẽ de futuro eodẽ modo erit de futuro: si vero ignorat̃ intẽtio: tũc si aliqua verba precesserũt ex vna parte de matrimonio ꝯ presenti tũc illa signa determinabũtur per illa verba. vt puta si vnus dixit: Ego te accipio in vxorẽ ꝛ si tu similiter sensentis bibe vel da osculũ vel anulũ ꝛ similia ꝛ tũc erit matrimoniũ. si vero verba fuissent de futuro eodẽ modo erit de futuro. Si aũt nulla verba precesserunt tunc nõ potest iudicari ex exteriori: ꝛ sic in dubio pro matrimonio eẽt iudicãdum. De verbis autem quãdo nõ cõstat de intẽtionẽ vel cõsensu si sint clara. puta accipio te: ꝛc̃. h3 illa est iudicãdũ: si sint dubia tunc iudicãdum est fm cõe3 intellectum. c. ex litteris. el. ꝑ. de spon. similiter si verba sint sophystica debent accipi fm intellectũ bene sensati ibidem ꝛ Host. Et allegans se nõ intellexisse nõ auditur: ibidem in glo. ꝛ Pa. Nec excusat ignorantia iuris. vt ibi: Pa. vero ibi in. c. ex parte. dicit q̄ idem est. habebo te. vel volo te habere. vel habeo te pro vxore: ac si diceret duco te in vxorem. Quãdo dicit tenebo te pro vxore est matrimoniũ. c. ex parte. de spon. in tex. Idem Pa. post. d. Ant. in. c. ex litteris. el ꝑ. dicit q̄ verbum placet vel verbũ volo significant de presenti: ꝛ q̄ infinitũ est aptum ꝯprehendere presens ꝛ futurũ fm verba adiecta: de se. n. nihil perfecte significat: quãdo igitur verbo volo vel placet adijcitur. verbum infinitũ: denotans actum dependẽtem a libera voluntate proferẽtis: ꝛ tũc si verba denotant principiũ actus nõ inducitur dispositio de presenti: vt si dico volo vel placet te desponsare: seu tecũ contrahere: quãdo autẽ verbum infinitũ denotat actus ꝛ tunc inducitur dispõ de presenti vt si dico volo te habere in vxorem: non. n. possum velle te habere in vxorem: nisi prius ꝯtraham tecu3 ꝛ tũc inducet matrimoniũ. Eodẽ modo si dicat habebo te tãq3 vxorẽ in. hec Pa. in. d. c. ex parte. similiter seruabo tibi fidem tãq3 viro siue vxori ꝛ sic de similibus: quãdo scilicet verba futuri tẽporis denotant executionem matrimonij. non autem principiũ cõtractus: qui. n. vult ꝯsequens videtur velle antecedens. c. preterea: ꝛ. c. prudẽtia. de offi. dele. Secus esset si denotarent principiũ. vt puta si diceret volo te desponsare vel volo tecũ cõtrahere. ista. n. dicunt principiũ matrimonij ꝛ nõ executionẽ: ꝛ sic iudicaret̃ de futuro quando autẽ dicit volo te habere pro vxore dicit executionẽ. nõ. n. habetur pro vxore nisi prius cõtrahat̃ matrimoniũ eodẽ modo si adderet de cetero ꝛ est proprius casus illius. c. fm Pa. ex parte. hec tamen intelligẽda sunt fm eũdem Pa. ibidem: nisi verba denotãtia executionẽ sequãtur. sponsalia de futuro. vt puta promitto q̄ ducã te in vxorem ꝛ tenebo te pro legitima vxore nam propter verba precedẽtia restringũtur sequẽtia i tẽpore matrimonij ꝯtracti. s. qñ matrimoniũ erit ꝯtractũ. similiter si diceret. post fidẽ datã de ꝯtrahẽdo: bibamus vinũ noie matrimonij vel osculemur inuicẽ vel similia. Eodẽ modo dicẽdo promitto q̄ nõ habebo aliã mulierẽ i vxorem nisi te vel nolo habere aliã vxorẽ nisi te fm. c. Pa. ibide3 est matrimoniũ. Eodẽ modo fm Host. si dicat promitto tibi q̄ semper prouidebo tibi sicut vxori vel promitto tibi q̄ nõ dimittã te pro meliori vel peiori nisi aliud protestet̃ vel aliud appareat pro matrimonio iudicabit̃. In talibus. n. dubijs iudicãdũ est pro matrimonio nisi quãdo sequeret̃ preiudiciũ tertij ꝛ tũc recurrẽdũ eẽt ad sensum cõe3 verboꝝ vt in. c. ex litteris. el. ꝑ. de spõ. Idẽ dicẽdũ si quis dicat vis vel placet tibi talis ꝛ respõdeat volo vel placet. Ad oia aũt precedẽtia notãdũ est q̄ i ꝯscia semper recurrẽdũ est ad intentionẽ ꝛ si nõ cõstat ad signa circũstãtia si vero verba sunt clara illis ẽ stãdũ. s. quãdo nõ cõstat de intentiõe. Itẽ notandũ q̄ ista verba q̃ nõ possunt verificari nisi sit matrimoniũ ꝯ presenti sufficiũt ad matrimoniũ ꝯtrahendũ. vt dicẽdo teneo te: reputo te: habeo te vel procurabo tibi tãq3 vxori. si autẽ talia dicãtur de futuro. vt habebo te: ꝛc̃. ꝛ subiũgat̃ ex nũc vel de cetero vel semper sunt etiã matrimoniũ. sed si nõ adderet ista ex nũc vel alia quãdo dixit de futuro nõ est clarũ q̄ intelligatur de presenti.

¶ Querit̃ de solẽnitatibus requisitis i matrimonio vbi. ꝑ. notandũ fm Ray. q̄ aliquãdo matrimoniũ est legitimũ ꝛ non raptum quod est quãdo legali tantũ institutione vel prouidentie moribus inter infideles ꝯtrahitur quod ideo dicit̃ non raptum q2 sine fide ꝛ sine deo fit. Raptum vero ꝛ nõ legitimũ est quod inter fideles ꝛ legitimas personas sine solẽnitate fit. Itẽ aũt legitimũ ꝛ raptũ qñ h3 vtrũq3. 28. q. 1. §. Itẽ illud: ꝛ. c. quanto. de diuor. ꝛ. c. gaudemus. vñ. s. T. 4. di. 28. arᵉ. 3ᵒ. Queres vtrũ cõsensus i occulto factus p verba de pñti faciat matrimoniũ. R. sic dicẽs. Sicut I alijs sacris quedã sunt de essentia sacri quibus omissis non est sacrũ quedã aũt de solẽnitate sacri quibus omissis verum perficitur sacramentũ quãuis peccet qui omittit ita etiam consensus expressus per verba de presenti inter personas legitimas matrimoniu3 facit q2 hec duo sunt de essentia sacri. alia autẽ oia sunt de solẽnitate q2 ad hoc addibentur vt matrimoniũ. x

cōuenientibus fiat. vnde si omittātur tñ verꝫ factū est quāuis peccēt sic ꝯtrahētes nisi p aliquā legitimā cāꝫ excusent ⁊ ad argumēta dicit. Ista solēnitas debet attēdi ſm ꝯsuetudinē patrie ⁊ max. ꝙ non clādestine ꝯhat. vbi notādū ꝙ matrimonium dr̄ clādestinū ſ glo. in.c. Cū inhibitio de clan. despon. tribus modis: p cū nō habent testes. vt i.c. cū nobis.c. 2 cū nō fit cū solēnitate illa de qua i.c. aliter. 30.q.5. ⁊ ē vt despon sent a parentibus vel quibus cura cōpetit mulieris. dotet suo tēpore ⁊ a sacerdote benedicat. 3 qñ non pmissis bānis a pbitero publice: ⁊c̄. d.c. cū inhibitio. sicut dictū ē .s. de spōsalibus. §. p. Et notādum ſm Ray. ꝙ clādestinū nō presumit matrimonium. sꝫ fornicatio. d.c. aliter: ⁊ sic nō est legitimuꝫ. Nō tñ ꝙ dupliciter pōt dici clādestinū p qñ non sunt testes ⁊ tale ꝗuis sit matrimonium nō tñ presumptū ⁊ peccant mortaliter. d.c. cū inhibitio: ⁊ d.c. aliter. 2 qñ ē sine solēnitate tñ i presentia testiū ⁊ tale ē matrimonium verū ⁊ psumptū ⁊ ꝯsulit primis vt de nouo ꝯhāt. quō peccāt vide. s. spōsalia. §. p. Si ex rōnabili causa ꝯhant corā duobus testibus. puta q2 timet de īpedimēto iniuste obiecto vel q2 est senes ⁊ verecūdat nō videt peccare. bonū tñ esset vt faceret de cōsilio epi vel parochialis nisi forte eēt excōicatio synodalis i ꝯhētibus sine bānis hec nō i.d.c. cū inhibitio. ꝯcor. s. Tho. vbi. s. i. di. 28. ar. 3. ad. 3m. ⁊. 4m. vbi ait. Ñ sunt phibita matrimonia clādestina quasi ꝯ essentialia matrimonij existētia sicut sunt prohibita matrimonia illegitimarꝫ personarꝫ q sunt mā idebita huic sacro. sꝫ phibētur pter pericula q inde euenire solēt q2 frequēter i talibus ē aliq fraus ex altera parte. frequēter etiā ad alia ꝯiugia trāseūt dū penitēt de his q facta sunt subito: ⁊ multa alia mala inde accidūt ⁊ spēꝫ turpitudinis pter hoc hñt. hec ille. Matrimonium aūt legitimū ⁊ ratū. p. cāt ꝙ nūꝗ desinit eē etiā si alius fiat hereticus. 32.q.7. c. p. ⁊. 2. ⁊ d.c. quāto. nec maritus pōt vxorē dimittere siue efficiat leprosa vel pter aliā infirmitatē. 32.q.5. horrēdus. nisi tñ causa fornicatiōis ⁊ tūc si dimittit maneat siue ꝯiuge vel recōciliet. 32.q.p. dixit dñs. Item nō habent potestatē sui corporis: ⁊ cō pelendi sunt reddere. Nō ꝙ vbi est aliqua ꝯsuetudo cōtra predicta nō peccant seruando illā vide. s. spōsalia. §. p. ⁊. s. filius. §. 5.

xj ¶ Querit de matrimonio cōtracto sub cōdictione. vbi p notādū ꝙ cōdictio est triplex. s. persone. c. vltimo. de ser. nō or. 2 rerꝫ. ff. de seruitu p totū. 3 est promissionis que quāuis cōiter sumpta se extendat ad causam ⁊ modū: proprie tñ differt q2 cōcipitur per si: modus vero per vt: causa per quia. Est aūt condictio proprie futurus euentus in quē actus suspenditur. vt nō in.c. verꝫ. de condic. appo. Modus aūt est exortatio siue inuitatio ad remunerationē quādā loco eius quod est factū. vnde nō suspēdit. sed clarificat actū i.d.c. verꝫ. Causa aūt est rō dispositionis de preterito vel presenti sumpta: demōstratio est certificatio de qualitate rei ex pterito. vel presenti sumpta. accipe breuiter exēplā puta vēdo tibi funduꝫ si hoc vel illud feceris quo ad cōdictionē. Aut vendo tibi vt hoc vel illud facias alioquin reuocetur. quo ad modū. Aut vēdo q2 hoc ē vel fuit quo ad causam. Aut vēdo tibi fundū quem emi a titio quo ad demōstrationē. Cōdictio i matrimonio ē multiplex. p est generalis q semper debet intelli sicut ille quas ponit Jacobus. 4.c. si deus voluerit vel si vixerimus vel sunt nec in ꝯtractu. vt si dicā cōtrahā si cōsenseris vel ꝯtraho si nō ē īpedimētuꝫ ⁊ similia q sunt de eēntia cōtractus vel si sunt futura nec ⁊ iste cōdictiones semper intelligūtur nec faciūt cōtractū ꝯdictionatū ſ. s. Tho. ⁊ ꝗuis Jo. an. i glo. si. c. vnico. de spon. li. 6. dicat ꝙ qñ dicit si deo placuerit fit actus cōdictionatus ⁊ nō causet impedimētum iustitie publice honestatis tñ Archi. ibidē tenet ꝯtrariuꝫ qd̄ est verius ſm. s. Tho. Quidā dixit ꝙ qñ ponitur ꝯdictio nec de futuro ꝙ nō ē matrimoniū quousqꝫ eueniat cōdictio. sꝫ ꝯtriū est verius ſ. d. s. 3 cōdictio est cōtingēs ⁊ honesta q pōt apponi ⁊ non apponi vt si pater meus cōsenserit vel si dederis mihi cētū: he si apponātur suspendūt actū vsqꝫ ad euētū cōdictionis nisi interim ꝯsensus de psenti vel carnali copula fuerit subsecuta eo ꝙ tales videtur recessisse a cōdictiōe. c. de illis: ⁊. c. super. eo. ⁊. c. p tuas. de spō. ⁊. s. Tho. vbi. p. notādū ſm Pa. i.d.c. de illis ꝙ si dicat ꝯham si dederis centū ⁊c̄. ꝙ debet itelligi ratione dotis vel qñ sub est legitima causa petēdi. puta si nobilis cū plebea cōtrahat nō est ihonestū si pmittit aliquid ipi nobili i recōpēsationem: ⁊c̄. aliter erit cōdictio ihonesta. Secūdo notandū ſ3 e. Pa. ꝙ quāuis copula ⁊ cōsensus perficiant vt dictū est. tñ nixus ad copulā nō perfectus vel violatio virginis sine permixtiōe seminis vel osculū siue quecūqꝫ alia nō perficiūt. rō est q2 isti duo casus. s. copula ⁊ ꝯsensus sunt casus excepti a iure ⁊ ideo stricte sumēdi. Et silr dr̄ de cōsensu de presenti ꝙ debet eē absolutus. vide. s. īpedimentū. 4. s. affinitatis. §. 2. 3 notandū ſm glo. i.d.c. super eo ꝙ si dissentiat anteqꝫ venit cōdictio nō tenet: debet tñ cogi vt ꝯtrahat adueniēte cōdictiōe: nisi cū alia: ⁊c̄. 4 notanduꝫ ꝙ si post cōdictionē cognoscat eā fit matrimonium. d.c. p tuas. Intellige psumptū. 5 notādū ibidē i glo. ꝙ si dicat ꝯho tecū si inuenero te virginē tenet cōdictio: ⁊ intelligit p aspectū mulierꝫ. secus si itelligeret per copulaꝫ q2 eēt turpis: qdā dixit ꝙ qñ fuit posita illa cōdictio i foro ꝯscie tenet. secus i foro iudiciali. 6 notandū ꝙ si ꝯhit dicendo si patri placuerit ⁊ p pr dissentit postea cōsentit ſm. d. Car. in. d.c. super eo tenet si pseuerauerūt ābo: qdā tñ dicūt ꝙ nō tenet q2 itelligit de p ꝯsensu. sꝫ pm verius: si vero nō ꝯsentit vel dissentit expsse: vr tenere ſm Hosti. i.d.c. sup eo fauore matrimonij itellige qñ semel ꝯsensit siue ante siue post qd̄ teneas firmiter si non trāsiuit ad. 2 vota si vero

trāsiuit videt tenere.2° q2 ɔdictio non videt adīple
ta nisi ɔsentiat. Quid si dicat ɔho si pri placuerit
⁊ postea iuenit illū mortuū quidā dīit q̄ ē nullū q2
mortuus nō hȝ volūtatē quidā distinguūt q2 vel scie
bat eē mortuum ⁊ sic habet pro nō adiecta si vero
ignorabat videt q̄ nō teneat q2 volūtas erat suspē
sa. Sed qd dō si ɔxit cum. M. sub ista cōdictiōe: si
dederis cētū: ⁊ postea cū. P. sub eadē: ⁊ ābo simul
dant cētū: quidā dīit q̄ ē nullū: rōe icertitudinis: vī
tū q̄ primus sit melioris cōdictiōis nec potuit. 2°. ꝑ
ꝑiudicare. 3° cōdictio ē ihonesta qñ tū nō est ɔ sub
stantiā matrimonij ⁊ habet fauore matrimonij ꝓ
nō adiecta vt si diceret ɔho tecū si feceris furtū vel
similia: ⁊ sic dī de ipossibili. puta si tetigeris celuȝ: de
cōdi. appo. c. si. con. s. Tho. vbi. s. 4ª cōdictio ē tur
pis ⁊ ɔ substantiā matrimonij. puta si dicant ɔho
tecū si generationē plis eutes vel donec iueniā aliā
digniorē aut si pro qstu adulteraberis: vel si comis
seris adulteriū: volo posse aliā ducere: ⁊ si tales ap
ponātur nihil agit. d. c. si. 32. q. 4. iter cetera. Notan
dū tū q̄ si vna pars ɔdixit vel tacuit fm Inno. te
net matri maxime si ē ɔuētū ad copulā. Angeli
ca i. ℣. matri. 3°. impedimēto. 3. §. 11. dicat q̄ si dice
ret si te adulterāsiā ɔstitues q̄ nō est ɔ substātiā ⁊
q̄ tenet matri. quāuis canoniste teneāt ɔriū ⁊. Rē.
q̄ tex. c. si. itelligit qñ ponit sub cōdictiōe resolutiua
i vel qñ ponit si te adulterādā ɔstitues taliter q̄ mi
hi debitū denegare possis. Sed ɔriū tenet ibi Pa.
dicēs. q̄ quāuis videat resolutiua ē tū suspēsiua q2
nūq̄ valuit vel saltē operat vt suspēsiua. Idē tenet
Pe. de pal. dicēs. q̄ q̄uis illa ɔdictio nō sit forma
liter ɔ substantiā tū rōe statuti ecclesie q̄ sic ordina
uit vitiat ⁊ tex. videt clarus dādo illudmet exēplū.
Idē tenet Rosella ɔ Angelicā. ℣. matri. 5. §. ꝑ. di
cēs. q̄ oēs canōiste ⁊ summiste hoc tenēt ⁊ dicit eē
ex ipsius tex. vide. ℣. pactū. §. 9. ⁊. s. e. c. §. 3.

h ¶ Querit ē aliqs q hȝ ipedimētū affinitatꝫ vel alte
rius ipedimēti: ⁊ ɔhāt cū ɔdictiōe si papa dispēsa
uerit: vī sit matri sine alio cōsensu. papa dispen
sante: quidā q̄ sic. ɔriū verius q2 tunc fuit nullū nec
potuit valere iō oȝ q̄ de nouo nisi forte ambo perse
uerassent i illo cōsensu ita q̄ oȝ ipos post dispensa
tionē habere simul cōsensum. Notanduȝ q̄ matri
factū sub modo vel causa tenet ac si nō apponeret
secus de ɔdictiōe. Quid si dicat ɔhā tecū si pmiseris
copulā dō q̄ habet ꝓ nō adiecta q2 vel itelligit de
copula matrimoniali vel adultera si p est matri
si. 2. ē turpis igit. Notādū q̄ ad hoc q̄ ɔdictio su
spēdat actū requirit ꝑ q̄ sit posita i pn° alias si sup
ueniret nō suspēderet q2 eēt resolutiua Pa. i. c. ꝑ. de
ɔdic. appo. 2° q̄ sit defuturo q2 si eēt de p̄nti vel de
ꝑterito vel eēt veȝ sic eēt matri vel falsuȝ ⁊ sic nō
eēt. 3° q̄ ābo expsse ɔsentiāt. 4° q̄ nō sit futura d ne
cessitate. 5° q̄ nō iteruenīat ɔsensus. 6° q̄ nō iterue
niat copula. 7° q̄ sit ꝓprie ɔdictio ⁊ si mod' l cā.

Matrimoniū. 3°. de effectu eius ⁊ ꝑ de copula
m querit vī sit de integritate eius. Rē. q̄ matri
pōt dupl'r ɔsiderari. ꝑ. q̄ ad itegritatē pri
māꝫ ⁊ eēntialē ⁊ sic dī q̄ nō. 2° q̄ ad accidētalē ⁊ sic
pōt dici de itegritate. recipit. n. ab ista cupula quan
dā ɔfirmationē ita q̄ nō possit ēt ꝑ religionē sepa
ri. c. ex publico. de ɔuer. ɔiug. ⁊ ibi diffuse ꝑ Pa. in
glo. si. sic'r significat vnionē nature assumpte qd nō
facit añ copulā. q̄ significatio est ad rē nō ɔtēptā q̄
nō est de itegritate essentiali. significatio vero rei cō
tēpte. puta qñ verba cū ɔsensu. significāt ⁊ causant
essentiā sacri. ⁊ ipm sacrm significat ⁊ causat grāȝ
Ista talis significatio ē essentialis de qua dictū ē in
diffinitiōe. hec. s. T. 4. di. 26. q. 2. ar°. vltimo. di. 27.
q. p°. ar°. 3°. ql'. 2.

¶ Querit vī semp sit pctm: ⁊ videt q̄ sic. q2 habet f
semp adiūctā delectationē habūdātē q̄ ipedit rōeȝ
ab actu suo. 7°. ethy. ⁊ ē cū quadā turpitudine. Rē.
q̄ quāuis i illo actu rō absorbeat vt tūc non possit
actualiter ordinare illā delectationē. vel ea q̄ circa
illā agūtur. vñ ꝓphete illo tēc nō habebāt illustrum
spūs ꝓphetie: ⁊ illi q tractāt spiritualia vel habent
vacare cōtēplatiōi ꝓhibētur ab illo actu: tū pñt añ
actū illū. ordinare illā delectationē: ⁊ i illo actu est
habitualr ordinata i deū. vel i bona matrimonij. s.
fidē. ꝓlem. ⁊ hmōi. ⁊ sic totalr pōt a pctō liberari.
Nā. n. idinat ad illud tāq̄ ad ɔseruationē suipi°.
vñ nisi quis velet dicere q̄ natura ē a pricipio ma
lo sicut quidā heretici dicebāt vt dicit M. 26. di. 4.
nec' est dicere q̄ i eo mediū possit iueniri fm virtu
tē i quo nō sit pctm. Natura. n. bona q̄ a bona deo
est potest ad bonū finē ordinari ⁊ sic per tria bona
matrimōij ordinat ⁊ excusat. vñ aplꝰ. i. Thi. 4. vo
lo iuuēculas nabere. filios procreare: ⁊ ꝑcipit vxori
reddet dbitū. qd si eēt semp pctm nō fieret. Ad illō
qd dī de turpitudine. Rē. q̄ illa est pena magis q̄
culpa. s. iobediētia cōcupiscētie ad rōeȝ. sicut ē etiaȝ
turpitudo quedā i egestione. imo in oī defectu etiaȝ
naturali. hec fm. s. Tho. 4. di. 26. q. p°. ar°. 3°. patet
etiā q̄ illa delectatio añ illū actū ordinat ⁊ manet
ordinata i illo actu habitualiter. ℣. luxuria. §. 1.

¶ Querit vtrū ille actus possit esse meritorius ⁊ vi g
detur q̄ nō q2 etiā primi motus in hmōi delectātio
ne sunt peccata venialia. ergo nō potest eē merito
rius. Sed cōtra oīs actus in quo impletur pceptū
⁊ est actus iustitie si fiat ex charitate. est meritorius
sed ille est actus iustitie. q2 reddit debitū: ⁊ ē pceptū.
q2. i. cor. 7. precipit vxori vt viro debitū reddat. Rē.
q̄ cū nullus actus procedens a deliberata ratione
sit indifferens. vt dī. 2°. sententiaꝝ: actus matrimo
nialis semper ē peccatū aut meritorius i eo qui gra
tiā habet si. n. adhūc actū virtus inducat vel iusti
tie ad reddendū debituȝ vel religionis vt proles ad
cultū dei procreetur est meritorius: si aūt moueat li
bido sistens ifra bona matrimonij. vt. s. nullo modo

ad aliā accedere vellet:est petm̄ veniale:si aūt extra
bona matrimonij efferaī vt.s.cuz quacūqz muliere
id faceret est petm̄ mortale.hec.s.Tho.vn̄ fm̄ Pe.
oportet q̄ actualiter proponat ⁊ cogitet ꝺ alia:atr
nō est mortale.Nā aūt mouere nō pōt quin vel or/
dineī rōe ⁊ sic erit motus virtutꝫ ⁊ i nō habēte gra
tiā erit bonus q̄ꝫ ñs non meritorius vel nō ordineī
⁊ sic erit motus libidinis:⁊ per hoc soluiī arm̄ quia
primus motus nō ordinaī :duobus igiī solis mo/
dis carnalis copula est absqꝫ omni peccato.s.i ma
trimonio quod ē sanctū ꝓpter sacrm̄ qn ādo causa
prolis procreāde.vel debiti reddēdi.alias aūt semꝑ
est peccatū ad min⁹ veniale.hec dicit Aug.25.di.c.
vnū.§.criminis.circa fi. ⁊ ad hoc q̄ nō sit peccatū
requiriī vt actu vel habitu ordineī ad prolez susce/
ptā:vlterius ipa proles ordineī in deū: vt sic.n.solū
erit bonū sacri alias stareī in creatura.vel ad debi/
tum iustitie hec.s.Tho.4.di.31.q.2.ar.2.Et ex hoc
patet fm̄.s.Tho.vbi supra imediate q̄ illa opinio
est falsa que dicit q̄ quādocūqꝫ ad actū cōiugalem
libido principaliter mouet est peccatuz mortale.sed
quādo mouet ex latere est veniale quādo autē dele/
ctationē oio respuit tūc est oio absqꝫ veniali. vt sic
in actu illo delectationē querere sit mortale. oblatā
vero acceptare sit veniale.sꝫ eā odire sit perfectōis.
hoc aūt est falsum q: fm̄ phm̄.x.ethicor̄. idez est iu
diciū de delectatiōe ⁊ operatiōe q: operatiōis bone
est delectatio bona : ⁊ male mala.vnde cum actus
matrimonialis nō sit de se malus nec querere dele/
ctionē erit peccatū mortale semper sicut dictū supra
imediate:⁊c̄.vnde ꝯsensus i delectatiōe ꝯhibitis q
est peccatū mortale sicut semper est extra matrimo
niū:est mortalis.nō autem est talis matrimonialis
actus.nisi in illa delectiōe ponat vltimū finem vt fa
cit qui eaz vbicūqꝫ quereret: ⁊ sic fruereī creatura.
iste aūt qui nō ponit vltimum finem in ea vtitur ea
propter se:se aūt habitualiter propter deuz quāuis
nō actu.Et ex his patet eē falsum quod dicit supple
mentū in Pisa.in.v.debitū ꝯiugale.§.2. in prima
addictione.vbi dicit q̄ hoc solū potest cōtingere ex
dono dei singulari:⁊ nō altr.s.q̄ nō sit peccatū ve/
niale q: rectitudo volūtatis potest mutari vt i exe/
cutione teneaī aliqua voluptatis delectiōe.addu/
cit Gregg.33.q.4.vir cum propria:⁊ q: a sacri loci
ingressu ē abstinēdū. Sed ista nō obstāt q: sufficit
q̄ ante illū actū ordinauerit illā delectationē ad de
bitū iustitie.vel ad prolem vt dictū est.vnde ad pri
mā quādo dicit q̄ rectitudo potest mutari dicaī q̄
in illo actu remanet rectitudo habitualis. nec illa
delectatio est mala de se vt dictum est nisi velet seq
illā heresim quā adducit Magister vbi supra. Ad
tex. Greg.sic.q̄ ipemet in eodem tex. soluit dicens.
actus matrimonialis nō est culpandus : ⁊ circa fi/
nem innuit q̄ itelligit de illis qui nō causa prolis:⁊c̄.
vnde.s.Tho.4.di.26.q.p.ar.3.ad.2m̄.dicit deo cō/
iūgimur ⁊ fm̄ habitū gratie ⁊ fm̄ actum cōtēpla/
tionis ⁊ amoris.quod aūt primā cōiūctionez separat
semper ē petm̄ nō aūt quod seperat secūdā.q: aliq̄
occupatio licita circa inferiora animū distrahit vt
actu deo ꝯiungi nō sit idoneus:hoc precipue acci/
dit i carnali cōiunctione in qua detineī mens pro/
pter delectationē intensam:⁊ ꝓpter hoc illis quib⁹
incūbit diuina cōtēplari aut sacra tractare indicaī
pro tēpore illo abstinētia ab vxoribus. hec ille. Ex
quibus patet.p̄.q̄ illa abstractio in illa delectatione
nō seperat ab habituali vnione gratie.2° q̄ illa se/
peratio a diuinis nō est semper propter peccatū.fal
sum est etiā quod dicit in.c.§.in.4ª.addictione vbi
vult q̄ semper sit peccatuz mortale quādo comedit
calida vel aliud facit vt querat delectationē i ma/
trimonio.patet.n.ex dictis q̄ nisi ponat vltimuz fi/
nem:⁊c̄.⁊ illa que alī si sint alicuius auctoritatꝫ sic
intelligēda sunt.tunc.n.voluptates meretricias que
rit qn̄ idē faceret si eēt meretrix ꝯcor.Ric.31.di.4.
¶ Deinde queriī de debito cōiugali vtrū alter spō/ 5
sor̄ teneaī statim post matrim̄ ꝯtractū reddere de/
bitum petēti.Ad quod respondet.s.Tho.vbi supra
di.27.dicēs ante carnalē copulā nō est oio trāslatū
corpus viuius sub potestate alterius.sed sub ꝯditio
ne si itercea alter ꝯiugū ad frugē melioris vite non
cōuolet. sed per carnalē copulā ꝯplectur dicta tran
slatio q: tunc itrat vterqꝫ in corporalē possessionez
sibi tradite potestatis.vnde etiā ante carnalē copu/
lā nō statim teneī reddere debitū post matrimoniū
ꝯtractū per verba de presenti.sed daī ei tēpus duor̄
mensiū propter tria.p̄.vt interim possit deliberare
de trāseūdo ad religionē.2°.vt preparētur nec.ª ad so
lēnitatē nuptiarū.3° ne vilem habeat maritus da/
tam quā non suspirauit dilectā.hec.s.Tho.que vi/
dentur abstrahi.ex.c.ex publico.de cōuer.ꝯiug. taꝫ
in tex.q̄ꝫ in glo.fm̄ Pa.ibidem loquiī de volente i
trare religionē quod tēpus fm̄.c.Pa.intelligiī nō
solum de ingressu.sed etiā quo ad professionē vt suf
ficiēter prouideaī parti.que forte nō potest cōtine/
re:⁊ vult ad aliā trāsire:⁊ potest iudex breuiare vel
prolungare fm̄ glo.ibidez.⁊ quāuis tex.glo.⁊ Pa.
loquātur vt dictū est de volente itrare religionē.ta/
men etiā si nolet intrare habet exceptionē ista non
solum rōe religionis. sed etiaz propter alias causas
alī a.s.Tho.cui ꝯcor.al. Quidam tamen dicunt ⁊
Pa.ibidem dicit dici ex tex.q̄ teneī reddere si peta
tur nisi velit ingredi religionem. sed prima melior.
Notandū tamen fm̄ ℣ ℣.q̄ in locis illis vbi est cō/
suetū q̄ prius adhibeaī nuptialis bn̄dictio.si absqꝫ
dispēsatione ecclesie:⁊ sine iusta cā hoc faciat mor/
taliter peccat:⁊ idem eēt dicēdum fm̄ cū i omissiōe
aliar̄ honestar̄ cōsuetudinū.hoc itellige sine legiti/
ma causa. puta q: nō potest cōtinere.vel propter ti
morē vel verecūdiā que possunt multis modis acci
dere:quidā tamē dicūt hoc esse dur̄ q: lex que hoc

ordinat.3.30.q.5.c. aliter nō videtur preceptiua ⁊ sic sine cōtēptu nō videt mortale:⁊ quidā etiā dicūt ꝙ itelligit solū de petente ⁊ nō de reddēte debitū.vñ.s. Tho.4.di.28.ar.2.q.3. dicit ꝙ si sponsa spōsum ad mittit credēs cum velle matrimonium cōsumare.excusat a peccato.nisi aliqua signa expssa fraudis appareāt sicut si sunt multū distātis cōdictiōis vel quātū ad nobilitatē.vel fortunā.vel aliud signū euidēs appareat.sȝ tñ sponsus peccat fornicādo ⁊ qd plus fraude facit.hec.s.Tho.⁊ q̄uis.s.Tho.sic cōiter alleget ad hoc ppositū tñ nō multū facit ad propositū qꝛ ipe loquit rōe fraudis rōe cuius sponsa excusat ⁊ non spōsus ⁊ nō loquit rōe benedictiōis.posset.n.accidere ꝙ benedictio nō eēt necessaria sicut i secūdis nuptijs. vñ qñ nō ad est cā cogēs:⁊ saltē licentia parochialis ꝯtrafaciēs vbi ē ꝯsuetudo nō videt fugere ꝯtemptū ⁊ sic peccat mortaliter.vel ēt rōe scādali. post primā tñ vicē nō peccat qꝛ preceptū solum est de cōsumatione.nisi forte propter nouū cōtēptū.

4 ¶ Querit vtrū alter cōiugū teneat reddere debitū alteri.R.fm .s.Tho.4.di.32.ar.3.vir ⁊ vxor sunt paris cōdictionis quātū ad reditionē debiti q̄uis eo ꝙ vxor cōiter est magis verecunda ideo magis vir deberet reddere etiam interpretatiue q̄ȝ vxor:⁊ fm.e.s.Tho.vbi supra ar.p.qꝛ matrimonium ē magis institutū in officiū nature ⁊ ideo i actu ipius ꝯsiderādus est motus nature fm quē nutritiua nō ministrat generatiue nisi id qd superfluit ad cōseruationē idiuidui qꝛ hic ē ordo naturalis vt prius aliqd i seipo perficiat ⁊ postmodū alteri de perfectiōe sua cōicet.hoc etiā ordo charitatis habet q̄ naturā pficit:⁊ ideo cum vxor i viro potestatē nō habeat nisi quātū ad generatiuā virtutē.nō autē q̄tū ad ea q̄ sunt ad cōseruationē idiuidui ordinata.vir tenetur vxori reddere debitū i his q̄ ad generationē prolis pertinēt. salua tñ prius psone icolumitate. vñ si vltra exigat nō ē petitio debiti.sȝ iniusta exactio:⁊ ppter hoc vir nō tenet satisfacere.vnde si aliquis reddit ipotens ad reddēdum ex causa ex matrimonio ꝯsecuta.puta cū prius debitū reddit vlterius mulier nō habet ius petēdi:⁊ petēdo vlterius magis se reddit meretricē q̄ȝ vxorē si aūt reddat ipotēs ex altera causa si illa ē licita sic iterȝ nō tenet. si aūt non. tūc peccat ⁊ peccatū vxoris si per hoc labat.aliquo modo sibi imputat ⁊ ideo debet quātū pōt operaȝ dare vt vxor cōtineat. Sed querit vtrū teneat alter reddere debitum nō petēti.R.fm.e.Tho.vbi supra ar.2.ꝙ petere debitum est dupliciter.vno modo expsse alio modo interpretatiuē quando per aliqua signa percipit: ⁊ tunc tenetur vir reddere ⁊ hoc quo ad interpretationē magis debet attendi in vxore que est magis verecūda.nec vir dȝ auertere vxorē ne petat nisi pp cām rōnabilē:⁊ tūc etiā nō dēbeat cū magna instātia prop ter pericula iminētia.

¶ Querit vtrū peccet aliquādo petendo .R.fm.s. 5
Tho.ꝙ aliqñ est peccatū p.qñ fit rōe icōtinētie i se. si.n.itēdat vitare fornicationē i se sic ē ibi aliqua superfluitas ⁊ fm hoc ē peccatū veniale.nec ad hoc ē matrimonium istitutū nisi fm idulgētiā. que est de peccatis venialibus.quidā dicūt satis apparēter ꝙ quādo nō occurreret quō aliter posset vitare ꝙ tūc non esset peccatū.2. qñ fit rōe sanitatis:ē peccatū veniale. q̄uis.n. itēdere sanitatē nō sit p se malū.tñ hec intētio efficitur mala si ex aliquo sanitas intēdat qd nō est ad hoc de se ordinatū. sicut qui ex sacro baptismi tantū salutē corporalē quereret:⁊ similiter ē i proposito.3. rōe ipregnatiōis q̄uis.n.matrix post ipregnationē claudat tñ ex delectatione vt Auic.dicit mouet ⁊ aperit.vnde ex hoc iminet periculū abortus ⁊ ideo Hiero. vituperat accessum viri ad vxorem ipregnatā.non tñ ita ꝙ semper sit peccatū mortale nisi forte quādo probabiliter timet de periculo aborsus:⁊ hoc ē maxime circa principiū qñ nōdū ē coagulatū.vel circa finē de suffocatiōe qñ iā ē aiatū.

¶ Querit vtrȝ liceat petere vel reddere tēpore men/ 6
struate.R.fm.s.T.4.di.32.ar.2.q.2. vbi sic ait. Quidam dixerūt ꝙ mulier menstruata sicut nō debet petere debitū ita nec reddere.sicut.n.nō tenetur reddere si haberet infirmitatē i propria persona ex qua periculū ei immineret.ita nō tenet reddere ad vitādum periculū prolis.sed ista opinio videtur derogare matrimonio per quod datur omnimoda potestas viro in corpore mulieris quātū ad matrimonialem actum.nec est simile de infirmitate corporis prolis:⁊ periculo proprij corporis. qꝛ si mulier infirmat certissimū est ꝙ ex carnali actu periculū ei iminet nō aūt ita certū est de prole que forte nulla sequitur. Et ideo alij dicūt ꝙ mulieri mēstruate nō q̄ȝ licet petere si autem vir eius peccat aut petit sciēter:⁊ tūc debet eum auertere precibus ⁊ monitis.non tamen ita efficaciter vt possit ei esse occasio in alias dānabiles corruptellas si ad id pronus credat:aut ignorāter ⁊ tunc mulier potest aliquā occasionem ptēdere vel infirmitatē aliā.ne debitum reddat nisi periculū viro timeat tamen finaliter si vir nō desistit a petione debet debitū reddere:passionem vero suā nō est tutū idicare ne forte vir ex hoc ad eam abhominationē cōcipiat nisi de viri prudētia psumat auctoritas leuitici.29.que dicit ꝙ accedēs ad menstruatā ābo debēt occidi.dȝ itelligi qñ ābo volūtarie cōsentit.sȝ hic nō ꝯsentit volūtarie.sȝ coacte ⁊ iō si ēt sciēter alter petat ⁊ peccet mortaliter nō tñ ipsa ⁊ gladius aliquādo est reddendus furioso vt maius malū fugiat:accedere autem ad menstruatā in lege prohibitum erat triplici ratione tū propter imūdiciam tum ppter nocumētum ꝙ in prole ex huiōi cōmixtione frequēter sequebatur ⁊ ono ad primuȝ erat preceptū cerimoniale. sȝ q̄tū ad.2.erat morale

qz tñ matri̅ fit ad bonũ ꝓlis principalr ordinatũ:
iordinatus ẽ ois matrimonij vsus quo ipedit bonũ
prolis:⁊ iõ hoc ꝑceptũ obligat etiã i noua lege pro/
pter secũdã rõez ⁊ si nõ ꝓpter primã:fluxus tñ mẽ
struoꝝ põt eẽ nãlis ⁊ nõ nãlis:nãlis quidẽ qñ.s.mu
lieres paciũtur tẽporibꝰ determinatis qñ sunt sane.
Innãlis aũt qñ iordinate ⁊ quasi cõtinue ex quadã
ĩfirmitale fluxũ sanguinis paciũtur:i fluxu ergo mẽ
struoꝝ inãli nõ est prohibitũ ad mulierẽ mẽstruatã
accedere i lege noua tũ ꝓpter ĩfirmitatẽ qz mulier
i tali statu cõcipe nõ põt tũ qz talis fluxus ẽ ꝑpetuꝰ
⁊ diuturnus.vñ oporteret ꝙ ꝑpetuo cõtineret.sz qñ
nãliter mulier patit̃ fluxũ menstruoꝝ põt ꝯcipere ⁊
iteꝝ talis fluxus nõ durat nisi vsqz ad modicũ tps.
vñ ꝓhibitũ ẽ ad talẽ accedere ⁊ sitr ꝓhibitũ ẽ mu/
lieri debitũ petere.hec oia.s.Tho.in diuersis locis.
Ex quibus põt dici ꝙ qñ vir.vel mulier petũt scien
ter debitũ i tali fluxu nãli vbi fit ꝑsumptio prolis se
quẽde ꝙ ẽ pctm̃ mortale pp periculũ prolis q̃ cõiter
sm medicos nasciẽ defectuosa. alr ẽ pctm̃ veniale.
ergo semꝑ i leproso erit pctm̃ mortale qz ibi iminet.
R̷.ꝙ nõ ẽ sile qz lepra est perpetua nõ aũt talis flu
xus de quo est sermo.de qua lepra nõ hz.s.Tho.4.
di.36.arᵒ.ꝑ.ad.6ᵐ.vbi ait lepra non ipedit matri̅
quãtũ ad.pᵐ.actuz suũ eo ꝙ leprosi debitũ reddere
possunt q̃uis aliqua grauamina matriᵒ iferãt q̃ᵐ
ad secũdos effectus ⁊ tenet̃ reddere nisi expsse imi/
neret periculũ mortis vel ꝯtagionis:⁊ credẽduz est
medicis.nec tenet̃ cohabitare i quo ẽ maius pericu
lũ ĩfectiõis q̃z p vnũ actũ vel plures cognitionis : ⁊
dr̃ ꝙ ẽ magis periculosũz viro accedẽti ad mulierẽ
leprosaz maxime quãdo i spẽ leonina.q̃z cꝯ.de hoc
ar.f.3ᵃ.ti.ꝑ.c.20.4.casu qñ tenet̃ reddere debitũ.
7 ¶ De petẽte post partũ ante purgationẽ illaꝝ imũ
diciaꝝ.vr̃ esse eadẽ rõ si iminet periculũ.vt dictum
est de fluxu.in.§.ꝑcedenti.qđ tñ nõ videt̃:⁊ hoc fa
cit scienter si vero nõ iminet pic̃ulũ vt videt̃ tũc est
peccatũ veniale impetẽte in reddente vero nullum.
Postq̃z vero est purgata ab illis imundicijs nõ vi/
detur peccatũ etiã anteq̃z vadat ad ecclesiam: ⁊ si
vult ire ante tẽpus ad ecclesiã nõ debet prohiberi.c.
vnico.de pur.post.par.nisi forte imineret periculuz
infirminatis ipi mulieri.c.ad eius. di.5.⁊ .c.si cau/
sa.33.q.4.⁊.c.origo.32.q.4.⁊.c.non solum.q.7.lo/
quũtur de mẽstruata de qua vt supra.§.precedenti
vel loquũtur de cõsilio .
8 ¶ De petente tẽporibus sacris.R̷.sm.s.Tho.4.di.
32.arᵒ.vltimo.qᵃ.pᵃ.vbi dicit actus matrimonialis
quãuis culpa careat tamen qz rõez deprimit ꝓpter
carnalem delectionẽ hominẽ reddit ineptũ ad spi/
ritualia ⁊ ideo in diebus i quibus precipue spiritua
libus est vacandũ nõ licet petere debitũ. tenetur.n.
tota die se seruare idoneũ ad orãdũ ⁊ alia remedia
possunt adhiberi ad cõcupiscentiã reprimendã.hec
ille.Idem dicenduz de diebus ieiunij processionũ ⁊
aliaꝝ penitẽtiaꝝ.c.quociẽscũqz.33.q.4.⁊.c.fratres:
⁊.c.si causa:⁊.c.christiano.Sed nũqd peccat mor/
taliter petẽdo.R̷.idem .s.Tho.vbi supra qᵃ.2ᵃ.di/
cens.petere debitũ in die festiuo nõ est circũstantia
trahens ad aliaz spẽz peccati.vnde nõ potest in in
finitũ aggrauare:⁊ ideo nõ peccat mortaliter vxor
vel vir si i die festiuo petat debitũ.sz tñ grauius est
peccatũ si sola delectatiõis causa petatur q̃z si pro/
pter timorez quo quis sibi timet de lubrico carnis.
hec ille. Sed nũquid peccabit reddendo debitũ.R̷.
idem vbi supra.qᵃ.3.dicẽs.Cũ mulier habeat pote
statẽ i corpore viri quãtũ ad actũ generatiõis spe/
ctat ⁊ ecõtra.tenet̃ vnus alteri quocũqz tempore ⁊
quacũqz hora salua debita honestate que i talibus
exigitur.qz nõ oportet ꝙ statim in publico debituz
reddat ne aliqua occasio peccati detur. dicunt ta/
men coiter doc. ꝙ si quis hoc faceret ex cõtemptu
tẽporis.seu ecclesiastice ordinatiõis ꝙ peccaret mor
taliter:Supplementũ super Pis.in.v.debituz.§.6.
in.2ᵃ.additione satis i cõpacte declarat qđ sit ꝯtem
ptus.sed tu vide.v.cõceptus per totum. Illi tex.qui
videntur dicere ꝙ peccet mortaliter loquũtur de ho
nestate ⁊ non de precepto .
¶ De loco sacro dicit Ric.4.di.32.ꝙ si necᵉ guerra 9
rũ inclusi i aliquo loco sacro vnde exire nõ possunt
pro longo tẽpore licet vtriqz exigere ⁊ reddere debi
tũ qz nõ est iniciẽdus laqueus aiabus propter mũ
diciã loci sacri.sed si paruo tẽpore tũc debẽt cõtine
re tẽpore necessitatis ⁊ tribulatiõis. Nam ⁊ Noe ⁊
filij eius ⁊ pecora cõtinuerunt tẽpore diluuij Pe. de
pal.reprobat istam distinctionẽ ⁊ dicit simpliciter
illicitũ ⁊ mortale.qz ⁊ si nõ potest aliũ habere locũ
nõ debet propter hoc.locũ sacrũ poluere.cũ hoc nõ
sit necessitatis.sicut ibi emittere vrinã.vnde non po
test peti neqz reddi sine irreuerẽtia loci sacri. nam
propter hoc idiget recõciliatiõe. sm Jo.an.quãtuz
est ex natura facti.licet per accidens si ẽ occultũ nõ
indigeat:⁊ licet iura antiqua nõ faciãt mentionem
nisi de polutiõe p adulteriũ.c.significasti. de adul.
equaliter tamẽ iura noua dicũt de effusione sangui
nis ⁊ seminis. vnde si effusio sanguinis fiat etiaz a
iudice cui alias licet:locũ tamen sacrũ violat ibi fa
cta etiã si sanguis in terrã nõ cadat : ita etiã semi/
nis effusio a quocũqz etiã si nõ cadat in terram po
luit locũ. Angelica.v.debitum.§.si. recitat vtrãqz
opinionẽ:⁊ dicit ꝙ nõ est credendũ Petro: ⁊ ꝙ ra
tio Pe.nõ valet.quia est necessitas.s.ꝙ aliquis stet
diu iuxta ignez ⁊ nõ calefaciat:⁊ quãuis locus po/
luatur non sequitur.quia etiam per polutionẽ no/
turnã polluit̃:⁊ tñ non est peccatũ.hec ille. Iste aũt
loquitur satis irreuerẽter ꝯtra Pe.qui fuit magnus
theologus ⁊ canonica. nec valet sua responsio qz si
talis casus ponatur . s . ꝙ sint reclusi ⁊ non possint

habere locú aliú hoc non pót eé sine magna tribu/
latióe. vel captiuitatis. vel alterius tribulationis. ⁊
sic deberét abstinere: ⁊ petere humiliter auxilium a
deo. sicut etiá i archa faciebát: ⁊ sȝ. s. Tho. possunt
recurrere maxime i tali necessitate ad alia remedia
.s. ieiunij ⁊c̃. sȝ ꝯriú facerét polluendo ecclesiá dei: ⁊
ꝙ nó possint abstinere nó erit sine culpa sua in tali
necessitate: boni. n. religiosi cótinent perpetuo q̃uis
aliqñ habeát oportunitates tñ abstinét. qḋ aút di/
cit de pollutióe nocturna nó ẽ in proposito q: est in
uolútaria ⁊ iceuitabilis. ista vero volútaria. Rosel/
la. ꝟ. debitú. §. 7. sequit̃ Angelicá. q̃uis modestius
loquat̃. Supplemétuȝ vero qui ét fuit frater minor
ver. debitú. §. 7. p° additione dicit ꝙ opinio Tho. ⁊
Pe. verior ẽ. q: satis videt̃ rediculú ⁊ absurdú. ꝙ i
loco sacro ⁊ diuino cultui deputato. liceat aliq° ca/
su tale. qḋ psuadet lógo sermóe. Pis. etiá i eodé. §.
tenet cú Petro. alt̃ ꝙ nó quocúqȝ mó debitú ẽ red/
dendú. sȝ cú debita honestate: ⁊ ꝙ nó ẽ sile de tem
pore qḋ nó pollui͂t. nec idiget recóciatione. sicut lo/
cus sacer i ꝓposito. Notádú tñ ꝙ quidá alt̃. Tho.
⁊ Pe. simul nó faciétes distinctioné iter eos. in ista
opinióe. sȝ isti nó debuerút videre. s. Tho. q nó di/
cit simplr ꝙ sit peccm̃ mortale. vt dicit Pe. sȝ idé. s.
Tho. 4. di. 32. ar°. 5. q. p°. in ar° in ꝯriú adducto. sic
ait. Sicut aliqua loca sunt sacra q: deputata sunt sa
cris. ita aliqua tépora sunt sacra ꝓpter eádé róes.
sȝ i loco sacro nó lȝ peter̃ debitú ergo nec i tempore
sacro hec. s. Tho. formalr. ad qḋ nó respódet. sȝ in
illa q̃ determinat ꝙ nó lȝ petere in tépore sacro. vt
supra i. §. pcedéti. vñ q̃uis. s. Tho. ꝯcludat ꝙ nó ẽ
petendú in tépore ⁊ ex ꝯsequéti. imo afortiori nec i
loco sacro nó dicit tñ expresse sicut dicit Pe. ꝙ peccet
mortalr petédo vel reddédo quocúqȝ mó. vt isti in
differéter alt̃. Ista tñ opinio Pe. est valde probabi
lis ⁊ cóformis dictis. s. Tho. in illa q̃. 2°. ꝯ alt̃. vbi
dicit ꝙ circústátia festi nó trahit ad aliud i infinitú
sȝ circústátia loci bene trahit. quia trahit ad sacrile
giú. s. violationem loci sacri: ⁊ periculose loquit̃ iste
angelus ⁊ cótra mundiciá loci sacri qui custodit̃ a
bono angelo. vide. ꝟ. cósecratio. 2°. §. 7.

x ¶ Querit̃ de redditióe debiti modo nó nãli. Ad qḋ
rñ. s. Tho. 4. di. 31. i expositióe lre sic dicens. vsus ꝯ
nãȝ ꝯiugis est qñ debitú vas ꝓtermittit vel debituȝ
modú a nã ꝯstitutú quátú ad sitú. ⁊ in p° semper est
peccm̃ mortale. q: proles sequi nó pót vnde totaliter
intétio nature frustrat̃. sȝ i 2° mó nó semper ẽ peccm̃
mortale. vt quidé dicút. sȝ pót esse signum mortalis
ꝯcupiscétie q̃nqȝ etiam sine peccó eé pót. qñ. s. dispó
corporis nó patit̃. alias táto ẽ grauius quáto ma/
gis a nãli mó recedit̃. hec ille. Eodé mó sm Guil.
dr̃ ꝓpter egritudiné vel ꝓpter periculú suffocandi
fetú in vtero aut propter aliá causam rationabilé
⁊ sic vel est veniale vel nullum.

xj ¶ De procuráte venena dicit. s. T. vbi. s. imediate.
hoc peccm̃ q̃uis sit graue ⁊ iter maleficia ꝯputádú:
⁊ ꝯ naturá. q: etiá bestie fectus expectant. tñ est mi/
nus q̃ȝ homicidiú q: adhuc poterat alio mó impe/
diri cóceptus. nec est iudicádus irregularis nisi iaȝ
formato puerperio aborsuȝ ꝓcuret. hec ille.

MAtrimoniú. 4°. de diuortio ⁊ p° querit̃ vtrȝ ma
trimoniú ꝯsumatú possit seperari. rñ. vel lo
quimur de sepatióe vinculi. ita ꝙ possit alte
ri nubere: ⁊ sic iterú vel loquimur de matri° nó ra/
to. s. qḋ est ꝯctú iter ifideles: ⁊ istud est sepbile. ꝟ. ipe
dimétú ligaminis. vel loqmur de matri° ꝯsumato
⁊ rato. s. iter fideles ꝯcto ⁊ sic nullo mó ẽ seperabile
nec ét per auctoritaté pape. ꝟ. dispensatio. §. 3. ⁊ c.
quanto: ⁊ c. gaudemus. de diuor. ⁊ c. ex publico. de
ꝯuer. ꝯiug. Nec valet si quis dicat ꝙ Mat. 19. dr̃ q
vxoré dimiserit ⁊ aliá duxerit excepta cá fornicatio
nis: ⁊c̃. ibi fit exceptio igit̃ i tali casu pót: non valet
sȝ Tho. vbi. s. ar°. 5. ad. 4m. q: illa exceptio itelligit̃
de sepatione thori. aut loquimur quo ad seperatio
né thori. ⁊ cohabitatiois tm̃. q dr̃ diuortiú. ⁊ est di/
uortiú seperatio iter virȝ ⁊ mulierem legitime facta.
qḋ dr̃ a diuersitate mentiú vel q: i diuersas partes
eút. ff. de diuor. l. p°. ⁊ sic pót separi. vt dicit. s. T. 4.
di. 35. ar°. p°. dicés. Dñs dimittere vxoré cócessit pp
fornicationé i pená illius qui fidé fregit ⁊ i fauoré
illius qui seruauit vt nó sit astrictus ad reddédú de
bitú ei qui non seruauit fidé. de diuor. c. 2°. ⁊ pp hoc
excipiútur. 7. casus i qbus nó lȝ viro dimittere vxo/
ré fornicáté i quibus vel vxor a culpa imunis ẽ vel
vterqȝ sunt equalr culpabiles. p°. si ipe vir silr fuerit
fornicatus. c. significasti: ⁊ c. ex lris. de diuor. etiam
post seperationé q: reitegrat̃ ét si occulte q: nó defi
cit sibi ius. sȝ ꝓbatio. sȝ. s. Tho. vbi. s. ar°. 6. ad. 5m.
⁊ fit ꝯpésatio nális ad inále ⁊ eꝯ. Ité correptus pót
ꝯ nó correptú ⁊ vltimo correptus pót ꝯ nó vltimo
correptú vel de nouo peccanté. 2° nó potest dimittet̃
qñ ipe vxoré ꝓstituit i. d. c. significasti. i glo. ⁊ c. di/
screctioni. de eo qui cog. vx. ꝯsan. sue. Et hoc ideȝ si
cósensisset vel nó ꝓhibuisset. q: idem est nó ꝓhibere
delictú iferioris cú pót: ⁊ facere. secus si idirecte oc/
casioné dedisset vt abiciédo eá vel nó ꝓuidédo. c.
ex lris. de diuor. 3° quádo vxor virȝ suum probabilr
credidit mortuú per longá eius absentiam ⁊ alteri
nupsit. 4° si latéter cognita ẽ ab aliquo sub spé viri
lectú subitráte. 5. si fuit vi oppssa. c. ꝓposito. 32. q. 5.
quod intelligit̃ de vi absoluta. 32. q. 7. oés cátiones.
6° si spóte recóciliauit post adulteriú perpetratum
carnalr eá cognoscés. vel eá publice adulterátem te/
net icósortiú maritale. 32. q. p°. c. 2°. ⁊ 3°. 7° si matri°
in ifidelitate quáto vtriusqȝ vir dederit vxori libel/
lú repudij ⁊ vxor alteri nupserit túc. n. si vterqȝ con
uertat̃ tenet̃ eá vir accipe. c. gaudemus. de diuor.
¶ Sed núqd peccat dimittédo. rñ. b. s. Tho. vbi. s.
ad pm. ꝙ si dimittit iuuoxe vindicte vel lucri peccat.
si aút ad ifamiá ꝓpriá cauédá ne videat̃ particeps

criminis vel ad vitiū vxoris corrigēdū vel ad cuitā
dā plis icertitudinē nō peccat. Sed nūquid fiet nisi
aliqs accuset. R. vbi.s.ad.1m.dicēs.diuortiū fit vno
accusantē aliū. Ry.vero dicit q licet tā fm canōes
q̄z fm leges quilz bone fame admittat ad accusan
dū pro adulterio cū agit ad penā legalē. vel cano/
nicā.tn̄ cū agit ad thori seperationē nullus admit
tit nisi vir ⁊ vxor. vn̄ maritus volēs accusare vxo/
rē de adulterio ad penā legalē debet iscribere:⁊ ad
penā talionis se obligare.nec pōt agere p procura/
torē.sz per seipm p̄sentē agere oz.sed si corā ecclesia
st.co iudice vult agere ad thori sepationē. tenet scri
bere ⁊ dare libellū accusatiōis.sz nō debet se ad pe/
nā talionis obligare qm̄ siue pbaret qd obiceret si/
ue non haberet qd velet q: separet ab vxore: ⁊ pōt
maritus agere ⁊ illa respōdere per procuratorem.
q̄uis.n.de crimine fiat nō ē tn̄ criminalr.sz mixta.
pbāt ista i.c.tue.d pcura.⁊.s.T.vbi.s.ar.3.ad.5m.

2 ❡ Sed nūqd pp aliud crimen pōt dimittere. R.s.
Tho.vbi.s.ad.3m.dicēs:fornicatio ē directe ꝯ bona
matrimonij q: tollit certitudo plis p eā:⁊ fides frā
git ⁊ significatio nō seruat dū vnus cōiugū pluri/
bus carnē suā diuidit:⁊ iō alia crimina q̄uis forte
sint maiora nō causant diuortiū. sz q: infidelitas q̄
dr spiritualis fornicatio ēt est ꝯ matrimonij bonuz
qd ē ples educāda ad cultū dei etiā ipa facit diuor
tiū tn̄ alr q̄z fornicatio q: vnus actus fornicationis
carnalis ē sufficiēs ad diuortiuz nō aūt vnus actus
infidelitatis.sz ꝯsuetudo q̄ ptinatiā ostēdit in qua cō
sistit ifidelitas.c.q̄uit.⁊.c.de illis.de diuor. Et etiā
per vitium ꝯ nāz fm.s.Tho.vbi.s.ad.4m.extra de
adulte.c.p.Inno.⁊ Pa.32.q.7.oēs cauptiōes: ⁊.c.
adulterij.sz tn̄ nō fit ita mētio de illo tum q: passio
inoiabilis tū q: rarius accidit tū q: nō ita cāt incer
titudinē plis hec.s.Tho. Quādo aliquis violat ali
quā extra claustra pudoris videt q vxor possit eū
dimittere q: eque violat fidē matrim ⁊ magis pec/
cat.comittit.n.fornicationē.32.q.4.meretrices. Itez
qn̄ ptrahit ad aliqd petm̄ ⁊ pseuerat:pōt peti Inn.
⁊ Pa.i.c.2o.de diuor.fm Guil.pp solā volūtatē vel
pp actū i seipo nō pōt peti sepa. Itez pōt separi pp
suspitiō vē fornicatiōis qn̄ ē violēta ⁊ certa. puta si
pbat q ē iuētus solus cū sola.vel nudus cū nuda i
eodē lecto aut simul i multis secretis locis i latebris
ad hoc comodis ⁊ horis electis.32.q.p.c.dixit deo:
de psum.c.litis. Qn̄ comittit sodomiticaz vel violat
extra claustra ipaz vxorē ⁊ vult perseuerare potest
dimitti dūmō ipa nō sit in culpa. puta violēter vel
dormiens. Nō q solus vir vel vxor potest accusare
vbi possunt sine peccato cohabitare.s.quādo nō te/
net rōe frigiditat vel altatiōis vel erroris ꝯdictiōis
⁊ silr qn̄ q̄rit sepa thori ⁊ rō q: pōt sit cohabita/
re vt fro vel se recōciliat ⁊ pōt accusat ēt si iurasset
ꝯtrū.c.quēadmodū.d iur.iur. ⁊ ad pbatōez sufficit
violēta suspitio.d.c.litis.⁊.s.T.vbi.s.ar.5.ad.4m.

❡ Utrū vir teneat ex pcepto vxorē fornicātē dimit/ 3
tere. R.hz.s.T.vbi.s.ar.2.q dimissio vxoris forni
cātis itroducta ē ad corrigēdū crimē vxoris p talē
penā.pena aūt corrigēs nō regrit vbi emēdatio iā
pcessit ⁊ iō si mulier de peccato peniteat vel est spes
nō tenet eam dimittere.si aūt nō peniteat tenet.ne
petō eius ꝯsentire videat. dū correptionē debitam
nō apponit.hec.s.T.con.Pe.addēs q si crimē est
occultū nec pōt pbari nō debet eā dimittere. Itē qn̄
saltē plus cohibet p hoc q retinet q̄z exposita.que
corpo se pstitueret. Itē qn̄ timet sibi de icōtinētia. In
istis tribus casibus fm Pe. non debet eā dimittere
⁊ si in aliquo istoz imineret scādalū debet notifica
re q pp talē cāz facit vel si nō pōt nō curet. Aucto
ritates.n.sanctoz q̄ i ꝯtrū sunt.itelligūt qn̄ nō adest
aliqd pdictoz:⁊ silr dr de muliere:⁊ plus q: nō tā/
tū tenet corrigere vir:nisi forte nolet eā cognoscere
nisi inālr.vel timeret q trahat eaz ad petm̄. Et nō
q penitēs pōt iurare i priuato q̄uis nō coram eo
vbi tenet fm intētionē dantis:q nō ē adultera eo q
est correpta.alias.s.pter istos casus tenet eā dimit/
tere:itellige fm mētez.s.T.qn̄ pceptū fraterne cor/
rectiōis vrgeret:dicit.n.dū correptionē debitā non
apponit. Et si icorrigibilē posset cōpescere indudē/
do:deberet facere.

❡ Queritur vtrum pprio iudicio possit vir vxorē dimit/ 4
tere. R.s.Tho.vbi.s.ar.3.dicēs.vir pōt dimittere
vxorē dupl̄r.vnū mō q̄tū ad thoz tm̄ ⁊ sic pōt eā
dimittere q̄cito ꝯstat sibi de fornicatiōe vxoris pro
prio arbitrio.nec tenet reddere debitū exigēti quia
piudicaret sibi:⁊ fieret irregularis.s. bigamus nisi
per ecclesiā ꝯpelat ⁊ talr reddēs nullū piudiciū fa
cit. Alio quo ad thoz ⁊ cohabitationez ⁊ hoc mō
nō pōt dimitti nisi iudicio ecclesie ⁊ si alias dimis/
sa fuerit debet cogi ad cohabitādū nisi possit ei vir
i cōtinēti fornicationē pbare fz Host.J.octo dics
33.q.2.ecclesiastica.hec aūt dimissio diuortiuz dr ⁊
iō ꝯcedēdū ē q diuortiū nō pōt celebrari nisi iudi
cio ecclesie.hec.s.Tho. Notādū q i.c.porro. de di/
uor.⁊ i.c.d illa. dr q nō pōt illā dimittere pprio iu
dicio.si sit ēt notoriū. Cōtrariū dr in c.de illis.e.R.
q i p loquit de spirituali in.2 de carnali. sed Pa.
ibi dicit q intelligit qn̄ nō est notoriū:qn̄ aūt noto/
rietas ē i vtroqz.est par rō:glo.i.c.si.de ꝯuer. ꝯiug.
Notoriū aūt dr qn̄ p sniaz vel propriā ꝯfessionē vel
p facti euidētiā ita q nō pōt aliqua tergiuersatiōe
celari Pa.in.d.c.porro.2 nō.q potest cogi per ex/
cōicationē ad recipiendū leante dimissum.

❡ Quādo vnus est absolutus p sniaz ecclesie pp̄ter 5
fornicationē carnalē seu spritualē pōt intrare reli/
gionē altero iuito.c.ex lite.de diuor.⁊.c.si.de ꝯuer.
ꝯiug.⁊.s.Tho.vbi.s.ar.5.ad.3m. Itē si vxor a vi/
ro lapso i heresim propria auctoritate diuertit ad
eū reuersum reddire cōpellit. secus si p iudiciū ecde
sie.d.c.de illis. Pa.ibi sic dicit i fi.si alter recessit p/

ppria auctoritate altero i heresim relapso non cogit
reddire ad nõ ɔuersuz.sȝ ad ɔuersum sic.si aũt recessit
iudicio ecclesie:ꝛ si vult itrare religionẽ nõ cõpellit
redire ad ɔuersuz.d.c.li.si aũt nõ vult itrare religio/
nẽ ꝛ alias ɔuertit sunt opiniões.vtrum aũt reus si fue
rit igressus monasteriũ possit reuocari .R. Guil.ꝙ
sic:qd a limitat qñ nõ fuit data snia qꝛ tũc eẽt par
rõ cũ sint ãbo pcedẽtiã ab obligatiõe liberati si tñ
igrederet altero sciẽte ꝛ nõ reclamãte satis videt da
ta licẽtia. Quid si post latã sniaz diuortij ꝛ postꝙ̃
vir factus ẽ sacerdos vel religionẽ itrauit ɔstet ecclẽ
siã fuisse deceptã.vt puta p falsos testes.nũqd restu/
tuet.R.hȝ Ray.ꝙ sic etiã si professionẽ fecisse ꝛ te/
neret reddere.sȝ nõ petere idẽ.s.T.vbi.s.ar.5.ad.3m.
ꝛ di.q.i.lra. Et si vxor nõ petit virũ vir nõ põt pe/
tere.qꝛ sibi pudicauit ꝛ si vxor petisset diuortiũ for
te nõ posset repeteret pone ꝙ vir pp fornicationẽ vxo
ris separatus est per sniaz mõ vult eaz recõciliare sibi
ꝛ illa nõ vult.nũqd est cogẽda.R.hȝ Ray.ꝙ sic qꝛ
qđ fauore meo itroductũ ẽ i dãnũ meũ retorqri nõ
dȝ.C.đ legi.qđ fauore.Idẽ.s.T.vbi.s.ar.6.ad.3m.

6 ¶ Queritur qñ vir vel vxor comisit adulteriũ secrete
ita ꝙ inocẽs ignorat hoc:vtrum possit q peccauit pete
re debitũ sine pctõ.R. Angelica i.v.adulteriũ.§.5.
dicit qꝛ.3a pena adulterii ẽ qꝛ amittit ius petẽdi de
bitũ nõ tñ facit mentionẽ qñ ẽ secretũ vt nũc loqui/
mur.nec ibi aliqd adducit.sȝ alit se i.v.debitũ.§.7.
vbi loquit i alio casu. Rosella vero i.v.đbitũ.§.17.
dicit post Ray.ꝙ ɔiux pp adulteriũ a se comissum
videt pdere ius petẽdi quo ad forũ aie qꝛ peccauit i
lege matrimonij:ꝛ iõ reddidit se idignũ.vñ nõ đbet
petere nisi purgata culpa vbi ẽt nullã facit mẽtio/
nem de occulto.d.ar.f.3.ti.p.c.10. i casu nono dicit
sic. Adulterãs qꝛ peccauit in lege matrimonij. actu
cõiugali idignũ se reddidit.ideo nõ debet exigere ni/
si purgata culpa.alias peccat petẽdo sm Ray.hec
ille.vbi etiã loqt qñ scit ab alio. Idẽ dicit Pi.i v.
debitũ.§.14. Dicit ẽt idẽ Ray.ꝙ lȝ adulter ipso iure
amittat ius petẽdi đbitũ si tñ petit:ꝛ adulteriũ sit oc
cultũ debet sibi reddi qꝛ vterqȝ ɔiugũ hȝ duplex ius
i reliquo .s.petẽdi ꝛ vt sibi reddat pmũ amisit adulte
rãdo.sȝ nõ.2m.qñ est secretũ.hec ille. Sed hoc videt
dubiũ qꝛ qñ vxor sit ꝙ̃uis alias sit occultũ ꝙ̃uis de
ficiat sibi ius pbãdi non tñ deficit iustitia negãdi
ꝛ sic nõ videt teneri ad reddendũ hȝ.s.Tho.vt.s.
Ex his igit nõ videt clara respõsio ad pñs dubiũ.
ex vna.n.parte videt ꝙ peccet mortaliter qꝛ i simi
li quãdo habẽs votũ simplex cõtraxit si petit cõiter
dr a doc.ꝙ peccat mortaliter eo ꝙ ẽ priuatus iure
petẽdi.sed hic ɔcluditur ꝙ talis ẽ priuatus igitur.
Ex alia vo parte videt valde duꝝ ꝙ quãdo vxor
ignorat adulteriũ viri ipe vir nõ possit petere.vide
tur.n.ꝙ si ipe vir vult se recõciliare teneat prode/
re delictũ suũ.vnde saluo meliori iudicio dicerẽ ꝙ
nõ peccet mortaliter si petat qꝛ hoc videt introdu/
ctũ i fauorẽ illius qui nõ peccauit qꝛ si ipa redderet
pudicaret sibi.sȝ qñ ipa ignorat etiaz si reddat nõ
pudicat sibi credo tñ ꝙ debeat esse sine coactiõe sic
qñ vxor sciret crimen ꝛ vir humiliter petit vt ipa ve
lit sibi recõciliari non credo ꝙ peccet petẽdo ita dic/
to i pposito ꝛ maxime qñ ipe reus vellet corrigi.

¶ Queritur vtrum vir ꝛ vxor debeãt i cã diuortij ad 7
paria iudicari.R.hȝ.s.Tho.vbi.s.ar.4.ꝙ sic.nõ
tñ pariter iudicãtur ad illa qꝛ causa diuortij ẽ ma/
ior i vno ꝙ̃ i alio cũ tñ in vtroqȝ sit cã sufficiẽs ad
diuortiũ. Diuortiũ.n.ẽ pena adulterij inquãtuz ẽ ɔ̃
matrimonij bona.quãtũ aũt ad bonũ fidei ad quã
ɔiuges sibi iuicẽ equalr sibi tenẽtur.tantũ peccat ɔ̃
matrimoniũ adulteriũ vnius sicut alterius:ꝛ hec causa in
vtroqȝ sufficit ad diuortiũ.sed ꝙ̃tũ ad bonũ prolis
plus peccat vxor:ꝛ ideo est maior cã diuortij ꝛ sic
ad equalia.sed non ex equali causa obligantur.nec
tñ iniuste qꝛ i vtroqȝ ẽ cã sufficiẽs ad hanc penã si/
cut est de duobus qui dãnãtur ad eiusdẽ mortis pe
nã.ꝙ̃uis alius altero grauius peccauerit.

¶ Vtrum possint post diuortiũ recõciliari.R.hȝ.s.Th. 8
vbi.s.ar.6.ꝙ si vxor post diuortiũ de pctõ pniam
agens emẽdata fuerit.põt eaz sibi vir recõciliare si
aũt i pctõ icorrigibilis maneat nõ dȝ eã ad se assu/
mere.eadẽ rõe q̃ nõ licebat eã nolẽtem a pctõ disce
dere.retinet.snia.n.ecclesie nõ fuit cogẽs.sȝ licẽtiãs.

¶ Sȝ q̃rit qñ mulier petit reintegrationẽ quõ agẽdũ 9
sit.R.hȝ.s.T.4.di.q1.i lra.ꝙ distinguẽdũ ẽ qꝛ aut
agit petitorio:vt.s.ei det aliqo vir qꝛ cũ ea ɔ̃xit añ
ꝙ̃ fiat restitutio.tractabit de exceptiõe ex pte mariti
pposita.de or.cog.c.p. Si autẽ agat possessorio.p.
restituẽdus ẽ sibi vir ꝙ̃ exceptio pdicta tractet ꝛ ea
dẽ rõ ẽ si vir agat.c.porro.de diuor.ꝛ đ resti.spo.c.
ex ɔ̃stiõe:ꝛ.c.lras. Sȝ excipiũtur cõiter ab vtroqȝ
quinqȝ casus.primus ẽ qñ vir excipiẽdo pponit pu
blicã vxoris fornicationẽ.c.significasti.de diuor.2o.
qñ pponit gradũ ɔsanguinitatis iure diuino phibitũ
tñ si differũt or fieri restitutionẽ p sniaz.sȝ ille non
tenebit reddere debitũ si habeat ɔsciaz de ɔsangui/
nitate pdicta.d.c.lras.3o si obiciat exceptio rei pu
dicate a qua nõ ẽ appellatũ.c.cãz.de offi.dele.4o qñ
est tãta seuitia viri ꝙ nõ põt sufficiẽs cã adhiberi
puta qꝛ vir sequit vxorẽ odio capitali.c.trãsmissa:
ꝛ.c.lras.đ resti.spo.5o qñ ille q agit expoliauit aliũ
sine causa.hec.s.Tho.con.Ray.addens.Credo ꝙ
in omnibus casibus mulieri virũ petenti sit restitu/
tio facienda ꝛ ecõtra dũmodo probetur se in pos/
sessione fuisse:ꝛ a viro spoliatã sine ordine iuris. qꝛ
hic duo habet probare.c.consultationibus. de offi.
đlega. ꝛ.c.causaz qui.fi.sint leg.ꝛ debet restitui ad
omnia a quibus fuit spoliata.

¶ Quid si mulier propria auctoritate recessit a vi/ X
ro ꝛ modo ipa petit restitutionem. Nunquid debet
restitui. Responsio secũdũ Guil.sm quosdam non
debet restitui.sed secundum Vincẽtium debet quod

approbat͂ p Guil. qz corpo ꝙ reddič̃s nõ admittit͂ est expulsa. ⁊ cadit a possessiõe. ff. de aquis pos. l. dã possidere. in fi. Idẽ nõ Ber. de diuoꝛ. c. significasti. Idẽ Ugo nisi ipa fuerit publice foꝛnicata vel publice cum adultero moꝛata.

xj ¶ Quid si ecclesia pcipiat alicui ꝯiugũ cohabitare cũ altero: ⁊ ille cui pcipit͂ sciat impedimẽtũ. R̃. sm Ug. i hoc casu quãtũ ad reddẽdũ debitũ non tenet͂ obedire. sed quãtũ ad cohabitationẽ sic: ⁊ necessarioꝝ exhibitione quãtũ potest sine peccato.

ix ¶ Secundũ Guil. si quis audiuit a fide dignis esse aliqđ ipedimẽtũ i suo matri° debet inquirere ne sit negligẽs đ salute sua: ⁊ debet reddere quousqz sciat veritatẽ: ⁊ nõ petere nisi veniat i cõiecturã ꝯriã. vel dubiã. qñ aũt scit p certo. nec petere debet. Sed nũquid peccat sacerdos vel quicũqz alius sciẽs ipedimẽtũ isinuãdo hoc alteri ꝯiugũ. vel ãbobus. R̃. sm Guil. si pbari nõ põt dicẽdo. agit idiscrete nisi credat ꝙ audiẽs paratus sit i hac parte peritoꝝ cõsilio obedire. si vo possit pbari: ⁊ sciat h° sacerdos vel alter cõiugũ tenẽtur ad seperationẽ publicã nisi de cõi ꝯsensu possint ⁊ velint habitare vt germani.

m Matutinum ⁊ alie hoꝛe canonice quãdo dici debent. ẽ. v. hoꝛe canonice. §. 15. 16. ⁊ 17.

m Medicina ⁊ ex ꝯsequẽti medici oꝛtum habuerũt a deo qui illustrat itellectũ ad hãc artez ⁊ primi medicine artis actoꝛes fuerũt sm. A. ar. f. 3ª. ti. 7°. i pn. Apollo ⁊ Hesculapius qui inuestigauerũt vires herbaꝝ ad experiẽdũ eius effectuz quos vt primos iuẽtoꝛes venerati sunt homines vt deos. Quos ẽt secuti sunt ypocras: Galienus: Auicena ⁊ antiqui medicine artis scriptoꝛes: ⁊ ex inde alij. Et sancti viri fuerũt medici vt Lucas euãgelista. de quo ait aplo. Salutat vos Lucas medicus carissimus. Sãcti etiã vsi sunt medicinis. Jo. n. euãgelista existẽs i balneis vidẽs ꝯrintũ hereticũ dixit socijs fugiamus hinc ne balnee corruant in quibus Therintus filius diaboli lauatur. 24. q. 1. ois qui. ⁊ Aug. dicit in regula: ꝙ medicus cõsulat͂.

l ¶ Querit. A. ar. f. 3ª. ti. 5. c. 1. post Aug. de anchona. q̃ sit dignioꝛ scia. s. vel medicina. vel scia iuris: ⁊ ex cõsequẽti qs debeat pcedere. vel medicus. vel iurista: dicẽs sm phm i plogo li. de aia: ꝙ vnã sciaz eẽ digniorem alia ꝯtingit trip̃r. p̃ ex parte obiecti. seu rei cõsiderate. vt illa sit dignioꝛ q̃ rẽ dignioꝛẽ ꝯsiderat tãqz p° obiectũ: ⁊ sic methaphisica q̃ cõsiderat deũ ⁊ angelos ẽ dignioꝛ oi scia humana iuẽta per itellectũ humanũ. 2° dr̃ dignioꝛ ex parte modi ꝯsiderãdi: ⁊ sic mathematica est dignioꝛ qz sit scia nãlis qz certioꝛi mõ procedit. 3° ex pte finis ad quẽ oꝛdinãtur ⁊ sic architetonice digniores sunt. seruientib° sicut dignioꝛ est militaris frenifactiua. Primo igit͂ quãtũ ad materiã subiectã siue obiectũ. q̃ p eodez accipiũtur dicẽdũ ꝙ subiectũ medicine ẽ coꝛpus sanũ egrũ seu neutrũ. subiectũ vero legũ sunt ipe leges seu decreta iperatoꝝ: ⁊ quãtũ ad hoc medicina tãto est nobilioꝛ. qz̃to coꝛpus humanũ qđ est oꝛganũ aie itellectiue ẽ dignius ipis legibus. 2° qz̃tũ ad finẽ. finis medicine ẽ sanitas siue hõ sanus. finis vero legũ est cõseruatio iusti ⁊ equi. vt vnusquisqz habeat qđ suũ est. sed sanitas humana. seu hõ sanus videt͂ perfectioꝛ qz̃ sint res exterioꝛes circa quas oꝛdinãt leges. igit͂ ⁊c. Nec valet si quis arguat: lex ẽ circa cõseruationẽ boni publici qđ videt͂ pfectius qz̃ sanitas vnius persone particularis qz sic finis particularis istius medici ẽ hec sanitas. ita finis hui° legis particularis sunt hec bona particularia circa q̃ ponit mediũ ⁊ sic finis cõis medicine est ꝯseruatio totius populi i sanitate. ita finis cõis legis ẽ bonum publicũ quãtũ ad res foꝛtune. vñ sic ista sanitas est qđ pfectius qz̃ eius diuitie. ita sanitas totius populi ẽ qđ pfectius qz̃ bonũ cõe quãtum ad res foꝛtune circa quas sunt leges: ⁊ quãtũ ad hoc medicina vr̃ pfectioꝛ. 3° qz̃tũ ad modũ pcedẽdi siue qz̃tũ ad certitudinẽ vr̃ se habere sicut excedẽs ⁊ excessuz. qz sic regula medicinalis variãda ẽ ex varietate ꝯplexionũ. sic regula iperatoꝛis variãda ẽ ex varietate cõditionũ populi. vt dicit Aug. i li. de li. ar. Non obstat dictũ Pa. i. c. clerici. de iudi. q dicit ꝯriũ qz nõ bene accepit rõez subiecti. vnde simpliciter loquẽdo medicina videtur nobilioꝛ.

i ¶ Tripliciter põt eẽ medicus in culpa de moꝛte. seu de ꝯtinuatiõe vel longitudine ifirmitatis p̃ ante factũ. s. qñ intromittit se de eo qđ ignoꝛat. vel ad ipm nõ spectat. vel nõ sufficit ad agendũ solus. Si. n. sz artẽ nõ ꝯstat vel dubitat ꝙ noceãt ꝯferẽdo peccat. qz i tutioꝛẽ partẽ tendẽdũ est: ⁊ sz Inno. securius est egrotũ nature relinquere qz̃ medico ipito committere ⁊ tenet͂ de dãno: siue sit ex ipitia. siue ex negligẽtia. siue ex malitia notabili: ⁊ ẽ moꝛtale etiam si nõ faciat volũtarie. nec excusat͂: si etiã sequat͂ sanitas: a pctõ moꝛtali. 2° põt eẽ i culpa i facto qz sz peritus non tñ sequit͂ tradictiões artis. sz fantasiã suã capitis vel expimẽta noua: itellige nisi experimẽta noua vel sua fantasia sit rõnabilis qz tũc liceret. 3° post factũ qñ ẽ negligẽs circa custodiã ifirmi etiaz si sit doctus vel qz nõ visitauit ifirmũ: ⁊ i oibus his tenet͂ de dãno. maxime qñ pdicabat se eẽ doctũ. secus si dicebat se iperitũ ⁊ manifestabat defectũ suũ. tñ illi eũ voluerũt: ⁊ i oibus his si sequat͂ moꝛs erit irregularis qz ẽ i culpa. Si vero adhibuit debitam diligentiã: ⁊ erat pitus: ⁊ nõ dubitabat. sz pp incõsuetã dispositionẽ venaꝝ vel pp isolitũ timoꝛem. vel tremoꝛẽ qui venit super eũ. puta icidẽdo vel pter aliũ casum qui nõ cõiter accidit tunc nõ sibi iputat͂ nec tenet͂ ad aliquid nec icurrit irregularitatẽ ⁊ potest pmoueri si nihil omisit sz ꝓbabilitatẽ sue ꝯscie alias non: de eta. ⁊ quali. c. ad aures. cõcoꝛ. Inno. ⁊ Hosti. dũmõ nõ sit sibi phibitũ exercere sic deciis ⁊ religiosis cirugia. i. c. sicut: qz tũc semp icurrit irre

gularitatē etiā si sit sufficiēs ⁊ adhibeat diligētiā: ⁊c̄. vide. ꝟ. irregularitas .3°. §. xj.

3 ¶ Ut ars medicine sit clericis ⁊ religiosis ꝓhibita. R̄. clericis i sacris: religiosis: ⁊ clericis i minorib⁹ beneficiatꝭ nō lꝫ vti nisi gratis ⁊ vbi piculū nō iminet. c. multa ne cle. vel mo. Cirurgiā vero q̄ idiget icisione vel adustiō cū sanguinis effusiōe sm̄ Ber. in. c. ad audiētiā. d̄ falsa. oīo exercerꝭ nō pñt. qꝛ simplr ē eis iterdicta. c. sniaꝫ: ⁊. c. super specula. ne cle. vel mo. ⁊. c. tua nos. de homi. ⁊. c. p̄. de postu. vide. ꝟ. irregularitas. 3°. §. xj. cum ibi all.

4 ¶ Quid si pp̄ defectū vel corruptionē aut sophisticationē rer̄ i medicina positaꝝ: ifirmus icurrit periculū. R̄. sm̄ Inno. si medicus sm̄ diligētiā quā debuit opatus ē etiā i rebus eligēdis iculpabilis erit.

5 ¶ Ut medicus teneat̄ gratis curare. R̄. ꝙ sic. si infirmus ē pauper. sm̄. s. Tho. 2ª. q. 71. ar°. p̄. in si. 83. di. §. 1. Si vero diues ē nō tenet̄ cuꝫ nemo cogat̄ de suo facere beneficiū. x. q. 2. pcarie: ⁊ licite recipit mercedē suā. 14. q. 5. c. nō sane: si tñ eēt salariatus de publico tenet̄ seruire gratis tā magnis q̄ꝫ paruis ifirmis. sꝫ a sanis bene posset petere salariuꝫ. vt dicit. l. archiatri. C. de profe. ⁊ me.

6 ¶ Sed quid si ifirmus sit diues. tamen ex auaritia nō vult soluere medico. debet ne medicus pmittere eū mori. R̄. ꝙ nō. sed debet ei medicus medicinas ⁊ alia necessaria facere suis expēsis: ⁊ postea repetere poterit cū sanus effectus fuerit. qꝛ vtiliter gessit negotiū eius. ff. de nego. ge. l. pōponius. ⁊ si moriatur repetet ab heredibus q: sufficit si vtiliter cepit gerere. vel euētus nō sit secutus. l. sꝫ an vltro. ff. de nego. ge. Nec pōt ei obici ꝙ cā pietatis hoc fecerit nisi sit propinquus. vt. l. alimēta. C. de nego. ge. qꝛ oportet protestet̄ ꝙ gratis nō itēdit hoc facere. alias nō repeteret. d. l. alimēta: glo. nō i. d. §. p̄. ⁊ etiā itellige in sitibus vbi vtiliter: ⁊ fideliter gerit negotiū alterius sm̄ Bar. i. l. sicut. ff. de pe. le. pro. omni.

7 ¶ Utrū medicus qui cōuenit pro. x. ducatis cū titio liberare eū ab aliqua ifirmitate ⁊ liberat eū. sꝫ infra modicū tēpus reincidit in eādeꝫ infirmitatē teneat̄ iteꝝ pro eisdē decē eū iteꝝ liberare. R̄. ꝙ aut recidiuauit ex culpa sua ⁊ sic nō tenet̄. l. ꝙ quis ex culpa. ff. de re. iur. Si ꝟo nō ex culpa ifirmi tūc aut stati redit ⁊ sic tenet̄ q: nō vr̄ eū liberasse aut ex interuallo ⁊ sic nō tenet̄. vt. ff. de re. iur. l. quicquid.

8 ¶ Utꝝ medici licite recipiāt salariū pro infirmitate quā sciūt eē icurabilē. R̄. sꝫ. d. ar. flo. 3. ti. 5°. c. 2°. §. vltimo. ꝙ sic. qꝛ medicus ē instrumētū nature tādiu ergo istrumētū medicine nō ē ex toto sub trahēduꝫ ifirmo q̄ꝫdiu nā nō succūbit. iō non peccat medicus accipiēdo stipēdiū de cura egritudinis quā p pricipia artis medicine credit eē icurabilem nisi forte maliciose nō idicādo illius curaꝫ hñt vel superfluos sumptus faciēdo vel eū curare oīo ꝓmittēdo. sꝫ idicata veritate quā nouit de egritudinis cura tā diu pōt accipe stipēdiū suū q̄ꝫdiu exhibet i cura ipsius fidele ministeriū ⁊ veꝝ ꝯsilium ⁊ maxime quid deus facere intendat ignoramus.

¶ Quid de monacho existēte i studio de licētia abbatis ifirmo qs soluet expēsas si moriat̄ an abbas an eius pr̄ carnalis. R̄. d. ar. flo. vbi. s. ꝙ abbas. 9

¶ Utrū peccet mortalr̄ medicus ꝯsulēdo ꝯ̄ aiaꝫ ꝓ salute corporali. R̄. ꝙ sic. ⁊ ne hoc faciat ꝓhibetur ei sub pena excōicatiōis i. c. cū ifirmitas de pe. ⁊ re. x

¶ Utꝝ sitr̄ peccet mortalr̄ si nō admonet ifirmū vt ꝯfiteat̄. R̄. ꝙ sic. q: facit ꝯ̄ pceptū. d. c. cū ifirmitas. nec pōt dici abrogatū p ꝯ̄riā ꝯsuetudinē qꝛ nō consuetudo. sꝫ corruptella ē ⁊ ꝯ̄ bonos mores: ⁊ iō non valet. sm̄ Host. i. d. c. cū ifirmitas. excusaret̄ tñ medicus i casu repētino qui idiget celeri remedio qui nō añ ipm̄ ifirmū iduceret ad ꝯfessionem: ⁊ nō sufficit admoere. sꝫ debet iducere cū effectu. vt i. d. c. nō. Nihilominus si infirmus nollet ꝯfiteri nō credo pp̄ hoc ꝙ medicus debeat desistere a medicamine qꝛ itelligēdū ē moneas ⁊ iducas effectualr̄ quātum ex parte medici. sicut ⁊ i. c. si. de eo. qui. eo. cō. vxo. sue. facit. l. stipulatio ista de ver. obli. nō ex parte ifirmi qꝛ si dimitteret eū forte moreret̄ desperatus qui sanatus poterit postea ꝯuerti: ⁊ sic pceptū ecclesie videret̄ ꝯ̄ pceptū dei de charitate primi qd̄ nullo modo credēdū ē. facit tex. cū glo. 83. di. in pn. xj

¶ Sed nūquid tenet̄ medicus ad hoc in oī infirmitate. R̄. ꝙ nō. sꝫ solū in ifirmitate piculosa sm̄ se rō. qꝛ sicut ifirmus nō tenet̄ ꝯfiteri de necessitate pcepti in oī ifirmitate. sꝫ solū qñ est piculosa sic nec medicus tenet̄ eū inducere lꝫ sit optimū ꝙ iducat i oī infirmitate: ⁊ itelligit̄ piculosa. s. qñ posset ꝓbabilr̄ inducere piculū mortꝭ. sec⁹ qñ ē claꝝ ꝙ nō ē piculosa. Quidā tñ tenēt idistincte i oī ifirmitate. sꝫ medius modus ē ꝓbabilior. s. ꝙ i oī graui sit de necessitate etiā si nō sit mortalis i aliis d̄ bono ꝯsilio. Duꝝ. n. esset ꝙ i oī dolore capitis deberet iducere cū effectu vt quidā dicūt vel quātum pōt vt alii dicūt. ij

¶ Ut ifirmus teneat̄ obedire medico. R̄. sꝫ Inno. ⁊ Host. i. c. tua nos. de homicidio. ꝙ nō de pcepto. eo ꝙ nō ē plātus eius vel cui de pcepto teneat̄ obedire. bonū tñ ē vt illi credat ⁊ obediat qꝛ sm̄ phm̄. vnicuiq̄ꝫ experto credendū ē in sua arte. Si tñ ifirm⁹ accipit aliqd vel facit ex certa sciā vel ex affectata vel iprobabili ignorātia pp̄ qd̄ notabile malū icurrit peccat mortalr̄ qꝛ facit ꝯ̄ charitatē qua debet diligere propriū corpus ar. c. si nō lꝫ. 22. q. 5. Idem dic de seruiētibus qui ei aliquid administrāt tale. secus esset si nō esset notabiliter lesiuū q̄ꝫuis aliqualr̄ modicū. tñ qꝛ sitis aliqñ magis cruciat q̄ꝫ febris ⁊ inter duo mala minus eligēdū est. 13. di. duo: ⁊ ex tali administratiōe mors seq̄ret̄ vel mutilatio mēbri cēnt seruiētes irregulares. secus si ex leui ignorantia vel leui culpa hoc fecerūt. Sani autē nō tenētur viuere medicinalr̄ qꝛ sanis. oīa sana. si q tamen sciēter su/ iij

merent cibū vel potum quem crederēt sibi nociuum vtiqz peccarent.

14 ¶ Utruz medicus teneaṫ nūtiare mortem infirmo quā pcognoscit certo venturā. R̄. bz. d. ar. flo. post Jo. de Neapo. i quol. xj. φ aut pbabiłr credit φ talis pnūtiatio erit multū vtilis aie ifirmi. vt puta qz cōfitebiṫ cū sit i pctō mortali ꝛ ordinabit testamentū ex quo euitabūtur multe lites: ꝛ sic teneṫ vel p se vel p aliū ei manifestare. aliter peccat mortałr contra charitatē faciēs qz dānificat multū ꝛ nō ipedit dānū eius cum pōt. Jdē dic si ē i dubio an sit vtilis vel nō. Si aūt probabiłr credit φ talis pnuntiatio nō erit multū vtilis ifirmo. puta qz ē pfessus ꝛ iam ordinauit facta sua. sz forte erit dānosa corpori tūc nō teneṫ ei dicere. q̄uis aliqn̄ melius eēt. qz forte melius se disponet: ꝛ semp bonū aie ē ppōderādū bono corporis. Nec i hoc ē sequēdus Galienus q dicit φ medicus dz semp pfortare ifirmū q̄uis despe ret de sanitate ꝛ promittere sibi sanitatem nisi i illo casu i quo nō spat pdesse de quo dictuz est.

15 ¶ Pone φ statuto caueṫ φ nullus sub pena excōicationis intret monasteriū monialiū nisi medicus. mō intrauit quidā q medeṫ nō tn̄ ē comētatus seu doctoratus an sit excōicatus. R̄. Bar. i. l. sciēdū. ff. de edil. edic. refert se habuisse hāc. q. d̄ facto ꝛ respōdisse φ nō erat excōicatus. qz q̄uis nō sit cōmentatus tn̄ medicus est ꝛ ita a vulgo noiaṫ. Jtē non dr̄ medicus a dignitate. sed a medicādo. vn̄ nō refert an sit doctor dūmodo medicetur.

16 ¶ Nō s̄m. d. ar. flo. vbi. s̄. φ phibeṫ oibus iudeos medicos q̄rere i ifirmitatibus suis. dr̄. n. 28. q. 2. Nullus aliquē iudeor i ifirmitatibus suis vocet. aut medicinā ab eis percipiat. aut cū eis in balneo lauet. si quis aūt hoc fecerit si clericus est deponaṫ si laicus excōiceṫ: ꝛ vr̄ istud eē pceptū ita φ ⁊trū faciēs peccet mortałr nisi ignorātia iuris cū excuset. nam nullus dz deponi vel excōicari nisi pro mortali. dicit tn̄ Ugo ibi φ necessitas excusat. qn̄. s. alium nō habet medicū: ꝛ idē videṫ qn̄ nō habet sufficientē vel forte qn̄ est multo melior. Jtem dicūt Ugo. ꝛ Lau. φ medicinalia pn̄t ab eis emi ꝛ facere per aliū prepa rari. V̄. iudeus. §. 5.

17 ¶ Nota ēt s̄m eūdē. ar. flo. post Aug̃ de ancho. φ cū officiū rei publice sit fidełr exercēdū ideo medici propter experiētie probationē debēt a populo eligi cōiter propter rei publice administrationem debent esse de legitimo matrimonio nati. propter officiu fidelem executionem debent licētiari iurati. Et sapiētis medici est a leuioribus ꝛ minus periculosis incipere. hec. s. Tho. 4. di. 18. q. 2. ar. p̄. ql̄. 5. Sapiens medicus s̄m. e. s. Tho. permittit minorem morbuz vel procurat vt curet vel vitet maiorem: ꝛ dimittit aliquem morbum non curatuz quando non potest curari sine periculo maioris: ꝛ aliquādo procurat febrem vt curet spasmum.

m Embrū proprie quid sit vide. s̄. V̄. irregularitas. 3. §. 27. vide in statutis ita accipe vt ibi nisi aliud appareat de mente statuentis Bar. in l. 2. ff. de publi. iudi.

m Endatium s̄m Aug̃. vt recitat Magister snia℞. 3. di. 38. ꝛ est canonizatū. 22. q. 2. c. beatus. §. ille ergo. ē falsa vocis significatio cuz intentiōe fallēdi. vbi ē notandū s̄m. s. Tho. 3. snia℞ vbi. s̄. q. p̄. ar. p̄. φ i hac diffinitiōe includūtur duo. p̄m̄ est materiale. s. falsa vocis significatio. vbi nota φ falsum est qn̄ aliquis dicit aliquid eē qd̄ non est vel non eē qd̄ ē ꝛ sic ipa res q̄ falso significaṫ dicit res falsa ipa vero oro qua significo id eē qd̄ non ē. est signū falsi ꝛ sic falsum includit ista dua. s. res falso significata ꝛ ipa℞ orōnē falso significātē cū quadā relatiōe signi ꝛ signati: ꝛ hoc totū ē materiale i mēdatio. Nota tn̄ s̄m. s. Tho. vbi. s̄. φ ibi vox accipiṫ cōiter pro oi signo quo quis intendit suā mentem exprimere sicut inutib⁹ ꝛ signis mutor: poniṫ tn̄ vox qz ē quid cōius. 2m̄ qd̄ icludit mēdatiū p modū formalis ē cuz intētiōe fallēdi. vbi notandū s̄m s. Tho. vbi. s̄. φ itentio i mēdatio ē duplex. quedaz qua itendit significare falsum siue iprimere falsum in mēte alterius: ꝛ hoc est proprie formale mēdatij. Alia est intētio qua quis intēdit decipere aliquē ꝛ hoc dr̄ cōplectiuū. seu pfectiuū mēdatij ꝛ accñs eius. Qn̄ ergo aliqs credit ꝛ itēdit dicere ve℞ ꝛ tn̄ dicit falsuz ibi est mēdatiū mał̃r solū ꝛ iproprie. qn̄ vero aliquis dicit ve℞ ꝛ credit dicere falsum ꝛ itendit iprimere falsum in mēte audiētis. ibi ē mēdatiū formaliter solū: ꝛ s̄m beatū Aug̃ dr̄ mentiri nō tn̄ est mēdatiū simpłr bz. s. Tho. qz nō ē falsa significatio: ꝛ sic pōt eē φ aliquis mētiaṫ ꝛ nō dicat mēdatiū simpłr qz mēdatiū abstrahit a mētiēte. sz mētiri dicit respectū ad ipm mentientē: ꝛ qz credit ꝛ intēdit dicere mēdatiū iō mētiṫ. Qn̄ vero dicit falsuz credēs dicere falsuz cū intētiōe iprimēdi falsuz i mēte audientis. nō tamē intēdit decipere tūc est mēdatiū simpłr: ꝛ proprie: quia cōtinet materiale ꝛ formale nō tamē perfectū mendatiū. quādo aūt intendit etiā decipere tūc ē mēdatiū materialiter formaliter ꝛ pfectiue vt est i mēdatio perniitioso: ꝛ si quis arguat φ formale debet poni in diffinitiōe. sed ibi poniṫ itentio fallendi igiṫ illud est forma. Respondet. s. Tho. vbi supra. s. 3ᵃ. φ illa particula ponitur per modum finis.

¶ Queritur de diuisione mendatij. R̄. bz. s. Tho. 22ᵉ. vbi supra ar. 2°. φ mēdatium tripliciter diuidi potest. vno modo s̄m ipam mendatij ratiōnē que est propria ꝛ per se mēdatij diuisio: ꝛ s̄m hoc mendacium in duo diuidiṫ. s. in mēdatiū quod trāscendit veritatem i maius quod pertinet ad iactantiā: ꝛ in mēdatiū quod deficit a veritate i minus quod pertinet ad ironiaz. vt patet per philosophū in. 4. ethi. 6

Hec aūt diuiſio ideo eſt per ſe ipſius mendatij. quia mendatiū in quātum hmōi opponit veritati. veritas autē equalitas quedā eſt cui per ſe opponit magis ⁊ minus: ⁊ de iſtis vide ſupra in locis ſuis. Alio modo poteſt diuidi mendatiū inquātum habet rationē culpe ſm ea que aggrauāt vel diminuūt rōez culpe ex parte finis intenti. Aggrauat aūt culpa mēdatij ſi aliquis per mēdatiū intēdat alterius nocumentū quod vocat mendatiū pernitioſuz. diminuit aūt culpa mēdatij ſi ordinet ad aliquod bonuz vel delectabile: ⁊ ſic eſt mendatiū iocoſuz vel vtile ⁊ ſic eſt mendatiū officioſuz quo intēdit iuuamētum alterius vel remotio nocumēti ⁊ ſm illa diuidit mendatiū in illa tria predicta. ſ. i mēdatiū iocoſum qḋ fit cauſa ludi ⁊ mendatiū officioſum quod fit cauſa vtilitatis ⁊ mendatiū pernitioſum quod fit cauſa nocumenti. hec ille. 22. q. 2. nec. quis.

2 ¶ Tertio modo diuidit mendatiū a beato Auguſtino in li. cōtra mendatiū ſm ordinē ad finem ſiue ex hoc addat vel minuat ad culpam mēdatij. ſiue non vt habet. 23. q. 2. c. p. ⁊ ſm hoc diuidit in octo mēbra. quoꝝ primū eſt mendatiū in doctrina religionis. ſecundū eſt ꝙ nulli proſit ⁊ obſit alicui. tertiū aūt quod prodē vni ita ꝙ alteri obſit. quartum eſt quod fit ſola mētiendi fallēdiq; libidine. quintū eſt quod fit placēdi cupiditate. ſextuz quod obeſt ⁊ prodeſt alicui ad cōſeruandā pecuniā. ſeptimū qḋ obeſt ⁊ prodeſt alicui aduitandū mortē. octauū qḋ nulli obeſt ⁊ prodeſt alicui ad vitādum imūditiam corporalē in qua diuiſiōe tria mēbra cōtinētur ſub mendatio pernitioſa quod quidē fit vel cōtra deuz ⁊ ad hoc pertinet primū mendatiū vel cōtra hominē ſiue ſola intētione nocēdi alicui ⁊ ſic eſt. 2m. vel ſi etiā intēdatur in nocumento vnius ⁊ vtilitas alterius: ⁊ hoc eſt tertiū. Inter hec tria primū eſt grauiſſimā q: ſemper peccata cōtra deū ſunt grauiora. 2m autem eſt grauius. 3m quod diminuitur ex intētione vtilitatis alterius. poſt hec aūt tria que ſuperaddūt ad grauitatē culpe mēdatij ponit. quartū quod habet propriā quātitatē ſine additione vel diminutiōe ⁊ hoc eſt mendatiū quod fit ex ſola mētiendi libidine quod procedit ex habitu. vnde ⁊ philoſophus dicit in. 4°. ethi. ꝙ mendax eo ꝙ talis eſt ſm habituz ipſo mendatio gaudet. quatuor vero ſequētes modi diminuūt de culpa mēdatij. Nam tertiū eſt mendatiū iocoſum quod fit placēdi cupiditate. Alia vero tria cōtinent ſub mēdatio officioſo in quo intēdit quod eſt alteri vtile vel quantū ad res exteriores: ⁊ ſic eſt ſextum. vel vtile corpori ⁊ ſic eſt ſeptimū. vel etiā vtile eſt ad honeſtatē virtutis: ⁊ hoc ē octauū. patet ergo ꝙ quāto bonuz intentū eſt melius tanto magis minuit culpa mēdatij ⁊ ideo ſi quis diligenter cōſideret ſm ordinē predicte enumerationis ē ordo grauitatis culpe in iſtis mendatijs. Nam bonū vtile preferitur delectabili ⁊ vita corporalis preferit pecunie. honeſtas autem ipſi corporali vite. hec ſanctus Thomas.

¶ Utrū omne mendatiū ſit peccatū. ſ. 65. s. Tho. 2a. vbi ſupra. ar. 3. ꝙ ſic. probat primo ratione. q: illud quod ſm ſe ex genere ſuo eſt malū nullo modo poteſt eſſe bonū ⁊ licitū. q: ad hoc ꝙ aliquid ſit bonū requirit ꝙ omnia recte cōcurrant. bonū. n. eſt ex integra cauſa malū vero eſt ex ſingularibus defectibus. vt Dyo. dicit. 4°. c. de diui. no. Mendatiū aūt eſt malū ex genere. eſt. n. actus cadens ſuper indebitā materiā. Cum. n. voces ſint naturaliter ſigna intellectuū inaturale eſt ⁊ indebitū ꝙ aliquis voce ſignificet id quod nō habet in mēte. vñ philoſophus dicit in. 4°. ethi. ꝙ mendatiū eſt per ſe prauum ⁊ fugiendū. verū aūt eſt bonū ⁊ laudabile. vnde omne mēdatiū eſt peccatū. ſicut etiā Auguſtinus aſſerit i li. ꝯtra mendatiū vbi ſic ait. Quiſquis aliquod genus mendatij quod peccatum nō ſit eē putauerit ſe ipſm turpiter decipit. Idem habetur. 22. q. 2. c. mihi aūt. ⁊ c. primuz. in ſi. ⁊ c. ſuper eo de vſu. Nec valet ſi quis dicat ꝙ euāgeliſte aliquādo videntur dicere mendatiū. eo ꝙ vnus aliquādo dicit vno modo alius alio. quia ſm. s. Tho. vbi ſupra. poſt beatum Auguſtinū. rem quā audierūt varius recitat vno modo alius alio. Quid dicendū ſit de Abrahā ⁊ alijs ſanctis vide. ſ. Abraham. §. p. De Jacob qui dixit ſe eſſe primogenitū dicendū ꝙ miſtice loquebat per miſteriū q: debebat ſibi primogenitura: ⁊ ideo nō dixit mendatiū: vide. ſ. ſimulatio pn. de Chriſto ⁊ Abrahaz. Obſtetrices egypti de quibus dr Exo. p. nō bene fecerūt dicēdo mēdatiū. ſed bene fecerunt timēdo deū ⁊ de hoc fuerūt remunerate. Et ſimiliter quādo aliquis promittit ſe aliquid facturꝫ intendēs illud facere nō dicit mēdatium ſi aliquid aduenia propter quod nō ſit bonū illud implere ⁊ nō ipleat quia ſi debeat adimplere requirit ꝙ omnia permaneant que faciebāt ad illud: ⁊ quāuis mēdatiū iocoſum non offendat tamen de natura ſua habet ꝙ poſſit offendere ⁊ decipere: ⁊ ſimiliter figuratiue locutiōes nō ſunt mēdatia quia verꝫ eſt id quod intēdunt ſignificare: ⁊ de ſimulatione dicit ibidem ad quintū ꝙ ſicut locutio figuratiua veritatē habet nō a ſenſu quem verba habent in primo aſpectu. ſꝫ ab eo quem loquens facit intēdere. ita etiā ꝙ dominus oſtendit ſe velle longius ire quaſi per ſimilitudinez elongationis in itinere ſignificabat elongationem ſui a cognitione diſcipuloꝝ ⁊ in hoc veritatē habebat. ſtat igitur ꝙ omne mendatium ſit peccatum. vnde Eccle. 7. Noli velle mentiri omne mendatiū. vbi eſt notandum ſm. s. Tho. vbi ſupra ar. 3°. ad. 4m. ꝙ verba que in ſacra ſcriptura ſunt ſcripta. aut ſunt verba eius qui ſcripturam ediderunt. aut ſunt verba alicuius qui in ſcriptura recitatur loquens. 3

Si þ mō fic nō ɔtigit i eis mēdatiū q: figuratiuis locutionibus nō ē sensus verbo℞ quem þ aspectu faciūt.s℥ quē proferēs sub tali mō loquēdi facere itendit.sicut qui dicit ꝙ pratū rideat sub quadā rei similitudine itendit significare prati floritionē. Si āt sunt verba alicuius qui recitaſ loquēs.aut sunt alicuius cuius malitia i scriptura arguiſ ⁊ sic nō est i cōuenies ꝙ sint ibi etiā mēdacia sicut verba iudeo℞ xp̄m blasfemātiū aut alicuius qui cōmendaſ nō de pfectiōe virtutis.s℥ de pfectu sicut obstetrices cōmendātur.ꝙ i hoc pfecerūt ꝙ nō i dānuʒ alicuius.sed i obsequiū diuinū mētite sunt. Aut sunt verba alicuius qui cōmēdaſ de pfectiōe virtutis ⁊ i exēplū proponiſ:⁊ tūc ē eadē rō sicut de verbis scripture.

4 ¶ Utrū aliq̄n sit licitū peccare vel dicere mēdatiuʒ vt fugiamus mortē corporis vel aliud malū proximi. vide infra. ℣. scandalū. §. 12.

5 ¶ Utrū mēdatiū sit aliq̄n pctm̄ mortale. R. fm̄ d. ar. flo. 2ͤ. parte. ti. x. c. 1. §. 3. post .s. Tho. 2ͤ2ͤ. vbi. s. ar. si. ꝙ mēdatiū est mortale fm̄ ꝙ ɔ̄riaſ charitati p quā aīa viuit deo ɔiūcta:ɔ̄riaſ autē charitati tripliciter:vno mō fm̄ se. Alio modo fm̄ finē intentū. 3ͦ p accidēs:fm̄ se quidē ɔ̄riaſ charitati ex ipsa falsa significatiōe. q̄ si sit circa ipsas res diuinas:contrariaſ charitati dei cuius veritatē occultat.vel corrūpit. vñ huiōi mēdatiū nō solum opponiſ virtuti charitatis.s℥ ēt fidei ⁊ religionis. vñ hoc mēdatiuʒ est grauissimū.sicut si fidelis i psecutiōe negaret se eē christianū:qđ eēt ɔ̄ dilectioneʒ dei ⁊ i opprobriū fidei:quasi nō eēt vera sicut Petrus: Mattbei. 26. Si vero falsa eius significatio sit circa aliquid cuiꝰ cognitio ptineat ad hoīs bonū. puta q̄ ptinēt ad pfectionē sciē vt docēdo falsa sciēter i iure. vel medicina. vel alia facultate: vel q̄ ptinēt ad pfectionē morū sicut falsi pphete qui pmittebāt populo liberationē. pmanētī in peccatis suis iuxta illud prophete qui dixerūt tibi falsa. tren. 2. ⁊ eiusdē. 7. Nolite ɔfidere i verbis mēdatiꝫ dicētes tēplū dñi: ⁊c. Supple. p teget nos a malis qđ falso pmittebāt pphete. tale mēdatiū qđ īfert primo dānū ɔ̄riaſ charitati proximi. vñ mortale ē. Ad idē vr̄ pertinere mēdatium pronūtiantiū falsas idulgētias ⁊ reliquias sancto℞ ⁊ i predicatiōe sciēter falsa dicēdo: ⁊ pmittēdo missas ⁊ oroes mēdaciter: ⁊ dicētiū se habere auctoritatē. Si vero falsa opinio ex mēdatio generata sit circa aliquid de quo nō refert vtrū sic vel aliter cognoscaſ cū ex tali mēdatio nō dānificeſ pximus s℥ sē nō erit mortale. 2ͦ mō mēdatiū ē mortale rōe finis intenti. puta cū quis intēdit iniuriā dei vel nocumentū proximi quo ad psonā: famā: vel diuitias: ⁊ quodlibet ē ɔ̄ charitatē q̄n notabiliter nocet ⁊ mortale. Sic ē itelligēdū qđ dicit Ray. i. 2ͦ. pte sue sūme in dictiōe mēdatiū in fi. s. ꝙ qui verbis mēdacibus in mercationibus vtuntur dicētes rem vilem eē caram ⁊ preciosam mortaliter peccant propter nocumentū qđ iserūt pximo qđ verꝫ ē cū intēdūt notabiliter dānificare ⁊ decipere si pñt nā ꝺ modico nō apparet rō quare sit mortale ex sola aūt intentiōe peccati mortalis peccaſ mortalr. Si vero finis intētus nō sit ɔ̄riū charitati nō erūt mortale vt i mēdatio iocoso vel i quo itendiſ leuis delectatio vel officioso i quo intēdiſ vtilitas. sicut fuit mēdatiū Sarre q̄ angelis negauit se risisse pp verecūdiā. Gen. 18. ⁊ Michol q̄ mētita est Sauli de Dauid. s. ꝙ coacta dimiserit eū recedere. primi Reg. 19. 3ͦ mō pōt ɔ̄riari charitati per acciñs rōe scādali vel cuiuscūqꝫ dānī cōsequētis ⁊ sic ēt erit mortale. dū. s. aliqs nō vereſ pp scādalū publice mētiri. ⁊ sic p acciñs iocosum vel officiosum pñt esse mortalia q̄ de se sunt venialia. Nec ē verꝫ ꝙ oē mēdatiū i viris sanctis sit mortale. vt quidā dicūt nisi fo. ex suo officio i iuditio vel doctrina ɔ̄ q̄ si mētiaſ vt iudicādo vel pdicando erit mortale. alias ē veniale: ⁊ q̄n ē mortale tūc est ɔ̄. 8ͫ. pcptū. s. nō loquaris ɔ̄ primū tuū falsum testimoniū. Quō semp ē mortale q̄n est cū iuramento. s. ℣. iurare. §. 6. Quō q̄n pat simplicē fidē equipolleat iuramēto. ℣. iurare. §. 36. Quō oē mēdatiū i iudicio ē mortale. ℣. accusatio. §. 11. vide Pa. i. c. p. de testi. cog. q dicit ꝙ tacere veritatem vel dicere mendatiū i iudicio ē mortale qđ itellige vt i. §. sequēti. ⁊ Jo. an. de ɔfessio. c. p. li. 6. pꝰ glo. dicit ꝙ aduocatus docēs clientuluʒ dicere mendatium in iudicio tenetur parti.

¶ Utrū pdicator. vel doctor semper peccet mortalr mentiēdo: ⁊ vr̄ ꝙ sic ex his q̄ dicit. d. ar. flo. post. s. Tho. vt pꝫ i. §. pcedēti circa. fi. vbi dr̄ simplr ꝙ mēdatiū in iudicādo vel pdicādo ē mortale. sed i ɔ̄riū vr̄ valde duꝫ ꝙ pdicās dicēs mendatiū quodcūqꝫ iocosum vel officiosum peccet mortaliter. puta dicēdo ꝙ surrexit media nocte ad studēdū vt trahat eos ad cōpassionē si sit falsuʒ: peccet mortalr. R. ꝙ aliq casus sunt dati fm̄ oēs doc. aliq dubij. primus casus ē ꝙ dicēs sciēter aliqđ mendatiū p qđ occultaſ veritas fidei vel corrūpiſ vel ɔ̄ veritatē diuinā grauiter ⁊ mortaliter peccat sicut si fidelis i psecutiōe negaret fidē vt Petrus: ⁊c. 2ͦ ꝙ sciēter dicēs mēdatiū i notabile dānū pximi corporale vel spirituale semper ē pctm̄ mortale. puta q̄ ptinēt ad pfectionē sciē necessarie ⁊ in formationē mo℞. 3ͦ q̄n dicit qđcūqꝫ mendatiū cū intentiōe faciēdi aliquid de pdictis ēt si nō faciat. 4ͦ q̄n dicit mendatiū cū tali affectione ꝙ nō dimitteret ēt si eēt ɔ̄ charitatē dei vel pximi peccat mortalr q: itentio ēt erronea ligat. 5ͦ est rōe scādali vt cū quis dicēs mēdatiū pbabilr scādaluʒ sequi aduertit tñ nō curat. s℥ dicit mendatiū peccat mortalr. 6ͦ est q̄n sit i iudicio ad puertēdū iuditiū. tūc. n. dicit ɔ̄ deū q: ɔ̄ eius dilectionē cuiꝰ ē iudiciū: ⁊ ɔ̄ dilectionē pximi rōe iudicis cui debitū negat. tū ex pte accusatoris qui puniſ si deficiat. tū rōe ptis q̄ ledif. hec. s. Tho. 2ͤ2ͤ. q. 69. ar. p. 3ͫ. ⁊ q. 110. ar. 4. 6

intellige qñ iudex ꝓcedit iuridice ⁊ ipse tenet̃ respondere aliãs secus. melius tñ dr̃ ꝙ põt sophistice respõdere.i.ꝫ mentẽ suã ⁊ nõ iudicis. ℣. accusatio.§.14. circa mediũ:⁊.℣.iurare.§.13. de isto vltimo habes supra.℣.accusare.§.xj. Septimo est rõe iuramenti. de quo supra.℣.iurare.§.6. Octauo rõe voti. puta qꝛ vouit nõ iurare vel dicere falsum. Primus casus dubius ẽ si oẽ mẽdatiũ dictũ in iudicio sit mortale. 2º si oẽ mẽdatiũ dictũ in ꝑdicatiõe sit mortale. 3º si oẽ mẽdatiũ dictũ a doctore publice legẽte sit mortale. Ad hos tres casus dicũt quidã idifferẽter eẽ mortale mor vt credo ex verbis.s.Tho.⁊.d.ar. flo.vt pꝫ i ꝓcedẽti.§.⁊ ẽt i isto. Quidã vero dicũt non esse mortale nisi rõe scandali vel rõe ↄ̃tẽptus veritatis.s. i doctore vel ꝑdicatore. Ego vero credo eẽ ſm mentem.s.Tho.ꝙ dicẽs mẽdatiuꝫ in iudicio ptinẽs ad iudiciũ.i.aliquid faciẽs ad iudiciũ ꝙ tũc sit mortale.sic.n.probat rõ.s.Tho.sic ꝑdicator dicẽs mẽdatiũ ex quo sequat̃ aliqd ꝓmissorꝫ vel sit dubiũ ꝙ debeat sequi.puta ꝯ charitatẽ dei vel proximi vel scãdali vel ex itentione.s.qꝛ itendit aliquid istorꝫ vel si crederet vel dubitaret aliqd istorꝫ sequi ⁊ nõ dimitteret tũc credo ꝙ eẽt mortale.alias secus: ⁊ eodẽ mõ dico de doctore. De mẽdatio aũt dicto in ↄ̃fessione sacramẽtali vide.ĩ.℣.ↄ̃fessio sacramẽtalis.§.x. In alijs aũt casibus mẽdatiũ est peccatũ veniale.vide in.§.precedenti.in fi.

m Endicare quõ sit licitũ religiosis vel alijs.s. ℣.religio.§.5.⁊.s.Tho.2ᵉ.q.187.ar.5. Mẽdicantes ꝫ glo.in cle.pᵃ.de regu.i.℣.quolibet sunt ꝑdicatores minores heremite. Sancti Augustini ⁊ carmelite. De istis mẽdicãtibus vide in.c. vnico.de relig.do.li.6.vbi dicit.dominicus de sancto ge.ꝙ seruite nõ sunt mẽdicãtes. Quõ mendicantes pñt succedere.ĩ.℣.legatũ.ꝑ.§.4.

m Ensa eporꝫ nõ dꝫ splendere auro vel argento.42.di.epo vilem suppelectilẽ ꝗ ⁊ qualia ↄ̃beãt eẽ ⁊ abesse i mẽsa dericorꝫ.vide.ĩ.℣. clericus.3º.§.6. Mensa ſm.s.Tho.sup.ꝑs.22ᵉ.in sacra scriptura est triplex.s.mensa veteris legis.noue legis ⁊ patris celestis.

m Enstruus sanguis est i femineis loco seminis ⁊ vt videt̃ dicere.s.Tho. ẽ materia ꝓpria corporis xp̃i ⁊ aliorꝫ ꝫ ꝙ vr̃ dicere.s.T.3ᵃ. parte.q.31.ar.5.nõ aũt est semen femine vt ibidẽ dicit. Imo ſm.eũdẽ ibidẽ in respõsione ad.3ᵐ.ex sanguine mẽstruo nõ format̃ ↄ̃ceptus.vñ pro declaratione notãdũ ẽ ſm doctrinã eiusdẽ doctoris.vbi.ĩ. ⁊ i.3º.sniarꝫ.di.3.q.5.ar.ꝑ.ꝙ i muliere ex virtute digestiua generat̃ quidã sanguis qui postea vertitur in carnẽ eius i nutriẽdo vel augmẽtãdo. qñ aũt ꝑuenit ad pubertatẽ nõ solũ generat̃ sanguis necessarius sibi.ꝫ ẽt generat̃ in ea aliquid plus ꝗ̃ necessarius ⁊ est aliquo mõ purior ꝗ̃ alius: ⁊ iste sanguis dr̃ superfluus sibi.ꝫ necessarius generationi qui postea p semen viri cũ quadã delectatione deducit̃ ad quãdã ꝑfectionẽ maiorẽ:⁊ tũc dr̃ semen mulieris ⁊ i illa deductiõe ꝑdit̃ virginitas.s.in illa ↄ̃cupiscẽtia qua deducit̃ ad locũ generatiõis p semen viri.aliqñ aũt istemet sanguis superfluus qñ ipsa mulier nõ cognoscit virꝫ vel nõ generat ille sanguis supfluus corrũpit̃ ⁊ tũc sit ꝓprie mẽstruũ:⁊ istum emittũt quolibet mẽse p purgationẽ.ille igit̃ sanguis q ꝓcedit generationẽ põt dici mẽstruus qꝛ ea ipso per putrefactionẽ fit mẽstruus.xp̃s igit̃ fuit ↄ̃ceptus ex illis puris sanguinibus q fuerũt deducti ad illã perfectionẽ ⁊ ad illũ locũ ad quẽ ducit̃ i alijs per semen viri ex virtute.s.s.⁊ sic nõ amisit virginitatẽ quã perdunt alie qñ ille sanguis deducit̃ ad illã ꝑfectionẽ p semẽ viri.vnde etiã põt dici ꝙ xp̃s fuit ↄ̃ceptus ex purissimis sanguinibus qui pñt ẽt aliquo modo dici sanguis mẽstruus.i.ex quo in alijs fit mẽstruũ ꝓprie.i. sanguis corruptus ⁊ ex castissimis iquãtum fuit sine cõcupiscentia.

m Ensuras.vide.ĩ.℣.falsarius.§.x.

m Entiri est cõactũ.sc tenẽs extra ex parte mẽtẽtis.vñ dicẽs verꝫ credens se dicere falsum mentit̃ ſm Augᵐ. Mendatiũ aũt est abstractũ:⁊ idõ dicẽs verꝫ credens dicere falsum ꝗuis mẽtiat̃.nõ tñ dicit mendatiũ ꝓprie. qꝛ mẽdatiũ ẽ falsa significatio ꝗ̃ nõ est indicẽte verꝫ. Aliqñ tñ.s.T. dicit ꝙ ibi ẽ mendatiũ formalr̃. ꝫ ibi accipit mendatiũ ſm qd.i.ſm vnã rõeꝫ solũ.s.formalẽ mendatiũ in alio vbi dicit ꝙ nõ ẽ mendatiũ accipit mendatiũ cõplete.s.ꝫ materiale ⁊ formale simul.

m Ercantia.mercatio.mercator.vide de negotiatiõe.ĩ.℣.clericus.3º.ꝑn.⁊.§.ꝑ.⁊ ẽptio.2º. p totũ.de retrouẽdendo.℣.vsura.x.p totuꝫ. de emptiõe reditũũ ad tẽpus.vsura.9.§.pẽultimo: ⁊ vltimo.de vẽdẽtibus cũ pacto fortune.de emptione ⁊ venditione.ꝑ.⁊.2º.per totum.

m Eretrix dr̃ illa ꝗ multorꝫ.libidini pꝫ.34.di. vidua. Alibi dr̃ ꝙ meretrix ẽ cuius turpitudo venalis est.32.q.4.meretrices. Et ꝓhibitũ ẽ de iure diuino ad eas accedere.d.c.meretrices. quõ simplex fornicatio ẽ pctm̃ mortale.℣. fornicatio.§.i. Et vtrũ meretrix teneat̃ ad restitutionẽ.℣. restitutio.§.14. vtrũ accipiens meretricẽ in vxorem mereat̃.R.ꝙ sic si facit.vt eã a malo retrahat.32. q.i.nõ est culpãdus.secus si alio malo fine.

m Eritũ proprie dr̃ actio qua efficit̃ vt ei qui agit sit iustũ aliqd dari.hec põit.s.Tho.4. di.15.q.i.ar.3º.qᵃ.4ᵃ.

¶ Meritũ dr̃ dupl̃r.vno mõ actus p queꝫ efficit̃ vt ipse agẽs habeat debitũ recipiẽdi:⁊ hoc vocat̃ meritũ cõdigni. Et ad hoc tria requirũt̃.pᵐ.ẽ ꝫ cõparationẽ merẽtis ad mercedẽ. vt.s.ille q meret̃ sit i statu acqrẽdi mercedẽ:⁊ pp hoc illi q sunt oĩo i termino nihil merent̃.qꝛ nihil acqrere pñt sic̃ beati ⁊ dãnati.vbi nõ ꝙ nullus beatus põt augmẽtare ꝓmiũ

essentiale nec de nouo acquirere: ⁊ iō quātū ad hoc nō pñt mereri qꝛ nō pñt illud ꝺ nouo acquirere nec augmētare. Si tñ q̄tū ad aliqd aliud eēt viatores vt illi qui sunt in purgatorio: ⁊ xp̄s qñ erat in via q poterat mereri gloriā corporis sic pñt mereri q̄ꝫ vis nō ita ꝓprie. Silr pōt dici de beatis de aliquo gaudio accidentali qđ aliqñ non hñt ⁊ illud merent̄ ⁊ acqrūt p aliqđ ministeriū. q̄tū ad illud pñt aliquo mō dici mereri q̄uis iteꝝ min⁹ ꝓprie. 3ᵐ qđ reqrit̄ ad meritū ꝓprie dictū ē ex ꝯpatiōe agētis ad actionē. vt. s. sit dñs actōis. alias p actionē suā nō dignificat̄ ad aliqd habendū nec laudat̄: ⁊ iō ea q̄ agūt p necessitatē nature. vel ēt p violētiā nō merent̄. 3ᵐ. est ſm cōpationē actōis ad mercedē. vt. s. equiparetur mercedi nō quidē ſm eq̄litatē quātitatis qꝛ hoc requirit̄ in iustitia cōmutatiua q̄ cōsistit i ēptiōib⁹: ⁊ vēditionibus. sꝫ ſꝫ equalitatē ꝓportiōis q̄ reqrit̄ i iustitia distributiua ſꝫ quā deus eterna pmia partit̄. actio aūt ꝓportionata ad vitā eternā ē actio ex charitate facta: ⁊ iō per eā ex cōdigno meret̄ qs. ea q̄ ad vitā eternā ptinēt. sine ea aūt nihil pōt mereri qꝛ pᵐ donū ē ipa charitas. 2° mō dr̄ meritū ip̄prie. s. qñ facit opa bona sine charitate: ⁊ hoc pōt esse dupl'r. p̄ mō q i hꝫ similitudinē cū opatiōe facta in charitate q̄tū ad substantiā actus ⁊ q̄tū ad intentionē. vt cū aliquis existēs i pctō mortali dat elemosinā pp deū dr̄ meritū cōgrui. 2° mō. qñ est similitudo in substātia actus ⁊ nō in intentiōe sic dicit̄ meritū interptatiuū sicut cū quis dat paupi elemosinā pp inanē gloriā. hec. s. Tho. 3. di. 18. q. pᵃ. ar. 1. Aliud ē meritū digni. s. qñ existēs i caritate orat pro eo q nō ē i charitate dignū. n. ē vt exaudiat̄. Et sic q̄druplex est meritū. s. cōdigni cōgrui. iterptatiuū ⁊ digni.

2 ¶ Utrū bona facta extra charitatē q̄ sunt meritoria ex cōgruo vel iterptatiue valeāt ad aliqd. R. ſꝫ. s. Tho. vbi. s. imediate q nō merent̄ aliquid ex cōdigno neqꝫ eterni. neqꝫ tēporalis boni. valēt tñ ad cōsecutionē tēporaliū. 2° valēt ad dispositionē ad gratiā. 3° ad assuetudinē bonoꝝ opeꝝ. 4° qꝛ euadit reatū omissiōis qui hmōi opera pficit. 5° qꝛ retrahūtur a multis peccatis per hmōi opera. 6° q ex minori cōtemptu peccant.

3 ¶ Quolibet actu meritorio meret̄ hō augmentum gratie sicut ⁊ gratie ꝯsumationē que ē vita eterna. sꝫ sicut vita eterna nō statiꝫ reddit̄. sed suo tempore cum. s. aliquis sufficiēter fuerit dispositus ad gratie augmentū per quelibet. n. actum factū in charitate fit aliqua dispositio. aliqñ aūt non est sufficiens ad augmentū: ⁊ tunc p. 2ᵐ. vel. 3ᵐ. vel. 4ᵐ. fit sufficiens: ⁊ vltimus agit i virtute pcedentiū ⁊ itroducit augmētū. aliquādo aūt vnus solus est sufficiēs introducēs augmētū. hec. s. Tho. 12. q. 114. ar. 8. 3ᵐ.

4 ¶ Nullus pōt sibi mereri ex cōdigno primā graꝫ: ⁊ similiter nullus pōt mereri alteri primā gratiam ex ꝯdigno nisi solus xp̄s. qꝛ vnusquisqꝫ nostrū mouet̄ a deo p donū gratie vt ipse ad vitā eternā puiāt: ⁊ iō meritū cōdigni vltra hāc motionē nō se extendit. sꝫ aīa xp̄i mota ē adeo per gratiā nō solū vt ipse perueniret ad gloriā vite eterne. sꝫ ēt vt alios in eā adduceret i q̄tū ē caput ecclesie ⁊ actor salutis humane. sꝫ d merito cōgrui pōt aliqs alteri mereri primā gratiā. qꝛ. n. hō in gratia constitutus implet dei volūtatē cōgruū est ſm amicitie ꝓportionē vt de⁹ ipleat hominis voluntatē in saluationē alterius. sꝫ qñqꝫ possit habere ipedimētū ex parte illius cuius aliquis iustificationē desiderat: ⁊ i hoc casu loquit̄ Hiere. 15. Si steterint Moyses ⁊ Samuel corā me nō ē aīa mea ad populū istū. h. s. Tho. 12. q. 114. ar. 6.

¶ Utrū in habēte gratiā sit aliquis actus indifferēs 5
qui non sit meritorius neqꝫ demeritorius. R. ſm. s. Tho. 2. sniaꝝ. d. 40. ar. 5. q i eo qui habet gratiā ⁊ charitatē nullus ē actus deliberatus indifferēs. sed quilibet ē meritorius vel demeritorius. si. n. sit deliberatus in bonū ē meritorius. si aūt in malū est demeritorius. nō pōt aūt esse q sit a volūtate deliberata ⁊ sit idifferēs ad bonitatē ⁊ malitiā. In illo aūt qui nō hꝫ graꝫ pōt eē aliquis actus qui nō est meritorius neqꝫ demeritorius. sic si habeat aliquē actū deliberatū a rōe qui sit bon⁹ bonitate ciuili talis nō erit meritorius qꝛ nō hꝫ gratiā neqꝫ demeritorius. qꝛ est bonus: ⁊ ideo erit indifferens ad meritum ⁊ demeritum. ✠ intentio. §. si.

¶ Utrū actus iterior volūtatꝭ sit equal'r meritorius 6
sine actu exteriori sicut cū illo. R. ſm sniaꝝ. s. Tho. 2. sniaꝝ. d. 40. ar. 3. ⁊ 12. q. 20. ar. 4°. q actus interior volūtatis pōt acquirere bonitateꝫ ab actu exteriori tripl'r. p̄ per modū obiecti siue finis: ⁊ sic actus volūtatis dr̄ bonus ⁊ meritorius qñ est de obiecto bono puta si vult dare elemosiā est bonus. si vult offendere proximū ē malus ⁊ quātū ad hoc actus volūtatꝭ sic dr̄ meritorius si act⁹ exterior fiat sicut si nō fiat. 2° mō hꝫ bonitatē ab exteriori quātū ad intēsionē vel extēsioneꝫ. puta qñ aliquis vult fornicari nō ita intēsit̄ vult sicut qñ fornicat̄ qꝛ itendit̄ per actū exteriorē. vñ magis demeret̄ cū actu exteriori q̄ꝫ sine. Similiter quātū ad multiplicationē. nā aliqñ act⁹ exterior si multiplicet̄ causat pluralitatē actus volūtatis ⁊ eodē mō dicendū de bono meritorio. q̄tum igit̄ ad hoc nō equaliter meret̄ actus iterior sine exteriori: ⁊c. 3° mō possumus loqui de actu exteriori ſm se. q̄tū. s. ad eius bonitatē vel circūstātias. bonitas aūt ipsius actus volūtatꝭ se hꝫ essential'r ad meritū. bonitas vero actus exterioris accidētaliter. puta volūtas ipsius act⁹ martyrij si sit eque itēsa sine actu exteriori habebit equale meritum essentiale nō aūt accidentale. s. aureolā. Similiter ille qui habet voluntatē dandi elemosiā equal'r intensaꝫ si nō det qꝛ deficit possibilitas habebit equale meritū essentiale sicut si daret nō tñ habebit meritū accidētale. puta non equal'r satisfaciet pro pena nec equaliter

movebit pauperes ad orandū pro eo ⁊ sitia q̄ secū tur actū exteriorē ⁊ quātū ad hoc dr̄ actus interior equaliter meritorius sine actu exteriori essentialiter. sicut cū actu exteriori nō aūt accidētaliter. vide glo. Mat.xi.q̄ātū intēdis tantū facit itelligit ꝺ cētuali. Siɱ Ber.ait. Bona volūtas sufficit ad meritū.ſꝫ bona actio requirit ad exēplū. Et sic intellige exēplū de vidua. Luce.xi.ꝟ.itētio.§.3.⁊ se.ꝟ.petitū.§.§.8.

7 ¶ Utrū ille qui ex charitate meret alteri de cōgruo magis mereat sibi.R.ꝭm.s.T.4.di.20.ar.2.q[a].3[a]. ad.3[m].ꝙ sibi magis meret nō tamen equaliter satisfa cit. vide ait sic. In solutione debiti attendit quāti tas pene.sed i merito attēdit radix charitatis:⁊ iō ille qui ex charitate quo alio meret saltē merito cō grui etiā sibi magis meret. nō aūt qui pro alio sa tisfacit pro se satisfacit qꝛ illa quātitas pene nō suf ficit ad vtrūqꝫ petitū.tamen sibi meretur maius qd q̄ꝫ sit dimissio pene.s.vitā eternā.hec ille.

8 ¶ Utrū sit magis meritoriū facere aliquid ad obe dientiā prelati q̄ꝫ ad dictuꝫ alterius fratris vel sua propria sponte.R.ꝭm.s.Tho.quol.6.q.6.ꝙ sic vbi sic ait. Aliquis actus pōt dici meritorius dupliciter vno mō ex genere operis ⁊ sic ille actus est magis meritorius qui ē excellētioris virtutis. Manifestum est autē ꝙ latria per quā aliquis seruit deo est excel lentior virtus q̄ꝫ beneficiētia qua quis satisfacit ꝓ ximo.sicut ⁊ diligere deū est magis meritoriū q̄ꝫ di ligere proximū.ꝙ aūt obediatur prelato in quātuꝫ est dei minister pertinet ad religionē qua qs colit ⁊ diligit deū:⁊ ideo magis ē meritoriū ꝙ aliquis fa ciat aliquid obediēs ꝑlato vel seruans votum.q̄ꝫ si aliquid faciat ad dictuꝫ fratris. Alio modo potest dici aliquis actus magis meritorius ex eo ꝙ proce dit ex maiori charitate lꝫ sit minor ex suo genere:⁊ sic nihil prohibet magis mereri illū qui facit aliqd ad dictum fratris.hec ille.

9 ¶ Utrum vnus ⁊ idem actus possit esse meritorius ⁊ demeritorius siue bonus ⁊ malus. R.ꝭꝫ.s.Tho. 1[a]2[e].q.20.ꝙ si accipiat vnus actus pro vt ē in genere moris impossibile est ꝙ sit bonus ⁊ malus bonita te ⁊ malitia morali.si tamen sit vnus vnitate natu re ⁊ non vnitate moris.potest esse bonus ⁊ malus. Ambulatio.n.cōtinua est vnus actus ꝭm genus na ture.potest tamen contingere ꝙ sint plures ꝭm ge nus moris si mutetur ambulantis voluntas:⁊ sic ꝑ parte potest esse actus meritorius stante voluntate bona ⁊ pro parte malus recedente bona voluntate ver. intentio.

m Etus quid sit ⁊ quotuplex sit ⁊ multa alia pertinentia ad metuꝫ supra .ꝟ.coactio per totū:⁊.ꝟ.īpedimentū.9.per totū.

1 ¶ Metus excōicationis vtrū sit iustus.R.ꝭm Pa. in.c.olim inter.in glo.in fi.2[e].col.vbi glo.dicit ꝙ eq paratur metui cadenti in cōstantē viruꝫ Pa.vero adducit cōtra.d.c.cū dilectus.ꝙ me.cā.in glo.i.ꝟ. violentia.sed Jo.an.cōcordat ibi. ꝙ aut quis iuste minatur excōicationē ⁊ nō excusat qꝛ culpa sua ici dit i metū.ar.in.l.si mulier.ff.quod me.cā. ⁊ quod nota glo.in.c.abbas.eo.ti.Aut iniuste ⁊ tunc excu sat cū grauis pena sit inter homines eē: ⁊ hominū carere cōmertio.vt.l.hi qui sanctā.C.de aposta.sa cit.c.sacro.de sen.ex.vide bonū tex.in.c.corripiātur 24.q.3.vbi dicitur:ꝙ in dei ecclesia nō reperitur pe na.excōicatione maior ⁊ hanc distinctioneꝫ appro bant doc.de rota.Facit glo. notabilis in.l.nec timo re.ff.ꝙ me.causa.que dicit timorem infamie iuris inferre iustum metum.secus de alia infamia.supra ver.coactio.§.3.⁊ melius.ꝟ.impedimentuꝫ.9.§.ꝑ. circa medium. Et hoc intellige quādo quis nō ha bet facile remedium cōtra metum excōicationis vt puta propter potentiā ⁊ tyrānitatē minantis excōi cationeꝫ non audet appellare vel aliter superiorem adire alias secus. tunc.n.est sibi imputandū quare sibi non prouidit.ar.in.c.si.de elec. hec Panor. de electione facta per metum vide.ꝟ.electio.§.§.23.vi de aliquid .ꝟ.excōicatio.5.casu.32.§.2.

m Iles dicit a mile quia electus ex milibus vel quia.ꝑ.electi sunt mile a Romulo.hec.s.T. in li.de rege princi.⁊ ꝭꝫ Uegetiū de re mili. est qui iurat se nō euitaturꝰ mortē propter salutem rei publice nec sufficit ꝙ sit electus Tiro etiā si publi cis expēsis.sed necesse est ipm i numero militū refer ri.ff.de testa.mili.l.antpen.s.in matricula vel tabula in qua omnia noīa militū scribātur ꝭm Azo. sicut alias legitur.ff.de albo. scri.l.i.⁊ .2[a]. Idem est si in comitatu principis retentus cōfestim cingi iussus ē ff.de testa.mili.l.pen. sed ⁊ stigma .i. nota publica eorꝰ brachijs debebat infigi .C. de fabricea.l.i.stig mata ⁊ talis miles a signis militaribus citra.20[m]. annum sine magna causa remitti non poterat sine infamia.ff.ex qui ca.ma.l.pen.hodie vero tales mi lites nō inueniūtur.sed inermes tantum puta clerici de ser.non or.l.eo libentius. Milites nostri tempo ris licet nō habeant insignia obseruātie veteris ha bent tamē insignia obseruātie noue ꝭm Bal.in.l.i. C.qui bo.ce.pos.alr in ar.c.translatio.de consti.ta men non gaudent priuilegijs militaribus qꝛ eorꝰ mi litia nō est priuilegiata ⁊ in eorꝰ actibus debent vti iure cōi vt cōiter tenetur per doc. Cy. in.l. p[a].C. de iuris ⁊ facti igno. Saly. ⁊ Bar. in.l. filiusfami lias.§.veterani.ff.de procu. quia magis promouen tur ad pompam.

¶ De priuilegijs militum p[m] est qꝛ si inexpeditione ē 1 in cōflictu belli vel vite periculo cōstitutus licet ei te stari quō potest ⁊ vult.C.de testa. mili.l.q̄ꝫ pro inde etiā si nullus testis iterfit:si tamen sanguine ru tilanti vel in vagina vel clipeo suam aut in puluere scripserit ⁊ legi possit stabilis erit.C. de testa. mi.l. miles in hoc.n.casu nuda voluntas sufficit.ff.de te sta.mi.l.i.Si autem inexpeditiōe sit nō tñ icōflictu

vel vite picolo.s3 i tētorio forte vel alibi duos saltē3 testes adhibere d3.vt testet corā eis quem velit sibi heredē eē ꝛ cui libtatē.ꝛ cui legatū relinqre.ꝟ.testa. mentū.§.4.i fi.nec sufficeret si sermonibus simplici bus sic plerūqꝫ fieri solet diceret te heredē facio.aut bona mea relinquo qꝺ ipoꝝ militū iest. Aliogn nō difficulter inueniret q diceret se post mortē milit3 hoc audiuisse: ꝛ sic vera iudicia subuerterent.ff.ꝺ testa. mi.l.diuus. Si aūt nō in expeditiōe sit.s3 domi vel alibi iure cōi testari d3.C.de testa.mi.l.pen.ꝛ ē ar. ꝙ illi clerici tn̄ q regulr̄ viuūt ꝛ sunt circa diuinū officiū occupati debeāt gaudere priuilegio.s.libtat̄ psone ꝛ reꝝ hn̄t.n.clerici priuilegiū ne grauent an/ garijs ꝛ pangarijs:eqtes aūt āgarijs munus pso/ nale.i.principalr̄ alij iniunctū ex sua psona cū vero āgarijs iūgit.p ꝺr pāgaria ꝛ ē munus qꝺ coheret rei.i.pstat ex re quā qs h3 ꝛ est munus mixtū vt.ff. de mu.ꝛ ho.l.muneꝝ ab his imunes sunt clerici : ꝛ coꝝ predia de imu.ecde.non minus.

1 ¶ Utrū miles possit icarcerari p debito alicuius con tractus vel vltime volūtat̄ Bal. in.l.pᵉ.C.q.bo.ce. po.ꝙ nō:sed Bar.in.l.miles.ff.de re.iu.limitat ad debitū cōtractū in castris solum .

2 ¶ Quis nō pōt esse miles.R̄.ꝙ ipugnātes securita/ tes nauigātiū ꝛ hostes publici ꝛ iramei.milites esse nō possunt vt.l.i.ꝟ.optimos fidelissimosqꝫ cōmili/ tones.ff.de testa.mili.

3 ¶ Quō instituūtur ꝛ de coꝝ priuilegijs habes in.l. pen.ff.qui cau.ma.in glo.

4 ¶ Utrū ars militie sit licita.R̄.ꝙ sic:si debito modo fiat.23.q.1.militare de quo dic vt.ō.bellū l3 etiā mi/ litibus se exercere i his ꝗ̄ nulli sunt nociua eā exerci tij. puta icursionibꝰ equoꝝ i ꝑcicēdo tella ꝛ hmōi i qbꝰ nō imminet ꝓbabile piculū ꝓximi.sic imminet in torneamentis ꝛ iō ꝓhibent:facit ad hoc.2.R̄.ꝑ.vbi Dauid pcepit.vt docerent filios Jsrael arcū.i.artē sagitādi.vn̄ h3 Phi. abusus militie est mar[illegible] i tribꝰ: ꝑ ex ꝯcussiōe inocentiū.2ᵉ i eractiōe imoderati sala/ rij.3ᵉ i exercitio imoderato vel indebito.puta si fiat ad ostentatiōe3 virtū cū nocumento ꝓximi hic sunt torneamenta siue pugna singularis inter socios ha starum lanceaꝝ:ꝛ hmōi.

m Jnor quis dicat.R̄.ille qui nō habet.25.an nū cōplectum.ff.de mino.l.

1 ¶ Utrū minor possit petere restitutiōe3 in itegrū non solū i lesiōe ꝗ̄ demit de patrimonio. s3 etiā i lesione lucri cessantis.R̄.ꝙ sic ad quadriēniū post ꝗ̄ ꝯple uit.25.ānū. de his tn̄ solū iqbꝰ lesus est.ꝭ.25.ānū dū eēt iminoribus.vide glo.de resti.i inte.c.2.

2 ¶ Utrū teneāt gesta cū minori sine auctoritate cura toris.R̄. Pa.i.c.i pn̄tia.ꝺ ꝓba.ꝙ si itrat religiōem pōt aliēare oīa bōa sua q2 fingit mori.l.ꝺo nob.C. ꝺ epi.ꝛ cle.s3 n̄ itrādo n̄ pōt aliēare ēt ad pias cās.

3 ¶ Minor si renūtiauit bn̄ficio ecclīastico nō restitu tur q2 in spiritualibus.vt maior admittit ꝛ agit ꝛ cōuenit.ff.de mino.l.aut ꝑtor i glo.in fin.

m Jnores fratres sunt fratres ordinis sancti Frācisci:de quibus vtrū possint recipe pecu/ niā p iterpositā psonā.vide.ꝟ.pecuniā.§.1.

m Jssa ꝺr ꝛ noiat q2 p āgelū sacerdos pces ad deū mittit sic pp̄ls p sacerdotē:xp̄s ē hostia nob missa:vn̄ ꝛ i fine misse ꝺr acōne i festis licētiat ppl̄m dicēs ite missa ē.s.hostia p angelū ad deū:vt.s.sit deo accepta.vn̄ ēt sacerdos dicit iube hᵉ pferri p manꝰ sci āgeli tui i sublime altare tuū. vn̄ missa ꝺr ꝗ̄si trāmissa eo ꝙ pp̄ls p misteriū sacerdot̄ q mediatoꝝ vice fungit iter deū ꝛ hoīe3: pces vota ꝛ oblatiōes deo trāmittit vel ipa hostia sacra missa vocari pōt q2 trāsmissa priꝰa patre nob.vt.s.nob eē ēēt postea a nob patri vt apud patrē ꝓ nob eēt hec s.T.3ᵉ.q.83.arᵒ.4.ꝛ.4.di.13.in lr̄a. de alijs noibus huius hostie vide.ꝟ.eucharistia fin.

¶ Missa a qᵒ debeat celebrari.R̄.a solo sacerdote ri te ordinato:ꝺ sūma tri.e.ꝑ.§.vita.ꝺ ꝯse.di.i.c.i.i fi. de qᵒ.ō.ꝟ.euchaᵃ.2ᵒ.p totū:ꝛ .ꝟ.cōicare.§.51.ꝛ.52. 1

¶ De dispositiōe celebrantī vtrū ereūs i pctō.vide.ꝟ. cōicare.§.25.vsqꝫ ad.32.vtrū polutꝰ ibidē.§.33.vsqꝫ ad. 40.vtrū nō ieiunus ibide3.§.42.vsqꝫ ad.50.vtrū peccator peccet vidēdo hāc hostiā ibidē.§.41. 2

¶ Quo tēpore vel ꝗ̄ hora debeat celebrari .R̄.h3.s. Tho.3ᵃ.q.83.ar.2ᵒ.ꝙ cū i celebratiōe huiꝰ misterij attēdat ꝛ repsentaꝰ dn̄ice passiōis ꝛ pticipaꝰ fructꝰ eiꝰ:h3 vtrūqꝫ eē oportuit determinatū tp̄s actū cele brati ōi huiꝰ sacri:q2.n.fructus dn̄ice passiōis quoti die idigemꝰ pp quotidianos dfectꝰ quotidie i eccl̄ia iterat :ꝛ offert .vn̄ ꝛ dn̄s nos peter docet Luc.11. Pa nē nr̄m quotidianū da nob hoꝰ.vn̄ Aug.de ꝟ.dn̄i accipe quotidie qꝺ tibi ꝓsit:q2 aūt dominica passio celebrata est a.3ᵃ.hora vsqꝫ ad nonā iō regulariter i illa pte diei solēnit celebrat hoc sacm̄ i eccl̄ia:ꝛ q2 i hᵒ sacro recolit paᵉ xp̄i h3 ꝙ eiꝰ effectus ad fideles deriuat :xp̄e passiōis xp̄i recolit paᵒ solū h3 ꝙ i ipo capite fuit pfecta:qꝺ qdē factū ē semel: fructus aūt dn̄ice passiōis quotidie fideles recipiūt:iō sola ꝯme moraᵒ fit semel i āno.s.i die passiōis.hᵒ āt quotidie ꝛ pp fructū ꝛ pp iugē memoriā.vn̄ i die qᵒ ipa dn̄i paᵒ recolit ꝓut realr̄ gesta ē. nō celebrat ꝯsecraᵒ hᵒ sacri:ne tn̄ eccl̄ia eo ēt die sit sine fructu passionis p hᵒ sacm̄ exhibitū : corpus xp̄i cōsecratū i die pcedēti reseruat sumēdū i illa die nō aūt sanguis pp piculū ꝛ q2 sanguis specialiꝰ ē ymago dn̄ice passiōis nec ve rū ē qꝺ qdā dicūt ꝙ p imissionē pticule corpōis xp̄i i vinū ꝯuertat vinū i sanguinē.q2 nō pōt fieri nisi p ꝯsecratiōe3 factā sub debita forᵃ vboꝝ.hec.s.T. Et sic habes quō quotidie sumēdū est ꝛ quotidie cele/ brandū nisi in die dominice passionis. 3

¶ Utrū possit celebrari ꝺ nocte.R̄.ꝙ n̄.s3 i die q2 ipe xp̄s est pn̄s i hᵒ sacro q dicit Jo.9.me oꝫ opari opa eiꝰ q misit me donec dies ē ita tn̄ ꝙ pn̄ diei sumat . non a media nocte.nec ēt ab ortu solis.vel qn̄ sub a 4

solis apparet sup terrā:sz qñ sdbit apparet auro:a lūc.n.quodā mō dr solis ortus:q3 claritas radio2 ei⁹ apparet : vñ Mat.26.dr ꝙ mulieres ve ad mo. or.iā sole ⁊ tñ venerūt ad monumētū cū adhuc tene bre cēnt.vt dr Jo.20.hic.n.hāc ꝯrietatē soluit Aug. i li.de ꝯsen.euā.specialr tñ i nocte natalis missa cele brat p h° ꝙ dñs nocte natus ē vt habet ꝺ ꝯse.di.i.c. nocte:hec.s.Th.3ª.q.83.ar.2°.ad.3ᵐ.vna tñ sola dz dici de nocte.j.§.42.⁊ ibi habes q̄re dr de nocte : ⁊ silr ēt i sabbato scto ēē nocti pñᵐ p hoc ꝙ dñs nocte surrexit.i.cū ad huc tenebre cēnt añ manifestū solis ortū.hec.s.T.vbi.s.⁊ habet de ꝯse. di.i.c.solēt.§.i ieiunijs. Jllud de sabbato cōiter nō seruat . sz dr in sabbato sancto.vñ in prefatiōe fit mētio de nocte.

5 ℂ Qua hora dz dici.Re.s.s.T.3ª.q.83.ar°.2°.ad.3ᵐ ēē finē:ꝙ a nob celebrat hora dñice passiōis q̄ fuit a p⁸ vsq3 ad nonā.s.i dieb⁹festis.i.3ª. qñ crucifix⁹ ē linguis iudeo2 Mr it.:5.⁊ qñ.s.s. descēdit sup disci/ pulos:vel i dieb⁹ p festis.i.6ª.qñ crucifixus ē mani/ b⁹ militū.vt habet Jo.21.vel dieb⁹ieiunio2.in nona qñ emisit spiritum Mat.29.pōt tñ tardari marᶜ qñ sunt ordines faciēdi ⁊ ꝑcipue sabbato scto:tū pp p/ lixitatē officij tū ēt q: ordines ptinēt ad diē dñicaz 75.di.qđ a patrib⁹.pñt tñ ēt misse celebrari i p⁸ pte diei pp aliquā necessitatē.de cōse.di.p⁸.necᶜ ē hec.s. T.⁊ accipe primā ptē diei vt i.§.ꝑcedenti.vñ misse priuate pñt dici ab auro:a vsq3 ad nonā.i.meridiē ita ꝙ i nona sit icepta. Sic tñ dictū i isto.§.s.s.T. pp necessitatē pōt āticipari pa2 añ aurorā⁊tarda ri aliq̄tr post nonā.⁊ Pe.ꝺ pal.dicat ꝙ si credit añ diē cē diē:aut cē añ meridiē qñ ē post pñt excusari si pa2 ē.marᶜ qñ h° eit ex deuotiōe q: qđ pa2 deest nihil de cē vr.Jdē vr qñ necᶜ ē cōicare īfirmū ⁊ nō dz viaticū marᶜ si eit de licētia epi vel supio2s silr epi itenerātes añ diē celebrare pñt ne ipediāt i via hz.d.ar.f.post glo.i.c.si.ꝺ priuil.li.6.de eo qđ ē ꝺ.3ª 6ª.9ª.itelligēdū ē de missa solēni vel hz ꝯsuetudinē āntiquā : moderno.n.tpe nō huat ⁊ ꝯsuetu° excusat. pōt igit isto tēpo2e bm ꝯsuetudinē celebrari ab au/ ro:a vsq3 ad nonā.i.meridiē. vbi nō ꝙ alr accipit s.T.nonā vtz q: dicat ꝙ nona est qñ xps expirauit qđ fuit bm eum.11. hora ⁊ fo2te ꝙ tpe suo erat ista ꝯsuetudo.vt.d.ꝟ.Jeiuniū.§.5.de quo vide ibi. Et q alr añ die celebrat bm Guil. peccat mo2talr q: ꝯ ꝯsuetudinē gñalem eccle.Et fo2te hz Guil. ꝙ eps posset i casu dispēsare.Quo ꝟo ad eos q volūt cōi/ care nō iuenit qn possint oi hora cōicari dū sint ie/ iuni a media nocte mane tñ dici ē cōgruētio2 ho ra.vide aliquid.ꝟ.cōio.§.4.

6 ℂ Quid de eis q nōdū dictis matutinis celebrāt.Re. s.ꝟꝟ.ꝙ mo2talr peccāt cū h° sit ꝯ gñralē ⁊ appro batā ꝯsuetudinē eccle.xj.di.c.i his.q̄uis possit au/ diri.dicit ēt.d.ar.f.post Pe.de pal.ꝙ nō dz dici añ primā.nisi sit ꝯsuc° i ꝯriū vel gñralis vt i missa .p⁸. c.2ª.natalis vel pticularis.vt i quibusdā mōasterijs vbi dicūt multe misse añ primā:⁊ h° nūc vr gñalr q̄si vbiq3.vñ cū ad h°cōiter nō adducat a doc.aliō ar.nisi ꝯsuc°:⁊ nūc ꝯsuc° sit i ꝯriū : vr ꝺꝺ simplr ꝙ cā rōnabili iteruenīēte pōt celebrare añ primā nec ē necᶜ vt illā añ missaz dicat alias opōteret aliqñ illā bis dicet q2 multotiēs aliq celebrāt añq̄3 p⁸ dicat i co ro ⁊ sic opo2tebit illā bis dicet l'nō vadat ad co2.

ℂ Ubi dz missa celebrare.Re.hz Ray.ꝙ missa ñ dz 7 o2dinarie celebrari nisi i eccla cōsecrata si fieri pōt vel saltē i altari ꝯsecrato vel si h° nō habet ad mi/ nus semp habeat parua tabula ꝯsecrata⁊nō refert de q° sit altare sup q°ponit talis tabula ꝺ q̄ vide.ꝟ. altare p totū i nulla āt necessitate lz celebrare i mar vel i flumio.Nō hñtib⁹āt capellas lz poti⁹ celebrare sub diuo q̄3 stare sine missa dūmō habeant necᶜ:qꝛ nō pōt hre licētiā ab epo i h°.n.papa dispēsat ⁊ nō ꝙ qcūq3 celebrat vel celebrare facit diuina i ciuitatī b⁹.castris vel vilis nisi q̄tenus eis a iure ꝯcedit:ē ei iterdict⁹ igressus eccle ipo facto cuiuscū3 o2dinis vel priuilegij sit munitus.c.epo2.de priuil.li.6.Jdē si i locis a iure vel a iudice phibitis.ibdē.Predicato res tñ ⁊ mino2es hñt priuilegiū vt dictū ē.s.ꝟ.al/ tare.§.2ª.⁊ silr epi i via.ibidē.ꝯcor.s.T.3ª.q.83.ar. 3°.dicēs ꝙ passio xpi nō ē celebrata i domo. sz sub diuo q: eccla.vt dicit Aug. nō erat ꝯcludenda sub finib⁹ gētis iudaice.sz i vniuerso mūdo. Nūc vero regulariter celebrari d⁊ i domo q̄ est eccla dei viui q: extra ecclaz nō ē locus sacrificij veri ⁊ tñ i.c.cō/ cedim⁹.de ꝯse.di.i.ꝯcedit in itinere vt.s.hec ille.Et itez ibidē dicat regulant nō lz celebrare h° sacrm ni si i domib⁹ ꝯsecratis.vñ sic habet de ꝯse.di.p⁸ nullus pbiter missaz celebrar ꝑsumat nisi i sacratis ab epo locis nec lz ꝯsecrar domū i q̄ fuerūt sepulti pagāi de ꝯse.di.i.c.eccliaz:pp necessitatē tñ pōt h° sacriz pagi i domib⁹ñ ꝯsecratis tñ ꝺ ꝯsensu epi.c.missa2.c.di.nō tñ sine altari po2tatili ꝯsecrato.d.c.ꝯcedim⁹ h.s.T.

ℂ Co2ā qb⁹dz missa celebrari.Re.hz.T.vbi.s.ar.5. 8 ad vltiᵐ ꝙ i solēni celebratōe misse.plures dñt ad cē vt habet de ꝯse.di.i.c.h° quoq3 statutuz ē vt nullus pbiter celebret solēnia nisi duobus pbiteris sibi p/ sentibus respōdētibus ipe tertius habeat q: cū plu/ raliter ab eo dr dñs vobiscū ⁊ illud in secretis o2ate pro me apertissime cōuenit.vt ipi respōdeat saluta tioni.vñ ad maio2ē solēnitatē ibidē statutū reperitur vt eps cū pluribus missa2 solēnia pagat: ⁊ cū dya cono.93.di.dyaconi:in glo. ⁊ qđ ibi dr ꝙ sacerdos celebrās nō dz p se calicē accipe est hz Pe.monitio. Jn missis aūt priuatis sufficit vnū habere ministrū qui gerit psonā totius populi catholici ex cuius pso na sacerdoti ptr respōdet ar.c.pposuit.de fi. ps.hec s.Tho.hoc idē ꝯfirmat Pa.i.c.quisq3.de vit.⁊ ho. cle.vbi igit dr i iure ꝙ debēt cē plures itelligit ꝺ so/ lēni missa vel vt Pe.ꝺ pal.dicit ē abrogatū p ꝯriā ꝯsuetudinē:vbi aūt dr ꝙ vnus sufficit itelligit ꝺ pri uatis ⁊ hoc ꝯsuetudo approbat. Mulier āt i missa

ministrare nõ põt nec palas nec vestes ↄtingere vel
sociuz ēē altari ↄ̄ferre.c.sacras.di.23. ⁊ ↄ̄ ↄ̄se.di.i.ve
stumẽta ⁊ ꝙ requirit saltē vn⁹ seruitor.c.sufficiat idē di
cit Al.⁊ Host.ar.ↄ̄ ꝟ.fig.ↄ̄stiuit ꝑ .R.Pa.vbi.s̄.di
cit.ꝙ si diceret.peccaret sed ↄ̄secraret imo plus dicit
glo.i.d.c.h⁹ quoqꝫ ꝙ reclusus missaz sol⁹ cātare põt
vbi clerici copia nõ suffragat̃ q̃ necessitas non hꝫ le
gē ar.c.ↄ̄stiuit.de.ꝟ.fig.vbi solus ꝑbiter iūgere põt
sꝫ sec⁹ cessante necessitate. Sꝫ qd si iminet necessitas
celebrādi.puta q̃ dies festus ⁊ ñ hꝫ sociū ꝟꝫ illā gl.
videt̃ ꝙ possit celebrare solus.sꝫ ↄ̄ est Pa. ⁊ Hosti.
credo ꝙ non deberet celebrare ad glo.dr̃ ꝙ est abro
gata ꝑter ↄ̄trariā ⁊ generalē cõsuetudinē.

9 ¶ Cū qb⁹ istrumētis dꝫ missa celebrari.R.ꝑ.ꝙ dꝫ cū
vestimētis debitis celebrare q̃ sunt calciamēta:amict⁹
vestis alba:cīgulū:māipul⁹:stola:planeta:sꝫ q̄lia de
bēt eē ꝑdicta.R.ꝙ ꝟꝫ ↄ̄suetudinē rõnabilē regiõis
vel ↄ̄gregatõis ar.l.ↄ̄ qb⁹.ff.ↄ̄ legib⁹.An debeāt eē
bñdicta cõiter tenet̃ ꝙ sic exceptis caliamētis. cīgulū
ēt ꝟꝫ Ricar.i.4.di.13.ↄ̄ ↄ̄suetudine nõ bñdicat̃ rõna
bioꝛ tñ ē opio ꝙ bñdicat̃:ↄ̄ bñdictiõe istoꝝ vide.ꝟ.
bñdictio.§.i.2⁹ dꝫ celebrari cū igne ↄ̄ cele.mis.c.si.⁊
celebrās sine igne dꝫ offi⁹ ⁊ bñficio priuari ibidem.
Debet ēt corp⁹ dñi qñ portat̃ ad ifirmos portari cū
lumie.c.sane.ↄ̄ cele.mi.ar.ꝙ dꝫ teneri i eccl̃ia cū lu
mine q̃ nõ adhibet̃ lumē ꝑ tenebras.sed ad signū
letitie demõstrādū. vt ostēdat̃ ꝙ ē lux ꝟa:ↄ̄c.2.di.
t.cleros.3⁹ cū calice ⁊ patena ↄ̄ qb⁹.ꝟ.calix.4⁹ cū al
tari lapideo de q̄.ꝟ.altare.5⁹ cū corporali ⁊ tribus
tobaliis ⁊ ꝟ.d.ar.Flo. ad minus debēt eē due ꝟꝫ ꝙ
erāt duo lītamia dr̃.n.i plurali: ⁊ debēt eē de lino
simplici ⁊ sil̃r corporalia vel de canapo de quibus.
ver.corporalia. 6⁹ cū missale:hostia azima:vino ⁊
aqua q̄ in minori q̄ntitate debet iponi q̄ꝫ de vino vt
i.c.pernitiosus.de cele.mis.ꝟ.eucha⁹.§.4.⁊ se.

x ¶ Utrū peccet mortal̃r q̃ celebrat sciēter sine aliq⁹ isto
rū.R.d.ar.f.⁊ cõiter doc.ꝙ si celebrat sine igne.aq̄
vel pane fermētato si ē latin⁹.sine altari ↄ̄secrato vel
sine palliis vel sine māipulo:stola vel sine calice:⁊ pa
tena.vl̃ sine casula cīgulo:veste alba:amictu sic pec
cat mortal̃r ⁊ cit⁹ dꝫ dimittere ēt die festo:nõ tñ effi
cit̃ irregularis siue sciēter siue ignorāter faciat ꝟm
Ricar.4.di.13.q̃ nõ reperit̃ i iure: de calciamētis āt
nõ repit̃. vñ si dimitteret eo ꝙ nõ haberet ⁊ nõ fa/
ciat ex ↄ̄tēptu nõ videt̃ mortale:hõc vbi est ↄ̄suetu
do sufficiūt:⁊ nõ ꝙ ꝑceptū ē clericis ꝙ vasa ⁊ vesti
mēta i qb⁹ celebrari dꝫ sint mūda ⁊ nitida i.c.relig
ↄ̄ custo.euc.⁊ iõ videt̃ mortale facere ↄ̄triū.i q.q.i.
qõ papit̃:qõ itelligerē qñ est in magno excessu.

xj ¶ De missali .d.ar.Flo. credit ꝙ peccet mortal̃r si
celebrat sine:vel saltē sine libro i quo sit canon pro/
pter piculū cui se expõit q̃ multi etiā magne memo
rie deficiūt ⁊ ēt ꝑ ↄ̄suetudinē cui ↄ̄sentit Angelica
⁊ dr̃ canõ cõiter a te igit̃ vsqꝫ ad coiōeꝫ.

xij ¶ Quõ i.qbus verbis vel actib⁹ dꝫ celebrari .R.ꝙ
dꝫ obſuari ordinariū misse tā i dicēdis q̄ꝫ ēt i acti/
bus.cui⁹ ordinatõis originē habuim⁹ a Jacobo fra
tre dñi ⁊ a Basilio epo cesariēsi ⁊ Theodoro papa
.4.a Petro:de ↄ̄se.di.i.c.Jacob⁹:q̄dā ꝟo p successio
res ⁊ q̄dā sunt ↄ̄suetudine roborata quaꝝ vsurpar
ritus ⁊ eidem.vtriusqꝫ pietatis debet̃ affectus.di.xj.c.
ecclesiasticaꝝ:quoꝝ oiūꝫ.s.T.4.di.8.i lr̃a. reddit ra
tionē:sil̃r i.3⁹.pte.q.83.ar.4.⁊ ponit ordinē ⁊ expo
sitionē dicēs ꝙ missa hꝫ tres ptes pricipales.s.pri
orõnis qõ durat vsqꝫ ad epl̃az exclusiue:2ͣ.dictū.s.
ipaz celebrationē q̄ durat vsqꝫ ad post coiōnē exclu
siue ⁊ graꝝ actiõis ex ide vsqꝫ ad finē:p⁹ ps ↄ̄tinet
duo.s.ꝑparationē populi ad orõnē ⁊ ipaz orõnē.ꝑ
parat̃ āt pplꝰ ꝑ p deuotionē i itroitu.2⁹ p humiliatio
nē q̄ fit p kirieleison.i.dñe miserere q̄ sūt noia greca
q̄dā āt sūt ebraica sic alleluia.i.laudate deū : saba/
oth.i.exercituū osāna.i.salua obsecro:amē.i.ꝟe:vel
fiat. Alia sūt latia: ⁊ dr̃ kyrieleison nõies ꝑ nouē
coros angeloꝝ vel ꝑ fidē trinitatis ꝟꝫ ꝙ q̄lꝫ psona i
se ↄ̄siderat̃ ⁊ i ordine ad alias duas.3⁹ p rectā intē
tionē.q̄ ad celestē patriā ⁊ gloriā dirigēda ē q̄ oēꝫ
rõeꝫ humanā excedit ⁊ hoc fit p gloriā i excelsis qõ
dr̃ i solēnitatibus q̄ nobis celestē solēnitatem repsen
tāt in officiis vero luctus oio itermittit̃ .deinde seq/
tur orõ ad deū ꝑ populo fusa quā sacerdos publice
proponit.ꝑmissio:dñs vobiscū:qõ sumit̃ de ruth.2⁹.
2ͣ aūt ps principalis tres ptes ↄ̄tinet.p⁹ est populi in
structio vsqꝫ ad offertoriū. 2⁹ materie oblatio vsqꝫ
ad ꝑfactionē.3⁹ sacri ↄ̄sumatio vsqꝫ ad post coiōnē
⁊ iste ptes diuidūtur i multas partes vt ponit.s.T.
vbi.s̄.vbi nõ ꝙ effectus euāgelice doctrine est fidei
ↄ̄fessio q̄ q̃ ē.s̄.rõeꝫ a sacerdote ichoat̃ Symbolū
fidei ⁊ chorus prosequit̃ nec dr̃ nisi in solēnitatibus
de quibus mētio i symbolo:sicut ↄ̄ natiuitate resur
rectione de aplis qui fidei fundatores fuerūt ⁊ simi
libus.3ͣ pars principalis ē gratiaꝝ actionis ⁊ cõti/
net duo.s.memorationē beneficii accepti i cātu anti
phone post coioneꝫ ⁊ graꝝ actiones i orõne quam
sacerdos ꝑseq̃t vt ↄ̄formit̃ finis misse pp⁹ respõdeat
multa a.ia põit.s.T.vbi.s̄.q̄ dimitto cā breuitatis.

¶ Utrū gloria i excelsis debeat dici i missis votiuis. xiij
R.ꝙ nõ ordinarie vt i.c.ↄ̄siliū ↄ̄ celebratõe missaꝝ
nec ēt:credo i vnū deū:dicit tñ Hosti.i.d.c.ↄ̄siliū.ꝙ
deuotā ↄ̄suetudinē nõ reprobamus vt i missa voti/
ua de bt̃a virgine i q̄ cõiter glia dr̃:ꝑfatio ēt ꝑprie
dꝫ dici i missis votiuis si hꝫ ꝟm Pa. i.d.c.ↄ̄siliū:⁊
sunt decē ab eccl̃ia approbate nouē habētur i.c.in/
uenimus:de ↄ̄se.di.i.s.natiuitatis dñi: epiphāie:qua
dragesime:pasce:assensiõis dñi:pētecostes:sc̃e cru/
cis:sc̃oꝝ aploꝝ:⁊ sc̃e trinitatis:⁊ i.c.sc̃oꝝ.70.di.
ponit̃ decima de dñica .s.cõis. Alie sunt delende de
missali nisi ex priuilegio vel ↄ̄suetudine habeat̃ Ro/
sella dicit.ꝟ.missa.§.12.ꝙ ex priuilegio Alex. 4. qõ
icipit passi grauiora:licet dicere hymnū āgelicū qñ
missa de spiritu sancto ⁊ de beata virgine celebrat̃
⁊ coꝝ sequētias.2.ꝑpriā ꝑfactionē i missa de cruce:
⁊ hmõi hec ille.credo tñ ꝙ q̄lꝫ attēdere debeat ad

ꝓprias rubricas vel ordinatiões max^e qñ sunt appro bate p summū pōtificē vt i ordine fratrū pdicatoꝝ vel ad laudabiles ꝛ antiquas cōsuetudine.

14 ¶ Ut^r ꝯueniēter ordinēt̃ h oia ad ꝯsecratiōez cū so lis ṽbis xpi h^c sacr̄m ꝯficiat̃. R̄. s̄. s. T. vbi. s̄. 3^a. pte ad. p^m. q nec̄ fuit h addere ad ꝑparationē populi.

15 ¶ Ut^r ꝯueniēter dicat̃ q xps eleuat̃ oculis i celū ꝛc. sic̄ accipite ꝛ mādu cate oēs cū i euāgelio nō legā/ tur. s. eleuatis oculis ꝛ. ṽ. oēs. R̄. b3. s. T. vbi. s̄. ad 2^m. q sic̄ dr̄ Jo. vlti^o. multa sunt a deo facta vel di/ cta q̄ euāgeliste nō scripserūt iter q̄ fuit hoc qd̄ dn̄s i celū oculos leuasse dr̄ in cena: qd̄ tñ traditiōe apo stoloꝝ ecclesia habuit. rōnabile aūt vr̄ vt q i suscita tiōe Lazari hec fecit: fecerit etiā i institutiōe huius sacri qd̄ aūt i canone dr̄ māducate ꝛ non comedite nō dr̄t q^m ad sensuz nec multū refert q dicat̃ p̄sertiz cū verba illa nō sint de forma qd̄ aūt addit̃ oēs i/ telligit̃ i verbis euāgelij lz nō exprimat̃ qꝛ ip̄e dixit Jo. 6. nisi māducaueritis ꝛc. ꝛ qd̄ sit necesse oēs su mere vide. ṽ. cōicare. pñ^c. ꝛ. s̄. p̄. ꝛ se.

16 ¶ Ut^m ꝯueniēter fiat memoria cois oiuz fideliū de/ functoꝝ cū i aliys sacris nō fiat. R̄. s̄. s. T. vbi. s̄. ad 3^m. q eucha^a ē sacr̄m totius ecclastice vnitat̃ ꝛ iō specialr̄ i hoc sacro magis q̄z i aliys dz fieri mentio de oib^9 q̄ ptinēt ad salutē totius ecclesie ꝛ reqrit̃ in hoc sacro maior deuotio q̄z i aliys sacris pp hoc q i h^o sacro totus xps ꝯtinet̃: ꝛ coior qꝛ i h^o sacro reqrit̃ deuotio totius populi p quo sacr̄m offert̃ ꝛ nō solū ꝑcipiētū sacr̄m sic̄ i aliys sacris ꝛ iō sic̄ Cyprianus dicit sacerdos p̄fatiōe p̄missa parat fratrū mentes dd̄^o sursuz corda: ꝛ respōdet plebs: habem^9 ad dn̄z vt admoneat̃ nihil aliud cogitare q̄z deū ꝛ quō re/ grat̃ actualis deuotio seu attētio vide. ṽ. cōicare. s̄. 25. nec ē nec̄ i memēto noīare aliquā p̄sonā bz glo. i. c. visuz. de ꝯse. di. i. pōt tñ noiare. vt i ca glo. dicit̃ ꝛ sic i hoc casu non minus quilz habet sub generali q̄z si specialr̄ fieret vt ibi vide infra. s̄. 55.

17 ¶ Ut^r debeat sacerdos celebrare capite discoꝑto. R̄. q sic de ꝯse. di. i. c. nullus eps. vñ q sine rōnabili cā celebraret capite non discoꝑto peccaret. secus si aliq̄ rōnabili cā h^o faceret: pp verbū temere. positū i. d. c. nullus. Et qñ euāgeliū legit̃ oēs debent stare non se/ dere neqz genuflecter̄ vt i. c. auctoritate. d ꝯse. di. i.

18 ¶ qd si post icep tā missaz d̄sistat. R̄. q si sine rōna bili cā dimittit peccat mortalr̄. Alias ñ i. d. c. null^9.

19 ¶ Ut^m debeat aliqd aliud dici a sacerdote q̄z qd̄ ꝯti net̃ i missali: puta qñ eleuat corpus dd̄ adoram^9 te xpe: ꝛ post coionē: nūc dimittis ł aliqd hmōi. R̄. An gelica i. ṽ. missa. s̄. xi. dicit q ñ: adducit. c. visū: ꝛ. c. de noib^9. de ꝯse. di. i. Jdē dicit Rosella. ṽ. eucha^a. 3. s̄. 42. lz cōiter fit ꝯtrū q̄s ab oib^9 nec ab aliq̄ repheē dunt̃ nec illa. c. ꝯtinēt aliqd i tex. seu i glo. qd̄ faciat ad ꝓpositū vt p3 inspiciēti. vnde si pia deuotio mo/ ueat nō esset extinguēda.

20 ¶ Quid si omittat aliqd de his q̄ ordinarie dicūt̃. R̄. q peccat mor: si sciēter dimittit aliqd nōbile. pu ta euāgeliū vel ep̃laz. secretas ꝛ hmōi: secus d aliq̄ puo vł aliq̄ ṽbo solo: alioꝛ ꝯsecrā^t. ꝯsecrat tñ si sit debita mā cū for^e ꝯpleta ꝛ itētōe ꝯsecrādi quocūqz alio dimisso a for^e. de q^o vide. ṽ. baps. 6. s̄. 5. ꝛ. 6. d for^a ist^9 vide. ṽ. eucha^a. p̄. s̄. u. ꝛ se. quō iste for^e pos/ sint variari vel minui vel addi. ṽ. baps. 3. p totū.

¶ Ut^r ꝯueniēter fiat i pn^o ablutio māuū cū videat̃ cerimōia āntiq̄ legis q̄ minime suari dn̄t. R̄. s̄. s. T. 3^a. q. 83. ar^e. 5^e. ad. p^m. q ablutio manuū ꝯueniēter fit pp reuerētiā h^9 sacri ꝛ h^c duplr̄. p̄ qdē qꝛ aliq̄ p̄c tiosa tractare nō curamus nisi manib^9 ablutiꝭ. vñ idecēs vr̄ q ad tm̄ sacr̄m qs accedat cū manib^9 cor poralr̄ iqnat̃. 2° pp significatōez. vt dicit Dyo. vlti^o c. eccler. extremitatū ablutio signat emūdationē ēt a minimis pctis bz illud Jo. 3. q locus ē nō indiget nisi vt lauet pedes ꝛ talis emūda^o reqrit̃ ab eo q ac cedit ad h^c sacr̄m qd̄ ēt signat̃ p ꝯfessionē q̄ fit ante itroitū missē ꝛ idē signabat ablutio sacerdotū in veteri lege vt ibidē dicit Dyo. nec tñ eccl̃ia h^c cele/ brat tāq̄z cerimōiale veteris legis p̄ceptū. lz tāq̄z ab ecclia istitutū ꝛ bz q ē bz se ꝯueniēs ꝛ iō nō codem mō suat̃ sic̄ tūc. Pretermittit̃. n. pedū lotio ꝛ suat̃ manuū ablutio q̄ pōt fieri magis i prōptu ꝛ q̄ suf ficit ad significādū p̄fectā mūdiciā. cū. n. man^9 sint organū organoꝝ vt dr̄ in. 3°. de aia: opa attribuūt̃ manib^9. vñ ꝛ i ps dicit̃: lauabo iter inocētes man^9 meas. vł āt pctm̄ veniale īpediat hāc mūdiciā vi/ de. ṽ. cōicat̃. s̄. 26. ꝛ vł regrat ꝯfessionē ip̄oꝝ venia liū ibidē. s̄. 32. Eodēmō dicit. s. T. de turificatōe q ad duo vtimur p̄ qdē ad reuerētiā h^9 sacri qꝛ. s. per bonū odorē depellit̃ si qd corporalr̄ praui odoris i loco fuerit qd̄ possit ꝓuocar̄ horrorē. 2° ad repsētādū effectū gr̄e qꝛ sic̄ bono odore xps plen^9 fuit ꝛ a xpo deriuat̃ ad fideles offi^o ministroꝝ ꝛ iō ūdiqz turificato altari p qd̄ xps designat̃ turificāt̃ oēs p ordinē h r^e.

¶ Ut^r ꝯueniēter reiterent̃ cruces cū ea q̄ fiūt i sacris cōiter nō reiterēt̃. R̄. s̄. s. T. vbi. s̄. ad. 3^m. q crucis si gna^o repsentat passionē xpi q̄ est teriata ad crucē q̄ fuit p acta qbusdā gradib^9 quos significāt iste cru/ cis signatiōes vel pōt dici suit̃ p ꝯsecra^e h^9 sacri ꝛ acceptio sacrificij. fruct^9 eius ꝓcedit ex virtute xpi iō vbicūqz fit mētio d aliq̄ boꝝ sacerdos crucis signa tiōe vtit̃. Et post ꝯsecratōez sacerdos nō vtit̃ crucis signatōe ad bñdicēdū vel ꝯsecrādū. lz solū ad ꝯme morādū virtutē crucis ꝛ modū passiōis xpi.

¶ Ut^m ꝯueniēter sacerdos faciat actus quos facit in missa cū videat̃ qdā gesticulatōes vt iclinādo se ex/ tēdēdo brachia ꝛ silia. R̄. s̄. s. T. vbi. s̄. ad. 5^m. q ea q̄ sacerdos facit i missa nō sunt ridiculosa. sed fiunt ad aliqd repsentādū. q. n. brachia extēdit post ꝯse/ cratōez: signat extēsionē brachioꝝ xpi i cruce leuat etiā manus orādo ad significādū q oro eius p po pulo dirigit̃ ad deū: qd̄ aūt manus iterdū iūgit ꝛ i clinat se suppliciter ꝛ humiliter orās: designat humi litatē ꝛ obediētiā xpi. ex qua passus ē. digitos autē iūgit post ꝯsecrationē. s. policē cū idice qb^9 corpus

ꝯsecratū tetigerat vt sit ꝗ ꝑticula digitis adheserat. vt nō disperdat qḋ ptinet ad reuerentiā sacri.

24 ¶ Ut̄ ꝯuenient̄er sacerdos ꝯuertat se ad populū. R̄t. vbi. s̄. ad. 6m. ꝙ sacerdos quinqes ꝯuertit se ad ppl'm ad signādū ꝙ dn̄s quinqes se manifestauit i die pasce: salutat aūt septies populū. s. quinquies qn̄ se vertit ad populū ⁊ bis qn̄ se nō ꝯuertit. s. añ p̄facionē cuȝ dicit dn̄s vobiscū ⁊ cū dicit pax dn̄i sit semper vobiscū ad signādū septiformē graȝ. s. s. Ep̄s aūt celebrās i festis in p^a salutatiōe dicit pax vobis qḋ post resurrectionē dn̄s dixit discipulis cuius personā pre cipue representat ep̄s. hec ille.

25 ¶ Ut̄ ꝯuenienter fiat diuisio corporis cū xp̄s nō fit diuisus. R̄t. s̄m. s. Tho. vbi. s̄. ad. 7m. ꝙ fractio hostie tria significat ꝑ quidē ipam diuisionē corporis ꝗ facta est in passiōe. 2º distinctionē corporis mistici s̄m diuersos status. 3º distributionē graꝝ ꝓcedētiū ex passiōe xp̄i. vt Dyo. dicit. 3. c. ec. ier. vn̄ talis fractio nō iducit diuisiōeȝ xp̄i: nec diuidit in plures ꝗ̄ tres qꝛ s̄m ꝙ Sergius papa dicit ⁊ habet̄ de cōse. di. 2. triforme est corpus dn̄i: ps oblata ⁊ i calicem missa corpus xp̄i qḋ iā resurrexit d̄mōstrat ⁊ alios sanctos i glīa: ps vero comesta ābulās ad huc sup terrā qꝛ viuētes i terra passiōibus ꝯterunt̄ sicut panis comestus atterit̄ dētibus. Pars i altari vsq; in fine misse remanens vsq; i finē seculi corpora sctōꝝ i sepulcris erūt quoꝝ tn̄ aie sunt. vel in purgatorio. vel i celo: hic tn̄ ritus non seruat̄ mō vt. s. vna pars seruet̄ vsq; i finem misse. manet tn̄ eadē significatio partiū. Quidā tn̄ dicūt ꝙ pars i calicē missa significat eos q viuunt i hoc mūdo ps aūt extra calicem signat plene beatos qm ad aiaȝ ⁊ corpus: ps autez comesta signat tertios. Et notādū ꝙ ps ꝗ est in calice nō dȝ dari populo i supplemētū coionis qꝛ panē intītū nō porrexit xp̄s nisi iude proditori.

26 ¶ Ut̄ ꝑfusio post sumptionē sanguinis debeat fieri cū vino. R̄t. s̄m. s. T. vbi. s̄. ad. rm. ꝙ vinū rōe sue humiditatꝫ est ablutiuū ⁊ iō sumit̄ post ꝑceptiōeȝ huius sacri ad abluēdū os. ne aliq̄ reliq̄e remanēāt qḋ ptinet ad reuerentiā hui⁹ sacri. vn̄ de cele. mis. c. ex pte d̄r. Sacerdos vino os ꝑfundere dȝ postq̄ totū ꝑcepit sacr̄m. nisi cū eodē die missaȝ aliā debuerit celebrare. ne si forte vinū ꝑfusiōis acciperet celebrationē illā ipediret: ⁊ eadē rōe ꝑfundit vino digitos qb⁹ corpus xp̄i tetigerat. hec ille. ꝓcor. ter. d. c. ex parte: eadem rōe d̄r de calice i quo fuit sanguis.

27. ¶ Ut̄ ꝯueniēter reseruet̄ corpus xp̄i. R̄t. vbi. s̄. ad. rm. ꝙ veritas qm ad aliqḋ dȝ respōdere figure: ⁊ iō sicut āntiquus non debebat remanere aliqd de agno pascali vsq; mane ita etiā nō dȝ ps hostie ꝯsecrate de qua sacerdos ⁊ ministri. vel etiā ppl'm coicarēt i crastinū reseruari. vn̄ vt habet̄ de ꝯse. di. 2. Clemēs papa statuit: tāta holocasta i altario offerātur q̄ta pp'lo sufficere debēt. ꝙ si remāserit: i crastinū nō reseruet̄. ꝫ cū timore ⁊ tremore clericoꝝ diligentia sumitur: intellige qn̄ sūt ieiuni qꝛ tn̄ hoc sacr̄m quotidie sumendū ē non aūt agnus pascalis quotidie sumebat̄. vt legit̄ ea. di. eucharistiā semp habeat ꝑbiter paratā. vt quādo quis infirmat̄ statim cum coione muniat ne sine coione moriatur.

¶ Quō succurrēdū ē defectib⁹ misse. R̄t. vbi. s̄. ar^o. 6. 28
ꝙ defectib⁹ misse dupl'r pōt occurri vno^o ꝓueniēdo. ⁊ sic dȝ gl'z sacerdos cū mag^a diligētia ꝓ agere oia ꝗ ptinēt ad illud sacr̄m. Alio^o subsequēdo vt. s. illud qḋ accidit emēdet̄ vel adhibēdo remediū vel saltē per penitentiā que negligenter egit emendet.

¶ Quid agendū qn̄ sacerdos deficit pp mortē. īfirmitatē. vel hmōi. ita ꝙ n̄ pōt ꝯplere icepta. R̄t. vbi. s̄ 29
imediate ad. pm. ꝙ si hoc fiat añ ꝯsecratiōeȝ. nō oꝫ ꝙ p aliū suppleat̄. si vero post iceptā ꝯsecratiōeȝ h accidit. puta ꝯsecrato cor^e añ ꝯsecratiōeȝ sanguinis vel ēt ꝯsecrato vtroq; dȝ misse celebratas p aliū expleri. vn̄ i. c. nihil. 7. q. 1. in toletano ꝯcilio legit̄ ꝙ cēsuim⁹ ꝯuenire vt a sacerdotib⁹ missaꝝ ministeria ꝯsecrēt̄ si egritudis accidit casus ꝗ eventus q^o ceptū neq̄at expleri sacrificiū: ⁊ c. q^o ali⁹ dȝ pficere. Jdē dicit i. 4. di. 8. q. 2. ar^o. 4. ql^a. 2. vbi addit ꝙ si nesciat̄ vbi dimisit dȝ a capite incipe. qꝛ nō d̄r reiteratū qḋ dubitat̄ nō ēe factū nec pp h^o derogat̄ vnitati sacri qꝛ oēs vnū sum⁹ i xp̄o pp fidei vnitatē: ⁊ hȝ Jnno. cōsultius est vt illa hostia iā cōsecrata seorsuȝ posita super aliā deinceps totū officiū iteret̄.

¶ Sȝ qd si sanus ꝑfistēs nō pficat. R̄t. vbi. s̄. ꝙ subiacebit excōicatōis sniaȝ. s. minorē. vn̄ i. d. c. nihil d̄r. 30
Nec tn̄ qḋ vere lāgori cū ꝯsulit̄ i ꝑcicē ꝑsūptiōis ꝯuertat̄. null⁹ absq; patēti ꝑuētu molestie minister vel sacerdos cū cepit ipsecta offi^a ꝑsumat oio reliq̄re. si qs h^o temerarie ꝑsūpserit excōicatōis sniaȝ sub stinebit ⁊ q̄uis ordinarie i iure s̄m Pa. i. c. itellexim⁹. de iudi. p h^e. A. excoi^o itelligat̄ de maiori: alī. c. pen. de sen. exc. tn̄ hic solū itelligit̄ hȝ Archi. i. d c. nihil. de minori: rō pōt ēe: qꝛ i alio loco. s. i. c. null⁹ ep̄s. ea. di. ponit̄ i isto casu pnia excōicationis minoris. Et nō ꝙ dicit temerarie. secus igit̄ si relinq̄ret obliviōe vel alia cā. puta qꝛ credit se cōsecrasse ⁊ hmōi nec posset p aliū suppl'ri qn̄ ipe posset pficere hȝ glo. i. d. c. nullus ep̄s: sȝ qd si qn̄ celebrat ecclesia videtur ruere. R̄t. hȝ Archi. i. d. c. nullus ep̄s. ꝙ pōt fugere.

¶ Quid agēdū qn̄ sacerdos añ ꝯsecratiōeȝ vel post recolit se comedisse aliqd l' bibisse vel alicui mortali pctō subiacere vel ēt excōicatiōi cui⁹ pa^s memoriaȝ nō habebat. R̄t. vbi. s̄. ꝙ vbi difficultas occurrit sēp accipiēdū ē illud qḋ hȝ minus de periculo ar. c. nerui di. 13. Max^e āt periculosuȝ ē ēē istud sacr̄m qḋ ē ꝯ ꝑfectionē qꝛ h^e ē imane sacrilegiū. Min⁹ āt ē illud qḋ ptinet ad q̄litatē sumentꝫ ⁊ iō sacerdos post ꝯsecratiōeȝ iceptā si recordat̄ aliqd comedisse vel bibisse nihilominus debet pficere sacr̄m ⁊ sumere illud hīc si recordet̄ se aliquod pctm̄ comisisse debet penitere cuȝ proposito cōfitēdi ⁊ satisfaciendi ⁊ sic nō idigno sȝ 31

fructuose sumere sacm̃ ⁊ eadẽ rõ ẽ si se meminerit excõicatiõi cuiuscꝫ subiacere: debet.n.assumere cum proposito absolutionẽ petẽdi: ⁊ sic p inuisibilẽ põtificẽ Iesuz xp̃m absolutionẽ ꝯsequitur q̃tũ ad hũc actũ qͥ pagat diuina misteria. Si vero añ ꝯsecrationez sit memor alicuius pdictoꝝ tutius reputarẽ maxime i casu mãducatiõis ⁊ excõicationis qͥ missam i ceptã desereret nisi grane scãdalũ timeref .hec.o.T. Pe.de pal.dicat qͥ si ẽt sine scãdalo missam dimittere icboactã nõ debet dimittere qñ ẽ solũ pp pctm̃ nõ ꝯfessum.sꝫ sufficat ꝯtritio cum ꝓposito ꝯfitẽdi ⁊ nõ multũ discordat a.o.Tho.o.Bona.dicit idistincte qͥ postq̃ icboauit debet pficere cum ꝯtrictiõe ⁊ idẽ qñ meminit se eẽ irregularez.sꝫ tutioꝛ est via.o. Tho.⁊ idẽ videf d̃d̃ si immet scandalũ populi vel psone etiã si nõ icepit:nec icurrit irregularitatẽ ar. c.deri.⁊.c.latores.de de.exco.mi.q̃ regrũt temeritatẽ nec obstat.c.apostolice.co.ti. qꝛ ibi sunt in culpa nõ itelligẽdo qd̃ debẽt.sꝫ hic ẽ ex necessitate nisi forte eẽt scãdalũ fariseoꝝ. Secũ qd si incepta missa meminit se nõ eẽ pbitez.R̷.ẽm Bon.qͥ ante ꝯsecrationẽ debet dimittere missaz ifirmitatẽ fingẽdo aut ꝯsciaz deponere.vide .ꝟ. cõicare.§.30.

52 ❡ Quid si ꝯtingat qñqꝫ qͥ i calice musca.aut aranea.aut aliqd̃ aial venenosum vel simile cadat vel cognoscat venenũ eẽ imissum.R̷.ẽm.o.Tho.vbi.ſ. ad.5^m.qͥ si musca vel aranea in calicẽ añ ꝯsecrationẽ ceciderit.aut etiã venenũ dephẽderit eẽ imissum debet fundi ⁊ abluto calice denuo aliud vinũ poni ꝯsecrãdũ:si vero aliqd hoꝝ post ꝯsecrationẽ acciderit debet aial caute capi ⁊ diligẽter lauari ⁊ cõburi ⁊ ablutio simul cũ cineribus i sacrariũ poni. Si vero venenũ ibi eẽ dephẽderit nullo mõ debet sumere nec dare aliꝗ ne calix vite vertaf i mortẽ.sꝫ debet diligẽter i aliquo vasculo ad hoc apto cũ reliquijs cõseruari ⁊ ne sacm̃ maneat iperfectũ debet vinũ apponi i calice ⁊ denuo resumere a ꝯsecratiõe sanguinis nisi iã sumpsisset corpus qꝛ tũc de nouo deberet ꝯsecrare etiã corpus ⁊ sacrificiũ totũ pficere. Idem itelligendũ est qñ res est venenosa vel est periculosa vel puocaret vomitũ vel ẽ venenũ qꝛ tũc oia simul eẽnt reponẽda i vase:⁊c̃. vt dictũ ẽ nihil.n.abominabile sumendũ ẽ occasiõe huius sacri vt dicit glo. i.c.si per negligentiã de ꝯse.di.2.Angelica in verbo missa.§.18.i fi.dicit qͥ post missaz accipiat sanguinẽ illũ ⁊ igne cõburat cũ aliqua stupa vel pãno lineo in ipo madefacto ⁊ cineres ponat in sacrario. hec ille. Sed hoc nõ videf multũ securũ. imo videf magnũ sacrilegiũ ẽm Pe.de pal.⁊ irreuerẽtia sanguinis vt comburaf ideo melius dicit .o.Tho.vide infra.§.sequenti in fi.⁊.§.39. in fi.

53 ❡ Quid si per negligentiã ministri vel alia occasione ꝯtingat qͥ aqua nõ ponif i calice.aut etiam nec vinũ ⁊ hoc sacerdos auertit .R̷. ẽm.o.Tho.vbi.ſ. ad.4^m.qͥ si sacerdos ante ꝯsecrationẽ sanguinis ⁊ post ꝯsecrationẽ corporis percipiat.aut vinum.aut aquã nõ eẽ i calice d̃bet statiꝫ apponere ⁊ ꝯsecrare. si vero post ꝯsecrationẽ hoc percipit.qͥ aqua desijt debet nihilominus pcedere qꝛ appositio aque nõ ẽ de necessitate sacri debet tñ puniri ille ex cuius negligẽtia hoc cõtigerit.nullo tñ mõ d̃bet aqua vino iã ꝯsecrato apponi qꝛ sequeref corruptio sacri pro aliqua parte. Si vero pcipiat post verba ꝯsecrationis qͥ vinũ nõ fuerit positũ i calice si quidẽ hoc pcipiat añ assumptionẽ corporis debet deposita aqua si ibi fuerit:vinũ cũ aqua iponere:⁊ resumere a verbis ꝯsecrationis sanguinis. Si vero hoc perceperit post sumptionẽ corporis:debet apponere aliam hostiã simul cũ sanguine ꝯsecrãdã qd̃ iõ dico qꝛ si diceret sola verba ꝯsecratiõis sanguinis nõ seruaretur debitus ordo ꝯsecrãdi:⁊ sic d̃r i.d.c.nihil. Perfecta videri nõ pñt sacrificia nisi pfecto ordine cõpleãf: si vero iciperet cõsecrationem sanguinis ⁊ repeteret oia verba sequẽtia nõ competerẽt nisi adeẽt hostia cõsecrata.cũ i verbis illis occurrant quedã dicẽda ⁊ fiẽda nõ solum circa sanguinẽ.sꝫ ẽt circa corpus ⁊ debet i fine sumere hostiã iteꝝ ꝯsecratã ⁊ sanguinez nõ obstãte etiã si prius sumpserit aquã q̃ erat i calice qꝛ pceptũ de pfectiõe sacri maioris ẽ ponderis q̃ pceptũ de ieiunio. hec.o.Tho. Angelica post Sco. ꝟ.missa.§.16.dicit qͥ solũ debet in isto vltimo casu ꝯsecrare vinũ.sed nõ soluit argumẽtum.o.Tho.qd̃ sumif .ex ter.iõ via.o.Tho.est probabilioꝛ. Sed qd agẽdum qñ hꝫ aquã i oꝛe ⁊ pcipit esse aquã añ q̃ degluciat.R̷. Rosella vbi.ſ.§.50. Et Angelica.ꝟ. missa.§.17.dicant qͥ debet expuere aquã i calicẽ ⁊ extrahet particulã hostie.⁊ aquã reponet i alio vase ⁊ sic accipiat vinũ ⁊ ꝯsecret ⁊ i eo ponat particulã hostie.⁊ sumat postea illã aquã si põt facere sine pculo vomitus vel si timet de periculo vomitus reponat aquã i sacrario ⁊ idẽ dicit d̃ particula qͥ eẽt ꝯburẽda ⁊ cineres i sacrario reponẽdi hec Rosella: sꝫ ẽm.o.Tho.⁊ melius debet iteꝝ totũ perficere ⁊ illa particula cũ reliquijs poni de quo i.§.pcedẽti.

❡ Secũ qd qñ sacerdos ifra missaz ⁊ añ ꝯsecrationẽ corporis aduertit hostiã nõ eẽ triticiã vel eẽ corruptã vel ibi nõ eẽ vinũ vel aquã.R̷. hꝫ Pe.⁊ Ricar. 4.di.xj.qͥ remota illa vel illo.ponat debitã mãꝫ ⁊ reicipiat a canone. sꝫ ẽm.o.Tho.vt dicit.d.ar.f.est reicipiẽdũ a verbis ꝯsecratiõis intellige qñ vsqꝫ ad illa verba puenit alr̃ debet ꝓsequi vbi se iuenit. Idẽ d̃d̃ si hostia nõ fuit posita vel fuit pdita ⁊ sitr̃ si vinũ nõ fuit positũ vel fuit sparsum: si vero nõ haberet materiã de qua posset supplere.debet totũ dimittere ẽm Rosellã.ꝟ.eucharistia.3.§.48. 54

❡ Sed quid si pciperet defectũ hostie post sumptionẽ sanguinis.R̷.hꝫ.d.ar.f.⁊ itellectũ.o.Tho.qͥ rursus ponat nouũ panẽ ⁊ nouũ vinũ ⁊ icipiat ẽm aliquos a canone vel ẽm alios.ibi.q pridie. Et itellige ista qñ percipit defectũ añ benedictionẽ qꝛ si pciperet 55

post nō eēt perficere.sed reiterare ſm.d.ar.ſ. Nota tū q̄ Ricar. dicit q̄ ſi ſacerdos iā ſumpſit hoſtiam nō cōſecratā h₃ quoſd.i nihilominus debet ſumere calicē cōſecratū q̄uis nō ſit ieiunus q₂ neceſſitas cū cogit ne ſanguis remaneat ſic iaſſumptus.ſ₃ ſi iam ſumpſit vtrūq₃.ſ.hoſtiā nō ꝯſecratā ⁊ vinū ꝯſecratū.⁊ eꝯ nō debet illa die aliam ꝯſecrare q₂ ieiunus nō eſt.ſed opinio.s. Tho.ē magis rōnabilioꝝ.vt de nouo ꝯſecret ne ſacr̄m remaneat iperfectū. Si vero ꝯſecrauit corpus ⁊ nō habet materiā debitā nec po teſt habere.ſ. vinū debet ſm Roſellā vbi.ſ. ſumere corpus ne remāeat i aſſūptū vide aliqd.ſ.§.37.i ſi.

56 ¶ Sed quid agendū ſi poſt ſumptionē hoſtie ⁊ an̄ ſumptionē ſanguinis percipit q̄ hoſtia nō fuit ꝯue niens.R.ſm cōiter doc.q̄ nō obſtāte q̄ nō ſit ieiu nus nihilomin⁹ accipiet aliā hoſtiā debitā ⁊ icipiet: Dn̄s Jeſus xp̄s pridie q̄ vſq₃ ad ſimili mō:ꝯc.⁊ po ſtea pſeq̄ vbi dimiſit hec Angelica.ꝟ.miſſa.§.15.

57 ¶ Sed quid qn̄ cōtingit q̄ ſacerdos nō recolit ſe di xiſſe verba ꝯſecratiōis vel ēt alia q̄ i ꝯſecratione hu ius ſacri dn̄r.R.ſm .s.Tho.vbi.ſ.ad.5ᵐ.q̄ nō de bet ex hoc mēte perturbari nō.n.qui multa dicit re colit oīuʒ q̄ dixit niſi forte i dicēdo aliq̄d dephēde rit ſub rōe iā dicti.ſic.n.aliqd efficit memoꝛiale.vn̄ ſi quis attēte cogitet id q̄d dicit nō tn̄ ſe cogitet di cere illud nō multū recolit poſtea ſe dixiſſe ſic.n.ali q̄d ē obiectū memoꝛie inquātū accipiꝉ i rōe pteriti vt dꝛ i li. de memoꝛia. Si tn̄ ſacerdoti pbabitr con ſtet ſe aliqua omiſiſſe ſi quidē nō ſunt de neceſſitate ſacri nō extimo q̄ pp hoc debeat reſumere imutan do oꝛdinē ſacrificij.ſ₃ debet vlterius pcedere. Si ve ro certificeꝉ ſe obmiſiſſe aliq̄d coꝝ q̄ ſunt de neceſſi tate ſacri ſicē foꝛma idē dicendū eſt q̄d dictuʒ ē in defectu materie vt.ſ.reſumaꝉ a foꝛma ꝯſecrationis ⁊ alia per oꝛdinē reiterētur nec muteꝉ oꝛdo ſacrifi cij.vide ſupra.§.33. ⁊ ſequentibus.

58 ¶ Sed quid ſi pp̄ter frigus vel aliquid aliud ho ſtia cadat i calicē ſiue ante fractionē ſiue poſt cum ſola.3ª.ps debeat imitti.R.vbi.ſ.ad.6ᵐ.q̄ fractio hoſtie ꝯſecrate ⁊ q̄ pars vna ſola mittaꝉ in caliceꝫ reſpicit coꝛpus miſticuʒ ſicē amixtio aque ſignificat populū ⁊ ideo hoꝝ ꝯmiſſio nō facit iperfectionē ſacrificij.vt per hoc ſit nec⁰ aliquid reiterare circa ce lebꝛationē huius ſacri ſi tamen poſſet accipere par tē nō balneatā per illā perficiat.

59 ¶ Sed quid qn̄ ꝯtingit p negligētiā vel aliā cauſaꝫ q̄ ſanguis effundiꝉ vel euomitur ſacr̄m ſumptum. aut qn̄ hoſtie ꝯſecrate tā diu ꝯſeruātur vt putreſiāt vel etiā q̄ a muribus coꝛrodūtur vel qualitcūq₃ pe reūt.R.ſm.s.Tho.vbi.ſ. ad vltimū q̄ ſicē legiꝉ de ꝯſe.di.1.ex decreto Pij pape.primi.⁊ di.2ª.ſi per ne gligentiā aliq̄d ſtillauerit de ſanguine i tabula que terre adheret que ſolet eē ſub pedibus ſacerdoꝝ lin gua lābaꝉ ⁊ tabula radeꝉ. Si vero nō fuerit tabu la.vt nō cōculceꝉ locus coꝛrodaꝉ ⁊ igne ꝯſumaꝉ ⁊ cinis iuxta altare recōdaꝉ ⁊ ſacerdos.40.diebus pe niteat. Si aūt ſup altare ſtillauerit calix:glo. non in terpoſita pallaꝛoꝝbeat miniſter ſtillā ⁊ tribus die bus peniteat. Si ſup linteū altaris ⁊ ad aliud ſtilla puenerit quatuoꝛ diebus peniteat ſi vſq₃ ad.3ᵐ.no uē diebus peniteat:ſi vſq₃ ad.4ᵐ.20. dieb⁹ peniteat ⁊ linteamina q̄ ſtillā tetigerūt tribus vicibus lauet miniſter calice ſubtus poſito ⁊ aqua ablutionis ſu maꝉ ⁊ iuxta altare condaꝉ:poſſet etiā ſumi i potuʒ a miniſtro niſi abominationē cāret.quidā vlterius partē illā linteaminis icidūt ⁊ cōburunt ⁊ cineres in altario vel ſacrario reponunt Guil. dicit q̄ ſufficit vt lauētur mō pꝛedicto:ſubdiꝉ aūt ibidē et penitē tiali bebe:ſi quis p ebꝛietatē vel voꝛacitatē eucharī ſtiā euomuerit.40.diebus peniteat. Clerici vel mo naci ſeu dyaconi vel pꝛebiteri.40.diebus:xp̄s.80. ſi aūt īfirmitatis cā euomuerit .7. diebus peniteat. Et in ea. di.legiꝉ ex ꝯcilio Aurelian. Qui nō bene cuſtodierit ſacrificiū ⁊ mus vel aliq̄d aliud in eccle ſia comederit.40.diebus peniteat:qui aūt pdiderit illud i eccleſia aut pars eius ceciderit ⁊ nō inuenta fuerit.30.diebus peniteat ⁊ eadem penitentia dꝛ di gnus ſacerdos qui p eius negligētiā hoſtie ꝯſecra te putreſcūt:pꝛedictis aūt diebus debet penitēs ieiu nare ⁊ a coione ceſſare penſatis tn̄ ꝯdictiōibus ne gotij pōt minui vel addi ad penitētiā pꝛedictā.hoc tn̄ ſeruādū eſt vt vbicūq₃ ſpēs itegre ſunt reuerēter obſeruāde vel ſumēde q₂ manētibus ſpēbus manet ſacr̄m:ea vero i qb⁹ iueniūtur.vt mus cōburāde ſunt ſi comode fieri pōt cinere i ſacrario recōdito ſi cut de raſura tabule dictū eſt. De iſta penitētia di cit idē.s.doc.4.di.13.i expoſitiōe lr̄e i ſi. Dicūt qdā q̄ pena irrogata fuit ad cautellā vt negligētia ca ueret ⁊ iō circūſtātiis penſatis pōt minui vel addi ad penā pdictā.ſ₃ tutius eſt vt pdictā penā pagat: qdā dicūt q̄ iſtis diebus iniūgēda eſt penitētia ar bitraria pēſatis cōdictiōib⁹ pſone ⁊ negotij ⁊ hoc pbabilius videꝉ hec oia a.s.Tho. ⁊ poſſet pꝛoba biliter dici q̄ oia ſunt arbitraria ad arbitriū plati Pe. vero ꝺ pal.dicit q̄ mus exēterari debet ⁊ mus qdē cōburi ⁊ cinis in piſcinā pꝛoiici. pars aūt ho ſtie ſi hō aboꝛret eā ſumere debet i tabernaculo reue rēter poni ⁊ tā diu ibi dimitti donec naturaliter cō ſumeꝉ ipa aūt hoſtia nequā q̄ debet i piſcinā pꝛoici ſicē fecit quidā ſacerdos de muſca repta poſt ꝯſecra tionē i calice.nec etiā debet cōburi ſicē fecit alius ſa cerdos de hoſtiis mucidis ꝯſecratis ⁊ cinis ipaꝝ in piſcinā pꝛoici q₂ hoc ē imane ſacrilegiū ⁊ ideo quā tūcūq₃ minima particula iueniaꝉ debet deponi cū reuerētia q₂ i ea totus Chꝛiſtus eſt. Et ſi quidē hō eēt tāti feruoꝛis q̄ hmōi nō hoꝛreret.ſ₃ ſumeret lau dādus eēt.ſi tn̄ eēt ieiunus.b. Ugo cluniacus cōmē dauit godtranū ſumendo poꝛtiūculaꝫ hoſtie quam lepꝛoſus cū viliſſimo ſputo euomuerat dicens:dati ualā Laurētij fuiſſe tolerabilioꝛē.hec Pe.

40 ¶ Quid si sumēdo sanguinē remanet particula i calice. R. debet digito ad labiū calicis adducere et sumere: et sm aliquos nullo mō debet apponere vinū ante eius sumptionē q: vinū citius descēderet et sic sumeret nō ieiunus: credo tñ q si etiā apponeret et sic simul sumeret nō peccaret lz vinū citius descēderet q: qd fit tali modo dr fieri simul p ea q̄ nō i.c. q: pp de elec. q̄uis sit melius cū digito: et c̄. nō tñ q gutta vini q̄ est i pede calicis vel sepata a vino i calice nō ɔsecraf nisi itēdat. Qñ aūt hostia adheret palato et remanet descēdente sanguine bonum ē iterū sumere vinū vt sic descēdat et melius est q̄ cū digito īfra. §. 42. circa fi. Sed qd si hostia inueniaf fracta añ ɔsecrationē. R. q nihilominus pōt ɔsecrari nisi forte eēt scādalū in populo. q: tūc aliā acciperet. fractio. n. et quadratura et hmōi nō viciāt sacrm.

41 ¶ Quid si vinū i calice cōgelef. R. q sacerdos debet ipm ante ɔsecrationem soluere vt habeat rōem actualē potus. si tñ nō soluif adhuc ɔficit. q: vinū ɔgelatū nō dīt a nō ɔgelato nisi q̄litate accidētali.

42 ¶ Utrū liceat pluries i die celebrare. R. sm s. Tho. 3ª. q. 83. ar. 2. ad. 2ᵐ. q i die natiuitatis lz tribus vicibus pp̄ter xpi triplicē natiuitatē quaꝝ vna ē eterna q̄ quātū ad nos ē occulta et iō vna cātatur i nocte i cuius itroitu dr dñs dixit ad me filius meus es tu ego hodie genui te. Alia est tēporalis. sz spiritualis. s. qua xps orif tāq̄ lucifer in cordibus nr̄is vt dicif. 2ª. pe. i. et p hoc cātatur missa i aurora i cuius introitu dr: lux fulgebit hodie super nos. 3ª. xpi natiuitas tēporalis et corporalis p quā visibilis nobis processit ex vtero virgīali carne iductus et ad hoc cantaf. 3ª. missa i plena luce i cuius itroitu dr puer natus est nobis. hec s. Tho. et sic habet ɔsuetudo: sed ante aurorā nō debet dici nisi vna. s. illa de media nocte. et habētur i. c. eo soluisti. de cele. mis. et ibidē dicit. s. Tho. ad. 5ᵐ. q pp necessitatē. puta p cōicando ifirmo aliqñ lz pluries celebrare nō tñ p auaritia vel adulatiōe. hec s. Tho. de cel. mis. c. i. et. 2ᵉ. d. ar. s. post Pe. vltra istos duos ponit alios q tñ oēs itelligūtur i isto. 2ᵉ. Tertius igif est pp̄ter defunctū q subito occurrit sepeliēdus post missā dictā nec debet sine missa sepeliri si fit tēpore misse. puta q: sic habet ɔsuetudo loci et sm Ray. pōt ex itentione dicere vnā p viuis aliā p defunctis nō quidē regulariter nec oi die. sz ex cā rōnabili. puta cū parochianos vel cui tenef petit āniuersariū vel ānale vel trigesimū nec ille pōt comode aliū sacerdotē habere nisi sm Guil. hoc fit ɔ̄ ɔsuetudinē loci approbatā vel cōstitutionē synodalē. vnde tempore moderno nō videf amplius fieri. Quartus est pro necessitate peregrinoꝝ die dñico vel alio festo qñ oēs peregrini debēt audire missā vel p nuptijs q: laudabilis ɔsuetudo est nō nisi i missa dare benedictionem nuptialē q̄uis in quibusdā partibus post vesperas et aliqñ i profunda nocte soleāt ista fieri hos ēt casus ponit Ray. Sextus sm Hosti. est si duas ecclesias cōmēdatas vel vnā comēdatā aliā itutulatā pp̄ter paupertatē nec pōt habere vicariū et glz populus vult habere suā missam i sua ecclesia cum vtriq; tenetf. 21. q. 1. c. p̄. i fi. de elec. c. dudū. x. q. 3. c. vnio. Septimo qñ occurrerēt eodē die due misse vna forte ɔ̄ festo et alia de ieiunio vt cōtingit in. 40. et videtur sm. d. ar. s. iusta cā celebrādi bis: si tñ alias nō pōt audire secūdā nō tenef. Idē itellige i oi ecclesia collegiata. c. cū creatura. de cel. mis. et sm Pa. ibidem debet seruari alias peccāt et sic seruāt fratres p̄dicatores. i aliqbus tñ locis nō seruatur et tūc nō peccāt nō seruādo: oēs tñ isti casus pter. pᵐ. intelligūtur qñ nō adest alius sacerdos qui possit supplere: pōt addi Octauus qñ aliqua magna psona venit. puta eps et sīles quos nō decet trāsir̄ diē q nō audiāt missā. c. si. de priuil. li. 6. et idem videf de quolz alio viro magno. ar. c. i. de cel. mis. eodē mō posset dici qñ eēt dies festus de pcepto et aliqui nō habuerūt missam lz nō sint magni p eādē rōē. s. necessitatis ad quā videnf reduci oēs isti modi sm s. Tho. vt dictū ē i p. 1ᵉ huius. §. vñ ponit tñ duos. Et nō sm. d. ar. s. q i his casibus nūq̄ lz celebrare vltra binā vicem nisi i natali vbi ter. Itē itelligif in oibus casibus q sit ieiunus ita q nō sumpserit purificationē. Item et si liceat aliqñ bis celebrare vt i dictis casibus in q̄bus semp debet sumere. nūq̄ tñ lz i eadē die bis cōmunicare absq; celebratiōe. Itē sicē dr vnū prādiū et vna cena vnitate cordis. i. comestiōis licet sit ibi multe potatiōes ita si sacerdos sumat pri⁹ sub duabus speciebus fractionis: et postea calicē tñ est vna comunio: silr si pp̄ter periculum custodie sacri vel pp̄ter aliā cā sumeret simul decem hostias ɔsecratas nō dr nisi semel cōicare. Item postq̄ celebrauit vel alias cōicauit lz nō plus cōicare intēderet si fit periculū iz et ieiuno aliā hostiā ɔsecratā sumere ar. de ɔse. d. 2. tribus: de reliquijs aūt secus eēt ɔ̄ɔ̄ q: ēt q̄uis acceperit ablutionē anteq̄ ɔ̄ ipis aduerterit tñ postea sunt sumēde tūc q: nō possunt sic seruari. imo leuiter amitteref pp̄ter coꝝ paruitatē et in isto casu ex quo est in actu purificatiōis et recollectionis reliquiaꝝ quicquid sit dicaf fieri i cōtinēti. i. quasi simul sumeret oia anteq̄ cēseaf nō ieiunus per ea q̄ nō in. c. olim. el. p̄. de resti. spo. in glo. preterea q nō ieiunus nō sumat istitutū est ab ecclesia propter reuerentiā sacri. sed sumēdo tūc videf fieri cū maiori reuerētia q̄ si seruaret propter pericula: et c̄. vide de isto vltimo supra. §. 40. Quō nō licet bis in eodem die cōicare. V. cōicare. §. 15.

¶ Utrū quilibet sacerdos teneatur quotidie celebrare. R. q nō etiā in diebus festiuis vt patet i. c. quotidie de ɔse. di. 2. exceptis habētibus curā aiaꝝ q adminus i diebus festiuis tenētur celebrare nisi p aliū satisfaciāt populo ar. c. p̄. de cel. mis. tenētur tñ i aliquibus diebus vt dictū ē. V. cōicare. §. 12. 43

44 ¶ Utrum institutio beneficij ꝙ quis celebret oī die ob/
liget institutū ad sic celebrādū. R. sm Pa. i. c. ꝯsului/
sti de cele. mis. ⁊ i. c. significatū. de pbēb. ꝙ nō q: ta/
lis institutio ē illicita ⁊ daret materiā peccādi ⁊ ideo
debet accipere iterpretationē ab illo tex. c. significatū
vt. s. itelligatꝰ ꝙ debeat celebrare ⁊ teneatꝰ quāto fre
quētius pōt: salua honestate sua ⁊ debita reuerētia
⁊ deuotiōe ad sacrm̄ ⁊ sic itellige de quocūqꝫ bene/
ficiato silr dic qn̄ istitueretꝰ ad dicendū missam pe/
culiarē quotidie q: hoc nō obstāte pōt ⁊ debet dici
de feria. c. quidā: de cele. mis. sic pꝫ ꝙ qs aliqn̄ tenetꝰ
frequētius celebrare. secus eēt si diceretꝰ ꝙ i tali ca/
pella quotidie celebretꝰ q: pōt p aliū ⁊ dꝫ supplere.

45 ¶ Utrum glꝫ teneatꝰ audire missaꝫ. R. sꝫ Hosti. ꝙ die
dominico glꝫ tenetꝰ ex pcepto ⁊ totā ita ꝙ accipiat
bn̄dictionē sacerdotis de ꝯse. di. i. missas. ⁊ c. se. ⁊ c.
oēs fideles. nisi excusentꝰ magna necessitate ⁊ nō so
lū diebus dominicis. sed etiā alijs diebus festiuis ex
pcepto ecclesie q: ē eadē rō. vt. s. saltem illo modico
tēpore vacēt diuinis de quo. ℣. adorare. §. 4. ⁊ ℣.
dies. §. 2. ⁊ ℣. dn̄ica dies. §. 2. ⁊ ℣. ferie. §. 46. intelli
ge nisi sit excōicatus iterdictus aut legitime ipedi/
tus. Alijs aūt tēporibus nullus tenetꝰ ex pcepto: nec
ob. c. solet. de ꝯse. di. i. qd̄ videtꝰ velle ꝙ i quadragesi
ma quis non dicatꝰ ieiunare nisi audita missa. non
obstat etiā. c. si. d̄ priuil. i. 6. vbi dr̄ ꝙ epi. religiosus
⁊ ecclīastica psona quotidie audiāt q: oia loquūtꝰ
de honestate nō de pcepto Angelica. ℣. missa. §. 42.
Adducit Ricar. i. 4. ql. q. 19. dicētē ꝙ qn̄ aliquis di/
mittit missam i diebus pcptis ex cōtēptu vero vel
iterptatiuo peccat mortalr qn̄ vero ex aliqua pas/
sione animi vel pigritia vel causa non rōnabili. si
tamen ad hoc nō est assuetus est veniale pctm̄. Si
vero ex legitima erit nulluꝫ pctm̄ ⁊ quātus pm̄ ⁊ 3m̄.
membrū verꝫ sit. 2m̄ tamen est valde dubiuꝫ. de quo
in. §. sequentibus. vide infra. §. 50.

46 ¶ Queritꝰ q̄ sit necessitas vel cā que excuset ab audi
tiōe misse. R. sm. d. ar. s. ꝙ ꝓ est necessitas vt ifirmi
qui nō possunt sine piculo exire ad audiēdū missaꝫ.
Idē de eius seruitorib' silr habētes paruulos quos
nō pn̄t ꝯgruēter dimittere sine piculo ar. d̄ re iur. c.
qd̄ nō est: silr qui aliqd̄ arduū ⁊ iustū negotiū ha/
berēt facere ⁊ audiēdo missaꝫ ipedirentꝰ officiales q
rōe officij nō pn̄t exire vt castellani ⁊ alij seruiētes
dominis: domini ēt ⁊ cōsiliarij qui tēpore misse sup
vrgētibus causis occupati sunt: puelle nobiles quan
do earꝫ parētes nō pmittūt faciētes qd̄ i se ē vt va/
dāt. nō. n. eēt decēs vt irēt sole ⁊ si parētes hn̄t cām
rōnabilē. puta q: est ꝯsuetudo i ꝯtriā. q: sic solent fa
cere ⁊ stare quasi clause i domo pp honestatē videtꝰ
tollerādū ar. de ꝯsue. c. fi. vel pp aliā cāꝫ honestatis
vel periculi nō tn̄ excusarētur si permitterēt vt irent
ad choreas ⁊ hmōi. vel qn̄ pmittunt eas morari in
vijs vel fenestris. vt videātur. vidue diu stantes rōe
viduitatꝰ. vt quasi ꝓ honore mariti nō videntꝰ bene
posse excusari. di. 8. ꝯsuetudo nisi forte p breue tem/
pus vt vnius ebdomade vel mēsis. Itē ꝯiugate que
nō pn̄t sine magno scādalo virorꝫ q: s. cum nō pn̄t
ita bene pparare necessaria familie videtur posse ex
cusari. 3. q. 5. noluit. secus si mariti facerēt studiose
ad ipediendū eas a bono. Patrōi tn̄ ⁊ patrone de
bent sic ordinare iuxta posse de famulis ⁊ famula/
bus suis vt audiant missam. vn̄ dicit Pe. de pal. ꝙ
ab hoc pcepto nō serui plusqꝫ dn̄i: imo serui ⁊ an
cilla ita debent vacare ⁊ quiescere deo sic dn̄i tenē/
tur etiā filios inducere ad hoc.
¶ Utrum oēs idifferēter teneātur. R. sꝫ Pe. pal. ꝙ oēs 47
habētes vsuꝫ rōis tenētur. s. qn̄ sciūt vel comode sci/
re pn̄t hoc eē pceptū. Itinerātes etiā sm. d. ar. s. nō
excusantꝰ ab hoc pcepto si comode audire pn̄t alias
secus puta aliquis est i societate aliorꝫ q nolūt expe
ctare missam ⁊ sine societate illa nō pn̄t bene iter fa
cere vel q: ignorat viā vel q: difficilis vel periculo
sa vel q: nō est tuta a latronibus vel q: ab illis ha/
bet expēsas ⁊ hmōi. Idē videtꝰ dicendū de pauper
culis mulieribus q̄ aliqn̄ nō hn̄t vestes. aut velami/
na. aut alia necessaria ad corporis tegumētū tn̄ ob
paupertatē tn̄ q: maritus ea ipignorauit vel hmōi
q̄ si irēt ad ecclesiā sine ꝯsuetis vestibus deriderentꝰ
ab alijs. Idē dic in hmōi quod sm rectū iudiciū le/
gitima excusatio debeat appellari.
¶ De quo dꝫ missa celebrari vel audiri. R. ꝙ coiter 48
debet celebrari de eo de quo fit officiū ar. i. c. qdam
laicorꝫ. de cel. mis. ⁊ ibi Pa. nec pp missam peculia/
rē. i. specialē ꝓ aliquo sancto vel defuncto debet qs
dimittere qn̄ audiat missaꝫ propriā de die qn̄. s. hꝫ
propriā missam ⁊ illa die tenetꝰ audire. c. missas: de
ꝯse. di. i. vn̄ Angelica. ℣. missa. §. 33. ⁊ ℣. ferie. §. 42.
dicit ꝙ nō satisfacit pcepto audiēs vel dicēs missaꝫ
peculiarē q: illa q̄ pcipitꝰ est missa de festo. vel q̄ sm
officiū debet dici. vt. d. c. quidaꝫ. Dicit tn̄ ꝙ secula/
res ignorātes excusantꝰ. sꝫ nō celebrātes ar. c. ⁊ hoc.
de ꝯse. d. i. sꝫ melius dicendū est sm. d. ar. s. ꝙ nō te/
netꝰ quis ex necessitate ad ppriā missaꝫ. q: nec. d. c.
missas. neqꝫ. d. c. quidā: loquūtur de pcepto. sed indi/
stincte. sed audire d̄bet ppriā ex ꝯgruitate ⁊ sꝫ hāc
ꝯgruētiā loquitꝰ. d. c. quidā. ⁊ Pa. ibidē. vn̄ i mul/
tis ecclesijs eadem die occurrūt plures misse dicēde
vt puta de octaua alicuius sancti ⁊ de dominica q̄
occurrit: hāc viā sequitꝰ Rosella. ℣. missa. §. 14.
¶ Utrum sit necessariū sensibilr audire ⁊ itelligere ver 49
ba misse dubiū facit q: i. d. c. missas. dr̄ ꝙ debebeat
audire. R. sm. d. ar. s. ꝙ nō ē nec̄. Nā tunc sequeretꝰ
hoc icōueniēs ꝙ qui audiūt missam ab his qui sub
misse dicūt cū multitudo populi adesset si remoti
eēnt nō iplerēt pceptū: silr qui surdi sunt vel haben/
tes hebetē sensuꝫ vel auditū. Intētio igitꝰ ecclesie est
in illo decreto ꝙ pn̄s sit. s. misse ⁊ vacet his q̄ dicūtꝰ
si etiā ē intelligens dignū est ⁊ iustum vt intendat
⁊ conetur intelligere q̄ dn̄r in missa.

50 ¶ De eo qd dictū ē.§.45.ꝙ audiat totā itellige fm .d.ar.s.ꝙ id quod est modicum pro nihilo reputat. puta si solū dimitteret itroitū.secus aūt si dimitteret notabilē partē. puta mediā vel tertiā partē vel epistolā vel euāgeliū:ꝛ dic Archi.i.d.c.missas.ꝗ.d.c. nō remouet qn pro eā necessitatē possit recedere añ benedictionē:seruitores āt misse seu ministri qui discurrūt hinc ꝛ inde ꝓ hiis q̄ expediūt. vt i missis solēnibus pro ture.vino ꝛ hmōi itelligendi sunt misse adesse pro illo tempore.

51 ¶ Vtrum audiēda sit missa i propria parochiali ecclesia i dieb⁹ festiuis.sꝫ.bꝫ Pa.i.c.vt dñicis d̄ parro. ꝙ sic nisi ex aliqua cā legitima alibi audire velit. puta qꝛ parrochianus ē cōcubinarius publicus vel vt deuotius audiat qꝛ melius officiat vel pp p̄dicationē ꝛ hmōi.Si vero alibi audit ex cōtēptu ppꝛij sacerdotis:dicit ꝙ facit ꝯ p̄ceptū supperioris ꝛ q cū admittit dicit ꝙ quodā mō comittit furtū.Sed potest dici ꝙ de iure i maximis festiuitatibus: sicut sunt festa dñi nostri.ꝛ beate Marie.ꝛ Jo.baptiste ꝛ huiusmodi qlꝫ tenet audire missaꝫ.aut i ecclesia parrochiali.aut i publico oratorio facto a populo bꝫ glo. in.c.si qs.de ꝯse.di.i.ꝛ a fortiori pōt audire i ecclesijs mēdicātiū ꝛ alioꝝ religiosoꝝ auctoritate sedis apostolice edificatis ꝛ q̄uis istis dieb⁹ nō debeāt audire i oratorijs disciplinatoꝝ vel locis priuatis tñ si audiūt satisfaciūt qꝛ nullo cauet iure ꝙ hoc sit de p̄cepto nec obstat.d.c.si qs:qꝛ ibi nullū verbū ē positū laicis qd̄ sit de p̄cepto.sꝫ solū clericis ne celebrēt p̄dictis festiuitatibus i talibus oratorijs sine iussu vel pmissiōe epi:sic nō obstat qd̄ ibi dicit ꝙ ad parrochias est legitimus ordinariusq̄ cuētus q̄r ad alias nō erit legitimus qꝛ nō sequit cū ꝯtineat absurdum sensum qꝛ ibi dicit ꝙ i ciuitatibus aut parrochijs in p̄dictis festis audiat ergo etiā alibi ē legitimus cuētus:nō obstat ēt.d.c.vt dñicis.qꝛ si quis bene attendit nihil p̄cipit laicis nec ēt oibus sacerdotibus.sed solū sacerdotibus parrochialibus ꝙ citēt illuꝫ qui ꝯtēpto ppꝛio sacerdote:ꝛc̄.ergo si audiat i aliā ecclesia q̄ nō sit parrochia ꝛ sacerdote nō parrochiali nō debet expelli ergo licite pōt audire. Itēꝫ posito ꝙ cēt aliqd̄ ius p̄ceptiuū cēt abrogatū p ꝯriā ꝯsuetudinē ꝛ priuilegia religiosoꝝ q̄ iā sunt notoria.

52 ¶ Vtrum missa de sancto dicta p d̄functo tñ ei pficiat sicut si diceret de mortuis.sꝫ.fm Host. ꝙ sic ꝛ eē ꝛ ꝯsueuit dicere.d.Vgo.Car.ꝙ ipse celebrādo p dña nostra scidat celebrare defunctis ꝛ cē̄ꝛ.s.Tho.4. di.45.q.2.ar.3.q.p⁹.ad.5ᵐ.sic ait i officio misse nō solū ē sacrificiū.sꝫ ēt sunt ibi oratiōes:ꝛ iō misse suffragiū ꝯtinet duo hoꝝ q̄ Aug.pōit.s.oratiōnē ꝛ sacrificiū:ex parte igit sacrificij oblati missa equaliter prodest defuncto de quocūq̄ dicat:ꝛ hoc ē p̄cipuū qd̄ fit i missa.sꝫ ex parte oratiōnū magis prodest illa i qua sunt oratiōes ad hoc determinate.sꝫ tñ iste defectus recōpēsari pōt p maiorē deuotiōnē vel ei⁹ qui dicit missaꝫ vel qui facit dicere vel iteꝝ per intercessionē cuius suffragiū i missa iplorat. vtrum tñ valeat vna missa p pluribus ꝛ quō pōt pmittere multis ꝛ sic̄ a vide.ꝟ.restitutio.§.si. Quō possit audiri missa ꝯcubinarij vide.ꝟ.clericus.2.§.13.ꝛ.12.

53 ¶ Vtrum tñ valeat missa mali sacerdotis sicut boni.sꝫ. bꝫ.s.Tho.4.di.13.q.i.ar⁹.p̄.q¹.5. ꝙ quo ad sacramentū ē equalis.i.q.i.ifra.quo vero ad oratiōes q̄ i ipa dicūtur inquātū pferūtur ex psona toti⁹ ecclesie sic sic sūt tñ valētes:inq̄tū vero habēt efficaciā ex deuotiōe orantis sacerdotis sic plus valet missa boni q̄ꝫ mali ꝛ iō bene facit qui libētius audit missaꝫ boni dūmodo i substātialib⁹ nō credat excedere quia periculose erraret.

54 ¶ Quid de illo qui celebrat vt deus pdat aliquē vel aliquos.sꝫ.ꝙ peccat mortalr.ar.26.q.5.q̄cūq̄:nec noceet ei ad cui⁹ p̄dictionē fit cū nā sacramēti sit vt.pfic.ar.i.q.i.si aūt de⁹ posset tñ excusari a mōtali qñ tales sunt inimici rei publice ꝛ ipeditores bonoꝝ.

55 ¶ Pro quibus debet dici missa.sꝫ.ꝙ generaliter p oibus viuis ꝛ defunctis i statu purgatorij.c.visum. de ꝯse.di.i.solū tñ prodest existētib⁹ i charitate. vñ s.Tho.3ᵃ.q.79.ar⁹.7.ad.2ᵐ.sic ait sic passio xp̄i prodest quidē oibus ad redēptionē culpe ꝛ adeptionē gratie ꝛ glorie.sꝫ effectū nō bꝫ nisi i illis qui passiōi xp̄i cōiūgūtur per fidē ꝛ charitatē.vide ꝛ Aug.dicit ad renatū quis offerat corpus xp̄i nisi pro his q sunt mēbra xp̄i.vñ etiā i canone misse nō orat pro his qui sunt extra ecclesiā.illis tñ prodest plus ꝛ minus fm modū deuotiōis eoꝝ vide.ē.§.16.vtrum missa sit celebrāda p excōicatꝫ vide.ꝟ.excō⁹.p̄.§.4.ꝛ se.

56 ¶ Vtrum debeat celebrari p paruulis.sꝫ.bꝫ.s.Tho.4. di.4.q.2.ar⁹.p̄.q¹.2ᵃ.ad.2ᵐ.ꝙ pro pueris baptizatis missaꝝ solēnia celebrātur nō qꝛ eis iuuētur q̄tum ad remissionē alicuius culpe vel q̄tū ad augmentū glorie.sꝫ pp alias rōnes:tū pp solatiū viuoꝝ tum ad ostendendū paruulos ad vnitatē corporis misti ꝯ ptinere dū idē modus exequiaꝝ seruat i ipis ꝛ i alijs tū ad cōmēdandū redēptiōis ministeriū quod in hoc sacramēto cōmemorat per quod paruuli sine ppꝛio merito salutē cōsequūtur eternā.

Miserabiles psone dicunt bꝫ Jo.an.ad q̄s nō mouet ad miserēdū.vt i.l.ūica.C.qñ.iper.inter.iud.pu.ꝛ i.c.p̄.d̄ possu.dr ꝙ miserabilis psona ē q̄ p se nō pōt cāꝫ pmouere.puta pp defectū paupꝛtat vel alteri⁹ ipotētie:ꝛ sunt iste.bꝫ Inno.i.c.significātib⁹.de offi.deleg.ꝛ Pa.i.c.sꝫ de ꝯsti. ceci: paup:pupill⁹:vidua. ꝛ alij morbo laborātes q pñt auxiliū ab ecclia iplorare qñ nimis aggrauat i collectis:facit.d.c.significātib⁹ꝛ qd̄ ibi nō.vbi ē notan. bꝫ Pa.i.d.c.significātib⁹.ꝙ psone seculares sunt in triplici drīa.q̄dā.n.nō sūt misbabiles neq̄ actu neq̄ habitu qꝛ nō hñt q̄litatē pp quā nā mouet ad miserēdū eis.puta qꝛ sunt masculi ꝛ potētes vel femie ꝯiugate ꝛ diuites.q̄dā vo sūt misabiles actu ꝛ ha

bitu. sicut sunt ille q̄ dicte sunt. quedā vero sunt habitu tantū. vt viduę ꝛ pupilli diuites: ꝛ ſm Inno. peregrini quo ad res quas secum deferūt ꝛ illatas iniurias. vt i. c. quia. ꝛ i. c. omnipotēs. 24. q. 3. Et idez de libertis ecclesie officialibus: ꝛ rusticis ꝛ similibus. ar. 12. q. 2. ecclesiaꝝ. 87. di. quasi per totum. primi ad ecclesiasticū iudicez trahere nō possunt nisi sint de foro ecclesie. aut ratiōe cause. secūdi vero ſm Inno. possunt alios trahere ad iudiciū etiaz non data negligētia iudicis secularis ar. d. c. significātibus: ꝛ c. super quibusdā. de verb. signi. Idē ī penitētibus. 24. q. 3. si quis romipetas. si tamen isti trahunt coram iudice seculari illū ōdinare nō pñt nec inde possunt appellare iudicē ecclesiasticū. 2. q. 6. anterioꝝ. tertij aūt si opprimūtur pñt malefactores suos imediate trahere ad iudicē ecclesiasticū. d. c. super qbusdā alias secus. vel excusentur a munerib⁹. sꝫ. hꝫ Pa. i. d. c. lꝫ: ꝙ sicut psonalib⁹ q̄ iponūt psonis vt. l. 2. C. qb⁹ mo. se. excu. a realibus aūt muneribus ordinarijs non excusantur nisi princeps velit ea remittere. C. de vaca. mu. ꝛ de mune. patri quasi per totū. secus si sunt extraordinaria q: non tenētur ad illa. l. vnica. C. de sup idic. facit. c. idicatū. 89. di. ꝛ quādo dicantur realia. ordinaria. ꝛ extraordia. vide. ꝟ. munus.

Moderamen iculpate tutelle quid sit ꝛ quō ē licitū ꝛ non incurrit excōicationez. vide. ꝟ. excōicatio. 5. casu. ꝑ. §. 2.

Modestia hꝫ ꝙ dicit ex doc. s. 2ᵉ. q. 140. ꝛ q. 160. accipitur dupłr. p̄ mō cōiter ſm ꝙ dicit quādā moderationē. put significat nomen eius: ꝛ sic repert i oī virtute q: qlꝫ virtus ponit aliquā moderationē circa suum obiectū. seu circa suaz materiā. Alio mō sumitur ꝓprie ſm ꝙ ē virtus ꝛ pars potētialis tēperātie q̄ refrenat actus exteriores ipi⁹ appetitus ꝛ ponit moderationē quādā circa actus corporales: ꝛ diuidit ſm Andronicū i tria. s. in bonā ordinationē ſm ꝙ discernit qd agendū ꝛ quid dimittēdū ꝛ quo ordine sit agendū ꝛ i hoc firmiter persistere. 2ᵒ i ornatū vt i his q̄ agit seruet decentiaz. 3ᵒ in austeritatē. s. i collogio amicoꝝ vel quibuscūqꝫ alijs de qua austeritate. vide. ꝟ. austeritas: de modestia dicit. s. Tho. Tēperātia moderationē adhibet circa ea i qbus difficilimuz est moderari. s. circa cōcupiscētias delectationum tactus vbicūqꝫ aūt est aliqua virtus specialr circa aliqd maximū oꝫ esse aliam virtutē circa ea q̄ mediocriter se hñt eo ꝙ oꝫ quātū ad oia vitā hois ſm virtutes eē regulatā: sicut de magnificētia q̄ ē circa magnos sumptus pecuniaꝝ pter quaz est maxima liberalitas q̄ fit circa mediocres sumptus. vnde nec⁹ est ꝙ sit q̄daz virtus moderatiuā i alijs mediocribus i quibus nō est ita difficile moderari: ꝛ hec virtus vocatur modestia ꝛ adiūgit temperātie tāquā principali. Māsuetudo aūt siue clemētia refrenat motū ire tēdentis i vindictā. hec. s. Tho. 2. q. 120. ar⁹. 2ᵒ. ad 3ᵐ; dicit. Ad epij lręs pertinet aliqd moderari. s. obseruātiā verboꝝ legis. sꝫ modestia q̄ ponit pars tēperātie moderatur exteriorꝫ hominis vitaz. puta in incessu vel habitu vel alijs hmōi: potest tñ esse ꝙ nomen epijkee apud grecos p quādā similitudē trāsfertur ad oēs moderationes. hec. s. Tho. partes modestie ſm Andronicū sunt tres. vt dictū est. sed ſm Tuliuz ptes eius sunt quatuor. s. humilitas: studiositas: māsuetudo: ꝛ simplicitas: ꝛ hꝫ Aristotelē etiā eutropelia.

Mollicies opponit perseuerātie ſm. s. Tho. 2ᵉ. q. 138. ar. ꝑ. vñ hꝫ pħm. 7. ethi. p: ꝓprie mollis dr ꝙ recedit a bono ꝑpter tristitias causatas ex defectu delectationū q̄si cedēs debili motui: ꝛ idē pħs vbi. s. molli opponitur pseueratiu⁹. la⁹. n. pseuerātie i hoc ꝯsistit ꝙ aliqs nō recedit a bono ꝑpter diuturnā tolerātiā difficiliū laborioſoꝝ cui directe videtur ꝙ aliqs de facili recedat a bono ꝑpter aliqua difficilia q̄ sustinere nō pōt: ꝛ hoc ptinet ad rōez mollitiei: mole. n. dr qd̄ facile cedit tāgenti non aūt iudicatur aliqd mole ex hoc ꝙ cedit fortiter ipellētinā ꝛ paries cedit machine percutiēti: ꝛ iō non reputatur aliquis mollis si cedit aliquibus grauiter ipellētibus. vnde pħs dicit vbi. s. ꝙ si qs a fortibus ꝛ superexcellētibus delectationibus vincitur vel tristitijs non est admirabile. sꝫ cōdonabile si ꝯ tēdat: Mollities tñ alio mō speciali sumitur p imūditia. seu volūtaria pollutione. vñ glo. ad cor. 6. sup illud neqꝫ adulteri neqꝫ molles: expōit molles. i. patuti: hoc ē muliebria paciētes ꝛ ista opponitur castitati. hec. s. Tho. de q̄ vide. ꝟ. luxuria. §. 5. hoc ēt est petīn mortale. Mollities vero p̄ mō nō semp est petīn mortale. sed quando recedit a bono necessario faciendo.

Monachus: grece: latine: singularis dr: q: debet singularis. i. seperatus a ꝯuersatiōe secularī. vt. 16. q. i. c. i. Monacus dr monacus: nō doctoris: sꝫ plāgentis officiū hꝫ: vel se vel mūdū lugeat ꝛ dñi pauidus pstolet aduentum. hec ibi: dr monacus a ꝯuersis ſm Pa. in. c. nō est. de regu. q: ꝯuersi sunt q obtulerūt se ꝛ sua mutādo habitū ꝛ p sistēdo tñ laici sunt q: nō ꝓmouētur ad ordines: oblati vero sunt q se ꝛ sua obtulerūt monasterio habitu tñ nō mutato: ꝛ vt dicit glo. 17. q. i. c. vt lex. Isti cōuersi ꝛ oblati. magis astringūtur monasterio q̄ monachi. vñ nec etiā cā altioris religionis possunt trāsire ad alia monasteria q̄q̄ petāt a supiore licētiam q: efficiūtur quasi serui monasterij: Monachi vero ꝓprie hodie sunt qui habitū mutāt ꝛ ꝓfitētur ꝛ promouētur ad ordines. 16. q. i. i multis. c. Quidā dicunt ꝙ nūc monachi proprie dicti veniūt oēs religiosi in oī mā nisi appareat rō specialis differentie qd̄ nō videtur vez i mā odiosa. puta in excōicatione. Mā i cle. i. de sta. re. excōicātur monachi: ꝛc. de quo ver. excōica⁹. 5: casu. 46. vbi tex. postqꝫ noiauit monachos. subiungit aut canonicos regulares. vñ si p monachos itelligerētur: ꝛ canonici. vt sequit ex illo

dicto. frustra addidisset. aut canonicos regulares. nō.n. apparet specialis differētia iter eos.j.c.§.9.

8 ¶ Ut̄ monachus possit fieri canonicus regularis. R̄. fm̄.s.Tho.2ª.q.1 i 9. ar.8.ad.2ᵐ. ꝙ vtraqꝫ religio ordinat̄ ad opa vite ꝯtēplatiue iter q̄ ꝑcipue sunt ea q̄ agūtur i diuinis ministerijs ad q̄ ordinat̄ directe ordo canonicoꝝ regulariū qbus ꝑ se cōpetit ꝙ sint clerici.vt.16.q.1.c.alia cā:ꝛ ideo q̄uis ordo monachoꝝ sit altioris obseruātie.tñ si monachi cēnt laici liceret eis transire ad ordinē canonicoꝝ regulariū. nō aūt eꝯ 19.q.3.mādamus. Sed si monachi sint clerici sacris ministerijs obsequētes.hūt id qd̄ ē canonicoꝝ regulariū cū maiori altitudine: ꝛ iō licitū erit trāsire ad ordinē monachoꝝ ab ordine canonicoꝝ regulariū.petita tñ licētia supioris:ꝛ nō eꝯ.19. q.3.statuimus.quō generalr̄ possit religiosus trāsire ex vna religiōe ad aliā ꝛ de licētia reqsita.vide.s. religio.§.13.ꝛ sequentibus.

z ¶ Ut̄ monachus vel religiosus possit fieri canonicus eccl̄ie secularis.R̄.ꝙ nō.c.in noua.16.q.7.extra. de elec.c.cū cām:fm̄ Jo.glo.74.di.c.quorūdā.

3 ¶ Ut̄ monachus vel alius religiosus possit ꝑmoueri ad aliqd̄ bñficiū vel dignitatē eccl̄ie secularis.R̄. fm̄ ꝙ dicit̄ ex dictis Pa.i.c.qd̄ dei.ꝺ sta.mo.ꝙ vel loquimur de dignitate epali ꝛ sic fm̄ oēs pōt.tex.ē i.c.1.18.q.1.ꝛ i de.i.de elec.ꝛ i.c.quorūdā : ꝛ.c.religiosus.de elec.li.6.Aut loquimur de ecclesia iferiori ꝛ tūc vel est collegiata.aut nō.ꝑ casu aut q̄rit̄ de ꝑmotiōe ad canonicatū vel ad aliud bñficiū simplex ipius eccl̄ie collegiate:ꝛ ꝑmoueri nō pōt. vt in.c. super eo ꝺ regu.adeo ꝙ fm̄ Car.ēt epo dispēsare nō pōt.vt religiosus sit canonicus i ecclesia seculari de quo i.§.ꝓcedēti.Nā cessat hoc casu priuilegiū cure. rōe cuius pmittit̄ ꝑmotio ad ecclesiā secularem. vt i.d.c.qd̄ dei:itellige nisi cathedralis esset regularis. Aut q̄rit̄ nūqd possit ꝑmoueri ad ipaꝫ dignitatem eccl̄ie collegiate.puta vt sit ꝑpositus:ꝛ in hoc sunt varie opiniōes Hosti.ꝫ ꝙ nō possit fieri nisi dispēsatiue pp̄ cure necessitatē.Alij tenēt ꝯtrā.s.ꝙ sic pōt ꝑmoueri vel eligi i epm̄ ita hic ꝛ hāc sequit̄ Pa.qꝛ nō repit̄ ꝓhibitū i iure:ꝛ rō cure militat hic ꝛ ꝑdicatiōis.vt i.d.c.qd̄ dei.i tex.ꝫ casu cū q̄rit̄ de eccl̄ia nō collegiata.aut nō est curata ꝛ religiosus eā obtinere non pōt qꝛ cessat rō cure.Aut est curata ꝛ sunt opiniones.vt̄ reqrat̄ dispēsatio ꝛ cōiter tenet̄ ꝙ de iure cōi possit promoueri hoc tenēt Hosti.Jo.an.ꝛ Cal.q dicūt nō eē nec̄ vt epo i ꝑmotiōe vtat̄ verbis dispēsatiōis.hāc opinionē tꝫ Fed.ꝯ.131.Sed doc. ꝺ rota late tractāt hāc decisionē.154.vbi maior pars videt̄ deuiare ab hac sentētia.vñ tenent ꝙ religiosus nō pōt ꝑsentari ꝑ patronū ad ecclesiā parochialē.ꝫ cōis opio est i oppō ꝛ videt̄ tex cū glo.i.c.parrochia.16.q.1.ꝛ tex.in.d.c.qd̄ dei: dicit ꝙ monachi pñt ꝑmoueri:id.n.qd̄ dispēsatiōe pōt fieri non dicimur posse simplr̄ fm̄ Inno.in.c.pastoralis.de cau. pos.ꝛ ꝓpꝛ.Sed dubiū ē vt̄ possit ꝑmoueri sine socio:ꝛ q̄uis sint diuerse opiniōes:ꝫ Pa. sic ē dicendū ꝙ si ꝑmouet̄ i claustralē oi modo debet dare sociū si est monachus:ꝛ si redditus eccl̄ie nō sufficiūt pro duobus dꝫ ecclesia vniri vel serua qd̄ dr̄ i .d.§. ad hec i de.ne i agro.ꝺ sta.mo. Si vero eccl̄ie nō sunt monasterio sub mō ꝑdicto subiecte ꝛ tūc de iure antiquo poterat solus monachus ꝑmoueri.vt i.d. c.i parochia:cū siil̄bus.ꝫ de iure nouo nō debēt singulariter ꝑmoueri.vt i.d.c.ꝫ.de sta.mo. ꝛ de canonico vero regulari satis pōt dici ꝙ dꝫ habere sociū si comode pōt:nō tñ ꝙ i his casibus i qbus religiosus pōt ꝑmoueri ad ecclesiā secularē ꝙ nō pōt fieri sine licētia abbatis vt habetur in.c.si religiosus.de elec.li.6.Si aūt abbas non vult ꝯsentire ꝛ vtilitas. seu necessitas suggerit tūc pōt cōpelli ad ꝯsentiendū ꝫ doc. pter bonū publicū facit.c.nullus.ꝺ iur.Pa. Itē supior pōt dare hāc licētiā:sicꝫ pōt dici ꝺ statuto.qd̄ dicat ꝙ puella non pōt maritari sine assensu agnatoꝝ ꝙ pñt ꝯstringi qñ degit dignū sibi maritū fm̄ Bar.i.l.cū dotē.ff.solutū ma.regularis aūt nō pōt istitui prelatus i ecclesia alterius religionis. vnde si eligat̄ nō tenet electio:de.cū romani.ꝺ elec. vide aliquid .s.abbas.§.4.

¶ Ut̄ liceat monacho habere locū i diuersis monasterijs.R̄.ꝙ nō ꝫ:de reli.do.c.si.intellige nisi vnum monasteriuꝫ sit sub alio de quo.s.electio.ꝑ.§.3.nec potest preffici diuersis monasterijs nec pluribus eccl̄ijs.curā habētibus animaꝝ nisi vnū dependeat ex alio.c.cum singula:de preben.li.6.imo plus.si monachi vnius monasterij.prioratus vel ecclesias. aut administratiōes.seu officia vnius monasterij ꝯsuetas per eiusdē monachos gubernari:sine licētia pape comitterēt monacho alteri⁹ monasterij sunt priuate auctoritate ꝓuidendi ea vice ꝛ recipiētes sūt seligibiles ipo iure.d.c.cū singula.§.fi. 4

¶ Utrum monachus vel religiosus deputatus alicui ecclesie etiam epatus teneatur ad obseruantiā ecclesie sue vel ordinationū ordinis sui .R̄.ꝙ sic quantū ad tria substātialia regule:ꝛ vt habitū deferat etiā si sit episcopus nec debet portare rochetum.c.clerici de vi.ꝛ ho.de.nec ex eo ꝙ habet administrationeꝫ dicatur habere propꝛiū.quia eam tantū habet ratione officij sibi impositi.de sta.mo . c . monachi.§.ꝑ. In obedientia vero distinguitur quia si transit ad episcopatū:ex toto absoluitur a iurisdictione abbatis.19.q.1.c.vnico:si vero trāsfertur ad ecclesiam inferiorem secularem que non est subiecta abbati suo nec in temporalibus nec in spiritualibus ex toto eximitur ab obedientia abbatis .16.q.1. in parochia. Si vero sit soluꝫ subiecta abbati in tēporalibus sic eximitur ab obediētia abbatis in spiritualibus .16. q.2.visis:ꝛ.c.sane.Si vero sit subiecta quo ad spiritualia solum.sic eximitur quo ad temporalia: si vero sit in omnibus subiecta sic ex toto obedit abbati. 5

Quo vero ad alia a tribus votis et ab habitu non eximitur absolute: Nam ad esum carniū tenetur abstinere sicut ante nisi dispēsetur cū aliquo monaco a papa vt solus pficeretur alicui ecclesie et sine scādalo illoꝝ cū quibus viuit nō possit abstinere qꝛ tunc comedere posset ſm Goff. all. c. quisq. 41. di. factus eps ſm Hosti. et videtur sequi glo. i. c. carnem. de cōse. di. 5. etiā pōt comedere. Jeiunia vero et silentiū et vigilias seruare nō tenetur vt dicitur .16. q. i. c. nemo: et hec inter si attēdantur verba. d. c. nemo dico qꝫ ab illis solūmodo absoluitur pceptis regule q̄ comode non pōt seruare cū exercitio plationis sibi ipositoꝝ: sꝫ ad illa q̄ nō dū ipediunt officiū plationis imo potius adiuuāt videtur teneri ad obseruantiā et sic itelligitur. c. monacū. 20. q. i. ad qd officiū teneatur vide. s. hoꝛe canonice. §. 23. et 24. Et quō tenetur ad obseruantiā regularē et pōt testari. s. eps. §. 6.

6 ¶ Sed pone qꝫ pdictus idigeat aliqua dispēsatiōe ad quē recurret. Re. qꝫ si talis ecclesia subest abbati in spiritualibus ad ipm abbatē recurret si vero subest epo ad ipm epm recursuꝫ habebit. c. si quis monacus. 16. q. i. Si vero sit exēpta illa ecclesia et immediate sub papa ad ipm papā recurret. s. exemptus. §. 6. quid. i. satis probabiliter dicūt qꝫ ipse ordinarie pōt secū dispēsare sicut ceteri plati exēptoꝝ et eligere sibi cōfessores. vtrū possit cōfiteri et absolui ab epo vel penitētiario si est exēptus. s. iudex. §. 25.

7 ¶ Que specialiter prohibētur monacis i iure. Re. qꝫ decē notantur i. d. de. ne i agro: pᵐ qd pcipitur ē delatio habitus debiti ſm formā i. d. de. positā. 2ᵐ qꝫ oi mē se cōfiteātur et suscipiāt eucharistie sacrm̄ de quo. s. cōicare. §. xi. 3ᵐ qꝫ ille qui pest exponat regulā vulgariter capitulo vel ab alio exponi facere. sꝫ pdicta solū astringūt monacos nigros vt in. d. de. nō. 4ᵐ. ne vtantur camisiis. vt in. c. ad monasteriū. de sta. mo. 5ᵐ qꝫ seruēt silētiū cōtinuū i dormitorio refectorio. et oratorio i claustro vero certis horis vt ibidē. 6ᵐ qꝫ faciāt capitula d̄ triēnio i triēniū. c. i singulis. eo. ti. 7ᵐ. aucupatōes: et venatōes iterdicūtur eis. d. de. ne i agro. 8ᵐ ne ad curias pncipū vadāt vt suis monasteriis inferāt dāniū alias sunt excōicati illi q administrationē non hūt. s. excōicatio. 5. casu. 46. 9ᵐ qd phibetur ne arma itra septa monasterii teneant ver. excōicatio. 5. casu. 47. 10ᵐ ne carnes comedāt nisi i necessitate. vt. d. c. cū ad monasteriū: et. c. carnē. de cōse. di. 5. Multa sunt alia q̄ ne dū eis. sꝫ oibꝰ religiosis sunt phibita de qbꝰ. s. religio. et mar. §. 43.

8 ¶ Quid de illis monachis vel religiosis q i illis monasteriis comedūt carnes in quibus memoria non extat qꝫ nō comedant. Re. d. Car. cōsuluit vt recitat Pa. in. d. c. cū ad monasteriū. qꝫ possunt comedere ex quo. n. ipi nō fuerūt cā nec apparet ex qua cā fuit itroductū pōt psumi ex aliq̄ cā legitima fuisse introductū secus qñ ex corruptella qꝛ nō excusaretur. c. cū tanto. de cōsue. s. religio. §. 21. et 22. quō monacus comedēs carnes nō peccat mortaliter nisi ppter preceptū vel cōtemptū. vide. s. religio. §. 22.

9 ¶ An appellatōe monacoꝝ veniāt alii religiosi. Re. ſm Pa. i. c. ex pte: de postu. qꝫ qñ cōstitutio emanat respectu religiōis lꝫ loquatur de monacis tñ extēditur ad oēs religiosos: et hoc nisi possit assignari rō diuersitatis inter eos et monacos. s. e. pri.

10 ¶ An ex cōtractu monachi obligetur abbas vel monasteriū. Re. ſm Inno. si monaco comissa ē administratio. abbas et cōuētus tñ obligātur quantū administratio se extēdit: si vero nō habet administrationeꝫ obligatur monacus. sꝫ nō tenetur soluere qꝛ nō hꝫ vñ.

11 ¶ Sed qd de obligationibus. seu pmissiōibus factis monacho vel abbati nūquid acquirūtur monacho vel monasterio. Re. ſm Inno. et Hosti. ex cōtractu inito cū monacho vel abbate obligatur quis mōasterio qꝛ pōt monacus monasterio actioneꝫ acquirere nō tñ pōt obligare monasteriū. vñ q̄uis abbas siue monasteriū possit agere nō tñ tenetur respondere nisi de eo qd ad ipm ptinet et lꝫ ois cōtractus sit phibitus monacis nisi iperāte abbate vt. i. q. i. nō dicatis hoc intelligitur inquātū monasteriū obligaretur. sꝫ obligatio alterius ad monacum acquiritur monasterio sicut et possessio etiā per monacū fugitiuū: ff. d acq. pos. l. si. cui monasterio acquirat. s. religio. §. 27.

12 ¶ Quid de rebus oblatis monacho. Re. ſm Inno: et Hosti. si res erāt monasterii vel etiā alterius: et monasteriū ad restitutionē tenebatur tūc aget monasteriū: si vero erat eius nec de eis tenebatur monasteriū tūc agit ille qui dñs est reꝝ. ita tñ qꝫ si tales res erāt deposite apud monacū et abbas videt eas subtrahi et facile eēt abbati eas liberare. satis credit Inno. qꝫ abbas tenetur depositi i solidū ppter dolū. sꝫ si non vidit vel phibere nō potuit etiā si monacus eas abstulisset qꝛ nō est obligatus ex eius maleficio. Hosti. dicit qꝫ lꝫ abbas videat res aufferri et nō prohibeat lꝫ peccet nō tñ credit qꝫ ipse vel monasteriuꝫ teneatur ex quo fuerāt penes psonā monachi. c. i. de depo.

13 ¶ Sed qd de maleficio comisso p monacuꝫ vel abbatē. Re. ſm Inno. et Hosti. non tenetur monasteriū qꝛ delictū persone: etc. nisi quātū ad monasteriū peruenisset et i eius vtilitatē versum fuisset.

14 ¶ An relictū monacho cū tali cōditiōe qꝫ nihil acquiratur monasterio valeat. Re. qꝫ nō. nisi talis conditio itelligatur qꝫ nihil acquiratur monasterio respectu vtilitatis nō respectu iuris sic nō Bar. i aut. excipitur C. de bo. q̄ libe. qꝛ tūc valet: qd est dicere qꝫ parentes pmittāt illū administrationē habere relicti: sic seruꝰ dr habere ppriū. vt. l. is qui sub. ff. de manu. et facit qd nō glo. l. lucius. §. tres heredes. ff. ad tre. qd qd̄ dicti Bar. pōt limitari qñ talis administratio restringitur ad casuꝫ licitū. s. vt dispēset i pios vsus qd religiosis lꝫ de testā. c. f. li. 6. vel vt cōuertat ad vsuꝫ vestimētoꝝ vel libroꝝ et hmōi: nō aūt liceret vt posset administrare ad libitū illa bona tā q̄ ppria etiā de

licẽtia pape.d.c.cũ ad monasteriũ:⁊ si abbas nolet cõsentire.vt predictã legatã administrationẽ suscipe/ ret relictũ nõ valebit ⁊ remanebit apud grauatũ.l. vnica.C.de ca.tollẽ.⁊ glo.in.d.§.tres heredes. Ab/ bas tñ poterit talẽ vsum fructũ i quo legatũ cõsistit auferre a monaco per nõ in aut.ingressi.C.de sac. san.eccle.⁊ i.c.z.de sta.mo.Sed qd si addat:si mo lestet monacũ cadat a legato:glo.i.d.§.tres heredes: hãc.q.formãt:⁊ ibi Bar.⁊ Cy.in.l.quotiẽs in fi. C.de dona.q.sub.mo.Et ɔcludit ꝙ si legans dispo/ nat per viã pene nõ valet qꝛ ipositio pene super fa/ cto ipossibili de iure vel de facto nõ valet.l.cerdonẽ ff.de op.li.ij.l.i.C.de q.pe.noie.Sed si vult nõ pos/ sit molestari dicat lego vel relinquo vsũfructũ tali monacho donec ⁊ quousqꝫ abbas faciet sibi qõcꝫ: ⁊ ex tũc nõ relinquo ita dicit Bal.in.d.l.i.in.7.q. ⁊ Pau.de castro.in.d.§.tres heredes:sed in eo qd habuit monacus ante cõtrouersiã poterit abbas cõ trouersiã facere ⁊ illi auferre sm ꝑdictos:hoc tamẽ vltimũ mihi videt dubiũ ex quo.n.pręsupponit ꝙ abbas ɔsensit:qꝛ alr nõ valuisset legatũ.vt dictum est:quõ ergo põt dicere ꝙ de ꝑterito non fuit legiti/ mus dispensator:⁊c.

15 ¶ Vtꝝ bona igrediẽtis ꝑtineãt ad monasteriũ iure successionis an iure traditionis inter viuos .R. ma/ gna ẽ ɔtrouersia iter doc.⁊ glo.iuris ciuilis.de quo vide in aut.ingressi.C.de sa.san.eccle.sꝫ veritas vi/ det ꝙ iure successionis vide.ꝟ.religio.§.58.

16 ¶ Quid d̃ relictis illis religiosis q nihil habere pñt. R.i.d.aut.igressi:ponũtur qͦtuor opiniões.p ꝙ ha beãtur pro derelictis.2 ꝙ ꝑtineãt ad veniẽtes ab ite/ stato.3 ꝙ ad epũ i cuius dyocesi sub sunt.4 ꝙ acq rãt eccl̃ie romane de hͦ vide.ꝟ.legatũ.§.§.4.⁊.5.

Monasteriũ vtꝝ possit grauari noua ɔsuetu/ dine:fruitio.vel onere.R.ꝙ nõ nisi a prin de ɔsensu epi a patrono sit ei iposita.vt scãe tes:de cẽsi.nõ itelligas ꝙ i dote nec possint ẽt a prĩ ipõi aliqd onus.sꝫ itellige i aliis a dote ꝑdicta.

1 ¶ Vtꝝ quis possit frequẽtare monasteria monialiũ. R.ꝙ nõ nisi ex cã manifesta ⁊ rõnabili alias post admonitionẽ frequẽtãtes si sunt clerici deponũtur. si laici excõicẽtur.c.monasteria.de vi.⁊ ho.de.

2 ¶ Vtꝝ mõasteria duplia feminaꝝ ⁊ religiosoꝝ sint li cita.R.ꝙ nõ.vt i.c.diffinimus.⁊.c.i decima.18.q.2.

Monialis nõ debet habere singularẽ habita tionẽ.sed cõiter tam i ecclesia qꝫ in refecto rio ⁊ dormitorio eẽ d̃bet.18.q.2.periculosaꝫ vt sibi sint testes castitatis ⁊ honestatis. vt in aut. de mona.§.cogitandũ.nec debet loqui cum aliquo monacho nisi cum socia vel presente abbatissa: ⁊ breuiter.c.diffinimus:⁊.c.in decima.18.q.2.nec de bet cãtare in coro cũ monacis.d.c.periculosam:⁊ de bent seruare clausurã ꝑ eõs.c.periculoso. de sta.reg. li.6.Nec obstat qd aliqui dicũt ꝙ nõ potest eis idi ci vita artior ipis initio qꝛ hoc nõ ꝑtinet ad artiorẽ vitã.sed ad cõseruationẽ honestatis debite ⁊ idõ nõ excusant q nõ obseruãt clausurã cũ possint. Potest tñ abbatissa exire pro homagio cũ honesta societa te ita tñ ꝙ ad alia nõ diuertat similiter si esset aliq q notabili morbo laborãs sine aliaꝝ ifectiõe hoc eẽ nõ posset.vt in.d.c.periculoso.vbi platis ipaꝝ preci pit ꝙ prouideãt:⁊ ꝙ nõ ꝑmittant patere accessum quarũcũqꝫ personaꝝ ad eas nisi ex rõnabili causa ⁊ ꝙ singulis annis eas visitẽt ⁊ ille q sunt ita exẽ/ pte ꝙ imediate sub sunt pape debet epũs auctoritate apostolica visitare.vt nõ in de. accedentes.de sta. mo.⁊ in.d.c.periculosa. Intellige nisi aliter habeãt per priuilegia:⁊ nõ tenet receptio monialiũ nõ mẽ dicantiũ vltra numeꝝ eaꝝ q possunt substẽtare sine penuria de ꝓuẽtibus monasterioꝝ ⁊ ipo iure ẽ nul la.d.c.periculosa:d̃ isto vltͦ.vide.ꝟ.symoͦ.§.61.⁊ se.

Oneta:quot modis falsat.ꝟ.falsariꝰ.§.6. Quod pondus debet habere:ibideꝫ.§.7.de radẽtibꝰ monetã ibidẽ.§.8.de illis q põde rãt monetaꝫ retinẽt meliores ibidẽ.§.9.quõ teneat qs restituere eãdẽ monetã vel nõ.ꝟ.pecũia p totũ.

Ora icurritur cũ quis non facit id quod fa cere tenetur ⁊ eo tẽpore.vt nõ in.c.vltimo. de loca ⁊ quando dies est apposita obliga/ tioni nõ requirit monitio vt quis cõstituat in mo/ ra qꝛ dies interpellat pro homine.d.c.vltimo.si ve/ ro dies nõ est apposita obligationi nec alia condi/ ctio sic requirit monitio sm Bal.in.l.non ignorat C.de fruti ⁊ li.expẽ.⁊ Pa.i.c.lꝫ heli.de sy mo:⁊ in c.z.de accus.facit.l.in fideicomissi.ff.de vsu.⁊ ɔ̃tra glo.in.d.c.licet heli.dicat ꝙ i pecuniariis admoni/ tio est de honestate nõ de necessitate: tamen Ludo. de Roma.in suis notãdis tenet.ꝙ si debitor citatur sine monitione ⁊ cõfitetur debitũ ꝙ debet actor cõ/ dẽnari in expensis si poterit probare ꝙ nõ fuit mo nitus qꝛ debitori incũbit ꝓbatio ⁊ sic negatiua:⁊c. ratio quia ius presumit ꝙ creditor monuerit eũ qꝛ cõiter sic solet fieri vt dicit in.d.l.vt fideicomissi ⁊ istud est verissimũ de iure fori.sed de iure poli vide tur ꝙ si creditor ex timore etiã reuerẽtiali non au/ det petere debitũ vel ignorat ꝙ tũc etiã sine moni/ tione cõstituat debitor in mora alias non: quia ex quo scit ꝙ ei debetur ⁊ sine omni respectu potest pe tere ⁊ nõ petit videtur cõsentire ꝙ teneat: ⁊ intelli/ ge.l.omnibus obligationibus.ff.de re.iur. Et nota ꝙ morosus tenetur etiã ad restitutioneꝫ dãni dati ei cui nõ soluit ⁊ lucri cẽsantis.

1 ¶ Quõ purgat mora .R.ꝙ ex celeri solutione an/ te requisitionem factam.vt nota in.d.c.vltimo.fa/ cit.c.cũ bertoldus.de re.iudi.⁊ nota ꝙ mora ⁊ cul/ pa equiperãtur nisi i hoc ꝙ mora est purgabilis.l. si seruũ.§.sequitur.ff.de verb.obli.⁊ sic potest intel/ ligi.l.si is in fine.ff.de iur.do.Et ideo si res que est restituenda vel danda eodem modo esset peritura apud dominũ vel eũ cui est danda nõ tenetur mo/

rosus.l.fi.§.i.ff.ad le.ro.de iac.nec creditor lucretur cū aliena iactura hoc sequitur fulgo.in.l.q te.ff.si cer.pe.similiter si obtulit post moraȝ tēpore debito: vt in.d.§.sequitur: et si dubitatur vtrum peritura fuisset: debitor morosus nō liberatur.qz iterpratio fit cōtra eum.l.cū res.§.fi.ff.de leg.i.ℽ.loca°.§.fi.et.ℽ.restitu°.§.xi.

m Ors est triplex.s.corporalis. spūalis p pctm̄ mortale q̄ ē peior q̄ꝫ p' 6.s.T.sup ps.33.i fi. et gehēnalis p penā eternā iferni.de pen.di. vlti°.c.fi. Et ēt triplex vita.s.corpopalis gr̄e.et beatitudis.corporalis. mors ē ēt triplex.s.cētialis q̄ hō priuatur vita substātiali et ciuilis q̄ hō priuatur aliquo eē accītali.i.aliq̄ opatiōe vitali.puta ppria volūtate.aut ciuiū fruictōe sicut fit p religionē vel relegationē.de q̄.j.§.4.vtrū liceat alicui seipm occidere. vide ℽ.homicidiū.§.4.

4 ¶ Utrū liceat spoliare mortuos.R̄.q non.imo tales sm.ll.grauissime puniūtur.ff.de sepul. vio.l.3.§.aduersus eos. Nam et phs.4.ethicor.spoliatores mortuor latronibus ānumerat. Que sacramēta essent reiterāda si mortuus resurgeret.vide.ℽ.sacramētū. Mors et ois defectus corporalis: et rebellio carnis ad spiritū sūt pena pctī primor parētū ꝯseqūtia ad penā principalem.s.subtractionē iustitie originalis: hec.s.T.ii.q.85.ar°.5.ē cā imediata: remota ℽo cā.ē ꝯrietas pricipior:vt ē iusta pēa ē a deo. nō āt est m alū nature nec sunt eq̄lr i oib' rōe ꝯplexiōis.

5 ¶ Utrū mors sit meritoria.R̄.s.s.T.ii.q.164.ar.§.ad.6m.q sic iqm̄ sancti bn̄ vtūtur morte.sicut bn̄ vtuntur alijs malis:ꝫ mortē tn̄ nālez nō purgatur aliqs a peccatis actualib'.sꝫ p mortē ab alijs illatā bn̄ pōt purgari.vn̄ si aliqs puta latro mortē illatam paciēter sustineat etiā si .p criminibus ipius sit illata.valet ad minutionē pene et ad liberationē a tota pena sm q̄titatē culpe et patiētie et ꝯtrictiōis. Et mors quā nālr qlz refugit ē appetibilis pp beatitudinē sicut dr ad phil.i.desiderium hn̄s dissolui et eē cū xpo. Et aliqs appetit mortē p acciñs dupl'r.s.vel pp aliquod acq̄rēdū vel pp aliū malū vitādū: et sic'r aliqs diligit mortē nō affectu.sꝫ effectu. Et qlz tenetur liberare primū incidētē i latrōes a morte sm cōdictionē et statū suū. Et null° dꝫ eripi a morte cōtra iura. Et mors iqm̄ priuat eē hois p'cē max° penar.sꝫ iquātū priuatur vita mala ē remediū penarū: et q̄tū ad dispositōes pcedētes ē vltimū terribiliū.formalr vero.i.q̄tū ad ipaȝ sepationē aie nō sentitur. hec oia sunt sm.s.T.i diuersis locis. Quō aliquis tenetur se morti exponere pro amicis.vide.ℽ.eps.§.5.Quō latro quando dicit mori citius q̄ꝫ offendere deū ꝯfitēdo delicta sua sit martyr.vide .ℽ.martyr.§.2.fi.

5 ¶ Utrū tristādū sit vel dolēdū seu plorādū de morte amici.R̄.phibet aplūs ne qs inordinate tristetur de morte proximi.vn̄ dicit sicut et ceteri qui spē nō habent: videtur aūt aplūs bene cōcedere.tristari pro mortuis:aliqd tn̄ prohibere:ne.s.iordinate tristētur.vn̄ dicit sicut et ceteri: qr n.aliquis tristetur de mortuis: habet pietatē:primo ppter defectū corpor deficientis:debemus.n.cos diligere et corpus ppter animā ecc.41.O mors q̄ꝫ amara est memoria hominis pacē habētis:et c.2° propter discessium et seperationem q̄ dolorosa ē amicis.i.R̄.15.sic ne sepat amara mors. 3° qr per mortem fit cōmemoratio peccati.ad ro.6. Stipēdia peccati mors. 4° qr fit cōmemoratio mortis nostre ecc.7.i illa.n.finis cūctor hominū admonetur: et viuēs cogitat qd futur sit: sic ergo est tristandū.sed moderate.vnde Ecc.22.Modicum plora super mortuū qui requieuit: et ideo dicit sicut et ceteri q spē nō habēt.s.qr isti credūt hmōi defectus eē ppetuos.sed nō nos:ad phil.3. Saluatorē expectamus et c.hec.s.Tho.super epistolas Pauli.i.ad Thes.4.

¶ Utrū mors ciuilis equiparetur morti naturali i dubio.R̄.q aut verbum mors profertur a iure i materia stricta et exorbitāti a iure cōi et i dubio itelligitur de morte naturali.c.susceptū d̄ rescrip.li.6.Aut ius nō est strictū i quo scribitur mors.sed est extēdibile ex idē ptate rōis tūc si mors ciuilis habet eūdem effectū quo ad id de quo agitur quē habet mors naturalis: et sic equiparatur ita procedit.c.placuit .16.q.i.si aūt mors ciuilis non habet per omnia eūdē effectū quo ad id de quo agitur quē habet mors naturalis nō extēdetur nec eqparabitur morti naturali. vt dicit glo.i.d.c.quesitū:et.c.lꝫ.de offi.dele.et ibi.d.Anto.alias sic. Si vero verbū mors profertur ab homine tunc in dubio nō equiparatur qr verbū hominis debet referri ad mortē naturalē. vt in.l.ex ea parte.§.isulā.ff. de verb.obl.regulariter tamen sm Jo.d.c.placuit. debet itelligi de morte nāli.Quā io dicatur eē i periculo mortis.ℽ.absolu°.§.§.15.et.ℽ.ꝯfessio sacralis.§.42. 4

¶ Utrū sit peccatū requirere a mortē vt post mortem reuelet statū suum.R̄.sm.s.Tho.ql.3.q.9.ar.2°. q non:submittēdo tamen hoc diuino iudicio: nisi forte ex dubitatiōe fidei de futuro statu quasi tentādo inquirat vel nisi superbe et presumptuose de sua facultate cōfidēs vel nisi per accidēs aliqua alia inordinatio adiūgatur circa hoc:sicut si circa sumptionem cibi potest aliqua iordinatio adiungi et q̄ꝫuis deus noluerit reuelare superbo diuiti et voluerit sibi esse occultū quod petebat nō incōueniens tamen q aliquādo velit reuelare fidelibus pie et humiliter requirentibus.Quō tardans legata mortuor vel demosinas malefaciat.ℽ.executio.§.16. 5

m Ulier vide .ℽ.femina.

m Ultiloquiū est filia gule.qr ppter imoderatā delectationē in cibis et potibus sequitur nimia sumptio:et nimia solicitudo ipius .vn̄ perturbātur vires iferiores corporales et sic acies rationis hebetatur et per ꝯseqūēs ipeditur ne regat instrumēta loquēdi et sic sequitur iordinatio locutionis q̄ ē multiloquiū:dr.n.multiloquiū sm q est multitudo locutionis cū superfluitate vel pter vtilitatē et sic in

telligit illud prouer. x. i multiloquio nō deerit peccā. Aliud est tñ proprie loquēdo multiloquiū aliud verbositas siue lingositas. qr lingositas sonat icōtēptū puenies ex ꝯsuetudine superflue ꝛ sordidate locutiōis. Multiloquū vero nō determinat tm̄ qd̄ lingositas. sꝫ stat i gn̄re: ꝛ lꝫ sit veiale tñ lingositas pōt eē mōtale. vñ Job. ꝑ. Nūqd verbosus iustificabit q̄si dica nō.

m Undana quelibet reducunt ad tria. s. ad honores: ad diuitias ꝛ ad delitias.

m Un⁹ qd sit ꝛ quotuplex: ꝛ ď suis dr̄ijs. vide ꝟ. excō. 5. casu. 18. ꝛ. ꝟ. sy mōia. ꝑ. x. ꝛ se.

m Urmuratio sm̄ quandā apostillā sup illud sapie. ꝑ. custodite vos a murmuratione est quedā querella cū ipatiētia i his q̄ hō deberet patiēter ferre ꝛ comittit aliqñ ꝯ deū per displicentiā eo ꝙ nō tribuat prosperitatē vel aduersitatē sm̄ merita hominum vel qr imittit tribulationē vel nō regit mundū modo nr̄o ꝛ tñ iniuste qr hier. xi. Justus quidē tu es dn̄e lꝫ nobis occulta sint eius iudicia. Aliqñ est ꝯ platos de quibus dr̄. 90. di. Alienus sit a fratrū vnitate qui murmurauerat: ꝛ ideo apl̄s: nec murmurauerit: ꝛ c̄. 1. cor. xi. Et qñ sit peccatū mortale dic ꝙ tūc quādo ex ipa fit ꝯ aliquod pceptū dei. puta qr dicit vel credit deū iniustū vel iudicat temerarie ꝛ hmōi. Ad cuius declarationēꝫ notādum ꝙ murmuratio videt̄ significare quādā locutionē submissaꝫ vel clāculosam ad instar corꝫ qui nō audēt i faciē siue palā loqui. vnde dr̄ querella clāculo vel angulariter ꝛ nō i faciē factā. non. n. dr̄ murmuratio si quis cōquerat̄ etiā iniuste coraꝫ pside. dr̄ aūt iniusta siue ipaciēs qr potest esse mala ratiōe rei de qua fit sicꝫ pharisei de receptiōe peccatoꝝ a dn̄o: ꝛ rōe modi. qr. s. q̄uis quis cōquerat̄ de re iniusta. tñ non debito modo. i. nō. vbi. qñ. vel quō debet. puta cū impacientia. vnde murmuratio pōt accipi tribus modis. ꝑ. vt est submissa ꝛ clāculosa locutio: ꝛ sic potest esse sine peccato sicut dicitur Jo. 5. ꝙ murmur multus erat de xp̄o in populo. 2° est submissa ꝛ clāculosa locutio querulātis de re iusta. sicut populus Jsrael murmurauit frequēter cōtra deū. 3° est de re iniusta iniusto modo. puta cum impaciētia: ꝛ istis duobus modis vltimis semper ē peccatū. aut veniale. aut mortale sm̄ ꝯdictionē personaꝝ. circūstātiaꝝ vel animoꝝ qd̄ diffinire in generali esset difficile. vnde dic vt dictū est.

m Usicalib⁹ quō liceat vti i ecclesia. ꝟ. organū.

m Utilare vt̄ liceat aliquē. ꝟ. homi̅: ꝛ. ꝟ. irregularitas. 5. ꝑ. 27. de mutilatis a se vel ab aliis. ꝟ. cor. vitiat⁹. Mutila° mēbroꝝ ē illicita hꝫ. s. T. 2ª. q. 65. ar°. 1. Nisi fiat pp salutē toti⁹ corporis vel fiat p publicā ptātē pp bonū cōe. ꝟ. percussio. Quid sit ppꝛie mutilare ꝛ quō iducit irregularitatē. vide. ꝟ. irregularitas. 5. ꝑ. 26.

m Utus per signa potest petere sacra ꝛ ei danda sunt. 16. q. 6. g recedunt. ꝛ matri̅ potest ꝯtrahere. ꝟ. matrimoniū. 2. ꝑ. 6. ꝛ. ꝑ. 8.

m Utuū ē qd̄ de meo fit tuū. ff. si cer. peta. l. ij. ꝛ ꝯsistit proprie i rebus q̄ ꝯsistūt in numero vt pecunia ꝛ hmōi. pondere vt massa auri vel argēti: ꝛ hmōi. ꝛ mēsura vt vinū. oleū. triticū ꝛ que vsu cōsumūtur. vt i. d. l. 2. ꝛ Insti. qui mo. ꝯhi. obli. i pn°. Et quidā restringūt mensurā ad illā qua grana vel liquida mensurātur nō ad illā qua pāni vel terra mēsurat̄. Et notādum ꝙ mutuū ꝯsistit vt reddat̄ nō eadē numero res. sꝫ similis i genere: siue tātūdē ꝛ eiusdē vtilitaꝫ: ꝛ ꝑ eodē mō. vñ si dedit pecuniā nō illā restituet. sed similē ꝛ hmōi. alr̄ trāsiret in comodatū vel depositū vel aliū ꝯctū. l. 2. ff. de ꝯhen. emp. ꝛ. l. 2. si cer. peta. Et dicit Azo. ꝙ si quis mutuo dedisset pōdus argēti: ꝛ reciperet pecuniam ad numeꝝ. ꝙ est mutuū si pecunia sit argentea. qr tātūdē reddit̄ ꝛ eiusdē generis. facit. l. i. ꝑ. vltimo. ff. de auro. ꝛ argen. lega. Et ppterea si res mutuata perit: periculū est in mutuo accipiētis etiā si casu fortuito. l. incēdiū. C. si cer. peta. secus si data eēt pecunia bursa ꝯsignata. qr nō ē mutuū. l. si ab initio. ff. si cer. pe. oportet ergo ꝙ tradatur vt fit accipientis mutuū. nō cōsignata aliter nō erit mutuū. Quō qs teneat̄ ad dandū mutuū. ꝟ. elemosina. ꝑ. 5. 6. ꝛ. 7. ꝛ. ꝟ. vsura. ꝑ. ꝑ. 6. Et quomodo in mutuo fiat vsura. ꝟ. vsura quasi per totum.

n Asus: abscisio ipedit a susceptiōe ordis ď nec̄ pcepti ꝛ nō ď nec̄ sacri. ꝟ. cor. vitiatus. ꝑ. i.

n Aufragiū dr̄ nauis fractio ex q̄ plerūq; submersio reꝝ ꝛ corpoꝝ ꝯtigit pp vi tēpestatꝫ vel fluis. l. depco°. ff. ad. l. rodiā. de iac. ꝛ qcqd ď naufragio accipit̄ siue de ipa naui siue de mari. siue de litore restituēdū ē. ff. de icen. rui. ꝛ nau. l. si qs ex naufragio. Nec excusat aliq̄ ꝯsuetudo qn furtuꝫ comittāt. ff. de acq. re. l. q̄ rōe. i si. C. de furtis. l. meū. qn ēt hꝫ leges si petat̄. j. ānū ꝯdēnabit̄ ad restituendū q̄druplū. sꝫ post ānū i simplū. d. l. meū. hꝫ ēt canones. si is q accepit sit ep̄s vel platus siue clericus dꝫ deponi. c. dilecti. el. ꝑ. de accu. laicus vero nisi restituat dꝫ excōicari. vel ē excōicatus de rap. c. excōicatiōi. de q°. ꝟ. excō°. 5. casu. 25. Intellige ď nauigātib⁹ iusta cā ꝛ honesta. vt dr̄. d. casu. 25. ꝑ. 3.

¶ Quid de dn̄is q ꝯueuūt cū nautꝫ ď certa q̄titate dāda ne depdēt̄ i nauigio vel securāt ꝙ alius non accipiet. sꝫ defensabūt. R. ꝙ tenēt̄ restituere qr ad defensandū tenēt̄ nisi spōtanea volūtate eis darēt. vel accipent p mercede laboris sidelr̄ ipē si. sm̄ aliquos liceret facere statutū vt qs lucraret̄ tm̄ p rebus recupatꝫ i mari naufragiis max̄ qñ ē pp vtilitatē naufragoꝝ qr alr̄ nō recuparēt suas res. sꝫ pirēt in mari ꝛ p max̄ qñ cū piculo exponerēt se. Si vero esset res q̄ nullo° possent saluari nisi p illos q se exponūt piculo max̄ moꝝ nō videt̄ teneri vel debet̄ ei premiū iuxta laboꝝ ꝛ periculū ad quod se exposuit taxandus ad arbitrium boni viri.

n Auta.caupo.ꝛ stabularius tenētur ꝺ leuissi
ma culpa.non de casu fortuito.l.ꝛ ita.§.at.
hoc edicto.ff.nau.ca.ꝛ sta. Nec obstat.l.i.§.
si vestiméta.ff.depositi.vbi depositarius non teneť
nisi de leui culpa qꝛ ē speciale in istis vt teneātur de
leuissima.q̄uis forte i ꝯscia non videātur teneri nisi
de leui.d.l.ꝛ ita.que loquiť in odiū taliū qui solent
fraudē facere.vt ibi pꝫ.§.at hoc edicto.
¶ Quid si nauta ponat res meas i alia naui ꝛ pe/
rierūt.R.ꝙ teneť.l.itē q̄riť.§.i.ff.loca. Et hoc verꝫ
si iuicto dn̄o:si vero bona fide ꝛ sine culpa nō tene/
tur.similiter nō teneť etiā si dolose posuisset quādo
vtraqꝫ nauis periit i eadē negotiatōe.ff.ad.l.rodiā
de iac.l.fi.§.i.qꝛ lꝫ sit i culpa. ifideliter rem tuā con
tractādo.nō tamen ex tali culpa est amissa ex quo
omnino peritura erat.

n Ecessitas quō est triplex.s.extrema sine qua
vita corporalis substētari nō pōt q̄ dr̄ neces/
sitas īdiuidui ꝛ necessitas sm̄ statū siue pso
nā:ꝛ necessitas ad bene eē siue ꝓficua: ꝛ quō quis
teneať subuenire hmōi necessitatib⁹.vide.ꝟ.elemo/
sina.§.4.Que necessitas excuset vt possit laborare i
die festo.ꝟ.ferie.§.44.ꝛ superioribus.

n Egligētia dicit defectuꝫ debite solicitudinis.
vn̄ negligētia ē omissio alicuius qꝺ fieri pōt
ꝛ dꝫ:ꝛ nō negligētia sine mora:ꝛ icludit la
tā ꝛ leuē culpā.vt i.§.seq̄nti. Et sic̄ solicitudo bona
sumiť dupl̄r.s.ꝙ ē q̄dā circūstātia req̄sita ad oēm
actū virtutis ꝛ sic nō ē specialis.sꝫ generalis: ꝛ sm̄
ꝙ dicit actū rōis req̄sitū i p̄cipiēdo: ꝛ dirigēdo cir
ca actū prudētie:ꝛ sic ē specialis ptinēs ad pruden/
tiā.de qua.ꝟ.solicitudo. Sic ꝛ negligētia q̄ oppo/
niť debite solicitudini vigilātie:ꝛ diligētie:ꝛ ꝯsequē
ter prudētie si accipiať vt est defectus repertus in oī
pctō.nō est pctm̄ speciale.sꝫ circūstātia seq̄ns omne
pctm̄.si aūt accipiať vt opponiť debite solicitudini
est speciale pctm̄.sm̄ ꝙ solicitudo ē specialis virtus
cuius priuatio est negligentia. Et ꝙ sit pctm̄.pꝫ qꝛ
est defectus debiti actus solicitudinis:ꝛ ptinet ad i/
prudētiā qꝛ sꝫ Jsido.i li.ethi.negligēs dr̄ quasi nec
eligēs:electio aūt recta eoꝝ q̄ sunt ad finē ad prudē
tiā pertinet.hec.s.Tho.2ᵉ.q.54.ar.p̄.ꝛ.2°. Et nō ꝙ
negligētia ꝯsistit i defectu iterioris actus ad quē p/
tinet etiā electio.pigritia autē ꝛ torpor magis pti/
nent ad executionē.ita tñ ꝙ pigritia iportat tardi/
tatē ad exeq̄ndū:torpor remissionē quādam i ipa
executione:ꝛ ideo cōueniēter torpor ex accidia na/
sciť.qꝛ accidia est tristitia aggrauans.i.impediens
animū ab operādo. Omissio aūt pertinet ad exte/
riorē actū.est.n.omissio quādo pretermittiť aliquis
actus debitus ꝛ opponiť iustitie:ꝛ est effectus negli
gentie.sicut etiā executio iusti operis est effectus ra
tionis:ꝛ incōstans deficit i p̄cipiēdo q̄si ab aliquo
ipeditus:negligēs aūt per defectū prompte volūta
tis:segnities vero q̄ est spēs timoris est fuga opera
tionis cāta ex timore magni laboris grauātis na/
turā.cum.s.aliquis refugit operari propter timoreꝫ
excedentis laboris exterioris. hec .s.Tho. 2ᵉ.q.qi.
ar.4. Uide omnia ista in locis suis.
¶ Ut̄r negligētia sit pctm̄ mortale.R.vbi.s.ar.3.ꝙ i
negligētia ꝓuenit ex quadā remissiōe volūtatis per
quā cōtingit ꝙ non solicitaťvt p̄cipiat ea q̄ debet.
vel eo mō quo debet. Pōt ergo dupl̄r cōtingere ꝙ
negligētia sit pctm̄ mortale. vno mō ex parte eius
qꝺ p̄termittiť per negligentiā qꝺ quideꝫ si sit de ne
cessitate saluť.siue sit actus siue circūstātia.erit pec/
catū mortale. Alio mō ex parte cause.si.n.volūtas i
tm̄ sit remissa circa ea q̄ sunt dei vt totaliter a dei
charitate deficiat.talis negligētia est pctm̄ mortale
ꝛ hoc p̄cipue cōtingit qn̄ negligētia seqiť ex ꝯtem
ptu:alioqn si negligētia ꝯsistat i p̄termissiōe alicu/
ius actus vel circūstātie q̄ nō sit de necessitate saluť
nec hoc fiat ex ꝯtēptu.sed ex aliquo defectu feruoꝝ
qui ipediť iterdū p aliqꝺ veniale peccatū.tūc non ē
mortale.sꝫ veniale. Et nō ꝙ qn̄ negligētia cōsistit i
p̄termissiōe eoꝝ q̄ sunt de necessitate salutis.tūc tra
hiť ad aliud genus pcti magis manifestū: pctā.n.q̄
ꝯsistunt in iterioribus actibus sunt magis occulta:
nec est circūstātia de necessitate ꝯfessiōis.eo ꝙ itelli/
giť per cōfessionē pcti cui adiūgiť.vel qꝛ ē genera/
lis circūstantia. De negligētia iudicis. vide ver.iu
dex.§.10.20.ꝛ.21. De negligētia cōferendi beneficia
ecclesiastica.ꝟ.beneficiū.2°.§.21. De negligētia p̄la/
ti i corrigēdo.ꝟ.p̄latus.§.p̄.ꝛ.ꝟ.pmissio.§.i.ꝛ.ꝟ.
abbas.§.6.ꝛ.ꝟ.correptio.§.3. De negligētia eligē
di ꝛ prouidēdi i ecclesia cathedrali vel regulari.ꝟ.
electio.§.6.8.ꝛ.9.

n Egotiū seculare.dr̄ multis modis.vt in.c.p̄.
ne cle.vel mo. Primo mō cū quid plus iusto
appetiť qꝺ culpe lucrū dr̄. Itē ꝛ munera in/
iusta accipere vel dare ꝛ vl̄r oīa per q̄ hō seculari/
ter viuit i aliquo pctō diciť seculare negotiū.d.c.i.
Quō triplex est negotiatio vide.ꝟ.clericus.5°.i p̄n.
Et quō negotiatio ꝓhibeť clericis i sacris ꝛ benefi/
ciatis ꝛ oībus religiosis ꝛ quō possunt aliquas ne/
gotiatiōes vide.ꝟ.clericus.3°.p totū: ꝛ.ꝟ.ēptio.§.
15.ꝛ.16.ꝛ i.17.habes de negotiatiōe in die festo vel
loco sacro de ēptiōe gladioꝝ.sagittaꝝ:ꝛ similiū.ꝟ.
ars.§.3.vsqꝫ ad finē. De pēa clerici negotiatoꝝ.ꝟ.
clericus.3°.§.i.ꝛ.ꝟ.excōicatio.5.casu.19.§.3.ꝛ.4.

n Eophytus quis dicať.R.sꝫ Ray.dr̄ nouel/
lus i fide a neos qꝺ ē nouū ꝛ phytos qꝺ ē fi
des.48.di.c.quoniā. Item neophyti dicūtur
nouelli in regione.c.sicut.e.di.
¶ Quare neophyti ꝓhibētur ordinari.R.sꝫ Ray. i
cā est duplex.vna cā est ne icidant in superbiā putā
tes ꝙ fides christiana siue religio multū eis idigeat
.d.c.qm̄. Alia cā est qꝛ non sunt expti ipius status
ecclesie vel religionis.nec sciūt modos psonaꝝ. Iteꝫ
nō ieiunauerāt nec fleuerūt.nō ꝓbauerāt nec ꝓbati

sunt vt i.§.1.d.di.48.vñ tales nec ad minores ordi nes promouēdi sunt cōcor. Hoff. & Hosti.

n Igromantia vide.𝔳.ars.§.1.&.𝔳.sortes ma xime.§.2.

n Ominatiꝫ qs dicaꝰ excōicatus vel iterdict⁹. R. sm Pa.i.c.i lateranēsi.de pben.& digni. q vbi agiꝰ de pena icurrēda ipo iure.sic nō dr quis noiatꝫ nisi exprimaꝰ eius ppriū nomen qr hoc iportat ethymologia vocabuli & i istis odiosis nō est recedēdū a ppria significatione verboꝶ nisi de mēte ɔstet.vt i.c.statutum.de elec.li.6. Nisi circū stātie sint ita expsse & stricte q ex toto iportāt vices ppriꝫ nois.facit.l.2.de libe.& posthu.& Insti.ɔ̄ exhe. libe.§ noiatiꝫ : vt i.l.quotiēs.§.si quis nomen.ff.de here.isti.vt puta dicat filius Petri qui nō habet nisi vnicū filiū:& hmōi:& sic itellige & limita Inno.i.d. c.i lateranēsi:hoc etiā sequiꝰ glo. i de.1.de vi.& ho. de.i.𝔳.noiatiꝫ. Si vero nō agiꝰ de pena icurrēda ipsofacto:tūc etiā dr noiatiꝫ expssus q p circūstātias nō sic strictas exprimiꝰ:& sic itellige & limita glo. & Pa.i dicto.𝔳.noiatiꝫ.& glo.i.c.cōstitutionē.de sen. exc.li.6.puta si diceret nisi carpentarius talis loci iunior:& hmōi.& ad glo.i.c.ex nobis.d.β.ɔ̄ sen.exc. quā videtur sequi cōiter doc. dic q itelligitur q ita sunt excōicati quasi noiatiꝫ fuissent expssi.sed nō q dicātur noiatiꝫ excōicat.qr pōt qs excōicari lꝫ non noieꝰ.& glo.i.c.romana.de sen.exc.li.6.i.𝔳.spē.di cit q dicꝰ specifice excōicatus qñ dicit:excōico.p.qr furtū fecit & ibidē.𝔳.genere.dr q sunt excōicati ge neraliꝰ qñ dicit excōico oēs q sacrilegiū comiserūt.

n Otarius.vide.𝔳.tabelio.

n Otoriū est duplex.s.iuris & facti.notoriū iu ris est de quo qs canonice ē ɔdēnatus vel in iudicio cōfessus vel legitime cōuictus.c.vrā de coha.cle.& Pa.ibi i glō.i.𝔳.notoriū:&.c.ɋsituꝫ. eo.ti.notoriū vero facti.ē cū populus est testis & dis simulatiōe nō est locus.c.tua.de coha.cle.& hoc in telligiꝰ siue crimē sit notū oib⁹ qui sunt i illo loco.s. villa siue parochia etiā si i illo loco nō sint nisi de cē qr decē hoies faciūt populū.x.q.3.vnio : sm glo. Ray.qui etiā addit q si etiā parochia hꝫ mille pa rochianos & solū ex illis decē graues & honeste psō ne scādalizētur de focariis sacerdotis pōt dici q po pulus scādalizeꝰ.cū decē hoies populū faciāt.vt di ctū est.Et tale notoriū facti iteꝶ diuidiꝰ qr aliud est notoriū facti permanētis vt cū tenet adulterā pu blice i domo.Aliud trāseūtis.vt cū quis publice ho minē interfecit. Sed & est.3ᵐ.notoriū facti psumpti vt si quis publice habitus est p filio:vel affine:& hu iusmodi.In notorio igiꝰ iuris exigiꝰ qñqꝫ proba tio cōtra negantē.c.sicut:de reiudi.In notorio ve ro facti:nō requiriꝰ ordo.iuris: qui alias etiā obser uādus.c.ad nostrā.de iur.iur.el.2º. Euidentia nāqꝫ patrati criminis.non indiget clamore accusatoꝶ.c. euidētia.de accu.de his oibus : & alij vide Pa.vbi supra.vide etiā.𝔳.decimo.2º.§.13.14.&.15.& ver.ex cōicatio.5.casu.42.§.2.&.3º.

n Ouale in priuilegijs:pijs locis cōcessis intel ligiꝰ ois ager de nouo ad cultū reddatus ɔ̄ quo non extat memoria q aliqu[illegible]o fuisset cultus.de verb.signi.quid per nouale.

n Ouitius proprie dicaꝰ qui habitu religionis accepto nōdū per aliquā pfessionē astrictus experiꝰ religiōis austeritatē.

¶ Quis possit eē nouitius proprie.R. q quilꝫ q ra tionis capax:& pubes.20.q.i.per totuꝫ:& de regu.c. cū simus:& quilꝫ qui pōt esse religiosus. Et qui sint isti vide.𝔳.religio.§.9.& se.vñ lꝫ ante annos puber tatis possit offerri a parētibus.vel alias possit quis suscipere habitū tñ proīe non est nouitius qr experiri nō pōt quid sit castitas:nec malitia potest supplere etatē.vt i.c.ad nostrā:&.c.significatū.de regu.& tō oꝫ cōpleuerit.14. annū masculus. femina vero.12. Si vero offeraꝰ a parētibus vel tutoribus ante pdī ctū tēpus & ipe cōsentiat sm dir.li.2º.lꝫ ɔfessus quꝰ sit ante annos discretiōis nō teneat tñ ipe exire nō pōt priusqꝫ veniat ad legitimā etatē ad instar car nalis matrimonij.c.de illis.de despon.impube.&.c. illud.20.q.i.Sed qꝫ primū peruenerit ad pfectā eta tē poterit eggredi.20.q.3.p̄ns.extra de regu.cum si mus.Si vero non ɔfessus pōt egredi qñ voluerit.20. q.i.puelle. Si vero impubes itrat propria auctori tate extrahi pōt a patre vel tutore vsqꝫ ad annum: & diē.zi.q.2.puella.ibi habet q si i fortiori etate.pu ta in annis pubertatis: adolescētula vel adolescēs seruire deo degerit.nō est potestas parētibus prohi bēdi:& sm glo.ibi.iste annus & dies incipit currere a die scie.sed si ex cōsensu coꝶ itrauit expresse vel ta cite.vlterius reuocare nō poterūt .20.q.i.c.addidi stis:&.c.quicūqꝫ. Sed nūquid mater potest offerre & reuocare filium. Inno.dicit q sic:al.l.d.c.addidi stis.sed Jo.Lau.& Archi.ɔtra cū non habeat ipm in potestate. Insti.de adop.§.femine : & per p̄ns si pater obtulit filiū:mater nō potest reuocare nisi di catur q eque sit i potestate patris & matris quātuꝫ ad hunc casum : opinio tamen Inno.videꝰ verior sm iura tamen alia teneᵗur nisi mater esset tutrix. Sed quid si plures sunt tutores nūquid vnus offer re potest.videtur q sic.quia eandem potestatē ha bet quo ad hoc sicut parētes .20.q.2.puella. Dic q conditio prohibētis erit melior sm Inno. & qꝫ̄uis sm Pis.tēpore Ray.i. sm primā cōpilationē in.c. postulasti.de regu.Malitia debebat suppleꝰ etatē. secus est nūc.vt nō Jo.an.in de.cos.de regul.

¶ Per quantum tēpus debet quis esse nouitius.R. 3 q regulariter per annū. vt in.c.consaldus.17.q.i.& in.c.ad apostolicā.de regula.tamē istud tēpus daꝰ ifauorē nouitū.vt experiaꝰ & similiter monasterij. vt probēt si pro eis cōuenit ideo platato cū cōuentu cōsentiēte & iteruenēte volūtate nouitij potest ante

annū profiteri: ⁊ tenet professio licet malefaciant plati si sine magna discretiōe hoc faciāt vt i.d.c.ad apostolicā fallit hoc i monachis qui hñt monasteria in insulis multū rigidis qbus prohibet ne ante.18. annū aliquē recipiāt ad pfessionē. vt i.c.q: i insulis. de regula.quā phibitionē Jo.an.⁊ post eū Pa. i.d.c. q: i insulis. extēdūt ad predicatores ⁊ minores per idēptitatē rōnis quā opinionē sequit Angelica.v. nouitius.§.2.de quibus etiā insulis itelligat .d.c.q: i insulis. nō ē multū clarū cum sint quedā isule: sicut Anglie.Cicilie.⁊ Cipri multū amene. vñ credo dō q tam de isulis q̄ de pdicatoribus ⁊ minoribus sit attēdenda ɔsuetudo. Nā tā pdicatores q̄ minores recipiūt ad professionē post.15.annū.imo predicatores habēt i suis ɔstitutiōibus q̄ sunt approbate p summū pōtificē q possint recipere clericos post.15. annū: cōuersos aūt recipiūt ad habitū post.18.fallit etiam i oībus mēdicātibus qui nō possunt recipere ante annū cōplectum probatiōis ad professionē vt i.c.nō solū.⁊.c.ɔstitutionē.de regula.li.6.Nō tñ q d.ar.f.i.3ª.ti.16.c.3.§.1.i fi.dicat q id qd dicit Tho. in quibusdā .q. q nō sit professio in aliquibus locis ante.18.annū sm quādā decre.dicit Pe.de pal.illā eē reuocatā per prohemiū.6. hoc tñ nō video clarū cū ista decre.q: in insulis: sit i cōpilatiōe decretaliū q̄ nō est reuocata ideo tene vt dixi .s. vt laudabilis cōsuetudo seruet vel ordinatiōes approbate.

5 ¶ Sed quid si quis nō obstāte prohibitiōe recipiat ante annū probatiōis ad professionē.vel ante tempus debitū.R. q si quis recipiat ad professionē añ ānos pubertatis.professio nulla ē.ipso iure: vt i.d.c. ad nostrā: ⁊.c.significatū: ⁊ hoc i quacūq religiōe vtrū aūt obliget quo ad deuz: vide .v.votū.5.§.5. Si vero quis recipiat ante.18.vbi non est recipiendus: Hosti.tenet q etiā nulla sit professio ppter.d.c. q: i insulis: ⁊ cōiter ipm recitādo trāseūt doc. ⁊ facit pro sua opinione.l.nō dubiū.C.de legi.⁊ regula q̄ ꝯ ius.de re.iur.li.6.Pa.videt dubie loqui an sit obligatus illi religioni quā professus ē. affirmat tamen q saltē in genere obliget. Sed videt q obligetur illi in spē cui professus ē q: talis prohibitio respicit principaliter fauorē profitētis cui ipe pōt renunciare ⁊ videt probari per.d.c.ad apostolicā.vbi patet q abbatibus prohibet receptio ante annū probationis tamen tenet si profiteatur. vt dictum est ar.q: in.c.q: in isulis q̄uis prohibeat.nō tamē dicit q illi nō sit astrictus sic dicit in.d.c. non solum: nisi in religione mēdicātium in qua professio facta ante annū probationis cōplectū nō obligat illi. sed solum religioni in cōi: ⁊ illi qui tales recipiūt scienter.peccant mortaliter: ⁊ nō possunt amplius ad pfessionē recipere ⁊ vlterius debet puniri pena q̄ grauioribus culpis solet infligi.d.c.nō solū.

4 ¶ Sed nūquid si durāte suspēsiōe predicta.reciperet aliū ad professionē efficeret irregularis .R. sm Se.in.d.c.nō solū.q nō. q: oportet q actus qui fit post suspensionē sit actus de attributis certo ordini cuiusmodi nō ē receptio ad professionē igit nō erit irregularis.q̄uis alij dicant q sic.sed primū videt verius ⁊ q̄uis sint opiniones contrarie quis possit absoluere ab ista suspēsione.vt patet in.d.c.nō solū. glo.tamen ibidē in .v. suspensos post Hosti. declinat q supperior qui nō peccauit potest eum absoluere ar.de sen.ex.nuper.nūc tamen cessat dubitatio per priuilegia que habent mēdicātes q possunt absoluere ab hmōi.⁊ ipi prelati possunt absolui ab illo quē elegerint.vltra hec pena.d.c.nō solum.habeat locū i monialibus predicatoꝝ vel sancte Clare. Se. dicit q sic.⁊ esset attēdēdum.vtrū sm suā regulam possint habere propriū: ⁊ sic nō erunt mēdicātes ideo nō habebit locum. Si vero nō possunt habere erūt mēdicantes ⁊ sic habebit locuz illa pena. Nec est aspiciēdum quid sit de facto.s.vtrū habeant proprū vel nō.sed quid sit sm eaꝝ regulā.q: per priuilegia possent habere in cōi ⁊ tamen remanēt mendicātes.Nota tamen q Cle.4º.in bulla que icipit. Ex tenore: determinauit q moniales predicatoꝝ possint facere professionē ante annuz probationis ⁊ incipit annus probationis a die ⁊ hora impositionis habitus.dūmodo sit pubes.i.compleuit mulier .12m.⁊ masculus .14m.⁊ in isulis.17m.vt patet per predicta iura. Idem itellige de furioso vel de eo qui nō ē doli capax quia tales durāte tali impedimēto nūq̄ possunt profiteri.eo tamen cessante tūc debet incipere annus probationis. Sic igit annus nouitiatus seu probatiōis in oī religione debet icipere in femina post.12m.cōplectū in masculo post.14m.completū: in furioso vel i eo qui non est doli capax debet etiā cessare tale impedimētum. Et q̄diu sunt nouitij possunt exire sine aliqua pena in.c.postulasti. de regula nisi essent professi tacite.c.statuimus eo.ti. de qua tacita professione.vide.v.votū.p.§.3.

¶ Quō nouitius efficiat tacite professus .R. q tribus modis.primo sm Jo.an.⁊.d.Ant.⁊ Pa.in.c. vidua.de regula quādo se igerit actibus qui solum cōueniūt professis de iure vel cōsuetudine ⁊ hoc facit ex certa sciētia.s.sciens solū cōuenire talē actum professis. Item q hoc faciat sponte ⁊ non ex metu. Item q per triduū i eodē proposito perseueret. aut loco perseuerātie q fecerit cū habitu professoꝝ deli cte in forma sassura vel colore. Aliter vno istoꝝ deficiēte nō iducitur professio tacita.2º iducit professio tacita ex delatione habitus professoꝝ: dūmodo faciat sciēter.s.sciens q solū cōuenit professis ⁊ sciens q ex tali delatiōe de iure vel cōsuetudine inducatur professio sm Inno.⁊.d.Ant. Itē q habitus professoꝝ sit distinctus.vt supra. Item q sponte. Item q detur ei ab eo qui potest icorporare religiōi.aut eo cōsentiēte accipiatur sm Pa.in.c.vidua: ⁊ facit.c. porrectū.de regula. Item q det perseuerātia tridui 6

in eius delatiõe:et sic videt intelligẽdum.c.istituto nem.i fi.de regula.li.6. Quidã excipiũt duos casus in quibus nõ requirit istud vltimũ.§. si i isirmitate suscipit facit.c.fi.e.d.2°.de regula.2° quãdo quis pri⁹ vouerat itrare et itrãdo suscepit habitum professoꝝ Pa.tamẽ i.c.ad nostrã.de regula dubitat de hoc: sed videt qꝫ etiã i istis duobus casibus requirat ꝑseuerãtia tridui per.d.c.cõstitutionẽ vbi non distinguit: quidã addũt qꝫ deferat i monasterio.sꝫ videt suff cere qꝫ deferat in loco i quo degit ex obediẽtia. Sꝫ iducatur professio tacita per delationem habitus nouitioꝝ nõ distincti vltra ãnum:de.co.de regula qñ is sit distinctus aliqua distinctione occulta. puta quia benedicat et [illegible].vbi vero sit distictio manifesta i forma.colore vel sassura nũꝙ iduat professio per delationẽ habitus nouitioꝝ etiã si portaret per viginti ãnos vt nota glo.i.d.de.co.et Pa. i.c.ex parte.de regula.de.q° modo quõ iducat ꝓfessio quãdo itrat cũ proposito mutãdi vitam vide ver.votũ.ꝑ.§.3.vbi habes qꝫ ad hoc vt quis fiat ꝓfessus tacite per predictos requirit qꝫ fiant sciẽtibus et cõsentiẽtibus illis qui possint icorporare: etiam habes de istis aliis modis:vide aliquid.ꝑ.votũ.2°. in prin.et ver.professio.

6 ¶ Nota etiam qꝫ professio tacita facta ifra annum probatiõis nõ obligat tacite professum illi regioni precise sicut expressa.vt dicit tex.i.d.c.cõstitutionem. sed bene obligat illã religionẽ sibi.qꝛ cum expellere nõ poterit.aliter non eẽt iste religiosus vere:et sic si cõtraheret matrimoniũ teneret.cuius cõtrariũ dicit tex.c.vnico.de voto.li.6.ratio qꝛ si illa nõ tenet sibi i qua ꝓfessus ẽ tacite multo minus alie:et sic si nulla velet eũ recipere remaneret religiosus nullius religionis qđ ẽ ipossibile:et ideo nõ poterit eũ iniectum expellere ex quo ꝯsensit vt tacite profiteret. Illa aũt professio que fit per delationẽ habitus vltra annuꝫ obligat illi religioni i spẽ.de.co.de regula. in foro tamen aie nõ tenet nisi religioni i cõi. si modo per talem delationẽ nõ habuit animũ obligãdi se.imo corã deo nullo mõ tenet.si nullo modo habuit animũ obligãdi se.Itẽ nota qꝫ professus expsse i religione mẽdicãtium infra annũ.si nõ itẽdebat se obligare nisi illi quã professus ẽ.nõ tenetur neqꝫ illi quaꝫ professus ẽ nec alii.sed libere potest reddire ad seculũ. Si vero itẽdebat se obligare saltem i genere nõ poterit reddire ad seculũ si tamen ꝯtrahit tenet matrimoniũ.Item si tacite profiteat i religione mendicãtium obligatur religioni et si ꝯtrahit nõ tenet. ratio quia tacita professio nõ prohibet etiã i religionibus mẽdicãtium.vt i.d.c.nõ solũ.sꝫ solum expssa ergo quãdo habẽtes potestatẽ icorporãdi sunt passi vt tacite profiteretur se obligauerũt illi:licet ipse ex beneficio iuris nõ sit precise obligatus eis:sic igitur itelligẽda illa que dicũtur in .ꝟ. votũ.ꝑ.§.3.sm ea que hic dicũtur in istis duobus .§.

¶ Utrũ deferẽs habituꝫ professoꝝ si protestetur qꝫ ob hoc nõ intendit profiteri valeat talis protestatio sꝫ.Hosti.dicit qꝫ hic induat presumptio iuris et de iure.que nõ admittit probationẽ in cõtrariũ.Idem Archi.et Jo. mo. cum talis protestatio sit cõtraria facto:et sic nõ iuuat:sed Jo.an.vt refert Ge. in.c.ꝑ. de regula. li.6. tenet qꝫ iuuat si fiat ex iusta causa. Idem Jo.de ligna.et opinio cõtraria procedit vbi protestatio esset facto cõtraria. sed hic est declaratoria.vt in.c.cum.M.de cõsti.et hoc credit Ge.verꝫ quia vbi factũ est multipliciter itelligibile: et agens protestatur qꝫ nõ facit actum ad illum finẽ.sed alterius iuuat.Nam istud recipere habitũ potest eẽ duplciter.s.qꝫ facit animo profitendi.2° qꝫ remanet ex protestatiõe animo probandi.Idem tenet Panor. in.c.ex parte.de regula. vbi autem habitus est indistinctus nõ habet necessariã protestationẽ sm Pa. in.c.postulasti.e.ti.nisi quãdo portaret vltra annũ. Sed nũquid satisfaciet ille qui vouit itrare religionẽ et itrat.deinde exit .sꝫ. qꝫ aut cogitauit actualiter i religione permanere nõ tamẽ ponẽdo hoc sub voto:vel proposuit actualiter experiri et si placuerit etc̃.aut de nullo istoꝝ cogitauit.sed tantuꝫ vouit qꝛ visum ẽ bonum:et i omnibus istis casibus satisfacit qꝛ cõditiões generales iuris subintelligũtur sm .s. Tho.22°.q.fi.ar°.4°.et Inno.c.scripture.de vo.aut itrauit cũ animo exeũdi vel itrauit proponẽs facere ex parte sua et dare operã vt deus mutet volũtatem et nõ animo obstinato et sic etiã satisfacit:si vero intraret animo deliberato standi i proposito exeundi et nõ dare operã:etc̃.videt qꝫ nõ satisfaciat. sed citius peccet de nouo.imo si vouit itrare et exire votũ est nullum et peccat quia est de re mala. 7

¶ Ut° solus abbas sine cõsensu sui capituli possit aliquẽ recipere ad professionẽ.sꝫ.Pa.i.c.ad apostolicam.de regu.dicit ispiciẽdũ eẽ.ꝑ. ꝯsuetudinẽ vt dicit tex.i.c.fi.de regula. li.6. Sed vbi cõsuetudo cessaret credit qꝫ abbas debeat hoc facere cum cõsilio capituli per id quod habet in regula monacoꝝ vbi dicit qꝫ precipua debet abbas explicare cũ consilio capituli.sed negari nõ potest qꝫ creatio nõ sit quid precipuũ. Ex quo isert qꝫ de iure cõi nõ valeat monachi creatio per abbatẽ facta sine ꝯsilio capituli. Nã vbi requirit a iure cõsiliũ nisi adhibeat. actus est nullus.vt ẽ tex.nõ iũcta glo.i.c.nouit.de his que fi.a.ꝑ.de iure tamẽ nõ videt qꝫ teneat sequi cõsiliũ. sꝫ sufficit expectare respõsũ.vbi tñ regula.vel ꝯstitutio ordis approbata p papã reqreret ꝯsensuꝫ vt i ordine ꝑdicatoꝝ credo qꝫ teneat seq. Epo ãt sꝫ Inno. põt recipe ad ꝓfessionẽ. adeo qꝫ iste erit verus religiosus.sꝫ nõ itret monasteriuꝫ.neqꝫ ꝓfiteat certã religionẽ.sꝫ poterit stare i domo ꝑuata sub obediẽtia epi:et ab eo ꝑfiget certa regula vel certus modus viuẽdi.all.c.si vir.27.q.2.secus dicit i aliis plaꝫ iferioribus.fatet tñ qꝫ faciẽs ꝓfessionẽ i manu alterius. 8

ant qui se obligat ad itrādū religionē. nō tñ adhuc votū est solēnizatū. sȝ simplex ⁊ cū his dictis cōiter trāseūt doc. i. c. porrectum. de regula. vt nō Pa. ibi. Sed. d. Ant. sentit ꝙ cū recipit᷑ talis ꝓfessio ab epo ꝙ votū nō est solēnizatū. ita vt ipediat matri͞m con tractū per. d. c. vnicuȝ. de voto. li. 6. qđ placet Pan. Item Pa. dicit se nō videre ꝙ iste sit verus religio sus: ⁊ putat ꝙ oē votū sit simplex respectu dirimen di matri͞m post ꝯctū nisi ꝓfessio fiat i aliqua de reli gionibus approbatis. vt. d. c. vnico. nec videt ꝙ illa possit fieri nisi ab abbate ⁊ fratribus recipiat᷑. nam solus eps nō pōt quē icorporare alicui religioni iui/ tis fratribus q: regula approbata per ecclesiā con/ tradicit. vnde putat Pa. ꝙ i materia stricta appel latiōe religiosoꝝ nō veniāt isti qui professi in manu epi tñ. hec Pa. ⁊ in pdicto casu debemus attēdere an iste qui facit professionē eēt exēptus a iurisdictio ne epi: ⁊ tūc talis professio nō valeret. secus si nō eēt exēptus. q: tūc valeret q: recipere ad professionē de pendet a potestate superioritatis. hec Ge. i. d. c. cōsti tutionē. De eo qui solū fecit votū castitatis ⁊ sic ꝓ/ fitet᷑. vide. ℣. impedimentū. 2. §. 4. in fi.

9 ¶ Ut͞m requirat᷑ ꝙ annus probatiōis sit ꝯtinuus vel sufficiat ꝙ sit iterpolatus. R͞e. sȝ Pa. i. c. ad aposto licā. de regula ꝙ requirit᷑ ꝙ sit annus cōtinuus ad/ ducit id qđ legit᷑ in. l. vbi fideiussor. ff. de solu. q: iter ruptio tēporis minuit de austeritate regule: durius enim est cōtinuare per annū cōtinuū q̄ȝ iterpolatim si tñ per totū vnū annū ꝯtinuū ⁊ postea exiret non oporteret de nouo probare si rediret.

x ¶ Ut͞m sit necessariū ꝙ nouitius ꝯferat habitū illius religionis quā vult profiteri an sufficiat delatio alte rius habitus. R͞e. ꝙ lȝ glo. i. c. super eo. de regula ar/ guat tñ tenet cū Tancre. ꝙ requirit᷑ ꝯlatio habitus illius religionis quā vult profiteri: ⁊ ita habet ꝯsue tudo: ⁊ ꝙ deferāt i monasterio q: extra monasteriū delatio cuiusq̄ȝ nō iduceret vnq̄ȝ tacitā professionē. d. de. ꝯo: lȝ possit talis cōpelli ad dimitēdū talē ha bitū vel ad itrādū monasteriū. vt nō Pa. i. c. vt de/ uia: de regula intellige. vt dictum supra. §. 5. l. in lo/ co vbi degit ex obedientia.

xj ¶ An aūt i actu professiōis requirat᷑ certa forma ꝓ fitendi qua nō seruata corruat actus. R͞e. fm Pa. in d. c. porrectū. ꝙ lȝ i regula monacoꝝ vel alioꝝ reli/ giosoꝝ ponat᷑ certa forma circa professionis actuȝ tamen valet professio quecūq̄ȝ verba facta nō seruā ta forma regulari. cū. n. obligatio dirigatur i deuȝ defectus forme nō debet viciare actuȝ sicut dicimus i excōicatione. nec de necessitate requirit᷑ aliqua scri ptura. quidā tamen habēt modū magis securū fm s. Tho. q̄ȝ alie vt patet. ℣. religio. §. 22. Et potest fie ri per procuratorē q: quilibet actus explicari potest per procuratorē nisi excipiet᷑. l. vlti. ff. de procur. ⁊ in regula: pōt quis i. 6. sed nō excipit᷑ igit᷑. Et pōt ratū haberi eo mō quo posset ꝓfiteri. s. cū ꝓbatiōe.

Sed qd dicemus de regula fratrū minoꝝ in qua ꝓ cipiēdo ꝙ dicāt volētibus ingredi eoꝝ religionē vt vēdant oia bona sua ⁊ ea studeāt pauperibus ero gare ⁊ per ꝯñs renūtiare seculo ⁊ sic oio vitā mu/ tare qđ videt᷑ ꝯ. d. c. nō solū: vbi sub penis ibi cōten tis dr̄ ihibēdo ne ante annum probatiōis elapsum quēq̄ȝ ad renūtiationē seculo faciendā recipere: ⁊c͞. R͞e. quidā dicūt ꝙ verba regule itelligūtur ante re/ ceptionē: tex. vero. d. c. nō solū: loquit᷑ post receptio/ nē ⁊ ante professionē. sed hoc magis videt᷑ eē ꝯtra tex. qui nō vult ꝙ fiat ante professionē. sȝ hoc ē ma gis ante: ⁊c͞. vñ possent verba regule sustineri dicē do ꝙ itelligit post annū probatiōis ⁊ añ professio/ nē vel itelligēda sunt verba regule. s. ꝙ nō obligēt. sed ostēdant sibi ꝙ illud deberēt agere ante profes/ sionē ⁊ ꝙ in religione sic debeāt viuere.

¶ Quid de bonis que donauit religioni ante ingres ia sum vel in ipo ingressu. R͞e. Panor. in. c. quod a te: ꝺ de. cōiug. ꝙ si donauit oia tunc in dubio videt᷑ do/ nasse causa mortis. vnde causa cessante per profes/ sionē tacitā vel expressam reuocat᷑ inde recedendo: ar. l. seia: in fi. prīn. R͞e. ff. de dona. cā. mor. ⁊ l. non omnis in prīn. ff. si cer. peta. facit quod nota Bar. i. aut ingressi. C. de sa. san. eccle. Et idē dicit Bar. ibi de illo cuius professio nō tenet: q̄ȝuis profitens crede ret tenere ꝙ recuperabit: ⁊ ꝓbat per. l. si pater: ⁊ l. nec apud. C. de here. insti. vbi quis credens aliqueȝ fratrē vel filiū: ⁊ hac ꝯtēplatione reliquit bona sua reperto ꝯrio auferūtur ab eo: ⁊ veniunt succedētes ab itestato. vt. d. l. si pater. Si vero nō donauit oia sed aliqua solū: ⁊ tūc nō videt᷑ donasse causa ingres sus: ⁊ ideo nō recuperabit. ar. eoꝝ que habētur i. c. beneficiū: ⁊ c. ꝯstitutionē: de regula. li. 6. ⁊ sic videt tur intelligendi Hosti. ⁊ Pa. in. d. c. statuimus: qui videtur cōtrarii. Similiter nō recuperat si donauit nō causa ingressus. sed ex iteruallo. vt in. c. fi. de do/ na. ⁊ l. perfecta donatio. C. ꝺ dona. que sub modo. Idem dicit Bar. vbi supra. de illo qui sciebat pro/ fessionē nō tenere ꝙ donata non recuperabit. quia videtur donasse. l. cuius per errorē. ff. de re. iur. ⁊ l. cāpanus. ff. de ope. liber. que debent itelligi quo ad iuris ꝑsumptionē: ⁊ in dubio. Sed in cōscientia vel alio modo vbi pōt sciri ꝙ donauit solum causa in/ gressus: ⁊ non alio modo sic recuperabit q: semper videt᷑ datū causa mortis. Sed quid de bonis noui tii morientis añ ꝓfessionē tacitā vel expssaȝ. R͞e. Cy. ⁊ multi alij doc. i. d. aut. ingressi. tenuerūt ꝙ debent spectare ad monasteriū q: ibi morēdo videt᷑ mori vt frater. Idē tenet. d. Ant. in. c. in ꝑsentia. de ꝓba. Bar. i aut. si qua mulier i fi. C. de sac. san. eccle. pro prefacta opinione all᷑. c. fi. de succ. ab intesta. tñ nō firmat pedē. sed dicit relinquēdū canonistis: Pan. i. d. c. i ꝑsentia. distinguit ⁊ bene ꝙ aūt intrās expsse cōtulit bona sua monasterio: ⁊ sic est vera opinio ꝑdictoꝝ ꝙ sunt monasterij si nō expresse reuocauit.

Si vero expsse nō ptulit. sȝ simplr intrauit cū pbatio ne sic succedūt ꝓximiores ⁊ nō monasteriū. Nam cū iste nō fuerit religiosus cū effectu. c. religioso. de sen. exc. li. 6. bona eius nec tacite. nec expsse trāsierūt i monasteriū. pcertim cū adhuc haberet facultatē faciendi testamētū ȝ ideo ꝓximiores succedēt. Vi de. ꝟ. religio. §. 33. ⁊ se.

13 ¶ Vtrū nouitij obligētur ad ꝑcepta regule. R. ꝙ non nisi eo mō quo alij christiani. debēt tñ īduci vt ea ȝ seruēt quatenus pbet eius austeritatē. sȝ aliquid sit īdulgēdū eis ne retrocedāt vt i. c. qd̄ scripsi. 35. q. 2. Sed qd si nouitius exns i nouitiatu delinquat talr ꝙ si eēt ꝓfessus deberet puniri pena carceris perpetui an possit a regulari plato puniri ad ꝑpetuū carcerē. R. fm Ge. i. d. c. nō solū. ꝙ nō. per rōēȝ allegatā in tex. qui prohibet istos nullo mō īpediri qn possit redire ad seculū posset tñ ad tps dānari vel puniri si ipse ꝯsentiat aliter nō. qd̄ itelligēdū est ante ꝓfessionē qua teneāſ ad illā religionē: vt sit eius subditus nec possunt prelati eis ꝑcipere.

14 ¶ Vtrū nouitius possit eligi i prelatū alicuius religionis. R. ꝙ nō vt pȝ i. c. nullus. de elec. li. 6. Sed vtrū possint ordinari. R. ꝙ nō. etiā ad primā tōsuras. vt in. c. monasterijs. 19. q. 3. Sed qrit vtrū beneficiū igredientis religionē vacet. R. ꝙ nō. nec īfra annū pbationis pōt alteri ꝯferri nisi de eius ꝯsensu vel nisi cōstet ꝙ habeat aīm ȝ absolute mutādi vitā. sȝ p aliuȝ deseruiet. assignata sibi eiusdē beneficij portiōe cōgrua. vt nō. c. beneficiū. de regula. li. 6. ⁊ fm glo. ibidē reliqui fructus beneficij cōseruabūtur vel i vtilitatē ecclesie expēdenſ. c. qr sepe. de elec. li. 6. nec iterum ipse nouitius eos habebit: q̄uis Barto. brix. dicat ꝙ ⁊ ꝑdicta ꝑuisio per epm executioni mandabiſ. c. cū ex eo. de elec. li. 6. nec poterit sibi beneficiū de nouo ꝯferri. tñ ad epatū eligi pōt. c. nullus. de elec. li. 6. Nec debet canonicus nouitius ad electionē epi vocari fm Jo. an. i d. c. beneficiū. Secus eēt de patrono vel de eo ad quē nō iure collegij. sȝ iure singulari electio ptinet. qr bȝ vocari. vtrū percutiens nouitiū sit excōicat⁹. R. ꝙ sic. vide. R. excoi. 5. casu. ꝑ. §. 18.

15 Nuptie qd sint: vide. ꝟ. matrimoniū. ꝑ. qr idē sunt: quo tēpore debent celebrari ⁊ de benedictiōe eius. ꝟ. īpedimētū. 14. §. 3. de sacerdote benedicēte qñ nō debēt benedici ibidē. §. 4. vtrū ꝯbenss secūdas nuptias icurrat aliquid ibidem. §. 3. ⁊ que impediāt dictū est. ꝟ. impedimētū per totū.

Nunciatio noui operis ē ꝓhibitio facta illi qui edificat aut edificij formā mutat in alterius ꝑiudiciū qd̄ ē edificiū nouū faceſ. vt. ff. de noui. op. nū. l. pen. §. opus nouū. Sed qui antiquū refecit opus nouū nō facit. d. l. i. §. si quis edificiū. intellige nisi ex toto esset destructū vt nō. in. c. consuluit. de iude. vñ nihil aliud ē nūtiatio. nisi ꝓhibitio noui opis. d. l. i. §. nūtiamus: ⁊. c. significātib⁹. eo. ti.

1 ¶ Quibus de causis fit denūtiatio noui opis. R. ꝙ iurib⁹. ꝑ. grā iuris ꝓprij ꝯseruādi. 2° dāni depellēdi. 3° publici iuris tuēdi. d. l. i. §. nūc videm⁹: ⁊. §. nūtia.

¶ Pro quibus opibus pōt fieri. R. ꝙ nō tñ p illis operibus q̄ solo ꝯiūcte sunt. vel i solo fiūt quo ȝ edificatio vel demolitio vr opus nouū. vt. d. l. i. §. hoc autē edicto ⁊ ad futura nō ad ꝑterita fit vt ibidē. 2

¶ Vtrū hec denūtiatio siue prohibitio se extēdat ad ecclias aut locū religiosuȝ. R. ꝙ sic. cū nō sint i ꝑiudiciū alterius ꝯstruēda. vt i. c. ꝑ. eo. ti. Fallit in casu qñ eps propter necessitatē populi aliaȝ ecclesiā vult edificare licet sit i ꝑiudiciū aliaȝ ecclesiaȝ. c. ad audientiā. de eccle. edifi. 3

¶ Vtrū hec enūtiatio se extēdat ad purgationē dolcaȝ. R. ꝙ nō. qr publice vtilitates ⁊ securitates. ē riuos ⁊ cloacas curarī. ff. eo. l. ꝺ pupillo. §. si quis riuos. 4

¶ Qualiter fit hec nūtiatio. R. tripliciter. ꝑ. p ꝑtorio ꝑhibitionē. 2° simplici ꝟbo ꝑhibēdo. 3° p iactū lapilli sic dicēdo nūtio tibi opus nouū p iactū lapilli: ⁊ statim ꝓiciat lapidē i opere ipo: ⁊ istud. 3m ⁊ primuȝ est melius qr. 2° nūtiatio ꝯstituit i possessiōe ⁊ certificat possessorē eū qui vult edificare. sȝ per ꝑhibitionē ꝑtoris vel p iactū lapilli nō. vt. d. l. de pupillo. §. meminisse: ⁊. d. l. i. §. i operis. Dicūt tñ aliqui ꝙ debet fieri ter iactio lapilli. ar. ff. de re. iudicata. l. cōtumatia. 11. q. 3. indigne: ⁊. c. ex litis. de ꝯsti. i glo. vbi dr. ꝙ trina monitio ē legitima: ⁊ canonica. 5

¶ Cui debet fieri hec nūtiatio. R. ꝙ dño vel ꝓcuratori seruo puero vel fabro. seu illi q fabricat. d. l. de pupillo. §. nūtiare: ⁊ debet fieri i re ꝑsenti: ⁊ ipo opere ⁊ nō tñ dño. sed illis qui sunt. 6

¶ Quot modis remittiſ. R. ꝙ quatuor. ꝑ. expsse verbis. ff. eo. ti. l. nō solū. §. sciendū. 2° p trāslationē. ff. eo. ti. l. i. §. idē qriſ. 3° morte nūtiatoris. d. l. nō solum. §. morte. 4° satisdatiōe. verū est ꝙ denūtiās bȝ. 3. menses ad deliberādū an velit docere de iure suo an velit recipere cautionē de demoliēdo: ⁊ edificet. C. eo. ti. l. vnica: ⁊ in. c. fi. eo. ti. 7

¶ Quis effectus nūtiatiōis. R. ꝙ quicqd edificatuȝ est post eaȝ demoliri debet. expēsis ipius edificantis d. l. i. R. i. ⁊. l. ꝑtor. §. i. eo. ti. extra eo p totū: ⁊ quādo dicāſ nouū opus: ⁊ de solēnitate adhibēda i denūtiatiōe: ⁊ in quibus rebus bȝ locū. plene nō per glo. in. c. 2°. eo. ti. Pa. in. ꝑ. c. huius ti. itroducit qd agēdū qñ canones nō cōcordant cū. ll. 8

O Bduratio cordis. vide. ꝟ. excecatio.

O Bediētia accipiſ dupr ꝑ mō large. p executione cuiuscūq; qd̄ pōt cadere sub ꝑcepto. 2. īobediētia pro omissiōe eiusdē ex quacūq; intentiōe: ⁊ sic obediētia erit generalis virtus ⁊ iobediētia generale petm. 2° mō accipiſ ꝓprie ⁊ specialr fm ꝙ respicit itentionē formalē rōis ꝑcepti ⁊ sic est specialis virtus ⁊ iobediētia speciale petm. ⁊ bȝ hoc requiriſ ad obediētiā ꝙ ipleat alicuius actū iustitie vel alterius virtutis intēdens iplere ꝑceptū. Que sic pōt diffiniri. Obediētia ē virtus moralis ꝓptpaȝ

reddens volūtatē ad iplēdū volūtatē pcipientis: et ad iobedientiā reqrit φ actualr ɔtēnat speciale preceptū.hec.s.Tho.2a2e.q.104.ar.2o.ad.pm.

1 ¶ Queritur vtrum obediētia sit virtus.Rn.fm.s.T.vbi.s.ar.2o.φ est virtus moralis:et est pars iustitie:et eius speciale obiectū ē pceptū tacitū vel expssū cuiuscūqz supioris puta simplex verbū plati.eius idicās volūtatē cui obedit prōptus obediēs. Volūtas.n.supioris quocūqz mō inotescat est quoddā tacitū pceptū: et tāto videt obediēti a prōptior quāto expssum pceptū pueniē obediēdo volūtate tñ supioris itellecta. Et est obediētia mediū iter supfluū et9 φ subtrahit supiori obediētie debitū q2 suphabūdat i implendo propriā volūtatē: et dimmutū ex parte supioris cui nō obedit:et est maior et minor qñ propria volūtas obediētis magis vel minus deuote tēdit ad iplectionē pcepti.Nō tñ φ qñuis obediētia sit pars iustitie vt dictū est tñ fm.s.Tho.vbi.s.ar.3o.ad.pm.si cōsideret iqñtū pcedit ex reuerētia eius cui illam exibet cōtinet sub diuersis virtutibus iqñtū.n.pcedit ex reuerētia platoꝝ ɔtinet quodā mō sub obsuātia:iqñ vero procedit ex reuerētia parētū sub pietate.iqñtū vero ex reuerētia dei sub religiōe.et ptinet ad deuotionē q est principalis pars religionis.

2 ¶ Vtrum obediētia sit max9 virtutū.Rn.bz.s.T.vbi.s.ar.5o.φ virtutes theologice.s.fides.spes.et charitas q deo p se iherēt sunt potiores virtutibus moralib9 qb9 aliqd terrenū ɔtēnit.vt deo ihereat: iter virtutes aūt morales tāto aliqua est potior qñto aliquid maius ɔtēnit vt deo inhereat.sunt aūt tria genera bonoꝝ q hō pōt cōtēnere pp deū.quoꝝ infimū sunt exteriora bona.mediū sunt bona corporis.supmuz aūt bona aie.iter q quodāmō pcipua est volūtas.i quātū.s.p volūtatē hō oibus alijs bonis vtit. Et iō p se loquēdo laudabilior est obediētie virtus q propter deū ɔtēnit ppriā volūtatē.qz alie virtutes morales q pp deū aliqua alia ɔtēnūt.vñ Greg.vltimo mora.et habet.8.q.i.c.sciēdū. Obediētia victimis iure preponit q2 p victimas aliena caro per obediētiā vero volūtas propria mactatur.

3 ¶ Vtrum semper et in oibus sit obediēdū deo.Rn.bz.s.Tho.vbi.s.ar.4.φ sic.q2 ille q obedit mouet per imperiū eius cui obedit.sic res nālis mouentur per suos motores.sicut aūt deus ē primus motor oiuz.q nātr mouētur.ita etiā et primus motor oiuz volūtatū:et iō sic nāli necessitate oia nālia subdūtur diuine motiōi ita et quadā necessitate iustitie.oēs volūtates tenētur obedire diuino iperio:et qñuis hō nō teneat semper velle qd deus vult.semp tñ tenet:qd deus vult eū velle:et hoc hoi pcipue inotescat per pceptū diuinū et iō tenet hō in oibus diuinis preceptis obedire et qñtū ad bona aie:et corporis:et fortune.

4 ¶ Quō qs teneat obedire suis supioribus.Rn.vbi.s.In his q ptinēt ad iteriorē motū volūtatis.hō nō tenet hoi obedire.sz soli deo.tenet āt hō hoi obedire i his q exterius p corpus sunt agēda i qb9 tñ bz ea q ad nāz corporis ptinēt.hō hoi obedire nō tenet.sed soli deo.q2 oēs hoies bz nāz sunt pares. puta i his q ptinēt ad corporis substētationē:et plis generationē.vñ nō tenētur nec serui dominis nec filij parētib9 obedire de matri° ɔtrahendo.vel virginitate seruāda aut aliquo alio hmōi.sz i his q ptinēt ad dispositionē actuū:et reꝝ humanaꝝ tenet subdit9 suo supiori obedire fm rōez supioritatis.sic milites duci exercitus.i his q ptinēt ad bellū.seruus dño i his q ptinēt ad seruilia opa exercēda: filius patri i his q ptinēt ad disciplinā vite et curā domesticā:et sic de alijs.Vñ id qd dicit aplus ad col.3.filij obedite parentibus p oia:itelligēdū ē p oia qñtum ad illa q ptinēt ad ius patrie ptātis.vel dominatius:et sic qm ad oia exteriora et iteriora hō subiicit deo.qm aūt ad aliq determinate subiici maioribus:et sic maiores sunt medij iter deū et hoiez.Vide.j.§.16.de filijs.in sequētibus vero de prelatis:et c.

¶ Quō tenet obedire religiosi suis platis.Rn.bz φ sicut dicit.s.T.2a2e.vbi.s.3o sniaꝝ i fi.q.1.ar.15.et q.2.ar.2.Religiosi obediētiā pfitēt qm ad regularē cōuersationē bz quā suis platis subdūt: et iō qm ad illa sola obedire tenētur q pñt ad regularē ɔuersationē ptinere et hec ē obediētia sufficiēs ad salutē.si āt et i alijs obedire voluerit hoc ptinebit ad cumulū pfectiōis.dūtñ illa nō sint ɔ deū.aut ɔ pfessionē regule q2 talis obediētia eēt illicita.Sic ergo erit triplex obediētia vna sufficiēs ad salutē q.s.obedit i his ad q obligat.Alia pfecta q obedit i oib9 licitis.Alia idiscreta q et i illicitis obedit. Nō igit p maiori declaratiōe φ qdā sunt ɔ deū.vt oia pctā vel ɔ regulas.vel i qb9 platus dispēsare nō pōt:et i hi ɔcordāt oēs φ platus nō pōt pcipe nec subditi tenēt obedire imo tenēt nō obedire:qdā vero sunt q nullaten9 ad regulā reducūt.et i istis obedire ē pfectiōis nō necessitatis qdā aūt sunt q ɔtinēt i regula explicite et expsse:et ad ista bz oēs doc.subditi tenēt obedire platis:qdā alia sunt q ptinēt ad relaz iplicite.sic sūt obsequia cōitatis: negocii ordinis pmouēda:obsequia fraterne societatis: punitio culpaꝝ et hmōi: et qñuis ab oib9 cōiter dicat φ i istis tenēt obedire tñ q2 nō sunt ita clara qñ et qlia sint iō accipe declaratōez.d.ar.f.5a.n.16.c.1.§.6 Et p nō tenet obedire si pcipet ɔ dei mādata.vt crimē ocultū sibi reuelet nō seruato ordie fraterne dilectiōis vel pter mādatū vt dd9 inēdatū vel verbuz ociosuz.nō.n.dz i hmōi obedire.2.q.5.si dño.2o si ɔ ordinatiōes ecclesie vt φ non ieiunet die statuta ab ecclesia vel celebret p hereticis.2.q.3.si qs epo.3o si ɔ ordinatiōes sue ecclesie vel ɔstitutiōes vt i ordine pdicatoꝝ si ē san9 φ comedat carnes vel vtat lineis ad carnē etiā ifirmus:i hmōi tñ dubijs.s.qñ sit bene factū vel nō:dz obedire ar.d.c.qd culpat.4o si pcipit ea ad q platus auctoritas nō se extēdit vt i iterioribus.puta si pcipet ɔtinuā attētionē ad orōnez

fibi iniūctā ar. di. 22. erubescāt. vel ēt q manifestaret
pctm̄ suū oio occultū. vel itez ɔfiteref pctm̄ iā ɔfes/
sum: vel etiā si mādat q nō loquaf supiori. vel fa/
ciat ɔ̄ ordinationē maioꝝ suoꝝ. di. 8. q̄ ɔ̄ mores. 5°
si pcipet. vt ieiunaret vel faceret austeritates vltra re
gulā nō iponēdo ei p modū penitētie, seu punitiōis
alicuius defectus. q2 tūc teneref. vt nō Ugo. 23. q. 5.
plenes: ⁊ di. 24. gesta: laudabilius tn̄ est i hmōi obe/
dire ar. 2. q. 5. qd ergo. 6° si aliqd pciperet qd̄ habet
spēz mali. vt q nudaret se corā hoibus. q2 obedien/
tia itelligif i licitis: ⁊ honestis. fm glo. 2. q. 3. nō est.
7° si pciperet vt colligeret festucā de terra. vel aspi/
ceret tota die aues volātes q̄uis laudabilius eēt in
hmōi obedire. 33. q. 2. admonere: ⁊. d. c. qd ergo: ad
platurā aūt pōt cogi etiā si nō hz sciaz sufficientem
fm Pe. de pal. q. d. 19. q. 1. Et qd̄ dicit Greg. q idi
gnus nō debet obedire itelligēdū est de indigno per
irregularitatē nisi dispēsef. Sed nō hn̄s hmōi ipe/
dimentū debet obedire alioquin quilz bon⁹ q repu/
tat se idignū fugeret: indigni vero pmouerētur. qui
igif inuictus suscipit officiū plature nō hn̄s sufficiē
tem sciaz nō peccat. secus si spōte: idem de audiētia
cōfessionū ⁊ hmōi. Intellige tn̄ q antequā cōsentiat
nūq̄ acquirit aliqd̄ iuo: de ista scia vide. s. clericus
5°. §. 2. ⁊ se. ⁊. s. ordo. 2. §. 16. ⁊ se. Quādo platus pci
pit vt subditus se exponat piculo. puta vt seruiat pe
stilēntiatis quō nō tenef. s. epo. §. 5. vide etiā. §. pre/
cedētez. Quō platus possit pcipere reuelationē secre
ti sibi comissi. s. accusare. §. 3. Quō possit cogef ad
ordines ⁊ audiētiā cōfessionū. s. ordo. 2. §. 16.
6 ¶ Nūquid ē obediēdū prelato vel pape iniuste ali
quid mādanti. R. q̄uis pateat ex pcedēti. §. tn̄ ad/
ducā quedā dicta Pa. i. c. inquisitōi. de sen. exc. vbi
ait. Nō dicit hic Inno. i addi. q si prelatus iferior
mādat mihi aliqd iniustū etiā si nō sit peccatū. pu
ta vt dē sibi libros meos nō debeo sibi obedire ⁊ si
me excōicat debeo accedere ad superiorē ad relaxa
tionē hui⁹ iniustitie: nec ɔsulēs tali excōicato i hoc facto
icidit. q2 nō pticipat i crimie cū illd̄ nō sit crimē. qd̄
singulr nō p limitatiōe. c. nup. co. ti. Aut papa q nō
hz supiorē pcipit aliqd iniustū: ⁊ tūc si sapit heresiz
nō ē sibi obediēdū. vt i. c. si papa. 40. di. Si vo nō
sapit ⁊ tūc i spiritual b⁹ ⁊ ecclesiasticis ē sibi obediē/
dū quādo pceptū nō ɔtinet in se pctm̄. lz i se videaf
durū. 19. di. in memoria. Idē in ecclesiasticis perso/
nis: nisi ex precepto pape vehemēter psumaf statū
ecclesie perturbari vel aliqua mala futura. q2 tūc nō
est sibi obediēdū: ⁊ nō singulariter hoc dictū. Naz
multū allegabaf i fauorē cardinaliū qui recesserāt
a Gregorio ⁊ Benedicto ⁊ reuocabātur ab eis sub
pena excōicationis. Nam dicebaf q nō tenebātur
obedire q2 fuisset impeditū cōciliū ⁊ vnitas ecclesie:
⁊ sic ex tali precepto mala psumebātur futura vel
status ecclesie periculū vel scādalū futurū. vt in. c. si
quādo. de rescrip. Si vero mādat alicui seculari si/
bi nō subiecto ratiōe ecclesie: cause. vel psone: ⁊ mā/
dat sibi circa tēporalia nō est sibi obediendū. vt pu
ta: mandat papa sine aliqua causa alicui laico vt
det sibi bona sua nō. n. tenef sibi obedire. q2 non est
sibi subiectus. nec rōe cause. nec ratione persone i tē/
poralib⁹. secus si mādaret aliqd̄ spirituale vel eccle/
siasticū hec Pa. Et si quādo papa credat mādatū
iustū ⁊ iuste facere tamen subdito ɔstat mādatum
i se cōtinere peccatū. nō est exequendū. c. litteras. de
resti. spo. similiter si papa preciperet ɔtinētiā alicui
generi personaꝝ nō tenētur obedire q2 cōtinētia p/
suaderi potest nō imperari. 32. q. 1. integritas. de quo
supra. §. 4. Nec potest idicere religiosis vitā strictio
rē cōtra eoꝝ velle. 74. di. gesta. ⁊ i regula: quod cēs
tangit. li. 6. Sed quid si papa mādaret vt notorie
indigno. assignetur sibi certū beneficiū. nūquid mā/
datarius tenetur obedire. R. fm Jo. an. in. c. cum
adeo. de rescrip. ⁊ i. c. significauit. de offi. or. q disti
guendū est. s. q vel nō cōstat de intentione precise ⁊
nō debet obedire. sed rescribere vel expectare. secun/
dā iussionē. c. si quādo: de rescrip. q2 aliquādo pro
pter importunitatē. vel surreptionē cōcedit nō con/
cedenda: aut cōstat q vult huic indigno prouidere
⁊ tūc aut papa potest in illa dispēsare: ⁊ tūc est sibi
obediēdū. alias secus. Uide aliqd. s. papa. §. si.
¶ Pone q episcopus precipiat capelano. vt det li/ 7
bros suos nepoti ipius episcopi vel vt renūtiet bene
ficio quia vult alteri cōferre vel aliquid huiusmodi
nūquid tenetur obedire. R. fm Ray. q hoc non p/
tinet ad episcopū. 7. q. 1. quia frater: ⁊ addit q non
tenetur clericus ad obediētiā de suis rebus dandis.
intelligas siue causa. ar. c. cuz apostolus. de censi. §.
inhibemus. 16. q. 2. predicator. Idem addit q si cle/
ricus habens libros ineptus sit ⁊ episcopus precipit
clerico vt comodet clerico bone indolis. vt in studio
ad quod ipsz mittit proficiat tunc obediendū vide/
tur. quia nō mouet carnalitas. sed cōis ecclesie vtili
tas. ar. d. c. quia frater: ⁊. c. super specula. de mag. ⁊
hoc intelligas si de bonis ecclesiasticis libri sunt ac/
quisiti. aliter non. c. requisisti. de testa. ⁊. c. cum dile/
ctus. de iur. patro. §. nos igitur.
¶ Utrū clericus teneatur obedire episcopo qui im/ 8
ponit ei q vadat Romam pro negotijs ecclesie. R.
fm Ray. q sic. nec valet allegando q sunt alij me/
liores. q2 in talibus nō est necesse talē ordinē serua/
re. ff. de lega. l. sciēdū. §. pen. nec ēt fz Hosti. valet si
allegat curā rei familiaris. q2 bonū cōe ppōderat.
¶ Utrū laici teneantur obedire prelatis ecclesiasti/ 9
cis vel parochialibus. R. fm Guil. q non nisi i his
ad quoꝝ obseruātiā in baptismo se obligauerunt. s.
vt teneant veram fidem cum operibus. vt abrenun
tiēt sathane ⁊ omnibus pompis ⁊ operibus eius ⁊
per cōsequens quātū ad omne pctm̄ vitādū ⁊ spiri/
tuale bonū psequēdū: i alijs aūt actib⁹ nō subdūtur
eis nisi q̄tū ad ista ptinere vel pduci possunt.

x ¶ Utrum monachus teneatur obedire abbati precipienti quod stet i scholis. R. sacris litteris itendere nõ est contra vocationẽ monastici. sed potius adiuuatiuũ contemplationis secundum .s. Tho. 2a 2e. q. 188. et ideo obedire tenetur abbati precipienti: imo etiã tenetur ad studia publica si abbas precipiat dũmodo vadat de sua licẽtiã et consilio conuentus alias eẽt excõicatus. c. vt periculosa ne cle. vel mo. li. 6. vide . excom°. 5. casu. 22. Et sic patet quod monachus tenetur obedire circa studiũ licet nõ cõtineatur in regula.

xj ¶ Quid quando dubitat subditus vtrum teneatur obedire. R. secundum Ray. quod debet obedire nisi eẽt tale i quo nullo mõ excusaret ignorãtia. puta contra articulũ fidei: contra precepta vel prohibitionẽ dei vel contra generale statutum ecclesie. aliter. n. i dubijs obediendũ est. c. ad aures: de tẽpo. or. qui etiã bonũ sine quo põt eẽ salus debet dimitti propter obediẽtiã. xj. q. 3. quid ergo: et generaliter quandocunque subditus nõ põt per cõueniẽtẽ iquisitionẽ certificari debet obedire et obediẽdo excusatur. etiã si dubitet circa preceptũ. i. vtrum quod sibi precipitur sit contra preceptũ dei. 23. q. 1. quid culpatur. similiter si dubitat vtrum platus possit dispẽsare debet obedire. quia quando põt dispẽsare tenetur obedire.

12 ¶ Utrum christiani. i. filij dei teneantur obedire dominis secularibus. R. secundum .s. Tho. 2a 2e. q. 104. ar. vltimo. quod fides christi ẽ iustitie principium et cã secundum illud ad ro. 3. Justitia dei per fidẽ Jesu christi: et iõ per fidem christi non tollitur ordo iustitie. sed magis firmatur: ordo aũt iustitie requirit vt iferiores suis superioribus obediãt aliter. n. nõ posset humanarum rerum status seruari. Et iõ per fidẽ christi nõ excusantur fideles quin principibus secularibus obedire teneãtur. vñ illi qui fiũt filij dei. liberi sunt a spirituali seruitute pctĩ. nõ aũt a seruitute corporali. qua temporalibus dominis tenẽtur astricti. vt dicit glo. super illud. i. thy. 6. quicũque sunt sub iugo serui et c. nõ tñ tenẽtur illis qui nõ hñt iustũ dominiũ. sed vsurpatũ quia principibus secularibus in tm̃ hõ tenetur obedire inquãtũ ordo iustitie requirit. vñ etiã si iniusta precipiãt etiã dñi legitimi nõ tenẽtur eis obedire. nisi forte per accñs propter vitandũ scãdalũ vel periculũ. vtrum statutũ vel preceptũ cõtinens penã obliget ad mortale. . cõstitutio. §. si.

13 ¶ Quid si epus mãdet sacerdoti vt excõicet illũ quem ipse reputat inocentẽ. R. secundum .s. Tho. i. ql. quod aut mãdatur sola denũtiatio: et sic tenetur. aut mãdat quod excõicet et tũc si est notoriũ illũ eẽ inocẽtem debet coram epo eius inocẽtiã allegare: et probare: et si deficiat in probãdo debet obedire. si vero legitime probet nõ debet obedire: si vero sit dubiũ tũc obediat. c. quid culpatur. 23. q. 1.

14 ¶ Utrum clericus debeat magis obedire archiepo quam epo. R. secundum Ray. quod nõ. nisi i his i quibus habet auctoritatẽ super epm. de quibus habes . archiepo.

15 ¶ Utrum religiosus vel monachus nõ exẽptus magis teneatur obedire epo quam suo prelato. R. quod non. c. i. et c. 2. 58. di. et c. 22. q. 1. non dicatis. et c. nimis iniqua. de exce. prela. ibi Pa. 2° nõ.

16 ¶ Utrum filius teneatur obedire patri. R. secundum .s. Tho. q. ar. 5. quod cũ obediẽtia debeat quãtũ ad illa ad quod se extẽdit debitũ obedtẽtie. secundum autẽ patrem carnalis nos plantiois i filios. quantum quidẽ quãtũ ad domesticã cõuersationẽ sic. n. est paterfamilias i domo sicut rex i regno. vñ sicut subditi regis tenẽtur obedire regi i his quod pertinent ad gubernationẽ regni. ita etiã filij et alij domestici tenẽtur obedire patrifamilias. i his quod ptinẽt ad dispẽsationẽ domus. et quãtũ ad morum disciplinã. vñ apostolus dicit ad Heb. 12. Patres quidẽ carnis nostre habuimus eruditores et obtẽperabamus eis: debet. n. pater filio nõ solũ eruditionẽ. sed etiã disciplinã vt probat dicit. Jn his ergo filius tenetur obedire patri carnali et nõ i alijs. Et debet itelligi quod dicitur deuter. 21. si genuerit hõ filiũ cõtumacẽ et proteruũ quod nõ audiat patris ac matris iperiũ. lapidibus eũ obruet populus. Eodẽ mõ debet itelligi apostolus ad col. 3. filij obedite parẽtibus per oia. s. ad quod ius platiõis se extẽdit secundum .s. T. vide. s. §. 4.

¶ Utrum in oi obediẽtia sint itelligẽde alique cõditiones. R. secundum glo. i. c. 2. de voto. quod sic. Primo si possibilitas ad est: facit. c. quidam: et c. breui. de iur. iur. Jtẽ admittit oẽm rõnabilẽ cãm vt nõ Pa. i. c. magne. de voto facit. c. si quando de rescrip. et c. ex pte. de offi. deleg. et quod nõ Archi. i. c. vtinã. 76. di. Et nõ currit prescriptio contra obedientiã quia semper ẽ i mala fide. l. i. C. de ser. fugi. et c. si. de regula: et c. sicut nobis in glo. 17

¶ Utrum obediẽtia i his quod vult hõ per se sint meritoria. R. secundum .s. Tho. 2a 2e. q. 104. ar. 2. ad. 3m. quod si illud quod precipitur sit per se volitũ et absque rõe precepti. sicut accidit i prosperis iã ex propria volũtate tẽdit i illis et nõ videtur iplere propter preceptũ. sed quando illud quod precipitur nullo mõ est volitũ. sicut accidit i asperis tũc ois ẽ manifestum quod nõ iple tur nisi propter preceptũ: et iõ dicit Greg. i moral. quod obediẽtia quod habet aliquid de suo sic i prosperis. nulla est. vel minor. quia. s. volũtas propria nõ videtur principaliter tẽdere ad iplendũ preceptũ. sed ad assequẽdũ proprium volitũ: i aduersis aũt a difficilibus ẽ maior quia propria volũtas in nihil aliud tẽdit quam i preceptũ quod itelligẽdũ videtur secundum quod apparet. nã volũtas põt ferri i id quod est sibi gratũ etiã rõe precepti. 18

¶ Utrum iobediẽtia sit pctm̃ mortale. Respõsio secundum .s. Tho. 2a 2e. q. 105. ar. 1. quod pctm̃ mortale ẽ quod contrariatur charitati per quã ẽ spiritualis vita: charitate aũt diligitur deus et proximus: exigit aũt charitas dei vt eius mãdatis obediatur: et iõ iobediẽtẽ esse diuinis preceptis est pctm̃ mortale quasi diuine dilectioni contrarium. secundum illud ad ro. 13. qui prãti resistit dei ordinationi resistit: contrariatur isuper dilectioni proximi inquantum superiori proximo subtrahit obediẽtiã quã ei debet. Et notandum quod si superior multiplicaret tot precepta quod subditus ea iplere non possit excusatur. quia ad ipossibile nemo tenetur: et iõ plati cauere debẽt a multitudine preceptorum. 19

¶ Utrum iobediẽtia sit graue pctm̃. Respõsio secundum .s. T. vbi. s. ar. 2°. quod nõ ois iobediẽtia est equale peccatũ: põt. n. vna eẽ grauior altera dupliciter. vno mõ ex parte precipientis quãuis. n. oẽm curã hõ apponere debeat 20

ad hoc q cuilz superiori obediat.tñ magis est debitú q obediat supiori q̃ iferiori práti.cuius signum est q pceptú iferiorꝫ ptermittit si sit pcepto supiorꝫ ꝯtrariú.vñ pñs é q quáto superior é ille q pcepit tanto ei iobediété eé sit grauius:⁊ sic iobediété eé deo est grauius q̃ hói.2° ex parte pceptorꝫ:nó.n.papiés eq̃lr vult ipleri oia q mandat. Magis.n.vnusqsqz pcipiés vult finé q̃ ea q sunt ad finé ⁊ ió táto iobediétia é grauior q̃to pceptú qd qs pterit magis é de itétione illius qui pcipit. Et i pcepꝫ qdé dei manifestú é q q̃to pceptú daf de meliori bono táto é eius iobediétia grauior qr cú volútas dei per se feraf ad bonú.quáto aliqd é melius tá de⁹ vult illud magis ipleri.vñ qui iobediés é pcepto de dilectióe dei.grauius peccat q̃ qui iobediés é pcepto de dilectióe primi:volútas aút hois nó semp ferf i meli⁹ ⁊ ió vbi obligamur ex solo hois pcepto.nó est grauius pctm̃ ex eo q maius bonú pterenf.sz ex eo q pterif illud qd est magis de itétione pcipiétis. Sic ergo oz bz diuersos iobediétie gradus diuersis peccatorꝫ gradibus cópare. Ná iobediétia qua ꝯténit dei pceptú ex róe iobediétie grauius é pctm̃ q̃ peccatú quo peccaf i hoiez si secerneref iobediétia dei. hoc aút dico qr qui ꝯ primú peccat etiá ꝯ dei pceptú agit:si tñ i aliquo potiori:pceptú dei ꝯténeret adhuc pctm̃ graui⁹ eét.iobediétia aút qua ꝯténif pceptú hois leuior é pctó.quo cóténitur ipe pcipiés qr ex reuerétia pcipientis pcedere debet reuerentia pcepti:⁊ silr pctm̃ directe pertinet ad ꝯtéptú dei.sicut blasfemia vel aliqd hmói.grauius é etiá semota p itellectú iobediétia a peccato q̃ esset illud peccatuz in quo cóténitur solú dei pceptú.

Oblatio quid sit sm theologos: ⁊ quó differat a sacrificio.decimis:⁊ primitiis. vide. .decima i pn°.de holocausto. vide. .religio .§.3.circa mediú.sm aút canonistas i.c.cú.de ver.sig.tria requirútur.vt pprie dicaf oblatio. Primo ex parte offerétis requirif q sit christianus qr ab ifidelibus ecclesia pprie nó recipit oblationé.sz extimationé oblationú p iteresse.vt in.c.quáto.de vsu. Secundo reqrif a parte eius cui offerf.vt sit ecclesia. Fit.n.oblatio deo vel alteri p deo.vñ si fiat donatio priuate psone.siue iter viuos.siue cá mortis non pprie dicaf oblatio.sz donatio.Tertio requirif ex parte rei donabilis q sit iuste acqsita.c.qr i oibus. de vsu. Et i.c.ex trásmissa.de deci. Et sm Hosti. df proprie oblatio qd offerf sacerdoti i missa:⁊ quádo sacerdos dispensat ea pauperibus. dicaf oblatio qr datur pro deo nó tamen oblatio proprie. qr non in necessitate offertur siue directe deo.

¶ Quibus debenf. ꝯ. sm.s. Tho.2ª2ᵉ.q.86. ar°.2°.q debentur sacerdoti.ait.n.sic. Sacerdos quodá mó ꝯstituif sequester:⁊ medius iter deú ⁊ populú. sicut de Moyse legif.vte.5.⁊ ió ad euz pertinet diuina dogmata ⁊ sacra deo offerre ⁊ exhibere populo: ⁊ iterꝫ ea q sunt populi.puta pces ⁊ sacrificia ⁊ oblationes p eú dño debét exhiberi sm illud apostoli ad Heb.5. Ois póntifex ex hoibus assumptus p hoib⁹ ꝯstituif i his q sunt ad deú.vt offerat dona ⁊ sacrificia p peccatis ⁊ ió oblatióes q a populo deo exhibétur ad sacerdotes pertinét. nó solú vt eas in suos vsus cóuertát verú etiam vt fideliter eas dispensent partiz quidé expédendo eas i his q ptinét ad cultú diuinú.partiz vero i his q ptinét ad ppriú vsuz. qr qui altari deseruiút cú altari participát.1.cor.9.partim i vsus pauperꝫ qui sunt q̃tuz fieri pót de rebus ecclesie sustétandi.qr ⁊ dñs i vsum pauperú loculos habebat vt Hie.dicit sup Mat. Monachi aút siue alij religiosi pñt oblatióes recipere tripliciter.vno mó sicut paupes p dispésationé sacerdotú vel ordinationé ecclesie. Alio mó si sint ministri altaris ⁊ túc pñt recipe oblatióes sponte oblatas. 3° mó si parochie sunt eorꝫ ⁊ túc ex debito pñt accipere oblatióes tá q̃ ecclie rectores hoc é qd df.x.q.1.Oblatióes q i tra sanctá ecclesiam offerútur tñ mó sacerdotibus q quotidie dño seruire vidétur lz comedere ⁊ bibere qr i veteri testaméto phibuit dñs panes sanctos comedere filijs Israel nisi tm̃mó Aaron ⁊ filijs ei⁹.hec s.Tho.⁊ sm Pa.in.c.pastoralis.de his q fi.a ma.ca.Oés oblatióes facte i parochia seu altari cedút ecclesie parrochiali siue sint facte ymagini. siue capelle:sm tñ eúdé Pa.i.c.nimis iniqua.de exce.pla. de collatis seu oblatis religiosis i ecclesijs eorúdem nó pñt plati aliarꝫ ecclesiarꝫ aliqd sibi védicare qr videf res illa eis collata ituitu ecclesie ⁊ nó noie oblationis:⁊ i.c.p.de sta.mo.ait idé Pa. Oblatióes q fiút i locis religiosis nó dbét cedere epo nec ecclie curate.sz ipis locis religiosis:⁊c.⁊ de hoc é tex.expressus i.d.c.p.Cle.etiá.4.i priuilegio qd incipit nimis iniqua prohibet oibus ne molestét fratres pdicatores vel petát aliqd ab eis de his q offerútur in ecclesijs vel missis.seu locis eorꝫ ét noie oblationis. Et nó q de facto téporibus nris.s.circa ános.1490. fuerút molestati fratres tabiéses a parrochialibus allegátibus ⁊ dicétibus q fratres nó possent recipe i suis ecclesijs offertoriú cú manipulo eo q hoc videbaf de iure curatorꝫ.sz i ꝯtrariú fratres allegabant ꝯsuetudiné i alijs locis isup dicebát.p.hoc sibi de iure cói cóuenire.d.c.p.⁊.d.c.nimis iniqua. Ité qr ex dicto priuilegio hoc idé hñt nec pót dici q.d.priuilegiú itelligat de offertorio cóiter dicto qr cum hoc habeát de iure cói de nihilo fuisset hoc priuilegium qd nó est dicendú.c.si papa.de priuil.li.6.⁊ sic fuit pro fratribus cóclusum.vide. .ecclesia.§.7.

¶ Utrú parrochiani possint cópelli ad oblationes faciédas.ꝯ.sm Pa.i ꝯca de parro.post.s.T.2ª2ᵉ.q.86.ar.p.q regulariter iste oblationes q fiunt ad vsum sacerdotis seu pro diuino cultu nó sunt in pcepto nisi i quatuor casibus:primus si róe césus debet fieri.puta qr aliqs tenet ab ecclesia róe cuius soluif

obla° noie censu.2°.si quis est obligatus ex testo vel inter viuos.c.q̄sto de censibus.3°.si sacerdos indiget nā ex quo impendit spiritualia debet cōsequi tpalia ad hoc.c.si epē.de off.or.li.6.nō tū sacerdos ob hoc dz subtrahere spiritualia sed supior dz eos cōpellere ad has oblatiōes.iuris remedijs.intellige s3 Hosti. nisi subditi equal'r idigerēt.4° qn̄ hoc habet ɔsuetudo.c.ad apostolicā de symo.⁊ sm̄.s.Tho.vbi.s.in istis duobus vltimis obla° remanet quodā mō voluntaria.s.q ad quātitatē vel spēz rei oblate ⁊ codez mō dicat de pmitijs offerendis ibidē ar°.4. vide.s. consuetudo.§.15.

3 ¶Ut̄ de oibus possit fieri oblatio.R̄.s3.s. Tho.s. ar.3°.q s se de quolibet licite possesso pōt fieri obla° p accñs āt ɔtingit q de aliq° licite possesso oblatio fieri nō pōt puta si vergat in detrimētū alterius vt filius offerat deo id vñ dz prez nutrire qd dn̄s iprobat mat.15.vel pp scādalū vel pp ɔtemptū vl aliqd hmōi:puta.p.psonaz desidētiū.2°.opamētium pauper.3°.sacrilegoz.4.q extrahit seruū violenter de ecclesia ɔfugiētē ad ipsaz.5°.raptoris.6°.vsurarioz 7° meretricū.alioz aūt nō sūt respuēde.hec glo.in.c. oblationes.90.di.⁊ itelligēdū est de istis qn̄ sua crimina sunt manifesta ⁊ nolūt corrigi. ⁊ silr dicendū est de q°z heretico vl excōicato ⁊ d iudeis.d.c.q̄sto.

4 ¶Ut̄ laici possint prescribere q in festo purificationis psbiter debeat eis cādelas bñdictas vl similia.R̄. q̄uis qdā dicāt q nō.tū sm̄ Fre.ɔsi.155.videt d°m q sic.s.§.2.⁊.s.ɔsuetudo.§.15. S3 qd si ɔsuetudo habeat q archipsbiter habeat oblatiōes dñicales ⁊ sacrista eas q̄ fiūt in festo sci laurētij ⁊ festū vēit in dñica.R̄.s3 Bar.in.l.pconsul.ff.de offi.pcō.p illā l.ɔcludit q sunt archipsbiteri.nā maior est dñica ⁊ magis naturale.

o Bligatio est iuris vinculū quo nec° astringimur ad aliqd dādū vl faciēdū vt insti.d ob. in pn̄.q̄ sine ɔsensu nulla est.l.i.ff. de pact. ⁊ nemo obligat' nisi q aiuz obligādi se hēat.ff.de ac. ⁊ ob.l.obligatoriū.la p°.facit glo.c.3.de voto.

1 ¶Quotuplex ē oblig°.R̄.q ē triplex.p°. dr̄ nālis tm̄ que in se ɔtinet nālez equitatē hec ɔtrahit' p vinculū nāle.s.ɔsensuz ⁊ pōt fieri inter oēs hoies rōis capaces.sed in foro ɔtentioso hec inefficax ad agendū l3 in foro ɔscie liget.2° dr̄ ciuilis tm̄ que ē cū quis ciuili iure tm̄ ē astrictus. s3 nālis eqtas dissuadet eū teneri.sic cū quis spe futuro remuneratiōis fecit instrumentum in quo ɔfitet' se recepisse.c.q̄ tm̄ nō recepit.⁊ hec nō obligat in foro ɔscie nisi in q a plato cogeret' sm̄ Inno.in.c.qr pleriq3.de imu.ec.3°. dr̄ nālis ⁊ ciuilis simul.q̄ est cū qs cū solēnitate iuris potens se obligare:obligat se ad aliqd qd nālis eqtas vult eū obseruare.⁊ de istis habet' insti.deo b. p totum. ⁊ hec obligat in vtroq3 foro.Quibus modis ɔsbitur 3° obliga°.vide.s.ɔtractus in prin.

2 ¶Ut' in gn̄ali obligatiōe veniāt q̄ specialiter quis nō fuisset ɔtracturus.R̄.sm̄ Bar.in.l.i.C.q̄ rem pi. ob po.q nō.vñ dicat q si obligauit oia bona nō intendit obligare ea q̄ nullo mō specialr' esset obligaturus.puta pānos lectos.⁊ alia suplectilia sine qbus viuere nō possumus. ⁊ postq̄ vna obliga° est extincta nō pōt restaurari i.l.cū ex cā.C.de remi.pigno. s3 oz alia fiat si debet inesse.Uide.s.vica rius.§.6.

3 ¶Ut' obliga° dissoluat' adueniēte terio. R̄.s3 Pa. post Hoff.in.c.sicut ex lris.de spon.q aut terminus apponit' ad solicitādū implemētū obligatiōis.puta ponit' terminus ɔtractui iā pfecto.sic qn̄ quis ɔtraxit sponsalia ⁊ postea promittit q.i.certū tpe ducat eā.tūc nō dissoluit' elapso termino. aut ponit' terminus ad finiēdā seu limitādā obligationē ⁊ tunc lapsus termini liberat ab obligatione.si p promissorem non stetit qn impleret in termino ⁊ isto mō dr̄ appositus qn̄ apponit' ad solicitādū pn̄ cōtractus:puta promissimus tali tpe ɔuenire ad ɔtrahendū sponsalia. elapso die liber est p quē.nō stetit.

4 ¶Ut' obligatus statim teneat'.Pa.in.c.l3 bely.de symo.dicit q aut.dies ē apposita obligatiōi ⁊ si st eiusdē fori reus ⁊ actor tenet' reus sine interpellatione offerr' ⁊ ire ad domū eius qr dies interpellat pro hoie.c.potuit de loca. Si aūt nō sunt eiusdē fori nō tenet' reus spōte ire ad forū alterius vel ad domum sed dicat in domo sua.paratus sum soluere si sit qui recipiat ⁊ sufficiat iuxta nō.in.l.itē illa.ff.de ɔsti. pecu.⁊ ibi Bar.qd nō.p limitatione.c.potuit d loca. q̄ intelligēda st nisi alr' sit specialr' i pacto.Aut dies nō est apposita ⁊ sic requirit' monitio.vt in.l.si ex legati cā.ff.de verb.obl.vide.s.mora.

5 ¶Ut̄ pactū seu promissio obliget qn̄ turpitudo tm̄ versatur ex parte recipiētis obligationē .R̄.s3 Pa. in.c.debitores de iur. iur.q nō.p3 qr ɔmissio de soluendis vsuris nō obligat qr si obligaret eēt nāliter solū.cogeret' soluere rōe pacti vt in.c.p.de pactis līi cogit' qn̄ interuenit iuramētū: rō qr cū lex resistit ēt alteri ɔtrahenti nō nascit' obligatio nālis vt in.l.cū lex.ff.de fideiuss.⁊ ibi Bar.Et si quis q̄rat q̄re iuramentū plus obligat q̄simplex promissio cū deus nō faciat differētiā inter iuramētū ⁊ simplicē loquelā vt in.c.iuramēti.22.q.5.R̄. Pa.in.d.c.debitores q iō ē qr simplex ɔmissio est nulla ⁊ ideo habet' p nō facta pp turpitudinē recipiētis: secus in iuramento qr cui fit.s.deo non turpiter accipit nec iurās peccauit promissio.n.dirigit' in hoiez iuramētū aūt i deū. Alias tm̄ promissio simplex obligat s3 deū. vide.s. Tho.2a.q.88.ar.3°.ad.3m.sic ait s3 honestatē ex q°libet promissione hō hōi obligat' ⁊ hec est obligatio iuris naturalis s3 ad hoc q aliqs obliget' ex aliqua promissione obligatione ciuili quedā alia reqrunt' de°āt ⁊ si bonis nostris nō egeat ei tm̄ maxie obligamur ⁊ ita ei votuz factū est maxime obligatoriū.s. pactū.§.6.s.iurare.§.31.

6 ¶Ut' ille p q° qs agit ei° negotia vtiliter obliget' eidē.

ff. q sic ar.l.cũ pecuniã.ff.ꝺ neg.ge. ⁊ qꝺ nõ.glo.⁊ uõ.tex.cũ gl.i.l.q vult.ff.co.⁊.l.13 si iꝺo.ff.so.mat.

Obses pót dari liber hó p pace suada nó pro pecunia.ꝺ iur.iur.c.ex rescripto.ar.ad.idé.ff. ꝺ testa.l.obsidées.ff.ꝺ.iur.fi.l.diu.⁊ illud qꝺ dr̃ q liber hó non pót obligari.de pigno.c.i. ⁊.C.q̃ res pig.ob.po.q si.intellr̃ q nó pót obligari vt i eo sit ius pignoris sz tñ ius retétionis.ita tenet glo.i.c. vt pdé.§.ité eisdé.23.q.vlt.⁊ i.c.expoita ꝺ arbi. Jté hó redéptus ex captiuitate tenet seruire p qnquéniũ. nisi soluat preciũ.C.de postliminio reuer.l.vlt. Jté sic pr̃ pót vendere filiũ propter famé sic obligare.C.de patri.qui fi.distra.l.2.℣.carcer.§.3

Obstetris nó fuit i natiuitate xpi.sz mr̃ ei oia p se fecit.sm.s.Th.3.q.35.ar.6.ad.3.⁊ obstetrices hebreoꝝ fuerũt remunerate a ꝺo pp piũ affectũ.nó pp médatiũ lz fuerit médatiũ officiosũ.s.s.T.22.q.114.ar.10.ad.2.vid.℣.médatiũ.§.3.

Obstinatio.sz.s.T.q.de ꝟi.q.24.ar.xj.ipoztat quádã firmitaté i pctó p quá aliqs a pctó reuerti nó pót. Qꝺ át aliqs a pctó reuerti nó possit. pót itelligi dupľr vno ita q vires sue nó sufficiant ad hoc q a pctó totaľr liberet ⁊ sic qlibet in pctó mortali cadés dr̃ ad iustitiá nó posse redire sed ex illa firmitate i pctó nó dr̃ ppie aliqs obstinatus. Alio mó hz aliqs i pctó ita q nec coopari pót vt a pctó resurgat ⁊ hoc dupliciter vno mó simpľr ita q nullo mó possit coopari ⁊ hec é cópleta obstinatio qua demones ⁊ dãnati sũt obstinati: adeo.n.eoꝝ mẽs est firmata i malo q oés motus liberi arbitrij ipoꝝ sũt iordinati ⁊ pctm̃.vñ nullo mó se põt ad grãz habédã pparare p quã pctm̃ dimittit. Alio mó ita q nó de facili possit coopari ad hoc q exeat ꝺ pctó.⁊ hec é obstinatio icóplecta q aliqs pót eé obstinatus i via.dũ.s.hz aliqs ita firmatã volũtaté i pctó q nó surgũt motus ad bonũ nisi debiles.q tñ aliq surgũt ex eis dat via vt ppartt ad grãz. ⁊ hec é spés pcti i.s.s.de q.s.℣.blasfemia. Qꝺ át aliqs hó i statu vie nó possit eé ita obstinatus i malo qn ad suã liberationé coopari possit.rõ pz q ⁊ passio q idinat ad pctm̃ soluit ⁊ repmit ⁊ habitus nó totaľr aiaz corrũpit ⁊ rõ nó ita ptinaciter falso adheret qn p ꝯrãã rõez possit abduci sz post statuz vie aia sepata nó intelliget accipiédo a sensib nec i actu potétiaꝝ sésibiliũ appetitiuaꝝ ⁊ sic aia sepata ágelo ꝯfortabit ⁊ q ad modũ intelligédi ⁊ ad idiuisibilitaté apetitus q sũt cãe ꝯplete obstinatiõis i ágelo peccáte.vñ p eádé rõez i aia sepata obstina erit.in resurrectióe át corpus seqt aie ꝯditioné ⁊ ideo nó redibit ad statũ i quo mó est i q a cor nec hz accipe q̃uis corporis istrumétũ vtat ⁊ ita ét tũc eadé obstinationis erit rõ ⁊ ꝯplectã rõné obstinationis hébũt a diuina pudentia.q nũq̃ mutabunt ad bonũ.vide aliqd.℣.ptinax.

Ociosũ verbũ est magis pctm̃ veniale q̃ factũ occiosũz q ꝟbũ est imediatiuus effectus rõnis ⁊ ideo minus potest esse pter deliberationem q̃ factũ. Scẽdũ tñ q hz Greg.ociosũ est q caret pie vtilitatis intétióe.aut iuste necessitatẽ.vñ nó oé verbũ iocosum est occiosũ si ad recreationé referat.q etiã in iocis cótingit esse virtuté cui pceꝺ qua phs in.4.ethy coꝝ determinat. Et q̃uis verbũ iocosum cóiter sit pctm̃ veniale pót tñ esse mortale puta si dicatur in ꝯtemptũ dei vel pximi vel vt trahat ad luxuriã.℣.pctm̃.§.4.circa mediũ.

Occultuz est duplex.s.oino in mente ⁊c. vide. ℣.excoi.5.casu.4.§.4. Quomodo pctm̃ occultum debeat corrigi.℣.correctio.

Odiũ.bz.s.T.22.q.29.est dissonãtia qdã appetit ad id qꝺ aphédit vt repugnãs.⁊ nociuũ q vt sic hz rõez mali. Uel alr̃ odiũ est qdaz mot appetitiue partis q fugit malũ aphẽsũ vt nociuũ ⁊ s.e.22.q.34.ar.5.⁊.6.nó é vitiũ capitale sed orit ex iuidia fortr̃.i.rõe obiecti.i q ipz bonũ pximi reddit ꝯtristabile.⁊ p ꝯñs odibile. Ex ira át cát dispositiue s qꝺdã augm̃. Nã.s.p irã appetit malũ pximi hz q̃dã mẽsurã.put.s.vt hz rõez vindicte.postea át p ꝯtinuationé ire puenit ad hoc q hó malũ pximi ꝯsideret qꝺ ptinet ad rõez odij.ex iuidia aũt orit directe p quã ipz bonũ pximi reddit cótristabile.⁊ p ꝯñs odibile vt dictũ est. Odiũ tñ dei aliqñ orit ex luxoria nec é incóueniés q idé peccatuz oriatur ex diuersis.hec.s.Tho.

¶ Utr̃ odiũ dei sit grauissimũ pctm̃.R.sm.s.T.22.q.34.ar.s.⁊.2. q q̃uis deus nõ possit odio haberi in seipso neq in quibusdã effectibus gñalibus.put a viuere ⁊ eé.⁊ itelligere q nõ põt hre rõez mali.i quibusdã tñ effectibus q repugnãt volũtati inordinate. sicut inflictio pene ⁊ cohibitio pctóꝝ.potest odio hri. qꝺ odiũ est pessimũ pctoꝝ sic amor dei est optimus virtutis. Nã defectus pcti ꝯsistit i auersióe a deo: hmói át auersio rõez culpe nó hret.nisi volũtaria eẽt. Uñ rõ culpe ꝯsistit i volũtaria auersióe a ꝺo.q p se ipoztat i odio dei.i aliis át pctis q̃si pticipatiue.⁊ s aliꝺ sic.n.volũtas p se iheret ei qꝺ amat. ita hz se refugit id qꝺ odit. vñ qñ aliqs odit deũ. volũtas eius hz se ab eo auertit.sed i aliis pctis puta cũ aliqs fornicat nó auertit sm se a deo sed hz aliud i q.s.appetit iordinatã delectationé q hz ãnexã auersióez a deo. semp át id qꝺ é p se é potius illo qꝺ é p aliꝺ.vñ odiũ dei int alia pctã é grauius ẽé pctm̃ i.s.s.nó tñ ꝯputat iter spés pcti in.s.s. q gñaľr iuenit i oi spé pcti i.s.s.

¶ Utr̃ oé odiũ pximi sit pctm̃.R.bz.s.Th.22.q.34.ar.3.q cũ odiũ amori opponat tm̃ hz de rõe mali q amor hz de rõe boni: amor át debet pximo sm id qꝺ a deo hz.i.hz nãz ⁊ grãz.nó át debet ei amor sm id quod habet a se ipso.vel a diabolo.s.sm peccatum.⁊ iustitie defectum. Et licet habere odio in fratre peccatuz ⁊ omne illud qꝺ pertinet ad defectũ diuine iustitie: sed ipsam naturã ⁊ gratiã fratris.nó potest qs habere odio sine pctó. Hoc aũt ipm qꝺ in

fratre est qd odimus est culpa & defect⁹ boni:& hoc pertinet ad amoré frīs.eiusdē.n. rōis est φ volimus bonū alicuius.& φ odimus malū ipsius.vñ simplr acapiēdo odiū frīs semp est cū pctō: vñ dr.i.io.ē.q odit fratrē in tenebris pcti est. hec.s.Tho. Quō dili gēdi inimici.ɏ.caritas.§.io.& se. & quis simplr sit pctm mortale.tñ pp imperfectionē actus puta est solū in p.motu sine deliberatione: vel est de aliquo malo paruo.est veniale:si qs ɏo odiat pctm siue malum proximi vt sic non est peccatum.

5 ¶Utrum odiū proximi sit grauissimū pctm. ꝶ.vbi.s. ar.4.φ pctm qd cōmittit in pximū hz rōez mali ex duobus.vno qdē mō ex deordinatōe eius q peccat. Alio.mō ex nocumēto qd infert ei in quē peccat.p. ergo mō odiū est maius pctm φ exteriores actus q sunt in pximi nocumētū:qz.s.p odiū deordinat vo lūtas hois q est potissi in hoie:& ex q est radix pcti. vñ etiā si exteriores actus iordinati essent absq ior dinatiōe volūtatis nō eēnt pctā: puta cū aliqs igno ráter vel zelo iustitie hoiez occidit:& si quid culpe est in exterioribus peccatis que cōtra proximum com mittuntur est ex interiori odio.sed φ ad nocumen tum quod proximo infertur peiora sunt exteriora peccata φ internus odium.

Officium ad qd tenet exequēs nō meret pre miū nec promissuz gñalr faciēti.vñ cū pro mittit aliqd gñalr capiēti bānitū. nō obl famulo ptāz capiēti: qz ad hoc tenebat ex offi⁹ suo. facit.l. ɔgruit.ff.de off.psi.&.c.i.d off.or.& nō.Pa. in.c.ecclis.de cēsibus.de offi⁹ diuino. vide.ɏ.hore ca nonice per totū. vtrum liceat dominis aliquid accipere pro officiis dandis.vel possit mutuo accipere pro eo dem.vel vtrum liceat officialibus aliquid accipere.vide ɏ.dominus.§.10.11.&.12.

Oleum sanctū siue crisma i die cene dñi per epm. Triplex oleū cōsecrat p⁹ & principale est scm crisma qd de oleo & balsamo fit.de quo.ɏ.cōsecra⁹ sacrī.§.5.cū isto bñdicunt fontes ba ptismales.calix patena.eccla & altare.puer baptiza tus in vertice.& frōte.& epi qñ ɔsecrant in manibus & capite.& oēs fideles cū crismant.& istud ē annua tim ɔsecrādū.& innouandū.c.si quis de alio.de ɔse. di.4.& grauiter puniē sacerdos qui in baptismo vti tur de alio φ de nouo.vt.d.c.si quis.Scdm oleum sanctū est cathecuminor & dr oleū bñdictū siue san ctū & isto inūgunt baptizati inter scapulas & in pe ctore & manus sacerdotis cū ord nāt. Itē principes & reges in brachio & humero. Ite ecclē & altare ante crismationē. Tertiū oleū scm ē quo inūgūt infirmi in articulo mortis.de quo.ɟ.unctio. & in.c. vnico.de sa.vnc.& in pontificali.

1 ¶Utrum alio tpe possit ɔfici pfactū oleū φ in die cene. ꝶ.φ p⁹.nō.de ɔse.di.c.oi tpe.&.c.qm.de sen. exco. li⁹.6.de aliis duobus nō inuenit phibitū. vtrū oleū nō sacrū additū sacro fiat sacrum.ɏ.aqua.§.3.

Opinio quid sit & quo dīt a fid. siue credere scire.vel itelligere. & ab oibus aliis actibus intellectus.vide.ver.credere.in pnci. &.ɏ. dubitatio.in prin.

¶Utrum auditores diuersor magistror tenētū diuer sas opiniōes excusent a pctō errore si opiniōes ma gistror suor sequant.ꝶ.sm.s.Tho.ql.3.ar.10.φ di uerse opiniōes doctor sacre scripture.si quidē nō p tineát ad fidē & bonos mores absq piculo audito res vtráq opinionē sequi possunt.tūc.n.hz.locū qd aplus dicit ad ro.14. vnusquisq in suo sensu habun dat. In his vero q pertinēt ad fidē & bonos mores. nullus excusat si sequat erroneā opinionē alicuius magistri.i talibus.n.ignorātia nō excusat.alioquin imunes a pctō fuissent qui secuti sūt opiniōes Arrij. Nestorij.& alior heresiarchar.Nec pōt excusatiōez habere pp simplicitatē auditor si i talibus erroneā opinionē sequat.i rebus.n. dubijs nō est de facili pre stádus assensus qnimo.vt Aug.dicit in li⁹.3. d doc. cri.cōsulere debet quis ecclaz fidei quā de scripturar planioribus locis.& eccle auctoritate pcepit qui ergo assentit opinioni alicuius magistri ɔ manifestū scri pture testimoniū.siue cōtra id qd publice tenet sm eccle auctoritatē nō pōt ab errore vitio excusari. 1

¶Utrum liceat cōtrarie opinari circa illa q pertinent ad fidē sine vitio heresis.ꝶ.sm.s.Tho.p⁹.parte.q. 32.ar⁹.4.φ ad fidē ptinet aliquid dupliciter vno mō directe sic ea q sunt nobis diuinitus tradita vt deū esse trinū & vnū filiū dei esse incarnatū & hmōi.& cir ca hec opinari falsū hoc ipso inducit heresim maxi me si ptinatia adiūgat. Indirecte ɏo ad fidē perti nēt ex quibus sequit aliquid ɔtrariū fidei sicut si qs diceret samuelē nō fuisse filiū helcane:ex hoc.n.se quit scripturā diuinā eē falsā: circa hmōi absq peri culo heresis aliquid fīm pōt opinari añq cōsideret vel determinatū sit φ ex hoc seqtur aliqd ɔrū fidei & maxime si nō ptinaciter adheret sed postq ē ma nifestū & papue si sit p ecclaz determinatū φ ex hoc seqt aliqd ɔtrariū & i hoc errare nō est absq heresi. & pp hoc nūc multa reputant heretica q prius non reputabantur propter hoc φ nunc est magis mani festū quid ex eis sequatur hec ille.vide ad ista & pre cedenti.§.ɏ.credere.§.2⁹.&.ɏ.excōi⁹.5.casu.4.§.3. 2

¶Querit q opi⁹.sequēda sit fz canonistas.ꝶ.p.φ i dubijs nō gñat aliqd piudiciū veritati qñ inter di uersas opiniōes a doctoribus approbatas illā quis amplectit q sibi magis videt ɔsona rōi.& φ qñ sūt diuersa iura & opiniones q nō sūt cōtra deū.vel bo nos mores. humanior sñia est pferenda ceteris pari bus.de trans.c.fi.ff.de legi.l.benignius.alias ɏo illā dū est illi q meliori innitit rōi.c. capellanus de feu. Ubi nō dicit Pa.φ inter plures opiniōes illa seque da est q innitit meliori & subtiliori rōi.Nō g⁹ debet haberi respectus ad qualitatē psone illā opinionem fouent.fz ad illā rōez: qd facit cōtra illos q dicunt i 3

receptionē opinionū illā sequēdā semp esse opiniōez
glo.qd nō placet.pro hoc ē nō.in l.C. de ve.iu.enu.
vbi dicit q sepe vni⁹ ꝛ deterioris sentētia pōt ꝛ mul
tos ꝛ maiores i aliq̄ parte supare. sic nō semp est se
quēda multitudo sequētiū vnā opinionē. vt dicit ibi
tex.ad hoc dicit nō Jo.an.i.c.ꝑ. de consti. vbi dicit
cōez eē seq̄ndā.nisi notorie male dicat.vel rōnabilr
vīa pōt.qd bon⁹ iudex accutissimi igēij existimabit
ꝛ faciat.d.l.i.vbi videt hᵒ pbari ꝛ hᶜ nō q iudex pōt
iterptari legē seu canonē qᵒ ad cāz corā eo vertentē
vt nō dicit Jnno.i.c.cū speciali. de appel. 5ᵒ nō sm
Jmolē i.l.si finita.§.illud.ff.de dan.ifec.q i difficul
tatib⁹ ꝛ opinionib⁹ doc.plurimū ꝯferūt distictiōes.
iō i dubijs statuit doc.distiguētī.l.adeo.§.cū qs.ff.
de acq.re.do.ꝛ.c.lras.de resti.spo.ꝛ.c.q̄rēti.de offi.
dele.4ᵒ nō dictū Hosti.ꝛ Jo.an.i.c.i.de priuil. li.6.
vbi dicūt q si qs referat opiniōes ꝯrias p vt cōsue/
uit.videt vltimā seq.si alr nō firmat aliā opinionē.
Jdē Bal.addēs q vltima opiᵒ corrigit pᵐ corre/
ctiōe pbabili nō necᶜ:ꝛ hoc cōiter seruāt boni iomi/
ste i doc.s.T.6ᵒ nō q si qs iudex spiecta opiniōe cōi
secutus fuisset opinionē aliquoꝝ nō recte itelligētiū
puniret i sindicatu. sz minus vt nō Bar.i.l.si.C.ꝺ
pe.iudi.q male iudi. Si vo neuter coꝝ opiᵒ sit cōit
approbata sz p vtraqꝫ pte sunt opiniōes famosoꝝ
doc.tūc iudex sequēdo ipaꝝ opinionē nō tenebit in
sindicatu sm q voluit Jnno.i.c.ne initaris:de ꝯsti.
quē sequit Bar.i.d.l.si.qd ē veꝝ i foro cōtētioso se/
cus i foro ꝯsciē i qᵒ q̄uis sint varie opiniōes tñ dz
eligere eqorē sz ei⁹ ꝯsciētiā alias qᵒ ad deū puniret.
6ᵒ nō sz Jaco.de butri.q qñ cū glo.ē aliqs doc.so/
lēnis tūc illa opiᵒ dr cōis ꝛ pōt cū bona ꝯsciā iudex
seq illā ꝛ sic faciūt iudices ecclastici maxᵉ in causis
matrimonialib⁹.7ᵒ nō q qñ vna opinionū hz p se legē
aut antiquā ꝯsuetudinē approbatā ꝛ alia nō.dz p
ferri.si aūt p nulla sit vel p vtraqꝫ ꝛ tūc si pōt ꝯcor
dari q vna teneat i vno casu ꝛ alia i alio dz fieri.c.
lras.de resti.spo.ꝛ.c.cū expediat. de elec.li.6. 8ᵒ nō
q qñ vna opiᵒ seqt rigorē iuris scripti ꝛ alia eqta
tē scriptā ista dz ppōi.c.vnico:de re.pmu.li.6.fallit
i odiū iudeoꝝ ꝯ quos rigor pferi eqtati.c.2.ꝺ iude.
silr magis ē seqnēda q̄ soluit q̄ꝫ q̄ ligat. reg̃a odia.
li.6. 9ᵒ nō q si sunt doc.theologi:canoniste: ꝛ legi/
ste:i theologia sequimur theologos i iure canonico
canonicas in iure ciuili legistas.

Ratio est duplex.s.vocalis ꝛ mētalis. pᵒ sm
cassio dr q̄si oris rō.vñ ex suo noie oro signi
ficat expssionē alicuius actus rōis p effectuz
oris.i.p vocē.ide ē q sermōes rethorici orones di/
cūt:ꝛ rhetores oratores. Jn ista āt orōe sunt tria.s.
dispositio orātis q̄ cogitat ꝛ determinat qd petere
debeat.vel q̄ accedit ad illū q ē orādus.2ᵒ ipa petiᵒ.
3ᵒ ꝯsecuᵒ petiti.siue ꝯiūctio ad rez postulatā. Pᵐ dr
dispositio oronis.2ᵐ ē oro formalr.3ᵐ ē effect⁹ orōis
Trāslatū ē āt vlteri⁹ hᵒ nomē orōis ad significādā
petitionē mētalē quā deo aliqs facit.velut indici q
hz curā nroꝝ auctuū.quā damas sic diffinit dicēs.
Oro ē petiᵒ decētiū a deo.ꝛ sic itēdimus hic loq de
orōe.vbi notādū ē q sic in orōe vocali sunt tria vt
dictū ē.ita i orōe mētali.pᵐ ē dispō ipius volūtatis
ad petēdū ꝛ sic diffinit eā Dama.dicēs oro ē ascen
sus mētis i deū:ꝛ istoᵒ accipit oro aūtedēter.siue di/
spositiue.2ᵒ ē ipa petiᵒ q̄ ē act⁹ rōis:ꝛ ē oro formalr
ꝛ pprie quā diffinit Aug.i li.de vbis dñi dicēs: q
oro petiᵒ q̄dā ē:sic ēt accipit Dama.i diffinitōe po
sita.ā.s.q ē petiᵒ decētiū a deo.q̄ sm.s.T.4.di.15.
.q.4.ar.ꝑ.qlᵒ.i.verissiᵉ eētiā orōis declarat. Et de
ista dispōe ꝛ petitione dicit aplꝯ ad cor.ꝑ.orātes ꝛ
postulātes.vbi.s.T.dicit:oro ē ascēsus mētis i deū:
postulaᵒ vo ē reꝝ petiᵒ:oro dz pcedere vt deuote pe
tēs exaudiat sic petētes pmittūt psuasiōes vt indi/
nēt.sz nos deū pmitter deuotōez ꝛ meditatōez ꝛc.
post ista duo seqt ipetratio seu graꝝ actio.

¶ Quare oporteat orare .R.hz.s.T.12ᵉ.q.83.ar.2ᵒ. 1
q oz hoīes orare nō vt p act⁹ suos diuinā dispōnē
imutēt sz vt id ipetrem⁹ qd de⁹ disposuit per orōes
sctōꝝ eē iplēdū vt.s.hoīes postulādo mereāt accipe
qd eis deus oipotēs añ secula disposuit donare.vt
Greg.dicit i li.dya.ꝛ vt nosipi ꝯsideremus i his ad
diuinū auxiliū eē recurrēdū:ꝛ vt fiduciā accipiam⁹
recurrēdi ad deū:ꝛ vt recognoscamus eū eē bonoꝝ
nroꝝ autorē.vñ Chriso.ꝯsidera quāta tibi ē ꝯcessa
felicitas.q̄ta gloria attributa.orōibus fabulari cū
deo.cū xpo miscere colloqa.optare qd velis:qd desi
deras postulare:ꝛ qñ dr Mat.6. Nolite soliciti eē.
intelligitur de superflua solicitudine.

¶ Vtꝝ oro sit actus religiōis .R. vbi.ā.ar.3.q sic. 2
ad religionē.n. pprie ptinet reuerētiā ꝛ honorē deo
exhibere:ꝛ iō oīa illa p q̄ deo reuerētia exhibet:pti
nēt ad religionē.p orōez aūt hō deo reuerētiā exi/
bet iqᵐ.s.ei se subiicit ꝛ pfitet orādo:se eo idigere si
cut autore suoꝝ bonoꝝ. vñ manifestuz est q oratio
est proprie religionis actus.

¶ Vtꝝ solus deus debeat orari .R. vbi.ā.ar.4.oro 3
porrigit alicui dupl r.vno mō quasi p ipm iplēda
alio mō sic p ipm ipetrāda:p q̄dē mō:soli deo ora/
tionē porrigimus.q oēs orōes nostre ordinari de/
bēt ad graz ꝛ gliaz ꝯsequēdā q̄ solus deus dat sm
illud ps.gratiā ꝛ gloriā dabit dñs:sz 2ᵒ mō:oratio/
nē porrigimus sanctis āgelis ꝛ hoibus nō vt p eos
deus nostras orōes cognoscat.sz vt coꝝ pcib⁹ ꝛ me
ritis orōes nostre.suū sortiantur effectū: ꝛ iō dicitur
apoca.8.q ascēdit fumus icēsoꝝ de orōib⁹ sctōꝝ ꝺ
manu āgeli corā deo. Et hᵒ ēt pz ex ipo mō qᵒ ecclia
vtit i orādo nā a sctā trinitate petimus vt nri mise
reat ab aliqs aūt sanctis qbuscūqꝫ petimus vt orēt
p nobis:qui sancti sm Greg.12.moraliū.cognoscūt
orationes ad eos factas i verbo:etiā mētales q de
cet vt cognoscāt q̄ circa nos agūtur de eis: a viuis
aūt petimus colloquēdo q ipi nō cognoscūt verbū

i quo secreta cognoscāt ⁊ nō solū oꝫ supiores sāctos
iplorare. sꝫ ēt iferiores alioqn eēt solus deꝰ mā iplo
rāda. ɔtingit tñ ꝙ qñqꝫ imploratio iferioris sancti
efficatior est vel qꝛ deuotius iplorat vel qꝛ deus vult
eius sanctitatē declarare: ad illos aūt q sunt i pur/
gatorio nō fit oratio qꝛ ꝗuis sint maiores quātum
ad impeccabilitatē. sunt tamen minores quātꝫ ad
penā quā patiūtur ⁊ ſm hoc nō sunt i statu orādi.
sed magis vt oretur pro eis.

4 ¶ Utrum sit aliqd petēdū i orone determinate. ſꝫ. vbi
supra ar. 5. ꝙ sic marimꝰ Ualerius recitat. Socra
tes nihil aliud petendū a dijs imortalibus arbitra/
batur ꝗ vt bona tribuerēt qꝛ hi demū scirēt qd vni/
cuiqꝫ eēt vtile. nos aūt plerūqꝫ id votis expetimus
qd nō ipetrasse meliꝰ foret. Que qdē snia aliqualr
vera ē ꝙᵐ ad illa q possunt malū euētū habere qui/
bus etiā hō pōt bene ⁊ male vti sicut diuitie q vt ibi/
dē dr multis excidiū fuere: sunt tñ qdaꝫ bona qbus
hō male vti nō pōt q. s. malū euētū habere nō pñt.
hec aūt sunt qbꝫ beatificamur ⁊ quibꝫ beatitudinē
meremur q quidē sancti orādo absolute petūt ſm il
lud: ostēde faciē tuā ⁊ salui erimꝰ ⁊ iteꝝ deduc me
dñe i semitā mādatoꝝ tuoꝝ. nec obstat ꝙ apls ad
Ro. 8. dicat: qd oremus sicut oꝫ nescimus qꝛ vt. s. T.
dicit ibidē ad pᵐ lꝫ hō ex se scire nō possit qd orare
debeat spūs tñ i hoc adiuuat ifirmitatē nr̄aꝫ ꝙ ispi
rāda nobis sancta desideria recte postulare nos fa
cit. vñ dñs dicit Jo. 4. ꝙ veri adoratores adorare
oꝫ i spū ⁊ veritate. Ad tria āt valet ista determina
tio ꝑ ad hoc ꝙ attētio orātis determinetur q ē iplurī
mū i orōe necᵃ. 2ᵒ vt nobis inotescat desideriū nostrū
⁊ quāto i ipo ꝓfecerimus. 3ᵒ vt feruentius petamus
qꝛ bona ꝗto particularius ispiciūtur taꝫ feruētius
cōcupiscūtur: i dubijs igitur dꝫ hō curā suā iactare in
deū ne atr expediat ꝗ petatur diuio arbitrio relinquitur.

5 ¶ Utrum petēda sint tēporalia i orōe. ſꝫ. 6. s. T. vbi. s.
ar. 6. ꝙ sic Aug. dicat ad ꝓbā de orādo deū. hoc lꝫ
orare qd lꝫ desiderare. nō quidē principalr vt i eis
finē ɔstituamus. sꝫ sic qdā adminicula quibꝰ adiu/
uamur ad tēdēdū ad beatitudinē iqᵐ. s. per ea vi/
ta corporalis substētatur ⁊ ꝙᵐ nobis organice deser/
uiūt ad actus virtutū. vt ēt phs dicit i ꝑ ethy. Et iō
ꝓ tēporalibus lꝫ orare ⁊ hoc ē ꝙ Aug. dicit ꝙ suffi
cientiā vite nō indecēter vult quisquis ea vult: ⁊ non
āplius q quidē nō appetitur ꝓpter seipaꝫ. sꝫ ꝓpter sa/
lutē corporis: ⁊ cōgruētē habitū ꝑsone hois vt non
sit icōueniēs eis cū quibus viuēdū est: ista ergo cuꝫ
habētur vt teneātur: cū nō habētur vt habeatur orā/
dū est ⁊ hoc ē qd dr Mat. 6. pᵐ qrite regnū dei ⁊c.
⁊ nō qratis ista principalr. vñ superflua solicitudo
ꝓhibetur nō necᵃ. vñ debēt peti ſm ꝙ expediūt.

6 ¶ Utrum debeamus pro alijs orare. ſꝫ. vbi. s. ar. 7. ꝙ
illud debemus orādo petere qd debemus desidera/
re: desiderare aūt debemus bona nō solū nobis. sed
etiā alijs. hoc. n. ptinet ad rōeꝫ dilectionis quā pxi/
mis debemus ipendere ⁊ iō charitas hoc requirit vt
pro alijs oremꝰ. vñ Chriso. dicit sup Mat. ꝓ se ora/
re necessitas cogit. ꝓ altero autē charitas fraterni/
tatis hortatur. dulcior aūt est orō añ deū nō quā neces/
sitas trāsmittit. sꝫ quā charitas fraternitatis ɔmen/
dat. vñ Cip. i lib. de orōe dñica: iō nō dicimus pa/
ter meꝰ. sꝫ nr̄ nec da mihi. sꝫ da nobis qꝛ vnitatē nr̄
noluit priuati pcē fieri. vt. s. qs ꝓ se tm̄ pcet vnū. n.
orare ꝓ oibꝰ voluit qñ i vno oēs ipse portauit.

¶ Utrum debeamꝰ orare ꝓ peccatoribus. ſꝫ. vbi. s. ꝙ 7
sic: dicit. s. Tho. pro peccatoribus etiā orandū est vt
ɔuertātur ⁊ pro iustis vt pseuerēt ⁊ proficiāt oran/
tes: tñ nō ꝓ oibus peccatoribus exaudiūtur. sed pro
quibusdā: exaudiūtur. n. pro pdestinatis. nō aūt ꝓ
pscitis ad mortē: sic etiā correctio qua fratres cor/
rigimus effectū hꝫ i pdestinatis nō in reprobatis ſm
illud ecclesiastice. 7. Nemo pōt corrigere quē deus
despexit: ⁊ iō dr. i. Jo. 5. qui scit fratrem suū peccare
pctō nō ad mortē: petat ⁊ dabitur ei vita peccāti pec
cato nō ad mortē: sꝫ sic nulli ꝗdiu viuit hic subtra
hēdū est correctiōis beneficiū qꝛ nō possumus prede
stinatos distinguere a reprobatis ita etiaꝫ nulli est
denegandū orationis suffragium.

¶ Utrum sit orādū pro iustis. ſꝫ. vbi. s. ꝙ sic triplici ra 8
tione ꝑ quidē qꝛ multoꝝ pces facilius exaudiuntur.
vnde glo. ad Ro. 15. sup illud adiuuetis me in ora/
tionibus vestris ait. vñ rogat apls apud minores
pro se orare. multi. n. minimi dū cōgregātur vnani
mes fiūt magni: ⁊ multoꝝ pces ipossibile est ꝙ non
ipetrēt. illud. s. ꝙ ē ipetrabile. 2ᵒ vt ex multis gratia
agatur deo de bñficijs q ɔferūtur iustis q ēt in vtilitatē
multoꝝ vgūt vtꝫ ꝑ aplm. 2. cor. i. 3ᵒ vt maiores non
supbiāt dū ɔsiderāt se minoꝝ suffragijs idigere.

¶ Utrum debeamus ꝓ inimicis orare. ſꝫ. vbi. s. ar. 8. 9
ꝙ orare proprie charitatis est. vnde eodeꝫ mō quo
tenemur diligere inimicos teneamur ꝓ inimicis ora/
re: qualr autē teneamur inimicos diligere dictum ē
ſꝫ. charitas. §. 12. ⁊ se. ꝙ aūt i scriptura iducātur mul/
te imprecatiōes ɔ inimicos sicut illud in ps erubescāt
⁊ ɔturbētur oēs inimici mei. couertātur ⁊ erubescant
valde velociter ⁊ sancti petūt vindictaꝫ de inimicis
ſm illud apoca. 6. vsqꝫ quo nō vindicas sanguineꝫ
nostrū: ⁊ aliquādo licite ipugnāt inimicos ⁊ simili/
bus. Ad hec respōdet. s. Tho. vbi supra. Iste impreca
tiones possunt ꝑ itelligi ſm ꝙ prophete solent in fi/
gura imprecātis futura pdicere. 2ᵒ ꝑ vt qdā tempo/
ralia mala peccatoribus quādoqꝫ a deo i correctio
nem mittūtur. 3ᵒ qꝛ itelligūtur petere nō ɔ ipos ho/
mines. sed ɔ regnū peccati. vt. s. correctōe hoiꝫ pec
cata destruātur: 4ᵒ ɔformādo voluntatē suā diuine
iustitie circa dānationē perseuerātiū i pctō: ⁊ sancti

dicūtur petere vindictā nō voce.ſʒ rōe ſicut ſanguis Abel clamauit de terra:⁊ lectantur de vindicta.pp diuinā iuſtitiā ⁊ licite ipugnātur inimici: vt compeſcātur a peccatis qḋ cedit in bonum eoꝝ ⁊ alioꝝ:⁊ ſic etiā lʒ orādo petere aliqua tēporalia mala inimicoꝝ vt corrigantur ⁊ ſic oro ⁊ impugnatio non erunt cōtraria.

x ℭ Utrū cōuenienter aſſignētur ſeptē petiōes in oratione dñica.R.ſm.s.Tho.vbi.ſ.ar.9. ꝙ ſic. ⁊ declarat hoc mō ſic.oro dñica pfectiſſima eſt.qꝛ ſicut Aug.dicit ad probā. ſi recte ⁊ cōgruenter oramus nihil aliud dicere poſſumus ꝙ̄ qḋ in iſta orone dominica poſitū eſt.qꝛ.n.oratio eſt quodā mō deſiderij noſtri iterpres apud deū.ita recte ſolū orādo petimus ꝗ recte deſiderare valemus. In orone aūt dominica nō ſolū petūtur oia ꝗ recte deſiderare poſſumus.ſʒ etiam eo ordine quo deſiderāda ſunt.vt ſic hec oro.nō ſolū iſtruat poſtulare:ſʒ etiā ſit iformatiua totius noſtri affectus. Manifeſtuʒ eſt aūt ꝙ ꝑ cadit i deſiderio noſtro finis:deinde ea ꝗ ſunt ad finē:finis aūt noſter deus eſt i quē noſter affectus tendit dupl'r vno quidē mō pro vt volumus gloriam dei. Alio mō ſm ꝙ volumus frui gloria eius quoꝝ pᵐ ptinet ad dilectionē dei qua deum i ſeipſo diligimus:2ᵐ vero pertinet ad dilectioneʒ qua diligimus nos i deo:⁊ ideo prima petitio ponit:ſanctificetur nomen tuū.p quā petimus gloriā deo nō tñ hoc petit quaſi nō ſit ſanctū nomen dei. ſʒ vt ſanctum ab hoibus habeat qḋ ptinet ad gloriā dei i hoibus ꝓpagādā.2ᵃ vero ponit.adueniat regnū tuū:p quaʒ petimus ad gloriā regni eius puenire. Ad finē autē ꝑdictū nos ordinat aliqd dupl'r vno mō p ſe. Alio mō per accñs:per ſe quidē bonū qḋ eſt vtile i fineʒ. Eſt aūt aliqd vtile i finem dupl'r vno mō directe ⁊ principaliter ſm modū quo beatitudineʒ meremur deo obediēdo:⁊ qᵐ ad hoc ponit:fiat volūtas tua ſicut i celo ⁊ i terra.i.ita obediat tibi ab hoibus in terra ſicut ab anglis i celo:⁊ iſte tres pfecte iplebūtur i vita futura. Alio mō iſtrumētal'r ⁊ quaſi coadiuuās nos ad merēdū ⁊ ad hoc ptinet qḋ dr panem noſtrū quottidianū da nobis hodie.ſiue hoc intelligat de pane ſacramētali cuius quottidianus vſus proficit hoi in quo etiā itelligūtur oia alia ſacra:ſiue etiā de pane corporali vt pro.panē.itelligat ois ſufficiētia victus:per accñs aūt ordinamur i beatitudinē per remotionē phibētis:tria aūt ſunt ꝗ nos a beatitudine phibēt.ꝑ quidē petm̄ qḋ directe excludit a regno ⁊ ad hoc ptinet qḋ dr ⁊ dimitte nobis debita noſtra.2ᵒ tēptatio ꝗ nos ipedit ab obſeruantia diuine volūtatis:⁊ ad hoc ptinet qḋ dr.⁊ ne nos iducas i tētationē.per qḋ nō petimꝰ vt nō tētemur. ſʒ vt a tētatiōe liberemur.vel nō vincamur qḋ eſt i tēptationē iduci.3ᵒ penalitas pñs ꝗ ipedit ſufficientiā vite ⁊ qᵐ ad hoc dr:ſʒ libera nos a malo:his ſeptē petitōibus reſpōdent ſeptē dona ⁊ beatitudines ſm Aug.i li.de ſermone dñi i mōte dicēs: Si timor dei eſt quo beati ſūt paupes ſpiritu.petamꝰ vt ſanctificet nomē dei in hoibus timore caſto. Si pietas eſt qua beati ſūt mites.petamus vt veniat regnum eius vt miteſcamus nec reſiſtamus. Si ſcia eſt qua beati ſunt qui lugent oremus vt fiat volūtas eius ⁊ ſic nō lugebimus. Si fortitudo eſt qua beati ſunt q eſuriūt oremus vt panis noſter quotidianus detur nobis. Si ꝯſiliū eſt quo beati ſūt miſericordes debita dimittamus vt nobis nr̄a dimittātur. Si intellectus eſt quo beati ſunt mūdo corde. oremus ne habeamus duplex cor.tēporalia ſeptādo de quibus tētatiōes ſūt i nobis. Si ſapia eſt qua beati ſunt pacifici.qm̄ filij dei vocabūt oremꝰ vt liberemur a malo.ipa.n.libatio liberos nos facit filios dei: addūt etiā eis fructus de quo.℣.fructus.§.ſi.

ℭ Querit ad quos pertineat orare.R.ſm.s.T.vbi ſupra ar.x.⁊.xj. ꝙ oro eſt actus rōis per quē aliqs ſupiorē depcat ſicut iperiū ē aliqd ſupioris. vñ illi proprie cōpetit orare cui cōpetit rōeʒ habere ⁊ ſupiorē,quē deprecare poſſit.diuinis aūt perſonis nihil eſt ſuperius:bruta aūt aialia nō hñt rōeʒ.vnde nec diuinis perſonis neqʒ brutis cōpetit orare.filius aūt dei dr orare ſm naturā aſſumpta.⁊ mō etiaʒ orat pro nobis vel petēdo vel oſtendēdo patri humanitatē cū miſterijs eius. Sancti qui ſunt i purgatorio hʒ.s.Tho.22ᵉ.vbi.ſ.ar.xj.⁊ ſi ſint ſuperiores nobis quātū ad ipeccabilitatē. ſunt iferiores quātū ad penas ⁊ ideo nō ſunt i ſtatu orādi ꝓ nobis. ſʒ magis vt pro eis oretur vt dicit.s.Tho.Ro.8.Nō dicamꝰ tñ xpe ora pro nobis ſʒ miſerere qꝛ ſupponit ſuppoſitū eternū vt dicit i.4ᵒ.ſ.ſ.dr poſtulare qꝛ poſtulantes nos facit.puli vero corꝰ dicūtur iuocare deū qᵐ ad nāle deſideriū quo oia ſuo mō deſiderāt cōſequi bonitatē diuinā. Sanctis etiā cōuenit orare ⁊ Angelis beatis qꝛ cuʒ oratio pro alijs facta ex charitate ꝓueniat quanto ſancti qui ſunt i patria ſunt perfectioris charitatis tāto magis orant pro viatoribus qui orationibus iuuari poſſunt: ⁊ quāto ſunt deo coniunctiores tanto eoꝝ orationes ſunt magis efficaces. Habet.n.hoc diuinus ordo vt ex ſuperioꝝ excelentia in inferiora infundatur ſicut ex claritate ſolis in aerem.vnde ⁊ de Chriſto dicit ad Hebre.7. accedens per ſemetipſum ad deum ad interpellandum pro nobis. Et propter hoc Hie.cōtra vigilantium dicit.ſi apoſtoli ⁊ martyres adhuc in corpore ꝯſtituti quādo pro ſe.adhuc debent eſſe ſoliciti. ꝓ alijs orent.quāto magis poſt coronas.victorias.ac triūphos ⁊ hoc petunt quod extimant eoꝝ orationibus implendum ſm dei voluntatem. non tamen orant pro ſe quia omnia ſuccedūt ſibi ad vota. Dicit.22ᵉ.ꝙ orant pro gloria corporis que illis deeſt.ſʒ eſt oratio improprie.i.naturale deſideriū. xj

12 ¶Utrū orō debeat eē vocalis.sc.vbi.s̄.ar.12.q du plex ē orō.s.cōis & singularis.Cōis qdē est q̄ p mi/ nistros eccl'ie i psona totius fidelis ppl'i deo offerr & iō oz q talis orō inotescat toti pplo p quo pferr qd nō posset fieri nisi eēt vocalis.orō vero singularis ē q̄ offerr a singulari psona cuiuscūq3:siue p se siue p aliis.orātis:& de huiōi oronis necessitate nō ē q sit vocalis adiūgir tn̄ vox tali oroni triplici rōe p̄ qdē ad excitādū iteriorē deuotionē q̄ mēs orātis eleuar i deū q2 p exteriora signa siue vocū siue ēt aliquoz factoz mouer mēs hoīs b3 aphēsionez & p p̄ns sm affectionē:& iō i singulari oroē.tm̄ ē vocib9 & hmōi signis vtēdū q̄ pficit ad excitādū iterius mentē:si vero mēs p hoc distrahar vel q̄lrcūq3 ipediar est a talibus cessandū qd pcipue ptingit i his quoz mēs sine hmōi signis ē sufficiēter ad deuotiōem parata 2° adiūgir vocalis orō q̄si ad reditionē debiti.vt.s. hō deo seruiat b3 illud totū qd ex deo h3.i.nō solu3 mte.s3 ēt corp̄ qd pcipue ppetit oroi p̄ qd ē satisfactoria.3° adiūgir ex q̄dā redūdātia ab aīa i corp9 ex vehemēti affectōe b3 illd. ps.Letatū ē cor meū & exultauit ligua mea.vs.adorar.s.2.& 3.vs.cāt9.s.1.& 2°.

13 ¶Ur orō debeat eē ptinua seu diuturna.sc.vbi.s̄. ar.14.q de orone dupl'r loqui possum9 vno mō sm seipa3.Alio mō sm cā3 suā:cā aūt oronis ē desiderū charitatis ex q° pcedere d3:qd qdē i nobis d3 esse ptinuū vel actu vel virtute:manet.n.virtus hui9 desiderii i oīb9 q̄ ex charitate facimus. oīa aūt debemus i gl'iaz dei facere vt d̄r.i.cor.x.& b3 hoc orō d3 eē ptinua vñ Aug.dicit ad pbā.i ipa fide & charitate ptinuato desiderio semp oram9.vñ d̄r aliqs cōtinue orare vel pp cōtinuitatē desiderii vt dictū est. vel q2 nō itermittit quin tēporib9 statuti oret.vel pp effectū siue i ipo orāte q ēt post oronē remanet magis deuotus:siue ēt i alio.puta cū aliqs suis bñficiis puocat aliū vt p se oret.ēt qn̄ ipe ab orādo cessat & quiescit:s3 ipa orō sm se psiderata nō pōt eē assidua q2 oz aliis opib9 occupari.s3 sic dicit Aug. ibidē iō p certa iteruala horaz & tēpoz ēt verbis rogamus deū vt illis rez signis nosipos admoneamus q̄ntūcūq3 i hoc desiderio pfecerimus inotescamus & ad hoc agendū nosipos acrius excitemus:vnaq3 aūt rei q̄ntitas d3 eē pportionata fini.sic q̄ntitas potionis sanitati.vñ & cōueniēs ē vt orō tm̄ duret q̄ est vtilis ad excitādū iterioris desiderii feruorē.cū vero hāc mēsurā excedit ita q sine tedio durare non possit nō ē vlterius ptēdēda:& sic hoc ē attēdēdu3 i orone singulari p pparatiōnē ad itētionē orātis ita ēt i cōi orone p pparatiōnē ad populi deuotionē.

14 ¶Ur orō semp habeat suū effectū .sc.vbi.s̄.ar.15. q effectus oronis ē triplex p̄mus ē q̄dā mētis spiritualis refectio.seu psolatio & ad hāc reqrir actualis deuotio sic ad grā3 sacramētalē.2° effectus ē.q2 ē meritoria vite eterne seu fruitiōis beate & ad hūc reqrir hitus charitatis:orō.n.sine grā gratū faciēte meritoria nō ē:sic nec aliqs alius actus virtuosus: & tn̄ etiā orō q̄ ipetrat grā3 gratū faciētē pcedit ex aliq̄ grā q̄si ex gratuito dono q2 ipm orare ē quodā donū dei vt Aug.dicit i libro de pseuerātia: pcedit.n.orō a charitate mediāte religiōe pcomitātibus qbusdā aliis virtutib9 q̄ ad bonitatē oronis reqrūr .s.attētiōe saltē virtuali de q̄ .vs. hore canonice.s.29.humilitate & fide. Ad religionem.n.ptinet ipa3 oronē deo offerre:ad charitatē aūt ptinet desiderū rei cuius cōplemētū orō petit:fides ē necessaria ex pte dei quē oramus q etiā nos ad orādū idu cit vt.s.credamus ab eo nos posse obtinere qd petimus:humilitas aūt est necessaria ex pte ipius petēt̄ q suā idigētiā recognoscit.3° effectus ē efficatia ipetrādi quā h3 ex grā dei quē oramus.vñ Aug.i lib. de verbis dñi nō nos orarer vt peteremus nisi dar vellet.Et Chriso.nūq̄ orāti beneficia denegat q vt orātes ne d̄ficiāt sua pietate istigat.vñ aliqn̄ aliud est id qd petir q̄ meritū oronis.ad hoc igir vt ipetret de necessitate qd petit.p̄ reqrir q pro se petat q2 alteri nō pōt mereri vitā eternā ex pdigno.iō ex cōsequēti nec ea q̄ ad meritū ptinēt:pōt aliqn̄ aliquis ex cōdigno mereri alteri: & pp hoc nō semp ille audir q p alio orat.2° q sit vtile ad salutē.3° pie oret. vñ aliqn̄ petēdo nō merer illud.s3 qn̄q3 hoc petēdo & desiderādo meritū amittit puta si petat a deo cōplemētū alicuius peti qd ē nō pie orare.qn̄ vero nō est nec̄ ad salutē nec manifeste saluti p̄riu3 & tūc l3 orās possit orādo mereri vitā eternā nō tn̄ meretur obtinere qd petit.vñ Aug.i lib.sniaz psperi ait fideliter supplicās p necessitatib9 hui9 vite & misericorditer audir & misericorditer nō auditur qd ifirmo sit vtile magis nouit medicus q̄ egrotus & pp hoc ēt paulus nō ē exauditus petēs amoueri stimulū carnis q2 nou expediebat. Si vero id qd petir sit vtile ad beatitudinē hoīs.q̄si ptinēs ad ei9 salutē merer illud nō solū orādo.s3 ēt alia bona faciēdo:& idubitanter accipit qd petit.s.qn̄ d3 accipere:quedā.n. nō negātur.s3 vt cōgruo dētur tēpore differūtur. 4° q pseuerāter.vñ Basi. Ideo qn̄q3 petis & nō accipis q2 perperā postulasti vel infidel'r vel leuiter vel nō pferentia tibi vel destitisti: hec.s. Tho.2a.2e. In.4. vero di.15.q.4.ar.7.q̄la.3a.sic ait: orō ex charitate semp h3 efficatiā merēdi.s3 nō semp h3 efficatiā ipetrādi q2 aliqd qd repugnat ipetratōi i puidētia dei ad quē orar & ad hec ipedimēta tollēda ponir quatuor cōdictiōes pmisse qb9 posit̄ semp h3 orō efficatiā ipetrādi.pōt ergo ipedimētū oronis eē vel ex parte orātis si oronē iordiate emittat & q̄ ad hoc remouēdū d̄r pie in q° iportar modus latrie q̄ alio noīe pietas dicir sm quā orō modificari d3.s.vt sit deuota:fidelis:humilis:&c̄.q̄ dicta sunt vel ex eo qd petir q2 qn̄q3 etiā peteti nō expedit. vt dictū est de paulo & sic d̄r qd sit ad salutē vel ex parte eius pro quo petir & hoc ipedimētū vel ē tūc q̄n orō sit quodā

nõ põt eẽ q̄n oro fit ab aliquo ꝓ seipso si pie petat. sꝫ q̄n fit ꝑ alio ⁊ iõ alia ꝯdictio ꝙ fiat ꝓ se vel põt eẽ post itermediũ iter orõnẽ ⁊ ꝯsecutionẽ petiti ⁊ h° exaudit ꝑ hoc qđ dr̃ pserãter ⁊ nõ ꝙ iste cõdictiões nõ hoc mõ reqrũt ad efficatiã ipetrãdi q̄si nihil ipetret si aliq̄ desit qꝛ ẽt q̄n aliqs ꝓ alio orãs auditur sꝫ qꝛ hĩs positis semꝑ oro efficatiã hꝫ impetrãdi qꝛ ipetratiõis virtus magis est ex ꝓposito ei⁹ q orat q̄ ex orãtis merito ⁊ iõ peccõres q̄nq̄ audiunt q̄n eoꝝ oro diuĩo ꝓposito ꝯcordat: tñ sciẽdũ ꝙ aliq̄n aliqs pie petit q pietatꝭ virtutẽ nõ hꝫ sic aliqs aliq̄n iusta facit q iustitie hitũ nõ hꝫ ⁊ sic ẽt peccatores aliq̄n psit pie orare: q̄n igit aliqs existẽs i grã aliqđ ꝓ se petit ptinẽs ad beatitudinẽ ⁊ pseuerat i illa gratia nõ est dubium ꝙ accipiet.

15 ¶ Utꝝ deus exaudiat peccõres. Sꝫ. vbi. s̃. ar. 16. ꝙ in peccõre duo sunt ꝯsiderãda. s. nã quã diligit de⁹ ⁊ culpa quã odit. Si g° peccõr orãdo aliqđ petit iq̃tũ peccator. i. hꝫ desideriũ pcti i hoc a deo nõ audit ex misericordia sꝫ q̄nq̄ audit ad vindictã. dũ de⁹ pmittit peccõrẽ adhuc ãplius ruere i pctã. de⁹. n. q̃daꝫ negat ꝓpitius q̃ ꝯcedit iratus. vt Aug. dicit orõnẽ vero peccõꝝ ex bono nature desiderio ꝓcedẽtẽ deus audit nõ q̄si ex iustitia qꝛ peccõr hoc nõ meret sed ex pura misericordia: obseruãtis tñ q̃tuor pmissis i ꝓcedẽti. §. vt. s. ꝓ se petat: nec° ad salutẽ pie ⁊ perseuerẽter. Et q̄uis peccõr nõ possit pie orare q̄si ei⁹ oro ex habitu virtutꝭ iformet põt tñ ei⁹ oro eẽ pia q̃tũ ad h° ꝙ petit aliqđ ad pietatẽ ptinẽs sic ille q nõ hꝫ hitũ iustitie põt aliqđ iustũ velle ⁊ q̄uis ei⁹ oro nõ sit meritoria. põt tñ eẽ ipetratiua qꝛ meritũ initit iustitie. sꝫ ipetra° initit grẽ: ⁊ nõ ꝙ oro dñica ꝓfert ex psona cõis ecclie ⁊ iõ si aliqs nollẽs dimittere debita proximo dicat orõnẽ dñicã nõ mẽtit q̄uis hoc qđ dicit nõ sit veꝝ q̃tũ ad suã psonã: est tñ veꝝ q̃tũ ad psonã ecclie extra quã ẽ merito ⁊ fructu orõnis caret: q̄nq̄ tñ aliq peccatores parati sunt suis debitorib⁹ dimittẽ ⁊ iõ ipi orãtes exaudiũt hꝫ illđ ecc. 28. relique ꝓximo tuo nocẽti te ⁊ tũc dep̃cãti tibi peccata soluent: ꝑ aliis aũt orare põt ⁊ exaudit vt psona publica vel hꝫ ꝙ mouet aliq° bono zelo: quẽ ẽ nec° A. hore canonice. pu. ⁊. A. adorare. §. 4.

Ratoriũ i for° ecclie absq̄ auctoritate epi nõ lꝫ habere: si vero nõ sit i for° ecclie cuilꝫ fideli lꝫ nõ tñ dꝫ ibidẽ missa celebrari nisi de licẽtia epi ⁊ ꝑ necessitatẽ ⁊ ꝙ nõ fiat ide ꝑiudiciũ graue ecclie parochiali. Clericus aũt q sine auctoritate epi i tali oratorio celebrauerit dꝫ deponi ꝺ ꝯse. di. i. c. vnicuiq̄: ⁊ duob⁹ sequẽtib⁹. Et nõ hꝫ glo. Ray. ꝙ ꝯcessa licẽtia edificãdi monasteriũ itelligit ⁊ ꝯcessa edificãdi oratoria oportuna. s. scpta eius. Nõ etiam ꝙ quilibet potest propria auctoritate facere hospitale ad recipiẽdũ paupes sine oratorio tñ ⁊ talis locus non gaudet libertate ecclesiastica vide. A. ecclesia. §. i. ⁊. 3.

Rdo sacer vtꝝ debeat esse i ecclia. Sꝫ. s3. e. Tho. 4. di. 24. q. i. ar. p. ql°. i. ꝙ sic: vbi ait. deus sua opa i sui siltudinẽ ꝓducere voluit q̃tũ possibile fuit vt pfecta essent ⁊ ꝑ ea cognosci posset: ⁊ iõ vt i suis opib⁹ representaret nõ solũ hꝫ ꝙ in se est. sꝫ ẽt hꝫ ꝙ aliis ifluit hãc legẽ vnalẽ posuit oib⁹ vt vlti° ꝑ media pficerent: ⁊ media ꝑ prima. vt Dio. dicit: ⁊ iõ vt ista pulcritudo ecclie nõ deẽet posuit ordinẽ i ea vt q̃dã aliis sacra traderẽt: suo mõ. deo i hoc assimilati q̄si deo coopãtes sic etiã in corpore naturali quedã mẽbra aliis influũt.

¶ Quid est ordo sacer. Sꝫ. vbi. s̃. ql°. 2°. ꝙ ordo ẽ signaculũ quoddã ecclie ꝑ qđ spiritualis ptãs tradit ordinato q̃ ꝯuenit ordini hꝫ ꝙ ẽ sacrm ecclie: ⁊ ponit ibi signaculũ. i. signũ quoddãt ⁊ significat effectus iterior ibi ꝑ qđ ⁊c. ⁊ nõ ponit ibi signaculũ ꝓ caractere iteriori. sꝫ ꝓ eo qđ exterius gerit q̄n ꝯfert ordo qđ est signũ iterioris ptãtꝭ. i. caracteris: ⁊ cã: ⁊ nõ accipit hic ordo ꝑ relatiõe. sꝫ ꝑ termio relatiõis. 1

¶ Utꝝ ordo sit sacrm. Sꝫ. vbi. s̃. ql°. 3°. ꝙ sic: qꝛ sacrm nihil aliud est q̄ q̃dã sanctificatio homini exhibita cũ aliquo signo visibili. vñ cũ in susceptiõe ordinis quedã ꝯsecratio homini exhibeat ꝑ visibilia signa cõstat ordinẽ esse sacrm ⁊ nõ ꝯfert sine aliq° signo materiali seu elemẽto: benedictiões vero monacoꝝ ⁊ abbatũ seu vnctiones regum nõ sunt sacra qꝛ per hmõi non ordinãtur ad dispẽsationem diuinorum sacroꝝ sicut per ordines. 2

¶ Querit de forma sacri. Sꝫ. vbi. s̃. ql°. 4. ꝙ hoc sacramentũ principaliter cõsistit i potestate tradita: potestas aũt a potestate traducit sicut simile ex simili: ⁊ iteꝝ potestas per vsum inotescat qꝛ potentie per actus notificãtur ⁊ ideo in forma ordinis exprimit vsus ordinis per actũ qui imperat ⁊ exprimit traductio potestatis per imperatiuũ modũ: forma igit stat in illo verbo imperatiuo in quo exprimit traductio potestatis. Materia aũt huius sacri videtur esse id qđ tradit in collatione huius potestatis: sicut sunt claues: cãdelabra ⁊ hmõi ⁊ q̄uis hm aliquos ꝯtactus illoꝝ nõ sit de essentia. sꝫ solũ porrectio tñ verba videat innuere ꝙ sit de essentia. 5

¶ Utrũ oẽs ordines sint vnũ sacrm. Sꝫ. vbi. s̃. q. 3°. ar. p. ql°. p°. ad. 2ꝫ. ꝙ sic aliquo mõ: vbi sic ait. distinctio ordinũ nõ est alicuius totius itegralis i partes. neq̄ totius vlis. sꝫ totius ptãtiui cuius hec est natura ꝙ totũ hm ꝯplectã rõeꝫ est in vno in aliis aũt ẽ q̃dã participatio ipius: ⁊ ita est hic: tota. n. plenitudo huius sacri est in vno ordine. s. sacerdotio. sꝫ in aliis est quedã participatio ordinis: ⁊ hoc significatũ est. in hoc ꝙ dñs dicit numeri. xi. Moysi: auferã de spiritu tuo ⁊ tradã eis vt sustenteant onus populi: ⁊ ideo oẽs ordines sunt vnũ sacrm vnitate finis ⁊ perfectionis hm Pe. de pal. qꝛ oẽs ordinantur ad vnã cõsecrationẽ. s. corporis Christi. 4

¶ Utrũ in ordine imprimat caracter q̃tũ ad omnes 5

ordines .R. vbi supra q circa hoc fuit triplex opinio quidam .n. dixerūt q in solo ordine sacerdotali caracter imprimitur. sed hoc non videt verum quia actum dyaconi nullus potest exercere licite nisi dyaconus: ⁊ ita patet q habet aliquam spiritualē potestatē i dispensatiōe sacramētoꝝ quā alij nō habent ⁊ propter hoc alij dixerūt q in sacris ordinibus imprimitur caracter nō autem in minoribus: sed nec hoc est verū qꝛ per quēlibet ordinē aliquis cōstituit super plebē in aliquo gradu potestatis ordinate ad sacramētoꝝ dispēsationē: sicut hostiarij habent potestatē admittēdi homines ad diuinoꝝ sacramētorū inspectionem ⁊ sic de alijs. vnde cum caracter sit signum distinctiuū ab alijs oportet q in omnibus caracter imprimat cuius signū etiā est q perpetuo manent ⁊ nūq̄ reiterantur: ⁊ hec est. tertia opinio que communior est. Quō requirit vel presupponit ad ordinē. bonitas: scientia : caracter baptismalis. vide. ℣. clericus. 2º quasi per totum. Quomodo datur gratia i collatiōe ordinis. ℣. matrimoniū. 2º. i prin. Quō non est necessaria cōfessio actualis. ℣. cōfessio sacramētalis. §. 41. Quō caracter cōfessiōis nō ē de necessitate. ℣. cōfirmaº sacrm. §. 2. Quid sit caracter ℣. caracter p totū. quō exercēs actū ordinis in pctō mortali peccet mortaliter. ℣. suspēsio. p. §. p.

6 ¶ Utrū cōferēs ordines idigno peccet mortalr. R. sm. s. Tho. vbi. s. q sic. qꝛ nō fideliter dispēsat dona dei ⁊ vergit i detrimētū ecclesie ⁊ honoris diuini ⁊ sufficit q nesciat ordināns aliquid cōtrariū sanctitatis eē i ordinādo. reqrit tn̄ vt apponat curam vt habeat certitudo de qualitate saltē per testimoniū alterius ⁊ eadē rōe dicit. d. ar. s. platos religiosoꝝ q faciūt scienter ad ordines pmoueri idignū. peccare mortalr ⁊ etiā cōsulētes ⁊ psentātes qꝛ coopātur ad malū. 2. q. i. notū. pcor. Alber. addēs q nō solū ordināns idignū. s3 etiā qui promouet ad curā pastoralē. Nec sufficit sm Alber. nō scire eos eē malos. s3 requiritur vt sciās esse bonos p talē rōe3 qualē possibile est haberi per hominem .

7 ¶ Utrū ordines iferiores de necessitate requirāt ad receptionē supioꝝ. R. vbi. s. q nō: vbi ait: potestates iste sunt distincte ⁊ vna q̄ ē de sui rōe nō reqrit aliā i eodē subiecto: ⁊ iō ēt i primitiua ecclesia aliq ordinabātur i pbiteros q prius iferiores nō susceperāt ⁊ tn̄ poterāt oia q̄ inferiores ordines possunt qꝛ iferior potestas cōphēdit i supiori virtute sicut sensus in itellectu ⁊ ducatus i regno: sed postea per constitutionē ecclesie determinatū est q ad maiores se nō igerāt qui prius i minoribus officiis se nō humiliauit ⁊ ide est q qui ordinātur per saltū sm canones nō reordinātur. s3 id qd̄ omissū fuerat de pcedētibus ordinibus eis cōfertur.

8 ¶ Quot sunt ordines. R. vbi. s. q ordo si pprie sumat sm q ordinat ad sacrm eucharistie sunt septē quatuor. s. minores: vt hostiariꝰ: lector: acolitꝰ: ⁊ exorcista: ⁊ tres sacri. s. subdiaconus: dyaconus ⁊ pbiter qd̄ declarat. s. Tho. dicēs: ordinis sacramētum ordinat ad sacramētū eucharistie qd̄ est sacramētū sacramētoꝝ vt dicit Dyo. sicut .n. tēplū ⁊ altare ⁊ vasa ⁊ vestes ita ⁊ ministeria q̄ ad eucharistia3 ordinātur cōsecratiōe idigēt ⁊ hec cōsecratio est ordinis sacrm: ⁊ iō distinctio ordinis est accipiēda sm relationē ad eucharistiā. qꝛ ptās ordinis aut est ad cōsecrationē eucharistie aut ad aliqd̄ ministeriū ordinatū ad hoc: si p mō sic ē ordo sacerdotu3 ⁊ ideo cū ordinātur accipiūt calicē cū vino ⁊ patena cum pane: potestatem accipiētes cōsecrādi corpus ⁊ sanguinē Christi. Coopatio aūt ministroꝝ est vel i ordine ad ipm sacrm vel i ordine ad accipiētes. Si p mō tripl̄r. p. n. est ministeriu3 quo minister coopat sacerdoti i ipo sacro quātū ad dispēsationē l3 non quātū ad cōsecrationem qua3 solus sacerdos facit ⁊ hoc pertinet ad dyaconū. vn̄ Mgr̄ sniaꝝ dicit q ad dyaconū ptinet ministrare sacerdotibus in oibus q̄ agūtur i sacris xpi. vn̄ ipi sanguinē dispēsant. 2º est ministeriū ordinatū ad materiā sacri ordinādā3 in sacris vasis ipiꝰ sacri ⁊ hoc ptinet ad subdiaconū. vn̄ Mgr̄ dicit q vasa corporis ⁊ sanguinis dn̄i ponūt ⁊ oblatiōes i altari ponūt: ⁊ iō accipiūt calices de manu epi. s3 vacuū: cum ordinātur. 3º est ministeriū ordinatū ad psentādū materiā sacri: ⁊ hoc cōpetit acolito. ipe. n. vt Mgr̄ dicit. vrceolū cu3 vino ⁊ aqua pparat. vn̄ accipiūt vrceolū vacuū: s3 ministeriū ad pparationē recipiētiū ordinatū non pōt esse nisi sup imūdos qꝛ qui mūdi sunt ia3 sunt ad sacra recipienda idonei: triplex est aūt genus imūdoꝝ vt Dyo. dicit. quidā .n. sunt oio ifideles credere nō volentes ⁊ hi totaliter etiā a visione diuinoꝝ ⁊ a cetu fideliū arcēdi sunt ⁊ hoc ptinet ad ostiarios. Quidā vero sunt volētes credere. s3 nōdū sunt istructi. s. cathecumini ⁊ ad hoꝝ istructionē ordinat ordo lectoꝝ: ⁊ ideo pꝰ rudimēta ad doctrinā fidei veteris testamēti legēda comittit. Qui vero sunt fideles ⁊ istructi s3 ipedimētū habentes ex demonis ptāte. s. energumini ⁊ ad hoc h3 ministeriū ordo exorcistarū: ⁊ sic p3 rō ⁊ numerus ⁊ gradus ordinū.

¶ Utrū prima tōsura siue corona sit ordo. R. si loquamur de ordine pprie inquātū est sacrm ⁊ imprimit caracterē sic pꝰ tōsura nō ē ordo sm theologos ⁊ pp̄ter hoc iura iter ordines nō posuerūt primam tōsurā. 32. di. seriati. 77. di. illud. 93. di. n subdiacono. Si vero loquamur de ordine cōiter nō vt est sacramentū. s3 p vꝫ est deputatio seu dispositio ad diuinū cultū sic sm pdictos doc. est ordo: ⁊ ita noiat de eta. ⁊ quali. cū cōtingat: sed qd̄ dicit ibi Ber. q est idem qd̄ psalmistatus nō est verū. vt p3 i sequēti. §. Et nō sm Pe. de pal. q est dispositio ad ordines. cōgruitatis. sed ad beneficia vel iurisdictionem 9

ecclesiasticā est necessitaꝫ. q: talia nō cadūt i laicū.

r ¶Utrū psalmistatus sit ordo.R͞z.ꝺm.s.Tho.vbi su pra ꝙ nō.sed officiū ordini ānexū q: psalmi cū can tu pronūtiātur ideo dr̄ psalmista ꝛ cātor.cātor aūt nō est nomen ordinis spālis.tuꝫ q: cantare pertinet ad totū corū tū q: nō hꝫ aliquā specialē relationē ad eucharistie sacrm̄ tū q: officiū quoddā est quod īter ordines largo mō acceptos cōputaꝰ aliquādo. Quō epatus nō ē etiā ꝓprie ordo.v.eps.§.8.

n ¶Utrū ordo liberet a cōdictiōe seruili.R͞z.ꝫ Ray. nō solū epalis dignitas. ſꝫ etiā sacerdotalis liberat a cōdictione vel a fortuna seruili vel ascriptitia.di. 54.si seruus:ꝛ ꝺm canones etiā a curiali fortuna si ue vinculo q: vt dictū est liberat a seruili q̄ fortior ē di.54.c.frequēs:ꝛ.c.ex antiquis.vñ quātuꝫ ad hoc nō tenet.d.c.si seruus qa illud est quedā lex q̄ reuo caꝰ p ius canonicū ꝫ glo. ibi p rōeꝫ tactā.

o Rdo.z⁹.quo ad ritū ꝛ tpꝰ.Et q̄riꝰ ꝓ vtrū sit neceꝰ istrumenta i ordinatiōe exibita tangere corporaliter .R͞z. ꝺm.s.Tho.4.24.q.1.ar.ꝓ. qˡᵃ.5.ad vltimū ꝙ i hoc sunt due opiniones.prima est Alber.qui dicit ꝙ non:ſꝫ sufficit porrectio.Alia dicit ꝙ ē necessarius tactꝰ vt pꝫ i aliis sacris ꝛ hāc dicit.s.Tho.esse ꝓbabiliorē eo ꝙ dr̄ qñ ordinātur accipite:hoc vel illud vel accipe ꝛ q̄uis ista sit secu rior tñ.s.Tho.nō reprobat primā:ſꝫ dicit respon dendo ꝙ porrectio est magis de essentia q̄ꝫ tactus: tñ ipa verba forme vidētur ostēdere ꝙ tactus ma terie sit de essentia sacri q: dr̄ accipe hoc vel illud: quare aūt tactus sit de necessitate in aliis sacris pu ta baptismo ꝛ nō i ordie:assignat.s.Tho. i corpo re articuli rōeꝫ dicens ꝙ materia i aliis sacris ad hibeꝰ vt cā.s.istrumētalis i hoc aūt nō:ſꝫ solum ad determinādā potestatem q̄ tradiꝰ:Pe.de pal.tenet simplr ꝙ ē necessarius tactꝰ:Alber.vero tenet sim pliciter ꝙ sufficit porrectio:ar.flo.3ᵃ.ti.16.c.14. reci tat vtrāqꝫ ꝛ videtur declinare ꝙ sit necessarius.se quens i hoc Pe.Ex quibus pꝫ questionē eē dubiaꝫ maxime q:.s.Tho. laudādo.zᵐ.soluit tñ rōeꝫ eius dicēdo ꝙ nō est eadē rō in ordine ꝛ aliis sacris.vñ ante factū cōsulerē vt fiat cū tactu q: magis securū: post factū tñ tenerē simpliciter primaꝫ ꝛ nullo mo do eē reiterādū ꝓpter reuerentiā sacri ꝛ potest sta re securus ex quo habet vnā opinionē maximi do ctoris ꝛ.s.Tho. soluit rōeꝫ alterius in quo innuit ꝙ alia opinio nō est cōdēnāda.Nō etiā ꝙ etiā ꝫ illā opinionē q̄ tenet tactū eē necessariū ꝺm etiā eādem sufficit quocūqꝫ modo tāgat siue per vnā manū si ue per vnū digitū solū ꝛ hmōi:siue tāgat partē ca licis siue patene ꝛ similia.

i ¶Utrū quādo quis ordinatur ꝛ fit manus imposi tio sufficiat eleuatio manuū vel requiraꝰ tactus cor poralis.R͞z.quidā dicūt ꝙ nō. ſꝫ sufficit sola manus extēsio ar.ff.de acqui.pos.l.qđ meo.Alij dicūt ꝙ ne cessarius est tactus ar.c.si.de sac.non rei: ibi in tex. tactus corporalis:huius opinionis ē Goff.ꝛ Host. Pa.recitat vtrāqꝫ ꝛ magis approbat secūdā pro pter tex.d.c.fi.d.ar.f.dicit ꝙ q̄uis debeat fieri ta men nō est de substātia:ego aūt cōsulerē ꝙ studiose fiat vt in pastorali nouiter correpto de comissione: vt dicit :Inno.vltimi:est notatū:ꝛ post factū stet se curus:siue fuerit facta sola eleuatio siue tactus:ꝛc͞.

¶Utrū plures ordines possint eodē die cōferri .R͞z. 2 ordines minores cōferri possunt omnes vni persone eodē die:nisi contrariā obtineret cōsuetudo ecclesie que nō seruata scandalum generet:prima vero ton sura ꝛ q̄tuor minores eidē eadē die cōferri non de bent ꝺm Inno.ꝛ Hosti.in.c.de eo:de tempo.or.glo. tamen in eo.c.tenet ꝙ omnes minores simul. eideꝫ eodem die dari possunt. facit pro ea .tex.d.c.de eo. tu vero dic cōsuetudinem esse seruandam que coiter habet ꝙ eadem die vni persone possit conferri pri ma tonsura cū omnibus minoribꝰ vsqꝫ ad subdia conatum exclusiue:ꝛ sic coiter praticatur.vnus au tem ordo sacer cuꝫ quocūqꝫ minorū :vel duo sacri. nullo modo debent conferri eadem die vni persone nec in hoc dispensari potest cuꝫ aliquo nisi de licen tia pape.ꝺm Hosti.ꝛ Inno.c.dilectus:đ tempo.or. ꝛ reputatur eadem dies etiā si cōtinuaret ieiunium vsqꝫ ad diem dominicā.fallit hoc ꝺm Ber. in epi scopo qui in sabbato potest in sacerdotem ordinari ꝛ in dominica sequenti in episcopum cōsecrari.Nō tamen ꝺm.d.ar.f.ꝙ hoc nō est de essentia.s.ꝙ diui sim recipiat all.c.ꝙ trāslationē:de tempo.or.confir matur quia si esset de essentia non posset etiam fieri de licētia pape. Et debent conferri ordinate a pri ma tonsura vsqꝫ ad episcopatū qui ordo est prima tonsura exorcistatus.lectoratus.hostiariatus. aco litatus.subdiaconatus.diaconatus.presbyteratus: ꝛ epatus .

¶Quibus temporibus debeant ordines conferri. 5 R͞z.ꝙ prima tonsura potest dari omni tempore ꝺm Hostien.ꝛ sequitur.d.Ant.in.c.cōsultationi:de tem po.or.. Minores ordines pōt episcopus quilibet in diebus dominicis dare vni vel duobus ꝛ non pluri bus ꝺm Hostien.d.c.de eo : vbi est tex. sed Inno.ꝛ Goff.ibidem tenent ꝙ etiaꝫ pluribus dūmodo non videatur ordinationē generalem facere:ꝛ aliis festi uis ꝺm quosdam de quibus in .c.fi. de ferijs vel ꝺm alios in illis festis in quibus virgines ꝯsecrari pos sunt ꝛ Hosti.dicit hoc esse tutius.ter. tamen in.d.c. de eo:dicit in dominicis diebus ꝛ aliis diebus festi uis:ꝛ eos pōt dare abbas eidē tēporibꝰ ꝫ.d.Ant.i d.c.de eo : imo ꝺm Hosti.melius est vt cōferat his diebus ne videaꝰ generaleꝫ ordinationē facere.pa pa ꝯfert in oibus dñicis subdiaconatū ꝛ aliis festis

ꝑcipuis.di.75.c.fi.ꝛ Hosti.dicit in.d.c.de eo ꝙ oēs ordines ꝛ oi tēpoꝛe pōt papa ꝯferre ar.c.ad hono/rē de auc.ꝛ vsu pal. Alij ordines debēt dari ab epis tm̄ i sex tēpoꝛib⁹ anni.s.in sabbatis quatuoꝛ tēpoꝝ anni ꝛ i sabbato medie quadragesime.s.ante domi nicā de passione ꝛ in sabbato santo.75.di.p totū: ꝛ extra de tēpo.oꝛ.p totū ꝯcoꝛ.s. T.4.di.25.i expo/sitiōe lre hoc tn̄ tps nō ē ð substātia oꝛdinis.c.sane: de tēpo.oꝛ.de pena dātis vel recipiētis oꝛdines sa/cros extra ista tēpoꝛa vide.ꝟ.irregularitas.4.§.16 ꝯclusiōe.18. De oꝛdināte añ legitimā etatē.j.ꝟ.oꝛ/do.3.§.2. Nō dꝫ ꝯferri post prādium collata tn̄ te/nēt ſm Ug.75.di.oꝛdinatiōes:ꝛ si in sabbato ꝯti/nueꝛ ieiuniū pñt dari i dñica sequēti. ēt si sint sacri ꝛ dr ieiuniū ꝯtinuari sic ꝙ si qs coꝝ.s. oꝛdinās vel oꝛdinatus sabbato celebꝛet nō sumat nisi coꝛpus ꝛ sanguinē ꝛ ablutionē.c.qđ a patrib⁹.75. di.loqꝛ de ieiunio eccl'ie qđ p hmōi ablutionē nō soluitur. vide aliqd.ꝟ.ꝯsecratio.ꝑ.fi. Epũs ꝯsecraꝛ die dñica hoꝛa.3ª.de q°.ꝟ.ꝯsecratio.§.ꝛ.ꝟ.ꝯfirmatio.§.11.

4 ¶ Quid si aliqd i oꝛdinatiōe omittaꝛ.R̃.ſʒ Ray. si aliqd dimittaꝛ qđ sit de suba aut ēt si dubitetur vꝛ sit ð suba totū dꝫ iterari q̄si nihil sit factū nō.n. itelligiꝛ iteratū qđ dubitaꝛ ēē factū de ꝯse.di.i.solē/nitates. Si āt omissuʒ ē id ð qꝛ expssum ē ꝙ nō ē de sba nō dꝫ oꝛdina⁹ reiterari ſʒ qđ omissū ē: dꝫ statu⁹ tpꝛe caute suppleri ð sa.ite.c.psbiꝛ.ꝛ.c.i.ꝯcoꝛ. Inno.

5 ¶ Que sunt illa q̄ sunt de sba.R̃.ſʒ Ray.expssum ē ꝙ nō ē de suba tps oꝛdinationū de tēpo.oꝛ.c.sane. Itē nec etas.77.di.subdiacon⁹. Itē nec vntio:ð sa. vn.c.i.ꝛ de sa.ite.c.i. Itē ꝙ oꝛdinādus i psbiteꝝ vel diaconū recipiat ipositionē manus epi.s.tactu coꝛ poꝛali de sa.nō ite.c.fi. Itē ꝙ oꝛdo recipiaꝛ a ppꝛio epo vel ꝙ nō recipiat simul.ſʒ seruatꝭ interstitijs de tēpo.oꝛ.ꝙ trāslationē:ꝛ.c.lrās:ꝛ.9.q.2.lugdonēsis ꝛ cōiter teneꝛ ꝙ nō ē de suba ꝙ vel oꝛdinās vel oꝛ/dinādus sint ieiunj. Sūt alia de qbus nesciꝛ vtruʒ sint de suba vt missa tn̄ videꝛ cōius ꝙ nō sit ð suba vt nō p doc.i.c.ꝙ sicꝫ de dec. de minoꝛibus est certū ꝙ nō vt ꝯsuetudo declarat. Itē nō ꝙ vbi diuisi sūt actus ꝛ diuersi nō est iterādū.ſʒ supplēdū sic i oꝛdi natiōe sacerdotis alius actus est tenere manus sup capud alius ei dare calicē ꝛ patenaʒ quoꝝ si aliqd fuerit legitime factū nō ē reiterādū:qdā tn̄ dicūt ꝙ hec duo.s.ð calice ꝛ patena nō sunt supplēda qꝛ nō sunt de suba ſʒ securius ē vt suppleāꝛ: imo cū ſʒ.s. Tho.ꝛ Pe.de pal.sit de eēntia ꝛ saltē ſʒ oēs sit du biū.de necessitate totū ē reiterādū. Itē si pars oꝛōis omissa ē a capite icohāda ē:multe tn̄ sunt oꝛōes q̄ nō sunt de suba oꝛdinis.vn̄ tales nō sunt iterande. Itē si tm̄ vna manus iuncta ē postea solius alteri⁹ manus iūctio supplēda ē ꝛ vbi in oꝛōe dr manus i plurali diceꝛ i singulari ꝛ si ē facta iūctio in aliq⁹ꝛ nō ē dicta oꝛo vel eꝫ repetēdū est vtrūqꝫ qꝛ act⁹nō diuisi cū i oꝛōe fiat mētio ð ūctiōe. Itē qđ omissum est dꝫ suppleri p eū q oꝛdinauit qđ si fieri nō pōt p aliū suppleri pōt. Iteʒ si epũs oꝛdinādo ex ifirmitate deficiat p eū postea vel p aliū icohabiꝛ vbi ipe dimi serat nisi sint aliq̄ coherētia vt ūctio ꝛ oꝛo vt dictū est.vel nisi vnus sit actus vt i foꝛ ꝯsecratiōis eucha ristie cuius parte iā dicta si deficiat minister p aliū reicipiꝛ foꝛ ab illo loco:q pꝛdic ꝛc̄. vt dictū est.ꝟ. missa. Itē qđ dictū ē obmissuʒ caute suppleri Hosti. dicit ꝙ fiat tpꝛe oꝛdinatiōis:ꝛ veniat patiēs defe/ctū q̄si administrās epo:ꝛ nō erit itētio epi reiteraꝛ ꝛ fiat bono mō sine scādalo qꝛ possibile est ꝛ quo/usqꝫ sit supplectū nō exequaꝛ dictū oꝛdinē.52.di.so/licitudo de sa.ite.c.i.ꝛ ibi glo. Nō tn̄ ꝙ oia q̄ sunt i pastoꝛali debēt itelligi eē de eēntia nisi pateat i iuꝛ ꝙ nō sunt:nisi foꝛte q̄dam minima:ꝛ si ē de eēntia vel dubitaꝛ ꝙ sit de eēntia totū est reiterādū qđ du bitaꝛ eē factū vt dictū ē. Si aūt omissuʒ est id ð qꝛ expssuʒ ē ꝙ nō ē de suba nō dꝫ oꝛdina⁹ reiterari. ſʒ qđ dimissuʒ ē supplere de sa. ite.c.i.ꝛ.2.nisi sit ali/quid minimū.vt dictū est. Et nō ꝙ ſʒ theo.illa dñr esse de essentia in quibus imprimiꝛ caracter.

¶ In quo actu ipꝛimaꝛ caracter.vbi nō ſʒ.s.T.4. di.24.q.2.ar.fi.ꝑ i cōi:ꝙ eiusdē est foꝛmā aliquā si/ue ptāteʒ iducere māʒ de pꝛimo ꝑparaꝛ ad foꝛmā. vn̄ epũs i collatiōe oꝛdinū duo facit ꝑparat.n.oꝛdi/nādos ad oꝛdinis susceptionē:ꝛ oꝛdinis ptātē tra/dit.ꝑparat qdē ꝛ istruēdo eos ð ppꝛio offi°ꝛ aliqd circa eos opādo vt idonei sint ptāteʒ acapiēdi q̄ q dē ꝑpara⁹ i trib⁹ꝯsistit.s.bñdictiōe:man⁹ipositiōe: ꝛ vnctiōe.p bñdictionē diuinis obsequio mācipādo ꝛ iō bñdictio oib⁹ oꝛdinādis daꝛ.ſʒ p manus iposi tionē daꝛ plenitudo grē per quā ad magna officia sint idonei ꝛ ita solis diaconib⁹ ꝛ sacerdotibus fit manus ipositio qꝛ eis cōpetit dispēsa⁹ sacroꝝ q̄uis vni vt principali alteri vt ministro.ſʒ ūctiōe ad ali qđ sacrm̄ tractādū ꝯsecraꝛ ꝛ iō ūctio solis sacerdo/tib⁹ fit q ppꝛijs manib⁹coꝛpus xpi tāgūt.sicꝫ ēt calix iūgiꝛ q ꝯtinet sanguinē ꝛ patena q̄ ꝯtinet coꝛpus hec.s.T.ꝛ Pe.de pal.sic ait.aliquoꝝ oꝛdinū est tm̄ vnus act⁹ seu officiū alioꝝ vero oꝛdinū sunt plures actus quoꝝ tn̄ vnus ē pꝛincipalioꝛ altero: i oꝛdini/bus gꝛ illis i qꝛ est vnus actus caracter ipꝛimiꝛ i tra dictiōe istrumēti ptinentꝭ ad actū illū:sic hostiario i traditiōe clauiū:lectoꝛi i traditiōe libꝛi exoꝛcismoꝝ cū foꝛ verboꝝ. In oꝛdinibus vero quoꝝ sunt plures actus ipꝛimiꝛ caracter i collatiōe istrumētī ptinentꝭ ad pꝛincipalioꝛē actū:ille aūt actus ē pꝛincipalioꝛ q imediatius oꝛdinaꝛ ad sacrm̄ eucharistie.

¶ Secūdo i particulari:ꝛ ꝑ de sacerdote:de quo di cit.s.Tho.vbi.s.ptātis collatio fit per hoc ꝙ daꝛ ei aliqđ quod ad ppꝛium actum illius oꝛdinis perti/net ꝛ qꝛ pꝛincipalis actus sacerdotis est consecrare coꝛpus ꝛ sanguinem Chꝛisti ideo in ipa datione calicis sub foꝛma determinata verboꝝ caracter sacerdotalis imprimitur. hec ille. ꝛ in responsione

ad.7^{m}.ar.dñs discipulis dedit sacerdotalem ptãtem q^{m} ad principalẽ actũ añ passionẽ in cena qñ dixit accipite ⁊ manducate: vnde subiunxit hoc facite in meã cõmemorationẽ:sed post resurrectionẽ dedit eis sacerdotalẽ ptãtẽ q^{m} ad actũ secũdariũ q est ligare ⁊ soluere.hec ille.⁊ sic p3 q sacerdos h3 duplicẽ potestatẽ.s.cõsecrare ⁊ absoluere: rõne p̃mi recipit ꝓprie caraterẽ in receptiõe calicis pparati.recepto ẜo caratere sacerdotali cũ aliis dispositiõibus ⁊ inũctiõe accipit postea i vlt^{a} impositionẽ manuũ ab epo dicẽte accipite.s.s.quoꝝ remiseritis petã ⁊c̃.⁊ i hoc accipit ptãtẽ absoluẽdi.Nõ.tñ q Pe.Canonista:⁊.o Bona.tenẽt q ipmit caraĩ sacerdotal in ipositiõe manuũ:sed.Pe.de pal.⁊ Sco.tenẽt cũ Tho.⁊ melius: Angelica ẜo.ẜ.ordo.i.§.7.dicit q si credit ở impositiõe manuum:q2 non est de sba p.e.s.de sa.iter. Ad qd posset responderi.p.q q̃uis nõ sit de sba.p^{e}. ptãs.s.cõsecrationis.est tñ de sba absolutiõis.2°.q sacerdoti bis fit ipositio manus ⁊ ille tex.videt loq̃ de p^{a}.2^{a}.aũt ẽ qñ recipit ptãtez absoluẽdi:⁊ q̃uis totus ordo nõ sit reiterãdus:si vult tñ hẽrẽ ptãtẽ absoluẽdi q̃ dat in ista vlt^{a}.impositiõe vt p3 ex forma ei^{9}.necẽ. est si fuit dimissa ista.2^{a}.impositio q suppleat nec st duo carateres vel duo ordines sed vnus cũ maiori ptãte sicut ẽt ordo sacerdotalis ⁊ episcopalis.

8 ¶ De diacono dicit.o.Tho.vbi.š. ptãs diaconi est media iter ptãtẽ subdiaconi ⁊ sacerdotĩ.sacerdos.n. directe ẽ sup corp^{9}xpi st diacõus sup vasa tñ s3 diaconus sup corĩ.in vase contẽtum vñ eius nõ est tãgere corpus xpi sed portare in patena ⁊ dispẽsare sanguinẽ cũ calice ⁊ ideo eius ptãs ad actũ principalẽ nõ potuit exprimi nec p dationẽ vasis tñ:nec p dationẽ materie s3 exprimit ptãs eius ad actũ secũdariũ in hoc q dat sibi liber euãgelioꝝ ⁊ i hac ptãte intelligit alia ⁊ ideo in ipsa libri datiõe imprimit carater. Sed.o.Bona.⁊ Pe.cano.dicũt q imprimit carater in manus impositiõe.ar.c.diacon^{9}.⁊.c.decos. sed Ricar.tenet cũ.o.Tho.⁊ melius.

9 ¶ De subdiacono dicit Pe.de pal.q h3 etiaz duos actus sicut diaconus.s.legere epistolam ⁊ mãm eucharistie ordinare ⁊ pparare in vasis sacris: ⁊ q2 secundus actus ẽ principaliter vt de se p3 ideo imprimit carater i traditione calicis ⁊ patene vacue.hec ille.pcor.o.Tho.vbi.š.

x ¶ De acolito dicit.o.Tho.principalis actus acoliti est quo ministrat i vrceolo q̃3 quo ministret i cidelabro q̃uis denoiet ab actu secũdario p hoc q est magis notus ⁊ magis ꝓprius ei ⁊ ideo i datiõe vrceoli vacui iprimit carater virtute ẜboꝝ ab epo pnunciatoꝝ.hec ille.h3.n.duos actus.s.portare cereũ ⁊ porrigere aquã ⁊ vinũ in vrceolis ad sacrũ eucharistie q2 iste.2°.est pncipalior ideo ⁊c̃.quidã tñ dĩũt.s. Pe.⁊ Abb.q iprimit in porrectione candelabri:sed prima est verior ẜm.d.Arch.flo.

xj ¶ De lectore hostiario:⁊ exorcista dic h3.d.Ar.flo. post.o.Tho.⁊ Pe.de pal.lectori imprimit carater in traditiõe ꝓphetaꝝ q2 eius offi^{m}. est ꝓphetias legere ⁊ cathecuminos.p^{a}.rudimẽta docẽ:hostiario vero i traditiõe clauiũ q2 eius offi^{m}.est dignos ad sacramẽta recipe ⁊ idignos excludere. Exorcista cũ recipit librũ exorcismoꝝ:ei^{9}.n.offi^{m} est exorcismos memorie cõmendare ⁊ manus super cathecuminos ⁊ energuminos ponere.

¶ Querit an reqrat q talia instrumẽta accipiãt de manu epi.R̃.q nõ ẽ de necẽ.h3 Ricar. i istis ordinibus inferioribus:s3 sufficit postq̃ sunt ab epo istructi qualiter in offi^{o}.suo debeãt agere.instrumẽtũ accipiãt ab Archidiacono de mãdato epi ⁊ volũtate in cuius acceptiõe iprimit carater q2 instrumẽti traditio pncipaliter est ab epo ⁊ pro ista opiniõe ẽ tex. in.c.accolitus.23.di. In maioribus bñ oportet q de manu epi.23.di.c.diaconus. Qũo sit necessarius tactus corporalis.š.ẜ.ordo.2°.pun. 12

¶ Ordo epatus quo ad ptãtẽ eius h3 aliquos suscipit in vnctiõe capitis ex crismate:s3 hoc nõ vt verũ p.c.vnicũ.in pri.de sacra.vn. vbi dicit supplẽdũ qd est omissum:vñ vt q ipmat ex ipositiõe manuum epoꝝ sup capud eius ar.in.c.epo.iũcta glo..23. dist. nec obstat.c.vlt^{m}.de sa.nõ.ite.q2 loquit de impositione q̃ sit diacono ⁊ sacerdoti q̃ nõ est de essentia.vtꝝ epatus sit ordo ⁊ multa alia vide.ẜ.epus.§.8. 13

¶ Quid si epo faciat actus ⁊ alius dicat verba vel cõ. R̃.q nihil fit q2 sacra sunt vnitatis q̃ diuidi nõ pñt de cõse.di.2.c.q2 passus.⁊.24.q.i.q2 loquit: fallit hoc in minoribus ordinibus vt dictũ est.§.12. 14

¶ Ut^{m} sufficiat traditio libri euãgelioꝝ pro ꝓphetijs ⁊c̃.R̃.q nõ.nisi i eodẽ li^{o}.cõtineret oia sit ⁊ tũc hẽt itẽtionẽ tradẽdi illũ librũ q ptinet ad illũ ordiez. 15

¶ Ut^{m} qs possit cogi ad ordines vel plationes ⁊ vt^{m} coacti recipiãt caraterẽ.R̃.h3.Ray.⁊ Host.i sũma q duplex est coactio vna absoluta puta si quis oio inuitus p viz teneat sub manibus ordiatoris ⁊ hac coactione si quis ordinet nõ recipit caraterẽ. vnde nec ordinẽ sicut nec bap^{m}.l.maiores.de baptis. ⁊ di. 50.c.pẽsbiteros. Alia est coactio cõditiõata q̃ fit p cõminationẽ penaꝝ ⁊ cõminãdo mortẽ vel incarcerationẽ ⁊ qui ordinat hac coactione ductus q2 huiõi coacta volũtas est volũtas saltem indirecta.15.q.i. merito.ideo talis recipit caraterẽ ⁊ executiões q2 nõ repit ius speciale qd ipm suspẽdat:de coactione aũt que est p penã iuris inferẽdã pter eccle volũtatẽ dicit Pe.de pal.q qs põt cogi p supiorẽ p pceptũ ⁊ excõicationẽ vt sit curatus vel epo:sicut aliqui heremite p epm sunt cõpulsi.cum.n. ad bonũ regimen eccle magis sit obediẽdũ presidẽti in spũalibus q̃3 ad bonũ regimen i tẽporalibus:sicut aliquis cogit in tpalib^{9} suscipe tutelã vt curã pupilli vt furiosi q2 huiõi rei publice interest ⁊ multo magis iudicãdi in re publica cũ sit hoc offi^{m} magis nec^{m}:vt puta q sit ꝓpositus vel baliuus si res publica indiget p cuius salute 16

bonus ciuis ēt morti se debet exponere multo magis si ecclesia indiget possunt cogi ad platurā ⁊ tenenē coacti obedire q2 sm Greg. summū pastorē cōuinci tur nō amore q ei⁹ gregē renuit pascere q dixit Jo. vlt°. pasce oues meas qd videt intelligēdum nisi in eptus sit euidenter: nullus est platus nisi assentiat q2 q̄zuis legatū acquirat de iure ciuili: ignoranti: tñ de iure canonico nullum ius vel beneficiū ecclesiasticū acqrit hoi quousq2 assentiat ar. c. si absenti de pben. li°. 6. De coactione ↄdictionata p subtractionē bñfi cij vl officij p sniaȝ hois nō. distinctionē sm Ray. ⁊ Hosti. in sūma Aut eps cogit clericū ad suscipiēduȝ ordinē q2 est annexus de iure vel ↄsuetudine bñficio vel dignitati quā hȝ ⁊ pōt di. 60. innouamus. ⁊ de elec. cū incūctis: si āt haberet ipedimētū. Pe. de pal. distinguit dicēs q aut est tēporale aut ppetuū. si p. mō q̄zdiu durat excusat puta q2 infirmus ⁊ illo ces sante idē qd. ō. si ē ppetuū ⁊ tūc aut pcessit collatio nē bñficij ⁊ fuit tale q nō est sibi ius acquisitū ⁊ tūc siue sciuit siue ignorauit pnād⁹ est de facto puta q2 homicida vel illegitimus vel aliqd hmōi. Si autē ignorauit tūc ita est ac si supuenisset ⁊ bona fide ⁊ iusto titulo adeptus est sine sua culpa priuari nō de bet. Si āt impedimētū supuenit sine sua culpa puta q2 mutilatus in naso vel occulo aut factus leprosus afflicto nō est addēda afflictio. 7. q. 1. cū corporalis ⁊ tunc non debet priuari. sed reditibus vicarius sub stentari. Si āt impedimētū supuenit culpa sua vt q2 se crastrauit priuari debet ⁊ sic intelligit de de. egro p totū hec oia pe. i. 2°. vero casu qñ vult cogere ad or dinem nō annexū beneficio. tunc hȝ Ray. ⁊ Hosti. aut hoc exigit necessitas aut vtilitas ecclesie ⁊ tunc si clericus excusat se sola voluntate q2. s. nō vult ⁊ nō alia rōnabili cā. debet cogi p subtractionē officij ⁊ beneficij di. 74. c. 2°. ⁊. 3°. de eta. ⁊ qualita. c. q̄rio. Sȝ si excusat se rōe criminis tunc vel dispensare potest ⁊ alias ē idoneus ⁊ pōt vel remoueat eū ⁊c. Si āt al legat aliud ipedimētū pueniēs nō ex culpa sua: vt i firmitatē suā nō est cogēdus ⁊ sitr si non exigit hoc necessitas vel vtilitas nō debet iuictos cogere ad or dines suscipiēdos alias puniēdus esset. 74. di. c. 1°. ⁊ admittentur eoꝝ appellationes. dr aūt necessitas qñ non sunt alij q ordinent ⁊ iminet necessitas. s. obe dientia. §. 5.

17 ¶ Utrū coactus ad sacrū ordinē teneat ↄtinere. R. hȝ Jo. ⁊ Gal. q si coactus fuit metu q posset cadere incōstantē virum nō tenet. alias sic. q me. cā. c. pla tum q2 continentia non debet nisi voluntaria di. 31. c. ante triennū. ⁊ maxime si sit ↄtestatus in secreto q nollet ↄtinere. Talis āt sic ordinatus si hȝ vxorē gaudebit puilegio clericali si vult viuere clericaliter ar. 32. si qui vero. vel alr dicas sm Ray. s. q sic coa ctus non tenet continere q^m. s. ad vsum matrimonij cōtracti an susceptionē ordinis: ⁊ si vxor ↄtinere nō vult gaudebit puilegio tñ clericali si clericalr viuit nō āt gaudebit si ipsa vult ↄtinere ⁊ ipse nō vult: sȝ

si talis nō habet vxorē tenet pcise ↄtinere. di. 45. de iudeis. regulares āt nō debent ordinari contra volū tatem suorum prelatorum de tempo. or. c. aures.

O Rdo. 3°. a q pōt dari. R. eps pōt dar oēs or dibus de sua dyocesi oriūdis aut q in sua dyo cesi hñt domiciliū vel beneficiū: aut d licētia epi cuius est subditus ipe ordinādus vel capituli se de vacante vel vicarij gñalis epi. ipso epo i remotis agēte vel sui plati si sunt religiosi exēpti. hec nō. i. c. nullus de tēpo. or. li°. 6. ⁊. c. pcedēti. qño abbates pñt dare minores vid. s. abbas. §. 2°. Qño simplex sacer dos nō pōt ⁊ qño possit dare licētiā. s. abbas. §. 5.

¶ Quid de his q ordinant nō sibi subditos. R. sm Inno. c. i. de suplē. ne q nihilominus recipiūt cara terē ar. 9. q. 2. c. lugdonēsis. ordinator vero ē suspen sus p ānū a collatione oiuȝ ordinū. de tēpo. or. c. eos li°. 6. intellige si ordinatus erat cleric⁹. alias sec⁹. Itē itellige de āno ↄtinuo ⁊ integro. c. pudā. de elec. li°. 6. sed sm glo. in. d. c. eos. lȝ ordinator sit suspēsus or dinati tñ sic nō sunt ipso iure irregulares. sed sūt su spendendi p. c. trāslationē. ⁊ si celebrāt anq̄z suspen dant nō efficiunt irregulares sm Hosti. lȝ grauiter peccēt celebrādo anq̄z eoꝝ plati habeāt ratā talē or dinationē vt nō. i. d. c. eos si fallit. qñ plati ppꝛij sunt suspensi manifeste pp alioꝝ ordinatiōes. q2 q̄zdiu sic sunt suspensi eius subditi pñt sine eorū liñā ab ali us vicinis epis ordinari. vt. d. c. eos. ⁊. c. i. de tēpo. or. li°. 6. Eps italie vltramōtanū nō ordinet nisi de speciali licentia pape. vel p patētes lras epi sui ↄtinē tes iustā cāȝ quare nolit vel nō possit illū ordinar si secus fuerit factū ordinās puniet pena ↄdigna ⁊ or dinatus manebit suspēsus ita q etiā a pñiarus pa pe sine ipsius speciali licentia absolui non poterit. se cus hȝ glo. si ordinaret laicū q2 ter. dicit clericuȝ. nec valet si econtra vltramontanus ordinet italicū vide s. necessitas. 4. maxime. ↄf°. xi. Qño eps debeat inq rere de scia. etate: ⁊ alia idoneitate ordinādi. s. eps §. 17. Ordinati. hȝ Ricar. ab hereticis. excōicatis. de gradatis ⁊ similibus recipiūt caraterē nō tñ execu tionē. ⁊ peccāt tā recipiēdo q̄z exequēdo. vide. s. ex cōi°. §. §. 12. hic habes qd qñ sunt secreti vel tolerati. Non baptizatus nō pōt ordinare q2 nec ipse hȝ ca raterē pcoꝛ. s. Tho. 4. di. 25. in expositione lre.

¶ De pena ordinātis aliquē an legitimā etatē. di cit. d. An. in. c. vel non est. de tempo. or. ordinās pue rum. 13. annorū in diaconū suspenditur a collatione ordinū ⁊ ordinatus ab ipsius executiōe vsq2 ad eta tē legitimā ⁊ intelligit de oi ordināte [illegible] ordines sa cros an etatē legitimā. ⁊ nō est ipso iure priuatus sȝ suspēdēdus ar. in de. gñalē. de eta. ⁊ qualita. ⁊ sic or dinatus recipit caraterē ⁊ executionē nisi suspēdat. vnde nō est ipso iure suspensus sed suspēdēdus. pec cat tñ si exequat an legitimā etatē nō tñ sit irregu laris nisi suspēderet ab hoie sic d iure deberet suspē di. Et pmouens talē tenet sibi de beneficio puidere etiā si cēt ab executiōe ordinis suspēsus. Et nō hȝ. s.

Jo.an.ꝙ suspensus a collatione certi ordinis. puta dyaconatus pōt ꝯferre iferiores.s3 nō maiores hec .d.Ant.Ꝟ.etas pn.hic de pena eius.

5 ¶ Utrū eps qui resignauit episcopatuī possit ordines ꝯferre.R.si renūtiauit loco tm̄ pōt ordines ꝯferre sic añ si rogeť a ꝓprio epo loci: si Ꝟo renūtiauit loco ⁊ dignitati pōt nihilominus ꝯferre oēs minores:sed sacros nō pōt ⁊ quicūq3 sciēter ab eo recepe rit minores:sine licētia sui epi de iure cōi debet deponi.7.q.1.epo i dyocesi.dispēsatiue tñ pōt i ordinibus deseruire:si vero a tali recepit sacros sciēter nō recipit executiōe3.Si Ꝟo ignorāter poterit eps cū eo dispēsař nisi ignorātia fuerit crassa ⁊ supia:ↄ̄ ordi. ab eo.q re.epi.⁊ ꝯcor.T.4.di.25.i expositiōe lre.

Rdo.4º.quibus possit dari.R.oībus masculis q a iure nō ꝓhibētur ordinari.Mulieribus nō pōt dari qꝛ non sunt capaces ſm .s. Tho.4.di.25.nec etiā ſm Ricar. debet dari carētibus vsu liberi arbitrij vel rōis qdā tñ tenent ꝯtrarium ar.c.cristianus:⁊.c.siluester.xj.q.1. ⁊ qd̄ nō i .c.nullus.Ꝟ.ifanti:de tēpo.or.li.6.hāc secūdam sequit.s. Tho. 4.di.25.ar.ꝓ.qlª.2ª. dicēs ꝙ pueri ⁊ alij q vsu carēt rōis possint ordines suscipe qꝛ cōcurrūt solu3 passiue hac tñ distinctiōe habita ꝙ i minoribus ordinibus requiriť discretiōis tps de honestate ꝓpter dignitatem sacri.s3 nō de necessitate ꝓcepti neq3 de necessitate sacri.vñ aliqui si necessitas assit: ⁊ spes ꝓfectus:ad minores ordines pñt ante ānos discretiōis ꝓmoueri sine pctō ⁊ suscipiūt ordinē qꝛ qūuis tūc nō sint idonei ad officia q̄ eis cōmittuntur tñ ꝑ assuefactionē idonei reddūtur.s3 ad maiores ordines requiriť vsus rōis ⁊ de honestate ⁊ de necessitate ꝓcepti.ꝑ votū cōtinētie qd̄ hñt ānexū:⁊ qꝛ etia3 eis sacra tractāda cōmittūtur.s3 ad epatū vbi i corpus misticū accipiť ptās.requiriť actus suscipientis curā pastoralē ⁊ ideo ē etiā de necessitate ꝯsecrationis epalis ꝙ vsum rōis habeat:quidā aūt dicūt ꝙ ad oēs ordines reqriť vsus rōis de necessitate sacri s3 coꝝ dictū nō ꝯfirmať rōe seu auctoritate.tps vero qd̄ determināt sacri canōes itelligiť ↄ̄ necessitate. ꝓcepti.⁊ nō de necessitate sacri hec.s.Tho. de etate reqsita ad quēl3 ordinē vide.Ꝟ.etas i pñ.⁊ de pena ꝯtrafaciētiū ibidē.Quō bigamu ꝓhibeť.Ꝟ.eo.§.5. ꝓhibeť ēt solēniter penitētes.50.di.c.ex penitētib⁹: ⁊.36.di.c.illitteratos:siłr neophiti .48. di.§. prohibētur:⁊.c.qm̄:⁊ rō poniť ibidē.c.sic: siłr curiales q ꝓpter aliqd̄ officiū curie sunt obligati.51.di.c.1.2.⁊ .§.53.di.legē:absoluti vero a curia nō ꝓhibētur.61. di.ofiue.nisi alias sint ifames.Quō possit ordinari obligatus rōcinijs vide .Ꝟ.rōcinia : ⁊ de seruis.Ꝟ. seruus.§.2.⁊ de coꝝ viciatoribꝰ p totū : ⁊ de illegitimis.Ꝟ.filius:quō cū eis dispēseť.Ꝟ.bñficiū.2º.§.14. ⁊ sequētib⁹.vtrū possit talis si itrat religionē ꝓmoueri.R.ꝙ sic de iure cōi b3 Hosti.⁊ Ber.ad oēs ordines i.c.ꝓ. de fi.p.o.s3 ad ꝑlationē nō pōt sine dispensatiōe pape.de fi.ꝑſ.c.is q.li.6.qñ papa dispēsat vt fiat clericus nō pōt per hoc ꝓmoueri ad ordines sacros.vide ad hoc.Ꝟ.clericus.ꝓ.§.3. ⁊ ē irregularis vt nō possit ꝓmoueri.c.1.de fi.ꝑſ.⁊.d.c.is q .ve3 ꝙ i minorib⁹ pōt eps dispēsare.s3 ad sacros solus papa.d.c.1.Itē nō debēt ordinari ꝑegrini vel ignoti ⁊ dicūť ꝑegrini q nō sunt oriūdi i epatu vel nō hñt ibi domiciliū aut bñficiū vt i.c.cū nullus:de eta. ⁊ qli. or.li.6.Ignoti sūt quoꝝ origo ⁊ vita ⁊ regularitas nō ē nō epo.c.eps.24.di.⁊.2.q.7.qrēdū.Itā ꝑegrinī nō debēt ordinari nisi habeāt lřas autēticas.Ꝟ. ꝑegrinus.§.1.Itē nō debēt ordinari ifames.Ꝟ.infamia.§.fi.neq3 irregulares.Ꝟ.eo.neq3 suspēsi:iterdicti siue excōicati de qbus i locis suis.Itē ordinati a papa i subdiaconos nō debēt ab alijs epis ordinari ad supiōes sine eī licētia.c.cū idistribuēdis ↄ̄ tēpo. or.⁊ i.c.filiū.1.q.1.Nec hermofroditus.eo.§.1.Neq3 ꝯiugati nisi velit religionē itraꝛ.vel ad sacros ordines ꝓmoueri.c.fi.de tēpo.or.li.6.vide.Ꝟ.matrimoniū.ꝓ. §.2.⁊ R.⁊ eps ordināns aliquē istoꝝ peccat mortaliꝛ qꝛ sunt idigni de qº.ś.Ꝟ.ordo.ꝓ.§.5.De biuis:obligatis alijs:homicidis : de his q cā sanguinis puta iudex:de ifami.de publice penitētib⁹:de illegitimis coꝝ vitiaꝫ:de oib⁹ istis dicit.s.T.vbi.s.ar.fi. ꝙ ipe diūt rōe ꝓcepti non rōe sacri ⁊ iō si ordinētur recipiūt ordinē.sed nō executionē.

Rdo.5.vbi d3 ꝯferri.R.ſm Ray. minores ordines pōt eps ꝯferre i q̄cūq3 ecctia sui episcopat⁹ ar.de tēpo.or.c.archieps:Maiores vero ꝯferri debēt in ecctia epali di.65.c.1. sed dicit Guil.⁊ Hosti.ꝙ hodie epi ꝯferūt ordines ēt maiores vbi volūt de ꝯsuetudine: epi ꝯsecrāť vbi elegerit metropolitanus ar.63.c.fi.nisi aliud obseruādū sit de ꝯsuetudine approbata b3 Guil. ⁊ si i alia ecctia q̄3 metropolitana ⁊ nō i ꝑsentia archiepi fuerit cōsecratus d3 se ꝑsentare metropolitano.ĩ.tres mēses a tēpore ꝯsecratiōis di.63.cū lōge: patriarcha:primas:⁊ metropolitanus ⁊ qlibet hoꝝ d3 ꝯsecrari in ecctia sua b3 Ray.nisi necessitas aut ꝯsuetudo aliↄ̄ iducat b3 Guil.ar.24.q.1.pudenda. Papa vero in ecctia sua.i.vrbe si fieri pōt alias i quacūq3 ⁊ extra vrbē b3 Hosti.ar.di.23.c.i noie.Et b3 Goff.ꝯsecrať papa ab epo hostiēsi q i h⁹ vicē metropolitani obtinet.si tñ añ assūptiōe3 ad papatū fuisset eps ꝯsecratus nō āpli⁹ ꝯsecrareť b3 Pe.de pal. Itē ſm Ray. Inno.⁊ Goff.si qs nō sacerdos ꝯsecrareť i epm nihil recipet qꝛ fundamētū ꝯsecratiōis epaľ ē sacerdotiū.vñ opi⁹ Hosti.q dicit ꝯtrariū nō teneť.s3 si eēt sacerdos quocūq3 alio ordine sibi deficiēte ꝯsecrať i epm recipit ꝯsecrationē epalē ⁊ posset alios ordines daꝛ excepto illo b3 Ray.quē nō h3.Talis tñ nō d3 exeq officiū suū añ receptionē ordinis ꝑtermissi:hec oia ponit.d.ar.f.3º.ti.15.c.16.§.pen.

Rdo.6.qº ad scrutiniū faciēdū i ordinatiōe dicť Hosti.ꝙ circa ordinē duplex ē scrutiniū faciēdū vnū qd̄ fit añ ordiatiōe3.Aliↄ̄ qd̄ fit i ipa ordiatiōe qñ ordinād⁹ ꝑsentať epo corā altari

p^m. diligenter faciendū est de elec. c. nihil. §. 2. ⁊ illud debet fieri feria. 4ª. proxima añ sabbatū in quo ordines tenenꝰ: forma huius est vt dicit idē Hosti. vt incipiat a. 4. feria ⁊ p triduū p archidiaconū de iure cōi diligēter īgraꝰ de vita ordinādi de gñe ⁊ patria de etate ⁊ istitutione. i. ti. ad quē ordinaꝰ: de loco in quo cōuersaꝰ de scia fide ⁊ alijs q̄ cōtinētur in apl'ica reła ⁊ sic in sabbato q probati sunt epo p̄sentāꝰ. di. 64. c. qñ epo. Et dicit Goff. q̄ lʒ ꝭm antiqª iura epe digeret hos scrutatores seu examinatores: vt ꝯ in. d. c. qñ. hodie tñ videꝰ spectare ad archidia^m. vt de offi. Archi. c. ad hec. Scḋʒ scrutiniū qḋ fit añ altare est cū Archidia. dicit. postulat sancta mr̄ ecc'la hunc subdiaconū ⁊c. Et interrogāte ordinatore scis cū esse dignū. R̄. q^m humana ⁊c. nec peccat p̄sentator i illa respōsiōe dūmō tñ nō loquaꝰ cōtra ꝯsciaʒ ar. co. ti. c. i. q: quē nō scit idignū debet presumere dignū. c. dudū. de p̄sum. q̄ si Archidia. remordeat cōsciētia de indignitate ordinādi. studeat ordinatori secreto añ q̄ꝫ veniat ad hec nūciare. d. c. i. ⁊ si ordinator nollet desistere debet se absentare si post bono mō: si aūt hoc nō possit sine scādalo debet dicere ꝟba vt minister eccle que nō iudicat de occultis q: nullo modo debet crimen fratris publicare. hec. d. Ar. flo. post Hosti. ⁊ teneꝰ ordinādus ꝯfiteri crimina q̄ impediūt ꝓmotionē ordinis nisi alias fuisset absolutus ⁊ dispensatus de quibus. ꝟ. ordo. 4.

i ¶ Ut^m epe possit sine cā denegare suo subdito collationē ordinis. R̄. q̄ aut est regularis ⁊ sic nō teneꝰ ei cōferre imo suus p̄latus pōt sibi denegare nec contra voluntatē sui p̄lati pōt promoueri ⁊ sic loqꝰ. c. ad aures. de temp. or. aut ē secularis ⁊ sic nō teneꝰ epo. aut est in dignitate ⁊ bñficio ⁊ sic nō pōt epe ei denegare ⁊ sic loquiꝰ. c. ex tuaꝝ tenore de temp. or.

o Organa vtrū sonari debeant in ecclesia. ꝟ. cantus. §. 2°.

o Ornatus. vt^m circa ornatum exteriorē possit esse vitiū ⁊ virtus. R̄. ꝭm. s. Tho. 2ª2ᵉ. q. 169. ar. p̄. q̄ hmōi exterior cultus inditiuʒ quoddā est ꝯditionis hūane ⁊ ideo excessus ⁊ defectus ⁊ mediū in talibus reduci possunt ad virtutē veritaꝭ. quā phylosophus ponit circa facta ⁊ dicta qbʒ aliqd de statu hois significaꝰ ⁊ ad vitiū ianis glie: vñ Ambro. i. i. de off. decor corpis. ñ sit affectus lʒ nālitersimplex: neglectus magis q̄ꝫ expedit⁹: nō p̄ciosis ⁊ albētibus intus vestimētis sed cōibus ⁊ honestati vel necessitati nihil desit: nihil accedat nitori: qḋ declarat. s. Th. ibidē dicens. in ipsis reb⁹ exterioribus qbus hō vtiꝰ nō est aliqḋ vitiū: sed ex parte hois q imoderate vtiꝰ eis que qdē imoderātia pōt esse duplicit'r vno qdē mō p cōpationē ad ꝯsuetudinē hominū cū qbʒ aliqs viuit: vñ dicit Aug. in. 3. cōfess. q̄ cōtra mores hoīuʒ sunt fragitia p moꝝ diuersitatē vitari ita sunt vt pactū inter se ciuitaꝭ ⁊ genꝭ ꝯsuetudine vel lege firmatū nullius ciuis aut peregrini libidine violetur: turpis est. n. ois pars. vniuerso suo nō cōgruēs. alio mō pōt esse imoderātia in vsu talium reꝝ ex inordinato affectu vtentis ex quo q̄qꝫ cōtingit q̄ hō nimis libidinose talibus vtaꝰ siue ꝭm ꝯsuetudinē coꝝ cū qbus viuit siue p̄ter coꝝ cōsuetudineʒ vt dicit Aug. in. 3ᵒ. de doc. x^a. Cōtingit āt ista inordinatio affectus tripliciter q^m ad supabūdātiā vno mō p hoc qḋ aliqs ex sup̄fluo cultu vestiū hoīuʒ gloriā querit put. s. vestes ⁊ alia hmōi ptinenꝰ ad quendā ornatū vnde Greg. in homel. sunt nō nulli q cultū subtiliū p̄ciosaꝝqꝫ vestiū nō putāt eē peccm̄ qḋ vtꝫ si culpa nō esset neq̄ q̄ꝫ sermo dei tā vigilāter exprimeret q̄ diues q torq̄baꝰ apud inferos bisso. ⁊ purpura inductus fuisset: nemo qppe vestimēta p̄cipua s. excedētia ꝓpriū statū nisi ad manē gliā q̄rit Alio mō ꝭm q̄ hō p sup̄fluū cultū vestiū q̄rit delitias ꝭm qḋ vestis ordinaꝰ ad corpis fomētū. 3ᵒ. hʒ q̄ nimiā solicitudinē apponit ad exteriorē vestiū cultū etiā si nō sit aliqua inordina° ex parte finis ⁊ ꝭm hoc Andromic⁹ ponit tres ꝟtutes circa exteriorē cultū. s. humilitātē que excludit intētionē glie: ⁊ p se sufficiētiā que excludit itētionē delitiaꝝ hʒ illud. i. ad thi. vlᵒ. habētes alimēta ⁊ qbus tegamur his ꝯtenti simus ⁊ simplicitatē q̄ excludit sup̄fluā solicitudinē taliuʒ: ex parte aūt defectus sit'r pōt esse duplex inordina° p effectū vno qdē mō ex negligētia hois q non adhibet studiū vel laborē ad hoc q̄ exteriori cultu vtaꝰ ꝭm q̄ oꝫ: vñ phylosophus dicit in. 7. ethi. q̄ ad molitiē ptinet q̄ aliqs trahat vestimētuʒ p terrā vt nō laboret ad eleuādū ipʒ: alio mō ex eo q̄ ipʒ defectū exterioris cultus ad gliam ordinat sicut dicit Aug. q̄ ēt in ipsis sordib⁹ ⁊ luctosis esse potest iactātia ⁊ phs. 4. ethicoꝝ. q̄ supabūdātia ⁊ inordinatus defectus ad iactātiā ptinet. hec. s. Th.

¶ Ex his igiꝰ pʒ q̄ in exteriori cultu seu apparatu est vitiuʒ siue peccm̄ multis modis ex imoderātia. p̄. qñ nō est ꝭm ꝯsuetudinē q: turpis ē ois pars vniuerso suo nō ꝯgruēs. 2ᵒ. ex hoc q̄ ex sup̄fluo cultu querit gliaʒ ianē. 3ᵒ. hʒ qḋ ex sup̄fluo cultu q̄rit delitias seu delectationes sup̄fluas. 4ᵒ. ex eo q̄ ponit nimiā solicitudinē. 5ᵒ. ex defectu q: p negligētiā nō vtiꝰ ꝭm q̄ oꝫ: vt puta portat vestē sine corrigia ⁊ hmōi. 6ᵒ. qñ querit gliā ex defectu q̄ꝫ extimeꝰ humilis: vñ si quis vtaꝰ cultu p̄cioso nō excedēs cōsuetudinē neqꝫ q̄rens gliaʒ vanā in eo nec sup̄flue querat delitias seu delectationes neqꝫ ponit sup̄fluū studiuʒ neqꝫ ex defectu per negligentiā neqꝫ ex illo defectu q̄rit manē gliaʒ erit actus ꝟtuosus ⁊ sine peccō puta si sacerdos vtatur veste p̄ciosa ad significādum excelētiā sui ministerij vel cult⁹ diuini. erit actus virtuosus ptinēs ad virtutē veritatis sit'r ex defectu si aliquis p̄ter macerationē carnis vtaꝰ vilibus vel ꝓpter humiliationem spiritus erit actus virtuosus ptinēs ad tēpantiā vel humilitatē ⁊ p̄cipue ꝯpetit vti vilibus his qui alios verbo ⁊ ex° ad pniaʒ hortanꝰ sicut fratres minores i

in de.extui.vñ q̃dã glo.Mat.5.q pñias p̃dicãt ha/
bitũ penitẽtie p̃tẽdãt:iuxta illud circuierũt i melot̃.
1 ¶ Utrũ ornatus mulierũ sit pctm̃ mortale .R̷.vbi.s̃.
q̄ aliqñ est mortale aliqñ veniale aliqñ nullũ.mor
tale quidẽ est qñ ornãt se vt alios q nõ sunt ꝓprij vi
ri ꝓuocẽt ad cõcupiscẽdũ se ar.de pe.di.1.si cui ⁊ se
quẽtibus vbi expsse habef q̄ sola cogitatio delibera
ta ẽ mortale:⁊ vt ibi scãdalũ actiuũ ẽ mortale:cõ/
cor.s.Tho.2ᵉ.q.43.ar.3.⁊.4.facit quod dĩ puer.7.
Mulier i habitu meretricis pparata ad capiẽdas
aĩas.2ᵒ est mortale qñ ex eo q̃rũt humanã gloriã ⁊
ibi ꝯstituũt finẽ suũ vltimũ magis diligẽs illã glo/
riã q̃ʒ salutẽ aĩe vel gl̃iaʒ eternã parata facer̃ ꝯ dei
⁊ ecclesie p̃cepta vt ꝯseq possent illã gl̃iaʒ tũc est eis
pctm̃ iactãs glie mortale ẽt si nõ itendat lasciuiã de
quo.v.gl̃ia vana.3ᵒ est mortale qñ itẽdit ꝯplacen/
tiã illius ornatus adeo q̄ ẽt si crederet certitudina/
liter ꝓximũ ex illo ornatu ad ruinã trahi nõ cura/
ret vt posset ꝯsequi cõplacẽtiam illius:4ᵒ ẽ mortale
qñ ad dei cõtẽptum ageret.5ᵉ posset eẽ mortale rõe
excessus q ptinet ad ꝓdigalitatẽ. sʒ quãtus vel qua/
lis sit ille excessus quo ad sup̃fluitatẽ qd̃ facit mor/
tale dicit.d.ar.f.2ᵉ.n⁹.4.de iani gl̃ia se nescire ꝓ cer
to iõ nõ est p̃cipitãda sñia qñ nõ apparet q̄ ibi po
nat vltimũ vt i casibus supradictis:vbi ẽt ẽ ꝯsiderã
da cõdictio ꝑsone:⁊ diuiciaꝝ:⁊c̃.⁊ prudẽtie ⁊ arbi
trio boni viri esset relinquendũ.
¶ Querif qñ ornatus mulieruʒ sit pctm̃ veniale.R̷.
3 vbi.s̃.q̄ multis modis:vbi notãdũ q̄ hec sunt attẽ
dẽda oĩa illa q̃ dicta sunt i p̃nᵒ circa exteriorẽ cultũ
⁊ isup quoddã aliud speciale q̄ .s. muliebris cultus
viros ad lasciuiã ꝓuocat:ꝓ igif est pctm̃ veniale qñ
mulier q̃ virũ nõ hʒ nec volũt habere ⁊ sunt i statu
nõ habẽdi ex quadã tñ leuitate vel vanitate ꝓpter
iactãtiã quãdã ita q̄ ibi nõ sit aliqd̃ p̃dictoꝝ i p̃ce
dẽti.§.se ornãt:si tñ faceret vt placeret viro suo ne.
obmittẽdo hmõi redderef sibi odiosa posset eẽ sine
oĩ pctõ vel q2 iperaf sibi a viro suo:silr si faceret itẽ
dẽs vitare opprobriũ hoiuʒ ne.s.omisso ornamẽto
ꝯsueto despiciaf:aut vt ꝯiugio honesto tradaf:nul
lũ videf vel paruũ pctm̃:silr si ornet se ſm decẽtiaʒ
sui status ⁊ morẽ patrie ⁊ nõ sit ibi multᵘ excessus
⁊ ex hoc aliqui rapianf erit occasio potius accepta
q̃ʒ data.vñ nõ mulieri. sʒ ei soli qui ruit ex aspectu
eius ſm.d.ar.f.vbi.s̃.iputabif:ipi vero mulieri nõ
iputabif saltẽ ad mortale ar.ad hoc.23.q.5.de occi
dẽdis:poterit aũt eẽ tãtus excessus q̄ erit ibi occa/
sio etiã data ex parte mulieris se ornantis. Qualis
ãt sit iste excessus vt mortale valeat iudicari ad ar
bitriũ boni viri videf dimittẽdũ boni viri dico ſm
sciaʒ ⁊ ꝯsciaʒ:facit qd̃ nõ Alex.de ales.i.5ᵉ.vbi di/
cit q̄ lʒ viris ⁊ mulieribus se ornare ſʒ ꝯsuetudinẽ
ciuitatis ⁊ statũ ⁊ ꝯditionẽ ꑓsone se ornãtis:ita tñ
q̄ nõ sit ibi libido i volũtate nec scãdalũ i exteriori
ope. Et sic̃ dictũ ẽ de mulieribus ita i oĩbus p̃cedẽ
tibus itelligẽdũ ẽ ꝺ viris.vñ ꝯcludit.s.Tho.vbi.s̃.
q̄ sobrius ⁊ moderatus ornatus nõ ꝓhibef mulieri
bus sʒ sup̃fluᵘ ⁊ iuerecũdus ⁊ ipudicus iuxta illd̃.1.
Thimo.2ᵒ. Mulieres i hitu ornato cũ verecũdia ⁊
sobrietate ornãtes se: nõ i tortis crinibus aut auro
aut margaritis aut veste p̃ciosa ⁊ ideʒ.s.Tho.sup
Jsa.3.c.i fi.sic ait. Si mulieres portãt ornamẽta de
cẽtia ſm statũ ⁊ dignitatẽ suaʒ vt moderate se ha/
beant i factis suis ſm ꝯsuetudinẽ patrie erit actus
virtutis modestie q̃ ponit modũ i incessu.statu.ha/
bitu ⁊ i oĩbus motibus exterioribᵘ ⁊ poterit eẽ me/
ritorius si sit cũ gr̃a silr si faciat vt placeat decẽter
viro suo quẽ hʒ vel queʒ accipe debet ⁊ vt vir suus
ab aliis mulieribus retrahaf .hec ille.
¶ Utrũ fucatio vel coloratio faciei vel capiloꝝ vel ex
cessiua altitudo planetaꝝ vel in sotularibus rostra
tis vel pforatis vel i artificio camisiaꝝ vel i recama
turis:vel alia medicamẽta seu coloramẽta ad ostẽ
sionẽ pulcritudinis i mulieribus sit pctm̃ .R̷.ſm.s.
Tho.vbi.s̃.q̄ mulieꝝ fucatio seu coloratio:⁊c̃.de q̃
loquif Cipri.i lib.de hitu virginũ:dicens nõ virgi/
nes tñ aut viduas.sʒ ⁊ nuptas puto etiã oẽs oio fe/
minas admonẽdas q̄ opus ⁊ facturaʒ eius ⁊ pla/
sma adulterare nullo mõ debeãt adhibito flauo co
lore vel nigro puluere vel rubore aut quõlʒ : linea/
mẽta natiua corrũpere medicamine ⁊ subdit. Ma
nus deo iferũt qñ illud qd̃ ille formauit reformare
cõtendũt:ipugnatio ista ẽ diuini operis p̄uaricatio
⁊ veritatis deũ videre nõ poteris qñ oculi tui non
sunt quos deus fecit.sʒ quos diabolus ifecit ꝺ inimi
co tuo cũcta cũ illo pariter arsura.hec ille.q̃ omnia
sunt quedã sp̃es fictiõis q̃ nõ põt eẽ sine pctõ. vnde
Aug.dicit i ep̃la ad Posidiũ:fucari figmẽtis quo
rubicũdior vel cãdidior appareat adulterina falla
cia ẽ qua nõ dubito etiã ipos maritos se velle deci
pi quibus solum pmittende sunt femine ornari ſm
veniã nõ ſm iperiũ. Nõ semp tñ talis fucatio est cũ
pctõ mortali.sʒ solũ qñ fit ꝓpter lasciuiaʒ vel in dei
ꝯtẽptũ i quibus casibus loquif Cyprianus. Sciẽduʒ
tñ q̄ aliud ẽ finger̃ pulcritudinẽ nõ habitã ⁊ aliud
occultare turpitudinẽ ex aliqua cã ꝓueniẽteʒ puta
egritudine vel aliquo hmõi. hoc.n.ẽ licitum q2 ſm
ap̃lm.1.ad cor.12.q̃ putamus ignobiliora membra
corporis eẽ his honorẽ abũdãtiorẽm circũdamus.
hec.s.Tho. Ex quibᵘ põt ꝯcludi.p̃.q̄ si fiat ad celã
dũ turpitudinẽ ex aliqua cã ꝓuenientẽ puta egritu/
dinẽ ⁊ nõ ex vanitate.sʒ ꝓpter ꝯsuetudinem vel ex
aliqua alia cã rõnabili neqʒ ex libidine nec sit ꝓsũ/
ptio scãdali tũc ẽ sine pctõ.2ᵒ q̄ qñ fit ex lasciuiã vel
in dei ꝯtẽptũ ita q̄ ponat ibi vltimũ finẽ vel fit scã
dalũ actiuũ vel aliqd̃ coꝝ q̃ dicta sũt.s̃.§.2ᵒ. ẽ pctm̃
mortale.3ᵒ q̄ qñ nõ ꝯcurrũt aliqua coꝝ q̃ dicta i p̃
mõ nec ẽ aliqd̃ coꝝ q̃ dicitur i .2ᵒ.mõ q̄ tũc ẽ pctm̃
veniale.vt̃ hõ possit vti veste muliebri vel eõ vide.v.
femina.§.2.quõ p̃nt filia vẽdi.v.ars.§.3.⁊.4.

Sculū sm .s. Tho. sup ep̄las ad Ro.16.c.ē
o triplex.s.fraudis:libidinis:⁊ sanctitatis:⁊ h3 eūdē.2ª.q.154.ar.4.si fit principaliter causa libidinis est pctm̄ mortale:itellige nisi cū ꝓpria vxore:vide.ꝟ.cogitatio.§.si.

Actū sm catholicō idē est qȝ placitū siue ꝓ
p missio ⁊ dr̄ a paciscor ris : q̄uis tex.i.l.1.ff. de pactis videat̄ dicere ꝙ pactū dicat̄ a pactiōe ⁊ pactio a pace.s3 glo.dicit ꝙ est ꝯ̄.s.a pace dr̄ pactio:⁊ pactiōe dr̄ pactū:⁊ ꝙ tex. noluit ponē deriuationē.s3 designationē quādā.vel pōt dici ꝙ pactio dr̄ a pacto. Nā pactū pacti addita.o.fit pactio:⁊ est pactio siue pactū duoꝝ pluriū ve i idem placitū seu ꝯ̄sensus vt dicit tex.vbi.ō.⁊ videt̄ nomē comune ad oē3 ꝯ̄ctū sicē ꝯuētio ad oia ptinēs de quibus negotij ꝯ̄hēdi trāsigēdiq3 cā ꝯ̄sentiūt qui iter se agūt.Nā sicē ꝯuenire dr̄ q ex diuersis locis i vnu3 locū colligūtur ⁊ veniūt.ita q ex diuersis ai motib⁹ i vnū ꝯ̄sentiūt.i.i vnā sententiā decurrūt.adeo autē ꝯ̄uētiōis nomē generale est vt nullū eē ꝯ̄ctū nulla3 obligationē q̄ nō habeat i se ꝯuentionē siue re siue verbis fiat.Nā ⁊ stipulatio q̄ verbis fit nisi habeat ꝯ̄sensu3 nulla est s3 ꝯuētionum seu pactionū vel pactoꝝ plereq3 i aliud nomē trāseūt veluti i emptionē locationē in pignus vel i stipulationē.differt aute3 pactio a policitatiōe q̄ est solius offerētis. sed promissio se h3 coiter ad politiationē ⁊ ad nudum ⁊ vestitū pactū. Si quis aūt cū alio paciscat̄ ꝙ terti⁹ det cuidā quarto nō est pactū.silr si qs paciscat̄ ꝙ tertius det vni nostrū:hec i.d.l.i.tā i tex.q̄ i glo.⁊in de.vnica.de iure iur.i glo.i.ꝟ.policeor.dr̄ ꝙ pactū est duoꝝ ꝯ̄sensus atq3 ꝯuētio:policitatio vero solius offerētis ꝓmissio. Stipulatio ⁊ pactū videnē differre q3 si verba ꝓmittātur a recipiēte sic erit stipulā⁹: si vero ꝓmittātur a ꝓmittēte ⁊ ꝯ̄sequēter a recipiēte erit pactū exm̄ dico dabis mihi.R.dabo : ꝓmittis facere ⁊ tu.R.ꝓmitto. Insti.de ver.ob.i pn̄. Quot modis dicat̄ cōtractus vide.ꝟ.vsura i pn̄. in diffinitione vsure:⁊.ꝟ.cōtractus per totum.

1 ¶ Pactū ē duplex.s.vestitū ⁊ nudū ⁊ dr̄ vestitū sex modis:ꝓ.re.2º.verbis.s.stipulādo:3º līis:4º ꝯ̄sensu ō quibus.ō.ꝟ.ꝯ̄ctus.pn̄.5º coherētia ꝯ̄ctus.puta vēdidi tibi domū cū tali pacto ꝙ ego debea3 morari in ipsa p ānū qȝ qdē valet q3 vestit̄ coherētia ꝯ̄ctus.s. vēdictiōis alias eēt nudū.6º iteruētu rei puta ꝓmisi tibi aliqd dare vt faceres mihi vel dares aliud. ꝑñ stati cū dedero tibi qȝ ꝓmisi vestit̄ pactū ex parte mea ⁊ iō iteruētu eius eo mihi obligatus ad faciēdū qȝ ꝓmisisti ꝓbātur ista Insti.de ver.ob.Nudū vero dr̄ qñ nō vestit̄ aliquo ꝓdictoꝝ.s3 ē i meris plurisq3 finibus ꝯuētiōis.puta ꝓmisi tibi dare.c.sine aliq̄ iterrogatōe ꝓcedēti vel cirographo ⁊ hmōi ⁊ cōsens:atr si nō ꝯ̄sentiat nō erit pactū.s3 policitā⁹ de q̄ i.l.iuris gētiū.§.igit̄.ff.de pac. Silr dr̄ nudū qñ nō ꝑtinet cā3 q3 tradicio rei sine cā nullius ē efficacie.l.nūq̄ nuda.ff.de acq.re.do.h3 tñ aliq̄s fallētias quas vide i Pa.i.c.si cautio de fi. stru.

¶ Ut̄ ex nudo pacto vel sola ꝓmissiōe hō obliget̄. 2
R.ꝙ de iure canonico ⁊ i ꝯ̄scia sic sub pena mortalis pcti vt nō i.c.ꝓ.de pactis:⁊ i.c.iuramēti.22.q.5. qȝ limitat̄ h3 Pa.i.c.prudētes:ō dona.⁊ i.c.si cautio:de fi.istru.qñ exprimit̄ cā vt ꝓmitto tibi decē q3 vēdidisti mihi talē rē vel mutuo ꝯ̄cessisti ⁊ hmōi.q3 si sit nudū sic ꝙ nulla cā ē addita nō obligat ētiā i ꝯ̄scia rō q3 ꝑsumit̄ p errorē ꝓmisisse ⁊ sic nō pōt allegari obliga° naliis cū nil sit tā ꝯ̄triu3 ꝯ̄sensui q̄3 error.29.q.i.§.i.⁊.l.si p errorē.ff.de iuris om. iudi. Aduerte tñ ꝙ si dicat ꝓmitto tibi donare.c.ꝙ tunc liberalitas ꝓmissiōis ꝑsumit̄ cā donādi ⁊ sic non est sine cā:silr si ꝓmittit̄ aliqd loco pio q3 ꝑsumit̄ obligasse se fauore pie cause nec ꝑsumit̄ ibi error.c.si.de suc.ab itest.pōt ēt sm Tho. limitari qñ nude paciscēs habuit aiu3 se obligādi:⁊ nō sm Theo.i.q.di.38.ꝙ nemo i q̄cūq̄ promissiōe obligat̄ nisi habeat aiu3 obligādi se:facit.c.lr̄az:de voto:⁊.l.obligationū:la.p°.ff.de ac.⁊ ob. Alias si nō habuit aiu3 obligādi nō tenet̄ sub pena pcti mortalis ad pactū nudū seruādū nisi subeēt cā q̄ ad hoc obligaret de necessitate ꝓcepti.puta ꝓmisi pn̄ meo vestē q moritur ex frigore q3 tenet̄ q̄uis nō habuerit animū obligādi se dat̄.3° limitatio.s.si ꝯ̄dictio vel rōnalis cā non aduenit postea q̄ si a pn̄° fuisset nō ꝓmisisset ⁊ ꝓpterea nō ipleat nudū pactū nō peccat mortalr sm.s. Tho.2ª.q.11.pōt addi.4m.s.ꝙ sit honestu3.licitum: possibile ō qb⁹.s.de pacto vestito:⁊.ꝟ.iurare.§.36. Cōcludendo igit̄ ꝙ ꝓmissio vel ē solū i mēte ⁊ sic si habeat deliberationē ⁊ ꝓmissionē saltē iteriorē cū itentiōe obligādi sic obligat p modū voti. vñ.s.T.2ª. q.88.ar.3°.ad pm̄ dicit:deus ⁊ si bonis nr̄is nō indigeat ei tñ maxime obligamur ⁊ ita votū ei factū ē maxime obligatoriū.ꝟ.votū.§.§.4. Et isto mō pōt intelligi Pa.i.c.ex parte:de cēsi. vbi dicit ꝙ si nuda ꝓmissio fiat ecclesie tenet̄ ⁊ pōt cogi.ar.i.c.scimus. 12.q.i.itelligit̄.n.vbi h3 rōe3 voti. Si vero sit exterior ⁊ sic simpliciter nuda non obligat nisi ex quadā decētia:vel si itēdebat se obligare:⁊ sic itellige supra i isto.§.vide.ꝟ.promissio:⁊.ꝟ.oblatio.§.5.quō equaliter obliget simplex promissio ⁊ iuramētū.ꝟ. eo.§.31.vide.ꝟ.lex.§.29.i duodecimo casu.

¶ Ut̄ oriat̄ actio ex nudo pacto siue ex sola ꝓmis/ 3
siōe.R.h3 Inno.i.c.nouit:de iudi.ꝙ nō. s3 solū ꝯ̄petit officiū iudicis implorare.sed h3 Hosti.Io.an.d. Ant.⁊ Pa.cū glo.in.d.c.i.de pactis ⁊ Archi.in.c. q̄cūq̄.12.q.2.adminus ꝯ̄dictiōe ex canone ꝓdicti.c. iuramēti quod pōt intelligi quādo obligas ad peccatū mortale alias secus.

¶ Ut̄ oē pactū vestitū obliget.R.h3 Pa.i.c.pactio 4
nes:ō pac.ꝙ nō:⁊ qñ obliget :vide.ꝟ.iurare.§.7.

et se: vbi. n. iuramētū nō obligat neqꝫ pactū. Itē pactū dolo initū nō valet. c. cū vniuersoꝝ: de re. pmu. i- tellige q̇ ad dolosuꝫ. Itē si sit alteri captiosum. ff. de resci. vē. l. si id qḋ pure. i fi. Itē ea q̇ pmittunṫ ob nimiā reuerētiā alicui⁹ nō obligāt. l. i. ff. q̇. re. ac. nō. da. Itē qū pactū ꝯtinet turpitudinē. l. si vnus. §. pacta q̇ turpē cāꝫ. ff. de pac. Et oē pactū ꝯ̄ ius dr̄ turpe. c. faciat hō. 22. q. 2. sm̄ tn̄ distinctionē. j. i. §. 6. Itē pactū i ꝯuētiōib⁹ inoiatis nō obligat si ille cū q̇ ꝯ̄xit nō iplet ex pte sua ꝯ̄tuꝫ. vt. l. nūllus. §. ṗ. ff. de pac. ꝟ. et. l. ex placito. C. ḋ re. pmu. Jō cū qs ꝯuenit cū aliq̊ dare sibi. c. vt nūqꝫ perat tale qd. nūqꝫ poterit petere. c. q: nūqꝫ pōt iplere q: semp potent petere. secus si ꝯuētio fiat. pmitto tibi. c. si remittas mihi fideicomissuꝫ. q: talis poterit petere eo q: pōt remissionem facere. hec Bar. C. de pactis. l. cōdictionis.

5 ¶ Ut̄r pactū initū p fratres pdi. minores aut alios mēdicātes: cū rectorib⁹ parochialiū eccliaꝝ sup iurib⁹ parochialib⁹. puta exibitione sacramētoꝝ iure funerādi et hmōi vel sup aliis qbuscūqꝫ valeat. Re. qḋ factū ē p priores vel guardianos cū ꝯsensu suoꝝ ꝯuētuū vel locoꝝ valet lꝫ non iteruenerit licētia sui gn̄ralis aut pricipalis aut sedis aplice q̊ ad fres minores. dūmō alias sit honestū. c. ex eo. de pacṫ li. 6.

6 ¶ Ut̄r pactū iuramēto firmatū qḋ i se ꝯtinet turpitudinē. s. pcti. vel ꝯ̄ ius valeat. Re. ṡ Pa. i. c. pactiōes. de pac. q̇ si ꝯtinet turpitudinē ex pte vtriusqꝫ. s. iurātis et recipiētis nō valet. 22. q. 4. p totū. silr̄ si ꝯtinet turpitudinē solū ex pte iurātis vt i rela qḋ nō ē obligatoriū. li. 6. Si vero solū ꝯtinet turpitudinē ex pte recipiētis sic lꝫ et obligat. c. debitores: de iur. iur. rō q: iuramētū principaliter dirigiṫ in deū i quo nulla pōt versari turpitudo. ꝟ. obligatio. §. 5.

7 ¶ Ut̄r pctū de nō cedendo bonis suis valeat. Re. sm̄ Pa. i. d. c. pactiōes: q̇ sic nisi sit notoria paupertas q: tūc illicitū q: i effectu tūc vr̄ se obligare ad carceres qḋ nō pōt cū nemo sit dn̄s mēbroꝝ suoꝝ.

8 ¶ Ut̄r pactū factū a filia patri dū nuptui traderetur q̇ dote ꝯtēta nullū ad bona patrimonialia habebit recursuꝫ teneat. Re. q̇ nō nisi sit iuramēto firmatū de pac. c. qm̄uis. lib. 6. vide. ꝟ. dos. §. 2.

9 ¶ Ut̄r pactū qḋ ē ꝯ̄ substātiā ꝯ̄tus nec ꝯtinet turpitudinē valeat. Re. Angelica. ꝟ. pactū. §. 8. recitādo quēdā Fran. i repetitiōe. l. fi. C. ḋ ꝯdi. ob. cāꝫ. dicit q̇ si ponaṫ per viā modi viciaṫ et nō vitiat. vn̄ pactuꝫ qḋ pdariū duret iuito dn̄o nō valet. vt in. c. pcariū: de pcari: et. l. cū pcario. ff. de pca. silr̄ si ꝯstituo pcurato: ē et pmitto nō reuocaṫ nō valet ita dicit Bar. i. l. cū pcario: et si sub pena pmisit nō teneṫ ad penā: reuocādo: facit glo. c. 2. de ꝯsue. lib. 6. Sed si ponaṫ per viā cōdictionis nō viciaṫ. sed vitiat. c. fi. de ꝯdi. apo. Pa. vero i. d. c. fi. ponit vniuersaliter q̇ quādo cōdictio ē cōtra substantiā actus vitiat ipm actum siue sit per viā modi siue per viam cōdictionis siue resolutiue siue suspēsiue siue etiā in matrimonio. qḋ est valde fauorabile ratio ē q: remota substāua alicuius actus remoueṫ et ipe nam sine substātia nihil pōt subsistere ad hoc. c. tua. ḋ spon. vnde ad cognoscendū substātiale alicuius cōtractus debemus semper videre vt̄r actus ille sine illo possit ꝯsistere p hoc nō Bar. i. l. placitā. C. ḋ sen. et iter om. indi. vide. ꝟ. matrimoniū. 2. §. 3. et. xj. et. ꝟ. cōdictio p totū.

¶ Ut̄r pactū de hereditate viuētis valeat. Re. q̇ nō. regulariter q: iducit votū captāde mortis vt. l. fi. C. de pactis: et per Bal. i lib. de vsibus feu. et per canonistas i. c. venerabilē: de elec. Pa. vero in. c. nulla: ḋ ꝯce. preben. sic distinguit q̇ aut sit pactū de successione legitima seruāda et valet vt Insti. de leg. agna. suc. i fi. et hoc q: pactum est legi cōsentaneū. Aut sit pactū ad futurā successionē legitimā diminuēdam et tunc sine iuramēto nō valet vt in. l. pactum. C. de colla. sꝫ iuramēto firmaṫ vt i. c. 2. de pac. li. 6. Qn̄qꝫ sit pactū ad successionē pdendā seu ad tollēdū arbitriū vltime dispositionis et nō valet q: est cōtra bonos mores. vt. l. stipulatio hoc modo. ff. de verb. ob. adeo q̇ Bar. vult q̇ nō firmeṫ iuramēto ar. regule. nō est obligatoriū in. 6. aut sit pactū de certo modo diuidendo acquirēdo per successionem futurā et tunc. Si sit in genere valet ar. in. l. 3. ff. pro soc. si vero sit respectu certe persone vt puta super hereditate tıtij et non valet nisi ꝯsentiat is de cuius hereditate agitur vt in. d. l. fi. et hec procedūt regulariter. x

¶ Pacta obscura i dubio iterpretātur cōtra eū qui ea apposuit et potuit appertius declarare. ff. ḋ pac. l. veteribus: pactū legis comisso in cōtractu venditionis est pactio qua redditur inemptum quod venditum est si non seruatur quod est promissum. vt. l. i. et. 2. de le. comis. et fit ita vendo tibi fundum et si infra talem diem non solueris precium inemptum sit. In pignore autē sit sic. Nisi lueris pignus infra certum tempus sit perditū vel sit mihi pro soluto: et nō est generaliter reprobatū i ꝯtractu vendictionis. ff. de le. comisso per totum. sed in pignore generaliter est reprobatum. d. l. fi. de pac. pigno. et in. c. significante: de pigno. et ideo ipo non obstante pignus est restituendum nisi iurasset in tali pacto: vt in. d. c. significante: et sm̄ glo. in. l. vltima. C. de pac. pigno. dicendo pignoro tibi hanc rem et si non luero infra mensem nūqꝫ possim luere est peccatuꝫ legis comissorie. l. fideiussore potest fieri: videlicet si nō extraxero te de obligatione pignus quod pro indēnitate tibi dedi sit tuuꝫ quia est speciale in his qui pro aliis sunt obligati quia hoc modo possunt indēnes seruari vt. ff. de cōtrahen. emp. in fi. Et videtur q̇ valeat pactum in dote: si tibi pecuniam non restituero talē fundū loco permutatōis assigno: q: ista ē q̇dā pmutatio. vt. ff. de iure dotis. l. ita ꝯstāte: et. l. fi. Item speciale vr̄ in dote. vt. ff. de solu. l. calipodius. xj

⁊ valet tale pactū obligo tibi talem fundū .p.x.⁊ si nō soluero tibi ifra mēsem habeas cū ēptum iusto pcio.ff.de pigno.l.si fundus.§.fi.vl cum mutuasti mihi.x.nullo pignore ɔstituto hoc acto ꝙ si nō soluero ifra mēsem talis domus mea sit tua .p illis.x. tale pactū valeat.R. ꝙ sic fm Bal.q2 nō ē pactuz pignoris vt.d.l.fi.ff.de ɔhen.emp.⁊ si ēt pactū legis comissorie sit appositū nō ipi ɔtui pignoris.s3 diu postea.valet.ff.d pigno.act.l.titius.vel vbi iteruenit pactum rogatu debitoꝝ ⁊ eius gratia nō vorагine creditoris.

Palla dr lineus pānus ɔsecratus q extēditur sup altare ⁊ sup q extēdit corporale:de benedictiōe eaꝝ vide.ℏ.ɔsecra vestiū p totum.

Palliū vt hic sumit ē speciale ornamentū archiepiscopoꝝ i q plenitudo officij ɔfert extra eo.nisi specialit:⁊ dicit Pa. i.c.antiqua:de priuil.ꝙ ē quoddā ornamētuz bñs multas gēmas qd ponit sup humeros plati qñ celebrat.d.c.nisi:d3 aūt peti a papa ifra tres mēses a tēpore ɔsecrationis siue ɔfirmatiōis si añ fuerat ɔsecratus aliter si accuset pōt remoueri.c.qm̄.100.di.Nec añ debet se archiepm noiare.d.c.nisi: nec añꝗ habeat paliuz debet cōciliū cōuocare:ɔficere crisma:dedicare basilicas.ordinare clericos nec epos ɔsecrare.c. qd sic de elec.§.pen.⁊ debet peti cū istātia.c.prisca.c.di. ⁊ debet petēs pstare sacrm fidelitatis ⁊ obediētie romane ecclesie.c.optatū.c.di.⁊ extra d elec. significasti:nec pōt paliū alteri comodare imo debet cuz eo sepeliri q2 psonā3 eius nō trāsit.c.ex tuaꝝ.c.ti.Item i petitione palij debet dari nouū priuilegiū vel antiquū inouari.c.rōis:⁊.c.scriptoꝝ.di.100.Itē sol romanꝰ pōtifex semꝑ vbiꝗ vtit palio ceteri āt.j.missaꝝ solēnia i q̄l3 ecclia sue puintie nō āt si egrediat ecclia3.puta i ꝓcessiōe extra.e.c.§.ℏ.patriarcha.

Papa debet elegi a duabus partibus cardinaliū alr qui gereret se ꝑ papa ē excōicatus ⁊ sitr qui pro papa tales recipiūt.c.licet : de elec.ℏ.excoiꝰ.5.casu.26.vbi habes plura noua circa electionē pape ⁊ reclusionē cardinaliū:⁊ ꝙ i illa ɔstitutiōe:vbi periculū lib.6.de elec.collegiū cardinaliū:sede carēte capite nullā pōt facere dispēsationē:de quo.ℏ.paliū.§.12.a quo debeat ɔsecrari vide.ℏ.cōsecratio epoꝝ:⁊.ℏ.ɔfirmatio.§.§.xij. Papa ē summus iter oēs h3.n.plenitudinē3 ptātis alij partē solicitudinis.2.q.6.de cetero:⁊.c.qui se scit : ⁊ fm.s.Tho.i opusculo ɔ̄ errores grecoꝝ.c.65.error dicētiū ɔrium ē sitis error dicētiū spū3 scm̄ a filio nō ꝑcedere ⁊ ꝙ habeat vle3 plationē ⁊ sit primus ⁊ maximus probat idē.s.Tho.ibidē.c.66.⁊.67.tā ex sacra scriptura q̄ ex auctoritate grecoꝝ:⁊.22.q.99.ar.9.ad.3.dicit:ꝙ h3 curā vlis ecclesie ⁊ i oibꝰ generalr q ad dispēsationē rex ecclasticaꝝ ptinēt h3 plenitudinē3 ptātis ⁊ ꝙ sub eē pape ē de necessitate salutis:dicit etiā in.d.opusculo ꝙ ois rex christianus tenet subici pape sic.⁊ xpo.Itē dicit i lib.de regi principū.c.14.⁊.22.q.67.ar. ꝑ. ad.3.ꝙ Leo papa iudicio iperatoris se subdidit ꝑpria spōte nō ꝙ eēt subditus.sic ēt xpe ꝑpria spōte se subdidit humano iudicio:sic etiā aliqui se subiciunt arbitrio in q necessaria ē pena.hec ille. vide.ℏ.donatio.§.34. ⁊.ℏ.cōciliū.§.1.12.13.⁊ sequētibus. Et quō ē maior hoie ⁊ minor deo.c.iter corporalia de trāsla:q sint casus ad solū papā ptinētes vide .ℏ. dispēsaꝰ.§.13. Et i qb3 possit dispēsare vel nō.vide.ℏ.dispensaꝰ.p totū ⁊ quō dispēset i matrimōio.ℏ.dispēsatio .§.3. ⁊.4.vl papa possit dispēsare ꝙ fidelis ɔ̄hat cū isfideli vide.ℏ.impedimētū.9.pn. i fi.

¶ Utrū papa possit tollere leges ciuiles.R. ꝑ Jo.an. ꝙ vbi papa nō h3 iurisdictionē tēporalē nō potest tollere legē quo ad foꝝ ciuilē nisi i his i quibus vertit piculū aie cū ptātes distincte sint.95.di.:c.cu3 ad verū:⁊ di.x.qm̄ extra qui fi.sint le.c.cā3 d.2. In his aūt i quibus vertit periculū aie quo ad vtrūꝗ foꝝ tollit legē ꝓbat de iudi.nouit:⁊ de rescrip.c.fi. ⁊ de secūdis nup.c.pen.⁊ vltimo:⁊ de fo.ɔpe.c.fi. li.6.⁊ de sen.exco.c.decernimus.li.6. Nā in his leges.sacros canones imitari non dedignātur de iudi.c clericis:⁊ in aut.vt clerici:ap.pos.epi.ad fi.vide ℏ.lex.§.33.⁊.ℏ.dispensatio.§.13.casu.41. 1

¶ An princeps obliget ex suo ɔtu .R. Bal. in vsi feu.i R̄ca de natura feu tenet ꝙ sic : vnde dicit ꝙ si princeps iuestiuit aliquē baronia vel castro ꝙ non pōt eū priuare sine culpa nec successores in imperio vel regno.c.nouit.de iudi.nec obstat ꝙ h3 plenitudinē ptātis q2 deus subiecit eis leges.s3 nō ɔtus ex qbus obligat de iure nature. 1

¶ Papa solos epos vocat fratres i suis lrīs q2 assumūtur i partē ptātis quā plenā ipe h3 reliquos aūt oēs vocat filios:scribēs aūt mulieribus dicit dilecte i xpo:viris aūt scribit simplr dilecte fili:s.o.T. 5

¶ Papa fm.s.Tho.22.q.69.ar.fi. ad vltimū ar: pōt abolere ifamiā:⁊ qd dicit papa gelaꝰ ifamiaꝫ abolere nō possumus itelligēdum ē de isamia facti vel q2 eā abolere aliqñ non expedit.l.etiā loquit de ifamia irrogata p iudicē ciuilē sic dicit Gratianꝰ. 4

¶ Utrū papa possit absoluere laicu3 ab obligatione q̄sita alteri:⁊ videt ꝙ sic:q2 i.c.2.de voto soluit illū q dederat fidē alteri igit.s3 ɔ̄ q2 obligatio ē de iure gētiū q̄ p pricipē nō pōt tolli vt i de.pastoralis.de re.iudi. Ad hoc.R. Pa.i.d.c.2.per dictū Inno. i.c. inquisioni.de sen.⁊ re.iudi.vbi dicit ꝙ si papa vult laico auferre libros suos vel sile nō tenet laicus sibi obedire cū sibi nō sit subiectus i tēporalibꝰ ⁊ q2 qr est difficilis iō quidam dicūt ꝙ fecit ex plenitudine ptātis.s3 hoc nō valet q2 nō h3 absolutā ptātē in temporalibꝰ. Alij dicūt qd videt placere Inno.i.d.c.2. ꝙ hoc est speciale qñ obligatio venit assessorie ad actū spiritualē:nec laicus pōt ptēdere comodū huc sale: Pa. dat aliā solutionē:ꝙ iō papa potuit hoc 5

q: solū obligatio erat facta ex fidei pstatiōe ⁊ sic vi⁊ det̄ pcludēdū q̄ i bn̄ficiis vbi papa pōt ab vno au⁊ ferre ⁊ dare alteri ⁊ i fidei prestatiōe sic i iuramēto pōt: alias nō pōt. quidam dicūt q̄ papa ex magna causa possit exigere subsidiū a secularibus. vt puta si ecclīa vel christianitas inuaderet̄ ab infidelibus vel hereticis ⁊ hmōi ⁊ alr̄ nō haberet papa vnde pos⁊ set habere subsidiū. tūc.n. eēt cā rōnabilis collectādi seculares ⁊ ipi tenerentur obedire ar. x. q. 3. per princi⁊ palē. vij. s. Tho. super epistolā Pauli .2. ad cor. xj. dicit dn̄s papa p necessitate vniue patrie pōt acci⁊ pere subsidiū ab aliis partibus mūdi rō ē q: ecclīa est sic vnū corpus: videmus autē in corpore nāli q̄ nā qn̄ deficit virtus in vno mēbro subministrat hu⁊ mores ⁊ virtutē accipiens ab aliis mēbris. hec ille. Et iterū idē. q. di. 25 ar. fi. dicit: q̄ q̄uis res ecclesie sint aliquo mō ipius pape nō sunt tn̄ eius oib⁹ mo⁊ dis habēdi sic illud qd̄ ad manū hʒ vn̄ cōmitteret symoniā si acciperet res tēporales ab aliis ecclesiis p re spūali h̄ ille. ⁊ sic pʒ q̄ cā rōnabili interueniēte pōt alias fieri. facit qd̄ dr̄. s. §. 2. ⁊. v. obediētia. §. 6.

Paradisus s3. s. Tho. 1ª. q. 102. est triplex. s. ter⁊ restris: celestis. i. celū empireū ⁊ spiritualis .i. visio beata: terrestris est locus corporeus in oriēte vt pote in nobilissimo loco ⁊ iterptat̄ ortus ⁊ est locus pueniēs habitationi humane q: hʒ aerem tēperatū ⁊ tenuissimū ⁊ plantas semp floridas co⁊ matus ⁊ vicinus terre sm̄ situ. s3 dr̄ pertingere ad globū lune sm̄ similitudinē q: i eo ē perpetua tēpe⁊ ries aeris: ⁊ q̄uis aliqui dicāt q̄ sit sub equinoctiali tn̄ sm̄ Arist. ibi nō est bona habitatio iō magis p babilis est alia opinio: ⁊ est facta Eua i eo sic etiā fuissent filii nisi parētes peccassent: Adā vero nō ē fa⁊ ctus i eo. s3 trāslat⁹ ⁊ posit⁹ i illo vt operaret̄ ⁊ custodi⁊ ret illū: aialia bruta no habitabāt ibi: s3 dispositiōe dei adducta sunt ad Adā: serpēs vero opatiōe dia⁊ boli. Et pueniēter Adā eiect⁹ ē d̄ eo pp pctm̄: ⁊ pp pctū eiusdē est clausa ianua paradisi i signū dau⁊ sionis ianue paradisi celestis: nec nūc est frustra ille paradisus q: ostēdit bonitatē dei ⁊ dānum peccati p̄mi hoīs: q̄uis vt dr̄ nūc ibi sit Enoch ⁊ Elyas. Nec pōt adiri pp ipedimēta montiū vel mariū vel estuātis regionis iō nō pōt a nobis cognosci nisi p reuelationē scripture. Et lignū vite qd̄ dr̄ ibi fuisse ē quedā arbor materialis sic dicta q: ei⁹ fructus ha⁊ bebat virtutē pseruādi vitā: corrūpit̄ .n. corpus hu⁊ manū ab interiori per psumptionē humidi ⁊ per se⁊ nectutē cui subueniebat̄ per istū fructū q: qn̄ hō per uenisset ad istā cōsumptionē ⁊ senectutē. comedisset de illo fructu qui reduxisset illū humorē ad virtutē primā. Similiter lignū scie bōi ⁊ mali materialis arbor fuit sic noiata pp̄ter euētū futurū q: post eius esum. hō per experimētū pene didicit qd interesset in ter obediētie bonū ⁊ inobediētie malū. Et q̄uis sm̄ Aug. locus paradisi sit a nobis remotus ⁊ icogni⁊ tus: tn̄ quedā flumina dicūtur egredi ex paradiso q̄ sunt nobis nota q: trāseūt sub terra ⁊ post statuꝫ p⁊ lixaꝝ regionū. locis aliis erūpūt: nā solēt hoc facere nō nullas aquas quis ignorat.

Parafrena ē quicqd mulier hʒ p̄ter dotem: ⁊ dr̄ a para. qd̄ est iuxta ⁊ frena. quod est dos quasi iuxta dotē: glo. i fi̇ ea. C. de pac. puen. ⁊ glo. i. c. plerūq3. de do. iter. virū ⁊ vxo. l3 i qbusdā locis talia nō habeāt locū vbi sm̄ psuetudinem vir oia imobilia mulieris recipit: ⁊ dos ⁊ oia mobilia sunt coia: ⁊ hʒ parafrena priuilegiū ad istar dotis. Addit Hosti. q̄ si parafrenalia isterātur in domum viri eo sciēte pueniēt titulo iuris depositi. vel māda⁊ ti. nisi dominiū trāslatū fuerit in maritū qd̄ nō pre⁊ sumit̄ nisi expsse appareat sm̄. c. Hosti. q: tunc agit̄ cōdictione certi vel sine cā vel ob cām. Et ista noia ipoztāt q̄ qs hʒ ius petēdi actiōe psonali. i. iure qd̄ respicit obligationē psone ⁊ nō rei. De parafrena⁊ libus nō debet se maritus itromittere muliere inuita q̄uis bonū videret̄ vt sic mulier seipaꝫ viro comit⁊ tit sic etiā cōmitteret res suas. Et statutū loquēs de dote extēdit̄ ad parafrenalia bona sm̄ Albe. i. l. d̄ qbus. ff. de legi. Vide. v. dos. §. 19. ⁊ de priuilegiis eius ibidem. §. 20.

¶ Maritus nō debet habere fructus parafrenaliū nāles qn̄ dominiū eoꝝ nō est trāslatū i virū qd̄ non psumit̄ nisi pbet̄ vt dr̄ i. l. fi. C. de pac. pue. s3 solum pōt habere cōmodū bonoꝝ alioꝝ pp̄ter labores in exigēdo nec trāseunt in dominiū mariti assignādo ea ipi marito vt nō i. l. si ego. §. dotis. ff. de iur. do. ⁊ tenet̄ vir si male administrat dicta bona d̄ dolo. lata culpa. ⁊ leui. vt nō in. d. l. fi.

Parētis noie non tn̄ pr̄. s3 ⁊ auus ⁊ pauus ⁊ deinde oēs superiores pinētur: s3 ⁊ mater ⁊ auia. pauia. ff. de. v. sig. l. appellatione. Quō parētes tenētur alere filios ⁊ cō habes .v. alimēta per totū ⁊. v. filius. §. 12. ⁊. 16.

¶ Vtrū pr̄ obliget̄ ex pctu filii. R̄. q̄ si ē versuꝫ i vtili⁊ tatē patris. puta q: mutuo accepit pecuniā vt se ve⁊ stiret s3 puenientiā suā ⁊ hmōi: sic tenet̄. l. 3. §. labeo: idē. ff. de i rē verso. Si vero nō ē versum i vtilitatē pris. sed potius mutuo accepit vt faceret pōpas. vel luderet: ⁊ hmōi: sic nō tenet̄ nec p filio nec dn̄s pro seruo. l. qd̄ si seruus. §. s3 si sic accepit. ff. d̄ i rē. verso. nisi eius iussu fecisset. l. 1. ff. q̄ iussu: tn̄ si haberet pō⁊ pas tenet̄ restituere creditori. l. 3. §. s3 si rē. ff. de i reꝫ verso. sic̄ tenet̄ pr̄ si hʒ peculiū filii deducto tn̄ pri⁹ qd̄ ipe pr̄ i dicto peculio dʒ habere. l. s3 si dāni. §. pe culiū. ff. de peculio. Idē dic de mercatoribus q ppo nūt institores q̄ tenēt̄ de pctibus factis noie ipoꝝ. ff. d̄ istita. p totū. q: vidētur pcōhere cū pponēte q pcōhāt cū pposito. l. si istitutorē ff. si certū pe. Idē in exerci⁊ tore nauis. l. 1. pn̄. ff. de exer. vide .v. dn̄s. §. 7. Quō possit corrigere familiam ver. congregatio. ⁊ ver. excōmunicatio. 5. casu. p. §. 7. ⁊. 8.

p Atricida ꝓpꝛie dr̄ q parētē occidit q̄si parē/ticida:ſʒ tñ lex q̄ punit patricidas locuʒ hʒ i aſcendētibus oibus ⁊ deſcendētib⁹ i īfinitū. Itē locū hʒ i vxoꝛe:viro:nuru:genero:vitrico:ſoce/ro:patruo:auūculo:amita:ꝯſobrino:patruele: pa/trono:nouerca:ſpōſa:pr̄e:⁊ mr̄e:ſpōſi:ſpōſe:⁊ filꝯ i telligas ſi femina ꝑdictas pſonas ꝯiunctas occidit vel ab eis occidaꝛ. Itē q emit venenuʒ vt hoc fieret ēt ſi nō fiat.ff.ꝺ patric.l.i.ʒ.⁊.4.filꝯ oēs ꝯſcij teneꝛ

i ℂ Que eſt pena patricide.R̄.hʒ leges ꝭ.ff.c.l.vl̄. eſt ꝑ vt virgis cedaꝛ;deinde ſacco coꝛij ꝯſutus cū ca ne ⁊ gallo gallinatio : vipa ⁊ ſimia in mari iacteꝛ vel flumine,primo vt oiuʒ elementoꝝ careat ſuffra gio ⁊ celo ſupſtiti ⁊ terra moꝛtuo auferaꝛ:⁊ ſi mar vel flumē nō ſit ꝓxi⁹ beſtijs ſubiciaꝛ.C.e.l.i.ff.e.l.pē.

p Arochia dr̄ locus in q̄ degit populus alicui eccl̄ie baptiſmali deputatus certis finibus li mitatus:vñ plures eccl̄ie baptiſmales nō de bent eſſe in eiſdē limittibus.16.q.i. plures baptiſma les.facit.c.i.13.q.i.de his q̄ fi.a ꝑla.c.paſtoꝛalis:ali qñ pochia dr̄ tot⁹ ep̄at⁹.c.i.ꝺ rapto.⁊ꝺ paro.c.ſup eo.ꝺ offi.archie.c.2.§.pē.Hoſti.⁊ Gof.i ſūma.e.ti.

i ℂ In q̄ ꝯſiſtit ius parochiale ꝙ in.7.ꝑ vt in diebus dñicis ⁊ feſtiuis populus audiat miſſaʒ in ſua pa/rochiali eccl̄ia de q̄.ꝟ.miſſa.§.51.pcipiꝛ tñ i virtute obediētie ⁊ ſub interminatiōe maledictiōis eterne. religioſis oibus ne dicāt aliq̄ verba itellige infama toꝛia vl̄ falſa vt retrahāt laicos ab eccl̄ijs ſuaꝝ fre quētia vel acceſſu:i de.religioſi:ꝯ pauli.2⁹ ꝯſiſtit ius parochiale in decimis.16.q.1.in mulꝭ de deci.c.ad aptice.vide.ꝟ.decima. 3⁹ in oblatiōibus.x.q.i.c.q2 ſacerdotes:⁊.c.ſctōꝝ:⁊.c.ſe.Quō āt obligeꝛ:vide ꝟ.obla⁹:⁊.ꝟ.ꝯſuetudo.§.15.4⁹ in penitentijs acci/piendis in.c.ois:de pe.⁊ re.de q̄.ꝟ.ꝯfeſſio.5⁹ in exi bitiōe ſacramētoꝝ. 6⁹ in ſepulturis.7⁹ in bñdictiōe nubentium.13.q.2.placuit:de ſymo.c.ſuā.

2 ℂ Quō efficiaꝛ qs de parochia aliq̄.R̄.ꝙ acqſitione domicilij de q̄.ꝟ.domiciliū. Itē q̄ ad ſacrm̄ ꝯfeſſio nis:⁊ eucharīſtie efficiꝛ ēt cū qs ꝑ maioꝛē p̄tē anni. puta per plus q̄ʒ per ſex menſes in ea moꝛā facit lʒ ibidem non tranſtulerit domicilium ſm Pa. in.c. omnis vtriuſqʒ :de quo.ꝟ.abſolutio.ꝑ.§.xi.

p Arochiaꝛ ſacerdos ꝓpꝛi⁹nō ſolū ē ſacerdos eccl̄ie parochialis.ſʒ ēt ep̄s ⁊ papa ad quos ēt magis ptinet cura ei⁹ q̄ʒ ad ſacerdotē pa/rochialeʒ.hec.s.T.in opuſculo ꝯpugnātes religio/nē.Qñ dr̄ i priuilegijs ꝑdicatoꝝ ⁊ minoꝝ:ſaluo iur parochiali itelligiꝛ ſolū quo ad oblatiōes:decimas ⁊ pmitias vt declarat Greg.9.ꝟ.altare.§.2.

p Atientia qd eſt.R̄.hʒ.s.Tho.2e̅.q.116.ar.ꝑ. ꝙ hʒ Aug.in lib.de patientia:patiētia hois eſt qua mala equo aio toleramus.i. ſine per turbatiōe triſtitie ne aio iniquo bona deſeramus p q̄ ad meliora pueniam⁹.vñ manifeſtū eſt patiētiaʒ eē virtutē q2 ꝯſeruat bonū rōis ꝯ̄ impetū paſſionū. Et hʒ Aug.in.14.de ciui.dei:nō erit in patria q2 nō eſt neceſſaria niſi vbi tollerāda ſunt mala:ſʒ eternā erit id.quo ꝑ pacientiā pueniꝛ ⁊ dicuꝛ ꝓpꝛie pacī tes ſm Aug.ꝙ malunt mala non committendo ferre q̄ʒ nō ferendo comittere ⁊ q̄uis patiētia q⁹ ad ba titū ſit virtus tñ q⁹ ad delectationē quā hʒ in actu poniꝛ fructus ⁊ pcipue q⁹ ad hoc ꝙ ꝑ patientiā ai pſeruaꝛ ne abſuaꝛ triſtitia:diffiniꝛ.23.q.1.§.1.Pa/tientia ē ſuas ⁊ ſuoꝝ iniurias ac cetera mala equa nimiter ferre:⁊ q̄uis patientia non ſit pfectioꝛ alijs virtutibus. dr̄ tñ habere opus pfectū ſm id Jac.ꝑ. ⁊c̄.in aduerſis tollerādis ex quibus ꝑ ꝓcedit triſti/tia quā moderaꝛ patientia.2⁹ ira quā moderaꝛ mā ſuetudo.3⁹odiū qꝺ tollit charitas. 4⁹ iniuſtuʒ nocu/mentū qꝺ ꝓhibet iuſtitia:tollere.n.principiuʒ vniuſ/cuiuſqʒ eſt pfectius.nec tñ ſequiꝛ ſi in hoc patientia eſt pfectioꝛ ꝙ ſit pfectioꝛ ſimplr̄. Et dr̄ hō ſuā aiaʒ poſſidere in paciētia inquātū radicitus euellit paſ/ſiones aduerſitatū qb⁹ aia ingetaꝛ ⁊ dr̄ radix ⁊ cu ſtos oiuʒ virtutū hʒ Greg.nō quaſi directe eas cau ſando vel ꝯſeruādo.ſʒ ſoluʒ remouendo ꝓhibens.ſ. remouendo vel temperādo triſtitiā q̄ deſtruit virtu tes:⁊ eſt ps foꝛtitudinis q̄ſi potentialis:⁊ adiungiꝛ ei ſicͭ ſecūdaria virtus pncipali:⁊ q̄uis foꝛtitudo ſit in iraſcibili patientia tñ in cōcupiſcibili q2 cōue/niunt in materia ⁊ nō in ſubiecto.

ℂ Vtr̄ patientia ſit ſemꝑ habenda.R̄.ꝙ ſic intus.ſi ue in ꝑpatiōe animi.qñ eſſet bonum.ſʒ extra nō qñ nō expedit ſaluti ꝓximi.23.q.1.paratus.q2vbi hoſtis nō pſonā ſed fidem querit ſi ſibi nō reſiſtiꝛ non pa cientia ſed negligentia eſt .23.q.3. maximianus.vñ Criſo.ſuper Mat.ibi:vade ſatanas. In iniurijs ꝓ/prijs pacientem eſſe laudabile eſt in iniurias āt dei pacienter ſuſtinere nimis impiū eſt:⁊ patiētia ꝑla toꝝ qua vitia nutriunꝛ eſt peſtifera.23.q.3.iuſtuʒ:lʒ aliqñ tolleraꝛ laudabiliter ꝓpter maius maluʒ eui tandum.23.q.4.ecce : ⁊.c.ſequenti.Quō intelligitur illud Luc.6.Si quis percuſſerit te:⁊c̄.vide.ꝟ.con/tumelia.§.2.⁊.ꝟ.ꝯſilium.§.2.circa medium.ꝟ.vin dicatio p:in.⁊.ꝟ.permittere.§.i. 1

p Arcitas eſt virtus que eſt pars potentialis tē perantie que dicitꝛ virtus ſecundaria ⁊ tales ſunt ille que moduʒ obſeruant circa aliquaʒ aliā materiā in qua nō eſt ita difficile:quem pnci palis obſeruat circa pꝛopꝛiā materiā:ad temperā/tiā aūt pertinet moderari delectatiōes tactus quas difficilimū eſt moderari.vnde quecūqʒ virtus mo/deratiōnē quādā operaꝛ in aliqua materia ⁊ refre nationem appetitus in aliquod tendentis poni pōt pars temperantie ſicut virtus ei adiuncta:parcitas aūt ponit moderantiā vt ſuperflua circa exterioꝛa nō requirātur hʒ Andromicū hec.s.Tho.2e̅.q.143. eſt etiā parcitas ſpecies quedā auaritie ſm.s.Tho. poſt philoſophū.4.ethy.ſm ꝙ parum dat quando multa deberet dare hec .s. Tho.2e̅.q.118.ar⁹.8.ad

.iiii.q.ᵐ.⁊ sic dum quis vtitur sibi moderate siue parce est virtus dū aūt. pap̄ dat alijs est vitiū.

p Atria potestas que sm̄ Azo. est ius quoddā qđ habēt hi qui sunt de imperio Romano i liberos naturales ⁊ legitimos qđ alij nō habent Insti. de patri. po. per totū. est de iure ciuili introducta ⁊ soluit̄ .ꝑ. cū pater trāsit i ptātez alterius puta efficit̄ religiosus ⁊ ideo cū sit in potestate abbatis non poterit habere filiū in potestate vt in .l. si arrogator. ff. de adop. facit. c. cū simus: de regul. .ꝛᵒ. soluit̄ qñ filius post pubertatē profitet̄ in religione approbata vt nō glo. in. c. ꝑ. xx. q. .ꝛᵃ. ⁊ glo. in .l. si ex cā. §. papinianus. ff. de mino. sed ante pubertatē nō pōt profiteri patre inuito qꝛ nō desinit patria potestas per ingressum ante pubertate ⁊ ideo tenet̄ patri obedire imo nec pr̄ pōt offerre filiū ipuberē religioni matre ꝯdicēte sm̄ Inno. ⁊ nō Pa. in. c. .ꝛᵒ. de regul. qꝛ obediētia qua filius tenet̄ matri est de iure nāli ⁊ diuino. sed patria ptās de iure ciuili ⁊ ideo i istis spiritualibus magis cōsiderat̄ rō nālis ꝙ̄ ciuilis nec auus similiter patre cōtradicēte eadē rōe.

p Atriarcha qui greca lingua summus patrū interptat̄ .xxi. di. cleros: ⁊ primas: sunt diuersa noīa. s3 cōiter idē sunt in re. xcix. di. prouintie: proprie tñ dr̄ patriarcha. cōstantinopolitanus: Alexandrinus: Antiocenus: ⁊ Hierosolomitanus: ⁊ sm̄ ordinē hic positum est etiā eoꝝ maioritas de priuil. antiq̄. Alij ꝟo dicūt̄ primates vt Aqlegiēsis: Gradēsis: Cāturiēsis: Bituriēsis. d. c. cleros: i glo.

1 ¶ Que sunt priuilegia quatuor principalium. R. ꝙ sunt quatuor. pᵐ. qꝛ postꝙ̄ receperūt paliū a sede apostolica cōferūt paliū metropolitanis qui sunt sub eis. .ꝛᵐ. ꝙ recipiūt fidelitatis ⁊ obediētie iuramētū pro se ⁊ Romana ecclesia. .3ᵐ. ꝙ faciūt ante se deferri vbiq̄ crucē nisi papa ibi fuerit vel eius legatꝰ vtens isignijs papalibus. i. apostolice legationis vt in. d. c. antiq̄ i tex. s3 glo. ibi tenet ꝙ ad patriarchas de quibus ibi non possit appellari in prouintijs sibi subiectis omisso medio ⁊ ideo de epō nō pōt appellari ad patriarcham. sed ad archiepm̄ sm̄ Inno. ⁊ Hosti. ⁊ multi alij tenēt ꝯtrium ⁊ idem Spe. ⁊ dicit Pa. ꝙ hec opinio Inno. est magis cōis l3. d. Anto. dicat ꝙ alia est magis cōis ⁊ multū facit. d. c. antiq̄ nā hoc dat̄ ei i priuilegiū: sed si nō posset appellari omissis mediis. nullū cēt priuilegiū qꝛ de iur̄ cōi appellat̄ ab archiepo ad patriarchā. vi. q. iiii. c. si iter.

2 ¶ Querit̄ q̄ sit auctoritas patriarche siue primatꝯ i subditis suoꝝ suffraganeoꝝ. R. s3 Ray. ꝙ hñt .viii. casibus. ꝑ. cū appellat̄ ad eos. d. c. prouintie. ⁊ hoc itelligit̄ de archiepis existentibus in prouintijs deputatis ipi patriarche. Naz qlibet patriarcha habet plures prouincias: ꝺ alijs aūt archiepis nō habent se intromittere. ⁊ suoꝝ archiepoꝝ: patriarche sunt ordinarij sicē archiepi epoꝝ. .ꝛᵒ. cū vacat ecclesia metropolitana ⁊ postulatur primas vt disponat de rebus ad metropolitanū pertinētibus. s. custodiēdis. de offi. ordi. pñti. lib. vi. .3ᶜ. ex ꝯsuetudine seu priuilegio. ix. q. iii. ꝯquestus. Quarto si super arduo negotio dubitatur nec pōt i prouinciali cōcilio terminari. tunc metropolitanus debet primatē ꝯsulere. xviii. di. de cōcilijs. Quinto cū metropolitanus est negligēs vel remissus pōt supplere defectū eius. d. c. cū simus. Sexto qñ aliqs ꝯqrit̄ ꝺ archiepo. primas ē iudex. xi. q. i. si clericus. Septimo si subditus metropolitani conqrat̄ primati ꝙ iniuste eu3 excōicauit ⁊ primas remittat eū ad metropolitanū vt absoluat ⁊ ille non possit absolutionē obtinere poterit absoluere patriarcha. ita ꝙ pcipiat ei vt metropoᵒ satisfaciat alr̄ reducet eū ipe i eādē sniaz nisi ꝯstiterit eū illegitᵉ fuisse excōicatū. vt i. c. ad reprimēdū: de offi. ordi. .8ᵒ. si epus vel archiepus fecit mādatū iniustū vel illicitū ⁊ subditꝰ appellauit ad papā pōt patriarcha ꝺclarat̄ ꝙ subditus legitᵉ appallauit. ar. c. solitudinē. ꝺ appel.

¶ Nō s3 Pa. i. d. c. antiq̄. ꝙ q̄dā sunt isignia dignitatē denotātia supioritatē seu ptātē i loco ⁊ istis isignijs nō pōt qs vti extra territoriū suū ita pōt itelligi. d. c. antiq̄. vt p3 et i. c. ꝑ. vt lite pen. vbi nō pōt archiepus vti illis isignijs extra puintiā suā qꝛ hᵒ vr̄ tendere i pudiᵐ alioꝝ ne i eodē loco videāt̄ plures esse plati ex qᶜ ifert̄ ꝙ patriarcha archiepus ⁊ epus nō pōt solēniter bñdicere ppłm extra suā dyocesi3 vel puintiā qꝛ p talē bñdictōez dimittūt̄ pctā vēalia q̄ dimitti nō pñt nisi p supiorē ꝺ pe. ⁊ re. qđ āt itellige de indulgētia q̄ nō pōt dari nisi a pprio sacerdote. secꝰ ꝺ absolutiōe a veniali. ꝺ qᵒ. ꝟ. absoluᵒ. .ꝛᵒ. §. 3. q̄dā sūt isignia denotātia dignitatē i psona signata vel pfectionē ⁊ istis isignijs pōt qs vti extra puitiā suā vt portare anulū vel celebrar̄ i pōtificalibꝰ ⁊ silia ⁊ idē forte posset dici de cauda quā portari faciūt epi cū nō denotet supioritatē i loco. s3 quādā grauitatē. 3

p Atronus vide. ꝟ. ius patronatus.

p Atruꝰ ē fr̄ pris ⁊ dr̄ q̄si aliꝰ pr̄. vñ sm̄ Isido. monēte pr̄e patruꝰ suscipit pupillā ⁊ q̄si filiā lege tuet̄: patruelis dr̄ filius vel filia patrui. Auūculus dr̄ fr̄ matris. vñ. ꝟ. patruꝰ: ta pr̄e sit auūculus a genitrice: ordo āt ascēdētiū ꝑ pr̄ pris dr̄ auꝰ ⁊ mr̄ pris auia pr̄ aui dr̄ pauꝰ: pr̄ paui dr̄ abauus: pr̄ abaui dr̄ atauus: pr̄ ataui dr̄ tritauꝰ ⁊ ē vltimū. Alij. n. ascēdētes vocāt̄ maiores: ꝺscēdēdo āt primꝰ ē filiꝰ: filiꝰ filij dr̄ nepos. i. natus post filiū: filiꝰ nepoꝭ dr̄ pnepos: filiꝰ pnepoꝭ dr̄ abnepos q̄si lōge a nepote. filiꝰ abnepoꝭ dr̄ atnepos: filiꝰ atnepoꝭ dr̄ trinepos q̄si .iiiꝰ. post nepotē. Alij descēdētes dr̄ minores.

p Aulus aplꝯ fuit par Petro i executiōe auctoritatis: nō āt i auctoritate regiminis. hec. s. Tho. super eplaz ad Gal. .3. c. ⁊ vere ac iuste rephēdit Petrum i obseruatiōe legaliu3 qꝛ cogebat gentes nō quidem imperio. sed sue cōuersatiōis exēplo iudaizare qꝛ sm̄ ꝙ Leo papa dicit validiora sunt exēpla ꝙ̄ verba: hec. s. T. .ꝛᵃ. .ꝛᵉ. q. xxxiii. arᵒ. .iiii. ad .ꝛᵐ.

Paulus i bulla pape ponit adextris: Petrus aūt a sinistris qꝛ Paulus vocat⁹ fuit a Christo ipassibili: Petrus ꝟo a Christo adhuc passibili: hec.s.T.sup Paulū ad Galatas: Paul⁹ ⁊ aliq sc̄i legūt aliqd fecisse p demōes nō qdē ex pacto cū d̄monib⁹ inito. sʒ virtutē dei i eos exercētes. hec.s.T.1.cor.5.

Peccatū.p̄.i cōi qd sit: vbi p̄ notādū sʒ.s.T. 12ᵉ.q.21.ar.p̄.⁊.2.ꝙ malū.peccatū: ⁊ culpa se hñt sic̄ magis cōe ⁊ minus cōe.oē.n.petm̄ ē malū: ⁊ ois culpa ē petm̄.sʒ nō eͦ̄ qlʒ.n.priua⁹ boni ē mala i oi re.sʒ petm̄ ꝓprie ꝯsistit i actu q fit pp finē aliquē qñ nō hʒ debitū ordinē ad illū tā i nālibus ꝙ̄ i moralib⁹.culpa vero d̄r.actus nō rectus.i. culpabilis.s.qñ iputat̄ agēti qd̄ fit qñ ē i ptāte agētis ita ꝙ habeat dominiū sui act⁹.vñ culpabile vel laudabile i solis volūtariis ꝯsistit i qb⁹ est idē malū.petm̄: ⁊ culpa: ⁊ d̄ tali petō.s.qd̄ idē est qd̄ culpa dʒ itelligi p̄ñs capitulū qd̄ diffinit̄ a diuersis diuersimode: diffinit̄ aūt p.s.T.12.q.66.ar.6.post Aug. i lib.de duabus aiabus ꝙ est volūtas retinendi vel ꝯsequēdi qd̄ iusticia vetat. Que diffinitio dat̄ sʒ ꝙ est solū i volūtate a qua oē petm̄ deriuat̄. Secūdo diffinit Aug.i.p̄.d̄ lib.arbitrio dicēs. Peccare nihil aliud est ꝙ̄ neglectis reb⁹ eternis tēporalia sectari. Tertio diffinit̄ i lib.83.q.dicēs.ois humana puersitas est vti fruēdis ⁊ frui vtēdis i qb⁹ duab⁹ attēdit̄ a versio a fine ⁊ oēs alie iordinatōes. Quarto diffinit̄ p eūdē Aug.ꝙ est dictū vel factuʒ vel ꝯcupitū ꝯ̄ legē eternā: ⁊ p dictū vel factū vel ꝯcupitū. itelligit̄ etiā nō dictū vel nō factū vel non cōcupitū qꝛ affirmatio ⁊ negatio reducūtur ad idē genus sʒ Aug. li.5.de tri.puta sic̄ est petm̄ dictū blasfemie ꝯ̄ deum ita est petm̄ nō dictū laudis dei qñ tenetur laudare deū: auarus ēt ad cōgregādū peccunias rapit alienū ⁊ nō dat suū qñ tenet̄ ⁊ gulosus ad satisfaciēdū gule.supflua comedit ⁊ ieiunia debita ꝑtermittit: vide.j.§.5. Et sm̄ Amb.diffinit̄ qꝛ est ꝑuaricatio legis diuine ⁊ celestiū inobedientia p̄ceptoꝝ.

1 ¶ Peccatū diuidit̄ i mortale veniale ⁊ originale ⁊ nō vniuoce.sʒ sm̄ prius ⁊ posterius. Et d̄r prius de mortali actuali a q° petm̄ veniale deficit ex hᶜ ꝙ nō oio a fine deordinat.sʒ aliq° mō a fine retardat saluato ordine ad finē. vñ deficit ex pte illa ex q̄ petm̄ formalr̄ rōeʒ mali hʒ. de q°.ꝟ.petm̄.3°. Originale aūt deficit ab eo ex pte subi̇ ipsius actus.mortale.n. actuale ē volūtariū volūtate ꝓpria illius i quo ē.sʒ originale ē volūtariū volūtate alteri⁹.vñ deficit ex pte illa ex q̄ petm̄ hʒ rōeʒ culpe. Et iō nō oʒ ꝙ diffinitio peti i genere ꝯueniat pfecte nisi illi petō i quo cōplete rō generis iuenit̄ pōt āt ⁊ diffiᶜ peti i genere eis sʒ qd ꝯuenire sic̄ ⁊ rō generis i eis p posteri⁹ iuenit̄.hec.s.T.2°.sniaꝝ.di.35.ar.2°.ad.2ᵐ. Diuidit̄ etiā sʒ ꝙ qs peccat i deū i ꝓximū ⁊ in seipm̄. Et d̄r peccare i deū qñ peccat in his q̄ rōeʒ nālē excedunt sic̄ illa q̄ sunt fidei: ⁊ q̄ debēt̄ soli deo.sic̄ hereticus ⁊ sacrilegus ⁊ blasfemus. d̄r aūt peccare in seipm̄ qñ peccat i his qb⁹ dirigimur sʒ rōeʒ ad nos tm̄. sicut pʒ i guloso: luxurioso: ⁊ ꝓdigo. Qñ vero peccat hō i his qb⁹ ad ꝓximū ordinat̄ d̄r peccare i ꝓximū. sic̄ pʒ de fure ⁊ homicida hec sʒ.s.T. Diui⁹ aūt alia qua petm̄ diuidit̄ i petm̄ cordis.oris.⁊ opis.est sm̄ diuersa istrumēta ⁊ sʒ ꝓgressuʒ peti cuiuslʒ qd̄ primo corde ꝯcipit̄.2°.ore pfert̄.3°.ope pficit̄. Et qñ simul petm̄ cordis ⁊ oris ꝯiūgunt̄ cū petō opis sunt idē petm̄ ⁊ nō distinguūt̄.sʒ p vt qd̄lʒ hoꝝ iuenit̄ p se sic̄ ēt ps motus nō distinguit̄ a toto motu qñ motus ē ꝯtinuus.sʒ solū qñ motus sistit i medio hec.s. Tho.12ᵉ.q.62.ar.7.3ᵐ. Uide.j.§.8.vᵐ aūt qñ ē solū i corde sit eque graue sic̄ qñ est i ore ⁊ i opere vide.ꝟ. meritū.§.6.⁊.d.§.8.diuisio āt q̄ fit ꝙ petū. Aliud ē i corde aliud i ore aliō i ꝯsuetudine: ē sʒ pcessum.

2 ¶ Querit̄ quō vel sʒ qd distiguat̄.vel differāt petā. R̄.sʒ.s.T.12ᵉ.q.62.ar.p̄. ꝙ petā spē distinguūt̄ per actus volūtarios magis ꝙ̄ per iordinationē ipsius actus qꝛ ipa iordina⁹ nō itēdit̄ ab ipo peccāte ⁊ iō est p accñs: distinctio aūt sumit̄ ab his q̄ sunt per se: actus aūt volūtarij distinguūt̄ spē sʒ obiecta: finis aūt principalr̄ hʒ rōeʒ boni: ⁊ iō cōparat̄ ad actuʒ volūtatis q ē primordialis i oi petō sic̄ obiectū. vñ i idē reddit ꝙ petā differāt sʒ obiecta vel sʒ fines ⁊ si qs dicat ꝙ distinguūt̄ sʒ oppositas virtutes. R̄. s.Tho.vbi supra ad.2ᵐ.ꝙ in idē reddit qꝛ virtutes etiam distinguuntur per obiecta.

3 ¶ Querit̄ quō distinguāt̄ petā carnalia a spūalib⁹. R̄.ꝙ petā illa q̄ pficiunt̄ i delectatiōe spūali.s.cuius finis ē delecta⁹ spūalis sicut qñ aliquis delectat̄ i laude humana dñr petā spūalia. Illa vero q̄ pficiūtur i delectatiōe carnali cuius finis ē delectatio carnalis vocāt̄ petā carnalia sicut gula ⁊ luxuria. vñ aplis dicit.2.cor.7.emēdemus nos ab oi iquinamēto carnis: ⁊ spūs: ⁊ Greg.dicit.31.moralis ꝙ septē capitaliū vitioꝝ qnqꝫ sunt spūalia ⁊ duo sunt carnalia.s. gula ⁊ luxuria. Nō tm̄ ꝙ qñ apls ad Gal.5.dicit ꝙ manifesta sunt opa carnis nō accipit ibi sm̄ glo. vitia carnalia sʒ ꝙ pficiūtur in volūtate carnis sicut hic accipimus.sʒ caro sumit̄ ibi p hoie q dū sm̄ se viuit sm̄ carnē viuere d̄r vt etiam Aug.dicit.14.de ciui.dei: ⁊ hmōi rō ē ex hoc ꝙ ois humane rōis defectus ex sensu carnali aliquo mō initiū hʒ. Iteʒ nō ꝙ fornicatio speciali mō d̄r vitiū carnis qꝛ specialr̄ i petō luxurie aia specialr̄ seruit carni.siue corpori.s. tm̄ ꝙ nihil aliud i ipo momēto cogitare hoi liceat: d̄lecta⁹ āt gule ⁊ si sit carnal̄ nō ita tm̄ absorbet rōeʒ qñ āt auaritia iter carnalia petā numerat̄ ponit̄ p adulterio qd̄ ē iniusta exurpatio vxoris aliene.

4 ¶ Utrū d̄ra mortalis ⁊ venialis sit differētia specifica ꝯstituēs spēʒ. R̄.sʒ.s.Tho.12.q.72.ar.5.ꝙ nō. qꝛ sumit̄ penes reatū pene q nō est p se intētus sicut debet eē differētia ꝯstituēs spēʒ. vbi notāduʒ ꝙ duplex ē iordinatio. vna p subtractionē pricipij ordi/

nis. Alia qua etiã saluato pn° ordinis fit iordinatio circa ea q̄ sunt post pri̅. sic̄ i corpor aialis. q̄nq̄ gdē iordinatio cōplexiōis pcedit vsq̄ ad destructio nē pricipij vitalis ⁊ hec ē ifirmitas mortal. q̄ncūq̄ vero saluo pn° vite fit deordinatio quedā i humoribus ⁊ tūc est egritudo nō mortalis. s3 curabilis: pri̅ aūt actus totius corporis i moralibus est finis vltimus q ita se h3 i operatiuis sic̄ pri̅ in speculatiuis. vn̄ q̄n aia deordinat̄ p peccatū vsq̄ ad auersionē ab vltimo fine. s. deo. cui vnimur p charitatē tunc ē peccatū mortale. q̄n vero fit deordinatio circa auersionē a deo tūc est peccatū veniale: sic̄. n. i corporalibus deordinatio mortis q̄ ē p remotionē principij vite ē irreparabilis s̄m nā3: iordinatio aūt egritudinis repari pōt pp id q̄ saluat̄ pri̅ vite: sic̄ ē i his q̄ ptinēt ad aia3. i opatiuis. n. q peccādo auertit̄ ab vltimo fine q̄n̄ est ex nā peti h3 lapsum irrepabilē ⁊ iō dr̄ peccare mortalr̄ eternalr̄ puniēdus q vo peccat citra auersionē a deo ex ipa rōe peti reparabilr̄ deordinat̄ q: saluat̄ pri̅ ⁊ iō dr̄ peccare venialr̄ q: s. nō ita peccat vt mereat̄ iterminabilē penā. vn̄ nihil phibet i eadē spē inueniri aliq̄d petm̄ mortale ⁊ veniale sicut primus motus i genere alicuius peti. puta adulterij ē petm̄ veniale ⁊ verbū ociosū3 q̄d plerūq̄ ē veniale. pōt ēt eē mortale. puta q̄n fit vt trahat ad adulteriū: ⁊ ex hoc q̄ inuenit̄ aliq̄d petm̄ mortale ex genere sicut homicidiū ⁊ adulteriū: ⁊ aliq̄d petm̄ veniale ex genere sic̄ verbū ociosu3 seqtur q̄ talis dr̄a psequat̄ diuersitatē peccatoꝝ h3 spē3 non aūt q̄ causet eā: talis aūt dr̄a pōt inueniri ēt in his q̄ sunt eiusdē spēi hec. e. T. vbi. s̄. Ex qb⁹. p̄. p3 q̄ veniale ⁊ mortale nō ꝯstituūt diuersitatē spēꝝ petōꝝ s3 pn̄t ꝯseq diuersa3 spē3. 2°. q̄ petm̄ mortale ē illud q̄d deordinat ab vltimo fine. veniale vero nō s3 retardat: ⁊ pcepta diuie legis nālis ⁊ humane idicāt q̄d sit mortale ⁊ veniale: nā q̄cq̄d ē ꝯ ipa de se habet rōe3 mortalis peti nisi vel rōe surreptionis vel modicitatis vel rōnabilis cause quo ad pcepta humana vel disp̄satiōis supioris excuset̄: petm̄ vero veniale nō est ꝯ legē. s3 pter legē q: nō seruat modū rōis quē lex sancta itēdit. differūt ergo mortale ⁊ veniale sic̄ reparabile ⁊ irrepabile p pri̅ interius non aūt per cōpatiōnē ad virtutē diuinā q̄ oēm morbū siue corporale siue spirituale potest repare.

5 ¶ Diuisio peti p petm̄ ꝯmissiōis ⁊ omissiōis mālis ē ⁊ specifica: large tn̄ h3 q̄ nega⁹ vel priua⁹ spē3 hr̄e pōt. Si āt loq̄mur d̄ spē peti ꝯmissiōis ⁊ omissiōis formalr̄ sic nō differunt spē q: ad idē ordināt̄ ⁊ ex eodē motiuo pcedūt: auarus. n. ad ꝯgregādū pecunia3 ⁊ rapit ⁊ nō dat ea q̄ dare d3: semp. n. in rebus nega⁹ fundat̄ sup aliq̄ affirmatiōe q̄ ē quodā mō cā ei⁹ sic̄ ignis calefacit ⁊ ifrigidat ex eodē pn°: cū. n. calefacit carnē. apit poros ex q° seq̄t̄ ifrigidatiō.

6 ¶ Diuisio peti p supabūdātiā ⁊ defectū sic̄ itēperātia ⁊ isensibilitas vel pdigalitas ⁊ auaritia ⁊ similia nō solū fit p diuersas spēs. s3 ēt sunt ꝯria sibi iuicē. Nō. n. ē idē motiuū ad peccādū i petis q̄ sunt p supabūdātiā ⁊ i petis q̄ sūt h3 d̄fectū q̄n imo sūt ꝯria motiua sic̄ motiuū i petō itēpātie ē amor d̄lectatiōis corporaliū motiuū āt i petō isensibilitatis ē odiu3 eaꝝ ⁊ sit d̄ simb⁹. ab hmōi. n. motiuis petā suscipiūt spē3 ⁊ n̄ ab iordiatōe q̄ ē pter itētiōe3 siue p accīs.

¶ Subiectū peti ē duplex. s. subiectū p̄m̄ ⁊ primū subiectū p̄m̄ oiu3 petōꝝ ē volūtas imediatū aūt pōt esse ois poten⁹ q̄ aliq°mō pōt moueri a volūtate. Aliqd. n. eē i volūtate pōt itelligi dupr̄. s. vel ita q̄ sit i ea sic̄ i cā ⁊ sic oē petm̄ i volūtate eo q̄ oē culpabile in tm̄ ē culpabile iq̄n̄ ē volūtariū vel ita q̄ sit i ea sic̄ i subo: ⁊ tūc distiguēdū ē q: subm̄ peti ē duplex. s. primū vel p̄m̄. primū ē illa potētia q̄ actū peti elicit sic̄ visus pducit visiōe3 ⁊ sic i diuersis potētijs ꝯuēit eē petm̄ ⁊ nō solū i volūtate sic̄ visio mala ē i oculo ⁊ locu° mala i orgāis vocis p̄m̄ āt subm̄ peti ē ex q° iest hoi peti susceptibilitas ⁊ q: hō nō ē susceptibilis culpe nisi h3 q̄ ē dn̄s suoꝝ actuū ⁊ h⁹ sibi ꝯpetit s̄m q̄ h3 volūtatē iō p̄m̄ subiectū peti volūtas est: nō. n. h3 act⁹ aliaꝝ potētiaꝝ rōe3 culpe nisi h3 q̄ subiacet imperio volūtatis: nō. n. vox blasfemie posset eē petm̄ nisi ipararet̄ vel posset phiberi p volūtatē ⁊ sic blasfemia ē i volūtate tāq̄ i ipāte vel ꝯsentiēte vel nō phibēte: i ore vo ē sic̄ i subo māli. Nec ēt hō ē susceptiu⁹ pene nisi iq̄n̄ h3 volūtatē q: ex h⁹ aliqd penale ē q̄ volūtati aduersat̄: ⁊ iō volūtas ē p̄m̄ subm̄ peti ⁊ pene.

¶ Ut̄m volūtas ⁊ actus exterior sint duo petā. f. ꝓ. b. e. T. 2°. sniaꝝ di. 42. q. 1. ar°. p̄. q̄ h3 volūtatis vnitatē ē sumēdū iudi̅ d̄ vnitate ei⁹ q̄d i gn̄re moris dr̄. vn̄ ꝯtigit aliqd q̄d ē vnū i gn̄re nature cōsideratū vt vn⁹ mot⁹ xē plures h3 q̄ ad gen⁹ moris retorq̄t̄ si volūtas i actū variet̄ vt q̄n bona itētiōe gn icepit ⁊ mala finit vel eꝯ. Et ꝯtigit eē act⁹ plures h3 q̄ ad gen⁹ nature referūt̄ q tn̄ sunt vnū h3 q̄ i gn̄re moris ꝯsiderāt vt p3 i eo q furat̄ q: oēs actus quos ordinat ad furtū petm̄ sūt cū mala itētiōe fiāt q pn̄t eē multi: ⁊ tn̄ oēs ꝯputāt̄ vt vnū petm̄ q: nō hn̄t rōe3 peti nisi h3 q̄ pcedūt volūtatē i vnū puersu3 finē ordināt̄ sic g° distiguere o3 i pposito q: cū q̄rit̄ vt̄m volūtas iterior ⁊ act⁹ exterior sint diuersa petā: aut itelligit̄ d̄ volūtate ꝯiūcta actui exteriori. i. q̄ simr̄ vult q̄n act⁹. puta furti ē. aut de volūtate pcedēti si p̄mō sic o3 q̄ petm̄ sit vnū. s. voluntas iterior ⁊ act⁹ exterior q: nō multiplicat̄ act⁹ volūtatis si vo 2° mō sic ē aliud. q: act⁹ volūtatis multiplicat̄. q̄n. n. actū explet exteriorē iterat ēt actū volūtatis ⁊ sic o3 q̄ sint duo petā. nō pp diuersitatē actus exterioris ⁊ iterioris. s3 pp multiplicatiōnē act⁹ ipi⁹ volūtatis. Et nō q̄ i illo pcepto. nō ꝯcupisces rē primi tui vel vxorē: ⁊c. nō phibet̄ illa volūtas q̄ ē ꝯiūcta actui exteriori. s3 q̄ ē separata q̄ ēt. sine actu h3 quādā turpē iocūditatē q̄ aūt cōiūcta ē actui phibet̄ illo pcepto q° furtū. q: nihil cadit sub pcepto vel phibitōe nisi h3 q̄ ē volūtariū: ⁊ 7 8

q̃uis reddat maioꝛ pena vt i plurimũ qñ actus ex/
terioꝛ adiũgit vt p3 Mat.5.vbi grauioꝛ pena red
dit opꝛobꝛia dicẽti q̃3 solũ ꝯ rõe3 irato.hoc tñ nõ ẽ
q2 pctm̃ pctõ addat.sed q2 fit maioꝛ defoꝛmitas.i.
magis itẽsa voluntas.qñ additᷣ act⁹ exterioꝛ nisi sit
volũtas ꝯplecta q̃ p actu reputat de q° vide.℣.meri
tũ.§.6.Sicͭ ẽ vnũ pctm̃ solũ hñs diuersas defoꝛmi
tates qñ vnũ pctm̃ iperat actũ alteri⁹ pcti vt cũ qs
furatᷣ pp gulã.q̃uis sint ibi plures act⁹ ⁊ bꝛeuiter vbi
nõ multiplicat actus volũtatꝫ nõ multiplicat pctm̃.
vt̃ vnus ⁊ idẽ actus possit cẽ meritoꝛi⁹ ⁊ demerito/
rius vide.℣.meritu3.§.9.vt̃ pctm̃ hñs duas circũ/
stãtias sint duo peccata .℣.circũstãtia.§.12.

g ¶Vt̃ post actũ pcti remaneat reatus.R̷.s.o.T.2°.
di.42.q.1.ar.2°.ꝙ sic. Reatus.n.dr̃ s3 ꝙ aliqs ẽ re⁹
pene:⁊ iõ ꝓpꝛie reatus nihil aliud est q̃3 obliga° ad
penã:⁊ q2 hec obliga° quodã mõ ẽ media iter penã
⁊ culpã ex eo ꝙ pp culpã aliqs ad penã obligat.iõ
nomẽ medij trãsumit ad extrema vt iterdũ ipa cul
pa vel ẽt pena reatus dicat.vt M̷ i lr̃a dicit:cum
ãt pena sit medicina q̃dã vt phs in.2°.ethy.dicit:me
dicina vero nõ ẽ nisi ꝯ defectũ aliquẽ.o3 ꝙ ad pe/
nã p aliq° defectu obliget.nõ ꝙ ille d̃fectus semp sa
net p penã i eo i q̃ ẽ vt p3 i dãnatꝫ:i fure q suspẽdit
s3 pena recũpẽsat defectũ in statu vniuersi vel ẽt rei
publice p oꝛdine iustitie q i pena apparet nõ ãt de/
fectus ql3 ad penã obligat:sunt.n.defectus qdã q i
volũtarij magis ad misericoꝛdiã q̃3 irã ꝓuocantes.
s3 illi solũ defectus q ex actib⁹ volũtarijs reliquũt pe
nã merẽt i eo ꝙ volũtarie defectũ iducit.vñ cũ tran
seũte actu defectus remaneat o3 ꝙ ẽt reatus rema/
neat post peccatũ ⁊ q̃uis cã remota ipius act⁹ sit
actus pcti cã tñ imediata ei⁹ ẽ defectus p actũ idu/
ctus qđ remanet i ipo ad huc pp actũ quẽ pri⁹ fecit.
vñ nõ o3 ꝙ trãseũte actu:reatus trãseat. Nec ẽ ide3
reatus oiu3 pctõꝝ vel eadẽ macula s3 diuerse:q̃uis
.n.quol3 actu pcti moꝛtalis ql3 virtus priuet: nõ tñ
eodẽ mõ:sed actu luxurie.castitas p se priuat ⁊ alie
virtutes ex ꝯsequẽti s3 ꝙ sunt castitati ãnexe: p fur/
tũ ãt actus iustitie p se ⁊ aliaꝝ virtutũ ex ꝯsequẽti ⁊
sic de alijs. Et nõ ꝙ i peccãte sunt duo:vnus defect⁹
q ẽ i ipo actu pcti s3 ꝙ aliqs limites legis diuine ⁊
rõis recte trãgredit. Alius ẽ in ipo peccãte.s.priua°
virtutꝫ ex pꝛioꝛi defectu iducta q̃uis autem qñ aliqs
grã3 recuperat secũdus d̃fectus tollat nõ tñ ex toto
prim⁹ sublatus ẽ q2 o3. vt q̃ volũtati sue obediuit
p̃ter legẽ dei nr̃i: ẽt i ꝯrium recõpenset vt sic iustitie
seruet eq̃litas:⁊ iõ post grã3 recuperatã iniũgit sa/
tisfa° ⁊ ẽ adhuc hõ re⁹ tẽpoꝛalis pene:reat⁹ tñ culpe
⁊ macula p aduẽtũ gr̃e remouet .qd sit culpa.reat⁹
⁊ pena.vide.℣.pctm̃.2°.pn.⁊ aliqd.℣.macula.

x ¶Vt̃ sit aliq̃ creatura q̃ s3 nãm suã sit ipeccabilis.
R̷.s3.s.T.3°.ꝯ Gen.c.109.ꝙ nõ. Ait.n.sic:post mul
ta. In deo peccatũ volũtatꝫ cẽ nõ põt. Nã pctm̃ est
qñ secũdariũ agẽs exit ab oꝛdine principalis agen
tis sicͭ cũ tibia deficit pp suã curuitatẽ ab executiõe
motus quẽ virtus appetitiua iperabat sequit clau/
dicatio sic ẽt i causis finalib⁹ cũ finis secũdarius nõ
ꝯtinet sub oꝛdine principalis finis:ẽ pctm̃ volũtatꝫ:
cuius obiectũ est bonũ ⁊ finis. Quel3 ãt volũtas na
turaliter vult illud qđ est ꝓpꝛiũ volẽtis bonũ.s.ipm
cẽ pfectu3 ⁊ nõ põt ꝯriu3 huius velle. In illo igitur
volẽte nullũ põt voluntatꝫ pctm̃ accider cui⁹ ꝓpꝛiũ
bonũ est vltimus finis qđ nõ ꝯtinet sub alterius fi/
nis oꝛdine.s3 sub eius oꝛdine oẽs alij fines ꝯtinent:
hmõi ãt volẽs est deus cuius cẽ est summa bonitas
q̃ est vltimus finis. In deo igit cẽ pctm̃ voluntatꝫ nõ
põt i quocũq3 ãt alio volẽte cuius ꝓpꝛiu3 bonũ nec
est sub oꝛdine alterius boni ꝯtineri põt pctm̃ accide
re voluntatꝫ si i sua nã ꝯsideret. L3.n.nãlis iclina°
voluntatꝫ isit vnicuiq3 volẽti ad volẽdu3 ⁊ amãdũ
sui ipius pfectiõe3 ita ꝙ ꝯriu3 huius velle nõ possit
nõ tñ sic ẽ ei iditu3 nãlr vt ita oꝛdinet suã pfectiõe3
i aliũ finẽ ꝙ ab eo deficere nõ possit.cũ finis supioꝛ
nõ sit sue nature ꝓpꝛiũ s3 supioꝛis nature: relinquit
igit suo arbitrio ꝙ ꝓpꝛiã pfectionẽ in supioꝛẽ oꝛdi
net finẽ:in hoc.n.differunt volũtatẽ habẽtia ab his
q̃ volũtate carẽt ꝙ habẽtia voluntatẽ oꝛdinãt se ⁊
sua i finẽ.vñ ⁊ liberi arbitrij cẽ dicunt ⁊ sic cu3 ois
creatura dependeat a supioꝛi ⁊ ipa creatura libere
possit oꝛdinare ⁊ nõ oꝛdinare iõ põt peccare nisi p
grã3 a superioꝛi q oia põt adiuuet.

¶Vt̃ fuerit aliqs hõ q nullũ habuerit pctm̃.R̷.sm xi
.s.Tho.post M̷sm sniaꝝ.3°.di.3°.ar.p.ꝙ Christus
fuit sine oi pctõ.tam oꝛiginali q̃3 moꝛtali ⁊ veniali
nec ẽt potuit peccare s3 Damas.imo ꝓpꝛie nõ ha/
buit etiã potẽtiã peccãdi pp vnionẽ ad verbũ:beata
vero virgo Maria sm M̷sm sniaꝝ ⁊.s.T.vbi.s.
habuit pctm̃ oꝛiginale a q° tñ citissime fuit purgata
nullũ tñ moꝛtale seu veniale habuit pp grã3 exube/
rãtẽ q̃ nõ min⁹ eã custodiuit ab oi pctõ actuali q̃3
fecisset iustitia oꝛiginalis. Ait.n.M̷ vbi.s.in pn°.
Querit etiã de carne verbi an priusq̃3 ꝯcipet obliga
ta fuerit pctõ ⁊ an talis fuerit assumpta a verbo.
Sane dici põt ⁊ credi o3 iuxta sctõꝝ attestatiõis cõ
uenientiã:ipa3 prius pcti fuisse obnoxia sic reliq̃ vir
ginis caro:s3.s.s.opatiõe. ita mũdatã vt ab oi pcti
ꝯtagione imunis vniret verbo ⁊ hoc ꝓbat p verba
euãgelij.s.s.supueniet i te:⁊c̃. ꝙ ãt fuerit imunis ab
oi pctõ actuali ꝓbat M̷ vbi.s.c.2°.p verbũ Aug.i
lib.de nã ⁊ grã.Excepta virgine:⁊c̃. oẽs ãt alij sm
sniaꝫ Io.apli si iterrogẽtur si sint sine pctõ respon
dere debẽt ꝙ nõ:qđ sm.s.T.vbi.s.i lr̃a sic itelligit
p̃ vt p pctm̃ nõ tñ itelligat macula ⁊ reatus pcti.s3
etiã cã seq̃lla pcti. i puero.n.baptizato ⁊ adulto pe
nitẽte manet fomes icitãs ad peccãdum ⁊ vlterius
aliique dispositiões ad icitandũ ex pctõ actuali reli/
cte:i xpo ãt ⁊ matre eius neut̃ istoꝝ fuit. Alio° põt

verificari vt itelligat́ ét de pctó actuali q° ad reatú
ꝗ maculá.si.n.hó ad breue tṗs sine actuali pctó eẽ
possit nó tñ diu sic pseuerare vt saltẽ in veniale pec/
catú nó cadat vt sic:hoc verbú:si dixerimus qꝛ pec
catú nó habemus:nó determinatú pñs.sed ꝯfusum
ipoꝛtet:vt sit sensus hñs vsum liberi arbitrij nó est
diu sine pctó: i xp̃o vero ꝗ matre eius nullo mó pec
catú actuale locuꝫ habuit nec moꝛtale nec veniale.
Uide de beata virgine.℣.ferie.§.12.
12 ¶Ut̃ possit hó diu stat́ ꝗ nó peccat.R℞.ꝙ possum⁹
loqui de hoie dupl̃r.vno mó ꝭꝫ statú nature itegre
ꝗ sic ét sine gr̃a habituali poterat sine pctó viuere
ꝗuis idigeret auxilio dei q° subtracto ét ipsa nã in
nihilú decideret.Alio° ꝭꝫ pñtẽ statú nature coꝛru/
pte ꝗ hoc iteꝝ dupl̃r.vno mó loquendo de pctó ve
niali ꝗ sic ét nó pót diu stare qn peccet.Alio° de pec
cato moꝛtali ꝗ hoc iteꝝ dupl̃r.vno mó de eo q ẽ in
gr̃a ꝗ sic pót viuere sine pctó moꝛtali.Alio° de eo q
est sine gr̃a ꝗ túc ꝭ.s.T.12ª.q.109.ar°.8.nó pót diu
viuere sine nouo pctó moꝛtali nisi ꝑ auxiliú dei re/
surgat ad gr̃aꝫ.vñ Greg.sup Eze.peccatú qꝺ mox
per penitétiá nõ delet́ suo pondere ad aliud trahit
hec.s.Tho.Uide róeꝫ hoꝝ per.s.T.vbi.s̃.
13 ¶Ut̃ aliq aliqñ peccẽt ex ignoꝛátia.ifirmitate:fra/
gilitate:malitia vel aliq° alio.R℞.ꝭꝫ.s.T.i.q.ꝺ ma.
q.3.ar°.12.ad.5ᵐ.vbi.ꝑ.notádú ꝙ cú dr̃ aliqs pecca
re ex aliquo:dat́ itelligi ꝙ illud sit.pᵐ.pñᵐ pcti ꝗ re/
ducat́ ad pñᵐ actiuú.i eo aút q peccat ex infirmitate
volútas mali nó est pᵐ pñᵐ pcti.sꝫ cát́ ex passióe:sed
i eo q peccat ex malitia:volútas mali est pᵐ pñᵐ pcti
qꝛ ex seipso ꝗ ꝑ hitú ꝓpꝛiú idinat́ i volútatẽ mali nõ
ex aliq° exterioꝛi.Quó peccat́ ex ignoꝛátia : vide.℣.
ignoꝛátia ꝑ totú.De pctó ex ifirmitate : fragilitate
vel passióe vide.℣.ifirmitas.ꝑ totú.De pctó ex ma
litia.℣.malitia:ꝗ.℣.blassemia.§.7.ꝗ se.Illõ ꝙ pec
cãs est ignorãs ꝭm philosophú iquátú decipit́ i eli/
gẽdo:ꝗ ꝭm.s.Tho.3°.di.31.q.i.ar°.i. oẽ pctm̃ est ex
erroꝛe ꝗ ex ꝯtẽptu negligẽtie itellige i particulari.
14 ¶Ut̃ diabolus vel aliq̃ alia creatura possit eẽ cã
sufficiẽs ad iducẽdú hoieꝫ ad peccádú.R℞.ꝭꝫ.s.T.
.12ª.q.80.ar°.3°.ꝙ nó.vbi ait.diabolus ꝓpꝛia virtu
te nisi refrenet́ a deo:pót aliquẽ iducere ex necessita/
te ad faciẽdú aliquẽ actú q de suo genere pctm̃ est.
nó aút pót iducere necessitatẽ peccádi qꝺ pꝫ ex hoc
ꝙ hó motiuo ad peccádú nõ resistit nisi ꝑ róeꝫ cu/
ius vsum totalr̃ ipedire pót mouendo siue turbádo
imaginationẽ ꝗ appetitú sensitiuú sic̃ i arreptitus
pꝫ:sꝫ túc róe sic ligata qcqd hó agat non iputat́ ei
ad pctm̃:sꝫ si ró nó sit totalr̃ ligata ex ea pte qua ẽ
libera pót resistere pctó.vñ manifestú est ꝙ diabo/
lus nullo mó pót necessitatẽ iducere hoi ad peccan
dú nec pót totalr̃ mouere volútatẽ hois.sꝫ solus de⁹
a foꝛtioꝛi nec alia creatura:ꝗ.12ª.q.75.ar°.3.ait idẽ
s.T.cá iterioꝛ pcti ẽ volútas vt ꝑficiens actú pcti ꝗ
ró ꝙᵐ ad carẽtiá debite regule ꝗ appetitus idinans
sic ergo aliqd extrinsecú tripl̃r pót esse cá pcti vel qꝛ
moueret ipã 3 volútatẽ imediate vel qꝛ moueret ra
tionẽ vel qꝛ moueret appetitú sensitiuú: volútatem
aút iterius mouere nõ pót nisi deus q nõ pót eẽ cã
pcti.vñ relinquit́ ꝙ nihil exterius pót eẽ cá pcti nisi
vel iqꝙᵐ mouet róeꝫ sic̃ hõ.vel demõ ꝑsuadẽs pctm̃.
vel sic̃ mouens appetitú sensitiuú sic̃ aliq̃ sensibilia
exterioꝛa mouẽt ipm̃.sꝫ neqꝫ ꝑsuasio exterioꝛ i reb⁹
agẽdis ex necessitate mouet róeꝫ nec ét res exterius
ꝓposite ex necessitate mouẽt appetitú sensitiuú nisi
foꝛte aliq° mõ dispositú:ꝗ tñ ét appetitus sensitiuus
nó ex necessitate mouet róeꝫ ꝗ volútatẽ.vñ aliqd ex
terius pót eẽ aliq̃ cá mouẽs ad peccádú nó tñ suffi
ciẽter ad peccádú iducẽs.sꝫ cá sufficiẽs cóplẽs pctm̃
ẽ volútas.h 12ª. Et nõ ꝭm dicta ꝙ cá pcti ẽ triplex.s.
motiuú.i.boná apparẽs:defect⁹ regle:ꝗ ꝑficiẽs:pᵐ ꝑ/
tinet ad sensuꝫ ꝗ ad appetitú sensitiuú.2ᵐ ad róeꝫ.3ᵐ
ad volútatẽ:efficacissima át cá ad peccádú ꝭ.s.T.
12ª.q.77.ar.4.ẽ duplex.s.amoꝛ bonoꝝ tẽpoꝛaliúꝗ tí
¶Ut̃ vná pctm̃ possit eẽ cá alteri⁹ pcti. / moꝛ pene. 15
R℞.ꝭꝫ.s.T.12ª.q.75.ar°.fi.ꝙ ꝯtigit pctm̃ eẽ cáꝫ alte
rius ꝭꝫ q̃tuoꝛ genera cãꝝ.ꝑ.qdẽ ꝭm modú cãe effi/
ciẽtis vel mouẽtis ꝗ ꝑ se ꝗ ꝑ acciñs ꝑ acciñs qdẽ sic̃
remouẽs,ꝓhibẽs dr̃ mouẽs ꝑ acciñs.cú.n.ꝑ vnú actú
pcti hó amittit gr̃aꝫ ꝗ charitatẽ vel verecúdiá vel
qꝺcúqꝫ aliud retrahẽs a pctó:icidit ex hoc in aliud
peccatú ꝗ sic primú pctm̃ est cá secúdi ꝑ acciñs : per
se aút:sicut cum ex vno actu pcti homo disponit́ ad
hoc ꝙ aliú actum cósimilẽ facilius cómittit:ex acti
bus.n.causant́ dispónes ꝗ habitus inclinátes ad si/
miles actus.Secúduꝫ vero genus cause materialis
vnú pctm̃ est causa alterius iquátú pꝛeparat ei ma
teriá sicut auaritia pꝛeparat materiá litigio quod
plerúqꝫ est de diuitijs cógregatis.Secúdum genus
cause finalis vnú peccatú est causa alterius inquan
tum ꝓpter finẽ vnius peccati aliquis comittit aliud
peccatú sicut cum quis cómittit symoniaꝫ propter
finem ambitionis:vel foꝛnicatióis propter furtum:
ꝗ quia finis dat foꝛmá in moꝛalibus ex hoc etiam
sequitur ꝙ vnum peccatum sit foꝛmalis causa alte/
rius:in actu.n.foꝛnicationis que propter furtum có
mittitur est quidem foꝛnicatio sicut materiale furtú
vero sicut foꝛmale:istas autem causas habet pctm̃
ratione actus non ratione inoꝛdinatióis.
¶Utruꝫ si peccatú nó fuisset vniuersum esset perfe/ 16
ctius.R℞.ꝭm.s.Tho.ꝑ.sentẽtiaꝝ.di.46.ar.3.ad.6ᵐ.
ꝙ sic vbi circa si sic ait:si null⁹ homo peccasset:vni
uersum genus humanuꝫ melius foꝛet quia etiam ꝗ
si directe salus vnius occasionetur ex culpa alteri⁹:
tamen sine illa salutem consequi posset : nec tñ hec
mala nec illa per se faciút ad ꝑfectioneꝫ vniuersi qꝛ
ꝑfectionú nó sunt cause sed occasiones:nec sequitur
ꝙ deus nó sit bonus ꝓuisoꝛ ꝗuis non seruauerit a

pctó:qd vtiqȝ potuisset facere:q: bonus ꝓuisor sm
Aug.nó destruit nãȝ.sȝ ꝯseruat ⁊ sic voluit seruare
nãȝ itellectualé i sua libertate ex q̃ secutú ẽ pctm̄.

17 ¶ Utruȝ oia peccata sint paria. R̷.s. Tho.12ᵉ.q.73.
ar.2°.ꝯcludit q̄ non sunt paria sicͭ stoici dicebát. q:
nó est pura priuatio : ar° vero.3°.q̄ pctm̄ est tanto
grauius quáto deordinatio ꝯtingit circa aliqd pn̄
qd est prius i ordine róis:ró aút ordinat oia i agi/
bilibus ex fine ⁊ ió q̃to pctm̄ ꝯtingit i actibus hu/
manis ex altiori fine:táto pctm̄ est grauius:obiecta
aút actuū sunt fines coꝝ ⁊ ideo sm diuersitaté obie
ctoꝝ atteditᷣ diuersitas grauitatis i pctis sicͭ pȝ. q̄
res exteriores ordinátur ad hoieȝ sicͭ ad finé.hó vl
terius ordinatᷣ i deú sicͭ in finé.vñ pctm̄ qd est circa
substantiá hois sicͭ homicidiú ẽ grauius pctó qd ẽ
circa res exteriores sicͭ furtú ⁊ adhuc ẽ grauius qd
imediate ꝯ deú cómittitᷣ sicut ifidelitas blasfemia ⁊
hmói. Et in ordine quorúdá hoꝝ peccatoꝝ:vnū est
grauius altero sm q̄ circa aliquid principalius vel
minus principale ⁊ q: peccata hñt spẽȝ ab obiectis
ió ista ẽ pᵃ ⁊ principalis cóparatio. In ar°.4.ꝯclu
dit q̄ grauitas pcti est maior qñ pctm̄ directe ⁊ pri
cipaliter opponitᷣ maiori virtuti sicͭ odiū dei ẽ pes/
simū q: charitas dei sibi opposita est maxima vir/
tus:⁊ ista ró est eadé cū superiori : obiectū.n.⁊ finis i
moralibus idẽ sunt:secus cét de oppositióe extésiua
q̃to.n.virtus ẽ maior táto magis se extédit ad co
hibéda minora peccata.vñ ꝓuer.15. In habundáti
iustitia virtus maxima est sicut dicit dñs Mat.5.
q̄ habūdás iustitia cohibet irá q̄ ẽ minus pctm̄ q̃ȝ
homicidiū qd cohibet minor iustitia. Quáto.n.fue
rit virtus maior táto magis elógat hoieȝ a pctó si/
bi ꝯtrio ita q̄ nó solum ipm pctm̄. sȝ ẽt iducétia ad
pctm̄ cohibet ⁊ sic manifestú est q̄ q̃to aliqua vir/
tus fuerit maior táto etiá minora peccata cohibet:
sicut etiá sanitas quáto fuerit maior táto etiá mino
res discrepátias excludit ⁊ p húc modú maiori vir/
tuti minus pctm̄ opponitᷣ ex parte effectus:⁊ i arti/
culo.5.dicit q̄ peccata spiritualia sunt maioris cul
pe q̃ȝ peccata carnalia qd nó ẽ sic itelligédū quasi
quodlȝ pctm̄ spirituale sit maioris culpe quolȝ pec
cato carnali:sȝ q: cósiderata hac sola dr̃a spiritua
litatis ⁊ carnalitatis sunt grauiora ceteris parib⁹
cuius ró triplex est:prima ex parte subiecti ná spiri
tualia ptinét ad spiritū cuius est conuerti ad deū ⁊
ab eo auerti carnalia vero ad bonuȝ corporale cui
magis adheret ⁊ sic spirituale habet magis ꝯauer
sione ex qua ꝓcedit ró culpe ⁊ ió iqᵐ hmói est ma/
ioris culpe.2ᵃ ró sumitᷣ ex pte eius in qué peccatᷣ:per
carnale.n.peccatᷣ i ꝓpriū corpus per spirituale vero
in proximú qui est magis diligendus.3ᵃ quia carna
lia habent maius impulsiuū quod minuit de gra/
uitate peccati. Uide aliquid.s.auaritia.§.5.⁊.s.
fornicatio.§.1.⁊.s.incestus.§.1.⁊.s.luxuria.§.8.

18 ¶ Utrᵐ grauitas pctóꝝ attédatᷣ sm cás pcti. R̷.q̄ i
genere pcti sicͭ i quolȝ genere pót accipi duplex cau
sa vna q̄ est p se ⁊ ꝓpria cá pcti q̄ ẽ volútas peccan
di.cóparatᷣ.n.ad actū pcti sicͭ arbor ad fructū sicut
dicit glo.sup illud Mat.7. Nó pót arbor bona fru
ctus malos facere:⁊ hmói cá q̃to fuerit maior tan
to pctm̄ erit grauius. Quáto.n.volútas fuerit ma/
ior ad peccandū táto hó grauius peccat. Alie vero
cause peccati accipiútur quasi extrisece ⁊ remote ex
qb⁹.s.volútas idinatᷣ ad peccádū ⁊ i his causis est
distinguédū.quedá.n.harū iducūt volútaté ad pec
candū sm ipaȝ nãȝ volútatis sicͭ finis q est ꝓpriuȝ
obiectū volútatis:⁊ ex tali cá augetᷣ pctm̄:grauius
.n.peccat cuius volútas ex itentióe peioris finis idi/
natᷣ ad peccádū. Alie vero cause sunt q̄ idinát volú
taté ad peccádū pter nãȝ ipius volútatis q̄ nata est
moueri libere ex seipa sm iudiciuȝ róis. vñ cause q̄
diminuūt iudiciū róis sicͭ ignorátia vel q̄ diminuūt
liberū motū volútatis sicͭ ifirmitas vel violétia.aut
metus.vel aliqd hmói.diminuūt pctm̄ sicut ⁊ dimi
nuūt volútariū i tm̄ q̄ si actus sit oio inuolútarius
nó hȝ róeȝ pcti. Et q̃uis ꝯcupiscétia sȝ q̄ ẽ motus
volútatis sitr sȝ q̄ sequitᷣ pctm̄ iqᵐ magis adheret
⁊ ifrenate tédit i suū obiectū augeat pctm̄. nó tñ sȝ
q̄ est motus ꝯcupiscibilis ꝓcedés actū pcti sine vo/
lútatẽ.q: q maiori ꝯcupiscétia stimulatus peccat ca
dit ex maiori téptatione. vnde minus ei iputatᷣ.

¶ Utrᵐ pctm̄ aggrauetᷣ p circūstátiá. R̷.q̄ vnūqdqȝ 19
ex eodé natū ẽ augeri ex q°cátᷣ sicͭ p̄hs dicit de hitu
virtuū.2ᵉ.ethy. Manifestū ẽ át q̄ pctm̄ cátᷣ ex ꝯfectu
alicui⁹circūstátie:ex h°.n.receditᷣ ab ordine róis q̄
aliqs i opádo nó obseruat debitas circūstátias.vñ
manifestū ẽ q̄ pctm̄ natū ẽ aggrauari p circūstan
tiá.sȝ h° qdé ꝯtigit tripr vno qdé mó iqᵐ circūstá/
tia tráffert i aliud genus pcti sicͭ pctm̄ fornicatióis
ꝯsistit i hoc q̄ hó accedit ad nó suá si át addatᷣ hoc
q̄ sit alterius vxor tráffertᷣ iá i aliud genus pcti.s.i
iniustitiá ⁊ sȝ hoc est grauius q̃ȝ fornicatio. Aliqñ
nó trahit ad aliud genus.sȝ solú multiplicat róem
peccati sicͭ si prodigus det qñ nó debet ⁊ cui nó de/
bet ⁊ ex hoc ipo pctm̄ fit grauius. vñ Tulius i pa/
radoxis dicit q̄ i pr̄is vita violáda multa peccatᷣ:
violatᷣ.n.is q̄ ꝓcreauit q̄ aluit q̄ erudiuit qui i sede
ac domo atqȝ i ré publicá collocauit.3° mó circūstá
tia aggrauat pctm̄ ex eo qd auget ꝯformitaté ꝓue
niété ex alia circūstanᵃ sicͭ accipe alienū ꝯstituit pec
catū furti.si át addatᷣ hec circūstátia vt multū acci
piat erit graui⁹ q̃uis accipe multū vel paꝝ ꝯ se nó
dicat róeȝ boni vel mali hec ille. vide.s.circūstan/
tia.§.2.⁊ se.de facto in die festo.§.12.

¶ Utrᵐ grauitas pcti augeatᷣ sȝ mai⁹ nocumétū. R̷. 20
q̄ nocumétū tripr se habere pót ad pctm̄:qñqȝ.n.
est ꝓuisum ⁊ intentú sicut cuȝ aliquis aliqd operatᷣ
animo nocendi vt homicida vel fur ⁊ tunc directe
q̃titas nocumenti adauget grauitaté pcti q: tunc
nocumétū est p se obiectū peccati:qñqȝ ẽ nocumétū

ꝓuisum.sꝫ nõ itẽtũ sicut cũ aliqs trãsiẽs ꝑ agrũ vt cõ
pendiosius vadat ad fornicãdũ infert nocumẽtum
his q̃ sunt seminata i agro sciẽter lꝫ nõ aio nocẽdi:
⁊ sic etiã q̃ntitas nocumẽti aggrauat pctm̃.sꝫ idire/
cte iquãtũ.s.ex volũtate multũ idinata ad peccãdũ
ꝓcedit ꝙ aliqs non ꝑtermittat facere dãnũ sibi vel
alij qd̕ simplr nõ vellet. Qñqꝫ aũt nocumẽtũ nec ẽ
ꝓuisũ nec itẽtũ ⁊ tũc si p accñs se habeat ad pctm̃
nõ aggrauat pctm̃.sꝫ ꝓpter negligẽtiam ꝯsiderãdi
nocumẽta q̃ ꝯsequi possent:iputaꝶ hoi ad penã.ma
la q̃ euenũt ꝑter eius itẽtionẽ si dabat opã rei illici
te. Si vero nocumẽtũ sequaꝶ ꝑ se ex actu peccati lꝫ
nõ sit intẽtũ neqꝫ ꝓuisũ directe. pctm̃ aggrauat qꝛ
q̃cũqꝫ ꝑ se secũtur ad pctm̃ pertinent quodã mõ ad
ipaꝫ spẽꝫ peccati.puta si aliquis publice fornicetur
scãdalũ pluriꝫ qd̕ q̃uis ipe nõ intẽdat nec forte
ꝓuideat directe tñ aggrauaꝶ peccatũ. Aliter tñ vi/
deꝶ se habere circa nocumentũ penale qd̕ icurrit ipe
qui peccat. Hmõi aũt nocumẽtũ si per accñs se ha/
beat ad actũ peccati ⁊ nõ sit ꝓuisum nec itentũ non
aggrauat pctm̃ nec sequiꝶ maiorẽ grauitatẽ pecca
ti sicut si aliqs currens ad occidendũ ipingat ⁊ ledat
sibi pedẽ. Si vero tale nocumẽtũ ꝑ se sequaꝶ ad pec/
catum lꝫ forte nec sit ꝓuisum nec intentũ tũc maius
nocumẽtũ nõ facit grauius pctm̃. sꝫ eꝯ:grauius pec
catũ iducit grauius nocumẽtũ sicut aliqs ifidelis qui
nihil audiuit de penis iferni grauiorẽ penã i iferno
patieꝶ pro pctõ homicidij q̃ꝫ ꝑ pctõ furti. qꝛ.n.hoc
nec intẽdit nec ꝓuidit nõ aggrauaꝶ ex hoc peccatũ
sicut ꝯtingit circa fidelẽ qui ex hoc ipo videꝶ pecca/
re grauius ꝙ maiores penas ꝯtẽnit vt ipleat volũ
tatẽ peccati.sꝫ grauitas hmõi nocumẽti solũ cãtur
ex grauitate peccati. Nõ tñ ꝙ q̃uis pctm̃ aggra/
ueꝶ ex nocumẽto.nõ tñ solũ:iõ nõ sequiꝶ ꝙ peccatũ
ꝯ deũ cui nõ possumus nocere ⁊ ꝯ nos cui nõ itẽdi
mus nocere nõ possit ẽẽ grauius. põt.n.ẽẽ grauius
ꝓp iordinationẽ ⁊ ꝓp reliqua de quibus dictũ est:si
militer nõ sequiꝶ ꝙ qui priuat aliquem vita gratie.
puta inducẽdo ad pctm̃ grauius peccet q̃ꝫ homici/
da q̃uis mors gratie sit grauius nocumentũ tũ qꝛ
homicida itẽdit nocumentũ ꝓximi qd̕ nõ facit for/
nicator tũ.2° qꝛ homicida ẽ ꝑ se cã mortis sufficiẽs:
sꝫ nõ iducẽs ad pctm̃:qñ dr̃ ꝙ peccãs ex ignorãtia
grauissime peccat vt dicit Amb.itelligiꝶ.ꝑiculosissime
qꝛ specialis pẽitẽtia ñ agiꝶ de eo qd̕ ignoraꝶ. Et qñ
dr̃ ꝙ peccãs pctõ carnis grauissime peccat itellige
qꝛ cũ difficultate surgit hec hꝫ.s.T.12°.q.73.ar.8.

xi ¶ Utrũ magnitudo persõne peccãtis aggrauet pec/
catũ. Rñ.ꝺm.s.Tho.vbi.s̃.ar°.si. ꝙ duplex est pctm̃
quoddã.n.est ex surreptiõe ꝓueniẽs ꝓp ifirmitatem
humane nature.vel per ignorãtiã:⁊ tale pctm̃ mi/
nus iputaꝶ ei qui ẽ maior i virtute eo ꝙ minus ne
gligit hmõi peccata reprimere q̃ tñ oĩo subterfuge/
re ifirmitas humana non sinit. Alia vero peccata
sunt ex deliberatiõe ꝓcedẽtia ⁊ ista tãto magis ipu
tãtur alicui q̃nto maior est. Et hoc põt esse ꝓp q̃tuor
ꝑ qꝛ facilius possunt maiores resistere.puta qꝛ exce/
dũt i scia ⁊ virtute.vñ Luc.12. Sciẽs volũtatẽ dñi
sui plagis vapulabit multis.2° ratiõe igratitudinis
Sap.6.potẽtes potẽter tormẽta patiẽtur. 3° ꝓpter
repugnãtiã specialẽ actus peccati ad magnitudinẽ
ꝑsone sicut si princeps iustitiã violet qui poniꝶ iustitie
custos ⁊ si sacerdos forniceꝶ qui castitatẽ vouit. 4°
ꝓp exẽplũ siue scãdaluꝫ qꝛ vt Greg.dicit i pastorali
i exẽ̃ culpa vehemẽter extẽdiꝶ qñ ꝑ reuerẽtia grad⁹
pctõr honoraꝶ ad plurũ etiã notitiã ꝓueniũt pecca
ta maioꝝ ⁊ magis hoies ea idigne ferũt:sic ita dicit
idẽ.s.T.22°.q.186.ar°.si.de religioso ꝙ pctm̃ eius ẽ
grauius rõe voti.2° rõe ꝯtẽptus qꝛ maiora beneficia
recepit.3° rõe scãdali:si ꝑter istos tres modos peccet
leuius peccat qꝛ si est leue absorbeꝶ ex multis bonis
operibus:⁊ si sit mortale facilius ab eo resurgit ꝓp
rectã itẽtionẽ quã habet ad deũ quasi ad horã in/
tercipiaꝶ de facili ad pristina repaꝶ ⁊ iuuaꝶ ab alijs
ad resurgẽdum ꝺm illud ecclesiastes.4.si vnus ceci
derit ab alio fulcieꝶ ⁊ ve soli qꝛ cũ ceciderit non hꝫ
subleuãtẽ. Iusti etiã nõ facile labũtur ex ꝯtẽptu.sed
qñqꝫ i aliqd̕ peccatũ ex ignorãtia vel ex aliqua ifir
mitate a q° de facili releuãtur. Si ãt ad ꝯtẽptũ ꝓue
niãt efficiũtur pessimi ⁊ icorrigibiles.vñ Aug.dicit
i epla ad plebẽ hyponẽseꝫ. Ex quo deo seruire cepi
quõ difficile sum expertus meliores q̃ꝫ qui i mona/
sterijs ꝓfecerũt.ita nõ sum expertus peiores q̃ꝫ qui i
monasterijs ceciderũt.hec ille. Grauaꝶ etiã peccatũ
rõe ꝑsone i quẽ peccaꝶ.vt dicit.s.T.vbi.s̃.ar.pen.⁊
eo.lib.s.22°.q.184.ar.8.dicit ꝙ grauius peccat cete/
ris paribus clericus in sacris ordinibus ꝯstitutus si
aliqd ꝯtrariũ sanctitati agat q̃ꝫ aliqs religiosus q nõ
est in sacris qꝛ ꝑ sacrũ ordinẽ aliqs deputaꝶ ad di/
gnissima ministeria quib⁹ ipi Christo deseruiꝶ.

P Eccatũ.2°.s.originale qd sit ꝑ cuius declara
tiõe oꝫ prius declarare qd sit iustitia origi/
nalis q̃ poniꝶ i diffinitiõe peccati originalis
vbi notãdũ vt firma sctõꝝ tradit doctrina. hoieꝫ i
ꝑ statu sic a deo istitutũ fuisse vt corpus oĩo ẽẽt sub/
iectũ aie:viresqꝫ iferiores volũtati ⁊ rõi ita vt nulla
penitus fuisset repugnãtia:ac demũ mens ipa hois
deo creatori suo penitus obtẽperasset. Ex eo aũt ꝙ
corpus humanũ aie totalr̃ subdebaꝶ nulla hoi alte
ratio poterat accidere q° fiebat vt neqꝫ mors neqꝫ
ifirmitas vlla hoieꝫ vexarẽt cũ hmõi defect⁹ ex ide
ꝓueniãt qꝛ nõ ꝑfecte aia corpori dñaꝶ. Ex eo vero
ꝙ iferiores vires aie rõis iꝑio subiecte parebant:
possidebat hõ oĩmodã mentis trãquillitatẽ qua rõ
humana nullis iordinatis passionibus turbabaꝶ.s.
ire:timoris:ꝯcupiscẽtie ⁊ hmõi. At qꝛ humana rõ
ꝯditori suo totaliter subdita erat dirigebat hõ oẽs
actus suos i deũ vt i finẽ vltimũ in quo eius iustitia
⁊ inocẽtia maxime ꝯsistebat ⁊ sic in aia qdã nitor
spiritualis resultabat quo i amicitia ac dilectiõe dei

6 ¶ Utr̃ in statũ inocẽtie potuisset hõ peccare venia/liter.añq̃ȝ peccaret mortaliter. R̃. vbi.s̃.ar.3.q nõ rõ est q2 pctm̃ veniale i nobis ɔtingit.p̃ pp i pfectio/nẽ actus sic̃ subiti motus in genere pctoꝝ mortaliũ ⁊ sic pp iordinationẽ existentẽ circa ea q̃ sunt ad finẽ.seruato debito ordine ad finẽ: vtrũq̃ȝ aũt hoꝝ ɔtingit pp quedã defectũ ordinis ex eo q iferius nõ cõtinet̃ firmiter sub supiori. q.n.i nobis isurgat subitus motus sensualitatis ɔtingit ex hoc q sensualitas nõ est oio subiecta rõi:q vero insurgat subitus motus i rõe ipa puenit i nobis ex hoc q ipa execu/tio actus rõis nõ subdit̃ deliberatiõi q̃ est ex altiori bono.q vero humanus aius iordinet̃ circa ea que sunt ad finẽ.seruato d̃bito ordine ad finẽ. prouenit ex hoc q ea q̃ sunt ad finem nõ ordinãtur ifalibilr̃ sub fine q tenet summũ locũ quasi principiũ i appe/tibilibus. In statu aũt inocentie erat ifalibilis ordi/nis firmitas vt semper inferius ɔtineret̃ sub supiori q̃ȝdiu summũ hois cõtineret̃ sub deo vt Aug.13. de ciui.dei. Et iõ oportebat q iordinatio i hoie nõ cẽt ex eo nisi icipet ab hoc q summũ hois nõ subderet̃ deo qd̃ fit p pctm̃ mortale ex q̃ seq̃t̃ 2° principalis.

7 ¶ Utr̃ i ãgelis bonis vel malis possit cẽ pctm̃ venia le.R̃.vbi.s̃.ar.4.q nõ.q2 i eis nõ põt cẽ iordinatio i his q̃ sunt ad finẽ nisi fit etiã circa finẽ. eo q non discurrũt ⁊ sic simul deordinãtur a fine qd̃ ẽ pctm̃ mortale.sȝ ãgeli nõ mouẽtur i ea q̃ sunt ad finẽ nisi i ordine ad finẽ debituȝ qui ẽ de⁹ ⁊ pp hoc oẽs coꝝ actus sunt charitatis:⁊ sic in eis nõ põt cẽ peccatuȝ veniale.Angeli vero mali i nihil mouẽtur nisi i or/dine ad finẽ peccati supbie ipoꝝ ⁊ iõ i oibus peccãt mortaliter quecũq̃ȝ propria voluntate agunt.secus aũt ẽ de appetitu naturalis boni qui ẽ i eis.

8 ¶ Utr̃ primi motus sensualitatis i ifidelib⁹ sint pec cata mortalia.R̃.vbi.s̃.ar.5.q nõ:sȝ sunt venialia vt i nobis qd̃ pȝ p̃.q2 ipa sensualitas nõ põt cẽ sub iectũ peccati mortalis ẽ.n.eadẽ nã sensualitatis i fi delibus ⁊ in ifidelibus.vñ nõ põt cẽ q solus motus sensualitatis in ifidelibus sit peccatũ mortale. Alio mõ ex statu ipius peccantis.nũq̃ȝ.n.dignitas psone diminuit pctm̃.sȝ magis auget vt ex supradictis pȝ. vñ nec pctm̃ ẽ minus i fideli sȝ multo magis. Naȝ ifideliũ peccata magis merentur veniã pp ignoran tiã fm illud.1.Thi.1.Misericordiã dei ɔsecutus suȝ q2 ignorãs feci i icredulitate mea: ⁊ peccata fideliũ aggrauãtur pp g̃re sacrm̃ fm illud ad Heb.x.q̃ȝto magis putatis deteriora mereri supplitia q sanguinẽ testamẽti i q̃ sanctificatus ẽ polutũ duxerit.

9 ¶ Utr̃ pctm̃ veniale possit cẽ in aliquo cũ solo pctõ originali.R̃.vbi.s̃.ar.6.q nõ:cuius rõ ẽ q2 anteq̃ȝ ad ãnos discretõis perueniat defectus etatis phibẽs vsum rõis excusat cũ a pctõ mortali ⁊ magis a ve niali si aliqd̃ comittit qd̃ ex genere suo sit tale.cum vero vsuȝ rõis habere iceperit nõ oio excusat̃ a cul pa mortalis:⁊ venialis peccati.sȝ p̃m̃ qd̃ tũc cogitã/dũ hoi occurrit ẽ deliberare de seipo ⁊ si qdẽ seipm ordinauerit ad debitũ finẽ p g̃raȝ ɔsequet̃ remissio/nẽ originalis peccati. Si vero nõ ordinet seipm ad debitũ finẽ s̃m q i illa etate ẽ capax discretiõis pec cabit mortaliter nõ faciẽs qd̃ i se ẽ ⁊ ex tũc nõ erit i eo peccatũ veniale sine mortali nisi postq̃ȝ totum fuerit sibi remissũ p g̃raȝ. Et q̃ȝuis ab alijs pecca/tis mortalibus possit puer icipiẽs habere vsuȝ rõis p aliqd̃ tp̃s abstinere.ab illo tñ omissiõis p̃dicte nõ liberat̃ nisi q̃ȝto cito põt se ɔuertat ad deuȝ. P̃m̃.n. qd̃ occurrit hoi discretionẽ habẽti ẽ q de seipo co/gitet ad quẽ alia ordinet sic̃ ad finẽ. Finis.n.ẽ prior i intẽtiõe ⁊ iõ hoc est tp̃s in quo obligat̃ ex dei pce pto affirmatiuo quo dñs dicit ɔuertimini ad me ⁊ ego cõuertar ad vos Zacha.p̃. Uide aliqd ad hoc s̃.charitas.§.17. Quõ deleat̃.s̃.aqua.§.2.

P Eccatũ.4̃.s.mõtale dr̃ q2 aufert p̃n̄m vite spi ritualis ⁊ sic ifert mortẽ spiritualẽ vt dictuȝ est.s̃.s̃.pctm̃.p̃.§.4.de quo vide ibi. Et fm .s.Tho.2° snia.di.42.ar.5. Mortale peccatũ ad eternã penã obligat tribus de causis.p̃.ex parte ei⁹ i quẽ peccat̃ q ẽ ifinite bonitatis.s.deus.vñ ⁊ offen/sa ipius infinita pena digna ẽ.q2 q̃ȝto est maior in quẽ peccat̃ tanto pctm̃ magis punit̃.2° ex volũtate peccãtis ɔstat.n.q peccãs mortaliter.finẽ dilectõis sue i eo in quo mortalr̃ peccat ponit vt deũ pro illo ɔtẽnat.vñ s.T.p̃.snia.di.p̃.q.4.ar°.p̃.ad.4̃.ait: existẽs in pctõ mortali diligit aliqd saltẽ habitualr̃ supra deũ:⁊ iõ fruit̃ ipo. Cõstat aũt q quicũq̃ȝ sũ/me diligit aliqd sic̃ finẽ sue voluntatis eligit eidem semp adherere nisi retrahat̃ p acciñs.vel timore pe ne.vel aliqd hmõi.sȝ si iuste adherere posset semper adhereret:⁊ iõ i suo eterno peccat: ⁊ pp hoc eterna pena est dignus.3° ex ipo statu peccãtis mortaliter q per pctm̃ g̃ra priuat̃.vñ cũ sine g̃ra nõ possit fie/ri remissio culpe si i pctõ mortali morit̃ semp culpa i eo manebit cũ vlterius nõ sit g̃re susceptiuus.ma/nẽte aũt culpa semp ẽ obnoxius pene alias remane ret aliqd iordinatũ i vniuerso :⁊ iõ talis i eternum punietur.veniale vero nulluȝ istoꝝ hȝ.iõ fm se non meret̃ penã eternã.vñ non hñt pportionẽ ad iutẽ. Nõ põt aũt cẽ ifinita i acerbitate q2 creatura ẽ fini ta.sȝ recõpẽsat̃ p durationẽ ifinitã ⁊ cẽ peccasse in suo eterno tñ q2 i vno actu peccati addesiȝ pctõ tali mõ vt ei i eternũ adhereret si posset vel q2 priuat se g̃ra sine qua hõ nõ põt a pctõ liberari : decedẽs tñ cũ mortali ⁊ veniali simul i eternũ punit̃ p veniali: lõge tñ minus acerbe q̃ȝ p mortali:hoc aũt accidit veniali iquãtũ est mortali ɔiũctũ qd̃ g̃raȝ priuat si ne q̃ nulla pena põt cẽ purgatiua.vel expiatiua.

¶ Que sunt peccata mortalia. R̃.sȝ May.i primis notãte potẽ cẽ peccata mortalia.oẽs trãsgressiões decalogi. Itẽ q̃dã enumerãt̃ ab apl'o. ad Ro.1.de qb⁹ i fine subdit q qui talia agũt digni sunt morte: ⁊ plura imo oia reducũtur ad d̃ calogũ:vt ydola/

bria:vitiũ ꝯ nã3:iniqtas:malitia:fornicatio:auari/tia:neqtia:inuidia:homicidia:ꝯtẽtio:dolus:malignitas:susuratio:detractio:cõtumelia:supbia: elatio inuẽtio maloꝝ:iobediẽtia:isipiẽtia:icõpositio:ꝛ sub/dit de his ꝛ qui talia agunt digni sunt morte:ꝛ ad Gal.5.narrat alia de quibus i locis suis agit:ꝛ nõ ꝯ nisi adueniat cõsensus nũqȝ sunt mortalia.

P Eculiũ ẽm Pa.i Rca de pecu.de. accipitur multipl'r ꝛ multotiẽs capit pro patrimonio alterius ꝛ dr̄ peculiũ a pecunia ꝛ ẽ nomẽ diminutiuũ q̄si parua pecunia: ꝛ pecunia dr̄ a pecu/dibus vel pecoribus. vñ qcqd ãtiq habebãt ꝯsiste/bãt i pecudib⁹.i.q.3.c.totũ:ꝛ forte ꝙ hoc vocabulũ diminutiuũ fuit attributũ dericis i.d.ti.q: vt i plu/rimũ nõ hñt ãpla patrimonia:qñqȝ sumit strictius ꝛ ꝓprie dr̄ pecunia quã h3 extrãs i ptãte alterius: vt filiusfamilias vel seruus. Et ẽ in q̃druplici spẽ. Nã3 ẽ peculiũ castrẽse:q̄si castrẽse.ꝓfectitiũ ꝛ aduẽtitiũ. Castrẽse ẽ qđ filiusfamilias acqrit i castris.i.i bello ꝛ đ illo põt dispõere tãqȝ p̄rfamilias vt.j.§.2.ꝛ se. Quasi castrẽse est qđ acqrit filius i aduocatõe.Nã aduocati quasi militãt.l.aduocati.C.de aduo. di. iudi.ꝛ idẽ est i oi officio publico:ꝛ istud iudicat vt castrẽse peculiũ vt.j.§.8.ꝛ se. Profectitiũ ẽ qđ filio obuenit ex bonis p̄ris.sic dictũ q: ꝓficiscit ex bonis paternis:ꝛ istud nõ acqrit filio: ꝛ accipit large vt ꝯphẽdat oẽ id qđ occasiõe p̄ris obuenit.glo.i.l.cu3 op3.C.de bo.q3.libe.ꝛ.l.addito .ff. de acqui.here.ꝛ istđ acqrit p̄ri q°ad ꝓprietatẽ ꝛ vsũfructũ vt.j.§.16. ꝛ se. Aduẽtitiu3 est qđ aduenit filio aliũde q̃ȝ intuitu p̄ris. puta ex donatiõe vel ex successiõe vel ex industria sua.vel ex ꝓspera fortuna:ꝛ ꝓprietas huius peculij acquirit filio. vsusfructus nõ acqrit patri i vita vt infra.§.12.ꝛ se.

1 ¶Ut' in derico differat a laico.Rc.h3 Pa.vbi.s.ꝙ solũ vidẽtur differre derici a laicis i peculio aduentitio:ꝛ itellige de dericis filijs familias. Nã p deri/catũ nõ eximit a patria ptãte i tẽporalibus. l3 glo. aliter senserit ꝛ minus bene i.c.ideoꝝ:de eta.ꝛ q̄li. s3 Inno.ꝛ3 ibi p̄:ꝛ doc.cõiter ꝛ ꝓba i.c.p venerabilẽ q fi.sint legi.vbi est speciale in epo ꝛ ꝓbat i autẽ. ꝯstitutio:q̃ de dignitatibus liberat a patria ptãte. vbi solum fit mẽtio de epatu facit i ar.c.si annũ:de iudi.lib.6.vbi dr̄ ꝙ i spiritualibus filius nõ est sub ptãte p̄ris.secus g° in tẽporalibus.vñ dicendũ est de speciebus istius peculij i derico sic ꝛ in laico.s3 i aduẽtitijs.secus est nã id qđ est castrẽse vel quasi i laico.est aduentitiũ i derico q: acqrit sibi peculiũ aduentitiũ etiã quo ad vsũfructum vt est tex.nõ i aut. presbiteros.C.đ epi.ꝛ de. Itẽ peculiũ castrẽse vel q̄si: põt dici i derico qđ ꝓuenit a bñficio spirituali: ꝛ h° cẽt veꝝ tenẽdo opinionẽ ꝙ dericus facit fruct⁹ suos iuxta nõ i.c.p̄nti.de offi.or.li.6.s3 tenẽdo ꝯriã opinionẽ q̃ mihi plus placet põt appellari peculiũ ꝓfectitiũ.hec ille. In derico bona acqsita ex bonis ecclesie vel eius intuitu sunt ecclesie q° ad ꝓprietatẽ ꝛ vsũfructũ ad modũ peculij ꝓfectitij ꝛ iõ nõ põt dispone re nisi vt a iure ꝯcedit .vt.s.ꝛ.derici.q.p totum. Oẽs aũt alie res veniẽtes ad eoꝝ dominiu3 quolȝ mõ habebũt suas ad similitudinẽ castrẽsis peculij.ita ꝙ de ipis ad libitũ disponere p̄nt ꝛ testari:legitima legata filijs vel parẽtibus vt i aut.de san.epi.§.presbi teros ꝛ ponit .C.de epi.ꝛ de.aut. presbiteros.ꝛ.derici.q.§.1.ꝛ.2.Accipe igit breuiter ea q̃ hic dñr:ꝛ.J.ꝛ.restitutio.§.19.ꝛ.s.ꝛ.derici.q.§.1.ꝛ.2. ꝛ sic intellige vt hic. Nam bona dericoꝝ sunt i triplici dr̄a q̃dã.n.sunt q̃ eueniũt ipi existenti in patria ptãte ex bonis p̄ris ꝛ i talibus nõ dr̄t in peculio a secularis q: est peculiũ ꝓfectitiũ:ꝛc. Quedã vero sunt bona q̃ eueniũt sibi ex bñficio curato vel habente admini/strationẽ i talibus h3 peculiũ ꝓfectitiu3 p cõpara/tionẽ ad ecclesiã ꝛ q̃uis de istis possit tã i vita q̃ȝ i morte moderate donare ꝛ facere elemosinã nõtñ testari. Quedã aũt sunt bona dericoꝝ q̃ eueniunt sibi quocũqȝ alio° ab istis dictis ꝛ in talibus h3 peculiũ quasi castrense ꝛ sic de eis p̄nt testari:ꝛc. ꝛ i h° dr̄t peculiũ dericoꝝ a peculio secularium.

¶Primo dicendũ ẽ đ peculio castrẽsi qđ a parẽti/bus:cognatis aut alijs: degenti i militia donat vel qđ ipe filiusfamilias i militia acqsiuit: qđ nisi militaret acqsitur⁹ nõ fuisset. Nã qđ erat ꝛ sine militia acquisiturus.id peculiũ eius castrense nõ ẽ.ff.de castren.pecul.l.castrense:vide.s.pn. 2

¶Sed qd de aduocatis q ex aduocatõe aliqd acqrũt nõ ex publico.s3 a dientulis.Rc.h3 Bal.i.l.si.C. de isi.te.ꝙ habebũt p castrensi q: cedit loco publici salarij ex eis hodie nõ soluit ex publico.l.fori tui.C. de aduo.diuer.iudi.Et ibi dicat Bar.ꝙ sil'r erit q̄si castrense id qđ acqrũt accessores ẽm glo.ibidẽ.Idẽ dic ẽm Bar.in.l.si mulier.ff.de castren.pe.de relicto aduocato p emẽdis libris vel equo cã eũdi ad offi/cia:ꝛ hmõi:ꝛ sic poterũt testari ꝛ facere oia ꝛ per hanc rõe3 Bar.videt idẽ đđ de medicis:magistris artiũ:ꝛ notarijs:ꝛ similib⁹:vt illud salariũ qđ hñt a priuatis iputet in quasi castrensi ꝛ p hoc facit ꝙ Ang.de are.Insti.p quas pso.no.ac.§.igit.ꝙ oẽs q hñt aliquã administrationẽ ꝛ dignitatẽ ex publico ꝛ ex ea vel occasiõe illius aliqd lucrãtur ex sala/rijs publicis vel priuatis psonis ꝙ illud lucrũ dicat quasi castrense.qđ est notandũ ꝓhis qui deputãtur sup habũdantiã vel sunt đ ancianis:ꝛ ex officio aliqd pcipiũt ꝙ illđ dr̄ quasi castrẽse.secus cẽt de offi/cio pcuratiõis q: nõ est officiũ publicũ. sil'r de car/pentarijs seu muratoribus.l3 sit salariũ publicũ nõ dr̄ castrense q: nõ hñt ex publica cã.secus i ingenerijs cõis ẽm Salicetũ i.l.si.C.de ioffi.testa. Sil'r đđ est de notarijs cõis.j.§.8. 3

¶Ut' donatum filiofamilias:militi.vel aduocato. aut aliud officiũ publicũ habẽti. sine alia expssione sit castrẽse vel quasi.Rc.ẽm Bar.in tra.de duobus 4

fratribus. q̄ aut donātur res notorie militie vel hu
iu modi apte: vt arma militi. vel libri aduocato ⁊
tūc sine dubio dicet̄ esse castrēses vel q̄si. a quocū q̄
donet̄ eis. l. miles ꝑpria: ⁊ l. castrēse. ff. de castren.
pu. Si aūt donāt ea q̄ nō sunt apta ad militiam vt
imobilia non erit castrense ēt si expsse diceret vt. l. si
forte. ff. de castrē. pecu. Excipiūt duo casus ꝑ qñ ille
q donauit solū ex militia vel aduocatōe ⁊ hmōi no
tus ē: 2° qñ illa q̄ donāt l3 nō sint apta ad militiam
vel aduocationē tñ dāt expsse vt vēdant ꝑ emēdis
armis libris ⁊ hmōi necessarijs ad publica officia.
Alia aūt q̄ pñt eē apta ad militiā ⁊ ad alia vt ser
uus tunc si specialr̄ ⁊ noiati ad ipa sint donata sic
erūt q̄si castrēse. secus si simplr̄ sine expssione.

5 ¶ Quid de donato filiofamilias q nō ē miles nec i
aliq° publico officio cū ista expssiōe q̄ sit ei castrēse
vel quasi. R. s3 Bar. i. d. trac. q̄ l3 appositio talium
verboꝝ nō valet nisi vt sit aduentitiū. vt. d. l. si forte:
opabit̄ tñ vt patri nō acqrat̄ vsusfructus qd̄ pōt fa
cere donās. vt. C. d̄ bo. q̄ li. aut. excipit̄: ⁊ sic l3 vitiet̄
expssiū nō vitiat̄ tñ tacitū. l. i. ff. q mo. pi. l. hip. sol.

6 ¶ Quero. pr̄ emit filio libros vtr̄ cōputet̄ i quasi ca
strēse an veniāt ꝯferēdi fratrib°. R. Bar. i. l. i. §. nec
castrēse. ff. de colla. bo. post multa distiguit q̄ qñq3
pr̄ emit libros solū noie filij nō tñ tradidit nec expsi
sit se donat̄ velle. tūc ille res sunt ꝓprie patris vt. C.
de ca. pec. l. i. na3 traditio reqrit̄ vt videat̄ donare.
vt. C. d̄ do. iter vi. ⁊ vxo. l. filij: qñq3 pr̄ emit noie filij
⁊ sibi tradidit vel dixit se illos libros donare ⁊ tūc
si iste fili° erat iā aduocatus vel doctor: tūc tā q̄ fit
q̄si castrēse peculiū nō venit in collationē vt. d. l. i. ⁊
ff. de ca. pe. l. castrēse. ⁊ hoc casu pr̄ nō pōt istam do
nationē reuocare tā q̄ icōtinēti validā. nec veniet i
collationē. d. §. nec castrēse. Si vero fili° ille nō erat
doctor nec aduocatus. sed scholaris. si qdē cōpleuit
studiū suū añ pr̄is mortē sic icepit quasi militare ⁊
sic efficiūtur quasi castrēses ⁊ ꝯfirmat̄ donatio ar.
C. d̄ dona. l. emācipatis: silr̄ nō venirēt i collationē
vt. d. §. nec castrēse. Si aūt pater est mortuus añ q̄
studiū cōpleat tūc nō pōt dici quasi castrēse. q2 q̄li
tas persone hoc nō permittit q2 nō h3 aliquā ex illis
dignitatibus q̄ ponūtur i. d. l. fi. C. de ioffi. te. L3 n.
exprimamur q̄ doctores possint habere peculiū quasi
castrēse ⁊ aduocati tñ hoc nō repit̄ in scholaribus.
nec debent gaudere eodem priuilegio quo magistri
vt. l. i. C. de excu. arti. lib. x. ⁊ ideo isto casu debem°
dicere sicut de alia simplici donatione que si morte
patris cōfirmatur nō venit in collationem ⁊ spālr̄
hec fauore studentium.

7 ¶ Sed quid dicemus de bonis acq̄sitis per remi
ges. nautas: ⁊ patronos: ⁊ alios officiales in naui
bus siue i mari siue i pado vel alijs fluminibus. R.
q̄ i. l. i. ff. de bo. pos. ex testa. mi. dr̄: i crassibus oēs re
miges: ⁊ nautę: milites sunt: a simili de alijs officia
libus i dictis locis dicendū est ergo q̄ isti tales cum
sint milites si lucrētur de publico ⁊ ex cā publica q̄
cōputabit̄ pro castrēsi ex quo sequit̄ q̄ secus sit si ꝑ
cā particulari nauigēt. puta pro mercantia ꝓpria.
vel eēnt pirate. vel haberēt iniustū bellū.

¶ Utr̄ filiusfamilias possit testari vel ad libitu3 di 8
sponere de peculio castrensi vel q̄si. R. q̄ sic. s3m oēs
doc. q2 illud acquirit sibi quo ad dominiū ⁊ vsufru
ctū nec illud comunicabit cū fratribus post morte3
patris. l. cū antiqs. C. de ioffi. testa.

¶ Secūdo dicendū ē de peculio q̄si castrēse qd̄ acq 9
rit a viris disertissimis: patronis cāsarum deuotis
simis: memorabilibus. s. notarijs ⁊ agētibus i reb°.
nec nō magistris studioꝝ liberaliū artiū: ⁊ medici
nis: ⁊ oibus q oio salaria vel stipēdia recipiūt pu
blica. C. d̄ ioffi. testa. l. cū antiqs ex ꝑdictis p3 q̄ no
tarij comunes nō acqrūt i q̄si castrēsi. s3 solū nota
rij cōitatis: vel dñoꝝ aut officialiū q deberēt hr̄e sa
lariū de publico. de q°. s. §. 3. de nautis. §. 7. ⁊ i pn.

¶ Utr̄ pecunia data a pr̄e filiofa. ꝑ studio sit ei cō 10
putāda post mortē pr̄is in parte sua ab alijs fratri
bus tēpore diuisiōis. R. s3 Bar. i. d. tra. q̄ si apud
patrē nihil erat qd̄ eēt filij nō iputabit̄ ei i partē. l. q̄
pr̄. ff. fami. herci. si vero apud patrē erat pecunia fi
lij ex castrēsi vel q̄si. tūc i dubio ꝑsumit̄ q̄ pr̄ admi
nistratorio noie egerit id de pecunia ipius filij ⁊ sic
imputabit̄ ei i partem: facit qd̄ nō i. l. fi. C. de dote
promis. Uel pōt dici q̄ si pr̄ dedit pro cā necessaria
q̄ imputabit̄ vel volūtaria ⁊ sic secus: vide. s. lega
tū. ꝑ. §. 28. ⁊ infra. e. c. §. 21.

¶ Quid si pater dedit pecuniā filio ꝑ emēdis libris 11
⁊ ipse lusit vel i meretricibus expēdit. R. s3m Bar. i
aut. qd̄ locū. C. de colla. q̄ post mortē pr̄is cōputa
bit̄ ei in suā partē: ar. d. aut. sic̄ mulieri q̄ passa est
ꝯsumi dotē cōputabit̄ ei i partē suā. vt. d. aut. quod
locū. Idē d̄d̄ est de donato ꝑ emācipatione a patre
filio. q̄ erit cōputandū ei tēpore diuisionis s3 Bar.
in. l. i. vt liberis. C. de colla.

¶ Utr̄ filius qui incepit studere viuēte patre de eius 12
mādato: possit post morte3 patris perficere studiū.
R. s3m Bar. in d. tractatu q̄ non. Nā factū patris
circa filiū initiatū eatenus obligat here dem quate
nus pater erat obligatus. l. ⁊ si filiū. ff. de mu. ⁊ ho.
iuncta. l. honores. ff. is qui. ꝓpter qd̄ ꝯcludit i addi
tione ad. d. trac. q̄ si vult perficere studiū faciat de
suo. vel si vult doctorari faciat de suo q2 est nouus
actus. l. si seruus legatus. §. s3 si cū mihi ex testamē
to. C. de lega. i. nec fratres ei tenētur si nollūt.

¶ Tertio dicendū est de aduētitio. s. qd̄ acquirit̄ ex 13
industria vel ex donatiōe facta aliūde q̄ ituitu pa
tris vel alr̄ aliūde prouenit ex euētu vel fortuna seu
industria: excipiūtur res q̄ ab imperatore seu auga

sta donatur q: quasi castrēse iudicātur.C.de bo.q3.li.l.cū multa: idem de donato a rege q: statutū loquens de imperatore generaliter itelligit fore statutū de rege particulariter fm Inno. i.c.super quibusdam de ver.sig. Et in isto aduētitio filiusfamilias acquirit dominiū siue proprietatē ꝛ post mortē patris nō tenet illud cōicare cū alijs fratribus.sed erit spāliter suū.l.fi.C.de colla.s3 pater habet vsufructū donec vixerit nisi renuserit vel nisi ab aliquo sibi detur vel relinquat hoc pacto vt ad patrē nō ptineat vsusfructus.j.§.25.vel nisi succedat filius vna cum patre i hereditate fratris vel sororis vel qñ pr noluit assentire filio addeunti aliquā hereditatē.l nisi pater cōmiserit iecstas nuptias vel nisi pře minus legitime diuertēte.a.duuorū idebite faciente.bona filio applicētur. Insti.p quas pso.no.acq.§.sancitu3 in glo. Item si filius recipit dotē patre nō cōsentiēte nec se obligāte fm Bal.i.l.ʒ.ff.re.amo.q: i istis patri nō acquirit vsusfructus nec qd q3 aliud:s3 si emācipauerit media pars vsusfructus illorꝝ aduentiorꝝ remanebit apud patrē solū vt in.d.§.sancitū. sed si pmoriat .filij erit specia ꝛ totaliter.nec cōicabit cū alijs fratribus:si aūt filius pmoriat añq3 pater.totū erit patris nisi filios relīqrit. nā tūc filij erūt loco patris.vñ dicit tex.i.d.§.sancitū. Si id qđ suis laboribus vel prospera fortuna ei accessit.hoc i aliu3 puenict luctuosum ei fiet.ō.in prin.

14 ¶ Utr̄ donatū vel relictū ab extraneo filiofamilias sit aduentitiū.R.fm Bar.in pdicto trac.ꝙ aut est ɔtēplatiōe patris ꝛ sic erit pfectitiū aut ɔtēplatiōe filij ꝛ sic erit aduentitiū.l.sed si plures.§.arrogato. ff.de vulga.ꝛ pu.subsli.ꝛ.l.additio.ff.de acq.here. Si vero nō apparet cuius ɔtēplatiōe sit datū dependitur ex futuro euētu:puta qñ relinquit filio vt post mortē patris habeat. sic psumit ꝙ ɔtēplatiōe filij:si vero vt tm̄ viuēte patre sic psumit cōtemplatione patris datū. Similiter ex opere cōphendit .puta filius faciēdo mercātiā acquisiuit amicitiā cum aliquo ex qua aliqd sibi donauit q: tūc erit sibi aduentitiū.l.sociū qui.§.fi.ff. p socio. vñ nō ꝙ oēs leges ij dnt isp̄iciēdū cuius ɔtēplatiōe debēt intelligi de cā proxima.d.l.sociū:qm i dānū acquirētis non cōsiderat remota.l.fi.ff.de cōiuge cū emācipa.libe. s3 bene quātū ad comodū.l.si forte.ff.de ca.pe.

15 ¶ Utr̄ oē acquisitū p filiūfamilias sit psumendū ex bonis patris i dubio ꝛ sic pfectitiū .R.Bar.vbi.ō. ꝙ aut resultat suspicio delicti nisi sic psumat puta q: filia psumeret turpiter acquisiuisse q: alr nō potuit habere ꝛ sic credetur ex bonis patris acquisitū v. suspitio delicti euitetur.l.si defunct⁹.C.arbi.tutel. ꝛ l.quintus.ff.de dona.inter vi.ꝛ vxo. Aut suspitio delicti euitatur ꝛ sic presumet ex bōis filij.d.ll. Aut nō euitatur nec oritur presumptio delicti ꝛ sic recurrendū est ad cōiecturas.C.de epi.ꝛ de.auf. licētia: ꝛ hec oīa sunt seruāda.etiā in prelato:tutore:vxore ꝛ huiusmodi.qui circa bona aliorꝝ versantur in cōscientia licet glo.in.d.l.etiā:aliter dicat .

¶ Utrū donatū filio a patre sit aduentitiū .R. fm Bar.vbi supra.ꝙ aut precesserunt merita filij que si extraneus fecisset ei donasset ꝛ sic donatio tenet a principio ꝛ erit aduentitium vt tenet glo. de inoffi. testa.auf.vnde si parens.aut nō donat propter merita.sed vt filio ꝛ sic est simplex donatio q̄ non valet nisi morte confirmetur . 16

¶ Quarto dicēdū est de profectitio quod fm Bar. vbi supra.est id quod acquirit filiusfamilias ex bonis patris siue sit pecunia siue possessiones sibi ab eodem date sine labore ꝛ industria sua:puta dādo possessionē alteri colono:vel pecunia3 mercatori ex qua habuit de lucro:tale lucrū erit profectitiū. Sed id quod acquirit ex predictis bōis ex labore suo.vel industria.puta laborando agrū predictū.vel negotiando de pecunia predicta. sicut lucrū quod fit ex pecunia pro parte attribuit persone lucrāti pro parte pecunie.l.1.C.pro socio : ꝛ.l.si non fuerint.§.1.ff. eo.sic tale lucrū erit pro parte q̄ debetur possessioni vel pecunie profectitiū ꝛ pro parte q̄ debetur ope. persone lucrantis erit aduentitiu3 nec obstat dictum Spe.qui tenet cōtrariū q: ll.quas allegat loquūtur de seruo qui acquirit dño ex opere persone sue.secus si ex pecunia patris fecisset vsurā q: tale lucrū debet restitui. Et istud tale peculiū nihil valet filio nisi ad hoc ne publicet i casu quo oīa bona alia patris publicātur. vt.l.si finita.§.si de vectigalibus .ff. de dā. infec.ꝛ quod ibi nota Bar.post morte3 tamen patris erit cōe cum alijs fratribus. Uide aliquid supra in prin.ꝛ infra.§.n.ꝛ.29. 17

¶ Utrū filiusfamilias qui lucratur vigore statuti ex morte vxoris sue dote3 vel partē debeat eā habere pro profectitio.R.fm Bar.vbi supra ꝙ aut filius substinet onera matrimonij de lucro sue persone ꝛ tūc filio erit aduentitiū : si vero nō ipe.sed pater sic erit profectitiū ꝛ sic itellige opinionē Dini in.l.si cū dotem.§.nunc trāsgrediamur.ff.solu.ma. qui tenet ꝙ non est aduentitiū.sed communicabit post morte3 patris cum alijs fratribus.per.l.2.C.fami.herci. Si vero partim pater ꝛ parti3 filius substinet tūc pro rata oneris partim erit profectitiū ꝛ parti3 aduentitiū.l.sed ꝛ si quis.§.1.ff.de stipu.seruo. 18

¶ An vestimēta preciosa:perle ꝛ simĩlia q̄ fecit pater nurui imputentur in partem filij . R . fm Bal. in.l.si patruus .C. cōia veri iudi. ꝙ sic.s.quantum valent nunc:non autē quantū fuerint empta : quia iste tales res nō presumūtur donate.sed comodate. ff.como.l.si vt certo.§.interdu3:nisi magne diuitie facerēt presumptione3 vt.l.filius .ff. de dona. vestes lugubres date mulieri efficiūtur sue similiter psumpte ꝛ parue extimationis. 19

20 ¶ Utrū lucrū qđ facit vnus fratrū cū pecunia here/ditaria mercādo sit cōicandū cū alijs fratribus. R. sʒ Bar. i.d.l.si patruus: ꝙ aut fecit noīe cōi: ⁊ sic cōicabit aut fecit noīe ꝑprio: ⁊ sic nō cōicabit.l.tutū ⁊ meuū.§.alteꝝ.ff.admi.tuto.qđ veꝝ est nisi sit tu/toꝛ vel curatoꝛ alioꝝ fratrū qꝛ sic lucrum qđ fecit ex ꝓ mercātia empta de pecunia cōi dʒ eē cōe lʒ noīe suo fecerit. Aliud āt lucrū qđ fecit de pecunia ēptio nū iterata ⁊ noīe suo erit suū ⁊ nō cōicabit: Idē dic de illo q negotiat̄ de pecunia minoris aut ecclesie vt in.l.si vt ꝓponis.C.de re.vendi: si vero nesciat̄ cuius noīe fecerit tūc si ꝯtinuauit negotiū solitū cū alio fra tre mortuo superstitibus filijs fratris idiuisaʒ sub aʒ possidētibus sic vr̄ cōi noīe fecisse ar.l. nā ⁊ si seru⁹ .ff.de nego.ge.§.si viuo. Si vero fecit negotiationē isolitā sic ꝓsumet̄ ꝙ noīe ꝓprio nisi ex libro rōnum aliud appareat ꝯcoꝛ. Bar.in.d.l.si patruus.

21 ¶ Ut̄ pecunia data a p̄re filiofamilias dicat̄ ꝓfecti tia vel aduentitia: dic sm Bar. ꝙ aut ꝓcesserūt me rita filij q̄ si qlʒ extrane⁹ fecisset idē habuisset ⁊ tūc erit aduentitia ⁊ p ꝯñs non cōicanda ⁊ tʒ donatio ēt a p̄n⁹ nec pōt reuocari. Aut nō donat pp merita. sʒ vt filio ⁊ sic ē simpler dona⁹: facit qđ dr̄.ō.§.x.

22 ¶ Sed q̄rit̄ qñ p̄r dedit filio fundū vt īde se aleret ⁊ ip̄e ex fructibus fundi lucratus est. an illud dicat̄ ꝓ/fectitiū: glo.i.l.cū oꝛ.C.d̄ bo.q̄.li. vt refert ibi Bar. dicit ꝙ sic qꝛ dicunt̄ ex re p̄ris ꝓfecta.ff.ad trebel.l. balista. sʒ Bar. dicit se itelligere illā glo. ifundo qui dat̄ colono. Nā si filius ip̄e suis manibus coleret pe quā ip̄e lucraret̄ ex fructibus vt ex opa sua eēt ad uentitiū.d.l.cū oꝛ: p̄terea p̄dicta intelligūtur de eo qđ filius q̄rit ex fructibus simplr̄: si.n. ex fructibus il lis quādā negotiationē faciat ⁊ ex hoc lucratus est eēt lucratus ex sua idustria nec diceret̄ ꝓfectitiū fa/cit qđ dicitur.ō.§.17.⁊ infra.§.29.

23 ¶ Ut̄ expense facte a p̄re in peculio filij aduentitio sint cōicande inter fratres post mortē patris. R. sm Bar.in.d.trac.ꝙ aut fuerūt necessarie vel ad per/petuā vtilitatē ⁊ tūc filio iputabūtur .l.fi.§.fi.C. de bo.q̄.libe.⁊.l.iubem⁹.C.ad trebe.nisi pater fecisset aīo nō repetēdi.ar.l.si i area.ff.de ꝯdi.inde. ꝙ si d̄ aīo nesciat̄ tūc si sunt parui sumptus ꝓsument̄ dona ti.l.si seruus.ff.de dona.iter viꝝ: ⁊ vxo.si sunt ma/gni sumptus ita ꝙ excedant fructuū q̄ntitatē tūc vr̄ habuisse aiuʒ repetēdi sic̄ i cā alimentoꝝ vel sitr̄ ex pendissent.l.nēsenatus.§.p̄ter ea.ff.de nego.ge.sec⁹ si nō excederent fructuū q̄ntitatē qꝛ tunc vr̄ donasse ar.d.l.fi.§.si aūt reo.C.d̄ bo.q̄.libe. In impēsis tñ quas facit vir i rebus vxoris grā fructuū q̄rendoꝝ: ꝯseruādoꝝ ⁊ colligendoꝝ sine vlla distinctione sibi facit.l.fi.ff.de ipensis: ⁊ nō repetet ab vxore vel eius heredibus. In alijs aūt si sunt modice nō repetūt̄.l. oio.ff.de ipensis si sunt magne repeter.d.l.oio: vbi aliq̄ etiā ponūtur ꝯceptiōes q̄ paꝝ ad nos. Si vero dicti sumptus nō fuerūt necessarij nec ad perpetuaʒ vtilitatē.sʒ solū ad fructuū vtilitatē.tūc nō sunt cōi/cādi qꝛ onera ptinent ad eūdē p̄ceʒ: ⁊ expense. Et ēt idē d̄d̄ de eo qđ expendit in datijs ⁊ collectis cū ha beat fructū.l.si pendentes.§.sʒ ⁊ si qd.ff. de vsufru. ⁊.l.neqꝫ stipēdiū.ff.de ipēsis. nec obstat.l.vnica.§. sʒ neqꝫ ob ipensas.C.de re.vxo.acti. qꝛ vir hʒ dotē pp onera matrimonij iō nō dʒ grauari onere ipen/saꝝ nec hoc erit i alio vsufructuario qꝛ simplr̄ hʒ ex alia cā vt ex ꝯctu vel quasi bis ꝯcoꝛ. Bal.vbi.ō.

¶ Ut̄ p̄re obligāte se ꝓ delicto filij sit totū ꝯputādū i parte dicti filij post mortē patris an de tota here/ditate cū alijs filijs vel fratrib⁹. R. Bal.vbi.ō. ꝙ si p̄r hoc fecit ductus nāli pietate sic oēs fratres debēt ꝓ parte sua sustinere .l. liber captus.ff.de captiuis. sʒ si fecit ex necessitate.puta dictante hoc statuto vt nō glo.sup R ca.C.de decre.decu.tūc nascit̄ nālis ob ligatio iter patrē ⁊ filium ex tali gestione negotioꝝ eius.q̄ transit ad heredes ⁊ iō soluet de parte sua ⁊ nō de cōi.l.igitur.ff.de libe.cā: ⁊ qđ nō doc. de eo q cogitur soluere cōdēnationem. 24

¶ Ut̄ p̄re dāte dānū i bonis aduētitijs filij teneātur fratres emēdare de cōi. R. sm Bal.vbi.ō.ꝙ aut di lapidatio est solum i fructibus ⁊ sic nō tenētur.d.l. cū oꝛ: qđ dʒ itelligi qñ p̄r hʒ vsūfructū in.d.bonis.se cus qñ ille q legauit ꝓhibuit vsūfructuʒ dari p̄ri qđ pōt fieri vt tenet glo.in aut. vt liceat matri ⁊ auie ⁊ i aut.excipit̄.C.d̄ bo.q̄.li. qꝛ tūc tenerētur. Si vero deterioratio rei perpetua sit vel itollerabilis lesio sit etiā tenētur.d.l.cū oꝛ.§.sʒ cū tacitas. 25

¶ Ut̄ debitū ꝯctū post mortē patris ab vno fratrū sit soluēdū de cōi. R. Spe.ti.de iudi.ꝙ nō: nisi ꝯctū sit rōe cōis vtilitatis. vel societas sitr̄ nec dos debet solui de cōi nisi sit versa i cōeʒ vtilitatē. Idē de cō/dēnatiōe soluta per vnū ꝙ nō soluet̄ de cōi nisi ma leficiū fecisset pro cōi vtilitate sciētibus socijs: ⁊ acce ptātibus i cōi eius vtilitatē qꝛ sic eēt cōis qꝛ ex quo spōte susceperūt lucrū habebūt ⁊ dānū ꝯdēnatiōis. Si vero ignorāter acceperūt lucrū factū iniuste tūc socius aufferret illđ ⁊ satisfaciet.l.si igit̄.ff.ꝓ socio: ⁊ sic etiā ip̄e solus soluet ꝯdēnationē ēt si eēnt socij oiuʒ bonoꝝ sm Spe.vbi.ō.⁊ lʒ de iure ex q⁹ cōica/uit lucrū illicitū nō posset illud aufferre nisi post cō/dēnationē.l.qđ.n.ff.pro socio: nihilomin⁹ qñ sacer/dos mūūt ei vt satisfaciat illis quos lesit: itelligitur nō solū lis ꝯtestata.sʒ etiā sentētia lata ⁊ sic p̄ceptū sacerdotis est sentētia sm Hosti. in.c.fi.de sepul.sitr̄ militās militat de suo vel maritās filiā.vel tenēs fi/liū in studio faciāt de suo nisi alr̄ sit ꝯuentum inter eos.l.si socius.pro filia.ff.pro socio: ⁊ recitat Bal. in.d.l.si patruus.C.cōia vtri. iu. 26

¶ Quinto d̄d̄ est de societate fratrū vbi p̄ notandū pro ut colligit̄ ex dict̄ Bar.⁊ Bal. i.d l.si patru⁹: ⁊ per eūdē Bal.i addi. Bar.i trac. de duobus fra tribus ꝙ tres sunt sp̄es societatis: p⁹ dr̄ oiuʒ bonoꝝ. 2⁹ ois q̄stus ⁊ hʒ glo.i.l.q̄stus dr̄ lucrū. 3⁹ dr̄ societas 27

certe rei vel certe negotiatiõis: prima societas oiuz bonoꝝ tūc ē qñ explīc agiť ꝙ sint socij oiuz bonoꝝ vt est tex.in.l.3.§.1.ff.pro so.ꝛ illi tales cõicāt oia q̄ acqrūt ex quacūqꝫ cā laborãdo vel negotiãdo siue ex donatis siue ex legatis siue ex hereditate ꝛ hmõi. Itē stipēdia q̄ dãť militibus.l.q stipēdia.C.de pecu. ꝛ salaria q̄cūqꝫ habeť ex castrēsi vel quasi.l.cū duo bus.§.idē papi.ff.p so. Itē teneť cõicare id qđ ac/ qsiuit ex iniuria sibi facta vt ex.l.acqlia: vel qcqd acqsiuit ex dãno suo corpori illato vel filijs suis vt .d.l.duob⁹.§.sociū:ꝛ i isto casu pr̄ teneť maritare fi lias alterius fratris nisi aliud explīc actū sit.l.si so/ cius.p filia.ff.p so.nõ tñ teneť cõicare q̄ acqsiuit illi citenec teneť ad ɔdēnationē q̄.p sua culpa alteri ɔ putať:ꝛ q̄uis aliqui dicãt ɔ̄ de maritãdã filia tñ tñ distigue ꝙ i pᵃ ipē societatẽ teneť ꝛ sic itellige pri mã:vel i.2ᵃ.ꝛ.3ᵃ.ꝛ sic nõ teneť vt dicit.2ᵃ.opinio. Se cūda societas ɗr generalr̄ oiū questus ꝛ lucri ꝛ illi cõicãt oia q̄ ɔueniūt ex opa .i. solertia alterius.sed nõ donationē simplicē siue cã mortis vel legata vel hereditatē nec debita alterius nisi q̄ hñt cã questus vel societatis. Tertia ɗr societas certe rei.s.ɔuniēdi q̄ veniūt ad vnū panē ꝛ vinū vel certe negotiatiõis vel lucroꝝ q̄ ɔsecãtur lꝫ in diuersis negotiationibus vel operis ex qbus lucratur q̄uis aliqñ alter ponat operam alter pecuniã aliqñdo vtrūqꝫ de quibus multa.b.visura.3ᵃ.per totum.

28 ❡ Quõ i dubio cognosceť ɔ̄ctã societatē tacite inter fratres vel quoscūqꝫ alios q simul stãt ita ꝙ oia lu cra sint cõia.Re.bꝫ Bal.vbi.s.ꝙ q̄uis null⁹ ipoꝝ negotieť põt tñ ex actibus apparere socialis effect⁹ sicē iter nobiles qui nõ faciūt q̄stuarias mercãtias tñ q̄cūqꝫ salaria quilicūqꝫ dotes acqrūt i cõi ɔferūt vñ nemo põt negare eos eē sociales actus ex qbus ɔ̄sumiť itētio ꝛ volũtas. Ad qualitatē ergo actuũ est recurrēdũ. Nã ꝫ talibus ɔ̄sumiť mens qualis ex actibus colligi põt ar.l.duo fratres.ff.de acq.here. ꝛ.l.repbēdendi:tu magis eo.C.de istitu.ꝛ substitu. silr̄ bꝫ.e.Bal.ɔ̄sumiť ɔ̄cta si vnus negotiať ꝛ alter q̄cūqꝫ sibi eueniūt.puta ex reddititu pbēde vel ex do cibus ꝛ hmõi.ponit i cõi:ꝛ ita faciūt hinc ide. Itē ɔ̄sumiť societas ex actibus i vna mercãtia vel arte ꝛ alr̄ i alia vt i aduocatis ꝛ tabellionibus. Nam la boꝝ cõicatio societatis est ɔ̄ctio.seu icohatio. Silr̄ dicit Bal.vbi.s.ꝙ si vnus bꝫ curã domus ꝛ alius eēt aduocatus vel alter lucrareť ꝛ poneret i domo vr̄ ɔ̄cta societas. Eodē mõ dic ɗ eo q emit aliqd ex bonis cõitatis qꝛ vel.ppio noie:ꝛc̄. Itē minor teneť approbare gesta p maiorē qñ egit noie cõi qͧ ad vtilitatē suã.sec⁹ ꝙ ad male gesta vel dãnosa.si ãt maior cõeꝫ pecuniã.ppio noie administrauit non teneť cõicare lucrū minori q̄uis ipe minor possit age re ɔ̄ maiorem q̄ñ sua iterest hãc pecuniã cõi noie nõ fuisse administratã. Idē dicit si vnus ē minor ꝛ pupillus ꝛ alter maior ꝛ minor bꝫ tutorē g cõicat: ꝛ ei cõicať. Idē dicit si actus sunt vniformes socie/ tas restringiť tñ ad q̄stus q veniūt ex ipis.sꝫ i acti/ bus difformibus ꝛ i se varietatē hñtib⁹ ɔ̄sumiť socie tas generalr̄ ɔ̄cta:nec ɔsidero an vnus plus lucreť ꝛ alter min⁹ i hac generali societate. sꝫ eq̄lr̄ oia sūt partiēda.l.si soci⁹:p filia.ff.p so.vide.§.pcedētē.

❡ Pone ꝙ duo fratres rustici collētes terras vnus bꝫ filios scindētes terras:alter nõ quõ diuideñť fru ctus puenietes ex cultura.Re.bꝫ Bal.i.d.l.si patru⁹ ꝙ diuidētur i capita qꝛ societas respicit capita coꝝ q opas ponūt i societate. itellige q͂ ad lucrū qđ de/ beť psone.sꝫ q͂ ad lucrū qđ debeť bobus vel terre q̄ sunt cõia diuideť i stirpes bꝫ.e.Bal.i quodã ɔsilio: ꝛ Bar.vbi.s. Sed qđ ɗ si sint duo fratres quoꝝ vnus posuit operã alter pecuniã in societatē ꝛ casu oia cõbusta sunt.Re.sm Bal.vbi.s.ꝙ ille q posuit operã teneť alteri ad medietatē capitalis.p.l.si cuꝫ duobus.§.i secūda.ff.pro so.ꝛ q̄uis aliqui teneant cõtra tamen hoc videtur verius. 29

❡ Ut⁹ lucrū vxoris alterius fratris.sit cõicãdũ .Re. Bal.i.l.si vxorē.C.de ɔdi.inser.ꝛ do.ꝙ aut mulier eadē opa facit sicē hoies i laborãdo ꝛ sic ipa dꝫ hr̄e partē lucri ꝛ diuideť i capita vt dictū ē i.§.pcedēti: de filijs. Aut vxor exercet aliquã artē vel mercãtiaꝫ vel ē obstetrix vel cirugica ꝛ tūc si põebat oia lucra i cõi:ꝛ silr̄ vir.ɔ̄cta ē societas qꝛ mulier cū viro põt ɔ̄here societatē bꝫ.e.Bal.i.d.l.si vxorē: ꝛ sic lucra erūt coia. Aut vxor tenebat separatū lucrum.vel ex alijs ɔiecturis pꝫ ꝙ nollebat ɔ̄here societatē ꝛ tunc de opibus cõibus ꝛ obseqalibus q̄ fiūt a mulieribus i domo sm qualitatē psone vt facere lectū: coqnã. ꝛ hmõi nõ põt lucrū ɔseq qꝛ teneť opari i domo in qua recipit alimēta vt i glo.l.sic.ff.ɗ ope.lib.Bal. i.l.gaio seio.i fi.ff.de ali.lega.imo si desisteret a ta/ libus opibus ꝛ parue extimatiõis pp faciēdã arteꝫ ps lucri talis artis deberet cõicare cum viro ꝛ alijs fratribus sm iudiciū boni viri qđ limita nisi habe ret alimēta iure legati qꝛ tūc nõ teneť opari i domo ɗãtiū talia alimēta bꝫ Bal.vbi.s. Si aūt vltra ta lia obseqa alias:exercet aliquã artē ꝛ in ipis lucrať põt sibi retinere tãq̄ ꝑpriū ꝛ nõ cogiť cõicare ꝛ qđ ɗr de vxore dic de filiab⁹ alterius fratris excepto ꝙ acqrūt patri ꝛ solū illud lucrū erit sibi aduētitiū. 30

❡ Quid si vnus fratrū dotauit filias alterius fra/ tris sciēter ꝛ paciēter .Re.ꝙ poterit repetere dotes qꝛ vtiliter gessit negotiū. itellige qñ nõ teneť eã do/ tare sicut in prima spē societatis de quo.s.§.27.nec obstat ꝙ extraneus dotãdo filiã alterius videť do/ nare dãdo dotē.l.ex morte.C.de pac.ɔuē.qꝛ hoc ve rū quãdo solus hoc facit. secus si cū patre simul fa/ ceret ꝛ ita ɔsuluit Bal.i quodã ɔsilio. 31

❡ Si duo fratres vnus legitimus ꝛ alter spurius q societatē cõtrahūt oiuz bonoꝝ in vita ipoꝝ q̄rit an mortēte patre ipoꝝ: hereditas trãseat ēt ad spuriū. Re.Bal.in.l.i.C.pro so.ꝙ sic: nõ vt successionis vel 32

relicti.sz iure societatis qd e notadu p cautella qn qs vult q spurius succedat i hereditate cu legitimo.

Pecunia côiter dicta e qcqd hoies hñt i terra oia quoz dñi sunt : seruus:vas:ager:arbor: pecus:qcqd hoz e:pecunia dr : id aut pecu/nia vocata e qz átiq habeb it i pecoribus qcqd ha/bebant.i.q.3.totu. Et.s.Tho.2a2e.78.ar.2.dicit post phm.4.ethy.q oe illud p pecuia habet cuius pciu pot pecunia mesurari. Et i.l.nois.ff.de ver.sig. dr: nois pecunie appellatione re significare paulus ait: vbi glo.re.i.oez q sit vel ee possit i patrimonio: pprie tñ dr pecunia numerata.i q.q.3.c.i.2.c.3.vñ Car. i de.exiui.§.porro.de verb.sig.dicit q hodie dena/rius c pecunia p eode accipiutur.vñ.d.regula vbi dr q nullo mo denarios vel pecunia recipiat per se vel p iterpositá psoná accipit ibi:vel p.i.sic expone/do:nullo mo accipiant denarios.i.pecunia : prohi/bendo cuiuscuq generis monetam.

I ¶ Sed pone q aliqs vult dare fratri minori aliquá re qua frater no idiget nüqd poterit eá recipe vt ve dat c de pcio alia necessaria emat .R. Angelica c Rosella.v.pecunia.§.i.dicut q no:qz sic eet recipe pecuniá:c i hoc bñ dicut:subiugüt:sz bñ pot eá reci pe aio nüq distrahedi eá ipe:sz pcuratori ordinis assignádi vt ipe eá vedat vel in necessaria comutet qz sic nüq e pecunia q phibet i regula recipi qdiu est i manu ei9:sz post q e assignata pcuratori c h9 dicut bz expositione qtuor magistroz q exponüt re gulá bti Francisci:dicetes q pecunia accipit p oi re qua qs vtit ad aliqd p pcio dádo.vñ dicut q no lz fratrib9minorib9aliq recipe qb9vtat p pcio ad aliq emeda hec illi. Sed ista expositio est expsse 9 tex.d. Cle.exiui.i.d.§.porro.vbi dr q nullo9 recipiát dena rios vel pecunia p se vel iterpositá psoná: c itez ibi de dr:nec debet p se vel p aliuz pecunie receptores 9 regulá. Et itez:q no recurras ad dantes pecunia p deputatos nütios:qn igit accipiüt vt det pcuratori. vt vedat:vt isti dicut certu e q recurrüt ad pciuz p iterpositá psoná:siue p aliu vel p deputatos nütios q sic videtur facere 9 regulá:pterea no vr ee bz pu ritate regule q illud qd sibi phibet p se possint face re p iterpositá psoná: put dr i.d.§.porro.q vbi ali/qd alicui generalr phibet:qd expsse no 9cedit itelli git denegatu:c forte q sup hoc hñt dispesationem qd eet securius ne multos dánemus vtm h pauptas sit de pfectioe religiois vide.v.religio.§.6.c.§.11.

2 ¶ Vtm solo debiti i qtitate vel numero existentis sit facieda bz pecunie valore currete tepore solois vel bm q valebat tepore 9ctus.R. Pa.i.c.qto:de iur. iur.post multas distinctioes c allegatioes 9clusiue ponit istas snias. p q i quacuq dispositioe 9ctuz sit debitu solo semp dz fieri bm monetaz q currebat tepore 9ctus debiti c si no repit qz e reprobata vel diminuta i podere.puta tosa vel p longu vsuz effe cta grossa qz argentu i superficie coruit ex logo vsu vel alio mo est alterata:tunc debet sumi ipius extí/matio pro vt erat tepore 9ctus: c sic côiter tenet p legistas c canonistas c lz Bar.i.l.paulus.ff.de so. limitet qn talis diminutio cotingit i moneta grossa c no i minuta tñ.d. Anto.quem sequit Pa.in.d.c. qto:tenet tá i minuta q i grossa qn deterioratio cotingit ipaz directe.puta qz duo antiqua no valet vnu nouu:voluit etiá Cy.c Pe.i.d.l.i minor.C.in q.causis.in.inte.re.no est necessaria:c Hosti. i.d.c. qto:q qn solu pecunia est reprobata no deteriora/ta q de ea pot fieri soló ex quo currebat tepore con tractus:sz Pa.post Spe.c Io.an.i.d.c.qto tenent q no:c est côis opinio qz moneta magis 9siderat roe cursus q roe materie bm tex.i.c.olim: de censi. facit.c.cicies.88.di.si vero alteratio no ees ppetua sed ad tepus vt contingit q florenus hodie magis valeat q cras ita q crescat vel decrescat bm tepora: côiter tenet tale variatione no debere attendi:ar.l. pcia.ff.ad.l.falci.sicut.n.creditor vellet sibi soluerent si plus valeret ita debet recipere si minus valet cum speret augumetu sic voluit Bar.i.d.l.paulus:c alij in.d.l.in minor:qd videt equu ipi Pa.nisi qn non eet spes q de primo deberet habere augumentu qz tuc videt q debeat solui bm extimatione tepore co/tractus qz posset esse q nüq cresceret ar.i.l.iune de ritos.i prin.ff.de excusa.toto.c qd no glo. i de.2.d rescrip. Hosti.i.d.c.qto:c Bar.i .d.l.paulus:tenet q si est alterata respectu cursus no respectu materie c perpetuo.puta qz princeps no vult expedat nisi p táto vt forte colligat c cudi : faciat q nihilominus de ea pot fieri solutio si debitor no fuit in mora.sed .d. Anto.in.d.c.quáto:post Oldra.c Fede.p.d.l.in minor:tenet q dbet solui ad extimatione átique. E currentis tpe 9ctus qz eade est ro de tota c de pte ar.l.q.de tota.ff.de rei.vendi.c.c.pastoralis.§.itez eo toto:de offi.deleg.c videt pbari in.d.c.olim:c vi/det magis equu. Et sic 9clude q siue sic reprobata in totu siue alterata i parte in perpetuu respectu cur sus lz no respectu materie:siue sit deteriorata respe/ctu materie q no potest fieri solutio de ea.sed debet solui extimatio bm tepus 9ctus : c hoc siue solutio sit fienda roe 9ctus siue ex 9denatioe iudicis:de co denatione autez q fit roe statuti:Spe. tenet q dbet solui de moneta currenti:sed Pa.videt tenere q de moneta currenti tepore facti statuti:dictu Spe. vi/det magis apparens qz pena debet solui de minori .c.odia.de re. iur. lib.6. De solone vero q debet de mádato principis vel alicuius dñi seu ex eius gra : dicit.d. Anto.in.d.c.quáto:q si dñs ignorabat va lor e monete sic fiet bm cursuz curretis bz glo.i de.2. de deci.si vero sciebat eius valore sic fiet eius solu/tio bm extimatione tepore ipius mandati.seu gra tie facte ar.d.c.olim. Si vero solutio est respectu le gati sic fiet bm extimatione tepore testameti 9diti lz testator postea multu superuixerit:i tñ q sit ma/

tata ila.tenet Pa.i.d.c.quãto:post multos doc. Et
sm Jo.an.in.c.pen.de cen. ad antiquã monetã vel
eius extimationẽ:soluẽde sunt pensiões antique.
5 ¶ Queritur de.q.quotidiana:mutuaui tibi.c.in auro
nũqd teneor: recipe i argẽto vel i pecunia mutuata
vel cõ vel etiã i eadẽ mã. sz alterius for̃.puta flore
nos Senẽses:q vis restituere florẽtinos i eodẽ valo
re.R.sm Pa.i.d.c.qũto post Bar.i.d.l.paulus:q
aut mutuaui.c.libras:in florenis q tũc satis est resti
tui.c.libras:etiã i alia moneta.q2 videor extimãdo
illos florenos.p.c.libras illos sic vendidisse sic dici/
mus i dote cũ tradit extimata i.l.cũ dotẽ.C.de iure
do.q idẽ dic in deposito. Aut fuit dictũ:mutuo.vel
depono.c.libras i florenis q volo mihi restitutionẽ
fieri i florenis q tũc periculũ q comodũ diminutiõis
vel augmenti pertinet ad debitorẽ.seu depositariũ.
vñ tenet restituere i florenis sz extimationẽ existẽtẽ
tẽpore solõis fiẽde ar.i.d.l.cũ dotẽ.Aut fuit simplr
factũ mutuũ. vt puta mutuo tibi decez aut.c.flore/
nos:q tũc aut sum passurus aliqd dãnũ recipiẽdo
in alia forma: q tũc nõ teneor recipe vt in.d.l.pau/
lus:Aut nullũ dãnũ patior q tũc i alia materia nõ
teneor recipere.puta argentũ pro auro q2 mutuum
debet restitui i eodẽ genere q i eadez bonitate.vt.l.
cũ qd.ff.si cer.peta. Et aliud p alio inuito creditore
solui nõ põt:vt.l.2.ff.si cer.pe. Aut vult restituere in
eadẽ materia.sed in alia forma. vt puta florẽtinos
pro senẽsib9 q cõiter tenet q teneor recipere vt.d.l.
paulus:9suetudo tñ est i diuersis partibus vt etiam
i alia materia possit restitui q seruanda est q2 tacite
videt 9hi sm 9suetudinẽ loci vt.l.qd nolit.§.q2 assi
dua.ff.de edili.edi.fact.l.labeo.ff.d sup.le.hec tenet
Bar.vbi.s.q sic 9suluit Oldra.Quid aũt i deposi
to vide tex.nõ.i.l.i naue.ff.loca.q satis videt 9side
rãdũ qd fuit tacite actũ an.s.pecuniã depositã con/
funderet q idẽ dic qd de mutuo.hec Pa.Quot mo
dis falsificet pecunia. v.falsarius.§.6.Qd pondus
hz hẽe ibidẽ.§.7.d radẽtib9 pecuniã ibidez.§.8.de
illis q põderãt monetã q retinẽt meliorẽ ibidẽ.§.9.

P Edagia dicunt sz Ber.i glo.i.c.sup qbusdã
de ver.sig.q dant a trãseũtib9.s.pecunie: i lo
cis 9stitutis a pricipe. guidagia vero dicũt
q dant p ducatu p terrã alicuius vt securius vadãt
hec Ber.Hec ẽt dicunt thelonea. a telos grece deri
uata qd latine vectigal dr. Alicubi dicũtur vulga/
riter gabelle.vel cabelle.Alicubi duane. Salinaria
vero sm Inno.dicũtur q dant p sale vt possit vẽde
re vel emere.vel sm Host. sunt domus in qbus dñi
terrarũ faciũt poni sal ad emẽdũ vel vendendũ. Et
sm Pe.de ancha.in.c.qq;:de cen.li.6.pedagium
idẽ significat qd vectigal q soluit aliqñ solũ p trã
situ persone vt Ferrarie. Aliqñ p rebus quas quis
defert nõ vsus sui cã tributũ est qd pstat fisco q idẽ
est qd pẽsio vel pẽsio.v.excõicatio.5.casu.19.§.i.
6 ¶ Quis põt iponere pedagia vel ista alia vectiga/
lia.R.sm Pa.i.d.c.sup quibusdã.q nõ debẽt ipo/
ni nisi quatuor modis de qbus ibidẽ i tex. Primo
per cõcessionẽ iperatorũ.2 regis.3 lateranẽsis 9cilij.
4 vigore 9suetudinis d cuius initiũ nõ ẽ memoria.
Nõ q2 ista sunt reseruata soli principi i signũ specia
lis priuilegij:ex quo nõ q in isto casu reseruata soli
principi.possunt acqri p 9suetudinẽ cuius initij non
est memoria.Nõ etiã singulariter ibi vel lateranen
sis 9cilij:q c.q 9ciliũ generale hz iura principis pro
hoc facit q2 i 9cilio generali pest papa.vñ dicit Jo.
an.hic:q bene q iste tex.nõ excludit 9cessionẽ solius
pape.Nã q si 9ciliũ hz hãc auctoritatẽ ergo q pa/
pa q2 9cilia recipiũt ptãtẽ q robur a papa ar.p nõ
i.c.significasti.de elec. Et qũuis sm Host.solus im/
perator hoc possit:hodie tñ saltẽ de facto:oẽs reges
q ciuitates Italie q qd peius ẽ oẽs castellani impo
nũt ista pedagia qd fieri nõ debet. Dicit ẽt Jo.an.
hic q hodie de facto post factã pacẽ 9stãne: ciuita
tes Italie receperũt merũ q mixtũ iperiũ q vsurpaue
rũt sibi d facto ius iponẽdi ista vectigalia b Pa.sz
Inno.oẽs reges hoc pñt qd videt verificari ex.d.c.
sup qbusdã q.c.inouamus:de cen.q ibi Pa. Et sm
.d.Bal.de cal.i.c.si.d maio.q obe.nõ sufficit qñ fit
a ciuitate q vna sola pars 9sentiat. sz oz q maior
pars 9sentiat eorũ qb9 tãgit:facit.l.icõcedẽdo.ff.de aq
plu.q regula qd oẽs tãgit li.6.Bar.tñ i.l.vectigal.
ff.d publi.dicit p illã.l.q si qs fraudat gabellã sine
pmissu principis ipositã nõ tenet deo neqz mũdo q2
tales sunt extorsiões itellige i forẽsibus: secus i ciui/
bus q pñt sibiipsis grauamẽ iponere q bursaz cõem
facere.dicit tñ idẽ alibi.s.in.l.si publicanus co.ti.q
vectigaliũ exactio pscribit. Et ex hoc iferẽ q dñi tẽ/
porales iferiores q ciuitates pscribere possunt ptãtẽ
legitimãdi:q restituendi fame:q creãdi tabelliões q
hmõi q sunt principi reseruata.
7 ¶ Vtrũ pfacta possint ipõi ab hñtib9 ptãtẽ sine iusta
cã q põt dici cã finalis.R.sz Ray.q nõ: q exigens
cõmittit rapinã si sine legitima cã iponit: q cã legi
tima q iusta sũt publice necessitates qs Bar.i.l.vni
uersis.C.de vecti.appellat stipẽdia:põtes: publicas
domos:defensio strate publice 9 pdones in terra vel
piratas i mari vel p defensiõe fidei vel patrie 9 pa/
ganos vel hereticos:q hmõi: facit.c. si qs rompe/
tas.24.q.3.iũcto.c.inouam9:d treu.q Pa.q.c.pue
nit:q.c.cũ aplsd cẽ.q.l.vectiga.ff.d pub.dñt ẽt eẽ
moderata q nõ ad grauamẽ subditorũ 9 qd cõiter
8 ¶ De cã mãli.s.d q obeat vt fit i Italia:vide.J.§.7.
solui.R.q solũ d his q cã negotiatõis vel mercimo
niũ deferũt.C.d vecti.l.omnes. vñ d his q qs facit por/
tare p nec̃te ad vsũ sue vite q familie ñ põt exigi pe
dagiũ.nec valet 9sue i 9riũ b Host.q Ber.i.d.c.sup
qbusdã:imo vult.l.vniuersi.C.d vecti.q decapitet q
d reb9 ad ppriũ vsũ l gra iuris colẽdi l ad se defendẽ
dũ ẽpt l dlat. exigit pedagiũ.vñ i his fraudãtes ñ
peccãt. Sz scẽdũ ad solõez multorũ q peda alñ d

collecta q̃ posset ĩponi super hmõi ĩ suos subditos: ⁊ sic nõ liceret fraudare qñ ex legitima cã iponit̃. sed for᷑s nõ tenerẽt: ⁊ sic itellige q̃. d. ar. s. dicit. 3ª. pte: ti. ꝑ. c. 13. §. 8. ⁊ idẽ nõ Pa. i. c. inouamus: de cen.

4 ¶ Sed dubitat̃ de guidagio qḋ ẽ qñ dat̃ alicui vt tute ducat̃ per terrã alterius: nũqd peccat rusticus aliqd recipiẽdo vt tute trãseuntem ducat: Pa. post Jo. an. i. d. c. sup qbusdã: dicit ꝙ licite põt accipere qꝛ iste locat operas suas. Intelligit̃ ergo tex. de eo q tenet̃ ad hoc. Nã dñi terraꝝ tenẽtur territoꝛiũ suũ custodire secure. vñ ipi nõ debẽt recipere preciũ. sc cus ergo in alijs operas suas locãtibus.

5 ¶ A quibus possunt exigi. R. ab oibus exceptis clericis. ecclesijs: ⁊ ecclesiasticis psonis ⁊ si qs dñs tẽporalis a talib⁹ exigit p se vel iterpositã psonã sine licẽtia pape. si est psona singularis excõicatus ẽ ipso facto si collegiũ vel vniuersitas ciuitatis: castri: vel ville subdit̃ iterdicto donec restituerit extoꝛta intellige dũmõ pfacti nõ cã negotiatiõis deferãt. Idẽ si deferũt alioꝝ mercimonia dicẽdo illa eẽ sua: imo ƀ3. d. ar. s. debet ẽt puniri a platis suis de fraude vel ꝺ negotiatiõis officio sibi phibito. 88. di. fornicari hec pbãtur i. c. q̃q̃: de cen. li. 6. ⁊ Archidia: ⁊ Pa. i. d. c. inouamus: dicit ꝙ ipi ciues q cõi ꝯsensu sibi iposuerũt: nõ licite fraudãt qꝛ in coꝝ piudiciũ bñ potuerũt hᵒ statuere: ⁊ hec sunt ꝺ mẽte Bar. i. l. vectigalia. ff. de publi. itellige ꝙ tenet̃ qñ iueniũt̃ vt dicet̃. J. §. 8.

6 ¶ Ponẽtes noua pedagia sine auctoꝛitate pricipis vel augumẽtãtes ãtiqua vel exigẽtes iniusta. siue ex cã efficiẽti siue ex cã finali vel materiali: sunt raptores ⁊ tenẽtur ad restitutionẽ eis a qbus extoꝛserunt vel coꝝ heredib⁹ si sciũt eos vel saltẽ paupib⁹ si eos ignoꝛãt ⁊ de necessitate pcepti. c. si res. 14. q. 6. ⁊ hodie per processum curie sunt excõicati excõicatione papali de quo. v. excõicatio. 5. casu. 18. 19. ⁊ 20.

7 ¶ Ut̃ pedagia: ⁊c̃. possint peti ⁊ licite exigi. R. sm s. Tho. i lib. de regi. prin. lib. 2ᵒ. c. 12. ꝙ qñ principes faciũt vt vie sint libere ⁊ secure trãseuntib⁹: officiales principũ merito pñt pedagia exigere ⁊ phiasceutes debite obligat̃ psoluere. hec ille. Ray. declarat dicẽs ꝑ ꝙ fuerit ipositũ ab his q potuerũt. ö. §. ꝑ. 2ᵒ ꝙ fuerit ex iusta cã. ö. §. 2. 3ᵒ ꝙ recipiẽs facit id ad qḋ est impositũ vel ẽ paratus facere si opoꝛteret. 4ᵒ si sunt moderata. ö. §. 2. Et sm Feli. i. c. ꝑ de ꝯsti. col. 9. dicũtur imoderata. i. nimis barbarica qñ soluit̃ vltra tertiã octaue partis ƀ3 Bal. C. ꝺ iur. anul. aur. l. 1ª. 5ᵒ sm Hosti. Bal. ⁊ Pe. de ancha. si stat cã ꝓpter quã sunt iposita: secus. n. si oio deficeret puta edificatio põtis vel domus publice. 6ᵒ ꝙ non exigat̃ de his q̃ pp victũ ꝓpriũ vel familie deferũt: nisi foꝛte a ꝓp̃ijs subditis exigat̃. vt. ö. §. 3. vel exigerẽt pp securitatẽ vie itellige ⁊ alias nõ tenet̃ tenet̃ securas. ö. §. 2. 7ᵒ ꝙ nõ exigat̃ a clericis nisi poꝛtẽt cã negotiatiõis. vt. ö. §. 5. Si tñ clerici spõte darẽt ñ icurrerẽt excõicationẽ de q̃. ö. §. 6. i fi. Jstis oib⁹ ꝯcurrẽtib⁹ tenent cõiter doc. ꝙ pñt principes exigere ⁊ tenẽtur solueř. Quidã tñ distingũt dicẽtes ꝙ si sint ãtiq̃ ita ꝙ nimiu ei⁹ nõ sit memoꝛia nisi pbabit̃ appareat ꝙ aliqḋ istoꝝ ðficiat ẽ psũptio p ea. Si vero sunt noua: nisi pbabit̃ appareat ꝙ oia ista ꝯcurrãt ẽ psũptio ꝯ eã ⁊ si vnũ istoꝝ deficiat expsse tũc ẽ iniusta ⁊ nõ tenẽtur ad illã ⁊ q exigit comittit rapinã sm Ray. ⁊ q fraudat nulli tenet̃ vide. §. sequentẽ.

¶ Ut̃ defraudãtes pedagia guidagia: ⁊c̃. peccent ⁊ teneãt̃ ad restitutionẽ. R. q̃uis satis pateat veritas ex pcedenti. §. tñ ad maioꝛẽ declarationẽ. dicit̃ cõiter a doc. i. c. inouamus: de cen. ⁊ maxime Pa. ꝙ sic. Jntellige qñ hñt ꝯditiões positas i pcedẽti. §. 2ᵒ dr̃ cõiter ꝙ ad penã taxatã nõ tenet̃ i foꝛo ꝯsciẽ nisi postq̃ fuissent ꝯdẽnati p sniaꝫ. Angelica. c. v. §. 6. dicit. ꝑ. ꝙ si ponẽtes talia pedagia nõ laboꝛãt loco ⁊ tẽpoꝛe iuxta suũ posse ad qḋ tenet̃ ꝓ vtilitate. s. viaꝝ põnũ ⁊ sic. . . Archi. i. c. si qs romipetas. 24. q. 3. nõ peccãt q eã fraudãt: sine mẽdatio tñ. piurio. ⁊ piculo. nec tenet̃ ad restitutionẽ dicat. 2ᵒ. ꝙ non credit ipos peccare moꝛtalr̃ q̃uis pdicti laboꝛẽt i pdictis loco ⁊ tẽpoꝛe rõ qꝛ cõiter sic istituũtur. s. statuimus vt qlꝫ soluat: ⁊c̃. sub pena cadẽdi i cõmissũ3 si alr̃ inẽtus fuerit ⁊ iõ istud statutum nõ obligat ad penã moꝛtale: ꝺ qᵒ. v. ꝯstitutio. §. fi. Licet ẽt ad penã vt t3 glo. i. c. fraternitas. 12. q. 2. nisi post cõdẽnationem. Tertio dicit ꝙ si obiciat ꝙ emẽtes dãnificãt. Ad hoc. R. ꝙ suũ dãnũ. qꝛ ita ⁊ sub ista cõditiõe emũt vt vigilẽt alias sibi iputet̃. Quarto dicit ꝙ si statutũ ex qᵒ iponũt̃ eẽt pceptiuũ sic haberet locũ qḋ cõiter doc. tenent. s. ꝙ peccaret moꝛtalr̃. Quinto dicit ꝙ si nõ sit legitima auctẽ iposita tũc extranei. s. q nõ sunt subditi talib⁹ nõ peccãt nec i aliquo obligãtur. Sexta dicit eẽ aduertẽdũ qꝛ pedagia nr̃i tpis sunt cõiter illicita: vñ nisi pbẽt eẽ legitime iposita debem⁹ psumere iniusta. c. q̃q̃. de cen. li. 6. qᵒ anq̃ pbẽt eẽ legitima. stabo i psũptiõe iuris. s. ꝙ sint iniusta ⁊ sic nõ tenear soluer̃. Septimo dicit eẽ notãdũ ꝙ noua pedagia siue augumẽtatiões factas null⁹ põt exigere nisi sit certus ꝙ sint iposita ab habẽte auctoꝛitatẽ ⁊ legitima cã ex qᵒ ius presumit oia foꝛe iniusta. 8. dicit ꝙ subditi q cogũtur exigere excusant̃ i dubio pp bonũ obedientie. s3 nõ illi q volũtarie ea exigũt. Nono dicit ꝙ nõ excusat eos a moꝛtali pctõ qñ de hoc auerterẽt si ea volũtarie exigerẽt alias hoc nõ aduertẽdo. s. ꝙ ius psumat iniusta nisi õtenus pbẽt̃ legitima nõ peccãt moꝛtalr̃. s3 adminᵘ tenebũtur ad restitutionẽ exactoꝝ si postea iueniẽtur nõ fuisse legitima. Decimo dicit ꝙ subditi obligãtur sm foꝛmã statuti qꝛ potuerũt se obligare vt dicit Pa. i. d. c. inouamus: ꝺ qᵒ. ö. §. 3. Rosella vero. c. v. §. 8. dicit ꝙ nõ obstãtibus his q̃ dicit Angelica stãdũ sit opiniõi doc. q̃ ẽ posita i pri˜ huius. §. ⁊ i pcedẽti ⁊ ꝑ dicit eẽ falsuꝫ ꝙ generalr̃ exactiões seu pedagia sint repꝛobate. s3 solũ noua vt p3 p to/

nū ti. C. no. vecti. isti. n posse. vbi tā i fc̄a q̄z i q̄rtaoz .ll. ibi positi sit tm̄ mētio de nouis vectigalib⁹ ⁊ sic nō obstat. c. q̄zq̄z: vbi di pedagioꝝ exactiōes tā iure canonico q̄z ciuili regulariter sunt dānate ⁊ glo. ibi l. ꝟ. canonico: dicit: vt. c. sup quibusdā: ꝺ ꝟ. sig. ⁊ i. ꝟ. ciuili dicit: vt. C. noua. vec. insti. nō posse. Intelligit̄ g̃ iste tex. ꝺ nouis vectigalib⁹ ⁊ iō caute loq̄t ibi tex. dū dicat regulr̄ ⁊ nō generalr̄ ⁊ post multa ꝯcludit ꝙ nō oia pedagia nī tp̄is sint reprobata. ſʒ soluʒ noua: nec ēt oia ꝭ Bar. ⁊ Archi. vbi. ſ. Dicit. 2ᵒ. ipa Rosella ꝙ nō est curādū vt̄ statutū sic vel sic dicat q: sufficit ꝙ accipiūt alienū hec Rosella multū tran cattē: solō hui⁹ patebit imediate ⁊ oiuʒ p̄cedētiū. In ista difficultate q̄ quotidie ē i pratica ⁊ ē valde difficilis vt pʒ ex diuersis opinionib⁹ ⁊ piculosa. dico saluo semp meliori iudicio quodā medio mō icedēdo iter istas duas extremas opiniōes ponēdo aliq̄s ꝯclusiōes. p⁹ ꝙ illa pedagia. seu guidagia q̄ hn̄t expsse seu ,pbabilr̄ oēs ꝯditōes positas i. ſ. p̄cedēti pn̄t principes vel supiores. seu officiales coꝝ exigere ⁊ subditi exacti tenēt̄ soluere ꝭ ꝯest bʒ. o. T. vt dictū est i. ſ. p̄cedēti: ⁊ bʒ alios doc. ſ. Ray. Hosti. Archi. Pa. ⁊ alios doc. ⁊ sic dʒ itelligi Rosella ⁊ aliȷ q dicāt ꝙ tenēt̄ soluere. ſ. q̄ū hn̄t illas ꝯditōes ⁊ exigūt̄. Nec oꝫ facere dr̄a: bʒ. d. ar. ſ. iter noua ⁊ vetera nisi q̄ᵗᵘᵐ ad p̄sūptionē q: ē maior p̄sumptio ꝺ ātiqs ꝙ sint iusta q̄z de nouis eo ꝙ nō est memoria de pn̄ᵒ. 2ᵒ. ꝯ. ꝙ vbi defficit vna illaꝝ ꝯditionū q̄ sunt posite i. d. ſ. p̄cedēti. tūc supiores nō pn̄t exigere nec subditi tenēt̄ soluere hec ꝯ. pbat̄ p allegata in. d. ſ. p̄cedēti: ⁊ isto mō pōt itelligi Angelica q: difficilis est ꝙ oēs ꝯcurrāt. 3ᵒ. ꝯ. q̄uā ,pbabilr̄ potio ē ꝙ illi qui nō soluūt gabellas. seu vt dr̄ eas fraudātes: siue gabelle sint iuste siue iniuste nisi iueniātur portātes vel exigāt ab eisdē nō tenēt̄ ad restitutionē neqꝫ peccāt mortalr̄ nisi forte rōe ꝯscie erronee: seu piury mēdacȷ vel piculi: q̄ ꝯ sic p̄suadet̄ ,pbabilr̄ ⁊ ꝭ q: tā emētes gabellas q̄z fraudātes sciūt ꝯditiōes eaꝝ ⁊ volūt supponere se fortune ita ꝙ emētes sciūt ꝙ multi nō soluūt ⁊ volūt sic emere. vʒ ꝙ si iueniāt eos soluāt gabellā ⁊ penā ⁊ rōe hui⁹ pn̄t retinere illā penā si vero nō iueniāt̄ nihil petāt ⁊ ad hoc sunt multuʒ soliciti: silr̄ fraudātes vel melius nō soluētes sciūt ꝙ si ineniāt̄ ꝯdēnabunt̄ ⁊ sic ēt volūt se supponere fortune vt soluāt penā: ⁊c̄. vn̄ ē p̄sumptio ꝙ velint sibi inuicē donare, put dicit Pa. i fin̄ in. c. clerici. d. 2. de vi. ⁊ ho. de. ꝙ aliq pn̄t se submittere fortune cōi consensu vt sibi inuicē donēt id qꝺ accidit bʒ fortunaȝ Insti. de re. diui. ſ. p traditionē: vbi dr̄ ꝙ nihil tam n̄āle q̄z vt qs possit donare suū: ib̄ ē qꝺ dicit Angelica i. 3ᵒ. dicto suo: ſ. ꝙ suū dānū eo ꝙ sic voluerūt: ⁊c̄. .4ᵒ. p̄suadet̄ q: si oēs soluerēt nō ē dubiū ꝙ nō oporteret portare tā magnas gabellas. sed forte medietas vel saltē due tertie sufficerēt ad id cuius rōe ponūtur q̄ū g̃ soluūt p medietate vel duas tertias videātur satisfecisse suo debito: ⁊ sic si reliquū nō soluūt nō accapiūt alienū nec tenēt̄ ad plus. 5ᵒ q: videm⁹ ꝙ q̄si oēs sunt imoderate ⁊ trascēdūt octauā tertie ⁊ ex ꝯn̄ti sunt iniuste. vt dictū ē i. ſ. p̄cedēti: ⁊ hᵒ apparet i ciuitate Genuēsi ⁊ i ciuitate Uenetoꝝ i gabella vini ⁊ multis alyis gabellis ⁊ p hoc posset saluari dictū Angeli. ſ. ꝙ ē p̄sumptio ꝙ oēs sint iuste nisi pbet̄ ꝯriū: ⁊ q̄zuis iter se ꝯuenerit ⁊ voluerit sic se obligare ⁊ forte sui subditi tenēāt̄. forēsico tū non tenēt̄. vt dictū ē. ē. ſ. 3. 4ᵒ q: i multis gabellis nō remanēt cause pp̄ q̄s sunt iposite: ⁊ tū gabelle remanēt vt apparet i multis locis vbi ponūt̄ pp̄ aliquaȝ necessitatē ⁊ deficiēte illa nō remouent̄ gabelle facit qꝺ dicit Angelica i ꝭ ⁊ i. 2ᵒ. dictio: ⁊. 5. Et sic bʒ dicta facilr̄ pōt saluari via āgelice ⁊ roselle. Adde qꝺ dicit Pa. i. d. c. inouamus: vbi q̄rit: nūquid clericus possit libere fraudare pedagiū: dic ꝙ nō dū clericus ſʒ ēt oēs extranei licite ꝺfraudāt. seu nō soluūt ex qᵒ nō legitime ipositū q: nō cadit ,ppꝛie hoc casu fra⁹. ſʒ potius qs euitat grauamē hec Pa. ⁊ bʒ Pis. nisi ꝯstet ꝺ iusti⁹ moderaaꝝ gabellaꝝ p̄sumūt̄ iuste. sec⁹ ꝺ ātiqs. q

¶ Utʳᵘᵐ christiāi teneat̄ soluer̄ pedagia saracenis ⁊ alys ifidelib⁹. ꝶ. bʒ Hosti. ꝙ nō nisi solū ad hoc vt substineāt̄ in trāsitu p eos: ⁊ vt̄ rōnabilis ista opinio: q̄zuis aliq dicāt ꝯriū: tū q: christiāi nō tenēt̄ ad coꝝ statuta nisi forte ex pacto voluntario ꝯuenissent cū eis ad soluēdū: nā tūc si ipi huāt fidē christianis: ipi ēt tenēt̄ eis seruare. 22. q. 4. inocens: ⁊. 23. q. i. noli: his ꝯcor. Archi. i. d. c. si qs romipetas secus cū esset tempore guerre ⁊ de ,phibitis.

¶ Utʳᵘᵐ exigētes gabellas seu pedagia seu exigere facientes teneant̄ itinera tenere secura. ꝶ. Bal. i lib. de ꝯsuc. feu. ti. de his q feu. pos. i. ſ. abbatissa: ꝙ sic. vn̄ addit ꝙ si hn̄t aliq̄ robante in coꝝ curia: territorio: vel districtu ab eis possesso vbi exigunt pedagia a trāseūtib⁹: tenēt̄ aut robariā restituere aut malefactorē exibere. l. ne qd. ff. de icen. rui. nau. ra. Et ꝙ teneāt̄ ad restitutionē in itegrū ꝺ spoliato itellige veꝝ q̄n ex defectu coꝝ venit nō faciēdo qꝺ facere tenēt̄. 23. q. 2. dn̄s: ⁊. q. 5. administratores: ⁊. C. de appel. l. si appellatiōez: ⁊ seq̄t Hosti. ⁊ Archi. i. d. c. si qs romipetas: nō tū tenēt̄ exactū i pedagio restituere bʒ Hosti. r

¶ Quid si res q̄ illicite portāt̄ dephēdāt̄ i via p̄rusq̄z perueniāt ad locū quē nō lʒ extre n̄qd sint i cā ꝯfiscatōis. ꝶ. ꝭ Cy. i. l. cū ,ppōas. C. ꝺ nau. fe. ꝙ n̄. q: reddit̄ poterat ⁊ pēiter. vt. ff. ꝺ fal. l. q fal. rj

p Ena. De rōe pene bʒ Theo. mart̄ bʒ Tho. ł q. ꝺ ⁊ Ma. q. i. ar. 4. sunt tria. p̄ᵐ ē ꝙ habeat respectū ad culpā. dr̄. n. aliqs ,ppꝛie punīri q̄ū patit̄ malū p aliq̄ᵒ qꝺ cōmisit. bʒ āt hᵒ traditio christiana ꝙ nullū nocumētū creatura rōnal̄ potuisset icurrere neqꝫ q̄ᵗᵘᵐ ad aiaȝ. neqꝫ q̄ᵗᵘᵐ ad cōpus. neqꝫ q̄ᵗᵘᵐ ad aliq̄ exteriora nisi pctō p̄cedēte i p̄ona vl saltē i n̄ā: ⁊ sic seq̄t ꝙ ois p̄riua⁹ talis bōi qᵒ vti qs pōt ad bn̄ operādū i boib⁹ pena dicat̄ ⁊ pari rōe i āgelis: ⁊

sic oē maluʒ rōnalis creature. vel sub culpa. vel sub pena ɔtinet. Pena .n. ꝛ culpa nō diuidūt sufficiēter malū. sʒ malū i rebus volūtarijs. ita ꝙ culpa ē ma lū qḋ ɔsistit i subtractiōe debite operatiōis in rebus volūtarijs. hoc .n. iputat alicui iculpā cū deficit in ꝑ fecta actiōe cuius dñs ē bʒ volūtatē. Malū aūt qḋ est ꝑ subtractionē for̄ ꝛ itegritatis rei. hʒ rōeʒ pene. 2ᵐ vero qḋ ptinet ad rōeʒ pene. est ꝙ volūtati repu gnet. volūtas .n. vniꝰ cuiusqȝ idinationē hʒ ad ꝓ priū bonū. vñ pauari proprio bono volūtati repu gnat. siue volūtati actuali siue habituali. sicꝰ cū ali cui ignorāti subtrahit aliqḋ bonū de quo doleret si sciret. siue nālī sic cū qs priuat habitu virtutis qui virtutē habere nō vult: ꝛ tñ nālis icinatio volūtatꝭ est ad bonū virtutꝭ. 3ᵐ videt̄ eē de rōe pene vt i qdā passione ɔsistat. ea .n. q̄ ꝯ volūtatē veniūt nō sunt a principio itrīseco qḋ ē volūtas sʒ a pñº extrinseco cu ius effectꝰ passio dr̄. Et sic culpa ꝛ pena tripl̄r dif ferūt ꝓ qꝛ culpa ē malū ipius actionis. pena aūt est malū agētis. 2º dr̄t ꝑ hoc qḋ ē ꝺm volūtatē. pena ve ro ꝯ. vt pʒ per Aug. i lib. ꝺ fide ad Petrū. 3ᵉ. ꝑ hᵒ ꝙ culpa ē i agēdo pena vero i patiēdo. vt pʒ ꝑ Aug. in lib. ꝑ. de li. ar. vbi culpā noiat maluʒ qḋ agimus penā vero malū qḋ patimur.

1 ¶ Pena est duplex. s. sensus. i. afflictiua: ꝛ pena dā ni. i. carētia diuine visiōis. Pena dāni pctō respon det ex parte auersiōis q̄ ē ifinita eo ꝙ ē amissio ifi niti boni. s. dei. pena vero sensus respōdet pctō ex pte iordinate ɔuersiōis. q̄ ē finita sic ɔuersio: q̄ pena dā ni est etiā duplex. s. carētia diuine visiōis ꝛ priuatio societatis sanctoꝝ. Itē qdā pene sunt purgatoꝛe si cut ille q̄ ifligūtur i hac vita vel i purgatorio. qdaʒ aūt sunt exterminatoꝛie q̄ ifligūtur ad vltimam dā natiōnē vt i inferno. sicꝰ etiā i hac vita aliqñ pr̄ fla gellat filiū ad emēdationē. Aliqñ iudex suspēdit la tronē ad exterminationē. Itē pena ē duplex. s. taxa ta a iudice: ꝛ talis dʒ eē eq̄lis i his ad quos equal̄r ptinet pctm̄. Alia ē pena ɔñs pctm̄ per acciñs sicꝰ ꝙ aliqs ꝑ culpa sua excecat̄: ꝛ isto mō mors ꝛ aliꝭ de fectus ē pena pcti: ꝛ talis pena nō est necesse vt pro portionet̄ culpe nec a iudice pēsat̄ q nō pōt effectꝰ fortuitos pcognoscere. hec .s. Tho. 12. q. 87. arᵒ. 4.

2 ¶ Utrᵐ aliqs puniat̄ ꝑ pctō alterius. R̄. ꝺ .s. Tho. 12ᵉ. q. 87. arᵒ. fi. ꝛ 22ᵉ. q. 108. ar. fi. ꝙ pena pōt accipi tri pliciter ꝓ mō simpl̄r. vt pena ꝓprie dicta. i. hʒ ꝙ re pat̄ eq̄litas iustitie per ipaʒ penā. iquātū ꝑ pctm̄ hō trāsgressus ē ordinē diuine iustitie: ꝛ isto mō solum vnusquisꝑ pctō suo punit̄: ꝛ isto mō pena nō ꝺbet̄ nisi ꝑ pctō. 2º mō accipit̄ pena vt est satisfactoria q̄ volūtarie assumit̄ ꝛ aliquo mō diminuit de rōe pe ne qꝛ pena iq̄tū hmōi ē ꝯ volūtatē. sʒ ista assumit̄ volūtarie: qꝛ alr̄ non esset satisfactoria ꝓprie: ꝛ isto mō ɔtingit ꝙ vnus punit̄ ꝑ alio iq̄tū sunt quodā mō vnū. vñ dr̄ Gen. 20. Ego sum deus zelotes visi tās inigtatē patrū i filios i tertiā: ꝛ quartā genera tionē: ꝛ Mat. 23. vt veniat sup vos oīs sanguis iu stus. 3ᵒ mō accipit̄ pena ꝺm ꝙ hʒ rōeʒ medicine. vel sanatiue pcti pteriti. vel pseruatiue futuri. vel pmoti ue i aliqḋ bonū: ꝛ isto mō iterdū aliquis punit̄ sine pctō nō tñ sine cā ꝛ sic aliqñ aliqs punit̄ in minori bono. puta tēporali. vt pseruet̄ i bono spūali. nūq̄ tñ punit̄ aliqs i bono spirituali neqȝ i psenti neqȝ i futuro sine ꝓpria culpa. nec punit̄ isto mō ꝑ culpa alterius. qꝛ pena spiritualis ptinet ad aiaʒ ꝺm quā qlꝫ est liber sui: pena aūt tēporalis qñqȝ vnus ꝑ alio punit̄ triplici rōe ꝓ qꝛ vnus hō tēporal̄r est res alte riusꝰ. 2º qꝛ pctm̄ vniꝰ deriuat̄ i alteꝝ ꝑ imitationē vel ꝑ audatiā. 3º ad cōmēdādū vnitatē hūane societatꝭ.

¶ Maxima ꝛ pª pena ē priuatio beatitudinis. 2ª pri 3 uatio virtutū. 3ª iordinatio potētiaꝝ aie ad bñ agē dū. 4ª nocumētū corporis. 5ª amissio bonoꝝ exterio rū ꝛ q̄uis aliqñ hoies false imaginātes existiment penas corporales esse maioꝛes spiritualibus qꝛ mi nus cognoscūt illas: sʒ recte ɔsiderātibus videri nō dʒ: cū .n. oīa exterioꝛa ad interioꝛa ordinent̄ corpus aūt ad aiaʒ intm̄ exterioꝛa bona ꝛ corpoꝛalia sunt hoi bona iq̄tū ad bonū rōis ꝓficiūt hec .s. Tho. 3. ꝯ Gen. c. 141. Et nō hʒ. c. s. Tho. q. di. 20. ar. 2ᵉ. ꝙ pe na i purgatorio semp taxat̄ ꝺm q̄titatē pcti qꝛ tñ ē ad soluēdū debitū: i ista vero vita acceptat̄ ex mi sericordia ꝛ sic plus pōt satisfacere q̄ȝ valeat. vñ est alius foꝛus. Et i. 3ᵉ. q. 46. ar. 6. ad. 3ᵐ. ait. Minima pena purgatoꝛij est maioꝛ q̄ȝ maxima pena hic de quo. ꝺ. ꝟ. purgatoriū. §. 11. Et i q̄l. 2ᵉ. q. 14. dicit ꝙ i fi ne mūdi acerbitas pene purgatoꝛij recōpēsabit diu turnitatē eius ꝛ habebūt pauca purganda: ꝑ cōtijs tribulationibus purgati.

¶ Que sunt pene particulares primoꝝ parentū de 4 terminate i scriptura. R̄. ꝺm .s. Tho. 22ᵉ. q. 164. arᵒ. 2. ꝙ primi parentes propter peccatum suum sunt pri uati bñficio diuino quo humane nature integritas pseruabat̄ i eis ꝑ cuius subtractionē hūana nā in ꝺ fectus penales icidit: ꝛ iō dupl̄r puniti fuerūt: ꝓ ꝙᵐ ad hᵒ ꝙ fuit subtractū eis id qḋ itegritati statui ɔpe tebat. s. locus paradisi terrestris qḋ significat̄ Gen. 3. cū dr̄ ꝛ emisit eū deꝰ ꝺ paradiso voluptatis: ꝛ qꝛ ad istū statū pᵉ inocētie per seipm redire nō poterit ɔueniēter apposita sunt ipedimēta ne rediret ad ea. 2º puniti sunt ꝙᵐ ad hᵒ ꝙ attributa sunt eis ea q̄ na ture ɔueniūt tali bñficio destitute: ꝛ hᵒ qdē q̄tū ad corpus ꝛ quātū ad aiaʒ: ꝙᵐ ad corpus mulieri quo ad tedia q̄ sustinet portādo ꝓlē ɔceptā ꝛ ad dolorē i pariēdo: ꝛ c̄. vide ibi: habes aliqd. ꝟ. pctm̄. 2. §. 1.

¶ Utrᵐ q cōmittit furtū vel hmōi sup qbꝰ statuta est 5 grauis pena pecuniaria vel forte alia teneat̄ solue illā. R̄. ꝺm Ray. siue pena illa fuit statuta ꝑ quācūqȝ legē siue ꝑ canones nō ē iniūgēdū i foro penitētiali ꝙ soluat nisi fuerit sentētiatus ad illā alioqn sufficit ꝙ soluat iterēē vel si fuerit iniuria satisfaciat ad ar bitriū boni viri. ɔcoꝛ. s. Tho. ar. 12. q. c. fraternitas: i

glo. & hoc intellige etiam si lex dicat quod incurrit ipsofacto quia hoc dec. adhuc requiritur sententia declaratiua. Quidam limitant hoc quantum ad penas que quantum ad executionem requirunt actum hominis ut priuatio bonorum & omnis alia pena pecuniaria vel corporalis. secus in penis que non requirunt nec actum hominis. sed trahunt post se executionem ut excoi & huiusmodi. Et si quis arguat contra hoc dictum quia si lex vel statutum dicat si quis hoc fecerit sit ipsofacto absolutus ab officio tali vel sit suspensus a tali dignitate. hic non requirit actum: & tamen requirit sententiam ut dictum est. ℣. excom. 5. casu. 2. §. 9. R. quod penam requirere actum hominis potest intelligi dupliciter. Primo ratione sui principij. puta absolo priuatus qui exercet actum ad suos subditos absoluendo precipiendo & similes ut suspensio a dignitate. 2° ratione sui effectus. ut ieiunare sedere in terra & similes & de utroque intelligitur hoc dictum: excoi vero neutro modo requirunt actum hominis: & forte quod non est alia instantia nisi de excoicatione vide. ℣. assassinus. §. 1. & ℣. excoicatio. 5. casu. 2. §. 9.

6 ¶ De pena secundum canonistas. non quod proprie & stricte est duntaxat illa que est corporis afflictiua: & ideo appellatione pene non venit pecuniaria. vel extra corpus. sed Pa. in. c. inter alia. de imu. eccl. & ibi est tex. ubi dicitur confugiens ad ecclesiam non debet condemnari ad penam & tamen postea dicit quod legitime puniendus: ubi glo. puniendus scilicet pecuniariter duntaxat vel alia pena preter corporalem 17. q. 4. reum: & c. id constituimus. Sed large accipitur pro omni eo quod minuit de patrimonio vel priuat ab aliquo legitimo. Et dicitur secundum Ge. constitutio proprie penalis que priuat iure quesito. ut i. c. si religiosus: de elec. li. 6. & ita pena est que punit & vindicat quod quisque commisit ut i. c. penitentia: de pe. d. 3. vide glo. i. c. dispendiosa: de rescrip. li. 6. & ideo illa lex est penalis proprie que pro vindicta ledit vel in persona vel in alio quesito ut i. d. c. dispendiosa: tripliciter solet infligi pena primum genus est pena spiritualis in qua quasi pabulum solet permitti increpatio. c. peruenit: di. 84. & hec increpatio potest dici prima pena spiritualis. 2a est censura ecclesiastica scilicet excoicatio interdictum vel suspensio de ver. sig. querenti. 3a est pena infamie de qua ℣. infamia per totum. 4a est pena depositionis. di. 5. si epus: de qua ℣. degradatio. 2m genus pene est corporalis & prima species eius solet esse ieiunij siue abstinentie que solet quandoque infligi incarceratis pro eorum sceleribus de hac potest intelligi. c. si quis contristatus. di. 50. 2a verberatio. 23. q. 5. circumcelliones: de qua ℣. percutere. 3a est furtum de qua ℣. raptor. 4a publicationis omnium bonorum di. 63. c. adrianus in fi. de qua ℣. hereticus. §. 3. & se. 5a est exiliu di. 63. ifinodo in fi. & hoc exilium potest esse triplex. primum in loco certo ut cum quis includitur in monasterio de adul. peruenit. 2a loco certo quando quis ab aliquo loco prohibetur. 2. q. 1. in primis. 3a ab omni loco ut cum interdicitur penitentibus quibusdam ne morentur in aliquo loco ultra unum vel duos dies de pe. di. 5. sacerdos de quo ℣. exilium. 3m genus pene est pena pecuniaria que infertur aliquando pro iniuria illata persone vel loco. aliquando pro satisfactione illata damni ut pro furto vel rapina de qua. §. se. Sunt alie pene sanguinis secundum leges ut mortis detruncationis & huiusmodi.

¶ Utrum iudex ecclesiasticus possit imponere penam pecuniariam. R. secundum Pa. in. c. licet: de penis distinguendo quod vel iudex ecclesiasticus vult imponere multam do aut diffinitiue penam imponendo. primo casu dicendum est quod sic si illa magis timetur maxime quia pena certa non est a iure statuta pro contumatia arceda. unde potest imponere pro ut sibi videtur ut i. c. de causis: de offi. delega. 2° casu quando vult imponere diffiniendo aut subest statutum vel consuetudo ut pro quolibet delicto imponatur pena pecuniaria & non valet quia insurgit dissolutio: nullam enim delinquens pertimescat culpam cum sperat eam nummis redimere. xj. q. 3. pauper. Aut subest statutum seu consuetudo ut ultra penam iuris imponatur pecuniaria & valet dummodo non procedat ex vitio cupiditatis: potest. n. epus adiuuare canonem apponendo nouam penam ut in c. 1. de consti. li. 6. Aut non subest statutum vel consuetudo & tunc aut extra iudicium prelatus vult exigere pecuniam pro delicto & non potest quia certi modi sunt in iure statuti procedendi contra delinquentem: sicut faciebant illi archidiaconi de quibus in. d. c. licet: qui extra iudicium sine cause cognitione exigebant pecuniam pro delicto commisso & sustinebant criminosos in delictis recepta pecunia. Aut vult iudex procedere iudicialiter: & tunc si certa pena non est imposita potest imponere pecuniariam. Si vero est certa pena statuta & tunc si cum cause cognitione voluit illam temperare pronuntiando & potest. Nam hoc videtur concessum cuilibet iudici de crimine cognoscenti ut ex causa possit temperare penam dum pronuntiat. sed postquam pronuntiauit non potest ut in ℣. notandum. 2. q. 3. & in. l. i. ff. ad turpill. nisi posset dispensare super illo crimine ut i. c. at si clerici: de iudi. nisi esset multa imposita que potest propter inopiam rei etiam ex post facto temperari ut est tex. no. in. l. illicitas. ff. de offi. presi. Adde predictis dictum Pa. quod ubi pena non est in iure expressa debet apponi consuetudinaria & si iudex excedit consuetudinem dicitur excedere modum ad hoc tex. cum glo. in. l. hodie. ff. de penis. sed cessante consuetudine venit arbitraria. Quid autem fiet de predicta pecunia quam iudex ecclesiasticus exigit in casu licito Hosti. dicit quod aut ex statuto imponitur & tunc potest iudex illam sibi retinere. Aut non subest statutum. sed iudex ex officio suo in casibus in quibus potest & tunc possit sibi retinere tamen si vult euitare suspicionem cupiditatis debet deputare in pias causas: vide. ℣. hereticus. §. 12. 7

¶ Utrum pena apposita in contractibus possit peti a parte seruante contractum. R. Pa. post Inno. in. c. suam de penis. tenet quod sic etiam in foro penitentiali. etiam si excedat interesse. dummodo non fiat in fraudem usurarum. de quo. ℣. usura. 9. principio. ubi diffuse. Quomodo quis teneatur ad penam legis quam imponit lex propter aliquod crimen. ℣. pedagium. §. 8. & ℣. lex. §. 27. de eo qui petit interesse quod passus est vel quod 8

restituat qd iniuste ablatū est vtrū dicat petere pe
ná. R. q si ille a quo petit eā habuit ré quā petit iuste
nó est pena. nec ex pte actoris nec ex pte rei. sz si eaz
nó habuit. puta qz petit iterē. tūc ex pte rei ē pena
sz nō ex pte actoris: si vero peteret qd actor nó ab/
eit nec reo aduenit sic est pena ex pte vtriusqz. Et iō
solū qñ ē pena ex pte vtriusqz hz locū id qd dr q pe
na nō ē soluēda i foro aie nisi post ɔdēnationē. hec
Pa. i. c. finē. de dolo. & ɔtu. Et nō hz Pa. in. c. i. de
pda. i glo. ii. q vbi ɔctus nó tz tollit appositio pene
qd restringit qñ ɔctus ē ɔ ius alias autē si est pter
ius tz appositio pene. qzuis ɔctus sit null'. c. dilecti
& . c. p tuas. de arbi. & p regulā: accessoriū li. 6. & . c. si
gnificātibus: de offi. deleg.

9 ¶ Querit pone qs ē obligatus ad certā qzntitatē pe
cunie certo die sub pena soluēda soluit partem talis
debiti. i. talē terminū nūqd ad penā itegrā teneat.
R. hz Pa. i. d. c. fiuā: q aut obligatio ē diuidua aut
idiuidua & dr proprie obligatio diuidua qñ solutio
ptis affert tātā comoditatē respectu ptis sicut solō to/
tius respectu totius obligatōis. ex'. pmisi tibi scribe
re duos libros sub certa pena & scripsi tibi vnū i hoc
casu pena comittit tm p pte qz ista obligatio ē diui
dua. Indiuidua vero dr obligatio qñ solō partis
nó affert tātā comoditatē respectu ptis sicut tota re/
spectu totius ex'. pmisi tibi scribere vnū librū sub pe
na. scripsi tibi medietatē. hic pena cōmittit i totum
qz scriptura dimidiata nó affert tātā comoditatez
respectu partis sicut tota scriptura respectu totius. ita
in similibus: vide. s. vsura. 9. §. p.

x ¶ Pone. sub certa pena ɔxerūt adiuicē. sz vn' eoz
ɔdixit & noluit stare ɔctui q qdē ɔctus locū habuit
nó obstāte illius ɔdictiōe. nūqd ille icurrat dictā pe/
nā ex quo ille ɔctus oio habuit effectū. R. hz Pa. i. c.
rainaldus: de testa. q sic. p tex. illū p quē infert hoc
notabile q pena apposita ex ɔuētiōe comittit ex so
la ɔdictiōe facti qzqz ɔditio nó habuerit iuris effe/
ctū. Nā vides ibi q ɔdictio patrui nó habuit ipe/
dire legatū factū auūculis & nihilominus pena ap/
posita ex ɔuētiōe habuit locū & facit hoc pro pena
apposita i cōmissio ɔ & aduersus ɔueniētes vt cō/
mittat pena lz ɔuētio nó habuerit aliquē effectum
sitr cōmittit pena ex ɔuētiōe iuris seu de iure facta
vt. l. nuda. C. de ɔtrē. & cōmittē. sti.

xj ¶ Qñ lex ponit penā alternatiue cui daf optio vt si
dicat suspendat vel excoīcet vel puniat in mile. vel
āputet ei pes vel qd sitr. R. Pa. i. c. iter ceteras: de
rescrip. dicit eē tres glo. notabiles vna i. c. sicut: d iud.
Alia i. c. a crapula: de vita & ho. cle. Alia i. c. frater
nitatis. 54. di. q cōiter dicūt q optio daf iudici: sed
i ɔtriū facit lex quecūqz. C. de ser. fu. & qd ibi nō: vbi
optio daf reo: sz p ɔcor. distingue post Cy. ibidē: &
Bar. i. l. i. ff. de effrac. q aut verba alternatiua di/
rigūtur ad iudicē & tūc iudex hz eligere vt si dicat
puniat eū iudex tali vel tali vel tali pena ad hoc. l.
si fugitiui. C. de ser. fugi. Aut verba dirigūtur i reuz
vt qz dr soluat. c. vel reo dat a ciuitate & tunc optio
daf reo: & ita loquit. d. l. qcūqz. Aut verba sunt ip/
sonalr plata vel alr dubitat & tūc Bar. dicit se du
bitare: vr tm idinare vt optio det reo: vt sic eligatur
ps mitior vt i regula odia: ɔtrū arbitrat Pa. i hoc
vltimo. Nā iura canonica superius allegata cōiter
loquūtur ipersonalr & tm glo. cōiter intiūt vt optio
det iudici & pbat p. c. qm: vt li. nó cōte. Nā regula/
riter iudex tāqz minister hz eligere & apponere penā
sm circūstātias loci tēporis & psone vt i. l. respiciēn
dū. ff. de penis. Itē reus semp eligeret mitiorē penā:
& sic quasi frustraret alternatiua legis. pdicta tm li
mita singulariter nisi vna pena eēt trāslata i aliaz
qz tūc iudex nó haberet amplius electionē: pone ex
quotidianū: dicit statutū vel sñia iudicis q pro tali
delicto reus soluat mille vel si nō soluerit. i. decē dies
āputet sibi pes: & dicit Bar. se ɔsuluisse i. q. facti q
pena pecuniaria trāseat i corporalem. Intellige q
reus hz optionē qñ vba dirigūtur i eū actiue. secus
si passiue vt dicēdo puniat talē penā vel talē de quo ē
tex. cū glo. i. d. c. sicut: qñ tm eēt ɔclusio q semp po/
natur vna pena videt soluenda qzuis de subtilitate
iuris videatur libere imponēda.

¶ Ut' pena q iponit ipo iure habeat locū i eo q p/ xij
uenit ad actū ppinquū delicto. R. hz Pa. in. c. p. de
eo q mi. i pos. q nó nisi perfecerit actū: sz alr sit pu/
niēdus arbitrio iudicis: qd pbat. c. cum i cunctis de
elec. iūcto. c. ppetuo. e. ti. li. 6. & ibi glo. secus de pena
q venit iponēda p decretū iudicis qz sic punit ac si
pfecisset ex quo puenit ad actū propinquū vt i. l. Si
qs nó dicā rape. C. de epi. & cle. l. is q cuz telo. C. de
sicarijs: hoc tm nó haberet locū i penis p statutū ipo
sitis qz vba statuti exigūt actū pfectū: ita nō Bar.
i. d. l. si qs cū telo & iō nó sufficeret ichoatis. Aduer
tēdū tm hz Pa. i. c. rainaldus: de testa. q icurrit pe/
na posita ɔuenientibus alicui facto ex sola ɔuētione
de facto qzqz nó habuerit iuris effectū vt pz in. d. c.
rainaldus. Itē nō Bar. in. l. qcūqz. C. de ser. fugi. q
vbicūqz de pena capitali vel corporali loqmur. sub
itelligit dolus. ff. de i litē iur. l. 2. & in. l. i actionibus.
Insti. de suspe. tuto. §. suspectus: secus in pecuniarijs
penis. vt. C. de noxa. act. l. si seruus. & dicit Bal. i. l. &
si senior. C. ex qbus causis ifa. arroga. q ɔmittēs p
lasciuiā. puta currēdo equū homicidiū nó dz occidi
lz statutū dicat q homicida decapitetur.

¶ Ut' postqz qs semel punit' p aliquo crimine debeat xiij
ei alia pena ifligi. R. hz Ma. q nō qz deus nó iudi
cat bis i idipm Nau. 1. Et nemo debet duplici con
tritiōe ɔteri. c. at si clerici: de iudi. Multotiēs tm p
eadē culpa iponit multiplex pena simul i eodē iudi
cio. Nā & tūc oēs ille pene accipiūtur pro vna quā/
do aliqua per se sufficiens non fuisset. sed in diuersis
iudicijs nó licet bis in idipm iudicare vt dictum est
nisi forsitā cresceret cōtumacia. c. quoniā frequenter

vt li.nō cōte.qñ tñ est delictū graue tā i codē q̄ȝ in diuersis iudicijs iponūtur iterdū plures pene sic̄ p3 in blasfemia dei vel sctōꝝ pro qua de iure canonico iponit̄ pena psonalis ꝛ pecuniaria in foro penitenciali ꝛ in iudiciali.c.statuimus:ꝺ maledic.ꝛ de iure ciuili vltimū suppliciū i auẗ. vt nō luxu ꝯ naturam coll.6. Et oēs pene possunt iponi b3.d. Anto.i.d.c. statuimus:ꝛ iste fuit sensus Ray.

P Enitētia vtr̄ sit sacr̄m .B̄.ſm.s.T.4.di.14.q.1.ar.3.q.1.ꝙ sic:q2 id qꝺ significat vel ipoꝛtat sanctitatē actiue p modū q nobis sanctificādis cōpetit vt.s.adiūgat̄ significatio sanctificationis iustificalis p visibilia signa:est sacr̄m p diffinitionē. Jsta āt visibilia i hoc sacr̄o sunt actus nostri exterius apparētes.s.doloꝛ peccatoꝝ:gemitus:cōfessio:ꝛ sitia qui hn̄t rōeȝ materie huius sacri ꝛ gerūt vices.mālis elemēti:ꝛ verba sacerdotis.s.absolutio sunt forma:gr̄a vero vt ad eā sequit̄ remissio pctōꝝ est res tm̄.res vero ꝛ sacr̄m simul ē penitētia interioꝛ seu ꝯtritio:ꝛ q̄ȝuis i nobis oꝛtum habeat ab ipo tñ moꝛe aliqñ:tñ cōplet̄ p verba sacerdotis absoluentꝭ ꝛ penitentiā iniūgentis:ꝛ est vnū de sacr̄is noue legis quo bene dispositis semꝑ peccata remittūtur de sum.tri.c.ꝓ.§.sacr̄m. Et est aliquo mō de quolȝ gn̄e pctōꝝ:ſȝ est de moꝛtali ꝓꝓꝛie ꝛ pꝛincipaliter:de veniali vero ꝓꝓꝛie. sed nō pꝛincipalr̄ de oꝛiginali aūt nec ꝓꝓꝛie nec pꝛincipalr̄.ſȝ ipꝛopꝛie. hec .s.Tho.4.di.16.q.1.ar°.2°.Quō ē sacr̄m ꝛ q̄ sit mā ꝛ foꝛ̄ vide ꝟ ꝯfessio sac.§.2.de causis ei⁹ vide.ꝟ.ꝯtritio.§.6.

1 ¶ Utr̄ penitētia sit virtus.B̄.b3.s.Tho.vbi.s̄.q̄ı.2°. ꝙ sic:nō tñ b3 idē est virtus ꝛ sacr̄m ſm.n.ꝙ hō se b3 i penitētia vt recipiēs veniā a deo ꝛ recōciliationē p ecclesie ministros ꝛ p eādem penitentiā recipit gr̄aȝ curātē pcti vulnus penitētis ē sacr̄m:ſm autē ꝙ p habitū insusum oꝛdinat̄ per electionē ad actum rectū est ꝓꝓꝛie virtus.nec est idē per essentiā qꝺ gr̄a vt tm̄r videt̄ dicere i lr̄a in ea.14.di. sed dr̄ gr̄a q2 cōuenit cū gr̄a i ꝓpꝛio effectu:effectus.n.gr̄e ꝓpꝛius: est iustificare ꝛ deo gratū reddere ꝛ hoc etiā ē effectus penitentie: ꝛ est virtus specialis ſm ꝙ accipit spālē rōeȝ obiecti ex hoc ꝙ respicit pctm̄ a se commissū vt expiabile per penitētis actū: ꝛ quātū ad culpā ꝛ q̄ȝtū ad reatū:hoc.n.nulla alia virtus facit ꝛ est numerāda iter virtutes moꝛales:q2 virtus theologica b3 idē ꝓ obiecto ꝛ ꝓ fine.hoc aūt nō est i penitētia q2 obiectū eius ē pctm̄ cōmissū3 qꝺ itēdit expiare:finis aūt est deus cui intēdit recōciliari :ꝛ reducitur ad iustitiā inquātū reddit debitū deo i quē peccauit.qñ reus volūtarius penā substinet p culpa cōmissa:ꝛ ē subiectiue i volūtate vide.ꝟ.ꝯfe°.sac.§.1.

2 ¶ Querit̄ qd est penitentia.B̄.b3.s.Tho.vbi.s̄.q̄°.vlti.post Greg.ꝛ Amb.ꝙ est mala ꝓterita plāgere ꝛ plāgenda iteꝝ nō cōmittere. Jn qbus verbis tangūtur duo i qbus fit recōciliatio ꝓcedētis offense exterius.ꝓ i hoc ꝙ aliqs exteri⁹ penā subyt ꝓ offensa quā fecit.2° i hoc ꝙ cauet i futuro ne sitis offensa ab eo fiat ꝛ hec duo oꝫ ꝙ hō i coꝛde exhibeat p penitentiā:ꝓ doloꝛē coꝛdis ꝓ malis q̄ fecit.2° ꝓpositū de cetero talia nō cōmittendi:ꝛ hec duo: ꝓdicta diffinitio cōpꝛehēdit q̄ȝuis nō i foꝛma diffinitiōis ponat̄.vn̄ tm̄r ad foꝛmā debitā eā reducēs dicit ꝙ est virtus qua mala cōmissa cū emēdatiōe ꝓposito plāgim⁹ ꝛ odimus ꝛ plāgēda vlterius cōmittere nolumus: ꝛ.3.ponit̄.s.genus i hoc ꝙ dicit ꝙ est virtus:doloꝛē de ꝓteritis i hoc ꝙ dicit:qua cōmissa mala plangimus:ꝛ ꝓpositū de futura emēdatiōe in hoc ꝙ dicit cū emēdatiōis ꝓposito. Et nō ꝙ penitētia habet ꝓ odiū pcti:ex quo sequit̄.2° tristitia.i.ea plāgere.3° destruit peccata q̄ȝtū ad ꝓterita cū ꝓposito emēdationis ꝛ q̄ȝ ad futuꝝ ꝑ hoc ꝙ plāgēda cōmittere nolit qꝺ est.4m semper penitēs habitu vel ꝓposito.ſȝ non semꝑ actu. Quō qs teneat̄ ad penitētiā datā i cōfessione. ꝟ.ꝯfessio sac.§.17.ꝛ duobus se.de necessitate ei⁹.ꝟ.absolō.ꝓ.§.1.Quō ē ꝺ iure nature.ibidē.§.2°.

¶ Utr̄ penitētia sit.2ª tabula .B̄.ſm.s.Tho.vbi.s̄.ar°.2°.q.ñ.post Hiero.ꝙ sic:vbi notandū ꝙ loqutio beati Hieronymi ē metha°.illi.n.q pꝛospero itinere mare nauigāt:p° tabula substētant̄.s.ipa naui integra:ſȝ naufragiū passi:alicui⁹ tabule nauis fracte. auxilio:ad poꝛtū salutis ducūt̄ ꝛ hec est. 2ª tabula q̄ est post naufragiū nō ꝙ sit.2ª post naufragiū. ſȝ q2 existēs post naufragiū est.2ª a pª. q̄ fuit añ naufragiū:gr̄a igit̄ baptismalis per quā i ecclesia collocamur cuius figura fuit archa Noe dr̄ pª tabula ante naufragiū.ſȝ q2 per pctm̄ moꝛtale naufragiū passis ꝛ a gr̄a inocētie cadētibus nō restat aliqꝺ remediū nisi penitētia.ideo.2ª tabula dicit̄. 3

¶ Utr̄ penitētia possit i inocētibus esse .B̄.vbi.s̄.ꝙ pōt eē ſm habitū ꝛ nō ſm actū:qꝺ sic declarat̄ habitus medius est iter potētiā ꝛ actum ꝛ q2 remoto pꝛiou remouet̄ posterius. nō aūt eꝯ iō remota potentia ad actū remouet̄.hitus nō autē remoꝛo actu ꝛ q2 subtractio materie tollit actū pꝛo hoc ꝙ act⁹ nō pōt eē sine mā in quā trāsijt iō hitus alicuius virtutis cōpetit alicui cui nō cōpetit mā ꝑꝑ hoc ꝙ cōpetere pōt ꝛ ita i actū exire:sic̄ pauper pōt habere habitū magnificētie.ſȝ nō actū q2 nō b3 magnitudinē diuitiaꝝ q̄ sunt mā magnificētie.ſȝ pōt habere ꝛ iō cū inocētes i statu inocētie nō habeāt pctm̄ cōmissum qꝺ est mā penitētie.ſȝ pn̄t habere:actus penitētie i eis esse nō pōt:ſȝ habitus pōt ꝛ hoc si gr̄aȝ habeāt cū qua oēs virtutes ꝓfundūtur nec ē frustra in eis q̄ȝuis nō possint exire i actū q2 ē pfec° poꝛ nālis. 4

¶ Utr̄ penitētia sit i beatis .B̄.b3.s.T.vbi.s̄.ꝙ sic. nō tñ ſm actū:virtutes.n.cardinales i patria remanebūt.ſȝ ſm actus quos hn̄t in fine suo ꝛ iō cū penitentia virtus : sit pars iustitie q̄ ē hitus cardinalis. qcūq; b3 hitū penitētie i hac vita habebit i futura. ſȝ nō habebit eūdē actū quē nūc b3.sed aliū.s.gr̄as agere deo ꝓ misericoꝛdia relaxāte peccata ꝛ sic nō 5

erit frustra. Christo aūt nō cōpetit q̄ materia penitentie .s. peccata nō cōpetūt sibi neq̄ actu neq̄ potentia. vide. ℣. contritio. §. 11.

6 ¶ Ut^m bonus angelus vel malus sit susceptiuus penitētie. R̄. vbi. s. q̄ penitētia pōt eē in nobis tribus modis. vno mō ſm q̄ ē passio ⁊ sic nihil aliud est q̄ dolor vel tristitia de malo comisso ⁊ isto mō est solū icōcupiscibili q̄ nō ē i angelis. 2° mō ē q̄dam actus volūtatis .s. dolor ꝺ malo qui similitudinarie dr̄ penitentia: ⁊ q2 detestari malū sequit᷑ nāliter ad oēz nāz nec tollit᷑ totalr ab aliqua creatura. iō ēt i dānatis talis detestatio manet ⁊ p̄ ꝯñs talis penitentia vel actus filis ea vt dr̄ sapie. 5. itra se gementes ⁊ penitētiā agētes ⁊ hec penitētia cū nō sit habitus. sz passio vel actus nullo° ē i beatꝭ āgelis nec eē pōtest i qb' petā comissa nō ꝓcesserūt: sz i malis āgelis ē cū sit eadē rō ſm Dama. de ipīs ⁊ aiab' dānatoꝝ. sz peccm̄ āgeli est irremissile ⁊ q2 peccm̄ vt remissibile ⁊ expiabile ē ꝓꝑia mā istius virtutis q̄ penitētia dr̄ iō cū mā nō possit eis ꝯpetere nō adest eis potētia exeūdi in actū: ⁊ iō nec bitus eis ꝯuenit. Et iō āgeli susceptiui penitētie virtutis eē nō pñt q̄ virtus ē bitus detestādi malū comissuz cū emēdationis proposito ⁊ itētiōe expiādi vel deū placādi ꝺ offensa comissa ⁊ iste ē tertius modus penitētie.

7 ¶ Ut^m sit de rōe vere penitētie vt duret vsq̄ i finem vt nō possit deficere. R̄. vbi. s. q̄ nō: sz sufficit q̄ sit perpetua i ꝓposito: ⁊ iō pōt eē vera penitētia ⁊ tn̄ ab ea postmodū aliqs excidet q2 qd̄ futuꝝ ē nō est de itegritate vel essentia ipius. vñ cum penitētia sit virtus: ⁊ ſm q̄ ē sacrm̄ nō se extēdat vltra actū virtutis nō erit de itegritate ei' eētiali futuri ꝯtinuū° nisi vt sit ip̄roposito. vt dictū ē. Uide. ℣. ꝯtri°. §. xi.

8 ¶ Ut^m penitētia iterari possit. R̄. vbi. s. q̄ sic. erroneū ē.n. dicere q̄ penitētia nō possit iterari ⁊ misericordie diuine ꝯtrariū: cā aūt q̄re iterat᷑ cū baptismus nō iteret᷑ est quadruplex. p° est q2 penitētia nō imprimit caracterē sicut baptismus: caracter.n. indelebilis ē. 2° rō q2 baptismus est ꝯ morbū nō iterabilē .s. originale petm̄: penitētia aūt ꝯ actualē qd̄ iterat᷑. 3° cā ē q2 baptism' hz totā efficatiā a passiōe xp̄i sine actu nr̄o ⁊ iō q2 passio est vna tm̄ ⁊ baptismus vnus: sz penitētia etiā reqrit actū nostrū. 4° q2 baptismus ē genera° spiritualis. sz penitētia ē q̄dā sanatio spiritualis semel aūt aliquid generat᷑. sed pluries curari potest q̄diu in hac vita viuit.

9 ¶ Querit᷑ quotuplex est penitentia. R̄. vbi supra q̄ quedā ē solēnis q̄ ꝯueniēter fit publice pp̄ quatuor. p̄ vt petm̄ publicū publicam habeat medicinā. 2° q2 maxima cōfusione i hoc mūdo etiā est dignus qui grauissimū scelus comisit. 3° vt sit aliis ad terrorē. 4° vt sit ad exēplū penitendi ne desperent qui i grauibus peccatis detinētur ⁊ qui talē fecit penitentiā non debet ad sacros ordines promoueri. p̄ propter dignitatē ordinis. 2°. ꝓpter timorē recidiui. 3° ꝓpter scādalū. 4° q2 nō haberet frontē alios corrigēdi: ⁊ nō debet iterari: nec debet fieri a clericis neq̄ debet imponi nisi ab epo vel superiori. Et fit hoc modo in capite quadragesime tales penitētes p̄sentant se cū presbiteris suis epo ciuitatis ante fores ecclesie sacco inducti. nudis pedibus. vultibus demissis. coma deposita: ⁊ eis i ecclesia itroductis. epus cū omni clero septē ps. penitētiales dicit: ⁊ postmodū eis manū imponit aquā benedictā spargit ⁊ cinerē capitibus iponit. cilitio colla coꝝ cooperit: ⁊ denūtiat eis lacrimabiliter q̄ sicut Adaz electus est a paradiso ita ipi de ecclesia eiciuntur ⁊ iubet ministris vt eos ab ecclesia pellāt: clero eos p̄sequēte cū hoc responsorio. In sudore vultus tui: ⁊c̄. In cena āt dn̄i quolz āno a suis p̄biteris i ecclesiā reducūtur ⁊ erunt ibi vsq̄ ad octauas pasce ita tn̄ q̄ non cōicabūt neq̄ panē accipiēt ⁊ sic fiat quolz anno quousq̄ additus ecclesie est eis iterdictus: vltima aūt recōciliatio epo reseruat᷑ ad quē solū pertinet solēnis penitentie impositio nec debet imponi talis penitētia nisi pro peccato qd̄ totā vrbē cōmouerit hec. s. Tho. vbi. s. ⁊ habētur. 50. di. c. i capite: de quo. ℣. dispēsatio. §. 15. casu. 2°. ⁊ in fi. q2 tamen non est in vsu ideo nihil aliud ad p̄sens. 2ª penitētia ē publica ⁊ non solēnis q̄ i facie ecclesie fit. sed nō cū solēnitate p̄dicta: sic peregrinatio per mundū cum baculo cubitali ⁊ hec potest iterari ⁊ a simplici sacerdote iniūgi ⁊ potest etiā clerico imponi: quādoq̄ tamen pro solēni ponitur publica ⁊ ſz hoc auctoritates quedā varie loquūtur de solēni. vide in. c. accedētibus: de exce. pla. rep̄hēdūtur abbates qui publicā penitentiā iponebant q2 ibi accipit᷑ publica pro solēni q̄ solū iponit᷑ ab epo: ⁊ ſm Pa. in. c. quesitū: ꝺ pen. ⁊ re. nō debet imponi solēnis vel publica nisi pro delicto graui ⁊ scandalizāte totam vrbē: si vero est graue ⁊ publicum. sed nō scādalizosum tunc imponet᷑ penitentia publica. sed nō solēnis. vt nō in. c. si. 26. q. 6. iūcto. c. p̄. de pen. ⁊ re. si aūt sit graue sed occultū vel etiam aliquibus notum tunc nec solēnis nec publica debet imponi ⁊ ideo reprobat ꝯsuetudinē illoꝝ qui mulieribus pro extinctiōe: ⁊c̄. Nec reuellat talis sacerdos cōfessionē: talem penitentiā iniūgendo q̄ eius suspitio oriat᷑ illum aliquod enorme peccatū comisisse: nō.n. culpa pro certo scitur ex pena q2 quādoq̄ aliquis penitentiā pro alio facit sicut legit᷑ in vitis patrū de quodā qui vt sociū suū ad penitentiā prouocaret ipse cum eo penitentiā egit: si aūt sit peccatum publicū ipse penitēs exequēdo penitentiā: cōfessiones a se factā manifestat. vide. ℣. ꝯfessiōis celatio. §. 12. 3ª penitētia dicit᷑ priuata q̄ ex virtute vocabuli ſm Sco. 4. di. 14. q. 1. circa fi. idē est penitere q̄ penam tenere: hec aūt nō tm̄ iportat passionē pene vt iherētis. sed etiā vt actionē volētis respectu pene. 4ª penitentia est q̄ imponit᷑ a sacerdote de qua. ℣. ꝯfessio. 5ª est illa de qua dr̄ regulariter pro quolz peccato

mortali debet imponi septēnio .33.q.2.c. hoc ipm & quō debet itelligi.s.ꝙ qualʒ ebdomada debet ipo/ni bis vel ter ieiuniū Pa.i.c.accepisti de spon.duo. Sed hodie oēs penitētie:sacerdotis arbitrio taxā/de sunt:ꝯsideratis circūstātiis personaꝝ & cōdictio/nū.26.q.2.tempora:& i.c.mensuram:de pen. di.1.& de pe.& re.c.deus.

x ¶ Ut͠r penitētia tollat pctm̄.R̄.vbi.s̄.ꝙ sic. ƀm ꝙ est sacrm̄:& etiā ƀm ꝙ est virtus. bʒ.n.ꝙ est noue le gis sacrm̄:gratia i ea daꝛ ad deffectū illū sanāduʒ ꝯ quem inducta est.s.ad remissionē culpe actualis. Operaꝛ etiā ad remissionē pctōꝝ inquātū est vir/tus speciali mō ꝑ aliis virtutibus causans remissio/nē pctōꝝ q: ƀm oēʒ virtutē formatā ex parte babi/tus:peccata dimittunꝛ rōe gr̄e q̄ cū ea ifundiꝛ & hoc est formaliter remittere:sed penitētia rōe sui actus habet ꝙ per eaʒ peccata dimittūtur ƀm ꝙ peccata comissa sunt materia actus eius: cū.n.pctm̄ ex hoc remitti dicaꝛ vel retineri ꝙ habet rōeʒ offense.illud qȢ offensam auffert peccatum tollit: cū aūt offensa inquātū hmōi. fit inequalitas quedā qua vnus alij subtraxit qȢ debitū erat:actu illius virtutis peccatū remittiꝛ q̄ iequalitatē ꝑdictā ad equalitatē reducit hoc aūt facit penitētia q̄ i recōpēsationē diuine of/fense spiritū deo recōciliatū offert:& iō penitētie etiā ex parte actus sui ꝯpetit pctm̄ tollere & hoc ē efficiē ter & nō solū formaliter ꝑ penitētiā pctā dimitti.

xj ¶ Ut͠r penitētia totaliť reatū tollat.R̄.vbi.s̄.ꝙ nō semper per penitētiā simul totus reatus cū culpe di missione dimittiꝛ:qȢ d̄clarat.s.Tho.dicēs:bʒ pħm in.8.ethi.tā iustitia q̄ʒ amicitia i equalitate quadā cōsistit:qui ergo aliquē offendit ꝯ equalitatē amici tie peccat:iquātū rē debitā subtrahit:& sic hec duo i offensa q̄nq̄ diuid ītur:ita etiam i recōpēsatione se paꝛ:sicut qn̄ pena per violentiā offendēti iserꝛ. fit recōpēsatio quātū ad iustitiā.sed nō quātū ad ami citiā:sic͠ qn̄ offendens offensuʒ verbis placat.nōdū re subtracta restituta.fit recōpēsatio amicitie.ſʒ nō iustitie:peccator ergo per affectū peccati amicitiaʒ dei violauit:& per iobediētiā diuine legis honorem debitū deo subtraxit:& ex ꝯ amittit grāʒ & incurrit offensam:et.ꝯ͠ mereꝛ penā vt ab eo qui per iobediē tiā subtraxit subtrahaꝛ per penā:& hoc pene meritū reatus dr̄:& ideo per penitētiā qua hō se deo suppo nit:peccata p̄terita detestādo cū emēdatiōis ꝓposi to remittiꝛ quidē pctm̄ quātū ad offensam: ſʒ non oʒ ꝙ dimittaꝛ quātū ad totū reatū. nisi pena iam soluta:& sic ꝑ penitētiā nō simul cū culpe dimissiōe totus etiā reatus dimittiꝛ:& sicut penitētia nō tollit totaliter reatū per quēlʒ actū cōmissum primū: sed tūc tollit quādo ad perfectū perduciꝛ ƀm oēs penitē tie partes:ita etiā nō oportet ꝙ per primū peniten/tie actū oēs deffectus ex peccato actuali ꝯsecutos q dicūtur reliquie:puta promtas ad malū hebetudo: & hmōi:reparētur.sed penitētia iā perfecta quantū ad oēs sui partes:& reliquie iā tollūtur pctī actua/lis:sicut fit etiā i sanitate:& q̄uis semper tollaꝛ tota macula ab aīa.tn̄ nō oʒ ꝙ semꝑ ab oibus penitētī bus oēs alij deffectus tollātur.ꝟ.restitutio.§.5.

¶ Ut͠r per penitētiā virtutes restaurētur .R̄.vbi.s̄. ꝙ sic:gratia.n.& virtutes i aīa causanꝛ ex ifluentia diuini luminis q̄ quidē ifluētia ipediꝛ per pctm̄ qȢ aīaʒ a deo auertit sicut nubes iterposita iter nos & solē radiū eius a nobis prohibet : vnde dr̄ Isa.59. peccata nostra diuiserūt iter nos & deū nostrū & q͠ per penitētiā peccata dimittūtur quātū ad offensā ideo sicut ventus aufferens nubē nobis lumen solis restituit ita penitētia tā q̄ʒ remouēs prohibēs: gra/tiā gratū facientē & oēs virtutes nobis restituit i eo dē instāti i quo est actus penitētie pctm̄ auferꝛ & vir tus restituatur nō tamē quantū ad omnes effectus vt dictum est in precedenti. xij

¶ Ut͠r penitētia possit eē de vno peccato nō de alio mortali.R̄.vbi.s̄.ꝙ nō:q: per satisfactionē.seu pe/nitētiā tolli debet offensa p̄cedēs.ideo oʒ ꝙ talis sit modus qui cōpetat ad tollendā offensaʒ:offense āt ablatio ē amicitie restitutio & ideo si aliqd qȢ ami citie restitutionē ipediat:etiā apud hoīes:satisfactio eē nō pōt ergo cū quodlʒ pctm̄ amicitiā charitatis ipediat q̄ est hominis ad deū:iposibile est :vt hō d̄ vno peccato mortali satisfaciat alio mortali reten/to:sicut nec hō satisfaceret qui pro alapa sibi dacta se ei prosterneret & aliā sibi daret hec.s.Tho.dē͠.n. aut totū remittit aut nihil de pen.di.3.§.iteʒ. Quō sit necessaria de quolʒ mortali.ꝟ.cōtritio.§.4.&.5. Quō nō oʒ eē d̄ origiali ibi.§.3.&.ꝟ.ꝯfē͠ sac̄.§.35. xiij

¶ Ut͠r penitētia habeat partes.R̄.ꝙ bʒ tres partes .s.ꝯtrictionē cordis:cōfessionē oris:& satisfactioneʒ operis:& sunt quasi partes integrales ƀm perfectuʒ eē penitētie.Nā licet in cōtrictiōe dimittaꝛ peccatū oportet tn̄ ꝯfessionē & satisfactionē eē saltē i propo/sito:vnde Chriso.perfecta penitētia cogit peccato/rē oia sufferre.i corde cōtritio:i ore ꝯfessio: in opere tota humilitas:hec est fructifera penitētia. de pen. di.1.c.perfecta: de cōtritiōe & cōfessiōe habes supra in locis suis & de satisfactiōe.ꝟ.ꝯfessio sac̄.§.17.& se quētibus.vt͠r penitētia facta extra charitateʒ aliqd̄ valeat.ꝟ.charitas.§.27.ꝟ.satisfatio.§.7.&.8.vtrū facta i charitate possint mortificari ibi.§.28. vtruʒ mortificata per peccatū reuiuiscant ibi.§.29. vtruʒ facta in mortali q̄ de se sunt bona ibidē.§.30. xiiij

¶ Ut͠r i extremo vite sue aliqs peniteꝛ possit .R̄.ƀ.s. Tho.4.di.20.ar.ꝑ.ql͠.p͠.ꝑmitte tn̄ pp ꝑbos ꝙ extre mū vite pōt accipi dupľr.s.formaľr.bʒ illō athema ticos:& sic nō daꝛ vlti͠ istās vite ƀ.s.T.4.di.14.q.2͠. ar.5.ad.5͠.ſʒ daꝛ ꝑ͠ istās morꝛ.Alio͠ pōt accipi ex tremū vite ꝑ illa parua pte vlt͠ quā nos bʒ ꝯsidera tionē nr̄aʒ accipim͠ & sic nūc itelligimus extremuʒ vite.vn̄ dicit.s.T.i.d.di.20. ꝙ de͠ q dat oib͠ abun dāter:nulli grāʒ denegat qui qȢ in se est facit vt ad xv

gr͡az p̄pararet: hec aūt p̄paratio fit p motū liberi ar/bitrij. vñ q̄diu manet hoi vsus liberi arbitrij i hac vita i qua nōdū est ꝯfirmat⁹ i malū pōt se p̄parare ad gr͡az de pctis dolendo ⁊ gr͡az remissiōis pctoꝝ ꝯsequi. Nec valet ꝙ Antiochus vt dr̄.2.Machab.x. i extremo vite orabat dominū a quo nō erat mise/ricordiā ꝯsecuturus. qꝛ veniā ꝯsecutus fuisset. si vere penituisset. ſ nō habuit veram penitētiā. qꝛ non ex amore iustitie de pctis cōmissis dolebat. sed timore pene quā expectabat vel dolore pene quaz sustine/bat ⁊ hoc etiā multis i fine penitētib⁹ ꝯtingit qꝛ nō est facile vt affectus quē hō toto tēpore vite sue idi nauit i aliqd subito ad ꝯtrariū retrahat. nō tñ est ipos sibile. qꝛ li.ar. nō cogit̄ ex habitu acq̄sito nec puidē tie dei pōt terminus p̄figi. p quā etiā in extremo vite vere penitētie motus īspirat̄ qñqꝫ: vt pꝫ de latrone. hec s. Tho. vbi de pen.d.7.i p̄n. dr̄. tps penitētie est vsqꝫ ad vltimū articulū vite. Sed tñ periculosūz ē vt illud vltimū tps expectet̄. vñ Aug. ibi dicit: quez sero penitet. oꝫ nō solū deū timere iudicē. ſ iustū di ligere. nō tñ penā timeat. ſ ānxiet̄ pro gl͡ia: dꝫ. n. de crimine dolere ⁊ ꝯ oi eius p̄dicta varietate. hec ille. Cum igit̄ cōiter penitētes i vltimo penitēāt timore mortis vel pene inferni vt pꝫ qꝛ nisi mors iminerct nō ꝯuerterētur: nō deficit. p⁹ᵐ. nec⁹. s. qꝛ non ꝯuertit̄ qꝛ diligit deū iustū. 2° qꝛ nō ꝯuertit̄ p̄ncipalr̄ pp glo/riā dei: ſ pp penā euitādā. qꝺ pꝫ qꝛ si de pena non timeret p̄seueraret i malis vt prius. 3°. qꝛ cū sit mul/tū alienatus a sensibus ⁊ quasi extra se ex īfirmitate nō pōt bene disponere de se ⁊ ideo sic nāliter prius opabat̄ ita ⁊ nūc. 4° qꝛ cōiter qñ hn̄t iudiciū p̄priū nō credūt se mori ⁊ iō nō p̄fecte se disponūt qñ aūt cognoscūt vel cognoscerēt si eēnt i p̄prio sensu iam quasi sunt ipotētes ad bene disponēdū se pp īfirmi/tatē. vnde Hier. ī ux. mgr̄: de centūmilia hoiuz quoꝝ mala fuit vita: i morte diuinā idulgentiā obtinebit vnus. Et Aug. vbi. s. Si qs positus i vltima necessi tate sue egritudinis voluerit accipere penitentiaz ⁊ accipit ⁊ mox recōciliabit̄ ⁊ hinc vadit: fateor vo/bis: non illi negamus qꝺ petit: ſ nō p̄sumimus ꝙ hinc bene exit. Si securus hinc exierit ego nescio. pe nitentiā dare possumus securitatē aūt dare nō pos sumus. uis ergo a dubio liberari. uis qꝺ icertū eua/dere: age penitentiā dū sanus es. si sic agis. dico ꝙ securus qꝛ penitētiā egisti eo tēpore quo peccare po tuisti. Si aūt vis agere penitentiā qñ iā peccare nō potes peccata te dimiserunt nō tu illa.

P Ercutere seu verberare aliquez vl' alicui li/ceat. R. fm s. Tho. 2ᵉ.q.65.ar.2°. ꝙ p verbe rationē nocumentū quoddā iferr̄ corpori ei⁹ q verberat̄. alr̄ tñ q̄ꝫ i mutilatiōe. nā mutilatio tol/lit corporis itegritatē: verberatio vero tm̄mō affi/cit sensum dolore. vñ multo minus nocumētū est q̄ꝫ mutilatio mēbri. Nocumentū aūt iferre alicui non lꝫ. nisi p modū pene pp iustitiā. Nullus aūt iuste pu nit aliquē nisi sit eius iurisdictioni subiectus ⁊ ideo verberare aliquē nō lꝫ. nisi habēti ptātē aliquā sup illū qui licite verberat̄: ⁊ qꝛ fili⁹ subditus ē patri ⁊ seruus ptāti dñi. licite pōt verberare filium pater: ⁊ dñs seruū cā correctōis ⁊ discipline qꝺ aūt aplr̄s ad Ephe. 6. dicit vos patres nolite filios vestros ad ira cūdiā puocare: itelligit̄ ꝙ non imoderate eos affli/gāt verberibus: ⁊ qꝺ sequit̄. Et vos dñi eadē facite seruis. remittētes minas: pōt itelligi dupl̄r vno mō vt remisse minis vtātur qꝺ ptinet ad moderationē discipline. Alio mō vt aliqs nō semp ipleat qꝺ cō/minatus est. qꝺ ptinet ad hoc ꝙ iudiciū quo qs cō/minatus ē pena qñqꝫ p misericordiā tēperet: qꝺ āt dicit phs. x. ethi. ꝙ s̄mo patern⁹ hꝫ solū admonitio nē. nō aūt coactionē: intelligendū est ꝙ maior po/testas maiorē debet habere cohertionē: sic ē aūt ciui/tas ē p̄fecta coitas ita princeps ciuitatis hꝫ p̄fectaꝫ ptātez cohercendi ⁊ iō pōt ifligere penas irrecupa/biles. s. occisiōis vel mutilatiōis: pater aūt ⁊ dñs q p̄sunt familie domestice q̄ est ipfecta coitas hn̄t im/p̄fectā ptātez cohercēdi fm leuiores penas q̄ nō ife/rūt irrecupabile nocumentū ⁊ hmōi est verberatio: lꝫ aūt exhibere disciplinā cuilꝫ volēti: ſ disciplinā no lēti exhibere. est solū eius cui alterius cura cōmittitur ⁊ ad hoc ptinet aliquez verberibus castigare. Quō pr̄. M. dñs: ⁊ hmōi possint pcutere clericū vide. s. excoi°. 5. casu. p̄. §. 6. ⁊ se. vide aliqd. s. vxor. §. 1.

Utr̄ pctm̄ aggrauet̄ ex hoc ꝙ verberatio iufertur p̄sonis ꝯiūctis. R. fm s. T. vbi. s. ar. fi. ꝙ quāto ali qua iniuria i plures redūdat. ceteris paribus. tanto grauius est pctm̄: ⁊ inde est ꝙ grauius ē pctm̄ si ali quis pcutiat p̄ncipē q̄ꝫ p̄sonā priuatā: qꝛ redūdat i iniuriā totius multitudinis. cū aūt iferat̄ iniuria in aliquā p̄sonā ꝯiūctā alteri qualiscūqꝫ illa iniuria p tinet ad duas personas: ⁊ iō ceteris paribus ex hoc ipso aggrauat̄ pctm̄: pōt tñ ꝯtingere ꝙ fm aliquas circūstātias sit grauius pctm̄ qꝺ fit ꝯ personā nulli ꝯiunctā: vel pp dignitatē p̄sone. vel pp magnitudi/nē nocumēti. Iniurias aūt illatas i viduas ⁊ pupil los magis exagerāt hoies: tū qꝛ magis opp̄ronūtur misericordie tū qꝛ hmōi nocumentū p̄sonis iflictuꝫ est eis grauius qꝛ nō hn̄t releuantē.

Utr̄ verberatio sit semp pctm̄ mortale. R. duplex est verberatio. vna spiritualis. cū. s. p̄latus idiscret⁹. scādaloso sermone pcutit corda ifirmoꝝ ⁊ hec de se semp ē mala ⁊ pctm̄ mortale nisi aliqua circūstan/tia excuset̄. 45. di. c. si. Alia est corporalis de qua nūc dictū est: ⁊ hec si fit ex malitia vel odio ē pctm̄ mortale. nisi eēt leuis. e. di. c. p̄. ⁊ c. ep̄m: ⁊ c. i. ꝯ cle. pcu. Et si est clericus oꝫ deponi. qꝺ nō fieret nisi eēt mortale. Si vͦo fiat ab illo q hꝫ auctoritatē ⁊ fiat ex charitate. cā correctōis ⁊ moderate licita ē ⁊ me ritoria de se. e. di. c. cū beatus: ⁊ c. disciplina.

Qua de cā clerici possint verberari. R. fm Ray. pueri i minoribus ordinibus etiā p minoribus cul/

pis licite verberanꝫ. Maiores verberari nō debent nisi pro maioribus criminib⁹.d.c.cū beatus. Porro regulares s₃ regulas suas subiciūtur verberibus etiā p leuibus culpis.c.reprehēsibilis.i fi.de appel.sed nō vsq₃ ad sanguinez.vide.ꝟ.correc⁹ fraterna.§.7. ⁊.ꝟ.disciplina:de plato corrigēte ⁊ de modo correctionis vide.ꝟ.excōicatio.5.casu.p.§.17.

Peregrinus dr̄ ꝓprie qui cā deuotionis alienas visitare vadit ecclesias aut sanctoꝝ reliquias.24.q.3.si quis romipetas ⁊ tales sunt sub ꝓtectione ecclesie.c.innouamus:de treu.⁊ pace:⁊ q tales rebus suis spoliat est excōicādus i .d.c.si qs romipetas:⁊ duobus sequētibus:hodie vero per ꝓcessum curie sunt excōicati ipsofacto: ⁊ a papa solū absoluūtur q romipetas ad vrbē vel Hierusalē spoliāt.ꝟ.excōica⁹.6. de his q̄ i ꝓcessu curie casu.6.7. ⁊.8. Itē accedētes ad sedē aplicā iteꝝ cū reb⁹ suis sub aplica ꝓtectiōe ꝯsistūt.c.vnico:de pere. vñ istō est vltimū refugiū illoꝝ q grauātur ab aliquo delegato vt arripiāt iter ad sedē aplicā q₃ suspēdūt ei⁹ iurisdictionē vt i.d.c.vnico:⁊ sm Hosti. qcūq₃ aio retinēdi accipit res istoꝝ moriētiū in peregrinatiōe vel aliqd coꝝ peccat mortalr q₃ sunt restituēde heredibus eoꝝ si possunt sciri vel paupibus erogāde si ignorāꝫ vel si forte nō iueniꝫ q eas deferat ad heredes nec speraꝫ in breui iueniri nec valet statutū vel ꝯsuetudo in cōtrariū sm Hosti.

1 ¶ Quō debeāt admitti.ꝟ.q oꝫ vt habeāt lr̄as cōmēdatitias seu testimoniales vel pape vel sui epi:⁊ sic pōt admitti si mō sigillū ꝓprij epi sit notū.c.cuꝫ secūdū:de ꝓben.⁊ de censi.c.sopite. Si vero nō sit notū oꝫ sit sigillū.5.epoꝝ de dc.pere.c.i. ⁊ si nullus ꝓfactoꝝ eēt notus tūc vbi pōt piudiciū magnū generari nō crediꝫ etiā si cētū haberet sm Inno.in.c. tua.e.ti.s₃ vbi nullū piudiciū potest generari: puta vult celebrare i secreto ex deuotiōe sic admittiꝫ etiā si nullā faciat fidē sm Hosti.i.c.tue.e.ti. Sed qd si dicat lr̄as se amisisse.ꝟ.si ꝓbat p duos testes amissionē ⁊ tenorē eaꝝ ⁊ q sine culpa fuerūt amisse: admittiꝫ.c.cū olim : de priuil.⁊ nō Ber.i.c.i.eo.ti. Quō peregrini possunt ordinari.ꝟ.ordo.4. i prin. Et quō pnt ꝯfiteri ⁊ recipe sacra.ꝟ.absolō.p.§.21.

Pericula quicūq₃ nō cauet vr̄ ꝯtēnere id cui⁹ detrimētū pericula iducere solēt:⁊ q₃ laudabile ē vt hō ꝯtēnat bona corporalia pp bona spiritualia laudabile ē q aliqs periculis corporalibus se exponat pp spiritualia bona:sed ꝯtēnere spiritualia bona ē valde vitiosum: ⁊ iō q aliqs periculis spiritualibus se exponat ē valde vituperādū: s₃ pericula magisterij cathedre pastoralis deuitat scia cū charitate quā hō nescit se habere p certitudinē:pericula aūt magisterij cathedre magistralis vitat hō p sciaꝫ quā pōt hō scire se habere. vñ nō est similis rō de vtraq₃ ⁊ iō licet petere.2ᵐ.⁊ nō.pᵐ.hec.s. Tho.ql.3.q.4.ar⁹.p.i fi. Quō vouēs nō peccat ex ponēdo se periculo.ꝟ.votū.§.12.

Periuriū qd̄ ē puersitas iuramenti:diffiniꝫ a Mr̄o sniaꝝ.3.lib.di.39.vbi dr̄ q ē mēdatiū iuramēto firmatū. vbi.s.Tho.ar.4.sic ꝯdarat dicēs:q₃ res denoiaꝫ a suo cōplemēto ⁊ notandū qd̄ sumiꝫ a defectu alicuius rei ꝓprie denoiat defectū q accidit ꝯ ꝯplemētū rei.iuramētū aūt i cōfirmatiōe veritatis ꝯpletur.vñ piuriū qd̄ defectum iuramēti noiat.significat defectū q accidit i re q̄ iuramēto firmāda erat.defectus aūt ꝯfirmatiōi veritatis ꝯrius est mēdatiū:⁊ iō piuriū ꝓprie loquēdo noiat defectū mēdatij i iuramēto. Quō ē triplex.s. formalr.mālr:⁊c̄. vide.ꝟ.iurare.§.9. Quō aliqñ deficit i iudicio iustitia:⁊ veritate ibi.§.7.⁊ se.

¶ Utrū piuriū sit semp pctm̄.ꝟ.s₃.s.T.2ᵉ.q.98.ar. 1
2⁹.q sic.vbi ait.Iurare est deū testē iuocare. ptinet aūt ad dei irreuerētiā q aliqs eū testē iuocet falsitatis q₃ p hoc dat itelligere vel q deus veritatē nō cognoscat vel q falsitatē testari velit:⁊ iō piuriū māifeste ē pctm̄ religiōi ꝯriū cui⁹ ē deo reuerētiā exhibeꝫ.

¶ Utrū piuriū sit pctm̄ mortale.ꝟ.s₃.s.T.2ᵉ.vbi.s. 2
ar⁹.3.q sic:q₃ ꝯ sui rōe iportat ꝯtēptū dei q ad irreuerētiā dei ptinet:vt dictū ē i pcedēti.§.⁊ ꝯriaꝫ pcepto diuino.leui.19.nō piurabis i noie meo:vide.ꝟ.

¶ Utrū peccet iponēs iuramētū ei q per/ iuraꝫ.§.9. 3
iurat.ꝟ.vbi.s.ar⁹.4.q circa eū q exigit ab alio iuramētū distinguēdū est.aut.n.exigit p seipo ꝓpria spōte aut pro alio ex necessitate officij sibi comissi:⁊ si qdē aliqs p seipo exigit iuramētū tāq₃ psona priuata distinguēdū vr̄ sm Aug.i li.de piurijs:si.n.nescit eū iuratuꝝ falsuꝫ nō ē est pctm̄:tn̄ ē hūana tēptatio:q₃.s. pcedit ex quadā ifirmitate qua hō dubitat veꝝ esse dictuꝝ. Si aūt scit eū fecisse ꝯriū eius qd̄ iurat ⁊ cogit eū iurare.homicida ē. ille.n.ꝯ suo piurio se iterimit.s₃ iste manus iterficiētis se iplerit. Si aūt aliqs exigat iuramētuꝫ tāq₃ psona publica sm q exigit ordo iuris ad petitionē alterius. nō vr̄ eē i culpa.si iuramētū exigat siue sciat eū falsum eē iuratuꝝ q₃ nō vr̄ ille exigere.s₃ ille ad cuius istātiaꝫ exigit. Et q̄uis liceat recipere iuramētū eius q per falsos deos iurare paratus:non tn̄ l₃ eū iducere ad hoc q p falsos deos iuret. Alia tn̄ vr̄ rō eē in eo qui per veꝝ deū falsuꝫ iurat:q₃ i tali iuramēto deest bonū fidei qua vtiꝫ aliqs i iuramēto illius q veꝝ per falsos deos iurat vt Aug.dicit ad publicolā.vnde i iuramēto eius q falsuꝫ p veꝝ deū iurat nō vr̄ eē aliqd̄ bonū q⁹ vti liceat.s.s.T. Uide.ꝟ.iurare.§.33.

¶ Utrū piuriū sit maius pctm̄ q̄ homicidiū.ꝟ.s₃.s.
Tho.ql.p.q.9.ar.2⁹.q sic:qd̄ pꝫ ex hoc ipo q in cā 4
cuiuslꝫ pcti deferꝫ iuramētū ex quo sequiꝫ q sit pro maximo pctō habendū nec imerito q₃ piurare noᵐ dei vr̄ qdā diuini noīs denegatio.vñ.2ᵐ.locum post idolatriā:pctm̄ piurij tꝫ vt ex ordine pceptoꝝ apparet:s₃ ⁊ apud gētiles iusiurādū erat honoratissimū: vt dr̄ in p methaphisice: q̄uis maior aliqñ pena i/

ponaf p homicidio q2 maius nocumētū īfert homi nibus: vt magis obliget q̄ȝ votū. ꝟ. iurare. §. 17.

f ¶ Que ē pena piurij. R̄. ḃȝ Ray. q̄ dȝ ḃm canones grauius iponi penitētia: imo maior q̄ȝ p homicidio spōte cōmisso. 22. q. 1. p̄dicādū: tñ circūspectis circū/ stātijs magis vel minus aspera ē iponēda. Itē piu/ ri sunt īfames. 6. q. 1. īfamis: ⁊. c. quicūqȝ: qd tamen ḃm. s. Tho. in. d. ql. requirit snīaȝ. Et quādo addit maior solēnitas grauius peccat.

6 ¶ Quid d̄ illo q iurat p verbū credo cū tñ iueritate nō sic credat. R̄. q̄ quo ad deū piurus ē. ȝ quo ad foꝝ ꝯtētiosuȝ. nō. etiā si pbaref postea ꝯtrū eius qd iurauit. vt nō Pa. i. c. ex lrīs: de iur. iur. rō q2 nemo pōt dare testimonium de ꝯscia alterius nisi ipse cu/ ius est: ⁊ deus: sicr ille qui credit ꝯuenire iuramēto q̄ȝuis nō ꝯueniat ē piurus ḃ Pa. i. c. q̄to: de iu. iur.

Permissio: ḃȝ quatuor modos. p̄. p priuatio/ nē p̄cepti: vt qñ maius nō p̄cipif minus bo/ nū pmitti dr: sic aplus nō p̄cipiēdo virginita tē: matrimoniū pmisit. i. cor. 7. 2° p priuationē phi bitiōis sic venialia dñr pmissa q2 nō sunt phibita. 3° p priuationē cohibitiōis ⁊ sic oia dicūtur pmitti a deo incēptū nō ipedit cū ipedire posset. 4° p phibi tionē punitionis ⁊ sic libellus repudij lege pmissus: nō qdē pp aliqd maius bonū sequēdū sic fuit dispē satio de pluribus vxoribus habēdis. sed pp maius malū cohibēdū. s. vxoricidiū. hec. s. T. 4. di. 33. q. 2. ar. 2°. Et idē. 12. q. 93. ar. 3. ait: lex hūana dr aliqua pmittere nō q̄si ea approbās: ȝ q̄si ea dirigere non potēs: multa dirigūtur lege diuina q̄ dirigi nō pñt lege hūana: q2 plura subdūf cause superiori q̄ȝ iferio ri: secus eēt si approbaret ea q̄ lex eterna reprobat ⁊ h° ē q2 legē eternā nō pōt pfecte aseq lex hūana.

f ¶ Querif iuxta. 4m. modū pmissiōis vtrū platus pos/ sit pmittef dericū ꝯcubinariū vt vitet maius malū. R̄. ḃm Pa. i. c. vt dericoꝝ ibi: nō: i. ꝟ. plati. de vi. ⁊ ho. de. q̄ plati grauiter peccāt sustinēdo subditos ꝯcubinarios: max' obtentu pecunie vel alterius co/ modi tēporalis ⁊ pōdera illud. ꝟ. comodi tēpora/ lis: nā p hoc verbū arbitror: q̄ si dericus ꝯcubina/ rius efficeref deterior si p̄ise cōpelleref ad dimitten dū ꝯcubinā q̄ tūc platus tollerādo ad tps: pctm nō icurrit. Nā q̄nqȝ pmittimus minus malū vt maius euitef. 13. di. duo. 33. q. 2. c. siue si cōsiterit hec Pa. Et intellige de lege humana q̄ permittit lupanar. se cus de lege diuina. Uide. ꝟ. scādalū. §. 8.

Permutatio distinguif a vēditiōe ḃȝ tex. i. c. p̄. de his. q̄. fi. a pl. In ꝯtrū est tex. i. l. statu li/ beri. ff. de sta. libe. vbi dr q̄. ꝟ. ēptio seu vēdi tio cōphēdit i se oēȝ ꝯctū p quē transferf dominiū. Ad idē tex. i. l. volūtas. C. de fideico. vñ dicendū ḃȝ Pa. i. d. c. p̄. q vbicūqȝ fit cōmemoratio p̄cij tūc. ꝟ. vēditio: verificaf tñ in vēditione vulgari sumpta. qñ. s. iteruenit p̄ciū. vñ phibitus vēdere sine certa so lēnitate ne decipiaf in p̄cio. pōt donare sine aliqua solēnitate. vt ē tex. l. l. i. de re. d̄an. sine. decre. nō alie. li. 2. ȝ vbi nō fit cōmemoratio p̄cij tūc. ꝟ. venditio: capif largo mō: nisi forte essemus i mā odiosa: sed pp cōeȝ vsuȝ loquēdi q reguł̄r debet attendi etiā ꝯ ppriū significatū vt i. l. librorꝫ. i. §. qd tñ cassius. ff. de lega. 3. ⁊ i. c. ex lrīs: de spon. capief. ꝟ. vēditio p spē distincta ab alijs ꝯctib°: ⁊ ita capif hic de pmu tatiōe beneficioꝝ. ꝟ. beneficiū. 3. §. 13. vsqȝ ad. 19.

Perplexus aliquis eē pōt ad pctm ex suppositiōe nō aūt simplr. vñ. s. Tho. 12. q. 19. ar. 6. ad. 3m. sic ait: supposito q̄ aliqs opef ex inani gloria vel supposito errore rōis vel ꝯscie q p̄cedit ex ignorātia nō excusante necē est q̄ sequaf malū i vo lūtate: nec tñ ē hō pplexus q2 pōt itentionē malam dimittere vel ab errore recedere cū ignorātia sit vin cibilis ⁊ volūtaria. sicut dicit i multis alijs locis.

Perseuerātia est i rōe bñ ꝯsiderata stabilis ⁊ perpetua pmāsio: hec. s. Tho. 22. q. 128. post Andromicū: vide. ꝟ. ꝯstantia: ⁊. ꝟ. icōstan/ tia: ⁊. ꝟ. molities: ⁊. ꝟ. pertinax.

Persona mihabił qs dicaf. vide. ꝟ. mihabił.

Personatus qd sit. vide. ꝟ. dignitas.

Pertinax ḃm Isido. dr aliqs qui est ipudēter tenax: ⁊ hoc idē dr ptinax eo q̄ in proposito suo ad victoriā pseuerāt. Antiqui. n. dicebāt vitam quā nos victoriā: ⁊ hos vocat phs i. 7. ethi. ischiponomenes. i. fortis snie vel ideonomones. i. p/ prie snie. q2. s. pseuerāt i ppria snia plus q̄ȝ oȝ. Mol/ lis aūt minus q̄ȝ oȝ: pseuerās aūt ḃȝ q̄ oȝ: vñ pȝ q̄ pseuerātia laudaf sic̄ i medio existens ptinax vitu/ peraf sic̄ p excessuȝ mediū. Mollis aūt ḃm defectuȝ ⁊ oritꝫ ꝯtinatia ex inanigloria sicut ex causa: eo q̄ aliquis nimis persistit in propria snia q2 p hoc vult suā credentiā manifestare. hec. s. Tho. 22. q. 138. ar. 2°. vnde si quis firmat se in sua sentētia ita q̄ etiam si ecclesia determinaret ꝯtrariū in eo quod pertinet ad fidem vel bonos mores vel tenet oppositū eius qd dr a doctoribus i similibus mortalr peccat ⁊ sa/ pit heresim. di. 8. qui ꝯtenta. Alias nisi per accidēs ratione scādali: pertinatia nō est peccatuȝ mortale: vide. ꝟ. obstinatio: ⁊. ꝟ. perseuerātia: ⁊ assimilatur pertinax incontinenti ⁊ molli q2 nimis appetit ali/ quam delectatiōnē ⁊ fugit tristitiā: hec. s. Tho. vbi supra. ad. 3m. argumentum.

Petrus apostolus volens impedire passioneȝ Christi. non peccauit q2 passio Christi pote/ rat ⁊ placere laudabiliter ⁊ displicere ḃm di uersa ⁊ tunc scandaluȝ ibi sumitur large pro quolȝ impedimēto alicui prestito in via aliqua quā intē/ dit prosequi. peccauit aūt mortaliter negando chri/ stū ⁊ credidit q̄ prenuntiatio Christi de negatione sua esset cōminatio tantum. Et quotiēscūqȝ post ne gationē recordabaf Christi totus resoluebaf in la/ crimis ita q̄ gene eius videbātur aduste. Et p̄di/ cauit primus inter apostolos Rome ⁊ cuȝ magno

structuranõ tñ simplr primus: sed Barnabas prius. Et sm.s.Tho.super Jo.vixit fere annis triginta septem post mortem Christi.sz tamē.s.s.Tho.super epistolas ad gala.vixit ānis quadraginta: vbi nō q aliqui codices super Jo.habēt trigintanouē: qz cōputando annos quatuordecim de quibus habetur ad Gal.2°.a morte Christi: sicut quidā cōputant & addēdo annos vigintiquinqz quibus Petrus sedit Rome fiūt trigintanouē. Si vero cōputētur quatuordecim anni a cōuersione Pauli tūc addetur vnus annus qui fuit iter mortē Christi & cōuersionē Pauli: Pōt.2°.dici q si dicatur super Jo.q vixit trigintaseptē tūc nō cōputātur duo anni iperfecti.s.primus & vltimus.s.i principio & fine:hec oia .s.T.i diuersis locis put habetur i tabula mgri Petri i.v.Petrus.

Pietas accipitur tripliciter.p more vulgi sm q i operibus misericordie frequētatur.qd ideo dicit Aug.aduenisse qz hoc fieri pcipue mandat de⁹ ea q sibi vel pro sacrificiis placere testatur ex qua ꝯsuetudine factuz est vt & deus ipe pius dicatur. Et sic pietas acapitur pro misericordia mansuetudine & demētia & sic dicit quādā releuationez indigentie proximi & cōpassionem in eius calamitate & isto mō accipitur.1°.ad cor.q.pietas ad oia valet. 2° sumitur pietas per excellentiā sm q accipitur pro cultu diuino:& sic idē est qd religio. seu theosebia siue latria q pertinēt ad seruitutē diuinā. 3° sumitur pro pate sm q diffinit eā Tulius i sua rethorica q pietas est per quā sanguine iunctis patrieqz beniuolis officiū & diligens tribuitur cultus. vñ.s.Tho.2ª2ᵉ.101. ar.1.sic ait.homo efficitur diuersimode aliis debitor sm eorū diuersam excellētiā ad diuersa beneficia ab eis suscepta.in vtroqz autē deus summū locū optinet qui excellētissimus est:& est essendi & gubernationis primū principiū.secūdario vero nostri esse & gubernationis principiū sunt parētes & patria a quibus & in qua nati sumus.& nutriti. & ideo post deū est homo maxime debitor parētibus & patrie. vnde sicut ad religionē pertinet cultū deo exhibere ita secūdario gradu ad pietatē pertinet exhibere cultū parentibus & patrie:in cultu aūt parentū includitur cultus omniū ꝯsanguineorū qz etiam ꝯsanguinei ex hoc dicūtur q ex eisdē parētibus processerūt vt patet per philosophū.8.ethicorū. In cultu aūt patrie intelligitur cultus oiuz cōciuiū & oiuz patrie amicorū:& ideo ad hos pietas principaliter se extendit:parentibus aūt & patribus aliquid debetur dupliciter: vno modo per se id qd decet patrē inquātū pater est qui cū sit superior quasi principiū filii existens: debetur ei a filio reuerētia & obsequiū per accidens aūt aliquid debetur patri qd decet eum accipere sm aliquid qd ei accidit.puta si sit infirmus q visitetur & eius curationi intēdatur & si sit pauper q sustētetur & sic de aliis huiusmōi que oia sub debito obsequio cōtinētur: vnde Tulius dicit:q pietas exhibet & officiū & cultum: vt officiū referatur ad obsequiū:cultus vero ad reuerentiā qz sm q dicit Aug.x.de ciui.dei dicimur colere homines quos honorificatione vel recordatiōe vel presentia frequētamus & ꝯsiuis oibus sanguine coniunctis & patrie beniuolis debeatur cultus & officiuz nō tamen equaliter oibus sm Tuliū.

¶ Utrum occasiōe religionis sint pretermittēda pietatis officia i parētes.s.vtrum hō debeat dimittere patrez & matrē & trāsire ad religionē .R.sm.s.Tho.vbi.s. ar.3.q ad pietatē pertinet officiū & cultū parentibus exhibere sm debitū modum: nō est aūt debitus modus vt plus homo tēdat ad colendū patrem q deū.sed sicut Ambro. dicit super Luc. necessitudinis generis diuine religionis pietas ante fertur. Si ergo cultus parentū abstrahat nos a cultu dei iam nō esset pietatis. parentū insistere cultui ꝯtra deuz. vnde Hieronymus dicit in epistola ad Heliodorū: percalcatū perge patrē.percalcatā perge matrē ad vexilla crucis euola:summū genus pietatis ē i hac re fuisse crudelez: & ideo in tali casu dimittēda sunt officia pietatis in parētes propter diuinū cultū religionis. Si per exhibēda debita obsequia parentibus nō abstrahimur a diuino cultu hoc iam pertinebit ad pietatem:& sic non oportebit propter religionez pietatem deserere.quādo igitur parētes traherent ad peccatū vel eorū obsequiis sine peccato vacare non possumus vel quādo parentes possint sine eis conuenienter vitam transire tūc possunt filii inuitis parentibus transire ad religionem. 1

¶ Utrum religiosus teneatur subuenire ppriis parētibus qñ idigēt & nō hñt aliū subueniētē. R. vbi.s.q aliud dicēdū de eo q ē adhuc i seculo ꝯstitutus. & aliud de eo qui ē iā i religiōe pfessus:ille.n.qui ē in seculo cōstitutus si habet parētes qui sine ipo sustētari non psūt & pōt ibi sine pctō mōrtali comode remanere nō debet eis relictis intrare religionem qz trāsgrederetur preceptū de honoratione parētū ꝯsiuis quidā dicāt q i hoc casu licite posset eos deserere:eorū curaz deo committens.sed si quis recte cōsideret hoc esset tentare deū cū habens ex humano ꝯsilio quid ageret: periculo parētes exponeret sub spe diuini auxilii. Si vero sine eo parentes vitam trāsire possent licituz esset eis.desertis parentibus religionez intrare quia filii nō tenētur ad sustentationē parentum nisi causa necessitatis vt dictū est in precedenti.§.hoc idem dicendum est sm.d.ar.s.post Jo.de neapo.si haberet votū simplex religionis vel esset nouitius. Ille vero qui iā est in religione professus reputatur iam quasi mortuus mundo.vnde nō debet occasione sustentationis parentū exire claustrū in quo Christo cōsepelitur & seipm secularibus negotiis implicare:tenetur tamen salua sui prelati obedientia:& sue religionis statu:pium studiū adhibere qualiter eius parentibus subueniatur: quō vnus tenetur alere alterum. ff.alimentū:&.ff.filius.§.16. 2

P Ignus dr̃ a pugno: vñ ꝓprie dr̃ pignus res
mobilis tradita de pugno seu manu.ff.d.v.
sig.l.plebs.§.pignus: ⁊ cõiter dr̃ ſm Hosti.
obligatio rei licite ꝑ d̃bito facta ad securitatẽ credi
toris.q2 tutius ẽ pignori icũbere q̃3 agere i personã
Insti.de obli.q̃ ex delic.na.§.furti: ⁊ differt ab ypo
teca q2 pignus dr̃ cũ trãsit i creditorẽ.ypoteca vero
cũ nõ trãsit.sʒ ẽ imobilis Insti. de actio:⁊ ob.§.iter
pignus:sʒ quãtũ ad actionẽ nõ differũt q2 ꝓ vtraq3
pignoratitia dat̃ d̃bitori ypotecaria creditori.d.§.
iter pignus.vnde dr̃ ypoteca ab ypos qd̃ est sub ⁊
tesis qd̃ est positio quasi res subposita obligatiõi.
1 ❡ Quot modis itelligãt̃ aliq̃ tacite pignori obliga/
ta.R̃.ſm Hosti.multis modis.Nã si qs tibi dotẽ ꝓ
aliqua ꝓmiserit.oia bona sua tacite obligãt̃. Itẽ ꝓ
restituẽda dote vxori:oia bona mariti obligãt̃ taci
te.etiã si extraneus.s.q mulierẽ nõ h3 i ptãte dotem
ↄ̄fert.C.de rei vxo.ac.l.vnica:⁊ ẽt ꝓ parafrenalib⁹
⁊ donatõe pp nuptias qñ expsse ꝓuidit. vide.v.dos
prin.⁊.§.20.⁊.21. Itẽ oia bona ↄ̄ductoris iuẽta ⁊ il
lata i rustico ꝑdio sciẽte dño nisi ad tps iferãtur ta
cite obligata sunt dño ꝓ pẽsiõe:i urbano aũt nõ di/
stinguo vtr̃ dñs sciat vel ne.C.de locato.l.certi. Itẽ
bona tutoꝝ ⁊ curatoꝝ tacite obligãtur minorib⁹ ꝓ
coꝝ officio aut si nõ administrauerũt.C.de admi.
tuto.l.ꝓ officio. Itẽ bona pr̃is tacite obligãt̃ filius ꝓ
rebus aduẽtitiis ⁊ ꝑeis eaꝝ vt.C.d̃ bonisq3 liber.l.
cũ op3. Itẽ bona matris cõuolantis ad secundas nu
ptias sunt filiis prioris matrimonij tacite obligata
vt eis restituat q̃ a priori marito lucrata fuit.C.de
secũdis nup.l.ac edictali.§.pen.⁊ ibi p3 q̃ hec resti
tutio faciẽda est saltẽ post mortẽ matris cũ iterim
habeat vsũfructũ. Itẽ bona defuncti tacite obligãt̃
ꝓ legatis ⁊ fideicomissis.C.coia:de le.li.i. Et nõ q̃
pignus ↄ̄hit̃ tacite i multis ꝑsonis:ꝑ administrato
rũ bonoꝝ ipsius ecclesie ar.13.q.2.c.illud:⁊ Pa.in.c.
ex lr̃is:de pigno.2° ↄ̄hẽtis cũ fisco:ꝑ fisco.C.i qbus
causi.ca.pi.ta.ↄ̄.l.i.⁊.2.3° bona pr̃is tacite obligãt̃
filiis ꝓ bonis aduẽtitiis ⁊ ꝑeis coꝝ.C.de bonis q̃ li
ber.l.cũ op3:sʒ tñ nõ habet̃ rõ male administratiõis
vel q̃ male versatus sit i dictis bonis ↄ̄ patrẽ.l.pen.
⁊ vltima.4° primipelari.i.primi i acie fisco.C.qb⁹.
mo.pi.ta.ↄ̄.l.satis.5° bona ↄ̄ductoris vectigaliũ fi/
sco.l.semp.§.ↄ̄ductores.ff.d̃ iur.imunita.6° in naui
ci q dedit ad eã reficiẽdã vel armãdã.l.iterdũ.ff.q
poti.i pigno.habe.secus si dedisset ad emẽdũ eã q2
nõ haberet ypotechã i ea. Idẽ dic d̃ eo q mutuauit
ad militiã emẽdã q̃ habet in ea tacitã ypotecã ſm
Hosti.i summa aduerte tñ q̃ ad tacitã ypotecam
nõ põt ↄ̄ueniri possessor nisi principali discusso vt in
aut.h° si d̃bitor.C.de pigno. Expssa aũt obliga° dr̃
ↄ̄uẽtionalis q̃ sola ↄ̄uẽtiõe ↄ̄stituit̃.ff.d̃ pig.act.l.i.
2 ❡ Que res possunt pignori obligari.R̃.ſm Hosti.
obligari pñt tã res ꝑsentes q̃3 future vt fructus pen
dẽtes:partus ancilaꝝ:fetus pecoꝝ ⁊ ea q̃ nascẽt̃.ff.
eo.l.⁊ q nõdũ. Itẽ res corporales ⁊ incorporales vt
cautiones ⁊ noia debitoꝝ.ff.eo.l.cũ ↄ̄uenit. Itẽ vsus
fructus.ff.eo.l.si is. Itẽ seruitutes rustice.vt.s.q̃diu
pecunie solute nõ sint his seruitutibus creditor vtat̃
⁊ si.J.certã diẽ nõ fuerint reddita creditori vendere
vicino valeat.ff.eo. Pignori obligari nõ pñt res sa
cre vt vasa ⁊ ornamẽta ecclesie vt.C.d̃ sa.san.eccl.
l.sancimus:nisi ecclesia suꝑflua vasa habeat ⁊ debi
tũ vrgeat nec aliũde ex rebus mobilibus solui pos/
set.12.q.2.hoc ius vel nisi i aliis causis necessariis i q/
bus res ecclesie alienari pñt.12.q.2.aur. Itẽ res ecclie
nõ pñt pignori obligari vt i aut.de ali.⁊ emphi.§.
⁊ qñ. Itẽ liberi hois nulla ẽ obligatio q2 ↄ̄tra ẽ li/
bertatẽ ⁊ ſm hoc.si qs acceptat hoiẽ3 liberũ i pign⁹
ꝑdit creditũ ⁊ aliã tãtã q̃titatẽ tenet̃ soluere ac ille
debet relaxari vt i aut.vt nulli iudi.§.q2 vero i casu
tñ tenet obligatio liberi hois vt i redẽpto ab hostib⁹
C.de cap.⁊ post li.re.l.si. Item ob necessitatẽ famis
pr̃ filiũ obligare põt nõ sic eↄ̄ q2 magis obligat̃ fi/
lio pater q̃3 eↄ̄.v.emptio.§.6.
❡ Que pacta ꝓhibẽtur i pignore.R̃.oẽ pactũ turpe 3
ipossibile:illicitũ. Itẽ pactũ legis comissorie qd̃ ẽ pa
ctũ quo debitor obligat se isolutũ dare pignus.ff.de
solu.l.calopodius. Ite3 qñ ↄ̄uenit ne pignus reddi/
mat iperpetuũ.vel añ diẽ sibi ꝑfixã.ar.c.ꝑcarũ: de
ꝑca. Itẽ qñ sit pactũ ne liceat creditori pignus ven/
dere post iterpellationẽ creditoris.l.si creditor.§.si.
.ff.de distra.pigno.⁊ de istis dr̃ i.c.significãte:eo.ti.
Quid si fiat pactũ vt die ꝑfixa non soluẽte debitore
creditor ex tũc rẽ habeat i feudũ.R̃.q̃ non valet q2
fieret fraus legi vt incõsti.fede.de feu.da.iu.com.l.
comissio.c.ꝑ.valet aũt pactũ q̃ amissio pignoris q⁹
cũq3 casu liberet debitorẽ.C.d̃ pigno.ac.l.q̃ fortuit.
❡ Quid põt facere creditor de pignore an possit vẽ 4
dere.R̃.q̃ aut ↄ̄uenit expsse vt posset vendere ⁊ sic
debet ꝑ denũtiari debitori ⁊ postea ſm formã cõuẽ
tam põt vẽdere alr̃ nõ. Aut ↄ̄uenit q̃ nõ vẽderet ⁊
tũc debet ter denũtiare debitori vt soluat ⁊ iter vnã
⁊ aliã denũtiationẽ d3 eẽ triduũ.ff.de pigno.ac.l.si
ↄ̄uenit.q̃ si nõ soluerit poterit vẽdere:alias vẽden/
do sine trina monitiõe tenet̃ furti:si nulla fuit fa/
cta mẽtio de vendẽdo tũc debet semel nũtiare vt sol
uat ⁊ postea elapso biẽnio vẽdere poterit.hec ꝓbã
tur i.d.l.si ↄ̄uenit:de distrahẽ.sʒ qd si creditor bona
fide vẽdito pignore minus accepit q̃3 sit debitũ suũ.
R̃.q̃ residuũ repetet a debitore:si vero plus vendi/
dit debito tenet̃ illud plus restituere d̃bitori.C.d̃ iut.
❡ Ut̃ pign⁹ possit ꝑ creditorẽ alteri pi/ t̃ do.l.si. 5
gnorari.R̃.q̃ sic vt est tex.i.l.i.C.si pignus pigno.
da.sit:⁊ licet Spe. dicat non licere vltra tres vices.
Ange.tñ tenet ⁊ verius in.d.l.i.q̃ etiã ꝓ mile vices
q2 ius q̃sitũ a creditore i pignore est reale ⁊ est trãsi
toriũ de ꝑsona ad ꝑsonã i mile manus ⁊ sic ↄ̄cludit
tex.i.d.l.p⁹.i.v.tãdiu eẽ res.sʒ qd si alius cui res pi
gnorata fuit.alteri vẽdidit q forte absentauit se qd̃

remediū dabitur primo debitori ad ꝯsequēdū rem suā.ꝶ.Spe.dicit ꝙ aget ꝯ p^m creditorē. sꝫ primus creditor liberabiť cedēdo sibi actus ꝯ eū cui ligiti me pignorauit ⁊ sic alius respectu tertii:⁊c.

6 ¶ Ut^m possit pignorari vsurarijs niſi tēporis q hñt ex priuilegio ꝙ post annū lucrantur pignus.ꝶ.ſm Angelicā.ꝟ.pignus.§.xj.ꝙ sic: ⁊ si pdiť dānū erit debitoris qꝛ qđ fit lege pmittente nō mereť penā ꝫ.l. gracus.C.de adulte.⁊ iō cū lex pmittat pignus pignorari sibi imputet debitori:qđ tñ limitto verū: si mō non pignorauit niſi pro q̄ntitate sibi debita qꝛ plus nō lꝫ i aliquo casu. Jtē si hoc fecit ꝑ necessitate vel vtilitate sua qꝛ ꝑ alio respectu nō lꝫ ad vsurā recipe.vide.ꝟ.vsura.8.vt^m aliquis possis emere ista pignora.ꝟ.vsura.6.§.2.Quō creditor teneť fructus cōputare in sortē.ꝟ.vsura.4°.ꝑ totū.

7 ¶ Quātū durat pignus.ꝶ.donec facta fuerit tota solutio debiti.l.q̄diu.C.de distra.pigno. Nec pōt vllo tēpore creditor pſcribere pignus.l.pignora rem receptam.ff.de vsucapionibus.

8 ¶ Cui ⁊ ꝯ quē dať actio persecutiua pignoris siue ypotecharia.ꝶ.ſm Hosti. datur creditori ꝯ quēlꝫ possessorē.ff.eo.l.pignoris.ita qdē:ꝙ si possessor hꝫ titulū lucratiuū tūc creditor hꝫ electionē vt^m agat ꝑsonaliter ꝯ debitorē vel ypotecharie ꝯ possidentē. C.eo.l.distractis:⁊.l.ꝑsecutiōē:⁊ idē si habet titulū onerosum:si fuit fraudis ꝯscius.s.qꝛ sciebat rē alteri obligatā:sꝫ si nō fuit fraudis ꝯscius nō potest creditor ꝯ eū agere quousqꝫ egerit ꝯ debitorē: ⁊ fideiussorem ⁊ mandatorē ⁊ postea agi potest ꝯ pignoꝝ possessores. Cui ⁊ ꝯ quē datur actio pignoratitia. ꝶ.ſm Ray.potest agere debitor vel heres eius cōtra credi orē vel heredē eius vel aliū si forte creditor rem sibi pignoratā in aliū trāstulit. Nam ⁊ ipe possessor teneť cōputare i sortē nō solū fructus quos ipe percepit.sꝫ etiā oēs quos anteriores pceperūt a tēpore primi ꝯctus ⁊ sic soluto residuo restituere debet pignus:extra eo.c.cū cōtra.

p Jgritia quid sit ⁊ quomodo est peccatum: vide.ꝟ.negligentia ꝑ totum.

Jrrata quis sit proprie ⁊ cōiter: vide.ꝟ.excōicatio.ꝯ.casu.25.§.4.⁊ quō sunt excōicati

p ibidē:⁊.ꝟ.excōicatio.6.casu.4.⁊.5.ꝑ totū.

Lacere hominibus quō pōt qs bene ⁊ male:vide.ꝟ.adula° per totū:⁊ nō ꝙ Angelica

p allegat hic.s.Tho.⁊ nō recitat fideliter.

Lanete tardiores sole.s. Saturnus: Jupiter:

p ⁊ Mars incipiūt apparere ante ortuꝫ solis. Luna vero tantū in sero qꝛ est velocior sole: Uenus autē ⁊ Mercurius quādoqꝫ in mane q̄nqꝫ in sero:qꝛ aliquādo velotius:aliquādo tardius mouenť q̄ Sol: Jn planetis:retrogradatio: statio:⁊ directio causať ex diuersis motibus diuersoꝝ mobiliū si dētur ecētrici:ſm Ptholomeū propter diuersitatē poloꝝ: Candelabrū habens septē lucernas in septē calamis i australi par e tēpli:significat septeꝫ planetas illuminantes totum mūdum quoꝝ cursus est nobis ex australi parte hec.s.Tho.vt patet in tabula.ꝟ.plato.

p Ollicitatio: vide.ꝟ.promissio.

Olutio quō causať ⁊ quō est petm̄ ⁊ quō i/

p pedit cōiones.ꝟ.cōicare.§.32.⁊ sequentibus. vt^m per polutioneꝫ nocturnā amittať virginitas.ꝟ.virginitas:principio.

Opulus quot hoies faciunt vnū populū.ꝶ.

p ꝙ decē.x.q.3.c.vnio:in glo.sꝫ duo faciūt cōgregationē de elec.c.i. ⁊ tres collegium.ff.de ver.sig.c.neratius:⁊ tñ retineť in vno.ff.ꝙ cuiusqꝫ vni.l.sic̄.glo.i.c.i.de postu.pla.q̄ dicit ꝙ ius vniuersitatis pōt remanere i vno solo oibus alijs mortuis vel priuatis:iste tñ solus non posset seipm̄ eligere qꝛ notareť ābitiōe:glo.tñ dicit ꝙ collegiū nō ē in vno: nā deest significatū vocis.sꝫ ius collegij bene ꝯseruatur i vno:decē aūt aut qndecim:faciunt turbā.ff.de vi.bo.rap.l.ꝑtorda.3°.quatuor porci vel decē oues faciūt gregē.ff.ꝺ abigeis.l.oues.Ex qbus pꝫ ꝙ pōt dici populus scādalizari q̄ñ decē graues ⁊ honesti de populo scādalizātur lꝫ i populo sint ēt mille.

p Ortio canonica:vide.ꝟ.canonica portio.

Ostulatio ſm Pa.i ꝶca. corꝫ est q̄dā grē petitio a superiore facta de promouēdo aliquē

p ad prelationē ad quā de iure cōi pp defectū aliquē vel ipedimentū digi.seu promoueri nō poterat qui tñ postulatū nō oio ihabilē reddit. Aꝛ ſm iuristas est desideriū suū siue anima sui i iure apud eū q iurisdictioni pest exponere vel alterius desiderio ꝯdicere.ff.de postu.l.i. aliter. Si postuleť ille q pōt eligi nihil fit ⁊ eꝯrio. Jntellige de defectu ⁊ ipedimēto quod nō est petm̄ in eo.puta qꝛ nō hꝫ etatē vel est illegitimus vel alteri cpatui obligatus ⁊ huiusmodi:fallit i mutilato de cor vitia.c.expos uistis: ⁊ i bigamo ⁊ irregulari qꝛ tales inhabiles non pñt postulari sicr criminosus. vt.d.c.i.⁊.2.eo.ti.

¶ Postulatio ⁊ electio differūt ꝑ qꝛ postulatio initiatur grē electio vero iuri.eo.ti.c.pen.vñ ille qui de iure pōt eligi nō pōt postulari nec eꝯ. ꝯ illi qui eligūt ꝯsentiūt in spōsum ecclesie.s.in electū:postulātes vero cōsentiūt i grāꝫ nec initiať matrimoniū. sicut in electione. Quō possunt variare i postulatiōe ⁊ non in electiōe. vide.ꝟ.electio.ꝑ.§.ꝑ.circa si. Et quō debet seruari eadem forma qua fit electio ꝑ scrutiniū ꝟ.electio.ꝑ.§.19.circa mediū:⁊.ꝫ.e.§.5. Et quō eodē mō nō valēt voces icerte: ꝯdictionate.vel alternatiue.ꝟ.electio.ꝑ.§.24. Nec valet dicendū eligo ⁊ postulo ⁊ sitia ibidē. Jtē differunt qꝛ electio ceteris paribus ꝑponiť postulatiōi.sed si postulatio habet duas tertias ⁊ electio solū excedit medietatē tūc postulatio ꝑponiť.c.scriptū:de elec. Jn ordine tñ pdicatoꝝ nō fit dr̄.i ex priuilegio. Jtē ꝯueniūt qꝛ sicut eligēs idignū vel peccās i forā electiōis sunt suspēsi.

todē mō i postulatiōe. Et sic qñ maior ps eligit in dignū trāsit ad minorē ita i cōpromisso ⁊ electōe: ꝭ. elec. 2°. p totū. Itē differūt q2 in electiōe requirit ius administrādi. s3 nō exercitiū ⁊ p cōfirmationē cōfert exercitiū administrādi nec acqrit aliud ius i actu p cōfirmationē q̄3 acqrat i hitu p electionē imo idē: s3 in postulatiōe totū acqrit p grā3 cōfirmatiōis. Ite3 cōueniūt q̄ eo mō sicut criminosus nō potest eligi ita nec postulari: de q°. ꝭ. elec°. ṗ. §. 4. i 5. ⁊. 15. Itē differūt q2 epūs pōt postulari ⁊ nō eligi. Itē deficiens in etate postulat. sed nō eligit. c. cū nobis oli. de elec. ⁊ similiter dic de defectu ordinis. vel natalis. de elec. dudum. el. ṗ. ⁊. c. inotuit.

2 ¶ Quis possit postulari. R̄. s̄m Hosti. In primis quidē nō pōt postulari criminosus. c. i. ⁊. 2. e. ti. ⁊. ō. ꝭ. elec°. ṗ. §. 4. Itē nō pōt postulari i religiōe non professus. i. d. §. 4. ⁊. 15. nisi forte i necessitate ⁊ eēt istructus i regula. c. cū cā3: de elec. ⁊. c. officij: ⁊ i hoc cōuenit etiā elec°. Itē nō pōt postulari sicut nec eligi epilēticus. c. cū iter: ō elec. nisi forte sit liberatus ita q̄ iā p ānū fuerit liber. 33. di. cōiter. Itē nec mutilatus. c. exposuisti: de cor. vici. Itē nec bigamus. nec irregularis. clerici siue iferiores ad epm pñt eligi. secus de epo. c. cū iter: de elec. sicut dr̄ de religiosis s̄m Jo. an. in. c. nullus: de elec. li. 6.

3 ¶ A quo debeat qs postulari. R̄. si sit epūs postulandus ē a papa. c. si. e. Si vero paciat defectū i ordine. vel etate d3 postulari i hac pte ab eo q dispēsat pōt. vñ si aliq. 20. annoꝝ postulet ad dignitatē sine cura ab epo pōt postulari: si cū cura a papa. Si vero sit ōfectus q2 ē clericus aliene dyocesis vel subest alteri vt religiosus: ⁊ hmōi: nō o3 q̄ postulet. s3 eligi pōt vt dictū ē: ⁊ breuiter d3 qs postulari ab eo q pōt remouere talē ōfectū vel ipedimētū. vñ si aliqs sit postulatus q2 nō potuit eligi eo q̄ ali° eēt elect°: ⁊ nō possit simul nisi vnus eligi: d3 postulari ab eo q pōt absoluere illā electiōe3 pp quā nō poterat eligi.

4 ¶ Quis pōt postulare. R̄. b3 Hosti. q̄ q pōt eligere. c. bone: d. 2°. e. ti. ⁊ de elec. c. inotuit ⁊ debēt sic cōducere: q̄ dignet pbere assensū q̄ talis trāslatio fiat ⁊ valet si admittit postulatio si cōcors fuerit. s. si ab oibus fiat vel si due ptes cōsentiūt q2 tūc idē est ac si oēs cōcordarēt alias nō facile admittit. c. scriptū: ō elec. Et q̄uis si nō sunt due ptes oiu3 nō faciat iniuriā si nō admittit. pōt tñ admittere si habeat maiorē partē vocū b3 Pa. i. d. c. bone: d. ṗ. post Gofre.

5 ¶ Quis effectus postulatiōis. R̄. s̄m Pa. in. c. ṗ. de postu. q̄ postulatus admissa postulatiōe cōseqt ius ac si fuisset electus ⁊ cōfirmatus. vñ nō indiget alia cōfirmatiōe vt i. c. 2. de postu. Intellige qñ postulat ab eo q pōt sup oi ipedimēto postulati dispēsare: ⁊ hec dr̄ solēnis postula°: s3 postula° nō solēnis hec nō opat. vñ si canonici postulēt ab abbate monacū in epm ⁊ abbas cōcedat nihilominus o3 denuo eligat ⁊ cōfirmet ⁊ i ista non o3 seruare formā. c. q2 pp: de elec. s3 bñ in prima. s. solēni vt nō Pa. i. d. c. q2 pp. q̄ satis dr̄ electus habēdo respectū ad ius futuꝝ ⁊ hoc vt veꝝ ⁊ secuꝝ q̄uis quidā dicāt ō. s3 forte possent saluari q̄ loquātur de postulatiōe. 2°. i. nō solēni: vide. ꝭ. elec°. ṗ. §. 1. circa si. ⁊. §. 19. cū me°: de hac āt. 2°. nō aliud dr̄ q2 vel paꝝ vel nihil valet tū q2 pōt eligi sine postulatiōe tū q2 papa prouidet de oibus tū q2 pauci isto mō postulātur: ⁊ p hāc secūdā nō cōsegt postulatus ius plature: s3 vt possit eligi: hec. n. ē qñ postulat ab eo q nō pōt dispensare sup ipedimēto: reqrit tñ eius cōsensus vt possit pmoueri rōe sui intereē. ex° canōici volūt eliger monacū. s3 ipe nō pōt cōsentire sine licētia abbatis. vt i. c. si religiosi: ō elec. li. 6. puta canonici postulāt ab abbate vt cōcedat eis illū monacū. si cōsentiat nō h3 vim electiōis. s3 opus est vt iterum eligatur.

¶ Nō s̄m Pa. i. c. qd̄ sicut de elec. i ṗ nō: q̄ est quidā alius modus eligēdi. s. noiatio q largo mō pōt dici elec°: q2 q noiat aliquē: prius ipm mente eligit sicut pñtatio qñq3 dr̄ elec°. vt in. c. qrellā: de elec. vñ nō s̄m. c. Pa. vbi. ō. q̄ triplex ē noiatio. Nā qdā ē minus solēnis q̄ fit de aliquo eligēdo vt qñ aliq ppōnūtur i collegio tāq̄3 boni viri vt ō eis fiat scrutiniū ⁊ de hac noiatiōe loquit tex. i. d. c. qd̄ sicut: ⁊ p hāc nō acqrit ius noiatis. vñ pōt collegiū non obstāte tali noiatiōe trāsire ad aliā electionē. d. c. qd̄ sic: 2°. ē nominatio q fit i scrutinio electiōis ⁊ p talē noiationē i ꝭo nō acqrit ius noiato. ar. si tibi absenti de pbē. li. 6. itellige añ publicationē secus. s. i electiōe. si nominauit dignū ⁊ hoc publicato scrutinio. c. publicato: de elec. 3° ē noiatio solēnis q̄ pprie dr̄ noiatio ⁊ pōt dici elec° ⁊ hoc ē cū duo vel plures noiant pncipi ⁊ petit a toto collegio vel maiori pte vt ex his eligat vnus ⁊ ex hac noiatiōe nō acqrit ius noiat. s3 noiantes postq̄3 ē pñtata supiori nō pñt āplius variare sicut dictū ē i postulatōe ⁊ hoc vltimū voluit Hosti. i. c. bone: d. ṗ. de postu. pla. ⁊ sic i postulatiōe añ pñtationē pñt variare ⁊ nō post. ita i ista nominatiōe tertia. Et q̄uis possit dici elec° ⁊ sicut possit dici postula° nō tñ ē pprie elec° neq3 postula° q̄uis magis cōueniat cū postulatiōe vel cū cōpromisso q̄lificato: de q°. ꝭ. elec°. 2°. p totū. Et ad istā noiationē pōt reduci modus eligēdi q° vtūt fratres pdicatores cōgregatiōis Lōbardie i eligēdo vicariū generalē: pōt tñ ⁊ melius dici cōpromissu3 q̄lificatū. 6

¶ Ut° epūs postulat° debeat cōsentire. R̄. b3 Jo. an. q̄ si epūs ē postulatus ad aliā ecclia3 sic d3 respōdere. Nec cōsentio nec dissentio. sed in hoc voluntati dñi pape me suppono ad hoc. 8. q. i. i scriptis: ⁊ in. c. cupientes de elec. ad si. 7

P Ostumus quinq3 modis dicit. ṗ. natus post mortē patris. 2° post testamētū ante mortē. vt. ff. de iniusto ruptoq3 testa. l. 2. 3° arrogatus fili°. 4° post mortē aui q incipit nepos i sui pris potestate eē vt postumus. 5° nepos auo moriente si

lio patre hec nota glo.C.de postu.

P Rebēda qd sit vel canonia.R.ƀ Hosti.ꝙ ē ius percipiēdi ꝓuētus i eccl'ia : cōpetēs tāq̄ꝫ vni de collegio ⁊ nascit ex canonia sicut filia: qꝛ ex quo aliqs hꝫ canoniā dꝫ habere ⁊ ꝓbendā.de ꝓben.c.relatū.Prebēda igit ꝓprie ꝯsistit i fructuū ꝑceptiōe:canonia aūt i iure alicuius q in canonicū receptus est ad qꝺ ius postea ptinet ꝓbēda stalus i choro.vox i capitulo vt in.d.c.relatū:⁊ est prebēda partim spiritualis ⁊ partiꝫ tēporalis ⁊ nō valet ƀ Inno.i.d.c.relatū: promissio de ꝓbēda vacatura.

1 ¶ Utrū in receptiōe canonicoꝝ ⁊ collatiōe ꝓbēdarū absentes canōici sint vocādi.R.si comode fieri va/leat vocādi sunt nisi ꝯsuetudo habeat.eos ad talia nō vocari alias qꝺ i eoꝝ absentia fieret eis istātibꝰ irritari deberet.de ꝓben.cū in ecclesijs.li.6.Quid sit dignitas vel ꝑsonatus:vide.v.dignitas. Que sunt ꝑsone q̄ possunt habere ꝓbēdas ⁊ quos ordines re/quirat ⁊ quā etatē vide.v.beneficiū.2°.§.12. ⁊ bene/ficium.3°.§.19.⁊ sequentibus.

P Recariū ƀ ꝙ elicit ex Pa.i.c.i.2.⁊.3.co.ti. dr qꝺ ꝓcibus petētibus ꝯceditur tā diu q̄ꝫdiu: is q ꝯcessit patit.d.c.3.⁊.l.1.ff.co.⁊ est ꝯtctus gratuitus sicut alij gratuitis.sꝫ dift.ꝑ.a donatōe q̄ nō reuocat regulariter:dift.2°.a comodato qꝛ in co/modato dꝫ eē vsus certus ⁊ ipse saltē tacite determi natū ⁊ si vnū istoꝝ deficiat erit ꝑcariū:si.n.concessi tibi librū vt illum trāscriberes erit comodatū qꝛ ad certū vsū ⁊ tēpus tacite determinat .s.quātū como de trāscribi pōt.l.interdū ⁊.l.ꝯtinuus.§.cū ita.ff.de ver.obliga.⁊ non pōt reuocari an̄ vsum cōpletū vt in.c.i.de como.ꝑcariū aūt pōt reuocari ad placitū etiā si interuenisset pactū de nō reuocādo vt i.c.fi.co. nisi fuisset appositū per viā cōditionis qꝛ sic viciat ꝯtctū.facit.c.fi.de ꝯdi.appo.si tn̄ vellet reuocare si/ne cā ⁊ cū magno dāno nō lꝫ qꝛ obstaret sibi exce/ptio doli:cū non possit negari qn sit beniuola actio ⁊ iō nō debet aduersari i beneficio ꝯcesso sicut dicimꝰ i mutuo ꝯcesso victori q ipm detinuit:postmodū qꝛ ipm penituit vt nō i ꝓxe° decre.Itē dift qꝛ i ꝑcario venit solū dolus ⁊ lata culpa.sed i comodato venit etiā leuissima vt i.l.q̄ꝫtū.§.illud.ff.co.pōt etiā ꝑca/riū ꝯcedi ad certū vsum ⁊ distinguet a comodato per noīe precariū.puta cū dicit cōcedo tibi libꝝ ad scribendū precario nomine.

1 ¶ Quot modis soluit ꝑcariū.R.ꝙ primo volūta/te eius qui cōcessit.l.1.ff.co. 2° morte eius cui ꝯcessū est.c.fi.co.qꝛ ē ꝯcessio ꝑsonalis q̄ extinguit cū ꝑsona vt in regula priuilegiū de re.iur.li.6. 3° alienatione ꝑcario rei ꝯcesse:si is cui est alienata a primo dn̄o: velit reuocare.d.c.fi.4° finito tempore ad qꝺ res fue rat cōcessa.l.cū precariū.ff.co.

2 ¶ Sed nūquid reuocat morte concedentis.R.Pa. in.c.precariū:co.ꝙ non:⁊ ibi tex.ex quo isert.ꝙ vbi actus validitatis pendet ex volūtate alterius nō re/uocat per illius mortē.ideo qꝛ presumit quis in sua volūtate perseuerare i qua quis decedit.c.maioꝛes: de bap.⁊ ideo licet prior claustralis possit reuocari ad libitū abbatis vt in.c.cū ad monasteriū: de sta. mo.nō reuocat tn̄ per mortē ipsius abbatis:itellige qn̄ ab abbate cū collegio fuit istitutus qꝛ collegium nō morit .secus si eēt ꝯcessum vsq̄ꝫ ad beneplacitū suū qꝛ p mortē reuocat .c.si gratiose:de rescrip.li.6. ⁊ reuocatio ƀm Pa.in.d.c.ꝑ. potius est ex ꝯsuetu/dine q̄ꝫ ex iure ⁊ debet fieri reuocatio ꝺ quinquēnio inquinquēnio ƀm glo.in.d.c.ꝑ.vide .ō.v.gr̄a.§.6. ⁊.v.volūtas.§.1.In isto vltimo loco dicit comple/te.ideo intellige vt ibi.

¶ In quibus rebus ꝯsistit ꝑcariū.R.ꝙ taꝫ in rebus mobilibus q̄ꝫ imobilibus ⁊ incorporalibus. Nam seruitus ꝑcario pōt ꝯcedi.ff.co.l.2.§.fi.⁊.l.3.⁊.4.i. R.i re ꝓpria ꝯstituere nō pōt.d.l.4.§. itē si rem qꝺ verū est quātū ad dominiū ⁊ proprietatē. sed bene quātū ad vsum possessiōis.seu ꝺtentionis.l.certe.ff. co.qꝛ i ꝑcario trāsfert vtilitas dūtaxat ꝑcarie etiā possunt fieri de rebus ecclesie.d.c.ꝑ. 3

P Recaria feminini generis pen. ꝓducta ⁊ ꝑ/carie in plurali numero.ƀm Pa.i.c.ꝑ.co.nō differūt iter se.sꝫ bene differūt a ꝑcario qꝛ ꝑ/caria dr ꝯtctus ad ꝑces alicuius vel aliquoꝝ initus vsq̄ꝫ ad certū tēpus ƀm ꝙ partes ꝯuenerūt nec ante illud tēpus pōt reuocari. vel dr precaria ad preces aliquoꝝ facta donatio vsq̄ꝫ ad mortē accipiētis.x. q.2.ꝑcarie:⁊ in glo.d.c.i.In oībus ⁊ per oīa : ꝑca/ria est eiusdē nature cū ꝯtractu emphiteotico.l.i.C. de iur.emphi.⁊ glo.in.d.c.precarie:differt tn̄ qꝛ re/nouat de qnquēnio.vn̄ nō ꝙ precaria fit:aliquādo etiā nō gratis sicut quādo super solo ecclesie fit ali quod edificiū ⁊ soluit annuatim aliquid:fit etiā qn̄ aliquis dat alicui ecclesie possessionē vnā ⁊ recipit ab ecclesia duplū vel triplum vsum toto tēpore vite sue:⁊ nō.d.c.precarie:fit etiā quādo clerico vel lai/co datur aliquid viendū toto tēpore vite sue.Aliq volūt ꝙ precaria ⁊ precarie in hoc differant qꝛ pre caria est solum vsq̄ꝫ ad mortē illius cui conceditur vel ēt circa : ꝑcarie vero qn̄ durat post mortē ⁊ oꝫ ꝙ de qnquēnio i qnquēniū reuocet .sꝫ ꝑcaria nō.

¶ Utrū precaria possit fieri sede vacāte siue ecclesia. 1 R.ꝙ non.d.c.precarie:nec pōt fieri yconomo neq̄ꝫ eius cōsanguineo.x.q.2.hoc ius.

¶ Utrū requirat solēnitas in ꝑcaria sicut in aliena/ 2 tione rei eccl'iastice.R.ꝙ i reuocatiōe rei eccl'iastice certū est ꝙ nō.vt nō Abb.in.c.i.co.⁊ dicit ꝙ prela/tus solus pōt eā facere:facit tex.in.l.si pupiloꝝ.§.i. ff.de rebus coꝝ.In concessione vero videt ꝙ requi/rat si est talis rei vel tanti temporis q̄ alienari non possit nisi cū debita solēnitate tū qꝛ nō potest reuo/cari ante tēpus cōuentū ⁊ reuocat successor preca/ria per ꝑdecessorē irrationabiliter factā:⁊ sic ꝯtctus irrationabiliter factus nō obligat successorē.

3 ¶ Utrū sit necessariū q̄ reuocet̄ de qnquēnio .hē.q̄ sic:ꝛ cadit a iure suo post qnquēniū si nō renouat. vt dicit glo.i.d.c.ꝑ.ꝛ hoc verꝭ i rebus ecclesiasticis i laicalibus vero videtur q̄ ſm ꝯsuetudinem debeat renouari.q: ꝑsumit̄ actū qḋ est ꝯsuctum.l.semper in stipulatōibus.ff.de re.iur.

4 ¶ Utrum habens res precario nomine vel sint precaria possit eā ꝑscribere.hē.glo.16.q.3.c.derici q̄ regulariter nō pōt:nisi ex magna lōginqtate tēporis dn̄s obliuiscat̄ de possessiōe taliť q̄ nesciat vbi sita sit qḋ posset hr̄e locū si possidēs eēt i bona fide: aliť nō:ꝛ pena apposita in cōtractu nullo qḋ est cōtra. ius nō tenet secus si ꝑter ius i glo.c.1.eo.

Preceptū ē iussio vel ipsū faciēdi aliqd vel nō faciēdi ꝛ sic est duplex ꝑceptū .s.affirmatiuū qḋ magis ꝓprie dr̄ ꝑceptū q: obligat ꝓ semp .s.loco ꝛ tp̄re ꝯbito. s; nō ad semp.i.ad oē tp̄s.vn̄ filiꝰ nō tenet̄ semp ad honorādū pr̄ez i oi tp̄re q: hoc eēt ipossibile. s; solū cū oportunitas occurrit ꝛ tēpus reqrit. Negatiuū aūt ꝑceptū ꝓprie dr̄ ꝓhibitio q̄ obligat ꝓ semp ꝛ ad semp q: teneor semp ꝛ oi tēpore nō mecari:hoc nō Archi. in.c.si peccauerit .2.q.1.ꝛ Pa.i.c.nouit.de iudi.ꝛ Theologi.3°.di.37.

6 ¶ Precepta legis diuine antiq̄ sunt tria .s. cerimonialia q̄ sunt determinatiōes legis diuine. Judicialia q̄ sunt determinatiōes iustitie iter hoies obseruāde:ꝛ moralia q̄ sunt de dictamine legis nature. vn̄ ap̄ls ad Ro.7.cū dixisset q̄ lex est sacta subiūxit q̄ mādatū est iustū ꝛ bonū ꝛ sanctū: iustū qdē quātū ad iudicialia:sanctū quātū ad cerimonialia nā sanctū dr̄ qḋ ē deo dedicatū:bonū.i. honestū qḋ ꝑtinet ad moralia:ꝯ his oibus vide.h.lex.ꝑ.12.ꝛ seq̄nubꝰ ꝛ quō lex est preceptiua ibidem.28.

2 ¶ Cerimonialia sunt qdaꝫ exteriora opa qbus hō diuinā seruitutē ꝓfitet̄ ꝛ ista opa dicūtur ad dei cultū ꝑtinere qui qdē cultus:cerimonia vocat̄ q̄si munera.i.dona cereris : q̄ dicebat̄ dea frugū vt quidā dicūt eo q̄ ꝑ.ex frugibus oblatiōes deo offerebāt̄. siue vt maximus Ualerius refert nōm cerimonie itroductū ē ad significandū cultū diuinū apud latinos ab oppido iuxta Romā qḋ cere vocabat̄ eo q̄ Roma capta a gallis.illuc. sacra Romanorꝫ ablata sint ꝛ reuerēdissime tractata:ꝛ determinant ꝑcepta moralia i ordine ad deū.vnde sunt illa q̄ ꝑtinēt ad cultū dei specialiť:diuidūtur cerimonialia in sacrificia sic oblaꝰ vituli. Jn sacramēta vt vnctio Aarō: Jn sacra sic vasa tēpli ꝛ cerimonias q̄ agebant̄ in tēplo ꝛ erāt figuralia.ꝑ.ꝛ p se.i.fiebāt ad significādū ea q̄ sūt i testamēto nouo ꝛ nūc nō solū cessant ꝛ sunt mortua.s; ēt mortifera.i.peccaret q illa obseruaret vt sunt ex lege antiq̄.vn̄ sic peccaret mortaliť q nūc suā fidē ꝓtestādo diceret christū nasciturꝭ qḋ antiqui pie ꝛ veraciter dicebāt ita ēt peccaret mortaliter si quis nūc cerimonias obseruaret quas antiqui pie ꝛ fideliter obseruabāt.

¶ Judicialia determināt ꝑcepta moralia q̄tuꝫ ad iustitiā obseruādā iter hoies i ordine ad ꝓximū ꝛ rō eoꝝ stat i duobꝰ.s.vt ꝑtinēt ad ordinationē ad iuicē. Et vt nō habeāt vim obligādi ex sola rōe.s; ex institutiōe diuina:vt erāt figuralia:nō ꝑ ꝛ p se s; secūdario ꝛ q̄uis sint mortua ꝛ cessent nō tn̄ sūt mortifera nisi qs illa suaret tā q̄ꝫ ex illa lege habita. 3

¶ De ꝑceptis moralibus. Sciēdū q̄ lex vetus cōtinebat ꝑcepta quedā moralia.vt pꝫ Exo.20.nō occides nō furtū facies q̄ ſm se ad bonos mores ꝑtinēt ꝛ hoc rōnabile.Nā sic intētio principalis legis humane est vt faciat amicitiā hoiꝫ ad iuicē:ita itentio diuine legis ē vt ꝯstituat principaliť amicitiam hois ad deū.cū aūt silitudo sit cā amoris ipossibile est:eē amicitiā hois ad deū q̄ ē optimus nisi hoies efficiāt̄ boni:bonitas aūt hois ē virtus q̄ facit bonū habētē ꝛ iō oportuit ꝑcepta legis veteris ēt de actibus virtutū dari:ꝛ hec sunt moralia legis ꝑcepta q̄ q̄uis ſm ap̄lm nō viuificarent ſm lr̄aꝫ q: lr̄a occidit qḋ ſm beatū Aug.i.li.de spiritu ꝛ lr̄a itelligit̄ ēt de ꝑceptis moralibus:viuificabāt tn̄ disponēdo:significādo:ꝛ opādo.ad opa iustitie:ꝛ dicūt̄ occidere. tū q: sacra veteris legis nō causabāt grāꝫ.vel occasionaliter ſm lr̄aꝫ legis āti q̄ ꝑcepit qḋ bonū ē:nō ꝑbēs auxiliū grē ad iplēdū vt dictū est q: sacra illa nō causabāt grāꝫ.vide.h.lex.ꝑ.7.ꝛ se. 4

¶ Quot sunt ꝑcepta decalogi.hē.ſꝫ Aug.i glo.sup Exo.q̄ sunt tria ꝑtinētia ad deū ꝛ septē ad ꝓximū ꝛ sunt alia determinātia ista decē.vn̄.s.Tho.12e.q.100.ar.5.sic declarat oꝫ q̄ i lege diuina ꝑ ferāt̄ qdā ꝑcepta ordinātia hoiꝫ ad deū ꝛ ide qdā alia ꝑcepta ordinātia hoies ad alios ꝓximos simul ꝯueniētes sub deo:principi aūt cōitatis tria dꝫ hō.ꝑ.fidelitatē.2°reuerētiā.3° famulatū:fidelitas qdē ad dominū i hoc ꝯsistit vt honorē principatus ad aliū non deferat ꝛ q̄tū ad hoc accipit̄ pm ꝑceptū cū dr̄ nō habebis deos alienos. Reuerentia vero ad deū reqrit̄ vt nihil iniuriosuꝫ in deū comittat̄ ꝛ quātū ad hoc accipit̄ .2m.ꝑceptū:qḋ ē nō assumes nōm dei tui i vanū:famulatus aūt debet̄ i recōpēsationē bn̄ficioꝝ q̄ ab ipo recipiūt subditi ꝛ ad hoc ꝑtinet. 3m ꝑceptū:ꝯ sanctificatiōe sabbati i memoriā creatiōis rerū. Ad ꝓximos aūt aliqs bn̄ se hꝫ ꝛ spāliť ꝛ generaliť: spēaliť qdē q̄m ad illos quoꝝ ē debitor vt eis debitum reddat ꝛ q̄m ad hoc accipit̄ ꝑceptū de honore parētū. Generaliť āt q̄m ad oēs vt nulli nocumētū iferat̄ neq; ope neq; ore neq; corde:ope qdē iferť nocumētū ꝓximo q̄nq; i ꝓpriā ꝑsonā q̄m ad ꝯsistētiā.s.persone qḋ ꝓhibet̄ p hoc qḋ dr̄ nō occides:q̄nq; in ꝑsonā ꝯiūctā q̄m ad ꝓpagationē ꝓlis ꝛ hoc ꝓhibet̄ cuꝫ dr̄ nō mecaberis.q̄nq; i rē possessam q̄ ordinat̄ ad vtrūq; ꝛ quātū ad hoc dr̄ nō furtum facies. Nocumentū aūt oris prohibet̄ cū dicit̄ Nō loq̄ris ꝯ ꝓximū tuū falsum testimoniū:nocumētum aūt cordis prohibetur cū dr̄ nō cōcupisces. 5

6 ¶ Utrū sint aliqua pcepta moralia addita bis decē ḋ calogi.R̄.bz.s.Tho.12.q.100.ar.11. q pcepta mo ralia sunt i triplici drā.q2 q̄dā sunt cōmunissima ꝛ adeo manifesta q eruditiōe nō idigēt sic mādata de dilectione dei ꝛ primi ꝛ hmōi q̄ sunt quasi fines pceptoꝝ.vn̄ eis nullus pōt errare ſm iudiciuz rōis. Quedam vero sunt magis determinata quoꝝ rōez statim qlz popularis pōt ḋ facili etiā videre ꝛ tn̄ q2 i paucioribus circa hmōi cōtingit iudiciū humanū puerti hmōi editiōe idigēt:ꝛ hec sunt pcepta de ca logi ḋ qbus i pcedēti.§. Quedā vero sunt quoꝝ rō nō est adeo manifesta cuilz.sz solū sapiētibus ꝛ ista sunt pcepta moralia supaddita decalogo tradita a deo populo p Moysem ꝛ Aarō:sz q2 ea,q̄ sunt ma nifesta sunt principia cognoscēdi eoꝝ q̄ nō sunt ma nifesta:alia pcepta moralia superaddita decalago reducūtur ad pcepta de calogi per modū cuiusdaz addictiōis ad ipa.Nā in p̄ pcepto decalogi,phibeẗ cultus alienoꝝ deoꝝ cui supaddūtur alia pcepta p hibitiua eoꝝ q̄ ordinātur i cultū ydoloꝝ sic habeẗ de vtero.18.nō iueniaẗ i te q lustret filiū aut filiam suā ducēs per ignē nec sit maleficus atqz incātator nec phytones ꝯsulat neqz diuinos vel q̄rat a mor/ tuis veritatē. Secūdū aūt pceptū ,phibet periuriū: supaddiẗ aūt ei ,phibitio blasfemie Leuit.24.ꝛ ,phi bitio false doctrine de vtero.13. Tertio pcepto super addūtur oia cerimonialia de qbus.s.§.2. Quarto de honoꝛe parētū supaddiẗ pceptū de honoꝛe senū. ſm illud Leui.19.corā cano capite ꝯsurge ꝛ hono/ ra psonā senis ꝛ vl'r oia pcepta iducētia ad reuerē/ tiā exhibēdā maioꝛib' vel ad bn̄ficia exhibēda equa/ libus ꝛ minoꝛib'.Quinto pcepto de homicidio ad/ diẗ ,phibitio odij ꝛ cuiuslz violatiōis ꝯ ,primū ſm illud Leui.19.Nō stabis ꝯ sanguinē ,primi tui ꝛ ēt ,phibitio odij fratris:ſm illud nō oderis fratrē tuū i corde tuo.Sexto pcepto qḋ ē de ,phibitiōe adulte/ rij supaddiẗ de ,phibitiōe meretricij ſm illud deute/ ro.24.nō erit meretrix de filiabus Israel neqz forni catoꝛ:ꝛ iteꝝ ,phibitio vitij ꝯ nāz ſm illud Leui.18. cū masculo nō ꝯmiscearis cū oi peccatoꝛe non cohi/ bis.Septimo pcepto de prohibitiōe furti adiungiẗ pceptū de ,phibitiōe vsure ſm illud deutero.18.non fenerabis fratri tuo ad vsuram:ꝛ ,phibitio fraudis ſm illud deutero.25.non habebis in saculo diuersa pōdera ꝛ vniuersaliter oia q̄ ad calūniā ꝛ rapinā pertinēt.Octauo vero pcepto qḋ ē de prohibitione falsi testimonij addiẗ ,phibitio falsi iudicij ſm illud Exo.23. Nec in iudicio plurimoꝝ acquiesce sentētie vt a veritate deuies ꝛ prohibitio mendatij sicut ibi subdiẗ .Mēdatiū fugies:ꝛ prohibitio detractionis bz illud Leuit.19.Non eris criminatoꝛ ꝛ susurro i pupulis.Alijs aūt duobus pceptis nulla alia adiun gūtur q2 p ea vl'r ois mala cōcupiscētia ,phibeẗ.

7 ¶ Quare magis i auaritia ꝛ mechia ,phibeẗ specia liter volūtas ꝛ opus q̄ȝ i alijs .R̄.ſm.s.T.12.q.100. ar.5.ad.5m. q delectatio adulterij ꝛ vtilitas diuitia rū sunt pp sepa appetibilia iquātum hn̄t rōez boni delectabilis vel vtilis ꝛ ppea opoꝛtuit i eis ,phiberi nō solū opus.sz ēt ꝯcupiscētiā:sz homicidiū ꝛ falsi/ tas sunt bz ipa horribilia q2 ,primus ꝛ veritas nāl'r amātur ꝛ nō desiderātur nisi pp aliud ꝛ ideo non opoꝛtuit circa peccatuz homicidij ꝛ falsi testimonij prohibere peccatū cordis:sed solū operis.

¶ Quare in istis pceptis magis ,phibētur luxuria ꝛ auaritia q̄ȝ alia peccata moꝛtalia.puta supbia.R̄. ſm.s.Tho.vbi.s.ad.6m. q oēs passiōes irascibiles deriuātur a passionibus ꝯcupiscibilis:ꝛ iō in pcepꝫ decalogi q̄ sunt quasi p'elemēta legis nō erat men tio faciēda de passionibus irrascibilis.sed solū cōcu piscabilis.Alia tn̄ iplicite ,phibentur.puta supbia in adoꝛatiōe ꝛ honoꝛe ,primi:Inuidia ꝛ ira in ,phibi tiōe homicidij. Accidia in sanctificatiōe sabbati:ꝛ ꝛ nō ſm.s.Tho. q i istis pceptis nō itelligūtur pro hibita per se peccata venialia: de istis pcepꝫ potes videre i locis suis maxime.V.iterrogatio.§.2.ꝛ se. ꝛ.V.adoꝛare.§.4.ꝛ.V.dies.§.2.ꝛ.V.dn̄ica dies.§. p̄.ſ.ꝛ.3.ꝛ.V.ferie.§.13.ꝛ.45.ꝛ.V.pietas. Qn̄ Vba legis sint pceptoꝛia.V.lex.§.25.ꝛ se. 8

P Recipitatio ē opatio p impetū volūtatis vel passiōis.sine prudētia ꝛ partibus ei':hec.s. Tho.2a.2e.q.53.ar.3.pcipitatio.n.in actib'aie metaphorice dr̄ bz silitudinē a coꝛporali motu acce ptā.dr̄ aūt pcipitari ſm coꝛporalē motū qḋ a supio ri i yma puenit ſm ipetū quēdā pprij motus vel ali cuius ipellētis nō oꝛdinate descēdēdo per gradus: summū aūt aie est ipa rō.ymū est opatio p coꝛpus exercitā. gradus aūt medij p quos oz oꝛdinat de/ scēdere sunt memoꝛia pteritoꝝ: itelligētia psentiū: solertia i cōsiderādis futuris euētibus:rōcinatio cō ferēs vnū alteri:docilitas p quā aliqs acqesat sen/ tentiis alioꝝ:p quos qdē gradus aliqs oꝛdinate de scēdit recte ꝯsiliādo. Siqs āt feraẗ ad agēdū p ipe/ tū volūtatis vel passiōis nō ptrāsitis hmōi gradi/ bus dr̄ pcipita'.cū g' iordina' ꝯsilij ad iprudētiā p tineat manifestū ē q vitiū pcipitatiōis sub iprudē tia ꝯtineẗ ꝛ est speciale pctm̄ pp spālē actū rōis qui ptermittiẗ .s.ꝯsiliū q̄ȝuis possit iueniri i quolz genere pctōꝝ ꝛ ꝯriaẗ dono ꝯsilij ꝛ virtuti prudētie.

P Reciū reꝝ venaliū nō ē pūctale.sz magis in q̄dā extimatiōe lata ꝯsistit:itaq modica ad ditio vel minui° nō vr̄ tolleẗ eq̄litatē iustitie hec.s.T.2a.2e.q.77.ar.p̄.ad.pm.de q°.V.ēptio.§.p̄.

P Redicare qb'ꝯueniat.R̄.bz.s.T.4.di.19.q. 2.ar.2.ql'.2.ad.4m. q nō lz alicui pdicare nisi officiū platiōis habeat vel ex auctoꝛitate alicuius platiōnē habētis Ro.10. quō pdicabūt nisi mittāẗ .h ille. Et i ql.12.ait:nullus q̄ȝtūcūqz scie ma/ gne vel q̄ȝtecūqz sanctitatꝫ nisi missus a deo vel a p lato pdicare pōt q2 nullū agēs natū ē agere nisi.s. debitā māz:pdica'aūt ē exhoꝛta' ꝛ doctrina publica

respiciēs totā ecclīaʒ ⁊ cura publica eccłie comissa
ē plaťi ⁊ iō nullus dʒ aliqd exercere qꝺ reqrat aucto
ritatē publicā nisi auctē plati hec ille. Et i.3ª.pte.q.
71.arˀ.ſi.dicit ꝙ ꝑdicaᶜ ē multiplex.qdā.n.ē istrucᵒ
q̄ erudiſ de fidei rudimētis ⁊ q̄lr debeat se hře i su
sceptiōe sacroꝝ hec ptinet pricipalr ad sacerdotē.s.
curatū secūdario vero ad ministros. Alia est istru/
ctio de ꝓfundis misterijs fidei ⁊ ꝑfectiōe christiane
vite ⁊ hec ex officio ptinet ad epos.officiū.n.ꝑdicā/
di principalr ꝯuenit pape:epis:⁊ plaťi q hñt auctēʒ
epalē:secūdario ꝯpetit oibˀ sacerdotibˀ hñtibus cu
rā aiaꝝ.3ª cōpetit ēt dyaconis qbˀ ꝯuenit istructio
cathetizādoꝝ.4ᵒ ex comissiōe eoꝝ q hñt curā aiaꝝ.
vñ dr̄ i.c.excōicamus:el.ꝭ.de here.§.qꝛ ꝟo. Nullus
dʒ sibi officiū ꝑdicādi assumere nisi hoc sibi a iure
vel a sede aplica vel a dyocesano epo licētia ꝯceda
tur alias excōicaſ ⁊ nō resipiscēti alia pena iponiſ
⁊ i.c.sič.e.ti.dicit Pa.vltimo collige ꝙ laici ꝑdicā
tes mortalr peccāt qꝛ veniūt ꝯ ꝑceptū eccłie.vñ ꝑci
piſ ꝙ debeāt excōicari.c.primo:vt dictū ē:⁊ i Cle.
dudū:de sepul.dr̄ ꝙ ꝑdicatores ⁊ minores si ꝑdica
re volūt.ꝗ.septa monasterij ipoꝝ vel i locis alijs eoꝝ
lʒ sint lōge a domibˀ eoꝝ dūmō sint ad eoꝝ vsum
pñt sine aliq̄ licētia:silr qñ volūt ꝑdicare in plateis
publicis ⁊ cōibˀ: nec pñt ꝓhiberi i ꝑfatis locis nisi
hora q̄ plati.i.habētes iurisditionēʒ q̄si epalem vel
supiores ꝑdicāt solēniter.i. publice pplo gñralr vel
faciūt corā se solēniter ꝑdicari. Sed nūqd vicarius
epi silr hoc poterit.R.fʒ Car.ibidē ꝙ sic si ipe vult
ꝑdicare vt epi vicarius.secus si vt alius platus vel
vellet corā se ꝑdicari facere qꝛ i hoc nō repñtat p/
sonā epi ⁊ sic nō teneſ cessare ꝑfati fratres. Sed qd
si tales hñtes q̄si iurisdictionē vel plati ꝓprie vellēt
occupare totā horā.R.fm.c.Car.ꝙ nō pñt:sed fm
Lau.ibidē dʒ diuidi:maxᵉ qñ dicti fratres nō pñt
hře aliā horā ⁊ fuit ꝓrogata ista Cle.per Cle.5.ad
fratres sancti Au.⁊ p Jo.22.ad carmelitas ⁊ credo
nūc ꝙ sit ꝓrogata ad oēs mēdicātes p sua priuile/
gia ⁊ ad canonicos regulares: nec dʒ admitti ad
ꝑdicādū q dicit se p visionē missus a deo nisi ꝓbet
sič illos scē ꝓbauit miraculo vel scripture.seu p te/
stimoniū speciale.c.ex iniūcto:de here.

1 ¶ Quid si volūt ꝑdicare i plateis priuatis aut eccle
sijs alioꝝ.R.fm Car. ibidem ꝙ nō pñt sine licētia
eoꝝ quoꝝ sunt.sʒ ꝯ eoꝝ licētia pñt ēt hora illa qua
ꝑfati plati ꝑdicāt:excipiūſ.n.solū eoꝝ loca ⁊ publi/
ce platee i qbˀ illa hora ꝑdicare nō possunt.

2 ¶ Queriſ quid itelligaſ in illis verbis:locis eoꝝ.R.
glo.dicit:quicqd est.ꝗ.septa vel ambitū etiā in prat[is]
vel ortis ⁊ alijs spatijs etiā si loca sint lōge a domi
bus eoꝝ cū indiffinite dicat:de locis. Sed quid itel/
ligiſ p.ꝟ.i plateis cōibus: Soluit Zen.itelligenduʒ
de plateis locoꝝ in quibus morātur: dicit tñ ꝙ hec
lra hʒ locū etiā in plateis alioꝝ locoꝝ q̄ʒ suoꝝ alias
hec verba:plateis cōibˀ nihil adderēt:cū ꝑmiserat:
de locis eoꝝ:maxime qꝛ hic de fauore agitur. Et qꝛ
ꝑmittiſ libere:ideo sine alia licētia:secus de plateis
priuatis i qbus ꝑdicare nō possunt inuitis eis quoꝝ
sunt:nō tñ i hmōi ē necᵉ petere licētiā ab epo vel p/
sbitero parochiali vt valeāt ꝑdicare i hmōi plateis
priuatis vel alijs locis:sʒ sufficit petere licētiam ab
his quoꝝ sunt platee vel loca ⁊ nota qꝛ eo ꝙ solum
habent ex comissione ois alius locus qui nō ꝯceditur
sibi prohibetur fm glo.
¶ Vtrū tēpore interdicti possint ꝑdicare.R.ꝙ sic.vt 3
i.c.responso:de sen.exc.⁊.s̄.ꝟ.iterdictū.6.§.4. Sed
vtrū possit quis ꝑdicare i ecclesia specialr interdicta.
R. q̄uis nō viderim aliquē specialr tractātē hāc.q.
credo tñ ꝙ sic.qꝛ in.d.c.respōso: simplr ꝯceditur sine
oi limitatiōe ⁊ nullibi ꝓhibeſ. Sed quid si papa in
terdiceret specialr ꝑdicationē.R.ꝙ eēt seruādū.se/
cus esset de alijs platis quo ad fratres ꝑdicatores ⁊
minores eo ꝙ ipi sint exempti ⁊ permittatur sibi a
iure cōi.d.c. responso.
¶ De quibus locis itelligiſ qñ dicit ꝙ plato ꝑdicā/ 4
te debēt cessare:⁊c̄. R.fm Rosellā ꝙ debet intelligi
de domibus eoꝝ ⁊ locis eoꝝ ⁊ plateis publicis. se/
cus de alijs:vide.s̄.§.2ᵒ.excipit:ipa Rosella de inq̄si
tore qñ vult ꝑdicare de fide:vt in.c.vt officiū.§.cō/
pescēdi.li.6.de here.tūc.n.possunt ipedire ne ꝑdica/
tores q̄stuarij ꝑdicent per cēsurā ecclīasticā.
¶ Queriſ quis possit comittere vel quibus possit co 5
mitti.R.ꝙ papa pōt oibus comittere.etiā secūlari
⁊ mulieri:⁊ silr epi ⁊ supiores. nō tñ mulieri:hec vi
deſ ꝓbari per.d.§.qꝛ vero:sacerdotes ēt parochia/
les fm Pe.de anc.possunt dare licētiā ꝑdicādi ⁊ ēt
vicarij parochialiū ⁊ vicarij perpetui ⁊ tēporales.
Addit ꝙ epi ⁊ supiores possunt cōcedere fratribus
vt ꝑdicēt i ecclesijs parochialibus. qꝺ intellige fm
Pau. ꝑsentibus vel absentibus ipis epis vel platis
mādātibus ⁊ etiā si vocati vel inuitati nō fuerint ab
ipis sacerdotibus ⁊ ꝯ bñplacitū ipoꝝ ⁊ nulla peti/
ta licētia ab eis qꝛ ex officio epi ⁊ alij plati gerunt
curā ipoꝝ sacerdotū maiorē q̄ʒ ipi sacerdotes eodē
mō intelligūt Lau.⁊ Zen.de archiepo hec Pe.de
ancha. Predicatores vero ⁊ minores nisi sint saltē
dyaconi ⁊ expositi a supioribus suis nō possunt ꝑ/
dicare de licētia istoꝝ platoꝝ vel cuiuscūqʒ nisi ha/
beāt a papa qui ē supra oēs.rō qꝛ sine licētia suoꝝ
platoꝝ vel pape nō hñt ēt ꝓpriū velle. Nō etiaʒ fm
Pa.in.c.2.de iudi.i.2ª.col.ꝙ laicus siue mulier non
pñt ꝓpria auctoritate ꝑdicare ⁊ alr glo.16.q.i.adi
cimus:q̄ dicit:mulieres ⁊ laicos posse ꝑdicare de li
cētia sacerdotis.sed ipe Pa.dicit illā glo. nō dicere
veꝝ q̄tū ad mulierē:qꝛ officiū ē virile.c.mulierem
33.q.5.ad hoc adducit multa ⁊ vr̄ vt dictū est ꝙ ēt
epus nō possit:sʒ ꝯ qꝛ abbatissa ⁊ prior illa.silr rectō
fraternitatū ꝑdicāt suis subditis vel ꝯfratribus.R.
Pa.i.c.ex iniūcto.ꝭ.nō: ꝙ q̄uis publice vel secrete
ꝑdicare non possint tñ adhortare ꝓrimū ad viam

veritatis ƀm diuinã scripturã possunt. vnde proprie
predicãs stat. sed adhortans sedet.

6 ¶ Sed quid si quis p̄dicet sine licentia p̄lat.: an te/
neaẽ restituere bona q̃ ei collata sunt gratis Zaba.
dicit q̄ nó nec etiã ƀm eũ pót cogi ad restitutionẽ:
lz iniu ̃e fecerit nõ tñ turpiter acq̃siuit a volẽtibus
ei gratis cõtribuere: pót tñ aliť puniri pro eo q̄ se
imiscuit officio sibi nó ptinẽti: nõ tñ glo. i. c. addici/
mus. 26. q. i. q̄ dicit q̄ teneẽ restituere: illa tñ glo. lo/
quiẽ de falsis p̄dicatorib᷒ Zab. tz primã opĩõez.

7 ¶ De quibus sermõibus itelligat illa lr̃a i illa Cle.
dudũ: vbi dicit: sermones ad deũ: dicit Mathe. in
sermonibus: de natiuitate dñi: pasce: ⁊ pẽte. prout i
studijs ɔsueuit fieri ⁊ attẽdẽdã ɔsuetudinẽ studioꝝ
qꝺ pbat. ꝟ. solet. secus eẽt ƀm glo. si aliquos parti/
culariter ⁊ nó viť ɔuocaret. Cã aũt ɔuocandi viť
posset eẽ: ƀm Land. pictas: si vellet excõicare aliquẽ
publice vel excõicare aliquem hereticũ. vel forte fuit
cõgregata synodus ⁊ hmõi. secus tñ eẽt ƀm Pau.
si ɔuocaret populũ q: alius ẽ clerus alı᷒ populus.

8 ¶ Querit quid itelligiẽ vbi dř de p̄dicatione ad fu/
nera: soluit Pau. ⁊ Mathe. q̄ itelligiẽ ꝺ funeribus
magnatũ vel alioꝝ ad q̃ cõgregaẽ populus ⁊ tunc
p̄dicat: ⁊ dicit Pe. de anc. q̄ i istis tribus casibus. s.
i funeribus defunctoꝝ: i festis peculiaribus eoꝝ fra/
trũ ⁊ i generalibus studijs cũ fit sermo. possunt fra/
tres libere p̄dicare qꝺ intelligit Zen. verũ etiã extra
ecclias ⁊ loca ipoꝝ ⁊ plateas cões. alias. ꝭ. in stu/
dijs nihil adderet ad precedẽtia nec aliquid specia
liter induceret ⁊ forte dictis tribus temporibus pñt
cõcurrere cũ episcopo predicãte.

9 ¶ De scia quã debẽt habere predicatores forte non
posset dari regula generalis cũ sint diuersi modi p̄/
dicãdi ⁊ diuersi populi audientes: posset tñ dici: q̄
debet itelligere ea q̃ predicat saltẽ vt sciat nó eẽ fal
sum neq̧ ɔ̃ fidẽ vel bonos mores. vtr̃ aũt oẽ mẽda
ciũ dictũ i p̄dicatiõe sit mortale: vide. ꝟ. mẽdaciũ.
. ꝭ. 6. vtr̃ p̄dicãs i pctõ mortali peccet mortaliť. ꝟ. su

x ¶ Predicatores pñt viuere ex elemosi/ ẽspẽsio. ꝭ. i.
nis spõte oblatis nó aũt dedatis coacte nisi sit pre/
latus ⁊ eũtes ad predicãdũ nihil debẽt secũ ferre ni/
si p collegio vel p pauperibus: ⁊ lz p̄dicãtibus acci
pere elemosinã ab vsurarijs dupliť. s. si monent eos
ad restitutionẽ vel si nó hñt aliũde ⁊ egẽt.

xi ¶ Predicator nó debet habere oculũ ad terena sic
ad mercedẽ vel p̄miũ q: sic faceret euãgeliũ venale
pót tñ habere sic ad stipẽdia pp necessitatẽ susten
tatiõis vite. vñ glo. i. thi. 5. Necessitatis ẽ accipe ⁊
charitatis ẽ prebere. nó tñ venale ẽ euãgeliũ p his:
sic. n. sic vendũt magnã rẽ vili vẽdũt: accipiãt ergo
sustẽtatiõis necessitatẽ a populo: mercedẽ dispẽsa
tiõis a deo. Et dz fieri pp gloriã dei ⁊ salutẽ hoiuz
nó aũt pp̄ter lucrũ vel gloriã propriã. ꝟ. euãgeliũ.
. ꝭ. i. Quãdo aliquis teneaẽ audire p̄dicationez. ꝟ.
ignorãtia. ꝭ. i. circa medium.

¶ Predicatũ fuit euãgeliũ christi toto mundo post ij
tres ãnos ab ascẽsiõe eius vel añ destructionẽ Hie/
rusalẽ ⁊ añ finẽ mũdi p̄dicabiẽ i toto mũdo q̊ ad
edificationẽ eccle. ꝟ. euãgeliũ. ꝭ. i.

¶ Christus p̄dicauit ãnis trib᷒ ⁊ q̄si mẽsib᷒ trib᷒ ⁊ ij
vixit ãnis. 33. ⁊ mẽsib᷒ trib᷒ ƀ. o. T. 3ª. q. 39. ar. 3º.

Predo dř q̄druplr. p̄ q iniuste alios p̄daẽ. sic
q spoliat viatores: ⁊ iste ẽ excõicat᷒. 24. q. 3.
si qs romipetas ⁊ duob᷒ sequẽtibus. de qui/
bus. ꝟ. excõica°. 6. i pcessu curie. casu. 6. ⁊ seq. 2º dř q
tollit a psonis vltra stipẽdia sibi taxata. 23. q. i. mi/
litare ⁊ tales sunt raptores ⁊ sic p̄do ɔtineẽ sub ra/
ptore. 14. q. 5. nó sane i fi. ⁊ sic debet puniri pena ra
ptoris. 3º ƀm Hosti. dř p̄latus q vt seruitiũ impẽdat
legato vel alij plus exigit a subdit̄ q̄ꝫ soluat. ꝺ imu.
eccl. q: plerįq̧. 4º dř p̄do ƀz. e. Hosti. iudex q iurgiũ
alienũ deputat predã suã: aut officialis indebite pe
cuniã recipiẽs. l. oẽs. C. ad. l. iulie. repe. Et p̄hibetur
p̄da p̄cepto: furti noie. 32. q. 3. meretrices: ⁊ p̄da i bel
lo dz dari pricipi. 23. q. 5. dicat: ꝺ q̊. ẽ. ꝟ. bellũ. ꝭ. 18.

Prefacio. q̃ sint ⁊ q̄ñ dici ꝺbẽt. ꝟ. missa. ꝭ. 13.

Prelatus q̄si p̄ alijs añ lat᷒ dř triplr. s. cõiter
p̄prie: ⁊ p̄prijssime. h̃ habes i Pa. c. 2. ꝺ iudi.
i. lo. fi. ⁊ i. c. cũ i eccliaꝝ: ꝺ offi. or. in pn. ⁊ c.
reqᷓsti: ꝺ testa. ⁊ c̃ me̅. Et dř p̄ cõiter p̄latus qlz cle
ricus hñs curã aiaꝝ. c. tua. de de. egro. ⁊ qꝺ nó i. d.
c. cũ ab eccliaꝝ. 2º p̄prie veniũt noie p̄lati hñtes pro
gatiuã maiorẽ sine iurisdictõe: vt p̄banus appellaẽ
. n. pastor. 63. di. si ipbibus. Itẽ ꝺcani: archipsbeteri
⁊ ɔsiles i. c. p̄. ꝺ eta. ⁊ q̄li. ꝺ foro cõpe. c. romana. ꝭ.
nec ẽt. li. 6. 3º dř p̄latus p̄prijssime hñs iurisdictiõez
vt pbaẽ i. d. c. 2. iũcta glo. i Cle. dudũ. i. ꝭ. i ecclijs. de
sepul. vbi rector. curatus: ⁊ p̄latus ponũtur sepatiz:
⁊ ad hãc distinctionẽ dz reduci glo. i de. pª. de elec.
i. ꝟ. p̄latũ. vñ archidiaconi q nó hñt p electionẽ nõ
sunt p̄lati. 3º mõ. sz. 2º mõ. Sũt igiẽ p̄lati p̄prijssime q
digũẽ i collegio. q: p electionẽ acceptũt iurisditionez
i collegio ƀz Inno. i. d. c. cũ ab eccliaꝝ: ⁊ i. l. fi. C. de
iuris oĩuz iudi. p qꝺ dicit Pa. i. d. c. 2. q̄ si assũptus
p epm ad aliquã dignitatẽ hz iurisditionẽ. puta de
ɔsuetudine lz non habeat collegiũ. sat̄ ẽt stricte pót
appellari p̄latus. ex q̊ alijs p̄est i iurisditiõe fori cõ/
tẽtiosi. puta excõicat ⁊ hz ordinariã iurisditionez.
Et ad hoc q̄ sit p̄latus sic stricte. reqriẽ. p̄. q̄ eligaẽ
a collegio ⁊ obtineat ɔfirmationẽ a supiori. vel q̄
p̄feraẽ ip̄ i collegio a supiore hñte ptãtez. Ad hoc. c.
nihil: de elec. 2º reqriẽ ƀz Inno. q̄ vniuersitas siue col
legiũ qꝺ illũ eligit sit clericoꝝ vel religiosoꝝ q: alias
nõ posset dare iurisditionez in psonas ecclesiasticas.
3º oz q̄ iste electus sit clericus q: alias iurisditio spi/
ritualis i eũ nõ caderet. vt i. c. cum cãz: de prescrip.
4º q̄ habeat iurisditionẽ ordinariaz i foro ɔtẽtioso
excõicandi: ⁊c̃. Quõ priores ordinis predicatoꝝ ⁊
alij prelati alioꝝ ordinũ sint p̄prie prelati ⁊ possint
eẽ cõseruatores: vide. ꝟ. cõseruator. ꝭ. 2.

1 ¶ Utrū negligētia p̄lati sit pctm̄. R̄. ſm glo. in. c. ea q̄ de offi. archi. q̄ sic: ⁊ mortale q̄ñ ē i omissiōe necessarioꝝ ad suū officiū vt visitatiōis: correctiōis: ⁊ hmōi ⁊ h3 Hosti. i. d. c. ea q̄. tenet̄ nō solū de dolo ⁊ lata culpa. s3 ēt de leui culpa: de dāno ecclesiasticarꝫ rex. ergo fortius aiaꝝ de quo vide. ℣. pmissio. §. 1. ⁊. ℣. negligētia. §. 1. ⁊. ℣. correctio. §. 3.

2 ¶ Ut̄ p̄latus teneat̄ oia agere cū ꝯsilio capituli vel patrū. R̄. h3 Pa. i. c. nouit. de his q̄ fi. a p̄. q̄ negotia minora p̄nt sine ꝯsilio. vt nō doc. in. d. c. nouit: ⁊ Inno. i. c. fi. de maio. ⁊ obe. ⁊. l. 2. C. de iur. calū. Nā rectores ex officio iniūcto explicāt hec minora. vt in. d. l. 2. facit. c. edocen: de rescrip. Negotia vero ardua cā rōnabili existente quā bonus vir arbitrabit̄ pōt sine ꝯsilio capituli. alias nō. Quō p̄latus administrat oia p̄ter imobilia. c. qd̄ gbusdā ꝺ fideiu.

3 ¶ Ut̄ p̄latus teneat̄ dicere suā culpā subdito q̄ñ excessit i corrigēdo. R̄. q̄ nō h3 hīs Aug. i regula vbi dicit. Nec exigit̄ vt a vobis subditis veniā postuleţ ne dū nimiū seruat̄ humilitas regēdi frangat̄ auctoritas facit. c. quoniā. 86. di.

4 ¶ P̄relatus obligās ecclia3 p̄ debitis alienis ē suspēsus ipsofacto ab administratiōe spiritualiū ⁊ tēporaliū ⁊ hoc tenet i oi comissiōe ecclesie cuicūq3 fiat vel quocūq3 mō fiat si ēt fieret sine titulo vel illegitimo: ⁊ h3 locū i his q alienāt pp̄ d̄bita alioꝝ. secus si p̄ pp̄riis. i. p̄ pp̄ria substētatiōe: ⁊ nō q̄ suspēsus i casu hui⁹. c. si celebrat: nō est irregularis ſm Pa. in. c. 2. ꝺ solutī: post Jo. an. q̄uis. Hosti. ꝯ. s3 p̄ veꝛ q̄ nō ē suspēsus ab ordine. s3 ab administratiōe: ⁊ dicit Pa. ibidem post Jo. an. q̄ p̄latus mutuās pecunias nō icidit in istā penā q̄ si pōt imo debet facere elemosinā ita pōt mutuare ⁊ hec d3 idigētibus q̄ñ abūdat. ℣. suspēsio. §. 6. ⁊. ℣. emunitas. §. 19.

5 ¶ Nō ſm Pa. i. c. q̄r ⁊ q̄ñ. el. 2°. de accu. nō. 8. q̄ p̄latus nō pōt oibus placere ⁊ q̄to ē iustior tāto minus pōt oibus placere: cū diligēter habeat suū officiū exeq̄ sine p̄sonaꝝ acceptiōe. vnde ap̄ls si adhuc hoibus placerē xp̄i seruus nō essem. 47. di. c. si. ⁊ iō nō est appetēdū vt dictū ē. ℣. cathedra. §. 1. Quō p̄lati possunt sibi eligere ꝯfessorē. ℣. absolutio. p̄. §. 17. vt̄ p̄latus possit fugere pp̄ pestē vel hmōi. ℣. ep̄s. §. 4. ⁊. 5. Quō p̄latus pōt arguere i cōi de eo qd̄ habuit i ꝯfessiōe. ℣. ꝯfessiōis celatio. §. 8. Quō p̄latus pōt verberare per aliū. ℣. excōicatio. 5. casu. p̄. §. 7. Quō p̄latus pōt testari. ℣. clericus. 4°. §. 1. vt̄ p̄latus possit repudiare legatū factū ecclesie vel renūtiare actiōi sibi ꝯpetēti. ℣. alienare. §. 9. ⁊. 10.

P Rescriptio ē acq̄sitio dominij p̄ ꝯtinuā possessionē tēporis a lege diffiniti auctoritate legū vi capiēs. penā negligētibus iferēs ⁊ finē litibus iponēs. nec ē ꝯ ius nāle ex quo ifert penā negligētibus ⁊ finē litibus qd̄ ē rōi nāli ꝯsonū. vn̄ nō simpl̄r recedit̄ a iure nāli q̄ nō sine cā locupletat̄ q̄s ex p̄scriptione cū alterius iactura. vsucapio vero est in rebus mobilibus ⁊ cōpletur triēnio. p̄scriptio vero i imobilibus vt domo agro ⁊ hmōi ⁊ h3 etiā locū i incorporalibus vt seruitutibus actionibus ⁊ hmōi vt de cā pp̄ie ⁊ pos. c. cū ecclesia: ⁊ Insti. de vsura ⁊ lō. tē. p̄e. 1. R̄. Uide Pa. i R̄ca eo. ti.

¶ Que res p̄scribi p̄nt ⁊ q̄ nō. R̄. generalr̄ oēs res ⁊ iura oē ius p̄scribi pōt extra. eo. ad aures. excipiunt̄ q̄dā: p̄ decima laico. eo. c. cā3: q̄ laicus nō pōt i ea ius habere titulū sic clericus. i alimoniā tñ pōt ꝯcedi pauperibus. x. q. 1. c. pen. ⁊ vltimo. Item i criminibus nullo vnq̄ tēpore p̄scribit̄. s3 potius ex diuturnitate temporis augetur. de symo. cū in ecclesie. sic nō p̄scribit̄ ꝯ obediētiā visitationē ⁊ ꝓcurationē q̄ rōe visitatiōis debet̄. eo. cū nō liceat: ⁊. c. cū ex officij: ⁊ ꝺ cēsi. cū istantia. vn̄ ſm. s. Tho. i. 4. di. 41. Illa q̄ sine peccato esse nō possunt nulla p̄scriptiōe firmant̄. Et talia quidē nō p̄scribit subditus: q̄ ea d3 p̄lato. Alius tñ pōt ea p̄scribere vt puta abbas vel alius p̄latus p̄scribet ꝯ ep̄m circa subditos ei⁹: ⁊ sic dicat Inno. i hoc casu l3 subditus aliqualr̄ p̄scribat. nō tñ p̄scribit noie suo. s3 noie alterius cui de subiectiōe respōdet vt i. d. c. cū ex officij. Itē ecclesia vel sacra vel religiosa decime primitie: ⁊ oblatiōes nullo iure p̄nt a laicis p̄scribi vel possideri. 16. q. 3. §. pōt: ⁊. c. cām. eo. ti. Itē nec ꝯ votū quin vouēs teneat̄ ad finē illō obseruare. de regu. c. sicut: ⁊ sic ꝯ votū religiōis nō p̄dest ꝯsuetudo nec ꝯ religionē imo ē potius q̄da3 corruptela. de elec. cū cā3: ⁊ de p̄ben. cū iam dudū. Itē nec ꝯ neruū ecclesiastice disciplie: vt q̄ q̄s possit celebrare pulsatis cāpanis ⁊ alta voce tēpore iterdicti generalis de ꝯsue. cū iter: de sen. exc. alma. lib. 6. vel p̄sentibus excōicatis vel iterdictis publice de priui. c. ep̄oꝝ. li. 6. ⁊ i Cle. grauis: de sen. exc. Itē nec fines seu limites ꝓuinciaꝝ vel parochiaꝝ. c. sup eo de paro. vbi dicit Pa. limitādo. q̄ fines parochiaꝝ ꝺ quibus cōstat vel finibus coherētia nō possunt p̄scribi. ⁊ idē in limitibus ep̄atuū. ibi glo. ⁊ cū tex. loquat̄ generaliter. itelligat̄ ꝓcedere in oi p̄scriptione siue sit cū titulo siue sine titulo. vel per tantū tēpus cuius initij nō sit memoria. vbi tñ ligitime nō ꝯstat de finibus valet p̄scriptio. In istis tñ factis antiq̄s nō pōt haberi de facili probatio necessario ꝯcludēs ideo admittit̄ p̄sumptiua probatio. facit. l. si arbiter. ff. de proba. nō tñ glo. i. d. c. super eo. q̄ non oia coherētia limitibus sunt ip̄rescriptibilia. s3 tm̄ ea q̄ coherent p̄ncipaliter. exēplū prope limites est p̄ediū amplissimū certe nō intelligit̄ q̄ totū predium sit in p̄escriptibile: sed illa pars tantu3 que p̄ncipaliter coheret finibus. vnde dicit Jo. an. q̄ de hoc non potest certa regula. s3 boni iudicis arbitrio erit procedendum.

¶ Quid sit limes dic ſm Pa. q̄ est longitudo: sed latitudo: spacium a spatio distinguens ⁊ quādoq3 in limite nihil potest cōsistere. vt quando est valde strictus: nam solet quandoq3 apponi vnus lapis 2

pro limite:sz i epatibus vel ꝓuintijs nō sunt ita stricte.sed assignat̄ qñqꝫ flumen pro limite vel aliquis mōs ⁊ tūc surgit aliud dubiū cuius ē ꝓprietas istius limitis. Nā pōt cōtingere ꝙ flumen sit exsiccatū:vel ꝙ i mōte ꝯstruat̄ ecclesia vel alia domus.vñ dubitat̄ ad cuius iurisdictionē.ista ptineant. R̄. Pa.ſm opinionē doc.q̄ sibi melior vr̄ ꝙ p lōgitudinē ⁊ latitudinē epatuū limes cēset̄ ipsofacto diuisus lz actu p hoīez diuisus nō fuerit.p hoc bonus tex.i.§.isula: Insti.de re. diui.vbi dicit̄ ꝙ si isula nascat̄ i flumine agros distinguente ptinet ad ꝓpriatē vtriusqꝫ dñi.ꝓut accedit ad dictos agros ⁊ si magis accedit alteri ē illius dñi tm̄. Si āt res ē idiuisibilis vt ecclia tūc vterqꝫ epoꝝ habebit ibi iurisdictionē p idiuisio ⁊ pariter habebunt ibi comoda ⁊ ōnus alij aūr teneāt tñ ista est verior facit.l.arbor.ff.cōi.di.vbi patet ꝙ arbor q̄ nascat̄ in finibus ē vtriusqꝫ: vide.Ṽ.confinia:per totum.

5 ¶ Pone ꝙ aliquis possideat ecclesiā apud aliquaz dyocesim alterius epi remotā a limite ⁊ fluuius q̄dā erat limes.sz fluuius paulatim accedit ad illam ecclesiā.itā ꝙ efficit̄ vicina limiti.R̄.ꝙ nihilominꝰ ꝓcedit pscriptio.nec.n.epatus variātur pp hꝰ Pa. vbi.s. vbi cōcludit ꝙ ea q̄ sunt.J.limites: limitibus nō adherētia possunt pscribi ſm doc. ⁊ satis ꝓbat .d.c.super eo: per locū a speciali naz prohibito vno reliquū cōcessum est i.c.nō ne de presum.

4 ¶ An respectu iuriū episcopaliū seu pochialiū possit vnus eps pscribere ius epale i aliqbus ecclesijs sitis in dyocesi alterius. R̄.ſm Pa. ꝙ cuz titulo pōt pscribi vel p tantū tps de cuius initio nō est memoria ⁊ facit.p epo fesulano q habet i ciuitate Florētie vnā ecclesiā sibi subiectā cuz toto populo illius parochie ad hoc.c.cū olī:⁊.c.auditis:de prescrip.vbi abbas pscripsit ꝯ epm oia iura epalia i certis ecclesijs:⁊ pro hoc dicit̄ ꝙ remanētibus pōt pscribi etiā certa pars dyocesis quod etiā sentit Jo.an.

5 ¶ An limites dignitatū secularium possint pscribi vt sunt ducatus:comitatus ⁊ silia:Hosti. tenet ꝙ nō: lz dñi ⁊ principes male obseruēt.nā quotidie occupāt terras alienas.seu territoria cū graui piudicio aiaꝝ suaꝝ rō quare pdicti limites nō pscribūtur.est ne termini epatuū vel parochialiū vel ꝓuincialiuz vel boīuz ꝯfundātur limes tn̄ pdioꝝ:pōt pscribi per locū a speciali.16.q.4.volumus:⁊ extra.eo. q: iudicāte. Itē nec liber hō pōt pscribi.16.q.3.§.pōt. Item res publice q̄ sunt in vsu populi Romani vel aliaꝝ ciuitatum vt vie platee:pōtes:aqductus:⁊ hmōi: ⁊ hec fauore publici vsus nō pscribūtur nec i toto nec i parte vt.ff.ð vsuca.l.vsucaptionē.C.de opi.pub.l. pscriptio. Itē i tributis ⁊ publicis functionibus non currit pscriptio.d.§.pōt:⁊ sunt functiōes.pensiones agroꝝ.ſm glo. ea cā.q.2.§.pono. Item nec ciuilis canō q.s.solui dz rei publice.p agris a colonis.d.§.pōt. Itē possessiōes agroꝝ nō pscribūtur a colonis.

vt.C.de pscrip.30.vel.40.an.an.l.male agit̄. Item res furtiue vel vi possesse.seu ēt q̄ nascūtur ex eis nō pscribūtur.vt Insti.de vsuca.§.furtiue:⁊ subdit tex. ꝙ nec vllus ōnus ab eis bōa fide emerit vel ex alia cā acceperit vsucapiēdi ius hz:⁊ glo.i.Ṽ.nec si pdicto:dicit.s.triēnij vel decēnij vel.20.annoꝝ:sz.30.vel 40.ānis possunt.vt.C.de pscrip.30.annoꝝ.l.oēs:⁊ glo.i.Ṽ.vi possessa.dicit.s.expulsiua nō ꝯpulsiua.rō q: maior violētia est i vi cōpulsiua q̄ꝫ expulsiua ⁊ iō maius tps regrit̄. Et ex pdictis pz qd ðð ð eo q emit breuiariū bona fide a quodaz q illud furatus fuerat ⁊ possedit illud p spaciū.14.ānoꝝ:an postea supueniēte mala fide teneat̄ illud restituere dño petēti ⁊ ðð est ꝙ sic.q: ex quo erat res furtiua nō poterat eā pscribere nisi spatio.30.ānoꝝ.vel vltra. Idē dicas de re vi possessa.s.vi expulsiua. secus si vi cōpulsiua.q: tūc spatio triū ānoꝝ vsucapi pōt.

¶ Quot sunt spēs pscriptiōis.R̄.ſm Ray.sunt due. 6
vna ē lōgi tēporis vt.x.ānoꝝ iter psentes vel.20.inter absentes:⁊ itelligūtur psentes q sunt i eadē ciuitate. de re vero nō dīt vbicūqꝫ sit.l.cū in lōgi.C.de pscrip.lō.tēp. Alia ē pscriptio longissimi tēporis vt .30.vel.40.ānoꝝ:⁊ hoc hz locū inter laicos vel priuatas psonas regulariter.d.§.pōt: ꝯ ecclesias vero quascūqꝫ ⁊ alia pia loca necessaria ē pscriptio.40. ānoꝝ.siue priuata psona siue ecclesia ꝯ ecclesiā prescribat.16.q.3.§.quas actōes.excipit̄ Romana ecclesia ꝯ quā nō pscribit̄ nisi spatio.c.ānoꝝ.eo.cum vobis. Et Zab.itelligit noīe Romane eccle de ecclesia lateranēsi. Quō filij hereticoꝝ pscribūt bona ꝯ Romanā ecclesiā spatio.40.ānoꝝ.Ṽ.excōicat̄.5. casu.s.§.9. Et nō hz Pa.i.c.cū dilecta:de ꝯfir. vti. vel inuti.ꝙ i rebus mobilibus nō hz locū vsucapio triēnalis ꝯ ecclesiā Romanā.secus ꝯ alias ecclias. sz qd si possedit p qnqꝫ annos te psente ⁊ p qnqꝫ te absente.R̄.nō est ꝯplecte pscriptio. sz sicut duplicat̄ decēniū vbi nullo tēpore fuisti pñs.sic te absente debet duplicare quicquid de decēnio restabat.vt.C.ð prescrip.longi.tēp.aut.ꝙ si quibusdā.

¶ Que exigātur i pscriptōe canonica.R̄.quatuor.s. 7
fides bōa:iustus titulus ꝯtinuata possessio:⁊ ꝙ res sit pscriptibilis.pᵐ ē generale veꝫ q: hz canones bona fides pscribētis necessaria ē.siue de spirituali iure agat̄ siue ciuili.extra eo.vigilāti:⁊.c.si.34.q.2. si virgo ⁊ requirit̄ bona fides nō solū ab initio.sz in qualz parte pscriptiōis.vt.d.c.si. ſm aūt leges requirit̄ bona fides i pscriptiōe.x.vel.20.annoꝝ.vt.C.de pscrip.lōgi.tēpris.aut.Male fidei. Sed i pscriptiōe .30.vel.40.ānoꝝ nō regrit̄.16.q.3.§.pōt:⁊.d.c.vigilāti:⁊.C.de pscrip.30.vel.40.ānoꝝ.vel cū nouissimi:⁊.l.si qs eptiōis.nisi quis velet dicere.ll.illas eē correptas extra.eo.c.si.sic est rei veritas: ⁊ hz.Ṽ.Ṽ. vbi regrebat̄ bona fides sufficiebat eā tm̄ ab initio habuisse.vt i.d.§.pōt:⁊ i.d.l.cū nouissimi.q̄ pp periculū aiaꝝ nō hz locū. Et si alig doc.videātur di/

cere φ pscribat pcitũ spatio.40.annoꝝ etiã ab eo q sciebat se debitorẽ:põt itelligi veꝝ qñ ex hac sciẽtia nõ ↄstituit male fidei.puta q: ex rõnabili cã cogitabat creditorẽ sibi reliquisse nõ petẽdo p tã lõgũ tẽpus cũ potuisset petere si voluisset.ſʒ i dubio remittere nõ psumit nisi ex amicitia vel parẽtella vel alia ↄiectura aliud ostẽdat.ad hoc facit.l.cuʒ quidã.§.diuus.ff.ð vsu.l.pcula.ff.de pba.cõ nemo extimet rẽ suã iactare.ff.de pba.l.cũ de idebito.nõ ſʒ Pa.i.c.de quarta.co.5.col.ibi.sed quãtũ ad principale φ iter ius canonicũ ⁊ ius ciuile nõ est dr̃a in prescriptione nisi q: in aliquibus ius ciuile admittit pscriptionẽ sine bona fide.secus i iure canonico. Jtẽ iuris ignorãtia nõ facit aliquẽ bone fidei possessorẽ.vt si quis credat pupillũ vel illũ qui curatorẽ habet posse rẽ suã aliẽare sine curatoris vel tutoris auctoritate.ff.de vsu.ca.l.nũq̃: ſʒ ſʒ Ray.⁊ glo.eius.

8 ❡ An mala fides tradẽtis noceat acapiẽti .R̃.φ i pscriptiõe.30.vel.40.annoꝝ non nocet.d.§.põt: ⁊ d.l.si quis ẽptiõis:secus i pscriptõe.x.vel.xx.ãnoꝝ. Nã tũc mala fides vẽditoꝝ seu principalis auctoris nocet vt i.d.aut.male fidei.Jtẽ qñ res fuit furto vel vi possessa nisi redierit postea in liberã ptãtem dñi.Alias ãt mala fides auctoris nõ nocet pscribẽti.vt Jnsti.de vsuca.§.furtiue:cũ sequẽti.Jtẽ si quis habeat ↄsciã dubiã nõ videt bone fidei q: hec est bona fides φ recipiẽs credat tradẽtẽ eẽ dominum vel habere pbabilr ius alienãdi.s.φ sit procurator vel tutor:nisi eẽt dubiũ scrupulosũ ⁊ nõ rõnabile:q: si ei nõ ↄsentiat nõ obsistit bone fidei.c.iqsitio.de

9 ❡ Pone qs dubitat an res sit sua ⁊ hʒ iu pscri.ex.stã cãʒ dubitatiõis.R̃.φ ad huc dr̃ boꝫ fidei ⁊ isto casu pscribit lʒ habeat ↄsciã dubiã q: nescit adhuc an sit aliena.debet tñ inqrere diligẽter de re illa vt sic pueniat ad veritatẽ ⁊ si iuenerit rẽ illã eẽ alienã statí restituat.Jdẽ glo.i.c.si.co. Jdẽ tenet Bar.i.l.nãlr.ff.vsuca.dicẽs φ talis a principio nõ pscriberet q: nõ hʒ bonã fidẽ: ſʒ talis defectus supueniens nõ extinguit vsucapionẽ q: requirit φ firmiter credat se male fidei possessorẽ:alr Jnno.i.d.c.si.saluãdo opinionẽ glo.ibi qñ dicit eõẽ esse:adducit tex.optimũ i.c.si virgo.34.q.2.vbi dr̃ φ bone fidei possessor rectissime quisq; dr̃ q̃diu se possidere ignorat alienũ:cũ vero sciuerit tũc male fidei pcribet.

x ❡ Quid si quis tẽpore prescriptiõis habuit ↄsciẽtiã lesam ⁊ postea incipiat habere nõ lesam nũquid p hoc est interrupta prescriptio.R̃.φ non.q: erronea fuit ↄscia.vnde eam debet deponere .c.per tuas:de symo.hoc nõ glo.i.d.c.si.Jdẽ Jnno.Uin.⁊ Phi.ſʒ Hosti.tenet ↄtrũ.Bar.vero in.d.c.si.sequit opinionẽ Jnno.dicens φ ad hoc vt superueniens mala fides interrũpat prescriptionẽ oportet φ superueniat irreuocabiliter. si.n.in medio tẽpore.puta qui rem alienã postea melius informatus.putaui eã meaʒ.illa mala fides q̃ fuit illo medio tẽpore vsucapionẽ non impediuit.ſm etiã φ iura ciuilia volunt. Sed Pa.i.d.c.si.tenet φ per supuenientẽ male fidei fuerit cõquassata prescriptio.hoc probat per.d.c.si.qð dicit oportere vt prescribẽs i nulla parte tẽporis habuerit ↄsciaʒ rei aliene.facit.d.c.si virgo: nec dicit φ ↄscia fuerit erronea.imo iustissima cuʒ habuerit cõcursum cũ veritate nam si fuisset sua nõ eẽt opus prescriptiõe:⁊ posset attẽtari φ ſʒ canones.iste talis nũq̃ prescribere possit per .d.c.si.vel saltẽ oportet dicere φ incepit prescribere a tẽpore quo per legitima indicia superuenit bona fides.

❡ Ut̃ ille qui completa prescriptiõe incipit habere malã fidẽ teneat restituere:quidã Theologi dicunt φ sic.q: scit φ res sua nõ est.Canoniste vero tenent ↄtrũ.quoniã nõ est iã aliena.imo sua: ⁊ iuste eam possidet q: iure.i.q.q.quid dicam.Nã iura faciũt hoc meũ hoc tuũ.8.di.quo iure.Jtem cõditor canonis vel legis põt mihi dare rẽ alienã:⁊ tutus ero.ff.de vic.l.lucius.Multo fortius potuit inducere hãc prescriptionẽ i odiũ negligentiũ ⁊ hec opinio est tenenda quã etiã tenet .s.Tho.q.ii.ar.25. vbi sic ait dicendũ φ si quis prescribat bona fide possidendo nõ tenet ad restitutionẽ ẽt si sciat alienã fuisse post prescriptionẽ q: lex põt aliquẽ pro peccato ⁊ negligentia punire in re sua ⁊ illã alteri dare ⁊ cõcedere sed qui mala fide prescribit tenet emẽdare ⁊ satisfacere reddẽdo dãnũ qð intulit: ⁊ q̃uis oia sint principũ ad gubernãdũ nõ tñ ad sibi retinẽdũ.vel aliis dandum.vt possint facere tales leges ⁊ si q̃ talis lex sit tyrãnica est ⁊ nõ absoluũt a ↄscia.sed a foro iudiciali ⁊ violẽtia hec.s.Tho.lex igit põt causa rationabili iteruenĩete facere de meo tuũ vt in prescriptione bone fidei.sed causa rationabili nõ interueniẽte nõ põt sicut i pscriptiõe male fidei.hãc opinionẽ sequit Pa.in.c.vigilãti.co.ti.post Jnno.⁊ multos alios doc. q̃uis quidã dicant φ adueniẽte scia teneatur.sed prima verior.dicit tñ Pa. ibideʒ post Hosti.φ si quis haberet ↄsciaʒ lesam debet illi satisfacere.vel deponere. xj

12 ❡ Quis dicatur possessor bone fidei .R̃. bona fides itelligit cũ quis credit tradentẽ rem.eẽ dominũ vel habere ius distrahẽdi licet erret i facto.ff. de ꝟ.sig. bone fidei ⁊ hec bona fides psumit nisi pbet ↄtrũ.

13 ❡ Utrũ in prescriptiõe requirat iustus titulus: ⁊ dr̃ iustus titulus ois actus per quẽ solet trãsferri dominiũ.hinc causa possidendi vt donatio.vẽditio.solutio trãslatio.hereditatis.pro derelicto.legatum pro dote pro suo.pro iudicato: ⁊ hmõi. ⁊ dicit titulus iustus q: dat causam sufficientẽ ad pscribendũ. ſʒ i veritate nõ sit iustus.q: tũc nõ esset prescriptio necessaria:⁊ ideo minus iustus titulus dat causam pscribendi.si modo adsit bona fides vt credat titulũ sufficere ⁊ esse iustuʒ.vnde si fama erat φ res fuit sibi legata vel φ possidebat per priuilegiũ ⁊ hmõi.currit prescriptio.sicut etiã si pcurator diceret se emisse

& generaliter quādo nihil innotesceret de contrario. ff. si ius cōe vel presumptio nō est cōtra possessorē sufficit bona fides. Aliās necesse est allegare titulū & probare. nisi alegaref prescriptio tanti tēpore cu ius initij memoria nō existit in cōtrariū. c. epm. co. ti. lib. 6. de hoc vide Ber. in. d. c. si diligēti. Et dicif esse cōtra ius cōe fm Jo. an. in. d. c. epm quia interdū ius cōe vetat ne prescriptio procedat & hoc facit interdū ratione persone. interdū ratione rei. vt i. obedientia. c. cū nō liceat: & in decimis. c. causam. c. ti. multos alios casus ponit Ber. i. d. c. cū nō liceat supra. §. 5. Interdū ius cōe facit pro petitore & cōtra possessorē vt in exemplis datis hic & in dec. dudum de deci. & istis casibus dicif eē cōtra ius cōe: & opoztet alegare: &c.

14 ¶ Ut in pscriptione requiraf possessio. ff. q sic: & debet eē cōtinua qz si iterrūpaf iterrupta est prescriptio. 16. q. 3. §. potest: & extra co. illud. sed & si fiat interruptio ciuilis per litis cōtestationē nō currit a modo pscriptio qz psumif titubare & malā fidē habere. Idē Jo. an. de re. iur. c. sine possessione. li. 6. & predicta probātur in. d. §. potest: & vide glo. singularē quā approbāt cōiter doc. in. c. volumus. 16. q. 4. vbi querit an ille qui probat pscriptionē teneaf probare se cōtinue possedisse & dicit q hoc certe eēt impossibile probare. sed sufficit probare q a principio possedit & in fine. sed Bar. in. l. celsus. ff. de vsuca. dicit sufficere q probef initiū possessionis: & allegef nunc possessio de presenti. qz qui semel possidet psumitur possidere ex quo allegat possessionē ad comodū proprium. hec Pa. in. c. accedentibus de priuil.

15 ¶ Qualiter iterrūpif possessio naturalr. ff. fm Ray. per inūdationē maris vel fluminis occupātis fundū. Itē p violētā deiectionē vel etiā si res sit a possessore furto sublata. ff. de vsuc. l. nālr. Itē si quocūqz mō amisit possessionē. seu aiū dserēdi habuit. ff. de ser. vr. p. si edes: &c. Inno. & cōsuis solo aio nō possit acqrere possessionē. pōt tñ desinere fm glo. Ray.

16 ¶ Quō iterrūpaf pscriptio ciuiliter. ff. q pluribus modis. p libellū principi oblatū: hoc valet i actiōe ānali tñ qz post ānū nō possunt moueri sicut ē actio iniuriarū & quedā alie vt Insti. de perpe. & tem. ac. i principio. 2° p litis cōtestationē qd hz locū i ppetuis actionibus & corā suo iudice. C. ne. de sta. defunc. l. pen. hoc pdest et tñ qui eā fecit: & obest illi tñ cōtra quē fit. ff. de di. & tē. pscri. l. 2. Ray. tñ dicit q valet i oībus actiōibus p. l. si. C. de pscrip. 30. vel. 40. āno. 3° si nō pōt litē cōtestari sufficit iudicē adire & libellū pferre cōtra absentē vel cū q cōueniri nō pōt aliqua de cā & in querimoniā dedu: cere ius suū vel corā iudice ordinario vel corā publicis psonis de offi. ordi. pastoralis: & de appel. si iustus: &. d. §. potest. In. d. tñ. c. si iustus. dr q. d. protestatio. qñ nō pōt haberi iudex pōt fieri corā bonis uiris nec distinguit vtrū sint persone publice: vel nō & hoc videf equius: vel ad domiciliū rei. cuz iudex haberi nō pōt proponat & sic ē iterrupta pscriptio. d. §. pōt. 4° per sacrū oblatū principi p executorē postea subsecuta fuerit cōuentio. C. de pscrip. 30. āno. sicut i rē. 5° per solutionē vsurar. C. de pscrip. 30. āno: si qs ēptiōis quar solōne iterrūpif pscriptio q currere videbaf cōtra creditorem nō petētē debitū. C. de pscrip. 30. āno. l. cū notissimi. 6° per secūdā cauptionē qñ debitor facit nouā cauptionē. d. l. cū notissimi. 7° p dnūtiationē factā colono: vt lite nō cōte. qñ: & fm glo. Ray. Ista denūtiatio fit per citationē factā de parēdo iuri corā iudice super re quā possidet noie alieno. 8° per synodalē pclamationē: puta aliquis sacerdos proclamat i generali synodo vel prouinciali q alius sacerdos tenet rē ecclesie sue extra. co. c. sanctor.

17 ¶ Quis possit pscribere. ff. ois q pōt noie suo possidere. sz q noie alieno possidet nō pōt pscribef: eo ti. si diligēti. Ideo qdā sunt q pscribi nō pnt vt pcarie possidētes. x. q. 3. qz cognouim. Nā per quodcūqz tēpus possideāt nō pscribēt. 16. q. 3. deni. Itē colonu vt. d. c. deni: & sc. Itez vsufructuarius Insti. p quos per no. acq. §. fructuarius. Nec creditor pscribit pignus. C. de pigno. actio. l. nec creditores: & hoc ideo est qz isti possidēt noie alieno. vñ illi tñ dicunf possidere quo noie possidet de resti. spo. cū venissent. Si ergo vsqz ad. c. annos posses probare initiū possessionis. i. q tuo noie possessuz est. nō obstaret aliqua prescriptio. d. c. deni: nisi ille qui possidet alieno nomine alij postea tradat possessionē. ff. de acq. pos. l. possideri. §. q si seruus. Itē possent talia pscribi nō ab ipo q malā fidē hz. sz ab illo cui tradidit hec nō Jo. d. c. deni: & Ber. extra co. c. cū nō liceat.

18 ¶ In quibus casibus nō currit prescriptio licet non interrūpatur. ff. fm Ray. in. 7. casibus primo tempore prelati qui male alienauit rē ecclesie: nā qdiu ipe viuit & tenet ecclesiā non currit prescriptio contra ecclesiā. 16. q. 3. si sacerdos. secūdo tēpore vacationis ecclesie que petere potest extra co. c. p. & c. de quarta. tertio si prelatus eius est hereticus quia tūc quasi vacare intelligitur nec iconomus siue procurator a prelato cōstitutus sede vacante agere potest vt in de. procuratorem: de procu. quarto tēpore fismatis extra co. cū nobis. s. fismatici plati. c. qa diligētia. de elec. quinto tēpore excōicationis ipius plati vel suspensiōis. c. qz diuersitatē de preben. sz idē eps i quo nō potuit agere subducif dūmō negligēs nō fuerit i petēda absolutiōe vel relaxatione vt ibi. sexto cōtra eū qui est i etate pupilari vt. C. i qui. ca. resti. i inte. nō. ē. ne. l. si. & dr i. d. l. si. de omnibus minoribus vt cōtra eos non currat prescriptio nisi. 30. vel. 40. annor. lz. d. l. sicut in rem. dicat: q cōtra pupillū nulla currit pscriptio. Item nō currit qdiu quis est in potestate patris. C. de bo. q. li. l. quecūqz. Item non currit tempore matrimonij contra vxorem que agere non potest quo ad dotē repetendā nisi soluto

matrimonio vel marito vergēte ad inopiam.C.de iur.do.i rebus.Itē qñ quis iusta cā ipeditus nō pōt agere.c.ex rōe.de ap.⁊ ē regula generalis ꝙ si debet prescriptio currere oȝ ꝙ is cui cōpetit actio movere possit ipaȝ ⁊ agere.

19 ¶ Ut^m currat pscriptio ꝯ eū qui aliqd soluit diu sine cā.R.ꝙ nō currit.sȝ pōt retinere qđ nō psttit:de iure etiā si diu soluerit illud vt.C.de agrico.⁊ cē.l.litibus.li.xj.⁊ extra de cen.puenit.Itē hiosa.nō currit pscriptio i rebus adiuētitijs nisi ex quo fuerit liberatus a patria ptāte:nec creditori nisi existēte debiti petēdi ꝯdictiōe vel adueniēte die ex quo nō ꝙ si credidi tibi.c.vsqꝫ ad decē ānos nō incipit currere prescriptio ꝯtra:ne nisi post illos decem annos.d.l.cū notissimi.§.illud.

20 ¶ Nō ẜm Pa.in.c.illud.eo.circa prin.ꝙ pscriptio qñqꝫ nullo mō currit:qñqꝫ dormit qñqꝫ iterrūpit.añqꝫ.s.cōpleat.Nō currit qñ res nō ē pscriptibilis:de quo.ȝ.§.p.⁊ se.dormit vero qñ ex aliquo dfectu tēporali nō currit vt puta pp defectū prelati.d.c.de quarta.vel pp hostilitatē qñ tanta est ꝙ nō reddit tuus i loco.c.ex trāsmissa:qñqꝫ iā incohatū.

P Resumptio.ẜm cano put diffini Goff.ē aliquis facti dubij qñqꝫ plena qñqꝫ semiplena pbatio vbi notandū ẜm Pa.i.c.is q:de spon.i glo.2^a.ꝙ ꝗdā est fictio:ꝗdā psumptio fictio ē qñ ius certū ꝯ aliquo facto.fingit statuēdo oppo^m.ex^m cū fingit vxorē stipulatā dotē reddi sibi lȝ sit certū ꝙ nō fuerit stipulata.sȝ i fauorē mulieris hoc fingit.Presumptio vero ē sup dubio ⁊ verili vt i casu.d.c.is q:p hoc qđ nō glo.i.l.vnica.in.§.accedit.C.de rei vxo.ac.vbi distinguit vt dictū ē.Presumptio vero sic diuidit.Nā ꝗdā est iuris:ꝗdā hoīs p^a est duplex ꝗdā simplex.vt cū ius i aliquo facto dubio psumit.sȝ nō figit tñ pedes p statuat sup facto psumpto sic sup vero ⁊ ꝯ talē psumptionē admittitur pba^o i ꝯriū vt pbat in.c.ꝯtinebat.de despon.īpu.⁊.c.pposuisti:de pba.Quedā est psumptio nō simplex vt qñ ius vltra psumptionē pcedit ad statuēdū.ac si ex facto psumpto vere sibi cōstaret ⁊ ꝯ illā psumptionē nō admittit pbatio i ꝯriū:⁊ ꝯ hoc est tex.i.d.c.is q:⁊ i de.līs:de pba.⁊ illā appellant canoniste:psumptionē iuris:⁊ de iure.vnde sciās ꝙ ista vocabula magistralia sunt.nō iuris.vñ ꝯ oēm psumptionē iuris admittit pba^o i ꝯriū nisi ius statuat sup illa psumptiōe vt dicit nō in.c.ferrū.l.di.⁊ appellat psumptio iuris q2 a iure originē habuit.appellat vero de iure.q2 ius i ea figit pedem ꝙ statuit sup ea ⁊ nō admittit pbātē ꝯriū.sȝ hȝ illud ac si eēt de mero iure.Presumptio hoīs est cū iudex psumit i casibus specifice nō psumptis a iure.Nā ius dat facultatē psumēdi i tñ ꝙ ex sola psumptione si est violēta pōt ferre sniaȝ.vt i.c.afferte:de psump.nec sup his pōt dari certa regula.nā ẜm ꝙ indicia stringūt psumptio facit gradū pbatōis:facit qđ nō

Bar.in.l.admonēdi.ff.de iuriur.Nō ꝙ psumptio iuris ⁊ hoīs cātur qñqꝫ ex facto:qđ glo.i.d.c.is q.appellat psumptionem facti:qñqꝫ ex nā.i.ex cā nāli quā.d.glo.appellat psumptionē nature.qñqꝫ ex gestis ⁊ ꝯsuetudine hoīs quā glo.appellat.psumptionē hoīs.sed pro certo illa habēt se tāqꝫ materia ad psumptionē hoīs iuris ⁊ iudicis.

¶ Sed qrit nūqd aliqua pbatio possit admitti ꝯ psumptionē iuris ⁊ de iure ⁊ vr̄ ꝙ ꝙ sic.p illud qđ nō L y.⁊ cōiter legiste i aut.sed iā nec^e.C.de do.an.nup.vbi ponit dictū notabile ꝙ ꝯ pbationē iuris ⁊ de iure admittit pbatio i ꝯriū p ꝯfessionē partis ⁊ Inno.i.c.q2 plerīqꝫ de imu.eccl.vbi singulariter dicit ꝙ lȝ snia trāsiuerit i rē iudicatā tñ si ps pro qua lata ē snia fatet eā iniustā dȝ illa snia retractari.sȝ aduerte nā illud cōe dictū pcedit qñ ius psumit i fauorē alterius.tūc.n.ꝯfitēdo ꝯriū tollit psumptionē iuris.sȝ i casu.d.c.is q:nō agit de fauore ꝯhētiū sed matrimonij.vñ ꝯiuges ꝯfitēdo nō pñt preiudicare matrimonio.vt i.c.sup eo:de eo qui cōgē ꝯsan.vxo.sue:⁊ sic i casu illius.c.nō staret soli ꝯfessioni etiaȝ vtriusqꝫ.etiā si dicerēt ꝙ cognouerūt se non affectu maritali.secus si vellēt pbare idirecte nō ꝯ psūptionē iuris vt puta pbādo ꝙ prius renūtiauerūt spōsalibus vel q2 mulier nō poterat eē vxor q2 cōsanguinea vel qd sile.Nam ꝯ psumptionē iuris ⁊ de iure admittit pbatio i ꝯriū idirecte vt est glo.nō in de.vnica:de pba.Quo¯ triplex est suspitio.s.leuis.grauis ⁊ vehemēs.v.inquisitor.§.xi. 1

¶ Presumptio.2^a.ẜm ꝙ tractāt Theologi ē duplex.p^a ẜm ꝙ hō psumit maiora de seipso i ordine ad ppriā virtutē.2^a in ordine ad deū.vñ.s.Tho.2^e.q.xi.ar^o.p.aut.psumptio vr̄ iportare quādā imoderātiā spei.obiectū aūt spei ē bonū arduū possibile.possibile aūt ē aliqd hoī dupr.vno^o per ppriā virtutem.Alio^e nō nisi p virtutē diuinā circa vtrāqꝫ autē spē p imoderātiā pōt eē psumptio.Nā circa spē p quā aliqs de ppria virtute ꝯfidit attēdit psūptio ex hoc ꝙ aliqs tēdit i aliqđ bonū vt sibi possibile qđ suas facultatē excedit vt cū exponit se ad audiētiā ꝯfessionū ignorans vel ad medēdū cū nesciat:ad ꝯsulēdū ⁊ hmōi de qbus dr̄ Judit.6.psumētes de se humilias ⁊ talis psumptio opponit virtuti magnanimitatis q̄ mediū tenet i hmōi spe.Et qñ ex hoc pōt seq aliqđ magnū pculū aīe vel corporis vel notabile dānū eēt mortale de paruo vero esset veniale.sic eēt mortale si poneret se ad iudicādū qđ nō pōt vt si laic^s iudicet clericū.vel ad faciēdū officiū ad qđ nō ē ordinatus cōiter ē mortale.Circa spē aūt qua qs iniret diuine potētie pōt p imoderātiā eē psumptio i hoc ꝙ aliqs tēdit i aliqđ bonū vt possibile p virtutē ⁊ misericordiā diuinā qđ possibile non ē sicut cū aliqs sperat se veniā obtinere sine penitentia vel gloriā sine meritis hec aūt psumptio est spēs pcti in spiritū sanctū:q2.s.p hmōi psumptionē tollit vel cō/ 2

tenet admixtoriũ.s.s. p q̃d hõ reuocat a pctõ: de quo ℣.blasfemia pn.c.§.i.sunt igit due spẽs psũptiõis.

3 ¶ Ut̃ presumptio sit pctm̃. R̃. s̃m .s. Tho. 2a 2e.q.130. ar.p.q sic. vitiosum est.n.c pctm̃ quasi ꝯ ordinem nãlẽ existẽs q aliqs assumat ad agẽdũ ea q̃ prese/rũtur sue virtuti q̃d ꝑtinet ad rõez presũptionis sic̃ et ipm nomẽ manifestat. vñ manifestũ est q presũ/ptio ẽ pctm̃ hec ille. et de.2a.spẽ aũt vbi.s.q.21.ar.s. q̃d iportat appetitũ ꝯformẽ intellectui falso q s̃m se ẽ pctm̃. iportat.n.quãdã spẽz iordinatã. sic̃ et dispe/ratio. sic̃.n. falsũ ẽ q deus penitẽtibus nõ idulgeat vel q peccãtes ad penitẽtiã nõ ꝯuertat: ita falsũ ẽ q i pctõ pseuerãtibus veniã ꝯcedat. cui estimatiõi ꝯformiter se h3 psũptionis motus et iõ presũptio est pctm̃: minus tñ q̃ desperatio qm̃ magis ꝓpriũ est deo misereri et parcere q̃ punire ꝓp eius ifinitã bo/nitatẽ. Istud.n. h3 se deo ꝯuenit. hoc aũt s̃m nostra peccata. Prima tñ spẽs psumptiõis q̃ imitat̃ ꝓprie virtuti: attẽtãs.s. aliqd sibi possibile q̃d ꝓpriã virtu tẽ excedit ab ianiglia ꝓcedit. ex hoc.n. q aliqs mul tũ desiderat gl̃iã sequit̃ q accẽdat ad gl̃iam quan dã.s. vires suas et hmõi ꝑcipue sunt noua q̃ maio/rẽ admirationẽ hñt et ide signãter Greg. psumptio nẽ nouitatũ: posuit filiã inanisgl̃ie. Alia spẽs videt̃ oriri directe ex supbia ac si ipe tãn se extimet q etiã peccãtẽ deus nõ puniat. pa spẽs opponit̃ magnani/mitati. 2a vero charitati vel potius dono timoris. Quid sit psumptio. ℣.credere: et ℣.dubitatio pn.

P Reuaricatio. ℣.accusatio.§.6.et sequẽtib9.

P Rimas qs sit.99.di.§.i.et vide .s. ℣.patri/

P Rimi mot9 q sensualitati ascribũt̃ ꝑarcha. vt verba Aug. asserũt. pctm̃ sunt. sed motus ꝓcedẽtes qui nãles dicũtur nec ymaginatio nẽ secũtur. s3 so ũ nãliũ qualitatũ actionem rõe pcti carẽt s̃m q põt verificari quoddã dictũ. qui dĩt q motus p primi nõ sunt pctm̃: s3 motus.2i primi sunt pctm̃ vt p p primos motus nãles: p.2i primos mot9 sensualitatis itelligamus in qua pctm̃ est. etiã sic̃ in subiecto q̃d sic p3. pctm̃.n.nõ ẽ aliud q̃ iordinatus actus ad genus moris ptinẽs. vt in pñti loquimur. Nullus aũt actus ponit̃ i genere moris nisi habita ꝯsideratiõe ad volũtatẽ q̃ principiũ moraliũ est vt p3.6.metha. Et iõ ibi icipit genus moris. vbi p do/miniũ volũtatis iuenit̃. h3 autẽ volũtas i quibusdã dominiũ ꝯplectũ. iquibusdã vero icõplectũ. cõplectũ dominiũ h3 i illis actibus qui ex iperio voluntatis ꝓcedũt et hi sunt actus deliberationẽ sequẽtes q rõi asscribũtur. s3 icõplectũ h3 i illis actibus qui nõ per iperiũ rõis ꝓcedũt. s3 tñ volũtas eos ipedit̃ poterat vt sic quodã mõ voluntati subiacẽãt quãtũ ad hoc q̃d est ipediri et nõ impediri et iõ iordinatio q̃ i his actibus ꝯtingit rõez pcti cãt l3 icõplecti et iõ in his actibus pctm̃ leuissimũ et veniale ẽ nõ aũt mortale q̃d ẽ pctm̃ ꝯplectũ. deformitas aũt cuiusl3 actus illi potẽtie attribuit̃ vt subiecto q̃ actus pri9 est et iõ cu3 sensualitas sit principiũ hoꝝ actuũ ꝯuenĩẽter in ea pctm̃ esse dr̃ vt in subiecto et est motus appetitus in aliqd̃ inordinatũ delectabile.

P Rimitie ad quoddã genus oblationũ ptinẽt qr deo exhibẽtur cũ quadã ꝓfessiõe vt dr̃ deu/tero.26. vñ et ibidẽ subdit̃ suscipiẽs sacerdos cartallũ.s. primitiaꝝ: de manu eius q defert primi/tias et ponat añ altare dñi dei tui: et postea mãdat̃ vt dicat idcirco nũc offero primitias frugum terre quas dñs dedit mihi. vide. ℣.decimas pn. offerebãt̃ aũt primitie ex speciali cã.s. i recognitiõe diuini be/neficij. quasi aliquis ꝓfiteat̃ se a deo fru tus terre p/cipe: et iõ se teneri ad aliquid de hmõi deo exhibẽdũ. s̃m illud .i. palip. vlti9. q̃ de manu tua accepimus d̃ dimus tibi. Et qr deo exibere debemus id q̃d preci/puũ est iõ primitias quasi principiũ aliqd de fructi bus terre pceptũ fuit deo offerre: et qr sacerdos cõsti tuit̃ populo i his q̃ sunt ad deũ iõ primitie oblate a populo i vsuz sacerdotũ cedebãt. vñ dr̃ numeri.18. locutus ẽ dñs ad Aaron: ecce dedi tibi custodiã pri mitiaꝝ meaꝝ: ptinet aũt ad eos nãle vt hõ d̃ rebus sibi datis a dño: aliqd exhibeat̃ ad eius honorẽ: sed q talibus psonis exhibeat̃. aut de primis fructibus. aut i tali q̃titate. hoc qdẽ fuit i veteri lege iure di/uino determinatũ: i noua aũt lege diffinit̃ p deter/minationẽ ecclesie ex qua hoies obligãtur vt primi tias soluãt s̃m ꝯsuetudinẽ patrie et idigentiã mini/stroꝝ ecclesie et s̃m Hiero. ex maioꝝ traditiõe intro ductũ est. q qui plurimũ: q̃dragesimã partẽ dabãt sacerdotibus loco primitiaꝝ: qui minimũ sexagesi/mã. vñ vr̃ q iter hos terminos sint primitie offerẽ/de s3 ꝯsuetudinẽ patrie: rõnabilr̃ tñ primitiaꝝ quã titas nõ fuit determinata i lege qr sic̃ dictũ ẽ primi tie dãtur p modũ oblatiõis de cuius rõe est q sint volũtarie vñ.16.q.7. oẽs decimas et primitias quas iure sacerdotũ eẽ sancimus ab oi populo accipere: hec.s. Tho.2a 2e.q.86.ar9.4a. ex qb9 p3 q qs3 tenet̃ s3 ꝯsuetudinẽ ad primitias: alias deficiẽte ꝯsuetudine et necessitate tenet̃ de iure eẽ. Uide. ℣.decime.§.6.

P Rinceps i spiritualibus ẽ papa: i tẽporalib9 est iperator et aliqñ regẽtes ciuitatẽ hñt pri/uilegiũ principis s̃m Inno. in.c.cũ oportea t de accus. q põt accipe bona subditoꝝ. et tñ.s. rõe de licti et pro bono cõi hec .s. Tho. i li. de regi. pn. li.3. c.xj.9.q.3.c. per principalẽ. Quõ oia sint principis ad gubernãdũ nõ aũt ad accipiẽdũ vel aliis dãdũ: ℣.prescriptio.§.xj. et s̃m .s. Tho. d3 ꝓuidere pau peribus de errario publico et vacare diuino cultui. Uide. ℣.dñs et ℣.papa: et ℣.cõciliũ.

P Riuilegia s̃m .s. Tho.2a 2e.q.96.ar9.p.ad.p9. dr̃ q̃si leges priuate q̃ q̃uis sint singularia q̃m ad aliqd qr respiciũt singulares psonas et sic differũt a lege cõi s̃m phm i.5.ethi. ptãs tñ eoꝝ se extẽdit ad multa negotia et sic ꝯueniũt cum lege: differunt et a sentẽtia q̃ est circa pticularia facta: q̃

sñia habet p iure:fm canones aũt priuilegiũ ppaie
est qñ aliqd ↄcedit ꝯ iura ⁊ sic dr priuata lex vt pz
di.3.c.priuilegia:si vero aliqd ↄcedat qd sit pter ius
cõe sine piuditio alicuius sic ppaie dr bñficiũ vt nõ
Pa.i.c.olim:de verb.sig.

1 ¶ Quot sunt spẽs priuilegioꝝ.R.quinqz:quoddaz
reale:vt illd qd ecclesie :dignitati:ciuitati:vel alicui
loco vel p:onis rõe loci vel alicuius rei ↄcedit .c.cuz
oliz.eo.⁊ tale est perpetuũ qz adheret rei:nisi forte
res perimat.25.q.2.c.i.vel nisi reuocet ex cã.c.reco/
lẽtes.§.i.de sta.mo.Quoddã ẽ singulariter psonale
vt illud qd alicui vel aliqb⁹ psonis cõcedit certis ⁊
ppriis noibus expssis de offi.leg.volẽtes:⁊ tale non
egredit psonã cui ↄcedit nisi hoc exprimat de ↄce.
pben.c.ↄstitutus:⁊ si ↄcedit obtentu dignitatis non
vtit eo si aliã dignitatem adipiscat .c.bone.§.fi. de
postu.pla.Quoddã ẽ cõiter psonale.qd ↄcedit pso/
nis nõ expssis ppriis noibus sic ẽ priuilegio minoꝝ
.25.annoꝝ.ff.de mino.l.i.Quoddã singulariter pso
nale est ⁊ cõiter corporale vt illd qd alicui collegio
vel vniuersitati ↄcedit sic ꝙ qlz singulr de illa vni/
uersitate se possit iuuare.c.ↄtingit:de sen.exc.hmõi
sunt priuilegia ↄcessa fratrib⁹ pdicatoribus ⁊ mino
ribus.Quodã tñ cõiter corporale vt illud quo solũ
cõitas:nõ singularis põt se iuuare sic dr.12.q.2.qui
manu mittit ⁊ iõ priuilegia talia dñr corporalia
qz cũ collegio pereũt sic corpus cui ihereñt.

2 ¶ Quis possit ↄcedere priuilegiũ.R.ꝙ papa i spiri
tualibus ⁊ iperator i tẽporalibus cõiter. ↄcedit etiã
iperator priuilegia ecclesijs ⁊ clericis.de imu.eccl.p
totũ.Silr papa etiã i tẽporalibus.vt nõ i.c.p vene/
rabilẽ.q fi.sint le.Itez epo ⁊ superiores cũ volũtate
suoꝝ capituloꝝ.c.cũ oliz.el.2°.eo.ti.⁊ breuiter q põt
facere ↄstitutionẽ põt priuilegiũ ↄceder respectu sue
ↄstitutiõis vel rei ad se ptinẽtis.fm Hosti.

3 ¶ Quõ ẽ iterptãduz priuile.R.ꝙ illud qd ẽ ꝯ ius.
dz stricte iterptari vt min⁹ derroget iuri cõi qꝫ põt:
i.c.cũ dilectus:de ↄsue.vñ priuilegiuz quo dispẽsat
aliqs illegitimus vt possit ad ordines pmoueri itel/
ligit de minoribus tñ.x.bñficiũ.2.§.16.⁊ se.imo si
nõ exprimit cã quare ↄcedit aut non sit ex certa scia
vel motu pprio nõ psumit de volũtate principis.l.i.
.C.de peti.bo.imo p iportunitatẽ obtẽtũ vt.l.i.C.ẽ
fundis limitofis.Bal.i.c.lz cãz.de pba.vult ꝙ po/
nat simul ex certa scia ⁊ motu pprio.Idẽ dic i rescri
pto qd tollit ius tertij.Idẽ i priuilegijs ad beneficia
vt i.c.qꝫuis:ẽ pben.li.6.⁊ hec limita nisi cõsuetudo
altr interpretet .vt nõ in.c.quod dilectio:de ↄsan. ⁊
affi.Itẽ nisi verba aliud exprimãt qz nõ recedimus
ab eius propria significatiõe nisi de mẽte aliter cõ/
stet.ita nõ in.c.olim:⁊ in.c.in his:de verb.sign.No
tandũ fm Pa.in.c.cũ ad hec.d.de.nõ.resi.ꝙ si pri
uilegiũ enormiter ledit ecclesiã vel aliũ:nõ valet nisi
fiat mẽtio de hac enormi lesione qz in dubio nõ pre/
sumit principes concedere aliquid cũ graui dispen/
dio alterius.l.quotiẽs.C.de pa.ipe.offe.⁊ in.c.sug/
gestũ:de deci.ergo taciturnitas inducit subreptionẽ
.c.postulasti:ẽ rescrip.vñ priuilegiũ imunitatis ab
oneribus psonalibus ↄcessum alicui a principe non
liberat eũ ab aliqs oneribus q põt leuiter ⁊ breuiter
expedire.casus i.l.decurio fortunã.C.de decurio.Si
vero accipiamus priuilegiuz largo modo.s.pro oi
cõcessione q est pter ius:sic dico ꝙ latissime priuile/
giũ principis ẽ iterpretãdũ in piudiciũ ipsius cõce/
dentis.sed in piudiciũ alioꝝ ẽbet stricte iterptari .c.
qz circa:de priuil.in vltima glo.⁊ p Inno. in.c.oli.
de verb.sig.si etiã sit ↄcessum cã pietatis vt nõ Pa.
i.c.cũ dicat:de eccl.edi. In dubio tñ põt potius iter
pretari vt aliqd valeat.c.abbate : de verb.sign.⁊.l.
quociẽs.ff.de verb.ob.nisi piudicet iuri diuino vel
libertati spũs.vt nõ Pa.i.c.lz:de regul. Et priuile/
giũ seu grã ↄcessa persone qñ simpliciter loquit dz i
telligi fm ↄdictionẽ persone .l.si qs filiũ.§.irritũ.ff.
de iniusto testa.c.placuit : ⁊.c.si viue.16.q.i.vñ fm
Bal.in.l.militari.ff.de testa.mili.priuilegiũ ↄcessuz
epo de celebrãdo tẽpore iterdicti videt cõcessum vt
possit celebrare i pontificalibus fm qualitatẽ suã: ⁊
nõ fm Pa.i.c.quãto:in glo.fi.ꝙ qñ cõstat de mẽte
legis vel priuilegij dz seruari ⁊ veniẽs ꝯ mẽtẽ venit
ꝯ legẽ:si vero sumus i dubio est ad verba recurren
dum:regula fi.de reg.iur.li.6. Et fm Pa.i secu.de
ↄse.eccl.frustra ↄcederet priuilegiũ si ẽ iure cõi hoc
posset.l.i.C.de fi.instru.lib.x.Ad idem.c.si papa de
priuil.l.6.⁊.d.c.abbate:⁊.c.in his : de priuil.ita ꝙ
debet aliquid operari ifra.§.7.

¶ Quõ amittitur priuilegiũ circa negotia.R.qnqꝫ 4
modis.p vnico actu ꝯrio directe si fiat ab eo q ha/
bet potestatem renũtiandi priuilegio.de ↄsti.c.cum
accessissent:potest limitari vbi priuilegiũ esset ad nõ
faciendũ cõcessum persone priuate.secus si esset con
cessum cõi vel ecclesie qz non perdit vnico actu. sed
requirit tẽpus.40.annoꝝ i ecclesiasticis. vt nõ glo.
⁊ doc.in.d.c.cũ accessisent. 2° perdit spatio ãnoꝝ.x.
qñ datũ est ad aliquid faciendũ si priuilegiatus eo
nõ vtitur.l.i.ff.de nũdinis:qd limitat Pa.in.d.c.cũ
accessisent verũ qñ nõ cõfertur ecclesie.alias secus ⁊
maxime hoc locũ habet quãdo nõ faciẽs pmittit fa
cere actum cõtrariũ.l.hec aũt iura.ff.de serui.ur p.
3° perdit p.2m priuilegiũ faciens mentionẽ de priori.
si vero nõ facit mentionẽ.si primum erat generale:
⁊.2m.speciale similiter.25.q.2.per totũ : ⁊.c.veniens
de rescrip.ibi diffuse in Pa.4° per renũtiationẽ pro
priã.5° per reuocationẽ ↄcedentis. Et fm Hosti.nõ
est decens ꝙ reuocet sine causa. sed cũ causa põt ⁊
debet. vt puta. si aliquibus religiosis concessum sit
priuilegiũ de nõ dandis decimis pter eoꝝ pauper
tatẽ.deinde ditati sunt.ita ꝙ etiaz dando decimas
possunt comode substẽtari ⁊ non dando enormiter

ledātur parochiales ecclesie: s. c. dilecti: de priuil. Priuilegiū tamen datū ab inferiori cōfirmatū per superiorē non pōt reuocari per iferiorē. 6° per alios modos amittēdi i. c. suggestū: de deci. per doc. quādo aūt aliqua res siue ciuitas. siue ecclesia. vel alia loca. siue sacra. siue profana destruit auctoritate superioris pp̄ter delictū inhabitantiū perdit priuilegiū de nouo operi nū. c. 2. ᷑. d. c. abbate. Si vero destruat ab hostibus retinet. 7. q. 1. pastoralis. Idem si auctoritate superioris trāsferat ad aliū locū vel aliis vniat. ne. se. va. c. 1. quādo etiā habet tēpus determinatū illi est standū. Quādo vero habet cāz tacitaz vel expressaz vt ea cessante cesset priuilegiū. d. c. suggestum: vbi reuocatur si post factum icipit esse enormiter lesiuum.

5 ¶ Qualiter priuilegiū sit exhibēdū. R. q̄ a locorum ordinariis requisiti in loco cōgruo ᷑ securo coram aliquibus uiris prudētibus ᷑ omni suspitiōe carētibus deputatis per ordinarios ad hoc. tenent priuilegiatus exhibere itegraliter: ᷑ clausulā de qua fuersia est trāscriptā. c. cū psone. eo. ti. li. 6. Et sm Pa. i. c. cum ordinē: de rescrip. in glo. fi. post Jo. cal. dicit q̄ vbi priuilegiū est notoriū sicut nūc est priuilegiū pdicatorum ᷑ minorum nō tenētur cōparere ᷑ sentētia lata ꝯ eos est nulla: secus si nō sit notoriū. s3 vbi nō cōstat notorie de priuilegio tunc citatus tenet cōparere ᷑ allegare priuilegiū alias sentētia ꝯ eos lata teneret ᷑ dicit ipe Pa. q̄ in hoc multi iudices simplices decipiuntur: vide aliquid infra. §. 13.

6 ¶ Utrū socius priuilegiati gaudeat eodem priuilegio. R. Pa. in. c. q̄ sit: de iudi. q̄ sic: quādo priuilegiū esset inutile priuilegiato si socij nō gauderēt facit. c. licet: de priuil. lib. 6.

7 ¶ Ut priuilegiū aliquid prosit qd̄ solum ꝯtinet ius cōe. R. sm Hosti. q̄ tale priuilegiū aliquādo conceditur vt de procu. q̄ in causis ᷑ nō est frustra. s3 potius datur multis ex causis p̄ q̄ solet magis timeri qd̄ specialiter prohibet q̄ quod generaliter. 25. d. c. q̄ꝗ. Itē multi quādoq3 sciunt priuilegia: ᷑ ignorant iura. Item cum frequēter iura male seruentur ipa per priuilegia inouantur ꝯ treu. ᷑ pa. c. 2. Uide supra. eo. c. §. 3. fi.

8 ¶ Utrū dñi possint dare priuilegiū aliquibus personis super talijs ᷑ exactionibus. R. q̄ non: solū imperator. sed etiā inferiores: hoc possunt. differūt tamē sm Jo. an. Nam si aliquis citra principē cōcesserit hanc imunitatē non est occasione huius priuilegij. vniuersitas grauanda. vnde sm eū. si locus aliquis cōsueuit dño. dare. c. libras ānuatim ᷑ dño terre quibusdā habitātibus ibidē imunitatē prestitit dicē dñi q̄ sibi pudicare potuit nō vniuersitati. debet ergo detrahi de summa. c. librarum illa pars: s. Alias spectat iniustitia. si multi priuilegiātur. si vero imperator vel princeps ꝯcesserit debet seruari. Si tamen aliqui ex hoc multum grauētur debēt recurrere: s.

Nō tñ q̄ dñi q nō recognoscūt supiorē pñt exercere ea q̄ sunt imperatoris. c. p venerabilē q fi. sint legi.

¶ Utrū vnicuiq3 liceat renūtiare priuilegio suo. R. 9
sm. Pa. co. ti. si de terra: q̄ sic. dūmodo non preiudicet superiori vel tertio. vnde exemptus non potest renūtiare priuilegio exemptiōis sine licētia pape vt in. c. cū tēpore. de arbi.

¶ Ut bulla sit de essentia priuilegij. R. sm Inno. ᷑ x
alios in. c. cōstitutus: de rescrip. q̄ nō. tñ nō pōt probari sine illa. nisi forte p testes vel alias pbationes fieret de eis fides certa. eo. ti. cū olim. el. p. vñ cōcessia gra p papā ᷑ ipo mortuo añq3 extrahat valet.

¶ Quō possunt exēplaria priuilegiorum auctenticari. xj
R. sm Pa. i. c. si istrumēta: de fide istru. q̄ iudex debet diligēter ispicere ᷑ tūc plures notarij subscribere q̄ iudex sic fecit ᷑ iuēit itegra: ᷑c. ᷑ notarij possunt etiā attestari hoc idē: vnus etiā notarius sufficit auctoritate iudicis: si tñ idē notarius esset qui fuit rogatus de priuilegio sufficeret ipe solus q̄ idē cēt instrumētum. Quō deprehendatur falsitas priuilegij supra. ꝟ. bulla.

¶ An priuilegiū cōcessum patri trāseat ad filiū. R. 1
sm Pa. in. d. c. licet: de censi. q̄ quādoq3 ꝯcedit rōe dignitatis inate. quādoq3 rōe officij vel professiōis. quādoq3 causa necessitatis p̄ casu trāsit i filios sicut quādo pater nobilitat ᷑ etiā vxor in vita viri quousq3 trāseat ad secūdas nuptias. 2° casu trāsit in filios legitimos patre viuēte. 3° casu nō trāsit. exēplū de ceco q nō tenet ad collectas neq3 munera ordinaria. secus de extraordinariis.

¶ Nota sm Pa. in. c. nisi specialis: de offi. lega. 3°. i3
nota. q̄ legatus etiam de latere nō potest minuere priuilegiū alteri cōcessum. facit glo. in. c. illorum: de preben. in. ꝟ. auctoritate propria: ᷑ ibi Pa. Quō predicatores ᷑ minores ᷑ episcopi habent priuilegiū celebrādi cū altari portatili. ꝟ. altare. §. 2. ᷑ sm Ricar. de me. vila. q. d. 18. q. 5. ar. 5. habens priuilegium in quo ꝯtinetur q̄ omnes sentētie late cōtra eū sunt nulle nō potest excōicari supra. §. 5.

¶ Subditus non tenetur parere superiori aliquid i4
exigenti vel precipienti contra tenorem sui priuilegij. c. sane: si episcopi: de exces. prela. ᷑ excōicatio lata cōtra subditū q̄ nō paret cōtra priuilegiū sibi a superiore concessum non tenet. c. cum ad quorūdaz. de exce. prela.

¶ Queritur de. q. quotidiana papa cōcessit priuile- i5
gium cuidā monasterio monialiū. vt nō teneretur ad procurationē legatorum etiā si in litteris eorūdem dicatur vt tam non exempti q̄ exēpti teneātur ad hoc onus nisi de isto concesso monasterio fiat mentio de verbo ad verbum. Demū papa concessit legato vt possit exigere pcurationē a qbuscūq3 personis etiā exēptis q̄uis talia sint priuilegia q̄ de eis sit fiēda mētio de verbo ad uerbum ꝗ̄ voluit i illis litteris hēre p expssās. Querit nūqd p has lras legatorum

sit derrogatū illi priuilegio:qđ vr satis dubia.vnde
Fed.ɔsi.225.tenuit.pᵐ priuilegiū nō eē sublatū p secū
das lr̄as:q: de priuilegio debet fieri mētio ad hoc vt
illi derrogeř vt i.c.veniens:de pscrip.⁊ plene nō.25.
q.2.i summa:⁊ i.c.p̄.de rescrip.nec sufficit mētio ge/
neralis.sȝ requiř specifica vt i.c.2.de do.⁊ ɔtu.Itē si
diceremus oppoᵐ pᵐ priuilegiū esset in vtile cū papa
semp ɔcedat plenissimas lr̄as legatis ⁊ nūtijs.Sed
postea idē Fede.mutauit sniaȝ vt pȝ ɔsilio.46.tenē
do ɔriū.Nā p verba generalia plenissima reuocāř
oia priuilegia.statuta:⁊ ɔsuetudines:vt ē bon⁹ tex.
i de.dudū:prope fi.de sepul.Itē si diceremus ɔriū i
directe diminuereř ptās pape.Nā cū priuilegia ɔsi
stāt i facto ⁊ papa nō habeat memoriā oiuȝ.iposſi
bile foret q̄ de oibus habentibus priuilegia faceret
mētionē de verbo ad verbū.Nā satis est q̄ appa/
reat de itētiōe sua volēte reuocare talia priuilegia.
Cōclude ergo q̄ tā i hac materia q̄ȝ i alia d̄bemus
semp ɔsiderare clausulas primi ⁊ secundi priuilegij
⁊ sm coȝ viȝ iudicādū vel p priuilegio vel p reuo/
catiōe.hec Pa.i.c.cū ɔstātia:de cen.vlti° nō.⁊ Jo.
de imola i.c.p̄.de sepul.i fi.sic ait.psupposito q̄ der
rogans sit talis q̄ possit specialr̄ derrogare si sunt
verba derrogatoria siue ɔfirmatoria actuū p̄cedē/
tiū sufficiūt verba generalia sic ɔcepta q̄ inuāt vo/
lūtatē eē talē derrogātis.siue volūtas sit ꝓlata per
vleȝ affirmatiuā vt i.c.alma:de sen.exc.li.6.siue ne
gatiuā vt i de.pᵒ.d̄ sepul.⁊ hoc optinet i priuilegijs
rescriptis ɔsuetudinibus ⁊ ɔstitutiōibus.In testamē
tis aūt vř verba generalr̄ sm Dy.vt i.l.si qs i pn.
.ff.de testa.ita nō Dy.i regla qđ semel.Alij ḋ.Dic
sm Pau.q̄ sufficit voluntatē secūdā exprimere ita
q̄ ɔstet eū velle oio pᵐ reuocare lȝ verba derrogato/
ria posita i p̄ nō exprimātur i.2°.qd.n.si verboȝ po
sitoȝ in.p̄.nō recordareř nec eius copiā pōt habere
qđ tȝ eū illaq̄atū certe hoc eē nō dȝ.27.q.i.viduis.
Nemo.n.sibiip̄i legē iponere pōt a qua nō possit re
cedere.d.l.si qs.Ad idē.d.Feli.c.nōnulli de rescrip.
col.6.vbi ait.q̄ sufficit dicere non obstātibus qbus/
cūq; statutis sub quauis forma verboȝ ɔcessis vbi
sumus certi q̄ voluit derrogare:ponit aliquas exce
ptiōes pᵒ q̄ iste sit princeps.2° q̄ apēsate loquař.5°.
nisi alr̄ ɔstet per regulas cācellarie. Et breuiter suffi
cit q̄ cōstet de intentione ⁊ possit.

P Robatio alia ē euidētissima q̄ fit p priuile/
gia vel istrumēta idubitata sic̄ i fiti loqtur
tex.i.c.pia:de excep.li.6.Alia euidēs ⁊ clara
q̄ fit p testes vel facti euidētiā de coha.cle.⁊ mūl.c.
tua.⁊.2.q.i.scelus.Alia minus euidens q̄ fit per ɔie/
cturas.c.afferte:de psump.sunt etiā.D.ponētes no/
uē spēs ꝓbationū.s.aspectus.sculptū.testis.notoria.
scriptū.iurās.ɔfessus.psumptio.fama ꝓbabūt.

1 ¶ Vlᵒ scriptura ātiquoȝ libroȝ facit fidē.ſc.sȝ Pa.
i.c.cū oēȝ:de ꝓba.post Jo.an.⁊ Hosti.q̄ sic:⁊ hoc
in libris reseruatis i custodia publica ⁊ fideli ⁊ pro
hoc optime facit.c.ad audiētiā:d̄ rescrip.⁊ ibi doc.
q̄ satis faciūt fidē tales scripture si reperiūtur i ca/
mera cardinalis vel epi.sȝ Pa.hec dicta nō admit
tit idistincte.qd.n.si eps precedēs aliqđ castruȝ per
aliū detētū ptinere ad ecclesiā suā scripsit in aliquo
lib.ecclesie:⁊ successiue multis tēporib⁹ ille liber fuit
detētus i camera epi dicemus ne q̄ probabit domi
niū castri cū grauissimo p̄iudicio possessoris.p̄.c.in
ter dilectos:de fi.istru.vbi nō crediř ātiqssimis pri/
uilegijs ecclesie si sigilla sunt ɔsūpta aut alias enor
mē fracturā patiuntur.pōt ergo dici q̄ aut agiř de
nullius preiudicio ⁊ tunc scripture libroȝ antiquoȝ
vel scripture lapidū faciūt fidē q: tūc sufficiūt ꝓba/
tiones non plene.pone exᵐ si dubitař an ecclesia sit
ɔsecrata.vel ifans baptizat⁹.vel sile. Idē puto vbi
factū ē antiquissimū ⁊ agiř de modico preiudicio.
ar.optimū ex.d.tex.ad audiētiā ⁊ pōt dici expliaȝ:
nō.n.tm̄ diciř ibi de libris repertis sub custodia pu
blica ⁊ fideli.sȝ idistincte p libros antiquos.q: cum
agař de modico p̄iudicio nec versef itereē bursale
nō est verisile q̄ qs scripsisset falsuȝ.vel q̄ ista scri/
ptura tāto tēpore fuisse tollerata.si nō ɔtinuisset ve
ritatē.qn̄ vero agiř de magno p̄iudicio ⁊ tūc aut ē
talis liber vel scriptura cui ab ātiqs cōiter creditū
est vel repiř i loco vbi solū reseruātur scripture au/
tētice ⁊ faciūt plenā fidē de quo ē tex.i.d.c.ad au/
dientiā. Ex his pōt iferri q̄ istis libris historialib⁹
seu cronicis qbus a maioribus nostris fides cōiter
adhibita ē credere debemus vt nō Bar.in.l.i.ff.si
cer.pe.hinc etiā eē q̄ dicta Aris.Ypocratis ⁊ siliū.
fidē faciūt q: cōiter i oibus studijs recepta sunt.Idē
de lib.feudoȝ ꝓut nō Pau.i.c.i.de feu.Aut ē talis
liber seu scriptura cui cōiter a maiorib⁹ nostris cre/
ditū nō est.nec repitur i loco vbi seruātur scripture
autētice:⁊ talis liber seu scriptura facit adminiculū
seu psumptionē.nō aūt plenā ꝓbationē hoc ꝓbař a
ɔrio i.d.c.ad audiētiā:⁊ fuit de mente Inno.super
sc̄ca de ɔse.eccl.Itē dicit glo.i.d.c.cū tāȝ q̄ crediř
istrumēto ꝓducto ex archiuo publico ⁊ ē archiuus
locus i quo reponūř scripture publice ⁊ sm Pa.p
hoc dicto facit.d.c.ad audiētiā.Itē dicit glo.q̄ cre
diř scripture sculpte i aliqua colūna vel lapide.Pa.
hoc itelligit i nō tēdētibus i alicuius p̄iudicio.Naȝ
aliqn̄ faciūt plenā fidē aliqn̄ adminiculātur sm q̄li
tatē loci vbi reperiūtur ⁊ sm qualitatē p̄iudicij:vt
de i.l.monumētū.C.de reli.⁊ su.vbi dř q̄ scripture
monumētoȝ seu sepulcri minime ꝓbāt ꝓprietatem
ipius glo.etiaȝ ibi colligit q̄ adminiculāt et si non
plene ꝓbāt.coadunata tn̄ faciūt plenas ꝓbatiōes ꝑ
illud q̄ si nō ꝓsūt oia singula.multa iuuāt b̄ Pa.
¶ An aūt hoc sit verū idistincte vt ꝓbatiōes ipfecte 2
ɔiūgātur ad faciēdā plenā ꝓbationē vř.n.q̄ non:
nā singulares testes nihil ꝓbāt.vt i.c.lȝ:de proba.⁊
multa ipfecta nō faciūt vnū pfectū.vt i.c.quorūdā:
cū glo.23.di.Solutio.aut ꝓbatiōes diuerse tendunt

ad vnū aut ad diuersa.ꝑ casu sunt ꝯmiscabiles ⁊ sic sunt sufficiētes ad iudicis aiuꝫ iducēdū ad plenam credulitatē.inducūt etiā plenā ꝓbationē ⁊ hoc procedit siue sint eiusdē generis siue diuersi.vt vnus testis cū fama iuxta nō i.c.i.de ap. Idē dic i alijs presumptiōibus ⁊ adminiculis cuꝫ vno teste de visu ⁊ pluribus de credulitate probāt.2° vero casu cū tēdūt ad diuersa tūc nō sunt cōmiscabiles exēplū i plurib⁹ testibus singularibus. Idē videt̄ si aliqui testes deponāt de mutuo.sꝫ nō pfecte.aliqui de cōfessiōe mutui:⁊ nō pfecte:⁊ nō cōiungūtur ad faciendā plenā probationē q: mutuū ⁊ ꝯfessio sunt diuersa nec tendunt ad vnū votū faciēdū cū sepe fit vnū sine alio. Si vero tendūt ad vnū ⁊ iter se ꝯtrariātur tūc minuūt scinicē ⁊ aliquādo destruūt.

3 ¶ An priuata scriptura q̄ scribitur iter psentes que vocat̄ apocha:cedula:seu apodixa:faciat fidē.R̄. sm̄ Pa.i.c.2°.de fi.istru.vbi ꝯcludit q̄ si talis apodixa hꝫ subscriptionē partiū ⁊ testiū tūc facit fidē. secus autē si tn̄ habeat subscriptionē partiū aut testiū aut nullū istoꝝ:nec ē nec⁹ sm̄ Bar. i.l.cū taberna.§.idē q̄siuit.ff.de pigno.q̄ ponat diē vel annuꝫ vel locū:⁊c̄.limitat Pa. qn̄ agitur ex solo piudicio scribētis:⁊ corruit istrumētū si testes i scripti decessissent nisi sigillū habeat autēticū vel a notario sit cōfectū ⁊ sic ois scriptura publica ē autētica:nō tn̄ ois autētica ē publica q: sigillata.vt dictū est:autētica est:⁊ non publica: sm̄ Pa.vbi.s̄.q̄suis.d.Anto.teneat ꝯ:⁊ sꝫ Pa.sufficit sigillū priuatū ꝯficiētis dūmō sit certū vt puta q: hꝫ certos caracteres vel lr̄as: nec valet exēplū nisi sit solēniter sumptū. Publica ē q̄ facta ē a notario cū solēnitatibus requisitis.s.p̄.vt ex ꝯsuetudie ꝯtineat diē ⁊ ānū.2°nomē pape vel iperatoris.3° locū.4° noia testiū ⁊ notarij.5° q̄ oēs sint rogati sm̄ ꝯsuetudinē.6° notarius dꝫ apponere signū suū ꝯsuetū:⁊ multū facit ꝯsuetudo i istis ⁊ alijs 7° q̄ legat̄ corā partibus ⁊ dꝫ totuꝫ scribi ⁊ legi in snia:secus i alijs istrumētis nec dꝫ scribere nisi qd̄ a partibus audiuit. Quō possit corrigere vel addere qn̄ errauit:vide.ꝟ.excōicatio.5.casu.5.§.si.⁊c̄ me͞.

Autētica aūt est q̄ per se fidē facit: siue ex apposi/tiōe sigilli autētici siue alio mō.vt.s̄.§.i.vn̄ autētica quasi ex se auctoritatē hn̄s:illa vero q̄ nō ē publica neqꝫ autētica ē priuata.puta q̄ nō est a notario vel sine solēnitatib⁹ vel nō hꝫ illa q̄ faciūt:vt dictū est.Uide.ꝟ.lr̄a: ⁊.ꝟ.scriptura:⁊.ꝟ.tabelio.§.6.

4 ¶ Utr͞ libri rōnū faciāt fidē vel ꝓbēt.R̄.sm̄ Pa.in.d.c.2.col.5.q̄ aut q̄rit̄ vt͞ ꝓbet pro scribēte ⁊ sic dic sm̄ oēs q̄ sic.i his q̄ depēdēt a volūtate sua.l.nēsemius.ff.de nego.ge.facit.c.si.de suc.ab itesta. Si q̄ramus vt͞ probet ꝯ scribētē.vel ꝯ.3͞.sic sunt multe opiniōes.sꝫ ipe Pa.post Bar. dicit q̄ nihil ꝓbat. sꝫ limitat nisi sit scriptura alicuius boni viri:tūc facit aliquā psumptionē ita vt cum alijs adminiculis probet.nō.n.ē verisimile q̄ bonus mercator debeat suū librū falsificare maxime ꝑ modica q̄ntitate.arg.c.ad audiētiā. de pscrip. ⁊.l.rōnes.C.de proba.⁊ nō videt̄ minor rō i viuēte q̄ꝫ i mortuo. Sed quid si liber rōis ꝯtineat aliqd ꝓ scribēte ⁊ aliquid ꝯ:⁊ cōcernat actū circa eādem personaꝫ.puta mercator scripsit in libro suo q̄ titius deposuit penes se.⁊.postea rescripsit q̄ illi restituit.l.vel quid simile.dico q̄ pōt approbare pro se ⁊ nolle stare quaten⁹ facit ꝯ se.de quo ē tex.i.l.publia.§.si.de posi.q̄uis.n.aliqs possit testificari ꝯ se.nō tn̄ pro se.i4.q.2.i prin. 3° casu vt͞ faciat fidē ꝯ.3͞.R̄.post Bar. q̄ aut fuit cōfectus auctoritate publica officij.sic̄ olim fiebāt apud nūmularios ⁊ sic facit fidē.alias nō facit plenā fidē nisi forte hoc habeat ꝯsuetudo: ⁊ hodie cāpsores ⁊ mercatores qui iurāt i arte sua.forte succedūt i loco officialiū publicoꝝ.ita vt faciāt semiplenaꝫ probationē:si sunt hoies probati ⁊ bone fidei:⁊ fame.

¶ Ut͞ i criminibus possit pcedi ꝑ verisiles psūptiones. 5
R̄.q̄ nō.sꝫ d̄bēt eē luce clariores.l.sciāt cūcti.C.de ꝓba.Fallit i crie symōie.c.sic̄:de symo.⁊ heresis c.cū cōtumatia:de here.li.6.⁊ i.l.i.C.de here.

¶ Ut͞ equoca iducāt ꝓbationē.R̄.q̄ nō. q: hoc nō 6
ꝓbat eē qd̄ ab hoc ꝯtigit abeē.c.i.de trās.pla. sicut datio anuli q̄ multa pōt significare: ⁊ solū cēsus.

p Roclamatiōes possunt fieri a platis i capitulis religiosoꝝ de aliqbus leuibus q̄ fame nō derogāt q̄ sunt quasi q̄dā cōmemorationes oblitaꝝ culpaꝝ.nō aūt accusatiōes vel denūtiationes.si eēnt tn̄ talia de quibus frater ifamaret̄ ꝯtra pceptū dn̄i ageret q ꝑ hūc modū pctm̄ occultū fratris publicaret.s̄.o.T.2e.q.33.ar°.7.ad.4͞.

p Rocurator quis dicatur:vide.ꝟ.yconomus ⁊.ꝟ.laicus.

¶ Procurator est duplex.s.ad iuditia: ⁊ negotia. 1
primus nō pōt alium ꝯstituere nisi post litis ꝯtesta. Alius potest libere.de procu.li.6.c.i. Itē primus nō datur nisi maior.25.annis:alius vero etiā post.17.⁊.qui generaliter.e.ti.⁊ li. Itē laicus pōt esse procurator in causis spiritualibus ad agendū ⁊ defendēdū. secus si suo noie tractaret quasi ius i eis habēs de iudi.c.2.⁊.d.c.i.in glo. Itē procurator post litem ꝯte.eo q̄ factus est dn̄s.litis potest dare aliū procuratorē.ante vero nō.nisi fuerit datus in rē suā.puta si titulo donationis cesse sunt sibi actiones vel super hoc a dn̄o habuerit mandatū.etiaꝫ nō certā personā.q: tunc mandāre dicit̄ instituere. Itē procurator ante litē cōtesta.reuocari pōt.secus post.ipo nollēte sine rationabili cā. puta quando fit inimicus dn̄i. vel suspectus aut fit aduersario affinis vel heres.seu ingredit̄ religionē.aut assumit i longā peregrinationē.vel egritudine aut vinculis detineri cōtingerit vel quādo dn̄s reassumit causaꝫ ⁊ nō sibi ꝯdicitur. assistere aūt potest cause inuito ꝓcuratore.c.si queꝫ

co.ti. lib.6. Et quando reuocatur propter causas.d.
debet iudici et aduersario intimari alias gesta post
valent.c.mandato:de procur. Non potest esse procu/
rator minor .d. etate neq; furiosus: neq; infamis.
surdus siue mutus.accusatus de crimine.seruus seu
excõicatus.si tamen eet occultus teneret de procur.
auditis. Nec regularis. nisi in causa sui monasterij
et iubente prelato in de.cum religiosus. Nec clericus
quo ad ciuiles causas.nisi pro miserabilibus perso/
nis.secus in spiritualibus.

2 ¶ Procurator habens mandatũ substituendi: tunc
enim substitutus est potius a principali: substitutum
a se post mãdatũ susceptũ etiã si nõ sit visus. reuoca
re nõ potest:functus est.n.officio suo: nisi et potesta
tẽ habuit reuocãdi:alias.n.nõ potest nisi i casibus.
vt in.§.precedẽti. Et si erat ad plures causas et i al
tera substituit manet in alijs. Et procurator siue ad
negotia siue ad iuditia qui renuit acceptare mãda
tũ penitere potest q̃diu cõstituens i eadem perseue/
rat voluntate.secus si mutasset.vel cãm agendo vel
aliũ instituẽdo.c.licet.e.ti.lib.6. dans aũt procura/
torẽ sub ista forma:quotiẽs cõtingit me abeẽ: cau/
sam tractãdo procuratorẽ nõ intelligit reuocare.se
cus si simpliciter cõstituisset illũ: nisi expresse prote/
stetur q ipm reuocare nõ intendit vel alias hoc ap
pareat ex cõiecturis probabilibus. vt si forsan aliq
imineat articulus cuius veritatẽ melius scit ipse dñs
aut ipse procurator est infirmus. vel i se absentat.seu
quicquid accidat propter quod sua presentia sit opor
tuna.puta procurator nõ habeat mandatũ iurãdi
de calũnia.vñ oportuit venire dominũ et iurare.

3 ¶ Procurator est ydoneus ad cõtrahendũ matri/
moniũ.si habet speciale mandatũ.alias secus.etiã
si haberet cũ clausula.vt possit oia alia:etc.et cum
expressiõe vnius quod requirit speciale mandatũ.d
quo.§.vicarius.§.6.similiter nõ aliter tractat cau
sam matrimonialẽ:et talis nõ substituit nisi de hoc
habeat speciale mandatũ. Et si talis fuerit reuoca/
tus vel vetitus ne contrahat. etiam si iurasset non
reuocare quãuis esset periurus. non tenet cõtractus
post factus etiã si ignoraret reuocationẽ: secus esset
in procuratore ad matrimoniũ spirituale.s. ad eli/
gendũ prelatũ: hoc.n.est speciale i matrimonio car
nali.c.fi.e.ti.li.6.

4 ¶ Procurator nõ potest minor. vt dictũ est.§.i.nec
furiosus.nec infamis. surdus. mutus. accusatus de
crimine.seruus excõicatus.vel constitutus ab excõi/
cato.si tamen eet occultũ teneret.de procur.auditis
nec regularis nisi in casu sui monasterij et iubente p
lato in de.cum religiosus: de procur.nec clericus in
quolibet gradu constitutus quo ad ciuiles causas.
nisi pro miserabilibus personis. sm Hosti. secus in
spiritualibus.

5 ¶ Sunt quidã casus qui procuratorẽ explicari ne/
quiunt. vt penitẽtia.de pe.di.i.quem penitet. Et re/
sponsio in baptismo quãtũ ad adultũ:de con.di.4.
cũ pro paruulis.et susceptio cuiuslibet sacramenti et
generaliter omnis actus expresse exceptus a iure.
Omnis autẽ alius per procuratorẽ potest explicari
.l.ii.§.vsus.ff.de procur.et in regula.potest quis:de
re.iur.in sexto. Excipiuntur aũt aliqui.ff.eo.et simili/
ter in sexto in.c.qui ad agendũ.iuncta glo.

¶ Utrũ procurator qui vadens pro facto dñi inci/ 6
dit in latrones et fuit vulneratus:spoliatus:et huiõi
sit a domino in aliquo releuãdus .R. sm Pa.in.c.
cũ pro causa.de procu.q nõ de necessitate. vide tex.
in.l.inter causas.§.non omnia.ff.mãdati.quia hec
sunt extrinseca a mãdato et imputãda casui fortui/
to. secus in socijs q: vnus imputat alteri dãna que
occasione societatis cõtingunt.l.cũ duobus.§.qui/
dam sagariã.ff.pro socio. sed solũ expẽsas quas fe/
cit eũdo et redeũdo et stando pro causa etiã si a prin
cipio.nihil dictũ sit de expensis et etiã quãtũcũq; vo
lũtarie assumpserit mandatũ. Si aũt iret aut staret
principaliter pro negotijs suis non potest petere nisi
quod expenditur pro causa.

¶ Ut administrator ecclesie possit instituere procu 7
ratorem.R. q sic.c.petitio:de procura. licet non sit
dominus.vt in.c.2.de dona.quãuis regulariter a so
lo domino possit institui. Et nota q est quasi idem
iudicium de aduocato et procuratore ideo vide.§.
aduocatus:et maxime.§.5.et.6.

Proditio est filia prima auaritie. Uide.§.in
terrogatio.§.17.et.§.auaritia.§.9.

Prodigalitas est peccatũ quia corrũpit me/
diũ liberalitatis.est tamen minus peccatum
q̃ auaritia sm philosophũ.4°.ethicorum quia
magis elongatur a liberalitate cui magis pertinet
dare in quo excedit prodigus q̃ recipere vel retine/
re.in quo excedit auarus.

Professio tacita quomõ fiat.§.nouitius.§.5.
et sequentibus.

¶ Professio expressa q̃ sunt necessaria ad illam .R.
quinq;.primo q profitẽs cõpleuerit.14.annũ si ma
sculus.vel duodecimũ si mulier.vt in .c.p. de regul.
lib.6.fallit vt dicit .§.nouitius.§.2. secũdo requirit
q professio fiat ei qui potest religioni incorporare.
vel de licẽtia eius vel nomine eius qui potest incor
porare quia posset habere ratũ.secus si nõ recipere/
tur nomine eius quia nõ posset habere ratũ. Tertio
q fiat religioni approbate.c.vnico: de voto.lib.6.
quarto q prelatus requirat cõsilium capituli vt.§.
nouitius .§.8.quinto requirit q fiat de tribus vo/
tis:et si deduceret i pactum q non intendat de vno
nõ esset professus.secus si nõ deducit i pactum quia
tũc intelligit de omnibus. De omnibus his vide.§.
nouitius quasi per totũ: et.§.votum.2°. principio
et.§.votum .p.§.4°.

3 ¶ Utrū femina profitēs religionē masculoꝝ in manibus ipoꝝ efficiatur religiosa licet nō ingrediatur monasteriū.sed remaneat i domo sua .R.fm Pa. i.c.isinuāte.qui.de.vel vouē.q sic etiā si nō incepit habitū. dūmodo expresse sit professa.vt in.c.porrecturum:de regul.ꝛ idem dicendū de masculo q ex cā potest profiteri cū pacto q stet extra monasteriū.fꝫ Inno.i.c.isinuāte qui de.vel vouen.ex quo patet q habitus nō est de substātia regule.

p Romissio proprie est quādo precedit rogatio pollicitatio vero ē solius promittētis sponsio.vt quando promissio fit de aliquo alicui ꝛ illius cōsensus cui fit promissio nō extat acceptāo vel q: erat absens: vnde pollicitatio differt a pacto quia pollicitatio ē vnius tantū: pactum vero duoꝝ ad minus. Pollicitatio tūc trāsit in pactū quādo p nūtiū vel per litteras mittit ꝛ acceptat quia ibi est duoꝝ consensus.l.pactū.ff.de pollici.vnde polliceri dicimur quādo nullo precedēte rogamine aliqua promittimus.vnde ꝛ pollicitatio differt a nudo pacto: nota glo.i de.romani:de iur.iur.ꝛ Pa.i.c.cū iuramento:de homi.quādo aūt verba promittūtur a recipiēte dr stipulatio:exēplū:dabis mihi decē respondeo dabo:ꝛ similia Insti.de verb.obli. i principio: vide.s.pactum.§.2.ꝛ sequētibus.

4 ¶ In alternatiuis ꝛ debitis promissionibus electio est debitoris ꝛ sufficit alteꝝ adipleri Insti.de acti.§. preter ea:ꝛ extra de re.iur.i alternatiuis.li.6.

p Romulgatio quō sit necessaria ad obligationē legis.s.lex:pn.ꝛ s.Tho.12.q.90.ar.4.

p Roxonetia qui cōtractus faciunt vsurarios: vide.s.vsura.7.§.3. quō possit testificari in cōtractu i quo fuit mediata.s.testis:pn.

p Rudentia carnis vtrū sit peccatū.R.fm.s. Tho.22.q.55.ar.1.§.ꝛ.2.q sic.vbi ait prudētia carnis proprie dr.fm q aliquis bōa carnis habet vt vltimū finē sue vite.Manifestū est aūt q hoc est peccatū.per hoc.n.homo deordinat circa vltimū finem q nō consistit i bonis corporis:ꝛ ideo prudentia carnis est peccatū:ꝛ si i cura carnis ponat qo vltimū finē totius vite erit peccatū mortale. q: per hoc hō auertit a deo cū ipossibile sit eē plures fines vltimos. vnde apostolus ad Ro.8.prudētia carnis inimica est deo. Si vero prudētia carnis accipiat fm rōeꝫ particularis prudentie sic ē petm veniale:ptingit.n.qñq q aliquis iordinate afficit ad aliqd delectabile carnis absqꝫ hoc q auertatur a deo per petm mortale.vnde nō ꝯstituit finē toti⁹ vite i delectatiōe carnis ꝛ sic adhibere studium ad hāc delectationē ꝯsequēdā est petm veniale qd ptinet ad prudentiā carnis. Si vero aliquis actu curā carnis referat i finē honestū: puta cū aliquis studet comestioni propter corporis substētationē nō vocat prudētia carnis.q: sic vtit hō cura carnis vt ad finē ꝛ sub prudētia carnis aliquo modo ꝯtinet prudentia mundi:ꝛ prudētia diaboli. vt possumus eodem modo distinguere.

p Ubes:vide.s.impubes.

p Ublicū:vide.s.notoriū.

p Udicitia:Nomen pudicitie sumptū est a pudore i quo verecūdia signat ꝛ iōeo q pudicitia proprie sit circa illa de quibus hoies maxime verecūdātur.Maxime aūt verecūdātur hoies: de actibus venereis vt Aug.dicit i.14.de ciui.dei.intm q etiā ꝯcubitus ꝯiugalis qui honestate nuptiarū decorat verecūdia nō careat ꝛ hoc ideo q: mot⁹ genitaliū mēbroꝝ nō subicit imperio rōis sicut motus exterioꝝ mēbroꝝ:verecūdat aūt hō non solū de illa cōmixtiōe venerea. sꝫ etiā de quibuscūqꝫ signis eius.vt pħs dicit i.2.rhetu.Et ideo pudicitia attendit proprie circa venerea ꝛ precipue circa signa venereoꝝ.sicut sunt aspectus ipudici.oscula ꝛ tactus: ꝛ q: hec solēt magis deprehēdi iō pudicitia magis respicit hmōi exteriora sig⁹.castitas āo magis ipsam venereā cōmixtionē ꝛ iō pudicitia ad castitatē ordinat nō quasi virtus ab ipa distincta.sꝫ sicut exprimens castitatis circūstantiā quādā: iterdū tñ vnuꝫ pro alio ponit:hec.s.Tho.22.q.151.ar.4.

p Unitio peccatoꝝ fm q pertinet ad publicā iustitiā est actus iustitie comutatiue:fm aūt q pertinet ad imunitatē alicuius psone singularis a qua iniuria propulsat pertinet ad virtutē vindicatiōis. Et nō ē aliquis puniēdus sine culpa nisi sub sit cā:de re.iur.sine culpa.li.6.

p Urgatio est quadruplex: vna spiritualis.s. a petis ꝛ hec fit per baptismū ꝛ penitētiā:de ꝯse.di.2.c.cū oē:ꝛ per fidei seruorē.15.q.si.c. vltimo:de coha.de.ꝛ mu.c.vra:ꝛ p qlꝫ opa pietatis. 22.q.2.c.si qlꝫ.Alia dr ignis purgatorij:d qua.j.s. purgatoriū.Alia dr vulgaris q a vulgo ē inuēta ꝛ hec fit cū ferro cādēte:aqua feruēti aut cū duello:ꝛ ꝛ si euaserit illesus fit imunis ꝛ hec phibet sub pena peccati mortalis.2.q.5.mēnam:ꝛ.c.cōsuluisti:ꝛ de purg.vul.p totū:q: est ꝯ id.deutero.6. Non tētabis dñm deū tuū.Alia dicit canonica a iure canonico inuēta que est fm Ray. de obiecto crimine inocētie ostēsio.s.per iuramētū vel alio debito modo: ꝛ hec fit per iuramenti prestationē corā suo iudice ꝛ illis apud quos ifamatus. nec ad id operā dedit ꝛ huiusmodi:ꝛ debet habere tot cōpurgatores quot iudicēti purgationē videbitur. attēta enormitate criminis.qui sint bone opinionis: ꝛ non sit verisimile eos peierare ꝛ qui eius conuersationē sciant ꝛ sint eiusdeꝫ ordinis si est possibile qui simul iurent q credunt eū verū iurasse vel q bonū exhibuit iuramētū. hec probātur:de purg.cano.per totum.

¶ Quādo debet indici canonica purgatio.R.q qñ apud iudicē suū ifamatus est ꝛ ifamia publica la/

borat:⁊ apud graues ⁊ bonos viros: ⁊ nõ sit orta ab inimicis: tunc iudex dꝫ pfigere terminũ vt si qs vult accusare cõpareat:⁊ si accusator appareat au diat canonia. si vero nõ appareat ⁊ infamia mala crebrescit. tũc pcedat iudex ad inqsitionẽ ⁊ si nullus appareat etiã denũtiator nec cõuincat tunc cõpellat eos ad purgationẽ canonicã hec nõ Jo. glo. 2. q. 5. presbyter. Uide. ꝟ. inquisitor. §. 13.

2 ¶ Ut̃ iudex ex simplici suspitiõe poterit purgationẽ canonicã idicere. R. ꝙ si ifamia non laborat vt dictũ est. nõ potest nisi forte sit accusatus. 2. q. 5. §. ecce quaſr. vñ nõ ꝙ verisilis suspicio sufficit ad idicendã purgationẽ pdictã lꝫ nõ fuerit ifamatus. sed temeraria suspicio repellat. c. c. si. qs. 2. q. 1. c. 1. violẽta aũt suspitio sufficit ad sniaꝫ. 23. q. 1. dixit. nõ archi. 2. q. 5. oib⁹. Inno. ⁊ Hosti. in. d. c. si quis:⁊ ex dicto vnius maxime si ifamia ex hoc apud graues resultat est indicenda. Uide. ꝟ. presumptio.

3 ¶ Que pena deficiẽtis i purgatiõe. R. ꝙ si accusetur ⁊ iudicat ⁊ idicat sibi purgatio canonica si deficit puniet ac si fuisset cõuictus de symo. c. de hoc: si ꝓ ꝑ modũ iqsitiõis agat aut denũtiationis. pena erit arbitraria vt nõ Pa. in. c. accedens: de accu. sitr dic ꝙ si nõ pcessit aliqs modus agendi. s. accusatiõis. inqsitiõis aut denũtiatiõis. lꝫ solũ pp ifamiã. iudex indicat purgationẽ: tũc sitr si deficit puniet extraordinarie:⁊ ẽ casus. c. significasti: ꝺ adul. Et sꝫ Inno. cũ i hoc casu iudex pcedat ex psumptione dꝫ multũ tẽperare sniaꝫ. vt nõ i. c. afferte. de presum. Quõ triplex est suspitio. ꝟ. iquisitor. §. 15. 16. ⁊ 17. Si vero purgationẽ rite pfecerit iudex sine mora ⁊ difficultate debet suspensionẽ si forte facta fuerat relaxare ⁊ eũ ab ifamia criminis absoluere ⁊ cum boni testimonij anũtiare: vt i. c. qꝺ sequitur: ⁊. c. ex tuaꝝ. e. ti. Si vero non rite pfecerit tenebit iterũ. d. c. ex tuaꝝ. Et qñ crimẽ est notoriũ vel appareat accusator nõ dꝫ recipi ad purgationẽ. etiã si offerret. c. 2. e. ti. ⁊. c. cũ dilectis. Nec dꝫ illi q ẽ solũ suspectus iudici. nisi forte fuerit accusatus ⁊ sic remaneat suspectus etiaꝫ soli iudici. ar. c. inter solicitudines. e. ti.

Purgatoriũ an sit. R. fm. s. Tho. 4. di. 21. q. 1. ar. ꝓ. ql⁹. p⁹. ꝙ sic. Et negare illud eẽ. est hereticũ. ꝯ diuinã iustitiã. ꝯ sacraꝫ scripturã ⁊ ꝯ affirmationẽ ecclesie. Greci tñ hoc negãt. vñ s. T. vbi. s. sic ait. Illi qui purgatoriũ negant. ꝯ diuinaꝫ iustitiã loquũt ⁊ pp hoc erroneũ ẽ ⁊ a fide alienũ. vñ Greg. nissenus. hic pdicamus dogma veritatis seruantes ⁊ ita credimus. hoc etiaꝫ vlis ecclesia tenet pro ꝺfunctis exorans vt a peccatis soluãtur. qꝺ nõ põt nisi de illis q sunt i purgatorio itelligi. ecclesie aũt auctoritati qcũqꝫ resistit heresim icurrit. vñ. 2. Macha. 12. habet. sancta ⁊ salubris est cogitatio ꝓ defunctis exorare: ⁊ c̃. hec ille.

1 ¶ Querit de loco purgatorij vbi sit. R. vbi. s. ꝙ nõ inuenit aliquid expresse determinatũ i sacra scriptura nec rões ad hoc efficaces possunt adduci. tñ probabilr ⁊ fm ꝙ est magis ꝯsonũ dictis sanctoꝝ ⁊ reuelatiõi facte multis. locus purgatorij ẽ duplex vn⁹ fm legẽ cõeꝫ ⁊ sic locus purgatorij est locus iferior ꝯiũctus iferno ita ꝙ idẽ ignis est qui dãnatos cruciat i iferno ⁊ qui iustos i purgatorio purgat: ꝗuis dãnati fm ꝙ sunt iferiores merito: ⁊ loco inferiores ordinãdi sint. Alius ẽ locus purgatorij sꝫ dispensationẽ: ⁊ sic qñqꝫ in diuersis locis aliqui puniti legũtur vel ad viuoꝝ istructionẽ vel ad mortuoꝝ subuẽtionẽ. vt viuentibus coꝝ pena inotescẽs p suffragia ecclesie mitigaret. vñ Greg. sicut sub eodẽ igne auꝝ rutilat ⁊ palea fumat ita sub eodẽ. peccator crematur ⁊ electus purgat: ⁊ ꝗuis sit ille ignis tẽporalis ꝙ̃ ad effectũ ẽ tñ eternus ꝙ̃ ad substãtiã. h. s. T.

2 ¶ Ut̃ pena purgatorij sit grauis. R. ꝙ miro mõ ẽ grauis. superat. n. oẽm penã quã vnqꝫ passus ẽ aliquis i hac vita. vel pati põt. hec formaliter i tex. 25. di. §. qualis hic. de pen. di. 7. c. si. Addit ꝙ nec etiaꝫ martires tantã penã passi sunt. qꝺ declarat. s. Tho. vbi. s. dicens. In purgatorio erit duplex pena. vna dãni inqntũ. s. retardãtur a diuina visiõe. Alia sensus fm ꝙ ab igne corporali puniũtur: ⁊ quantũ ad vtrãqꝫ. pena purgatorij minima excedit maximaꝫ penã huius vite. quãtum. n. magis desiderat tanto eius absentia est mestior. vt qꝛ affectus quo desideratur summũ bonũ post hãc vitã in aiabus sanctis ẽ intẽsissimus qꝛ nõ retardat affectus mole corporis ⁊ etiã quia terminus summo bono iam aduenisset nisi aliquid impediret: ⁊ ideo de tardatione maxime. Similiter cũ dolor nõ sit lesio: sꝫ lesiõis sensus. tãto magis aliquis de aliquo lesiuo quãto magis ẽ sensitiuũ. vñ lesiões q̃ fiũt i locis maxime sensibilibus sunt maximũ dolorẽ causantes: ⁊ qꝛ totus sensus corporis ẽ ab aia iõ si in ipaꝫ aiaꝫ aliqꝺ lesiuũ agat de necessitate oportet ꝙ maxime affligat: ⁊ ideo oportet ꝙ pena purgatorij ꝗtũ ad penã dãni ⁊ sensus excedat omnem penam istius vite: hec ille. Uide. ꝟ. pena. §. 3. circa si.

¶ Ut̃ pena purgatorij sit voluntaria. R. vbi. s. ꝙ volũtariũ ẽ duplex. primũ absolutũ ⁊ sic nulla pena est volũtaria. Aliud ẽ volũtariũ ꝯditionatũ. s. quãdo ꝓpter aliud. puta volo vestimentũ ꝓpter sanitatẽ: ⁊ hoc est duplex. primo quãdo per penã aliquod bonũ acquirimus sicut per martiriũ acquirimus gloriã. 2 qꝛ ꝗuis per penã nullũ bonũ acquirat tamen sine pena ad bonuꝫ peruenire nõ potest ⁊ sic pena purgatorij est voluntaria. 3

4 ¶ Ut̃ aie in purgatorio puniãtur per demones. R. vbi supra. ꝙ sicũ post diẽ iudicij diuina iustitia succedet ignẽ quo dãnati in perpetuũ dãnẽtur. ita etiam nũc sola iustitia diuina electi post hãc vitã purgãt nõ ministerio demonũ quoꝝ victores extiterũt nec

ministerio angelo⁊ q͛ ciuce suos nõ tam vehemẽter affligerẽt:ſ3 tñ ꝑ ossibile ẽ ꝙ eos ad loca penaꝝ deducãt ⁊ etiã ipsi demones qui de penis hoium letãẽ eas cõcomitãtur ⁊ assistũt purgãdis tũ vt de coꝝ penis satiẽtur tũ vt i coꝝ exitu a corpore aliquid suũ ibi reperiãt in hoc aũt seculo quãdo adhuc locus pugne est puniuntur ab hoie ⁊ a malis angelis sicut ab hostibus. vt patet de Job ⁊ a bonis sic̃ p3 de Jacob cuius neruus femoris angelo percuciente emarcuit ⁊ hoc etiã Dyo. dicit expsse in.4.c.de diui.no.ꝙ boni angeli interdũ puniũt.

5 ¶ Ut͞r peccm̃ veniale expieẽ i purgatorio quantũ ad culpam.ſc. vbi supra.ꝙ sic:vbi reprobatis diuersis opinionibus cõcludit dicẽs. Et idõ cũ aliis dicendu3 ꝙ culpa ẽ venialis i eo qui cum gratia decidit.post hãc vitã.dimittiẽ per igne3 purgatorii q͛ pena illa aliqualiter voluntaria virtute gratie habebit vim expiandi culpã oẽm q̃ simul cũ gratia stare põt:nõ poterit tñ ibi peccare venialiter q͛ ibi nõ erit fomes peccati ⁊ q̃uis post hãc vitã nõ possit eẽ meritũ respectu pmii essentialis.põt tñ eẽ respectu alicuius accidẽtalis q̃diu manet hõ i statu vie aliquo modo: ⁊ ideo i purgatorio põt eẽ actus meritorius quãtũ ad remissionẽ culpe venialis.hec.s.Tho.

6 ¶ Ut͞r vnus citius liberẽ ab illa q̃ alius .ſc. vbi.s. ꝙ acerbitas pene ꝓprie respõdet quãtitati culpe.ſ3 diuturnitas respondet radicationi culpe i subiecto. vnde põt cõtingere ꝙ aliqs diutius moreẽ qui minus affligiẽ:⁊ ecõuerso:⁊ q͛ q̃ venialia sunt maioris adherentie q̃ alia ſm ꝙ affectus magis ad ea idinaẽ: ⁊ fortius i eis figiẽ.ideo tardius purgãtur: ⁊ ideo quidã i purgatorio diutius q̃ alii torquẽtur ſm ꝙ affectus coꝝ ad venialia fuit magis intẽsus. Et non purgãtur ibi mortalia q̃ cũ culpa sunt. sed minuta ⁊ venialia.25.di.§.alias:⁊.c.qualis. Et illa siue mortalia siue venialia:de quibus nõ fuit facta sufficiens penitentia.Quõ possunt adiuuari ab his qui hic sunt.vide.ꝟ.idulgentia:⁊.ꝟ.suffragia. Et illi q̃ sunt i purgatorio sciũt se eẽ liberãdos quia aliter nõ peterent suffragia.

P Urificatio quõ possunt abstinere mulieres post partũ ab ingressu ecclesie vel petere debitũ ante purgationẽ.ꝟ.matrim͞ .3.§.7.

P Uritas ɔſcie ɔsistit i duobus.s.opere bono ⁊ intẽtione recta ⁊ augeẽ per recessum a peccato:charitas aũt ⁊ bonitas p accessum ad terminũ b3.s.T.ꝑ.ſnia.ꝝ. di.17.q.2.ar.4.ad.4.

P Usilanimitas vt͞r sit peccatũ.ſc.ſm.s.Tho. .2.2.q.133.ar.ꝑ. ꝙ sic : aliquãdo veniale aliquãdo mortale.qõ sic declarat : omne illud qõ ɔtrariaẽ naturali idinationi est peccatũ q͛ contrariaẽ legi nature.inest autẽ vnicuiq3 rei naturali idinatio ad exequẽdu3 operationẽ cõmẽsuratã sue potentie.vt patet i oibus rebus naturalibus:sic̃ aũt per psumptionẽ aliquis excedit proportionem sue potẽtie dũ nitiẽ ad maiora q̃ possit : ita pusilanimus etiã deficit a proportiõe sue potẽtie dũ recusat id tẽdere qõ est sue potẽtie cõmẽsuratũ : ⁊ ideo sic̃ ꝑsumptio est peccatũ ita ⁊ pusilanimitas ⁊ inde est ꝙ seruus qui acceptã pecuniã dñi sui fodit i terram nec est operatus ex ea ꝓpter quẽdã pusilanimitatis timorẽ puniẽ a dño Mat.25.⁊ Luc.19.vñ põt cõtingere ꝙ aliquis ex virtute quam habet sit dignus ad aliqua magna faciẽda ⁊ q͛ nõ attentat.peccat aliqñ venialiter aliqñ mortalr.mortalr.n.peccat qualr est obligatus ad illud i qõ tẽdere recusat siue sit ꝑceptũ siue prohibitio.secus si circa ɔsilia vt intrãdi religionẽ:audiẽdi cõfessiones vel pdicãdi quibus ex officio nõ cõuenit de necessitate.vt Greg.dicit i pastorali. Jlli qui prodesse vtilitati proximoꝝ i pdicatiõe refugiũt si districte iudicẽtur ex tãtis rei sunt ex quãtis venientes ad publicũ ꝓdesse poterãt.

¶ Queriẽ cui opponaẽ.ſc.vbi.s. ꝙ pusilanimitas 1 põt tripl͞r ɔsiderari.vno mõ b3 seipam ⁊ sic manifestũ ẽ ꝙ b3 ꝓpriã rõe3 opponiẽ magnanimitati a q̃ differt b3 differẽtiã magnitudinis:⁊ paruitaẽ.circa idẽ. Nã sicut magnanimus ex animi magnitudine tẽdit ad magna ita pusilanimis ex animi paruitate se retrahit a magnis.Alio mõ põt ɔsiderari ex parte sue cause q̃ ex parte intellectus est ignorantia ꝓprie cõditiõis. ex parte aũt appetitus ẽ defiẽ di i hie q̃ false extimat excedere suã facultatẽ.3° põt ɔsiderari quãtũ ad suũ effectũ qui est retrahere se a magnis quibus ẽ dignus.ſ3 oppositio vitii ad virtutẽ attendiẽ magis ſm ꝓpriã spẽm q̃ ſm causa3 vel effectũ:⁊ ideo pusilanimitas directe magnanimitati opponiẽ.quãtũ aũt ad suã causam opponiẽ solicitudini ɔsiderãdi ⁊ itelligẽdi suam facultatẽ ⁊ animositati aggrediẽdi:quãtũ vero ad effectũ videtur opponi solicitudini prout est prudẽtie ⁊ oriẽ ex supbia dũ nimis aliqs ꝓprio sensu imitiẽ q° reputat se isufficiẽtẽ ad ea ad q̃ est sufficiens.

Q Uadragesima quando ⁊ quõ fuit instituta nõ in.c.quadragesima:de ɔſe.di.5.vbi dicitur ꝙ a Christo fuit instituta vt deo decimã annoꝝ reddamus:quãdo est incipiẽda ⁊ a quibus abstinendũ ⁊ qua hora cõmedendum:vide.ꝟ.ieiunium.§.x.⁊.xi.

Q Uarta falcidia vel trebellianica vel debita filiis debito nature.i.legitima : vide.ꝟ.legitima:ꝯ quarta canõica.ꝟ.canonica portio.

Q Uestuarii dicũtur qui discurrũt pro elemosinis qui nullo mõ recipi debẽt nisi veras lr͞as aut apostolicas.aut dyocesani ostẽdãt ⁊ ponitur forma lr͞aꝝ i.c.cũ ex eo.de pen.⁊ re. Et si hñt lr͞as apostolicas nõ debent acceptari nisi prius per episcopum examinati vt in cle.abusionibus:de pen. ⁊ re.nec sunt permittendi predicare nisi solum modo prout in litteris cõtinetur.d.c.cũ ex eo.⁊ de here. vt offi ciã.lib.6.⁊.d.cle. abusionibus.

¶ Quid si ɔtinet i coꝝ lr̃is ꝙ i locis religiosis bone fide ⁊ charitatiue recipiātur ⁊ ꝙ fideles ad coꝝ exortationes cōuocēt. R̄. ꝙ nihilominus clerici ⁊ rectores ecclesiaꝝ nō tenētur iniūcta facere. q: tales lr̃e q̄stū ad hm̄ōi ɔuocationē sunt reuocate ipo iure. vt habeť i extrauagāti de.4. Nec debēt i tabernis ⁊ alijs locis publicis i ɔgruis maneť aut inutiles expēsas facere. aut habitum false religiōis portare. aut idulgentias vel alia mēdaciosa proponere hec habētur i.d.cle.abusionibus:⁊.d.c.cū ex eo. Et poterūt tales puniri ab ordinario.si publice d̄linquāt. licet sint exēpti.c.tuaꝝ:de puul. Intellige nisi aliqd aliud habeāt i suis priuilegijs qd̄ debet seruari vt dicit glo.i.d.c.tuaꝝ:vñ p̄dicatores ⁊ minores ⁊ multi alij habēt priuilegiū ꝙ etiā rōe delicti nō possunt ab ordinarijs puniri. Uide.℣.exēptus pu. circa fi. Et d̄r q̄stus oē qd̄ ex opa cuiuscūq; descēdit .ff.pro socio.l.q̄stus:glo.i.lucrū. Et si ꝓpter eos impediret officiū iquisitoris pn̄t ⁊ d̄nt ab ipis cōpelli ⁊ remoueri a predicatiōe. vt i.d.c.vt officiū.

Rancor ſm ꝙ dicit ex.d.s.z^e.q.35.ar°.4°.ad 2^m.⁊ i q̄stionibus de malo.q.xj.ar.4.ē displicētia ꝯ aliquē ꝓpter quā desiderat vel q̄rit quis malū alteri ⁊ ē filia accidie qn̄ ꝯ aliquē eo ꝙ iducit eū ad bene operādū. Aliqn̄ ē filia ire ⁊ ē peccatū mortale si malū qd̄ alteri q̄rit vel optat ē aliqd alicuius ipoꝛtantie:⁊ cū deliberatiōe voluntatis. Uide.℣.odiū. Quō rācor dupl'r accipiť ⁊ quō tenemur dimittere signa rācoris ⁊ q̄ sunt illa. maxime circa inimicos.℣.charitas.§.x.xj.⁊ 12.

Rapina ẜ3.s.Tho.z^e.q.66.ar.8.quādā violentiā ⁊ cohactionē ipoꝛtat p quā ꝯ iustitiā alicui auferť qd̄ suū ē:i societate āt hominū nullus hꝫ cohactionē nisi per publicā ptātē ⁊ ideo quicūq; per violētiā aliqd alteri aufert si sit priuata psona nō vtēs publica ptāte illicite agit:⁊ rapinā cōmittit. sicut pꝫ in latronibus:principibus vero ptās publica cōmittitur ad hoc ꝙ sint iustitie custodes ⁊ iō nō lꝫ eis violētia vel cohactiōe vti nisi ſm iustitie tenorē ⁊ hoc vel ꝯ hostes pugnādo vel ꝯ ciues malefactores puniēdo:⁊ qd̄ p talē violētiā auferť nō hꝫ rōē rapine cū nō sit ꝯ iustitiā. si vero ꝯ iustitiā aliqui per publicā ptātē violēter abstulerit res alioꝝ illicite agūt ⁊ rapinā cōmittūt ⁊ ad restitutionē tenētur. eodē mō dic de bello. si ē iustū nō ē rapina nec teneť ad restitutionē etiā si peccaret bellādo ꝓpter auaritiā. secus si eēt iniustū:de quo .℣.bellū.§.xj. Quō ab ifidelibus possunt accipere.℣.in fidelitas.§.x. De emētibus rem raptā .℣.restitutio .§.24.⁊ est grauius pctm̄ rapina q̄3 furtū ſm.s.T. ⁊.c.penale.14.q.5.de depdātibus romipetas vel venientes vel stantes vel recedētes a curia.℣.excōicatio.6.casu.6.⁊ se.

¶ Ut̄ sit standū iuramēto rapientis seu furātis de q̄titate rapti. seu furati. R̄. cōiter doc. legiste tenent i.l.si qn̄.C.vñ vi.⁊ pa.⁊ i.c.super eo. de his q̄ vi.ꝙ vbi quis cōuenit ex dolo alterius nō admittiť pbatio per iuramētū i litē. sed qn̄ ɔuenit de dolo suo sic crediť iuramēto allegātis dānū: ꝓpterea dicit Inn. i.d.c.sup eo. ꝙ.d.c. habebit locū i qualꝫ vi cōpulsiua:ablatiua:expulsiua:turbatiua:⁊ inqetatiua. Ex quo iferť ꝙ si probo furtū vel rapinā ꝯ raptorē stabiť iuramēto meo de q̄titate rei rapte ⁊ probātur furtū ⁊ rapina per socios familiares:⁊ hm̄ōi.

Raptor ꝓ qui per violentiā quis rapit res alienas cuius pena est ſm leges si agatur infra annū ciuiliter puniť i quadruplū nō cōputata.s.ipa re. post annū vero i simplū.ff.d̄ vi.bo.rap. .l.i.⁊.z.⁊ ad istā penā raptor qdē teneť solū postq̄ dānatus est. Si vero agať criminaliter tūc per vel sine armis puniť i tertiā partē bonoꝝ ⁊ fit infamis .ff.de vi.pu.d.l.i.p.miso:⁊.l.si. Si aūt cū armis puniť deportatiōe:q: deportabať in isulā ⁊ perdebat oia sua vt Julij.de pu.iudi. ſm canōes raptor multipliciter puniť ⁊ prima pena ē q: excoicať .s.ab illo epō i cuius epatu rapinam fecit.co.ti.c.i.⁊.6.q.3.c. placuit. Itē denegať ei penitētia nisi restituat ablata vel plenā securitatē de reddēdo faciat si habeat vnde possit. Si vero cū haberet vnde posset distulit habere penitētiā vsq; ad mortē ⁊ si nō potest satisfacere. si petat penitētiā dabiť ei ⁊ etiam viaticū:si vero decedit ipenitēs tūc ⁊ viaticū ⁊ sepultura denegabiť .c.super eo.⁊.ti.⁊.c.i litteris:ꝙ si nō habeat vnde reddat nec heredes. nec propinqui volūt satisfacere. ipe tñ ɔtritus facit qd̄ potest licet tarde ideo nō priuabiť penitētia ⁊ viatico. sed tñ sepultura denegabiť quod statutū est ad terrorē alioꝝ:p̄sbiteri vero q ꝯ predicta facerēt sepeliēdo ipm ⁊ hm̄ōi debēt d̄poni ab officio ⁊ bñficio vt.d.c.sup eo. ꝭ tñ de occultis raptorib⁹ ſm Inno. nō debēt tales rigores seruari ar.d.c.i lr̃is. Uide aliqd.℣.furtū.§.z.

Raptor.z°.s.personaꝝ: raptor.n.nō solū dicit reꝝ vt in precedēti. sed etiā personaꝝ ⁊ sicut ab illo d̄r rapina ita ab isto d̄r raptus ⁊ est cōiter quādo puella violēter rapitur vt in perpetuū teneať vel etiā qn̄ nō ipa. sed visus eius violēter rapitur.36.q.i.§.ex hac. Itē raptus nō solū cōmittiť i virgine. sed etiā large i vidua ⁊ sanctimoniali.36. q.z.raptores:⁊.c.si qs nō dicā. Uide aliqd.℣.luxu.

¶ Queriť de pena raptoris personaꝝ. Fria.§.5. R̄.ꝙ ſm ll.pena est vt capite puniatur ⁊ si igenuā rapuit eius substātia rapte applicet: secus si ancillam vel libertā quia tūc decapitať quidē. sed nō perdit substantiā ⁊ itelligiť si rapuit mulierē honestā. secus si meretricē q: ſm ll.non punitur d.pena. Itē nō potest puella rapta cōtrahere cū raptore. Item omnes fautores raptoris capite puniūtur .l. vnica: de rap. vir. ſm canones vero aliter puniūtur. Nam raptor efficitur seruus rapte. nisi velit se redimere 36.q.i.de raptoribus. Et pro declaratiōe predictoꝝ

nota fm Pa.in.c.cũ3 causa.de rap. q ubi tractatus de nuptijs non precessit raptus semper dicit cõmitti siue puella cõsensit siue nõ ut aperte vult tex. ĩ.l.unice.s3 ubi precessit tractatus & pro matrimonio cõtrahendo fuit adducta. tũc de iure canonico non cõmittitur raptus quia matrimoniũ debet esse liberũ & puella forte non poterat cõtrahere libere in domo parentũ eis renitentibus. unde ius canonicũ libertatem matrimonij cõsiderauit: ius vero ciuile cõsiderauit delictum raptoris: hec Pa. sic ergo rapta si velit potest cõtrahere cũ raptore de iure canonico ut i.c.accedens: de rap. Nota etiam q fm.ll. raptores filiorũ seu seducẽtes filios a parentibus: si sunt nobiles damnãtur in metallũ: si nõ sunt nobiles aut si plures hoc cõmiserũt dãnãtur ad mortem: & seruus vel libertus subditur bestijs. C. de plagiarijs.l.fi.& ibi glo.

r Atio habet triplicẽ gradũ i homine fm philosophũ.5.ethycorũ.primus est ante completum septẽniũ ubi non itelligit nec per se nec ab alio capere potest: & ideo illo tẽpore nulli cõtractui est aptus.secundus est cũ ab alio potest capere licet imperfecte.sed ipse per se nõ sufficit ad intelligẽdum & istud ẽ i fine primi septẽnii regulariter & tũc potest promittere aliqua ad que natura idinat.non tamen cũ obligatiõe perpetua.tertius est quãdo ab alio capere potest & per seipsm considerare & istud ẽ ĩ anno pubertatis: & tunc potest se obligare quo ad personam.puta ad votũ religionis & ad matrimoniũ & huiusmodi.sed quo ad exteriora nõ. nisi in fine.25.annorũ.Uide.v.spõsalia.§.4.&.v.matrimoniũ.2.§.6.&.v.etas.prin.

r Atiocinia sunt reditiones rationũ ad quas quis obligatur ex administratõe rei publice vel priuate. Nam sunt quedã ratiocinia publica quibus obligantur officiales curie ex administratione aliquarũ ad rem publicã pertinẽtiũ. vt.C. de epi.& cle.l.officiales: quedã dicũtur priuata quibus obligãtur homines ex administratiõe rerũ priuatarũ: vt tutores: curatores: actores: procuratores: executores de obli.ad ratio.c.unico.

¶ Utrum obligatus ad ratiocinia possit ordinari. R. q post dimissionẽ administratiõis si est obligatus rei publice ex administratiõe promoueri nõ potest ante redditã ratiocinationẽ.c.preterea.5.di.secus si eẽt obligatus ex mutuo vel alia causa.l.rescripto.ff.de mu.& ho.C.de de.& epi.l.quisqs emersio. si vero ẽ obligatus persone priuate tunc si tenet de dolo & fraude & cõstat repellit. Si vero cõstare nõ potest vel tenet ex alia culpa sic põt promoueri. In officio aũt administratiõis existẽs an possit promoueri ẽ opinio. Inno.i.d.c.unico: ubi dicit q si quis gerat tutellã vel curã legitimã vel necessariã a lege sibi ipositã vel etiã suscipiat aut miserabiliũ personarũ aut ecclesie procuratiões.seu administratiões & maxime cũ licẽtia epi q nõ ipedit ordinari cũ possit talia suscipe ẽt ordinatus: alias autẽ phibet.51.di.&.d.l.officiales. Et obligatus causa pignoris b3 Hosti.nõ põt ordinari ante redditã rõe3 ar.c.significãte: &.c.cum cõtra de pigno. Et fm.c.Hosti.filius vsurarij si succedat nisi damores prius emendet vel hereditatẽ repudiet.c.tua nos: de vsu. non põt promoueri. Uide aliquid.v.religio.§.xj.

r Atihabitio: vide.v.excoĩc.5.casu.ꝑ.§.43.

r Ecõciliatio: vide.v.cõsecratio.

r Ecõpensatio.v.cõpensatio.

r Ecusari põt iudex delegatus ex multis causis b3 q nõ Pa.i.c.accedẽs: vt lite nõ cõte.ꝑ. q3 cõsanguineus aduersarij. 2° q3 cõmensalis illius.3° q3 oriũdus ẽ eius patria.idẽ de districtu. 4° qñ nõ põt haberi accessus ad iudicẽ nisi p terrã inimicorũ.5° qñ loquit i aure & familiariter cũ aduersariis. 6° qñ ex aliq cã litigabat cũ eo hec nõ Pa. i.c.i.de iudi.7° qñ ẽ imperitus & habet assessore3 suspectũ Pa.ubi.s.Uide.v.iudex.pn.

¶ Ut protestatio de nõ tollẽdo cũ vel acceptãdo tollat p 9trũ factũ.R.fm Pa.i.c.unico: de lit. cõtest. q nõ nisi factũ 9triũ tollat protestationẽ ppter itellectũ aliũ itermediatũ. verbi grã.iterrogat an vera sunt q cõtinẽtur i libello.R.reus.respõdeo cũ protestatione q nõ itẽdo cõtestari litẽ p hãc respõsionẽ: & sic respõdet: nõ cõtestat per istud factũ 9triũ: secus si his dictis diceret iudex nõ admitto hãc protestationẽ: & postea ipse reus respõdet sine protestatiõe repetita ad libellũ.tale factũ 9triũ tolleret protestationẽ & lis eẽt cõtestata secus si iterũ repeteret & ego protestor nolle cõtestari litẽ.q3 nihil mediũ interuenit: pro hoc facit de. unica: de dolo: & qd dr ĩ cõsi.c.cũ.M.& l.ubi repugnãtia.ff.de re.iur.& i.c.solicitudinem: de appel.vel dic fm Bar.i.l.unica.C.de litis cõte. q quãdo protestatio respicit vnũ & factũ aliud. Nã i litis cõtestatione oritur quasi 9ctus: protestatio vero ordinat ad tollẽdũ istũ quasi 9ctũ.nõ aũt respõsionẽ & sic sunt diuersa & tũc per factũ 9triũ nõ tollit.s3 qñ 9cernũt vnũ protestatio & factũ vt puta q3 respondet & protestat q aio nõ respõdẽdi.tũc tollit talis protestatio per 9triũ factũ q3 cõcernit idẽ factũ.

r Egularis dr qui ad viuẽdum regulariter ẽ astrictus.siue sit monacus siue canonicus regularis.c.qd dei.de sta.mo.siue sit clericus. siue laicus l3 laicus nõ possit recipi i canonicum.vt i.c.2.de cõstitu.tñ põt recipi i 9uersum de elec.c.cu3 ex eo.li.6.Regularis b3 Pa.i.c.preterea: de pbrẽ.idẽ ẽ qd pfessus.vnde qñ canonici siue pbiteri seculares promittũt obediẽtiã platis suis dicũtur regulares .i.canonice pmittẽtes: canõ.n.grece: latine idẽ ẽ q regula: sunt.n.qdã canonici regulares i ecclesiis secularib9 vt i.c.idẽnitatib9:de elec.li.6.sic fuit.s.Dñicus vt dr i legenda sua. vnde decipiũtur dicentes q fuit de ordine canonicorũ regularium.

Eligio sꝫ Jo.an.i nouel.super Rea. ð regu.
1 sumit quadrupliciter: pro debito cultu veri dei
qº ad fidē ⁊ sic cōprehēdit totā christianitē
q̄ exhibet cultū vero deo ⁊ hinc dr religio christiana.
97.di.c.1.⁊ de diuor.c.gaudemus:⁊ ð sum.in.i pri.
2º sumit p cultu veri nō solū per fidē.sed etiā per bo
na opera ⁊ sic sumit actu.2º.erāt Hierosolimis viri
religiosi timētes deū:⁊c.⁊ sic religio ꝯprehēdit vni
uersitatē bonoꝝ christianoꝝ:⁊ de hoc.16.q.1.iuxta
⁊.23.q.5.qđ deo:⁊ de ꝯsti.c.ecclesia.3º sumit p sta/
tu clericali qꝛ sunt magis dediti diuino cultui de qº
1.q.3.saluator:⁊.11.q.1.c.1.4º sumit strictissime pro
statu illo qui p emissionē pfessionis regule approba
te subijcit se plati iperio totū se dedicās deo ⁊ diui/
no seruitio quasi holocaustū deo offerens sm.s.T.
2e.q.186.ar.ꝑ.post Greg.⁊ sic religio.pfectionis sta
tū noiat de quo.j.§.3.c.ex multa : de voto:⁊.e.ti.c.
ꝙ votū.§.pñti.li.6.⁊ talis ppriissime dr religiosus.
2 ¶ Regule approbate quibº aliquis dr ꝑprie religio
sus sunt quatuor.pª Basilij.2ª.Benedicti.3ª.Augu
stini.4ª minoꝝ ⁊ sub istis militant oēs proprie reli/
giosi. exceptis cartusiēsibº qui habēt sua statuta p
regula ⁊ habētur i magna veneratione ab eccl'ia.
Sub regula sancti Augustini militāt oēs canonici
regulares:fratres pdicatores:heremitani:seruite:or
do.s.Brigide:ordo.s.Hieronymi de nouo instituti
sub Eugenio.4º.ordo scopetini sub Gregorio institu
ti.ordo sancti Joānis Hierosolimitani qui dnr vul
gariter fereri.ordo hospitarioꝝ.s.Anthonij.ordo
cruciferaroꝝ. Differūt aūt isti ordines iter se p cōsti
tutiōes varias additas regule ⁊ i habitu. Sub re/
gula Benedicti militāt multi ordines: vt monachi
nigri de quibus i de.de sta.mo.c.ne i agro: qui cū
essent relaxati reformati sunt i speciali cōgregatiōe
q̄ dr sancte iustine:habētes speciales ꝯstitutiones ⁊
exēptiōes:per Eugeniū.4um.ꝯfirmatas. Sub eadem
militāt cistersieñ multipliciter priuilegiati quos bea
tº Ber.mirabilr dilatauit. Camaldoleñ istituti per
beatū Romualdū ordinis vallis vmbrose quos isti/
tuit.b.Jo.gualbertus ordinis humiliatoꝝ.ordo du
maceñ:celestini quos istituit.b.Petrus de murrone
qui fuit papa Celestinus.sꝫ renūtiauit papatui. or/
do montis oliuaꝝ.ordo montis sani seu Siluestri.
oēs hi sub regula.b.Benedicti:differūt i cōstitutio/
nibus ⁊ aliqui in habitu:⁊ oēs tēpore dñi archiepi
flo.erāt exēpti nisi siluestrini. Sub regula Basilij q̄
fuit pª militāt oēs monaci oriētalis ecclesie.seu gre
ci. ac etiā i occidēte fratres carmelite aliqñ sub ea/
dē fuerūt quibus āno dñi.1247.d.Jnno.4. addidit
quasdā ordinatiōes per moduꝫ regule traditas eis
a quodā Patriarcha Hierosolimitāo dicto Alber
to.extractas ex regula Basilij cū quibusdā additis
declarātes ⁊ mitigātes regulā illā p.d.Ugonē car/
dinalē ordinis pdicatoꝝ dictatas: vbi determinat
ꝙ abstineāt ab esu carniū ⁊ ieiunēt ab exaltatione
.s.crucis vsqꝫ ad resurrectionē : dñicis diebus excē/
ptis ⁊ teneāt silentiū nocturno tēpore ⁊ quedā alias
sub ipsa etiā regula Basilij.fratres hermenij vulga
riter dicti antiquitus militabāt.nunc aūt dr eos sub
regula Augustini viuere. De regula.b.Frācisci sub
qua militāt soli minores:hic.s.Frācisciꝰ icepit ordi
nē suū anno dñi.1210.sub Jnno.3º.⁊ ꝯfirmatus fuit
ordo eius pmissiue:sed solēni approbatiōe ab Hono
rio successore post ꝯfirmationē ordinis predicatoꝝ.
De regula.b.Frācisci:vide aliqd.j.c.c.§.23.⁊c fi.
¶ Nō sm Jo.an.vbi.s.ꝙ dña est iter regulas qua 1
tuor approbatas ⁊ ꝯstitutiōes seu ordinatiōes reli/
giosoꝝ qꝛ regule mutari non possunt ab inferiori a
papa de re.iur.c.ois:secus de cōstitutionibus vel or
dinationibus q̄ possunt mutari ab his qui habent
equalē auctoritatē his qui eas fecerunt ⁊ nō etiā ꝙ
Greg.x.de reli.do.c.vnico li.6.districtius prohibet
ne quis nouū ordinē adinueniat:⁊ dicit Jo.an. intel
ligi:ð pluribus simul i eodē collegio habitātibus ⁊
eādē religionē pfitētibº:⁊ nō ꝙ dr de habitu nouo
nō sumēdo:alias secularis psona seplā nō inueniēs
⁊ seorsuꝫ habitans nouū hitū sibi assumere pōt vel
habitare cū alijs nō sub titulo religiōis. sꝫ secularis
ð qº vide.h.excōº.5.casu.35. Quō status beginaꝝ
reprobat ⁊ dātes auxiliū:⁊c.h.excoiº.5.casu.48.
¶ Utrū religio propriissime sumpta.sm.4um.moduꝫ 3
positū in principio iporter statū perfectiōis .R. sm
.s.Tho.2e.q.186.ar.ꝑ. ꝙ sic : vbi ait. Jd ꝙ cō ter
multis conuenit.antonomatice attribuit ei cui per
excellentiā cōuenit sicut nomen fortitudinis vēdicat
sibi illa virtus q̄ circa difficilima firmitateꝫ animi
seruat ⁊ tēperātie nomen.vēdicat sibi illa virtus q̄
tēperat maximas delectatiōes.religio aūt est qdaꝫ
virtus p quā aliquis ad dei seruitiū ⁊ cultū aliquid
exhibet ⁊ iō antonomatice dñr religiosi illi q se tota
liter mācipāt diuino seruitio per paupertatē totaliter
abstrahētes affectū a rebus mūdanis ⁊ per votuꝫ
ꝯtinētie ne ipediat a dei seruitio:⁊ p votū obedien/
tie vt istruātur ⁊ exercitētur ad puenīēdū ad perfe/
ctionē q̄si sub magistro in his q̄ ptinēt ad religionē
q̄si holocaustū deo offerētes.holocaustū.n.sm.e.d.
.s.2e.q.102.arº.3e.ad.8um.erat sacrificiū qđ totalr cō
burebat q̄si totū icēsuꝫ.hmōi.n.sacrificiū offerebat
deo spālr ad reuerētiā maiestatis ipius ⁊ amorem
bonitatꝭ eius:⁊ ꝯueniebat pfectiōis statui.i iplectiōe
ꝯsilioꝝ eius:⁊ iō totū cōburebat .vt sicꝫ totū aial re
solutū i vaporē.totū sursuꝫ ascēdebat ita etiā signi
ficaret totū hoiē:⁊ oia q̄ ipius sunt:eius dño eēnt
subiecta:⁊ ei eē offerēda. hec ille. vñ holocaustum
ad sacrificiū ꝯparatū se hꝫ sicꝫ pfectū ⁊ totū ad par
tē hꝫ.s.T.2º.q.186.ar.3.6um.vnde Greg.dicit super
Ezechi. Sūt qdā q nihil sibimetipsis reseruāt. sꝫ sen
suꝫ.linguā:vitā atqꝫ substāciā quā ceperūt.oīpotēti deo
imolāt. Jn hoc aūt pfectio hois ꝯsistit ꝙ totalr deo
inhereat:⁊ sꝫ hoc religio perfectiōis statum noiat.

Et q̄uis exhibere aliq̄n aliqua ad cultū dei sit de ne
cessitate salutis vt dr̄.ō.b.charitas.§.17.sz tn̄ z sua
totalr̄ diuino cultui deputare ad pfectionem ptinet.
Notādū tn̄ ꝙ q̄uis religio noiet statū pfectiōis vt
dictū ē.tn̄ nō oꝫ ꝙ ql's existēs i religione sit pfectus.
sz ꝙ ad pfectionē tēdat: religio.n.dicit pfectionē ex
intentiōe finis z sic debet itēdere perfectionē.vnde
Orige.sup illud Mat.19.si vis pfectus eē:zc. dicit
ꝙ ille q mutauit p diuitijs paupratē vt fiat pfectus
nō eo ipo tēpore quo tradidit bona sua pauperib⁹
fiet ois perfectus. sz ex illa die icipiet speculatio dei
adducere eū ad oēs virtutes z hoc mō in religione
nō oēs sunt pfecti.sz quidā icipiētes qdā pficiētes z
aliqn̄ dn̄r penitētes iq̄ excludūr occasiōes peccādi.hec ille.

4 ¶ Ex q religio ē status pfectōis q̄rif vt̄ reli/
giosus teneaf eē pfectus.R̄.sm.s.T.2ᵉ.q.184.ar.2º.
ꝙ pfectio vite xp̄iane in charitate ɔsistit.iportat
aūt pfectio quādā vitatē q: vt dr̄.3º.phy.pfectū est
cui nihil deest.pōt ergo triplex perfectio cōsiderari.
vna qdē absoluta q̄ attēdif nō solū sm totalitatē
ex pte diligētis. sz ēt ex pte diligibilis .p vt.s.tn̄ de⁹
diligif quātū diligibilis ē z talis pfectio nō ē possi/
bilis alicui creature.sz ɔpetit soli deo in quo bonuꝫ
Integralr̄ z eēntialr̄ inenif.Alia est pfectio q̄ attēdif
sm totalitatē absolutā ex pte diligētis put.s.affect⁹
sm totū suū posse semper actualr̄ tēdit in deū z ta/
lis perfectio est patrie z nō vie.vt.ō.b.charitas.§.
24.3ª est pfectio q̄ neqꝫ attendif sm totalitem ex pte
diligibilis neqꝫ sꝫ totalitatē ex pte diligētis q̄ᵐ ad
hoc ꝙ semper ferat i deū sz quātū ad hoc ꝙ exclu/
dāt ea q̄ repugnāt motui dilectiōis i deū sic Aug.
dicit i li.83.q.ꝙ venenū charitatis ē cupiditas z ta
lis pfectio pōt i hac vita haberi dupl'r.vno⁹ iq̄ᵐ ab
affectu hois excludif oē illud qd̄ ɔ̄riaf charitati sic
pctm̄ mortale:z sine tali pfectiōe charitas non pōt
eē.vn̄ ē i oibus de necessitate salutis. Alio⁹ inq̄ᵗum
ab affectu hois excludif nō solū illud qd̄ ē charitati
ɔ̄riū.sz ēt oē illud ꝙ ipedit ne affectus mētis totalr̄
dirigaf i deū sine qua pfectiōe charitas eē pōt.pu/
ta i icipiētibus z pficiētibus:pfectio igif religiosi ē
totalr̄ deo per affectū iherere remotis his q̄ ab hoc
ipediūt. Et ad hanc pfectionē sꝫ.s.Tho.2ª.2ᵉ.q.186.
ar.2º. reqrif p̄ eēntialr̄ pfecta obseruatio pceptoꝝ:
2º dispositiue obligatio ad tria vota. 3º cōplectiue
obseruatio ɔsilioꝝ:hāc pfectionē nō pfitēf religiosi
sz pfitētur se tēdere z itēdef istā vt illā possint ɔseq.
sic ēt q̄ itra scholā nō pfitef se sciētē sz studentē ad
sciaꝫ acquirēdā sic Aug.dicit.8.de ciui.dei. Pita/
goras noluit se pfiteri sapientē.sz sapiētie amatorē
z iō religiosus nō est trāsgressor pfessionis si nō sit
pfectus.sz solū si ɔtēnat ad pfectionē tēdere: ille.n.
q statū religionis assumit nō tenef habere pfectam
charitatē.sz tenef ad hoc tēdere z operam dare vt
habeat charitatē perfectā z ex ɔsequēti nō tenef ad
hoc vt illa ipleat q̄ ad pfectionē charitatis ɔsequū/
tur:tenef aūt vt ea iplēda itēdat ɔ̄ qd̄ facit ɔtēptus
vn̄ nō peccat si ea ptermittat.sz si ea ɔtēnat.hec ille.
Itē.2ª.cor.13.circa fi.dicit idē.s.doc. boni debēt ha/
bere i seipis emulationē pfectiōis. vn̄ apls dicit per
fecti estote.i.semper tēdatis ad pfectionē:nō est aūt
hoc qd̄ hic dr̄ pceptū.s.ꝙ hō sit perfectus. sz hoc ꝙ
semp tēdat ad pfectionē:z hoc ē necᵐ q: qui nō stu/
det ad pficiēdū ē i periculo deficiēdi:videmus.n.ꝙ
nisi remiges conētur ascēdere nauis semper descē
dit z ideo dn̄s dicit Mat.6.estote perfecti.hec ille.
Ex his q̄ dicta sunt i psenti.§.z pcedēti pꝫ p̄ ꝙ reli/
gio dicit quēdā statū siue quādā viā vel exercitiuꝫ
seu scholā tēdēdi ad pfectionē nō qdē sm ꝙ pfectio
dicit affectū hois tendētis i deum sm totū suū posse
semper z totalr̄ z actualr̄ q: talis non est possibilis
simplici viatori.Nec dicit solū pfectionē sꝫ ꝙ exclu
dit ab affectu hois oē illud qd̄ ɔ̄riaf charitati.q: ta
lis ē necᵉ oi existēti i statu merēdi.sz dicit statū pfe/
ctiōis.qui ab affectu hois. excludit nō solū illud qd̄
charitati est ɔ̄riū.sz ēt oē illud qd̄ ipedit ne affectus
mētis totalr̄ dirigaf i deū. sine qua pfectiōe chari/
tas eē pōt.puta i icipiētibus z pficiētibus.perfectio
igif religiōis ē totalr̄ deo per affectū salt̄ virtualr̄
iherere.remotis his q̄ ab hoc ipediūt.s.remota affe
ctione rex tēporaliū q̄ ipedit a pfecto amore dei qd̄
fit p votū paupertatis.Et remota delectatiōe vene/
rea ne ipediaf a dei seruitio qd̄ fit p votū castitatis.
Et remota ppria voluntate vt quasi sub magistro
instruātur z exercitētur ad pueniēdū ad istā perfe
ctionē p ea q̄ sunt i regula z ordinatiōibus qd̄ fit p
votū obediētie. Scdo pꝫ ꝙ religiosus nō tenef eē
pfectus.sz tenef itēdere per modū finis vel tēdere sal
tē virtualr̄ ad pfectionē vel habere illā. Tertio pꝫ
ꝙ religiosus tenef nō cōtēnere pfectionē. Et q: ista
duo.s.intēdere vel ɔtēnere pfectionē sunt verba ob/
scura iō idigēt declaratiōe.vbi notādū est ꝙ qn̄ ali
quis sit religiosus p̄ aphendit istā pfectionē.s.qd fit
seruire deo.modis dictis. Deinde deliberat hoc esse
faciēdū.postea p volūtatē acceptat z intēdit se obli
gare.vn̄ pmittit per votū ad sic opandū:z hoc ē p̄
itēdere pfectionē qd̄ pertinet ad icipiētes z dr̄ pma
nere i ista itētione virtualr̄ ēt postq̄ꝫ nō opaf neqꝫ
cogitat actu quousqꝫ frāgat hāc intentionē p actuꝫ
ɔ̄riū.s.qn̄ deliberat actualr̄ nō itendere talē pfectio
nē vel nō a pciare vel nō extimare talē perfectionē
vel statuta principalia regule vel ɔstitutionū: z tūc
frāgit illud ppositū pᵐ. in quo dr̄ ɔtēnere pfectionē.
Et si ex hoc.s.nō itēdere vel nō apciare pcedat ad
faciēdū ɔ̄ ea q̄ p̄ intēdebat i p̄ pposito.s.q̄ ɔtinēf in
votis vel regula.tūc peccat p ɔtēptū.ita ꝙ opari ex
ɔtēptu plus ē q̄ꝫ ɔtēnere.eo ꝙ ɔtēnere ē nō apcia
re.peccare vero ex ɔtēptu ē ex tali nō apciare fa/
cere ɔ̄ regulā ex hoc ꝙ ei subici nō vult. Si vero pse
uerat i p̄ bono pposito.s.actualr̄ opando saltē vir
tualr̄ sꝫ illa q̄ pposuit z diu pseuerat tūc dr̄ pficere:

⁊ pari mō posset hoc ꝯtinuare ⁊ frāgere: ⁊ iterū renouare. vt dictū est de ꝑ bono ꝓposito. Si aūt i sic operādo duret quousq₃ veniat ad hoc ꝙ iā displiceat sibi oīs delectatio seculi ꝓpter amorē ⁊ feruorē charitatis vt iā cupiat dissolui ⁊ eē cū xpo vt faciebat Paulus tūc iā est pfectus. quā ēt pfectionē pōt cōtinuare ⁊ frāgere q̄diu ē i via. vt dictū est de incipiente. Et ēt qñ semel fregit pōt iterū reformare.

5 ¶ Cōsequēter ad pcedētia q̄rit de ꝑmutātia vnius religionis ad aliā. Ad qđ. R̄. fm. s. Tho. 2ª2ᵉ. q. 188. ar. 6. fm ꝙ ordinat. d. ar. f. 3ª. n. 16. c. 1. §. 2. ꝙ excellentia vnius religiōis ad aliā pōt attendi tripl'r. vnō principal'r ex parte finis ⁊ sic illa religio dr̄ pfectior alia q̄ ordinaṫ ad potiorē finē ⁊ fꝫ hoc iter religiones illa q̄ ordinaṫ ad docēdū ⁊ ꝑdicādū tꝫ suminū gradū ⁊ rō est q: q̄uis ꝑdicare ⁊ docere sit actus vite actiue ꝓcedit tñ ex plenitudine ꝯtēplatiōis fm Greg. vñ pferṫ simplici ꝯtēplatiōi sicꝫ maius ē illuminare q̄ lucere solū: ⁊ isto mō itelligiṫ. c. 1. ꝫ: d. regu. vbi dr̄: sicꝫ maius bonuꝫ minori ꝑponiṫ ita vtilitas cōis speciali ⁊ i hoc recte ꝑponiṫ doctrina silentio. solicitudo ꝯtēplationi. labor ocio. vñ religiōes deputate ad ista sunt ꝓpinquissime pfectiōi epoꝝ. 2ᵐ. gradū tenēt ille q̄ ordinātur ad ꝯtēplationē. 3ᵐ q̄ ordinātur ad actus exteriores. 2° attendiṫ excelētia vnius religiōis ad aliā fm ꝙ i eodē genere finis: vna ordinaṫ ad artiorē actū q̄ altera. puta si religiōes q̄ ordinātur ad cōtēplatiuā. vna ordineṫ ad orādū ⁊ altera magis ad legendū erit perfectior. p°. q: altioris cōtēplationis est oro q̄ lectio ⁊ inter opera actiue vite potior est redimere captiuos q̄ recipere hospites ⁊ ideo religio q̄ ordinaṫ ad redimendos captiuos erit excelētior q̄ q̄ ordinaṫ ad hospites suscipiēdos ceteris paribus: Pōt etiā attendi ista excellētia si vna illaꝝ ad plura ordineṫ q̄ alia: puta si ordinaṫ vna ad legendū ⁊ orādū. potior erit illa q̄ ordinaṫ solū ad legendū vel etiā si ꝯuēniētiora statuta habeat ad cōsequendū finem propositū diceṫ perfectior illa. q̄ hmōi nō habet. 3° attendiṫ ex parte exercitii nō quidē quātū ad quātitatē. sed quātū ad ꝓportionē eius ad finē intentū. vnde in collatione. 2ª. Moysi. b. Ant. ꝑposuit discretionē q̄ omnia moderatur. vigiliis. ieiuniis ⁊ aliis hmōi. Non ergo ex hoc ꝙ religio aliqua: habet artiores obseruantias debet iudicari potior. sꝫ ex hoc ꝙ maiori discretione sunt eius obseruātie ordinate ad finē intentū religionis sicut maceratio carnis per abstinentiā cibi ⁊ potus sicut faciunt monaci qui nō comedūt carnes ⁊ multū ieiunāt efficatius ordinātur ad cōtinētiā q̄ per subtractionē vestiū seu calciamentoꝝ vel corporalē laborē Jo. an. in. c. sane: de regul. in nouella postq̄ posuit predicta post. b. Tho. subdit. nos canoniste non ponderatis his subtilitatibus solum solemus aduertere. vbi sunt artior. strictior. durior. vel fortior modus viuendi. vnde in. c. licet: de regul. dicatur de artiori vita ⁊ sanctiori ad quā licet transire ex laxiori licentia petita ⁊ sic cū omnes religiones sint ordinate ad summū finē qui est charitas ꝑ quā ꝯiungūtur deo vt i extrauagāti Jo. 22. q̄ incipit: ad conditorē. Et sic cū finis sit idem. solū ponderamus altiorē modū viuēdi. vnde si in vna religione sit sola cōtēplatio cū artissimo mō viuendi nō admitteremus trāsitū ad religionē i qua esset ꝯtēplatio ⁊ predicatiōis officiū cum laxo vel minus arto mō viuēdi. ꝙ tñ Theologi admitterent fꝫ nota. s. Et addit post Tho. ꝙ paupertas religionis ex hoc ꝙ est maior nō ꝓpterea facit religionē perfectiorē simpl'r alqs hec Jo. an. de hoc vltimo. vide i. §. se.

¶ Utrū habere bona tēporalia siue possidere eadem diminuat perfectionē religiōis ita ꝙ paupertas augeat perfectionē eiusdē. R̄. fm ꝙ habeṫ ex dictis. s. Tho. 2ª2ᵉ. q. 188. ar. 7. ꝙ habere bona tēporalia potest esse dupliciter. primo i particulari vel tāq̄ propria ⁊ diminuit. q: solicitudo q̄ est circa res ꝓprias pertinet ad amorē priuatū qui minuit de perfectione charitatis. imo est ꝯtra essentiā voti paupertatis. Alio mō possunt haberi in cōi ⁊ hoc pōt esse fꝫ triplicē gradū religionis. Nā illis religionibus que ordinātur ad corporales actiones vite actiue. cōpetit habere habūdantiā diuitiaꝝ cōiuꝫ vt possint facere largas elemosinas ⁊ sic sunt perfectiores q̄ nō habent plures diuitias. Illis aūt religionibus q̄ sūt ordinate ad cōtemplandū solū. magis cōpetit habere possessiones moderatas nisi simul oporteat tales religiosos per se vel per alios hospitalitatē tenere ⁊ pauperibus subuenire. Ille vero religiones q̄ ordinātur ad cōtemplata aliis tradēda per predicationē ⁊ audientiā cōfessionū per lectionē vel per ꝯsilia. ad eas cōpetit vitā habere maxime ab exterioribus solicitudinibus expeditā qđ quidē fit dum modica q̄ sunt necessaria vite cōgruo tēpore procurata cōseruantur ⁊ hoc. dñs paupertatis institutor docuit suo exēplo: habebat. n. loculos Jo. 12. ⁊ per Jo. 22. determinatū fuit esse hereticū dicere ⁊ pertinaciter asserere christū nō habuisse aliquid in cōi ex quo patet ꝙ ꝯseruare pecuniā aut quascūq₃ alias res i cōi. siue mobiles siue imobiles ad sustentationē religiosoꝝ. est perfectioni cōformē quā xps docuit suo exēplo. sꝫ ⁊ discipuli post resurrectionē a quibus oīs religio sumpsit exordiū precia prediorū conseruabāt ⁊ distribuebāt vnicuiq₃ prout opus erat. Ex quibus patet ꝙ ille religiōes q̄ ordinātur ad cōtemplationē solū vel ad cōtemplata aliis tradēda debent carere solicitudine quātū est possibile vt magis possint insistere cōtemplationi: habere aūt diuitias habūdantes etiā in cōi habet magnā solicitudinē: magnū amorē ad illas: ⁊ inanē gloriā: ⁊ sic diminuit de perfectiōe: habere vero diuitias necessarias in cōi moderatas pertinet ad amorē charitatis q̄ nō querit q̄ sua sunt ⁊ minimā solicitudinē nō

ingerit hec incitat ad magnū amorē vel ad inanez gl'iaz iō nō minuit perfectionē. vñ q̄rere necessaria dicti bz maiorē solicitudinē ⁊ vagationē q̄z habere moderata in cōi ⁊ ideo minuit de perfectione. Si quis autē arguat q̄ aliqui viri sancti vt.s. Dñicus ⁊ Frāciscus laudauerūt maximaz paupertatē ⁊ sic videt̄ q̄ mendicare dicti sit qd pfectius q̄z habere diuitias moderatas. R̄. fm.s. Tho. vbi .s. q̄ illi.s. viri timuerūt ne itroducerētur diuitie magne q̄ inferūt solicitudinē magnā: amorē: ⁊ inanē gloriā ⁊ in isto sensu.s. Dñicus phibuit: ⁊ ē. hoc ꝯfirmat̄ p tex. 12.q.i. illi āt: vbi dr̄ q̄ sine ipedimēto pfectiōis ecclie: possit facultates q̄ sunt cōes possidere. pz igitur tam ex isto. §. q̄z ex precedēti q̄ nuditas siue paupertas nō sunt de essentia perfectiōis. sz moderate sumpta possunt eē istrumētū ei': imo paupertas ē minimū instrumētū iter tria principalia. Naz paupertas est minus q̄z castitas ⁊ castitas minus q̄z obediētia intellige semp ceteris paribus ⁊ i eodē genere: vide. §. pcedentē in fi. de capacitate religionis ad possessiones: vide. ℣ legatum. §. §.4.

7 ¶ Ut'' pfectior sit religio i societate viuētiū q̄z agentiū solitariā vitā. R̄. fm.s. T. 2ª 2ᵉ.q.188.arᵒ.fi. q̄ sicut id qd̄ iā pfectū est preeminet ei qd̄ ad perfectionem exercet̄ ita vita solitarioꝝ si debite assumat̄ preeminet vite sociali: si autem absq̄ precedēti exercitio in quo sit perfectus talis vita assumat̄ est periculosissima nisi per diuinā suppleat̄. qd̄ i alijs per exercitiū acquirit̄: vbi nō fm.d.ar.f.3ᵒ.ti.16.c.i. §.3. post bene dictū ⁊ Hieronymū: q̄ triplex ē genus monachoꝝ primi dñr sarabaite discurētes hinc ⁊ inde ⁊ viuentes in spū libertatis qui dicūt se christū sequi i eo q̄ circuibat per ciuitates ⁊ castella hi satis vituperāt̄ a doc. ⁊ i iure vt.16.q.i. quidā monachi ⁊.c.q vere. secūdi dñr cenobite.i. in cōgregatiōe viuētes hi vident̄ exorti sub Heliseo qui cōstituit cuneos prophetaꝝ renouati a Christo q discipulos habuit simul habitātes ⁊ i cōi viuētes ⁊ isti habent diuersos modos viuendi. tertij dicūtur anachorite.i. solitarij viuentes qui dicūtur Christum imitari in eo q̄ solus agebat in desertis Matth.4. hi traxerunt initiū ab Helia vel a Ioāne bap. de quibus dicit̄ in.d.c. qui vere: ⁊ solitariā vitā eligunt ⁊ digni sunt cōuenienti honore ⁊ talis vita cōpetit solis perfectis qui alioꝝ regimine nō indigent. sed solū spiritu dei agūtur: de hac particip at satis cartusienses ⁊ heremite. camedulen̄. licet etiā participēt de cenobitis q̄z simul quādoq̄z cōueniunt. vnde nō q̄ id quod est solitarium debet esse sibi per se sufficiens hoc autez est cui nihil deest quod pertinet ad rationem perfecti ⁊ ideo illi ꝯuenit qui iā ad perfectū peruenit vel ex diuino munere sicut Ioānes bap. vel per exercitiū. vide aliqd ver. heremita. §. fi.

8 ¶ Utrū dispositio odiosa concepta erga regulares vel religiosos extendat̄ ad fratres tertij habitus vel ad alios qui non sunt propriissime religiosi. R̄. fm Pa. in R̄ca: de regul. q̄ nō: q̄z tales proprie nō dñr religiosi. vnde potius eoꝝ regula ē quidā modus bene viuendi. licet sit approbatus per papā ⁊ iō solū cōprehēdet illos qui tria vota substātialia promiserūt in religione alicuius regule approbate fm Io. an. in glo. de.i. de deci. vnde iesuite etiā non cōprehendūtur ⁊ similes ⁊ hoc verū nisi aliud addat̄ puta quicūq̄z religiosi. Nam tūc etiā cōprehēderētur. hospitalarij Hierosolimitani qui nō possunt ꝯtrahere matrimoniū ⁊ promittūt obedientiā superiori ⁊ nō possūt retrocedere ab illo statu nō tñ cōprehēderētur alij hospitalarij qui vtūtur matrimonio lz portent certū habitū q̄z nō sunt religiosi neq̄z stricto neq̄z largo modo in fauorabilibus bene cōprehendūtur prefati fratres q̄z largo mō videntur sub regula rōe ꝑmissionis facte superiori eoꝝ hec Pa. intellige etiā de similibus. Et quō tales gaudeāt priuilegio clericali. ℣ excōicatio. 5. casu. p. §. 18. ⁊ se.

¶ Quis possit effici religiosus. R̄. quilz qui non habet aliquā de īfrascriptis ꝯditionibus quaꝝ prima est etas imatura de quo dic vt.s. ℣ nouiti'. §. i. ⁊ 2. de pena recipiētis ad ꝑfessionē an̄ tp̄s ibi. §. 3. ⁊ 4. 9

¶ Secūda est seruilis ꝯditio: seruus quippe sine cōsensu dñi nō potest intrare religionem ar. 54. di. c. nullus episcopoꝝ. prescribit̄ tamen triēnio a religione que hoc ignorat si dominus scit ⁊ nō repetit. 17. q. 2. c. si quis incognitus. Iste tamen si repetat̄ a domino religiosus erit fm Ugo. ibidez ar. 27. q. i. c. de viduis: ⁊ religioni tenebitur quantū in ipo est ⁊ si manumitteret̄ nō posset cōtrahere: nec obstat. c. quidam: de cōuer. cōiug. q̄z ille qui habet vxorem non potest seruare castitatē ea inuita ⁊ sic religiosus eē nō potest. sed seruus sic. quia nō requirit̄ corpus liberū vt sit monachus cū in domo propria quis possit esse religiosus. d. c. d̄ viduis: ⁊ hoc intellige de omni genere seruoꝝ: si vero fecit professionē ante triēniuz sciēter tūc bz Ray. debet remanere in monasterio ⁊ monasteriū tenebit̄ dño q̄z fuit i culpa i recipiēdo. x

¶ Tertia debitoꝝ obligatio qui.n. debet aliquid alteri non potest illud licite pretermittere vt religionem ingrediat̄. 53. di. generalis: si tamen sit debitū pecunie vel talis debitor nō habet vnde satisfaciat. tunc faciat qd̄ potest. s. cedat bonis suis creditori ⁊ sufficit: pp pecuniā. n. nō obligat̄ ꝑsona liberi hoīs. sz tñ ad ꝯpēsam. vñ lz ei rebus suis cedētibus igredi religionē nec tenet̄ in seculo remanere vt ꝓcuret vñ soluat debitū si mō ex zelo dei ⁊ feruore charitatis hᵒ faciat q̄z. s. s. auctē hᵒ facit cui nemo pōt resistere. 19. q. 2. due de regul. c. lz. Si tñ mōasteriū qd̄ ingredit̄ aliqd acquireret p successionē hereditariā vel p donationē vel legatū rōe ipius solū. sic tenet̄ satisfacere q'' se illud extēdit qd̄ habuit eius occasiōe solūmō. ar. si qua mulier. 19. q. 3. fm vero Pe. de palu. 4. d. 38. q. 4. ar. 3. i. 3ª. cōclusione. Ante professionē debet per se soluere xi

debita.sz p pfessionez qua bonis cedit ⁊ mūdo mo/ rif.realia debita in monasteriū trāsferūtur qr obli/ gaf sic heres.nō tñ vltra valorez bonoꝝ si ignora/ uit vel inuētariū fecit.sic nec quicūqz alius heres:di/ co aūt bonoꝝ q ad monasteriū venerūt nā ꝯ religs sufficit cedere actionē nec cōpellif monasteriū litiga re hec Pe.Si aūt sunt obligati ad rōcinia rei publi ce nō sunt recipiēdi di.4.legē:si vero priuatoꝝ:ho/ nestū est vt prius de rōcinijs se expediant nō aūt est nec ͫ fm glo. Ray.poterit etiā fm Ray.i monaste/ rio exns. scribere vel aliud honestū opus facere ad liberādū se dūmō pp hoc nō negligat officiū diui/ nū.12.q.1.clericus nec ipedif in aliquo obseruātia re gularis:hoc itellige de bene eē.nisi rōe scādali etiaz si cū iuramēto hoc deberet ar.d.c.lz:nec iuramētuz violat qui i melius cōmutat.c.puenit:de iur.iur. vl de aliqd.ꝟ.rōcinia: ⁊.ꝟ.pietas.§.1.⁊.2.

12 ¶ Quarta est dignitatis astrictio vt sunt epi ⁊ alij supiores qui sine licētia pape nō pñt intrare.c.lz:de regul.iferiores vero epis pñt:ēt inuitis suis epis.19. q.2.due:sic sūt decani ppositi.archidiaconi. archip/ sbiteri.curati ⁊ oēs alij iferiores epis:bñficiū tñ cōz alteri nō debet ɔferri nisi expsse vel tacite pfessi fue/ rint.c.beneficiū:de regu.li.6.debēt tñ petere licētiaz ɋuis nō obtineāt vt.d.c.lz:de fructibz aūt bñficioꝝ añ pfessionē debet ps debita assignari alicui q ser/ uiat p ipo.d.c.bñficiū:reliquū vero erit ipius vt nō sit honerosus monasterio.16.q.6.de lapsis qr nec p prie ē religiosus vt pz in.c.religioso: de sen.exc.li.6. nec beneficiū suū vacat.ꝟ.nouitius.§.12.

13 ¶ Quinta ē matrimonij obligatio.s.post ɔsumatio nē nā tūc nō pōt religionē itrare nisi put dr.ꝟ.ma trimonio ꝓ.§.2.itellige ēt si copula ē hita post ma ͫ ꝑtū vel spōsalia.sz nō si añ qr sic nō impediret nec ma ͫ diceref ɔsumatū ar.c.veniēs:de spon.etiā si iu/ rasset ducere aliquā poterit tñ itrare.c.puenit: el.2. de iur.iur.Est tñ opinio ꝙ melius ē vt prius ꝯhat ⁊ post igrediaf ne videaf piurus vide.d.§.2.⁊.ꝟ. impedimentum voti.

14 ¶ Sexta est coactiōis ipositio.Nā oz vt volūtarius sit nō teneret ingressus.ar.de regu.c.1.20.q.3.pña. In aliqbus aūt religionibus regrif vltra.s.vt sit cor/ sanus:legitime natus:aio prōptus:cōpetēter littera tus:vel ad honestos labores aptus:attñ si quis reci perēf i aliquo istoꝝ teneret vt plurimū pter pͫ ⁊.5 ͫ.

15 ¶ Quō dz quis itrare aut qua itētiōe.R.vt moriaf seculo ⁊ seruiat xpo.12.q.1.c.2. ⁊ glibet fm .s.Tho. debet reputare votū religionis eē bonū nec indiget ɔsilio cū sit religio manifeste bona : ⁊ dz etiā repu/ tare eē propoꝛtionatā sue ifirmitati nisi expsse ɔstet de ꝯrio:pp custodiā.n.q adhibef magis religiosis ꝙ̄ secularibus:⁊.pp bona exēpla q vidēt ibi frequē/ tius ⁊ pp bona verba q frequētius audiāt ⁊ ppter maiores ɔsolatiōes quas diuina benignitas ob fa/ uorē religiōis ⁊ ex sancta societate isundit eis.effici tur eius obseruātia pportionata l ipa existēti ꝙ̄ pro portionata nō eēnt remanēti i seculo. Nisi forte qͣ ad religionē.s.quam debet igredi:⁊ sic debet petere ɔsiliū ab his qui cognoscūt ⁊ nō ipediūt. Et vbi qs ex ignorātia vel errore itenderet illā ingredi in qua nō bñ viuif.crudelitas esset nō reddere cū cautum. di.83.§.1.Sed vbi quis istigaf ⁊ multū iclinaf ad vnam q sit bona nō sine magna cā est remouēdus ab ea.⁊ ad aliā iducendus.vt.n.dr.20.q.3.psens. Quod quis nō elegerit vel optat pfecto nō diligit. qō aūt nō diligit facile cōtēnit.

¶ Ut ͫ intrās religionē ex cā ihonesta. puta vt esset 16 abbas vel vt meli⁹ triūphet vel gaudeat ⁊ hmōi te neaf lz nō ɔsequaf suā intentionē.R.fm Pa.in.c. vt clerici:ꝯ regul.ꝙ sic.qr effectus ē religiosus.Hͦ nō obstāte vt tz glo.i.d.c.vt clerici. ⁊ facit hon⁹tex. cū glo.i.c.qō iterrogasti.17.q.2.vid.ꝟ.bñficiū.3.§.17.

¶ Quid de illo q dolo iductus est ad religionē .R. 17 ꝙ nihilominus erit religiosus : de cōuer. ɔiug.c.ex parte.el.2.⁊.c.veniēs:⁊.c.dudū:qō me cā.c. cū dile ctus .ꝟ. dolus.§.6.

¶ Quid de illo q metu mortis efficif religiosus.R. 18 ꝙ si timor iferaf ad hoīe sic nō ē religiosus qō me. cā:platū:nec obligaf p tale votū nisi postea ratifi/ cef vt i.c.porrectū:⁊ i.c.sic nobis:de regul. ⁊ hoc in tellige qñ talis timor iferf ab hoīe vt pfiteaf vel fa ciat tale votū ⁊ sic loquif ⁊ debet itelligi.d.c.platū. Si vero metus sit casualis vel nālis.puta infirmitas vel i mari tēpore tēpestatis.vel in periculo latronū aut inimicoꝝ.sic talis metus nō impedit qn sit obli gatus religiōi vel voto. si deliberate hoc fecit. vt in .d.c.porrectū:⁊.d.c.sic nobis:qr deus qñqz tales ti mores imittit vt cōuertamur.16.q.1.reuertimini : ⁊ Pa.i.d.c.sic.Alij dicūt ꝙ si ꝗ̄ cito ɔualescētiā vel euasionē periculi ieniit. ꝯdicat nō tenef etiā i metu casuali si votū fecit.alle.c.ex trāsmissa:⁊.c.si.ꝯ renū. sz prima melior:quō i tali voto meticuloso eps pōt dispensare:vide.ꝟ.dispensatio.§.9.

¶ Ut ͫ allectus blādicijs sit religiosus.R.ꝙ sic:⁊ sta 19 re tenef lz bona sua parētib⁹vel heredib⁹ remanē debeāt nō monasterio allicienti.20.q.3.cōstituit.

¶ Quid si qs igrediaf aliquā religionē sub ɔditio 20 ne.R.hz Pe.de pal.4.di.26.q.2.ar.2.ꝙ pfessio ex/ pressa cū aliqua mala itentiōe vel expssiōe illicita fa/ cta aliqñ tz.aliqñ nō:si.n.pfitēdo itendit eē religio sus. sed cū hoc itendit furari:vel fornicari:vel rebel/ lare : ⁊ ideo profitetur:⁊ intendit esse religiosus. vt sic possit fieri episcopus. vel aliqd male facere pfes/ sio tz qr itendit se obligare ad vota lz itēdat nō sol uere qō pmisit tñ ɔsentit i pmitēdo:solū aūt obliga tio ad vota nō ipletio ē de essentia religiōis. Itera si exprimat i pfessiōe aliqd qō nō sit ꝯriū essentie re ligionis.puta qr de licētia prelati retineat vel custo diat pecuniā.vel aliqd tale valet pfessio.Si vero so lū nō itēdit caste viuere imo nec itendit se obligare

ad hoc tūc nō eēt pfessio. q: hec itentio repugnat in
tentioni religionis quo ad essentiā ꝛ idē est de alijs
votis. Si vero exprimat aliqd repugnās nō hone/
stū ꝛ eēntiale. puta ꝙ nō itēdit se obligare ad casti
tatē vel aliqd tale nō valet pfessio. sicē nec valeret p
pter solā itentionē: ꝛ idem si dicat nō itēdo seruare
castitatē pmissam quātūcūqꝫ pmittā. Et hec expssa
nocēt nō expssa nō nocēt ad silitudinē matrimonij
carnalis. hec Pe. Nisi .n. exprimat eccl̄ a coget euꝫ
seruare nō obstāte ꝯria itentiōe Guil. dicat ꝙ si ex/
primaꝛ cōditio ꝯ particularē austeritatem vt ꝙ li/
ceat ei comedere carnes si sciat hoc ꝯtineri in regula
vel ꝯstitutiōibus quas profiteꝛ: teneꝛ. secus si nescit.
Inno. aūt dicat ꝯformiter ꝙ si igredienti diceretꝛ tu
debes pfiteri regulā beati Aug. ꝛ bñ potes comede
re carnes ꝛ i illo monasterio eēnt ꝯstitutiōes ꝙ nō
comederēt. bñ posset comederꝫ cū nec regula hoc ha
beat nec vl̄is ꝯstitutio. nec ei posset aliqd iputari ni
si eēt scādalū ꝛ tūc posset ad aliū locū mutari: sꝫ se/
cus si diceretꝛ sibi volēti pfiteri regulā .b. Benedicti
vbi oēs debēt abstinere a carnibus: ꝛ tunc fatuitati
eius iputaretꝛ si credit ei q pmittebat sibi ꝙ liceret:
Pa. vero i. c. si. de ꝯdi. appo. post Car. ꝛ glo. ibidē.
sꝫ pfessionē eē nullā qñ ē apposita cōditio de tenē/
do pprū ex quo pcise ille stetit i sua volūtate nec
alr voluit se obligare. rō q: remota parte essentiali
actus remoueꝛ ꝛ ipe actus vt i. c. tua: de spon. ꝟ. pa
ctū. §. 9. sꝫ retinere pprū ē ꝯ substātiā religionis vt
i. c. cū ad monasteriū. i si. de sta. regu. i voto. n. nō ad
plus teneꝛ qꝫ vellit se obligare. sꝫ iste noluit se obli/
gare nisi posset tenere pprīū: ꝛ ista opinio sm̄ Pa.
videꝛ verior qꝫ sint multe alie opiniōes. vt idē ꝫ ibi/
dē recitat. Ipe etiā Pa. i. c. si. q de. vel ro. sic distin/
guit ꝙ aut qs pfiteꝛ simplr cū ptestatiōe vel condi
tiōe de suis bonis tenēdis ꝛ vꝛ i dubio ꝙ reseruaue
rit sibi illa bona vt obediētiarius monasterij. q: ver
ba apposita i ꝯctu debēt itelligi sm̄ nāꝫ ꝯctus vt in
.l. si vno. i pn. ff. locati: maxime vt res potius valeat
qꝫ pereat. l. quotiēs: de. ꝟ. obli. ꝛ i. c. abbate: de ver.
sig. ēt ip ꝓp natis verbis vt i. d. c. si. q de. vel ro. sm̄
vnū itellectū. Aut ꝯstat ꝙ sibi voluit reseruare pro/
priū ita ꝙ nō ē locus iterptationi tūc pfessio ē nulla
ꝛ forte ꝙ ista distinctio eēt bona i foro ꝯtētioso. In
ꝯsciā aūt tm̄ vꝛ obligari quātū voluit q: votū ꝺbet
eē volūtariū ꝛ nō hꝫ aliā cāꝫ obligādi nisi ex volū
tate si ergo noluit se obligare ad id qđ ē de eēntia
ad nihil tenetur cum deficiente essentia rei res non
fit. Si vero non est de essentia nō teneꝛ ad illud. sed
tenetur ad alia quia essentia stat.

21 ¶ Quid de igrediēte religionē alicuius monasterij
i quo nō seruaꝛ regula quo ad accidētalia. puta co
meduntur carnes i ordie .s. Benedicti vel nō seruaꝛ
regula antiquis istituta deinde reformaꝛ monaste/
riū: nūqd ille q fuit igressus tēpore dissolutiōis pos/
sit cōpelli vel teneꝛ ad obseruātiā regule reformate.
Re. Pa. i. c. sup eo. de regul. quē sequiꝛ Rosella i. ꝟ.
religio. 2°. §. 12. dicit quosdā distinguere iter discretū
ꝛ idiscretū. Alia opinio quā vꝛ seq Inno. ē vt indi/
stincte ꝯpellaꝛ eē i illo monasterio. q: aut itrauit in
tuitu dei ꝛ nō dꝫ posse allegare ꝙ nō vult obseruaꝛ
regulā reformatā. maxime si sciuit qñ pfessus est ꝙ
regula sic ꝯtinebat: si āt dicat se nō itrasse bono aio.
sꝫ vt sm̄ regulā viueret tūc vigentē: ꝛ nō dꝫ audiri
tāqꝫ allegās turpitudinē suā. sꝫ Pa. dicit ista pce/
dere ꝙ ad ecclesiā militātē q nō iudicat ꝺ occultis.
sꝫ i foro aie putat aiaduertēdā intentionē istius in
gressi tā votū oio dꝫ eē volūtariū vt i. c. lꝫ: ꝺ regul.
iō si qs nō habuit aium se obligādi nisi respectu q
ibi obseruabāꝛ nō putat ꝙ iste apud deū sit obliga
tus maxime q: substātialia religionis sunt tria vo/
ta. Alia sunt accidentalia ordinata ad ista tria. vñ
si per tm̄ tēpus de cuius initio nō est memoria: aliq
accidētalia regule nō fuerūt i illo monasterio obser
uata. satis potuit igrediēs cogitare ꝙ ex aliqua cā
hoc puenerit cum ista accidētalia possint adesse ꝛ
abeē stāte religiōe in illis tribus substātialibus. vñ
saltē anqꝫ regula reformeꝛ p superiorē: illi q fuerūt in
gressi tēpore quo remissius viuebaꝛ nō videꝛ pec/
care ꝛ ita ꝯsuluit. d. suus Car. vt idē Pa. refert: mo
nasterio tñ reformato necꝫ habebit adire aliud mo
nasteriū vel pfiteri ꝺ nouo sꝫ reformationē: ꝛ sic ex/
pone q dicit Angelica. ꝟ. religiosus. §. 52. s. i foro ec/
clesie illa eē vera. sed in foro ꝯscientie dic vt hic: vi/
de. ꝟ. monachus .§. 8.

¶ Ut̄ religiosus semp peccet mortalr trāsgrediēdo 22
ea q sunt i ꝯstitutiōibus. ordinatōibus ꝛ regula. Re.
sm̄ .s. T. 2ꝫ. q. 186. ar°. 9. ꝙ nō: qꝫuis alij alr dicant.
sꝫ opinio .s. Tho. verior: ꝛ cōior. vnde ait. In regula
ꝯtineꝛ aliqd dupl̄r. vno mō sicē finis regule. puta ea
q ptinēt ad actus virtutū ꝛ horꝫ trāsgressio quātuꝫ
ad ea q cadūt cōiter sub pcepto obligāt ad morta/
le nō rōe regule. sꝫ de se: qꝫtū vero ad ea q excedunt
cōiter necessitatē pcepti. i. de se nō sunt sub precepto
nō obligat ad mortale nisi pp ꝯtēptū q: religiosus
nō teneꝛ eē pfectus. sꝫ ad pfectionē tēdere cui ꝯriaꝛ
pfectiōis ꝯtēptus. Alio° ꝯtineꝛ aliqd i regula ptinēs
ad exterius exercitiū sicē sunt oēs exteriores obseruā
tie iter quas sunt qdā ad quas obligaꝛ religiosus ex
voto pfessiōis. votū aūt pfessiōis recipicit principalr
tria. s. paupratē. ꝯtinētia: ꝛ obediētiā. Alia ꝟo oia
ad hec ordinātur: ꝛ iō trāsgressio horꝫ triū obligat
ad mortale. alioꝝ āt trāsgressio nō obligat ad mor
tale. nisi pp ꝯtēptū regule. q: hoc directe ꝯriaꝛ pfes/
siōi p quā aliqs vouit regularē vitā vel pp pceptuꝫ
siue oretenus a plato factū siue i regula expssum. q:
hoc eēt facere ꝯ obediētie votū. Et si qs arguat sicē
faciūt qdā ꝛ tenēt ꝙ semp trāsgrediēdo regulā fa/
cit ꝯ votū eo ꝙ vouet regulā. Re. s. T. vbi .s. ad. pm̄.
dicēs. ꝙ ille q pfiteꝛ regulā nō vouet seruare oia q
sunt i regula. sꝫ vouet regularē vitā q essentialr ꝯsi/

fuit ĩ tribus pdictis. vñ ⁊ ĩ qbusdã religionibus adhuc cautius pfitentur nõ qdẽ regulã. sed viuere ſm regulã. i. tẽdere ad hoc ꝙ mores suos informẽt ſm regulã. sicut ſm quoddã exẽplar: ⁊ hoc tollit p ɔtemptũ. In qbusdã aũt religionibus adhuc cautius pfitent obediẽtiã ſm regulã. ita ꝙ pfessiõi non ɔriat nisi id qd ẽ ɔ pceptũ regule: trãsgressio vo vel omissio alioꝝ obligat solũ ad pctm̃ veniale. qꝛ sicut dictũ ẽ hmõi dispõnes sunt ad pricipalia vota: pctm̃ aũt veniale ẽ dispõ ad mortale iq̃tũ ipedit ea qb⁹ aliqs disponit ad obseruãda principalia pcepta legis xpi. q̃ sunt pcepta charitatis. Beatus vero Benedictus statuit monacũ pfiteri nõ qdẽ obseruare regulã. sꝫ ꝙ pfitẽs pmittit ɔuersionẽ moꝝ suoꝝ ſm regulã. hoc ẽ dictũ: vt ſm regulã dirigat mores suos ɔ qd facit si vel ea q̃ sũt pcepta i regula trãsgrediatur vel ẽt ɔtẽnat regulã: vꝫ eam dirigere actus suos oio recusans. nõ ãt oia q̃ sunt i regula sunt pcepta: q̃dã .n. sunt monitiões siue ɔsilia: q̃dã vero ordinationes siue statuta. vt ꝙ post ɔpletoriũ nemo loq̃t hmõi aũt statuta q̃ i regula ɔtinẽtur nõ hñt vim pcepti sicut nec plãtus aliqd statuẽs itendit semper ad peccatũ mortale obligare p pceptuꝫ. Est aũt plãtus q̃si q̃dã regula aiata. vñ stultũ eẽt putare ꝙ monachus frãgẽs silẽtiũ post ɔpletoriũ peccaret mortalr nisi forte faceret ɔ pceptũ plati. vel ex ɔtẽptu regule. Abstinere ẽt a carnibus nõ ponit i regula .b. Benedicti vt pceptũ. sꝫ vt statutũ quoddaꝫ. vñ monachus comedens carnes nõ ex hoc peccat mortaliter nisi i casu pp pceptũ vel cõtẽptũ qd aũt canon dicat ꝙ comedẽs carnes debet icarcerari. itelligit de illo q ɔtumaciter vel iobediẽter comedit. s. ɔ pceptũ vel ex ɔtẽptu. Iterũ i ordine pdicatoꝝ ẽ cautissima ⁊ securissima forma profitendi quia nõ promittit se seruare regulã. sꝫ obediẽtiã ſm regulã. vnde ex voto obligant ad seruãda ea q̃ ponunt i regula tãq̃ precepta: ⁊ q̃ plãtus ſm tenorem regule sibi pcipere voluerit. transgressio vero vel omissio alioꝝ ex suo genere nõ obligat ad culpã neq; mortalẽ neq; venialẽ. i. nõ plus peccãt mortalr seu venilr ac si non haberẽt ɔstitutiões. secus tñ eẽt de regula qꝛ non sic ordinauerũt patres de regula: imo nõ potuerũt vt placet Jo. an. sꝫ solũ ad penã taxatã sustinendam. itellige vbi nõ requirit actus hominis: puta dicat ꝙ q fregerit silẽtiũ sedeat i terra: hic requirit actus hominis. i. oportet ꝙ prelatus sentẽtiet ipm icurrisse: ⁊ tũc tenet. alias secus: i aliquibus aũt nõ requirit actus hominis. vt puta dicit regula qui sic fecit: sit excõicatus ipsofacto: hic non requirit alia sententia. vide. v. pena. §. 5. in fi. qꝛ p hũc modũ ad talia obligant qui tamen possent venialiter aut mortaliter peccare ex negligentia vel libidine seu ɔtemptu hec s. Tho. vbi. s. ca. i. q. i. q. 9. ar. 4. quẽ sequit Rosella v. religio. §. i. pn. Angelica vero. v. religiosus. §. 27. dicit ꝙ tutius faciũt mĩn ores dicẽdo promitto seruare regulã. s. viuendo ĩ obediẽtia sine proprio ⁊ in castitate ⁊ ꝙ ille talis nõ tenet nisi ad tria vota ⁊ ꝙ ẽ prima regula in nobilitate: dicit ẽt ꝙ regula .b. Augustini ⁊ Bñdicti idigẽt declaratiõe. Sed Rosella vbi. s. vr dicere ɔtrũ: dicẽs ꝙ i regula fratrum minoꝝ repiũtur multa alia pcepta q̃ ista tria ⁊ q̃dã alia eqpolẽtia q̃ oia obligãt ad mortale. d. etiaꝫ ar. f. 3ª. ti. 16. c. i. §. 5. admirans de pceptis positis in regula minoꝝ dicit ꝙ si habeãt dispẽsationem vel alias declaratiões ignorat. vñ pꝫ ꝙ talis regula ẽ minus secura ⁊ idiget declaratiõe sicut multotiẽs fuit factũ p summos põtifices nec minus sunt alie regule a. s. f. q̃ sua: vide aliquid. v. pecunia. §. i. Si quis iteꝝ arguat ꝙ trãsgressio regule ẽ trãsgressio legis q̃ videt mortalis. Rñ. s. Tho. vbi. s. s. 2ª. ad. 3ᵐ. dicẽs ꝙ nõ oia q̃ ɔtinẽtur i lege tradũtur p modũ pcepti sꝫ sicut i lege ciuili non facit semp dignũ pena mortis corporalis trãsgressio legalis ita nec i lege ecclesie: ⁊c. de quo. v. lex. §. 25. 26. ⁊. 27. ⁊ quõ cognoscat q̃n ẽ pceptiua ibi. §. 28. Et quõ q̃n ẽ pceptiua ⁊ ponit penã peccet mortalr vel nõ. v. ɔstitutio. §. si. Si qs iteꝝ dicat ꝙ illa q̃ sunt in regula Aug. videntur oia eẽ sub pcepto q: dicit i pn°. hec sunt q̃ • obseruetis pcipimus. Rñ. ſm. d. ar. f. vbi. s. post [illegible] Umbertũ ꝙ nõ itẽdit obligare ad pceptũ i oibus vt dictuꝫ est. sꝫ ſm materiã subiectã. puta q̃n loquit de tribus votis de moralibus q̃ ſm se sunt pcepta. ɔcor. s. T. .2ª. q. 186. ar. 2. pᵐ. Et Jo. an. i. c. relatum: ne de. vel mo. dicit. ꝙ regula ẽ i pcepto quo ad tria idistincte quo ad alia nõ credo eẽ i pcepto hec ille. de forma pfessionis vide. v. nouitius. §. xj. vtrũ nouitij obligent ad pcepta regule ibidem. §. 13. Que pcipiãtur i iure monachis. v. monachus. §. 7. Quõ aliq̃n peccãs ex cõtẽptu nõ peccat mortalr. v. cõtẽptus. §. i. ⁊. 2.

¶ Quia dictũ ẽ de pfectione religiõis rõe cuius põt 15
religiosus transire ab vna ad aliã iõ q̃rit q̃n possit hoc fieri vbi notãdũ ſm. s. Tho. 2ª. q. si. ar. 8. ꝙ trãsire de religiõe ad religionẽ nisi pp̄ter magnã vtilitatẽ vel necessitatẽ nõ est laudabile. tum qꝛ ex hoc plurimũ scãdalizãtur illi q relinquũtur. tũ ẽt qꝛ facilius pficit aliqs i religiõe quã ɔsueuit ceteris parib⁹ põt tñ aliqs laudabilr de vna religione trãsire ad aliã triplici de cã. p̄ qdẽ zelo perfectioris religionis. 2° pp̄ter declinatiõeꝫ qꝛ laxiori mõ icipiũt viuere ⁊ tũc laudabilr trãsit ad religionẽ etiã minorẽ si melius obseruet. 3° pp̄ter ifirmitatẽ vel debilitatẽ. vnde aliq̃n pueniit ꝙ nõ põt aliqs artioris religionis statuta seruare. posset tñ seruare statuta laxioris. Sed ĩ his tribus casibus põt eẽ dña. Nã in p̄ deꝫ qdẽ pp humilitatẽ licẽtiã petere ij tñ negari nõ põt dũ mõ ɔstet illã eẽ artiorẽ: si vero de hoc pbabilr dubitet. ẽ i hoc supioris iudiciũ requirẽdũ vt habet .c. lꝫ: de regul. ⁊ silr reqrit supioris iudiciũ i .2°. casu. In 3°. vero casu ẽ etiã necessaria dispẽsatio hec. s. Tho. canoniste ⁊ maxime Pa. i. c. sane: ⁊. c. non ẽ: ⁊. c. lꝫ: de

regul.multa dixit i pposita materia:breuiter tñ assu/
mẽdo dicta co℞ dimissio.alr̃.dicẽdũ ẽ ꝯformiter.s.
T.ꝙ aut religio ad quã vult trãsire ẽ strictior.i.p/
fectior:⁊ tũc si hoc facit zelo melioris vite ⁊ non ex
temeritate aut leuitate vel odio prioris plati:⁊ si ꝺ
hoc eẽt dubiũ ad supiorẽ eẽt recurrẽdũ. Et.2°.si tũc
viuit strictius q: iura ꝑmittũt pp strictiorẽ modũ
actualẽ.tũc.n.psumit motus.s.s.3° petat licentiã sui
superioris.4° ꝙ religio ex qua nõ icurrat magnã ia/
cturã vel ifamiã:tũc istis simul ꝯcurrẽtibus põt trã
sire etiã si nõ obtineat licẽtiã. etiã si ꝑ° monasteriũ
eẽt priuilegiatũ ꝙ ex eo nõ possent trãsire q: esset ꝯ
istinctũ.s.s.Aut religio ẽ equalis ⁊ tũc si non adest
rõnabilis cã põt solũ transire auctoritate pape. Si
vero adest cã. puta q: hꝫ aliqð ipedimẽtũ pfectiõis
i sua qð nõ hꝫ i alia:⁊ sic tũc:⁊ eps põt dispẽsar i nõ
exẽptis. i exẽptis vero ꝓprius platus cũ ꝯsensu ca/
pituli.Aut religio ad quã ẽ laxior ⁊ tũc vel i sua nõ
seruat regula ita ꝙ actualiter illa ẽ strictior quãtũ
ad id qð nũc seruat tũc poterit trãsire seruatis illis
q̃ dicta sunt i ꝑ mõ qð limita qñ nõ ẽ aliud mona/
steriũ eiusdẽ religiõis i ꝓuintia i quo seruet regula.
nec est spes reformationis. Si vero seruat regula ⁊
nõ adest cã legitima põt solũ de licẽtia pape quãtũ
ad ecclesiã militãtẽ ⁊ forte.secus quo ad deũ. Si ve
ro adeẽt cã tũc hꝫ quosdã põt eps vel platus supior
quo ad exẽptos.sm aũt Hosti.nisi factũ vrgeret cõ
sulẽdus eẽt papa:⁊ hoc ẽ i oibus securius ꝓpter di
uersa priuilegia ⁊ pp variatiões multas religionũ.
Et si trãsiret de facto ꝯ pdicta eẽt repetẽdus ⁊ cogi
tur reddire etiã cũ brachio seculari. Nõ ẽt ꝙ si trã/
sit ad aliquã i qua eẽt repetẽdus nõ icurrit aposta/
siã vel excõicationẽ. Nõ tñ ꝙ ista vera sunt de iure
cõi.sꝫ q: multa sunt priuilegia multa℞ religionũ q̃
eẽnt ꝯsiderãda ⁊ obsuãda iõ semp securius ẽ vt pe
tar a papa. Nõ ite℞ ꝙ de.3.⁊ Inno.3.⁊ aliqui alij
summi põtifices dederũt priuilegia multa cartusiẽ/
sibus ꝙ oẽs possent ad eos trãsire ⁊ ꝙ si aliqs pri/
uilegiatus trãsiret ad eos ꝯ ꝓpriũ priuilegiũ ⁊ sta/
ret ꝑ ãnũ iter eos ⁊ nõ reuocaret ab his q ex priui/
legio possunt reuocar trãsacto ãno põt iter eos re/
manere:nõ tñ ꝙ tẽpo℞ Inno.⁊ Cle.3.nõdum erãt
mẽdicãtes. Sed Benedictus.12.ẽdit priuilegiũ fra
tribus pdicatoribus qð icipit. Regularẽ vitã i quo
cauet ꝙ nullus fratrũ mẽdicãtium possit trãsire ad
quẽcũqꝫ ordinẽ monachalẽ sine speciali licẽtia fa/
ciẽte mẽtionẽ de dicta ꝯstitutiõe. Sꝫ Martinus.5.
dedit etiã qð icipit. viã ãbitiose i quo cauet ꝙ null⁹
frater ordinum mẽdicãtiũ possit trãsire ad ordines
monachales pterq̃ ad cartusiẽses sub pena excõi/
catiõis late snie nec possunt admitti vel recipi virtu
te alicuius licẽte absqꝫ sedis eiusdẽ licentia speciali
sub dictis penis. Sixtus vero.4. i priuilegio qð ici/
pit. Regimini in quo iserit mare magnũ.sic ait. Iu/
bemus quoqꝫ ne quis post professionẽ in ordine ve/
stro.i.predicato℞.oẽs etiã mendicãtes habẽt idem
priuilegiũ:factã ab ipo ordine sine sui magistri vel
sui supioris licẽtia discedat discedẽtẽ aũt absqꝫ cau
ptiõe littera℞ alterius ipo℞. ptextu alicuius priuile
gij apostolice sedis nullus audeat retinere qð si for/
te retinere presumpserit:vobis magistris ⁊ singulis
prioribus dũtarat ⁊ vestris vicarijs licitũ sit i ipos
discedẽtes fratres excõicatiõis sentẽtiã promulgare
detinẽtes vero eosdẽ secũ vel i monasterijs.seu eccle/
sijs suis nisi eos eiecerint postq̃ eis denũtiatũ fue/
rit excõicatiõis sentẽtie volumus subiacere nõ obstã
tibus ꝙ excõicari nõ possint:⁊c̃.p litteras apostoli/
cas:⁊c̃.nisi faciãt specialẽ mentionẽ de hmõi:⁊c̃.⁊
si quãdo habuerint licẽtiam nisi infra duos menses
vel tres se nõ cõtulerint ad religionẽ sibi cõgruam
licitũ sit vobis procedere cõtra eos tãq̃ cõtra apo/
statas vestros ⁊ similiter si illã exirẽt. Nõ isuper ꝙ
Inno.4.dedit priuilegiũ fratribus pdicatoribus vt
patet i libro priuilegio℞ eo℞ ꝙ cisterciẽses non pos/
sunt recipere fratres ordinis predic. nisi priuo sum/
mi pontificis vel prioris sui petita ⁊ obtẽta licẽtia.
Et Benedictus.12.cõcessit ꝙ nõ possint transire ad
ordines monachales.

¶ Sed quid si dubitat vtrũ religio ad quã trãsit sit 14
strictior quis habebit iudicare.R.sm Pa.vbi.s.ꝙ
superioris iudiciũ ẽ requirẽdũ ad quẽ appellaret si
grauaret.vñ si orit cõtẽtio iter religiosum ⁊ supe/
riorẽ nõ debet superior eẽ iudex i causa sua. sed su/
perior debet adiri imediatus. Sed quid si platus ꝺ
neget vel nõ respõdeat vel allegat causam iniustã
R.sm Inno.⁊ Pa.ꝙ i his casibus ⁊ similibus põt
icõtinẽti trãsire.secus si allegaret causã iustam vel
verisimilẽ ⁊ tũc debet recurrere ad superiorẽ:si autẽ
trãsiuit ad aliã nõ petita licẽtia põt repeti tamen si
repetit reuocãdus nõ est ex quo iusta causa motus
trãsiuit:quidã tamen tenẽt ꝯtrũ.s.ꝙ est reuocãdus
eo ꝙ tex.dicit licentiã eẽ petendã.si igit cõtẽnit licẽ
tiã nõ videt instinctu.s.s.moueri. secus ergo si non
cõtẽneret vel nõ faciat causa mala puta leuitate ⁊
illa ad quã trãsit sit strictior q̃uis aliqui teneant in
distincte ꝙ non teneat trãsitus. Abbates aũt ⁊ alij
prelati exẽpti sufficit ꝙ petant: quãdo petunt ab ife
riori a papa licet nõ obtineãt. Si vero penitet post
licẽtiã datã ⁊ acceptã sm W. si nõ inuenit arctiorẽ
q̃ velit eũ recipe vel si nõ potest substinere ⁊ reuerti
vult ante factã professionẽ non potest repelli prete℞
tu prioris licentie.seu renũtiatiõis.

¶ Vtrũ religiosus eiectus vel fugitiuus qui non põt 15
impetrare recõciliationem sm formã capituli si.de
regul.possit transire ad aliã religionẽ laxiorẽ.R.ꝙ
non:si potest iuenire in prouintia monasteriũ sue re
ligionis quod velit eũ recipere.ꝙ si nõ iuenit potest
itrare laxiorẽ cum licẽtia sui prelati si potest habere
alias poterit viuere alio modo regulariter hꝫ Ray
mũdũ infra.c.c.§.si.

26 ¶ Abbates debēt ⁊ tenētur q̄rere monachos fugitiuos iuocādo p̄latos supiores ⁊ p excōicationē ⁊ potest facere denūtiare excōicatū de regul.c.fi. ex quo sequit̄ b3 Pa.i.c.ad monasteriū:de sta.regu.ꝙ nō pōt eū expellere nisi forte ſm statuta approbata ab ecclia:fugitiuus dr̄ q morat̄ extra monasteriū ⁊ celat se suo abbati ⁊ dic vltra ꝙ corpo ꝙ religiosus recedit a monasterio cū itētiōe nō redeūdi ⁊ nō est sub obediētia p̄lati:ē apostata.secus si intrat aliud monasteriū:si tñ nō itrat ſm ꝙ d3 pōt repeti etiam cū brachio seculari vt dictū est.s̄.§.23.Eiectus vero dr̄ qui a suo supiore fuit eiectus a monasterio culpa sua forte exigēte hec Pa.in.d.c.fi.de regu.vide supra.§.23.circa mediū:vide.ꝟ.apostasia.

27 ¶ Querit̄ ꝯsequēter qd de bonis.fugitiui. eiecti.vel trāslati.R̄.vel loqmur añ pfessionē ⁊ sic pñt esse.3.casus:primus ꝺ oblatis siue ꝯuersis qui offerūt se ⁊ sua ⁊ isti tales nō pñt repetere imo nec pñt exire ēt ad supiorē religionē trāseūdo q: facti sunt quasi serui monasterij. 2° casus qñ nō facit pfessionē q: moritur añ tēpus professiōis:⁊ tūc dic vt i.c.i p̄sentia:de pba.⁊.s̄.ꝟ.notius.§.12. 3° casus qñ recessit añ pfessionē:⁊ tūc si fecit donationē expssa3 illa ē seruāda: vel nō fecit nisi forte tacitā ⁊ tūc dic vt in.d.§.12.Si vero recedit post pfessionē:tūc vel pfessio tenuit vel nō.si.1°.mō vel credebat ꝙ teneret: ⁊ nihil donauit expsse ⁊ sic oia reddeūt cū p̄sona:si vero donauit expresse monasterio credēs ꝙ pfessio teneret tūc reuocat bona q̄ cōtulit q: videt̄ donasse cā mortis mundane q̄ fit p pfessionē q̄ nō ē secuta:facit.l.si pr̄.C.ꝺ here.isti.Si vero credebat ꝙ nō teneret ⁊ donauit expsse tūc nō reuocat bona data monasterio q: vr̄ i oē3 casu3 donasse.l.cuius p errorē.ff.de re.iur. Si vero professio tenuit tūc vel exit licite vel illicite si. 2° mō vel ē eiectus vel fugit si p̄ mō vel ē trāslatus ad aliud monasteriū pp pctm̄ suū vt ibi agat penitentiā.27.q.i.si qua mōachaꝝ:⁊ tūc bona illa q̄ ꝓprio monasterio attulerat q° ad vsūfructū erūt.r̄.16.q.6. de lapsis:⁊ post ei° mortē reddibūt ad p̄ᵐ:vel alias fuit eiectus ⁊ tūc vel a solo abbate ⁊ sic monasteriū nō d3 puniri vel fuit eiectus a toto monasterio ⁊ sic monasteriū nihil coꝝ q̄ acq̄siuit post eiectionez habebit.Si vero exit capiēdo fugā tūc vel mutat statū.vel non.si.1° mō vel voluit reddire ⁊ abbas cum maiori parte capituli noluit eū recipe.vel fuit negligēs ad reuocādū eū ⁊ tūc bona cedūt epo vel alteri monasterio si illud ē igressus.Si vero solus abbas vel minor ps capituli hoc fecit vel si noluit reddire tūc acq̄rit monasterio suo p̄.Si vero eiectus siue fugitiuus siue quocūq3 mō exiēs mutat statum:⁊ hoc dupr̄ pōt ꝯtingere q: aut pmouet̄ ad ecclesiā secularē.aut itrat aliud monasteriū.p̄ casu vel licite trāsit vel illicite si 2° mō ea q̄ acq̄rit ituitu ecclie cedunt illi ecclie vt i.c.cū isficiēs:de testa.⁊ i.c.relatū eo.ti. Aut acq̄rit ituitu p̄sone ⁊ acq̄rit monasterio q: remā sit monachus sui monasterij ex quo nō fuit legitime pmotus ad eccliaz secularem.secus si legitime nā tūc nullā h3 ꝯiōnē cū monasterio.16.q.i.ne pro causis.s3 acq̄rit ipi ecclie seculari ꝺ qb° nō posset testari ēt si eēt epus.nisi ꝺ licen° pape q: tūc papa ꝓrogat suā dispēsationē ēt post mortē b.o.T.aut dubitat̄ vr̄ acq̄siuerit ituitu p̄sone l' ecclie:⁊ tūc recurrēdū ad ꝯiecturas:puta si habuit a ꝓpinq° vel extraneo vt i.c.req̄sisti:de testa.i dubio tñ iudicādū ē p ecclesia.Si vero itrauit aliud monasteriū ⁊ tūc aut intrauit legitime ⁊ reuocat̄ cū oib° acq̄sitis.vt i.c.Johānes:de regul.Aut trāsiuit legitime.puta q: strictius ⁊c̄.vt.s̄.§.23.vel q: promouet̄ i p̄latū vt i.ꝟ.monachus.§.3.⁊ ea q̄ acq̄rit añ igressum secūdi:cedūt p̄ q: añ igressu3 secūdi fuit mōachus primi.19.q.2.si q̄s iā:quod ꝓcedit ſm doc.ēt si habuisset licētiā intrādi aliud monasteriū.sed post igressum acq̄rit.2°.d.c.si q̄s iā hec Pa.i.c.si.de regul. Jdē Pa.i.c.qꝺ a te ꝺ de.cōiug.post Car.dicit. ꝙ bona patrimonialia q̄ fuerūt acq̄sita i p̄ monasterio trāseūt cu3 p̄sona ad .2ᵐ.monasteriū ⁊ hoc seq̄t Hosti.⁊ p̄ᵐ dictū.itelligit̄ de acquisitis ex idustria. Qñ monachus fit eps:tūc bona paterna secunt̄ p̄sonā.Nō ꝙ ē opinio q̄ videt̄ verior.s.ꝙ oia bona idifferēter q̄ acquisiuit monachus.siue paterna siue ex idustria vsq3 ad diē assūptiōis ad epatū sunt primi monasterij. alia vero q̄ adueniunt postea sunt ecclesie ad quaz assumit̄ ar.18.c.vnico.tā i tex.q̄3 in glo.Uide aliqd.ꝟ.apostasia.§.pen.Nō breuiter p toto isto.§.ꝙ i oibus casibus qñ potuit donare ⁊ fecit donationē expssam i qua p3 ipm i oē3 euētū voluisse donare nō pōt repetere illa ergo q̄ hic dñr debēt intelligi vt in plurimū ex p̄sumptiōe qñ nō p3 ꝙ voluerit oio donare.

¶ Ut̄ᵐ p̄dicta habeāt locū in fratribus minoribus vt factus eps possit recuperare bona sua alteri acq̄sita sic̄ ⁊ alij religiosi:Bar. i tractatu minoritaꝝ.h.4. dicit ꝙ siue frater mior fiat eps siue trāseat ad aliā religionē q̄ pōt i cōi habere:itellige siue ex regula siue ex priuilegio:nō recupat bona sua iā alteri acq̄sita siue dicas ꝙ hec sit restitu° in pristinū statū siue ꝙ sit idulgētia siue pmissio trāseūdi ad aliū statu3 sepatū.C.de sen.pas.l.2.⁊.l.4.Et ſm.e.Bar.si liberat̄ ab ordine auctoritate summi pōtificis.putat ꝙ recupet iura succedēdi vt i.l.i.C.de sen.pas. Jdē putat si alias legitime ab aliquo archiepo vel alio p̄lato pmoueret̄ ad aliquā dignitatē:ius.n.succedēdi repit eū nūc i eo statu i quo erat añ igressum.Sed vero alio mō licito q̄3 ex dicta cōcessiōe beneficij ab eodē ordine solueret̄ tūc ius succedēdi nō recuparet vt.d.l.i.puta si fratres pp crimina eicerēt aliquē. 28

¶ Nō ꝙ religiosi mēdicātes trāseūtes ad nō mēdicātes etiā auctoritate pape nō hñt vocē in capitulo nec possunt habere p̄laturā vel quecūq3 officia nec quodcūq3 regimen aīaꝝ exercere in ec. vt professores:de regul. 29

50 ¶ Utrũ religiosus q emiserat votũ ad artiorẽ religionẽ tñ itrauit laxiorẽ sit absolutus a voto. R. q sic. vt i.c.q post de regul.li.6. ḡ tñ penitere de voto nõ adipleto vt ibidẽ: vr religiosus teneat ad alia vota. ẏ. votũ.3°.§.xj. vel vr possit vouer. ẏ. votũ.5.

51 ¶ Ur religio eripiat a patria ptãte. R. q . §.4. sic: vt nõ i aut. q2 igressi: ⁊ i aut. si qua mulier. C. de sa.san.ec.c.cũ simus: ḡ regul.16.q.2.c.i. Bar. ⁊ glo. i.l.si ex cã.§.papinianus.ff. de mino.

52 ¶ Ur patre itrãte religionẽ. filius possit petere legitimã. R. ẽm Bar. i.d.aut.si qua mulier canonizata 19.q.vltima: q non: de subtilitate iuris q2 legitima nõ debet nisi post mortẽ nãlẽ pris.l.i.§.si ipuberi.ff. de colla.bono.s3 de eqtate canonica dicat Bal. i.d. aut.si qua mulier q poterit petere ne habeat postulare alimẽta a monasterio: de monachis ⁊ canonicis regularibus. ẏ. monachus pn.⁊ §.p.

53 ¶ Quid de peculio aduẽtitio filij cuius vsusfructus est pris qñ pr igredit religionẽ. R. ẽm Bar. i aut. idẽ est. C. de bo.q.libe. q ex quo pria ptãs soluit ex facto pris remanebit solũ medietas vsusfruct' apḋ patrẽ.l.cũ oportet.§.cũ aũt.C. de bo.q.libe.⁊ sic ad monasteriũ i qḋ pr est igressus: glo.i.d.aut. idẽ est: tenet q nõ finit: Bar. vero t3 q ex toto finit ⁊ dicit ita fuisse decisuz Bono° in facto: ⁊ ad glo. R. q logt de vsufructu quẽ h3 pr in alijs bonis q nõ sunt filioꝝ. sed opinio Bar. videt magis equa.

54 ¶ Ur bona igrediẽtis sint monasterij. R. q sic ipso iure. d.aut.igressi: ⁊.c.igrediẽtibus.19.q.3. intellige nisi atr añ pfessionẽ disponat vel renũtiet hereditati qñ nõ põt testari q2 tũc nihil habebit monasteriũ Nec abusus aliquaꝝ partiũ q sibi vsurpãt talia potest valere: vide aliqd. ẏ. renũtiatio.§.xj. nec iducerẽt pscriptionẽ cũ i rebus iuasis vel furtiuis nõ currat. ẏ. pscriptio.§.i. Itẽ trãseũt feuda de quo. ẏ. feudũ.§.x. reseruabit tñ legitima descẽdẽtibus.19.q.3. c.fi.⁊ idem vr i ascendẽtibus q2 eque succedunt. illis nõ extãtibus. Nec amittit vsufructũ: ẽm Inno.i.c.i psentia: de pba.s3 durat quousq viuit hoc idẽ seqt glo.⁊ Albꝛi.i.d.aut.ingressi: hoc itelligũt aliqui qñ monasteriũ habere põt in cõi: siue ex regula siue ex priuilegio. Itẽ similiter trãsit emphiteosis h3 Albꝛi. i.d.aut.ingressi.ar.l.peto.§.i.ff. de lega.ij. Odofre. tamen ibidẽ limitat verũ nisi emphiteosim haberet ab alia ecclesia q2 tũc eẽt i optione ecclesie an vellet rẽ vel canonẽ. Et nõ q aut. ingressi nõ habet locuz nisi i monasterijs q nõ habent nisi i cõi nõ in his q hñt i proprijs sicut ordo militie.s. Marie: ⁊ ecclesie seculares. Quid dicemus de prodigo cui interdicta est dispẽsatio bonoꝝ si põt itrare religionẽ vt bona sua sequãtur eũ. R. ẽm Albꝛi. i.d.aut. igressi q sic: dũmõ sit rõis capax sic̃ de minore ẽt verũ est.

55 ¶ Quid si igrediẽs fecerat testamẽtuz añ igressum nihil relinquẽs monasterio. s3 extraneũ heredẽ instituẽdo. R. ẽm.d. Ant.i.c.i psentia: de proba. q aut expresse cõtulit bona sua tẽpore igressus nulla facta mentiõe de testamẽto: ⁊ tũc hoc fecit i cõtinẽti post pditũ testamẽtũ sic nõ reuocat testamẽtũ nec erunt monasterij illa bona. s3 solũ illa collatio bonoꝝ presumit facta ad tẽpus vite sue q nõ videt incõtinẽti quis mutare aiũ ar.l.nõ ad ea.ff. de pdi.⁊ demõ. Si vero hoc fecit ex iteruallo post testamẽtũ cõditũ tũc psumit mutasse aiũ fauore religiõis ⁊ sic rũpit testamentũ ⁊ erũt monasterij illa bona. Aut nõ cõtulit expresse bona sua monasterio ⁊ tũc remanebit testamentũ ⁊ monasteriũ petet portionẽ suã. atr q̃ rũpẽdo testamẽtũ: Pa. vero i.d.c.i psentia: tenet cõtrariũ. s. q nõ petet portionẽ suaz qḋ põt eẽ verũ in his qui nõ hñt bona ppria i cõi vt minores. in alijs aũt opinio Pa. est verior de subtilitate iuris p ea q nõ Albꝛi.i.d.aut.si qua mulier: s3 talis nõ capiet ea bona nisi post mortẽ nãlẽ ẽm multos doc. quos recitat Albꝛi. l3 multi alij dicãt q statim post pfessionẽ. opinio tñ.d. Aut.ẽ humanior fauore religiõis.

¶ Ur filiusfamilias itrãs monasteriũ possit disponere de bonis peculij. R. ẽm Pa.i.d.c.in psentia: q de castrẽsi vel quasi. nõ est dubiũ q põt.l.pen.C.q. testa.fa.pos. sitr de pfectitijs est daruz q nõ põt. q2 illa sunt i dispositiõe patris. s3 dubiũ ẽ de aduẽtitijs. de quibus nõ põt in vita pris disponere etiã cũ cõsensu patris iuxta ea q nõ in .d.l.pen. sed Pa. tenet ibi q põt q2 statiz p igressuz gaudet illo priuilegio. aut. pbyteros. C. ḡ epi.⁊ de. ex quo: qḋ ẽ laicis aduẽtitiũ ẽ clericis quasi castrẽse: ⁊ iõ priuabit pater i vita sua vsufrutu illoꝝ bonoꝝ: pariformiter videtur dicendũ i aduẽtitijs aduenientibus post igressum.d. tñ Aut.i.d.c.i psentia: tenet ḡ.s. q nõ poterit disponere tatr q pr priuet vsufructu i vita sua de aduentitijs añ acquisitis. sed bene poterit de directo dominio disponere ⁊ ẽt vtili tatr q mortuo patre transibit ad eũ cui reliquit illud vt i aut. de monacis.§.illud: secus de acqsitis post igressuz q2 sunt mõasterij. 56

¶ Quid de libris datis filio a patrefamilias. R. q trãsibũt cũ eo ad religionẽ ẽm dispõnẽ ingrediẽtis ẽm Iaco. de Raue. quẽ recitat Pa. i.d.c.i psentia: q2 cẽsent quasi castrẽse. Petrus vero dicit hoc verũ i libris datis doctoribus vel magistris. secus in datis scholaribus quod sequit Bar.i.l.filie.C.famili. her.⁊ hoc videtur verius. 57

¶ Ur religiosus succedat i bonis parentũ. R. q sic: nec parẽtes possunt eos exheredare ppter crimen ingratitudinis comissum i seculo. C. de epi.⁊ de.l.nobis.19.q.3.c.fi. fallit i fratribus minoribus q de iure nõ succedũt i de.exiui. itellige vt.s.§.35.i fin°. 58

¶ Qualiter aget monasteriũ i pfactis i quibus successit vel ei acquirũtur. R. ẽm Pa.in.d.c.i presentia q aget his actionibus quib' ille egisset ante igressum ⁊ pro gestis antea per ipm tenebit monasteriũ inquãtũ ad ipm monasteriũ peruenit de bonis igressi ẽm Inno.ar.l.2.C. de impu.⁊ al. sub. vel forte i to/ 59

tum lʒ posset petere restitutionē tenēdo ꝙ monasteriū iure successiōis venit. Uide.℣.monacus.§.15.

40 ¶Utrū ingressus possit reuocare testamentū factum ante ingressum. Pa. in.d.c.i presentia:quo ad fratres minores nō est dubiū qꝛ de iure cōi nō possunt: vt.d.de.exiui. sʒ quo ad alios tenēt Petrus ⁊ Cy. in aut.si qua mulier.C.de sac.san.eccle. ꝙ sic. Sed Bar.distinguit.s. quādo ingressus est ordinem minoꝝ nullo modo pōt: si vero aliam putat ꝙ possit donec viuit ⁊ videt tex.ƀm eū i simili in.l.res vxoris.C.de dona. iter vir.⁊ vxo. ⁊ cum hac opinione Bar.trāsit.d.Ant.qui ex hoc cōcludit. ꝙ licet primū testamentū fuerit cōditū cū septem testibus:valebit secundū cum duobus vel tribus de testa.c.relatum:quia nūc actus subiicit dispositioni iuris canonici. Bal.vero in.d.aut.distinguit ꝙ aut vult mutare de herede extraneo i extraneū ⁊ nō potest quia ius nō pmittit ingressum monasteriū facere heredē extraneū.d.aut.si qua mulier q̄ limitat aut.ingressum:generalr prohibētē testari:nō habere locū quādo vult iter liberos disponere quin imo per tale testamentū secūdum nō tollit pͥmū.qꝛ nullū est nisi aliter expresse appareat de mēte testatoris tex.ē.i.l. si iure facto testa.ff.de leg.3. Aut vult mutare de liberis heredibus in extraneū:⁊ sic etiā nō potest.ratione qua supra vel vult mutare de psona extranea in psonā filij vel in monasteriū: ⁊ potest qꝛ sicut iter filios.d.aut.si qua mulier:ita etiā in monasterium de extraneo mutare. Nam monasteriū habet locū filij vt i.e.aut.⁊.d.c.in presentia. Aut de liberis in liberos:aut i monasteriū:⁊ sic potest.aut de monasterio i liberos ⁊ quāuis sit dubia qꝛ propͥū monasteriū est magis fauorabile.tamē Bal. tenet ꝙ potest. Si aūt ƀm.c.Bal.vellet mutare de monasterio in quo igressus ad aliud:non posset.sed ecōtra bene posset:Pa.vero i.d.c.i presentia:tenet ꝙ nullo modo pōt nisi i casu.d.aut.s.inter liberos : quod pbat per tex.i.§.illud aūt.de mona. vbi dicit ꝙ volens intrare monasteriū potest prius quō voluerit disponere postea vero nullā habet facultatē disponēdi:gratiose fuit cōcessus casus.d.aut.si qua mulier.

41 ¶Utrū post ingressum possit testari.R.ƀm Pa.in d.c.presentia:ꝙ iter liberos ⁊ monasteriū potest.d. aut.si qua.s.quādo prius nō disposuit.aliter autem disponēdo iter alios nō potest in forma testamenti sʒ Cy.in.d.aut.si qua mulier:sed ad hoc vt valeat donatio poterit ꝯsentiēte abbate ⁊ capitulo d̄ mobilibus tamē:nā imobilia nō possunt alienari sine debita solēnitate:⁊ sic non videt ipe tanq̄ ipe aliquid posse disponere.

42 ¶Utrū religiosus factus eps possit testari.R.ƀʒ.s. Tho.2ͤ.q.185.arͦ.si.ꝙ nullo modo qꝛ sola ei dispēsatio cōmittit reruʒ ecclesiasticaꝝ que morte finiutur ex qua incipit testamentū valere vt apostolus dicit ad hebre.9. Si tamē ex cōcessione pape testamentū faciat nō intelligit ex proprio facere testamentū:sʒ apostolica auctoritate intelligit esse ampliata potestas sue dispēsatiōis vt eius dispēsatio possit valere post mortē hec ille. eodē modo itellige si religiosus habeat hanc auctoritatē ab aliquo qui possit sicut forte pōt dare magister ordinis ⁊ multotiens dedit vide.℣.eps.§.6.circa si.

¶Utrū religio tollat crimen ingratitudinis.R. ꝙ tenet cōiter ꝙ sic.c.2.de aposta.⁊ in.c.si de eo. qui. fur.or.susce.⁊ i.c.quātūlʒ.47.di.⁊ i.c.nō lʒ.19.q.si. Quid si cōdēnatus ad mortē ⁊ liberatus tali cōditione ꝙ si egrediet puniet pena mortis:si ingreditur ⁊ petitus ab vxore egredit vt tenet.R.non pōt puniri illa pena ƀm Barto bri.in suis questionibus .q.1.⁊ sequit Albꝰ.in.d.aut. ingressi. ratio qꝛ coactus exijt. vtrum religiosus ceteris paribus grauius peccet.℣.peccatuʒ.ꝓ.§.si.Quō religiosus in professione cōsequit indulgentiā plenariam.℣.indulgentia.§.27.Quō ille qui retraxit a religiōe teneret.℣. restitutio.§.12.Quomodo grauius peccet.℣.peccatum.ꝓ.§.si.circa medium. 43

¶Multa pcipiunt vel religiosis i iure:⁊ ꝓ i de.religiosis:de pauile.sunt ifrascripta. ꝓ ne i sermonibus: ecclesiaꝝ platis detrahāt:itellige ad specialia descendēdo.2ͦ ne retrahāt aliquos ab ecclesiaꝝ suaꝝ frequētia.s.detrahēdo eis ⁊ hmōi illicitis.3ͦ ne pnūtient indulgētias idiscretas.s.falsas. 4ͦ cū itersunt ꝯfectionibus testamētoꝝ ne retrahāt testatores a restitutionibus debitis.aut legans matricibus ecclesiis faciendis:Pe.de pal.dicit in.4.ꝙ pñt moderate pcurare ꝙ magis q̄ alios dimō nō faciāt verbis illicitis aut aio maligno.mar ꝯ ecclesias matrices qꝛ nulli auferūt suū cū nullā ius iteꝝ acquisiuissent. 5ͦ ne legata aut male ablata icerta: sibi vel sui ordinis fratribꝰ vel ꝯuētibꝰ i alterius pͥudiciū fieri vel erogari procurēt.6ͦ ne absoluāt a casibꝰreseruatis pape vel epis: hec oia i virtute sancte obediētie ⁊ sub iterminatiōe eterne maledictiōis ibibent.7ͤ sub eadeʒ ꝓhibitiōe ꝓhibet eis ne psonas ecclesiasticas.pserti corā iudicibus delegatis a sede apl̄ica.suā ꝯ eos iustitiā ꝓsequētes vexare idebite aut ad loca plura ⁊ pserti multū remota cōuenire psumāt. 8ͦ pcipit platis religiosis ad quos puenit aliqd rōe pmissoꝝ ꝙ nisi.ī.mēsem plene satisfecerit ecclesiasticis ꝯnificatis de eo qđ ad eos puenit postq̄ fuerit reqsiti. ipo iure sint suspēsi: ⁊ quousqʒ fecerit debitā satisfactionē.℣.suspēsio.§. 6.casu.34. 9ͦ ne ministrēt extremā vnctionē.vel eucharistie sacrm vel solēniʒēt matriᵐ: nō absoluant excōicatos.nec absoluāt a pena ⁊ a culpa.hec in.d. de.religiosi.ī.℣.excōicatio.5.casu.xi. 10ͤ nullus religiosus pōt vigore lraꝝ aplicaꝝ vel legatoruʒ alibi cōuenire aliquē sibi subditūʒ rōe aliquoꝝ locoꝝ nisi corā eo.corā qͦ de iure ꝯueīt:de.i. d̄ rescript. 11ͤ nul 44

sus religiosus pōt eligi i platū alterius religiōis vel bitus nisi in solū epm.de.i.de elec.ℵ.electio.§.§.16. iiº phibenf alienare plati religiosi.res eccle:de.i.de re.ec.nō alie.ℵ.alienaº.§.2.⁊ se.13º pcipif eis ne ad iurādū vel vouēdū iducāt aliquos vt sepulturā di/ gāt apud eos.ℵ. excōicatio.5.casu.12. 14º ne deci/ mas ecclesijs dōbitas vsurpēt:de.i.ō deci.ℵ.excoiº.5. casu.43.44.⁊.45. 15º pcipif mēdicātibꝰ ne aliquē ad pfessionē recipiāt añ cōplectū ānū.c.nō solū:⁊.c. cōstitutionem:de regul.li.6.ℵ.suspēsio.§.6.casu.26. 16º ne statū beghinaꝝ foueāt:de.i. de reli.do.ℵ.ex/ cōicatio.5.casu.48.17º q͂ hoīs debitū i eccl͂ijs coꝝ officiū soluāt:de.i.de cele.mis.ℵ.hore canōice.§.26. 18º q͂ nō dimittāt sue religiōis monasteria nec va/ dāt ad studia.vel phy sicā vel leges audiāt.c.vt pi/ culosa.ne. de. vel mo. lib.6.ℵ.excōicatio.5.casu.22. ⁊.23. 19º q͂ non dicant aliqua vt retrahant audien tes a solutiōe decimaꝝ ⁊ q͂ requisiti pdicēt popu/ lo de eis ⁊ q͂ confessores non omittant facere cōsciē tiaꝫ cōfitētibus:de. cupientes. de penis. ver.excōica tio.5.casu.43.⁊.44. 20º q͂ mendicantes nō capiāt loca de nouo.c.cuꝫ ex eo.de exce.prela.li.6.⁊ de.cu/ piētes:de penis.ℵ.excōicatio.5.casu.51. 21º q͂ non celebrēt in castris vel villis nisi vt a iure concedif.c. epoꝝ:de priuil.li.6. 22º q͂ seruēt iterdictū quodcūq͂ quod viderint huiꝰ matricē eccl͂iaꝫ: de.i.ō sen.exc. ⁊ idem de cessation:bus a diuinis .d.de.i. ℵ.excōi/ catio.5.casu.52. 23º simplex religiosus non potest eē iudex.ff.de iudi.l.cū ptor:in glo.quedam specialiter precipiunf monachis de quibus.ℵ.monachus.§.7. Que sit auctoritas prelati .ℵ. abbas.a.i.§. vsq͂ ad fi.vtᵐ possit fieri dispēsatio in regula.ℵ.lex.§.30.vtᵐ in regula itelligantur ccessa que nō sunt prohibita. ℵ.lex.§.31.vtᵐ intrans religionem cum habitu pro/ fessoꝝ ⁊ intentione mutādi vitam fit verus religio/ sus vt nō teneat matrimoniū sequēs.ℵ.votū.p.§.4 circa mediū.Quādo aliquis vouit itrare religionē absolute quomō tenetur imediate.ℵ.votuꝫ.2.§.i.⁊ votum.3.§.3. vtᵐ ex cōtractu monachi obligef Ab/ bas.ℵ.monachus.§.x.⁊ sequētibus.Quomō se ha beat ad votum obedientie: vide.ℵ.e.maxime.§.5. Quō se habeat ad votū paupertatis vide aliquid. supra.§.20.⁊ .ℵ.monachus.§.14.Nō tñ q͂ mona/ chis ē phibitū sub terribili pcepto non hr̄e pp̄riū.c. ad monasteriū: de sta.mo.Et vniuersis religiosis eo.ti.monachi.Et dr̄ hr̄e pp̄riū fm Sco.qñ vtif re. propria auctoritate.q͂ fit qñ celaf plato vel tenet cōtra eius voluntatē expresse:⁊ hmōi.secus si platus cōce dat vsum alicuius rei etiā ad libitū vtentis ⁊ nihil celaf expresse i quātitate vel qualitate. nec sine eius licētia saltē iplicite aliqd recipif.vel expēdif:⁊ pa/ ratus est ad iussum plati totū reddere. Non tñ pōt platus dispēsare vt subditus habeat pp̄riū.i.q͂ ha/ beat aliqd simplr i sui dn̄io vt pp̄ria auctoritate si/ ne volūtate superioris possit facere quicquid velit. Quō se habeat ad votū castitatis.vbi nō q͂ religio sus tenef ad vitanda q̄ cuilꝫ christiano sunt pecca/ ta mortalia:⁊ sunt religiosa sacrilegia etiā si sint so le cogitationes ⁊ vlterius tenef nō cōhere matriᵐ.

¶ Utᵐ religiosus possit expelli pp aliquē defectū si 45 sit paratus corrigi ⁊ penā sustinere.R͂.fm.s.Tho. ql.12.q͂ fm apl͂m.malū ē auferēdum q: modicū fer mentū totā massam corrūpit.sꝫ p penā corporalem auferf etiā penitēs. sicut suspēdif homicida etiam penitēs. Per spiritualē vero hoc eccl͂ia nō facit nisi quis sit cōtumax.q: p penā corporalē auferf bonuꝫ corporale recōpēsabile p maius bonū. Per spiritua le vero.bonū spirituale irecōpensabile. Et iō talem penā.s.expulsionis.religio nō debet isligere volenti corrigi.q: est sicut excōicatio i ecclesia.vñ nullus ni/ si propter cōtumatiā expellēdus est.sed est sequestrā dus in carcerē vel alio modo fm regulā vel ordina tiones sue religionis .s̄. e.c.§.25.

r Eligiosus locus dicif omnis domus:mona sterium:templū:hospitale:⁊ quecūq͂ alia:au/ ctoritate pape:vel epi ad pios vsus edifica/ ta:de reli.do.c.de sinodochijs:⁊.c.ad hec:secus si si ne auctoritate pape vel episcopi a principio sunt edi ficate vel ex post facto:de cōse.di.i.nemo: quod ē cō tra leges que volūt q͂ vbicūq͂ sepelif aliquis:locus ille sit religiosus quod non est verum per tex.c.fi.de sepul.⁊ ibi sequif Pa.que loca religiosa nō possunt ad alios humanos vsus conuerti.d.c.ad hec : ⁊.c. nulli .12. q.2.

¶ Per quos debēt regi prefacta loca .R͂.q͂ per reli 1 giosos eiusdem monasterij vel alterius eius religio/ nis ⁊ si nō viuunt regulariter debent expelli ⁊ poni alij strictioris vite aut saltē clerici seculares si aliās nō possunt remanere ordinata:⁊ hoc potest episco/ pus fm glo. ⁊ Jo. an.⁊ Pa. in.c.inter quatuor de religi.domi.fallit in hospitali de quo .ℵ. hospitale principio .

r Eliquie ⁊ corpora sanctoꝝ antique. non de/ bent ostendi extra capsam nec exponi vena/ les quod potest fieri dupliciter : primo cum vere vendūtur ⁊ accipitur preciū ⁊ tūc fm Ray.cō mittitur symonia.i.q.i.qui studet:nō.n.sunt sacra ⁊ religiosa in dominio alicuius.nec capibt extimatio nem.vt vendi possint. Insti.de re. diui.§.nullus. se/ cūdo exponūtur venales quādo passim causa que/ stus vt habeantur large oblationes ostendūtur. est enim hec quedam larga venditio hec Pa . in .c.i. eo.ti.Intellige omnia ista quādo principaliter hoc fit propter pecuniaꝫ. si enim principaliter fieret cau sa deuotiōis secus esset. Et precipif ibidem prelatis vt non permittant q͂ illi qui accedunt ad eoꝝ ecde sias causa deuotionis decipianf falsis figmentis si cut quādo occasione questus fieri cōsueuit.

1 ¶ Nõ lz aliquẽ venerari pro sancto etiã si i vita fe/cisset miracula sine auctoritate romani põtificis de reli. ꝛ ven. san. c. ex. co. Intellige hoc qñ qs vult pu/blice aliquem venerari pro sancto: secus si i occulto quis emittit preces apud eum quẽ credit sanctũ. ꝟ. canonizare. §. þ. ibi diffuse.

2 ¶ Utrũ sanctoꝝ reliquie possint furtiue subtrahi vt honorabilius reponãtur. R̷. bz ꝟꝟ. ꝙ nõ. Nã sacri legiũ ẽ quotiẽs aufert sacrũ de sacro. 17. q. 4. c. qsqs.

3 ¶ Cuius auctõritate relige sanctoꝝ seu corpora sunt trãsferẽda. R̷. ꝙ solũ autoritate pape vel epoꝝ licen tia ꝛ synodi: de ɔse. di. 1. corpora: ꝛ hẽ ibi: nõ: verũ est cum corpus traditũ est sepulture ꝑpetue: vt. C. de reli. ꝛ sump. fu. l. fi. Nisi necessitas occurrat: ꝛ sufficit auctoritas þsidis prouincie vt. C. eo. ti. l. 1. Si autẽ nõ ẽ traditũ perpetue sepulture põt trãsferri sine au ctoritate alicuius vt. C. de li. l. sed nec dũ: ꝛ þalega te. ll. videnť loq de oibus corporibus. Quõ corpora nõ pñt icidi ť decoq vt trãsferãť. ꝟ. excoi°. 7. casu. 2°.

4 ¶ Ulť liceat portare religas sanctoꝝ ad collũ. R̷. bz s. Tho. 2ª 2ᵉ. q. 96. ar°. 4. ꝙ eadem rõ est hẽ de verbis scriptis qꝛ si portenť ex fiducia dei vel sanctoꝝ quo rũ sunt relige nõ erit illicitũ. Si ãt ẽẽ hoc attẽdereť ad aliqđ vanũ vel supstitiosuz: puta qꝛ vas eẽt triã gulare ꝛ hmõi. qđ nõ ꝑtinet ad reuerẽtiã dei ꝛ san/ctoꝝ. eẽt supstitiosum: vanũ: ꝛ illicitũ. Angelica eo. ꝟ. dicit. §. fi. ꝙ nullo mõ dz portari. qđ ẽ ɔ. s. Tho. sz opinio. s. Tho. ẽ rõnabilior quaz sequiť Rosella ibidem: vide. ꝟ. sortes. §. 7.

R Enũtiatio ẽ iuris ꝓprĳ spõtanea refutatio.
1 Nã iuri alieno renũtiari nõ põt. Item si nõ
eẽt spõtanea. sz coacta nõ obeẽt repetere vo lenti. c. sup hoc. eo. ti. dz etiã fieri pure ꝛ absolute de q°. j. §. 5. ꝛ dz eẽ a sciẽte. vñ si ignorat dz sibi notifi/cari.

2 ¶ Ex qb⁹ causis petẽda ẽ renũtiatio epatus. R̷. due sunt ꝓbabiles siue apparẽtes. sz nõ sufficien tes p° ꝑp frugẽ melioris. 2°. cã ꝓprie humilitatis. He aũt cause nõ fuerũt acceptate vt i. c. nisi cũ pridẽ. de renũ. Sũt alie cause sufficiẽtes vt i þalegato. c. pri/ma ɔscia criminis talis ꝑ qđ ipius officĳ executio i pediať etiã post pactã penitẽtiã. 2°. est debilitas cor/poris ex ifirmitate vel senectute ꝑ quã ipotẽs redde reť ad exequẽdũ officiuz pastorale. 3°. ex defectu scie ꝛ q̃ꝗ̃ desiderãda sit eminẽs i pastore ẽ tñ tollerã/da cõpetẽs. 4° ẽ malitia plebis nõ ꝙ ꝓ qualz culpa debeat gregẽ deserere ne mercenario cõpareť. sz de supioris licẽtia tũc demũ põt non tã timide fugere q̃ꝗ̃ ꝓuide declinare cũ oues cõuertunť i lupos ꝛ qui debuerũt humiľr obedire iã irracionabiľr ɔ̃dicunt. 5° graue scãdalũ cũ alr sedare nõ põt. 6° ꝑsone irre gularitas vt puta si sit bigamus. Non tñ ꝑp quãlz irregularitatẽ dz ei dari licẽtia vt si nõ sit natus đ legitimo matri° si sit occultũ: ꝛ ille laudabiľr ipleat officiũ suũ: dũmõ non sit de adulterio vel de scorto. Nã tales oio repellunť vt ꝑ glo. in. d. c. nisi.

3 ¶ In quoꝝ manibus debet fieri renũtiatio. R̷. i ma nibus eoꝝ a quo habeť istitutio vel ɔfirmatio. eo. ti. c. admonet: fallit i epo qui nõ põt renũtiare epatui nisi i manibus pape. d. c. nisi: ẽt nõ ɔsecratus dũmõ electus ꝛ ɔfirmatus extra de trãs. c. iter corporalia: fieri aũt dz cõiter inscriptis. forte alĳs ab epatu scri ptura necessaria nõ est. Renũtiatio alioꝝ iurũ. dz fieri aduersario vel notario publico vel iudici noie aduersarĳ recipiẽtis. l. 2. ff. rẽ pupi. sal. fo.

¶ Renũtiatio dz fieri pure ꝛ absolute: de offi. deleg. ex pte. cl. þ. Nã si qs renũtiat alicui beneficio vel rei spirituali vel resignat aliqd spirituale aliquo dato vel ꝓmisso symonia ẽ ꝺm Goff. ꝛ Hosti. ꝙ si nõ ꝓ cedat datio vel ꝓmissio. sz sola itẽtio vt. s. renũtiet be neficio hac itẽtione vt deť sibi aliquid tẽporale. aľr nõ renũtiaturus. symonia mẽtalis est q̃ ꝑ solã peni/tentiã aboleť. c. fi. de symo. q̃ ex quo nulla pactio in teruenit ab ecclesia nõ puniť. Sed si qs renũtiat be neficio ea itentione vt deť nepoti vel alteri. nulla tñ de hoc facta pactiõe. vel ɔuẽtiõe nullã icurrit symo niã. Renũtiare. n. bñficio vt deť alteri ẽ symoniacũ qꝛ ꝓhibitũ ẽ iure positiuo. sz nõ est hoc ꝓhibitũ sim/pliciter. sz ꝺm istũ modũ cũ vz hoc duciť i pactuz. 1. q. 1. q̃ꝗ̃ pio ꝺm ꝟꝟ. Inno. ꝛ Goff. Siľr si qs hz volũ tatẽ deliberatã renũtiãdi beneficio cũ itẽtiõe ꝛ aio paciscẽdi vt alteri deť i hoc ẽ symonia mẽtalis. effe ctualis aũt ꝛ puniẽda ab eccl'ia cũ ꝓcediť ad actũ ipm paciscẽdi i renũtiatiõe. ꝛ hẽ cõmittiť symo° ꝑ dationẽ pro bñficio ɔsequẽdo ita ꝛ ꝓ eo cedẽdo. 5

¶ Utr̄ qs possit renũtiaŕ liti super bñficio ecclesiastico vel spirituali aliquo tẽporali dato. R̷. ꝺm Pa. in. c. cũ pridẽ: đ pac. ꝙ nõ: etiã si recipiat illud noie expẽ sarũ: qꝛ si hz ius renũtiat spirituali: tẽporali dato ꝙ est symonia. d. c. ex parte: dicit tñ Inno. ꝛ Hosti. i. c. nõ sine: de arbi. ꝙ valet ɔpositio auctoritate su/perioris ꝛ pro pacis bono. deť aliqđ tẽporale ei de q° nõ ẽ certũ i iure. vel đ iure sibi ɔpetẽti vt cedat liti vel renũtiet iuri. si qđ hz. c. nisi: de ꝓbẽ. secus si fiat auctoritate partium qꝛ hẽ eẽt symonia nisi haberet ortũ a iudice. puta qꝛ cõpromissum ẽ i eo vel ipe hẽ diffinisset: ꝛ lz glo. i. d. c. pridẽ: dicat nõ sufficere. nisi interueniat pape ɔfirmatio. tñ cõiter doc. ibidẽ tenẽt cũ opinione. d. Ant. ꝙ nõ requirať ꝛ ibi sequiť Pa. De trãslatiõe bñficioꝝ: vide. ꝟ. bñficiũ. 3. §. 15. ꝛ se.

5 ¶ Utr̄ qs possit dare pecuniã alicui vt desistat a li te q̃ ẽ de re spirituali. R̷. ꝺm Pa. in. d. c. cũ pridẽ: ꝙ si sit certus habere ius i illo bñficio. bñ põt dare ad uersario sine symonia vt đsistat vel ne litẽ moueat. Si vero nõ sit certus. sz dubitat tũc nõ põt nec pa/pe auctoritas excusat i bñficio qđ hz annexã ptãtez clauiũ qꝛ videť data pecunia ꝓ illa ptãte spirituali. facit. d. c. ex parte: i fi: ꝛ qđ nõ. 1. q. 3. saluator: ꝛ. c. ex multis. In alĳs aũt bñficĳs bñ excusaret auctori tas pape. cũ talis symonia sit solũ de iure positiuo ꝺm glo. i. d. c. cũ pridẽ: posset tñ iudex ꝓ bono pacis

ex officio suo cóponere partes:vt hñs sus in bñficio
det aliqd nó habéti ius fm formá.d.c.nisi pridem:
fm Pa.i.c.sup eo de trásla.⁊ nó fm Inno.i.c.cum
iter:de elec.qd approbat Pa.i.d.c.cú pridé:q alí⁹
citra papá nó pót cópellere ad cópositioné per tex.
nó i.c.placuit.90.di.nisi fuisset lis diuturna adeo i
trincata q de facili explicari nó posset.ḃ.symonia
.§.22.circa fi.⁊.§.26.
6 ¶ Quid de illo q expectás de primo vacaturá pri/
má i aliq̃ eccłia.renútiat prac tenui.vt pcludaꝛ via
alteri expectáti.R.q p hoc nó ipedit p⁹ expectáté si
hoc pót pbari.si vero pinguius resignáti ɔferaꝛ eo
ipso detegiꝛ fraus ⁊ carebit habita quá resignauit
⁊ ambita de renú.c.si te.li.6.
7 ¶ Pone q eps nó bñ itrauit.sꝫ p symoniá ⁊ hmói
quó renútiabit istáte morte.R.fm Hosti.méte renú
tiabit ⁊ i manu archiepi si pót:alias i manu simpli
cis sacerdotis.sub hac ɔditióe si pape placuerit.vel
alteri ad qué ptinet collatio ⁊ si conualuerit vadat
q̃ citius ad illú ⁊ pareat ei:⁊ caueat ne morá sup/
fluá faciat.nec fructus sibi appropriet.sed fidelr cu/
stodiat.vel i necessitaté ecclesie expédat. pót tñ vite
necessaria stricte sumere.86.di.pasce.
8 ¶ Quó renútiat qs tacite vel expsse.R.expsse cú di/
cat.qetú clamo tale vel tale ius ⁊ filia.c.ex multipli
ci.de deci. Tacite vero cú facit cópositioné.c.cú iter
de elec.2°. Jté tacite renútiat faciédo ɔ̃.vt exhibendo
honoré illi cuius electiói ɔ̃dixerat.c.ex ore. de his q̃
fi.a ma.capituli:silr recipiendo aliqd ex testaméto
qd ipugnabat.ff.de ioffi.testa.l.si pponas.
9 ¶ Ut⁹ papa possit renútiaꝛ.R.q pót libere resigna
re ⁊ maxime cú se isufficiété agnoscat ad regendú
vlez ecclesiá.c.qm.e.ti.li.6.
x ¶ Ut⁹ renútiás possit penitere.R.fꝫ Hosti. si qs mit
tat núciú ad superioré vt cedat: pót penitere q̃diu
res é itegra.c.lecte.e.ti.secus si nó est itegra.c.i cau/
sis:de elec.sꝫ si talé pcuratoré ignoráté.s.cóstitutuꝫ
ad renútiádú reuocauerit tenebit tamé cessio facta
añq̃ reuoca⁹ pueniat ad eú vt i de.cú illusio: eo.ti.
q ḃo ipetrauit licétiá cedédi cogédus é cedere.c.q/
xj ¶ Ut⁹ renútiatio iuris futuri valeat.R. ꝑ dñ.eo.ti.
q valet si apparet. secus si nó apparet q: pacta nó
referunꝛ ad ea q̃ apparere nó possunt:vt i.l.i lege:
⁊ aliis ɔcor.ibi positis i glo.ff.de ɔ̃hé.emp.⁊ qd nó
est.renútiari nó pót.l.tres fratres.ff.de pac. Nó tñ
q filia renútiádo hereditati paterne ⁊ promittédo
áplius nó petere:nihilominus legitimá vel eius sup
plemétum petere poterit nisi expresse de ipa dixerit
vt.l.si quádo.§.generaliter.C.de inoffi. testa. vide
aliquid.ḃ.religio.§.33.circa prin.
xij ¶ Quis é effectus renútiatióis.R.fm.d.ar.f.3°.tit.
.20.c.5.i pn.q est vt renútians ad id qd renútiauit
regressum.nó habeat nisi ex nouo iure concesso vel
antiquo restituto.8.q.1.q̃ periculosum vꝫ extra eo.
ti.c.cú inter:⁊.c.ex trásmissa:⁊.c. in presentia:⁊ qui
renútiauit epatui pp ɔsciam criminis ámodo eligi
nó poterit nec postulari.secus si pp malitiaꝫ ppłi.c.
post trásłatioúé.eo.ti. Renútiáti aút est cópeténs pro
uisio faciéda ne ituitu ministerii defectú i téporali/
bus patiaꝛ.c.ad suplicatioué.eo. Jn qua puisióe di
gnitatis ⁊ scie ró é habéda.c.de multa:de pbé.silr
⁊ q̃titas redituuꝫ bñficii cui resignaꝛ:de vi.⁊ ho.
¶ Nó fꝫ Hosti. q pót aliqs p aliú renú/ ꝑ de.qñ. 13
tiare si tñ habeat speciale mádatú.c.cú olíꝫ. Jdé si
hꝫ vlez administratioué.ff.de procu.l.cui libera:se/
cus si tñ eét generalis pcurator.c.dilecto:de pbé.
¶ Quid si qs renútiat oí iuri cópetéti ⁊ cópetituro 14
⁊ silr líis ipetratis ⁊ ipetrádis.R.fm Hosti.q quo
ad futuꝫ renútiatio generalis nó valet.c.cú accessis/
sent:si aút specialis i qbus iuribus ⁊ sequiꝛ genera/
lis renútiatio valet.c.qñ multipliciter.eo.ti. Jté renútia
ri iura circa seruitutes etiá si aialia sint.c.i psentia:
de sepul. Jté iura cópetentia circa bñficia sic ⁊ ipa
bñficia. Jteꝫ oia iura cópeténtia p aliqua istruméta
sic ⁊ ipsis istruméntis ꝯ pactis.cú pridé:debitor renú
tiare nó pót pbatiói p testes q: iductú é pro cói vti
litate.vnde vsus testiú frequés ⁊ necessarius é.ff.de
testi.l.i.q̃uis qdá dicant q pót renútiari. Clericus
renútiare nó pót foro suo sine cósensu epi cui pudi/
caret de fo.cópe.significasti. Nec pót renútiare illi
puile⁹: si qs suadéte.17.q.4.q̃uis possit remittere
actioné iniuriaꝝ q̃tú ad pprá psoná.23.q.4.si qs i
¶ Renútiatio fit illegitima róe psone renú/ ꝑ iuriá. 15
tiátis.vt puta q: é minor de iudi. c. si ánú.li.6.aut
alius q nó pót renútiare:pót aút ordinarie renútia
re ad qué ptinet qd renútiaꝛ.d.c.ad apostolicá: de
regul.fit.2°.illegitima róe rei q̃ renuntiari nó potest.
Nam iuri naturali ⁊ agnatióis ⁊ sanguinis nemo
pót renútiare.vt.l.ius sanguinis.ff.de re.iur.⁊.l.ius
agnatiói.ff.de pac.iuri vero positiuo qd concernit
certá formá vel solénitaté nó pót quis renútiare.vt
puta q testamentú cú tot testibus vel stipulationes
fiant certo mó.l.nemo pót.ff.de lega.1.facit.c.q: pp
de elec.⁊.c.cú esses:de testa. Si vero nó cócernit cer
tá formá vel solénitaté.sed publicá vtilitaté. silr nó
pót.l.ius publicú.ff.de pac.⁊ i.c.si diligéti : de foro
cóp.si aút ɔcernit publicá ⁊ priuatá:⁊ publica pót
separi a priuata:sic potest quátú ad priuatá.l.iuris
gentium.§.sed ⁊ si paciscaꝛ.ff.de pac.puta ius dat
actioné pro aiali morboso. tñ partes possunt paci/
sci vt ipso possint agere.facit.c.cú venissent:de insti.
si vero nó pót separi sic renútiari nó pót.d.c.cú ve
nissent:si vero sit solú i beneficiú priuatú sic illé i cu/
ius fauoré est.potest.dúmó nó sit cótra bonos mo/
res vel nó inducat ad peccatú.l.alia .§. elegáter.ff.
solu.ma. Si aút sit solú i odiú alterius túc si cessat
ró illius odii potest renútiari: vt in.l.si.C.ad mace.
Alias nó:vt.l.uá ⁊ si.ff.ad mace.vide Pa. i.d.c.si
diligenti. Qñ aliqd itroducaꝛ in fauoré amborum
alter sine altero renútiare nó potest fm glo.in.c.ad

apostolicã: de regu. Et in cõi iure potior est cõditio prohibẽtis. Si aũt ꝯcederet aliqd pluribus i fauorẽ principaliter particulariũ qlꝫ posset renũtiare iuri suo. d. c. ad apostolicã. Impetrãs priuilegiũ i fauorẽ tertij põt illi renũtiare anteq̃ ꝑsentet nisi appareat ꝙ ꝯcedẽs stati voluit ꝯcedere: cõiter. n. nõ acqrit ius nisi qñ ꝑsentat seu i notitia. c. ꝓ. de ꝯces. ꝑbẽ. li. 6. vl' exẽptus possit renũtiare priuilegio exẽptionis. ℣. exẽptus. §. 6. ⁊ ℣. iudex. §. 25.

Reprefalie sunt qñ vnus oriũdus ꝺ vna terra r spoliat vel dãnificat ab oriũdo de alia terra vel ẽt si debitũ nõ soluit ei: tunc dat ptãs isti spoliato ꝙ satisfatiat sibi ꝯ quẽlꝫ de terra illa vñ ẽ expoliator vel ꝺbitor. s. quõ nõ põt alr iustitia ꝯseq: dicitur hec ex. c. dñe. 23. q. 2ª. vbi dicit Aug. iusta bella solẽt diffiniri q̃ vlciscũt iniurias: si gens vel ciuitas ptẽda ẽ q̃ vindicare neglexit qꝺ a sua iprobe factũ ẽ: ⁊ hꝫ Bar. i tra. repsaꝝ vl' ꝙ ius ꝯcedẽdi repsalias nõ iure ciuili vel canonico idictuꝫ fit. sꝫ magis iure gentiũ qꝺ ꝑmittit bellũ iustũ.

1 ¶ Ad hoc ꝙ sint licite reqrunt multa. pͦ ꝙ dñs vel ciuitas reqrat vt emẽdet qꝺ a suis iprobe factũ est. 2ͦ ꝙ ꝯstet de negligentia iustitie administrãde. 3ͦ ꝙ iudex prius det sentẽtiã sup negligẽtia ⁊ iustitie defectu ⁊ ꝯcedat auctoritatẽ reprefaliaꝝ. s. qñ nullus dñs vel ciuitas repit q faciat iustitiã de negligente. 4ͦ ꝙ nõ excedãt dãnũ. 5ͦ ꝙ nõ extendant ad clericos vel ecclesiasticas ꝑsonas ꝺ quo. ℣. excõicatio. 5. casu. 39. ⁊ ℣. bellũ. §. 8. hec ex Archi. i. c. vnico: de iniuri. li. 6. 6ͦ põt poni ꝙ nõ fiãt i ꝑsonis qꝛ hoc ẽ iniquũ ꝙ i ꝑsona alius pro alio grauet nec cõsuetudo ꝯria valet cum sit ꝯria. ll. vt. C. de acti. ⁊ ob. l. ob es alienũ ⁊ similibus. Alias istis nõ cõcurrẽtibus qui repsalijs vtit quadruplũ restituere cogit: ⁊ ab actione. ꝓ q̃ hoc agit cadit vt i aut. ne pignoratiões fiãt: ſm ꝯsciaꝫ tenet restituere etiã dãnũ secutũ.

2 ¶ Notãdũ ꝓ declaratiõe ꝑcedẽtiũ ꝙ cũ istud remediũ repsaliaꝝ sit odiosum vt i. d. c. vnico: ⁊ sit subsidiariũ ꝯ ius cõe nõ dꝫ dari ꝓmodico. Itẽ nõ debet nisi qñ ius ptis totalr pereat. secus si aliq̃lr ledat. Itẽ ſm Bar. vbi. s. si ꝯ illũ hoieꝫ: gentẽ: vel populũ q iustitiã facere vel debitũ reddere negligit potest haberi recursus ad supiorẽ tũc repsalie tã i foro ciuili q̃ canonico. seu ꝯscie nõ sunt licite qꝛ etiã negligẽte iudicio seculari. recursus ẽ habẽdus ad ecclesiasticũ. c. ex tenore: de fo. ꝯpe. iõ hoc remediũ raro sibi vẽdicat. Et ſm. d. ar. s. 3ª. ti. 4. c. 4. anq̃ possint fieri repsalie licite prius ps iniuriã passa debet requirere iudiciũ ciuitatis iniuriãtis vt iustitiã faciat ⁊ tũc si negligit iustitiã facere. adhibet primũ supiorẽ. quo deficiẽte. adhibit principẽ: vel illuꝫ cui tale officium ẽẽt comissuꝫ vt sit alicubi: quibus oĩbus deficiẽtibus debet adire rectorẽ ꝓprie ciuitatis ⁊ facere fidẽ de requisitiõe ⁊ neglectu ⁊ petere vt requirat iterato vt iustitiã faciat: ⁊ tunc eo requisito ⁊ negligẽte iudex dabit sentẽtiã super negligẽtia ⁊ defectu iustitie: ſm Domi. ⁊ Archi. i. d. c. vnico: ⁊ postea poterit ꝯcedere repsalias. Nõ etiã ſm Bar. vbi. s. ꝙ qñq̃ non ẽ supior: neq̃ de iure neq̃ ꝺ facto ⁊ tũc daꝝ ẽ vt. d. c. dñe. Qñq̃ põt haberi copia de iure. sꝫ nõ de facto. exẽplũ. iperator: i Alamania ẽ de iure ⁊ nõ de facto qꝛ i illis partibus ei nõ paret ⁊ tũc videt nõ haberi copia supioris quo ad illũ. Qñq̃ põt haberi copia de facto ⁊ nõ de iure sicut ꝺ tyrãnis ⁊ si sit notoriũ ipm nõ eẽ dominũ. sꝫ tyrãnũ nõ debet ad illũ recurrere qꝛ nõ valẽt q̃ agit si aũt nõ ẽ notoriũ sꝫ tolleratur ad illũ debet recurrere. Qñq̃ põt haberi de iure ⁊ de facto. sꝫ nõ expedit qꝛ forte expẽderet plus q̃ sit id de quo qrit vel forte passus iniuriã est pauper ⁊ tũc nõ videt ꝙ sit necesse adire supiorẽ imo sit ꝓcedendũ tãq̃ si supioris copia nõ haberet. Et nõ ꝙ res capte ꝑ repsalias debẽt debite custodiri ⁊ ꝑ iudicẽ extimari ⁊ vẽdi ⁊ post debitã satisfactionẽ cuꝫ expẽsis debẽt reliqua restitui. Quidã dubitãt vtruꝫ vnus pro alio possit grauari i repsalijs. sꝫ verius ẽ ꝙ possit qñ oĩa supradicta cõcurrũt.

¶ Vl' repsalie ꝯcesse ꝯ florẽtenos debeãt extẽdi ad florẽtenos habẽtes domiciliũ Senis. R. Pa. in. c. qm̃: de offi. or. ꝙ nõ. qꝛ odiosa: facit qꝺ nõ Bar. i. l. prouinciales. ff. de verb. sig. 3

¶ Vl' statutũ possit fieri ꝙ qlꝫ possit capi ꝓ delicto alterius. R. Bar. vbi. s. ꝙ ꝯtra terras vel villas sibi nõ subditas nõ põt: sꝫ bene ꝯ sibi subditas: vt. C. de oi agro. de ser. l. i. ⁊ valet statutũ ꝙ vxor possit capi pro viro fallẽte: vt. l. satis. C. i q. ca. pi. vel ap. hopita. ꝯbi. ⁊ silr filius pro patre. l. fi. C. de priuile. etiã si nõ sit heres: ⁊ aduerte ꝙ terre sub certis pactis submisse ꝓtectiõi dñoꝝ nõ dñr sibi subdite. sꝫ federate: ⁊ ideo cõtra eas nõ valet tale statutũ. 4

¶ Sed qrit an tale statutũ possit exerceri extra statũ statuẽtis. R. ſꝫ Bar. vbi. s. ꝙ sic põt agere ꝯ tales cõditione ex statuto qꝛ actio vbiq̃ sequit eos quibus cõpetit vt. l. fi. C. de ꝑscrip. lon. tẽp. ꝙ limita nisi filius sortiret domiciliuꝫ alibi añq̃ pr rũperet. ar. l. ciues. C. de i col. silr si filius esset natus postq̃ rupit pr eius. qꝛ iura intelligunt de filio existẽte tẽpore q̃ rupit. l. i delictis. §. si extraneus. ff. ꝺ noxa. ⁊ l. tutus: ff. de testa. mili. Et idẽ dic qñ statutũ dicit ꝙ hoies vnius terre vnus teneat pro alio. Nã ille q de nouo effectus ẽ illius terre nõ tenet pro debitis antiquis. l. ꝓuidẽdũ. C. de deci. ⁊ qꝺ nõ Dy. i. l. icolã. ff. ad mu ni. Silr tale statutũ itelligit de debitis ꝯctis itra territoriũ nisi aliud addat vt. l. cũ vnus. §. bis q. ff. de bonis auctorita. iudi. possi. 5

¶ Quid si talis q habuit recursuꝫ ad iudicẽ debitoris reportauit iniq̃ sniaꝫ. R. ſm Bar. vbi. s. ꝙ dꝫ appellare ⁊ adire iudicẽ appellationis alr repsalie nõ erũt licite. l. si prohibet appellare: vel non ẽ iudex 6

appellatiõis tūc potest recurrere ad suum iudicem. Quō cõcedentes vel exīdētes ad personas ecclesiasticas sint excõicati. v. excõicatio. 5. casu. 39.

r Escriptuz proprie ē id qđ princeps scribit ad iuris obseruātiā. vt qñ cõmittit cāz decidendā iter aliquos. Et dīt a priuilegio qđ est ꝯ ius quasi priuata lex. di. 3. priuilegia: ⁊ etiā dīt a beneficio qđ stricte sumptū ē grā ꝯcessa ꝑter ius a principe: ⁊ hec ē que latissime iterptāda ē vt i. c. olim: de verb. sig. large tñ rescriptum accipit̄ pro omnibus istis hec Pa. in rubrica. eo.

1 ¶ Rescriptū ⁊ processus per ipm rescriptū habitus. ipetratū ab excõicato super alio q̄ sup excõicatione. vel appellatiõis articulo. ipso iure ē nullū. c. p̄. đ rescrip. li. 6. vel nisi faciat mētionez de excõicatione sua. c. ab excõicato. eo. sit̄ hereticus ꝓhibet̄ ipetrar̄. C. de sum. tri. li. ii. Alias qlz pōt ipetrare. s. tā actor q̄ reus. imo ⁊ seruus. l. vniuersis. C. de pci. impera. off. quidā dicūt q̄ valet qñ excõicatus ē secretus vt nō possit ꝓbari qđ pōt saluari in foro ꝯtentioso nec etiā procurator si ē excõicatus pōt ipetrare.

2 ¶ Rescriptū perpetuat̄ p solā citationē. c. ex tenore. eo. ⁊. c. significauit in glo.

3 ¶ Rescriptū impetratū tacita veritate aut suggesta falsitate vel etiā quocūqz alio tacito vel expresso q̄ si tacitū vel exp̄ssum nō fuisset: Papa nō ita fecisset ꝯcessisset ē surretitiū. c. sup līe. eo. vbi casus līalis dicit. Exprimēs falsuz vel tacēs verū malitiose i rescripto. caret prorsus ipetratis: sz si per simplicitatē vel ignorātiā: aut obtinuisset vero supp̄sso vel expresso falso saltē līas i foro ⁊ tūc legatus ꝓcedit i foro iuris cōis: ⁊ nō speciali foro rescripti. secus si nullo modo līas habuisset. Et p̄. qdē series facti ē exprimēda. c. super eo. de coha. cle. Itē processus cause de re. iudi. c. inter monasterium.

4 ¶ Sed quō poteris scire qñ tacita veritate q̄ suppressa līe nullatenus haberent̄. R. fm Hosti. q̄ pñt cōp̄hēdi. 28. casus ex his versibus. Si lex priuata: si dispensatio: pactū: vel si rescriptū: sñia: siue statutū: Gaze. nobilitatis: ac appellatio: cā. At hois meta: vel ꝯfirmatio pape: pcessus: titulus: series: p̄fessio certa. Pauptas facti p̄fessio: līsqz pēdens: grauamen: Grā: vēditio: q̄re: ac exceptio: ciuis: clausula: firma fides: sz his iūge anathema: finis tollet̄ nisi mētio facta ꝓbet̄. Si lex priuata. i. priuilegium qđ hz ille ꝯ quez ipetrat̄ rescriptū tollit rescriptū nisi faciat mētionē de priuilegio p̄: de rescrip. c. veniēs. Si dispēsatio sit facta sup hoc: de fi. p̄s. c. ex tua. Pactū: si pcessit rescriptū vel priuilegium: de deci. ex multiplici: vel pactū sit secutū: de pac. q: ex eo. li. 6. vel si rescriptuz aliud prius fuit ipetratū ⁊ ostensum. c. 2. ⁊. 3. eo. ti. Sentētia fuit lata sup hoc sup quo ipetrauit rescriptū ar. c. iter dilectos: de fi. istru. Siue statutū sit sup hoc factū. c. cuz a cessissent. c. Gaze. nobilitas. c. sedes. eo. ac appellatio sit sup hoc facta ex parte sua vel ex pte aduersa rij. c. bone: de ꝯfir. vti. Causa. s. excõicatiõis ⁊ si plures sunt oēs debent exprimi de offi. or. ex parte. Aut hois meta. i. terminus appellatiõis ꝓsequēdc appositus a parte q ꝑueniri non pōt de appel. sepe. vel ꝯfirmatio pape: de ꝯsti. ex parte. Processus cause q exprimi debet. d. c. iter monasteriū. Titulus. s. bñficij quē tacuit quātūcūqz minimū eēt. c. postulasti. eo. Series. s. facti ⁊ totū pcessum debet rescriptū ꝯtinere. c. dilectus filius. eo. Professio certa. i. vtrum sit clericus vel laicus. c. cū ordinez eo. Pauptas. s. an sit diues. vel idignitate posit⁹. c. ad aures eo. Facti possessio. i. cū alius de facto nō đ iure possidet. c. līas: de ꝯce. ꝑben. līsqz pēdens. c. dilectus ne. li. pen. Grauamen q: ex quo auctoritate dñi pape aliquis receptus est i aliqua ecclesia obstat exceptio. 2º impetrātu nisi de receptiōe primi fecerit mētionē fm Ber. ⁊ Hosti. c. mandatū eo. Grā. i. si iā receptus ē in aliqua ecclesia. d. c. mādatū. Vēditio. s. rescripti sibi cōcessi a sede apostolica pro pēsiōe quā recit. c. ad audientiaz eo. Pater. i. qui ministrauit i ecclesia quā filius ipetrauit de fi. p̄s. c. 2. Ac exceptio. s. pposita i iuditio đ procu. i nostra. Ciuis q: de ciuitate ⁊ dyocesi ē fienda mētio. c. significāte. eo. ⁊. c. rodolfus. Clausula. c. cū dilecta eo. vbi nō valet rescriptum. 2º q: nō facit mentionē q̄ articulus fuisset i p̄ rescripto isert⁹. Firma fides. s. factum de quo nō facit mentionē. c. cōstitutus. eo. Idē fides iterposita ar. c. ex līis: de consti. Sed his iūgis anathema. q: si tacet excõicationem suā non valet. c. fi. de pcur. nisi vt. s. §. p̄. finis tollet̄ nisi mētio facta ꝓbet̄. i. rescriptū post p̄dicta factuz nō valebit nisi de p̄dictis faciat mētionē. Adde p̄dictis vnū qđ nō Pa. i. c. cōstitutus. eo. ti. vbi p ter. illū cōcludit q̄ surrectio vitiat graz ipsofacto etiaz si cōsistat i tacēdo factum alienum quod impetrās probabiliter ignorat.

¶ Quid autem si papa motu proprio dispensat vel aliam gratiam concedit nūquid falsitas per impetrantem expressa habeat vitiare gratiā. R. fm Pa. in. c. quia circa: de cōsang. vbi refert aliquos dubitasse. sed ipse simpliciter tenet q̄ si est tale quid quo tacito vel nō existente. Papa gratiā non cōcessisset tūc vitiat̄ quia licet motus ꝓprius excludat subreptionez nō tamen cōfirmat gratiam cōtra intentionem cōcedentis vt nota sentit Jo. an. in. d. c. si motu proprio: de preben. lib. 6. ⁊ glo. nō ad hoc in de. si romanus: de preben. qui dicit q̄ motus proprius nihil operatur vltra casus in iure expressos: sed quādo nō cōcessisset est cōtra intentionē vt pz. 5

¶ Rescripta non se extendūt ad res vel personas in eis nō cōp̄rehēsas quoniā p̄sonalia sunt ⁊ stricte intelligenda. c. significauit eo. ti. 6

¶ Rescriptum nō viciatur propter defectum littere vel syllabe secus si esset ibi falsum latinum de fi. instru. c. ex parte in tex. ⁊ in glo. ⁊ Pa. in. c. primo. de iudi. in prin. glo. 7

8 ¶ Rescriptū primū tollit per secūdū faciēs mētionē de .p. si vero nō facit mentionē valet secūduz cōtra primū nisi ope exceptio nis vt i.c.ex litteris:⁊.c.pastoralis:de offi.deleg.⁊ si impetrās primū fuisset in mora presentādi per annum vt i.c.si autem eo.ti.⁊ fuit impetratum secundū ꝯ pᵐ durat. Pa.i.c.cetep: eo.ti.adducat cōez opinionē quā ipse seqt post Inn. ⁊ alios doc.dicēs.ꝙ.2ᵐ.rescriptū nō ē nullū ipo iure sʒ anullādū ope exceptiōis ita ꝙ p rescriptū dat iurisditio ⁊ si nō excipit valet.processus.2ⁱ iudicis q̄ pbātur p.c.si aūt:⁊.c.plerūq;:eo.ti. Et si pᵐ fuit impetratū de cōi ꝯsensu nō valet. 2ᵐ.nisi faciat mētionez de p ⁊ de cōi ꝯsensu:⁊ ad tex.d.c.cetep:ꝙ nulluz.i. anullādū h.c. Pa. Et si nō admittit exceptio primi pōt appellare valet etiā.2ᵐ.qū pᵐ fuit surretitiū.c.ex parte: ⁊.c.ex tenore.e. ti.

9 ¶ Rescriptū iseri dʒ i lr̄is citatiōis hʒ Goff.pp duo. p vt citatus sciat iurisditionez citātis alr non tenet ꝯparere.2.vt possit deliberare.v.delegare.§.8.

1 ¶ Rescriptū dr̄ falsuz:ipetratū sine mādato:vt i.c. nōnulli eo i glo.nisi ipetret ab his psonis a qbus de iure nō exigit mādatum.vt i.d.c.nōnulli:i fi.⁊.c.ex parte i fi.eo.ti.ff.de .pcur.l.sʒ ⁊ he psone: q̄ aūt sint tales psone: Pa.i.d.c.nōnulli : i glo.i fi.ponit multas opiniones.multū tñ facit ꝯsuetudo.

11 ¶ Per rescriptū sedis aplice aut legatoꝝ aliqs non pōt ipetrari p iudice nisi ille q ē in dignitate ꝯstitutus vel canonicus ecclesie cathedralis vel hʒ psonatū ⁊ talis nō pōt audire causaz nisi i locis isignibᵘˢ vel ciuitatibus vbi possit copia haberi peritoꝝ nec aliqs pōt ꝯueniri virtute talis vltra vnā dietā a fine sue dyocesis.c.statutū.e.li.6.

12 ¶ Utᵐ per speciale priuilegium vel rescriptū sequens derroget generali precedēti si nō faciat mentionez de generali precedēte.R. Pa.i.c.p.i glo.i.eo.adducit ꝯrias opiniōes ⁊ tādem rationabiliter cōcludit ꝯcordando doc.sic distinguēs ꝙ aut per priuilegiū generalē ē acquisitū ius in re i qualibet spē cōtenta sub genere ⁊ tūc speciale nō derrogat generali.ne in spē derroget iuri acquisito i re:exēplū:cū papa concedit oēs decimas alicuius parochie. Aut per priuilegiū generale nō ē acquisitū ius in re in qualʒ spē. sed ad rē:⁊ tūc derrogat:exēplum.si daret facultas ꝯferēdi beneficia certi loci tūc.n.debet valere.2ᵐ.speciale. quod nō irrogat tantum piudiciū ⁊ princeps etiam si sciuisset de generali cōcessisset.2ᵐ.ex quo ius non erat acquisitum in re.

13 ¶ Impetrās rescriptū pro.2.beneficio: debet facere mentionē de primo beneficio:⁊ ꝺ qualitate:⁊ dignitate ⁊ redditibus eius.c.ad aures.e. ⁊ de statuto cōtrario.c.cōstitutus.e.⁊ de vicaria.c.postulasti.

14 ¶ Rescriptū ē nullū in quo comittuntur generaliter oīa negotia vnius hominis tā presentia q̄ʒ futura: vel si iudex ipetrat icertus puta si ille i quē ipetrat elegerit hec ponit Pa.i.c.ad hec summus.eo.ti.

15 ¶ In rescripto qū cā cōmittit simplr pluribus quilʒ hʒ iurisditionē in solidū.sed exercitiū hūt oēs simul ita ꝙ vnus sine alio pcedere nō pōt. vt i.c.causa 3: ⁊ i.c.vno:ꝺ offi.ꝺleg.⁊ glo.i.c.prudētia:eo.ti.qūq; cā cōmittit pluribus cū clausula expsse sonāte ipotētiā.puta:si oēs nequeritis itereē.duo vel alter procedat ⁊ tūc verba posita i rescripto itelligūtur de ipotentia tā de iure q̄ʒ de facto si vtroq; mō verificari pōt de hoc vide tex.cum glo.i de.qđ circa:de elec.⁊ nolēs itereē pōt dici nō posse ⁊ quo ad ꝯsolidādaʒ iurisditionē alterius iudicis clausula ipotētie induit i se claʒ volūtatis. Nā si vno posse itereē nō vult veꝝ ē dicere ꝙ ābo sit eē nō pōt. sʒ qᵒad excusandū de iobediētia nō valet.vide.v.delegaᵒ.§.13.⁊ 14.

16 ¶ Quādo super eadē causa impetrantur a diuersis plura rescripta ⁊ de pualiditate R.ꝓpoꝝ debēt iudices ex honestate sibi deferrt vt primi dūtaxat cognoscāt de pualiditate secūdi.si aūt nolūt sibi defferre: vt q: deputati per.2ᵐ.rescriptū nō sunt ꝯtēti ꝙ deputati p primū cognoscāt nec cꝯ tūc debent simul oēs cognoscere ⁊ si nō ꝯcordāt q̄uis plures sint ad vnā partē recurrendū ē ad arbitros hec Pa.in.c.pastoralis:eo.ti.in principio.

17 ¶ Quādo super eadē re quis ipetrat duo rescripta quoꝝ vnū nō facit mentionē de altero perdit cōmodū vtriusq;.c.ex tenore.eo.ti. Et clausula dubia i rescripto debet reduci ad ius cōe quātū est possibile.c. causaʒ q̄:eo.ti. Quādo iudex pōt cognoscere vtruʒ qđ rescripti ptineat ad cuʒ vide.c.super lr̄is.eo.ti.⁊ ibi Pa.circa fi. Quō processus factus virtute rescripti subretitij est nullus.vel anullandus.c.cū dilecta: eo.ti.rescriptū sup restitutiōe beneficij non valet nisi faciat mētionē de causa.c.dilectus filius:eo.ti.

18 ¶ Nota sm Pa.i.c.ex parte:de capel.mo. ꝙ rescriptū emanās ꝯ ius psumit aut falsum aut per occupationē nimiā emanasse nisi in rescripto fiat mētio de iure ꝯrio ⁊ sic oē ius habet clausulā derrogatoriā ad rescripta ꝯria vt ad validitatez coꝝ sit necē facere mentionē de cōtrario iure saltez i genere quō aūt limitet hec regula vide Pa. in.d.c.nōnulli:vide etiam glo.in.c.1.de ꝯsti.li.6.

r Residētia beneficij.v.būficiū.3ᵒ.§.6.⁊ sequētibus:⁊.v.clericus.2ᵒ.§.fi.

Restitutio qđ sit.R.sm.s.Tho.2ᵉ.q.62.arᵒ p. r ꝙ ē actus cōmutatiue iustitie qū.s.res vniᵘˢ ab alio habet vel p volūtatē eius sic in mutuo vel deposito vel ꝯ volūtatem eius sic in rapina ⁊ furto qđ pbat q: restituere nihil aliud eē videt q̄ʒ iterato aliquē statuere in possessionē vel dominiuz rei quocūq; titulo illi debeat siue ex ꝯtu vel quasi. ex maleficio vel quasi.vel ex quacūq; alia cā. ⁊ ita i restitutiōe attēdit eq̄litas iustitie sm recōpēsationē rei ad rē qđ ptinet ad iustitiā ꝯmutatiuā. vñ sm leges restituᵒ ē i pristinū statū repositio.l.restituer.ff. ꝺ.v.sig. vñ dicit tex.i.l.plus ē.ff.ꝺ.v.sig. restitui ē

nō solū pñtiam rei pbere. sz ēt possessorē facere fructusq̄ reddere: ⁊ notandū q̄ restituere aliqñ dr̄ reddere: vt i. c. cū tu. de vsu. Aliqñ emēdare: vt i. c. 2. de rapto. Aliqñ satisfacere. vñ notādū q̄ restitutio accipit tripl'r. p̄ iproprie: ⁊ solū mālr. puta qñ aliqd prius fuit alicuius. nūc aūt nō ē suū: ⁊ tñ donatur sibi tūc dr̄ mālr restitui. Secūdo pprie. s. qñ ptinet ad actiōes q̄ realr l' se nō manēt. sz i effectu vel corporali. puta cū ex pcussiōe leditur corpus. vel q̄ ē i opinione hoīuz sic cū aliqs verbo oprobrioso remanet iniuriatus. vel ifamatus vel ēt minoratus i suo bono re. Tertio pprissime iquātū iportat iterationē quādā ⁊ supponit quādā idēptitatē rei ⁊ ptinet solum ad res exteriores pᵃ sui noīs ipositione. q̄ bm subāz ⁊ ius dominij pñt ab vno i aliū deuenire ⁊ ab isto. 3º deriuatur 2º. sic nomē cōmutatiōis: ⁊ istis duobus modis accipit hic bm. s. T. 4. di. 15. q. 1. ar. 5. qlᵃ. pᵃ. Et eodē mō qñ aliqs nō bene distribuit tenet restituere illi qd̄ minus dedit per actū distributiue. cōparādo rē quā nō dedit ad rē quā dat. Probatur etiaz q̄ sit actus iustitie distributiue q: ablatio rei aliene ē actus iniustitie q̄ opponitur iustitie cōmutatiue. sed restitutio ē actus ei oppositus igitur ē actus iustitie cōmutatiue. Est ēt notādū q̄ itelligitur satisfactū qualitercūq̄ volūtati satisfiat. l. si rē alienā. §. oīs. ff. de pigno. ac. vñ accipitur restitutio p̄ q̄cūq̄ satisfactiōe.

Quid sit 9ctus vel q̄si de qbᵘs fit mētio i pñº vide. s. 9ctus ⁊ qd sit maleficiū vel q̄si vide. s. maleficiū.

1 ¶ Querit vtrū restitutio sit necᵃ. R. bm. s. Tho. vbi. s. arᵒ. 2. q̄ sic. Et pbatur q: sic 9seruare iustitiā ē de necessitate salutis ita restituere id qd̄ iniuste ablatū ē. q: vt dictū ē restitutio ē actus iustitie cōmutatiue q̄ i quadā eq̄litate 9sistit. bm ēt Sco. 4. di. 15. sic auferre alienū ē pctm̄ mortale 9 pceptū diuinū negatiuū. s. non furtū facies. ita tenere alienuz. vñ. 14. q. 6. c. si res q̄ allata ē si restitui pōt. nō ē penitētia nisi restituatur. q: nō remittitur pctm̄ nisi restituatur male ablatū. Tenetur aūt tā dānificās principalis q̄ fautor tā bonoꝝ aīe q̄ corporis ⁊ fortune: ⁊ ifamie: de qbus infra vñ. s. Tho. 4. di. 15. q. pᵃ. ar. 5. qlᵃ. 2ᵃ. dicit q̄ recōciliari deo nō pōt q̄ rē male ablataz nō restituit qa inequalitas q̄ ē cāta ex iniusta acceptiōe ē cā dissolutionis amicitie inter deū ⁊ ipm.

2 ¶ Querit vtrū statim quis teneatur restituere. R. bm. s. Tho. 2ᵃ. q. 62. ar. 8. q̄ sic: ⁊ pbat isto mō: sic accipere rē alienā ē pctm̄ 9 iustitiā. ita etiā detinere eā. q: p hoc q̄ aliqs detinet rē alienā inuito dn̄o ipedit euz ab vsu rei ⁊ sic facit ei iniuriā: manifestū est aūt q̄ nec p modicū tēpus licet i pctō morari. sz qlz tenetur pctm̄ statiz deserere bm illud eccl. 21. Quasi a facie colubri fuge pctm̄ ⁊ iō qlz tenetur statiz restituere si pōt vel petere dilationē ab eo q hz vsuz rei cōcedere: ⁊ cōtinetur pcepto negatiuo quo qs phibetur rez alterius detinere ⁊ si aliqñ aliqs non posset statim restituere ipa ipotētia absoluit eū ab istātanea restitutiōe faciēda. sicut ēt totaliter a restitutione absoluit si oīo sit ipotēs. debet tñ remisionē vel dilationē petere ab eo cui dz aut p se aut p aliū. detētio. n. rei aliene est circūstātia cāns iniustitiā. iō ē necᵉ vt statiz restituatur. hec. s. Tho. vbi. s. Hoc idē tenet Sco. dicēs q̄ reducitur ad pceptū negatiuū. s. nō furtuz facies ⁊ probatur. ēt i. c. sepe 9tingit. de resti. spo. vbi tā i tex. q̄ in glo. dr̄ q̄ idē ē accipe alienū ⁊ retinere. Totiēs igitur peccat mortalr qs quotiēs scit se teneri ⁊ nō proponit vele restituere q̄ citius poterit. nec pōt absolui nisi pponat restituere q̄ citius pōt. 14. q. 6. c. si res. Nec plene liberatur q pōt p se ⁊ relinqt i testaᵒ vt fiat restitutio nisi forte melior mō fieret per successores. Et etiā in gradu quo tenetur ⁊ iā pluries promisit aliqs 9fessoribus ⁊ non fecit dz cōmitti vt prius q̄ absoluatur restituat. In verbis igitur p̄dictis. s. Tho. tāguntur quatuor. s. de remissiōe. 2º. de dilatione. 3º. de ipotentia. 4º de mora de quibus per ordinē dicēdū ē.

3 ¶ Utrū absq̄ reali restitutiōe ex sola relaxatiōe creditoris absoluatur quis ab obligatione restitutiōis. R. Girar. de se. ⁊ Dy. i regula pctm̄: de re. iur. li. 6. videtur tenere q̄ nō. sz requiritur restitutio realis. vel p̄cij si res nō extat. Pa. vero i. c. cū tu. i glo. fi. ⁊ i. c. cōsuluit: de vsu. dicit q̄ nō sufficit nisi debitor esset alias paratus restituere. Jo. an. i glo. i. d. regula. pctm̄. dicit absolute q̄ valet quē sequitur Egi. i ql. ⁊. s. Tho. vbi. s. dicit q̄ dz petere remissionē. dicendū ē igitur q̄ si creditor liberalr relaxat ⁊ possit donare ⁊ sciat debitū: si. n. crederet eē parꝝ ⁊ eēt multū nō eēt securus: tūc valet remissio qᵘ ad hoc q̄ nō teneatur ampliᵘs restituere. trāsfertur. n. dominiū ex volūtate dn̄i. nihil eniz ē tā nāle q̄ volūtatē dn̄i volēns rē suā i alium trāsferre. Insti. de re. di. §. p traditionē. nec debitor renuit q̄uis nō habeat voluntatē bñ ordinatā ⁊ ex 9sequēti nō absoluitur a pctō. sz veniēte penitētia absoluitur sine alia restitutiōe: ⁊ i isto sensu itellige Pa. ⁊ alios: satisfactū. n. itelligitur bm Jo. an. vbi. s. qualitercūq̄ satisfaciat. ff. qbus: mo. pig. vel hypo. sol. l. itē liberatur. i pñº. ff. de actu. si rē. §. satisfactū. ⁊ qd̄ dr̄ de remissiōe debet itelligi nisi i casibus vbi remissio nō liberat. primus ē i. c. statutū: de rescrip. li. 6. §. si qd: vbi iudex apostolicus vel assessor. seu notarius si accipiāt 9 illā 9stitutionē nō liberātur remissiōe q̄uis bm Jo. an. ibidez. postq̄ iudex restituit possit ps sibi donare ⁊ nō bm eūdē q: ē magis suspecta remissio q̄ donatio. multi. n. multa remitterēt q pauca donarēt: ⁊ iō i remissiōe ē aliq̄ p̄sumptio q̄ non liberalr donet: ⁊ pp hoc aliq volūt q̄ prius dz restitui: ⁊ si postea donet videatur liberalr facere. si tñ in veritate libere donet qbuscūq̄ p̄sumptiōibus i 9riū veniētibus pōt retinere bm 9sciaz. 2º casus ē qñ visitator recipit a visitatis 9 phibitionē. c. exigit: ⁊. c. romana: ⁊. c. felicis: de cēn. li. 6. 3º casus ē i de. nolētes: de here. vbi iquisitores phibētur iniuste exigere p̄textu officij vel fisco aplicare bona ecclesie: ⁊ si ali

quid acceperint vel cōfiscauerint ꝯ ꝑdicta tenētur si
ne remissiōe. Secūdo qd si talis remissio nō liberaliter.
sȝ metu seu desperatiōe ꝙ nihil recipere deberet vel
pax vel ꝙ incurreret eius idignationē vel i fraudem
sui obtēta. tamēdo ꝙ nihil poterat soluere vel parū
credo ꝙ nō liberet̃ q: donatio q̄ accipit̃ ꝓ fundamē
to hic. requirit liberā volūtatē si tn̄ aliqua honesta
ꝑsona hoc fideliter tractaret: ⁊ ex qbuscūqȝ verbis i
dinaret̃ dūmō iteruenat volūtas cōplecta ⁊ etiam
conditionata valet. Uid .ff. donatio inter viuos:
principio. ⁊. §. ꝑ. vbi dr̃ ꝙ quadruplex ē donatio in
ter viuos vbi ponit donationē cōditionalē eē dona
tionē: ⁊ ꝯsequēter ē sufficiēs ad trāslationē domi/
nij: qd̕ facit ad ea q̄ hic dicūtur.

q ¶ Querit̃ de impotētia q̄n excusat a restitutiōe. R̷. vel
debitor acquisiuit illud q̄n erat i extrema necessitate
vel nō. si ꝑ mō vel ille a quo accepit erat i eadē ne/
cessitate ⁊ sic peccauit accipiēdo nō tn̄ credo illum
teneri q: i extrema necessitate oia sunt coia: ⁊ sic po
tior est cōditio possidētis lȝ Rosella. ff. restitu°. ꝑ. §.
ꝑ. ⁊ Angelica. ff. restitu°. ȝ. §. ȝ. post. Sco. dicāt con/
trariū. sȝ hoc melius q: cū tūc oia sint coia ⁊ vnus/
quisqȝ magis sibi tenet̃ q̄ȝ primo igit̃ nec valet ꝙ il
le cuius erat prius fuit i extrema q: nūc omnia sunt
coia. s. q̄n accipit ⁊ tūc ipe est positus ipossessiōe. for
te illa regula valeret sm̄. s. Tho. 2ᵉ. q. 32. ar. ȝ. ad. ȝᵐ.
q̄n. s. ipe qui hȝ bona alterius nō patit̃ extremā ne/
cessitatē. sȝ pr̃ suus vel mater ⁊ similiter ille cuius sunt
illa bona. tūc. n. magis debet dare dn̄o rei q̄ȝ patri
subuenire. Si. 2°. mō. i. accepit ab illo q nō erat i ea/
dē necessitate. tūc nec peccauit nec tenet̃ q: factū est
suū iure poli. q̄uis Pa. videat̃ tenere ꝙ tenet̃ quā/
do venit ad pinguiorē fortunā i. c. si qs: de fur. sȝ pᵐ
melius. Si āt accepit tēpore quo nō erat i extrema
necessitate. tn̄ nūc est i extrema quousqȝ ē i extrema
necessitate nō tenet̃ tn̄ si veniret ad pinguiorē fortu
nā tenet̃ ⁊ oēs isti casus itelligūt̃ i. ff. s. Tho. vbi. s.
vbi dicit: etiā totalr̃ absoluit̃ a restitutiōe. Intelligo
aūt extremā necessitatē q̄n sine illo nō posset diu vi
uere vel sine eodē exponeret se ꝑiculo magne ifirmi/
tatis. Et quidā doc. itelligūt etiam de vestimentis q̄
tūc portat de lecto ⁊ de oibus alijs sine qbus nō pos/
set diu sine ꝑiculo ifirmitatis. itellige etiā q̄n alr̃ nō
pōt sibi ꝓuidere sm̄. s. Tho. ql. 5. ar°. 17. Si vero de
bitor nō est i extrema necessitate tn̄ est i pauptate ⁊
cum magno icomodo posset restituere ⁊ remaneret
pauper restituēdo tūc est distinguendū. q: vel sunt i
certa vel certa si ꝑ mō pōt se ponere i manu epi vel
ꝯfessoris q pōt dare dilationē remissionē vel abso/
lutionē i toto. si ipi epo vel ꝯfessori videbit̃ rōnabile
Si vero sunt certa vel iminet periculū corporis vel
aīe vel fame vel pcī mortalis sui vel alterius vel bo
ni cōis q̄rendo dilationē remissionē vel faciēdo vel
restituēdo: ⁊ tūc quousqȝ durat illd̕ ꝑiculū nō tenet̃
q: eēt maius malū qd̕ seqt̃ q̄ȝ nō restituere. Si autē
nō iminet ꝑiculū vel creditor est i tāta habūdātia ⁊
debitor i tāta necessitate ꝙ creditor teneret̃ sibi sub/
uenire ⁊ tūc nō tenet̃ q: creditor deberet sibi tūc nolē
fieri restitutionē dȝ. n. magis velle pax suū icomodū
vel forte nullū q̄ȝ magnū malū sui debitoris. vel cre
ditor ⁊ debitor sunt taliter dispositi ꝙ nō tenet̃ sibi
subuenire ⁊ tūc dȝ petere remissionē vel dilationem
ab eo cui dȝ vel ꝑ se vel ꝑ aliū. si vero nō posset obti
nere tūc casus est valde dubius ⁊ varij sunt modi re
spōdendi. Quidā. n. dicūt ꝙ si cedat bōis nō tenet̃.
sȝ hoc hȝ veritatē in foro ꝯtentioso. Sed qd dr̃ q̄n
debitor sic cedit bonis vt fit Janue ꝙ oia q̄ hȝ ꝓter
dotē ⁊ q̄dā alia priuilegiata exponit: ⁊ fit solutio ꝓ
portionabilr̃ ⁊ ipi creditores sic satisfacti acceptāt.
qd si veniret ad pinguiorē fortunaȝ. R̷. credo ꝙ ex
tali volūtate creditoris fit satisfactū q: q̄uis nō sit
volūtas absoluta donandi. est tn̄ ꝯdictionata q̄ vr̃
sufficere ar. q: statuta ciuitatū sic disponūt: vide. ff.
verberato. §. i. vbi post Pa. dr̃ ꝙ si est impotens ⁊
luat i corᵉ nō āplius tenet̃: secus si solū cedat bonis.
⁊ hoc est ꝓbabilius. Alij dīt vt Pa. i. c. cū tu. i glo.
i. ff. i facultatibus ꝙ tenet̃ i toto nec habet̃ rō ne indi
geat etiā si cessit bonis ⁊ etiaȝ si remaneat paup q:
nō dȝ viuere de alieno. Quidā alij vt Angelica. ff.
restitu°. 5. §. 4. dīt ꝙ q̄n debitor nō est i extrema ne
cessitate. sȝ tn̄ nō pōt restituere sine magno suo dā/
no tēporali. puta destructiōe artis de qua viuit ipe
⁊ familia sua q: oporteret vendere istrumēta vel li
bros vel capitale ex qbus victū lucrat̃. tūc si creditor
nō sit i eadē necessitate pōt differt̃ restitutionē resti
tuēdo paulati q̄ntū pōt ar. 47. di. c. sicē hi: ⁊. c. si qs:
de fur. ⁊ dȝ cauere a supfluis hoc dictū est satis ra/
tionabile q̄uis nō habeat sufficientē ꝓbationē ⁊ cō
sequēter pōt illū cōfessor absoluere ne recedat a cō/
fessiōe desperatus. Hosti. aūt sic dicit. Sed si nō imi
neat tale ꝑiculū. s. extreme necessitatis: ⁊ is q restituere
tenet̃ nō pōt iduci ad restituēduȝ. puto ꝙ discretus
ꝯfessor pōt ꝯsciaȝ suā iformare ex eo ꝙ itendit vtili
ter gerere negotiū suū. s. creditorum. In quodaȝ direc.
dr̃ ꝙ illi q hn̄t restituere male ablata ⁊ ꝓponūt fir/
miter reddere. sȝ nō pn̄t statiȝ q: nolūt cum familia
sua egere vel mēdicare tn̄ icipiūt iuxta posse satisfa
cere si sciūt creditores. tutū ē vt de licētia corum stent.
si tn̄ esset ꝑiculū i reuelādo nō dȝ petere. sȝ ꝑsumēdū
vt ꝯfessor fidelr̃ gerat negotiū suū ⁊ sic ꝓmittendo:
⁊c̄. d. ar. s. dicit dictū quorūdam eē rōnabile. s. ꝙ q̄n
ex restitutiōe seqt̃ vel dubitat̃ ꝙ sequat̃ aliqd graue
malū soluentis vel aliorum qd̕ ꝑpōderet dāno qd̕ seqt̃
creditori ex nō restitutiōe siue sit spirituale malū. vel
corporale vel aliarum ⁊ tūc creditor debet magis velle
suū paruū malū q̄ȝ magnum debitoris vel alterius
nec valet ꝙ sit ꝓceptū negatiuū qd̕ ad semp obligat
q: alienū iniuste retinere iuito dn̄o semp ꝓhibet̃. Sed
qui hȝ ꝓpositū restituēdi alienū pro tēpore oportu/
no iā nō tenet iuito dn̄o. sȝ dn̄o volēte. i. velle debēte

debet.n.velle vt tẽpore oportuno restituat ꝛ si i ordi/
nate vellet ꝯ uiũ nõ dꝫ sibi reddi sic furioso nõ debet
reddi pprius gladius ar.c.q emẽdat:di.5.sic q ex/
trahit inuitus de domo ruitura.23.q.4.ipa pietas.
Posset etiã differre ipaꝫ restitutionẽ ſm Jo.de nea/
poli qñ verisilr posset credi ꝙ nõ esset ꝯ volũtatem
creditoris i isto igit casu debet discretio ꝯfessoris la
borare. Et his igit apparet ꝙ tales q hñt restituere
ꝛ si retineãt sibi quod ĩ mõ necͤ p substẽtatiõe sui ꝛ
familie ad vitãdũ multa picula aie ꝛ corporis que
verisilr seq possent bonis suis cedẽdo:ꝛ oibus se ex/
poliãdo p restitutiõe fienda qḋ forte tutius eẽt.s.in
deo ꝯfidere ꝛ mẽdicare ꝗuis ſm Ray.nõ teneãtur
ad hoc tñ nõ debent tales multũ laute viuere neqꝫ
põpose filias maritare.sꝫ conari quãtuꝫ possunt ad
restituẽddũ:ꝛ si i eo qḋ pñt perasthinãt ꝛ annuatim
repeniũtur pmittere ꝯfessori restitutionẽ ꝛ nõ faciũt
p posse nõ sunt absoluẽdi qꝛ vt sic videt eẽ i mo/
ra. Eodẽ mõ dicendũ ẽ de illo q põt restituere ꝛ nõ
restituit.sꝫ vult i testamẽto relinqre vt fiat restitu°.
nõ.n.videt satisfacere. sꝫ ẽ i mora nisi forte melius
posset fieri post mortẽ vel pp aliã cãꝫ rõnabilẽ hoc
faceret. Si aũt debitor possit sine magno icomodo
restituere.tũc tenet sine mora etiã cũ aliquo icomo
do ꝛ tũc ꝯcludit rõ.s.Tho.ꝛ alioꝝ doc.qꝛ ẽ pceptũ
negatiuũ:ꝛc.ꝛ sic statiꝫ tenet qḋ tñ sic itelligo.s.sta
tim nõ p vna hora vel die.sꝫ pro tãto tẽpore pquã/
to verisile ẽ ꝙ creditor possit pati aliqḋ itereẽ alicu
ius ipotãtie rõe illius more.tunc.n.optime ꝯcludit
rõ.s.Tho.ꝙ sic nõ lꝫ auferre alienũ vel dãnũ iferre
alteri ita nõ lꝫ retardare restitutionẽ: si.n.retineret
etiã p annũ ꝛ eẽt verisile ꝙ creditor nullũ icomodũ
ex eo substineret non apparet rõ pcti mortalis ꝛ sic
pꝫ quõ itelligũt vba.s.Tho.ꝙ statiꝫ:ꝛc.j.§.ij. De
restitutõe vsurarij publici vide.ꝟ.vsura.6.§.2.cͨ fi.
5 ¶ Querit vtrũ pscriptio libet a restitutõe. ribi.3°.ꝯͤ.
R.ſm.s.Tho.ql.12.ar°.25.ꝙ ſm leges ciuiles pscri/
ptio tã ſm malã fidẽ ꝗꝫ ſꝫ bonã.liberat. sꝫ ſꝫ leges
canonicas solũ pscriptio bone fidei liberat etiam si
post pscriptionẽ sciat alienũ fuisse qꝛ lex põt aliquẽ
pro pctõ ꝛ negligentia punire in re sua:ꝛ illã alteri
dare ꝛ cõcedere.c.q̃ i ecclesiaꝝ:ꝺ ꝯsti.sꝫ q mala fide
pscribit tenet emẽdare ꝛ satisfacere reddẽdo dãnũ
qḋ itulit.hãc.q.optime tractat Pa.post Jnno.in.c.
quia pleriqꝫ:de imu.eccl.q.7.vide aliquid supra.ꝟ.
lex.§.2°.circa fi.ꝛ ꝟ.pscriptũ.§.xj.
6 ¶ Quõ fiat restitutio in offensione corporis.R.ſm
.s.Tho.vbi supra.ꝙ in quibus nõ potest recõpẽsari
equiualens sufficit ꝙ recõpẽset quod est possibile si/
cut patet de honoribus qui sunt ad deũ ꝛ parentes
vt ait philosophus.8.ethi cõ:ꝛ ideo quãdo id qḋ
est ablatũ non est restituibile per aliud equale debet
fieri recõpensatio qualis possibilis est.puta cuꝫ ali/
quis alicui abstulit mẽbrũ debet ei recõpensare vel i
pecunia vel in aliquo honore cõsiderata cõditione
vtriusqꝫ psone ſm arbitrium boni viri.hec.s.Tho.
vbi supra. Jn.4°.snia.di.15.q.p°.ar°.5.q°.2°.ad.2ᵐ.
ait. Restitutio principaliter iuenta est i dãnis q̃ ifer/
rũtur i rebus fortune q̃ restitui possunt. in his aũt q̃
sunt illata persone vt ablatio virginitatis. abscisiõ
mẽbri:ꝛ similia.q̃ nõ possunt ad sile bonũ restitui.
ꝺbet fieri restitutio qualis possibilis ẽ.s.ad arbitriũ
ꝛc.hec ille. Jdẽ dicit Ray.ꝛ sunt regule.p°.qñ resti/
tutio nõ põt fieri ſꝫ dãnũ datũ tũc arbitrio boni vi
ri relinquat.2° qñ res male ablata non põt restitui.
restitutio dꝫ fieri i equalẽti si possibile ẽ. Et tãgit.ꝟ.
T.tria.s.graꝝ actio.mutilaͦ ꝛ occasio de qb°i.§.se.
¶ Quõ restitutio debeat fieri i graꝝ actiõe:occasio/ 7
ne:ꝛ mutilatiõe.vbi.p.notandũ ꝙ ad deũ.parẽtes
ꝛ magistros ſm phm vbi.s.nõ possumus sufficien/
tes gras agere.sꝫ debemus q̃les possumus.ꝙ.n.deo
nõ possimus ẽ qꝛ qñ agimus gras deo illḋ bonũ.s.
graꝝ actio ẽ etiã quoddã bonũ p quo tenemur ipi
deo ex quo illud habemus a deo ꝛ si iteꝝ referam°
p illo iteꝝ accipim° illud aliud donũ.s.graꝝ actio
nẽ a deo:ꝛ p illo iteꝝ tenemur ꝛ sic i ifinitũ. Eodẽ
mõ dr de patre a q° totã subãꝫ accipimus ꝛ virtu/
tẽ agẽdi gras:ꝛ siltr de matre ꝛ de magistro a quo
vt sic totã doctrinã accipim° ſꝫ quã illis gras agi/
mus ꝛ sic semp remanet aliqd p q° tenemur.nõ pos/
sumus igit illis sufficientes gras agere.sꝫ debemus
q̃les possumus i alqs aũt quõ icurrimus igratitudi
nẽ.nisi recognoscamus.referamus gras:ꝛ retribua
mus tẽpore suo:vide.ꝟ.igratitudo pn.de occasione
aũt notãdũ ꝙ põt fieri multipliciter. Aliqñ.n.ifert
ſm leges.aliqñ pter:p mõ dupliciter.s.directe qñ fit per
iudices puta suspẽdendũ latronẽ:ꝛ tũc si fit zelo iu
stitie ꝛ ſꝫ ordinẽ iuris nõ peccat neqꝫ ad aliqd te/
net ꝗuis sit irregularis.si ꝟo facit zelo vindicte vel
p auaritiã ſꝫ tñ ordinẽ iuris peccat ꝛ ẽ irregularis:
tñ nõ tenet ad aliqd. Jndirecte aũt fit qñ aliqs iter
fiat bãnitũ vbi ẽ statutũ:vt ẽ Bonõ:ꝙ ipune iterfi/
ci põt ꝛ aliqñ apponit pmiũ qḋ põt iuste fieri ſm
Pa.c.si.i glo.2°.de ꝯsue:ꝛ tũc si occidat zelo iustitie
ꝗuis sit irregularis:nõ tñ peccat nec tenet ad ali/
qd:ꝛ põt accipe pmiũ.si ꝟo facit liuore vidicte vel
auaritie peccat:ꝛ ẽ irregularis.nõ tñ tenet ad ali/
qd. Si ꝟo fiat pter iudiciũ tũc vel fit rõe defensiõis
cũ moderamine iculpate tutelle ꝛ sic nec ẽ irregula
ris neqꝫ peccat neqꝫ ad aliqd tenet.ar.i cle.si furio
sus.ꝺ homi.eodẽ mõ ꝺͨ ẽ ꝺ furioso:dormiẽte:ꝛ i/
fãte.si aliquẽ occidãt ꝛ eodẽ mõ dr ꝺ mutilãte.sigs
ãt occidat t mutilet p ꝺfensiõe suoꝝ.nõ ẽ excõicat°.
si occidat clericũ:nec ad aliqd tenet si fiat cũ mode
ra°:ꝛc.ẽ tñ irregu.ar.oiuꝫ istoꝝ i.d.cle. si furiosus.
Si ãt occidat iuadẽtẽ sine moderamie puta qꝛ po
terat euadere sine sui piculo vel qꝛ fuit i dolo dãdo
cãꝫ.puta qꝛ iuerat ad mulierẽ ꝺ nocte ꝛ fuit inuen/
tus a parẽtibus ꝛ similibus ꝛ tunc ꝗuis nõ teneat
ad totũ dãnum simpliciter tenet tamen ſm dolũ ꝛ

culpā ꝛ dānū ad arbitriū boni viri. Si qs aūt occidat nō i malus nec bn̄s aliquā excusationē iste. ꝓ punit̄ ꝫ leges cōes ꝛ municipales diuersis penis q̄ tn̄ intelligūtur ſm foꝝ ꝯtētiosum i quo nō tenet̄ se offerre: captus tn̄ nō dꝫ fugere neq̄ȝ carcerē frāgere inuēta tn̄ oportunitate pōt fugere. Jn foro vero penitētie debet satisfacere quātū pōt ad arbitriū: ꝛc̄. impossibile.n.ē vt simplr̄ satisfaciat q: nō pōt restituere vitā. deberet.n. ſm aliquos totā vitā suā exponere ad expugnationē ifideliū vel hereticoꝝ vel i orōib' p defuncto qd̄ si nō pōt vel nō vult hoc facere tenetur saltē aliqd facere ad arbitriū boni viri. puta si occisus aliquos substētabat dꝫ ipse facere idē ꝯsiderata cōditiōe occisi quātū ad etatē: artē: idustriaȝ ꝛ siliā: ꝛ quātū ad oia dāna ide secuta ꝛ tenet̄ placare quātū sibi ē possibile offensos. Jn occisiōe serui debet fieri restitutio sicē aliaꝝ reꝝ.s. dare p̄ciū. Jdeȝ dicēdū ꝯ mutilāte vel vulnerāte vbi ꝯsiderāda sunt oia ꝑcedētia ꝛ expēse ꝛ oia ꝯcurrētia ꝫ arbi̅: ꝛc̄.

8 ¶ De restitutiōe fame. Notādū ꝫ.s. T.2.e.q.73.ar. ꝓ. ꝙ si qs aufert formā alicui veꝝ ꝛ iuste dd̄o.s. ordine debito ſuato, nō tenet̄ ad aliqd. si vero falsuȝ dicēdo ꝛ iniuste tūc tenet̄ ꝯfiteri se dixisse falsuȝ: si aūt dicēdo verū. ſȝ iniuste puta cū aliqs ꝓdit crimen occultū ꝯ ordinē debitū. tūc tenet̄ ad restitutionē q̄m pōt sine mēdatio. vtpote ꝙ dicat se male dixisse. vel ꝙ eū iniuste diffamauerit vel si nō pōt famā restituere. ꝺbet ei alr̄ recōpēsari sicē ꝛ i alijs reb'. hec ille. idē ponit. 4.d.15.q.pª.ar.5. ad hoc facit. 5.q.1.c.quādā. 14.q.6. Si res. con. May. addēs ꝙ silr̄ ē i libello famoso: ꝛ i cātinella: ꝛ dꝫ fieri restitutio vbi fuit ifamatio. vel publice vel secrete ſm modū ifamatiōis. Fallit hoc i multis casibus ꝓ q̄n ex hoc magis infamaret̄. puta q: nō āplius recordātur vel q: nō credēt: ꝛ caueat i mō dicēdi: ꝛ tunc vt dictū ē deberet alr̄ satisfacere ꝫ dānū secutū ad arbitriū boni viri. 2º q̄n restitutio nō posset fieri sine piculo maioris impotātie q̄ȝ sit fama verisilr̄ secutura. 3º q̄n dixit illi q poterat ꝓdcē vel ordine iuris. 4º q̄n talia de se non erāt ifamatoria. puta ꝯ pctō veniali vel qd̄ poterat p vtroq̄ȝ iterꝓtari. 5º q̄n dixit se audisse vel mō dubio. 6º q̄n ille sciuit p aliā viā. puta q: publicū factū ē p alios. vel alr̄ erat ifamat'. Uide. ꝟ. detracᵒ. §.2.

9 ¶ Quid de illo q i iudicio aliquem ifamauit. R̄. ꝙ vel ifamauit veꝝ dicēdo ꝛ ordie iuris ꝛ si recto aīo nō peccauit neq̄ȝ tenet̄ ad aliqd. si vero mala itentiōe peccauit. sed nō tenet̄. si aūt falsum dicēdo. vel dixit i tortura timore pene nō tn̄ ratificādo ꝛ sic nō videt̄ peccasse mortalr̄. eo ꝙ nō facit sufficiētē probationē. tenet̄ tn̄ ad tm̄. si vero ratificauit peccauit ꝛ tenet̄. Si aūt dixit falsum sine tortura peccauit ꝛ tenet̄. Sed qd si de seipo dixit falsuȝ rōe torture. R̄. ꝙ nō videt̄ peccasse mortalr̄ nisi ratificasset q: non videt̄ mēdatiū pniciosuȝ. q̄uis alij teneāt ꝯriū. si vero ratificauit ꝛ ipe vel alius ex hoc sit occidēdus peccauit mortlr̄: ꝛ tenet̄ retractare q̄ntū ad id qd̄ de alio dixit. de eo autē qd̄ de se dixit si citius eligeret mori q̄ȝ iteꝝ pati tormēta. nō vr̄ peccare mortalr̄. si nō retractat. Uide. ē. ꝟ. detractio p totū vbi habes quō quis infamatur ꝛ quō peccat ꝛ multa alia ad hoc propositum.

¶ Querit̄ quō tenet̄ qs ad restitutiōeȝ dāni dati. R̄. x
ꝓ quātū ad rōeȝ cōeȝ sciēdū ſm.s. Tho. vbi. ē. ar. 3. ꝛ. 4. ꝙ quicūq̄ȝ dānificat aliquē vr̄ ei auferre id in quo dānificat ipm: dānū.n. dr̄ ex eo ꝙ aliqs minus hꝫ q̄ȝ debet habere ſm p̄hm. 5. ethi. ꝛ iō hō tenetur ad restitutionē eius i quo aliquē dānificauit i dānificatiōe aūt duo sunt ꝯsiderāda quoꝝ vnū ē iequalitas ex parte rei q̄ q̄nq̄ȝ ē sine iniustitia. vt pꝫ i mutuis. Aliud ē iniustitie culpa q̄ pōt eē etiā cū equalitate rei. puta cū aliqs itēdebat iferre violētiā. ſȝ nō ꝑualet. q̄m ad culpā adhibet̄ remediū p penaȝ iuris vel p penitētiā ad q̄ nō tenet̄ aliqs nisi post s̄niam i iuditio: ꝛ tunc ipe tenet̄ dare ꝛ ille tenet̄ accipere. penitētiā aūt accipit i cōfessiōe ꝛ de pena itelligitur illud Exo. 22º. si qs furatus fuerit bouē aut ouem ꝛ occiderit vel vēdiderit q̄nq̄ȝ p vno: ꝛc̄. quātuȝ vero ad iequalitatē ex parte rei adhibet̄ remediū p restitutionē iquātū p eā equalitas reparat̄ ad qd̄ sufficit ꝙ restituat tm̄ quātū a creditore fuit ablatū siue in bonis fortune. siue corporis. siue aie. vel restituendo idē vel eq̄le vel ſm possibilitatē. Sed aliqs pōt dānificari duplr̄. vnoᵒ q: aufert̄ ei id qd̄ actu habebat ꝛ tale dānū ē sēp restituēdū ꝫ recōpēsationē eq̄lē. puta si aliqs dānificet aliquē diruēs domū tenet̄ ad tm̄ quātū valet dom'. Alioᵒ dānificat aliqs aliquē ipediēdo ne adipiscat̄ qd̄ erat in via habēdi ꝛ tale dānū nō oportet recōpēsare ex equo. q: minus ē habere aliqd virtute q̄ȝ habere actu. q aūt ē i via aliqd adipiscēdi hꝫ illud solū i potētia: ꝛ iō si redderetur ei vt haberet i actu restitueret̄ ei qd̄ ē ablatū nō simpler. ſȝ multiplicatū. qd̄ nō ē de necessitate restitutiōis. tenet̄ tn̄ aliquā recōpēsationē facere ſm cōditionē ꝑsonaꝝ vel negotioꝝ. Ex his pꝫ soluᶜ multaꝝ. q. pª. de illo q destruxit semina i agro de quo.s. Tho. 4. di.15.q.pª.ar.5.qlª.2ª.2º de eo q detinet pecuniā creditoris ꝛ posset lucrari de quo. vbi.ē. 3º. de illo q ipedit rusticū ne opas suas exequat̄. 4º de illo q impedit piscatores vel aucupes a captiōe ꝛ siliuȝ q: dꝫ fieri restitutio ad arbitriū sapiētis. 5º de eo q ipediuit aliquē a ꝯsecutiōe alicuius beneficij vel legati vel alterius vtilitatȝ i qua tn̄ sic distinguēdo ē ſm s. Tho. 2º.q.62.ar.2º.ad. 4m. ꝛ. 4. s̄niaꝝ: di.15.q.1. ar.5.qlª.2ª. ꝛ ſm Sco. ꝛ Ricar. ibidē: q: ille q ipediuit vel fecit vt prouideret ecclesie vel alteri de digno vel meliori ꝛ sic ad nihil tenet̄ vel fecit vt sibi ꝓuideret dūmō sit eque dign': ꝛ sic ēt ad nihil tenet̄. Nemo.n. dānū facit nisi q id facit qd̄ facere ius nō hꝫ. ff. de re. iu. l. nemo: qlȝ.n. hꝫ ius sibi ꝓuidēdi. Si aūt facit iniuste odio vel aīo ipediēdi. tenet̄ si iam

habebat ad totū. si vo erat ī via ad tm̄ sꝫ arbitriū: ⁊c̄. Eodē mō dicēduꝫ de eo q volebat aliqd legare ecclesie. vel alicui altari. vel alteri. sm̄. n. Pe. de pal. si ꝯsuluit vt alteri meliori ecclesie. puta vbi viuūt religiose vel q magis idigēt vel q poterūt magis orare p legāte vel vt ꝯsulat amico suo vel sibi: nō tenet ad aliqd. Nā nulli erat ius acqsitū ⁊ nulli iniuriaꝫ facit q vtit iure suo. si vo iniuste hoc pcuret tenet vt dictū ē vel ad tm̄ vel ad totū. sꝫ qd si vtroqꝫ fecit. s. vt ꝯsulat sibi vel amico ⁊ odio: quidā dn̄t q cēt ꝯsiderādū qd principalr moueat ⁊ sm̄ illud cēt iudicandū. ego tm̄ credo q non tenet q̄uis peccet: rō est qꝛ pctm̄ nō ē principalis rō vt teneat vel non. ad restitutionē. sꝫ nō accipit alienū vel nō priuat suo: vide aliquid. v. clericus. 4. §. 3. ⁊ v. legatum. p. §. 39. Eadē rōe soluit alia. q. sm̄ Sco. ⁊ Ricar. vbi. s. de retrahēte a religiōe vbi sic distingūt. s. q vel retraxit illū q iā tenebat ad religionē: ⁊ sic tenet tā religiōi q̄ egrediēti. vn̄ si ē idoneus debet ipe itrare ⁊ sic satisfaciet religiōi ⁊ orabit p egrediēte vel satisfaciat eo mō quo pōt p vtroqꝫ: vel retraxit q ad religionē disponebat ⁊ tūc vel fecit vt ꝯsuleret volēti intrare. puta qꝛ volebat igredi religionē i qua nō seruat regula vel vt ꝯsuleret sibi. puta qꝛ eius filius vel volebat sibi legare bona sua vel sm̄ Ricar. qꝛ credebat inutilē ⁊ fictā: ⁊ tūc sm̄ pdictos ad nihil tenet tū qꝛ nō erat ius acqsitū tū qꝛ vtit iure suo. videt tamen peccasse si pter bonū tēporale post posuit spirituale. Si aūt dolo hoc fecit tenet ad arbitriū sapientis. Silr iducēs aliquem idirecte ex ꝯsilio vel quocūqꝫ alio ad peccādū tenet q̄tum pōt sm̄ pdictos. Silr dānificās aliquē ex fraudulēto ꝯsilio vel ex falso: ex ignorātia vel negligētia tenet quātū pōt sm̄ eosdē. Eodē mō dicēdū est sm̄ eosdē de ꝯfessore q absoluit quē nō pōt ex malitia vel ignorantia crassa vel supina vel ex alia ignorātia culpabili ⁊ peccat mortaliter sm̄ Ricar. ⁊ tenet auisare illū sm̄ Vul.

xi ❡ Utrū qs teneat restituere fructus rei aliene. R. hāc. q. diffuse ptractat: Pa. i. c. grauis: de resti. spo. quem sequit Angelica. v. restitutio. p. ibi possessor malefidei: ⁊ supplemētū. v. restitutio. p. §. 4. ponētes multas distinctiones. sꝫ qꝛ potius ad forū cōtētiosum q̄ ꝯscie ptinēt iō breuiter dr̄ sm̄ Ray. ⁊ sꝫ. s. T. 2a. q. 62. ar. 3. ⁊ 4. fundamētalr: ⁊ i tex. d. c. grauis. q taꝫ possessor bone fidei q̄ malefidei sm̄ ꝯsciaꝫ tenet restituere itegralr rē alienā: dāna plenarie resarcire ⁊ de illatis iniurijs cōpetēter satisfacere: ⁊ fructus quos recepit reddere deductis expēsis q̄ sunt grā fructuū q̄rēdoꝝ: ꝯgregādoꝝ: ⁊ ꝯseruādoꝝ. Sed sꝫ aliquos possessor bone fidei nō tenet d̄ fructibus quos pcepit q̄diu fuit bonefidei possessor. ⁊ sunt ꝯsumpti. sed solū de extātibus. sꝫ. s. Tho. nō facit istā distinctioneꝫ neqꝫ i foro ꝯscie videt valere. Dn̄t. n. solū quātū ad culpā. vn̄ nō debet puniri possessor bonefidei i aliq̄ iniuria vel culpa. sꝫ quātū ad fructus pceptos dūmō nō curreret pscriptio. nō video quare nō debeat restituere alias nō itegre restitueret. qd̄ ē ꝯ. s. Tho. hic. q loquit vtr de oi possidēte ⁊ de oi fructu pcepto. verū ē q q̄tū ad fructus pcipiēdos. q nō pcipiūt rōe culpe vel negligētie possidētis. videt currere illa distinctio iter possessorē bonefidei vel malefidei vt teneat possessor malefidei. nō aūt possessor bonefidei. qꝛ hoc fit rōe pene vel negligētie qd̄ nō ē i possessore bonefidei. d̄ oibus vero alijs nō video rōeꝫ dn̄ie. ille igit leges dn̄t itelligi in foro ꝯtētioso. possessor igit bone fidei qn̄ depbēdit rē nō fuisse suā dꝫ restituere rē itegralr cū fructibus pceptis d̄ductis expēsis: ⁊c̄. nisi currisset pscriptio. possessor aūt male fidei debet rē itegralr restituere vt. s. vide aliqd. v. fruct⁹. §. 2. faciūt h ad d̄claratōeꝫ coꝝ q̄ dn̄r. j. e. §. 24. vide. v.

❡ Sed q̄rit de re rapta vel furata qn̄ ē deteriorata quō restitui dꝫ. R. sm̄ Ray. dꝫ restitui sm̄ illū gradū sm̄ quē fuit melior sꝫ nāꝫ postq̄ fuit rapta eo q semp fuit in mora ⁊ semp illā debebat. Et eadē rōe qꝛ fuit i mōa tenet quocūqꝫ mō pierit q si nō fuit i mora. puta qꝛ obtulit dn̄o ipaꝫ rē ⁊ ipe fuit negligēs nō tenet de casu fortuito ff. ꝯdi. fur. l. in re. Eodē mō dr̄ de fure ⁊ tenētur ābo post restitutionē dāni petere remissionē iīurie. Quid si plures fuerūt raptores. R. sm̄ Ray. si vadāt simul q̄si vnus exercitus glꝫ tenet isolidū nā ⁊ quilꝫ iuuat aliuꝫ ⁊ facit eos fortiores. c. sic dignum: de homi. hoc itellige sm̄ Guil. qn̄ vnus sine alio nō fecisset: alias glꝫ tenet p dāno qd̄ d̄dit: eodē mō dr̄ si diuisiꝫ rapiūt vl̄ furāt ii

❡ Querit cui faciēda ē restitu⁹. R. p i cōi s. j. §. 24. q cōiter sm̄ doc. faciēda ē illi a quo ablata ē quod pbat. s. Tho. 2a. q. 62. ar. 5. sic. p restitutionē fit reductio ad equalitatē cōmutatiue iustitie q̄ ꝯsistit in reꝝ adequatiōe. hmōi aūt reꝝ adequatio fieri non posset nisi ei q minus hꝫ q̄ qd̄ suuꝫ est suppleret qd̄ deest: ⁊ ad hāc suppletioneꝫ faciēdā necesse est vt ei fiat restitutio a quo acceptū ē. hec ille. Qd̄ ē veꝝ sꝫ Ray. nō solū qn̄ ille a quo ē acceptū est dn̄s rei: qd̄ directe ꝯcludit ex verbis. s. Tho. sꝫ ēt qn̄ sua iterest ex cā honesta rē nō eē subreptā. vt puta qꝛ habebat i ea ius pignoris vel vsuꝫ vel aliqd hmōi. ff. d̄ fur. l. is cuius. Si vero ipe a quo nūc res est ablata furatus fuerat eā. nō sibi. sed dn̄o erit restituēda. vel illi cui prior fur vel raptor subripuerat si sua. vt dictuꝫ est itererat cā honesta. generalr igit restituēda ē res illi a quo fuit accepta. 3. q. p. c. reitegrāda: imo per totū ⁊ extra de re. spo. per totū. Si vero res nō erat illius a quo imediate fuit furata vel rapta ⁊ sua nō iterest. i. non iminet periculū vt ipe restituat. dꝫ dn̄o rei restitui. non tm̄ tenet ad hoc. s. iquirere dominū rei. sꝫ sufficit q restituat illi a quo accepit sm̄ vv. qꝛ restituit rē in pristinū gradū ⁊ eodē mō dr̄ de restitutione vsure. Si vero sit mortua psona cui facienda est restitutio dꝫ restitui heredi qui cōputat q̄si vna psona cū ipo. Si āt sit multū distās dꝫ sibi trāsmitti

quod sibi debet̄ ⁊ pcipue si sit res magni valoris ⁊
possit comode trāsmitti alioqn debet in aliquo loco
tuto poni vt pro eo ɔseruet̄ ⁊ dn̄o significari.hec.s.
Tho.vbi.s̄.⁊.4.di.15.q.p.ar.5.ql.4.ad.3.ait.di
cēdū ꝙ si res ē magni valoris debet sibi trāsmittere
si pōt cōmode nec obstat si dānū de remissiōe patit̄
q2 ipe sibi cā fuit iniuste aufferēdi.si aūt trasmittere
nō possit vel res sit non magni valoris pōt eā dare
ppinqs illius si h3:vel alicui cenobio:si nō habet p
pinquos cū3 ꝑstatiōe tali ꝙ ei reddere teneātur si
reqsierint vel vnq̄3 apparuerint.hec ille. Pa.i.c.cū3
tu:de vsu i glo.i.ꝟ.nō supstitibus dicit ꝙ aut vsura
rius recessit de loco vbi extorsit vsuras ⁊ tūc cum sit
malefidei tenet̄ expēsis suis remittere ad locum vbi
extorsit. Aut illi a quibus fuerūt extorte recesserūt ⁊
31 tūc pcedit illa glo. vt expēsis ipoꝝ mittant̄: silis di
stinctio fit i re legata.l.cū eos.ff.de le.i.⁊ hoc veru3
nisi iueniat̄ aliqs fidelis q velit gratis deferre ar.in
.c.significāte:de pig. Fallit hec regula cōis. p̄ i casu
dicto.s.qn̄ nō erat eius:⁊c.2 qn̄ eēt dānosa illi:sicut
furioso nō eēt restituēdus gladius q2 restitutio ordi
nat̄ ad vtilitatē eius cui restituit̄ .oia.n.q̄ possidem
sub rōe vtilis cadūt nec tn̄ debet ille q possidet rem
alienā sibi appropriare.s3 vel reseruare vt ɔgruo tē
pore restituat vel ēt alteri tradere tutius ɔseruādā.
14 ¶ Tertio fallit.d.regula.s.ꝙ fiat restitutio illi a q̄:
⁊c̄.rōe criminis.s.de illicite acqsitis vbi notandū h3
ꝙ dicit̄ ex dictis .s. Tho.2a.q. 32. ar.5.⁊.4. snia3
di.15.q.2.ar.4.ql.2.⁊.3.ꝙ d̄r aliqd illicite acqsi
21 tū qd̄ ɔ̄ legis ꝓhibitionē acquirit̄ ⁊ hoc pōt eē tri
pliciter.p̄ qn̄ lex ꝓhibet acceptionē ⁊ cām nō tamē
dationē vt i rapina: furto:vsura:⁊ silib9:siue trās
feratur dominiū siue nō semp tn̄ ɔpetit repetitio ⁊ ta
le d̄r turpe lucrū ⁊ iniquū.turpe qdē eo ꝙ ꝓhibetur
causa.iniquū ꝟo eo ꝙ ꝓhibet̄ acceptio:⁊ i talib9 fit
restitutio illi a quo acapit̄ vt dictū ē in.§.pcedenti:
q2 datio nō prohibet̄:⁊ sic nō iniq3 dat.2 qn̄ lex ꝓ
hibet dationem ⁊ acceptionē ⁊ cām:⁊ talis d̄r tur
pis ⁊ iniqua datio turpe lucrū ⁊ iniquū sicut in sy
monia de cuius restitutiōe d̄r in.§.sequēti.3 quan
do lex prohibet solu3 causam nō tn̄ prohibet datio
nem vel acceptionē ⁊ tale d̄r turpe lucrū proprie:⁊
solū:vt in meretritio.ystrionatu:⁊ similibus:de cu
ius restitutiōe in.16.§.sequenti.
15 ¶ Querit̄ de acquisito per symoniā quod dicit̄ ini
qua datio turpe lucru3 ⁊ inique acquisitū: ex eo.n.
ꝙ est iniq3 acquisitū.s.ɔ̄ legis dispositionē non pōt
illud retinere ex eo autē ꝙ ē iniq3 datum nō potest
repetere:⁊ transfert̄ dominiū ex eo ꝙ lege prohibet̄
datio: vnde debet pauperibus erogari vel ecclesie
in cuius vituperiū cōmissa est de quo vide.ꝟ.symo
nia.§.74.⁊.75. Quidā extēdunt istū casum ad oē
lucrū vbi est peccatū in dante ⁊ accipiente vt in pe
cunia accepta pro adulterio:sed sm̄.s.Tho.hoc so

lū est verum vbi ipa datio ⁊ acceptio prohibet̄ ipo
iure vt i symonia:⁊ nō solū cā vt in adulterio.vnde
de symonia dicit̄ .1.q.1.Anathema dāti anathema
acapiēti de qua symonia distinguēdū est q2 vel est
mētalis solū ⁊ sic nō tenet̄ ad restitutionē.c.si.eo. ⁊
quare i vsura mētali fiat restitutio.c.cōsuluit:de vsu
⁊ ifra.ꝟ.vsura.p̄.§.p̄.⁊ nō in symonia. pōt dici ꝙ
lex sic dicat vide.ꝟ.symonia.§.6. Eodē modo dicē
dū est de iudice.assessore.⁊ teste.acapiētibus aliqd
vnde Aug.14.q.5.c.nō sane. Non debet vēdere iu
dex iustū iudiciū aut testis verū testimoniū ⁊ hoc i
telligit̄ de iudice ⁊ assessore quādo habēt competēs
salariū ⁊ debet restitui illi q dedit si iuste dedit:pu
ta redimēdo vexationē suā:secus si causa corrūpen
di ⁊ tūc debet̄ pauperibus vel illis i quoꝝ piudiciū
data est.similiter dicendū est de p̄latis iferioribus.
notarijs.camererijs: ⁊ alijs officialibus quādo hāt
cōpetens salarium ⁊ aliquid extorquēt in.d.c.sane.
Idē iudiciū de illo qui dat pecuniā vt liberet̄ a car
ceribus iniuste vel vt det̄ falsa sententia vel alr̄ corrū
patur aliquis officialis q2 turpiter dat ⁊ turpiter ac
cipit ⁊ i oibus his ⁊ similibus prohibet̄ datio ⁊ ac
ceptio.iō pauperibus erogandū vel illi i cuius pre
iudiciū:⁊c̄. si vero daret vt redimeret vexationem
suā vel alr̄ iuste ⁊ illi cui dat̄ nō tenebat ex officio
i quo habeat suū salariū pōt retinere.eodem mō d̄r
de acquisito a iudeo vel pagano per officiū sibi in
terdictū cū xp̄ianis vt habet̄ in.c.cū sit de iude.vbi
pcipit̄ vt det pauperibus ibi Pa.3. nota: de quo
vide ver.iudex.§.6.⁊ sequētibus.
¶ De his q̄.3 mō dicto in.§.14.s.quādo lege prohi 16
betur solū causa nō tn̄ datio neq3 acceptio vt i me
retritio qd̄ est ꝓprie turpe lucrū hoc potest retineri
quāuis de cōsilio:n̄ ē.quidā tn̄ dicūt ꝙ tale lucrū de
necessitate d̄bet pauperibus erogari eo ꝙ turpiter
dat.i.cū peccato ⁊ accipit; sed sm̄ .s. Tho. Ray.⁊
Inno.est de cōsilio ⁊ leges cōtra hoc allegate pro
hibent solū causas ⁊ non dationē vel acceptionem
nisi forte per fraudē vel dolū supfluū mulier extor
sisset. Ad istum tertiū modū pertinēt lucra facta ex
istrionatu.duello.torneamētis.sertis factis de flori
bus ⁊ alijs cōiter pertinētibus ad lasciuiā vt i sona
toribus correis ex dictis seu factis i arte magica vel
mathematicā. seu diuinatoria ex lucro negotiatio
nis vel alterius exercitij prohibiti in die festo aduo
cationis vel mediane in casu nō cōcesso quo ad de
ricos.de hmōi nō debet fieri sacrificium vel oblatio
ad altare propter scandalū vel reuerentiā non sunt
tamen de precepto danda pauperibus vel restituē
da.sed de cōsilio. Vide aliquid in.§.precedēti.
¶ De ludo qui videt̄ ad hūc tertiū modū pertinet̄. 17
Notandū sm̄ Pa.in.c.clerici.d.2. de vita ⁊ hone.
de.in glo.in.ꝟ.ad aleas ꝙ triplex est spēs ludi.pri
ma stat in ingenio vt ludus scachoꝝ:⁊ cum iste p

dus nō sit probibitus.l.penul.ꝛ vltima .ff.de alea. vbi videt̄ ꝯcessus omnis ludus qui fit gratia virtutis experiēde:ꝛ lucrū tale nō est obnoxiū: qꝛ non est ibi fortuna.sed bonū exercitiū.nō tñ debēt ludere cū magna quātitate nec causa expoliādi proximū vel lucrādi principaliter. Et nō ꝙ si i illo lucro poneret vltimū finē eēt peccatū mortale.i oi ludo:ꝛ bꝫ Pa. ibidē deberet dari i elemosinā ꝓpter peccatū .14.q. 4.c.qui emit.sed bm.s.Tbo.Ray.ꝛ Inno.ē de cōsilio.secūda spēs ludi stat solū i fortuna vt ludus ad azardū.tertia est mixta vt ludus tabulaꝝ cū taxillis ꝛ de istis simul dr ꝙ aut ille qui perdit nō habebat administrationē liberā pecunie vt i seruo vel filio familias:ꝛ monacho : ꝛ tunc tenet̄ restituere illi cuius erāt ille pecunie.l.fi.ff.de alea. nō.n.pñt trāsferre dominiū cū non sint sua.c.nuper. de dona.post diuor.resti.ꝛ i regula nemo.de re.iur.lib.6.aut habebat liberā administrationē:ꝛ si iteruenit fraus cōpetit repetio ꝛ tenet̄ illi qꝛ turpitudo versat̄ ex parte illius tm̄.ff.de codi.ob.tur.cau.per totū.ꝛ i regula.ipari.cā.de re.iur.lib.6.ꝛ bm.s.Tbo. tenet̄ iure nature. Aut nulla fraus iteruenit ꝛ tunc aut neuter fuit attrahēs aut alter tantū primo casu cōiter tenetur ꝙ de iure cōi competat repetitio.vt in aut.alea. vsus:ꝛ.d.l.fi.ꝛ datur repetitio vsqꝫ ad .40.annos. sed de iure naturali. seu cōsuetudinario nō cōpetit repetitio.nā iste ludus nō principaliter est probibitus propter se.sed ꝓpter multa mala q̄ inde secūtur. nā isti cōi cōsensu voluerūt se submittere fortune. Insti.de re.di.§.per traditionē.sed si alter habuit intentionē dānatā.puta ledendi proximū.puto pecuniā restituendā i pauperibus.c.nō sane:ꝛ.c. qui habetis. 14.q.5.secus si causa solatij tantū maxime i festiuitatibus.vide glo.in.c.ꝑ.35.di. q̄ dicit ꝙ si modicuꝫ luderē pro cōuiuio faciēdo.illud licet.etiā de iure.sꝫ nō puto illud procedere i clericis qꝛ nō debēt facere cōuiuiū.etiā de ꝯfertis.i.ꝙ quis ponat partē.c.non licet.44.di.huc vsqꝫ Pa.vbi supra:ꝛ satis cōformiter cū.s.Tbo.sed ad hoc vltimuꝫ .s. quādo aliquis accepit aliquid ex ludo ab eo qui potest alienare sine fraude ꝛ nō attraxit.sed voluerunt se supponere fortune ambo bm.s.Tbo. nō tenētur ad restitutionem de necessitate.sed de ꝯsilio.leges aūt i cōtrariū bm.s.Tbo.sunt abrogate per ꝯrariā consuetudinē:ꝛ quāuis aliquādo principaliter faciat ꝓpter lucrū ꝛ peccet mortaliter.nō tamen tenet̄ ad restitutionem. qꝛ alia est ratio restitutiōis.s.probibitio legis bꝫ.s. Tbo.ꝛ alia ratio peccati.s.qꝛ fineꝫ vltimū ponit in lucro.c.allegata nihil faciūt ad propositū vt patet illa cōsideranti. Si vero fuit alter attrahēs ꝛ alter attractus dicit Inno.i.c.qꝛ pleriqꝫ:de imu.eccl.ꝙ si attrahens vicit tenet̄ restituere attracto qꝛ ille fuit i turpitudine. secus econtra.con.predictis Io.and.ꝛ Calde.in.d.c.clerici.Uide supra.ꝟ.ludus.5.8.ꝛ.s. Tbo.2ª2ᵉ.q.32.ar.7.in responsione ad.3ᵐ.arᵐ.

¶ De incertis.ꝑ.q̄ dicātur incerta.R. incerta dicūtur q̄ nō potest quis retinere sibi siue qꝛ per rapinaꝫ vel vsurā vel fraudē vel dānū vel rē alienā inuentā nō habitā pro derelicta accepit ꝛ persona cuius ē res. ignorat̄ vel si scit̄ nō inuenit̄ nec ipse nec eius heres. 18
Similiter possunt dici icerta que quis accipit per symoniā non dico de fructibus beneficij habiti per symoniā qꝛ debent restitui illi ecclesie vel camere apostolice similiter dicunt̄ icerta q̄ per turpitudinē sunt acquisita vbi datio ꝛ acceptio sunt iure probibita de quibus supra.§.15.2° querit̄ quis sit dispensator eoꝝ.R.ista.q.tractat̄ per Pa.i.c.cū sit:ꝺ iude.post vltimū nō.vbi sic ait.Sed circa predicta q̄ritur nūquid simplex sacerdos qui audiuit ꝯfessionē alicuius qui tenetur aliqua restituere possit facere hāc restitutionē.Hosti.ꝙ nō.sed est casus reseruatus epi:ꝛ reddit tres rōes huius reseruatiōis.prima qꝛ si inferiores ecclesiastici possunt hoc facere sepe sibi appropriarent.secūda qꝛ in maioribus est adhibenda prouidentia epi.c.ad hec.de offi.Archi. tertia quia eps habet curā omniū ecclesiaꝝ sue dyocesis:ꝛ cuncta spiritualia regit.x.q.i.c.regēda.vnde tota dyocesis dicit̄ eius parochia.c.ꝑ.de rap.Sed Archi.in .c.2°.de testa.li.6.tenet cōtrariū dicēs. hanc restitutionē posse fieri per eū qui tenet̄ restituere vel ꝑ euꝫ de quo ipse prouidit.all.c.cū tu.de vsu:ꝛ.c.tua: de testa.ꝛ.14.q.5.c.pe.ꝛ vltimo : ꝛ.23.q.5.si quis romipetas.q̄ iura cōiter dicūt ꝙ obligatus debet restituere:ad tex.d.c.cuꝫ sit.R.ꝙ loquit̄ de iudeo qui erat suspectus de restitutione maxime q̄ erat fiēda inter christianos Io.an.ibi dicat ꝙ ante factū est tenēda opinio:Hosti.ne cōmittat̄ fraus.sed post factū si in veritate restituit nō videt quare non liberet̄ Fede.in cōsi.27.sequit̄ Hosti.nihil boni addēs.Car.hic sequitur Archi. dicēs eque potest distingui ꝙ i his in quibus trāsiuit dominiū vt i hystrionibus ꝛ similibus procedat opinio Hosti.vt sciat̄ quid ꝛ quātū debeat restitui.sed i his i quibus nō trāsiuit vt i vsura furto ꝛ similibus procedat opinio Archi. Ipse āt Pa. dicit ꝙ si cōstaret iuridice ꝺ ipis male ablatis ꝙ sit vera opinio Hosti.si aūt nō ꝯstat nisi in foro penitentie ꝙ sit vera opinio Archi.eo ꝙ in foro penitētie oporteat credere cōfitēti ꝛ ad ipm spectat de restitutiōe : ꝛ ista cautella epi fiat ad securitatē. vnde bm eū si quis legaret.c.pro male ablatis ꝛ nō constet de illis.s.ꝙ sint male ablata episcopus non potest se impedire:ꝛ cōclusio est Pa.ꝙ cū nō sit alius tex.qui loquat̄ de episcopo nisi.d.c.cū sit : ꝛ iste tex. nō dicat ꝙ eps debeat restituere.sed bm prouidentiam suam.ideo restitutio male ablatoꝝ debet fieri per illum qui tenetur vel per eū quē dereliquit de cōsilio epi.vltra istas ꝯcludēdū ē ꝙ iste tex.nō multū stringit bꝫ ꝙ dicūt doc.cōiter eo ꝙ loqt̄ de iudeo ꝛ

nõ dicit q̄ restituat sed bm:&c. & nõ reperiat aliud
tex.imo alij dñt simplr q̄ restituat.s. ille q̄ tenet vtz
i iuribus adductis p Archi.&.s.Th.ēt dicit simplr
q̄ det paupibus p aia sua & Geo. ēt idē teneat & si
eēt aliqua rō q̄ haberet apparētiam pro epo.eēt vt
cautius fieret restitutio.qd est p accns.imo aliq con
fessores possent eē magis fideles vel eque:& sic non
eēt bm mentē Hosti. Et silr vt dicit Jo.an.si ipsemet
restituit nō video qn sit liberatus. Jō ɔcludēdū q̄ i
foro ɔsciē vt dicit Pa.eps nō se habeat ipedire. vñ
Inno.i.c.qz plerisqz.de imu.eccl.tenet q̄ dz fieri ɔsi/
lio vel auctoritate ɔfessoris:q̄ iō Jo.de lig.i.d.c.cuz
sit:adiūgit post Jo.cal.i quodā ɔsi. & fratrē clarū:
& Ugo.q̄ eps nō pōt excōicare sacerdotes ipedien/
tes se de incertis:& multo minus religiosos exēptos
& q̄ non ē casus epalis.nec pōt sibi de iure retinere.
q.n.idebitū extorsit ē obligatus:& regula hz q̄ de/
bitor pōt se p solutionē liberare. Insti.q mo. q dicit
ɔtrū det casum expssum ɔ̄ regulā. Ideo cōcludo ex
mēte istoz q̄ si.q.deducat ad iudiciū publicū perti
neat ad ɔsiliū epi.vñ.s.Tho.q.di.15.q.pª.ar.5.qlª.
vltima.ad.3m.dicit q̄ si qs publice sit depdatus ciui
tatē & ignorat quoz sint:q̄ ɔsilio epi vel dñi ciuita
tis fiat restitutio.vñ si aliqñ facit excōicationez sup
hoc dz itelligi i istis casibus vel silibus. puta i vsu/
ra publica. In foro vero ɔsciē tā ipe debitor q̄z con/
fessor.vel ipe de ɔsilio ɔfessoz possit:&c. vide aliqd
.s.dispēsatio.§.15.ibi.3º.nō.casu.5.3º.qrit cui dbeāt
dispēsari ista icerta.&.b.s.T.2ª.q.62.arº.5º.ad.3m.
q̄ si ille cui dz fieri restitutio sit oio ignotus dz hoc
restituere bm q̄ pōt.s.dādo i elemosinas pro salute
ipius siue sit mortuus siue sit viuus premissa tñ dili
gēti inqsitiōe de psona eius cui ē restitutio faciēda.
hec ille. Sed qd si post restitutionē icertoz ɔpareat
dñs rei.&.Angelica i.s.restitutio.2º.§.12.q̄ si fecit
diligentē iqsitionē nō tenet.secus si nō fecit. No/
tādū tñ q̄ qñ res ē parui valoris vel expēse trāsmit
tēdi eēnt maiores q̄z sit principale debet dari paupi
bus.vtm aūt sit necm q̄ i illo loco vbi fuerūt extorta in
certa de necessitate sint restituēda:qdā dñt q̄ sic:q/
dā q̄ nō.sz puto hoc eē de ɔsilio qz bm .s.Tho.de/
bēt p aia sua dari & sic crederem q̄ debeāt fieri me
liori mō quo possint p aia illi⁹.s.vt dent dño si nō:
heredib⁹.si nō:ɔiūctis:si nō. pauperibus & melioꝛi
bus.i.q magis psint aie ei⁹. Quibus priuo restituē
da vel subueniēdū.s.filius.§.12.

9 ¶ Querit de bonis dispēsatis p psonas ecclasticas.
vbi est notandū q̄ bona psonaz ecclasticaz sunt i
duplici dfa.qdā.n.sunt ipoz ppria vt bona pater/
na vel q̄ sibi relinquūtur ituitu psone vel acqrūt rōe
pprie industrie:& breuiter oia q̄ sibi legitime adue/
niūt aliūde q̄z a bñficio:& de talibus bz.s.Tho.2ª.
q.185.arº.7.& ql.6.q.7.psit disponere dūmō bz cha
ritatē disponāt:alr peccāt:nō tñ tenētur ad restitu/
tionē:& de talibus pōt testari.c.relatū.d.2º.&.c.cuz
in officijs.de testa.qdā vo sunt ipoz clericoz quoz
sunt dispēsatores vel pcuratores.illa.s.q̄ hñt rōe be
neficij & talia sunt iterū duplicia.qdā.n.sunt sibi de
putata & ɔdiuisa ab alijs. Nā sic dr.12.q.2.c.q̄tuor
debēt fieri q̄tuor partes fructuū ecclasticoz.pª. de/
bet epo.2ª.clericis.3ª paupibus.4ª p reparatiōe ecce
sie:& de talibus.s. sibi deputatis & de distributioni/
bus simplicis bñficij nō habētis administrationē ē
idē iudiciū sicē de pprijs.bm.s.Tho.vbi.s.qdā sunt
sibi comissa alteri dispensanda & cōdiuisa ab his q̄
sibi debētur.puta q̄ debētur paupibus & de talibus
si alteri q̄z his qbus debent dispēsent peccant ifidelr
dispensando & tenētur restituere illis qbus debētur.
qdā sunt idiuisa quoz distributio fidei eoz cōmitti
tur:& si qdē i modico deficiat vel suphabundet pōt
hoc fieri absqz bone fidei detrimēto.si vero sit mul/
tus excessus nō pōt latere vñ videt bone fidei repu/
gnare:& iō nō ē absqz pctō mortali.hec.s.T.vbi.s.
Et q̄uis ibi loquat de epo tñ ē eadē rō de alijs be/
neficiatis.bm Pa.i.c.cū i officijs:de testa.d istis tñ
talibus.s.q̄ sunt idiuisa & deputata sue dispēsationi
possumus loqui duplr.pª.quo ad fundamētū rez.s.
possessionē domū & silia:& talia nō possunt dispēsare
neqz alienare nisi bm q̄ iure diffinit.2º quo ad fru/
ctus istoz & sic debēt hec itelligi:Hosti. tñ i summa
ti.de donatiōe.§.& q:dicit q̄ ɔsuetudo generalis ē
q̄ plati pecuniā.equos.fructus: & res se mouētes &
mobiles donāt p libito volūtatis:& Pa.i.c.pª.de eccl.
edi.dicit.q̄ i oib⁹ istis.s.de diuisiōe:distributiōe:&c.
est attēdenda ɔsuetudo & seruāda:itellige dūmodo
nō sit irrationabilis & sic videt bm Hosti.& Pa.q̄
beneficiati pñt oia q̄ habētur ex bñficio qñ nō sunt
diuisa dispēsare & ex ɔsequēti pñt d his elemosinas
facere.ar.c.ad hec:de testa.& pñt de istis maritare
proprias filias etiā illegitimas: & pprias sorores &
ɔsanguineas bm ɔditionē sui.s.bm statuz quē hñt
i seculo.c.pª.d coha.de.& mu.& q̄uis Pa.ita innuat
ibidē.tñ quo ad subsidiū parētoz & maritationem
filiaz & ɔsanguineaz videt satis q̄ possint excedere
statū quē habebāt i seculo qz nō solū tunc attēditur
gradus secularīū.sz etiā psone ipius. vt puta qz car
dinalis.nā bm.s.Tho.i ql.cardinales pñt maiorē
curiā tenere q̄z exigeret gradus qñ erāt i seculo. Et
q̄uis platus cōmittat sacrilegiū acqrēdo ɔsangui/
neis ex bonis ecclesie.tñ pōt:imo tenet facere bonus
subsidiū & debitū eisdē magis etiā q̄z alius ar.c.in/
qrēdū:de pecu.cle.& Pa.ibidē. De talibus aūt.s.
cōmissis dispēsatiōi idiuise q̄uis i ifirmitate ɔstitu
ti possint aliqua donare rōe elemosine vel rōe recō/
pēsatiōis suitioz bm Ray.&.s.s. Nō tñ pñt de il/
lis testari nisi dedisset tñ de pprijs bonis eidē eccle
sie vel eēt cōsuetudo vel eēt simplr beneficiatus sine
administratiōe eoz q̄ habuit vsqz ad mortē.c.cum
in officijs:de testa. de ista administratione vide.s.
clericus.2º.§.4.&.s.clericus.4.pª.&.§.pª.&.s.bona

ficiū.3.§.x.et.xj.et.ꝟ.ecclesia.§.5.Quid de male ad ministrātibus sibi cōmissa indiuise vt supra vel de dātibus meretricibus vel aliis ꝑpter turpē causam vel de distrahētibus i ludo vel de dantibus parentibus nō ad necessitatē vel maritādo nō moderate.sȝ ad pompā vel vt faciāt illos diuites .R.quidā dīt ꝙ si multū excedāt in aliquo istoꝝ peccant mortalr et tenentur ad restitutionē tam dantes si habent de proprijs ꝙȝ recipiētes. itellige si possunt et ꝗuis ista opinio habeat multos doc.et multa iura tñ melius est dicendū ſm fundamētū.s.Tho.et ne multos dānemus et cū sit pena:rē.ꝙ peccant mortaliter et est optimū ꝯsiliū vt restituāt nō est tamen ꝑceptū:nam .s.Tho.vbi supra.dicit ꝙ tenētur de his ꝗ̄ sunt condiuisa de aliis aūt si excedant peccant et nō dicit ꝙ teneātur et hoc solū cōcludūt cōtraria si bene itelligant vel de diuisis vel aliis deputatis ſm distinctionē.s.Tho.et multū ad hoc facit auctoritas Hosti. et per ista patet solutio multaꝝ similiū.q.vtputa de nō dicēte officiū de quo.ꝟ.beneficiū.3.§.xj.et similibus de missis infra.§.fi.

10 ¶ Utrū quis teneaꝛ semper restitueꝛ quod male accepit.R.circa illuȝ qui rem accepit alienā duo sunt cōsiderāda.s.ipa res accepta et ipa acceptio.ratiōe rei teneꝛ quādiu est apud se et debet dari illi qui minus habet vt reddaꝛ equalitas. Ipa autē acceptio tripliciter se potest habere.quādoqȝ.n.ē iniuriosa.s. ꝯtra volūtatē dñi.vt patet in furto:et rapina:et tūc teneꝛ ad restituendū rem etiā si nō sit apud ipm: et dānū:et iniuriā.sicut etiā ille qui percutit teneꝛ quāuis nihil apud euȝ remaneat rōe iniurie.Quādoqȝ 2° aliquis accipit rem pro vtilitate sua sine iniuria cū volūtate.s.dñi sicut i mutuis:et tūc teneꝛ ratione rei.etiā si apud ipm nō sit et rōe acceptionis. de oī dāno secuto dño q: gratiā fecit ꝑpter suā vtilitatē: et sic etiā de gratia teneꝛ. tertio mō aliquis accipit rem alterius absqȝ iniuria nō pro sua vtilitate sicut patet de depositis.ideo ille qui sic accipit i nullo teneꝛ rōe acceptionis quin imo accipiendo impendit obsequiū.teneꝛ ratione rei:et propter hoc si ei subtrahatur res absqȝ sua culpa nō teneꝛ.secus si cū magna sua culpa.hec.s.Tho.vbi supra. ar.6. De cōmodato vide.ꝟ.eo.et.ꝟ.culpa.fin.

11 ¶ Quid dicendū quādo res male ablata ē occulta. R.ſm.s.Tho.vbi supra.ar°.6.ad.3m.ꝙ quāuis homo nō teneaꝛ crimen suū detegere hominibus.tenetur tamen crimen suū detegere deo i ꝯfessione et ita per sacerdotē cui cōfitetur:potest restitutionē facere rei aliene.Notandū tamen ꝙ si ex quacūqȝ reuelatione vel restitutiōe eēt dubium ꝙ debeat sequi vel scandalum vel infamaꝛ vel quodcūqȝ aliud maius malū ꝗȝ sit nō restituere nō debet fieri restitutio supra.§.1.Et idē dicendū quādo mulier habet filiuȝ per adulteriū nesciēte viro vel supposuit sibi alienū partū qui nutriꝛ de bonis viri vel heres etiā dimittitur vt proprius filius cū teneaꝛ mater talis de oībus bonis ꝗ̄ perceperit ille filius putatiu9. nō tamē debet reuelare factū quādo ex hoc sequereꝛ. seu seq probabiliter posset mors sua vel prolis talis vel ēt notabilis ifamia vel alia grauia scādala ſȝ Ray. Uide.ꝟ.adulteriū.§.2.et.3.

¶ Quid de eo qui secrete stuprauit virginē.R.in.c. p.et.2°.de adulte.dr ꝙ si seduxit eam teneꝛ eam dotare et ducere vxorē et si nō vult cū ea cōtrahere vltra dotē corporaliter castigabiꝛ et ꝯstituet tāto maiorē dotē ꝗ̄ etiā debet attēdi ſm cōditionez patrie: et puelle et si sit clericus qui nō pōt eā ducere saltem dotabit. Et dicit ibidē Pa.ꝙ etiā si ꝯsensisset puella stabit ista pena.q: ꝑsumiꝛ seducta. hoc credo valere in foro cōtentioso.sed secus in foro ꝯscientie.vñ .s.Tho.4.di.28.ar.2°.sic ait.in tali casu spōsus antequȝ aliā ducat teneꝛ eā ducere in vxorē si sint equalis cōditionis vel si sponsa sit melioris cōditionis. sed si aliā duxerit iā factus est impotēs ad soluēdū illud in qd̄ tenebaꝛ et ideo sufficit si de nuptijs ꝑuideat et ad hoc etiā nō teneꝛ vt quidā dicūt si sponsus sit multo melioris cōditiōis. aut aliqd̄ signum euidens fraudis fuerit q: presumi probabiliter pōt ꝙ sponsa nō fuerit ꝺcepta.sed decipi se finxit.hec ille.ſm ꝟꝟ.si deflorauit volūtariā non teneꝛ.si autē inuitā vel seductā iniūgenduȝ est ꝙ satisfaciat vel componat cum ea alias non est tutus i conscientia. Si aūt pater puelle nollet illā dare. vel puella nolit cū accipere dotabit vt supra. ſm leges ciuiles debet relegari et dimidia pars bonoꝝ eius publicari. Si vero sit vilis ꝑsona debet verberari. Insti.de publi. iudi.§.2°.si autē per vim fecerit capite plectiꝛ Insti. vbi supra.§.fin aūt.hoc etiā habeo Exo.22.et ꝗuis sit iudiciale tñ q: est sumptuȝ pro statuto ecclesie nō obligat.ar.S.2a.ti.2°.c.2.§.3.ibi quātū ad.4m.et.5a.ti. p.c.19.§.b.vide.ꝟ.adulteriū.§.2.3.et.4.et.ꝟ.matrimoniū.2°.§.7.circa fi. 12

¶ Quereꝛ de cooperatoribus vel quid agendū quando plures rapiūt vel furātur aliquid.R.ſm.s.Th. vbi supra.ar.6.ad.3m. ꝙ restitutio principaliter ordinaꝛ ad remouendū dānū eius a quo ē ablatū iniuste ideo postꝗȝ ei restitutio facta ē per vnū aliū nō teneꝛ ei vlterius restituere. sed magis refusionē facere ei q restituit qd̄ tñ pōt ꝯdonaꝛ. Et ibidē ar.7. ad .3m. sic ait. principalr teneꝛ restituere ille qui est principalis in facto:principale quidē precipiens.secūdario vero exequens et ꝯsequēter alij per ordinē: et subdit. illi qui sunt pncipales in facto et ad quos res peruenit teneꝛ alijs restituere qui restituerunt. quādo aūt aliquis ꝑcipit iniustā acceptionē ꝗ̄ non subsequiꝛ nō ē restitutio faciēda cū restitutio principaliter ordineꝛ ad reitegrādū rem eius q iniuste est dānificatus.Et iteꝝ i eodē.7.ar°.ait.Ad restitutio/ 13

item tenet aliquis nõ solũ rõe rei aliene quã accepit. sed etiã rõe iniuriose acceptionis ꝛ ideo quicũqȝ est causa iniuste acceptionis tenet ad restitutionẽ quod quidẽ cõtingit dupliciter.s.directe ꝛ indirecte.directe q/dem quãdo inducit aliquis aliũ ad accipiendum ꝛ hoc tripliciter primo mõ mouendo ad ipaȝ acceptionẽ quod quidẽ fit accipiẽdo:cõsulẽdo:cõsentiendo ex/presse ꝛ laudãdo aliquẽ quasi strenuũ ꝺ hoc ꝙ aliena rapit.secũdo ex parte ipius accipiẽtis cũ receptat vel aliter qualitercũqȝ auxiliũ prestat.tertio ex parte rei accepte. qz .s.particeps est furti vel rapine vel quasi socius maleficij.Indirecte quãdo aliquis non impedit cũ possit ꝛ debeat impedire:ꝛ ibidẽ ad pͥᵐ ait.nõ solũ peccat ꝙ peccatũ facit.sed etiã qui quocũqȝ mõ est causa.c.si.de iniur.ꝛ dã.da.ꝛ.4.di.15. q.pᵃ.ar.5.qlᵃ.3ᵃ.ait idẽ.s.Tho.Quidã versus dant de illis q tenẽtur ad restitutionẽ tales.Iussio : cõsiliũ.cõsensus.palpo.recursus.participãs.mutus:non obstans.nõ manifestãs.Sed tantum quinqȝ istoꝝ sunt qui semꝑ ad obligationẽ tenẽtur.quoꝝ primuȝ est iussio.alias.n.tyrãni nõ tenerẽtur:est.n.pricipalis ꝛ ideo principalr tenet ꝛ intellige quãdo ex sua iussione secuta ẽ vel raptuȝ habuit noie suo factum maxime quando ex hoc difficilius potest rehabere. Uide.ꝟ.excõicatio.5.casu.ꝑ.§.35.secũdum est cõsensus ad rapinã perpetrãdã in eo fine quo rapina fieri nõ poterat.tertiũ ẽ recursus quãdo.s.aliquis receptator latronũ est ꝛ eis patrociniũ prestat.tenet.n. de dãno secuto propter talem receptationem si propter illã fuisset secutũ ꝙ dominus verus nõ habuerit rem suã ꝛ tenet de toto ſm Inno.ꝛ Hosti.in.c.si cut dignũ:ꝺ homi.ꝛ.l.eos.C.de fur.ꝛ hoc si scienter: secus si ignorãter ꝛ i tantũ tenet inquãtũ ẽ causa ꝛ tenet dño rei nõ latrõi.Uide.ꝟ.vsura.6.§.7. quartũ est participatio quãdo aliquis latrõi se sociat ad spoliandũ ꝛ partẽ accipit. Si aliquis participat comedendo vel alio mõ sciẽter extra extremã necessitatẽ tenet in tantũ nisi trãsisset in dominiũ furis.puta qz moneta vel frumentũ ꝛ similia mixta cũ alijs ꝛ nõ poterat discerni maxime si fur nõ ẽ factus nõ restituẽdo nec ipe qui participauit ẽ factus locupletior.Uide.d.§.7.quintũ ẽ nõ obstans cũ.s.ex officio obstare tenet vt principes terre qui iustitiaȝ seruare debẽt si non obstãt cũ obstare possint ad restitutionẽ tenẽtur qz redditus quos habẽt sunt quasi stipẽdia vt iustitiã ꝯseruẽt i terra.intellige etiã si nõ imineat sibi periculũ hoc faciẽdo. Quõ permittẽs peccari clericaȝ sit excõicatus .ꝟ.excõicatio.5.casu.ꝑ.§.37. ibi.5ᵒquãdo:ꝛc.ꝛ.ꝟ.dño.§.7.ꝛ quãdo dolose non obuiat videt teneri ad tantum quãtum potuit. In alijs aũt casibus enumeratis nõ obligat semꝑ quis ad restitutionẽ nisi in certis casibus quãdo probabiliter credit ꝙ cõsiliũ suũ fuit efficax ꝛ ꝙ alias iniusta ablatio cõmissa nõ fuisset de hoc.Hosti.ꝛ Pa.in.c. nuper.de sen.exc.in glo.rᵃ.post Jo.an.in.c.nullus ex cõsilio:de re.iur.li.6.vbi dr ꝙ ꝯsiliũ.aut est i maleficio vel quasi puta cõsulit vt occidat ꝛ sic ẽ reus vel in ꝯctu vel quasi ꝛ tũc vel est dolosum:ꝛ sic est reus vel nõ dolosum:ꝛ tũc vel alias non erat facturus ꝛ sic tenet vel i toto si nullo mõ erat facturus vel ipar te si ꝑ parte.si autẽ sine ꝯsilio erat ois facturus ad nihil tenet in ꝯscia quocũqȝ mõ. vide multa pulcra ad hoc per Pa.post Inno.in.c.sicut dignũ:de homi. circa si.ibi vltimo qro:ꝛ maxime quõ dicit cõsiliũ ꝛ auxiliũ qz i ꝯsilio tenet ad totũ eo ꝙ ꝯsiliũ versatur circa totũ. i auxilio aũt ad tm̃ ꝛ quõ alr ẽ i foro cõtẽtioso ꝛ qualr qñ multi cõueniũt sine principe oẽs tenẽtur in solidũ. Et quõ si principalis sit liberatus oẽs sunt liberati.nõ tñ si minus pricipalis.puta cõsiliarius.Uide.ĩ.ꝟ.ꝯsiliũ.§.3.ꝛ.4.Silr nõ ois palpo.i.adulator tenet.ſȝ ille q sic ad auferẽduȝ icitat dicẽs hoc signũ strenuitatis eẽ ꝛ ex hoc sequit : silr ẽt mutus dr q ex officio reclamare tenet ꝛ nõ reclamat nec tũc semꝑ tenet nisi operet vt fiat iniusta ablatio. ſȝ debet iducere eũ q abstulit vt reddat. Silr ẽt non ois nõ manifestãs.ſȝ ille q ꝑ latrocinio ꝯdat ꝛ particeps est lucri. In oibus aũt his si principalis restituat alij deobligãtur.hec oia.s.Tho.Notandũ ſm Ray.ꝙ si creditor liberalr liberet aliquẽ istoꝝ qui tenẽtur de qua liberatiõe .ꝟ.restitutio.§.3.reliq ad quos aliqd puenit vel iquãtũ tenet nõ sunt liberati nisi itẽdisset oẽs liberare.Quid de his q secũtur raptores vel fures ad pdã.ꝶ.ſm Ray.si illi q secunt vel associãt latrones sciũt vel existimãt eos rapinaȝ facere ꝑꝑ eoꝝ associationẽ vel ꝯsiliũ vel alio mõ ita ꝙ alias nõ eẽnt facturi qlȝ eoꝝ tenet i solidũ.si vero nõ plus fecerũt ꝑꝑ eos ꝗ̃ eẽnt facturi tũc solũ tenẽtur de his q̃ habuerũt.expẽderũt vel dãnũ intulerũt ipi vel sui directe vel idirecte.ar.c.cum.i.ꝛ.a.de sen.ꝛ re.iudi.ꝛ de eta.ꝛ quali.tuã.ꝛ de sen. exc. ites alia:ꝛ.xi.q.3.qñ multos.Et ſm Hosti.si credit ꝙ si ne eis aliqd ꝛ nõ tñ fecissent ad illud quod fecerũt plus tenet .ꝟ.vsura.6.§.7.ꝛ se.

¶ Querit de emẽtibus furata vel rapta.ꝶ.ſȝ Ray. 14
si emit sciẽter cupiditate acqrẽdi vel vẽdẽdi idifferẽter tenet ad restitutionẽ neqȝ liberat alienãdo vel si res peat morte.vel quocũqȝ alio casu vel si ei auferat ꝛ rõ ẽ qz ipe furtũ comisit rẽ alienã inuito dño ꝯtrectãdo.ff.de fur.l.pᵒ.fur aũt semꝑ ẽ i mora vt.ff. ꝺ ꝯdi.fur.l.si ꝑ fur.§.ꝯdictio:ꝛ.l.penul. vñ nec ꝑcium qð dedit põt repetere ab illo cuius ẽ res ꝛ tenet restituere oẽȝ vtilitatẽ ꝛ si restituit rẽ ꝺteriorẽ ꝗ̃ ad ipȝ peruenerit non liberat :ꝛ si res fuit melior medio tꝑe:ꝛ tenet de pluri.ff.de ꝯdi.fur.l.i re furtiua: ꝛ ita itelligit de.rᵃ.3ᵃ.ꝛ.4ᵃ ẽptor male fidei.ff.ꝺ mino.ĩ.§.xi. Si qs aũt emit bonafide vtilr gerẽs negotiũ eiᵘ cui fuerat ablata res quaȝ videbat perire põt a spoliato petere id qð ꝺdit ꝑ ipa re ꝛ qcqd ipe expẽdit ad ꝯseruationẽ eius nisi eũ re illa aliquid lucratus fuisset ꝛ breuiter qz vtilr gessit negotiũ eiᵘ põt petere qcq ex/

posuit rõnabilr.p illa ⁊ teneť reddere oẽz vtilitateȝ quá accepit qꝛ ẽ res aliẽa ⁊ si nó ĩueniať dño teneť tñ dare paupibus illud qꝺ plus valet. ĩ. pciũ qꝺ dedit. Quid si qñ emit erat i bona fide. sed postea cognoscit rẽ fuisse furatá vel raptá. R̃. si temere credebat vel ãbulabat ignorãtia crassa vel negligẽtia teneť vt. ŝ. Si vero emit bona fide ẽt postq̃ꝫ ꝯperit rẽ vitiosaȝ poterit expẽsas retinere q̃s exiſtẽs i bona fide fecit circa rẽ seruãdã vel melioradã ⁊ non teneť de fructib⁹ tp̃e bonefidei pceptis. c. regstuit: de i ite. resti. ⁊ de re. ecd. nõ alie. c. ad nr̃aȝ. teneť tñ de fructibus illis q nõ ẽent adhuc ꝯsũpti ex q̃ icepit hr̃e malá fidẽ de hoc vide melius. ŝ. §. xj. h°. n. qꝺ hic dr̃ de fructib⁹ nõ extãtib⁹ itelligiť i foro ꝯtẽtioso. Itẽ bꝫ Ray. ⁊ Host. si durãte bonafide res pijt nõ teneť sitr si illã alienauit qꝛ nõ dolo desijt possidere ⁊ pciuȝ ex re furtiua redactũ nõ ẽ furtiuũ. ff. ꝺ fur. q vas. §. si. Sꝫ nũqd ille q emit credẽs rẽ nõ eẽ furtiuá si postea inueniat rẽ esse aliená poterit petere pciũ a dño. R̃. q nõ. C. de fur. l. ciuilẽ. sꝫ agat ꝯ vẽditorẽ de euictiõe ⁊ si plures sunt vnus cõtra aliũ successiue de expẽsis in re furata. v. expense. §. 3. 4. ⁊. 5.

25 ¶ Queriť de ordine restitutiõis. vbi. p̃. notãdũ bꝫ. s. Tho. 2ᵉ. q. 31. arᵉ. 3. q duplex est debitũ: vnũ qdẽ qꝺ nõ ẽ numerãdũ i bonis ei⁹ q dꝫ. sꝫ potius i bonis ei⁹ cui debeť. puta si hꝫ rẽ alteri⁹ vel pecuniá furto sublataȝ vel mutuo acceptá siue depositam vel alio simĩ mõ: ⁊ q̃ᵗᵘᵐ ad hoc oꝫ prius reddere debitum q̃ꝫ ex eo bñfacere ꝯiũctis nisi cã tãte necessitatis. vt liceret sibi rẽ alterius accipere ⁊ illi dare. Aliud ẽ debitũ qꝺ cõputať i bonis ei⁹ q hꝫ ⁊ nõ ei⁹ cui debeť. puta si debeať nõ ex iustitie necessitate. sꝫ ex q̃dã morali eq̃tate vt ꝯtigit i bñficijs grati susceptis. nullius ãt bñfactoꝝ bñficiũ ẽ tm̃ sicẽ parẽtũ: ⁊ iõ i recõpẽsandis bñficijs sunt oĩb⁹ alijs pferẽdi. nisi aliq̃ cõditio. puta cõis vtilitas vel necessitas ppõderet i alius aũt extimatis ꝯiũctiõis ⁊ bñficij ẽ habẽda. 2° ẽ notãdũ bm̃ .d. ar. si. q q̃ᵗᵘᵐ ad debitũ p̃ mõ sumptũ si ẽ statutũ in aliq̃ ciuitate de ordine restituẽdi. puta qñ frãgũt vt Ianue ⁊ Florẽtie ẽ seruãdũ. nisi eẽt expsse ꝯ ius diuinũ qꝺ nõ ẽ faciłr p̃sumẽdũ. 3° notãdũ bm̃ Bal. q p̃ restituẽda sunt illa cui⁹ dominiũ ẽ alterius. vt puta deposita: vel furata: vel rapta si in spẽ eadẽ extant. ⁊ merces q̃ extãt ei q illas p pcio nõdũ habito sibi tradiderat q tñ si nũc plus valerẽt id reddať ad p̃miũ alioꝝ creditoꝝ. ff. de ac. ẽp. l. iulianus. §. offerri. q si iam merces vẽdite ẽent atq꞉ ex pcio illaꝝ alie ẽpte ẽent ẽte nõ restituẽť qꝛ nõ sunt p pcio obligate ff. ꝺ in rẽ v̄so. l. quidã. Et rõ ẽ qꝛ pciũ ex illis p̃mis mercib⁹ redactũ nõ erat obligatũ ei q tradiderat g° nec merces ex eo ẽpte. Idẽ dic i pmutatõe qꝛ ibi spẽs ẽ i obligatiõe vel oblatõe nõ succedit alia loco alterius. ff. ꝺ v. sig. l. labeo. 3° ceteris pib⁹ pferť dos vxorijs q̃ ẽẽť hr̃e ypothecá i bõis mariti. iõ pferť ne dũ pcedẽtib⁹ psonalẽ obligatiõeȝ. sꝫ ẽt pcedẽtib⁹ tacitá ypothecã. vt. l. assiduis. C. q po. i pi. ha. 4° post ypothecas veniũt deponẽtes si nõ extat coꝝ depositum. ff. de po. l. si hoĩeȝ. vbi pꝫ q tali p̃uile° nõ gaudẽt q sub noĩe ꝺpositi mutuãt ad vsurá. Ypotheca igiť potior ẽ qꝛ ptinet ad rẽ ipaȝ. ff. ꝺ pac. l. rescriptũ. 5° veniũt simplices priuilegiatarij. i. hñtes p̃uile° psonalia nõ realia. 6° veniũt cirographarij p rata nõ attẽta p̃oritate ꝯctuũ. qꝛ licitũ ẽ ꝺbitori pp tumultũ creditoꝝ faceꝛ eũm prioꝝ creditoꝝ deteriorẽ. nõ tñ dñiũ neq꞉ ypothecá. neq꞉ p̃uile° hñtiũ vt. ff. ꝺ sepa. l. 1ᵃ. §. ex ꝯno. 4° est no̅ᵐ bꝫ. d. ar. f. q ꝺbita licito mõ ꝯcta. puta honesti mutui. ẽptiõis vel alteri⁹ liciti ꝯtractus debẽt pri⁹ restitui q̃ꝫ vsure. q̃uis aliqui ꝯtrũ teneãt. vt. s. Bernardin⁹. sꝫ p° melior. qꝛ illꝺ ẽ magis violẽtũ: ⁊ ꝯ volũtatẽ creditoꝝ. sitr q recepit vsuras fecit comoditatẽ ꝺbitoris: ⁊ i alio ꝺbiti nõ solũ fieret iniuri⁹ creditori. sꝫ ẽt iniuria si g° nõ põt restituere vsuras nisi subtrahať ꝺbitũ alteri⁹ p tũc excusať qꝛ dꝫ restitueꝛ vsuras ꝺ pprio nõ ꝺ alieno. Forte opi°. s. Ber. pcedit bꝫ illã opĩõeȝ q̃ põit q bõa vsurarij sint ypothecata qꝺ ñ pbať ex iuř. vt dictũ ẽ. v. vsura. 6. §. 2. 5° no̅ᵐ bꝫ Ray. q heres añ restitutiõeȝ quoꝝcũq꞉ dꝫ accipe expẽsas factas p funeř vel testõ ⁊ hr̃uiř sua ni immũis a grauaĩe sic a lucro. C. ꝺ iuř. ꝺli. l. scim⁹. §

¶ Queriť ꝺ reb⁹ iuẽtis cui⁹ eẽ ꝺbeãt. R̃. Fr̃ ⁊ si p̃fata. 26
bꝫ. s. T. 2ᵉ. q. 66. ar. 5. ad. 2ᵐ. q q̃dã sunt q̃ nũq̃ꝫ fuerũt i bõis alic⁹ sicẽ lapis. ⁊ gẽme q̃ repiũť i litore maris ⁊ talia occupãti ꝯcedũť: ⁊ eadẽ rõ ẽ de tesauris ãtiq° tp̃e occultatis quoꝝ memo° nõ ẽ cui⁹ sint. nisi q bꝫ leges ciuiles: Insti. ꝺ reꝝ diui. §. Thesauros. C. ꝺ thesau. l. vnica: ⁊ glo. 14. q. 5. si qd inuenisti: teneť iuẽtor daŕ medietatẽ dño agri si i aliẽo agro iuenerit pp qꝺ i pabola euãgelij dr̃ Mat. 13. ꝺ iuẽtoř thesauri abscõditi i agro q emit agrũ q̃si vt hr̃et ius possidẽdi totũ thesauꝝ. Quedã vo res iuẽte. fuerũt ꝺ p̃pinq° i alic⁹ bõis: ⁊ tũc si qs eas accipiat nõ aĩo retinẽdi. sꝫ aĩo restituẽdi dño qꝛ eas p derelictis nõ hũit nõ cõmittit furtũ ⁊ sitr si p ꝺrelictis habeãť: ⁊ h° credat iuẽtor. si sibi eas reticat nõ cõmittit furtũ. alias ãt cõmittit pctm̃ furti. h° idẽ dic qñcũq꞉ iuenit aliqd qꝺ nõ põt teneř. sicẽ ꝺ tesauro iuẽto: ⁊c. vñ Aug. i q̃dá omelia ⁊ habeť. 14. q. 5. si qd iuẽisti ⁊ nõ redidisti rapuisti: hic i glo. dr̃. h° sciãs q si qs iuẽit thesaurũ i loco pprio stati iuẽtoris ẽ. si ãt i loco aliẽo ⁊ casu fortuito eũ iuenerit dimidi⁹ sit iuẽtoris ⁊ dimidi⁹ dñi loci. si vo studiose q̃siuit ⁊ iuẽit eũ i loco alteri⁹ totus erit dñi loci: si vo i loco sacro vel religioso casu fortuito iuenit thesauꝝ tot⁹ ẽ iuẽtoris: vt. ŝ. alť. ll. h illi. h glo. itelligiť ꝺ ãti° vꝫ: ꝺ hijs ãt q̃ ꝺ ppinq° ⁊c. dr̃ i eadẽ glo. vt dictũ ẽ p. s. Th. d. ar. f. 2. pte ti. p̃. §. 2. adducit q̃si oĩa s̃dicta ⁊ subiũgit. Host. ãt i sũma dicit q si thesauꝝ i pprio fũdo iuenerís sit tu⁹. Idẽ si i aliẽo data opa. sꝫ nõ data opa medietatẽ ẽ hr̃eo dño fũdi isti. vt. ŝ. Pe. ꝺ pa. i. 4°. dicit q ꝺ ꝯsuetudine thesaur⁹ vbiq꞉ iuẽt⁹ ẽ pricipis. doc. i. d. §. thesau/

ros dicant q̄ inuenta in territorio ecclesie medietas
est illius ecclesie. quia hodie ecclesie sunt prelatorum
q̄quis ibi tex. dicat c̄triū. Si inueniat̄ i loco fisci erit fi
scus sic̄ dn̄s territorij. Idē dicit Fede. c̄si. 107. de reb⁹
piectis i mare ⁊ de lignis q̄ vis fluminis ipulsit in
agro alterius. si. n. sunt cōiecture q̄ habeant̄ p dere
lictis sunt capiētiū: ⁊c̄. qn̄ aūt dn̄s q̄rit nō habet̄ p
derelicto. Cōclude igit̄ breuiter ⁊ dare q̄ si res iuē
te fuerūt de ppinquo alicuius ita q̄ reperiūtur dn̄i
rerū ⁊ nō hn̄t p derelicto sunt illoꝝ dn̄oꝝ. Si vero
nūq̄ꝫ habuerūt dominū vel habuerūt ita de lōgin
quo q̄ nō repit̄ vel nullo mō sciat̄. tūc vel inenit i pro
prio territorio ⁊ sic ē totus iuētoris. siue a casu siue
apēsate iueniat. Si iuenit i alieno territorio siue pri
uati vel cuiuscūq̄ꝫ ⁊ iuenit a casu. sic medietas ē in
uētoris: ⁊ medietas dn̄i soli: ⁊ sic itelligit̄ .e. T. i eo
qd̄ dicit bm. ll. Si vero studiose inuenit ⁊ cum licētia
dn̄i vt voluerit donare. puta q: nō vult q̄rere vel si
mile: ⁊ tūc q: potuit donare totus erit inuētoris. Si
vero c̄ vel p̄ter volūtatē dn̄i totus erit ipius dn̄i: ⁊
sic itellige glo. Et sic̄ distingue: si q̄s emeret domū
i qua ē thesaurus imuratus distingue vt. s. s. si de p
pinquo vel i pprio vel a casu: ⁊c̄. Si q̄s tn̄ sciret q̄ i
alieno: ⁊c̄. ⁊ dolo emeret vel peteret licētiā: ⁊c̄. dn̄o
territorij ignorāte. tūc videret̄ totus eē primi dn̄i q:
dolus dedit cāꝫ. Ad id qd̄ dicit Pe. de c̄suetudine.
R. q̄ nō ligat i c̄sciā tn̄ q: ē c̄ equitatē tn̄ q: p metū
dn̄oꝝ obtēta. Nō d̄r iuenire in suo vsufructuarius
neq̄ꝫ ypothecarius: vide. F. furtū. §. 9.

27 ℭ De terra p alluuionē addita terre alterius. dicen
dū q̄ isula nata i mari est occupātis. i medio vero
fluminis est cōis habentibus pdia iuxta flumen ex
vtraq̄ꝫ parte. si nō ē in medio ē ppinquioris. Ager a
flumine diuiso circūdatus remanet dn̄i cuius erat:
⁊ si flumē mutat alueū. primus alueus efficit̄ coꝝ q̄
pdia circa eū hn̄t: ⁊ 2ᵘˢ alueus est publicus ⁊ si reuer
tit̄ ad pᵐ secūdus alueus erit coꝝ qui hn̄t pdia circa
eū. Insti. de re. diui. §. insula. Nota tamen in oībus
precedētibus q̄ c̄suetudo est seruāda.

28 ℭ De volatilibus: aucipes pauones ⁊ colūbi q̄ so
lēt volare ⁊ reuolare q̄ꝫdiu sunt i proprio territorio
sunt dn̄i territorij: fere mansuete ⁊ galline: anseres ⁊
domesticata ad moduꝫ istoꝝ vbicūq̄ꝫ sint sunt do
minoꝝ suoꝝ de quo. s. F. columba. §. 2. volucres ⁊
aialia q̄ nō sunt domestica sunt capiētium vbicūq̄ꝫ
capiātur q̄quis dn̄s agri possit phibere q̄ nō acci
piat i suo territorio. secus de domesticis vel domesti
catis i. d. insti. §. fere: bestia vulnerata est vulnerātis
si eā prosequat̄: vide. F. furtū. §. 9.

29 ℭ De dominis tēporalibus q̄ faciūt statuta sub pe
na mutilationis vel alterius pene grauis q̄ nullus
possit capere leporem vel ceruos vel q̄cūq̄ꝫ alia ani
malia. R. si sit c̄suetudo antiqua ⁊ cuꝫ aliquo mo
deramine. potest trāsire. secus si nō eēt c̄suetudo vel
eēt indiscreta. puta q̄ excecet̄ vel mutiletur vel alia
magna pena: ⁊ nota bm Tancre. q̄ si sit statutū q̄
pro vno actu venandi sit magna pena non pōt ser
uari sine peccato mortali. F. venatio. §. 2.

30 ℭ Utrū aliquis possit furto accipe ab illo qui rē suā
detinet. R. bm. s. Tho. 2ᵃ 2ᵉ. q. 66. ar. 5. ad 3ᵐ. q̄ ille q̄
furtim accipit rem suā apud aliū depositaꝫ grauat
depositariū q: tenet̄ ad restituēdū eā vel ad osten
dendū se eē inocuū. vnde manifestuꝫ est q̄ peccat. ⁊
tenet̄ ad releuandū grauamen depositarij qui vero
accipit rem suā apud aliū iniuste detētā peccat qui
dem nō q: grauet eū qui detinet ⁊ ideo nō tenet̄ ad
restituēdū aliquid vel ad recōpensandū. sed peccat
cōtra cōeꝫ iustitiā dū ipe sibi vsurpat sue rei iudiciū
iuris ordine p̄termisso ⁊ ideo tenet̄ deo satisfacere ⁊
dare operā vt scandalū proximoꝝ si inde exorium
fuerit sedet̄. hec ille. d. ar. 5. 2ᵒ. n. 15. §. p. ⁊. 2ᵒ: declarat
dicēs q̄ quādo potest habere rem suā i iudicio vel
iminet scandalū vel dānum alterius peccat vt dicit
beatus Tho. secus quādo nō posset habere. puta q:
nō habet probationē vel propter tyrānidē vel aliā
causam iniustā: ⁊ sine scādalo accipere q: tūc neq̄ꝫ
peccat neq̄ꝫ tenet̄ ad aliquid. dicit tamen q̄ i sex ca
sibus nō potest quis rem suā furtim accipere. p. quā
do potest i iuditio rē suā habere. tū q: facit c̄ ius si
bipsi faciēdo iustitiā di. 9. si quis legibus. tū q: in p
prio nemo debet eē iudex. C. ne quis i propria cau
sa. l. pᵃ. Quod iuste istitutū est. tum ne fur vel raptor
depr̄ehēsus sese excusare posset dicēs se debere habe
re ab eo cui furatus. tum q: inde orirētur scādala ⁊
extraordinariū iudiciū quibꝫ sibi satisfaceret: tū q:
plus posset accipere. 2ᵒ nō pōt accipere i dubio quia
exponeret se periculo. xj. q. 3. ideo est. 3ᵒ quādo veri
simile ē inde scandalū proximi generari ⁊ grauā
men. puta q: alius capiet̄ vel iculpabit̄. nemo. n. cū
iactura alterius debet locupletari de re. iur. lib. 6.
4ᵒ quādo iminet p̄iculū proprie fame. 5ᵒ quādo imi
net periculū proprij corporis vel periurij. 6ᵒ quādo
crederet nō eē licitū his modis accipiēs peccat. sed
nō tenet̄. quō possit quis restituere rem vsurariū ipe
inuito ver. vsura. 7. §. 6.

31 ℭ Utruꝫ accipere rem paruā ex furto sit peccatum
mortale. R. bꝫ. s. Tho. 2ᵃ 2ᵉ. q. 66. ar. 6. ad. 3ᵐ. q̄ illud
quod modicū ē ratio apr̄hēdit quasi nihil ⁊ ideo
in his que minima sunt homo nō reputat sibi nocu
mentū fieri ⁊ ille qui accipit potest p̄sumere hoc nō
esse cōtra volūtateꝫ eius cuius est res ⁊ pro tanto si
quis furtiue huiusmodi res minimas acapiat po
test excusari a peccato mortali ar. c. questiones: de
symonia si tamen habet animū furādi vel inferen
di nocumentū proximo etiā i talibus minimis po
test eē peccatū mortale sicut ⁊ in solo cogitatu per
cōsensum. hec ille. ⁊ sic debet intelligi tex. 14. q. 6. c. si
vbi dicit̄ siue parua siue magna q̄ est furtum ⁊ q̄

attendit̃ meus. ⁊ similiter. Insti. de re. diui. §. gali/ narum. vbi dicit glo. etiam de vno ouo. ff. furtum. §. 3. Sed nunquid ista circunstantia magni vel parui sit de necessitate confessionis. R̃. sm̃. s. Tho. 4°. di. 16. q. 3ª. ar. 2°. ql̃ª. 5ª. quod circunstantia solum que variat speciem est de necessitate confessionis. sed ibidem. ql̃ª. 4. dicit quod quantitas de se non variat speciem. sed grauat. igitur. dicit. n. 2ª. 2ª. q. 18. ar°. 11. quod quantitas non variat nisi ratione precedentis. puta magnum vel paruum non habent speciem mali. sed ratione precedentis. puta furari magnum vel paruum ⁊ sic grauat ratione alterius ⁊ non mutat speciem. idem dicit in. 4. vbi supra. ql̃ª. 5ª. Sciendum tamen quod in. d. q. ql̃ª. 5ª. dicit quod est vna opinio. que dicit quod est de necessitate ⁊ similiter confessor non bene potest determinare quid agendum nisi sciat quantitatem. aliter. n. debet determinare in eo quod magna habet restituere quam in eo quod parua ⁊ aliquando reseruatur vbi magna debet esse restitutio ⁊ non vbi parua. vnde posset dici quod quia est dubium propter opinionem tenentem contrarium ⁊ similiter per accidens posset esse de necessitate ideo ⁊c. vide. ff. circunstantia. §. 8.

32 ¶ Utrum recipiens pecuniam a diuersis pro pluribus missis ⁊ dicat vnam solam intendens omnibus satisfacere satisfaciat: ita quod non teneatur ad restitutionem. R̃. quidam antiqui vt dicit. s. Tho. 4°. di. 45. q. 2. ar°. 4. f. pre positiuus ⁊ sequaces dicunt quod eodem modo satisfacit pro vnam omnibus sicut si diceret vnam pro quolibet vel singulis. istam opinionem secuti sunt quidam moderni sicut glo. in. c. fraternitatem: de sepul. ⁊ Angelica in. ff. missa. §. 52. ⁊ alle. tex. Hieronymi. c. non mediocriter: de con. di. 5. vbi habetur hoc quasi formaliter. Iste opiniones communiter tam a Theologis. 4. sententiarum: di. 45. quam a canonistis reprobantur. in. d. c. fraternitatem: vt ibi dicit Pa. ⁊ communiter doc. sequuntur viam. s. Tho. qui in d. ar. sic distinguit. s. quod possumus considerare ipsam missam dupliciter. s. quantum ad gaudium commune quod consequuntur omnes existentes in charitate sm̃ quod ponitur articulus fidei communionem sanctorum ⁊ in ps. Participem me fac deus ⁊ sic vna missa equaliter omnibus valet ⁊ magis illis qui habent maiorem charitatem tam in patria quam in via ⁊ hoc est gaudium quod habent omnes ⁊ soli existentes in charitate de quo intelligunt communiter doc. quando dicunt quod bona facta in gratia reuiuiscunt ⁊ ratio quod omnes participent est sm̃. s. Tho. quia charitas quando magis diffunditur magis perficitur ⁊ similiter gaudium: ⁊ sm̃ istum modum exponi potest ille tex. c. mediocriter: quamuis aliqui dicant quod loquitur sm̃ aliam opinionem. Alio modo possumus considerare ipsam missam quantum ad satisfactionem que potest alteri applicari per celebrantem ⁊ ista satisfactio est finita ⁊ determinata a diuina iustitia: ⁊ ex consequenti si vni tota applicetur alteri non potest applicari ⁊ sm̃ istam viam quam sequitur tam Theologi quam canoniste: ⁊ similiter communiter summiste sicut Pis. in. ff. suffragium. §. 7. ⁊. 8. ⁊ summa confess. ⁊ Rosella. ff. missa. §. 21. non satisfacit quamuis possit pro multis orare: ⁊ dicit ibidem. s. Tho. in fi. quod si dicat vnam missam vel plures pro aliquo qui non habet tantum satisfacere quod deus dispensat residuum aliis vt credo qui magis sunt coniuncti dicenti vel facienti dicere sm̃ iustitiam. Ex his quidam concludunt quod si aliquis sacerdos obligauit omnes suas missas ⁊ sm̃ totum quod non possunt pro aliis dicere aliter tenetur ad restitutionem sm̃ Sco. in q. vnde datur cautella vt sacerdos non promittat specialiter alicui. sed poterit dicere. Nos rogabimus deum pro eo pro quo vult vt dicantur in. 30. missis. vel similibus. ⁊ tunc omnibus potest satisfacere maxime cum illi vt in plurimum qui dant aliquid sacerdoti ita paruum dent quod sacerdos non posset ex eis viuere: ⁊ satisfactio misse sit magna vt communiter creditur. ideo potest illam applicare diuersis. vnde. s. Tho. vbi supra effectus suffragii diuiditur ex diuina iustitia inter eos pro quibus suffragia fiunt. fit. n. per modum solutionis debiti. vide sm̃ Pe. de pal. 4. d. 45. q. 2ª. conclusione quinta potest sacerdos quando promittit plures quam possit celebrare excusari. 5. modis. primo propter impossibilitatem celebrandi pro quolibet specialiter. puta postquam sacerdos promisit alicui. superiore imponatur alia ⁊ tunc si non liberet saltem excusat. secundo propter consuetudinem maxime apud eum qui scit vel scire debet quia facti dolus non infertur ⁊ maxime vt dictum est quia possunt participare porportionabiliter sm̃ quod dant. tertio propter conuentionem si expresse hoc dicat promittens quia contractus ex conuentione legem accipiunt quod etiam sufficit dicere executori quia cum commisit testator distributionem pecunie promissa videtur etiam commisisse de missa procuranda. quarto propter recompensationem quia non refert quid ex equipollentibus fiat vt si in aliis missis vel suffragiis recompensetur. quinto propter supplicationem dei. Hanc viam tenet. d. ar. s. prima. ti. x. c. 2. Sciendum autem quod si esset aliquis qui peteret missam pro se solo dicendam tunc vel non deberet acceptare vel debet sibi fidem seruare. ff. missa. §. 52. Ad illa que dicit Angelica non me extendo. tum quia fere omnes tenent contrarium etiam sui vt patet de Sco. ⁊ Rosella. tum quia nimis prolixe loquitur. tum quia vel nihil allegat vel parum valent imo in illo. §. videtur communiter loqui ex suo credo quod non cantatur in missa. Conclude igitur ex his dictis ⁊ que communiter dicuntur in ista materia. primo quod fides est seruanda vt illas dicat sicut promisit alias frangit fidem. secundo quod satisfactio misse que potest alteri applicari quamuis non sit infinita tamen est magna. tertio quod ille qui celebrat vel alius pro eo potest pro parte satisfactionis vni applicare: ⁊ pro alia parte alteri. quarto quod communiter id quod datur pro missis dicendis est paruę quantitatis respectu valoris misse. quinto quod deus iustus dispensator potest: immo dispensat vnicuique: ⁊c. Dicamus igitur quod

una missa potest iuste pluribus promitti et applica ri et deus iuste dispensat sm merita.

r Esurgent omnes homines idem numero: cũ omnibus pertinẽtibus ad itegritatẽ nature. Et Christus fuit primus resurgens simpliciter quia omnes qui surrexerũt ante Christũ iterum mortui sunt sz Aug. et Hiero. quãuis Hiero. aliquã do videat dubitare de his qui surrexerũt i passione Christi. sed sm .s. Tho. omnes iterũ mortui sunt vt Christus primus sit sm eũ. et c. hec .s. Tho. in diversis locis. Que sacramẽta remaneãt in resuscitato vide s. sacramẽtũ. §. fi. Quidã dicunt q si quis resurgeret nõ gloriosus teneret ad religionẽ. sed melius est dicere q nõ: quia vouet vsq ad mortem. Alia recu perat indistincte. vnde rumpet testamentum quod ante fecerat et recuperat bona sz Bar. l. i. C. de sa. san. eccle. secus esset si resurgeret gloriosus quia non indigeret bonis nostris.

r Ira est filia ire sz q ira procedit vsq ad factum quãuis aliquãdo oriatur ex odio. non tamen proprie est filia vel effectus eius. quia preter intentionẽ odiẽtis ẽ q rixose et manifeste ini micum ledat. quandoq. n. ledit occulte: et sic ex ira oriũtur rixe per quas intelligunt omnia nocumẽta que facto proximis inferũtur ex ira. vnde sicut contentio importat quãdam cõtradictionẽ verbo. ita etiã rixa importat quãdam cõtradictionez i facto. vnde super illud Gal. 5. rixe dicit glo. q rixe sunt quãdo ex ira inuicẽ se percutiũt: et ideo rixa videt eẽ quoddã priuatũ bellũ quod inter priuatas personas agitur nõ ex aliqua publica auctoritate. sz magis ex inordinata volũtate et ideo rixa semper importat peccatum. hec .s. Tho. 2ª2ᵉ. q. 41. ar. primo. vide aliquid supra ver. ira .§. 6. et ver. contentiones et ver. discordia.

1 ¶ Utrum rixa sit peccatũ mortale. R. sm .s. Tho. vbi supra q in eo qui alterũ inuadit iniuste est peccatũ mortale: inferre enim nocumentũ proximo etiã opere manuali non est absq peccato mortali: in eo autem qui se defendit potest esse sine omni peccato: et quãdoq cum veniali: quãdoq cum mortali sm diversum motũ animi eius et diversum modum defendendi se. Nam si animo repellendi iniuriã illatam et cum debita moderatione se defendit non est peccatũ nec proprie potest dici rixa ex parte se defendentis. Si vero cum animo vindicte. vel odij vel cum excessu debite moderationis se defendat semper est peccatuz. sed veniale quidem quãdo aliquis levis motus odij vel vindicte se imiscet vel cum nõ multũ excedat moderatã defensionem. mortale aũt quãdo obfirmato animo i impugnãtem isurgit ad eum occidendũ. vel grauiter eum ledẽdum et sic ab apostolo vbi supra ponitur inter opera carnis.

¶ Pone q titius et sempronius rixati sunt et percusserũt se adinuicẽ: vel dixerũt sibi cõuitia alternatiz nũquid ista tollant mutua cõpensatiõe inter se et sic cõuentus super iniuria vel percussione possit dicere nõ teneor tibi respondere quia tu me percussisti vel iniuriã intulisti. R. sm Panor. in. c. primo: d iniur. q non. quia iniurie sunt sepate ad inuicez ad diversa facta nõ tollũtur mutua compẽsatiõe. secus quãdo versantur circa idem factũ vt mutuũ adulterium mariti et vxoris circa matrimoniũ. quãdo. n. agit civiliter ad separandũ matrimoniũ quo ad thorũ et lucrandũ dotem bene tollunt hec delicta mutua compensatione vt in. c. intelleximus: de adul. et ibi per Inno. secus si tu prouocasti me dicto vel facto et ego offendi non potes agere cõtra me quia dedisti causam: et calor iracũdie calũnie vitio caret. 2. q. 3. §. notandũ. hoc tamen dictũ Spe. nõ placet Pa. quia ista sunt diversa vt supra dictũ est. vnde quilibet potest agere pro iniuria sua et regulariter non licet vlcisci. C. quãdo li. sine iudi. per totum. vnde percusso non licet insequi percussorem. l. si ex plagis. §. tabernarius. ff. ad. l. aquil. mitius tamen punict iste qui prouocatus offendit. secus tamen esset inter bestias quia si animal prouocatũ aliud occidit nõ videtur teneri dominus. Et faciũt hec ad statuta imponentia aliquam penam pro qualibet percussione nũquid prouocatus incidat: et dicendum q sic. sed iudex ex officio debet illam moderari Bar. in fini li. l. 2. ff. de excep.

r Ogationũ dies sunt dies tres imediate precedentes festum Ascensionis domini in quibus sm antiqua iura ieiunandum erat et feriandũ: serui et ancille debebant esse liberi ab opere seruili: et quadragesimali cibo vti debebant homines. c. pronũtiandum: et. c. rogationes: de cõse. di. 3. quibus omnibus abrogatum est. quãuis fratres predicatores secundum constitutiones eorum seruent.

s Acerdos verbum est compositũ ex greco et latino quasi sacrum dans. 21. di. cleros cuius officiũ est sacramentũ corporis et sanguinis domini conficere orationes dicere et benedicere dona dei: vt dicitur in. c. perlectis. 25. di. possunt sm Ray. baptizare: predicare penitẽtias dare populo q dare simplicem benedictionem. di. 95. ecce. sed tamen cum celebrant presente episcopo debent ei inuere vt benedicat si velit: et si nolit benedicat sacerdos Item sacerdos habet cõferre infirmis extremã vn

cationem.95.di..sed et illud. Et quamuis predicta pertineant ad officium sacerdotis tamen predicare et sacra administrare non pertinet ad omnes. sed soluz qui ad hoc officium sunt instituti. de here. cum ex iniuncto: et de religiosi. de priuileg. Sacerdotalis etiam ordo liberat a fortuna serulli vel ascriptitia.

1 ¶ Utrum appellatione sacerdotis veniant solum presbyteri. R. q in materia fauorabili nomine sacerdotis venit presbyter: dyaconus: et subdyaconus. facit tex. in.c.§.15.q.5. secus in materia odiosa. quia solum venit presbyter. facit .c. si quisque de cohabitatione cle. et mulierum. et ibi Pa.

2 ¶ Utrum possit ministrare sacramenta peregrinis et hospitibus confluentibus ad ecclesiaz suam. R. scdm Panor. in.c.1. de celeb. mis. q sic. vnde morientes ibi sine electione sepulture sepeliuntur ibidem. aut si alibi elegerint debetur ei quarta portio. Et debet sacerdos parochialis visitare sepe infirmos. c.1. de celeb. mis. Item debet stare ieiunus vsque ad horam congruam celebrandi: et si celebrat non debet sumere purificationem propter necessitatem: nisi habeat aliuz per quem possit supplere. vt nota Panor. in dicto capitulo primo.

3 ¶ Utrum sacerdos volens recipere eucharistie sacramentum. puta quia infirmus vel alias impeditus a celebratione debeat habere oratorium siue stollam. R. q sic circa collum et super vtrumque humeruz quod signum crucis preparet in suo pectore. sic etiam quando vult celebrare. vt in.c. ecclesiastica .23. tex. aperte clamat. Sed nunquid cum facit officium dyaconatus vtetur stolla sicut quando celebrat. R. q non. ar. c. precipimus: et quod ibi nota .93. di. sed vtetur sicut dyaconus vti solet .s. q habeat stollam super humerum sinistrum taliter q venit ante et retro sub brachio dextro et humerum dextrum cum eius brachium sit liberum ad ministrandum sacerdoti. 25. di. vnum oratorium. intellige nisi aliter habeat consuetudo. sicut nunc habent fratres predicatores qui in die cene omnes sacerdotes comicant sine stolis: et etiam cum recipiunt viaticum. Quomodo existens in peccato mortali non possit exequi suum officium sine peccato mortali ver. correctio. §.4.

4 ¶ Qualiter sacerdos dicatur soluere vel ligare. R. scdm Ray. tribus modis. primo ligant et soluunt. i. ostendunt aliquem ligatum: vel solutum esse a deo. Nam si quis apud deum solutus sit: tamen in facie ecclesie non alias solutus habetur nisi per iudicium sacerdotis. de pe. di. prima. quantuz quilibet. secundo ligant cum penitentibus satisfactionez imponunt. vel soluunt cum de ea aliquid dimittunt: vel per eam purgatos ad coionem admittunt de pe. di. 1. multiplex. 3° per excoicationem vel absolutionem.

5 ¶ Utrum quecumque sacerdos ligat vel soluit: ligat et soluat deus. R. scdm Ray. illa auctoritas quodcumque ligaueris: etc. non simpliciter intelligenda est. sed tunc demum cum sacerdos iuste ligat vel soluit. nam iudicium triplex est. primum est dei quo. s. deus mundat animam per contritionem. secundum est sacerdotis qui auctoritate clauium ligat vel soluit. tertiuz est curie celestis approbantis. itaque quodcumque ligaueris: etc. exponitur iuste vel claue non errante erit ligatum et in celis. s. per approbationem .xj. q. 3. tunc vera. vtrum missa mali tantum valeat quantum boni. vide. b. missa. §. 53.

Sacramentum scdm proprietatem vocabuli vi-
1 detur importare sanctitatem actiue: vt dicatur sacramentum quo aliquid sacratur. sicut ornamentum quo aliquid ornatur. sed quia actiones actiuorum debent esse proportionate conditionibus passiuorum ideo in sanctificatione qua homo sanctificatur debet esse talis sanctificandi modus qui homini competat scdm q est rationalis quia ex hoc est homo: inquantum autem est rationalis habet cognitionem a sensibilibus ortam. vnde oportet q sanctificetur hoc modo q sua sanctificatio sibi innotescat et per similitudines sensibilium rerum: et scdm hoc inuenitur diuersa acceptio sacramenti. Aliquando enim sacramentum importat rem qua fit principaliter consecratio: et sic passio Christi dicitur sacramentum: et hec est prima acceptio quam Magister sententiarum ponit. Aliquando autem includit modum consecrationis qui homini competit scdm q cause sanctificantes et sua sanctificatio per similitudines sensibilium sibi notificantur: et sic sacramenta noue legis. sacramenta dicuntur quia et consecrant et sanctitatem significant modo predicto: et etiam primas sanctificationis causas significant. sicut baptismus. sanctitatem significat et puritatem designat et mortis Christi signum est. Aliquando etiam includit tantum significationem predictaruz consecrationum. sicut signum sanitatis dicitur sanum: et hoc modo sacramenta veteris legis. sacramenta dicuntur: inquantum signant ea que in Christo sunt gesta: et etiam sacramenta noue legis. Sacramentuz ergo noue legis: de quo solo intendimus est sacre rei signum vt eius similitudinem gerat: et hec est diffinitio Magistri sententiarum. Augustinus etiam in libro de doctrina christiana diffinit sacramentum noue legis dicens q est inuisibilis gratie visibilis forma vt imaginem gerat et causa existat. In hoc enim q dicit vt causa existat ponitur causa effectiua sanctitatis. ponitur vero modus competens homini quantum ad cognitionem in hoc q dicit inuisibilis gratie visibilis forma. Et modus significationis homini connaturalis. s. ex similitudine sensibi-

t lium in hoc q dicit vt imaginē gerat. tertia diffinitio quā etiā ponit Augustinus. est q sacramētum est i quo sub tegumēto rerū visibiliū diuina virtus secre tius operaf salutē q daf quātū ad id qd ē principale i rōe ipsius sacri. s. cāre sanctitatē. s. istrumētalr nō. n. sunt cause principales ideo dicit sub tegumēto: rē. 4° diffinit Ugo. de san. i li. de sacris dicēs sacrm est corporale elementū extrinsecus oculis suppositū ex istitutiōe significās ex similitudine repsentans et ex sanctificatiōe inuisibilē gratiā cōtinēs. Et ē eadē cū diffinitiōe Magistri p°. b° excepto q addit causaz significatiōis q est istitutio et cām efficientē q ē sanctificatio. hec oia ponit. s. Tho. 4. d. p°. q. i. ar. i. Et nō sm. s. s. Tho. et Pe. de pal. q aliquid est sacrm tm vt i baptismo ablutio sub forma verboz. Aliud est sacrm et res sacri: vt caracter seu ornatus. Aliud est res sacri tm vt gra. Et i oi sacro sunt tria. s. materia: forma: et intētio applicātis: rē. Et in oi sacro sunt tria. s. primū. i. passio xpi. secūdū est id i quo cōtinet gra. tertiū est sanctificatio siue gloria: et omnia sunt dāda cū signo crucis. Quō nō sunt recipienda neq administrāda ab existētibus in pctō mortali. vide. ✠. confessio sacralis. §. 41. et. ✠. correctio. §. 4. De necessitate sacroz. ✠. cōicare prin. et. §. p. et. ✠. absolutio primo. §. primo.

f ¶ Quot sunt sacra noue legis que dicunf sacra gratie eo q cōferāt graz. R. sm. s. Tho. 4. di. 2. q. i. ar. 2. q sunt septē. s. baptismus. cōfirmatio. eucharistia. penitentia. extrema vnctio. ordo: et matrimoniū. Ista cōferūt graz nō solū ex ope operante. sed ēt ex opere operato: et ē opus operās vsus sacri. opus vero operatum est ipsum sacrm. sm. s. Tho. 4. di. i. q. i. ar. 5. ql°. 2°. vide baptismus. 6. §. 2. de quibus oibus i locis suis. Quō aq bñdicta nō ē sacz. ✠. aqua. §. 2. et. 5.

s ¶ Que sunt sacramēta q possunt iterari. R. sunt illa q nō imprimūt caracterē. 32. q. 7. licite. et. i. q. i. qd quidā: et sunt penitētia. vel cōfessio eucharistia matrimoniū et extrema vnctio. Alia vero tria. s. baptismus. ordo: et cōfirmatio nō reiterātur ēt si mortuus resuscitef. vnde posset accipere aliā vxorē etiā viuēte prima quā habuit ante mortē: et sm Ugo. si acciperet aliam non esset bigamus.

Acrilegiū dr quasi sacri ledēs. i. sacrū ledēs:

f et est sacre rei violatio vel vsurpatio et sm. s. Tho. 2a 2e. q. 99. ar. p. omne illud qd ad irreuerētiā rez sacraz ptinet ad iniuriā dei pertinet et habet sacrilegij rationē. Sacrū. n. dr ex eo q ordinaf ad diuinū cultū et sic efficif quoddā diuinū: et sic ei quedā reuerētia debef q referf in deū cui sacrilegus irreuerentiā facit. vñ accipif ibi violatio pro omni irreuerētia et vsurpatio pro illicita alienatiōe.

f ¶ Utrū sacrilegiū sit speciale peccatū cōdiuisuz ab aliis speciebus peccatoz. R. sm s. Tho. vbi supra. ar. 2. q sic. q2 habet vnā rationē formalē specialem cōdiuisam ab aliis spēbus que est violatio vel sacre per aliquam irreuerentiā: ideo ē speciale peccatū et opponif religiōi ex co. n. q rē sacrā violat cōtra reuerentiā dei agit: et sic per irreligiositatem peccat.

¶ Quot sunt species sacrilegij. R. q sacrilegiuz pōt accipi dupliciter. p modo p se et proprie. secūdo modo per accidens. seu similitudinarie. Si accipiaf p modo sm q ē spēs peccati distincta ab alijs speciebus peccati prout addit circūstantiā necessario cōntendā tali mō sumptū. tunc habet tres spēs prout dicit directe aliquā irreuerētiā cōtra sanctificationez et formaliter: prima spēs est cōtra personā sacrā que habet etiā multas differētias rōe materie i qua ipenf si. n. sit rōe luxurie tunc vel abutif persona cōiuncta sm spiritualē cognationē. puta cū ea quā baptizauit vel audiuit in cōfessione: et similia et tunc habet rōez icestus. vide. ✠. impedimētū. 5. prin. i si. vel abutif virgine deo sacrata inquātū sponsa xpi: et tunc est sacrilegiū per moduz adulterij. vel sm q est sub speciali patris cura et tunc erit stuprum. Et si addaf violētia ad pcedētia erit raptus. de his habes supra. ✠. luxuria. §. 5. Si aūt fit rōe ire vt iniuriam perferat persone sacre tūc cōmittit sacrilegiū verberando personā sacrā. secūda spēs sacrilegij ē quādo fit irreuerētia loco sacro. vel furādo qd pertinet ad iniustitiā vel frāgendo vel i eo cōcubendo vel aliter per emissionē seminis violādo vel aliquē de loco sacro violēter extrahēdo. tertia species sacrilegij est q fit circa alias res sacras q habēt etiā diuersos gradus sm differentiā rez sacraz iter quas summū locū obtinēt ipa sacra quibus hō sanctificatus quoz precipuū est eucharistie sacrm quod cōtinet ipsum Christū. vnde sacrilegiū quod est cōtra hoc sacrm ē grauissimū. post sacra sunt vasa cōsecrata ad sacramētoz susceptionem: et ipe imagines sacre et reliquie sanctoz in quibus quodāmodo persone sanctoz venerātur et de honoranf. deinde q pertinēt ad ornatum ecclesie et ministroz. deinde ea que sunt deputata ad sustētationē ministroz: siue sint mobilia siue imobilia. qcūq cōtra quodcūq predictoz peccat crimē sacrilegij icurrit. que possunt ad diuersas materias pertinere: vel luxurie: vel ire: vel iniustitie: vel gule. puta si sacrū cibum indebite sumat distinguitur in. c. quisquis. 17. q. 4. sm q aliquis aufert sacrū de sacro vel non. sacrū de sacro: vel sacrū de nō sacro. Et est grauius quādo res est dignior: sacrilegiū vero per accidens siue large seu similitudinarie dictum cōmittitur multis modis. primo trāsgressor iuris publici q2 bonū cōe gentis est quoddā diuinuz et ideo similitudinarie dicif sacrilegiuz. di. prima ius publicū. sicut etiā sequentia. secūdo qui articulos sidei vel aliquod mandatoz violat. quod itelligit. s. Tho. de hereticis: vel blasphemis legis verba peruertit: et generali loquēdo oē pctm ē sacrile°. Si go

tamen sacrā scripturā prout est quoddā spūale ordināens nos ad deū violaret eē: ppter sacrilegiū. 3° q disputat de iudicio pricipis vel iudicat reuocādo i dubiū. 4° q publica officia cōmittit iudeis. de pdictis habes. d. c. ius publicū. 5° q quātūcq3 rē ecclesie retinuerit vel accepit ꝯ eius volūtatē. 17. q. 4. c. Si quis suadēte. §. q aūt. idē dic de similibus vt dicit Hieronymus ꝙ nuge in ore sacerdotis sunt sacrilegiū. vñ oē pctm̄ sacerdotis māliter pōt dici sacrilegiū. hec oīa sm. s. Tho. vbi. s. ꝛ eo. lib. q. 154. ar. 2. vide aliqd. ꝟ. excōicatio. 5. casu. 28. §. 1.

5 ¶ Que pena ē sacrilegi. Re. si iniuria sit atrox psone ecclesiastice sm leges ē pena decapitatio. C. de epis. ꝛ cle. si qs i hoc. alias vero iudicis arbitrio reseruanꝶ pro qualitate psone. rei. tēporis: ꝛ loci. ff. ad. l. iuli. pecu. l. lege. §. i. ꝛ. l. sacrilegij: puniꝶ ēt sacrilegus vltimo supplitio sm leges qñ. s. facit ꝯ legē cōfugientiū ad ecclesiā vt. s. ꝟ. emunitas. §. 15. sm canones duplex ē pena. sm. s. Tho. vbi. s. ar. vltimo. vna ē spiritualis. s. excōica°. Nā p sacrilegio i psonā ecclesiasticā cōmisso: ē maior excōicatio. 17. q. 4. si qs suadēte: de sen. exco. nō dubiū: ꝛ. s. ꝟ. excōicatio. 5. casu. §. p sacrilegio i reb° ē excōicatio minor. 17. q. 4. si qs domū ꝛ i aliqbus ē maior vt de fractiōe ecclesie cū spoliatōe. ꝟ. excōicatio. 5. casu. 6. Alia est pena pecūiaria. 17. q. 4. si qs i atrio: ꝛ. c. si qs ꝯtumax i qbus ponūtur diuerse pene pecuniarie sz q̄titatē criminis ꝛ locoꝝ ꝯsuetudines isligēde. con. s. Tho. dicto articulo vltimo.

ſ Acrista siue castos ecclesie hz pulsare cāpanas ad horas iubēte archidiacono. Itē custodire palas seu linteamina altaris ꝛ oia vtēsilia ecclesie. Itē lāpades curare ne. s. modū lucendo oleum depeat cui minus lucēdo obscurior sit ecclesia. Itē puideꝶ: icēso: luminaribus: pane ꝛ vino p celebrādo. Itē oblatiōes ꝛ decimas sm iussuz archidiaconi inter fratres diuidere. hec nō in. c. p lectquasi in fi. 25. di. 7. de officio custo p totuz. Et debet deputari sacrista aliquis de sanctioribus.

ſ Agittarius. vide. ꝟ. ars. §. 5.

ſ Alariū an debeatur famulo infermanti. vide ver. familia. §. 2.

ſ Anctus qs debeaꝶ haberi. ꝟ. canoniza° ꝛ re

ſ Araceni dicunꝶ q nec nouū nec vetus ꝶlige. recipiūt testamētuz qui nō ab Agar ancilla abrahe de qua orti sunt: voluerunt se noiare. sz potius a Sarra vxore libera saracenos se appellauerūt: ꝛ iter eos sunt qdaz samaritani a samaria ciuitate ꝛ puintia q recepūt solū qnq3 libros moysi alios respuerunt. hec sm [illegible] saraceni: ꝛ iudei ꝛ qdā heretici q vocanꝶ ciliarche asserūt delectatiōes corporales eē de pfectiōe beatitudinis q ēt sm phm nō videtur habere sanū affectū. sole. n. delectatiōes spūales sm ipsuz sunt simplr delectatiōes ꝛ ppter se q̄rende: ꝛ iō ipe sole ad beatitudinē reqrunꝶ. hec. s. Tho. 4. d. 44. q. 1. ar. 3. ad vltimū arg° totius articuli. Isti deos deasq3 colūt imo demones. hoꝝ templa pcipiunꝶ claudi sub pena mortis ꝛ amissiōe bonoꝝ. C. de paga. ꝛ sara. ꝛ tēplis eoꝝ. l. 1. ꝛ. 2ª. ꝛ q̄si p oia quo ad phibitiōes: iudeis cōparanꝶ. C. l. vt prophanos: ꝛ de iude. ꝛ sara. q̄si p totū: ꝛ iō vide. s. ꝟ. iudeus. q phibenꝶ xpianis erga ipsos: excipiꝶ casus. qr cū saracenis christianus comedere vel habitare nō phibeꝶ. 11. q. 3. ad mēsam. sz bñ cū iudeis. 28. q. 1. qr iudei dāt christianis: ꝛc. qdā tñ tenēt ꝙ nec cum saracenis lz comedere qr in multis iudaizāt qd pōt eē veꝝ qñ talia obseruāt vt iudei. s. ꝟ. iudeus. §. p. Itē iudeis pmittiꝶ sinagogas: ꝛc. secus de saracenis vt dictū est. vide. s. Tho. 2ª. q. 2. ar. 11. s. ꝟ. iudeus. §. 9. ꝛ. ꝟ. infidelitas. §. 9. neq3 pmittiꝶ eis iter xpianos publicā inuocationem facere machometi. neq3 pegrinatio ad aliquē suoꝝ sic ad sanctū ꝛ deū. qui hec pmittūt peccāt mortalr qr ꝯ cle. vnicā: d iudeis. Itē qr cū iudeis pñt xpani habere cōmertiū. sz cum saracenis extat phibitio ne portent arma: ꝛc. vt pz supra. ꝟ. excōicatio. 6. de pcessu curie casu. 5. vtrum liceat furari xpianos qui detinenꝶ apud ifideles. ꝟ. furtū. §. 7. Quō debeāt induci ad fidē. ꝟ. iudeus. §. pen. ꝛ fi. ꝛ. ver. baptismus. 7. §. 2. vide multa alia. ver. iudeus q etiā pertinēt ad saracenos.

ſ Atisfactio pōt itelligi dupl'r. vno mō prout sit homini. s. cū satisfit ei de eo quod quis illi teneꝶ: ꝛ de hac sufficiāt ea q dicta sunt supra ꝟ. restitutio. Alia est satisfactio qua satisfit deo de peccatis ꝛ de hac nūc dicēdū est.

¶ Satisfactio quid sit. Re. sm. s. Tho. 4. d. 15. q. pª. ar. p. q°. pª. ꝙ iustitia nō ad hoc tm̄ tēdit vt i eq̄litatē pcedentē auferat puniēdo culpā pteritā. sz vt in futuꝝ equalitatē custodiat qr sz phm. 2°. ethicoꝝ pene medicine sunt. vñ ꝛ satisfactio q ē iustitie actus penā iferētis ꝛ medicina curās peccata pterita ꝛ pseruās a futuris: ꝛ iō qñ hō hoi satisfacit ꝛ pterita recōpēsat ꝛ de futuris cauet: ꝛ sm hoc pōt satisfactio dupl'r diffiniri. vno mō respectu culpe preterite quā recōpēsando curat ꝛ sic dr ꝙ satisfactio ē iniurie illate recōpēsatio sz iustitie equalitatē ꝛ i idē dr redire diffinitio Anselmi q dicit ꝙ satisfaceꝶ est deo debitū honorē ipendere vt ꝯsidereꝶ debitū culpe cōmisse. Alio° pōt diffiniri sm ꝙ pseruat a culpa futura ꝛ sic diffinit eā Aug. de pe. d. 3. c. satisfactio dicēs ꝙ satisfactio ē pctōꝝ causas excidere ꝛ eoꝝ suggestionibus aditū nō indulgere i qua poniꝶ abscissio cāꝝ. s. libidinis ex ꝯsuetudine vel actu pcti relicta ꝛ alique reliquie pcti pteriti ꝛ exteriōes occasiones vt locus: societas mala ꝛ hmōi: ꝛ tales cause in hac vita per occasionē tollūtur ꝛ determinatio liberi arbitrij ꝯ pctm̄. vide qd sit. ꝟ. pnia. §. 2. de necessitate eius. ꝟ. pnia. §. 5. vtrū possit fieri d vno pctō si ne alio. ꝟ. pnia. §. 13. Quō quis teneaꝶ ad penitētiā datā in cōfessiōe. ꝟ. ꝯfessio sacramētalis. §. 17. ꝛ se.

Utrū facta ī charitate possint mortificari. ꝟ. charitas. §. 16. vtrum mortificata reuiuiscāt. ꝟ. charitas. §. 27. ⁊. 28. Quoꝝ debet esse. ꝟ. cōtritio. §. 3. 4. ⁊. 5. vtrū secūdus ꝯfessor possit relaxare satisfactionē pri me cōfessiōis. ꝟ. ꝯfessio sacramētalis. §. 21. vtruz elemosina liberet ab iferno decedentē in peccato mortali. ꝟ. elemosina. §. 15.

2 ¶ Utrū homo possit deo satisfacere pro peccato. R̄. ſm. s. Tho. vbi supra. ar. 2. ꝙ dupliciter homo deo debitor est. vno mō rōe beneficij accepti. Alio modo ratione peccati cōmissi: ⁊ sicut graꝝ actio vel latria vel aliquid hmōi respicit debitū beneficij accepti ita satisfactio respicit debitū cōmissi. In his aūt honoribus qui sunt ad parētes ⁊ ad deos ēt ſm phm impossibile ē equiualēs redere ſm quātitatē. sed sufficit ꝙ homo reddat qđ pōt rō ꝙ non possit breuis ē qꝛ quādo hō facit aliqđ vt reddat gratias deo etiam hoc habet a deo ⁊ ideo de nouo tenet ⁊ sic ī infinitū amicitia aūt nō exigit nisi ſm ꝙ ē possibile. Similiter ex parte satisfactionis. vnde non pōt homo satisfacere si. li. satis. equalitatē quātitatꝫ iportet. cōtingit aūt si iportet equalitatē proportionis. qꝛ sicut se habet qđ deo ē debitū ad ipm deū. ita hoc quod iste pōt reddere ad eū: ⁊ sic aliquo mō forma iustitie seruat: ⁊ sicut sufficit ad rationē iustitie ita sufficit ad rationē satisfactiōis. Similiter sicut offensa habuit quādā infinitatē ex ifinitate diuine maiestatis ita ⁊ satisfactio accipit quādā ifinitatē ex ifinitate diuine misericordie prout est gratia iformata per quā acceptū reddit qđ hō reddere pōt: quidā dicūt ꝙ est ex parte meriti Christi quod quodāmodo ifinitū est. sed i idem reddit cū eo quod dictū est qꝛ per fidē mediatoris gratia data est. Et q̄uis equiualēs deo satisfactio fieri nō possit. potest tñ sibi sufficiens fieri.

3 ¶ Utrū satisfactio habeat fieri per opera penalia. R̄. ſm. s. Tho. vbi supra. ar. 4. q̄l. 1. ꝙ sic: vbi ait. Satisfactio habet respectū ad preteritā offensaꝫ ꝓ qua recōpēsatio fit per satisfactionē ⁊ etiā ad futurā culpam a qua per eam pſeruamur: ⁊ quantū ad vtrūqꝫ exigit ꝙ satisfactio per opera penalia fiat. Recōpēsatio. n. offense iportat adequationē quam oportet eē eius qui offendit ad eū in quē offensa cōmissa est. adequatio autē in humana iustitia attendit per subtractionē ab vno qui plus habuit iusto: ⁊ additionē ad alterū cui subtractū ē aliquid. deo aūt quāuis quātū ex parte sui ē. nihil subtrahi possit tamen peccator quātū in se est aliqđ ei subtraxit peccando. vnde oportet ad hoc ꝙ recōpensatio fiat ꝙ aliquid subtrahat a peccatore per satisfactionē quod in honorē dei cedat. opus aūt inquātū hmōi nō aufert aliquid a peccatore. sꝫ pficit. vnde subtractio nō potest fieri per opus bonum nisi penale sit ⁊ ideo ad hoc ꝙ aliquod opus sit satisfactoriū oportet ꝙ sit bonū vt i honorē dei sit ⁊ penale vt aliquid peccatori subtrahat. Similiter aūt pena a culpa futura preseruat qꝛ nō facile homo ad peccata redit ex quo penā expertus est. vnde ſm philosophū pene sunt medicine ⁊ quātū ad hoc aliquādo minori peccato datur maior penitētia ⁊ ecōtra. Ista aūt opera penalia principaliter sunt. orō elemosina: ⁊ ieiuniū. primū est cōtra superbiā. secūdum cōtra auariciā. tertiū cōtra ꝯcupiscentiā. vnde Thobie. 12. bona est oratio cū ieiunio ⁊ elemosina: ⁊ ad has reducūtur alie satisfactiōes. nam omnia carnē affligentia reducūtur ad ieiuniū. opera misericordie corporalia ad elemosinā spiritualia vero ad orationem de omnibus his vide in locis suis. Quid magis satisfaciat. s. orō ieiuniū vel elemosina. ꝟ. elemo. §. si.

¶ Utr flagella quibus a deo in hac vita punimur sint satisfactoria. R̄. ſm. s. Tho. vbi supra. ar. 4. q̄l. 2. ꝙ si flagella q̄ a deo pro peccatis infligūtur fiāt aliquomō ipsius patiētis rationē satisfactiōis accipiunt fiūt aut ipsius inquātū ea acceptat ad purgatione peccatoꝝ. eis vtens patient. Si autē ratio eis per i patientiā dissentiat tunc non efficiūtur aliquo modo ipsius: ⁊ ideo nō habēt rationē satisfactiōis. sed vindicatiōis tantū: restitutio aūt exigit ad satisfactionez nō tamen est pars. Quomodo elemosina est pars magis satisfactoria q̄ꝫ oratio vel ieiunium ver. elemosina. 16. 4

¶ Utruz vnus possit satisfacere pro alio. R̄. ſm. s. Tho. 4. di. 20. ar. 2. q̄l. 3. ꝙ pena satisfactoria ē ad duo vt dictum est supra. §. i. s. ad solutionē debiti ⁊ ad medicinā pro peccato vitando inquātuz ergo ē ad remedium sequētis peccati sic satisfactio vnius non prodest alteri qꝛ ex ieiunio vnius caro alterius nō domatur nec ex actibus vnius alius bene agere cōsuescat nisi per accidens in quātuz aliquis per bona opera potest alteri mereri augmentū gratie que efficacissimū remediū ē ad peccatū vitandū. sꝫ hoc ē per modū meriti magis q̄ꝫ per modū satisfactionis. Sed quātū ad solutionē debiti vnus potest pro alio satisfacere dūmodo sit in charitate per quam actus vnius efficit alterius per quā omnes vnū sumus vt opera eius satisfactoria eē possint. nec oportet ꝙ maior pena imponat ei qui pro altero satisfacit q̄ꝫ principali imponeret vt quidā dicūt hac ratione moti quia pena propria magis satisfacit q̄ꝫ aliena qꝛ pena habet viꝫ satisfaciēdi maxime charitatis qua homo ipsam sustinet quia maior charitas apparet in hoc ꝙ aliquis pro altero satisfacit q̄ꝫ si ipse satisfaceret ideo minor pena requirit in eo qui pro altero satisfacit q̄ꝫ in principali requireret. vnde dicit in vitis patrū ꝙ propter charitatē vnius qui alterius fratris sui charitate ductus penitentiā 5

fecit pro peccato nõ cõmiserat alteri peccatũ quod cõmiserat dimissum est. Nec exigitur etiã quãtum ad solutionez debiti qp ille pro quo fit satisfactio sit impotens ad satisfaciendũ quia etiã si esset potens alio satisfaciẽte pro ipso ipe a debito immunis cẽt sed hoc requirit in quãtum pena satisfactoria est i remediũ. vnde non est permittẽdum vt aliquis pro alio penitentiã faciat nisi defectus aliquis appareat in penitẽte vel corporalis. vel per quem sit impotens ad substinẽdũ vel spiritualis per quem non sit prõptus ad portandũ penã. nõ est tamen similis ratio de cõtritiõe & cõfessiõe. vnde vnus pro alio nõ potest conteri vel cõfiteri: & similiter potest pro alio aliquis mereri saltẽ ex cõgruo: & tũc etiam magis meret pro se. secus est de satisfatione quia illa quãtitas pene nõ sufficit ad vtrũqz peccatũ. tamen sibi meretur maius quid qz sit dimissio pene. s. vitã eternã. ꝟ. indulgentia. §. 14. Quidã dicũt vt supplemẽtũ qp requirit aliquis actus in penitente &c. sed non intellexit. s. Tho. qui presuponit cõtritionẽ & confessionẽ que non possunt esse sine tali actu.

6 ¶ Sed nũquid ille cuius satisfactionẽ alter in se suscepit moriẽdo statim euolabit. R. qp non. sed oportet qp primo ille qui eaz suscepit impleat quia nemo paradisum ingredit nisi soluerit omne debitum ita qp nec ipe nec alius pro eo sit debitor.

7 ¶ Utrũ satisfactio possit fieri per opera extra charitatem facta. R. sm. s. Tho. vbi supra. di. 15. q. i. ar. 3. q[la]. 2[a]. qp nõ. nam satisfactio est amotio offense: & restitutio amicitie. hec aũt nõ potest fieri sine gratia & charitate. vnde p[a] cor. 13. Si distribuero in cibos pauperũ omnes facultates: &c. caritatẽ autem non habuero nihil mihi prodest. talia enim opera nõ sunt accepta deo: & licet homo non habeat certitudinẽ qp sit in charitate: & per consequens certus cẽ nõ possit de satisfactiõe. ꝑpter quod dicit ecclesi. 5. de propitiatu peccatoꝝ noli cẽ sine metu: tamen sufficit certitudo probabilis cõiecture: & non incurrit reatum omissionis ex satisfactione neglecta. sicut ille qui cõfecat &c. & si etiã sm Pe. essent incohata in charitate & nõ completa non satisfacerent. opus. n. quod fit extra charitatez est mortuum. hec. s. Tho. concor. Pe.

8 ¶ Utrum necesse sit reiterare penitentiã datã in cõfessione factam in peccato mortali. R. sm. s. Tho. qp aliquę satisfactiones sunt ex quibus manet aliqs effectus post. sicut in ieiunio. corporis debilitatio & ex elemosina diminutio substãtie & huiusmodi: & talẽs non oportet reiterari quia ad illud quod ex eis manet accepte sunt per sequentẽ penitentiã. Ille autem que non relinquũt sicut oratio reiterãde sunt similiter actus interior. puta dolor. vel cõtritio omnino transit & reiterari debet. Quidaz tamen vt Pe. videt dicere qp omnes sunt reiterãde. quidã vero vt Sco. tenet qp nulle. Sed sentẽtia. s. Tho. tenẽda est. Quidã dicũt qp satisfactio est duplex. s. sacramẽtalis q̃ fit ex iniũctione sacerdotis & virtuosa. prima potest fieri etiã i peccato mortali. secus de. 2[a]. Et sic innuũt qp penitẽtia data a sacerdote facta in peccato mortali nullo modo sit reiteranda quod directe videtur cẽ cõtra. s. Tho. quia ipe facit illam distinctionẽ. s. quãdo relinquit effectũ: loquens de satisfactione data a confessore: ideo tene vt. s. Quõ opera facta extra charitatẽ valeãt. ꝟ. charitas. §. 27.

Scandalum quid sit. R. sm. s. Tho. 2[e]. q. 43. ar. i. qp est dictũ vel factũ minus rectũ pbẽs occasionem ruine. quod sic declarat. Sicut Hieronymus dicit super Matheum. 15. c. scis quia pharisei: &c. Scandalũ grece apud nos dicit offensionem vel ruinã vel in pactionẽ pedis. Contingit eniz quãdoqz qp aliquis obex ponitur alicui in via corporali cui impingens disponit ad ruinã: & talis obex dicit scandalũ. Et similiter i processu vite spiritualis contingit aliquem deponi ad ruinam spiritualẽ per dictum vel factuz alterius in quantũ. s. aliquis sua admonitiõe vel inductiõe aut exemplo alteꝝ trahit ad peccandũ & hoc proprie dicit scandalũ. Nihil aũt sz propriã rationẽ disponit ad spiritualem ruinam nisi sm qp habet aliquem defectũ rectitudinis. quia id quod est perfecte rectuz magis munit hominẽ cõtra casum qz ad ruinã inducat: & ideo cõueniens est diffinitio posita in principio. vñ occulta non habent rationez scandali apparentia vero etiã si non sunt mala & habeant speciem mali possunt esse in scandalũ. vnde sm apostolum oportet cauere ab omni specie mali nec potest esse causa perfecta peccati sed occasio.

¶ Utrum omne scandalum sit peccatum. R. sm. s. Tho. vbi supra. qp dictum vel factum potest cẽ dupliciter alteri occasio peccati. vno mõ p se. alio mõ p accidens. per se quidem quãdo aliquis suo malo verbo vel facto intendit alium ad peccanduz inducere. vel etiam si ipe hoc non intendat & ipm factũ est tale quod de sui ratiõe habet qp sit inductiuũ ad peccandum. puta cum aliquis publice facit peccatum vel quod habet similitudinẽ peccati: & tũc ille qui aliquid huiusmodi facit proprie dat occasionẽ ruine. vnde vocatur scandalum actiuum & est peccatum semper. Per accidens autez aliquod verbũ vel factum vnius est alteri causa peccandi quando etiam preter intentionem operantis & preter cõditionem operis aliquis male dispositus ex huiusmodi opere inducitur ad peccandum. puta cum aliquis inuidet operibus alioꝝ hominum & tunc ille qui facit huiusmodi actus rectos non dat occasionem quantum in se est. sed alius sumit occasionem

fm illud ad Ro.7.occasiõe aũt accepta:⁊c. ⁊ ideo hoc ẽ scãdalũ passiuũ sine actiuo q: ille q.recte agit quãtũ est de se nõ dat occasionẽ ruine quã alter pa tit:⁊ isto mõ nõ oꝫ ꝙ sit pctm̃ in dante occasionẽ. Qñqꝫ aũt ꝯtingit ꝙ sit simul actiuũ ⁊ passiuũ.pu ta cũ ad iductionẽ vnius alius peccat. qñqꝫ vero ẽ scãdalũ actiuũ sine passiuo.puta cũ aliquis inducat aliũ verbo vel facto ad peccandũ ⁊ ille non ꝯsentit. qñqꝫ vero ẽ scãdalũ passiuũ sine actiuo sic iã dictũ est. Scãdalũ igit passiuũ in eo q scãdalizat ⁊ acti uũ i eo q scãdalizat dans occasionẽ ruine semp est pctm̃. Nõ.n.scãdalizat aliqs nisi in quãtũ aliqualr ruit spũali ruina q̃ ẽ pctm̃. põt tñ eẽ scandalũ passi uũ sine pctõ eius ex cuius facto aliqs scãdalizatur. sicut cũ aliqs scandalizat de his q̃ alius bene facit: silr ẽt scãdalũ actiuũ semp ẽ pctm̃ i eo q scãdalizat q: vel ipm opus qð facit ẽ pctm̃:vel etiaꝫ si habeat spẽm pcti dimittẽdũ ẽ semp pp proximi charitatem de qua vnusqsqꝫ tenet saluti ꝓximi ꝓuidere ⁊ sic q nõ dimittit:ꝯ charitatẽ agit:facit de vi.⁊ ho.de.c. cũ ab oi. Põt tñ eẽ scãdalũ actiuũ sine pctõ alteri' q scãdalizat.i.q patit vt dictũ ẽ. Et sic aliqñ ẽ scan dalũ actiuũ ⁊ passiuũ simul sic aliqñ aliqs aliquid facit vt trahat aliũ ad pctm̃ ⁊ ille ꝯsentit. aliqñ est actiuũ solũ.s.qñ qs facit aliqd vt trahat alium ad malũ ⁊ ille nõ ꝯsentit.aliqñ ẽ passiuũ solũ sic qñ ali quis ex bonis opibus alterius ruit. Nõ tñ ꝙ scãda lũ de quo dicit xps Mat.7.nõ ꝓprie fuit scãdalum neqꝫ pctm̃ q:ꝓcessit ex pietate Petri.sꝫ dr̃ scãdaluꝫ large pro oi ipedimẽto q: Petrus aliquõ volebat i pedire passionẽ.con.Alex.i.2ª.⁊ Ricar.i.4.

2 ¶ Quõ itelligit illud dictũ saluatoris Mat.18.nec' ẽ vt veniãt scãdala.R.ꝫꝫ.s.T.vbi.s̃.ar.2.ad.pᵐ ar. ꝙ nõ est itelligẽdũ de necessitate absoluta. sꝫ de ne cessitate ꝯditionali qua.s.necessitate ẽ pscita vel pre nũciata a deo euenire si tñ ꝯiũctim accipiat .i. posi to ꝙ deus preuident necesse est euenire. vel necesse est euenire scãdala fm conditionẽ hoiꝫ que sibi a pctis nõ cauent.sic si aliqs medicus videñs aliqueꝫ idebita dieta vtentẽ dicat necesse est talem ifirmari qð itelligendũ ẽ sub hac cõditiõe si dietã nõ mutet: ⁊ silr necesse est euenire scandala si homines ꝯuer sationẽ malam non mutent.

3 ¶ Utrũ scandalũ sit spãle pctm̃ vt ponat dr̃aꝫ neces sariã ad cõfessionẽ .R.fm.s.Tho.vbi.s̃.ar.3.ꝙ vt dictũ ẽ.s̃.§.i.duplex est scadalũ actiuũ.s.⁊ passiuũ. passiuũ qdẽ pctm̃ nõ põt esse spãle pctm̃.q: ex dicto vel facto alterius aliquẽ ruere ꝯtingit ꝫ quodcũqꝫ genus pcti nec hoc ipm qð ẽ occasionẽ pcti sumere ex dicto vel facto alterius spãleꝫ rõeꝫ pcti ꝯstituit q: nõ iportat spãleꝫ dfomitatẽ.spãli virtuti oppositã. scãdalũ ãt actiuũ põt accipi duplr p se.s.⁊ p accñs: p accñs qdẽ qñ ẽ pter itẽtiõeꝫ agentꝭ.vt puta cũ ali quis facto suo vel verbo iordinato nõ intẽdit dare alteri occasionẽ ruine.sꝫ solũ sue satisfacere volũta tiꝫ sic etiã scãdalũ actiuũ nõ est spãle pctm̃.q: qð ẽ p accñs nõ ꝯstituit spẽm.p se aũt est scãdalũ actiuũ qñ aliqs suo iordinato dicto vel facto itendit aliuꝫ trahere ad peccãdũ:⁊ sic ex itentione spãlis finis sor tit rõeꝫ spãlis pcti.finis.n.dat spẽm i moralib'.vñ sic furtũ ẽ spãle pctm̃ aut homicidiũ pp spãle nocu mentũ ꝓximi qð itendit ita ẽt scandalũ actiuũ per se.est spãle pctm̃ pp hoc ꝙ itendit spãle ꝓximi nocu mentũ ⁊ opponit directe correctioni fraterne i qua attẽdit spãlis nocumẽti remotio. Et qᵯuis oẽ pctm̃ possit mãliter se habere ad scãdalũ.habet tñ quãdã spãleꝫ rõeꝫ.s.velle trahere ꝓximũ ad peccãdũ q̃ põt eẽ sine oi alio pctõ.puta qñ aliqs facit aliqd qð de se nõ est pctm̃ vt aliũ trahat ad peccãdũ. Et istoᵒ.s. qñ ẽ spãle pctm̃ põt drãꝫ necessariã ad ꝯfessionẽ.

¶ Utrũ scãdalum sit pctm̃ mortale .R.fm.s.Tho. vbi.s̃.ar.4.ꝙ sicut suprадictũ ẽ scandalũ iportat i pactionẽ quãdã p quã aliqs disponit ad ruinã : ⁊ iõ scãdalũ passiuũ qñqꝫ quidẽ põt eẽ pctm̃ veniale quasi hñs ipactionẽ tñ.puta cũ aliqs ex inordina to dicto vel facto alterius: cõmouet motu venialis pcti:qñqꝫ vero ẽ pctm̃ mortale quasi habẽs cũ ipa ctione ruinã.puta cũ aliquis ex iordinato dicto vel facto alterius procedit vsqꝫ ad pctm̃ mortale. Scã dalũ aũt actiuũ si sit p accñs põt eẽ qñqꝫ qdẽ pec catũ veniale.puta cũ aliqs vel actũ venialis pcti vel actũ q nõ ẽ de se pctm̃.sꝫ habeat aliquã spẽm mali cũ aliqua leui idiscretiõe cõmittit.qñqꝫ vero ẽ pctm̃ mortale siue qñ cõmittit actũ pcti mortalis siue qñ ꝯtẽnit salutẽ ꝓximi mortalẽ vt p ea ꝯseruãda nõ ꝓ termittat aliqs facere qð sibi libuerit. Si vero scan dalũ sit p se.puta cũ intẽdit iducere aliũ ad peccan dũ.si qdẽ inducere ad peccãdũ mortalr est peccatũ mortale:⁊ silr si intẽdat iducere ꝓximũ ad peccan dũ venialr p actũ pcti mortalis. Si vero itendat in ducere ꝓximũ ad peccãdũ venialr p actũ pcti venia lis est pctm̃ veniale. 4

5 ¶ Utrũ scãdalũ passiuũ possit cadere i viros perfe ctos.R.fm.s.Tho.vbi.s̃.ar.5.ꝙ nõ. Scandalũ.n. passiuũ iportat quãdã cõmotionẽ animi a bono in eo q scãdalũ patit .nullus.n.cõmouet q rei imobili firmiter iheret. Maiores aũt siue pfecti soli deo ihe rẽt cuius ẽ imutabilis bonitas.q: ⁊ si iherẽãt suis p latis nõ iherẽt eis nisi in qᵵũ illi iherẽt xpo ꝫ illud pᵃ.cor.4.imitatores mei estote sic ⁊ ego xpi.vñ quã tũcũqꝫ videat alios inordinate se habere dictis vel factis ipi a sua rectitudine non recedũt fm illud ps. Qui ꝯfi.i.d.sic mons syon:⁊c. ⁊ ideo i his q pfecte deo adherẽt p amor:ẽ scãdalũ nõ iuenit ꝫ illud ꝑs. Pax multa dil.le.tu.⁊ nõ ẽ illis scandalum. Et si aliqñ i actibus exteriorib' possint ipediri i interiori tñ volũtate nõ impediũtur factis alioꝝ quo minus intẽdãt in deum.fm illud ad Ro.8.nec mors neqꝫ vita poterit nos separare a charitate dei. Et si ali qñ ex ifirmitate carnis icidãt i peccata venialia nõ

tñ ex alioꝝ dictis vel factis scādalizātur ſm veram rōez scādali. ſ; pōt eē i eis qdā appropinquatio ad scādalū ſm illud. mei aūt pene moti sunt pedes. vñ Hiero. super illud Mathei. 18. Qui scādalizauerit vnū ex his pusillis ait. Nota ꝙ q scādalizaꝶ ē pusillus. maiores. n. scādala nō recipiūt.

6 ¶ Utrū scandalū actiuū possit inueniri i viris pfecẗ. R. ſm s. Tho. vbi. s. ar. 6. ꝙ nō. Scādalū. n. actiuū ppꝛie ē cū aliqs tale qd dicit vel facit qḋ de se ē tale vt alteꝝ natū sit iducere ad ruinā. qḋ qdē ē solū id qḋ in ordinate fit vel dicꝶ: ad pfectos aūt ptinet ea q̄ agūt ſm regulā rōis ordinare. ſm illud p. cor. 14. oia honeste ⁊ ſm ordinē fiant i vobis: ⁊ pcipue hāc cautellā adhibent i his i qbus nō solū ipi offenderēt. ſ; ēt alijs offensionē pararēt: ⁊ si qdē in eoꝝ manifestis dictis vel factis aliquid ab hac moderatiōe desit hoc pueīt ex infirmitate humana ſ; quā a pfectiōe deficiūt. nō tñ in tm̄ deficiūt vt multū ab ordie rōis recedaꝶ. ſ; modicū ⁊ leuiter vt rōnabilr nō possit ab alio sumi occasio peccādi q̄uis Petrꝰ aliqualr fuerit repħēsibilis. nō tñ erat ita graue vt deberent scandalizari.

7 ¶ Utrū bona spūalia sint pp scādalū dimittēda. R. ſm s. Tho. vbi. s. ar. 7. ꝙ cū duplex sit scandalum actiuū. s. ⁊ passiuū: qḋ aūt illa nō h; locū de scādalo actiuo. q2 cū scādalū actiuū sit dictū vel factū minus rectū nihil est cū scādalo actiuo faciēdū. h; aūt locū qō si itelligaꝶ de scādalo passiuo. Cōsiderādū est ergo qd sit dimittēdum ne alius scādalizeꝶ. Est aūt i spūalibus bōis distinguēdū. Nā q̄dā eoꝝ sunt de necessitate salutis q̄ ptermitti nō pñt sine peccato mortali. manifestum ē aūt ꝙ nullus debet mortalr peccare vt vitet pctm̄ alterius. q2 ſm ordinē charitatis plus d; hō suā salutē spūalē diligere q̄; alteriꝰ ⁊ iō ea q̄ sunt de necessitate salutis ptermitti nō debēt pp scādalū vitādū. Si tñ essent iuris positiui deberēt modificari ſm Alex. In his aūt spūalibus bonis q̄ nō sunt de necessitate salutis. vꝫ distinguendū: q2 scādalū qḋ ex eis oriꝶ qñq; pcedit ex malitia. cuꝫ . s. aliq volūt ipedire hmōi bona: scādala ↄcitādo ⁊ hoc ē scādalū phariseoꝝ q de doctrina dñi scādalizabātur qḋ eē ↄtēnēdū xp̄s docet Mathei. 15. qñq; vero scādalum sequiꝶ ex ifirmitate vel ignorātia: ⁊ hmōi scandalū ē scādalū pusilloꝝ. pp qḋ sunt bona spūalia occultāda. vel ēt interdū differēda vbi periculū nō iminet quousq; redita rōe hmōi scandalū cesset. si aūt redita rōe hmōi scādalū duret iam vꝫ ex malitia esse: ⁊ sic pp̄ter ipm nō sunt hmōi spiritualia opera dimittenda.

8 ¶ Utrū sit cessandū a punitiōe pctōꝝ pp timorē scandali. R. ſm s. Tho. vbi. s. in respōsione ad pm̄ argm̄ ꝙ sic aliqñ. Penaꝝ. n. inflictio nō est pp se expetēda ſ; pene iſligunꝶ vt medicine qdā ad cohibēda pctā ⁊ iō in tm̄ hñt rōez iustitie in quātū p eas pctā cohibēātur. Si aūt p iflictionē penaꝝ manifestū sit plura ⁊ maiora peccata seq tūc penaꝝ iflictio non ↄtineꝶ sub iustitia. vñ Aug. ↄ eplaꝫ Permiani ait ꝙ vbi scismatis timeꝶ a punitiōe pctōꝝ cessandū ē ⁊ tunc excōicationē ferre nō ptinet ad veritatē iustitie. Alij qñ. n. permittimus minus malū. v. pmissio. §. 1.

¶ Utrū cessandū sit a pdicatione sacre scripture vel alterius vere doctrine pp scādalū. R. h; s. T. vbi. s. i. Rᵉ. ad. 3ᵐ. argᵐ. ꝙ circa doctrinā duo sunt ↄsiderāda. s. veritas q̄ doceꝶ ⁊ ipe actus docēdi quoꝝ pᵐ est de necessitate salutis. vꝫ. s. ↄtrū veritatis nō doceat: ſ; veritatē ſ; cōgruētiā tēpoꝝ ⁊ psonaꝝ pponat ille cui icūbit docēdi officiū: ⁊ pp nulluꝫ scādalū qḋ seq videaꝶ d; hō ptermissa veritate falsitatē docere. ſ; ipe actus docēdi iter spūales elemosinas ↄputaꝶ: ⁊ iō eadē rō ē de doctrina: ⁊ ḋ alijs opibus misericordie de quibus i precedētibus. 9

¶ Utrū correctio fraterna sit dimittēda pp scādalū. R. ſm s. Tho. vbi. s. in. Rᵉ. ad. 3ᵐ. argᵐ. ꝙ correctio fraterna ordinaꝶ ad emēdationē fratris: ⁊ iō i tm̄ cōputāda ē iter spūalia bona iquātū hoc ↄseq pōt qḋ nō ↄtingit si ex correctiōe frater scandalizeꝶ ⁊ iō si pp scandaluꝫ correctio dimittaꝶ qḋ pōt fieri iuste ſm Aug. in p lib. de ciui. dei nō dimittiꝶ spūale bonū. vide. v. correctio. §. 5. x

¶ Utrū veritas vite iustitie ⁊ doctrine sint dimittēda pp scādalū. R. ſm s. T. vbi. s. in Rᵉ. ad. 4ᵐ. argᵐ ꝙ i his nō solū cōphendiꝶ id qḋ ē de necessitate salutis. ſ; ēt id p qḋ pfectius pueniꝶ ad salutē ſ; illud . 1. cor. 14. Emulamini charismata meliora. vñ ↄsilia nō sunt simplr ptermittēda nec ēt misericordie opa pp scādalū. ſ; sunt interduꝫ occultanda vel differēda pp scādalū pusilloꝝ. qñq; tñ ↄsilioꝝ obseruatio ⁊ ipletio operū misericordie sunt de necessitate salutis. qḋ p; in his qbus ex debito iminet defectibus alioꝝ subuenire vel i tēporalibus. puta pascendo esurientē: vel i spūalibus. puta docendo ignorātē siue hmōi fiant debita pp officiū iniūctū vt p; i platis siue pp necessitatē idigētis ⁊ tūc eadē rō ē de huiusmodi sicut de alijs q̄ sunt de necessitate salutꝭ. Quō ad vitandū scandalū nō sit faciēduꝫ pctm̄ veniale. vide in. §. sequenti. xj

¶ Utrū pp vitāduꝫ scādalū liceat peccare venialr. R. ſm s. Tho. 2ᵉ. q. 43. ar. 7. ad. 5ᵐ. ꝙ qdaꝫ dixerūt pctm̄ veniale cōmittēdū esse pp vitādū scādalū. sed hoc iplicat ↄtria. si. n. faciēdū est iā nō ē malū neq; pctm̄. Nā pctm̄ nō pōt eē eligibile. ↄtingit tñ aliqd pp aliquā circūstātiā nō eē pctm̄ veniale qḋ illa circūstātia sublata pctm̄ veniale eēt. sicẽ verbū iocosuꝫ est veniale qñ absq; vtilitate dꝛ. si dꝛ ex cā rōnabili pferaꝶ nō est ociosum neq; pctm̄. Quāuis aūt per pctm̄ veniale gr̄a nō tollaꝶ p quā ē hois salus ipm̄ tñ veniale disponit ad mortale vergit in detrimentū salutis. Sicut aliqd qḋ alias eēt pctm̄ veniale. puta comedere pomū ex sensualitate: ex quadā tñ animi pietate factū. puta vt traheret aliquē ad religio xij

uel: ƀfineret eē petm̃. Posito igit φ remaneat petm̃. Nō dʒ aliqs quocūqʒ mortē uenialr peccare: vt fugiat mortē i se vel i alio: siue petm̃ mortale alteri9 cuiuscūqʒ. imo etiā si totus mūdus deberet perire ꝛ dānari. Illud. n. qd̄ de genere suo ē malū: nūqʒ ē di gibile: qꝛ iā nō eēt malū: digibile. n. ƀbet ex oi parte eē bonū. Nulla igit ƀ cā dʒ hō peccare. Itē ad idē. Ad fugiendū petm̃. nō idinamur pncipalr ex dā/ no ppꝛio: qꝛ hoc eēt desistere a petō timore pene: sʒ idinamur ne deū offendamus cuius offensa ē etiaʒ veniale petm̃ q̄tuis nō ita magna vt mortale: null9 aūt dʒ offendere deū parū. ne alius offendaꝛ multū qꝛ hō dʒ plus i infinitū diligere deū q̄ꝫ primū. vnde bm ordinē charitatis: plus debemus nosipos dilige re q̄ꝫ quecūqʒ alia pter deū: ergo citius debemus p mittere φ oia alia pereāt ꝛ qd̄ oēs sepenꝛ a deo q̄ꝫ φ nos sepemur: de quo vide. s. Tho. 22e. q. 26. ar. 4. q̄ꝫ. n. offensa dei ē malū ifinitū. vn̄ phs. 3o. ethi. dicit φ hō pon9 dʒ mori q̄ꝫ sustineꝛ petm̃. eo φ sit max malū: vn̄ null9 dʒ vele saluaꝛ qd̄cūqʒ bonū cū offen sa dī: vn̄ q̄qʒ tn̄ teneꝛ pl9 diligeꝛ bonū cōe q̄ꝫ suū dū mō pua sua nō sit cū offensa dei. ƀ oia ex. s. Tho. i diuersis locis cō. Pa. i. c. sup eo: ƀ vsu. 22. q. 2. c. si qs.

15 ¶ Utrū bona tēporalia dimittēda sint pp scādalū. R̄. bm. s. Th. vbi. s. ar. vltimo φ circa tēporalia bo na distinguēdū ē. Aut. n. sunt nr̄a. aut sūt nobis ad ƺseruādū p alijs cōmissa. sicͭ bona ecclesie cōmittūꝛ platis: ꝛ bona cōia qbuscūqʒ rei publice rectōibus: ꝛ taliū ƺseruatio. sicͭ ꝛ depositoꝝ iminet his qb9 sūt cōmissa ex necessitate: ꝛ iō nō sunt pp scādalū dimit tēda. sicͭ nec alia q̄ sunt de necessitate salutꝭ. sicͭ pʒ de bto Tho9 cāturiēsi: tēporalia vero bona quoꝝ nos sumus dn̄i dimitteꝛ ea tribuēdo si penes nos ea ha beamus vel nō repetēdo si apud alios sint pp scan dalū q̄nqʒ qdē debemus. q̄nqʒ aūt non. Si. n. scan/ dalū ex hoc oraꝛ pp ignorātiā vel ifirmitatē alioꝝ qd̄. s. diximus eē scādalū pusilloꝝ tūc aut totalr sūt dimittēda tēporalia vel aliter scādalū sedandū. s. p aliquā monitionē. vn̄ Aug. dicit i li. de sermone dn̄i i mōte. Dandū ē qd̄ nec tibi nec alteri noceat q̄tuʒ ab hoie credi pōt: ꝛ cū negaueris qd̄ petit idicāda ē ei iustitia: ꝛ melius ei aliqd dabis cū petētē iniuste correxeris. sic aplͥs seminās spūalia tēporalia stipē dia nō accepit ne offendiculū daret euāgelio xp̄i p ad cor. 9. Illud. n. scādalū pcedebat ex ignorātia. q hoc nō ƺsueuerāt. vn̄ ad tēpus sustinendū erat vt prius istruereꝛ hoc eē debitū: ꝛ ex hiᷓ cā ecclesia ab/ stinet de decimis exigēdis i terris i qb9 nō ē ƺsuetu/ do decimas soluere. vide. R. decime. §. 6. bm Alex. i. 3a. pte sū. c. de pcepꝭ pnie si aliqs sit ifirm9 ꝛ timet casuʒ suū ex nō repetitiōe reꝝ suaꝝ potius debet fu/ gere suū scādalū q̄ꝫ alioꝝ: ꝛ q̄uis bʒ iura ciuilia nō sit curādū de scādalo repetēdo sua. secus de iure ca/ nonico bʒ Pa. i. c. nihil: de ƀ crip. max q̄n valde se/ ua possent seq. vide. R. excōicatio. 5. casu primo. §.

13. 14. ꝛ. 15. Aliq̄n vero scādalū nasciꝛ ex malitia. qd̄ est scādalū phariseoꝝ: ꝛ pp eos q sic scādala ƺcitāt nō sunt tēporalia dimittēda. qꝛ hoc ꝛ noceret bono cōi: dareꝛ. n. malis rapiendi occasio ꝛ noceret ipsis rapiētib9 q retinēdo aliena. i petō remanerēt. vnde Grego. dicit i moral. Quidā dū tēporalia nobis ra piūt solūmō sunt tollerandi. qdā vero eqtate huata phibēdi nō sola cura ne nr̄a subtrahātur sʒ ne ra/ piētes nō sua: seipos pdāt. Nō tn̄ q̄tuʒ ad istū. §. ꝛ pcedētes bʒ Glo. Ray. nō dʒ qs facile eē ad credē dū φ alij scādalizētur de bono ope. nec facile pp me tū scandali dʒ a bono cessare cū debeat plumere de aliqs potius φ sint boni q̄ꝫ φ sint mali. durāte tn̄ cō sciētia φ alij scādalizēꝛ ex illo bono nō dʒ facere ƀ ƺsciaʒ. Cibus aūt nō ē totalr dimittēdus pp scāda lū qꝛ sumere cibū ē de necessitate salutꝭ. sʒ talis cibus bn̄ pp scādalū vitād9 ē. bʒ illud p. cor. 8. nō mādu/ cabo carnē i eternū ne fratrē meū scādalizeʒ.

¶ Utrū qd̄liʒ bonū sit faciēdū ne pxim9 scādalizeꝛ. 14
R̄. aut bonū qd̄ expetit pximus rōnabilr petit. puta qꝛ paup petit vestimētū ꝛ hmōi: ꝛ tūc si ad hͦ teneō ƀ pcepto casus ē clarus. Si ƀo aliās nō teneor ƀ p cepto sic debeo illi hoc: φ non teneor manifestare ꝛ quō illud rōnabilr nō facio ꝛ tūc sufficit: ꝛ si scan/ dalizaꝛ sibi iputet qꝛ scādalū ē phariseoꝝ q scādali/ ʒabanꝛ qꝛ discipuli nō lauabāt manus ꝛ tū cū dn̄s sareꝛ: cisset scādalū accapiētib9 dixit Sinite illos ꝛc̄. Mat. i 5. Si vero nō rōnabilr. tale opus omitto sic ne primus scādalizeꝛ de mortali. teneor illud facere facit. tex. cū ex iniūcto. de noui op. ꝛ ibi Pa. vltimo nō. aut qd̄ petit irrationabilr expetit ꝛ sic nō teneor: sʒ sufficit satisfacere p posse ne scādalizeꝛ ex ignorā tia vel ifirmitate: ꝛ si nō acceptat iā ē scādalū phari/ seoꝝ: ꝛ sic bʒ Aug. exponiꝛ illud: oi petēti te tribue. s. vel φ ad ƀbū rōnabilr te excusando. vel φ ad fa/ ctū q̄n rōnabilr teneris: ꝛ sic dʒ quō dʒ itelligi illō. facil9 nasci scādalū pmittiꝛ q̄ꝫ veritas debaꝛ. s. veri tas vite q̄ ƺphēdit oia pcepta ꝛ ƺsilia: veritas do/ ctrine ad pdicādū ꝛ veritas iustitie ad puniēdū qꝛ loqꝛ eo9 q dictū ē. Quidā ēt dicūt φ ea q̄ sunt ƀ iur positiuo pcepta. sunt ptermittēda q̄n qs scādalizaꝛ ex ifirmitate vel ignorātia nō tn̄ simplr. sʒ ad tēp9: ꝛ hͦ ē qd̄ dictū ē i. §. 7. φ sūt moderāda ꝛ ƀ pūtiōe i. §. 8. Quō fama sit defensanda ne alij scādalizenꝛ.

Sciētia accipiꝛ dupl. s. philoso/ ꝛ vide. R. fa.
ſ fice: ꝛ iuridice. si accipiaꝛ bʒ phos iteꝝ acci/ piꝛ tripl p. poꝛissime bʒ φ diffinit phs in ƀ posterioꝝ. s. φ ē rē p cāʒ cognoscere ꝛ q̄n illi9 ē cā ꝛ nō ƺtigit alr se hr̄e: ꝛ codē mō accipiꝛ. 6. ethicoꝝ. 2o mō accipiꝛ ppꝛie bʒ φ ē cognitio a posteriori nec bʒ φ accipit phs ƀ poste. i. c. sʒ qꝛ differt ꝛ pp qd. 3o mō sumiꝛ cōiter p oi cognitiōe itellectiua certa ƀdu cta ex alia cognitiōe. Si āt accipiaꝛ bʒ φ cōiter acci piūt iuriste tūc scia ē cognitio q̄ habeꝛ p aliquē sen/ sū corporeū. s. p visū auditū tactū: ꝛc̄. ꝛ talis ē scia q̄

regrit i teſte.ff.ð teſti.l.teſtiũ fidee:ꝛ.3.q.9.teſtes. tã i tex.q̃ꝫ i glo.credulitas eſt mediũ iter ſciã ꝛ neſciã ꝫ cũ credulitate põt eẽ titubãs.q̃ñ .ſ. nõ credit hõ vel aliud vt ſi q̃raꝛ vtrũ ille viuat:ꝛ reſpõdeat nõ credo. nõ.n.ſeq̃r ꝙ credat ↄ̃triũ.ſꝫ põt titubare.vide glo.in verbo ꝙ ſciat.c.2.de teſti.li.6.

1 ¶ Sciaꝫ ſacre ſcripture debẽt hr̃e clerici: ꝛ aliaꝝ lit teraꝝ:ꝛ negotioꝝ ad ſubditoꝝ aias īformãdas.26 di.c.2.ꝛ.c.ſi qs vult. Seculares vo ſcias debẽt ſcire ad eruditionẽ vt poſſint diſcernere veꝝ a falſo ꝛ p eas hr̃e aditũ ad ſciaꝫ pietatꝭ nõ ãt ad voluptatẽ ꝛ delectationẽ.37.di.§.cũ gº:pp hᶜ ſtatutũ ẽ vt i certis eccleſijs habeaꝛ doctoꝛ ꝛ theoᶜ ꝛ artiuꝫ liberaliũ.ſ. grãmatica.dialetica:ꝛ rhetoꝛica q̃ erudiũt ad ſciaꝫ pietatꝭ.37.di.ſi qs.q̃ ãt teneãꝛ ſcire.vide.ꝟ.credere.§. 3.ꝛ.ꝟ.dubitaº.§.ꝓ.ꝛ.ꝟ.opiº.§.1.ꝛ.2.qd ſit ars:ꝛ q̃ ſunt ꝓhibite.ꝟ.ars p totũ.quõ aſtrologia ſit ſcia:ꝛ quõ ẽ licita.ꝟ.aſtroᵉ p totũ. De ſcia reqſita i clericis ꝟ.clericus.2º.a.§.2.vſq; ad.5ᵐ.Quõ audiẽtes ꝓhibi cã vel leges ſunt excõicati.ꝟ.excõicatio.5.caſu.22.

2 ¶ Que ſcia req̃raꝛ i vnoquoq; habes i locis ꝓallegatꝭ potes tñ dicere ꝙ ſpãlr a quocũq; exigiꝛ.illoꝝ prece ptoꝝ ꝛ ꝓhibitionũ cognitio q̃ ad euꝫ ꝑtinet vel rõe officij aut ſtatᵒ.aut alioº.xp̃iãi ãt cõiter teneꝛ ſciꝛ ea q̃ ꝑtinẽt ad fidẽ.qdã explicite ꝛ qdã iplicite vt.ð.ꝟ. credere.§.3.vñ Aug.i.c.vos ãt oia.ð ↄ̃ſe.di.4.dicit ꝙ patrini dbẽt doceꝛ quos tenuerũt i bapᵒ.ſymbolũ ꝛ orõeꝫ dñicã.vñ vr̃ ꝙ pentes q nõ docẽt filios ꝛ fi lias ſe ſignaꝛ dicẽdo. In noie p̃ris:ꝛ filij:ꝛ.s.s.amẽ ꝛ credo paruũ ꝛ decẽ ꝑcepta legis ꝛ pr̃ nr̃: videnꝛ peccare:ꝛ forte ſi ſit magna negligẽtia vt illos non doceãt nec doceꝛ faciãt i oſſẽt peccaꝛ moꝛtalr. Silr nõ videꝛ excuſari q neſciẽtes talia nõ adiſcũt ſi pñt cũ ſint necᵉ ad ſalutẽ. Aduerte tñ ꝙ qs põt ſcire ꝓ/ cepta i cõi ſiue i hitu:puta ſi iterrogareꝛ vtrũ adoꝛaꝛ deos aliẽos ſit ↄ̃ ꝑceptũ r̃ñderet ꝙ ſic ꝛ idẽ ð alijs. vñ talis ſcia ſufficit. q̃uis nõ ſciat ordinate dicere: ꝛ idẽ poſſet dici de eo q neſcit:credo ꝑuũ:tñ ſi iterro gareꝛ deᵘ ẽ vnᵘ:r̃ñderet ꝙ ſic ꝛ ꝙ creauit oia. Jeſus xp̃s ẽ eiᵘ filiᵘ:ꝛ ſic de ſinguꝉ.r̃ñderet ꝙ ſic:ꝙ ſufficit ſibi lꝫ neſciret ꝑfactũ credo:ꝛ ideꝫ dici põt de pr̃ nr̃ ꝙ q̃ñ qs ſit ꝙ ẽ orãduꝫ ꝛ petẽda ſalus ꝛ grã ꝛ re/ miſſio pctõꝝ:ꝛ hmõi.lꝫ neſciret diceꝛ pr̃ nr̃ ꝙ excu/ ſareꝛ lꝫ ↄ̃ſulẽdũ ſit oibus vt magis tã pr̃ nr̃ q̃ꝫ credo addiſcãt.h faciũt ad itelligẽtiã coꝝ q̃ dicũꝛ ð.ꝟ.cre dere.§.3.ꝛ.4.vbi hẽs q̃ dꝫ ſciꝛ ꝛ credeꝛ ois xp̃ianᵘ.

ſ Ciſma ꝓpꝛie ſꝫ.s.T.22ᵉ.q.39.ar.ꝓ. ẽ ſepatio ꝓpria ſpõte ꝛ itẽtõe.ab vnitate eccle̅ renuẽs ſubeẽ pape ꝛ cõicare mẽbris eccle̅.ſciſmã.n. ſꝫ Iſido.i li.ethi.vocatũ ẽ a ſciſſura aiaꝝ. ſciſſio ãt vnitati opponiꝛ.vñ pctm̃ ſciſmatꝭ dꝛ qõ directe ꝛ p ſe vnitati oppõiꝛ.vñ ẽ ſpãle pctm̃ ex eo ꝙ intẽdit ſe ab vnitate ſepare quã charitas faẽ q̃ nõ ſolũ alterã ꝑſonã alteri vnit ſpũali dilectiõis vinculo.ſꝫ ẽt totaꝫ eccliã i vnitate ſpũs:ꝛ iõ ꝓpꝛie ſciſmatici dicũꝛ q ꝓ/ pria ſpõte ꝛ itẽtiõe ab vnitate eccle̅ ſe ſeparãt q̃ eſt vnitas pricipalis ꝛ q ſubeẽ ſũmo pontifici renuũt ꝛ q mẽbris eccle̅ ei ſubiectꝭ cõicare recuſãt:ꝛ ẽ via ad hereſiꝫ.vñ q̃cũq; ẽ hereticus ẽ ẽt ſciſmaticus.ſꝫ non eↄ̃ᵘ.ſꝫ.s.Th. Et.4.di.13.q.2.ar.ꝓ.1.re.ad.2ᵐ.dicit ꝙ ſciſmatici dñr q ↄ̃coꝛdiã nõ ſuãt i eccle̅ obſuãtijs. vt eccle̅ ꝑlatꝭ obediãt. volẽtes p ſe eccliã ↄ̃ſtitueꝛ ſin gularẽ:ꝛ iſti i pnᵒ ꝑuerſuꝫ dogma ñ hñt.ſꝫ ab eccle̅ fundamẽto recedẽtes i vaniloqũ vertũꝛ ꝛ ꝑuerſum aliqõ ↄ̃tingũt ꝛ ſic i fine i hereſiꝫ labũꝛ.vñ Hieroᵉ. dicit ꝙ hereſis ꝛ ſciſma dr̃unt.ſicꝫ genus ꝛ ſpẽs.ar. 24.q.3.c.iter hereſiꝫ:ꝛ.q.pᵃ.c.ſciſma. ſꝫ.n.ꝙ ſciſma ticus dicit nõ eẽ obediẽdũ romane eccle̅ ẽ hereticᵘ q̃ peccat i illũ artᵐ ſanctã eccleſiã:ꝛc̃. Nõ igiꝛ ſꝫ ꝑ dicta ꝙ ſciſmaticᵘ dꝛ tripłr.ꝓ. ſm ꝙ tm̃ dicit ſepa/ tionẽ ab vnitate eccle̅ p pctm̃ moꝛtale qõ ſepat ab vnitate charitatꝭ i q̃ ↄ̃ſiſtit fũdamᵐ eccle̅.xj.q.3. audi deniq;:ꝛ.24.q.3.dixi:ꝛ iſtoᵉ dꝛ ſciſmaticus iꝓpꝛie q̃ q̃uis ſepet ſe:ꝛc̃.nõ tñ itẽdit illã ſepationẽ: ꝛ ſic nõ oꝫ ꝙ talis ſit hereticᵘ vel excõicatᵘ. 2ºmõ ſumiꝛ ſciſmaticus ꝓ excõicato.xj.q.3.cum excõicato:ꝛ.c.ſe. Et q̃uis tales ſint ſepati a cõione eccle̅ pp ꝙ pñt dici ſciſmatici.nõ tñ ſpõte itẽdũt talẽ ſepationẽ ꝛ iõ dicũꝛ tales iꝓpꝛie:ꝛ ex ↄ̃ñti non oꝫ ꝙ ſint heretici ſꝫ ſunt i via ad hereſiꝫ maxᵉ q̃ñ i vaniloqũ vertũꝛ ꝛ ꝑuerſũ aliqõ ↄ̃tigũt ꝛ iſtis duobus modis dꝛ ꝙ ois hereticus ẽ ſciſmaticus ꝛ nõ eↄ̃ ita ꝙ ſciſma ẽ genᵘ ꝛ hereſis ſpẽs.3ºmõ ſumiꝛ ſciſmaticᵘ ꝓpꝛie.ſ. ꝓ his q ſpõte itẽdũt ſe diuidere ab vnitate romane eccle̅ qõ põt fieri duplr.ꝓ q̃ñ diuidũt ſe ↄ̃ſtituẽdo aliam eccliaꝫ vt faciũt greci vel dicũt romano põtifici nõ eẽ obediẽdũ vel ꝙ i eo nõ ſit vlla auctoꝛitas vel ꝙ nõ ſit caput eccle̅ ꝛ ſimilia ꝛ tales ſunt hr̃tici ↄ̃ dictũ articulũ:ꝛ vnã ſanctã eccliã:ꝛc̃.ꝛ ex ↄ̃ñti excõicati. ꝛ de talibᵘ intelligiꝛ qõ dꝛ ꝙ ſciſma nõ ẽ ſine hereſi. vñ hereſis ẽ genᵘ ꝛ ſciſma ſpẽs.24.q.3.iter hereſim: ꝛ.q.1.ſciſma. Alioº q̃ñ ñ ↄ̃ſtituũt ſibi aliã eccliã.imo credũt eccliã ro.eẽ apud ſe vt ↄ̃tigit q̃ñ duo vel plu res ↄ̃tẽdũt ð papatu. Nã qlꝫ coꝝ credit vnitatẽ ec/ cleſie:ꝛ illã eẽ apud ſe.nec iꝑugnãt ro.eccliã. Et tũc ſi.q.ſit dubia:ꝛ maxᵉ q̃ñ caſus ↄ̃ſiſtit i facto itricato ſꝫ Pa.i re.ca:ð ſciſ.ꝛ i.c.lꝫ:ð elec.ſũt ſciſmatici non tñ ſunt heretici vel excõicati. Si vo nõ cadit ꝓbabi lis erroꝛ.puta q̃ñ ſciũt ſe nõ eẽ electos a duabᵘ ptibᵘ cardinaliũ vel ſunt diuiſi a papa idubitato. tũc ſũt ſciſmatici ꝛ excõicati nõ tñ ſũt hr̃tici:ꝛ ſic itellige q̃ñ dꝛ ꝙ ñ ois ſciſmaticᵘ ẽ hr̃ticᵘ. Et ſic itellige tex.ꝛ dꝛ

1 ¶ Que ẽ pẽa ſciſmaticoꝝ.re.ſ.T.vbi.ð.ſcta.s.T. ar.vltᵒ.ꝙ p q̃ peccat qs p ea dꝫ puniri vt dꝛ ſapie.xj. ſciſmaticᵘ ẽt vt pꝫ ex dictꝭ i duobᵘ peccat.i vno qdẽ q̃ ſepat ſe a cõiõe mẽbroꝝ eccle̅ ꝛ qᵐ ad hᵒ ↄ̃ueniẽs pena ẽ vt excõiceꝛ. In alio vo q̃ recuſat ſubdi ca/ piti eccle̅ ꝛ iõ q̃ cohercerí nolũt per ſpũalẽ eccleſie ꝑtãtẽ iuſtũ ẽ vt ꝑtãte ſpũali cohercęãꝛ.vñ dꝛ nume ri.16.recedite a tabnacuꝉ iꝑioꝝ hominũ q.ſ.ſciſma

fecerũt ⁊ nolite tãgere ea q̃ ad eos ptinẽt ne iuolua/ mini in pctis eoꝝ. Nec lꝫ recipe bap ab eis nisi i articulo necessitatis: ⁊ fm Ray. legũtur multipr puni ti vt Datan ⁊ Abyron q a terra absorti sunt nume ri.16. Itẽ decẽ tribus q̃ Jeroboã adheserũt date sũt i dispersionẽ. 3. regũ .12. ab hoie quoqꝫ puniũtur p excõicationẽ vel depositionẽ .23. di. In noie dñi ex tra co.c.2. Ber. nõ in glo.c.1.de scis. in. ℣. firmitate. Quia eccña q̃diu hꝫ pastorẽ hereticũ vel scismaticũ vacare dr: vñ nõ valẽt q̃ a tali plato fiũt in piudiciũ ecclesie. si tñ acqrit talis platus ecclesie: tenet: ⁊ hoc i fauorẽ ecclie: ⁊ reuertũtur nullo dato pcio: Pa. nõ i.c.fi.co.qs poterit dispẽsare cũ recipiẽte ordinẽ vel beneficia ab istis. Et dicit ꝙ i epatu solus papa.c.q2 diligentia: de elec. multo magis si dignitas sit ẽpta.c.cũ venerabili: ꝯ ꝯsue. i aliys vero ordinibus distinguẽdũ ẽ. q2 si recepit sciẽter vel ex ignorãtia crassa solus papa. si vero ex ignorãtia ꝓbabili eps dispẽsabit ar.c.ꝓ.⁊.2.ꝯ or. ab epi. q re. Nõ tñ ab illo q eũ ordinauit q̃uis postea redierit ad vnitatem vt nõ glo.i.d.c.fi.quõ sunt tales excõicati. ℣. excõicatio.5.casu.4.§.pen. ⁊ fi. Itez puniunr pecuniali ter.ar.23.q.7.ꝙ aũt. Itez si necesse est manu ẽt militari.17.di.nec licuit. Quõ scismatici careãt auctoritate spirituali. ℣. excõicatio.ꝓ.§.12.

Scriptura aliqñ dr apodixa: ⁊ hoc fit inter ptes. Aliqñ dr epla ⁊ hec q̃ mittit ad absentẽ ⁊ cõiter dr littera missiua. aliqñ dicit liber rõnũ: ⁊ hic ẽ quẽ cõiter solẽt facere exercẽtes talem artẽ. seu boni ⁊ curiosi pfesfamilias. Aliqñ dr publica: ⁊ hec ẽ q̃ fit a publica psona.s.notario cũ publicis solẽnitatibus requisitis. Aliqñ dr autẽtica: ⁊ hec ẽ illa q̃ ad sui validitatẽ nõ requirit aliud. quõ aũt faciat fidẽ vide Pa.in.c.scripta.de fide istru. ⁊ i.c.ꝓ.eo.ti. ⁊ i.c.post cessionem de ꝓbati: ⁊ ibi dr ꝙ scriptura sigillata aliquo sigillo autẽtico cũ subscriptiõe duoꝝ vel triũ. plenã fidem facit. Et nõ ꝙ vbi ius scripturã exigit: si nõ extant ꝓbabit q stat p solẽnitate fm Inno.i.c.inotuit: de eo q fur. or. su. ⁊ iõ deritus ꝓbare hꝫ ꝙ sit dericus si scripturã non hꝫ. ꝯcor. Pa.i.c.qm̃ ꝯ de ꝓbati. Et dãda est fides scripture ãtiquoꝝ fm Pa.i.c.cũ cãm: de proba. Et fm Bar.in.l.p.ff.si cer.pe. qꝺ veꝝ ẽ qñ nõ tractat de magno dãno. Idẽ dic de scriptura i lapide: ⁊ vide diffuse Pa. vbi.s. vtrũ scriptura sit de substãtia grẽ verbo grã.§.6.⁊.℣.tabelio.§.6.⁊ littera: ⁊.℣.probatio: ⁊.℣.falsarius.§.xj. ⁊ se.

Scrupulus est motio vel aliq̃lis adhesio rõis ad vnã partẽ ꝯdictiõis. ex leuibus ꝯiecturis ⁊ multũ debilibus. q aliqñ dr suspitio. vel pusilanimitas spiritus. vt dictum est. ℣. dubitatio ꝓn. Scrupulosus ãt ẽ. q sepe agitat scrupulis. qꝺ cõiter fit tripr. Nã qdã sunt timidi i recognoscẽdis peccatis pteritis: ⁊ vitãdis futuris: ⁊ isti cõiter bñ terminãt. Quidã sunt scrupulosi i recognoscẽdis pteritis. sꝫ i cauẽdis futuris negligẽtes: ⁊ isti cõiter male finiũt. Quidã sunt timidi in vitãdis futuris. sꝫ idetermĩadis pteritis. vel aliẽis iudicãdis. sunt bone spei ⁊ isti ꝓpe dicũtur timorati ⁊ magnifici. Scrupulositas igit duoꝝ primoꝝ modoꝝ cãtur cõiter. ꝓ experiẽtiã timida vt sunt frigidi ⁊ malecõuici. 2 ex debilitate sensus iudicatiui.s.sensus cõis q ẽ in anteriori cellula capitis cũ debilitate ymaginatiuis. q ẽ i media cellula capitis. 3 ex debilitate corporis q̃ pcedit ex nimia abstinẽtia. 4 ex societate vel ꝯuersatione cũ similibus. Aliqñ ex sugestione dyabolica. Scrupulositas duoꝝ primoꝝ modoꝝ mala est ⁊ fugienda: ⁊ aliqñ ducit ad desperationẽ. causando magnas perturbationẽ ⁊ remouẽdo oẽm cõsolationẽ spiritualẽ. Nõ nũqꝫ ducẽdo vsqꝫ ad iteritũ. vñ modeste declinãda. p cautellas q̃ ponunt i sequẽti.§.

¶ Regule ad vitãdã prurbationẽ seu tristitiã scrupulosoꝝ fm.d.ar.f.p.parte.ti.3.c.x. p: post remediũ generale qꝺ ẽ remotio: vel mitigatio cause. per medicinas: ⁊ moderatas recreatiões: ẽ recursus ad deũ. p bonã ꝯuersionẽ. dat.n. dona sua petẽtibus se fideliter ⁊ pseuerãter qñ ipse scit expedire. 2 est cõtinuatio deuote oratiõis. quo sitẽs raro viuunt. 3 ⁊ optima. est simplex obediẽtia nõ solũ ad platos. sꝫ ẽt ad sapiẽtes formãdo ꝯsciẽtiã sup ꝯsiliys eoꝝ ⁊ adherẽdo eis: ⁊ multotiẽs faciẽdo ꝯ ꝓprios scrupulos ex eoꝝ iudicio. vt ex ꝯsuetudine assuefiãt ⁊ fiant robustiores ꝯ causas scrupulositatꝫ. Et hoc põt facere tuta ꝯsciẽtia. imo ẽt si eẽt falsa opinio q̃ ꝯsulit fm.d.ar.f. nõ peccat. nisi expsse eẽt ꝯ manifestã determinationẽ scripture vel ecclesie. Nec valet ꝙ in dubiys tutior via sit cligẽda: q2 hoc nõ ẽ pceptũ sꝫ cõsiliũ. ꝯ qꝺ nõ ẽ icõueniẽs aliqñ facere ex rõnabili cã. vt in ꝓposito. Nec pp hoc se exponit periculo. sed fugit periculũ. Et q̃uis bonaꝝ mẽtiũ sit. ibi culpã agnoscere. vbi non ẽ. nõ tñ formidare oꝫ vbi nõ ẽ timendũ. Et si qs dicat ꝙ si esses i articulo mortis nõ velles sic agere. sꝫ.ꝓ ꝙ etiã si sic ageret ꝙ eẽt securus. ꝙ ille ẽ casus pticularis: ⁊ nõ ẽ dubiũ ꝙ deus multa tũc supplet maxime i electis. vñ ego hoc expertus sum i quodã scrupuloso. s. modũ q i illo extremo simplici obtẽperauit ꝯsilio: ⁊ sic quiete obdormiuit. Tũc.n. nõ sunt magni iudicij. sed vt prius erant ita operãtur. Cõclude igit ꝙ hoc ẽ optimũ ꝯsiliũ. acquiescere ꝯsiliys: ⁊ qetare mentẽ. sic.n. iã erit capax alicuius cõsolationis spiritualis quod minime eẽ potest sequendo scrupulos.

Scurilitas q̃ ẽ filia gule ẽ iocularitas q̃dã ꝓueniẽs ex defectu rõis q̃ sic non põt cohibere verba. ita nõ põt cohibere exteriores gestus. vñ ad Ephe. 5. sup illud. aut stultiloquiũ. aut scurilitas dicit glo. ꝙ a stultis scurilitas dr.i.iocularitas q̃ risum mouere solet q̃uis possit ad vtrũqꝫ referri ad verba i qbus ꝯtingit peccari: vel rõe supfluitatis qꝺ ptinet ad multiloquiũ. vel rõe ihonestatꝫ qꝺ ptu/

net ad scurilitatẽ. Et procedit scurilitas ex actu gule nõ aũt ex actu luxurie. sȝ ex eius volũtate: ⁊ ideo ad vtrũqȝ vitiũ põt pertinere ⁊ est semper pctm̃ si pro prie sumat. põt tñ sumi p quadã vrbanitate sermonis ⁊ hoc improprie: ⁊ tũc si adsit finis debitus vt cõseruatio amicitie vel remotio tristitie vel accidie nõ est peccatũ dũmodo non fiat per verba turpia. vide supra. v. gula. §. 5.

Secretũ qñ quis debeat reuelare secretũ. vide ver. confessio delicti. ⁊ verbo confessionis cellatio. §. 2. ⁊. 3°. ⁊. v. accusatio. §. 3. ⁊. 13. cũ mẽ.

Seditio quid sit ⁊ quõ est pctm̃ spãle: ⁊ a quibus differt. R. fm̃. s. Tho. 2a 2e. q. 42. ar. p. φ seditio est quoddã spãle pctm̃ qd̃ qȝtũ ad aliquid cõuenit cũ bello ⁊ rixa. qȝtũ aũt ad aliqd differt ab eis. cõueñt cũ eis i hoc φ importat quãdã contradictionẽ. dif aũt ab eis i duobus. p̃ qdẽ qȝ bellũ ⁊ rixa importãt mutuã impugnationẽ i actu. sȝ seditio põt dici siue fiat hmõi impugnatio i actu siue sit preparatio ad talẽ impugnationẽ. vñ glo. 2. ad cor. 12. dicit. φ seditiones sunt tumultus ad pugnã. cũ s. aliqui se pparãt ⁊ intendũt pugnare. 2°. differũt. qȝ bellum proprie ẽ ꝯ extraneos ⁊ hostes quasi multitudinis ad multitudinẽ. Rixa aũt ẽ vnius ad vnũ vel paucorũ ad paucos. seditio aũt pprie ẽ iter partes vni° multitudinis inter se dissentiẽtes. puta cũ vna ps ciuitatis excitat i tumultũ ꝯ aliã: ⁊ ideo qȝ seditio hȝ spãle bonũ cui opponit s. vnitatẽ ⁊ pacẽ multitudinis. io est spãle pctm̃ qd̃ nõ solũ est i eo q discordiaȝ seminat. sȝ ẽt in eis qui iordinate adiuicẽ dissentiũt. Differt aũt a scismate i duobus. p̃ quidem qȝ scisma opponit spũali vnitati multitudinis. s. vnitati ecclesiastice. seditio ãt opponit tẽporali vel seculari multitudinis vnitati. puta ciuitatȝ vel regni. 2°. qȝ scisma nõ importat aliquã pparationẽ ad pugnã corporalẽ sȝ solũ importat dissensionẽ spũalẽ. seditio aũt importat pparationẽ ad pugnã corporalẽ: ⁊ tã seditio qȝ scisma ꝯtinẽtur sub discordia. vtrũqȝ. n. ẽ discordia.

¶ Utrũ seditio sit pctm̃ mortale. R. fm̃. s. T. vbi. s. ar. 2. φ sic. ex suo genere eo φ opponit iustitie ⁊ cõi bono: ⁊ tãto grauius qȝto bonũ cõe qd̃ ipugnat p seditionẽ est maius qȝ bonũ priuatũ qd̃ ipugnat p rixã. pctm̃ aũt seditionis. p̃ quidẽ ⁊ principaliter ptinet ad eos qui seditionẽ procurãt qui grauissime peccãt. 2° aũt ad eos qui eos sequũtur pturbãtes bonũ cõe. Illi vero qui bonũ cõe defendũt eis resistentes nõ sunt dicendi seditiosi. sicut illi qui se defendũt nõ dicũtur rixosi. Sic qui multitudinẽ a ptãte tyrãnica liberãt nõ sunt seditiosi qȝ tyrãnicum regimen nõ est iustũ nec ordinat ad bonũ cõe. sed ad bonuȝ priuatũ regẽtis. vt patet per philosophũ in. 3°. poli. ⁊ in. 8. ethicorũ: ⁊ ideo perturbatio hmõi regiminis nõ habet rõeȝ seditionis nisi forte quãdo sic inordinate perturbat tyrãni regimen φ multitudo subiecta maius detrimentũ patit ex pturbatiõe ꝯsequẽti qȝ ex tyrãni regimie. magis ãt tyrãnus seditiosus est qui i populo sibi subiecto discordias ⁊ seditiões ⁊ partialitates mittit vt tutius dñari possit. h°. n. tyrãnicũ est cũ sit ordinatũ ad bonũ propriũ psidẽtis cũ multitudinis nocumẽto. hec. s. Tho.

Segnicies est fuga operationis causata ex timore laboris grauãtis naturã. 22. q. 41. ar. 4. vide. s. v. negligẽtia principio circa finẽ.

Sem fm hebreos fuit primogenitus Noe qñ occurrit habrã reuertenti a cede: ⁊c̃. vt dr Genesis. 14. habebat ãnos. 399. ⁊ scriptura nominat eũ Melchisedech. ⁊ erat rex salem ⁊ sacerdos. hec ponit. s. Tho. in expositione epistole Pauli ad hebreos. 7. c. p̃in.

Sensualitas. Nomen sensualitatis vr̃ sumptũ a sensibili motu. sicut ab actu sumit nomen potẽtie vt a visione. visus. motus aũt sensibilis est appetitus apphensionẽ sensitiuã ꝯsequẽs: vñ per sensualẽ motũ itelligit operatio appetitiue virtutis. operatio vero apprehẽsiue virtutis assimilatur quieti qȝ est operatio imanẽs. sicut videre manet i oculo. vñ sensualitas ẽ nomen appetitus sensitiui: ⁊ sic sensus pertinẽt ad sensualitatem. quasi pambuli appetitus vero sensitiuus. s. irascibilis ⁊ ꝯcupiscibilis nõ sunt vna potẽtia numero. sȝ vna genere: ⁊ diffinit esse appetitus reȝ ad corpus ptinẽs. hec. s. T. p° pte. q. 81. ar. p. Et Magister. 2°. sniaȝ: di. 24. diffinit sensualitatẽ dicẽs φ ẽ quedã vis aie iferior ex q̃ est motus qui intẽdit in corporȝ sensus atqȝ appetitus reȝ ad corpus pertinentiuȝ. vñ aliquid pertinet ad sensualitatẽ añcedẽter sicut oẽs potẽtie apprehẽsiue siue interiores siue exteriores a quibus mouetur aliquid essentialiter. s. appetitus sensibilis. Aliquid vero obsecutiue. s. potentia motiua.

¶ Utrũ sensualitas obediat rationi. R. fm. s. Tho. vbi supra. ar. 3°. φ sic dupl'r. p̃ quantũ ad rationem inquantum ratio imperat appetitui ⁊ appetitus ei obedit sicut quilibet in se ipso experiri potest. applicando. n. aliquas vniuersales ꝯsiderationes mitigatur ira. aut timor aut aliquid hmõi. vel etiam instigatur. 2° subiicit volũtati quãtũ ad executionẽ q̃ fit p vim motiuã. in homine. n. non statim mouet irascibilis vel ꝯcupiscibilis. sed expectat imperiũ volũtatis q̃ est appetitus superior vt ꝯsentiat. Hoc ẽ quod philosophus dicit in. 3°. de anima φ appetitus superior mouet per appetitũ inferiorẽ: ⁊ isto mõ irascibilis ⁊ concupiscibilis rationi subdũtur. Ista tñ subiectio nõ fit dominio despotico. i. totali subiectione. sicut subiicit seruus dño suo quomodo manus ⁊ pes obediũt volũtati. sed dominio politico in quo non simpliciter mouetur. sed aliquãdo resistit: ⁊ sic sensualitas aliqñ resistit volũtati. sic aliqñ experimur.

¶ Utrũ in sensualitate possit esse peccatũ. R. fm. s. T. 2°. sniaȝ di. 24. q. 1. ar. 2. ⁊. 2. φ i sensualitate. i. i appetitu sensitiuo potest esse peccatũ vẽiale sub lectiue.

mortale vero nõ põt eẽ nisi dispositiue. vbi notãduz fm eũdem q in nobis est triplex appetitus .s. naturalis quẽ non ymaginatio gnit. sz ipa qualitatũ naturalium dispositio quibus vires naturales suas operationes exercẽt. hic aũt motus in nullo rationi subiacet nec obedit. vnde nec i eo peccatũ esse potest ꝛ ideo pretermittit hic: ꝛ similiter dimittitur appetitus rationalis qui est volũtas in qua potest eẽ peccatuz omnibus modis. appetitus vero sensitiuus .i. sensualitas est ille qui ex precedẽti imaginatiõe vel sensu sequitur: ꝛ hic vocatur motus sensualitatis qui etiã est duplex. primus est naturalis. qui .s. nullo modo potest impediri a ratione qui causatur a dispositione naturali organi ꝛ iste ab aliquibus dicit motus primo primus ꝛ iste nullo modo ẽ peccatuz ꝛ dicit motus sensualitatis. secũdo primus qui causatur ab imaginatione delectabilis vel tristabilis in rebus illicitis qui potest impediri a ratione ꝛ non impedit. nõ tamen in illũ ꝯsentit: ꝛ iste proprie dicitur motus sensualitatis ꝛ semper est peccatũ leuissimuz fm Aug. i. veniale ꝛ est subiectiue in appetitu sensitiuo. si autem ratio huic deliberate ꝯsentiret tũc esset peccatũ mortale de re illicita: ꝛ talis motus magis dicit esse motus irascibilis vel cõcupiscibilis ꝛ non sensualitatis. Ille. n. appetitus qui est sensualitas dicit irascibilis vel cõcupiscibilis fm q natus est dirigi a ratiõe in quo potest esse virtus .s. temperãtia ꝛ fortitudo ꝛ peccatũ mortale. Et nota q quãuis voluntas nõ possit prohibere omnes istos motus quia quãdo prohibet vnũ alius insurgit, tamen potest prohibere quẽlibet diuisim propter hoc habet rationez peccati: vide aliquid. ꝟ. primi motus.

S Ententia fm. s. Tho. 1a 2e. q. 96. ar. i. est applicatio iuris ad particulare factũ vel est determinata acceptio alterius partis cõtradictionis ꝛ fm iuristas est iuditialis diffinitio que cõtrouersus finem imponit pronũtiatione ꝯpetentis iudicis cõdẽnationẽ vel absolutionẽ cõtinens. ff. de sen. ꝛ re. iudi. l. i. extra. eo. c. 2. Ex quo sequit fm Gemi. in. c. vt animaz: de consti. lib. 6. q excõicatio siue interdictũ proprie nõ est sentẽtia: ꝛ in statutis vbi fit mentio de sentẽtia non veniret excõicatio. est tamen sentẽtia iterlocutoria cũ omnis vox. iudicis ad causam faciẽs possit dici sentẽtia. facit glo. in autẽtico: de liti. §. si omnem: ꝛ glo. 2. q. 6. §. diffinitiua ꝛ ideo per viam iuditialẽ nõ potest ferri die feriata.

1 ¶ Quotuplex est sentẽtia. Rñ. duplex. prima dicitur interlocutoria. secũda diffinitiua. prima est iuditialis declaratio super aliquo summarie ius tribuens inter partes. dicta a modo proferẽdi. quia quasi loquẽdo inter partes sine aliqua solẽnitate fertur ꝛ sine scripture solẽnitate. c. li. 6. c. fi. de sen. ꝛ re. iudi. c. quod ad cõtẽplationẽ. 2. q. i. in summa: ꝛ est semiplena sententia que fert inter principiũ cause ꝛ finẽ nõ super principali. sed super incidẽtibus questionibus vel emergẽtibus. de appel. c. significãtibus: ꝛ de testi. significauit. cl. §. de offi. deleg. cũ olz: ꝛ q nõ plena sit diffinitio. patet. ff. de arbi. l. qualẽ. vnde qui eaz tulit potest reuocare etiã post decẽniũ siue sit iudex ordinarius. ff. de sen. ꝛ re. iudi. l. quid iussit siue sit delegatus. de appel. c. cũ cessante: etiã si fuerit appellatum fm doc. in. d. c. cessante: ꝛ hoc verũ nisi appellationi detulisset vt in. c. cũ appellationibus: de appel. li. 6. vel nisi pars fecisset expensas ad prosequenduz appellationẽ. ff. de cõdi. ob causam. l. si pecuniaz in principio. si tamen vellet sibi de eis satisfacere posset reuocare. de appel. c. interposita. §. illud deniqz. Similiter dic de arbitro iuris a quo potest appellari. d. l. qual̃ ?. dicit etiam glo. in auf. de here. ꝛ fal. §. illud in. ꝟ. de cetero q quodlibet preceptũ factũ per iudicẽ vel nuntiuz eius est sententia interlocutoria. Diffinitiua sentẽtia dicit q per eaz principalis. q. diffinit: de sen. ꝛ re. iudi. c. 2. ff. eo. l. i. cui per eũdem iudicẽ nõ potest aliquid addi nec minui nec mutari detrahi aut reuocari postq̃ lata est. d. l. qualem: nec a delegato q functus est officio suo: de offi. dele. in litteris. nec ab ordinario nisi sit cõtra ius cõstitutionis: de sen. ꝛ re. iudi. c. cũ inter. nisi per beneficiuz restitutionis. extra eo. cũ bertholdus. fallit hoc in sex casibus in quibus ordinarius potest. primo si nulla est vel annullãda propter errorẽ facti retractare potest. 35. q. 9. §. i. secũdo in multa que propter inopiã est retractãda. C. de modo. mul. l. fi. infi. ff. de offi. psi. l. illicitas. §. fi. Item tertio in fructibus ꝛ expẽsis ꝛ aliis accessoriis cõsimilibus in quibus eadẽ die põt suppleri non tñ minui. sic intelligit. ff. de sen. ꝛ re. iudi. l. paulus respõdit. Itez. 4. si aliquis cõdẽnatus absens veniat adhuc iudice pro tribunali sedẽte. ff. de resti. in integ. l. diuus: ꝛ. d. c. cum bertholdus. §. postmodũ. Item. 5. ratione publice vtilitatis. tex. ẽ ff. de decre. ab. or. fa. l. quod semel. Item. 6. vbicũqz vertit periculũ anime ꝛ de errore sit fides. de sen. ꝛ re. iudi. c. inter ceteras: de ꝯsue. c. fi. de prescrip. c. qm̃. princeps tamẽ potest semper quãdo voluerit reuocare: mutare ꝛ corrigere de resti. in integ. c. ex litteris. Item quãdoqz dicit sentẽtia lata a iure quãqz a iudice a iure quãdo est de hoc factũ statutũ ab eo q cõdere potest. Sentẽtia vero a iudice est quãdo aliquis iudex iudicat iter partes vel quãdo excõicat vt propter contumatiã. similiter dicit a iudice fieri quãdo nõ per modũ ꝯstitutiõis. sed i odiũ alicuius mali iã cõmissi fertur excõicatio siue generalis siue specialis: ꝛ similiter dico si fiat etiã in odiũ cõmittentiũ in futuro dũ tamen non intendat facere perpetuam constitutionem.

¶ Qualis debet eẽ sententia diffinitiua. Rñ. si est lata ꝯ ordinẽ substãtialẽ iudicioꝝ vt ẽ citatio idonea hꝫ 2
ꝯtestatio ꝛ testiũ receptio nulla ẽ ipo iure. itellige si petãtur inducie. 17. q. 4. xxor. Si vero ꝯ ordinẽ qui

nō est de substātia tenet:⁊ de hoc in.c.biduū.2.q.6. Interlocutoria vero bene tenet lȝ peccet qui aliter facit:⁊ aliqñ ē suspēsiua vt i snia excōicatiōis. vt i.c.i. eo.li.6.secūdo dȝ eē absolutoria vel ɔdēnatoria.2.q.6.§.diffinitiua.3° debet eē certa.ff.ð sen.⁊ re.iud. l.in summa. 4° debet eē pura.ff.qñ appel.sit.l.i.§. biduū:⁊.d.c.biduū.secus si cōditio esset extrinseca: vt cōdēno te si papa venerit. vide glo. ⁊ Bal.in.l. cū iudex.C.de sentētijs ⁊ iterlo.omniū iudicū.quinto debet esse iusta super omnia.

3 ¶ A quo dȝ dari.R.ab eo qui hȝ iurisdictionē ordinariā vel delegatā vel p ɔpromissum: ⁊ lata a non suo iudice non tenet de iudi.at si.

4 ¶ Quō dȝ dari snia diffinitiua.R.p ꝙ dȝ dari sedēdo alias est nulla.c.⁊ si snia.§.fi.eo.ti.li.6. Item.2°. partibus p̄sentibus vel cōtumacibus. Itē.3°.i scriptis recitare.alias cū solū in scriptis dando sine recitatione ē nulla.d.c.⁊ si snia. fallit i breuibus ⁊ causis viliū personaꝝ.C.de sen.ex peri.re.aut nisi. Dicūt aūt viles ⁊ breues ſm ɔsuetudinē vel ad arbitrium iudicis:de officio delega.ð causis. Itē in causa matrimoniali. Itē quādo de partiū cōsensu procedit.2.q.i.in primis. Itē ipse qui dat sniaȝ dȝ ipse legere seu recitare nisi sit epo aut ali⁹ illustris.d.c.⁊ si snia.ꝟ. delegare.§.15. Itē in oibus causis in quibus pcedit de plano sine strepitu ⁊ figura iudicij.in cle. sepe.de verb.signi. Itē debet ferri i loco publico ⁊ honesto 3.q.3.§.spatiū. Itē debet ferri de die ⁊ nō i tenebris nec dieb⁹ feriatis maxime sollēnibus ⁊ festiuis. Itē nō dȝ ferri per venalitatē.2.q.6.§.diffinitiua.

5 ¶ Utrū snia duret post mortem sentētiantis.R.ſm Pa.i.c.a nobis.d.p̄.de sen.excōicationis:ꝙ aut hȝ cām successiuā.siue ē ad effectū pducēdū.puta interdicat alicui artē suā seu officiū:⁊ tūc si ē cū cause cognitiōe lata durat. vt i.l.i.C.de postulā. ⁊ sic intellige.l.i.§.ſȝ vrbē.ff.de offi.pfec.vrb. vbi pȝ ꝙ pfectus pōt in perpetuū aliquē priuare officio aduocatiōis lȝ ipse sit tēporalis. Si vero non est lata cū cause cognitione sic non durat.l.fi.ff.de penis. Si autē snia est quo ad effectū productū. puta qz vinculū inicat temporꝫ prolatiōis sic durat ēt post mortē exēplum in excōicatione vel publicatiōe bonoꝝ qz nisi absoluat semper erit excōicatus vt i.c.vnico : de maio.⁊ obe.li.6.fact.c.pastoralis.§.i.de offi. ordi .

6 ¶ Utrū ille pro quo data ē sentēna iniusta post cognitā iniustitiā teneat restituere qͦd habuit.R.hȝ Panor.in.c.i.de pres.pben.ꝙ si est declaratiua sic tenet aliter nō saluabit.qz talis sentētia non aufert directū dominiū.vt nō in.l.iulianus.ff.de condi.indebiti.nec alteri acrescit ius vt not. Inno.i.c.qz pleriqz:de imu.eccle.tantū.n.declarat ad eū pertinere l.sicut.§.ſȝ si querit.ff.si serui ven.c.forus:de verb.signi.⁊ dr declaratiua semper qñ iudex inter litigantes sentētiat ad istū vel ad illum pertinere: siue dari debere. Si aūt sentētia ē priuata. puta cū aliquis priuatur beneficio ecclesiastico ⁊ cōcedit alteri talis cui cōcessum est non tenet restituere lȝ cognoscat postea iniustā sniaȝ fuisse.qz ex quo nō appellauit videt renūtiasse:⁊ ideo cuȝ reuocaret potuit isti cōcedi. vide pro hoc bonā glo. Insti.de offi.iud.i fi. ⁊ per Cy.i.l.i.C.communia vtri.iudi.⁊ per Bar.i.l. pomponius.ff.de acqui.here.quod pōt limitari nisi talis fuerit in causa iniustitie. Item.2°.nisi sint alia abeneficijs ecclesiasticis. vt puta res tēporales alterius qz sic i foro anime teneret vt notat Inno.i.d.c. qz pleriqz nisi post sententiā tempore debito bona fide prescripsisset.

¶ Quid si duo sunt iudices ⁊ proferāt diuersas sen- 7
tentias.R.si processerūt ex iurisdictione ordinaria tenet pro reo ⁊ nō pro actore nisi in causa fauorabili.puta matrimonio dote vel libertate siue testamēto si pro his fuerit lata. Si vero processerūt auctoritate delegata pendet ex arbitrio delegātis. Si vero ex cōpromisso neutra debet habere vigorem extra de iudi.duobus.

¶ Utrū lata inter aliquos preiudicet alijs .R.regu- 8
lariter nec sentēna nec res in alios acta vel iudicata preiudicat alijs de fide instru.inter dilectos:⁊ extra.eo.c.quāuis. fallit in multis casibus.s.cuȝ cause sunt cōnexe.80.di.tantis. Itē in causa libertatis .ff. de sta.ho.l.ingenuū. Item in causa filiationis.ff.de li agno.l.p°.in fi. Item si actio vel defensio p loco ptineat ad aliquē ⁊ ipse sctenter patiatur sequentem experiri de re illa. quia intelligitur iuri suo renūtiare.vt si debitor passus sit experiri creditorem de pprietate pignoris qui succubuit.si debitor postea vellet agere obstabit ei res iudicata. vel etiā ecōuerso. creditor passus sit debitorem agere.ff.de re.iudi.sepe:⁊ extra.eo.c.pen. Nec etiā alteri prodest sententia inter alios lata.fallit p in querella inofficiosi testamenti.vt.ff de inoffi.testa.l.papinianus .§. meminisse. Item in re in diuisibili.ff.si ser.ven.l.loci.§. si fundus. Item i re comuni cū pupillo.vt.ff.quēadmodum ser.amictit.l.si cōeȝ. Item prodest vbi res est comunis cum fisco .ar. C. de cō.re. ali.l.2°.nota hec extra eo.c.pen.in glo. Item quādo vna sentētia plures condemnatur si vnus appellet iure comuni ⁊ vincat:⁊ cetera.

¶ Quibus auxilijs subleuatur sententia.R.quatuor 9
scilicet per appellationem que debet fieri infra decem dies a tempore late sententie .2.q.6.c.i.⁊.c. anteriorꝫ.secūdo per supplicationem. vt lata est a principe vel ab alio a quo non licet appellare.35.d.⁊.c. veniam:⁊.c.sententiam. tertio per querellam falsi: vt si dicatur lata per falsos testes vel alias falsas probationes : de testi. c. sicut nobis. quarto per restitutionem in integrum vt extra : de restitutione in inte.per totum.

10 ❡ Quis sit effectus sñie. R. q̄ sm Ray. est multiplex.
primus ꝓ veritate accipit̃ q̃tuȝ ad illos inter quos
lata est. s. postq̃ trãsiuit in rẽ iudicatã. s. qñ nõ põt
amplius appellare. i. post decẽ dies. ff. de re iu. l. res
iudicata. 2° in rebus personalibus mãdatur execu/
tioni infra quatuor mẽses. de offi. deleg. querẽti. põt:
tñ artari ⁊ ꝓrogari. cognita cã. c. ad ꝯsultationem
de offi. dele. in actiõibus vero realibus cũ res certa
petita est. puta equus: ager: ⁊ hm̃ statiȝ executioni
mandãda est post decẽ dies. Insti. de offi. iudi. ꝑn°:
⁊ silr̃ fieri dȝ i criminalibus actiõibus in qb° nõ est
differẽda sñia. 2. q. 1. sicut. fallit ꝓ qñ princeps ex vin
dicta seuerius fert sententiã. qꝛ tũc ad minus differt̃
vsq̃ ad. 30. dies vt locus sit misericordie vel penitẽ/
tie. xj. q. 3. cũ apud i fi. 2° qñ est lata ꝯ mulierem pre/
gnantẽ qꝛ expectat̃ vsq̃ ad partũ. ff. de pe. i. l. ꝓgnã
tis. 3° si capitalis sñia est lata in seruũ qꝛ differt̃ quo/
usq̃ reddat ratiocinia administratiõis quã gessit.
C. de bo. ꝓscrip. li. i. ẽ. ꝟ. delegatus. §. 15.

Epultura adiuenta ẽ ⁊ pp viuos: ⁊ pp mor
tuos. pp viuos qdẽ ne eoꝝ oculi ex turpitudi
ne cadaueꝝ offendant̃ ⁊ corpora fetoribus i
ficiãtur: ⁊ hoc q̃tũ ad corpus. sȝ spũalr̃ ẽt viuis ꝓ/
dest i q̃tũ ꝑ hoc astruit̃ resurrectõis fides. Sed mor
tuis ꝓsunt ad hoc q̄ ispiciẽtes sepulcra memoriam
retinẽt defunctoꝝ ⁊ ꝓ ꝺfunctis orẽt. vñ ⁊ monumẽ
tũ a memoria nomen accepit. dr̃. n. monumentũ qꝛ
monet mẽtẽ vt dicit Aug. i ꝓ ꝺ ciuitate dei: ⁊ i li. de
cura ꝓ mortuis agẽda. Sed q̄ vlterius sepultura i
loco sacrato mortuo ꝓsit nõ qdẽ ex ipo ope opato
sed magis ex ipo ope operãte dũ. s. id ipe defunctus
vel alius: corpus eius tumulari in loco sacro dispo/
nens ꝓxĩmo alicuius sancti eũ cõmittit cui° ꝑcib°
ꝑ h° credẽdus ẽ adiuuari: ⁊ etiã ꝓxĩmo eoꝝ q lo/
co sacro deseruiũt q ꝓ apud se tumulatis frequẽtius
⁊ spãlius orãt. Sed illa q̃ ad ornatũ sepultur̃ adhi
bẽt̃ ꝓsunt qdẽ viuis i q̃tũ sũt viuoꝝ solatia. sȝ pñt
etiã defunctis ꝓdesse nõ qdẽ ꝑ se. sȝ ꝑ accñs i q̃tũ. s.
ꝑ hmõi hoies excitãtur ad cõpatiendũ ⁊ ꝓ ꝯis ad
orãdũ vel i q̃tuȝ ex sumptibus sepulture vel paupes
fructũ capiũt vel ecclesia decorat̃. Sic. n. sapiẽtie. 4.
sepultura iter ceteras elemosinas cõputat̃. vñ oleuȝ
⁊ cera ad sepulcra defunctoꝝ plata ꝓsunt defuncto
vel in q̃tũ ecclesie offerunt̃ siue pauperibus dantur.
vel i q̃tũ hmõi in reuerẽtiã dei fiunt. hec. s. Tho. 4.
di. 45. q. 2. ar. 5. q̃ª. 3ª. Nõ nocet etiã impiis nisi for/
te per accidens inq̃ãtuȝ indignus sibi eã ꝓcurauit
propter inanẽgloriã. Et debet seruari mos cuiusq̃
gentis in sepultura quantum ad solẽnitates. hec. s.
Tho. 3ª. parte. q. 50. ar. 2. ad. 2ᵐ.

1 ❡ Sepultura quid est. R. q̄ põt tripl̃r accipi. ꝓ mõ
est possessio siue terra vbi aliquis sepeliẽdus ẽ. 2° mõ
dr̃ locus ꝯcauus in loco ecclesiastico vel cimiterio fa/
ctus in quo corpus catholici cõquiescit. vel archa fa/
cta ad hoc idem. vnde si talis possessio seu terra si/
ue archa vel quodlibet aliud vas pro sepeliendo sit
per epm seu de eius auctoritate ad sepulturã depu/
tatũ sic est locus religiosus. siue ibi sit aliquis sepul/
tus siue nõ. Si aũt auctoritate epi talis terra. seu lo
cus nõ est ad sepulturaȝ deputatus lȝ ibi sit aliquis
sepultus nõ propterea est religiosus sm canones vt
notat Inno. i. c. abolende: de sepul. facit. c. ad hec: de
reli. do. lȝ sm leges dicat̃ religiosus. ff. de reli. ⁊ sũp.
fu. l. 2. Aliqñ dr̃ sepultura locus deputãdus sepultu/
re: ⁊ hec vẽdi põt. Quõ vero sepultura vel aliud sa
cruȝ possit vendi. vide infra. ꝟ. simonia. §. 57. ⁊ se.
3° mõ accipit̃ sepultura pro officio qð ipendit̃ sepe
liendis ⁊ talis sepultura vendi non potest a clericis
qui hñt beneficiũ rõe cuius tenẽtur. puta qꝛ est sacer
dos parochialis ⁊ hmõi. imo simoniaȝ cõmitteret
. i. q. i. dictũ. 13. q. 2. ꝑcipiendũ: ⁊. c. in eccl̃ asticõ: ⁊ de
simonia cũ in eccl̃e ⁊ licet clerici petere non possint
laici tñ tenent̃ ad laudabilẽ ꝯsuetudinẽ seruandam
de quo vide. ꝟ. ꝯsuetudo. §. 15. ⁊. ꝟ. simonia. §. 16.
⁊ sequẽtibus: ⁊. §. 38. Quõ laici nõ pñt statuere cͤ
funeralia. ꝟ. excõicatio. 5. casu. 20. §. 4. ⁊ se.

❡ Quid est ius sepulture. R. sm Ray. q̄ est vel qð 2
ꝯpetit eccl̃e ad sepeliendũ aliquos i cimiterio vel ec
clesia sua ⁊ ꝓueñit ex põtificis assignatiõe. ar. 13. q. i.
c. ecclesias. cõuenit aũt generalr̃ ecclesiis parochiali/
bus: ⁊ etiã illis qbus a iure vel priuilegio ꝯcessũ ẽ.
nõ aũt aliis sm Inno. Et debet esse sm eũdẽ Inno.
i. c. abolende: de sepul. apud ecclesiã ꝯsecratã. qꝛ cuȝ
cõsecrari debeat vt i. c. sicut. 17. q. 4. Ideo ad locum
non ꝯsecratũ non debet accedere. de conse. eccle. vel
alta. c. si ecclesiã. li. 6. põt tñ esse remotus pp fetoreȝ
Non vr̃ tñ sm Rosellam. ꝟ. sepultura. ꝓ. §. 5. q̄ de/
beat fieri nisi apud ecclesiã ⁊ nõ apud hospitale: ⁊
hmõi. Quõ in ecclesia non debent sepeliri nisi ꝓlati
ꝟ. emunitas. §. 3. Et nõ q̄ monaci hñtes liberaȝ se/
pulturã a sede apostolica si paciscunt̃ de nõ recipiẽ
dis aliquibus vel certis parochiãis ecclesie alicui°
seruare ꝯpellunt̃ pactũ nec illos sepelire poterunt lȝ
apud eos elegerint sepeliri cũ per pactuȝ priuilegio
renũtiauerint: ⁊ q̃uis tale pactũ inter ecclesias va/
leat non tñ valet pactũ qð parochianus promittit
vel obligat vel iurat se sepulturã electuꝝ vel electaȝ
nõ dimittere. c. plerisq̃: de sepul. ⁊. c. ꝓ. eo. li. 6. hec ha
bent̃ in. c. ꝓ. de pactis. li. 6. tã in tex. q̃ in glo. ꝺ hoc
habes. ꝟ. excõicatio. 5. casu. 12.

❡ Utrũ habentes ius funerãdi possint intrare alte/ 3
rius parochiã ⁊ per se accipere funus ⁊ alia ꝯsueta
facere. R. q̄ si habent ex priuilegio pape ⁊ habeãt
sepulturã liberã vt hñt ꝑdicatores ⁊ minores ꝑ de.
dudũ de sepul. sic possunt etiã nõ obstãte ꝯdictione
epi vel curati: ⁊ ẽt nõ obstãte statuto qð sũt excõica
ti intrãtes alienã parochiã vt not. Oldra. ꝯsilio. 23.
⁊ sequitur Ge. in. c. vt animaꝝ: de ꝯstitu. li. 6. ⁊. d.

Car.in.d.c.de.dudū:ꝛ Jo.de ligna.ibidem: ꝛ patet in.c.cū liberū:ꝛ.c.ꝑsentētia:de sepul.rō. qꝛ cōcessa libera sepultura ꝯcessum est iter eūdi ad capienduꝫ funus sicut in simili dicit lex.qū ꝯcedit haustus aq̄ vt concessum iter ad illud.ff.de seruis.ru.pdi.l.3.§. pen.ꝛ vlt.mo.Nō tenet etiā ꝑ portare funus ad ecclesiā curatā.qꝛ non esset libera sepultura si ipediret etiā ad tēpus.Nā de significato huius verbi libere est ꝙ nō requirat ꝯsensus alicuius vt nō in.c.de mul ta:de ꝑben.ꝛ in.c.lꝫ ep̄s.eo.ti.li.6. ad qd̄ nō dictuꝫ Pa.in.c.in nostra.eo.ꝙ priuilegiati possunt sepelire doꝝ corpora de parochia vbi iacēt capere ꝛ sic nō tenētur recipere de manibus curati vel ad manda tū ipius.Hodie etiam vltra iura cōia.est mare ma gnū Sixti quarti qd̄ incipit regimini.vbi habet ꝙ fratres mēdicantes nullius super hoc petita licētia parochias in quibus corpora ꝑdicta fuerint cū cru ce processionaliter igredi ꝛ corpora ipa leuareꝛ ad eoꝝ ecclesias sepeliēda deferre possint vbi hoc fieri cōsuetū foret.vel ꝑsbyteri de leuatione requisiti ipi facere recusarent. nec cogant inuito etiā ꝑtextu cuiuscūqꝫ ꝯsuetudinis ipi vel defunctoꝝ cōsanguinei. vel heredes illa ad parochiales eccl̄ias aut alia loca deferre ꝛ cū illis siue inibi celebrare vel celebrari facere pro eisdeꝫ defunctis aliqua diuina officia ante vel post sepulturā eorūdem.hec ibidē. Si vero cōcederetur sepultura.sed nō libera. sic etiā.d.Ant.tenet ꝙ possint sed Ricar.de Senis tenet ꝙ non .sed Ge.i.d.c.vt animaꝝ:dicit hoc procedere quādo solū cōcedit ꝙ possit recipere eligentes. securius tn̄ ē tenere ꝙ non possunt nisi habeant liberam quia de duabus seruitutibus vna sublata remāet altera sm̄ glo.in.c.ois vtriusqꝫ sexus: de peni.ꝛ remis.

4 ¶ Quis potest eligere sepulturā.R͂.ꝙ omnis fidelis qui habet liberū arbitriū ꝛ etatem legitimā.s. ꝙ sit pubes: ꝛ q̄uis sit in potestate patris tamen pōt eligere sine cōsensu patris.c.licet:in principio de sepul.lib.6.Impubes vero ꝛ qui nō est cōpos sue mētis eligere nō potest.ar.c.vltimo:de succ.ab intesta. Religiosus vero nō potest eligere nisi quādo extra monasterium morit ita ꝙ cōmode ad illud deferri nō posset ꝛ tūc potest eligere sepulturā vbi placet.c. religiosi.eo.ti.li.6. Sed quid dicendū de abbate siue prelato in quo videt deficere ratio.d.c.religiosi. vbi dicit.ꝙ religiosus nō potest eligere quia nō habet velle neqꝫ nolle. Rosella .V.sepultura ꝑ.§.2.tenet ꝙ potest propter rationē dictam. Nouitij an̄q̄ teneātur illi monasterio videt ꝙ possint quia similiter deficit ratio. alias autem si non eligant si sint prelati siue subditi professi debēt sepeliri in suis monasterijs. Et quāuis Archi.dicat.in.c.cū quis.eo.ti. lib.6.ꝙ nouitii quādo nō sunt obligati monasterio debent sepeliri in ecclesia vbi cōuenit de iure.tamen aliter seruat ꝯsuetudo:ꝛ predicatores habent priuilegium ꝙ omnes etiā famuli sepeliūtur in suis monasterijs vt patet per p̄uil. Grego.xj.quod incipit virtute. Seruus vero potest eligere si est pubes.si vero sit impubes eliget dominus. Ita not. Jo.in.c.de vxo:e.eo.

¶ Utrū quis possit eligere sibi sepulturā in loco minus religioso q̄ꝫ sit locus vbi de iure deberet sepeliri R͂.olim fuit dubium. sed hodie clarum est ꝙ sic ꝑ c.cum quis eo.ti.lib.6. 5

¶ Utrū pater possit eligere pro filio ipubere cū ipse impubes eligere non possit.R͂.ꝙ sic.cōsuetudine sic disponēte.vt in.d.c.licet:ꝛ idem credit Ge. ibidem de matre sicut de patre quādo sic habet cōsuetudo. secus si cōsuetudo obstaret quia tūc cū suis maioribus tumulandus est vel in ecclesia parochiali: ꝛ cōsuetudo habet ꝙ tales parentes vel amici sepeliunt in alterutra ꝛ graue est pueruꝫ.8.annoꝝ semper in antiquis tumulis sepelire:ꝛ hoc solū pro filio legitimo naturali nō aūt pro spurio vel naturali tantū. qꝛ appellatione filioꝝ nō veniūt naturales tantum vel spurij.l.generaliter.C.d̄ insti.ꝛ substi.ꝛ in cle.prima: de bap. sed pro adoptiuis vel arrogatis bene potest pro adulto vero seu pubere nō posset. qꝛ.d.c. licet:solū pro impubere cōcedit electioneꝫ sepulture. Auus etiā pro nepote impubere nō posset.qꝛ in materia odiosa appellatiōe filioꝝ nō veniunt nepotes aliter eniꝫ filij aliter nepotes appellātur.secus appellatione liberoꝝ vt in.l.quid si nepotes.ff.de testa.tute.multo minus frater aut alius collateralis. puberes vero si nō eligunt sepeliūtur apud maiores vel sicut alij.vt in.§.sequenti. 6

¶ Filij vero illegitimi si naturales tantuꝫ sepeliūtur cū patre.nisi pater fuisset in dignitate.l.ex facto.§. si quis rogatus.ff.ad trebel.si aūt sunt spurij nō sepeliētur cū patre quia nec filij nominandi sunt.aut. ex complexu.C.de ince.ꝛ inuti.nup.nec etiā si legitimētur a principe nisi ad petitionē patris ꝛ ipo viuente fecisset. Sepeliētur ergo tales in sepulcro matris.prob at.ff.ad munici.l. nisi sic illustris femina. Si vero sint filij adoptiui. vel arrogati si viuente patre adoptāte moriūtur in eius sepulcro sepelient. secus si mortuo'qꝛ tūc sepeliētur cū patre naturali. sm̄ ꝙ not.ple.in.c.vnico:de cognat. legali. 7

¶ Ubi debet sepeliri quādo decedit nō electa sepultura.primo de parochianis qui debent sepeliri non in parochia.sed in ecclesia vbi sunt maiores sui ita dicit in.c.ꝑ.eo.ti.lib.6. facit.c.primū de sepul.vt est casus in.c.is qui.eo.ti.lib.6.ꝛ Archi.ibidem: ꝛ dicūtur maiores in isto casu pater ꝛ auus.tex.est i.c. chron.13.q.2.iūcto.c.ꝑ de sepul.ꝛ ideo licet proauus ꝛ attauus essent alibi non tamen ibi sepeliētur. sed vbi pater ꝛ auus.sed si pater esset sepultus in vno loco ꝛ auus ꝛ alij maiores in alio non sepelietur filius cum patre. sed cū auo ꝛ ceteris maioribus sm̄ 8

vtriusqʒ: de pe. ⁊ remis. nisi signa cōtritionis ostendant ⁊ sit notoriū ꝙ non sit cōfessus. quia debemus bonū presumere: ⁊c. Septimo qui morit in pecca. o mortali notorie. c. cū graui. 13. q. 2. Octauo nominatim interdictis. d. de. 1. ⁊ d. casu. 42. ⁊ hoc sub excōicationis pena. Alij etiā interdicti similiter priuātur vt in. d. casu. 42. Nono illi cui est interdictus ingressus ecclesie. c. is qui: de sen. excōi. li. 6. Decimo illi q sacerdotē tutorem filijs suis instituit. 88. di. neqʒ: ubi tamen in glo. cōtrariū tenet. Undecimo iudeis vel paganis: de cōsecratiōe: di. 1. c. ecclesiā: ⁊. c. si quenti: ⁊ hereticis. c. sicut ait de hereticis. similiter fauentibus hereticis etiā si post mortē appareat de heresi. 24. q. 2. sane. Duodecimo corporibus crēteratis. vel diuisis de quo excōicatio. 7. casu. 1. potest addi. 13. de illis qui se occidūt. 23. q. 5. quibus. sʒ hoc intelligēdū est sʒ Guihel. si se perimūt ex desperatiōe vel iracūdia. secus si ex furore vel a casu. vnde si quis propter fugam precipitaret se in aquaʒ q: sic credebat euadere posse non imputat ei si cōtrarium eueniat ar. 15. di. nerui. ⁊ glo. in. c. ex parte. eo. si tamen ille q perimit se ostenderet signa penitētie non esset deneganda quia nō moritur in peccato mortali. potest addi. 15. de monacho. habens propriū: de sta. mo. super quodā. Nota tamen ꝙ in omnibus istis casibus. preter illum qui in torneamētis morit si in fine ostendit signa penitētie. vnde suspensus in patibulo vel alias occisus propter delictū suū si ipm penituit potest sepeliri in loco sacro nec valet cōsuetudo contraria. extra de furtis. c. fures ad qd̄ probandū sufficit vnus testis. 26. q. 6. qui recedūt ⁊ tunc nō negabitur sepultura fm doc. sed heredes tenētur satisfacere pro eis extra eo. parochiano.

14 ¶ Quid de illo qui habet domiciliuʒ in ciuitate vel castro ⁊ trāsfert se ad villā ruralem recreationis cā vel vt rura collat ⁊ i illa morit. R. ꝙ si nō elegit sepelitur nō in ecclesia dicte ville. sed in sua parochiali vel in ea potius in qua maiorꝫ ipsius ab antiquo sepultura extitit. dūmodo absqʒ periculo ad ipsam valeat deportari. hec in. c. is qui. eo. ti. li. 6. ē. §. 9.

15 ¶ Quid si tales de facto sepeliūtur in loco sacro. R. ꝙ si possunt discerni: exhumandi sunt alias. non. c. sacris. eo. ti. ⁊ locus recōciliādus. c. cōsuluisti: de consecra. eccle. vel alta. pone ꝙ fratres mendicantes vel alij exempti sepeliunt de facto vsurarios manifestos excōicatos vel interdictos nunquid episcopus loci possit facere de facto corpora ista exhumari ⁊ procul proijci. Panor. in. c. sacris: extra. eo. credit ꝙ in predictis casibus de quibus in de. eos. eo. ti. nō possit. quia perinde est ac si non essent in dyocesi sua. posset tamē dari remediū vt impediat sepulturam ante ꝙ̄ corpus ducat ad locū exemptū. nam cū deliquatur i territorio suo potest obuiare ⁊ illos in loco priuato facer sepeliri: ⁊ hoc maxime procedit i istis religiosis qui nō habent priuilegiū vt etiam ratiōe delicti cōmissi extra locum exemptū non possint puniri per ordinarium loci.

16 ¶ Quid de puero abstracto de ventre matris mortuo. R. ꝙ nō debet sepeliri cū matre. sed extra cimiteriū. secus si nō esset extractus fm Hosti. quia fetus sequit ventrē ⁊ est pars vētris. de conse. di. 4. si qua ⁊ hoc intellige si mortuus est quia si viueret deberet scindi mater iam mortua ⁊ extrahi ⁊ baptizari. sʒ matre viua nō posset extrahi sine peccato mortali per scisuram qua mater moriatur.

17 ¶ Qua pena puniēdi sunt q ad sepulturā recipiunt aliquē in casu nō cōcesso. R. tenētur ad restitutionē corporis si petatur. Item omniū q̄ occasione illius receperūt. c. fraternitatē: ⁊. c. ex parte. el ꝑ. ⁊. c. cum liberi. eo. ti. vide excōicatio. 5. casu. 42.

18 ¶ Quid si sacerdos parochialis corpus eius qui alibi elegit sepulturā violenter rapuerit vel funus anteqʒ veniret ad manus eorꝫ quibus debebat expoliauit. R. fm Hosti. ⁊ Jo. in. c. cum liberū: ⁊. c. certificari. eo. ti. Et Oldra. ꝯsi. 224. ꝙ tenet restituere quicqd accepit ⁊ ipm corpus: ⁊ vltra hoc perdi quartā canonicam ad similitudinē heredis res hereditarias subtrahētis qui in eis quartā trebellianicā perdit ⁊ ius institutionis debitum quod alias erat detracturus. l. paulus respondit. ff. ad. l. falci. ⁊. l. scriptū. ff. de his qui vt indi. quia prohibere videtur inferre in sepulcrū qui siue in locū inferre prohibeat siue in itinere. l. 1. §. prohiberi. ff. de mor. infe. quidam tenent quo ad canonicā portionē ꝙ nō noceat nisi sit prelatus. Nota tamen ꝙ asserēti corpus sibi deberi cōtra parochiam sibi incumbit onus probandi fm Panor. in. c. ex parte. eo. ti.

19 ¶ Utrum pretextu debiti sepultura possit impediri. R. ꝙ non. nec pretextu cuiuscūqʒ alterius obligationis. l. cū sit iniustū. C. de sepul. vio. nec debet inferri molestia infra 9 dies ab obitu. alias pro tunc est inutile quicquid fit vt in autē. sed nec ante. C. de sepul. vio. qui vero ad domū morientis accedit ⁊ ipsū vel alios molestat vel rebus eius insignia ponit ipso iure cadit ab actione: ⁊ in tantūdem heredibus iniuriati cōdēnatur ⁊ publicatur tertia pars bonorꝫ suorꝫ ⁊ est ifamis: ⁊ idē in eū q circa funus peccat. In aut. Itē qui domū. C. de sepul. vio.

20 ¶ Utrum illi qui habent capellas a religiosis seu ꝑlatis concessas sibi in quibus fecerunt sepulcrum ꝑ se ⁊ suis de domo possint eis inuitis priuari seu alij in ipsis sepeliri cōtra eorum voluntatem. R. ꝙ non. quia talis capella ad sepulcrū reputatur tanqʒ hospitium. 13. q. 1. ebron. sed de iure est ꝙ in fundo in quo quis habet vsum non potest dominus inhabitare inuito vsufructuario digestis de vsu. ⁊ habita. lega. l. si heres. §. finali. ⁊. l. sequente. Si tamen essent extincti: ⁊ eorum domus per mortem: bene

possent alijs concedi. quia mortuo vsuario ille vsus reddit ab proprietarium libere.l.pen.C. de vsufruc. Quidā tamen credunt q de iure canonico prelatus ex iusta causa possit ēt ipsis in vitis alium immittere. vt etiā tenet Ludouicus de Roma in suis nō contrariū de iure ciuili. vel qn propter hoc ipi ipediūt imittere suos. Nō tn̄ sm Hosti.& Gof.q laici non possint habere ius sepeliēdi quātū ad proprietatē. sed quo ad vsum sic. Nō tamen q non potest quis ecclesiā priuare aliquo magno beneficio propter aliquod ius qd habet in ea. de quo.℣.ecclesia.§.fi.

21 ¶ Quid de his qui mandant corpus suū nō debere sepeliri.R̄.q non debet impleri .ff.de condi. insti.l. quidā:& not.21.di.§.nūc aūt in glo.

22 ¶ Cuius expensis fiet sepultura .R̄. q si est vxor q̄ habet dotē & alia bona. si hec oia remanent apud maritū ipe tenet facere expēsas oēs. Si vero soluz dos apud ipm remaneret & alia bona ad alios irēt sic qlibet p rata sua. puta si sunt.c.& alia bona.cc. tenebit pro tertia parte & alij ad quos dicta bona perueniūt pro alijs duabus. Si vero dotē etiā resti tuit sic tenētur heredes vxoris.l.celsus:&.l.se.ff.de re ligi.& sū.fu. Si vero nō habet nec dotē nec alia bona sic tenet vir eas facere.l.i.&.l.si quis .ff. de re. & sū.fu. Si autē sunt alij ab vxore sic tenētur heredes aut pater respectu filij. aut dn̄s respectu serui .d.l.si quis. vide.℣.funus per totū.

23 ¶ Sed quid de leprosis vtrū debeāt sepeliri cū alijs in cimiterio. Pa.in.d.c.sacris tenet q nō. nam cui nō cōicamus in vita.nec etiā in morte Pe.de Anc. tenet ɔtrariū.motus qr causa prohibitionis q̄ fuit i vita cessat in morte.nam nō est timendū q inficiat aliorū defunctorū corpora. Sed pa.ci ibi tenet p̄mū qr est timor in actu sepulture. Itē fetor inficit aerē:& pro hoc adducit bonū tex.in ar.in.c.cū dicat: ꝯ ec. edi.vbi permittit leprosis habere ecclesiā cū cimiterio & vt gaudeāt proprio sacerdote. Si.n.possent sepeliri cū alijs nō permitteretur eis cimiteriū cuz iniuria ecclesie parochialis.

24 ¶ Christus fuit in sepulcro tantuz vna die vsuali & duabus noctibus:& triginta sex horis. hec.s.Tho. tertia parte.q.51.ar.4º. In quo sepulcro nullus alius fuit sepultus nec ante nec post.sm eundē.s.Tho.super Jo.7.c.Quō cimiteriū gaudeāt i mūitate& quō censetur polutū & quō est vnum cū ecclesia.℣.cimiterium per totum.

S Eruitus sm.s.Tho.2ᵉ.q.122.ar.4.in responsione ad.3ᵐ.est triplex.pº est seruitus dei:& sic ois creatura est subdita deo:& seruitus dei ē opus latrie qd pertinet ad seruitiū dei.2º est seruitus peccati sm illud.qui facit peccatū.seruus ē peccati. 3º est qua homo seruit homini. Est aūt homo alterius seruus nō sm mentē sed sz corpus:& ideo opa seruilia sz hoc sunt opa corporalia quibus vnus homo seruit alteri:& ista seruitus est triplex vt habes.s.℣. emptio.§.6.& quō accipiēdo seruitutē proprijssime fiat quis seruus multis modis.vide in .d.6.§. quō possit vendi ibidem. Accipiēdo aūt proprie seruitutem diffinit q est institutio iuris gentiuz qua quis dn̄o alieno ɔ naturā subicit. Insti.de iure perso §. seruitus.di.i.ius gentiū.12.q.2.cū redēptor. Et est impedimentū boni vsus potestatis & iō naturaliter homines eā fugiūt.

¶ Quō serui efficiūtur liberi .R̄.q multis modis.s. cōuincen do in iudicio reū necis dn̄i sui. Itē accusando falsariū monete. Item raptorē virginis dissimulatione preteritū. Itē desertorē militie de quibus habes.l.i.C.pro qui ca.serui pro premio liber ac.& fortius i ɔsciā vr q possit fugere ancilla qn dn̄s cogit eā ad pctm̄ fornicationis:& sic stare vt libera. facit regula q nō est de reg.iuris:& priuilegium meretur amittere qui cōcessa abutit ptāte. de iure etiā pōt implorare officiū epi vt cōpellat dn̄m eā manumittere & pōt cōpelli.l.si lenones.C.de opi.audi. Itē ex manumissiōe.de quo.s.℣.manumissio. Itez ex expositione serui languidi vel de negatiōe alimentorū facta a dn̄o.vide.s.℣.expositus.Itē ex ēptiōe facta a iudeo de seruo xpiano. vide.s.℣.iudeus.§.15. 1

¶ Utrū seruus proprie dictus possit ordinari .R̄.q 2
nō nisi prius manumittat di.54.c.1.2.&.3. & rō ē seruilis vilitas atqz clericalis dignitas.d.54.c.ad/mittūtur:& reuocari pōt sm Ray.infra annū a tēpore sciente dn̄i. Et postqz fuerit reuocatus a dn̄o suo. ipe dn̄s nō poterit sine excōicatiōe inicere manus in eū sm Inno. Sed nec tali seruo si fuerit i sacris licebit cōtrahere matrimoniū. Alijs aūt priuilegijs clericalibus nō gaudebit.c.ioānes.ꝯ de.ɔiug. Si aūt ordinet dn̄o sciente & nō ɔtradicēte eo ipso efficit igenuus & liber ad quoscūqz ordines sit promotus.54.di.si seruus sciēte. Si vero dn̄o ignorāte:& ꝑsentatore & ordinatore.sic si fuit promotus ad minores ordines redigit i pristinā seruitutē.54.nulli. Si vero fuerit promotus ad sacros ordines tunc dabit vicariū. Utrū seruus possit cōtrahere matrimoniū:& quō seruitus sequit ventrem & multa alia pertinentia ad hoc c.vide.℣.impedimentū .pᵐ.de impedimento erroris.§.7.& se.

¶ Utrū tēpore persecutiōis liceat christianis se subicere seruituti infideliū cū pacto q ritus christianorū nō dimittant.R̄.sm Inno.in.c.nisi cum pridem:de renun. q sic. 3

¶ Qui sine causa seruuz occiderit nō minus punict qz qui alienū seruum occiderit.l.i.in fi.ff.de his qui sunt sui vel.alie.iuris. Quid sit āgeria seruitutū .℣. excommunicatio.5.casu.18.& ℣.angaria. Quot modis dicatur vel dicatur seruus & multa alia ad hoc ver. emptio.§.6.& seq. Quō filius sequitur conditionem matris ver.filius.§.xj. 4

Simonia est nomen sumptũ a Simone mago q emere voluit ptãtẽ spũalẽ vt eã postea vẽderet. actu. 8. Dĩ. n. p. q. 3. c. saluator: ꝙ simon magus donũ. s. s. emere voluit: vt ex vẽditiõe signoꝝ q̃ p eũ fierẽt multiplicatã pecuniã lucraret. ⁊ sic illi q spũalia vendũt ꝯformãtur Simoni mago i intẽtione. i actu vero illi q emere volũt. Jlli aũt q vendũt in actu imitant Giezi discipulũ Helisei d quo legit. 4. Re. 5. c. ꝙ accepit pecũiã a leproso mũdato. vñ vẽditores spũaliũ pñt dici non solũ simoniaci. sz ẽt giezite. hec. s. Tho. 2a 2e. q. 100. ar. 1. ad. 3m. dicũtur tñ magis a Simone q̃ a Giezi. q2 magis fuit cõpleta rõ hꝰ pctĩ i Simone q ⁊ vẽdere voluit ⁊ emere itẽdit q̃ i Giezi q solũ vẽdidit donũ dei.

1 ¶ Quid ẽ simonia. R. fm s. Tho. vbi. s. ꝙ ẽ studiosa volũtas emẽdi vel vẽdendi aliqd spũale vel spirituali ãnexũ. volũtas aũt ponit ibi nõ p potentia. sz pro actu eius. oẽ. n. pctm̃ cõmittit p actũ volũtatis. studiosa dr̃. i. deliberata. Nã sola delibatiõe ratiõis põt cõmitti istud pctm̃. nõ tñ punit iudicio ecclesie q̃ nõ iudicat de occultis nisi pcedat ad extra hz Jo. an. j. §. 6. noie aũt ẽptiõis ⁊ vẽditiõis cõpzhẽdit ois ꝯctus nõ gratuitus vt trãsactõis renũtiatiõis ⁊ hmõi. j. §. 9. Spũale aũt dicit tripl'r. s. essentialr vt gra ⁊ virtutes. aliter vt sacra q̃ cãnt graz. actualr seu effectiue. vt pdicare: corrigere: visitare: orare: ⁊ hmõi. q sunt actus spũales. Spũali ãnexũ dr̃ dupl'r fm. s. Tho. i. 4. vno mõ sic ex spũalibꝰ depẽdens vt hñe ecclesiastica bñficia qd dr̃ spũali ãnexũ q2 nõ ꝯpetit nisi hñti officiũ clericale. Alio mõ dr̃ spũali annexũ q2 ad spũalia ordinat sic ius patronatus qd ordinat ad psentãdũ clericos ad bñficia ⁊ vasa sacra q̃ ordinãtur ad sacroꝝ vsum. vide. j. §. 5. Sub pcio aũt cõprehendit oẽ tẽporale qd pecunia extimari põt. ponit. n. Gre. triplex genus muneris quo cõmittit simonia. s. a manu. i. pecunia: a lingua vt pcce: ⁊ ab obsequio. i. q. 1. sunt nõnulli. c. ordinatões: ⁊. q. 3. saluator: ⁊ de singulis dicet. j. §. 9. ⁊ se.

2 ¶ Utrũ illicita sit siue pctm̃. R. hz s. Tho. 2a 2e. q. 100. ar. 1. ꝙ sic triplici rõe. p. q2 res spũalis non põt aliq mõ terreno pcio ꝯpẽsari vt de sapiẽtia dr̃ prouer. 3. preciosior ẽ cũctis opibus: ⁊ oĩa q̃ desiderãtur nõ valẽt huic cõparari: ⁊ iõ Petrus i ipa sui radice simoniacã prauitatẽ cõdẽnãs dixit. pecunia tua tecũ sit i pditionẽ. qm̃ donũ dei existimasti pecunia possidere. 2o q2 id põt eẽ debita mã vẽditiõis cuius vẽditor est dñs. sz platus nõ est dñs spiritualiũ reꝝ fm illud i. cor. 4. sic nos existimet hõ vt ministros xpi: ⁊ dispẽsatores ministerioꝝ dei. 3o q2 venditio repugnat spũalium origini q̃ ex gratuita volũtate pueniũt. vñ ⁊ dñs dicit Mathei. x. Gratis accepistis gratis date: ⁊ iõ emẽdo vel vẽdendo rẽ spũalẽ irreuerẽtiam exhibet deo ⁊ rebꝰ diuinis. pp qd peccat pctõ irreligiositatis. hec ille. ex qbus ẽt cõcludit ꝙ ẽ pctm̃ mortale q2 ẽ ꝯ iustitiã: ⁊ ꝯ legẽ diuinã ⁊ nãlẽ. idẽ dicit i. 4.

¶ Utrũ simonia sit heresis. R. fm s. Tho. vbi. s. in rñ. ad pm arg. ꝙ nõ est heresis pprie. sz fm quãdã exteriorẽ ptestationẽ. vbi sic ait. Sicut religio cõsistit i quadã fidei ptestatiõe quã tñ iterdũ aliqs non hz i corde. ita ẽt vitia opposita religiõi hñt quãdã ptestationẽ ifidelitatis lz qñqz nõ sit ifidelitas i mẽte. fm hoc ergo simonia heresis dr̃ fm exteriorẽ ptestationẽ. q2 i hoc ꝙ aliqs vendit donũ dei. vel. s. s. quodã mõ ptestat se eẽ dñm spũalis doni qd ẽ hereticũ. Sciẽdũ tamẽ ꝙ simon magus pter hoc ꝙ ab apostolis. s. s. graz pecũia emere voluit dixit ꝙ mũdus nõ erat a deo creatus. sz a quadã supna virtute vt dicit Jsidorus i lib. ethimologiaꝝ: ⁊ sic hz hoc iter alios hereticos simoniaci computãt vt pz in libro Augustini de heresibus. 3

Utrũ simonia sit maximum pctm̃. R. fm s. T. ql. 5. q. x. ar. 2. i respõsione ad 3m. ꝙ nõ est maximũ pctm̃ simpl'r. sz maximũ iter illa q̃ ꝯmittũtur circa ꝯctus pecuniarios: ⁊ hoc ẽt est ex hoc ꝙ irreuerẽter se habet homo ad res sacras i quo attingit peccata que sunt cõtra precepta prime tabule.

¶ Utrũ papa possit icurrere vitiũ simonie. R. fm s. Tho. vbi. s. ar. p. ad vltimũ. ꝙ sic: sicut ⁊ qlibet aliꝰ hõ. pctm̃. n. tãto i aliqua psona ẽ grauius q̃to maiorẽ obtinet locũ. q̃uis. n. res ecclesie sint eius vt pricipalis dispẽsatoris. nõ tñ sunt eius vt dñi ⁊ possessoris: ⁊ iõ si reciperet p aliqua re spũali pecuniã d reditibus ecclesie alicuius nõ careret vitio simonie: ⁊ similiter ẽt posset simoniã cõmittere recipiẽdo pecuniã ab aliquo laico non de bonis ecclesie. hec ille. q2 ẽt papa ẽ subditus legibus dei ⁊ legi nãli vt alii homines: ⁊ simonia ẽ ꝯ legẽ diuinã ⁊ nãlez. vt dictũ ẽ i pcedẽti. §. i fi. iõ i illis nõ põt se vel aliũ dispẽsare. sz solũ i iure positiuo vbi hz plenitudinez ptãtis. vñ ⁊. s. Tho. dicit i. 4. di. 25. ꝙ illa opinio q̃ dicit ꝙ i papa nõ cadit simõia ẽ erronea. ꝙ aũt dr̃ i papã nõ cadere simoniã dicit dñs. Ant. post Hosti. in his q̃ sunt simõiaca q2 phibita ex iure positiuo habere locũ. nã ꝯstitutio nõ ligat pmulgãtem. puta vẽdẽdo vicariã: castelldionatũ: aduocatiã: yconomatum: ⁊ hmõi. i. q. 3. saluator: ⁊ de hoc vr̃ itelligẽdũ ꝙ dicit Jo. de lig. extra. co. c. i. ꝙ nec papa nec alii existẽtes in curia ꝯmittũt simoniã si papa sciat ⁊ ex certa scia tolleret. Et Pe. de pal. dicit i. 4. ꝙ iqbuscũqz simonus: ⁊ si pctm̃ nõ euitet: penã tñ iuris positiui cui nõ subest semp euadit. vñ nec suspẽsionez nec hmõi penas iuris positiui timet. sic nec est excõicatus si pcutiat clericũ. dicit ẽt Petrus ꝙ ille qui emeret simoniace beneficiũ vel ordinẽ a papa penã iuris nõ incurreret q2 sic põt dispẽsare in penis iã incursis ita ẽt ꝙ nõ incurrat sic posset alicui puilegiũ ꝯcedere ꝙ pcutiẽdo clericũ nõ esset excõicatus. Qñ aũt dat aliqd bñficiũ p pecunia vr̃ dispẽsare ꝙ possit retinere sic qñ sciẽter dat irregulari dispensat cũ eo. vnde q habuit beneficiũ p simoniaz i curia si hz ꝯsciaz q 4

emanauerit de scīa pape cōferētis penitēdo de pctō nō tenet resignare. sed pōt retinere hec Pe. Pa. Ho .d. c. i. distinguit q̄ si bñficiū hʒ administrationeʒ ordinis vel executionē clauiū ēt papa iuoluit vitio simone. secus si nō hʒ administrationē ordinis vel executionē clauium vt sunt ista hospitalia vel alie administratiōes tēporales. pᵐ ꝓbat nā lʒ titulus beneficij sit de iure positiuo tñ excutio ordinis seu potestatis clauiū ē ð iure diuino: ⁊ ista sunt simoniaca i se ⁊ iō ꝓhibita. i. q. i. qui studet: ⁊ iō in collatiōe ep̄atus nulli dubiū est q̄ papa cōmitteret simoniā: q: ep̄atus est ordo: ⁊ cū ista sint ꝯnexa nō excusaret dicēdo se recipe pecuniā ꝓ tēporalibus. q: vēdendo vnū ex cōnexis vendit ⁊ reliquū. vt. i. q. 3. si quis obiecerit. sʒ i alijs bñficijs nō hñtibus exequtionē ordis vel clauiū papa nō cōmiteret simoniā: q: ꝓhibitio est tm̄ i illis iure positiuo q̄ papa nō ligat hec Pa. idē dicit in glo. i. 𝔟. illite. c. cū pridē: de pactis: ⁊ idē Pa. i. c. extirpāde: de ꝓben. i si. totius. c. sic cōcludit. Ex p̄dictis oib⁹ elicit ꝯclusio. Ex pecunie datiōe pp beneficij spūalis istitutionē simoniacuʒ crimen orit adeo q̄ ēt papa tali crimine iuoluit si talis bñficij administratio ⁊ executio clauiū ptātem seu altaris administrationē ꝯcernit alias secus. vt Ber. in. d. c. i. aliqua dicere q̄ sunt aliqualr ꝯ hic dicta. sed tu tene vt hic. Cōclusio igit est q̄ nūq̄ ipe vel ille cum quo cōmittit simoniā ex certa scia nō incurrūt aliquā penā iuris ⁊ pōt recipiēs beneficiū ab eo scienter simoniace retinere beneficiū. 2° q̄ ipe in his que sunt simoniaca de se peccat ꝯfaciēdo ⁊ est simoniacus. secus in alijs.

5 ¶ Pro declaratiōe illius qd̄ dr̄ i diffinitiōe. s. §. i. de spūali. vel spūali ānexo. Notādū sm̄. d. ar. flo. 2ª. p. ti. ꝑ. c. 5. §. 15. qui incipit dicto de ꝯtibus: ⁊c̄. post durā. ⁊ Ricar. i. 4°. q̄ spūale dr̄ duplr. s. i cōparatiōe ad spūʒ. s. ⁊ i cōparatione ad spūʒ humanū. spūale ꝑ mō. dr̄ triplr. s. añcedēter seu dispositiue. eēntialr: ⁊ ꝯsequēter siue effectualr. eēntialiter. vt gr̄a: charitas: ⁊ virtutes isuse siue gratuite: ⁊ tale spūale neqʒ de iure neqʒ de facto vendi pōt vel emi. q̄ntum. s. ad efficatiā trāsferēdi ⁊ acquirēdi ea. q: nō est hois ea trāsferre vel dare. sʒ dei. de his habes. i. q. i. c. i. ⁊ ibi glo. vt tñ q̄ de facto possint vendi ⁊ emi quātū ad simoniā ꝯtrahendā vt dicit Pe. de pal. in. 4°. q: simon magus voluit emere simoniace gr̄aʒ illā apostoloꝝ q̄ erat caracter ep̄alis ⁊ gr̄a miraculosa. s. q̄ spūs. s. visibiliter descēdebat. Antecedēter seu dispositiue seu causaliter. sunt spiritualia sicut sacra. que causant gratiam ⁊ virtutes. Et q̄uis hʒ. s. Tho. ⁊ Pe. de pal. oia sacra causent gratiaʒ caracterē vel ornatum spiritualē sunt tñ corporalia: ⁊ ista vendi possunt de facto nō tamen de iure vel licite sed cum simonia vt in. c. nō satis: ⁊ in. c. cū i ecclesie. co. Tertio mō accipit spirituale effectualiter. siue ꝯsecutiue vt sunt ea q̄ ꝓueniūt alicui ex aliquo dono vel officio spirituali vt prophetizare miracula facere. diuinū officiū celebrare: ⁊ talia spiritualia non possunt vendi. redimi. vel resignari pro pecunia. c. querelā: co. i. q. i. nullus ep̄s. d. 2°. intellige nisi sm̄ q̄ infra de calice: sepultura: ⁊ similibus. Annexū spirituali. istis modis dictis est omne illud in quo spirituale ministrat. vt vasa sacra. ecclesia. cimiterium reliquie sanctoꝝ vestis sacerdotalis: ⁊ hmōi. Depēdere aūt dicit a spirituali: omne id qd̄ nō pōt haberi nisi ꝑsupposito spirituali vt habere ecclesiaʒ vel dignitatem ecclesiasticā: canonicā: vel prebendā siue aliud beneficiū ecclesiasticū vel ius percipiendi decimas primitias vel oblationes ⁊ quicqd cōpetit clericis ratione ordinis: ⁊ tale annexū vel depēdens nō potest vendi. c. ad aures. c. ad nostrā: co. tit. aliter cōmittit simonia ⁊ propterea procuratores reꝝ ecclesiasticaꝝ vt prepositus: yconomus: ⁊ vicedominus qui ꝑest rebus epi: ⁊ similiter defensores vt aduocatus vniuersitatis ecclesie sindicus. s. qui preest causis ecclesie ⁊ castaldus siue maior domus qui. s. habet curā reꝝ exterioꝝ epi: ⁊ iudex epi: ⁊ similiter subiecti regule. vt archidiaconus: archipresbyter: canonicus: monachus ⁊ quilibet ecclesiastico mancipatus officio. tales si per pecuniā ordinātur simoniaci iudicātur. sm̄ archi. 2. q. 3. saluator. Intellige tñ sm̄ Ray. quādo talis administratio habet annexuʒ aliquid spiritualitatis ⁊ venditio refert principaliter ad tale spirituale. Nota etiā sm̄. s. Tho. 2ᵉ. q. 100. ar. 4°. q̄ annexū spirituali est. 2° mō sicut ex spirituali dependens sicut habere beneficia ecclesiastica q̄ nullo mō possunt eē sine spirituali ⁊ propter hoc ea nullo mō vendere lʒ q: eis venditis intelligātur etiā spiritualia venditioni subici. Quedā aūt sunt ānexa spiritualibus inquantum ad spiritualia ordinātur sicut ius patronatus qd̄ ordinat ad presentādū clericos ad ecclesiastica bñficia ⁊ vasa sacra q̄ ordiant ad sacroꝝ vsum. vnde hmōi nō presupponūt spiritualia. sed magis ea ordine tēporis precedunt: ⁊ ideo aliquo mō vendi possunt. nō aūt inq̄ntū sunt spiritualibus annexa. Itē nō sm̄ eūdem doctorē. s. quol. 8. q. 6. ar. ꝑ. q̄ aliquis actus dicitur spiritualis dupliciter. vno modo ex parte principij. quādo. s. actus cōpetit alicui persone pp aliquid spirituale qd̄ i ipo est. sicut ep̄o consecrare basilicas: ⁊ dyacono legere euāgeliū: ⁊ tales act⁹ sunt ꝯsequētes ad spiritualia ⁊ i talibus cōmittit simonia si aliquis itendat ipm actū vendere. Alio mō est aliquis actus spiritualis nō ex parte principij. sed ex parte finis tantum sicut docere liberales artes quaꝝ veritas spiritualis est. sʒ hmōi doctrina nō cōpetit alicui propter aliquod spirituale officiuʒ ⁊ in his cōmittit simonia si vendat finis qui spiritualis est. s. ipa veritas nō aūt si aliquis sua opera locet: ⁊. 4°. sententiaꝝ: di. 25. q. 3. ar. ꝑ. q̄l. 3ª. dicit q̄ duplex est spirituali ānexū. quodā est annexus ipsis sacramētis. sicut vasa sacra: ⁊

e hmói.quedá q̃ sunt anneta officijs sacris. sicut deci me ⁊ ius patronatus sm ꝙ est potestas p̄sentandi clericos ad beneficiū ecclesiasticū:⁊ i vtroqȝ cómit/ tuꝛ simonia quátū ad id qḋ de spiritualitate habet. hec ille. Spirituale vero dictū in cóparatiōe ad spi ritū humanū: est etiam duplex. p̄ per essentiá.s.sci/ entie ⁊ virtutes humanitus acquisite:⁊ hec: nec de iure nec de facto vendi possunt. vt patet prouer.17. Quid inquit prodest stulto cū scientiá emere nó pos sit.2ᵒ dicitur spirituale per causam vt doctrina dictaꝝ scientiaꝝ q̄ de iure ⁊ de facto vendi possunt aliquá/ do.aliquádo tamen nó sine simonia vt infra:⁊ tali spirituali sunt ánexe schole libri:⁊ hmói:⁊ talia vē/ di possunt nisi ecclesia locū scholaꝝ assignasset do/ ctori. Et.2ᵉ.q.100.ar.4.ad pᵐ dicit.ꝙ oia tēporalia sunt annexa spiritualibus vt finis ⁊ ideo ipa quidez tēporalia vendere licet.sed ordo eaꝝ ad spiritualia sub venditione cadere nó licet.

6 ¶ Ad declarationē illius ꝙ dicitur indiffinitiōe.§.p̄. ꝙ est volūtas.queritur vtrū sola volūtas faciat simo niacum.R.sm s.Tho.2ᵉ.q.100.ar.vltimo in respó sione ad.6.argᵐ. ꝙ quo ad deū sola voluntas facit simoniacū.sed quo ad penā ecclesiasticā exterioꝛez non punitur vt simoniacus vt abrenūtiare teneatur.sed debet de mala intentiōe penitere.hec ille.qualiter nó tenetur ad restitutionē. v.de.ꝟ.restitutio.§.15. Qui/ dá tñ dicūt sicut Tancre.⁊ Ber.in.c.vltimo.eo.ti. ꝙ nó sunt simoniaci.quidá dicūt ꝙ sic. sed possunt cōcordari sm mentē.s.Tho.ꝙ sunt simoniaci quo ad deū ⁊ ad peccatū moꝛtale. sed quo ad restitutio nē ⁊ quo ad alias penas iuris non sunt simoniaci vel quo ad ecclesiá seu foꝝ cōtentiosum.

7 ¶ Ad declarationē illius qḋ dicitur emendi ⁊ vendē di in.d.diffinitiōe. Notandū sm .d.ar.flo.2ᵃ.pte.ti. p̄.c.5.§.5.ꝙ quádo datur tēpoꝛale pꝛo spirituali illa dictio pꝛo si impoꝛtat appꝛetiationē vel cōmutationez vel causam pꝛincipalē intentá ita ꝙ illud tēpoꝛale sit vt pꝛetiū rei spiritualis vel pꝛopter hoc pꝛincipa liter detur ipm spirituale est simonia. sed si illa di/ ctio.pꝛo ipoꝛtet cám finalē secūdariá.seu adminicu latiuá vt.s.detur.ob reuerētiá facioꝛ vel ad susten/ tationē ministroꝝ vel ad seruandū pias cōsuetudi/ nes:vel ex deuotione vel pp penā vel penitentiá.vel rōe recoꝛdatiōis vt in receptiōe religionū.j.§.58.⁊ se.⁊ aliquid.§.2.⁊ nó vt pꝛetiūz ipsoꝝ nó est ibi si/ monia.ita tñ ꝙ cesset ois pactio ⁊ ꝯuentio.1.q.2.q̄ pio.Qñ tñ subtrahūtur hmói spiritualia a nó dan tibus pecuniá vel exigūtur a nó valētibus dare:vel ēt a valētibus.sȝ a nolētibus dare extoꝛquentur pꝛi/ us añ collationē spūaliū multū p̄sumitur de simōia. secus si libere spūalia traderētur ⁊ post collationē no lētes dare ēt cogerētur ad dádū vt subsidiū vel rōe cō suetudinis.vñ pōt eē simōia i vtroqȝ.quiqȝ i altero tñ.s.qñ itēdūt vt dictū ē.i minimis tñ nó ē p̄sūptio simonie sm s.Tho.q̃uis possit eē apud deū.

¶ Sed quid si neqȝ ministrās spūale neqȝ accipiēs aliqd dat vel accipit vel paciscitur de dando vel acci/ piendo.sȝ ipis ignorātibus.amicus accipientis spiri tuale dat aliquid cū pacto cōsiliario ministrantis vt ad ministrandū inducat.R.ꝙ lȝ dans spirituale ⁊ recipiens nó sint simoniaci ex quo nó sciunt aliqd. tñ tam amicᵘˢ pꝛedictus q̄ ꝯsiliarius sunt simonia ci.1.q.1.statuimus. Nota etiá sm Hosti.ꝙ si qs offe rat pecuniá vel pꝛeces pꝛo me vel pꝛomittat pecuniá si expꝛesse cōtradixi nó obest mihi.c.sicut tuis.eo.ti. secus si me sciente ⁊ ꝯsentiēte tūc dicoꝛ interponere voluntatē meá:⁊ ideo quátūcūqȝ occultū sit simo/ nia est ⁊ renūtiare debeo si aiaȝ meá saluare volo. Si vero sit me penitus ignoráte ⁊ ab inimico meo volēte pꝛomotionē meá impedire de qua sperabat nó cōmittitur simonia quo ad me ne ex dolo suo cō/ modū repoꝛtet.c.sicut tuis.eo. si aūt amicus meus dedit pecuniá ꝓ pꝛomotiōe mea simoniace pꝛomo ueoꝛ.sȝ nó sum simoniacus.s.cū sit me ignoꝛante tñ renūtiare teneoꝛ.c.de simoniace.eo.⁊.c.de regulari/ bus.ꝯcoꝛ.Inno. Sed ꝟꝟ.dicit ꝙ si me nesciēte pꝛo missa est pecunia pꝛo mea pꝛomotione quá post ea solui vel ēt iam solutá restitui lȝ grauiter peccauerī ⁊ lȝ i male factis ratihabitio retro trahatur ⁊ man/ dato comparetur pōt tamen eps dispēsare q: re vera nó fui simoniacus i receptiōe bñficij.sic nō Tancre. in.c.sicē nobis.eo. Cōcessio talis vt dr in de rectoꝛio. iuris cēsetur simoniaca:⁊ alle.j.Ber.⁊ Hosti. Ricar. Et i.4ᵒ.dicit idē:⁊ sic tenetur renūtiare. Dicit ēt Inno. i.c.tátá.eo.ꝙ si qs obtinuerit oꝛdinē vel bñficiū alio dáte pecuniá nó oꝛdinatōi nó ē simōia.ēt si sine pe cunia nó erat obtēturus.ar.1.q.6.§.si. Si át ipe oꝛ/ dinatus pecuniá dedisset ēt si sine pecunia obtentu/ rus erat oꝛdinē.simōia ē ar.1.q.3.§. vltimo:⁊.q.6.ꝑ c.1. Idē ꝟꝟ.dicit q dat pecuniá alicui ex familiari/ bᵘˢ p̄lati vt det sibi igressuȝ ad ipm cū itendat aliqd spūale vt oꝛdinē vel bñficiū obtinere simoniá neuter cōmittit.sȝ si dat vt faciat verbū ꝓ eo ad ꝑsuadēdū vel ꝯsulēdū p̄lato de collatiōe alicuius spiritualis si moniá vterqȝ ꝯmittit.1.q.1.qcūqȝ.pecuniá aūt quá recipit mediatoꝛ p se retinere non pōt.hec.d.ar.flo. Pa.aūt i.c.de simoniace.eo.dicit.p̄.ꝙ si qs adipi/ scatur oꝛdinē per simoniá cōmissam eo sciente ⁊ ꝯsen/ tiente tacite vel expꝛesse.vel ipomet pecuniaȝ dante tūc sm oēs solus papa dispensat. nec etiá papa so/ let dispensare.1.q.1.erga:⁊.c.pen.eo.ti. ⁊ iste sic si/ moniace scienter oꝛdinatus. nó solum est suspensus ab oꝛdine simoniace recepto.sed etiaȝ ab omnibus oꝛdinibus.vt.32.di.verum:⁊.1.q.1.reperiūtur.secū do dicit ꝙ si fui cōmissa eo ignoꝛante nec postea ra tum habente tunc dispensat episcopus indistincte. quáuis quidá distinguant quádo est notū:⁊ in isto casu non est suspensus ab omnibus oꝛdinibus. sed solū ab oꝛdine simoniace suscepto. vnde alios oꝛdi/ nes licite receptos exequi potest ⁊ bñficia retinere ⁊ 8

recipere de novo qꝛ iste nō ē simoniacus. nō pōt tñ promoueri ad maiorē ordinē nisi dispēset in ordic simoniace recepto: qꝛ alias videret per saltū pmotus. 52.c.1.ō de.p sal.p.p totū. Dicit.3°. qꝙ si qs acq sivit beneficiū curatū vel dignitatē simoniace sciēter ꝛ spōte renūtiet bñficio pōt dispēsari secū per epm ad aliā ecclesiā: ꝛ i illa in qua ē cōmissa simonia vt habeat ibi aliqđ beneficiū: ꝛ vt ministret in minoribus. si vero expectet sniaz nō dispēsat secū per epm nec i illo nec in alio beneficio. 4° qꝙ si fuit data pecunia ab emulis eo ignorāte nō obest sibi. 5° si fuit datū ab amicis ipo ignorāte ꝛ tunc si sponte renūtiat pōt secū dispēsari. Si vero nō sponte renūtiat nō dispēsat secū epus in eodē. secus i aliis. alia vero beneficia. si nō curata ꝛ non in dignitate pōt habere sine dispēsatiōe. 6° dicit qꝙ qñ obtinuit simplex bñficiuz interueniēte simonia eo ignorāte ꝛ sponte renūtiat pōt epus dispēsare ēt vt habeat illud bñficiū ea vice. 7° qꝙ si fuit cōmissa eo sciēte vel eo nō spōte renūtiāte nō admittit secū dispēsatio p epm: itellige semper qñ nō renūtiat certioratus. hec Pa. Et.s.Tho.2a2e. q.100.ar.vltimo.i respōsione ad pm argm. dicit qꝙ ille q simoniace recipit sacrū ordinē recipit qdem caracterē ordinis pp efficatiam sacramēti. nō tñ recipit grāz neqꝫ ordinis executionē eo qꝙ quasi furtiue suscepit caracterē ꝯ principalis dñi volūtatē: ꝛ iō est ipo iure suspēsus ꝛ quo ad se vt.s.de executiōe sui ordinis nō se itromittat ꝛ quo ad alios. vt.s. nullus ei comunicet i ordinis executiōe siue sit pctm eius publicū. siue occultū: ꝛ punit vlterius p depositionē qñ ꝯstiterit de crimine iudici. nec pōt repetere pecuniaz quā turpiter dedit lꝫ alius iniuste detineat. Si vero sit simoniac° qꝛ ꝯtulit ordinē simoniace vel qꝛ ꝯdit vel recepit beneficiū simoniace vel fuit mediator simonie si ē publicū ē ipo iure suspēsus ꝛ quo ad se ꝛ quo ad alios. ſꝫ qñ est occultū est suspēsus ipo iure quo ad se tñ. Et idē.s.Tho. ibidē in respōsione ad vltimū dicit qꝙ dispēsare cū eo qui ē beneficiatus simoniace sciēter solus papa pōt. In aliis aūt casib° pōt ēt epus dispēsare. ita tñ qꝙ prius abrenūtiet qđ simoniace acqsiuit ꝛ tūc dispēsationē cōsequatur vel paruā vt habeat laicā coionē: vel magnaz vt post pniaz in alia ecclesia i suo ordine remaneat vel maiorē vt remaneat in eadē. ſꝫ i minōibus ordinibus: vel maximā vt in eadē ecclesia ēt maiores ordines ꝯsequat. nō tñ platiōes accipiat. hec.s.T. vide reliqua q ptinēt ad penas. j.§.64.ꝛ se. Nō bꝫ.s.Tho. 4°.di.25.q.3.in expositiōe lr̄e. qꝙ cōtingit qñqꝫ i ipa datiōe beneficij vel ordinis simoniā iteruenire p mediatores altero vel vtroqꝫ ignorāte: ꝛ tūc fit simoniace ordinatio ꝗuis nō sit simoniacus q ordinat vel ordinat qñqꝫ ēt pōt eē simoniacus ex alia cā ꝛ nullū pactū ex ipa datiōe spūaliū interuenire: ꝛ tūc nō simoniace ordinatur aliquis. ꝗuis sit simoniacus vel ordinans vel ordinatus.

¶ Itē notādū p declaratiōe eiusdē qđ ponit i diffinitiōe.§.1.s. emēdi ꝛ vedēdi qꝙ i oi emptiōe ꝛ vēditiōe iteruenit pciū qđ est pecunia vel id qđ pecunia mēsurari pōt. vñ ſm.s.Thoā2e.q.100.ar.5. noie pecunie intelligit cuiuscūqꝫ pciū qđ pecunia mēsurari pōt. Manifestū est aūt qꝙ obsequiū hois ad aliquā vtilitatē ordinat q pōt pcio pecunie extimari. vnde pecuniaria merede ministri ꝯducunt: ꝛ iō idē ē qꝙ aliqs det rē spiritualē p aliquo obsegio tēporali exhibito. vel exhibēdo: ac si daret p pecunia data vel pmissa qua id obsequiū extimari posset. Silr etiā qꝙ aliquis satisfaciat pcibus alicui° ad tēporalē grāz qrēdā. ordinat ad aliquā vtilitatē q pōt pecūie pcio extimari: ꝛ iō hic ꝯhit simonia accipiendo pecuniā vel qualꝫ aliā rē exteriorē. qđ ptinet ad mun° a manu: ēt etiā ꝯhit p munus a lingua: vel ab obsequio. Et sic ē triplex munus ſm qꝙ Urbanus papa dicit .1.q.3. saluator. Quis qs res ecclesiasticas nō ad qđ istitute sunt. ſꝫ ad ppria lucra munere lingue: vel obsequii: vel pecunie largit: vel adipiscit: simoniacus est. Quidaz addunt quartū. s. munus sanguinis supra.§.1. circa si. ꝛ infra.§.se.

¶ De munere a manu qđ ē pecunia large sumēdo pecuniā p rebus corporalibus exterioribus mobilibus siue imobilib° q tēporalr possidētur.1.q.3.totaz ꝛ nō ſm.s.Tho. qꝙ munus a manu. aut est tale. aut tñ: qꝙ psumit icinare affectū ad collationē rei spiritualis pp ipm: ꝛ tūc presumit simonia: vel hoc tam paꝝ est qđ nō psumit icinare affectū ad collationē rei spiritualis: ꝛ tunc nō est simonia: ꝛ hoc qdē verū quātū ad iudiciū ecclesie. q de exteriorib°. ſꝫ quo ad deū semp est simonia qñ ꝗtūcūqꝫ tēporale dat pro spūali. hec bꝫ.s.Tho.4.di.25.q.3.ar.2.qa.1.ad.6m. Ad iudicādū aūt de simonia. cū dubitat. attēdenda sunt maxime quatuor q istis versibus ꝯtinentur. Munerib° dādis attēdas quatuor ista. Quis dās quis vel petens q res q cā petendi. Prouerbiū ē: nec oia: nec oēs. neqꝫ ab oibus. qꝛ valde ihumanū est a neie recipere velle. sed oia ꝛ ab oibus vilissimū. sed esculentū ꝛ poculentū qđ infra triduū ꝯsumi potest recipe lꝫ. de rescrip.c. statutū: lib.6. Cōsiderari dꝫ p qd offerat. Itē quale offerat. Item a quo det. s. an paupere vel diuite. Itē ad qđ offerat. Itē qua intentione. Item ꝗtā. Itē qñ si tēpore donatiōis an. s. instante necessitate: vel alias ꝯferat: ꝛ ſm hoc psumit p ꝛ ꝯ.e.ꝛ si ꝗstiōes: si igit ꝗtitas sit modica ꝛ det sine pacto ꝛ absqꝫ corrupta itentiōe. nō ē apparēs qꝙ sit simonia Est etiā simonia si munus qđ datur sit de rebus ecclesie. vt dictū est.s.§.4.

¶ De munere a lingua. dicit.s.Tho.2a2e.q.100.ar.5. ad.3m.ar: qꝙ dr vel ipa laus pertinēs ad fauorē humanū qui sub pcio cadit vel etiā preces ex qbus acqrit fauor humanus vel ꝯ triū euitet: ꝛ iō si aliqs principalr ad hoc itendit. simoniā cōmittit: dr aūt ad hoc principalr itendere qui preces p indigno por

pcēs exaudit. vñ ipm factū ē simoniacū. si aūt pre
ces ꝓ digno porrigātur: ipm factū nō ē simoniacū:
q2 iubē debita cā ex qua illi pro quo pces porrigū/
tur. spirituale aliqd ꝯferr̄ tñ pōt eē simonia in intē/
tione si nō attēdat ad dignitatē persone sed ad fa/
uorē humanū. Si vero aliquis pro se rogat vt obti
neat curā aīaꝝ ex ipa ꝓsumptiōe reddit̄ idignus: ⁊
sic pces sunt pro idigno. Licite tñ pōt aliqs si sit in
digēs ꝓ se bñficiū petere ecclesiasticū: sine cura ani/
maꝝ. hec. s. Tho. idē dicit i. 4^c. addēs ꝙ qñ fiūt pre
ces pro aliquo potēte q periculū cōminat̄ q̄ dñr ꝓ/
ces armate: māifeste simonia cōmittit̄. si pp hoc be
neficiū ecclesiasticū def̄: oia ista itellige quo ad foꝝ
ꝯtētiosum. quo aūt ad ꝯsciaꝫ. dic vt. §. 20. vtrū sit si
monia dare beneficiū ꝯsanguineo. ℣. bñficiū. 2. §. 13.
circa fi. ⁊. 12. ⁊. ℣. acceptio ꝑsonaꝝ a pñ^o vsqꝫ ad. §. 5
.d. ar. f. dicit ꝙ q^m ad illō ꝙ dictū ē qñ ꝓcurat bñfi/
ciū curatuꝫ. ꝙ i curia ꝑdicat̄ ꝯriū: dño Ant. i. c. tua:
de eta. ⁊ quali. post Inno. sic ait: qñqꝫ pces interpo
nūtur a se ⁊ pces iterponēs hꝫ respectū ad solū deū
⁊ ipius obsequiū: ⁊ nō potētias vel diuitias secula/
res: ⁊ ꝓ hoc nō intēdit i aliquo obligari ordināti. in
hoc nō peccat nec simoniacus ē. dūtñ ꝑsona sit di/
gna. 8. q. 1. qui epatū. Hoc tenuit veꝝ Ray. Ugo. ⁊
Archi. 1. q. 1. ordinationes: ⁊ Hosti. Qñqꝫ preces in
terponūtur ex necessitate ꝓ beneficio simplici ⁊ alias
idiget. si aūt pro curato vel dignitate vel nō idiget:
pces sunt iniuste. etiā pro digno: de rescrip. ad au/
res. 1. q. 2. clericos: ⁊ cōiter doc. ⁊ nō ꝙ id qd̄ dicit. s.
Tho. ꝙ qñ petit ꝓ se bñficiū curatū ē simonia: iste
dicit eē pces iniustas ⁊ iō dicēdū ꝙ sunt pces iniuste
vt iste dicit ⁊ ꝙ ꝓsumit̄ simonia hꝫ ꝙ dicit. s. Tho.
qñqꝫ pces iterponūtur ꝓ se ⁊ digno: respectū habēs
ad vtilitatē ecclesie ⁊ deū. intēdit tñ obligari pro/
mouēti. pp hoc q2 aliter forte non pōt ipm mouere
ad ꝯferēdū ⁊ hic foret simoniacus. Si ꝓrigit pro se
digno ⁊ videt aliū magis idigere vel magis dignū
vr̄ peccare. nō tñ tenet̄ renūtiare. Si interponat̄ ab
alio ꝓ indigno simonia ē. Si vero ꝓ digno ⁊ sunt
spirituales. nō vitiāt. Si ꝓ digno ⁊ sunt carnales. si
nō principaliter mouēt nō iducūt simoniā: i dubio
si iterponūtur a parēte ꝓsumunt̄ carnales ⁊ illicite:
⁊ vitiāt nisi ꝯstet ꝓ digno: ⁊ si sunt iterposite ab ex/
traneo ꝓsumūtur spirituales: ⁊ ꝓ digno. potius qꝫ ꝓ
idigno. Et aduerte ad vnū ꝙ qñ interponūtur a se
vel ab extraneo. nō iducūt simoniā nisi interponat
eas aīo se obligādi ex pcibus collatori: vel itendens
se exonerare i aliquo debito: vel s̄uitio. quo ei tenet̄.
Tūc. n. dicet̄ simonia q2 i talibus idē ē remittere qd̄
dare etiā si remittat̄ obligatio nālis tñ. quo obliga
tus ē ad tantūdē ⁊ antidota. ff. de calū. l. 2. ⁊. l. 3. in
pn. ff. de pe. here. l. sed ⁊ si lege. §. ꝯsuluit. q2 ad hoc
vt cōmittat̄ simonia oꝫ ꝙ munus iteruenīat. 1. q. 1.
sunt nōnulli: de simo. q̄relā: ⁊ si iterponātur tales ꝑ
ces ꝓ ꝯsilio. nō ē simonia. q̄uis aliqñ iniuste: ⁊ pec

catū: ⁊ tūc nō tenet̄ renūtiare. c. fi. co. vñ i oibus casi
bus vbi dr̄ ꝙ ē simonia. si ē certū ꝙ nō itēdebat se
obligare nō ē hꝫ veritatē simonia. si est certū ꝙ aīo
obligādi. est simonia. si vero ē dubiū: ⁊ pro idigno
tūc ꝓsumit̄ ꝙ aīo obligādi: ⁊ iducūt simoniā. si fiūt
ꝓ digno tūc nō ꝓsumit̄: q2 ē cā: ⁊c̄. Si ꝓ digno ad
excludēdū tñ magis dignū. posset eē ꝓsumptio: ⁊c̄.
Qñ aūt pces sunt spirituales sunt licite: ⁊ nō vitiāt.
īter quas reputātur pces patronoꝝ: de elec. cū in ter
ra. ⁊ de iur. pat. nobis. Quid si nō collatori sꝫ fami
liari porrexit pces. R. sm Inno. ꝙ idē est. Si autē
adulat̄ vr̄ hꝫ Inno. munus ab obsequio. hec. d. Ant.
trūcate. Et nō ꝙ pces dñr carnales qñ illi q pcant̄
attendūt ad parētellā principalr̄: vel amicitiā ro/
gantiū: ⁊ platus pp ipas principalr̄ mouet̄: ⁊ tunc
ꝓsumit̄ simonia q2 videtur succeder̄ loco pcij. 1. q. 1.
ordinatiōes: porrigere preces ꝓ alijs sacris. vel spi/
ritualibus a bñficijs vel ordine nō vr̄ ꝓhibitū exce/
pto religioso q nō hꝫ velle vel nolle. 12. q. 1. nō dicat̄.
Pro itellectu huius. §. sciendū ꝑ ꝙ laus nisi sit ex in
tentiōe ad causandū fauorē humanū apciabilē. nō
pōt sm deū cāre simoniā. rō ē q2 i simonia iducit̄
quidā ꝯctus nō gratuitus i quo oꝫ aliqd̄ apciabile
dari vel recipi: ⁊ oꝫ ꝙ itēdat̄ principalr̄. 2° sciendū
ꝙ pces nūqꝫ iducūt simoniā nisi porrigēs illas in/
tēdat principalr̄ se obligare ꝓ spirituali. 3° sciendū
ꝙ idē est ꝙ itēdat se qs obligare ꝓ ꝯsequēdo spūali
⁊ liberare se ab obligatiōe. 4° sciēdū ꝙ qñ nō ꝯstat
de intentiōe recurrēdū est ad idicia q̄ accipiēda sūt
hꝫ ꝙ dictū ē i pcedēti. §. ⁊ melius. § . x. Et qñ dr̄ ꝙ ē
simonia itelligēdū ē i foro ꝯtētioso vel corā ecclesia
nisi vt dictū est itēdat principalr̄ fauorē humanuꝫ
vel itendat se obligare principalr̄: vel itēdat se exo/
nerare i aliquo debito seruitio quo ei tenet̄ ⁊ hoc in
tendat principaliter.

¶ De munere ab obseqo q̄rit̄ vt^m seruiēs alicui ꝓla/ h
to vt ꝯsequat̄ bñficiū spirituale. vel monasterio. vt i
eo recipiat̄. vel hmōi. sit simoniacus. R. sm distin/
ctionē. doc. Aut. n. obsequiū ē corporale ⁊ illicitum.
aut corporale ⁊ de se licitū. Aut spirituale. Si est ꝑ
mō vt q2 seruiuit ꝓlato i faciēdis vsuris. mercātijs.
vel lenocinijs pro eo: aut etiā ad carnalia deputatū
vt q2 seruit ad vtilitatē cōsanguineoꝝ suoꝝ. vel pa/
trimonij sui. tūc seruiēs i hmōi pro habēdo ordine
vel beneficio vel alio spirituali simoniaꝫ cōmittit ⁊
cōferēs pp hoc aliqd spirituale. 1. q. 3. saluator: ⁊. s.
Tho. 2^e. q. 100. ar. 5. ad. 3^m. sequit̄ Duran. ⁊ Ricar.
⁊ i foro ꝯtēcioso iudicat̄ simplr̄ simoniacus i foro
vero pnie qñ itēdit principalr̄. Si autē obsequiū de
se sit honestū. vel ad spiritualia ordinatuꝫ. puta la/
borat ꝓ ecclesie vtilitate. eūdo Romaꝫ vel alias la/
borat i seruiēdo ꝓlato. i officio aduocādi. vel alias
i ministroꝝ eius auxilium. ex ipa deuotiōe obsequij
redditur dignus ecclesiastico beneficio sic̄ ⁊ pp alia
bona opa. vñ nō itelligit̄ eē munus ab obsequio: ⁊

i hoc casu loquit Greg. i registro dicēs ecclīasticis
vtilitatibus deseruiētes.ecclesiastica dignū ē remu/
neratiōe gaudere: ⁊ tūc si pactio nō interuenit pōt
absqꝫ simonia bñficiuz ecclesiasticū dare ei q obse/
quius est.vt nō habeat occulus ad obsequiū princi/
paliter.sꝫ ad dignitatē persone.hec.s.Tho.vbi.s.⁊
i.4.sniaꝝ.Si aūt obsequiuz est pure spirituale qd̄ eēt
īpositū beneficio tūc bꝫ s.Tho.idubitāter pōt ex pacto
cōferri beneficiū ita q ille pmittat tale obsequiū vt
puta celebrādo talē vel talē missaz.de pben.signifi/
catū.Silr ſm Hosti.si alicui pbende vel bñficio eēt
īpositū onus.q qui bꝫ tenet docere pōt fieri pactio
seu exactio pmissiōis qñ ei confert: de tali obsequio
exhibēdo absqꝫ simōia itellige q ecclesia nō iudicat
simoniacū tñ si intēderet principalr tale obsequiuz
p spirituali eēt simonia.Sed ⁊ alicui pbēde cui nō
est ānexū hoc onus.cū vacat posset iponi.j.§.13.Re/
cipere aūt aliquē i canonicū eo pacto vt doceat si/
monia ē bꝫ Hosti.Nō q nō solū pdicta inducūt si/
moniā i dātibus.seu paciscētibus.sꝫ etiā i ɔsentiēti/
bus.siue mediatoribus.c.p iqsitionē:de elec.⁊.c.2.d
ɔfessio:nec nō i paciscētibus aliquid dare vel facere
ministrātibus.sꝫ etiā ministris.seu familiaribus ad
ministrātis.sic̄ de Jezi.Dicit etiā Ricar.q lꝫ eps se
cerit pactū vel pmissionē p aliquo bñficio dando ⁊
postea oblitus talis pacti pure cōfert q nō ē simo/
niacus.quo ad ecclesiā.j.§.2.nec etiā ille q recepit si
hoc pactū ignorat.Itē nō ſm Hosti. q si eps rece/
pit clericū ad seruitiū tēporale pstādū.pmittēs sibi
aliqd̄ salariū ānuatiꝫ donec puideat sibi de bñficio
cōpetenti:⁊ cōcludit q est licitū dūmō nō se obliga
uerit ad seruitiū tēporale prestandū.nec cōmittitur
simonia si remittit primo salariū cū cōfertur benefi
cium.qꝛ salariū erat sub cōditione ⁊ facta collatiōe
expirat obligatio.secus si promissio fuisset pura ⁊ p
petua.intellige quādo seruitiuz nō est causa princi/
palis.sed impulsiua.ſm Pa.infra.§.61. Nota pro
declaratiōe totius.§.q ad hoc q sit simonia requi
rūtur tria. primū q sit seruitiū corporale.secūdū q
sit pro beneficio vel ordine alio spirituali sequendo.
tertio q fiat principaliter pp̄ter illud spirituale ⁊ si
vnū deficiat nūqꝫ est simonia corā deo vel incōsciē/
tia ⁊ si addatur pactio erit pactalis. alias erit solū
mentalis. Itez nota q aliquādo ecclesia iudicat eē
simoniā quāuis nō cōcurrāt ista tria vt patet i isto
.§.⁊ hoc facit propter presumptiōes.

13 ¶ Sunt quidā casus iquibus pactio: promissionis:
omissiōis:cōditiōis:modi seruitij:precū:⁊ hmōi.tē/
poraliū pro re spirituali vel ānexa.seu dependenti a
spirituali nō inducit simonia.p quādo possessio da
tur cū pacto.vt i ea ɔstruat ecclia:vt i.c.olim cām:
de resti.spo.vnde etiā pōt dari licētia ɔstruēdi eccle
siā ipsam sub certo pacto.vt i.c.quāto: de cēsi:⁊ i.c.
ex isinuatōe.eo.qꝛ talia pacta reputātis spiritualia
sicut:⁊ i.c.significatū: de pben.vbi dat pbēda cum
pacto q quottidie celebret i tali ecclia ⁊ q nō possit
eā dimittere ⁊ hoc lꝫ. Quia i traditōe rei sue qlibet
pōt qd̄ sibi placuerit pactū apponere.c.verū:de ɔdi.
appo.Pa.i.d.c.significatū:i glo.i.dat bonam cau
tellā ad euitādā simoniā.vt onera diuinoꝝ celebrā
doꝝ apponātur rei ⁊ postmodū res tradat simplr
tūc.n.trāsibit res cū illis oneribus.Bñficiū etiā pōt
institui cū illis onerib⁹ qꝛ ē satis capax cū sit quod/
dā ius spūale ⁊ vniuersuꝫ. sicut dicimus de heredi/
tate iuxta nō i.c.cū ad sedē de restitu.spo.vbi bona
glo.Et i.d.c.oliꝫ:i p⁹ col.circa fi.dicat q i traditiōe
rei tēporalis pōt sibi reseruare aliqd tēporale.sic̄ i
pñono.i.c.pterea:de iur.patr. codeꝫ mō si fuit data
res profana cū cōditiōe vt fiat sacra.sicut dare au/
rū vt fiat calix.Et silr pōt qs ɔstruere capellā vel p
bendā i aliqua ecclesia sibi retinēdo ptātez ɔferēdi
eā alicui alteri.i.ius patronatus vel iperpetuuz vel
ad tēpus.sꝫ nō valet nisi fiat de ɔsensu epi ⁊ fratrū
eius si q sunt ibi i ɔstitutōe eius.Quō ius pronatus
possit vēdi.vide.s.ius pronatus.§.10.⁊ seq.

14 ¶ Utrū qñ aliqs facit pactū cū eo cui bñficiū ɔfert.
vt teneat aliquā portionē ex reditibus bñficij cōmit
tat simoniā.Rñ.bꝫ Pa.i.c.p.vt eccle.bene.q sic.Nō
tñ q eps iusta cā ⁊ necessaria pōt statuere vt reddi
tus certi tēporis beneficij vacātis depatētur ad cer/
tū vsum laudabilē.facit.c.si.de verboꝝ sig. Itē pro
solutiōe suoꝝ debitoꝝ.intellige noie ecclīe ɔctoꝝ.se/
cus si ɔtraxisset noie priuato.vt not.glo.i.c.1. de solut.
facit.c.si propter tua:de rescrip.lib.6.Et.s.Tho.4.
di.25.q.3. ar.3.i respōsione ad vltimuz sic dicit.In
hoc distinguendū est. qꝛ si ante donationeꝫ pbende
prouētus percipiat pro aliqua iusta cā ⁊ nō interue/
nit aliqua cōuentio cū eo cui dare disposuit nō est si
monia.si aūt pactio interuenit vt ante receptionem
vel post accipiat:simoniacū est.hec.s.Tho.Iteꝫ.s.
Tho.2ª.q.100.ar.4.ad.3ᵐ.i fi. sic ait. Circa colla/
tionē beneficioꝝ.Sciēdū ē q si eps āteqꝫ beneficiuꝫ
alicui ɔferat ob aliquā causaꝫ ordinauerit aliquid
subtrahēdū de fructibus beneficij ɔferēdi: ⁊ in pios
vsus expēdendū nō est illicitū.Si vero ab eo cui be
neficiū ɔfert requirat aliquid sibi exiberi de fructib⁹
illius bñficij idem est ac si aliqd̄ munus ab eo exige
ret ⁊ nō careret vitio simonie.hec ille.Inno.⁊ Ray.
addūt q si ex datiōe beneficij cōsequit qd̄ prius nō
pcipiebat nō est dubiū esse simoniā.Gof.dicit q nō
posset retinere fructus omniuꝫ beneficioꝝ .sꝫ Hosti.
dicit q eadē rō de vnoꝫ ⁊ de oibus:facit.§.imediate
Panor.in.c.non satis.eo.tit.ponit cautellam dum
modo nō precedat pactio vt papa ex officio suo in/
duceret cardinales ad renūtiandū ⁊ postea appo/
neret certā pensionē beneficio vacāti soluendā car/
dinali ānuatim per istituēdū: ⁊ hoc trāsiret sine vi/
tio simonie.ar.i.c.nisi:de preben.⁊ absqꝫ dubio cō/
sultius prouideret .vtī ecclesie potius sic faciendo qꝫ
cōcedendo eis ecclesias i comēda.hec Pa.

15 ¶ Utrū sit licitum dare vel accipe munera pro spiri tualibus actibus. R. sm. s. Tho. 2a2e. q. 100. ar. 3o. ꝙ si cut sacra dicūtur spūalia q: spirituale ꝯferūt grām ita etiā quidā actus dicūtur spirituales q: ex spūali grā procedunt vel q: ad eā disponūt vt dr̄. .s. §. 5. ꝗ tn̄ per hominū ministeriū exhibētur quos oꝫ a po/ pulo sustētari qui spūalia administrāt ꝫ illud. p. ad cor. 9. Quis militat suis stipēdijs vnꝗ̄. Et quis pa scit gregem ⁊ de lacte gregis nō māducat. Et ideo vēdere qꝺ spirituale est in hmōi actibus aut emere simoniacū est. sed accipere aut dare aliquid ꝓ sustē tatiōe ministrātiū spūalia sm ordinē ecclesie ⁊ con suetudinē approbatā vel alijs modis quibus supra .§. 7. licitum est. ita tn̄ ꝙ desit intētio emptiōis vel vēditionis ⁊ alioꝝ modoꝝ de quibus in. d. §. 7. Et ꝙ ab iuitis nō exigātur per spūaliū subtractionē ꝗ sunt exhibēda. hec. n. quādā vēditiōis spēm habēt. Gratis vero prius spiritualibus exhibitis licite pn̄t statute ⁊ cōsuete oblatiōes ⁊ quicūqꝫ alij prouētus exigi a nolētibus ⁊ valētibus soluere auctoritate su periorís iteruenīete. ar. c. ad apostolicā: de simonia. hec. s. Tho. Et. 4. di. 25. q. 3. ar. 2. q. 2. dicit ꝙ actus aliquis pōt dici spūalis vel quātū ad suū principiuꝫ qꝺ ꝯpetit alicui ex aliquo spūali dono vel officio. si cut est ꝯsecrare basilicas. vel quātū ad sui finē vt qn̄ pactū ad aliqꝺ spirituale peruenit i actibus ergo q ꝓ mō spirituales sunt q: spūale ē ex parte agentꝭ nul lo mō sine simonia pōt aliquis locare actus suos. sꝫ pōt aliqd accipe i sustētationē vite vel alijs modis. vt dictū est. s. §. 7. ⁊ dicet. j. In secūdis aūt actibus q: spūalitas nō ē ex pte agentis vt docere artes pōt etiā emere vel vēdere operas suas. sꝫ nō vēdere hoc spūale qꝺ ex eius actu acquirit. hec. s. Tho. quidaꝫ vero sunt actus qui sunt spūales vtroqꝫ mō vt cele/ brare missam vel officiū i choro. Ex quibus eliciunt quedā ꝯclusiones. p. ꝙ simplr operatiōes. 2o mō di/ ctas potest quis locare vt lectio artiuꝫ quādo. s. non tenetur. secūda ꝙ tales nō possunt locari vel vendi quantū ad veritatē seu spirituale cuius est causa si/ ue quo ad ordinē quem habēt tales operatiōes ad illud spirituale. tertia ꝙ operatiōes spirituales. pri/ mo modo. vel. 3o mō nō simpliciter vendi possunt. quarta ꝙ quāuis tales vendi nō possint vel aliquid accipi pro eis tamē possunt aliquid accipere pro su stentatione sua vel alijs modis de quibus in. d. §. 7. quinta ꝙ emere vel vendere refferendo ad id quod spirituale ē semper ē simonia. sexta i qualibet istaꝝ operationū licet accipere vel dare aliquid a libere dantibus. septima ꝙ nō licet aliquid exigere ante p subtractionē spiritualiū. octaua ꝙ post dationē spi ritualiū pōt coget per superiores ad seruādas pias ꝯsuetudines: vide aliquid. v. locatio. §. 4.

16 ¶ Nūc dicendū est de quibusdā actibus i particula ri: ⁊ ꝓ de āniuersario. vtꝝ sit simonia dare pecuniā pro āniuersario vel officio siue processione i funere. R. sm. s. Tho. 4. di. 25. q. 3. ar. 2. q. 2. i responsione ad pm ꝙ āniuersariū celebrare est spirituales actus ꝓ mō in. §. ꝑcedente: ⁊ ideo nullo mō lꝫ pacisci pro eo celebrando. si tn̄ cū deuotiōe aliquid det ecclesie. ec/ clesia tenet celebrare pro illis pro quibus rogatur. hec ille. ⁊ 2a2e. q. 100. ar. 3o. i responsiōe. ad. 2m. dicit ꝙ i celebratione officij. siue pro viuis. siue pro mortuis nō quasi ꝓciū. sꝫ quasi sustētatiōis stipendiū dātur pecunie. con. Ricar. ca. di. Inno. vo i. c. qm̄: ne pla. vi. su. dicit ꝙ nō solū lꝫ. sꝫ etiā est meritoriū aliquos redditus ꝯstituere in eccl̄ia vt ibi fiat āniuersariū ꝓ aliq. sꝫ ho ꝯstitui nō pōt p donatorē q: nō lꝫ ei cōdi tiones spūales apponere. sꝫ tn̄ tēporales vt redēptio nē captiuoꝝ. 12. q. 2. aurū. sꝫ pōt ꝯstitui p illos q hn̄t āniuersariū facere. de preben. c. significatā. s. §. 13. ⁊ 14. Hosti. i. d. c. qm̄: tenet ꝙ pōt iponi tale onus red/ ditib. sꝫ dicit tuti fore relinqre sic. reliquo tali eccle sie ānuatiꝫ decē libras sup tali possessiōe diuidēdas iter eos solūmō q meo āniuersario itererūt ⁊ rogo vt fiat oi āno. Et. s. T. vbi. s. dicit ꝙ illicita esset or dinatio si i aliq̄ eccl̄ia statueret ꝙ nō fieret āniuer/ sariū vel ꝓcessio i funere alicui nisi solueret certam pecunie ꝗ̄titatē q: p tale statutū ꝑcluderet via grās officiū pietatis aliqbus ipendi. magis aūt eēt licita ordinatio si statueret ꝙ oib certā elemosinā dātib talis honor exhiberet q: per hoc nō ꝑcluderetur via alijs exhibendi: ⁊ pa ordinatio hꝫ spēm exactionis. 2a aūt hꝫ spēꝫ gratuite recōpēsatōis. hec ille. In oib tn̄ istis ⁊ ꝑcedētib ⁊ sequētibus itellige ꝙ dare vel recipe aliqd principalr ꝓ spūali ē simonia. dare āt pro āminiculo sine coactiōe an̄ factū vel dare grās vel ꝓ obseruāda laudabili ꝯsuetudine lꝫ. vt dictum est. s. §. 7. vide ibi oio.

¶ Secūdo dicēdū ē de missa vbi nō ꝙ. s. T. 2a2e. vbi 17
.s. ꝙ nūqꝫ lꝫ dare vel accipe aliqd tāqꝫ misse ꝓciuꝫ sꝫ vt sustētatōis stipēdiū vt dictū ē. Et. 4. di. 25. q. 3. ar. 1. q. 2. ad. 4m. ait: facere pacionē de missa cele/ brāda ē simoniacū semp. si tn̄ nō hꝫ alios sumptus ⁊ nō tenet ex officio missaꝫ cātare. pōt accipere de/ narios sic ꝯducti sacerdotes faciūt nō qsi ꝓciū mis/ se. sꝫ quasi vite sustētamētū. d. Ar. flo. 2. pte. ti. ꝓ. c. 5. §. 15. q icipit qdā alia. post Ray. sic ait. Si sacer dos teneat celebrare. puta qn̄ hꝫ ecclesiā vel bn̄ficiū tūc exigere ē simonia. i. q. 3. c. vēdētes. Si vero non tenet ⁊ deficit ei sumptus pōt accipe. i. q. i. iudices. Nā ⁊ opas suas locare pōt siue ad diē. siue ad ānū extra ne. pl. vi. su. c. si. ꝙ si sūptus hꝫ ⁊ ad hoc nō te netur. aut debet facere gratis. aut cessare alias vide tur facere ex auaritia: ⁊ licet forte quādo non tene/ retur ad ista non esset simonia eo ꝙ non debet suis stipendijs militare. 12. q. 2. charitatem. tamen turpe lucrum est quando fit ex auaritia. vel saltem habet speciem mali: hec ille. Intellige tamen recte sm. s. Tho. 2a2e. vbi supra: ꝙ sacerdos: siue indigeat: si/ ue non teneatur: potest ei dari pecunia in sumptus

ipsius sacerdotis nõ i munera sacerdotij.i. officij sa cerdotalis qḋ ipẽdit.sic Hier. dicit super micheã ꝙ munera q̃dã exhibebãtur bonis pphetis ad sustenta tionẽ ipoꝝ nõ quasi ad emendũ pphetie vsuꝫ quez tñ pseudo pphete retorq̃bãt ad q̃stũ. vñ ista verba Ray. debẽt itelligi quo ad foꝝ ꝯtẽtiosuꝫ q: iudica ref simonia si exigeret añ factũ qñ tenef. vel qñ nõ indiget attribueref auaritie. Qñ ergo dr̃:sacerdos recipit pro officiãdo ecclesiã ad tẽpus li.p:o. deno tat cãm ãminiculatiuã nõ apꝛciatiuã officij qḋ ipen dit vel laboris quo laborat i ipo officio qḋ nec ven di dꝫ nec locari.sic nec ipm officiũ. q: si qs hoꝝ al terũ vẽdit sine quo alterũ nõ ꝑuenit neutrũ i vẽditũ derelinq̃t.i.q.3.si quis deiecerit. Et seculares q dant vel dimittũt certã q̃ititatem pecunie p:o missis. seu ãniuersarijs de q̄bus i.§.ꝑcedẽti : intẽtẽs mox pa trie q̃uis i hmõi ex simplicitate talr loquãtur ac si vellẽt emere. vr̃ ḃm.d.ar.flo.ꝙ pie sit iterp̃tandum pactũ coꝝ ꝙ dẽt p modũ elemosine tñ sunt admo nendi de hoc vt nõ dent.tãq̃ ꝑciũ misse.

12 ¶ Tertio q̃rif vtrũ liceat dare vel accipere pecuniaꝫ vt quis oret vel laudet deũ ꝑ eo vel pro ꝑdicatione. R̃.ḃm.s.Tho.2ᵉ.q.100.ar.3.ad.2ᵐ. ꝙ illi q dant ele mosinã pauperibus vt oꝛonũ ab ipsis suffragia ipe trẽt nõ eo tenore dãt quasi itendẽtes oꝛones emere. sꝫ per gratuitã beneficẽtiã paupeꝝ aiãs ꝓuocãt ad hoc ꝙ ꝑ eis gratis ⁊ ex charitate orẽt. Et.4.di.25. q.3.ar.2.qlᵃ.2ᵃ.ad.2ᵐ.dicit ꝙ oꝛo ẽ actus spiritualis. ꝑ ⁊.2ᵒ.mõ.i.ex pte p:incipij ⁊ finis.q: ex spũali deuo tione efficatiã hꝫ ⁊ aliq̃d spũale dꝫ i ea peti.vñ nul lo mõ dꝫ sub ꝑcio poni nec illi q dãt pecuniã paupi bus vt pro eis orẽt.oꝛõeꝫ emũt.sꝫ animos pauperũ alliciũt ad orandũ p:o se ⁊ eos sibi faciũt dbitores. Predicãtibus ẽt tẽpoꝛalia debẽtur ad sustẽtationẽ ꝑdicantiũ nõ aũt ad emendũ ꝑdicatiõis verbũ. Et q̃l.2.ar.20.ait:hñe oculum ad terrena ꝯtingit duplr vno mõ sicut ad mercedẽ vel ꝑmiũ p:incipalr:⁊ sic ꝑdicatoꝛi nõ lꝫ habere oculũ ad terrena:⁊ i.qᵒ.di cit ꝙ stipẽdia debẽtur ꝑdicatoꝛibus ad sustẽtatio nẽ victus ne cogaf derelinq̃re verbũ dei. nõ aũt de bẽtur eis quasi ꝑciũ.vñ sup illud pᵉ Thimo.5.Qui bene ꝑsunt ꝑsbyteri:⁊c̃.dicit glo.necessitatis ẽ acci pere.vñ viuif:charitatis est ꝑbere nõ tñ venale est euãgeliũ vt p:o his ꝑdicef.si.n. sic vẽdunt:magnã rem vili vẽdunt ꝑcio.sitr ẽt aliqua tẽpoꝛalia dãtur deũ laudãtibus nõ quasi ꝑciũ. sꝫ quasi sustẽtatiõis stipẽdiũ. Si aũt hmõi pacto iteruenięte hãt aut ẽt cũ intentiõe emptiõis vel venditiõis simonia essẽt q̃ ab ecclesia possẽt puniri. hec ille. sunt.n.tales actus spũales.ꝑ.vel.3ᵒ.mõ dictis.s̃.§.15.vñ ḃm aliquos q ꝑdicat p:incipaliter vt laudem vel fauoꝛẽ ꝯseq̃f humanũ vel lucrũ ẽ simõiacus saltẽ mẽtalis.i.q.4. nõ solũ.vñ.s.Tho.4.vbi.s̃.de collectis factis in ꝑ dicatiõe ait. p:edicare p:o pecunia suple colligẽda põt itelligi duplr.vno mõ vt pecunia sit ꝑciũ ꝑdica tionis:⁊ sic nullo mõ lꝫ.alio mõ vt pecunie datio sit res quedã ꝑdicata: ⁊ ita põt aliq̃s ꝑdicare p:o pe cunia sic p:o alijs operibus meritoꝛijs in q̃ntũ me ref dans ⁊ subleuaf defectus recipiẽtis:⁊ sic aposto lus.pᵉ.co:.vltimo.ꝑ collectis faciẽdis ꝑdicauit.nec tñ in pecunie collatiõe ponẽdus ẽ ꝑdicatiõis finis. hec ille. Et si seculares loquerẽtur illo mõ:⁊c̃.dic vt i.§.ꝑcedẽti i si.Et nõ sꝫ Pe.de pal. ꝙ ẽ eadẽ rõ de lectiõe theologie sic de ꝑdicatiõe qḋ itelligo si ẽ le ctio sacerdotis vel p:elati.

¶ Quarto q̃rif vtrũ canonicus vadẽs ad horas ca nonicas pp distributiones sit simoniacus.R̃.Hosti. i.c.oliꝫ.de verbo.signi.⁊ sequif Jo.and.de ele.non. resi.c.vnico.li.6.tenet ꝙ nõ est vera simonia q: nul la exp̃ssa pactio int̃cedit. sed ꝙ grauiter peccat ⁊ mentalẽ simoniã cõmittit. sꝫ p solã pniaꝫ satisfacit .c.tua nos.de simonia. Intellige qñ hoc p:incipalr facit pp pecuniã. secus si secũdario ẽt qñ non iret si nõ daref pecunia.aliqñ.n.cã ẽ sine qua ẽ secũdaria sꝫ nõ p:incipalis ⁊ hec valẽt ad ꝑcedẽtia ⁊ sequen tia.aliquid infra .§.21.⁊.s̃.§.6. 13

¶ Quinto q̃rif vtruꝫ dare aliq̃d tẽpoꝛale ꝑ opibus spũalibus ad q̃ ipse nõ tenetur sit simonia .R̃.ḃꝫ.s. Tho.2ᵉ.q.100.ar.3.ad.3ᵐ. ꝙ ille cui cõmittif spũa lis potestas ex officio obligaf ad vsum ptãtis sibi cõmisse i spũaliũ dispẽsatiõe:⁊ etiã ꝑ sua sustẽtatiõe ne:statuta stipẽdia hꝫ ex redditibus ecclesie : ⁊ iõ si aliq̃d acciperet p:o vsu spũalis ptãtis nõ intelligeref locare opas suas q̃s ex debito suscepti officij de bet ipẽdere.sꝫ itelligeref vendere ipm spũalis gratie vsuꝫ:⁊ pp hoc nõ lꝫ ꝑ q̃cũq̃ dispẽsatiõe aliq̃d acci pere nec ẽt p hoc ꝙ vices suas cõmittant nec p hoc ꝙ subditos suos coꝛrigãt vel a coꝛrigendo desistãt. lꝫ tñ eis accipere procuratiões qñ subditos visitant. nõ quasi ꝑciũ coꝛrectiõis.sꝫ quasi debituꝫ stipẽdiũ. ⁊ debita ex oꝛdinatiõe ecclesie. Ille aũt q hꝫ sciaꝫ ⁊ nõ suscipit cũ hoc officiũ ex quo obligef alijs vsum scie ipendere.licite põt ꝑciũ sue doctrine vel ꝯsilij ac cipere nõ quasi veritatẽ vel sciaꝫ vendens. sꝫ quasi opas suas locãs. Si aũt ex officio adhoc teneref in telligeref ipaꝫ vẽdẽf veritatẽ.vñ grauiter peccaret sic pꝫ in illis q istituũtur i aliq̃bus ecclesijs ad docẽ dũ clericos ecclesie ⁊ alios paupes ꝑ quo ab eccle sia beneficiũ recipiũt a q̄bus nõ lꝫ eis aliq̃d recipere nec ad hoc ꝙ doceãt nec ad hoc ꝙ aliqua festa fa ciãt vel ꝑtermittãt.hec.s.Tho.facit dictũ Ray.⁊ di ctũ.s.Tho.s̃.qᵒ.simiaꝫ q̃ posita sunt.s̃.§.18.Et idẽ doctoꝛ.s.4.di.25.q.3.ar.2ᵒ.qlᵃ.2ᵃ.i respõsione ad.9ᵐ. argᵐ.dicit.ꝙ iudex ex officio suo tenef iudiciũ red dere.sitr ẽt q̃libet tenef ex hoc ꝙ ẽ iudicio subditus ad veꝝ testimoniũ reddẽdũ sꝫ aduocatus nõ tenef ꝑcociniũ suũ cãe ꝑstare nec iuris ꝑitus dare cõsiliũ: ⁊ iõ sic dicit Aug.ad Macedoniũ nõ dꝫ iudex vẽ dere veꝝ iudiciũ aut testis veꝝ testimoniũ.q: aduo catus vẽdit iustũ patrociniũ ⁊ iuris ꝑitᵘ veꝝ ꝯsiliũ. 14

Nō.n.aduocatus vēdens iustū patrociniū vēdit iu
stitiā q̄ ē spūalis.sȝ actū suū ⁊ silr dicendū est de cō
silio iurisperiti. sȝ iudex vēdēdo veꝝ iuditiū simoniā
cōmittit si sit spiritualis iudex vel a iudice spūali ha
bita hȝ.d.Ar.Flo.alias nō cōmittit simoniā. sȝ gra
uiter peccat silr dicendū est de teste.hec ille.ℽ.iudex
.§.17.Nō etiā hȝ ꝙ recitat Angelica.ℽ.simonia.2.
.§.6.de hoc ꝙ sacerdos possit aliqd ꝓ celebratione
ad quā alias nō teneṫ recipe.sunt opiniōes ⁊ magis
placet Pa.i.c.significatū:de ꝓben. illa opio q̄ dicit
ꝙ sic quē sequūtur Ricar.Goff.Hosti.⁊ Inno.in.c.
qm̄:ne pla.visu.idē de alijs spūalibus administran
dis dūmō nō intēdat recipere pro spirituali ⁊ alias
nō teneaṫ.Ray.etiam limitat ꝙ nō habeat alias
sumptus necessarios.dicit etiā Pa.i.c.sua.eo.ꝙ qui
nō hȝ sumptus tn̄ pōt aliūde honeste victū q̄rere ꝙ
nō dȝ accipe ⁊ si sic etiā nō pōt.plus debet sibi ꝓui/
dere:vide.§.sequentem.

21 ¶ Pro declaratiōe coꝝ q̄ dicūtur i ꝓcedēdi .§. ⁊ in
alijs.s̄.ab.xi.§.vsqȝ ad ꝑsentē ⁊ pro ꝯcordia doc.
Notādū ꝙ qn̄ daṫ vel accipiṫ temporale ꝓ spūali.
possumus loq dupl'r.ꝑ mō i foro ꝯscie.2° mō in foro
ꝯtētioso seu i foro eccl'ie. Si loquamur ꝑ mō.vel in
tēdit qs dare vel accipe tēporale p̄icipal'r ꝓ spūali
ita ꝙ illa dictio.ꝓ.denotet apciationē vel cōmuta/
tionē rei spūalis rōe spūalitatis:⁊ dr̄ principal'r qn̄
illud spūale daṫ ꝓ tēporali vel ēꝯ ita ꝙ nō ē aliud
principalius:⁊ tūc semp ē simonia:⁊ si sit solū imē/
te ē mētalis q̄ nō puniṫ ab eccl'ia nec teneṫ ad resti
tutionē rei accepte nisi i iure spāliter ꝓhibeaṫ.sic̄ de
visitatore.d.c.cū dilectus.nec valet ꝺm.s.Tho. sine
hoc nō faceret ergo facit principal'r.puta sacerdos
hodie nō celebraret nisi moueretṫ ab aliquo q dat si/
bi grossū; vt celebret ⁊ tn̄ celebrat principal'r ꝓpter
amorē dei. Si vero sit cū pacto sic icurrit penas iu
ris ⁊ teneṫ ad restitutionē ꝺm ꝙ ifra:vel nō intēdit
dare principal'r ꝓ re spūali.sed rōe charitatis vel li/
beralitatis vel ad sustētationē ministroꝝ vel ꝓ reue
rētia rei spūalis vel vt seruet piā ꝯsuetudinē ⁊ simi/
libus.s̄.§.5.⁊ tūc nūq̄ȝ ē simonia corā deo: siue sit
solū i mēte vel etiā i pacto. Et si qs dicat ꝙ aliq se/
culares credūt dare p̄icipal'r ꝓ ꝓcio rei spūalis.dic
vt dictū ē.s̄.§.17.i fi. Si vero loq̄mur i foro eccl'ie.
seu ꝯtētioso tūc vel teneṫ ad illud vel nō. Si nō te/
neṫ vel hȝ p̄icipiū spūale.sic̄ ē celebrare missaȝ: can
tare euāgeliū:celebrare exequias mortuoꝝ : audire
ꝯfessiōes⁊ similia q̄ sunt de ꝑ vel 3° mō dicq̄.s̄.§.15.vel
nō hȝ principiū spūale sic̄ sunt actus aduocati:no/
tarij:lectoꝝ artiū.Pa.i.c.ꝑ.ne pla.vi.su.addit.vica
riū q pōt locare opas.qꝛ nō teneṫ qs suis stipendijs
militare.c.cū ex officio:de ꝑscrip. addit etiā assesso/
rē cui etiā daṫ salariū.i.c.statutū.§.assessorē:de re/
scrip.li.6.⁊ aduocatū q licite vendit patrociniū suū
.14.q.5.nō sane. Si ergo nō hȝ p̄icipium spūale ⁊
nō teneṫ tūc pōt locare opas suas ⁊ nō est simonia

dūmō nō intēdat p̄icipal'r id qd̄ ē spūale.s.vēdere
veritatē vel veꝝ ꝯsiliū.sȝ pro labore:⁊c̄.⁊ sic itellige
veꝝ dicere doctores q dicūt ꝙ aliqn̄ pōt locaṫ ope
ras suas.Si vero teneṫ ⁊ p̄icipiū nō est spūale tunc
nō pōt accipe ⁊ q̄uis nō sit simonia nisi i re spūali.
tn̄ ꝓcedit ex auaritia.Si vero p̄icipiū ē spūale.s.ꝑ.
vel.3° mō dictis i.d.§.15.tūc vel teneṫ vel nō. Si nō
teneṫ vt puta qn̄ nō teneṫ celebrare vel ire ad ꝓcessio
nē funeris tūc quidā dicūt ꝙ pōt locare opas suas.
qdā dicūt ꝯriū qd̄ vr̄ verius.ar.i.q.3.si qs obiecerit
vbi dr̄ ꝙ q̄sqs alteꝝ hoꝝ vēdit sine quo alterū non
prouenit neutrū inuēditū dereliquit.nec.s.Tho.ad
mittit locationē nisi i ꝓcedēti mō.s.qn̄ principiū nō
est spirituale vt de lectore. Ad doctores dicētes con
trariū pōt dici ꝺm mentez .s.Tho.ꝙ pn̄t locare.s.
patrociniū accipere nō quasi ꝓciū misse.sȝ quasi vi/
te sustētamētū vt dictū est.s̄.§.15.facere aūt pactio
nē de missa celebranda est simoniacū semper ꝺm.s.
Tho.⁊ isto mō debēt itelligi doctores dicētes ꝙ qn̄
nō tenetur pōt locare:⁊c̄.vt.§.ꝓcedenti.Si vero te/
neṫ ad hoc.tunc vel vult dare libere ⁊ non precessit
tractatus.c.cū dilectus.el.2.⁊ sic pōt accipere nisi in
iure spāliter prohibeatur sicut de visitatore cui pro
hibetur recipere munera.in.d.c.cū dilectus.vbi ha/
beṫ quādo nō precessit tractatus ꝙ pōt accipere.vel
nō vult dare:⁊ tunc vel ꝯceditur specifice in iure vt
diciṫ i.§.sequēti : ⁊ sic pōt pacisci.vel nō cōceditur
specifice ⁊ tunc vel vult eū cogere ante dationē ope
ris spiritualis ⁊ nō pōt qꝛ iudicaretur simoniacus
vel post dationē:⁊ sic auctoritate superioris qn̄ ille
pōt dare dȝ cogi ad seruādas pias ꝯsuetudines.
¶ Utrū eps cū ꝯsecrat vel visitat possit recipere pro 22
curationē.ꝙ.ꝙ sic de censi.c.cū apostolus : ⁊ de si/
monia.c.cū sit romana:de p̄scri.cum ex officij:⁊
.x.q.3.relatū:intellige moderatā ⁊ nō recipit istam
procurationē ꝺm Ber.⁊ Inno.ꝓ aliquo sacramē/
to qꝛ illud esset simoniacū.nec rōe laboris.c.venera
bili:de cēsi. sed qꝛ permissa ē a iure. siue ex ordina/
tione ecclesie ꝺm.s.Tho.4°.di.15.q.2.ar.2°.q'a.2°.ad
sextū.s.icōsecratione. sicut in visitatiōe.si tn̄ ecclesia
propter paupertatem nō potest.eps suis sumptibus
cōsecrabit.x.q.3.cauendū: ꝯcor.s.Tho.vbi.s̄.dictū
est.s̄.§.20.addēs ꝙ nō recipit quasi precium corre
ctionis.sed quasi debitum stipendiuȝ.Et nota quia
quod iure permittiṫ potest i pactum deduci: vt i.c.
olim.el.ꝑ.de resti.spo.⁊ ibi Panor.vnde ⁊ idē Pa.
in.c.i.de eo qui mitt.i pos.dicit.ꝙ quāuis spiritua/
lia nō accipiāt extimationē. tn̄ interesse ex eis pro/
ueniēs bene pōt esse extimabile:⁊ super eo tāq̄ȝ sup
tēporali procedi potest vt dicit glo.in.c.cori:de offi
cio deleg.J.§.36. de visitatore.ℽ.visitatio §.3.
¶ Utrum temporalia possint dari pro vita eterna:
vel pro remissione peccatoꝝ : ⁊ videtur ꝙ sic: qꝛ dr̄ 23
Danielis.4°.peccata tua elemosinis redime : Gre.
dicit ꝙ tantū valet quātū habes.ꝙ.ꝺm.s.Tho.2a.

q.100.ar.1.ad.5m. q regnū celoꝝ dr emendū quādo quis dat qd habet ꝑpter deū large sumpto nomine emptiōis ſm q accipit p̄ro merito qd tñ nō pertingit ad perfectam rationē emptionis.tū qꝛ non sunt cōdigne passiones huius tēporis nec aliqua nostra dona vel opera ad futurā gloriā que reuelabitur in nobis: vt dicit ad Ro.8.tum qꝛ meritum nō ꝯsistit principaliter i exteriori dono vel actu vel passione. sed i interiori affectu. vñ ille loqutiones sunt metaphorice per similitudinē de emptione loquētes.ipm meritū: emptionē vocātes quod quidē emptio nō est.qꝛ deo ex nostro merito nihil accrescit nec meritū nostrū ē equiualēs p̄mio. vnde dātur talia per modū elemosine vel liberalitatis: vt sit sensus quia ego habeo meritū qd quodāmō offero deo iō ipe liberaliter per modū cuiusdā elemosine dat mihi p̄miū.

14 ¶ Utrū offerēs bona sua ecclesie vt efficiatur canonicus ⁊ ex illis bonis postmodū istituat sibi p̄benda sit simoniacus. R. q sic.tex est i.c.tua nos:co. secus si pure: ⁊ liberalr donasset: ⁊ post humiliter peteret admitti in canonicū: ⁊ retinere p̄dicta in p̄bendā: ⁊ clerici pure ꝯsentirēt.qꝛ tūc liceret.§.13.

15 ¶ Pone q statuto caueat q nouiter receptus in canonicū vel monacū teneat soluere certūq̄d. vtrū sit simonia post receptionē illud soluere. R. ſm Pan. i.c.dilectus.el.2c.in vltimo.nota q sic. ex quo infert ad.q.istā. Est statutū in ecclesia vt nouiter receptus i canonicū vel monacū teneat certum quid soluere. quidā receptus sine aliqua exactione soluit. nūquid licite hoc recipiatur: ⁊ dico q nō per istum tex.quia ex quo p̄cessit taxatio.illa oblatio videt facta virtute illius taxatiōis.facit.1.q.3.ex multis.hec Panor. facit etiā.d.c.dilectus: ⁊.c.veniens:co.ti.quod limitant aliq: veꝝ quādo tale solutū cedit i vtilitatē priuatam. aut canonicoꝝ. secus si soluereꝛ p̄ro fabrica ecclesie vel aliis ad diuinū cultum pertinētibus ſm Hosti.ar.de ꝯsti.c.cum omnes: ⁊.c.ex parte. Nā laudabilis cōsuetudo debet seruari.c.ad apostolicam. eo.⁊.c.significatū de p̄ben. nō tamen debet retineri p̄bēda in pignus.ar.d.c.significatū: vel etiam potest retineri si cōsuetudo sit q nō assigneꝛ p̄benda quousq̄ tale quid soluerit. In hoc.n.casu fit permutatio spiritualis ſm Angelicam.v. simonia.2. .§.5.ad spirituale. quod licet: de reꝝ cōmu.c.questiones. Panor.tamen in.c. Jacobus: co.tenet q si statutū imponit tale onus recipiēdo vel recepto de nouo vt teneatur soluere certū quid etiā ecclesie vel ad cultum dei q nō valet sine simonia: ⁊ facit.d.c. ex multis: cum aliis. Si vero statutū imponit onus p̄bende.sic valet in fauorem cultus diuini.ar.c.significatū: de p̄ben.⁊.c.vnico: vt eccle.bñ. ⁊ ar.i.c. si propter tua debita: de rescrip.libro.6. ⁊ hec videtur verio: quāuis prima non sit damnanda.

Quid si in fundatione ipsius ecclesie fiat talis cōstitutio.quicūq̄ dederit tantū in redditibus vel tantā quātitatem q possint emi possessiones taliū redditūū recipiatur in canonicū ⁊ quod dederit habeat i p̄bendā nūquid est cōstitutio licita. R. ſm Gul.si fiat ita q nō duret in perpetuū. sed ad tempus nec fiat in fraudē simonie: ⁊ ea sit intentio ꝯstituentis: q nō p̄ro rebus dandis. sed principaliter propter cultum diuinū augmentandū ⁊ ꝑpter deuotionem dantis recipiatur ad spiritualia.potest tollerari.dū tamen ille qui recipitur sit dignus. Si vero aliquis daret bona sua cū pacto vt efficiatur canonicus est simonia ſm Inno.secus si libere daret ⁊ etiam retineret: vide infra.§.38.si.⁊ supra.§.24. Utrū faciēs votum deo vt obtineat quid temporale sit simoniacus: vide infra.v.votum.2.§.1.circa fi.

¶ Utrū temporalia possint dari p̄ro redimēda vexatione sua i spiritualibus. R. ſm.s.Tho.2a.2e.q.100. ar.2.ad.5m. q antequā alicui acquirat ius in episcopatu vel p̄bēda vel quacūq̄ dignitate. vel prouisione.siue collatione simoniacū esset aduersarij obstacula pecunia redimere.sic.n.per pecuniā peteret sibi viam ad rem spiritualē obtinendā.sed postq̄ alicui ius acquisitū est.licet per pecuniā iniusta impedimēta remouere.hec.s.Tho. Panor.vero in.c. dilectus:el p̄.eo.ti.cōp̄rehendit totā hanc materiā dicens. q aut querimus i tēporalibus.aut spiritualibus.p̄ casu licite redimitur vexatio tam p̄ro iure q̄sito q̄ p̄ro iure querēdo.sed recipiens pecuniā sic iniuste quesitā tenetur ad restitutionē.l.1.⁊.l.generaliter.ff.de calūnia: ⁊.l.4a.§.quotiēs.ff.ð cōdi.ob.tur. can. In spiritualibus vero p̄ro iure querēdo non est licitum aliquid dare etiā vt cesset impedimētum.qꝛ videt iste ambitiosus dando pecuniam vt facilius acquirat illud: ⁊ sic p̄roprie loquitur.c. Mattheus: eo.ti. nec tunc p̄roprie redimitur vexatio.sed dat vt facilius acquirat ius spirituale. P̄ro iure autē acquisito.aut est in possessione illius iuris ⁊ si molestetur de facto licitū est aliquid dare vt probat in.d.c.dilectus.licet recipiēs teneatur ad restitutionē. Si vero iuste vexatur.puta qꝛ ep̄s vult eū deponere iuste. vel alius iuste accusare. vel forte p̄tendit ius i beneficio. sed est dubius: ⁊ tūc vexato nō licet aliquid dare.qꝛ nō redimit tūc vexatio facti.vt notat i.c.ne mo:eo.ti.facit.c.nisi: cū ibi nota. de p̄ben.⁊.c.nisi cū p̄ridem: de renū.aut nō est in possessione illius iuris iam quesiti: ⁊ tūc aut habet possessionē etiā illicite detentā ⁊ nō licet aliquid dar: vt notat Inno.i.c. ad aures.eo.ti.⁊ tenet glo.17.q.7.decimas.nā possessio est quid spirituale.hinc est q non cadit i laicū de rescrip.causam vel saltē est cōnexa cū spiritualibus propter administrationē que inde sequit.1.q.3. Si quis obiecerit: vide ifra.§.49. puto tamen q si propter potentiā aduersarij vel impotentiā suā non posset de facili illā ꝯsequi apud superiorē q tunc vt euitet magnū p̄iudiciū licite dare potest pecuniā. sicut i simili de absolutiōe ab excōicatione obtinēs

da dicit Jo.and.in.c.ad aureoro.ti.hec ille. D.ar. Flo.2ª.parte ti.p.c.5.§.13. qui incipit de redēptione in si.dicit post Dd. q si ecclesia mea vel prebenda me remoto alteri fuerit assignata si pro precio eā recupero vel redimo simonia est:siue iuste: siue iniuste fuerim āmotus et alius institutus. sed bene licet ei tueri ius suū et probare si potest iniustā electionē vt sibi restituat:et etiā ante priuationē liceret cū iuste tenet redimere vexationē iniā.hec ille.hoc vltimū cōfirmat Pi.Ad hoc igitur vt possit redimere quis vexationē requirit p.q iam acquisierit ius.secūdo fm Angelicā debet eē certus q acquisiuerit .c. cum pridem:de pact.et ibi Panor.tertio debet esse i possessione.Quidā etiā limitant quādo est electus: esse verū si sit electus ab aliquo prelato superiori.secus esset si ab aliquo tyrāno quia tūc videt q etiā post remotionē possit dare.Eodē modo de electo et nō confirmato quia nō potest dare pecuniā cōtradicendi.siue cōtradicat de iure.siue de facto.ar.in.c.significasti:de electione qr pro iure querēdo nō est licitū dare pecuniā etiā ad redimendū vexationē:i.c. Matheus.eo.ti.et ibi Panor.Et si pecunia datur episcopo vt nō cōferat simoniace fm Panor. in.c. cū in ecclesie.eo.est simonia ex parte recipientis.sed nō ex parte dātis. Si capitulū daret aliquid alicui impedienti ne electio simpliciter fiat.si sit notum q i electiōe nullū ius habet.vt desistat:nō esset simoniacum.sed si impediret ne iste vel ille eligeretur si non posset dare.sicut nec ille cuius electionem impediret fm Rodo.Nota in.d.c.cum pridem q nō est licita pactio vt litigans renūtiet liti super beneficio et cōsequatur aliquid temporale etiā si illud recipiat noie expensarū.nā posset in se cōtinere simoniā quia si renūtians habet ius in beneficio videt renūtiare iuri spirituali pro tēporali.nec obstat q noie expensarū dicatur recipere qr hoc posset fingi in fraudē.Item qr iuri spirituali debet quis libere renūtiare vt in .c. ex parte:et quod ibi nota de officio delega.In eo tamen.c.nota i glo.q iudex ex officio suo posset prouidere vt vna pars cederet liti sup spiritualibus et p bono pacis reciperet expensas quas faceret ab alia parte. Item posset prouideri vt alia pars daret sibi pensionē ānuatim vt est tex. in.d.c.nisi : de preben. nā presumendū est q iudex nō mādaret dare pecuniā pro iure spirituali.sz quia videt partē nō fouere iustā causam potest eā inducere ad renūtiandū liti et pro bono pacis prouidere sibi de aliquo tēporali. sed inter partes sine iudice nō licet. Qnādo aūt pa nullū habet ius et est notū:tunc non est simonia.sed redēptio vexationis vt dicit ibidē i glo.sequēti vbi dicit q si sum certus me habere ius i aliquo beneficio nō pecco si do pecuniā ei qui mouet mihi litē vt desistat ab illa vexatione. secus si non sum certus : vide.D.renūtiatio.§.4.et.5.

17 ¶Utr̄ liceat pbrtero pecuniā dare p baptismo qñ nō vult aliter baptizare.R.fm.s.T.2ª.q.100.ar.2. ad.pᵐ.q i casu necessitatis quilibet potest baptizare: et qr nullo mō ē peccandū pro eodē est habendū si sacerdos absqz pcio baptizare nō velit ac si nō esset qui baptizaret.vñ ille qui gerit curā pueri i tali casu licite potest eū baptizare vel a quocūqz alio facere baptizari.posset tamen licite aquam a sacerdote emere q est pur elementū corporale.Si aūt esset adultus qui baptismū desideret et imineret mortis periculū.nec sacerdos vellet eū sine precio baptizare deberet si posset p aliū baptizari.q si nō posset ad aliuz habere recursum.nullo mō deberet pro baptismo pciū dare.sed potius absqz baptismo recedere.supplerēt.n.ei ex baptismo flāminis qd ei ex sacro deesset. hec ille.Idē dicit in.4º.di.5.q.2.ar.1.qlª.5ª.ad.1ᵐ.et di.25.q.3.ar.2º.qlª.pª.ad.3ᵐ. Idem habes supra .D. baptismus.6.§.3.vbi habes de redēptione vexationis.Panor.pcor.satis cū.s.Tho.in.c.cū in ecclesie. eo.ti.dicēs q si iste baptizādus ē.adultus nō debet aliquid cōtribuere.sed potius baptismū relinquere. qr ex quo credit et nō relinquit per eum quo minus baptizet habet pro baptizato.ar.i.c.debitū: de baptismo:et.c.2.de presby.nō baptizato.Itē dic q potest facere se baptizari a laico.Si vero ē infans tūc sunt opiniones.quidā.n.dicūt nihil esse tribuēdū.sz potius ifantē dimittēdū sine baptismo. qr nō debet quis peccare vt infans acquirat vitā eternā.14.q.di. quod ait Loth.et ibi glo.Alij dicūt q licet nō deberet dari tñ potius qz dimittere infantē sine baptismo pecunia esset danda:et hoc intellige quādo nō reperit alius qui sciat baptizare et possit: putarē q licite possit hoc casu dari pecunia lz illicite recipiat qr iste q donat ductus necessitate donat nō vt emat spirituale.sz potius vt tollat ipedimentū illicite prestitū.hec ille. Et nota q nō dicit ad redimendā vexationē qr proprie nō est redēptio vexationis vt di ctū ē.i.d.§.3.durius tamen est quod dicit .s. Tho. vt emat aquā etiā si esset sanctificata. vide i.d.§.5. secus esset.fm.d.Ar.Flo. de alijs sacramētis q pñt differri et non sunt tante necessitatis.

¶Utrū licite detur pecunia pagano vt se baptizari pmittat .R.i glo.i.q.2.c.qz pro:recitant opiniones. sed opinio Panor.i.c.cū i ecclesie.eo. videt probabilior qui dicit q si ppter paupertatē timeret venire ad fidē tūc lz ei aliquid dare vt veniat.Si vero nō habet voluntatē veniendi nisi propter cupiditatem tunc nō licet qr baptismus ei pur prodesset .i 5.q.i. non est.imo peccat qr abutit bono:et similiter dantes.ar.23.q.5.ad fidē. nisi pbabiliter presumeret q postea mutabit voluntatem. 18

¶Utr p alijs sacris liceat dari vel accipe pecunias. R.fm.s.Tho.2ª.q.100.ar.2.q sacra noue legis sūt maxime spūalia i qz̄tum sunt causa spiritualis gratie q pcio extimari nō pōt:et eius rationi repugnat q non gratis detur.dispēsant aūt sacra per ecclesie 19

ministros quos oportet a populo sustētari ſm illud apostoli.p^a.cor.9. Nescitis qm̄ q i sacrario operant̄ q̄ de sacrario sunt edūt ⁊ qui altario d̄seruiūt cū altario participāt. Sic ergo dicendū ꝙ accipe pecuniā pro spirituali sacramētoꝝ gratia est crimen simonie quod nulla ꝯsuetudine licet excusari. qꝛ ꝯsuetudo nō preiudicat iuri naturali vel diuino. Accipere aūt aliqua ad sustētationez coꝝ qui sacramenta Christi ministrāt ſm ordinationē ecclie ⁊ ꝯsuetudines approbatas non est simonia neqꝫ peccatū. non aūt sumit̄ tāqꝫ preciū mercedis. sed tāqꝫ stipēdium necessitatis. vn̄ Aug. Accipiāt sustētationē necessitatis a populo. mercedē dispensatiōis a deo. hec s. Tho. Et debet cauere ab omni spē mali. c. cū ab oi: de vi. ⁊ hone. de. vide supra. §.7.

50 ¶ Utrū pro absolutione liceat aliquid accipere. R. ſm s. Tho. vbi. s. ad. 3^m. ꝙ pecunia nō exigit̄ ab eo qui absoluit̄ quasi preciū absolutiōis hoc. n. esset simoniacū. sed quasi pena culpe precedentis pro qua fuit excōicatus. hec ille. nec p pnia seu cōfessiōe debet aliquid exigi. i.q.i. quicqd: ⁊ sacerdotes qui audiunt pncipa lr̄: ⁊ ē. cōmittūt simoniā. s. §.20. ⁊.21. Sacerdos etiaꝫ qui nō vult dare licentiā suo parochiano alteri cōfitēdi nisi pro pecunia. simoniā cōmittit ſꝫ Ray. quē sequit̄. Ar. Flo. ⁊ dicit Hosti. vt recitat Pis. ꝙ i Frācia ⁊ i quibusdā alijs locis ē cōsuetudo vel statutū ꝙ excōicatus qui parere noluit propter contumaciaꝫ anteqꝫ absoluat̄ pro quolibet mēse p quo excōicatus extiterit certaꝫ debeat dare pecunie quātitatē ⁊ hāc dicit rōnabilē. si tn̄ veniret ad manus exigētis haberet spēm mali. vnde in hoc casu absolutio deberet pcedere. ideꝫ intelligendū de suspensione ⁊ alijs censuris.

51 ¶ Ut^r pro matrimonio possit aliqd exigi. R. ſm s. Tho. vbi. s. ad sextū. ꝙ quidā dicunt ꝙ pro matrimonio lꝫ pecuniā dare qꝛ in eo nō cōfert̄ gra. i.q.i. quicquid: i glo. ſꝫ hoc nō ē vsqꝫquaqꝫ verū vt dictū est. s. ꝟ. in simoniū. 2. pn. ⁊ alr dicēdū ꝙ matrimoniū nō solū est ecclie sacm̄. ſꝫ ēt nature officiū: ⁊ sic noie dotis licitū est inquātū vero est ecclie sacm̄ est illicitū: ⁊ iō ſm iura phibet̄ ne p bn̄dictiōe nuptiaꝝ aliqd exigat̄. hec ille. ar. c. cū in ecclie. eo. ti. ꝟ. ſm ꝙ recitat Ar. Flo. dicit ꝙ si sacerdos aliqs ad queꝫ spectat bn̄dictio nuptiaꝝ nō vult dare licētiā alteri sacerdoti ꝙ bn̄dicat nuptias nisi pro pecunia si quidē nō intēdat vēdere licentiā benedictiōis. ſꝫ prouidere sibi de portiōe oblationū cū ꝯtingēte nō est simonia. si tn̄ ex certa scia maiorē exigat summā qꝫ psumat̄ debere valere portio ipm cōtingens merito psumi pōt ꝙ ipaꝫ licentiā vendere voluit.

52 ¶ Utrū pro sacro ordinis liceat aliquid recipere vel dare. R. ſm d. Ar. Flo. vbi. s. ꝙ maxime prohibet̄ exigi pecunia ⁊ exacta psolui. i.q.i. cuꝫ ordinaret̄: ⁊ extra de simonia. c. in ordinādo: super quo. C. dicit d. Ant. de but. nō tres personas que in ordinatione requirunt̄. s. epus: minister: ⁊ notarius. nō etiam ꝙ sicut principalis ordinatio debet esse gratuita. ita ⁊ oē accedēs: ⁊ de epo daꝝ est. i.q.2. qꝫ pio: ⁊. c. sicut epm. quinimo si detur pecunia epo: ne ordinet per simoniā est simonia ex parte epi. ſꝫ nō ex parte dātis ſm Tancre. i.q.i. nullus. Minister aūt de quo loqt̄ decretalis illa i ordinādo. vel est archidiaconus qui habet examinare promouēdos vel est ille qui vocat promouēdos ſm doc. vel ille qui respondet in scrutinio ordinādi ſm formā. c. 2. de scru. vel est ille minister qui legit euāgeliū. s. cū fit ordinatio. ſm Goff. ⁊ quilibet hoꝝ si pecuniā reciperet pro illo ministerio simoniaꝫ cōmitteret.

¶ De notario qui scribit pmouēdos ⁊ postmoduꝫ 53
facit litteras ordinis collati an liceat ei exigere pecuniā pro tali actu. circa hoc varie sunt opiniones. quidā dicūt ꝙ nō licet. quādo habet salariū d̄ publico: Lau. dicit ꝙ si etiaꝫ nihil recipiat de publico nil tn̄ debet recipere pro tali scriptura qꝛ simonia ē. Sed si non hac intentiōe accedit credit glo. ꝙ laicus possit accipere. i.q.2. sicut epm. Inno. dicit ꝙ potest aliquid accipere pro suo salario dūtamen sit iustuꝫ. d. Ant. aitētu dic dari⁹ qꝛ qñ aliquid sponte offert̄ nō cōcurrēte aliquo pacto statuto vel ꝯsuetudine tunc licet. d. c. dilectus. d. 2. eo. quādo vero aliquid accipitur vigore pacti ꝯstitutionis vel ꝯsuetudinis ⁊ recipiēs est salariatus de publico in tali casu nō licet. vt i. c. ꝓ. de magi. Si aūt nō est salariatus tunc distingue qꝛ aut officiū est de substātia ordinatiōis Pa. i. c. ꝓ. eo. ti. dicit ꝙ nō videt quō possit esse de substātia ⁊ sic nō licet. aut nō est de substātia ⁊ tūc si salariū solutū prouenit scribēti ꝯsiderato labore ⁊ negotij qualitate lꝫ recipe. rō qꝛ nō dꝫ cogi suis stipēdijs: ⁊ ē. c. cū ex officio: d̄ prescrip. Si aūt salariū ē imoderatū nō lꝫ ⁊ recipiēs cōmittit simoniā tn̄ pro notarijs facit stillus curie romane i qua taxata sunt oia bn̄ficia ſꝫ qualitatē ipsoꝝ. hec ille. Pa. vero i. c. ꝓ. d̄ simonia tenet cū glo. ibidē ⁊ cōiter doc. ꝙ notarius q habet salariū de publico nō pōt accipe. secus de illo q nō habet salariū qꝛ recipere pōt pro suo labore solū ꝯsiderata qualitate negotij nō ordinis sicut faciūt q p clericatu tantū p diaconatu plus ⁊ hmōi qꝛ sic ē simonia. ar. r.q.2. pdarie. Idē dic ꝙ ē simonia exiger aliquid p sigillo nisi expēsas cere ⁊ sigillatiōis ⁊ clericoꝝ ad hoc deputatoꝝ. intellige super re spūali ⁊ i iurisditiōe ecclastica. cum nihil sit nisi quedam instificatio iudicis sup illud.

¶ Ut^r liceat recipe aliqd p crismate: habito respectu 54
ad liquorē. R. Pa. i. c. ea q̄ de auaritie. eo. ti. ꝙ non sine simonia qꝛ crisma i qꝫtū sacm̄ ē: nō solū ē spirituale. ſꝫ etiā inqꝫtū liquor ꝯsecratus. i.q.i. placuit. d. 2. Silr nec pro pane bn̄dicto. vel candellis benedictis itellige qñ vēderet rōe bn̄dictiōis cuius signū eēt sit plus venderet: nūmi ēt qui dicūtur crismalico ꝙ p crismate dāt̄ nō excusant̄ a crimine simōie.

ꝙ nomen ⁊ tempus solutiōis mutātes nūmos quos crismales vocāt eo ꝙ ꝑ crismate.seu crismatiōe da rentur.2°.pascales:⁊.3°ꝑ ꝯsuetudinē medie quadragessime nūcupātur.

35 ¶ Utrū ꝑmittēs nihil petere ab ordinatore vel presentatore vsqꝫ ad tot annos sit simoniacus .R.ſm Pa.i.c.ꝑ tuas.el.3°.ꝙ sic.q: ex quo ordinator tenet assignare isti post ordinationē portionē q̄ ꝯsideratꝫ fructibus ē qd tēporale talis remittit tēporale pro spūali ꝯsequēdo ⁊ iō simonia ē. De simonia i creatiōe magistroꝝ vel legēdi:⁊c̄.v.magister.§.4.⁊ se.

36 ¶ De cautiōe vel ꝑmissiōe i collatiōe ordinis bñficioꝝ vel alioꝝ spūaliū.dicit.d.Ar.flo.ꝙ oēs doc. in hoc ꝯcordāt ꝙ post ordinationē factā ꝑ electionē pōt exigi ⁊ fieri cautio ⁊ ꝑmissio ab electo vel ordinato per supiorē ⁊ ꝑ capitulū.siue electōes:absqꝫ vitio simonie nisi ꝓcederet illa ꝑmissio ex pactione facta añ electionē.q: tūc iduceret simoniam.8.q.3. ortaldus:⁊ dicunt Host. ⁊ Ul.ꝙ post electionē añ ꝯsecrationē ⁊ ꝯfirmationem pñt superiores reqrere ab electis cautiones debitas ⁊ honestas.c.significatū:de elec.pōt ēt tā capitulū q̄ superior post electionē ex cā īuenire nouas cautiōes ⁊ ꝑmissiōes dūmō sint iuste ⁊ vtiles ⁊ eas exigere añ ꝯsecrationes.vel etiā vacāte beneficio pñt aliqd statuere ⁊ electus tenetur illud seruare:⁊ Pa.in.c.significasti post glo. soluit dicēs ꝙ ea q̄ tacite isunt pñt exprimi i traditione spiritualiū sine aliquo vitio simonie:⁊ hāc solutionē tā q̄ verissimā ⁊ quottidie allegatā acceptat ſūcto ter.i.c.olim:de resti.spo.⁊ in.c.ad audientiā: de pscrip.hec.n.est regula iuris ꝙ si ea q̄ tacite sunt exprimātur vt inerant nihil operātur.i.l.3ª.ff. de le. ⁊ i.l.cōditiones.ff. de cōdi.⁊ demō.⁊ intellige quādo exprimūtur vt isunt:alias. secus.hec Panor.vide aliquid supra.§.22.

37 ¶ Utrū vasa sacra possint vendi. R.ſm.s.Tho.4. di.25.q.3.ar.2°.qlª.3ª.ad pm̄. ꝙ vasa sacra nullo mō rōe ꝯsecratiōis vēdenda sunt vt.s.pro cōsecratione aliquid plus exigat.tñ i necessitate eccl̄ie possunt vēdi ex parte eius qd̄ est i eis nō spirituale .s. materia auri ⁊ argenti:⁊ tūc si vendūtur ecclesiastice ꝑsone possunt itegra vēdi.Si aūt vendūtur alis non ad vsum ecclesie debēt prius frāgi ꝓmissa orōe. ne sancta ab alis tractentur q̄ a ministris ecclesie.hec.s. Tho. Idem dicendū est de vestibus sacris.1.q.2.§. hoc ius porrectum:Pe.de pal. dicit ꝙ idem de reliquijs q̄ gratia auri ⁊ argenti vendi possunt ⁊ obligari non aliter.q: nemo martyres distrahat nemo mercet.C.de sa.san.eccl.l.nemo:vide.v.ēptio.§.7.

38 ¶ Utrū sepultura:capella:ecclesia : vel hmōi vendi possint.R.bꝫ.s.Tho.4.di.25.q.3.ar.2°.qlª.3ª.ad.2m̄. ꝙ venditio sepulture ⁊ similium potest intelligi dupliciter:vno mō ꝙ vendat terra cōsecrata i sepulturā:⁊ de hoc est similis ratio. sicut de venditione sacroꝝ vasoꝝ.q: cimiteriū ꝯsecratuꝫ potest vendi rōe terre in necessitate ecclesie.sicut ⁊ calix ratione materie nō aūt potest vendi ratione cōsecratiōis.vt.s.aliquis pro pecunia ibi sepeliat.hec.s.Tho.Et si quis alleget ꝙ sepultura vel tūba marmorea seu lapidea facta religiosa.non possunt vendi .13.q.2.c. questa: ⁊.c.postq̄:⁊ multi alij ter.⁊ doc.vt est.d.Ar.flo.⁊ multi alij.R.ꝙ omnes debēt itelligi ſm distinctionem.s.Tho.s.ꝙ ratione materie possunt vendi non ratione spiritualitatis.ꝙ autē hec distinctio sit bona patet:q: in.d.§.hoc ius porrectū dr ꝙ calix cōsecratus potest iteger vēdi alteri ecclesie ⁊ hoc ratiōe materie.vide i.§.ꝑcedēti. Materia tamē istoꝝ.s. sepulture:calicis:paramētoꝝ : ⁊ similiū possunt indifferēter vendi ante ꝯsecrationē.Si aūt sepultura accipiat pro officio ecclesiastico qd̄ ipendit sepeliēdis ⁊ hoc q: spirituale est:quō possint vēdi:vide supra.§.15.Nota igit ſm .d.Ar.flo. ꝙ pro exequijs mortuoꝝ nihil debet exigi.sed pie debent cōsuetudines seruari extra eo. ad nostraꝫ:⁊.c.ad apostolicā: ꝙ si clerici aliquod corpus sepelire nō vellēt nisi fiat cautio ab heredibus defuncti de redēptiōe eoꝝ que venēūt cū funere:simoniā cōmittūt: ⁊ multo magis quādo hoc exigūt nolētes aliter sepelir .13.q.2.q̄sta. Si aūt faciūt pactionē de redimēdo lectū pānos:⁊ hmōi:etiā ante deportationē ad ecclesiā per hoc tātum non est simonia. sed licitū cū illa sint tēporalia dūmodo per hoc nō negel sepultura vel imisceatur ius sepulture:⁊ si nō vellent post sepulturā heredes facere quod debituꝫ est.clericus pōt agere ꝯ eos vt dictū est.d.§.15.⁊.d.c.ad apostolicā. De processionibus vel anniuersarijs q̄ fiūt pro mortuis vel statuꝫ de hmōi.vide supra.§.16.⁊.v.sepultura.§.1.Si autem apud ecclesiaꝫ sint diuersa cimiteria taxetur ꝙ quāta pecunia quis ponat i tali cimiterio.bꝫ Host. est simonia.extra eo audiuimus:⁊.c.sicut : vide supra.§.25.⁊ intellige vt ibi.

¶ Utrū possit fieri permutatio beneficioꝝ sine simonia.R.ſm.s.Tho.22ª.q.100.ar.ꝑ.ad.5m̄. ꝙ permutatio prebēdaꝝ ⁊ beneficioꝝ nō potest fieri auctoritate partiū absqꝫ periculo simonie.sicut nec translatio.sicut iura determināt. potest tñ prelatus ex officio suo permutatiōes hmōi facere ꝑ causa vtili vel necessaria. hec ille. Et.4.di.25.q.3.ar.3. ad .8m̄.sic ait.In permutatiōe beneficioꝝ ⁊ dignitatū ē simonia si pro aliquo terreno cōmodo vtriusqꝫ vel alterius talis cōmutatio fiat. Si autē pro aliquo spirituali vtpote quia hic in illo loco melius possit deo seruire nō est simonia.vnde tūc potest fieri cōmutatio ex auctoritate epi vel diocesani.hec ille.De hac cōmutatione ⁊ quō potest addi pecunia in recōpensationē.vide supra.v.beneficiū.3°.a.§.14.vsqꝫ ad.16. De renūtiatiōe beneficioꝝ quō cōmittatur simonia: vide.v.renūtiatio.§.3.⁊ sequētibus.Quid quando renūtiat vt alteri detur.v.beneficiū.2.§.11. 39

¶ Utrū rōe consuetudinis possit aliquid accipi pro 40

spirituali sine simonia. R. b3. s. Tho. 2a 2e. q. 100. ar. 2o. ad. 4m. q2 ɔsuetudo nō preiudicat iuri naturali vel di uino quo simonia prohibetur. et ideo si aliqua ex ɔsue tudine exigatur quasi preciū rei spiritualis. cum inten tione emēdi vel vendēdi ē manifeste simonia precī pue si ab inuito exigatur. Si vero exigantur quasi que dā stipēdia per ɔsuetudinē approbatā nō est simo nia si tñ desit itentio emēdi vel vendēdi. sed intētio referatur ad solā consuetudinis obseruantiā et precipue qñ aliquis volūtarie soluit. In his tñ oibus sollicite cauendū ē quod habet spēm simonie vel cupidita tis sm illud apostoli ad Thesa. vltimo. Ab omni spē mala abstinete vos. hec ille. Quō possit itroduci ɔsuetudo obligās i hmōi. vide. s. ɔsuetudo. §. 15.

41 ¶ Utrū perceptio decimarū: fructus beneficiorū: obla tiōes altaris: panis oblatus: vel cera: granū: et hmōi: vēdi possint sine simonia. R. q2 ius percipiēdi hmōi spirituale ē: et ideo vēdi nō potest sine simonia. sed bene fructus. vnde Panor. i. c. i. ne. pl. vi. su. dicit q2 platus bene pōt vēdere obuētiōes iurisditiōis tāq3 fructus sm glo. ibidē. tamē sm Inno. nō debent vē di exercētī illā iurisditionē. q2 pp ɔnexitatē videntur vēdere ipsam iurisditionē. i. q. 3. Si quis obiecerit. Similiter alij fructus ecclesie vēdi pñt sm Hosti. cū sint corporales. Intellige verū a beneficiato q3 diu ipse viuit. nō a prelato qui habet ius ɔferendi. ar. c. vnici. §. fi. vt eccl. bene. Nō sm Inno. q2 cū locatio fit vltra tēpus vite locātis si quidē sit facta nomine ecclesie et vtiliter: successor tenetur ad illā. extra de solu. c. i. Si aūt locatio facta est noie ipsius cuius ē ecclia et nō intēdebat ecclesiā obligare nō tenetur successor. sed si ɔductor siue emptor iam aliquid soluit tūc b3 Hosti. tenetur successor habere ratū inquātū pecunia versa est i vtilitatē ecclesie. Et nota q2 licet rector ec clesie possit quādoq3 eam locare vltra tempus vite nūq3 tamen canonicus potest vltra vitā locare pre bendā suā. vēdere panē benedictū rōe benedictiōis. puta si plus venderet est simonia. Et similiter dicit Panor. i. c. fi. ne pl. vi. su. q2 possunt locari laico ob uentiōes ecclesie dūmodo ponat clericū loco sui pro colligēdis ne psumptuose ad altare accedat vbi fiūt oblatiōes. ar. c. i. et. 2. ne cle. vel mo. potest vēdere ad tempus modicū. c. fi. ne. pl. vi. su. Sed ad totū tem pus quo vēditor tenet beneficiū nō est prohibitum. nō tñ est honestū. Cui debeātur decime. v. decima. §. xi. vtrū possint dari i feudū. ibi. §. 25. vtrū laicus possit trāsferre in aliū laicū ibidē. §. 16.

42 ¶ Utrū epi vel alij plati possint cōcedere vices suas sub ānuo cēsu. R. q2 nō: extra ne. pla. vi. su. c. i. 2. et. 3. cū. n. tale ius sit spūale nō ē dubiū q2 pro eo aliquid dare vel accipere simonia ē. sed q2 eps cōmittat ali cui et simplr vices suas sub cēsu ānuo et tali vicario ɔstituat salariū nō ē peccatū sm Hosti. sicut p cō missiōe iurisditiōis nō l3 recipere certā pecunie quā titatē ita minus l3 recipere quotā. i. partē ɔuētus.

Et sm eūdē prelatus vel rector ecclesie presbyteris il lis quos ipse cōducit vel locat fructus ecclesie potest etiā cōmittere curā animarū dūmodo gratis et au ctoritate epi fiat: de officio. vi. ad hoc sine aūt aucto ritate epi imminēte opportunitate necessaria. posset cōmitti ad modicū tēpus per vnū vel paucos dies. sed nō diu q2 nec peregrinari potest sine licētia epi: de ɔse. di. 5. nō oportet. q2 si pro pecunia cōmitteret vel locaret simonia ē. Nota etiā q2 cū platus vēdit oēs obuētiones ecclesie: cōmodum iurisditiōis trāsit cū alijs nisi fuerit excepta iurisditio. per se tamē vē di nō pōt sm Hosti. Nota etiā q2 si quis vēdat ali quā administrationē q habeat aliquā spiritualita tē est simoniacus si vēdat illā spiritualitatē. sicut ē ppositura: yconomatus: et hmōi. Et b3 Panor. i. c. ad nostrā: dās aliqd vt seruiat tāq3 vicarius i eccle sia ē simoniacus. itellige si itendat quo ad spūale.

¶ Uēdens villā et ius patronatus qd habet i ea est 43 simoniacus sm Pa. i. c. querellā: de simonia. q2 co pulatiua facit venire copulatū principalr et nō ac cessiue. secus si dicatur vēdo villā cū iure patronatus et sic itelligēdus ē. Jo. an. i. c. p. de iure patr. li. 6. sm ɔsciā aūt recurrēdū esset ad itentionē si itendat vē dere ius patronatus spālr. cuius signū q2 plus ven debat. Patronus aūt siue habēs ius psentādi quic quid recipit pro psentādo ē simoniacus sm Pan. i. c. veniēs. el. p. de testi. et. c. pterea: de transac.

¶ Utrū spūale pro spūali possit cōmutari sine simo 44 nia. R. Pa. i. c. sculpture: de voto q2 sic allegat. c. ad qōnes: de re3 pmu. vt puta vnus debet dicere primā missā alter secūdā et ɔueniāt adiuicē q2 vnus dicat missam pro alio. nota tñ q2 itētio nō ē referēda ad spūale. s3 ad adminiculationē vt vnusquisq3 dicat gratis ita q2 illa dictio. pro. nō dicat appciationem rei spiritualis. q3uis. n. deficiat vna cā quare sit iniu sta vēditio. remanēt tñ due. q. posite sunt. s. §. 2. vñ nō eēt sine spē simōie si vnus diceret baptizo te hoc pacto vt baptizes me itēdēs ip3 obligare ad hoc. i talibus. n. d3 cessare pacto vel ɔuētio. c. tua nob. e. ti.

¶ Utrū remittēs debitū tēporale p spūali ɔsequen 45 do sit simōiacus. R. sm Pa. i. c. veniēs. el. p. de testi. q2 sic. q2 remittere idē est q2 donare vt i glo. pdicti. c. itellige sm glo. ibidē qñ pti ex tali remissiōe applica tur aliqd cōmodū. limitat ēt Pa. ibidē q2 remittere ē dare qñ debitū ē liquidū. s3 qñ est dubiū tūc dr po tius facere q3 donare vt cū dimittitur dubius euētus litis. vt dr i trāsactione. v. trāsactio. §. 2. et. 3.

¶ Utrū dās pecuniā vt quis nō ordinetur vel eligatur 46 vel electio nō ɔfirmetur aut ecclesie non ɔsecrētur: et hmōi sit simōiacus. R. q2 sic. extra. eo. ti. nemo. Idē dic qñ per gratiā ɔsanguinitatis vel affinitatis. vel pe nitentē nō recōciliat. vel minus penitentē absoluit: vel peccatū celat. vt i. d. c. nemo: dicit tñ Inno. ibi dem q2 verū est similitudinarie: dr simoniacus talis per gratiā sic faciēs q2 sic punitur ac si simōiacus eēt

Panor. et glo. in d. c. nemo: tenet quod est simonia.

47 ¶ Utrum corrumpens iudicem vel testem in causa spirituali pp pecuniam sit simoniacus. R. Pa. i. c. tua nos. co. ti. cum Hosti. quod sic per quandam connexionitatem quam habent cum spiritualibus vel est quasi simonia. ar. d. c. nemo. secus in causa mere temporali.

48 ¶ Utrum aliquid accipere pro investitura ecclesiarum sit simonia. R. quod sic. tex. est in c. cum tanto. co. et ibi dicit Pa. quod non tantum pro investitura iuris. sed etiam facti. s. pro inductione in corporalem possessionem etiam si ibi sit consuetudo: vide aliquid supra. §. 26.

49 ¶ Quid de dantibus primos fructus beneficii in curia et solventibus taxam bullarum et ceterorum secundum stillum curie. R. quod non sunt credendi simoniaci quia talia non solvuntur pro spiritualibus. sed pro sustentatione curie et officialium et sic tenet. quia illa de voluntate pape sunt ordinata. sed secus videtur in curiis episcoporum et aliorum prelatorum habentibus unde vivant secundum decentiam non secundum pompam quia simoniacum est tales taxas facere pro dispensationibus: absolutionibus: et huiusmodi. i. q. 3. ex multis. secus si pp victus decentiam quam alias non habent hoc facerent: vide infra. §. 73.

50 ¶ Utrum reges vel principes et alii recipientes pecuniam ut consentiant electioni seu promotioni ad aliquam dignitatem vel prelaturam sint simoniaci. R. secundum Panor. in c. de hoc. co. ti. quod sic: et tenentur restituere illi ecclesie de cuius prelatura agebatur licet non essent de bonis ecclesie. ut patet i. co. c. de hoc. Et ille qui recipit promissionem beneficii prestandi pro voce electionis danda est simoniacus. c. de hoc. co. ti. Idem dic si recipitur pro electione non impedienda. sive ante. sive post dummodo nondum sit ius acquisitum nam tunc licet redimere. ô. §. 26.

51 ¶ Quid de canonico qui convenit cum aliis canonicis ut complaceant sibi de aliquo canonico recipiendo et postea ipse eis complacebit de alio. R. quod simonia est. c. quam pio. i. q. 2.

52 ¶ Quid si dicat aliquis eorum nunquam consentiam quod aliquis fiat canonicus nisi mihi consentiatis de meo. R. secundum Ray. simoniacus est. Si tamen consuetudo esset quod quando unus fuit exauditus in una quod alter postea exaudiatur in alia posset tunc talem consuetudinem rogare servandam. ar. 63. d. quia igitur. de consti. c. cum omnes. Si unus canonicus diceret alteri fuisti exauditus in una petitione: et ego debeo exaudiri in alia. secundum Ray. si preces sunt spirituales non est simonia. Si vero sunt carnales vel ex pacto quondam facto vel nunc faciendo. simonia est.

53 ¶ Utrum promovendus in rectorem alicuius ecclesie et paciscens ut solvat pensionem maiorem collatori. R. secundum Pa. i. c. cum clerici: de pactis quod sic. Similiter et si promovendus propria auctoritate obliget se ad pensionem et non tamen collatio secundum Pa. ibidem. licet Jo. an. teneat quod tamen.

54 ¶ Quid de presbytero qui vendit officium portandi aquam benedictam per suam parochiam. R. secundum Guil. quod licite potest fieri si vendit emolumenta sibi ex consuetudine provenire consueta. Si autem vendit tale officium non est simonia. sed turpe lucrum supra. §. 22. circa fi.

55 ¶ Quid si clericus pro precio vigilet ad defunctum et dicat psalterium. R. secundum Hosti. quod si fecit pactum pro eo legere psalterium simonia est. Si autem quod vigilaret non est simonia licet sit tacite quod debeat legere psalterium. ar. c. significatam: de preben. quia sic vendit laborem ad quem non tenetur.

56 ¶ Quid si maior crux non portetur nisi pro certo precio. R. secundum Hosti. quod est signum avaritie et inducit signum simonie. c. audivimus. co. Similiter est simonia quando taxatur pro quanta pecunia quis ponatur in tali sepultura cum ibi sunt plures secundum Hostiensem.

57 ¶ Utrum sit simonia ex pacto dare aliquid pro calicibus vestibus: linteaminibus benedicendis. pro benedictione: abbatum: vel abbatissarum: velamine virginum: aqua benedicta: et huiusmodi. R. secundum Pe. de pal. quod sic. pcor. Goff. et Hosti. quamvis Ray. videatur dicere contrarium. sed primum melius per. c. sicut. el. 3°. de simonia.

58 ¶ Utrum pretendens sanctitatem quam non habet ut promoveatur ad ordinem vel dignitatem committat simoniam. R. 63. e. Tho. 2a 2e. q. 100. ar. 5. ad. 4. quod non. quia hypocrita ut est iste non dat aliquid spirituale pp laudem. sed solum demonstrat et simulando magis furtive surripit laudem humanam quam emat. unde non videtur pertinere ad iudicium simonie. Et i. 4. ait. emptio et venditio in quibus simonia consistit sunt voluntarie commutationes. quia ex consensu utriusque fiunt. sed hypocrita per ea que facit favorem humanum sibi usurpat per modum furti quod est involuntaria communicatio et ideo proprie loquendo simoniam non committit. hec ille. sed debet agere penitentiam. c. mandatum. co.

59 ¶ Utrum recipiens aliquam promissionem spiritualitatis. puta beneficium vel huiusmodi. pro aliquo negotio promovendo apud sedem apostolicam sit simoniacus. R. secundum Panor. i. c. cum essent. co. ti. quod sic. Et ille qui debitori suo aliquid spirituale dat ut recipiat suum committit simoniam secundum eundem.

60 ¶ Quando episcopus recipit clericum ad servitium spirituale et temporale prestandum sibi cum promissione quod annuatim solvet sibi certum salarium donec providerit sibi de aliquo beneficio: nam licet hoc secundum Hosti. dummodo specialiter non se obligaverit ad servitium temporale prestandum. nec committitur simonia postmodum remittendo salarium cum confertur beneficium. quia salarium erat sub conditione: et facta collatione beneficii expirat conditio. Insti. de verb. ob. §. omnis. secus si promissio salarii fuisset pura et perpetua. ar. c. veniens: co. ti. quod quidem: Panor. in. c. cum essent: co. credit verum. quod licet quando prelatus non inducitur principaliter pp servitium quia ille meretur. aliter si causa finalis sit servitium non licet. ar. c. grave: de preben. secus si causa impulsiva et non principalis. vide supra. §. 17. Et si pro pecunia recipiatur aliquis ad serviendum hospitali: et huiusmodi. secundum Guilie. in predictis si non sequatur aliquid spirituale. sed solum ut fuiat non est simonia. alias tamen turpe est dare vel accipere pro talibus. vide aliquid supra. §. 12.

Ci ¶ Circa ingressuz religionis. vtrū intrans monaste riū cū pacto de dandis tēporalibus sit simoniacus. R. ꝙ sic. c. nō satis: ⁊. c. veniens. vbi dr̄ ꝙ recipe pe/ cuniā pro receptiōe monasterij etiā ꝑtextu ꝯsuetudi nis ē simonia: ⁊. c. qm̄: eo. vbi prohibētur recipi so/ rores pro ꝑcio etiā ꝑtextu paupertatis: ⁊ ſm̄ Pa. idē de monachis: ⁊ nō excusant rōe paupertatis q: non debēt plures recipere nisi quot poterūt de ipsoꝝ mo/ nasterioꝝ bonis siue ꝓuētibus absq penuria su/ stentari: ⁊ si secus actū fuerit irritū decernētes. c. vni co: de sta. reg. li. 6. dicūt tñ doc. ꝙ si m onasteriū eēt tenue ꝙ possent dicere volenti intrare: si vis viuere mecū porta tecū. q: lz te libēter recipere velemus ta men bona nostra nō sufficiūt. Pa. i. c. nō satis. ꝓꝑt. glo. i. d. c. nō satis: q̄ hoc dicat cū dicto Inno. i. c. tua eo. qui vr̄ dicere ꝯtrū dicēs ꝙ non deducat i pactū. sed per modū insinuatiōis sic itelligit glo. Inno. ve ro intelligit ꝙ nō deducat i pactū. Dn̄s Feli. i. c. nō satis ponit aliquas regulas post Bar. p° si pater di cat in testamēto. promitto: centū: monialibus si vo/ luerint recipere filiā meā non valet. sed debet dicere rogo vt recipiāt filiā meā: ⁊ ista ē cautela. Itē si pa ter dicat promitto: centū: si recipiatis filiā meā est si monia. secus i matrimonio carnali. Sed debet dice re supplico vobis vt accipiatis filiā meā ⁊ ego pro/ uidebo de victu. Itē filia post igressuz pōt petere do tē. Itē per viā simplicis protestatiōis nō pacti licite aliquid exigit. Itē si pater ponit super altare centū: cēsetur datū pro legitima. hec Fe. Nota eūdez Feli. ſm̄ ꝙ dicit. s. v. ꝯsuetudo. §. fi. i fi. ⁊ sic per moduz insinuatiōis possunt aliquid recipere. Quod decla/ rat. s. Tho. 2e. q. 100. ar. 3°. in respōsione ad. 4m. ar. pro ingressu monasterij nō lz aliquid exigere vel ac cipere quasi ꝑciū. lz tñ si monasteriū sit tenue ꝙ nō sufficiat ad tot personas nutriēdas gratis quidem ingressum monasterij exhibere. sed accipere aliquid pro victu ꝑsone q̄ in monasterio fuerit recipiēda si ad hoc nō sufficiāt monasterij opes. Silr etiā licitū est si ꝓp deuotionē quā aliquis ad monasteriū ostē dit largas elemosinas faciēdo facilius i mōasterio recipiat. sicut etiā licitū est aliquē eꝰ prouocare ad deuotionē monasterij per tēporalia beneficia vt ex hoc inclinet ad monasterij ingressuz lz nō sit licitū ex pacto aliquid dare vel recipere pro ingressu mo/ nasterij. vt habet. i. q. 2. c. q̄ pio. hec. s. Tho. Et. 4. di. 25. q. 3. ar. 2. q°. 2°. in responsione. ad. 7m. ait. Quā/ do possessiōes alicuius loci religiosi nō sufficiūt ad sustētandum plures. tūc pōt exigi ab eo qui in loco illo vult deo seruire nō quasi preciū religionis. sz vt habeat monasteriū. vnde ei possit prouidere: ⁊ ideo nō cōmittit simonia. Si aūt sine grauamine eccle/ sie potest recipi simoniacū est aliquid pro receptiōe exigere. hec ille. Panor. etiā i. c. nō satis. eo. ti. ponit duas praticas. prima ꝙ quādo aliqua puella reci/ pitur in monialē vt nō det aliquid ex pacto. sz pure pro deuotione sua ⁊ sic conficiat istrumentū. secūda pratica est. vt si hoc ꝯtingat ex deffectu facultatum redituū monasterij. ꝙ per viā cuiusdā protestatiōis siue intimationis dicat volēti intrare vt secū aliquid apportet vnde possit viuere. nō aūt debet duci i pa/ ctum: ⁊ ita itelligo. Inno. in. c. tua: eo. hec Panor. ⁊ idē Panor. i. d. c. quoniā ait. Per viā pactiōis vel cōditionis non debet aliquid accipi. sed per viā pro testatiōis simplicis: ⁊ i. c. tua: eo. dicit: liberaliter pōt dari etiā tēpore receptiōis. Et ſʒ Hosti. nota ꝙ mo niales possunt agere cōtra parētes pro alimētis fi/ lie post ingressum quādo monasteriū ē tenue nec po test priuari legitima ꝓ ingressu nisi ipsa renūtiasset iuri suo. Si aūt eēt taxatū quātum vnaqueq dare debeat etiam post factū nō exigeret sine simonia: ⁊ reprobat ista taxatio ſm̄ Hosti. Idē si facit pactuz de seruāda ꝯsuetudine. d. c. veniens. Idem si gratis recipiat deinde cōpellat seruare cōsuetudines. c. Ja cobus. eo. ti. forte ꝙ posset cōpelli per superiores ad seruādas ꝯsuetudines. c. ad apostolicā: vide. s. v. con/ suetudo. §. fi. in fi. Et nō ſm̄ Ho. ꝙ si fuit pactio de recipiēdo. sed ante q̄ recipiat recedūt a pacto ⁊ po stea recipit nō est simonia. Itē ſm̄ eūdez si promit tat alicui dicēdo. si didiceris talē artē vel tales litte/ ras recipiemus te nō est simonia nisi habeat itētio ad lucrū temporale habendū ex illa arte.

¶ Ex his omnibus possunt poni iste ꝯclusiones. pri 61 ma ꝙ quādocūq dātes vel recipiētes dant vel reci piūt aliquid tēporale pro igressu mōasterij. vel pro iurisdictiōe accipiēdi illa q̄ de iure possunt accipere monachi vel moniales. ita ꝙ illa dictio. pro. signifi/ cet appciationē semp est simonia: patet q: dat spiri tuale pro tēporali vel ecōuerso vide. s. §. 21. 2a ꝯ°ꝙ qn̄ sit aliqua cōuentio qua significat ꝙ tēporale detur pro tali spirituali ſm̄ ecclesiā iudicat simonia. etiā si intētio esset ad aliud. tertia ꝙ nūq̄ ē simonia qn̄ liberaliter dat: ⁊ accipit: siue an̄: siue tēpore receptio/ nis siue post detur. quarta ꝙ si mōasteriū habet fa/ cultates sufficiētes vt cōmode possit nutrire suos ⁊ etiam recipiēdos nihil debet recipere nisi liberaliter aliter ecclesia iudicaret simoniaz. quinta ꝙ qn̄ mo/ nasteriū non habet facultates pōt exigere pro victu persone per modū intimatiōis. etiam de quātitate. sexta ꝙ siue sit statutū. siue ꝯsuetudo q̄ cogat aliqd dare siue ante. siue post reprobātur: ⁊ ab ecclesia iu dicātur simoniaca: ⁊ sic intellige. d. c. veniens. septi/ ma ꝙ si fuisset aliqua cōsuetudo itroducta sine co/ actiōe posset post receptiōez cogi per supiorē ad ser/ uādā illā. octaua ꝙ licitū est facilius recipere illum qui facit largas elemosinas. nona ꝙ licitum est per aliquod temporale prouocare ad ingressuz. decima ꝙ iura q̄ videntur dicere ꝙ nihil recipiatur etiam ꝑtextu paupertatis debent itelligi in foro cōtentioso vbi iudicat ſm̄ extrinseca vel qn̄ fit ratione igressus vel quādo pretenditur in fraudem.

63 ¶ Queritur q: i.4.et.5.conclusiōe fit mētio q monaste/ riū hēs facultates sufficiētes pro recipiētibus et re/ ceptis nō pōt petere.sz qn nō hz pōt.querit igit qn di cat hēre sufficiētes facultates.Textus i.d.c.vnico:di cit q nō dz recipe i sorores nisi quot poterūt de ipoz mōasterioz bōis siue prouētibus absqz penuria su stētari.si secus actū fuerit irritū decernētes.Et glo. .v.absqz penuria dicit.q penuria cōtinet egestatē. ita q aliqs pōt sine penuria sustētari qui nō posset cōmode.Nā penuria hz i se egestatē indigentiaz et defectū necessarioz.In.v.vero cōmoditate inspicit cōsuetudo regiōis et qualitas psone ita q canonicus bononiēsis nō posset cōmode viuere cū .c.florenis: viueret tn sine penuria.cū.25.qn igitur dr i tex.d.c. vnici:q receptio nō teneat dz intelligi habūdātia. qn pnt sine penuria:et defectus qn nō pnt sine penu ria.qn vero dicūt doc.sic̄.s.Tho. q qn nō sufficiūt pnt petere:etc.dz itelligi qn nō pnt cōmode viuere: qd pz.q: doc.nō vtūtur hoc noie penurie.sz grauai/ mine qd fit qn nō pnt cōmode viuere. grauat.n.q nō cōmode viuit nec ita stricte dz sumi sic̄ qn dr q receptio nō valeat Sic ergo itellige qn mōasteriuz hz tales facultates q pōt comode viuere ēt recipiē do illū q petit itrare tūc nihil pōt petere vt dr i .4a. cōclusiōe.Si vero nō haberet tales facultates vt pos set comode viuere tūc pōt petere.vt dr in aliis cōclu/ sionibus.vtz cōmittat simonia qn aliqs fit mona/ cus vt fiat abbas vel accipit ordines. vt habeat be neficiū.vide.v.beneficiū.3.§.17.

64 ¶ De pena simoniaci q̄ ē quadruplex:et pa ē suspen sio de qua querit vtrū ois simoniacus i ordine recipiē do sit suspēsus ipo iure.R.sm Pa.post Inno.in.c. tāta:et.c.p tuas.d.ti.co.ti. q sic. et quo ad se et quo ad alios.ita q nō pōt celebrare diuina:nec alii pnt sibi participare:et nō solū quo ad ordinem sic susce ptū.sz ab oibus aliis ordinibus etiā licite receptis:et p cōsequēs ē remotus ab administratiōe tēporaliuz bñficioz suoz.facit glo.i.q.i.reputātur:et vide glo. i de.cupiētes de penis.nec cū eo pōt dispēsari nisi p papā.i.q.i.gra et hoc siue sit occultus siue manife/ stus.Nec pdest renūtiare bñficio.hec Pa.qn alius dedit p eo vide .s.§.8.cōcor.s.T.2a.q.100.ar.si.

65 ¶ De eo qui cōmittit simoniā dādo ordinē .R.sm Pa.i.c.per tuas.q doc.vidētur varii.sz cōcludit q ipe ē ipsofacto suspēsus ppetuo ab ordinibus.tex.est iuncta glo.c.si qs a simoniacis.facit tex.in.d.c.per tuas:et.33.di.§.verum.

66 ¶ Utrū simoniacus i beneficio sit suspensus .R.sm Pa.i.d.c.tātā:et.c.p tuas:q sic.sz si ē occultus ē su spēsus quo ad se nō quo ad alios. sz suspēdendus. ar.i.q.3.c.i.et.2.vn si renūtiat beneficio taliter acqsito pōt vti ordine suo post pactā pniaz.ar.i.c.iquisitio nis:de accusati.Si vero ē manifestus ita q de eo cō stet per sentētiā vel cōfessionē i iure factaz vel per rei euidētiā q̄ nulla possit tergiuersatiōe celari. tunc est suspēsus quo ad se et quo ad alios ipo iur.d.§.ve3. vn q̄uis renūtiet bñficio iterz indiget dispēsatiōe. sic quilibet notorius criminosus.vt i.c.si.de tēp.or.sz eps pōt dispēsare dūmō nō sit ille cū quo cōmisit simo/ niā vt nō.i.q.5.psentiū.limita pdicta.qn simonia ē cōmissa eo sciēte .secus si eo ignorāte.puta p patrez vel amicos q: tūc non est suspēsus quo ad alios nec quo ad se nisi i ordine et bñficio sic habito nō aūt i aliis ordinibus susceptis.aut beneficiis habitis vel habēdis.c.de simoniace.co.ti.hec Pa.

¶ Sed qs pōt dispēsare i simoniaco i ordine vel be neficio.R.hz Pa.post alios i.c.de simoniace q i si moniaco i ordine solus papa:qn sciēter.Sed qn eo ignorāte cōmissa ē tūc eps dispēsat.i.q.5.psentiū:de quo.s.§.8 .et sm aliquos pōt eps dispēsare cū tali. sz qn hoc sciuit nō renūtiauit. sz ministrauit i ordi/ ne suscepto.aut ad alios ascēdit. In simoniaco vero i bñficio sciēter:solus papa pōt dispēsare sm Ray. in illo bñficio.siue i alio quocūqz sm glo.et Jo.an. .d.c.de simoniace. sm tn Hosti. pōt eps dispēsare simplici beneficio Pa.vero i.d.c.de simoniace.sz q pōt ēt incurato vt illud habeat i alia ecclesia ēt cuz executiōe ordinū si mō spōte renūtiet.sz ad illud be neficiū in quo fuit simonia cōmissa vt illud habeat nō pōt nisi per papā fieri. Item z in ecclesia ēpta non pōt ex dispēsatiōe epi habere nisi simplex bñficiū et cū executiōe minoz ordinū solum.Si vero expectat sniaz cōdēnatoriā tūc nullo mō eps pōt dispēsare in illa nec i alia vt habeat quodcūqz beneficiū.In eo vero q ignorāter ē promotus ad bñficiū nō pōt ni/ si solus papa vt illud habeat.sed in aliis pōt eps.vt nō i.d.c.psentiū:et i.c.sunt:et.c.nobis.co.ti.Tancre. i.c.sic̄ nobis co.ti.sz q ēt i beneficio illo i quo fuit p motus pōt eps dispēsare si ipe eps nō fuit in culpa. Et nota q idē iudiciū est de mediatoribus quo ad suspēsionē et quo ad dispēsationē p regulā:accesso/ riū. de reg.iuris.li.6.vide.s.§.8. 67

¶ Utrū eps possit dispēsare cū simoniaco circa offi cia mortuoz:bñdictiones nubentiū:sepulturas: cri/ sma:benedictiōes vasoz et hmōi.R.sz Hosti.q sic. post pactā pniaz q: nō phibet .ar.c.nup.de sen. ex/ co.nec obstat.c.erga.i.q.i.q: loqt de simōiaco i di/ gnitate. 68

¶ Quid de plato q pmisit beneficiū ali/ cui pro pecunia:et re itegra reuocat pactionē.R.q talis peccauit grauiter faciēdo pactū.q: tn ad effe/ ctū nō puenit non incurrit penas s.§.12. 69

¶ Utrū ordinatus ab epo quē audiuit simoniacuz possit ministrare.R.q pōt in suscepto ministrare.sz nō poterit alios recipe.nisi deponat cōsciaz .d.c.per tuas:vbi dicit Pa.q nō dz venire qs contra cōsciaz.sed debet eam formare:et nō dz quis facile credere infa miā i piudiciū alterius.Et Hosti.ponit.5.nō.primū: q ex variis dictis i alterius piudiciū nō ē cōscia for/ māda.2m.q sic formata ē ad cōsiliū plati deponēda 3m q si deponi nō pōt est oibus modis sequēda.4m. 70

ꝙ est virtus cũ de ꝯsciã scrupulosa fit bona ⁊ i me/
lius informaꝭ ⁊ cõ̃rio est debilitas animi ⁊ nimia
simplicitas. 5ᵐ ꝙ in idifferẽtibus põt vnusquisqꝫ ꝓ
vt sibi placuerit ꝯsciaꝫ itormare. vñ talis debet mi/
nistrare:⁊ ꝯsciaꝫ deponere:cõcordat Archi.Flo.

71 ¶ Secũda pena ꝯ̃ simoniacos ẽ dpositio ⁊ ifamia
⁊ hec iponiꝭ si de hoc i iudicio constiterit .5.q.3.la/
ne:⁊ de accu.c.inquisitionis.

72 ¶ Tertia pena ẽ excõicatio papalis. Nã Martinꝰ
in ꝯsilio ꝯstãtiẽsi i extrauagãti multe.ita inqt. Sa/
cro approbãte ꝯcilio declaramus ꝙ ordinati simo
niace ab executiõe suoꝝ ordinũ sint ipo iure suspẽsi.
Electiões aũt postulatiões confirmatiões ⁊ quauis
ꝓuisiões simoniace eccliaꝝ mõasterioꝝ dignitatuꝫ
ꝑsonatuũ officioꝝ ⁊ bñficioꝝ quorũcũqꝫ deicceps fa
cte nulle sint ipo iure nullũqꝫ per illas ius cuiq̃ꝫ acq
raꝭ nec promoti ꝯfirmati aut ꝓuisi faciant fructus
suos.sꝫ ad illoꝝ restitutionẽ tãq̃ꝫ iniuste ablatoꝝ te/
neãtur:statuẽtes insup ꝙ dans ⁊ recipiẽs ipo facto
sñiaꝫ excomunicatiõis incurrat ẽt si põtificalis.aut
cardinalatus refulgeat dignitate. In alia extraua/
gãti facta ãno.2º.sui põtificatus Mãtus data q̃ in/
cipit dãnabilẽ. Cõfirmat oẽs excõicatiões suspẽsio
nes priuatiões ⁊ iterdicta ⁊ alias censuras latas a
summis põtificibus ꝯ̃ simõiacos quas vult icurrẽ
ipo facto omnẽ simoniacũ occultũ vel manifestum
vbicũqꝫ simoniam cõmiserint cuiuscũqꝫ status ẽt si
ep̃atus aut cardinalatus.aut quauis alia eccliasti/
ca vel tẽporali ꝑfulgeat dignitate. dictaꝝ excõica/
tionũ suspensionũ ⁊ penaruꝫ ipsaꝝ absolutionẽ sibi
reseruãs nisi mortis articulo nec vult ꝙ virtute con
cessionis idulti.aut cuiuscũqꝫ facultatis absoluendi
cõcesse.vel ꝓcedẽde a sede apl̃ica possint absolui ni
si spãlr de pctõ simonie auctoritatẽ absoluẽdi cõti/
neãt.Hoc idẽ Eugenius i alia extrauagãti q̃ icipit
Cũ detestabile. Data Rome apud.s.Grisogonuꝫ
ãno sui põtificatus.4.Paulus.2º.i ꝓcessu quẽ i die
iouis sancte fecit excõicat oẽs simoniacos tã in or/
dine q̃ꝫ ẽt i bñficio ⁊ absolutionẽ reseruat sibi ⁊ suc
cessoribus suis ꝑter q̃ꝫ i mortis articulo.nec vult sicẽ
⁊ Martinus ꝙ possint absolui ex quacũqꝫ ꝯcessiõe
nisi faciãt mẽtionẽ d simonia.Idẽ fecit Sixtus.4.
Et sic tenendũ est ꝙ oẽs simoniaci i ordine ⁊ bñfi/
cio solũ sunt excõicati. Alij vero simõiaci nõ:sꝫ ipo
facto cadũt in penas ꝯ̃ ipos latas ab ipo iure de q
bus dictũ ẽ.s̃.hic a.64.§.vsqꝫ ad sequẽtẽ. Nec fa/
cit ꝯ̃.c.reperiũtur.i.q.i.Silr.c.qcũqꝫ ibidẽ:⁊.c.pla/
cuit.Silr.c.ex multis.i.q.2.q2 lꝫ sub anathema pro
hibeãt tñ loquũtur solũ de ordine ⁊ beneficio:⁊ sic i
nullo iure ĩueniꝭ sub pena excõicationis prohibita
oĩs simonia nisi in ordine ⁊ beneficio.

73 ¶ Quarta pena simoniacoꝝ est ꝙ precipiꝭ sub pe/
na excõicatiõis late sentẽtie oibus cuiuscũqꝫ digni/
tatis aut status ꝙ si sunt ꝑsentes i romana curia te
neãtur reuelare pape vel eius apostolice sedis came
rario aut suo vices gerẽti i vnius vel duoꝝ testium
ꝑsentia infra duos dies naturales postq̃ꝫ sciuerint:
aut ad eoꝝ notitiã ꝑuenerit aliquẽ cõmisisse simo/
niã a qua nõ nisi ꝑ romanuꝫ pontificẽ possunt pre/
terq̃ꝫ i mortis articulo absolui:⁊ hoc per ꝑdictã ex/
trauagantẽ Martini dãnabile cui Eugenius in.d.
extrauagãti.Cũ detestabile.addit ꝙ nõ solũ q sciũt
aliquẽ simoniã cõmisisse vel ꝓcurasse.sꝫ ẽt q sciunt
illos qui fuerũt mediatores teneãtur reuelare pape
vel eius camerario vel cui ipe duxerit cõmittenduꝫ
per se vel per aliũ q̃ꝫ citius ⁊ ꝙ non possint absolui
donec reuelauerint qd̃ vꝭ itelligendũ quãdo cõmo/
de possunt ⁊ si sciũt veraciter ⁊ nõ per suspitiões:⁊
forte ꝙ hodie nõ ligat cũ videaꝭ arrogata per non
vsum:⁊ sic tenet Angelica.ꝟ.simonia.6.§.si.⁊ Ro
sella.eo.§.14.Quid d taxis factis in curia.s̃.§.49.
⁊ Rosella.ꝟ.simonia.6.§.15.vtrum aũt epi possint
hmõi facere.R.sm Rosellã vbi.s̃.§.17.ꝙ si habẽt
sufficiẽtes redditus sm decentiã sui status non pñt
.i.q.3.ex multis:secus si nõ haberẽt ⁊ exigerẽt post
factũ rõe ꝯsuetudinis.d.§.50.vide.s̃.ꝟ.excõicaº.7.
casu,ꝑ.vbi melius.

¶ De restitutiõe eoꝝ q̃ acquirũtur per simoniã vtrũ 74
de necessitate sint restituẽda.R.sm Pa.i.c.si.eo.ti.
⁊ cõiter doc.ibidem ꝙ i simonia mẽtali nõ sunt de
necessitate restituẽda:⁊ ibi ẽ tex.expressus.quidã tñ
distingũt de simonia q̃ est de iure diuino ⁊ i tali te
neaꝭ restituere. secus i simonia q̃ est de iure positi/
uo.s.Tho.Io.an.⁊ Pa.i.d.c.tenẽt vtr ꝙ nõ teneꝭ:
⁊ ita dicit ibi tex.sine distinctiõe. Quare i vsura mẽ
tali teneaꝭ ⁊ nõ i simonia mẽtali. Doc.i.d.c.si.assi/
gnãt diuersas rões.sꝫ nõ est aliqua efficax. vñ suffi
cit sic iure eẽ declaratũ. In simonia vero pactali te
netur.vide supra. ꝟ.restitutio.§.15.

¶ Cui restitui debet acceptũ simoniace pro ingressu 75
monasterij vel ecclesie.R.hꝫ Pa.in.c.de hoc.eo.ti.
Si loquimur de ecclia seculari tunc si ille qui dedit
nõ habet vnde viuat restituꝭ ei.ar.c.veniẽs.eo.ti.
Si vero habet vnde viuat tũc si oẽs de ecclia deli/
querũt debet dari ecclie ⁊ criminosi expelli. Si aũt
non expellãtur debet dari fisco pape sm Hosti. qui
distribuat in pias causas. Turpia.n.lucra a fisco ex
torquẽtur.l.fiscus.ff.de iure fisci. Si vero nõ omnes
deliquerũt. sed solus prelatus vel particularis.tunc
dabitur ecclie i cuius ignominiã erat datũ. si loqui
mur de ecclia regulari si oẽs deliq̃runt daꝭ ei qui
dedit vt itret monasteriũ.secũdũ:vt in.d.c.veniens:
cũ non possit stare in primo:vt in.c.quoniã:eo.ti.
Si vero particulares deliquerũt tunc pecunia dabi
tur.secũdo monasterio quo ad vsũfructũ tñ ⁊ mor
tuo igressu reddibit ad pᵐ:⁊ sic itellige glo. i.d.c.de
hoc ⁊ ꝯcordat cũ ꝑdictis Hosti.⁊ dñs Ant.

¶ Cui debet restitui datuꝫ pro ordine habendo .R. 75
videꝭ ꝙ ecclesie cathedrali i cuius iniuriã videꝭ da/
tũ si nõ est ordinatus ad titulũ alicuius ecclesie. Si

vero sit ordinatus ad titulum alicuius beneficij vel ecclesie illi dabitur.

Simplicitas sm.s.Tho.2a2e.q.109.ar.2.ad.4m. S arg. dr per oppositū duplicitati.qua.s.aliqs aliud habet i corde & aliud ostēdit exterius:& sic simplicitas pertinet ad veritatē q est virtus q excludit duplicitatē qua homo vnū ptendit & aliud itendit:& quauis sit idē realiter cp ipsa virtus veritas differt tn ab ea sm rōem.q2 veritas dr sm cp signa cōcordāt signatis.sed simplicitas dr sm cp non ten dit i diuersa.vt.s.aliud itendat iterius & aliud pretē dat exterius. Et nō sm Panor.in.c.dilecti.de iudi. cp duplex est simplicitas.quedā cōtraria discretioni & hec reprobaf.39.di.c.petrus dyaconus:&.16.q.1. si cupis.Quedā est cōtraria dolositati & hec ample ctenda de qua dictū est i principio & dicit i euāge lio: Estote simplices sicut colūbe & bon.lex.cū glo. i.c.veritatis:de iure iura.& de hac dr Insti.de legi. agna. succe.§.ad feminas: simplicitatē amicā legi bus amplexantes:&c.& directe sm.s.Tho.ad sim plicitatē pertinet se preseruare a deceptiōe.

Simulatio vtrū omnis simulatio sit peccatū S R.sm.s.Tho.2a2e.q.111.ar.p cp ad veritatem que est virtus pertinet.vt quis talem se exhi beat exterius per signa exteriora qualis ē. signa āt exteriora nō solū sunt verba. sed etiam facta.sicut ergo veritati opponif cp aliquis per vba exteriora aliud significet qz habeat apud se quod ad menda tiū pertinet.ita etiā veritati cp aliquis per aliqua si gna factoz.vel rez aliquid significet cōtrariū eius quod i eo est quod proprie simulatio dicif.vnde si mulatio proprie est mēdatiū quodā i exteriorū fa ctoz signis ɔsistens.vnde cū omne mendatiū sit pec catū:vt supra.V.mendatiū.§.3.ɔsequens est vt ois simulatio sit peccatū.Quō aūt Christus quādo fin xit se longius ire Luce vltimo:& Abraam Gen.22. sm cp dicit Ambro.captiose loquebaf cum seruulis cū dixit. Ego & puer illuc vsqz properantes postqz adorauerimus reuertemur ad vos & similia i sacra scriptura nō sint peccata:declarat.s.Tho.vbi supra in responsiōe ad p.dicēdo cp sicut Aug.dicit in li. de questionibus euāgelij. nō omne quod fingimus mendatiū est.sed quādo id fingimus qd nihil signi ficat tūc est mendatiū.cū aūt fictio nostra referf ad aliquā significationē nō est mendatiū.sed aliqua fi gura veritatis.Sic ergo dominus i euāgelio finxit se longius ire q2 cōposuit motū suū quod est volen tis longius ire ad aliquid figuratiue significādū.s. cp ipse ab eoz fide longe erat vt Gre.dicit.Abrahā etiā figuratiue loquutus est. vnde Ambro. dicit cp prophetauit quod ignorabat. ipse.n.solus dispone bat reddire imolato filio : sed dominus per os eius locutus ē qd parabat. vñ pz cp neuter simulauit.

1 ¶ Utrū sit simulatio quādo quis occultat peccatuz suū.R.sz.s.Tho.vbi.s.i respōsione.ad.4m.arg. cp sicut aliquis mētitur quādo significat qd nō est: nō aūt qn tacet qd est.qd & aliqn licet.ita etiā & simu latio ē qn aliquis exteriora signa factoz vel rez si gnificat aliquid qd nō est nō autē si aliquis preter mittat significare quod ē.vñ aliquis pōt peccatum suū occultare absqz simulatiōe & laudabiliter .s. ne alij inde scanddizentur : vide .V. mendatium.§.5. & ver. Abraā.§.1.

¶ Utrū hypocrisis sit idē cp simulatio.R.sm.s.T. 2 vbi.s.ar.2.cp sic:nō tn omnis simulatio est hypo crisis.sz solū illi qua quis simulat personā alterius: sicut cū peccator simulat personā iusti.vnde Isido. in lib.ethimologiaz.hypocrita greco sermone:i la tino simulator iterptaf qui dū intus malus sit bo num se palam ostēdit.hypo.n.falsum: crisim iudi ciū interpretatur & sic in omni vita humana qui se vult videri quod nō est hypocrita est.simulat enim se iustum & nō exibet. Et quādo aliquis facit aliqd opus quod ex suo genere ad dei seruitiuz pertinet & nō facit:vt deo placeat.sed hominibus:simulat mē daciter rectam intentionē.quā nō habet:quāuis nō simulet aliquod rectuz opus quod nō agat. Et ista est hypocrisis quaz prohibet dominus Matthi.6. dicens cum facis elemosinaz noli tuba canere antē te sicut hypocrite faciunt.

¶ Utrū religiosus qui portat habitū sanctitatis .s. 3 religionis vel clericatus & est peccator sit hypocri ta. R. sm.s.Tho.vbi supra in responsiōe ad.2m.cp non nisi assumeret illū habitū vt se iustum ostenta ret. talis enim habitus significat statum quo quis obligatur ad opera perfectionis : & ideo cum quis habitū perfectionis assumit intendēs ad statū san ctitatis transferre si per infirmitatem deficiat non est simulator vel hypocrita quia nō tenef manife stare suū pctm.sanctitatis habitū deponēdo.Et nō cp i simulatiōe sicut i mēdatio duo sunt. vnū quidē sicut signū & aliud sicut signatum:mala ergo inten tio in hypocrisi cōsideraf sicut signatū quod nō.n. respondet signo:exteriora autem vel verba vel opa vel quecūqz sensibilia cōsiderātur in omni simula tione & mendatio sicut signa. vnde dicif Matth.23. cp omnia opera sua faciunt vt ab hominibus vi deātur. Et Greg.31.mor. dicit cp nūqz quid agant: sed quomodo de actione qualibet hominibus pos sint placere cōsiderant. Et sic in hypocrisi opera ex teriora de natura sua sunt bona: intentio tamen in terior est mala.quia solū querunt placere vel appa rere hominibus & dum querūt ostendere bonam in tentionē cū sit mala ideo simulant.

¶ Ut simula vel hypocrisis opponaf virtuti veri 4 tatis.R.sz.s.T.vbi.s.ar.3.cp sic directe.indirecte şi sine p accīns pōt opponi cuicūqz virtuti. vbi sic ait. Simulatio siue hypocrisis pōt oppōi alicui virtuti dupl'r.vno directe.alio idirecte. Directa qdē oppo sitio ei sine ei ɔrietas ē attēdēda sz spēz actus q

accipit ſm ppriũ obiectũ. vñ cũ hipocriſis ſit q̄daʒ ſimulatio qua quis ſimulat ſe habere pſonã quã nõ habet ꝯñs eſt ꝙ directe opponat̃ veritati per quaʒ aliquis exibet ſe talẽ. vita ⁊ ſermone qualr eſt vt di citur. 4º.ethicoꝝ. Indirecta aũt oppoſitio ſiue ꝯrie/ tas hipocriſis põt attendi ſm quodcũq; accidens. puta ſm aliquẽ finẽ remotũ vel ſm aliqđ iſtrumen tũ actus. vel quodcũq; aliud hmõi. Simulat.n. per q̄cũq; opa virtutis: ⁊ q̄uis ſemper ſit ibi ſimulatio ꝯ veritatẽ tñ ſunt diuerſa. puta ieiuniũ: elemoſina ⁊ hmõi. Et lucrũ ⁊ gloria ſunt finis remotus ſimu latiõis. ſic ⁊ mẽdacio ⁊ a tali fine nõ recipit ſpẽm: ſʒ ex fine primo qui ẽ oſtẽdere ſe aliũ q̄ ſit. vñ q̄nq; cõtingit ꝙ aliqs fingit de ſe magna nullius alteri9 gra. ſʒ ſola libidine ſimulãdi. ſicut philoſophus di/ cit. 4. ethicoꝝ eſt hypocriſis.

¶ Utrũ hipocriſis ſiue ſimulatio ſit pctm̃ mortale. Rñ. ſm. s. Tho. vbi. s. ar. 4. ꝙ i hipocriſi duo ſunt. ſ. defectus ſanctitatis ⁊ ſimulatio ipius. Si ergo hi/ pocrita dicat̃ ille cuius itentio fert̃ ad vtrũq; vt. ſ. aliqs nõ curet ſanctitatẽ habere. ſed ſolum ſanctus apparere ſic ꝯſueuit accipi in ſacra ſcriptura. ſicut Job. 13. nõ veniet in cõſpectu eius ois hipocrita. Et Matthei. 23. Ue vobis hipocrite: ſic manifeſtũ ẽ ꝙ eſt pctm̃ mortale. Nullus.n. priuat̃ totaliter ſancti/ tate niſi per pctm̃ mortale. Si aũt dicat̃ hipocrita ille q intẽdit ſimulare ſanctitatẽ a qua deficit p pec catũ mortale tũc q̄uis ſit i pctõ mortali ex quo pri uat̃ ſanctitate: nõ tñ ipa ſimulatio eſt ei pctm̃ mor tale. ſʒ q̄nq; veniale qđ diſcernẽdũ ẽ a fine q ſi repu gnat charitati dei vel pximi erit mortale. puta cum ſimulat ſanctitatẽ vt falſaʒ doctrinã diſſeminet vel vt adipiſcat̃ eccleſiaſticã dignitatẽ indignus vel q̄/ cũq; alia tẽporalia bona i q̄bus finẽ ꝯſtituit. Si ve ro finis intẽtus nõ repugnet charitati erit peccatuʒ veniale. puta cũ aliquis i ipa fictiõe delectat̃ de quo dr̃. 4. ethicoꝝ: ꝙ magis vr̃ vanus q̄ malus. eadem enim rõ de mẽdatio ⁊ ſimulatiõe: cõtingit tñ q̄nq; ꝙ aliquis ſimulat pfectionẽ ſanctitatꝭ q̄ nõ eſt de ſa lutis neceſſitate: ⁊ talis ſimulatio nec eſt ſemp pctm̃ mortale nec ſemp eſt cũ pctõ mortali. vide. s. Ꝟ. mẽ datiũ. §. 5. Angelica dicit. Ꝟ. ſimulatio. §. ſi. i ſi. ꝙ ſi fiat ad laudẽ dei vt primus edificet̃ ꝙ ẽ meritoriũ. ſʒ hoc ẽ ipoſſibile. ſ. ꝙ ſit ſimulatio vel hipocriſis ⁊ ſit meritoriũ. Nã fingere bonã intentionẽ ⁊ nõ hr̃e bonã: ipoſſibile ẽ ꝙ ſit merito: iũ: ⁊ ſilr oẽ mẽdatiũ eſt pctm̃. igit̃. ſed ois ſimulatio: ⁊ ois hipocriſis eſt mendatiũ vt dictũ eſt. s. pncipio. Silr id qđ oppo nit̃ virtuti veritatis nõ põt eſſe meritoriũ. ſecus aũt eẽt ſi taceret vel nõ ſignificaret qđ nõ eſt ſimulatio vt dictum eſt. §. i.

ſ Obrietas. Nomen ſobrietatis ſʒ. s. Tho. 2a2e. q. 149. ar. p. ſumit̃ a menſura. dr̃.n. aliqs ſo/ brius quaſi briã. i. menſurã ſeruans: ⁊ iõ illã materiã ſpãliter ſibi ſobrietas aſcribit i q̄ maxime laudabile eſt menſurã ſeruare. hmõi aũt ẽ potus in ebriare valens q: eius vſus mẽſuratus multũ ꝯfert: ⁊ modicus exceſſus multũ ledit q: ipedit vſum rõis magis etiã q̄ exceſſus cibi. vñ Eccle. 31. Sanitas ẽ aie ⁊ corporis ſobrius potus: vinuʒ multũ potatum irritationẽ: ⁊ irã: ⁊ ruinas multas facit ⁊ iõ ſpãliter ſobrietas attẽdit̃ circa potũ nõ quẽcũq;. ſʒ cũ q ſua fumoſitate natus ẽ caput ꝯturbare. ſic vinũ ⁊ oẽ ꝙ i ebriare põt. Cõiter aũt nomen ſumẽdo põt i qua/ cũq; mã dici ita ꝙ ois mẽſura maxime i pertinẽti/ bus ad tẽperantiã vendicat ſibi nomen ſobrietatis pp qđ noie ſobrietatis tẽperãtia ſignificat̃. ſed mo/ dicus exceſſus i potu plus nocet q̄ i alijs ⁊ iõ ſobri tas ſpãliter ẽ circa potũ ⁊ ẽ ſpãlis virtus ad remo/ uendũ ſpãle ipedimẽtũ vini i ebriãtis ſua fumoſita te turbãtis cerebrũ. Sobrietas maxime ẽ neceſſaria iuuenibus i qbus viget ꝯcupiſcẽtia. Mulierib9 aũt q: i eis deficit rõ. i. robur mẽtis. Senibus vero ⁊ epis ⁊ oibus miniſtris eccleſie ⁊ regib9 pp officia ⁊ ope/ rationes eoꝝ. De ebrietate ſibi oppoſita vide. s. eo. ⁊ ibidẽ quõ circa vel ꝯ eãdẽ peccet̃ mortalr.

ſ Ocietas: vide q̄ ſcribũtur. Ꝟ. vſura. 3º. p totũ ⁊. Ꝟ. peculiũ. §. 27. ⁊. ſequẽtibus.

ſ Ocrates ille Thebanus hõ quõdã ditiſſim9 cũ ad philoſophãdũ Athenas pergeret ma gnũ auri põdus abiecit: nec putauit ſe poſſe ſimul diuitias ⁊ virtutes poſſidere hec Hiero9 ad Paulinũ. hic deſperãs de veritate capiẽda totuʒ ſe ad philoſophiã moralẽ dedit: ⁊ fuit magiſter Pla tonis ⁊ diſcipulus Archelai auditoris Anaxagore: ⁊ ipſe ⁊ Plato fuerũt ꝯditi virtutib9. s. ceteroꝝ hoĩ. ſʒ. s. T. i diuerſis locis vt pʒ i tabula doctrine ſue.

ſ Odomia eſt vitiũ ꝯ nãm. qđ ex corruptione peti originalis humanũ genus circa tẽpora Abrahe vſq; ad pfundiſſima pctõꝝ venerat . ſ. ifidelitatẽ i turpiſſimũ vitiũ ꝯ nãm: ⁊ iõ tũc tẽpo ris ꝓ cõueniebat ꝓmiſſionẽ fieri manifeſtã de ſemi/ ne naſcituro in quo oẽs gẽtes benedicerent̃ ⁊ a pctis mũdarẽtur. tũc ẽt oportebat in ſignificationẽ aliqđ exẽplũ fidei hoibus proponi ꝯ ifidelitatẽ. tũc ſigna caſtitatis dare ꝯ turpiſſimam ꝯcupiſcentiã: ⁊ ideo Abrahe ꝓ data eſt circũciſio i ſignũ paternitatꝭ vt ex quo naſciturus erat pctõꝝ deſtructor: etiã i ſignũ fidei ⁊ diſtinctiõis ab ifidelibus ⁊ i ſignũ caſtitatis ⁊ munditie. hec. s. Tho. 4. di. i. q. 2. ar. ꝓ. q̄la. 3a. Quõ ſit ſpẽs luxurie ⁊ quõ diuidat̃ ⁊ quõ ſit grauiſſimũ ⁊ de pena eius. Ꝟ. luxuria. §. 7. ⁊. 8. vide ſupra ver. Abraham per totum.

ſ Olicitudo eſt ſtudiũ adhibitũ ad aliqd cõ/ ſequendũ qđ maius eſt vbi ẽ timor ⁊ minus eſt vbi ẽ ſecuritas: ⁊ dr̃ ſolicitus quaſi ſolers citus vel quaſi ſolers totus: q: ex ſolertia animi ve/ lox eſt ad pſequendũ agenda ⁊ ptinet ad prudẽtiã cuius pcipuus actus eſt circa agẽda pcipere de cõſi liatis ⁊ iudicatꝭ. vñ ſʒ philoſophũ. 6. ethicoꝝ: opor/

bel operari quidem velociter cōsiliata ⁊ est idem q̄ vigilātia. hec. s. Tho. 2a 2e. q. 47. ar. 9.

s Olicitudo bōa ē octuplex. s. platōis: pdicationis: discretōis: cōpassiōis: deuotōis: circūspectōis: actionis: ⁊ punitiōis: ⁊ hº nō ē pctm̄. imo laudabil: ⁊ dr̄ solicitudo prudētie. b. s. T. sup Paulū. 1. ad cor. 7. Et ibidē dicit q̄ triplex solicitudo dissuadet. s. ad vxorē: ventrē: ⁊ bursam. Et. 2a 2e. q. 55. ar. 6. dicit q̄ solicitudo tēporaliū rez tripl'r pōt esse illicita. vno quidē modo ex pte eius de quo solicitamur tēporalia tāq̄ finem q̄ramus: ⁊ sic intelligitur Matthei. 6. Nolite soliciti esse: ⁊c. ⁊ sic videt pctm̄ mortale. s. ponere vltimū finē in tēporalibus. Alio pp superfluū studiū qd̄ apponit ad tēporalia pcurāda pp q̄ hō a spūalibus quibus principali' i seruire dz. retrahit. vn̄ Mat. 13. Solicitudo seculi suffocat verbū. 3º mō ex pte timoris supflui. qn̄. s. aliqs timet faciēdo qd̄ dz: nec sibi deficiāt: ⁊ hoc dn̄s remouet. tū q2 maiora dedit. tū q2 aliis aialibus prouidet. tuz rōe diuine puidētie quā gētes ignorāt. Et sic'r dn̄s phibet solicitudinē de crastinō .i. de futuro nisi imineat tēpus eoz. hec. s. Tho. vbi. s. ar. 7. Et isto modis cōiter est veniale: posset tn̄ eē mortale qn̄ ex tali solicitudine dimitteret nec ad salutē: ⁊ reducit ad pm̄ modū. qn̄. s. ponit vltimū finē i tēporalibus. Alia est solicitudo spūaliū de qua Matth. 6. pm̄ q̄rite regnū dei: ⁊ hec de se ē laudabilis nisi forte p accidēs. qn̄. s. pp hoc dimitteret necessaria.

s Omnus ē sexuplex. s. nature: mortis: negligētie: culpe: ɔtēplatiōis ⁊ glorie. Quid sit causa somnij. R. cōicare. §. 33. 34. 35. ⁊. 36. Soporari dicit qui multū ⁊ profunde dormit dormire vero qui parum.

s Ortes pprie dicūtur cū aliquid fit ab hoie vt eius euētu ɔsiderato aliqd occultū inotescat. hec. s. Tho. 2a 2e. q. 95. ar. vltimo: ⁊ i opusculo de sortibus. c. b. dicit q̄ sors nō hz locū i necessarijs. s; vtūtur hoies sortibus ad aliqd iqrendū i rebus humanis q ad se ipos vel ad amicos ptinent q̄ per ppriā prudētiā cognoscere nō possunt.

¶ Ad quē finē sortes ordinētur. R. fm. s. Tho. i. d. opusculo. c. 2º. q2 i his aliquid sorte reqrit q̄ pertinēt ad vsuz vite humane vt dictū ē. necesse ē q̄ ad hoc iquisitio sortis tēdat fm q̄ res aliquo mō accōmodat vsui vite humane. Circa ea vero q̄ veniūt i vsū humanū b quidē solicitātur hoies vt ea qualit'cūq̄ habeāt. 2º vt habitis vtātur. 3º vt futur euētum vsus cognoscāt. ⁊ res: vite nostre deseruiētes i nros vsus assumere nō possumus nisi eas aliqualit' habeam'. res aūt fm sui nām cōes sunt oibus. necesse fuit ad hoc q̄ eis hoies distincte vti possent vt per aliquem modū inter hoies diuiderētur. qnq̄ aūt cōiuz rerū diuisio ex humana idustria ⁊ volūtatū ɔcordia potest ad effectū perduci ⁊ tūc sortibus nō idiget. sed qn̄ humanus sensus nō sufficit ad ɔcorditer diuidēdū tunc ɔsueuerūt sorte diuidere fm illud puer. 18. Cōtradictiōes cōprimit sors. Sicut aūt ē distinctio facultatū ita ēt honoz ⁊ dignitatū. vn̄ qnq̄ cōtingit q̄ aliqui nō valētes ɔcorditer eligere aliquē cui dignitas aliqua ɔferat. sorte hoc requirēdū existimant. sic dr̄ Luce. b. Sorte exijt vt icensum poneret. Saul ēt sorte fuit electus in regē primi Re. 10. Sicut aūt cōtingit dubitari circa distributionē honoz ita ⁊ penaz. Et iō si credat aliquis puniēdus ignoret aūt quē puniri oz sorte hoc aliquibus iquirēdū vr̄. sic de Jona. Sic igit vno mō sors ordinat ad iquirendū quid sit habiturus vel possessionez vel dignitatē vel penaz ⁊ hec vocari pōt sors diuisoria q2 p eā diuidit id qd̄ ignorat qualit' sit distribuendū. vn̄ ⁊ verbū sortiēdi a sortibus sumptū eē vr̄. Sicut aūt ɔtingit dubitare qs rē aliquā sit habiturus ita ɔtingit dubitare vtrū re aliqua sit vtēdū: ⁊ vtr vtrū expediat aliquid agere. Nā ois actiōis vsus aliquis ē vel sui ipius vel alterius. Cū igit talis occurrit dubitatio circa agēda. siquidē circa humanā prudētiā huic satisfactiōi satisfieri possit ad humanū ɔsiliū recurrendū opinamur. Sed q2 vt dr̄ sapie. 9. Cogitatiōes mortaliū timide ⁊ icerte prouidētie nre. vbi humano ɔsilio plenarie occurri nō pōt ad sortiū inquisitionē recurrūt. hoc exēplū legimus i Hester vbi dr̄ q̄ missa ē sors i vrnā quo die ⁊ quo mense gens iudeoz deberet iterfici: ⁊ q2 hmōi sors succedit loco ɔsilij pōt dici sors ɔsultoria quasi ad ɔsultādū ordinata. Solicitātur etiā plerūq̄ hoies de futuris euentibus ex quoz cognitiōe hō i pluribus agēdis vel vitandis pōt dirigi ⁊ tn̄ futuroz cognitio excedit humanā idustriā fm illud Eccle. 8. Multa hoie afflictio q ignorat pterita ⁊ futura nullo scit pōt nūtio. vn̄ hoies ad aliqd de futuris euētibus cognoscēduz iterdū putāt eē recurrēdū ad sortes: ⁊ hmōi sortē diuinatoriā vocare possum'. diuini. n. dicūtur qui aliqua de futuris pnoscūt quasi sibi attribuētes qd̄ est ppriū dei fm illud Isaie. 41. Anūtiate q̄ vētura sunt in futurū ⁊ sciemus q2 dij estis vos. Et sic est triplex sors. s. diuisoria: cōsultoria: ⁊ diuinatoria.

¶ Quot sunt spēs diuinatiōis. R. fm. s. Tho. vbi. s. q̄ multipl'r aliqui exequirūt cognitionez eoz q̄ humanā excedūt idustriā. Quidā. n. māifesta respōsa deposcūt vel a deo vel a demonibus quoz primū. s. a deo pertinet ad ppheticos viros qui quadā priuilegiata familiaritate deo ɔiūcti ab eo merent istrui de futuris euētibus aut de qbuscūq̄ supnālib' reb'. fm illud Amos. 3. Nō faciet dn̄s deus verbum nisi reuelauerit secretū suū ad seruos suos pphetas reuelat aūt iterdū vigilātibus p māifestū visionē iterdū p somniū. Et de isto. b. nihil aliud ad pn̄s q2 ē alterius negotij. 2º vero. s. qn̄ petit a demonibus pertinet ad nigromāticos: ⁊ dr̄ sortilegiuz cōiter siue idiuinatio qd̄ cōiter sumit i malū qui qbusdā icātatiōibus ⁊ sacrificijs vel alio demonū ɔsilio. vel auxilio

vtātur qđ qdē vel expsse ipsoꝝ vel pter itentionem hois se occulte demō ingerit ad pnūtiandū futura qdā q hoibus sunt ignota eis aūt cognita. Demo/ nes aūt expsse inuocati solēt futura pnūtiare multi pliciter. Qñq3 quidē pstigiosis quibusdā apparitio nibus se aspectui ⁊ auditui hominū ingerentes ad pnūtiandū futura:⁊ hec spēs vocaꝛ pstigiū ex eo q̄ oculi hominū pstringūtur. Qñq3 aūt per somnia:⁊ hec vocaꝛ diuinatio somnioꝝ. Qñq3 vero per mor tuoꝝ aliquoꝝ apparitionē vel locutionē:⁊ hec spēs vocaꝛ nigromātia.q: vt dicit Isidorus i lib. ethimo. Nigron grece mortuus. mācia vero diuinatio nū cupaꝛ.q: quibusdā precātatiōibus adhibito langui ne. videtur resuscitati mortui diuinare ⁊ ad iterro/ gata respōdere. Qñq3 vero futura pnūtiāt p hoies viuos. sic i arreptitiis p3 ⁊ hec ē diuinatio p phito/ nes vt Isidorus dicit. phitones. a phitone apolline sunt dicti q dicebaꝛ eē auctor diuinādi. Qñq3 vero futura pnūtiāt p aliqs figuras vel signa q i rebus i aiatis apparēt. q qdē si appareāt i aliquo corpore terrestri. puta i igne: vel ferro: vel lapide polito vo/ caꝛ geomātia. Si aūt i aquam idromātia. si aūt in aere aeromātia. si āt i igne piromātia. si aūt i visce rib' aialiū imolatoꝝ i aris demonū vocaꝛ auspiciū.

5 ¶ Diuinatio aūt q fit absq3 expssa demonū inoca/ tiōe i duo genera diuidiꝛ quoꝝ p^m ē cū ad pnoscen dū futura aliqd ↄsideramus i dispositiōibus aliaꝝ reꝝ qđ dꝛ auguriū:⁊ si qdē aliqs conaꝛ futura pco gnoscere ex ↄsideratiōe situs vel motuū celestiū hoc pertinet ad astrologos qui ⁊ genealici dicūtur pp nataliū ↄsideratiōes dieꝝ. Si vero p motus vel vo ces auiū. seu quoꝛūcūq3 aialiū siue per sternutatio/ nes hominū vel mēbroꝝ saltus. hoc pertinet genera liter ad auguriū qđ dꝛ a garitu auium sic auspiciū ab ispectiōe auium. quoꝝ p^m pertinet ad aures. 2^m ad oculos. In auribus. n. hec pcipue ↄsiderari solēt. Si vero hmōi ↄsideratio fiat circa vba hominū absq3 itētiōe dicta qua qs retorquet ad futuꝝ qđ vult co gnoscere hoc vocaꝛ omē. Si aūt ↄsiderētur alique dispositiōes figuraꝝ i aliqbus corporibus visui oc/ currētes. erit alia diuinatiōis spēs. Nā ex lineamen tis manus ↄsideratis sumpta diuinatio chiroman tia vocaꝛ quasi diuinatio manus. chiros. n. grece dꝛ manus: diuinatio vo ex qbusdā signis i spatula alicuius aialis apparētibus spatulamātia vocaꝛ.

4 ¶ Ad. 3^m. aūt diuinatiōis genus qđ ē sine expssa de monū inocatiōe pertinet diuinatio q fit ex ↄsidera/ tiōe eoꝝ q eueniūt ex qbusdā q ab hoibus serio siūt ad aliqđ occultū iquirendū siue p protrhatiōnē pū/ ctoꝝ qđ ptinet ad artē geomātie siue p ↄsideratio/ nē figuraꝝ q pueniūt ex plūbo liqfacto in aqua pro iecto. siue ex qbusdā cedulis scriptis vel nō scriptis in occulto repositis dū ↄsideraꝛ quis quaꝫ accipiat vel ēt ex festucis in equalibus propositis quis maio rē vel minoꝛ accipiat. vel etiā ex taxilloꝝ proiectio ne quis plura pūcta probitiat. vel etiā dum cōside/ raꝛ quid apperiēti librū occurrat. q oia sortiū nomē habent. Sic ergo p3 triplex diuinatiōis genus quoꝝ primū est per manifestā demonum inuocationē qđ pertinet ad nigromāticos. secūdū aūt est per solam cōsiderationē dispositiōis vel motus alterius rei qđ pertinet ad augures. tertiū est dū3 facimus aliquid vt nobis manifestēꝛ aliquid occultū qđ pertinet ad sortes sub quolibet aūt hoꝝ multe spēs cōtinētur vt patet in his tribus. §. Et q̄uis i oibus pdictis sit ea dē generalis rō peccādi non tñ eadē spālis. Multo enim grauius est demones inuocare q̄ aliqua fa/ cere quibus dignum sit vt se demones ingerant. vꝫ. ars. §. 1. ⁊. 2. quō sunt tria genera. Pro notitia autē eoꝝ q i isto. c. dicūtur:⁊. vꝫ. alchimia:⁊. vꝫ. ars:⁊. vꝫ. arreptitia:⁊. vꝫ. astrolo^a:⁊. vꝫ. auguriū: ⁊. vꝫ. diana: ⁊. vꝫ. diuinatio:⁊. vꝫ. futura:⁊. vꝫ. fatū:⁊. vꝫ. inocatio demonū:⁊. vꝫ. supstitio:⁊. vꝫ. maleficiū:⁊. vꝫ. mathe/ matica. Notandū est q̄ ista oia aliquo mō ↄueniūt ⁊ ex ↄsequēti id qđ dꝛ i vno istoꝝ dꝛ etiam aliqñ in alio loco. vnde. 2°. est notandū q̄ vt dꝛ. s. vꝫ. ars. pn. i fi. ↄsequēdo ⁊ psupponēdo totū id qđ ibidem dꝛ. q̄ ars mechanica dꝛ illa q regit operatiōes q exeūt ad extra sic domificare: scribere:⁊c. Iste autē artes sunt in triplici differētia. Nam quedā sunt q habēt bonū principiū. melius mediū:⁊ optimū finē: vt sūt ars agriculture: ars fabrilis:⁊ similes. habēt. n. pro principio ingeniū humanū ⁊ naturam. pro medio operationes humanas. pro fine ↄseruationē nature humane. Queda3 vero sunt q habent bonū princi/ piū:⁊ bonū mediū. sed multotiēs malū finem: ⁊ de istis habeꝛ. vꝫ. ars. §. 3. ⁊. 5. ⁊. vꝫ. ornatus. Quedam alie sunt que habent malū principiū: peius mediū ⁊ pessimū finē sicut sunt artes magice que aliquando dicūtur cōi noie. diuinatorie. siue nigromātice. seu mathematice vel cōsultorie demonū: ⁊ iste habent malū principiū. s. inuocationē demonū. peius mediū: . s. reuelationē demonū:⁊ pessimū finē qđ est pecca/ tum mortale. Istud aūt genus. s. ars magica:⁊c. est spēs supstitiōis q supstitio habet quatuor spēs. pri/ ma est cultus dei inordinatus. 2^a. est idolatria. 3^a. di/ uinatio. 4ª obseruatio vana. De tertia nūc ē sermo q diuidiꝛ etiā in tria genera. primū est qñ fit diui/ natio per expressam inuocationem ⁊ de ista habetur supra. §. 2. ⁊ vocaꝛ nigromātia. secūdū est quādo est inocatio implicita per dispositiōes aliaꝝ reꝝ ⁊ vo/ catur auguriū. de quo. vꝫ. eo. ⁊ hic supra. §. 3. tertium est qñ fit indiuinatio per implicitā inuocationē p ea q ab hoie fiūt:⁊ iste dicūtur sortes de quibus agitur in isto. c. ⁊ maxime. §. 4. q diuidiꝛ in diuisoriā: ↄsul toriā:⁊ diuinatoriā: vt. s. §. 1. vt^m iste artes magice sint appetēde. vꝫ. ars. §. 1. vt^m sint. phibite. vꝫ. ars. §. 2. ⁊. vꝫ. astrologia per totū: ⁊. vꝫ. alchimia. vtrū vlus

ſtellaꝝ ſit pctm̄.ꝟ.aro.§.2.ꝛ.ꝟ.augures.§.i.ꝛ.ꝟ.ſu/
ꝑſtitio.§.i.ꝛ.4.ꝛ.ꝟ.iuocatio demonū:ꝛ infra.§.ſe.
De aſtrologia vtꝝ ſit ꝓhibita.vel qd pōt cognoſcī
ꝟ.e.ꝛ.ꝟ.futura.§.i.ꝛ.ꝟ.fatū.vtꝝ alchimia ſit ꝓhibi
5 ¶ Utrū vſus ſortiū ſit licitus.℞.ſm.s.T. ſ'ta.ꝟ.e.
vbi.ſ.2ᵉ.q.95.ar.8.ꝙ actus hominū q regrūꝛ ad
ſortes nō ſubdūtur diſpoſitioni ſtellaꝝ nec ēt euētus
ipſoꝝ.vnde ſi qs ea itētiōe ſortibꝰ vtaꝛ quaſi hmōi
actus humani q regrūtur ad ſortes ſ3 diſpoſitionē
ſtellaꝝ ſortiātur effectū vana ꝛ falſa eſt opinio ꝛ ꝑ
ꝯñs nō carēs demonū ingeſtione.ex quo talis diui/
natio erit ſuperſtitioſa ꝛ illicita:hac aūt cā remota
neceſſe eſt actuū expectaꝛ euentus.vel ex fortuna vel
ex aliqua ſpūali cā dirigēte:ꝛ ſi qdē ex fortuna qđ
locū habere pōt in diuiſoria ſorte nō vr̄ habere niſi
forte vitiū vanitatis.ſicꝫ ſi aliqui nō valētes aliquid
ꝯcorditer diuidere velint ſortibus ad diuiſionē vti
quaſi fortune exponētes qs quā partē accipiat. Si
vero ex ſpūali cā expectaꝛ ſortiū iudiciū.qñqꝫ qdem
expectaꝛ a dmonibus ꝛ tales ſortes ſunt illicite ꝛ ſ3
canones ꝓhibēꝛ.c.qui ſine.26.q.2.Qñqꝫ vero expe/
ctaꝛ a deo ſm illud ꝓuer.16.ſortes mittūtur i ſinu3.
ſ3 a dño tēperātur ꝛ talis ſors ſm ſe nō eſt malum:
vt Aug.dicit:ꝛ eſt tex.cū glo.i.c.ꝓ.26.q.2. pōt tñ in
hoc quadruplr pctm̄ icidere.ꝓ quidē ſi abſqꝫ nulla
neceſſitate ad ſortes recurraꝛ.hoc.n.vr̄ ad dei tem/
ptationem pertinere.2ᵒ ſi qui ēt in neceſſitate aliqua
ꝯpulſi deū putāt ſortibus exēplo apl'oꝝ eē ꝯſulēdū
niſi mediātibus orationibus ꝛ ꝓcibus.videant hoc
ipſos apl'os nō niſi collecto fratrū cetu ꝛ ꝓcibus ad
deū fuſis egiſſe ſm Bedā ſup actus apl'oꝝ.3ᵒ.ſi di/
uina oracula ad terrēa negotia ꝯuertāꝛ ſ3 Aug.4ᵒ
ſi i electiōibus eccliaſticis.q.ſ.s.fieri debēt aliq ſorti
bus vtātur ꝓbaꝛ i.c.ſi.de ſortile.Secus aūt ē i ſecu
laribus dignitatibus q ad terrenā diſpoſitionē ordi
nātur i quaꝝ electiōe plerūqꝫ hoies ſortibus vtunꝛ.
ſicꝫ ꝛ i tēporaliū reꝝ diuiſiōe.Si vero neceſſitas imi
neat licitū eſt cū debita reuerētia ſortibus diuinum
iudiciū iploꝛare ſm Aug.i ep'la ad honoratū.vide
ver.aro.§.i.ꝛ.2.ꝛ.ꝟ.augures ꝑ.ꝛ.§.i.ꝛ.2.ꝛ.ꝟ.in
uocatio.hic quō eſt peccatū mortale.
6 ¶ Que eſt pena ſortilegoꝝ.℞.ſm leges debēt deca/
pitari:ꝛ ſi ad domos alioꝝ vadūt debent igne cre/
mari. Itē bona eoꝝ publicari vt.l.nullus:ꝛ.l.nemo
ꝛ.l.culpa.C.de male:ꝛ mathe. ſm canones ſi ē oc
cultū iponiꝛ pnia.40.dieꝝ.c.i.eo.ti. ſi notoriū ē ſiūt
iſfames ꝛ etia3 qui ad eos ꝯcurrūt.2.q.8.qſqs ꝛ de
teſti.c.teſtimoniū:ſi clericus:debet deponi ꝛ i mona
ſterio detrudi.26.q.5.non o3:ꝛ.c.ſi quis epūs:ꝛ.c.ſi
laici. Si ſunt ſerui verberibus ſubiciuntur. Si liberi
ſunt intruſione digna detrudēdi.25.q.5.ꝯ idoloꝝ ꝛ
oēs tales efficiūtur irregulares ſi ſit notoriū. tñ epūs
poterit diſpēſare ſm Ber.in.c.2.eo.ti.
7 ¶ De breuibus vero ſ3 Monal. vt recitat Piſanel
la.ꝟ.ſortilegiū.2ᵒ.§.2.ꝙ eſt ſupſtitioſum ſi credaꝛ ꝙ

minoris vel maioris virtutis quādo ſcribātur poſt
euāgeliū lectum vel aliquid hmōi.qđ ex ſe nō habet
virtutē:ꝛ ſic niſi ſiāt ad reuerentiā euāgelij vel ha/
beāt ex ſe virtutē naturalē ſunt ſupſtitioſa : ꝛ illa in
quibus ſcribūtur quidā caracteres ꝛ qdā noia inſi/
tata quaſi noia dei i effabilia:ꝛ i illis in qbus dicitꝛ
quicūqꝫ ſuper ſe portauerit nō ꝑicitabiꝛ vel ſic vel
ſic aut illud bonū ſibi eueniet ꝓculdubio reprobāda
ſunt nec portāda :ꝛ peccāt qui ſcribūt vel docent eē
portāda. Si tñ eēnt ſimplices poſſent excuſari añqꝫ
ſint moniti.hec ibi. Et ſm.s.Tho.2ᵉ.q.96.ar.4.Il
la q ad ſanitate3 vel alium effectum accipiūtur niſi
habeant virtutē naturalem vel ſint a deo ſunt ſuſpe
cta:vide ver.reliquie.§.4.
¶ Quid ð ſacerdotibus q ꝓ viuis quos odiūt cā/ 8
tant miſſam defunctoꝝ vel i medio ponūt feretrū ꝛ
faciūt officiū mortuoꝝ vt illi cicius moriātur vel ſi/
milia.℞.ſi fuerint tales detecti deponi debent ꝛ ad
agendā penitentiā tā ſacerdos qꝫ qui icitauit debēt
ergaſtulo perpetui exilij relegari.26.q.5.qcūqꝫ.
¶ Quid de quibuſdā mulieribus q dicūt vel credūt 9
ſe nocte cū diana dea paganoꝝ vel cū herodiade ꝛ
i numera multitudine mulieꝝ equitare ſup quaſdā
beſtias ꝛ i numera ſpatia pertranſire:ꝛ hmōi: ꝛ ꝙ
ab eis alique creature poſſent imutari i melius aut
transformari.℞.ſm Ray.a maligno ſpiritu men/
tibus fideliū taliū phātaſmata irrogātur. Nā dia/
bolus trāsformans ſe in angelū lucis ꝛ in diuerſaꝝ
ſpēs ꝑſonaꝝ mentē quā captiuā tenet multipliciter
deludit.nec d3 aliquis in tantā deuenire ſtultitiā vt
credat ꝙ hec q in ſomnijs ꝛ ſpiritu tantum fiunt:in
corpore ſiāt: alias infidelis eſt ꝛ pagano deterior:ꝛ
hec ꝛ multa alia.26.q.5.c.epi.
¶ Quid ergo dicemus ad ea q quotidie inquiſito/ 10
res iueniūt ꝛ experientia quotidie docet veriſſimis
experimentis ꝙ tam mulieres qꝫ viri ad talia ſpe/
ctacula vadant ꝛ portētur de facto ꝛ corporaliter.
Nam multotiēs ſunt reperti in die ſequenti in locis
longinquis ad que loca fuerūt portati i breui tem/
pore ꝛ ibi derelicti cū magno labore domū reddie/
runt. nec poſſibile eſt hoc inſomnijs fuiſſe. ſiltr dr̄ ꝙ
papie fuit quedā puella q ducta ad illū locū ꝛ ha/
bens rem cū illis qui ibi erāt repta eſt poſtea ꝙ ve/
niret domū in die ꝛ clara vigilia ꝛ reperta eſt lar/
ga in vulua ita ꝙ clare patebat ipſam ibi corpora
liter fuiſſe.iſta ꝛ ſimilia multotiēs repertūt inquiſi/
tores q ſiquis vellet negare neceſſe eſt negare ſenſu3.
Et ideo neceſſe eſt dicere ꝙ aliquādo vadunt aliqñ
portantur ꝛ aliquando vadunt in ſomnis ꝛ multe
apparitiones fiunt illis in ſomnijs ꝛ credunt illa eē
vera ꝛ ſic decipiūtur ꝛ imaginātur omnia illa que
ſcribuntur in.d.c.epiſcopi. Et ponuntur ibi in.d.c.
epiſcopi.queda3 q ſunt ipoſſibilia ꝛ heretica:ꝛ ſunt
ꝗtuor ſ3.d.Io.ð turre cre.i ſepe.d.c.epi.pᵐ ē ꝙ hoc
fiat a diuino ſpiritu.2ᵐ.ꝙ vadant cum diana.3ᵐ ꝙ

fit dea ꝛ filr de herodiade. 4ᵐ ꝙ dicta Diana ha/
beat diuinitatē aut aliqd numinis q̄ nō sunt extra
veꝝ deū. 5ᵐ ē ꝙ aliquis credat ꝙ mulieres mutētur
realiter i gattas vel aliqua alia creatura muteť ſm
nām ſuā. hoc vere a ſolo deo fieri pōt. Ex qbus pn̄t
breuiter aliq̄ ꝯcluſiones deduci. p° ꝙ tenere aliquid
iſtoꝝ quinqꝫ eē veꝝ ē ꝯdēnatū i.d.c. 2° ꝙ multotiēs
fiūt tales apparitiōes falſe ab āgelo ſathane vt dr̄
i.d.c.epi. 3° ꝙ nō ē ipoſſibile tales mulieres portari
vel ire ad talia loca ꝛ ibi vere ꝛ realr multa facere
ꝛ de facto ſic eē: ꝛ negare hoc. ē negare ſenſuꝫ vt di
ctū ē. 4° ꝙ aliqn̄ videť mutari creature p illuſiones
diabolicas ꝛ hoc nō fit vere. ſꝫ apparēter vt ibideꝫ
dr̄: vide aliqd. ē. ℣. idolatria: ꝛ ℣. infidelitas: ꝛ. ℣.

bij ¶ Sꝫ qd dicemus ꝯ his q̄s nūc iueniūt ꝑ diana. pn̄.
iqſitores p Lōbardiā ꝛ multotiēs ꝯburūt. vtꝛ̄ ſint il
le ꝯ qbus loqť .d.c.epi. R̄e. ꝙ nō: nec de eis fit mētio
i ſacris canonibus vbi notādū ſm ꝙ dr̄ i qbuſdam
ꝯſilijs quoꝛūdā doc. ꝛ habeť i malleo maleficaꝝ qui
fuit cōpoſitus p duos iqſitores ſolēnes ꝛ approba/
c tus p ſtudiū ꝛ vniuerſitatē colonēſem ꝙ ē q̄dā alia
ſecta pter illā de qua fit mētio i.d.c.epi. q̄ nūc multū
iualeſcit i multis partib° vt iqſitores ꝯtinue expiūť.
iſte vulgariter vocātur ſtrige: maſcare: lamij ſiue la
mie. q̄ ſecta ꝯſtat vt i pluribus ex qbuſdā mulierculis
ruralibus adiūt ēt hoies. Que ſecta in aliqbus
cōuenit cū ſecta de qua agiť i.d.c.epi: differūt tn̄ in
multis vt. ſ. ꝯueniūt qdē qꝛ credūt ſe noctu ſolaciari
cū diabolo voluptuoſe ꝛ eo vti vt icubo ad mulie/
res ꝛ ſuccubo quo ad viros ſimilr i hoc ꝯueniūt ꝙ
vtraqꝫ ſecta aliqn̄ credit fieri i corpore qđ fit i ſpiri/
tu. i. i imaginatiōe ꝛ ꝙ aliqn̄ ēt fit realr vt dictum
eſt i. §. pcedētibus. Differūt aūt i multis p° qꝛ illa ſe/
x cta de qua fit mētio i ſacris canonibus. ſ. i.d.c.epi. ē
heretica expſſe eo ꝙ credit aliqd numinis vel deita
tis eē extra deū ꝛ alia q̄ dicta ſunt in. §. pcedētibus.
ſꝫ iſta. ſ. ſtrigaꝝ nō ē expſſe heretica. ſed pſumptiue
qꝛ ei quē diabolū credit ꝛ inimicū dei tꝫ: exhibet ho
norē diuinū. 2° qꝛ illa de qua i.d.c.epi. non dr̄ abne/
gare fidē vel baptiſmuꝫ ſicut iſta. 3° qꝛ illa nō dr̄ ꝯtē/
nere crucē: ſacra. vel ſacramēta ſicut iſta ſtrigaꝝ. Itē
ſecta ſtrigaꝝ operať multa ſcelera. Nā diabolū ſciē
ter iuocat. ꝯculcat ſacra. puta crucē ꝛ ſacramenta.
hoies pcutit morte vel egritudine per virtutē ppriā
ſ. p faſcinationē ꝛ p actiua nālia edocta a diabolo
ꝛ p virtutē ipi° d̄mōis aſſiſtētis ꝛ coopanꝭ virtute
ppria vt i rebatōe portaꝝ ꝛ ꝑcipitatōis. q̄ſūt motu
locali. nā. n. corporea hꝫ doc. ſāctos obedit ei ad nu
ptū: vel virtute actiuoꝝ nālīū q̄ aliqn̄ viſibilr aliqn̄
iuiſibilr applicāť. ſicut cū vetula torquēte vel pūgente
imaginē. torqueť aut pūgiť hō. Illa aūt nullū iſtoꝝ
hꝫ. ſꝫ dicit feminas trāſformari i gatas ꝛ hoies in
demones vel deos ſeu deas. Ubi notādū ꝙ fuit er/
ror paganoꝝ ꝙ ex hoibus fierēt demones qui eēnt
lares ꝛ manes. i. dij vt patet per Aug. 8. de ciui. dei

.c. xj. de quo. s. Tho. q. de mal. q. 16. ar°. p. ꝛ. 5. cōtra
Gen. c. 106. ꝛ i hoc fundauit ſe. d. ſecta de qua i.d.c.
epi. Iſta vero ſecta ſtrigarū dicit ſpūꝫ ſibi apparē/
tē eē diabolū ꝛ inimicū dei ꝛ ex ꝯſequēti nō eē con
uerſum i deū vel i deam bonā vt illa dicit. Nec iſta
ſtrigaꝝ dicit ſe vocari ad ſeruitiū alicuius dee ſicut
illa dicit. Ex his igiť pꝫ ꝙ determinatio illius. c. epi:
nō dꝫ itelligi ꝯ iſtis ſtrigibus vide aliqd. ē. ℣. heresis.

f Pectacula: vide. ℣. ludus.

Pes eſt duplex. quedā q̄ eſt paſſio ſubiectiue
f exiſtēs i iraſcibili. Alia eſt virtus theologica
cauſata a deo p infuſſionē ſubiectiue exiſtēs
i volūtate. ſꝫ de prima p° dicendū eſt.

¶ Spes q̄ ē paſſio diſtinguiť ab alijs paſſionibus. p° i
diſtinguiť a timore. qꝛ ſpes nō ē niſi de bono. timor
vero de malo. 2° differt a gaudio. qꝛ ſpes ſolū eſt de
futuro. gaudiū vero de bono pſenti. 3° differt a deſi/
derio vel cupiditate. qꝛ ſpes ē de bono arduo cū dif
ficultate adipiſcibili. nō. n. aliquis dr̄ ſperare aliqd
minimū qđ ſtatiꝫ ē i ſua ptāte vt habeat. deſideriū
vero ſiue cupiditas ē de bono abſolute ꝛ ſic ſunt in
cōcupiſcibili. 4° differt ēt a deſpatione. qꝛ ſpes eſt de
poſſibili adipiſci. nō. n. aliquis dr̄ ſperare id qđ oīo
adipiſci nō pōt ſicut qs deſperat de eo qđ adipiſci nō
pōt. Spes igiť paſſio ē de bono futuro. arduo poſſi
bili adipiſci. dicit. n. quādā extēſionē ipius iraſcibi/
lis i quoddā bonū futuꝝ arduū poſſibile ꝯſequētem
apphenſionē: ꝛ per hoc vltimū differt ab his q̄ ſunt
ſenſu. Et dr̄ ſpes expectatio. ſm illud apl̄i Ro. 8. p
patiētiā expectamus. qn̄ ſperamus cū adiutorio al
terius: ꝛ dr̄ aliqn̄ fiducia p reſpectū ad cognitioneꝫ
pcedentē. ita ꝙ fiducia dicit ſpeꝫ ſm ꝙ ſequiť ad co
gnitionē ſm ꝙ cognoſcať obiectū vt poſſibile ꝛ cre/
dit ſe poſſe adipiſci. Et ē ſpes nō ſolū i hoibus. ſꝫ ēt
i brutis. Si. n. canis videat leporē aut accipiter auē
nimis diſtantē nō moueť ad ipſaꝫ quaſi nō ſperās
ſe eā poſſe adipiſci. moueť aūt qn̄ ſpatij quo aliquo
mō ſperat ꝛ apphēdit futuꝝ ꝛ ꝯriať deſperationi.
ſicut acceſſus ꝯriatur receſſui.

¶ Quid ē cā ſpei. R̄e. ꝙ aliqd pōt eē cā ſpei dupl̄r. p° z
qꝛ hoi eē poſſibile vel qꝛ facit eū extimare eē poſſibi
le. p° mō ē cā ſpei oē illud qđ auget ptātē hois ſicut di
uitie ꝛ fortitudo ꝛ iter cetera ēt expiētia. nā p expiē
tiā hō acqrit facultatē aliqd de facili faciendi ꝛ ex
hoc ſequiť ſpes vnde Uegetius dicit i lib. de re. mili
tari. Nemo facere metuit qđ ſe bene didiciſſe ꝯfidit.
Alio° eſt cā ſpei oē illud qđ facit extimationē alicui
qđ aliqd ſit ſibi poſſibile: ꝛ hoc mō: ꝛ doctrina ꝛ p/
ſuaſio q̄libet pōt eē cā ſpei: ꝛ ſic ēt expiētia eſt cā
ſpei qn̄ fuit expꝰtus ꝙ pōt ꝯſeq. ſecus ſi per expiētiaꝫ
aliter cognoſceret. ſicut i ſenibus. Iuuētus vero ē etiā
cā ſpei pp tria vt ph̄s dicit i. 2°. rethoricoꝝ: ꝛ hec tria
poſſunt accipi ſm tres cōditiōes boni qđ ē obiectū.
ſpei qđ ē futuꝝ: ꝛ arduū ꝛ poſſibile. Iuuenes. n. mul
tū hñt de futuro ꝛ paꝝ de pterito: ꝛ iō qꝛ memoria

est preteriti spes aūt futuri parū habent ð memoria sed multū viuūt in spe. Juuenes etiā ꝑpter caliditatē nature habent multos spiritus ⁊ ita in eis cor amplatur. ex amplitudine aūt cordis est ꝙ aliquis ad ardua tendat ⁊ ideo iuuenes sunt animosi ⁊ bone spei. Similiter etiā illi qui non sunt passi repulsam: nec experti impedimēta in suis conatibus de facili reputāt aliquid sibi possibile. vnde iuuenes propter inexperiētiā impedimentoꝝ ⁊ defectuū de facili reputant aliquid sibi possibile: ⁊ ideo sunt bone spei: duo etiā istoꝝ sunt i ebrijs. s. caliditas ⁊ multiplicatio spirituū ꝑpter vinū: ⁊ iterū icōsideratio periculoꝝ vel defectuū: ⁊ propter eandē rationem etiā oēs stulti ⁊ deliberatiōe nō vtētes omnia tentant ⁊ sunt bone spei: ⁊ quāuis spes importet quādā firmitatem ꝗ non est ſm veritatē in ebrijs ⁊ stultis. est tamen i eis ſm extimationē. hec omnia precedentia habentur. ex. s. Tho. 1ᵃ2ᵉ. q. 40.

3 ¶ Spes secūdo modo sumpta vt dictū est in principio est virtus theologica distincta ab alijs virtutibus vt ponit. s. Tho. 2ᵃ2ᵉ. q. 17. ꝙ sit virtus patet quia actus eius attingit ad deū tāꝗ̄ ad propriā mensurā ex quia reddit bonus ⁊ facit bonū habentē. vt. n. speramus aliquid vt possibile nobis per diuinū auxiliū. spes nostra attingit ad ipm deū cuius auxilio innititur: ⁊ ideo patet ꝙ est virtus cū faciat actum hominis bonū: ⁊ debitā regulā attingentē. ꝙ autem sit theologica patet quia habet deum pro obiecto in quo cōsistit ratio virtutis theologice. attingit enim ipm deū tāꝗ̄ supremā regulam humanoꝝ actuum ⁊ sicut primā causam efficientē in quantū eius auxilio innititur: ⁊ sicut vltimā causam finalē inquantum in eius fruitione beatitudinem expectat: ⁊ sic patet ꝙ spei inquantum est virtus principale eius obiectum est deus.

4 ¶ Utrum spes que est virtus theologica sit distincta a fide ⁊ charitate. R. ſm. s. Tho. 2ᵃ2ᵉ. q. 17. ar. 6. ꝙ sic. ait. n. sic. virtus aliqua dicitur esse theologica ex hoc ꝙ habet deū pro obiecto cui inheret. potest aūt aliquis alicui iherere dupliciter. vno modo propter se ipm. alio mō inquātum ex eo in aliud deuenitur. Charitas ergo facit hominē deo inherere propter seipm. mentē hominis vniens deo per affectū amoris. spes aūt ⁊ fides faciunt hominē inherere deo. sicut cuidā principio ex quo aliqua nobis proueniūt. De deo aūt ꝑuenit nobis ⁊ cognitio veritatis ⁊ adeptio perfecte bonitatis. fides ergo facit hominē deo adherere inquantū est principiū nobis cognoscendi veritatē. credimus. n. ea vera esse que nobis a deo dicūtur. Spes aūt facit deo adherere prout est i nobis principiū perfecte bonitatis. inquantū. s. p spem diuino auxilio innitit ad beatitudinē obtinendam. Spes igitur facit tendere i deū sicut in quoddā bonū finale adipiscendā. sed charitas proprie facit tendere in deū vniendo affectū hominis deo. vt. s. homo nō sibi viuat. sed deo. Et ordine nature siue quātū ad motū fides precedit spem. q2 prius apprehendimus ipsam beatitudinē ⁊ adiutoriū diuinum per fidem. secūdo speramus illa. tertio i fine vnimur. Et sic quāuis in ordine perfectiōis ⁊ in termino motus charitas sit prima ⁊ maior vt apostolus dicit. tamen est vltima i ordine nature. Et quāuis possimus sperare secūdarie in aliquā creaturā. primo tamen ⁊ principaliter tāꝗ̄ in vltimo sperato solū speramꝰ ipm deū sicut vltimū finem: ⁊ similiter speramus solū adiutoriū ab ipso deo sicut a prima causa.

¶ Utrū spes sit in beatis. R. ſm. s. Tho. 2ᵃ2ᵉ. q. 18. ar. 2. ꝙ nō. Subtracto. n. eo quod dat spēm rei remouetur ipsa res. sicut remoto rationali remouet hō. 5
spes aūt recipit spēm a suo obiecto principali. sicut ⁊ cetere virtutes. obiectū aūt principale spei est beatitudo eterna ſm ꝙ est possibilis haberi ex auxilio diuino ⁊ arduū. Quia igitur bonū arduū possibile nō cadit sub ratione spei nisi ſm ꝙ est futurū. ideo cū beatitudo iam non fuerit futura. sed presens nō pōt ibi eē virtus spei: ⁊ ideo spes sicut ⁊ fides euacuabit in patria ⁊ neutrū eoꝝ in beatis esse potest. Jn Christo aūt nō erat virtus spei que respicit fruitionē diuinā. sed poterat esse in eo quedam spes qua sperabat impassibilitatē corporis ⁊ gloriā imortalitatis. Jlli ēt qui sunt in patria ex amore charitatis possūt sperare gloriam amicoꝝ. Et hoc ꝙ sperant vnionē corporis nō ponit proprie i eis rationē spei q2 nō est sibi arduū eo ꝙ habeāt iam causam vnionis. Non pōt etiā eē in dānatis q2 ad cōditionē miserie dānatoꝝ pertinet vt ipi sciant ꝙ nullo modo possūt dānationē euadere ⁊ ad beatitudinē peruenire. vnde dicit Job. 15. Nō credit ꝙ reuerti possit de tenebris ad lucē. vnde patet ꝙ nō possunt apprehēdere beatitudinē vt bonū possibile sic nec beati vt bonū futuꝝ ⁊ ideo neq3 i beatis neq3 in dānatis potest esse spes. sed i viatoribus. siue sint in vita ista siue i purgatorio pōt esse spes q2 vtrobiq3 apprehendūt beatitudinē vt futurā bonū arduū possibile. Videt ꝙ diabolus habeat spem q2 dr̄ Job. 41. Ecce spes eius frustrabit eū. Ad quod respondet. s. Tho. vbi. s̄. ad primū dicens ꝙ. ꝙ hoc dicit de mēbris eius. vel si intelligat de ipo diabolo potest referri ad spem qua sperat se de sanctis victoriā obtinere ſm illud quod supra premiserat. habet fiduciam ꝙ iordanis influat in os eius. hec aūt non ē spes ð qua loquimur. Et ꝗ̄uis fides iformis possit poni in dānatis. q2 ſm Augustinū est malaꝝ ⁊ bonaꝝ reꝝ: ⁊ preteritarum: ⁊ presentiū: ⁊ futurarum: ⁊ suarum: ⁊ alienarum: nō tamen ponitur in eis spes informis quia nō est nisi rerum bonarum futuraꝝ ad se pertinentiū. bona autem diuina non sunt eis futura possibilia. sed sunt eis absentia.

Sponsalia sunt futurarum nuptiarum ꝓmissio.30.
f q.5.c.nostrates. viij.o. Tho.q.di.27.q.2ª.ar°.1.
aut.cósensus i cóiugalé copulá.p verba de fu/
turo non faciunt matrimonium sed matrimonij ꝓ/
missionem et hec dicuntur sponsalia a spondeo vt
dicit Isidorus hec.o. Tho.et sm Pan.in. rubrica
de spon.Inde dicitur sponsus q̄si ꝓmissus et sponsa
q̄si promissa vnde post matrimonium contractum
non proprie dicuntur sponsi sed vxor et maritus q2
adimpleta est promissio etiam non ante copulam
nam solus consensus animorum facit matrimoniú.
27.q.2ª.c. sufficiat.et ideo si legatur alicui certum qd
si contraxerit matrimonium illico sibi debetur q2
contraxit per verba de presenti licet non sit consu/
matio.l.cum fuerit.ff.de condi.et demon.quandoq3
tamen appellatione matrimonij comprehenditur
matrimonium consumatum dūtaxat vt in.c.ex pu
blico de conuer.coniug.vnde ante copulam possunt
improprie appellari sponsi quia videt promissa re/
spectu copule et sic possunt intelligi iura que tales nu
ptias appellant sponsalia per verba de presenti vt i
c. penul.de spon.vnde sm subiectam materiam ap
pellatione matrimonij quandoq3 comprehenditur
matrimonium contractum solo consensu quádoq3
carnali copula consumatum vt nō. Pan.in.d.c.ex
publico Ex his potest solui.q.quando statutum di/
cit mulier maritata non admittatur ad successioné
patris cum fratribus:quidam decessit relictis filijs
masculis et filia desponsata per verba de futuro Nū
quid ista debeat excludi a successione paterna et di/
cendum q2 non quia ex quo agitur de odio appel/
latione maritate non venit sponsa secus si ageretur
de fauore.27.q.i.in prin°.Unde alr esset si diceretur
de filia dotata q2 non succederet quia in est dotis:in
indifferentibus vero.nomine maritate non veniret
sponsa nec econtra hec Panor. Notandum tamen
q2 vbi verba sunt qualificatiua tunc debent accipi
sm illam qualitatem vel materiam subiectá Unde
idem Panor.in.d.c.ex publico ex illo tex.concludit
nō q2 si statutū dicat vxore decedēte sine filijs.mari
tus lucret dimidiá parté dotis.ꝯtingit iuuené ꝯtraxisse
matri° p verba de p̄senti cū quadá puella q̄ decessit
matrimo° non ꝯsumato q̄rit vtrum sponsus debeat lu
crari dimidiá dotis multis dicētib° ꝯtrariū vt ibi p3 ꝯ
cludit ipse Pa.ex illo tex.q2 nō.q2 ē materia odiosa
vbi sponsa sine cā pdit dimidiá dotis Ideo debem°
itelligere in potiori significato qd est quando matri
monium est cōsumatū et nō alr.est.n.magis firmū
vt ibi dicit tex.

i ¶ De modo cōtrahendi sponsalia Et querit p̄.vtrū
dispositio.c.cū inhibitio ð clan.despon.locū habeat
i sponsalib° de futuro.vbi dī q2 cū matri° sūt ꝯtrahēda
debēt p p̄sbiteros i ecclia edicta ꝓponi assignato ter
mino infra quē q voluerit ꝓponat ipedimētū et si ꝓ/
babilis ꝯiectura fuerit de ipedimēto iterdicat ma/
trimoniū donec de hoc cognoscat.et si i gradu ꝓhi
bito matrimo° clādestine vel ꝯ h° iterdictū ꝯctū fue
rit ēt p ignorātes:nati ex illo matrimo° sunt illegiti/
mi.Idē est si parētes sciūt ipedimētū l3 i ꝯspectu ec/
clesie ꝯhāt et sacerdos q cōtēpserit ꝓhibere matri° i
terdicta.et qlibet clericus ēt regularis q interfuit per
triénniū a bñficio suspēdunt.et si culpa exegerit etiam
grauius puniunt.Ipsi ēt ꝯhētes ꝯ hoc.c.ēt alias li
cite.puniunt:et tā clerici q̄3 seculares p̄ñtes hmōi clā
destine peccāt et deberet eē p̄sbiter parochialis vel
ð ꝯscia sua fieri et idē i calūniose denūciātib° h° i.d.
c.Querit igit vtrum ista dispositio teneat i sponsalib°.
Ad qd.R.Pa.i.d.c.cū inhibitio dicēs q2 doc.dicunt
ex mēte lre esse idē.nā sponsalia i multis casib° tran
seūt i matrimo° ipso facto.vt i.c.is q.de spon. Ideo
ne occurrat difficultas ꝯ ꝓhibitioné ecclie debet ēt
i sponsalib° adhiberi hec solēnitas:facit.l.orō.ff. de
spon.vbi dī q2 ꝓhibito matrimo° vident ꝓhibita
sponsalia q2 sunt p̄ambula ad matrimo°. Ex q° nō
q2 ꝯhentes sponsalia clādestine:peccāt et q2 iudex lo
ci pōt illa iterdicere. S3 est aduertēdū q2 i multis lo
cis nō seruat hmōi denūtiatio.Unū posset q̄ri vtrum
matrimo° vel sponsalia ꝯcta sine ista denūtiatiōe
dicant clādestina.R.sm Pa.ibidē i glo.i.v.clāde/
stinis q2 si fiat corā multitudine s3 ꝯsuetudiné loci.
nō dī clādestine ꝯhere s3 i facie ecclie.et hoc hī ꝓ in
dubitato.vbi nō est ꝯsuetudo q2 mittant edicta sed
vbi ē ꝯsuetudo dubitat vtrum pene hui°.c.habeāt locū
si qs ꝯxit i facié ecclie nō p̄missis istis denūtiatiōib°
et potius credit q2 nō:l3 illa glo.sentiat oppositum q2
pena ē apposita ꝯ ꝯhentes clādestine et isti nō con/
trahūt clādestine s3 i facie ecclie maxime cū officium
denūtiādi sit sacerdotis et nō ꝯhentis:Uide v.ma/
trimoniū.2°.§.x.et v.filius.§. 5.

¶ Notádū est.2°.q2 sponsalia ꝯhunt.dupr.s.absolu g
te et cū cōditiōe. ꝯditiones aūt eodem mō itelligunt
sicut i matrimo° de qbus v.matrimoniū.2°.§.xi.Et
notandū q2 aū aduētū cōdictiōis sponsalia nō sunt
nec orit publice honestatis iustitia:vt in.c.vnico.de
spon.li.vi°.nisi p actū a ꝯditione recedat puta co/
gnoscēdo eā vel ꝯhēdo matrimoniū de p̄senti.c.de
illis de ꝯdi.appo.s3 q̄rit hic Pa.vtrum ꝯctus de p̄sen/
ti ꝯditionatus. sufficiat et q̄uis qdā dicāt q2 sic ipe
post Inno.et Io.an.sentit oppositū.et dicit q2 ille de
bet itelligi de ꝯctu et de cōsensu de p̄senti pure p̄stito
sm aūt.s.Tho.vbi.s.distinguēdū est q2 aut est ꝯdi
ctio honesta vt cū dī si parētib° placebit et sic tenet:
aut inhonesta et hoc dupr q2 aut est ꝯtria bonis ma
trimonij vt dicēdo si acceperis venena cā sterilitatis
et tūc nō ꝯhunt sponsalia:aut nō est ꝯtria vt si dicā
accipiá te si ꝯsenseris furtis meis et tunc stat ꝓmis/

no sed tolléda est conditio.

3 ¶ Sponsalia absoluta multis modis ɔhunt.ꝓ.nuda ⁊ simplici ꝓmissióe vt dicédo ego accipiá i meá ⁊ cͦ.2ͤ.p fidei dationé vel iuramétú isti duo modi habent in.c.si iter viꝝ de spon.3ͦ.qñ ipuberes siue ambo vel alter ɔhunt per verba de pñti: iuris.n.interpretatióe sunt sponsalia de futuro.c.vnico de despon.impuberum liͦ.viͦ.⁊.c.si.co.tit.qđ intelligitur qñ fuerunt maiores septénio ⁊ nó fuerunt ꝓpinqui pubertati ita ꝙ prudétia nó supplebat etaté.d.c.si. 4ͦ.p anuli subarrationé.27.q.2.si qs desponsauerit. 5ͦ.p araꝝ dationé.arre aűt dñr annulus.pecunie.siue alie res date sponse quaꝝ datio subarratio vocatur que nó secuto matrimoͦ debent restitui hoc modo:si matrimoͫ nó fuerit secutú absqꝫ alteri⁹ culpa puta ꝓter superuenienté morté vel religióis ingressuꝫ ⁊ hmói debent restitui simplr: si vero fuerit pp culpá dántis pdit arras:si pp culpam recipiétis restituet in duplo.C.de spon.l.arras.⁊.l.fi.⁊ hoc de duplo intelligit i foro cótentioso ⁊ qñ est maior vigesimoqnto áno:De istis aűt duob⁹ vltimis modis dic̃ Pa. in.c.fi.ď despon.ipub.ꝙ possent sic significare matrimoniú sicut sponsalia vt in.c.femine.30.q.5.⁊ ió aduertendú ꝙ si pcesserűt verba acta ad matrimoͫ sunt matrimoͫ si vero ad sponsalia sunt sponsalia: si vero nulla:iudicabunt ƀꝫ ɔsuetudiné ⁊ si nulla sit ɔsuetudo nihil ꝓbát qꝛ sunt equoca:si vero solú verba viuus pcesserunt túc imissio anuli ⁊ acceptio arraꝝ denotat ɔsensum alterius exꝓssum ⁊ tunc erunt sponsalia vel matriͫ sm verba vt nö glo.i.c.pen.de spon.i dubio tñ ꝓ matriͦ iudicabunt qꝛ é fauorabile vt i.c.istis de ꝑsump.pͫ.2ͫ.4ͫ.⁊.5ͫ.modos pónit. s.Tho.vbi.s.⁊.d.ar.s.3ª.pte.tiͦ.ꝑ.c.18.§.ꝑ. ponit gnqꝫ primos modos addés ꝙ si qs accipiat manú ⁊ dicit do tibi fidé de accipiédo te ⁊ illa nihil respódeat nec aliquomó ostendat se acceptare ñ sűt sponsalia qꝛ nó debent claudicare:ille tñ q ꝓmisit debet seruare fidé:vide.ꝟ.arra.§.2.

4 ¶ De etate reqsita dicit.s.Th.vbi.s.artiͨ.2ͦ.ꝙ post septénnú rónabiliter a iure istitutú est eo ꝙ túc icipit hó aliquomó vti róne vt ap̄hendat futura ⁊ qꝛ túc icipiűt nuptie cóplacere.c.vnico de despon.ipub.lib. viͦ.⁊.c.litteras.eo.tiͦ.⁊ nó é differétia iter virú ⁊ vxoré sicut i matrimonio est:qꝛ acipit hoc tpe solú róe discretionis ſꝫ in matrimonio accipit etiá róe motus nature q pcedit i muliere hec.s. Tho.vbi.s.ibi etiá dicit ꝙ i sponsalibus ét si approximquát ɔhentes ad tempus septénij sponsaliuꝫ habet robur quia sm philosophum.2ͦ.phisicoꝛum qđ parum deest nihil deesse videtur hec auté ꝑopinquitas a quibusdá determinatur sex mensiú sed melius est ꝙ terminet sm conditioné contrahentiú qꝛ in quibusdam magis accelerat vsus rónis qꝫ in aliis hec.s.Tho. Sciendú tamen ꝙ in iure non est hoc clarú vide Angelica in ꝟ.sponsalia.§.5.dicit ꝙ debet cóplesse ⁊ Pa. in.c.litteras de despon.impub.dicit ꝙ oportet complesse eo ꝙ tex.ibi dicit cóplevit septͫ:sed.s.Tho.cósiderauit rationeꝫ tex.qui dicit ꝙ ex tunc sponsalia incipiunt placere que cóplacentia acceleratur:Pa. vero considerauit verba que solú ponderant etateꝫ ⁊ nullam considerationé faciunt de prudentia q̃ forte in illo non fuit accelerata sed intentio legis preiudicat verbis Ar.s.Hosti.Inno.Pis.ꝟ. sponsalia.§. 5.⁊ glo.in.c.sponsa de spon.all.tex.in.c. iuuenis eo. tit.vbi.D.Ant.⁊ cómuniter doc.tenét cum.s.Tho. vt dicit ipse Panor.ibidem:facit.c. fraternitati de eo.qui cog.consan. Si autem alter vel ambo sit minor septénio ⁊ ipsi vel parentes cótrahant nihil valent:ipse tamen qui maior est septénio ⁊ cótrahit cú minori licet non tenuerint etiaꝫ ex parte maioris qꝛ nó debent claudicare tamé debet expectare ne frangat fidem: Notádú sm.eo. Pa.in.d.c.de illis ď de spo.impub.ꝑ.ꝙ contractis sponsalibus inter puberé ⁊ impuberem.impuber cú peruenerit ad pubertaté potest cótradicere pubes autem qui consensit nunqꝫ potest cótradicere: ille tamen impuber non potest ɔtradicere ante pubertatem quia in toto illo tempore iudicat eodé modo. Notandum etiam ꝙ sm quosdam quando duo impuberes contrahunt primus q fit pubes non potest contradicere quousqꝫ alius fit etiam pubes sed verior est contraria opinio vide.s. ꝟ.etas prim.⁊.ꝟ.matrimoͫ.2ͦ.§.6.

¶ Quis possit contrahere sponsalia. Respondeo quilibet qui potest contrahere matrimonium sm canones imo infantes post septénium possunt contrahere sponsalia ⁊ non matrimonium de despon.ipub. c.vnico lib.viͦ.de quo in.§.precedenti:etiam possűt contrahi per nuntium.vel per litteras.l. sufficiat.ff. de spon. vel per procuratorem: pater ⁊ mater pro filijs.imo quilibet pro quolibet dúmodo ille ꝓ quo fiunt prius sciuerit ⁊ consenserit vel postea ratificauerit.differentia tamen est de patre ⁊ matre quia si ipsis presentibus ⁊ non contradicentibus contrahát lex habet pro contractis.d.c.vnico de alijs auté nó nisi expresse consentiant. Pa.in.c.ꝑ.de ma. contra. cótra.inter eccl. Idem esset de fratre. Item si procurator est reuocatus ante qꝫ ille vel illa ad quem mittitur consentiat etiam si ipse nuntius ignoraret nihil est factum. Et breuiter nunqꝫ sunt spósalia sm deum nisi sit mutuus consensus ⁊ simul vel actu vel virtute idest ꝙ in vno precessit ⁊ durat:⁊ ratio omnium quia sponsalia sicut etiam matrimonium per consensum causantur vide.s.Tho.4.d.25.in lra. 5

¶ Utrum qui contraxit sponsalia teneatur contrahere matrimonium.Re.sm.s.Tho.vbi. supra ꝙ ex tali promissione obligatur vnus alij ad matrimonium contrahendum ⁊ peccat mortaliter non sol 6

nēs promissum nisi legitimū impedimētum interue niat. puta quia fuerunt nulla vel quia soluūtur licite aliquo casu. vt infra .§.9.⁊ ſm hoc etiā ecclesia co/ git iniūgēdo penitētiā pro peccato.c.sicut de spon. ⁊.c.ꝑ.de spon.duoꝝ. Tamē i foro ꝯtētioso nō cōpd lit q: matrimonia coacta ꝯsueuerunt malos exitus habere nisi forte iuramētū₃ iteruemiat q: tūc cogen/ dus ē vt quidā dicūt q̄uis aliis nō videat̄ propter causam ꝑdictaꝫ precipue si de vxoricidio timet̄ hec s. Tho.q̄ ꝯfirmat̄ oīo ꝑ Panor.i.c.ex litteris. d.t̄. de spon.⁊.c.requisiuit.e. Addit idē Panor.in.3.no ta ꝙ ecclesia eodē mō cōpelit pro simplici ꝑmissiōe q: fit rōe peccati ⁊ eodē mō peccat mortaliter ⁊ sic ecclesia cōpellit pactū nudū facientē vt in.c.i.2.3.de pactis:⁊ in.c.iuramentum.22.q.5.vbi dicit̄ ꝙ deus nō facit differētiā inter iuramentū ⁊ simplicē pro/ missionē nam vtroqꝫ casu peccat mortaliter ⁊ dicit ad iura que dicūt eē cōpellendū vbi ē iuramentum ꝙ narrant factū:quō hoc sit verū vide infra.§.8.⁊ ver.pactū.§.2.⁊.v.iurare.§.31.vbi habes Panor. dicentē aliter:dicit etiā Panor. circa fi.in glo. ꝙ si sponsus vel sponsa precise resistit ⁊ nō vult ꝯhere ⁊ vehemēter aborret nō debēt cōpelli ne habeāt ma/ lū exitū vt supra:⁊.c.requisiuit:de spon. Si tamen cōtrahit cum alio vel alia per verba de ꝑsenti tenet matrimoniū ⁊ imponit̄ penitētia de promissiōe fa cta.d.c.sicut. Quid aūt eēt dicendū si ꝯheret cū₃.2ͤ. spōsalia de futuro.R̄.ꝙ prima tenēt etiā si.2ͣ.essent iurata.d.c.sicut. Notandū ꝙ semper ex spōsalibus sequit̄ impedimentū iustitie publice honestatis etiā si sint nulla dūmodo nō sint nulla ratiōe ꝯsensus.c. vnico:de despon.ipub.li.6.de quo infra.v.impedi/ mentū loco suo:⁊.c.vnico:de spon.li.6.

7 ¶ Quid si aliquis promisit accipere vnā ex multis vel pater promisit dare vnā ꝺ suis vel quocūqꝫ alio mō fiat promissio icerta etiā cū iuramēto .R̄.ꝙ nō sunt spōsalia neqꝫ ē ꝯtū ipedimentū nisi forte vna eaꝝ cōsensisset.c.vnico:de spon.li.6.pater tñ qui sic promisit tenet̄ facere qđ i se ē ⁊ si vnā ꝓposuit est li beratus si vero oēs ꝑter vnā moriātur tenet̄ dare il lā:⁊ si vna eaꝝ i eū cōsensit nō pōt alias accipere: nulla etiā tenet̄ si nō vult nisi semel ꝯsenserit.nec pa ter debet eā coget̄. sed sufficit ꝙ faciat quod i se est. Sed quid dicendū qñ aliquis promisit desponsare vtrū sint sponsalia.R̄.si intēdebat ꝑmittere despō/ sationē.i.matrimoniū sunt sponsalia.si vero inten/ debat promittere desponsationē de futuro non sunt spōsalia.sed promissio sponsaliū.vñ nō debet fran/ gere fidē.si aūt sit dubiū quid itenderet tūc ē recurē dū ad ꝯsuetudinē.s. vbi ē ꝯsuetudo ꝙ ꝯtrahāt sine sponsalibus.tūc illa erūt spōsalia.i.promissio cōtra/ hendi de presenti : vbi vero ē cōsuetudo vt precedāt sponsalia secus esset. quia tūc videtur promittere ꝙ cōtrahet sponsalia de futuro:si vero non cōstaret ꝺ cōsuetudine esset recurrendū ad intentionē ⁊ si etiā de ea nō cōstaret recurēdū eēt ad verba de quibus ēt si nō ꝯstaret eēt securi⁹ iudicare ꝙ eēnt spōsalia.

8 ¶ Querit̄ de penis appositis i sponsalibus. R̄.s. Tho. vbi supra.ꝙ si posite sunt ratione pene nō va let.c.gēma:de spon.quia matrimonia debent esse li bera.c.requisiuit.e.si aūt ratiōe dotis tenent : nec re mouēt libertatē. si quis tamē vellet sponsalia firmi ter ligare det sm Hosti.magnā pecuniā pro arris ⁊ stipulet̄ ipsam i quadruplū:nō.n.pōt in plus ⁊ tunc tenebitur.C.e.l.fi.§.que omnia : cessat tamen pena arrarū in quibusdā casibus:vt.s.si tempus apposi/ tum lapsum sit : tūc.n.is per quē non stetit impune nubet. Itē si spōsus fuit impeditus ⁊ nō dedit cāꝫ. Item si de iure matrimoniū non pōt sequi .C. eo.l. vltima.§.patres: Panor.multa dicit circa istud.c. gēma:sed causa breuitatis dimitto. Sed querit̄ de quodā casu qui accidit saone ꝺ quo fui iterrogatus dū essem prior Janue in sancta Maria de castello. 1509.quedā matrona habēs filiā nouē annoꝝ.con uenit cū quodā iuuene viginti annoꝝ qui illi puelle attinebat in tertio gradu affinitatis cū iuramento vtriusqꝫ partis sub pena.400.ducatoꝝ ⁊ periurij ꝙ veniēte puella ad debitā etatem omnino ꝯtrahe rent ⁊ illa pars q̄ recusaret teneret̄ ad dictam penā sub dicto iuramento. Querebat̄ ergo vtrū illa pars q̄ nō faceret qđ i se est incurrat dictā penā sub pena periurij. Et ex vna parte videbat̄ ꝙ non. primo q: matrimonia libera eē debent tex.ē expressus in i .c. gēma:de spon.vbi dicit̄ :mento talis stipulatio pro pter pene interpositionē₃ reprobat̄ vbi dicit glo.ꝙ libera eē debent ab omni coactiōe.facit.c.cū locum: ⁊.c.requisiuit.eo.ti.⁊ Bar.in.l.fi.de spon.in.2ͣ.col. vbi dicit ꝙ pene adiectio in cōtractibus sponsalioꝝ ē nulla ⁊ libera potestas esse debet ⁊ ē tex.in.l.neqꝫ la.2ͣ.⁊ ibi glo.in.v.ad necessitatem .C. de nuptijs: ibi liberam facultatem cōtrahendi : ⁊ Bar.in.l.ti/ tio centū.ff.de cōdic.⁊ demon.vbi matrimoniū de/ bet esse liberū a pena dāni. Et s. Tho.4.di.27.q.1ͣ. ar.ꝑ.in responsione ad.4ᵐ.arᵐ.ait in fi.quādoqꝫ ap ponit̄ cōdusio pecunie per modū pene ⁊ tunc quia matrimonia debent esse libera talis cōditio nō stat nec pōt exigi pena illa ab eo qui nō vult matrimo/ niū complere. hec s. Tho. Et libere quis facere po/ test qui sine alterius suffragio vel licētia facit vt nō Gem.in.c.licet episcopus:de preben.libro.6. secūdo ad idem iuramentū cōtra legem interpositū ē nul/ lum.c.si diligenti:de foro cōpe.⁊.l.non dubiū.C.de legi.sed lex prohibet matrimonia seu spōsalia vsqꝫ ad quartum gradum.c.non debet:de cōsang.⁊ af/ fini. igitur in casu nostro illud iuramentum tanq̄ cōtra legem fuit nullum.ergo non obligat. Ex alia parte videt̄ ꝙ sic quia quodlibet iuramentū quod seruatū nō vergit in interitū salutis eterne ē seruan/

dum tex.ē in.c.cū cōtingat:de iur.iur.ꝛ.c.licet mu
lieres.eo.ti.libro.6.ꝛ.c.quāuis : de pactis. eo.libro.
facit tex.in.c.si vero:de iur.iur.ita tenet Alexan. de
Imo.primo volumine ꝯsi.59.2ª.col.ꝛ ē tex.in auté.
sacra puberū.C.si aduer.vendi.ꝙ autē pena possit
exigi ē glo.vltima in.§.potestas: ꝛ in.§.diffinitio/
nē in.l.fi.C.de spon.ꝛ in.l.titia.ff.de verbo. obliga.
ꝛ quāuis.q.sit difficilis ꝛ valde dubia. credo tamē
istam secūdā partē esse securiorē ꝛ verā omnino in
foro cōsciētie cū ad hoc itenderēt se obligare:ꝛ pro
babiliorē in foro ꝯtentioso.s.ꝙ teneanē seruaē. Mo
ueor primo propter tex.in.c.ex litteris.el.2º.de spon.
vbi dicit tex.quia periculosum ē cōtra suū iuramen
tū venire:mandamus quatenus eū moneas ꝛ si nō
acquieuerit monitis ecclesiastica cēsura compellas:
hec ibi ꝛ loquiē de matrimonio cōtrahēdo vt ē im
proposito.secūdo moueor.qꝛ Panor. in.d.c.ex litte
ris:in.2ª.col.ibi:pōt dari alia solutio:ꝛc̄.dicit ꝙ iu/
ramentum habet vim clausule. Si non valet quod
ago vt ago valeat vt valere pōt in.c.quāto:ꝛ in.c.
ad nostrā:de iur.iur.ꝛ nota in.l.cum pater.§.filius
matrē.ff.de leg.ij. Ideo in proposito debemus iter/
pretari ꝙ promisit se curaturum facere quāto in eo
erit:ꝛ videē equissimū esse sm Panor. ibidem:hoc
obseruari in omni materia canonica. ar. in.c.dile/
cti:de iudi.naturale.n.ē vt fides serueē. Ad ꝯtraria
quādo dē ꝙ matrimonia debēt eē libera.R.ꝙ oia
iura ad hoc all'. debēt itelligi quādo fiūt sine iura/
mēto.secus vbi cū iuramēto .d.c. ex litteris vbi pa/
pa iubet seruare iuramētum i simili casu:ꝛ Pano.
ibidē ait licite quis promittit cū iuramēto cōtraheē
ꝛ teneē obseruare:ꝛ in tertio nō ait. vbi nō ē iura/
mentū ecclesia nō cogit seruare sponsalia:ꝛc̄. Et si
quis dicat ꝙ tūc non erunt libera .R.ꝙ simpl'r de/
bent esse vbi nō precessit iuramentū alias secus. No
tanduꝫ tamē sm Panor.in.d.c.gēma:i tertia.col.
ꝙ al'r ē qn̄ ꝯhētes iurāt. al'r qn̄ parētes.al'r qn̄ re/
moti.nā in primis requiriē maior libertas ꝙ̄ in se/
cūdis:ꝛ in secūdis ꝙ̄ in tertijs. Et si quis arguat ꝑ
.c.requisiuit:de spon.vbi i simili dē monēdi sunt po
tius ꝙ̄ cogendi.R.glo.ibidem ꝙ sic debet exponi:
prius monēda ē ꝛ postea cogenda propter iuramē
tum suū.cōformiter ad.d.c.ex litteris. Ad secūdum
quādo diciē ꝙ iuramentū cōtra legem est nullū.R.
Panor.i.d.c.cū cōtingat.tertia col. ibi formalius:
ꝛc̄.vbi ait.dico ꝙ quādoqꝫ lex aliquid prohibet ꝓ
pter bonos mores cōseruādos:ꝛ tūc iuramentum i
cōtrariū nihil valet:vt in regula nō est obligatoriū
de re.iur.libro.6.ratio quia talis lex est fundata su
per equitate naturali que ē indispēsabilis ꝛ iuaria/
bilis.secus de ciuili tantū que est variabilis ꝛ dispē
sabilis:vt in.c.non debet:de cōsangui.ꝛ affini. Ne/
mo.n.dubitat quin lex reprobans pactum legis co
missorie in pignoribus sit fundata super bonis mo/
ribus ciuilibus:ꝛ equitate ciuili:ꝛ tamen iuramen
tum in cōtrariū valet vt in.c.significante:de pigno.
hec ille. in proposito vt patet .d.c. non debet. Et si
quis arguat iterum quia in.d.c.ex litteris:dicitur ni
si rationabilis causa obstiterit. sed hic videtur ra/
tionabilis causa.s.prohibitio ecclesie.R.ꝙ debēt fa
cere quod in se est vt habeāt dispensationem vt vi/
dētur se voluisse obligare cum iuramēto sm Pan.
in.d.c.ex litteris:in prima glo. talem penā tenentur
nisi faciant quod possunt. Cōcludendū est igitur sꝫ
s.Tho.vbi supra in respōsione ad.2m.arm.vbi sic ait
formaliter. Ex tali promissione obligatur vnus alij
ad matrimoniū cōtrahendum:ꝛ peccat mortaliter
non soluens promissum nisi legitimū impedimen/
tum interueniat:ꝛ sm hoc etiā ecclesia cogit in iun/
gendo penitentiā pro peccato.tamen in foro cōten/
tioso ecclesia non compellit.quia matrimonia coa/
cta cōsueuerūt malos exitus habere nisi forte iura/
mentū interuenerit. qꝛ tunc cogēdus est vt quidam
dicunt quāuis alijs non videaē propter causam ꝓ/
dictā precipue si de vxoricidio timereē.hec.s.Tho.
Ex quibus ꝛ alijs predictis eliciunē.primo ꝙ pena
posita per modū pene sine iuramento ad illam nō
sunt cogendi maxime in foro cōtentioso. secūdo ꝙ
ecclesia cogit seruare promissiones. seu sponsalia in
foro tamen cōtentioso non cogitur.tertio ꝙ quādo
fit cum iuramēto sm omnes teneē in cōscientia nisi
superueniat legitimū impedimentū.vel propter cau
sam rationabilē dimittat.puta propter timorē vxo
ricidij :vel adulterij:vel guerre:vel similiū sm arbi/
triū boni viri..c.ex litteris. el. 2º. de spon. quarto ꝙ
quādo est cuꝫ iuramēto sm aliquos cogitur etiā in
foro contentioso sm alios non. sed prima est verior
ꝛ securior. Et nota sꝫ Panor.in.d.c.gēma: ꝙ quā
do aliquis permittit pro alio sub pena ꝙ alius cō/
trahet si facit quod in se est non incurrit penaꝫ sicut
promittens cū iuramēto si facit quod potest euitat
periuriū glo.in.d.c.ex litteris.2º.ꝛ.c.sicut ǒ spon.
¶ Quibus modis soluātur sponsalia.R.primo per 9
ingressum religionis sm.s.Tho.vbi supra.ar.5º.in
responsione ad primuꝫ.vbi dicit ꝙ talis promissio
soluiē per mortē spiritualē eo ꝙ est spiritualis ꝛ ꝓ/
batur per tex.in.c.cōmissum: de spon.vbi dicitur ꝙ
qui iurauit cū aliqua contrahere si vult religionem
intrare.debet primo cōtrahere vt iuramentū seruet
ꝛ ante copulā monasteriū ingredi poterit vbi glo.
adducit tres solutiōes.prima ꝙ ē necesse primo cō/
trahere vt seruetur iuramentū. secūda ꝙ hoc est so/
lū ad bene esse pro reuerētia sacri ꝛ ista magis pla
cet Pa.eo ꝙ est minus:ꝛc̄.tertia est Inno.ꝙ hoc fa
ctum fuit quia nolebat imediate ingredi : ꝙ possit
etiā fieri si fuisset per verba de presenti patet.c.verū:
de cōuersi.coniu.ꝛ.c.ex publico.eo.tit. hic habes ꝙ
potest etiā si in cōtemptū alterius faceret vel causa

leuitatis et recupat arras quas dedit et restituet q̄s
recepit solum in simplum.C. de episcopis.et cleri.l.
deo nobis et similiter soluūtur propter sacrum ordi
nem superuenientem eo q̄ est maius vinculum et al
terius rationis de quo.s. Tho.vbi supra ad.7m. sol/
ueret etiam matrimonium de presenti de quo.s.im
pedimentum voti.§.2c.de voto simbliter infra.§.x.
ar.c.scripsit.27.q.2.Joan.an.in rubrica de spon.Se
cundo soluuntur sm.s. Tho.vbi .s. in responsione
ad.2m.quando alter non comparet tempore statuto
ad matrimonium perficiendum vnde si ex parte
eius non defuit quin matrimonium compleret po/
test licite alteri nubere sine aliquo peccato. si autem
per eam stetit q̄ matrimonium non est completum
debet agere penitentiam de peccato fracte premis/
sionis aut iuramēti si interuenit et ɔ̄here cū aliqua si
vult iudicio ecclie. hec ille.in.c.aūt de illis de spō.dr
q̄ si sponsus de futuro añ copulā ad remota se trās
fert spōsa libere cū alio ɔ̄hit: si tñ p eā stetit quo mi
nus pficeret matri^m sibi pñia iponit vbi Pa.nō q̄
pōt hoc facere sine alio iudi^o ecclie eo q̄ dr in tex.li/
bere:nō.n.eēt liber si oporteret petere alteri^9 lñiam
vt nō in.c.de multa.de pben.et.c.l3 epo.co.ti.li^o.vi^c.
Ex quo etiā nō idē Pa.q̄ nō est nec^e expectare bi/
duū qd̄ est sm leges.b3.n.canones hic dr liberā esse
sponse trāsire ad alia vota si sponsus trāstulit se ad
alias partes.nō.n.est liberū sponse si tenet expectare
bienniū vel p trienniū et forte papa ɔ̄siderat periculuʒ
fornicatiōis.et intellige tex.qñ nō est spes de proximo
editu.et hec sm ius canonicū:secus.n.esset b3 lege o
ciuiles. Nec obstat.c.sicut.eo.ti.q2 b3 Pa.vbi.s.sue
rat terminus appositus q debet seruari: Hosti.tñ q
sequit leges ciuiles.v3 qñ nō est positus terminus.
debet expectare p bienniū dicit q̄ iudex poterit breui/
are ppter periculū incōtinētie. Tertio soluunt.b3.e.
s.Tho.vbi.s.ad.3m.si añ ɔ̄tractū matrimo^m aliquā
graue īfirmitatē incurrat alter eoꝝ.inter quos sunt
ɔ̄cta sponsalia q̄ ipsū nimis debilitet vt epilētia vel
paralesis aut eū deformet abscisio nasi:vel orbitas
occuloꝝ:vel aliqd hmōi:aut q̄ sunt ɔ̄ bonū prolis vt
pote lepra q̄ solet prolē inficere pñt sponsalia dirimi
ne sibi inuicē displiceāt et matri^m sic ɔ̄ctū:malū exituʒ
sortiat.nec p pena puniī s3 ex pena dānuʒ iportat
qd̄ nō est incōueniēs hec.s.Tho.Jn.c.lrās de ɔ̄iug.
lepro.dr q̄ sponsalia de futuro passe nō cōpellūt ad
ɔ̄hendū matri^m cū leproso:lepra post sponsalia sup/
ueniēte:hec ibi:Jdē dr de alia īfirmitate enormi ga
m obligatiōe generali de matri^o intelligit nisi gcq̄3
turpe etc̄.de iureiur.c.quēadmodū.et notādū b3 pa.
ibidē q̄ q̄uis tex.videat ibi itelligere etiā de ɔ̄tra/
cto per verba de presenti tñ cōtrariū est verum:quia
nō inuenitur q̄ soluatur nisi per ingressum religiōis

.c.ex publico de cōuer.coniug.tex.vero intelligit de
cōsumato large.s.ratiōe cōsensus et hoc itelligitur ēt
si fuissent iurata.d.c.quēadmoduʒ.Quarto rōne as
finitatis si sponsus cognouit cōsanguineam sponse
vel .c.ɔ̄.tunc debent sponsalia dirimi et ad hoc p/
bādū sola fama sufficit ppter scādalum vitandum
.c.super eo.de cōsan.et affi.Cause.n.que in futurū ex
pectāt effectū suum.impediūtur a suis effectibus nō
solū ex eo qd̄ est sed etiā ex eo q̄ futuruʒ est.vñ sicut
affinitas si esset tēpore cōtractus sponsaliū impedi/
uisset cōtractū illum.ita si interueniat añ matrimo^m
qd̄ est effectus eius.nec p hoc aliqd detrahitur alteri
imo ei cōfertur q2 absoluitur ab eo q p fornicationē
deo se odiosum reddidit hec.s.Tho.vbi.s.ad.4m.Jn
c.2o.de eo qui cog^o.cōsan.dr.affinitas supueniēs etiā
p illicitū coitū dissoluit sponsalia de futuro. ad ideʒ
ar.27.q.2.c.quidam.et sm Hosti. vnus testis sufficat
ad probādum.Sed quid dd̄m si superuenit impedi/
mentū iustitie publice honestatis.dd̄m q̄ nō frāgunt
quia nō est maius qd̄ sequitur.Quīto soluunt spon
salia si se mutuo absoluūt.vñ.s.Tho:vbi.s. ad.5m.
sic ait.Quidam nō recipiūt istū casum.sed ɔ̄tra eos
est dec.que expresse dicit ad istar inquit eorū q socie
tatem fidei cōtrahunt.et postea eādem sibi remittūt
potest in paciētia tollerari si mutuo se absoluunt q
sponsalia cōtraxerunt.Sed ad hoc dicūt q̄ ecclesia
magis tolerat hoc ne peius eueniat.q̄3 hoc fit de iu
re,sed hoc non videtur ex^o cōuenire qd̄ decretalis ad
ducit.Et ideo dicendum q̄ nō semper est leuitas re/
tractare que prius firmata sunt quia incerte sunt p
uidentie nostre hec.s.Tho.Jn.c.preterea de spon.q̄
est dec.alī.a.d.s.dicitur:sponsalia de futuro soluun/
tur si sponsi se dissoluunt etiam si fuerint iurata vbi
Pa.circa si.dicit q̄ est cōmunior opinio per rōneʒ
.s.Tho. Juramentuʒ.n.fuit factum pro vtilitate al
terius qd̄ ille potest dimittere sicut si iurasset sibi da
re centum.c.p.de iure iur.idē sentit Jnno.Sexto sol/
uuntur propter fornicationem ita q̄ ille q non est in
culpa potest petere solutionem.vnde.s. Tho.vbi.s.
ad.6m.ait.Ex hoc efficiuntur sibi inuicem suspecti d
non seruanda fide in futurum.et ideo potest sibi pre
cauere vnus contra alium sponsalia dirimendo h^c
ille.Jn.c.vero quemadmodum de iure iur.in tex.sic
dicitur si quis iurauerit se ducturum aliquā in vxo/
rem non potest ei fornicationem opponere precedē
tem sed subsequentem vt illam non ducat in coniu/
gem.quia in illo iuramento talis debet cōditio sub
intelligi si v3 illa contra regulam despōsationis nō
venerit alioquin si post huiusmodi iuramentum pu
blica meretrix fieret teneretur eam ducere in vxoreʒ
qd̄ est penitus absurdum hec ibi in tex. formaliter.
Si vero fuit violenter cognita non debet illam di/

mittere quia non fuit in culpa fm hosti. ⁊ hoc ē ma gis equum q̄uis aliqui contra: eodem modo potest si fieret heretica vel si cognosceret illam non esse vir ginem quam credebat ⁊ similia. Septimo soluunt quando sequitur contractus cum alia per verba de presenti. vel per verba de futuro cum copula. ⁊ ta lis debet facere penitentiam de fide mētita. vnde. s. Tho. vbi supra. ad. 7ᵐ. d. cit Iste cōtractus secūdus eo q̄ est alterius rationis a. p̄. ⁊ fortior ideo tenet ⁊ in. c. p̄. de spon. duorū. dicitur in tex. si p̄ cōtraxit per verba de futuro. 2ᵒ. per verba de presenti adherebit. 2ᵒ. ⁊ fm Pa. ⁊ Hosti. istud. c. idem dicit qd̄. c. sicut. ⁊ c. pen. de spon. In isto. c. p̄. in glo. habetur q̄ si fue runt. pᵃ. de futuro ⁊ etiā. 2ᵃ. ⁊ sequitur copula cum. 2ᵃ. q̄ illa. 2ᵃ. habentur pro matrimonio. secus si copula precederet Pa. in. c. veniens el 1ᵒ de spon. in. c. pen. habetur q̄ etiam si pᵃ fuissent iurata idē erit. s. q̄. 2ᵃ. sine iuramento de presenti vel cum copula tenēt. In c. sicut. habetur q̄. 2ᵃ. de futuro etiam iurata nō pre iudicant primis de futuro non iuratis: intellige nisi ratione copule secute. Et hoc sequitur Hosti. ⁊ Pa. ⁊ debet imponi pñia de fide fracta in. d. c. sicut. ra tio quare iuramētum sequēs nō preualet est q̄ non debet esse vinculum iniquitatis. c. quēadmodum de iure iur. ⁊ quia non variat secundum contractum. Octauo soluuntur sponsalia quādo impubes q cō traxit sponsalia venit ad ānos nubiles ⁊ petit absol ui a vinculo sponsalium ⁊ dari licētiam nubēdi si militer si ante septēnium cōtraxerunt sponsalia: illa sunt nulla. c. litteras. de despon. impu. ⁊. c. vnico eo. ti. li. vi. ⁊. s. Tho. vbi. s. ad. 8ᵐ. dicit q̄ q̄uis non fuerint vera sponsalia tamen fuit ibi quidam mo dus sponsalium ⁊ ideo ne videantur approbare: ad annos legiptimos venientes debent petere solutio nem sponsalium iudicio ecclesie faciendam propter bonum exemplum hec verba. d. s. intelliguntur so lum de. 2ᵒ. dicto scilicet de contractis ante septēnium ⁊ similiter iura allegata: quātum autem ad primuz dictum est in. c. de illis. el. p̄. de despon. impub. ⁊. c. se quens vbi sic dicitur Si maiores septēnio contra hunt sponsalia neuter ante pubertatem resilire po test ⁊ ille qui primo fit pubes alterum expectabit fz vnum intellectum glo. sed verius fm Pan. ibidem non tenetur expectare ⁊ si tempore contractus alter erat pubes non ille sed alter factus pubes resilire po test nisi copula carnalis interuenerit ⁊ nō q̄ idem iu dicium est si ante pubertatem contrahant sponsalia siue matrimonium de presenti. c. vnico. de despon. impub. lib. viᵒ. ⁊ notat Pan. in. d. c. a nobis. Notat etiam fm eundem Panor. in. d. c. de illis. el. p̄. q̄ quando veniunt ad annos vt possint petere separa tionem vt dicitur in isto. 8ᵒ. modo possunt petere et si nullam causam allegat ⁊ hoc concessit ius quia cō traxerunt in illa etate in qua non habent perfectum sensum ad consentiendum in dissolubiliter de futuro predictos omnes modos ponit Ray. ⁊ Hostien. qui addit. 9ᵐ. si fama habet q̄ inter eos sit canonicum impedimentum ⁊ de fama doceatur. iste casus po nitur in. c. cum in tua. vbi dicitur q̄ debent impedi ri ne contrahant. ⁊ non dicit q̄ soluantur sed debet inquiri de impedimento Pis. nō in ver. sponsalia. §. 13. circa fi. q̄ in. p̄. quando transit ad religionem ⁊ in. 7ᵒ. quando contrahit cum alia ⁊ in. 6ᵒ. fm Ho stien. quando sequitur fornicatio ⁊ est nō. soluunt ipso iure sine auctoritate superioris: suplementuz ibi addit. 4ᵐ. allegat. c. accessit de despon. impub. qd̄. c. citius facit in contrarium. Panor. in. c. de illis. eo. addit. 2ᵐ. scilicet quando alter non comparet q2 tex. ibi dicit libere fm Hostien. in aliis debet fieri fm iu dicium ecclesie. ar. in. c. duo pueri. de despon. impub. si tamen causa esset notoria videtur deficere ratio. d. c. duo pueri. si etiam essent sponsalia secreta quia talia non debent publice agitari maxime quando solutionis causa est clara. Et forte q̄. c. duo pueri lo quitur quando recedunt sine aliqua istarum causa rum. que sit clara. vnde post factum non iudicarent de mortali. Scd̄m. s. Tho. vbi supra in omnibus de bet fieri iudicio ecclesie preter. pᵐ. ⁊. 7ᵐ. qui potest ex poni quando non sunt publica. vel causa non est cla ra. Potest addi decimᵘˢ quando fuit ante contractū appositus terminus: post terminuz enim liber est. c. sicut ex litteris eo. Potest etiā addi vndecimus quā do scilicet post sponsalia oritur inter contrahentes vehemens inimicitia propter rationem. c. secundi: de spon. ⁊ propter magnam seuitiam sponsi. ⁊. c. veni ens qui de. vel vo. fm Panor. quando post factum accessit maxima seuitia Pōt addi duodecimus sci licet propter conditionem honestam positam in cō tractu de cōdi. appo. c. de illis.

¶ De voto simplici vtrum soluat sponsalia Angeli ca. h. sponsalia. §. 40. tenet q̄ sic: allegat. c. veniens qui de. vel vo. quod fm Panor. ibidem in glo. est. contra Ar. vero. floren. 3ᵃ. titu. primo. c. 18. §. fi. tenet contrarium adducens dir. iur. allegat Inno. allegat etiam quendam Henricum: posset dici q̄ posset ob seruare votum intrando religionem alias videtur q̄ non soluat vt dicit ipse Henri. quia sunt vincula equalia. ⁊ hoc expresse dicit Panor. in. d. c. veniens: q̄ sit opinio verior. in glo. in. ver. de seueritate. que glo. idem tenet. Petrus. de palu. 4. distin. 27. arti culo primo. dicit q̄ potest vouere ⁊ tunc tenetur in trare religionem ⁊ dicit q̄ non frangunt sponsalia precedentia quia sic posset remanere in seculo ser uando castitatem nec teneretur ad contrahendum

quod est absurdum qr tunc eadez rõne ecclesia coget ad cõtrahendũ vel religionem intrandũ eo ꝙ non reperiatur in iure ꝙ votuz simplex frangat sponsalia.s.Tho.4.di.38.q.prima.ar.3.q.2.ad primũ dicit ꝙ votũ simplex habet similẽ modũ obligandi sicut spõsalia. vide quãdo querit vtrũ spõsalia debeãt frangi ad hoc dr̃ ꝙ debẽt frãgi vt seruet votũ non tñ dicit ꝙ sint fracta vel de necessitate debeant frãgi ⁊ si quis all.c.rursus qui de. vel vo. dicit ꝙ ibi tex.loquit de eo qui prius fecerat votũ ⁊ postea cõtraxit spõsalia de hoc.s. ℣.impedimentũ voti.§.3. Ex his que hic ⁊ alibi dicũtur ⁊ maxime in .d.3.§. Notandũ ꝙ sm.d.ar.s.ꝙ sunt due regule. prima ꝙ quotiẽscũqz ꝯtrahũtur duo vincula equalis potentie.incõpossibilia primũ preiudicat.s.scũda regula quotiẽs cõtrahũtur duo vincula disparis potentie incõpossibilia.fortius repellit minus forte.secũdo notandũ ꝙ votum simplex ⁊ spõsalia sunt vincula equalis potẽtie. Et ideo si votum simplex precedit. sponsalia sequẽtia etiã cũ iuramẽto sunt soluẽda.c. rursus.qui.de. vel vo.eodem modo dic ꝙ sponsalia precedẽtia frangũt sequẽtia. Si vero spõsalia precedũt votũ simplex nõ dirimũtur ab eo.sz cogitur vel itrare religionẽ ⁊ sic votum solẽne franget sponsalia.etiã precedẽtia.vel ꝯtrahere ⁊ cõsumare matrimoniũ. Sed nũquid peccabit iste cõtrahendo post votũ simplex.R̃.ꝙ si fecisset votũ religiõis omnino peccabit qr debet seruare. Si vero fecisset solũ votuz castitatis.puta qr voluit se solũ obligare ad seruandã castitatem in seculo remanẽdo.tũc videt ex quo non frangũtur sponsalia:⁊ ab ecclesia cogitur contrahere:ꝙ non peccet.

Statutũ quis potest facere statuta:⁊ vtrũ sit cõueniens ꝙ fiant ⁊ qualia esse debẽt .R̃.ꝙ eadẽ est ratio statutoꝝ ⁊ legis de quibus vide.℣.lex.§.17.18.19.⁊.20.⁊ .℣.ꝯstitutio.§.1.⁊.2.

¶ Utrũ statutũ ordinarij vel epi:vel synodale liget alienos:vel in alieno territorio:vel ignorãtes vel in loco exempto:vel exemptos.vide.℣.excõcatio.4.a primo.§.vsqz ad finem.

¶ Utrũ cõstitutio laicoꝝ ordinãs de rebus ecclesiasticis liget.℣.cõstitutio.§.2.⁊.3.vtrũ statutũ laicoꝝ circa funeralia teneat ita ꝙ nõ sit ꝯtra ecclesiasticã libertatẽ.℣.excõicatio.5.casu.20.§.4.

¶ Utrũ statutũ respiciat preterita:vide.℣.lex.§.21. Et quomodo posterius remoueat precedens .℣.lex .§.22. Quomodo obligat in foro conscientie .℣.lex. a.23.§.vsqz ad.27.⁊.℣.cõstitutio.§.6.Quomodo in statutis intelligatur cõcessum quod nõ est prohibitum.℣.lex.§.31.Quomodo in penalibus nõ fiat extensio ver.lex.§.32. De cõficientibus statuta iniqua ver.lex.§.34. Quomodo actus factus ꝯtra statutũ valeat ver. lex .§.35. Quomodo ligat ignorantes ver.cõstitutio.§.1.ver.excõicatio.7.§.1. Quomodo cõstitutio pape que nõ acceptatur liget ver.cõstitutio.§.4.Quomodo statutũ factũ a maiori parte capituli teneat ℣.electio.§.ab.8.vsqz ad duodecimũ. De materia statutoꝝ vide ver.cõstitutio:⁊ ver.cõsuetudo: ⁊ ver.lex. Quomodo cõtrauenientes statuto iurato:⁊ confirmato per superiorem sint periuri vel non.℣.iurare.§.44. Hic in precedẽtibus.§.habes multa pertinẽtia ad statuta maxime iurata.

Stipulatio est quedam verboꝝ ꝯceptio quãdo aliquis interrogatus promittit se aliquid daturuz vel factuꝝ .ff.de verbo.oblig.l.5.§. stipulatio:vt si dicat spromittis hoc:⁊ tu respõdes promitto vel similia cõsensus idicatiua:ibi. Et quãdo potest per aliũ impleri trãsit ad heredes .l. veteris.C.de cõtrahen.⁊ cõsti. Et quãdo fit absolute ⁊ sine cõditione obligat eodem die quãuis nõ possit peti eodem die. Insti.de verbo.obli.§.omnis stipulatio:vide supra ver. pactũ prim.

Stolla quomodo sacerdos vel dyaconus debeat vti stolla ver.sacerdos.§.3.

Strigie vide ver. sors.§.fi.

Studiũ vtriusqz iuris diuini ⁊ humani canonici:⁊ ciuilis:regi debet in curia Romana: ⁊ studentes ibi gaudẽt priuilegiis:libertatibus:⁊ immunitatibus:quibus gaudẽt studẽtes in studiis generalibus:⁊ recipiunt integre suos fructus ⁊ prouẽtus ecclesiasticos:de priuil.c.cũ de diuersis.libro.6.vide ad materiã.℣.magister.

Sultitie nomen sm .s.Tho.2.2.q.46.ar.p.a stupore videt esse sumptũ. vide Isidorus in libro ethimologiaꝝ. Stultus est qui propter stuporẽ non mouetur:⁊ differt stultitia a fatuitate. sicut ibidem dicit quia stultitia importat ebetudinem cordis:⁊ obtusionẽ sensuuz.fatuitas aũt iportat totalem spiritualis sensus priuationem : ⁊ ideo cõuenienter stultitia sapientie opponitur. Sapiens enim vt ibidem Isidorus dicit dictus est a sapore: quia sicut gustus est actus ad discretionẽ saporum ciborum.sic sapiẽs ad dignoscentiã reruz atqz causarũ.vide patet ꝙ stultitia opponitur sapientie sicut cõtrariũ.fatuitas autem sicut pura negatio naz fatuus caret sensu iudicandi.stultus autez habet sensum.sed hebetatũ sapiens autem subtilem ⁊ perspicacem. Insipientia videt idem ꝙ stultitia nec dicitur stultus quãdo deficit in aliquo modico. sed quãdo deficit circa causam altissimam. Et sicut est quedam sapientia mala que dicitur sapientia seculi qr accipit pro causa altissima ⁊ fine vltimo aliquod bonum terrenum.ita etiaz est aliqua stultitia bona huic sapientie male opposita per quam aliquis terrena contẽnit de qua apostolus prime ad Corin.3. Si quis inter vos sapiens esse videtur:in hoc seculo stultus fiat.

1 ¶ Utrũ ſtultitia ſit pctm̃. R̷. ſ3.ſ. Tho. vbi. ſ. ar°. 1°. φ ſtultitia vt dictũ eſt in. §. pcedẽti: ĩportat quẽdã ſtuporẽ ſenſus i iudicãdo ⁊ pcipue circa altiſſimã cauſã q̃ ẽ finis vltimus ⁊ ſummũ bonum circa qḋ aliqs põt pati ſtuporẽ in iudicando dupl'r. vno mõ ex diſpoſitiõe nãli ſic p3 in amẽtibus: ⁊ talis ſtultitia nõ eſt pctm̃. Alio° iq̃tũ imergit hõ ſenſum ſuũ rebus terrenis ex quo reddit' eius ſenſus ieptus ad pcipiẽdũ diuina ſm illud. p°. ad cor. 2. Aialis hõ non pcipit q̃ dei ſunt. ſic ẽt hõi habẽti guſtũ iſectũ malo humore non ſapiũt dulcia ⁊ talis ſtultitia eſt pctm̃. ꝯſiſtit. n. in imerſione mẽtis ad terrena ⁊ q̃uis nullus velit ſtultitiã vult tñ ea ad que ſequit' eẽ ſtultũ. ſ. abſtrahere ſenſũ ſuũ a ſpiritualibus ⁊ imergere terrenis ſic ẽt i alijs peccatis. Nã luxurioſus vult delectationẽ ſine qua nõ ẽ pctm̃. q̃uis nõ ſimpliciter velit peccatum: ⁊ opponit' ſtultitia pceptis que dantur de cõtemplatione veritatis.

2 ¶ Utrũ ſtultitia q̃ eſt pctm̃ ſit filia luxurie. R̷. ſm. ſ. Tho. vbi. ſ. ar. 3. φ ſic. pueñit. n. ex hoc φ ſenſus ſpiritualis hebetatus ẽ vt nõ ſit aptus ad ſpũalia indicãda. Maxime aũt ſenſus hominis imergit' ad terrena per luxuriã q̃ ẽ circa maximas delectatiões quibus aĩa max' abſorbet': ⁊ iõ ſtultitia q̃. ẽ pctm̃ max° naſcit' ex luxuria: vide aliqd. ſ. v̾. luxuria. §. 4.

ſ Tuprũ ppꝛie dictũ ẽ illicita virginũ deflorarатio ſub cura parentũ exiſtẽtiũ: ⁊ ẽ ſpẽs determinata luxurie hñs defoꝛmitatẽ ex pte puelle q̃ ex hoc φ violat' nulla pactiõe cõiugali pcedẽte ĩpedit' a legitimo matrimonio ꝯſequẽdo: ⁊ ponit' ĩ via meretricãdi a quo retrahebat' ne ſignaculũ virginitatis amitteret. Ex parte vero pr̃is h3 deformitatem q de eius cuſtodia ſolicitudinẽ gerit ſm illud Eccle. 42. ſuper filiã luxurioſam ꝯfirma cuſtodiã ne qñ faciet te i oppꝛobriũ venire inimicis. Et q̃uis iniuria q̃ ſit puelle ⁊ patri i hoc crimine videãtur ad iniuſtitiã ptinere tñ pctm̃ luxurie ſit deformius ex tali iniuſtitia q2 v̾ ꝯcupiſcentia fieri i oꝛdinatioꝛ que a delectabili nõ abſtinet vt iniuriã vitet ⁊ ex hoc h3 maioꝛẽ grauitatem ⁊ eſt alterius ſpeciei. hec ſm. ſ. Tho. 2a°. q. 154. ar. 6. vide aliquid. v̾. luxuria. §. 5. de deflorãte virginẽ: vide. v̾. reſtitutio. §. 22. Quomõ ẽ grauius ver. luxuria. §. 5.

ſ Ubarratio vide ſupꝛa. v̾. arra. §. 1. ⁊ v̾. ſpõſalia. §. 3. in. 5°. modo: ⁊. §. 8. prin.

ſ Ubdelegare: vide. ſ. v̾. delegare. §. 1.

ſ Ubdit° dr̃ trip'r. p rõe domicilij. 1° rõe originis ppꝛie vel pr̃ne. c. 3. de tẽpo. oꝛdi. li. 6. ⁊ talis tenet' ad onera pſonalia ſi ibi repiat' licet alibi trãſtulerit domiciliũ de quo p Bar. l. aſſũptio. ff. ad muni. Fallit i muliere q̃ ꝯtxit cũ viro habente aliũde domiciliũ q̃ nõ põt ꝯueniri i loco originis de quo i. l. ſi. §. itẽ. ff. ad munici. 3° rõe delicti. ſ3 large vt dicit glo. i. c. nup: de ſen. exco. non aũt ppꝛie licet ibi ſoꝛtiat' foꝛ. Nõ glo. i de. vnica: de fo. cõpe. qḋ facit ad ſtatuta ⁊ alia odioſa facietia mẽtionẽ de ſubditis vt nõ compꝛehẽdat' foꝛẽſes delinquẽs i territoꝛio. Idem de cõtrahẽtibus. in. c. nuper: ⁊ in. c. pꝛopoſuiſti de foꝛo compe.

ſ Ubdiacon° vide v̾. oꝛdo. p. §. 7. ⁊. v̾. oꝛdo. 2.

ſ Uboꝛnatio ſm Car. i de. teſtibus: ꝺ ſ. §. 9. teſti. ẽ de aliquo falſo expꝛimẽdo ⁊ vero tacẽdo i teſtimõio teſti. p aliquẽ facta iſoꝛmatio: ⁊ dr̃ ſuboꝛnare quaſi ſubtus i aureo aliqḋ malũ oꝛnare ⁊ ſub coloꝛe ponere vt i auſ. de teſti. §. q2 vero. vñ talis ſi ſit ex pꝛopoſito ⁊ rei alicuius ĩpoꝛtãtie vel i iudicio videt' peccare moꝛtaliter.

ſ Ubſanatio: vide. v̾. deriſio per totum.

ſ Ubſtitutio eſt ſecũdaria cõditionalis iſtitutio. nã ſubſtitutio cõtinet i ſe iſtitutionẽ: ⁊ iõ iſtitutus dr̃ pꝛimus gradus ẽt ſi multi fuerit iſtituti: ⁊ ſubſtitutio. ſecũdus gradus: ⁊ ẽ cũ quis inſtituit heredem ſic. talis eſto mihi heres: ⁊ ſi nõ erit vel deceſſerit. titiũ ſubſtituo. Iſte titius dr̃ ſubſtitutus. l. 1. ff. de vul. ⁊ pu. ſubſti.

1 ¶ Quot ſunt ſpẽs ſubſtitutionũ. R̷. φ duplices. alia idirecta alia directa. Indirecta ſubſtitutio ſiue obliqua ſiue fideicõmiſſaria ſiue pcaria ẽ illa p quã qs capit hẽditatẽ alio herede mediãte vt cũ teſtatoꝛ fidei comiſerit. a. heredi. vt hereditatẽ. p. reſtituat: ⁊ dr̃ obliqua: rõe q2 per aliũ capit. Item fideicõmiſſaria. q2 olim cõmittebat' fidei heredis i totũ. nõ. n. cogebat' reſtituere. ſ3 hodie ſic p. l. pen. C. ad trebel. Itẽ pcaria. q2 ſit verbis pcarijs. i. rogatoꝛijs. vt puta. a. heredẽ iſtituo: ⁊ rogo: ⁊ c. verba aũt huius idirecte ſubſtitutiõis ſunt. volo. mãdo. rogo: ⁊ hmõi. vt reſtituas hereditatẽ. Sũt tñ q̃dã v̾ba cõia q̃ pñt trahi ex ppꝛio ſignificato ad ſubſtitutionẽ directã ⁊ indirectã vt verbũ ſubſtituo vel verbũ moꝛiat'. tali habẽt. n. duplicẽ ſenſum vt φ moꝛiat' tali. i. φ talis ſit heres mere. vel φ moꝛiat' tali. i. ad vtilitatẽ talis in effectu vt capiat hereditatẽ de manu Jo. heredis. Idẽ dic de verbo ſuccedat ⁊ verbo accipiat: ſ3 ergo p fideicõmiſſũ. P. ſit ſubſtitutũ. A. dꝫ hereditatem addire ⁊ aditam. P. reſtituere: ⁊ ſic. A. mediãte ⁊ opante pueñit hereditas ad. P. Et nõ φ ſi adiuerit ſpõte hereditatẽ retinebit q̃rtã trebellianicã: ⁊ tres reſtituere. P. iſtitu. de fideicõmiſſis. here. §. i pꝛimis ⁊. ff. ad trebel. l. nã qḋ. §. q cõpulſus.

2 ¶ Directa vero ſubſtitutio ẽ qua qs capit hereditatẽ defũcti ex diſpoſitiõe teſtatoꝛis nullo alio mediãte vel ſibi cooperãte. vt cũ dicit teſtatoꝛ. A. mihi heredẽ iſtituo. ſ3 ſi ipſe non erit heres. C. ſit heres: ⁊ ſic. C. ſubſtitutus ẽ directe: ⁊ hec ſi p verba mere directa ⁊ ciuilia. vt verbũ heres eſto vel heres ſit. vel verbũ iſtituo heredẽ. Aliqñ ẽt ſit vel per verba cõia. vt dictũ ẽ i. §. 1. Aliqñ per verba geminata ſic. A. filiũ meũ ipuberẽ mihi iſtituo heredẽ: ⁊ ſi i pupilari etate deceſſerit. B. ſubſtituo. hec ſubſtitu° ẽ directa. A. moꝛiet' i pupilari etate ppter verba geminata. ſed ſi

post pubertatē erit fideicōmissaria vt cōiter tenetur. Et si diceret heres sit. Diuidit aūt in quattuor diuersa differentia. quarum p⁹ dr̄ substitutio vulgaris: ⁊ hec duplex. vna expssa q̄ fit p istā negationē. non. hoc mō. .vz istituo mihi heredē .A. ⁊ si ipse noluerit vel non potuerit heres eē. P. sit heres. vel. P. substituo. alia tacita. qñ. s. negatio nō exprimit. sz iducit vt cū dr̄ A. ⁊. P. mihi heredes istituo ⁊ eos inicē substituo tacite subitelligit q̄ si alter eorū heres non fuerit. s. q: noluit vel nō potuit qñ decessit āte additā hereditatē alter sit heres in solidū. vt. ff. de here. isti. l. cū in testamēto. §. hec verba: ⁊ dr̄ vulgaris q: a quolibet d̄ vulgo. s. testatore fieri pōt ⁊ cuilibet siue pupillo siue minori: ⁊c̄. Et de hac habes. Insti. de vulga. substi.

5 ¶ Effectus huius substitutionis est vt bona testatoris tantū q̄ debebāt venire ad istitutū veniāt ad substitutū nō bona istituti. Insti. de pupil. substi. §. quo casu vide ifra. verbo. testamētū. §. 20.

4 ¶ Qñ expirat hec substitutio. R. q̄z cito istitutus adierit hereditatē. siue postea decedat cū liberis. siue sine liberis. C. de i pube. ⁊ aliis substi. l. post additā ⁊ hoc nō solū qñ expsse fit per negationē. sed ēt qñ tacite. vnde lz titius ⁊ sempronius fuerint istituti heredes ⁊ ad inicem substituti si tñ sempronius vel titius adierit hereditatē expirat substitutio, vt in dicta. l. post additam.

7 ¶ Secūda directa substitutio dr̄ pupillaris q: fit soli pupillo vel pupillis. nec pōt tēpus excedere pupillare sz expirat ad itroitū pubertatis. pōt ēt fieri i minus tēpus vt si dicat. Si filius meus infra quartum. vel quintū annū decesserit. sit. P. heres: ⁊ hec ē duplex. s. tacita q̄ non habet formā pupillaris substitutionis. sz sub eius verbis iducit. vt cū dr̄. A. filiū pupillum meū heredē mihi istituo ⁊ si ipse mihi heres nō fuerit. P. sit heres: ⁊ hec ex expressis ē vulgaris. ex tacitis ē pupillaris. vñ siue sit. A. heres siue nō si i etate pupillari decesserit hereditas directo iure peruēit ad. P. sz ex vulgari succedit tantū in bonis testatoris. ex pupillari vero succedit in bonis testatoris ⁊ pupilli. Alia ē expressa que fit per verbum affirmatiuū ⁊ facit expresse mentionem de pupillari etate ⁊ sub ea iducit vulgaris tacita. vt isti. de vulga. ⁊ pupi. substi. § 1. ⁊. ff. de vulga. ⁊ pupil. substitu. l. iā hoc iure: ⁊ fit cū dr̄ filiū meū heredē mihi instituo: ⁊ si ipse fuerit mihi heres ⁊ i etate pupillari decesserit. P. sit heres. vel substituo: ⁊ i ista reqrūtur duo. s. verborū affirmatio: ⁊ tēporis pupillaris cōprehēsio.

6 ¶ Quid reqrit ad istā substitutionē pupillarē. R. quattuor. primo q̄ ille cui fit substitutio sit de liberis testatoris: ⁊ accipiūtur liberi non solū filii. sed etiam nepotes. 2° q̄ sit impubes. 3° q̄ sit i potestate testatoris. 4° q̄ ille cui fit substitutio cōstituat vel ex heredetur: ⁊ pōt fieri nō tantū in pubere filio iā nato. sz etiā postumo. si tñ nascēdo esset sub potestate testatoris si viueret ipse testator: ⁊ etiā nepoti. si tamē sit recasurus in ptāte patris sui post mortem aui. ff. de vul. ⁊ pu. sub. l. 2°. §. postumus.

7 ¶ Quis ē effectus huius substitutiōis. R. ē vt nō solū sit. P. heres iure directo ⁊ capiat bona ⁊ hereditatē vtriusq̄ si. A. decesserit i etate pupillari. sz etiā excludit matrē ita q̄ etiā legitimā petere nō poterit vt nō Bar. ⁊ doc. i. l. papinianus. §. sz nec ipuberis. ff. de ioffcio testa. ⁊ oēm aliā psonā q̄ ipsi pupillo ab itestato succedere potuisset. ff. de vul. ⁊ pu. sub. l. lutius. Et hoc verū ē i expressa. In tacita autē habet locū qñ alter filius testatoris frater pupilli substituitur. sed si sit extraneus substitutus tūc mater admittit ⁊ substitutus repellit. l. precibus: ⁊. l. cū quidā. C. de ipu. ⁊ ali. sub. nisi i quattuor casibus. primus quādo pater expsse prohibet ne aliqd habeat. secūdus quādo reliquit aliquid vxori ⁊ vult esse cōtentā. tertius si fuit inimica patri. quartus qñ frater ipuberis est substitutus. Nō q̄ i hac tacita extraneus nō excludit fratrē ex vtroq̄ parente cōiunctū.

8 ¶ Quō euanescit hec substitutio. R. q̄ p per aduentū pubertatis. 2° si hereditas pris nō sit adhuc addita. q: cū nullus appareat heres testamentū paternū vr̄ destitutū ⁊ sic euanescat etiā pupillaris. l. sz si plures. §. sz si ex asse. ff. de vul. ⁊ pu. sub. 3° si nascit posthumus de quo mētio nō ē facta in testamēto. ff. de vul. ⁊ pu. sub. l. si dr̄ filiū. 4° si patiat pupillus capitis diminutionē maximā mediā. vel etiā minimā. ff. d̄ adop. l. nec ei. Ratio quare ē iuenta ē q: cū filius in pupillari testari nō possit permittit patri ipse filio testamentū facere ⁊ de herede prouidere durante tali etate tantū. d. §. quo casu.

9 ¶ Tertia directa substitutio dr̄ exemplaris q: fit ad exēplum pupillaris. sz differt ab illa. p̄ q: illa fit tm̄ a parēte qui cū hz i ptāte. hec aūt fit nedū a pr̄e. sz ēt a matre filio furioso vel mētecapto nō existēte i eorū potestate. 2° q: illa tātū fit pupillis. Ista adultis vel maioribus. 3° q: i illa pōt substitui quilibet quē voluerit i ista nō. sed certo ordine sic vt si hz liberos ei substituātur. Si vero nō habet tūc fratres substituantur. q̄ si nō habet nec filios nec fratres. tūc quē voluerit substituet. C. de ipu. ⁊ ali. sub. l. humanitatis. 4° q: illa expirat aduenīēte pubertate. sz hec solum aduenīēte sana mēte. 5° illa solū impuberi. hec adulto tm̄. 6° illa fit impuberi siue sit sane mētis. siue sit furiosus. hec solū fit furiosis ⁊ mēte captis. hec probātur Insti. de pu. sub. §. qua rōe. Et fit isto mō. A. filiū meū furiosum mihi heredē instituo: ⁊ si decesserit anteq̄ sanus mēte fiat talem eius filium vel fratrem vel aliū. puta titium ei substituo: ⁊ sic bona vtriusq̄ transibūt ad substitutum: ⁊ fuit equa valde ⁊ furioso: ⁊ mentecapto pater vel possent prouidere de substitutione.

¶ Sed quid si aduenit sana mens ⁊ nullo testamē/ 1

tũ facto ne÷ reuertitur in furiã. R. q̃ non euanescat substitutio. ar. l. quod fauore. C. de legibus: et videtur verius licet aliqui dicãt nihilominus expirare. ar. l. quod quisq; .ff. de re.iur.

11 ¶ Quarta directa substitutio dicitur cõpendiosa: q2 sub cõpendio huius aduerbij quãdocũq; fit et cõtinet tacitã pupillarẽ que alias fit prolixoribus verbis: et licet hec dictio quãdocũq; se extẽdat ad oẽ tẽpus. tñ hic restringitur ad tempus pupillare solũ virtute hoȝ verboȝ. P. sit heres. q2 per huiõi verba directa videor voluisse filio meo infra tempus pupillare prouidere de herede quod infra aliud tempus mihi facere nõ licet. d. §. quo casu. Forma huius est A. filiũ meum heredeȝ instituo verũtamen qñcũq; dictus filius meus decesserit. P. sit heres: et sic in tẽpus pupillare videtur voluisse procurare filio de substituto sine herede. d. l. p̃cibus.

12 ¶ A quo potest hoc fieri. R. q̃ a milite: et quomõ: nõ exprimo: quia nõ est in vsu. Item a pagano. i. a quolibet nõ milite. sed oportet vt fiat filio pupillo et in potestate existenti. Et cõtinet pupillarẽ expressaȝ. q2 habet eũdem effectũ: et ideo solũ filio pupillo et in potestate existẽti vt dixi. verũtamen licet hec substitutio sit directa d. sui natura simpliciter. possunt tamen apponi in ea verba vel dictiões: vel aliqua mutari q̃ eam in fideicõmissum cõuerterent et ad ius et ad naȝ fideicõmissi reducerẽt. vt in §. sequenti.

13 ¶ Quõ hec substitutio cõpẽdiosa potest ad naturã et ius fideicõmissi ẽduci. R. q̃ quatuor modis sicut sub quatuor formis põt fieri. p̃ sic. A. mihi instituo heredem et si quãdocũq; decesserit. A. substituo. P. Nam hoc verbũ substituo trahit hãc substitutionẽ ad fideicõmissum vt vult glo. i. d. l. p̃cibus: et l. centurio. ff. de vul. et pup. sub. et in. c. Raynutius: de testa. et p̃dictũ ad verbũ in hoc casu seruat propriã significationẽ et respicit omne tẽpus et rem omni tẽpore suadet valere. l. quotiẽs. ff. de rebus dubijs. hic ẽ q̃ quocũq; tempore moriatur siue in pupillari siue in maiori etate virtute huius verbi substituo videtur rogatus esse a testatore per fideicõmissum post mortem suã restituere hereditatẽ et bona testatoris substituto. vnde ipso instituto moriente. mater et qcũq; successores siue ex testamẽto vel ab intestato adibũt hereditatẽ et aditã substituto restituent iure fideicõmisso Insti. de fideicõ. here. §. sed quia stipulatiões: defalcabunt tamen et retinebunt legitimã ipsius que est tertia pars totius hereditatis testatoris sm cõmuniorẽ opinionẽ si ipse erat de liberis ipsius testatoris ad quos legitima spectat quia in hac testator eũ grauare nõ potuit. C. de inoffi. testa. l. quoniam: de reliquis vero defalcabũt tertiã trebellianicã et sic habebũt mediam hereditatẽ. Alterã vero mediam restituent substituto iure fideicõmissi: et retinebunt sibi etiã omnia bona ipsius. A. quia testator de suis tantũ rogasse intelligitur. non heredis. Si vero. A. nõ erat de liberis defalcabũt tantũ trebellianicaȝ et habebit etiã alia bona que ipse de aliunde quesiuit. Et hec substitutio quia ius fideicõmissi habet potest fieri cuicũq; heredi et a quocũq; testatore. Insti. de fideicõ. here. §. in primis: et. §. sequen. Et aduerte q̃ licet in p̃fata forma non addatur quãdocũq; decesserit sine liberis. Si tamen. A. erat de liberis testatoris itelligetur hec clausula sine liberis. quia pro regula ẽ q̃ quãdocũq; quis rogat aliquem de liberis suis alteri hereditatem restituere post mortem suam semper intelligitur tacite hec cõditio. s. si decesserit sine liberis. quia non ẽ credendum q̃ aliquis exclusa prole filij sui voluerit ad alterũ peruenire hereditatem. sed in extraneo herede non inest talis tacita cõditio nisi addatur expresse. C. de Insti. et substi. sub condi. fac. l. generãte. §. vltimo. secũdo fit sic. A. filium meum impuberem mihi heredem instituo. sȝ si dictus. A. quãdocũq; decesserit sine liberis. P. sit heres: et tunc si moritur infra tempus pupillare valet vere directo et sic substitutus capiet totem hereditatem sine deductione alicuius quarte. d. l. centurio: et. c. si pater de testa. libro. 6. Si vero moritur in pubertate sm opinionẽ Jo. and. erit totaliter fideicõmissoria. quia licet per istam dictionem sit heres videatur directa. tam per istaȝ dictionẽ sine liberis trahitur ad fideicõmissum vt probatur in. l. seruo/la. ff. ad treb. quia illa additio innuit q̃ in quocũq; tempore decesserit sine liberis in pubertate ex p̃sũpta voluntate testatoris videtur rogatus per fideicõmissum restituere hereditatem post mortem vt probatur in. d. l. p̃cibus: et quocũq; tẽpore moriatur in pubertate sine liberis. mater aut quicũq; successores restituũt hereditatem substituto deductis supradictis. ff. de vulg. et pupil. sub. l. coheredi. §. cuȝ filio: et sic tene. licet comunis opinio legistarum teneat q̃ nũq; obligatur. sed expirat per aduentum pubertatis. tertio sic fit. A. mihi heredem instituo. sed si dictus. A. quãdocũq; decesserit sine liberis. P. substituo et hec omni tempore ẽ fideicõmissoria: et idem ius et eũdem effectum habet per omnia sicut prima predicta: tum ratione verbi substituo tum ratione sine liberis et ideo dic vt de illa: quarto sic fit. A. filiũ meum heredem mihi instituo. si tamen filius meus decesserit in pupillari etate vel postea quandocũq; sine liberis Petrus sit heres: vel substituo sub hac forma comprehenduntur tres substitutiones: vna pupillaris expressa per hoc q̃ dicitur si decesserit in pupillari etate et ex hac resultat tacita que tenet pupillari expressa continetur vt dictum est: et hanc nõ potest facere nisi pater pupillo propter pupillarem expressam quando fit directe nisi sit miles dicta. l. centurio: tertia fideicommissoria est propter illud quod dicitur vel postea quandocũque sine liberis.

Sed si vult q̄ clarius iste tres resurgāt dicat testator. P. pupillariter vulgariter et p̄ fideicōmissum substituo: et vnaqueq3 istarum h3 suū effectū. Nā si. A. sit heres et ī pupillari etate decesserit substitutus vocat iure directo exclusa matre et aliis legitimis successoribus: et hoc pp̄ effectū pupillaris expsse q̄ mrem repellit et substitutum admittit. l. lucius. ff. de vulga. et pu. sub. Si. A. nō sit heres vel q2 nolit vel non possit tūc substitutus erit heres iure directo pp̄ tacitā vulgarē q̄ ēt surgit ex pupillari vt dictū est. Si vo. A. heres erit deinde factus pubes qñcūq3 sine liberis moriet habebit locū fideicōmissoria. vñ eo moriēte sine liberis successores restituēt hereditatē cū defalcatiōe vt dictū est: et vt dixi iste quatuor forme substitutionū nō pñt fieri nisi filiofamilias pupillo per pupillarē expssa q̄ ꝯtinet ī ea vñ bonū ꝯsiliū eēt notariis qñ aliqs h3 filiū ipuberem cui vult substituere nō solū ī pupillari. s3 qñcūq3 vt faciat quālibet p̄ se. s. p̄ pupillarē sic. A. filiū meum mihi heredē īstituo verūtñ si dictus. A. filius meus mihi heres erit et in pupillari etate decesserit. P. heres sit vel fratres ei9 supstites heredes sint deinde faciat fideicōmissariam hoc mō. Si vero dictus. A. pubes factus postea qñcūq3 decesserit sine libis substituo ei p̄ fideicōmissum supstites fratres eius et p̄mortuorum fratrū ei9 liberos īstirpites et nō in capita. Si testator vult q̄ vsq3 ad ipos vadat. Nā scias q̄ verba substitutiōis nō extēdūtur vltra illos quos testator expssit. Si. n. īstitutis tribus vel pluribus filiis ita additiat et si aliqs eorum decesserit sine liberis substituo supstites tūc si decedit vnus eorum relicto filio deinde moriat sine liberis filius illius qui p̄ decessit nō admittit ꝯpatruis vel sine patruis ad fideicōmissoriā hereditatē illius filii testatoris qui sine liberis decessit q2 nō extitit ꝯditio substitutiōis in psona pris eius. Illos tātūmō testator īstituit q supuiuerēt illi et adde si testatoꝛ sic vult.

14 ¶ Quinta directa substitutio dr̄ breuiloqua q2 ī breui ꝯtinet substitutiōes. s. duas pupillares expssas et duas vulgares tacitas. pª pupillaris ē vnius alteri. 2ª alterius alteri. vñ si. A. fuerit heres et in pubillari etate decesserit. B. sup viuēs erit heres iure directo et ecōuerso: et ī vtroq3 excludūtur mater et ceteri venientes ab intestato p̄ effectū pupillaris expsse. quo vo ad effectū s3 nō quo ad verba ex eisdē vbis due tacite vulgares ēt resultāt. quia si vnus illorum nō fuerit heres q2 noluerit vel nō potuerit alter ē ī solidū heres. Et fit hoc mō. Testator hñs duos filios vel plures ipuberes sub sua ptāte pōt facere hoc mō. A. et B. filios meos ipuberes mihi heredes īstituo et eos inuicem substituo. hāc substitutionē lex appellat reciprocā. vt. ff. de vul. et pu. sub. l. iam hoc iure. Nō pōt aūt hec substitutio fieri nisi īstituti sint filii pupilli in ptāte testatoris. alias nō eēt substitutio breuis. s3 tacita vulgaris: et aduerte q̄ verbū substituo nō ꝯuertit oēm substitutionē ī qua ponit ad fideicōmissoriā sed nature illius se coaptat substitutiōis ī qua ponit et eā ī directo iure cōseruat excepta sola cōpendiosa ī qua si ponat statim eam ad fideicōmissoriā ꝯuertit. vt patet ex dictis.

¶ Quō igrediēs religionē excludat substitutū. ō. v. heres. §. 10. et de legitima vide. v. legitima. 15

¶ Substitutio talis cōditiōis si sine liberis decedat alter sit heres euanescit etiā si nālES h3. secus si addat legitimis nō aūt si filios habet. sed p̄moriūtur. Nā vr̄ sine liberis decedere. si aūt dicat sine heredes decesserit noie heredis soli filii itelligūtur. Itē si non h3 filiū. sed nepotē ex filio substitutio euanescat. vide glo. ī. c. ī p̄sentia: de pba. vbi hec ponūtur. 16

¶ Quid si quis ex descēdētibus p̄ rectā lineā sit rogatus pure restituere hereditatē nulla facta mētione de liberis. R. q̄ si postea habuerit filios vel nepotes vel pnepotes: ces. substitutio euanescit de pba. in p̄sentia ī glo. ī. l. cū acutissimi. C. de fideicōmissis. 17

¶ Ille cuius idustria ē electa nō pōt aliū substituere. c. si. de officio deleg. li. 6. l. vnica. §. ne autē. C. de cadu. tol. l. statu liberos. ff. de sta. liber. fallit nisi vellit substituere filiū. sm Ludo. de Ro. ī suis nō. 18

¶ An quis p̄ substitutū possit deseruire. R. q̄ nō. tex. est in. l. nullus q nexu. C. de decur. li. x. et ī. l. sciēdū. §. legati. ff. de lega. fallit sm Ludo. vbi. s. nisi se absentet electus p̄o vtili sibi et necª causa q2 tūc potest vt si vadat ad balnea. l. si absēnte. ff. de lega. et l. de pollicitationibus. ff. de polici. 19

ſ Ucceſſio ab itestato. quot modis dr̄ aliquis decedere ab itestato vel itestatus. R. q̄ multis modis. p̄. si nullū testamētū fecit vel q2 noluit vel q2 non potuit vel q2 filiusfamilias vel pupillus erat vel aliqd simile iuris ipedimētū habebat. Secūdo q2 et si testamentū fecit nō tñ iure. s. q2 nō habuit legitimū numerum testiū vel affuit alia solēnitas legitima. Tertio q2 si testamētū fecit illud tñ postea fuit ruptū. s. postumi generatiōe de quo ī testamēto nulla ē facta mētio. vt. ff. et. C. de ioffi. testa. p̄ totum. Quarto et si testamētū ex oī pte sit legitime factum nullus tñ ex eo heres apparet. q2. s. vel īstitutus eē noluit ēt viuo testatore. aut ēt añ additā hereditatem decessit. vel cōditio sub qua īstitutus erat defuit p̄obātur isti quatuor modi. Insti. d here. q̄ ab ī testa. ī prin. Quinto si filius noiatim et cum cā legitima sit exheredatus et post mortē testatoꝛ pposita q̄rela ī officiosi testamēti: et herede cām igratitudinis non probāte. testamētū p̄ sententiā ē recisum. Sexto si testamentū de iure ptorio p̄ ꝯtabulas rescindat et his duobus vltimis modis dr̄ qs ex post facto testō decedere itestatus. C. de colla. l. vt liberis.

¶ Quis succedat ab itestato tā ī secularibus q̄3 ī clericis et religiosis. vide ver. hereditas. n. p̄. §. vsq3 ad. 6m. 7. et. 8. Quis excluditur de iure cōi. ibi. §. 9. Quis succedit dānatus ibi. §. xi. et. §. 12. vsq3 ad si. vide infra. §. 3. et. 4. 1

1 ¶ Utrū naturales filij succedāt pr̄i ab intestato .R͞e.
si legitimi nō supersunt nec legitima cōiunx tūc na/
turales succedūt ab itestato in duabus vntijs.ita tn̄
ꝙ si mr̄ superē viralis ei portio de ipsis dEt: ⁊ ſm
Azo.ſ; vxor nō capiat vel succedat. tn̄ facit ne na/
turales possint capere vel succedere sic̄ ⁊ faciunt le/
gitimi filij qui succedūt ⁊ repellūt nāles.ſ; vbi repel/
lūtur nāles pp legitimā sobolē vel legitimā cōiugē;
debēt ipi nāles pasci a succedētibꝰ arbitrio bōi viri.
: Sicut aūt ⁊ iꝗ̄tū ⁊ qn̄ succedūt liberi nāles parēti
bus ita ⁊ i tm̄ totiēs debēt succedere parētes nāles
filijs nālibus:vt par pietas seruet̄ eis:⁊ q̄ dicta sunt
de nālibus filijs:⁊ de nālibus nepotibus ⁊ pro nepo
tibus seruāda sunt. Ex testamēto aūt filij nāles suc/
cedunt sic.Nā si iste pr̄ nālis h; filios legitimos vel
nepotes ſ; ei dare vel relinquere nālibus eorūq; ma
tri vntiā vnā nō vltra vel soli cōcubine semiūtiā nō
vltra.qđ aūt vltra datū est applicat̄ legitimis filijs
vel nepotibus.Si aūt nō h; legitimos filios vel ne/
potes vel descendētes.ſ; habeat ascēdētes legitima
parte relicta ascēdentibus reliquū inter nāles distri
buere pōt.Si aūt nec descēdentes nec ascēdētes ha/
beat legitimos.ſ; eos ꝯstituere i solidū heredes. hec
Azo. Qui vero sunt ex dānato coitu ab oi prorsus
beneficio excludūtur vt.C.de na.li.auc.ſ;.⁊ i auf.ex
cōplexu.C.de incep.nup.Et glo.ibi in.v.idigni:di/
cit:⁊ materne:qđ verū ē qn̄ coitus per legē poterat
accusari alias nō vt ex meretrice quo casu matri nō
pr̄i succedit.de hoc.ē.v.filius.i pn̄.§.i.⁊.2.Si ꝯsue/
tudo eēt ꝙ spurij succedāt matri seruāda est.

3 ¶ Notādum ꝓ declaratiōe ꝓcedētiū ⁊ sequentiū ꝙ
tres sunt linee ꝯsanguineoꝝ sibi inuicē succedētiū.ſ.
ascendētiū:siue parētū:siue descēdētiū: siue liberoꝝ
⁊ collateraliū.testator aūt ꝗ̄diu h; aliquē de descē/
dētibus tenet̄ illū vel illos.tenet̄ .n. oēs siue mascu/
los siue feminas heredes istituere vel exheredare:⁊
si illū heredē istituat.nō tenet̄ de aliquo ascendētiu;
mentionē facere in istitutiōe. ipi.n.in ifinitū ceteris
ꝓferūtur. Insti.đ here.q̄ ab ite.i pn̄.deficiētibus aūt
descēdentibus legitimis tenet̄ suos ascēdentes legiti
mos quos h;:heredes ꝯstituē vel exheredare.C.ad
se.ꝯsul.or.l.quotiēs:collaterales aūt nūꝗ̄ tenet̄ isti/
tuere vel exheredare. ſ; deficiētibus ascēdentibꝰ vel
descēdēntibus legitimis pōt quos vult heredes insti/
tuere nulla facta de collateralibus mentione.

4 ¶ Sed nūquid testamētū ecclesiastici vel igredientꝭ
religionē erit irritū ex ꝓteritiōe legitimi heredis.R͞e.
ꝙ nō per verbū libere positū in.c.qr nos extra eo.ti.
ēt qr sunt milites sicut not.glo.i.l.pe.de testa.mili.⁊
iō sicut nō rūpit̄ testamentū militis ex ꝓteritiōe legi
timaꝝ personaꝝ sic nec istoꝝ. hoc apte sentit Bar.
in autē.si qua mulier.C.de sa.san.eccle. de igredien
te religionē:⁊ Pa.i.d.c.qr nos:de ābobus. Itē vo/
lēs itrare religionē pōt sine legitimo numero testiū
testari ⁊ pro parte decedere testatus ⁊ pro parte in
testatus sicut miles pōt per tex.autē.đ monachis.§.id
quoq;.tn̄ petere poterunt legitimā legitimi pretermissi
vigore autē.si qua mulier.de sa.san.eccl.

¶ Quō succedūt descēdētes .R͞e.i successiōe ab itesta 5
to pͦ cā est descēdentiū vt dictū est. Nā in successiōe
mortui i pr̄iesta.⁊ filiuesa.liberi eiꝰ si sunt:oibꝰ alijs
ꝓferūtur.primi quidē gradus equalr̄.nepotes vero
⁊ vlteriores i stirpes.nō distinguēdo sexū vel iuo pa
trie ptātis.succedūt primi filij si sunt:siue masculi si/
ue femina equalr̄:nepotes aūt succedūt i stirpes .i. ī
eā partē quā parētes eoꝝ habituri erāt si viuerent.
C.de su.⁊.l.here.l.2.⁊ i successiōe ibi posita.Quō tā
in descēdentibus ꝗ̄ ascēdentibus vel collateralibus
vel alio modo succedāt aliqui. vide supra.v.here/
ditas a primo.§.vsq; ad sextum.

¶ Sed pone ꝙ quis h; filios ⁊ filias tenet̄ ne oēs i/ 6
stituere.R͞e.ꝙ sic oēs legitimos vel exheredat̄ si quē
nō vult:⁊ h; cām. Insti.đ exhere.liber.i pn̄.ēt filias
dotatas.ſ; ſm aliquos sufficit istituere in dote.Alij
vt Azo.dicūt ꝙ oz vt istituātur i aliquo modico ꝓ/
ter dotē ⁊ est tutius ⁊ ēt professos in religione.C.de
epi.⁊ de.l.si.§.hoc ēt cognitū.Et idē dic i nepotibꝰ
qn̄ filij ꝓmortui sunt. Insti.de here.q̄ ab itestato de/
fe.§.ita demū:⁊ ēt in posthumis.c.de posthu. here.
insti.l.quod certatum est.

¶ In quota parte tenet̄ istituere tales .R͞e. in quota 7
voluerit ꝗ̄tūcūq; minima ſ; postea talis aget ad
supplemētū legitime.tn̄ testamentū nō rūpet ⁊ dum
mō sit istitutus heres nō legatarius.puta qr dicat i
stituo talē meū heredē in tali.qr si diceret lego filio
meo talē domū non valeret qr esset ꝓteritus.l.quo/
tiens.C.de here.insti.

¶ Utrū filius istitutus heres possit repudiare heredi
tatē retenta legitima.R͞e. Pa. in.d.c. Raynutius ꝙ 8
nō:⁊ hoc tenet Bar.i.l.gerit ꝓ herede.ff. de acqrē.
here.⁊ Bal.i.l.vnica.C. qn̄ nō petentiū partes. Et
eadē rōe dic de pr̄e.ſ.decedēte abitestato qr nō pōt
pro parte agnoscere hereditatem ⁊ pro parte repu/
diare.ar.l.i.§.si ex fundo.ff.de here.insti.

¶ Utrū sit aliquis casus i quo posthumus ꝓteritus 9
nō rūpat testamentū.R͞e.ꝙ sic.ſ.i testō mr̄is q̄ deces/
sit i puerpio.ſ; succedet cū alijs fratribus vel nepoti
bus equalr̄. Si tn̄ mater istituisset extraneū aget de
ioffitioso testō ⁊ rūpet.C.de ioffi.te.l.si mater.

Suffragia cōsuetudo suffragioꝝ ecclesie pro
S mortuis icepit ab aplis.vn̄.ſ.Tho.4.di.45.
q.2.ar.ꝓ.qͣ.2ͣ.dicit.Aug.dicit i li.de cura ꝓ
mortuis agēda.Nō parua est vniuerse ecclesie q̄ in
hac ꝯsuetudine daret autoritas vt i ꝓcibus sacerdo
tis q̄ dn̄o deo ad eius altare fundūtur locū suū etiā
habeat cōmēdatio mortuoꝝ.q̄ quidē cōsuetudo ab
ipis aplis icohauit vt dicit Damasce.i quodā ser/
mone.de suffragijs mortuoꝝ sic dicens.Misterioꝝ
discipuli saluatoris ⁊ sacri apl̄i in tremēdis ⁊ viui/
ficis misterijs memoriā fieri eoꝝ qui fidelr̄ dormie/

rāt sanxerūt ꝙ ēt pȝ p Dyo.i vltimo.c.celestis hier. vbi ritū ꝯmemorat qᵒ i primitiua eccłia ꝓ mortuis orabaꝛ. vbi ēt Dyo.asserit suffragia viuoꝝ mōtuis a ꝓdesse.gᵒ hᵒ idubitāter credēdū ē.h.o.T.Et ꝙ ꝓsint existētibus i purgatorio habeo.ō.ꝟ.idulgētia ꝑn.ꝛ .ꝟ.12.13.ꝛ.20. ꝙ āt nō valeāt existētibᵒ i iferno ł libo .ō.ꝟ.elemoᵒ.ꝟ.15.ꝛ.ꝟ.Machariᵒ.ꝛ.ꝟ.machabei.

b ¶ Utr̄ tarditas executoꝝ noceat ðfunct.ꝟ.hȝ.o.T. 4.di.45.q.2.ar.2.qlᵃ.2ᵃ.ad.qᵐ.vbi ait.dico ꝙ q̄ꝫcito moriēs dispōit aliq̄ suffragia sibi fieri.ꝓmiū suffragioꝝ plene cōsequiꝛ an̄ ēt q̄ꝫ fiāt ꝙᵐ ad efficatiā suffragij q̄ ē ex ope opato vel ex ope opāte pncipalis agētis. Sed ꝙᵐ ad efficatiā suffragioꝝ q̄ ē ex opere opato vel ex ope opāte exeq̄ntꝭ nō ꝯseqꝛ fructū an̄q̄ suffragia fiāt:ꝛ si prius ꝯtigat ipm a pena purgari q̄ꝫtū ad hoc fraudabiꝛ suffragioꝝ fructu qð redundabit i illos quoꝝ culpa defraudabiꝛ.nō.n.ē i ꝯueniēs ꝙ aliq fraudātur i tēporalibᵒ p culpā alterius. pena āt purgatorij tēporalis ē q̄ꝫuis ꝙᵐ ad eternā retributionē nullus defraudari possit nisi p ppriam culpā.vide.ō.ꝟ.executor.ꝟ.16.

c ¶ Utrū suffragia acta ꝓ defunctꝭ ꝓsint ēt facienti. ꝟ.hȝ.o.T.4.vbi.ō.ꝙ opus suffragij qð ꝓ altero fit pōt ꝯsiderari dupłr.vnoᵒ vt expiatiuū pene p modū cuiusdā recōpēsatōis:ꝛ hᵒ mō opus suffragij reputaꝛ q̄ꝫsi eiᵒ ꝓ quo fit ꝛ ita absoluit euꝫ a debito pene sue qð nō absoluit faciētē a debito pene ꝓpꝛie.hȝ:ꝛ ꝓ q̄ꝫto applicaꝛ ab ipo faciēte.Alioᵒ pōt ꝯsiderari i q̄ꝫtū ē meritoriū vite eterne qð hȝ in q̄ꝫtū ꝓcedit ex radice charitatꝭ ꝛ hȝ hoc nō solū ꝓdest ei ꝓ quo fit: sȝ ēt faciēti magis.vn̄ i psalmo orō mea i sinu meo ꝯuerteꝛ:ꝛ Jo.damaſ.i hmōe de his q i fide mortuꝭ dicit.qcūq ꝓ primi salute agonizat pᵐ sibi ꝓdē dei de primo.Quō vnᵒ ꝓ alio pōt satisfacere.vide.ꝟ. idulgētia.ꝟ.14.ꝛ.18.ꝛ.ꝟ.satisfactio.ꝟ.5.Quō suffragia nō valēt existēti i petō mortali.ꝟ.idulgētia .ꝟ.2.3.4.ꝛ.5.Simłr facta i petō mortali non satisfaciūt.ꝟ.satisfactio.ꝟ.7.Et ad qd valeāt.ꝟ.meritū .ꝟ.1.ꝛ.2.Que sunt suffragia:ꝛ q̄ sunt potiora.ꝟ.de d mosina.ꝟ.fi.Quō suffragia facta ꝓ pluribᵒ nō eq̄ꝫlr ꝓsunt sic si fierēt ꝓ vno solo.vide.ꝟ.restitutio.ꝟ.fi. vtrū missa de sancto tm̄ valeat defuncto q̄ꝫtū missa de reqüē vide.ꝟ.missa.ꝟ.52.vł reqraꝛ ꝙ faciēs suffragia ꝓ alio sit in grā.ꝟ.idulgētia.ꝟ.18.ꝛ se.ꝛ.ꝟ. satisfactio.ꝟ.5.vtrū dans idulgētiā necesse sit eē in gratia.ꝟ.indulgentia.ꝟ.9.

Sꝑbia dupłr accipi pōt.vnoᵒ hȝ ꝙ denoiaꝛ

e simpłr a sup excessu:ꝛ hȝ hoc oē sup excedēs pōt denoiari superbia. vn̄ repromittiꝛ a deo Jsaie.60.ponā te i supbiā seculoꝝ gaudiū i generationē ꝛ generationē ꝛ ita repromittiꝛ a deo q̄ꝫsi quidā excessus bonoꝝ.vn̄ ꝛ glo.Hie.dicit ibidē ꝙ ē supbia bona ꝛ mala q̄ꝫuis ēt dici possit ꝙ supbia ibi accipiꝛ māłr ꝓ abūdātia reꝝ de qbus pn̄t hoies supbire.2ᵒ dꝛ supbia ex eo ꝙ sup grediꝛ regulā rōnis: ꝛ sic dicimᵘ eā eē petm̄ ꝛ istoᵒ sūpta dꝛ iterꝫ tripłr.ꝓ hȝ ꝙ dicit quādā generalē idinationē ex corruptiōe naturꝭ ad hmōi supgressuꝫ regule rōnis:ꝛ sic ponitꝛ initiū ois peti ecc.x.2ᵒ mō accipiꝛ hȝ ꝙ ipoꝛtat quādā actualē ꝯtēptū dei ꝙᵐ ad hūc effectū q ē nō subdi eiᵒ ꝑcepto:ꝛ sic ē generale petm̄. ita ꝙ iduiꝛ in oi petō. Ñā i oi petō ꝯtēniꝛ aliq̄ꝫr deᵘ. 3ᵒ mō sumiꝛ hm̄ ꝙ significat iordinatū appetitū ꝓꝑe excellentie ꝛ sic ē speciale petm̄:ꝛ de isto dicēdū ē i sequētibᵒ.

¶ Utr̄ supbia.3ᵒ.mō dicta sit spāle petm̄.ꝟ.hȝ.o.T. 1
.2ᵉ.q.162.ar.ꝟ.ꝛ.2ᵃ.ꝙ sic. Supbia.n.noiaꝛ ex hoc ꝙ aliqs ꝑ volūtatē tēdit sup id qð ē.vn̄ dicit Jsido.i lib.ethimo.supbus dictus ē q: sup vult videri q̄ꝫ ē. Qui.n.vult sup gredi qð ē:supbus ē. Hēt āt hoc rō recta vt volūtas vniuscuiusq feraꝛ i id qð ē ꝓportionatū sibi:ꝛ iō manifestū ē ꝙ supbia ipoꝛtat aliqd qð aduersaꝛ rōi recte.hoc aūt facit rōnē peti qð dꝛ malū aie hȝ Dyo.s.ꝙ ē ꝑter rōeꝫ eē.vn̄ manifestū ē ꝙ supbia ē petm̄.vn̄ hȝ Aug.ē ꝑuerse celsitudinis appetitᵘ Et hȝ ppuā spēꝫ ex rōe ppꝛij obiecti qð ē iordinatᵘ appetitᵘ ꝓꝑe excellētie:ꝛ sic ē spāle petm̄.

¶ Utr̄ supbia sit petm̄ mortale.ꝟ.hȝ.o.T.vbi.ō.ar. 2
5.ꝙ sic hȝ genᵘ suū. supbia.n.humilitati opponiꝛ. hūilitas āt ꝓpꝛie respicit subiectiōeꝫ hois ad deū.vn̄ ꝯ̄ꝛio supbia ꝓpꝛie respicit defectuꝫ huiᵘ subiectiōis hȝ.s.ꝙ aliqs se extollit sup id qð ē sibi ꝑfixū hȝ diuinā regulā vel mēsurā ꝯ̄ id qð aplꝭ dicat. Nos āt nō i imēsuꝫ gloriamur.sȝ hȝ mēsurā quā mēsus ē nobꝭ deᵘ. Et iō dꝛ Ecc.x. Initiū supbie hois ē apostatare deo.sȝ i hoc radix supbie ꝯsideraꝛ ꝙ hō aliq̄ꝫr non subiciꝛ deo ꝛ regule eiᵘ. Manifestū ē aūt ꝙ hoc ipꝫ qð ē nō subici deo hȝ rōeꝫ peti mōtalis hᵒ.n.ē auersi a deo.vn̄ ꝯ̄ꝛio ē ꝙ supbia hȝ genᵘ suū ē petm̄ mortale.qdā tm̄ motus supbie sunt peccata venialia pp ipfectionē actus.dam.s.eis rō nō ꝯsentit.

¶ Utr̄ supbia sit grauissiᵐ petm̄.ꝟ.hȝ.o.T.vbi.ō.ꝙ 3
sic hȝ suū genᵘ put ꝯstat i auersiōe a ðo.Jn petō.n. duo attēdūꝛ.s.ꝯuersio ad cōmutabile bonū q̄ māłr se hȝ i petō ꝛ auersio a bono icōmutabili q̄ ē forᵉ ł ꝯplectiua rō peti. Ex pte aūt ꝯuersiōis nō hȝ supbia ꝙ sit maxᵐ petoꝝ q: celsitudo quā supbus iordinate appetit hȝ suā rōeꝫ non hȝ maximā repugnātiā ad bonū virtutꝭ. Sȝ ex pte auersiōis supbia hȝ maximā grauitatē q: i aliis petis hō a deo auertiꝛ vel ꝓpter ignorātiā vel pp ifirmitatē:siue pp desideriū cuiuscūq alteriᵘ.sȝ supbia hȝ auersionē a deo ex hᵒ ipso ꝙ nō vult deo:ꝛ eiᵘ regule subici.vn̄ Boe.dicit ꝙ cū oia vitia fugiāt a deo:sola supbia se deo oppōit.pp qð ēt spāłr dꝛ Jac.4.ꝙ deᵘ supbis resistit:ꝛ iō auersi a deo ꝛ eiᵘ ꝑceptꝭ qð ē q̄ꝫsi ꝯ̄ꝛio i aliis petis:ꝑ se ad supbiā ptiet.cuiᵘ actus ē dei ꝯtēptᵘ ꝛ q: id qð ē ꝑ se potiᵘ ē eo qð ē ꝑ aliō ꝯ̄ꝛio ē ꝙ supbia sit grauissiᵐ petoꝝ hȝ genᵘ suū q: excedit i auersiōe q̄ forᵉ łr ꝯplet

¶ Quot sunt spēs supbie.ꝟ.hȝ.o.Greg.23. ł petm̄. 4
mortaꝛ.ꝙ sunt q̄ꝫtuor:vbi sic ait.q̄ꝫtuor qppe sūt spēs

qb⁹ ois timor arrogātiū demōstrat .s.cū bonū aut a semetipsis hre se extimāt: aut si sibi datū d'sup cre dūt p suis h⁹ accepisse meritis putāt. Aut cū iactant se hre qḋ nō hnt. Aut despectis ceteris singulr videri appetūt hre qḋ hnt. Supbia.n.iportat imoderatū excedētie appetitū q.s.nō ē bz rōez rectā. Est aūt ꝯsiderādū ꝙ qlz excelētia ꝯseqr aliqḋ bonū habitū qḋ qdē pōt tripl'r ꝯsiderari vno mō fm se. Manifestū ē.n.ꝙ q̄̄to magis ē bonū qḋ qs bz tāto per hoc ex celentiā maiorē ꝯsequit: ⁊ iō cū aliquis attribuit si bi maius bonū q̄̄ habeat ꝯñs ē ꝙ eius appetitus tēdat i excelētiā propriā vltra modū sibi couenietē ⁊ sic ē.3ª.spēs superbie cū.s.aliquis iactat se habere qḋ nō bz. Alio mō ex parte cause put.s.excedētius ē ꝙ aliqḋ bonū isit alicui a seipo q̄̄ isit ei ab alio: ⁊ ideo cū aliquis extimat bonū qḋ habet ab alio ac si haberet a seipo fert per ꝯñs appetitus eius i ppriā excellentiā supra suū modū. Est autē dupl'r aliquis cā sui boni vno mō efficiēter. Alio mō meritorie ⁊ fm hoc sumūtur due spēs pᵉ.supbie.s. cū quis a se metipo estimat habere qḋ a deo bz: vel cū proprijs meritis ei datū d'sup credit.3ᶜ mō ex parte modi ha bēdi put excelētior aliqs redditr ex h⁹ ꝙ aliqḋ bonū excedētius ceteris possidet: vñ ex h⁹ ēt fert iordinate appetit⁹ i ppriā excellētiā ⁊ bz h⁹ sumit .4ª.spēs sup pbie q̄ ē cū aliqs alijs despectis singulr vult videri.

5 ¶ Utrū superbia sit vitiū capitale. R. fm s. Tho. vbi.s.ꝙ supbia dupl'r ꝯsiderari pōt vno mō fm se prout.s.ē speciale pctm̄. Alio mō fm ꝙ bz quādam isluentiā i oia peccata: capitalia aūt vitia ponūtur quedā specialia peccata ex quib⁹ multa genera pec catoꝝ oriūtur ⁊ iō quidā ꝯsiderātes superbiā bz ꝙ est speciale pctm̄ cōnumerauerūt eā alijs vitijs capi talibus. Gre.vero ꝯsiderās vlez eius isluentiā quā habet i oia vitia vt dictū ē nō ꝯnumerauit eā alijs vitijs capitalibus. sz posuit eā reginā oiū vitioꝝ ⁊ matrē. vñ idē Gre.i.31.moal.dicit. Ipa vitioꝝ regi na superbia cū deuictū plene cor ceperit mox illud septē principalibus vitijs quasi quibusdā suis duci bus deuastandū tradit ex quibus vitioꝝ multitudi nes oriūtur. Nō ē aūt idē qḋ inanisgloria. sz causa tiua. Nā superbia inordinate excellentiā appetit. sz inanisgloria appetit excellentie manifestationē. De gradibus superbie qui sunt duodecim oppositi gra dibus humilitatis: vide. ꝟ. humilitas. §.2. Quō cō ueniat vel differat ab inanigloria vel ābitiōe vide i eisdē. Quō supbia fuit pctm̄ primi hois. ꝟ. adā. §.1. Quō Adā ⁊ Angelus appetierūt diuinā similitudinē ibidē. §.2°. de grauitate peccati Ade. ibidē. §.3.

1 Superstitio ē q̄dā pestatis isidelitatis: ⁊ est vitiū religiōi oppositū fm excessum nō quia plus exbeat i cultū diuinū q̄̄ vera religio. sz q̄ exbet cultū diuinū vel cui nō debet vel eo modo quo non debet hec .s. Tho.22ᵉ.q.82.ar.p.vide.s.ꝟ. idolatria: pn.⁊.§.1. Spēs eius sunt quatuor.s.cult⁹ dei iordinatus: idolatria: diuinatiōis obseruātia va na. Que ⁊ quot sunt spēs diuinatiōis. ꝟ. sortes. §.2. 3.⁊.4. Quō quis possit appetere istas artes. vel vsū earū. ꝟ. ars. §.1.⁊.2.⁊.ꝟ. sortes. §.5. Que sit pena istoꝝ artificū. ꝟ. sortes. §.6. Quō vsus eaꝝ est pec catū mortale. ꝟ. inuocatio.

¶ Utrū superstitio.s. idiuinatio q̄ fit p inuocationem demonū sit licita. R. fm s. Tho.22ᵉ.q.95. ar.4.ꝙ nō tū rōe principij qḋ ē pactū initū cū demone ⁊ ad huc grauius eēt si sacrificiū vel reuerētia demoni i uocato exhibeat: tū rōe finis q̄ demones q̄̄uis ali q̄n vera dicāt tñ semp itēdit decipere ⁊ assuefacere vt sibi credāt. nephas ē.n. vt cū assit nobis scriptu ra diuina a dyabolo istruamur ⁊ nulla vtilitas tē poralis pōt cōparari detrimēto spiritualis salutis qḋ iminet ex iquisitiōe occultoꝝ per demonū inuoca tionē: ꝯfirmat de vtero.18. Nō iueniat qui ariolos suscitet neq̄ phitones ꝯsulat. Et ad id qḋ habetur Mar.5.ꝙ xp̄s iterrogauit qḋ noᵐ sibi inerat. R. s. Tho. vbi.s.ad pᵐ ꝙ nō velut iscius dn̄s inquirit. sz vt ꝯfessa peste quā tollerabat. virtus curātis gratiō emicaret. Aliud aūt ē inquirere aliquid a demone spōte occurēte qḋ q̄n̄q̄ lz pp vtilitatem alioꝝ maxi me cū diuina virtute pōt cōpelli ad vera dicēda ⁊ aliud demonē inuocare ad cognitionē occultoꝝ inq rēdo ab ipo: sz de apparitione Samuelis.1.Re.28. ad Saulē ⁊ phitonissā: dicit s. Tho. post Aug. ꝙ potuit eē quadā diuina ⁊ occulta dispēsatiōe cum pcussura vt Samuel apparuerit: vel Samuelē ap pellat sicē solēt ymagines reꝝ suaꝝ noibus appella ri.facto quodā phantasmate ⁊ illusiōe ymagina ria dyaboli machinatione facta.

¶ Utrū diuinatio q̄ fit p astra sit licita. R. fm s. T. vbi.s.ꝙ nō: vbi post magnā declarationem ait. Si qs ꝯsideratiōe astroꝝ vtat ad pcognoscēdū futuros casuales vel fortuitos euētus aut ēt ad cognoscēdū p certitudinē futura opa hoiū pcedit hoc ex falsa ⁊ vana opiniōe ⁊ sic operatio demonis se imiscet: vñ erit diuinatio supstitiosa ⁊ illicita. Si vero aliquis vtat ꝯsideratiōe astroꝝ ad pcognoscēdū futura q̄ ex celestib⁹ cāntr i corporibus: puta siccitates ⁊ plu uias ⁊ alia hmōi nō erit illicita diuinatio nec sup stitiosa: ꝙ āt astrologi frequēter ꝟa pnūtiēt ꝯtingit dupl'r. vno qdē mō q̄ plures hoiū. passiōes corpo rales sequūt ⁊ iō act⁹ eoꝝ disponūt vt i plurib⁹ fm i clinationē celestiū corpoꝝ: pauci āt sunt.s. soli sapiē tes q rōe: hmōi iclinatiōes moderēt ⁊ iō astrologi i multis vera pnūtiāt ⁊ pcipue i cōib⁹ euētib⁹ q depē dēt ex multitudine. Alio° pp demones se imiscētes se crete fm Aug.i.2°.sup Gen. ad decipiēdos hoies.

¶ Utrū diuinatio ex sōnijs sit licita. R. bz s. T. vbi.s. post multa q̄ adducta sūt alibi: ꝯcludit: d'dᵐ ꝙ si qs vtat sōnijs ad pcognoscēdū futura fm ꝙ sōnia pce dūt ex reuelatiōe vel ex causa nāli intrīseca siue ex trinseca quātum potest se virtus talis extendere non

erit illicita diuinatio. ſi autē hmōi reuelatio cauſeṫ
ex reuelatiōe demonū cū quibus pacta habētur ex/
preſſa q: ad hoc iuocātur :vel tacita q: hmōi diui/
natio extēdiṫ ad qđ ſe nō pōt extēdere:erit diuina/
tio illicita ⁊ ſuperſtitioſa. Si non fiat a caſu ſicut
cōiter accidit erit vana .

4. ¶ Utrū diuinatio ꝙ fit per auguria.ſ.per motuz vel
garritū auiū vel per quaſcūqȝ diſpoſitiōes hmōi in
rebus ꝯſideratio ſit licita. Rꝫ.ſꝫ.ſ.Tho.vbi.ſ.ar.7.
ꝙ ois hmōi diuinatio ſi extendaṫ vltra illud ad qđ
pōt pertingere ſm ordinē nature: puta ſi qs ex hoc
ꝙ cornicula frequēter crocitat ꝑdicat pluuiā cito eē
futurā vel diuine ꝓuidētie ſicē gedeō iudicis.7.obſer
uauit recitationē ⁊ expoſitionē ſomnij accipiētis ꝓ
omine quaſi ordinata ad ſui inſtructionē a diuina
prouidētia ⁊ ſicꝫ belieʒer attēdit verba puelle ora/
tione ꝑmiſſa ad deū: eſt ſuperſtitioſa ⁊ illicita.

5 ¶ Si quis q̄rat qñ iſta vel ſimilia ſint ſupſtitioſa .Rꝫ.
ſm.ſ.Tho.vbi.ſ.⁊ i li.ꝯ Gen.ꝙ ꝯſiderādū eſt vtrū
nālr videātur poſſe tales effectus cāre ꝓ quibus cau
ſandis qs vult vti:⁊ ſi ſic.nō erūt ſuperſtitioſa:lꝫ.n.
cās nāles ad iducēdos effectus ꝓprios adhibere. ſi
vero nō poſſunt cāre tales effectus nālr ꝯñs ē ꝙ nō
adhibeātur ad hos effectus cāndos vt cauſe.ſed tm̄
vt ſigna ⁊ nō vt ſigna diuina ſicē ſunt ſacramētalia
ſigna.ſꝫ tm̄ vt ſigna vana ⁊ vacua: ⁊ ſic pertinent
ad pacta ſignationū cū demonibus inita: ⁊ ſic ſup
ſtitioſum:corpora.n.nālia ex ſuis formis agūt:arti/
ficialia aūt nō agūt ex ſuis formis vñ cū nihil aliud
niſi cōpoſitio ⁊ ordo vt dr.2°.phy.nō poſſunt nāleꝫ
virtutē habere ad agendū ⁊ ide eſt ꝙ ex impſſione
corpoꝝ celeſtiū ſm ꝙ ſunt artificialia nullā ſortiunṫ
virtutē.ſꝫ tm̄ ſm materiā nālē:⁊ ſic pꝫ ꝙ qui faciūt
anulū i tali ꝯſtellatiōe vel iprimūt ymagineꝫ vt va/
leat ad febres vel aliquid aliud ꝙ cū nō poſſunt ta
lia nālr:nec in alia reducere:ſꝫ nō poſſunt reduci in
aliquid nāle.ſeu corporale ergo in ſpirituale.ſꝫ non
eſt verſiſile ꝙ reducaṫ i deum vel bonos angelos q:
deus vel boni angeli nō ꝑſtant auxiliū ſictibus ergo
neceſſe ē reduci ad auxiliū demonū ergo ſunt ſuper
ſtitioſa ⁊ ꝓhibeṫ i ꝑ ꝓcepto.ſ.vnū cole deū : de diui/
natione per phitones vide.ℬ.arreptitij ꝑ totuꝫ vide
ad iſtā mā̄ꝫ.ℬ.ſors per totū:⁊.ℬ.ars.§.1.2.⁊.3.

Uſpēſio ē cēſura eccliaſtica vt dictū ē.ſ.ℬ.
1 excōicatio.ꝑ.ꝑn°:q̄ ēt aliqñ dr excoi°.1.q.1.re
periūtur:⁊ ſm Guil.⁊ Duran.ois irregula/
ris ē ſuſpēſus ꝙ ſuſpēſio ē ihabilitas ad ordinū.offi
cioꝝ vel iuriſdictiōis executionē ex aliquo ipedimē/
to ꝓueniēs ex inſtitutiōe eccleſie hñs robur ⁊ cōſtuis
cōiter tāgat ſolū clericos qñqȝ tñ ⁊ laici ſuſpēdunṫ
ab aliquo actu vt ab officio aduocādi ꝙ eſt magis
pena qȝ pctm̄:vide i glo.in.c.ad reprimēdā:de offi.
or.⁊ in cle.cupientes:de penis .

2 ¶ Nō ꝙ triplex ē ſuſpēſio.p° ꝙ dr minor. qua qs dr
ſuſpēſus.quo ad ſe tm̄ : quā qs icurrit ex duobus.ꝑ
ex quocūqȝ pctō mortali:i quo quis exñs anq̄ȝ peni
teat ē ſuſpēſus ab oi ſacroꝝ participatiōe :vt i.c.qñ
tū:de coha.cle.⁊ ſi exercet executionē alicuius ordi/
nis ſolēniter.peccat mortalr : vñ.ſ. Tho. 4.d.24.q.
p°.ar°.3.ql°.5.ſic ait:lex ꝓuidit.ſ.nālis:vt hō iuſte.ea
ꝙ ſunt iuſta exequaṫ :⁊ iō quicūqȝ hoc qđ ſibi cōpe/
tit ex ordine:facit idigne:qđ iuſtū ē iniuſte exequiṫ:
⁊ ꝯ ꝓceptū legis facit.ac ꝑ hoc peccat mortalr:qui/
cūqȝ aūt cū pctō mortali aliqđ ſacrū officiū pertra/
ctat:nō ē dubiū quin idigne illud faciat:vnde pꝫ ꝙ
peccat mortalr:hec ille.⁊ ibidē i reſpōſione ad .4.
arm.ſic ait:qñcūqȝ quis exibet ſe i aliquo actu vt mi/
niſtrū eccleſie:exñs i pctō mortali:peccat mortalr:⁊
totiēs quotiēs hmōi actū facit:q: vt dicit Dyoniſ°
i.c.ce.hierar. imūdis nec ſymbola.i.ſacramētalia ſi
gna tāgere fas ē:vñ qñ tangūt res ſacras quaſi ſuo
officio vtētes.peccāt mortalr:ſecus aūt eēt ſi i aliq̄
neceſſitate aliqđ ſacrū ꝯtingerēt vel exeq̄rēṫ : in illo
caſu i quo ēt laicis liceret:ſicē ſi baptiʒaret i articulo
neceſſitatis:vel ſi corpus xpi ꝓiectū i terrā colligeret
hec ille.⁊ ibidē ad.5m.ait. Quādiu miniſter eccleſie
qui ē i mortali ab eccleſia ſubſtineṫ :ab eo ſacra reci
pere eius ſubditus debet:q: ad hoc eſt ei obligatus:
ſꝫ tñ ꝑter neceſſitatis articulū nō eēt tutū ꝙ eū iduce
ret ad aliqd ſui ordinis exequēdū.durāte tali ꝯſcia:
ꝙ ille i pctō mortali eēt:quā tñ deponere poſſet q: i
inſtāti hō a diuina gr̄a emēdaṫ .hec ille.de publico
cōcubinario vide.ſ.ℬ.clericus .2°.§.13.⁊ .ℬ.cōfeſſio
ſacr̄.§.40.⁊.41.hic habes qñ ꝯfeſſio ē nec°.2° ē ſuſpē/
ſus quo ad ſe ꝓp excōicationē minorē:alij tñ ſiue ꝑ/
mi ſiue ſecūdi.ſi celebrāt nō efficiunṫ irregulares:vt
i.c.ſi celebrat de cle.exco.mi. nec teneṫ ſubditus talē
vitare:vel quicūqȝ ali° ēt ſi ſciret pctm̄ ſuū:di.18.c.
ſi.⁊ ꝯ coha.cle.⁊ mu.c.vrā. Secūda ſuſpēſio ē qua
quis ē ſuſpēſus quo ad alios.ſꝫ nō quo ad ſe ꝙ pro/
prie ſuſpēſio nō pōt dici : ⁊ iſta ligātur clerici pere/
grini:vt i.c.ꝑ.ꝯ cle.pere.nā tales nō poſſunt celebra
re i publico anqȝ fidē certaꝫ fecerint de coꝝ ordina/
tione:ſꝫ bene i ſecreto.c.5.de cle.pereg. ſi tñ celebra/
rēt nō ꝑ hoc eēnt irregulares vt nō Pa.i .cl.c.ſi cele
brat. Tertia ē ſuſpēſio ꝓprie dicta ꝙ eſt diffinita in
ꝑn.ꝙ cōuenit cū excōicatione:⁊ iterdicto:q: oēs ſunt
cēſure eccleſiaſtice.c.q̄rēti:de.ℬ.ſig. cōuenit etiā cū
excōicatiōe q: ſꝫ Pa.i.c.aplice:de excep. abſolutio
ad cautellā eodē mō dꝫ fieri:ꝯ qua ꝯueniētia vide
diffuſe.ℬ.iterdictū.ꝑ.ꝑn.de dr̄a aūt coꝝ vide ibidē
.§.ꝑ.⁊ nō ꝙ appellatiōe ſuſpēſiōis i genere itelligiṫ
de maiori ſuſpēſione:ar.ſi quē.de ſen.exco.

¶ Notādū ꝙ ſuſpēſio tertio mō dicta ē etiā multi/ 3
plex ⁊ operaṫ ſm Pa.i.c.aplice : de excep.ad limi/
tes ſuſpēſiōis:⁊.ſ.Tho.4.di.18.q.2°.ar.2°.ql°.3°. ſic
ait. Suſpēſus ab ordine tm̄:tūc nō pōt ea ꝙ ſunt or/
dinis:ſꝫ pōt ea ꝙ ſunt iuriſdictōis:⁊ ecōuerſo ſi ſit ſu
ſpēſus a iuriſdictōe ⁊ nō ab ordine.ſi autē ab vtroqȝ
tūc neutrū pōt:⁊ excōicatus ē priuatus vſu vtriuſqȝ

hec.s.Tho.⁊ itez Pa.vbi.s. suspēsio opaẞ ad limi tes suspensiōis. vñ suspensus ab officio ⁊ bñficio:nō pōt agere noie ppzio.tāq̄ bñficiatus,p iuribus ipi⁹ bñficij:⁊ suspensus a bñficio nō dʒ hře redditus be neficij:modicā tñ substentationē hře poterit. si non hʒ:vñ viuat.sʒ cū nulliter vel iniuste ē suspensus.dʒ recupare fructus.secus si iuste sʒ Felinū i.d.c.aplice. Et si recipit fructus nō facit illos suos:tñ nō amit/tit bñficiū.nisi lex hoc exp:imat:⁊ nulla suspēsio cāt irregularitatē.si celebrat nisi sit suspēsus a diuinis. hec Feli. Jtez sm Pa.ibidez suspensus a bñficio tñ pōt digere.q: ius digendi ānectiẞ ordini.seu officio a quo nō repiẞ suspensus.digi aūt i illa ecclia i q̄ est suspensus nō pōt:oia vero alia q̄ ptinent ad officiū poterit exercere.siue spūalia.siue tēporalia. Suspen sus ab officio tñ non pōt eligere nec eligi: nec alia q̄ spectāt ad ordines. pōt aūt ea q̄ ptinent ad bñfi/ciū:vt psequi iura beneficij nisi talr sit suspensus ab officio.vt trahaẞ ad bñficiū.vt i glo.de.cupiētes.§. vero nou.i.de penis qd̄ itellige vt i.§.sequenti

5 ¶ Notādū ad maiorē declarationē eoꝝ q̄ dicta sūt q̄ Pa.i.c.cū dilectus:de ɔsue.i glo.i.v.a suspensio: ɔclusiue post disputationē sic ait.Cōclude sic:q̄ aut qs est suspensus minori suspensiōe q̄ isligiẞ pp parti cipationē cū excōicato:⁊ illa nō priuat facultate ex ercendi iurisditionalia.nec facultate eligendi.sʒ so/lū participatiōe passiua sacroꝝ:⁊ pp hūc effectū nō pōt eligi i platū:de h⁹ ē tex.i.c.si celebrat:de cle.exc. mi. Aut ē alicui iterdictus igressus eccle ⁊ tūc solū est priuatus ptāte exercēdi ordinē i ipa ecclia:vñ si celebrat iteri i ipa ecclia efficiẞ irregularis:vt ē tex.i .c.is cui li.6. vñ si extra eccliaʒ celebraret nō icurre/ret penā nec priuat hoc iterdictū : facultate exercēdi iurisditionalia.vel eligendi : ad hoc.c.sacro:de sen. exc.iūcto.c.ab excōicato:d̄ rescrip.aut suspendiẞ eps a pōtificalib⁹⁊ tūc solū censeẞ suspensus ab illis q̄ de pendent ab ordine pōtificali:⁊ nō ab alijs:vt volūt hoc.hic. Et Jo.an.in.c.p̄.d̄ sen.exc.li.6.ait.q̄re puto q̄ sic suspēsus pōt exercere iurisditionalia q: vt dixi sunt sepata ab his q̄ sunt ordinis epalis.vt i .c.tran smissa:de elec.⁊ i.c.aqua:de ɔse.eccl.⁊ al.d̄ hoc.J.e. e.§.9.Qñq3 qs suspendiẞ a bñficio:⁊ nō itelligiẞ su spensus ab officio vel a iurisditiōe.vñ canonicus su spensus a suis bñficijs pōt eligeẞ vt pbaẞ i.c.cū vito nie sie:iūcto.c.cū i cūctis:de elec.Qñq3 suspendiẞ qs ab offi⁹ ⁊ bñficio simul ⁊ suspēdiẞ simplr ⁊ tūc siue sit suspensio ab hoie siue a canone iferēte penā vt in casu.c.i.de re.iudi.li.6.dicerē q̄ talis suspensio pri/uat facultate exercendi iurisditionez spūalez ⁊ cōfe rendi bñficia ⁊ eligendi qd̄ itellige durāte suspensio ne nā q: ista sunt fundata super ordine ecclesiastico laicus nō pōt ista exercere.vt i.c.2.de iudi.⁊.96.di. bñ qdez:⁊.63.di.§.verū. Si ergo qs suspenditur a fundamento videẞ suspensus ab oi edificio qd̄ ē.s. fundamētū vt.i.q.i.cū paulus:⁊ sic pōt saluari opi nio Jo.an.dū dicit de mixtura in fi.sui apparatus: officij ⁊ iurisditiōis quā hʒ spiritualis iurisditio ad officiū.i.ordinez. Nā ɔsidero q̄ verbū officij est val de latū nā quicqd hʒ electus est officij pter bñficium ergo suspendo te ab officio.videor te suspendere:nc dū ab ordine.sʒ ab oi officio clericali.si ergo suspen sio fieret simplr ab ordine : tūc dicerem q̄ aut quis suspendiẞ ab ordine epali vel pōtificali: ⁊ credo illū solū suspensuʒ ab illis q̄ sunt ordinis epalis: nō aūt ab his q̄ sunt iurisditiōis.aut quis simplr est suspen sus ab ordine ⁊ tūc dicerē pp quādā cōsequentiā q̄ censeẞ facta suspensio ab oibus q̄ sunt fundata sup ordinez:a iurisditiōe spūali ⁊ oibus similibus ⁊ facio istā ɔsiderationē vltra alios q̄ suspensus ab officio censeaẞ directe suspensus a iurisditiōe spūali ⁊ facul tate eligendi ⁊ ɔferendi per quandā ɔsequentiā:nec obstat q̄ abbatissa ⁊ moniales sint capaces ɔferen di ⁊ tñ nō sunt capaces ordinis q: sunt persone reli/giose.vñ religio facit eas capaces.sʒ i nō religiosis ptās ecclesiastica est fundata sup ordine:hec Pa.sʒ Ho.d.ar.s.suspensio multiplr ɔtingit.Aliqñ simplr ⁊ ab oi ⁊ ex toto : ab oi.s.officio ordinis : aliqñ ab vno ordine ⁊ nō ab alio.aliqñ simplr aliqñ ad cer tū tempus.aliqñ nō ab ordine. sʒ ab aliquo alio vt ab igressu ecclesie.vel actu pdicatōis:⁊ hmōi:⁊ s.e. dẞ suspensus,ppzie quo ad se ⁊ quo ad alios qñ.s.p sniaʒ canonis vel hois est suspensus ab officijs suis: ⁊ talis teneẞ abstinere ab officio etiā post ɔtrictionē ⁊ ɔfessionē quousq3 sit relaxata snia suspensionis p eū q pōt.alias suspēsus a diuinis vel officio vel cele bratiōe:⁊ hmōi.si ɔfaciat peccat mortalr: ⁊ efficiẞ irregularis sʒ Jnno.c.eterni:de re.iudi.li.6.etiā sm Jnno.si extra eccliaʒ dicat horas officiādo populū sic i exercitu fit irregularis.secus si nō officiādo di/cat cū vno vel duob⁹:⁊ alij teneẞ eū vitare sʒ Ho. qñ celebrat vel officiū dicit officiando.vide aliquid v. excōicatio.p̄.§.rj.⁊.J.e.c.§.9.

6 ¶ Jtem ad maiorē declarationē nō .d. Gaspar.de cal.i cle.cupientes:dicens : q̄ aut quis est suspensus ab officio aut beneficio aut vtroq3: si a beneficio so lū:siue a iure:siue ab hoie nō est suspēsus ab officio: q: officiū nō est accessoriū ad beneficiū.sʒ ɔ̄. Si āt est suspensus ab officio aut per dictionē:tñ aut sim pliciter si p̄ mō planū est q̄ nō est suspensus a bene/ficio si secūdo mō vel ē ab hoie vel a iure.aut pp cri men aut pp ifamiā vel ɔtumatiā. Si pp crimen tūc puto q̄ suspēsus ab officio sit etiā a beneficio:vt.c. eos:⁊.c.si quis sacerdotū.81.di. Si aūt ppter infa/miā vel cōtumatiā sic suspēsus ab officio nō est su/spensus a beneficio:vt i.c.pbiter.2.q.5.si aūt ab ho mine ē suspensus ab officio si hoc ē propter crimen graue tūc est suspēsus etiā a beneficio.secus si ,ppter leue vel ifamiā vel cōtumatiā. Si aūt est suspensus ab vtroq3 aut hoc est per dictionē:⁊:⁊ tūc planum est.aut per dictionē.vel.⁊ tūc puto q̄ talis snia nō

valet ꝑpter icertitudinē ſm Gof.hec ille. Inno.dicit
simplr ꝙ suspensus ab officio solū nō debet ꝑcipere
fructus bñficij:ꝑ.c.pastoralis:de ap.⁊ sic videt̃ con
cordare cū Pau.⁊ Jo.an.Hosti.āt hoc itelligit qñ
est suspēsus ꝑ graui cā secus si ꝓ leui vel ifamia ⁊
nō ē ꝯtumax. Jtē nō ꝙ suspēsus a subdiaconatu ē
etiā suspēsus a diaconatu ⁊.ā.ſʒ nō eꝯuerso.c.signi
ficauit:de cor.vitia. Jtē cui iterdicūtur minora itel/
ligūtur iterdicta ⁊ maiora.c.cū illoꝝ:de sen.exco.q̄z
se hñt ad ꝯsequentiā. Pe.de pal.4.d.18.q.7.c.vlti/
mo.sic ait.3° ꝯ° est ꝙ si ē aliqs suspēsus ab officio ⁊
ꝑ ꝯñs a bñficio qḋ ē ꝑpter officiū: tūc ꝑinde ē ac si
eēt suspēsus ab vtroqʒ q̄z ⁊ iutroqʒ casu si igerat se
diuinis ē irregularis.c.ꝑ.de sen.⁊ re.iud.li.6.4ª.ꝯ°
qñ ē suspēsus ab officio nō simplr. ſʒ ſm qd est tūc
dubiū vtrū icurrat irregularitatē ⁊ certū ē ꝙ nō si in
alio officio agat q̄ȝ i illo a quo ē suspēsus. vñ si est
suspensus a collatiōe ordinū ⁊ oia alia ꝑter ordinē
agat nullā penā icurrit ⁊ sic ḋ alijs.hec ille.q̄z suspē
sio ⁊ iterdictū q̄ntuʒ ad hoc ꝯueniūt.iō vide.ꝟ.iter/
dictum.ꝑ.§.vltimo:⁊ infra.e.c.§.9.

5 ¶ Nō ꝙ dr̃a est iter suspensionē:depositionē:⁊ de/
gradationē stricte sumēdo. Nā large accipiēdo ali
qñ vnū ꝑ alio accipit̃. Suspēsio.n.iportat ꝑuatio
nē execu̇tiōis ordinis vel officioꝝ eccłiasticoꝝ sim/
pliciter vel ad tēpus:⁊ cū spe dispēsatiōis q̄ qñqʒ a
iure qñqʒ ab hoīe ifert̃. Depositio iportat ꝑuatio
nē execu̇tiōis officioꝝ ⁊ bñficioꝝ ecclesiasticoꝝ pos/
sessiōis simplr:⁊ ex toto absqʒ spe restitutiōis.reten
to tñ ꝑuilegio clericali: ⁊ fit per sniaʒ hoīs cōiter.
nec pōt iferri hec pena ab iferiori epo quī hoc agere
pōt erga ꝓpriū subditū.assistēte sibi canōico nume
ro epoꝝ si ē i sacris.alias sufficit ꝓpria snia epi sine
alioꝝ ꝑ̄sentia. depositus aut degradatus nō pōt re/
stitui ad officia sua nisi ꝑ dispensationeʒ pape. De/
gradatio vltra penā depositiōis hec addit q̄z ꝑuui
legio clericali oī cum certa solēnitate. caracter tñ ei
auferri non pōt. In facto vero heresis sufficit vnus
eps cū reliquis ꝑ̄latis.c.ꝑ.de here.li.6. de mō ⁊ for
degradatiōis habes extra de penis.c. degradatio.
li.6.⁊ iterū melius i pastorali.ā.ꝟ.degradatio.

6 ¶ In quibus casibus a iure icurrit̃ suspēsio maior.
R°.ꝑ.icurrit̃ q̄z eps est suspēsus duobus mēsibus ab
officio si post ꝓuinciale ꝯciliū celebratū ifra sex mē/
ses nō ꝯuocat oēs abbates:ꝑ̄biteros. clericos ⁊ to/
tā plebem totius dyocesis ⁊ nō refert eis acta ꝯcilij
.18.di.c.si. Secūdo eps ē suspēsus ipofacto ꝑ ānū a
celebrātiōe misse si ordinat aliquē solēniter penitētē
vel bigamuʒ.s.ab ea die qua potuerit sibi ꝓbari.c.
nullus:di.55. Tertio eps suspendit̃ per annū a cele/
bratiōe misse si ordinat aliquē iniustū:di.74.c.i.⁊.2°.
Quarto clerici notorij ꝯcubinarij sunt suspēsi.c.nul
lus:di.32.⁊.15.q.8.c.scisciatātibus vide .ā.ꝟ.clericus
.2°.§.12.Quinto eps qui ordinat monachū sine licē/
tia abbatis est suspēsus a coiōne alioꝝ a sua dyocesi

aliq dñt ab aliēs epis di.50.c.si. Sexto clericus q eli
git idignū q̄tū ad etateʒ:legitimitatē:sciaʒ ⁊ mores
electiōe actiua.ꝑ illa vice ē ꝑuatus:⁊ a bñficijs ec
clesie ꝑ triēniū ē suspēsus.eps vero q facit vel ꝑmittit
fieri.ꝑ illa vice ꝑuatus ē ꝑtāte ꝯferēdi bñficiū illḋ
si ad eū ꝑtinet ipius colla°.⁊ dʒ suspēdi a perceptiōe
ꝓprij bñficij.c.nihil:de elec.⁊.c.cū icūctis:⁊ ſm Jo.
an.i.d.c.cū i cūctis.§.si.i fi. Jsta tēpora ꝯfundūt̃.i.
si.j.illud triēniū iteꝝ eligeret idignū.tempus secūdi
triēnij.icipet a die secūdi delicti:⁊ nō expectaret finē
primi triēnij.primi delicti. Pa.tñ ibidē limitat post
Bar.qñ pena ē posita i spē. puta dicit ꝙ soluat cē
tū:⁊ nō veniat vsqʒ ad decēniū ad talē locū:⁊ tunc
veꝝ.ſʒ si diceret i genere. nō habeat fructus ꝑ duos
ānos.tūc illi duo secūdi icipiūt i fine duoꝝ primoꝝ:
vide.ā.ꝟ.elec°.§.5.i.6.casu:⁊ silr si eēt doctor q do
ctorādo trāsgredit̃ sic ſʒ Jo.an.i de.f°.de magi. ſʒ
si i hi suspēsi añ triēniū vel digūt vel doctor dat alte
ri isignia vtrū teneat:qd̄ā dñt ꝙ si ē occultū sic.alias
secus.ista pena suspensiōis q°ad eligētes idignū re/
stringit̃ q̄z nō tʒ i cardinalib⁹ eligētib⁹ papā nec etiaʒ
qñ eligit̃ aliqs ad dignitatē iferiorē epatu. 7° cleri
cus ꝯsentiēs electiōi ḋ se facte. per ꝑtātē secularis ab
usuʒ. ē ieligibilis:⁊ eligētes ꝑ° vice sunt suspēsi electio
nis ꝑtāte.c.qsqs:de elec. 8° sunt multe suspēsiōes i
diuersis locis ꝯ̄ ordinatos.vel extra tēpora.vel ab
epo q resignauit.vel a nō suo.aut ḋ eius licētia.vel
ab excōicato:degradato.suspēso.vel hmōi.de qbus
ꝟ.ordo i diuersis locis ⁊iteꝝ melius.ꝟ.irregularitas
4° q̄si ꝑ totū. 9°. Est suspēsus ab administratōe spi
ritualiū qlʒ grauās eccłiaʒ sibi cōmissam ꝑ debitis
alienis.aut lr̃as siue sigillū ꝯcedēs qb⁹ possent eccłie
obligari:⁊ ligat solū iferiōes epis ſʒ Jo.i glo.c.quo
rūdā.ḋ solu.⁊ pōt relaxari ꝑ epm.ſʒ nō dʒ facere ni
si pri⁹ sit satisfactū idēnitati eccłie.c.cū oli.de verb.
sig.vide.ꝟ.plat°.§.4. 10°. Est suspēsus clericus dud
lū suscipiēs vel alteri offerēs: poterit tñ epus dispēsat̃
nisi mors sit secuta.c.ꝑ.de cle.pug.i duel. 11°. Suspē
si sunt qcūqʒ iudices ꝑ ānū ꝯtinuū ab epoꝝ ꝯfirma
tiōe ⁊ ꝯsecratiōe q se itromittūt de cognitiōe nego/
tioꝝ i causis electionū epatuū qñ ātea ad papā est
appelatū.aut q ꝯfirmationē aut ꝯsecrationē ꝯferūt
electi post talē appellationē:⁊ si solū ꝯfirmationem
ꝯferūt sunt suspensi ab ea tm̃.si vero ꝯfirmationē ⁊
ꝯsecrationē sunt ab vtraqʒ suspēsi. Silr si ꝑtib⁹ rece
dētib⁹ab appelatiōe eā ꝯferat nisi pri⁹ igrat si ꝑter
aliq̄ ꝑuitate iteruenīēte recesserūt a.d.appelatiōe
.c.ꝑuida.de elec.li.6. 12°. Suspēsi sunt nō seruātes
iterdictū.c.i.ita:de exce.ꝑla. 13°. Sūt suspēsi ꝑ mēn
seʒ ab igressu eccłie ꝑferentes sniaʒ excōicatiōis nisi
ꝑmissa canonica monitiōe corā idoneis testib⁹⁊ i
scriptis.c.sacro:de sen.exc.⁊.c. cū medicinal̃.c.n.li.6.
Idē si nō scribat cāʒ vel nō tradat exēplū reqsitus.ḋ q°
ā.ꝟ.excoi°.2°.ꝑn.⁊.§.1.2.⁊.3. 14°. Suspēdūt̃ ab offi
cijs ⁊ a qbuscūqʒ bñficijs ꝯuētus.capitula.collegia.

aut singulares psone ĩscriptaꝝ eccliaꝫ q decedēte p
lato alic⁹ eccle cathedral. vel regularis vel collegia
te. bona ab eo dimissa vel vacatiōis tpe obuenien/
tia accipiāt: et hec q̃diu ea nō restituūt vel eccle aut
successori. nō obstante q̃cūqꝫ ↄsuetudine puile. aut
statuto. c. qꝛ sepe. ꝺ elec. li. 6. et i cle. statutū. c. ii. ꝺcla/
raf hic locū i oi emolumēto: et itellige qñ plat⁹ puin
cipal decedit. 15. Suspēdit ↄseruator p vnū ānū ab
offi⁰ si sciēter itromittat se de aliis q̃ de māifestis. c.
hac ↄstitutiōe. de offi. deleg. li. 6. vide .s. ↄseruator.
16. Prelati submittentes bona eccliaꝝ. seu iura sine
ↄsensu sui. c. et sedis aplice licētia laicis. sunt suspēsi
p triēniū ab offi⁰. i. executiōe officii: et ab admistra
tiōe. s. tēporaliū sꝫ Jo. an. c. h⁰ ↄsultissimo. de re. eccl.
nō alie. li. 6. Itē clerici q h⁰ sciētes nō denūtiāt supio
ri sūt suspēsi p triēniū a pceptiōe bñficioꝝ illi⁹ eccle.
Quid āt requiraf vt hec suspēsio incurraf dic q illa q̃
requiraf vt laici sint excōicati q vi aut metu id exigūt
ab ecclasticis ꝺ q⁰. ꝟ. excoi⁰. 5. casu. 34. 17. Suspē
dit p ānū ab offi⁰ iudex ecclasticus ordinari⁹. vel
delegat⁹. q ↄ iustitiā et ↄsciā i grauamē ptis alte/
rius i iudicio q̃d q̃ faciēs p grāz vel sordes. c. cum
eterni. ꝺ sen. et re. iudi. li. 6. sꝫ h⁰ nō hꝫ locū i arbitro
sꝫ Ber. qꝺ limitat Jo. an. nisi succedat i locū ordi/
narii vel ꝺlegati ꝺ offi. ꝺleg. c. vno ꝺlegatoꝝ: et eadē
rōe i auditore. 18. Epi et supiores suspēdūt ab in/
gressu eccle. iferiores ꝟo ab offi⁰ et bñficio q i sub/
iectis sibi dignitatib⁹. psonatib⁹. vel ecclīis. bōa i ipis
inuēta post mortē rectoꝝ eaꝝ vel tpe vacatiōis obue
niētia quoquō occupāt: et tādiu donec restituerint
occupata. nisi ex speciali puile⁰ aut ↄsuetu⁰ pscripta
tis ↄueniāt. c. pñti. ꝺ offi. or. li. 6. et aduerte q hic lo
quif de aliis bōis ab his ꝺ q̃b⁹ i. c. qꝛ sepe de elec. li. 6.
de q̃b⁹. s. e. c. casu. 14. 19. Epi et iupiores suspēdūt
ab igressu eccle iferiores ꝟo ab offi⁰ et bñficio q vi
sitātes exigūt pecuniā vel munera a nō visitatis reci
piūt pcurationē. c. exigit. de cēsi. li. 6. ꝺ q⁰. ꝟ. visitaf
. §. 3. 20. Suspēdūt epi et maiores q vsurarios māi/
festos nō oriūdis. i. alienigēis quocūqꝫ tit⁰ ↄcedūt do
mos ad sen⁹ exercēdā donec eos expellāt. c. vsuraꝝ:
de vsu. li. 6. ꝺ q⁰. ꝟ. excoi⁰. 5. casu. 38. 21. Interdicif i
gressus eccle illis q celebrāt pñtib⁹ excōicatis publi/
ce vel iterdictis aut eos recipiūt ad sacra ecclastica
vel sepulturā: et tādiu donec ad arbitriū excōicatoꝝ
satisfecerit ↄpetēter: et si h⁰ iterdicto durāte diuinis
se igerāt i eccla i suo agētes offi⁰. sic pri⁹ efficiūt ir/
regulares. c. epoꝝ: ꝺ priuil. li. 6. et c. c. is cui. de sen. ex
li. 6. Et lꝫ archi hic limitet istꝺ ad excōicatū ab hoie
pp. ꝟ. donec ad arbitriū ei⁹ c⁹ snia: tñ Jo. ꝺ tāto quē
seqf Ge. ibidē itelligit ꝺ snia iuris et sic illud ꝟbū
e⁹ sniaz. s. si ē iuris ↄditoꝝ. si hois. hois. sic habes i
. c. nup. ꝺ sen. exc. et sic lꝫ Jo. an. vt recitat ibidē Ge.
arguit q pdicta pēa solū habeat locū q̃ ad exēptos
nō q⁰ ad clericos nō exēptos qꝺ posset teneri post fa
ctū. sec⁹ añ. 22. suspēdūt triēnio a bñficiis q ↄfecerūt
i pbatiōe ei⁹ qꝺ obiecerit ↄ psonā electi ad aliq̃ di/
gnitatē vel psonatū ad q̃ bñficia si se igesserit. ī. illꝺ
tpe ppetuo priuat⁹ ē nisi māi. este ↄstet q calūniose
nō egerit. c. statuim⁹: ꝺ elec. li. 6. itellige in bñficiis q̃
hꝫ i illa eccla p q̃ elec⁰ celebraf. c. si ↄpromissari⁹ ꝺ
elec. li. 6. 23. Electores i ecclīis cathedralib⁹. vel re/
gularib⁹. tenēf pñtaf electionē electo: et peteſ ↄsensū
ei⁹. ī. 8. dies postq̃ cōmode poterūt. alioqn sūt supē
si p. 3. ānos ab oib⁹ bñficiis ipi⁹ eccle. c. cupiētes: de
elec. li. 6. §. ceteꝝ. 24. Eadē suspēsio ipōif ↄpromis/
sario si eligit sciēter idignū nisi cōpromittētes illud
habuerit ratū. ꝺ elec. c. si ↄpromissari⁹ li. 6. 25. suspē
sus ē ab oi actu legiti⁰. excōicat⁹. c. solet. ꝺ se. exc. li. 6
vide. ꝟ. excoi⁰. p. §. 7. et se. max⁰. 14. 26. Suspēdit a
pceptiōe quoꝝlꝫ ad pfessiōez mēdicātiū ordinū sicut
q aliquē añ ānū pbatiōis ↄplectū recipiūt ad pfes/
sionē. c. nō solū: et c. ↄstitutionē: de regu. li. 6. ꝟ. noui
ti⁹. §. 3. et 4. 27. suspēdūt qdā clerici. vtentes vestib⁹
virgatis et q̃busdā aliis i cle. qm: ꝺ vi. et ho. cle. vide. ꝟ.
cleric⁹. 2⁰. §. 9. 28. suspēdūt ab offi⁰ q̃lꝫ religiosi psi/
dētes mōasterio. prioratui. eccle. seu administratōi
cuilꝫ. si iura. reddit⁹. vel possessiōes eiusdē. alicui ad
vitā. seu ad certū tps cōcedit quouis tit⁰ nisi necessi/
tas aut vtilitas id exposcat mōasterii. l eccle et tūc
cū ↄsensu ↄuētus: si hꝫ: vel sui plati si nō hꝫ ↄuētū
cle. p⁹. de re. ec. nō alie. h⁰ tñ nō extēdif ad locatiōes:
et vēditiōes fructuū ad modicū tps ibidē. ꝺ h⁰. s. ꝟ.
excoi⁰. 7⁰. casu. 5. i extrauagāti Pauli. 2. 29. suspen
dūt religiosi hñtes administratiōes. vel bñficia ab
officiis: et admistratōib⁹. q noualiū aut decimaꝝ ꝺ
bitaꝝ faciūt fraudē si reqsiti. ī. mēsez nō ꝺsistiterit vel
nō satisfecerit vsipati. ī. 2. mēses et tādiu donec satis/
fecerit i cle. religiosi. ꝺ deci. 30. suspēdūt ab offi⁰ pdi
catiōis oēs religiosi: exceptis illis q decias recipiūt: q
postq̃ fuerit reqsiti p rectores eccliaꝝ sciēter omise/
rit facere ↄsciā ↄfitētib⁹ ꝺ decimis soluēdis: et h⁰ q̃diu
nō fecerit si ↄmoditatē hūerit i cle. cupiētes: ꝺ pe. ꝟ.
religio. §. 43. casu. 19. 31. suspēdif a bñficioꝝ colla⁰.
Abbas. vel prior nō hñs abbatē ppriū. Ali⁹ ꝟo ab
admistra⁰ si quā hꝫ: q si nō hꝫ ihabilitaf ad hñdū
bñfi⁰ et admistrationē et h⁰ p ānū si sotulares nō cor
rigiatos et altos vel caputia nō sixa pōtaf plūpserit.
Itē sꝫ pmissaz psonaꝝ distictiōez pfactas penas su/
spēsiōis et ihabilitatiōis p biēniū ipofacto icurrūt si
venatiōi aut aucupatiōi clamorose vel alias cū ca/
nib⁹ aut auib⁹ ex pposito iterfuerint. i cle. p⁹. ꝺ statu.
mona. et loqf ꝺ monachis nigris et colla⁰ ptinet ad
priorē claustralē cū ↄsilio et ↄsensu maioris ptis ca/
pituli. seu ↄuētus. durante tēpore suspensiōis abba/
tis. vel prioꝝ vt ibi. 32. Suspēdunf quil⁰ bet etiam
epi et superiores per sex menses sequētes a collatiōe
magisterii. seu doctoratus qui aliquem promouerūt
ad tale officiū nisi prius recepto iuramēto q vltra
tria milia turronensiuz argenteoꝝ in tali doctora/
tus solēnitate nō expenderet: cle. cum sit de Magi.

33°. Suspendūtur epi per triēniuʒ ab officio: si odij:
gratie: aut amoris vel comodi tēporalis obtentu ꝯ
iustitiā ⁊ ꝯsciaʒ omiserint procedere in crimine here
sis cōtra quēcūq3 vbi fuerat procedendū. aut obtentu
eādē prauitatē ipaʒ vel impedimentū sui officij im
ponēdo quoquomō vexauerint aliquē. de. multoꝝ.
de hereticis. ꝟ. excōicatio. 5. casu. 4. §. 15. 34. Su/
spendūtur prelati religiosoꝝ qui ex administratione
eucharistie: extreme vnctionis vel matrimonij solē/
nizatiōe. aut quacūq3 absolutione indebita aliquid
acquisierūt nisi postq3 fuerūt requisiti īfra mensem
restituerint donec satisfecerint. in cle. religiosi. de pri
uil. vide. ꝟ. excōicatio. 5. casu. xj. 35. Suspendūtur
clerici ipsofacto sm Pa. in. c. q2 in oibus: de vsu. ab
officij executione qui recipiūt ad coionē vel oblatio
nē altaris manifestos vsurarios ⁊ tādiu donec ad
arbitriū epi satisfecerint. 36. Sūt suspensi ab execu
tiōe ordinū sacroꝝ fratres p̄dicatores qui presumūt
perturbare fratres minores i officio iquisitiōis he/
retice prauitatis: ⁊ ecōtra. nec pōt relaxari nisi per
sedē aopostolicā. vel per illū inquisitorē cuius offi/
ciū turbauerūt. de. 4. in priuilegio qđ incipit. Pau/
pertatis altissime. De suspēsione rōe symonie: vide
ver. symonia. §. 64. ⁊ sequentibus.

7 ¶ Potest etiaʒ fieri ab homine vbi nota ꝙ oīs qui
pōt excōicare: potest etiā suspendere: ⁊ ecōtra. s. qui
pōt excōicari pōt suspēdi. vel interdici: ⁊ qui potest
per cēsurā ecclesiasticā cogi pōt hec tria: ⁊ d3 fieri
in scriptis ⁊ monitiōe premissa ⁊ cetera sicut excōi
catio. vt patet i. c. p̄. de sen. exco. lib. 6. vide supra. ꝟ.
excōicatio. 1°. a prin° vsq3 ad. §. 3. Et nō ꝙ nullus
epus vel superior icurrit sententiā iterdicti vel suspen/
siōis ipositā a iure vel a iudice nisi de eis fiat specia
lis mētio: ⁊ expssa. c. q2 piculosuʒ. de sen. exc. li. 6.

8 ¶ Querit vtrū suspēsio possit suspēdi per appellatio
nē. R. sm Pa. in. c. ad hec qm: de appel. ꝙ ista tria
excōicatio. suspensio: ⁊ iterdictū quātū ad hoc ꝯue/
niūt. vnde cōiter respōdetur ꝙ precedēs appellatio
suspēdit sequentē excōicationē. secus de sequente. vt
in. c. pastoralis: de appel. ⁊ in. d. c. ad hec: ⁊ de sen.
exco. c. is qui. li. 6. limitat tñ Pa. q̄tū ad hoc ꝙ ap
pellatio sequēs nō suspēdat suspensionē p̄cedentē in
spiritualibus. secus. n. eēt sm eū in tēporalibus si ap
pellatio esset legitima. l. non tm̄. ff. de appel. vt puta
si qs suspēdat ab igressu possessiōis vel domus sue:
vel iterdictio ignis ⁊ aque ⁊ hmōi. tūc. n. sequēs ap
pellatio suspēderet p̄cedētē suspēsionē nisi forte i ca
su quo dānatus statiʒ eēt puniēdus. l. ꝯstitutiōes. ff.
de appel. ex quo p3 ꝙ suspēsionē a beneficio vel ab
officio vel ab igressu ecclesie nō tollit appellatio se/
quēs. q2 sunt spūalia. secus eēt a pceptiōe fructuuʒ q̄
tēporalis ē. ꝟ. excoi°. 2°. §. 15. Qñ fit sub cōditiōe nō
ligat quousq3 veniat cōditio: ⁊ si appellet añ aduē/
tū cōditiōis suspēdit. vñ h3 Jo. an. i. c. l3: de sen. exc.
li. 6. est eadē rō excōicatiōis: ⁊ suspensiōis. idē dicit

Pa. i. d. c. ad hec vide. ꝟ. excōicatio. 1°. §. 9. casu. 7.
⁊. ꝟ. interdictū. p̄. §. p̄. pen. differētia.
¶ De effectu eius ē notādū q̄uis. doc. multa ⁊ va/ 9
ria dicāt. pōt tñ fieri vna regula generalis. s. qñ ali
qs ē suspēsus a iudice vel a iure ab aliquo actu spi/
rituali alicuius ordinis. siue principalr. siue p ꝯñaʒ
si exequat illū actuʒ fit irregularis. alias si faciat ꝯ
aliquā suspēsionē nō fit irregularis. s3 d3 alr puniri
hec pbātur i. c. p̄. de sen. ⁊ re. iudi. li. 6. ⁊ i. c. 2. de sen.
exc. c. li. ⁊ i. c. cū dilect°: de ꝯsue. ⁊. c. si celebrat: ð cle.
exc. mi. ⁊ i cle. cupiētes: ð pe. Quidā faciūt vnā exce
ptionē. s. qñ aliqs ē suspēsus a iure cū aliq̄ declara/
tiōe. puta vsq3 q̄ penituerit vel satisfecerit. ꝙ tūc nō
fit irregularis. s3 q2 cōiter doc. loquunt generalr. iō
generalr vr accipiēdū. vt dictū ē. Et nō q2 dicit ab
actu spirituali. q2 secus si eēt tēporalis vt i. §. p̄cedē
ti imediate. dicit ēt a iure vel a iudice. seu plato. q2
si eēt a ꝯfessore vel ab alio sm Jo. an. i. c. is q. ð sen.
exc. li. 6. nō icurreret. Notāter etiā dicit alicuius or/
dinis q2 sm Pe. de pal. 4. di. 18. q. 7. ar. vltimo. i. 2°.
ꝯclusiōe nisi reqrat ordinē p se vel ex ꝯsuetudine nō
icurrit. si aūt h3. e. Pe. reqreret actū ordinis nō sa/
cri tūc eēt dubiū sicē epus suspēsus a collatōe pr tōsur
qdā etiā dubitāt de ordine epali q h3 theologos nō
ē ordo. i dubijs tñ elige tutiorē. quo vero ad ordines
minores. ar. s. 3°. ti. 29. c. p̄. t3 ꝙ nō icurrit. s. exercēdo
actus illoꝝ ordinū ēt solēniter q2 non sunt sacri alr.
Guil. dicētē ꝙ illa duo. c. si qs epus. i. ⁊. 2. xj. q. 3. non
loquūtur de istis. vñ q2 sunt pene debēt restringi idē
dic ð subdiaconatu cantāte eplaʒ sine solēnitate. i.
sine manipulo. vide. ꝟ. irregularitas. 4. §. 3. vbi me
lius: ⁊. ē. e. c. §. 1. 2. 3. ⁊. 4.
¶ De absoluēte vel relaxāte vbi nō ꝙ siue ferat ab x
hoie siue a iure sic: donec satisfecerit vel penituerit
tūc facta satisfactiōe vel adueniēte ꝯditiōe relaxat
ipsofacto ⁊ nō idiget alia absolutiōe ⁊ i hoc dīt ex/
cōicatio a suspēsiōe ⁊ iterdicto Pa. i. c. cū tu. ð vsu.
⁊ i. c. nō ē vobis. despon. tā i tex. q̄3 i glo. ⁊ i. c. si. de
ma. ꝯ. ꝯ. iter eccl. ð quo vide. ꝟ. iterdictū. p̄. §. p̄. vlti
ma differētia: ⁊ interdictū. 3°. §. 3.
¶ Querit qs possit absoluere vel relaxare. R. cōiter xj
h3 doc. i. c. si quorūdā de solu. si ponit simplr a iure
pōt epus nisi ꝯditor canōis reseruet sibi. c. nup. ð sen.
exc. si ꝟo nō simplr. s3 ad tps ferat sic t3 glo. i. c. cu
piētes: de elec. li. 6. ⁊ i cle. p°. ð here. ꝙ solū ꝯditor ca
nonis pōt absolueᷣ. Pa. ēt i. d. c. si quorūdā t3 ꝙ si
si simplr sit iflicta pp petm̄ ꝙ epus nō pōt nisi i casi/
b9 i qb9 posset dispēsare q2 pena pp delictū posita i/
telligit ppetua. vt i. l. seruus. C. de penis. Ideʒ Inno.
i. c. ex liris: de ꝯsti. secus eēt si pp ꝯtumaciā fuisset ifli
cta q2 sic posset epus absoluere. ar. i. d. c. ex lris: ⁊ nō
Inno. i. c. p̄. de exce. pla. In snia vero suspēsiōis sim
plr facta ab hoie absoluet q tulit vel ei9 superior h3 ꝙ
dr de snia excōicatiōis. 24. q. 1. si petrus. Absolo aūt
fiet solo verbo h3 Hosti. puta ðð° reuoco. remoueo.

vel absoluo a tali snia vel fitia qr nō hz ppriā for/ mā sic dictū ē.v.iterdictū.3.§.3.i hoc.n.sunt fitia.

k ¶ Nō tres casus i qb⁹ nō pōt restitui suspēsus a su/ spēsoe.s3 solū a papa p qn clerici vel regulares pp cōbustionē sacrop hereticis.aut pp receptionē demo sinap vel oblationū ab eis vel pp traditionē eccle/ siastice sepulture pdictop hereticop sunt priuati ab eop ordinarijs officio.c.excōicamus: de here.2⁹ ē i suspēso a collatiōe bñficiop p ꝯsiliū post primā ⁊ se cūdā monitionē iuēto culpabili i ꝯferēdo bñficia i dignis.c.graue.de pbē.posset tñ iste ab vno princi/ pali patriarcha restitui vt i.d.c.graue. 3⁹ i degra/ dato.c.ex tue.de de.non resi.

l3 ¶ Nō q snie oēs suspēsiōis late p quoscūq pplatos ꝯ fratres pdicatores ⁊ ꝯ indulta priuilegiop suop sunt ipsofacto irrite ⁊ ianes Alex.meritis vestre:⁊c. ⁊ ꝯ alios occasiōe ipop fratrū sunt ēt irrite ⁊ ianes Alex.nimis iniqua.Itē mgr ordinis ⁊ singuli prio res ⁊ eop vicarij i locis ⁊ ꝯuētib⁹ sibi subiectis. fra tribus sibi subditis nec nō ⁊ fratribus eiusdē ordinis iterdū ad eos declinātibus vndecūq:possunt ipar/ tiri bñficiū absolutiōis a suspensiōe.excōicatiōe vel iterdicto quas snias icurrissent in ipo ordine vel añ igressū eius ac etiā laicos q etiā ipm ordinē vellēt igredi nisi adeo eēt excessus enormis vt merito esset sedes aplica ꝯsulēda.Boni. ⁊ Alex. virtute.Item pdicti pplati pñt dispēsationē obtinere a suis ꝯfesso/ rib⁹ ⁊ dispēsationē sup irregularitate quā ꝯtrxissent ex eo q ptulissent snias suspēsiōis vel iterdictis sine scriptis ex icautella de.exigentibus hñt multa alia priuilegia sup hmōi maxime ꝯgregatio Lōbardie q̄ essent ispiciēda:⁊ credo q tēpore hodierno etiā alij ordines habeāt similia priuilegia.

f Uspitio ſm.s.Tho.2²ᵉ.q.60.ar.3ᵒ.post Tu/ liū iportat:opinionē mali qñ ex leuibus indi ciis pcedit:⁊ ꝯtingit ex trib⁹.vno quidem ex hoc q aliqs ex seipo malus ē ⁊ ex hoc ipo q̄si ꝯsci⁹ sue malitie de alijs malū opinat ſm illud Ecc.x.In via stultus ābulās cū ipe sit isipiēs oēs stultos exti/ mat.Alio⁹ pueniт ex hoc q aliqs male afficit ad al terū:cū.n.aliqs ꝯtēnit vel odit aliquē aut irascit vel iuidet ei:ex leuibus opinat mala de ipo qr vnusqsq facilr credit qd appetit.Tertio accidit ex lōga expe riētia.vñ phs dicit in.2ᵒ.reth. q senes sunt maxime suspiciosi qr multotiens expti sunt aliop defectus:p⁹ aūt due suspiciōis cause manifeste ptinēt ad puersi tatē affectus.3ᵃ vero cā diminuit rōez suspicionis.in q̄ntū expiētia ad certitudinē pficit. q̄ ē ꝯ rōez suspi/ ciōis:⁊ iō suspicio vitiū quoddā iportat:⁊ q̄nto ma gis pcedit suspitio tāto magis ē vitiosuz. Est autē triplex gradus suspiciōis.primus qdē gradus ē vt hō ex leuibus iditijs de bonitate alicuius dubitare i cipiat:⁊ hoc ē veniale:⁊ leue pctm̄.ptinet.n.ad tēta tionē humanā sine qua vita ista nō ducit vt habet i glo.i.cor.4.nolite añ tps iudicare.2⁹ gradus ē cū aliqs p certo.maliciā alterius extimat ex leuib⁹ idi cijs ⁊ hoc si sit de aliq̄ graui ē pctm̄ mortale iqn̄ nō est sine ꝯtēptu pximi.vñ glo.ibidē subdit: ⁊ si ergo suspiciōes vitare nō possum⁹ qr hoīes sum⁹: iudicia tñ.i.diffinitas firmasq snias cōtinere debemus. 3⁹ gradus ē cū aliqs iudex ex suspiciōe pcedit ad ali/ quē ꝯdēnādū:⁊ hoc directe ad iustitiā ptinet.vñ ē pctm̄ mortale ⁊ tenet de dāno :vide.v.iudiciū.§.i. Quid sit suspitio.v.dubitatio pn.⁊.v.credere.pn. Quō cois debeat dari suspectis.v.cois.§.54.Quō suspicio ē triplex.s.leuis.vehemēs:⁊ violēta.v.pur/ gatio.§.2.⁊.v. inquisitor.§.15.16.17.⁊.21.

f Usurratio vide.v.detractio p totū ⁊ max⁹ i pn⁹.⁊.s.T.2²ᵉ.q.74.p totū: ⁊.v.biliguis.

¶ Ut susurratio sit pctm̄ .R.hz.s.T.vbi.s. 1 q susurro ⁊ detractor ꝯueniūt i mā ⁊ ēt in for⁹ sue i mō loquēdi qr vterq malū occulte de pximo dicit ⁊ differūt i fine qr detractor itēdit denigrare famaz pximi.vñ illa mala de pximo pfert ex qb⁹ pximus ifamari possit vel saltē diminui ei⁹ fama.Susurro aūt itēdit amicitiā separe vt dr puer.26. susurrone subtracto iurgia ꝯqescūt:⁊ iō susurro talia mala p fert de pximo q̄ pñt ꝯ ipz cōmouere aiuz audiētis. ſz illud Ecc.28.vir pctōr ꝯturbabit amicos: ⁊ i me dio pacē habētiū imittit inimicitia.vñ susurro iqn̄ dicit malū de alio dr detrahere.i hoc tñ dft a detra ctore qr nō itēdit simplr malū dicere. s3 qcqd sit il/ lud qd possit aiuz vni⁹ pturbar ꝯ aliū ēt si sit simplr bonū:⁊ tñ appareс malū iqn̄ displicet ei cui dr. Cri minator aūt dft a susurrōe ⁊ detractore q: crimina tor ē q publice cria alijs iponit vel accusando vel cō uitiādo qd nō pertinet ad detractorē nec ad susur/ ronē:qñ ē pctm̄ mortale.v.detractio.§.2.

¶ Quid ē grauius susurratio vel detractio .R.ſm .s.T.vbi.s.q pctm̄ i pximū tāto ē grauius q̄to p ipz nocumētū pximo ifert qd tāto mai⁹ ē q̄to ma/ ius ē bonū qd tollit :iter cetera vero exteriora bona peminet amicus qr sine amicis nemo viuere pōt vt p3 p ph3 i.8.ethi.vñ dr Ecc.6.Amico fideli nulla ē ꝯparatio qr ⁊ optima fama q̄ p detractionez tollit ad h⁹ max⁹ nec⁹ ē vt hō idone⁹ ad amicitiā habeat ⁊ iō susurro ē maius pctm̄ q̄ detractio ⁊ q̄ ꝯtume lia:qr amicus ē melior q̄ honor ⁊ amari q̄ hono/ rari.vt dicitur.8.ethicop.

t Abellio dr hñs publicū officiū scribēdi istru mēta ad faciēdā fidē.c.pen.de fi.istru. dr ēt publica psona.qr gerit officiū publicū.c.qm̄. ꝯ.de pba.qñq dr seru⁹ publicus.qr seruit publice ex ercēdo offi⁹ suū.ff.rē pu.sa.fo.l.2.in fi.⁊.c.2.de vsu. li.6.Itē dr notarius de symo.c.p.Qñq dr scrinia/ rius de rescrip.ad audiētiā:⁊ de here.c.si aduersus Item Tabularius.l.i.C.de tabul.l.x.

¶ Quis pōt facere aliquē tabelionē.R.q princeps ⁊ cui ipe cōmittit.Itē reges q nō cognoscūt supiorē ⁊ ciuitates q̄ habēt iura pricipū. vt papa.vt vult

Inno.i.c.cū p.de fi.istru.ꝛ Bar.i.l.ifamē.ff.de pu/ i.iu.iudi. Idē dō de alijs magistratibus.seu dñis iu/ risditionē habētibus respectu iurisdiciōis coꝝ ꝛ non solū plati i tēporalibus.sꝫ etiā i spiritualibus:ꝛ epo ł ecclesiasticis pōt clericū p totā suā dyocesiꝫ .x.q.i. regēda. Et duę honeste psone supplēt.d.c.qm̄.ꝯ.

2 ¶ Utrū notarij ɔstituti a talibus possint vbiqꝫ ɔfi/ cere istrumēta.ꝶ.hꝫ Pa.i.d.c.cū.p.ꝙ nō nisi i ter/ ritorio ɔstituētis.vñ creatus ab iperatorē nō ɔficiet i terris pape nec eꝯ.sed bene istrumēta ɔfecta in ter ritorio illius q eū ɔstituit valēt etiā extra ſm cōem opinionē vt nō Pa.i.d.c.cuꝫ.p.vtrū clericus possit eē tabellio.ꝟ.clericus.§.5.

3 ¶ Utrū religiosus si i seculo fuerat possit tale officiū exercere.ꝶ.ꝙ nō:nisi ꝯ hereticos.vt nō Jo. an.i.c. vt officiū de here.li.6.dicit tñ Guliel.i spe.ꝙ vetera poterit cōplere.sꝫ nō noua assumere.l.alienationes ff.fami.her.de iude.c.iudici. Quomō prohibetꝛ cle/ ricis ꝟ.clericus.3.§.3.

4 ¶ Utrū tabellio puniatꝛ si ɔficiat istrumēta de actu reprobato a iure.ꝶ.ſm Panor.in.c.i.de fi. instru. ꝙ sic.l.iubemus.C.de sa.san.ecc.glo. in.d.l.genera li. Et si scribit falsum istrumentū imunitatis punitꝛ igne.l.i.C.de imu.ne.ɔce.li.x.si vero scribat illicituꝫ instrumentū perdit manū.c.imperialē.§.scriba. de probi.alie.per fede.

5 ¶ Quā sciāꝫ debet habere.ꝶ.Bar.in.l.fi.C.de ta/ bula : ꝙ debet scire summā ꝛ similia q̄ pertinēt ad artē notarie alias imputabitꝛ sibi.nō tñ tenetur esse doctor. facit qd̄ nō Inno.i.c.cuꝫ in cūctis: de elec.ꝛ ideo parti tenētur restituere dānū qd̄ imperitia de/ dit.facit.l.illicitas.§.sicuti.ff.ō offi.psi.ꝛ nō Pa. in.d.c.i. Secūdū Aug.de Anch.i li.de ptāte pape. debet eē de legitimo matrimonio natus.debet etiaꝫ eē liber ꝛ nō seruus.C.de scrib.si tñ se gerit pro libe ro.valebūt istrumēta per eū cōdita.donec de verita te ɔstiterit.de quo Pa.i.c.sicut.ne de.vel mo.debet etiā iurare ꝙ fideliter exequatꝛ officiū suū.s.ꝙ ō his q̄ videbit ꝛ audiet ꝛ requisitus fuerit. sine diminu/ tione veritatis ꝛ sine comixtiōe falsitatis ɔficiet in/ strumentū:ꝛ iniūcta sibi secreta celabit. Et ꝙ super ꝯtu vsurario vel i fraudē vsuraꝝ inito nō ɔficiet in strumentū sciēter. Et ꝙ tenebit prothocolla de oībꝰ istrumētis.q̄ ɔficiet.vñ regsitus tenetꝛ tria exēplaria facere ꝛ dare vnū actori aliud reo ꝛ.3m̄.tenere p se i ɔthocolo cui magis creditur. Et ꝙ fidelis erit ei a quo cōstituitꝛ:ꝛ si sciret dānū eius tractari.per se vel per nūtiū reuelabit. Et ꝙ faciet instrumēta bona si de.remoto:odio:amore:ꝛc̄. Et quādo rogatꝛ cōpe/ litꝛ cōficere qꝛ hoc videtur cōtineri sub eius iuramē/ to:ꝛ ſm Hosti.solet requiri sub pena officij qd̄ si nō fecerit periurus videtꝛ ꝛ quilꝫ de populo eū require/ re potest.vnde dꝛ seruus publicus.qd̄ potest limita/ ri quādo executus fuisset per quinquēniū ꝛ haberet aliud officiū qꝛ tunc nō pōt cogi.l.i.C.de tabu.li.x.

De salario coꝝ qñ nō sūt salariati.posset dici sicꝰ de procuratoribus vel aduocatis ꝙ si sint iuste ꝛ hone ste cōsuetudines vel statuta municipalia seruentur. alias videretꝛ ꝙ ad arbitriū boni viri.maxime ordi narij reduci ōberēt vide.ꝟ.aduocatꝰ.§.15.17.ꝛ.18. ꝛ si faciat ꝯ istud iuramentū ꝛ sit notoriū ē piurus ꝛ isamis.vñ nō amplius valet testimoniū eius:ꝛc̄. Et tenetur de dāno ex sua causa secuto.

¶ Que requirūtur ad validitatē instrumentoꝝ.ꝶ. ꝙ.14.q̄ nō Pa.i.d.c.i.Pᵒ debet iponere pro inuoca/ tione nomen dñi.2ᵒ annū dñi.3ᵒ nōm̄ iperatoris i ter ris sibi subiectis vel regis vel pape.4ᶜ nōm̄ ɔsulis.sed istud nō seruatꝛ.5ᶜ locū ꝯctus. 6ᵒ mēses ꝛ diē.7ᵒ in dictionē.8ᵒ seriē facti.9ᵒ testes.10ᵒ signū ɔsuetū no/ tarij. 11ᵒ ꝙ ɔfecta legātur coram partibus. 12.ꝙ sit ɔstitutus notarius ab eo q hꝫ ptātē.13.ꝙ appareat ꝙ notarius fuit rogatus glo. i cle.vnica:de iur.iur. ꝟ.requisitio.14ᶜ ꝙ talis notarius sit habilis qꝛ si eēt excōicatus nōīe vel priuatus ptāte:ꝛ hmōi nō va/ leret:vide.ꝟ.littera:ꝛ.ꝟ.scriptura:ꝛ.ꝟ.pbatio q̄si p totū. Nō ꝙ si tabellio faciat formā istrumēti p ali quē ꝯiꝯētiū ordinarie:ꝛ deinde ipe redigat i publicā formā.ſm Spe.valet vt.41.q.2ᶜ.cū redēptor.ibi scri bendā dictauimus. Nō tñ dꝫ officiū suū delegare vt i aut.de tabe.vim̄ testamentū valeat in quo testator relingt aliqd nōīo.ꝟ.testamētū.§.6. 6

t Acere quō dꝛ ɔsentirꝛ q tacet.ꝟ.ɔsensus.§.2.

t Actus libidinosus quō est peccatū.ꝟ.cogita tio morosa.§.fi.

t Alia vide.ꝟ.pedagiū per totum:ꝛ ver.dñs .§.8.ꝛ se.ꝛ.ꝟ.infidelitas.§.2.ꝛ se.

Emere dicitur fieri q̄ rōe non regūtur quod

t dupl̄r fit.vno modo ex impetu volūtatis vel passiōis. Alio mō ex ɔtēptu regule dirigentꝭ ꝛ hoc proprie iportat temeritas.vñ videtꝛ ex ea ra/ dice superbie puenire q̄ refugit sub eē regule alieue: ꝑcipitatio aūt se habet ad vtrūqꝫ.vñ temeritas sub ꝑcipitatiōe ɔtinetꝛ q̄uis pcipitatio magis respiciat pm̄. Et procedit ex defectu ɔsilij ꝛ ē spēs imprudeu/ tie.hec.s.Tho.2ᶜ.q.53.arᶜ.2ᶜ.

t Emperātia:vide.ꝟ.sobrietas:ꝛ.ꝟ.ebrietas. Emptare hꝫ.s.T.2ᶜ.q.97. est expimentū su/

t mere de tēptato.verbis aut factis. expiendo an sciat.velit.aut possit.aliqd:ꝛ hᵒ sine apte vt Sāson.pponēs se tēptatorē.iudi 14.siue occulte sicꝰ xpꝫ tēptauerūt pharisei Mat.22.siue expsse vt cū experimētū illud itēditꝛ.siue iterptatiue vt si nō iten datꝛ expimētū.aliqd tñ agatꝛ.aut dicatꝛ qd̄ ad nihil aliud videatꝛ ordinabile nisi ad somē dū expimētū. Igitꝛ expsse deū tēptamus verbis cū i oratiōe ei col loquētes aliqd petimus ad dictū expimentū. factis vero.cū ea itētiōe aliqd facimus. sꝫ q̄si iterptatiue qñ deest quidē illa itētio.sꝫ tñ qd̄ dꝛ aut fit ad nihil aliud videtꝛ eē vtile nisi ad illud expimētū. Qñ ergo aliqs pp aliquā necessitatē.seu vtilitatēꝫ cōmittit se

diuino auxilio i suis petitionibus vel factis hoc nō est tēptare deū. sicut Paulus subsidia tēporalia ꝑtermittebat. vt verbo dei expeditius vacaret ⁊ soli deo initebat. vñ dr̄. 2. paralī. 20. cū ignoremus qd agere debeamus. hoc solū habemus residui vt occulos nostros dirigamus ad te. qñ vero hoc agit sine necessitate ⁊ vtilitate hoc ē interpratiue tēptare deū. vnde sup illud. deute. 6. nō tēptabis: dicit glo. ꝙ deū temptat q bñs qd faciat sine ratione cōmittit se periculo experiens vtrū possit liberari a deo.

¶ Ut tēptare deū sit semp pctm̄. R. bz. v. T. vbi. s. ꝙ qñ qs deū tēptat vt ipe experiat. ē semp pctm̄. qz hoc puenit ex ignorātia. vel dubio diuine pfectiōis: ⁊ directe opponit religiōi. cū ptineat ad irreuerētiā dei. Est tn̄ min⁹ ꝙ̄ supstitio. qz tēptās ꝓtestat tn̄ dubitationē: supstitiosus aūt errorē. Qñ vero qs sumit expimētū ptinētū ad diuinā pfectionē vt aliis demōstret nō ē pctm̄. sicut apl̄i petiuerūt. vt i noie Jesu xpi. fierēt signa. act. 4. Nec est tēptare deū cū subsit iusta necessitas.

Tempus bz iuristas. est duplex. s. ɔtinuū qd. s. ɔtinue currit. dieb⁹ feriatis: ⁊ nō feriatis. siue in pñtia ⁊ absentia. siue sit copia iudicis. C. de pscri. lo. tēp. l. fi. Et vtile. s. qd nō currit dieb⁹ feriatis: ⁊ absentie. dieb⁹ qb⁹ nō ē agēdi copia. sicut tp̄o ad eligēdū ē vtile. qz nō currit ipeditis. de elec. ne ꝓ defectu. vide glo. i de. vnica: de i inte. resti. Tēpus aūt puta anni qñ regrat ɔplectū. vel sufficiat iceptū. vide. R. etas. pn. ⁊. §. 1. Adde dictū Pa. i c. ad nr̄as: de regu. ꝙ i dubio iuris. tenēdū ē q̄ ad dignitates i qbus fauor ɔsideraf. ꝙ ānus icept⁹ habet ꝓ ɔpleto bm glo. ibi. qd tñ fallit i cpatu. vbi est speciale ꝙ sit ɔpletus. In obseruatiōe aūt regule. vbi est grauitas ⁊ labor: ⁊ sic odiū: exigit cōpletus. ar. c. qz in insulis: de regu. ⁊ sic intelligit. 20. q. 2. si in qualibet: ⁊. c. significatū: de regu. Regulariter debet eē cōpletus.

Testamētū bz Pa. i R̄ca. de testa. ē volūtatis nr̄e iusta sentētia. de eo qd qs post mortem suā fieri vult. cum heredis istitutiōe. l. i. iūcta glo. ff. eo. ⁊ bene dicit. iusta snīa. qz si ē iniusta. puta vult exheredare filiū sine cā. nō eē seruāda. 13. q. 2. si qs. Aut si pcipiat corpus suū iactari in mare. ff. de ɔdi. istitu. l. qdā suo testamēto. Uel ɔ bonos mores: vel pietatē: aut verecūdiā. l. cōditiōes. ff. de ɔdi. in sti. ⁊ l. filius ibidē. Item oz ꝙ istituat heres. qz sine eius istitutiōe. nō erit testm̄. vt Insti. de lega. §. ante heredis: ⁊ sic dr̄t a codicillo qz per codicillū nō pōt dari hereditas vel admistratio Insti. de codicil. §. codicillus. Uide infra. §. 12. ⁊ sequen. Nec cōprehēdit donatiōes causa mortis. q̄ est quasi qdā vltima voluntas: de quo. R. donatio causa mortis.

¶ Quis pōt facere testm̄. R. bz Pa. i R̄ca. ꝙ edictū de testamētis ē ꝓhibitoriū. oēs ergo possunt testari qui nō sunt ꝓhibiti expresse. Prohibet aūt. p. furiosus. seu mētecaptus qui nō bz lucida iterualla. c. fi. de testa. l. furiosus. C. qui testa. fa. nō pñt. Secūdo surdus ⁊ mutus a natiuitate. secus a casu si sciat scribere. l. discretis. C. qui testa. fa. non po. vbi dicat Bar. ꝙ surdus tm̄ pōt testari. sic mutus tm̄. Tertio non valens articulate loqui ita vt non possit exprimere nomen heredis. nec scribere. l. iubem⁹. C. eo. ti. Quarto ipubes. Insti. qbus non est per fa. testa. §. pterea. bm Pa. i c. Raynutius: de testa. l pn. puer quatuordecim annoꝝ testari pōt. Quinto filiusfamilias nisi de castrensi peculio. vel quasi i. c. lz de sepul. lib. 6. ⁊ l. pen. C. qui testa. fa. nō po. ꝙ limita vt. s. R. religio. §. 35. Sexto ꝓdigus cui ē iterdicta a iudice bonoꝝ administratio. l. is cui. ff. eo. ti. sz testm̄ añ factū valebit vt ibi. Septimo dānatus ad mortē nālē vel ciuilē vt sūt deportati etiā si fugiūt de manu iudicis vt. ff. eo. ti. l. ei⁹: ⁊ l. q vltimo suplicio: ⁊ ibi Bar. Et dānati ad perpetuos carceres. l. 2. ff. de publi. iudi. secus si eēt dānatus ad penā iferiorē puta ad truncationē manuū vel ad eruēdum oculū. vel hmōi. ⁊ R. iterdictum. p i pn̄⁹. xi⁸. ɔuenientia. Octauo manifestus vsurarius nisi prestet pauis cauptionē bm formā capituli ꝙ̄ꝙ̄ de vsu. lib. 6. vide. R. vsurarius. §. 5. pena. 6⁸. Nono excōicatus bm aliquoꝝ opinionē quā sequitur glo. i c. decernimus. de sen. exco. li. 6. sz ɔtrariū cōiter tenet: vide. R. excōicatio. p. §. 14. Decimo. Seruus. 13. q. 2. illud: ⁊ l. filius. ff. eo. titulo. vide aliquid. R. libertus. §. 2. ⁊. R. manumissio. §. 5. xi⁰. Quilibz religiosus q pfitet tria vota substātialia. c. ꝯ. de testa. 12. q. 2. nō dicatis. itellige put declarat R. religio. §. 35. ⁊ se. ⁊ pcedētib⁹. secus de his q nō pfitent: ⁊c. vt sunt heremite: ⁊ hmōi. 19. q. fi. §. ecōtra paulus. 12⁰. Hereticus qz oia bona sua sunt ɔfiscata ipo iure. c. cū bm leges: de here. li. 6. R. hereticus. §. 4. ⁊ se. ⁊. R. assassinus. §. 1. ⁊. R. excōicatio. 5. casu. 2⁰. §. 9. 13⁰. Dubius de statu suo vt̄ possit testari. l. de statu. ff. eo. ti. ex̄ captus a latronibus dubitat vtrum sit seruus. vel liber. vt in. l. in prin. ff. de le. iij. 14⁰. Obsides: itellige de illis christianis apud infideles datis. aut de illis qui erant captiui populi Romani. nō aūt de obsidibus qui dant ab vna ciuitate ad aliam vt legitur ⁊ notat in. l. obsides. ff. eo. tit. 15⁰. Dānatus ob carmen famosum seu libellū i iniuriam alterius qz etiam infamis efficitur. vt in. l. is cui. §. si quis ob carmen. ff. eo. ti. Bar. tamen ibidē ⁊ cōiter tenetur ꝙ ex alia causa infames nō prohibentur testari. 16⁰. Reus criminis lese maiestatis. l. quisquis. C. ad. l. iul. maie. 6. q. 1. §. verum. 17⁰. Qui est apud hostes captiuus. l. eius. ff. eo. titu. intellige istud de hostibus imperij Romani. 18⁰. Utroqz carens lumine: hodie tamen testatur dūmodo seruet quod notat in. l. hac cōsultissima. C. qui testa. fa. po. que sunt ista bz Ange. are. Insti. qui non est per fa. testa. §. cecus. p. ꝙ sint septem testes: ⁊ notarius. vel alius loco notarij. spāliter ad hoc vocatus. 2⁰ ꝙ pdictos corā se aduocet ⁊ manifestet ꝙ vult testari sine

scriptis. 3° q̄ i principio testamēti: ⁊ añ legata fiat istitutio heredis. 4° q̄ faciāt legata ⁊ fideicōmissa. 5° q̄ notarii manu oia scribātur i p̄senti testamēto. 6° q̄ predicti testes se subscribant ⁊ etiam tabellio. 7° q̄ tam a testibus q̄3 a tabellionibus vel ab alio teste loco tabellionis posito sigiletur. ita q̄ sint octo sigilla. octauo q̄ de his omnibus notarius faciat mentionem: fallit hec fm Bal. ibidem nisi testetur inter liberos. q: tūc sufficiūt duo testes. hoc idē seruādū est in codicillis cecorum. vt. d. l. hac ꝯsultissima. 19. Qui cardinales isecutus ē hostiliter vel percussit aut ceperit vel socius fuit. aut fieri mandauerit aut cōsiliū vel auxiliū dederit: vel fauorē. vel raptū habuit nec talis ex testō alioꝝ aliquid accipeꝛ pōt. nec ex successiōe. c. felicis: de penis. li. 6.

2 ¶ Utrū p̄facti qui testm̄ nō p̄nt facere possint dispo nere ad pias cās. R. q̄ nō p̄ri mi nec quarti filr nec quinti nisi de peculio castrēsi. vel quasi. fm Bal. in l. i. C. de sa. san. ecc. ⁊ nō i. d. c. l3: nec sexti nec septimi. nec octaui filr fm Bar. ⁊ idē dicit de quol3 decedēte i mortali: s3 Pa. i Rca i hoc vltimo tenet ꝯ ⁊ verius q: ecclesia recipit oblatiōes publicoꝝ peccatoꝝ nisi vbi specialr p̄hibeꝛ. vt p3 i glo. i. c. oblatiōes. 9. di. ergo fortius elemosinas. Nec. 10. nec. 11. nec. 12. nec. 16. nec. 17. De. 13. est dubiū h3 doc. s3 Pa. vbi. s. t3 q̄ possunt. Alij aūt q̄ sic etiā si loqui non possunt dū signis ānuūt. vñ Bal. ponit quoddā exēplū de quodā qui per signū apperuit librū. Quid si aliquis aliquē testari p̄hibuerit. R. ab eius hereditate erit repellēdus. vt. C. si quis. al. te. p̄hi. l. i.

3 ¶ Testamētoꝝ quot sunt spēs. R. due vna dr̄ testm̄ nūcupatiuū ⁊ sine scriptis: ⁊ ē illud i quo testatoris ⁊ heredis ⁊ legatoꝝ noia ⁊ oia q̄ i eo ꝯtinētur corā testibus nūcupāꝛ. i. manifestātur ⁊ dr̄ sine scripꝭ. i. subscriptiōe testiū: ⁊ alijs solēnitatibus q̄ requirūtur i testamēto i scriptis facto. de quo i. l. hac ꝯsultissima. C. de testa. ⁊ etiā q: sine oi scriptura inde facta pōt qs testari nūcupatiue. dūmō corā testibus ⁊ cōditione legitimis nūcupet heredē ⁊ suā explicet voluntatē. Insti. de testa. §. fi. Ideo si quis nō h3 notariū. aduocet legitimū numeꝝ testiū ⁊ explicet nomē heredis ⁊ alias istitutiones ⁊ legata ⁊ roget eos vt sint testes ⁊ valebit. Aliud dr̄ testm̄ i scriptis ⁊ istud pōt facere quis qñ vel vult q̄ testis vel aliquis nō sciat suā dispositionē. vñ requirit multa de substantia vt in. l. iubemus. C. de testa. ⁊ . d. l. hac cōsultissima: ⁊ nisi quis sit bene doctus. faciliter errabit in ipo cōdendo: de quo. s. §. i. 18. mō. Aduerte q̄ qs pōt relinquere sic dicēdo corā notario: ⁊ testibus volo q̄ heres meus faciat i oibus ⁊ per oia prout cōtineꝛ in quadā mea cedula scripta manu mea. que est apud talē religiosū ⁊ valebit h3 Alex. de Imo. in. l. stipulationū. §. illud. ff. de ver. obli. ⁊ Bar. i l. si ita scripsero. ff. de ꝯdi. ⁊ demō. rō q: l3 i testō nūcupatiuo debeāt palā nūcupari q̄ fiūt vt a testibus audiātur. l. heredes palā. i p̄n. ff. de testa. ⁊ in. l. iubemus. C. eo. ti. tñ q: paria sunt iplicite ⁊ explicite exp̄mere. d. §. illud. ⁊ . d. l. si ita scripsero ideo valet. Sed videat qui sic vult q̄ taliter lr̄a sua cognoscaꝛ vt nō sit dubiū de ea q: alr̄ eēt periculosū. Sed nō valeret istitutio heredis. si diceret instituo heredem illū cuius nomen i quadā mea cedula apud talem fm Bar. in. d. l. si ita scripsero quē sequiꝛ Bal.

¶ Quot testes requirūtur i testō. R. q̄ septē legitimi ⁊ q̄ sint rogati. vñ si testm̄ sine scriptis habeat minus q̄3 septē. vel nō sunt rogati. nō valet. l. heredes palā. §. pen. ff. de testa. fallit in testō ceci. vbi sunt necessarij. 8. In testō rustici i rure facto vbi plures nō possunt inueniri sufficiunt. 5. In testō facto iter liberos filr sufficiūt duo. h3 Bal. i. d. l. hac ꝯsultissima. In testō facto i p̄ntia iperatoris p̄cibus sibi porrectis vt audiat. sufficit vnus. An aūt notarius cōputeꝛ pro vno dicēdū q̄ sic. s3 cautius ē q̄ sint septem p̄ter eū. Insti. de testa. §. fi. de proba. c. qm̄: ⁊ in. d. l. hac cōsultissima: ⁊ . l. oiu3. C. de testa. In testō milit in exercitu. sufficiūt duo testes: ⁊ in bello prout voluit. l. milites. C. de mili. testa. vide. j. t. testis. §. 5. ⁊ ver. miles. §. i. 4

¶ Sed nūquid i foro anime valeat testm̄ factū corā duobus testibus solū. R. Pa. in. c. cū esses: de testa. tenet q̄ i dispositis ad pias causas tenet ⁊ i hoc cōiter ꝯcordāt doc. In alijs vero. s. nō ad pias causas. Pa. tenet q̄ vltra duos testes requiriꝛ p̄ntia sacerdotis parochialis. vel loco ei⁹ duo alij testes. aliter nō valet. nec requiriꝛ q̄ sint rogati vel q̄ sint masculi oēs vel q̄ hereditas sit addita. Quidā tenent idistincte q̄ valeat corā duobus qd̄ posset sustineri si nō subesset suspitio fraudis. q: tūc cessaret ratio legis: si vero sit suspicio fraudis videꝛ requiri solēnitas iuris ciuilis: ⁊ ad. c. cū esses: ⁊ . c. relatū. el. p̄ ⁊. ti. dr̄ q̄ h̄nt locū in terris ecclesie. vt patet ex eoꝝ subscriptione. Quidā vero dicūt simplr̄ q̄ i terris ip̄erij ad nō pias causas requiriꝛ solēnitas legis ciuilis ⁊ hec opinio ꝯsuetudine roborata videtur seruāda per. l. minime. ff. de legi. ⁊ fm istā opinionē vitatur correctio legis ⁊ ideo tenēdo. Pa. in. c. cum esses: de testa. in solēni repetitiōe post magnā disputationem cōcludit q̄ ecclesia iprobauit rigorem iuris ciuilis quatenus i testamētis exigebat septē testes ⁊ prouidit falsitati statuēdo q̄ adhibereꝛ presentia presbiteri parochialis: ex q̄bus elicit duas ꝯclusiōes p̄. 9̄. q̄ testm̄ coram duobus testibus ⁊ presbytero parochiali. seu coram quatuor testibus sine presentia presbiteri etiā nō ad pias initū ne dū in foro canonico. sed etiā in foro ciuili. roboris obtinet firmitatem. ex quo infertur correlarium q̄ iura ciuilia septem: vel quinq3 testes in testamētis de necessitate exigentia. hodie locum sibi minime vendicant. secūda cōclusio q̄ l3 valeat testm̄ corā duobus testibus ad pias cās cōditū. In alijs tñ si defuit p̄ochialis presbiteri 5

pñtia lz duo vel tres testes adhibiti fuerint ne dū in foro ciuili. sz ēt canonico pōt ipugnari ex quo iferř corrolarie quod validitatē testamēti non valet nisi ꝓprius sacerdos parochialis: ⁊c. hec ille. Nō tñ ꝙ si pia cā tractet corā iudice seculare terminari d̄bet ſm canones ⁊ nō ſm leges. ſm cōiter doc. ⁊ nō solū i terris ecclesie. sz ēt iperij. Et Innō. ⁊ .d. Ant. dicunt ꝙ si statuto caueř ꝙ nō valeat testm̄ vel vltima volūtas nisi positū in memorialibus vel registratū tale statutū nō valet i relictis ad pias cās: siř si statutū dicat ꝙ mulier nō possit testari sine volūtate cōsanguineoꝝ vt nō Pa. i. d. c. relatū. Et ex p̄dictis pꝫ ꝙ valet testm̄ ad pias causas lz i testō nō fuerit institutio heredis. vel nō addita hereditate vel nō facta isinuatōe testamēti. s. tm̄ tpe. vel vbi defuerit alia solēnitas iuris positiuř. Nam sufficit solēnitas iuris gētiū vel diuini vt i ore duoꝝ: ⁊c. Et nō ꝙ sic i relictis ad pias cās sufficiūt duo testes: ita ad reuocandū tale relictū. s. qñ pᵒ relictū fuit etiā factū corā duobus testibus ſm aliquos. Itē si voluntas fuit pfecta rōe volūtatis. sz nō publicata ꝑut testator voluit vt qz testator testm̄ manu sua scripsit volēs postea illd̄ redigi i publicā formā per tabelionē. sz morte vel furore p̄uētus ē. anteq̄ tabelio ⁊ testes venirēt valebit tale testm̄ quo ad pias causas. dūmō ꝯstet illā fuisse scripturā dicti testatoris ſm Bar. i. l. i testō. ff. de fideico. liber. qz lz nō sit pfecta volūtas ē tñ volūtas: ⁊ dicit se i facto ꝯsuluisse: ⁊ placet Pa. i. c. i. de succ. ab itesta. Et etiā i casu quo testm̄ adhuc nō fuisset pfectū. puta qz incepit facere testm̄ etiā p tabelionē ⁊ nō pfecit morte vel furore p̄uētus qz sufficit ꝙ legatū vel dispositio erat perfecta. puta qz trāsierat ad alia legata. Nā nō pōt negari quin hic sit cōsensus nālis: ⁊ sic fuit pfecta rōe volūtatis lz nō rōe solēnitatis: ⁊ Pa. dicit forte idē pōt teneri iter liberos per .l. si. C. fami. her. Et nō ꝙ ſm ꝯsciaꝫ dūmodo ꝯstet per duos testes tenet siue ad pias causas siue ad alia. Uide. ⁊. legatum. §. 7.

6 ¶ Qui sunt qui nō possint eē testes i testamētis. R̄. ꝙ oēs qui pro testibus reprobātur a iure vt. j. ⁊. testis. Itē i testō specialř nō pōt eē mulier. ff. de testa. l. q testō. §. mulier. de quo nō ſm Ang. de are. Insti. de testa. §. testes. ꝙ mulier i testō pagani regulariter nō pōt eē testis. vt ibi nec i ꝯtribus. sz i testō facto iter liberos i quibus nō requirūtur testes de solennitate: ⁊ i testō militis: ⁊ ad pias cās i oibꝰ his pōt eē testis ad hoc ē glo. ordinaria i. l. si. i. si. C. de codici. et quo iferř ꝙ cū hodie vt i plurimū apponař clā in testamētis. si nō valet iure testamēti valeat iure codicilloꝝ. ꝙ si mulier adhibeař i testē ꝙ si nō valeat vt testm̄: valebit vt codicillus. ⁊. testis. §. 13. Itē hermofroditus i quo p̄ualēt muliebria. l. q̄ritř. ff. de sta. ho. Itē ille cui ē hoc interdictū per statutū vel a iudice ⁊ generalř ſm Ang. cui ꝓhibeř eē testē i alijs negotijs. Itē seruus. secus de illo qui reputabař lib. Item ois qui hꝫ in ꝑtāte heredē sic pr̄ auus ⁊ filius. probātur hec Insti. de te. §. testes: ⁊. §. se. Itē qui nō est testamēti capax sic spurius testatoris. hereticus dānatus ad metallū ⁊ filius. Itē quos leges iprobos ⁊ itestabiles iubēt esse vt sunt de crimine famoso dānati: ⁊ muliebria passi. ff. de testi. l. ob carmen. Item legatarius nō pōt eē nisi quo ad q̄ōnē vertētē inter heredē: ⁊ extraneū. Insti. de testa. §. legatarius. sed quo ad factū suū iter se ⁊ heredē non pōt. ſm Ang. filius legatarij pōt eē testis. ⁊. testis. §. i. Itē fideicōmissarius generalis. nō pōt eē testis in testō. qz ē iure successor. vt. l. i. §. i. ff. ad trebel. idē dic i executore vltimaꝝ volūtatū. qñ aliquid sibi relinquiř i testō. Sed quid si istituař monasteriū an sui religiosi possint eē testes. Ang. Insti. de testa. §. sed neq. dicit ꝙ sic vt i. c. isup: de testi. sz qd i vila vel vniuersitate. dic ꝙ aut ex tali negotio resultat. cōmodū tā in vli q̄ꝫ i particulari ⁊ tūc illi de vniuersitate nō possunt esse testes qz testificarētur i cā ꝓpria particulari. ꝓ particulari vtilitate. qd̄ nō dꝫ fieri. l. oibus. C. de testi. ⁊ ibi doc. Aut resultat tm̄mō vtilitas i cōīe nō i particulari: ⁊ tūc illi de vniuersitate possunt eē testes qz qd̄ ē vniuersitatis nō ē singuloꝝ vt i. l. i tantum. §. vniuersitatis. ff. de re. diui. ⁊. testis. §. i. Quid si testator legat aliquid tabelioni ꝯficiēti testamētū nūcupatiuū qd̄ fieri pōt vt. C. d̄ testa. l. dictātibꝰ. nūquid ipse tabelio pōt sibi illud ascribere. R̄. Spe. in tit. de istru. edic. ꝙ sic. nec icidet i penā legis. cor. de fal. nec ob. l. 2ᵃ. C. de his. qui. sibi. ite. ascri. Illud. n. hꝫ locū i eo qui dictat ⁊ scribit testm̄. qd̄ d̄r in scriptis in quo nō publicāř corā testibꝰ q̄ ibi scribūř. cuius vires oēs depēdēt ex scriptura illa. secus in nūcupatiuo qd̄ fit hodie qz ibi fit scriptura solū ad memoriā nō vt vires testamēti depēdeāt ex illa: ⁊ tale testm̄ recitatur corā testibus iō nō ē tanta suspicio falsitatis: ⁊ hoc dicit expsse glo. i. d. l. 2. q̄ sic dicit dictasses ⁊ scripsisses: intellige de volūtate testatoris: secus si dictasses tm̄ qz tibi posset legari. Idē tꝫ Bar. i. l. i. ff. ad. l. cor. de fal. dicēs ꝙ opinio speculatoris ꝯsuetudine approbař: ⁊ praticař Bononie. Idē d̄r d̄ testibꝰ i. d. l. dictātibus. vbi d̄r i ter. Testibus etiā ad efficiēdam volūtatē adhibitis ꝓ suo libito qd̄ voluerit testator relinquere nō ꝓhibeř. nō ob. d. §. legatarius qz itelligitur vt dictum est.

¶ Ex quibus causis d̄r testm̄ nullū. R̄. ꝙ loquēdo d̄ testō nūcupatiuo ⁊ sine scriptis ex quatuor. ꝓ si testator nō erat habilis ad testādū. 2ᵒ si istituit heredem nō capacē vel nullū istituit heredē. 3ᵒ si p̄terijt iā nati quē istituere vel exheredare debuit. 4ᵒ si nō sit legitimus numerus testiū ⁊ rogatoꝝ. 7

¶ Qñ testm̄ tenuit sz tñ irritař: ⁊ rūpiř. R̄. ꝙ ex septē causis ꝓ qñ testator nō p̄uidit de posthumo qui post testm̄ ē natus. si tñ idē posthumus moreretur añ mortē testatoris testm̄ nō rūpiř quo ad effectū. Idē dic de quasi posthumis vt est arrogatus vt ille qui 8

tēpore testamēti non erat suus. sꝫ tēpore mortis sic. Item qñ cāz exheredatiōis iprobat heres suus ⁊ p sententiā rescindit. Item si testator patit capitis diminutionē nisi iterū fiat ciuis Romanus. vel sui iuris. Itē p. 2ᵐ. testm̄ primi reuocatoriū. Item si heres nō adiuit hereditatē. vel añ aditā decessit. vel cōditio sub qua istitutus fuit deficit: ⁊ similia: de quib⁹ Insti. quibus mo. testa. infir. per totū.

9 ¶ Utrū legata facta in testō nullo vel irritando debeātur. R. ꝙ qñ testm̄ ē nullū ex pteritione posthumoꝝ vel quasi vel rescindit per sniaꝫ pposita qrela de iofficioso. vel ꝯ tabulas sic legata debentur lꝫ istitutio nō teneat. C. de liberis. pte. aut. ex cā. silr dicendū si testm̄ rūpit ex falsa causa. vt puta. A. instituit. B. ⁊ substituit eidē. B. C. morit B. testator. A. facit aliud testm̄ dicens qꝛ heredes habere volui ⁊ nō possum: tu. D. esto heres. lꝫ. n. c. rūpat quātum ad istitutionem tñ legata debent. Si vero testm̄ sit nullū. puta qꝛ istituit heredē nō capacē. vel nullum qꝛ nō fuerūt testes debiti. tūc an debeātur legata est dſa iter doc. vt dictū ē. s. heres. §. 4. ⁊. 5. §. 5.

x ¶ Utrū vltimū semp valeat. R. s꞉ glo. i. c. lꝫ: de ꝯsti. lib. 6. ꝙ sic. alr. c. vltima volūtas. 13. q. 2. ff. de le. i. l. si mihi: etiā si de pō nō faciat mentionē. fallit i duobus casibus. pō i testō facto iter liberos. C. de testa. aut h° iter liberos. 2° cū ipe testator legē sibi posuit. vꝫ si fecero aliud testm̄ nō valeat nisi fecero mentionē de alio. tūc oꝫ faciat mentionē alr nō valeret vltimū. ff. de le. iii. l. si qs. Itē si. 2ᵐ. testm̄ sit sub cōditiōe q̄ ē ð ptérito vel pñti. puta istituo heredē titiū si semp. cōnius ē vel fuit ꝯsul tūc si cōditio ē vel fuit vera rūpit pᵐ si vero nō ē vera. nō rūpit. Si vero testm̄ sit sub cōditiōe futura tūc si cōditio est possibilis etiā si nō adueniat. rūpit pᵐ testm̄. silr si cōditio sit ipossibilis habet p nō adiecta: ⁊ rūpit pᵐ vt habes i. l. cū in. 2°. testō. ff. de iniusto. ru. te. Quid si qs velet cassare pᵐ. ⁊ nō vult facere. 2ᵐ. R. ꝙ nō pōt nisi iā post cōditū sit lapsuꝫ decēniū ⁊ corā tribus testibus dixerit nolle valere primū. C. eo. l. sancimus.

xj ¶ Utrū sit dare remediū pp qd̄ pᵐ testm̄ nō possit rūpi. R. Ang. de are. Insti. qui. mo. test. īfir. §. ex eo. dicit ꝙ nō i effectu. siue iuratū fuerit nō cōdere aliam volūtatē siue dicat nollo aliā volūtatē valere. nisi sit i ea iserta tota Aue Maria: ⁊c̄. siue dicat si contingat me aliā volūtatē cōdere ex tūc donatiōe iter viuos dono dicto heredi istituto bona mea vel centū siue dicat si ꝯtingat me aliud testm̄ facere ex nūc put ex tūc. dico: ⁊ declaro nō ēē mee volūtatis condendi testm̄: ⁊ iste ē salubrior modus q̄ fieri possit sm̄ Cy. ⁊ doc. i. l. sancimus. C. testa. tñ pōt reuocari

r

qꝛ semper pōt reuocari. primū: dūmō qñ hꝫ clausulā derogatoriā. fiat mētio de. d. clausula saltē i spē:

s

dicēdo q̄uis i pō sit clausula derrogatoria ꝙ aliud testm̄ facere nō valeā vel dixerim ꝙ nō erat mee intentiōis alr testari vel similia. Ista ē cōis snia doc.

Nō etiā ꝙ per posterius testm̄ iperfectū. vel aliam vltimā volūtatē nō solēnē non tollit primū vt. d. §. ex eo. ex quo Ang. ibi isert ꝙ lꝫ testator corā septem testibus dicat nō volo tale testm̄ meū valere tñ non tollit: ⁊ ē rō sm̄ Bar. i. l. si iure. ff. de le. iii. qꝛ ista volūtas nō est potens parare viā adeundi hereditatē de iure ciuili alicui. iō nō pōt tollere pᵐ testm̄ vt. l. cū i. 2°. ff. de iiu. ru. testō. 2° isert ꝙ i testō nūcupatiuo redato i scripturā nō pōt tolli p testatorē corā septem testib⁹: ⁊ h° verū nisi p cursuꝫ. decēnij qꝛ tūc nuda volūtate tollit ⁊ hoc si p testes idoneos nō min⁹ trib⁹. vel alr acta manifestauerit. vt. l. sancim⁹. ff. ð testa.

¶ Quid si testm̄ sit cū clausula i si. ꝙ si nō valet iure testamēti valeat iure: codicilloꝝ saltē vel iure cuiuscūq; alterius vltime volūtatis valere voluit ⁊ tenere. R. ꝙ si testm̄ patiat defectū vel iuris repugnātiā i his q̄ sunt de substātia eius nihil facit hec clausula nisi testet iter liberos sm̄ cōeꝫ opinionē. Si vero patiat defectū solēnitatis debite sic valebit iure codicilloꝝ. C. de codicil. l. si. dūmodo solēnitas sufficiēs codicillis sit apposita. s. quinq; testes. lꝫ non rogati: ⁊ sic legata in eo relicta debent. Insti. de codicil. i pn. Et istitutio q̄ erat i eo scripta lꝫ directa videat tñ i casu fidei cōmissi ꝯuertitur. l. scevola. ff. ad trebe. Et ab itestato aduenientes accipiēt hereditatē: ⁊ quasi rogati videātur: restituere tenentur istituto per fideicōmissum. ar. C. fideicōmissis. l. eā quaꝫ frater tuus. Et sm̄ Ang. de are. Insti. de codicil. Ista clausula duo operat. pō qꝛ apposita in testō secūdi nō validi tollit primū testm̄ quo ad legata. vt nō Bar. in. l. si iure. ff. de le. iii. 2° per id qd̄ dr̄ de. d. clausula. ꝙ operat repetionē legatoꝝ a venientibus ab itestato. vt nō glo. ⁊ doc. i. l. i. ff. eo. est verū quo ad eos qui sunt in primo gradu ⁊ nō quo ad alios. vnde si proxes ab itestato repudiāt hereditatem ⁊ sequens admittatur nō tenetur ad dicta legata. vt glo. singularis sm̄ Ang. in. l. non iustam. C. ad trebel.

xiij ¶ In q° dīt testm̄ a codicillo. R. ꝙ i. 8. pō. qꝛ i codicillis nō pōt fieri certa istitutio. sꝫ fideicōmissio. secus i testō. 2° qꝛ p codicillū nō admittit hereditas heredi. istituto p testū nisi i vno casu qñ i codicillo dicat heredē istitutū nō mereri volūtatē suā qꝛ tūc tāq̄ idigno aufert hereditas siue sit solus heres: siue sit vn⁹ de pluribus idē dico de oibus. si sic dicat oēs nō mereri. l. diui. seuerus ⁊ antonius. ff. de adi. lega. In reliqs vero fideicōmissis vel legatis i testō bene pōt p codicillū adimere. Insti. de adop. lega. p totū. 3° ꝙ exheredatio nō pōt fieri p codicillū. Insti. ð codi. §. codicillis. 4° heredi. pure istituto p testm̄ nō pōt cōditio adici i codicillo q̄ obsit sibi. Insti. ð codici. §. ⁊ directo. 5° qꝛ heredi istituto i testō nō pōt substitui⁹ directa i codicillo. lꝫ facta subtrahat ad fideicōmissionē. qꝛ vr testator rogare istitutū vt hēditatē restituat illi quem i codicillo substituit ei. l. scevola. ff. ad trebel. 6° qꝛ i codicillo sufficiūt. 5. testes etiā nō roga

ti.C.de codicil.l.fi.fallit b° i codicillo ceci de q°.ii.§.i. casu.18.sz i testó septé rogan d q°.ii.§.4.et i codicil lo testis pót eé mulier.sz nó i testó.l.q testó.§.mulier i testó.ff.d testa.v.testis.§.6. 7° qz pót qs decedere pluribus codicillis relictis validis nisi sibi cdicát.ff. d iur codici.l.diui seuerus.sz nó plurib° testamétis. 8° qz si qs dñ eét filiusfa.fideicómit uz i codicillis re liqrit et postea pfsa.decessent eadé volútate duráte valebút codicilli.hoc aút eé nó pót i testó.ff.de leg. iii.l.i.§.sz si filiusfa. Ex quibus pz q codicillus est quidá sine istitutióe dispositio vltime volútatis qz sicut testamentum ita codicillus morte confirmantur.C. de cadu.tol.l.vnica.

14 ¶ Utrú heredis istitutio possit comitti in alteri° vo lútate expsse.R.q nó.imo oz q ore ppio nomé he redis exprimat vel p ppriá scripturá.l.hac cósultissi ma:et.l.iubem°eo. Immo tenuit Jo.an. i addi. ad Spe.eo.ti.post Albtú papiésez q si qs ad iterroga tioné alterius.puta dicétis vis talé cstitueř heredé. R.sic nó valeret testm.quis glo. in.d.l.iubemus te neat ctriú:teneř tñ i.c.cú tibi eo.ti.q de eqtate cano nica valeret:limitát hoc distinguédo Bar.Inno.et Hosti.i.d.c.cú tibi:q aut cómittiř in volútate here dis.s.an voluerit eé heres vel ne et sic valet.l.verba hec.ff.de cdi.isti.aut cómittiř i volútate alteri° ab herede expsse.vt puta istituo heredé qué titi° volue rit et sic nó valet.ff.de here.isti.l.si qs sépronius:et.l. captatorias: si tñ qs ita diceret.cómitto oia bona mea arbitrio titij vel dispói titij valet et titius teneř distribuere i pias cás i quib° habemus regulá iuris humani.gétiú: et diuini q é q p oibus dispéseř i reli gioné diuiná vt petá elemosinis redimátur et sic di spensando nó pót velle aliud q volútas testatoris: sz si dispésaret i pphanis cú nullá habeat regulam posset.alio° dispésař.q sit volútas testatoris:et hoc seqř Bar.i.l.i.C.de sa.san.ecc.et Pa.i.d.c.cú tibi.

15 ¶ Que pena nó iplentis volútaté dfuncti.R.q aut est heres extraneus et sic perdit totá hereditatez de voto.c.lz.xi.q.i.siluester.de testa.c.si heredes. Si ve ro heres é filius tñc si hereditas é diuisibilis.amit tet solá rebuata sibi legitima.C.de fideico.aut.hoc ápli°. Si aút est idiuisibilis. puta qz ducat°regnú: et hmói sic totá pdet.d.c.lz.i fi.et hoc itelligo i dispo sitis i testó q ipo iure hñt auctoritaté vt sunt legata et substitutióes et hmói. In aliis auté nec° heres ser uare nó teneř vt si pcipiat filius q stét simul vsqz ad tale tps vel q nubat tali vel q nó nubat et hmói.sz si testator vult i hmói heredem obligare efficaciter addiciat pená:heredé dánádo in legato pstádo cá pene:puta detre heres meus esto:dato centú titio si tale qd non feceris:et é.q sic tenebit tale legatú dú mó qd pcipiř nó sit ipossibile vel turpe vel c legem. Insti.de lega.§.pene quoqz.Pa.in.c.si heredes:de testa.i glo.v°.sic distinguit dicens q si res legata é i patrimonio testatoris debet solui sine mora:ná do miniú adita illico hereditate tráfit in legatariú.l.si iber hó.ff.de lega.i.et.l.cú res. Idé dd i pecunia le gata:pót igiř cópelli ad soluédú legata. anni lapsu non expectato et hoc casu recte pót itelligi tex.d.c.si heredes vbi nulla sit métio de ánno nec q heres pri uatus sit hereditate.sz solú vult hoc q si heres non ipleuerit tépore debito eps debet iterdicere et seque strare oéz rem hereditariá vt sic idirecte satisfaciat volútati defuncti et maxime ad pias causas. Idem puto i relictis ad nó pias cás:qz iste tex.generaliter loquiř. Si aút heredes negligunt soluere legata ad pias cás vltra sex méses a tépore insinuatióis testi. cogútur postea soluere cuz oi emonuméto ide bitoz et iteresse:et hoc i pená negligentie vt i auť. de ecde. ti.i.§.si aút legatú.Illá qñqz epi sunt negligétes ad iterdicendú bona vel forte legata sunt occulta.vñ si heres differat solueř vltra sex méses icurrit illá pená nó tñ sequiř qn possit priuis cópelli ad soluédú vt di ctú est. Et si heres negat hec legata ad pias cás et pseuerat i negatióe vsqz ad sniaz cdénař maiori pena.vz vt soluat duplú.iste é tex.nó i.§.ité mixta. Insti.de actioni:et aliqd p Bar.i.d.auť.hoc ápli°:et de fideico. Si vero heres a tépore monitióis sibi fa cte p iudicé differat soluere vltra ánú qcúqz relictaz afficiř grauiori pena qz priuař tota hereditate et p uenit ad substitutos.seu istis applicař. Ité coheredi bus fideicómissariis:et c.sz q habeř i.d.auť.hoc ápli° et de hoc áno glo.d.c.si heredes:voluit facere men tioné.sz iste ánus nó dař p executióe testaméti. sed pfigiř ad icurrédú illá pená grauioré.sz vt dictú est poterit iudex añ lapsuz áni aliis remediis cópellere heredé ad executioné testi et sic pót itelligi tex.d.c.si heredes.vt pónat remediú sepatú a remedio auť. hoc

16 ¶ Quid si tacite istitutio heredis cómittař i ápli°. alterius dispói.R.q valet.l.illis istitutióes.ff.d here. isti.et.l.nónúqz.ff.d cdi.et demó. et eodé mó legatú pót tacite cómitti volútati alterius.ff.d le.ii.l.p°. sz nó expsse.ff.de le.i.l.captatoriis:et dř tacite alterius volútati cómittere sic. Instituo te heredem vel lego hoc tibi si titius capitoliú ascéderit. Expsse vero qñ dicit Instituo illú heredé qué titius voluerit vel le go tale quid cui sempronio placuerit.

17 ¶ Utrú istitutio possit fieri icerte psone.vt puta isti tuo heredé meú paupes xpi.R.sm glo.i.d.c.cú tibi q sic:et sm Bar.i.l.captatorias.C.de testa.melius eét etiá si aderet eligédos p priore talem:et hmói:et dicit q.d.lex loquiř qñ ius istitutióis cferř in volú tate alterius.sz nó qñ electio psone solú vt i casu no stro:et ideo nó est cótraria.

18 ¶ Utrú istitutio heredis possit fieri sub conditione. R.q sic.dúmó nó instituař ad tempus certú.vt pu ta vsqz ad pasca vel ad tres annos quia non valet talis conditio : et vitiatur non tamen vitiat vt In sti. de here.consti.§.heres : sed ad incertum potest. vt puta donec vixerit.vel talem constituo postquaz

fuerit absolutus ab excõicatiõe.ff.de here.isti.l.i tẽ/
pus:fallit i milite q põt istituere etiá ad tẽpus certũ
.l.milites ita.ff.de mili.test.hic ẽ aduertẽdũ ꝙ istitu
tus heres ad diẽ certũ alio herede non dato semper
erit heres.vt i.l.hereditas ex die.ff.de here.isti.ꝛ idẽ
dic qñ istituit ad diẽ icertũ q: nemo ꝑ parte põt de/
cedere testatus ꝛ pro parte itestatus.l ius nostrũ.ff.
de reg.iur.hoc tenet Jo.de Jmo.Bal.ꝛ Ang.i.d.l.
hereditas.Jdeo si quis istitueret heres donec viuerit
alio nõ dato herede erit perpetuꝰ:hoc firmat Bal.
ꝛ Salicetus i.l.extraneũ.C.de here.ꝯsti.Pau.d̄ ca/
stris i.l.certi.C.de testa.mili.ꝛ lꝫ Bar.i.d.l.heredi
tas teneat ꝙ si testator a perte voluerit vt nõ eẽt he
res nisi i vita vel vsqꝫ ad talẽ diem ꝙ nõ erit perpe
tuus tñ cõiter doc.tenẽt ꝯ eũ:ꝛ Dy.i.l.si qs ita he/
res istituat.excepto fundo.ff.de here.isti.ꝛ Bal.ꝛ
Ang.i.d.l.hereditas:ꝛ ẽ verius q: testator non põt
ius acrescẽdi ꝓhibere nec respectu rei.nec respectu tẽ
poris.q: cã testati trahit ad se causam itestati.q: di
gnior.d.l.hereditas:facit.l.si miles vnũ ex fundo.ff.
de testa.mili.ꝛ ꝓbat i.d.l.si quis.Jn legatis tñ põt
ꝓhibere ius acrescẽdi ꝛ ita loquit.l.dño.ff.de vsuf.
secus i hereditatibus vt i.d.l.si qs:vbi istitutus exce
pto i fundo detracta mentiõe de fundo hꝫ totá he/
reditatẽ ná testator nõ põt facere ꝙ iura nõ valeát
i suo testõ vt i aut.vt cũ de appel.cogno.§.ceterũ.
Posset tñ dici ꝙ i ꝯscia opinio Bar.ẽ vera in eo q
erat simplex ꝛ hec ignorabat secus i eo q hác dispo
sitionẽ iuris sciebat q: videt voluisse qd̄ ius volebat
Jtẽ dic ꝙ põt istitui sub ꝯditione dũmõ cõditio sit
possibilis:ꝛ honesta:excepto filio qui nõ põt institui
sub oi cõditiõe sed sub illa q̃ ẽ in ptãte istituẽtis vt
i.l.suus quoqꝫ.i pñ.ff.de here.isti.Jllã ꝫ nõ põt filius
grauari i debito bonoꝝ subsidio.C.de ioffi.testa.l.
qm̃ i prioribus.Si quis istituat aliquẽ cũ ista cõdi/
tione si decesseris sine liberis.vel si nõ nupserisvel si
nõ itraueris religionẽ oẽs habẽtur pro nõ adiectis
.c.in pñtia:de proba.ꝛ ibi Pa.
19 ¶ Utrũ posset fieri istitutio heredis i certa parte.R.
ꝙ sic:sꝫ si alius istituit heres i vniuerso erit talis po
tius legatarius qꝫ heres.l.quotiẽs.C.de here.isti.§.
heres pñt tñ plures istitui equis portiõibus.Justi.
de here.isti.§.si plures.Nõ hic ꝙ istitutis pluribus
heredibus distributio fideicõmissoꝝ i casu i quo ac/
crescit heredibus nõ fiet hꝫ distributionẽ reꝝ i quas
erãt istituti.sꝫ sm̃ partẽ istitutoꝝ equalr nisi volun
tas defuncti manifeste ꝯdicat vt.l.quotiẽs.§.si duo
.ff.de here.isti.ꝛ.l.nũqꝫ:ꝛ.l.quotiẽs.ff.ad trebel.
20 ¶ Quot modis fit istitutio heredis.R.duobus mo/
dis.s.directe ꝛ obliqꝫ:directa nõ põt fieri nisi i testõ
ꝛ ẽ qñ verbis rectis vel obliquis recto iure istituitur
heres ad quẽ vult testator hereditatẽ suã siue illud
i quo istituit puenire ꝛ illud capere nullo mediante:
obliqua vero istitutio siue fideicõmissaria hereditas
relinqui põt testõ ꝛ codicillo:ꝛ fit cũ rogat i codicil
o heres istitutus i testõ vel heres ab itestato veniẽs
vt hereditatẽ restituat alteri:is.n.cui restituit here/
ditas erit heres ꝑ fideicõmissũ.Justi.de codicil.§.
pen.ꝛ d̄ fideicõ.here.§.pen.vide.v.substituꝰ ꝑ totũ.
¶ Qui aũt dicãtur heredes sui:necessarij.vel extra/ 21
nei.dic ꝙ heredũ alij sunt necessarij tñ.Alij sunt sui
ꝛ necessarij.Alij extranei:heres necessarius ẽ seruus
qui istituit heres a dño suo.ita tñ si ꝯsequat heredi
tatẽ ꝛ libertatẽ simul ex dñi testõ vt q: tpe testamẽ
ti ꝛ mortis erãt i dñi ptãte.sic etiã ignoratus ꝛ inui
tus fit liber:ꝛ heres.vñ velit nolit tenet hereditatẽ
etiã suspectã adire:ꝛ iõ dr̃ necessarius.Sui ꝛ neces/
sarij sunt liberi qui sunt i ptãte testatõis tẽpore mor
tis vt filijfa.ꝛ descẽdentes ex masculis.filij vero filie
sunt i ptãte pris eoꝝ:ꝛ aui pñi.dicunt iõ sui q: do
mestici ꝛ viuo pre quodãmõ extimantur dñi.Jdeo
vero dñr necessarij q: de iure ciuili cogebãtur here/
des fieri.sed de iure ptorio pmittit eis ab hereditate
abstinere si velint.Extranei heredes sunt qui nõ sũt
subiecti iuri testatoris sic filij emãcipati ꝛ liberi etiã
a matre istituti vocãtur extranei q: femine nõ hñt
liberos i ptãte:ꝓbãtur hec isti.de here.qua:ꝛ di.in
prin.ꝛ.§.sui aũt:ꝛ.§.ceteri.Jtẽ heres alius ẽ testa/
mẽtarius vt qui ẽ i testõ scriptus alius legitimus vt
is qui ipso iure ꝛ sine testõ.defuncto succedit.Alius si
deicõmissarius cui ex fideicõmisso ẽ hereditas reli/
cta.Alius ẽ substitutus.s.qui alij substituit heredi.
¶ Utrũ cũ vir facit testamẽtũ ꝛ legat vxori certum 22
quid.hoc facto ꝙ si mutaret testm̃.siue nõ.ista vxõ
iure donatõis iter viuos debeat habere certã domũ
quã sibi legauerat:ꝛ demũ mutauit testm̃ nulla fa/
cta mentiõe de dicta donatõe.an mulier debeat ha
bere dictã domũ.videt ꝙ nõ.l.stipulatio.ff.d̄ verb.
ob.ꝯriũ videt verũ q: ista donatio ẽ pñs ꝛ pura q:
dicit siue mutauero siue nõ:ꝛ iõ non a posita pena
testamẽti mutari videas tñ q: nisi aduenerit nõ cõ
firmat morte ꝛ sufficit ꝙ iteruenia t traditio tẽpore
donatiõis.vel postea viuo donãte.ff.de dona.inter
vir.ꝛ vxo.l.pãpinianus:alias icipit si quis ꝑ vxo/
re:ꝛ ar.i.l.z.C.si quis alteri vel sibi hic Bal.vbi.ẽ.
vide ad materiã.v.executor.v.heres.v.hereditas.
v.legitiꝰ.v.filiꝰ.v.donaꝰ.v.substituꝰ:ꝛ.v.execuꝰ.

t Estes possunt eẽ oẽs qui nõ ꝓhibẽtur.est.n.
edictũ ꝓhibitoriũ:extra eo.c.i.i glo.ꝛ sex sunt
attẽdenda i testibus q̃ his.v.cõtinẽtur.Con
ditio:sexus:etas:discretio:fama:fortuna:fides in
testibus ista requires.Cõditio.s.an sit seruus vel li/
ber.Seruus.n.repelit a testimõio q: sepe metu dñi sup
primit veritatẽ de ver.sig.seruus.§.testes.fallit tñ cũ
d̄ facto serui qrit nõ tñ ꝑ dño.vel ꝯ dominiũ vt i.§.
itẽ i criminali.4.q.3.silr admittit i defectũ testiũ.sꝫ
cũ tormẽtis.vt i.d.§.itẽ i.v.itẽ serui.Secũdo requi
rit sexus.q: femina nõ admittit i criminalibus.33.
q.5.mulierẽ:ꝛ.d.§.testes.Jn ciuilibus ãt bñ admit/
tit.15.q.3.§.ex eo.silr i criminalibꝰ mulier admittit

qñ ciuiliter agitur de crimine:ꝛ ꝯ clericos infama/
tos de adulterio i modū iquisitiōis seu exceptionis.
extra eo.c.qñ:ꝛ glo.ꝛ.c.tā lr̃is. Nō admittif i testa
mentis. Insti.de testa.§.testes. i codicillis aūt sic vt
nō glo.ꝛ Bar.i.l.fi.C.de codicil.de quo .ē.ꝟ.testa
mentū.§.6. Admittif etiā ꝯ hereticos:ꝛ i crimini/
bus exceptis.vt symonia.c.tāta:ō symo.vide Pa.
i.c.qñ:de testi.vbi dicit ꝙ i criminibus exceptis fa/
ciūt plenā ꝑbationē.alr̃.c.i fidei fauorē:ō here.li.6.
ꝛ.c.i.de testi.ꝛ ꝑ tuas:de symo.cl.i. ꝛ cōiter admit
tif vbi nō repif ꝓhibitū expsse:vide.ꝟ.iudiciū.§.9.
Tertio requirif etas qꝛ minor.14.ānis nō admittif
etiā i ciuilibus.4.q.3.c.i. Nō tñ ꝙ lꝫ dictū ipuberis
nō faciat plenā fidē.facit tñ plenū iditiū ad tortu/
rā:i criminalibus aūt nō admittif minor.20.annis
.d.§.i criminali.ꝟ.itē i testimonio:sꝫ nūqd poterit
pubes testificari de his q̄ vidit in ipubertate .R̷. ꝙ
si erat doli capax qñ vidit poterit.ar. Insti.de inti.
stipu.§.pupillus.ff.de nego.ge.l. in negotijs: alias
non:hec nō.37.di.relatū. Quarto requirif discretio
qꝛ furiosus ꝛ mente captus a testimonio repellunf.
sicut ab officio iudicādi.3.q.7.§.3.ꝛ hoc nisi habeat
lucida iteruala.vt.ff.ō testa.l.q testō.§.nec furiosus
Quinto fama vt sit bone fame nā infames a testifi
cādo repellūtur de testi.c.ꝑterea. Sexto requirif for/
tuna.s.vtrū locuples vel egenus.d.§.i criminali.ꝟ.
itē testiū.vbi eēt periculū subuersiōis. Septimo req
rif fides qꝛ īfidelis ꝯ fidelē nō admittif.2.q.7. si he
reticus. Sūt ꝛ alia q̄dā ꝯsiderāda ꝑ vtrū sit inimicus
eius ꝯ quē refert testimoniū vel amicus eius ꝑ quo
testificaf.4.q.3.testes.ꝟ.ideoqꝫ. Itē obscuri ꝛ igno
ti nō admittūtur vel solū admittūtur cū tormentis
aut verberibus vt in auf.de testi.§.sancimus.col.7.
Itē nec executores negotiorū vel ꝓcuratores q i ipa
cā fuerūt actores vel respōsales:nec etiā q fuit ꝓcu/
rator vel aduocatus i priori iudicio nō recipif i te/
stē.c.Romana.e.li.6. Prosoneta pōt cōpelli ad te/
stificādum i illo ꝯctu i quo fuit mediator ꝯsentiente
vtraqꝫ parte aūt de testi.§.qñ vero:vtraqꝫ autem
parte ꝯdicēte nō admittif ꝯdicente vero vna parte
ꝛ alia volēte nō pōt cōpelli.volēs tñ testificaf:de q̄
habes glo.i.c.i.de testi.li.6.i.ꝟ.ciuiliter.

1 ¶ Utrū quis possit admitti ad testimoniū i sua cā.
R̷.nō.neqꝫ principalr̃ neqꝫ secūdario .C.eo.l.oib⁹.
vñ venditor i cā rei vendite nō admittif ꝑ ēptore.
qꝛ cā ꝓpria venditoris esse videf nec venditor in cā
pignoris ꝑ creditore:vt.ff.de ap.l.ab executore.fal/
lit hoc i legatarijs ꝛ fideicōmissarijs qui ferūt testi/
moniū in cā testamenti cū agif de hereditate nō de
legatis.vel fideicōmissis suis. bñ tñ pñt scribi ꝛ eē
testes i eo testō i quo aliqd sibi delegaf.vt.C.de te/
sta.l.dictātibus.ꝟ.testm̄.§.6. Itē fallit i collegijs ꝛ
corporalibus i qbus singulares ꝑsone ꝑ cā vniuersi
tatis ferre possunt testimoniū.i 4.q.2.sup prudentiā
extra eo.c.isup.ꝛ.c.cū nāntus:ꝛ i.d.c.cū insup. dicit
Pa.ꝙ nō solū clerici ecclie i ciuilib⁹ ꝛ alijs testit vo
ꝯficiētib⁹ sꝫ ēt ꝑlat⁹ pōt testificari i cā ecclesie dūmō
ꝑ se cāꝫ illā nō ꝓmoueat:ꝛ nimirū qꝛ pōt esse iudex
i facto ecclesie iue.2.q.7.si qs:fortius ergo pōt eē te/
stis ꝛ hoc iō qꝛ cause vniuersorū si sunt singulorū ꝛ
si cōmodū ꝯtingat singulos:12.q.2.q manumittif ꝛ
h⁹ nisi fuerit actores vl̃ respōsales vt dictū ē.ꝟ.testm̄
.§.6.ēē.si.hic habes quō notari⁹ pōt eē legatari⁹.
¶ Ut̄ i cā cōi duorū alter admitti possit ad testimō̄ 2
R̷:nō.qꝛ cā cōis duorū vtriusqꝫ ē:ar.ff.ō ri.nup.l.illō
ꝛ idē i socio criminis ꝛ particepe.d.§.itē i crimina
li.ꝟ.item liberi.ꝛ.c.veniēs.eo.nec obstat.c.qñ:eo.
Nā illud speciale i cā denūtiatiōis.vel ibi admittū
tur socij criminis ad presumptionē.c.significasti:de
adul.credif etiā socijs criminis i exceptis vt i crimi/
ne lese maiestatis ꝛ i crimine heresis ꝛ hmōi.
¶ Ut̄ parētes vel liberi possint pro vel ꝯ ferre testi/ 3
moniū.R̷.generalr̃ ꝑ rectā lineā ascendētes ꝑ vel ꝯ
se:idonei testes nō sunt.d.§.itē i criminalibus.ꝟ.itē
testis:ꝛ.ꝟ.itē parētes:ꝛ.ff.eo.l.testis. Idē ō matre.
sꝫ tñ ābo parētes i casu admittūtur ꝑ filio.s.dū q̄ri
tur de etate vel natiuitate.c.trāsmisse:ꝛ.c.ꝑ tuas: q
si.sint leg. Itē vbi agif de ipedimēto rōe ꝯsanguini
tatis eo quotiens. Ceterū si agif an sit ꝯctū matri̅
vel nō.tūc mater ē suspecta si vir sit supior diuitijs
vel genere.c.sup.eo.el.2°.eo.ti.vbi.n.matri̅ ē ꝯctū
nō sepaf nisi ꝑ legitimos testes:vt.d.c.sup eo. i glo.
Itē pr̃ ꝛ filius i eodē testō possunt eē testes. sicut duo
fratres.d.§.itē i criminali.ꝟ.itē pr̃.ꝛ.ꝟ.item duo.
Quedā tñ ꝑsone sunt q̄ aduersus ꝯiūctos suos.testi/
ficari nō cogūtur.vt aduersus socrū. generū.vitri/
cū.priuignū.sobrinū.sobrinā:sobrine natū.cosqꝫ q i
prio:i gradu sunt. Itē aduersus patronū ꝛ patronā
ꝛ liberos eius.vt i.d.§.itē cū ali. ꝟ.itē lege. Itē de
domo actoris vel accusatoris testes nō debēt ꝓdu/
ci.3.q.5.per totū. Itē testificari ꝯ clericos i crimina
li cā.viles ꝑsone.2.q.i.l primis. qꝛ testificatiōes ꝛ ꝓ
batiōes i cā criminali debēt eē apertissime: vt.l.sciāt
.C.de ꝓba. Itē testes singulares nō ꝓbāt ꝑ se sine ꝑ
sumptiōibus ꝛ adminiculis alijs.de elec.bone.el.ꝑ.
¶ Quid si duo vel tres testes viderūt ꝑ foramē virū 4
ꝛ mulierē secū miscētes vtrū ꝓbef idē actus:an sint
singulares ꝑ eo ꝙ vnus vidit post aliū ꝛ non simul
Bal.dicit ꝙ probāt qꝛ nō ꝑsumif pluralitas actuū
ꝛ ita tenet Cy.i.l.hac ꝯsultissima.de testa. ꝛ Spe.i
ti.de testi.vbi dicit ꝙ testes existētes iuxta parietem
vel cortinā de auditu fidē faciāt vt i.c.ꝑterea.de te
sti.ꝛ ibi nō glo. Idē tꝫ Hosti.ponēs ex̄ i.q.facti:q
dā tabernarius subtraxit dñe sue ciphū argenteum
quē nolebat restituere nec i pñtia testiū cōfiteri lꝫ in
pñtia ipius mulieris nō negaret. Mulier illa nota/
riū ꝛ quosdā testes posuit post parietē ꝛ tabnarius
ignorantē hoc iduxit ad ꝯfitendū sibi ꝙ subtraxe/
rat ꝛ ꝓmisit restituere quo audito mulier rogauit
tabelionē ꝛ testes sup ꝯfessiōe tabernarii quasi ve/

lit q̄ ꝯfessio possit ꝓbari p̄ testes lꝫ ipi nō viderint p̄sonā loquentē q̄d est no. sm Pa.i.c.ex lris: de cō sue. Idē voluit Bar.post glo.i.l.2.§.idē labeo.ff.d aqua plu.ar.ꝛ facit ad.q.nūqd ceci pōt deponere sup verbis deponentiū si bꝫ notas voces eoꝝ: vide bonā glo.i.c.testes.3.q.9.vide etiā Pa.i.c.cū cāꝫ:d testi. Et scias q̄ cōiter tenet p̄ legistas q̄ speciale sit i testō.nō.n.valet testimoniū nisi testes viderit ꝛ audierint testatorē loquētē vt ē tex.i.l.si nō speciali.C. de test.foꝛte iō est q: vox testatoris ꝓpter ifirmitatē solet mutari. Nō q̄ sacerdos nō debet eē testis in instrumētis ꝯfectis totalr inter seculares.14.q.2.q̄ꝫ. q̄d itelligit de honestate nō de necessitate: ꝛ aduerte q̄ tria detrahāt fidei ipius testis. Si variat: si vacillat: si negatiuā probare ꝯtendit.c.cum in ecclesia: de cā.posse.ꝛ ibi Pa.ꝫ.§.6.

5 ¶ Quot testes i qualꝫ cā sufficiāt. R̄.i testamētis ꝛ codicillis quot reqrātur vide.ꝟ.testm̄.§.4.ꝛ.13. In donatiōe cā mortis requirūtur.5.C.de dona. causa mor.l.fi.vide.ꝟ.donatio.2.cā mortis.p.un.ꝛ.§.2. ꝛ ibidē quō etiā i legatis requirūtur.5. Silr i ꝯctu q̄ excedit librā auri facto i scriptis ab ipertis i ciuitate.C.si certis.Pe.auf.si nouo. Idē i eo q vult ꝓbare solutionē debitj ꝯcti i scriptis.C.eo.l.testiū. In purgatiōe canonica ꝑbyteri:reqrūtur.7. In dyaconi. tres: dyacones. Subdyaconi vero ꝛ alij inferiores pñt sola manu se purgare.2.q.5.isumma. In purgatiōe epi reqrūtur.12.2.q.5.oibus.i fi. Eps cardinalis nō debet cōdēnari nisi.72.testibus: ꝑbiter cardinalis cū.64.dyaconus card.cum.24.subdyaconus ꝛ alij iferiores cardinales cum.7.vt.2.q.4.ꝑsul.ꝛ.c.se. Regulare aūt est vt i oꝛe duoꝝ vel triū stet oē verbū: si mō sunt oi exceptiōe maioꝛes.d testa.c.cū eē. ꝛ.c.relatū.ꝟ.testm̄.§.4.ꝛ.5.Et nō sm Pa.i.c.lꝫ:d testi.q̄ qñ tex.d.c.ꝑsul.requirit.72. ad ꝯuincendum cardinales ꝛ similia loquūtur de testibus diminutis alias sufficerent duo testes.

6 ¶ Utrū testes singulares probent regulariter. R̄.bꝫ Pa.i.c.bone:el.ꝑ.de elec.q̄ nō.rō q: diuersitas temporꝫ pōt inducere diuersitatē rerū.vt in.c.i p̄sentia: de ꝓba.ꝛ dr̄ testes singulares qñ deponūt super diuersis factis.ita q̄ qlꝫ est singularis i facto suo respectu obiecti: sed qñ obiectū de quo deponunt fuit repñsentatū sensibus testiū eodē tēpoꝛe tūc sunt cōtestes ꝛ nō singulares q: tūc videt deponere de facto eodem.cōcoꝛdat huic sententie tex.in.c.cū dilecti.d elec.ꝛ.c.tā lris.de testi.limita tñ q̄ testes singulares non probant prout limitat glo. in .l. ob carmen.ff. de testi.ꝛ Ang.in disputatione q̄ incipit. Anstensis miles: ꝛ q̄d nō glo.3.q.8.nihilominus: verū quādo actus nō habet ꝯtinuitatē. q: si habet cōtinuitatē. puta foꝛnicatio ꝛ per foramen vnus pōt aliū videre valet testimoniū: facit .c.testes ꝛ per Inno.ꝛ Jo. an.in.c.qualiter: ꝛ quādo.el.2.d accu. vbi patet q̄ possidens rē pōt probare per testes singulares: ꝛ sic dic i sitibus.ꝫ.§.4.ꝟ.ꝯfessio delicti.§.xi.hic diffuse. Sed nūqd plures testes singulares plus probant q̄ꝫ vnus solus. R̄.q̄ si discoꝛdāt i aliq̄ ita vt aliq̄ mō sint ꝯrij.tūc mın̄ ꝓbāt.imo diminuūt. Si aūt nō discoꝛdāt faciūt mai⁹ iditiū.et si nō ꝓbēt sufficiēter.

¶ Utrū vnus testis sufficiat. R̄. regulare est q̄ vox vnius vox nullius.c.veniēs.i fi.eo.ti.ꝛ.c.cū a nobis. eo.ti.ꝛ.c.qñ:i fi.d ꝓba.tñ sunt casus i qb⁹ valet: ut i papa.d.c.a nobis. Itē de ꝯsuetudine curie staf dicto Cardinalis de his q̄ dicta uel acta sunt corā eo. vt nō Hosti.de app.ꝯstitutis. el.2. Item i his i quibus nulli paraf ꝑiudiciū ꝛ vbi agif ad petm̄ impediendū.facit.c.sup eo.el.2.eo.ti.ꝛ nō glo.i.c.nuper: eo.ti.ꝛ.2.q.i.multi: ꝛ iō vnus ipedit matrimoniuꝫ ꝯhendū. Itē valet de ꝯsensu partiū. Itē vbi testator mādauit stare sup aliqb⁹ dicto alicui⁹ quē dicat isoꝛmatū de sua intentiōe.q: nihil pōt ei opponi vt nō Bar.i.l.teopōpus.ff.de dote.ple.ꝛ nō Pa. i.c.i nomine dñi eo.ti. Itē q̄ quis sit ꝯfessus.c.testimoniū: eo.ti. Itē de monitiōe charitatiua facta.2.q.i. si peccauerit: eo.ti.c.in oi. Itē sup ꝯscia alicuius.c.tā lris. eo.ti.§.fi.de homi.c.significasti. el. ꝑ. §.fi.ꝛ multis aliis sitib⁹: ꝛ i dicto vnius cū fama.d.c.tā lris: ꝛ.c. veniēs: ꝛ.c.mulieri: de iur.iur. Et nō sm Pa.in.c.i. de deposi.vltimo nō.ꝛ i.c.i. de ꝯfe.ꝑ.nō.q̄ vnus bonus testis oi exceptiōe maioꝛ.i.qñ nō est notatus in aliquo facit iditiū sufficiēs ad toꝛturā ꝛ bꝫ.c.i.d.c. ꝑ.qñ doc.dicūt ꝯrū debēt itelligi qñ est vtcūqꝫ bonus.sꝫ aliquo mō notatus. Et dicit Pano.i.c.fi.de succes.ab inte.q̄ in re ardua non defertur in supplementum probationis.

8 ¶ Quō debent testificari. R̄.ꝑ.testes debēt iurare dicere veritatē quā nouerūt.3.q.9.hoꝛtamur: nec admiscere falsuꝫ.nec de suo aliqd addicere.3.q.9.pura. Itē nulli testi credif nisi cū iuramēto extra.eo.nup. ꝛ.c.fraternitatis: ꝛ.c.tuis: vbi dicit Pa.q̄ etiā epo nō credif vt testi sine iuramēto nec alteri i ꝑiudiciū tertij.excepto papa: pōt tñ a parte remitti. Et debēt testes sigilatim in secreto examinari. sed iurare tenent pñte parte aduersa.c.in noīe dñi: ꝛ.c.venerabili.eo.ti.nisi pars sit cōtumax.ibidem. Nō debent recipi oꝛdinarie ante litis ꝯtestatiōnē quāuis fallat i multis casibus.c.qñ: vt li.nō ꝯte.ꝛ ibi glo.ꝛ Pa. quādo.n.ignoraf persona q̄ cōmisit delictū possunt ante recipi. Nec debet se ingerere.q: esset tūc suspectus.l.vxoꝛi.§.i.ff.de fal.ꝛ debet iurare tactis sacrosanctis euāgeliis.nisi sit eps vel sacerdos.C.de epi. ꝛ de.auf.sꝫ iudex. Isti nō iurant super libro. sed sup pectoꝛe suo.de iura. cal.c.fi. Et non debet vacilare neqꝫ cōtraria proponere.c.licet : de proba. Nec debet aliquid tacere de his q̄ ꝯtingūt super quibus interrogaf. in.c.dilecti : de accu. Et debet expārere locū: tempus: ꝛ modū rei. Et debet solum testificari super iuratis.c.de testibus.eo.ti.

¶ Pena falsi testis. est sm Bal. pena talionis.l.i. 9

ff.ad.l.cor.de ficca.⁊ nō.2.q.4.in glo.sem. Nec ex/cusat eū metus.5.q.5.auctoritatis. Est aūt testis falsus qui iuratus ⁊ examinatus falsum loquif.22.q.2. ne quis arbitref. Qui aūt non est examinatus.licet latitet ne veritas inueniaf.nō est falsus. sȝ dolosus. sicut etiā psumif. si ad interrogata nō vult respon/dere. vnde nō tenef illa pena.35.q.i.notificamus in glo. similiter pro suspecto habef qui loquif obscure 4.q.3.testis in glo. Et qui verū celat falsum cōmit/tit.ff.de fal.l.i. Et si:falsum testificādo:dat causam dāni:tenef:vt.17.q.4.si quis i atrio.intellige fm aliquos quādo fuit diligenter examinatus qr forte di/xisset verū:⁊ scienter fecit.

t Esaurus vide. Restitutio.§.27.28.⁊.29.

Timor est passio proprie. qr ē motus potētie
t passiue respectu mali futuri cū quadā tran/smutatiōe corporali: ⁊ ē passio specialis.eo ꝙ habet obiectū speciale.s.malū futurū difficile cui resisti nō pōt:⁊ ē subiectiue i irrascibili: eo ꝙ respi/ciat malū cū quadā arduitate vt ei vix possit resisti. tñ sibi aliqñ attribuūtur ea q̄ sunt cōcupiscibilis eo ꝙ passiones irrascibilis deriuātur a passionibus cōcupiscibilis. sicē noiaf tristitia q̄dā a pho.2°.rethorice ⁊ Dama. dicit ꝙ timor ē virtus desideratiua.

i ¶ Timor vt ē passio aie diuidif sȝ Dama. ⁊ Gre.nicenū:i segnitiē:erubescentiā:verecūdiā: admira/tionē:stuporē:⁊ agoniā:vt aūt per timorem aliquo mō ad deū ꝯuertimur vel ab eo auertimur:diuidi/tur timor i filialē:initialē: seruilē ⁊ mundanū cuius rōeȝ assignat.s.Tho.22e.q.19.ar.2e.dicens. Cū obiectū timoris sit malū:quādoqȝ homo ꝓpter mala q̄ timet a deo recedit:⁊ iste dr timor human⁹ vel mūdanus. quādoqȝ aūt hō ꝓpter mala q̄ timet ad deuȝ cōuertif:⁊ ei inheret qd̄ quidē malū duplex.s.malū pene ⁊ malū culpe. si ergo aliquis ꝯuertaf ad deuȝ ⁊ ei inhereat ꝓpter timorē pene erit timor seruilis. si aūt ꝓpter timorē culpe erit timor filialis. siue ca/stus. qui ē vxoris ad virū. Nā filiorū ē timere offen/sam patris:si aūt ꝓpter vtrūqȝ ē timor initialis q est medius inter vtrūqȝ timorem.

2 ¶ Utrū timor mundanus sit semper malus. R. fm s.Tho.22e.vbi.s.ar.3.ꝙ sic:vbi aūt amor munda/nus proprie dr quo aliquis mūdo initif tāqȝ fini.⁊ sic amor mūdanus semper est malus. timor aūt ex amore nascif. Illud.n. timet homo amittere quod amat vt pȝ per Aug.in li.83.q. ⁊ ideo timor mun/danus ē qui procedit ab amore mūdāo tāqȝ a mala radice: ⁊ propter hoc ipe timor mūdanus semp est malus. Nota tamē ꝙ reuereri homines ex timore inquantū in hominibus est aliquid diuinū.puta bonū gratie ⁊ virtutis vel saltē dei ymago. non est vituperabile sed laudabile. Reuereri aūt homines i quātū deo cōtrariātur nō est laudabile:⁊ sic timere eos est timor mūdanus:⁊ sic dicif Ecc.48. de Helia ⁊ Heliseo ꝙ in diebus suis nō pertimuerūt deū.

Timor aūt seruilis fm suā substantiaȝ nō importat nisi timorē pene q̄ si timeaf vt principale malū:erit timor malus. si vero timeatur nō vt principale tūc de se non erit malus:⁊ sic dicit glo.ad Ro.8. ꝙ est vnus spiritus qui facit duos timores.s.seruilē ⁊ ca/stū:⁊ sic timor seruilis pōt stare cū charitate.

¶ Utrū timor initialis differat fm substantiā a ti/ 3
more filiali. R. vbi.s.ar°.8. ꝙ timor initialis dicif ex eo ꝙ est initiū. sed cū timor seruilis ⁊ timor filia/lis sint aliquomō initiū sapientie vterqȝ pōt aliquo mō initialis dici ⁊ sic nō accipif initialis fm ꝙ di/stinguif a seruili:sed si accipif fm ꝙ cōuenit statui incipientiū i quibus ichoaf quidā timor per ichoa/tionē charitatis.non tñ inest eis timor filialis pfecte qr nōdū peruenerūt ad perfectionē charitatis: ⁊ iō timor initialis hoc modo se habet ad filialem sicut charitas iperfecta ad perfectā: charitas aūt pfecta ⁊ imperfecta nō differūt fm essentiā.sed solū fm statum:⁊ ideo dicendū est ꝙ etiā timor initialis prout hic sumif nō differt fm essentiā a timore filiali:⁊ est timor initialis isto mō sumptus iter timorē seruileȝ ⁊ filialē. sicut ens imperfectū inter nō ens ⁊ ens perfectū:⁊ iste timor filialis siue castus est donū.s.s.nō timor humanus quo Petrus negauit Christū:neqȝ seruilis qui potest habere ānexā voluptatē peccādi.

¶ Utrū crescente charitate diminuaf timor. R. vbi 4
supra ar.x.ꝙ duplex est timor dei vnus filialis quo quis timet offensam patris vel separationē ab ipo. Alius seruilis quo quis timet penā. timor aūt filia/lis necesse est vt crescat crescēte charitate sic effectus crescit crescēte cā:qn̄to.n.aliqs magis diligit aliquē tāto magis timet eū offendere ⁊ ab eo separari.sed timor seruilis qm̄ ad huiutē totalr tollif adueniente charitate. remanet āt sȝ substātiā timor pene:⁊ iste timor diminuif crescēte charite maxe qm̄ ad actū qr qn̄to magis aliqs diligit deū tāto min⁹ timet penā. primo quidem quia minus attendit ad propriū bo/num cui ꝯriaf pena. secūdo qr firmius inherens magis ꝯfidit de pmio ⁊ p ꝯñs minus timet de pena.

¶ Utrū timor remaneat in patria. R. vbi.s.ar.xi. 5
ꝙ timor seruilis siue timor pene nullo mō erit i pa/tria:excluditur.n.talis timor per securitatem eterne beatitudinis q̄ est de ipsius beatitudinis rōe. timor aūt filialis sicut augef augmentata charitate ita charitate perfecta perficief. vnde nō habebit in patria eūdem actum ois quez habet modo. vñ i ps. timor dñi sanctus pmanet i seculū seculi:⁊ Job.26. colūne celi ꝯtremiscūt ⁊ pauent ad nutū eius. sȝ ne sibi penalis sit nō timoris ē sed admiratiōis.

¶ Utrū timor sit peccatuȝ. R. fm.s.Tho.22e.q.125. 6
ar.p.⁊.3.ꝙ timor pctm̄ est fm ꝙ est inordinatus.put.s.fugit quod nō est fm rōeȝ fugiēdū: hec aūt ior/dinatio timoris quādo cōsistit in solo appetitu sensitiuo nō superueniente ꝯsensu rationis nō potest eē pctm̄ mortale. sȝ solū veniale:qñqȝ hec inordinatio

timoris ptingit vſqȝ ad appetitũ rõnalẽ q dr volũtas qñ.ſ. volũtas refugit aliqd ex libero arbitrio nõ ſm rõeȝ: ⁊ talis iordinatio timoris qñqȝ ẽ peccatũ mortale. qñqȝ veniale. ſi.n. quis pp timorẽ quo refugit periculũ mortis vel quodcũqȝ aliud tẽporale malũ: ſit diſpoſitus vt faciat aliqd̃ prohibitũ vel pretermittat aliqd̃ quod ẽ pceptũ i lege diuina talis timor eſt peccatũ mortale.

7 ❡ Utrũ timor excuſet a peccato. R̃. ſm. s. Tho. 2a 2e. q. 125. ar. ſi. φ ſic. ũ. dictũ eſt intm̃ hȝ rõeȝ peccati in quãtũ ẽ ꝯ ordinẽ rõis. rõ aũt iudicat qdã mala eſſe magis fugiẽda ⁊ iõ quicũqȝ vt fugiãt mala q̃ ſm rõeȝ ſunt magis fugienda nõ refugiat mala q̃ ſunt minus fugiẽda nõ ẽ pctm̃ ſicut magis eſt fugiẽda mors corporalis q̃ȝ amiſſio rex tẽporaliuȝ. vñ ſi qs pp timorẽ mortis latronibus aliquid pmitteret. aut daret excuſaref a pctõ qd̃ incurreret ſi ſine cã legitima ptermiſſis bonis qbus cẽt magis dandũ peccatoribus largiref: ſi aũt aliqs per timorẽ. fugiẽs mala q̃ ſm rõeȝ ſunt minus fugiẽda icurrat mala q̃ ſȝ rõeȝ ſunt magis fugiẽda nõ poſſet totalr̃ a pctõ excuſari. qꝛ timor talis iordinatus eſſet. Sũt aũt magis timenda mala aĩe q̃ȝ mala corporis: corporis aũt q̃ȝ mala exterior rex: ⁊ iõ ſi quis icurrat mala aĩe. i. peccata fugiens mala corporis. puta flagella vel mortẽ aut mala exterior rex. puta dãnũ pecunie. aut ſi ſubſtineat mala corporis. vt fugiat dãnũ pecunie non excuſaf totalr̃ a pctõ: diminuif tñ ſm aliquid eius pctm̃. qꝛ minus volũtariũ eſt qd̃ ex timore agif. Imponif. n. hoi quedã neceſſitas aliqd faciẽdi pp timorẽ iminentẽ. vñ phs hmõi q̃ ex timore fiũt dicit eẽ nõ ſimplr̃ volũtaria. ſȝ mixta. ex voluntario ⁊ nõ volũtario. vtrũ timiditas ſit peccatũ: vide. ſ. intimiditas.

t Tyrãnus dr̃ a Tyro qd̃ eſt fortis. vñ hic tyrãnus. i. fortis rex. olim reges ⁊ tyrãni nullam habebãt drãȝ. vñ fortes reges tyrãni vocabãtur. ſȝ poſtea accidit tyrãnos vocari peſſimos ⁊ iprobos reges. luxurioſe dãnatõis. cupiditatẽ. ⁊ crudeliſſimã dominationẽ i pp̃lis exercẽtes a tyro qd̃ ẽ ãguſtia qꝛ anguſtiãt ⁊ cruciãt ſuos. vñ tyrãnidis. i. crudelitas ſm Ugo. Gre. aũt in moralibus dicit φ tyrãnus eſt pprie qui i republica nõ iure principaf: ⁊ ſm. s. Tho. 1a 2e. q. 105. ar. p̃. ad. 2m. pp magnã poteſtatẽ q̃ regi cõcedif de facili regimẽ degenerat i tyrãnidẽ niſi ſit pfecta virtus eius cui talis ptãs cõcedif. Et ſm. s. Tho. 2. di. 44. q. i. ar. 2o. deus permittit regnare tyrãnũ in dãnũ ⁊ punitionẽ malorꝫ.

i ❡ Qui ad liberationẽ patrie tyrãnũ occidit. laudatur a Tullio i li. de offi. loquẽs de Iullio ceſare. qd̃ itelligendũ ẽ ſm. s. Tho. 2o. di. ſi. q. 2a. ar. 2o. ad vltimũ i caſu illo. ſ. qñ aliqs dominiũ ſibi p violentiã ſubripuit nolẽtibus ſubditis vel etiã ad ꝯſenſum coactis: ⁊ qñ nõ eſt recurſus ad ſupiorẽ p quẽ iudiciũ de inuaſore poſſit fieri. Alias aũt occidere vel delere tyrãnũ nõ ptinet ad priuatã perſonã. ſȝ ad publicam ptãtẽ ſȝ. s. Tho. i opuſculo de regimine pri̇ci. c. 6. Et idẽ doc. 2a 2e. q. 42. i r̃ñ. ad vltimũ: ſic ait: regimen tyrãnicũ nõ ẽ iuſtũ qꝛ nõ ordinaf ad bonũ cõe. ſed ad bonũ regẽtis. vt pȝ p phȝ. 3. polit. ⁊ i. 8. ethicorꝫ ⁊ iõ pturbatio huius regiminis nõ hȝ rõeȝ ſeditionis niſi forte qñ ſic iordinate perturbaf tyrãni regimen. φ multitudo ſubiecta maius detrimẽtũ patif. ex pturbatiõe ꝯſequẽti q̃ȝ ex tyrãni regimine. Magis aũt tyrãnus ſeditioſus ẽ qui i pplo ſibi ſubiecto diſcordias ⁊ ſeditiões nutrit vt tuti9 dominari poſſit: hoc. n. tyrãnicũ ẽ cũ ſit ordinatũ ad bonũ ppriũ pſidẽtis cũ multitudinis nocumẽto: hec. s. Tho.

t Tonſura vide ver. clericus. 2. §. 6.

t Torneamẽta dicũtur in qbus milites ex cõdicto ꝯuenire ſolẽt ⁊ circucũdo ſe percutiũt ad oſtentationẽ viriũ ſuarꝫ ⁊ audatie temere cõgredi. vñ mortes hoiuȝ ⁊ aiarꝫ picula ſepe ꝓueniũt extra. c. c. i. Ex quo pȝ φ vbicũqȝ ſit tale piculũ ſicut i duello: aſtiludio ⁊ ſiĩa ſit pctm̃ mortale p idẽtitatẽ rõis. de ver. ſig. cum etiã: eſt iterꝫ ꝯ pceptũ eccleſie. d. c. i. Si aũt nõ cẽt ꝯ pceptũ eccleſie ⁊ nõ imineret piculũ mortis corporis vel aĩe ⁊ fieret cauſa diſcẽdi vſuȝ armorꝫ ad ipugnãdũ ifideles. vel ob defenſionẽ patrie. vel rei publice nõ cẽt pctm̃. vñ. s. Tho. 2a 2e. q. 40. ar. i. ad. 4m. ait: exercitia hoiuȝ ad res bellicas ſpectãtia. nõ ſunt vlr̃ phibita. ſȝ iordinata exercitia ⁊ pericoloſa ex qbus occaſiões ⁊ depredatiões ꝓueniũt. Apud ãtiquos aũt exercitatiões ad bella ſine hmõi piculis erãt: ⁊ ideo vocabãf meditatiões armorꝫ vel bella ſine ſangnie vt p hier. pȝ i qdã epl̃a.

❡ Que pena pugnãtiũ i torneamẽtis. R̃. ſm May. i φ pena ẽ ſi aliqs ibi occidif etiã caſu ẽ reus homicidij: ⁊ irregularis. qꝛ ludus talis noxius ẽ ⁊ illicit9 ⁊ iõ quicqd ex eo ſequif iputandũ eſt. de homi. c. ſi. Itẽ qui itorneamẽto morif nõ dȝ i cimiterio ſepeliri. ſ. ſepultura. §. 14. Sed qd ſi vulnerefi torneamẽto ⁊ pateat φ ſi nõ fuiſſet vulnerat9 nõ fuiſſet mortuus. tñ dubitaf vtrũ illud vulnus fuerit mortale. ſȝ ex alio fuerit mortuus vtrũ debeat ſepeliri. R̃. φ ſepelief i loco ſacro. ſecus ſi fuiſſet certũ φ vulnus fuerit mortale. Si igif acceſſit ad torneamẽta vt luderet ⁊ ibi morif. vel vulneraf vulnere mortali ex quo morif etiam ſi oſtẽderet ſigna penitentie ⁊ accipiat coionẽ ⁊ vnctionẽ nõ tñ ſepelif i loco ſacro. ſecus ſi alia cã illuc acceſſiſſet. vel ſi nõ fuiſſet clarũ φ vuln9 quo ibi vulneratus ẽ fuiſſet mortale moueor qꝛ pene ſunt ſtricti iuris ⁊ nõ debẽt extendi maxime ad dubia. vtrũ i hoc ſit idẽ iudiciũ ꝯ duello vel alijs ludis noxijs. vide. ſ. duellum. §. 4.

❡ Quid ꝯ his q ad torneamẽta accedũt aĩo pugnãdi: nõ tñ ipi pugnãt ſȝ aliqui ibi occiſi fuerit. R̃. ſm Goff. nõ oȝ tales ad ordines ꝓmoueri eo φ ad rez condẽnatã ⁊ prohibitã acceſſerint: põt tñ cũ talibus epũs diſpenſare ſm Sup. eo. ti. in. ſi. z

Torpor circa pcepta ē filia accidie ad quē re
1 ducit occioſitas. oio pcepta pretermittēs ⁊ iō nolētus ea negligēter implens: vide. s. Tho. 2a.2e. q.35. arᵒ. ii. ad .3ᵐ. ℣. accidia. §. ii.

Torturā alicui faciēs ſine iditijs ſufficiētibus
1 vel cui nō dʒ: peccat mortalr de qbᵒ. ℣. iqſi/ tor. §. 14. ⁊ ℣. iditium. §. 1. ⁊ ℣. ꝯfeſſio delicti. §. 3. 4. ⁊ 5. Arbitrari tñ bʒ q publicaʒ auctoritatē exercet q̄lia idiĉia ſufficiāt. C. de q̄ſti. l. milites. §. oʒ. caueat tñ vt bʒ rōeʒ iudicet: ⁊ ſm. s. T. ſup Job. x. c. iudex iuſte iſert inocēti accuſato ad igrēdū ḡitatē.

Traianus: de eo pōt pbabilr eſtimari ꝙ pci/
1 bus beati Greg. ad vitaʒ fuerit reuocatus ⁊ graʒ ꝯſecutus ſit p quā remiſſionē pctōꝝ ha buit: ⁊ p ꝯñs imunitatē a pena ſic̄ etiaʒ apparet in oibus illis qui fuerūt miraculoſe a mortuis ſuſcitati quoꝝ plures ꝯſtat fuiſſe idolatras ⁊ dānatos: de oi/ bus. n. ſilr dici oʒ ꝙ nō erāt i iferno deputati finalr ſʒ ſm pñtē iuſtitiā ppꝛioꝝ meritoꝝ. bʒ aūt ſupiores cās qbᵒ puidebanł ad vitā reuocādi erat de eis alr diſponēdū: vel dicēdū ſm quoſdā ꝙ aia traiani nō fuit ſimplr a reatu pene eterne abſoluta. ſʒ eiᵒ pena fuit ſuſpēſa ad tps. ſ. vſqʒ ad diē iudicij nec tñ oʒ ꝙ hoc fiat cōiter p ſuffragia qꝛ alia ſunt q̄ lege cōi ac/ cidūt ⁊ alia q̄ ſingulr ex puileᵒ alicui ꝯcedūtur. ſic̄ alia ſunt humanaꝝ rerū limites alia diuina ſigna virtutū: vt Aug. dicit i li. de cura p mortuis agēda: hec. s. Tho. 4. di. 45. q. 2. ar. 2ᵒ. qlᵃ. 1. ad .5ᵐ.

Trāſatio eſt de re dubia ⁊ lite icerta ⁊ nec dū
1 finita. non gratuita pactio. aliquo dato vel retēto vel pmiſſo. ff. eo. l. 1. ⁊ extra. eo. c. ſuper eo. litē aūt itelligas pſentē vel futurā qꝛ etiā añ litē: ex quo diſcordia ē orta pōt fieri. ff. de cōdi. indebi. l. cū ſit. §. ſi qs pōt. vñ trāſatio dr̄ q̄ſi actiōis tran ſitio. eo. ꝙ q trāſigit ab actiōe trāſit ⁊ diſcedit ⁊ ſic pprie dr̄ trāſigere is q agit. C. eo. ti. l. ij. ⁊ dr̄t tranſa tio a pacto ⁊ cōpoſitione q̄ poſſunt fieri amicabilr nullo dato vel retento. c. ſuper eo. eo. ti.

1 ¶ Quis pōt trāſigere. R̄. ꝓ. q pōt donare. ℣. donaᵒ. Itē dñs reꝝ ſiue actionū: tutor: curator: ⁊ pcurator ſi bʒ ſpeciale mādatū vel liberā adminiſtrationē bo noꝝ vel cauſe. ff. de procu. l. pcurator: cui libera: ⁊ l. mādato: ꝺ pcu. c. ad agēdū. §. 1. li. 6. ꝯlatᵒ āt nō pōt trāſigere i cāis eccle ſine ꝯſēſu capitli. c. ꝯtigit. e. ti.

2 ¶ De qbᵒ pōt fieri trāſatio. R̄. ꝙ pōt fieri de ciuilibᵒ vt pʒ. ff. ⁊ C. eo. p totū: de criminalibᵒ aūt vtrū poſſit fieri trāſatio dic bʒ Inno. i. c. cria: de collu. ꝙ q̄dā ē cā crialis ⁊ i hac añ icboactā accuſationē p grām deſiſtere pōt: vt. ff. de his q no. ifa. l. furti. §. pactus: vt. ff. ad turpis. l. mulier: poſt nō lʒ. niſi vt habeł. C. de abo. l. 2. ⁊ 3. ⁊. c. qdā. 5. q. 1. Et trāſigere aliqᵒ dato vel retēto i crie publico nō lʒ: ⁊ ſi fiat trāſatio nulla eſt ⁊ accuſatus habeł p ꝯfeſſo. C. de trāſa. l. trāſige/ re. ff. de ꝓuari. l. i oibᵒ: vbi aūt eſt tale crimē qꝺ irro gat penā ſanguinis lʒ vnicuiqʒ ſanguinē ſuuʒ redi/ mere qualitercūqʒ. ff. de bo. eoꝝ. l. ſ. vel penā detruſiōis ppetue. bʒ Pa. i. c. 1. ꝺ coll. qꝛ lʒ tūc. niſi in adulterio. d. l. trāſigere. In alijs aūt vbi pena ſanguinis non irrogał trāſigere nō lʒ. niſi i crie falſi: vt. d. l. trāſige re. In crie vero priuato trāſigere lʒ: bʒ glo. i. d. l. trā/ ſigere. Et nō ꝙ iſta debēt itelligi bʒ. ll. ciuiles. ſecᵒ. n. bʒ iura canonica ⁊ ꝯſciaʒ ꝺ qᵒ vide. ℣. accuſaᵒ. §. 5. ⁊ ſeᵒ. ⁊ forte ꝙ rō poſſet aſſignari qꝛ bʒ canones oē crimē dr̄ publicū: ⁊ iō trāſigere nō lʒ vt de coll. p to tū qꝛ eccła p nullo crie ipōit penā ſanguinis ne de. vel mo. excepto vbi ē iponēda pena detruſiōis ppe tuus: ſʒ dic meliᵒ ſm. s. T. qꝛ ius ciuile nō pōt oia ma la phiberē vt ꝺ ſimplici fornicatōe vide i. d. §. 6. ⁊ 7.

¶ Aīᵐ ꝺ ſpūalibᵒ poſſit fieri trāſatio. R̄. ꝙ aut petił 3 eccła ab alia eccła ſibi deberi ſubici i iure iſtitutio nis i correctiōe ⁊ ſacroꝝ pceptiōe: vel eps petit iura epalia i aliq̄ eccła ⁊ ſic de ſpūali ad ſpūale pōt fie ri: puta ꝙ remittał iſtitutio vel aliqꝺ ſacrm ⁊ aliqꝺ ſpūale pſtet. c. ad. q. de reꝝ pmutatiōe ꝺ qᵒ. ℣. ſymo nia. §. 44. ⁊ ſe. ſʒ de ſpūali ad tēpoꝛale nō lʒ. c. ꝯſti/ tutᵒ. eo. ti. ⁊ de reꝝ pmu. c. ſi. Aduerte tñ ꝙ vbi noie ſubiectōis petūł ſpūalia ſimul ⁊ tēpoꝛalia ſic̄ cū eps petit a quadā eccła ſibi ſubiecta ꝙ ab eo pcipianł ꝯſecratiōes eccłaꝝ: ordinationes clericoꝝ ⁊ ſilia ⁊ nihilominus petit aliq̄ tēpoꝛalia vtpote parteʒ vel ānuā pēſionē: rōe illoꝝ tēpoꝛaliū poſſet trāſatio fieri cū tēpoꝛali: ⁊ ſibi ānua pēſio dari ar. c. cū venerabi lis: de cēſi. ⁊ de reli. domi. c. ꝯſtitutus. Aut petitur res tēpoꝛalis vt ppꝛietas vt cuʒ eccła petit decimas ex pdijs i ſua parrochia cōſtitutis ⁊ tūc diſtingue qꝛ ſi agit ꝯ eccłaſticā pſonā ſic pōt fieri trāſaᵒ auc̄te epi vel archiepi: ⁊ erit ppetua. c. ꝯſtituimus. eo. ti. ſi ſcꝺo ſit ſine auc̄te epi valet. ſʒ ē tēpoꝛalis. nec excedit vi/ tā trāſigētis. c. de cetero. eo. ti. niſi p papā fuerit ꝯfir mata. c. veniēs. eo. ti. Aut agit ꝯ laicū ⁊ tūc ſi agit de pceptis ⁊ ſubtractis pōt fieri. c. cū aplica: ꝺ his q̄ fi. a pla. ſʒ nō de futuris. 16. q. 7. c. decimas: vnde nō pōt fieri ꝯpoſitio neqʒ trāſaᵒ cū laicis vt minus ſol/ uāt niſi auc̄te pape. c. pen. de cōfir. vti vel inutil. Aut petił res ſpiritualis vt beneficiū puta qꝛ dicit ſe ele/ ctū vel canonice i eo ꝯſtitutū ⁊ tūc trāſatio fieri nō 4 pōt ſine ſymoᵃ. ſʒ bñ amicabilis cōpoſitio. c. ſup eo. eo. ti. ſ. vt ꝙ ille q ius nō bʒ vel nō credił hīc peni/ tus renūtiet iuri ſuo ſine aliqua datiōe vel vt ille q bʒ ius recipiał ſine aliqua datiōe: ſi tñ neuter liti/ gantiū poſſideret: ſed vtereqʒ cōtēdit aliqꝺ beneficiū ſibi dari tūc valet trāſatio. ꝺ elec. c. cū inter: de pbē. ⁊ breuiter cōclude ꝙ ſpirituale cū ſpirituali eiuſdeʒ generis. puta de iure decimatiōis iſtius eccleſie cuʒ illo illius eccleſie pōt fieri trāſatio: ſed de ſpirituali ad ſpirituale alterius nō licet ſm Ber. in. d. c. ſuper eo. ⁊ eſt tutius q̄uis Inno. i. d. c. ſtatuimus: ⁊ ter. cū glo. in. d. c. ad q̄ſtiones videātur idiſtincte tenere ꝙ de ſpirituali ad ſpirituale lʒ. De cōmutatiōe benefi cioꝝ. ℣. beneficiū. 3ᵒ. §. 15. ⁊ ſeq. Quō i trāſmutatiōe

bñficiorꝫ fit simonia .ꝟ.simonia.§.39. Quõ possit cõmutari spũale p spũali.ꝟ.simõia.§.44. Et nõ ꝙ aliqñ transactio sumit pro amicabili compositiõe.c. veniens:ꝛ.c.ex litteris.eo.ti.

4 ¶ Utrũ trãsa° facta pp idebitã obligationẽ saltẽ in re nãli excuset eũ q aliqd recipit vt eã obligationez remitteret.℞.ꝙ nõ sʒ restituere tenet.l.ꝑsco ꝑuincie .C.de trãs.ꝛ.l.si.ff.de dolo:ꝛ glo.in.d.c.sup eo.dicit ꝙ si euidẽs ẽ calũnia nõ tʒ trãsa°.l.i sũma.i.℞.ff.ð

5 ¶ Utrũ dispositio.l.si qs maiõ.C.ð trãs. ꝑ ꝯdi.idc. ĩ hʒ ꝙ ille q trãsationẽ iurauit ꝛ volũtarie nõ fuat ꝯdẽnet: possit teneri in ꝯscia.℞.ꝙ sic.qꝛ iperator in penã nõ obseruãtis potuit hoc facere ꝛ ẽt hʒ locũ i quocũqꝫ ꝯctu iurato hʒ doc.ibidẽ. Jtẽ ẽst priuatus ipo iure actiõe quã habebat ꝯ illũ cũ q° trãsationem fecit. Jtẽ si qd habuit per ipaz trãsationẽ siue pecu niã siue rẽ tenet eã restituere ꝛ oẽ emonumẽtũ qð ex ea habuit qð vex videt hʒ ꝯsciaz post su az. sʒ non añ.nisi quatenus dãnificatus est ille cũ quo trãsegit vel ex debito ante debebat habere.

Trãsitus siue trãslatio: quõ possit clericus trã

1 sire ab vna ecclesia ad aliã .ꝟ. bñficiũ.3.§. .13.ꝛ.14.ꝛ quõ possit quis trãsire ab vna re ligione ad aliam.ꝟ.religio.§.23.

Treuga ẽ securitas ꝑstita ꝑsonis ꝛ rebus ad

1 tẽpus ꝯcessa.discordia nõdũ finita:ꝛ vocat fedus vel idutia.ff.de capti.ꝛ postli. re.l.nõ dubio:ꝛ.l.postliminiũ.§.idutie:ꝛ sunt due spẽs. p° ꝯuẽtiõalis ꝛ hec seruãda ẽ etiã ĩfidelib⁹.23.q.i.noli. Alia canonica de q̃ i.c.ꝑ.eo.ti.sʒ hodie nõ seruat. Qui tẽpore treuge bona sua p mare vel p terrã au/ ferũt sarracenis rapinã cõmittũt ꝛ ad restitutionez tenẽt ꝛ pñt puniri a principe cuius treugã frãgũt qꝛ fides ẽt hosti.suãda ẽ.d.c.noli.ꝛ.23.q.4.Jnnocẽs.

Turificatiõe vtimur i missa nõ put fuit ceri/

1 monia ãtique legis .ꝟ.missa.§.21.i.fi.

Turpe lucrũ ẽ qñ turpiter acqrit.vel cũ pctõ.

1 vel ꝯ legis ꝓhibitionẽ. Et aliqñ hʒ .s.Tho. 4.di.15.q.2.ar.4.q°.3°.est solũ turpe lucrũ.s. qñ cã solũ ꝓhibet a lege vt i meretritio. Aliqñ turpe lucrũ ꝛ iniqꝫ acquisitũ qñ.s.lex ꝓhibet acceptionẽ ꝛ nõ dationem vt i vsura. Aliqñ est turpe ꝛ iniquũ.s. quãdo lex prohibet ipm lucrũ vt i simonia: vide.ꝟ. restitutio.§.14.15.ꝛ.16. Quõ ex his non fit oblatio ibi.§.15.circa medium.

Tutella ẽ triplex.s. Alia legitima vt illa q̃ de

1 fert a lege qñ nullus tutor dat⁹ ẽ a pr̃e. filio i testõ q̃ ille q deberet ab itestato succedet ꝛ tenet hmõi tutellã accipe alia testamẽtaria vt qñ pr̃ i testõ dat filio tutorẽ. Alia datiua.s.q̃ dat a iudice qñ nullo tutore dato i testõ ꝛ nullis existẽtib⁹ ꝯsan/ guineis idoneis ad tutellã iudex ex offi° suo dat tu/ torẽ ꝛ durat tutella vsqꝫ ad.14.ãnũ ꝯplectũ:ꝛ inde incipit cura q̃ durat vsqꝫ ad.25. annuz cõplectum. Justi.quibus mo.tu.fi.ꝛ Justi.de curato.

¶ Utrũ clerici teneãt suscipe tutellã.℞.ꝙ nec clerici 1 nec mõaci:aut epi cogũt vllã accipe tutellã:clerici tñ ꝛ epi pñt suscipe legitimã si volunt:testamẽtariã vo aut datiuã nõ pñt. Sitr religiosi clerici vel epi tenẽt recipe tutellã miserabiliũ ꝑsonaꝝ. sʒ religiosi cũ licẽ/ tia suoꝝ superioꝝ pñt ẽt recipere legitimã. vt.16.q.i. monaci ꝛ sic cõcorda. 88.di.c.i.ꝛ si.16.q.i.genera liter.21.q.3.ciprianus.86.di.puenit.

¶ Quid pertinet ad officiũ tutoris.℞.tria.p° vt pu 2 pillos a crib⁹ itactos ꝯseruẽt.2° ꝙ res coꝝ ab iniuria ꝯseruẽt.12.q.i.c.i.facit.l.i.ff.de tutel. vñ tutores dicti sunt q̃si tuitores in.d.l.i.3° ꝙ pecuniã coꝝ vel bona mobilia q̃ ad nihilũ valẽt eis fuata: ꝯuertãt i ꝑdia ex qb⁹ pcipiãt aliquẽ fructũ qꝛ hʒ Bar.i.l.tutor.§.i. ff.de admi.tu. Si tutor pecuniã pupilli nõ ponit in ꝑdijs tenet pupillo ad fructus quos poterat hr̃e de/ ductis expẽsis ꝛ periculis qð limita vex si potuit eme re:puta erãt q volebãt vẽdere.vel alio° licite lucrari poterat.alias nõ. Jdẽ dic vbi cẽt statutũ vt est Ja/ nue ꝙ oia bona mobilia distrahãt ꝛ vẽdant vt de pecunia acqreret pupillus lucrũ.si tutor nõ fecit cũ posset tenet ad iterẽẽ:ꝛ Bal.i.l.si.C.de ꝯdi.inde.ꝛ Jo.de anania.i.c.qꝛ i oib⁹:de vsu: tenẽt ꝙ vbicũqꝫ olim tutor tenebat fenerari de pecũia pupilli ꝙ ho die cũ vsure sint ꝓhibite tenet pecuniã pupilli ponẽ i iustã negotiationẽ ad partẽ lucri:ꝛ dãni:cautellã ẽ vt faciat cũ ꝯsilio parẽtũ ꝛ ponat i istrumẽto qꝛ ꝯsiliũ ꝓpinquoꝝ facit ꝑsumptionẽ ꝙ dolus ꝛ culpa abest a tutore.ar.l.ẽt.C.si tu.vel cur.iter:hʒ Bal.i.l. pola.C.ð his q vt idi.tutor tenet ð suo.si potuit ali qd acqrẽ pupillo ꝛ neglexit.l.qcqd.C.arbi.tut.fo r⁹qñ neglexit ꝛ passus ẽ acqsita dilabi facit ad ꝑdi cta.l.ñ ẽ ignotũ .C.admi.tu. Jdẽ i ꝑlato seu rectoꝛ hʒ gl.singularẽ i.c.placuit.2.16.q.3. Abb.i.c.si ð ter ra:ð priuil.h hẽs i reptoria ab.ꝟ.tutor:ꝛ i.c.ea q:ð offi.archidi.hẽs hʒ Pa.ꝙ tenet ð lata ꝛ leui culpa.

¶ Ut° tutõ teneat facẽ iuẽtariũ ð reb⁹pupilli .℞.ꝙ 3 sic nisi cã nec° vel iustisi° ipediat tex.ẽ i.l.tutor q rep toriũ.ff.ð admi.tu. Jdẽ h Bar.ibi ð tutore:ꝛ cã nec° dr̃ h eũdẽ Bar.ex pte tutoris:morb⁹:puta q: poda grosus ꝛ hmõi ipedit⁹ ẽ vel ex pte rei qꝛ nõ iuẽit ad hibita diligẽti inqsitiõe.cã ꝟo iustisi° dr̃ si testator remisit ꝯfectiões iuẽtarij vt i.l.si.C.ar.tute.qð limi/ tat Bar.vbi.s.nisi iudicialr videat vt i.l.i ꝯfirmã° ꝛ.l.vtilẽ.ff.ð ꝯfir.tu.fallit h° i duob⁹ casib⁹ i qb⁹ nõ te net facẽ iuẽtariũ hʒ Bar.vbi.s.ꝑ si ꝯsuetudo esset vt nõ fieret.2° si iudex ex cã remitteret qꝛ posset.

¶ Qñ tenet facẽ.℞.hʒ Bar.vbi.s. ꝙ glo.ibidẽ ꝛ 4 cõiter doc.tenẽt ꝙ mox.i.q̃ p° potent.facit.l.h ꝯdi° .ff.ð ꝯdi.ꝛ ð.alr vr̃ i dolo:itelliga si administrauit alr nõ. Jtẽ nõ vr̃ i dolo si fecit illa q̃ dilatiõez ñ reci piũt vel q̃ nec° ꝑcedũt iuẽtariũ vt ꝑscruta° sube hr̃di tarie ꝛ ea q̃ nullo° pñt obeẽ pup°.sʒ bñ ꝓcedẽ qꝛ talia agẽdo añ ꝯfectiõez iuẽtarij ñ ꝑsumit i dolo h bar.v°s.

¶ Qualr dʒ.℞.tex.in.l.tutores.C.de admi.tu.ꝙ in 5

pñtia publicar psonar.glo tñ ibidē dicit q sufficit vnus notarius:pñtia vero iudicis nō est necessaria fm Bar.vbi.s.⁊ cōiter doc.nisi vt faciat fidem ꝯ debitores nominū:quor noia scribūtur i iuētario ⁊ ita vr ꝗuis glo.i.d.l.tutor teneat q ē necessaria.

6 ¶ De qb'or fieri.R.ter.i.d.l.tutores:q oium rerum corporaliū bz Bar.vbi.s.⁊ istrumētor.i. oium in/riū icorporaliū de quibus apparēt instrumenta seu probationes in bonis pupilli:de aliis nō.

7 ¶ Quō mater perdit tutelā filii.R.fm Pa.i.c.vrs ratus:de ꝯuer.ꝯiug.q duplr ꝓ si icōtinēter viuat.2° ꝑ trāsitū ad secūdas nuptias:ꝺ q° ē glo.nō quā seqꝉ Bar.i aut.vt mꝛi.⁊ auie.C.qñ.mu.tu.of.fūgi pōt.

Agationē mētis q est filia accidie.si quis ha beat ex ꝓposito i orone. hoc petm̄ ē ⁊ ipedit orois fructū ⁊ ꝯ hoc Aug. dicit in regula: psalmis ⁊ hymnis cū oratio deū hoc versetꝉ i corde qd ꝓfertꝉ i ore:⁊uagatio vero mētis q fit ꝑter ꝓpo/ sitū.orōis fructū nō tollit.vñ Basi.dicit:si vero de bilitatus a pctō fixe nequ quantūcūq potes teipm̄ cohibeas ⁊ deus cognoscit eo q nō ex negligentia. sed ex fragilitate nō potes vt oz assistere corā deo: vide .ꝟ.hore canonice.§.29.

Ana gloria require.s.ꝟ.gloria vana.

Asa sacra debēt eē sacrata ⁊ honesta ⁊ solū ab hoībus sacratis tractari ⁊ si fint facta in utilia vel vetustate ꝯsumpta debēt cōburi ⁊ cineres cōdi i loco honesto ne pedibus intrātiū ꝯcul cētur de ꝯse.di.1.c.altaris.c.i sacta:⁊.c.vestimenta: ⁊ de reli.do.c.ad hec:⁊ ꝺ re.pmu.c.mācipiū:de cor ꝯsecratiōe vide.ꝟ.benedictio:⁊.ꝟ.ꝯsecratio:de cor mūditia dꝛ i.c.2°.de custo.eucha.i fi.pcipim' quoq vt oratoria:vasa.corporalia:⁊ vestimēta ministro rū:pale altaris nec nō ⁊ ipa cōporalia: mūda ⁊ ni tida ꝯseruētur:nimis.n.videtꝉ absurdū i sacris sor/ des negligere q dedecēt etiā i pfanis hec ibi i ter. ex q° vr q magna negligētia sit mortale eo q pcipit.

Asallus dꝛ ille q bz feudū ab aliq°:ꝺ q°.s.ꝟ. feudū.

Ectigal vide.ꝟ.pedagiū.

Elatio virginū vide. ꝟ.virginū ꝯsecratio.

Enatio ē triplex.vna oppressiua hoīu ⁊ hec semp ē ꝓhibita.6.di.§.is ita:in fi.Alia dicitꝉ arenaria.s.q fit i arenis cū fera dētata ⁊ hec est sitr ꝓhibita.86.di.c.q venatoribus:⁊.c.seq. 3° dꝛ saltuosa q fit i siluis ⁊ saltib' ⁊ hec ē oibus ꝓhibita tēpore quo hoīes tenētur eē i ecclīa ⁊ orare.86. di. amputatis:de ꝯse.di.3.irreligiosa:⁊ di.5.ieiunia nī si forte necessitate famis igruēte.c.13.de feri:aut alia sin. Aliis aūt diebus est licita laicis de deci.c.nō est i ptāte:vide .ꝟ.restitutio.§.28. Clericis vero ⁊ reli/ giosis est ꝓhibita nisi ex necessitate ecclesie vrgente vt dictū ē.pnt tñ plati ⁊ alij religiosi vel ecclesiastici cā recreatiōis vel excitādi apetitū ⁊ hmōi cū reti/ bus ⁊ laqis ⁊ ēt canib' cū silētio ⁊ modestia aliqñ venari.nisi tēpore q° debent visitare vel pdicare.de cēsi.c.cū aplo.§.archidiaconi.⁊ sic itellige illud ne. de.vel mo.c.1.⁊ iura q vidētur ꝯria fm Host.sunt itelligēda de illis q nimis mentē talib' iplicāt.Quō ludus ꝓhibetꝉ dericis.ꝟ.ludus.§.6.Supplemētū tñ hic videtꝉ tenere q nullo° liceat dericis pp.d.c.1. sed rōnabili°ē qd hic dꝛ.Epis āt bz Pis.ois ꝓhibitū ē.

¶ Utrū serui obedire teneātꝉ dñis venari volētibus tēporib' ꝓhibitis.R.fm Guil.q nō tenētꝉ serui obe dire dñis i rebus illicitis q̄le est hoc ꝯ illud: p° q̄rite regnū dei:vidētur tñ excusari si cogātur p iustū me tū.Et tenētꝉ venatores de dānis datꝉ.ꝟ.restitu°.§.13.

¶ Quid ꝺ dñis q occidūt vel mutilāt pp venationē lepor vel siluestriū aialiū. R.fm Asten.q mortalr peccāt: si faciant libidine vindicte vel amore hmōi aialiū aut venādi q: ois excedūt. vr ēt si sit cōsuetu do loci fm statutū q p vno actu venatiōis tāta pe na ifligatꝉ q nō excusat a mortali oēs obseruātes eā vt nō Tācre.i sūma:ti.ꝺ rapina.ꝟ.restitu°.§.29.

Enditio vide.ꝟ.ēptio.vtrū liceat vendere: arma:venena:ornamenta:taxillos:scacbos: serta:⁊ hmōi.vide.ꝟ.ars.§.3.⁊.4.

Enefitiū vide.ꝟ.sortilegiū.

Eniale vide.ꝟ.peccatū.

Erberatio vide.ꝟ.percussio:quō liceat aliquē verberare ibi prin.⁊.ꝟ.excōicatio.5.casu.ꝓ. .§.6.⁊.sequentibus.

¶ Utrū ille q nō valet soluere i ciuilibus ⁊ luit i cor pore si veniat ad pinguiorē fortunā teneatꝉ āplius soluere.R.bz Bal.i.l.si.ff.de i ius vo.q nō:q: luitio corporalis cedit loco solonis facit lex:sz si vnius.§. si aū.ff.de iniur.glo.ē i.c.sicē idignū:de homi.⁊ vide glo.i regula petm̄.li.6.Nō q qsi differtꝉ solo.Aliqñ est solū q: ē ipotēs ⁊ tūc si pueniat ad pinguiorem fortunā tenetꝉ :tex.ē i.c.odoard°:ꝺ solu.⁊ ibi Pa. i glo.r°.Aliqñ ē q: ē ipotēs ⁊ luit i cor°: ⁊ tūc nō te/ netꝉ āplius vt i glo.d.rele petm̄. Aliqñ ē ipotēs ⁊ ce dit bonis ⁊ tūc bz.d.glo.vr teneri si pueniat ad pin guiorē fortunā bz alios vero secus:vide.ꝟ.restitu°. .§.4.cē mediū : si vero cedit bonis vt fit Janue ita q oia q bz ꝑter dotē ⁊ q̄dā alia priuilegiata expo nit ⁊ fit solo ꝓportionabilr ⁊ ipi creditores sic acce ptāt:tūc credo q nō āpli°tenētꝉ nisi q° ⁊ q̄tr dispo nūt statuta:eodē mō diceretꝉ ꝺ illis q stāt i la mala paga Janue vel i le stiche Flo°⁊ bz aliū modū deti/ netꝉ :vt absoluātꝉ.si faciūt vt statu° ordināt:vide.ꝟ. carcer.§.2.⁊.ꝟ.cedetꝉ bōis:⁊.ꝟ.restitu°.§.4.⁊.⁊.me.

Estis quō circa illas fit petm̄ vide.ꝟ.ornat° quō vestes sacre nō debēt redire ad vsus p/ phanos.ꝟ.ꝯsecra°.r°.§.2.vel ex ꝓphanis nō fiāt sacre ibidē.a q° debeāt bñdici.ꝟ.abbas.§.5. ⁊ ꝯsecra°.5.§.1.Qñ debeāt iter bñdici max°ꝺ stola ⁊ mātipulo ⁊ cigulo qñ repetūtꝉ vel sūt dupla.ꝟ.bñdi ctio.§.1.

Jcari° ē q vices alteri°gerit.siue i offi° nō ꝯtētioso vt extra eo.ti.p totū. siue in ꝯtētioso.C.ꝺ.offi°ei°q vices alti° gerit p to°.

1 ¶ Quot sunt spẽs vicarioꝝ. R̄. ẜ. d. car. i de. vnica:
co. ti. ꝙ sunt q̃tuor: qdã sunt ppetui. s. ecclesiaꝝ paro
chialiũ q curã hñt ⁊ ẽ ille q ↄ̄stituit̃ auc̃te epi ⁊ nõ
ad tp̃s: de offi. vi. ad hec: ⁊ talis aliã vicariã hr̃e nõ
põt. co. ti. ꝓuidens: nec sine cã põt amoueri. d. c. ad
hec: ⁊ dꝫ hr̃e. 25. ãnũ: ⁊ ꝓmoueri ad sacerdotiũ. i de.
q̃ de ecclesijs. co. ti. alias priuatus ẽ ipsofacto: ⁊ ta/
les ẜm glo. i. d. de. vnica: solũ ↄ̄stituũtur i ecclesia pa
rochiali nõ rurali: ⁊ iste nõ põt istitueṙ aliũ vicariũ
ꝑpetuũ. sꝫ bñ tẽporalẽ ẜ Car. ibidẽ.

2 ¶ Quidã sunt vicarij tẽporales sic̃ mercenarij q ad
tp̃s assumũt̃ ad adiuuãdũ ad curã aiaꝝ ẜ Pau.
qñ rector p viã delegatiõis cõmittit ei auditẽ audiẽ
di qꝛ hoc põt etiã nõ habẽti curã aiaꝝ nisi sit ꝓhibi
tus ad exercitiũ cure vt ꝑegrinus ⁊ ignotus: de cle.
pere. p totũ: qꝛ tũc nõ teneret talis comissio qꝛ ad so
lũ epm pertinet. c. tue: de cle. pere. ⁊. c. fi. ⁊ siĺr dic qñ
ↄ̄mittit̃ religioso cui a regula vel suo ꝓlato ꝓhibet̃.

3 ¶ Quidã sunt vicarij q deputãt̃ ad aliquã ꝓuintiã
aut dyocesiꝫ vel locũ de qb᷒ co. ti. c. pen. ⁊. 16. q. 1. ad
dicimus: ⁊ tales vicarij iurisditionales tãtã hñt po
testatẽ quantũ mẽsuramus ex eorum cõmissiõe ad
hoc: de priuil. accepimus: ⁊. c. porro.

4 ¶ Quidã sunt vicarij generales q ↄ̄stituũt̃ ad oĩa i
cõbẽtia ꝓlato nõ solum respectu cure. sꝫ ẽt respectu
oiũ icombẽtiũ ⁊ est dr̃a iter istos ꝓpr̃e ⁊ officiales
epoꝝ qꝛ officiali solum cõmittit̃ cognitio cãꝝ totius
dyocesis: nõ aũt iquisitio: correctio excessuũ: amotio
a bñficiis nisi spãĺr sit ei cõmissuꝫ: vicarij aũt gene/
rales oĩa hec pñt excepta bñficioꝝ collatiõe vt in. c.
cũ i generali. co. ti. li. 6. sꝫ i Jtalia rara ẽ eoꝝ dr̃a ⁊
iõ videt̃ eoꝝ cõmissio vnus principalis seu vtis: ⁊
hic hꝫ idẽ ↄ̄sistoriũ cum epo ⁊ talis hꝫ ordinariã ⁊
põt excõicare. Alius ẽ foraneus ⁊ tales nõ hñt ordi
nariã. sꝫ delegatã nec faciũt idem ↄ̄sistoriũ cũ epo.
Et nõ ꝙ merus secularis vel clericus vxoratus non
possunt eẽ vicarij epi. Pa. i. 2°. c. de cle. ↄ̄iug. de quo
ṽ. bñficiũ. 2°. §. 12. ⁊. ṽ. laic᷒. §. fi. Et ẜm Pa. i. c. pa/
storalis: ð rescrip. ꝑ nõbili. qdã ẽ ꝑpetu᷒. qdã tẽporal̃.

5 ¶ Ut᷑ vicarij tẽporales. s. 2ˡ. 3ˡ. ⁊. 4ˡ. possint aliũ vica
riũ istituere. R̄. ꝙ reguĺr vicarius: vicariũ nõ facit
. c. clericus: de offi. vi. fallit i archipsbitero q cũ sit vi
carius epi i spũalibus: ð offi. archiepo. c. ministeriũ.
Aliũ tñ vicariũ põt istituere: vt ibidẽ dr̃: ⁊ ẜ Pa.
i. d. c. clericos: dat vicariũ i casibus nõ reguĺr. tũ qꝛ
dꝫ p se residere tũ pp absurdũ vitãdũ. s. ifinitatẽ ca/
pitũ. pp ↄ̄suetudinẽ tñ vel pp dispẽsationẽ excusant̃
a residẽtia: ⁊ tũc põt aliũ vicariũ facere. de re. iudi.
. c. bertoldus. vbi dr̃ ꝙ facit aliũ vicariũ. sꝫ itelligit̃
de nudo articulo ⁊ certo: nũq̃ꝫ tñ ex toto põt cõmit/
tere. Hosti. dicit ꝙ ad tẽpus p modicũ ⁊ ex magna
cã ⁊ nõ nimis frequẽter poterit aliũ relinquere loco
sui sic̃ fit tota die. ar. ff. de offi. ei᷒ cui mã. ẽ i. l. i. §. i.
de appel. ꝑuenit. 2°. Et vide Jo. an. i nouella de elec.
li. 6. c. cũ ex eo. ⁊ specialẽ cãꝫ põt delegare etiã plu/
res. l. cũ ꝑtor. ff. de iudi. qñ aũt hꝫ mandatũ speciale
substituẽdi tũc possunt qꝛ nõ ꝓpria auctoritate hoc
faciũt ẜ Jo. an. i. c. ꝑ. de offi. vi. li. 6. Officialis aliũ
officialẽ generalẽ nõ facit. d. c. clericos: ⁊. c. ꝑ. ð offi.
vi. li. 6. in glo. in. ṽ. ꝓprius officialis: vide. ṽ. delegare
. §. i. hic vide vtrum prelati possint cõmittere vices
suas sub annuo censu. ṽ. symonia. §. 42.

¶ Querit̃ q̃leꝫ auctoritatẽ habeat uicarius. R̄. ꝑ. ꝙ 6
tantã hꝫ q̃tã põt ⁊ uult sibi dare ille q facit eũ ui/
cariũ: ⁊ qñ pꝫ illi ẽ stãdũ. Si uero nõ pateat quãtã
uult sibi dare. tũc uel fit i aliq̃ cã pticulari. Et tũc ð
illa: ⁊ de his sine qb᷒ nõ põt bñ pficere: se ipediet ⁊
nõ plus: si ṽo fit generalis etiã dicẽdo. ut possit oĩa
q̃ ipse posset nõ exprimẽdo aliqd qð reqrat speciale
mãdatũ. si etiã dicat: si reqreret speciale mãdatũ se/
cuta clausula generali: dicẽdo: ⁊ oĩa alia q̃ per nos
possumus etiã si exigerẽt speciale mãdatũ: tũc q̃uis
habeat ordinariã ptãtẽ: tñ nõ poterit ea q̃ reqrunt
speciale mãdatũ ar. c. qui ad agendũ: de ꝓcur. li. 6.
Si uero exprimat aliqd qð reqrit speciale mãdatũ
secuta clausula generali: dicẽdo: ⁊ oĩa alia q̃ p nos
possumus ẽt si exigerẽt speciale mãdatũ. tũc poterit
oĩa q̃ põt istituẽs ordinaria ptãte: uide glo. fi. i. c. 2°.
de offi. ui. li. 6. Alias p clausulas generales non ue/
niũt ea q̃ uerisiĺr nõ eẽt ↄ̄cessurus. c. fi. ð offi. ui. li. 6.
tã i tex. q̃ꝫ i glo. ⁊. c. 2. ibidẽ tã i tex. q̃ꝫ i glo. Jtem si
noiaret aliqd speciale ⁊ cũ clausula generali: ⁊c̃. nõ
tñ itelligit̃ ↄ̄cessuꝫ id qð verisiĺr nõ eẽt i speciali cõ
cessurus vt puta qꝛ ẽ magne iportãtie sic̃ si ↄ̄stitue/
ret ꝓcuratorẽ ad oẽs cãs nõ tñ itelligeret̃ ad ↄ̄hen/
dũ matri᷑ nisi specialr̃: ⁊c̃. vide glo. i. c. fi. ṽ. specia/
le: de ꝓcur. li. 6. vbi dr̃ ꝙ illa clausula generalis q̃ se
quit̃. specialia expssa fiũa icludit nõ longe maiora.
imo etiã si specificaret de matri°. si nõ specificet de
ꝑsona nõ valet. Jsta reqrũt speciale mãdatũ. s. inq/
rere: corrigere: deponere: punire subditoꝝ excessus:
bñficia ↄ̄ferr̃: dare lr̃as cõmendatitias ad ordines:
hec habes i. d. c. 2°. ⁊. d. c. fi. tã i tex. q̃ꝫ i glo. Et in. c.
si epus: de peni. ⁊ re. li. 5. habet̃ ꝙ si epus suo subdito
ↄ̄cesserit vt sibi possit idoneũ eligere ↄ̄fessorẽ. ille quẽ
is elegerit i casibus qui eidẽ epo spãĺr reseruãt̃ nul/
lã hꝫ penitus ptãteꝫ cũ i generali ↄ̄cessione illa non
veniãt q̃ nõ esset qs verisiĺr in spẽ ↄ̄cessurus hec ibi
i tex. vide. ṽ. generale. §. i. ⁊. ṽ. absolu°. 2. §. x. Quõ
semp qñ dat̃ iurisdi° dat̃ cũ cohertiõe. ṽ. iurisdi°. §. i.

¶ Utrũ mortuo vel remoto epo vel abbate vel alio 7
ꝓlato habẽte vicariũ. remaneat ipse vicarius. R̄. ẜ
Pa. i. c. ꝑ. ne. se. va. ali. imo. nõ fi. ꝙ vel ipse vicarius
seu supprior vel prior vel quocũq̃ꝫ alio noie vocet̃:
fuit electus a toto ↄ̄uẽtu vel aliquo collegio patrũ ⁊
sic durat post mortẽ qꝛ auctoritas collegij a quo ẽ
electus durat semper. siĺr eẽt si haberet auctoritateꝫ
a lege q̃ semp durat vel est factus p abbatẽ vel aliũ
prelatũ. seu epm solũ ⁊ tũc ipo mortuo nõ durat qꝛ
deficit radix: ⁊ suspẽsa auctoritate abbatis deuolui

tur ad capitulū. Et p̄o etiā excōicato cessat ptās vicary ſm Pa.i.c.p̄.de offi.lega. Idē Jo.an.i.c.p̄.de offi.vi.in glo.in.v.ipius officialis. Idē est ſm Pa. i.c.l3:de offi.dele.in.i.ª.glo. In quinta parte: de delegato re integra:ſm q̄ delegāte excōicato vel ſuspenſo ſiſr est ipe delegatus.ſecus qñ res nō est integra. Idē Jo.an.vbi.ſ.imediate. Et ſm.c. Pa.i.c.volētes:de officio deleg.3ᵉ.notabili:posito vno vicario nō remouef reliqu⁹:q̄uis Jo.cal.dicat 9triū.ſ3 p⁹ meli⁹.

V Iciatus corpore: vide corpore viciatus.

V Idua quot modis dr̄. R̄t.ſm Albri.q̄ q̄tuor modis. Ni i est quedā vidua corpore ſ3 nō honesta mēte.i.Thi.5.Vidua q̄ est i delicijs viuens mortua est. Et ē vidua corpore ſ3 nupta mēte & hec cōpatur cōiugatis. Et ē vidua mēte & corpore & de talibus dicit Apl's vbi.ſ.Viduas honora q̄ vere vidue sunt. 4ᵉ mō dr̄ vidua qñ talis ē terreno auxilio destituta:& ſic ē vidua corpore & mente: & terreno auxilio destituta. 5ᵉ est vidua ex cōi vsu loquendi illa cuius maritus mortuus ē a quo fuit cognita.34.di.c.vidua:& ideo in quacūq3 materia ēt penali vsus loquēdi pfertur etiā pprio significato. vnde ſic accipif cōiter.vtrū3 qñ vidua 9bit debeat benedici:vide.v.impedimentū.14.ſ.ſe:iap.ſ.4.Et vtrū possit traduci tēpore feriaꝝ ibidē.ſ.i.

¶ Vidua l3 ſit ſub protectiōe ecclesie.87.di.p totū: de verb.ſig.ſuper quibuſdā.nō tñ pōt aliū cōuenire petitorio corā iudice ecclesiastico aſr nō data negligēna iudicis ſecularis vt in.c.ex tenore:de fo. cōpe. q̄d itellige qñ est tm̄ vidua.ſecus ſi vidua & pauper vel oppressa:& ſic itelligif.d.c.ſuper quibuſdā:&.c.ſignificātibus:de offi.deleg.Abb. i.d.c.ex tenore. Et nō caste viuēdo perdit tutellā de quo.v.tutella.ſ.ſi. perdit etiā legatū factū a marito glo.in.l.ſororē.C. de his q̄ vt idig.ab.in.c.vxoratus: de 9uer.9iug.& ſequif domicilium viri p̄mortui.hec Panor.in.c.ex parte:in ſi.de fo.cōpe.

V Ilicus dr̄ vile custos & qui fructib⁹ pcipiēdis & colligēdis iponif.ff.de istit.l.ſi cū vilico.

V Illa proprie ē pluralitas domoꝝ ſine muris & dr̄ villa quaſi vallis vallata. Pa. in.c.tue fraternitatis: de de.nō reſi. Quō villa:ciuitas:dyocesis:vrbs:castrū:ſuburbiu3 possint accipi proprie:& cōiter:& quid ſignificent:vide.v.absolutio.p̄.ſ.26.&.v.interdictum.p̄.ſ.12.

V Indicatio vtrū ſit virtus ſpecialis.R̄t.ſm.s. Tho.22ᵉ.q.108.q̄ ſi accipiaf vindicatio ſm q̄ ſe defendit 9 iniurias ne ei iferāf.vel illatas iā iniurias vlciſcaf nō itētiōe nocēdi ſ3 intētiōe remouēdi nocumēta:& h3 q̄ Tulius i ſua rhetorica dicit q̄ vindica⁹ē p quā vis aut iniuria & oio q̄cqd obscuꝝ ē.i.ignominiosum defendēdo.aut vlciſcēdo ppulſaf. Vindicatio igif ſic ſūpta ē ſpecialis virtus.ad quā disponit fortitudo remouēdo phibēs.ſ. timorē piculi iminētis. Zelus aūt ſm q̄ iportat feruorē amoris iportat primā radicē uindicatōis put aliqs uindicat iniurias dei uel primoꝝ q̄s ex charitate reputat q̄ſi ſuas.huic uindicatōi opponif p excessu3 petm̄ crudelitaf.uel ſeuitie q̄ excedit menſurā i puniēdo:p defectū aūt opponif ſibi nimia remiſſio i puniēdo.uirtus aūt uidicatōis 9ſiſtit i hoc ut hō ſm oēs circūſtātias debitā mēſurā i uindicādo 9ſeruet p̄ ut aius uindicātis i malū principalr nō ferat illius de q̄ᵒ uindicta ſumif q̄d ptinet ad odiū:& ē 9 charitatē.ſ3 93 pncipalr ferri ad bonū ad q̄d per uenif p penā peccātis.puta ad emēdationē peccantis uel ſalutē uel ad cohibitionē eius & getem alioꝝ ad iuſtitie 9ſeruationē:& dei honorē:& alijs debitis circūſt.itijs ſeruatis.pōt eē licita. Et ſi p̄ter ordinem iſtitutiōis diuine facit:uſurpat ſibi q̄d dei ē:& ſic est mala. Et ſi quis pprias iniurias tolleraf.ſm q̄ oꝫ. uirtuoſe agit. ſecus ſi iniurias dei uel ecclesie. Et ſic uindicatio faciēda ē b3 q̄ expedit:&c.utrū unus puniaf pro alio.v.pena.ſ.ʒ.&.v.paciētia.ſ.i. Quō ſe debet ſe habere ad iniurias.v.iniuria p totū.

V Inū uitis ē pprie uinū:alia uero p ſiſitudinē ei⁹:uinū ē calidū.tñ acetū ē frigidū.vinum calefacit & letificat q: generat multos ſpūs: daros:tēperatos:& mediocres i ſpiſſitudine & tenuitate:eius uſus ē illicitus p acciñs tm̄.ſ.uel pp 9ditionē ei⁹q facilr ledif ex eo uel pp excessu3 uel uotū uel ſcādalū. Et b3 Valeriū ātiqtus mulieres apud Romanos nō bibebāt & daf debilib⁹ut 9fortēf nō aūt ifirmis q ſubiacēt morbo febali.

¶ Vinū bibētes ſine aqua uel pluries bibētes utru3 peccēt mortr:uide.v.ebrietas.ſ.6. Nō bibētes uinū non pñt ordinari ad ſacerdotiū:uide glo.2.q.7.ipi apl̄i.Ex eo.n.q̄ abhorret uinū poſſet euomef ſacr3 ar.i.c.ſi qs p negligētiā.de 9ſe.di.i.qñ ſacerdos est oblitus ponere uinu3 i calice Pa.in.c.cū marte circa ſi.v.miſſa.ſ.55.

V Irginitas i q̄ᵒ 9ſiſtit.R̄t.ſ.s.T.22ᵉ.q.152.ar.i. q̄ nomen uirginitaf a uirore ſūptū uf:& ſic illud dr̄ uirēs & i ſuo uirore 9ſiſtere q̄d nō ē ex ſuphabūdātia.caloris adustionē exptū ita ēt uirginitas h⁹ iportat q̄ pſona cui ineſt:imunis ſit a 9cupiſcētie adustiōe q̄ eē uf i 9ſumatiōe maxᵉ delectatōis corporalis q̄lis ē uenereoꝝ delecta⁹.vñ Amb.dicit i li.de uirginitate q̄ caſtitas uirginalis ē expers 9tagiōis itegritas. In delectatiōe aūt uenereoꝝ tria est cōſiderare.vnū quidē q̄d est ex parte corporis.ſ.uiolatio ſignaculi uirginalis. Aliud aūt est in quo cōiungif id q̄d est anime cu3 eo q̄d est corporis.ſ.ipa reſolutio ſeminis delectationem ſenſibilem cauſans. 3ᵐ aūt est ſolū ex parte anime.ſ.propoſitū perueniēdi ad talem delectationē.in quibus tribus id quod primū poſitū est per accidens ſe habet ad moralem actū qui non cōſideraf per ſe niſi ſm ea q̄ ſunt aie. 2ᵐ uero materialiter ſe habet ad actū moralē nam ſenſibiles paſſiones ſunt mā moraliū actuū. 3ᵐ uero

se hꝫ formalr ꝛ cōplectiue:q: rō moraliū ī eo qđ est rōis cōpletur q: ergo virginitas dr̄ p remotionē ꝓ/ dicte corruptiōis.ꝯñs est ꝙ itegritas mēbri corpo/ ralis ꝑ acciñs se habeat ad virginitatē ipa aūt imu nitas a delectatiōe q̄ ꝯsistit ī seminis resolutiōe se hꝫ mālr ipm aūt ꝓpositū .i. electio ꝑpetuo abstinēdi a tali delectatiōe se hꝫ formalr ꝛ cōplectiue ī virgini tate.vñ Aug.in li.de nuptijs dicit ꝙ virginitas ē in carne corruptibili icorruptiōis ꝑpetua meditatio ꝛ tāgit id qđ ē formale qñ dicit meditatio ꝑ quā itelli git ꝓpositū rōis qđ aūt addit ꝑpetua nō sic itelligi tur ꝙ oporteat virginē semꝑ actu talē hr̄e medita/ tionē.sꝫ q: hoc hꝫ i proposito gerer vt ꝑpetuo i hoc ꝑseueret. Tāgit aūt id qđ est māle vbi dicit icorru/ ptiōis i carne corruptibili.qđ addit ad ostēdendū. virginitatis difficultatē.nā si caro corrūpi nō possit nō eēt difficile.ꝑpetuā icorruptiōis meditationē ha bere. Integritas aūt corporalis mēbri ꝑ acciñs se hꝫ ad virginitatē inquātū.s.per hoc ꝙ ex ꝓposito vo/ lūtatis abstinet quis a delectatiōe venerea.remanet itegritas i mēbro corporeo.vñ si ꝯtingat ꝙ ꝑ aliū modū aliquo casu mēbri itegritas corrūpat nō ma gis ꝑiudicat virginitati q̄ si corrūpat manus aut pes. Et si delectatio q̄ ex seminis resolutiōe causat. ꝓcedat ex mētis ꝓposito. tollit virginitatē siue fiat ꝑ cōcubitū siue absq;. Si vero accidat ꝓter ꝓpositū vel i dormiēdo vel ꝑ violentiā illatā. cui mens non cōsentit.q̄uis caro delectationē experiat .vel etiā ex i/ firmitate nature vt pꝫ i his q seminis fluxū paciūt. sic nō ꝑdit virginitas. Siłr si luxuria ꝯ nām.tēpus etatis ꝑueniat.vt nō sit resolutio seminis ꝛ per ꝯse/ quēs.nec delectatio ꝯplecta.mētē soffocās.nō amit titur virginitas q̄tū ad māle:ꝛ iō potest reparari. Siłr si per ebrietatē.non amittit .q: nō habet vsū rōis qui reqrit ad actū virtutis: q: tñ ecclesia iudi/ cat qđ exterius ē ꝛ siłr q: difficile ē ꝙ i illo estu mēs nō ꝯsentiat.iō si aliquis ꝯhat cū tali erit bigamus nec ꝯsecrabit vt virgo. Et q̄uis sancti i patria non habeāt carnē corruptibilē tñ habuerūt ꝛ ideo reti/ nent virginitatē.secus de angelis.

t ¶ Utrū virginitas sit virtus specialis .R.fm.s.T. vbi.s.ar. 3°. ꝙ sic: ꝛ q̄uis dicat in. 4°.sniaꝝ:ꝙ de hoc sint opiniones tñ in.rr°.declinat ꝙ sic:q: vbi est specialis materia boni.hñs specialē excellētiā.ibi in uenit specialis rō virtutis.sicut patet i magnificen/ tia q̄ est circa magnos sumptus ꝛ ex hoc est specia/ lis virtus a liberalitate distincta que cōiter se habet circa oēm pecuniaꝝ vsum.hoc aūt qđ est cōseruare se imunē ab experimēto veneree delectatiōis habet quādā excellētiā laudis super hoc qđ est cōseruare se imunē ab inordinatione veneree voluptatis ꝛ iō virginitas est quedaꝫ specialis virtus habens se ad castitatē sicut magnificētia ad liberalitatem. Et si quis arguat virtus nō amittit sine peccato.sed vir/ ginitas amittit sine peccato.s.in matrimonio igit nō est virtus. R.fm.s.Tho.vbi.s.ad.4m.ꝙ virgini tas fm ꝙ est virtus iportat ꝓpositū firmatū voto i tegritatis perpetuo seruāde.dicit.n.Aug.in libro de vergi.ꝙ per virginitatē integritas carnis ipi crea/ tori aie ꝛ carnis fouet .ꝯsecrat .seruat .vnde virgini tas fm ꝙ est virtus nūq̄ amittitur sine peccato : ꝛ q̄uis nō oēs habeāt materiā virginitatis : possunt tñ habere formale.i.propositū si ꝯgrueret sic paup ad magnificētiā. Et q̄uis cōiugalis ꝛ viduitas ad dant aliqd supra castitatem cōeꝫ nō tñ pertinēt ad id qđ perfectū est i mā ista.s.ad oimodā imunitatē veneree voluptatis:sed sola virginitas q̄ sola ponit virtus specialis supra castitatem sicut magnificētia supra liberalitatē. Et nō ꝙ virginitas fm .s.Tho. in. 4°.sniaꝝ habet gradus: primus est ante vsuꝫ ra/ tionis.2°qñ actu seruāt itegritatē cū ꝓposito tamen nubēdi ꝛ tales sunt virgines materialiter. 3°qñ ser/ uat cū proposito sine voto:ꝛ talis ē etiā formalis. sed iperfecta. 4°est ꝑfectus qñ habet oia ista cū vo/ to ꝛ ista est proprie ꝛ perfecte virtus q̄ non amittit sine petō:ꝛ talis fuit virginitas beate virginis.

¶ Utrū virginitas per penitētiā reparari possit. R. ꝙ nō.fm Hie°. qui ait cū cetera deus possit non pōt virginitatē post ruinaꝫ reparare qđ declarat.s.T. vbi supra ad.3m.dicēs ꝙ virtus per penitentiā repa ri pōt quātū ad id qđ est formale in virtute:nō aūt quātū ad id qđ est materiale in ipa. Non.n.si quis magnificus cōsumpsit facultates suas ꝑ penitentiā peccati restituūtur sibi diuitie ꝛ siłr ille qui virgini/ tatē peccādo amisit per penitētiā nō recuperat vir ginitatis materiā.sed recuperat virginitatis propo situm.circa virginitatis aūt materiā est aliquid qđ miraculose repari pōt diuinitus.s.integritas mēbri quā diximus se accidētaliter ad virginitatē habere. Aliud autē est qđ nec miraculose repari potest vt.s. ꝙ qui expertus est voluptatē venereā.fiat nō exper tus. Non.n.deus potest facere vt ea q̄ facta sunt.nō fiat facta. Nō gn deus possit oia.sꝫ q: nō ē factibile. r

¶ Utruꝫ virginitas sit licita. R.fm.s.Tho.vbi.s. ar.2°.ꝙ sic:q: si quis abstinet a delectationibus cor poralibus vt liberius vacet ꝯtēplatiōi spirituali. ꝑ/ tinet hoc ad rectitudinē rōis.ad hoc aūt ꝑ̄ in virgi/ nitas ab oi delectatiōe venerea abstinet vt liberius diuine cōtēplatiōi vacet dicit.n.apostolus .1.cor.7. Mulier innupta ꝛ virgo : cogitat q̄ dñi sunt vt sit sancta ꝛ corpore ꝛ spiritu. q̄ aūt nupta ē cogitat q̄ mūdi sunt:ꝛ quō placeat viro.vnde relinquit ꝙ vir ginitas nō est aliqđ vitiosum.sed potius laudabile ꝛ sic cadit sub cōsilio.Apłs vbi.s.de virginib' aūt ꝑceptū dñi nō habeo.cōsiliū aūt do. Et quāuis ꝑce ptū de cōmestiōe qđ datur vt ipleat ab vno.oēs ob liget.ꝑceptū tñ qđ datur. Crescite ꝛ multiplicamini multitudini sufficit vt ipleat ab aliquibus vt aliqui carnali generatiōi operā dent. quidā vero ab hac abstineant ꝛ cōtemplatiōi operam dent ad totius s

humani generis pulcritudinem ꝗ salutem.

4 ¶ Utrũ virginitas sit excelẽtioꝛ matri°. R̃. ẜ.s.T. vbi.ſ.ar.4.ꝙ sic:ꝗ sic pꝫ in li. Hiero.ꝯ Ioui. hic erroꝛ fuit Iouiniani q posuit virginitatẽ nõ eẽ ma/trimonio pferẽdã q qdẽ erroꝛ pcipue destruit ꝗ ex xpi q ꝗ matrẽ virginẽ elegit ꝗ ipe virginitatẽ serua uit ꝗ ex doctrina apl̃i q virginitatẽ cõsuluit ꝗ tãq̃ melius bonũ:ꝗ ẽt rõe.tũ qꝛ bonũ diuinũ est potius hũano.tũ qꝛ bonũ aie pfert bono coꝛpoꝛis.tũ etiã qꝛ bonũ cõtẽplatiue vite pfert bono actiue:virgini/tas aũt ad bonũ aie oꝛdinat ẜ vitã ꝯtẽplatiuã qđ est cogitare ea q̃ sunt dei.ꝯiugiũ aũt oꝛdinat ad bo nũ coꝛpoꝛis qđ est coꝛpoꝛalis multiplicatio generis humani:ꝗ ptinet ad vitã actiuã.qꝛ viuẽtes i matri° nec° hñt cogitare q̃ sunt mũdi.i.coꝛ.7. vñ idubitan ter virginitas pferẽda ẽ ꝯtinẽtie cõiugali. Intellige ceteris paribus.vñ ꝯiugiũ habꝛae cõparat virgini tati Ioãnis ẜ Aug. qꝛ Abꝛahã habuit aiũ sic pa/ratũ ex quo max° virginitas hꝫ suã rõeꝫ vt si fuisset cõgruũ tempoꝛi.ita seruasset:ꝗ posset hre aliã.fit.n. cõpatio q̃ᵗᵘ ad meritũ psonaꝝ qꝛ tñ merebat Abꝛa hã i ꝯiugio sic Ioãnes i virginitate. Et ẽ excelẽtissi ma iter virtutes i genere castitatis nõ tamẽ i gene/re virtutis:vide.ſ. Abꝛahã ꝑin.

5 ¶ Quis patiat maioꝛẽ difficultatẽ i abstinẽdo vel virgines vel vidue seu expte. R̃. ẜ.s.Tho.4.di.49. q.5.ar°.3.q¹.i.ad.p.ᵐ ꝙ i cõtinẽdo hꝫ aliqđ maioꝛẽ pugnã sustinẽt virgines ꝗ hꝫ aliqđ vidue: ceteris paribus.virgines.n.ꝯcupiscẽtia iflamat ꝗ expiẽdi desideriũ qđ ex quadã quasi curiositate pcedit qua etiã fit vt hõ libẽtius videt q̃ nũq̃ vidit ꝗ etiam eis qñq̃ ꝯcupiscẽtiã auget extimatio maioꝛis delecta/tionis q̃ sit ẜm veritatẽ: ꝗ icõsideratio coꝝ icomo doꝝ q̃ delectatiõi hmõi adiũgũt ꝗ q̃tũ ad hoc vi/due minoꝛẽ pugnã sustinẽt:maioꝛẽ aũt pp delecta tionis memoꝛiã ꝗ in diuersis vnum alteri piudicat ẜm diuersas hominis dispositiões qꝛ quidã magis mouent hoc:quidã illo:qequid aũt sit de quãtita te pugne tñ hoc certum est ꝙ perfectioꝛ est victoꝛia virginũ q̃ viduarũ. perfectissimũ.n.genus victoꝛie est ꝗ pulcherima hosti.nũq̃ cessisse: coꝛona aũt nõ debet pugne:ſꝫ victoꝛie de pugna.

Virginis ꝯsecratio quare solus eps̃ solas vir/

v gines consecrat. R̃. ẜm.s.Tho.4.di.58.q.i. ar.5. ꝙ sicut per matrimoniũ carnale repre sentat matrimoniũ spirituale quãtũ ad fecũditateꝫ ita opoꝛtuit aliqđ eẽ qđ repꝛesentaret pꝛedictũ spi rituale matrimoniũ quãtũ ad eius itegritatẽ ꝗ hoc fit in velatione virginũ sicut per oia q̃ ibi pꝛoferũt ꝗ geruntur ostendit:ꝗ pꝑter hoc solus eps̃ cui cura ecclesie cõmittitur virgines desponsat velando non sibi:sed Chꝛisto quasi sponsi paralimphus ꝗ ami/cus ꝗ qꝛ integritatis significatio plene potest esse in cõtinẽtia virginali: sed in cõtinentia viduali est ſi/mplexa per hoc etiã viduis datur aliqđ veluꝫ non quidẽ cũ illa solẽnitate qua virginibus.

1 ¶ Utrũ icõsecratiõe virginũ detur gratia. R̃. ẜm.s. Tho.vbi supꝛa ꝙ in ꝯsecratione virginũ sicut ꝗ in vnctione regũ ꝗ in aliis benedictiõibus gratia da/tur nisi sit impedimẽtũ ex parte recipiẽtis.ſꝫ tamẽ hmõi sacra nõ dicũtur qꝛ nõ sun instituta ad cura/tionẽ moꝛbi pcti sicut alia sacra hec ibi qđ credo itelli gẽdũ ex ope opãte nõ opato: vide.ſ.sacrm.§.i.

2 ¶ Utrũ ille q̃ per violentiã coꝛrupte sunt debeãt cõ/secrari. R̃. ẜm.s.Tho.vbi supꝛa. ad.4ᵐ.ꝙ ille q̃ per violentiã coꝛrũpũtur si nullo modo cõsentiãt virgi nitatis gloꝛiã quo ad deũ nõ perdũt. sed quia val/de ẽ difficile ꝙ in tali delectatiõe aliquis placentie motus nõ insurgat ideo ecclesia que de interioꝛibus iudicare nõ potest cũ exterius coꝛrupta sit eam iter virgines non velat:vnde Leo papa dicit.32.q.5.c. ille.famule dei q̃ itegritateꝫ pudoꝛis oppssione bar/barica perdiderunt laudabilioꝛes erunt in humili/tate ꝗ verecũdia si se incõtaminatis nõ audeãt cõ/pulare virginibus.

3 ¶ Utrum secreto coꝛrupte sint velãde propter scan/dalũ. R̃. vbi.ſ.ꝙ nõ:qꝛ pp vitãdũ scãdalũ nõ debẽt ecclesie sacra vel sacramẽtalia variari:sed qdã dĩt ꝙ põt aliqua cautella adhiberi ad vitãdũ scãdalũꝫ vt.s.illa q̃ nõ sunt de substãtia virginalis velis vt ac/cẽsio cãdelarũ ꝗ alia hmõi fiãt mutatis occulte his q̃ sunt de substãtia virginalis veli.puta vt ꝙ nomẽ virginitatis in castitatem varietur.

4 ¶ Utᵘ illegitime nata possit eligi in pꝛioꝛissam vel abbatissaꝫ vel ad aliam dignitatẽ ꝗ ꝯfirmari sine alia dispẽsatiõe pape vel alterius q hoc posset sicut pñt plati i oꝛ° pdic.ex priuile°. R̃. Io.an.i.c.idẽnita tib°:ꝺ dec.li.6.§.sane,i.ſ.canõica.tꝫ ꝙ nõ. domi. de san.gemi.ibidẽ adducit multa.p ꝗ ꝯ:ꝗ tãdẽ cõ/cludit cũ glo.tñ rões i.ꝯriũ sunt foꝛtes.p.qꝛ i toto iu re nõ noiat mulier i hoc pposito.2° qꝛ nõ fiẽt de vi/ro ꝗ muliere cũ mulieres nõ possint pmoueri ad il/las dignitates de qbus ppꝛie iura loquũtur.3° qꝛ sicẽ religio aliqđ opat i viro vt factus religiosus possit oꝛdinari etiã ad sacerdotiũ.tꝫ etiã aliqđ opari in muliere vt possit esse pꝛioꝛisse:vñ nisi mihi obstaret auctoꝛitas Io.an.ego de iure dicerem aliter ꝗ post factum adhererem cõtrarie opinioni.

5 ¶ Quo tpꝛe debeãt velari. R̃.ꝙ i die epiphanie nĩe ꝗ i natalib° aploꝝ ꝗ p totã ebdomadã resurrectõis ꝗ oi die dñico:vt nõ.20.q.i.§.velamẽ:ꝗ.c.se.ꝗ i ca/su necessitat.puta piculi moꝛt oi die priuato.20.q.i. deuotꝫ:ꝗ i glo.c.2.hꝫ aliquos ẽt i solẽnib° festiuitati/bus possunt consecrari. Nec possunt velari ante.25. annũ.20.q.2.c.placuit: ꝗ sequẽtibus.

Vis quotuplex ẽ. R̃. duplex:vna dr̃ publica ꝗ

v hec ẽ q̃ fitne dũ cũ armis vt.l.i.ff.de vi.pu. ſꝫ ẽt cũ oi qđ põt noceri vt i.l.armatos.ff.eo. ti.armatos nõ solũ itelligere debemus eos qui tella habuerint.ſꝫ etiã eos qui aliud quo nocere possint:

hec ibi: et hac lege tenet nō solū i vi facta cū armis. sz etiā si armate itrat domū vel possessionē alterius fine cā legitima. puta p visu venādi. itineris. nauigatiōis vel mercationū: vt. l. i. et. 2. ff. de vi. pu. Alia dr priuata q. s. fit sine armis aliqū etiā coadunatis hominibus. vel si reo debitoris sine iudicis auctoritate occupet. ff. de vi. priua.

1 ¶ Uis vel violētia nō cōmittit si forisfecus ab vniuersitate expellat. vel si eps nō admittit ad pcurationē sibi d̄bitā: et frāgat hostia eccle. Pa. d̄ imū. eccle. c. i. vel existēs i possessiōe defendēs ius suū. vel recupās rē suā icōtinēti. et ifrīgēdo hostiū vel mur̄

2 ¶ Que pena iferētis viz. R. p vi publica ibidē. deportat: vt nō glo. l. q dolo i fi. ff. de v. pu. pui priuata vero punit i tertia pte bonoz et nō pōt eē iudex: senatō: vel aliū aliquē honorē hēe. tāq̄ ifamis: vt i. l. p. ff. de vi priua. et aliis allē. i glo. i. c. cū dilect: de or. cog. vide ad materiā. s. coactio per totum: et ver. ipedimentū. 9. per totum.

V Isitationē pōt facere quilz hñs ordinariam iurisditionē i aliquos sic archieps i tota prouintia: de cē. c. romana: li. 6. et eps i sua dyocesi de offi. or. c. cōq̄rēte. Itē archidiaconus: et decanus: de cen. cū aplis: de offi. archidi. c. mādam. Itē abbates et plati religiosoz visitāt mōasteria et monacos sz coz istituta vt i. c. pen. et fi. de sta. mo. Itez legati aplice sedis et qbus cōmittit a papa vel a plat̄ ordinariis. ipis existētibus ipeditis. x. q. i. epm d̄ offi. or. c. iter cetera: et co. ti. c. si eps. li. 6. quidā dicūt inferiores epis nō posse p alios visitare ꝯsue obstāte excetpis platis religiosoz q visitāt etiā per alios.

1 ¶ Quē ordinē dz tenere visitator. R. vt dr i. c. romana: de cen. li. 6. q archieps dz. p. ppriā dyocesiz visitare totā incipiēdo a capitulo sue eccle et sic tota visitata trāsibit ad alias dyoceses. sitr faciat eps p incipiēdo a suo capitulo: legati aūt de latere nō tenētur istū ordinē seruare sz Hosti. nec visitatores religiosoz. sz seruabūt coz statuta: vt dr i. d. c. romana i fi. sz vna siue i toto siue i parte: visitata parte non poterit ad aliā reuerti nisi oibus aliis visitatis. d. c. romana: et sua prima. sz si forte aliq̄ eccla puintie visitata idiguerit tūc pōt redire ad illā si a dyocesano fuerit reqsitus vel de ꝯsilio et assensu oium suffraganeoz aut maioris partis vel si difficultatem adhibuerint petatur a papa.

2 ¶ Quō dz fieri visitatio. R. p dz pponere verbū dei et demū de vita et ꝯuersatiōe ministrātiū i ecclesiis et locis aliis diuino cultui deputatis ac ceteris q ad officiū suū spectāt inquirat: et sine iuramēto et coactione ad coz emēdationē per salubria cōsilia inducat lenibus et asperis sicut sibi videbit expedire q si de aliquibus orta fuerit ifamia ꝯ aliquē: ordinario denūtiet. si nō est ordinarius vt inquirat: notoria vero corriget poterit et punire vt i. d. c. romana: et ista forma est de pcepto oibus platis. iure ordinario visitantibus: exceptis religiosoz ꝯsuetudinibus et regularibus institutis. d. c. romana.

¶ Utrū visitator possit aliquid accipere a visitatis. 5
R. pōt recipe pcurationē et nō q oz q p pcurationē recipiat solū. 2 q solū i locis visitatis et non ab aliis. 3 q solū sit p victu illius diei siue sit i victualibus siue sit i pecunia. 4 q tm vna vnā pcurationē recipiat siue vnā siue plures visitet ecclias. 5. q ipe ordinarius psonalr visitet etiā si p aliū visitet. potērit ille alius recipe expēsas victualiū. c. si eps: de offi. or. li. 6. Alr istis nō ꝯcurrētibz recipe nō pōt et si qd alio mō recepit ipe vel aliqs d̄ suis familiaribus tenet duplū restituet ecclesie a qua illud receptū ē. ifra mēsez: alioqn patriarche: archiepi: epi: sunt iterdicti ipo facto ab igressu ecclesie: iferiores vero a pdictis: sunt suspēsi ab officio: et bñficio: donec dictū duplum restituāt nec valet remissio: vel dātū liberalitas seu gra eos liberare nisi restituāt hec colligūt ex. c. exigit: ītēto. c. felicis: de cen. li. 6. et. d. c. romana: nec currit pscriptio ꝯ pdicta. c. cum ex officii: de pscrip. sm Inno. eps pōt exigere pcurationē i signū subiectiōis et vt facilius iducat. Et visitās pōt exigere expēsas q̄s fecit i eūdo ad locū vel emēdo equos loco equoz mortuoz vel vecturas equoz. Itē vestes et silia: et i telligas i legatis et nūtiis aplicis q hec pnt vltra pcurationē. secus de epis et aliis q solū pcurationem accipiūt. hec Pa. in. c. procuratiōes: de cen. vide. s. symonia. §. 22. et. s. donatio. p. §. 19.

¶ Utrū archieps vel eps possint visitare mōasteria 4
exēpta. R. q sic: in. c. sopite: de rescrip. Intellige nisi sup h habeāt puilegiū. Utr aūt possint visitare hospitalia. R. sz Pa. i. d. c. sopite: q sic: si est locus religiosus. puta qr ꝯstat vel ē dubiū q auctoritate epi ē istitutū: si aūt sit dap q nō sit religiosus et viuit istituēs nō poterit visitare sine licētia istituētis: si vero est mortuus et voluit hospitale remanere tūc poterit visitare. c. vt iuxta: de offi. or.

V Itium. s. peccatum.

V Nanimiter de suo significato reqrit nullam discrepātiā qd pbat in. c. bone: el. 2. de postu. pla. vide. s. ꝯcordia. §. i. s. vtruz electio facta a maiori parte sit cōcorditer facta.

V Niuersitas: vide. s. collegiū.

V Nctio extrema sz s. Tho. 4. di. 23. q. i. ar. p. est sacrm qr pertingit ad effectū q ē curatio morbi peccati vt ex vbis Jacobi vltimo pz. nec ordinat ad aliud sacramentū quasi ei annexuz et sic cōstat q nō ē sacramētale. sz sacrm: et nō est simile de vnctione qua cathecumini vnguntur qr sua vnctiōe nō perducit ad peccati remissionem qr hoc ad baptismū pertinet. sz aliquo mō ad baptismū disponit et io nō est sacrm illa vnctio sic vnctio extrema et fuit significatū aliquo mō p curatione q fuerunt facte in veteri testamēto et nō est de necessitate salutis nisi ratione cōtemptus.

1 ¶ Utrū sit vnū sacrm. R. bm. s. Tho. vbi. s. q. 1. q. sic. lz plures actiones sint de eius perfectiōe q̄ tñ ɔue niunt ad vnum significandū: et causandū: et sic sunt vnū vnitate perfectionis et finis.

2 ¶ Utrū sit istitutū a xpo. R. vbi. s. q. sic. q̄uis qdā dicāt q fuerit istitutū ab aplis. sed melius dicūt alij q oia a xpo. q: sunt fundaméta legis q̄ debebāt isti tui a legis latore: et hñt efficatiā q̄ nō nisi diuinitus insit. q̄dā tñ fuerūt pmulgata per aplos et sic itelli/ git illa r̄ sniaꝝ qui dicit q fuerūt ab aplis.

3 ¶ Que ē forma huius sacri. R. vbi. s. q ē oro dep/ catiua dicēdo p istā sanctā vnctionē et suā pijssimā misericordiā indulgeat tibi dñs quicqd deliquisti p visuz i noie pa. et fi. et s. s. amen: et sic de ceteris sensi bus. Uerba etiā idicatiui modi q̄ bm morē quarū/ dā ecclaꝝ pmittūt oroni nō sunt de substātia sacri vt pmittēdo sic vngo hos occulos oleo sanctificato i no. pa. etc. illā āt ē ole. oliue ab epo ɔsecratū et ta le oleū et ei⁹ ɔsecratio sunt de necessitate huius sacri.

4 ¶ Quis sit eius effectus. R. vbi. s. q ei⁹ principalis effectus ē q̄dā sanatio spūs q̄ dat ɔ quādā debilita tē vel ieptitudinē q̄ i nobis relinquit ex pctō actuali vel originali ɔ quā debilitatē homo roborat p hoc sacrm et q: hoc robur grāz facit q̄ secū non cōpatit pctm. iō ex ɔsequēti si iuenit aliqd pctm veniale vel mortale quo ad culpā tollit ipaz dūmō non ponat obex ex parte recipiētis. secūdarius effectus ē sani/ tas corporalis. hāc tñ nō inducit nisi bm q expedit ad finē pricipalē. s. spiritualē sanationez et tūc semp eā iducit dūmō nō sit ipedimentū ex pte recipiētis: et lz i ipo fiāt multe vnctiōes vltima tñ est formalis respectu oiuz pcedentiū et agit i virtute eaꝝ et ideo i vltima vnctiōe gra isundit q̄ effectū sacri pbet. Ca/ racterē aūt hoc sacrm nō iprimit q: p ipm nō depu tat hō ad aliqd sacrū agēdū vel suscipiēdū. sz q̄dā iterior deuotio q̄ ē spūalis ūctio et ē res et sacrm.

5 ¶ A qbus ɔferri dz. R. vbi. s. q a solis sacerdotib⁹ nec alius pōt vngere i articulo necessitatis: sacerdos ɔferre pōt vno clerico pñte. nō tñ solus: pōt etiā i ne cessitate. c. q̄niuit: de ver. sig. laicus quoqz pōt i neces sitate auxiliari i hoc sacerdoti ei respōdendo vt dr i summa ɔfessoꝝ et sacerdote deficiēte si iam inūcte sunt aliq partes nō dz reiterari. sz compleātur alie partes per aliū sacerdotē. Religiosi illud ɔferre nō possunt. v. excōicatio. 5. casu. xj.

6 ¶ Quibus ɔferēda ē. R. bm Pe. nō nisi adultis. in/ firmis. i piculo mortis ɔstitutis ex ipa ifirmitate. vñ nec dat eūtibus ad bellū aut nauigātibus. seu his q mor occidēdi sunt. q: talis mors nō iminet ex defe/ ctu nature. sz ex euētu fortune his aūt q psenio defi/ ciūt etiā sine actuali ifirmitate dat: pueris nō q: nō hñt ifirmitatē spirituale ɔctā ex pctō actuali. nec di spositionē deuotiōis habere ad hoc sacrm. frenetici/ cis aūt et amētibus et si in sana mēte petierūt debet eis dari alias nō: et maxime qñ verisilr possent ali/ quā irreuerētiā iferre. Sed ē magna dubitatio vtrū debeat dari illis q ex ifirmitate vel alia cā carēt in illo vltimo: vsu rōis: et vr q non q: s. Tho. q. di. 23. q. 1. ar. 2. q. 3. dicit q illis q nō pñt recognoscere et cū deuotiōe suscipere nō debet dari: et q furiosis qñ sunt i furia nō dz dari q: tūc hoc remediū nō pōt ei applicari p pprīā deuotionē: et i. e. loco. q. 4. dicit q hoc sacrm exigit actualē deuotionē i suscipiēte si cut eucharistia. nullū aūt istoꝝ est i casu proposito. Jn ɔ ē cōis ɔsuetudo. Pe. de pal. et ar. f. R. q dari debet illis q priuꝰ petierūt explicite dū haberēt vsū rōis debet etiā dari his qui iplicite petierūt. puta q: catholice se habuerūt dū haberēt vsuz rōis vtendo alijs sacris: i hoc. n. videtur desiderasse hoc vltimuz sacrm. Ad illa aūt q̄ i ɔtriū adducūtur. R. bm men tē. s. T. q sic est de hoc sacro et d eucharistia vt ipe ait vbi. s. q. 4. sz i eucharistia pcedēs deuo⁹ cōpu/ tat ei ad dignā māducationē vt ait ibidē et habet 26. q. 6. is q. debet igit itelli. s. T. q nō debet dari il lis qui nō hñt deuotionē ad istud sacrm vel nō ha/ buerūt remanet. n. bz. s. T. virtus pcedētis deuotio/ nis: et sic itellige oia pdicta: vide. v. cōicare. §. 55.

¶ Que ptes inūgēde sunt. R. bz Tho. et Pe. q iun/ gūtur istrumēta quinqz sensuū tāqz p̄ radices pec/ cādi: occuli pter visuz. aures pter auditū. nares pp odoratū. labia pp gustū. manus pp tactū q ma/ xime viget i purpis digitoꝝ. pedes vero pp viz mo tiuā: renes vero qbusdā inūgunt pp vim appetitiuā sz cōiter nō iungūtur pp reuerētiā. Jtē i mutilatis et cecis debent inungi partes magis propinqz. 7

¶ Utrū possit reiterari. R. vbi. s. q sic. sine aliqua i iuria sacri q: nō hz effectū ppetuū. eo q sanitas cor poris: et mētis qui sunt effectus eius amitti possunt: in eadē quoqz egritudine iterari pōt. si p qdē sit in piculo mortis et euadat ac etiā postea recidiuū pa/ tiat q: erit quasi quedam ifirmitas alia: et silr si sit egritudo diuturna vt idropesis q: tūc debet fieri qñ videt perducere ad piculū mortis et illū articulum euadat eadē ifirmitate durāte et postea ad silez sta tū reducat iterū pōt inūgi q: iā est alius ifirmitatis status q̄uis sit eadē ifirmitas et pōt darius dici bz s. T. q si ifirmitas ē breuis nō dz iterari nisi ifirmi/ tate curata q: alias nō dr a statu illo recedere si vo ē diuturna sit bz q dictū ē: vl⁹ oleū n̄ ɔsecratū addi/ tū oleo ɔsecrato fiat ɔsecratū: vide. v. aq. §. 3. et se. 8

Vnire pōt papa vnū epatū alteri: et vnā eccle v siā iferiorē alteri cuiuscūqz vel cū cā vel sine cā et sine ɔsensu canonicoꝝ. Pa. i. c. cū vnire de exce. pla. Epo āt ad istar pape pōt vnire ecclias sibi subiectas i sua dyocesi. nō tñ sine cā et sine ɔsen su canonicoꝝ. c. pastoralis: in si. de dona. Inferiores aūt plati nō possunt nisi pscripsissent: et est pscripti/ bile. q: ē iurisdictiōis bm glo. i de. ne i agro. §. ad hec de sta. regu. legatus vero de latere bm Pa. post Jo. an. i. d. c. cū vnire: pōt et vnire ecclias i sua legatiōe

etiã si nõ posset illas cõferre. q̃uis multi teneãt con trariũ. Epũs etiã sm.c.ibi põt vnire ecclesias quarũ deuolutio eẽt facta ad papã ex sua negligẽtia quia vnire respicit ꝓprietatẽ. s; collatio respicit titulum. Et sic põt epũs vnire vnã ecclesiã alteri rectore illi⁹ nõ vocato. q2 vnio respicit ꝓprietatẽ i quo nõ offen dit rector qui retinet titulũ ⁊ fructus i sua vita non tñ posset vnire singulari psone q2 hoc esset rõe tituli q ẽ apud rectorẽ qñ aũt vnit ecclesie ẽ respectu pro prietatis q̃ ẽ apud ꝯcedentẽ hec Pa.i.c.cõsultatio/ nibus:de dona. vide de.z.de re.ecc.non alie. Abbas vel alius iferior ꝑlatus nõ põt vnire etia3 de ꝯsensu archiepi i dyocesi suffraganei Pa.i.d.c.cũ vnire.

l ¶ Unio põt fieri. 5.modis ꝓ cũ ecclesie vniũtur quo ad spiritualia tm̃ sic ꝯsueuit fieri i aliquib⁹ mona/ sterijs in quibus celebrãtur exequie mortuoꝝ simul. z̃ fit vnio ꝑ viã subiectionis cũ vna ecclesia subicit alteri ⁊ hoc casu ecclesia subiecta remanet sub iuris/ ditione illius sub quo.ꝓ.erat ꝯstituta nisi aliud fue/ rit expressu3 in ipa vnione vt ẽ tex.i.d.c.q2 monaste/ riũ.de reli. do.3⁰.fit vnio quo ad ꝑlatũ dũtaxat vt idẽ sit prelatus vtriusq3 ecclesie:⁊ hoc casu i electiõe debẽt duo collegia ad iuicẽ deferre. 4⁰ qñ due ecclie vniũtur simul ⁊ tũc cõicãt sibi iuicẽ priuilegia:vlti/ mo ecclia vnit alteri cũ eligit i cathedralẽ qꝺ solu3 papa facere põt vt i.c.qꝺ trãslationẽ:de offi.lega.

v Olũtas est appetitus rõnalis.i.sequẽs app/ hẽsionẽ rõis ⁊ ẽ i oĩ nã rõnali seu itellectua/ li:in deo ẽ idẽ realiter qꝺ itellectus differens solũ sm rõe3 vel formalr s3 Sco. h3.n.de⁹ summã delectationẽ q2 h3 sũmã felicitatẽ s3 phm.12.meth. q̃ nõ possunt eẽ sine volũtate:ẽ etiã i angelis:hñt.n. ꝺinationẽ in vle bonũ qꝺ nõ ẽ sine volũtate: ⁊ est i eis distincta realr ab itellectu sm Thomistas. Est etiã i hoĩe i quo ẽ quodã mõ media iter rõe3 ⁊ con cupiscibilẽ q2 põt ab vtroq3 moueri:i co.n.qui ẽ cõ/ tinẽs mouet a rõe in eo aũt q est icõtinẽs mouet a ꝯcupiscibili ⁊ ideo ꝯtinẽtia põt attribui rõi sicut pri mo mouẽti.icõtinẽtia vo ꝯcupiscibili q̃uis vtrũq3 imediate pricãt ad volũtatẽ sic ad ꝓpriũ subiectũ.

i ¶ Utrũ volũtas hoĩs duret post mortẽ ei⁹. R. ꝙ sic. p3 i.c.si.de pca. ꝙ nõ expirat morte ꝯcedẽtis. expi/ rat tñ morte illi⁹ cui ꝯcedit. Ex quo sequit ꝙ q̃uis abbas possit sm suã voluntatẽ absoluere priorẽ tñ ipo mortuo nõ ẽ absolutus: psumit .n. durare i sua volũtate ⁊ sic vbi validitas alicuius actus depẽdet ex volũtate alterius nõ reuocat per ipius morte3.c. maiores:de baptismo.secus si cõcessisset vsq3 ad be neplacitũ suũ q2 beneplacitu3 expirat per mortẽ.c.si gratiose:de rescrip.li.6.si vero dixisset ad bñplacitũ sedis apłice non expiraret per mortẽ pape. q2 sedes apostolica non morit.d.c.si gratiose. Nota tamen sm Jo.an.i glo.d.c.si gratiose:in. v.expirat ꝙ illud quod dr de pcario ꝙ nõ expirat morte cõcedentis: debet intelligi quãdo cõcessit pcariu3 simpliciter.se/ cus.n.eẽt si dixisset ꝯcedo tibi donec voluero q2 tũc perinde ẽ ac si dixisset donec moriar nisi prius reuo cauero. Quãdo igit ordinat aliquid qꝺ depẽdet a volũtate sua sine aliqua cõditione vel termino tunc durat post mortẽ. vt puta fecit aliquã gra3 vel ali/ quã excõicationẽ nihil addendo q2 presumit i eadẽ volũtate durare.c.maiores: de baptis. si vero fecit cũ aliqua cõditiõe vel termino ptinẽte ad actũ vo/ lũtatis.puta donec voluero vel placuerit vel ordi/ nauero vel ad beneplacitũ ⁊ silia.tũc vel illa ꝯditio pertinet ad volũtatẽ eius ⁊ sic per mortem expirat .d.c.si gratiose: vel pertinet ad voluntatẽ alicuius qui semper remanet puta dicẽdo ad beneplacitum sedis apostolice vel donec sedes apostolica alr ordi nauerit:⁊ sic q2 semper remanet nõ expirat ꝑ mor/ tem ꝯcedentis vel statuẽtis. Sed ꝯ q2 aliqui dicunt ꝙ si papa dixisset quousq3 alr ordinauero vel con firmauit aliquẽ dicendo donec reuocauero: ista nõ expirãt per mortem . R. sm intentionẽ glo.in.d.c.si gratiose ꝙ ante illã decre.si gratiose: erãt opiniões ꝓpter varios tex.sed per illã decre.si gratiose: fuit determinatũ ꝙ qñ apponit conditio pertinens ad actũ volũtatis ipius nõ durat.secus:⁊ c. vt dictũ ẽ: vide. v.gra.§.6.⁊. v.pcariũ.ꝓ.§.1. v.abso⁰.ꝓ.§.57

¶ Utrũ teneamur ꝯformare volũtatẽ nostrã volũ tati diuine. R. sm doctrinã.s. Tho.ꝓ.sniaꝝ: di.2.q. si.vbi.ꝓ.est notãdũ ꝙ ꝯformitas ẽ ꝯueniẽtia i vna forma ⁊ sic idẽ ẽ qꝺ similitudo quã causat vnitas qualitatis.s.vnica:specifica vt dr.5.metha. vñ hoc mõ aliquid alicui cõformat qꝺ sibi assimilat .sicut hõ sapiẽs assimilat deo qui est sapiens.in deo tñ ẽ nobiliori mõ.2⁰ notandũ ꝙ voluntas nostra potest multis modis ꝯsiderari ꝓ quantũ ad suã essentiã:⁊ sic ẽ quedã potẽtia que est i substãtia itellectiua sm quã attendit ymago diuine trinitatis:⁊ sic aĩa no stra ẽ ꝯformis.i.similis deo s3 volũtatẽ.2⁰ mõ acci/ pit pro habitu qui ẽ i volũtate.puta charitas:⁊ sic etiã volũtas nr̃a ꝯformis ẽ volũtati diuie q2 ẽ silis sibi i ista pfectiõe.3⁰ accipit volũtas nr̃a ꝑ actu vo lũtatis:⁊ hoc põt eẽ dupłr.vnõ ꝑ substãtia ipi⁹ act⁹ ⁊ sic ẽ etiã pfectio q̃dã nãlis:⁊ isto etiã mõ volun/ tas nr̃a ẽ silis volũtati diuie. s3 nullo istoꝝ modoꝝ itelligit.q.nr̃a. Alio⁰ põt accipi actus voluntatis ꝑ q̃litate eius q̃ q̃litas põt eẽ q̃drupłr. ꝓ i genere cãe mãlis.1.ꝙ ad obiectũ mãle vel ꝙ ad id qꝺ vult vo lũtas nr̃a:⁊ sic volũtas nr̃a dr ꝯformari voluntati diuine qñ vult id qꝺ volũtas dei vult. vt puta vo/ lũtas dei vult ꝙ celũ sit ita ⁊ ego volo:⁊ ꝑ hũc mo dũ dicũt doctores ꝙ ẽ ꝯformitas volũtatis i volito ⁊ tũc si q̃rat vtrũ teneamur ꝯformare volũtatẽ no strã volũtati diuine.s.i volito. R. ꝙ volũtas dei est duplex.s.añs ⁊ ꝯñs si q̃ramus de ãtecedẽte sic dax est ꝙ tenemur.sic.n.ꝯformare volũtatẽ nr̃a3 volũ/ tati diuine antecedẽti nihil aliud est nisi velle illa q̃ deus vult tali volũtate.s.beatitudinem: habitus:⁊ z

actus virtuosos:⁊ alia q̄ ordinauit ad bonū ⁊ non est dubiū q̄ tenemur velle talia loco ⁊ tempore: ⁊c. s3.q.proposita nō ꝓprie sic itelligit. Alio mō possū mus loq̄ de volūtate diuina ↄsequēti q̄ ꝓprie ⁊ ꝑfe cte dr̄ volūtas:⁊ tūc si q̄rat vtrū hō teneat ↄforma re:⁊c.nihil aliud est q̄3 q̄rere vtrū teneat velle id qḋ vult.puta deus vult q̄ pr̄ meus dānet vtruz ego te/ near ad ide3 ⁊ hoc pōt intelligi dupl'r. vno mō de his q̄ ignoramus deū velle:⁊ sic non tenemur. Alio° post q̄3 ē nobis notū. puta video pr̄e3 meū mortuū: ⁊ sic cognosco q̄ deus vult mortē pr̄is mei. vtrum tenear id velle:⁊ sic ite3 distinguo q̄ possumus loq̄ de appetitu nāli siue sensitiuo siue intellectiuo:⁊ sic nō tenemur.pie.n.beata virgo dolebat ḋ morte xp̄i Alio° de volūtate rōnali.i.de actu volūtatis q̄ seq̄t deliberationē rōis:⁊ sic tenemur ↄformar volūtatē nr̄a3 volūtati diuine i volito. Na3 beata virgo tali volūtate volebat mortē xp̄i. Notādū tū̄ q̄ volūtas nr̄a pōt hr̄e triplicē ↄditionē. Nā q̄dā ē ↄditio pec/ catoris i via ⁊ talis ē corruptus q̄ ex toto derelinq̄t deliberationē rectā ⁊ seq̄t ipetū volūtatis nālis ⁊ sensitiue murmurātis de dei ordinatiōe. i iustis ⁊ viatoribus ē.2ª cōditio ⁊ manet q̄dē iteger s3 iꝑfe ctus. dupl'r vel ex pte cognitiōis q2 nō plene volūtatē diuinā cognoscit tū ex pte affectiōis q2 retardat ex motibus iferiorib⁹.vñ i talib⁹ sufficit nō recalcitrar diuine ordinationi:nec o3 gaudiū expiri de hoc qḋ s3 talē volūtatē fit ⁊ hec ē ↄformitas vie. s3 i btis ē iteger ⁊ ꝑfectus q̄ ē.3ª ↄditio iā ex pte cognitiōis q2 ꝑfecte cognoscūt voluntatē dei q̄3 ex pte volūtatis q̄ dn̄at oi iferiori appetitui:nec i aliquo retardat.vel ipedit:⁊ sic volūt id qḋ deus vult cu3 gaudio iuxta illud letabit iustus cū viderit vindictā:⁊c. Sed q̄d si deus reuelaret dānationē sua3 alicui dico q̄ ista positio ē quasi ipossibilis. q2 nulli sua dānatio reue lat sicut etiā nec angelis vt dicit Aug. si tū̄ reuela/ ret posset credere s3 cōminationē ⁊ non s3 ꝑsciam dictū.tenet tū̄ velle istū ordinē iustitie.quo si i pecca tis morit dānat q2 hoc ē qḋ deus vult:⁊ nō dāna/ tionē per se neq3 culpā:sic etiā xp̄s ⁊ beata virgo ⁊ oēs sancti volebāt volūtate deliberata passionē suā q̄uis volūtas nālis dissentiret:vide.✠.despa°.§.si.

3 ¶ Secūdo mō accipit actus volūtatis nostre quan tū ad modū seu ꝑfectionē eius i genere cause efficiē tis.sicut quādo aliquis vult qḋ deus vult eum vele. hunc.n.ordinē volūtatis.deus i eo fecit.s. vt homo vellit bonos mores:bonos habitus: bonos actus ⁊ tandē beatitudinē:⁊ tūc ↄformare volūtatē nostrā voluntati diuine nihil aliud est nisi velle id qḋ deus vult nos velle: ⁊ tūc si deus vult nos velle de prece/ pto.tenemur de precepto cōformari.si vero de cōsi/ lio tenemur de cōsilio:⁊c.

4 ¶ Tertio mō accipit actus volūtatis nostre quātū ad modū perfectiōis eius i genere cause formalis q̄ est vel rōe obiecti.s.qn̄ vult bonum sub rōe boni s̄m rectā rōe3 vel est rōe habitus charitatis ⁊ tūc quan do querit vtrū teneamur ↄformare:⁊c.idē est q̄rere vtrū teneamur ad volendū bonū i rōe boni s̄m re/ ctam rōe3 sicut deus vult.vel vtru3 teneamur velle ex charitate sic deus vult ⁊ sic p3 quō tenemur ex his q̄ dicta sunt.✠.charitas.§.17.⁊.18.

¶ Quarto mō accipit modus ipius actus volunta tis quātū ad causa3 finalē ⁊ tūc cōformare nostra3 voluntatē voluntati diuine est velle oia ad gloria3 sicut de⁹ vult ⁊ tūc patet solutio ex his q̄ dicta sunt vbi supra.✠.charitas.§.20. Nota tamen q̄ ꝑcepta affirmatiua vt est cōformare voluntatē nō obligāt ad semper eo q̄ impossibile est nobis semper agere. vt in libro de sō. ⁊ vigi.dicit ⁊ ideo non oportet q̄ semper actu voluntatē nostrā voluntati diuine cō/ formemus.sed sufficit q̄ semper in habitu: ⁊ quan/ doq3 in actu. vnde qui peccat venialiter nō omittit ↄ cōformitatē. s3 solū ꝑter sic ꝑter legē. 5

¶ Quomodo voluntas possit cogi .✠. coactio.§.1. Quomodo quedā requirūt liberā voluntatē ibide3 .§.4.⁊.6. Quomodo actus voluntatis fit eque per/ fectus sine actu exteriori .✠.meritū.§.6.⁊.✠.inten/ tio.§.3.⁊.4. 6

V Omitum quō sit pctm̄ .✠.ebrietas.§.3.

Otū.ꝑ.querit q̄d sit.R̄.s̄m.s.Tho.2ª2ᵉ.q.88.

V ar.ꝑ.q̄ est deliberata ⁊ spōtanea promissio deo facta:ḋ his q̄ sunt dei. Quod sic ḋclarat q2 votū noiat quādā volūtariā obligationē ad alī q̄d faciēdū vel dimittēdū:obligat aūt se hō hoi ad aliq̄d p modū cuiusdā ꝓmissiōis q̄ ē rōis actus. ad quā ptinet ordinare.sic.n.hō iperādo vel depcādo ordine quodāmō q̄d sibi ab aliis fiat.ita ꝓmitēdo ordinat quid ipe aliis facere debeat.s3 ꝓmissio q̄ ab hoie fit hoi.nō pōt fieri nisi p verba.vel q̄cūq3 exte/ riora signa:deo aūt pōt fieri ꝓmissio p solā iteriorē cogitationē.q2 vt dr̄ pri.re.16.hoies vident ea q̄ pa rēt.s3 deus ituet cor.exprimūtur tū̄ q̄nq3 verba exte riora.vel ad suipius excitatiōe3:vel ēt ad alios cō/ testandū vt nō desistant a fractione voti propter ti morem dei.sed etiā ꝓpter reuerentiā hominu3.pro/ missio autē procedit ex proposito faciēdi.propositū aūt deliberationē aliquā ꝑerigit. cū sit actus volun tatis deliberate. Sic ergo ad votū tria requiruntur ex necessitate.ꝑ deliberatio.2° propositu3 volūtatis. 3° promissio:in qua ꝑficit ratio voti:superaddū/ tur vero quandoq3 duo alia ad quandam voti cō/ firmatione3 scilicet pronūtiatio oris. s̄m illud psal. Reddam tibi vo.me.q̄.di.labia mea: ⁊ iterum te/ stimonium aliorum. vnde Magister dicit .38. di. quarti q̄ votu3 est testificatio quedam promissiōis spontanee que deo ⁊ de his que dei sunt fieri debet: quāuis testificatio possit ad interiorem testificatio/ nem ꝓprie referri.hec.s.Tho.vbi.s. Uide.j.§.3.

1 ¶ Notandũ ꝑ.in.ꝟ.deliberata: ꝙ votũ nõ obligat nisi sit ꝓmissio deliberata.vtꝫ ex dictis .s.T.⁊ in.c.lr̃as.eo.ti.rõ est.qꝫ votũ trahit obligationẽ ex intentiõe vouẽtis q̃ nõ põt esse cõplecta nisi ꝑfecte intelligat ⁊ deliberet ꝯcludẽdo q̃ dr̃ cogitatio delibata .i.bñ itellecta:⁊ cõclusa:ex quo pꝫ ꝙ q non hñt vsum rõnis nõ obligãtur ad votũ factũ.silr qui subito.timore:amore:ira:vel dolore:timore. sicut i periculis existẽtes:amore:sic̃ ꝯcupiscẽtia ducti:ira:sic̃ quãdo aliquo calore turbatiõis vouẽt:dolore.sic̃ parturiẽs i his oibus ⁊ silibus si faciat votũ subito sine deliberatiõe nõ tenet.qd̃ põt ex ꝯiectura cognosci qñ immediate post timorẽ:amorẽ:⁊c̃.penitẽt:vbi nõ ꝙ talis deliberatio reqrit̃ sine quo nõ eẽt pctm̃ mortale.vt i puero añ vsuꝫ rõis.vñ cõiter post.7m̃.annũ obligat vt i.c.veniẽs:de voto:⁊ silr i alijs supradictis. deliberatio tñ q̃uis subita ⁊ cãta ab aliq° ꝑdictoꝝ vel sitũ sufficit.vñ Pa.i.c.dudũ:d̃ ꝯuer.ꝯiu.i glo.i.ꝟ.calore.q̃.glo. dicat ꝙ donatio facta ecclesie tumultuario mẽtis affectu.valet.nec ꝑtextu mentis turbate põt reuocari:⁊ idem dicendũ i voto facto calore iracũdie.q̃ glo.tenet ꝙ votũ nõ valet sic factũ q̃uis Jo.an.videat̃ ꝯtrariũ tenere. Pa.dicit ꝙ illa glo.põt ꝓcedere qñ ẽ tãta mẽtis turbatio ꝙ sapit quãdam mẽtis alienationẽ ex multo furore. puta qꝫ qñ sedatus ẽ furor nõ fecisset votũ.deus.n.vult ois voluntariũ militẽ vt i.c.nõ est.15.q.1. Sed qd de illo qui vouet i ꝑiculo.existens i ꝑiculo mortis.vel alterius mali.R̃.ſm Pa.i.c.sic̃.el.2°.de regu.i glo.p°.ꝙ vel fuit votũ subito sine deliberatiõe factũ: ⁊ sic nõ ligat.c.litteraꝝ.eo.vel fuit deliberatũ.s.cũ ꝓposito:⁊ ꝓmissione:⁊ tũc vel ẽ timor mortis aie ⁊ sic non excusat qꝫ nõ nũq̃ icutit̃ a deo vt quis ducat̃ ad ꝯuersionẽ: ⁊ talis ẽ appetẽdus.16.q.1.c.reuertimini.Aut est timor mortis corporis:⁊ tũc aut ẽ nãlis vt i grauiter ĩfirmo:⁊ tũc nõ excusat:vt.d.c.sic̃: si vero ẽ accitalis.aut est casualis vt i timẽte ꝑiculũ naufragij.vel icendij:vel hostiũ:⁊ iste etiã nõ excusat qꝫ etiã deus aliqñ talia icutit.vel est violẽtia vt i eo q timet mortẽ violentã ab aliquo hoie iniuste : ⁊ talis timor vr̃ excusare.ita ꝙ si aliqs voueat religioneꝫ vel aliud tali iminente ꝑiculo nõ tenet̃.tale.n.votuꝫ nõ videt̃ volũtariũ:vt i.c.ꝑ.qd̃:metus.cã. ⁊ maxime si fiat i manu illius minãtis.vel iuitu eius.Itẽ ſm ar.f.3°.ti.11°.c.2°.§.ꝑ.q iratus pri.vel mr̃o.vel bene potatus.vouet religionẽ vel aliquid aliud nõ tenet̃.quãdo.s.subito sine deliberatiõe.

2 ¶ Notandũ.2°.in.ꝟ.spõtanea:ꝙ votũ ꝓprie dictũ.nõ est nisi de eo ad qd̃ nõ obligamur.vt possit dici spõtanee.i.volũtarie.⁊ libere factuꝫ.vñ.s.T.vbi.s.ar.2°.ait.Quia votũ volũtariã ꝓmissionẽ iportat.necessitas aũt voluntatẽ excludit.id qd̃ est absolute necessariũ esse.vel nõ esse. nullo mõ sub voto cadit.stultũ.n.eẽt si qs voueret eẽ mortuꝫ vel se nõ eẽ volaturũ.Illud vero qd̃ nõ hꝫ absolutã necessitatẽ. sꝫ necessitatẽ finis.puta qꝫ sine eo nõ põt esse salus.cadit quidẽ sub voto inq̃ꝫtũ volũtarie fit.nõ aũt inquãtũ est necessitatis:⁊ hoc mõ sub voto baptizatoꝝ cadit abrenũtiare põpis dy̅aboli:⁊ fidẽ xp̄i seruare.quia volũtarie fit.lꝫ fit de necessitate salutis:⁊ silr põt dici de voto Jacob.q̃uis etiã possit itelligi ꝙ Jacob vouit se habere dominũ i deũ per specialẽ cultũ.ad quẽ nõ tenebat̃.sic̃ per decimaꝝ oblationeꝫ: ⁊ alia hmõi.q̃ Gen.28.subdũtur.hec ille:⁊.4.di.38.q.p°.ar.ꝑ.ql°.2°.circa si.sic ait.postq̃ dixerat de necessitate absoluta.Alia ẽ necessitas cõditionata ex suppositiõe finis:⁊ sic est nobis necessitas faciẽdi illa sine qbus nõ possimus salutẽ ꝯsequi.sic̃ sunt ꝑcepta ad q̃ alias tenemur : ⁊ talis necessitas non excludit ois votũ.iuenit̃.n.qñqꝫ large accipiẽdo votũ eẽ de his q̃ sunt sub tali necessitate.sꝫ excludit talis necessitas votũ proprie dictũ:⁊ iõ si votũ accipiat̃ ſm ꝓpriã sui rõeꝫ.est ꝓprie de bonis illis ad q̃ nõ oẽs tenẽtur. vñ illa Jacob ꝓmissio magis fuit recognitio quedã obligatiõis q̃ꝫ obligatiõis cã:⁊ iõ nõ põt ꝓprie sed largo mõ dici votũ.hec ille. Ex qbus apparet ꝙ votũ illius rei ad quã tenemur non est ꝓprie votũ.sed quedã ꝯfirmatio illius ad qd̃ tenemur: ⁊ ex ꝯsequẽti nõ hꝫ spẽꝫ voti:⁊ p ꝯñs non trahit ad aliã spẽm ergo nõ mutat spẽꝫ:⁊ nõ est de necessitate ꝯfessiõis. .d.tñ.ar.f.vbi.s.§.2°.dicit ꝙ mutat spẽm. Dicit.n. ꝙ qñ tale votũ nõ ẽ expressũ ab eo q vouet sed ab alio:⁊ ipse hꝫ ratũ vt i baptismo tũc nõ addit deformitatẽ trahentẽ ad aliã spẽꝫ.sꝫ qñ est votũ cõe expressuꝫ per modũ ꝓprie:⁊ singularis obligatiõis.vt si qs voueat nõ fornicari.tũc mutat spẽꝫ.qꝫ illa deformitas q̃ de se iportat spẽꝫ peccati.trahit ad aliã spẽꝫ. Sed qꝫ.s.Tho.dicit generaliter ꝙ nõ ẽ ꝓprie votũ.iõ d̃r simplr ꝙ nõ mutat spẽꝫ.vt dictũ ẽ.grauat tñ qꝫ nõ solũ facit ꝯ ꝑceptũ.sꝫ ꝯ suã bonã deliberationẽ.nisi forte voueret aliqd i eo ad qd̃ nõ tenet̃.sic̃ dicit.s.T.de Jacob. nec valet si quis dicat ꝙ.s.Tho.4.vbi.s.ql°.p°.ad.3m̃.dicit ꝙ addit spãlẽ deformitatẽ.qꝫ ibi accipit deformitatẽ cõiter. q̃ nõ variat spẽꝫ.qd̃ pꝫ qꝫ dicit ꝙ sic̃ illa q̃ est i voto baptismi.de qua pꝫ p eũdẽ.ꝙ nõ mutat spẽꝫ. quãuis grauet.rõ aũt.d.ar.f.tenet d̃ voto ꝓprie dicto. Pa.in.c.si.de obs.ieiu.dicit sequẽdo tex. ꝙ lꝫ vouere nõ comedere carnes etiã i diebus alias ꝓhibitis.i glo.tñ vr̃ dicere ꝙ vouet̃ nõ facere id ad qd̃ tenet̃ sit vo ouet̃ iuẽtũ.vñ si qs bñ ꝯsideret totũ illud.c.vr̃ tenet̃ ꝙ est licitũ nõ tñ ẽ ꝓpria mã.sic̃ etiã dicit.s.Tho.

¶ Notandũ.3°.i.ꝟ.ꝓmissio.lꝫ ꝙ dictum est i prin° huius capituli ꝙ.3°.reqrũtur ad ꝯplectã rõeꝫ voti. ꝑ.n.itellectus discurrit.ꝯsulendo:⁊ ꝯferẽdo vtrũ bonũ sit vouere:⁊ deliberãs.ꝯcludit.esse bonũ:⁊ sic est deliberatio q̃ est initiũ voti.2° volũtas ꝯsentit ⁊ approbat:⁊ sic est ꝓpositũ i quo icludit̃ ꝯsensus:⁊ intẽtio se obligãdi.3° rõ iperata a volũtate ꝓmittit ⁊ sic est ꝓmissio.ꝑ.iterior sine qua nõ oꝛit̃ obligatio:⁊ 3

est actus interior rõis.quẽ deus videt:ꝛ acceptat:ꝛ sic cõplecta rõ voti. Aliqñ aũt solẽnizaẽ ꝑ signa exteriora.vñ ecclesia nõ cõpellit nisi sit hoc.q̃ꝛ si fiat cũ testibus vel ꝑ istrumẽtũ vel testamẽtũ.acqrit ius petẽdi alteri:de qbus.ĩ.in pñ.ꝛ.§.dispẽsatio.§.12. Sciendũ.ꝓ.ꝙ qdã dicũt reqri.4°.itẽtionẽ obligãdi sꝫ melius dr ꝙ itelligiẽ i.§.ꝓpositũ.2°.Sciẽduꝫ fm ꝙ dicit Pa.i.c.litteraꝝ:de voto:post Archi.ꝛ Jo.an. ꝙ canoniste acceperũt istã praticã a.s.Tho.quam Pa.laudat dicẽs.ꝙ videẽ destruere multas theoricas canonistaꝝ vel saltẽ glosare vel restrigere.nõ.n. ita seriose distinxerũt.sꝫ i.§.ꝓpositũ itelligebãt oia illa tria:ꝛ qñ dicũt ꝙ nõ reqriẽ ꝓmissio itelligũt de exteriori ꝑ.d.ar.f.Sed Pa.i.c.cõsulti:de regu.mouet.q.difficilẽ:vtrũ ille q itrat religionẽ cũ solo ꝓposito iteriori.cũ intentiõe mutãdi vitã.siue signo exteriori:accipiẽs solũ habitũ nouitioꝝ sit verus religiosus.ita ꝙ si ɔ̃heret matri nõ teneret. Inno.sentit ꝙ matri nõ tꝫ ꝛ ex ɔ̃sequẽti est vere monacus. moueẽ qꝛ illud ꝓpositũ mutãdi vitã cũ sit quoddã votũ.solẽnizatũ ꝑ susceptionẽ hitus nouitioꝝ.hꝫ vi voti solẽnis:ꝛ clarius hoc tenẽt Hosti.ꝛ Goff.ꝛ dicũt Hosti.ꝛ Uin.ꝙ si ille habuisset vxorẽ icognitã: potuisset illico alteri nubere.quasi ꝑ hoc ꝓpositũ solẽnizatũ ꝑ susceptionẽ illius hitus.fuerit dissolutum ipm matri nõ ɔ̃sumatũ ac si vere religionẽ fuisset ꝓfessus:ꝛ dicit Jo.an.hoc satis ꝓbari ꝑ̃sse i.c.bñficiũ:de regu.li.6.vbi dr ꝙ beneficiũ illius q suscepit habitũ nouitioꝝ si apparet ꝙ voluit mutare vitaꝫ. põt alteri ɔ̃ferri:ꝛ sic videtur fere oẽs doc.quos hic sequiẽ Jo.an.tenere:ꝙ istud ꝓpositũ siue votũ cum susceptiõe habitus nouitioꝝ solẽnizeẽ vt non teneat matri sequẽs. Idẽ dicit Inno.de eo q renũtiauit seculo renũtiãs ꝓprius vouẽs votũ castitatis cũ susceptiõe habit' nouitioꝝ. Sed.d.Car.quẽ sequiẽ Pa. tenẽt ɔ̃triũ q̃uis nõ possit reddire ad seculũ.moueẽ qꝛ ꝑ susceptionẽ huius habitus nõ fit ꝓfessus tacite vel expsse.ergo nõ ẽ solẽnizatũ quo ad dirimẽdum matri postea ɔ̃ctũ.c.ꝑ.de voto:li.6. ꝛ ita refert cõsuluisse i facto.nõ obstat.c.nõ solũ.e.ti.li.6. vbi tex. equiparat istũ ꝓfesso tacite vel expsse.qꝛ eq̃parat solũ quãtũ ad hoc ꝙ nõ possunt redire ad seculũ:idẽ dr ad.d.c.bñficiũ qꝛ põt ɔ̃ferri eo ꝙ nõ põt redire. Ista opinio.d.Car.est valde ꝓbabilis qꝛ non fit vere religiosus:vt nõ teneat matri nisi ꝑ sacrũ ordinẽ vel ꝓfessionẽ tacite vel expsse:ꝛc̃.d.c.ꝑ.sꝫ iste non fecit ꝓfessionẽ tacite vel expsse. qꝛ nõ fit talis ꝓfessio nisi monasteriũ.vel ille q põt icorporare. tacite vel expsse ɔ̃sentiat.c.ad apostolicã:d̃ regu.ꝛ.c.porrectũ eo. Idẽ tenet.s.Tho.4.di.38.q.p̃.ar.2°.q̃l.3°.ꝙ nõ est votũ solẽne ad dirimendũ:nisi qñ aliquis se dat ꝑ̃naliter deo.diuinis se seruitijs mãcipãdo.qđ qdeꝫ fit ꝑ ordinis sacri susceptionẽ.vel ꝑ professionẽ certe regule debito mõ facte.s.i manu eius qui debet recipere ꝛ aliqꝫ circũstãtijs seruatis q̃ ꝑ iura determinãtur.alias.n.nõ eẽt votũ solẽne q̃ltũcũqꝫ quis ꝓsisteret.qꝛ ex tali ꝓfessiõe nõ fieret sub ꝓtãte eoꝝ q religiõi ꝓsunt.hec.s.Tho.vbi pꝫ ꝙ nisi recipiaẽ tacite vel expse ab eo q põt vt fiat obligatio mutua.nõ est tacite ꝓfessus:quõ aũt vel quot modis fiat ꝓfessus tacite.vide.§.nouitius.§.5.ꝛ.6.

¶ Not.4°.i.§.deo facta:ꝙ votũ suo noie.obligationẽ q̃dã exprimit.ex volũt' facta: ꝛ qꝛ volũt' nõ põt aliqs obligari.nisi ei q volũtatꝫ ẽ cognitõ.qđ solũ dei ẽ.iõ ex ɔ̃ñti iportat obligatõeꝫ deo factã.ad sanctos aũt nõ fit.nisi fꝫ ꝙ ꝑ suffragia sunt mediatores iter nos ꝛ deũ.sic ꝛ oro ad sanctos fit:ꝛ iõ oẽ votũ principalr ad deũ reduciẽ sic ꝛ oro. ꝑtinet.n. ad pietatis religionẽ qđ dei est. siue fiat i proximo sic i ꝓxima mã.siue in seipo.siue i deo. hec.s.T.4. di.38.q.p°.sibi a dicit.2°.vbi.ĩ.ar°.5.Quidã dicunt ꝙ dr deo qꝛ solus de⁹ hꝫ ꝓtãtẽ.ĩ. totũ hoieꝫ.sꝫ ista nõ videẽ rõ qꝛ i voto nõ requiriẽ ꝙ hõ se totũ obliget imo ꝑticulariter i qualꝫ re q̃ est de meliori bono fieri põt.sed rõ voti fm.s.Tho.videẽ stare i quadã obligatiõe volũtaria.cuius perfectã notitiam solus deus hꝫ:ꝛ iõ illi.s.deo põt hõ se obligare. vñ dicit deo facta.sir in voto fit quoddã sacrificiũ sic i oratione qđ soli deo fit principalr sic ꝑ pñ°ꝛ vlti° fini.

¶ Notãdũ.5.i.§.ꝛ de his q̃ dei sunt.ꝙ votũ ẽ promissio deo facta :ꝓmissio aũt ẽ alicuius qđ qs pro aliquo volũtarie facit.nõ.n.eẽt ꝓmissio sꝫ cõminatio si quis diceret.se ɔ̃ aliquẽ facturũ. Silr vana esset ꝓmissio si aliqs alicui ꝓmitteret id qđ ei nõ eẽt acceptũ:ꝛ cũ oẽ pctm̃ sit ɔ̃ deum.nec aliqđ opus sit deo acceptũ nisi sit virtuosum ɔ̃ñs ẽ.ꝙ de nullo illicito. nec de aliquo idifferẽti.debeat fieri votũ.sed solũ de aliquo actu virtutis.qđ dr eẽ magis.i cõpatiõe ad bonũ.qđ cõiter ẽ de necessitate saluꝭ.vñ ꝓprie loquẽdo votũ dr eẽ d̃ meliori bono:hec.s.Tho.2°.vbi.ĩ. ar.2°.ꝛ.4°.di.38. Qđ itez meli⁹ declarat ibi ad.p̃ dicẽs.Quedã sunt q̃ in oẽꝫ euẽtũ sunt bona sic opa virtutis ꝛ alia bona q̃ pñt absolute cadere sub voto.quedã vero i oẽꝫ euẽtũ sunt mala sic ea q̃ fm se sunt peccata:ꝛ hec nullo° pñt sub voto cadere.q̃daꝫ vero sunt i se quidẽ ɔ̃siderata.bona : ꝛ fm hoc pñt cadere sub voto.pñt tñ habere malũ euẽtũ i quo nõ sunt obseruãda ꝛ sic accidit i voto iepte. qui vt dr Judit.11.votũ vouit:ꝛc̃.vñ Hie⁹ dicit.i vouẽdo fuit stultus qꝛ discretionẽ nõ habuit ꝛ in reddẽdo ipius qꝛ nõ debebat i illũ euentũ obseruare votuꝫ.ꝓmittiẽ tñ ibi ꝙ factus ẽ super eũ spũs dñi.qꝛ fides ꝛ deuotio ipius ex qua motus ẽ ad vouẽduꝫ.fuit a.d.o.ꝓp qđ poniẽ in cathalogo sanctoꝝ:ꝛ ꝓp victoriã quaꝫ obtinuit qꝛ ꝓbabile est eũ penituisse.d̃ facto iniquo: qđ tñ aliqđ bonũ figurabat. De maceratiõe corporis nõ ẽ deo accepta nisi iquãtũ ẽ opus virtutis qđ qdẽ est inquãtũ ẽ cũ debita discretione:vt.s.cõcupiscẽtia refreneẽ:ꝛ nã non nimis graueẽ:ꝛ sub tali tenore. possunt hmõi sub voto cadere.ꝓp qđ ap̃ls ad

Ro.12.postq̄ dixerat. exhibeat corpora vr̄a hostiā ui
uētē.subiūgit.rōnabile obseqū ur̄z.uñ si ex obserua
tiōe talis uoti.magnū & mäifestū grauamē sentiret.
nō dz tale uotū seruare. Uota ḋo q̄ de uanis & iuti
lib⁹.sunt magis deridēda q̄ȝ seruāda. vñ q̄ mulie
res nō pectinēt caput die sabbati.sunt sortilegia ma
gis q̄ȝ uota:& iō p nō uotis habēda sunt.d.ar.s.2°.n.
.xi.c.2.§.1.sic ait.Nō. 4°.ex eo qḋ dr̄.melioris boni:
q̄ uotū ḋ re min⁹ bona nō obligat.uñ si qs uoueret
nō itrare religionē nō ualet uotuȝ.nec obuiat q̄ hic
& iuramētū de eo qḋ pōt seruari sine detrimēto sa/
lutis eterne ē huādū hz decre. q: hoc est uer̄ si illud
hūit.3.comites.s.iudiciū:iustitiā:& ueritateȝ:uel ḋḋ
q̄ detrimētū salutis ē nō solū qḋ itermit salutē.sȝ ēt
qḋ ipedit pfectiōeȝ salutis.uel etiā ḋḋ q̄ illud itelligit
qñ uotū ē hz māȝ ppriā: & sic nō est i pposito casu.
Est tñ dr̄a iter uotū & iuramētū.q: uotū seruat soluȝ
pp pmissionē.sȝ iuramētū huat pp pmissionē & reue
rētiā dei.vñ nō q̄ qñ p votū excludit pricipalr̄ & di
recte aliqḋ bonū ɔferēs ad salutē:& nō icludit aliqḋ
bonū qḋ p se possit eē mā voti:nullū ē:& nō obligat
hz posset seruari cū salute. Sed qñ votū pricipalr̄ i
cludit aliqḋ qḋ pricipalr̄ pōt eē mā voti lȝ illud bo
nū excludat ex ɔsequenti meliora bona.ligat. vñ si
qs voueat se itratur̄ & pseueratur̄ i religiōe laxiori
lȝ ex h⁹ melior via pcludat. q: tñ religio pmissa est
sufficiēs mā voti respectu seculi.lȝ nō respectu aliar̄
religionū melior̄. valet:& tȝ.idē ḋ iuramēto.hec.d.
ar.s. Scias q̄ qñ ē de minori bono vel ipeditiuū al
teri⁹.dȝ huari q̄ᵐ ad id qḋ ē bonū. q̄ᵐ ḋo ad aliud
nō obligat.puta i voto de pseuerātia i religiōe mi/
nus pfecta.tȝ.n.q̄ᵐ ad religionē:non aūt q̄ᵐ ad hoc
q̄ nō possit ad meliorē in.ḋ.votū.3.§.4.

v Votū.2°.diuidit q: quoddā ē cōe.i.ē ḋ his ad
ad q̄ oēs tenēt quor̄ ē necessitas ɔditionata
.i.necessitas finis ñ absoluta. puta si qs vult
ad vitā igredi nec^e ē vt huet mādata & fugiat pctā:
& sic dñr nec^e nec^e finis. vñ si voueat nō fornicari dr̄
votū cōe.nō q: sit votū vle:sȝ q: ē de illo de q̄ cōiter
.s.oēs tenēt. Utrū aūt habeat rōem voti vel addat
deformitatē vide.ḋ.votū.p.§.2°. Aliud ē votū singu
lare.i.volūtariū qḋ diuidit i solēne i quo pfecte repe
rit rō obligationis:cui⁹ obligatio nullo casu irritari
pōt:& magis obligat q̄ȝ priuatum:cuius obligatio
aliquo casu irritari pōt.vt.j.dicet. Nec oē votū pu
blicū ē solēne q̄ȝuis i ppriē possit dici solēne.qñ ḋ eo
extat istrumētū vel fit i pñtia alicui⁹ plati.c. p tuas:
de voto:& s. Tho.2°.q.88.ar.7.ad.3ᵐ.sȝ ppriē so/
lēne dr̄ votū sequēs ordinem sacrū:& votū religiōis
approbate.tacitū vel expssum:& cū aliis circūstātiis
reqsitis hz iura:vide.ḋ.votū.p.§.3.ēē si. Aliḋ ē priua
tū qḋ diuidit ɔ solēne.sic ps ptātiua min⁹ pfecta.sic
vegetatiuū distinguit ɔ itellectiuū qḋ icludit vegeta
tiuū:& sensitiuū virtualr̄.ita virt⁹ voti solēnis icludit
virtutē voti priuati:& aliqḋ plus h oia.s. T.

f ¶ Votor̄ priuator̄ aliud absolutū. qñ.s.simpliciter
vouet aliqd sine ɔditiōe.vel sine determinatiōe tē/
poris:& tūc tenet ad statȝ qñ pōt iplere.vñ q sic vo
uet itrare religionē tenet statȝ si cōmode:&c.q: qñ
sic vouet.residuū vite sue deo dedicauit.hic q vouet
certo die tenet illa die:& eodē m̄ ḋ de alio.s.qñ sim/
pliciter vouit.videt imediate.qñ ad hoc ē opportuni
tas:& occurrit sibi ad hoc eū teneri. Scriptura.n.q̄
ex ore dei pcessit ait. Si qd vouisti deo. nō moreris
reddere.deus ergo iterpellat i oi voto. qñ.s.deus ei
ad memoriā reducit ipm votū:& possibilitatē: & cō
gruitatē p tūc iplēdi.ipm iterpellat:& i mora cōstu/
tuit de quo.j.ḋ.votū.3.§.3. Aliud ē votū ɔditiona
tū vt cū qs vouet ieiunare si liberet ab ifirmitate &
talis tenet adiplere adueniēte cōditiōe: & nō aliter.
hec hm.d.ar.s.de voto cōditionato ait Pa.i.c.scri
pture.de voto.post Inno. Uotū irritat seu eius obli
gatio ipedit.qñ deficit cōditio generalis vel specia
lis apposita i voto. Generalis conditio ē multiplex:
vt si deo placuerit.si potero:&c.q̄ quidez cōditiōes
generales itelligūtur etiā si nō exprimātur.vt in.c.&
si xps de iur.iur.speciales ɔditiōes sunt multe. vt si
filius meus liberabit:& si deficit cōditio nō obligat
p hoc tex.a ɔtrio.22.q.4.c.i. Et ex hoc nō q̄ votum
pōt emitti cū cōditiōe.sed dubitat vtrū in ex⁹ pmisso
possit qs cōpelli adipleta ɔditione ad executionem
voti & vr̄.p.q̄ nō.hm Inno.q: tale votū non videt
licitū.sȝ symoniacū q: vult emere sanitatem a deo:
vel ab aliquo sancto p dationē rer̄ tēporaliū.i.q.i.
q studet debet.n.simplr̄ deo offerre cordis ɔditionē
& postea rogare p sanitate.seu alia psperitate. Alij
aūt dixerūt hoc votū eē licitū q: cū deo nō cōmittit
symonia q: oia sunt dei:vt i.c.tua:de deci. Itē q: sy
monia nō cōmittit sine expsso pacto.hāc opinionē
tenent cōiter doc. vnica.n.ratio que facit symoniam
esse illicitam.est. q: vendens spirituale non est dñs
sed deus est dominus.

g ¶ Faciens votū sub ɔditiōe ex cuius culpa nō iplet
cōditio tenet hm Ricar.4. di.38.ar.3.q.5.puta.qñ
aliquis fecit votū si deus pseruaret illum ab aliquo
peccato si nō facit qḋ i se est vt pseruet sicut fecisset
si nō vouisset.tenet.ar.in.c.sicut ex litis: de spon.vel
etiā si volūtarie se pcipitaret: probat etiā per.s. T.
vt in.c.sequēti.§.1. Nō q̄ Angelica.ḋ.votū.p.§.vl/
timo.querit vtrū votū sub cōditiōe quā nolet imple
ri obliget.R.post Ricar.q̄ votū factū sub cōditiōe
de re bona & ppter bonū finē qḋ vouēs intendit cō
sequi per executionē illius boni qḋ vouit ē obligato
riū extāte cōditione siue illa cōditio sit bona siue sit
mala.siue vouens velet illā impleri siue nō.hic cum
quis volēs cōcubere cum muliere.vouet intrare reli

gionē si illa consenserit in illo malo facto. siue nolit eā impleri sicut cū quis horret aliquod malū cōmit tere vouet. si cōmiserit. intrare religionē: ꝛ quāuis nolet tūc intrare religionē: imo aborreat nō ꝓpte/ rea minus obligat̄ q2 nō requirit̄ ꝙ absolute aliqd velit: sed sufficit ꝙ velit sub cōditiōe quod nolet ab/ solute. hec ille. sed si quis bene cōsideret illud exem/ plū. s. quādo quis velet. cōcubere: ꝛ c̄. cū ratione sua .s. siue sit bona siue mala cōditio. videt̄ esse cōtra id quod ipsemet dicit ibidē. §. 3. vbi dicit ꝙ votū factū propter malū finē nō tenet. sed sic est hic. vñ nō fm .d. ar. f. vbi supra. §. 4. ꝙ votū factū ꝓpter malum finē vel per cōditionē illicitā non tenet ꝛ peccat uo/ uens vt in exēplis datis con. Ricar. hec ille. Quādo sunt plures cōditiōes si nō intendebat se obligare ni si omnibus extātibus. nō tenet̄ nisi oēs aduenīāt ꝛ si est dubius teneat qd̄ securū ē ar. f. ibidē.

Dum. 3^{c}. quo ad eius obligationē de quo
v s. Tho. 22^{e}. q. 88. ar. 3°. ait. Ad fidelitatē ho/ minis pertinet vt soluat id qd̄ ꝓmisit. vnde ſ3 Aug. fides dicit̄ ex hoc ꝙ fuit dicta. maxime au tem debet homo deo fidelitatē. tū ratiōe dominij. tū etiā ratiōe beneficij suscepti: ꝛ ideo maxime obliga/ tur hō ad hoc ꝙ impleat vota deo facta. Hoc. n. ꝑ/ tinet ad fidelitatē quā hō debet deo. fractio autem voti est quedam infidelitatis spēs. vnde Salomon rōez assignat ꝙ sint vota reddēda q2 displicet deo infidelis promissio: ꝛ. 4. vbi supra ait votū vt ex di ctis patet est quidā promissiōis actus inter deum ꝛ hominē. vnde cū 2ctus bone fidei iter hoies factus. obliget ad necessariam obligationē. multo fortius votū quo deo hō aliquid promittit. in his dūtaxat ad q̄ votū se extendit. in illis aūt ad q̄ votū nō se ex tendit: obligatio voti nō habet locū ꝛ ideo qui vo/ tū rite factū ꝑtermittit. mortalr̄ peccat. q2 fidē quā cū deo inijt frangit. hec s. Tho. probat̄ etiā per. c. l3: de voto: ꝛ iterū dicit. s. Tho. ql. 3. ar. 12. ꝙ dicere ꝙ ille qui voto tenet̄ intrare religionem. pōt sine pctō nō itrare: est hereticū. si pertinaciter: ꝛc̄.

f ¶ Sed quid si sit factū impossibile quod vouit. Re spondēs. s. Tho. vbi supra. 22^{e}. ad. 3^{m}. dicit ꝙ si illud qd̄ quis vouit ex quacūq3 alia causa ipossibile red/ dat̄ debet homo facere qd̄ in se est vt saltē habeat prōptā volūtatem faciendi quod pōt. vnde ille qui vouit monasteriū aliquod intrare. debet dare ope/ rā quā potest. vt ibi recipiat̄: ꝛ si quidē intētio sua fuit se obligare ad religionis ingressum principalr̄ ꝛ ex cōsequenti degit hāc religionē. vel hūc locū: q2 magis sibi cōgruentem. tenet̄ si nō potest ibi reci/ pi aliā religionē intrare. Sed quid faciet qui tali/ ter vouit ꝛ nō inuenit aliquā religionem q̄ velit illū recipere. R. vel cogitauit ꝙ velet se obligare in oēz euentū: ꝛ sic tenet̄ in propria domo seruare eo mo/ do quo voluit se obligare cū nō potuerit alios obli gare ad recipiendū: obligatio tamen tenet ex parte sua. Si vero nō cogitauit nō videt̄ teneri ad id ad quod si verisimiliter cogitasset nō se obligasset. puta si est aliqua religio q̄ sibi nō placeat vel si credidis/ set debere discurere per mundū ad querendū religio nem nō se obligasset. Et si est dubius eligat tutiorem .c. iuuenis. de spon. Si aūt principaliter intendit ob ligare ad hanc religionē vel ad hunc locū propter specialē cōplacentiā ad hanc religionē. vel ad hūc locū. nō tenet̄ aliā religionē intrare. si eū illi recipe nolunt. fm. s. Tho. 22^{e}. q. si. ar. 3°. ad. 2^{m}. Si vero inci dit in impossibilitatē implendi votū ex propria cul/ pa. tenet̄ inquātū potest ꝛ insuper ad penitentiā de propria culpa. sicut mulier q̄ vouit virginitatem si postea corrūpatur non solū debet seruare quod po/ test. s. perpetuā cōtinentiā. sed de eo quod amisit pec cando penitere. Et in. 4°. vbi supra addit. ꝙ in vo/ to suo intelligit̄ illa cōditio si illi voluerint illū reci/ pere alias esset indiscretū votū. vnde cōditione non extante nō tenet̄. Item in. 4°. ait. Illud quod votū impediret si prius esset: etiā voto facto obligationē auferre. vnde cū de impossibili nō possit esse votū. si aliquid fiat impossibile post voti emissionē quod prius erat possibile. obligatio voti quantū ad illud tollit̄ vt si quis diues voluerit edificare ecclesiā qd̄ post modū perficere nō potest. paupertate superue/ niente. nō obligat̄ ex voto. sed tamen in hoc distin/ guendū est dupliciter. vno modo q2 omnino factus est impotens: ꝛ tunc non tenetur simpliciter ad hoc quod vouit. vel factus est impotēs ad totū. non ad partem: ꝛ tūc ad illud quod potest remanet obliga tus. Alio modo distinguendū est vtrū ex sua culpa impotentiā incurrit q2 tunc oportet recōpensare per penitentiā vel nō ex culpa sua: ꝛ tunc nō tenetur ad aliquā recōpensationē: exēplū de virgine corrupta: vt supra. hec s. Tho. Pa. vero in. c. p̄. de voto diffi/ cultate hoc dictū sic dicens. Reperio dictū notabile beati Tho. quod recitat Archi. in. c. qui bona agūt .17. q. i. vbi dicit ꝙ omne impedimētū superueniēs quod habuit a principio impedire votum si oritur post factū. aufert obligationē voti quod est dictum satis singulare. sed multū instat. c. quod super his. de voto. vbi impedimentū superueniens facit muta tionē in aliā causam: ꝛ licet illud sit magis tutum: tamen de subtilitate credo primū dictū satis posse ꝓ cedere. dūmodo nulla culpa reperiatur in vouente. Nam si per me non remanet quo minus votū per/ ficiam subsistente bona voluntate: debeo reputari ac si votū perfecissem. pro hoc. c. dixi. de pen. di. i. ꝛ ad. c. super his: potest responderi ꝙ procedit quādo impedimentū non est omnino impeditiuū. sed diffi/ cultatiuū. aliud. n. est ꝙ factum reddetur impossibi le. aliud quod difficile. facit. l. continuus. ff. de verb. oblig. cōiter tamen obseruatur. c. qd̄ sup his. al. ꝛ

facit tex.d.c.i.vñ dicit an ex ĩfirmitate:&c.hec Pa. aliqb⁹ alr dimissio. Sciẽdũ tñ q̃ Pe.& Ricar.seqr simplr dictũ.s.T.& silr sũmiste.s.q̃ si ẽ effectus oio ĩpotẽs sine sua culpa nullo mõ teneat si aũt p̃ par te p̃ illa ĩpleat.d.ar.s.addit.si veniret ad pinguiorẽ fortunã dz ĩplere. Ad.c.q̃ sup his: & ad.c.p̃. põt ẽt respõderi hz Inno.i.c.scripture: de voto q̃ qñ votũ factũ ẽ ad vnũ finẽ qui põt haberi p̃ duos modos & factũ est ĩpossibile p̃ vnũ illoꝝ modoꝝ: dz adĩpleri p̃ aliũ si ẽ possibile.puta q̃ votũ vouit dare adiuto/riũ terre sancte & nõ põt p̃ seipm pp̃ supuenientẽ ĩfir mitatẽ dz supplere p̃ aliũ si ẽ possibile & sic sunt in/telligẽdi illi tex.sz qñ ille finis est factus oio ĩpossibi lis vel inutilis: vt puta de eo q̃ vouit ieiunare p̃pter macerationẽ carnis si sit ĩfirmus tũc nõ põt nec est opus & sic nõ teneť. silr qñ seqreť ĩmoderata mace ratio nõ teneť hm.s.Tho.ponit ex Inno.de eo qui vouit visitare ex deuotiõe:si p̃ueniat ĩfirmitate vel morte nõ teneť alr:q: finis oio ẽ sibi factus ĩpossibi lis.s.deuotio visitãdi si vero p̃ subsidio teneť supple re inquãtũ põt.votũ igiť sic ĩ p̃n⁹ si fiat de ĩpossibili est nullũ imo peccat:sic vouẽs sic si postq̃ est factũ fiat oio ĩpossibile sine sua culpa fit nullũ.

2 ¶ Sed q̃riť vltimo qs teneat ad votũ qñ vergit ĩ peius R.hm.s.Tho.vbi.s.i.4. q̃ sic iuramẽtũ qd̃ vergit ĩ deteriorẽ exitũ nõ est seruandũ ita nec votũ.vnde Isido.dicit ĩ turpi voto muta decretũ q: votũ nõ ex tẽdit se ad illicita vel minus bona vt dictũ est. Nec dẽt vl tũc fuerit illicitũ quãdo votũ est emissum vel postmodũ fiat illicitũ.

3 ¶ Queriť vlterius vtrũ qs teneať statim. R.hm.s. Tho.vbi.s.ar.5.ad.5. q̃ obligatio voti ex p̃/pria volũtate & ĩtẽtiõe cãť. vñ dr̃ deutero.23.qd̃ se/mel egressum ẽ d̃ labijs tuis obseruabis & facies sic p̃misisti dño deo tuo:& p̃pria volũtate & ore tuo lo cutus es. Et ĩõ si ĩ intẽtiõe & volũtate vouẽtis ẽ ob ligare se ad statim soluẽdũ.teneť ad statim soluere legitimo ĩpedimẽto cessante.si aũt ad certũ tẽpus vel sub certa ɔditiõe.nõ teneť statim.sed neq̃ debet tardare vltraq̃ ĩtẽdit se obligare.dr̃.n.ibidẽ cũ vo tũ voueris dño deo tuo nõ tardabis reddere q: req ret illud dñs deus tuus & si moratus fueris reputa/biť tibi ĩ pctm̃.hec ille. Et ĩ.q.dicit. Si qñ qs vouit puta se ĩtraturũ religionẽ ĩtẽdebat se ad statim ob/ligare.vel ad arbitriũ alienũ. nõ põt vlterius differ re.etiã pp̃ debita soluẽda.sz ille q eũ recipit teneť ea p̃soluere.si aũt ĩ vouẽdo de debitis cogitabat p̃ba/biliter p̃sumi põt q̃ nõ ĩtẽdebat se obligare añq̃ d̃ reb⁹ suis disposuisset.qñ aũt timet rõnabiľr p̃petuũ ĩpedimẽtũ teneť vlterius nõ differre.hec ille. Et Pa. i.c.nõ est eo.ti.dicit q̃ differens executionẽ voti põt dici voti trãsgressor:& q̃ sic solus p̃latus dispensat vel commutat ita eius auctoritate fit dilatio. Ex oib⁹ his igiť põt sic distingui.q̃ qñ aliqs vouet vel deter minat sibi tẽpus seu ɔditionẽ & illo mõ teneť.q: so/la sua volũtate obligauit se.vel nõ cogitauit. vel si cogitauit nõ itendebat se obligare:& tunc vel dẽt vt melius & deuotius ĩpleat:vel p̃pter aliã rõez bone stã:& tũc nõ videť peccare saltẽ mortalr.imo posset mereri q: votũ debet eẽ rõnabile obsequiũ & hoc in nuit glo.i.d.c.nõ est.q̃ dicit q̃ itelligẽdũ est si commo de:&c. Aut dẽt solũ ex negligẽtia:& si sit periculum iminẽs ĩpossibilitatis.tũc vr̃ peccare mortalr.s.qñ ad uertit. Si vo nõ imineat tale periculũ vel si iminet nõ cogitat.tũc si nõ ẽ ĩ magna mora durũ ẽ dicere q̃ peccet mortalr.si vero est in magna mora & sine necessitate videť mortale p̃.d.c.nõ ẽ.q: dicit ibi tex. Nõ est voti trãsgressor q auctoritate ap̃lica qd̃ vo/uit distulit:ergo a ɔ̃rio sensu erit transgressor si sine auctoritate:&c.& maxĩ si sepe cõscia pulsabat: si tñ nõ cogitauit & est verisĩle si cogitasset q̃ determi/nasset aliqd̃ tp̃s. põt se ĩ illo fundare & hoc videť p̃ bari p̃ verba.s.Tho.qñ dicit si cogitauit de debito/ribus verisĩle ẽ:&c.qñ venit ad terminũ vel statũ in quo nõ põt ĩplere vel excidit a memoria ẽ sigñ mor/talis hm ar.s.vel habet p̃positũ non implendi:vide aliquid supra.v.votũ.2.§.p̃.

¶ Utrũ ille quẽ penitet vouisse peccet mortalr. R.q̃ nõ:q: sic potuit velle nõ vouere ita põt nũc velle nõ vouisse:dũmõ tñ ĩpleat.secus esset si vellet nõ ĩplere. q: ista volũtas eẽt de illicito : & qui vouet religionẽ strictiorẽ.nõ potest itrare laxiorẽ.si tñ itrat dz ĩ illa stare.q: votũ solẽne laxioris p̃iudicat simplici stri/ctioris.c.q post:de regu.li.6.& dz p̃niaz agere d̃ vo to fracto ibidẽ. Et votũ de nõ ĩtrãdo religionẽ siue de nõ ĩtrãdo strictiorẽ est nullũ & peccat vouẽdo:q: qñ ĩ se ẽ ponit obicẽ .s.s.s.v.votũ.p̃.§.5.fi. Et vo/uẽs ex duabus causis nisi appareat de intentiõe se/curius ẽ vt soluat etiã vna cã remota hm ar.s. 4

¶ Queriť de illo q vouit dare aliquã mẽsurã q̃ nõ est determinata de q̃ debeat itelligi. R. i.c.expertũ: de censi.q̃ si ẽ ɔsuetudo de aliqua mẽsura vel cogi/tauit de aliqua.id seruet:si vero nõ apparet:sufficit soluere minorẽ. Qui hz diuersa vota ĩ cõpossibilia: dz seruare maius.vel si sunt eq̃lia.id qd̃ est ɔuenĩẽ/tius p̃ius fuit factũ hm.d.ar.s.de alio aũt faciat hz arbitriũ supioꝝ: hec h.s.T.4.di.38.q.i.ar.4.q̃.4. de eo qui vouit seruare aliquaz regulã vtrũ teneať sub voto seruare oĩa q̃ sunt ĩ illa regula dic q̃ nõ sz teneť eo mõ q̃ p̃fessores illi⁹ regle teneť d̃ q̃.v.religio 5

¶ Utrũ heres teneať adĩplere vota ɔ̃functi. R. ꝑ.§.22. hz Ray.votũ peregrinãdi nõ põt pr̃ iniũgere filio. quẽ cõstituit heredẽ.nisi & ipse filius approbaret.c.li cet.eo.sz pecuniariã satisfactionẽ.bñ põt iniũgeť.c. tua nos:de vsu:& d̃ sortile.c.p̃.qñ ẽt si fili⁹ vult eẽ he res.teneť ĩplere vota p̃ris si hereditas hoc patiať. ẽt p̃ accipiẽdo legitimã maxĩ si sponte suscepit vt in .d.c.li:si aũt nõ vult addire nõ teneť q: nec heres ẽ: nisi forte spõte ĩ oẽs euẽtum p̃miserit.si tñ p̃misit vt heres.vel sub spe hereditatis & illã non vult addire 6

nō tenet: de elec.c.venerabilē.§.fi. ⁊ sic pōt intelligi .c.lz:sz quicūqz hereditatē adierit tenet de solu.c.p̄. ita tñ q̄ si votū trāsmarinū sit ⁊ aliq̄s impediatur morte vel alio ipedimēto. cogitur aliq̄ cōmittere vt Inno.dicit.qn etiā si nō cōmittat heres cogit vt vel ipi cōpleāt vel subsidiū siue expensas quas testator vel ipi facturi eēnt exhibeāt. secus tñ si vouerat nō p̄ subsidio.sz p̄ deuotiōe visitādi loca sancta. q2 tales superueniēte ipedimēto nō tenētur ire vel mittere.cōfirmātur oia ista p̄ Pe.de pal.vñ ait.Si ē votū tñ reale vt fundādi mōasteriū.vel dādi tñ p̄ deo. aut oblationē mittēdi.aut tot armatos vltra mare.tūc heres tenet sic̄ i aliis debitis.si aūt est tm̄ p̄sonale vt ieiunare: cōtinere:⁊ similia:heres nō tenet nisi sponte obligauerit se siue sit filius siue extraneus.d.c.lz.Si aūt est simul reale ⁊ p̄sonale ⁊ expressuz vtrūqz tūc tenet ad reale vt si vouit ire ad sanctū Jacobum ⁊ offerre:heres nō tenet ire sz soluz mittere offertoriū. Si aūt reale ⁊ p̄sonale sz p̄sonale est principalr expressuz.reale vero tacitū ⁊ assessoriuz vt ire ad sanctū Jacobū. nō tenet mittere expensas sic̄ nec tenet ire.silr si vouisset religionē.nō tenet dare hereditatē.q2 remoto principali:⁊c̄. Itē si vouit i subsidium terre sancte tenet quātum hereditas sufficit. secus si causa deuotionis:hec ille.

7 ℂ Utrū ille q vouit ad certū diē puta ieiunare in vigilia natiuitatis dñi prime vēture ⁊ nō seruauit tenet alio die ieiunare. Pa.i.c.p tuas:de voto:dicit q̄ sic.quasi sit obligatus ad duo sic̄ ille q obligat certo die.dare decē.facit.c.cū dilecti: de dolo ⁊ ptu. ⁊.l.celsus:de arbi.hoc aūt itelligēdū est qñ vouens nō itēdebat se determinate obligare ad talē diē. qd̄ vt i plurib' fit.s.ieiu.§.12.⁊.s.hore canōice.§.17. Sed qd̄ si vouit ieiunare i festo alicuius sancti ⁊ veniat i dñica. Jo.de neapo.in.ql.R. q̄ aut votū fuit de ieiunio afflictiōis.s.ad satisfaciēdū p̄o peccatis aut subiugādi corpus. Aut de ieiunio exultatiōis.s. vt eēt magis dispositus ad gaudiuz vel cōtēplationē diuinoꝝ. Aut de neutro q2.s.nō cogitauit. Aut de vtroqz. In.p̄.casu ieiunādū est i sabbato p̄cedēti q2 debet se ꝯformare ecclesie q̄ tale ieiuniū trāsfert .s. ieiuniū.§.11.circa mediū. In.2°.vero ieiunet i dñica. q2 ē votū uirtuosuz ⁊ ligās.ar.76.vtinā. In.3°.aūt iteꝝ i dñica q2 p̄sumit exultationis. In.4°.ieiunet in sabbato q2 ceteris partibus dz se ꝯformare vñi ecclesie.silr posset dici de illo q vouit ieiunare per totum mensem.si debeat ieiunare in dominica.R.n.quando nō cogitauit q̄ cōformet se ecclesie.s.q̄ non ieiunet in dominica.

8 ℂ Utrū peccet totiens quotiens facit cōtra votū.R. s̄m Pe.q̄ quādo quis vouit ad certū diem non bibere vinū.puta die sabbati.vel tali vigilia.q̄ solum peccat mortalr prima vice.secus si fecisset votuz ad tēpus perpetuū.vel ad certos dies q2 si ad tēpus perpetuū totiens quotiēs bibit peccat mortalr q2 omne tēpus est in obligatiōe si vero ad certos dies solum dies est in obligatiōe ⁊ nō totum tēpus ⁊ ideo non peccat nisi semel pro quolz die. Exemplum de indulgentia q2 si est perpetua totiens habet quotiēs facit id si vero temporalis tñ semel si vero ad diuersos dies quolibet die semel.hoc tñ semper intelligendū est quādo nō fit ex cōtēptu:⁊ nō aliter determinauit in mente quādo vouit.Quidaz distingūt.s.in voto negatiuo vel affirmatiuo:vt i p̄ peccet totiēs sz i.2°. tñ semel.sz melius vt dictū ē vide.s.ieiuniū.§.9.

ℂ Utrū igrediēs religionē teneat adimplere alia vota q̄ fecit in seculo.R.ꝙnō.hz.o.Tho.4.vbi supra. vnde ait.Uotū religionis icludit oia alia vota tuz ratiōe perpetuitatis tū rōe obediētie qua hō voluntatē suā deo tradit per quā sui ⁊ omniū dñs eē pōt. ideo ille qui aliqd̄ votū tēporale fecit pōt nō requisita alicuius p̄lati dispēsatiōe religionē intrare non obstāte voto p̄cedēte.qd̄ votū religionis impediret. puta peregrinatiōis ⁊ hmōi. Uotū etiā terre sancte obligat hoiez ad seruiendū deo tēporaliter ⁊ quātū ad determinatū tēpus.sed votū religionis quātum ad oia ⁊ s̄m omne tempus:⁊ ideo quodāmodo est ampliatio voti magis q̄ cōmutatio: per itroitū.n. religionis homo morit priori vite:ideo illa vota q̄ vouit i seculari vita explēda.non tenet exsoluere. ex quo religionē intrat ⁊ p̄cipue q2 singularitas i religionibus ē periculosa:⁊ onus religionis adeo grauat q̄ nō manet eadē facilitas ad obseruādū votū q̄ in seculari vita erat.tñ quidā dicūt q̄ debet p̄lato suo exponere: ⁊ ille p̄sātis cōditionibus persone ⁊ voti poterit cū eo dispēsare.sed s̄m alios. hoc nō exigitur.q2 ex ipa vi voti religionis a prioribus votis est absolutus rationibus dictis. hec ille. Itē alibi ait. Omnia alia vota sunt quorūdam particulariū operū sed per religionē homo totā vitā suā deputat dei obsequio.particulare aūt in vli icludit:⁊ ideo decre.c.scripture: de voto:dicit q̄ reus voti fracti nō habetur qui tēporale obsequiū in perpetuā religionis obseruantiā cōmutat. Nec religionē ingrediens tenet implere vota vel ieiunioꝝ vel orationum vel alioꝝ huiusmodi q̄ existēs i seculo fecit:⁊c̄. vt supra addens q̄ intrans religionē cōsequit indulgentiaz omniū peccatoꝝ: de quo vide.s.indulgentia.§.26. Et Pe.de palu.4.di.38.q.4.ar.p̄. cōclusione sexta sic ait. Ad liberationē a voto in seculo emissis non est necessaria irritatio illius in cuius manu fit professio.nec dispēsatio eius nec alterius.q2 fit per solutionē ⁊ impletionē.hec liberatio. eo.n.ipo q̄ profitetur liberatur ab omni voto. Idem tenēt Inno. ⁊ Panor.in.d.c.scripture qui intelligūt de votis non cōsonis religioni. secus de aliis puta si vouisset dicere psalteriū:sed dictū.s.Tho.est vniuersale. vnde ibi .q.ait. Religiosus libere perficere potest vota que fecit in seculo.si nō sunt cōtra religionem suam. q̄uis ad ea non teneat .hec ille. vtrū possint de nouo vo/

uere infra votū.5.§.4.d.ar.f.dicit q̄ est intelligendū de votis personalibus nō realibus ꝛ q̄ perseueret. sed prima videt̄ superflua q: post professionem ad nihil tenet̄. nec pōt amplius exire: ꝛ ideo secūda nō requirit̄. vnde cōplete dixit.s.Tho. q̄ onus religionis satis hominē onerat. nec ē necessaria alia dispensatio. Pe.de pal. vbi supra dicit q̄ licet vota personalia cōmutētur in religionē. q: verbo cōmutādi vtitur decre.c.scripture: de voto: soluūtur etiā per professionē realia. quo ad personā nō tm̄ quo ad monasteriū sicut nec debita quādiu ergo aliquis est nouitius excusat̄ a voto psonali. puta ieiunioꝝ: ꝛ hmōi. non aūt a reali. puta de dando elemosinā: intellige quādo fuit acquisitū ius de quo .s.dispēsatio.§.12. sequit̄ in pe. imo debet per se debita soluere. sꝫ p̄ professionē qua bonis cedit ꝛ mūdo morit̄. vota personalia extinguūtur. sed realia debita in monasterium transeūt quod obligat̄. sicut heres nō vltra valorē hereditatis. Utrū habens votū ingrediens ꝛ exiens satisfaciat .s.nouitius.§.7.8.

Votū.4°. vtrū sit laudabile aliquid vouere ꝛ arguit̄ q̄ non. p̄. q: plus meret̄ qui libere facit. 2° q: exponit se periculo transgressionis. 3° exēplo xpi ꝛ apostoloꝝ qui non legūtur vouisse. R. sm̄.s.Tho.22.q.88.ar.4.5.ꝛ.6. q̄ triplici ratione facere aliquod opus cū voto melius est q̄ꝫ sine voto p̄. quidē q: uouere est actus latrie. ordinatio.n. cuiuscūqꝫ virtutis in seruitiū dei est actus latrie. sed votū est promissio deo facta: ꝛ promissio nihil aliud ē q̄ꝫ ordinatio quedā eius quod promittit̄ in eū cui promittitur: ꝛ sic votū est ordinatio quedā eoꝝ que quis vouet in diuinū cultū. seu obsequium: ꝛ ex ꝯsequenti vouere proprie est latrie actus. seu religionis q̄ est p̄cipua inter virtutes morales nobilioris autē virtutis est opus melius ꝛ magis meritoriū. vnde actus inferioris virtutis ē melior ꝛ magis meritorius ex hoc q̄ imperat̄ ex superiori virtute. sicut actus fidei est melior si imperet̄ a charitate: ꝛ ideo actus aliaꝝ virtutū moraliū. puta ieiunare. quod est actus abstinētie: ꝛ ꝯtinētie quod est actus castitatis. sunt meliora ꝛ magis meritoria si fiant ex voto q: sic iam pertinēt ad diuinū cultū quasi quedā dei sacrificia. vnde Aug. dicit i libro de virginitate q̄ nec ipsa virginitas q: virginitas est. sed q: deo dedicata est. honorat̄ quā fouet ꝛ cōseruat cōtinētia pietatis. 2° q̄ ille qui vouit ꝛ facit: plus se subicit deo q̄ꝫ ille qui solū facit: subicit.n. se deo non solū quātū ad actū. sed etiā quātū ad potestatē. q: de cetero non pōt aliud facere. sicut plus daret homini qui daret ei arborē cū fructibus q̄ꝫ q daret ei fructus tm̄. vt dicit Ansel. in libro de simili. ꝛ inde est q̄ etiam promittētibus: gratie agūtur. 3° q: per votum imobilr̄ volūtas firmat̄ in bonū facere aūt bonū ex volūtate firmata i bono. pertinet ad perfectionē virtutis. vt patet per philosophū in.2°. ethy. sicut etiā peccare mēte obstinata agrauat peccatū: ꝛ dr̄ pctm̄ in.s.s. Ad primū in ꝯtrariū dr̄ q̄ sicut non posse peccare nō diminuit libertatē. ita etiā necessitas. firmate volūtatis i bonū nō diminuit libertatē. vt patet i deo ꝛ i beatis ꝛ talis est necessitas voti. similitudinē quādā i habens cū cōfirmatione beatoꝝ. vnde Aug. Nō te vouisse peniteat imo gaude. iā tibi nō licere qd̄ cū tuo detrimēto licuisset. felix est necessitas q̄ in meliora cōpellit: necessitas vero coactiōis q̄ causat tristitiā ꝛ inuoluntariū diminuit meritū ꝛ etiā si cum tristitia votū fiat plus meret̄ q̄ꝫ sine voto: ꝛ sine tristitia: q: est actus religionis. Ad.2m̄. dicēdū q̄ qn̄ piculū nascit̄ ex ipso facto. tunc factū illud nō est expediēs. puta q̄ aliquis per pontē ruinosū trāseat flumen. sꝫ si periculū immineat ex hoc q̄ hō deficit ab illo facto nō desinit p̄p hoc eē expediēs. sicut expediēs est ascēdere equum. quāuis periculū immineat cadēdi de equo. alioquin oporteret ab oibus bonis cessare q̄ etiā per accidēs ex aliquo euētu possunt eē piculosa. vn̄ dr̄ Ecc.11.q obseruat ventū nō seminat: ꝛ qui considerat nubes: nūq̄ꝫ metet: periculū aūt vouēti nō imminet ex ipso voto sed ex culpa hominis qui voluntatē mutat transgrediēs votū. Ad.3m̄. dr̄ q̄ xpo sm̄ se nō cōpetebat vouere tū q: deus erat tū etiā q: inquantū hō habebat volūtatē firmatā in bonū quasi cōprehēsor existēs q̄uis per quādā silitudinē ex psona eius dicat̄ in psal.65 glo. vota mea. dn̄o reddā i ꝯspectu ti cū: loquit̄ de corpore suo qd̄ est ecclesia apl̄i aūt intelligūtur vouisse ptinētia ad pfectionē quādo Christū relictis omnibus sunt secuti.

Votū.5°. de psonis q̄ possunt vouere de quibus dicit.s.Tho.p̄ in cōi.22.q 88.ar.8. votū est pmissio deo facta. nullus autē pōt per promissionē se firmiter obligare ad id qd̄ est i ptāte alterius. sed solū ad id qd̄ ē oio i sua ptāte. quicūqꝫ aūt est subiectus alicui. quātū ad id in quo est subiectus. nō ē sue potestatis facere qd̄ vult. sed depēdet ex volūtate alterius: ꝛ ideo nō pōt se per votū firmiter obligare in his in quibus alteri subicit̄. sine consensu sui superioris. hec.s.Tho.ꝛ.l.4.ait. In his q̄ nō subiacēt volūtati vouētis nō pōt vouere eo q̄ votū ē volūtariū. silr̄ etiā illi qui nō habēt vsum rōis. sicut illi qui nō sunt sane mētis. nō possunt vouere: nec etiā pueri ante annos pubertatis. hec ille. Quilꝫ igit̄ sui iuris existens sane mētis: nō p̄hibitus pōt vouere: multi aūt nō possunt de qbus. j. diuisim.

¶ Primo querit̄ de epo ꝛ aliis superioribus. R. sm̄ Hosti. nō possunt sine licētia pape votū emittere p̄ qd̄ dissoluat̄ vinculū matrimonij qd̄ est inter ipm ꝛ ecclesiā suā. c. licet: de regul. ꝛ.c. nisi cū pridē. d̄ renū. Itē nec aliud per quod graue p̄iudiciū fiat ecclesie. puta de longa peregrinatiōe: ꝛ hmōi. c. magne de voto: votū tm̄ abstinētie ꝛ elemosine emittere potest. ar.7.q.1.c.demēs: de testa. relatū. ꝛ breuiter pōt quodlibet votū per qd̄ det bonū exēplū. d.c. magne

sm Pe. debet adimplere quātum pōt sine piudicio ecclesie: ꝗ petere licētiā a papa: ꝗ si non dabit redimat vel faciat quantum potest. hec idem tenet .s. Tho.2ª.q.si.ar.7.

2 ¶ Secūdo querit de beneficiatis vbi requirit residētia. R. ꝙ nō possunt facere votū longe pegrinationis sine licentia epi.d.c.magne: ꝗ.c.nisi cū pridē: de ɔse.di.5.nō ob3.cl.1°.possunt tn̄ facere votu3 religionis.19.q.2ª.due: ꝗ.s.Tho.d.ar°.7.nō solū beneficiati.sed etiā oēs plati inferiores epis: ꝗ possunt facere votū vltra marinū tēpore generalis pasagaij .d.c. magne: ꝗ breuiter pn̄t i oibus alijs i qbus sunt dn̄i.

3 ¶ Tertio q̄rit de platis iferioribus epis. R.in.c.fi.de voto. Prelatus etiā pfessus pōt votū vltramarinū emittere ꝗ in suos vsus vigesimā prouentuū ecclesie couertere. Pa.ibi restringit in casu quādo fit pasagiū generale ex dispositiōe summi pōtificis.nā tunc videt data licētia platis eūdi pro succursu terre sancte.s3 hoc cessante nō putat ꝙ platus maxime regularis possit se ad hoc obligare sine licētia supioris: q2 epo hoc facere negt.d.c.magne. Nec possunt facere votū p quod piudiciū generet suis ecclesiis sine licentia epi vel suoꝝ superioꝝ. 18.q.2.c.abbates. De alijs autem possunt.

4 ¶ Quarto querit de religiosis ꝺ quibus.s.Tho.2ª.q.88.ar.8.ad.3m.ait. Religiosus ē subditus plato quātū ad suas oparationes sm pfessionē regule: ꝗ iō si aliqs ad horā aliqd facere possit.quādo ad alia nō occupat a plato: q2 tn̄ nullū tps ē exceptū in quo platus nō possit eū circa aliquid occupare: nullū votū religiosi ē firmum nisi fit de ɔsensu plati.hec ille. ꝗ.q°.sententiaꝝ vbi supra ait. Religiosus tenet ad obediēdū quātū ad oē tēpus ꝗ ideo nō pōt emittere aliqd votū hec.s.Tho. Pa.i.c.fi.de voto ait. In religiosis vero simplicibus. puto nō licere emittere ēt votū terre sancte sine licētia supioꝝ q2 nullā voluntatē habēt ꝗ sic nō possunt se obligare ex voto. Itē idē Pa.in.c.scripture.ꝗ.sic ait. Monacus non pōt emittere votū abstinētie vel pegrinatiōis sine licentia sui plati.20.q.4.c.2.s3 aliud votū p qd aliū non scandalizātur nec dat sibi occasio vagandi.emittere pōt.puta ut dicere ps.sm Inno.ꝗ idē dicit de votis factis an̄ votū religionis: ꝺ quo supra uotū .3ª.§.fi. Sed.s.Tho.dicit generaliter ꝗ rō q2 pōt occupari: tenet in oibus.ideo tenēdū generalr sm .s.Tho. de oibus.vtrū aūt teneat si fiat.R.p3.s.Tho.2ª.q.88. ar.9.2m.ꝙ vota q̄ fiūt ab his q̄ sūt i potestate alioꝝ. hn̄t ɔditionē iplicitā si.s.nō reuocētur a superiori ex qua licita reddūt ꝗ valida.si cōditio extat.hec ille. vtrū vero peccēt vouēdo.R.s.Tho.vbi.s.ar.8.4m. ꝙ l3 votū coꝝ qui sunt alterius potestatis subditi nō sit firmū sine cōsensu coꝝ quibus subiciūtur. non tn̄ peccāt i vouēdo q2 i coꝝ voto itelligit debita ɔditio .s.si suis supioribꝰ placuerit.vel nō renitāt .hec ille. Et sic p3 sm.s.Tho.ꝙ nō peccāt vouendo: ꝗ ꝙ est votū cōditionatū ꝗ ꝙ si illa ɔditio.s.irritatio adueniat nō tenet: ꝗ ꝙ hoc ē generale i oibus votis. S3 q̄rit vtrū ille q fecit si nō irritātur neqꝫ approbētur teneat adiplere. Angelica.v.votū.2°.dicit ꝙ nō debēt nisi plati expsse ɔsentiāt: ꝗ ꝙ peccāt vouēdo. alt Ricar.ꝗ.s.Tho.l3.s.Tho. dicit expsse ꝙ nō peccāt vt3 vbi.s.vtrū aūt ante irritationē vel qn̄ prelatus ignorat teneāt vel nō: Ricar.dicit ꝙ nō Pe.de pal. dicit ꝯriū.quē sequit .d.ar.f.hoc etiā videt innuere.s. Tho.qn̄ dicit si suis supioribus placuerit. vel nō renitātur.p3.n.ꝙ si nō irritāt non renitūtur.vn̄ posset sic distingui ꝙ aut votū religiosi approbat a platis ꝗ sic tenet vel reprobat ꝗ sic nō t3.qn̄ aūt nō approbat neqꝫ reprobat .tunc vel ē de eo qd ē ꝯ obedientiā.i.ipedit obediētiā.vel ex quo alij scandalizātur. vel ex q° dat mā vagādi: ꝗ similibus: ꝗ sic sm Ricar. est nullū ꝗ ex ɔsequēti nō tenet nisi platus approbet q2 tūc vouerct de alieno.vel ē de his q̄ pn̄t fieri sine ipedimēto obediētie.nō vagādo.neqꝫ alios scādalizādo.vt dicere.ps.ꝗ similia: ꝗ tūc t3 nisi irritet: h3.n. cōditionē negatiuā.s.si nō irritātur.

¶ Querit .5°.de pueris.de qbus.s.Tho.vbi.s.2ª.q. 5
.88.ar.9.ait. si puer vel puella an̄ pubertatis ānos. nōdū habuit vsu3 rōis. nullo° pōt se ad aliqd. voto obligari. Si vero usu3 rōis attigit.pōt qdē qm̄ i ipo est.se obligare.s3 votū eius pōt irritari per parētes. quoꝝ cure remanet adhuc subiectus: q̄ntūcūqꝫ tn̄ sit doli capax.an̄ ānos pubertatis nō pōt obligari voto solēni religiōis.pp ecclesie statutū.qd respicit id qd in pluribꝰ accidit.post ānos vero pubertatis pn̄t iā se voto religiōis obligare vel simplici vel solēni absqꝫ voluntate parētū.hec ille.ꝗ ibide3 ar.8.ad.2m.ait. Post pubertatē nō est sue potestatis quātū ad dispēsationē domesticā.vnde circa hoc nō pōt aliquid vouere qd sit ratū sine cōsensu patris.hec ille.ꝗ.e.libro.q.fi. ar.5°.postqꝫ posuit que dicta sunt subiūgit. Si puer habet vsum rōis ante annos pubertatis. obligatur quidē quātū in se est ex voto.tamē pōt obligatio remoueri per auctoritatē patris in cuius potestate adhuc existit q2 ordinatio legis qua vnꝰ alteri subicit respicit id qd in pluribus accidit. si vero annos pubertatis excedat nō potest reuocari auctoritate parentū.si tamen nō haberet vsum ratiōis plenū.non obligaretur quo ad deum: ꝗ ibidē ad.3m.ait. Pueri sicut nō coguntur ad iurandū.sicut canon dicit.ita nō cogūtur ad vouendū: si tamen voto vel iuramēto se abstrinxerint ad aliquid faciendū.obligant ur quo ad deum: si habeant vsum ratiōis.licet non obligētur quo ad ecclesiā ante.14.annū.hec ille. Pan. in.c.1°.de voto .§. nota sic ait. Nota ex tex. iuncta glo.prima.ꝙ votum emissum impuerili etate efficaciter obligat licet prestet facilitatem ad dispensandū: ꝗ sic minor etas nō impedit obligationem deo querendam: ꝗ sic post doli capacitatem quis obligatur ex voto: ꝗ ad hoc tenebis semper menti istum

tex.q: nescio alibi ita darũ: vide tñ ad mãm qđ nõ Inno.i.c.scripture.c.hec Pa. Inno.vero i .d.c. scripture sic ait. Ité credimus si ipubes sit doli capax ⁊ fecerit votũ abstinentie. vel peregrinatiõis. vel alia. ꝙ debeat illud adiplere postq̃ patriã ptãtez exiuerit q: se obligauit.qđ potuit.sic ꝑ delictũ se obligauit diabolo: de delic.pue.c.ꝓ. tñ cũ talibus facile dispẽsaĩ hec Inno. Ex quibus põt sic concludi. Quia vel pueri sunt doli capaces vel nõ si.nõ nullo teneĩ in quacũq; etate q: sine deliberatiõe nõ ẽ votũ. Si vero sunt doli capaces.tunc vel loqmur de voto solẽni religiõis: ⁊ sic nõ tz rõe statuti ecclesie etiã si pr cõsentiet.c.ꝓ.e.li.6.⁊.s.Tho.vbi.ŝ. ⁊ hoc añ pubertaté. Si vero de alijs votis tũc bz Tho.non sunt rata sz pñt irritari tũ q: sunt i ptãte eoꝝ tũ q: nõ multuz tũc vigẽt rõe.20.q.2.puella. Si aũt loqmur post pubertaté vel loqmur de voto religiõis ⁊ sic pñt vel ꝺ alijs ⁊ sic quousq; sunt i patria ptãte vota eoꝝ non sunt rata. Sed quid si ipuberes doli capaces emittũt vota castitatis vl qñ erũt puberes teneãtur Angelica dicit ꝙ nõ.ꝟ.votũ.2.§.6.adducit.c.ad nr̃az de regul.⁊.c.pᵐ.e.li.6. Sed Pe.de pal.tz ɔ̃triũ qđ videĩ eé ꝭ mentẽ.s.Tho.vbi.ŝ.⁊ Inno.⁊ Pa.facit tex.c.2.de voto.ad.d.c.pᵐ.ꝶ.s.Tho.ql.3.arᵒ.11.ad pᵐ.dicẽs: Inno.4. i qbusdã lr̃is ad religiosos directis ꝓhibet ne añ ãnũ ꝓbatiõis: ⁊c̃.ꝙ aũt ad ꝓbationẽ nõ recipiãĩ iuuenes vel ꝙ voto vel iuramẽto nõ obligẽtur ad irrãdũ sine ꝑiuditio tẽpoꝛis.vel ꝓbatiõis nũq̃ iueniĩ ꝓhibitũ.hec ille. Illi ergo tex.debẽt itelligi vel ꝺ voto solẽni.vel qñ nõ sunt doli capaces.vel quo ad ecclesiã: ⁊ qñ dicit tex.ꝙ pñt redire ad seculũ itelligiĩ quo ad coactiõem ecclesie Inno.n.4.q fecit illã decĩ.⁊ Pa.sic glosant: dicẽtes.ꝙ qᵒ ad deuz tenet. Sed qd si filiusfamilias fecit qđ nõ ẽ firmuz ⁊ irritaĩ siue añ siue post pubertaté. Nũquid tenebiĩ qñ venerit ad statũ: ⁊c̃. quidã dñt ꝙ nõ q: fuit irritatũ ⁊ factũ nullũ: qdã dñt ꝙ sic q: debet seruaĩ eo mõ quo põt qđ est securius. Quidã sequẽtes primã opinionem dicũt.ꝓ.ꝙ si pr irritauerit: ⁊ postea cõsentiat.ꝓpter hoc nõ tenebiĩ ipubes nisi iterũ voueat.2ᵒ dicũt ꝙ si semel rite fuit irritatũ.mortuo irritatoꝛe.aut eius auctoꝛitate expirãte.nõ tenebiĩ i pubes q: ꝑ regulã. Obligatio semel extincta nõ reuiuiscit: ⁊ hoc etiã si fecit votũ explẽdũ solũ post expirationẽ ptãtis. Cõfirmãt p.s.T.ꝓ.q: idistincte vult ꝙ vota eoꝝ q sunt sub alterius ptãte nõ sint firma sine cõsensu eoꝝ. 2ᵒ q: dicit ꝙ in votis taliũ itelligitur conditio.si placuerit superioꝛi.hec illi. Propter hec tñ nõ credo eé recedendũ a.2.opinione que vt dictũ est securioꝛ est: ⁊ ad ista posset breuiter respõderi cõcordãdo opiniões .s.ꝙ vel vouẽs cogitauit. se nole obligare nisi supioꝛ ɔ̃sentiat ⁊ vera sunt q̃ dicũt isti. vel nõ cogitauit vel si cogauit.voluit se obligaĩ oĩo eo mõ.quo posset: ⁊ tũc vel vouit id qđ ꝑiudicat supioꝛi ⁊ tũc stãte supioꝛitate nõ teneĩ ipa tñ remota teneĩ hoc dicit expsse. Inno.vt dictũ ẽ. ad hoc facit qđ dicit Pa.i.c.qdã: de ɔuer.ɔiug.ꝙ regula iuris q̃ dicit. Si nõ valet qđ ago vt ago valeat vt valeĩ põt teneri in mã voti ad hoc facit etiã dictũ.s.T.q dicit ꝙ obligaĩ corã deo.afoꝛtioꝛi si vouerit illa in qbus nõ ꝑiudicat ⁊ sic intellige ea q̃ adducũt isti.f. qñ noluit se aĩr obligare vel manẽte supioꝛitate i eo i quo ꝑiudicat supioꝛi.eodẽ mõ itellige .s.Tho.ad regulã dĩ ꝙ nõ fuit simplr extinctũ.sed solũ q̃tũ potuit. Eodẽ mõ dĩ de alijs votis ꝑter votũ solẽne religiõis añ pubertatẽ ꝙ teneẽt si hñt vsum ꝑfectũ rõis ⁊ nõ habẽt patrẽ vel tutoꝛẽ q: remota ẽ causa: ⁊c̃. Sed quid de votis q̃ faciũt existẽtes i potestate patris ⁊ nõ irritãtur vel ignoꝛãtur a pr̃e dicẽdũ sicut de religiosis.ŝ.§.4.ꝙ nõ debent exequi illa q̃ sunt i ꝑiudiciuz ⁊ secus de alijs. De votis vxoꝛis: vide.ꝟ. matrimoniũ.ꝓ.§.2.3.⁊.4.

¶ Querĩ.6.de seruis de qbus .s.Tho.2ᵉ.q.88.ar. 6
.8.ad.2.sic ait. Seruus q: ẽ i ptãte dñi etiã q̃tum ad ꝑsonales opationes nõ põt se voto obligare ad religionẽ ꝑ quã ab obseqo dñi sui abstraheret ⁊.4. sniaꝝ dicit ꝙ seruus nõ ẽ exẽptus i aliquo tẽpoꝛe a seruitio dñi sui ⁊ iõ nullũ tps ẽ eis vacuũ q̃ possint quodlibet facere ⁊ q: oẽ votũ est aliquo tẽpoꝛe exequendũ.ideo nullũ votũ emittere possunt. Pa. post Inno.in.d.c.scripture dicit: ꝙ nõ põt vouere in eo per qđ impediĩ potestas dñi: vt in.c.relatũ: de sen. exc.⁊ in.c.si seruus sciẽte.54.di. secus in alio. puta in ps. Sed tu dic vt dictũ est ꝺ religiosis q:.s.Tho. habet pro eodẽ: ꝭm Pe.de pal.si fierent liberi tenerẽtur ad vota q̃ fecerũt tẽpoꝛe seruitutis: ⁊ etiã si fecerent votuz castitatis.tenẽtur ad illud.nec possunt irritari a suis dñis. De dispensatiõe votoꝝ vide.ꝟ. dispensatio.§.7.⁊ sequẽtibus.

Vsucapio

Vsucapio est acquisitio dominij per cõtinuationẽ possessionis tẽpoꝛe lege diffinito. cum titulo.ff.eo.l.2.quod tẽpus est triẽniũ. Insti. eo.in prin.⁊.16.q.5.in summa. Et inducta est pro vtilitate publica: ne reꝝ dominia sint incerta.ff.eo. l.1.Insti.eo.§.i. Et vt finis litibus imponatur. Prius effectus ꝭm oẽs est vt rei vsucapte.dominiũ directũ acquiraĩ.C.de pac.l.traditionibus.ff.de vsucapi.l.a.⁊.3.⁊ locũ habet in cõsciẽtia eo mõ quo prescriptio: de quo.ŝ.eo.maxᵉ i prin.de ti.ibidẽ.§.13.

¶ Primo querĩ q̃ requirãtur ad vsucapionez .ꝶ. 1
ꝭ requiriĩ bona fides in toto tẽpoꝛe. vt dictuz est de prescriptione: nec ignoꝛãtia iuris excusat: vt sit bone fidei.ff.de vsucap.l.nũq̃. Secũdo ꝙ res sit mobilis.q: circa res imobiles est prescriptio. Tertio ꝙ res tradaĩ vel quasi.aliter possessio nõ haberetur.sine traditiõe vel quasi.C.de pac.l.tradi. Insti.de re. diui.§.per traditionẽ.vel alio modo possideaĩ tempoꝛe debito.i.triẽnio. Quarto titulus verus.non putatiuus vel falsus .ff.pro leg.l.2.⁊.3. qui autem sint veri tituli.ꝟ.prescriptio.§.13.

2 ¶ Querit .2°. q possint vsucapi .R. ꝙ oia. exceptis q̄
ꝓhibētur. vt res furtiue: ⁊ vi possesse. vt nō glo. in
sum. 16. q. 3. ⁊ res sacra vel religiosa. vel liber hō. vel
decima: de rescrip. causaꝫ q̄: ⁊ seruus fugitiu⁹. ꝓbā
tur hec Insti. eo. §. sꝫ aliqñ: ⁊. §. sequēti. ⁊ via publi/
ca. ⁊ aqueductus. ff. eo. l. vsucapionē. C. de aq̄duc. l.
diligenter. li. xi. ff. de via. pu. l. viā publicā. Iteꝫ vbi/
cūqꝫ ꝓhibet alienatio: ⁊ vsucapio regulariter ꝓhi/
bet. ff. de fun. do. l. si fundo. ff. d̄ v. sig. l. alienatiōis.
3 ¶ Querit .3°. quis possit vsucapere .R. ꝙ ois q pōt
licite possidere. vt pr̄familias: ⁊ filiusfamilias in pe
culio. Pupillus si hꝫ animū possidēdi lꝫ nō interue
niat auctoritas tutoris: ⁊ furiosus. si sane mētis vsu
capere cepit. icipere aūt non potest durāte furore. ff.
eo. l. 3. §. 1. 2. ⁊. 3. Seruus aūt vsucapere nō pōt. quia
nihil pōt possidere. l. labeo. ff. eo. ⁊ l. i. §. itē acquiri/
mus. ff. de acquiren. pos. nisi peculiariter ex scientia
domini possideret. vt in. d. l'.

Sura fm. s. Tho. 2ᵉ. q. 78. ar. p̄. ⁊. q. de ma.
q. 13. ar. 4. accipit dupl'r: ⁊. p̄. methaᶜ ꝓ qua
dā superexcellētia bonoꝝ spiritualiū quā exigit
deus volens vt i bonis acceptis ab eo semper profi/
ciamus qđ est ad utilitatē nostrā nō eius. fm ꝙ dr.
Luc. 16. Ego veniēs cū vsuris exegissem illā. s. pecu
niā mutuatā: sic fenerare aliqñ accipit large ꝓ mu
tuare Eccl. 29. Multi cā nequitie nō fenerati sunt. i.
nō mutuauerūt. Et aliqñ dñr vsure q̄ accipiunt rōe
interesse. c. cōquestus. e. ti. i glo. Et de istis nō loqui/
mur i ꝓposito. 2° accipit ꝓprie q̄ ethymologialiter
dr quasi eris vsus: uel rei. seu rea. Dat. n. ob vsum
eris. i. pecunie uel alterius rei q̄ vsu ꝯsumit: ⁊ iō rea
dr. qꝛ datur ꝓpter id pro quo dari nō debet. Quidā
dubitant. ad quos magis pertineat declarare quid
sit usura. vel de illa tractare. s. ad theologos. uel ca/
nonistas: ⁊ dicit. d. Pe. de Anch. i quod. 3. q. ꝙ ma/
gis pertinet ad canonistas ⁊ iuristas. d. tñ Ant. de
butri. post. s. Tho. i quol. dicūt ꝙ magis ad Theo.
qꝛ est ꝯ ius diuinū. Et possunt cōcordari vt quantū
ad penas statutas per. ll. magis ꝑtineat ad canoni
stas alias secus. Et diffinit ab aliquibus. vsura est
quicquid sorti accedit. vt dicit ex. c. vsura. 14. q. 3. sed
est aliqualiter diminuta: qꝛ posset accedere libere ⁊
sic nō esset vsura: vt ifra ⁊. 18. di. c. de eulogiis: ideo
aliter diffinit. vsura est quicqđ sorti accedit ex pa/
cto. s. expsso uel intentiōe p̄cedenti. i. pacto tacito. ut
in. c. ꝯsuluit. uel aliter. usura est lucruꝫ mutui ex pa/
cto debitū vel exactum. Uel aliter fꝫ Hosti. in sum.
vsura est. quodcūqꝫ solutioni rei mutuate accedit
ipsius rei usus grā pactiōe iterposita. uel hac itētiōe
habita in cōtractu. uel exactiōe post ꝯtractū. uel fꝫ
Ray. ⁊ Inno. i. c. i. ⁊ fm mētē. s. T. ubi. s. usura ē
lucrū ex mutuo. pacto debitū. uel exactū. Est igit ut
ex dictis pōt haberi: lucrū ex mutuo. principalr intē
tū: Pro cuius declaratiōe ē. p̄. notādū i. v. lucrū: ꝙ
ꝓprie dr crementū qđ qs hꝫ ex uolūtaria mutua

tiōe. ultra ea q̄ prius sua erāt. siue sit a manu: siue a
lingua. siue ab obsequio. dūmō p̄cio possit extimari:
de quo. j. ⁊. v. symonia. §. i. vñ si mutuo uni habē/
ti de meo decē. ea itētiōe ut ultra mutuatū rehabeā
ab eo illa decē. cū alias habere nō possiꝫ. nō cōmit
to usurā. qꝛ nō intendo lucrū. sꝫ tm̄. qđ meū deerat.
rehabere. ar. e. c. p̄. ⁊. 14. q. 4. c. ab illa sicr ꝑp interesē
⁊ sitia. Secūdo ē notandū i. v. ex mutuo: ꝙ ꝯtctus
est duplex. s. noiatus ut sunt ēptio: uēditio: locatio:
cōductio: mādatū: depositū: societas: pignus: como
datū: ꝑmutatio: stipulatio: ⁊ mutuū. Alius ē inoia/
tus. s. do ut des. 2°. do ut facias. 3° facio ut des. 4° fa
cio ut facias. Dr ergo ex mutuo. qꝛ regulariter cō/
mittit i mutuo q̄uis. n. in alijs ꝯtctibus sepe repiat
usura tit° ēptiōis vel pignoratiōis: ⁊ hmōi palia/
tiōis. ibi tñ iplicite ē mutuū. Nā qñ uēdo tibi canā
pāni ualentē nūc unū ducatū: ⁊ ex eo ꝙ uis dilatio
nē unius anni. uolo plus. vnū solidū. ista resoluit in
mutuū: ita. n. se hꝫ ac si darem mihi nūc unū duca/
tū ⁊ illū tibi cōmodarē ex quo plus reciperē unū so
lidū. Nō ē igit ibi mutuū ⁊ ex ꝯñti usura formalr
sic itel'igit. c. i ciuitate: sꝫ ē virtualr: ⁊ iplicite sic in/
telligit. Pa. i. c. si. e. ⁊ ibidē glo. ⁊ dr mutuū quasi:
de meo tuū. qꝛ trāsfert dominiū rei mutuate i eum
cui mutuat: ⁊ stat piculo eius. vñ ꝓprie hꝫ locuꝫ in
his q̄ usu ꝯsumunt q̄ sunt i triplici differētia. nā que
dā ꝯsistunt i numero ut pecunia. quedā i pōdere ut
argentū seu auꝝ. quedā i mēsura ut triticū: ⁊ uinuꝫ.
Nō dꝫ igit grauari supra restitutionē capitalis. sec
cus i locatiōe: ⁊ ꝯductiōe domoꝝ: ⁊ sitiū. ubi domi
niū ⁊ piculū remanēt apud principalē: ⁊ sic potest
accipe usuꝫ rei sue: ⁊ hoc est qđ dicit. s. Tho. ubi. s.
ar. p̄. ꝙ uēdere usuꝫ pecunie ē usura. Tertio ē notā
dū i. v. itentū: ꝙ icludit expssaꝫ pactionē. uel tacitā.
nā sine pacto: ⁊ locutōe. sola itētiōe: cōmittit usura:
extra. c. cōsuluit: si āt liberalr dat: ⁊ accipit. qđ nō i
tendebat. nō est vsura. d. c. cōsuluit: ⁊. c. p̄. e. nō. n. est
factus peioris cōditiōis q̄ꝫ prius: de quo ifra. Quar
to notandū i. v. principalr qđ dr ꝓpter secūdariaꝫ
intentionē q̄ non inducit vsurā. si. n. quis principalr
ꝓpter amicitiā mutuat q etiā si nihil speraret mu/
tuaret. sperat tñ secūdarie aliqđ habere. nō cōmittit
vsurā. sicut secūdaria intētio in simonia nō inducit
simoniā di. 61. qđ prodest. in glo. ⁊ di. 59. si officiaꝫ
infra. v. simonia. §. 7. ⁊. 11. Et nō ꝙ etiā si nō fuisset
a principio: sed postea accessisset. puta a principio
mutuasset etiā sine lucro nūc autē nisi speraret auf/
ferret ab illo: ⁊ tūc est vsura fm. d. ar. li. 2°. tit. p̄. c. 7.
. §. p̄. si. Ista ē ergo diffinitio. s. Tho. 2ᵉ. q. 78. ar. p̄.
vbi dicit ꝙ vsura ē vēdere vsum pecunie: ⁊ in. q. de
ma. vbi. s. dicit ꝙ vsura dr ab vsu. eo. s. ꝙ ꝓ vsu pe/
cunie p̄ciuꝫ quoddā accipit. quasi ipse vsus pecunie
mutuate vendat de intētione tacita vel expressa di
cit. 2ᵉ. q. 78. ar. 2°. ⁊. q. de ma. vbi. s. in responsion e
ad. 13ᵐ. hāc etiā diffinitioneꝫ ponit Panor. in R. e a

de vſu. ꝛ.d.ar.ſ.2ª.tit.ꝑ.c.7.§.ꝑ. Piſa.ꝟ.vſu.ꝑ.§.ꝑ. ꝛ Angelica.ꝟ.vſura.ꝑ.§.ꝑ.

1 ¶ Quia illud.ꝟ.principalr itẽtũ poſitũ i diffinitiõe eſt valde obſcurũ:ꝛ dubiũ.iõ ꝑ declaratiõe qrit vt ſola ſpes lucri.faciat vſurã.ita ꝙ i vſura mẽtali teneaƒ ad reſtitutionẽ. Ad cuius declarationẽ ꝑmitto qdã.ꝑ.ꝙ mutuans.aliqñ dr libere mutuare.ſ.qñ ſolũ ex charitate vel ꝓpter beniuolẽtiã.vel amicitiã. aliqñ ꝓpter lucrũ.ſ.qñ lucrũ mouet illũ ad mutuandũ.2º ꝙ aliqñ mutuãs dr mutuaƒ libere.principalr. ſecũdario vero ꝓp lucrũ.ſ.qñ mutuat ex amicitia expectans tñ aliqd ab eo cui mutuat. mutuaturus tñ etiã ſi nihil expectaret. Aliqñ dr mutuaƒ principalr ꝓp lucrũ.ſ.qñ nullo mõ mutuaret niſi expectaret lucrũ. Silr dicẽdũ de ſoluẽte qꝛ alr dat aliqd libere.ſ. qñ ſola beniuolẽtia dat aliqd mutuãti nõ aſpiciendo ad aliud. Aliqñ dat ꝓp reſpectũ mutui. puta qꝛ timet ꝙ aliter non mutuaret.vel qꝛ aufferret ab eo mutuũ.vel qꝛ diceret illũ ingratũ:ꝛ ſic alias nõ inueniret mutuãtẽ:ꝛ ſimilia. Aliqñ aũt dr daƒ principalr libere.ſecũdarie vero ꝓpter mutuũ:ꝛc̃.vt dictũ ẽ de mutuãte. Iſtis ꝑſuppoſitis ſic.ſꝫ.qꝛ vel mutuãs mutuat libere ſimpliciter:ꝛ ſimiliter dãs dat libere ſimpliciter:ꝛ tũc nõ peccant neqꝫ teneƒ ad reſtitutionẽ. ſed merẽtur ambo. Vel mutuãs principaliter libere. ſecũdario vero ꝓpter lucrũ:ꝛ ſimiliter dans:ꝛ iſto modo nõ teneƒ ad reſtitutionẽ.tñ nõ ita mereƒ.vt ꝑ modo. Tertio quãdo mutuat principaliter propter lucrũ:ꝛ ſimiliter dans dat principaliter ꝓpter mutuũ.vel aliũ reſpectũ de ſupradictis: ꝛ tunc cõmittit vſurã:peccat:ꝛ tenetur ad reſtitutionẽꝫ ſm.s.Tho. vbi ſupra:ꝛ iſti.3.caſus ſunt expreſſi in.c ꝑ.ꝛ.c.ꝯſuluit.e.ti.ꝛ maxime in glo.d.c.cõſuluit : ꝛ Pan.ibi. ꝛ.14.q.3.c.ſi feneraueris : ꝛ .c. vſura : ꝛ cõiter alij doc. ſicut Ricar.i.4.15.di.ar.5.q.5.s.Tho.vbi.ſ. arº.2º.ſimiliter Angelica: Roſella: Piſ.ꝛ Ar.ſ.2ª.tit. ꝑ.q.7.§.5.ꝛ iterũ melius.§.31.ibi. vbi querendũ eſt etiã:ꝛc̃.ꝛ duobus ſeqñtibus. Iſtis tamen nõ obſtãtibus Alexander Lõbardus : ꝛ Sco.dicunt in iſto vltimo caſu ꝙ ꝗuis ſit vſura ꝛ peccet. tamen non teneƒ reſtituere.ſicut ſi quis cogitaſſet furari aliquid ꝛ dominus rei donaret.quãuis peccaſſet tamen nõ tenetur.ſed hoc eſt cõtra tex.d.c.conſuluit: ꝛ contra omnes doc.alr.ꝛ reſpondetur ꝙ nõ eſt ſimile de furto quia ille nõ donat motus ab aliquo mutuo ſicut in propoſito. Quidã alij dicũt ꝙ quãuis debeat reſtituere nõ tamen illi ſed pauperibus.ſed hoc nõ eſt verũ.qꝛ vel non teneƒ.vel ſunt illius qui dedit .ar.ſ. vbi ſupra. Quarto mutuat principaliter propter lucrũ.dans aũt dat pricipaliter gratis:ꝛ tũc ſunt opiniones. Panoꝛ.n.ꝛ quidã alij i.d.c.cõſuluit:ꝛ Piſ. vbi ſupra.dicũt: qꝛ cũ peccato accepit ideo nõ prodeſt ſibi libera donatio.quidã alij dicunt ꝙ quãuis peccet tamen nõ teneƒ ad reſtitutionẽ.ratio eſt quia ille poteſt donare ſuũ. Ego aũt crederem eſſe diſtinguendũ vt ambe opiniones ſaluẽtur.ſ. ꝙ primi itelligunt ꝙ nõ prodeſt ipa libera donatio eo ꝙ eſt in peccato:ꝛ ideo niſi mutet voluntatẽ.i.ꝙ ſit contritus de illa mala voluntate ꝛ ſit alias paratus libere mutuare ſi eſſet neceſſe ꝙ non poteſt abſolui.non tamen teneƒ ad reſtitutionẽ licet intentio ſua fuiſſet vitioſa.qꝛ cõcedendo magis attendenda eſt voluntas cõcedentis ꝗꝫ accipiẽtis. Inſti.de obli.q̃ ex delic.na.§.placuit.in ſi. vbi dicitƒ ꝙ ꝛ ſi credat quis rem ſibi cõmodatã inuito domino ſe ꝯtrectare.domino aũt volente hoc ſiat.furtũ nõ cõmittiƒ.facit etiã ad hoc quia reſtitutio nõ debet fieri niſi dãnũ paſſo.c. peccatũ:de re.iur.libro.6.ꝛ Leui 5.ꝛ numeri.6.hic aũt nihil eſt paſſus.ſed libere dedit:ꝛ vnuſquiſqꝫ poteſt ſuũ donare:ſufficit igitur vt doleat i mẽte i qua ſola fuit peccatũ.c.ſi.de ſimo.nõ obſtat.l.ſed:ꝛ ſi.ff. ſi cer.pe.vbi dr ꝙ ſi volui tibi rem donare:ꝛ tu credebas tibi mutuo dari nõ efficiƒ tua ante ꝯſumptionem.quia hic intentio dantis ꝛ recipiẽtis diſcordabant. ſed in caſu noſtro nõ ſic. Nam ille vult dare: ꝛ alius recipere.nec etiam obſtat.d.c.cõſuluit qꝛ ibi loquiƒ quãdo nõ erat libera mens debitoꝝ: ꝛ ſic ẽt intelligũt ſecũdi.ſ.ꝙ nõ eſt vſura.ſ.vt teneaƒ ad reſtitutionẽ.tamẽ peccauit:ꝛc̃.vel forte ꝙ primi intelligunt quãdo dat gratis.i.ſine exactione exteriori. tamen in mẽte dat propter mutuũ:ꝛ nõ libere:ſecũdi vero intelligũt quãdo dat libere etiã in mente:ꝛ ſic nõ cõtradicũt:ꝛ iſto modo videƒ itelligere Piſ. Quinto mutuat principaliter gratis. ſed dans dat principaliter ꝓpter mutuũ:ꝛ tũc diſtingendũ eſt qꝛ vel eſt clarũ ipi mutuãti ꝙ ſic dat: ꝛ tũc non poteſt retinere.qꝛ eſſet vſura.vel eſt ignotũ:ꝛ tũc poteſt recipere:ꝛ retinere quouſqꝫ cõſtet ſibi de cõtrario:qñ aũt cõſtat debet reſtituere ꝛ hoc verũ.quidã tamen dicũt ꝙ ſi poſt receptionẽ cõſtaret ſibi ꝙ dedit propter mutuũ vel aliũ reſpectũ de ſupradictis.tunc qdã dicũt ꝙ nõ amplius teneƒ eo ꝙ bona fide receperit rem ſuã tẽpoꝛe donatiõis.ar.c.factũ:de re iur. inducũt exemplũ de re obtẽta legitima preſcriptiõe nã mala fides ſuperueniẽs preſcriptioni cõplete nõ facit quẽpiã obnoxiũ reſtitutioni dũmodo in curſu ꝑſcribendi habuerit bonã ſidẽ.hoc dicit glo.14.q.6. ſi res:ꝛ.34.q.2.ſi virgo. Rodo.ꝛ Aſten. dicũt ꝙ teneƒ de nõ cõſumptis niſi eſſent ꝑſcripta:ꝛ dicit Angelica ꝙ iſta eſt ſecurioꝛ. Ego aũt nõ video quõ prima habeat dubitationẽ:ꝛ probaƒ per.l.ſi teſtamento.§.ꝑ.ff.de fideiuſſo.vbi dr ꝙ obligatio antidotorũ iuſtã parit receptionẽ ſoluti per erroꝛẽꝫ. Si vero fuit dubiũ tẽpoꝛe receptiõis ꝛ poſtea clarificaƒ ipm dediſſe ꝓpter mutuũ tunc videƒ nõ bona fide fecíſſe rẽ ſuã ꝛ ſic teneret. Iſta omnia intelligũtur quãdo a principio vſqꝫ ad ſinẽ tã mutuãs ꝗꝫ debitoꝛ perſeuerãt in eadẽ opiniõe. Si.n.in principio mutuans libere cõceſſiſſet ꝛ anteꝗꝫ reciperet . mutaret voluntatẽ.idẽ eſſet iudiciũ quantũ ad reſtitutionẽ ac ſi in

principio habuisset: ⁊ ecõtra. si i principio habuisset malã voluntatẽ: ⁊ ante receptionẽ mutaret nõ tene ref. si vero debito: in principio daret libere ⁊ muta ret post donationẽ. nõ credo ꝙ posset petere. nec sibi debef. qꝛ facta est receptẽtio. si aũt i principio darẽt ꝓpter mutuũ ⁊ postea mutaret post donationẽ. nõ credo ꝙ posset petere. nec sibi debef. qꝛ ex voluntate sequẽti fit receptẽtio. Ista aũt oia intelligẽda sunt ꝺ omni munere siue a manu: ⁊c. vt. s. in oibus. n. vsu ra cõmittif. 14. q. 3. putãt: ⁊. c. plerisqꝫ: ⁊. s. Tho. vbi supra. 2ᵃ. q. 78. ar. 2°. Si vero aliquid speraret qꝺ nõ solet pecunia extimari. vt est beniuolẽtia. vel amor: ⁊ hmõi. nõ esset vsura. si etiã hoc exigeret ⁊ expete ret. fm. s. Tho. 2ᵃ. q. 78. ar. 2°. 3ᵐ. tenef. n. ad antido ta. c. cũ in officiis: de testa. Quãdo aũt nõ fit pactio ⁊ est incertũ de intentiõe. debemus iudicare fm pre sumptiões hꝫ ar. f. vbi. s. vtrũ aũt liceat illã obliuio nẽ naturalẽ ducere i pactũ. puta mutuo tibi decem. volo ꝙ tenearis ad similem mutuationem. ſꝫ. glo. in. c. si feneraueris. 14. q. 3. ⁊ Archi. ibi: ⁊ Panor. in. c. ꝯsuluit. e. tit. ⁊. s. Tho. vbi. s. ar. f. 2ᵐ. ⁊. 4ᵐ. ⁊. q. de malo. q. 13. ar. 4. 5ᵐ. ꝙ non: ⁊ fm. e. s. Tho. liceret sperare nõ tñ obligare. qꝛ tenef ad naturalẽ obliga tionẽ q̃ ex beniuolẽtia fit: ⁊ nõ ad ciuilem q̃ aliquo mõ coactionẽ inducit: ⁊ sic ad plus teneref q̃ꝫ ille de derit qꝺ est vsura. maxime quãdo illud plus. pecu nia est apciabile. Angelica dicit. ꝟ. vsura. ꝑ. ʂ. 4ᶜ. ꝙ liceret ducere i pactum nõ magis obligatoriũ q̃ꝫ sit ipa naturalis obligatio. sed qꝛ ipa noua obligatio nõ bene videf posse fieri nisi aliquid addaf. s. natu ralem. ideo melius est dicere simpľr sicut dicũt doc. predicti: ⁊ nõ plus sapere: ⁊c. Lau. Ridol. dicit ꝙ li cet mihi mutuare illi cui iniuriã ituli cũ expectatiõe ⁊ pacto vt mihi parcat qꝛ solũ redimo vexationeꝫ meã nec valet ꝙ offenderiꝫ qꝛ etiã ipe de nouo offẽ deret vindicãdo nec mihi lucrũ accrescit aliter tamẽ crederẽ quãdo expectaret remissionẽ coꝝ ad q̃ tenef puta satisfactionẽ ⁊ hmõi.

2 ¶ Utrũ liceat mutuare vt laboret agruꝫ: vadat ad molendinũ vel ad apothecã vel intret in scholis vel similia. Respõdet ad. pᵐ. Greg. de ari. ꝙ nõ dũmõ tantũ recipiat rusticus ⁊ nõ plus det q̃ꝫ faceret sine mutuo: ⁊ debet intẽdere in mutuo charitatẽ. vel re dẽptionẽ vexatiõis. eodẽ mõ dicat Angelica. ꝟ. vsu ra. ꝑ. ʂ. 5. ⁊ sic videf dicẽdũ de aliis. s. molẽdino: ⁊c. nec obstãt alii doc. vt ipe dicit. qui dicũt ꝯtriũ. sꝫ me lius dicendũ est fm. d. ar. f. 2°. tit. ꝑ. c. 7. ʂ. 7. ibi. Item si quis mutuat alteri: ⁊. ʂ. se. ⁊ Jo. an. Jo. de lig. ⁊ Jo. cal. ꝙ est vsura. ratio qꝛ intẽdit tale cõmodũ ex mutuo qꝺ est appreciabile: ⁊ tenef restituere tantuꝫ quãtũ tale qd appreciaf: ⁊ etiaꝫ si aliqd aliud plus recepisset. c. ꝯsuluit: de vsu. Si vero donaret aliqd. illi q vadit ad apothecã: ⁊c. nõ esset vsura. qꝛ nõ in teruenit mutuũ. Idẽ tenet Pa. in. c. si. co. ibi vltimo hic q̃ro: ⁊ dicit ꝙ tale cõmodũ debet dari paupib⁹: qꝛ nõ minus accepit vel plus dedit ille q̃ itrat scho las. vadit ad molẽdinũ: ⁊c. si tamẽ se obligauit ad hoc videf secus. Rosella etiam i. ꝟ. vsura. ꝑ. dicit. ꝙ nõ irrationabiľr dicũt illi q dicũt ꝙ i molẽdino: ⁊c. nõ fit vsura qꝛ gratis possunt donare tale cõmodũ. sꝫ ꝯ qꝛ nemo ꝑsumif velle donare suũ. Nõ tñ de con silio ꝙ si cõductor mutuaret eo ꝙ rusticus nõ põt colere. puta qꝛ oꝫ emere currũ ⁊ nõ hꝫ pecunias vel vult recedere vel simile: ⁊ sic nõ iueniet. tũc nõ esset vsura. Nõ. n. mutuat ad captanduꝫ lucrum. sed ad vitandũ dãnum emergens. sine culpa mutuãtis. sed ex defectu culture.

¶ Utrũ vsura sit pctm̃. ſꝫ. hꝫ. s. Tho. vbi. s. ⁊ cõiter fm oẽs doc. est pctm̃ mortale: ⁊ i de. e. ti. dꝫ ꝙ si qs audeat ꝑtinaciter dicere vsurã nõ eẽ pctm̃. tãq̃ꝫ he reticus cõdẽnef: ⁊ q̃uis oẽs ꝯueniãt i ista ꝯclusiõe. ꝙ est pctm̃ tñ diuersi diuersas rões adducũt quidã nãqꝫ dñt ꝙ iõ ẽ pctm̃ qꝛ ꝓhibitũ. sꝫ ꝯ ẽ ꝓbs. ꝑ. poli. q dicit ꝙ ẽ ꝯ rõeꝫ nãlẽ. Alii dñt vt supplemẽtũ ꝙ iõ ẽ qꝛ ẽ ꝓhibitũ a deo. sꝫ ista rõ ẽ valde friuola. qꝛ sic posset dici de oi pctõ. ꝓterea rõ q̃re ꝓhibef a deo est qꝛ ꝯ iustitiã. vt. s. T. ⁊ alii dñt. Alii dñt ꝙ iõ ẽ qꝛ pe cunia nõ deterioraf ⁊ iõ nihil lꝫ accipe: nõ sic aũt ꝺ domo: equo ⁊ simib⁹. sꝫ ista rõ nõ vꝫ generalis vt ibi dẽ dicit. s. T. qꝛ i aliqb⁹ vel paꝝ vel nihil deꝑit ꝺ re cõmodata. vñ ꝑciũ nõ ꝯmẽsuraf dãno. ⁊ iõ alii assi gnãt aliã rõeꝫ. qꝛ videlicet qñ pecunia mutuaf trãs fert dominiũ qꝺ nõ fit i domo: ⁊ simibus. vñ si aliqd accipit: accipit vsuꝫ rei nõ sue: ⁊ sic ẽ i vino: grano: ⁊ simib⁹. cui⁹ vsus ẽ ꝯsũptio. i aliis aũt cuius vsus nõ est ꝯsũptio remanet dominiuꝫ dñi principaľr: ⁊ iõ accipit ꝑciũ rei sue. s. vsus ei⁹: ⁊ ista rõ ẽ satꝫ ꝓbabil vt dicit. s. T. vbi. s. addif alia rõ ibidẽ qꝛ accipere vsurã ꝑ pecunia mutuata ẽ fm se iniustũ qꝛ vẽdif id qꝺ nõ ẽ. vel idẽ bis ꝑ qꝺ mãifeste eq̃litas ꝯstituif. q̃ iusti⁹ ꝯriaf. accipe. n. ꝑciũ de vsu rei ꝺ q̃ hꝫ dñiũ qñ res hꝫ aliquẽ fructũ nõ ẽ iniustũ. sꝫ accipe ꝑciũ ꝺ vsu illi⁹ rei cui⁹ dñiũ nõ ẽ suũ: ⁊ illa res nõ hꝫ aliũ fructũ imo vsus su⁹ ẽ sua ꝯsũptio. ẽ iniustũ. 5. ethy. ⁊. ꝑ. poli. pecũia ãt pricipaľr iuẽta ẽ ad cõmutatiões: ⁊ iõ ꝓ pri⁹ ⁊ pricipalis pecũie vsus ẽ ipi⁹ ꝯsũpᶜ. siue distraᵒ hꝫ qꝛ i cõmutatiões expẽdif: ⁊ pp hᶜ hꝫ se ẽ illicitũ ꝓ vsu pecũie mutuate accipe ꝑciũ qꝺ dꝫ vsura: ⁊ est ꝯ nãꝫ rei. vt dicit Pa. i ſꝫca. e. qñ pecũia germinat pe cuniã q̃ nõ ẽ apta nata germiaf. cũ sit tñ i mẽsura reꝝ. ff. ꝺ ꝯhẽ. ẽp. l. i. ⁊. c. eiciẽs. 88. di. ⁊ vendif vsus reꝝ vbi nõ ẽ: ⁊ pp hᶜ ẽ ꝓhibita tã veteri q̃ꝫ nouo testõ. c. sup. eo. e. ti. f. Eze. 18. ibi ad vsurã dãtes: ⁊c. ⁊ i ps. 14. q pecuniã suã: ⁊c. ⁊ Exo. 22. ibi si pecũiã comoda ueris: ⁊ Luc. 6. mutuũ dãtes: ⁊c. ⁊ ẽ i pcepto qᵐ ad hᶜ ꝙ nõ pl⁹ accipiat. Supl. ꝟ. vsa. ꝑ. ʂ. 4. dic ꝙ iste rões ñ sũt valide ꝑ qꝛ ẽt pecũia hꝫ vsũ distinctũ eo ꝙ leges ponũt vsũ pecũie. 2° qꝛ solũ ꝯcludũt ꝺ pecunia: dic q̃dã alia pauci valoris. sꝫ mirꝝ ẽ ꝙ iste adiuene rit ista ꝯ cõeꝫ opᶜᵐ tã theo. q̃ꝫ canõistaꝝ ⁊ oiuꝫ su

mistaꝝ q oēs adducūt has rōes ⁊ approbāt.ſʒ for
te voluit apparere plus q̄ʒ ſapiēs vt i ope alieno.nō
ſolū ꝯ ſuos.ſʒ ēt ꝯ alios dicere voluerit. Nec video
qd dicere poſſit ad hāc rōeʒ quā adducit.s.Tho.⁊
Pa.⁊ q̄ſi oēs doc.ſ.qd̄ eſt ꝯ iuſtitiā.eſt pctm̄ mor/
tale.ſʒ vſura ē ꝯ iuſtitiā.vt p doc.d̄claraſ:⁊ ipemet
victus ipa veritate dicit.ꝙ ē ꝯ charitatē:⁊ nō co/
gnouit ꝙ io ē ꝯ charitatē.eo ꝙ ē ꝯ iuſtitiā. Ad id
qd̄ dicit pecuniā hr̄e vſuʒ diſtinctū:⁊c̄.R̄e.ꝙ doc.nō
dicūt ſimplr̄ pecuniā nō hr̄e vſuʒ.ſʒ dicūt.ꝙ nō ſe/
paſ vſus a dominio.ita ꝙ poſſit qs ſibi retinere do
miniū ꝯcedēdo vſuʒ.qꝛ dū vtiſ ꝯſumiſ.nō ſic eſt de
domo ⁊ ſilibus:qn̄ aūt dicit ꝙ ſolū ꝯcludit de pecu/
nia.R̄e.ſʒ oēs doc.ꝙ eſt ſilis rō.de vino:frumēto:⁊
aliis i qbus vſus eſt ꝯſūptio:qꝛ eq̄lr iniuſtitia cōmit
tiſ:nec valet qd̄ dicit pecuniaʒ nō hr̄e nālr vt ſit ad
cōmutatōes.tū.p.qꝛ ē ꝯ phm̄.q hoc dicit expſſe.vtʒ
.ē.tū qꝛ ē ꝯ nāʒ ipius cōmodatiōis humane:ut his
idē uēdat.uel acapiat nō ſuuʒ.nec ēt ualet qd̄ dicit
remanere dominiū i genere qꝛ doc.loquūtur d̄ dn̄io
qd̄ uenit i uſuʒ humanū. qd̄ nō pōt itelligi de vſu i
genere qd̄ ē ſolū ſm̄ aphenſiōeʒ rōis:ut phs ⁊ oēs
ꝑipatetici dn̄t niſi uelit platonizare qn̄ uero dicit ꝙ
etiā Tho.ꝯcedit ꝙ ex uſu pecunie poſſit aliqd acci/
pere dr̄ ꝙ i illo caſu eadē pecunia numero reſtituiſ
⁊ ſic remanet dominiū apud mutuātē.rōe cuius po
teſt aliquid acape ſecus eſt quādo accipit pecuniā
vt expendat:ut in propoſito loquūſ doc.

¶ Utrū uſura ſit ꝯ legē:⁊ vr̄ ꝙ nō. p.qꝛ lex diuina
ꝑmittit d̄utero.23. Nō fenerabis fratri tuo:ſʒ alieno
⁊.26.fenerabis gētib⁹ multis:ſilr vr̄ eē ſʒ legē nālē:
q̄ hʒ ꝙ nullus dʒ cū dāno alterius uel iactura locu/
pletari.de re.iur.li.6.Cū igiſ dicit uſurarius huiaʒ
ꝑrimo imutuādo nō ne ⁊ rō nālis dictat ut ipe mi
hi ſeruiat:⁊ ſi lucraſ cū mea pecunia.⁊o.q̄re non dʒ
mihi partē:leges ēt ciuiles q̄ dn̄r hūane.ꝑmittūt:ut
.C.de uſu.l.eos:⁊ ſic vr̄ oi lege ꝑmiſſa. Sed ꝯ ē rei
ueritas ⁊ ſʒ doc.eſt pctm̄ graue.vn̄ Ambro. Si qs
uſurā acapit rapinā ꝯmittit.uita nō uiuet.14.q.4.
⁊ rō qꝛ ē ꝯ oēʒ legē.p ꝯ nālē.eo ꝙ ē ꝯ iuſtitiā.ut.ē.
Silr qꝛ ſʒ Sco.vr̄ uſurari⁹ uele acape illud qd̄ nā
dedit ſuo ꝑximo.ſ.iduſtriā q̄ lucraſ p pecuniā.Uult
etiā ſm̄ Criſo.88.di.c.eiciēs:uele uēdere tēpus qd̄
eſt ꝯ nāʒ:qꝛ non eſt ſuū.Uult etiā ſʒ Ambro.ꝙ res
mutuata q̄ nālr nō fructificat:fructificet.vn̄ ſʒ phʒ
p politi.uſura dr̄.acathos.i.partus qꝛ ꝯ nāʒ inutua
bilis uult uſurari⁹ ꝙ pecunia pariat.47.di. Sic⁊ io.
⁊ ē ꝯ legē diuinā:⁊ h° pʒ triplici ſcriptura.ſ.Moſai
ca.ꝑphetica⁊euāgelica:ut dictū ē.§.ꝑcedēti addiſ
Iere.5.Increpaui iqt optiates ⁊ magiſtrat⁹ ⁊ dici
cio.uſuras ne exigat:⁊ Eze.18. poniſ iter ſcelera di/
gna morte. Et i lege moyſaca q̄ ad ptes moralē q̄
adhuc obligat. Leui.25.dr̄. Ne acapias a fr̄e tuo
uſurā.nec plus q̄ʒ dediſti.ubi noie fratris acapiſ qlʒ
hō.q ē fr̄ rōe originis.nec ē ibi.ſ uera lr̄a.ſʒ alieno.

ſʒ iudei addiderūt.alr̄ ꝯdiceret ſibiipſi.i aliis locis.
ꝑhibeſ max̄ iure canonico.c.ſup.eo.e.ti.⁊ i de.uni
ca.c.⁊ i multis aliis locis ꝑhibeſ:⁊ puniūſ uſurarij ut
i.§.ſe.Ad p̄m i ꝯrīū dr̄ ꝙ qn̄ fuit ꝑhibitū ne a ſrībus
ſuis acapēt uſurā.fuit ꝑhibitū ꝙ a nullo. qꝛ debent
oēs hr̄e ut ſr̄es max̄ i lege euāgelica.ubi oēs uocāſ
ad patriā.un̄ i pſ. ꝑhibeſ ulr d̄d°.q pecuniā ſuā:⁊c̄.
⁊ Eze.18.q uſurā nō accepit.ꝙ āt acapēt ab extra
neis nō fuit eis ꝯceſſuʒ q̄ſi licitū ſʒ ꝑmiſſū ad maius
malū uitādū.ne.ſ.a iudeis deū colētib⁹ uſurā acape
rēt pp auaritiā cui erāt dediti. ut habeſ Iſa.56.ud
fuit ꝯceſſuʒ ut acapēt ab his quoꝝ bōa erāt ſibi da
ta a deo.ſʒ.s.T.3°.di.37.ar.ulti°.p̄m.⁊ Greg.d̄ ari.
qd̄ nō ē uſura.c.p.e.ꝙ i.2° auc̄te ꝑmittiſ i ꝑmiū.fene
rabis gētib⁹ multis:⁊c̄.fenus ibi acapiſ large ꝑ mu/
tuo ſic ⁊ Eze.26.dr̄ multi nō cā neqtie fenerati ſunt
ꝑmittiſ g° iudeis i ꝑmiū habūdātia diuitiaꝝ ex q̄ cō
tigit ꝙ alqs mutuaſ poſſint uide.ē.i pn̄. Ad.2m.qd̄
dr̄ de lege nature.dr̄ ꝙ uera ē regula.ſʒ qn̄ dicit uſu
rari⁹ huiā ſrī meo:dico ꝙ i nec̄ teneſ:⁊ qn̄ dicit ꝙ
huiuit ſrī ⁊ ipe dʒ huire.ꝯcedo.ſʒ libe ut ⁊ tu feciſti:
cū aūt dicit ꝙ lucratus eſt. ꝯcedo.ſʒ nō de tuo.ſʒ de
ſuo.nā pecunia facta ē ſua:⁊ ſilr ex induſtria ſua h̄
ſecit.Ad.3m.d̄ legib⁹ ciui.diuerſi diuerſa dn̄t: Pa.i
c.cū ſit generale in glo.d̄ fo.ꝯpe.ibi.3°.ꝑſequēdo.c.
glo.q̄ro an:⁊c̄.⁊ i.c.qꝛ i oib⁹:d̄ uſu i glo.p°.ibi ēt iu
re ciuili:⁊ Io.de Imo.i de.unica:d̄ uſu.i glo.in.ꝟ.
hūana.iſti dn̄t ꝙ n̄ ꝑmittiſ ſʒ ꝑhibeſ p illas.ll.q̄ ap
probāt ꝯcilia ⁊.ll.canōicas:qb⁹ ꝑhibenſ vſure.Alij
dn̄t ꝙ uez ē ꝙ lege ciuili ꝑmittiſ ſʒ male.tū qꝛ non
pōt.tū qꝛ ꝯ legē nature ⁊ diuinā.vn̄ Bar.i aut.ad
hec.C.d̄ uſu.dicit. ꝙ uere nō pōt negari qn̄ uſure d̄
iure ciuili ſint ꝑmiſſe ſʒ ꝑmitti nō potuerit. nec ꝑte/
rea ipator fuit hereticus qꝛ ſic Moyſes pp duritiā
ppl̄i ꝑmiſit uſuras ⁊ diuortiū ſic ipator ꝑmiſit uſu/
ras.Alij dn̄t ꝙ ꝑmittiſ cōparatiue.i.pp maius ma
lū uitandū.unde.s.T.2a.q.78.ar°.p.3m.ait.ꝙ leges
hūane dimittūt aliq̄ pctā ipūita pp cōditōes hoiuʒ
ipfectoꝝ i qb⁹ multe utilitates ipedireſ ſi oia pctā in
diſtincte ꝑhiberēt penis adhibitis ⁊ iō uſuras lex hūa
na ꝯceſſit.nō q̄ſi eſtimās eas eē ſʒ iuſtitiā.ſʒ ne ipe/
direſ utilitates multoꝝ.un̄ i ipo iure ciuili dr̄.ꝙ res
q̄ uſu ꝯſumūtur neqʒ rōe nāli:neqʒ ciuili recipiunt
uſufructū:⁊ ꝙ ſenatus nō fecit eaꝝ reꝝ uſūfru.nec.n.
poterat.ſʒ q̄ſi uſufru.ꝯſtituit ꝯcedēs.ſ.uſuras ⁊ p hs
nāli rōe ductus dicit i.p.polit. ꝙ uſuraria acqſitio
pecuniaꝝ ē max̄ pter nāʒ.ſeqūſ cōiter ſūmiſte.

¶ Queriſ q̄s penas iſerat ius canonicū publicis uſu
rariis.poſt pctm̄ mōtale:⁊ penas eternas.ubi p nō
ſʒ Pa.i.c.qꝛ i oib⁹.eo.i ſi.poſt Io.an.hic:⁊ glo.i.c.
p.eo.li.6.ꝙ ille dr̄ manifeſtus.q ē notori⁹.uel d̄ iur.
qꝛ ꝯuict⁹ ⁊ ꝯdēnatus d̄ uſuris.uel notori⁹.notoriecta
te facti:ut qꝛ publice tenet altare paratū:⁊ mutuat
oibus uolentibus capere. ut experientia docet.Itē ſi
pōt ꝯuinci ꝑ argumenta ⁊ alia adminicula.nā tūc

debet ferri sñia ꝯ eū: deinde dicet manifestus: ar. i. c. cū i dyocesi. eo. Itē glo. i. c. 2. eo. li. 6. addit aliū casū seu modū ꝓbādi publicitatē. qñ corā sacerdo'e ꝛ te stibus ꝯfessus ē se vsurariū ꝛ mādauit restitui vsu/ ras ꝛ resignauit libros. ꝫ fed. ꝯfessio extraordina ria nō sufficit. sed forte qñ oia ista ꝯcurrūt: ꝛc̄. vide multa argumēta qbus vsurarius possit iudicari vt vsurari⁹: ꝛ sic fit publicus i āgelica. ꝟ. vsura. ꝑ. §. ń. Pene aūt quas incurrūt sic vsurarij sunt plures. Prima q: ē isamis. 3. q. 7. ꝛ. 6. q. i. c. isames. Idē tꝫ .d. Ant. i. c. raynutius: de testa. ꝛ hoc idē tꝫ Bar. ꝺ suꝑ ciuili. i. l. iprobū. C. ex q. ca. irro. isa. hec ē isamia iuris. q̄ tollit execationē ordinis: ꝛ exeratū cuiusqꝫ dignitatis. Pa. i. c. lꝫ heli. de symo. Secūda ē ꝙ nō debēt admitti ad coioēꝫ altaris. c. q: i oibus. c. ꝛ in tellit ibidēꝫ. Pa. ꝙ nō debēt admitti ad diuina. qñ celebraꝰ. Inno. itelligit ad coioēꝫ corporis xpi. Ter tia ꝙ nō admittūꝰ ad oblationē ibidē. Quarta ꝙ carēt ecclesiastica sepultura: ꝛ clericus ꝯfaciēs ē su/ spēsus. ibidē: ꝛ ꝫm Pa. ibi ē pena lata. q̄uis alij ꝯ. dꝛ ēt. i cle. eos. de sepul. ꝙ sepeliētes scienter sunt ipo facto excoicati: ꝛ nō debēt absolui nisi prius sit sa/ tisfactū qb⁹ iniuria fuit irrogata. ad arbitriū dyo/ cesani. nec dꝫ admitti ad sepulturā. ēt si heres valet satisfacere. eo. ꝙ i petō decessit. nisi alias appareat de ꝯtritōe. c. q̄q̄ꝫ. i glo. c. li. 6. ꝛ q dnr sepeliētes q in currēt hāc penā ibi in glo. ꝟ. excoi°. 5. casu. 42. §. 2°. Quinta ꝙ nō pñt recipi ad ꝯfessionē: vel sepulturā: donec restituerit. vel cauerint de restitutiōe: ꝺ q̄ cau tiōe vide i Rosella. ꝟ. restitu°. 9. a. §. 15. vsqꝫ ad. 22. Sexta nemo dꝫ itereē coꝝ testamētis. vide aliquid ꝟ. testamentū. §. i. casu. 8. Septima ꝙ testamēta ꝛ codicilla coꝝ sunt nulla hec. 3. pcedētes ponūtur in d. c. q̄q̄ꝫ. c. li. 6. Octaua pena ē in. c. vsuraꝝ eo. li. 6. vbi ꝓpiꝰ oibus dnis: ꝛ vniuersitatibus terraꝝ. ne ꝑmittāt alienigenas i terris suis ꝯduceꝰ domos ad exercendū fenus. vel ꝯductas hēt: ꝛ ꝙ aliqs eis do/ mos nō locet: ꝛ ꝯfaciētes. epꝰ vel supior est suspēsus: ꝑsone pticulares excōicate: collegiū seu alia vniuersi tas iterdicta: nisi. i. tres mēses expellāt: ꝛ alie aggra uationes ibi. De ista vltima pena q̄rꝰ vtrū habeat locū i locātib⁹ domos iudeis publicis vsurarijs alie/ nigēis: ꝛ vꝛ ꝙ sic. q: ista ꝯstitutio ē generalis Pa. i cle. ex graui. eo. i glo. ꝟ. cēsura. dꝛ ꝙ satis vꝛ ꝙ etiā i iudeis habeat locū illa cēsura: ꝛ ē sicis. In Angeli ca etiā i. ꝟ. usura. 2°. §. 14. dꝛ expsse ꝙ habeat etiā lo cū i iudeis. imo dicit se velle demōstrare ꝙ ꝯsulētes ꝯtrū heretice ꝯsulāt: ꝛ alꝰ aliquos doc. q̄uis satis i/ cōpacte: ꝓbatio sua satis ē lōga: ꝛ equocās. Idē tꝫ Supple. Pis. ꝟ. vsura. 4. §. 5. ꝛ alꝰ. vt. s. Contrariū tꝫ Rosella. ꝟ. resti°. 9. §. 34. alꝰ. d. Fran. de are. i cō silio. 158. q mouetꝰ ex eo ꝙ canō generalꝛ loquēs nō vꝛ ꝯphēdere iudeos: ꝛ q̄uis papa si velit possit. tñ in dubio nō vꝛ iponere. q: ipi cōmissa ē cura populi christiani. vt i de. pastoralis: de re iudi. ꝛ glo. ibi: ꝛ de his q foris sunt nō ptinet ad nos. ꝫm etiā ꝙ dicit Dñicus de sancto Gemi. illa ꝯstitutio fuit facta pp quosdā xpianos pistorēses: lucēses: florētinos: ꝛ quo sdā alios. q discurrebāt per Italiā hoc fenus publice exercētes: ꝛ ē penalis. vñ ꝫ ꝙ idē Dñicus dicit ibi/ dē dꝫ solū tenere i suo casu: facit etiaꝫ in ꝓposito q: pñ illius ꝯstitutiōis facit mētiōeꝫ de pena lateranē sis ꝯcilij: vbi dꝛ ꝙ ipi vsurarij nō recipiātur ad di/ uina offertoria: ꝛ ecclesiasticam sepulturā. q̄ vtꝫ nō hñt locū i iudeis. vñ glo. pdicti. c. nō facit: ꝺ hoc mē tionē. sicꝰ facit i alia glo. s. alꝰ. sicꝰ Pis. i loco pallega to. nihil de hoc dicit. sicꝰ ar. s. i. d. cēsura. nihil ꝺ hoc dicit. signū igiꝰ est ꝙ noluerūt hoc itelligere. Ad al/ legata i prin. dꝛ ꝑ ꝙ illa ꝯsti° q: ē generalis iō nō tꝫ de iudeis. vt dictū ē. ad glo. dꝛ ꝙ loqtur i alio ca si. s. de statutis factis. vt vsure nō soluātur: vt ibi pꝫ de quo. ꝟ. excōicatio. 5. casu. 38. ꝛ. 50. ꝛ hoc nō ē si/ mile. Ad Angelicā dꝛ ꝙ satis irreuerēter loquiꝰ. ꝯ illos doc. q melius dñt. vel posset dici ꝙ nō solū loq tur de domibus. sed ꝛ de statutis: ꝛ alijs vt ibi pꝫ. q hñt aliā rōeꝫ. Idē dꝛ ad Supple^m qꝺ i multis non solū ibrodiat sꝫ etiā destruit Pis. laborauit. n. super ope alieno sicꝰ facit lo cucbo. Nō ꝙ Eugenius. 4. ãno dñi. 144.3°. Januarij. dū eēt Florētie ad istātiā fratris Frācisci ordinis minoꝝ de Bononia de ob/ seruātia: declarauit ꝙ pene illius. c. vsuraꝝ voragi nē. de vsu. li. 6. nō itelligātur de iudeis: quā declara/ tionē uidi i quodam libro satis autētico: ꝛ sic pꝫ ꝙ ista opinio. 2°. ē clara. Utꝝ locātes domos usurarijs nō aliēigenis siue iudeis siue alijs peccēt: uel teneāꝰ ad restitutionē. d. ar. s. i quadā respōsione ad fratrē rusticianū: tꝫ ꝙ nō. mouetꝰ: q: i. d. c. usuraꝝ: ꝓhibetꝰ solū de alienigenis igiꝰ a ꝯrio poterit alijs. 2° q: ꝫm doc. bona usurarij q̄ uenīūt titulo oneroso. pñt reti/ neri vt dicetꝰ. i. ꝟ. usura. 6. §. 4. Et. d. Felinus i. c. q: de iude. adducit sup hoc ꝯrias opiniones: ꝛ tādem ꝯcludit ꝑ certo ꝙ non: ꝛ ꝙ exercētibus fenus. locari ꝛ uēdi domus nō ꝓhibeaꝰ: ꝛ dicit hoc ꝓbari i. d. c. q: ꝛ in. c. q̄sto: de usu. ubi iudei de domibus soluunt decimas. Et sacerdos licite locat domū ptinētē ad ecclesiā iudeis: ꝛ postq̄ꝫ locauit nō pōt eū expellere: qñ recte uiuit: ꝛ nō exercet i ea fenus. Adducit isup ipe Feli. q̄dā ꝯsilia in qbus caueꝰ ꝙ licite locari pos set domus etiā iudeis qñ uellēt in ea exercere fenus: q: hoc nō repiꝰ ꝓhibitū: ꝛ ꝓdest multū bono publi/ co. nec est ꝯ. d. c. p^m. q: loquiꝰ de locātibus usurarijs xpianis. Nā ꝫm. d. Alex. de Imo ꝯsilio. ꝑ. 2°. uolu. nō est opus subuenire aiabus iudeoꝝ. q: iā sunt deuo/ rate. nec xpiani peccāt accipiēdo ad usurā. qñ ē ne/ cessitas. Et Pau. de cast. latissime ꝯsuluit ꝙ princi/ pes seculares. licite tollerant iudeos fenerantes: ꝛ ꝙ uallēt coꝝ decreta. qbus cogūt soluētes ꝛ dāt iudi/ ces. ꝑ hoc āt nō approbāt usuras: q: si approbarēt nō iducerēt iudeos. ipe uero. d. Feli. quātū ad hoc. s. de decretis. dat ꝯsiliū ut q̄raꝰ approbatio pape. qꝺ

etiã sequit Jo.de ana. Ipe etiã Felinus tз ꝙ sit ve/
rius.ꝙ xpiani nõ põt locare domos iudeis.vt exer/
ceãt fenus:nec vẽdere pp glo.ỽ.titulo.i.de.c.p.ð vsu.
li.6.d.aũt Jason tenet ȝriũ vt ibi i margine allr. de
q° dictũ ẽ.ad hoc ẽt sunt multa ȝsilia. Notan͞ ẽt bз
.d.ar.s.x°.ti.p.c.8.§.fi. ꝙ i aliqb⁹ locis sunt statuta
ꝙ pacta facta cũ iudeis de pignoribus si nõ recatẽ
tur.j.aliqð tẽpus.sić pdita: tñ illa statuta nõ dicũt
ꝙ nõ possint repeti.q: sic icurrerẽt penas illius de.
ex graui.vñ cũ velint ꝙ pacta sint rata.tñ volũt ꝙ
possint repeti.vide.ỽ.excõicatio.5.casu .38. ⁊ .50.
Sed qd de faciẽtib⁹ statuta bз de.ex graui.de vsu.
vtrũ faciẽtes ista respectu iudeoꝝ icurrãt illã penã
hoc vr magis dubiũ pp glo.ibidẽ.in.ỽ.cẽsura. q̃ tз
ꝙ de libris tз q° ad iudeos ⁊ q̃ꝫuis h° sit secarius.in
fauorẽ eis añ factã.tñ post factũ posset teneri ȝriũ
eo ꝙ illa ȝstitu° ẽ generalis:⁊ i dubio nõ itelligit ð
iudeis.vt.s.q: ẽt hoc hз q̃si ȝsuetudo generalis:⁊ i
multis locis sunt statuta approbata p summũ pon
tificẽ.vñ nõ credo ꝙ vbi iteruenit auctoritas pape.
ꝙ icurrat istas penas q: põt penas iuris remouer:
ad hoc faciũt q̃ dicta sunt. Querit iteꝝ vtrũ pena po/
sita i.c.q̃ꝫq̃ꝫ:de testamẽtis vsurarioꝝ teneat etiã de
iudeis:⁊ vr ꝙ nõ.q: multa ponũt in illa ȝstitutiõe.
puta de ȝfessiõe:⁊ ecclesiastica sepultura.q̃ non põt
itelligi de iudeis. pз ẽt p cõeз ȝsuetudinẽ q̃ hз ꝙ te/
neãt eoꝝ testã.ad hoc faciũt.s.allr.imediate. Quis
sit iudex cõpetẽs ad ifligẽdas has penes.R.ꝙ sunt
opiniões. Nã Archi.i.c.qd dicã.14.q.4.põit diuer
sas opiniões:⁊ approbat eã q̃ ẽ Lan.Ug.⁊ Gof.s.
ꝙ ȝ laicũ.iudex sit laicus ⁊ ȝ clericuз ecclesiasticus
qð etiã tenet Jo.cal.de quo vide Pa. in.c.post mi/
serabilẽ.eo.ti.vbi nõ.iudicẽ laicũ aliqñ se itromitte
re de vsuris:glo.vero in cle.dispendiosam : de iudi.
videt sentire ꝙ solus ecclesiasticus habet iudicare.
Pau.aũt in cle.p°.de vsu.distinguit dicens primaꝫ
opinionẽ procedere.vbi nõ refert.q. an id qð petit
sit vsura.sed est.q.de soluto uel nõ soluto.2° vero vbi
est.q.an id qð petit sit vsura vel nõ: ⁊ idem Jo.de
ligna.⁊ Fed.⁊ vt videt Bal.vt refert.d.Archi.
6 ¶ Utrũ aliqñ hõ teneat ad mutuãdũ sub pcepto:⁊
quõ:⁊ qñ aliquid põt accipe.ad qð.R. ꝙ qñ petẽs
hз necessitatẽ:⁊ dãs hз supfluũ:⁊ nõ est alius q ve/
lit ⁊ possit subuenire.tũc tenet sub pcepto legis natu
re:diuine:⁊ canonice.alias est ȝsiliũ. Dico igit p° ꝙ
est de lege nature.lex.n.nãlis pcipit. pximũ vere di/
ligere.nõ tñ affectu.sз etiam effectu.q: nõ est verus
affectus nisi sequat effectus. data facultate. q ergo
idigẽtis fratris.nõ subuenit.non veraciter ipm dili/
git.qð volens innuere bẽs Jo.dicit i p° cano.sua.c.3.
filioli nõ diligamus verbo.neqз lingua tñ.sз ope ⁊
veritate.2° illud est de pcepto sine quo charitas ser/
uari nõ põt.sз vt dr Jo.vbi.s.q habuerit substãtiã
huius mũdi:⁊ viderit fratrẽ suũ necessitatẽ habere:
⁊ clauserit viscera sua ab eo.quõ charitas dei est in
illo.3.illud est i pcepto quo punit pena eterna:sз pp
hoc:⁊c.Mat.25.Esuriui:⁊c. Secũdo est de lege di
uina Deutero.15. Nõ obdurabis coꝛ tuũ.neqз ȝtrahes
manũ.sз apperies eã pauperi:⁊ dabis mutuũ. quo
eũ idigere pspexeris:⁊.j. Nõ deerũt paupes i terra
habitatiõis tue.id circo ego pcipio tibi vt apperias
manũ tuã fratri tuo egeno:⁊.23.fratri tuo absqз vsu
ra id quo idiget cõmodabis. Tertio est de iure ca/
nonico.86.di.c.fratrẽ tuũ.vbi dr. Alienã iopiã.suã
credat.alioqn.epi vacuũ nomẽ hз:2.j.c.di.c.nõ satis
.§.pasce.dr. Quos i seruãdo hoies i pascẽdo fuare
poteris si nõ paueris occidisti:⁊.7.q.p°.c.ois : dr q
negãt misericoꝛdiã:⁊ necessitatẽ paciẽtib⁹.ipm xpз
neg it.q est misericoꝛdia:sed cũ pceptũ affirmatiuũ
q̃ꝫuis obliget semper.nõ tñ p semp.sз loco ⁊ tẽpo/
re.de quo vide diffuse.ỽ.elemosina.§.4.5.⁊.6. pro
nũc ȝclude sm ꝙ dicit.s.Tho.ql.8.q.12.ꝙ boꝝ di/
spẽsatio fidei dispẽsatoꝝ cõmittit.vñ si qs bona fi/
de dispẽsat.retinẽs sibi qð videt sibi bз ȝditionem
psone:⁊ status.ȝuenire:⁊ alijs largit sm ꝙ videt si
bi bona fide expedire.nõ peccat moꝛtalr.etiã si foꝛ
te plus retinet:⁊ minus donat q̃ꝫ teneat. talia.n.q:
in singularibus ẽ eoꝝ iudiciũ.nõ põt p oimodã cer
titudinẽ diffiniri.vnde si nõ sit multus excessus.põt
cõpati bonam fidem dispẽsatoꝝ.si vero multus ex/
cessus fiat.non potest latere.
¶ Cũ igitur querit qñ tenet mutuare de pcepto.R. 7
ꝙ quãdo est in illo casu i quo tenet dare ꝙ tũc non
est dubiũ quin teneat mutuare:⁊ sic nõ põt repete/
re capitale quousqз ẽ i tali necessitate:⁊ sic exponũt
quidã doc.⁊ quedã glo.mutuũ dantes:⁊ nihil inde
sperantes.s.neqз soꝛtẽ.neqз supra soꝛtẽ:⁊ hoc est qð
Hiere.vituperat dicẽdo.debitores vros repetitis. Si
aũt venerit ad pinguioꝛẽ foꝛtunã i qua posset resti/
tuere.tũc põt repetere solũ capitale:⁊ nihil põt pete
re supra soꝛtẽ.neqз itercẽ.neqз aliud. q: accepit i ca
su in quo tenebat.etiã cũ expensa:⁊ itercẽ:⁊ sic cõi/
ter exponũt doc.illud Luc.6. Mutuum dãtes nihil
supra soꝛtẽ sperãtes:⁊ sic est claꝝ ꝙ mons pietatis
isto modo mutuãdo non põt accipere pro expensa:
nec declaratio nũc facta in synodo debet sic itelligi
gi:de quo aliquid.ỽ.restitutio.§.4.vel querit ð illo
qui nõ tenet de pcepto sm charitatẽ. Et tũc iterum
distinguit q: vel petens mutuũ.petit pro causa irra
tionabili.s.pro pompa.vel auaritia.vel ludo : ⁊ si/
milia:⁊ tunc non tenetur neqз de ȝsilio mutuare:⁊
mons ad istũ finem cõstitutus esset illicitus:⁊ vitu/
perabilis.eo ꝙ ad malũ finem ⁊ illicitus oꝛdinatus
esset. Si vero pro causa rationabili.puta vt subsiẽ/

let familiā ⁊ similia. Tunc iterū distinguo. q: vel ta
le mutuās se exponit ad tale officiū mutuādi. vt fa/
ciunt illi de monte. vel nō exponit se. si isto. 2° modo
puta q: nō exponit se ad mutuādū. sed solū mouet
ad petitionē alterius cui alias nō tenet mutuare. sȝ
facit solum ex charitate. vt succurrat cōmoditati: ⁊
subuētioni alterius. tūc ex quo nō tenet ⁊ hoc facit
ꝑ suā voluntatē: ⁊ iusto fine. videt posse petere oēs
expēsas: ⁊ omne interesse daꝝ: de quo infra: iste vero
nō est casus mōt. s. Si aūt se exponit ad tale officiū
mutuādi. vt faciūt illi de monte ⁊ tūc vel petūt ali/
quid supra sortē ratiōe augumētatiōis. vel ɔserua/
tionis: ⁊ sic est decisum ⁊ clarū per doc. in. c. ꝑ. ⁊. f.
⁊. c. super: de vsu. ꝙ nihil possunt accipere supra sor
tē sicut nec. rōe pietatis. vel ecclesie vel redēptiōe ca
ptiui. c. super. eo. de vsu. tūc. n. cōseruaret vel augu/
mentaret ex bonis indigentiū: nā presupponit ꝙ pe/
tentes aliquos mō indigeant vel volunt accipere rōe
expensaꝝ. vel interesse: ⁊ tūc iteꝝ distinguo q: vel lo
quimur de illo qui propria volūtate ⁊ cupiditate lu
crandi mutuat ⁊ tūc crederē ꝙ nihil possit accipere
supra sortē. ex quo. n. volūtarie se exponit debet ser/
uare naturā cōtractus: de rōe aūt mutui ē ꝙ libere
fiat. naȝ libertas ⁊ gratuitas sunt de rōe mutui sm
glo. in. c. conquestus: de vsu. ⁊ sine expectatione: ⁊c̄.
Nec pōt allegare interesse. q: nō est sine culpa q rei
q̄ ad eū pertinet se imiscet. de re. iur. li. 6. ⁊ dānum
qd̄ quis sua culpa sentit. sibi debet. nō alij imputari
ibidē. ⁊ pro certo iste casus est valde similis ɔtracti
bus vsurarijs ⁊ posset eē occasio: ⁊c̄. iste tamen ca/
sus nō videt esse casus montis. Si vero rōe publice
vtilitatis ⁊ pietatis circa paupes mouet tunc. seclu/
dendo illū casum i quo teneret de precepto charita
tis. de quo dictū est in principio huius. §. videbatur
tūc. s. quādo nō tenet valde dubiū. vtrū possit supra
sortem ratione expensaꝝ. vel interessē. aliquid acci/
pere: ⁊ iste videt proprie casus ipius montis. Et ex
vna parte videbat ꝙ possint accipere. q: ex quo ꝓ
vtilitate cōi ⁊ fideliter laborat. in casu in quo nō te/
nebat pro illo laborare: ⁊ est ad vtilitatē rationa/
bilem accipiētis. videt ꝙ possit accipere: casus vide
tur similis cāpsoꝝ: ⁊ ad hoc vidētur facere ratiōes
illoꝝ qui tenent montē esse licitū ar. ad hoc. c. ad no
strum. de re. eccle. non alie. tā in tex. q̃ȝ in glo. ⁊ Pa.
ibi. ⁊. ff. de mino. l. ꝙ si minor. §. restitutio. in istis lo
cis habet ꝙ debet satisfieri pro expensis. hoc idem
habes i Rosel. v. vsura. ꝑ. §. 55. ⁊ i Angelica. v. vsu
ra. ꝑ. §. 23. ⁊ Pis. v. vsura. ꝑ. § 23. ⁊. c. ꝑ: extra. d vsu.
In cōtrarium arguebant aliqui. ꝑ. quia difficile est
taxare istas expēsas cū multi ɔcurrant ⁊ vnus dat
maiorem occasionē expensaꝝ q̃ȝ alius: ⁊ minorem
necessitatē habet q̃ȝ alius: ⁊ sic aliquādo concurrit
maior causa ex parte vnius: imo multociēs accidit
ꝙ sint aliqui necessitatē paciētes quibus tenet de ꝓ
cepto charitatis. a quibus nō possunt aliquid acci/
pere vt dictū est in primo casu: ⁊ multa alia concur
runt ad faciendā istam incertitudinē. propter quaȝ
nō potest determinari quid iuste possunt accipere: ⁊
sic se exponūt periculo iniusti: ⁊ peccati: ⁊ sic peccat.
Nec valet si quis dicat ꝙ in fine facient compotū:
⁊ tunc restituent. quia vt dictum est nō potest fieri.
Nec etiaȝ valet si quis dicat ꝙ faciunt donationē:
quia nō videtur libera cū fiat ab indigentibus qui
nō verisimiliter darent. si aliter possent. ar. a. d. e.
Tho. 2ª. q. 78. ar. ꝑ. ad vltimū. 2°. q: si etiā fieret ista
taxatio certa. iterū haberet malū colorē: ⁊ esset da/
re viam vsuris. quibus. n. posset dicere: ipi accipiunt
decem ego volo pro. 7. ⁊ faciā omnia q̄ ipi faciūt:
⁊ sic multi qui querūt palliare vsurā. hic magnū ar
gumentum acciperēt. quod est fugendum. Et sic. q.
erat valde dubia. Sed ista dubitatio nuper. s. anno
domini. 1515. sub Leone papa decimo in cōcilio la/
teranensi. declarata: ⁊ determinata est. vbi sic dicit.
Declaramus ⁊ diffinimus montes pietatis per res
pub. institutos ⁊ auctoritate sedis apostolice. hacte/
nus probatos: ⁊ cōfirmatos. in quibus pro eoꝝ im/
pensis ⁊ indēnitate aliquid moderatū ad solas mi
nistroꝝ impensas: ⁊ aliaꝝ rerum. ad illoꝝ cōserua/
tionem pertinentiū. pro eorū indēnitate. dūtaxat. vl
tra sortem absqȝ lucro eorūdem montiū recipitur.
neqȝ speciem mali preferre neqȝ peccandi incentiuū
prestare neqȝ vllo pacto improbari. quinimo meri/
toriū esse ac laudari: ⁊ probari debere tale mutuuȝ
minime vsurariū putare. licereqȝ illoꝝ pietatem ⁊
misericordiā populis predicare. etiam cū indulgen/
tijs. ac deinceps similes: ⁊c̄. Multo tamē perfectius:
multoqȝ sanctius fore. si omnino tales montes gra
tuiti. vel in partem vt aliūde: ⁊c̄. Puta elemosinis
vel indulgentijs. Qui cōtra huius formā predicare
seu disputare verbo: vel scripto ausus fuerit excōica
tionis penam late sententie priuilegio non obstante
incurrere volumus. hec ibi. Ex quibus patent oia q̄
dicta sunt in presenti. §. Nam ex eo ꝙ vocat ipsum
montem pietatis. patet ꝙ non intelligit de eo q mu
tuaret pro causa nō pia. puta ad ludum vel alium
actum malum. similiter quādo mutuaret pacienti
necessitatem extremā. quia nihil tunc posset accipe.
Secūdo ex eo ꝙ dicit institutos publica auctorita/
te: ⁊ auctoritate pape confirmatos remouet dubita
tionem que erat de incertitudine taxationis: ⁊ ex cō
sequenti de iniusto. s. ꝙ plus acciperent ab aliquo
q̃ȝ expēse. ad quas tenebatur. quia respublica. ⁊ pa
pa pñt iusta cā interueniēte. auferre ab vno ⁊ dare
alteri. vt in ɔfiscatiōe: ⁊ pscriptiōe pȝ max̄ q̄n fit pp

bonū ei⁹ a quo aufert. 3° i eo q̄ dicit moderatū ad solas expēsas: ⁊c̄. remouet qn̄ uelent accipere p̄ augumētatiōe. uel ꝯseruatiōe: ⁊ sitibus. ut p̄cise possit accipe p̄ iterēē. 4° in eo q̄ dicit cā pietatis. remouet id qn̄ exponeret se cā lucri. 5° i eo q̄ dicit eē pium ⁊ sanctū remouet malū colorē. 6° ex eo q̄ dicit q̄ pfectiue eēt si oio vel i parte. eēt aliūde hortaꝛ oēs ad gratis mutuādū. vel ad q̄rendū expensas aliūde q̄ a pauperibus. 7° in eo q̄ ponit excōicationē bn̄ facit ad remouēdas altercatiōes. vn̄ hāc determinationē laudo ⁊ itēdo sequi: ⁊ si qd hic dixi vel alibi illa oia itelligo sm̄ istā determinationē: ⁊ si qd inueniret in scriptis meis huic ꝯrium vel cuicūq̄ determinationi ecclesie catholice seu recte fidei id reuoco ⁊ submitto correctioni: ⁊c̄.

8 ¶ Utrū possit aliqd accipi. ō. sortē p̄ iocalibus: gēmis: vasis argēteis: pecunia: ⁊ simib⁹. sc̄. s3. o. T. 2ᵉ. q. 78. ar. p̄. ad. 6ᵐ. ⁊. q. de ma. q. 13. ar°. 4. ad. 15ᵐ. q̄ vsus principalis vasoꝝ argēteoꝝ: ⁊ aureoꝝ. sitr iocaliū. nō est ipa coꝝ ꝯsumptio: ⁊ iō vsus coꝝ pōt vēdi licite. seruato dn̄o rei: vsus aūt principalis pecunie est eaꝝ distractio ⁊ ꝯmutatio. vn̄ nō l3 eius vsū vēdere cū hoc q̄ aliqs velit eius restitutionē qđ mutuo dedit. Sciendū tn̄ q̄ secundarius vsus vasoꝝ ⁊ simiū posset eē cōmutatio ⁊ talē vsum eoꝝ nō liceret vēdere: ⁊ sitr posset aliqs secūdarius vsus pecunie. vt puta si qs ꝯcederet pecuniā signatā ad ostētationē. vel ad ponēdū loco pignoris ⁊ talē vsū pecunie licite hō vēdere posset. rō hoꝝ est q̄ dr̄a ē iter mutuū ⁊ locatū p̄ q̄ i mutuo picultū ē apud accipiētē i locato vero i eo q dat. 2° q̄ p mutuū nō deterioraꝛ pecunia p vsū. in locato vero sic. puta domus. 3° q̄ mutuū quātū est de se. nullā parit vtilitatē vietu. locatū vero vt ager parit. Si igiꝛ p̄dicta oia ⁊ qđl3 eoꝝ loceꝛ vt dominiū remaneat apud dantē. pōt recipe aliqd supra sortē. si aūt trāsferaꝛ. nō pōt accipere. hec oia ꝯfirmāꝛ p glo. 14. q. 4. c. si feneraberis. con. Sco. 4. di. 15. Ricar. ⁊ alij doc. Idez Angelica ꝟ. vsura. p̄. §. 49. sitr Rosella. eo. p̄. §. 54. Pis. eo. p̄. §. 5. hec debēt itelligi sm̄ Rosellā eo. p̄. §. 13. qn̄ locatio fit ꝑpter vtilitatē recipiētis. si. n. fieret depositū p custodia. tūc eēt depositū ⁊ nō cōmodatū ⁊ tunc nō pōt plus accipere imo teneꝛ recipiēti p labore.

9 ¶ Quereꝛ vtrū habēs pecuniā quā timet vel scit i futuro minorari iuxta ordinatiōes dn̄oꝝ vel ciuitatū possit sine vsura mutuare alicui. hoc pacto. vt reddaꝛ sibi i eq̄li p̄cio i quo ē nūc. qn̄ ei dabiꝛ Alex. lō. I quol. dicit q̄ sic. si recipiēs vult eā mox expēdere tēpore quo tm̄ valet q̄ nihil vltra sortē recipit ⁊ quauis nō liceat in mutuo sperare lucrū. l3 tn̄ sperare euitationē dāni. sine alterius dāno. sic̄ l3 mihi mutuare decē aureos. quos uideo apud me pituros: ⁊ vēdere rē quā uideo breui tēpore peiturā. Quidā l3 dicāt q̄ ē vsura q̄ reddeꝛ cū augumēto: possent sic ꝯcordari q̄ si mutuet cū spe plus recipiēdi sit vsura si vero vt fugiat dānum nō sit vsura: vt dictū est supra. §. 2. in fi. vide infra vsura. 15. §. 4.

¶ Quereꝛ vtrū aliqn̄ liceat aliqd accipe supra sortē i mutuo. ad qđ. sc̄. s3 quādā sūmariā respōsionem q̄ vel q̄rimus de his q̄ pecunia nō mēsuraꝛ sic̄ est amor: beniuolētia: ⁊ simia ⁊ sic dr̄ q̄ pōt accipi: expectari ⁊ exigi. s3. o. T. 2ᵉ. q. 78. ar. 2°. in fi. corporis ⁊ ad. 5ᵐ. nō tn̄ pōt i pactū duci. q̄ p pactū addiꝛ obligatio ciuilis de quo. ō. §. 1. i fi. vel q̄rimus de his cuius p̄ciū pecunia pōt mēsurari. q̄ p pecunia habēꝛ sm̄ phm̄. 4. ethy. de qbus. ō. pn̄° ibi lucrū. Et talia pōt qs accipe sm̄. o. Tho. vbi. ō. d. ar. 2°. dupl̄r. vno mō nō quasi exigēs debitū. nec quasi ex aliqua obligatiōe tacita vel expssa. sed sic̄ gratuitū donū: ⁊ sic pōt sine pctō accipe s3 q̄ declaratū ē. ō. pn̄. circa fi. ⁊. §. 1. ⁊. ꝟ. restitutio. p̄. §. 3. Nō. n. deterioris ꝯditionis factus ē pp mutuū. eb igiꝛ qn̄ posset accipe igiꝛ. ar. 1. q. 2. c. sic̄: itellige qn̄ nō credit se teneri. Alio mō pōt accipe ex pacto tacito. vel expsso: ⁊ sic rn̄t doc. generalr q̄ nō. q̄ eēt vsura quā vtriusq̄ testamēti pagina detestaꝛ. neq̄ p redimēda vita captiui pōt i ea dispēsari. c. super eo. de vsu: falit i aliq̄bus casibus vbi videꝛ vsura. q̄uis nō sit. q his. ꝟ. ꝯtinētur.

Vnde uer. Feuda. fideiussor. Prodote. Stipendia cleri. Vēditio fructus. Cui ueles iure nocere. Vendens sub dubio. Preciū post tēpora soluēs. Penā nec in fraudē. Lex cōmissaria. Gratis. Dans socijs pompa. Plus sorte: modis datur istis:

Declaratio. §FEUda. Qn̄ ecclesia accepit i pignus suū feudū: extra de feu. capi. ꝟ. vsura. 4. per totum. §FIDEiussor: Qn̄ fideiussor soluit ⁊ patiꝛ iteresse. de fidei. ius. c. i. ⁊. 2. ꝟ. vsura. 2. ⁊. 5. p totū. PRO dote: Qn̄ gener patiꝛ onera de vsu. c. salubriter. ꝟ. vsura. x. per totū. STIpendia cleri: Qn̄ clericus accipit in pignus possessionē ecclesie sue: de vsu. c. i. ⁊. 2. ꝟ. vsura. 4. p totū. UEnditio fructus: Qn̄ vēdūtur fructus ad tēpus: de vsu. c. i ciuitate: ⁊. c. si. ꝟ. vsura. 5. p totū: ⁊ maxime. §. 6. CUI velles iure nocere: Ab hostib⁹ possumus oia auferre. 4. q. 4. c. ab illo. ꝟ. vsura. xi. p totū. UEndēs sub dubio: Qn̄ volo seruare usq̄ ad aliqđ tēpus: de vsu. c. si. ꝟ. vsura. 5. ⁊. 12. per totū: ⁊ vsura. 15. §. 5. PREciū post tēpora soluēs: Ratiōe more: de fideius. c. puenit: ⁊. c. cōquestus. ꝟ. vsura. 2. ⁊. 6. §. vsq̄ ad. 9. PENam nec in fraudē: Rōe pene: de arbi. c. dilecti. ꝟ. vsura. 9. p totū. LEX cōmissaria: De retroueēdendo: de pigno. c. illo nos. Pa. i. c. ad nostram: de emp. ⁊ uen. GRAtis: Ratione donatiōis. 18. di. c. de eulogijs. DANS socijs pōpa: Qn̄ dat pecunias idē numero restituēdas. o. Tho. 2ᵉ. q. 78. ar. p̄. ad. 6ᵐ. ꝟ. vsura. p̄. §. 7. Et de istis diceꝛ. j. diuisis: ⁊. p̄. de iteresse. seu dāno: de quo itelligiꝛ. ꝟ. fideiussor.

Sura.2°.vbi.§.de iterest seu dãno qd sequitur rõe mutui:et.§.i cõi.deinde p casus pticulares. In cõi aũt respõdent cõiter oẽs doctores qꝫ est licitũ accipe:et põt q mutuũ dat absqꝫ pctõ in pactũ ducere cũ eo q mutuũ accipit recõpẽsationẽ dãni.p quod subtrahit sibi aliqd qd debet habere. Hoc.n.nõ est vẽdere vsum pecunie.sꝫ dãnuꝫ vitare: et põt eẽ qꝫ accipiens mutuũ.maius dãnũ euitet.qꝫ dãs icurrat.vñ accipiẽs mutuũ cũ sua vtilitate.dãnũ alterius recõpẽsat hec ſm.s.Tho.2a2e.q.78.ar.2°. ad.pm.de hoc habes glo.i.c.cõqstus:de vsu.et.14.q.4.c.qm multi.22.q.2.c si qs d clericis.hic tex. et glo. Idẽ Ray.et Hosti.et qꝫuis i ista ↄclusione oẽs ↄueniãt.tñ aliqui vt Hosti.i.c.salubriter:eo.tit.et qdam alij dñt.s.Jo.an.vt recitat Pa.i.c.fi.eo.qꝫ iterest nõ hꝫ locũ nisi rõe more.glo.14.q.4.c.qm multi .ff. de vsu.l.mora.§.i bone: et.ff.pro socio.l.socius qui. Et qꝫuis i his q sunt ex delicto statim habeat rõ lucri nõ tñ i ↄctu.hoc videt inuere.s.Tho.i.q.de malo.q.13.ar.4.i respõsione ad.14m. Quidã alij dñt qꝫ solũ hꝫ locũ rõe dãni dati.nõ rõe lucri cessantis.hoc videt inuere.s.Tho.2a2e.q.78.ar.2°.ad.pm. Sed notandũ pro respõsione primi qꝫ debitores sunt in duplici drĩa.quidã sunt q hñt aliqd tẽpus.s.qd non tenẽtur soluere.vel ex voluntate ipius mutuãtis.vel ex quacũqꝫ alia ↄuẽtione.Pa.i.c.salubriter.eo. Et de talibus verũ est qꝫ nõ tenẽtur de dãno añ illud tẽpus:et sic nõ habet locũ interesse añ morã.i.nisi post terminũ illius tẽporis:et isto mõ debẽt itelligi dicẽtes qꝫ iteresse nõ habet locũ:etc. Alij sunt quibus non tenet mutuãs neqꝫ mutuat neqꝫ expectare:et tales a principio tenent de dãno.hoc inuit expsse Pa. i.d.c.fi. qñ bona fide fit.nõ in fraudẽ.vñ ſm.s.Tho.vbi.s. põt in pactũ ducere:etc.et nõ est dubiũ qꝫ itelligitur ante mutuationẽ.hãc distinctiõeꝫ inuit idẽ.s.Tho. vbi.s.de malo.ad.14m.vbi dicit añ terminũ:etc.sigm huius qꝫ oẽs admittũt de illo q hꝫ pecuniã vsurarij et vult satisfacere qui põt a principio recipe ab illo qui velet istas.sitr de illo qui velet emere possessionẽ vel ire ad nõdinas.certũ ẽ ſm doc.qꝫ põt petere dãnũ sequẽs a principio mutuatõis.si quis illas velet. Pro declaratiõe secũdi notãdũ.qꝫ accipiens tenet totũ recõpensare qd dedit mutuãs et etiã illud qd se quit ad mutuũ.eo qꝫ alias nõ tenet mutuare in isto casu vt pluponit.sꝫ mutuat ppter cõmodũ accipiẽtis.aliqñ tñ illud dãnũ est daꝫus i actu:et sitr lucrũ cessans:et tũc debitor tenet ad totũ simplr. Aliquãdo aũt est i potẽtia valde remota vel i potẽtia solũ. ita qꝫ ẽ in differẽs ad eẽ et nõ esse.vel magis ad nõ esse.vt puta qñ quis hꝫ pecuniã i capsa et nõ cogitat quid de his agere debeat.vel forte cogitat nihil de illis agere.vel nõ est solitus mercari.vel etiam si cogitaret nõ occurrit sibi modus:et tũc illud lucrũ nõ hꝫ aliqd sui i actu:et sic p nihilo iudicat: et isto modo itelligunt doc.dicẽtes qꝫ nõ habet locũ rõe lucri cessantis:et.s.Tho.dicit.qꝫ eodẽ mõ posset perdere:et qꝫ lucrũ nõ est datum:et põt ipediri multipliciter.2a2e.q.78.ar.2°.pm. Aliqñ aũt est partim in actu et partim i potẽtia:et tũc illud lucrũ nõ est simplr soluẽdũ.sꝫ ad arbitriũ boni viri.cõsideratis circũstãtijs. periculis.laboribus:et oibus alijs que ad hoc facere pñt.Ant.de butri.i.d.c.salubriter:et Angelica in.ꝟ. vsura.p.§.30.et Suppl.ꝟ.vsura.p.§.4.in.2°.additiõe:et tũc tñ restitui debet quãtũ arbitratũ fuerit vt qñ bladũ iã est seminatũ plus iã extimabit qꝫ qñ est in granario et plus qñ iã est maturũ:etc.hãc distinctionẽ inuit.s.Tho.2a2e.q.62.ar.4°. Et isto° itelligunt doc.qñ dñt qꝫ põt peti rõe iteresse.nõ solũ dãni contingẽtis.sed etiã lucri cessantis.hanc opinionẽ tenet Pa.d.c.cõquestus:vbi vide.alr in pposito.Ant.de butri.i.d.c.salubriter:Inno.i.c.sacro:d sen.exc. Pe. de ancha.idẽ ↄsuluit:et Jo.an.ſm qꝫ recitat Pa.in .d.c.fi.et hoc expsse inuit .s.Tho.vbi.s. vbi dicit qꝫ potest ducere i pactum .d.ar.s.2°.tit.p.c.7.§.17.ibi. Sed verũ talis creditor: etc.

¶ Ponũtur quidã casus particulares ptinentes ad iteresse:et.p.de casu quẽ ponit Archi. in.c.vsura.14.q.3.Utrũ ille qui debet.c.vsurario possit illa.c.alteri mutuare et accipe sic ipe soluit vsurario:et respondet ibidẽ qꝫ sic.qꝫ nõ fit stipulatio vt vsurap.sed vt dãnũ euitet.qd videt esse licitũ ar.c.constitutus: de fideiuss. Jo.cal.i.c.nauigãti:de vsu.dat vnã limitationẽ.s.qñ ille volebat satisfacere vsurario.ex illis.c. qꝫ tũc põt rõe dicta.Nec ẽ vsurarius qꝫ nihil sibi accrescit.14.q.4. Si qs oblitus ibi vel aliqua crementa.Nec tenet cũ dãno suo socio subuenire.23.q.5.c. Si nõ lꝫ.secus aũt si tũc nõ velet vsurario satisfacere qꝫ deficeret rõ.hec limitatio placet Laure.de ridol.cũ ista declaratione qꝫ vsurarius erat paratus satisfactionẽ recipe. Si.n.vsurarius nolet tũc recipere.puta qꝫ mutuo accepat p sex mẽses:et non vult recipe nisi soluat totã vsurã añ terminũ: et sic opoztet pecuniã mutuo acceptã remanere penes ipm debitorẽ tunc videt idẽ qd i.2°.casu:et ista ſm doc.intelligũtur i eo qꝫ vult satisfacere.nõ.n.põt hoc eẽ nisi debitor velit satisfacere et ille teneat accipe:Archi. vbi.s.dicit sine distinctiõe qꝫ põt:et ↄriũ videt durũ qꝫ sicut posset idifferẽter accipe mutuo p socio suo. cã rõnabili iminẽte quare ergo nõ posset totã cõditionẽ suã i aliũ trãsferre.siue nolit recipe vsurarius: vel nolit dare ipe debitor.solũ.n.saluat se idẽnem:et nõ recipit cremẽtũ:et mutuat socio ex charitate.vñ opinio Monaldi q tenet simplr ↄriũ.s.qꝫ nihil r of sit recipe ẽ irrationabilis de hoc habes i Ar.s.2°.tit. p.c.7.§.13.qui icipit.quid si debitor Rosella.ꝟ.vsura.p.§.14. Angelica.ꝟ.vsura.p.§.22.

¶ Secũdus casus est an ille q mutuauit cõitati cũ pacto qꝫ dur.hᵉ credito nõ teneat soluere collectas. &c.qꝫ si ẽ iniusta nõ tenet.nec peccat.si aũt est iusta siue certa siue icerta nõ video qꝫ nõ sit vsura.hoc.n.

est mēsurabile pecunia.nisi forte qs diceret q̄ qn̄ est
icerta nódū est i actu.q: ē i potētia appciabili. Ro
sella.v.vsura.p̄.§.14.si. s3 tamen etiā incerta ē ap/
preciabilis:ideo.

3 ¶ Tertius sequēs ad.p^m.debebat qs.c.⁊ in termino
nō soluit.ita vt oporteat illū creditorē alia.c.ad vsu
rā accipe.vt^m possit petere tm̄ quātum dat vsurario.
R.sm Ray.q̄ sic.ar.de fideiuss.c.puenit:⁊.c.cōsti/
tutus:⁊ petunt vt iteresse.14.q.4.quoniā : i glo.con.
Hosti.⁊ Goff.Pis.v.vsura.p̄.§.15.

4 ¶ Quartus casus volebā emere possessiones q̄ red/
dit.x.singulo āno:⁊ ad instātiā tuam cessaui ⁊ mu
tuaui tibi.hoc mō vt soluas mihi tm̄ q̄ntū redderet
terra expedita. deductis expēsis periculis. labore:⁊
oībus alijs ad hoc facientibus.R.sm Guil.⁊ Hosti.
q̄ sic.rōe itereē.s.Tho.2^e.q.52.ar.4°.

5 ¶ Quintū casū mouet Pa.post Inno.i.c.si. Qui/
dā mercator hz pecuniā quā itēdit portare ad nōdi
nas:⁊ emere merces:⁊ portare ad alias partes.cō
paret amicus suus rogās vt sibi dictā pecuniā mu/
tuet.daturus lucrū:⁊c̄. Inno.cōsiderās q̄ posset fie/
ri i fraudē:⁊ q̄ nō est aperiēda via fraudibus.di/
cit q̄ nō. Host.i.c.salubriter.co.ꝯsiderās q̄ iste erat
i via lucrādi.dicit q̄ tenet illi de itereē Jo.an.dicit
q̄ itereē nō hz locū nisi post morā.de quo dic vt.s.
pri. Pa.i.d.c.si.vr cōfirmare qd̄ dicit Jo.an.Jō vr
dicendū s̄ q̄ etiā innuit Pa.i.d.c.si.q̄ si bona fide
nō in fraudē vsurāȝ fiat.sit licitū.deductis tm̄ oībus
expensis.periculis.laboribus: ⁊ alijs q̄ occurrūt ap/
preciāda ad arbitriū boni viri.con. Ray. 2^m casum
mouet ibidē Pa. Est mercator paratus cū merci/
b⁹ ire ad nōdinas ⁊ lucrari. Alius cōparet rogans
vt vēdat merces p̄ p̄cio quo venditr̄ ē vēditurus:⁊c̄.
Ad qd̄ videt̄ dd̄ sic̄ ad p̄cedentē casū q̄uis si sol/
uat de p̄nti sit minus dubiū:⁊ credo q̄ diuersa sen/
tiētes mouēātur ex diuersis ꝯiecturis. Ad hec opti/
me dicit.d.ar.f.2^a.ti.p̄.c.7.§.14.q icipit.qd cū hfe3.

6 ¶ Sextus casus ē de illo q i termino nō soluit mer/
catori:⁊ sic nō pōt lucrari .R.b3.s.T.de ma.q.13.
ar.4.14^m.q̄ pōt petere dānū secutū:⁊ ēt lucrū cessās
ad arbitriū boni viri.deductis:⁊c̄. ⁊ q̄ nō fiat i frau
dē.puta q: oio erat facturus illud pp̄ qd̄ secutū est
dānū.vel erat lucraturus. Dūmō ille nō sit i tali ne
cessitate.i qua teneret̄ mutuare gratis.de quo.s.v.
vsura.p̄.§.6.⁊.7. eodē mō dd̄ si accepit istas pecu/
nias ad vsurā quas i termino debebat recipere.q:
pōtest petere illas vsuras vt.s.

7 ¶ Septimus casus ē quē tāgūt Inno.⁊ Jo.an.i.d.
.c.si.s.cū qs dat.c.i suis necessitatib⁹ expēdēdos cū
hoc pacto q̄ tm̄ restituat q̄ntū lucrabūt̄ sibi apud
Petrū mercatorē:p̄dicti ⁊ qdā alij dīt eē vsuram.
Alij vero dīt q̄ pōt eē ꝯtus licitus: p^o opinio pōt
psuaderi.q: vel dat p modū depositi ⁊ sic nō debe/
rēt distrahi vel p modū mutui ⁊ sic ē vsura q: trāf/
fert dominiū vel p modū societatis ⁊ sic deberet eē
pactū vt i licitis mercācijs exponātur quod non fit.
2ª opinio pōt psuaderi q: posset eē ꝯtus inoiatus.s.
do vt des. Nā licitū est mihi facere pactū vt seruces
me idēnem de fideius.c.puenit:⁊.14.q.4.qm̄:in glo.
⁊.12.q.2^a.si qs de dericis:⁊ sic rōe itereē possū acci
pere. vñ casus remanet dubius ⁊ in hoc crederē tu/
tiorē viā eligēdā. Si qs tm̄ hūc casū velet sustinere
maxime post factū.oio iste ꝯditiōes sunt subitelligē
de.p^a.q̄ dās nō sit i tali habūdātia ⁊ recipiēs i tali
necessitate q̄ teneat̄ de p̄cepto sibi mutuare vt dictū
est.s.v.vsura.p̄.§.6.⁊.7.hanc limitationē faciunt
Angelica ⁊ Rosella i locis.j.all. imediate. 2^a q̄ ille
erat oio dispositus has pecunias ponere i sua mer/
cātia ⁊ nō deerāt q acciperēt.3^a q̄ capitale stet i suo
p̄iculo.puta si apud illū q hz alia.c.periret capitale
vel p̄ parte sic apud illū p̄ tāta remaneret ⁊ breui/
ter staret ad oēs ꝯditionē qua stat i illo q iuste mer
cat̄.4^a q̄ illud acceptū sit d̄ductis oībus expēsis:⁊c̄.
hūc casum tāgunt.d.ar.f.vbi.s.§.15.ibi qd cū quis
Angelica.v.vsura.p̄.§.17.⁊ Rose^a.v.societas.§.25.

¶ Octauus casus qn̄ qs vēdit possessionē.vel sitē:⁊ 8
tra sit ēptori.verū post terminū si nō soluit p̄ciū pos
sit petere fructus sine vsura.R.glo.in.c.cōqstus : de
vsu.⁊ Pa. ibi.⁊ cōiter doc. dicūt q̄ pōt rōe iteresse
.14.q.4.qm̄:i glo.idē vr̄ si a p̄ri^c fecisset tale pactū.l.
curabit.C.de ac.emp.⁊ ven.q̄uis habeat plus de p̄
sumptiōe vsure:⁊ iō.d.ar.f.vbi.s.c.7.§.18.ibi:pone
casum habet illud.2^m.dubiū ⁊ nō.p^m.imovr̄ q̄ a pri
cipio potuit vēdere rē suā.cū hac ꝯditōe q̄ retineat
sibi fructus quousq3 habeat p̄ciū.pōt.n.vēdere diui
sim dominiū ab vsu i his que hūt vsum distinctū a
cōsumptiōe vt dicit .s.Tho.2^e.q.78.ar p̄.

¶ Nonus casus ē:de fideiussore.q cōpulsus a credi/ 9
tore vt solueret ⁊ accepit sub vsuris possit petere sor
tē cū vsuris a debitore.R°.q̄ sic.ratione itereē. de
fideius.c.2°. ⁊ de so. cōpe.c.si.li.6.

¶ Decimus casus de eo q emit lapides.ligna : ⁊ si/ x
milia.nō faciētia fructū ⁊ vt soluat p̄ciū accipit sub
vsuris.ille aūt nō dat p̄dicta i suo termino. vt^m pos/
sit ēptor petere illas vsuras.R. Bal.C.de vsu.l.vsu
ras:dicit.q̄ sic. Idē3.d.ar.f.vbi supra.c.7.§.18.ibi.
Sed querit̄ an sit:⁊ Angelica.v.vsura.p̄.§.21.

¶ Undecimus qn̄ aliqs mutuat.c.paciscens solū de xi
capitali rehabēdo. hūs tm̄ res steriles vel debitores
nō valētes soluere.vēdit illa iura.vel res steriles.ali
ter nō ēpturus.R.rescindit̄ vt vsurarius: ⁊ i fraudē
vsurāȝ ꝯceptus. Bar.i.l.cū allegas.C.de vsu.Idē3
dicendū de eo q mutuat:⁊ vendit aliqd tēpore mu/
tui.plus petēs iusto p̄cio.14.q.3. si feneraueris.

¶ Duodecimus.est quādo aliquis cōducit̄ ab arti/ 12
fice ad operandū in arte pro.50.qd̄ extimat̄ iustū
preciū.sed q: mutuat.100.dat sibi.60. si tamen po/
neret illa.c.sub periculo in arte ⁊ conueniret ad ar/
bitrium boni viri. pro illa decem. non esset vsura:
sed societas.

13 ¶ Decimustertius ē de illo qui veniēte termino so/lutionis nō vult plōgare tēpus. vel remittere iura/mentū.nisi det aliquā pecuniā .R.q̄ si facit rōe in/teresse.sine fraude.pōt.si aūt facit rōe temporis.ē vsu/ra.c.cōsuluit:de vsu.con.d.ar.f.2ª.ut.ṗ.c.7.§.17.ibi. Quid cum veniente termino.

Usura.3ª.de societate:q.ṗ.in cōi.2°.d̄ socida. quātū ad.pᵐ. Sciendū q̄ societas sm Tuliū est duoꝝ pluriūue.ob cōmodiorē vsū:q vbe riorē q̄stū.rōnalis cōuētio.q̄ solo ꝯsensu siue verbis. siue scripto.ad ipe.siue ad vitā.ab his qui possunt allienare i oibus licitis.siue negotijs.siue rebus.con trahit:o.a ista sumūtur ex legibus.ff.q.C.p socio Licet facere societatē vt vnus ponat pecuniā q ali⁹ opas q diuidāt lucrū q hoc tā de iure ciuili.l.pᵃ.C. pro socio.q̄ȝ de iure canonico.14.q.3.plerūq̄ȝ.in glo. q sm Theo.s.Tho.2ᵉ.q.78.ar.2ᵉ.ad.5ᵐ. Istis tā cōditionibus seruatis.ṗ.q̄ ars.siue illud. i quo stat societas. sit licita:q honesta.c.p vras: de dona.iter vir.q vxo. Secūdo q̄ eqtas seruef i oibus.ƀ Gof. q iura allegata.s.pericula:dāna: q lucra ita bxui/ter q̄ q plus ponit plus accipiat ƀ arbitriū boni vi ri.qd̄ maxime i ista actiōe seq debet. alias nō ē so/cietas bona ſȝ lupina.14.q.3.plerūq̄ȝ:i glo.rō quare pōt aliqd accipi de pecunia posita i societate q nō i mutuo sm.s.Tho.vbi.s.q2 i mutuo trāsferf do/miniū:q p̄iculū stat apud recipiētē.secus i societa/te.vn̄ si qs poneret pecuniā in societate:q trāsferret dominiū.p toto vel p parte.p illo.p quo trāsfert nō pōt dici societas.sed mutuū:q sic nihil posset acipe respectu illius qd̄ trāsferf.l.si tibi arce mee.ff.de p/scrip.v.nemo societatē ꝯtrahēdo rei dn̄s eē desinit: q ista ē.3ª.ꝯditio.4ª.q̄ oia ista siāt vere sine fraude.

1 ¶ Ut liceat facere pactū in societate.R.q̄ lȝ facere oē pactū i ꝯscia qd̄ nō faciat deteriorē partē alteri⁹. arbitrio boni viri.ita q̄ q plus posuit plus habeat: q si fiat alr.iā nō est societas.ſȝ ꝯ nāȝ societatis: q qn̄ fit pactū de lucro. nō expsso de dāno itelligif.Et

Itr.Insti.pro socio.§.illud. Si qs aūt faciat pactū q̄ vult aliqd certū p opa sua.nolēs aliqd sentire de dāno.erit licitū.dūmō fiat iusta extimatio.ſȝ nō erit societas.ſȝ locatio opeꝝ: q iste est primus casus.

2 ¶ Secūdus casus. est de eo qui tradit mercatori.c. eidē oio reddēdos q si ide lucratus fuerit teneatur dare partē.vel det ei quātū eidē placebit.ƀ Bal.l. pᵃ.C.pro socio.est vsurarius ꝯctus:q ꝯ nāȝ societa/tis.q̄ vnus habeat capud saluū q alius fractuȝ .ff. eo.l.mutuis:nec habet formā societatis. sed mutui. Jo.an.tā q Hosti.vt recitat Pa. l.c.per vestras:de do.inter vir.q vxo.tenent q̄ de iure ciuili rōe dotis q pacti.sit licitus:adducūt.d.c.per vestras:q Insti. pro socio.§.de illo. Et dicit Hosti.nō esse cōtra. sed preter naturā societatis. Pa.aūt ibidē post Jo.cal. tenet ꝯ. dicens q̄ posset esse in isto q̄ vnus pateref dānū in opere q capitali qd̄ non est societatis .d.c. plerūq̄ȝ.in glo.vbi dī q̄ ad hoc q̄ societas sit hone/sta q licita inter ponentē pecuniā q ponentē operā. oporet q̄ ponens pecuniā sentiat de lucro q dāno. Et hoc videf verius ad.c.per vestras:dicif q̄ nullā mentionē facit q̄ capitale sit saluū.imo dicit ē par te honesti lucri.qd̄ nō potest eē honestū nisi vt dicit glo.alr.nec est speciale in pecunia dotali q2 etiā pro redimēdis captiuis non licet feneraṙi.c.super.eo.de vsu.Ad.§.de illa:vbi videf valere pactum vt alter nō sentiat de dāno. sed de lucro .R. Panor.vbi su/pra.q̄ procedit ille tex.quo ad ponentē operā.ē.n. licitū q honestū pactū ex persona ipsius.vt ipe non sentiat dānū in capitali.operibus amissis. ratio q2 ipe sentit dānū in amissione operū. naȝ tantū affert opera illius quātum pecunia alterius. quin imo.vt tex.dicit ibi.opera q industria potest esse tāta vt va leat pactū vt ipe lucref duas partes:q tertiā habeat ponens pecuniā.in dubio aūt cū ꝯtrahunt societa/tem q vnus ponit pecuniā q alter operā.videf actū vt lucrū equaliter diuidaf.inter eos.de hoc est glo. notā quam omnes tenent.l.1.C.pro socio. Nec est li citum a principio paciści. vt habeat deponens decē pro cētenario vel aliā quantitatē.sicut faciunt que/dam vidue credētes hoc eis licere.nec licet ex pacto aliquid quātūcūq̄ȝ minimū capere ex pecunia.si nō subiciat se periculo.14.q.3.per totum.hec Panor.ibi dem. Quidā faciūt vnam exceptionē.s.quando fit ratione assecurationis nō ratione societatis vt fiat saluū capitale.dando aliquid alicui qui non sit so/cius.vt subeat periculum capitalis. vt infra.v.vsu/ra.12.q idem esset.si ista assecuratio fiat a socio.dū/modo intentio sit recta.puta q2 etiam sine societate assecuraret:q ipe ponens pecuniaȝ.tale quid solue/ret.siue lucretur.siue non.q2 sunt ibi duo contractus scilicet societatis q assecurationis. quoꝝ quilibet est per se licitus. Quod potest duobus modis fieri. pri/mo cōueniendo q̄ ponens pecuniā tanto minus de lucro capiat. quātum est precium assecurationis vt cōmuniter extimetur q̄ lucrabitur octo pro centum q illud precium sit tria:cōueniant q̄ accipiat de lu cro quinq̄ȝ:q si lucrum non affuerit.soluat aliunde. Secundo clarius cōueniendo. q̄ pro assecuratione soluet tantum:q de lucro accipiet partem contingē tem. Ad Panor. posset dici q̄ non loquitur in isto casu.sed in societate simplr.sine assecuratione.

¶ Queritur. quid agendum quādo in fine fit diui/sio.R.dimittēdo varietatem opinionum: q legum q̄ si est factum pactum quod est sm equitatem: q debet seruari. si autem esset factum contra equita/tem supra declaratam.non debet seruari.sed reduci ad equitatem. aliter est contra naturam huius con tractus: q sic peccat:q tenetur:q cetera.si vero nul/lum factum sit pactum : uel constat de consuetu/dine rationali : q equa.vel non.si primo modo:ser/uetur.si secundo modo:ud inuenitur quod capitale 3

est saluū cū aliquo lucro:ꝛ tunc ille q posuit capita/
le debet illud p̄accipeꝛ.deinde diuidere lucrū ſm p/
portionē.vt.s.ꝛ hoc itelligo h c ꝛ in sequētibus.qñ
opa mercatoꝝ ꝛ fructus pecunie siue capitalis. ſm
piculum:ꝛ oia alia ꝯcurētia ad arbitriū boni viri.
equalr extimanꝭ tūc.n.capitale debet eē saluū:ꝛ lu
crū diuidi p medietatē. si aūt opa excederēt vluz pe
cunie vel cꝰ.tunc ille q plus:ꝛc̄.vt.s.Si vero capi/
tale:solū repiꝭ.ille q posuit illud d̄bet id habere. Si
āt deficeret etiā capitale siue i parte siue i totum.est
āmissuz illi q posuit.rō oiuz istoꝝ est.q: ponēs opa.
exponit se piculo illoꝝ opeꝝ.ille āt q ponit pecuniā
exponit se piculo vsus suaꝝ pecuniaꝝ. q vsus ꝯ po/
niꭍ.ad opas equalr vt ꝓsupponiꭍ:ꝛ i isto casu itelli
giꭍ piculū capitalis. q: alr vsus pecuniaꝝ haberet
fructū:ꝛ sic eēt mutuū:ꝛc̄.ꝛ nō extimareꭍ vsus ei⁹ ꝛ
sic inequaliter ponerent.

4 ¶ Queriꭍ de expēsis ꝛ dāno habitis i societate. pu
ta i eundo ad nōdinas expēdit vel capiꭍ a latroni/
bus:ꝛ similibus .R̄.visis legibus q̄ ad hoc facerēt:ꝛ di
missis alꝭ cā breuitatis.ꝙ vel sunt pacta vel ꝯsuetu
dines q̄ nō expsse sint ꝯ equitatē:ꝛ ille būt in dubie
seruari.si aūt non repianꭍ ꝯsiderandū est si fuerunt
facte ꝓter societatē : ꝛ sic nihil hꝫ societas.si āt rōe
societaꝭ vel fuerūt ex culpa vel dolo:ꝛ sic illi iputeꭍ.
si aūt sine istis vel piculū tale fuit extimatū in cōpu
tatiōe coꝝ q̄ ponunꭍ i societate:ꝛ tūc sic̄ dictum est
de piculo capitalis debet ipe pati. i cuius rōe ꝯpu/
tate fuerunt.si āt sunt ꝓter hec oia debēt coia eē.

5 ¶ Queriꭍ deide d̄ socida aialiuz q̄ est q̄dā societas.
vbi sciēdum ꝙ aliqñ aialia tradunꭍ ad custodiam
sub certa mercede.vel participatiōe de ꝓuentu gre/
gis:ꝛ est ꝯtus locatiōis ꝛ licitus si seruef equitas:
ꝛ dñs retineat dominiū ꝛ piculū. nisi illud dānum
eēt ex magna negligentia vel dolo custodis. Alio°
danꭍ p modū mutui.vt puta si quis tradat.20.ca/
pita appciata ꝛ nō vult substare piculo. idē.n.ē ac
si vēderet sibi ꝛ mutuaret pecuniaꝫ ꝛ si velet aliqd
de lucro eēt vsura.Alio° tradunꭍ p mōdū cuiusdaꝫ
vēditionis modificate ex locatōe.puta qñ quis dat
cuidā monasterio. 40.capita ouiū cū hoc pacto vt
monasteriū det sibi oi āno duo capite in tota vita
sua : ꝛ post mortē sint monasteriū q̄ tñ singule red/
dunt oi āno q̄tuor.Iste ꝯtus est licitus dūmō talis
extimatio ad arbitriū boni viri:ꝛ talia qñ tradunꭍ
nō essent disposita de ꝓpinquo ad mortē.Aliqñ tra
dunꭍ p mo⁹ societatis:ꝛ fit multis modis. aliqñ iu/
ste.aliqñ iniuste:regula aūt generalis est ꝙ seruenꭍ
ea q̄.s.dicta sunt de societate.s.vt sit bona fraterni/
tas.i.ad arbitriū boni viri extimenꭍ oia q̄ circa ea
ponunꭍ ab vtraqꝫ pte:ꝛ qui plus ponit ꝓportiona/
biliter plus de lucro pcipiat.cum aliis cōditionibus
supra positis:ꝛ q: varianꭍ isti modi multiplr hꝫ di
uersas patrias.aliqñ iuste.aliqñ iniuste fiunt: ꝛ eēt
difficile oēs casus ponere. eo ꝙ plures sint q̄ȝ termi

ni vt dicit legislator.iō ponā aliqua exēpla ꝛ reliq̄
relinquā iudicio discretoꝝ:ꝛ poterūt regule ad oēs
casus applicari.pmus casus licitus est cum vnus
hꝫ vigīti capita. alius tondē.vel etiā decē:ꝛ cōicāt
adinuicē eas:ꝛ piculū:ꝛ emonumētū: ꝛ expēsas:ꝛ
ponunt equalr:ꝛc̄.ꝛ recipiunt silr equalr:ꝛ ꝓpor
tionabilr:ꝛ pñt pacisci de ꝯseruatiōe:ꝛ augumen/
tatiōe.2⁹ illicitus ē qñ aliqs dat viginti appreciata:
ꝛ vult.ꝓ.accipe capitale totuꝫ ex fructibus.reliquuꝫ
sit p dimidio:ꝛc̄.ꝛ q̄uis si substaret oi piculo posset
licitari.tñ ut i plurimū vel erit illicit⁹ vel onerosus.
q: videꭍ accipe totum suum capitale quasi secuꝛ:ꝛ
posset eē ꝙ ꝯducēs amitteret oēs operas suas:ꝛ lo/
cās nihil pderet.puta si añq̄ȝ acciperet totū. vel circa
finē.oēs perirēt.nisi forte lucruꝫ postea sequēs intm̄
excederet ꝙ satisfaceret illi piculo.Sed qd dicendū
qñ Petrus dat Io.ini aialia i socidā ꝛ ē ꝯsuetudo
vt i fine qnquēnij diuidanꭍ.sꝫ perierūt ante terminū.
vtr̄ Io.teneaꭍ Pe.R̄.ſm quosdā ꝙ si perierūt nālr
nō teneꭍ i aliquo.q: etiā defecissent i domo sua:si ve
ro ob culpā Io.tūc teneꭍ ad totū quod tūc habebat
Pe.in illa societate:si vero casu fortuito tunc teneꭍ
ad medietatem capitalis.

¶ Quid qñ Pe.tradit Io. bouē cuꝫ vitulo extima/ 6
tos nutriēdos.cū pacto ꝙ in fine anni vendātur.ꝛ
Pe.accipiat suū capitale:ꝛ reliquū diuidaꭍ.R̄.pos
set eē licitus ꝓpter magnū lucrum sequēs qd̄ posset
equalere expēsis:ꝛc̄.dūmō Pe.retineat aliqd̄ picu/
lū:ꝛ si minus valerēt i fine q̄ȝ sit capitale Io.ad ni
hil teneaꭍ.q: alr haberet quasi totū capitale secuꝛ:
ꝛ sic eēt vsura.Sed qd si Pe.dat Io.par bouū.reti
nens piculuꝫ ipoꝝ:ꝛ vult oi mēse duos sextarios vel
duas minas frumēti.R̄.ꝙ ē ꝯtus locatiōis licitus
si tñ extimaꭍ lucrū ipoꝝ boum. Sed qd si Pe.dat
Io.duos boues appciatos.cum pacto vt sibi labo/
ret.i.bubulcas terre : ꝛ i fine anni boues vēdanꭍ:ꝛ
Pe.totuꝫ accipiat capitale.reliquum diuidaꭍ.R̄.si
Pe.retinet piculū ꝛ satisfacit Io. d̄ opibus ad arbi
triū boni viri est licitus.Iteꝫ q̄riꭍ dat Pe.Io.duos
boues.cum pacto vt.10.sextaria grani i anno .R̄.si
Pe.retinet piculū ꝛ deteriorationē lꝫ:vide multa d̄
societate .s.peculiū.§.17.ꝛ sequētibus.

V Sura.4°.rōe pignoris i mutuo .R̄.vel acci/
pit rōe securitatis. bona fide:ꝛ nullū fructuꝫ
ex illo.puta q: est aliqd iocale.expectat:ꝛ sic
est licitū.Ar.s.vbi.s.c.7.§.22. ibi q̄rendū est etiā:vel
nō accipit rōe securitatis:ꝛ tunc vel recipit inde fru
ctum.vel nō.si 2° mō idē qd̄ prius.si vero recipit vel
cōputat i sorte:ꝛ sic est licituꝫ.vel nō ꝯputat:ꝛ tunc
vel recipit rōe veri ꝛ manifesti iteresse sine fraude:ꝛ
sic licet:vt.s. vsura.s.vel nō nec ponit i sorte: ꝛ tūc
vel ex suo puta q: res illa erat sua.vel ille cuius erat
pignus d̄tinebat rē suā.vel sue ecclesie.quocūqꝫ mō
iniusto:ꝛ nō alr poterat rehabere:ꝛ sic iuste retinet.
vel recipit.non aliquo mō pdictoꝝ ꝛ hoc duplr vel

illud reo est talis q̄ solet sine p̄cio mutuari vt ē liber. vel etiā aliqñ vestis:⁊ tūc etiam pōt. si aūt accipiat pignus ex quo recipit fructū. puta domū vel possessionē:⁊ illos nō retinet aliquo p̄dicto .z. tūc ē vsura. peccat:⁊ tenet̄ ad restitutionē. hec oia habes. c. p̄. ⁊. 2. ⁊. c. ꝯquestus: de vsu. ⁊ de deci. c. fi. s. Tho. 2ᵉ. q. 78. ar. 2ᵒ. ad. 6ᵐ. Ricar. 4. di. 15. Et hoc ē cōe tā. i laicis q̄ꝫ i clericis fm̄ Hosti. Jo. an. ⁊ Jo. de lig.

i ¶ Utrum emens rē pignoratā teneat̄ illā restituere. cuꝫ fructibus. soluto capitali. p̄ quo fuit pignorata. R̄. fm̄ Ricar. vbi. s. q̄ sic. Sed qd si qs hꝫ equū occiosum quē locar̄ nō vꝫit ⁊ pignorat illū alicui a quo mutuū accepit ea cōditiōe vt pascat equū: ⁊ eqtet. tamē sine grauamine:⁊ p̄iculo. an sit vsura. R̄. fm̄ Monal. q̄ nō. cōsiderādū tñ i hmōi. puta si acciperet domū occiosam ⁊ custodit illaꝫ ⁊ sitia q̄ si p̄ter mutuū parce sunt vtilitates hinc ide nō ē vsura.

2 ¶ Querēdū ē etiā qd cū qs accipit domū i pignus. p̄. c. cū plus valeat. hoc pacto. q̄ si nō soluat in termino statuto cadat debitū i cōmissum:⁊ pignoratio i vēditionē. vtrum si nō soluat i termino possit iuste tenere domū. R̄. cū distinctiōe. qꝫ vel recepit fructus domus i casu quo nō pōt vt. s. dictū ē i principio:⁊ sic est vsura. c. p̄. c. nec pōt retinere domū qꝫ radix ē mala ⁊ ex ꝯsequēti venditio nulla. i. q. i. vulnerato. posset tñ petere interesse. vide. s. vsura. 2ᵒ. Si aūt non accepit fructus: ⁊ ꝯtctus fuit bona fide celebratus. ad cōpescēdā negligētiā debitoris: ⁊ i penā non ex fraude vsuraꝶ. puta qꝫ credebat illū nō redēpturū ⁊ sitia. tūc ꝯtctus erit licitus ar. c. dilecti: de arbi. ⁊ maxime si p̄ciū nō multū excedit sortē. Notādū tñ q̄ si fieret ista sitūs pena pp̄ ꝓlōgationē q̄ haberet malā p̄sumptionē. eo q̄ apparet volūtaria. c. cōsuluit: de vsu. Nec valet si quis alleget q̄ pactū i. l. commissorie. reprobat̄ i pignore. qꝫ hic loqmur i foro ꝯsciē vbi deficit rō vel p̄sumptio. qꝫ lex fundat se super excessum magnū capitalis:⁊ sup hoc q̄ nō iuenirētur aliter mutuātes. Pa. in. c. significāte: de pigno. vñ hic deficit ois p̄sumptio. Nec valet q̄ lex cōdita ab eo qui pōt debet seruari in ꝯscia. qꝫ fm̄ Pa. i. c. tua. de vsu. debet itelligi qñ p̄sumptio legis nō deficit.

Usura. 5ᵒ. q̄ fit i ēptiōe ⁊ vēditiōe rōe mutui v iplicitiꝫ ⁊ expectatiōis. R̄. vel hᵒ fit rōe iterēē veri put ꝯclaratū est. s. vsura. 2ᵒ. posse aliqd accipe:⁊ tūc dic vt ibi q̄ꝫuis tñ qꝫ i tali vēditiōe fiūt paliatiōes iō stringēdū est. vel. 2ᵒ. fit vt ille q vendit vel emit habeat iustū p̄ciū qd̄ nō posset habere nisi expectaret:⁊ etiā daret p̄ minori si solueret ꝯ ꝯtāti. puta daret pro pio p̄cio: ⁊ dat pro rigido. de quo p̄cio. v. emptio ⁊ hoc licet fm̄. s. Tho. ⁊ alios doc. maxime fm̄ Ar. flo. 2ᵃ. tit. p̄. c. 8. §. p̄. rō est qꝫ nō accipit nisi iustū p̄ciū. vel. 3ᵒ. hoc facit qꝫ volebat illud ꝯseruare vsqꝫ ad aliqd̄ tēpus: ⁊ tūc vel vendit plus vel p̄ minori emit q̄ꝫ sit cōis opinio q̄ valeat illo tēpore:⁊ hoc est iniustū ⁊ vsura iplicita. vel est dubiū q̄ plus vel minus valeat ⁊ tūc pōt accipe illud qd̄ ē mediū i illo dubio. puta qdā existimāt q̄ valeat. 25. qdā. 28. qdā. 30. ⁊ tūc est licitum. c. i ciuitate. de vsu. vel. 4ᵒ. solū rōe tēporis. puta qꝫ carius vēdit ꝓpter expectationē. vel vilius emit. qꝫ p̄uenit solutionēꝫ:⁊ sic ē vsura. d. c. i ciuitate:⁊. c. ꝯsuluit. eo. ⁊. s. Tho. 2ᵉ. q. 78. ar. 2ᵒ. ad vltimū. Si tñ aliqs venderet dimittens de iusto p̄cio qꝫ p̄uenit vt pecuniam prius habeat. nō est vsura ex parte vēdentis. s. T. vbi. s.

¶ Juxta p̄dicta q̄rūtur qdā casus p̄ticulares: primᵒ i vtrum mercatores possint vendere merces suas plusq̄ꝫ valeāt iusto p̄cio. tēpore quo vendūt vt ꝯseruēt se indēnes ex eo q̄ deseruiūt cōi utilitati. puta qꝫ emerūt tali p̄cio q̄ nō possent tale p̄ciū iuenire ex ꝯtanti ad hec. R̄. et. d. ar. s. 2ᵃ. ti. p̄. c. 8. §. 2ᵒ. q̄ nō: rō fundamentalis qꝫ ex eo possunt licite lucrari qꝫ exponūt se periculo i magis ⁊ minus:⁊ iō si etiā aliqñ perdāt debēt habere pacientiā. Ad id qd̄ possunt adducere qꝫ ex eo qd̄ laborāt p̄ utilitate publica p̄nt lucrari. R̄. q̄ verū. s. licite. alr̄ seq̄ret̄ q̄ si emisset imoderate ēt sic posset uēdere:⁊ q̄ si tēpore magneꝫ caristie emisset. etiā illo p̄cio ⁊ maiori posset uendere.

¶ Jtē q̄rit̄ vtrum possint plus uēdere ut seruēt se idēnes 1 eo q̄ carēt illo tēpore medio pecunijs suis. qbᵒ possent mercari:⁊ lucrari. R̄. solutio istius satis dependet ex dictis. s. v. usura. 2ᵒ. tñ fm̄ apparētiā ⁊ ne appeāntur uie fraudibus. dr̄ q̄ nō. tū p̄ qꝫ possent etiā perdere. ut dicit. s. Tho. 2ᵉ. q. 78. ar. 2ᵒ. pᵐ. tū qꝫ accipit de re nō sua. s. tēporis.

¶ Pōt etiā q̄ri. utrū possint plus uēdere rōe tēporis 3 qꝫ multi sunt q nō soluūt ⁊ faciūt multas expēsas i exigēdo:⁊ aliq nūq̄ꝫ soluūt. R̄. q̄ꝫuis possint ab his q nō soluūt in termino recipe rōe ueri ⁊ expssi iterēē nō tñ ab illis q soluunt. nec unus debet pati penā p̄ illis q nūq̄ꝫ soluūt. Sꝫ tñ mō dr̄ de expēsis factis pp̄ negligētes. q̄ soliciti nō debēt puniri p̄ eis adde qd̄ dictū ē. s. vsura. p̄. §. 6. q̄ nō exponāt se p̄iculo minusti. s. plus accipiēdo q̄ꝫ sint expēse illius: ⁊. 2ᵒ. q̄ habet malū colorē:⁊ sic est restringēdū. Sed qd de eo q nō uult tūc uēdere. sed expectare ⁊ est dubiū utruꝫ plus debeat ualere. tūc pōt. j. declarabit̄. §. 5.

¶ Quid si qs emeret rē uiliori p̄cio quā credat illaꝫ 4 ualiturā i illo tēpore quo uendēs uolebat eā seruare qꝫ p̄uenit solutionē. utrū fit usurarius. R̄. d. Ant. ⁊ Inno. i. c. fi. de usu. q̄ sic. q̄ꝫuis etiā cōi extimatiōe erat plᵒ uel minᵒ ualitura nō tñ tenet̄ restituer̄ ꝯ eos.

¶ Querit̄ qñ aliqs uēdit rē p̄ p̄cio quo currit expe- 5 ctans solutionē. usqꝫ ad pascha. cū pacto q̄ si plus ualebit usqꝫ ad illud tēpus plus debeat soluere. non tñ minus si minus ualeret. R̄. fm̄ Hosti. est usura:⁊ notandū q̄ quādo dubiū uel periculū nō reducunt ꝯtractū ad equalitatē non excusat ab usura sicut si quis uelet uendere merces quas vult tenere usqꝫ ad pascha q̄ uerisilr ualebūt uel. 20. uel. 25. uel. 30. si uenderet. 35. nō excusat̄. imo nec pro. 30. qꝫ nō reducat̄

ad equalitatē.i.ad mediū.iste casus ē formalr in.c. si.7.c.i ciuitate:de vsu. Eodē mō dr si aliqs emeret rem minori pcio ꝙ̄ sic verisilr valitura.tēpore quo debet accipere.pp̄ter hoc q: anticipat pciū.

6 ¶ Aliqñ plus vēdūt mercatores ad tps ꝙ̄ ad ꝯtantos.pp inueteratā malā ꝯsuetudinē.nec alr aliquādo possent.vtr̄ sit vsura.R̄.si illud sit.s.rigidū pciū non est vsura qd̄ ppēdit qñ ꝯsideratis his q̄ occurrūt in arte remanēt sic vēdendo i lucro honesto. Nec obstat ꝙ ad numeratū vendāt minori pcio vel etiā si aliqñ minori pcio vēderēt.q: aliqñ fit pp desideriū habēdi pecuniā. Si vero ē.s̄.rigidū.ē vsura.ar.i.c. ꝯsuluit:7.c.si.eo.7.s.Tho.i q̄dā.R̄ᶜᶜ.ad lectorē flo. con.ar.s.vbi.s̄.c.8.§.3.

7 ¶ Vtr̄ sit vsura qñ aliqs emit bouē a rustico quem nō h3:7 recipit ab eodē rustico fictum vnius bouis. R̄.sm .ꝟ.ꝟ.ꝙ ē vsura.si sciuit illū nō habere bouez. tū q: ē ꝯtctus fictus.tū q: nō stat sub piculo.tū q: nō recipit fructū rei sue.cū nō sit.si vero nō sciuit.eo ꝙ bona fide ābulauit:7 pōt allegare itereē nō ē vsa.

8 ¶ Querit vlterius qd iuris cū qs emit fructus vnius castri.vel aliū reditū ad vitā.vel aliū terminū.R̄°. si reditus ꝯstituātur i aliqua re q̄ habeat fructus est licitū.secus si in icertū. Hec h3 Inno. 7 Hosti.qd̄ sic itelligo.si ille q vēdit h3 domū vel possessionē.q̄ hn̄t istos fructus:7 illos obligat.valet.si vero nō haberet ē ꝯtctus fictus.hūc casū tractat diffuse. Pa.i.c. i ciuitate.c.7 tenet ꝙ sit licitus:7 aliqñ dr ēptio pro idiuiso.vñ Jo.d̄ lig.i.c.si.c.dicit:ꝙ si cēsus ꝯstituat i bonis:7 ad bōa relatus.ē casus licit°.j.c.15.§.9.

9 ¶ Quid cū aliqs habuit accipe.c.ab aliquo. i certo termino venit. 3°emēs ipa iura pro.90.soluēdis de pn̄ti.vtr̄ sit vsura.R̄.si illa recipit rōe laboris.piculi vel alterius itereē.illa.x.nō ē vsura.secus si rōe puētiōis pcij.Notādu3 tñ ꝙ qñ iminet de hoc litigiū si fiat p minori pcio.pactio taliū iurium nō valet .C. mād.l.p diuersas:7.l.ab anastasio.nec pōt plus accipe ab istis debitorib° ꝙ̄ ipe dederit principali. qd̄ p bono cōi statutū ē ne litigia emerēt.l mouerēt.

x ¶ Est aliqs qui debet habere hinc ad annū.c.petit debitorē vt det nūc.95.7 reliquū dimittit.vtr̄ sit vsura.quidā Jo.de ripa dicit ꝙ nō:7 si allegat dec̄.in ciuitate:7 nauigāti.R̄.ꝙ duplex tēpus.s.cōe qd̄ est mēsura primi mobilis:7 propriū.i.iste ānus sibi cōcessus.pōt vēdere.2ᵐ.nō.pᵐ.s3 cū dec̄.nec alij doc.distingūt d̄ isto tēpore.Melius ē dicere ꝙ si fiat rōe alicuius veri itereē pōt.secus si rōe expectatiōis.

Vsura.6.vtr̄ i ea trāsferat dominiū.R̄°.qdā ꝟ dn̄t ꝙ sic l3 ꝯpetat repetitio.hāc opinionē ꝑ tenuit glo.i.c.si qs vsurā.14.q.4. hoc idē vr tenere Archi.ibidē:7.d.car.d̄ iure.cre.ibidē.ad idē est sūma ꝯf.li.2.tit.7.q.25.7 Pis. ꝟ.vsura.ꝑ.§.14. Rosella.ꝟ.vsura. 4.§.14.Pa.etiā sequit idem.c.ex trāsmissa.d̄ deci.i glo.pᵃ.Jnno.7 glo.i.c.Michael: de vsu.hoc idē vr sequi.s.T.4.di.15.q.2ᵃ.ar.4.q.2ᵃ. boc idē t3:Pe.de tarā.eadē di.q.q.2.ar.2.7 Pe.d̄ pal.ibidē.q.3.ar.5.i.2ᵃ.ꝯclusiōe.D.etiā ar.f.2ᵃ.tit.ꝑ. .c.8.§.si. dicit ꝙ ista ē opinio cois 7 ꝙ sibi magis placet.Et rō istoꝝ pōt eē q: qñ traditio h3 volūtatē 7 ꝯsensum dn̄i tradētis trāsferit dominiū:7 licet sit volūtas nō oīo libera tñ videt sufficere ad translationem dn̄ij.15.q.1.c.merito.vbi voluntas necessit° dr volūtas.Ad idē ē.s.Ber.7 Goff.Quidā alij distingūt dicētes ꝙ res q̄ habētur ex vsura sunt i duplici dr̄a. quedā.n.sunt quaꝝ vsus est cōsumptio vt granū:vinū:vel hmōi.vel distratio est consumptio. vt pecunia:7 similia:7 i talibus trāsfertur dominiū 7 de talibus nō est dubitatio.sed sm oēs trāsfertur. quedā sunt quaꝝ vsus nō est cōsumptio.vt domus: possessio:7 similia:7 i talibus nō trāsferit dominiū in vsura.vt puta si habuisset equū vel vestē aut huiusmodi supra sortē mutui q̄ proprie dicūtur vsura dominiū eoꝝ remanet apud dantē:7 nō trāsit i vsurariū rō sm istos q: inuoluntarie dat: 7 iniusto titulo accipit. Nec.n.nudis pactis sine traditiōe nec traditiōe sine titulo trāsfertur dominiū.l.nūꝙ̄ nudas:7 ibi p glo.ff.de acq.re.do.7.l.traditiōibus.C. de pac.hec videt opinio.s.Tho.2ᵉ.q.78.ar.3.vbi dicit. Sunt fructus reꝝ quaꝝ alius est dn̄s:7 loquit de vsurario. Et etiā opi° Alex.de ales. Bonauen. Ricar.Sco.4.d.15.Eādē sequit Angelica .ꝟ.vsura.1°.§.18.Secūdū hanc viā diceret ad cōtraria.ꝑ. ad glo.ꝙ nihil alr̄.imo videt ꝯ tex.qui dicit ꝙ vsurā:7c̄.rapinā cōmittit : 7 in rapina nō trāsferit.ad Archi.7 Car.dr ꝙ nō multū figūt pedē 7 sitr Pa. vel ꝙ loquūtur i foro ꝯtētioso vt ibidē dicit Archi. ad Pis.7 summā ꝯf.ꝙ loquūtur sm illā opinionē glo. S.Tho. aūt nō loquit ibi sm pp̄riā opinionē vt3 ibi vbi dicit sm aliquos.vñ in.2ᵉ.dicit.in hmōi tenet vsurarius etiam fructus rei vsurarie restituere qd̄ nō eēt si eēt trāslatū dominiū.Ad alios dicit ꝙ fuerūt illius opiniōis.Notādū aūt ꝙ prima opinio est magis cōis 7 ꝯtra videt multos illaqueare.vñ illi prime magis videt eē adherēdū.Ad ꝯtra autē dr.ꝑ.ꝙ illa distinctio innit s.s.Tho.vbi.s̄.ad ostēdendū ꝙ qñ vsurarius recepit rem fructificātē : ad plus tenetur ꝙ̄ quādo recepit pecuniā 7 similia: q: tenet etiā restituere fructus:nō ex eo ꝙ dominiū nō sit trāslatū.sed ex eo q: qui soluit vsuram.passus est maius dānū:7 ad hoc sufficit ꝙ cōpetat sibi repetitio:7 hoc intēdūt oia illa supradicta.s.repetitionē: nec.s.Tho.dicit ꝙ non transferat dominiū.sed ꝙ debet restituere fructus:7c̄.7 quando dicit ꝙ recipit fructus reꝝ quaꝝ alius est dominus.verū est quantum ad originem.ratione cuius magis dānificatur primus.7 sic posset responderi ad omnes alios adducentes illam distinctionē. Signū ꝙ.s.Tho.neqꝫ alij nō intendāt dicere ꝙ nō sit translatū dominiuꝫ

propter hoc:q2 tenet̃ restituere fructus rei.sed fit ra/ tione interesse:est hoc:q2 etiã si is qui soluit pecuniã usurario esset passus aliqd̃ interesse:usurarius etiaʒ tenet̃ ad restituẽdũ illud:ad rõeʒ quãdo dicit̃ q̄ in uolũtarie datur.respondet̃ q̄ verũ est q̄ nõ est talis voluntas q̄ sufficiat ad donationem liberam vt nõ teneat̃ restituere.est tamen talis que sufficit ad trãs/ lationẽ dominij.non.n.est minor voluntas q̄ꝫ i me tu ꝛ tamen aliquãdo in metu transfert̃ dominiũ.si militer dicit̃ de iusto titulo .s. q̄ est talis titulus qui sufficit ad translationẽ dominij.nõ.n.est magis iu/ stus titulus in venditione rei spũalis q̄ꝫ in vsura ꝛ tamen aliquãdo transfert̃ dominiũ.vt dicit Pe.de pal.vbi supra.vnde valde dignum est vt res volun tate dominoꝝ transferãtur in aliũ.Insti.de re.diui. .§.per traditionẽ.etiã per voluntatẽ nõ oio liberã. quia etiã volũtas coacta est voluntas .ff.quod me. causa.l.si mulier.§.penul.Inno.etiã in.c.Michael. eo.dicit q̄ vsurarius nõ tenetur ex delicto.sed ex cõ/ tractu cõditione in debiti:ꝛ sic presupponit transla tionem dominij.q2 omnis cõditio est psonalis actio ꝛ nõ datur pro re propria.nisi cõtra furem.sed quã do pro re nõ sua.sed sibi debita.l.si. in.si.ff.vsufruc. quẽadmodũ ca.Idem.s.q̄ vsurarius non tenetur ex delicto:ꝛc.tenet Panor.in.c.debitores:ð iur.iur. vbi.Angelica accipit illas suas all' pro maiori par te .s. q̄ non sit hic titulus ꝛ est mirabile q̄ Inno. ꝛ Panor.qui fuerũt magni legiste nõ viderint titulũ. qui tamen ambo vbi supra tenent q̄ transferat̃ do miniũ eodẽ modo dicit̃ ad Alex.ꝛ alios.s.q̄ cõpe/ tit repetitio ꝛ hoc cõcludunt. Ad Angelicã dicit̃ q̄ voluit all. quedã que ponit Panor. in .d.c.debito/ res.sed nõ bene applicauit vt patet ex dictis magis enim credendũ est Inno.ꝛ Panor.de istis titulis. q̄ꝫ ipi Angelo nec aliud boni i illo.§.adducit: ꝛ pa riformiter dicit̃ ad quãdã nouam opinionẽ quãdo dicit̃ supra soluendo q̄ glo.nihil all'.ꝛ ad Archi. ꝛ Panor.ꝛc.posset ꝛ melius dici q̄ sufficiat ipos sic te nere ꝛ determinate:quod dicit̃ q̄.s.Tho.loquit̃ sꝫ alios posset dici q̄ ex quo nũq̄ꝫ alibi fecit mentionẽ expressaꝫ de trãslatiõe dominij: ꝛ ibi vbi erat locus nihil aliud dixit.ita videtur tenuisse.sed forte noluit aliud dicere ne quis crederet q̄ nõ possint repeti : ꝛ pterea cõiter tomiste all'.s.Tho. p illa opiniõe.

1 ¶Ex predictis patet.R̃.ad.q.qua querit̃ de emen/ tibus pignora perdita.ab vsurarijs.Nã qui tenent secundã opinionẽ.s.q̄ nõ trãsferatur dominiũ. dice rent q̄ tenẽtur restituere.sicut emẽtes rapta vel fura ta:ꝛ sm eũdem modũ.Verũ est q̄ possent retinere id qd̃ verisimiliter ab vsurario receperũt super illo pignore. Uerum etiã.si dominus ignoret̃.sufficeret dare pauperibus illud quod plus valebat res supra id quod dedit ipe emens vsurario.Uel iterum secu rius dare pauperibus id qd̃ plus valet:supra id qd̃ dedit vsurarius illi cuius erat pignus. Hanc viam sequit̃ Angelica in.R.restitutio.p. ibi vsurarius me talis.§.18. Secũdũ vero primã opinionẽ q̄ videtur verior ꝛ color diceret̃ q̄ pñt emi. ex quo.n.ẽ trãsla/ tũ dominiũ ꝛ ex ꝯsequẽti vsurarius factus est dñs. si nõ possent emi hoc esset vel q2 vsurarius efficeret̃ nõ soluẽdo ppter hoc.sed non fit minus soluẽdo q2 recipit p̃ciũ pro pignore qd̃ quasi tantũdẽ valet.ha bet etiã vsurarius i pignore iure sui capitalis.s.sortẽ mutuatã:ꝛ sic ipe qui est obligatus restitutioni.põt p̃ciũ restituere.vel non posset emere. q2 fieret iniuria dño pignoris.qd̃ etiã nõ ẽ hic.q2 sciẽti ꝛ cõsentienti nõ fit iniuria.neq3 dolus.de re.iur.li.6.Sed cũ sciat ipe dñs pignoꝝ.ipm allienari.nõ reputat sibi iniu/ riã fieri si aliquis emat.nec super hoc aliquis ꝯq̃rit̃ ꝛ merito q2 sic fecit pactũ volũtariũ cũ vsurario. q̄ posset libere allienare post tm̃ tẽpus. Et cõitates ꝛ dñi pmittũt talia pacta ꝛ firma volũt ea haberi.q2 alias nullus publice fenerari vellet ex quo sequerent̃ multa mala. ppter q̄ tollenda pmittũtur.imo vt in plurimũ papa ꝯfirmat talia statuta.Nõ tamen im pediũt vel statuũt.quin possint repeti vsure. ꝛ quin possint cogi.q2 qui hoc faceret teneret̃ in solidũ:ꝛ q hoc statueret vel talia statuta seruaret eẽt excõica/ tus.i de.ex graui de vsu.de quo.R.excõicatio.5.ca/ su.50.dicit etiã.d.ar.s.vbi.supra.c.8.§.fi.q̄ nullꝫ adhuc reperit doc.vel legit qui asserat hoc illicitũ:ꝛ teneri ad restitutionẽ expresse.s.emẽtes hmõi pigno ra qd̃ si necessariũ eẽt nõ tacuissent.sicut de alijs ca/ sibus mentionẽ faciũt.hec ille.Magister etiaꝫ Pe. de bergo.in suis ꝯcor.dubio.106. dicit q̄ alr eẽt di/ cendũ de pignoribus q̄ ex pacto termino trãsacto.p dunt̃:ꝛ aliter de vsura simplr.vnde vult q̄.s.Tho. in.4°.vbi innuit q̄ trãsferatur dominiũ itelligat de istis pignoribus.alibi aũt ð vsura simplr.vnde ista via videt̃ cõmunior. verior : ꝛ magis approbata: quia tamen nõ est oio clara ideo ante factũ ꝯsulen/ dum q̄ abstineant : ꝛc.

¶Consequenter ad precedentia queritur quomodo bona vsurarij sint obnoxia restitutioni. iuxta quod ponuntur primo quedam cõclusiones clare deinde dubie.Prima clara.vsurarij cogũtur restituere vsu ras si sint facultates. Secũda correlarie.Impoten/ tes nõ cogũtur.Tertia facultatibus non extantibus debent vendi possessiones empte ex pecunia senebri ꝛ debentibus recipere satisfieri.hec habẽtur. in ter. in.c.cũ tu. de vsu. Quarta heres vsurarij siue filius siue extraneus cõpellitur restituere vsuras extortas per defunctum.hec conclusio est in ter. in .c. tua .c. Quinta siue vsurarius. siue heres.tenetur restituere non solum rem receptam per vsuram.sed etiam fru ctus rei que habet fructum ꝛ interesse quod subiit sol uens vsuras. hac de causa. con. s. Tho. 2a2e.q. 78. articulo tertio. Prima conclusio dubia summitur 2

in glo.fi.i.d.c.tua.vtrũ.s.oia bona usurarij sint taci te obligata.seu ypothecata glo.uidet dicere ꝙ sic:⁊ s3 Pa.ibidẽ:oẽs antiq doc.tenuerũt illã. cuius fun damẽtũ sumit ex.d.c.cũ tu.ubi dr ꝙ possessiões ẽpte ex usura uẽdãtur:⁊ ꝑciũ restituat.si.n.ille pecũie nõ essẽt obnoxie:⁊c. Aliud fundamẽtũ ẽ i.d.c.tua: ubi dr ꝙ eadẽ rõe tenet heres. sicẽ usurarius. qd nõ eẽt nisi bona eẽnt:⁊c.s.Tho.ẽt dicat i.d.3°.ar.ad.7ᵐ.ꝙ possessiões q̃ empte fuerũt ex pecunijs usurarijs sunt obligate sicẽ alia bona igit:⁊ i glo.i.c.q̃cũq̃: de usu. li.6.i.v.facultates.dr ꝙ bona sunt ypothecata. In ꝯriũ est Hosti.i.d.c.tua nos:⁊ Jo.an.i.d.c.q̃cũq̃:di cẽtes dictã yppothecã nullo iure ꝓbari:⁊ Fe.ꝯsi.2ᵉ. dicit ꝙ ex quo ista ypotheca nõ ẽ aliquo iuř exp̃ssa nõ debet ꝑ hoc iterp̃tatiue iduci ⁊ ꝙ.c.cũ tu.nõ loq tur generalr de oibus. s3 de bonis ẽptis ex pecunia usuraria. Pa.etiã i.d.c.cũ tu.dicit i glo.fi. post Fe. ⁊ Jo.an. ꝙ ille tex.nihil facit i ꝓposito.q: ibi nõ dr ꝙ agat ypothecaria:seu reali actiõe. sup istis pos sessiõibus.s3 tm̃ dr ꝙ possessiões debẽt uẽdi.imo.c. cũ tu facit i ꝯriũ q: si possessio eẽt obligata nõ dice ret ꝙ uẽdat.s3 ꝙ petat.unde q̃uis fm ꝙ cõcludit Pa.i.d.c.cũ tu:de eq̃tate possessiones q̃ sunt empte ex pecunijs usurarijs q̃ ꝑuenerũt ex titulo lucratiuo ad aliquẽ.debeãt uẽdi:⁊ restitui:q: ex quo res mea vel mihi debita ꝑuenit ad te ex cã lucratiua tu tene ris restituere.l.si me:⁊ stichũ.ff.si cer.pe. ⁊ hoc ꝑ iu dicis officiũ: nõ tñ hoc est eo respectu ꝙ possessiões sint obligatę.Ad hoc etiã facit.s.Tho.ubi.s.ad.7ᵐ. ubi dicit ꝙ possessiões q̃ ẽpte sunt ex usuris.nõ sunt toꝝ quoꝝ sunt usure.s3 illoꝝ q eas emerũt ⁊ ꝙ sunt obligate illis a qbus fuerũt usure extorte sicẽ ⁊ alia bona usurarij: ⁊ iõ nõ ꝑcipit ꝙ assignẽtur ille pos sessiones illis a qbus fuerũt extorte.s3 ꝙ uendãt ⁊c. vñ ꝯcludit Hosti.i.d.c.tua.ꝙ ille ad quẽ bona usu rarioꝝ ꝑuenerũt ex titulo singulari siue ex cã lucra tiua siue onerosa nõ põt molestari super illis bonis etiã ꝑ usuris restituẽdis. alias multi illaq̃arent. Et
3 ꝙ illa distinctio ex cã lucratiua.uel ne. h3 locũ i bo nis ẽptis ex usuris. Et dicit.d.Ant.i.d.c.tua ꝙ ista opinio fuit i facto seruata:⁊ ꝙ nõ est curãdũ de cõi opiniõe.q̃ nõ ꝓbat iure: ⁊c. Et dicit Pa.ꝙ opinio Hosti.nũc ẽ cõis opinio.ex quo oẽs sequẽtes.illã se quũtur:⁊.d.ar.f.i quadã respõsiõe.dicit istam opi niõẽ eẽ uerã.alr seq̃rẽtur multa icõueniẽtia. Et sic p3 solutio ad ꝯria.Facit etiã q: fm Pa. i.d.c.tua: dũ papa eẽt cõsultus de oibus bonis usurarij respõ dẽdo restrinxit se ad heredes.de hoc Angelica.i.v. restitutio.ꝫ.ibi usurarius.§.16.⁊ Rosella .v. usura. .4.§. 4.secũda ꝯclusio sequẽs ad istã opinionẽ ẽ ꝙ p².ꝯ².posita i glo.i.d.c.tua.s.ꝙ heredes usurarij te nẽtur ad restituẽdas usuras.nõ i solidũ s3 ꝓ here ditarijs portiõib⁹:⁊ ꝙ uno effectõ nõ soluẽdo alius nõ põt ꝯueniri i totũ.est uera:p² ps huius q̃ ẽ.p².ꝯ² i ꝑdicta glo. ꝓbat q: ut ibidẽ dicit Pa.hoc nõ ẽ spe ciale i heredibus usurarij. s3 idẽ ẽ regulr i qbuscũq̃ heredibus q: actiões ꝯpetẽtes ꝯ defunctũ diuise sũt ꝑ legẽ iter heredes ex hereditarijs portiõib⁹.l.i.⁊.2ᵃ. .C.de acti.here.2ᵃ.ps ꝯclusiõis.s.ꝙ uno effecto nõ soluẽdo:⁊c. ꝓbat fm Pa. ibidẽ q: si posset i solidũ ꝯueniri hoc eẽt q: oia bona sunt obligata. s3 si oia bona eẽnt obligata posset unus i solidũ ꝯueniri etiã si ali⁹ nõ eẽt nõ soluẽdo.s3 hoc ẽ falsũ. etiã s3 glo. igit.vñ dicit Jo.cal.ꝙ si diuisio facta fuisset iter he redes.tũc alter nõ ꝯueniret i solidũ.dicit tñ.d.Ant. ꝙ hec.ꝯ².2ᵃ.posset in fauorẽ aie ꝑdicari.s.vt citius aia defuncti liberet:⁊ dicit Pa.ꝙ de subtilitate iu ris ẽ vera.s.ꝙ alius nõ teneat:⁊c. Sed qd si bona vsurarij excederẽt vsuras. dr vt prius q: nõ tenet de subtilitate iuris i solidũ. Sed qd si hereditas vsura rij nõ sufficeret. Hosti.vult ꝙ i foro ꝯtẽtioso si nõ fe cit iuẽtariũ teneat.s3 Pa.i sepe dicto.c.tua post Fe. ꝙ nec i foro aie neq3 ꝯtẽtioso tenet:⁊ etiã si in foro ꝯtẽtioso tenet nõ tñ i foro aie.q: lex fundat se sup ꝑ sũptiõe q̃ hic deficit de hoc Rosella.v.vsura.4.§.7. Quid si qs se obligasset fide iubẽdo ad restitutionẽ qdã dñt vt.s.Bernardinus ꝙ tenet sed alij melius dñt ꝙ nõ tenet ad plusq̃ se extendãt bona vsurarij habito respectu ad tẽpus qñ se obligauit:⁊ hoc fide iubẽte simplr.si.n.se obligasset i oẽs cui tñ.secus eẽt. 3ᵃ.ꝯ².ibidẽ Pa.i.d.c.cũ tu.i glo.i.v.i facultatibus. ꝙ vsurarius i foro ꝯscie etiã si cessit bonis tenet in integrũ.nec habet rõ ne egeat.etiã si post restitutio nẽ remaneat paup dũmõ nõ i vltima necessitate de quo diffuse.v.restitutio.ꝫ.§.4.vtrũ per remissionẽ sine reali restitutiõe liberet.v.restitio.§.3.
¶ Utrũ liceat marito recipe dotẽ ab vsurario. Ad 5
hoc multi multa dicũt sicẽ facit Angelica.v.restitu tio.ꝫ.ibi vsurarius.19.⁊.20.⁊ Rosella.v.restitutio. .8.§.5.⁊.6.⁊ Pis.v.vsura.ꝫ.§.31.⁊.d.ar.f.2ᵃ.tit.ꝫ. .c.9.§.añpenul.Pano.i.c.cũ tu.de vsu.⁊ multi alij. Breuiter tñ videt sic eẽ distinguẽdũ. q: vel vsura rius h3 alia bona ꝑter vsurã:⁊ sic est securus.vel nõ h3 alia:⁊ tũc iterũ distinguo.vel qñ accepit dotẽ ha bebat alia ⁊ sic etiã est securus: si vero nõ habebat alia.vel maritus qñ accepit credidit ipm nõ eẽ vsu rariũ.vel habere alia:⁊ sic q: bona fide accepit titu lo oneroso nõ tenet restituet.si vero ipe nõ habebat alia ⁊ sciuit ꝙ nõ habebat alia ꝑter vsurã.Nõ põt recipe:⁊ si recepit tenet restituere. Si tñ qñ accepit ignorauit ⁊ postea sciuit quidã dicũt ꝙ nõ tenet.si bona fide accepit.quidã dicũt cõtrariũ. De filia ve ro soluto matrimonio.si sciat ꝙ tẽpore solutiõis nõ habebat alia.q: habet titulo vniuersali : ⁊ lucroso. fm Pe.de pal.⁊ Pa.tenet restituere.q̃uis Fed. di cat cõtrariũ.eo ꝙ ipa nõ accepit imediate ab vsu rario.sed marito suo.est.n.trãslatũ dominiũ i mari tũ:⁊ nõ sunt obnoxia restitutiõi. Notãdum fm.d. ar.f.vbi.s.ꝙ si vxor est parata restituere ⁊ vir nõ vult.est excusata:⁊ ecõtra. Si autẽ nullus vult.ãbo

sunt in statu dānationis fm eūdem.est remediuz q: si vsurarius hz sufficiētiam pro certis pōt petere ab ipo.vt illis donet tāq3 pauperi. Si aūt bona patris nō sufficiāt ad certa.tūc pponat restituere cū habebit libertatē. vel petat relaxationē vel plongationē. stuitu pietatis. Alias restituat.nisi eēt i extrema necessitate. vel magno pīculo ipa vel sua familia:ꝛ si impedit cū videt in periculo mortis vocet virum ꝛ filios ꝛ protestatur de restitutiōe.

4 ¶ Querit de vxore vsurarij.vtrū possit viuere de bonis mariti ꝛ breuiter dimittēdo alī distinguitur fm mentē doc.vbi supra.q: ī vsurarius habet alia bona q3 vsuras ꝛ sic pōt.si vero nō habet vel fit nō soluēdo ex hoc.vel nō.si.f.mō.puta q: laborat ꝛ maxime i pseruatiōe rez vtiliter se habēdo pro creditoribus:ꝛ sic etiā potest. Si vero ex hoc fiat nō soluēdo.tūc vel habet dotē suā nō mixtā cum reliquis:ꝛ sic de illa posset viuere. vel etiā si erāt aliqua bona īmixta que erāt in hereditate vsurarij.ante vsuras. posset etiā ex illis viuere.si etiam essent aliqua licite acquisita maxime non mixta ex eis posset viuere. si vero nihil istoz dictoz adesset. tūc dbet si potest laborādo.vel ab amicis q̄rere victum.vel etiā fm aliquos excusat si hortatur virū vt restituat.c.cuz voluntate:de sen.exco.q: tūc vtiliter ꝛ fideliter pro creditoribus se habet:ista videtur esse fm Ray.Hosti.ꝛ Guil.posset adhibere hoc remediū vt si vir habeat restituere icerta eps sibi donet illa. Si vero nullum istoz adeēt ꝛ nō adiueniet aliū honestū modū quo viuere possit. sic tāq3 existens in extrema necessitate viuat parce.

5 ¶ Cōsequēter querit de filijs:ꝛ familia vsurarij.cui breuiter.R.q si vsurarius nō fit ex hoc nō soluēdo possunt viuere ex illis.si vero eēt nō soluēdo quicqd accipiāt tenētur q: faciūt ipm ipotentē ad restituendū.possent excusari.p.si fideliter procurāt de restitutione.f.si laborant fideliter ꝛ vtiliter in domo.3° propter ignorantiā.4° propter necessitatē.

6 ¶ Querit de filio qui in studio expendit.ioo. vtrum teneat.R.q si pater erat non soluendo ex hoc.i.ex hoc fiebat ipotēs ad soluēdū:hoc significāt ista verba:nō soluēdo:ꝛ ipe h° sciebat.tūc tenet restituere.

7 ¶ Querit de coopatoribus vtrū teneātur.R.p fundamento.sumēda est regula.que habet de iniur.ꝛ dā.da.c. Si culpa.vbi dr.qui occasionem dāni dat dānū quoq3 dedisse videt.pro cuius d̄claratiōe sciēdū q occasio sumit dupr. vno mō pro eo quod est aliqualiter iductiuū seu causatiuū alicuius effectus. sed nō sufficiēter:ꝛ efficaciter:ꝛ ista est propria acceptio huius qd dico:occasio:sic dicit occasio submersionis.vel predatiōis nauis:nauta qui ducit nauez ad aliquē locū vbi predat vel submergit qd tamen nō erat verisimile:ꝛ isto mō qui dat occasionē vsure videt dare dānū.sed nō dat.vnde nō tenet. Alio modo sumit pro eo qd est inductiuuz ꝛ causa sufficiens sine qua nō esset:ꝛ ista est impropria acceptio occasiōis:ꝛ magis proprie dr causa. sicut q faceret foramen in naui est causa submersionis q̄ aliquādo est directa.s.quādo intēdit:ꝛ indirecta.qn nō intendit.sed non ipedit seu nō obuiat quādo debet:ꝛ potest.vt esset nauta:ꝛc.ꝛ sic qui dat causam tenetur i solidū.vide.R.restitutio.§.23.

¶ Querit de seruitoribus vtrū possint salariū suum recipere quādo vsurarius nō habet alia q3 vsuras. 8
R.q si seruit vtiliter in licitis:ꝛ nō i operatiōe vsure.pōt recipere. Utilitas.n.quā recipiūt vsurarij cōpēsatur.secus si seruiant in alijs. hec fm R.Ar.si. vbi supra.c.io.pncipio.

¶ Quid de illis famulis qui de mandato dn̄i.dant pecunias ad vsurā:ꝛ recipiūt illā.R.fm R.q qui 9
alias esset ipe facturus:ꝛ nil puenit ad coz manus: nō tenētur. Idē Pe.de pal.si vero sunt quasi principales sine quibus nō fieret.tenētur si principalis nō restituit.q: prestāt causam sufficientē. Sed quid de illo qui sine mādato dn̄i feneratur.fm R.tenet.etiā si nihil ad eū peruenit. De illo aūt qui volebat gratis mutuare ꝛ induxit vt cū vsura fm eūdē tenet.q: ipediuit vtilitatē.primi.con. Rosella.R.resti°.9.§.6.

¶ Quid de notarijs qui sup vsuris pficiūt instrumenta.R.fm Hosti.sunt periuri ꝛ ifames tn̄ pecuniam quā pro opere receperūt nō tenētur restituere.videt aūt q debeat pauperibus erogare.ar.i4.q.5.non sane.vtz aūt teneātur restituere illas vsuras.solet distingui q si fecerūt istrumētū sciēter ac si nō eēt vsura.tūc dederūt causam sufficientē. si vero ignorāter nō est culpa.si aūt fecerunt instrumentū dapz.q3uis sint piuri non tn̄ dederūt causam sufficientē.q: possunt se iuuare per illud istrumētū.Con.d.ar.f.vbi supra.c.9.§.5.ibi de notarijs.Eodez mō dr de teste ꝛ alijs pcurrētibus q: si cām sufficentē:ꝛc.

Vsura.7°.de ciuitatibus dātibus ad vsuram vtrū oēs teneātur ad restitutionē.R.§.R.
q illi qui sunt principales ꝛ pentiūt:vel mādant.sine quibus factū nō fuisset.tenētur in solidū. Alij vero qui cōsentiūt vel nō p̄dicunt cum possent. peccant:ꝛ tenētur:in tantū quātū emolumēti perceperunt.ratio primi est q: dant causam sufficientē. ratio secūdi q: habēt malā voluntatē.vel iniuste receperūt.con.d.ar.f.ut.§.c.9.§.7.ibi.qd d̄ ciuitatib°.

¶ Utz pupillus pro quo tutor multos ptractus vsurarios fecit.teneat restituere.R.q vel ille qui soluit istas vsuras donauit libere. maxime ipe tutor q fortē exercant pecūias pupilli.vel tenebat ponere ad lucrū:ꝛ tūc potest retinere.vel dedit inuitus:ꝛ tūc vel recepit ab ipo tutore ꝛ sic pōt recipere rōe interesse. vel pene.tantū quantū potuisset iuste lucrari:ꝛ debuisset ipe tutor.alias tenet restituere. sed viuuz ipo pupillo nō restituēte tutor teneat de illis quas accepit nomine pupilli.R.breuiter.fm Panor.in.c.Michael:de vsu.in fi.q tenetur q: dedit causaz sufficiē

tem. hec habes. i ar. f. vbi. s. c. 9. §. 8. ibi. sed quid de quinqꝫ: ⁊c. §. 3. ibi quid de eo. ⁊. c. 7. §. 20. ibi quid d̄ pena. ꝟ. tutella. §. 2.

2 ¶ Utrū liceat creditori recipe debitū ab vsurario. q nō habet nisi vsuras per mutuū. vel per aliū modū. R̄. fm. d. ar. f. post. ꝟꝟ. 2ª. tit. p̄. c. 9. ibi verum aūt liceat: ⁊c̄. ꝙ si fideliter mutuauit ad opera licita. vel debet habere ex ꝯctu. vel quasi. vel ex delicto. vel q̄si pōt recipe ⁊ retinere. si ꝟo mutuasset ad illicita puta pro ludo. meretricio. vel ystriōe. nō liceret: ⁊ si recepit ⁊ vsurarius nō ē soluēdo. tenet̄ restituere.

3 ¶ Utrū prosonete vel cēsales teneātur pro vsuris in qbus fuerunt mediatores. R̄. glo. in. c. Michael: de vsu. in fi. tenet ꝙ nō. hoc idē ꝟꝟ. ꝯ̄triū tenet Pa. ibi dē. ar. 46. di. c. sicut. con. Hosti. ⁊ Goff. dicētes ꝙ si principalis nō soluit iste tenet̄. q2 dedit cāꝫ delicto: ⁊ eodē mō intelligūt de alijs coopatoribus qd̄ itelli ge de causa sufficiēti sine qua nō. Ar. f. vbi supra. c. 9. §. penul. ibi de prosonetis. post Geral. sic distinguit. ꝙ dupl̄r possunt mediare. p̄. pro indigente rationabiliter viēdo in bonū malū vsurarij ⁊ nō iducendo: ⁊ sic nec peccāt nec tenētur: ⁊ possunt recipe iustū p̄ciū pro labore. 2°. cū stant pro lucro vsurarij ⁊ pro parte sua ⁊ tūc tenent̄ vt dicit. 2ª. opinio.

4 ¶ Querit̄ de elemosinis vsurarioꝝ. R̄. ꝙ p̄dicatores: ⁊ ꝯfessores. q idücūt vel i publico vel in priuato ad restituēdū. possunt recipe moderatas: ⁊ necessarias. c. cum voluntate: de sen. exc. quo uero ad alios possunt alij pauperes recipe si ipsi vsurarij habēt tot bona vt possint satisfacere pro certis. de reliquo nō possunt. aliter recipe. nisi i extrema necessitate. Pa. in. d. c. cū volūtate mouet generaliter vt̄ possit quis recipe oblatiōes ab excōicato. vel vsurario. sicut elemosinas: ⁊ respōdet post Inno. ꝙ nō. rō diuersitatis. q2 in publico fiunt: ⁊ ne ecclesia videat̄ fauere illis. decimas tamen licite recipiūt.

5 ¶ Aduocati. procuratores. iudices: ⁊ similes quoꝝ patrocinio vsure scient̄er exigūtur. fm Inno. ⁊ Hosti. in. c. Michael. de vsu. ⁊ Archi. i 14. q. 4. c. si quis obliti: tenent̄ ad restitutionē: ⁊ similiter si defendūt ne soluant̄. nec excusat si scripturas palliatas offerunt: quādo ipi h̄nt de hoc ꝯsciaꝫ. con. ar. f. 2ª. tit. p̄. c. 9. §. 3. ibi. quid de eo. secus de illo qui p̄stat nudū ministeriū ar. f. ibidem. ꝟ. aduoca. §. 13.

6 ¶ Ut̄ liceat alicui satisfacere pro vsurario. de bōis ipius vsurarij. vel sibi accipere debitū sibi. R̄. p̄. fm Pa. in. c. olim. el. 1°. circa fi. pōt aliquis accipe suum etiā furtiꝫ dūmodo ex hoc nō accidat malū sibi. vel alteri. puta si eēt periculū ꝙ alteri imputet̄ furtū. s. custodi. vel alijs. vel sibi ex hoc imineret picülū psone. vel fame seu rex. vel quocūqꝫ alio mō. vbi fieret cū piculo. Et intellige quādo ē claꝝ ꝙ sibi debetur. eodē mō crederē ꝙ quicūqꝫ habet aliquid qd̄ pertineat ad obligatū ad restitutionē: ⁊ ipe nō vult restituere. nec ē periculū q2 bis soluat̄: nec iminet quocūqꝫ mō aliud picülū. posset restituere. q2 fidelr agit negociū suū. Uide aliqd. ꝟ. restitutio. §. 30.

7 ¶ Ut̄ dn̄i tēporales q recipiūt bona ab vsurarijs q nō habent aliud q̄ꝫ vsuras teneātur. R̄. si recipiunt hoc scientes: ⁊ titulo lucratiuo. credo ꝙ sic. secus si alio titulo. vt̄ aūt teneat̄ ad restitutionē si nō cogit eos restituere. quidā dn̄t ꝙ sic. nō video tn̄ cām nisi requiret̄ ⁊ sua culpa nō fieret restitutio.

v Sura. 8°. vt̄ liceat accipe ad vsurā. R̄. fm. Tho. 2ª 2e. q. 78. ar. 4°. ꝙ ab eo q paratus ē ⁊ exercet vsuras licet accipe mutuū sub vsuris. ꝓpter aliqd̄ bonū qd̄ ē subuētio sue necessitatis. vel alterius. sicut licet ei q icidit i latrones manifestare bona q̄ h3: q̄ latrones peccant diripiēdo. ad hoc ꝙ nō occidat̄. exēplo decē viroꝝ q dixerūt ad Ismael. Noli occidere nos q2 thesauros habemus in agro. Hie. 41. Probat̄ hec ꝯclusio. q2 q̄uis nō liceat aliquo mō iducere aliquē hoīeꝫ ad peccādū. ē tn̄ licitū uti petō alterius ad bonū. sicut deus utit̄ oībus peccatis ad aliqd̄ bonū. ut d̄r i enchiridiō: ⁊ iō Aug. publicole q̄rēti vt̄ liceret uti iuramēto eius q p̄ falsos deos iurat in quo manifeste peccat. eis diuinam reuerētiā adhibēs. R̄. ꝙ qui vtit̄ fide illius qui p̄ falsos deos iurat. nō ad malū. sed ad bonū. nō peccato illius se sociat qui p̄ demonia iurat sꝫ pacto eius bono quo fidē seruauit. si tn̄ induceret eū ad iurandū p̄ falsos deos peccaret. Uide sequētes. §.

¶ Dubitat̄. p̄. de ꝯclusione. §. p̄cedētis q2 Inno. i. c. sup eo. de vsu. faciens magnā glo. videt̄ ꝯcludere ꝙ ille tex. itelligit̄ tā in dāte q̄ꝫ accipiēte. vbi d̄r ꝙ etiā pro opere pio non lꝫ iuolui crimine vsuraꝝ. rō eius q2 si nullus accipet nō eēnt q darēt: ⁊ sic videt̄ dare occasionē: ⁊c̄. ꝯ̄triū tenet ibi Pan. post Hosti. per. c. debitores: de iur. iur. vbi iurās soluere vsuras tenet̄ adiplere iuramētū. ergo recipe vsuras nō est petm̄. alias illud iuramētū eēt illicitū: ⁊ sic nō seruanduꝫ: de iur. iur. c. si vero. Cōcludꝫ igit̄ ꝙ i mutuāte semp est petm̄. i recipiēte vero aut accipit p̄ opere illicito: ⁊ est idē. Aut pro ope pio. aut pro ope idifferenti: ⁊ tūc aut ille erat paratus mutuare: ⁊ tūc recipiēs nō peccat. q2 nō inducit illū ad peccādū. sꝫ obsecrat vt p̄eligat. vel vt succurat cū alijs. nō. n. iducit ad nolēdā vsurā q2 iā vult illā sꝫ ad subueniēdū necessitati ifra. §. 5. illā libēter vellet habere mutuū sine vsuris. si aūt ille nō erat alias paratus tūc nō ē licitū eū iducere q2 daret cāꝫ delicto ⁊ ita pōt itelligi iste tex. fm. 2ª lec. si tn̄ nō mutuādo icurreret iste maius peccatū q̄ꝫ sit peccatū vsure. tunc possum sibi persuadere vt potius mutuet sibi sub vsuris q̄ꝫ incurrat maius peccatū. in non mutuando. quidā tamen cōtra fm Io. an. in. c. peccatū: de re iur. libro. 6. sed primū dictū veriꝰ. ar. c. si qd̄ verius. 33. q. 2. vbi Aug. cōsulit minus peccatū vt euitet̄ maius. hec Pa. vbi. s. q̄ oīa videt̄ eē fꝫ mētē. s. T. p̄ter duo. p̄ᵐ ē. ꝓ idifferēti de q° i. §. s. 2ᵐ i extrema necessitate d̄ q° i. 2°. s.

2 ¶ Utrũ pro indifferẽti liceat acci̾pe qd̾ cõcedit Pa. i.§.pcedẽti:cui con. Angelica.v̾.vsura.2°.§.2°.⁊ Rosella.v̾.restitutio.9.pn. Sed ꝯ est .s.Ber.vt recitat Rosella ibi:⁊ silr Supple.v̾.vsura.p̾.§.18. q tenent ꝙ nõ põt quis acci̾pe nisi ꝓpter magnã necessitatẽ.inmediã viã tenet Pis.ibidẽ:⁊ ar.f.2ª.tit.p̾.c.9.§.si.qui post Pe.de pal.tenet.ꝙ pro omni necessitate. Cõtra primã opinionẽ ẽ expsse.s.Tho.i eo.ꝙ dicit: subuẽtio sue necessitatis vel alterius.silr qꝛ hoc ẽ aliquo mõ p̾bere materiã peccati qd̾ nõ lꝫ nisi i necessitate:ꝯ secũdã opinionẽ ẽ qd̾ dicit Aug.22.q.i.c.mouet.vbi expresse dicit ꝙ nõ peccat:⁊ ꝙ nõ dat occasionẽ peccãdi nec ꝯsentit:⁊ cõiter doc. tenẽt ꝙ ꝓ oi necessitate. maxime v̾v̾. Nõ tñ ꝙ Angelica ⁊ silr Rosella ꝯ se dñt dũ ponunt simul ꝙ põt acci̾pe pro vtilitate vel ꝓ bono:⁊ ꝯcludũt pro idifferẽti.indifferẽs.n.secludit a bono ⁊ malo. Addit Pe.de pal.ꝙ nõ lꝫ accipere sola cupiditate augẽdi pecunias. secus si faceret ad mercãtiã iustaꝫ pro ꝯseruatiõe familie.vel alterius rei iuste.non tñ pro ludo meretricio ⁊ similibus sm.s.Tho.⁊ alios doc.

3 ¶ Utrũ in extrema necessitate liceat iducere vsurariũ ad mutuãdũ pro vsura.illũ qui nolebat mutuare.hec.n.est expresse ꝯ.s.Bernardinũ q videt̾ eẽ ꝯ .s.Tho.in eo ꝙ dicit ꝙ nõ licet aliquo mõ: Pa.tñ vbi.s.inuit ꝙ sic.R̾.ꝙ Pa.loqt̾ quãdo ex hoc fugeret maius peccatũ.qd̾ licet.vt i.d.c.si qd̾ verius:sed .s.Tho.dicit ꝙ nullo mõ lꝫ inducere ad peccãdum sed iste inducit ad minus peccãdũ ⁊ eodẽ mõ quo lꝫ pro se licet etiã pro alio. Sed videt̾ ꝙ ꝯsentiat ad peccatũ qꝛ vult vt ip̾e mutuet ⁊ dat sibi scandalum actiuũ eo ꝙ mouet illũ ad mutuãdũ ⁊ administrat materiã cõmittẽdi vsurã qꝛ si nullus peteret:⁊c̃. R̾.p̾.ꝙ nõ ꝯsentit i vsurã q̃ est peccatũ. sed i mutuũ qd̾ est bonũ ⁊ vtile.s.§.1. Aliud est.n.ꝯsentire alicui in malitia.aliud ẽ vti malitia alicuius ad bonũ.ille.n. dr̾ cõsentire cui placet.vel forte inducat sm.s.Tho. in.q.ii2a.q.15.ar.4.ad.7m. Nec dat scandalũ actiuũ qꝛ ip̾e iã habet cãm peccati in mente sua ex qua sumit occasionẽ peccati. ꝙ aũt sit scãdalũ passiuũ nihil refert.nec ẽ necessariũ desistere a mutuo petendo si idigeat. qꝛ hmõi scãdalũ passiuũ nõ prouenit ex infirmitate. vel ignorãtia. sed ex malitia sue voluntatis.ꝙ aũt dr̾ ꝙ administrat materiã. dicit̾ ꝙ q̃uis nullus homo p̾ro cõmodo temporali vitãdo debeat ꝯsentire i pctm̃ alterius tñ pro aliquo icõmodo vitãdo põt hõ vti licite malitia alteri⁹.vel mãꝫ ei nõ subtrahẽdo.vel p̾bẽdo sicut si latro vellet iugulare aliquẽ:⁊ ad vitãdũ piculũ mortꝭ sibi manifestaret thesaurũ suũ diripiẽdũ.nõ peccaret vt.s.dictũ ẽ.

4 ¶ Utrũ liceat pecuniã ponere apud vsurariũ .R̾. si quis poneret vt ip̾e vsurarius ex eis exerceret vsuras vel magis exerceret.vel vt ip̾e dans pecuniã aliquid vsurarie acciperet. absqꝫ dubio peccaret tãq̃ꝫ ꝯsentiens in peccatũ:⁊ tenet̾ inquãtũ puenit ad eũ.sed si daret ad securꝭ custodiẽdas.vel vt redimeret suũ tñ nõ ꝯsentiret sꝫ vtit̾ malo suo i bonũ p̾priũ.hec.s.T.ii2a.q.15.ar.ad.3m.⁊.18.con. Rose.v̾.resti°.9.§.1.

5 ¶ Querit̾ ꝯsequẽter ad p̾cedẽtia.vtrũ pactũ maleficiũ possit sine pctõ vti opere incãtatorꝫ ad illud dissoluẽdũ.R̾.sm.d.ar.f.in.3ª.p̾te ipedimẽto ipotentie coheũdi post Hosti.i.c.littere vestre.§.mulier:de fri. ⁊ male.⁊ sequit̾ Jo.i summa ꝯfe.loquẽdo de maleficiatis.dicẽs. ꝙ satis tolerare põt ecclesia.vana vanis:⁊ dicit Jo.ꝙ dicit vana nõ illicita. vnde nõ est extẽdendũ.sꝫ forte quasi ad q̃dã idifferẽtia.dat exẽplũ ip̾a Rosella.qꝛ dr̾ ꝙ qui facit celebrat̾ tres missas.de domina:⁊ post experiãtur se ad actũ matrimonialẽ nudi:⁊c̃. nec credit ꝙ tale votum habeat hanc virtutẽ.sed credit destruere pactiões demonũ. Uide diffusi⁹.v̾.ipedimẽtũ.12.s.ipo⁹ coheũdi.§.9.

V Sura.9°.vtrũ possit aliquid accipi supra sortẽ rõe pene.R̾.sm Pa.i.c.dilecti:de arbi. in glo.si.ꝙ vel loquimur in foro penitẽtiali.aut in foro cõtẽtioso.p̾.casu tenet̾ cõiter ꝙ nõ habet locũ impositio pene ad hoc est tex. sm vnũ itellectum quẽ sequit̾ ibi glo.in.c.fraternitas.12.q.2ª.⁊ sequitur Gof.i.d.c.dilecti:⁊ cõiter doc.sequẽtes : ⁊.d.ar.f.2ª. ti.p̾.c.7.§.20.ibi. Quid de pena.vbi ait ꝙ nõ ẽ honestũ in omni euẽtu petere penã.imo nec est licitum quãdo reus factus est impotẽs sine culpa sua. Quõ etiã nõ incurrat excõicationẽ ꝓpter impotentiã .v̾. excõicatio.2°.§.12. Põt addi dictũ Inno. in.c.sicut dignũ:de homi.ꝙ si quis infert dãnũ proximo non ex proposito.nec lata culpa.nõ tenet̾ resarcire dãnũ in foro penitentie.sed satis est reddere penitentiã.secus in foro ꝯtẽtioso.vt isra Pa. in.d.c.dilecti:limitat nisi lex poneret penã ip̾o facto vt i heresi ⁊ crimine lese maiestatis.qꝛ tũc nõ putat ꝙ ille possit retinere cũ bona ꝯscientia quia ius est statim acquisitũ fisco. Nota tamen ꝙ semper ad hoc ꝙ incorporet̾ ipi fisco requirit̾ sentẽtia iudicis. ad minus declaratoria.nec ante sententiã tenet̾ in cõscientia nisi forte esset notoriũ de hoc vide diffuse .v̾.hereticus.§.4.⁊ sequẽtibus : ⁊.v̾.excõicatio.5.casu.2°.§.9. Nota ꝙ quãdo dr̾ ꝙ pena nõ habet locũ nisi post sententiã. vel ꝙ nõ habet locũ in foro ꝯsciẽtie.intelligit̾ quãdo est pena ex p̾te vtriusqꝫ.s.actoris:⁊ rei. qd̾ intelligit̾ quãdo illud quod petit̾ i penam nõ aduenit ipi reo vel nõ fuit ablatuꝫ ab ip̾o actore vel ꝓpter interesse vel aliter : ista.n.talis dr̾ pena ex parte vtriusqꝫ.secus.n.esset si ip̾a reo q̃ petit̾ in penã fuisset acquisita reo.vel ablata ab actore. vel ip̾e actor habuisset interẽ. De h° vide.v̾.pena.§.8. 2° aũt casu principali.s.i foro ꝯtẽtioso aduertẽdũ est penã eẽ multiplicẽ. Nã qñ pena iponit̾ a lege canonica.vel ciuili.qñqꝫ ex ꝯsuetudie.qñqꝫ ẽ pena ꝯtumatie pũitiua.qñqꝫ ẽ iudicialis.qñqꝫ ꝯpromissoria.qñqꝫ ꝯuẽtionalis extra iudiciuꝫ. Prima.s.a lege posita põt exigi a laicis ⁊ clericis sine vsura .17.q.4.c.si qs deinceps:⁊ se.

⁊ in.c.sacrilegiũ. Naʒ qd̃ fit lege permittẽte non est peccatũ.23.q.4.c.qui peccat:⁊ in.l.grauis.C.de ad ulte. Secũda pena.s.ↄsuetudinaria põt exigi etiã a i religiosis vt in.c.dilecta:de offi.ordi.⁊ i.c.f.de deli. pue.dũm̃ sit rõnabilis.c.fi.de cõsue. Tertia pena.s. cõtumatie punitiua.põt licite iponi ab habẽte pote statẽ.caueat tñ iudex ne ex auaritia hoc faciat.cõ sulit autẽ iudici ecclesiastico vt fugiat notam aua ritie vt in ptas cãs illas dispẽsẽt:vt in.c.ꝑ.de homi. ⁊ in.c.lʒ:ꝺ penis:⁊ iudex nõ põt petere nisi post sen tentiã.ſm.s.Tho.2ª.2ᵉ.q.62.ar.3.ad.3ᵐ.pars vero nõ debet exigere ſʒ Hosti.vltra suũ iteresse.hãc penã.c. quoniã.§.in aliis.vt lite.nõ cõtesta.ↄtrariũ videtur dicere s.Tho.2ª.2ᵉ.q.66.ar.5.ad.pᵐ.sed põt intelligi quãtũ ad intereẽ.vel itelligit̃ de iudiciali. Quarta pena.s.iudicialis põt ipune exigi ad hoc.c.fi.de do. ⁊ ↄtu.⁊.c.olĩ.ꝺ iur.iur.⁊.c.grauis:de resti.ſpo.vñ licite etiã clericus agit ad extimationẽ iniurie.sibi il late.Quinta pena.s.ↄpromissoria licite põt exigi a quocũqʒ.vt i.c.dilecti:de arbi.⁊ in.c.tuas:eo.Nam ista est pmissa vt puniat̃ ↄtumatia nolẽtis obserua re promissa:⁊ vt alteri parti satisfiat de laboribus ⁊ expẽsis.Item hec pena cedit loco rei pmisse.si tñ pars nõ posset ex toto adiplere ĩgudñ.puta q: iops tũc licet de rigore iuris cõmittat̃ i totũ.tñ de equita te canonica nõ debet exigi.nisi quatenus iterest par te.ſm Hosti.⁊ hoc casu loquit̃.c.suã de penis.Sex ta ⁊ vltima pena.s.ↄuentionalis extra iudiciũ.põt exigi quatenus pe ꝑtendit itereẽ:⁊ non vltra:⁊ hoc tenuit Hosti.i.d.c.dilecti.sed Inno.i.d.c.suã:dicit q põt exigi etiã vltra itereẽ dãmõ nõ posita i fraudẽ vsurarꝫ:⁊ hoc tenet Pa.in.d.c.dilecti:⁊ dicit ibi ꝓ bari q: ponitur ad puniendũ qui parere nolũt pa ctis.secus tñ eẽt si ex ipotẽtia vel sine culpa vt dictũ est in prin.Uide de multis penis.ꝟ.pena.§.6.⁊ se.

i ¶ Utrũ obligatus ad totũ:⁊ facit partẽ debeat to tã penã soluere.R.ſm Pa.i.c.suã:de penis q si est diuidua tenet̃ pro parte puta debet scribere duos li bros ⁊ scripsit vnũ si aũt ẽ idiuidua puta debet scri bere vnũ librũ ⁊ scripsit medietatẽ.non valet q: ꝑ se non satisfacit.ꝟ.pena.§.9.

2 ¶ Utrũ officiales deputati qui nõ accusãt teneant̃ ad aliquã penã.R.ſm.s.Tho.2ª.2ᵉ.q.67.ar.4.q vel se obligauit ꝑ iuramẽtũ.vel ꝑ aliud ⁊ sic peccat nõ accusando:⁊ tenet̃ parti pro dãno.si vero se nõ ob ligauit nõ peccat nisi faceret i fauorem maloꝝ:⁊ si quid accepit pro nõ accusando tenet̃ dare illi i cu ius piudicium factum est.

V Sura.x.vtrũ possit quis aliquid supra sortẽ ratione dotis.R.in.c.salubriter de vsu.dicit̃ q non tenet̃ computare fructus pignoris in sortẽ ꝓpter onera matrimonij. vnde querit̃.ꝑ.quã do pater puelle promisit certã quãtitatẽ pecunie ꝓ dote.suo genero:⁊ ꝓstitit cautionẽ de ea numerãda certo tẽpore:⁊ pmisit interĩ dare certos denarios pro libra quolʒ mense. nũquid liceat:⁊ videt̃ ex isto tex.q sic.Jo.an.ẽ i ↄtrũ. dicens q nõ reperit̃ alius tex.nisi iste q loquit̃ de possessiõe:nec valet q substi neat onera.q: per.c.ꝑ vestras:de do.iter.vir.⁊ vxo. debet poni apud mercatorẽ:⁊c. ⁊.d.Ant.videt̃ di cere q nisi sit mora nõ põt ⁊ ſʒ eũ.d.Ant.quatuor sunt necẽ ad hoc q possit aliquid accipe ꝑ.d.c.Pri mo q maritus substineat onera matrimonij.Secũ do q onera illa sint certa:⁊ sic non poterit retinere fructus maiores q̃ʒ sint onera. quia desficit causa. Tertio q fructus subiciãtur sortũe.vnde si quid cer tũ acciperet esset vsura.nec valet q: substinet.q: potest prouidere per.d.c.per vestras:⁊ dicit Jo.an.q qui dicit cõtrariũ alleget.nullus.n.tex.alius ẽ q̃ʒ.d.c.sa lubriter:qui loquit̃ ſm q dictũ est:⁊ cum sit exorbi tans a iure cõi debet stricte sumi. Quarto reqrit̃ q dos sit simplr̃ promissa. Panor.vero respondet q aut a principio fuit datus terminus:⁊ sic nihil iteri potest accipere.q: sicut põt sine dote accipere.d.c.ꝑ vestras:ita potest expectare:⁊ si pignus medio tem pore iteruenĩat tenet̃ ponere in sortẽ fructus.vel ni hil fuit dictũ ⁊ sic si recipiat pignus.videt̃ itellexisse ſm istũ tex.⁊ ſm eũ posset a principio pacisci vt da ret aliqd pro cẽtenario. rõe iteresse quod patitur ex onere matrimonij.nec iste tex.est.ↄ.q: loquit̃ cõiter. maxime quãdo ẽ solitus mercari vel ponere apud mercatorẽ:⁊ quidã dicũt q etiã papa respondit de aliis:⁊ pro certo ista vltima opinio est magis ſm rõeʒ tex. vt dicamus q tria requirũtur. Primũ vt substineat onera matrimonij. Secũdo vt non exce dat.Tertio q nõ fuerit appositus terminus a prin cipio. ratio.n.ipius tex.vtʒ est q: substinet onus cui pater vxoris debet subuenire.

¶ Sed quid de herede mariti possidẽtis pignus do tis.mortuo marito:⁊ sit̃e vxore vtrũ teneãtur pone re i sortẽ.Inno.dicit q sic. q: heredes pñt se libera re:⁊ vxor debet eẽ cauta vt accipiat isolutũ.hec ſm Pa.nec ipa patit̃ onera matrimonij.Sed qd dicen dũ qñ ẽ statutũ vt ifra ãnũ nõ teneãtur heredes re stituere dotẽ.vt i illo ãno possit vxor accipe alimẽ tũ non ponẽdo in sortẽ.Pa.ibi dicit q relicta alia opinione heredes tenẽtur alere maxime qñ alr̃ non hʒ vnde viuat:⁊ statutũ eẽt iustũ in quo ordinat̃ q heres q tenet̃ alere relictã quousqʒ restituat dotẽ:ꝺl certã quãtitatẽ quousqʒ restituat ⁊ hoc videt̃ hone stius q̃ʒ alimẽta minutatiʒ recipere. Aliqui tñ tenẽt q tale statutũ sit vsurariũ.sʒ pᵐ verius ſm Pa.i.c. salubriter:ꝺ vsu.s.qñ fit i penã morosi.vel rõe itereẽ añ morã ⁊ sic itellige qd̃ ꝺr ꝺ isto statuto.s.ꝟ.dos 1

¶ Quid si gener daret possessionẽ quã hʒ i ꝑ.§.16. 1 pignus alteri:⁊ ille mutuaret.c. vtrũ ille posset fru ctus retinere.R.ſm.ꝟꝟ.si gener libera donatiõe de disset sua iura ⁊ ille grãtis mutuasse põt:secus si rõe mutui recepisset:⁊ aliqs posset emere taleʒ iurisditi tionẽ.cõ.ar.s.fᵉ.n.ꝑ.c.7.§.14.ibi.qrit̃ vᵐ eẽt gener.

Sura.xi.vtrũ sit licitũ accipe vsurã ab inimi/
v cis.Rñ.q nõ rõe vsure.q: semp ẽ i licitũ.sed
põt accipe vel suũ redimẽdo.vel iure domi
nij:vt recupet rẽ suã quã alr nõ põt.14.q.5.c.ab illo
c.q.4.dñs:vñ iudeis fuit dictũ q ab inimicis illius
terre quã deus dederat iudeis accipent vsurã. nunc
ãt nihil pñt imo totũ suũ amiserunt:ꝛ facti sunt ser
ui ex morte xpi:ꝛ q̃uis bz aliquos:xpiani possint a
iudeis vsuras accipe q: suũ accipiunt. Alij tñ tenẽt
ꝯriũ q: i ꝯuersatiõe ciuili nõ sunt inimici.imo pa/
rati seruire.23.q.8.c.dispar. De alijs ãt ifidelibus si
sunt inimici.lz ꝯ eos bellũ mouere:ꝛ a fortiori vsu/
ras recipe.imo ꝯ oẽs ifideles q tenẽt terras q̃ alias
fuerunt xpianoꝝ.fm Inno.i.c.qd sup his.de voto:
lz:ꝛ maxime fm Host.ꝛ alios ibidẽ. nõ pñt habere
dominiũ.vñ ecclia ꝓhibet sibi dari subsidiũ:ꝛ xpo
regnauit in oẽz terrã. vñ.s.Tho.2ᵃ.2ᵉ.q.66. ar.8.ad
pᵐ.ꝛ.2ᵐ.sic ait:circa pdã distinguẽdũ est.q: si illi q
pdanẽ hostes.hñt iustum bellũ. ea q̃ p violentiam
acqrunt i iusto bello coꝝ efficiunẽ.possent tñ peccarẽ
si nõ rõe iustitie.lz cupiditate talia facerẽt: ꝛ ad.2ᵐ
ait:itñ ifideles res suas iniuste aliqui possidẽt. iqñ
eas bz reges terranoꝝ pñcipũ amittere iussi sũt: ꝛ iõ
ab eis pñt p violentiã abstrahi.nõ priuata auctori
tate.lz publica:ꝛ sic ꝯcludẽ q illi q pñt allegare itereẽ
ꝯ eos.vel iurisdictionẽ aliquã pñt vsurã accipe.

Sura.12ᵃ.vtrũ rõe piculi possit aliqs plus acci/
v pere:ꝛ vr q nõ q: i.c.nauigãti.de vsu dr q
eo qd suscipit i se piculũ recepturus aliqd.vltra
sortẽ vsurarius ẽ:qdã dñt q rõe periculi põt aliqd
accipe nõ rõe mutui.lz hoc vr explicite ꝯ tex. qui dicit
eo q periculũ:ꝛc.pterea vel tex. itelligiẽ rõe mutui
ꝛ sic lex fuisset de idubitato.qd esse nõ debet.vel rõe
piculi:ꝛ sic habeẽ ꝓpositũ. Rosella i.ꝟ.vsura.ꝑ.§.
.61.dat vnã glo.v3.q si ille q accipit mutuũ.ꝑ.mo/
uet:ꝛ petit assecurationez.põt aliqd accipe.secus si
ipse qui mutuat i actu mutuãdi diceret sum ꝯtentus
mutuare:ꝛ suscipe piculũ ꝛ des mihi tm̃:ꝛc. sed nõ
video q ista respõsio multũ faciat ad substãtiã rei:
ꝛ posset etiã fieri ficte q ille primus q̃reret:ꝛc. ꝛ ideo
melius ẽ stare i respõsione cõi.fm Jo.de cal.in.d.c.
nauigãti.s.q vel accipit illud vltra sortẽ tm̃ rõe mu
tui:ꝛ sic ẽ vsura nõ obstãte q periculũ ipse suscipiat
ꝛ iste ẽ casus.d.dcẽ.nauigãti. Aut recipit pcise rõe
piculi vt pciũ piculi:ꝛ sic est licitũ nã etiã si nõ mu
tuaret posset.nec fuit factus deterior pp mutuum.vt
dicit.s.T.2ᵃ.q.78.ar.2ᵒ.vel partim accipit rõe mu/
tui ꝛ partĩ rõe periculi:ꝛ sic ẽ vsura rõe illius par
tis ꝛ ad illam teneẽ:ꝛc.nec hoc est ꝯ tex. q: itelligit
qñ accipit rõe mutui.nõ obstãte q piculũ recipiat:
ꝛ sic nõ est de idubitato q: dubitabaẽ vtrũ accipiẽdo
periculũ excuseẽ si supra sortẽ recipiat ꝓ mutuo.hoc
idem tenet.d.Ar.f.2ᵃ.ti.ꝑ.c.7.§.20. ibi quid de eo q
mutuat.hoc idẽ Pis.ꝟ.vsura.ꝑ.§.24. ꝛ patet q in
stantie quas ponit Supple. ibidem non valent vt
dictũ est.sunt.n.ille q̃ posite sunt i pñcipio dubij.

¶ Querit qñ quis mittit merces p mare.vel pterrã: 1
ꝛ ego suscipio piculũ i me vtrũ possim aliqd accipe.
Rñ.cõiter teneẽ q sic:ꝛ vr ꝯctus locatiõis fm.d.ar.
.f.2ᵃ.tit.ꝑ.c.7.circa fi.de securitatibus.§.2ᵒ.ibi qd cũ
tu mutij. quasi iste locet sub suo piculo ꝛ cũ tali mer
cede cõductionẽ hã meritũ.vel est ꝯctus inoiatus.
dat.n.vt faciat. nõ.n.daẽ ꝓpter mutuũ qd ibi non
est.sed propter securitatẽ.hoc idem tenet Jo.de ana
nia.in.d.c.fi. ꝛ cõiter alij doc.

¶ Querit de fideiussore.vtrũ possit aliquid accipe.d. 2
ar.f.2ᵃ.tit.ꝑ.c.7.circa finẽ.de securitatib9.arguẽdo.
p ꝛ ꝯ.ꝯcludit post Lau.de ridol.q ꝯctus ẽ dubi9:
Rosella.ꝟ.vsura.ꝑ.§.penul.dicit q.s.Ber.tenet cẽ
ꝯctũ illicitũ. Angelica i.ꝟ.fideiussor.§.fi. dicit q si
vere ẽ piculũ ꝛ ipse q fideiubet nõ sit cã illius piculi.
nec teneaẽ remouere piculũ:ꝛ seruet q̃ ꝓmittit. põt
accipe.sec9 si alr.q: vr i fraudẽ:ꝛ hoc satisfẽ equũ.

Sura.13. de pagis ꝛ scriptis puta qs debet
v accipe pagas de.1503.i.1500.vult illas ven/
dere vtrũ possit alius emere p.15.solidis ꝓ libra
sperãs habere.20.hinc ad.3.ãnos.sic.n.ẽ Janue cõ/
suetudo.vel sibus. Quidã dixerũt non cẽ vsurã eo q
nõ iteruenit mutuũ lz turpe lucrũ. Alij dixerunt esse
ꝯctrã licitũ ẽptionis ꝛ vẽditionis ꝛ nõ mutui ꝛ sic
nõ põt esse vsura q̃ solũ est i mutuo. de vsu.c.i ciui/
tate.q̃uis possit iteruenire iniustitia plus vel minus
emẽdo ꝛ q sit iusta ẽptio ꝛ vẽditio.ꝓbãt. Nã sic
dicit Pa.post Inno.ꝛ.d.Ant.i.c.q: plerĩq.de imu.
eccl.i sua.9.q.qñ ẽptor ꝛ vẽditor sciũt nãꝫ rei : ꝛ ẽt
sciũt iustũ pciũ:ꝛ nõ est ignorãtia neqꝫ dolus ex pte
alicuius.neqꝫ necessitas nãlis.s.i qua teneaẽ sibi sub
uenire: put declaraẽ.s.ꝟ.vsura.ꝑ.§.6.ꝛ.7.ꝛ.ꝟ.ele
mosina.§.4.ꝛ sc.tũc si etiã vẽdat plus ꝛ minus iu
sto pcio videnẽ ꝓ derelicto habere illud ꝛ velle do/
nare:vt nõ doc.in l.2ᵃ.C.de rescin.ven.ꝛ in.c.dilecti
de ẽp.ꝛ ven.facit regula sciẽti ꝛ ꝯsentiẽti. de re.iur.
li.6.ꝛ regula cuius p errorẽ.ff.de re iur.vñ ẽt fm ꝑ
dictos doc.nõ teneẽ restituere i foro ꝯscie. sed sic vi/
deẽ cõiter accidere i predictis pagis:ꝛ scriptis : ꝛ si
aliqñ accideret necessitas.secus cẽt dicendũ vide.s.
ꝟ.ẽptio.§.2ᵒ.circa mediũ.pterea res tm̃ valet q̃tũ
vendi põt ꝛ cõiter appreciaẽ.lz publice sic venduntẽ
ab oibus cõiter : ꝛ silr sic cõiter appreciãtur ꝛ non
plus igiẽ.2ᵒ dicũt cẽ licitũ ꝯctũ q: inest periculũ. ali/
quãdo.n.ciuitas nihil dat ꝛ sic totũ amitteret vt in
fra ꝛ labor i rehabẽdo.3ᵒ q: sicut plus valet fructus
maturus q̃ acerbus ita ꝛ page mature qd est i.3ᵒ.
anno:facit.4ᵒ.q: i talibus ciuitatibus vt ad sensum
pꝫ multum extimaẽ pcũia ꝛ vsus pecunie. sunt.n.
cõiter mercatores ꝛ videmus etiã q illi qui hñt ma
gnas pecunias etiã libẽter quãdoqꝫ soluũt magnũ
iteresse vt habeãt alias pecunias: ꝛ cõiter extimãt
se plus posse lucrari.pp habũdãtiã pecuniaꝝ. q̃ sit
illud iteresse:ꝛ sic videẽ cẽ veꝝ interesse lucri cessantẽ.

facit etiam ad hoc q̄ multi faciūt hoc sine scrupulo ꝯscie: ⁊ sic ꝯriū multos dānat. Quidā disputāt hāc .q. ⁊ ꝯcludūt: q̄ stādo in principijs moralis ꝓbic est vsura. sȝ est licita ex statuto ianuēsiū q habētes merū imperiū vt hȝ iperator i toto orbe d̄ iure. possunt donare id qđ est alterius ex cā iusta q̄ est fauor publicus ⁊ expedit tā ciuitati q̄ȝ vendētibus. q̄ oia patēt ex ꝯsuetudine: ⁊ ꝯcludūt q̄ ista opinio. s. q̄ aliqs possit istas pagas emere. est verior: maxime post factū ⁊ q̄ Calixtus ⁊ Sixtus declarauerunt hāc donationē esse verā sicut habes. ē. v. vsura. ꝓ. §. 7. in fi. Quidā alij dnt. s. Angelica. v. vsura. ꝓ. §. 64. ⁊ Rosella. v. vsura. ꝓ. §. 50. q̄ si qs ad istātiā amici emit pagas ꝑdictas q potius vellet negotiari cū suis pecunijs q̄ȝ talia emere. tūc poterūt talia emere tāto minus quāto verisilr extimat iteresse qđcūqȝ suū. ꝓpter piculū aūt vel laborē nō extimant q̄ possint minus vno solido emere qȝ iudicio cōi labor ille siue piculū quasi nihil extimaẜ. si aūt sponte minus emit ꝓp expectationē pecūie soluēde ē vsura de vsu. c. si. ⁊ c. i ciuitate: ⁊. s. Tho. q. 78. ar. 2°. ad vltimum. ⁊ sic vr̄ hic fieri qđ pȝ qȝ emēs plus ⁊ minus dat hȝ q̄ plus ⁊ minus expectaẜ pecunia. vñ vr̄ illud lucrū expectationē ꝓcedere. Idē dicēdū i sili de eo q emit iura alterij q debebat recipe i certo termino ab aliquo. 100. ⁊ vēdit ea ꝓ. 80. qȝ nūc soluit. nā si iste emit tāto minus q̄ȝtuȝ vere extimaẜ iteresse suū. vel q̄ȝtuȝ timeẜ ne ille debitor soluat. vel labor. vel quocūqȝ mō seu lucri cessantis: ⁊ c̄. pōt sine vsura: si vero ꝓp ꝑmaturā solutionē. ē vsura vt dictū est. Rñt aūt ad ꝯria dicētes q̄ q̄ȝuis nō sit formalr mutuū est tñ iterpretatiuū ꝑ̄ expectatiōe lucri. c. ꝯsuluit: ⁊. c. i ciuitate: ⁊. c. si. e. Idē. n. est ac si mutuaret illud minus nūc ⁊ expectaret maius. nec labor seu piculū excusat. qȝ verisile ē q̄ habebit totū sine magno labore. vel piculo: ⁊ cōis extimatio ē corruptella. qđ pȝ. qȝ ē memoria hoīȝ q̄ erat cōis extimatio. illū ꝯtū eē vsurariū. sȝ qȝ qdā M̄ri minus sciētes ꝯsuluerūt ꝯriū nō itelligētes q̄ lȝ fructus agrestus minꝰ possit emi q̄ȝ maturus. nō tñ minus q̄ȝ qñ cōputatis piculis. semp plus sit valiturus q̄ȝ emaẜ. vñ si ꝓp solā ꝑmaturitionē. i. anticipationē minus emaẜ. est vsura. vt i. c. allegatis: ⁊ ex his ꝯcludit Angelica vbi. ē. q̄ est vsura. Rosella etiā vbi. ē. vr̄ idē tenere sȝ ipe exp̄sse tenet ꝯrium vbi ifra i fi. sit alius ꝯtus qui dr̄ ēptio scripta hābchi qui fit hoc mō debet quis habere in bācho talis cāpsoris. c. sȝ qȝ cāpsor nō teneẜ soluere nisi hinc ad tot dies. vel mēses vendit illā scriptā. hoc est. ista. c. pro. 95. alteri statiȝ soluēti. q ē sitis vtȝ supiori. hec oia fm ꝑdictos. Patet igiẜ hos casus eē dubios: ex quo magis de hoc dubitāt: ⁊ i dubijs securior via ē eligēda. ideo cautius vr̄ tenendū eē vsurā. Tamen si qs bene ꝯsideret. rōes. 2ᵉ. opinionis sunt fortes. nec istī. 4ᵉ. etiā vtcūqȝ soluūt. maxime ad rōes ēptiōis: ⁊ illi doc. ibi allegati sunt magni fundamēti i legibus appetitus: ⁊ sic rō de appciatiōe non sufficiēter soluiẜ. qȝ negaẜ q̄ sit corruptella: ⁊ illi magistri erāt doctores. Etiā cū sint q̄ȝsi oēs mercatores ⁊ ꝑsentia pecūiaꝝ multū appciaẜ. iō multū facit maturitio. i. ꝑsentia pecuniaꝝ. q̄ aūt tutior via sit eligēda verum. maxime qᵒ ad se: sȝ tñ nō ē ꝓuidēdū de pctō alterius q ēt ꝓp hoc nō dimittūt aliqñ: ⁊ sic forte peccāt vbi nō peccarēt. q̄ āt fiat ad istātiā alterius non multū facit ad substantiā ꝯtus: ⁊ q̄ȝuis piculū ⁊ labor nō multū sit ē tñ aliqd. imo posset totū amittere. Et de hoc habes exm̄ nunc. s. 1514. veneti[s]. vbi ꝓp guerras nihil soluūt in suis mōtibꝰ q sunt sicut loca Ianue nec pōt negari qn sit possibile sic fieri Ianue nec ē verū q̄ fiat solū ꝓp expectationē pecūie q̄ȝuis minꝰ emaẜ qñ plꝰ expectat. sȝ ē qȝ minꝰ extimaẜ ꝓp cās ꝑdictas. nec ē ibi mutuū sȝ vēditio talis iuris. Nō ēt multū cogit q̄ i memōria sit q̄ eēt cōis opinio q̄ eēt vsura qȝ nūc meliꝰ ꝯsiderauerūt: ⁊ appciatio pecunie multū creuit: ⁊ negaẜ q̄ plus valeat qñ emiẜ sȝ sic extimaẜ vt dictū est. Multū ēt facit rō. 3ᵉ. opiniōis. s. donatio dominatiōis ꝓp rōnabilē cāȝ. dubij declarationē: ⁊ vtilitatē vēdētiū ⁊ gabellaꝝ q̄ declarata sūt ꝑ sūmos pontifices. noli igiẜ ꝑcipitare. Posset tñ sic distingui saluo semp meliori iudicio. q̄ emere pagas pōt eē dupłr. ꝓ. qñ non sunt certe q̄m ad suā q̄ȝtitatē vt si qs emat redditus decē locoꝝ ad decē vel qnqȝ ānos qcqd reddiderit ⁊ sic ē licitū ⁊ claꝝ nec sic intēdimus disputare. 2°. qñ sciẜ certe sūma. puta q̄ loca tali āno reddēt tm̄. puta. 40. solidos q exigi non pñt vsqȝ ad tres ānos: ⁊ de tali loqmur vbi meꝝ distingue q̄ vel ē hic tñ iteresse q̄m ē illud quo minꝰ vēdiẜ quocūqȝ mō siue sit dānū vel periculū vel lucruȝ cessans: ⁊ sic sine dubio ꝯtus eēt licitus. vel nō est tñ sȝ minus: ⁊ tūc vel tenemus ibi eē vēditionē. qđ vt credo facilr defenderet: ⁊ tūc dico ēt q̄ est ꝯtus licitus q̄ȝuis forte posset esse aliq̄ iniustitia respectu plus vel minus: ⁊ hoc vt credo ꝓbāt sufficiēter rōes 2ᵉ. opiniōis. Si aūt teneaẜ q̄ nō tñ sit iteresse ⁊ q̄ nō possit ibi esse ēptio. sic sine dubio diceẜ vsura. ꝑ mutuū iplicitū: ⁊ qȝ valde ꝓbabile vr̄ vt ibi sit ēptio. talis iuris: iō ꝓbabile ē vt nō sit vsurarius. q̄ āt possit vēdi sic ꝑsuadeẜ qȝ nō minus vr̄ hic eē quoddā ius ꝑcipiēdi talē pagaȝ sicut est ius locoꝝ qȝ vr̄ se habere vt totū ⁊ pars. puta. qui hȝ vnū: hȝ ius ꝑcipiēdi. oī āno i ꝑpetuū. sȝ ille q hȝ vnā pagā hȝ ius ꝑcipiēdi i vno āno. ānus aūt ad totū tēpus se hȝ sicut ps si igiẜ totū vēdi pōt ergo ⁊ ps: qȝ par rō: sȝ cōiter teneẜ q̄ loca possint vēdi: alr multos religiosos dānabimus ⁊ ꝑciū vr̄ iustū hȝ q̄ currit. Nec valet q̄ qñ emit loca nō emit fructus certos sicut qñ emit pagas qȝ parꝝ facit hoc i ꝓposito cū aliqñ sit plus aliqñ i minus ⁊ hic accipiūt mediū. hoc etiaȝ ecclesia scit ⁊ tollerat. Imo Calistus. 3. ⁊ Sixtus. 4. ꝯcesserunt eas. s. pagas emi posse sine scrupulo nec valet q̄ qdā dnt q̄ hoc valet qñ emūt ab ipis ꝓtectoribus nō āt i emē/

tibus a priuatis: q2 tēpore moderno nō fit āplius ista distinctio multū facit ad hoc φ sic possint vendi.cō suetudo obtēta i iudicio ⁊ sequit̃ vtilitas ⁊ fauor ci uitatis cū donatione cōitatis ⁊ declaratiōe sūmorū pōtificū:⁊ cōis vsus ⁊ φ loca vendāt.hoc cōfirmat Pa.post Inno.⁊ alios doc.i.c.i ciuitate:de vsu:sitr hic nō vr̄ eē mutuū ⁊ ex ꝯsequēti neqȝ vsura q2 i mu tuo piculū remanet apud illū q recipit pecuniā ex q° sequit̃ φ dās nō possit fructū recipe sȝ hic piculū re/ manet apud dātē pecuniā.s.apud ementē ⁊ ex ꝯñti recipit fructus:⁊ q̄to plus distāt iste page vilius vē dunt̃ sicē fructus vinee nec emit pecuniā vt qda cre/ dūt sȝ emūt ius qd̄ alius habebat:hoc vr̄ eē dictum Bar.i.l.coté ferro.§.q maximos.ff.de publica vbi dicit φ emēs vectigal nō emit ꝓpter pecuniā vecti/ galē sȝ emit cōmoditatē talē pecuniā papiēdi. hāc vltimā opinionē satis ꝓbabilē.s.φ tā page q̄ȝ loca possint vēdi ⁊ emi tȝ Rosella i.ꝟ.vsura.2°.§.15.cir/ ca mediū.post multos doc.adducēs multas allega tiones idē tenet Lau.d̄ ridol.bȝ φ recitat.d.ar.f.2ª. tit.p̄.c.xi. de materia mortis.§.6.ibi.q^m ad.6^m.vi/ de aliqd.j.e.se.i fi.⁊ videt̃ eadē rō de scriptis.

Usura.15°.de locis Janue:de mōtibus vene/ tiis ⁊ filibus.vr̄ ciues a qbus ciuitas accipit .c.ꝯ eoꝝ volūtatē possint accipe ānuū cēsuȝ ab ipa ciuitate sine vsura. puta.5.vel.6.vel minus. vbi ē notādū φ iā diu disputata ē iter antiquos ⁊ modernos doc.qbusdā dicētib⁹ eē vsurā ⁊ aliis dicē tib⁹ φ nō.sȝ licit⁹ ꝯtctus.vbi ē sciēdū φ ista.q.diuer simode disputata est ab ātiqs ⁊ a modernis aliter. Nā ātiq disputabāt sub noie mutui. moderni vero sub noie ēptiōis: ⁊ forte cā huius fuit q2 erat diuer/ sa opi°.s.vr̄ possint emi ānui redditus siue redditus pecuniarii.nō ab ātiquo ꝯstituti.qbusdā dicētib⁹ φ nō vt Inno.i.c.i ciuitate:de vsu.qbusdā vero φ sic. vt Pa.i.e.c.⁊ rō credo erat istı⁹ diuersitatis q2 aliqñ ꝯstituūt̃ isti redditus i aerē.puta.illis q nō hñt istos reddit⁹.vēdūt:⁊ respōdēt tm̄.p.c.q ꝯtc⁹ ē suspectus ⁊ ex ꝯñti dicebāt istū ꝯtcū eē mutuū: ⁊ nō vēditio/ nē.qñ āt fundat̃ i redditib⁹ veris.tūc dr̄ ꝯtctus ver⁹: ⁊ bon⁹:⁊ solet noiari ēptio ꝓ idiuiso. Et φ ātiq ha berēt istū ꝯtcū ꝓ mutuo pȝ nā.d.ar.f.i.2ª.pte tit.p̄.c. .xi.post Lau.de redol.⁊ alios doc.ibi all̄.sic dispu tat.p̄.qrēdo vr̄ ciuitas possit statuere vt ciues q i ne cessitate subueniūt ciuitati.possint recipe.5.ānuatiȝ ⁊ qdā dnt vt ipe recitat φ nō.q2 eēt ꝯ vtilitatē ciui tatis:⁊ nutrirēt vsurā. Alijs melius dicētib⁹ φ pōt rōne vtilitatis ciuitatis: ⁊ ne grauet ciues. 2° qrit vr̄ recipiētes aliqd ex isto mutuo sint vsurarii.qdā dnt φ nō.q2 ciuitas dat libere id qd̄ eēt pro iterēe:moti seruitio sibi ipēso ⁊ cōmodo ex ide suscepto : vel lu/ cro ꝯsecuto:vel ex ai nobilitate quadā:ipi aūt ciues sunt moti charitate:⁊ necessitate.3° qrit vr̄ isti q sue rūt coacti possint vēdere alijs:⁊ qdā dnt φ pñt vē/ dere residuū sorti:⁊ nō aliud. Alii dnt φ pñt totum vēdere.q° qūt vr̄ alij possint emere ⁊ disputāt φ nō q2 primi fuerūt coacti nō isti:⁊ sic isti vidētur lucrū volūtariū qrere ex mutuo. Et deinde qrit vr̄ isti.2°. possint recipe redditus:⁊ qdā dnt φ sic:qdā nō:vñ pȝ φ isti oia disputāt ac si hic nō sit vēditio.sȝ mu/ tuū. Quidā aūt moderni disputāt sub noie vēditio nis vt Pa.i.d.c.i ciuitate.vbi sic ait.extra glo.qrit̃ de nō ⁊ quotidiana.q.nūqd sit licitū dare alicui.c. vt ipe singulis ānis i ꝑpetuū.seu ad vitā det tibi an nuū reddituū certuȝ. puta.5.Hosti.⁊ Inno.⁊ cōiter oēs doc.sequēs.dnt φ sic. siue ānuus redditus ꝯsti/ tuat̃ ex redditibus alicuius fundi vel domus siue ex laboribus libere ꝑsone.vel serui.q2 nō pōt dici φ hic sit vsura cū iueītate nō iteruenıat mutuū.vñ licitū est isti ēptori petere p̄ciū ad libitū.sic ergo quis pōt emere libere totā possessionē:vel capere possessiones i ēphiteosim. vel emere ānuū reddituū iā ꝯstitutū ab ātiquo.ita licitū ē de nouo ꝯstituere ⁊ emere.nec ob stat si dicat̃ φ tractu tēporis poterat iste pcipe plus/ q̄ȝ sit p̄ciū.q2 hoc ēt ꝯtingit i emptiōe. Itē iste ēptor exponit se piculo. q2 forte ille uēditor efficiet̃ iops ⁊ ꝓ hoc nō obstat.c.fi. Nā ibi res erāt i pñti.sȝ p̄cium dilatū.sȝ i.q.ꝓposita res ⁊ p̄ciū sunt i pñti. Iteȝ hic nulla fraus ⁊ ꝓ hoc idē dnt doc.i actiōe ēpta. Naȝ si habes actionē ꝯ ttiū ad mille non ē pctm̄ φ ego emā ꝓ octigētis q2 hic ē uera uēditio ⁊ expono me piculo cū dubius sit euētus litis. Nā posset ille debi/ tor effici paup vel fugere. Sed si aliquis recipet.c.⁊ ꝯstitueret se dactuꝝ oi āno plus q̄ȝ recipet tūc hoc nō eēt licitū q2 nō posset ꝓpter dici ēptio ānui reddit⁹: ⁊ ex his iferi ad.q.venetijs ⁊ florētie tēpore necessi/ tatis ciues cōpelūtur subuenire cōi:⁊ cōe postea sta tuit libere eis lucrū.vȝ.5.p.c. ⁊ qñqȝ minus ⁊ non pñt ciues illud capitale repetere.sed bñ pñt uendere illud alteri. nūquid cōmittat̃ hoc casu usura. cōiter moderni hic.⁊ i.c.fi.de vsu.dnt.φ nō: pp hoc dictū Inno. Nā ciuitas habet redditus.uñ uidet̃ ꝯstituet annuū redditum ex redditibus suis. Item hic non ē mutuū quia ciues cōpelūtur subuenire ciuitati ⁊ nō possunt repetere quādo uolūt.sed cōe potest se exone rare ab illo debito soluēdo capitale. Item cōmune libere cōstituit lucrū. facit .e.⁊ si q̄stione. de sy mo. ⁊ i.q.2.sicut.hec Panor.formaliter:ubi patet φ di/ cit eē emptionē annui redditus in istis locis ex ꝯñti est similis rō:⁊ tales redditus Janue ⁊ alibi ubi ue re habēt redditus siue i terris siue gabellis. possunt licite emi ⁊ uēdi.etiā si ipi ciues nō intenderēt uen/ dere q2 sicut ciuitas posset ipis inuitis dare posses/ sionē pro soluto ita in proposito : secus forte posset esse si ciuitas non haberet ipos redditus quia non posset recipere nisi pro uero interesse : uel libera do/ natione.patet igit̃ qualiter ista.q. ab aliquibus di/ sputat̃ sub rōe mutui ⁊ sic casus remanet ualde du bius. Ab aliqbus āt sub rōe uēditiōis ⁊ isto mō. ca sus ē securus bȝ opinionē cōiter doc.s.Hosti.Inno.

Jo.an.d.Anto.ꝛ alioꝝ:ꝛ ꝙ in isto casu sit ēptio ꝛ nō mutuū sic ꝓbaſ. Nā in mutuo periculū ꝛ dominiū stat apud accipientē pecuniā:ꝛ mutuās potest illud reuocare. i vēditiōe aūt est totū oppositū.nq3 emens.i.dans pecuniā retinet dominiū possessionis ꝛ substat periculo.nec pōt reuocare.ob quā cā3 pōt fructus accipe sine vsura:ꝛ sic est hic i ꝓposito. Nā ipe qui emit loca dat pecuniā ꝛ retinet dominiū talis iuris ꝛ periculū.nec pōt repetere.s3 bene pōt vendere:igiſ. Ex his igiſ p3 solutio multaꝝ dubitationū. Nā qrit.p.vtrū sit tm̄ iteresse q̄ītu3 recipiūt.2°vtrū cōitas libere donet vel possit donare vtrū libere vel coacte.3° vtrū libere vel coacte isti ciues moueanſ ad dādas pecunias ciuitati.vel sint pumi vel secūdi.4° vtru3 faciāt sub spe lucri.vel charitate.5° vtrū accepe rint plus q̄3 sit capitale:ꝛ oia hmōi.q̄ habent locū i mudo mutuo:ꝛ nō i ēptionē ꝛ ven.ꝛ sic casus ꝓ mō erat suspectus.2°.āt mō erit securus: ꝛ ad hoc ꝙ sit securus facit qꝛ ecclesia ꝛ ecclesiastice persone iā diu hoc sciuit ꝛ tn̄ nūq̄3 expsse reprobauit sicut fecit de alijs suspectis.vt3 in.c.in ciuitate.ꝛ.c.ꝯsuluit:ꝛ.c.fi. hoc valde corroborat qꝛ cōis vsus ꝛ oēs psone tam religiose q̄3 seculares tā obseruātes q̄3 ꝯuētuales ta3 deuote q̄3 ideuote oēsq3 idifferēter emūt ꝛ vendūt. vn̄ si eēt casus dubius ecclesia nō tolleraret. Ex his etiā p3 ꝙ page possint emi vt dictū est i ꝓcedēti.§. ꝛ vēdi. Nā paga nō videſ aliud eē nisi pars iuris ꝓdicti.habere.n.loca ē habere ius petēdi in ꝑpetuū talē annuū reditū.habere aūt pagā. est habere ius petēdi talē reditū pro vno.vel pluribus ānis:ꝛ substat piculo illius āni. Nā si ciuitas ꝓ illo anno nihil posset dare ꝑderet capitale:ꝛ sic p3 ꝙ se h3 sicut pars s3 fm̄ Pa.vbi.s̄.si totū pōt vendi etiā pars poterit vēdi.vt dictū est i ꝓcedēdi.§.ꝛ hoc ē qd̄ ipe Pa.vꝫ tenere loquēs de mōtibus venetiaꝝ sic inquiēs. Ille q h3 i pecūia.M.emit ex eis tot loca cōis q postea vendit alteri ius suū:ꝛ emolumētū oē qd̄ percipit a cōi.qrit an iste ꝯctus sit licitus ꝛ dicit ꝙ sic qꝛ recipit redditū i pecuia iā ꝯstitutū ꝛ nō verbū iā institutū vt.s̄.iā notauimus qꝛ si nō haberet reditus sic ret i aerē ꝛ si quis aliter posset decēter viuere cōsulerem:ꝛc. Uide aliquid infra.v.vsura.15.§.9.

v Sura.15.in cābijs vtrū possit aliqd .s̄. sortem accipi .R. ꝙ cābia fiūt tribus modis in cōi. primus modus dr̄ cābiū reale tm̄:ꝛ minutū ꝛ fit isto°.cāpsor cābiādo recipit vnū solidū ꝓ floreno ꝛ dicit Jo.de ligna.i.c.fi.de vsu.ꝙ videſ vsura. eo ꝙ videſ vēdere pecuniā q̄ ē inuēdibilis fz Archi. .14.q.4.c.ꝓ.nō pōt igiſ accipe nisi rōe interesse.s3 si hoc eēt veꝝ multi dānarētur. vn̄ dr̄ fz alios ꝙ licitus est.vn̄ Bal.i.c.ꝓ.de plu.pe. dicit ꝙ talis ꝯctus est licitus iure gentiū ꝛ necessarius: ꝛ munitus rōe nālis:ꝛ ꝙ cāpsor pōt multiplici rōe aliqd plus accipere.tā qꝛ pecunia etiā valet.s.nālr ꝓndere:ꝛ mā:ꝛ ex lege positiua:puta plus valet bono. bonoꝛ q̄3 alibi.tū rōe iuterē operaꝝ.ꝓp̄sionū factoꝝ.salarioꝝ.factoꝝ:expēsaꝝ. ꝑp labores ꝛ pericula ꝛ multa alia ꝛ hec ars ē etiā nec° ad vtilitatē ꝑegrinātiū.ad cōmutationē reꝝ.sine qua nō bene pōt vita hūana q̄ sine nūmismate nō pōt esse:ꝛ iste per cāpsores ꝓuideſ. Nō pōt dici iste ꝯctus mutuū.qꝛ nō speraſ lucrū ꝑp dilatione3 tēporis.nec reddiſ idē spē.neqꝫ numero. nō pōt etiā dici ēptio.qꝛ ēptio stat i rebus q̄ nūmismate appreciātur.dr̄ aūt cōmutatio q̄ est triplex.s. cōiter.ꝓ oi trāslatiōe.2° ꝓprie.ꝓ cōmutatiōe rerū materialiū necessariaꝝ ad vsu3 humanū.3°.ꝓprijssime ꝓ cōmutatiōe nūmismatū ꝛ sic ē in ꝓposito:ꝛ fm̄ Rosellā.v.vsura.6.§.6.fi.pōt etiā fieri a nō tenētibus appothecā q̄3uis habeat minorē cā3 q̄3uis alij dicāt ꝯtrū.vōt n̄ i hmōi eē iniustitia cū danſ monete false iase nimute ꝛ mixte.sicr si plus q̄3 sit debitu3 recipiat. Pōt etiam eē pcm̄ si et auaritia. Regula determinate quātitatis non pōt dari.con.d.ar.s.2°. tit.ꝓ.c.7.vbi loquiſ de securitatibus.

¶ Fit aliud cābiu3 qd̄ reale ꝑ lrās dr̄:ꝛ sic dupl̄r.ꝓ. sic. Ego habeo hic Janue.c.aureos vellē ꝙ responderētur mihi Rome.cōuenio cum cāpsore vt faciat mihi lrās.qbus denſ mihi nonagintaquinqꝫ solū:ꝛ reliquū lucreſ.dr̄ fm̄ Bal.vbi.s̄.i dubio ꝓcedentis ꝙ est ꝯctus licitus ꝛ ꝓbatur vt in dubio ꝓcedenti:ꝛ item magis.ꝓpter pericula portandi pecunias.2° fit sic:ē vltramōtanus q h3 in patria sua.c.ducatos venetos.quos itendit portaſ venetijs vbi plus valēt ꝛ ibi expēdere.iuenit cāpsorē indigentē pecunijs i sua patria.habentē tabulā cābij ꝓ venetijs: ꝛ tradit sibi ad foꝝ cābij ꝓ venetijs ꝛ ibi recipit centūquinqꝫ. aliqn̄ plus.aliqn̄ minus. Talis ꝯctus pōt eē licitus qn̄ recipit nō rōe expectatiōis ꝛ maxime si pricipaliter intēdat sibi ꝓuidere.vt illos habeat venetijs ꝓ suis necessitatibus. Nō.n.vēdit pecunias q̄ est iuēdibilis.s3 tn̄ hic recipit quātū ibi numerauit.nam tn̄ valet venetijs ducatus sine dēnario.q̄3 alibi cū denario.cursus monete hoc operaſ: ꝛ monetaꝝ diuersitas:ꝛ idustria accedit rei licite.l.si heres.ff.ad.l.fal. Si aūt traderet illas itēdēs pncipalr lucrū ꝑpter aliquā expectatiōnē:eēt mutuū cū itentione pncipali lucri:ꝛ sic esset vsura. nisi forte vt dictū est hoc faceret diuersitas monetaꝝ.vel industria: ꝛ in istis semper cāpsor pmus recipit q̄3 det.

¶ Fit.3°.mō aliud genus cābij.qd̄ dr̄ cābiū per venetias.siue cābiū siccū vel cābiū ad libras grossoꝝ.qd̄ multis modis fit. Nā aliqn̄ sic fit.recipio florenos a cāpsore decē libras grossoꝝ q̄ nūc valēt.c.florenos: cū pacto ꝙ tenear ipi cāpsori tn̄ dare q̄3tu3.s.dece3 dies post celebratū ꝯctū valebūt libre grossoꝝ venetijs.q̄ aliqn̄ valent plus aliqn̄ minus: vt ꝑplurimum tn̄ plus valēt ꝛ hoc hinc ad menses receptiōis eoꝝ: vel si plus vult retinere de mēse i mēse3 renouaſ mō ꝓdicto:ꝛ i isto cābio lucrū expectaſ in cremēto ꝓbabilis alicuius monete. Alio° fit.ego habeo.c.ducatos

hic Janue: et trado illos Petro vt restituat mihi ro
me hinc ad mensem. vbi creditur plus valere. 3° mo/
do habeo Janue.c.trado Petro indigēti vt mihi re
spondeat lūdres. siue bruges. hinc ad tres menses. al
terius generis monetā. puta tot libras ad sterlinglis
vbi similiter creditur illas plus valere. Quarto mo/
do trado Janue certas monetas vt respōdeat Lug
duni institutis. tempore nundinarū hinc ad tres mē
ses. vbi creditur plus valere. vel propter concursum
mercatorū vel conditionem pecuniarū et istis qua/
tuor modis credit semper plus recipere quia isti qua/
tuor modi videntur reduci ad eandem difficultatem
ideo simul. primo adducam rationes dicentiū istos con/
tractus esse licitos. 2° eorum qui debent esse illicitos.
Quantū ad primum. arguitur. primo. sic quia in hoc contractu
vel est mutuū vel cambium si primo modo non videtur
vsura quia non plus accipit quam dedit et sic nō supra sor
tem accipit. sed vel decem libras vel centū ducatos
sicut dedit quod autem plus valeant est ex alteratione
vel variatione pecuniarum. vel locorum patet quia aliquando
ducatus valet.l. hinc ad mensem valet.lij. si igitur mu
tuarem tibi nunc ducatum valentē.l. et hinc ad men
sem restitueres mihi ducatum similem valentem.lij.
non videtur vsura. 2° sic quia si hic interueniat com/
mutatio siue cambium non videtur vsura quia non est
mutuum. in mutuo. n. obligatur restituere idem eius/
dem speciei. sed hic restituit alterius generis. puta gros
sos pro ducatis et similiter in mutuo fit solum ad in
stantiam recipientis hic autem solum ad instātiam
dantis. puta quia vult pecunias suas in alio loco vel
ad instantiā vtriusque. puta quia vnus indiget Janue
alius in Bruges. quādo autem dicitur mutuum fit
de meo tuum debet intelligi negatione. i. non est mu
tuum nisi fiat de meo tuum nam in emptione fit de
meo tuum et tamen non est mutuū. 3° sic quia iste cre/
ditor videtur in se recipere periculū quia potest plus et
minus valere. vnde locator quia retinet periculum rei
locate potest vltra sortem recipere. iure enim nature
ad illum pertinet emolumentum ad quem pertinet
periculum. 4° ratione dubii potest plus vendere. c.
si. de vsu. sed hic est dubium plus vel minus. nec de
terminauit quod non minus vellet accipere. 5° quia quili/
bet potest recipere quod sibi voluntarie donatur. c.
de eulogiis di.18. sed isti sic mutuo conueniunt vo/
luntarie et sine deceptione. 6° quia effectus eius videtur
bonus. s. prouisio ciuitatis in necessariis copia victua/
lium et similium. 7° quia in dubiis debemus mitio/
rem partem accipere de re iur. c. 2°. promptiores. n.
debemus esse ad soluendū quam ad condemnandum et
nō debemus de dolo iudicare nisi appareat. sed hic
nō est apparentia vsure vt ex dictis igitur. 8° quia
iste videtur contractus nominatus. puta do vt des
et accedit ad emptionem in qua licet vendere plus

quando partes sciunt et consentiunt nec adest neces/
sitas naturalis. videtur enim vendere ducatum pro
flandensibus. 9° quia licet pacisci in mutuo de inte/
resse vt.ē.x.vsura.2°. sed si iste non reciperet cū isto
cremento mutuans pateretur interesse nam dat du/
catos venetos venetiis qui plus valent vel tantum
venetiis quantum valent ille pecunie que restituun
tur si essent venetiis. 10. quia ista videtur eē opinio Jo.
cal. Lau. de rido. et secundū comunem opinionē.
in. c. in ciuitate licet cāpsoribus aliquid accipere. 11°
quia si quis velet permutare. c. ducatos ibi Venetiis in
monetas flandenses posset. cum igitur. a fortiori si
expectat. 12° quia si quis vellet habere pecunias in bru/
ges pro mercantiis non esset dubium quod esset licitus.
sed hoc quod est indigere et non indigere non mu/
tat contractum igitur. In contrarium arguitur quod
non sit licitus contractus. primo. quia videtur mutuum
cum expectatione lucri supra sortem et sic est vsura
per diffinitionem quod expectet aliquid supra sortem
principaliter patet quia non aliter daret vt presuppo/
nitur: quod sit mutuum patet quia est in rebus cuius vsus
est consumptio et sic fit de meo tuum et transfertur
dominium. 2° quia hoc videtur tenere Goff. in summa
de vsu. vbi dicit quod si quis mutuauit pecunias recepturus in termino alterius generis monetam si hoc fa/
cit vt in extimatione lucretur cēsendus est vsurarius
et hoc etiam tenet Hosti. in summa de vsu. §. An in
aliquo. v. quod si quis pecuniam. vbi dicit quod iste talis
censendus est vsurarius sicut hi qui de nundinis in
nundinas mutuant pecunias quam vsuram dicit eē
execrabiliorem omnibus aliis quātumcumque sub spe/
cie permutationis seu venditionis fiat. 3° quia Lau.
de Ro. in tractatu suo de vsu. dicit si quis mutuat vi/
num vel granum recepturus in alio tempore in quo
est maioris extimationis si verisimile est quod debeat
esse maioris extimationis eo tempore et non erat
vsque ad illud tempus seruaturus cōmittit vsuram vt
in. c. nauiganti; et. c. in ciuitate ergo idem debemus
dicere in casu nostro. immo multo magis cum iste
mutuauerit pecuniam recepturus in alio tempore
alienam monetam de qua verisimiliter extimatur
quod debeat lucrari cum ducatus Venetus non tantum
valeat in brugis. s. grossos. lij. ergo debet censeri con
tractus vsurarius. 4° quia dato etiam quod sit venditio
et non mutuum iterū est vsura quia vendit iste plus
MD. ducatos quam valeant propter dilationem tempo
ris scilicet duorum mensium solutionis fiende in bru
gis: etc. Ad hec quatuor argumenta respondent te/
nentes contrarium. Ad primum quod non est mutuum sed
venditio vel commutatio ad hoc quod dicitur de meo
tuum dictum est in. 2° argumento adducto ad con
trariam partem. Ad. 2m. dicitur quod Gof. et Hosti. lo/
quuntur de vero mutuo vbi principaliter intendunt

lucrum hic autem principaliter intendunt commutationem. ita enim determinant ipsi met vbi allegantur scilicet ꝙ si mutuant verisimiliter credentes ꝙ plus valebit ⁊ sub ista spe mutuant est vsura secus si vt seruiant: ⁊ similiter est dicendum ad tertiū. Ad quartum dicitur ꝙ non vendit plus propter dilationem temporis. sed propter cursum cambij. Ad argumenta. primo facta respondent tenentes aliam opinionem. Ad primum. dicitur ꝙ siue sit mutuum siue commutatio est vsura. nam si est mutuum patet expresse ꝙ plus sperat aliter enim non daret ⁊ quando dicitur ꝙ accipit quod declarat. R. ꝙ accipit cum melioramento sicut si quis mutuaret frumētum expectans melius nec volebat retinere est vsura. d. c. si. ⁊ q̄uis ptiū fit ex alteratione pecunie tñ expectabat meliorem vt in exemplo dato ⁊ eodē modo diceretur de ducato si illo fine fecisset scilꝫ ut plus accipet. Ad. 2m. dicitur ꝙ esset mutuum implicitum nam idem est ac si mutuaret talem pecuniam expectans meliorē. d. c. consuluit. Ad. 3m. dicitur ꝙ q̄uis sit periculum ⁊ dubium tamen est magis verisimile de maiori ⁊ credit. aliter non daret. 2r. patet ad. 4m. Ad. 5m. negetur ꝙ fiat voluntarie nec hoc presumitur. Ad. 6m. dicitur ꝙ non intendit illam vtilitatem sed aliud. Ad. 7m. dicitur ꝙ illud intelligitur in foro contentioso ⁊ quando est occultum. Ad. 8m. patet per primum. ⁊. 2m. Ad. 9m. dicitur ꝙ nisi speraret lucrari non daret. Ad decimum dicitur ꝙ dicti doc. intelligunt secundum ꝙ dictum est supra de cambio reali minuto. vel per litteras: illi sunt boni. Ad vndecimum dicitur ꝙ non inueniret cum tanto lucro. signum est ꝙ non est verisimile ꝙ expectaret si posset tunc habere. Ad. 12m. dicitur ꝙ ibi principaliter querit commoditatem pecunie que licite potest queri hic autem principaliter lucrum. Ex his igitur patet q̄ꝫ dubia sit ista. q. tam ex diuersis doct. q̄ꝫ rationibus. vnde omnino cautum esset abstinere: si quis tamen velet in hoc perseuerare nō esset propter hoc condemnandus ex quo magni doct. hoc tenent esse licitum. Ego tamen vltra alios sic distinguerem quia vel principaliter in tali contractu querunt aliquam rationabilem causam vel vtilitatem honestam. puta quia indigent illa pecunia in illo loco pro quo accipit cambium vel dans siue accipiens ex beniuolentia vel aliqua causa iusta hoc facit ⁊ sic crederē ꝙ cum bona cōscientia possit vti illo cambio q̄uis accedat vtilitas illius cambij ⁊ tunc habet locum illud dictum ꝙ industria accedit rei licite. d. l. si heres. ff. ad. l. fal. Si vero principalis intentio esset solum propter lucrum iterum distinguitur quia hoc quod plus accipit: vel accipit hac ratione solum quia expectat. puta quia nolebat illuc ire vel ibi accipere ipse vel alius pro eo: ⁊ sic est clarus casus scilicet ꝙ est vsurarius. d. c. consuluit: ⁊. c. nauigantiꝫ. ⁊. c. in ciuitate. si autem accepit ratione precij variati. vel periculi. vel dubij verisimilis. puta ibi recipit vbi plus valet vel est variatum precium ⁊ sic est aliqualis ratio periculi vel dubij sic etiam crederem ꝙ posset admitti non tamen ita dare sicut in primo. ⁊ maxime quando volebat illud seruare ad illud tempus vel portare ad illum locum ⁊ sic facilime possunt omnes doct. saluari ⁊ reduci ad concordiam. Mouentur enim tenentes ꝙ est vsurarius vt patet ex suis rationibus quia ex mutuo intendit lucrum propter expectationem. Alij autem quia accipit preciū iustum. vel quia faciunt bono fine. s. indigentie. ex quo vt mihi videtur debet nominari iste contractus secundum. d. c. consuluit.

¶ Fit etiam alijs tribus modis. primo quando aliquis indiget pecunia ⁊ non inuenit qui mutuet nisi sub isto cambio de Londres. vel simili palliato. cum nec dans nec accipiens habeat ibi respondentes vel saltem accipiens nihil ibi habeat agere. sed solum querit pecuniam propter indigentiam. 2o. etiam modo sub isto colore accipit vt remittat: ⁊ tamen non illuc vadit nec habet respondentem vel accipientem pro se sed vt habeat tempus ad soluendum: ⁊ tunc credo ꝙ isti modi sint vsura palliata. tertio modo de eo qui fit Rome scilicet ꝙ post excessum qui fit ratione cambij. volunt etiam. 5. vel. 8. pro. c. ⁊ ista videtur vsura expressa. nisi forte ibi esset tantum interesse. 3

¶ Ex his que dicta sunt maxime ad auctoritatem Gof. ⁊ Hosti. patet quid dicēdum sit ad. q. qua queritur de illo qui mutuat pecuniam ad certum tempus recepturus aliam alterius generis. verisimiliter credens ipsam esse plus valituram ⁊ dicitur ꝙ si hoc fecit principaliter propter lucrum ex mutuo sic est vsura. si autem gratis mutuauit ex charitate principaliter potest accipere sine vsura si etiam fecisset propter lucrum tamen erat dubium vtrum plus vel minus deberet valere. sic etiam non esset vsura similiter secundum aliquos si fecisset vt vitaret damnū. puta quia timebat ne minus valeret. Aliud enim est vitare damnum ⁊ aliud sperare lucrum. maxime si ne interesse alterius. puta alius expendit anteq̄ꝫ minus valeret similiter dicitur ad. q. quam Innocen. ⁊ Hosti. mouent in. c. fin. scilicet de illo qui recipit pecuniam a mercatore vehendam ⁊ reddendam vltra mare. certa mercede accepta. dicitur ꝙ potest accipere etiam si reciperet ratione assecurationis quia recipit propter operas ⁊ custodias suas. nec est simile de casu in predicto. c. fin. vide supra vsura primo. §. 9. 4

¶ Ex his etiam patet ad. q. quam mouet Pet. de Ancha. in. c. vsurarum. de vsu. lib. 6. ⁊ Ioan. Cal. 5

In.c.fin.eod.t.de eo qui mutuat frumentum restituendum alio tempore: et breuiter. R. q si est dubium q plus vel minus debeat valere maxime accipiendo medium potest si vero erat verisimile q plus et volebat ipsum retinere vsq ad illud tempus pot etiam In.d.c.fin. Si vero nolebat ipsum seruare et est verisimile q plus valebit et maxime si aufert libertatem se liberandi in tempore medio est vsura eodem modo intellige si erat frumentum vetus. con. Ray. et Ho. et Pisa.ver.vsura.primo.§.20.et.26. et Ar.flo. 2ª.titu.primo.c.7.et.8.circa fi.ibi. Item si mutuat et. §.ii.ibi. Sed quid cum mutuans. Angelica. ho. vsura.primo.§.36. Pa.in.c.fin.de vsu. circa fin. eodem modo dicitur de vino: pecunia: et aliis similibus. Notandum tamen q si quis mutuat vetus vel aliter minus bonum vt recipiat magis bonum et tamen principaliter facit ex charitate non esset condemnandus.

6 ¶ Quid si emat fructus in herba vel venturos ad duos vel tres annos. R. secundum. Ho. q. ex forma non est vsurarius si fiat sine fraude computatis periculis et aliis concurrentibus. con. Pisa.ver. vsura. 3.§.45. Ar. flo. 2ª. titu. primo.c.8. ibi quid si quis vendat circa fi.

7 ¶ Quid de his qui contendunt de aliquo q erit vel non erit et sic ponunt decem. R. q si concurrat aliquid vanum. puta talis morietur ante annum sic lucrum erit etiam vanum. si autem concurrat aliquod turpe etiam lucrum erit turpe. forte dandum pauperibus ex bono consilio. si vero nullum istorum concurrat. sed fiat ratione solatii vel alterius liciti: et volunt se supponere fortune ambo: tunc crederem q possit retinere licite nisi forte interueniret fraus ab altera parte. puta quia illud sciebat et ostendebat contrarium.

8 ¶ Quid dicemus de his qui emunt tempore magni periculi pro vilissimo precio. puta tempore guerre. vel quando aliquis vult auferre illicite a quo non potest se defendere: et est periculum inuincibile q perdatur. sicut etiam esset in magna fortuna maris. R. q licite potest facere eo q periculum et dubium est magnum: et sic tunc non plus valet. l. cum hereditate: et. l. q si in venditione. ff. de here. et ac. vend. Host. autem et Archi. consulunt q inde fiant large elemosine.

9 ¶ Ulterius queritur consequenter ad dicta Pa. supra de locis. s. ver. vsura. 14. vtrum sit vsura si quis emat a comunitate collegio vel singulari psona certos annuos redditus in vita emptoris vel ad aliud quodcunq tempus vel vsumfructum alicuius possessionis. R. secundum Guil. q non. ex forma contractus. posset autem esse illicitus ex parte venditorum quia videtur assumere materiam desiderandi mortem eius aut ex parte emptoris qr forte nimis paruo precio emit. pensatis circunstantiis de verisimili vite eius et quantitate precii. vel valoris ipsius vsusfructus: si vero quando emitur a priuata persona dicatur in vita ipsius venditoris. esset tunc magis clarum quantum ad hoc q non datur materia desiderandi mortem. Inno. tamen in.c. in. ciuitate: de vsu. dicit q non licet de nouo positos. sed hoc dixit quia aliquando fiet. s. in aere ponuntur. i. ab his qui non habent illos redditus in aliquo. Abb. vero et alii tenent indifferenter q sic: et hoc intelligo quando constituuntur in aliquo fructus habente. con. Pis. ver. vsura. 3°. §. 5. supra. c. 5. §. 8.

¶ Queritur quando aliquis mutuans pecuniam x
Joan. ad decem annos cum pacto q si infra decennium moriatur alter eorum: debitor sit liber si vero superuixerint ambo dabit aliquid vltra sortem et simili modo est statutum in ciuitate q quicunq habens filiam vnius anni: et dat. c. ciuitati cum conditione si vixerit illa filia vsq ad. 15. annum ipsa ciuitate det. ccccc. ad maritandam eam. si autem ante mortua fuerit ciuitas totum lucratur vtrum sit vsura Angelica. ho. vsura. primo. §. 42. et. 43. et Rosel. ho. vsura. primo. §. 40. dicunt q sic nec excusat periculum vbi ratione temporis aliquid plus accipitur. c. fi. de vsu. vnde videtur lucrum ex mutuo principaliter intentum. c. plerique. 14. q. 3. Similiter si sic mutuasset particulari persone esset vsura ergo a fortiori quia magis tenetur subuenire ciuitati. Item quia periculum non excusat quando dominium non remanet apud tradentem vt in societate. posset tamen dici q si iste ambe partes velint se submittere fortune: et non sit melior conditio vnius q alterius. pensatis periculis et aliis que circa istum contractum occurrunt q non sit vsura quamuis videatur citius ludus fortune et sic non consulendus. Non obstat. primum. quia non accipitur aliquid ratione expectationis sed solum ratione periculi et sic est solutum. 2m. Ad tertium negatur q sit vsura in particulari persona: ad quartum dicitur q tam capitale q lucrum stat sub periculo vsq ad terminum fortune et sic non est simile de societate.

Vsura . 16 . circa contractum de retrouendendo circa quem possumus tria considerare. primum. est substantia contractus que est emptio et venditio que fundatur in intentione emendi et vendendi. nam si intenderent locationem. vel pignus vel aliud non esset emptio. c. ad nostram. de empt. et vendi. et. c. illo vos. de pigno. et similiter q non sit precium minus medietate valoris. 2m. pertinet ad equitatem contractus vel iustitiam. s. q precium sit iustum et id quod recipitur pro fructu sit equum. 3m. pertinet ad presumptionem quantum ad

forum contentiosum que possunt esse plures condi/tiones.prima est retrouenditio. secunda modicitas precij.tertia appositio termini ad redimendũ. quarta remotio libertatis ad redimendum.puta quia nõ vult reemere ante biennium vel triennium ꝛ simi/lia.quinta quando dat venditori ad affictum. sexta quando promittitur aliquid supra sortem in reem/ptione.septima quãdo emẽs est vsurarius vel assue/tus ad similes contractus.

1 ¶ Sciendum est igitur ꝙ iste contractus secundum Pa.in.d.c.ad nostrã fit multis modis. primo quã/do precium est iustum ꝛ solum apponitur pactio de retrouendendo siue ad tempus.puta decennium siue in perpetuum quo casu contractus non presumi tur vsurarius nec pignoratitius : ꝛ emptor lucratur fructus donec retrouendatur nec computabit in re/stitutione fructus in sortem. vt est tex. in.l. 2. C. de pac.inter emp.ꝛ ven.ꝛ ꝙ procedat ista.l. de iure ca nonico apperte vult glo.in.d.c. ad nostram : ꝛ cla/rius Archi.in.d.c.plerisqꝫ.14.q.3.ꝛ facit tex. d.c. ad nostram. qui non solum ponderat pactum de retro/uendendo sed ꝙ non licebat recuperare quãdocũqꝫ Item ibi interuenerat modicitas precij. Et ꝙ iste ca/sus sit licitus tenet.d.Ar.flo.post Ray.ꝛ.Vv.2. ti/tu.primo.c.8.§.8.ibi quid si quis vendat.2°. casus magis dubitabilis est quando interuenit pactum de retrouendendo pro modico precio. nunquid ex istis duobus debet presumi feneratitius: Dy.post Ja. de are.in.l.3.C. plus valere. quod agitur. tenet ꝙ non etiam si concurrat.3°.ꝙ emptor sit vsurarius : ꝛ ni/titur respondere ad istud.c.ad nostram:ꝛ ad.c. illo vos nec aliter declarat. sed glo. in.d.c. ad nostram videtur velle ꝙ hec duo sufficiant ꝛ apertius tenet I.c.conquestus: de vsu.ꝛ Archi. in.d. c. plerisqꝫ. d. Ant.in.d.c.illo vos.hoc tenet expresse. sed hoc iure nõ probatur quia in.c.ad nostram fuit presumptio magis vrgens quia fuit appositũ pactum de retro/uẽdendo a septennio vsqꝫ ad nouennium: ꝛ sic nõ licebat recuperare rem venditam quandocunqꝫ sed volebat interim lucrari fructus : dictum tamen in se videtur verum ꝛ nõ quia ex modicitate precij presu/mitur qualitas contractus:vt est glo.nõ.l.prima. ff. de superfi. ꝛ per Bar.in.l. cotẽ.§. qui maxima de publica.ꝛ facit tex.in.l.cum hi.§.modus.ff. de tran/sac.Nã nemo presumitur iactare suum. c. super hoc de renũ. ꝛ in.l.cum indebito ff. de proba. puto ta/men ꝙ non sufficiat quelibet iniustitia.sed debet esse precium valde tenue respectu valoris rei duplici re/spectu.primo quia contrahentes solent se decipere in precio. 2° quia res minus valet propter illud onus retrouendendi in venditione appositum argu. in.l. fundi partem.ff.de contrahendis. ven. ꝛ maxime hoc procederet si emptor esset vsurarius ꝛ nõ hunc casum quia quotidie accidit: ꝛ habeo notabiles au/ctoritates.3°.casus est quando fit pactum de retro/uendendo certo termino elapso pro modico precio: ꝛ talis contractus presumitur feneratitius ꝛ iste est proprie casus.c.ad nostram. nam presumptio est ꝙ interim voluerit emptor lucrari fructus.quartus ca/sus quando fuit appositum pactum de retrouendẽ/do in maiori precio ꝛ ꝙ fructus computarentur in sortem ille contractus presumitur feneratitius: ꝛ iste est proprie casus.c.illo vos:ꝛ oritur hec presumptio ex pacto apposito contra naturam contractus. nam si erat vera venditio debebat emptor lucrari fructus illud enim pactum congruit magis nature contra/ctus pignoratitij:ꝛ illud quod voluit vltra.primum precium presumitur extortum causa vsure. 5°. casus est quando quis petebat mutuum offerendo rerum suarum ypothecam ꝛ alter dicit nolo mutuare. sed emere:ꝛ sic secutus fuit contractus emptionis. quo casu dicit Hosti. ꝙ ex hoc solo nostri vsurarij mo/derni conuincuntur : sed videtur velle Hosti. ex illis verbis ꝙ oportet ꝙ emptor sit vsurarius. alias au/tem ego non video ꝙ illa prima requisitio per se sufficiat. Nam sepe quis vellet recipere mutuum ꝛ non reperit mutuantem. sed facilius reperit empto/rem rei quam vult obligare. sed posset procedere il/lud dictum quando venditio fuit secuta per illã pe/cuniã quam petebat mutuo. Nam tunc modicitas precij cum presumpta voluntate que colligitur ex pri ma petitione. presumitur ꝙ contractus sit vere pi/gnoratitius quod indubie procederet quando cum hoc fuit appositum pactum de retrouendendo ꝛ p hec habeo multa iura declarata. Modicitas igitur precij non est sufficiens argumentum doli.sed requi/runtur alie circunstantie hec secundum Pa. ex qui/bus patet qualiter iudicandum sit in foro contentio so quomodo autem iudicandum sit in foro consciẽ/tie vide.§.sequentem.

¶ Quantum autem ad forum conscientie quando 2
concurrit voluntas emendi ꝛ vendendi etiam con/ditionata.puta quia non libenter vendit.sed propter occurrentia citius vult vendere ꝙ̃ aliter facere: ꝛ cõ currit iustum precium cum iusto ficto seu reditu : ꝛ emens accipit in se cõditiones emptoris. puta ꝙ stet periculo ꝛ similia. tunc est iustus contractus. etiam si accidant alie presumptiones.puta de retrouendẽ/do siue tempore determinato siue perpetuo. aut ꝙ non possit in aliquo tempore : ꝛ ꝙ affictet venditori vel quecunqꝫ alia presumptio. vnde potest multis modis formari secundum casuistas. primo quando ponitur pactum solum de retrouendendo. 2° cũ cer/to tempore:ꝛ istis duobus modis si fit intentio emẽ di ꝛ vendendi cum iusto precio ꝛ iusto ficto est lici/tus contractus secundum omnes. 3° fit cum pacto

tractum vendendi ad terminū. puta ad decem annos ⁊ cum pacto ꝙ ante tres vel quinqꝫ nō possit redimere ⁊ tunc nisi fieret illa cōditio. iusta causa. puta quia bonificauit stercorizando: ⁊ č. esset suspectus. quarto cum predictis cōditionibus: ⁊ deinde cum pacto vt locet vendenti sub certo afficto. iste cōtractus si assumit cōditiones. s. intentio emendi ⁊ vendendi: iustum precium: iustum fictum ⁊ conditiones ementis. s. ꝙ subiset periculo est licitus cōtractus. quinto sit quando quis vendit possessionem nō habendi pecuniā cū pacto ꝙ si infra biēniū nō soluerit ex tunc teneatur soluere certum quid pro centenario. iste cōtractus videtur licitus vt in glo. in. c. conquestus: de vsu. ⁊ concludit ꝙ hic petitur fructus tāꝗ interesse. percipit. n. emptor fructus quos accepisset vēditor. sexto sit quādo vendit sine termino ⁊ vult quādiu nō dederit precium recipere fructus. quidam dicūt ꝙ nō potest qꝛ non est in mora. sed melius videtur vt dictum est supra. ß. vsura. 2°. ꝙ a pricipio possit ꝯstitui i mora.

v Sus ⁊ vsusfructus: vsus fm glo. in. l. i. ff. de vsu. ⁊ ha. ꝙ est ius vtendi rebus alienis salua rerū substantia ex qua diffinitiōe: glo. ibi infert ꝙ vsus nō potest proprie cōsistere in rebus que solo vsu consumuntur. sicut nec consistit proprie vsusfru. quia eis nō competit diffinitio quia cōsumēdo ⁊ vtendo non saluaretur rerum substantia. differunt autem quia in vsu potes solum pro te accipere in vsusfru. vero potes etiam alijs cōmunicare: ⁊ similiter si haberet solū vsum pecorū posset solum vti ad stercorizandū: in vsusfru. autem potest vti lacte ⁊ lana. Insti. de vsu. ⁊ ha. habitatio autem plus continet qꝛ non solū ipse cū suis potest habitare. sed etiā potest alteri locare diuisim a se.

1 ¶ Ad quid tenetur vsusfru. R. ꝙ tenetur pstare cautionem ꝙ in rebus que vsu non cōsumūtur arbitrio boni viri ipsius vtetur salua rerum substantia. sicut quilibet bonus vir vtitur ⁊ fruitur re propria: ⁊ secūdo ꝙ finito vsusfru. restituet proprietario id quod super est. In rebus vero que vsu ꝯsumūtur debet prestare cautionē de his exhibendis in ea qualitate vel si vult ꝯsumere ꝙ pstabit extimationē illorū bonorū. c. vltimo: de pigno. in glo. ⁊ ff. de vsusfru. earū rerū que vsu consumūtur. l. i. 2. ⁊ 3. de his vero que vsu non consumūtur. sed veterescunt vt vegetes ⁊ similia. dicit Pa. in. d. c. si. ꝙ cauebit de restituendo quod supererit finito vsufructu vt patet in. l. i. ff. vsusfru. facit. l. i. ff. de vsufru. earū rerum. vbi ista duo ponūtur vt diuersa. s. que vsu cōsumūtur ⁊ que vsu diminuūtur: ⁊ ideo iura que volunt vt extimatio prestetur loquūtur in his que vsu cōsumūtur vt in. l. si tibi vini olei. ff. de vsufru. earum re. ergo nō debent extēdi ad ea que non cōsumūtur sed minuūtur quia aliter vsufructuario esset preiudiciū: ⁊ facit pro hoc exemplū que in re cōmodata q̄ vsu minuit vbi dānū pertinet ad dominū nō ad cōmodatariū. l. cū q. ff. cōmodati.

2 ¶ Utrum vsusfructuarius non prestans cautionem a principio ⁊ recipiens fructus teneatur eos restituere. R. fm Pa. in. c. cū cōstet: de pigno. ꝙ doc. cōiter distinguunt cōcordando glo. iuris ciuilis que sunt cōtrarie sic. Aut bona fide recipit. puta quia non fuit exacta cautio nec maliciose distulit prestare ⁊ habet locum glo. in. l. vxor la prima. ff. de vsusfru. leg. que tenet ꝙ nō tenetur restituere. Aut exactus nō prestitit cautionem/vel fuit in mala fide maliciose cum sciret se obligatum: ⁊ non prestitit: sic tenetur restituere tāꝗ indebite perceptos qꝛ non facit suos: ⁊ sic intelligenda est glo. in. l. si cuius. ff. de vsusfru. facit. l. sed ⁊ si. §. scire. ff. de peti. here. vbi errans in iure facit fructus suos: ⁊ non male fidei possessor.

3 ¶ Sed nūquid testator poterit remittere ne det cautio. R. ꝙ potest in rebus que vsu consumuntur. In alijs vero secus. ratio qꝛ daretur materia delinquendi. nec curaret vti sicut bonus vir sed in alijs cessat. cum solum teneatur ad extimationem. quod verum est nisi proprietas fuisset eidem vsufructuario legata vsqꝫ ad certum diem ⁊ vsusfructus pure qꝛ hoc casu cautio non est prestanda. vt in. l. si vsusfructus. §. plane. ff. vsusfru. nec sufficit iuratoria quando vsusfructuarius est suspectus alias sic fm Pan. in. d. c. cū cōstet. ar. in. c. per vestras: de dote. post diuor. resti.

4 ¶ Utrū vsusfructuarius teneatur ad expensas in re de qua habet vsūfructum. R. fm Ludo. de Ro. in nouel. ꝙ sic: ad expēsas paruas ⁊ ad collectas ⁊ ad refectionem: de collecta ꝙ teneatur habes in. l. quero. ff. de vsufru. lega. l. apud iulianū. §. heres. quod limita nisi collecta tanta esset ꝙ equiualeret perceptioni fructuū quia solum teneretur dominus. glo. est in. l. q concubina. §. qui ortos. ff. de lega. iij. quam secūtus Dy. ⁊ Bar. in. l. his verbis. §. idem testator. ff. de leg. iij. Idem dic in expensis pro refectione nisi esset ei legatus vsusfructuarius generaliter omniū rerum quia sic tenetur ad omnes expensas vel renūtiare. l. hactenus. ff. de vsufru. De vsuario autem dicit idē Ludo. ꝙ aut dominus participat in cōmodo rei cuius mihi legatus est vsus. puta qꝛ domus est ampla ⁊ tunc tenetur dominus tantum. Aut nō participat. sed solus vsuarius ⁊ sic tenetur ad expensas. l. si dominus. ff. de vsus. ⁊ habi.

5 ¶ Utrū ille qui relictus est vsusfructuarius omniū bonorū teneatur soluere es alienū de temporis bonis. R. fm Hosti. ꝙ sic. secus si solum esset relictus vsusfructus aliquarū rerū. ff. de vsus. lega. l. si. Pau. de castro cōsilio. 385. dicit ꝙ proprietarius tenetur principaliter. s. ad vendendum de bonis pro solutione eris alieni ⁊ sic vsusfructuarius participabit in solutione minorem vsūfructum habebit pro quo facit. l.

fi. §. si autem ea alienum. C. de bonis que libe.

6 ¶ Utrum quādo sunt plures vsufructuarij & vnus moritur reuertatur ad proprietarium. R. q non: sed accrescit alteri. ff. de vsufru. accre. per totum. Solum ergo redditur ad proprietariū qñ oēs deficiūt. Insti. eo. §. i.

7 ¶ Quid si vsufructus relinquatur alicui donec filius pupillus ad pubertatem venerit & pupillus moriatur ante pubertatem. R. q vsufructus durabit vsq ad etatem perfectam si vero sit relictus sub incerto tempore puta donec talis furiosus resipuerit & antequā resipiscat moritur sic durabit toto tempore vite vsufructuarij q2 possibile fuit in toto tēpore eius q in furia perseuerat vt in. l. ambiguitatem. C. eo.

8 ¶ Utrum cum vsufructus vniuersaliter gregis vel armenti est legatus si moriatur teneatur vsufructuarius reficere. R. q sic. ex agnatis gregum tenetur submittere alia loca mortuorum capitum. Secus tamen si in animalibus legetur vsufructus quia non tenetur reficere si moriātur sine sua culpa. ff. eo. l. vetus. Insti. de rerum diui. §. sed & si gregis. Idem dic q debet in vineatum mortuarum & arborum locum alias cōstituere & colere. Nam quasi bonus paterfamilias debet vti. vt in. d. §. sed & si gregis.

9 ¶ Utrū vsufructus legatus filio existenti in potestate patris amittatur per mortem eius. R. Bar. in. l. sisteris. C. de vsu. & habi. q non: q2 presumitur factum contemplatione patris & remanebit patri. Si vero pater pmoriatur sic presumitur cōtemplatione filij & non extinguetur sed erit filij aduentitium. Et potest fructuarius vendere vel cedere cōmoditatem vsusfructus. sm Bar. sed non ius vsufructus.

Uxor dicitur mulier postq̄ contraxit per verba de presenti. in fauorabilibus. vide ver. sponsalia in principio.

1 ¶ Utrum maritus possit verberare vxorem. R. sm Hosti. in. c. quemadmodum: de iur. iur. q sic ex magna causa & leui verberatione ar. in. l. pretorius. ff. ad. l. acquil. de homi. ad audientiam. sed sine causa vel grauiter verberans vir punitur ad dandum ei tertiā partem donationis propter nuptias vt in aut. vt liceat. ma. & aui. §. si quis autem propriam. Uerbera enim ingenuis aliena sunt glo. 7. q. i. c. sicut. Et quāuis lex ciuilis penam non imponat interficienti vxorem adulterantem. l. gracus. C. de adulte. 33. q. 2. inter hec si inuenit in actu adulterij. Lex tamen canonica: & diuina: dicit non occides: & ideo non licet. Uide aliquid ver. percutere.

2 ¶ Utrū vxor tenet sequi virū suū. R. sm q colligo nō in. c. si quis necessitate. 34. q. 2. q aut trāsfert domiciliū: & sic tenet eum sequi: & hoc verū nisi pactum fuisset vt nō trāsferret q2 sic non teneret nisi post pacturn aliq necessitas aduenerit q impediret maritū ibi manere. puta infirmitas vel capitalis inimicitia q2 sic tenet sequi: non obstante pacto ar. c. vnaqueq3. 13. q. 2. Si vero non trāsfert domicilium sic nō tenet eū sequi sm Hosti. Similiter nō tenet eū sequi si est vagabūdus. hz glo. in. d. c. vnaqueq3: nisi sciens eū vagabundū cōtraxit cū eo q2 sic tenet: hoc totum limito ver. quādo ex eā honesta: vel trāsfert domicilū: vel est vagabūdus: secus si ex cā nō honesta: vel si vellet eā trahere ad pctm̄ vel imineret sibi picululum vite: q2 sic nō teneret eū seq: vt sentit glo. i. d. c. si qs. Similiter etiā libertus non tenet sequi dominū vagabūdū ad pstandū ei operas. c. de illis: de spon.

3 ¶ Sed quid dicemus ad quēdā casum de quo fui interrogatus. Erat qdam vxor iuuenis & sitr maritus erat iuuenis & vxor erat talis conditionis q sm cōsiliū medicorum si cōciperet moreret in partu: & sm conditionē suā nō possunt ptinere: & vir est talis cōditionis q non posset stare cū vxore itrādo & retrahēdo se. non emittēdo semē: & sic necesse ē vel q itus emittat & sic ingrauidabit & seqtur picolū mortis vel q extra mittat & sic peccat. nec valet si qs dicat q pot procurari p medicinas ne ingrauidet: vel q sequat abortus. q2 eēt cōtra finem principalem ipsius actus matrimonialis. Non valet etiā si quis dicat q possunt cōtinere ieiunādo. vigilando: & alia faciendo quibus caro refrenatur. vel intrare religionem. q2 respondent ipsi dicendo q non possunt: & possent verum dicere presupposita conditione eorum. sicut dicit i Euāgelio. q necesse est vt veniant scādala. s. presupposita conditione hominum. Ad hoc igitur respondi q tenent cōtinere. sicut dicit i simili. e. Tho q maritus tenet ptinere si vxor sit isirma vel eō. similiter qñ de psilio medici imineret periculū magne isirmitatis ex actu matrimoniali tenetur continere. ita dicitur in casu proposito.

x Ypo quātum vixit vel predicauit ver. predicare. §. si. Uide aliquid ver. Jesus.

y Ypocrisis. vide. v. simulatio.

y Yronia. vide ver. hironia.

y Ystrio. vide ver. histrio.

z Zelus. vide ver. inuidia.

FINIS.

Finita impressio Sūme Tabiene reformate. 1520. die. xi. Aprilis.

Notandū.p̄.pro declaratione huius Summe ... tedij breuitate dimisi ponere aliqua que alr... nūt.s.Angelica:& Rosella: puta:rubricas iuris ...lis: & canonici.declarationem quotationū.abreuia/tiones: nomina doctoꝝ qui allegant: & si q̄ sunt si/milia:& hoc qꝛ ista satis patēt in dicta Angelica: & Rosella quos secutus sum vt plurimum quantū ad hoc & quātū ad multa q̄ ipi bene dixerūt & ab eisdē accepi.a qbꝰ & ipsi acceperāt.veritas.n.a.s.e.est.

Notandū.2.q nō est admirandū:si aliquid ali/quādo repliceƚ: in diuersis locis:qꝛ id fit:tum qꝛ ali/quādo sunt parua:& nō multo plus occupant ponē/do totū q̄ȝ solū alegando: tum qꝛ aliquādo sunt di/uersoꝝ doctoꝝ: vel accipiūtur in diuersis locis eius/dem doctoris. diuersimode dicta:& sic nō sunt oino idem:tum qꝛ aliter narrātur & ad diuersos fines: si/cut etiam fecit aliquādo.s.Tho.

Notandū.3°.q ista nostra summa: diuiditur p̄ in diuersos titulos s̄m ordinē alphabeti:quilibet ve/ro titulus:in diuersa capitula secundum q ordinate inueniūtur in eadem littera.Ista autem capitula di/uiduntƚ imediate per plures paragrafos. exceptis q/busdā capitulis q̄ nō statim diuidūtur per.§.sed ali/ter.Nā absolutio diuidiƚ imediate per absolutio.p̄. & absolutio.2°.& deinde per.§.Item.c.beneficiū:diui/ditur p beneficiū.p̄.Beneficiū.2°.3.&.4.deinde p.§. Capitulū cōfessio:diuidiƚ p cōfessio.p̄.delicti:& ꝯfes/sio.2°.sacramētalis:deinde per.§.Capitulū cōfirma/tio:diuidiƚ per confirmatio.p̄.in cōi:& ꝯfirmatio.2°. sacramētū. capitulū ꝯsecratio:diuidiƚ.p̄.per cōsecra/tio.p̄.epoꝝ Cōsecratio.2°.ecclesie.3°.altaris.4°.cimi/terij.5°.vestiū. Capitulū donatio:diuidiƚ per dona/tio.p̄.inter viuos:donatio.2° causa mortis: donatio tertio inter virum & vxorem.Similiter capitula ele/ctio.cm.eucharistia.cm.excōicatio.c.impedimentū.c. interdictū.c.irregularitas.c.legatū.c.matrimoniū.c. ordo.c.peccatum.c.votum.c.vsura:diuiduntur.p̄. per.p̄.2°.3°.&c̄.vt patet in summa. Quia vero acci/dit multociēs q vnū & idem pertineat ad diuersos titulos vel ad diuersa capitula & in vno solo loco po/natur:vel aliquādo in diuersis & nō statim occurrat querenti vbi sit positū.Item qꝛ aliquādo idem capi/tulū est prolixū. Et breuiter ad faciliorē modū repe/riendi materias:supposui hoc breue repertorium se/quens in quo notaui: nobiliores:vtiliores:& comu/niores materias. per alphabetum.vt p̄ vnūquodq; operaƚ in suo capitulo vbi quantū possibile fuit.fue/rūt posita ordinate.si vero non cito occurrat: recur/rat ad hoc repertorium.

Quia nūc in cōcilio lateranēsi fuiƚ prohibitū sub pena excōicationis q nullus imprimeret vel impri/mi faceret aliqd opus de nouo sine auctoritate epi: & inquisitoris ideo feci vt infrascripti se subscriberēt propria manu vt patet in exēplari.

Uisa prohibitione noue stampationis nisi de li/...ia dyocesani vel Uicarij. ...deo prestamus ac ꝯcedimus licentiā stāpandi summam Magistri ...nis de Tabia ord. pdicatoꝝ sacre Theo. professore. Alex.de Pernanis de Bononia: Reuerendissi.D. Car.Bonon.Uicarius generalis:&c̄.

Uisa prohibitione noue stampationis nisi de li/centia dyocesani:& inquisitoris.ideo prestamus ac ꝯcedimus licentiā stampandi opus electū & vtile.s. summam Reuerēdi patris fratris Joānis de Tabia ordinis pdicatoꝝ sacre Theo. professoris eximij.

Frater Joannes de Torfaninis alias de Bono/nia ord. predicatoꝝ. Reuerendi p̄ris fratris Hiero/nymi de Uigleuano ordinis pdicatoꝝ sacre Theo. professoris eximij in ciuitate Bononie inquisitoris heretice prauitatis Uicarius.

Die.13.Februarij.1518. fuerunt requisiti idē Uicarij vt vellēt codē mō ꝯsentire vt imprimeretƚ hec nostra reformata q ambo respōderūt q sic.exponētes se de nouo velle subscribere si opus eēt & dixerunt q suffi/ciebat talis confirmatio.

Explicit Sūma Tabiena reformata cui titulus est Sūma Sūmaꝝ: de casibus cōsciētie a proprio originali excerpta:& Bononie impressa in edibus Be/nedicti Hectoris Bibliopole Bon.Anno dn̄i.1520. die.21.Aprilis. Leone.x.Pont.Max.Regnāte.

C

FINIS.

Registrum.

a b c d e f g h i k l m n o p q r s t
u x y z et ɔ ꝛ aa bb cc dd ee ff gg
hh ii kk ll mm nn oo pp qq rr ss tt
uu xx yy zz etet ɔɔ ꝛꝛ aaa bbb ccc
ddd eee fff ggg hhh iii kkk lll
mmm nnn ooo ppp qqq rrr

Omnes sunt quaterni.

¶ Hec notaui post compilationem hanc vltimam.

In car.19.col.2.℣.accusatio.§.fi.in fi. adde: ꝯ ea q̃
hic dicũtur:⁊ infra.℣.iqsitio.§.5.⁊.℣.inqsitor.§.7.
⁊.8.dicit ⁊ tenet.D.Car.Caie.in cõmẽto.22.q.69.
ar.p.⁊ in quadã responsione ad quedam dubia ait.
Ad dubiũ autẽ:vtrũ infamatus de aliquo possit de
omnibus inquiri vt tenet Pe.de palu.in.4°.respon/
deo ꝙ nõ potest inquiri de illis de quibus non labo
rat aliqua infamia iuxta dec̃. inquisitionis de accus.
dicẽtẽ super illis tñmodo fieri inquisitio debet de q
bus clamores aliqui precesserũt:dictũ autem Pe. de
pal.cũ bona reuerentia dictũ sit:tantũ valet quãtum
sua ratio.s.q: iudicare de occultis nõ propter pecca/
tũ sed propter peccatores prohibet:hec ratio falsum
assumit q: occulta ex ipsa ratione qua occulta sunt:
ab humano iudicio exẽptũ sunt:⁊ proportiõabiliter
occulta i tali iudicio seu processu ab illo exẽpta sunt:
suapte natura:hec ille.eadẽ dicit. 22.vbi.s.addens:
ꝙ in tantũ dec̃.illa exigi vult precedentez infamiam
super aliquo crimine ꝙ si duo vel plures iurati assir/
mant:aliquem crimen aliqd.eisdem videntibus cõ/
misisse de quo aliqua nõ laborat infamia nõ est ꝯtra
eũ propterea inquirendũ:⁊c̃.hec ille:vbi ponit duo:
vnũ est ꝙ nullus possit procedere cõtra aliquem de
aliquo crimine nisi ꝑcedat infamia de crimine ⁊ de
persona.2m est ꝙ nõ põt quis procedere cõtra aliquẽ
qñ est cõuictus in vno de alio. Sed primũ est expsse
cõtra.s.Tho.qui in.5.ql.ar.16.ait.Quãdo de adul/
terio ꝑcedit infamia vel aliqua signa euidẽtia appa
rent q̃ vehementẽ suspitionem facere possunt vel qñ
semiplene probatũ est:debet exigi iuramentum: ⁊c̃.
⁊.22.q.33.ar.7.ad.5m.arm ait.Nõ habet potestatem
ꝑcipiendi aliquid super occultis nisi inquãtũ ꝑcedũt
aliqua inditia.puta per infamiã vel aliquas suspitio
nes hec ille:vbi pz ꝙ loquit disiũctiue:⁊c̃.est etiã ꝯ
Panor.qui in.c.cũ oportear:de accus. ponit multos
modos in quibus põt iudex procedere sine ifamia:⁊c̃
etiã ꝯ Ange.q in suo tractatu ponit multos modos
quibus põt quis procedere sine infamia vt aduxi in
.d.7.§.est etiã cõtra cõez praticã. Ad argm suũ dice
tur infra.Ad.2m dubiũ.℟.vbi notandũ ꝙ infamia ꝑ
prie ⁊ simpliciter dicitur de persona. sm quid de cri
mine:sicut sanitas dr simpliciter de animali:sm qd:
de vrina vel medicina unde qñ aliquis est infama/
tus vna infamia est simpliciter infamatus ⁊ perdit:
⁊c̃.si aũt ipsa psona duabus infamijs laboraret ipse
infamie cũ pertineant ad eãdem personã essent eius/
dẽ spẽi sicut in simili declarat ipse Reuerẽdiss. Car.
22.q.69.ar.5.ad.2m.argm in.4°.suo dubio: ꝙ si esset
aliquis sacerdos religiosus qui audisset in cõfessione
aliquã mulierem ⁊ cognosceret illam ille.3.circũstã
tie q̃ sunt personales pertinẽtes ad eãdem personaz
sunt eius spẽi ⁊ ex cõsequenti sufficit cõfiteri vnã:de
hoc habes.℣.sacrilegiũ.§.2.circa mediũ: ita in pro/
posito:iste infamie inquantũ infamant eãdem perso
nã sunt eiusdẽ rationis ⁊ vna in existente est simplici
ter infamatus ⁊ est remota causa quare de eo non
possit inquiri:⁊ ista est intentio Pe. de pal.⁊ sic stat
ratio sua firma q̃ potest confirmari per dictũ Bar.
de quo vide in.d.§.5. Ad rationes suas quãdo ad/
ducit tex.d.c.inqsitionis.Sciendũ ꝙ ille valde strin
git vnde dũ excercerez officiũ inqsitionis sepius dubi/
taui ⁊ diuersos doc.interrogaui ⁊ dum semel inter/
rogarem.d.Petrũ de canonicis doc.egregiũ ⁊ val/
de resolutũ respondit ꝙ ille tex.⁊ alij debent intelli/
gi:quãdo nõ precedit infamia vel aliquid equiualẽs
⁊ hoc videtur sm mẽtez.s.Tho. vnde Panor.in.c.
p.de deposito vltimo. nõ dicit ꝙ vnus bonus testis
plus operat de veritate q̃z fama:vnde facit semiple
nam probationem ⁊ sufficiens ad torturã ꝙ non fa
cit infamia:potest etiã responderi sm Panor. in.c.
cũ oporteat.de accus.ꝙ nõ proceditur ordinarie sine
infamia.secus in casibus exceptis: hoc est quod dicit
Ang.in.d.trac.vt recitatũ est in.d.§.7. Ad id quod
adducit de tex.s.ꝙ si essent duo vel plures iurati:⁊c̃.
℟.cũ illa reuerentia qua ipse Petro:ꝙ vel equiuocat
vel nõ bene intellexit tex.vel assumit falsum.p ꝙ eq
uocat de infamia q̃ proprie conuenit soli persone vt
dictũ est:de eo.n.proprie laborat infamia de quo est
indiciũ vehemens criminis:vel quãdo crimen est se/
miplene probatũ.2° nõ bene cõsiderauit tex. qui nar/
rando quesita ponit illud de iuratis sed respondẽdo
nõ replicat sed manifestat omnia illa q̃sita fuisse ma
le fundata vtz in eadẽ ℟.potuissent.n.iurasse mul/
tis modis in qbus nõ facerent sufficiẽs indiciũ.puta
erãt testes notati vel discordes:⁊c̃.vñ tex.i respõsiõe
nõ repetit. 3° ꝙ assumit falsuz.s.ꝙ ista instãtia nõ sit
introducta:⁊c̃.vñ Pan.in.d.c.cũ oporteat ait.Exce
ptio ꝙ ꝑcessit ifamia ẽ dilatiõa itroducta i fauorẽ iq
siti:ecce ꝙ ẽ itroducta:⁊ nõ de se:⁊ ifauorẽ inqsiti er
go peccatoris ⁊ nõ peccati.sic Pe.dicit:Et Io.an.i
glo.c.2.de accu.i.6°.ait.Nõ ergo iste ordo.s.ifamie:ẽ
ita de substãtia ꝙ ei renũtiari nõ possit.imo dicit tex.
ꝙ si ꝑcessit sine ifamia ⁊ in principio nõ appellauit
ꝑcessus: qd nõ eẽt nisi eẽt introductũ i eius fauorẽ.